

BIBOLO DABUŋ

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb

Contents

Bibolo Dabun	1
Biŋ Tasam Êmunŋa	2
GENESIS	9
EKSODUS	53
LEWITIKUS	74
NAMBA	79
DAITERONOMI	89
JOSUA	107
GÓLIŊWAGA	115
RUT	127
SAMUELNÊ 1	131
SAMUELNÊ 2	153
KIŊNÊŋ 1	169
KIŊNÊŋ 2	187
MIŊ	199
ESRA	201
JOB	205
PESALEM	219
ŊACMÊTÊ TAU	328
JESAIA	330
JEREMIA	366
TANİBOA	388
ESEKIEL	390
DANIEL	398
HOSEA	408
JOEL	412
AMOS	418
JONA	428
MIKA	430
HABAKUK	438
HAGAI	441
SAKARIA	443
MALEAKI	444
MATAI	447
MARKA	481
LUKA	502
JOAN	536
APOSTOLO	560
ROM	590
KORINTI 1	605
KORINTI 2	619
GALATA	628
EPESE	634
PILIPI	639
KOLOSO	643
TESALONIKI 1	647
TESALONIKI 2	650
TIMOTE 1	652
TIMOTE 2	656

TITI	659
PILEMON	661
JAKOBO	662
PETERE 1	666
PETERE 2	671
JOAÑ 1	674
JOAÑ 2	678
JOAÑ 3	679
JUDA	680
GEOCLASÊ	682
NJÂÊ TO NJALÔ NJAM	699

Bibolo Dabun

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Bibolo Dabun

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

© 1980, The Bible Society of Papua New Guinea

Print publication, 1980 by The Bible Society of Papua New Guinea

Web version

2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *The Bible Society of Papua New Guinea* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Table of Contents

page

Bij Tasam Êmunja

Sêpuc Bibolo tonec ñalêj tenj kêtôm, tanj sêpuc aêacnêj Bijlênsêw Wakuc nanj atom. Aêac tec tasam ñapuc ñagec tonec gebe epenj nêj kauc lasê e tajala katô kwananjenmanj.

Sêjam Bijlênsêw Langwa ñabuku samob ôkwi tomalagen ma sêpuc gêc Bibolo tonec atom. Nam amboac tonec gebe Lau Israel langwa nêj binju to nêj om ma nêj da to ñasakinj ñagôlinj gwalêkinj kepenj aêac lau galocnja amboac lau Juda tau nê atom. Anôtô kêkêj binj tonanj ñai gêdêj lau têtônênagenj gebe sejop. Binj amboac tonanj tec lau-sêjalinj-binjwaga sêwi sinj gêcnja. Dedec gêcnja ñapucmêgenj atom. Sêpuc binj dambê kêtû ñapelenj gêjô balinj, têtêgêli gêcnja nê su. Lau tenj embe taênj ênam sebe sêsam to sêjala binj, têtêgêli gêcnja nê, nanj sêkac Bibolo English me Tok Pisin me awenja tenj ma sêsam.

Bibolo ñamêtê ñajamanô tenj gebe sêwa buku samob ñam sa dambêgenj ma sêpuc gêmunj buku tau gêdêj-gêdênjenj. Go ñadênanj tenj gêc gêwinj Bijlênsêw Wakucnja, tanj têtêdênanj binj ñatênagenj gêc awê solop.

Ñalôtêna kêtô minj to binj ñagêdô samob ñaô. Buku ñagêdô ñaê ma ñamôkêlatu to ñamadinj ñanamba embe ênêc ñalôtêna tenj ñalabu, nanj êkêj puc aêac gebe sêpuc binj tau gêc buku tonanj ñai gêwinj.

Sêpuc môkêlatu ñanamba ec kapôênjenj kêtô gêdêj gasêna, tanj sêjac m binj tau nanj. ñamadinj ñanamba gêc ñatalinja amboac gêmunjja kêtiam atom. Sêwi sinj ma sêpuc ñanamba ec saunj gêjô ñatalô madinjja / su. ñanambagenj tec genj ñamadinj samob gêngic-gêngic. Embe talic namba luagêc êkô ñamadinj ñagêdô ñasawa, nanj epenj nêj kauc lasê gebe binj samuc tagenj, tec sêjac gêngic atom, sêpuc ñamadinj luagêc me têtêac kêpi tagenj.

Binj ñagêdô, tanj aposolo to lau teto e kêtwa tau gêc nêj buku gêdêj-gêdênjenj nanj, tasam gebe paralel gebe binj tau ñam me kêtwa tau. Anja aêacnêj Bijlênsêw Wakuc ñamataja samob sêpuc paralel tau ñabuku ñaê dambê ma môkêlatu to ñamadinj ñanamba gêc ñatali kêtakanôj binj tau solop. Namêtê ñam tonanj sêwi sinj anja Bibolo tonec ma sêsa lêtjenj tenj. Sêpuc paralel gêc saite tau ñatali ñalabuñagenj. ñapuc tenj gêwinj atom. Aêac taunj taênj ênam ma tasala namba, têtêpuc gêc ñalabuña nê. Sêpuc paralel ñamôkêlatu ñanamba ec kapôênj, tec kêtô awê ñajam.

Ñatalô tenj amboac utitalata embe sêpuc ênêc êkwa binj ñalô tenj, nanj êkêj puc aêac gebe sêwa ñalô tonanj ñam sa sêpuc gêc saite tonanj ñalabu me tatap ñalô tonanj sa anja buku ñatêku gêc ñaê to ñalô ñam.

Ñamadinj ñagêdô kêsêp gandonj (...) ñalêlôm. ñam amboac tonec gebe Lau-tetowaga langwa ñagêdô samob teto ñamadinj togandonj tonanj gêc nêj papia gêwinj atom, lau ñagêdôgenj teto gêc nêj buku gêwinj. Aêac embe tasam Mêtê, tanj tasam binj me ñalô, têtêgandonj kêtakapinj têtj nê êwinjmanj, gebe gêwa binj tau ñam sa gêwinj.

Embe atap ñatalô amboac tonec sa "...", go ajala gebe galoc kêsôm-binjwaga nê awa tau tonec, sêjac minj ênê minj ñaômagenj atom.

Anja buku tonec ñatêku oc atap binj ñagêdô sa. Tenj ñaê to ñalô ñam, tanj gêwa binj to ñalô ñagêdô ñam sa. Môkêlatu to ñamadinj ñam, tanj têtêdênanj gebe tatap lau to gênj ñagêdô-gêdô nêj binj to ñam sa anja ñamala, têtêtakac Bibolo tonec ñalêlôm ondoc-ondoc. Minjanô ñatêtê têtêdênanj ñatênagenj. Tonanj gêwa aêacnêj kauc sa gebe gênj to minj ñajala samob, tanj kêsâ-kêsâ kêpi kinj to propete nêj binj ñagêdô-gêdô nanj, kêtadaguc tau amboac ondoc.

Nom ñakatu Bijlênsêw Langwa to Wakucnja oc tatap sa amboac tonanjgenj.

Aêac tandôj taunj e tajala Buku dabunj tonec êtu têtj ma takac nêj Bijlênsêw Langwa to Wakucnja todange ma totêntac wapigenj êtôm bêtêcgenmanj. Apômtau Jesu gêlêj binj aêac gebe "Mêtê tanj teto gêc nanj, amac apuc atu dôbgenj amoa abe anjôj matem jali tenjenj ñam jakêsêp binj tonanj, ma binj tonanj ñai gêwa aê ñam sagoc" (Joan 5:39). Lau tolau ñagêdô sêjam kolenj ñanô gebe Bibolo aêac taunj awenja êsêp aêac lemenj. Tec tanam danje Anôtô gebe "Aômênê binj kêtû ockainj ñadawenj, ma ja tenj kêtô ñoc intêna" (Pes 119:105). Lanem to lambinj êndêj Apômtau Jesu Kilisi endenj têtjgenj. Binjanô.

Ñalôandanj

BUKU 70 KÊTU BUKU SAMUC TAGENJ

ÑAÊ BIBOLO ñAM

Ñaê Bibolo kêsêp Grik aweng. Êsêac sêsam buku tagenj gebe biblos ma biblia buku ñagêdô me taêsam. Sejonj buku 66 sa ma sêsi kêpi tagenj gêc Bibolo ñalêlôm, tec sê ñaê biblia kêpi. Go lau Rom to lau ñamuña toê-toê sêsap ñaê tonanj tonj tec gelom-gelom lau kêtôm nom ñagamênjenj gêja. Englis sêsam ña taunj aweng gebe Bible (Baibel) ma Jabêm aweng Bibolo. Ñaê tau tonanj kepenj buku tagenj, tanj sêjac buku taêsam sa gêc ñalêlôm nanj.

PAPIA NJAMATAANÓ SAMOB GEJAJA

BINJALÓ TAU (TEXT)

Lau andanjenja teto Bibolo nabuku njagédô samob na Hebolai aweng ma luagêcgen ja Aramai aweng. Go teto Binjlênsêm Wakuc na Grik awenggen. Papia tobôc naôlic (parchment), nan tetowaga njamatanja taunj lemenj teto binj kêsêp nan, njatenj mênggelom aêac atom, sêjanja samob. Nam gebe papia langwa kêtû manê, tec lau têm tenja, tan jasêsi tetowaga njamatanja nênj têmna nan, teto binj tau gelom papia wakuc. Papia tanj teto Mêtê tau njakôninjja kêtiam-kêtiam nanjenj njagédô tec gêc njapan. Binjlênsêm Wakuc njapapia langwa tonanj tomalagenj tec sêc. Papia teto na lemenjenja tonanj têtap njagédô sa anga monasteri, njagédô anja gamênj sawa njaganjac njalêlôm, ma njagédô anja pocgêsuj. Pocgêsuj tenj, tan njawae kêtôm gamênj samob gêja nanj, gédênj 1947 njapalê Arabiaja tenj gejob noninj gêmoa Qumran (Kumran) njalôc kêsî Gwêc Matêja. Enj gesom noninj gêbôm tenj e njagédô lasê pocgêsuj tenj, tanj tetoc ku njagédô kêkô nanj. Papia tolunj langwaanô taêsam gêc ku tau njalêlôm. Lau teto Binjlênsêm Langwa nabuku njagédô kêsêp papia njalunj tonanj gêja, go sêpoanec kêsêp ku gêja ma sêbaob auc, gocgo sêsinj ôkwi tokugenj kêkô pocgêsuj tonanj. Kêkô njajala amboac 2,000 me, go têtap sa. Sêkênj jalau kwalam langwa sê dônj binj Hebolai awenja kêpi binj, tec sêpuc gêc aêacnênj Binjlênsêm Langwa nec, tec sêlic gebe lulu kêkwa tau njajamgenj. Nabukugenj tec têtap njagédô sa todim-todim, mago Bibolo samuc, me Binjlênsêm samuc tec têtap sa tosawatosawa. Papia njapocgenj to njagêngic, njagédô ec kapôênj, njagédô saunjanô amboac lemenj njaja taêsam gelom aêac. Mago dedec gênj lênu-lênu tonanj njatenj njagêcnja atomanô, sejonj samob sa tomalagenj, gebe gêjam kwalam langwa, tê kôm tau gêjac êsêac njawae nê, sa gédênj sêwaka Bibolo njabinj njalô tau sa e sêlic jakêtôm, tê njatetowaga njamatanja teto nê. Lau tau sêjam kôm tonanj sêsinj sugenj tec sêmoa. Mêtê tê teto gédênj andanjenj su nê, galoc gêc aêacnja amboac tomalagenj kêtiam. Têtap papia teto na lemenjenja langwaanô tonanj 1,000 to 1,000 sa, tec sêwaka Mêtê njalo tau sa kêtû tôngac. Lau sêjam Bibolo ôkwi na lau têm galocnja awenj nec sêsap papia langwa njabinj njalô tau tonanj tôngenj.

BIBOLO GÊJAC LAU TAÊSAM LEMENJ NAWAE

BINJ TAU GELOM-GELOM

Namalac têtap sêpuc papia na masine njamêtê sa sebenj atom. Mênggêdênj jala

1 to 1500 lau teto papia kêtû taêsam njamêtê tagenj gebe teto na lemenjenj. Teto binj samob njakôninjja jagelom papia wakuc kêtiam-kêtiam, tec kêtû taêsam. Njamêtê tenj gêc atom, tonanjenj, tec kêtû kôm kapôênjânô gédênj lau-tetowaga. Ma gênj, tê teto binj tau kêsêp nê, kesokeso tau. Lau gamênj oc kêpinja sepej nênj binj njalô kêsêp poc, me sêkôc ka dambê-dambê kêtû kêlêpê jateto njatalô kêsêp nomku palê-palê. Lau gamênj njagédô sêmasanj nênj kêlêpê tokainj-tokainj ma teto binj kêpi bôc naôlicgenj me sêmasanj sinj njasêbê kêtû nênj papia, nanj teto nênj binj kêsêp.

Lau gêmunja tônê teto binj njamêtê amboac tec. Teto binj tomôkê-tomôkê kêsî taugenj kêpi papia njalaunj ec kapôênj tenj e gêlôc. Daê dônj êpi sêpuc aêacnênj nuspaper njamêtê, gebe tajala katôgenj. Go selom njalunj wakuc tenj teto e gêlôc. Sêgôm kêtôm tônêgenj. Teto-teto e sêjac dabinj, go sêsi njalaunj tau samob gédênj njataligenj, sêjac têku-sêjac têku e kêtôm papia samuc tagenj baliñ amboac meta tenj me luagêc. Papia baliñ tonanj tec sêlunj sa amboac lac tenj ma sêpoanec kêsêp gasuc me ku tenj gêja gebe ênêc langwa-langwa. Embe taênj ênam sebe sêsam, nanj têtainj lunj tau sa mênjsêjac lêtênj ma sêsam binj tau gêc êsêac lanjônênj njajamgenj. Bibolo nabuku samob nec gêmunjenj tolunj amboac tonanj.

Lau langwa gamênj njagêdônja teto nênj binj gelom papia kêtôm aêacnênj buku galocnja njamêtê. Sêsam buku tau gebe Kodeks, njam gebe papia me buku langwa teto na lemenjenja. Sêkênj njalaunj gêsac tau njao ma sêsi kêpi tagenj amboac buku galocnja. Mêtê kêlainj tau, tec buku kainj tonanjenj kêlainj tau gêwinj-gêwinj. Judanênj lau mêtê tokauc, nanj kêtôm têm langwa samobgenj (B.C. kêtôm Before Christ njam gebe gédênj tanj Apômtau Jesu têna kêkôc enj gêmênj nom atomgenj nanj) teto-teto Binjlênsêm Langwa kêsêp papia tolunj mênggelom aêac nanj, ma moniki to lau, tanj têtôm têm njasawa njamuña tenj (Middle Ages, jala

500-1500) teto Bibolo samuc njakôninjja kêtiam-kêtiam nanj, sêlic nênj kolej tonanj kêtôm nênj sakinj gédênj Anôtô tau, tec teto binj samob njapepsawa to jagêdêngenj.

BIBOLO NJABUKU TO BUKU SAMUC TAU NJABIN

BIBOLO NJAMATA TÊLÊAC

Sêwa Bibolo nabuku gêja mata têtêac kêtôm binj kainj têtêac, tanj kêjalinj tau sa gêc awê anja Binjlênsêm agêc njalêlôm nanj (1) Minj, (2) Têdônj to sêlênj binja, ma (3) Seoc binj lasêja.

Lau Hebolai langwa sêjac Binjlênsêm Langwa gêngic ma têtênanj nabuku kêtôm binj mata têtêac tonanj su. Sêkênj Binjsu (Tora), tanj tasam gebe Mosenê Buku Lemenjenj me Pentatoik

(Buku tolun 5) nan, géc njamata. Êsêac sêsam Josua e jagêdêj Kiñnêj Buku sebe Propete Namataja nêj. Sêjac propete nagêdô nêj miñ gêjam buku tonan jai auc, tec sêsam amboac tonan ma sêkêj kêsi Mosenê. Go Propete Namunja Jesaia e Maleaki nêj buku kêdaguc naton tonan. Jeremianê Tanji to Danielnê buku ac sêsam sêwiñ tonan tonan atom. Ma buku nagêdô samob kêtû tonan tonan taunja, nan sêkêj géc namunja. Ac tédênar amboac tan kêtôm lau Juda taun tetoc buku tau gêdêj-gêdêjger sa nan.

Dr. M. Luther gêsun buku kain ten tonan géc Binjlênsêm Langwa to Wakuc njasawa kêtû tonan tonan taunja. En kêsam buku tonan gebe Apokripi. Naê tonan Grik awen, tanam ôkwi gebe Nam kêsintau. En gêwa buku tau sa gebe "Buku nan tatoc sa êtôm Bibolo nabuku tau nan atom, mago embe tasam, oc êmoasinj aêac njam êwiñ".

Apokripi tonan géc Bibolo Hebolai awenja atom. Mago sêkêj géc Bibolo Grik to Rom awenja. Êsêac sêgalun buku tonan kêsêp buku nagêdô njalêlôm. Apokripi masi anja Hebolainêj Bibolo, tec Luther gêjac sa kêtû tonan tonan taunja. Bibolo Englis to awen nagêdô sêpuc géc Binjlênsêm agêc njasawa ma nagêdô masi.

BIBOLO NĀSĒBU SAUN TO SAUNANŌ NABIN

Sêwa Bibolo kékôc kêtôm njamata kapôênjager atom, sêjac gêngic-gêngic kêtôm njasêbu saun to saunânê nec gêwiñ. Aêac tasam njasêbu tonan gebe Môkêlatu to Madin. Tetowaga langwa taun sêjac gêngic amboac galoc talic géc nec kwananjen atom. Lau gêmunja teto binjamêtê ten. Ac teto binjalô to natalô kêsi-kêsi taugen gêja, e jalô me naê ten kékô awê amboac galoc nec atomanô. Englisnêj bisop ten gêjac bin to miñ samuc-samuc sa kêtû môkêlatu ten taunja (1350) su. Go njac Fransja ten gêjac m namadinj kêtû njamata gêdêj 1551. En gêgôm kêpi Binjlênsêm Wakuc ten, nan en kêpuc Grik to Rom awen e kêkanôj tau nan. Gêjac bin gêngic-gêngic kêtôm namadingen ma keto njanamba gêja. Lau sêlic njam, tec malô acgom, go samob sêpac nêj Bibolo tomôkêlatu ma tonamadinj kêtôm tônêjen.

Njalôtêna kapôênj to saun, tan kékô bin nagêdô njaô ma gen gêngic nan, lau langwa teto kwananjen atom, lau galocja sêkêj gebe sênam lau-sêsamwaga sa.

ANŌTŌ GÊWIÑ NÊ LAU NĀMIN

BINJLÊNSÊM LANGWA NĀM

Teto Binjlênsêm Langwa nabuku njamataja sa seben atom. Lau sêjac namij samob tulu jagelom nêj wakuc sêsôm géc awenjen njasawa balin e njênjen sêmoa acgom. Teto papia (tolun) njamataja gêdêj kin Dawidi agêc Salomo nêj têngen. Mago aêac embe taên ênam dabe tandênanj Binjlênsêm Langwa nabuku êtôm têm, têteto-teto buku tau nê, oc dangôm njawapac.

Lau Juda nêj lau mêtê tokauc to nêj biñsutau sejon papia dabun sa-sa sêjac m gêdêj jala 300 to 400 B.C. njasawa, go sêkêj kêpi tagen amboac sêgôm Mosenê Buku Lemenjên nan. Sêjac Binjlênsêm Langwa tau nabuku sa nec gêbacnê gêdêj jala 200 A.D. (Anno Domini tonan kêtôm têm, tan Apômtau Jesu gêmên nom su nan, me Apômtaunê jala). Aêac tec talic gebe sêkôc kôm tau sa e sêjac dabinj nec, njalala amboac 1,000 gêjanja acgom, go sêjac dabinj.

Lau tau nagêdô nêj njalêlôm gêja lu kêtû nabuku nagêdôja, tec biñsutau nagêdô sêkac taun sa gêdêj jala 100 A.D. gebe sêsêm bin tau êtu katô gebe Buku ondoc mênêsêp Bibolo Hebolai awenja njalêlôm êwiñ ma ondoc êsêp êwiñ atom. Samob sêlôc kêtû tøj gebe Apokripi êsêp Bibolo njalêlôm atom. Go sêsôm binjalô tau nabij e tomalagen gêwiñ. Bin tan êsêac sêsôm kêtû tøj nan, Gôlôac Dabun kêsô njalabu. Amboac tonan jalô Hebolai awenja, tan êsêac sêwaka sa géc nan, kêtû Binjlênsêm Langwa njanombanj e mênjgêdêj oc tonec. Lau ten embe sênam Binjlênsêm ôkwi, oc tédênar bin tau tonanjen.

BINJLÊNSÊM LANGWA NĀBUKU TAU

Naê Binjlênsêm nam kêsêp lau Rom awen (Testament). Englis sêsam sebe Testament amboac tan. Naê tau nam gebe poac. Naê Binjlênsêm Langwa kepen aêacnêj kauc lasê gebe Binjlênsêm Wakuc ten géc amboac tonan. Poac langwa nam kêsêp poac, tan Anôtô kêmoinj gêdêj lau Israel anja lôc Sinai nan. Poac tonan kêtû anô kêpi lau tau gêdêj tan sêlôc kêtû tøj gebe tanjen wamu êndên Anôtônê Bin, tec sêkêj bôc kêtû da gêdêj en kêtû njakamaclauj (Binju njapoac, Eks 24:7,8). Poac wakuc nam kêsêp Anôtô gêjac mata nê moasinj gêjac njamalac tapaônjen njawae. Sêngôj maten jali nam kêsêp Jesu kêkên tau kêtû da gêdêj Tama gêjô samob su. Lau tan sêkêj gêwiñ en nan, Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêj. (Moasinj njapoac.)

Naê Buku Minja nê kékwa buku samob, tan sêjac Anôtô kêkalem Israel langwa nêj abenji to gêwê ma kêwaka êsêac sa namij gêjam auc nan. Ac sê Mosenê naê kêpi buku njamataja 5 nê, nam kêsêp njac tau nê kolenj gêwê lau taunja namij gêjam sêga anja buku tau tônê. Sêjac m buku tau kêpi Anôtô kêkêj undambê to nom ma njamalac namij. Ac sêjac Israelnêj bin gêmunja namij balingen ma teto Anôtô gêjam êsêac kêsi ma gêwê êsêac sêwi Aiguptu sin namij e tomalagen. Min tonan jai kêgi poac, tan Anôtô to nê lau sêmoatinj gêdêj taun nan,

to Biñsu Lemenju, tañ tonjam kéléléc su nanj. Lau têtôm nom ñagamêngeñ sêñô Biñsu 10 tonaj ñawaeac. Go sêjac mata Mosenê Buku Lemenjen teto Mose jakêkô lôc Nebo gêlic gamên, nanj Anôtô gêjac mata gédên nê lau nasêmoa êtu têlê nanj, mago gêjac jao Mose tec jagêô lasê gamên tau gêwiñ atom.

Josua to Gôlinwaga teto lau Israel nêñ minj gédên tañ lau tau sêbiñ tauñ tônj têtû lau-m kapôên su atom nanj. Israelnêñ sinjêléc to nêñ laumata ma gôlinwaga towae sêjam gôlinj êsêac gédên ñasawa tônê, tec ñamiñ gêjam buku tonaj ñai auc. Sêwaka Israelnêñ gôlinj kinñ sa ñamiñ e Dawidi agêc Salomo sêboa gamên tau sa kêtû kapôên ma Israel kêpô létên gédên ñac, tañ gêjô Salomo su nanj, gêwa gamên tau kêkôc gêja luagêc kêtû Juda to Israel nêñ gamên. Sêjac minj binj tonaj ñai e jagédên lau Asiriaña sêku Israel tulu ma lau Babilonña sêku Juda tulu nanj. Lau-tetowaga sêpuc gêñwapac tonaj ñai kêtap lau tau sa nanj kêsêp êsêac tañenpêc gédên Anôtônê Biñsunja. Esra agêc Nehemia teto lau Juda anja gamên kapoacwalôña sêmu sêmênj mênjêkwê lôm dabun sa anja Jerusalem ma sêjac m to sêboa Judanênj gamênj tenj tauña sa kêtiam ñamiñ.

Buku Têdônj Biñña to Sêga Wêña nê kêkwa tau atom, gebe binj, tañ teto gêc buku tonaj ñai ñalêlôm nanj, kêtôm tau amboac onaj teto gêc buku minñña to seoc lasêña nanj atom. Anja buku Job sêpuc Anôtônê binjgédên ñam. Anôtô enj ñac gédên, ma amboac ondoc lau mansañ ñajam taêsam sêôc ñandanj to gêmác ma gêñwapac kêkônij êsêac tóngeñ. Binj tonaj kélênsônj lau kêtôm têm to nom ñagamêngeñ ñapanj. Pesalem nec buku wêña tenj. Mec 150 tonaj ñagêdô baliñ ma ñagêdô dambê. Lau mansañ gédên-gédêngeñ tetênj sêmoa nêñ tauña me gôlôac sêjam kêtû nêñ wê gédên sêlic nêñ omña. Go Binjgôlinj to ñacmêtê Tau nê sejonj binj ñalô to létên ñagôlinj ñajam-ñajam sa, tañ sê kinj tokauc Salomo nê ñaê kêpi. Wêmôkê nanj ñapalêo to ñac têtac gêwiñ tauñña nêñ wê. Sêlic wê tau kêtôm Anôtô têtac gêwiñ ñamalacña ñadôndônj, tec sêkêñ kêtû Bibolo ñabuku tenj gêwiñ.

Aêac tatap Propetenênj Buku 16 sa gêc aêacnêñ Bibolo. Sêwa buku tau kêkôc ma sêsam gebe propete kapôên to saunj nêñ. Propete Kapôên nêñ tonec gebe Jesaia agêc Jeremia ma Eskiêl agêc Daniel nêñ buku, ma Propete Saunj nêñ tonec gebe Hosea e jagédênj Maleaki. Sêsam buku tonaj sebe Propete 12 nêñ Buku gêwiñ. Buku ñadani tec sêsam sebe kapôên, ma wapi sêsam sebe saunj. Propete tonaj ñai sêjam dôñ nêñ lau, tê sêmoa êsêac ñalêlôm gédênj tauñ nêñ têm nê, nêñ létên kêpi Anôtônê Biñsu. Go êsêacnêñ kôm tenj tonec gêwiñ gebe seoc binj lasê kêtôm Anôtô gêôc êsêac awenj sa ma gêgôm katunj kaiñ tenj kêsa e sêlic gêñ ñakatu to dôñ nanj, tec sêsôm to teto. Propetenênj binj gelom aêac nec ñalêñ tonec gebe ac tauñ me nêñ kêpuctônjwaga teto ñalô, tê kêsa-kêsa êsêac awenjsunj nê sa. Propete sêsôm lau ñadoma to laumata nêñ geo lasê gédênj êsêac solopgeñ ma sêjô êsêac gebe Anôtô ocgo êmêtôc to ênac êsêac ñagêjô. Mago sêsôm binj tonanjenj atom, ac sêsôm Anôtô taê labu to taê walô nê launja ñajaenj lasê gédênj êsêac gêc awê amboac tonanjenj gebe gêjac mata nê moasinj gédênj samob, tañ sêsap ênê poac, tañ kêmoatij gédênj Israel tônj ma gebe lau tau sênanja atom nanj. Sêsôm ñajaenj tonec lasê gédênj samob sêñô gebe Anôtô oc ênam Israel to lau nomña pebenj kêsi êñgôm ñanô êsa amboac tonec gebe Enj êkêñ Dawid wakuc tenj mênjêtu moasinj ñakinj. Têm ñamuña tenj acgom, go Gôlôac Dabunj sêwa propetenênj binj ñalô tonaj ñam sa gebe kepenj Jesu Kilisi tau, gebe Mesia Dawidinê Latu enj.

JESU KILISI KÊTU LAU PEBENJ SÊKÊËN MATEN ENJ ÑANANÔ

BIÑLÊNSÊM WAKUC ÑAM

Aposolo Paulu nê papia kêtû Binjênsêm Wakuc ñabuku, tañ enj keto gêmunj buku ñagêdô samob su. Binj tañ Apômtau kêsôm to gêñ, tañ enj gêgôm-gêgôm nanj, lau sêjac ñamiñ gêc awenjenj gelom kêtôm malacgeñ gêja. Sêsôm sêmoa ñasawa baliñ e ñêngeñ acgom, go lau ñagêdô nêñ ñalêlôm kêkac êsêac ma teto minj tonaj ñai sa. Kêtû tonanña tec teto Jesunê ñawae ñajam kêsêp papia gêja.

Teto Binjênsêm Wakuc ñabuku ñagêdô samob gédênj jala 50 to 100 ñasawa. Gédênj têm tônê lau ñagêdô teto buku gwalêkinj, nanj sêkêñ ñalôtêna gêwa buku tau sa gebe ñawae ñajam me aposolonênj minj ma sêsakinj gédênj gôlôac gêwiñ, mago teto Jesu Kilisi nê ñawae ñajam to binj, tañ aposolo têdônj nanj, keso minj ñanô tau, gebe sêgalunj kauc jaba kêsêp ñalêlôm gêjam auc. Amboac tañ tec kêtû kôm gédênj Gôlôac Dabunj gebe sêpuc papia tonaj ñai ñam e sêmasuc buku dansañ ma sêjalij Mêtê ñawa ñabuku taugenj sa ma sêkêñ kêsêp Binjênsêm Wakuc. Kôm tonaj gêbacnê gédênj jala 400. Laumata sêkac tauñ sa ma sêsôm buku, tañ êsêp Binjênsêm Wakuc nanj, ñabinj kêtû tônj. Sêsôm binj tau kêtû tônj tec gêc ñapanj.

BIÑLÊNSÊM WAKUC ÑABUKU

Jesu Kilisi gêjam lau gédênj-gédêngeñ to ñamalac gamênj-gamênj tapanjenj kêsi, tec sêwaka binj tau sa gêc awêgeñ anja Binjênsêm Wakuc ñabuku 27 ñalêlôm.

Nawae Najam aclé to Gêj Tañ Aposolo Sêgôm Nan kêtü Binjlênsê m Wakuc ñabuku minña. Nawae Najam ñamatana têlêac, tañ sê Matai agêc Marka ma Luka nêñ ñaê kêpi nan, ñam kêsêp papia lau andanjen teto ña lemenña ñatonj tagen. Embe tasam Nawae Najam tonan ma tapuc ñam ñapeppen, oc tajala bin, nan tetowaga sebe sêwaka sa ênêc awê êndên nêñ lau-sêsamwaga. Go Nawae ñajam kêtü aclêña gêjac têku bin, tañ teto gêc ñamatana têlêac nan. Joan kêwaka bin tonec sa gebe Bin tajala Anôtô ñamña ma gên, tañ taên kêka anga ênêña nan, samob ñanô kêsa kêpi Jesu Kilisi sugac.

Luka keto Nawae Najam kêtü têlêacña su, go gêjac êsêac, tañ sêwaka Gôlôac Dabun sa ma sêsôm Nawae Najam kêlainj tau kêtôm Romnên gamênj samobgen gêja nan, ñaminj gêc Gên Tañ Aposolo Sêgôm Nan.

Binjlênsê m Nabuku Têndôj To Sêlênj Binña nec aposolonênj papia, tañ teto gêdênj gôlôac to lau tagen-tagen nan. Papia tonan ñatonj luagêc kêjalinj tau sa amboac tonec gebe Paulunê papia, tañ gêjac gôlôac ñagêdô ñawae solopgen nan, ma papia, tañ gêjac gôlôac samob tapaônjenj ñawae nan, tec sêsam sebe Papia Gôlôac Tapaônjenña.

Paulu keto nê papia gêjac gôlôac ñawae solop ma gêwa takênj gêwinj Jesu Kilisi ñam sa gêdênj êsêac tomalagenj gêc papia tau ñalêlôm. Lau buña sêsa nêñ lênj jadêdac gên, tañ kêlênsônj nêñ kauc ma kêkênj wapac êsêac nan, tec sêjam kênac bin tau ñam gêdênj enj. Go enj gêjô êsêac awenj keto kêsêp nê papia ma kêsakinj gêdênj êsêac sêja. Gôlôac ñamatana sêjam kôm Misionña jasêsôm Nawae Najam kêtü tapa e bin jaba tokainj-tokainj kêpoa lasê ma gebe êmbôc Mêtê ñalênj auc. Paulu tec gêjac sinj ñajana gebe êkôninj mêtê-geo tokainj-tokainj tônj. Enj gêjam talanj Jesu Kilisi nê Nawae Najam ñawa-tau gêdênj binj geo to lau geo samob nê, ñalô dabunj tenj anga ênê papia gêdênj lau Galatana kêtôc gêc awê gebe “Anjô acgom, aêac me anjela undambêña tenj embe asôm ñawae ñajam tenj lasê êndênj amac eso Nawae Najam, tañ aêac asôm lasê sugac nan, Anôtô oc êpuc boa enj” (Gal 1:8).

Petere agêc Joan ma Jakobo agêc Juda to lau ñagêdô teto Papia Gôlôac Tapaônjenña, tañ gêjac gôlôac malac-malac samob ñawae nan. Binj amboac tec gêc papia tonanj ñai gebe tawaka takênj gêwinj ñawa tau sagenj to tajop taunj êndênj mêtê geo ma tatinj su to tasa lênj buña mansanjenj ma tanam nêñ sakinj êndênj gôlôac buña to êndênj taunj nêñ gôlôac êpi kôm, tec gêjac aêac ñawae nec, ma êndênj nêñ lau, tañ tamoa êsêac ñalêlôm anga nêñ malacmôkê ma anga taunj nêñ gamênj amboac tonanjenj nan.

Binjlênsê m Wakuc ñabuku Propetena tagenj tec gêc. Buku tau ñaê gebe Binj Kilisi Geoc Lasê Gêdênj Joannja. Embe tanam dôñj êpi propete Binjlênsê m Langwanja nêñ buku oc naêtôm tau atomanô. Sêjam m Geoc Lasê ña binj 7 gêdênj gôlôac Asia Saunña, tañ ketowaga kêkêli to gêlênj binj êsêac ma gêjac êsêac têtac tônj nan. Gên nan enj katu kainj tenj kêsa jagêlic ñakatu ma keto gêjam mókêlatu ñamuña ñagêdô aub nan, samob ñam tagenj tonec gebe Gôlinwaga nomña sêgôm gênjêlôm gebe sêkôninj Gôlôac Dabunj tônj, mago kêtü ñamu Anôtô gêjam sa e kêku ñacjo samob tulu. Joan oc keto nê buku Geoc Binj Lasêña gêdênj ñasawa tenj kêdabinj jala 100. Binj tau gêjac gôlôac Asia Saunña ñawae gêdênj têm, tañ sêjanda to sêlêsu êsêac nan.

ANÔTÔNÊ BINJNA AÊAC TAUNJ AWENJ

SÊJAM MÊTÊ ÔKWI

Kêtôm têm, tañ Bibolo gêc nan, lau sêjam Anôtônê Binj Hebolai to Grik awenña ôkwi ña lau gamênj ñagêdô awenj. Gêdênj jala 250-130 B.C. sêjam Binjlênsê m Langwa ôkwi ña Grik awenj. Binjlênsê m Langwa tonanj gêjac lau Juda gamênj Aiguptunja ñawae, gebe sêsôm Grik awenjenj kêtü tônj êsêac. Lau mêtê tokauc 72 sêjam kôm tonanj, tec sêsam Binjlênsê m Langwa tonanj gebe Septuagint. Ñaê tau ñam gebe 70 sêjam ôkwi. Binjlênsê m Langwa Grik awenña tonanj kêtü lau buña ñamatana nêñ Bibolo. Mêtê wakuc kêlainj tau kêtôm Romnênj gamênj gêja e jagêdô lasê êsêacnênj gamênjbôm gêwinj, tec sêjam Bibolo samuc me ñabuku ñagêdô ôkwi ña lau-m towae ñagêdô awenj gêwinj. Go gêdênj jala 400 A.D. Hieronimus gêjam Bibolo samuc ôkwi ña Rom tau awenj Latin. Bibolo tonanj ñaê Vulgata (ñam gebe kêtü tapa gêja). Katolik sêsap tônj e mênjgêdênj galoc.

Wulfila kêtü lau Goten nêñ bisop. Enj gêjam Bibolo ôkwi ña lau Serman awenj tenj kêtü ñamata. Enj kêwaka alpapet (binj ñatalô) wakuc sa acgom, go gêgôm. Mago ñac tau gêjam Bibolo samucgenj ôkwi ma kêkênj kêsêp nê lau Goten lemenj atom. Ñam gebe lau tau sesegenj sebe sênac taunña. Amboac tonanj enj kêkêli sinj ñaminj anga Binjlênsê m Langwanja gebe êkêli êsêac êtu sênac sinña atom.

Sêjam Bibolo ôkwi ña lau-m wakuc awenj ñakôm kapôênj nec, sêjac dabinj su atom tagenj. Sêgôm kôm tau sêmoa e mênjgêdênj 1975 sêjam ñabuku ñagêdô ôkwi ña lau 1577 awenj, ma Bibolo samuc tau nec ña lau-m 261 genj awenj. Binjlênsê m Wakuc tec sêjam ôkwi ña lau-m 645 awenj su. Anja nom samuc nec lau gamênj-gamênj 3,000 sêsôm taunj awenj gêdênj-gêdênjenj tec sêmoa.

SĒJAM BIBOLO ÔKWI ÑA BINJABĒM

Biņsu ņamataņa mēņsēd lasē aēac gēdēņ 1886. Anōtōnē lau jaen ēsēac, tec taēņ gējam kētu tōņ gebe sēkalem lau Niuginiņa sa tētu Anōtōnē lau sēwiņ. Sēboalec bin Jabēm sēmoagen, mago sejon ņpalē sa sēsō lōm papia aņga Simban ma tēdōņ ēsēac. Biņsu sēsōm bin Jabēm kētu tōņ ēsēac ņagec su acgom, go sēsōm Mētē (Miņ Dabuņ) lasē kētōm omgeņ ma tēdōņ lau lēņņa e ēsēac ņagēdō sēliņ saņgu. Lau buņa tētu taēsam ma gōlōac buņa sēwaka taun sa kētōm malacgeņ gēja. Go sēkwē lōm papia sa kētu tēdōņ gōlōac saurņņa. Sēsam papia kētu tōņ ēsēac, tec biņsu sējam Binļēnsēm Langwa to Binļēnsēm Wakuc ņamiņ ņanōgeņ ôkwi kētu Miņ Dabuņ. Malōgeņ acgom, go sējam ņawae ņajam ņagēdō ôkwi amboac taņ ma sēpuc kēsēp Jaenņajam jalau sēsam-sēsam kētōm nēņ andugeņ. Sējam Mētē ôkwi sējam kōm tau sēsiņ suger sēmoa e gēdēņ 1924 sēpuc Binļēnsēm Jabēm awenņņa ņamataņa aņga London. Sēbēnōc sēmoa e 1935 sēpuc kētiam (Stuttgart, Sermani). Siņ Kapōēņ Ilņa gēbacnē, go sēpuc Binļēnsēm Wakuc tonangeņ kētiam gebe masi aņga lau taēsam nēņ. Gēdēņ jala 1965 sēsuiņ kōm bēnōcņa gēdēņ lau toņ teņ. Ac sējac dabiņ kōm tau, tec sēpuc Binļēnsēm Wakuc aņga Hong Kong e gēbacnē gēdēņ 1973.

Lau toņ tonangeņ selom Binļēnsēm Langwa ma sējam Genesis ôkwi. Kristen Press Madang sēpuc Gēņ Samob ņam ņabuku, Mosenē buku ņamataņa gēdēņ 1970. Su go lau tonangeņ selom Binļēnsēm ņabuku ņagēdō gēwiņ. Biņsu ņagēdō sējam buku tager-tager ôkwi gēdēņ ņasawa teņ su, tec sebe sēnac dabiņ kōm tau. Lau toņ tager tētōm kōm kapōēņanō tonan atom, tec sēkalem lau toņ teņ sēkōc nēņ kōm sa amboac tonan. Sējam kōm tau sēmoa e 1979 sējac dabiņ. Sēpuc Binļēnsēm Langwa to Binļēnsēm Wakuc aņga Sydney, Australia ma sēsi lulu kēpi tager, tec Bibolo samuc kēsēp aēac lemeņ gēdēņ jala 1980.

BIBOLO ÑAKŌM ÑAKŌNIÑÑA

TANAM BIBOLO ÔKWI ÑAKŌNIÑÑA ÑAM

Embe sēnam Bibolo ôkwi ņa lau teņ awen su, naņ dendec gacgeņ ēnēcņa atom. Sēkēņ ētu kōm ēndēņ lau teņ sēnam ôkwi ēsēp ņasawa ētiam-ētiam. ņam gebe lau teņ awen amboac bin Jabēm nec gēņmatē teņ atom, gēņ mata jali tengoc. Lau wakuc sēsōm bin tau tētōm lau langwa gēmuņņa sēsōm naņ ņapaņ atom. Sēwi bin ņalō langwa ņagēdō siņ ma sēsōm wakuc gējō langwa su. Kētu tonanņa tec tanam Bibolo ôkwi ētōm bin, tē lau wakucgeņ sēsōm-sēsōm sēmoa nē. Embe dangōm atom, lau wakuc oc sēpō lēna taun e sēja Mētē naeo ma sebe sēņō atom. Mētē ņanō tau nec, lau teņ sebe sēpō ôkwi atom, bin ņalōgeņ tec tasōm ētu wakuc-ētu wakuc ējō langwa, tē tajala kwalec nē su. Go ņam teņ gēwiņ. Bibolo ņakwalam langwa sēpuc ņapapia andangeņņa ņam sēmoa, tec tētap ņalō wakuc ņagēdō sa, tē sēkēņ gējō ņakeso langwa su. Kētu tonanņa tec sēkēņ ņapuc amboac tonec gebe Bibolo teņ embe ēnēc ētōm jala 30 me 50 su, naņ taēņ ēnam gebe tanam ôkwi ņakōniņņa teņ ētiam. Embe masi, lau ņagēdō oc sējała sapu. Biņsu sēgōm kōm tonan kēpi Binļēnsēm Wakuc Jabēm awenņņa dim ņagēdō su, tec galoc ajala ņamgac.

ANDU TEÑ EMBE BIBOLO ĒNĒC ATOM, LAU TAU OC SĒMOA ÑAJAM ATOM. (Dr. M. Luther)

BIBOLO KĒLAIÑ TAU GĒMOA

Bibolo gējac ņamalac pebeņ ņawae, tec Gōlōac Dabuņ to lau buņa kētōm nom ņagamēņgeņ sēbiņ tauņ tōņ gebe sēmansaņ Bibolo ēlaiņ tau ņalēņ. Lēņ tonan gējac kōm tēlēac ņawae. Tec gebe sēkēņ lau sēnam Bibolo ôkwi ņa lau gamēņgamēņ awen. Teņ gebe sēmbaliņ nēņ mone ēna gebe sēpuc Bibolo tau e ņaōli saunānōgeņ. Go teņ gebe sēkēņ Bibolo naēd lasē lau tau. Baibel Sosaiti gejob kōm tonan. Sējam kōm tau aņga gamēņ amboac 100 tec sēmoa. Sēbiņ tauņ tōņ, tec tētōm kōm kapōēņ tonan. Gōlōac Dabuņ to lau buņa gamēņ ņagēdōņa tauņ tētōm Bibolo ņakoleņ sēnam ôkwi ma sēpuc to sēnac sam ētu tapanņa tonan atom, ņam gebe gējac mone taēsam ņawae. Kētu tonanņa Baibel Sosaiti gamēņ tolēlōmņa sējam Baibel Sosaiti gamēņ ņalēlōm sawaņa sa, tec kōm tau kēsēlēņ ņajam. Baibel Sosaiti sējam gōliņ kōm tau, tec sējam Bibolo ôkwi to sēkēņ kētu tapa sēgōm sēlēsucgēdōgeņ. ņanamba ņagēdō tonec kētōc gēc awē gēdēņ aēac

Sējam Bibolo samuc me ņabuku ņagēdōgeņ ôkwi:

jala 1800 1860 1920 1976

awen jala 71 1900 299 1950 830 1960 1577 1975

Sējac sam Bibolo samuc me ņabuku ņagēdōgeņ:

ņanamba 8 000 000 22 000 000 35 000 000 44 000 000

BIBOLO NEC BUKU TEÑ TAUÑA SAMUCGEÑ

ÑAMALAC AWENJ KĒTU ANŌTŌNĒ BIN ÑASABAN

Bibolo nec buku ten, nan lau sêpuc to sêjam ôli ma sêsam-sêsam amboac buku ñagêdô nan. Mago buku ñagêdô samob kêtôm Bibolo nec atomanô. Bibolo nec buku taujala ten, tec sêsam sebe Buku Tau. Njam amboac ondoc, tec sêsam Bibolo sebe Buku Tau, tan ñamalac kêtôm nêñ têm to nêñ gamêngeñ sêsam-sêsam e nêñ ñalêlôm gêwiñ bin tau. Ma ñam amboac ondoc, tec Gôlôac Dabun toê-toê samobgeñ sêsô Bibolo ñalabu ma sêkên kêtû nêñ ñagôlin. Embe takac Bibolo palinpalingeñ, oc talic amboac buku ñagêdôña ten. Sêjac Anôtô kêkên undambê to nom ma gêñ, tê lau tentenlatu dêdac-dêdac nê ñamiñ. Min tau kêpi lau, nan sêngôñ gêdên gêmun andanengeña. Sejoñ lau lanğawa gamên tenña nêñ binso to ñagôlin sêmoa sêwiñ tauñña sa-sa. Aêac tasam bin tonan ñai e ñagêdô kêlênsôn aêacnêñ kauc to tapô lêna tauñgeñ. Bin tonan kêtû Bibolo ñabiñ taujala tau nec atom. Bin taujala nê asagen.

Bibolo ñabiñ taujala tau tonec gebe Njetowaga sêjac ñamalac ma gêñ, tan ac dêdac-dêdac nan, ñamiñ kêtôm sêlic Anôtô tau gêwê to gêjam gôlin êsêac nangeñ. Lau-teto-Bibolowaga tônê lau, tan Anôtô kêkam êsêac tôn nan. Ac sêlic Anôtô gêjam gôlin nom to ñagên samob ma ñamalac to nêñ lêñ gêwiñ. Ênê bin kêtû tôn. En gêgôm samob ñanô kêsa. Ac sêlic gêc awê gêdên êsêac, tec teto nêñ bin têtôm lau sêkên gêwiñ en to ôlin andan enña. Ac sêjala Anôtô kêtû tôn amboac tonan, tec taên gêjam kêtû tôn gebe sêwê lau ñagêdô sêkên êwiñ en amboac tan, me sebe sêpuc êsêacnêñ sêkên gêwiñ enña tôn. Êsêac sebe ñamalac samob sêjala bin tonec êtu katô gebe Sêmoa maten jali me sêmac êndu nê, ñam kêsêp Anôtôñagen, tan gedec bin geo samob ma têtac têwiñ to gê bin tôn ñamadiñ masiger nan. Lau tan teto Binlênsêm Wakuc ñabuku nan, sêjala kêtû tôngac gebe Anôtô têtac gêwiñ ñamalacña mênkêtu awê kêpi Jesu Kilisi. Njam gebe ac sêlic en kêsa nê lêñ kêtôm ñac ten, tan kêkên tau kêsô Anôtô ñalabu kêtû nê bin samobña samucgeñ nan. En gêmac êndu ma gêdi sa anğa ñacmatênên, tec sêjala Anôtô kêtôm gebe êsuc ñamalacnêñ tanenpêc to nêñ tîp ôkwi, ma kêtôm gebe êkêli êsêac sêsa nêñ lêñ totêntac êpa sugen êtiam, ma kêtôm gebe êtôc sêngôñ maten jali tengeñ êtu nêñ lêñ ñatêpôê naênêc awêgeñ êndên êsêac.

Lau taêsam sê tanen jaen, tan lau-teto-Bibolowaga sêsôm lasê gêdên êsêac nan, ma sêmêtôc nêñ lêñ kêtôm Mêtê tau sêjac ñawae. Ac sêñô to sêsam lau tonan nêñ bin to nêñ min kêtôm Anôtô kêsôm bin gêdên êsêac solopgeñ. Lau taêsam sêsaê sêmoa gebe amboac tonan e mêngeđên galoc ñapan. Lau sêñô Mêtê e atên gêmô êsêac ma nêñ ñalêlôm kêtû malô to têtac kêpa su, ma kêkêli êsêac e sêjala gacgeñ gebe sêngôñ nom nec ñaômagen atom.

Bibolo tau gêwa tau sa gebe Anôtônê Bin nec, aêac ñamalac nêñ kauc kêtôm gebe tapuc tôn me danseñ su nec atom. Propete sêsôm nêñ jaen lasê todim-todim sêjac m bin tau gebe “Apômtau awa tau tonec”, tec lau têm tônêña ñagêdô sêñô tonên ñalêlôm gêja lu-gêja lu kwananengeñ su. Aêac têtac lulu atomman. Apômtau Jesu kêsôm gêc Joannê Nwae Njam gebe “Aênoc mêtê kêtû tauc ñoc gêñ atom, ñac tan kêsakin aê gamên nan, nê gêñ. Ten embe taê ênam gebe êngôm Anôtônê Bin êtu tôn, oc êjala ñoc mêtê ñam gebe anğa Anôtônê me aê kasôm tauc ñoc bin” (7:16-17). Anôtô kêsôm bin anğa Bibolo ñalêlôm nec, aêac tajala kêtû katô atom, tasô bin tau ñalabu ma danğôm ñanô êsa êpi tauñ nêñ lêñ acgom. Embe tanô Bibolo ñakalem e takên êwiñ Mêtê ma ôlin andan Anôtô tonên ñalêlôm taên êka en samucgeñ, oc tatap ñanô sa e daê taên todim-todim. Lau tê sêmoa sêmun aêac to onec sêmoa sêwiñ aêac nec, nêñ taêsam ñanô lasê sêjalagac gebe Bibolo buku taujala ten, ma aêac tauñ ocgo tajala amboac tonanengeñ. Oc tajala Bibolo gebe Buku Tau, tan danğôn maten jali ñam kêsêp nan, tec kêlêlêc buku ñagêdô samob su binñanôgeñ.

Gêj Samob Nam Njubuku

Njaé Genesis nam gebe Nam me Namôkê. Buku tau géjac undambê to nom nam namij ma géwa namalacnêj nam sa amboac tonanjen. Go kèpuc namalac sêgôm sec to sêôc gêjwapac anja nom nec nam sa ma kêwaka Anôtô géjam gôlinj namalac tapanênjen salêj sa géwinj.

Aêac tawa buku namôkêlatu kékôc gêja njasêbu kapôêj luagêc gebe

1. Mókêlatu 1-11 géwa undambê to nom nam sa ma géjac minj namalacnêj lêj andanjenja. Aêac tatap Adam agêc Ewa ma Kain agêc Abel to Noa nêj minj sa ma tanj bu kêsuj natêna to andu natêpôê soso baliñ anja Babel namij amboac tonanjen.
2. Mókêlatu 12-50 géjac minj lau Israel nêj mimi nêj lêj andanjenja namij. Nêj mimi namatana tau Abraham. Enj nac towae kékêj géwinj to tana wamu Anôtôna. Enj latu Isak to dêbu Jakob nêj minj kédaguc. Jakob, tanj nê njaé tenj gebe Israel nanj, nê latu 12 têtû lau Israel nêj gôlôac 12 nêj namôkê. Êsêacnêj tenj Josep. Buku tau géjac minj ênê lêj kégêlucgenj ma géwa Jakob tonê gôlôac sêngôn gamêj Aiguptunja nam sa amboac tonanjen.

Biñjanô, buku tonec géjac minj biñ namalacna, mago buku tau namanô tau tonec gebe kêwaka kôm, tanj Anôtô tau gégôm nanj, sa gêc awêgen. Géjac m minj tau gebe Anôtô kékêj undambê to nom, tanj buku tau kèpuc minj tau tón nanj. Ma géjac dabij namij Anôtô géjac mata biñ gebe ênam jaom nê lau Israel enderj tónjenja.

Anôtô kêtû buku tonec ngôlinjtêna. Enj kêmêtôc namalac to géjac êsêac kêtû nêj secna, enj géwê nê lau to géjam êsêac sa ma enj géjam gôlinj nê lau sêsa nêj lêj sêmoa nom nec.

Êsêac teto buku langwaanô tonec nam gebe sênac lau-m tenj nêj sêkêj géwinj Anôtôna namij gebe elom lau namuñja ma êpuc êsêac tónj e sêkêj géwinj tau tonanj mata jaligen ênêc êtôm tónêgenj napanj.

Anôtô kékêj undambê to nom

¹ Gêdênj namatanô Anôtô kékêj undambê to nom.

² Nom tau sawa to ngêlênj ma njakesec kékôm gwêc njamsêga auc ma Anôtônjê Nalau kêlao gémoa bu njaô. ³ Ma Anôtô kêsôm gebe “Njawê êsa”, e njawê kêsa. ⁴ Anôtô gêlic njawê gebe njajam. Ma Anôtô géwa njawê to njakesec kékôc. ⁵ Anôtô kêsam njawê gebe “Gelenja” ma njakesec gebe “Gêbêcauc.” Tec gêbêcauc to gelenja tonanj kêtû bêc namatana.

⁶ Go Anôtô kêsôm gebe “Lênsanj tenj êniñ bu êngic ma êwa bu êkôc.” ⁷ Ma Anôtô kêmasanj lênsanj ma géwa bu kékôc, ngêdô kêpoac lênsanj njalabu ma ngêdô kêpoac njaô. ⁸ Ma Anôtô kêsam lênsanj tau gebe “Umbonj.” Gêbêcauc to gelenja tonanj kêtû bêc kêtû luagêcna.

⁹ Go Anôtô kêsôm gebe “Bu, tanj kêpoac umbonj njalabu nanj, êlêc sa naêpoac tauña e gamêj njakelenj êsa.” Ma njanô kêsa. ¹⁰ Ma Anôtô kêsam gamêj njakelenj gebe “Nom” ma bu natanj gebe “Gwêc.” Ma Anôtô gêlic gebe njajam. ¹¹ Go Anôtô kêsôm gebe “Gêj êlêc namatac anja nom, gêj tolaun tanj êkêj njawê êtôm njakaiñgenj nanj, ma ka tanj sênam njanô êtôm njakaiñgenj nanj.” Ma njanô kêsa. ¹² Tec gêj gêlêc namatac anja nom, gêj tolaun, tanj kékêj njawê kêtôm njakaiñgenj nanj ma ka tanj sêjam njanô kêtôm njakaiñgenj nanj. Ma Anôtô gêlic gebe njajam. ¹³ Gêbêcauc to gelenja tonanj kêtû bêc kêtû télêacna.

¹⁴ Go Anôtô kêsôm gebe “Ja njanô sêkô umbonj njalênsanj e sêwa gelenja to gêbêcauc êkôc ma têtû têtû to bêc ma jala njabelo. ¹⁵ Ma ja njanô sêkô umbonj njalênsanj gebe sêpô nom njawê êsa.” Ma njanô kêsa. ¹⁶ Tec Anôtô kékêj ja kapôêj luagêc, ja kapôênsêga tenj géjam gôlinj gelenja ma ec saun tenj géjam gôlinj gêbêcauc ma utitalata sêwinj. ¹⁷ Ma Anôtô kékêj gêj tau sêkô umbonj njalênsanj gebe sêpô nom njawê êsa, ¹⁸ gebe sênam gôlinj gelenja to gêbêcauc to sêwa njawê to njakesec êkôc. Ma Anôtô gêlic gebe njajam. ¹⁹ Gêbêcauc to gelenja tonanj kêtû bêc kêtû aclêña.

²⁰ Go Anôtô kêsôm gebe “Bu to gwêc sêkôc gêj maten jalina palac-palacgenj to moc sêlôp sêmoa nom to umbonj njasawa,” e njanô kêsa. ²¹ Tec Anôtô kékêj gêjnsêga gwêcna to gêj maten jali samob, tanj sêmoa bu to gwêc palac-palacgenj ma kékêj moc tomagê tokainj-tokainj. Ma Anôtô gêlic gebe njajam. ²² Go Anôtô géjam mec êsêac ma kêsôm gebe “Asu njalatu ma atu taêsam e anam bu to gwêc auc ma moc têtû taêsam sêmoa nom.” ²³ Gêbêcauc to gelenja tonanj kêtû bêc kêtû lemenj tenja.

²⁴ Go Anôtô kêsôm gebe “Nom êkôc gêj maten jali tokainj-tokainj, gêj masinj ma gêj, tanj sêgalab to sêlêgenj nanj ma bôc saleñja tokainj-tokainj.” Ma njanô kêsa. ²⁵ Tec Anôtô kékêj bôc nomña tokainj-tokainj, gêj masinj tokainj-tokainj to gêj, tanj sêgalab to sêlê nanj, tokainj-tokainj. Ma Anôtô gêlic gebe njajam.

²⁶ Go Anôtô kêsôm gebe “Takêj namalac têtôm aêac tauñ katunj, têtôm aêac. Êsêac têtû i gwêcna to moc umbonj njalabuña ma gêj masinj to bôc saleñja samob ma gêj, tanj sêgalab to sêlêgenj samob, tanj sêmoa nom nanj njatau.” ²⁷ Ma Anôtô kékêj namalac kêtôm enj tau katu,

kêkêj enj kêtôm Anôtô katu solop. Enj kêkêj êsêagêc ñac to awê. ²⁸ Ma Anôtô gêjam mec êsêagêc ma kêsôm gédêj êsêagêc gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. Nom êsô amac ñalabu. Ma atu i gwêcña to moc umboj ñalabuña ma gêj materj jali samob, tanj sêmoa nom nanj, ñatau.” ²⁹ Ma Anôtô kêsôm gebe “Alicgac, aê kakêj gêj tolaun samob tanj kêkêj ñawê kêtôm ñakaingej nanj to ka samob, tanj sêjam ñanô kêtôm ñakaingej nanj, tec kêtû amacnêg gêj aninj.” ³⁰ Mago gêgwanj to gêj matac ñagêdô samob aê jakêj êndêj bôc nomña samob to êndêj moc umboj ñalabuña samob ma gêj materj jali samob, tanj sêgalab to sêlê sêmoa nom nanj.” Ma ñanô kêsâ. ³¹ Ma Anôtô kêsala gêj samob, tanj enj kêkêj nanj, ma gêlic gebe ñajamanô. Ma gêbêcauc to gelejña.

2

¹ Amboac tonanj undambê to nom ñagêj materj jali totau-totau samob ñanô kêsâ. ² Ma Anôtô gêjac dabij nê kolenj, tanj gêjam su nanj, gédêj bêc lemenj tenj ñanô luagêcña ma kêlêwanj tau gédêj bêc kêtû ñanô luagêcña kêtû kolenj samob, tanj gêgôm nanjña. ³ Ma Anôtô gêjam mec bêc kêtû ñanô luagêcña to gêjam dabunj, gebe gédêj bêc tonanj Anôtô kêlêwanj tau anjga nê kolenj, tanj gêjam e gêjac dabij nanj. ⁴ Anôtô kêkêj undambê to nom ñanô kêsâ ñaminj tau tonec.

Bij Paradisña

Gédêj tanj Apômtau Anôtô kêkêj nom to undambê ⁵ gêj tolaunj tenj kêpi atom to gêjgaga tenj kêkôc kôm atom tagenj gebe Apômtau Anôtô kêkêj kom kêsêp nom atom tagenj. Ma ñamalac tenj gebe êjgalunj nom popocña gêmoa atom. ⁶ Ma bu nom ñalêlômña kêlêni mênjkêpi ma kêmâlôm nom ñawambuc kêsâ. ⁷ Gédêj tonanj Apômtau Anôtô kêkôc nom anjga kôm ma kêlêlôm ñamalac to gêju awajaô mata jaliña kêsô enj lususunj, tec ñamalac kêtû gêj mata jali.

⁸ Go Apômtau Anôtô kêsê kôm anjga Eden, tanj gêc gêmu kêsâ gamêj oc kêpiña nanj, ma ketoc ñamalac, tanj kêlêlôm nanj, gêmoa kôm tau. ⁹ Ma Apômtau Anôtô kêkêj ka kêpi anjga nom, ñakatu gêjac mataanô ñajam ma ñanô tau kêmoasinj awasunj. Ma ka dangôj materj jaliña kêpi anjga kôm ñalunj to ka tajala ñajam to secña amboac tonanj.

¹⁰ Bu tenj ñamôkê gêc Eden gebe êmalôm kôm tau. Anjga kôm ñalêlôm bu tonanj gêwa tau kêkôc gêja ñasêli aclê. ¹¹ Ñasêli ñamata ñaê gebe Pison. Bu tonanj kêgi gamêj Hawila, tanj gold gêc nanj, ¹² ma gamêj tonanj ñagold ñajamanô. Katêkwi tonjamalu ñajam ñaê gebe bedelium to pocawa kokoc ñaê gebe soham gêc gamêj tonanj amboac tonanj. ¹³ Bu ñasêli kêtû luagêcña ñaê gebe Gihon. Bu tonanj kêgi gamêj Kus. ¹⁴ Bu ñasêli kêtû télêcña ñaê gebe Hidekel, nanj kêpoac Asuria ñagamêj oc kêpiña. Ma bu ñasêli kêtû aclêña ñaê gebe Euprat.

¹⁵ Apômtau Anôtô kêkôc ñamalac ma ketoc enj gêmoa kôm Eden gebe ênam kôm êpi nom ma ejop kôm tau. ¹⁶ Ma Apômtau Anôtô kêjatu ñamalac ma kêsôm gebe “Kanjanô pebenj, tanj kêkôc kôm nanj, ôniñmanj. ¹⁷ Mago kanjanô tajala ñajam to secña ôniñ atom. Embe ôniñ kanjanô tau, oc ômac êndu êndêj bêc tonanj.”

¹⁸ Go Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Ñamalac taugenj êmoa oc ñajam atom. Aê gabe jakêj kêpuctôj tenj êndêj enj, tanj êtôm enj nanj.” ¹⁹ Tec Apômtau Anôtô kêkôc nom ma kêmasaj bôc salenjña samob to moc umboj ñalabuña totau-totau ma kêkêj gêj tau gédêj ñamalac ma gebe êjô ñaê, tanj ñamalac ê êpi gêj totau-totau tonanj. Ma ñaê, tanj ñamalac gê kêpi gêj totau-totau samob kêtômgej nanj, tec kêtû êsêacnêj ñaê. ²⁰ Ñamalac gê bôc malacña samob nêj ñaê to kêsam moc umboj ñalabuña nêj ñaê ma bôc salenjña amboac tonanj, mago kêtap ñamalacnê kêpuctôj tenj gebe êtôm enjña sa atom. ²¹ Tec Apômtau Anôtô gêgôm ñamalac tau gêc bêc e kêlij tau sinj ma kêkôc ênê ñabi tenj sa ma ñamêsôm gêoc ñamala auc. ²² Ñabi tanj Apômtau Anôtô kêkôc anjga ñamalacnê nanj, enj kêmasaj kêtû awê ma kêkêj gédêj ñamalac. ²³ Go ñamalac kêsôm gebe

“Kecgoc, galoc katap ñatêkwa anjga aêjoc sa ma ñamêsôm anjga aêjoc amboac tonanj. Aê gabe jaê ênê ñaê gebe ‘Ñamalaco’ gebe sêkôc anjga ñamalacnê.”

²⁴ Kêtû tonanjña ñamalac êwi tama agêc têna sinj ma êsap nê awê tôj ma êsêagêc têtû ôli tagenj. ²⁵ Ma ñaclagêco sêmoa ôlij ñaôma ma majenj gédêj tauj atom.

3

Ñamalac sêkac tauj su anjga Anôtônê

¹ Ma moacnê kauc ñagaô kêlêlêc bôc salenjña ñagêdô samob, tanj Apômtau Anôtô kêkêj nanj nêj su. Ma enj kêsôm gédêj awê gebe “Anôtô oc kêsôm gebe ‘Anij kôm ñakanjanô tenj atom’ me.” ² Go awê kêsôm gédêj moac gebe “Aêac aninj kôm ñakanjanô, ³ tagenj ka, tanj kêkôc kôm ñalunj nanj ñanô, tec Anôtô kêsôm gebe ‘Anij atom. Amoasac atom amboac tonanj gebe amac êndu atom.” ⁴ Tec moac kêsôm gédêj awê gebe “Op, agêc oc amac êndu atomgoc. ⁵ Mago Anôtô kêjala gebe amagêc embe aninj, go matemanô êpoa lasê ma atôm enj tau ma ajala ñajam to sec.” ⁶ Ma awê gêlic kanjanô ma taê gêjam gebe ñalêwê ñajam e gêjac mataanô

ñajam amboac tonanjen. Tec têtac gêboan gebe êwa nê kauc sa ma kékôc kanjanô tau mênjen, go kékênj ñagêdô gédênj nê akwenj amboac tonan, ma genj. ⁷ Tec agêc matenjanô kêpoa lasê ma sêjala tauj gebe ôlinj ñaôma, tec sêginj kalaunj mênjsêkic kêtû nêj ladôm.

⁸ Oc kêtû luc acgom, go Apômtau Anôtô kêsêlênj gêmoa kômlêlôm. Agêc sênj enj ma ñamalac agêc nê awê sêsijn tauj sêsô ka, tanj sêkô kôm nanj, ñalabu gebe Apômtau Anôtô êlic êsêagêc atom. ⁹ Go Apômtau Anôtô gêmôêc ñamalac ma kêsôm gédênj enj gebe “Gômoa ondod.” ¹⁰ Enj kêsôm gebe “Aê ganjô aôm gômoa kôm ñakicsêa e katêc tauc gebe aê ôlic ñaôma tec kasijn tauc.”

¹¹ Go Anôtô kêsôm gebe “Asa kêsôm gédênj aôm gebe ôlim ñaôma. Aôm goenj kanjanô, tanj gajac jao gédênj aôm gebe ônij atom nanj, me masi.” ¹² Ñamalac kêsôm gebe “Awê, tanj kôkênj gebe êwinj aê nanj, kékênj kanjanô tau gédênj aê, tec gaenj.” ¹³ Go Apômtau Anôtô kêsôm gédênj awê gebe “Aôm gôgôm asagenj tonanj.” Awê gêjô enj awa gebe “Moac kêtîm aê, tec gaenj.”

¹⁴ Ma Apômtau Anôtô kêsôm gédênj moac gebe

“Aôm gôgôm tonanj,
tec japuc boa aôm êlêlêc bôc malacña
to bôc saleñña samob su.

Aôm ôkênj ña têtac walôgenj
ma ônij kekop e ômac êndu.

¹⁵ Ma aê gabe jakênj amagêc awê
to nêw wakuc akênj kisa êndênj taôm.

Enj êka aôm mômêmapac popoc
ma aôm ôñac enj êsêp agêbi.”

¹⁶ Enj kêsôm gédênj awê gebe
“Aê jakênj ñandanj taêsam êndênj aôm êndênj noc ôkêkam ñapalêña.

Ôkôc ñapalê tonandangenj.
Aôm matam katu nêw akwenj,

mago enj êtu nêw ñatau.”

¹⁷ Ma enj kêsôm gédênj Adam gebe

“Aôm kôkênj tanjam nêw awênê binj
ma goenj ka ñanô,

tanj gajac jao gédênj aôm
gebe ônij atom nanj.

Kêtû tonanñña aê japuc boa nom êtu aômña.

Ônam kôm ôim taôm sugenj êtôm bêc samob,
tanj ômoa nanj, go nom êlôm aôm.

¹⁸ Gêñ têkwa-têkwa to waôñj êtu nêw kôm ñanô
ma ônij ñagêñgaga.

¹⁹ Ônam kôm towaenjenj,
go ôtap mo sa

e ôtu nom êtiam

gebe aômnmêm ñam gêc nom.

Aôm nom,

tec ômu ôndênj nom ôna êtiam.

²⁰ Ma ñamalac gê nê awênê ñaê gebe Ewa gebe enj kêtû lau matenj jali samob tenenji. ²¹ Ma Apômtau Anôtô kêmasanñ bôc ñaôlic kêtû ñakwê ma kékênj gédênj ñamalac agêc nê awê sêsô.

²² Ma Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, ñamalac kêtôm aêac ma kêjala ñajam to sec. Galoc tec tajop enj gebe êmêtôc lêma naêpip kanjanô anja ka danjgôñ matenj jalinja ma êñinj e êmoa tenjenj nec atom.” ²³ Kêtû tonanñña Apômtau Anôtô kêtijn enj su anja kôm Eden gebe êkaliñ nom, tanj kêtû ênê ñam nanj. ²⁴ Ma enj kêmasuc ñamalac ma kékênj kerub tosinj ñaôsic-ôsic sêkô kôm Eden ñagamêñj oc kêpiña gebe sejop ka danjgôñ matenj jalinja ñaintêna. *

4

Kain agêc Abel

¹ Adam gêmoa gêwinj nê awê Ewa e taê ma kékôc Kain. Ma enj kêsôm gebe” Apômtau gêjam aê sa, tec kakôc latuc tenj.” ² Ma kékôc ñapalê tenj kêtiam, lasi Abel. Abel kêtû gejobwaga bôcña ma Kain gêjam kôm moña. ³ Têm ñagêdô gêjaña, tec Kain kékôc nê kôm ñanô kékênj kêtû da gédênj Apômtau. ⁴ Ma Abel kékôc bôc tenj anja nê bôc tau ñamêcgenj, gêjac endu ma kékênj ñalêsi kêtû da. Ma Apômtau gêlic Abel to nê da ñajam. ⁵ Mago gêlic Kain to nê da atom. Tec Kain têtac ñandanj kêsa to lanjôanô kêbêlê. ⁶ Apômtau kêsôm gédênj Kain gebe “Aôm têtac ñandanj to lanjômanô kêbêlê kêtû asagenñña. ⁷ Binj tau amboac tonec me masi gebe Aôm embe

* **3:24:** Adam ñam gebe ñamalac.

ôṅgôm êndêṅ, go ôsa laṅômanô sa. Embe ôṅgôm eso, go sec êndib aôm ênêc katamdêmôê. Sec mata katu aôm, mago aôm ôku sec tulumaj.”

⁸ Go Kain kêsôm gêdêṅ lasi Abel gebe “Tana kôm.” Agêc sêô lasê kôm su, go Kainnê ṅalêlôm gêli sa ma gêjac lasi Abel êndu. ⁹ Go Apômtau kêsôm gêdêṅ Kain gebe “Lasim Abel gêmoa ondod.” En kêsôm gebe “Aê gajam kauca. Aê katu lasicnê gejobwaga me.” ¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aôm gôgôm asageṅ. Lasimnê dec awa gêmôdec anṅa nom kêpi gêdêṅ aê gêmêṅ. ¹¹ Ma galoc aê japuc boa aôm anṅa nom, taṅ gêṅa awasun ma gênôm lasimnê dec anṅa aôm lêmam naṅ. ¹² Aôm embe ônam kôm, go êṅgamiṅ ṅanô êndêṅ aôm. Matam kanôṅ ôsêlêṅ ôṅôṅgeṅ ônac laoc gamêṅgeṅ.” ¹³ Ma Kain kêsôm gêdêṅ Apômtau gebe “Noc keso ṅagêjô kapôṅ kêlêlêc ôlicwalô su. ¹⁴ Gôlicgac me, galoc aôm kôtiṅ aê su anṅa nom ma jasiṅ tauc ôkwi anṅa laṅômnêmṅa. Matoc kanôṅ jasêlêṅ ôṅôṅgeṅ janac laoc gamêṅgeṅ ma lau, taṅ têtap aê sa naṅ, sênac aê êndu.” ¹⁵ Mago Apômtau kêsôm gêdêṅ en gebe “Amboac tonan atom. Teṅ embe ênac Kain êndu, naṅ êtap ṅagêjô êtôm dim 7ṅa sa.” Ma Apômtau kêkêṅ ṅabelo teṅ gêdêṅ Kain gebe ṅac teṅ embe êtap en sa, naṅ ênac en êndu atom. ¹⁶ Amboac tonan Kain kêtaiṅ tau su anṅa Apômtau laṅônêmṅa gêmoa gamêṅ Nod, taṅ gêc Eden ṅagamêṅ oc kêpiṅa naṅ.

Kainnê wakuc

¹⁷ Kain gêmoa gêwiṅ nê awê e taê ma kêkôc Enok. Ma Kain kêkwê malac teṅ sa ma en gê latu Enoknê ṅaê kêpi malac tau. ¹⁸ Enok latu Irad, Irad kêka Mehujael lasê, Mehujael kêka Metusael lasê ma Metusael kêka Lamek lasê. ¹⁹ Ma Lamek gêjam awê luagêc, teṅ nê ṅaê gebe Ada ma teṅ nê ṅaê gebe Sila. ²⁰ Ada kêkôc Jabal. En kêtû lau, taṅ sêṅgôṅ becobo to sêmoa sêwiṅ nêṅ bôc naṅ, nêṅ mimi. ²¹ Lasi ṅaê gebe Jubal. En kêtû lau, taṅ sêjac gêṅ wêṅa to lau-sêju-gasucwaga nêṅ mimi. ²² Ma Sila kêkôc gôlôac amboac tonan, ênê ṅaê gebe Tubal-Kain. En kêtû lau-sêpac-kiwaga, taṅ sêmasanṅ gêṅ ṅa ki kokoc to jejec naṅ, nêṅ mimi. Tubal-Kain luo Nama.

²³ Ma Lamek kêsôm gêdêṅ nê awê luagêc gebe

“Ada agêc Sila, anṅ aê aoc.

Lameknê awêlagêc, akêṅ taṅem ṅoc biṅ.

Biṅṅanô, aê gajac ṅac teṅ êndu gêjô ṅoc kamoc

ma ṅapalê teṅ gêjô ṅoc sêmmala.

²⁴ Teṅ embe ênac Kain êndu,

oc sêkêṅ ṅagêjô êtôm dim 7ṅa.

Mago teṅ embe ênac aê, Lamek, nec êndu,

oc sêkêṅ ṅagêjô êtôm dim 77ṅa.”

Setnê wakuc

²⁵ Ma Adam gêmoa gêwiṅ nê awê kêtiam ma en kêkôc latu teṅ, taṅ kêsam en gebe Set, ṅam gebe “Anôtô kêkêṅ latuc teṅ gêdêṅ aê gêjô Abel, taṅ Kain gêjac en êndu naṅ su.” ²⁶ Ma Set kêka latu teṅ lasê ma gê en gebe Enos. Gêdêṅ têm tonan lau awenṅ gêjac Apômtau kêtû ṅamata.

* †

5

ṅamalac ṅamataṅa nêṅ dênaj

¹ Adamnê wakucnêṅ ṅadênaj tau tonec. Gêdêṅ taṅ Anôtô kêkêṅ Adam naṅ, kêkêṅ en kêtôm en tau. ² En kêkêṅ êsêagêc ṅac to awê ma gêjam mec êsêagêc. Ma gêdêṅ en kêkêṅ êsêagêc naṅ kêsam êsêagêc gebe “ṅamalac.” ³ Gêdêṅ taṅ Adamnê jala kêtû 130 naṅ, kêka latu teṅ lasê kêtôm en ma kêtôm en tau katu ma gê ênê ṅaê gebe Set. ⁴ Ma Adam kêka Set lasê su acgom, go gêmoa nom jala 800 gêwiṅ ma kêka latuio to ṅac ṅagêdô lasê. ⁵ Adamnê jala kêtû 930, go gêmac êndu. ⁶ Gêdêṅ taṅ Setnê jala kêtû 105 naṅ, kêka latu Enos lasê. ⁷ En kêka Enos lasê su acgom, go gêmoa nom jala 807 gêwiṅ ma kêka latuio to ṅac ṅagêdô lasê. ⁸ Amboac tonan Setnê jala kêtû 912, go gêmac êndu.

⁹ Gêdêṅ taṅ Enosnê jala kêtû 90 naṅ, kêka Kenan lasê. ¹⁰ En kêka Kenan lasê su acgom, go gêmoa nom jala 815 gêwiṅ ma kêka latuio to ṅac ṅagêdô lasê. ¹¹ Amboac tonan Enosnê jala kêtû 905, go gêmac êndu.

¹² Gêdêṅ taṅ Kenannê jala kêtû 70 naṅ, kêka Mahalalel lasê. ¹³ En kêka Mahalalel lasê su acgom, go gêmoa nom jala 840 gêwiṅ ma kêka latuio to ṅac ṅagêdô lasê. ¹⁴ Amboac tonan Kenannê jala kêtû 910, go gêmac êndu.

¹⁵ Gêdêṅ taṅ Mahalalelnê jala kêtû 65 naṅ, kêka Jared lasê. ¹⁶ En kêka Jared lasê su acgom, go gêmoa nom jala 830 gêwiṅ ma kêka latuio to ṅac ṅagêdô lasê. ¹⁷ Amboac tonan Mahalalelnê jala kêtû 895, go gêmac êndu.

* 4:26: Ewa ṅam gebe Gêṅ maten jali samob ṅamôkê. † 4:26: Kerub têtû Anôtônê anjela toṅ teṅ.

¹⁸ Gêdêj tan Jarednê jala kêtû 162 nan, kêka Enok lasê. ¹⁹ Jared kêka Enok lasê su acgom, go gêmoa nom jala 800 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁰ Amboac tonan Jarednê jala kêtû 962, go gêmac êndu.

²¹ Gêdêj tan Enoknê jala kêtû 65 nan, kêka Metusala lasê. ²² Enok kêsa nê lêj to Anôtôgeñ ma kêka Metusala lasê su acgom, go gêmoa nom jala 300 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²³ Amboac tonan Enoknê jala kêtû 365. ²⁴ Enok kêsa nê lêj to Anôtôgeñ e lanômê gebe Anôtô kêkôc enj su.

²⁵ Gêdêj tan Metusalanê jala kêtû 187 nan, kêka Lamek lasê. ²⁶ Metusala kêka Lamek lasê su acgom, go gêmoa nom jala 782 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁷ Amboac tonan Metusalanê jala kêtû 969, go gêmac êndu.

²⁸ Gêdêj tan Lameknê jala kêtû 182 nan, kêka latu tenj lasê. ²⁹ Enj gê ênê ñaê gebe Noa ma kêsôm gebe “Ñac tonec ênam aêac kêsi anja nêj kolej to gêjwapac, tan kêtap aêac lemeñ sa kêtû kôm, tan Apômtau kêpuc boa nanña.” ³⁰ Lamek kêka Noa lasê su acgom, go gêmoa nom jala 595 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ³¹ Amboac tonan Lameknê jala kêtû 777, go gêmac êndu.

³² Gêdêj tan Noanê jala kêtû 500 nan, kêka Sem agêc Ham ma Japet lasê.

6

Ñamalacnêj sec gêjam sêga

¹ Gêdêj tan ñamalac sêjac m gebe têtû taêsam anja nom nan, sêka latuñio lasê, ² ma lau undambêña sêlic ñamalac latuñio gebe ñajam, tec sêjalij nêj lau sa anja êsêacnêj ma sêjam. ³ Go Apômtau kêsôm gebe “Aêñoc Ñalau êmoa êwiñ ñamalac endenj tôngej atom gebe enj toôli nomña tec ênê jala êtôm 120geñ.” ⁴ Gêdêj têm, tan lau undambêña sêjam ñamalac latuñio e êsêac sêkôc ñapalê nan, lau waso-waso kainj tenj sêmoa nom. Ma gêdêj têm, tan kédaguc nan, amboac tonanjen. Lau ñaclai towae têm andanjenanôña tau tonec.

⁵ Apômtau gêlic gebe ñamalacnêj sec gêjam sêga anja nom ma êsêac sêlao kêtû binj secña ñapanj. ⁶ Ma Apômtau geñ olij gebe kêkêj ñamalac sêmoa nom wagenj e nê ñalêlôm ñawapacgosu. ⁷ Tec Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe jansenj ñamalac, tan kakêj nan, su anja nom, ñamalac to bôc ma gêj, tan sêgalabgenj nan, to moc umboj ñalabuña gebe aêñoc ñalêlôm ñawapac kêtû gaim tauc su ñaômagenj kêtû êsêacña.” ⁸ Mago Noa gêjac Apômtau mataanô ñajam.

Noa gêsô wanj

⁹ Noanê minj tau tonec gebe Noa enj ñac gêdêj, binj tenj kêtap enj sa anja nê lau ñalêlôm atom. Enj kêsa nê lêj to Anôtôgeñ. ¹⁰ Ma Noa kêka ñapanj têlêac lasê, Sem agêc Ham ma Japet. ¹¹ Mago Anôtô gêlic nom kêtû sec sugac ma binj alôb-alôb gêjam nom auc. ¹² Ma Anôtô kêtuc kêniñ nom ma gêlic gebe sec gêjam aucgeñ gebe gêj matenj jali samob anja nom sêsa lêj secgeñ.

¹³ Ma Anôtô kêsôm gêdêj Noa gebe “Aê taêc gêjam kêtû tông gebe janac gêj matenj jali samob nêj lêj pep tagenj gebe ñamalacnêj binj alôb-alôb gêjam nom samucgeñ auc. Kêtû tonanña aê gabe jansenj êsêac tonomgeñ su sênanja. ¹⁴ Ônsô wanj kapôej tenj ña ka balan. Ômansanj tobalêlêm-tobalêlêm ma openj sip anja dêmôdêña to lêlômña. ¹⁵ Ônsô wanj tau amboac tonec gebe ñalêsij baliñ amboac saka 60, takôcña amboac saka 10 ma ñaô amboac saka 6. ¹⁶ Ômansanj wanj tau ñasalôm ma katam kapôej ênêc lêsijña. Ôwa ñalêlôm êkôc êna denj têlêac, denj ñalabuña to denj êtu luagêcña ma denj êtu têlêacña. ¹⁷ Gôlicgac me, galoc aê jakêj bu êsuñ ñatêna êpoac nom gebe jansenj gêj matenj jali samob, tan sêwê kainj awajaô mata jali anja umboj ñalabuña nan, su sênanja, gêj nomña samob sêmac êndu. ¹⁸ Mago aê gabe jamoatinj ñoc poac êndêj aôm. Amboac tonanj ôsô wanj ñalêlôm ôna, aôm taôm to latômi ma nêl awê to lawamio wakuc sêwiñ aôm. ¹⁹ Ma bôc samob to gêj matenj jali tokainj-tokainj nan, ôkêj luagêc-luagêc sêsô wanj sêna gebe sêmoa matenj jali sêwiñ aôm, ôkêj kapoac tenj ma têna tenj. ²⁰ Moc tokainj-tokainj ma gêj, tan sêgalabgenj nan, tokainj-tokainj ñaluagêc-luagêc sêsô wanj sêna sêwiñ aôm gebe sêmoa matenj jali. ²¹ Ma aôm ônac gêj taniñña tokainj-tokainj sa, gebe êpuc aôm to êsêac samob tông.” ²² Ma Noa gêgôm gêj samob. Enj gêgôm kêtôm Anôtô kêjatu enj nan solopgeñ. * gebe “Ênam sa,” ma

7

Bu kêsuñ ñatêna

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêj Noa gebe “Ôsô wanj ôna, aôm to nêl gôlôc samob gebe aê galic aôm amboac ñac gêdêj gômoa aê lanôcnêm anja lau tonanj ñalêlôm. ² Ôkôc bôc 7-7 anja bôc

* **6:22:** Noa ñam gêc awê samucgeñ atom. Lau ñagêdô sêwa sa

selec samob nêñ, kapoac to têna. Mago ôkôc bôc luagêc-luagêc anġa bôc, tañ selec atom nañ, kapoac teñ ma têna teñ. ³ Moc umbon ñalabuñ amboac tonañ. Ôkôc 7-7 êtômgenj, kapoac to têna gebe sênac ñawê tîñ anġa nom. ⁴ Gebe bêc 7 ênañja acgom, go jakêñ kom ênac êtôm elenġa 40 to êmbêcauc 40 ma gabe jansenj ġêñ maten jali samob, tañ kakêñ nañ, su anġa nom.” ⁵ Ma Noa ġêgôm ġêñ samob ñanô kêsa kêtôm Apômtau kêjatu enj.

⁶ Noanê jala kêtû 600, go bu kêsuj ñatêna kêtap nom sa. ⁷ Ma Noa to latui ma nê awê to lawaio wakuc sêsô wanj sêja gebe sêc bu su. ⁸ Bôc selec to bôc selec atom ma moc to ġêñ, tañ sêgalabgenj nañ, anġa nom samob, ⁹ kapoac teñ to têna teñ sêsô wanj sêwiñ Noa kêtôm Anôtô kêjatu nañ.

¹⁰ Bêc 7 ġêjañja, go bu kêsuj ñatêna kêtap nom sa. ¹¹ Ġêdêñ tañ Noanê jala kêtû 600 naajôn luagêc ma ñabêc 17 nañ, bumata nom ñalêlômña samob kêpulu kêpi ma katam umbonġa ġêlêc su ¹² ma kom kêsêwa kêsêp nom gelenġa 40 to ġêbêcauc 40. ¹³ Ġêdêñ bêc tonañ Noa to latui Sem agêc Ham ma Japet ma nê awê to lawaio wakuc têlêac sêwiñ êsêac sêsô wanj sêja. ¹⁴ Êsêac ma bôc salenġa tokaiñ-tokaiñ to bôc malacña tokaiñ-tokaiñ ma ġêñ, tañ sêgalabgenj anġa nom samob tokaiñ-tokaiñ to moc tokaiñ-tokaiñ, moc to ġêñ tomagêc samob, ¹⁵ ġêñ samob tonañ ñai sêsô wanj sêwiñ Noa, ġêñ maten jaliña luagêc-luagêc. ¹⁶ Ġêñ maten jaliña samob, kapoac teñ to têna teñ sêsô wanj kêtôm Anôtô kêjatu enj. Ma Apômtau kêlai enj auc.

¹⁷ Bu kêsuj ñatêna kêpoac nom ġê tînggenj kêtôm bêc 40 ma bu kêsuj kapôêñ ma kêsuj wanj sa kêpigenj jakêpoac. ¹⁸ Ma bu kêsuj kêpi-kêpi e ġêjam sêga anġa nom ma wanj kêpoac bu ñaô. ¹⁹ Bu kêsuj ñatêna e ġênôm lôc balinj, tañ kêkô umbonj ñalabu nañ auc samucgenj. ²⁰ Bu tañ ġênôm lôc ñatêpôê auc nañ e amboac saka samuc têlêac. ²¹ Tec ġêñ maten jali, tañ sêmoa nom nañ, samob sêjañja, moc ma bôc malacña to bôc salenġa ma ġêñ samob, tañ sêgalab to sêlêgenj sêjam nom auc nañ, ma ñamalac amboac tonanġenj. ²² Ġêñ samob, tañ sêsê awenj sêmoa masanġenj nañ, sêmac êndu. ²³ Amboac tonañ gesenj ġêñ maten jali, tañ sêmoa nom nañ su samob, ñamalac to bôc ma ġêñ, tañ sêgalab to sêlêgenj nañ to moc anġa umbonj ñalabu samobgenj sêjañja anġa nom. Noa taugenj ġêmoa to êsêac, tañ sêwiñ enj sêmoa wanj ñalêlôm. ²⁴ Ma bu kêsuj ñatêna kêpoac nom kêtôm bêc 150. * luagêc. Tonj teñ tec sêsam gebe Bôc selec, ma teñ sesam gebe Bôc ñatêmui. Bôc selec nêñ ñagêdô gebe domba to bulimakao. Bôc tonañ êsêac sêkêñ têtû da, ma bôc selec tonanġenj êsêac senj kêtû nêñ gwada. Bôc ñatêmui amboac bôc susu êsêac sên atom ma sêkêñ têtû da atom.

8

Bu kêtaiñ su

¹ Ma Anôtô taê ġêjam Noa ma bôc salenġa to malacña, tañ sêmoa sêwiñ enj sêmoa wanj ñalêlôm nañ. Ma Anôtô kêkêñ mu kêsêlêñ anġa nom ma bu tañ kêtaiñ su. ² Ma bumata nom ñalêlômña to katam umbonġa ñajañja kêsa. Kom ġêjac kêtiam atom ³ ma bu kêtaiñ su anġa nom. Bu kêpoac bêc 150, go kêtaiñ su ⁴ ma ġêdêñ ajôn kêtû 7ña ñabêc 17 wanj jagêlôc lôc Ararat. ⁵ Bu kêtaiñ-kêtaiñ e ġêdêñ ajôn kêtû 10ña. Ġêdêñ ajôn tonañ ñabêc ñamatañja lôc ñagêdô ñatêpôê mênkêpi.

⁶ Bêc 40 ġêjañja, go Noa ġêlêc wanj ñakatam saunj, tañ enj kêmasanj nañ, su ⁷ ma kêkêñ aoco teñ ġêlôb kêsa ġêja. Moc tonañ ġêlôb ġêja-ġêmu, ġêja-ġêmu e bu kêpa anġa nom. ⁸ Ma Noa kêsaaê e bêc 7, go kêkêñ balôsi teñ ġêlôb kêsa ġêja gebe êlic bu oc kêtaiñ su anġa nom me masi. ⁹ Mago balôsi kêtap ñamala êlêwanj tauña teñ sa atom, tec ġêlôb ġêmu ġêdêñ enj ġêja kêtiam, gebe bu gacgenj kêpoac ġêjam nom samucgenj auc. Tec enj kêmêtoç lêma kêsa jakêkôc moc kêsô wanj ñalêlôm ġêja ġêwiñ enj. ¹⁰ Go kêsaaê bêc 7 kêtiam, go kêkêñ balôsi tau ġêlôb kêsa ġêja kêtiam. ¹¹ Ġêdêñ kêtulala moc ġêmu ġêdêñ enj ġêmêñ ma kesenġenj katêkwi ñalaunj matic teñ. Ġêdêñ tonañ Noa kêjala gebe bu kêtaiñ su anġa nom. ¹² Enj kêsaaê bêc 7 kêtiam ma kêkêñ balôsi ġêlôb kêsa ġêja, mago ġêmu ġêdêñ enj ġêmêñ kêtiam atom.

¹³ Ġêdêñ tañ Noanê jala kêtû 601 naajônj ñamatañja ñabêc ñamatañja nañ, bu kêpa anġa nom. Tec Noa kêkac wanj ñasalôm su e ġêlic nom ñakelenj kêsa. ¹⁴ Ġêdêñ ajôn kêtû luagêcña ñabêc 27 nom ñakelenj kêsa samucgenj. ¹⁵ Go Anôtô kêsôm ġêdêñ Noa gebe ¹⁶ “Ôwi wanj siñ ôsa ôna, amagêc nêñ awê ma latômi to lawamio wakuc sêwiñ aôm, ¹⁷ ma bôc samob, tañ sêwiñ aôm nañ, ġêñ maten jaliña samob, moc to bôc ma ġêñ, tañ sêgalabgenj sêmoa nom nañ, samob, ôwi êsêac siñ sêwiñ aôm asa ana gebe seola nom auc ma sêsu ñalatu e têtû taêsam anġa nom.” ¹⁸ Ma Noa ġêwiñ nê latui to nê awê ma lawaio wakuc sêsa sêja ¹⁹ ma bôc salenġa to malacña samob, moc samob to ġêñ, tañ sêgalabgenj sêmoa nom nañ, samob tokaiñ-tokaiñ sêsa anġa wanj sêja.

²⁰ Ma Noa ġêboa Apômtaunê altar teñ sa ma kêkôc bôc selec ñagêdô to moc selec ñagêdô ma kêkêñ kêtû daja ġêsac altar ñaô. ²¹ Ma Apômtau ġêñu ñamalû ñajam ma kêsôm ġêdêñ tau gebe

* 7:24: Lau Israel sêwa bôc toê-toê samob kêkôc ġêja tonj

“Aê gabe japuc boa nom êtu ñamalacña êtiam atomanô gebe ñamalacnêj geo ñapalêgejña tec gêc. Aê gabe jansenj gêj materj jali êtiam amboac gagôm su nê atom. ²² Êtôm nom ñatêm samob sêsê ñawê ma sejonj ñanô, malô to ñandanj, ocêsa to komô, elenj to êmbêc êjô tau êjô tau.”

9

Anôtô kêmoatiñ poac gêdêj Noa

¹ Ma Anôtô gêjam mec Noa to nê latui ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. ² Mago bôc nomja samob to moc umbonj ñalabuña samob ma gêj materj jali, tanj sêgalabgenj sêmoa nom nanj, samob to i samob, tanj sêmoa gwêc nanj, têtêc amac to materj golec êsa. Ma aê kakêj êsêac sêsêp amac lemlem. ³ Gêj materj jalinja samob, tanj sêmoa nanj, têtû amacnêm gêj anijña. Aê kakêj gêj tolaunj gêdêj amac su, tec gêj ñagêdô samob amboac tonanjgej. ⁴ Tagedj anij bôc ñamêsôm tonê katugej atom. Bôcnê katu tau gebe dec. ⁵ Êtu amac taôm nêmedeña aê jaê binj ñagêjôña tônj. Aê jaê binj ñagêjôña tônj êpi bôc samob ma êpi ñamalac. Aê jaê ñamalacnêj katunj ñabinj ñagêjôña tônj êpi lau samob nêj lasitêwai amboac tonanjgej. ⁶ Tej embe êkêc ñamalacnêj dec sinj, nanj ñamalac sêkêc ênê dec sinj êjô, gebe Anôtô kêkêj ñamalac kêtôm tau katu. ⁷ Amac tec aka gôlôac lasê to atu taêsam anam nom auc to atu nom ñatau.”

⁸ Go Anôtô kêsôm gêdêj Noa to nê latui, tanj sêwiñ ej nanj, gebe ⁹ “Alic acgom, aê tec jamoatiñ poac êndêj amac to nêmed wakuc, tanj sêndanjguc nanj, ¹⁰ ma êndêj gêj materj jali samob, tanj sêmoa sêwiñ amac nanj, êndêj moc to bôc malacña to salejña samob, tanj sêmoa sêwiñ amac nanj, êndêj gêj samob, tanj sêsa anja wanj sêmêj nanj. ¹¹ Aê gabe jamoatiñ poac êndêj amac gebe Bu êsuñ ñatêna tej ensej gêj materj jali su êtiam atomanô ma bu êsuñ ñatêna tej ensej nom su êtiam atom amboac tonanj.”

¹² Ma Anôtô kêsôm gebe “Poac, tanj jamoatiñ êndêj amac to gêj materj jali, tanj sêmoa sêwiñ amac nanj, ñabelo tonec ênêc tejengej ma tejengej gebe ¹³ Jakêj ñoc kasômbuc êkô tao ñasawa êtu poac, tanj kamoatiñ gêdêj nom nanj, ñabelo. ¹⁴ Aê embe jakêj tao êkô nom ñaô ma jalic kasômbuc ênsac tao ñaô, ¹⁵ go taêc ênam poac, tanj kamoatiñ gêdêj amac to gêj materj jali samob nanj, ma bu êsa e êsuñ ñatêna ensej gêj materj jali samob su êtiam atom. ¹⁶ Kasômbuc embe ênsac tao ñaô, go jasala gêj tau ma taêc ênam poac tejengejña, tanj kamoatiñ gêdêj gêj materj jali samob, tanj sêmoa nom nanj.” ¹⁷ Ma Anôtô kêsôm gêdêj Noa gebe “Poac, tanj kamoatiñ gêdêj gêj materj jali samob, tanj sêmoa nom nanj, ñabelo tau tonec.”

¹⁸ Noa latui, tanj sêsa anja wanj sêmêj nanj, nêj ñaê tonec gebe Sem agêc Ham ma Japet. Kanaan tama Ham. ¹⁹ Noa latui têlêac tonanj. Ma êsêac têtû lau nom samucgejña nêj ñamôkê. ²⁰ Noa gêjam kôm kêpi nom kêtû ñamata. Ej kêsê kôm wainja tej. ²¹ Ej gênôm wain e kêjanj ej ma gêc nê becobo toôli ñaôma. ²² Ma Kanaan tama Ham gêlic tama ôli ñaôma ma kêsa jakêsôm binj tau gêdêj têtû. ²³ Go Sem agêc Japet sêkôc ñakwê tej sêkêj gêsac magijm ma sêsêlêj sênu taunjenj jasêsanj tamenj ôli ñaôma auc. Agêc sêkac lanjônanô ôkwi sebe sêlic tamenj ôli ñaôma atom. ²⁴ Gêdêj tanj wain ñanjaclai gêbacnê ma Noa gêdi sa nanj, ej gêjô binj, tanj ñac saunj gêgôm gêdêj ej nanj, ²⁵ tec kêsôm gebe “Aê japuc boa Kanaan, ej êtu lasitêwainêj sakinjwaganêj gêjôma.”

²⁶ Ej kêsôm tej gêwiñ gebe

“Apômtau, aêjoc Anôtô, ênam mec Sem ma êngôm Kanaan êtu ênê gêjôma.

²⁷ Anôtô êkêj ñasawa êndêj Japet gebe êmoa êwiñ Sem anja nê becobo. Mago Kanaan êtu ênê gêjôma.”

²⁸ Bu kêsuñ ñatêna kêpa ma Noa gêmoa nom jala 350 gêwiñ. ²⁹ Noanê jala samob kêtû 950, go gêmac êndu.

10

Noanê wakuc nêj dênanj

¹ Lau tonec têtû Noa latui Sem agêc Ham ma Japet nêj wakuc. Êsêac saka gôlôac lasê gêdêj tanj bu kêsuñ ñatêna gêbacnê. ² Japet latui tonec Gomer, Magog, Madai, Jawan, Tubal, Mesek ma Tiras. ³ Gomer latui tonec Askenas, Ripat ma Togarma. ⁴ Jawan latui tonec Elisa, Tarsis, Kitim ma Dodanim. ⁵ Lau gwêcña sêsa anja lau tonanj nêj. Lau tonec têtû Japetnê wakuc têtôm nêj gamêj to awenj gêdêj-gêdêjgej ma têtôm nêj gôlôac to gôlôacmôkê gêdêj-gêdêjgej.

⁶ Ham latui tonec Kus, Aiguptu, Put ma Kanaan. ⁷ Kus latui tonec Seba, Hawila, Sabta, Rama ma Sabteka. Rama latui tonec Seba agêc Dedan. ⁸ Kus kêka Nimrod lasê, tanj kêtû nom

nyaopmtau tonjaclai nmatanja. ⁹ Eñ kētu ñac lēma gwadaña towae gēmoa Apōmtau lanjōnēmña. Kētu tonanña binjēm langwa gēc gebe “Kētōm Nimrod, tanj kētu ñac lēma gwadaña towae gēmoa Apōmtau lanjōnēmña.” ¹⁰ Eñ gējac m nē gōlinj kinña anja Babel to Erek ma Akad, tanj gēc gamēñ Sinar. ¹¹ Eñ gēwi gamēñ tonan sij ma gēja Asuria ma kēkwē malac Niniwe to Rehobot-Ir ma Kala ¹² ma malac tenj gēc Niniwe to Kala ñasawa ñaē gebe Resen, tanj kētu malac kapōēñ. ¹³ Aiguptu kēka Ludim, Anamim, Lehabim, Naptuhim, ¹⁴ Patrusim, Kasluhim, tanj kētu Pilistinēñ mimi nanj, ma Kaptorim lasē.

¹⁵ Kanaan kēka nē ñacsēga Sidon agēc lasi Het lasē. ¹⁶ Eñ kētu lau gamēñ Jebus, Amor, Girgas, ¹⁷ Hib, Ark, Sin, ¹⁸ Arwad, Semar ma Hamatña tamenj. Kētu ñamu gōlōac, tanj sēsa anja Kanaannē nanj sesewec. ¹⁹ Lau Kanaan nēñ gamēñ gēc Sidon gēmu kēsō gēdēñ Gerar ma Gasu to gēmu kēsō gēdēñ Sodoma to Gomora ma Adma to Seboim e gēdēñ Lasa. ²⁰ Lau tonec tētu Hamnē wakuc tētōm nēñ gamēñ to awenj gēdēñ-gēdēñgenj ma tētōm nēñ gōlōac to gōlōacmōkē gēdēñ-gēdēñgenj.

²¹ Japet tēwa Sem, tanj kētu Ebernē gōlōac abenij nanj, kēka gōlōac lasē amboac tonanjenj. ²² Sem latui tonec Elam, Asur, Arpaksad, Lud ma Aram. ²³ Aram latui tonec Us, Hul, Geter ma Mas. ²⁴ Arpaksad kēka Sela lasē, ma Sela kēka Eber lasē. ²⁵ Eber kēka latui luagēc lasē, ñac tenj nē ñaē gebe Peleg, ñam gebe gēdēñ ēnē tēm lau nomña sēwa tauñ kēkōc, agēc lasi Joktan. ²⁶ Joktan kēka Almodad, Selep, Harsarmawet, Jera, ²⁷ Hadoram, Usal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Opir, Hawila ma Jobab lasē. Lau samob tonec Joktan latui êsēac. ³⁰ Êsēacnēñ gamēñ sēngōñña gēc Mesa ma gēmu kēsō gēdēñ Separ to gēdēñ lôc dēnanj, tanj kēkō gamēñ oc kēpinja. ³¹ Lau tonec tētu Semnē wakuc tētōm nēñ gamēñ to awenj gēdēñ-gēdēñgenj ma tētōm nēñ gōlōac to gōlōacmōkē gēdēñ-gēdēñgenj.

³² Noanē wakuc nēñ gōlōac tētōm nēñ ñam to gōlōacmōkē êsēac. Bu kēsuj ñatēna kēpa, tec êsēac tētu lau nomña samob nēñ ñamōkē.

11

Namalac sēkwē andu baliñ tenj

¹ Lau nomña samob sēsōm binj awenj tagenj to ñalō tagenj. ² Gēdēñ tanj êsēac dēdi anja gamēñ oc kēpinja nanj, sēsēlēñ e tētap gaboanjenj sa gēc gamēñ Sinar ma sēngōñ tonanjenj. ³ Ma êsēac sēōc tauñ gebe “Ajōc, tamansanj nomku tēkē-tēkē ma tapac e ñajanja ēsa.” Ma êsēac sēkōc poc nomkuña gējō poc anō ma sēkōc kolda kētu sēsap poc tōñña. ⁴ Go sēsōm gebe “Ajōc, takwē nēñ malac tenj sa to andu baliñ tenj e ñatēpōē soso ēpi undambē gebe tamboa nēñ ñaē sa, gebe tēta aēac salin-salin tanam nom samuc auc atom.” ⁵ Go Apōmtau kēsēp gēmēñ gebe ēlic malac to andu soso, tanj ñamalac latunij sēkwē sa nanj. ⁶ Ma Apōmtau kēsōm gebe “Kec, êsēac lau m tagenj ma samob sēsōm awenjenj tagenj. Ma kōm, tanj sējac m nanj, oc sēnac tēku ma gēñ samob, tanj êsēac taēñ ēnam gebe sēngōmña nanj, ñatenj oc êkēñ wapac êsēac atom. ⁷ Ajōc, tasēp tana ma tanjaluj êsēac awenjenj gebe sēñō tauñ nēñ binj sapu.” ⁸ Ma Apōmtau kēta êsēac salin-salin e jasējam nom samucgenj auc ma êsēac sēpō kōm sēkwē malac saña sij. ⁹ Kētu tonanña sē malac tau ñaē gebe Babel, ñam gebe Apōmtau kēgaluj lau nomña samob awenjenj anja ônē ma kēta êsēac salin-salin e sējam nom samucgenj auc.

Semnē wakuc

¹⁰ Semnē wakuc tau tonec. Bu kēsuj ñatēna kēpa ma jala luagēc gēbacnē, go Semnē jala kētu 100, ma kēka Arpaksad lasē. ¹¹ Arpaksad tēna kēkōc enj su ma Sem gēmoa nom jala 500 gēwinj, go kēka latuio to ñac ñagēdō lasē. ¹² Arpaksadnē jala kētu 35 ma kēka Sela lasē. ¹³ Sela tēna kēkōc enj su ma Arpaksad gēmoa nom jala 403 gēwinj, go kēka latuio to ñac ñagēdō lasē. ¹⁴ Selanē jala kētu 30 ma kēka Eber lasē. ¹⁵ Eber tēna kēkōc enj su ma Sela gēmoa nom jala 403 gēwinj, go kēka latuio to ñac ñagēdō lasē. ¹⁶ Ebernē jala kētu 34 ma kēka Peleg lasē. ¹⁷ Peleg tēna kēkōc enj su ma Eber gēmoa nom jala 430 gēwinj, go kēka latuio to ñac ñagēdō lasē. ¹⁸ Pelegnē jala kētu 30 ma kēka Reu lasē. ¹⁹ Reu tēna kēkōc enj su ma Peleg gēmoa nom jala 209 gēwinj, go kēka latuio to ñac ñagēdō lasē. ²⁰ Reunē jala kētu 32 ma kēka Serug lasē. ²¹ Serug tēna kēkōc enj su ma Reu gēmoa nom jala 207 gēwinj, go kēka latuio to ñac ñagēdō lasē. ²² Serugnē jala kētu 30 ma kēka Nahor lasē. ²³ Nahor tēna kēkōc enj su ma Serug gēmoa nom jala 200 gēwinj, go kēka latuio to ñac ñagēdō lasē. ²⁴ Nahornē jala kētu 29 ma kēka Tara lasē. ²⁵ Tara tēna kēkōc enj su ma Nahor gēmoa nom jala 119 gēwinj, go kēka latuio to ñac ñagēdō lasē. ²⁶ Taranē jala kētu 70 ma kēka Abram agēc Nahor ma Haran lasē.

Taranē wakuc

²⁷ Taranē wakuc tau tonec. Tara kēka Abram agēc Nahor ma Haran lasē. Ma Haran kēka Lot lasē. ²⁸ Haran gēmac ēndu gēmunj tama Tara anja nē malacmōkē Ur anja Kaldea. ²⁹ Ma Abram agēc Nahor sējam awē sa. Abramnē awēnē ñaē gebe Sarai, Nahornē awēnē ñaē gebe

Milka, en Haran latuo, Haran, tanj kêka Milka agêc Iska lasê nanj. ³⁰ Ma Sarai enj awê kapoac, enj kêkôc njapalê tenj atom.

³¹ Tara kêkôc latu Abram agêc dêbu Lot, nanj Haran latu ma lawao Sarai, latu Abram nê awê, ma êsêac sêwi Ur anja Kaldea sinj gebe sêna gamênj Kanaan. Mago gêdênj tanj êsêac sêô lasê Haran nanj sêngônj tônê. ³² Taranê jala kêtû 205 ma Tara gêmac êndu anja Haran.

12

Anôtô kêkalem Abram

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Abram gebe “Ondec nê gamênj to nê m lau sêmoa ma tamamnê andu êkônja ma ôna gamênj, nanj aê gabe jatôc êndênj aôm. ² Aê gabe janjgôm aôm ôtu laum kapôênj ma gabe janam mec aôm ma janjgôm nê m njaê êtu kapôênj gebe ôtu moasinj njamôkê. ³ Aê gabe janam mec êsêac, tanj sênam mec aôm ma êsêac, tanj sêpuc boa aôm nanj, aê gabe japuc boa. Gôlôac nomnja samob têtap mec njamoasinj sa êtu aômnja.”

⁴ Amboac tonanj Abram gêdi kêtôm Apômtau kêjatu enj, ma Lot gêdi gêwi enj. Gêdênj tanj Abram gêwi Haran sinj nanj, nê jala kêtû 75. ⁵ Ma Abram kêkôc nê awê Sarai to lasinê latu Lot ma nênj waba samob, tanj têtap sa nanj, ma lau, tanj têtû nênj sakinjwaga anja Haran nanj, ma dêdi gebe sêsêlênj sêna gamênj Kanaan. Ma gêdênj tanj sêô lasê gamênj Kanaan tau nanj, ⁶ Abram kêsêlênj-kêsêlênj e jagêô lasê malac Sikem to kamem, tanj kêkô More nanj. Gêdênj têm tonanj lau gamênj Kanaan nja sêngônj gamênj tau. ⁷ Go Apômtau geoc tau lasê gêdênj Abram ma kêsôm gebe “Aê gabe jakênj nom tonec êndênj nê m wakuc.” Tec enj gêboa altar tenj sa gêdênj Apômtau, tanj geoc tau lasê gêdênj enj nanj. ⁸ Go enj gêdi kêpi lôc anja Betel njagamênj oc kêpija ma gê becobo kêkô Betel, tanj gêc gamênj oc kêsêpna ma Ai, tanj gêc gamênj oc kêpi nja nanj njasawa. Ma anja tônê enj gêboa Apômtaunê altar tenj sa ma awa gêjac Apômtaunê njaê. ⁹ Ma Abram gêdi kêsêlênj lanjô gêlac Negebjenj gêja.

Abram gêmoo Aiguptu

¹⁰ Ma tóbôm kêsa gamênj tonanj. Tec Abram kêsêp Aiguptu gêja gebe êsêlênj-êsêlênj êmoa tônê gebe tóbôm kapôênj gêc gamênj tau. ¹¹ Gêdênj tanj kêdabinj gebe êô lasê Aiguptu nanj, enj kêsôm gêdênj nê awê Sarai gebe “Aê kajala gebe aôm awê êjam. ¹² Lau Aiguptu embe sêlic aôm, go sêsôm gebe ‘Ênê awê tonec,’ go sênac aê êndu, ma oc sendec aôm ômoa. ¹³ Ôsôm gebe aênjoc luco aôm e sêlêwanj aê êtu aômnja.” ¹⁴ Gêdênj tanj Abram gêô lasê Aiguptu nanj, Aiguptuwaga sêlic awê tau gebe awê êjam. ¹⁵ Paraonê laumata sêlic enj ma sêlambinj enj njanô gêdênj Parao. Ma sêkôc awê tau sêô Paraonê andu sêja. ¹⁶ Ma kêtû enja Parao kêmoasinj Abram ma kêkênj domba to bulimakao ma donki kapoac ma sakinjwagao to njac ma donki têna to kamele gêdênj enj.

¹⁷ Mago Apômtau gejonj Parao to nê andu nja gênjwapac njanôgenj kêtû Abram nê awê Saraija. ¹⁸ Tec Parao kêkalem Abram ma kêsôm gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Kêtû agenja kôsôm lasê gêdênj aê gebe nê m awê enj nec atom. ¹⁹ Kêtû agenja aôm kôsôm gebe ‘Aê luco enj,’ tec kakôc enj kêtû njoc awê. Amboac tonanj nê m awê tau tonec, ôkôc enj ma ôêc ôna.” ²⁰ Ma Parao kêjatu lau kêtû enja gebe sêsêlênj sêwi nj êsêagêc nê awê to ênê waba samob.

13

Abram agêc Lot nênj binj

¹ Ma Abram agêc nê awê tonênj waba samob sêwi Aiguptu sinj sêmu sêja Negeb. Ma Lot gêwi nj êsêac. ² Abram kêtû njac tolêlôm bôc ma silber to goldja. ³ Ma enj kêsêlênj-kêsêlênj gêmoo Negeb e gêô lasê Betel e gêdênj gamênj, tanj gêmunjenj gê becobo kêsêp, gêc Betel ma Ai njasawa nanj, ⁴ gêdênj gamênj, tanj gêboa altar sa. Go Abram awa gêjac Apômtaunê njaê anja tônê. anja tônê. ⁵ Ma Lot, tanj gêwi nj Abram nanj, nê domba to bulimakao sêmoa ma nê becobo sêkô amboac tonanj. ⁶ Ma gamênj kêtôm gebe êsêagêc lulujenj sêngônj sêwi nj tau nja atom, gebe êsêagêcnênj waba to bôc taêsam njanô gebe sêngônj sêwi nj tau nj tec kêtôm atom. ⁷ Ma Abram nê bôc njagejobwaga to Lot nê bôc njagejobwaga awenjsunj gêôc ka tau. Gêdênj têm tonanj lau gamênj Kanaan to Perisja sêngônj gamênj tonanj.

⁸ Go Abram kêsôm gêdênj Lot gebe “Binj awenjsunj êôc ka tau nja ênêc aêagêc njasawa to agêcnênj gejobwaga njasawa atom gebe aêagêc njam tagenj. ⁹ Gamênj samuc tonec gôlic atom me. Ôsu taôm su anja aê. Embe ôkôc gamênj gasêja, go aê jana anônanja. Embe ôkôc gamênj anôja, go aê jana gasênanja.” ¹⁰ Ma Lot gêôc mataanô sa ma gêlic bu Jordan njagaboanj gebe nom njalêsi njajam kêtôm Apômtaunê kôm tau, kêtôm gamênj Aiguptu e gêdênj Soar. Gêdênj tonanj Apômtau gesenj Sodom to Gomora su atom tagenj. ¹¹ Tec Lot kêjalinj bu Jordan njagaboanj sa kêtû nê gamênj ma Lot kêsêlênj gêmu gêdênj oc kêpija gêja. Gêdênj tonanj êsêagêc sêwa tau nj kêkôc. ¹² Abram gêngônj gamênj Kanaan ma Lot gêngônj malac gaboanja njasawa ma gêjam bebec e gêdênj Sodom. ¹³ Mago lau Sodomja lau secanô ma sêgôm gênj alôb-alôb gêdênj Apômtau.

¹⁴ Lot kësau tau su anja Abramnê, go Apômtau kêsôm gêdêj Abram gebe “Ôc matamanô sa ma ôlic gamêj samob, tanj kêgi aôm auc nanj, gêmu kêpi go gêmu kêsêp ma gêmu kêsô to gêmu kêsaja ¹⁵ gebe gamêj samob tonanj, tanj gôlic nanj, aê gabe jakêj êndêj aôm to nêw wakuc êtu amacnêw êndêj tôngej. ¹⁶ Aê gabe janjôm nêw wakuc têtû taêsam amboac ganjag gwêcêja. Lau embe têtôm gebe sêsa ganjag gwêcêja njanamba sa, go têtôm gebe sêsa nêw wakucnêj namba sa amboac tonanj. ¹⁷ Ôndi ôsêlêj e naôndêj gamêj njamadinj makenj-makenj, gebe aê gabe jakêj êndêj aôm.” ¹⁸ Tec Abram gêbuc nê bec sa ma jagêô lasê kamem anja Mamre, tanj kêkô Hebron njagala nanj, ma gê nê bec, go gêboa Apômtaunê altar tej sa anja tônê.

14

Abram gêjam Lot sa

¹ Gêdêj tanj Amrapel kêtû kinj Sinarja ma Ariok kêtû kinj Elasarja ma Kedorlaomer kêtû kinj Elamja ma Tidal kêtû kinj Goiimja nanj, ² êsêac sêjac sinj gêdêj Bera, tanj kêtû kinj Sodomja ma Birsa, tanj kêtû kinj Gomoraja ma Sinab, tanj kêtû kinj Admaja ma Semeber, tanj kêtû kinj Seboimja ma gêdêj kinj Belaja (njaê tej gebe Soar). ³ Êsêac samob sêpi tagenj sêsêlêj sêwê Sidim njagaboaj (njaê tej gebe Gwêc Natonj). ⁴ Êsêac sêsô Kedorlaomer njalabu to sêjam sakinj enj jala 12 ma jala kêtû 13nja êsêac sêkac tauj su. ⁵ Jala kêtû 14nja Kedorlaomer to kinj, tanj sêwîj enj nanj, sêwêj ma sêkônîj Repaim anja Asterot-Karnaim to Susim anja Ham ma Emim anja Sawe-Kiriataim ⁶ to lau gamêj Hornja anja nêj lôc Seir e gêdêj El-Paran, tanj gêc kêsi gamêj sawa nanj. ⁷ Go sêkac tauj ôkwi sêmu sêja En-Mispat (njaê tej gebe Kades) ma sêkônîj lau Amalek nêj gamêj samob ma lau gamêj Amorja, tanj sêngônj Hasason-Tamar nanj, amboac tonanj. ⁸ Go kinj Sodomja to kinj Gomoraja ma kinj Admaja to kinj Seboimja ma kinj Belaja (njaê tej gebe Soar) sêja ma sêdênanj tauj anja gaboaj Sidimja gebe sênac sinj. ⁹ Sênac sinj êndêj Kedorlaomer, tanj kêtû kinj Elamja to Tidal, tanj kêtû kinj Goiimja ma Amrapel, tanj kêtû kinj Sinarja to Ariok, tanj kêtû kinj Elasarja. Kinj aclê sêjac sinj gêdêj kinj lemenj tej. ¹⁰ Ma kolda njagêsuj gêjam gaboaj Sidimja auc. Ma gêdêj tanj kinj Sodom to Gomoraja sêc sinj nanj, nêj njagêdô sêu tauj sêsêp gêsuj tonanj ma lau njagêdô sêc sêpi lôc sêja. ¹¹ Tec njacjo sêjanjo Sodom to Gomora nêj waba to nêj gêj taniinja samob su ma sêc sêmu sêja nêj gamêj. ¹² Abramnê lasi latu Lot gêngônj Sodom, tec êsêac sêkôc enj tonê waba amboac tonanj ma sêc sêja. samob, tanj sêkôc su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gemu gêja amboac tonanj.

¹³ Ma njac tej kêsêp sinj sawa jagêjac minj gêdêj njac Ebolai Abram, tanj gêngônj njac gamêj Amorja Mamre nê kamem njagala. Mamre lasiagêc Eskol agêc Aner. Lau tonanj sêmoatiñ poac sêwîj Abram gebe sênanj tauj sa. ¹⁴ Abram gêjô sêkôc latu tøj njawae, go kêdênanj nê sinjwaga 318, tanj tenenj sêkôc êsêac têtû ênê sakinjwaga nanj, ma sêjanda êsêac e gêdêj Dan. ¹⁵ Ma gêdêj gêbêc enj gêwa nê sinjwaga kêkôc ma enj to nê lau sêjac êsêac ma sêjanda êsêac e gêdêj Hoba, tanj gêc Damaskus gêmu kêpija nanj. ¹⁶ Enj kêjanjo waba samob, tanj sêkôc su nanj su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gêmu gêja amboac tonanj.

Melkisedek gêjam mec Abram

¹⁷ Abram kêku Kedorlaomer to kinj, tanj sêwîj enj nanj, tulu ma gêmu gêja. Go kinj Sodomja kêpuc enj tøjônj anja gaboaj Saweja (njaê tej gebe Kinjê Gaboaj). ¹⁸ Ma kinj Salemja, Melkisedek, kêkôc polom to wain gêja. Enj kêtû Lôlôc Natau Anôtô nê dabujwaga. ¹⁹ Ma enj gêjam mec enj to kêsôm gebe “Lôlôc Natau Anôtô, tanj kêkêj undambê to nom nanj, ênam mec Abram.

²⁰ Aweñ êoc Lôlôc Natau Anôtô, tanj kêkêj nêw njacjo sêsô aôm lêmam njalabu.”

Ma Abram kêkôc gêj lemenj lu-lemenj lu njatagenj-tagenj sa kêkêj gêdêj enj. ²¹ Ma kinj Sodomja kêsôm gêdêj Abram gebe” Ôkêj njamalacgenj sêndêj aê ma ôkôc waba êtu nêw gêj.” ²² Mago Abram kêsôm gêdêj kinj Sodomja gebe “Aê katôc lemoc gêdêj Lôlôc Natau Apômtau Anôtô, tanj kêkêj undambê to nom nanj, ²³ gebe jakôc aômnêw nia me lêkônj me aômnêw gêj njatej atomanô. Moae aôm ôsôm gebe ‘Aê kakêj Abram kêtû njac tolêlôm.’ ²⁴ Aê gabe jakôc gêj tej atom, mago gêj tagenj tanj lau matak senj nanj to gêj Aner agêc Eskol ma Mamre, tanj sêwîj aê nanj, sêwê kainj, tec sêkôc nêj gêjmanj.” *

15

Anôtô kêmoatiñ poac gêdêj Abram

* 14:24: Melkisedek njam gebe Binjgêdêj njakinj.

¹ sinj tonanj gëbacnê, go Abram katu gêlic Apômtau ma awa gëjac enj gebe “Abram, ôtêc taôm atom. Aê katu aômniêm lautuc. Moasinj kapôênj êtap aôm sa.” ² Mago Abram kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aôm gobe ôkênj asagenj êndênj aê. Aênjoc gôlôac masianô ma Elieser anja Damaskus êtu njac oc êwê kainj aênjoc gëjnlênsêm.” ³ Ma Abram kêsôm gebe “Ôlic acgom, aôm kôkênj gôlôac gédênj aê atom ma gënjôma tenj, tanj têna kékôc enj anja njoc andu nanj, oc êtu njac êwê kainj aênjoc gëjnlênsêm.” ⁴ Mago Apômtaunê binj gédênj enj gebe “Njac tonec êwê kainj nênj gëjnlênsêm atom, aôm latôm solop êtu njac êwê kainj nênj gëjnlênsêm.” ⁵ Go gëwê enj kêsâ awê gëja ma kêsôm gebe “Matam endec umbonj ma embe ôtôm gebe ôsa utitalata sa, go ôsa saman.” Go kêsôm gédênj enj gebe “Nêm wakuc oc têtôm tonanj.” ⁶ Ma enj kékênj gëwinj Apômtau, tec gêlic enj njac gédênj.

⁷ Ma Apômtau kêsôm gédênj enj gebe “Aê Apômtau, tanj kakôc aôm anja Ur Kaldeanja gebe jakênj gamênj tonec êndênj aôm ôwê kainj.” ⁸ Mago Abram kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aê jajala amboac ondoc gebe jawê kainj gamênj tau.” ⁹ Enj kêsôm gédênj enj gebe “Ôkôc bulimakao têna njajala kêtû têlêac to noninj têna njajala kêtû têlêac ma domba kapoac njajala kêtû têlêac ma balôsi tenj to monjôm njalatu tenj, go ômôênj.” ¹⁰ Ma enj kékôc gënj samob tonanj ma kêsêlê kékôc gëja luagêc-luagêc ma kédênanj makenj-makenj kékânônj tau, mago moc, tec kêsêlê atom. ¹¹ Ma moc, tanj senj gënj todec nanj, sêpôp sêsêp sebe sêninj gwada, tec Abram gesoc.

¹² Oc jakêsêp ma Abram gêc bêc e kêlinj tau sinj ma nê njalêlôm ôluj-ôlujngenj to njakesec kékôm enj auc. ¹³ Go Apômtau kêsôm gédênj Abram gebe “Ônjô, ma ôjala êtu tônj gebe nênj wakuc oc têtû lau jaba anja gamênj, tanj êsêac tauj sêwê kainj atom nanj, ma têtû gënjôma ma sêkôninj êsêac êtôm jala 400. ¹⁴ Mago aê jamêtôc lau, tê sênanj sakinj êndênj êsêac nê, go êsêac sêwi gamênj tau sinj towaba taêsam njanô lasê. ¹⁵ Mago aôm taôm tec ôndênj tamami ôna tobijnjalôgenj ma nênj jala êtu taêsam acgom, go sênsuj aôm. ¹⁶ Ma nênj gôlôac njatonj têtû aclêja oc sêmu sêmênj gamênj tonec êtiam, gebe lau gamênj Amornja nênj alôb-alôb gëjac pep atom tagenj.”

¹⁷ Oc jakêsêp ma gamênj njakesec kêsâ, go ku tojadaunj tenj ma dawenj tenj gelom lasê gêmoa bôc tau njasawa. ¹⁸ Gédênj bêc tonanj Apômtau kêmoatinj poac gédênj Abram ma kêsôm gebe “Aê kakênj gamênj tonec gédênj nênj wakuc su anja bu Aiguptunja e gédênj bu kapôênj Euprat, ¹⁹ gamênj tanj lau Ken to Kenis ma Kadmon ²⁰ to Het ma Peris to Repaim ²¹ ma Amor to Kanaan ma Girgas to Jebus sêwê kainj.”

16

Hagar agêc Ismael

¹ Ma Abramnê awê Sarai kékôc njapalê tenj atom. Ma ênê sakinj wagao Aiguptunja tenj gêmoa, nê njâe gebe Hagar. ² Ma Sarai kêsôm gédênj Abram gebe “Aôm gôlicgac gebe Apômtau kégaminj njapalê gédênj aê gebe jakôc atom. Tec naômôa ôwinj sakinj wagao, moae jatap njoc njapalê sa anja ênê.” Ma Abram kékênj tanja Sarai awa. ³ Abram gêmoa Kanaan jala 10 su, go Sarai kékôc nê sakinj wagao Aiguptunja Hagar ma kékênj gédênj nê akwenj Abram gebe ênam êtu ênê awê. ⁴ Ma enj gêmoa gëwinj Hagar e kékêkam njapalê. Gédênj tanj enj kêsâe tau gebe taê nanj, gêlic nê njatauo nj matapanjagenj. ⁵ Ma Sarai kêsôm gédênj Abram gebe “Keso tec sêgôm gédênj aêma nec êpi aôm. Aê tauc kakênj njoc sakinj wagao kêsêp aôm lêmam. Ma galoc kêsâe tau gebe taê, tec gêlic aê nj matapanjagenj. Apômtau êmêtôc aêagêcnênj binj njasawanja.” ⁶ Mago Abram kêsôm gédênj Sarai gebe “Ôlic acgom, nênj sakinj wagao kêtû aômniêm gënjac. Ôngôm gënj, tanj taêm ênam nanj, êndênj enj.” Ma Sarai kékôninj enj, tec gëbôm gëja.

⁷ Apômtaunê anjela kêtap enj sa gënjônj bumata, tanj kêpoac gamênj sawa nanj, bumata tau kêpoac intêna Surnja. ⁸ Ma enj kêsôm gebe “Sarainê sakinj wagao Hagar, aôm gômôênj anja ondoc ma gobe ôna ondoc.” Enj gëjô enj awa gebe “Aê gabôm anja njoc njataunê tec gamênj.” ⁹ Go Apômtaunê anjela kêsôm gédênj enj gebe “Ômu ôndênj nênj njatauo ôna êtiam naôsô enj njalabu.” ¹⁰ Apômtaunê anjela kêsôm gédênj enj gëwinj gebe “Aê gabe jangôm nênj wakuc têtû taêsam e sêsa êsêac sa nao.” ¹¹ Ma Apômtaunê anjela kêsôm gédênj enj gebe “Aôm taêm ma ôkôc njapalê njac. Ôê ênê njâe gebe Ismael gebe Apômtau kékênj tanja nênj gënjwapac. ¹² Enj êtu njac tenj, tanj êtôm bôclai tenj ma enj lêma ejonj lau samob ma lau samob lemenj ejonj enj. Enj oc êngônj êwinj tawanj atom.” ¹³ Hagar kêtû kênac tau gebe “Amboac ondoc, aê galic Anôtô, tanj gêlic aê nanj, binjnanô anja tonec me masi.” Tec kêsam Apômtaunê njâe gebe “Aôm Anôtô tomatamanô kainj tenj.” ¹⁴ Kêtû tonanj lau sêsam bumata tonanj gebe Ber-Lahai-Roi. Bumata tau kêpoac Kades to Bered njasawa. ¹⁵ Ma Hagar kékôc Abramnê latu tenj ma Abram gë latu, tanj Hagar kékôc nanj, nê njâe gebe Ismael. ¹⁶ Gédênj tanj Hagar kékôc Ismael nanj, Abramnê jala kêtû 86.
* nanj.”

* **16:16:** Ber-Lahai-Roi njam gebe “Njac mata jali, tanj gêlic aê

17

Anôtônê poac ηabelo

¹ Gêdêñ taj Abramné jala kêtú 99 nan, Apómtau geoc tau lasê gédêñ ej ma kêsóm gédêñ ej gebe “Najanja natau Anôtô aê, ôsa ñoc lêñ ômansañ taóm ñapep. ² Ma aê gabe jamoatiñ poac tej êndêñ aóm ma gabe jakêñ aómnêm wakuc tétu taêsam ñasec.” ³ Go Abram gêu tau lañðanô jagédêñ nom ma Anôtô kêsóm gédêñ ej gebe ⁴ “Gôlicgac, ñoc poac tau tonec gebe jakêñ aóm ôtu gôlôacmôkê taêsam tamenj. ⁵ Sêsam aómnêm ñaê Abram êtiã atom, sêsam aóm gebe Abraham gebe aê kakêñ aóm kôtu gôlôacmôkê taêsam tamenj. ⁶ Aê gabe jakêñ aómnêm wakuc tétu taêsam ñasec ma nêm wakuc tétu gôlôacmôkê taêsam ma kiñ sêsa anja aómnêm. ⁷ Aê jamoatiñ poac êndêñ aóm to nêm wakuc, taj sêndanġuc aóm nan, nêñ gôlôac to gôlôac ma poac tau ênêc tenġen ma tenġen gebe aê jatu amac to nêm wakuc, taj sêndanġuc aóm nan, nêm Anôtô. ⁸ Ma aê jakêñ gamêñ Kanaan, taj aóm gômoa amboac ñac jaba nan, samucġen êndêñ aóm to nêm wakuc, taj sêndanġuc aóm nan, gebe êtu amacnêm enden tónġen ma aê jatu êsêacnêñ Anôtô.” ⁹ Ma Anôtô kêsóm gédêñ Abraham gebe “Aóm to nêm wakuc, taj sêndanġuc aóm nan, ma êsêacnêñ gôlôac to gôlôac ajop ñoc poac. ¹⁰ Aêñoc poac tau tonec gebe sêsa ñapalê ñac samob. Bin tonaj kamoatiñ gédêñ aóm to nêm wakuc, taj sêndanġuc aóm nan, gebe ajopña. ¹¹ Sêsa amacnêm utimôlic. Poac, taj kamoatiñ gédêñ aóm nan, ηabelo tau tonaj. ¹² Ñapalê ñac tej anja aómnêm, taj nê bêc êtu 8 nan, sêsa ej êtóm nêm gôlôacmôkêġen. Lau, taj tenenj sêkôc anja taóm nêm andu me ajam ôli ña mone anja lau jaba nêñ, taj sêsa anja aómnêm ñawê atom nan, ¹³ sêsa êsêagêc lulugen, ñac taj têna kêkôc ej anja taóm nêm andu nan, to ñac, taj gôjam ôli ña mone nan. Tec ñoc poac ênêc amac ôlim êtu poac tenġenña. ¹⁴ Mago ñac samuc tej, taj sêsa utiôlic atom nan, senseñ ej su anja ênê launêñ gebe ej gêgóm ñoc poac popoc.”

¹⁵ Ma Anôtô kêsóm gédêñ Abraham gebe “Aómnêm awê Sarai, nan ôsam ej gebe Sarai êtiã atom, ênê ñaê gebe Sara. ¹⁶ Aê gabe janam mec ej e aóm ôtap latóm sa anja ênê êwiñ. Aê gabe janam mec ej e ej êtu gôlôacmôkê tenenj ma lau to-m-to-m nêñ kiñ sêsa anja ênêña.” ¹⁷ Ma Abraham gêu tau lañðanô jagédêñ nom ma kêômac ma taê gêjam gêc tauña gebe “Aê ñamalacanô, taj ñoc jala kêtú 100 sugac nan, oc jaka ñapalê lasê me. Ma Sara, taj nê jala kêtú 90 nan, êkôc gôlôac me.” ¹⁸ Ma Abraham kêsóm gédêñ Anôtô gebe “Ojae, Ismael êsa nê lêñ êmoa aóm lañðnêññaman.” ¹⁹ Mago Anôtô kêsóm gebe “Masi, nêm awê Sara oc êkôc nêm latóm tenj. Ôê ênê ñaê gebe Isak. Ma aê gabe jamoatiñ ñoc poac êndêñ ej êtu poac ênêc tenġenña êndêñ ênê wakuc, taj sêndanġuc ej nan. ²⁰ Ismaelnê bin, tec ganô sugac. Gôlicgac me, aê janam mec ej ma jakêñ gôlôac to gôlôac êndêñ ej e tétu taêsam ñanô. Ej êka kasêga 12 lasê ma aê gabe jakêñ ej êtu laum kapôêñ. ²¹ Mago ñoc poac, tec gabe jamoatiñ êndêñ Isakġen. Sara êkôc ej êndêñ jala ônê ñatêm amboac tonec.” ²² Anôtô kêsóm bin gédêñ Abraham su, go gêwi ej sinj ma gêc kêpi gêja.

²³ Go Abraham kêkôc latu Ismael to nê gêñôma samob, taj tenenj sêkôc êsêac anja ênê andu ma êsêac samob, taj gêjam ôli ña mone nan. Ej kêkôc ñacwaga samob, taj sêmoa sêwiñ ej anja nê andu ma kêsã nêñ utiñôlic gédêñ bêc tónêġen kêtóm Anôtô kêjatu ej. ²⁴ Abrahamné jala kêtú 99 ma sêsa ej. ²⁵ Latu Ismael nê jala kêtú 13 tec sêsa ej. ²⁶ Gédêñ bêc tónêġen êsêac sêsa Abraham agêc latu Ismael, ²⁷ ma ñacwaga samob, taj sêmoa ênê andu, lau, taj tenenj sêkôc êsêac anja andu tau to êsêac, taj ej gêjam ôli ña mone anja lau jaba nêñ nan, sêsa êsêac sêwiñ ej.*

18

Anôtô gêjac mata Isak

¹ Ma Apómtau gêoc tau lasê gédêñ Abraham anja kamem Mamrenja. Abraham gêñġôn becobo ñasacgêdô gédêñ oc kêkô ñalun. ² Ej gêoc mataanô sa e gêlic lau têlêac sêkô ej lañðnêñja. Ej gêlic êsêac ma kêlêti anja becobo ñasacgêdô gédêñ êsêac gêja. Ej gewec gédêñ êsêac ³ ma kêsóm gebe “Ñoc apómtau, embe ôlic aê ñajam, go ôc lêlêc nêm sakiñwaga atom. ⁴ Êsêac sêkôc bu sêmêñ gebe akwasin emkain êsêpña, go alêwan taóm angôn ajuntêna, ⁵ go aê jakôc gêñ ñagec mênjanin tekweñ êsa. Anin su acgom, go asêlêñ nêm lêñ êtiã gebe mênjaô lasê nêm sakiñwaga sugac.” Ma êsêac sêsóm gebe “Ôñgóm amboac kôsóm.” ⁶ Ma Abraham kêlêti kêsô becobo ñalêlóm gédêñ Sara gêja ma kêsóm gebe “Ôkôc polom laclu têlêac ôngamuc ma ôpac ñagaôġen.” ⁷ Ma Abraham kêlêti gédêñ bulimakao gêja, kêkôc bulimakao ñalatu ñajam tonjalêsi tej ma kêkêñ gédêñ sakiñwaga, taj kêkacġen gebe eno matajajagen. ⁸ Go kêkôc su gêjac anô to su ñakana ñajam ma bulimakao, taj ej kêmasañ nan, ma kêkêñ gédêñ êsêac. Êsêac senj ġen ma ej tau gêjam sakinj êsêac gêmoa ajuntêna. ⁹ Go êsêac sêsóm gédêñ ej gebe” Nêm awê Sara gêmoa ondoc.” Ma ej kêsóm gebe “Tec gêmoa becobo ñalêlóm.” ¹⁰ Apómtau

* 17:27: Isak ñam gebe Ej kêômac.

késôm gebe “Ëndêj ocêsa aê oc jamu jandêj aôm jamêj étiam ma Sara oc êkôc latu teñ êndêj têm tonaj.” Ma Sara kékô becobo ñakatom lélômgenj ma tanjasunj gêjac. ¹¹ Mago Abraham agêc Sara têtû lauo ñanô to ñac sugac, nêj jala têtû taêsam ma lauonêj mêtê sêjam ôli ajônjja gêwi Sara sinj su. ¹² Kêtu tonanjja Sara kêômac kêêjngimgenj ma késôm gêdêj tau gebe “Aê kamêlinj sugac ma ñoc apômtau kêtu ñamalacanô su amboac tonanjjen, tec aêagêc atu samuc taun amboac ondoc.” ¹³ Tec Apômtau késôm gêdêj Abraham gebe “Kêtu agenjja Sara kêômac ma késôm gêdêj tau gebe ‘Katu awêanô sugac, tec jakôc ñapalê amboac ondoc.’” ¹⁴ Gêjwapac teñ gêc, tañ kêlêlêc Apômtau su me. Ëndêj ocêsa aê jamu jandêj aôm jamêj étiam ma Sara oc êkôc latu êndêj têm tonaj.” ¹⁵ Sara kêpa tau ma késôm gebe “Aê kaômac atom,” gebe kêtêc tau. Mago Apômtau késôm gebe “Mago, kôômacgac.”

Abraham ketenj kêtû Sodomjja

¹⁶ Go lau tau dêdi ma sêc sêja. Ma êsêac matenj gê Sodom. Ma Abraham kêsêlêj gêwinj êsêac gebe êkêj êsêac anja intêna. ¹⁷ Ma Apômtau késôm gebe “Aê jansanj gêj, tañ gabe janjgôm nanj, auc êndêj Abraham oc êtôm me. ¹⁸ Kajalagac gebe Abraham êtu laum kapôêj to ñajaja, ma lau tom-tom samob têtap mec ñamoasinj sa anja ênê, ¹⁹ gebe aê kajalinj enj sa gebe êjatu nê latu to nê lau samob, tañ sêndanguc enj nanj, gebe sejop aêñoc intêna ma sêjngôm ñoc binj ñanô êsa to sêmêtôc lau naêndêjgenj gebe aê jakêj gêj, tañ gajac mata gêdêj Abraham nanj, êndêj enj.” ²⁰ Go Apômtau késôm gebe “Ñaonda kêpi Sodom to Gomora kêtu kapôêj ma êsêacnêj sec gêjam sêga. ²¹ Tec aê gabe jasêp jana jalic acgom, êsêac samob sêgôm kêtôm ñaonda, tañ ganô nanj, me masi. Embe masi, mago gabe jajala.”

²² Ma lau tau sêsêlêj sepej Sodom, mago Apômtau gacgenj kékô gêwinj Abraham. ²³ Go Abraham kêtu gasuc ma késôm gebe “Aôm gobe onsenj lau gêdêj to lau sec su êtômgenj binjjanô me. ²⁴ Embe lau gêdêj 50 sêjngônj malac tau, oc gobe onsenj malac su amboac tonanjjen me ôsuc malac ñasac ôkwi êtu lau 50, tañ sêjngônj malac nanjja. ²⁵ Ônac jaê binj amboac tonanj, aôm ôngôm gêj amboac tonec gebe onsenj lau gêdêj sêwinj lau sec nanj atom. Embe ôngôm, ñacgêdêj oc êndac êtôm ñac sec. Ônac jaê binj amboac tonanj. Ñac-kêmêtôc-nomwaga êmêtôc naêndêj-gejmanj.” ²⁶ Ma Apômtau késôm gebe “Aê embe jatap lau gêdêj 50 sa sêjngônj malac Sodom, oc jasuc malac samucgenj ñabinj ôkwi êtu êsêacna.” ²⁷ Abraham gêjô enj awa gebe “Aêma katôm kekop to wao, mago katoc tauc sa gebe janam binjalôm jawinj Apômtau. ²⁸ Moae lau gêdêj 50 solop atom, moae lemenj teñ masi. Aôm gobe onsenj êsêac su êtu lemenj teñ masijja me.” Ma enj késôm gebe “Aê embe jatap 45genj sa, oc jansenj êsêac su atom.” ²⁹ Abraham awa gêjac enj kêtiam ma késôm gebe “Moae ôtap 40genj sa anja ônê.” Enj gêjô enj awa gebe “Êtu 40na aê gabe janjgôm gêj tau ñanô êsa atom.” ³⁰ Go Abraham késôm gebe “Apômtau, ôlic aê sec atom, aê jasôm binj teñ êwinj. Moae ôtap 30genj sa anja ônê.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê embe jatap 30genj sa, oc janjgôm gêj tau ñanô êsa atom.” ³¹ Abraham késôm gebe “Op, aê katoc tauc sa gebe janam binjalôm jawinj Apômtau, moae ôtap 20genj sa anja ônê.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê jansenj êsêac su atom êtu 20genjja.” ³² Go Abraham késôm gebe “O Apômtau, ôlic aê sec atom, aê jasôm binj tagenj tonec êwinj. Moae ôtap 10genj sa anja ônê.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê jansenj êsêac su atom êtu 10genjja.” ³³ Apômtau gêjam binjalôm gêwinj Abraham e su ma gêc gêja. Ma Abraham tau gêmu gêja nê gamêj.

19

Sodom to Gomora gêjaja

¹ Ma anela luagêc sêô lasê Sodom gêdêj kêtulala. Lot gêjngônj malac ñasacgêdô. Enj gêlic êsêagêc ma gêdi sa gebe êpuc êsêagêc tîntînj ma gewec lanjônô jagêdêj nom ² ma késôm gebe “O apômtauagêc, aê jatenj amagêc gebe anam nêmj lêj ôkwi api nêmj sakinjwanê andu. Akwasinj emkainj to anêc bêc. Ëndêj bêbêc kanucgenj, go andi ma asêlêj nêmj intêna.” Mago êsêagêc sêsôm gebe” Masi, aêagêc anêc malaclunj tonec.” ³ Mago enj kêkac êsêagêc ñapanj, tec agêc sêjam nêj lêj ôkwi sêwinj enj sêpi ênê andu. Ma Lot kêmasanj moasinj gêdêj êsêagêc to kêpac polom ñaluc ma agêc senj. ⁴ Êsêagêc sêc bêc atom tagenj ma ñacwaga malac ma, ñacwaga anja Sodom tau, wakuc to langwa sêwinj taunj. Lau samob tomalagenj sêgi andu tau. ⁵ Ma êsêac sêmôêc Lot ma sêsôm gebe “Ñacwaga, tañ sêô lasê aôm gêdêj gêbêc nanj, sêmoa ondoc. Ôkôc êsêagêc sêsa sêndêj aêac sêmêjmanj gebe ajala êsêagêc.” ⁶ Go Lot kêsa gêdêj êsêac gêja gê katam gêc muja ⁷ ma késôm gebe “O lasitêwaiac, anjgôm sec amboac tonanj atom. ⁸ Alicgac me, latucoagêc sêmoa, tañ sêjam kauc ñacwaga. Aê gabe jakêj êsêagêc sêndêj amac. Anjgôm êsêagêc amboac têtac gêwinj. Mago anjgôm ñaclagêc tonanj sec atom, gebe êsêagêc sêso ñoc salôm ñalabu sugac.” ⁹ Mago êsêac sêsôm gebe “Aôm ôêc su.” Ma sêsôm gebe “Ñac tonec gêô lasê amboac ñac jaba ma galoc ketoc tau sa gebe êtu ñac-êmetôc-binjwaga. Amboac tonanj, aêac anjgôm aôm sec êlêlêc êsêagêc su.” Ma êsêac guluc-gulucgenj sebe sêkôc Lot tînj ma sebe têtuc katam popoc. ¹⁰ Mago ñaclagêc sêmêtôc lemenj ma sê Lot kêsô andu gêdêj êsêagêc gêja

ma sêsar katam auc. ¹¹ Ma sêgôm ñacwaga saun to kapôên, tar sêmoa katam dêmoênja nan, matenpec kêsa e seso katam elêmê. ¹² Go ñaclu sêsôm gédên Lot gebe “Aômnêm lau ñagêdô sêmoa tonec me masi. Aômnêm lawami to latômio ma nêm lau, ñagêdô, tar sêmoa malac nan, ôwê êsêac awi malac tonec sin. ¹³ Gebe aêagêc abe ansenj malac tonec su gebe Apômtau gêñô êsêacnêj binj gêjam sêga ma kêsakinj aêagêc gebe ansenj êsêac su.” ¹⁴ Ma Lot kêsa gêja ma kêsôm gédênj lawai, tar sebe sênam latuoagêc gebe “Ajôc, awi malac tonec sinj gebe Apômtau oc ensenj su.” Mago lawai sêlic enj amboac ñac kêsôm binj makic tenj.

¹⁵ Gêu bônj ma anjela sêkac Lot ma sêsôm gebe “Ôndi, ôkôc nêm awê to latômioagêc, tar sêmoa tonec nan, gebe ñagêjô, tar êtap malac sa nan, ensenj aôm su ôwinj atom.” ¹⁶ Lot kêlênagenj, tec ñaclu sêkam êsêagêc nê awê to latuoagêc lemenj gebe Apômtau gebe ênam êsêac sa ma sêwê enj gêmj malac sinj ma sêkênj enj kêlêwanj tau gêñgônj malac ñmagê. ¹⁷ Êsêagêc sêkênj êsêac sêmoa awê ma sêsôm gebe “Ôêc ônam katôm kêsi, ôkac taôm ôkwi atom to ôkô ôniwj awam anga gaboanj tonec atom. Ôêc ôpi lôc ôna gebe ônanja atom.” ¹⁸ Mago Lot kêsôm gédênj êsêagêc gebe “O apômtauagêc, masianô. ¹⁹ Amagêc amoasiwj nêm sakinjwaga ma taêm walô aê tec ajam aê kêsi gebe jananja atom. Mago aê katôm gebe jaêc japi lôc atom. Gêñwapac oc êtap aê sa ma jamac êndu. ²⁰ Alic acgom, malac tônê gêc ñagala kêtôm gebe jaêc jana tônê, ma malac tau saunjanô. Ôlôc sa gebe jaêc jana tônê. Malac tau saunjanô atom me. Jaêc jana tônê, go jamoa matoc jali.” ²¹ Apômtau kêsôm gédênj enj gebe “Amboac tonanj, aê gabe jalôc sa ma jansenj malac, tar kôsôm ñabinj nanj, su atom. ²² Hêc ôna tônê ñagaôgenjmanj. Aê janjôm gêj tenj ñagaô atom e ô lasê malac tônê su acgom.” Kêtu tonanjja sêsam malac ñaê gebe Soar. ²³ Oc kêpi kêpô nom ma Lot gêô lasê Soar.

²⁴ Go Apômtau kêkênj talao to ja anga undambê gêjac Sodom to Gomora anga Apômtaunê. ²⁵ Ma enj gesenj malac tonanj to gamênj gaboanj ma malac to ñalau pebenj to gêj, tar kêpi anja nom nanj. ²⁶ Mago Lotnê awê, tar kêdaguc enj nanj, kêkac tau ôkwi, tec kêtu pocgwêc. ²⁷ Ma bêbêc kanucgenj Abraham gêdi ma jakêsa gamênj, tar enj kêkô Apômtau lanjônêmja nanj, ²⁸ ma mata gê Sodom to Gomora ma gamênj gaboanjja samob ma gêlic jadaunj kêpi amboac ja genj kôm.

²⁹ Gédênj tar Anôtô gesenj malac gaboanjja su nanj, enj taê gêjam Abraham ma gêwê Lot gêc gamênj, tar gêjanja nanj su. Binj tau kêsa gédênj Anôtô gesenj malac, tar Lot gêñgônj nanj su.

Lau Moab to Amon ñam

³⁰ Ma Lot gêwi Soar sinj jakêpi lôc gêwinj latuoagêc gebe enj kêtêc tau, tec gêwi Soar sinj. Ma enj gêwinj latuoagêc jasêñgônj pocgêsunj tenj. ³¹ Ma awêsêga kêsôm gédênj awê saunj gebe “Tamenj kêtu ñamalacanô sugac ma ñac tenj gêmoo nom tonec atom gebe êmoa êwinj aêagêc amboac sêgôm-sêgôm kêtôm gamêñgenj. ³² Ajôc, aêagêc takênj wain êndênj tamenj ênôm e êjanj enj, go tanêc dawinj enj gebe nêj wakuc sêsa anga tamenjinê.” ³³ Tec gédênj gêbêc sêkênj wain gédênj tamenj gênôm e kêjanj enj. Ma awêsêga kêsô gêja gêc gêwinj tama. Gêc gêwinj enj ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. ³⁴ Ñagelenj awêsêga kêsôm gédênj awê saunj gebe “Gédênj gêbêc aê gaêc gawinj tamoc ma êndênj êmbêc takênj wain êndênj enj ênôm êtiam. Su, go aôm ôsô naônêc ôwinj enj gebe tatap nêj wakuc sa anga tamenjinê.” ³⁵ Tec gédênj gêbêc sêkênj wain gédênj tamenj e kêjanj enj kêtiam. Ma awê saunj gêdi jagêc gêwinj enj. Gêc gêwinj enj ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. ³⁶ Tec Lot latuoagêc lulugenj taênj anga tamenjinê. ³⁷ Ma awêsêga kêkôc ñapalê ñac ma gê ênê ñaê gebe Moab. Enj kêtu lau Moab têm galocnja nêj abenji. ³⁸ Ma awê saunj kêkôc ñapalê ñac amboac tonanjenj ma gê ênê ñaê gebe Ben-Ami. Enj kêtu lau gamênj Amonja têm galocnja nêj abenji. * † ‡

20

Abraham agêc Abimelek nêj binj

¹ Abraham gêdi anja ônê kêsêlênj kepenj gamênj Negebgenj ma jagêñgônj Kades to Sur ñasawa. Enj gêmoo gamênj Gerar amboac ñac jaba. ² Ma Abraham kêsôm kêpi nê awê Sara gebe “Aê luco enj.” Ma kinj Gerarja, Abimelek, kêsakinj lau gebe sêkôc Sara. ³ Mago gédênj gêbêc Anôtô gêsunj nê gédênj Abimelek ma kêsôm gédênj enj gebe “Ôlic taôm, aôm ômac êndu êtu awê, tar aôm kôkôc nanja, gebe ñac tenj nê awê enjoc.” ⁴ Mago Abimelek kêdabinj enj atom tagenj, tec kêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe onsenj lau tobinjmê su me. ⁵ Abraham tau kêsôm gédênj aê gebe ‘Aêñoc luco enj.’ Ma awê tau kêsôm gebe ‘Ñoc lucnja enj.’ Aê gagôm gêj tau tonjoc ñalêlôm ñanjêj ma tolemoc selegenj.” ⁶ Go Anôtô kêsôm gédênj enj gédênj tar gêc mê nanj, gebe “Aec, aê kajala gebe gôgôm gêj tau tonêm ñalêlôm ñanjênjenj tec aê tauc gabôc aôm auc gebe ñngôm sec êndênj aê atom. Kêtu tonanjja gajac jao aôm gebe ômoasac enj atom. ⁷ Amboac tonanj ôkênj Abrahamnê awê êmu êna gebe enj propete tenj. Ma enj etenj êtu aômja

* 19:38: Soar ñam gebe Gêj saunj. † 19:38: Moab ñam gebe Anja tamocnê. ‡ 19:38: Ben-Ami ñam gebe Ñoc tawanj latu.

gebe ômoa matam jaligen. Mago aôm embe ôkên enj êmu êna atom, go ôjala gebe ômac êndu binjanôgen, aôm to nêmm lau samob.”

⁸ Gêdên bêbêc kanucgen Abimelek gêdi sa ma gêmôêc nê sakinwaga samob ma gêjac minj binj samob tonanj naj gêdên êsêac e têtêc tauj njanô. ⁹ Go Abimelek kêkalem Abraham ma kêsôm gêdên enj gebe “Aôm gôgôm asagenj gêdênj aê. Aê gagôm aôm sec amboac ondoc, tec kôsabi sec kapôênj kêpi aê to njoc gamênj kinja. Gêj, tanj sêjac jao gebe dangôm atom nanj, aôm gôgôm gêdênj aê.” ¹⁰ Ma Abimelek kêsôm gêdênj Abraham gebe “Aôm taêm gêjam binj amboac ondoc, tec gôgôm gênj amboac tonanj.” ¹¹ Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gajam kauc gebe lau gamênj tonecja têtêc Anôtô atom, tec êsêac sênac aê êndu êtu njoc awêja, tec gagôm gênj tau. ¹² Ma enj aênjoc luco binjanôgenj, gebe enj tamocnê latuo, mago tinocnê latuo atom. Ma enj kêtû njoc awê. ¹³ Gêdênj tanj Anôtô kêkalem aê ma gawi tamocnê andu sinj nanj, kasôm gêdênj enj gebe Aôm embe têtêc êwijn aê, go ôwa aê njam sa ma ôsôm êndênj lau gamênj samobnja gebe ‘Njoc lucnjac enj.’” ¹⁴ Go Abimelek kêkôc domba to bulimakao ma sakinwagao to njac ma kêkênj gêdênj Abraham ma kêkênj Sara gêmû gêdênj enj gêja. ¹⁵ Ma Abimelek kêsôm gebe “Gôlicgac, njoc gamênj gêc lanômnmênja, ôngônj gamênj, tanj gêjac matamanô njajam nanj.” ¹⁶ Ma kêsôm gêdênj Sara gebe “Gôlicgac, aê kakênj silber 1,000 gêdênj lômjac gebe êwaka aôm waem sa êndênj lau samob, tanj sêwijn aôm nanj, ma sêlic aôm awê gêdênj.” ¹⁷ Go Abraham ketej mec gêdênj Anôtô ma Anôtô gêgôm Abimelek ôli njajam kêsâ ma gêgôm ênê awê to sakinwagao ôlinj njajam kêsâ amboac tonanj enj gebe sêkôc gôlôac êtiam, ¹⁸ gebe Apômtau gêbôc lauo, tanj sêmoa Abimeleknê andu nanj, têtêclêlôm auc kêtû Abrahamnê awê Saranja.

21

Sara kêkôc Isak

¹ Apômtau kêtû njaclej Sara amboac kêsôm su, ma gêgôm binj, tanj gêjac mata nanj, njanô kêsâ kêpi Sara. ² Abraham kêtû njamalacanô su, go Sara taê ma kêkôc Abrahamnê latu-tenj gêdênj noc, tanj Anôtô kêsam gêdênj enj nanj. ³ Abraham gê latu, tanj kêka lasê ma Sara kêkôc enj nanj, nê njâe gebe Isak. ⁴ Isaknê bêc kêtû 8 ma Abraham kêsâ latu amboac Anôtô kêjatu enj nanj. ⁵ Abrahamnê jala kêtû 100 ma Isak mênjkêsâ. ⁶ Ma Sara kêsôm gebe “Anôtô gêgôm aê kaômâc. Lau, tanj sênjô binj tau njawae, oc sêômâc sêwijn aê.” ⁷ Ma enj kêsôm gebe “Asa oc kêjala kêtû tônj ma êsôm êndênj Abraham gebe Sara oc êkênj su êndênj njapalê dedec sênôm. Mago aê kakôc ênê latu gêdênj tanj enj kêtû njamalacanô sugac.”

Têtinj Hagar agêc Ismael su

⁸ Ma njapalê kêtû kapôênj e gêmû tênanê su sinj. Ma gêdênj bêc Isak gêmû tênanê su sinj nanj, Abraham geno moasinj kapôênj. ⁹ Ma Sara gêlic awê Aiguptunja Hagar, nê latu, tanj Abraham kêka lasê nanj, gêjam dôa-dôa gêmuj latu Isak. ¹⁰ Tec kêsôm gêdênj Abraham gebe “Ôtinj sakinwagao tonec nê latu su gebe sakinwagao tonec nê latu êwê kainj gênlênsêm êwijn latuc Isak atom.” ¹¹ Mago Abrahamnê njalêlôm njawapac kêtû latunja. ¹² Mago Anôtô kêsôm gêdênj Abraham gebe “Nêmm njalêlôm njawapac êtu njapalê tau to nêmm sakinwagaoja atom. Ôngôm binj samob, tanj Sara kêsôm nanj, njanô êsa gebe sêsam nêmm wakucnênj njâe sêndanjguc Isaknê njâejenj. ¹³ Ma aê janjgôm sakinwagao nê latunê wakuc têtû laum kapôênj tenj amboac tonanj, gebe enj kêsâ anja aômnmê.”

¹⁴ Tec Abraham gêdi gêdênj bêbêc kanucgenj ma kêkôc polom to bu kêsêp bôc njâllic ma kêkênj gêdênj Hagar gêôc gêmuj njapalê ma kêsakinj enj gêja. Ma enj jakêlêsa gêmôa gamênj sawa anja Ber-Seba.

¹⁵ Gêdênj tanj bu kêpa anja bôc njâllic nanj, enj gêmû njapalê sinj gêc gamênj dani. ¹⁶ Ma enj jagêngônj sic anja njasawa kêtôm njac talamnja êpê nê sôb naêsêpja ma taê gêjam gebe “Aê jalic njapalê êmac êndu êndênj aê matocanô atom.” Enj gêngônj kêkanônj enj ma njapalê awa kêpi ma kêtanj. ¹⁷ Anôtô gêmû njapalê kêtanj ma Anôtô nê anjela awa gêjac Hagar anja undambê ma kêsôm gêdênj enj gebe “Asagenj gêgôm aôm, Hagar. Ôtêc taôm atom gebe Anôtô gêmû njapalê awa anja gamênj nanj” ¹⁸ Ôndi sa, ôsip enj sa ma ôkoc enj njajanja gebe aê gabe jakênj enj êtu laum kapôênj tenj.” ¹⁹ Go Anôtô gêgôm enj mata gêlac e gêlic bumata tenj ma enj jakêkati bu kêsêp bôc njâllic ma kêkênj gêdênj njapalê gênôm. ²⁰ Ma Anôtô gêmuj njapalê ma enj kêtû kapôênj. Enj gêmôa gamênj sawa ma kêpê talam lêma kata sec. ²¹ Enj gêmôa gamênj sawa Paran ma têna kêkôc ênê awê tenj anja gamênj Aiguptu.

Abraham agêc Abimelek sêmoatinj poac gêdênj tauj

²² Gêdênj njasawa tonanj Abimelek agêc nê sinjaganênj njac njamataja Pikol sêsôm gêdênj Abraham gebe “Anôtô gêmuj aôm to nêmm kôm samob. ²³ Kêtû tonanjja tec galoc ôtôc lêmam êndênj Anôtô matocanô jalic gebe ôngôm aê to njoc wakuc me wakucnênj wakuc sec atom. Aê kamoasinj aôm, amboac tonanj ôjô moasinj tonanj êndênj aê to êndênj gamênj, tanj mênjgômôa njac jabanjagenj nanj.” ²⁴ Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gabe jatôc lemoc.”

²⁵ Ma Abraham kêtôc biñ Abimelek kêtü bumata tenj, tanj Abimeleknê sakinwaga sêjanjo su nanja. ²⁶ Ma Abimelek kêsôm gebe “Aê gajam kauc lau, tanj sêgôm gêñ tonaj. Aôm kôsôm biñ tenj gêdêñ aê atom, ma aê ganj biñ tenj atom e mênggêdêñ galoc.” ²⁷ Tec Abraham kêkôc domba to bulimakao ma kêkêñ gêdêñ Abimelek ma ñac lu sêmoatiñ poac tenj gêdêñ tauñ. ²⁸ Go Abraham kêkêñ domba ñalatu 7 sêkô tauñja ²⁹ tec Abimelek kêtü kênac Abraham gebe “Domba ñalatu 7, tanj kôkêñ sêkô tauñja nan, ñam amboac ondoc.” ³⁰ Enj kêsôm gebe “Ôkôc domba ñalatu 7 tonaj su anja lemoc ec têtü ñabelo êndêñ aôm ôjala gebe aê tauc tec kakwê bumata tau.” ³¹ Kêtü tonajja sêsam gamêñ tonaj gebe Ber-Seba gebe êsêagêc lulu têtôc lemenj. ³² Êsêagêc sêmoatiñ poac anja Ber-Seba su, go Abimelek agêc Pikol, ênê siñwaganêñ ñac ñamataja, dêdi ma sêmu sêja Pilistinêñ gamêñ kêtiam. ³³ Mago Abraham kêsê ka gamêñ sawanja tenj ñaê gebe tamarisk anja Ber-Seba ma awa gêjac Apômtau Anôtô tenjerj nê ñaê. ³⁴ Ma Abraham gêmoo Pilistinêñ gamêñ ñasawa ec ñêñgerj. * †

22

Anôtô kêjatu Abraham gebe êkêñ Isak êtu da

¹ Gêñ samob tonaj su acgom, go Anôtô kêsâe Abraham ma awa gêjac enj gebe “Abraham.” Ma enj kêsôm gebe “Aê tec gamoo.” ² Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôkôc nêmlatôm tagen Isak, tanj têtmac gêwiñ enj nan, ma ôna gamêñ Moria. Anja ônê ôkêñ enj êtu daja anja lôc tenj ñatêpôê tanj gabe jatôc êndêñ aôm nanj.” ³ Tec Abraham gêdi gêdêñ bêbêc kanucgenj kêkôc nê donki mênjkêpô ômbinjak kêsêp. Enj kêkôc sakinwaga wakuc luagêc sêwiñ êsêagêc latu Isak. Enj gêga ka kêtü dajanja ma gêdi gêja gamêñ, tanj Anôtô kêsôm ñabinj gêdêñ enj nanj. ⁴ Gêdêñ bêc kêtü têtêacña Abraham gêoc mataanô sa ma gêlic gamêñ tau gêc jaêcgenj. ⁵ Go Abraham kêsôm gêdêñ nê sakinwagaagêc gebe “Amoo tonec awiñ donki. Aêagêc ñapalê ana ônê. Ateñ mec su acgom, go amu amêñ êtiam.” ⁶ Ma Abraham kêkêñ ka dajanja gêdêñ latu Isak gêoc. Ma enj tau gegen ja ma kêmêgôm bôjanj. Ma agêc sêsêlêñ sêwiñ tauñ sêja. ⁷ Ma Isak awa gêjac tama Abraham gebe “Tamoc.” Ma enj kêsôm gebe “Latucenec, aê tec gamoo.” Ma enj kêsôm gebe “Ja to ka tec gêc, mago domba dajanja gêmoo ondoc.” ⁸ Ma Abraham kêsôm gebe “Latucenec, Anôtô tau oc ênsuj domba dajanja.” Ma agêc sêsêlêñ sêwiñ tauñ sêja.

⁹ Agêc sêô lasê gamêñ, tanj Anôtô kêsôm ñabinj gêdêñ enj nanj, ma Abraham gêmoo altar sa ma gêjac pac ka. Go gêsô latu Isak tônia ma ketoc enj gêsac altar topac ñaô. ¹⁰ Go Abraham kêmêtôc lêmoo gebe êkêc bôjanj ma êmbuc latu. ¹¹ Mago Apômtaunê anjela gêmôêc enj anja undambê ma kêsôm gebe “Abraham, Abraham.” Ma enj gêlôc gebe “Aê tec gamoo.” ¹² Ma enj kêsôm gebe “Lêmam êndêñ ñapalê atom ma ôngôm gêñ tenj êndêñ enj atom, gebe aê galic aôm kôtêc Anôtô ma kôgamiñ nêmlatôm tagenj gêdêñ aê atom.” ¹³ Ma Abraham gêoc mataanô sa e gêlic domba kapoac tenj kêkô enj dêmôêmu ñajabo gêjac kêsô odani. Tec Abraham gêja ma kêkôc domba kapoac jakêkêñ kêtü daja gêjô latu su. ¹⁴ Abraham kêsam gamêñ tonaj ñaê gebe “Apômtau gebe ênam sa êndêñ ñanoc,” amboac sêsôm-sêsôm e mênggêdêñ galoc gebe “Anja lôc Apômtau gebe ênam sa êndêñ ñanocña.”

¹⁵ Go Apômtaunê anjela gêmôêc Abraham anja undambê kêtü dim luagêcña ¹⁶ ma kêsôm gebe “Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gôgôm tonaj ma kôgamiñ nêmlatôm nanj atom, tec katôc lemoc kêpi tauc gebe ¹⁷ janam mec aôm binjñanôgenj, ma nêmlatôm têtü taêsam têtôm utitalata umborj ñalabuña to têtôm ganjac gwêcña. Ma nêñ ñacjonêñ malac ñasacgêdô êtu nêmlatôm wakucnêñ. ¹⁸ Ma êtu nêmlatôm wakucña laum nomja samob têtap moasiñ sa kêtü tanjam wamu aêña.’” ¹⁹ Amboac tonaj Abraham gêmoo gêdêñ nê sakinwagaagêc gêja ma ac dêdi sêwiñ tauñ sêja Ber-Seba. Ma Abraham gêñgôñ Ber-Seba kêtü têtê.

Nahornê wakuc

²⁰ Gêñ samob tonaj su acgom, go biñ gêdêñ Abraham gebe “Gôlicgac, Milka kêkôc gôlôac amboac tonaj kêtü lasim Nahorja.” ²¹ Ñacsêga Us agêc lasi Bus ma Kemuel, tanj kêtü Aram tama ²² ma Kesed, Haso, Pildas, Jidlap to Betuel ²³ Betuel kêtü Rebeka tama. Lau 8 tonaj Milka kêkôc gêdêñ Abraham lasi Nahor. ²⁴ Ma Milka anao, nê ñaê gebe Reuma, kêkôc Teba, Gaham, Tahas to Maka.

23

Sara gêmoo êndu. Abraham gêmoo ôli sêô

¹ Sara gêmoo e nê jala kêtü 127. Saranê jala tau tonaj. ² Ma Sara gêmoo êndu anja Kiriati-Arba (ñaê tenj gebe Hebron) anja gamêñ Kanaan. Ma Abraham kêsô gebe êpuc tanjiboo sa ma êtanj êtu Saraña. ³ Su, go Abraham gêdi gêwi nê ñacmatê siñ ma kêsôm gêdêñ lau gamêñ Hetña gebe ⁴ “Aê ñac jaba to ñac ñasawanja mêngganjôñ gawiñ amac. Akêñ nêmlatôm gamêñ tenj

* 21:34: Alic 17:19; Isak ñam gebe Enj kêmômac. † 21:34: Ber-Seba ñam gebe Bumata têtôc lemenja.

ëndêj aê jawê kainj êtu gamêj sêôjja gebe jansuj ñoc ñacmatê ênêc.”⁵ Lau gamêj Hetja sêjô Abraham awa gebe⁶ “O apômtau, ôkêj tanjam ma bin. Aôm gômoa gôwiñ aêac amboac kasêga towae tej. Ônsuj nêj ñacmatê êsêp ma sêô ñajamanô tau. Aêacma ñac tej êngamiñ nê sêô êndêj aôm me êkô aôm auc êtu ônsuj nêj ñacmatê êsêpja atom.”⁷ Abraham gêdi ma gewec gêdêj lau gamêj Hetja, taj têtû gamêj ñatau nan.⁸ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac embe alic êtôm gebe jansuj ñoc ñacmatê ênêc, go akêj tanjêj ñoc bin ma atej Sohar latu Epron ajô aê su⁹ gebe êkêj pocgêsuj Mak-Pela, taj kêtû ênê gêj nan, êndêj aê. Gêsuj tau gêc kêsi ênê kôm ñamadij. Aê jakêj ñaôli samucgej êndêj enj jakô amac lanjômñemja ma enj êkêj êtu aêjoc gêj êtu jansuj ñacmatê sêsêpja.”

¹⁰ Mago Epron tau gêjgôj gêwiñ lau gamêj Hetja ma ñac Hetja Epron gêjô Abraham awa e lau Hetja taj sêmêj sêjgôj malac ñasacgêdô nan samob sêjô ma kêsôm gebe¹¹ “O apômtau, masianô. Ôjô ñoc bin. Aê jakêj kôm to jakêj ñapocgêsuj, taj gêc kôm tau nan, ñaômagenj êndêj aôm. Aê kakô ñoc lau lanjômñemja, tec jakêj gêj tau ñaômagenj êndêj aôm. Ônsuj nêj ñacmatêmarj.”¹² Go Abraham gewec gêdêj gamêj ñatau.¹³ Ma enj kêsôm gêdêj Epron e gamêj ñatau sêjô sêwiñ gebe “Aê jatenj aôm gebe ôkêj tanjam aê. Aê jakêj kôm ñaôli êndêj aôm. Ôkôc ñaôli anja aê lemoc gebe jansuj ñoc ñacmatê anja tonaj.”¹⁴ Epron gêjô Abraham awa gebe¹⁵ “O apômtau, ôjô ñoc bin. Aêagêc tasôm bin taêsam êpi gamêj, taj ñaôli amboac dôj silberja 400gej nan, êtu agenja. Ônsuj nêj ñacmatêmarj.”¹⁶ Abraham gêlôc gêdêj Epron. Ma Abraham gêjam dôj silber gêdêj Epron, taj enj kêsam lau gamêj Hetja sêjô nan, dôj silberja 400. Enj gêjam dôj kêtôm lau-têtulu-gêjwaga sêjam dôj gêdêj nan.

¹⁷ Amboac tonaj Epronê kôm Mak-Pela, taj gêc Mamre ñagamêj gêmu oc kêpija nan, kôm to ñapocgêsuj ma gêjkainj, taj kêkô kôm ñagamêj samucgej auc nan,¹⁸ kêtû Abrahamê. Lau gamêj Hetja samob, taj sêô lasê ênê malac ñasacgêdô nan, sêlic.¹⁹ Su, go Abraham kêsuj nê awê Sara kêsêp pocgêsuj, taj gêc kôm Mak-Pela nan, gêc Mamre (jaê tej gebe Hebron) ñagamêj oc kêpija anja gamêj Kanaan.²⁰ Lau gamêj Hetja sêkêj kôm to ñapocgêsuj tonaj kêtû Abrahamê gêj gebe ênsuj ñacmatê sêsêpja. * sacgêdô gêc intênagêsuj. Gamêj tonaj kêtû êsêacnêj malenj sêkac saja.

24

Isaknê miñ gêjam awêja

¹ Abraham kêtû ñamalacanô sugac ma nê jala kêtû taêsam. Ma Apômtau gêjam mec Abrahamê gêj samob.² Ma Abraham kêsôm gêdêj nê sakinwaga ñamataja, taj gejob ênê gêj samob nan, gebe “Ôkêj lêmam êsô lambic³ ma ôtôc lêmam êndêj Apômtau, taj kêtû undambê to nom ñaAnôtô nan, gebe ôkêj awê tej êndêj latuc anja lau gamêj Kanaanja, taj gamoa êsêac ñaluj nan, nêj ñapalêonêj atom.”⁴ Aôm ôna ñoc malacmôkê ôndêj ñoc lau naôkôc latuc Isak nê awê tej anja ônê.”⁵ Ma sakinwaga kêsôm gêdêj enj gebe “Amboac ondoc, awê tau embe endec ma êndanjuc aê êmêj gamêj tonec atom, go jakôc latôm êmu êna gamêj, taj aôm gôwi sinj nan, me.”⁶ Abraham kêsôm gêdêj enj gebe “Ôlic taôm, ôkêj latuc êna ônê atom.”⁷ Apômtau, Anôtô undambêja, taj gêwê aê anja tamocnê andu ma anja ñoc gôlôacnêj gamêj nan, gêjam binjalôm gêwiñ aê ma kêtôc lêma gebe Aê gabe jakêj gamêj tonec êndêj nêj wakuc. Enj oc êsakinj nê anjela êmuñ aôm ma aôm ôkôc latucnê awê tej anja ônê.⁸ Mago awê tau embe endec ma êndanjuc aôm atom, go bin, taj ôtôc lêmam nan ênêcja. Mago ôkêj latuc êmu êna ônê êtiam atom.”⁹ Go sakinwaga kêkêj lêma kêsô nê ñatau Abraham lambi ma kêtôc lêma gebe êngôm ênê bin ñanô êsa.

¹⁰ Go sakinwaga kêkôc nê ñataunê kamele 10 to nê ñataunê gêlôj ma awa tokainj-tokainj ma gêdi gêja. Enj kêsêlêj gêja Mesopotamia e gêô lasê Nahornê malac.¹¹ Enj kêkêj kamele sêlêwaj tajuñ anja buman, taj kêpoac malac ñagala nan, gêdêj kêtula, gêdêj têt, taj lauo sêsa gebe têtê buja.¹² Ma enj kêsôm gebe “O Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôlôc gebe jatap kôm ñanô sa ma ôwaka nêj têtac gêwiñ ñoc ñatau Abrahamja sa.¹³ Ôlic acgom, aê mênjakô bumata ñatali ma malacm latuñio oc sêsa mênjêtê.¹⁴ Ñapalêo, taj jasôm binj êndêj enj gebe ‘Ôlêwanj ku gebe mênjanôm bu’ nan, embe êsôm gebe ‘Wacônôm ma jakêj bu êndêj nêj kamele sênôm amboac tonanjen,’ nan jajala gebe tecenec aôm kôjalinj sa kêtû nêj ñacsakinj Isakja. Binj tonaj êtu ñabelo êndêj aê e jajala gebe kôwaka têtac gêwiñ ñoc ñatauja sa.”

¹⁵ Enj kêsôm binj gêmoa, tec Rebeka kêsa gêôc nê ku buja. Enj Betuel, taj Abraham lasi Nahor nê awê Milka kêkôc nan, latuo enj.¹⁶ Ñapalêo tau lanjô ñajamanô, enj awêtakinj tej, nan kêtap ñac tej sa atom tagenj. Enj kêsêp bumata jakêtê bu su ma kêpi gêmêj.¹⁷ Go sakinwaga kêlêti gebe êpuc enj têtjôtj ma kêsôm gebe “Aê gabe jatenj aôm ôkêj bu ñagac mênjanôm anja

* 23:20: Lau ñanô sêboa tunbôm kêgi nêj malac auc. Sêmasanj

nêm ku.”¹⁸ Enj kêsôm gebe “Noc n̄atau, ònòmman̄.” Ma sebenj kêlêwanj ku kêsêp lêma ma kékêj bu gédêj enj gênôm.¹⁹ Kékêj bu gédêj enj gênôm, go kêsôm gebe “Aê jatê bu mênjakêj êndêj nêm kamele sênôm e êôc êsêac tōj êwiñ.”²⁰ Amboac tonanj enj kékêc bu kêsêp bôcnêj suc kêtê-kêtê bu gêja gêmû mênjkékêj gédêj kamele samob sênôm.²¹ Ma n̄ac tau kêsala enj n̄abijnmêgenj gebe êjala Apôm̄tau oc gêjam gôlinj ênê lêj me masi.²² Kamele sênôm bu e kêtôm, go n̄ac kékôc gélôj goldna tenj, gold tau n̄awapac kêtôm gold n̄adōj n̄amakenj ma joc luagêc, tanj n̄awapac kêtôm gold n̄adōj 10n̄a²³ ma kêsôm gebe “Asanê latuo aôm. Ôsôm acgom, n̄asawa gêc tamamnê andu êtôm aêac anêc̄nja me masi.”²⁴ Enj gêjô enj awa gebe “Milka agêc Nahor latunj Betuel latuo aê.”²⁵ Ma kêsôm binj n̄agêdô gédêj enj gêwiñj gebe “Oba to gêgwanj taêsam tê gêc to gamêj kêtôm gebe anêc̄nja tê gêc.”²⁶ N̄ac tau gewec ma awa gêôc Apôm̄tau²⁷ e kêsôm gebe “Aê jalambinj Apôm̄tau, n̄oc n̄atau Abraham nê Anôtô, tanj kégaminj nê têtac gêwiñj to binj n̄anêj gédêj n̄oc n̄atau atom. Ma Apôm̄tau gêwê aê katôgenj gadêj n̄oc n̄atauê lasitêwainêj andu.”

²⁸ Ma n̄apalêo kélêti jagêjac minj binj tonanj gédêj tēnanê lau.²⁹ Rebekanê luñac tenj gēmoa, ênê n̄aê gebe Laban. Ma Laban kélêti gêja bumata gédêj n̄ac tau.³⁰ Enj gêlic gélôj to joc, tanj luo kēka nanj, ma gêjô binj, luo kêsôm gebe N̄ac tau kêsôm binj amboac tonec gédêj aê. Tec enj kélêti gédêj n̄ac tau gêja ma kêtap enj sa kékô bumata gêwiñj nê kamele.³¹ Ma enj kêsôm gebe “O n̄atau, tanj Apôm̄tau gêjam mec nanj, kôkô awê kêtû asagenjja. Ôsô òmôênmanj, aê kamasanj andu su to gamêj kêtû kamelenja.”³² Amboac tonanj n̄ac tau kêsô andu gêja ma Laban kékôc kamelenêj waba su ma kékêj oba to gêgwanj gédêj kamele. Go kékôc bu gebe Abrahamnê sakinjwaga to nê lau sêkwasiñ enj kainj êsêp̄nja,³³ go sêkêj gêj taniñja gédêj sakinjwaga gebe êniñ. Mago kêsôm gebe” Aê janinj gêj tenj atom, aê jawa n̄oc binj sa êmuñ acgom.” Laban kêsôm gebe “Amboac tonanj ôsômmanj.”

³⁴ Tec enj gêwa tau sa gebe “Abrahamnê sakinjwaga aê.³⁵ Apôm̄tau gêjam mec n̄oc n̄atau n̄anôgenj e kêtû kapôênj. Enj kékêj domba to bulimakao ma silber to gold ma sakinjwagao to n̄ac ma kamele to donjki gédêj enj.³⁶ Ma n̄oc n̄atauê awê Sara nê jala kêtû taêsam su ma kékôc latu tenj ma n̄oc n̄atau kékêj gêjñlênsêsm samob gédêj enj gêwê kainj.³⁷ Ma enj kêsôm gédêj aê gebe jatôc lemoc ma kêsôm gebe ‘Aôm ôkôc latucnê awê tenj anjga lau Kanaanja, tanj aê gamoa nêj gamêj nanj, latunjonêñ atom,³⁸ aôm òndêj tamocnê andu to n̄oc lasitêwai òna ma ôkôc latucnê awê tenj anjga ònê.’³⁹ Aê kasôm gédêj n̄oc n̄atau gebe ‘Awê embe êndanjuc aê atom, go amboac ondoc.’⁴⁰ Tec enj kêsôm gédêj aê gebe ‘Apôm̄tau, tanj kasêlêj gamoa enj lañônêsm nanj, êsakinj nê anjela êwiñ aôm to ênam gôlinj nêml lêj e aôm ôkôc latucnê awê anjga n̄oc launêj to anjga tamocnê andu.⁴¹ Embe ô lasê n̄oc lasitêwai ma êsêac sêkêj awê êndêj aôm atom, go binj, tanj kôtôc lêmam nanj ênêc̄nja.’

⁴² “Ocsalô aê gaô lasê bumata ma kasôm gebe ‘O Apôm̄tau, n̄oc n̄atau Abraham nê Anôtô aôm, galoc ònam gôlinj n̄oc lêj, tec kasa nec.⁴³ Ôlic aê, galoc kakô bumata. N̄apalêo, nanj êsa êmêj gebe êtê bu ma jasôm binj êndêj enj gebe “Aê jatenj aôm ôkêj bu n̄ajec anjga nêml ku mênjanôm.”⁴⁴ Ma embe êsôm êndêj aê gebe “Ônòmmanj, ma aê gabe jatê êndêj nêml kamele amboac tonanj,” nanj awê tecenanj êtu awê tanj Apôm̄tau kējalinj enj sa kêtû n̄oc n̄atauê latunja.’

⁴⁵ “Aê taêc gêjam binj tonanj gêbacnê su atomgenj, tec Rebeka kêsâ gêmêj gêôc nê ku jakêsêp bumata ma kêtê bu. Ma aê kasôm gédêj enj gebe ‘Ôkêj bu mênjanôm.’⁴⁶ Enj sebenj kêlêwanj ku su ma kêsôm gebe ‘Ônòmmanj, ma aê gabe jakêj bu êndêj nêml kamele sênôm amboac tonanjenj.’ Tec aê ganôm ma enj kékêj bu gédêj kamele sênôm amboac tonanj.⁴⁷ Go aê katu kênac enj gebe’ Aôm asanê latuo.’ Enj kêsôm gebe ‘Nahor latu Betuel, tanj Milka kékôc enj nanj, latuo aê.’ Tec aê kakêj gélôj genj kalenj enj lususunj ma kakêj joc enj kêka.⁴⁸ Go aê gawec ma aoc gêôc Apôm̄tau ma kalambinj Apôm̄tau, n̄oc n̄atau Abraham nê Anôtô, tanj gêwê aê kasa intêna solop e katap n̄oc n̄atauê lasinê latuo sa kêtû ênê latunja.⁴⁹ Ma galoc amac embe têtmac êwiñ n̄oc n̄atau ma atoc enj sa, go asôm n̄awae êndêj aê. Embe masi, go asôm amboac tonanjenj, ec jajala gebe anô ê aê me gasê ê aê.”

⁵⁰ Go Laban agêc Betuel sêjô enj awa gebe “Binj tonanj gêmêj anjga Apôm̄tauê. Aêac aôm gebe asôm binj n̄ajam me sec tenj êndêj aôm atom.⁵¹ Gôlicgac, Rebeka kékô aôm lañônêsm, ôkôc enj òna ma ôkêj enj êtu nêml n̄atauê latunê awê êtôm Apôm̄tau kêsôm.”⁵² Gédêj tanj Abrahamnê sakinjwaga gêjô binj tonanj nanj, enj gêu tau gédêj Apôm̄tau.⁵³ Ma sakinjwaga kékôc gélôj silber to gold ma n̄akwê jakékêj gédêj Rebeka. Ma kékêj gêj mata êjamgenj gédêj luñac to tēna amboac tonanjenj.⁵⁴ Ma enj to nê lau, tanj sêwiñ enj nanj, senj to sênôm gêj ma gédêj gêbêc tonanj sêc sêwiñ êsêac. N̄ajelenj êsêac dêdi sa ma enj kêsôm gebe “Asakinj aê jamu jandêj n̄oc n̄atau jana.”⁵⁵ Mago tēna agêc lu sêsôm gebe “Ôlôc gebe n̄apalêo êmoa êwiñ aêac bêc n̄agêdô amboac bêc 10 su, go aêc ana.”⁵⁶ Tagenj enj kêsôm gebe “Akôc aê tōj atom gebe Apôm̄tau gêjam gôlinj n̄oc lêj. Asakinj aê, gebe jaêc jamu jandêj n̄oc n̄atau jana.”⁵⁷ Êsêac sêsôm gebe “Aêac amôêc n̄apalêo to atu kênac enj tau.”⁵⁸ Ma êsêac sêmôêc Rebeka ma sêsôm gédêj enj gebe “Aôm gobe ôwiñ n̄ac tonec me masi.” Enj kêsôm gebe “Aê gabe jawinj.”⁵⁹ Tec êsêac

sêkêrj luŋio agêc ênê jaomwagao to Abrahamnê sakinwaga to nê lau sêja. ⁶⁰ Ma êsêac sêjam mec Rebeka ma sêsôm gêdêrj enj gebe “O awêenec, ôtu lau taêsam tenenji ma lau, taŋ sêkêrj kisa nêw wakuc naŋ, nêŋ malac êtu nêw wakucnêŋ.” ⁶¹ Go Rebeka to nê sakinwaga dêdi ma sêpi kamele ma tédaguc ŋac tau sêja. Amboac tonan sakinwaga kêkôc Rebeka ma gêc gêja. ⁶² Ma Isak gêja gamêrj, taŋ bumata Ber-Lahai-Roi kêpoac naŋ, jagêŋgôŋ gamêrj Negeb. ⁶³ Gêdêrj kêtula teŋ Isak kêsêlêŋ gêmooa kôm ŋalêlôm gebe taê ênam nê biŋ ŋagêdô e gêc mataano sa ma gêlic kamele sêmêŋ. ⁶⁴ Ma Rebeka gêc mataano sa ma gêlic Isak. Tec kêsêp anŋa kamele ⁶⁵ ma kêsôm gêdêrj sakinwaga gebe “Asa tê kêpuc aêac tóŋtôŋ nê.” Sakinwaga gêjô enj awa gebe “Ŋoc ŋatau tau tónê.” Tec enj kêkôc nê obo ma kêgêduc tau. ⁶⁶ Ma sakinwaga gêjac miŋ biŋ samob, taŋ gêgôm naŋ, gêdêrj Isak. ⁶⁷ Go Isak gêwê Rebeka kêsô têna Sara nê becobo gêja ma kêkôc enj kêtú ênê awê ma têtac gêwiŋ enj. Isak têna gêmooa êndu, mago biŋ tonan gêjam malô ênê ŋalêlôm. * tonan.

25

Abrahamnê wakuc, taŋ Keturaa kêkôc

¹ Abraham gêjam awê teŋ, ênê ŋaê gebe Keturaa. ² Enj kêkôc Simran, Joksan, Medan, Midian, Isbak to Sua. ³ Joksan kêka Seba agêc Dedan lasê. Dedan latui lau Asurim to Letusim ma Leumim. ⁴ Midian latui tonec Epa, Eper, Hanok, Abida to Elda. Lau samob tonan ŋai têtú Keturana gôlôac. ⁵ Ma Abraham gêwi nê gêŋ samob siŋ gêdêrj Isak. ⁶ Mago Abraham kêkêŋ awamata gêdêŋ nê lauo ŋagêdô nêŋ gôlôac ma kêsakinj êsêac sêja gamêrj oc kêpiŋa sêmooa jaêc latu Isak. Biŋ tonan enj gêgôm gêdêŋ gêmooa mata jaligenj.

Abraham gêmooa êndu to sêsun enj

⁷ Abrahamnê bêc to jala gêmooaŋa kêtôm jala 175. ⁸ Ma katu gêwi Abraham siŋ ma gêmooa êndu. Abraham gêmooa nê jala sa têtú taêsam ma kêtú ŋamalac su e kêsaê gebe kêtôm engac. Tec Apômtau kêkalem enj jagêwiŋ nê lau, taŋ sêmooa sêmur enj naŋ. ⁹ Latuagêc Isak agêc Ismael sêsun enj kêsêp pocgêsun Mak-Pela, taŋ gêc ŋac gamêrj Hetŋa Sohar latu Epronê kôm gêc Mamre ŋagamêŋ oc kêpiŋa naŋ. ¹⁰ Kôm tonan Abraham gêjam ôli su anŋa lau gamêrj Hetŋa nêŋ. Anŋa ônê sêsun Abraham gêc gêwiŋ nê awê Sara. ¹¹ Abraham gêmooa êndu ma Anôtô gêjam mec latu Isak. Isak tec gêmooa bumata Ber-Lahai-Roi ŋagala.

Ismaelnê wakuc

¹² Saranê sakinwagooa Aiguptoo Hagar latu Ismael, taŋ Abraham kêka enj lasê naŋ, nê wakuc tonec. ¹³ Ismael latu i nêŋ ŋaê tonec. Ac têdênaŋ ŋaê kêtôm tenenji kêkôc êsêacŋa. Ismaelnê ŋacsêga Nebajot ma Kedar, Adbel, Míbsam, ¹⁴ Mísma, Duma, Masa, ¹⁵ Hadad, Tema, Jetur, Napis to Kedema. ¹⁶ Ismael latui tau tonan ma êsêacnêŋ ŋaê tau kêtôm nêŋ malac to gamêrj sêŋgôŋŋa. Kasêga 12 têtôm nêŋ gôlôacmôkê. ¹⁷ Ismaelnê jala gêmooa nomŋa tonec gebe 137. Katu gêwi enj siŋ ma gêmooa êndu jagêwiŋ nê lau. ¹⁸ Nê wakuc sêŋgôŋ gamêrj Hawila to Sur, taŋ gêc kêkanôŋ Aiguptoo gêmu kêsô Asurianŋa naŋ ŋasawa. Ac sêŋgôŋ sêwiŋ tawarj atom.

Esau agêc Jakob nêŋ biŋ

¹⁹ Abraham latu Isak nê wakuc tau tonec. Isak tama Abraham. ²⁰ Isaknê jala kêtú 40, go gêjam Rebeka kêtú ênê awê. Rebeka enj ŋac Aram ŋa anŋa Mesopotamia Betuel latuo, ŋac Aramŋa Laban nê luo. ²¹ Ma Isak ketenj mec gêdêŋ Apômtau kêtú nê awêŋa gebe enj awê kapoac teŋ. Apômtau kêkêŋ taŋa ênê mec e ênê awê Rebeka kaê. ²² Ôliŋbôm sêmônŋa taunj sêmooa enj têtacêlôm ma enj kêsôm gebe “Embe amboac tonan, naŋ jamooa êtu asagerŋa.” Tec gêja gebe êtu kênac Apômtau. ²³ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ enj gebe “Gôlôacmôkê luagêc sêmooa aôm têtacêlôm ma aôm ôkôc laum luagêc, mago sêwa taunj êkôc.

Teŋ toôliwalô êlêlêc teŋ su ma ŋacsêga ênam sakinj ŋacsaurj.”

²⁴ Gêdêŋ ŋanoc êkôc ŋapalêŋa, tec kêkôc ôliŋbôm. ²⁵ Ŋac ŋamata, taŋ kêsa naŋ, kokoc ma ôliu amuc-amuc, tec sê ênê ŋaê gebe Esau. ²⁶ Go lasi kêsa ma lêma kêkôc Esau agêbi tôŋ, tec sêsam enj gebe Jakob. Isaknê jala kêtú 60, tec tenenji kêkôc êsêagêc.

²⁷ Ŋapalê têtú kapôêŋ ma Esau kêtú ŋac lêma gwadaŋa, taŋ kêpê talam lêma kata gêjac laoc gamêŋenj. Ma Jakob kêtú ŋac wapac to ŋaŋêŋ, taŋ gêŋgôŋ becobo. ²⁸ Isak têtac gêwiŋ Esau gebe enj geŋ gwada gêjac ŋawae. Mago Rebeka têtac gêwiŋ Jakob.

²⁹ Gêdêŋ ŋasawa teŋ Jakob geno gabab ma Esau anŋa kôm gêmêŋ totêkwa gêbacgenj ³⁰ ma Esau kêsôm gêdêŋ Jakob gebe “Ôkêŋ gêŋ kokoc tonan seberj êndêŋ aê mênjaniŋ gebe aê tekoc

* 24:67: Lau ŋanô nêŋ mêtê sêsôm biŋ êtu tóŋŋa teŋ

gêbac.” Kêtu tonanña sêsam enj gebe Edom. ³¹ Mago Jakob kêsôm gebe” Ôkên nê m gêhlênsêm ñacsêganja êndênj aê jawê kainj acgom.” ³² Esau kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê oc jamac êndu. Gêhlênsêm ñacsêganja ênam aê sa amboac ondod.” ³³ Jakob kêsôm gebe “Ôtôc lêmam êmuñ acgom.” Ma enj kêtôc lêma ma kêkêj nê gêhlênsêm ñacsêganja gêdênj Jakob gêwê kainj. ³⁴ Go Jakob kêkêj polom to gabab gêdênj enj. Ma enj genj to gênôm gênj su, go gêdi ma gêc gêja. Tec Esau gêlic gêhlênsêm ñacsêganja amboac gênj ñaðma.*

26

Isak gêmoa gamênj Gerar to Ber-Seba

¹ Ma tóbôm tenj kêsâ anja gamênj tonan. Tóbôm, tanj kêsâ gêdênj Abrahamnê têm nanj, tenj. Ma Isak gêdênj Pilistinênj kinj Abimelek gêja Gerar. ² Ma Apômtau geoc tau lasê gêdênj enj ma kêsôm gebe “Ôsêp Aiguuptu ôna atom. Ômoa gamênj, tanj jasôm nabinj êndênj aôm nanjenj. ³ amoa gamênj tau amboac ñac jaba ma aê gabe jawinj aôm to janam mec aôm. Aê gabe jakênj gamênj tonan samob êndênj aôm to nê m wakuc ma gabe jangôm binj, tanj katôc lemoc gêdênj tamam Abraham nanj ñanô esa. ⁴ Aê gabe jangôm nê m wakuc têtû taêsam ñanô lasê têtôm utitalata umbonña ma gabe jakênj gamênj samob tonan ñai êndênj nê m wakuc ma laum nomña samob têtap nê m wakucnênj mec ñamoasinj sa, ⁵ gebe Abraham tanja wamu aê aoc ma kêmasanj ñoc ñagôlinj to ñoc binjsu ma ñoc binj to ñoc jatu.” ⁶ Tec Isak gêmoa Gerar.

⁷ Gêdênj tanj lau malac tonanña têtû kênac enj kêtû nê awênja nanj, enj kêsôm gebe “Aê luco enj,” gebe enj kêtêc tau, tec kêsôm gebe “Aêñoc awê enj” atom. Enj taê gêjam gebe Moae lau gamênj tonecña sênac aê êndu êtu Rebekanja, gebe enj awê ñajam. ⁸ Enj gêmoa gamênj tau ñasawa ec baliñ su, tec bêc tenj Pilistinênj kinj Abimelek kêtuc kêninj kêsâ katam sauñ ma gêlic Isak kêtû samuc Rebeka. ⁹ Tec Abimelek gêmôêc Isak ma kêsôm gebe “Amboac ondod, enj aômnê m awêgoc. Aôm kôsôm gebe aôm lômo enj ñaj amboac ondod.” Isak kêsôm gêdênj enj gebe “Aê gaboc moae jamac êndu êtu enja.” ¹⁰ Abimelek kêsôm gebe “Aôm gôgôm aêac amboac ondod. Aêñoc launênj tenj embe êmoa êwiñ nê m awê, go aômnê m keso ñagêjô êtap aêac sa.” ¹¹ Tec Abimelek gêjac binjsu lau samob gebe “Lau, tanj sêmoasac ñac tonec me nê awê nanj, sênac êsêac êndu.”

¹² Ma Isak kêsê gênj kêsêp gamênj tonan ma gêjam ñanô kêlêlêc ñênjenj su. Apômtau gêjam mec enj, ¹³ tec ñac tau kêtû ñac tolêlôm ma nê awa kêtû kapôênj e kêsâlê enj auc. ¹⁴ Ênê domba to bulimakao taêsam sêmoa ma sakinwaga gwalêkinj. Pilisti sêlic e têtac sec. ¹⁵ Bumata samob, tanj tamanê sakinwaga sêkwê gêdênj tama Abraham nê têm nanj, Pilisti sêsunj auc ma sêkênj nom kêsêp. ¹⁶ Ma Abimelek kêsôm gêdênj Isak gebe “Ôêc ôna gebe aôm kôtu ñaclai ñatau kôlêlêc aêac su.”

¹⁷ Amboac tonan Isak gêwl gamênj ônê sinj jagêjam bec anja gaboan Gerar ma gênjgônj tônê. ¹⁸ Ma Isak kêgawê bumata, tanj sêkwê gêdênj tama Abraham nê têm nanj sa kêtiam. Abraham gêmac êndu, tec Pilisti sêsunj bumata tonan auc. Ma enj gê ñaê, tanj tama Abraham gê su nanj sa kêtiam. ¹⁹ Mago gêdênj tanj Isaknê sakinwaga sêkwê bumata anja gaboan e têtap bu sa nanj, ²⁰ gejobwaga bôcña anja Gerar sêsôm Isaknê gejobwaga bôcña gebe “Bu tonec aêacma.” Tec enj kêsam bumata tau gebe “Esek,” gebe êsêac sêsôm enj. ²¹ Ma êsêac sêkwê bumata tenj kêtiam ma sêsôm tauñ kêtû bu tonanña amboac tonanjenj. Tec enj kêsam bumata tau gebe “Sitna.” ²² Ma enj gêwi gamênj tônê sinj ma kêkwê bumata wakuc tenj. Êsêac sêsôm tauñ kêtû bu tonanña atom, tec kêsam ñaê gebe “Rehobot,” + ma kêsôm gebe “Galoc Apômtau kêkênj ñasawa gêdênj aêac gebe tatu taêsam anja gamênj tau.”

²³ Anja ônê Isak jakêpi Ber-Seba. ²⁴ Ma Apômtau geoc tau lasê gêdênj enj gêdênj gêbêc tonan ma kêsôm gebe “Tamam Abraham nê Anôtô aê. Ôtêc taôm atom gebe aê jawinj aôm ma gabe janam mec aôm to jakênj nê m wakuc têtû taêsam kêtû ñoc sakinwaga Abrahamña.” ²⁵ Ma Isak gêboa altar tenj sa ma awa gêjac Apômtaunê ñaê, go gê becobo. Ma Isaknê sakinwaga sêkwê bumata tenj.

Isak agêc Abimelek sêmoatinj poac

²⁶ Go Abimelek anja Gerar gêdênj enj gêja. Nê ñac Ausat to nê sinjwaganênj ñac ñamataña Pikol sêwiñ enj. ²⁷ Isak kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac têtmac gedec aê, tec ajanda aê anja nê m gamênj ma galoc amênj kêtû agenña.” ²⁸ Êsêac sêsôm gebe “Aêac alic gêc awêgenj gebe Apômtau gêwiñ aôm, tec taênj gêjam gebe awiñ aôm ma tatôc lemenj ma tamoatinj poac êndênj tauñ, ²⁹ gebe aôm ôngôm aêac sec atom êtôm aêac amoasac aôm atom ma agôm aôm ñajamgenj e asakinj aôm tobiñmalôgenj gôêc gômôênj. Apômtaunê mec kêpi aôm sugac.” ³⁰ Tec Isak geno moasinj gêdênj êsêac senj to sênôm. ³¹ Gêdênj bêbêc kanucgenj ac dêdi ma têtôc lemenj gêdênj tauñ ma Isak kejonj êsêac ma êsêac sebonj tauñ tobiñmalôgenj.

* 25:34: Edom ñam gebe Kokoc.

³² Gêdêj bêc tonaj Isaknê sakinwaga dêdêj enj sêja ma sêkêj ñawae gêdêj enj kêtû bumata, tanj sêkwê nanja, ma sêsôm gêdêj enj gebe “Aêac atap bu sa.” ³³ Enj kêsam bumata tau gebe “Siba,” ñam gebe Tatôc lemenj. Kêtû tonanña malac ñaê gebe Ber-Seba e mênjgêdêj galoc.

³⁴ Esaunê jala kêtû 40 ma enj gêjam ñac gamêj Hetña Beri nê latuo Judit to ñac Hetña Elon nê latuo Basemat têtû ênê awê agêc. ³⁵ Ma êsêagêc sêgôm Isak agêc Rebeka nêj ñalêlôm ñawapac sec. * † ‡ §

27

Jakob gêjam genjen tamanê mec

¹ Isak kêtû ñamalacanô ma mataanô kêtû waô e gêlic gamêj kêtôm atom. Gêdêj tonaj enj gêmôêc nê ñacsêga Esau ma kêsôm gêdêj enj gebe “Latucenec.” Ma enj gêjô enj awa gebe “Aê tec gamoa.” ² Ma enj kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê katu ñamalacanô sugac ma gamac kauc ñoc bêc jamac ênduja. ³ Tec ôkôc nê m waba gwadaña, nê m talam to sôb naôtap gwada sa anja salenj êtu aêña ⁴ ma ômansaj gêj tau êtôm aê têtac êwiñ, go ôkôc mênjaninj gebe janam mec aôm su acgom, go jamac êndu.”

⁵ Ma Rebeka tanjasuj gêjac binj, tanj Isak kêsôm gêdêj latu Esau nanj. Esau gêja salenj kêtû êkôc gwadaña su acgom, ⁶ go Rebeka kêsôm gêdêj latu Jakob gebe “Aê ganjô tamam kêsôm binj gêdêj têwam Esau gebe ⁷ ‘Ôkôc gwada êtu aêña, mênjômansaj gêj tau gebe janinj ma janam mec aôm êmuñ jakô Apômtau lanjônêmña, go jamac êndu.’ ⁸ Kêtû tonanña, latucenec, tanjam wamu ñoc binj, tec jajatu aôm nec. ⁹ Ôna ôkôc noninj ñalatu kapoac luagêc anja ñatorj mênjamansaj tamamnê gêj êtôm têtac êwiñ ¹⁰ ma ôkêj êndên tamam êniñ gebe ênam mec aôm êmuñ, go êmac êndu.” ¹¹ Mago Jakob kêsôm gêdêj têna Rebeka gebe “Aôm gôlic gebe teoc Esau enj ñac ôlilu amuc-amuc, mago aê ôlic selec. ¹² Moae tamoc êmoasac aê e ênsaê gebe kasau enj ma êpuc boa aê êjô mec su.” ¹³ Têna kêsôm gêdêj enj gebe “Latucenec, binj êpuc boa aômña êpi aê. Aôm tanjam wamu ñoc binj naôkôc gêj tau ômôjên.” ¹⁴ Tec enj gêja ma kêkôc gêj luagêc jakêkêj gêdêj têna. Ma têna kêmasaj gêj kêtôm tama têtac gêwiñ. ¹⁵ Go Rebeka kêkôc ñacsêga Esau nê ñakwê omña, tanj gêc tênanê andu nanj, ma kêkêj gêdêj ñac sauñ Jakob kêsô. ¹⁶ Ma kêkwa Jakob lêma to gêsutêkwa auc ña noninj ñaôlic. ¹⁷ Go kêkêj gwada to polom, tanj enj kêmasaj nanj, kêsêp latu Jakob lêma.

¹⁸ Ma enj kêsô gêdêj tama jakêsôm gebe “Tamoc.” Ma enj kêsôm gebe “Aê tec gamoa. Latucenec, aôm asa.” ¹⁹ Jakob kêsôm gêdêj tama gebe “Nê m ñacsêga Esau aê. Aê gagôm binj, tanj kôsôm gêdêj aê nanj, ñanô kêsa. Galoc ôndi sa ma ôniñ ñoc gwada gebe ênam mec aê.” ²⁰ Mago Isak kêsôm gêdêj latu gebe “Latucenec, amboac ondoc, tec kôtap gwada sa sebenj.” Enj gêjô enj awa gebe “Ñam gebe Apômtau, aômnmê m Anôtô tau, kêkêj gêdêj aê.” Go Isak kêsôm gêdêj Jakob gebe ²¹ “Latucenec, ômôjênmanj, gebe jamoasac aôm e jajala gebe latuc Esau aôm binjanô me masi.” ²² Tec Jakob jakêsa tama Isak ñagala. Enj kêmoasac enj ma kêsôm gebe “Awam kêtôm Jakob awa, mago lêmam kêtôm Esau lêma.” ²³ Ma enj kêjala enj atom gebe lêma amuc-amuc kêtôm têwa Esau lêma, tec gêjam mec enj. ²⁴ Enj kêsôm gebe “Aôm latuc Esau binjanô me masi.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê tau tonec.” ²⁵ Go enj kêsôm gebe “Ôkêj gêj êndên aê mênjaninj latucnê gwada ma janam mec aôm.” Tec enj kêkêj gêj gêdêj enj genj ma kêkêj wain gêdêj enj gênôm. ²⁶ Go tama Isak kêsôm gêdêj enj gebe “Latucenec, mênjôtu gasuc ma ôlêsoj aê.” ²⁷ Ma enj kêtû gasuc to kêlêsoj enj. Ma Isak gêju ênê ñakwê ñamalu ma gêjam mec enj to kêsôm gebe

“Gôlicgac me, latucnê ñamalu kêtôm kôm, tanj Apômtau gêjam mec nanj, ñamalu gêjam saninj.

²⁸ Anôtô êkêj maninj umbonja êsêlô êpi aôm to nom ñalêsi ma polom to wain ñanô lasê.

²⁹ Enj êkêj tentenlatu sênam sakinj aôm to laum sewec êndênj aôm.

Ôtu lasiminêj ñatau

to tênam latui sewec êndênj aôm.

Aê japuc boa lau, tanj sêpuc boa aôm

to janam mec êsêac, tanj sênam mec aôm.”

³⁰ Isak gêjam mec Jakob su ma Jakob gêwi tama Isak sinj dambêgenj, ma têwa Esau anja salenj gêmêj. ³¹ Enj kêmasaj nê gwada amboac tonaj ma kêkêj gêdêj tama. Ma enj kêsôm gêdêj tama gebe “Ô tamoc, ôndi sa ma ôniñ latômnê gwada gebe ênam mec aê.” ³² Tama Isak kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm asa.” Enj gêjô enj awa gebe “Aôm latôm ñacsêga aê, Esau.” ³³ Go

* 26:35: Esek ñam gebe Kisa. † 26:35: Sitna ñam gebe Sinj. ‡ 26:35: + Rehobot ñam gebe Nasawa. § 26:35: Ber-Seba ñam gebe Bumataata têtôc lemenja. Alic 21:31.

Isak kêtakê njanôgen ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm gômôên atomgen ma asa kêtap gwada sa to kékên gédên aê gaen ma gajam mec enj su. Binjanô, mec képi enj sugac, oc êwê kainj.”³⁴ Esau gêjô tamanê binj tonanj ma kêwacik to kêtanj lasê ma kêsôm gédên tama gebe “O tamoc, ônam mec aê amboac tonanjenmanj.”³⁵ Mago enj kêsôm gebe “Lasim gêmên kébôli tau képi aôm ma kêjanjo aômnmê mec su.”³⁶ Ma Esau kêsôm gebe “Ac sê ênê naê gebe Jakob jagédênjen gebe enj kêsau aê kêtû dim luagêc sugac. Enj kêjanjo njoc gêjêlênsêm njacsêganja ma galoc enj kêjanjo njoc mec su gêwiñ.” Go enj kêsôm gebe “Aôm kôgaminj mec tenj kêtû aênja me masi.”³⁷ Isak gêjô Esau awa gebe “Ôlic acgom, aê kakên enj kêtû nênm njatau ma kakên lasii samob gédên enj gebe têtû ênê sakinwaga ma kakên polom to wain gédên enj gêwê kainj. O latucenec, aê janam aôm sa nja gêj amboac ondoc.”³⁸ Esau kêsôm gédên tama gebe “O tamoc, aômnmê mec tagenjenj gêc me masi. O tamoc, ônam mec aê amboac tonanjenmanj.” Ma Esau gêoc awa sa ma kêtanj lasê.

³⁹ Go tama Isak gêjô enj awa gebe

“Malam ôngôjja ênêc jaêc kôm tonjêsi
to gamênj manij umbojja êsêlô êsêpja.

⁴⁰ Nênm sinj êlôm aôm

ma ônam sakinj lasim.

Mago embe ôngôm ôtu wakac,

go bêc tenj ônsaic ênê sakinj su

êkônij aôm tôj êtiat atom.

Isak kêsakinj Jakob gêja Haran

⁴¹ Galoc Esau têtac gedec Jakob kêtû mec, tanj kêtap sa anja tamanê nanja. Ma Esau kêsôm gédên tau gebe “Bêc tatanj tanjiboa êtu tamocnja kédabinj. Su, go janac lasic Jakob êndu.”

⁴² Rebeka gêjô latusêga Esau nê binj tonanj njabonja, tec kêsakinj binj gédên njac saunj Jakob ma kêkalem enj ma kêsôm gédên enj gebe “Ôlic acgom, têwam Esau gebe êkac kamocgôc. Enj gebe ênac aôm êndu, tec kékic aômnmê binj.”⁴³ Kêtû tonanjanja, latucenec, tanjam wamu aê aoc. Ôndi ôêc ôndênj lucnjac Laban ôna Haran.⁴⁴ Ômoa ôwiñ enj têm njagêdô e têwamnê njâlêlôm êtu malô⁴⁵ e têtac njandanj êôn su ma êlij binj, tanj gôgôm gédên enj nanj sinj, ocgo jasakinj binj êwac gebe ômu ômôênj. Êtu asagenja amagêc lulugenj ananja awi aê sinj êndênj bêc tagenj.”

⁴⁶ Ma Rebeka kêsôm gédênj Isak gebe “Aê ôlic njakam kêtû lau gamênj Hetnja nêj lauonja. Jakob embe ênam lau Hetnja nêj awê tenj êwiñ êtôm laocoagêc, awê tenj anja lau gamênj tonecna nêj, go aê jamoa nom êtu agenja.”

28

Jakob gêdi gêja gamênjbôm

¹ Go Isak gêmôêc Jakob ma gêjam mec enj, go kêjatu enj ma kêsôm gebe “Ônam awê gamênj Kanaanja tenj êtu nênm awê atomanô.² Ôndi ôêc ôna Mesopotamia ôndênj tênam tama Betuel nê andu ma ônam awê tenj anja tênamnê luñac Laban nê latuionênj.³ Najanja njatau Anôto ênam mec aôm gebe ôtap gôlôac wakuc sa e ôtu taêsam ma ôtu lau tom-tom.⁴ Enj êkêj Abrahamnê mec njanô êndênj aôm to nênm wakuc, gebe nom, tanj Anôto kékênj gédênj Abraham ma aôm gômoo amboac njac jaba nanj, êtu aômnmê gêj.”⁵ Amboac tonanj Isak kêsakinj Jakob gêja Mesopotamia gédênj njac Aramjanja Betuel latu Laban, Esau agêc Jakob tenenji Rebeka nê luñac.

Esau gêjam awê tenj

⁶ Esau gêlic gebe Isak gêjam mec Jakob ma kêsakinj enj gêja Mesopotamia gebe ênam awê anja ônê ma gédênj tanj gêjam mec enj nanj, kêjatu enj gebe “Ônam awê gamênj Kanaan nja tenj êtu nênm awê atomanô.”⁷ Ma Jakob tanja wamu tama agêc têna ma gêc gêja Mesopotamia.⁸ Tec Esau kêjala gebe tama Isak gêlic lauo gamênj Kanaanja njam atom⁹ ma Esau gédênj Ismael gêja ma gêjam Abraham latu Ismael latuo, Nebajot luo Mahalat kêtû ênê awê gêwiñ awêlu, tanj enj gêjam su nanj.

Jakob gêc mê anja Betel

¹⁰ Jakob gêdi anja Ber-Seba kêsêlênj kepenj Haran gêja¹¹ e kêsa njasawa tenj jagêc gebe oc kêsêp su. Enj kékôc poc, tanj sêc gamênj tonanj nanj, njatenj gedênj kêtû nê kwalim ma kêsa tau sic gebe ênêc bêc.¹² Ma gêc mê gebe têcwalê tenj kékô nom ma njatêpôê jadingenj undambê. Ma Anôtonê anjela sêpi-sêsêp sêmoa têc.¹³ Ma gêlic Apômtau kékô têcônja ma kêsôm gebe “Apômtau, tamamagêc Abraham agêc Isak nêj Anôto aê. Nom, tanj gôêc nanj, aê gabe jakênj êndênj aôm to nênm wakuc.¹⁴ Ma aômnmê wakuc oc njanô lasê têtôm ganjac gwêcna ma sêlainj tauj sêmu gamênj oc kêsêp to oc képi ma gamênj gêmu kêsêp to gêmu kêpiña sêna ma aôm to nênm wakuc nênm mec njamoasinj êmoasinj gôlôac to gôlôac êtôm nom njagamênjenj êna.¹⁵ Gôlicgac me, aê gawinj aôm ma gabe jajop aôm êtôm nênm lêj ôsanja samobgenj ma gabe jawê aôm e ômu

ômôên gamên tonec êtiam, gebe aê jawi aôm sinj atom e janġôm binj, taŋ gajac mata gédên aôm nanj njanô ésa acgom.”¹⁶ Jakob géc béc e mata gélac ma kêsôm gebe “Binjanôgenj, Apômtau gêmoa gamên tonecgoc ma aê gajam kauc.”¹⁷ Ma enj kêtéc tau ma kêsôm gebe “Gamên tonec gamên dabunġoc. Anôtô tau nê andu ma undambê ŋasacġédô tonec.”

¹⁸ Gédênj bébéc kanucġen Jakob gédi sa ma gėjac poc, taŋ gederj kētu nê kwalim nanj, sa kékô kētu nabelo ma kékéc niptékwi képi poc tau. ¹⁹ Enj kêsam gamênj tau naê gebe Betel. Gêmunġenj sêsam malac tonanj naê gebe Lus. ²⁰ Ma Jakob gėjac mata binj amboac tonec gebe “Anôtô embe êwinj aê ma ejop aê anġa intêna, tec jasa nec, ma êkênj mo aê janij to ŋakwê aê jasôna êndênj aê²¹ e jaô lasê tamocnê andu tobinmalôgenj êtiam, go Apômtau êtu ŋoc Anôtô. ²² Poc tonec gajac sa kékô kētu nabelo êtu Anôtônê andu. Ma gênj samob, taŋ aôm ôkênj êndênj aê nanj, aê jakênj gênj 10-10 ŋatej njanô-tej njanô êtômġenj êmu êndênj aôm êwac.” *

29

Jakob gėjam sakij Laban gėjô Rahel agéc Lea

¹ Go Jakob gédi ma kêsêlênj e gêô lasê lau oc kêpiŋa nênj gamênj. ² Mata geso gamênj, tec gêlic bumata teŋ kêpoac kôm ma domba toŋ têlêac sêc ŋagala gebe domba têtap nênj bu sa anġa bumata tau. Poc kapôênj kégadê bumata tau. ³ Domba ŋatoŋ samob embe sêpi tagenj su, go ŋagejobwaga sêoc poc su anġa bumata ma sêkênj bu êndênj domba sênôm. Su, go sêkênj poc êmu ŋamala naênġandê bu auc êtiam.

⁴ Ma Jakob kêsôm gédênj êsêac gebe “O ŋoc lasitêwaiac, amac anġa ondoci.” Êsêac sêsôm gebe “Aêac anġa Haran.” ⁵ Enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Amac ajala Nahor latu Laban me masi.” Êsêac sêsôm gebe “Aêac ajala enġac.” ⁶ Enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Enj gêmoa ŋajam me masi.” Êsêac sêsôm gebe “Gêmoa ŋajam. Ólic enj latuo Rahel gêmênj gêwinj domba.” ⁷ Enj kêsôm gebe “Amboac ondoci, oc kékô ŋaluŋ, tec bôc sêsô sapa sêna atomġenj, akênj bu êndênj êsêac, go aêc ana gebe sênij gégwarŋmaj.” ⁸ Mago êsêac sêsôm gebe “Aêac atôm atom tagenj. Domba ŋatoŋ samob sêpi tagenj acgom, go aôc poc su anġa bumata ma akênj bu êndênj domba sênôm.”

⁹ Enj gėjam binġalôm gêwinj êsêac gêmoa, ma Rahel gêô lasê gêwinj tamanê domba gebe enj gejob êsêac. ¹⁰ Jakob gêlic sa lanġwa Laban nê latuo Rahel to nê domba, go gēja gêoc poc su anġa bumata ma kékênj bu gédênj sa lanġwa Laban nê domba sênôm. ¹¹ Go Jakob kêlêsoŋ Rahel ma kêtanj lasê. ¹² Go Jakob gêwa tau sa gédênj Rahel gebe “Tamamnê gôlôacnênj teŋ aê, gebe tinoc Rebeka.” Tec Rahel kêlêti jakêsôm ŋawae gédênj tama.

¹³ Laban gênjô luo latu Jakob ŋawae ma kêlêti gebe êkôc enj sa. Enj kêmbôênj to kêlêsoŋ enj, go gêwê enj kêsô nê andu. Jakob gėjac nê lênj samob ŋaminj gédênj Laban ¹⁴ ma Laban kêsôm gédênj enj gebe “Binjanô, aêŋoc ŋatê ŋagédô aôm.” Ma Jakob gêmoa gêwinj enj ajônj teŋ.

¹⁵ Go Laban kêsôm gédênj Jakob gebe “Aôm anġa ŋoc gôlôacnênj, tec ônam sakij aê ŋaôma me. Ôsômmanj, jakênj ŋagêjô amboac ondoci êndênj aôm êjô nênm kôm.” ¹⁶ Ma Labannê latuoagêc sêmoa, awêséganê naê gebe Lea ma awê saunj nê gebe Rahel. ¹⁷ Lea lanġanô tutuc, mago Rahel ôli to lanġanô latu-latu. ¹⁸ Ma Jakob têtac gêwinj Rahel, tec enj kêsôm gebe “Aê gabel janam sakij aôm jala 7 êjô latômo saunj Rahel su.” ¹⁹ Laban kêsôm gebe “Jakênj enj êndênj aôm oc ŋajam êlêlêc jakênj enj êndênj ŋac jaba teŋ su. Amboac tonanj ômoa ôwinj aê.” ²⁰ Tec Jakob gėjam sakij jala 7 kētu Rahelŋa. Enj têtac gêwinj enj njanô, tec gêlic ŋasawa tonanj kêtôm béc luagêcġenj.

²¹ Go Jakob kêsôm gédênj Laban gebe “Ôkênj ŋoc awê êndênj aê gebe jamoa jawinj enj gebe ŋoc têm gêbacnê.” ²² Ma Laban kékalem lau malacŋa samob sêpi tagenj ma geno moasinj teŋ. ²³ Mago gédênj kêtulala enj kékôc latuo Lea ma gêwê enj gédênj Jakob gebe êmoa êwinj enj. ²⁴ (Laban kékênj nê sakijwagao Silpa gédênj latuo Lea gebe ênam sakij enj.) ²⁵ Ma gédênj bébécġenj Jakob gêlic gebe Lea. Ma enj kêsôm gédênj Laban gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoci. Aê gajam sakij aôm kētu Rahel ŋa atom me. Aôm kôsau aê kêtú asagenjŋa.” ²⁶ Laban gėjô enj awa gebe “Aêacma mêtêc gebe awê saunj ênam ŋac êmunj awêségac nec géc atom. ²⁷ Agêc amoa awinj taôm e woke tonec êmbacnê, go aêac akênj awê teŋ êndênj aôm êwinj. Ma aôm ônam sakij aê jala 7 êtiam êjô awê tau.” ²⁸ Jakob gêlic ŋajam ma agêc sêmoa sêwinj tauŋ e woke tau gêbacnê, go Laban kékênj latuo Rahel gédênj enj gėjam. ²⁹ (Laban kékênj nê sakijwagao Bilha gédênj latuo Rahel gebe ênam sakij enj.) ³⁰ Ma Jakob gêmoa gêwinj Rahel amboac tonanġenj ma têtac gêwinj Rahel kêlêlêc Lea su. Ma enj gėjam sakij Laban jala 7 gêwinj.

Jakobné wakuc

³¹ Apômtau gêlic gebe Jakob têtac gedec Lea, tec kékênj enj kékêkam ŋapalê. Mago Rahel enj awê kapoac. ³² Ma Lea taê ma kékôc ŋapalê ŋac ma gê ênê naê gebe Ruben gebe enj kêsôm gebe” Apômtau mata gê ŋoc gênj wapac ma galoc ŋoc akwenj oc têtac êwinj aê.” ³³ Enj taê kêtiam ma kékôc ŋapalê ŋac teŋ ma kêsôm gebe “Apômtau gênjô su gebe têtac gedec aê, tec kékênj latuc

* **28:22:** Betel ŋam gebe Anôtônê andu.

tonec gëwinj.” Ma gë ênê njaê gebe Simeon. ³⁴Enj taê-kêtiam ma kékôc njaçalê njac tenj ma kêsôm gebe “Galoc njoc akweñ êsap aê tönj gebe aê kakôc ênê latui tëlêac.” Kêtu tonanña enj gë ênê njaê gebe Lewi. ³⁵Ma enj taê kêtiam ma kékôc njaçalê njac tenj ma kêsôm gebe “Galoc aê gabe jalambinj Apômtau.” Kêtu tonanña enj gë ênê njaê gebe Juda. Go kékôc gôlôac kêtiam atom. *

30

¹Rahel kêsaaê gebe enj oc êkôc njaçalê êjô Jakob atom, tec gëjam lêmurj têwao ma kêsôm gëdêj Jakob gebe “Ôka njoc gôlôac lasê. Embe masi, oc jamac êndu.” ²Jakob têtac njandanj kêsaa gëdêj Rahel ma kêsôm gëdêj enj gebe “Aê gajô Anôtô su me. Enj kégamiñj têmeaclêlôm njananô gëdêj aôm.” ³Go enj kêsôm gebe “Njoc sakinjwagao Bilha tonec. Ômoa ôwinj enj gebe êkôc njaçalê êngônj aê labucum gebe jatap latuc tenj sa anja ênê.” ⁴Tec kékênj nê sakinjwagao Bilha gëdêj Jakob kêtu ênê awê ma Jakob gêmooa gëwinj enj. ⁵Ma Bilha taê e kékôc njaçalê njac gëjô Jakob. ⁶Go Rahel kêsôm gebe “Anôtô kêmêtôc aê ma kékênj tanja aê aoc, tec kékênj latuc gëdêj aê.” Kêtu tonanña enj gë ênê njaê gebe Dan. ⁷Ma Rahelnê sakinjwagao Bilha taê kêtiam ma kékôc latu kêtu luagêcña gëjô Jakob. ⁸Ma Rahel kêsôm gebe “Aêagêc teoco amônaj taun njanajenj e kaku enj tulu.” Tec gë njaçalênê njaê gebe Naptali.

⁹Lea kêsaaê gebe oc êkôc gôlôac êtiam atom, tec kékôc nê sakinjwagao Silpa ma kékênj enj gëdêj Jakob kêtu ênê awê. ¹⁰Ma Leanê sakinjwagao Silpa kékôc latu tenj gëjô Jakob. ¹¹Ma Lea kêsôm gebe “Aê katap njoc njajam sa.” Ma gë ênê njaê gebe Gad. ¹²Go Leanê sakinjwagao Silpa kékôc latu kêtu luagêcña gëjô Jakob. ¹³Ma Lea kêsôm gebe “Aê gamoa totêtac wapigenj. Binjanô, lauo sêlambinj aê.” Tec gë ênê njaê gebe Aser.

¹⁴Gëdêj têm sejonj kôm njanô sanja nanj, Ruben gëja kôm ma kêtap kanjanô njagêdô sa, tanj lauo kapoac sêkôc êtu sêkêkam njaçalêja. Enj kékênj gëdêj têna Lea. Ma Rahel kêsôm gëdêj Lea gebe “Ôkênj latômnê kanjanô êndêj aëmanj.” ¹⁵Ma Lea kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm kôjanjo njoc akweñ su, nec gôlic amboac gëj njaôma me. Ma galoc gobe ôkôc latucnê ka njanô su amboac tonanjenj me.” Ma Rahel kêsôm gebe “Amboac tonanj êmbêc tonec êmoa êwinj aôm êjô latômnê ka njanô.” ¹⁶Gëdêj kêtula Jakob gëmu gëmêj anja kôm ma Lea kêpuc enj tönjtönj ma kêsôm gebe “Ôndêj aê ômôênmanj gebe aê gajam ôli aôm nj latucnê ka njanô.” Tec gêmooa gëwinj enj gëdêj gëbêc tonanj. ¹⁷Ma Anôtô kékênj tanja Lea e taê ma kékôc latu kêtu lemenj tenja gëjô Jakob. ¹⁸Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kékênj latuc tenj gëdêj aê gëjô aê kakênj njoc sakinjwagao gëdêj njoc akweñ.” Ma gë ênê njaê gebe Isakar. ¹⁹Go Lea taê kêtiam ma kékôc latu kêtu 6nja gëjô Jakob. ²⁰Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kékênj gëj njajam gëdêj aê. Galoc njoc akweñ etoc aê sa gebe aê kakôc latuci 6 gëjô enj.” Ma enj gë ênê njaê gebe Sebulon. ²¹Tonanj su, go enj kékôc latuo tenj ma gë ênê njaê gebe Dina.

²²Go Anôtô taê gëjam Rahel ma kékênj tanja enj ma gêlôc sa gebe êkôc njaçalê. ²³Enj taê ma kékôc njaçalê ma kêsôm gebe “Anôtô geseñ njoc binj majocña su,” ²⁴ma gë ênê njaê gebe Josep ma kêsôm gebe “Apômtau êkênj latuc tenj mênêwinj.”

Jakob kêmooa binj gëdêj Laban

²⁵Rahel kékôc Josep su, go Jakob kêsôm gëdêj Laban gebe “Ôsakinj aê jamu jana njoc malac to njoc gamêj. ²⁶Ôkênj njoc lauo to njoc gôlôac êndêj aê gebe aê gajam sakinj aôm kêtu êsêacña. Ôlôc, go jaêc jana. Aôm kôjala sakinj, tanj gajam gëdêj aôm nanjac.” ²⁷Ma Laban kêsôm gëdêj enj gebe “Ôlic aê njajammanj. Aê kapuc kapoac ma katap sa gebe Apômtau gëjam mec aê kêtu aômna. ²⁸Ôsam nêman njaôli ma aê gabe jakênj êndêj aôm.” ²⁹Ma Jakob kêsôm gëdêj enj gebe “Taôm kôjala sakinj, tanj gajam nanj, ma gôlic nêman bulimakao to bôc njagêdô sêmooa njalênj gëdêj aê gajob êsêacña, ³⁰gebe luagêcgeñj sêmooa gëdêj aê gamêj atomgenj ma galoc têtua taêsam, ma Apômtau gëjam mec aôm gëdêj njasawa, tanj aê gamooa gawinj aôm nanj. Mago galoc amboac ondoc. Aê janam kôm janam taut njoc gôlôac sa êndêj ondocgeñ.” ³¹Ma Laban kêsôm gebe “Amboac tonanj aê jakênj asagenj êndêj aôm.” Ma Jakob gëjô enj awa gebe “Ôkênj gëj tenj êndêj aê atom. Aôm embe ôlôc êndêj njoc binj tonec, go aê jatu gejobwaga ma jajop nêman bôc êtiam. ³²Galoc aê janac nêman bôc pebenj kêsî ma jajalinj bôc ôlinj komokom to tictêla-tictêla samob sa ma domba jejec to noninj komokom to tictêla-tictêla amboac tonanjenj ma gëj tonanj têtua njoc njaôli. ³³Êtu njamu binj tonec êwaka aê sa gebe aê njac gëdêj gebe Aôm embe ômôênj gebe ônac njoc njaôli kêsî ma ôlic noninj, tanj ôlinj komokom to tictêla-tictêla atom to domba, tanj jejec atom nanj njateñj, go ôlic aê amboac njac genjenj.” ³⁴Laban kêsôm gebe “Njajam, amboac tonanj nêman binj êtu tönj.” ³⁵Mago gëdêj bêc tecenanj Laban kékôc noninj kapoac talô-talô to tictêla-tictêla ma noninj têna ôlinj komokom to tictêla-tictêla samob su, samob, tanj ôlinj sêpsêj njagec gëc nanj, to domba jejec samob amboac tonanj ma kékênj gëdêj latui sejonj. ³⁶Ma gëc gëja e intêna njasawa kêtôm bêc tëlêac genj êsêagêc Jakob kêsî ma Jakob gejob Labannê bôc njagêdôgenj.

* 29:35: Lau tonanj sêlic nêj om awê to njacña woke samuc tenj.

³⁷ Go Jakob kékôc kalatu anğa kaleloj to otic ma kaopo ma gebej ñaðlic ñatalô tictêla-tictêla. ³⁸ Enj kékôc kalatu, tañ kemasaj su nañ, jaketoc kékô busawa, kékô suc, tañ bôc sêmêj sênôm bu kêsêpña nañ, kékô bôc lañôñnêmña solop. Go gédêj noc sênôm buña bôc sêgêli taunj sêmoa. ³⁹ Bôc sêgêli taunj sêmoa sêkanôj gamêj, tañ kalatu sêkô nañ, tec sêsu ñalatu ôliñ talô-talô to komokom ma tictêla-tictêla. ⁴⁰ Domba tonaj sêmoa tauñña ma Jakob kékêj bôc ñagêdô lañôj gédêj bôc ôliñ komokom to tictêla-tictêla, tañ sêmoa Labannê bôc ñatorj ñalêlôm nañ. Ma enj kêjalij tau nê bôc ñatorj ñagêdô sa ma kékêj nê gêj sêwiñ Labannê atom. ⁴¹ Embe bôc toôliñwalô sêngêli taunj, go Jakob naetoc kalatu ênêc bôc lañôñnêmña êsêp suc ñalêlôm gebe sêlic kalatu ma sêngêli taunj. ⁴² Mago embe bôc toôliñ secsec, go naetoc kalatu êkô atom. Kêtu tonajña bôc toôliñ secsec têtü Labannê ma bôc toôliñwalô têtü Jakobnê. ⁴³ Tec ñac tau kêtü ñac tolêlôm ma kêtap nê bôc ma sakinj wagao to ñac ma kamele to donji taêsam sa.

31

Jakob gêwi Laban sij

¹ Ma Jakob gêjô Laban latui sêsôm-sêsôm gédêj taunj gebe “Jakob kêjanjo tamenjinê gêj samob su. Anğa tamenjinê gêj enj kêtap waba taêsam sa e kêtü ñac tolêlôm.” ² Ma Jakob kêsâê Laban lañôanô e gêlic kêtôm gêmunjenj kêtiam atom. ³ Tec Apômtau kêsôm gédêj Jakob gebe” Ômu tamami to nêm tawanj nêj gamêj ôna ma aê oc jawiñ aôm.” ⁴ Ma Jakob kêsakinj binj gêja ma gêmôêc Rahel agêc Lea sêmêj kôm, tañ nê bôc sêmoa nañ, ⁵ ma kêsôm gédêj êsêagêc gebe “Aê galic tamami lañôanô amboac tenj, enj gêlic aê ñajam amboac gêmunja kêtiam atom. Mago tamocnê Anôtô gêmoa gêwiñ aê. ⁶ Amagêc ajala gebe gajam sakinj tamami tonjoc ñaclai samucgenj. ⁷ Mago tamemi kêsau aê ma gêjam ñoc ñaðli ôkwi kêtü dim 10. Mago Anôtô kékô enj auc gebe êngôm aê sec atom. ⁸ Gédêj tañ enj kêsôm gebe ‘Bôc toôliñ komokom têtü nêm ñaðli’ nañ, bôc samob sêsu ñalatu toôliñ komokom. Ma gédêj tañ enj kêsôm gebe ‘Bôc toôliñ tictêla-tictêla têtü nêm ñaðli’ nañ, bôc samob sêsu ñalatu toôliñ tictêla-tictêlagenj. ⁹ Amboac tonaj Anôtô kékôc bôc su anğa tameminê ma kékêj gédêj aê.

¹⁰ “Gédêj têm tañ bôc sêgêli tauñña nañ, aê gaôc matocanô sa ma gaêc mê tenj ma galic noniñ kapoac, tañ sêgêli noniñ têna nañ, ôliñ komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô. ¹¹ Go Anôtônê anjela awa gêjac aê gédêj tañ gaêc mê gaêc nañ, gebe ‘Jakob.’ Ma aê kasôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ ¹² Ma enj kêsôm gebe ‘Ôc matamanô sa ma ôlic. Noniñ kapoac samob, tañ sêgêli noniñ têna nañ, ôliñ komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô gebe aê galic gêj samob, tañ Laban gêgôm gédêj aôm nañ. ¹³ Aê Anôtô, tec gaoc tauc lasê gédêj aôm anğa Betel nañ, gédêj tañ aôm goenj oso poc ma gôjac mata binj gédêj aê nañ. Galoc ôndi ôwi gamêj tonec sij ma ômu ôna gamêj, tañ tênam kékôc aômña nañ.’ ”

¹⁴ Ma Rahel agêc Lea sêjô enj awa gebe” Aêagêc awê kainj gêj ñagêdô to gêñlênsêm ñagêdô gêc tamemainê andu me. ¹⁵ Enj gêlic aêagêc amboac lauo jaba. Enj kêtülu aêagêc ma kêjalij awa, tañ gêjô aêagêc nañ, su. ¹⁶ Waba samob, tañ Anôtô kékôc su anğa tamemainê nañ, kêtü aêagêc to ma gôlôac ma gêj. Kêtu tonajña ôngôm binj samob, tañ Anôtô kêsôm gédêj aôm nañ, ñanô êsamanj.”

¹⁷ Tec Jakob gêdi ma kékêj latui to nê lauo sêngôj kamele ñað. ¹⁸ Ma enj gêwê nê bôc to gêj materj jali samob, tañ kêtap sa nañ, bôc samob, tañ têtü ênê gêj gédêj enj gêmoa Mesopotamia nañ, gebe êndêj tama Isak êna gamêj Kanaan.

¹⁹ Laban gêja gebe êkapiñ domba ñaðliilu. Ma Rahel gêjam genjenj tamanê anôtô gwam. ²⁰ Ma Jakob gêwê ñac Aramña Laban auc gebe kékêj tau êc êna nec ñawae tenj gédêj enj atom. ²¹ Enj gêc tonê waba samobgenj gêja, go gêdi jagelom bu Euprat ma kêsêlêj lañô gêlac gamêj lôcña Gilead.

Laban kêjanda Jakob

²² Bêc têtêac gêjana, go sêsôm gédêj Laban gebe Jakob gêc gêja. ²³ Tec enj kejonj nê tawanj sêwiñ enj ma kêjanda Jakob bêc 7 e gê enj tøj anğa gamêj lôcña Gilead. ²⁴ Mago gédêj gêbêc Anôtô jagêsunj mê gédêj ñac Aramña Laban ma kêsôm gédêj enj gebe “Ôlic taôm, ôsôm binj ñajam me sec êndêj Jakob atom.”

²⁵ Ma Laban kêka lêtêc Jakob. Jakob gê nê becobo kékô lôc ma Laban to nê tawanj jasêlêwanj taunj sêmoa gamêj lôcña Gilead. ²⁶ Ma Laban kêsôm gédêj Jakob gebe “Aôm gôgôm asagenj, tec gôwê aê auc ma kôjanjo latucoagêc su amboac sijwaga sêjanjo ñacjo, tañ sêku êsêac tulu nañ su. ²⁷ Kêtu asagenja aôm gôwê aê auc ma gôêc kelecgenj gômôênj. Aê gabe jambonj aôm ña wê to onj ma dauc, mago aôm kôsôm binj tenj gédêj aê atom. ²⁸ Ma kêtü asagenja aôm godec gebe jalêsôp latucoagêc to dêbuci alijanô atom. Aôm gôgôm gêj meloc. ²⁹ Aê katôm gebe jangôm aôm sec. Mago tamamnê Anôtô kêsôm binj gédêj aê gédêj gêbêc tonaj gebe ‘Ôlic taôm, ôsôm binj ñajam me sec tenj êndêj Jakob atom.’ ³⁰ Ma galoc aôm gôêc gômôênj gebe gôjam awam su tamamnê andunja. Mago kêtü asagenja aôm gôjam genjenj aêñoc anôtôi gwam.”

³¹ Jakob gëjô Laban awa gebe “Aê katêc tauc gaboc aôm ôjanjo latômio su anja aêjoc. ³² Aôm embe ôtap nê m anôtoi gwam sa anja ñac ten nê, nan oc êmoa mata jali atom. Aêacnêj tawan sêmoa, tec ômbêlêm ñoc waba e ôtap nê m gêj sa ma ôkôc êsêac sêlic.” Jakob gêjô Rahel gêjam genjen gêj tau ñawae atom.

³³ Amboac tonaj Laban kêsô Jakobnê bec gêja ma kêsô Leanê bec ma kêsô sakinwagao luagêc nêj bec amboac tonanjen, mago kêtap gêj tau sa atom. Go kêsâ anja Leanê bec jakêsô Rahelnê. ³⁴ Ma Rahel kêkôc anôtoi gwam tau jakêsinj ôkwi gêc kamelenêj waba lau sêngôj ñaôja ñalêlôm ma enj tau gêngôj ñaô. Ma Laban kêbêlêm bec ñagêjñlêlôm samob ma kêtap gêj tau sa atom. ³⁵ Ma Rahel kêsôm gêdêj tama gebe “O ñoc ñatau, aê gadi sa kakô aôm lanômnêm jakatôm atom, tec têtac ñandanj êndêj aê atom, gebe kakôc ajôn.” Tec gesom-gesom, mago kêtap anôtoi gwam tau sa atom.

³⁶ Go Jakob têtac ñandanj kêsâ ma kêsôm Laban. Ma Jakob kêsôm gêdêj Laban gebe “Aê gagôm sec amboac ondoc. Aê gagôm keso ondoc tec kôjanda aê gômôên nec. ³⁷ Aôm kôbêlêm ñoc waba samob. Aôm kôtap nê m waba ondoc sa. Otoc gêj tau ênc awêgenj êndêj aêjoc tawan to admnêm tawan lanôjnêm gebe sêlic ma sêmêtôc aêagêcnêj binj. ³⁸ Aê gamoa gawinj aôm jala 20. Nê m domba têna to noninj têna sêjam ñalatu su atom ma aê gaen domba kapoac ten anja nê m domba ñatonj atom. ³⁹ Gêj, tanj kêam sec sêkac gêngic nanj, aê kakêj gêdêj aôm gebe ôlic nanj atom, aê tauc gajô anja aêjoc. Aôm kôkac aê gebe jajô gêj samob, tanj sêjam genjen gêdêj ocsalô ma ônê, tanj sêjam genjen gêdêj gêbêc nanj amboac tonanjen. ⁴⁰ Aê gamoa amboac tonaj. Gêdêj ocsalô oc kêpac aê êndu ma gêdêj gêbêc malo gêjam aê. Ma bêc gedec matocanô. ⁴¹ Jala 20 aê gamoa gawinj aôm anja nê m andu. Aê gajam sakinj aôm jala 14 gêjô latômogêc. Ma jala 6 gêjô nê m bôc. Mago aôm gôjam ñoc ñaôli ôkwi kêtû dim 10. ⁴² Tamocnê Anôtô, Abrahamnê Anôtô ma Isaknê kêtêc tau ñamôkê embe êmoa ewinj aê atom, go aôm ôsakinj aê tolemoc sawagenj jana. Anôtô gêlic ñoc gêjwac to lemoc ñakôm ma kêmêtôc nê m binj gêdêj gêbêc tonec.”

Jakob agêc Laban sêmoatinj poac

⁴³ Go Laban gëjô enj awa ma kêsôm gêdêj Jakob gebe “Lauo tonec aêjoc latucio, gôlôac tau aêjoc gôlôac, bôc ñatonj aêjoc bôc ñatonj ma gêj samob, tanj aôm gôlic nanj, aêjoc gêjgoc. Mago ocsalô tonec aê janjôm asagenj êndêj latucio me êndêj nêj gôlôac, tanj êsêac sêkôc nanj. ⁴⁴ Ajôc, aêagêc tamoatinj poac tenj. Poac tau êtu ñabelo êwa aêagêc sanja tenj.” ⁴⁵ Tec Jakob kêkôc poc tenj jagêjac sa kêkô kêtû ñabelo. ⁴⁶ Ma Jakob kêsôm gêdêj nê tawanj gebe “Ajonj poc sa.” Ma êsêac sêkôc poc ma sêboa sa kêtû tonj tenj. Ma êsêac senj gêj sêngôj poc tau ñaô. ⁴⁷ Laban kêsam tonj tau gebe Jegar-Sahaduta, mago Jakob kêsam gêj tau gebe Galed. ⁴⁸ Laban kêsôm gebe “Tonj tonanj kêtû ñabelo êwa aêagêc sanja êkô ñasawa.” Kêtû tonanjanj enj kêsam gêj tau gebe Galed, ⁴⁹ ma alê poc gebe Misa gebe enj kêsôm gebe “Aêagêc embe tamoja jaec tauj, go Apômtau ejop aêagêc. ⁵⁰ Aôm embe ôtu kasec aê latucio me ônam lauo ñagêdô mênjsêwinj latucio, nanj ôlic katômanj gebe ñamalac tenj tec mênjgêwinj aêagêc atom nec, mago Anôtô oc êjala gebe gejob aêagêc.”

⁵¹ Go Laban kêsôm gêdêj Jakob gebe “Ôlic tonj to alê poc tonec, tanj aê gajac sa kêkô aêagêc ñasawa nanj. ⁵² Tonj tau to alê poc tonec êtu ñabelo gebe aê janjêli tonj tonec wacjalom nê m gamêj atom, ma aôm ôngêli tonj to alê poc tonec mênjolom aêjoc gamêj êtu ôngôm aê secnja atom. ⁵³ Abrahamnê Anôtô to Nahornê Anôtô ma agêc tamenjinê Anôtô êtu ñac-mêtôcwaga êkô aêagêc ñasawa.” Ma Jakob kêtôc lêma gêdêj tama Isak nê kêtêc tau ñamôkê. ⁵⁴ Ma Jakob kêkêj da tenj anja lôc tonanj ma kêkalem nê tawanj gebe sêninj polom. Ma êsêac senj polom ma sêmoa lôc tau gêdêj gêbêc samuc tonaj.

⁵⁵ Gêdêj bêbêc kanucgenj Laban gêdi ma kêlêsoj dêbui to latuio alinjanô to gêjam mec êsêac. Go gêwi êsêac sinj ma gêmu gêja nê gamêj. * †

32

Jakob kêmasanj tau gebe êndac Esau

¹ Ma Jakob kêkôc nê lêj sa amboac tonaj. Ma Anôtônê anela dêdac enj. ² Jakob gêlic êsêac ma kêsôm gebe “Anôtônê sinjwaga êsêac.” Tec kêsam gamêj tau ñaê gebe Mahanaim.

³ Go Jakob kêsakinj nê lau jaen sêmuñ dêdêj têwa Esau sêja, tanj gêngôj Edomnê gamêj Seir. ⁴ Ma enj kêjatu êsêac gebe “Asôm êndêj ñoc ñatau Esau amboac tonec gebe Admnêm sakinwaga Jakob kêsôm binj tonec gebe Aê gamoa gawinj Laban e mênjgêdêj galoc. ⁵ Ma aê katap bulimakao to donji ma bôc ñatonj ma sakinwagao to ñac sa. Ma galoc kakêj jaenj gêdêj ñoc ñatau gebe ôlic aê ñajamja.”

* **31:55:** Jegar-Sahaduta ñam gebe Tonj tanj kêtû ñabelo.

† **31:55:** Galed tonec Ebolai awenjan ñam gebe Tonj tanj kêtû ñabelo.

⁶ Lau jaenŋa sêmu dêdêj Jakob sêja ma sêsôm gebe “Aêac aô lasê têwam Esau. Enj gêdi gebe êpuc aôm tîŋtîŋ to lau 400 sêwiŋ enj.” ⁷ Tec Jakob kêtakê ŋanô ma gêmoa tonjalêlôm ŋatutucgeŋ ma gêwa lau, taŋ sêwiŋ enj nan, ma bôc ŋatonj to bulimakao ma kamele kêkôc gêja tonj luagêc. ⁸ Enj taê gêjam gêc taunja gebe “Esau embe êndac tonj teŋ ma enŋen su, go tonj teŋ gacgeŋ sêc sêna.”

⁹ Ma Jakob kêsôm gebe “O tamoc Abraham nê Anôtô ma tamoc Isak nê Anôtô, o Apômtau, aôm kôsôm gêdêj aê gebe ‘Ômu ôna nêŋ gamêj to nêŋ gôlôac ma aê gabe jamoasiŋ aôm.’ ¹⁰ Aê gêj ŋaôma nec katôm nêŋ moasiŋ to nêŋ biŋ ŋaŋêj, taŋ kôkêj gêdêj nêŋ sakiŋwaga aê nanj atom. Aê galom bu Jordan tonec tec kamêgôm ŋoc tîcgeŋ ma galoc katu tonj luagêc. ¹¹ Aê jaten aôm gebe ônam aê kêsi êndêj teoc Esau lêma, gebe aê katêc enj. Moae êmêj e ênac aêac samob êndu, enŋen teneŋi to nêj gôlôac êtômgej. ¹² Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê gabe jamoasiŋ aôm to jakêj nêŋ wakuc têtôm ganjac gwêcŋa, taŋ lau teŋ sêsa sa têtôm atom.’ ”

¹³ Ma enj gêmoa ônê gêdêj gêbêc tonaj ma kêkôc nê gêj samob, taŋ kêtap sa nanj, ŋagêdô su gebe êwi siŋ êndêj têwa Esau ŋaôma. ¹⁴ Enj kêkôc noniŋ têna 200 to kapoac 20 ma domba 200 to kapoac 20, ¹⁵ ma kamela 30 tonêj ŋalatugeŋ, taŋ sêndôm su nanj, bulimakao tana 40 to kapoac 10, donki têna 20 to kapoac 10. ¹⁶ Bôc totonj-tonaj enj kakêj sêsêp sakiŋwaga lemeŋ gêdêj-gêdêjgeŋ ma kêsôm gêdêj nê sakiŋwaga gebe “Amac amunj aê ma akêj ŋasawa êsi tau êniŋ tonj êndêj-êndêj-geŋja êŋgic êtômgej.” ¹⁷ Enj kêjatu ŋac ŋamatana gebe “Teoc Esau embe êndac aôm ma êtu kênac aôm gebe ‘Aôm nêŋ ŋatau asa. Aôm ôna ondoc. Gêj, taŋ gêmuj aôm nanj asanê,’ ¹⁸ go ôsôm gebe ‘Êsêac têtû nêŋ sakiŋwaga Jakobnê gêj. Enj gebe êkêj gêj tau êndêj ŋoc ŋatau Esau ŋaômageŋ. Enj tau kêdaguc aêac.’ ” ¹⁹ Enj kêjatu biŋ tonajgeŋ gêdêj ŋac kêtû luagêcŋa to télêacŋa ma êsêac samob, taŋ têtadaguc bôc ŋatonj gêdêj-gêdêjgeŋ nanj. “Amac embe andac Esau, go asôm biŋ tageŋ tonajgeŋ êndêj enj ²⁰ ma asôm teŋ tonec êwiŋ gebe ‘Nêŋ sakiŋwaga Jakob kêdaguc aêac.’ ” Jakob taê gêjam gebe “Aê jaê wama enj ŋa gêj, taŋ gabe jakêj ŋaômageŋ êndêj enj nanj, êmunj acgom, go jalic enj laŋôanô êtu ŋamu. Moae êkôc aê sa.” ²¹ Tec gêj, taŋ gebe êkêj ŋaômageŋ êndêj Esau nanj, kêsêlêj gêmuj enj ma enj tau gêmoa bec ŋamala gêdêj gêbêc tonaj.

Jakob agêc ŋac teŋ sêmônaj taunj anja Peniel

²² Gêdêj gêbêc tonajgeŋ Jakob gêdi ma kêkôc nê awêagêc to nê sakiŋwagaogêc ma nê gôlôac 11 gebe selom buselen Jakob. ²³ Enj kêkôc êsêac ma kêsakiŋ êsêac selom bu tonê gêj ŋagêdô amboac tonajgeŋ. ²⁴ Ma enj taugenj gêmoa ŋamakenj. Ma ŋac teŋ jaagêc sêmônaj taunj e gêu bônj. ²⁵ Gêdêj taŋ ŋac tau gêlic gebe oc êku Jakob tulu êtôm atom nanj, kêtap Jakob kêsêp magi e magi kêsu gêdêj agêc sêmônaj taunj sêmoa nanj. ²⁶ Ma enj kêsôm gebe “Ôwi aê siŋ gebe gêu bônjac.” Mago Jakob kêsôm gebe “Aê jawi aôm siŋ atom e ônam mec aê êmunj acgom.” ²⁷ Ma ŋac tau kêsôm gêdêj enj gebe “Nêŋ ŋaê amboac ondoc.” Ma enj kêsôm gebe “Jakob.” ²⁸ Go enj kêsôm gebe “Sêsam aôm gebe Jakob êtiam atom, sêsam aôm gebe Israel, gebe aôm gôjac siŋ gêdêj Anôtô to ŋamalac ma kôku êsêac tulu.” ²⁹ Ma Jakob kêtû kênac enj gebe “Ôsam nêŋ ŋaê êndêj aê.” Mago enj kêsôm gebe “Aôm kôtu kênac ŋoc ŋaê kêtû asagenja.” Ma enj gêjam mec Jakob anja tônê. ³⁰ Go Jakob kêsam gamêj tau ŋaê gebe Peniel ma kêsôm gebe “Aê laŋôanô gêdêj Anôtô laŋôanô ma gacgeŋ gamoa tomatoc jaligenj.” ³¹ Gêdêj taŋ kêka lêlêc Peniel nanj, oc kêpi. Ma enj kêka gwecgeŋ gêja kêtû magiŋa. ³² Kêtû tonajja lau Israel seŋ bôc ŋalabu atom e mênjgêdêj galoc gebe ŋac tau kêtap Jakob kêsêp magi.

33

Jakob agêc Esau sê wama taunj

¹ Ma Jakob gêoc mataanô sa e gêlic Esau to lau 400 sêwiŋ enj sêmêj. Tec enj gêjac sam nê gôlôac gêdêj Lea agêc Rahel to sakiŋwagaogêc. ² Ma enj kêkêj sakiŋwagaogêc to nêj gôlôac sêkô ŋamata. Lea to nê gôlôac têtadaguc, ma Rahel agêc Josep sêkô êsêac samob ŋamu. ³ Enj tau gêwê êsêac ac têtû olon-olon sêja. Enj gewec e jakêtap labôc kêtû dim 7 e jagêjac têwa sa.

⁴ Mago Esau kêlêti gêdêj enj jagêlô enj tîj to kêmbôj enj kêsêp gêsutêkwa, ma kêlêsiŋ enj alianô. Ma agêc têtaj. ⁵ Gêdêj taŋ Esau gêoc mataanô sa e gêlic lauo to gôlôac nanj, enj kêsôm gebe “Asa lau, tec sêwiŋ aôm.” Ma Jakob kêsôm gebe “Gôlôac, taŋ Anôtô kêkêj êsêac kêtû êmoasiŋ nêŋ sakiŋwagaŋa nanj.” ⁶ Ma sakiŋwagaogêc to nêj gôlôac mênjtêdabiŋ ma sewec. ⁷ Go Lea to nê gôlôac mênjtêdabiŋ ma sewec amboac tonajgeŋ. Gocgo Josep agêc Rahel mênjtêdabiŋ ma sewec têtû ŋamu. ⁸ Ma Esau kêsôm gebe “Aôm taêm gêjam biŋ amboac ondoc kêpi tonj kapôj, taŋ gadac nanj.” Jakob gêjô enj awa gebe “Aê gabe ŋoc ŋatau êlic aê ŋajamja.” ⁹ Mago Esau kêsôm gebe “O lasiceneŋ, aêŋoc gêj kêtôm aê. Ôkôc nêŋ gêjmanj.” ¹⁰ Jakob kêsôm gebe “O masi. Aôm embe ôlic aê ŋajam, go ôkôc gêj tonaj anja aêŋoc gebe aê galic laŋômanô e kêtôm galic Anôtô tau laŋôanô gebe aôm kôkôc aê sa ŋajamgeŋ. ¹¹ Aê jaten aôm gebe ôkôc gêj,

tan kakêñ gêdêñ aôm gêwac nan, gebe Anôtô kêmoasinj aê ñanôgenj ma kakoc ñoc gêñ kêtôm aê su.” Enj kêpiñkap Esau amboac tonanj e kékôc gêñ tau su.

¹² Go Esau kêsôm gebe “Ajôc, dandimanj ma tasêlêñ. Aê jasêlêñ jamuj aôm.” ¹³ Ma Jakob kêsôm gebe “O ñoc ñatau, aôm gôlicgac gebe gôlôac têtû kapôêñ su atom ma aê gaê go domba to bulimakao tonjalatu nan. Embe sensoc êsêac sêsêlêñ ec baliñ sêñgôm bêc tagen, ñaton samucgen oc sênaña. ¹⁴ Amboac tonanj, ñoc ñatau, ôsêlêñ ômuñ aêac. Aê jawê bulimakao malô-malôgenj jandanjuc êtôm bôc to gôlôac ñasec-ñasec sêkêñ aê e wacjaô lasê ñoc ñataunê gamêñ Seir.”

¹⁵ Tec Esau kasôm gebe “Aê jawi lau, tanj sêwiñ aê nan, ñagêdô sinj sêwiñ aôm.” Mago enj kasôm gebe “Sêwiñ aêac êtu agenña. Ñoc ñatau, embe ôlic aê ñajam, go êtôm.” ¹⁶ Tec Esau kékac tau ôkwi gêdêñ bêc tonanjenj gêmu gêja Seir kêtiam. ¹⁷ Ma Jakob kêsêlêñ jagêô lasê Sukot ma kékwê nê andu tenj, ma gêjam bec kêtû nê bôcña. Kêtû tonanña enj kêsam gamêñ tau gebe Sukot.

¹⁸ Go Jakob toôli samucgenj gêô lasê malac Sikem, tanj gêc gamêñ Kanaan nan. Enj kêsêlêñ anja Mesopotamia gêmêñ ma gêjam nê bec kékô malac ñamagê. ¹⁹ Ma enj gêjam ôli nom, tanj nê bec kakô nan, anja Sikem tama Hamor latuinêñ. Enj gêjam ôli ña mone 100. ²⁰ Anja tonanj enj gêboa altar tenj sa ma kêsam altar tau gebe Anôtô, Israelnêñ Anôtô enj. *

34

Sinj kêsâ Sikem

¹ Bêc tenj Lea latuo Dina, tanj Jakob kêka lasê nan, kêsêlêñ gebe êlic lauo gamêñ tonanña. ² Ma ñac gamêñ Hibña tenj, tanj kêtû gamêñ ñatau nan, Hamor latuo Sikem, gêlic enj ma gêlô enj tônia ma gêmoa gêwiñ enj e gêgôm enj kêtû sec. ³ Mago nê ñalêlôm kêsap Jakob latuo Dina tônia. Enj têtac gêwiñ ñapalêo tau ma kêsôm binj ñajamgenj gêdêñ enj. ⁴ Tec Sikem kêsôm gêdêñ tama Hamor gebe “Ômansanj binj gebe ñapalêo tonanj êtu ñoc awê.” ⁵ Ma Jakob gêñô gebe enj gêgôm latuo Dina kêtû sec. Tagenj latui sejop bôc sêmoa kôm, tec Jakob gêjam tau tônia e êsêac sêmu sêmêñ acgom. ⁶ Ma Sikem tama Hamor gêdêñ Jakob gêja gebe ênam binjalôm êwiñ enj. ⁷ Jakob latui anja kôm sêmêñ ma sêñô binj tau ñawae e gegenj êsêac sa ma têtac ñandanj ñanô gebe Sikem gêgôm sec gêdêñ Israel ma gêmoa gêwiñ Jakob latuo, gebe lau tenj sêñgôm gêñ amboac tonanj atomanô.

⁸ Mago Hamor gêjam binjalôm gêwiñ êsêac ma kêsôm gebe “Latucnê ñalêlôm gêwiñ latôm samucgenj, tec gabe jatenj aôm ôkêñ enj êndêñ enj êtu êna awê. ⁹ Tanam tauñmanj. Amac akêñ latômio êndêñ aêac ma akôc aêac latunjo êjô. ¹⁰ Amoa awiñ aêac atu têlê. Ma gamêñ êtu amacnêñ gamêñ. Amoa gamêñ tau ma atulu gêñ e atu lau tolêlôm.” ¹¹ Ma Sikem kêsôm binj gêdêñ awê tama to lui gebe “Alic aê ênac matemanô ñajamnanj. Ma gêñ samob, tanj atenj anja aêñoc nan, aê gabe jakêñ êndêñ amac. ¹² Amac embe ajatu ñaôli kapôêñ sec to awalauñ, oc jakêñ êtôm tê ajatu nêgenj. Tagenj akêñ ñapalêo tau êtu ñoc awê.”

¹³ Jakob latui sêjô Sikem agêc tama Hamor awenj sêbanac binjenj gebe enj gêgôm lunjo Dina kêtû sec. ¹⁴ Êsêac sêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Aêac atôm atom gebe akêñ lunjo êndêñ ñac samuc tenj, tanj sêsa enj atom nan. Binj amboac tonanj êñgôm aêac majenj. ¹⁵ Angôm binj tonec êtu tônia êmuñ acgom, gebe asa nêñ ñacwaga samob e amac mênjatôm aêac acgom, go aêac alôc êndêñ nêñ binj ¹⁶ ma akêñ latunjo êndêñ amac ma aêac akôc amac latômio to amoa awiñ e tatu laum tagenj. ¹⁷ Mago amac embe akêñ tanjem ma binj ma asa taôm atom, go aêac akôc latunjo su ma aêc ana.”

¹⁸ Êsêacnêñ binj tonanj kêmoasinj Hamor agêc Hamor latu Sikem. ¹⁹ Ma ñac wakuc tau gêgôm gêñ tau ñanô kêsa sebenj gebe enj têtac gêwiñ Jakob latuo. Ñac tau nê gôlôac tetoc enj sa kêlêlêc nêñ lau ñagêdô su. ²⁰ Ma Hamor agêc latu Sikem sêô lasê nêñ malac ñasacgêdô ma sêjam binjalôm sêwiñ ñacwaga malacña ma sêsôm gebe ²¹ “Lau tonanj sê sêlêb gêdêñ aêac, Amboac tonanj alôc gebe sêmoa aêacnêñ gamêñ ma têtulu gêñmanj. Alic acgom, gamêñ tau kapôêñ kêtôm êsêac sêñgônña. Aêac tanam êsêac latunjo ma takêñ nêñ latunjo êndêñ êsêac sênam. ²² Tagenj êsêac oc sêmoa aêac ñalunj tatu laum tagenj atom, aêac talôc sa gebe êsêacnêñ binj tecenec êtu tônia acgom gebe Tasa nêñ ñacwaga samob êtôm êsêac sêsa tauñ nan. ²³ Ma êsêacnêñ bulimakao to waba ma bôc samob oc têtû aêacnêñ atom me. Tagenj tecenec gebe talôc êndêñ êsêacnêñ binj, go êsêac sêmoa sêwiñ aêac.” ²⁴ Ma êsêac samob, tanj sêsô-sêsa ênê malac ñasacgêdô sêmoa nan, sêkêñ tanjenj Hamor agêc latu Sikem nêñ binj. Ma sêsa ñacwaga samob, tanj sêsô-sêsa ênê malac ñasacgêdô sêmoa nan.

²⁵ Gêdêñ ñabêc kêtû têlêac kamoc kêtunj êsêac. Tec Jakob latuagêc Simeon agêc Lewi, Dinanê lunjacagêc, sêkôc nêñ sinj ma kelecgenj sêja malac jasêjac ñacwaga samob êndu. ²⁶ Êsêac sêjac Hamor agêc latu Sikem ña sinj amboac tonanjenj, ma sêkôc Dina su anja Sikemnê andu

* 33:20: Sukot ñam gebe Bec.

ma sêc sêja. ²⁷ Ma Jakob latui sêjac lau gêmac ma sêjanjo waba malac tonanña su gebe êsêac sêgôm lunjio kêtû sec. ²⁸ Êsêac sêjanjo nêj domba to bulimakao ma donjki ma gêj, tanj sêmoa malaclêlôm to kôm nanj su. ²⁹ Êsêac sêkôc waba samob ma nêj gôlôac nasec-nasec samob to nêj lauo ma sêwê êsêac sêc sêja ma sêjam genjen gêj samob, tanj gêc nêj andu nanj. ³⁰ Ma Jakob kêsôm gêdêj Simeon agêc Lewi gebe “Amagêc akalem gêj togêjô kêpi aê, gebe êngôm lau gamêj tonanña, lau Kanaan to Perisña, têtac sec êndêj aê êtu amacña. Aêjoc lau luagêcgenjoc. Êsêac embe sêmij tanj tøj êtu sênac sinj êndêj aêja, oc sensen aê tauc to joc gôlôac samucjen su tanaña.” ³¹ Mago êsêagêc sêjô enj awa gebe “Enj êngôm lunjio amboac mockainjo tenj me.”

35

Anôtô gêjam mec Jakob anja Betel

¹ Anôtô kêsôm gêdêj Jakob gebe “Ajôc, ôndi ôpi Betel ôna naôngôj ônê ma ômboa altar tenj sa êndêj Anôtô, tanj geoc tau lasê gêdêj aôm gêdêj tanj gôc têwam Esau su nanj.” ² Tec Jakob kêsôm gêdêj nê gôlôac to lau samob, tanj sêmoa sêwij enj nanj, gebe “Awi anôtôi gwam, tanj sêc amacña nanj, sinj to akwasinj nêj njetêmui samob su ma asô nêj nêwê wakuc. ³ Su, go aêac dandi tapi Betel tana. Ma aê jamboa altar sa êndêj Anôtô, tanj kêkêj tanja aê gêdêj bêc, tanj gamoa tonjoc nêlêlôm njetutucjen ma mêngêwinj aê anja intêna samob, tanj aê kasa nanj.” ⁴ Go êsêac sêkêj anôtôi gwam samob, tanj sêc êsêacña nanj, gêdêj Jakob to salasa, tanj genj kalenj tanjenlajn nanj, ma Jakob kêsuj gêj tau auc gêc kamem, tanj kêkô Sikem njala nanj njalabu.

⁵ Go êsêac dêdi. Ma Anôtô gêgôm lau malac namagê-magêna samob têtêc tanj e sêjanda Jakob latui atom. ⁶ Ma Jakob to nê lau samob sêo lasê Lus (Betel tau tonan), tanj gêc gamêj Kanaanja. ⁷ Ma anja tônê enj gêboa altar tenj sa ma kêsam gamêj tau gebe “EL-Betel,” gebe Anôtô geoc tau lasê gêdêj enj anja tônê gêdêj tanj enj gêc têwa su nanj. ⁸ Ma Rebekânê jaomwagao Debora gêmac êndu ma sêsunj enj gêc kamem, tanj kêkô Betel njalabu nanj, njaajun. Ma êsêac sêsam ka tau gebe “Kamem Tanjiboa.”

⁹ Ma Anôtô geoc tau lasê gêdêj Jakob kêtiã gêdêj tanj enj anja Mesopotamia gêmêj nanj gêjam mec enj. ¹⁰ Ma Anôtô kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm nêj nê Jakob, mago sêsam aôm gebe Jakob êtiã atom, sêsam aôm nêj nê Israel.” Tec sêsam enj gebe Israel. ¹¹ Ma Anôtô kêsôm gêdêj enj gebe “Najanja netau Anôtô aê. Ôka gôlôac lasê e têtû lau taêsam. Laum kapôêj tenj ma lau toê-toê sêsa anja aôm nêj. Ma kinj sêsa anja aôm nêj amboac tonanjenj. ¹² Nom, tanj kakêj gêdêj Abraham agêc Isak nanj, aê gabe jakêj êndêj aôm to gabe jakêj nom tau êndêj nêj wakuc, tanj sêsa sêndanjuc aôm nanj.” ¹³ Go Anôtô gêwi gamêj, tanj gêjam binjalôm gêdêj enj nanj, sinj kêpi lólôc gêja. ¹⁴ Ma Jakob kêsuj alê tenj sa kêtû nabelo kêkô gamêj, tanj Anôtô gêjam binjalôm gêdêj enj nanj. Alê poc tau enj kêkêc wain kêpi kêtû da ma kêkêc niptêkwi kêpi. ¹⁵ Ma Jakob kêsam gamêj Anôtô gêjam binjalôm gêwinj enja tau gebe Betel.

Rahel gêmac êndu

¹⁶ Go êsêac dêdi anja Betel. Ac sêsêlêj têdabinj Eprat ma njalê kêtunj Rahel secanô. ¹⁷ Gêdêj tanj nandanj kêtunj enj njanô nanj, ênê jaomwagao kêsôm gêdêj enj gebe “Ôtêc taôm atom. Aôm ôkôc njalê nac tenj êtiã.” ¹⁸ Mago gêdêj tanj kêdabinj gebe awa êtu dambê ma êmac êndu nanj, enj gê ênê nêj gebe Benoni. Mago nê tama kêsam enj gebe Benjamin. ¹⁹ Ma Rahel gêmac êndu. Ac sêsunj enj gêc intêna Epratnja (nêj tenj gebe Betlehem) njatali. ²⁰ Ma Jakob kêsuj alê poc tenj kêkô sêo nêj. Alê tau kêtû Rahelnê sêo nabelo, tanj kêkô e gêdêj galoc. ²¹ Go Israel gêdi ma gêjam nê bec kêkô andu soso Ederña njamakenj.

Jakobnê wakuc

²² Gêdêj tanj Jakob gêngôj gamêj ônê nanj, Ruben gêja gêmooa gêwinj têtânê anao Bilha. Ma Jakob gêngô binj tau njawae.

Jakob latui 12. ²³ Lea latui gebe Ruben (Jakobnê nacsêga), Simeon, Lewi, Juda, Isakar ma Sebulon. ²⁴ Rahel latu gebe Josep agêc Benjamin. ²⁵ Rahelnê sakinj wagao Bilha latui gebe Dan agêc Naptali. ²⁶ Leanê sakinj wagao Silpa latui gebe Gad agêc Aser. Jakob latui tau tonan, tenenj sêkôc êsêac anja Mesopotamia.

Isak gêmac êndu

²⁷ Ma Jakob gêo lasê tama Isak anja Mamre (mê Kiriã-Arba, nêj tenj gebe Hebron) Abraham agêc Isak nêj gamêj sêmoanja. ²⁸ Isaknê jala kêtû 180. ²⁹ Ma katu gêwi enj sinj e gêmooa êndu, go sêkêj enj gêc gêwinj nê lau. Enj kêtû njamalacanô su ma ênê jala gêbacnê tomalagenj. Ma latuagêc Esau agêc Jakob sêsunj enj. * † ‡

* 35:29: El-Betel njam gebe Anôtô tanj gêmooa Betel. † 35:29: Benoni njam gebe Nôc njandanj latu. ‡ 35:29: Benjamin njam gebe Moasinj latu.

36

Esaunê wakuc

¹ Esau (nê ñaê tej bebe Edom) nê wakuc tau tonec. ² Esau gêjam lauo anğa lau gamêñ Kanaanja latunjo nêñ. Ñac gamêñ Hetña Elon latuo Ada ma Ana latuo Oholibama. Ana ej ñac gamêñ Hibña Sibeon latu. ³ Ma Ismael latuo Basemat, Nebajot luo ej. ⁴ Ma Ada kêkôc Esau latu Elipas ma-Basemat kêkôc Reuel. ⁵ Ma Oholibama kêkôc Jeus, Jalam ma Kora. Esau latui tau tonaj, taj tenenji sêkôc êsêac anğa gamêñ Kanaan.

⁶ Go Esau kejon nê lauo ma latuio to ñac ma nê lau samob, nê bulimakao to nê bôc samob ma nê waba, taj kêtap sa gédêñ taj ej gêmoo gamêñ Kanaan nan, ma gêc lasi Jakob su gêja gamêñ jaêc. ⁷ Gebe êsêagêcnêñ waba taêsam ñasec, tec êsêagêc têtôm gebe sêmoo sêwiñ tauñ atom ma gamêñ, taj êsêagêc sêmoo nan, kêtôm gebe êlôm nêñ bôc atom. ⁸ Kêtu tonajña Esau jagêngôñ gamêñ lôcña Seir. (Esaunê ñaê tej bebe Edom.)

⁹ Lau Edom tamenji Esau, taj gêngôñ gamêñ lôcña Seir nan, nê wakuc tau tonec. ¹⁰ Esau latui nêñ ñaê tau tonec gebe Esaunê awê Ada latu Elipas, Esaunê awê Basemat latu Reuel. ¹¹ Elipas latui Teman, Omar, Sepo, Gatam ma Kenas. ¹² (Esau latu Elipas nê awê tej bebe Timna. Ej kêkôc Elipas latu Amalek.) Esaunê awê Ada latui tau tonaj. ¹³ Reuel latui tau tonec gebe Nahat, Sera, Sama ma Misa. Esaunê awê Basemat latui tau tonaj. ¹⁴ Esaunê awê Sibeon latu Ana latuo Oholibama nê latui tonec. Ej kêkôc Esau latui Jeus, Jalam ma Kora.

¹⁵ Esau latuinêñ kasêga tonec. Esaunê ñacsêga Elipas latui tonec gebe kasêga Teman, Omar, Sepo, Kenas, ¹⁶ Kora, Gatam ma Amalek. Elipasnê kasêga êsêac, taj sêngôñ gamêñ Edom. Ada latui êsêac. ¹⁷ Esau latu Reuel latui tonec gebe kasêga Nahat, Sera, Sama ma Misa. Reuelnê kasêga êsêac, taj sêngôñ gamêñ Edom. Esaunê awê Basemat latui êsêac. ¹⁸ Esaunê awê Oholibama latui tonec gebe Jeus, Jalam ma Kora. Esaunê awê Ana latuo Oholibama kêkôc kasêga tonaj. ¹⁹ Esau (nê ñaê tej bebe Edom) latui to nêñ kasêga tonaj.

Seirnê wakuc

²⁰ Ñac gamêñ Horña Seir latui, taj sêngôñ gamêñ tonaj nan, tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ²¹ Dison, Eser ma Disan. Seir latui êsêac, taj têtû lau gamêñ Horña nêñ kasêga anğa gamêñ Edom. ²² Lotan latui tau tonec gebe Hori agêc Heman. Lotan luo Timna. ²³ Sobal latui tau tonec gebe Alwan, Manahat, Ebal, Sepo ma Onam. ²⁴ Sibeon latui tau tonec gebe Aia agêc Ana. Ej Ana, taj katap bumata ñandan sa gédêñ taj gejob tama Sibeon nê donki anğa gamêñ sawa. ²⁵ Ananê gôlôac tonec gebe Dison agêc Oholibama, Ana latuo. ²⁶ Dison latui tonec gebe Hemdan, Eshan, Itran ma Keran. ²⁷ Eser latui tonec gebe Bilan, Sawan ma Akan. ²⁸ Disan latui tonec gebe Us agêc Aran. ²⁹ Lau gamêñ Horña nêñ kasêga tau tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ³⁰ Dison, Eser ma Disan. Lau gamêñ Horña nêñ kasêga tonaj têtôm êsêacnêñ gôlôac anğa gamêñ Seir.

Kinj Edomña

³¹ Kinj, taj sêjam gôlinj gamêñ Edom gédêñ têtû, taj kinj tej gêjam gôlinj lau Israel atom tagen nan, tau tonec. ³² Beor latu Bela gêjam gôlinj Edom. Ênê malac ñaê gebe Dinhaba. ³³ Bela gêmác êndu ma Sera anğa Bosra latu Jobab gêjam gôlinj gêjô ej su. ³⁴ Jobab gêmác êndu ma Husam anğa lau Teman nêñ gamêñ gêjam gôlinj gêjô ej su. ³⁵ Husam gêmác êndu ma Bedad, taj kêku Midian tulu anğa Moabnêñ gamêñ nan, latu Hadad gêjam gôlinj gêjô ej su. Ênê malac ñaê gebe Awit. ³⁶ Hadad gêmác andu ma Samla anğa Masreka gêjam gôlinj gêjô ej su. ³⁷ Samla gêmác êndu ma Saul anğa Rehobot, taj gêc bu Euprat ñatali nan, gêjam gôlinj gêjô ej su. ³⁸ Saul gêmác êndu ma Akbor latu Bal-Hanan gêjam gôlinj gêjô ej su. ³⁹ Akbor latu Bal-Hanan gêmác êndu ma Hadar gêjam gôlinj gêjô ej su. Ênê malac ñaê Pau. Ênê awênê ñaê Mehetabel. Ej Mesahab latuo Matred nê latuo.

⁴⁰ Esaunê kasêganêñ ñaê tau tonec têtôm nêñ gôlôac to nêñ gamêñ sêngôñña. Kasêga Timna, Alwa, Jetet, ⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon, ⁴² Kenas, Teman, Mibsar, ⁴³ Magdiel, Iram. Edom (ñaê tej bebe Esau, taj kêtu Edom tama) nê kasêga tonaj kêtôm nêñ gamêñ sêngôñña anğa tauñ nêñ nom.

37

Josep to têtûwai

¹ Jakob gêngôñ gamêñ Kanaan, gamêñ, taj tama gêngôñ amboac ñac jaba nan. ² Jakobnê gôlôacnêñ miñ tau tonec.

Josepnê jala kêtu 17. Ej gejob bôc gamoo gêwiñ têtûwai. Ej ñapalê matacgen gêmoo gêwiñ tamanê lauo Bilha agêc Silpa nêñ latunji. Ma Josep kédôñ êsêacnêñ binj keso gédêñ tamenji. ³ Ma Jakob têtac gêwiñ Josep kêlêlêc nê gôlôac ñagêdô su, gebe ej gêlic ej amboac latu, taj kêka ej lasê gédêñ kêtu ñamalacanô su. Ma ej kési êna ñakwê balinj tej tonajêma. ⁴ Mago gédêñ

tañ t wai s lic gebe tamenj t tac g wijn enj k l l c latui  jag d  samob su nanj,  s ac t ntac sec g d nj enj ma s s m binj mal  tenj g d nj enj atom.

⁵ G d nj  jasawa tenj Josep g c m  tenj. Enj gajac minj binj tau g d nj t wai ma  s ac t ntac sec  nan genj g d nj enj. ⁶ Enj k s m g d nj  s ac gebe “Ak nj tanjem m , tanj a  ga c nanj. ⁷ A ac tajac lagic polom tonjakainj tamoa k m, tec aênjoc lagic g jac sa jak k  ma amacn m m nj gi aênjoc auc ma sewec g d nj  joc lagic.” ⁸ T wai s s m g d nj enj gebe “A m gobe  nam g linj a ac ma  tu a acma kinj me.” Ma  s ac t ntac sec samucgenj g d nj enj k tu  n  ma to binja. ⁹ Go enj g c m  tenj k tiam ma jag jac minj g d nj t wai ma k s m gebe “Alic acgom, a  ga c m  tenj k tiam. Oc to al nj ma utitalata 11 sewec g d nj a .” ¹⁰ Binj tonanj enj g jac minj g d nj tama to t wai. Tec tama gec binj enj ma k s m g d nj enj gebe “M , tanj a m g c nanj,  nam amboac ondod. A ag c t nam to t wami wacap nj aenjudic  nd nj a m binjnanôgenj me.” ¹¹ Ma t wai s jam lêmunj enj, mago tama ta  g jam binj tau gec n   jal l m.

Lau Aiguptu s jam  li Josep

¹² Ma t wai jasejop tamenjin  b c s moa Sikem  jagala. ¹³ Ma Israel k s m g d nj Josep gebe “A m g licgac me, t wami sejop b c s moa Sikem.  m nj acgom, a  gabe jasakinj a m  nd nj  s ac  na.” Ma Josep k s m g d nj enj gebe “A  tec gamoa.” ¹⁴ Tec enj k s m g d nj enj gebe “Galoc  na ma  nac t wami to b c k si ma  mu  m nj  k nj  jawae  nd nj a .” Tec k sakinj enj anja gaboanj Hebronja e jag o las  Sikem. ¹⁵ Ma  ac tenj k tap enj sa geo g moa k m  jal l m. Ma  ac tau k tu k nac enj gebe “A m gosom asagenj.” ¹⁶ Enj k s m gebe “A  gasom teoci.  s m  nd nj a manj,  s ac sejop b c s moa ondod.” ¹⁷ Ma  ac tau k s m gebe “ s ac s c s ja gebe a  ganj  s ac s s m gebe ‘Ta c tana Dotanmanj.’” Tec Josep k daguc t wai e jak tap  s ac sa s moa Dotan. ¹⁸  s ac s lic enj k sa jaêcgenj, m njk dabinj  s ac atom tagenj, ma ac s kic  n  binj gebe s nac enj  ndu. ¹⁹  s ac s s m g d nj taunj gebe “Op, m   jatau g m ngac. ²⁰ Aj c, tanac enj  ndumanj ma tambalinj enj  s p s  tenj, go tas m gebe b c sec tenj genj enj su ma talic  n  m   nan  acgom.” ²¹ Mago Ruben g nj binj tau ma gebe  nam enj k si anja  s ac lemenj, tec k s m gebe “Dansenj enj su atom.” ²² Ma Ruben k s m g d nj  s ac gebe “Ak c dec sinj atom, naambalinj enj  s p s  t n   moa gamênj sawa, mago lememe  pi enj atom.” Enj gebe  nam enj sa anja  s ac lemenj e  sakinj enj  mu  nd nj tama  na  tiam, tec k s m binj tonanj. ²³ G d nj tanj Josep m ng o las  t wai nanj,  s ac sêkwalec  n   jakw  balinj su,  jakw  balinj tanj, tanj enj k s  nanj tonjal ma, ²⁴ ma s k c enj t nj jas balinj enj k s p s  tenj g ja. S  tau  jakelej, bu k poac  jal l m atom.

²⁵ Go  s ac s ng nj sic gebe sêninj g nj. Ac s oc matenjanô sa e s lic lau Ismael pom tenj anja Gilead ton nj kamele sêmênj, tanj sejonj kat kwi to gênjmalu ma nipt kwi sebe s s p Aiguptu s na. ²⁶ Go juda k s m g d nj n  lasit wai gebe “A ac embe tanac lasinj  ndu to tasinj  n  dec  kwi, oc tatap  nan  amboac ondod sa. ²⁷ Aj c, tak nj enj  nd nj lau Ismael s nam  li enj ma a ac lemenj  pi enj atom gebe enj k tu a ac lasinj. A acn nj dec tagenj.” Ma  n  lasit wai s k nj tanjenj enj. ²⁸ Ma t tulu-g njwaga anja Midian s s l nj s oc l l c  s ac. Go Josep t wai s  enj sa anja s l l m ma s k nj enj g d nj lau Ismael s jam  li enj  a silber  jad nj 20. Ma  s ac s k c Josep s ja Aiguptu.

²⁹ Ma Ruben g mu g ja s  e g lic Josep ja b tagenj, tec k kac n   jakw  g ngic ³⁰ ma g mu g d nj lasinj jak s m gebe “ japal  malam . Ma a , a  oc ja c jasa ondod jana.” ³¹ Go  s ac s k c Josepn   jakw  jas jac noninj tenj  ndu ma s s c  jakw  tau t nj k s p  jadec. ³² Ma  s ac s sakinj  jakw  balinj tonjal ma ma s k nj g d nj tamenj ma s s m gebe “A ac atap g nj tonec sa.  lic acgom, lat mn   jakw  me masi.” ³³ Ma enj k jala g nj tau ma k s m gebe “Latucn   jakw goc. B c sec tenj k kac Josep popoc ma genj enj binjnanôgenj.” ³⁴ Go Jakob k kac n   jakw  g ngic ma k s  talu k tu n   jakw  ma k tanj latu  jatanjiboa g moa b c ta sam. ³⁵ Latuiu to  ac samob d di sebe s nam mal -mal  enj, mago enj gedec gebe s nam mal  enj ma k s m gebe “Masi, a  totanjiboagenj jas p lamboam jawinj latuc jana.” Tama k tanj-k tanj enj amboac tonanj. ³⁶ K tanj g moa ma lau Midianja sêkênj Josep g d nj Potipar anja Aiguptu g jam  li enj. Enj Parاون  gejobwagasêga tenj, tanj k tu lau sinjwaga n nj laumata. * s s   jakw  langwa me talu.

38

Juda ag c Tamar n nj binj

¹ G d nj  jasawa tonanj juda g wi n  lasit wai sinj-ma jakêsap  ac gamênj Adulamja tenj t nj, n   a  gebe Hira. ² Anja  n  juda g lic  ac gamênj Kanaanja Sua latuo. Enj g jam enj k tu  n  a w  ma g moa g wijn enj. ³ Ma enj k k kam  japal  e k k c latu tenj. Ma enj g   n   a  gebe Er. ⁴ Go enj k k kam  japal  tenj k tiam e k k c latu tenj ma g   n   a  gebe Onan. ⁵ Ma k k c latu tenj k tiam ma g   n   a  gebe Sela. G d nj tanj k k c Sela nanj, enj g moa Kesib. ⁶ Ma

* 37:36: Lau  nan  embe t tap g njwapac sa, go t tap tanjiboa ma

Juda kêjalij awê tenj sa ma kêkêj gêdêj njacsêga Er. Ênê njaê gebe Tamar. ⁷ Mago Juda latu njacsêga Er gêjac Apômtau mataanô njajam atom, tec Apômtau gesenj enj su. ⁸ Go Juda kêsôm gêdêj Onan gebe “Ôndêj têwamnê awê ôna ma ônam enj ôjô têwam ma ôkêj njawê ajô têwam su.” ⁹ Mago Onan kêjala gebe njapalê oc têtû ênê atom, tec gêdêj tanj enj gêmoa gêwijn têwanê awê nanj, kêkêc sulu kêsêp nom gebe têwa êtap wakuc sa atom. ¹⁰ Mago Apômtau gêlic gêj, tanj enj gêgôm nanj, njajam atom ma gesenj enj su amboac tonanj. ¹¹ Go Juda kêsôm gêdêj lawao Tamar gebe “Ôngôj tamamnê andu amboac awêtuc tenj e latuc Sela êtu kapôêj acgom.” Gebe enj kêtêc tau gebe moae Sela êmac êndu amboac tonanj êtôm têwaagêc. Amboac tonanj Tamar gêja gêngôj tamanê andu.

¹² Jala njagêdô gêjanja acgom, go Sua latuo, tanj Juda gêjam nanj, gêmac êndu. Gêdêj tanj Juda kêkac kaukac su nanj, êsêagêc nê njac Hira anja Adulam sêpi Timna dêdêj nê lau sêkapij-domba-njaôliluwa gêsja. ¹³ Ma êsêac sêsôm gêdêj Tamar gebe “Lawam kêpi Timna gêja gebe êkapij nê domba njadililu.” ¹⁴ Tec enj kêkac nê abec su ma gi tau auc njac obo lala ma gêngôj Enaim njasacgêdô, tanj gêc intêna Timnanja nanj. Enj gêlic Sela kêtû kapôêj su, mago sêkêj enj kêtû ênê awê su atom tagenj. ¹⁵ Gêdêj tanj Juda gêlic enj nanj, gêjam kauc gebe awê mockainjo tenj, gebe gêsarj lanôanô auc. ¹⁶ Enj gelom gêdêj enj gêja intêna njamakenj jakêsôm gebe “Ômôêj, aê gabe jamoa jawijn aôm.” Gebe enj kêjala atom gebe lawao. Ma awê tau kêsôm gebe “Aôm embe ômoa ôwijn aê, go ôkêj asagenj êndêj aê êjô.” ¹⁷ Enj kêsôm gebe “Aê gabe jasakinj noninj kapoac njlatu anja bôc njatorj êndêj aôm.” Ma enj kêsôm gebe “Aôm gobe ôkêj kamaclauj tenj êndêj aê e êndêj njanoc ôsakinj gêj tauja me masi.” ¹⁸ Enj kêsôm gebe “Aê jakêj asagenj êtu kamaclauj êndêj aôm.” Enj gêjô enj awa gebe “Ôkêj nênj njatalô êwa aôm sarja, tanj sepej kêsêp ki nanj, tonjalêkôngej ma nênj tôc, tanj kômêgôm nanj, êndêj aê.” Tec enj kêkêj gêj tau gêdêj enj ma gêmoa gêwijn enj e taê. ¹⁹ Go awê tau gêdi ma gêc gêja. Ma enj kêkac nê obo lala su ma gêjam abec kêtiam.

²⁰ Ma Juda kêsakinj nê njac anja Adulam kêkêc noninj njlatu gêja gebe êkêc kamaclauj anja awênê êmu êmêj, mago kêtap enj sa atom. ²¹ Tec enj kêtû kênac lau malacnja gebe “Awê mockainjo, tanj gêngôj intêna Enaimnja njatali nanj, gêmoa ondoc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Awê mockainjo tenj gêmoa tonec atom.” ²² Tec enj gêmu gêdêj Juda jakêsôm gebe “Aê katap enj sa atom ma lau malacnja sêsôm gebe awê mockainjo tenj gêmoa tonec atom.” ²³ Ma Juda gêjô enj awa gebe “Amboac tonanj êkêc gêj tau êtu ênê gêjmanj, gebe lau sêômac aê atom. Aôm gôlicgac gebe aê kasakinj noninj njlatu gêja su, mago aôm kôtap enj sa atom.”

²⁴ Njasawa amboac ajônj têlêac gêjanja, tec sêjac minj gêdêj Juda gebe “Lawamo Tamar gêgôm gêj mockainjoja e galoc kêkêkam njapalê gêmoa.” Ma Juda kêsôm gebe “Akêc enj êsa êna ma akêj ja êninj enj.” ²⁵ Ma êsêac sêwê enj kêsê gêja, tec enj kêsakinj binj gêdêj lawa gebe “Njac, tanj kêtû gêj tonanj njatau nanj, kêtû njapalê tama.” Ma enj kêsôm gebe “Ôsala gêj tau njapepej. Njatalô êwa njatau sarja, tanj sepej kêsêp ki nanj tonjalêkôn ma tôc nec njatau asa.” ²⁶ Ma Juda kêjala gêj tau ma kêsôm lasê gebe “Enj awê gêdêj kêlêlêc aê su gebe aê kakêj latuc Sela gêdêj enj atom.” Ma enj gêmoa gêwijn enj kêtiam atom.

²⁷ Gêdêj enj êkêc njapalê njanoc nanj kêkêc ôlinjôm. ²⁸ Gêdêj tanj njapalê kêtunj enj gêmoa nanj, njapalê tenj kêkêj lêma kêsê gemêj. Ma jaomwagao kêkêc lêkôn kokoc ma kêkêc tônj kêpi njapalê lêma ma kêsôm gebe “Tonec gêô lasê kêtû njamata.” ²⁹ Mago enj kêtainj lêma su ma njac tenj kêsê gemêj ma jaomwagao kêsôm gebe “Aôm gôc nênj intêna gêngicgac.” Tec sê ênê njaê gebe Peres. ³⁰ Go lasi kêdaguc tolêkôn kokoc gêc lêma, ma sê ênê njaê gebe Sera.

39

Josep gêjam sakinj Potipar

¹ Ma êsêac sêkêc Josep sêsep Aiguptu sêja ma Paraonê kasêga tenj, njac Aiguptunja Potipar, tanj gejob sirwaga tonj tenj nanj, gêjam ôli enj anja lau Ismael, tanj sêkêc enj gêja ônê nanj nênj. ² Apômtau gêwijn Josep, tec gêjam kôm samob tonjanôgej gamoa nê njatau, njac Aiguptunja, nê andu. ³ Ma ênê njatau gêlic gebe Apômtau gêwijn enj ma kêmoasinj enj, tec gêgôm gêj samob njapep sawa. ⁴ Kêtû tonanj enj gêlic enj njajam ma kêkêj enj gejob ênê waba samob. ⁵ Gêdêj tênj tanj enj kêkêj enj kêtû andu to êna waba samob njagejobwagasêga nanj, Apômtau gêjam mec njac Aiguptunja nê andu kêtû Josepna. Apômtau gêjam mec ênê waba samob anja andu to kôm kêtômgej. ⁶ Kêtû tonanj enj kêkêj gêj samob kêsêp Josep lêma ma taê kêka engej, gê go tau kêtû nê gêj njagêdôna atomanô, nê gêj êninjna tagenj, tec tau gejob.

Josep enj njac njajam ma njac tolanjô. ⁷ Tênj njagêdô gêjanja, tec ênê njataunê awa mata ola Josep ma kêsôm gebe “Mêjônêc ôwijn aê.” ⁸ Mago enj gedec ma kêsôm gêdêj nê njataunê awê gebe “Ôlic acgom, njoc njatau taê kêka aêgej ma gê go tau nê andu njagêjêlêlôm tenja atom ma enj kêkêj gêj samob kêsêp aê lemoc. ⁹ Enj njac kapôêj kêlêlêc aê anja andu tonec atom ma

kégaminj gêj tenj gêdêj aê atom, aôm taômgenj gebe aôm kôtu ênê awê. Tec aê janngôm gêj alôb-alôb kapôêj tonec ma janngôm sec êndêj Anôtô êtu asagenja.”¹⁰ Enj kêsôm binj gêdêj Josep katôm bêcgenj, mago enj kékêj tanja awê atom ma gêc to gêmoa gêwiñ enj atom.¹¹ Bêc tenj Josep jakêso andu gebe ênam nê kôm ma ñac tenj gêmoa andu ñalêlôm gêwiñ atom.¹² Tec awê gê ênê ñakwê tôj ma kêsôm gebe “Ônêc ôwiñ aê.” Mago enj gêwi nê ñakwê sinj kêsêp enj lêma ma gêc kasa anja andu gêja.¹³ Ma gêdêj tanj awê gêlic enj gawi nê ñakwê sinj kêsêp enj lêma ma gêc kêsa anja andu gêja nanj,¹⁴ enj gêmôêc nê sakinwaga ma kêsôm gêdêj êsêac gebe” Alic acgom, ñoc ñatau kékêj ñac Ebolainja tenj gêmoa gêwiñ aêac gebe êngôm aêac majenj êsa. Enj kêsô gêdêj aê gamêj gebe ênêc êwiñ aê. Mago aê gamôêc aoc kapôêj.¹⁵ Enj gêjô aê kawakic to gamôêc, tec gedec nê ñakwê gêcña ma gêc kêsa anja andu gêja.”¹⁶ Go awê ketoc Josepnê ñakwê gêc gêwiñ enj e nê ñatau gêmu gamêj.¹⁷ Ma enj gajac miñ binj tonanjenj gêdêj enj ma kêsôm gebe “Sakinwaga Ebolainja, tanj kôkêj enj gêmoa gêwiñ aêac nanj, kêsô gamêj gebe anngôm aê majoc êsa.¹⁸ Mago gêdêj tanj aê kawakic to gamôêc nanj, enj gedec nê ñakwê gêcña ma gêc kêsa anja andu gêja.”

¹⁹ Ênê ñatau gêjô binj, tanj nê awê kasôm gêdêj enj nanj, gebe “Aômniêm sakinwaga gêgôm aê amboac tonanj,” tec enj têtac ñandanj kêsa.²⁰ Ma enj kêkôc Josep gêja ma kêbaliñ enj kêsêp kapoacwalô, gamêj, tanj kinj nê lau kapoacwalôwaga sêngôj nanj. Ma enj gêngôj kapoacwalô tonanj.²¹ Mago Apômtau gêwiñ Josep e lau têtac gêwiñ enj ma kapoacwalô ñagejowaga gêlic enj ñajam.²² Ma kapoacwalô ñagejowaga kékêj lau kapoacwalôja samob, tanj sêngôj kapoacwalô nanj, sêsêp Josep lêma. Ma kôm samob, tanj sêgôm nanj, enj kêtû ñatau.²³ Kapoacwalô ñagejowaga gê go tau kêtû kôm, tanj kêsêp Josep lêma nanja, atomanô, gebe Apômtau gêwiñ Josep ma kêmoasinj ênê kôm samob e ñapep sawa.

40

Josep gêwa lau kapoacwalôja nêj mê ñam sa

¹ Tonanj su, ma têm ñagêdô gêjanja acgom, go kinj Aiguptunja nê ñac kêpip wain ñanôja to nê ñac kêpac polomnja sêgôm keso tenj gêdêj nêj ñatau, kinj Aiguptunja tau.² Ma Parao têtac ñandanj gêdêj nê laumata luagêc tonec, gêdêj laumata wainja to laumata polomnja³ ma enj kékêj êsêagêc sêsô sinjwaganêj kapitainê andu gebe sejonja. Andu kapoacwalôja tau, nanj Josep gêngôj nanj.⁴ Ma sinjwaganêj kapitai kékêj Josep gêjam sakinj êsêagêc. Ma êsêagêc sêngôj kapoacwalô ñasawa ec tenj.

⁵ Ma gêdêj gêbêc tagenj êsêagêc lulugenj sêc ma tenj-kinj Aiguptunja nê ñac kêpip wain ñanôja agêc ñac kêpac polomnja, tanj sêngôj kapoacwalô nanj — agêc sêc nêj mê keso tau ma agêc lulugenj nêj ma ñam keso tau amboac tonanjenj.⁶ Gêdêj bêbêcgenj Josep gêdêj êsêagêc gêja ma gêlic êsêagêc semoa tonênj ñalêlôm ñawapacgenj.⁷ Ma enj kêtû kênac Parao nê laumata, tanj sêngôj ênê ñataunê andu sêwiñ enj gebe sejon êsêacña nanj, gebe “Agêc lanômanô bêlê-bêlê kêtû asagenja.”⁸ Agêc sêsôm gêdêj enj gebe “Aêagêc aêc mê ma ñac êwa mê ñam sanja tenj gêmoa atom.” Ma Josep kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Kôm dawa ma sanja gêjac Anôtô ñawae. Anac miñ mê tau êndêj aêmaj.”

⁹ Go laumata wainja gêjac miñ nê mê gêdêj Josep ma kêsôm gêdêj enj gebe “Aê gaêc mê ma galic wain ñamôkê tenj kêkô.¹⁰ Wain ñamôkê tau ñalaka têlêac kêkô. Ma gêj tau kêpô katôm e ñaola kêsa sebenj ma gêjam ñanô.¹¹ Aê kakôc Parao nê laclu. Go kakôc wain ñanô ma kapip ma katêwiñ ñatêkwi kêsap Parao nê laclu ma kakênj laclu tau kêsêp Parao lêma.”¹² Ma Josep kêsôm gêdêj enj gebe “Mê tonanj ñam amboac tonec gebe ñalaka têlêac kêtôm bêc têlêac.¹³ Bêc têlêac ênanja acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa ma êkênj aôm ônam sakinj enj êtiam. Aôm ôkênj laclu êsêp Parao lêma êtiam êtôm gôgôm gêdêj têt, tanj kôtu ênê ñac kêpip wain ñanôja nanj.¹⁴ Mago aôm embe ômoa ñajam, go taêm ênam aê. Taêm walô aê ma ôkênj aê ñawae andanj Parao ma ônam aê sa gebe jawi andu tonec sinj.¹⁵ Gebe êsêac sêjam genjenj aê anja Ebolainêj gamêj, ma aê gagôm gêj sec tenj anja gamêj tonec kêtôm gebe sêmbaliñ aê jasêp gêsunja atom.”

¹⁶ Laumata polomnja gêjô gebe gêwa mê ñam sa ñajamgenj, tec kêsôm gêdêj Josep gebe “Aê gaêc ma tenj amboac tonanjenj. Aê kakuc gadob polomnja têlêac.¹⁷ Ma gêj tokaiñ-tokaiñ, tanj sêpac kêtû Paraoja nanj, kêsêp gadob ñaôja. Mago moc mêñsenj gêj anja gadob, tanj aê kakuc nanj.”¹⁸ Ma Josep gêjô enj awa gebe “Ñam amboac tonec gebe Gadob têlêac kêtôm bêc têlêac.¹⁹ Bêc têlêac ênanja acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa gebe êkênj aôm ônkalenj ka tenj ma moc sêkac nêj ñamêsôm.

²⁰ Bêc kêtû têlêacña kêtû Parao nê bêc têtêna kêkôc enja, tec geno moasinj gêdêj nê sakinwaga samob ma kêsa ñac kêpip wain ñanôja agêc ñac kêpac polomnja tenjbelej sa gêdêj nê sakinwaga.²¹ Enj kékêj sakinj wainja gêdêj ñac kêpip wain ñanôja gêwê kaiñ kêtiam, tec kékêj laclu kêsêp Parao lêma.²² Mago enj kékêj ñac kêpac polomnja genjkalenj ka kêtôm Josep gêwa

sa gédêñ êsêagêc su nan, ²³ Tagen ñac kêpip wain ñanôña taê gêjam Josep atom, kêlinj enj sinj gacgenj.

41

Josep gêwa Paraonê mê ñam sa

¹ Jala samuc luagêc gêjaña ma Parao gêc mê gebe kékô bu Nil ñatali ² ma gêlic bulimakao ñajam to têtôp ñajam 7 sêpi anja bu Nil mênseñ sinj ñalauñ sêmoa. ³ Gocgo bulimakao sec toôlinj ñasanj kainj tenj 7 sêpi anja bu Nil tédaguc êsêac mênjsêkô sêwinj bulimakao ñagêdô sêmoa bu Nil ñatali. ⁴ Ma bulimakao sec toôlinj ñasanj tédangônj bulimakao ñajam to têtôp ñajam tau su e Parao mata gêlac. ⁵ Ma enj kêlinj tau sinj kêtiam e gêc mê kêtû luagêcña gebe Mopolom tenj ñakainj tagenj gêjam ñanô ñajam to kesewec kapôênj 7. ⁶ Su, go gêlic ñanô sec to ñapaôma 7 mênkêpi, tanj mu anja oc kêpiña kêlêsanj nanj. ⁷ Go ñanô sec kédangônj ñanô ñajam to kapôênj 7 tau su e Parao mata gêlac ma kêsaê gebe gêc mê. ⁸ Gêdêñ bêbêc enj gamoa tonê ñalêlôm ñawapacgenj. Kêtu tonanña enj kêsakinj binj gêdêñ lau seoc binj lasêwaga to gêdêñ lau tokauc samob, tanj sêmoa Aiguptu nanj, gebe sêmênj ma gêjac minj nê mê gêdêñ êsêac. Mago êsêacnênj ñac tenj kêtôm gebe êwa mê ñam sa êndênj Parao atom.

⁹ Gêdêñ tonan go ñac kêpip wain ñanôña kêsôm gêdêñ Parao gebe “Ocsalô tonec aê taêc gêjam ñoc keso. ¹⁰ Gêdêñ tanj Parao têtac ñandanj gêdêñ nê sakinjwaga ma kékênj aêagêc ñac polomña angônj sinjwaganênj kapitainê andu gebe sejob aêagêcña nanj, ¹¹ aêagêc aêc ma gêdêñ gêbêc tagenj ma aêagêcma ma keso tau to ñam keso tau amboac tonanjenj. ¹² Ñacseñjom Ebolainja tenj gêngônj gêwinj aêagêc. Enj kêtû sinjwaganênj kapitainê sakinjwaga tenj. Aêagêc ajac minj ma ma gêdêñ enj ma enj gêwa mê ñam sa gêdêñ aêagêc. Enj gêwa sa gêdêñ aêagêc gêdêñ-gêdênjenj katôm ma ma tau. ¹³ Ma binj tau, tanj gêwa sa gêdêñ aêagêc nanj, ñanô kêsa. Sêsunj ñoc sakinj gêdêñ aê kêtiam ma sêkênj ñac kêpac polomña genjkalenj ka.”

¹⁴ Tec Parao kêsakinj lau gebe sêmôêc Josep. Êsêac sêkôc enj sebenj sa anja gêsuj. Enj kêkalinj tau ma kêsô ñakwê wakuc sa su acgom, go kêsô jakêkô Parao lanônêm. ¹⁵ Tec Parao kêsôm gêdêñ Josep gebe “Aê gaêc ma tenj ma ñamalac tenj kêtôm gebe êwa ma tau ñam sanja gamoa atom. Mago aê ganjô aôm ñawae gebe aôm embe ônjô ma tenj, go ôtôm gebe ôwa ñam sa solop.” ¹⁶ Josep gêjô Parao awa gebe “Binj amboac tonanj gêc aênja atom. Anôtô tau êjô aôm awam ma awa nêma ma sa ñajamgenj.” ¹⁷ Go Parao kasôm gêdêñ Josep gebe “Aê gaêc ma gebe kakô bu Nil ñatali ¹⁸ ma bulimakao ñajam to têtôp ñajam 7 sêpi anja bu Nil mênseñ sinj ñalauñ sêkô. ¹⁹ Ma bulimakao 7 kêtiam sêpi tédaguc êsêac. Êsêac ôlinj ñasanj to sec ma ñatêkwa ñaôma. Aê galic gêñ tenj amboac tonanj sêmoa Aiguptunênj gamênj atomanô. ²⁰ Ma bulimakao ôlinj ñasanj to sec gacgenj tédangônj bulimakao ñamatanja 7, tanj têtôp ñajam nanj su. ²¹ Mago gêdêñ tanj tédangônj êsêac su nanj, talic êsêac amboac tédangônj gêñ tenj atom, ôlinj ñasanj ñaômagenj sêmoa katôm gêmurña. E matoc gêlac. ²² Ma aê gaêc ma tenj kêtiam nanj galic mopolom ñakainj tagenj gêjam ñanô 7. Ñanô tau ñajam to kapôênj. ²³ Ma galic ñanô 7 gêuc mênkêpi kêdaguc. Gêñ tau kêmmêlinj ma ñapaôma to mu anja oc kêpiña kêlêsanj. ²⁴ Ma ñanô ñapaôma kédangônj ñanô ñajam 7. Aê gajac minj binj tonanj gêdêñ lau-seoc-binj-lasêwaga, mago êsêacnênj ñac tenj kêtôm gebe awa ma tau ñam sa atom.”

²⁵ Ma Josep kêsôm gêdêñ Parao gebe “O Parao, nêma mê luagêc tau ñam tagenj. Anôtô geoc binj, tanj enj gebe êngôm nanj, lasê gêdêñ aôm. ²⁶ Bulimakao ñajam 7 to polom ñanô ñajam 7 têtôm jala 7. Ma lulu tau ñam tagenj. ²⁷ Ma bulimakao ñatêkwa ñaôma to sec 7, tanj mênjsêpi tédaguc êsêac nanj, têtôm jala 7. Ñanô 7 ñapaôma to mu anja oc kêpiña kêlêsanj atôm jala 7 totôbôm amboac tonanj. ²⁸ Amboac kasôm gêdêñ aôm su gebe Anôtô kêtôc gêñ, tanj gebe êngôm nanj, gêdêñ aôm. ²⁹ alic acgom, galoc jala 7 tomoasu ênêc Aiguptu ñagamênj samucgenj. ³⁰ Mago tonanj su, go jala totôbôm 7 mênjêsa ma êsêac salinj têm moasuña sinj samucgenj anja Aiguptu. Tôbôm ensenj gamênj su. ³¹ Ma êsêac sênam kauc moasu anja gamênj tau atu tôbôm, tanj mênjêsa êndanjuc nanjña, ma tôbôm tau oc anam sêga. ³² Aôm gôêc mê kêtû dim luagêc ñam gebe Anôtô taê gêjam binj tau kêtû tôñ sugac, ma sauñjenj, go Anôtô êngôm gêñ tau ñanô êsa. ³³ Amboac tonanj galoc aôm ôjalinj ñac wapac ma ñac tokauc tenj sa ma ôkênj enj ênam gôlinj gamênj Aiguptu. ³⁴ Aôm ôkênj gejobwaga êtôm gamênj samobgenj. Êndênj jala tomoasu 7 tonanj lau embe têtap polom talu lemenj tenj-lemenj tenj sa, go sêkôc talu tagenj-tagenj su anja êsêacnênj atôm gamênj Aiguptuña samob. ³⁵ Ôjatu gebe sênac polom sasa êndênj jala ñajam, tanj mênjêsa nanj, ma sênac polom tau tôñ sênam aôm lanjôm. Sejob polom ñanô samob sêpi malacsêgagenj êna ma sejob tôñ. ³⁶ Gêñ masê tonanj ênêc e êlôm lau gamênj tonanña êndênj jala totôbôm 7, tanj mênjêsa anja Aiguptu nanj, gebe tôbôm ensenj gamênj tau popoc atom.”

Josep kêtû gôlinjwaga Aiguptuña

³⁷ Parao to nê sakinjwaga samob sênjô binj tonanj ñajam. ³⁸ Ma Parao kêsôm gêdêñ nê sakinjwaga gebe “Aêac oc tatap ñac, tanj Anôtônê Ñalau gêjam enj auc kêtôm ñac tonec nanj, tenj

sa me masi.”³⁹ Tec Parao kasôm gédêj Josep gebe “Anôtô kêtôc gêj samob tonaj gédêj aôm, kêtû tonanja njac wapac ma njac tokauc tej kêtôm aôm gamoa atom.”⁴⁰ Aôm ôtu njoc andu njatau ma njoc lau samob tanen wamu aômnêm binj. Lêpôj kinja tagen êkêj aê jalêlêc aôm su.”⁴¹ Go Parao kêsôm gédêj Josep gebe “Ôlic acgom, aê kakêj aôm kôtu gamêj Aiguptunja samucgen njatau.”⁴² Ma Parao kékôc nê rinj tonatalô êwa enj sanja mênjkêkêj gédêj Josep kêka. Enj kakêj njakwê njajam-njajam gédêj enj kêsô ma kékêj kapoacwalô gold enj gênôj.⁴³ Go kékêj enj gênôj nê kareta kêtû luagêcnja ma êsêac sêômêc sêsêlêj sêmunj gebe “Apôj aemduc.” Amboac tonaj Parao kékêj enj kêtû gamêj Aiguptunja samucgen njatau.⁴⁴ Ma Parao kêsôm gédêj Josep gebe “Aê Parao, mago njac tej anja gamêj Aiguptunja ênam kôm tej me êngôm gêj tej êôc lêlêc aôm atom.”⁴⁵ Ma Parao kêsam Josepnê njê gebe Sapenat-Panea. Ma enj kékêj dabunwaga anja On Potipera latuo Asenat gédêj enj gêjam kêtû ênê awê. Su, go Josep gêwi Parao sinj ma gêjac gamêj Aiguptunja kêsi.

⁴⁶ Gédêj tan Josepnê jala kêtû 30 nan, enj kékôc kôm anam sakinj kinj Aiguptunja Parao sa. Ma Josep gêwi Parao sinj ma gêjac laoc gamêj Aiguptunja.⁴⁷ Gédêj jala tomoasu 7 nanj kôm gêjam njanô taêsam.⁴⁸ Ma enj kejonj jala tomoasu 7 njapolom samob sa anja gamêj Aiguptunja to gêjac gêj tau sa kékô kêtôm malacsêgagenj. Enj gêjac kôm, tanj kêgi malac auc kêtômgenj nanj, njanjanô sa kékô malac gédêj-gédêjgenj.⁴⁹ Tec Josep gêjac polom taêsam sa kêtôm ganjac gwêcnja. Enj gedec gebe ênam dôj to êsa gêj tau sa atom gebe njamalac tej kêtôm gebe ênam dôj to êsa gêj amboac tanja njai sa nec atomanô.

⁵⁰ Jala tôbômja gêô lasê atom tagen ma Josep kêka njapalê luagêc lasê. Dabunwaga Onja Potipera latuo Asenat kékôc êsêagêc.⁵¹ Josep gê njacsêganê njê gebe Manase ma kêsôm gebe “Gaê ênê njê Manase gebe Anôtô gêgôm aê kalinj njoc gêjwapac to tamocnê andu njagôlôac samob sinj.”⁵² Gê njac kêtû luagêcnja nê njê gebe Epraim gebe “Anôtô kékêj gôlôac gédêj aê anja gamêj njoc gêjwapacnja.”⁵³ Jala tomoasu 7, tanj gêc gamêj Aiguptunja nanj, mêngêjac pep⁵⁴ ma jala totôbôm 7 mênjkêsa kêtôm Josep kêsôm nanj. Ma tôbôm gêjam gamêj njagêdô samob auc, anja gamêj Aiguptunja tagen, tec têtap nêj polom sa.⁵⁵ Gédêj tanj lau Aiguptunja sêôc tôbôm nanj, lau têtaj polom gédêj Parao. Ma Parao kêsôm gédêj lau Aiguptunja samob gebe “Andêj Josep ana ma binj samob, tanj enj êsôm nanj anjôm.”⁵⁶ Ma gédêj tanj tôbôm gêjam gamêj samucgen auc nanj, Josep gêlêc katam su andu gêj njanôja ma kékêj gêj gédêj lau Aiguptunja sêjam ôli gebe tôbôm kapôêj gêc gamêj Aiguptunja amboac tonanjenj.⁵⁷ Tôbôm gêjam sêga, tec lau gamêj pebenja sêja Aiguptu sebe sênam ôli polom anja Josepnê, gebe tôbôm kapôêj gêjam nom njagamêj samob auc. * jali. † tetoc oc sa kêtû nêj anôtô jaba.

42

Josep têwai sêsêp Aiguptu sebe sênam ôli polom

¹ Gédêj tanj Jakob gêjô polom gêc Aiguptu njawae nanj, enj kêsôm gédêj latui gebe “Matemanô gédêj-gédêj taôm kêtû asagenja.”² Ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê ganjô njawae gebe polom gêc Aiguptu. Asêp ana ma anam ôli nêj polom anja tonê gebe tamoa maten jali ma tamac êndu atom.”³ Amboac tonaj Josep têwai 10 sêsêp sêja sebe sênam ôli polom anja Aiguptu.⁴ Mago Jakob kêsakinj Josep lasi Benjamin gêwinj atom gebe enj kêtêc gebe gêjwapac êtap enj sa.⁵ Amboac tonaj Israel latui sêô lasê sebe sênam ôli polom, sêmoa lau njagêdô, tanj sêmêj nanj, njalêlôm gebe tôbôm gêjam gamêj Kanaanja auc samucgenj.

⁶ Ma Josep kêtû njacgôlinsêga gamêj tonanja. Enj tau kékêj polom gédêj lau gamêj samobnja sêjam ôli. Ma Josep têwai sêô lasê jatêtap labôc sêc enj lanjônemnja.⁷ Josep gêlic têwai e kêjala êsêac, mago enj gêgôm êsêac amboac lau jaba ma kêsaic binj êsêac. Enj kêsôm gebe “Amac anja ondoc amêj.” Êsêac sêsôm gebe “Anja gamêj Kanaanja, abe anam ôli mo.”⁸ Josep kêjala têwai, mago êsêac sêjam kauc enj.⁹ Ma Josep taê gêjam mê, tanj enj gêc kêpi êsêac nanj, ma kêsôm gédêj êsêac gebe “Kêmsewaga amac, tec amêj abe alic gamêj kwananjenj.”¹⁰ Êsêac sêsôm gédêj enj gebe “O apômtau, masianô, nê m sakinjwaga aêac tec amêj abe anam ôli mo.”¹¹ Nac tagenj latui aêac samob. Aêac lau mansaj. Aômnêm sakinjwaga atu kêmsewaga atom.”¹² Enj kêsôm gédêj êsêac gebe “Masianô, amac amêj abe alic gamêj kwananjenj.”¹³ Ma êsêac sêsôm gebe “Aômnêm sakinjwaga aêac lasitêwai 12, njac Kanaanja tej latui aêac. Nac saunj gacgenj gêmoa gêwinj tamemai ma tej gêjana.”¹⁴ Tec Josep kêsôm gédêj êsêac gebe “Amboac tê kasôm gédêj amac su nê gebe Amac kêmsewaga.”¹⁵ Aê gabe jansaê amac êpi binj toney ma jasôm binjanô êtu Parao gêmoanja gebe amac oc awi gamêj toney sinj atom e amacnêm lasimi saunj êô lasê toney êwinj acgom.¹⁶ Asakinj amacnêm tej gebe êkôc lasimi êmêj ma amac njagêdô anjôj kapoacwalô acgom. Aê gabe jansaê amacnêm binj e jajala gebe

* 41:57: Sapenat-Panea njam gebe Anôtô kêsôm gebe enj gêmoa mata † 41:57: On kêtû lau Aiguptu nêj malac dabunj towae. Êsêac

amac lau binjanôña me masi. Embe masi, go aê jasôm êtu Parao gêmoaña gebe kêmsecwaga amacgoc.”¹⁷ Go kékêñ êsêac samob sêngôn kapoacwalô bêc têtêac.

¹⁸ Nâbêc kêtû têtêacña go Josep kêsôm gédêñ êsêac gebe “Anğôm tonec, go amoa matem jali gebe aê katêc Anôtô.”¹⁹ Amac embe lau mansañ, go awi nêñ teñ sin ینگون kapoacwalô êjô amac ma amac ñagêdô akôc polom andêñ nêñ gôlôac ana gebe mo êjô êsêac êndu atom.²⁰ Ma akôc lasimi saun andêñ aê amêñ, go amacnêñ binj êwaka tau sa gebe binjanô ec amac êndu atom.” Ma êsêac sêgôm amboac tonañ.²¹ Go êsêac sêsôm gédêñ taun gebe “Binjanôgoc, gêñ tañ dagôm gédêñ lasinj nan ñagêjô tonec. Aêac talic enj gêmoa tonjalêlôm ôlun-ôlunjen ma keten aêac, mago takêñ tañen enj atom. Kêtû tonañña gêñwapac tonec kêtap aêac sa jagêdênjen.”²² Ma Ruben gêjô êsêac awen gebe “Aê tec kasôm gédêñ amac gebe anğôm ñapalê sec atom. Nec kasôm me masi. Mago amac abe akêñ tañem atom. Kêtû tonañña ênê dec ñagêjô kêpi aêac galoc.”²³ Êsêac sêjam kauc gebe Josep gêñjô êsêac awen atom gebe ñac ênam binj ôkwiña teñ kêkô êsêac ñasawa.²⁴ Ma enj gêbuc dêmôê êsêac ma kêtaj. Kêtaj su ma gêmu jagêjam binjalôm gédêñ êsêac kêtiam. Ma enj kêkôc Simeon anja êsêacnêñ ma gêsô enj tön ma ac sêlic.

Josep têwai sêmu sêja Kanaan

²⁵ Go kêjatu gebe polom êsêp êsêacnêñ talu e mênêc êtômgenj to nêñ ñaôli êmu êna êtiam ma sêkêñ gêñ êpuc êsêac tön anja intênana êndên êsêac êwiñ. Ma sêgôm amboac tonañ.²⁶ Go êsêac sêpô nêñ polom gêsac donki ñaô ma sêc sêja.

²⁷ Ma gédêñ tañ êsêacnêñ teñ gêjac nê talu lêtêñ gebe êkêñ gêñ êndên nê donki êniñ anja gamêñ sênêcña nan, gêlic nê bôlêñ gêc taluawa²⁸ ma kêsôm gédêñ nê lasitêwai gebe “Sêkêñ bôlêñ gêmu gêmên, onec gêc ñoc taluawa.” Sêlic e katunj gêjana, ma têtênêp ma sêsôm gebe “Ojae, Anôtô gêgôm asagenj gédêñ aêac.”

²⁹ Gédêñ tañ sêô lasê dêdên tamenj Jakob anja gamêñ Kanaan ña nan, ac sêjac minj binj samob, tañ kêtap êsêac sa nan, gédêñ enj ma sêsôm gebe³⁰ “Nac, tañ kêtû gamêñ tônê ñatau nan, kêsaic binj aêac ma geboc aêac atu gamêñ tau ñakêmsecwaga.”³¹ Mago aêac asôm gédêñ enj gebe ‘Aêac kêmsecwaga atom, aêac lau mansañ.’³² Aêac lasitêwai 12, tamemai latui. Nac teñ gêjana ma ñac saun gacgenj gêngônj gêwiñ tamemai gêmoa Kanaan.’³³ Mago ñac, tê kêtû gamêñ ñatau nê, kêsôm gédêñ aêac gebe ‘Aê jajala amac lau mansañ êndên tonec gebe awi nêñ teñ sin êmoa êwiñ aê ma akôc polom andêñ nêñ gôlôac ana, gebe tóbôm gêc.’³⁴ Akôc lasimi saun andêñ aê amêñ, go jajala amac gebe lau mansañ ma kêmsecwaga amac atom. Su, go jakêñ nêñ lasitêwa êmu êndên amac êtiam ma amac atôm gebe atulu gêñ amoa gamêñ tonec.”³⁵ Gédêñ tañ êsêac sêjac nêñ talu lêtêñ nan, samob sêlic nêñ bôlêñ tosabanj-tosabanj kêsêp nêñ talu gédêñ-gédênjen. Êsêac to tamenj sêlic nêñ bôlêñ tosabanj-tosabanj ma têtêc taun.³⁶ Ma tamenj Jakob kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac ajanjo ñoc gôlôac su. Josep gêjana, Simeon gêjana, ma galoc abe akôc Benjamin su êwiñ. Binj samob tonañ kêpi aêgenj.”³⁷ Tec Ruben kêsôm gédêñ tama gebe “Okêñ enj êsêp aê lemoc, aê jakôc enj jamu jandên aôm jamên. Aê embe jakôc enj jamu jamên atom, go ônac ñoc latucagêc êndu.”³⁸ Mago enj kêsôm gebe “Latuc êsêp êwiñ amac atom gebe têwa gêmâc êndu su ma enj taugenj tec gêmoa. Gêñ wapac embe êtap enj sa anja intêna, tañ abe asêlêñ nan, go amac akêñ aê tomôdêgenj jasêp lamboam tonoc ñalêlôm ñawapacgenj jana.”

43

Josepnê lasitêwai sêsêp Aiguptu kêtû luagêcña

¹ Tóbôm kapôên kêkônin gamêñ tön ñanôgenj.² Êsêac senj polom, tañ sêkôc anja Aiguptu nan, e gêbacnê su, go tamenj kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amu ana êtiam gebe anam ôli aêacnêñ mo ñagêdô.”³ Tec Juda kêsôm gédêñ enj gebe “Nac tonañ kêjatu aêac ñajana ma kêsôm gebe ‘Amac alic aê lanjôc atom, e lasimi êwiñ amac acgom.’⁴ Aôm embe ôsakinj lasinj êwiñ aêac, go asêp naanam ôli nêñ mo.”⁵ Embe ôsakinj enj êwiñ atom, go aêac asêp atom gebe ñac tau kêsôm gêgêñ aêac gebe ‘Amac alic aê lanjôc atom, e lasimi êwiñ amac acgom.’”⁶ Israel kêsôm gebe “Amac agôm aê sec ma asôm lasimi ñawae gédêñ ñac tau kêtû asagenjña.”⁷ Êsêac sêjô enj awa gebe “Nac tau kêkip aêac to ma gôlôac ñam sa ñapap ma kêsôm gebe ‘Tamemi gacgenj gêngônj mata jali me masi. Amacnêñ lasitêwai teñ gêngônj me masi.’ Binj, tañ aêac ajac minj gédêñ enj nan, gêjô kênac tonanjen. Aêac ajala binj, tê enj kêsôm kêdaguc gebe ‘Akôc lasimi andêñ aê amêñ’ nê, kwananjen amboac ondocgenj.”⁸ Ma Juda kêsôm gédêñ tama Israel gebe “Ôsakinj ñapalê tau êwiñ aê, go andi ma asêlêñ gebe tamo a materj jali ma aôm to aêac ma nêñ gôlôac ñasec-ñasec amboac tonanjen, tamâc êndu atom.”⁹ Aê jatu lautuc enj, ma enj ê lamu aê. Ôtu kênac enj êndên aê lemoc. Aê embe jakôc enj jamu jawac to jakêñ enj êkô aôm lanjôm nêñ atom, go jawê binj tonañ ñakainj endenj tönjenj.¹⁰ Binjanô, aêac embe tajainj têm atom, oc aêac amu amêñ wanêcgenj su.”

¹¹ Go tamenji Israel kêsôm gédêñ êsêac gebe “Embe amboac tonan, nan anjom amboac tec gebe Akôc gamêñ tonecña ñagênj mata éjamgenj êsêp nêñ talu ma ajon êndênj ñac tônê awi sinj êndênj enj ñaômagenj, amboac gêñmalu ñagec, to lêp ñagec, ma ka ñagêdô ñatêkwi, ma kanja to lanip. ¹² Ma akôc bôlêñ luagêc êwiñj tau. Bôlêñ, tanj sêkênj gêc nêñ taluawa nan, akôc amu ana amboac tonanjenj. Oc moae sêgôm kêgôlinj. ¹³ Akôc lasimi amboac tonan ma andi amu andênj ñac tau ana. ¹⁴ Embe akô ñac tau lanjônêñ, go ñajanja ñatau Anôtô taê walô amac gebe êsakinj nêñ lasitêwai tenj agêc Benjamin sêwiñj amac sêmu sêmêñ. Ma aêma nec embe jamoa togôlôacmêgenj, go jamoa amboac tonan.” ¹⁵ Kêsôm su, go lau tau sêkôc gêñ sêkênj ñaômagenjña to sêkôc bôlêñ luagêc gêwiñj tau ma Benjamin gêwiñj. Ac dêdi ma sêsêp Aiguptu sêja ma sêkô Josep lanjônêñ.

¹⁶ Josep gêlic Benjamin gêwiñj êsêac, tec kêsôm gédêñ gejobwaga anduñja gebe “Ôwê lau tonec sêsô andu sêna. Ôñgunj bôc tenj ma ono gebe lau tonec sêniñ gêñ sêwiñj aê êndênj ocsalô tonec.” ¹⁷ Ñac tau gêgôm kêtôm Josep kêjatu nanj ma gêwê lau sêsô Josepnê andu sêja. ¹⁸ Ac sêkênj lau tau sêsô Josepnê andu, tec têtêc tauñj ma sêsôm gebe “Êsêac sêkôc aêac tasô tonec kêtu ñaôli, tanj sêkênj kêsêp aêacnêñ talu gédêñ tamêñ kêtu ñamata nanñja. Êsêac sebe sênac sinj êndênj aêac e sêku aêac tulu ma sêkônij aêac tatu gêñôma to sêjango aêacnêñ donki su.” ¹⁹ Ma êsêac têtû gasuc dêdêñ ñac, tanj gejob Josepnê andu nanj, ma sêjam binjalôm sêwiñj enj sêkô andu ñasacgêdô ²⁰ ma sêsôm gebe “O ma apômtau, aêac asêp amêñ têm tenj sugac gebe anam ôli mo. ²¹ Gêdêñ tanj aêac aô lasê gamêñ anij awenñja ma ajac ma talu lêtênj nanj, atap ma bôlêñ sa tomalagenj gêc taluawa gédêñ-gêdêñgenj. Tec aêac akôc gêñ tau amu amêñ kêtiam. ²² Ma aêac akôc bôlêñ ñagêdô gêwiñj amboac tonanjenj abe anam ôli mo. Aêac ajam kauc ñac, tanj kêkênj ma bôlêñ kêsêp ma talu.” ²³ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Atêc taôm atom. Nêñ Anôtô to tameminê Anôtô oc kêkênj awa kêsêp nêñ talu. Aê tec katap nêñ bôlêñ sa sugac.” Ma enj kêkôc Simeon gédêñ êsêac gêja. ²⁴ Go enj gêwê lau tau sêsô Josepnê andu sêja ma kêkênj bu gédêñ êsêac gebe sêkwasiñ enj kainj ma kêkênj gêñ gédêñ nêñ donki senj. ²⁵ Êsêac sêñjô ñawae gebe sêniñ gêñ anja tônê, tec sêmasanj gêñ, tanj sebe sêkênj ñaômagenj nanj, ma sêsaê Josep gebe êo lasê êndênj ocsalô.

²⁶ Gêdêñ tanj Josep gêo lasê nê andu nanj, êsêac sêkôc gêñ, tanj sêmasanj nanj, jasêsô dêdêñ enj ma têtap labôc sêc enj akaiñja. ²⁷ Mago enj awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe “Tamemi langwa, tanj ajac ênê minj gédêñ aê nanj, gêmôa ñajam me masi. Enj gêmôa mata jali me masi.” ²⁸ Êsêac sêjô enj awa gebe “Aôm nêñ sakinjwaga, aêac tamemai gêmôa ñajam. Enj gêñgônj mata jaligenj.” Ma êsêac sewec to têtap labôc. ²⁹ Enj mata gedec ma gêlic lasi Benjamin, enj tau tênanê latu tenj ma kêsôm gebe “Lasimi saun, tanj ajac ênê minj gédêñ aê nanj, tau tonec me.” Go kêsôm gédêñ enj gebe “Latucenec, Anôtô êmoasiñ aôm.” ³⁰ Go Josep kêkacgenj gebe êwi êsêac sinj gebe nê ñalêlôm gêjam awa su lasi ma kêdabinj gebe êtanj lasê. Enj jakêsô nê balêm tenj ma kêtanj gêmôa tônê. ³¹ Enj kêkwasiñ lanjônêñ su, go kêsa gêja. Enj kêpuc tau tônj ma kêsôm gebe “Akôc gêñ taniñja amêñmanj.” ³² Êsêac sêjam sakinj enj tauña to êsêac tauñja ma lau Aiguptu, tanj senj gêñ sêwiñj enj nanj, tauñja amboac tonanjenj, gebe lau Aiguptu nêñ jao kêkô gebe sêniñ gêñ sêwiñj lau Ebolai atom. Gêñ tonanjenj lau Aiguptu sêlic amboac gêñ alôb-alôb. ³³ Ma Josep têwai to lasi sêngônj enj nêñja. Nacsêga gêñgônj mala, tanj gêjac enj ñawae nanj, ma ñac saun gêñgônj mala, tanj gêjac enj ñawae. Ma lau tau sêsala tauñj e sêñac lemenj. ³⁴ Sêkênj gêñ taniñja gédêñ êsêac anja Josepnê tebo, mago sêkênj gêñ taniñja gédêñ Benjamin kêlêlêc êsêac ñagêdô nêñ su. Êsêac ñagêdô têtap laclu tagenj sa ma Benjamin kêtap nê laclu lemenj tenj sa. Ma êsêac sêñôm sêwiñj enj e têtac ñajam kêsa.

44

Josep kêsaê nê têwai to lasi

¹ Go Josep kêjatu nê andu ñagejobwaga gebe “Ôkênj polom êsêp lau tau nêñ talu e mênêc êtôm sêmbalanñja ma ôkênj êsêacnêñ bôlêñ ênêc taluawa. ² Mago ñoc laclu silber nanj ôkênj ênêc ñac saun nê taluawa êwiñj ênê bôlêñ polomñja.” Ma enj gêgôm kêtôm Josep kêsôm gédêñ enj nanj. ³ Gêu bônj acgom, go sêkênj êsêac to nêñ donki sêja. ⁴ Êsêac sêwi malac sinj saunjenj ma ñasawa kêtû balinj atom tagenj, tec Josep kêsôm gédêñ nê andu ñagejobwaga gebe “Ajôc, ôjanda lau tau. Embe ôê êsêac tônj, go ôsôm êndênj êsêac gebe ‘Amac akênj sec gêjô ñajam kêtû agenñja. Amac ajam genjenj aêñoc laclu silber nec kêtû agenñja. ⁵ Ñoc ñatau gêñôm gêñ kêsêp gêñ tau tonanjenj to kêpuc kapoac ña gêñ tonanjenj. Amac agôm gêñ tonanjenj, tec agôm keso ñanô.’”

⁶ Enj gêoc lêlêc êsêac ma jakêsôm binj tonanjenj gédêñ êsêac. ⁷ Êsêac sêjô enj awa gebe “Aêacma apômtau kêsôm binj amboac tonanjenj kêtû asagenñja. Binj amboac tonanjenj ênac jaê nêñ sakinjwaga aêac. Binj amboac tonanjenj aêac oc anjom atom. ⁸ Ôlic acgom, bôlêñ, tanj aêac atap sa gêc ma taluawa nanj, aêac akôc amu amêñ anja gamêñ Kanaan akênj gédêñ aôm, tec aêac

anam genjen silber me gold anja nê m netaunê andu amboac ondoc. ⁹ Aôm embe ôtap gênj tau sa anja nê m sakinwaganêj tenj nê, nanj êmac êndu ma aêac nãgêdô atu ma apômtaunê sakinwaga amboac tonanjen.” ¹⁰ Ma enj kêsôm gebe “Amboac tonanj, binj, tanj asôm su nanj, êtu tøj. Nac, nanj jatap gênj tau sa anja ênê nanj, êtu nãc gênjôma, ma amac nãgêdô aêc ana tobinmêgen.” ¹¹ Go gaôgenj êsêac samob sêlêwanj nêj talu ma sêjac nêj talu lêtên. ¹² Ma enj kêbêlêm talu gêjac m anja nãcsêganê e gêdênj nãc saunj nê. Ma kêtap laclu tau sa gêc Benjamininê talu. ¹³ Ma êsêac sêkac nêj nãkwê gênjic e sêkênj talu gêsac nêj donjki nãô kêtiam ma sêmu sêja malac.

¹⁴ Juda to nê lasitêwai sêô lasê Josepnê andu ma nãc tau gacgenj gêmoa. Ma êsêac têtap labôc sêc enj akainjja. ¹⁵ Josep kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac agôm gênj amboac ondoc. Amac ajam kauc gebe nãc amboac aê oc Japuc gênj nãam jatôm atom me.” ¹⁶ Ma Juda kêsôm gebe “Aêac asôm binj ondoc êndênj nãc apômtau. Aim awenjsunj su êtu agenjja. Aêac awaka tauj sa amboac ondoc. Anôtô kêkip nê m sakinwaga aêac ma keso sa sugac. Gôlicgac, aêac atu nãc apômtaunê gênjôma, aêac to enj, tanj têtap laclu sa gêc enjja nanj, amboac tonanj.” ¹⁷ Mago Josep kêsôm gebe “Binj amboac tonanj ênac jaê aê. Nãc tagenj, tanj têtap laclu sa gêc enjja nanjenj êtu nãc gênjôma. Mago amac nãgêdô, amac aêc tobinmalôgenj andênj tamemi ana.”

Juda gebe ênam Benjamin kêsî

¹⁸ Tec Juda gêdênj enj gêja ma kêsôm gebe “O apômtau, aê gabe jatenj aôm gebe nê m sakinwaga aê jasôm binj tenj êsô nãc nãtau tanjasunj ma têtmac nãdanj êndênj nê m sakinwaga atom, gebe aôm kôtôm Parao tau. ¹⁹ Nãc apômtau kêtû kênac nê sakinwaga gebe ‘Amac tamemi me lasimi tenj gêmoa me masi.’ ²⁰ Ma aêac asôm gêdênj nãc nãtau gebe ‘Tamemai gêmoa, enj kêtû nãmalacanô sugac, ma lasinj saunj tenj gêmoa, tanj enj kêka lasê gêdênj kêtû nãmalacanô su nanj. Nãc tau têwa gêmac êndu su, tec enj taugenj gêmoa, tênanê gôlôac nãgêdô masi. Ma tama têtac gêwinj enj.’ ²¹ Go aôm kôsôm gêdênj nê m sakinwaga gebe ‘Akôc enj asêp amênj gebe matocanô êpi enj.’ ²² Aêac asôm gêdênj nãc apômtau gebe ‘Nãpalê tau kêtôm gebe êwi tama sinj atom. Embe êwi tama sinj, oc tama êmac êndu.’ ²³ Go aôm kôsôm gêdênj nê m sakinwaga gebe ‘Lasimi saunj embe êwinj amac êsêp êmênj atom, oc alic aê lanjôc êtiam atom.’ ²⁴ Gêdênj tanj adênj nê m sakinwaga, tamoc tau, amu aja nanj, ajac minj nãc apômtaunê binj gêdênj enj gênjô. ²⁵ Ma gêdênj tanj tamemai kêsôm gebe ‘Ana êtiam, gebe anam ôli aêacnênj gênj nãgac’ nanj, ²⁶ aêac asôm gebe ‘Aêac asêp ana atôm atom. Embe lasinj saunj êsêlênj êwinj aêac, go asêp ana, gebe aêac oc alic nãc tau lanjônô atôm atom, e lasinj saunj êwinj aêac acgom.’ ²⁷ Go nê m sakinwaga, aê tamoc, kêsôm gêdênj aêac gebe ‘Taôm ajalagac gebe nãc awê kêkôc nãc nãpalê luagêcgenj. ²⁸ Tenj gêwi aê sinj e kasôm gebe Binjanô, gênj tenj kêkac enj popocgenj ma aê galic enj kêtiam atom e mênjgêdênj galoc. ²⁹ Amac embe akôc nãc tonec su anja aênjoc amboac tonanjenj ma gênjwapac êtap enj sa, go akênj aê tomôdêgenj jasêp lamboam jana tonjoc nãlêlôm nãwapacgenj.’ ³⁰ Kêtû tonanjja aê embe jaô lasê nê m sakinwaga, aê tamoc, ma nãpalê, tanj kêtû enj gênjgônj mata jali nãmôkê nanj, êwinj aêac atom, ³¹ enj embe êlic nãpalê mênjêwinj aêac atom, oc êmac êndu. Ma nê m sakinwaga aêac akênj nê m sakinwaga, aêac tamemai, tomôdêgenj êsêp lamboam êna tonjâlêlôm nãwapacgenj. ³² Gebe nê m sakinwaga aê kasôm gêdênj tamoc gebe jatu nãpalê tonec nê lautuc ma enj ê lamu aê. Ma kasôm gebe Aê embe jakôc enj jamu jandênj aôm jawac atom, go jawê binj tonanj nãkainj endenj tøjgenj. ³³ Kêtû tonanjja tec galoc jatenj aôm gebe nê m sakinwaga aê jatu nãc apômtaunê gênjôma jamoa tonec jajô nãpalê tau su. Ma ondec nãpalê tau êwinj têwai êmu ênamaj. ³⁴ Gebe nãpalê tau embe êwinj aê atom nec, oc jamu jandênj tamoc jana amboac ondoc. Aê katêc tauc gabe jalic gênjwapac, nanj êtap tamoc sa nanj jawinj atom.”

45

Josep gêwa tau sa

¹ Ma Josep kêkô lau samob lanjônêmjja e kêpuc tau tøj jageo. Tec enj gêmôc gebe “Lau samob sêwi aê sinj sêsa sêna.” Amboac tonanj gêdênj tanj Josep gêwa tau sa gêdênj lasitêwai nanj, lau tenj sêmoa sêwinj êsêac atom. ² Ma enj kêtanj lasê e lau Aiguptu sênjô ma Paraoenê lau sênjô nãwae amboac tonanjenj. ³ Ma Josep kêsôm gêdênj nê lasitêwai gebe “Aê Josep. Tamoc gênjgônj mata jali me masi.” Mago lasitêwai sêjô enj awa kêtôm atom, gebe enj kêtakê êsêac nãnôgenj.

⁴ Tec Josep kêsôm gêdênj nê lasitêwai gebe “Atu gasuc aêmaj.” Ma êsêac dêdênj enj sêja. Ma enj kêsôm gebe “Lasimi aê Josep, tanj akênj aê gadênj lau Aiguptu sêjam ôli aê. ⁵ Mago galoc têtmac nãwapac atom to amoa tonê m nãlêlôm nãtatuc êtu akênj aê gadênj lau tonec sêjam ôli aêna atom, gebe Anôtô kêsakinj aê gamunj amac gebe ênam amac kêsî anjônj matem jali. ⁶ Tôbôm gêc gamênj tau jala luagêc su. Ma jala lemenj tenj gacgenj gêc tanj lau sêsap nom ma sejonj kôm nãnô sa atom. ⁷ Ma Anôtô kêsakinj aê gamunj amac gebe janam amacnê m nãgêdô kêsî anja nom ma jajop lau taêsam sênjgônj matenj jali êtu amacjja. ⁸ Kêtû tonanjja amac asakinj aê gamênj tonec atom, Anôtô taugenj. Enj kêkênj aê katu Parao tama to ênê andu nãtau ma

gamêñ Aiguptuñja samob ñagôliñwaga.⁹ Andi ñagaôgeñ. Andêñ tamoc api ana ma asôm êndêñ eñ gebe 'Latôm Josep kêsôm biñ amboac tonec gebe Anôtô kékêñ aê katu gamêñ Aiguptuñja samob ñatau. Ôsêp ôndêñ aê ômôêñ ma ônam gamêñ tóñ atom.¹⁰ Aôm ôngôñ gamêñ Gosen ma ômoa aê ñagala, aôm to nêñ gôlôac ma nêñ gôlôacnêñ gôlôac ma nêñ domba to bulimakao ma gêñ samob, tañ kêtú aômñêñ nan.¹¹ Aê gabe janam aôm sa anja tonec e aôm to nêñ lau ma gêñ samob, tañ kêtú aômñêñ nan, apô lêna taôm êtu gêñ teñña atom, gebe tóbôm ênêc jala lemeñ teñ êwiñ.'¹² Ma galoc amac matemanô alic to lasic Benjamin mataanô gêlic amboac tonanñeñ gebe aê tauc aocsuñ kasôm biñ gêdêñ amac.¹³ Anac miñ ñoc ñawasi anja gamêñ Aiguptuñja to gêñ, tañ alic nan, ñawae êndêñ tamoc. Andi ñagaôgeñ ma akôc tamoc êsêp gamêñ tonec êmêñ."¹⁴ Ma agêc lasi Benjamin sêmbôêñ tauñ ma têtat kêtú tauñ.¹⁵ Ma eñ kêlêsoñ têtawai samob ma kêmbôêñ êsêac to kêtat. Su, go lasitêwai sêjam biñgalôm sêwiñ eñ.

¹⁶ Gêdêñ tañ sêñô ñawae anja Paraoñê andu gebe Josepnê lasitêwai sêmêñ nan, Parao to nê sakinñwaga sêñô ñajamgeñ.¹⁷ Ma Parao kêsôm gêdêñ Josep gebe "Ôsôm êndêñ nêñ lasitêwai gebe Angôm amboac tonec gebe akêñ nêñ waba ênsac nêñ bôc ñaô ma amu ana gamêñ Kanaan.¹⁸ Ma akôc tamemi to nêñ gôlôac samob andêñ aê amêñ ma aê gabe jakêñ Aiguptu ñagamêñ ñajamanô tau êndêñ amac gebe anij nom tonan ñajalêsi.¹⁹ Ôjatu êsêac amboac tonec êwiñ gebe Angôm tonec gebe Akôc kareta anja gamêñ Aiguptuñja êtu nêñ ñasec-ñasec to nêñ lauonja ma akôc tamemi amêñman.²⁰ Ma taêm walô nêñ waba anduñja atom, gebe Aiguptu ñagamêñ ñajamanô tau êtu amacnêñ."

²¹ Ma Israel latui sêgôm kêtôm tonan, go Josep kékêñ kareta gêdêñ êsêac kêtôm Paraoñê jatu ma kékêñ mo gebe êpuc êsêac tóñ anja intênañ.²² Eñ kékêñ ñakwê omña tagen-tagen gêdêñ êsêac samob kêtômgeñ, Benjamin taugen tec kékêñ silber ñadôñ 300 to ñakwê omña lemeñ teñ gêdêñ eñ.²³ Eñ kêsakin gêñ amboac tonec gêdêñ tama gêja gebe donki kapoac 10 togêñ mata êjam Aiguptuñja ma donki têna 10 topolom ma mo to gêñ taniñña êtu êpuc tama tóñ anja intênañ.²⁴ Go kêsakin lasitêwai sêja ma gêdêñ tañ kêkam êsêac lemeñ nan, kêsôm gêdêñ êsêac gebe "Asôm taôm anja intêna atom."²⁵ Tec êsêac sêwi Aiguptu siñ sêpi gamêñ Kanaan jasêô lasê dêdêñ tamenj Jakob.²⁶ Ma êsêac sêjac miñ gêdêñ eñ gebe "Josep gêngôñ mata jali ma eñ kêtú gamêñ Aiguptuñja samob ñagôliñwaga." Mago têtac kékac eñ atom, gebe eñ kékêñ gêwiñ êsêac atom.²⁷ Mago gêdêñ tañ sêjac miñ Josepnê biñ samob, tañ kêsôm gêdêñ êsêac nan, gêdêñ eñ ma gêdêñ tañ eñ gêlic kareta, tañ Josep kêsakin gebe êkôc enña nan, tec tamenj Jakob têtac kêtú su ma nê ñalêlôm gêdi sa kêtiam.²⁸ Ma Israel kêsôm gebe "Kêtômgaç. Latuc Josep gêngôñ mata jali. Aê gabe najalic eñ agcom, go jamac êndu."

46

Jakob lanñwa kêsêp Aiguptu gêja

¹ Amboac tonan Israel gêdi ma kékôc nê gêñ samob gêwiñ gêja. Eñ gêô lasê Ber-Seba ma kékêñ da gêdêñ tama Isak nê Anôtô.² Ma gêdêñ gêbêc Anôtô geoc tau lasê gêdêñ Israel ma gêjam biñgalôm gêdêñ eñ ma kêsôm gebe "Jakob, Jakob." Ma eñ kêsôm gebe "Aê tec gamoa."³ Go eñ kêsôm gebe "Aê Anôtô, tamamnê Anôtô aê. Ôsêp Aiguptu ôna tonêñ ñalêlôm ñatutuc atom, gebe aê gabe janñôm aôm ôtu laum kapôêñ teñ anja ônê.⁴ Aê gabe jasêp Aiguptu jawiñ aôm. Ma aê gabe jakêñ aôm ômu ôpi ômôêñ êtiat ma Josep lêma êmbaob aôm matamgasi."⁵ Go Jakob gêdi anja Ber-Seba. Ma Israel latui sêkêñ tamenj Jakob to nê ñasec-ñasec ma nêñ lauo sêpi kareta, tañ Parao kêsakin kêtú êkôc enña.⁶ Êsêac sêkôc nêñ bôc to waba, tañ têtat sa anja Kanaan nan, ma sêô lasê Aiguptu, Jakob to nê gôlôac samuceñ sêwiñ eñ.⁷ Eñ kékôc latui to latuiio sêwiñ eñ ma dêbui to dêbuio to nêñ wakuc samob sêwiñ eñ sêja Aiguptu.

⁸ Israelnê wakuc, tañ sêô lasê Aiguptu nan, nêñ ñaê tau tonec gebe Jakob to nê latui. Jakobnê ñacsêga Ruben⁹ to Ruben latui Hanok, Palu, Hesron ma Karmi.¹⁰ Simeon latui Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Sohar ma Saul, awê Kanaanja teñ latu eñ.¹¹ Lewi latui Gerson, Kohat ma Merari.¹² Juda latui Er, Onan, Sela, Peres ma Sera (mago Er agêc Onan sêmac êndu anja gamêñ Kanaan). Ma Peres latui Hesron agêc Hamul.¹³ Isakar latui Tola, Puwa, lob ma Simron.¹⁴ Sebulon latui Sered, Elon ma Jalel.¹⁵ (Lea latui tau tonan, tañ Jakob kêka lasê anja Mesopotamia sêwiñ latuo Dina. Êsêac latunjo to ñac samob sêpi tagen têtôm 33.)¹⁶ Gad latui Sipion, Hagi, Suni, Esbon, Eri, Arodi ma Areli.¹⁷ Aser latui Imna, Iswa, Iswi, Beria ma lunjo Sera. Ma Beria latui Heber agêc Malkiel.¹⁸ (Silpa latui tau tonan.) Laban kékêñ eñ gêdêñ latuo Lea. Ma Jakob kêka êsêac lasê, lau 16 sêpi tagen.)¹⁹ Jakobnê awê Rahel latui Josep agêc Benjamin.²⁰ Ma anja gamêñ Aiguptu Josep kêka Manase agêc Epraim lasê, tañ dabuñwaga Onja Potipera latuo Asenat kékôc nan.²¹ Ma Benjamin latui Bela, Beker, Asbel, Gera, Naman, Ehi, Ros, Mupim, Hupim ma Ard.²² (Rahel latui tau tonan, tañ Jakob kêka lasê, lau 14 sêpi tagen.)²³ Dan latu Husim.²⁴ Naptali latui Jasel, Guni, Jeser ma Silem.²⁵ (Bilha, tañ Laban kékêñ gêdêñ latuo Rahel nan, latui tonan, tañ Jakob kêka lasê, lau 7 sêpi

tagej.) ²⁶ Jakobnê lau samob, tañ sêô lasê Aiguptu nan, ma sêsa anġa enj tau nê sêpi tagej 66, mago Jakob latuinênj lauo sêwiñ namba tonanj atom. ²⁷ Ma Josep latui tañ kêka lasê anġa Aiguptu nan, luagêc, tec lau samob anġa Jakobnê gôlôac, tañ sêô lasê Aiguptu nan, sêpi tagej 70.

²⁸ Jakob kêsakinj Juda gêdênj Josep gêmunj enj gebe etenj Josep êô lasê Gosen êmunj. Ma êsêac sêô lasê gamênj Gosen. ²⁹ Go Josep kêmasanj nê kareta ma kêpi gêja gebe êpuc tama Israel tôntôn anġa gamênj Gosen. Ma gêdênj tañ enj gêlic tama nan, kêmbôênj enj kêsêp gêsutêkwa ma kêtañ njasawa baliñ gêsac enj gêsutêkwa. ³⁰ Israel kêsôm gêdênj Josep gebe “Galoc gabe jamac êndu gebe aê galic lanômânô ma kajala gebe gôngôn matam jali.” ³¹ Josep kêsôm gêdênj lasitêwai to gêdênj tamanê lau gebe “Aê gabe japi jakênj amac njawae êndênj Parao ma jasôm êndênj enj gebe ‘Noc lasitêwai to tamocnê lau, tañ sêmoa gamênj Kanaan nan, dêdênj aê sêmênj su.’” ³² Lau tau gejobwaga bôcña gebe êsêac senġenj bulimakao ma sêkôc nênj domba to bulimakao ma nênj gênj nġagêdô samob sêmênj.’” ³³ Parao embe êkalem amac ma êtu kênac amac gebe ‘Amacnêkôm amboac ondoc,’” ³⁴ go asôm gebe ‘Aômniêm sakinjwaga aêac anġenj bulimakao gêdênj aêac nġalêġenj e mênġgêdênj galoc, atôm tamemai.’” Asôm binj tonanj ec êlôc gebe amoa gamênj Gosen gebe lau Aiguptunja sêlic gejobwaga bôcña samob amboac gênj alôb-alôb.”

47

Jakob langwa kêtôc tau gêdênj Parao

¹ Amboac tonanj Josep kêsô jakêkênj njawae gêdênj Parao ma kêsôm gebe “Tamoc to nġoc lasitêwai ma nênj domba to bulimakao ma nênj gênj samob sêmênj anġa gamênj Kanaan jasêngôn gamênj Gosen.” ² Enj kêkôc têwai lemenj tenj sêwiñ enj ma kêtôc êsêac gêdênj Parao. ³ Parao kêsôm gêdênj enj têwai gebe “Amac ajam kôm amboac ondoc.” Ma êsêac sêsôm gêdênj Parao gebe “Nêm sakinjwaga aêac ajop dombagenj atôm tamemai.” ⁴ Go êsêac sêsôm gêdênj Parao gebe “Aêac amênj gebe amoa gamênj tonec amboac lau jaba gebe nênj sakinjwaga aêac ma gamênj alôm ma dombañ tenj gêc gamênj Kanaan atom gebe tóbôm gêjam gamênj auc samucġenj. Tec aêac aterj aôm gebe ôlôc gebe nênj sakinjwaga aêac anġôn gamênj Gosenmaj.” ⁵ Go Parao kêsôm gêdênj Josep gebe “Tamam to nênj lasitêwai dêdênj aôm sêwac.” ⁶ Gamênj Aiguptunja kêtû aômniêm gêj. Ôjalij gamênj nġajamanô tenj sa ma ôkênj êndênj tamam to nênj lasitêwai sêngôn. Ôkênj êsêac sêngôn gamênj Gosenmaj. Ma aôm embe ôlic lau tokauc anġa êsêacnênj, go ôkênj êsêac sejob nġoc bulimakao sêwiñ.”

⁷ Josep gêwê tama jakêtôc gêdênj Parao ma Jakob gêjam mec Parao. ⁸ Ma Parao kêtû kênac Jakob gebe “Aômniêm jala tendocġenj.” ⁹ Jakob gêjô Parao awa gebe “Jala, tañ gamoa nom amboac nġac jaba tenj nanj 130. Jala, tañ gamoa nom nġatêm tau dambê to nġawapac ma taêsam kêtôm tamocinênj jala sêmoa nom amboac lau jabañ nanj atom.” ¹⁰ Ma Jakob gêjam mec Parao ma gêwi enj sinj kêsâ gêja.

¹¹ Go Josep kêkênj gamênj gêdênj tama to nênj lasitêwai gebe sêngônna ma kêkênj nom gêdênj êsêac kêtû êsêacnênj gênj anġa gamênj Aiguptunja, kêkênj nom nġajamanô tau gêdênj êsêac anġa gamênj Rameses kêtôm Parao kêjatu. ¹² Ma Josep gêlôm tama to nênj lasitêwai ma tamanê lau samob kêtôm êsêacnênj gôlôacnênj nambagenj.

Josep gêjam gôlinj Aiguptu

¹³ Mo tenj gêc gamênj samuc tonanj atom, gebe tóbôm kapôênj sec e mo gêjô lau gamênj Aiguptu to Kanaanja êndu. ¹⁴ Ma Josep kejonj awa, tañ gêc gamênj Aiguptu to Kanaanja nan, samob sa gêjô polom, tañ lau sêjam ôli nanj. Ma Josep kêkênj nġawae kêsô Paroanê andu.

¹⁵ Ma gêdênj tañ awa samob gêbacnê anġa gamênj Aiguptu to gamênj Kanaan nanj, lau Aiguptu samob dêdênj Josep sêja ma sêsôm gebe “Ôkênj mo êndênj aêac. Aêac amac êndu anêc aôm lanômniêmna êtu agenġa, gebe ma awa gêbacnê.” ¹⁶ Ma Josep kêsôm gebe “Amacnêkôm awa embe êmbacnê, go akênj nênj bôc ma aê gabe jakênj mo êndênj amac êjô nênj bôc.” ¹⁷ Tec êsêac sêkênj nênj bôc gêdênj Josep ma enj kêkênj mo gêjô hos to bulimakao ma domba to donki. Tec gêdênj jala tonanj enj gêlôm êsêac nġa mo gêjô nênj bôc samob.

¹⁸ Jala tonanj gêbacnê, tec gêdênj jala kêtû luagêcña êsêac sêmu dêdênj enj jasêsôm gêdênj enj gebe “Aêac asinj binj tonec ôkwi êndênj ma nġatau atôm atom gebe awa gêbacnê ma bôc nġatorj kêtû ma nġataunê gênj sugac. Amboac tonanj ma gênj akênj êndênj ma nġataunja tenj gêc atom, aêac ôlinj to ma nom tagej.” ¹⁹ Aêac to ma nom ananja anêc aôm lanômniêmna êtu agenġa. Onam ôli aêac to ma nom ma ôkênj mo êjô, go aêac to ma nom anam sakinj êndênj Parao. Ôkênj polom nġawê êndênj aêac gebe anġôn matenj jali ma amac êndu atom ma aêacma nom êtu gasanj atom.”

²⁰ Amboac tonanj Josep gêjam ôli nom samob anġa Aiguptu kêtû Paroanê gêj, gebe lau Aiguptunja samob sêkênj nênj nom gêdênj enj gêjam ôli gebe tóbôm kapôênj sec gêc, tec nom tau kêtû Paroanê gêj. ²¹ Mago lau tau tec kêkênj êsêac têtû gênjôma anġa Aiguptu nġadinj nġamakenj

e gédêñ ñamaken. ²² Dabuñwaga tauñgeñ nêñ nom tec gêjam ôli atom, gebe dabuñwaga têtap nêñ ñaôli sa anja Paraoñê, tec ñaôli tau, tañ Parao kékêñ gédêñ êsêac nan, gêlôm êsêac. Kêtu tonañña êsêac sêkêñ nêñ nom gédêñ enj gêjam ôli atom.

²³ Ma Josep kêsôm gédêñ lau gebe “Amboac tonañ, ocsalô tonec aê gajam ôli amac to nêñ nom atu Paraoñê gêngac. Galoc akôc polom ñawê tonec ma asê êsêp kômman. ²⁴ Mago kôm ñanô tau awa êkôc êna tonj lemeñ teñ ma akêñ tonj teñ êndêñ Parao. Tonj aclê êtu amacnêñ gebe asê êsêp kôm wakuc ma anij êtu amac to nêñ gôlôac ma nêñ ñasac-ñasac nêñ mo.”

²⁵ Êsêac sêsôm gebe “Aôm gôjam aêac sa anjôñ maten jali. Ma ñatau, embe ôlic aêac ñajam, go anam sakij Parao anêc ñawaegen.” ²⁶ Tec Josep kékêñ binj tonañ kêtù ñagôlinj teñ gêc e mênggédêñ galoc gêjam gôlinj lau Aiguptuñja nêñ nom gebe sêwa kôm ñanô êkôc êna tonj lemeñ teñ ma sêkêñ ñatenj êndêñ Parao. Dabuñwaga tauñgeñ nêñ nom kêtù Paraoñê gêñ atom.

Jakob lanjwa kêmasañ binj kêtù tauña

²⁷ Amboac tonañ Israel sêñgôñ gamêñ Aiguptu ñagamêñ Gosen. Ac sêñgôñ têtù têlê ma sêka gôlôac lasê e têtù taêsam ñanô lasê. ²⁸ Ma Jakob gêñgôñ gamêñ Aiguptu jala 17 e ênê jala kêtù 147. ²⁹ Israelnê noc êmac ênduñja kédabinj nan enj kékalem latu Josep ma kêsôm gédêñ enj gebe “Aôm embe ôlic aê ñajam, go ôkêñ lêmam êsô lambic ma ôsôm êtu tôñ gebe ômansañ aê ñapep ma totêmtac êwiñgeñ gebe ônsunj aê anja Aiguptu atom. ³⁰ Mago ôkêñ aê janêc jawij tamoci. Ômbalanj aê anja Aiguptu naônsunj aê anja nêñ sêô.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê gabe janjôm êtôm binj, tañ kôsôm nanjen.” ³¹ Ma Israel kêsôm gebe “Ôtôc lêmam.” Ma Josep kêtôc lêma. Go Israel gewec gédêñ nê mê ñagêdô môkêapacña.

48

Jakob lanjwa gêjam mec Josep latuagêc

¹ Tonañ su acgom, go sêkêñ ñawae gédêñ Josep gebe “Ôlic acgom, tamam gêmac gêc.” Tec enj kékôc latuagêc Manase agêc Epraim sêwiñ enj jasêô lasê Jakob. ² Ma sêkêñ ñawae gédêñ Jakob gebe “Latôm Josep gédêñ aôm gêwac.” Go Israel kêpuc tau tôñ ma gêdi gêñgôñ nê mê. ³ Ma Jakob kêsôm gédêñ Josep gebe “Ñajaña ñatau Anôtô geoc tau lasê gédêñ aê anja Lus, tañ gêc gamêñ Kanaan nan, to gêjam mec aê ⁴ ma kêsôm gédêñ aê gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakêñ aôm ôka gôlôac lasê e têtù lau taêsam. Aê gabe janjôm aôm ôtu laum kapôñ ma jakêñ gamêñ tonec êndêñ nêñ wakuc êtu nêñ gêñ endenj tóngeñ.’ ⁵ Ma galoc latômagêc, tañ kôka êsêagêc lasê anja Aiguptu gédêñ tañ aê gamêñ Aiguptu atomgen nan, têtù aêñoc. Epraim agêc Manase têtù aêñoc kêtôm Ruben agêc Simeon. ⁶ Gôlôac, tañ kôka lasê tédaguc êsêagêc nan, têtù aômñem, ma êsêac sêwê kaiñ gêñlênsêñ sêwiñ tewenjiagêc. ⁷ Gédêñ aê gawi Mesopotamia sij gaô lasê Kanaan nanj Rahel gêmac êndu anja intêna, tañ kédabinj Eprat ma aê kasunj enj anja intêna Epratña ñatali,” ñaê teñ gebe Betlehem.

⁸ Israel gêlic Josep latuagêc ma kêsôm gebe “Asaagêc tonec.” ⁹ Josep gêjô tama awa gebe “Aê latucagêc, tañ Anôtô kékêñ gédêñ aê anja tonec.” Go Israel kêsôm gebe “Ôkôc êsêagêc têtù gasuc sêmênmanj gebe janam mec êsêagêc.” ¹⁰ Israel kêtù ñamalacanô su tec mataanô kêtù waô e gêlic gamêñ amboac gêmunña atom. Ma Josep gêwê êsêagêc dêdêñ enj sêja, ma enj kêlêsoñ êsêagêc alinjanô ma kêmboênj êsêagêc. ¹¹ Go Israel kêsôm gédêñ Josep gebe “Aê gaboc oc jalic aôm lanjômanô êtiam atom, mago galoc Anôtô kékêñ aê galic aômñem gôlôac amboac tonañgeñ.” ¹² Go Josep kékam êsêagêc sa anja ênê labum ma gewec e lanjôanô jagêdêñ nom.

¹³ Ma Josep kékam êsêagêc, kékam Epraim ña lêma anôña, tañ kékanoñ Israel lêma gasêña to Manase ña lêma gasêña, tañ kékanoñ Israel lêma anôña ma gêwê êsêagêc têtù gasuc enj. ¹⁴ Mago Israel gêjac lêma keso tau ma kêmêtôc lêma anôña jagêu gêsac ñac saunj Epraim môkêapac ma lêma gasêña gêsac Manase môkêapac. Manase enj ñacsêga. ¹⁵ Ma enj gêjam mec Josep ma kêsôm gebe “Anôtô, tañ tamocagêc Abraham agêc Isak sêsa nêñ lêñ sêmoa enj lanjônêmña, Anôtô, tañ kêtù ñoc ñacgejob gédêñ ñoc bêc samob e mênggédêñ galoc, ¹⁶ ñajela, tañ gêjam aê kêsî gédêñ gêñwapac samob nan, ênam mec ñapalêagêc gebe ñoc ñaê to tamocagêc Abraham agêc Isak nêñ ñaê elom-elom anja êsêagêcnêñ e têtù taêsam ma seola nom ñagamêñ auc.”

¹⁷ Josep gêlic gebe tama gêu lêma anôña gêsac Epraim môkêapac e keso ênê ñalêlôm, tec kékôc tama lêma anja Epraim môkêapac gebe naênsac Manase môkêapac. ¹⁸ Ma Josep kêsôm gédêñ tama gebe “O tamoc, amboac tonañ atom. Ñac tonec ñacsêga, tec u lêmam anôña ênsac enj môkêapac.” ¹⁹ Mago tama gedec ma kêsôm gebe “Aê kajala, latucenec, aê kajalagac. Ñac tonec oc êtu laum amboac tonañ ma êtu kapôñ, mago lasi êtu kapôñj êlêlêc enj ma ênê wakuc têtù laum taêsam.” ²⁰ Tec gêjam mec êsêagêc gédêñ bêc tonañ ma kêsôm gebe” Lau Israel sêsam amagêcnêñ ñaê gebe sênam mec tauñ ma sêsôm gebe’ Anôtô êngôm aôm ôtôm Epraim agêc Manase.’” Kêsôm amboac tonañ tec ketoc Epraim sa kêlêlêc Manase. ²¹ Go Israel kêsôm gédêñ Josep gebe “Ôlic acgom, galoc jamac êndu, mago Anôtô gêwiñ amac ma

êkêḡ amac aô lasê tameminêḡ gamêḡ êtiam. ²² Ma aê jatoc aôm sa êlêlêc nêḡ lasitêwai su ma jakêḡ gamêḡ ḡabau, taḡ kajango su anḡa lau gamêḡ Amorna nêḡ ḡa ḡoc siḡ to talam naḡ êndêḡ aôm.”

49

Jakob langwa geoc bin lasê kêpi nê gôlôac

¹ Go Jakob kêkalem latui ma kêsôm gebe “Akac taôm sa api tagenḡ gebe jasôm bin, taḡ êtap amac sa êndêḡ têm, taḡ gêc nêḡ ḡa naḡ, lasê êndêḡ amac.

² “Jakob latuiac, akac taôm sa ma akêḡ taḡem tamemi Israel awa.

³ “Ruben, aôm kôtu ḡoc ḡacsêga, ḡoc ḡaclai to ḡoc ôlicwalô ḡamêc. ḡac ḡamata waenḡa to ḡac ḡamata ḡaclaiḡa.

⁴ Aôm nêḡ lêḡ êtôm bu, taḡ gêc ḡasamac naḡ, tec ôtu ḡac ḡamata atom gebe aôm kôpi tamamnê mê ma gôgôm mê, taḡ aôm kôpi naḡ, kêtu sec.

⁵ “Simon agêc Lewi êsêagêc lasitêwai.

Êsêagêcnêḡ siḡ kêtu ḡaclai sec ḡawaba.

⁶ O ḡoc katuc, naô lasê êsêacnêḡ sêkac sa atom.

O ḡoc ḡalêlôm, ôwiḡ êsêacnêḡ lau atom gebe êsêac embe têntac ḡandaḡ, go sênac ḡamalac êndu.

⁷ Aê japuc boa nêḡ têntac ḡandaḡ, gebe têntac ḡandaḡ ḡawaôboa to nêḡ ḡalêlôm kêmoatiḡ ḡajaḡa. Aê gabe jawa êsêac êkôc anḡa Jakobnê gamêḡ ma jata êsêac salin-salin anḡa Israel.

⁸ “O Juda, lasitêwai oc sêlambiḡ aôm.

Aôm lêmam êkam ḡacjo êndêḡ gêsutêkwa.

Tamam latui oc sewec êndêḡ aôm.

⁹ Juda kêtôm lewe ḡalatu.

O latucenec, aôm kôjanḡo gêḡ, tec gêlôm aôm kôtu kapôêḡ.

Eḡ kêluḡ tau jakêlêwanḡ tau amboac lewe, kêtôm lewe têna teḡ. Asa gebe ensoc eḡ êndi sa.

¹⁰ Kiḡnê gêbôm oc endec Juda atom

ma tôc gôlinḡa endec asawa atom

e elom ḡac, taḡ gêjac gêḡ tau ḡawae naḡ,

ma tentenlatu oc taḡeḡ wamu êndêḡ eḡ.

¹¹ Eḡ kêkô nê donki tôḡ kêpi wain ḡamôkê

to nê donki ḡalatu kêpi wain ḡalaka.

Eḡ kêkwasiḡ nê obo kêsêp wain

to nê ḡakwê kêsêp wain ḡanô ḡatekwi.

¹² Wain gêgôm mataanô ḡawasi kêsa

ma su gêgôm lulunḡ kêtu sêp.

¹³ “Sebulon êḡgônḡ gwêctali.

Eḡ êtu wanḡ ḡasêclunḡ to ênê ḡamadiḡ

ênêc e naêndêḡ Sidon.

¹⁴ “Isakar eḡ ḡatêkwa kêtôm donki, taḡ jakêlêwanḡ tau gêmoa domba ḡalêlôm.

¹⁵ Eḡ gêlic gebe mala lêwanḡa ḡajam

to gamêḡ tau têtac kêsa langwagenḡ,

tec eḡ gewec gebe êôc gêḡ wapac ma kêtu gêḡôma gêjam kôm e kêkôninḡ eḡ.

¹⁶ “Dan êmêtôc nê lau

amboac Israelnêh gôlôacnêh tonj tenj.

¹⁷ Dan êtu moac tenj, tanj gêc intêna, êtu moacwêm, tanj kékêh gêjac intêna njataligen nanj, ma ênjac hos êsêp agêsu e njac, tanj gêngôh hos njao nanj, emberj êsêp muja êna.
¹⁸ O Apômtau, aê gaôh aôm gebe ônam aê kêsi.

¹⁹ “Sêjanjgowaga sêjanda Gad, mago enj êjanda êsêac êjô.

²⁰ “Asernê mo tonjalêsi njajam ma êmansanj gêhj êtôm kinj sêninj.

²¹ “Naptali kêtôm mojava, tanj kêlêti njagaôgenj nanj. Binj njajam kêsa enj awasunj.

²² “Josep kêtôm ka wakuc, tanj gêjam njanô, ka wakuc, tanj gêjam njanô ma kékô bumata nanj, ênê njalaka jagê gêsac tunjbôm.

²³ Sirjwaga totalam sêlênsôh enj to sêpê nêh sôb ma sêjac sinj gédêh enj.

²⁴ Mago ênê talam njajaŋa ma enj lêma kata

gebe Jakobnê njajaŋa njatau gêjam enj sa to njacgejob, lau Israel nêh poclabu, kêpuc enj tôh.

²⁵ Tamamnê Anôtô ênam aôm sa

to njajaŋa njatau Anôtô ênam mec aôm êkêh mec njamoasinj anjga undambê ôja to mec njamoasinj anjga njagêdimbob, tanj kêpoac njalabuŋa nanj, ma mec njamoasinj, tanj kêsa su to têtacalêlôm nanj.

²⁶ Tamamnê mec njamoasinj tolêlôm-tolêlôm

kêlêlêc lôc tenjenjja njamec njamoasinj su, kêlêlêc gamêh njabau lanjwa sec njamoasinj. Gêh tonanj njai ênsac Josep môkêapac njao, ênsac njac, tanj gêmoa jaêc lasitêwai nanj njao.

²⁷ “Benjamin kêtôm kêam sec, tanj kékac gêh gêhngic-gêhngic nanj.

Êndêh bêbêcgenj enj êndanjgôh nê gwada ma êndêh êtula ênac sam gêh, tanj kêjanjgo nanj.”

²⁸ Israelnêh gôlôac 12 tau tonanj. Ma binj, tanj tamenj kêsôm gédêh êsêac nanj tonanj. Ma enj gêjam mec êsêac, enj gêjam mec êsêac gédêh-gédêhgenj njac mec gédêh-gédêhgenj.

Jakob lanjwa gêmac êndu ma sêsunj enj

²⁹ Ma enj kêjatu êsêac to kêsôm gédêh êsêac gebe “Anôtô embe êkalem aê najawinj njoc lau, go ansunj aê jawinj tamoci anjga pocgêsunj, tanj gêc njac gamêh Hetja Epron nê kôm, ³⁰ anjga pocgêsunj, tanj gêc kôm Mak-Pela gêmu kêsô Mamrenja anjga gamêh Kanaan, kôm, tanj Abraham gêjam ôli anjga njac gamêh Hetja Epron nê gebe êtu gamêh sêôja. ³¹ Anjga ôné êsêac sêsunj Abraham agêc nê awê Sara. Anjga ôné êsêac sêsunj Isak agêc nê awê Rebeka. Anjga ôné aê kasunj Lea. ³² Kôm to pocgêsunj, tanj gêc njalêlôm nanj, êsêac sêjam ôli anjga lau gamêh Hetja nêh.” ³³ Jakob kêjatu binj tonanj njai gédêh latui e gêbacnê, go Anôtô kêkalem enj jagêwinj nê lau. Enj gê akainj kêpi mê ma gêwi katu sinj.

50

¹ Go Josep gêu tau gêsac tama lanjwanô njao ma kêtanj kêpi enj to kêlêlêp enj. ² Ma Josep kêjatu dokta, tanj têtû ênê sakinjwaga nanj, gebe sêmansanj tama. Tec dokta senj oso Israelnê njawêlêlanj. ³ Ac sêjam bêc 40, gebe kôm taniŋ oso njawêlêlanjja kêtôm njasawa amboac tonanj. Ma lau Aiguptu têtanj tanjboac kêtôm bêc 70 kêtû enjja.

⁴ Têtanj tanjboanja gêbacnê, go Josep kêsôm binj gédêh Parao nê gôlôac gebe “Amac embe alic aê njajam, go jaterj amac gebe amansanj binj êndêh Parao ma asôm gebe ⁵ ‘Tamoc kêsôm gebe Kêdabinj gebe jamac êndu, tec ônsunj aê jasêp njoc sêô, tanj kasap kêsêp poc anjga gamêh Kanaanja. Tec katôc lemoc gédêh tamoc gebe janjgôm njanô êsa. Kêtu tonanjja aê jaterj aôm gebe ôlôc gebe japi najansunj tamoc, go jamu jamêh êtiam.’” ⁶ Ma Parao gêjô enj awa gebe “Ôpi ôna, ônsunj tamam amboac kôtôc lêmam gédêh enj.” ⁷ Tec Josep kêpi gêja gebe ênsunj tama,

ma Parاونé sakinwaga samob to êné gejobwaga andunja ma gamêh Aiguptu nagejobwaga samob sêpi sêwih enj sêja. ⁸ Ma Josepnê andu ngôlôac to nê lasitêwai ma tamanê andu ngôlôac sêwih amboac tonan, tagen nêh gôlôac njasec-njasec ma nêh bulimakao to domba tec gacgen sêwi sinj sêmoa gamêh Gosen. ⁹ Kareta to lau tohos sêpi sêwih enj sêja amboac tonanjen. Lau tau tônê nêh tonj kapôênanô. ¹⁰ Gêdêh tanj sêô lasê polom njamala Atadja, tanj gêc bu Jordan njamakenj ônêhja. ¹² Tec Jakob latui sêgôm binj, tanj enj kêjatu êsêac nanj, kêtû anô ¹³ gebe latui sêbalanj enj sêja gamêh Kanaan ma sêsunj enj kêsêp pocgêsunj, tanj gêc kôm Mak-Pela njalêlôm, tanj gêc gêmu kêsô Mamrenja. Abraham gêjam ôli pocgêsunj tau tokômgenj anja njac gamêh Hetja Epron nê gebe êtu êné gamêh sêôhja. ¹⁴ Josep kêsunj tama su, go enj to nê lasitêwai ma lau samob, tanj sêpi sêwih enj sêja gebe sêsunj tamanja nanj, sêmu sêja Aiguptu kêtiam.

Josep kêsuc têwainêh binj ôkwi

¹⁵ Josepnê lasitêwai sêlic gebe tamenj gêmac êndu su, tec sêsôm gebe “Moa Josep êkêh kisa aêac ma êkêh njagêjô êjô sec samob, tanj dagôm gêdêh enj nanj.” ¹⁶ Amboac tonanj êsêac sêsakinj binj gêdêh Josep gêja ma sêsôm gebe “Kêdabinj gebe tamam êmac êndu, tec kêkêh jatu tonec gebe ¹⁷ Asôm êndêh Josep gebe ‘Aê jatenj aôm êtu têwaminja gebe êsêac sêgôm aôm sec. Mago ôsuc êsêacnêh keso to sec ôkwimanj.’ Ma galoc aêac atenj aôm gebe ôsuc tamamnê Anôtônê sakinwaga aêac ma keso ôkwi.” Gêdêh tanj sêsôm binj gêdêh enj sêmoa nanj, Josep tau kêtanj. ¹⁸ Têwai samob dêdêh enj sêja jasêu tauj sêc enj lanjônêmja ma sêsôm gebe “Gôlicgac me, aêac atu nêh sakinwaga.” ¹⁹ Mago Josep kêsôm gêdêh êsêac gebe “Atêc taôm atom. Aê jajô Anôtô su me. ²⁰ Amac abe anjôm aê sec, mago Anôtô gêjam keso tau ôkwi kêtû moasinj. Enj gebe êngôm gêh tônê gebe lau taêsam sêngôh materj jali amboac talic gêdêh galoc. ²¹ Amboac tanj, atêc taôm atom, aê gabe janam amac to nêh njasec-njasec sa.” Enj gêjam malô êsêac amboac tonanj ma gêjac êsêac têntac tôh.

Josep gêmac êndu

²² Amboac tonanj Josep to tamanê gôlôac sêngôh Aiguptu ma Josepnê jala kêtû 110. ²³ Ma Josep gêlic Epraim latui to dêbui, ma Manase latu Makir nê gôlôac, tenerj sêkôc êsêac sêngôh Josepnê labum. ²⁴ Ma Josep kêsôm gêdêh nê lasitêwai gebe “Kêdabinj gebe jamac êndu. Mago Anôtô ênam amac kêsî ma êwê amac awi gamêh tonec sinj e aô lasê gamêh, tanj Anôtô gêôc lêma sa ma kêsôm kêtû tôh gebe êtu Abraham agêc Isak ma Jakob nêh nanj.” ²⁵ Go Josep awa gêjac Israel latui gebe têtôc lemenj ma kêsôm gebe “Anôtô embe ênam amac kêsî, go ambalanj njoc njatêkwa anja tonec api ana.” ²⁶ Tec Josep gêmac êndu, nê jala kêtû 110, ma êsêac senj oso êné njawêlêlanj ma sêkêh enj kêsêp wanj anja Aiguptu. *

* 50:26: Abel-Misraim njam gebe Aiguptunêh tanjiboa.

Eksodus LAU ISRAEL SÊWI AIGUPTU SINJ NAMIŃ NABUKU

Njaé Eksodus ñam gebe Sêwi sinj. Sêjalinj njaé tau sa gebe ñamini samob kepeñ Israelnêñ minj towae kapôênanô tagen gebe sêwi gamêñ Aiguptunja sinj, tanj kékôninj êsêac tónj têtú lau gêñôma sêñgônj nanj.

Buku tau ñamini gêwa tau kékôc gêja ñasêbu têtêac.

1. Mókêlatu 1-18 Anôtô kégaboac lau Ebolai su anja kolenj gêñômanja ma gêwê êsêac jasêô lasê Lôc Sinai.
2. Mókêlatu 19-24 Anôtô kêmoatinj nê poac gêdêñ lau Israel kékêñ binjsu to ñagôlinj gêdêñ êsêac gebe sêsa nêñ lêñ to sênam gôlinj tauñ ma sêlic nêñ-om sêsô binj tau ñalabugenj.
3. Mókêlatu 25-40 Lau Israel sêkwê nêñ gamêñ sênam sakinj Anôtôña tenj sa ma sêjac Lômbec ñagêñlêlôm sakinjña sa, go binjsu ñagêdô gêdêñ dabunwaga sejoj ma gêdêñ lau Israel sêlic Anôtônê om êtôm sakinj dabunj.

Mago minj ñanô tau, tanj buku tonec gêwa sa nanj, tonec gebe Anôtô kégaboac nê lau su anja sakinj gêñômanja ma gêbinj êsêac tónj têtú lau-m tenj, tanj sêkêñ matenj têtú to lêñ nêñña totêntac kêpa sugenj nanj.

Namalac tanj nê minj gêjam sêga anja buku tau nanj Mose. Njac tau tanj Anôtô kêjalinj enj sa gebe êwê nê lau sêwi Aiguptu sinj nanj. Mose kêtú ñamalac tapadnegenj nêñ ñac towae kapôênj tenj.

Buku tau nabinj, tanj lau gamêñ-gamêñ samob sêñô ñawae su nanj, Binjsu Lemenju, tanj sêpuc gêc mókêlatu 20 nanj.

Gêñwapac, tanj kêtap lau Israel sa anja Aiguptu nanj

¹ Israel latui, tanj sêja Aiguptu sêwinj Jakob nanj, nêñ njaé tonec. Êsêac samob sêja tonêñ gôlôacgenj. ² Ruben agêc Simeon ma Lewi agêc Juda, ³ ma Isakar agêc Sebulon ma Benjamin, ⁴ ac to Dan agêc Naptali ma Gad agêc Aser. ⁵ (Jakobnê gôlôac samob sêpi tagen lau 70.) Josep tau gêmoa Aiguptu kwanangenj. ⁶ Sêmoa acgom, go Josep tau to nê lasitêwai ma nêñ gôlôac samob sêmac êndu. ⁷ Mago lau Israel nêñ wakuc sêka gôlôac lasê e têtú taêsam ñanô. Êsêac ñalêlêma atom, sesewec tonjaclaigenj e sêjam gamêñ tau auc.

⁸ Gêdêñ tonanj kinj wakuc mênkêsa anja Aiguptu. Njac tau gêjam kauc Josep. ⁹ Enj kêsôm gêdêñ nê lau gebe “Alic acgom, lau Israel têtú taêsam ñanô ma sesewec tonjaclai sêlêlêc aêac sugoc. ¹⁰ Ajôc, danjôm nêñ gêñ tokaucgenj gebe têtú taêsam sêlêlêc aêac atom. Embe sinj êsa, oc moae sêwinj aêacnêñ ñacjo ma sênac sinj êndêñ aêac e sêwi aêacnêñ gamêñ sinj ma sêc sêna.”

¹¹ Kêtú tonanjña êsêac sêkêñ gejobwaga kômña gebe sêkôninj lau Israel ña kôm ñawapac. Tec lau Israel sêkwê malac Piton to Rameses sa. Malac luagêc tonanj kêtú Paronê malac ênac kôm ñanô saña. ¹² Lau Aiguptu sêkôninj lau Israel tónj ñanôgenj, mago êsêac têtú taêsam ñanô e sêjam gamêñ auc. Tec lau Aiguptu têtêc lau Israel ñanôgenj. ¹³ Amboac tonanj lau Aiguptu sêkac lau Israel gebe sênam kôm kapoacwalôña. ¹⁴ Êsêac sejon lau Israel ña kôm ñawapacgosu. Lau Israel sêkwê andu ña poc, tanj sêmasanj ña nomku nanj, to kolda ma sêjam kôm tokôm. Lau Aiguptu sêkac êsêac gebe sênam kôm samob tonanj ñai tonjaoli masigenj.

¹⁵ Go kinj Aiguptunja kêsôm binj gêdêñ lau Ebolai nêñ jaomwagao. Awê tenj nê njaé gebe Sipra ma tenj nê njaé Pua. ¹⁶ Enj kêsôm gebe “Amagêc embe anam Ebolainêñ lauo sa êndêñ têtú sêkôc ñapalêña, go ajop ñapep. Awê tenj embe êkôc ñapalê ñac, nanj anac êndu. Embe êkôc awê, go andec êmoa.” ¹⁷ Mago jaomwagaoagêc têtêc Anôtô, tec sêgôm kinj Aiguptunja nê binj ñanô kêsa atom, agêc dedec ñapalê ñac sêmoa matenj jali amboac tonanjgenj. ¹⁸ Tec kinj Aiguptunja kêkalem jaomwagaoagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Amagêc adec ñapalê ñac sêmoa matenj jali kêtú asagenjña.” ¹⁹ Jaomwagaoagêc sêsôm gêdêñ Parao gebe “Ebolainêñ lauo têtôm lauo Aiguptunja atom. Êsêac ôlinjwalô kainj tenj. Jaomwagao sêô lasê dêdêñ êsêac atomgenj ma sêkôc ñapalê su.” ²⁰ Anôtô kêmoasinj jaomwagao ma lau Israel têtú taêsam ma sesewec tonjaclaigenj. ²¹ Jaomwagao têtêc Anôtô, tec Anôtô kékêñ gôlôac gêdêñ êsêac. ²² Go Parao kêjatu nê lau samob gebe “Ñapalê ñac samob, tanj Ebolainêñ lauo sêkôc nanj, ambalinj samob sinj sêsêp bu Nil sêna, ma ñapalêogenj tec andec sêmoa.”

2

Mose têna kékôc enj

¹ Njac tenj anja Lewinê gôlôac gêjam awê tenj. Awê tau anja Lewinê gôlôac amboac tonanj. ² Awê tau taê ma kékôc ñapalê ñac tenj. Enj gêlic gebe ñapalê tau ñajam, tec kêsinj enj ôkwi kêtôm ajônj têtêac. ³ Gêdêñ tanj têna kêtôm gebe êsinj enj ôkwi êtiam atom nanj, enj kékôc katapa, tanj

sêmasan̄ ña talu nan̄, ma kepen̄ sib, go kêkên̄ ñapalê tau kêsêp ma ketoc katapa tau kêkô bu Nil ñatali ñasin̄ ñalêlôm. ⁴ Ñapalê luo kêkô ec jaêc saun̄geñ, gebe êlic gêñ ondoc oc êtap ñapalê tau sa.

⁵ Gêdên̄ tonan̄ Parao latuo mêngêô lasê gebe êlin̄ bu. Ênê sakin̄wagao sêsêlên̄ sêmoa butali. Awê tau gêlic katapa kêkô sin̄ ñalêlôm, go kêsakin̄ nê sakin̄wagao ten̄ gebe êkoc gêñ tau. ⁶ Parao latuo kêkac baob sa e gêlic ñapalê ten̄. Ñapalê tau kêtan̄, tec taê walô en̄ ma kêsôm gebe “Ebolainên̄ ñapalê ten̄ tonec.” ⁷ Tec ñapalê luo jakesôm gêdên̄ Parao latuo gebe “Amboac ondoc, aê najamôêc Ebolainên̄ lasulawê ten̄ gebe êkên̄ su ñapalê tau ênôm êtu aômña me masi.” ⁸ Parao latuo kêsôm gêdên̄ en̄ gebe “Ônaman̄.” Tec ñapalê luo gêja jagêmoêc ñapalê tau têna. ⁹ Go Parao latuo kêsôm gêdên̄ en̄ gebe “Ôkoc ñapalê tonec ma ôkên̄ su êndên̄ en̄ êtu aên̄a. Aê oc jakên̄ ñaôli êndên̄ aôm êjô nê m kôm.” Tec awê tau kêkoc ñapalê ma gêlôm en̄. ¹⁰ Gêdên̄ tan̄ ñapalê tau kêtu kapôên̄ su nan̄, têna kejon̄ en̄ gêdên̄ Parao latuo gêja. Ma en̄ kêkoc ñapalê tau su kêtu ênê latu ma kêsôm gebe “Aê gaê en̄ sa an̄ga bu,” tec gê ênê ñaê gebe Mose.

Mose gêc gêja Midian

¹¹ Mose kêtu kapôên̄ su ma bêc ten̄ en̄ gêja gebe êlic nê lau ma gêlic kôm ñawapac, tan̄ kêkônin̄ êsêac tôñ nan̄. Ma gêlic ñac Aiguptun̄a ten̄ gêjac Ebolai ten̄. En̄ Mosenê laun̄en̄ ten̄. ¹² Mose mata geso gamên̄ e gêlic ten̄ gêmoa atom, tec gêjac ñac Aiguptun̄a tau êndu ma kêgawê gan̄ac ma kêsuj en̄. ¹³ Ñabêbêc Mose kêsa gêdên̄ nê lau gêja kêtiã ma gêlic Ebolai luagêc sêjac taun̄. Ma en̄ kêsôm gêdên̄ ñac, tan̄ gêgôm keso nan̄, gebe “Gôjac nê m ñac kêtu asagen̄ña.” ¹⁴ Mago ñac tau gêjô en̄ awa gebe “Asa kêkên̄ aôm kôtu aêacma gôlin̄waga to mêtôcwaga. Oc gobe ônac aê êndu amboac gôjac Aiguptu tau nan̄ me.” Go Mose kêtakê ma taê gêjam gebe “Bin̄ñanô, bin̄ tau ñapuc kêsa sugac.” ¹⁵ Gêdên̄ tan̄ Parao gên̄jô ñawae nan̄, en̄ gêgôm gêjnlêlôm gebe ênac Mose êndu.

Mago Mose gêc Parao su jagêmoa gamên̄ Midianña. Ma en̄ jagên̄gôn̄ bumata ten̄. ¹⁶ Ma dabun̄waga Midianña nê latuio 7 sêmoa. Êsêac sêsa jasêkati bu jasêsêwa kêsêp suc, gebe tamen̄inê domba sênôm. ¹⁷ Mago gejobwaga bôcña sêmên̄ ma têtin̄ êsêac su. Tec Mose gêdi jagêjam êsêac sa ma kêkên̄ bu gêdên̄ nêñ domba sênôm. ¹⁸ Su, go êsêac dêdên̄ tamen̄i Reuel sêja, ma en̄ kêsôm gebe “Amboac ondoc, tec ocsalô tonec amu amên̄ ñagaôgeñ nec.” ¹⁹ Êsêac sêsôm gebe “Ñac Aiguptun̄a ten̄ gêjam aêac sa an̄ga gejobwaga bôcña ma kêkati bu gêjô aêac su jakêkên̄ gêdên̄ domba sênôm.” ²⁰ Go tamen̄i kêsôm gêdên̄ latuio gebe “En̄ gêmoa ondoc. Adec ñac tau kêkô tôñê kêtu asagen̄ña. Amôêc en̄ gebe ênin̄ gên̄ ewin̄ aêacmañ.” ²¹ Mose gêlic kêtôm gebe êmoa êwin̄ Reuel, tec ñac tau kêkên̄ latuo Sipora gêdên̄ Mose gêjam. ²² Awê tau kêkoc ñapalê ten̄, ma Mose kêsôm gebe “Aê katu ñacleñ gamoa gamên̄ jaba.” Tec gê ênê ñaê gebe Gerson.

²³ Ñasawa balin̄ tonan̄ gêbacnê ma kin̄ Aiguptun̄a gêmãc êndu. Mago lau Israel sen̄ olin̄ taun̄ kêtu nêñ kôm ñawapacña ma sêmôêc gebe Anôtô ênam êsêac sa. Ma êsêacnên̄ tan̄iboa kêtu kôm ñawapacña kêpi gêdên̄ Anôtô gêja. ²⁴ Ma Anôtô kêkên̄ tan̄a nêñ olin̄ tau ma taê gêjam poac, tan̄ kêmoatin̄ gêdên̄ Abraham agêc Isak ma Jakob. ²⁵ Ma Anôtô gêlic lau Israel ma kêwaka tau sa gêdên̄ êsêac.

3

Anôtô kêkalem Mose

¹ Ma Mose gejob lawa dabun̄waga Midianña Jetro nê domba. En̄ gêwê domba kêsa gamên̄ sawa kêsêlên̄ ec ñên̄geñ e gêô lasê Anôtônê lôc Horeb. ² Ma Anôtônê anela geoc tau lasê gêdên̄ en̄ ña jawaô. Ja ñawaô tau kêsa gamên̄dani ñalêlôm. Mose gêlic ja kêsa gamên̄dani, mago ja gen̄ gamên̄dani tau su atom. ³ Ma Mose kêsôm gebe “Aê gabe jana najalic gênsêga tonec. Ja gen̄ gamên̄dani su atom ñam amboac ondoc.” ⁴ Apômtau gêlic en̄ kêdabin̄ gamên̄dani gebe êlic ñam, tec Anôtô gêmôêc gêdên̄ en̄ an̄ga gamên̄dani gebe “Mose, Mose.” Ma en̄ gêjô en̄ awa gebe “Aê tec gamoa.” ⁵ Go Anôtô kêsôm gebe “Ôtu gasuc ômôên̄ atom. Ônu nê m atapa su an̄ga amtapa gebe gamên̄, tan̄ aôm kôkô nan̄, nom dabun̄.” ⁶ Ma kêsôm ten̄ gêwin̄ gebe “Tamamnê Anôtô aê, ma Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aêgoc.” Mose gêsãj lan̄jãnanô auc gebe kêtêc tau, gebe êlic Anôtô atom.

⁷ Go Apômtau kêsôm gebe “Aê galic ñoc lau sêmoa jageo ñanô an̄ga Aiguptu. Aê gan̄jô êsêac sêmôêc kêtu nêñ gejobwaga kapoacwalôn̄a sêlêsu êsêacña. Bin̄ñanô, aê kajala êsêacnên̄ ñandan̄.” ⁸ Aê kasêp gamên̄ gebe janam êsêac kêsi an̄ga lau Aiguptu lemen̄ ma jawê êsêac sêwi gamên̄ tonan̄ sin̄ nasêpi gamên̄ ñajam to kapôên̄ ten̄. An̄ga gamên̄ tau tôñê su to lêp keselen̄. Galoc lau Kanaan to Het ma Amor to Peres ma Hib to Jebus sên̄gôn̄ gamên̄ tau. ⁹ Aê gan̄jô lau Israel nêñ tan̄i man̄kêsô aê tan̄ocun̄ ma galic lau Aiguptu sejon̄ êsêac ñanô. ¹⁰ Amboac tonan̄ aê gabe jasakin̄ aôm ôndên̄ Parao ôna gebe ôwê ñoc lau Israel sêwi Aiguptu sin̄.”

¹¹ Mago Mose kêsôm gêdêj Anôtô gebe “Aê asa, tec jandêj Parao jana ma jawê lau Israel sêwi Aiguptu sinj nec.” ¹² Anôtô gêjô enj awa gebe “Aê oc jawiņ aôm. Ma gabe jakêj űabelo tonec êndêj aôm gebe ôjala, gebe aê tauc tec kasakiņ aôm. űabelo tau tonec gebe Êndêj taņ ôwê lau sêwi Aiguptu sinj su naņ, oc anam sakiņ Anôtô anġa lôc tonec.”

¹³ Go Mose kêsôm gêdêj Anôtô gebe “Embe jandêj lau Israel jana ma jasôm êndêj êsêac gebe ‘Tameminêj Anôtô kêsakiņ aê tec gamêj,’ ma êsêac embe têtû kênac aê gebe ‘Ênê űaê amboac ondoc,’ oc jasôm amboac ondoc êndêj êsêac.” ¹⁴ Go Anôtô kêsôm gêdêj Mose gebe “Aêűoc űaê gebe Aê-Gamoa-Amboac-Gamoa.” Ma Anôtô kêsôm tenj gêwiņ gebe “Ôsôm biņ tonec êndêj lau Israel gebe ‘Aê-Gamoa kêsakiņ aê’ tec gadêj amac gamêj.” ¹⁵ Ma Anôtô kêsôm gêdêj Mose gêwiņ gebe “Ôsôm êndêj lau Israel gebe ‘Apômtau, amac tameminêj Anôtô, Abrahamê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô kêsakiņ aê gadêj amac gamêj.’ űaê tonec kêtû űoc űaê tenġenġa ma tenġenġa ma gôlôac to gôlôac wakuc samob awenġ ênac aê űa űaê tonecġenġ. ¹⁶ Ôna ma ôkalem lau Israel nêj laumata sa sêpi tagenġ, go ôsôm êndêj êsêac gebe ‘Apômtau, amac tameminêj Anôtô, geoc tau lasê gêdêj aê. Enġ Abraham agêc Isak ma Jakob nêj Anôtô. Ma enġ kêsôm gêdêj aê gebe ‘Aê gajac amac kêsî ma galic gêj samob, taņ lau Aiguptu sêgôm gêdêj amac naņ. ¹⁷ Tec aê taêc gêjam kêtû tônġ gebe jawê amac awi gêjwapac Aiguptuġa sinġ ma aô lasê lau Kanaan to lau Het ma Amor to Peres ma Hib to Jebus nêj gamêj. Anġa gamêj tônê su to lêp keselenġ.’” ¹⁸ Lau Israel nêj laumata oc sêkêj taņenġ nêj biņ ma sêwiņ aôm andêj kiņ Aiguptuġa ana ma asôm êndêj enġ gebe ‘Apômtau, Eholainêj Anôtô, mênġgêjam biņgalôm gêwiņ aêac, tec galoc atenġ aôm gebe ôwi aêac sinġ gebe asêlêj bêc télêac asa gamêj sawa ana ma akêj da êndêj aêamac Apômtau Anôtô.’ ¹⁹ Aê kajalagac gebe kiņ Aiguptuġa oc êwi amac sinġ atom e űaclai tenġ êkac enġ acgom. ²⁰ Amboac tonanġ aê oc jamêtôc lemoc to janac Aiguptu űa gêjtalô tokaiņ-tokaiņ anġa gamêj tau. Gêjtalô tau êmbacnê acgom, go êwi amac sinġ ana. ²¹ Aê janġôm lau Aiguptu sêlic lau Israel űajam ma embe ana, go ana tolemem sawenġenġ atom. ²² Amacnêma lau samob êndêj-êndêjġenġ teterġ nêj lauo sackapoac gêdêj taunġa to lauo, taņ sêjġônġ andu tagenġ sêwiņ taunġ naņ, gebe sêkêj gêlônġ silber to goldġa ma űakwê êndêj êsêac. Ma amac akêj nêj latômio to űac sêsô to sêndônġ gêj tau. Amboac tonanġ aġanġo gêj su anġa lau Aiguptuġa.”

4

¹ Go Mose gêjô enġ awa gebe “Mago lau Israel embe sêkêj êwiņ aê atom to sêkêj taņenġ űoc biņ atom ma sêsôm êndêj aê gebe ‘Apômtau geoc tau lasê gêdêj aôm atom,’ go janġôm amboac ondoc.” ² Apômtau kêtû kênac enġ gebe “Aôm lêmam kômêgôm asagenġ.” Ma Mose gêjô enġ awa gebe “Kamêgôm tôc.” ³ Go Apômtau kêsôm gebe “Ômbaliņ űaenêc nom.” Ma Mose kêbaliņ tôc jagêc nom e kêtû moac. Ma kêtakê e gênu tau su. ⁴ Mago Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ômêtôc lêmam ma ômênġôm moac űalêġuc.” Tec enġ kêmêtôc lêma ma kêmêgôm moac tônġ jakêtu tôc kêtiam kêsêp enġ lêma. ⁵ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôġgôm amboac tonanġ e sêkêj êwiņ gebe Apômtau enġ êsêac tamenġinêj Anôtô. Enġ Abrahamê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô geoc tau lasê gêdêj aôm.”

⁶ Go Apômtau kêsôm biņ űagêdô gêdêj enġ gebe “Ônsêmuņ lêmam êsô nêj űakwê.” Enġ kêsêmuņ lêma kêsô ma gêdêj taņ kêtaiņ sa kêtiam naņ, gêlic gebe kamocbôm gêjac têc lêma auc e kêtû sêp kêtôm labi. ⁷ Go Apômtau kêsôm gebe “Ônsêmuņ lêmam êmu êsô nêj űakwê êtiam.” Tec Mose kêsêmuņ lêma gêmu kêsô nêj űakwê kêtiam, Ma gêdêj taņ kêtaiņ sa kêtiam naņ, gêlic gebe űajam kêsâ kêtôm ôli űagêdô. ⁸ Ma Anôtô kêsôm gebe “Êsêac embe sêkêj êwiņ aôm atom ma gêjtalô űamataġa embe ênam êsêac ôkwi atom, go sêkêj êwiņ gêjtalô êtu luagêġa. ⁹ Ma êsêac embe sêkêj êwiņ gêjtalô luagêc tonanġ to sêkêj taņenġ nêj biņ atom, go ôkati bu anġa bu Nil ma mênġôkêc êsêp nom, go bu, taņ ôkati anġa bu Nil naņ, oc êtu dec ênêc nom.”

¹⁰ Mago Mose kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Oe, űoc Apômtau, aê aoc sob atom. Gêmuņġenġ aê gamoa amboac tonanġ ma galoc kôsôm biņ gêdêj aê, taņ katu nêj sakiņwaga naņ, mago aoc sob kêsâ atom amboac tonanġenġ. Aê kasôm biņ malô-malô to imbeloc űawapac sec.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdêj enġ gebe “Asa kêkêj űamalac awasuņ. Asa kêkêj enġ awamê me taņasuġbic me gêlic gamêj me matapeac. Aê Apômtau kakêj atom me. ¹² Amboac tonanġ ôna ma aê jawiņ aôm to janam aôm awam sa ma jandônġ biņ ôsômġa êndêj aôm.” ¹³ Mago Mose kêsôm gebe “O Apômtau, aê jatenġ aôm gebe ôsakiņ lau tenġ.”

¹⁴ Go Apômtau têtac űandanġ kêsâ gêdêj Mose ma kêsôm gebe “Têwam Aron anġa Lewinê gôlôac gêmoa atom me. Aê kajala enġ awa sob. Ôlic acgom, enġ gêdi kêpuc aôm tônġtônġ gêmêj. Enġ embe êlic aôm, oc têtac űajam êsa űanô. ¹⁵ Amboac tonanġ ônam biņgalôm êndêj enġ ma ôwa nêj biņ sa êndêj enġ gebe êsôm lasê. Ma aê gabe jawiņ amagêc to janam amagêc awenġ sa ma jandônġ gêj ôġgômġa êndêj aôm. ¹⁶ Enġ êjô aôm su êsôm biņ êndêj lau ma êtu aôm awam. Ma enġ êlic aôm amboac Anôtô. ¹⁷ Ma aôm ômênġôm tôc tonec gebe ôġgôm gêjtalôġa.”

Mose gêmu gêja Aiguptu

¹⁸ Ma Mose gêmu gêdêj lawa Jetro gêja jakêsôm gêdêj enj gebe “Aê jatenj aôm gebe ôlôc sa ma aê jamu jandêj njoc lau jana Aiguptu najalic êsêac sêmoa matenj jali me masi.” Ma Jetro kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôêc tobijnmalôgej ôna.” ¹⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose anja Midian gebe “Ômu ôna Aiguptu gebe lau samob, tanj sebe sensej aôm nanj, sêmac êndu su.” ²⁰ Amboac tonanj Mose kêkôc nê awê to latu ma kêkêj êsêagêc sêngôj donji tenj naô ma gêja gamêj Aiguptunja. Ma enj kêmêgôm Anôtônê tôc.

²¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôlic acgom, aôm embe ô lasê Aiguptu, go ôngôm gêntalô samob, tanj kakêj njacjai gêdêj aôm gebe ôngômnja nanj, ôkô Parao lanjônêmnja. Mago aê oc janjôm ênê njalêlôm njadani êsa, gebe êwi lau sinj atom. ²² Go aôm ôsôm êndêj Parao gebe ‘Apômtaunê binj tau tonec gebe Njoc latuc njacsêga tau Israel, ²³ ma aê jasôm êndêj aôm gebe ‘Ôwi latuc sinj gebe naênam sakinj aê.’ Ôlic acgom, embe ondec ma ôwi enj sinj atom, go jansenj aôm latôm njacsêga su.’”

²⁴ Êsêac sêsêlêj sêmoa intêna e sêô lasê gamêj sênêc bêcnja tenj. Ma Apômtau gêdac Mose anja tônê ma kêsaê gebe ênac enj êndu. ²⁵ Go Sipora kêkôc bôjanj poc njagaôgej ma kêsa latu utiôlic jakêmoasac Mosenê lambi nja naôlic tau tonanj ma kêsôm gebe “Binjnanô, aôm kôtu njoc njac-gebe-ênam-awêwaga todec.” ²⁶ Go Apômtau gêwi enj sinj gêmooa mata jali. Gêdêj tonanj awê tau kêlêwinj binj sêsa launja gebe “Njac-gebe-ênam-awêwaga todec.”

²⁷ Apômtau kêsôm gêdêj Aron gebe “Ôpuc Mose tôntôj ôsa gamêj sawa ôna.” Tec enj gêja ma gêdac Mose anja Anôtônê lôc ma kêlêsoj enj alianô. ²⁸ Go Mose gêjac minj binj samob, tanj Apômtau kêsôm gêdêj tanj kêsakinj enj nanj, to gêntalô samob, tanj Apômtau kêjatu enj gebe êngômnja. ²⁹ Go Mose agêc Aron sêja ma sêkalem lau Israel nêj laumata samob sa sêpi tagenj. ³⁰ Ma Aron kêsôm binj samob, tanj Apômtau kêsôm gêdêj Mose nanj, ma gêgôm gêntalô lau sêlic. ³¹ Ma lau tau sêkêj gêwinj. Gêdêj tanj sêjô njawae gebe Apômtau kêtû njaclej lau Israel ma gêlic êsêacnêj gêjwac nanj, êsêac sewec ma teterj mec.

5

Mose agêc Aron sêkô Parao lanjônêmnja

¹ Tônê su, go Mose agêc Aron dêdêj Parao sêja ma sêsôm gebe “Apômtau, Israelnêj Anôtô, nê binj tonec gebe ‘Ôwi njoc lau sinj gebe sêlic nêj om tenj anja gamêj sawa êtu tetoc aê sanja.’”

² Mago Parao gêjô êsêagêc awenj gebe “Apômtau tau asa, tec jakêj tanjoc enj ma jawi Israel sinj. Aê gajam kauc Apômtau tonanj, ma aê gadec gebe jawi Israel sinj.” ³ Go êsêagêc sêsôm gebe “Ebolainêj Anôtô gêjam binjalôm gêwinj aêagêc, tec atenj aôm gebe ôwi aêac sinj. Aêac asa gamêj sawa ana asêlêj bêc têlêacgenj ma akêj da êndêj Apômtau, aêacma Anôtô. Embe masi, oc êsêp êndêj aêac êmêj nja kole to sinj.” ⁴ Mago Parao kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Mose agêc Aron, amagêc abe akôc lau su anja nêj kôm kêtû asagenjja. Aec su andêj nêj kolenj ana.” ⁵ Ma Parao kêsôm tenj gebe “Agêc alic acgom, galoc lau tau têtû taêsam su, ma amagêc abe akô êsêac auc anja nêj kôm ma akênj êsêac sêlêwanj tauj.” ⁶ Gêdêj bêc tonanjenj Parao kêjatu lausêlêsuwaga to gejobwaga gebe ⁷ “Akêj oba êndêj lau amboac agôm nanj, êtiam atom. Êsêac tauj nasejnj oba gebe sêmansanj nomku têkê-têkê. ⁸ Mago nomku têkê-têkê njanamba, tanj sêmasanj kêtôm bêcgenj nanj, êkôgej, êtu saunj atom, gebe êsêac ojomtêna, tec sêmoêc gebe ‘Ôwi aêac sinj gebe akêj da êndêj aêacma Anôtô.’ ⁹ Akêj kôm njawapac êkôninj lau tonanj e ênam êsêac auc ma têtap nêj njasawa sêkêj tanjenj binj agwa-agwanja sa atom.”

¹⁰ Amboac tonanj lau-sêlêsuwaga to launêj gejobwaga sêsa sêja ma sêjac minj gêdêj lau gebe “Parao kêsôm binj tonec gebe ‘Aê jakêj oba êndêj amac êtiam atom. ¹¹ Galoc amac taôm naajnj oba anja gamêj, tanj atap oba sanja nanj. Mago nomku têkê-têkê, tanj amac oc amansanj nanj, njanamba êtu saunj atom, êtôm namba lanjwa.’” ¹² Amboac tonanj lau sêsêlêj sêjam gamêj Aiguptu samucgenj auc, gebe sejoj oba êtu sêmansanj nomku têkê-têkêja. ¹³ Lausêlêsuwaga sêkac êsêac ma sêsôm gebe “Anam nêj kôm êtôm bêcgenjja e atap nomku têkê-têkê njanamba sa êtôm namba, tanj atap sa gêdêj têj sêkêj oba gêdêj amacnja nanj.” ¹⁴ Parao nêj lausêlêsuwaga sêjac launêj gejobwaga, tanj êsêac sêjalinj sa gebe sejoj tauj nêj lau nanj, ma têtû kênac êsêac gebe “Gêdêj ocsalô tonec amac atap kôm njanô sa kêtôm gêmunjja atom, nec njam amboac ondoc.”

¹⁵ Go lau Israel nêj gejobwaga dêdêj Parao sêja ma têtanj gebe “Amboac ondoc aôm gôgôm aêac, tanj atu nêj sakinjwaga nanj, amboac tonanj. ¹⁶ Êsêac sêkêj oba tenj gêdêj nêj sakinjwaga atom, mago sêjatu gebe ‘Amansanj nomku têkê-têkê.’ Ma galoc ôlic, êsêac sêjac nêj sakinjwaga gêwinj. Njakeso gêc aôm taôm nêj launjenj.” ¹⁷ Mago enj kêsôm gebe “Amac ojomtêna, amac ojomtêna. Kêtû tonanjja amac asôm gebe ‘Ôwi aêac sinj gebe akêj da êndêj Apômtau.’” ¹⁸ Aêc su, anam nêj kôm. Ac sêkêj oba êndêj amac atom, mago amac amansanj nomku têkê-têkê njanamba êtôm gêmunjja.” ¹⁹ Lau Israel nêj gejobwaga sêmoa jageo njanô

kêtu jatu tonecņa gebe “Ajop taôm, gebe nomku têkê-têkê ñanamba êtôm bêcgeņņa êtu saun atom.”²⁰ Gejobwaga sêsa anġa Paraoñe andu sêja ma têtap Mose agêc Aron sa. Êsêagêc sêðñ êsêac sêmoa.²¹ Ma gejobwaga sêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Apômtau mata ê amagêc e êmêtôc amagêc, gebe amagêc agôm Parao to nê lau têtac gedec aêac ma akêñ sinj kêsêp êsêac lemen, gebe sênac aêac êndu.”

Mosenê mec

²² Go Mose kêkac tau ôkwi kêtiam gêmu gêdêñ Apômtau gêja ma kêsôm gebe “O Apômtau, amboac ondoc tec gôgôm lau tonec sec. Aôm kôsakiñ aê gamêñ kêtü asageņņa.”²³ Aê kasô gadêñ Parao gaja ma kasôm biñ gajam aôm lanġôm, mago eñ gêñð e gêgôm lau tonec sec, ma aôm tec gôjam nêmu lau kêsü atomanô.”

6

¹ Mago Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Galoc aôm oc ôlic gêñ, tañ aê gabe jaņġôm êndêñ Parao nanj. Eñ oc êkac êsêac tonġaclaigeñ gebe sêwi gamêñ sinj, ma êjanda êsêac tonġaclaigeñ gebe sêwi ênê gamêñ sinj.”

Anôtô kêkalem Mose ñakôniriņa

² Ma Anôtô kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê Apômtau.³ Aê gaoc tauc lasê gêdêñ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe Ñaniniñ Ñatau aê, mago aê kawaka tauc sa gêdêñ êsêac ña ñoc ñaê Aê-Gamoa-Amboac-Gamoa nec atom.⁴ Aê kamoatiñ poac gêdêñ êsêac gebe jakêñ gamêñ Kanaan êndêñ êsêac. Gamêñ tau, tañ êsêac sêmoa têtôm lau jabageñ nanj.⁵ Ma aê ganġ lau Israel, tañ lau Aiguptu sêlêsu êsêac ña kôm ñawapac nanj, nêñ tanġboa ma taêc gêjam ñoc poac.⁶ Kêtu tonanġa ôsôm êndêñ lau Israel gebe ‘Aê Apômtau tau. Aê gabe jaê amac sa anġa Aiguptunêñ kôm ñawapac, tañ kêkôniriñ amac nanj, to jaņġamboac amac su anġa êsêacnêñ sakiñ gêñġomaņa ma jamêtôc lemoc gebe janam amac sa to jaņġôm gêñsêga gebe jamêtôc êsêac.⁷ Aê gabe jakôc amac sa atu ñoc lau ma gabe jatu nêmu Anôtô. Amac ajalamañ gebe aê Apômtau, amacnêmu Anôtô, tañ gaê amac sa anġa Aiguptunêñ kôm ñawapac.⁸ Aê gabe jawê amac aô lasê gamêñ, tañ katôc lemoc gebe jakêñ êndêñ Abraham agêc Isak ma Jakob. Aê gabe jakêñ gamêñ tau êndêñ amac êtu amacnêmu nom. Aê Apômtau oc jaņġôm.’⁹ Mose kêsôm biñ tonanġ gêdêñ lau Israel, mago êsêac sêkêñ tanġeñ Mosenê biñ atom, gebe nêñ ñalêlôm popoc ma kôm tau ñawapacgosu.

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ¹¹ “Ôsô naôsôm êndêñ Aiguptunêñ kiñ Parao gebe êlôc ma lau Israel sêwi ênê gamêñ sinj.” ¹² Mago Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Ôlic acgom, lau Israel sêkêñ tanġeñ ñoc biñ atom, ma Parao oc êkêñ taņa aê, tañ aocsuñ ñawapac nanj, amboac ondoc.”¹³ Go Apômtau gêjam biñġalôm gêwiñ Mose agêc Aron ma kêjatu êsêagêc gebe sêsôm êndêñ lau Israel to êndêñ Aiguptunêñ kiñ Parao gebe agêc awê lau Israel sêwi gamêñ Aiguptunja sinj.

6:14-27 Ñamadiñ tonec kêkip Mose agêc Aron nêñ ñam sa. Êsêagêc sêsa anġa Lewinê gôlôac. Aronnê wakuc ñagêðô nêñ ñaê kêsêp ñamadiñ tonec gêwiñ.

Anôtônê Jatu gêdêñ Mose agêc Aron

²⁸ Gêdêñ bêc, tañ Apômtau kêsôm biñ gêdêñ Mose anġa gamêñ Aiguptunja nanj,²⁹ Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê Apômtau tau. Ôsôm biñ samob, tañ aê jasôm êndêñ aôm nanj êndêñ Aiguptunêñ kiñ Parao.”³⁰ Mago Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Ôlic acgom, aê aocsuñ ñawapac, tec Parao oc êkêñ taņa aê amboac ondoc.”

7

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, aê jakêñ aôm ôtu Paraoñe anôtô ma têwam Aron êtu nêmu propete.² Aôm ôsôm biñ samob, tañ aê jajatu nanj, êndêñ Aron, ma eñ êsôm êndêñ Parao, gebe êlôc gebe lau Israel sêwi ênê gamêñ sinj sêc sêna.³ Mago aê gabe jaņġôm Paraoñe ñalêlôm ñadani êsa. Aê oc jaņġôm gêñtalô to gêñsêga taêsam anġa gamêñ Aiguptunja,⁴ tageñ Parao oc êkêñ taņa amagêcnêmu biñ atom. Go aê lemoc êpi Aiguptu ma ñoc tonj, ñoc lau Israel tau tonanġ, sêwi gamêñ Aiguptunja sinj, ma jaņġôm gêñsêga gebe jamêtôc lau Aiguptu.⁵ Aê embe jamêtôc lemoc gebe janac Aiguptu ma jawê lau Israel sa anġa êsêac ñalêlôm, go lau Aiguptu sêjala gebe aê Apômtau.”⁶ Ma Mose agêc Aron tanġeñ wamu ma sêgôm biñ kêtôm Apômtau kêjatu êsêagêc.⁷ Gêdêñ tañ sêsôm biñ gêdêñ Parao nanj, Mosenê jala kêtü 80 ma Aronnê kêtü 83.

Aronnê tôc

⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose agêc Aron gebe ⁹ “Parao embe êsôm êndêñ amagêc gebe ‘Awaka taôm sa ña gêñtalô teñ,’ go ôsôm êndêñ Aron gebe ‘Ôkôc nêmu tôc ma ômbaliñ naênêc Parao lanġônemņa gebe êtu moac.’”¹⁰ Amboac tonanġ Mose agêc Aron dêdêñ Parao sêja

ma sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu êsêagêc. Aron kêbaliñ nê tôc jagêc Parao to nê sakinwaga lañòñnêmja e tôc tau kêtû moac. ¹¹ Go Parao kêkalem lau tokauc ma lau mectomañja, ma Aiguptunêj lau mectomañja tonanj nêj ñaclai kainj tenj, tec sêgôm gêñtalô tônê amboac tonanjen. ¹² Êsêac samob gêdêñ-gêdênjen sêbaliñ nêj tôc jagêc nom e kêtû moac. Mago Aronnê tôc kêdanğòñ êsêacnêj tôc samob su. ¹³ Mago Paraonê ñalêlôm ñadani ñapanj, tec kêkêñ tanja êsêagêcnêj binj atom, kêtôm Apômtau kêsôm lasê kwananjen.

Bu kêtû dec ñagêñwapac

¹⁴ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Paraonê ñalêlôm ñadani kêsagac, enj gedec gebe êwi lau sinj. ¹⁵ Bêbêcgenj Parao êsa bu êna, go aôm ôndêñ enj ôna ma ônsaê enj ôkô butali. Ômênğôm tôc, tanj gêjam tau ôkwi kêtû moac nanj. ¹⁶ Go ôsôm êndêñ enj gebe ‘Apômtau, Ebolainêñ Anôtô, kêsakinj aê gadêñ aôm gamêñ. Enj kêsôm gebe “Ôwi ñoc lau sinj sêna, gebe sênam sakinj aê anja gamêñ sawa, mago ôlic acgom, aôm tanjam warnu atom tagenj.” ¹⁷ Apômtau kêsôm tenj amboac tonec gebe “Ôlic acgom, aê janac bu, tanj kêpoac bu Nil nanj, ña tôc, tanj kamêğôm nanj, ma bu ênam tau ôkwi êtu dec. Binj tau êwaka aê sa e ôjala gebe aê Apômtau. ¹⁸ Ma i anja Nil oc sêmac êndu ma bu Nil tau ñabu ñasu êsa ma lau Aiguptu oc sendec bu ma sênôm atom.” ’ ” ¹⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsôm êndêñ Aron gebe ‘Ôkôc nêñ tôc ma ômêtôc lêmam êndêñ bu Aiguptuñja samob, êndêñ bu, tanj keseleñ nanj, to êndêñ busawa ma bu ñatorj to bu saboac, gebe bu samob ênam tau ôkwi êtu dec anja gamêñ Aiguptuñja samucgenj. Bu êtu dec anja suc to kupoc amboac tonanjenj.’ ”

²⁰ Mose agêc Aron sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu. Aron gêôc tôc sa ma gi bu, tanj kêpoac bu Nil nanj, Parao to nê sakinwaga samob sêlic. Ma bu samob, tanj kêpoac bu Nil nanj, gêjam tau ôkwi kêtû dec. ²¹ Ma i, tanj sêmoa bu Nil nanj, sêmac êndu, ma bu Nil ñasu kêsa e lau Aiguptu têtôm gebe sênôm bu anja bu Nil êtiam atom. Dec gêjam gamêñ Aiguptuñja samucgenj auc. ²² Mago lau mectomañ Aiguptuñja sêgôm gêñ tônê amboac tonanjenj ña nêj ñaclai kainj tenj. Amboac tonanj Paraoñ ñalêlôm ñadani gederj tònjenj ma enj kêkêñ tanja êsêagêcnêj binj atom kêtôm Apômtau kêsôm kwananjenj. ²³ Parao kêkac tau ôkwi kêsô nê andu gêja ma binj tonanj gêgôm nê ñalêlôm ñawapac kêsa atom. ²⁴ Ma lau Aiguptu samob sêgawê bu sênômja sêmoa bu Nil ñatali, gebe êsêac têtôm gebe sênôm bu Nil atom. ²⁵ Apômtau gi bu Nil ma gêñwapac tau gêc bêc 7.

8

Ôpoac ñagêñwapac

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsô ôndêñ Parao ôna ma ôsôm êndêñ enj gebe ‘Apômtaunê binj tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau sinj, gebe nasênam sakinj aê. ² Mago embe ondec ma ôwi êsêac sinj atom, go jakêñ ôpoac sêlênsôñ nêñ gamêñ samucgenj. ³ Ôpoac sênam bu Nil auc. Êsêac sêpi nêñ andu ma sêsô nêñ balêñ bêcña ma sênêc nêñ mê. Êsêac sêpi nêñ sakinwaga to nêñ lau samob nêñ andu. Êsêac sêsô nêñ ki apac polomja ñalêlôm to sênêc nêñ suc anğaluñ polomja. ⁴ Ôpoac oc sênğalab sêpi aôm to sêpi nêñ lau ma nêñ sakinwaga samob.” ’ ” ⁵ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsôm êndêñ Aron gebe ‘Ômêtôc lêmam to nêñ tôc êndêñ bu to busawa ma bu ñatorj ma ôkêñ ôpoac sênam gamêñ Aiguptuñja auc.’ ” ⁶ Amboac tonanj Aron kêmêtôc lêma gêdêñ Aiguptu ñabu samob ma ôpoac sêpi e sêjam gamêñ Aiguptuñja auc. ⁷ Mago lau mectomañja sêgôm gêñ tônê ña nêj ñaclai kainj tenj ma sêkêñ ôpoac sêpi gamêñ Aiguptuñja sêmêñ amboac tonanjenj.

⁸ Go Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gebe “Ateñ Apômtau gebe êkôc ôpoac su anja aê to ñoc lau ma jawi lau sinj nasêkêñ da êndêñ Apômtau.” ⁹ Mose kêsôm gêdêñ Parao gebe “Aê jatenj aôm gebe taôm ôsam bêc ôpoac sêwi aôm to nêñ andu samob sinja, go jatenj êtu aôm to nêñ sakinwaga ma nêñ launja. Ma ôpoac oc sêmoa bu Nil tagenj.” ¹⁰ Ma Parao kêsôm gebe “Elenja.” Mose kêsôm gebe “Binj, tanj aôm kôsôm nanj, oc ñanô êsa, ec ôjala gebe ñac tenj kêtôm Apômtau, aêacma Anôtô, gêmoa atomanô. ¹¹ Ôpoac oc sêwi aôm to nêñ andu ma nêñ sakinwaga to nêñ lau samob sinj. Êsêac oc sêmoa bu Nil tagenj.” ¹² Go Mose agêc Aron sêwi Parao sinj, ma Mose awa gêjac Apômtau kêtû ôpoacña, kêtôm tanj enj kêmasanj binj gêwiñ Parao nanj. ¹³ Ma Apômtau gêgôm kêtôm Mosenê binj. Ôpoac sêmac êndu anja andu to malacluj ma kôm. ¹⁴ Ma êsêac sêboa ôpoac sa totonj-totonj e ñasu kêpôñ popoc gêjam gamêñ samucgenj auc. ¹⁵ Mago gêdêñ tanj Parao kêsaê gebe gêñwapac kêlêwanj enj nanj, enj gêgôm nê ñalêlôm ñadani kêsa e kêkêñ tanja êsêagêcnêj binj atom kêtôm Apômtau kêsôm kwananjenj.

Kawanj ñagêñwapac

¹⁶ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsôm êndêñ Aron gebe ‘Ômêtôc nêñ tôc ma ôi nom ñakekop e êtu kawanj ênam gamêñ Aiguptuñja samucgenj auc.’ ” ¹⁷ Ma êsêagêc sêgôm amboac

tonaň. Aron kêmêôtôc lêma tonê tôc ma gi nom ñakekop, ma kawaň kêpi e gêňac ñamalac to bôc. Nom ñakekop samucgeň kêtú kawaň gêjam gamêň Aiguptuňja auc samucgeň. ¹⁸ Lau mectomaňja sêsaê gebe sêkêň kawaň amboac tonaň ja nêň ñaclai kairi tenj, mago sêgôm têtôm atom. Amboac tonaň kawaň gêjac têc ñamalac to bôc auc. ¹⁹ Ma lau mectomaňja sêsôm gêdêň Parao gebe “Anôtônê lêma ñakôm tonec.” Mago Paraoñê ñalêlôm ñadani kêsa e kêkêň taňa êsêagêcnêň biň atom kêtôm Apômtau kêsôm kwananjenj.

Danġuc ñagêňwapac

²⁰ Go Apômtau kêsôm gêdêň Mose gebe “Ôndi sa êndêň bêbêc kanucgeň ma ônsaê Parao êsa bu êna, go êsôm êndêň eň gebe ‘Apômtaunê biň tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau siň, gebe nasênam sakinj aê. ²¹ Ôlic acgom, embe ôwi ñoc lau siň atom, go jasakinj danġuc êpi aôm to nêma sakinjwaga ma nêma lau ma êsô nêma andu amboac tonaň. Ma danġuc tolêsob-tolêsob ênam lau Aiguptu nêň andu auc ma ênac têc nom, taň ñamalac sêmoa nanj, auc amboac tonaňjenj. ²² Êndêň bêc tonaň aê janġôm gamêň Gosen amboac tenj. Nôc lau sêmoa gamêň tonaň, tec danġuc tenj êmoa atom e ôjala gebe aê Apômtau gamoa gamêň tau ñalêlôm. ²³ Amboac tonaň aê jawa ñoc lau to nêma lau êkôc. Biň tonaň êsa êndêň eleyenja.” ’ ²⁴ Ma Apômtau gêgôm biň tonaň ñanô kêsa. Danġuc tolêsob-tolêsob kêsô Parao to nê sakinjwaga nêň andu. Ma gamêň Aiguptuňja samucgeň kêtap danġuc ñagêňwapac sa.

²⁵ Go Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gebe “Ajôc, akêň da êndêň nêma Anôtô anġa gamêň tonec.” ²⁶ Mago Mose kêsôm gebe “Biň amboac tonaň oc êtôm atom, gebe gêň, taň aêac oc akêň êtu da êndêň Apômtau, aêacma Anôtô, nanj, lau Aiguptu sêlic amboac gêň alôb-alôb. Ma aêac embe akêň gêň, taň lau Aiguptu sêlic amboac gêň alôb-alôb nanj, êtu da êsêac sêlic, oc têtuc aêac ña poc êndu atom me. ²⁷ Aêac asêlêň êtôm bêc têlêac asa gamêň sawa ana, go akêň da êndêň Apômtau, aêacma Anôtô, êtôm eň tau kêjatu aêac nanj.” ²⁸ Tec Parao kêsôm gebe “Aê jawi amac siň naakêň da êndêň Apômtau, amacnêma Anôtô, anġa gamêň sawa. Tagenj amac ana jaêcgeň atom. Awem ênac Apômtau êtu aêña.” ²⁹ Go Mose kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê jawi aôm siň jasa najatenj mec êndêň Apômtau gebe eleyenja danġuc tolêsob-tolêsob êwi Parao to nê sakinjwaga ma nê lau siň. Tagenj aôm ônsau aêac êtiam atom ma ôngaminj lau gebe sêkêň da êndêň Apômtau nec atom.” ³⁰ Ma Mose kêsa anġa Paraoñê jaketenj mec gêdêň Apômtau. ³¹ Ma Apômtau gêgôm biň, taň Mose ketenj nanj, ñanô kêsa ma kêkôc danġuc tolêsob-tolêsob su anġa Parao to nê sakinjwaga ma nê lau nêň. Danġuc tenj gêmoa kêtiam atom. ³² Mago Parao gêgôm nê ñalêlôm ñadani kêsa kêtiam ma gêwi lau siň atom.

9

Bôc têtap gêňwapac sa

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêň Mose gebe “Ôsô ôndêň Parao ôna ma ôsôm êndêň eň gebe ‘Apômtau, Ebolainêň Anôtô, nê biň tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau siň, gebe nasênam sakinj aê. ² Ôlic acgom aôm embe ondec gebe ôwi êsêac siň ma ôkôc êsêac tôň ñapanj, ³ go Apômtau lêma ênac aômniêma bôc, taň sêmoa kôm nanj, hos to donġi ma kamele to bulimakao ma domba. Samob têtap gêmac sec kairi tenj sa. ⁴ Ma Apômtau êwa lau Israel to Aiguptu nêň bôc êkêc, ma lau Israel nêň bôc tenj êmac êndu atom.” ’ ⁵ Ma Apômtau kêkêň noc ma kêsôm gebe “Eleyenja Apômtau gebe êngôm biň tau ñanô êsa anġa gamêň tonec.” ⁶ Ma eleyenja Apômtau gêgôm gêň tau. Lau Aiguptu nêň bôc samob sêmac êndu, mago lau Israel nêň bôc tenj gêmac êndu atom. ⁷ Ma Parao kêsakinj lau gebe sênac lau Israel nêň bôc kêsi ma êsêac sêlic gebe nêň bôc tenj gêmac êndu atom. Mago Paraoñê ñalêlôm ñadani kêsa ma gêwi lau siň atom.

Kamocmatu ñagêňwapac

⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêň Mose agêc Aron gebe “Akôc ñagasi anġa ki ano gêňja êsêp amagêc lemema ma Mose êpalip gêň tau êpi umboň ma Parao êlic. ⁹ Ñagasi tau oc ênam tau ôkwi êtu kekop ênam gamêň Aiguptuňja samucgeň auc e êngôm kamocmatu ênam ñamalac to bôc nêň ôlinj auc anġa gamêň Aiguptuňja samucgeň, ma kamocmatu tau êu lasê e êtu kamoc.” ¹⁰ Amboac tonaň êsêagêc sêkôc ñagasi tau ma sêkô Parao lanġônêma. Ma Mose kêpalip kêpi umboň e ñamalac to bôc têtap kamocmatu sa, tec kamocmatu tau gêu lasê e kêtú kamoc. ¹¹ Lau mectomaňja têtôm gebe sêkô Mose lanġônêma atom, gebe kamocmatu gêjam êsêac auc kêtôm gêjam lau Aiguptu ñagêdô samob auc. ¹² Mago Apômtau gêgôm Paraoñê ñalêlôm ñadani kêsa e kêkêň taňa êsêagêcnêň biň atom kêtôm Apômtau kêsôm gêdêň Mose kwananjenj.

Komroc ñagêňwapac

¹³ Go Apômtau kêsôm gêdêň Mose gebe “Ôndi êndêň eleyen bêbêc kanucgeň ma ôkô Parao lanġônêma ma ôsôm êndêň eň gebe ‘Apômtau, Ebolainêň Anôtô, nê biň tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau siň gebe nasênam sakinj aê. ¹⁴ Gebe galoc aê oc jasakinj ñoc gêňwapac samob êkôninj nêma ñalêlôm to nêma sakinjwaga ma nêma lau e ôjala, gebe ñac tenj kêtôm aê gêmoa nom

atomanô. ¹⁵ Wanêcgej aê embe jaôc lemoc sa ma janac aôm to nê m lau nja gêmac sec, oc galoc amac ananja anja nom su. ¹⁶ Mago aê gasej aôm su atom, gebe jatôc nroc njaclai êndên aôm ma janjôm nroc njaê njawae êsa êtu tapa anja nom samucgej. ¹⁷ Aôm kotoc taôm sa gêdên nroc lau njapan ma gôwi êsêac siñ atom. ¹⁸ Ôlic acgom, elenja njaockatu amboac tonec aê jakên kompoc ênac kapôênanô. Gêdên têm, taj Aiguptu kêsa e mênjgêdên galoc kompoc amboac tonaj géjac kêsêp Aiguptu atomanô. ¹⁹ Amboac tonaj ôsakin njawae gebe nê m bôc samob to gên samob, taj gêmoa kôm nanj, sêlamu gadê tej, gebe kompoc oc ênac njamalac to bôc samob, taj sêmoa kôm ma nêj gadê masi nanj, sêmac êndu.” ” ²⁰ Go Paraoê sakinjwaga njagêdô, taj têtêc Apômtaunê bin nanj, sêkên nêj gênôma to nêj bôc sêc jasêlamu nêj andu. ²¹ Mago êsêac, taj Apômtaunê bin kepej nêj njalêlôm atom nanj, dedec nêj gênôma to nêj bôc gacgej sêmoa kôm.

²² Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ômêtôc lêmam êndên undambê gebe kompoc ênac êpi njamalac to bôc ma gên kômja anja gamên Aiguptuja samucgej.” ²³ Go Mose kêmêtôc lêma totôc gêdên undambê, ma Apômtau kékên wapap to kompoc géjac ma ôsic kékac kêsêp nom gêmên. Ma Apômtau kékên kompoc géjac gamên Aiguptuja. ²⁴ Kompoc géjac ma ôsic kékac gé tôngej kêsêp kompoc njalêlôm. Gêdên têm samob, taj njamalac Aiguptuja sêbin tauj tôn têtû lau-m kapôên nanj, kompoc kapôênanô amboac tonaj géjac atomanô. ²⁵ Kompoc kêtuc gên samob, taj gêmoa kôm nanj, anja gamên Aiguptuja samucgej. Géjac njamalac to bôc kêtômgej ma géjac gên kômja samob to kêtuc ka samob, taj kékô kôm nanj, tulu. ²⁶ Gamên Gosen tagej, taj lau Israel sênjôn nanj, tec kompoc kêsêp atom.

²⁷ Go Parao kêsakin bin gêdên Mose agêc Aron gebe sêmên ma kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Aê gagôm sec gêdên njasawa tonec. Apômtau en njaç gêdên ma aê to nroc lau agôm gên keso. ²⁸ Aten Apômtau gebe wapap to kompoc êmbacnê, géjac kêtômgaç. Aê gabe jawi amac siñ ana, amac oc amoa tonec baliñanô atom.” ²⁹ Mose kêsôm gêdên enj gebe “Endên taj jawi malac siñ su, go jalam lemoc êndên Apômtau, ma wapap êmbacnê ma kompoc ênac êtiam atom, ec ôjala gebe Apômtau kêtû nom njatau. ³⁰ Mago aê kajala gebe aôm to nê m sakinjwaga atêc Apômtau Anôtô atom tagej.”

³¹ (Kompoc gesen gên kômja, taj kêtû gagwej nanj su, ³² gên kômja njagêdô, taj kêpoa atom tagej nanj, gêjanja atom.)

³³ Amboac tonaj Mose kêsa anja Paraoê jagêwi malac siñ ma gêlam lêma gêdên Apômtau, tec wapap to kompoc gébacnê, ma kom kêsêwa kêsêp nom kêtiam atom. ³⁴ Gêdên taj Parao gêlic gebe kom to kompoc ma wapap gébacnê nanj, enj gêgôm sec kêtiam ma enj tau to nê sakinjwaga sêgôm nêj njalêlôm njadani kêsa. ³⁵ Amboac tonaj Paraoê njalêlôm njadani ma gêwi lau Israel siñ atom kêtôm Mose kêsôm kwananjen gêjam Apômtau awa.

10

Wagô njagênjwapac

¹ Su, go Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ôsô ôndên Parao ôna gebe aê gagôm enj to nê sakinjwaga nêj njalêlôm njadani kêsa gebe jatôc nroc gênjalô tonec nja êndên êsêac ² ma gagôm gên tau gebe aôm ônac minj êndên latômi ma dêbômi sênj aê gagôm lau Aiguptu têtû meloc to gagôm gênjsega kainj tej anja êsêacnêj gebe amac ajala gebe aê Apômtau tau.”

³ Amboac tonaj Mose agêc Aron sêsôc dêdên Parao sêja ma sêsôm gêdên enj gebe “Apômtau, Ebolainên Anôtô, nê binj tau tonec gebe ‘Aôm gobe ônac jao taôm e êndên ondocgej, go ômbu taôm êndên aê. Ôwi nroc lau siñ gebe nasênam sakinj aê. ⁴ Ôlic acgom, aôm embe ondec ma ôwi nroc lau siñ atom, go elenja aê jakên wagô êsa nê m gamên. ⁵ Gên tau ênac têt nom auc e talic nom sapu. Wagô êniñ gêpi, taj kompoc gesen su atom nanj, to êniñ nê m ka samob, taj kékô kôm nanj. ⁶ Gên tau êniñ aôm to nê m sakinjwaga ma lau Aiguptu samob nêj andu e êlôc. Gêdên têm, taj tamami to dêbômi sênjôn gamên tonec e mênjgêdên galoc êsêac sêlic gên amboac tonaj tej atomanô.’ ” Go Mose kékac tau ôkwi ma kêsa géja.

⁷ Ma Paraoê sakinjwaga sêsôm gêdên enj gebe “Njaç tonec êtu aêac tamoa jageo njamôkê e enden ondocgej. Ôwi lau tau siñmanj nasênam sakinj Apômtau, êsêacnêj Anôtô. Aiguptu gêjanja nec aôm nê m kauc kêsa atom me.” ⁸ Amboac tonaj êsêac sêkôc Mose agêc Aron sêmu dêdên Parao sêja, ma Parao kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Ana anam sakinj Apômtau, amacnê m Anôtômanj. Mago asa lau oc sêna.” ⁹ Ma Mose kêsôm gebe “Aêac oc ana toma lau wakuc ma lau njanô, toma latunjo to njaç ma toma bulimakao to domba, gebe aêac alic Apômtaunê om.” ¹⁰ Parao kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Apômtau êwiñ amacmanj, mago aê jawi amac tonê m lau ma nê m gôlôac njasec-njasec siñ atom. Binj tonec gêc awê, gebe amac taêm gêjam binj sec gêc nê m njalêlôm. ¹¹ Masianô. Amac njacwaga taômgej ana ma anam sakinj Apômtau, gebe binj tonec tec abe anjôm.” Ma sesoc êsêagêc sêsa anja Parao sêja.

¹² Go Apòmtau kêsóm gédêñ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êpi gamêñ Aiguptuñja gebe wagô êsa gamêñ Aiguptuñja êmên ma êniñ gêñ tolaun samob, tanj kompoc gesen su atom nanj.”
¹³ Amboac tonanj Mose kêmêtôc nê tôc kêpi gamêñ Aiguptuñja ma Apòmtau kêkêñ mu kêsêlêñ anja gamêñ oc kériña kêsa gamêñ tau gédêñ oc samuc tonanj ma gêbêc samuc tonanj. Ma ñagelen mu tau kejon wagô gêmêñ. ¹⁴ Ma wagô gêjam nom Aiguptuñja auc samucgenj ma gêjac têc gamêñ Aiguptuñja auc samucgenj. Lau tenj sêlic wagô totonj-tonoj amboac tonanj su atomanô me oc sêlic tenj êtiam atom amboac tonanjenj. ¹⁵ Gêñ tau gêjac têc nom auc samucgenj e jecôma ma genj gamêñ ñagêñ matac samob to kanjanô, tanj kompoc gesen su atom nanj, e gêbacnê Ka to gêñ kômña anja gamêñ Aiguptuñja ñalaunj gêjaña samucgenj. ¹⁶ Go Parao kêkalem Mose agêc Aron kêkacgenj ma kêsóm gebe “Aê gagôm sec gédêñ Apòmtau, amacnêm Anôtô, ma gédêñ amagêc. ¹⁷ Tec galoc gabe jatenj amagêc gebe asuc ñoc sec ôkwi tagenj tecenec êwiñ, gebe atenj Apòmtau, amacnêm Anôtô, ma êkoc gêñwapac tonec su anja aê, gebe janaña atom.” ¹⁸ Go Mose kêsa anja Paraoñê jaketenj Apòmtau. ¹⁹ Ma Apòmtau gêjam mu ôkwi e kêsêlêñ kapôên kêsa anja gamêñ oc kêsêpña. Mu tonanj kejon wagô sa ma kêbalinj kêsêp Gwêckoc gêja e wagô tenj gêmoa gamêñ Aiguptuñja kêtiam atom. ²⁰ Mago Apòmtau gégôm Paraoñê ñalêlôm ñadani kêsa ma enj gêwi lau Israel sinj atom.

Gêsunbôm ñagêñwapac

²¹ Go Apòmtau kêsóm gédêñ Mose gebe” Ômêtôc lêmam êpi umbonj gebe gêsunbôm êkôm gamêñ Aiguptuñja auc e lau têtôm gebe sêmoasac gêsunbôm tau.” ²² Ma Mose kêmêtôc lêma kêpi umbonj e gêsunbôm ñadani sec kêkôm gamêñ Aiguptuñja samucgenj auc kêtôm bêc têlêac. ²³ Lau Aiguptu sêlic tauñ sapu ma dêdi anja malenj atom kêtôm bêc têlêac. Mago lau Israel samob têtap ñawê sa anja nêñ gamêñ. ²⁴ Go Parao kêkalem Mose ma kêsóm gebe “Anam sakinj Apòmtau. Nêm ñapalêo to ñac sêwiñ amac, tagenj nêm bulimakao to domba gacgenj sêmoa tonec.” ²⁵ Mago Mose kêsóm gebe “Amboac tonanj aôm taôm ôkêñ bôc gebe akêñ êtu da to daja êndêñ Apòmtau, aêacma Anôtô. ²⁶ Aêacma bulimakao samob sêwiñ aêacmanj, ñatenj êmoa tonec atom, gebe aêac ajalinj ñagêdô sa êtu anam sakinj Apòmtau, aêacma Anôtôña. Aêac ajam kauc anam sakinj Apòmtau ña gêñ ondoc. Aêac aôm lasê gamêñ tau su acgom, go ajala.” ²⁷ Ma Apòmtau gégôm Paraoñê ñalêlôm ñadani kêsa ma enj gêwi êsêac sinj atom. ²⁸ Go Parao kêsóm gédêñ Mose gebe “Ôêc su. Ôlic taôm gebe ôlic aê lanjôcanô êtiam atom. Êndêñ bêc ôlic aê lanjôcanô êtiamña, aôm oc ômac êndu.” ²⁹ Mose kêsóm gebe” Aôm kôsômgaç. Aê oc jalic aôm lanjômanô êtiam atom.”

11

Namêc samob sêmâc êndu ñapuc

¹ Go Apòmtau kêsóm gédêñ Mose gebe “Aê gabe jakêñ gêñwapac tagenjenj êwiñ êkôninj Parao to Aiguptu. Tonec êmbacnê, go êwi amac sinj. Embe êwi amac sinj, go êjanda amac aêc gacgenj ana. ² Galoc ôsôm êndêñ nêm lau gebe ñacwaga samob tetenj nêñ lau sacgêdô gédêñ tauñña to lauo samob tetenj nêñ lauo sacgêdô gédêñ tauñña gebe sêkêñ gêlôn silber to gold êndêñ êsêac.” ³ Ma Apòmtau gégôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ñajam. Ma Mose tau amboac tonanj. Paraoñê sakinjwaga to lau tau sêlic enj amboac ñac towae kapôên anja gamêñ Aiguptuñja.

⁴ Ma Mose kêsóm gebe “Apòmtaunê binj tau tonec gebe Êndêñ êmbêc êna lugenj, go aê jasêlêñ janac laoc gamêñ Aiguptuñja. ⁵ Ma gamêñ Aiguptuñja ñagêñ ñamêc samob sêmâc êndu. Janac m anja Paraoñê ñacsêga, tanj oc êngônj Paraoñê lêpônj kinña nanj, e êndêñ sakinjwagao, tanj kêlêsa polom popoc nanj, nê ñacsêga. Ma bôc ñamêc samob sêmâc êndu amboac tonanjenj. ⁶ Lau oc têtanj tanjiboa kapôênjanô amboac têtanj gêmurña atom ma oc têtanj êtiam amboac tonec atomanô. ⁷ Mago lau Israel amboac tenj. Kêam tenj oc êkêñ Iêsu ñamalac to bôc atom, gebe ajala Apòmtau gêwa lau Aiguptu to lau Israel kêkôc. ⁸ Go nêm sakinjwaga samob tonanj sêsêp sêndêñ aê sêmêñ ma sewec êndêñ aê ma sêsôm gebe ‘Ôkoc taôm sa ma nêm lau samob sêndanjuc aôm.’ Su, go jawi gamêñ sinj.” Ma Mose kêsa anja Paraoñê totêtac ñandanj kapôênjenj gêja. ⁹ Go Apòmtau kêsóm gédêñ Mose gebe “Parao oc êkêñ tanja aômniêm binj atom e aêñoc gêñtalô êtu taêsam anja gamêñ Aiguptu acgom.”

¹⁰ Mose agêc Aron sêgôm gêñtalô samob tonanj ñai sêkô Parao lanjônêñña. Ma Apòmtau gégôm Paraoñê ñalêlôm ñadani kêsa ma gêwi lau Israel sinj anja nê gamêñ atom.

12

Binj Pasanja

¹ Ma Apòmtau kêsóm gédêñ Mose agêc Aron anja gamêñ Aiguptuñja gebe ² “Ajôn tonec êtu nêm ajôn samob ñamata. Amac anac m nêm Jala ña ajôn ñamata tonanj. ³ Asôm êndêñ Israelnêñ gôlôac gebe Êndêñ ajôn tonec ñabêc 10 ñacwaga samob sêkôc domba ñalatu tagenj-tagenj êtôm nêñ gôlôacmôkêgenj, sêkôc domba tagenj-tagenj êtôm andugenj. ⁴ Ma lau andu tenjña

embe nêj tonj saun, nanj têtôm gebe sêniñ domba ñalatu tej e êmbacnê atom, go êsêac to lau, tanj sêngôñ mênjbanj tauñ nanj, sêpi tagen, ec têtôm gebe sêniñ domba ñalatu tau. Lau tau nêj namba êtôm gebe sêniñ domba ñalatu tej e êmbacnê. ⁵ Aômnêm domba ñalatu tau ñageo tej ênêc atomanô. Ôkôc kapoac tej ñajala tagen. Ôkôc domba me noniñ ñalatu tej. ⁶ Ajop bôc ñalatu tau e êndên ajôñ tonec ñabêc 14. Êndên ñabêc tonaj ñaêtula Israelnên gôlôac samob sêmbuc nêj domba ñalatu êtômgenj. ⁷ Go sêkôc ñadec ñagêdô nasênsê êpi andu, tanj sêngôñ ma sêniñ gên nanj, ñasagintêkwa sacgêdôña to kagêbôc. ⁸ Êsêac sêpac domba ma sêniñ êndên êmbêc tonaj êwiñ polom ñaluc to gêngaga ñamakic. ⁹ Anij bôc tau matac atom ma ano êsêp ku, go anij atom amboac tonanjen. Apacgenj ma anij. Apac samucgenj, ñamôkê to ñaakainj ma ñatê. ¹⁰ Ma andec ñapopoc ênêc e eleñña lasê atom. Ñagêdô embe ênêc, go akênj ja êniñ su. ¹¹ Anij gênj tau ñalênj amboac tonec gebe Ajandij nêm ômbinjak to asô atapa ma amênngôm tôc ma anij gên ñagaôgenj. Moasiñ tonaj kêtû Apômtaunê Pasa. ¹² Êndênj êmbêc tonaj aê jasêlênj janac laoc gamênj Aiguptunja ma janac gênj ñamêc samob êndu, ñamalac ma bôc. Ma aê jamêtôc Aiguptunênj anôtôï samob. Aê Apômtau. ¹³ Dec, tanj ansê êpi nêm andu nanj, êtu amacnêm ñabelo. Embe jalic, oc jaôc lêlêc amac. Êndênj tanj janac Aiguptu nanj, gênjwapac tej êpi amac to enserj amac su atom.

¹⁴ “Bêc tonajj êtu amacnêm bêc taêm ênamña ma amac alic bêc tau amboac Apômtaunê om tej. Binj tonajj êtu amacnêm gôlôac to nêj gôlôac nêj ñagôlinj tej ênêc endenj tônjenj. ¹⁵ Amac anij polom ñaluc êtôm bêc 7. Êndênj bêc ñamataña amac akôc jist su anja nêm andu, gebe ñac tej embe êniñ polom tojist êndênj bêc ñamataña to bêc êtu 7ña ñasawa, nanj têtinj ejj su anja Israelnênj. ¹⁶ Êndênj bêc ñamataña gôlôac dabujj sêkac sa. Ma êndênj bêc êtu 7ña gôlôac dabujj sêkac sa êtiâm. Êndênj bêc tonajj lau tej sênâm kôm atom, kôm amansanj gênj anijñanja tagenj, tec êtôm gebe anam. ¹⁷ Ma amac matem êndinj Om Polom Ñalucña ñapep, gebe êndênj bêc tonanjenj aê jawê amacnêm tonj samob sêwi Aiguptu sinj, tec amacnêm gôlôac to nêj gôlôac matenj êndinj bêc tonajj êtu nêm om. Binj tonajj êtu ñagôlinj tenjenñanja tej. ¹⁸ Êndênj ajôñ ñamataña ñabêc 14 ñaêtula amac anij polom ñaluc ñapanj e êndênj ajôñ tonajj ñabêc 21 ñaêtula. ¹⁹ Êndênj bêc 7 tonajj jist ñagec ênêc amacnêm andu atom. Ñac jaba tej me Israel tauñ nêj ñac tej embe êniñ polom tojist, nanj têtinj ejj su anja Israelnênj gôlôac. ²⁰ Anij gênj tojist tej atom, anij polom ñalucgenj anja nêm andu samob.”

²¹ Go Mose kêkalem Israelnênj laumata samob ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ajalinj domba ñalatu sa êtôm nêm gôlôacgenj ma ambuc domba Pasaña. ²² Akôc sôbolec ôndôc tej ma asac tônj êsêp dec, tanj êpoac laclu nanj, go ansê ñadec êpi kagêbôc to sagintêkwa sacgêdôña. Amacnêm tej êsa nê andu ñasacgêdô êna atom e eleñña lasê. ²³ Gebe Apômtau êsêlênj ênac laoc gamênj gebe ênac Aiguptu. Embe êlic dec anja kagêbôc to sagintêkwa sacgêdôña, go êoc lêlêc sacgêdô tonaj ma êkô anjela sinjña auc gebe êsô nêm andu êna ma ênac amac atom. ²⁴ Sakinj tonaj amac matem êndinj êtu ñagôlinj tenjenñanja tej êndênj amac to nêm gôlôac wakuc. ²⁵ Ma amac embe aô lasê gamênj, tanj Apômtau gebe êkênj êndênj amac amboac gêjac mata su nanj, go ajop sakinj dabujj tonaj. ²⁶ Ma amacnêm gôlôac embe têtû kênac amac gebe ‘Sakinj dabujj tau ñam amboac ondoc,’ ²⁷ go asôm êndênj êsêac gebe ‘Pasa ñada, tanj akênj êndênj Apômtau nanj tonec. Da tau ñam gebe Ejj gêoc lêlêc lau Israel nêj andu anja Aiguptu. Gêdênj tanj gêjac Aiguptu nanj, ejj gêjam aêacnênj andu kêsî.’ ” Ma lau sewec to tetenj mec gêdênj Apômtau.

²⁸ Go lau Israel sêja ma sêgôm binj, tanj Apômtau kêjatu gêdênj Mose agêc Aron nanj, ñanô kêsâ.

Gênjwapac ñamuña. Ñamêc sêmac êndu

²⁹ Gêdênj gêbêcauc gêja lu Apômtau gêjac launênj ñacsêga samob êndu anja gamênj Aiguptunja. Ejj gêjac Paraoñê ñacsêga, tanj êwê kainj ênê lêpônj kinja to ñac kapoacwalôña, tanj gêngôñ gêsuj kapoacwalôña nanj, nê ñacsêga ma bôc ñamêc samob. ³⁰ Ma Parao to nê sakinjwaga ma lau Aiguptu samob dêdi sa gêdênj gêbêc ma tanjiboa kapônj kêpi anja Aiguptu gebe ñacmatê sêc kêtôm andu samobgenj. ³¹ Ma gêdênj gêbêc tonanjenj Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Andi ma aêc ana. Amagêc to lau Israel awi ñoc lau sinj. Aêc su naanam sakinj Apômtau amboac asôm. ³² Akôc nêm domba to bulimakao sêwiñ amac êtôm asôm ma ana. Ma atenj Apômtau gebe ênam mec aê amboac tonanjenj.”

³³ Lau Aiguptu sêkac lau Israel gebe sêwi gamênj sinj ñagaôgenj gebe sêsôm gebe “Êsêac embe sêwi aêac sinj atom, go aêac samob tamac êndu.” ³⁴ Amboac tonajj lau Israel sêsabanj nêj suc topolom ñaluc matac kêsêp nêj ñakwê ma sêbic sa sebe sêsêlênj. ³⁵ Lau Israel sêgôm kêtôm Mose kêsôm gêdênj êsêac ma tetenj Aiguptu, tec sêkênj gêlônj silber to gold ma ñakwê gêdênj êsêac. ³⁶ Ma Apômtau gêgôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ñajam e sêkênj gênj, tanj Israel tetenj nanj, gêdênj êsêac. Tec lau Israel sêjangô gênj su anja lau Aiguptu nêj.

Lau Israel sêwi Aiguptu sinj

³⁷ Ma lau Israel dêdi anġa Rameses sêsêlêj sêja Sukot. Êsêacnêj namba amboac 600,000, mago sêsa lauo to nêj gôlôac sa sêwiñ atom. ³⁸ Ma lau jaba taêsam sêwiñ êsêac, ma domba to bulimakao totonj-totonj sêwiñ amboac tonanġen. ³⁹ Ma lau Israel sêkôc polom matac, tanj sêmasanj anġa Aiguptu nanj, anġa nêj suc ma sêpac polom ñaluc. Polom tau ñaluc gebe lau Aiguptu sesoc êsêac, tec nêj ñasawa sêkên jist êsêpñja masi. Êsêac sêmasanj ġêj sêniñ anġa intênanġa ġêwiñ atom amboac tonanġen.

⁴⁰ Lau Israel sêñġônj Aiguptu kêtôm jala 430. ⁴¹ Ma ġêdêj bêc jala 430 ġêbacnêja solopġen Apômtaunê lau samob sêwi gamêj Aiguptunġa sinj. ⁴² ġêdêj ġêbêc tonanj Apômtau ġêjam jali ma ġêwê êsêac sêsa anġa Aiguptu sêja. Kêtu tonanġa lau Israel nêj gôlôac to nêj gôlôac samob sênam jali êndêj êmbêc tonanj ma taêj ênam Apômtau.

12:43–13:16 Anġa ñasêbu tonec binjsu sêlic om Pasa to om Polom ñalucnġa ñapepñja ġêc. Binjsu ñaġêdô kêkanônj lau Israel nêj ñapalê ñamêc to nêj bôc kapoac ñamêc Anôtô ġêwa sa ġêdêj êsêac gebe ñamêc tau têtû ênê ġêj.

13

Tao majanj to tao ja

¹⁷ ġêdêj tanj Parao ġêwi lau Israel sinj nanj, Anôtô ġêwê êsêac sêsa lau Pilisti nêj gamêj ñaintêna atom. Intêna tau tonanj dambê, mago Anôtô taê ġêjam gebe lau embe sêndac sinj, oc moae sêkac tanj ôkwi sêmu sêna Aiguptu êtiam. ¹⁸ Tec Anôtô ġêwê lau sêsa intêna gamêj sawanġa sepej ġwêkoc sêja. Lau Israel dêdi anġa Aiguptu tonêj laukasapġen. ¹⁹ Ma Mose kêkôc Josepnê ñatêkwa ġêwiñ kêtôm Josep kêtôc lêma na kêmasanj binj ġêdêj lau Israel gebe “Anôtô oc ênam amac kêsi. Êndêj tonanj amac akôc ñoc ñatêkwa anġa tonec êwiñ.” ²⁰ Ma êsêac sêwi Sukot sinj sasê bec anġa Etam, tanj ġêc gamêj sawa ñamagê nanj. ²¹ Ma Apômtau kêsêlêj ġêmunj êsêac ġêmoa tao majanj ñalêlôm ġêdêj ocsalô gebe êwê êsêac ma ġêdêj ġêbêc ġêmoa tao ja ñalêlôm gebe êpô êsêac e têtôm gebe sêsêlêj êndêj ocsalô ma êndêj êmbêc. ²² Tao majanj kêsêlêj ġêmunj ġêdêj ocsalô ma tao ja ġêdêj ġêbêc ñapanġen.

14

Lau Israel selom ġwêkoc

¹ Go Apômtau kêsôm ġêdêj Mose gebe ² “Ôsôm êndêj lau Israel gebe sêkac tauñ ôkwi sêmu sêna Pihahiroto nasê bec anġa gamêj, tanj ġêc Migdol to ġwêc ñasawa êkanônj Balsepo nanj. Aê bec êkanônj malac tonanj anġġônj ġwêctaligen. ³ Parao oc taê ênam gebe lau Israel sêlêsa sêmoa ma gamêj sawa oc kêlênsônj êsêac. ⁴ Go aê janġôm Paraoñê ñalêlôm ñadani êsa e êjanda êsêac. Go jaku Parao to nê sinjwaga samob tulu e ñoc ñawasi êsa. Ma lau Aiguptu oc sêjala gebe aê Apômtau.” Ma êsêac sêġôm amboac tonanj.

⁵ ġêdêj tanj sêjac minj ġêdêj kinj Aiguptunġa gebe lau Israel sêc sêja nanj, Parao to nê sinjwaga nêj ñalêlôm ġêjam tau ôkwi ma taêj ġêjam binj tenj kêpi Israel. Ma êsêac sêsôm gebe “Aêc dagôm asagenj tonec, tec dawi Israel sinj e sêjam sakinj aêc kêtiam atom.” ⁶ Amboac tonanj Parao kêjatu gebe sêmansanj kareta sinj ma kejonj nê sinjwaga sa sêwiñ enj. ⁷ Enj kêkôc kareta sinj 600, tanj tau kêjalinj sa nanj, to kareta ñaġêdô samob, tanj kêtap sa anġa Aiguptu nanj, ma kêkêj sinjwaganêj laumata sêpi kareta tonanj kêtômġen. ⁸ Ma Apômtau ġêġôm kinj Aiguptunġa Parao nê ñalêlôm ñadani kêsa e kêjanda lau Israel, tanj sêsa anġa Aiguptu sêja toolinj kêpigenj. ⁹ Lau Aiguptu sêjanda êsêac ma Aiguptunêj hos to kareta ma lau, tanj sêñġônj hos ñaô nanj, to sinjwaga samob jasêoc lêlêc lau Israel, tanj sê nêj bec sêñġônj ġwêctaligen anġa Pihahiroto kêkanônj Balsepo.

¹⁰ ġêdêj tanj Parao kêdabinj êsêac nanj, lau Israel sêoc matenjanô sa ma sêlic lau Aiguptu sêsêlêj sepej êsêacġen, ma êsêac têtêc tauñ ñanô. Ma lau Israel têtanj ġêdêj Apômtau. ¹¹ Ma êsêac sêsôm ġêdêj Mose gebe “Amboac ondoc, sêô masi anġa gamêj Aiguptunġa, tec ġôwê aêac asa amêj gebe amac êndu anġa gamêj sawa nec me. Aôm ġôġôm aêac amboac ondoc, tec ġôwê aêac awi Aiguptu sinj nec. ¹² Aêac amoa Aiguptugenj, tec asôm binj tonec ġêdêj aôm gebe ‘Ondec aêac, aêac abe anam sakinj lau Aiguptu.’ Anam sakinj Aiguptu tec ñajam kêlêlêc amac êndu anġa gamêj sawanġa su. Aêac asôm binj tonanj atom me.” ¹³ Ma Mose kêsôm ġêdêj lau gebe “Atêc taôm atom, akô ñajanġa, go alic Apômtau ênam amac kêsi ñakôm, tanj gebe ênam êndêj ocsalô tonec êtu amacnġa nanj. Lau Aiguptu, tanj ocsalô tonec alic êsêac nanj, oc alic êsêac êtiam atom. ¹⁴ Apômtau oc ênac sinj êjô amac su ma amac taôm amoa gamêj êmacġenj.”

¹⁵ Go Apômtau kêsôm ġêdêj Mose gebe “Aôm ġômôêc aê kêtû asagenj. Ôsôm êndêj lau Israel gebe sêndi sêsêlêj. ¹⁶ Ôc nêñ tôc sa to ômêtôc lêmam êsa ġwêc ma ôwa êkôc gebe lau Israel sêsêp ma sêsêlêj gamêj kelenġen. ¹⁷ Ma aê janġôm lau Aiguptu nêj ñalêlôm ñadani êsa e sêsêp sêndanġuc êsêac, go janġôm ñoc ñawasi êsa jaku Parao to nê sinjwaga samob ma nê

kareta to lau, tanj sêngôñ hos ñað nanj tulu. ¹⁸ Aê embe janğôm ñoc ñawasi êsa jaku Parao to nê kareta ma nê lau, tanj sêngôñ hos ñað nanj, tulu su, go lau Aiguptu sêjala gebe aê Apômtau.”

¹⁹ Go Anôtônê anjela, tanj kêsêlêñ gêmuj lau Israel nêñ tonj nanj, gêwi mala sinj jakêdaguc êsêac. Ma tao majanj gêwi nêmja sinj jakêkô êsêac dêmôênmuja, ²⁰ ma genj lau Aiguptu nêñ tonj to Israelnêñ tonj gêngic. Ma tao majanj tau kêkêñ gêsunjbôm ma tonj luagêc têtap taurj sa atom gêdêñ gêbêcauc samuc tonanj.

²¹ Go Mose kêmêtôc lêma kêsa gwêc ma Apômtau kêkêñ mu gêbuc anja gamêñ oc kêpiña gêdêñ gêbêc samuc tonanj ma gêgôm gwêc ñakelenj kêsa. Enj gêwa gwêc kêkôc, ²² ma lau Israel sêsêp gwêc ñalêlôm jasêsêlêñ sêmoa gamêñ ñakelenj. Ma gwêc tau gêlêc sa kêtôm tunjbôm kêkô makenj-makenj. ²³ Lau Aiguptu sêjanda êsêac ma Paraonê hos samob to nê kareta sinja ma nê lau, tanj sêngôñ hos ñað nanj, têdaguc êsêac sêsêp gwêc ñalêlôm sêja. ²⁴ Gêu bônj kêsa ma Apômtau, tanj gêmoa tao majanj to tao ja ñalêlôm nanj, kêtuc kêninj kêsêp lau Aiguptu nêñ tonj ma kêlênsônj êsêac. ²⁵ Enj gêbôc nêñ kareta auc e kareta kêsêlêñ ñawapac sec. Tec lau Aiguptu sêsôm gebe “Taêc lau Israel sumanj, gebe Apômtau tau gêjac sinj gêdêñ aêac gêjô êsêac.”

²⁶ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êsa gwêc gebe gwêc êjô tau mala ma ênsalê lau Aiguptu to nêñ kareta sinja ma nêñ lau sêngôñ hos ñaðña auc.” ²⁷ Amboac tonanj Mose kêmêtôc lêma kêsa gwêc, tec gêdêñ gelenj mata gwêc gêjô tau mala kêtiam. Lau Aiguptu, tanj sêc su nanj, sêlêti sêsêp gwêc ñalêlôm ma Apômtau kêkêñ gwêc kêsâlê lau Aiguptu auc. ²⁸ Gwêc gêjô tau mala ma kêmakop Paraonê kareta to lau sêngôñ hos ñaðña ma nê tonj samob, tanj têdaguc lau Israel sêsêp gwêc sêja nanj. Êsêacnêñ tenj gêmoa kêtiam atom. ²⁹ Mago lau Israel sêsêp gwêc jasêsêlêñ sêmoa gamêñ ñakelenj. Gwêc tau gêlêc sa kêtôm tunjbôm kêkô makenj-makenj.

³⁰ Gêdêñ bêc tonanj Apômtau gêjam lau Israel kêsi anja lau Aiguptu lemenj ñalêñ tonanj. Ma lau Israel sêlic lau Aiguptu nêñ ñacmatê sêc ambêô. ³¹ Ma lau Israel sêlic kôm kapôênj, tanj Apômtau gêjam gêdêñ tanj gesenj lau Aiguptu su nanj, e têtêc Apômtau. Ma êsêac sêkêñ gêwinj Apômtau to nê sakinwaga Mose.

15

¹ Go Mose to lau Israel sêjam wê tonec gêdêñ Apômtau gebe

“Aê gabe janam wê êndêñ Apômtau, gebe enj kêwaka nê ñawasi sa. Enj kêbaliñ hos to lau sêngôñ ñaðña sêsêp gwêc sêja.

² Apômtau kêtû ñoc ñaclaimôkê to ñoc wê ñam.

Enj kêtû moasinj ênam aê kêsiña.

Aênoc Anôtô enjoc, tec gabe jalambinj enj.

Enj kêtû tamocnê Anôtô, tec gabe jatoc enj sa.

³ Apômtau enj sinjêlêc langwa.

Ênê ñaê gebe Apômtau.

⁴ “Enj kêbaliñ Paraonê kareta to nê sinjwaga sêsêp gwêc sêja.

Ma sinjwaga, tanj Parao kêjaliñ sa nanj, sênôm Gwêckoc su sêjana.

⁵ Gwêc ñadembom kêmakop êsêac auc.

Êsêac sênê sêsêp gêdimbob amboac poc.

⁶ O Apômtau, aôm lêmam anôña kêwaka ñaclai sa,

O Apômtau, aôm lêmam anôña kêtuc ñacjo popoc.

⁷ Aôm ñanininj to ñawasi ñatau kôku nêm soño-soño tulu.

Aôm têmtac ñandanj kêsa, tec genj êsêac amboac ja genj oba.

⁸ Aôm gôju awamjaô kêsa ma gwêc gêlêc tau sa

e kêkô kêtôm tunjbôm

ma gwêc ñadimdani tau ñajanja kêsa kêkô.

⁹ Ñacjo kêsôm gebe ‘Aê jajanda e jaôc lêlêc êsêac.

Aê janac sam waba, tanj jajanja anja êsêacnêñ nanj,

ma matoc katu gêñ tenj êtiam atom.

Aê jambuc ñoc sinj sa ma lemoc ensenj êsêac su.’

¹⁰ Aômnêm mu gêbuc e gwêc kêmakop êsêac auc.

Êsêac sênê sêsêp gwêc kapôênj sêja têtôm ki gênê.

¹¹ “O Apômtau, anôtôinêñ asa kêtôm aôm.

Asa ñanininj to dabuj ma gêgôm gêñsêga tonjaclai

to gêgôm gêñtalô kainj tenj kêtôm aôm.

¹² Aôm kômêtôc lêmam anôña

ma nom kêdanğôñ êsêac.

¹³ “Aôm gôwê lau, tañ kôjalij sa nan, totêmtac gêwijn tengeñña, Aôm gôwê êsêac ña nêñ ñaclai sêô lasê nêñ gamêñ dabuj.

¹⁴ Lau tomôkê-tomôkê sêñô ñawae e têtênêp.

Lau, tañ sêñğôñ Pilistinêñ gamêñ nan, sêmoa tonêñ ñalêlôm ôlur-ôlunğen.

¹⁵ Gêdêñ têm tonan lau Edom nêñ kasêga têtakê,

lau Moab nêñ laumata têtênêp,

ma lau samob, tañ sêñğôñ Kanaan nan, nêñ ñalêlôm kêtü palê.

¹⁶ Êsêac têtakê ma têtêc tauñ ñanô.

O Apômtau, aôm lêmam ñañaclai gêgôm êsêac awenjmê kêsa têtôm poc e aômnêñ lau sêôc lêlêc êsêac,

e lau, tañ aôm gôjam gôlij nan, sêôc lêlêc êsêac.

¹⁷ Aôm gobe ôwê êsêac e ôsa êsêac sêsêp aôm taôm nêñ lôc.

O Apômtau, aôm ôsa êsêac sêsêp nom, tañ kêtü nêñ gamêñ nan.

O Apômtau, gamêñ tonan êtu nêñ lôm dabuj, tañ lêmam kêmasan nan.

¹⁸ Apômtau êtu kin tengeñ ma tengeñ.”

¹⁹ Paraonê hos to nê kareta ma lau sêñğôñ hos ñaôña sêsêp gwêc sêja, mago Apômtau kêkêñ gwêc gêjô tau mala jakêmakop êsêac auc. Ma lau Israel sêsêlêñ sêmoa gamêñ ñakelen sêmoa gwêc lêlômğen sêja.

²⁰ Go Aron luo, Miriam, tañ kêtü ten nan, kêkôc oñ sauñ ten ma lauo samob têtadug en toonğen ma têtê wê. ²¹ Ma Miriam gêjam wê gêdêñ êsêac gebe

Anam wê êndêñ Apômtau, gebe en kêwaka nê ñawasi sa,

En kêbalij hos to lau sêñğôñ ñaôña sêsêp gwêc sêja.

Mara ñabu ñamakic

²² Go Mose kêjatu lau Israel gebe sêñdi anğa Gwêckoc ma gêwê êsêac sepeñ gamêñ sawa Surña. Êsêac sêsêlêñ bêc têlêc sêmoa gamêñ sawa ma têtap bu ten sa atom. ²³ Gêdêñ tañ sêô lasê Mara nan, êsêac têtôm gebe sêñôm bu Maranja atom, gebe bu tau ñamakic. Gamêñ tau ñaê Mara ñam gebe Bu ñamakic. ²⁴ Ma lau sêli awen sa gêdêñ Mose ma sêsôm gebe “Aêac anôm asagen.” ²⁵ Ma en gêmôêc gêdêñ Apômtau. Ma Apômtau kêtôc ka ten gêdêñ en. Mose kêbalij ka tau kêsêp bu ma bu tau ñaluc kêsa.

Anğa tônê Apômtau kêkêñ ñagôlij to jatu gêdêñ êsêac ma kêsaê êsêac. ²⁶ En kêsôm gebe “Aôm embe tanjam wamu Apômtau, aômnêñ Anôtô, nê awa ma ôñğôm ênê ñagôlij êtu tôn, go jakêñ gêmac, tañ kakêñ gêdêñ lau Aiguptu nan, ñaten êñğôm aôm atom, gebe aê Apômtau, tañ gagôm aôm ôlim ñajam kêsa nan.”

²⁷ Go êsêac jasêô lasê Elim. Bumata 12 kêpoac gamêñ tonan ma nip 70 kêkô. Ma êsêac sê nêñ bec sêmoa bu ñagala.

16

Anôtô kêkêñ mana

¹ Êsêac dêdi anğa Elim ma Israelnêñ gôlôac samob sêô lasê gamêñ sawa Sin, tañ gêc Elim to Sinai ñasawa. Êsêac sêwi Aiguptu sin ma sêmoa gamêñ sawa e têtap ajôñ kêtü luagêcña ñabêc 15 sa, ma sêô lasê gamêñ tonan. ² Ma Israelnêñ gôlôac samob sêli awen sa gêdêñ Mose agêc Aron anğa gamêñ sawa ³ ma sêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Aêac abe Apômtau lêma enser aêac su anğa gamêñ Aiguptunaman. Gêdêñ tonan aêacma ku togwada kêkô to anğôñ moasu ñaô. Amagêc awê aêac asa gamêñ sawa amêñ gebe mo êjô aêac samob êndu.”

⁴ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, aê gabe jakêñ polom êndêñ amac anğa undambê amboac kom. Ma lau sêsa sêna to sejon polom êtôm bêcgenña êndêñ bêc samob, gebe jansaê êsêac gebe sêmoa ñoc binju ñalabu me masi. ⁵ Êndêñ bêc êtu 6ña embe sêmansan polom, tañ sejon sa nan, oc polom bêc tagenña tau êtu taêsam êtôm bêc luagêcña.” ⁶ Go Mose agêc Aron sêsôm gêdêñ lau Israel samob gebe “Êndêñ êtula amac oc ajala gebe Apômtau gêwê amac asa anğa gamêñ Aiguptunaman. ⁷ Ma êndêñ elen bêbêc amac oc alic Apômtaunê ñawasi, gebe en gêñô amac ali awem sa gêdêñ en tau, gebe aêagêc asa, tec ali awem sa gêdêñ aêagêc.” ⁸ Ma Mose kêsôm gebe “Êndêñ êtula Apômtau êkêñ gwada êndêñ amac anin, ma êndêñ elen bêbêc êkêñ amac anğôñ moasu ñaô. Gebe Apômtau tau gêñô amac ali awem sa gêdêñ en. Aêagêc asa. Amac ali awem sa gêdêñ aêagêc atom, ali awem sa gêdêñ Apômtau.”

⁹ Go Mose kêsôm gêdêñ Aron gebe “Ôsôm êndêñ lau Israel nêñ gôlôac samob gebe ‘Amêñ atu gasuc andêñ Apômtau amêñ, gebe en gêñô amac ali awem sa sugac.’” ¹⁰ Ma gêdêñ tañ Aron kêsôm bin gêdêñ lau Israel nêñ gôlôac nan, êsêac sêkac tauñ ôkwi gêdêñ gamêñ sawa ma sêlic Apômtaunê ñawasi geoc tau lasê ña tao ten. ¹¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe

12 “Aê ganô lau Israel sêli awerj sa. Ôsôm êndêj êsêac gebe ‘Êndêj êtula amac oc anij gwada ma êndêj elenj bêbêc anjôj moasu ñaô. Gocgo ajala gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, aê.’”

13 Gêdêj kêtula kêmbico mênêsêsa e sêjam gamêj, taj bec kêkô nan, auc. Ma gêdêj bêbêcgej manij gêjam gamêj tau auc. 14 Manij gê su acgom, go gêj ñasec-ñasec to kuku kêtôm mêcgauc gêc nom. 15 Lau Israel sêlic gêj tau ma sêsôm gêdêj tauj gebe “Tonec asagenj.” Gebe êsêac sêjam kauc gêj tau. Ma Mose kêsôm gêdêj êsêac gebe “Polom, taj Apômtau kêkêj gêdêj amac gebe anij nan, tonec. 16 Ma Apômtau tau kêjatu binj amboac tonec gebe ‘Amac samob êndêj-êndêjgej ajonj gêj sa êtôm amac anijña. Ajonj lita luagêc sa êtôm ñacanôgej. Amboac tonanj asa lau, taj sêngôj amacnêm bec sêwiñ amac nanj sa, go ajonj sa êtôm namba tau tonanjgej.’” 17 Ma lau Israel sêgôm kêtôm tonanj. Lau ñagêdô sejonj ec kapôêj, ñagêdô sejonj ec ñagec. 18 Mago gêdêj taj sêjam dôj gêj tau ña dôj laclu nanj, ñac taj kejonj ec kapôêj nanj, kêkôc kêlêlêc laclu tej su atom, ma ñac, taj kejonj ec ñagec nanj, kêpô lêna atom. Êsêac samob sejonj sa kêtôm êsêac sênijña solopgej. 19 Ma Mose kêsôm gêdêj êsêac gebe “Ñac tej êkêj ñagêdô ênêc e elenja atom.” 20 Mago êsêac sêkêj tajnej ej atom. Lau ñagêdô tetoc ñapopoc gêc e gelenja, tec gêj tau kêtû sec ma têmea gêjam auc ma ñasu kêsa. Ma Mose têtac ñandanj kêsa gêdêj êsêac. 21 Kêtôm bêbêcgej samob êsêac sejonj gêj tau sa e kêtôm êsêac gebe sênijñagej. Mago gêdêj taj oc ñandanj kêsa nanj, gêj tau gêwê.

22 Gêdêj ñabêc kêtû 6ña êsêac sejonj polom kêtôm bêc luagêcña. Êsêac sejonj laclu luagêc-luagêc kêtôm ñacanôgej. Ma gôlôacnêj laumata dêdêj Mose jasêjac ñaminj gêdêj ej. 23 Ma ej kêsôm gêdêj êsêac gebe “Binj tonec Apômtau kêjatu gebe ‘Elenja bêc talêwanj tauñña tej. Bêc tau kêtû Apômtaunê sabet dabuj. Gêj taj amac abe apac nanj, apacmanj. Ma gêj, taj amac abe ano nanj, anomanj. Ma gêj ñagêdô, taj gacgej gêc nanj, ênêc e elenja acgom.’” 24 Amboac tonanj êsêac dedej gêj ñagêdô gêc e gelenja, kêtôm Mose kêjatu êsêac. Ma gêj tau kêtû sec atom ma têmea kêsêp atom. 25 Mose kêsôm gebe “Ocsalô anij gêj tau gebe ocsalô kêtû Apômtaunê sabet. Ocsalô amac oc atap gêj tej sa anja kôm atom. 26 Ajonj gêj tau sa êtôm bêc 6, mago êndêj bêc êtu 7ña, taj êtu sabet nanj, oc atap gêj tej sa atom.” 27 Gêdêj bêc kêtû 7ña lau ñagêdô sêsa sêja sebe sejonj gêj tau, mago têtac gêj tej sa atom. 28 Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Amac adec ñoc jatu to binjsu ma asô ñalabu atom e êndêj ondocgej. 29 Ôlic acgom, aê Apômtau kakêj sabet gêdêj amac. Kêtû tonanjña kakêj polom kêtôm bêc luagêc gêdêj bêc kêtû 6ña. Êndêj bêc êtu 7ña amacnêm lau samob sêngôj nêj malenjenj. Ñac tej êwi nê mala sij atom.” 30 Amboac tonanj lau sêlêwanj tauj gêdêj bêc kêtû 7ña.

31 Ma lau Israel sêsam gêj tau gebe Mana. Gêj tau sêpsêp kêtôm mêcgauc ma ñasaê kêtôm polom tolêp. 32 Ma Mose kêsôm gebe “Apômtau kêjatu binj tonec gebe ‘Akôc gêj tau laclu tej ma amansanj ênêc gebe nêj gôlôac ñamuña sêlic polom, taj kakêj gêdêj amac aej anja gamêj sawa gêdêj taj gawê amac asa anja gamêj Aiguptuña amêj nanj.’” 33 Ma Mose kêsôm gêdêj Aron gebe “Ôkôc ku tej ma ôkêj mana laclu tej êsêp ma otoc ku tau êkô Apômtau lajônêmja gebe ênêc e nêj gôlôac ñamuña sêlic amboac tonanjgej.” 34 Amboac tonanj Aron ketoc ku tau kêkô katapa poacña ñanêmja gebe ênêc kêtôm taj Apômtau kêjatu gêdêj Mose nanj. 35 Ma lau Israel sej mana tau kêtôm jala 40 e sêô lasê gamêj, taj ñamalac sêngôj nanj. Êsêac sej mana e sêô lasê gamêj Kanaan ñamadinj. 36 (Dôj sêjam dôj gêj ñakelejña gêdêj têm tonanj kêkôc kêtôm 20 lita.)

17

Bu kêsa poc

1 Lau Israel nêj gôlôacmôkê samob dêdi anja gamêj sawa Sin. Êsêac sêsêlêj ma sêlêwanj tauj tosawa-tosawa kêtôm Apômtaunê jatu e sê nêj bec anja Repidim. Mago bu gebe lau sênômja masi. 2 Kêtû tonanjña êsêac sêli awerj sa gêdêj Mose ma sêsôm gebe “Ôkêj bu êndêj aêac anôm.” Ma Mose kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac ali awem sa gêdêj aê kêtû asagenja. Amac asaê Apômtau kêtû asagenja.” 3 Ma bu gêjô lau anja tônê, tec sêli awerj sa gêdêj Mose ma sêsôm gebe “Aôm gôwê aêac asa anja Aiguptu mênjasa tonec gebe bu êjô aêac to ma gôlôac ma bulimakao samob êndu kêtû asagenja.” 4 Amboac tonanj Mose gêmôêc gêdêj Apômtau gebe “Aê jangôm lau tonec amboac ondoc. Saunjenj, go têtuc aê ña poc êndu.” 5 Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôkôc lau Israel nêj laumata ñagêdô ma asêlêj aôc lêlêc’ lau naamuj. Ômêngôm tôc, taj kôkôc gêdêj gôjac bu Nil nanj, ma ôsêlêj. 6 Ôlic acgom, aê jakô aôm ñamata anja poc kapôêj Horebja ma aôm ônac poc tau, go bu êsa gebe lau sênôm.” Mose gêgôm amboac tonanj, ma lau Israel nêj laumata sêlic. 7 Ej gê gamêj tonanj ñaê gebe Masa to Meriba, ñam gebe sêli awerj sa gêdêj Mose to sêsaê Apômtau ña binj, taj sêsôm gebe “Apômtau gêmea gêwiñ aêac me masi.

Lau Israel sêjac sij gêdêj lau Amelek

⁸ Go lau Amelek sêô lasê ma sêjac sinj gêdêj lau Israel anja Repidim. ⁹ Ma Mose kêsôm gêdêj Josua gebe “Ôjalij lau sa ma elen bêbêc asêlêj naanac sinj êndêj lau Amelek. Aê tauc jamêngôm Anôtônê tîc najakô gamêj njabau.” ¹⁰ Amboac tonanj Josua gêgôm binj, tanj Mose kêsôm gêdêj enj nanj, njanô kêsa ma gêjac sinj gêdêj lau Amelek. Ma Mose agêc Aron ma Hur jasêpi gamêj njabau tau sêja. ¹¹ Gêdêj tanj Mose gêôc lêma sa nanj, lau Israel sêjac lau Amelek njapanj. Mago gêdêj tanj Mose kêlêwanj lêma njasawa njagêdô nanj, lau Amelek sêjac lau Israel. ¹² Mago Mose lêma gêmac. Amboac tonanj tec Aron agêc Hur sêkôc poc tenj mênjsekêj Mose gêngôj njad. go êsêagêc sêsip enj lêma sa. Njanc tenj kêkô njamakenj ma tenj kêkô njamakenj. Tec sêôc Mose lêma tîj njanjêngerj e oc jakêsêp. ¹³ Ma Josua gesenj Amelek to nê lau su nj sinj njamata.

¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Oto binj tonec êsêp buku tenj, gebe lau taêj ênam ma ôndôj êndêj Josua e êtu tîj enj, gebe aê jansenj lau Amelek nêj waenj anja umbonj njalabu su ênanja samucgenj.” ¹⁵ Ma Mose gêboal altar tenj sa ma kêsam njâe gebe “Apômtau kêtû njoc gêbôm.” ¹⁶ ma kêsôm gebe” Lemenj êndêj Apômtaunê gêbôm. Apômtaunê sinj oc ênêc gôlôac togôlôacgenj êtu lau Amalekja.”

18

Mosenê lawa Jetro gêwa lêj tenj sa gêdêj enj, tec Mose kêjalij lau njanjêj njagêdô sa têtû mêtôcwaga gebe sêmansanj to sêmetôc launêj binj njasawaja.

19

Lau Israel sêmoa Lôc Sinai njalabu

¹ Lau Israel sêwi gamêj Aiguptuja sinj e njajôj kêtû têlêac, go sêô lasê gamêj sawa Sinainja. ² Êsêac dêdi anja Repidim ma sêsêlêj e sêô lasê gamêj sawa Sinainja ma sê nêj bec anja gamêj sawa tonanj sêngôj sêkanôj lôc tau. ³ Ma Mose kêpi lôc gêdêj Anôtô gêja. Ma Apômtau awa gêjac enj anja lôc ma kêsôm gebe “Ôsôm binj amboac tonec êndêj Jakobnê gôlôac to ôkêj njawae êndêj lau Israel gebe ⁴ Amac taôm alic gêj, tanj gagôm gêdêj lau Aiguptu. Amac alic, gebe aê kabalanj amac amboac momboanj kêbalanj njalatu sêngôj nê magê njad, ma kajonj amac adêj aê amêj. ⁵ Amboac tonanj amac embe tanjem wamu aê aoc ma ajop njoc poac, go atu aê tauc njoc gêj anja lau nomnja samob nêj, gebe nom samucgenj njatau aê. ⁶ Amac oc atu njoc gamêj kinja njadabunwaga to atu njoc lau dabunj m tenj. Binj tau tonanj aôm ôsôm êndêj lau Israel.”

⁷ Amboac tonanj Mose gêdêj lau gêja ma gêmôêc êsêacnêj laumata ma kêkêj binj samob, tanj Apômtau kêjatu enj nanj, njawae gêdêj êsêac. ⁸ Go lau samob sêlôc selengenj ma sêsôm gebe “Binj samob, tanj Apômtau kêsôm nanj, aêac abe anjôm njanô êsa.” Ma Mose gêjac minj launêj binj tonanj gêdêj Apômtau. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôlic acgom, aê jandêj aôm jawac jamoa tao majanj njalêlôm. Ma embe jasôm binj êndêj aôm, go lau sêjô ma sêkêj êwinj aôm endenj tîngenj.”

Ma Mose gêjac minj launêj binj gêdêj Apômtau. ¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôndêj lau ôna ma ôsôm êndêj êsêac gebe sênam dabunj taunj êndêj galoc ma elenja. Êsêac sêkwasi njêj njakwê, ¹¹ ma êndêj bêc êtu têlêacnja êsêac sêmansanj taunj e êmbacnê, gebe êndêj bêc êtu têlêacnja tonanj aê Apômtau jasêp lôc Sinai jawac ma lau samob sêlic. ¹² Ônac belo êngi lôc auc êtu madinj ma ôsôm êndêj lau gebe ‘Ajop taôm gebe api lôc tau atom ma amoasac njamadinj tau atom. Njanc, tanj êmoasac lôc nanj, sensenj enj su ênanja. ¹³ Lau tenj lemenj sêmoasac enj atom. Êsêac oc têtuc enj nj poc me sêpê enj êndu. Bôc me njamalac, tanj sêmoasac lôc nanj, sêmoa atom, sênanja.’ Êndêj tanj dauc êtanj ê tîj balingenj nanj, êsêac sêpi lôc sêmêj.”

¹⁴ Amboac tonanj Mose kêsêp anja lôc gêdêj lau gêja ma kêsôm gêdêj êsêac, gebe sênam dabunj taunj. Ma êsêac sêkwasi njêj njakwê. ¹⁵ Ma enj kêsôm gêdêj lau gebe “Amansanj taôm e êmbacnê êndêj bêc êtu têlêacnja ma andambinj lauo atom.”

¹⁶ Gêdêj bêc kêtû têlêacnja njabêbcgenj nanj, wapap gêjac to ôsic kêkac ma tao majanj tenj kêkôm lôc auc. Ma dauc kêtanj kapôj e lau samob, tanj sêngôj gamêj becja nanj têtênjêp. ¹⁷ Go Mose gêwê lau sêsa anja gamêj becja sêja gebe sêpuc Anôtô tîjtîj. Ma êsêac sêkô lôc tau njalabu. ¹⁸ Jadaunj kêkôm lôc Sinai auc gebe Apômtau kêsêp lôc gêmêj gêmoa ja njalêlôm. Ma jadaunj kêpi kêtôm ja genj oba ma lôc kêwiwic tau njasec. ¹⁹ Dauc kêtanj kêtû kapôj-kêtû kapôj e njadinj sec. Ma Mose kêsôm binj, go Anôtô gêjô enj awa nj wapap. ²⁰ Ma Apômtau kêsêp lôc Sinai njatêpôê gêmêj. Ma Apômtau gêmôêc Mose gebe êpi lôc njatêpôê êna, ma Mose kêpi gêja. ²¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôsêp ôndêj lau naokêj puc êsêac gebe sêngêli njamadinj êtu sêlic aêna nec atom. Embe sêngôm, oc taêsam sênanja. ²² Ma ôsôm êndêj dabunwaga, tanj sêndambinj aê nanj, gebe sênam dabunj taunj amboac tonanj. Embe masi, go aê janac êsêac êwinj.” ²³ Ma Mose kêsôm gêdêj Apômtau gebe” Lau tau têtôm gebe sêpi lôc Sinai atom, gebe aôm kôjatu gebe ‘Anac belo anji lôc auc êtu madinj ma anam dabunj lôc

tau.’” ²⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêr enj gebe “Ôsêp ôna ma ôkôc Aron agêc api amêrj êtiam. Mago daburwaga to lau sêngêli namadij êtu sêpi sêndêrj aê sêmêrjja nec atom. Embe sêngôm, go janac êsêac.” ²⁵ Amboac tonanj Mose kêsêp gêdêrj lau jakêkêrj njawae gêdêrj êsêac.

20

Bijsu lemerj lu

¹ Ma Apômtau kêsôm binj samob tonec njai gebe ² “Apômtau, aômnêm Anôtô, aê. Aê gawê aôm kôsa anjga gamêrj Aigupturja gômôêrj, kôsa anjga andu gêrjômarja.

³ “Ônam sakinj anôtôi jaba êwiñ atom, ônam sakinj aê taucgerj.

⁴ “Ôngôm gêrj, tanj gêmoa undambê me gêmoa nom me gêmoa bu, tanj kêpoac nom njalêlôm nanj, njaten njakatu ênam gêrj tau lanjô atom. ⁵ Owec êndêrj gwam tonanj to ônam sakinj gêrj tau atom, gebe aê Apômtau, aômnêm Anôtô, gajob njoc lau gebe têtac êwiñ aê taucgerj nec. Aê jakêrj lau, tanj têtac gedec aê nanj, nêrj geo njagêjô êpi êsêac latunji to dêburji ma abenji. ⁶ Mago aê jakêrj moasinj êndêrj lau, tanj têtac gêwiñ aê to sêmasanj aênjoc bijsu nanj, nêrj gôlôac to gôlôac njêngerj êna.

⁷ “Ôjainj Apômtau, aômnêm Anôtô, nê njâê atom gebe Apômtau oc êmêtôc njac, tanj êjainj ênê njâê nanj.

⁸ “Taêm ênam sabat gebe daburj ma ômansanj njapep. ⁹ Êndêrj bêc 6 aôm ônam kôm to ôngôm nêm gêrj samob. ¹⁰ Mago bêc êtu 7nja êtu Apômtau, aômnêm Anôtô, nê sabat. Êndêrj bêc tonanj aôm ônam kôm tenj atomanô. Aôm to nêm latômio to njac ma nêm sakinjwagao to njac ma nêm bulimakao to lau jaba, tanj sêngôrj sêwiñ aôm nanj, anam kôm tenj atom amboac tonanjgerj. ¹¹ Gebe gêdêrj bêc 6 Apômtau kêkêrj undambê to nom ma gwêc to njagêrj samob, tanj sêmoa matenj jali nanj. Ma gêdêrj bêc kêtû 7nja nanj, enj kêlêwanj tau. Kêtû tonanjja Apômtau gêjam mec sabat tau ma gêjam daburj.

¹² “Otoc tamam agêc tênam sa, gebe ômoa njasawa balinj anjga gamêrj, tanj Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêrj êndêrj aôm nanj.

¹³ “Ônac njamalac êndu atom.

¹⁴ “Ôngôm gêrj mockainjo to mockainjja atom.

¹⁵ “Ônam gengerj atom.

¹⁶ “Ônga binj êpi lau wacbanj aôm atom.

¹⁷ “Matam katu lau wacbanj aôm nêrj andu atom. Matam katu lau wacbanj aôm nêrj awê to sakinjwagao to njac ma bulimakao to donjki ma gêrj njagêdô tenj atom.”

Lau têtêc tauñ

¹⁸ Lau samob sêsaê wapap gêjac to ôsic kêkac ma dauc kêtanj njakicsêa to jadaurj kêsâ lôc tau ma têtêc tauñ e têtêrj ma sêkô jaêcgerj. ¹⁹ Ma êsêac sêsôm gêdêrj Mose gebe “Aôm taôm ôsôm binj êndêrj aêac ma aêac akêrj tanjerj. Anôtô embe êsôm binj êndêrj aêac, oc amac êndu.” ²⁰ Ma Mose kêsôm gêdêrj lau gebe “Atêc taôm atom, gebe Anôtô gêmêrj gebe ênsâê amac, ec taêm ênam binj atêc enjja njapanj gebe anjgôm sec atom.”

²¹ Gêdêrj tanj Mose kêtû gasuc tao majanj, tanj Anôtô gêmoa njalêlôm nanj, lau sêkô jaêcgerj.

20:22–23:33 Bijsu to njagôliñ njagêdô kêsêp njasêbu tonec. Bijsu njagêdô kêmasanj launêrj lêrj sêmoasinj nêrj lau jabanj êsêacnja njapep. Bijsu njagêdô gêwa lêrj tamêtôc lau, tanj sêgôm sec tokainj-tokainj nanj, jagêdêrjgerjja sa. Njagôliñ njagêdô kêkanôrj lau-sêmêtôc-binjwaganêrj kôm. Njagêdô kêmasanj lêrj tajô launêrj gêrj, tanj dagôm kêtû sec nanjja. Ma njagêdô kêjatu om njasakinj to sakinj om toê-toê, tanj lau Israel sêlic kêtôm jalagen nanjja.

24

Sêmoatinj poac kêtû tôñ

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêrj Mose gebe “Amagêc Aron ma Nadab agêc Abihu ma Israelnêrj laumata 70 api andêrj aê amêrj ma atenj mec akô jaêcgerj. ² Mose taugerj êtu gasuc aê. Lau njagêdô têtû gasuc atom ma lau sêpi sêwiñ enj sêmêrj atom.”

³ Go Mose gêdêrj lau gêja ma kêkêrj Apômtaunê bijsu to njagôliñ samob njawae gêdêrj êsêac. Ma lau samob sêlôc sa awenj tagerj gebe “Binj samob, tanj Apômtau kêsôm nanj, aêac abe anjgôm njanô êsa.” ⁴ Ma Mose keto Apômtaunê binj samob sa. Ma gêdêrj bêbêc kanucgerj enj gêdi sa ma gêboa altar tenj sa kêkô lôc njalabu ma gêjac alê poc 12 sa kêtôm lau Israel nêrj gôlôacmôkê 12. ⁵ Go enj kêjatu lau Israel nêrj lau wakuc njagêdô gebe sêkêrj daja ma sêmbuc bulimakao kapoac wakuc ma sêkêrj têtû dawama êndêrj Apômtau. ⁶ Njaded njamakerj Mose kêkêrj kêsêp laclu tenj. Njaded njamakerj enj kêpalip kêpi altar. ⁷ Go kêkôc poac njabuku ma kêsam lasê gêdêrj lau sêñô. Ma êsêac sêsôm gebe” Binj samob, tanj Apômtau kêjatu nanj, aêac abe anjgôm njanô êsa ma tanjerj wamu binj tau.” ⁸ Go Mose kêkôc dec, tanj kêpoac laclu nanj, jakêpalip kêpi lau ma

kêsôm gebe “Alic acgom, poac, tanj Apômtau kêmotainj gêdênj amac kêdaguc binj samob tonanj naj nanj, ñadec tau tonec.”

⁹Go Mose agêc Aron ma Nadab agêc Abihu to Israelnênj laumata 70 sêpi lôc sêja, ¹⁰ma êsêac sêlic Israelnênj Anôtô. Ma gamênj, tanj enj kékô nanj, amboac masac pocawa ma ñakênj kênjgosu kêtôm undambê tau. ¹¹Ma Apômtau lêma gêjac lau Israel nênj kasêga tonanj atom. Êsêac sêlic Anôtô ma senj to sênôm gênj.

Mose gêmoa lôc Sinai

¹²Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Ôpi lôc ôndênj aê mênjôdj ômoa tonec acgom. Aê gabe jakênj poc tapa tau êndênj aôm. Aê kato binjsu to jatu kêsêp gebe lau sêjala.” ¹³Amboac tonanj Mose gêdi tonê sakinjwaga Josua ma sêpi Anôtô nê lôc sêja. ¹⁴Ma Mose kêsôm gêdênj laumata gebe “Amoa tonec e aêagêc amu amênj êtiam. Aron agêc Hur sêmoa sêwi nj amac. Ñac tenj nê binj tenj embe êlênsôn, go êndênj êsêagêc êna.”

¹⁵Go Mose kêpi lôc gêja ma tao kékôm lôc tau auc. ¹⁶Apômtaunê ñawasi kêsêp lôc gêmênj, ma tao kékôm lôc tau auc kêtôm bêc 6. Gêdênj bêc kêtü 7ña Apômtau awa gêjac Mose kêsa anjga tao ñalêlôm. ¹⁷Gêdênj tonanj lau Israel sêlic Apômtaunê ñawasi kêtôm ja ñawao gêlanj-gêlanj anjga lôc ñatêpôê. ¹⁸Ma Mose kêsô tao ñalêlôm jakêpi lôc. Ma enj gêmoa lôc kêtôm gelejña 40 ma gêbêcauc 40.

25

25:1–31:17 Ñasêbu tonec gêwa Lômbec ñadônj to ñakôm ma ñagêjêlêlôm samob sa. Gêwa sakinj dabunj ñawaba ma dabunjwaganênj ñakwê to gêlôn sa. Ñagôlinj sênam mec dabunjwaganja kêsêp ñasawa tonanj amboac tonanj enj. Binj tonanj kêjatu da to takis tokainj-tokainj. Gênj samob tonanj naj gebe ênam lau Israel sa gebe sêkwê nênj Lômbec to sênac Lôm tau ñagêjêlêlôm sa ma sêlic nênj om êtôm ñagôlinj enj.

31

Bulimakao ñakatu

¹⁸Apômtau gêjac dabinj nê binj gêdênj Mose anjga lôc su, go kékênj binjsu ñatabele luagêc, poc tapa luagêc, tanj Anôtô tau lêma keto binj kêsêp nanj.

32

¹Gêdênj tanj lau sêlic gebe Mose kêsêp anjga lôc gêmênj atom e nênj enj nanj, êsêac sêkac tau nj sa sêgi Aron auc ma sêsôm gêdênj enj gebe “Ajôc, ômansanj ma anôtô tenj, gebe êsêlênj êmunj aêac. Aêac ajam kauc asagenj gêgôm Mose, ñac tau, tanj gêwê aêac anjga Aiguptu amênj nanj.” ²Ma Aron kêsôm gêdênj êsêac gebe “Akôc nênj lauo ma latômio to ñac nênj salasa gold su ma ajonj andênj aê amênj.” ³Amboac tonanj lau samob sêkôc salasa gold su ma sejonj dêdênj Aron sêja. ⁴Ma enj kékôc gold tau su anjga êsêac lemenj ma kêpac kêsêp ku e gêwê ma gêgôm bulimakao ñalatu ñakatu tenj. Go êsêac sêsôm gebe “O Israel, nênj anôtô, tanj gêwê aôm anjga gamênj Aiguptunja gômôdj nanj, tau tonec.” ⁵Aron gêlic gênj tonanj, go gêboa altar tenj kékô ñakatu tau lanjônêmj ma kêsôm gebe “Elenjña aêac talic om tatoc Apômtau sanja tenj.” ⁶Ma êsêac dêdi gêdênj bêbêc kanucgenj ma sêkênj daja to dawama. Ma lau sênjgônj sic senj to sênôm gênj ma dêdi sa sebe sênjgôm dôa-dôa.

⁷Go Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Ôsêp ôna, gebe nênj lau, tanj gôwê anjga Aiguptu sêmênj nanj, sêgôm tau nj têtü sec. ⁸Êsêac sêkac tau nj su sebernj anjga intêna, tanj kajatu êsêac gebe sêsanja nanj. Êsêac sêmasanj bulimakao ñalatu ñakatu tenj ña gold, tanj gêwê nanj, ma tetenj mec to sêkênj da gêdênj gênj tau ma sêsôm gebe ‘O Israel, aôm nênj anôtô, tanj gêwê aôm anjga Aiguptu gômôdj nanj, tau tonec.’” ⁹Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Aê galic lau tonanj ma kajala êsêac gebe lau gêsujtêkwa ñatonj sec. ¹⁰Amboac tonanj ôwi aê sinj jamoa ñoc tauja, gebe aê têtac ñandanj ñaja êkwanam êsêac. Tagenj aôm, tec jakênj aôm ôtu lau-m kapôdj.”

¹¹Mago Mose ketenj nê Apômtau Anôtô gebe “O Apômtau, êtu agenjña aôm têtmac ñandanj ñaja ensenj nênj lau, tanj gôwê êsêac tonjaclai kapôdj ma lêmam ñajanja sêsa anjga gamênj Aiguptunja sêmênj nanj su. ¹²Amboac ondoc lau Aiguptu oc sêsôm gebe ‘Kec, enj kêsau êsêacgoc. Enj gêwê êsêac sêsa sêja, gebe ênac êsêac êndu anjga lôc to ensenj êsêac su anjga nom ñagamênj samob.’ Tec ôwi aôm têtmac ñandanj kapôdj sinj ma ônam nênj ñalêlôm ôkwi ma ônjgôm sec, tanj gobe ônjgôm êndênj nênj lau nanj atom. ¹³Taêm ênam nênj sakinjwaga Abraham agêc Isak ma Jakob. Aôm kôtôc lêmam kêpi aôm taôm ma kôsôm gêdênj êsêac gebe ‘Aê gabe jakênj nênj wakuc têtü taêsam têtôm utitalata umbonj ñalabuja, ma gamênj samob, tanj gajac mata gêdênj amac nanj, aê gabe jakênj êndênj nênj wakuc êtu êsêacnênj nomlênsênj endenj tônj enj.’” ¹⁴Amboac tonanj tec Apômtau gêjam nênj ñalêlôm ôkwi ma gêgôm sec, tanj gebe ênjgôm êndênj nênj lau nanj atom.

¹⁵ Go Mose kékac tau ôkwi ma kêsêp anja lôc gêja. Enj kékôc binju n̄apoc tapa luagêc. Apôm̄tau keto binj kêsêp poc tapa maken-maken, keto kêsêp n̄amaken n̄em̄ja to muja kêtôm taugen. ¹⁶ Anôtô tau gêjam poc tapa tonan n̄akôm, ma binj tau Anôtô keto. Enj tau kepen n̄atalô kêsêp poc tapa. ¹⁷ Gêdên tanj Josua gênô lau sêjam lasê n̄akicsêa nan, enj kêsôm gêdên Mose gebe “Sinj n̄akicsêa kêpi anja gamên becna.” ¹⁸ Mago Mose kêsôm gebe “Tonec wê sinj atom, ma n̄acjo sêku êsêac tulu n̄atanjiboa atom amboac tonangen. Têtê wê n̄aonda tec garjô.” ¹⁹ Enj kêdabinj gamên becna ma gêlic bulimakao n̄akatu to lau têtê wê, tec sep tagen Mose têtac n̄andanj kêsâ ma kêbalinj poc tapa sinj e popoc anja lôc n̄alabu. ²⁰ Ma enj kékôc bulimakao n̄akatu, tanj êsêac sêmasanj nan, ma kêkên ja genj to kêlêsim popoc, go kêpalinj n̄ataê kêsêp bu ma kêkên gêdên lau Israel sênôm.

²¹ Go Mose kêsôm gêdên Aron gebe “Lau tonan sêgôm asagenj gêdên aôm, tec gôgôm êsêac sêwê kainj sec kapôên amboac tonan.” ²² Aron kêsôm gebe “O n̄atau, têtac n̄andanj êsa atom. Aôm taôm kôjala gebe lau tonan taênj gêjam secgenj. ²³ Êsêac sêsôm gêdên aê gebe ‘Ajôc, ômansanj ma anôtô tenj, gebe êsêlênj êmuinj aêac nanj. Aêac ajam kauc asagenj gêgôm Mose, n̄ac tau, tanj gêwê aêac anja Aiguuptu amên nanj.’ ²⁴ Ma aê kasôm gêdên êsêac gebe ‘Lau samob, tanj nênj gold gêc nanj, sêkôc su.’ Tec êsêac sêkênj gêdên aê, ma aê kabalinj kêpi ja gêja ma bulimakao n̄akatu tonan mênkêsa.”

²⁵ Mose gêlic gebe lau têtê meloc ma sesenj n̄agôlinj su, gebe Aron gêlôc sa, gebe sêsa lênj amboac tonan e nênj n̄acjo sêmajec êsêac, ²⁶ tec enj jakêkô gamên becna n̄asacgêdô ma gêmôêc gebe “Asa lau sêsap Apôm̄tau tônj. Asa andênj aê amênj.” Ma Lewinê wakuc samob sêkac sa dêdên Mose sêja. ²⁷ Ma enj kêsôm gêdên êsêac gebe “Apôm̄tau, Israelnênj Anôtô, nê binj tau tonec gebe Amac samob ajandinj ômbinjkap tosinj, go asêlênj ana-amênj-ana-amênj anja gamên becna n̄asacgêdô n̄asawa ma anac nênj lasitêwai to nênj lau ôlim andanj ma lau wacbanj amacna êndu.” ²⁸ Lewinê wakuc sêgôm kêtôm Mosenê binj kêjatu êsêac. Ma gêdên bêc tonan lau amboac 3,000 sêjaja. ²⁹ Ma Mose kêsôm gebe “Ocsalô tonec amac akênj latômi to nênj lasitêwai sêjô mec dabunwaganja gebe anam sakinj Apôm̄tau, gebe enj ênam mec amac êndênj bêc tonec.”

³⁰ N̄agelenj Mose kêsôm gêdên lau gebe “Amac agôm sec kapôênj. Galoc aê gabe japi jandinj Apôm̄tau jana. Moae jatôm gebe jaê wama enj, gebe êsuc nênj sec ôkwi.” ³¹ Amboac tonan Mose gêmu gêdên Apôm̄tau gêja ma kêsôm gebe “Ojæ, lau tonan sêgôm sec kapôênjanô. Êsêac sêmasanj nênj anôtô jaba n̄a gold. ³² Mago galoc aê jatenj aôm, gebe ôsuc êsêacnênj sec ôkwi. Embe masi, go jatenj aôm, gebe onsenj n̄oc n̄aê anja nênj buku, tanj koto nanj, su.” ³³ Apôm̄tau gêjô Mose awa gebe” Lau samob, tanj sêgôm sec gêdên aê nanj, oc jansenj êsêacnênj n̄aê anja n̄oc buku su. ³⁴ Galoc ôna ma ôwê lau sêna gamênj, tanj kasôm n̄abinj gêdên aôm nanj. Ôlic acgom, n̄oc n̄ajela êsêlênj êmuinj aôm. Mago êndênj n̄anoc janac êsêac kêsinja, oc jakênj n̄agêjô êjô nênj sec.”

³⁵ Ma Apôm̄tau kêkênj gêmac sec tenj gêdênj lau kêtê tetenj mec gêdênj bulimakao n̄alatu, tanj Aron kêmasanj nanj.

33

Jatu sêwi gamênj sinja

¹ Go Apôm̄tau kêsôm gêdên Mose gebe” Ôndi, ôwi gamênj tonec sinj, aôm to lau, tanj gôwê êsêac sêsa anja gamênj Aiguuptunja sêmênj nanj. Asêlênj e aô lasê gamênj, tanj katôc lemoc gêdên Abraham agêc Isak ma Jakob ma kasôm gebe ‘Aê gabe jakênj nom tonec êndênj nênj wakuc.’ ² Aê gabe jasakinj n̄oc n̄ajela tenj êsêlênj êmuinj aôm ma jajanda lau Kanaan to Amor ma lau Het to Peres ma lau Hib to Jebus gebe sêwi gamênj tau sinj. ³ Api gamênj, tanj su to lêp keselenj nanj. Mago aê tauc japi jawinj amac atom. Embe jawinj amac, oc moae jansenj amac su anja intêna ananja, gebe amac lau gêsômtekwa n̄atorj.”

⁴ Gêdênj tanj lau sênjô binj n̄awapac tonan nanj, êsêac têtanj lasê ma n̄ac tenj gêjam gêlônj tau atom, ⁵ gebe Apôm̄tau kêsôm gêdên Mose gebe “Ôsôm êndênj lau Israel gebe ‘Amac lau gêsômtekwa n̄atorj. Aê embe japi jawinj amac êndênj n̄asawa dambêgenj oc janac amac eb tagenj ananja. Amboac tonan akôc nênj gêlônj su, ec jajala gebe aê janjgôm amac amboac ondoc.’”

⁶ Amboac tonan lau Israel sêkôc nênj gêlônj su anja lôc Horeb ma sêselênj n̄aômagenj.

Becobo sêkac sanja

⁷ Ma Mose kêkôc becobo elême ma gê bec tau kêkô jaêc gamênj, tanj bec n̄agêdô kêkô nanj. Enj kêsam becobo tau gebe Becobo takac sanja. Lau tenj embe sensom Apôm̄tau, go sêsa sêna becobo sêkac taunja sanja, tanj kêkô jaêc gamênj, tanj bec n̄agêdô kêkô nanj. ⁸ Elême embe Mose êsa êndênj becobo tau êna, go lau samob sêndi sa sêkô nênj bec n̄akatam ma matenj êndinj Mose n̄apanj e êsô becobo n̄alêlôm êna. ⁹ Mose embe êsô becobo n̄alêlôm êna su, go tao majanj êsêp êmênj êkô becobo tau n̄asacgêdô. Ma Apôm̄tau ênam binjalôm êwinj Mose. ¹⁰ Lau embe sêlic

tao majan êsêp êmêh êkô becobo tau njasacgêdô, go samob sêndi ma teterh mec êndêh Apômtau anjga nêh bec njasacgêdô êndêh-êndêhgenj. ¹¹ Amboac tonanj Apômtau gêjam binjalôm gêwiñ Mose agêc lanjônânô gêdêh tauñ amboac njac tenj, tanj gêjam binjalôm gêwiñ nê njac ôli andanj enjja. Ma gêdêh tanj Mose gêmu gêja gamêh, tanj becobo njagêdô kêkô nanj, nê sakinjwaga gêwi becobo tau sinj atom. Njac wakuc tau Nun latu Josua.

Apômtau gêjac mata gebe êmoa êwiñ lau

¹² Go Mose kêsôm gêdêh Apômtau gebe “Ôlic acgom, aôm taôm kôsôm gêdêh aê gebe ‘Ôwê lau tonec sêpi sêna.’ Mago aôm kôsam njac, tanj gobe ôsakinj êwiñ aê nanj, nê njac lasê gêdêh aê atom. Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê kajala aômnêm njac aê ma aôm gôjac matocanô njajam. ¹³ Amboac tonanj galoc aê jatenj aôm gebe aê embe janac matamanô njajam, go ôtôc nêh intêna êndêh aê e jajala aôm êtu tôm ma janac matamanô njajam. Ma taêm ênam tonec êwiñ gebe lau-m tonec têtû aômnêm laugac.” ¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê tauc oc jasêlêh jawiñ aôm ma jakêh aôm ôlêwaja taôm.” ¹⁵ Ma Mose kêsôm gêdêh enj nanj, to taêc walô njac, tanj gabe embe ôsêlêh ôwiñ aêac atom, go ôsakinj aêac awi gamêh tonec sinj ma api ana atom. ¹⁶ Aôm embe ôsêlêh ôwiñ aêac atom, go ajala amboac ondoc gebe aê to njoc lau ajac aôm matamanô njajam. Aôm embe ôsêlêh ôwiñ aêac, go êwaka aê to nêh lau sa êndêh lau nomnja njagêdô samob.”

¹⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêh Mose gebe “Binj tecenanj, tanj aôm kôsôm nanj, aê oc janjôm njanô êsa, gebe aôm gôjac aê matocanô njajam ma aê kajala aômnêm njac sugac.” ¹⁸ Mose kêsôm gebe “Aê jatenj aôm gebe oc nêh njawasi lasê êndêh aê.” ¹⁹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe jakêh njoc njawasi êô lasê aôm lanjômnmênja ma jasôm njoc njac lasê êndêh aôm ôhjo. Njoc njac gebe Apômtau. Ma oc jamoasiñ njac, tanj gabe jamoasiñ enj nanj, to taêc walô njac, tanj gabe taêc walô enj nanj.” ²⁰ Ma kêsôm tenj gebe “Mago aôm ôtôm gebe ôlic aê lanjôcanô atom, gebe njac, tanj êlic aê nanj, oc êmoa mata jali atom.” ²¹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, njasawa tenj tec gêc kêdabiñ aê. Ôpi mênjôkô poc kapôêh njac. ²² Ma êndêh aôm ôkô poc njasawa ma janjandê aôm auc njac lemoc e jalc lêlêc aôm su acgom, ²³ go jakôc lemoc su e ôlic dêmôctêkwa, mago ôlic lanjôcanô atom.”

34

Poc tapa kêtu luagêcña

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêh Mose gebe “Ôpa poc tapa luagêc êtôm njamatanja, go jato binj, tanj kato kêsêp poc tapa njamatanja, tê kôtuc popoc nê, êsêp poc tapa tonec amboac tonanjgenj. ² Ômansanj taôm êndêh elenj bêbêcgenj. Ma elenj bêbêcgenj ôpi lôc Sinai ômôêh ma ôtôc taôm êndêh aê anjga lôc tau njatêpô. ³ Njac tenj êpi êwiñ aôm atom ma tenj êmoa lôc njagala atom. Domba to bulimakao sêniñ gêgwanj sêmoa lôc njagala atom amboac tonanjgenj.” ⁴ Amboac tonanj Mose kêpa poc tapa luagêc kêtôm poc tapa njamatanja. Ma gêdêh bêbêc kanucgenj enj gêdi jakêpi lôc Sinai kêtôm Apômtau kêjatu enj, ma kêkôc poc tapa luagêc gêwiñ. ⁵ Ma Apômtau kêsêp gêmêh gêmoo tao njalêlôm e kêkô jabanj Mose. Ma Mose awa gêjac Apômtanê njac. ⁶ Go Apômtau jakêlêlêc enj gêja ma gêmôêc gebe “Apômtau, Apômtau, enj Anôtô, moasiñ to taê walô njatau, enj têtac njandanj sebenj atom. Enj njac tolêlôm têtac gêwiñ njamalacña to njac binjnanôña. ⁷ Enj têtac gêwiñ lau 1,000 to 1,000 to kêsuc êsêacnêh geo to sêgêli binjña ma sec ôkwi. Mago enj kêmêtôc lau geo amboac tonanjgenj ma kêkêh tamenj sêgêli binj njagêjô kêpi latunji to dêbuñi ma abenji to nêh gôlôac.” ⁸ Go Mose gewec sebenj to ketenj mec gêdêh Apômtau ⁹ ma kêsôm gebe “O Apômtau, aê embe janac aôm matamanô njajam, go jatenj njoc Apômtau aôm, gebe ôsêlêh ômoa aêac njalêlôm ôwiñ. Binjnanô, êsêac lau gêsuntêkwa njatonj, mago ôsuc aêac agêli binj to ma sec ôkwi ma ôkôc aêac sa atu nêh gêh.”

Poac njakônijnja

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê jamoatiñ poac tenj. Aê oc janjôm gêntalô nêh lau samob sêlic. Gêntalô amboac tonec kêsa anjga nom njagamêh to anjga lau-m tenj atomanô. Ma lau samob, tanj sêwiñ aôm nanj, oc sêlic gêh, tanj Apômtau êngôm nanj. Ma gêh, tanj gabe janjôm êndêh aôm nanj, gêhnsêga kaiñ tenj.

¹¹ “Ojop binj, tec galoc jajatu aôm nec. Ôlic acgom, aê jajanda lau Amor to Kanaan ma lau Het to Peres ma lau Hib to Jebus sêc sêna. ¹² Ôlic taôm gebe ômoatiñ poac ôwiñ lau, tanj sêngônj gamêh aôm ô lasêna nanj atom. Embe ôngôm, go êtu nêh lakô. ¹³ Ônsêlô êsêacnêh altar su to ôsap nêh alê poc tulu ma ôtuc nêh anôtôonê njakatu popoc. ¹⁴ Aôm otenj mec êndêh anôtô jaba tenj atom, gebe Apômtau enj Anôtô, tanj gêjam lêmuj nê lau gebe têtac êwiñ enj taugenj nanj. Ênê njac gebe Aê gajob njoc lau têtac gêwiñ aêña. ¹⁵ Ôlic taôm, gebe ômoatiñ poac ôwiñ lau gamêh tônêña atom. Êsêac embe sêngôm mockaiñña êndêh nêh anôtô to sêkêh da êndêh nêh anôtô, oc moae sêkalem aôm gebe ôniñ da ôwiñ êsêac, ¹⁶ ma aôm oc moae ôjalij nêh latunjo

sa gebe sênam latômi. Ma êsêac latunjo embe sêngôm mockairjo êndêñ nêñ anôtôi, oc sêlêtôm aôm latômi gebe sêngôm mockairj êndêñ êsêacnêñ anôtôi amboac tonanğej.

¹⁷ “Ôpac ki êwê ma ômansarj anôtô jaba atom.

¹⁸ “Ôlic Om Polom Njalucña ñapep. Êndêñ bêc 7 aôm ôniñ polom ñaluc êtôm kajatu aôm narj. Ôniñ êndêñ ñanoc. tarj kakêñ gêdêñ aôm narj, êndêñ ajôñ Abib, gebe gêdêñ ajôñ Abib tau tonarj aôm gôwi Aiguptu sinj. ¹⁹ Ñamêc samob têtû aêñoc gêñ, aômnêm bôc kapoac ñamêc samob, nêm bulimakao to domba kapoac ñamêc. ²⁰ Donki ñamêc, narj ônac da ña domba ñalatu. Embe ondec gebe ônac da gêñ tau atom, go ôpôñ gêsutêkwa tulu. Ma ônac da nêm latômi ñamêc samob. Ma ñac tarj êô lasê aê tolêma sawa atom.

²¹ “Ônam kôm êndêñ bêc 6, mago êndêñ bêc êtu 7ña ôlêwan taôm. Ôlêwan taôm êndêñ bêc tonarj êndêñ têm ôkac nom ôkwiña ma êndêñ têm ojon kômñanô sarja amboac tonanğej. ²² Aôm ôlic Om Wokenja êndêñ noc ôniñ gêñ lasêña. Ma êndêñ jala ñabêc ñamuña aôm ôlic Om Ojon Kômñanô sarja. ²³ Nêm ñacwaga samob sêô lasê sêkô aê Apômtau Anôtô, tarj katu Israelnêñ Anôtô narj, lanjôcnêña êtu dim têlêac êtôm jalagenj. ²⁴ Aê oc jajanda lau tomôkê-tomôkê sêc su ma aê jangôm nêm gamêñ esewec êtu kapôñ. Ma êndêñ tarj ôpi ôna ô lasê ôkô aê Apômtau, aômnêm Anôtô, lanjôcnêña êtu dim têlêac êtôm jalagenj narj, ñac tarj oc êjanjo nêm gamêñ su atom.

²⁵ “Ôkêñ polom tojist êwiñ daja ñadec atom. Ma Om Pasa ñada ñagêdô ênêc e eleñña atom. ²⁶ Ôkôc nêm kôm ñamêc ñajamanô tau ôndêñ aê Apômtau, aômnêm Anôtô, ñoc andu ôna. Ono domba ñalatu ña tênanê su atom.” ²⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Oto binj tonarj sa gebe binj tonarj kêtû poac, tarj kamoatij gêdêñ aôm to Israel narj, ñagôliñ.” ²⁸ Ma Mose gêmoa gêwiñ Apômtau geleñña 40 ma gêbêcauc 40. Eñ genj mo atom to gêñôm bu atom. Ma eñ keto poac ñabinj kêsêp poc tapa, eñ keto binjsu lemenj lu.

Mose kêsêp anğa lôc gêmêñ

²⁹ Gêdêñ tarj Mose kêsêp anğa lôc Sinai gêmêñ narj, eñ kêkôc binjsu ñapoc tapa luagêc. Ma gêdêñ tarj eñ kêsêp anğa lôc gêmêñ narj, kêjala tau gebe lanjôanô ñawasi kainj tarj nec atom. Eñ lanjôanô ñawasi kainj tarj tonarj ñam gebe eñ gêjam binjalôm gêwiñ Apômtau. ³⁰ Gêdêñ tarj Aron to lau Israel samob sêlic Mose narj, tec sêlic lanjôanô ñawasi kainj tarj ma têtêc gebe nasêndambij eñ atom. ³¹ Mago Mose kêkalem êsêac, tec Aron to gôlôacnêñ laumata samob sêmu dêdêñ eñ sêja, ma Mose gêjam binjalôm gêwiñ êsêac. ³² Tonarj su, go lau Israel samob têtû gasuc eñ ma eñ kêkêñ binjsu samob, tarj Apômtau kêsôm gêdêñ eñ anğa lôc Sinai narj, gêdêñ êsêac. ³³ Mose kêsôm binj gêdêñ êsêac su, go kêkêñ obo lala tarj gêsarj lanjôanô auc ³⁴ Kêtôm têm samob, tarj Mose kêsô bec gêdêñ Apômtau gêja gebe ênam binjalôm êwiñ eñ narj, eñ kêkac obo lala su e gêmu kêsa kêtiam. Ma gêdêñ tarj kêsa gêmêñ narj, eñ gêjac minj binj, tarj Apômtau kêjatu narj, gêdêñ lau Israel. ³⁵ Ma lau Israel sêlic Mose lanjôanô gebe ñawasi kainj tarj. Go Mose gêsarj lanjôanô auc ña obo lala ñapanj e gêmu kêsô gêja kêtiam gebe ênam binjalôm êwiñ Apômtau.

35

35:1–40:16 Lau Israel sêkêñ nêñ da gebe sêkwê Lômbec sa ma sêmansarj Lômbec ñagêñlêlôm. Kôm tau kêsêlêñ kêtôm Anôtô kêjatu gêdêñ Mose gebe sêkwê Lômbec tau sa ma sênac kawi.

40

Sêkwê lômbec sa

¹⁷ Gêdêñ jala kêtû luagêcña ñaajôñ ñamataña ñabêc ñamataña êsêac sêkwê lômbec tau sa. ¹⁸ Mose kêkwê lômbec sa. Eñ kêkêñ nombanj to kêmasarj sagintêkwa ma kêkêñ budenj gêsac ñaô ma kêkwê alê ñalêlômña. ¹⁹ Go gê obo kêpi lômbec tau ma kêmasarj obo tarj gêsac ñaô kêtû salôm, kêtôm Apômtau kêjatu eñ. ²⁰ Go Mose kêkôc poc tapa ma kêkêñ kêsêp katapa poacña. Su, go kêmasarj katapa ñata ma kêkêñ ñagadê gêsac katapa tau ñaô. ²¹ Ma eñ kêkôc katapa kêsô lômbec gêja ma kêkêñ obo baliñ genkaleñ gêsarj katapa poacña auc, kêtôm Apômtau kêjatu eñ.

²² Go ketoc tebo kêkô bec sêkac tauñ sarja. Tebo tau kêkô obo baliñ nêmya kêkanôñ gamêñ gêmu kêpiña, ²³ ma kêdênanj polom, tarj sêkêñ gêdêñ Apômtau kêtû da narj, gêsac tebo ñaô, kêtôm Apômtau kêjatu eñ. ²⁴ Ma eñ ketoc jakainj kêkô bec sêkac tauñ sarja ñalêlôm, kêkô tebo ñamakenj kêkanôñ lômbec ñagamêñ gêmu kêsêpña, ²⁵ go kêkêñ ja ñalêsi kêkô Apômtau lanjônêña, kêtôm Apômtau kêjatu eñ. ²⁶ Go ketoc altar gold kêkô obo baliñ ñalêlôm anğa bec sêkac tauñ sarja tau. ²⁷ Go kêkêñ ja genj gêñ ñamalu, tarj gêsac altar ñaô narj, kêtôm Apômtau kêjatu eñ. ²⁸ Go kêkêñ obo baliñ genkaleñ lômbec ñasagêdô. ²⁹ Ma ketoc altar dajarja kêkô bec sêkac tauñ sarja tau ñakatam nêmya ma kêkêñ daja to da gêñ kêpuc ñamalac ôliñ tôñña gêsac ñaô, kêtôm Apômtau kêjatu eñ. ³⁰ Go ketoc laclu kapôñêñ kêkô bec sêkac tauñ sarja to altar

ņasawa ma kêkêrj bu kêsêp êtu sêkwasiñ lemeñ to enjkaiñ ña bu tau tonañ. ³¹ Mose ma Aron to latui sêkwasiñ lemeñ to enjkaiñ ña bu tau tonañ. ³² Kêtôm têm samob, tañ êsêac sêsô bec sêkac taun saña to sêndambiñ altariña nan, sêkwasiñ taun, kêtôm Apômtau kêjatu Mose. ³³ Ma enj gêjac balan malaclun to lômbec ma altar auc ma kêkêrj obo geñkaleñ malaclun ñasacgêdô amboac tonañ. Tec Mose gêjac dabiñ nê kôm tau.

Tao gêsarj lômbec auc

³⁴ Go tao gêsarj bec sêkac taun saña auc ma Apômtaunê ñawasi gêjam lômbec ñalêlôm auc. ³⁵ Ma Mose kêtôm gebe êsô bec sêkac taun saña êna atom, gebe tao kêkôm auc ma Apômtaunê ñawasi gêjam lômbec ñalêlôm auc. ³⁶ Kêtôm têm samob, tañ lau Israel sêsêlêrj sêmoa intêna nan, tao embe êôrj sa anga lômbec, go êsêac sêndi ma sêsêlêrj. ³⁷ Mago tao embe êôrj sa atom, go sêndi sêsêlêrj atom, sêôrj e tao êôrj sa acgom. ³⁸ Kêtôm têm samob, tañ lau Israel sêsêlêrj sêmoa intêna nan, Apômtaunê tao kêkôm lômbec auc gêdêrj geleñña, ma ja gêjam tao auc gêdêrj gêbêc. Israelnêrj gôlôac samob sêlic.

Lewitikus SÊJAM SAKIN ANÔTÔ NANAGÔLIN

Lewitikus nec dabunwaga, tanj sêsa anjga Lewinê gôlôac nanj, taunj nênj buku. Njabinj njagêdô tec kepej dabunwaga tau solop, go njabinj njagêdô kêpi nênj sakinj tokainj-tokainj nanj. Kôm tonec gêjac dabunwaga tonanj njawae gebe sêlic lau Israel lanjwa tônê nênj om ma tândônj Anôtônê binj êndênj lau tau gebe sêsa nênj lênj to awej êdc Anôtô sêsô binj tau njalabugenj.

Binj Anôtô dabunja kêtû njalôtênasêga gêjam gôlinj buku tau gêjam aucgenj. Amboac tonanj njagôlinj tonec gêdênj Anôtônê lau Israel gebe sêlic nênj om to sêsa nênj lênj njanênj, ec sêmbinj taunj tônj tamijn Israelnênj Anôtô Dabunj tau endenj tônjgenj.

Buku tau njasêbu lemenjterj gebe

1. Mòkêlatu 1–7 Binjsu da to dajanja.
2. Mòkêlatu 8–10 Sêjam mec Aron to latui gebe sênam kôm dabunwaganja njaminj.
3. Mòkêlatu 11–15 Njagôlinj lau sênjgônj selecja to sênam dabunj taunja.
4. Mòkêlatu 16 Omsêga Wama njagôlinj.
5. Mòkêlatu 17–27 Njagôlinj gêdênj lau gebe sêsa nênj lênj to sêlic nênj om sênam dabunj taunj njapep.

Nalô towae, tanj kêsêp buku tonec njalêlôm nanj, teto gêc 19:18. Apômtau Jesu kêsam njalô tau gebe Binjsu kêtû luagêcnja, tanj kêtôm binjsu kapôênj njamatanja. Binjsu tau gebe “Têmtac êwinj lau wachanj aôm amboac têmtac gêwinj taôm.”

1:1–15:33 Binjsu, tanj gêjam gôlinj lau Israel nênj sakinj omnja ma nênj lênj sêkênj da to dajanja nanj, kêsêp mòkêlatu 1–7. Êsêac sêjam mec Aron to latuagêc njaminj kêsêp mòkêlatu 8–10. Mòkêlatu 11–14 gêwa binj tatu selec to binj njatêmuija sa. Bôc, tanj lau Israel têtôm gebe sêniinj to bôc, tanj sêjac jao gebe sêniinj atom nanj, nênj njae kêsêp mòkêlatu tonanj amboac tonanjenj. Binj njagêdô gêwa lauo, tanj sêkôc njapalê nanj, nênj lênj têtû selecja sa. Ma binjsu njagêdô kêkanônj lau tokamocbôm ma gêwa êsêacnênj lênj têtôc taunj êndênj dabunwaga ma dabunwaganênj kôm sêwaka lau tonanj sanja sa.

16

Omsêga Pasaña

¹ Gêdênj Aronnê latuagêc sêmac êndu kêtû sêkênj daja dabunj atomnja gêdênj Apômtau, enj kêsôm gêdênj Mose gebe ² “Ôsôm êndênj têwam Aron gebe enj êsô gamênj dabujanô, tanj obo baliinj gêsanj auc nanj, êna palinj-palingenj atom gebe gamênj tonanj aê maloc, tanj gaoc tauc lasê nj tao gêsac poac njakatapa, lêpônj taê labunja, njad, gebe êmac êndu atom. ³ Enj êsô gamênj dabujanô tau njalênj tagenj tonec gebe êkôc bulimakao kapoac wakuc tenj êtu dawamanja to domba kapoac tenj êtu dajanja êna. ⁴ Enj êlinj bu su acgom, go êsô njakwê kwalam-kwalam baliinj ma njakwê akaininja kwalam-kwalam dambê. Enj êjandinj ômbinjkap kwalam-kwalam ma embec obo gasuc. Gênj samob tonanj tec kêtû njakwê dabunj tau. ⁵ Ma enj êkôc noninj kapoac luagêc anjga lau Israel nênj êtu dawama ma domba kapoac tenj êtu daja.

⁶ “Ma Aron êkênj bulimakao kapoac tau êtu dawama êtu enj taunja ma ê wama tau to nê gôlôac su acgom. ⁷ Go enj êkôc noninj luagêc tonanj naetoc lulugenj êkô Apômtau lanjônêmja anjga becobo njakatam dêmôênja. ⁸ Anjga tonanj enj êpuc kapoac êpi noninj luagêc tau, tenj êtu Apômtaunja ma tenj êtu Asaselja. ⁹ Go Aron êkênj noninj tanj kêpuc kapoac kêtû Apômtaunja nanj êtu dawama. ¹⁰ Mago noninj, tanj kêpuc kapoac jakêsêp Asaselja nanj, enj êkôc tomata jaligenj ma etoc êkô Apômtau lanjônêmja, go êsa sakinj asuc sec ôkwinja êpi enj ma êjanda noninj tau êsa gamênj sawa êndênj Asasel êna.

¹¹ “Aron êkênj bulimakao kapoac tau êtu dawama êtu enj tau to nê gôlôacnja nênj secnja, enj ênac bulimakao tonanj êtu dawama êtu enj taunja. ¹² Go êkôc ja njalana anjga Apômtaunê altar naêkênj êsêp laclu tenj ma ênjgainj gênjmalu, tanj sêlênsim popoc nanj, lêma luagêc êkôc êmênj gamênj dabujanô tau. ¹³ Anjga Apômtaunê lanjônêmja enj êkênj gênjmalu tau êpi ja ma gênjmalu njajadanj ênam lêpônj taê labunja auc gebe êmac êndu atom. ¹⁴ Ma enj êkôc bulimakao kapoac njadec njagêdô ma êpalip êpi lêpônj njagadê to katapa poacnja nêmjja njane lêma latu êtu dim 7.

¹⁵ “Tonanj su acgom, go êmbuc noninj, tanj êtu da enserj launênj secnja nanj, ma êkôc njadec êsô gamênj dabujanô tau êna ma êpalip êpi katapa poacnja njagadê to nêmjja êtôm tê enj gêgôm nj bulimakao kapoac njadec su nê. ¹⁶ Enj ênjgôm amboac tonanj tec enj ê wama êtu gamênj dabunj ma lau Israel nênj njatêmui to nênj sêgêli binjsu ma nênj sec samobnja. Ma ênjgôm amboac tonanj enj êtu becobo poacnja, tanj gacgenj kêkô êsêacnênj môp njalêlôm nanj. ¹⁷ Njac tenj êmoa becobo njalêlôm êndênj tanj enj êsô gamênj dabujanô êsa êmênj ma ênac da tau to nê gôlôac ma lau Israel samob nanj, atom. ¹⁸ Go enj êsa êndênj altar, tanj kêkô Apômtau lanjônêmja nanj, êna

ma ênac da êtu altar tauña ma enj êkôc dec ñagêdô anja bulimakao to noniñ nêñ ma ênsê êpi altar ñajabo ênam aucgenj. ¹⁹Ma êpalip dec ñagêdô êpi altar tau êtu dim 7 ña nê lêma latu gebe êñgôm gêñ tau êtu selec to dabuñ ma ensenj lau Israel nêñ ñatêmui su.

Noniñ kapoac gêôc sec sa

²⁰“Êndên taj enj ênac da gamêñ dabuñ to becobo poacña ma altar êmbacné nanj, go enj êkôc noniñ mata jali tau êmêñ. ²¹Go Aron êkêñ nê lêma lulugenj ênsac noniñ mata jali tau môkêapac ñaô ma êsôm keso samob, taj lau Israel sêgôm to sêgêliña ma nêñ sec samob nanj, lasê ma êkêñ êpi noniñ môkêapac. Go ñac, taj kêmasaj tau su kwananjenj nanj, êwê noniñ tau êc êsa gamêñ sawa êna. ²²Noniñ tau êôc êsêacnêñ sec samob êpi tau êna gamêñ gasanj terj ma (ñac tau) esoc noniñ tau anja gamêñ sawa.

²³“Go Aron êsô becobo poacña ñalêlôm êna ma êkôc ñakwê kwalam-kwalam, taj enj kêsô sa gêdêñ taj kêsô gamêñ dabuñanô gêja nanj, su ma êkêñ ênêc tonanj. ²⁴Ma enj êliñ bu anja gamêñ dabuñ ñabalêm terj ma êsô taunê ñakwê ma êsa êmêñ, go êkêñ daja êtu enj tau to launja ma ê wama tau to lau samob. ²⁵Ma ñalési da êjô launêñ secña enj êkêñ ja êniñ anja altar tau. ²⁶Ma ñac, taj êwê noniñ êndênj Asasel êna nanj, êkwasiñ nê ñakwê ma êliñ bu su acgom, go êmu êsô malac êmêñ êtiam. ²⁷Ma bulimakao to noniñ, taj êtu da êjô secña nanj, nêñ dec, taj sêkôc sêsô gamêñ dabuñanô tau sêna gebe ê wama nanj, nêñ ñaôlic to ñamêsôm ma ñatêkwa sêmbaliñ êsa malac ñamagê êna ma sêkêñ ja êniñ su. ²⁸Ma ñac, taj êkêñ ja êniñ gêñ tau nanj, êkwasiñ nê ñakwê ma êliñ bu su acgom, go êmu êsô malac êmêñ êtiam.

Sêlic om sé wama êsêacña ñalêñ

²⁹“Ma tonec êtu ñagôliñ ênêc endenj tônjenña terj êndênj amac gebe êndênj ajônj êtu 7 ñabêc 10 amac taôm to lau jaba, taj sêmoa sêwiñ amac nanj, anam dabuñ taôm ma anam kôm terj atom. ³⁰Gebe êndênj bêc tonanj oc sé wama amac gebe atu selec. Nêñ sec ênanja ma atu selec samucgenj akô Apômtau lañônêñ. ³¹Om tonanj êtu amacnêñ Omsêga anam dabuñ taômña terj. Tonanj êtu ñagôliñ ênêc endenj tônjenña terj. ³²Ma sakiñ daê wamaña gêjac dabuñwaga, taj senj oso to sêjam mec enj gebe êjô tama su nanj, ñawae. Enj êsô ñakwê kwalam-kwalam, taj kêtu ñakwê dabuñ nanj. ³³Ma ê wama êtu gamêñ dabuñ to becobo ma altarña ma êñgôm êtu dabuñwaga to gôlôac ñalau samobña êwiñ amboac tonanj. ³⁴Lêñ tonanj êtu amacnêñ ñagôliñ ênêc endenj tônjenña terj gebe asa sakiñ wamaña êtu lau Israel nêñ sec samobña êtu dim tagenj êtôm jalagenj.”

Ma Mose gêgôm kêtôm Apômtau kêjatu enj.

17:1–18:30 Biñsu taj kêsêp môkêlatu tonanj nanj, kêjatu lau gebe sêkêñ nêñ da anja lôm dabuñ taugenj. Biñsu ñagêdô gêjac jao gebe lau sênôm dec to sêniñ bôc ñamêsôm todecgenj. Biñsu taj kêsêp môkêlatu 18 nanj, gêwa lauo to ñac nêñ lêñ sêmoa sêwiñ tauñña sa ma gêjac jao nêñ lêñ mockaiñña ñagêdô.

19

Biñsu dabuñ to gêdêñña

¹Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ²“Ôsôm êndênj gôlôac Israel ñalau samob gebe amac atu lau dabuñ gebe Apômtau, amacnêñ Anôtô, aê tauc dabuñ. ³Amac samob êtôm ñacanôgenj atoc tenemi to tamemi sa ma taêm ênam om gebe dabuñ ma amansanj ñapep, gebe Apômtau, nêñ Anôtô aê. ⁴Amac akac taôm ôkwi andênj anôtô gwam ana atom. Ma apac ki êwê ma amansanj anôtô jaba terj atom, gebe Apômtau, nêñ Anôtô aê.

⁵“Embe akêñ da danje êndênj Apômtau, go akêñ ñalêñ gebe ênac Apômtau mataanô ñajamgenj. ⁶Êndênj bêc, taj akêñ da tau nanj, to bêc, taj êndanjenj nanj, aninj da tau e êmbacné. Gêñ ñagêdô-gêdô, taj ênêc e êndênj bêc êtu télêac nanj, ja êniñ su. ⁷Ma embe aninj êndênj bêc êtu télêac, nanj oc êtu gêñ genjenj ma oc ênac aê matocanô ñajam atom. ⁸Ma terj embe êniñ, oc êtu tôp êndênj enj gebe enj gêgôm Apômtaunê gêñ dabuñ terj kêtu sec, ma sensen enj su anja nê lau nêñ.

⁹“Ma êndênj taj amacnêñ gamêñ ñakôm ñanô êsa nanj, go anac sa e êndênj kôm ñamadiñ samucgenj atom, ma ajoj gêñ ñasaliñ-saliñ sa êtu ñamu atom. ¹⁰Anga nêñ kôm wainña amboac tonanj ajoj gêñ ñasaliñsaliñ ma akôc ñanô, taj kêsêlô kêsêp nom nanj, sa atom. Awî siñ êndênj lau ñalêlôm sawa to lau jaba gebe Apômtau, amacnêñ Anôtô aê.

¹¹“Anam genjenj atom, ma anam launêñ bôlêñ auc atom to ansau auc lau atom. ¹²Atôc lememe ansau anam aê lanjôc ma anjôm amacnêñ Anôtônê ñaê êtu sec ña lêñ amboac tonanj atom gebe Apômtau aê.

¹³“Akônij nêñ lau wacbanj amacña ma ajañgo nêñ gêñ su atom. Anjgamiñ nêñ sakiñwaga nê ñaôli kômña e êndênj ñaelenj atom. ¹⁴Apuc boa ñac tanjasuñbic to akêñ gêñ terj êmbôc ñac matapec nê intêna auc atom. Atêc nêñ Anôtô, gebe Apômtau aê.

¹⁵ “Amêôtôc biñ eso atom. Ma ambu lau ñalêlôm sawa ma atoc lau tolêlôm sa êlêlêc atom, mago amêôtôc nêmu lau wacban amac ña biñgêdêñgeñ. ¹⁶ Õnga biñ êpi nêmu lau atom. Ma embe ôkô mêôtôcwaga lanjônêmu nan ôkic nêmu ñac wacban aôm nê biñ ôwiñ atom gebe Apômtau aê.

¹⁷ “Têmtac endec lasitêwa atom, awa biñ sa êndêñ ñac wacban amac gebe awê kain sec êtu enña atom. ¹⁸ Ôkêñ ñagêjô ma ôê têmtac ñandan êndêñ taômmêmu lau teñ tón atom, mago têmtac êwiñ lau wacban aôm amboac têmtac gêwiñ taôm, gebe Apômtau aê.

¹⁹ “Ajop aêñoc ñagôlin tonec gebe akêñ bôc kain luagêc sêñgêli tauñ atom. Ma apalip ñawê kain luagêc êsêp kôm tagen atom, ma asô ñakwê, tañ sêwa ña gam kain luagêc kêsêp taulêlôm nan atom.

²⁰ “Embe ñac teñ ênêc êwiñ awê teñ, tañ sê enñ gêdêñ ñac teñ gebe ênam ôli êtu ênê gêñômao, mago gêjam ôli su me sêwi enñ su atom tagen nan, go akêñ ñagêjô, mago êsêagêc sêmac êndu lulugen atom, gebe sêwi awê sijn kêtû taunê ñatauo su atom tagen. ²¹ Mago ñac tau êkôc domba kapoac teñ êna becobo ñakatac gebe êkêñ êtu datôp êndêñ Apômtau êtu enñ tauña. ²² Ma dabunwaga ê wama ñac tau ña domba kapoac datôpña tonan êkô Apômtau lanjônêmu êtu sec, tañ enñ gêgôm nanña. Ma Anôtô oc êsuc sec, tañ ñac tau gêgôm nan, ôkwi.

²³ “Êndêñ tañ asô gamêñ tau ma asê ka ñanô aninña tokain-tokain nan, go alic ñanô tau amboac gêñ selec êtôm aninña atom e jala têlêac êmbacnê acgom. ²⁴ Ma êndêñ jala êtu aclê ñanô samob êtu gêñ dabun ma êtu da lambinña êndêñ Apômtau. ²⁵ Mago êndêñ jala êtu lementen anin kananô tau gebe ênam ñanô taêsam êndêñ jala samob, tañ êndanuc nan. Apômtau, amacnêmu Anôtô aê.

²⁶ “Anin gêñ todec teñ atomanô. Aoc biñ lasê to anjôm mectoman atom. ²⁷ Akapin nêmu môkêmlauñ su anja môkêmapac atom ma êm ñasaô êtu dambê atom. ²⁸ Asa nêmu ôlim êtu ñacmatêña me anac bô teñ êpi taôm ôlim atom gebe Apômtau aê.

²⁹ “Ôkêñ latômo êtu awê mockainjo gebe mockain ênam gamêñ auc e sec ênam sêga anja gamêñ tau atom. ³⁰ Taêm ênam ñoc om gebe dabun ma ômansan ñapep ma otoc ñoc andu dabun sa gebe Apômtau aê.

³¹ “Naandêñ lau, tañ sêkalem lau katun nan, to lau mectomanña ana atom. Embe anjôm oc anjôm amac selec ñapalin gebe Apômtau, amacnêmu Anôtô aê.

³² “Ôndi sa êtu ñac tomôdêña to otoc ñamalacanô sa ma ôtêc aômmêmu Anôtô gebe Apômtau aê.

³³ “Embe ñac jaba teñ êmoa êwiñ aôm anja nêmu gamêñ, go ôtu kasec enñ atom. ³⁴ Ñac jaba êmoa êwiñ aôm êtôm nêmu lasitêwa teñ ma aôm têmtac êwiñ enñ amboac têmtac gêwiñ taôm, gebe amac taôm atu lau jaba gêmunña anja gamêñ Aiguptu, gebe Apômtau, amacnêmu Anôtô aê.

³⁵ “Amêôtôc lau eso atom. Anam dôñ gêñ balin to ñawapac ma taêsamña ôkwi gebe ansau lau atom. ³⁶ Nêmu dôñ gêdêñ ênêc êtu gêñ ñawapacña ma gadob to laclu anam dôñ gêñ êsêpña nan, solop amboac tonanjen gebe Apômtau, amacnêmu Anôtô, tañ gawê amac anja gamêñ Aiguptu amêñ nan, aê. ³⁷ Ma ajop ñoc ñagôlin to ñoc jatu samob ma anjôm ñanô êsa gebe Apômtau aê.”

20:1–22:33 Môkêlatu tonan ñabiñsu gebe ênam lau to dabunwaga sa e têtû lau dabun ñanô.

23

Om ñagôlin

¹ Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ² “Ôsôm êndêñ lau Israel gebe Apômtaunê om toê-toê, tañ amac asam gebe dabun ma akac taôm sa nan, tonec. ³ Anam nêmu kôm êtôm bêc 6, mago êndêñ bêc êtu 7 êtu bêc lêwanña ñanô akac sanja dabun teñ. Anam kôm teñ atom. Bêc tonan êtu Apômtau tau nê om anja nêmu gamêñ samob. ⁴ Bêc tonec kêtû Apômtaunê om toê-toê, tañ enñ kêkêñ nan. Akalem lau sa êndêñ ñanoc gebe akac taôm sa ma alic om dabun tau.

Omsêga Pasa

⁵ “Êndêñ ajôn ñamataña ñabêc 14 ñaêtulala nan alic Apômtaunê Om Pasa. ⁶ Ma êndêñ ajôn tonanjen ñabêc 15 alic Apômtaunê om Polom Ñalucña. Êndêñ bêc 7 anin polom ñaluc. ⁷ Êndêñ bêc ñamataña tonan akac sa to alic om dabun. Anam kôm teñ atom. ⁸ Mago akêñ daja êndêñ Apômtau êtôm bêc 7 tonan ma êndêñ bêc êtu 7 oc alic om dabun teñ êtiam ma anam kôm atom.”

⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ¹⁰ “Ôsôm êndêñ lau Israel gebe êndêñ tañ aô lasê gamêñ tau, tañ aê jakêñ êndêñ amac ma anin gêñ lasê nan, go amac akêñ kôm ñanô ñamêc êndêñ dabunwaga ¹¹ ma enñ ênsun nêmu gêñ tonan êndêñ Apômtau êna gebe enñ êlic amac ñajam. Sabat su ma ñaen dabunwaga êñgôm gêñ tau. ¹² Ma êndêñ bêc, tañ ansun nêmu gêñ tonan nan, akêñ domba ñalatu kapoac ñajam teñ ñajala tagenña êtu daja êndêñ Apômtau êwiñ. ¹³ Ma

akêñ da kelenj tonec êwiñ gebe polom matac êtôm gêñ 10 ñaluagêc sêñgaluñ êwiñ katêkwi êtu daja êndêñ Apômtau gebe êñu ñamalu ñajam ma akêñ wain ñatêkwi kekec teñ êwiñ êtu da.¹⁴ Anij polom matac ma sigob me kêsôcña teñ anja kôm wakuc atomanô e êndêñ bêc, tañ amac akêñ nêñ da êndêñ nêñ Anôtô su acgom. Biñ tonaj êtu ñagôlinj ênêc endenj töngeñña teñ êndêñ gôlôac to gôlôac êtôm nêñ gamêñgeñ.”

Om Tajor Kôm Njanô Saña

¹⁵ “Sabat, tañ amac akêñ da onaj su nanj, ñaelen go asa woke sa e êtôm woke samuc 7.¹⁶ Asa bêc 50 sa e êtap bêc, tañ êndanğuc Sabat êtu 7 nanj sa, go akêñ da polom wakucña teñ êndêñ Apômtau.¹⁷ Akôc polom sigob luagêc anja nêñ andu amêñ gebe êtu da. Sêmansañ polom tonaj ña polom matac ñajam ma sêpac ña jist êtu kôm ñanô ñamêc êndêñ Apômtau.

¹⁸ “Ma akêñ domba ñalatu ñajam 7 ñajala tagenj ma bulimakao kapoac wakuc teñ ma domba kapoac luagêc êwiñ polom tonaj êtu daja êndêñ Apômtau. Êwiñ da gêñ kômña to da gêñ têkwiña oc êtu daja, tañ ñamalu ênac Apômtau mataanô ñajam nanj.¹⁹ Ma akêñ nonij kapoac teñ êtu da êjô secña to domba ñalatu kapoac luagêc, tañ ñajala tagenj nanj, êtu dawamaña teñ.²⁰ Ma dabuñwaga ênsuñ gêñ tonaj êwiñ polom ñamêc êtu da daiñdairj êndêñ Apômtau êwiñ domba ñalatu luagêc. Gêñ tau êtu Apômtaunê gêñ ma dabuñwaga êwê kainj.²¹ Êndêñ bêc tau amac akac taôm sa gebe êtu om dabuñ ma anam kôm kapôñj atom. Tonaj êtu ñagôlinj ênêc endenj töngeñña teñ êtu nêñ wakucña êtôm amacnêñ gamêñ samob.

²² “Ma êndêñ tañ amac anac nêñ kôm ñanô sa nanj, go anac sa e êndêñ kôm ñamadairj samucgeñ atom, ma ajonj gêñ ñasalinj-salinj sa êtu ñamu atom. Awi sinj êndêñ lau ñalêlôm sawa to lau jaba gebe Apômtau, amacnêñ Anôtô aê.”

Om Jala Wakucña

²³ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ²⁴ “Ôsôm êndêñ lau Israel gebe ajônj êtu 7 ñabêc ñamataña êtu bêc lêwanña ñanô teñ êndêñ amac. Akac sa ma alic om dabuñ tau toöndugenj.²⁵ Anam kôm teñ atom, mago akêñ da kelenj teñ êndêñ Apômtau.”

Omsêga Wama

²⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ²⁷ “Ajônj êtu 7 tonaj ñabêc 10 êtu bêc Omsêga Wamaña. Êtu bêc dabuñ, tañ amac akac taôm sa ma anam dabuñ mo to akêñ daja êndêñ Apômtau nanj.²⁸ Ma anam kôm êndêñ bêc tonaj atom gebe bêc Omsêga Wamaña, ma sê wama amac êndêñ Apômtau, amacnêñ Anôtô.²⁹ Gebe teñ embe ênam dabuñ mo êndêñ bêc tonaj atom, oc sensenj erj su anja nêñ lau nêñ.³⁰ Ma teñ embe ênam kôm êndêñ bêc tonaj, aê oc jansenj erj su anja nêñ lau nêñ amboac tonanğenj.³¹ Anam kôm teñ atom. Tonaj êtu ñagôlinj ênêc endenj töngeñña teñ êndêñ amacnêñ wakuc samob êtôm gamêñgeñ.³² Bêc tonaj êtu bêc lêwanña ñanô teñ êndêñ amac ma anam dabuñ mo. Alic om tau anac m êndêñ ajônj tonaj ñabêc 9 ñaêtulala, ma amansañ nêñ sabat e naêndêñ ñabêc 10 ñaêtulala.”

Om Bec

³³ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ³⁴ “Ôsôm êndêñ lau Israel gebe Êndêñ ajônj tonanğenj ñabêc 15 êtu Apômtaunê om sêsam gebe Om Bec. Alic om tonaj êtôm bêc 7.³⁵ Êndêñ bêc ñamataña akac taôm sa gebe alic om dabuñ teñ. Anam kôm teñ atom.³⁶ Êndêñ bêc 7 tonaj akêñ daja êndêñ Apômtau. Ma êndêñ bêc êtu 8 amac akac taôm sa gebe alic om dabuñ teñ êtiã ma akêñ daja teñ êndêñ Apômtau. Bêc tonaj êtu bêc dabuñ akac saña, tec anam kôm teñ atom.

³⁷ “Apômtaunê om toê-toê tau tonaj, tañ amac asôm lasê gebe akac sa ma anam sakinj Apômtau gebe akêñ daja to da kelenj ma da têkwi. Da samob tonaj akêñ êndêñ Apômtau êtôm ñanoc solopgeñ.³⁸ Alic om tonaj naêwiñ Apômtaunê sabat to êwiñ nêñ gêñ ñagêdô, tañ ajac mata ma akêñ kêtu nêñ ñalêlôm kêkac amacña gebe akêñ êndêñ Apômtau nanj.”

Biñ Om Becña ñagêdô kêtiã

³⁹ “Êndêñ ajônj 7 ñabêc 15 embe anac nêñ kôm ñanô samob sa êmbacnê nanj, alic Apômtaunê om êtôm bêc 7. Bêc ñamataña êtu bêc lêwanña ñanô teñ ma bêc êtu 8 amboac tonanğenj.

⁴⁰ Êndêñ bêc ñamataña amac ajonj ka ñanô ñajam-ñajam to tômôm ñalauj ma lêsô ma atu samuc amoa Apômtau, amacnêñ Anôtô, lanjônêñ êtôm bêc 7.⁴¹ Alic Apômtaunê om êtôm bêc 7 êtôm jalagenj. Tonaj êtu ñagôlinj ênêc endenj töngeñña teñ êndêñ nêñ wakuc samob. Alic om tau êndêñ ajônj êtu 7ña.⁴² Anğôñ bec êtôm bêc 7 tonaj. Lau Israel ñanô samob sêngônj becgeñ.⁴³ Gebe nêñ wakuc to nêñ wakuc sêjala gebe aê kakêñ lau Israel sêngônj bec gêdêñ tañ aê kakôc êsêac sêsa anja gamêñ Aiguptunja sêmêñ nanj. Apômtau, amacnêñ Anôtô aê.”

⁴⁴ Amboac tonaj Mose kêkêñ om, tañ Apômtau kêjatu nanj, ñawae gêdêñ lau Israel.

24:1–27:34 Biñsu tokainj-tokainj kêsêp mômêlatu tonaj. Biñsu ñagêdô kêmasañ sakinj omña, ñagêdô kêmetôc lau, tañ sêsôm biñ alôb-alôb, ñagêdô kêjatu lau gebe sêsa nêñ lèñ bisnis to

kômja napep ma sêngôñ sêwiñ tauñ tomêtêgeñ, ñagêdô kêmêtôc lau, tañ tañepêc gêdêñ Anôtônê biñsu nañ ma ñagêdô kêmasañ lêñ tatôc lemeñ ma tanac mata gêñ êndêñ Anôtôña.

Namba LAU ISRAEL SÊMOA GAMÊŃ SAWA ŃAMINŃ

Buku Namba tonec gêjac minj lau Israel nêŃ lêŃ, taŃ sêsêlêŃ gêdêŃ taŃ sêwi lôc Sinai sinj e jasêô lasê gamêŃ tê Anôtô gêjac mata gebe êkêŃ êndêŃ êsêac nê, Ńamadinj gêmu oc kêpiŃa naŃ. TêŃ Ńasawa tau kêdabinj jala 40. Buku tonec Ńaê kêkanôŃ minj towae, taŃ kêsêp buku tau naŃ. Mose kêsa lau Israel sa anġa lôc Sinai gêmunj êsêac dêdi anġa tônê. Ma eŃ kêsa êsêac sa kêtiam anġa MoabnêŃ gamêŃ, taŃ gêc bu Jordan ŃamakerŃ gêmu oc kêpiŃa naŃ. Êsêac sêwi lôc Sinai sinj ma sêsêlêŃ sepeŃ Moab sebeŃ atom. Êsêac sêô lasê gamêŃ Kades-Barnea, taŃ gêc Kanaan Ńamadinj gêmu kêsêpŃa naŃ. Êsêac sebe selom Ńamadinj tau e nasêsa Kanaan, mago têtôm atom, tec sêmoa gamêŃ tônê jala taêsam. Kêtu Ńamu êsêac sêwi Kades Barnea sinj jasêô lasê bu Jordan ŃagamêŃ gêmu oc kêpiŃa ma lau ŃamakerŃ sêŃġôŃ tonanj têtû wakac ma Ńagêdô sêmasaŃ taŃŃ gebe selom bu nasêsa gamêŃ Kanaan gebe sêŃġôŃŃa.

Buku NambaŃa tau gêjac minj lau, taŃ gêŃwapac gêġôm êsêac ma sêmoa tonêŃ Ńalêlôm Ńagogo to ŃatutucgeŃ kêsêp Ńasawa elêmê naŃ, nêŃ minj. Êsêac sêli aweŃ sa gêdêŃ Anôtô to gêdêŃ Mose, taŃ Anôtô tau kêjalij eŃ sa gebe êwê êsêac naŃ, amboac tonanġeŃ. Minj tau gêwa sa gebe Anôtônê lau têtû palê to taŃŃeŃpêc, mago Anôtô gejob êsêac Ńapep to ŃaŃêŃgeŃ ma gêwa Mose sa gebe eŃ kêtu môsi kêsêp Ńasawa, mago gêjam sakinj Anôtô to nê lau ŃaŃêŃgeŃ.

1:1–6:21 Minj taŃ kêsêp môkêlatu tonec naŃ, tau tonec: Mose kêsa lau Israel sa anġa lôc Sinai. Binjsu Ńagêdô gêwa lau Lewi nêŃ kôm, taŃ gêjac êsêac Ńawae naŃ, sa tomalageŃ. Binjsu Ńagêdô kêtôc Anôtônê lau nêŃ lêŃ têtû dabuŃŃa.

6

Mec dabuŃsêġa ênam mec ġôlôacŃa

²² Apômtau kêsôm gêdêŃ Mose gebe ²³ “Ôsôm binj êndêŃ Aron to latui gebe Anam mec lau Israel ma asôm amboac tonec gebe

²⁴ ‘Apômtau ênam mec aôm ma eġop aôm.

²⁵ Apômtau êkêŃ laŃôanô êpô aôm ma taê labu aôm.

²⁶ Apômtau êsa laŃôanô sa êndêŃ aôm ma êkêŃ têtmac êtu malô.’

²⁷ “Êsêac sêkêŃ Ńoc Ńaê ênsac lau Israel Ńaô, go aê gabe janam mec êsêac.”

7:1–9:14 Ńasêbu tonec kêkêŃ da, taŃ lau sêkêŃ gebe sênam sakinj omŃa sa anġa Lômbec naŃ, Ńawae gêdêŃ êsêac. LêŃ sênam mec lau Lewi êtu sakinj dabuŃŃa ma minj lau seŃ Pasa anġa lôc Sinainj kêsêp môkêlatu tonec amboac tonanġeŃ.

9

Tao kêkô lômbec Ńaô

¹⁵ GêdêŃ bêc, taŃ sêkwê lômbec tau sa naŃ, tao majanj mêŃkêġadê Anôtônê binjsu Ńabec tau. Ma gêdêŃ kêtula tao mêŃkêkô andu Ńaô amboac ja e geleŃŃa. ¹⁶ Tao majanj kêġadê andu gêdêŃ ocsalô ma tao ja kêkô Ńaô gêdêŃ gêbêc gêġô tau-gêġô tau Ńapanj. ¹⁷ Tao embe êôŃ sa anġa lômbec, go lau Israel sêndi. Ma embe naêsêp gamêŃ teŃ, go lau Israel sê nêŃ bec anġa tonanj. ¹⁸ Apômtaunê binj kêjatu lau Israel, gebe sêndi ma Apômtaunê binj kêjatu êsêac, gebe sê nêŃ bec. Êsêac sêmoa gamêŃ tau êtôm bêc, taŃ tao êŃġandê lômbec auc naŃ. ¹⁹ Tao embe êŃġandê lômbec auc bêc taêsam, go lau Israel sêsô Apômtaunê binj Ńalabu ma sêndi atom. ²⁰ Ńasawa Ńagêdô tao kêġadê lômbec auc bêc gwalêkinj atom, tec êsêac sêmoa gamêŃ tau kêtôm Apômtaunê binj kêjatu ma dêdi kêtôm Apômtaunê jatu. ²¹ Ńasawa Ńagêdô tao kêkô gêdêŃ kêtula e gêdêŃ bêbêcgeŃ ma gêdêŃ taŃ gêôŃ sa gêdêŃ bêbêcgeŃ naŃ, êsêac dêdi. Me tao embe gacgeŃ êkô êndêŃ ocsalô teŃ ma êmbêc teŃ, ma embe êôŃ sa êndêŃ tonanj, go sêndi amboac tonanġeŃ. ²² Tao embe êŃġandê lômbec auc bêc luagêc me aġôŃ samuc teŃ me Ńasawa baliŃ ec, go lau Israel sêmoa gamêŃ tau ma sêndi atom. Mago tao embe êôŃ sa, naŃ êsêac sêndi amboac tonanġeŃ. ²³ Êsêac sê nêŃ bec kêtôm Apômtaunê jatu ma dêdi kêtôm Apômtaunê jatu. Êsêac sêsô Apômtaunê binj Ńalabu kêtôm Apômtaunê jatu, taŃ Mose kêsôm lasê naŃ.

10:1–32 Lau Israel dêdi anġa lôc Sinai ma sêwi gamêŃ sawa sinj ma sepeŃ gamêŃ, taŃ Anôtô gêjac mata gebe êkêŃ êndêŃ êsêac Ńaminj kêsêp Ńasawa tonec.

10

Lau Israel sêli aweŃ sa anġa gamêŃ sawa

³³ Amboac tonaj êsêac dêdi anja Apômtaunê lôc ma sêsêlêj bêc têlêac ma Apômtaunê katapa poacnja kêsêlêj bêc têlêac gêmunj êsêac gebe têtap gamêj sêlêwanj taujnja tenj sa. ³⁴ Kêtôm têm samob, tanj êsêac dêdi nanj, Apômtaunê tao kêkô êsêac njaô gêdêj ocsalô.

³⁵ Gêdêj tanj sêbalanj katapa poacnja sa nanj, Mose kêsôm gebe “O Apômtau, ôndimanj, ma nêm njaço sêc êlinj-êlinj ma êsêac, tanj têtac gedec aôm nanj, sêc su anja lanjômnmênja.” ³⁶ Ma gêdêj tanj sêlêwanj katapa kêkô nanj, Mose kêsôm gebe “O Apômtau, ômu ôndêj lau Israel nêj tonj 1,000 to 1,000 ômôêj.”

11

¹ Ma lau sêli awenj sa kêtû gêj masinja jakêso Apômtau tanjasunj. Apômtau gêjô binj tau e têtac njananj kêsa. Ma Apômtaunê ja gelom anja êsêac njalêlôm e genj gamêj, tanj sê bec kêsêpnja nanj, njamagê su. ² Go lau têtanj gêdêj Mose ma Mose ketenj Apômtau, tec ja gêmac. ³ Êsêac sêsam gamêj tonanj gebe Tabera gebe Apômtaunê ja gelom anja êsêac njalêlôm.

⁴ Lau jaba, tanj sêwinj lau Israel nanj, têtû meloc gwada ma lau Israel têtanj kêtiam amboac tonanj gebe ma sêsôm gebe “Ojae, asa êkêj gwada êndêj aêac tanij. ⁵ Aêac taêj gêjam i, tanj taenj njaômagenj anja gamêj Aiguptunja nanj, ma katim to melenj ma laki to anian ma lomboc. ⁶ Mago galoc nêj ôlinjwalô gêbacnê. Gêj njananj tenj gêc atom. Matej gê mana tagenj.”

⁷ Mana tau kêtôm mêcgauc ma njananj kêtôm uc njatêkwi, tanj njananja kêsa nanj. ⁸ Lau sêsêlêj-sêsêlêj ma sejonj gêj tau sa jasêlêsa popoc me sepenj kêsêp tonanj. Go seno kêsêp ku ma sêpac polom tapa-tapa. Gêj tau njasê kêtôm polom tapa-tapa, tanj sêpac nja njalêsi nanj. ⁹ Gêdêj gêbêc manij kêsêp nêj gamêj becna ma mana kêsêp gêwinj.

¹⁰ Mose gêjô launêj gôlôac têtanj gêdêj-gêdêjgenj sêngônj nêj bec njasagêdô, tec Apômtau têtac njananj kêsa njanô ma Mose gêlic sec amboac tonanj. ¹¹ Go Mose kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Aôm gôgôm nêm sakinjwaga sec kêtû asagenjja. Ma aê gajac matamanô njananj atom kêtû asagenjja, tec kôkêj lau samob tonec nêj gêjwapac kêkônij aê. ¹² Aê kakêkam lau samob tonanj e kakôc êsêac me, tec aôm kôsôm gêdêj aê gebe ‘Ôsip êsêac sa êtôm jaomwagao kêsip njalê dedec, tanj gênom su nanj, ma ôkêj êsêac sêna gamêj, tanj aê katôc lemoc, gebe jakêj êndêj tamenj nanj.’ Amboac tonanj me. ¹³ Aê jakôc gwada anja ondoc, gebe jakêj êndêj lau tonec sêni. Êsêac têtanj gêdêj aê ma sêsôm gebe ‘Ôkêj gwada êndêj aêac anijnjanj.’ ¹⁴ Aê taucgenj jaôc lau samob tonanj nêj gêjwapac jatôm atom, gebe njawapac sec. ¹⁵ Mago aôm embe taêm ênam gebe ôngôm aê amboac tonanj, nanjo ônac aê êndu, go jajala gebe gajac matamanô njananj ma jalic gêjwapac, tanj êtap aê sa nanj, atom.”

¹⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôjalij njoc lau 70 sa anja lau Israel nêj laumata, tanj kôjala êsêac têtû launêj laumata to gejobwaga. Ôwê êsêac sêna lômbec ma ôndênanj êsêac sêkô tônê sêwinj aôm. ¹⁷ Su, go aê jasêp jawac ma jananj binjalôm jawinj aôm. Go jakôc njalau, tanj kêpi aôm nanj, njaêdo su ma jakêj elom êsêac ma êsêac sêoc launêj gêjwapac sêwinj aôm, gebe aôm taômgenj ôc gêjwapac tau êtiam atom.

¹⁸ “Go ôsôm êndêj lau gebe ‘Anam dabunj taôm êtu elenja, go atap gwada sa, gebe amac atanj kêsô Apômtau tanjasunj gebe ‘Asa oc êkêj gwada êndêj aêac anij. Anja Aiguptu tec amoa njanamgenj.’ Kêtû tonanjja Apômtau êkêj gwada êndêj amac anij. ¹⁹ Enj êkêj gwada bêc tagenj me luagêc me lemenj tenj me 10 me 20 atom, ²⁰ amac anij gwada ajôn samuc tenj e ôlim njakam êsa ma nêm njalêlôm êli amac. Binj tonanj êtap amac sa gebe atinj Apômtau, tec gêmoa gêwinj amac nec, su ma atanj to asôm gêdêj enj gebe ‘Aêac awi Aiguptu sinj kêtû asagenjja.’ ” ²¹ Ma Mose kêsôm gebe “Aê gamoa gawinj sinjwaga 600,000 ma aôm kôsôm gebe ‘Aê oc jakêj gwada êndêj amac anij êtôm ajôn samuc tenj.’ ²² Êsêac sêmbuc domba to bulimakao e êtôm êsêac me. Me i gwêcna samob sêpi tagenj, go êtôm êsêac me.” ²³ Mago Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Amboac ondoc, Apômtau lêma kêtû dambê me. Galoc aôm oc ôlic gebe njoc binj, tanj gajac mata gêdêj aôm nanj, oc njanô me masi.”

Sêkêj laumata 70 sêjam Mose sa

²⁴ Go Mose kêsa gêja ma kêsôm Apômtaunê binj gêdêj lau, ma kêjalinj lau 70 sa anja lau Israel nêj laumata ma kêdênanj êsêac sêkô sêgi lômbec auc. ²⁵ Su, go Apômtau kêsêp gêmêj totaogenj mênjkêsôm binj gêdêj Mose ma kêkôc njalau, tanj kêpi Mose nanj, njaêdô su, ma kêkêj gelom laumata 70. Njalau gelom êsêac e sep tagenj seoc binj lasê njananj.

²⁶ Ma njac luagêc gacgenj sêmoa gamêj becna. Nac tenj nê njaê Eldad, ma tenj nê Medad. Ma njalau gelom êsêagêc gêwinj. Êsêagêcnêj njaê kêsêp laumatanêj njaêmôkêj gêwinj, tagenj êsêagêc sêsa lômbec sêja sêwinj atom. Mago êsêagêc seoc binj lasê sêmoa gamêj becna. ²⁷ Ma njalêlôm tenj kêlêti gêdêj Mose gêja ma kêsôm gêdêj enj gebe “Eldad agêc Medad seoc binj lasê sêmoa gamêj becna.” ²⁸ Go Mosenê sakinjwaga Nun latu Josua, tanj Mose kêjalinj enj sa gêwinj laumata nanj, kêsôm gebe “O njoc njatau Mose, ônac jao binj tau êndêj êsêagêc.” ²⁹ Mago Mose kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm gobe ômêtôc êsêagêc ôjô aê su me. Aê gabe Apômtau êkêj nê Njalau êpi nê

lau samob e samob seoc bin lasê.”³⁰ Su, go Mose to lau Israel nêj laumata sêmu sêja gamêj kêtiam.

Kêmbico

³¹ Go Apômtau kêkêj mu kêsêlêj ma kejoj kêmbico anja gwêc gêmêj. Mu tau kêpalip kêmbico kêsêp gamêj becja e gêjam gamêj, taj kêgi gamêj becja nan, auc samucgej. Lau embe sêsêlêj oc samuc tej sêmu sêsa me oc samuc tej sêmu sêsô, oc têtap kêmbico sa njanaj. Kêmbico sêngôj tauj njaô-njaô e njanani kêtôm kédabij meta samuc tej luagêc. ³² Tec lau dêdi gêdêj bêc tonaj ma sejoj kêmbico oc samuc ma gêbêc samuc ma njagelej oc samucgej kêtiam. Lau, taj sejoj sêjac njawae atom nan, têtap gadob 10 sa. Êsêac teta gêj tau e gêjam nan gamêj becja auc gebe njakelej êsa. ³³ Êsêac sêsac gwada tau e tédangôj su atom, ma Apômtau têtac njandaj kêsâ gêdêj lau tau, tec gêjac êsêac nja gêmâc kapôêj tej. ³⁴ Kêtu tonan nja sêsam gamêj tonaj gebe Kibrot-Hatawa, gebe sêsuj lau maten katu gwadana anja tonaj. ³⁵ Êsêac dêdi anja Kibrot-Hatawa ma sêlêlêj sêja Hasarot. Ma êsêac sêmoa Hasarot tau.

12

¹ Miriam agêc Aron sêli awen sa gêdêj Mose kêtu awê Kusja, taj en gêjam kêtu nê awê nan, gebe en gêjam awê Kusja tej. ² Ma êsêagêc sêsôm gebe “Apômtau kêsôm bin gêdêj Mose taugen binjanô me masi. En kêsôm gêdêj aêagêc gêwiñ atom me.” Ma Apômtau gêjô bin tau. ³ Mose en njac malô kêlêlêc lau samob, taj sêmoa nom njagamêj nan, su. ⁴ Ma njagôgej Apômtau kêsôm gêdêj Mose agêc Aron ma Miriam gebe “Amac lau têtêac asa andêj becobo takac sanja ana.” Ma êsêac têtêac sêsa awê sêja. ⁵ Ma Apômtau kêsêp totaogej mênkêkô becobo njakatam ma gêmôc Aron agêc Miriam, go êsêagêc sêsa jatêtu gasuc en. ⁶ Go en kêsôm gebe “Anjô aêñoc bin. Embe propete tej êmoa amac njalêlôm, go aê Apômtau jaoc tauc lasê êndêj en nja gêj nakatu ma janam binjalôm jawiñ en nja mê. ⁷ Mago lêj jaoc tauc lasê êndêj njoc sakinwaga Mose êtôm tonaj atom. Aê kakêj en gebe ejop aêñoc andu njagênjêlôm samob. ⁸ Aêagêc ajam binjalôm aoc tauñma awen kasi. Aê kasôm bin gêc awêgej ma kasij bin tej kêpi njoc sakinwaga Mose.”

12:9-16 Miriam gêli awa sa gêdêj Mose ma njagêjô kêtap en sa njanin.

13

Mose kêsakin kelerwaga 12 sêja Kanaan

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe ² “Osakin lau gebe sêkêj kelenj gamêj Kanaan, taj gabe jakêj êndêj lau Israel nan. Ôsakin nêj laumata tagen-tagej êtôm tamenjinêj gôlôacmôkêgej.” ³ Amboac tonaj Mose kêdaguc Apômtaunê jatu ma kêsakin lau, taj têtû lau Israel nêj laumata nan, dêdi anja gamêj sawa Paran sêja.

13:4-24 Kelerwaga, taj sêja Kanaan nan, nêj njaê kêsêp njamadinj tonec. Ma Mose kêjatu kôm gêdêj êsêac.

Kelerwaga sêmu sêmêj

²⁵ Êsêac sêkêj kelenj gamêj tau kêtôm bêc 40 su, go sêmu sêja kêtiam. ²⁶ Êsêac sêsêlêj e sêô lasê dêdêj Mose agêc Aron ma lau Israel nêj gôlôac samob anja Kades, taj gêc gamêj sawa Taran nan. Êsêac sêjac min nêj bin gêdêj êsêac to gôlôac samob ma têtôc gamêj tau njakananô gêdêj êsêac.

²⁷ Ma êsêac sêjac min gêdêj Mose ma sêsôm gebe “Aêac jaaô lasê gamêj tau kêtôm aôm kôsakin aêac. Gamêj tau gamêj, taj su to lêp keselen nan. Ma gamêj tau njakananô tonec. ²⁸ Mago lau, taj sêngôj gamêj tau nan, lau njajana ma tunjôm kêgi nêj malac kapôêj auc. Ma tej, aêac alic Anaknê wakuc. ²⁹ Lau Amalek sêngôj gamêj Negeb, lau Het to Jebus ma Amor sêngôj lôc ma lau Kanaan sêngôj gwêclêndanj to bu Jordan njatali.”

³⁰ Mago Kaleb gêjam malô launêj njalêlôm kêkô Mose lanjônêmja ma kêsôm gebe “Aêac tapi gamêj tau sebenj tana ma tajanjo gamêj su, gebe aêac tatôm gebe taku gamêj tau tulu.”

³¹ Go lau, taj sêpi gamêj tau sêwiñ en sêja nan, sêsôm gebe “Aêac tatôm gebe tapi dandêj lau tônê tana atom, gebe êsêac lau njajana sec sêlêlêc aêac su.” ³² Êsêac sêgôlinj bin kêpi gamêj, taj jasekelen nan, ma sêsôm gêdêj lau Israel gebe “Gamêj, taj aêac ajac laoc to akelenj nan, gamêj kainj tej, taj gesen lau gamêj tauñja su. Ma lau samob, taj alic anja gamêj nan, lau waso-waso sec. ³³ Ma aêac alic lau njadambê kapôêj sec anja tônê. Lau tau Anaknê lau. Ma aêac asaê tauñ gebe saujanô atôm wagô, ma êsêac sêlic aêac saujanô atôm wagô amboac tonanjenj.”

14

Lau sêli awerj sa gédêj Apômtau

¹ Go lau samob sêpuc tanjiboa sa ma têtanj gédêj gêbêc samuc tonanj. ² Ma lau Israel samob sêli awerj sa gédêj Mose agêc Aron ma samob sêsôm gédêj êsêagêc gebe “Ojæe, aêac tamac êndu anja Aiguptumanj me tamac êndu anja gamêj sawa tonecmanj. ³ Apômtau gebe êwê aêac natasa gamêj tônê êtu agenja. Eñ gebe sinj ensen aêac su to ñacjo sêjanjo aêacnêj lauo to gôlôac ñasec-ñasec me. Aêac embe tamu tana Aiguptu, oc êmoasinj aêac êlêlêc su atom me.”

⁴ Go sêsôm gédêj tauj gebe “Aêac tajalinj nêj laumata tenj sa ma tamu tana Aiguptu.” ⁵ Go Mose agêc Aron sêu tauj e lanjônânô jagédêj nom lau Israel nêj gôlôac samob sêlic. ⁶ Ma Nun latu Josua agêc Jepune latu Kaleb, ñaclagêc, tanj sekelej gamêj tau sêwinj lau ñagêdô nanj, sêkac nêj ñakwê gêngic ⁷ ma sêsôm gédêj lau Israel nêj gôlôac samob gebe “Gamêj, tanj aêac ajac laoc ma akelêj nanj, gamêj ñajamanô. ⁸ Apômtau embe êlic aêac ñajam, go êwê aêac tasa gamêj tau tana ma êkêj êndêj aêac. Su to lêp keselêj ñamala tônê. ⁹ Tagenj ali awem sa êndêj Apômtau atom, ma atêc lau gamêj tônêja atom, gebe êsêac oc têtû aêacnêj mo ma nêj lamu gêc su anja êsêacnêj. Ma Apômtau gêmoa gêwinj aêac. Atêc êsêac atom.” ¹⁰ Ma gôlôac samob sêsôm sebe têtuc êsêagêc ña poc êndu.

Go Apômtaunê ñawasi geoc tau lasê gédêj lau Israel samob anja lômbec. ¹¹ Ma Apômtau kêsôm gédêj Mose gebe “Aê gagôm gêntalô anja êsêacnêj, mago lau tau lanjôn gelo aê ñapanj to sêkêj gêwinj aê atom nec, sebe sêngôm e êndêj ondocgenj. ¹² Aê gabe jakôninj êsêac ña kole to jansenj êsêac su ma jakêj aôm ôtu lau-m kapôêj to ñaclai ôlêlêc êsêac su.” ¹³ Mago Mose kêsôm gédêj Apômtau gebe “Lau Aiguptu oc sêjôn ñawae gebe aôm gôwê lau tonec tonjaclaigenj sêsa anja êsêacnêj sêmêj. ¹⁴ Êsêac oc sêsôm binj tau ñawae êndêj lau, tanj sêngônj gamêj tônê nanj. O Apômtau, êsêac sêjôn ñawae gebe aôm taôm gômoa lau tonec ñalêlôm ma goc taôm lasê gédêj êsêac sêlic ña matenanô. Êsêac sêjôn gebe nêj tao kêkô lau Israel ñaô ma nêj tao majanj kêsêlêj gêwinj êsêac gédêj ocsalô to tao ja gédêj gêbêc. ¹⁵ Embe onsenj lau tonec su wenj tagenj êtôm ñac tagenj, go lau tomôkê-tomôkê, tanj sêjôn aôm ñawae nanj, oc sêsôm gebe ¹⁶ ‘Kec, Apômtau gêjac mata gamêj gédêj lau Israel ma kêtôc lêma gebe êkêj gamêj tau êndêj êsêac, mago enj kêtôm atom, gebe êwê êsêac nasêsa gamêj tau, tec gesenj êsêac su anja gamêj sawa.’ ¹⁷ O Apômtau, galoc aê jatenj aôm gebe ôwa nêj ñaclai sa êtôm binj, tanj taôm kôsôm nanj gebe ¹⁸ ‘Apômtau enj gê binj tônj ma nê têtac gêwinj tenjenja ñatêku masi. Eñ kêsuc launêj sec to sêgêli binja ôkwi. Mago enj oc êlic binj ñagêjônja sinj samucgenj atom. Eñ oc êkêj tamenjinêj sec ñagêjônj êndêj latunji to dêbunji ma abenji.’ ¹⁹ Aê jatenj aôm, ôsuc lau tonec nêj sec ôkwi êtu nêj têtac gêwinj tenjenj kapôêjja ma êtu kôsuc lau tonec nêj binj ôkwi gédêj tanj sêwi Aiguptu sinj e mênjgêdêj galoc nanja.”

Apômtau kêmêtôc lau Israel

²⁰ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc kasuc êsêacnêj binj ôkwi kêtôm nêj binj. ²¹ Mago aê gamoa matoc jali ma aêñoc ñawasi oc ênam nom ñagamêj samob auc, tec jasôm binjanjôgenj gebe ²² Lau samob, tanj sêlic ñoc ñawasi to ñoc gêntalô, tê gagôm anja Aiguptu to gamêj sawa nêj, ma sêsaê aê kêtû dim 10 su to sêjôn aê aoc atom nanj, ²³ oc sêlic gamêj, tanj gajac mata gédêj tamenji to katôc lemoc gebe têtap sa nanj, atom. Ma lau samob, tanj lanjôn gelo aê nanj, oc nasêô lasê gamêj tau atom. ²⁴ Mago ñoc sakinjwaga Kaleb gêwê kainj ñalau kainj tenj ma enj tanja wamu aê ñapep sawa. Kêtu tonanja aê gabe jawê enj êsô gamêj, tanj enj jakêsa su nanj êna, ma gamêj tau êtu ênê wakuc nêj gamêj. ²⁵ Galoc lau Amalek to Kanaan sêngônj gaboan, tec elenja andi ma akac taôm ôkwi amu asa gamêj sawa asêlêj asa intêna Gwêckocja ana.”

²⁶ Ma Apômtau kêsôm binj gédêj Mose agêc Aron gebe ²⁷ “Gôlôac sec tonec sêli awerj sa êndêj aê e êndêj ondocgenj. Aê ganjô lau Israel nêj binj sêli awerj sanja, tanj sêgôm gédêj aê nanj. ²⁸ Ôsôm êndêj êsêac gebe Apômtau kêsôm gebe ‘Aê gamoa matoc jali, tec jasôm binjanjônô. Aê gabe janjôm amacnêj binj, tanj ganjô amac asôm kêsô aê tanjocsuj nanj, ñanô êsa. ²⁹ Amac samob, tanj nêj jala kêtû 20 su ma ali awem sa gédêj aê nanj, nêj ôlim ê su anja gamêj sawa. ³⁰ Binjanjônô, amac asa gamêj, tanj katôc lemoc gebe angônj nanj, atom. Jepune latu Kaleb agêc Nun latu Josua taungenj nasêô lasê. ³¹ Ma nêj gôlôac ñasec-ñasec, tanj asôm gebe ñacjo oc sêjanjo êsêac su nanj, tec jawê êsêac nasêsa gamêj tau e sêlic gamêj, tanj amac adêc nanj. ³² Amac taôm nêj ñawêlêlanj oc ênanja anja gamêj sawa tonec. ³³ Ma amac latôm sejop bôc sêmoa gamêj sawa êtôm jala 40 ma sêôc amacnêj tanjêmpêj ñagêjônj e amac samob aê su anja gamêj sawa. ³⁴ Amac akelêj gamêj tau kêtôm bêc 40, tec aôm nêj keso ñagêjônj êtôm jala 40. Jala tenj êjôn bêc tenj e nêj kauc êsa êpi gêjwapac, tanj ñam kêsêp gawi amac sinja nanj.’ ³⁵ Aê Apômtau kasôm binj tonec. Binjanjônô, binj tonec oc janjôm ñanô êsa êndêj gôlôac sec, tanj sêboa tauj sa gédêj aê. Anja gamêj sawa tonec êsêac samob oc sênanja ma samob oc sêmac êndu anja tonec.”

Kelanjwaga 10, tanj sêkêj gêwinj atom nanj, sêmac êndu

³⁶ Mago lau, tañ Mose kêsakinj êsêac gebe sekelenj gamêñ ma sêmu sêmêñ e sêgôlinj binj sec kêpi gamêñ tau ma sêli gôlôac samob nêñ ñalêlôm sa gêdêñ Mose nan, ³⁷ lau tau, tañ sêgôlinj binj sec kêpi gamêñ tau nan, sêmac êndu sep tagen, gebe Apômtau gêjac êsêac. ³⁸ Lau, tañ sêja gebe sekelenj gamêñ nan, samob sêmac êndu, Nun latu Josua agêc Jepune latu Kaleb taunjen tec sêmoa maten jali.

Ñajco sêku lau Israel tulu anja Horma

³⁹ Mose gêjac minj binj tonanj gêdêñ lau Israel samob, go êsêac têtanj tanjiboa kapôênj. ⁴⁰ Ma gêdêñ gelenj mata êsêac dêdi jasêpi lôc ñatêpôê ma sêsôm gebe “Ôlic acgom, aêac tec amoa ma abe api gamêñ, tañ Apômtau gêjac mata gêdêñ aêac nan, gebe aêac agôm sec.” ⁴¹ Mago Mose kêsôm gebe “Amac abe anjêli Apômtaunê binj êtu asagenjja. Amac oc atôm atom. ⁴² Api ana atom, nêñ ñajco oc sênac amac, gebe Apômtau gêmooa gêwiñ amac atom. ⁴³ Oc andac lau Amalek to Kanaan ma nêñ sinj ensenj amac su, gebe amac akac taôm su anja Apômtaunê, tec Apômtau êmoa êwiñ amac atom.” ⁴⁴ Mago êsêac tetoc taun sa ñanôgenj, tec sêpi lôc ñatêpôê sêja, tagen Apômtaunê katapa poacña ma Mose sêwi gamêñ becña sinj atom. ⁴⁵ Go lau Amalek to Kanaan, tañ sêñgôñ gamêñ lôcña nan, sêsêp mênjsêku êsêac tulu ma sêjanda êsêac êlinj-êlinj e jagêdêñ Horma.

^{15:1–19:22} Da to daja ñabiñsu ñagêdô gêc môkêlatu tonec ñalêlôm. Biñsu ñagêdô gêwa dabunwaga to lau Lewi nêñ kôm sa ma kêjatu lau gebe sêpuc êsêac tôñ. Biñsu ñagêdô kêmasanj lau, tañ sêmoasac ñacmatê tenj e têtôm gebe sêlic om sêwiñ gôlôac atom nan, nêñ lêñ têtû selec êtiamña. Ma minj tenj kêsêp môkêlatu tonec gêwiñ gebe Kora gêli awa sa gêdêñ Mose agêc Aron ma kêtap ñagêjô sa.

20

Bu kêsã anja poc

¹ Gêdêñ ajôñ ñamatana lau Israel nêñ gôlôac samob sêô lasê gamêñ sawa Sin ma lau sêlêwanj taunj sêñgôñ Kades. Ma Miriam gêmãc êndu ma sêsunj enj anja tônê.

² Ma gôlôacnêñ bu masi, tec sêkac sa jasêli awenj sa gêdêñ Mose agêc Aron. ³ Ma lau sêoc gêdô Mose ma sêsôm gebe “Ojãe, aêac ananja awiñ ma lasitêwai, tañ Apômtau gêjac êsêac nanjmanj. ⁴ Amagêc awê Apômtaunê gôlôac mênjaô lasê gamêñ sawa tonec gebe aêac amac êndu toma bulimakaoenj êtu asagenjja. ⁵ Amagêc awê aêac awi Aiguptu sinj e aô lasê gamêñ sec tonec kêtû asagenjja. Aêac atôm gebe asê gêñ tenj atom. Jambô to wain ma aiñ masi. ma bu anômña masi amboac tonanjenj.” ⁶ Go Mose agêc Aron sêwi gôlôac sinj sêja lômbec ñasacgêdô ma sêu taunj lanjôñanô jagêdêñ nom. Go Apômtaunê ñawasi geoc tau lasê gêdêñ êsêagêc. ⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ⁸ “Ôkôc nêñ tôc ma amagêc têwam Aron akac gôlôac sa sêpi tagenj. Go ôsôm binj êndêñ poc ôkô êsêac lanjôñnêñ gebe poc êkêñ bu. Amboac tonanj ôñgôm bu êsa anja poc êtu êsêacña ma ôkêñ êndêñ gôlôac to nêñ bulimakao sênôm.” ⁹ Ma Mose kêkôc tôc, tañ gêc Apômtaunê gamêñ nan, kêtôm Apômtau kêjatu enj.

¹⁰ Go Mose agêc Aron sêkac gôlôac sa sêpi tagenj sêkô sêwiñ poc ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac gêsômtekwa-ñatoñwaga, anjô acgom. Aêac oc atôm gebe anjôm bu êsa anja poc ma akêñ êndêñ amac me masi.” ¹¹ Go Mose gêoc lêma sa ma gêjac poc ña nê tôc kêtû dim luagêc, ma bu kapôênj kêsã, ma gôlôac to nêñ bulimakao sênôm e kêtôm. ¹² Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose agêc Aron gebe “Amagêc akêñ gêwiñ aê atom to awa aê sa e lau Israel sêlic aê amboac ñac dabunj atom, tec amagêc awê gôlôac tonec e nasêsa gamêñ, tañ kakêñ gêdêñ êsêac nan, atom.” ¹³ Bu tonec bu Meriba, gebe lau Israel sêli awenj sa gêdêñ Apômtau, ma enj gêwa tau sa gebe enj ñac dabunj.

Lau Edom sêjac jao nêñ gamêñ gêdêñ lau Israel

¹⁴ Go Mose kêsakinj lau jaenja anja Kades dêdêñ kinj Edomña sêja, ma sêsôm gebe “Aôm lasim Israel gebe êsôm êndêñ aôm gebe Aôm kôjala gêñwapac samob, tañ kêtap aêac sa nanjac. ¹⁵ Aêac tamemai sêsêp Aiguptu sêja ma anjôñj Aiguptu ñasawa baliñ. Mago lau Aiguptu sêgôm aêac toma tamemai sec. ¹⁶ Tec aêac awenj gêjac Apômtau ma enj kêkêñ tana aêac awenj to kêsakinj anjela tenj. Anjela tau gêwê aêac asa anja Aiguptu amên. Ma galoc aêac anjôñj malac Kades, tañ gêc nêñ gamêñ ñamadinj nanj. ¹⁷ Ma galoc aêac atenj, gebe ôlôc ma aêac asô nêñ gamêñ awac. Aêac oc asa nêñ kôm monja to kôm wainja atom ma anôm bu anja bumata atom. Aêac oc asêlêñ amoa intênasêgagenj. Aêac oc awi intêna sinj amu anôña me gasêña atom e aô lasê nêñ gamêñ ñamadinj ôñêña.” ¹⁸ Mago Edom kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôsa ñoc gamêñ ômôênj atom. Embe ôsa ômôênj, oc ôndac aêñoc sinj.” ¹⁹ Ma lau Israel sêsôm gêdêñ enj gebe “Aêac asêlêñ amoa intênasêgagenj. Ma aêac to ma bulimakao embe anôm nêñ bu, oc anam ôli bu tau. Aêac abe atenj tagenj tonec, gebe asêlêñ amoa intênasêgagenj e aô lasê ñamadinj ôñêña.” ²⁰ Mago enj kêsôm gebe “Aôm ôsa tonec ômôênj atom.” Ma Edomnê lau taêsam sêsa

dédêj êsêac sêja tonjajanjagen. ²¹ Amboac tonaj Edom gedec ma gêlôc, gebe lau Israel sêsa nê gamêjnjagen sêna atom, tec lau Israel sêjac jaê enj.

Aron gêmac êndu anja lôc Horeb

²² Lau Israel to nêj gôlôac samobgêj sêsêlêj e sêô lasê lôc Horeb. ²³ Anja lôc Horeb, taj kékô lau Edom nêj gamêj njamadij nanj, Apômtau kêsôm gédêj Mose agêc Aron gebe ²⁴ “Aron naêwinj nê lau, gebe enj êsa gamêj, taj kakêj gédêj lau Israel nanj, atom. Enj êsa atom gebe amagêc ali awem sa to tanjempêc gédêj njoc jatu anja bu Meriba. ²⁵ Amboac tonaj ôkôc Aron agêc latu Eleasar ma ôwê êsêagêc sêpi lôc Horeb sêna. ²⁶ Go ôkwalec Aronnê njakwê su ma ôkêj êndêj latu Eleasar êsô sa. Ma Aron êmac êndu anja tônê naêwinj nê lau.” ²⁷ Mose gégôm Apômtaunê jatu njanô kêsa ma êsêac sêpi lôc Horeb sêja ma gôlôac samob sêlic. ²⁸ Ma Mose kékwalêc Aronnê njakwê su ma kékêj gédêj ênê latu Eleasar kêsô sa. Go Aron gêmac êndu anja lôc ônê. Ma Mose agêc Eleasar sêsêp anja lôc sêmêj. ²⁹ Gédêj taj gôlôac samob sêlic gebe Aron gêmac êndu nanj, lau Israel nêj gôlôac samob têtaj tanjiboa kêtû enja kêtôm bêc 30.

21

Lau Kanaan sêjac sinj gédêj lau Israel

¹ Gédêj tonaj njac Kanaanja tenj kêtû kinj Aradja. Enj gêngônj gamêj Negeb. Enj gêjô, gebe lau Israel sêsêlêj sêsa intêna anja Atarimja sêmêj, tec gêjac sinj gédêj Israel, ma kékôc lau Israel njagêdô tônj jakêkêj êsêac sêngônj kapoacwalô. ² Go lau Israel têtôc lemenj gédêj Apômtau ma sêsôm gebe “Aôm embe ôkêj lau tônê sêsêp aêac lemenj, oc ansenj êsêacnêj malac samob su samucgêj.” ³ Apômtau kékêj tanja lau Israel awenj ma gêwi lau Kanaan sinj sêsêp êsêac lemenj. Tec lau Israel sesenj êsêac tonêj malac samob su ma sêsam gamêj tau gebe Horma.

Moac Njalai

⁴ Lau Israel dèdi anja lôc Horeb ma sêsêlêj sepej Gwêckoc sebe sênac jaê gamêj Edom. Êsêac sêsêlêj sêmoa intêna e lau ôlinj njakam kêsa. ⁵ Êsêac sêli awenj sa gédêj Apômtau agêc Mose gebe “Amagêc awê aêac awi Aiguptu sinj gebe amac êndu anja gamêj sawa kêtû agenja. Gebe mo to bu masi anja tonec ma aêac ôlinj njakam gêj njasêpam, taj aenj amoa nanj.” ⁶ Go Apômtau kêsakinj moac njaljai gédêj lau. Moac tau sêjac lau Israel e taêsam sêmac êndu. ⁷ Ma êsêac dédêj Mose jasêsôm gebe “Aêac agôm sec gebe ali awenj sa gédêj amagêc Apômtau. Otenj Apômtau, gebe êkôc moac su anja aêacma.” Amboac tonaj Mose ketenj Apômtau kêtû lauja. ⁸ Go Apômtau kêsôm gédêj Mose gebe “Ômansanj moac njaljai tenj njakatu ma ôjac sa naêkô. Ma lau samob, taj moac gêjac êsêac nanj, embe materj ê moacki tau, nanj sêmoa materj jali.” ⁹ Amboac tonaj Mose kêmansanj moacki tenj ma gêjac sa jakêkô. Ma moac embe êjac njac tenj, go njac tau mata ê moacki tau ma êmoa mata jali.

^{21:10-35} njamadij tonec kêsa gamêj to malac samob, taj lau Israel sêô lasê gédêj taj sêsêlêj sêmoa gamêj sawa nanja sa. *

22

Balak kékalem Bileam

¹ Go lau Israel dèdi jasê nêj becobo kékô Moabnêj gabonj anja Jordan njamakenj ônêja kêkanônj malac Jeriko. ² Ma Sipor latu Balak gêlic gêj samob, taj lau Israel sêgôm gédêj lau Amor nanj. ³ Ma lau Moab têtêc lau Israel gebe lau taêsam njasec ma êsêac sêmoa tonêj njalêlôm njatutuc kêlêlêc su kêtû lau Israelja. ⁴ Ma êsêac sêsôm gédêj lau Midian nêj laumata gebe “Ojac, galoc lau Israel nêj tonj kapôêj oc sêniñ gêj samob, taj gêc aêacnja nanj, su amboac bulimakao senj gêgwanj anja kôm.” Ma Sipor latu Balak kêtû lau Moab nêj kinj gédêj njasawa tonaj. ⁵ Ma enj kêsakinj lau jaenja gédêj Beor latu Bileam, taj gêngônj malac Petor, taj gêc gamêj Amauja anja bu Euprat njatali. Lau jaenja sebe sêkalem enj ma sêsôm gédêj enj gebe “Ôlic acgom, lau-m tenj sêwi Aiguptu sinj sêmêj sêjam gamêj auc samucgêj mênjsêngônj sêkanônj aêac. ⁶ Amboac tonaj ômôêj sebeñ mênjôpuc boa lau tônê êtu aêja, gebe lau tau njajanja sêlêlêc aê su. Embe ôpuc boa êsêac, oc moae jatôm, gebe jaku êsêac tulu ma jajanda êsêac e sêwi gamêj sinj, gebe aê kajalagac aôm embe ônam mec njac tenj, oc êtap mec njanô sa, ma embe ôpuc boa njac tenj, oc êtap kôpuc boa njajanô sa amboac tonajenj.”

⁷ Lau Moab to lau Midian nêj laumata dèdi ma sêkôc njali Bileam eoc binj lasêja gêwinj. Êsêac jasêô lasê dédêj Bileam ma sêsôm Balaknê binj gédêj enj. ⁸ Ma enj kêsôm gédêj êsêac gebe “Anêc awinj aê êndêj êmbêc tonec, go jasôm binj êndêj amac êtôm Apômtau êsôm êndêj aê.” Tec lau Moab nêj kasêga sêmoa sêwinj Bileam. ⁹ Ma Anôtô gédêj Bileam jakêsôm gebe

* **21:9:** Horma njam gebe sesenj sêjanja.

“Asa lau sêmoa sêwiñ aôm.” ¹⁰ Bileam kêsôm gêdên Anôtô gebe “Sipor latu Balak, lau Moab nêñ kinj, kêsakin binj tenj gêdên aê gebe ¹¹ ‘Ôlic acgom lau-m tenj sêwi Aiguuptu sinj sêmênj sêjam gamêñ auc samucgen. Amboac tonanj ômôênj mênjôpuc boa êsêac, moae jatôm, gebe janac sinj êndênj êsêac ma jajanda êsêac e sêwi gamêñ sinj.’ ” ¹² Mago Anôtô kêsôm gêdên Bileam gebe “Ôsêlênj ôwiñ êsêac atom ma ôpuc boa lau tau atom amboac tonanjen, gebe aê gajam mec êsêac su.” ¹³ Gêdênj bêbêcgenj Bileam gêdi sa ma kêsôm gêdênj Balaknê kasêga gebe “Aêc amu ana nêñ gamêñ êtiam, gebe Apômtau gedec gebe aê jasêlênj jawiñ amac.” ¹⁴ Go lau Moab nêñ kasêga dêdi jasêô lasê gêdênj Balak ma sêsôm gebe “Bileam gedec gebe êsêlênj êwiñ aêac êmênj.”

¹⁵ Tec Balak kêsakinj kasêga ñagêdô kêtiam. Êsêac lau taêsam to lau towae sêlêlêc lau ñamatana su. ¹⁶ Êsêac sêô lasê dêdênj Bileam ma sêsôm gêdênj enj gebe “Sipor latu Balak kêsôm binj tonec gebe ‘Ôndênj aê ômôênjmanj, gênj tenj êkô aôm auc atom. ¹⁷ Aê gabe jatoc aôm sa ñanôgenj ma janjôm binj samob, tanj aôm ôsôm êndênj aê nanj, ñanô êsa. Amboac tonanj ômôênj mênjôpuc boa lau tônê.’ ” ¹⁸ Mago Bileam gêjô Balaknê sakinjwaga awenj gebe “Silber to gold êsô Balaknê andu e mênjêc gebe êkênj êndênj aê, mago jatôm gebe janjêli aênoc Apômtau Anôtô nê binj ñagac atomanô. ¹⁹ Tagenj anêc awiñ aê êndênj êmbêc tonec, gebe jajala binj ñagêdô, tanj Apômtau oc êsôm êndênj aê nanj.” ²⁰ Ma gêdênj gêbêc Anôtô gêdênj Bileam jakêsôm gêdênj enj gebe “Lau tonanj sêmênj gebe sêkôc aôm me. Amboac tonanj ôndi ma ôsêlênj ôwiñ êsêac. Mago ôngôm binj, tanj aê jajatu aôm nanjen, ñanô êsa.”

Añela ma Bileamnê donji

²¹ Amboac tonanj Bileam gêdi gêdênj bêbêc kanucgenj. Enj kêpô ômbinjkap kêsêp nê donji ma kêsêlênj gêwiñ lau Moab nêñ kasêga. ²² Mago Apômtau têtac ñandanj kêsâ gêdênj enj gebe enj gêdi gêja. Ma Apômtaunê añela kêkô intêna auc enj, tanj gêngônj donji ñaô ma nê sakinjwaga luagêc sêsêlênj sêwiñ enj nanj. ²³ Donji gêlic Apômtaunê añela kêkô intêna auc ma añela kêmêgôm sinj ñamata tenj. Tec donji gêwi intêna sinj ma kêsêlênj kêsêp kômlêlôm. Tec Bileam gêjac enj gebe êmu êsa intêna êna êtiam. ²⁴ Go Apômtaunê añela jakêkô intêna gasuc-gasuc, tanj kêsâ kôm wainña ñalêlôm nanj, gebe tunjôm kêkô intêna makenj-makenj. ²⁵ Donji gêlic Apômtaunê añela, tec jagêjac tunjôm ñamakenj e kêkapiñ Bileam akaiñ tônj taminj tunjôm, tec Bileam gêjac enj kêtiam. ²⁶ Go Apômtaunê añela gêmuj gêja kêkô gamênj, tanj intêna ñasawa kêtû sawj nanj, ma ñasawa tenj gebe donji êmônij êsa anô me gasêña gêc atom. ²⁷ Donji gêlic Apômtaunê añela, go gêu tau kêsêp jagêc. Ma Bileam têtac ñandanj kêsâ ma gêjac donji ña nê tôc. ²⁸ Go Apômtau gêña donji awasuj ma kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aê gagôm asagenj gêdênj aôm, tec gôjac aê kêtû dim têlêac nec.” ²⁹ Bileam kêsôm gêdênj donji gebe “Aê gajac aôm gebe gôjam ôwê gêdênj aê. Aê gabe embe jakôc sinj tenj kêsêp lemoc, oc janac aôm tomatêgenj.” ³⁰ Go donji kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aê katu nêñ donji, tanj gôngônj ñaô gedênj tônggenj e mênjgêdênj galoc me masi. Aênoc mêtê gebe janjôm aôm kwalec amboac tonec me.” Ma enj kêsôm gebe “Masi.”

³¹ Go Apômtau gêgôm Bileam mataanô kêpoa lasê e gêlic Apômtaunê añela kêkô intêna to lêma kêmêgôm sinj ñamata. Ma enj gewec to gêu tau jagêc lanjânô gêdênj nom. ³² Go Apômtaunê añela kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gôjac nêñ donji kêtû dim têlêac kêtû agenña. Ôlic acgom, aê tec gamênj gebe jakô aôm auc, gebe aê galic aôm kôsa intêna keso. ³³ Donji gêlic aê ma gêjac jaê aê kêtû dim têlêac. Embe ênac jaê aê atom, oc janac aôm êndu binjnanôgenj, ma donji tau oc êmoa mata jali.” ³⁴ Go Bileam kêsôm gêdênj Apômtaunê añela gebe “Aê gagôm sec. Aê gajam kauc gebe kôkô intêna auc aê atom, Amboac tonanj embe ôlic sec, nanjo jamu jana êtiam.” ³⁵ Go Apômtaunê añela kêsôm gêdênj enj gebe “Ôsêlênj ôwiñ lau tau. Mago ôsôm binj tagenj, tanj aê oc jajatu aôm nanjenj.” Amboac tonanj Bileam kêsêlênj gêwiñ Balaknê kasêga.

Bileam agêc Balak

³⁶ Balak gêñô Bileam gêmênj ñawae, tec gêdi kêpuc enj tônjônj gêja Moabnê malac, tanj gêc bu Amon ñatali anja gamênj tau ñamadiñ jaêcgenj nanj. ³⁷ Balak kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aôm gôdênj aê gômôênj atom kêtû asagenña. Aê kakênj jaen to kakalem aôm atom me. Aôm gobe aê oc katôm gebe jatoc aôm sa atom me.” ³⁸ Bileam gêjô enj awa gebe “Ôlic acgom, aê tec gadênj aôm gamênjac. Mago aê oc katôm gebe jasôm binj me masi. Aê oc jasôm binj tagenj, tanj Anôtô êkênj êsêp aocsuj nanjenj, lasê.” ³⁹ Go Bileam kêsêlênj gêwiñ Balak e sêô lasê Kiriati-Husot. ⁴⁰ Ma Balak kêkênj bulimakao to domba kêtû da ma kêsakinj ñagêdô gêdênj Bileam to kasêga, tanj sêmoa sêwiñ enj nanj. ⁴¹ Ma gêdênj bêbêcgenj Balak kêkôc Bileam jakêpi Bamot-Bal. Anja ônê enj gêlic lau Israel nêñ gamênj becña ñagêdôgenj.

23

¹ Ma Bileam kêsôm gêdênj Balak gebe “Ômboea altar 7 sa êtu aêña, go ôkênj-bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7 êndênj aê.” ² Balak gêgôm kêtôm Bileam kêsôm ma agêc sêkênj bulimakao kapoac tenj ma domba kapoac tenj kêtû daja gêsac altar 7 tau ñaô kêtômgenj. ³ Ma Bileam

kêsôm gédêr Balak gebe “Ôkô ôwiñ nê m daja, ma aê gabe jana. Moae Apômtau oc mêngêlic aê. Ma bin, tanj enj êtôc êndêr aê nanj, oc janac minj êndêr aôm.” Go enj kêpi lôc sawa tenj gêja.

Bileam gêjam mec lau Israel

⁴Ma Anôtô mêngêlic Bileam ma Bileam kêsôm gédêr enj gebe “Aê gaboa altar 7 sa ma kakêr bulimakao kapoac tenj ma domba kapoac tenj kêtû daja gêsac altar 7 naô kêtômgenj.” ⁵Ma Apômtau kêkêr binj kêsêp Bileam awasunj su, go kêsôm gédêr enj gebe “Ômu ôndêr Balak ôna ma ôsôm binj tonec êndêr enj.” ⁶Go Bileam gêmu gédêr Balak gêja ma Balak to lau Moab nêr kasêga samob sêkô sêwiñ ênê daja. ⁷Go Bileam gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Lau Moab nêr kinj Balak kêkôc aê anja lôc oc kêpiña Aram gamêr ma kêsôm gebe ‘Ômôêr ôruc boa Jakob êtu aêrja.

Ômôêr ônac jatu Israel.’

⁸Mago aê japuc boa rjac, tanj Anôtô kêruc boa enj atom nanj, amboac ondocgenj.

⁹Gebe aê kakô lôc natêpôê ma galic enj,

kakô gamêr njabau ma matoc gê enj.

Lau-m tenj, tê sêngôr nêr njasawa tenj tauñña nê,

sedec gebe sêngôr sêwiñ lau samuc.

¹⁰Asa kêtôm gebe êsa Jakobnê kekop sa.

Asa kêtôm gebe êsa Israelnê lau njatonj sa.

Aê jamac êndu jatôm lau gédêr

ma janac dabinj njoc lêrj êtôm êsêac sêjac dabinj nêrmanj.”

¹¹Go Balak kêsôm gédêr Bileam gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Ôlic acgom, aê kakêr binj aôm gebe ôruc boa njoc njacjo, mago galoc aôm gôjam mec êsêac.” ¹²Bileam gêjô enj awa gebe “Amboac ondoc, aê tanjoc wamu ma jasôm binj, tanj Apômtau kêkêr kêsêp aê aocsunj nanj, atom me.”

¹³Balak kêsôm gédêr enj gebe “Mêrôwiñ aê ma aêagêc tana gamêr tenj. Anja ônê aôm oc ôlic Israel, mago ôlic samucenj atom, ôlic njagêdô, tanj mênkêsi aêacña nanjenj. Ma anja tônê ôruc boa êsêac êtu aêrja.” ¹⁴Ma enj gêwê Bileam kêpi dibwaganêr kôm, tanj gêc lôc Piga natêpôê nanj, gêja. Go enj gêboa altar 7 sa ma kêkêr bulimakao kapoac tenj ma domba kapoac tenj kêtû daja gêsac altar 7 tau naô kêtômgenj. ¹⁵Go Bileam kêsôm gédêr Balak gebe “Ôkô ôwiñ nê m daja, ma aê najalic Apômtau anja lôc njamakerj ônêrja.” ¹⁶Ma Apômtau mêngêlic Bileam ma kêkêr binj kêsêp enj awasunj ma kêsôm gebe “Ômu ôndêr Balak ôna ma ôsôm binj tonec.” ¹⁷Go Bileam gêmu gédêr Balak gêja ma Balak to lau Moab nêr kasêga samob sêkô sêwiñ ênê daja. Ma Balak kêsôm gédêr enj gebe “Apômtau kêsôm binj amboac ondoc.” ¹⁸Go Bileam gêôc awa sa ma kêsôm nê binj tau gebe

“O Balak, ôndi ma ôrjô binj.

O Sipor latu, ôkêr tanjam aê.

¹⁹Anôtô enj njamalac atom, gebe ênsau binjdansanj.

Enj njamalac tenj latu atom, gebe ênam nê binj ôkwi.

Binj, tanj enj kêsôm nanj, gêgôm kêtû anô atom me.

Binj, tanj enj gêjac mata nanj, gêgôm njanô kêsa atom me.

²⁰Ôlic acgom, enj kêjatu aê gebe janam mec.

Enj gêjam mec su, tec katôm, gebe janam mec tau ôkwi atom.

²¹Gêrwapac tenj gêc Jakob njalêlôm atom,

ma njakeso tenj gêc Israel njalêlôm atom amboac tonanjenj.

Nê Anôtô gêmoa gêwiñ enj

ma lasê kêtanj kêtû ênê kinjja.

²²Anôtô, tanj gêwê enj gêwi Aiguptu sinj nanj,

kêkêr njacjai gédêr enj kêtôm bôcgabuñ njajabo.

²³Binj beñña tenj kêtôm gebe ensenj Jakob atom,

ma binj sêruc boanja tenj ensenj Israel atom.

Galoc sêsôm kêpi Jakob to Israel gebe

‘Anôtô gêgôm gêrsêga kainj tenj.’

²⁴Alic lau tau acgom. Êsêac têtôm lewe têna gêdi sa.

Êsêac têtôm lewe kêruc tau gêdi kêkô.

Enj êlêwarj tau atom e êniñ gwada su

ma ênôm gwada, tanj gêjac nanj, njadec.”

²⁵Go Balak kêsôm gédêr Bileam gebe “Aôm kôruc boa êsêac atom, tec ônam mec êsêac atom amboac tonanjenj.” ²⁶Bileam gêjô enj awa ma kêsôm gédêr Balak gebe “Binj samob, tanj Anôtô kêjatu nanj, aê oc janngôm njanô êsa. Aê kasôm binj tonec gédêr aôm me masi.”

²⁷ Balak kêsôm gêdêñ Bileam gebe “Ômôên acgom, aê gabe jawê aôm ôna gamêñ tej. Moae Anôtô oc êlic ñajam gebe aôm ôpuc boa êsêac êtu aêña anğa ônê.” ²⁸ Go Balak gêwê Bileam kêpi lôc Peor ñatêpôê gêja. Anğa ônê enj gêlic gamêñ sawa. ²⁹ Ma Bileam kêsôm gêdêñ Balak gebe “Ômboa altar 7 sa êndên aê anğa tonec ma ôkôc bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7.” ³⁰ Balak gêgôm kêtôm Bileam kêsôm ma kékên bulimakao kapoac tej to domba kapoac tej kêtû daja gêsac altar 7 tau ñaô kêtômgenj.

24

¹ Bileam gêlic gebe Apômtau gêlic ñajam, gebe ênam mec Israel, tec gêja kêtôm têm ñagêdô gebe êtap puc saña atom. Enj lanjôanô gêdêñ gamêñ sawagen. ² Enj gêoc mataanô sa ma gêlic Israel sênğôn toton-toton têtôm nêñ gôlôacmôkêgenj. Ma Anôtônê Nalau mênkêpi enj, ³ go gêoc awa sa ma kêsôm nê binj tau gebe

“Beor latu Bileam, ñac, tañ mata gêlac nañ, nê binj tonec.

⁴ Ñac, tañ gêñô Anôtônê binj to gêlic gêñ, tañ Ñaniniñ Natau geoc lasê

ma gêu tau jagêc tomata gêmôbgenj atom nañ, nê binj tonec.

⁵ O Jakob, nêmbecobo e ñajamanô.

O Israel, nêmbgamêñ gônğôñña e ñajam êndu,

⁶ kêtôm gaboañ tapa baliñ,

kêtôm kôm, tañ gêc bugala nañ,

kêtôm môsê, tañ Apômtau kêsê nañ,

kêtôm kaseda anğa bu ñatali.

⁷ Êsêacnêñ kôm monja êpô lêna bu atom,

gebe bu oc êpoac kôm ñalêlôm.

Êsêacnêñ kin kapôêñ kêlêlêc Agag su

ma tetoc êné gôlinj kinña ñawae sa êlêlêc su.

⁸ Anôtô, tañ gêwê enj gêwi Aiguptu sinj nañ,

kékên ñaclai gêdêñ enj kêtôm bôcgabuñ tojabo.

Enj oc êndanğôn lau tomôkê-tomôkê, tañ têtû ênê ñacjo nañ,

ma oc êtuc nêñ ñatêkwa e popoc-popocgenj,

ma nê sôb oc esenjenj nêñ ñacjo.

⁹ Enj kêluñ tau gêc kêtôm lewe,

kêtôm lewe têna. Asa gebe êkalom e êndi sa.

Ma ñac, tañ êpuc boa aôm nañ, êtap êpuc boa aôm ñagêjô sa.”

¹⁰ Go Balak têtac ñandanj kêsâ gêdêñ Bileam, tec kêtuc lêna kêpi tau ma kêsôm gêdêñ Bileam gebe “Aê kakalem aôm, gebe ôpuc boa ñoc ñacjo, mago aôm gôjam mec êsêac kêtû dim têlêac.

¹¹ Ôêc su, ômu ôna nêmbgamêñ. Aê gabe jatoc aôm sa, mago Apômtau tau kêgaminj aôm waem.”

¹² Bileam gêjô enj awa gebe “Aê kasôm gêdêñ nêmb lau jaenña, tañ kôsakinj dêdên aê sêmênj nañ,

su gebe ¹³ Silber to gold embe êsô Balaknê andu e mênjêc, gebe êkên êndên aê, mago jatôm

gebe jañgêli Apômtaunê binj atom. Aê oc jañğôm sec to ñajam êtôm ñoc ñalêlôm êkac aêña jatôm

atom amboac tonanjenj. Aê jasôm binj tagenj, tañ Apômtau kêsôm nanjenj.” ¹⁴ Ma galoc jamu

jandênj ñoc lau jana êtiam. Amboac tonanj ômôênj gebe jasôm binj, tañ lau tônê sênğôm êndênj

nêmb lau êtu ñamu nañ, lasê êndênj aôm.” ¹⁵ Ma Bileam gêoc awa sa ma kêsôm nê binj tau gebe

“Beor latu Bileam, ñac, tañ mata gêlac nañ, nê binj tonec.

¹⁶ Ñac, tañ gêñô Anôtônê binj to kêjala Lôlôc Natau nê kauc ma gêlic gêñ,

tañ Ñaniniñ Natau geoc lasê nañ,

e gêu tau jagêc tomata gêmôbgenj atom nañ, nê binj tonec.

¹⁷ Aê galic ñac tau, mago gêmoa galoc atom.

Matoc gê enj, mago gêmoa ñagala atom.

Utitalata tej oc mênjêpi anğa Jakobnê,

ma tóç gôlinjña tej mênjêsa anğa Israelnê.

Ma tóç tau êtuc lau Moab tejbelej

to êku Set latui samob tulu.

¹⁸ Gamêñ Edom oc êtu ênê gêñ,

ma enj êjanjo nê ñacjo Seir nêñ gamêñ su,

ma Israelnê ñaclai êsa.

¹⁹ Jakob ênam gôlinj nê ñacjo ma ensenj lau,

tañ sêsêp sinj sawa nañ su.”

²⁰ Gêdêñ tañ Bileam gêlic lau Amalek nañ, gêoc awa sa ma kêsôm nê binj tonec gebe

“Amalek kêtû lau tomôkê-tomôkê samob nêñ ñamata,

mago êtu ñamu enj oc ênaña.”

²¹ Gêdêñ tañ enj gêlic lau Kain nañ, enj gêoc awa sa ma kêsôm nê binj tonec gebe

“O Kain, nê m gamêj, taj gôjgôj nan, njaja.

Aôm gôjac nê m sac gêsac poc kapôêj njaô.

²² Mago njacjo oc sensej Kain su.

Tê m kédabinj, go lau Asur sêwê aôm naôjgôj kapoacwalô.”

²³ Bileam gêôc awa sa kêtiam ma kêsôm nê binj tonec gebe

“Ojaj, Anôtô embe ênjôm binj tonec njanô êsa, asa oc êmoa mata jali.

²⁴ Wanj oc êmêj anja Kitim, ma êsêac oc sêkônij Asur to Eber tôj.

Ma êsêac oc sênaña amboac tonanjêj.”

²⁵ Go Bileam gêdi ma gêc gêmu gêja nê gamêj. Ma Balak gêc kêsa nê intênaña gêja amboac tonanjêj.

25:1–27:11 Nasêbu tonec njamij amboac tonec gebe Anôtô kêpuc boa sakij Balja ma kêkêj njagêjô gêdêj lau, taj sêjam sakij anôtô jaba tonanj. Mose kêsa lau Israel nêj njacwaga toôlij walôja sa ma gêjac sam nom, taj Anôtô gêjac mata gêdêj lau Israel nan, gêdêj gôlôacmôkê kêtôm njacwaga tonanj nêj nambagenj. *

27

Mose kêjalij Josua sa gebe êjô ej su

¹² Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôpi lôc Abarim ônamañ ma ôsala gamêj, taj kakêj gêdêj lau Israel nanj. ¹³ Embe ôlic gamêj tau su, go naôwijn nê m lau amboac têwam Aron jagêwijn êsêac. ¹⁴ Binj tonec êtap amagêc sa gebe tanjêmpêc anja gamêj sawa Sin. Gôlôac sêli awenj sa gêdêj aê, ma amagêc akô êsêac lanjôjnê mña ma awa aê sa anja bu gebe aê njac dabuj nec atom.” Bu tau bu Meriba anja gamêj sawa Sin njamalak Kades.

¹⁵ Ma Mose kêsôm gêdêj Apômtau gebe ¹⁶ “Aê jatenj Apômtau, gêj matenj jali samob nêj awenjjaô njanôtô, gebe êjalij njac tenj sa gebe ênam gôlij gôlôac. ¹⁷ Njac tau êsô-êsa êmunj êsêac ma êwê êsêac sêsô-sêsa, gebe Apômtaunê gôlôac tau têtôm tonj dombaña, taj njacgejob masi nanj, atom.” ¹⁸ Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Ôkôc Nun latu Josua. Ej njac toNalau ma u lêmam ênsac enj. ¹⁹ Ôwê enj naêkô dabujwaga Eleasar to gôlôac samob lanjôjnê m ma ôsakinj enj lau samob sêlic. ²⁰ Ôkêj nê m njac lai njagêdô elom enj, gebe lau Israel nêj gôlôac samob tanenj wamu enj. ²¹ Enj naêkô dabujwaga Eleasar lanjônê m gebe êtu kênac Urim gebe êtap Apômtaunê taê gêjam sa. Josua êjatu ma Israel nêj gôlôac samob sêsô-sêsa sêwijn enj.” ²² Mose gêgôm binj, taj Apômtau kêjatu nanj, njanô kêsa ma kêkôc Josua to gêwê enj jakêkô dabujwaga Eleasar to gôlôac samob lanjôjnê m ²³ ma gêu lêma gêsac enj to kêsakinj enj kêtôm Apômtau kêsôm gêjam Mose awa.

28:1–36:13 Binj tokainj-tokainj kêsêp mômêlatu tonec. Binj tenj gebe da to daja, taj gêjac om to têtôm toê-toê njawae nanj. Binj tenj kêkanônj lauonêj lêj têtôm lemenjja. Mômêlatu tenj gêjac minj kêpi Israel sêjac sinj gêdêj lau Midian ma sêku êsêac tulunja. Ruben agêc Gad nêj gôlôac ma Manasênê gôlôac njamakerj têtum wakac anja bu Jordan njagamêj gêmu oc kêpiña njamij kêsêp mômêlatu tenj. Mômêlatu tenj kêsa gamêj to malac, taj lau Israel sêô lasê to sêlêwanj tajnj gêdêj sêwi Aiguptu sinj e sêô lasê gamêj Kanaan nanj, sa tomalagenj. Mômêlatu njagêdô gêwa gamêj Kanaan njamadinj sa ma kêmasanj lêj sênac sam nom êndêj gôlôacmôkê njagêdôja. Binj njamuña kêmasanj binj sêmêtôc lauña to binj nomlênsê mña. *

* 24:25: Agag, ôlic Sam 1. 15:8-33.

* 27:23: Urim kêtum lau Israel nêj kapoac.

Daiteronomi BINJSU NAKŌNINŅA NĀBUKU

Gêdêņ taņ lau Israel nêņ intêna gamêņ sawaņja kêdabijņ gebe ênac pep nan, êsêac sêo lasê lau Moab nêņ gamêņ ma sêmoa tonan. Êsêac sêsaê gebe selom bu Jordan ma nasêsa gamêņ Kanaan ma sêjaņgo su. Gêdêņ űasawa tonan Mose gêjac biņsu to gêjam mêtê nê lau ma ênê biņ tonan kêsêp buku Daiteronomi tonec.

Buku tau űasêbu acle gêc awê gebe

1. Môkêlatu 1-4 Mose gêjac miņ kêpi gêņsêga, taņ lau Israel sêsaê gêdêņ taņ sêwi Aiguptu siņ e mêņsêsa Moabnêņ gamêņ nan. Eņ gêjac biņsu nê lau gebe taêņ ênam Anôtô gêwê êsêac aņga gamêņ sawa tec taņeņ wamu eņ to sêso eņ űalabu.
2. Môkêlatu 5-28 Mose gêwa biņsu lemêņļu űakôninņa sa. Eņ gêlêņ biņ lau kêtū biņsu űamataņja ma gêjac biņsu lau gebe sênam sakinĀ Apômtau taugen. Eņ taê gêjam biņsu toê-toê űagêdô, taņ ênam gôlinĀ lau Israel nêņ lêņ aņga gamêņ. taņ Anôtô gêjac mata gêdêņ êsêac nan, amboac tonanĀeņ.
3. Môkêlatu 29-30 Mose gêlêņ biņ lau gebe taêņ ênam poac, taņ Anôtô kêmoatinĀ gêdêņ êsêac nan, űam ma kêjatu êsêac gebe sêlôc êtu tônĀ gebe sêņgôm biņ tau űanô êsa.
4. Môkêlatu 31-34 Mose gêjam mec Josua gebe êjô eņ su ma êtu Anôtônê lau nêņ kasêga. Mose gêjam wê teņ ma kêlambinĀ Anôtô gebe eņ űac űaņêņgosu. Su, go gêjam mec Israelnêņ gôlôacmôkê ma gêmac êndu aņga Moabnêņ gamêņ, taņ gêc bu Jordan űagamêņ gêmu oc kêpiņja.

Buku tau űalôtêna towae tonec gebe Anôtô têtac gêwiņ nê lau, taņ kêjalinĀ êsêac sa nan, ma gêjam êsêac sa to gêjam mec êsêac. Nê lau taêņ ênam biņ tonan ma têtac êwiņ to taņeņ wamu eņ gebe sêmoa matenĀ jali ma têtap Anôtônê moasinĀ sa űapanĀ.

űamadinĀ towae tau gêc 6:4-6. Apômtau Jesu kêsam űalô dabuņ tonec gebe Biņsu kapôêņ kêlêlêc űagêdô su. Biņsu tau gebe "Têtac êwiņ Apômtau, ađmnêm Anôtô, tonêm űalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm űaclai samuc êwiņ eņĀeņ (Mat 22:37)."

Mose kêsôm Apômtaunê biņ, taņ gêjac mata aņga Horeb nan, lasê kêtiam

¹ Biņ tonec Mose kêsôm gêdêņ lau Israel samob aņga Jordan űamakenĀ ôņêņja gêdêņ taņ sêmoa gamêņ sawa Araba, taņ gêc gamêņ Paran to Topel ma Laban to Hesarot ma Disahab űasawa kêkanônĀ gamêņ Sup nan. ² Tasêlêņ aņga lôc Horeb tasa intêna lôc Seirņja e tađ lasê malac Kades-Barnea űasawa kêtôm bêc 11. ³ Ma gêdêņ jala kêtū 40 űaajônĀ 11 űabêc űamataņja Mose kêsôm biņ samob, taņ Apômtau kêjatu eņ nan, lasê gêdêņ lau Israel. ⁴ Gêdêņ taņ Apômtau kêtū kinĀ Amorņja Sihon, taņ gêņgônĀ Hesbon ma kinĀ Basanņja Og, taņ gêņgônĀ Astarot to Edriņja nan, tulu. ⁵ Aņga gamêņ Moabņja, taņ gêc Jordan űamakenĀ ôņêņja nan, Mose gêjac mĀ gebe êwa biņsu tonec sa gebe ⁶ "Apômtau, aêacnêņ Anôtô, kêsôm gêdêņ aêac aņga lôc Horeb gebe 'Amac amoa lôc tonec kêtômĀgac. ⁷ Andi ma anac têtū nêm lêņ êtiam ma asêlêņ ana lau Amor nêņ gamêņ űabau to êndêņ êsêacnêņ lau jabanņja, taņ sêņgônĀ Araba ma gamêņ űabau to gaboanĀ ma Negeb to gwêctali ma gamêņ Kanaan to Lebanon e êndêņ biņ kapôêņ Euprat nan. ⁸ Alic acgom, aê kakêņ nom tonanĀ gêdêņ amac sugac. Asô ana ma akôc ma awê kainĀ nom, taņ Apômtau kêtôc lêma ma gêjac mata gêdêņ amac tamemi, gêdêņ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe êkêņ êndêņ êsêac to nêņ wakuc, taņ têndanĀgac êsêac nan.' "

1:9-3:39 Mose taê gêjam gêņsêga űagêdô, taņ kêsā gêdêņ taņ lau Israel sêwi lôc Sinai siņ jasêwê sêmoa gamêņ sawa nan.

4

Mose gêjac biņsu lau Israel gebe taņeņ wamu Anôtônê biņ

¹ Go Mose kêsôm kêtiam gebe "O Israel, galoc akêņ taņem űagôlinĀ to biņsu, taņ jandônĀ êndêņ amac nan, ma aņĀôm űanô êsa gebe amoa matem jali ma asa gamêņ, taņ Apômtau, amac tameminêņ Anôtô gebe êkêņ êndêņ amac nan, ana ma awê kainĀ gamêņ tau êtu nêm gamêņ. ² Anac têtū biņ, taņ aê kajatu amac nan űateņ atom to akôc űalô teņ su atom amboac tonanĀeņ. AņĀôm Apômtau, amacnêm Anôtô, nê biņsu, taņ kajatu amac nan, űanô êsa. ³ Amac tađm alic gêņ, taņ Apômtau gêgôm aņga Bal-Peor nanĀgac. Lau samob, taņ sêsap Bal aņga Peorņja tônĀ nan, Apômtau, amacnêm Anôtô gesenĀ êsêac su aņga amac űalêlôm. ⁴ Mago amac, taņ asap Apômtau, amacnêm Anôtô, tônĀ űajaņja nan, tec amoa matem jali e mêņgêdêņ galoc. ⁵ Alic acgom, aê kadônĀ űagôlinĀ to biņsu gêdêņ amac kêtôm Apômtau, aêņoc Anôtô, kêjatu aê, gebe amac aņĀôm űanô êsa aņga gamêņ, taņ oc asa gebe awê kainĀ êtu amacnêm gamêņ nan. ⁶ Amboac tonanĀ ajop biņsu tau űapep ma aņĀôm űanô êsa, gebe biņsu tonanĀ

êwaka amacnêm kauc to nê m ajala mêtêna sa êndên tentenlatu sêlic. Êsêac embe sêhō ngāōlin samob tonan naj, oc sêsōm gebe 'Lau-m kapōên tonan êsêac lau tokauc ma lau sêjala mêtêna binjanogoc.' ⁷ Binjanō, lau-m kapōên ondoc oc nê n anōtō gêmōa êsêac ngāala kêtōm Apōmtau, aêacnê n Anōtō, gêmōa aêac ngāala gêdên tēm samob, tan awen gêjac en nan. ⁸ Ma lau-m kapōên ondoc oc têtāp ngāōlin to binju gêdên sa, kêtōm binju samob, tan ocsalō tonec kakê n gêdên amac nan.

Israel taên ênam binj samob, tan kêsā anjā lôc Horeb nanj

⁹ "Mago ôlic taôm to ojop katôm njāpēp. Ôlin binj, tanj gôlic njā matamanō nanj, sinj atom, ma taêm ênam binj tonanj êtôm bêc ômoa matam jalinjā samob. Ônac minj binj tau êndên nēm gôlôac to nēm gôlôacnê n gôlôac. ¹⁰ Gêdên bêc, tanj kôkō Apōmtau, aōmnêm Anōtō, lanjônêmnjā anjā Horeb nanj, Apōmtau kêsōm gêdên aê gebe 'Ôkac lau sa dëndên aê sêmênj gebe jakê n êsêac sêhō njoc binj ma jandō n êsêac gebe têtêc aê êtôm bêc samob, tanj sêmōa maten jali anjā nom nanj, ma têndō n binj tau êndên nê n gôlôac amboac tonanjenj.' ¹¹ Ma amac tec atu gasuc jaakō lôc njalabu. Ma ja gelom anjā lôc tau e jagêdênj undambê, tanj njakesec to tao ma gêsujbôm kêkôm auc nanj. ¹² Go Apōmtau awa kêsā gêdênj amac anjā ja njalêlôm. Amac anjō binj njakicsêa, mago alic njanō atom, anjō awāgenj. ¹³ Ma enj geoc nê poac lasê gêdênj amac ma kêjatū amac, gebe ajop. Poac tau binju 10, tanj enj keto kêsêp poc tapa luagêc. ¹⁴ Ma Apōmtau kêjatū aê gêdênj bêc tonanj gebe jandō n ngāōlin to binju êndênj amac, gebe anjōm binj tau njanō êsā anjā gamênj, tanj oc asa ana nanj, gebe awê kainj êtū amacnêm gamênj.

Lau Israel sejop tau n êndênj anōtōi jaba

¹⁵ "Amboac tonanj ajop taôm njāpēp. Gêdênj bêc, tanj Apōmtau awa kêsā gêdênj amac anjā ja njalêlôm anjā Horeb nanj, amac alic njanō tenj atom. ¹⁶ Amboac tonanj alic taôm gebe anjōm binj alôb-alôb ma asap gê n tokainj-tokainj njakatu êtū taōmja nanj. Asap gwam njac me awê njakatu atom. ¹⁷ Asap bôc nomnja to moc, tanj gêlôb gêmōa umbonj njalabu nanj, njatenj njakatu atom. ¹⁸ Asap gê n, tanj kêgalab gêmōa nom nanj, to i, tanj gêmōa bu nom njalêlômja nanj, njatenj njakatu atom. ¹⁹ Ma embe ôc matamanō sa e ôlic oc to ajō n ma utitalata ma undambê njagêlō n samob, go êlêtôm aôm e otenj mec to ônam sakinj gê n tau atom. Apōmtau, aōmnêm Anōtō, kêkê n gê n tau gêdênj lau samob, tanj sêmōa umbonj njalabu nanj, sêwê kainj. ²⁰ Mago Apōmtau kêkôc amac ma gêwê amac asa anjā Aiguptu, tanj kêtū n amac kêtōm ja genj ki gêwê nanj, amê n, gebe atu enj taugenj nê lau, kêtōm tanj amoa e gêdênj galoc. ²¹ Ma Apōmtau têtac njandanj gêdênj aê kêtū amacnja. Enj kêtôc lêma ma kêsōm kêtū tō n gebe aê jalom bu Jordan atom ma jasa gamê n njājam, tanj Apōmtau, amacnêm Anōtō, gebe êkê n êndênj amac êtū nēm nomlênsêm nanj atom. ²² Tec aê jamac êndū anjā gamê n tonec, jalom Jordan atom. Amac taōmgenj alom e awê kainj gamê n njājam tau êtū amacnêm gamê n. ²³ Amboac tonanj ajop taôm ma alinj poac, tanj Apōmtau, amacnêm Anōtō, kêmoatinj gêdênj amac nanj, sinj atom. Asap gê n tokainj-tokainj njakatu atom, Apōmtau, amacnêm Anōtō, gêjac jao gebe anjōm atom. ²⁴ Gebe Apōmtau, aōmnêm Anōtō, enj ja êndanjāc gê nja, enj Anōtō, tanj gêjam lêmunj nê gê n, gebe têtac êwinj enj taugenj.

²⁵ "Amac embe akac gôlôac to gôlôacnê n gôlôac lasê to atu wakac anjā gamê n tōnê ma embe asap gê n tokainj-tokainj njakatu êtū gwam to anjōm gê n, tanj Apōmtau, amacnêm Anōtō, êlic amboac gê n alôb-alôb nanj, e êngôm enj têtac njandanj êsā, ²⁶ go ocsalō tonec jakalem lau undambê to nom sêhō gebe amac malemmê wenj tagenj anjā gamê n, tanj êtū amacnêm gamê n êndênj tanj alom bu Jordan nanj. Amac oc amoa gamê n tau njasawa balinj atom, oc ananja samucgenj. ²⁷ Ma Apōmtau êsā amac êlinj-êlinj asêp lau tomôkê-tomôkê njalêlôm. Ma amac, tanj Apōmtau kêpalip amac asêp lau tomôkê-tomôkê njalêlôm nanj, nê m lau njāpocgenj oc gacgenj sêmōa lau tomôkê-tomôkê njasawa. ²⁸ Ma anjā tōnê oc anam sakinj anōtōi, tanj njamalac lemenj sêsāp kêsêp ka to poc nanj. Anōtōi tonanj sêlic gamê n atom, sêhō binj atom, senj gê n atom, sênu gê n njāmalu atom. ²⁹ Mago anjā lau tomôkê-tomôkê njalêlôm aôm oc onsom Apōmtau, aōmnêm Anōtō. Ma aôm embe onsom enj tonê m njalêlôm samuc ma nê m katôm samuc, oc ôtap enj sa. ³⁰ Êndênj bêc njāmu embe gê nwapac samob êpi aôm e ôpō lêna njanō, go ômu ôndênj Apōmtau, aōmnêm Anōtō, ôna ma tanjān wāmu enj awa. ³¹ Gebe Apōmtau, aōmnêm Anōtō, enj Anōtō taê walō nja. Enj oc êwi aôm sinj to ensenj aôm su ma êlinj poac, tanj kêmoatinj gêdênj tamemi to kêtôc lêma nanj, sinj atom.

³² "Ôkip tēm, tanj gêjā nja su to gêmunj aôm nanj, njābinj sa acgom. Ônac m êndênj bêc Anōtō kêkê n njāmalac sêmōa nom nanj ma ôtu kênac lau, tanj sêngō n umbonj njalabu njāmakerj tonec nja e êndênj njāmakerj tōnê nja nanj, gebe gê n sêga amboac tonec oc kêsā ma lau sêhō binj tenj amboac tonec njāwae su me masi. ³³ Lau-m tenj sêhō Anōtō awa kêsā anjā ja njalêlôm gêmênj kêtōm aôm gō n, ma sêmōa matenj jali me. ³⁴ Me anōtō tenj gêmōa, tanj kêsāê gebe naê njanjo lau-m tenj su anjā lau-m tenj njalêlôm êtū enj tau nja ma kêsāê êsêac to gêgôm gê njalō ma gê n sêga to gêjac sinj njā lêma njā nja, tanj kê mêtôc nanj, ma kê takê êsêac njā gê nwapac kainj tenj kêtōm Apōmtau,

amacnê m Anôtô, gégôm kêt u amacna anga Aiguptu, amac taôm matemano alic nan, ma.
³⁵ Eñ kêtôc binj samob tonanj gédêñ aôm, gebe ôjala gebe Apômtau enj Anôtô binjnanôgen, ma anôtô tenj gêmoa géwijn atomanô. ³⁶ Eñ kêkêñ aôm gôñô enj awa kêsa anga undambê gebe êndôn aôm ma kêkêñ aôm gôlic ênê ja kapôên anga nom to gôñô ênê binj kêsa anga ja ñalêlôm. ³⁷ Eñ têtac géwijn aôm tamami to kêjalijn êsêacnêñ wakuc sa, ma géwê aôm kôsa anga Aiguptu gômôên. Eñ tau gêmoa géwijn aôm ma gégôm gêñ tonanj ña nê ñaclai kapôên. ³⁸ Eñ kêjanda laum kapôên-kapôên to ñajaña sêlêlêc aôm su gêmuj aôm, gebe êwê aôm ôsa êsêacnêñ gamêñ ôna ma êkêñ gamêñ tau êtu nê m nomlênsê m, kêtôm tec gêc galoc nec. ³⁹ Amboac tonanj ocsalô tonec ôjala ma taêm ênam binj tau ênêc nê m ñalêlômgen gebe Apômtau taugen enj undambê to nom ñaAnôtô. Anôtô tenj gêmoa atom. ⁴⁰ Kêtu tonanj aôm ôngôm ênê ñagôlij to binjsu, tanj ocsalô tonec kajatu aôm nan, ñanô êsa gebe aôm to nê m gôlôac, tanj sêndanjuc aôm nan, amoa ñajam to anjôn ñasawa ñêngen anga gamêñ, tanj Apômtau, aôm nê m Anôtô, êkêñ êndên aôm endenj tôngen nan.”

4:41–5:33 ñasêbu tonec teto malac, nanj sêsam têt u malac sê lamunja anga Jordan ñamakenj oc kêpiña nan, ñaê, go tédênanj Binjsu Lemenju ñakônijnja kêtiam (alic Eksodus 20).

6

Binjsu towae

¹ Go Mose kêsôm gebe “Binjsu to ñagôlij ma jatu tau, tanj Apômtau, amacnê m Anôtô kêjatu aê, gebe jandônj êndênj amac gebe anjôm ñanô êsa anga gamêñ, tanj alom ana gebe awê kainj êtu amacnê m gamêñ nan, tonec. ² Gebe aôm ma latômi to dêbômi atêc Apômtau, aôm nê m Anôtô, ma anjôm binjsu to ñagôlij samob, tanj kajatu amac nan, ñanô êsa êndênj nê m tê m amoa matem jalinja, gebe anjônj ñasawa ñêngen anga nom. ³ Amboac tonanj amac lau Israel, anj binjsu tau to anjôm ñanô êsa ñapep, gebe amoa ñajamgen ma atu taêsam anga gamêñ, tanj su to lêp keselej nan, êtôm tanj amac tameminêñ Anôtô géjac mata gédênj amac nanj.

⁴ “O Israel, ôkêñ tanjammanj. Apômtau, aêacnêñ Anôtô, enj Apômtau tagen. ⁵ Têmtac êwijn Apômtau, aôm nê m Anôtô, tonê m ñalêlôm samuc ma nê m katôm samuc ma nê m ñaclai samuc. ⁶ Ma oto binj, tec galoc jajatu aôm nec, êsêp nê m ñalêlôm. ⁷ Ôndônj binj tau êndênj nê m gôlôac ma embe ôlêwanj taôm ôngônj nê m andu me ôsêlêñ ômoa intêna me êndênj noc ônêc bêc to ôndi sanja nan, ôsôm binj tau ñakônijnja amboac tonanj. ⁸ Ôkic binj tau tôñ êpi lêmam êtu ñabelo to ombec binj tau êtôm ñatalô. ⁹ Oto binj tau êpi nê m andu ñasaginjêkwa sacgêdônja to êpi nê m katam tau.

¹⁰ “Êndênj tanj Apômtau, aôm nê m Anôtô, êwê aôm naô lasê gamêñ, tanj enj kêtôc lêma gédênj tamami Abraham agêc Isak ma Jakob gebe êkêñ êndênj aôm nan, ma êkêñ malac kapôênj to ñajam, tanj aôm kôkwê atom nan, ¹¹ ma êkêñ andu toawa tokainj-tokainj, tanj aôm kotoc gêc andu tau atom nan, ma êkêñ kôm wain to katêkwijnja, tanj aôm kôsê atom nan, ma êndênj tanj ôniñ gêñ tau e êôc aôm tôñ nan, ¹² Ojop taôm gebe ôlij Apômtau sinj atom, gebe enj tec géwê aôm kôsa anga gamêñ Aiguptunja, tanj kêtôm andu kapoacwalônja nan, gômôên. ¹³ Ôtêc Apômtau, aôm nê m Anôtô, to ônam sakinj enj ma ôtôc lêmam ña ênê ñaê. ¹⁴ Andanjuc lau tomôkê-tomôkê, tanj sêgi amac auc nan, nêñ anôtôi jaba atom, ¹⁵ gebe Apômtau, amacnê m Anôtô, tanj gêmoa amac ñalêlôm nan, géjam lêmunj nê lau, gebe têtac êwijn enj taugen. Embe andanjuc anôtôi jaba, oc Apômtau, amacnê m Anôtô, têtac ñandanj êsa êndênj amac e ensenj amac su ananja anga nom.

¹⁶ “Ansaê Apômtau, amacnê m Anôtô, amboac asaê enj anga Masa nec atom. ¹⁷ Anjôm Apômtau, amacnê m Anôtô, nê binjsu to ñagôlij ma jatu, tanj kêjatu amac nan, ñanô êsa. ¹⁸ Ma ôngôm gêñ gédênj to ñajam ênac Apômtau mataanôgenj ômoa ñajamgenj ma ôsa gamêñ ñajam ôna gebe ôwê kainj êtu aôm nê m gamêñ êtôm Apômtau kêtôc lêma, gebe êkêñ êndênj tamami. ¹⁹ Eñ êjanda nê m ñacjo êmunj aôm êtôm enj tau géjac mata.

²⁰ “Embe latôm êtu kênac aôm êtu ñamu gebe ‘Binjsu to ñagôlij ma jatu, tanj Apômtau, aêacnêñ Anôtô, kêjatu amac nan, ñam amboac ondoc,’ ²¹ go ôsôm êndênj latôm gebe ‘Aêac atu Parao nê sakinjwaga, ma Apômtau géwê aêac ña lêma ñajaña asa anga Aiguptu amêñ. ²² Ma Apômtau kêtôc gêñtalô to gêñsêga kapôênj, tanj kêtakê lau Aiguptu ma Parao to nê gôlôac samob gédênj aêac materjanô alic. ²³ Mago enj géwê aêac asa anga ônê amêñ, gebe êkêñ aêac naaô lasê gamêñ, tanj kêtôc lêma gédênj tamenji, gebe êkêñ êndênj aôm nan. ²⁴ Ma Apômtau kêjatu aêac gebe danjôm ênê binjsu samob tonec ñai ñanô êsa to tatêc Apômtau, aêacnêñ Anôtô, gebe tamoa ñajam ñapanj ma enj ejop aêac tamoa materj jali êtôm tec galoc tamoa nec. ²⁵ Ma aêac embe danjôm binjsu samob tonanj ñanô êsa e ñapeppenj takô Apômtau, aêacnêñ Anôtô, lanjônemja êtôm tec kêjatu aêac nec, go tatu lau gédênj.’

7

Anôtô nê lau dabuj

¹ “Éndêy tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êwê aôm ô lasê gamêñ, tañ galoc kopeñ gômoa nañ, gebe ôwê kaiñ étu aômnêm gamêñ nañ, eñ oc éjanda lau tomôkê-tomôkê êmuñ aôm. Eñ éjanda lau-m 7, tañ nêñ namba to ñajlai kélêlêc aômnêm su nañ, lau Het to Girgas ma Amor to Kanaan ma Peres to Hib ma Jebus. ² Ma éndêy tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêñ êsêac sêsêp aôm lêmam ma aôm ôku êsêac tulu nañ, onseñ êsêac su samuceñ sênaña. Ômoatiñ poac ôwiñ êsêac to taêm walô êsêac atomanô. ³ Ômansañ biñ awê to ñac sênam tauñña ôwiñ êsêac atom. Ôkêñ latômio sênam êsêac latuñi atom to ôkôc êsêac latunio sênam aôm latômi atom. ⁴ Gebe êsêac oc sênam latômi ôkwi e sêndañguc aê étiam atom ma sênam sakriñ anôtôï jaba. Embe amboac tonañ, go Apômtau têtac ñandañ ésa éndêy amac e onseñ amac su anañja sebeñ. ⁵ Anğôm êsêac amboac tonec gebe anseñ nêñ altar su to atuc nêñ alêpoc popoc ma asap nêñ gwam tulu to akêñ nêñ anôtôï jaba nêñ ñakatu ésa ja êniñ su.

⁶ “Gebe amac atu Apômtau, amacnêm Anôtô, nê lau dabuñ. Apômtau, amacnêm Anôtô, kējalin amac sa anğa lau tomôkê-tomôkê nomña samob, gebe atu eñ taugen nê lau. ⁷ Apômtau têtac gêwiñ amac to kējalin amac sa kētu nêm namba kapôêñ kélêlêc lau-m ñagêdô nêñ suña nêc atom. Masi, amacnêm namba sauñanô kélêlêc lau tomôkê-tomôkê samob nêñ su. ⁸ Apômtau gêwê amac ña lêma ñajaña asa amêñ ma kêgaboac amac su anğa andu kapoacwalôña to anğa kiñ Aiguptuña Parao lêma, gebe eñ têtac gêwiñ amac ma gêgôm biñ, tañ kêtôc lêma gêdêñ amac tamemi nañ, ñanô kêsa. ⁹ Amboac tonañ ajala gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, eñ Anôtô ñanô. Eñ Anôtô ñañêñ, tañ kêsap nê poac tôñ ma têtac gêwiñ êsêac, tañ têtac gêwiñ eñ ma sêmansañ ênê biñsu nañ, oc êmoasiñ êsêac gôlôac to gôlôac ñêñgen éna. ¹⁰ Mago Anôtô êkêñ ñagêjô éndêñ êsêac, tañ têtac gedec eñ nañ, êpi êsêac tauñ ôliñ ma onseñ êsêac su. Eñ ê lau, tañ têtac gedec eñ nañ, nêñ biñ tôñ atom. Masigoc, êkêñ ñagêjô êpi êsêac tauñ ôliñ solopgen. ¹¹ Amboac tonañ ôñgôm biñsu to ñagôliñ ma jatu, tañ galoc kajatu aôm nañ, ñanô ésamañ.

Anôtô ênam mec lau tañeñ wamuña

¹² “Anô to anğôm ñagôliñ tonañ ñanô ésa, ma Apômtau, amacnêm Anôtô, êsap poac tau tôñ to têtac êwiñ amac étôm kêtôc lêma gêdêñ tamemi. ¹³ Eñ oc têtac êwiñ aôm ma ênam mec aôm to êñgôm aôm ôtu taêsam. Eñ ênam mec aôm ôlim ñañanô to nêm nom ñanô amboac polom to wain ma katêkwi. Eñ ênam mec nêm bulimakao têtta taêsam to domba ñalatu amboac tonañ. Eñ êñgôm gêñ tau anğa gamêñ, tañ kêtôc lêma gêdêñ tamami, gebe êkêñ éndêñ aôm nañ. ¹⁴ Eñ ênam mec aôm êlêlêc lau-m ñagêdô samob su. Nêm ñacwaga samob sêka gôlôac lasê to nêm lauo kapoac teñ sêmoa atom. Ma nêm bulimakao samob sêsu ñalatu amboac tonanğen. ¹⁵ Apômtau gebe êmbalanğ gêmac tokaiñ-tokaiñ auc éndêñ aôm ma lau Aiguptu nêñ gêmac, tañ ajala kētu tôñ nañ, ñateñ etap aôm sa atom. Ma Apômtau ênac lau samob, tañ têtac gedec aôm nañ, ña gêmac tau tonañ. ¹⁶ Aôm onseñ lau-m samob, tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêñ êsêp aôm lêmam nañ, su. Taêm walô êsêac atom to ônam sakriñ nêñ anôtôï atom amboac tonanğen, gebe oc étu lakô ênac aômña.

¹⁷ “Aôm moae ôsôm éndêñ taôm gebe ‘Lau-m tonec nêñ namba kélêlêc aêñoc su, oc jajanda êsêac amboac ondocgen.’ ¹⁸ Ôtêc êsêac atom. Taêm ênam gêñ, tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, gêgôm gêdêñ Parao to gamêñ Aiguptuña samuceñ nañ. ¹⁹ Taêm ênam gêñwapac to gêñsêga ma gêñtalô, tañ matamanô gôlic nañ, ma taêm ênam Apômtau, aômnêm Anôtô, lêma ñajaña, tañ kêmêtôc ma gêwê aôm kôsa gômôêñ nañ. Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êñgôm lau-m samob, tañ aôm kôtêc êsêac nañ, étôm tonañ. ²⁰ Ma eñ êñgôm gêñ teñ êlêlêc su êwiñ, eñ êsakiñ banic kapôêñ-kapôêñ éndêñ êsêac e onseñ lau ñapopoc, tañ gacgen sêmoa to sêsiniñ tauñ éndêñ aôm nañ, su amboac tonanğen. ²¹ Ôtêc êsêac atom, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, gêmoo aôm ñalêlôm. Eñ Anôtô kapôêñ ma kaiñ teñ. ²² Ma Apômtau, aômnêm Anôtô, oc étiniñ lau-m tonañ su malô-malô êmuñ aôm. Aôm oc ôtôm gebe onseñ êsêac su sep tagen atom. Embe ôngôm, oc bôc saleñña têtta taêsam ma sêkêñ wapac aôm. ²³ Mago Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êkêñ êsêac sêsêp aôm lêmam ma êlênsôñ êsêac e nêñ meloco ésa ma sênaña. ²⁴ Eñ oc êkêñ êsêacnêñ kiñ sêsêp aôm lêmam ma aôm onseñ êsêacnêñ ñaê su anğa nom. Ñac teñ étôm gebe êkô aôm auc atom e onseñ êsêac samob su. ²⁵ Ôkêñ êsêacnêñ anôtôï gwam ja êniñ su. Matam katu silber to gold, tañ kētu ñakatu tau ñagêlôñ nañ, ma ôkôc su atom, gebe oc étu lakô ênac aômña, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, gêlic gêñ tonañ amboac gêñ alôb-alôb. ²⁶ Ôkêñ gêñ alôb-alôb êsô nêm andu éna atom. Apômtau kêpuc boa gêñ tau ma eñ oc êpuc boa aôm amboac tonanğen. Ôlic gêñ tau amboac gêñ ñatêmui to alôb-alôb, gebe Apômtau kêpuc boa gêñ tau su.

8

Lau Israel têtap nêñ gamêñ ñajam sa

¹ “Ajop ñapep gebe anğôm biñsu samob, tañ galoc kajatu amac nañ, ñanô ésa, gebe amoo matem jali to atu taêsam ma asa gamêñ, tañ Apômtau, amacnêm Anôtô, kêtôc lêma gebe

êkêñ êndêñ tamemi nan, e awê kain gamêñ tau êtu amacnêñ gamêñ. ²Ma taêm ênam intêna samob, tanj Apômtau, aômnêm Anôtô, gêwê aôm gêdêñ tanj gômoa gamêñ sawa kêtôm jala 40 nan, gebe êkônij aôm to ênsaê aôm e êjala binj, tanj gêc nêñ njalêlôm nan, ma êjala aôm oc ôngôm ênê biñsu njanô êsa me masi. ³Enj kêkônij aôm to kêkêñ mo gêjô aôm, go kêkêñ mana, tanj aôm gôjam kauc nan, gêdêñ aôm goerj. Aôm tamami sêjam kauc mana amboac tonanjenj. Enj gêgôm gêñ tonan, gebe ôjala gebe mo tagen gêôc njamalac tôn atom. Binj samob, tanj kesa anja Apômtau awa nanjenj, tec gêôc njamalac tôn. ⁴Gêdêñ jala 40 tonan aômnêm njakwê, tanj kôsô nan, kêtû manê atom ma amkainj kêtij atom amboac tonanjenj. ⁵Amboac tonan ôjala ênêc nêñ njalêlômgenj, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, kêmetôt aôm kêtôm njac tenj kêmetôt latu. ⁶Tec ôngôm Apômtau, aômnêm Anôtô, nê biñsu njanô êsa ma ôsa ênê lêñ to ôtêc enjenj. ⁷Binjanô, Apômtau, aômnêm Anôtô, gêwê aôm, gebe naô lasê gamêñ njajam tenj. Bu to bumata kêpoac gamêñ tau, ma bu kêpulu anja gaboanj to lôc. ⁸Gêñ tokainj-tokainj gêjam njanô njajam anja nom tau. Polom to janjom ma wain to jambô ma ainj to katêkwi ma lêp. ⁹Anja gamêñ tonan aôm ôniñ polom e êôc aôm tôn ma ôpô lêna gêñ tenj atom. Gamêñ tau njapoc gêdêñ ki jejec ma aôm oc ôkwê ki kokoc anja gamêñ tau njalôc. ¹⁰Aôm ôniñ gêñ e êôc aôm tôn ma ôlambinj Apômtau, aômnêm Anôtô, gebe kêkêñ gamêñ njajam gêdêñ aôm.

Lau Israel sejoj taunj gebe sêlij nêñ Anôtô sij atom

¹¹“Ojop taôm gebe ôlij Apômtau, aômnêm Anôtô, sij atom. Amboac tonan ôngôm ênê biñsu to njagôlij ma jatu, tanj galoc jakatu aôm nan, njanô êsa. ¹²Aôm embe ôniñ gêñ e êôc aôm tôn to ôngôñ andu njajam, tanj kôkwê nan, ¹³ma embe nêñ bulimakao to domba njatonj têtû taêsam ma nêñ silber to gold êtu kapôerj to nêñ gêñ samob êtu taêsam, ¹⁴go nêñ njalêlôm etoc tau sa e ôlij Apômtau, aômnêm Anôtô, sij atom, gebe enj tec gêwê aôm kôsa anja Aiguptu, tanj kêtû andu kapoacwalôna nan, gômôerj. ¹⁵Enj gêwê aôm golom-golom gamêñ sawa kapôerj to kainj tenj. Moac njalô to alidêbu sêmoa gamêñ tau ma bu masi e nom gêôc kêkôc-kêkôc. Mago enj kêkêñ bu kesa poctêmui aôm gônôm. ¹⁶Enj gêlôm aôm anja gamêñ sawa nj mana, tanj tamami sêjam kauc nan, gebe êkônij to ênsaê aôm, ma êmoasinj aôm êtu njamu. ¹⁷Ôlic taôm gebe ôsôm binj tonec ênêc nêñ njalêlôm gebe Aêñoc njac lai to lemoc njajana kêkêñ aê katu njac tolêlôm, nec atom. ¹⁸Taêm ênam Apômtau, aômnêm Anôtô, gebe enj tec kêkêñ njac lai gêdêñ aôm, tec kôtu njac tolêlôm. Enj gêgôm gêñ tau gebe êngôm poac, tanj kêmoatij gêdêñ tamami nan, njanô êsa amboac asaê galoc. ¹⁹Galoc aê jakêñ puc aôm, gebe aôm embe ôlij Apômtau, aômnêm Anôtô, sij to ôndanjug anôtô i jaba ma ônam sakij êsêac to oterj mec êndêñ êsêac, go ônanja binjanôerj. ²⁰Aôm embe tanjam wamu Apômtau, aômnêm Anôtô, awa atom, oc ônanja ôtôm lau tomôkê-tomôkê, tanj Apômtau kêsêlêñ gêmuñ aôm ma gesenj êsêac su nanj.

9

Apômtau oc ensenj bu-m Kanaanja su

¹“O Israel, ôñô acgom, galoc aôm gobe olom bu Jordan gebe naôsa gamêñ tau ma ôjanda lau tomôkê-tomôkê kapôerj to njajana sêlêlêc aôm su ma ôku malac kapôerj totunbôm baliñ, tanj njatêpôê jadingenj undambê nan, tulu. ²Oc ôjanda lau Anakim. Aôm kôjala êsêac gebe lau-m kapôerj to lau waso-waso. Aôm gôjô lau sêsôm binj kêpi êsêac gebe ‘Asa oc êtôm gebe êkô njajana êtu Anak latuinja.’ ³Amboac tonan galoc ôjala, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, elom êmuñ aôm. Enj kêtôm ja, tanj kêdanjac gêñ nan. Enj êsêlêñ êmuñ aôm ma ensenj êsêac su to êku êsêac tulu, tec aôm ôjanda êsêac to onsenj êsêac su sebenj êtôm Apômtau, aômnêm Anôtô, gêjac mata gêdêñ aôm.

⁴“Êndêñ tanj Apômtau, aômnêm Anôtô, êsêlêñ êmuñ aôm ma êjanda êsêac su nanj, ôsôm binj tonec ênêc nêñ njalêlôm gebe Apômtau kêkêñ gamêñ tonec kêtû aêacnêñ gamêñ gêjô aêacnêñ njajam nec atom. Apômtau êsêlêñ êmuñ aôm to êjanda lau-m tonan su êtu êsêacnêñ secña. ⁵Aôm ôsa gamêñ tonec e êtu aômnêm gamêñ êtu nêñ binj gêdêñja me êtu nêñ njalêlôm njakêñkêñja atom, masianô. Apômtau, aômnêm Anôtô, êsêlêñ êmuñ aôm ma êjanda lau-m tonan êtu êsêacnêñ secña. Ma tenj, enj gebe êngôm binj, tanj kêtôc lêma gêdêñ tamami Abraham agêc Isak ma Jakob nanj, njanô êsa.

Lau Israel sêli awenja sa anja lôc Horeb

⁶“Amboac tonan ôjala gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêñ gamêñ njajam tonec êtu aômnêm gamêñ êtu nêñ binj gêdêñja atom, gebe aôm njac gêsômtekwa njatonj. ⁷Taêm ênam ma ôlij sij atom, gebe gôgôm Apômtau, aômnêm Anôtô, têtac njandanj kesa anja gamêñ sawanja. Gêdêñ tanj awi Aiguptu sij e mênjaô lasê gamêñ tonec nan, ali awem sa gêdêñ Apômtau njapanj. ⁸Amac agôm Apômtau têtac njandanj kesa anja lôc Horeb e têtac njandanj njanô ma gebe ensenj amac su. ⁹Aê kapi lôc gaja gebe jakôc poc tapa. Poc tapa tau poac, tanj Apômtau kêmoatij gêdêñ amac nanj, njapoc tapa. Aê gamoa lôc geleñja 40 to gêbêcauc 40 ma gaerj to ganôm gêñ tenj atom. ¹⁰Ma Apômtau kêkêñ poc tapa luagêc tonan gêdêñ aê. Anôtô tau lêma keto binj kêsêp. Enj keto

binj samob, tanj kêsôm gêdênj amac kêsâ anjâ ja njâlêlôm gêmênj gêdênj bêc, tanj akac sa amoa lôc nanj. ¹¹ Gelerjja 40 to gêbêcauc 40 gêbacnê, go Apômtau kêkênj poc tapa luagêc, tanj kêtû poac tau njapoc tapa nanj, gêdênj aê. ¹² Go Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe 'Ajôc, ôndi, ôsêp seberj ôna, gebe nê m lau, tanj gôwê êsêac anjâ Aiguptu sêmênj nanj, sêgôm sec. Êsêac sêwi intêna, tanj aê kajatu êsêac gebe sêsa nanj, sinj seberj. Êsêac sêpac ki gêwê ma sêmasanj nênj njakatu tenj.'

¹³ "Ma Apômtau kêsôm binj tenj gêwi nj gêdênj aê gebe 'Aê galic lau tônê ma kajala êsêac gebe lau gêsuntêkwa njatonj sec. ¹⁴ Ôwi aê sinj gebe jansenj êsêac tonênj njâgeenj su anjâ umbonj njalabu. Go jakênj aôm ôtu lau-m kapôênj to njajnja ôlêlêc êsêac su.' ¹⁵ Amboac tonanj aê kasêp anjâ lôc gamênj, ma ja kêsâ lôc tau. Ma aê kakôc poc njapoc tapa luagêc njâ lemoc lulugenj. ¹⁶ Go galic gênj tau. Amac agôm sec gêdênj Apômtau, amacnê m Anôtô. Amac apac ki gêwê ma amasanj nê m bulimakao njalatu njakatu to awi intêna, tanj Apômtau kêtûtu amac gebe asanj nanj, sinj seberj. ¹⁷ Tec aê kakôc poc tapa luagêc tau njâ lemoc lulugenj ma kabalinj gênj tau sinj e gêjac popoc gêc amac lanjônêmnjâ. ¹⁸ Go aê gau tau gaêc Apômtau lanjônêmnjâ gelerj 40 to gêbêcauc 40 kêtôm gagôm gêdênj njasawa tenj su. Aê gaenj to ganôm gênj tenj atom kêtû amacnê m sec samob, tanj agôm nanjja. Amac asa lênj, tanj gêjac Apômtau mataanô njajam atomanô nanj, e agôm enj têtac njandanj kêsâ. ¹⁹ Gebe aê katêc Apômtaunê têtac njandanj to têtac kêbôli auc gêdênj amacnjâ, tanj kêkac enj gebe ensenj amac su nanj. Mago Apômtau kêkênj tanjâ aê gêdênj njasawa tonanj kêtiam. ²⁰ Ma Apômtau têtac njandanj gêdênj Aron gêwi nj ma gebe ensenj enj su amboac tonanj. Tec gêdênj njasawa tonanj katenj enj kêtû Aronnjâ gêwi nj. ²¹ Go aê kakôc bulimakao njalatu, amac lem m njakôm sec tonanj ma kakênj ja genj, go katuc popoc ma kalês m e kêtôm kekop, ma kapalip njakekop tau kêsêp bu, tanj keselenj anjâ lôc kêsêp gêmênj nanj.

²² "Anjâ Tabera to Masa ma Kibrot-Hatawa amac agôm Apômtau têtac njandanj kêsâ amboac tonanj. ²³ Ma gêdênj tanj Apômtau kêsakinj amac anjâ Kades-Barnea nanj, kêsôm gebe 'Api ana ma akôc gamênj, tanj kakênj gêdênj amac, gebe êtu amacnê m gamênj nanj,' amac ali awem sa gêdênj Apômtau, amacnê m Anôtô, nê binjsu ma akênj gêwi nj enj to tanj m wamu enj awa atom. ²⁴ Aê kajala amac ali awem sa gêdênj Apômtau wanêcgenj e mênggêdênj galoc. ²⁵ Amboac tonanj aê gau tauc gaêc Apômtau lanjônêmnjâ kêtôm gelerjja 40 to gêbêcauc 40, gebe Apômtau kêsôm, gebe oc ensenj amac su. ²⁶ Ma aê katenj mec gêdênj Apômtau gebe 'O Apômtau Anôtô, onsenj nê m lau to nê m gênjlênsê m su atom. Aôm gôjam êsêac kês i njâ nê m njac lai kapôênj to gôwê êsêac njâ lêmam njajanja sêsa anjâ Aiguptu sêmênj. ²⁷ Taê m ênam nê m sakinj waga Abraham agêc Isak ma Jakob. Matam ê lau tonanj nê nj gêsuntêkwa njatonj to nê nj geo ma nê nj sec atom, ²⁸ gebe lau anjâ gamênj, tanj aôm gôwê aêac asa amênj nanj, oc sêsôm gebe "Êsêacnê nj Anôtô kêtôm, gebe êwê êsêac nasêô lasê gamênj, tanj gêjac mata gêdênj êsêac nanj, atom. Enj têtac gedec êsêac, tec gêwê êsêac sêsa gamênj sawa sêja, gebe ênac êsêac êndu anjâ tônê." ²⁹ Mago êsêac têtû nê m lau to nê m gênjlênsê m sugac. Aôm kômêtôt k lêmam ma gôwê êsêac njâ nê m njac lai kapôênj sêsa sêmênj.'

10

Apômtau kêmasanj poc tapa kêtû luagêc njâ

¹ "Gêdênj njasawa tonanj Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe 'Ôpa poc tapa luagêc êtôm njamatanj, go ôpi lôc ôndênj aê ômôênj ma ômansanj katapa tenj njâ ka. ² Ma aê gabe jato binj, tanj kato kêsêp poc tapa njamatanj, tê gôjac popoc nê, êsêp poc tapa tau su, go ôkênj êsêp katapa tau.' ³ Tec aê kamasanj katapa njâ kalelonj ma kapa poc tapa luagêc kêtôm njamatanj, go kakôc poc tapa luagêc tau njâ lemoc ma kapi lôc gaja. ⁴ Ma enj keto binj kêsêp poc tapa tonanj kêtôm keto kêsêp poc tapa njamatanj. Apômtau keto binjsu 10, tanj kêsôm gêdênj amac kêsâ anjâ ja njâlêlôm gêmênj gêdênj tanj akac sa amoa lôc nanj. Keto su, go kêkênj gêdênj aê. ⁵ Go kakac tauc ôkwi ma kasêp anjâ lôc gamênj e kakênj poc tapa luagêc kêsêp katapa, tanj kamasanj nanj. Poc tapa gêc katapa gêc, kêtôm Apômtau kêtûtu aê."

⁶ (Lau Israel dêdi anjâ Berot-Bene-Jakan sêsêlênj sêja jasêsa Mosera. Anjâ tônê Aron gêmac êndu. ⁷ Anjâ tônê êsêac dêdi jasêsa Gudgoda. Anjâ Gudgoda êsêac dêdi jasêsa Jothata, anjâ gamênj tonanj bu njagêdô kêpoac. ⁸ Gêdênj njasawa tonanj Apômtau kêtûtinj Lewinê gôlôacmôkê sa, gebe sêmbalanj Apômtaunê katapa poacnjâ ma sêkô Apômtau lanjônêmnjâ to sênam sakinj enj ma sênam mec lau njâ ênê njâ. Kôm tonanj êsêac sêjam e mênggêdênj galoc. ⁹ Kêtû tonanj Lewi gêwê kainj nom to gênjlênsê m gêwi nj nê lasitêwai atom. Apômtau tau kêtû nê gênjlênsê m kêtôm Apômtau, aôm nê m Anôtô, tau kêsôm gêdênj enj.)

¹⁰ "Aê gamoa lôc gelerjja 40 to gêbêcauc 40 kêtôm njamatanj ma Apômtau kêkênj tanjâ aê gêdênj njasawa tonanj kêtiam. Apômtau gebe ensenj aôm su atom. ¹¹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe 'Ôndi, ôsêlênj ômunj lau tonec gebe sêsa gamênj, tanj katôc lemoc gêdênj êsêac tamenj, gebe jakênj êndênj êsêac nanj, ma gamênj tau êtu êsêacnê nj gamênj.'

Gênj, tanj Anôtô taê kêka gebe Israel sêngôm nanj

¹² “O Israel, galoc Apômtau, aômnêm Anôtô, taê kêka gêj ondoci anja aômnêm. Eñ taê kêka tagen tonec gebe ôtéc Apômtau, aômnêm Anôtô, ma ôsa ênê lën samob, têtac êwiñ eñ ma ônam sakinj Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ¹³ ma ômansañ Apômtaunê biñsu to ñagôlin, tañ galoc kajatu aôm nañ, êtu tónj gebe ômoa ñajamgen. ¹⁴ Ôlic acgom, Apômtau, aômnêm Anôtô, kêtû undambê to undambê ñaundambê ma nom to gêj nomña samob ñata. ¹⁵ Mago Apômtau kékêj nê ñalêlôm gédêj tamamigen to tétac géwiñ êsêacgen. Ma eñ kêjalij êsêacnêj wakuc, amac taômgen, sa anja lau tomôkê-tomôkê samob nêj e mênggédêj galoc. ¹⁶ Amboac tonañ anam taôm ôkwi e nêm ñalêlôm êtu selec ma awi gêsômtêkwa ñatorj sinmaj. ¹⁷ Gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, eñ anôtôinêj Anôtô to apômtaunêj Apômtau. Eñ Anôtô kapôêj ma ñajaña kainj teñ. Eñ kêpuc openj lau atom to gedec lau sêjac papac eñ ña nêj awa. ¹⁸ Eñ kêmétóc mosêbu to awétuc nêj biñ solopgen. Eñ tétac géwiñ ñac jaba ma kékêj mo to ñakwê gédêj eñ. ¹⁹ Amboac tonañ têtac êwiñ lau jaba amboac tonanjen, gebe amac amoa amboac lau jaba gédêj tañ angôj gamêj Aiguptuna nañ. ²⁰ Ôtéc Apômtau, aômnêm Anôtô, ma ônam sakinj eñ to ôsap eñ tónj ma otoc lêmam ôsam eñ taugen nê ñaê. ²¹ Eñ kêtû aômnêm lambin ñam. Eñ kêtû aômnêm Anôtô, tañ gégôm gêjnsêga kainj teñ nañ, matamanô gôlic. ²² Aôm tamami sêsêp Aiguptu sêja, êsêac lau 70gen. Ma galoc Apômtau, aômnêm Anôtô, kékêj aôm kôtu taêsam amboac utitalata undambêja.”

11: 1-32 Mose gélêj biñ lau Israel gebe sêlinj Anôtônê gêjnsêga ñamoasinj sinj atom. Ma eñ gêwa sa gédêj êsêac gebe êsêac embe tañej wamu Anôtô oc têtap ênê moasinj toê-toê sa.

12

Sénam sakinj Anôtô anja ñamala tagenjen

¹ Go Mose kêsôm gebe “Biñsu to ñagôlinj gebe angôm ñanô êsa anja gamêj, tañ Apômtau, amac tamemi nêj Anôtô, kékêj gédêj amac awê kainj nañ, tau tonec. Ajop biñ tau êndêj bêc samob, tañ amac amoa matem jali anja nom nañ. ² Ansenj tentenjatui, tañ amac oc aku tulu nañ, nêj gamêj sêjam sakinj nêj anôtôï jabaña anja lôc ñatêpôê to ñabau ma ajuñtêna su samucgen biññanô. ³ Akac nêj altar su ma atuc nêj alê popoc to akêj ja êniñ nêj ñakatu Aseraña ma amakinj nêj anôtôï nêj ñakatu to ansenj êsêacnêj ñaê su anja gamêj tonañ. ⁴ Amac angôm êndêj Apômtau, nêm Anôtô kêtôm êsêac sêgôm nañ, atom. ⁵ Mago amac oc andêj gamêj, tañ Apômtau, êjalij sa êtu amacnêm gôlôacmôkê samob nêj nañ, gebe êtu ênê ñaê ñamala. ⁶ Andêj gamêj tonanjenj ajon nêm daja to da ñagêdô ma nêm gêj lemenjlu-lemenjlu ñatagenj-tagenj ñada to nêm da samob, tañ abe akêj nañ, ma da dange to da tónja ma da bôc ñamêc samobña ana. ⁷ Ma anja tonañ amac anij gêj amoa Apômtau, nêm Anôtô lañônêmña to atu samuc to nêm gôlôacña êtu gêj samobña, tañ agôm ma Apômtau gêjam mec amac nañ. ⁸ Angôm gêj tau êtom aêac dagôm gédêj ocsalô tonec nec atom, gebe amac samob agôm nêm gêj kêtôm taôm taêm gêjam to alic ñajam nañ. ⁹ Gebe amac jaalêwanj taôm to atap nêm nomlênsêm, tañ Apômtau, nêm Anôtô gebe êkêj êndêj amac nañ, sa su atom tagenj. ¹⁰ Mago embe alom bu Jordan ma angôj gamêj, tañ Apômtau, nêm Anôtô êkêj êndêj amac awê kainj nañ, ma ensenj amacnêm ñacjo samob, tañ sêñji amac auc nañ, su gebe alêwanj taôm e amoa towamagenj. ¹¹ Go akôc nêj gêj samob, tañ kajatu amac nañ, amêj gamêj tau, tañ Apômtau, nêm Anôtô, êjalij sa gebe êtu ênê ñaê ñamala nañ. Akôc nêm daja to da ñagêdô ma nêm gêj lemenjlu-lemenjlu ñatagenj-tagenj ñada to nêm da, tañ ñalêlôm êkac amac gebe akêj nañ, to da, tañ akêj êtu dange to tónj anac mata êndêj Apômtau nañ. ¹² Ma amac to nêm lafômio to ñac ma nêm sakinjwagao to ñac ma lau Lewi, tañ sêjgôj nêm malac, mago sêwê kainj nomlênsêm sêwiñ amac atom nañ atu samuc Apômtau, amacnêm Anôtô. ¹³ Ojop taôm gebe ôkêj nêm daja anja gamêj, tañ ôlic nañ palin-palinjenj eñ. ¹⁴ Ôkêj nêm daja anja gamêj tagenj, tañ Apômtau oc êjalij sa anja nêm gôlôacmôkê nêj teñ. Anja tonañ amac akêj nêm daja ma angôm gêj samob, tañ kajatu amac nañ, ñanô êsa.

¹⁵ “Mago aôm ôtom gebe ômbuc to ôniñ ñamêsôm anja nêm malac samob êndêj-êndêjenj êtom nêm ñalêlôm êkac aômña ma êtom moasinj, tañ Apômtau, nêm Anôtô kékêj gédêj aôm. Lau selec to selec atom nañ lulugenj têtôm gebe sêlinj tonañ amboac noninj salenña to mojava. ¹⁶ Tagenj dec tec ôniñ atom, ôkêc sinj êsêp nom amboac kôkêc bu sinj. ¹⁷ Aôm ôniñ polom ma ônom wain to katêkwi lemenjlu-lemenjlu ñatagenj-tagenj anja nêm malac atom. Ma ôniñ bulimakao to domba ñamêc ma da dange to da, tañ nêm ñalêlôm êkac aômña gebe ôkêj nañ, ma gêj ñagêdô, tañ gobe ôkêj êtu da nañ, anja nêm malac atom amboac tonanjenj. ¹⁸ Mago aôm to nêm lafômio to ñac ma nêm sakinjwagao to ñac ma ñac Lewi, tañ êjgôj nêm malac êwiñ aôm nañ, anij amoa Apômtau, nêm Anôtô lañônêm anja gamêj, tañ Apômtau, nêm Anôtô êjalij sa ma amac atu samuc amoa Apômtau, nêm Anôtô lañônêmña êtu lememe ñakôm ñanôña. ¹⁹ Ajop taôm gebe alij nêm ñac Lewi sinj êndêj ñasawa samucgen, tañ amoa nêm gamêj nañ atom.

²⁰ “Apômtau, nê Anôtô embe êkên gamên esewec êtu kapôên êtôm enj gêjac mata gédên aôm ma bôc êjô aôm e ôsôm gebe ‘Aê gabe janin bôc,’ nan ôninj êtôm njalêlôm êkac aômna. ²¹ Mago gamên, tanj Apômtau, nê Anôtô êjalinj sa gebe ênê njaê ênêc anja tonanj nan, ênêc jaêcgej êlêlêc aôm, go aôm taôm ôtôm gebe ômbuc nê bôc tej, tanj Apômtau êkên êndên aôm êtôm aê kajatu aôm nan. Ma aôm ôtôm gebe ôninj anja taômnê malac êtôm nê njalêlôm êkac aômna. ²² Ôninj amboac sêninj noninj salenja to mojava. Lau selec me selec atom lulugenj têtôm gebe sêninj. ²³ Mago ojop gebe ôninj dec êwinj atom gebe tamoa materj jali nam kêsêp dec njalêlôm, tec ôninj materj jali njam êwinj njamêsôm atom. ²⁴ Ôninj atom, ôkêc sinj amboac tasêwa bu sinj êsêp nom. ²⁵ Ôninj atom. Embe ôngôm gên, tanj ênac Apômtau mataanô njam, go aôm to nê wakuc amoa njam. ²⁶ Mago gên, tanj aôm gôjac mata ma gôjam dabuj gédên Apômtau nan, aôm ôkôc ôna gamên, tanj Apômtau êjalinj sa nan. ²⁷ Ma ôkên nê daja njamêsôm to dec ênac Apômtau, nê Anôtô nê altar njaô. Dec tau oc sêkêc êpi Apômtau, nê Anôtô nê altar, mago njamêsôm tau aôm ôtôm gebe ôninj. ²⁸ Mago ojop taôm to ôkên tanjam binj samob, tanj kajatu aôm nan njaep. Embe ôngôm gên samob, tanj Apômtau, nê Anôtô êlic to ênac enj mataanô njam nan, go aôm to nê wakuc amoa njam njananjen.”

Jao kêtû lau samuc nê sakinj anôtôi jabanja

²⁹ “Êndên tanj Apômtau, nê Anôtô, enenj tentenlatui êmuj aôm anja gamên, tanj aôm ôsêlênj ôsa gebe ôku êsêac tulu nan, ma êndên tanj aôm ôku êsêac tulu ma ôngônj nê gamên nan, ³⁰ go ojop taôm gebe lakô, tanj gêjac êsêac nan, ênac aôm atom. Apômtau êku êsêac tulu êmuj aôm, tec ôtêku êsêac ma ôkip êsêacnênj anôtôi jaba njam sa atom. Mago asôm binj tonec gebe ‘Lau tonanj sêjam sakinj nê anôtôi amboac ondoc. Aê gabe janjôm êtôm êsêac sêgôm nê atom.’ ³¹ Ôngôm tonanj êndên Apômtau, nê Anôtô atom. Êsêac sêgôm gebe gên samob, tanj Apômtau, nê Anôtô têtac gedec ma gêlic amboac gên alôb-alôb nan, gédên nê anôtôi jabanja. Êsêac sêkênj nê latunjo to njaç ja genj kêtû tetoc nê anôtôi jaba sanja su. ³² Gên samob, tanj aê kajatu aôm gebe ôngôm nan, ôngôm njanô êsa njaepgenj. Ônac têku binj tej ma onsenj binj tej su atomanô.

13

¹ “Embe propete tej êndi sa anja amac njalêlôm me njaç tej, tanj gêc mê nan, êtôc gênsêga me gênjalô tej êndên aôm ² ma gênsêga to gênjalô, tanj enj kêtôc gédên aôm nan njanô êsa ma enj embe êsôm gebe ‘Tandanjuc anôtôi jaba njaçêdô ma tanam sakinj êsêac’, tanj ajam kauc êsêac gêmuj nan, ³ go ôkên tanjam propete me njaç tanj gêc mê tonanj nê binj atomanô, gebe Apômtau, amacnê Anôtô kêsêaê amac e ajala gebe têtmac gêwinj Apômtau, nê Anôtô tonê njalêlôm samuc ma nê katôm samuc me masi. ⁴ Andanjuc Apômtau, nê Anôtô ma atêc enj to ajop ênê binjsu ma tanjem wamu ênê awa to anam sakinj enj ma asap enj tôj. ⁵ Mago propete me njaç, tanj gêc mê tonanj ênac êndu gebe enj gêli nê njalêlôm sa gédên Apômtau, amacnê Anôtô, tanj kêkôc amac su anja gamên Aiguptunja ma gêjam aôm kêsî anja andu kapoacwalôna nan, ma enj kêkêli aôm gebe ôwi lênj tau, tanj Apômtau, nê Anôtô kêjatu aôm gebe ôsa nan sinj. Amboac tonanj aôm onsenj sec, tanj gêc amac njalêlôm nan su.

⁶ “Lasim, tênam latu me nê latômo to njaç me nê awê, tanj têtmac gêwinj enj nan, me nê njaç tej, tanj gôlic enj amboac taômnê njaçêdô nan embe êlêtôm aôm kelecgenj ma êsôm gebe ‘Tana ma tanam sakinj anôtôi jaba man’ ⁷ lau tanj sêngônj sêgi aôm auc sêngônj dambê me jaêc me sêmoa nom njamakenj tonec me ônê nan, nê anôtôi njaçêdô, tanj aôm me nê tamamî sêjam kauc nan, ⁸ go ôkên êwinj enj me ôkên tanjam enj me taêm walô enj me ônam enj kêsî me ônsa enj auc atom, ⁹ mago ônac enj êndumanj. Aôm lêmam êpi enj êtu njamata gebe enj ênac êndu ma lau samob sênac enj sêwinj. ¹⁰ Ôtuc enj êndu nja poc gebe enj kêsêaê gebe êkac aôm su anja Apômtau, nê Anôtô, tanj kêkôc aôm kôsa anja gamên Aiguptunja, anja andu kapoacwalôna nan. ¹¹ Go lau Israel samob sêngônj binj tonanj e têtêc tauj gebe sêngôm gên tej amboac tonanj anja amac njalêlôm êtiam atomanô.”

13:12–18:13 Binjsu to njaçônj, tanj ênam gôlinj lau Israel nêj lênj nomnja to nêj sakinj omnja nan, njaçôninja kêsêp môkêlatu tonec.

18

Anôtô gêjac mata propete tej amboac Mose. Propete njanô to propete dansanj

¹⁴ “Go Mose kêsôm gebe “Lau tanj aôm ôkôc nêj gamên su nan, samob sêkênj tanjen gédên lau-seoc-binj-lasêwaga to mectomanj, mago Apômtau, nê Anôtô, kêkênj gêwinj gebe ôngôm gên amboac tonanj atom. ¹⁵ Apômtau, nê Anôtô, oc ênu nêj propete tej sa anja nêj lasitêwai nêj êtôm aê. Akênj tanjam enjmanj. ¹⁶ Binj tonanj aôm taôm kotenj anja Apômtau, aôm nêj Anôtô nê gédên noc akac sanja anja lôc Horeb. Aôm kôsôm gebe ‘Aê gabe janô Apômtau, aênoc Anôtô, nê awa êtiam atom to jalic ja kapôênj tonec êtiam atom, gebe jamac êndu atom.’ ¹⁷ Ma

Apômtau kêsôm gédêḡ aê gebe 'Binj samob, tanj êsêac sêsôm nanj, sêsôm jagêdêḡgeḡ. 18 Aê oc janju êsêacnêḡ propete tenj sa anḡa nêḡ lasitêwai nêḡ êtôm aôm, ma jakêḡ ḡoc binj êsêp enj awasunj ma êsôm binj samob, tanj jajatu enj nanj, êndêḡ êsêac sêḡô. 19 Ma lau samob, tanj sêkêḡ tanjenj aêḡoc binj, tanj enj oc êsôm ênam aê aoc nanj atom, aê tauc oc jajatu êsêac gebe sêwa nêḡ binj sa. 20 Mago propete tenj embe êsôm binj, tanj kajatu nanj atom ênam aê aoc, me êsôm binj ênam anôtô jaba awenjanj, propete tonanj enj êmac êndu ênanja.' 21 Aôm embe taêm ênam ênêc nêḡ ḡalêlômgeḡ gebe 'Aêac tajala binj, tanj Apômtau kêsôm atom nanj, êpi asagenj', 22 go anḡ acgom, propete tenj embe êsôm binj ênam Apômtau awa, mago binj tau êtu anô me êtu tōḡ atom, go ajala gebe binj tonanj Apômtau kêsôm atom. Propete amboac tonanj ketoc tau sa, tec ôtêc enj atom."

19:1-14 Mose kêjatu nê lau gebe sêjalij malac ḡagêdô sa anḡa Kanaan êtu malac lamunja. Lau tanj sêjac ḡamalac tenj êndu, mago sêḡôm amboac lêlêgeḡ nanj têtôm gebe sê lamu malac tonanj ma lau-sêkac-kamocḡocwaga têtôm gebe sênac êsêac êjô atom.

19

Lau-sêwa-binj-sawaga nêḡ ḡagôlinj

15 Go Mose kêsôm gebe "ḡac tenj embe êḡḡôm sec tenj ma êtap ḡakeso to geo tenj sa, go ḡac-ḡêwa-binj-sawaga tagenjenj êtôm atom gebe enj taugenj êwa binj tonanj sa. ḡac luagêc me têlêac, tanj sêḡô to sêlic ḡêḡ tau sêwinj nanj, sêpuc binj tau tōḡ amboac tonanjenj acgom. 16 Embe ḡac-êwa-binj-sawaga alôb-alôb tenj êndi sa ma êḡga binj tenj êpi ḡac tenj gebe kêḡêli binj, 17 go ḡac tobinj lulugenj mêḡsêkô Apômtau lanḡônêḡ ma dabunwaga agêc mêtôcwaga, tanj sênam kôm êndêḡ bêc tonanj nanj, sêwinj êsêagêc. 18 Lau mêtôcwaga sêkip binj sa ḡapeḡgeḡ ma ḡac-ḡêwa-binj-sawaga embe ḡac dansanj tenj ma êḡga binj eso, 19 go amac anḡôm ḡêḡ, tanj enj taê ḡêjam gebe êḡḡôm êndêḡ nê lasitêwa nanj, êpi enj taugenj ma onsenj ḡêḡ sec, tanj ḡêc amac ḡalêlôm nanj, su amboac tonanjenj. 20 Ma lau ḡagêdô sêḡô ma têtêc tauḡ gebe sêḡôm ḡêḡ sec tenj amboac tonanj ênêc amac ḡalêlôm êtiam atom. 21 Têmtac êtu lêsi atom. ḡamalac êjô ḡamalac. Mataanô êjô mataanô. Ma lulunj êjô lulunj to lêma êjô lêma ma akainj êjô akainj."

20:1-23:20 Binjsu ḡagêdô ḡakôninjanj kêsêp môkêlatu tonec. Binjsu ḡagêdô kêkanônḡ binj sinjanj, ḡagêdô kêmasanj binj ḡêḡlênsêḡma, ḡagêdô ḡêwa lauo to ḡac nêḡ lêḡ sêmoa sêwinj tauḡ tonêḡ ḡalêlôm ḡawagenjanj sa.

24

Lauo to ḡac nêḡ binj sêwi tauḡ sinjanj

1 "ḡac tenj embe ênam awê sa ma êmoa êwinj enj e awê tau ênac ḡac mataanô ḡajam atom, gebe kêtap awênê keso kainj tenj sa, nanj eto papia sêwi tauḡ sinjanj tenj ma êkêḡ êsêp awê tau lêma to êsakinj enj êwi ênê andu sinj. 2 Ma awê tau embe êwi ḡacnê andu sinj ma ênam ḡac wakuc tenj, 3 ma ḡac wakuc tau embe endec enj to eto papia sêwi tauḡ sinjanj ma êkêḡ êsêp awê tau lêma to êsakinj enj êwi ênê andu sinj amboac tonanj, me ḡac wakuc, tanj ḡêjam enj kêtû nê awê nanj, embe êmac êndu, 4 go awênê akweḡ ḡamatajanj, tanj kêsakinj enj ḡêc ḡêja nanj, ênam awê tau êtu nê awê êtiam atom, gebe awê kêtû sec su. Apômtau ḡêlic ḡêḡ amboac tonanj kêtôm ḡêḡ alôb-alôb. Anḡôm gamêḡ, tanj Apômtau, amacnêḡ Anôtô, kêkêḡ ḡêdêḡ amac kêtû nêḡ nomlênsêḡ nanj, êtu sec atom.

5 "ḡac, tanj ḡêjam awê wakucgenj nanj, ênac sinj êwinj sinjwaga to êwê kainj kôm ḡôlôacnanj tenj atom. Enj êmoa ḡaôma jala samuc tenj, gebe êsêagêc nê awê, tanj ḡêjam nanj, têtû samuc tauḡ.

6 "Aôm embe ôkêḡ ḡêḡ tenj êndêḡ ḡac tenj êtu ênê tōḡ, nanj ôkôc ênê poc êlai polomnanj êtu kamaclaunjanj atom. Embe ôḡḡôm amboac tonanj, oc ôkôc ênê ḡêḡ, tanj êpuc enj tōḡ gebe êmoa mata jali nanj su.

7 "ḡac tenj embe êjanḡo ḡac Israelnanj tenj su ma êkêḡ enj êtu ḡêḡôma me êkêḡ lau sênam ôli enj, nanj enj êmac êndu. Ôḡḡôm amboac tonanj gebe onsenj lêḡ sec tonanj su anḡa nêḡ ḡalêlôm.

8 "Embe kamocbôm êḡḡôm aôm, nanj ojop taôm gebe ôndanguc binj samob, tanj dabunwaga sêsôm êndêḡ aôm nanj. Ôḡḡôm êsêacnêḡ binj ḡanô êsa tomalagenj êtôm ḡagôlinj, tanj aê kakêḡ ḡêdêḡ êsêac nanj, 9 Taêm ênam ḡêḡ, tanj Apômtau, nêḡ Anôtô, ḡêḡôm ḡêdêḡ Miriam ḡêdêḡ tanj amac asa anḡa Aiguptu amêḡ nanj.

Binjsu ḡagêdô

10 "Aôm nêḡ ḡac wacbanj aômnanj embe êpô lêna ḡêḡ tenj ma etenj aôm, gebe ônam enj sa e tau êtap ḡêḡ sa gebe êkêḡ êjô ḡêḡ, tanj kêkôc anḡa aôm nêḡ nanj, go ôpi ênê andu ôna ma ôkôc tōḡ ḡakamaclaunjanj atom. 11 Ôkô olonḡenj, ma ḡac, tanj ketenj ḡêḡ anḡa aôm nêḡ nanj, êkôc kamaclaunjanj êndêḡ aôm êwac. 12 Enj embe ḡac ḡalêlôm sawa ma êkêḡ nê ḡakwê êtu kamaclaunjanj, go ônêc bêc tonjakwê tau atom. 13 Êndêḡ tanj oc naêsêp nanj, ôkêḡ ênê kamaclaunjanj êmu êndêḡ enj êna,

gebe ênêc bêc tonê njakwêger ma ênam mec aôm. Embe ôngôm amboac tonan, go Apômtau, aômnmê Anôtô, êlic aôm amboac njac gêdên.

¹⁴“Ôkônij sakinwaga njalêlôm sawa, tan kêpô lêna gêr ma gêjam kôm kêtû njaôlinja nan, atom. Sakinwaga tau embe nêmlasitêwa ten, me njac jaba ten, tan gênggôn nêmlalac nan, ôkônij en atom. ¹⁵ Oc êsêp atomgen, ma ôkên njaôli êndên en êjô ênê kôm bêc tonan nja su. Gebe en njac njalêlôm sawa, tec kêkên mata njaôli tau. Embe ôngôm atom, oc en awa ênac Apômtau êtu aôm nja e aôm ôwê kain sec.

¹⁶“Lau sênac tamerj êndu sêjô latunj nêr geo atom ma sênac latunj êndu sêjô tamerjinêr geo atom. Lau sênac lau êndu êtu taun nêr sec nagen.

¹⁷“Ônam njaôlinj mêtôc nja ôkwi êndên tan ômêtôc njac jaba to mosêbu nan atom ma ôkôc awêtucnê njakwê êtu kamaclaur atom. ¹⁸ Taêm ênam acgom, anja gamên Aiguptunja aôm kêtû gêngôma e Apômtau, aômnmê Anôtô, gêjam aôm kêsi anja tônê. Kêtû tonan nja aê kajatu aôm, gebe ôngôm binj tonec njanô êsa.

¹⁹“Aôm embe ônac kôm njanô sa ma ôlinj polom logic ten sinj êkô kôm, go ômu ôna gebe ôkôc gên tau atom. Gên tau êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêr gên, gebe Apômtau, aômnmê Anôtô, ênam mec aôm to lêmam njakôm samob. ²⁰ Ma embe okolonj katêkwi nalêwê su, go okolonj njaôlin nja êtiam atom. Kanjanô njaôlêdô tonan êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêr gên. ²¹ Ma embe ojonj wain nalêwê anja kôm wain nja sa, go amboac tonan genj, ojonj njaôlin nja êtiam atom. Njanô njaôlêdô tonan êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêr gên. ²² Taêm ênam acgom, anja Aiguptu aôm kôtu gêngôma, kêtû tonan nja aê kajatu aôm, gebe ôngôm binj tonec njanô êsa.

25

¹“Embe njac luagêc nêr binj tenj êlênsônj, go sêna sêmêtôc binj namala, ma mêtôcwaga sêmêtôc êsêagêc. Êsêac sêwi njac tobij masi sinj ma sêkên njaôlêdô êndên njac tobij. ² Mêtôcwaga embe êlic êtôm gebe njac tobij êtap njanan sa, go êsôm êndên njac tau, gebe êtap labôc ênêc en lanônêm nja ma si en nja sêm êtôm ênê keso. ³ Mêtôcwaga êlôc sa gebe si en êtu dim 40, si en êlêlêc dim 40 su atom. Embe si en êlêlêc dim 40 su, go sêngôm aôm lasim tonan maja êsa.

⁴“Akic bulimakao kapoac, tan kêka polom njanô gêmôa nan, awasunj auc atom.

Lasi ênam têwanê awêtuc njabij su

⁵“Lasitêwai njaôlêdô embe sêngôn andu tagen ma tenj embe latu masi ma êmac êndu, go njac gêmac nê awêtuc ênam njac jaba gamên ten nja atom. Nê akwen lasi êmoa êwinj en e ênam enj êtu nê awê êjô têwa su. ⁶ Awê tau embe êkôc latu nacsêga, go nja palê tau êwê kain awênê akwen namatanja, tan gêmac êndu nan, nê njaê, gebe ênê njaê êmbacnê anja lau Israel nêr atom. ⁷ Ma lasi embe endec ma ênam têwanê awêtuc atom, go têwanê awêtuc êna malacgêdô sêmêtôc binj nja ma êsôm êndên laumata gebe ‘Noc akwen lasi gedec, gebe têwanê njaê ênêc tenjen anja lau Israel nêr. En gedec gebe ênam aê êjô têwa su.’ ⁸ Go laumata malac nja sêmêtôc njac tau to sêlên binj en, ma enj embe êkô njanan ma êsôm gebe ‘Aê gadec gebe janam awê tonec.’ ⁹ go têwanê awêtuc êndên enj êna anja laumata lanônêm nja ma ênu atapa su anja njac tau akainj to êkasôp êpi en lanônê ma êsôm gebe ‘Binj amboac tonan danjôm êndên lau samob, tan sendec gebe sêkwê tewejinê andu sa nan.’ ¹⁰ Lau Israel sê njac amboac tonan nê gôlôacnê njaê gebe ‘Njac, tan sênu atapa su nan, nê gôlôac.’

Binj su njaôlêdô

¹¹“Embe njac luagêc sênac taunj sêmôa ma njac tenj nê awê ênsaê gebe ênam nê akwen kêsi anja nê sonjo-sonjo nê ma êkôc njac tau utianô tônj, ¹² go taêm walô enj atom, ôndim ênê lêma ênjic beb tagen.

¹³“Kidêbu kain luagêc, nawapac to njaôlêdô, ênêc nêmlatali njalêlôm atom. ¹⁴ Ôkên dôr tanam dôr gêng nja kain luagêc saunj to kapônj ênêc nêmlalac andu atom. ¹⁵ Ôkôc kidêbu njanô to jagêdên ma dôr njanô to jagêdên gebe aôm ômoa matam jali balingen anja gamên, tan Apômtau, nêmlalac Anôtô, kêkên gêdên aôm nan. ¹⁶ Apômtau têtac gedec lau samob, tan sêgôm gên dansen ma sêsau lau nan.

Jatu gebe sêkên njaôlêdô êndên lau Amalek

¹⁷“Taêm ênam gên, tan lau Amalek sêgôm gêdên aôm gêdên tanj kôsa anja Aiguptu gômônj nan. ¹⁸ Êsêac têtêc Anôtô atom ma sêjac sinj gêdên aôm gêdên tanj aôm têkwam gêbac ma ôlim walô masi nan, ma sêjac nêmlalac lau samob, tan sênu taunj su-su sêmôa namu nan êndu. ¹⁹ Amboac tonan êndên tanj Apômtau, nêmlalac Anôtô, êlêwanj aôm anja nêmlalac nja, tanj sêngôn sêngi aôm nan ma êkên aôm ôngôn nom êtu têlê, tan enj gêjac mata gêdên aôm gebe êtu nêmlalac

lênsêm nan, go onserj Amalek su e ñamôkê êmakop gebe ñamalac tenj taê ênam êsêac êtiam atomanô. Ôlinj binj tonanj sij atomanô. * ñawapacña.

26

Sêniñ mo lasê to sêkêñ kôm ñanô tenj ñanô-tenj ñanô ñagôlinj

¹ “Êndêñ tenj ô lasê gamêñ tau, tenj Apômtau, aômnêm Anôtô, gebe êkêñ êndêñ aôm êtu nêm nomlênsêm nan, ma êndêñ tenj gamêñ tau êtu aômnêm gamêñ su e ônggôn ôtu wakac nan, ² ôkôc kôm ñanô samob ñamêc ñagêdô, tenj ojon sa anja nêm gamêñ, tenj Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêñ êndêñ aôm nan, ma ôkêñ êsêp gadob tenj. Go ôna gamêñ, tenj Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êjalij sa, gebe êtu ênê ñaê ñamala nan, ³ ma ôndêñ dabunwaga, tenj sakinj bêc tonanjña ênac erj ñawae nan, ôna ma ôsôm êndêñ erj gebe ‘Aê mêngaô lasê gamêñ, tenj Apômtau kêtôc lêma gêdêñ aêac tamenji gebe êkêñ êndêñ aêac nan.’ ⁴ Go dabunwaga êkôc gadob su anjalêmam ma etoc ênêc Apômtau, aômnêm Anôtô, nê altar ñanêmña.

⁵ “Go ôc awam sa ma ôsôm ôkô Apômtau, aômnêm Anôtô, lañônêmña gebe ‘Aê tamoc erj ñac Aramña, tenj kêsêlêñ gêjac laoc gamêñgeñ. Erj kêsêp Aiguptu jagêmoa gamêñ tau amboac ñac jaba tenj, nê lau luagêcgeñ. Ma anja tônê erj kêtû lau-m kapônêñ to ñajanja ma nê lau têtû taêsam. ⁶ Mago lau Aiguptu sêgôm aêac kwalec to sêkônij aêac tônj ma sejon aêac ña kolerj ñawapac ñanô. ⁷ Go tamôêc gêdêñ Apômtau, aêac tamenjinêñ Anôtô, ma Apômtau kêkêñ tana aêac aweñ. Erj gêlic aêac tamoa jageo to tajam kolerj ñawapac ma sêkônij aêac. ⁸ Go Apômtau kêmêtôc lêma ñajanja to gêwê aêac dawî Aiguptu sij. Erj gêgôm gêñ kajij tenj kêtakê lau ma gêgôm gêñtalô to gêñsêga. ⁹ Ma erj gêwê aêac taô lasê gamêñ tonec ma kêkêñ gamêñ tau, tenj su to lêp keseleñ nan, gêdêñ aêac. ¹⁰ Ma galoc, o Apômtau, aê kakôc nom, tenj aôm kôkêñ gêdêñ aê nan, ñakôm ñanô ñamêc gamêñ.’ Go otoc gêñ tau ênêc Apômtau, aômnêm Anôtô, lañônêmña ma otenj mec êndêñ Apômtau, aômnêm Anôtô. ¹¹ Ma aôm to Lewinê gôlôac ma lau jaba, tenj sêmoa sêwiñ aôm nan, atu samuc gêñ ñajam samob, tenj Apômtau, amacnêm Anôtô, kêkêñ gêdêñ amac to nêm gôlôac samob nan.

¹² “Êtôm jala têlêac-têlêacgeñ aôm ôkôc gêñ 10-10 ñatageñ-tageñ sa ma ôkêñ êtu da. Embe ôkêñ da tonanj su êndêñ Lewinê gôlôac to lau jaba ma mosêbu to awêtuc, tenj sêngônj nêm malac nan, sêniñ erj êôc êsêac tônj, ¹³ go ôsôm ôkô Apômtau, aômnêm Anôtô lañônêmña gebe ‘Aê kakôc gêñ dabun samob su anja ñoc andu ma kakêñ gêdêñ Lewinê gôlôac to lau jaba ma mosêbu to awêtuc kêtôm nêm binjsu samob, tenj kôjatu aê nan. Aê kagêli nêm binjsu tenj atom to kalinj ñatenj sij atom amboac tonanjgeñ. ¹⁴ Gêdêñ tenj gaôc wapac kêtû ñacmatêña nan, gaerj gêñ tau ñatenj atom. Gêdêñ tenj gamoa selec atom nan, kakôc gêñ tenj su atom. Ma kakêñ gêñ tau ñatenj kêtû da gêdêñ lau ñanô katunj atom amboac tonanjgeñ. Aê tanjoc wamu Apômtau, aêñoc Anôtô, awa ma gagôm gêñ samob, kêtôm tenj aôm kôjatu aê nanj. ¹⁵ Ôtuc kênij anja nêm andu dabun undambêña ma matam ê aêac ma ônam mec nêm lau Israel to nom, tenj kôkêñ gêdêñ aêac nan, kêtôm kôtôc lêmam gêdêñ aêac tamemai. Kôkêñ gamêñ, tenj su to lêp keseleñ nan.’

Apômtaunê lau dabun

¹⁶ “Ocsalô tonec Apômtau, aômnêm Anôtô, kêjatu aôm gebe ôngôm binjsu to ñagôlinj tonec ñanô êsa, tec ojon taôm gebe ôngôm binj tau ñanô êsa tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc. ¹⁷ Ocsalô tonec aôm kôsôm kêtû tônj, gebe Apômtau kêtû aômnêm Anôtô ma aôm gobe ôsa ênê lêñ to ôngôm ênê binjsu to ñagôlinj ma jatu ñanô êsa ma tanjam wamu erj awa. ¹⁸ Ma ocsalô tonec Apômtau kêsôm kêtû tônj, gebe amac atu lau, ênê laugac kêtôm gêjac mata gêdêñ amac, ma anjôm ênê binjsu samob ñanô êsa. ¹⁹ Erj oc etoc amac sa alêlêc lau tomôkê-tomôkê samob, tenj erj kêkêñ nan, su e sêlambij amac to sêsôm amac waem lasê ma tetoc amac sa. Ma amac atu Apômtau, amacnêm Anôtô, nê lau dabunj êtôm erj kêsôm su.”

27:1–29:29 Binj kêpuc boaña ñagêdô kêsêp ñasêbu tonec. Binjsu kêpuc boa lau, tenj tanjêpêc gêdêñ Apômtaunê binj nan. Lau amboac tonanj têtap nêñ ñagêjô sa. Mago lau tanjêñ wamuña têtap moasinj sa anja Apômtaunê. Môkêlatu 29 gêjac minj poac, tenj Anôtô kêmoinj gêdêñ nê lau anja Moabnêñ gamêñ kêtiam nan.

30

Lêñ, tenj lau Israel sêsa e Apômtau ênam mec êsêac nanj

¹ Go Mose kêsôm kêtiam gebe “Êndêñ tenj binj Anôtô ênam mec to êpuc boa amacña, tenj kakêñ gêc amac lañômnmêñña nan, ñanô êsa êpi amac, ma amac embe taêm ênam binj tau anja gamêñ, tenj Apômtau, aômnêm Anôtô, êjanda amac nan, amoa lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm, ² ma amac to nêm gôlôac amu andêñ Apômtau ana to tanjem wamu erj awa ma anjôm binj

* 25:19: Kidêbu lau ñanô nêñ ñaê kêtû dôñ tanam dôñ gêñ

samob, tanj ocsaló tonec kajatu amac nanj, njanô ésa tonêm njalêlôm samuc ma nê m katôm samuc, ³ go Apômtau, amacnêm Anôtô, ênam nê m kapoacwaló ôkwi to taê waló amac. Enj ésa amac êlinj-êlinj amoa lau tomôkê-tomôkê njalêlôm ma oc ênac amac sa anja lau tomôkê-tomôkê njalêlôm e api tagenj êtiam. ⁴ Apômtau, amacnêm Anôtô, embe ésa amac êlinj-êlinj e naêndênj umborj namadinj, oc ênac amac sa ma êkôc amac anja ônê êtiam. ⁵ Go Apômtau, amacnêm Anôtô, êwê amac e aó lasê gamênj, tanj tamemi séwê kainj nanj, gebe êtu amacnêm gamênj êtiam. Ma enj oc êmoasinj amac êlêlêc su to êngôm amac atu taêsam alêlêc tamemi su. ⁶ Ma Apômtau, aómnêm Anôtô, oc ênam nê m njalêlôm to nê m wakucnênj njalêlôm ôkwi êtu selesc e têmtac êwinj Apômtau, aómnêm Anôtô, tonêm njalêlôm samuc ma nê m katôm samuc, gebe ômoa matam jali. ⁷ Ma Apômtau, aómnêm Anôtô, oc êsôm binj êpuc boanja tonanj êpi nê m njaço to nê m soño-soño, tanj sêjanda aóm nanj. ⁸ Ma aóm oc tanjam wamu Apômtau awa êtiam ma ôngôm ênê binju samob, tanj ocsaló kajatu aóm nanj, njanô ésa. ⁹⁻¹⁰ Aóm embe tanjam wamu Apômtau, aómnêm Anôtô, awa to ôngôm ênê binju to njagôlinj, tanj teto gêc binju njabuku tonec nanj, njanô ésa, ma embe ônam taóm ôkwi êndênj Apômtau, aómnêm Anôtô, tonêm njalêlôm samuc ma nê m katôm samuc, go Apômtau, aómnêm Anôtô, êmoasinj lêmam njakôm êlêlêc njêngerj su. Enj êmoasinj nê m wakuc to êmoasinj nê m bulimakao e tétu taêsam. Ma nê m nom ênam njanô êlêlêc su. Gebe Apômtau êtu samuc aóm êtiam, tec ênsêwa moasinj êpi aóm êtóm kétu samuc tamami.

¹¹ “Gebe binju, tanj ocsaló tonec kajatu aóm nanj, njawapac njanô kêlêlêc aóm su atom me gêc jaêc aóm atom. ¹² Gêc undambê atom, gebe aóm ôsôm gebe’ Asa êpi undambê éna êjó aêac su naêkôc binj tau êndênj aêac êmênj, gebe anjô to anjôm njanô ésa.’ ¹³ Me gêc gwêc njamakenj ônênja atom, gebe aóm ôsôm gebe ‘Asa elom gwêc êjó aêac su naêkôc binj tau êndênj aêac êmênj, gebe anjô to anjôm njanô ésa.’ ¹⁴ Masianô, binj tau gêc aóm njagala, gêc aóm awamsunj ma nê m njalêlôm, tec kôtóm gebe ôngôm njanô ésa.

¹⁵ “Ôlic acgom, ocsaló tonec aê katoc ôngônj matam jali to moasinj ma ômac êndu to gênj sec gêc aóm lanjômnêmna. ¹⁶ Aóm embe têmtac êwinj Apômtau, aómnêm Anôtô, to ôsa ênê lênj ma ôngôm ênê binju to njagôlinj ma jatu njanô ésa, oc éwa aóm sa gebe tanjam wamu Apômtau, aómnêm Anôtô, nê binju, tanj ocsaló aê kajatu aóm nanj. Embe amboac tonanj, go ômoa matam jali to ôtu taêsam ma Apômtau, aómnêm Anôtô, oc ênam mec aóm anja gamênj, tanj ôsa ôna, gebe ôwê kainj êtu aómnêm gamênj nanj. ¹⁷ Mago aómnêm njalêlôm embe eo gala ma embe ôkênj tanjam enj atom, ôwi enj sinj ma oterj mec to ônam sakinj êndênj anôtô jaba, ¹⁸ oc ocsaló tonec aê jasóm êndênj aóm, gebe oc ônanja. Aóm oc ômoa matam jali to ôngônj gamênj, tanj olom Jordan ma ôsa ôna, gebe êtu aómnêm gamênj nanj, njêngerj atom. ¹⁹ Ocsaló tonec aê jakalem undambê to nom gebe sêlic to sênjô binj sêwinj, gebe sêwa aê sa. Aê katoc ômoa matam jali to ômac êndu ma binj janam mec to japuc boa aómnja gêc aóm lanjômnêmna. Amboac tonanj ôjalinj ômoa matam jalinja sa, gebe aóm to nê m wakuc amoa matem jali, ²⁰ ma têmtac êwinj Apômtau, aómnêm Anôtô, to tanjam wamu enj awa ma ôsap enj tój. Binj tonanj kétu ômoa matam jali to ôngônj njêngerj anja gamênj, tanj Apômtau kêtóc lêma gêdênj tamami Abraham agêc Isak ma Jakob, gebe êkênj êndênj êsêac nanj, njam.”

31

Josua êjó Mose su

¹ Mose kêsóm binj tonanj gêdênj lau Israel samob su, ² go kêsóm binj tonec gêwinj gebe “Ocsaló tonec aênjoc jala kêtóm 120. Aênjoc lênj galoc gêbacné ma katôm mec jasó-jasa êtiam atom. Apômtau kêsóm gêdênj aê gebe ‘Aóm oc olom bu Jordan ôna atom.’ ³ Apômtau, aómnêm Anôtô, tau oc elom êmuaj aóm. Enj êsêlênj êmuaj aóm ma enserj lau tomôkê-tomôkê tonec su, gebe ôjanjo êsêacnênj gamênj su. Ma Josua oc elom êtu nê m njamata kêtóm Apômtau kêsóm su. ⁴ Ma Apômtau êngôm êsêac êtóm gêgômj lau Amor nê nj kinj Sihon agêc Og to nê nj gamênj gêdênj tanj gesenj êsêac su nanj. ⁵ Apômtau êkênj êsêac sêsêp amac lememe ma amac anjôm gênj êtóm binju samob, tanj kajatu amac nanj, êndênj êsêac. ⁶ Akó njanja totêmtac êpa sugenj. Atêc taóm atom ma matem golec êtu êsêacnja atom, gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êwinj amac. Enj êwi amac sinj atom ma êtainj tau su anja amacnêm atom.”

⁷ Go Mose kêkalem Josua mênjkêsóm gêdênj enj kêkó lau Israel samob lanjôrnêmna gebe “Ôkó njanja totêmtac êpa sugenj, gebe aóm ôwinj lau tonec asa gamênj, tanj Apômtau kêtóc lêma gêdênj êsêac tamenji, gebe êkênj êndênj êsêac nanj ana. Ma aóm ôkênj êsêac tétu gamênj njata. ⁸ Apômtau tau êsêlênj êmuaj aóm. En oc êmoa êwinj aóm. Enj oc êwi aóm sinj atom ma êtainj tau su anja aóm atom. Ôtêc taóm atom ma ôtakê atom.”

⁹ Ma Mose keto binju tonec sa ma kêkênj binj tau gêdênj Lewi latui, tanj tétu dabunwaga ma sêbalanj Apômtaunê katapa poacnja nanj, to gêdênj lau Israel nê nj laumata samob. ¹⁰⁻¹¹ Ma Mose kêjatu êsêac gebe “Êtóm jala êtu 7nja samob, êndênj jala, tanj amac anjamboac gênjôma su nanj, asam binju tonec lasê êndênj lau Israel samob sênjô. Asam lasê êndênj Om Lômbeçja, êndênj

tañ lau Israel samob sêkac sa sêkô Apômtau lañônêmña anğa gamêñ, tañ enj oc êjaliñ sa nañ. ¹² Ôkac lau samob sa, lauo to ñacwaga ma gôlôac saunj to lau jaba, tañ sêñgôñ nêma malac nañ, gebe sêñjô biñj tau êtu tônia êsêac e têtêc Apômtau, amacnêma Anôtô, ma sejoj taunj gebe sêñgôm biñjsu tonec ñabiñ samob ñanô êsa. ¹³ Êsêacnêñ gôlôac saunj, tañ oc sênama kauc biñjsu nañ, sêñjô amboac tonañ ma êndôñ êsêac gebe têtêc Apômtau, amacnêma Anôtô, êtu tônia êtôm tême samob, tañ anğôñ gamêñ, tañ oc alom Jordan ma naasa, gebe êtu nêma gamêñ nañ.”

Apômtau kêdôñ biñj ñamuña gêdêñ Mose

¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, nêma bêc ômac ênduña kêdabiñjac. Ômôc Josua ma agêc naakô bec akac saña ñalêlôm, gebe jakêñ kôm êndêñ enj.” ¹⁵ Tec Mose agêc Josua jasêkô bec sêkac saña ñalêlôm ma Apômtau, geoc tau lasê anğa bec gêmoa tao ñalêlôm. Tao tau kêkô bec tau ñasacgêdô.

¹⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, noc kêdabiñj gebe ônêc ôwiñ tamami. Ma lau tonec oc sêndi to sêñgôm mockainj êndêñ anôtôji jaba anğa gamêñ, tañ oc sêsa sêna nañ. Êsêac sêwi aê siñj ma sênac ñoc poac, tañ kamoatiñj gêdêñ êsêac nañ, popoc. ¹⁷ Êndêñ bêc tônia aê têtac ñandanj êsa êndêñ êsêac. Aê oc jawi êsêac siñj to jansañ lañôcanô auc êndêñ êsêac e sênaña. Sec to gêñwapac tokainj-tokainj êtap êsêac sa ma êndêñ bêc tônia êsêac sêsôm gebe ‘Apômtau, aêacnêñ Anôtô, gêmoa gêwiñ aêac atom, tec gêñwapac samob tonec kêpi aêac.’ ¹⁸ Biñjanôgeñ, êndêñ bêc tônia aê jansañ lañôcanô auc êtu sec samob, tañ êsêac sêñgôm nañña, gebe êsêac oc sênama taunj ôkwi dêndêñ anôtôji jaba sêna. ¹⁹ Amboac tonañ galoc oto wê tonec sa ma ôndôñ wê tau êndêñ lau Israel. Ôkêñ êsêp êsêac awenjsunj ma wê tau êwa aê sa êndêñ lau Israel. ²⁰ Aê oc jakêñ êsêac sêô lasê gamêñ, tañ katôc lemoc gebe jakêñ êndêñ êsêac tamenji, gamêñ, tañ su to lêp keseleñ nañ. Êsêac oc sêniñj gêñ e êôc êsêac tônia ma têtôp e nêñ ñadambê kapôñj-kapôñj acgom, go sênama taunj ôkwi dêndêñ anôtôji jaba sêna ma sênama sakijñ êsêac. Ma têtijñ aê su to sênac aêñoc poac popoc. ²¹ Êndêñ tañ sec to gêñwapac êpi êsêac nañ, wê tonec ênama malô êsêac ma êwa aê sa. Wê tau ênêc nêñ wakuc awenjenj ma sêliñj siñj atom. Biñjanô, aê kakêñ êsêac jasêô lasê gamêñ, tañ katôc lemoc, gebe jakêñ êndêñ êsêac nañ atomgeñ, ma kajala biñj, tañ êsêac taêñ gêjam gêc nêñ ñalêlôm nañ.” ²² Amboac tonañ gêdêñ bêc tonañgeñ Mose keto wê tau sa ma kêdôñ gêdêñ lau Israel.

²³ Ma Apômtau kêsakinj Nun latu Josua ma kêsôm gebe “Ôkô ñajanja to têmeac êpa sugerj, gebe aôm oc ôwê Israel latui nasêô lasê gamêñ, tañ katôc lemoc gebe jakêñ êndêñ êsêac nañ. Aê oc jawiñ aôm.”

²⁴ Gêdêñ tañ Mose keto biñjsu tonec ñabiñj kêsêp buku teñj e gêjac dabiñj su nañ, ²⁵ enj kêjatu lau Lewi, tañ sêbalanj Apômtaunê katapa poacña nañ, gebe ²⁶ “Akôc biñjsu ñabuku tonec ma atoc ênêc êsi Apômtaunê katapa poacña, gebe êwa aê sa êndêñ amac. ²⁷ Gebe aê kajala amacnêma ali awem sa to gêsômtekwa ñatonj. Alic acgom, galoc aê gamoa matoc jali gawiñ amac, mago ali awem sa gêdêñ Apômtau. Ma embe jamac êndu, oc anğôm taêsama êlêlêc. ²⁸ Akalem nêma gôlôacmôkê ñalaumata to nêma kasêga, gebe jasôm biñj tonec êsô êsêac tañenjsunj ma jakalem undambê to nom gebe sêñjô sêwiñ, ec sêwa aê sa. ²⁹ Aê kajalagac, gebe aê jamac êndu su ma amac oc anğôm sec anac ñawaegeñ to awi lêñ, tañ kajatu amac, gebe asa nañ siñj. Go êtu ñamu gêñwapac êtap amac sa, gebe anğôm gêñ, tañ ênac Apômtau mataanô ñajam atom nañ. Amac lemema ñjakôm oc anğôm enj têtac ñandanj êsa.”

Mosenê wê

³⁰ Go Mose kêsôm wê tonec ñabiñj kêsô lau Israel samob, tañ sêkac sa nañ, tañenjsunj e gêbacnê.

32

¹ “O undambêac, akêñ tañem, aê gabe jasôm biñj, ma nom êñjô aê aoc.

² Ñoc mêtê, tañ kadôñ nañ, êsêp amboac kom, ñoc biñj êsêp êmêñ amboac manij, êtôm kom, tañ kêmalôm nom to kêsêli gêgwanj.

³ Gebe aê oc jasôm Apômtaunê ñaê lasê. Atoc aêacnêñ Anôtô samañ.

⁴ “Enj poctêna. Enj gêjam nê kôm ñajam êndugeñ, gebe nê lêñ samob jagêdêñ. Enj Anôtô ñañêñ ma nê keso masi, enj ñac gêdêñ to ñakêñkêñ.

⁵ Êsêac, tañ têtù ênê gôlôac nañ,
sêgôm eñ sec ñanô.

Êsêac lau sec to geo.

⁶ O amac lau meloc to kaucmêac,
amac ajam danje Apômtau ña lêñ amboac tonañ me.
Amac tamemi eñ, tañ kékêñ amac nañ, atom me.
Eñ kélêsôb to kêmasaan amac atom me.

⁷ Taêm ênam têm andañgeñña,
asala jala, tañ gôlôac to gôlôac sêmoa nañ.

Ôtu kênac tamam ma eñ oc êwa sa êndêñ aôm.

Ôtu kênac nêam lau ñanô, go sênac miñ êndêñ aôm.

⁸ Gêdêñ tañ Lôlôc Natau kékêñ nomlênsêm gêdêñ lau tomôkê-tomôkê samob,
gêdêñ tañ eñ gêwa ñamalac latunji kékôc nañ,
eñ kêmasaan lau nomña samob nêñ gamên ñamadiñ
kêtôm Anôtônê añela nêñ namba.

⁹ Mago Apômtau tau tec gêwê kaiñ lau tonj terj tauña,
Jakob kêtù ênê gêñlênsêm.

¹⁰ “Eñ kêtap Jakob sa anğa gamêñ sawa
gêñgôn gamêñbôm ñakicsêa ñalêlôm,
tec kékwa eñ auc to gêlôm eñ
ma gejob eñ kêtôm tau nê matalakôp.

¹¹ Eñ kelelo amboac momboañ gejob ñalatu
kékô êsêac ñaô.

Eñ gêlam nê magê gebe êpuc Jakob tôn,
ma kêsip eñ sa ña nê magê.

¹² Apômtau taugenj gêwê eñ,
anôtô jaba teñ gêwiñ eñ atom.

¹³ Eñ gêwê eñ kêpi nom ñagamêñ ñabau
ma kékêñ kôm ñanô gêdêñ eñ geñ.

Eñ kékêñ lêp kêsa anğa poc eñ kêlib
to kékêñ ñalési kêsa anğa poc têtêmi.

¹⁴ Eñ kékêñ su gêjac anô anğa bulimakao
ma su ñakana anğa domba ma ñalési anğa domba ñalatu to domba kapoacña.
Eñ kékêñ bulimakao gamêñ Basanña to noniñ
ma polom ñajam êndu.

Ma kékêñ wain ñanô ñatêkwi kêtù wain aôm gônôm.

¹⁵ “Amboac tonañ Jakob geñ gêñ e gêôc eñ tôn.
Mago Jesurun kêtôp ma kêtù kapôêñ to ôli kêpi.

Aôm kôtôp ma kôtù kapôêñ ma ôlim ñawasi.

Go gêwi Anôtô, tañ kékêñ eñ nañ, siñ
to kêsù nê poc têna, tañ gêjam eñ kêsù nañ, susu.

¹⁶ Êsêac sêsap anôtô jaba tôn, tec biñ tonec gêli ênê ñalêlôm sa e gêjam lêmunj êsêac.

Êsêac sêgôm gêñ alôb-alôb tonañ, tec sêlakoc eñ.

¹⁷ Êsêac sêkêñ da gêdêñ ñalau sec, sêkêñ gêdêñ Anôtô tau atom,
sêkêñ gêdêñ anôtô jaba, tañ êsêac sêjala atom nañ,
sêkêñ gêdêñ anôtô wakuc, tañ galocgeñ dêdi sa nañ.

Amac tamemi têtêc êsêac atomanô.

¹⁸ Aôm taêm gêjam poc, tañ kêka aôm lasê nañ, atom.

Aôm kôliñ Anôtô, tañ kêtù aôm tamam nañ siñ.

¹⁹ “Apômtau gêlic biñ tonec tec kêtiñ êsêac su,
gebe eñ latuio to ñac sêgôm eñ têtac ñandanj kêsa.

²⁰ Ma eñ kêsôm gebe ‘Aê gabe jasaan lanjocanô auc êndêñ êsêac,
ma jansaê gêñ amboac ondoc oc êtap êsêac sa êtu ñamu.

Gebe êsêac lau geo,
êsêac têtôm ñapalê, tañ sêmoa ñañêñ atom nañ.

²¹ Êsêac sêli ñoc ñalêlôm sa, tec gajam lêmunj êsêac
kêtù gêñ, tañ anôtô atom nañña.

Êsêac sêlakoc aê ña nêñ gwam.

Amboac tonañ aê oc jali nêñ ñjalêlôm sa e sênam lêmuj aê êtu lau, tañ têtù ñoc lau atom nanñja.

Aê oc jalakoc êsêac ñja lau-m meloc teñ.

²² Gebe aêñoc têtac ñandan ketuj ja teñ gelom, ma ja tau gelom e gêdêñ lamboam ñjalêlôm ma kêkwanam nom to nom ñagêñ samob to ketuj lôc ñamôkê gelom.

²³ “ ‘Aê oc jamboac gêñwapac êpi êsêac ênsac gêñwapac ñaô ma japê ñoc sôb samob êpi êsêac.

²⁴ Mo êjô êsêac êndu

ma gêmac ôlin ñandanñja to gêmac sec gelom-gelomña enseñ êsêac su.

Aê oc jasakin bôc saleñña toluñluj kain teñ êndêñ êsêac, to gêñ, tañ kêgalab gêmoa nom nan, ñamalic.

²⁵ Siñ oc enseñ lau, tañ sêmoa awé nan, su

Ma lau, tañ semoa balêm ñjalêlôm nan, têtakê e sêmac êndu.

Awêtakin to ñacseñom ma ñapalê dedec to lau tomôdê samob oc sênanja.

²⁶ Aê gabe jasôm gebe “Aê gabe japa êsêac êlin-êlin, ma lau nomña taêñ ênam êsêac êtiam atom.”

²⁷ Mago aê katêc ñacjonêñ tetoc tauñ saña, gebe moae êsêacnêñ ñacjonêñ kauc êsa atom.

ma taêñ ênam gebe “Aêac lemeñ aku êsêac tulu, Apômtau gêgôm tonañ atom.” ’

²⁸ “Gebe êsêac lau teñ, tañ nêñ jala masi nan, ma sêjala gêñ teñ atomanô.

²⁹ Embe nêñ kauc ênêc, oc sêjala bin tonec ñam

ma nêñ kauc êsa êpi gêñ, tañ oc êtap êsêac sa êtu ñamu nan.

³⁰ Lau tau nêñ poctêna embe êkêñ êsêac dêndêñ lau sênam ôli atom,

ma Apômtau embe êwi êsêac siñ atom,

oc ñac tagen êjanda êsêacnêñ lau 1,000 amboac ondoc,

ma ñac luagêc têtakê nêñ lau 10,000 e sêc su amboac ondoc.

³¹ Gebe êsêacnêñ poctêna kêtôm aêacnêñ Poctêna atom, aêacnêñ ñacjo tauñ sêwa bin tonec sa.

³² Gebe êsêacnêñ wainmôkê ñam kêsêp wainmôkê Sodomña, gêmêñ anga kôm Gomoranja.

Êsêacnêñ wain ñanô ñamalic sec, ma ñanô tau ñamalic ñanô.

³³ Êsêacnêñ wain kêtôm moac ñamalic, kêtôm moacwêm ñaawasulu sec.

³⁴ “Bin amboac tonañ kêsin tau gêc aêña

ma kalai auc gêc ñoc balêm awamatanja atom me.

³⁵ Êndêñ tañ êsêac sêka selelec nan,

aê taucgen oc jakac kamocgôc to jakêñ ñagêjô êndêñ êsêac,

gebe bêc êsêac sênanñja kêdabinjac,

gêñ enseñ êsêac sunja kêlêti gêmêñ

³⁶ Binñanô, Apômtau oc êmêtôc nê lau naêndêñgen

ma eñ taê walô nê sakinwaga.

Eñ gêlic gebe nêñ ñaclai samob gêbacnê

ma nêñ lau kapôêñ to sauñ samob gêbacnê.

³⁷ Go eñ oc êsôm gebe ‘Êsêacnêñ anôtô sêmoa ondoc,

poctêna, tañ êsêac sêlamu nan, kêkô ondoc.

³⁸ Asa gen êsêacnêñ da ñañalêsi

to gênom êsêacnêñ da, tañ sêkêc siñ nan, ñawain.

Êsêac sêndi sa to sênam amac saman,

êsêac têtù amacnêm lamuman.

³⁹ “ ‘Galoc alicgac, gebe aê, aê tauc tonec tec Apômtau,

ma anôtô teñ gêmoa gêwin aê atomanô.

Aê tec janac lau êndu ma aê janu lau sa sêmoa maten jali.

Aê janac lau e kamoc êsa ma aê janôm kamoc emo.

Ŋac tej oc êtôm, gebe ênam lau sa anġa lemoc gêmoa atom.

⁴⁰ Binġanô, aê jatôc lemoc êpi undambê
ma jasôm gebe Aê tec jamoa tejgej,

⁴¹ embe jauc ŋoc sinj ŋaôsic-ôsic ŋamata êsa
ma embe jakôc kôm mêtôcŋa sa,
go jakac kamocgôc êndêj ŋoc ŋacjo
ma jakêj ŋagêjô êndêj lau têtac gedec aêġa.

⁴² Aê jakêj dec êjanj ŋoc sôb
ma ŋoc sinj êndanġôj gwada.

Dec tau êmêj anġa lau, taj sêjac êsêac êndu to lau kapoacwalôġa nêj,
oc êmêj anġa ŋacjonêj sinjsêlêc môkêjŋapac.’

⁴³ “O amac lau tomôkê-tomôkê samob, alambij ênê lau,
gebe ej êkêj ŋagêjô êjô nê sakijwaganêj dec
to êcac nê ŋacjonêj kamocgôc
ma ej êġgôm nê launêj gamêj êtu selec.”

⁴⁴ Mose agêc Nun latu Josua sêô lasê ma sêsôm wê tonec ŋabinj samob lasê gêdêj lau sêġô.
⁴⁵ Ma gêdêj taj Mose gêjac mata nê binj tonaj gêdêj lau Israel nanj, ⁴⁶ kêsôm gêdêj êsêac
gebe “Binj samob, taj galoc gawa sa gêdêj amac nanj, ênêc nêj ŋalêlôm, ma ajatu nêj gôlôac,
gebe sêġgôm biŋsu tonec ŋabinj samob ŋanô êsa ŋapeġġej, ⁴⁷ gebe binj tau êtu binj ŋaôma atom,
binj tau kêtû amac amoa matem jali ŋamôkê. Ma binj tonec êġgôm amac anġôj ŋêjgej anġa
gamêj, taj êtu amacnêj gamêj êndêj taj alom bu Jordan sa nanj.”

Apômtau kêtôc gamêj Kanaan gêdêj Mose

⁴⁸ Gêdêj bêc tonajgej Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe ⁴⁹ “Ôpi gamêj lôcŋa Abarim ŋalôc
Nebo, taj kêkô lau Moab nêj gamêj kêkanôj malac Jeriko ôna ma ôsala gamêj Kanaan, taj
jakêj êndêj lau Israel gebe êtu nêj gamêj nanj. ⁵⁰ Su, go ômac êndu anġa lôc, taj ôpi ôna nanj,
naôwiŋ nêj lau ôtôm têwam Aron gêmac êndu anġa lôc Horeb jagêwiŋ nê lau. ⁵¹ Binj tonaj
kêtap amagêc sa gebe akêj gêwiŋ aê kwalec amoa lau Israel ŋalêlôm anġa gamêj sawa Sin
gêdêj taj anġôj bu Meribat-Kades nanj, ma awaka aê sa gêdêj lau Israel, gebe aê ŋac dabuj
nec atom. ⁵² Ômoa jaêcġej ma ôlic gamêj tau, mago naôsa gamêj, taj jakêj êndêj lau Israel
nanj atom.” * lau nomġa tomôkê-tomôkê samob nêj gejobwaga gêdêj-gêdêjgej. †

33

Mose gêjam mec Israelnêj gôlôac

¹ Mec, taj Anôtônê ŋac Mose gêjam mec lau Israel nanj, tonec. Mec tau kêtû ênê awamu.

² Ej kêsôm gebe

“Apômtau gêmêj anġa Sinai.
Ej kêpi mênkêpô aêac anġa Seir.

Ênê ŋawê kêsa anġa lôc Paran.
Ej mênġêô lasê anġa Meribat-Kades
to ja ŋawaô kêsi ej lêma anôġa.

³ Binġanô, ej têtac gêwiŋ nê lau,
nê lau dabuj samob sêsêp ej lêma.

Êsêac sêpuc aôm waġam
to sêsêlêj têdaguc nêj binj.

⁴ Mose kêkêj biŋsu gêdêj aêac.
Biŋsu tau kêtû gôlôac Jakobġa nêj binj lêsêj.

⁵ Gêdêj taj launêj laumata sêcac
to Israelnêj gôlôac samob sêpi tagen nanj,
Apômtau kêtû kinj anġa Jesurun.

⁶ “Ruben êmoa mata jali, ej êmac êndu atom,
ma nê sinwaganêj namba êtu sawj atom.”

⁷ Binj tonec Mose kêsôm kêpi Juda gebe

“O Apômtau, ôkêj taġam Juda awa
ma ôwê ej naêô lasê êndêj nê lau.

Aôm lêmam ênac sinj êjô ej
to ônam ej sa anġa nê ŋacjonêj.”

⁸ Ma ej kêsôm binj tonec kêpi Lewi gebe

* 32:52: Lau ŋanô sêkêj gêwiŋ gebe anġela tagen-tagenj têtû

† 32:52: Jesurun-Jakobnê ŋaê tej.

“Ôkêñ nêñ Tumim to nêñ Urim êndêñ Lewi.

Enj ñac, tañ gêjac matamanô ñajam nañ.

Aôm kôsaé enj anja Masa

to gôjac sinj gôwiñ enj anja bu Meribanja.

⁹ Ñac tau kêsôm kêpi têna agêc tama gebe

‘Aê kajala êsêagêc atom’.

Enj gêlic nê lasitêwai atom

ma gêjam kauc nê latuio to ñac.

Binjanô, êsêac matenj gêdin nêñ binj

to sejop nêñ poac.

¹⁰ Êsêac oc sêndôn nêñ ñagôlinj êndêñ Jakob

ma nêñ binjsu êndêñ Israel.

Êsêac sêkêñ gêñ ñamalu êndêñ aôm ôñu

to tetoc daja ênsac nêñ altar ñaô.

¹¹ O Apômtau, ônam mec êñê waba samob

ma ôkôc enj lêma ñakôm sa.

Ôtuc êñê ñacjo to lau, tañ sêkêñ kisa enj nañ, maginj êsu,

gebe sêndi sa êtiam atom.”

¹² Ma kêsôm binj tonec kêpi Benjamin gebe

“Ñac Apômtau têtac gêwiñ enja,

enj gêñgônj tomalô.

Lôlôc Natau ejop enj êtôm bêcgenj,

go êñgônj êñê lôc ñadenj êwiñ enj.”

¹³ Ma kêsôm binj tonec kêpi Josep gebe

“Apômtau ênam mec êñê nom

ña ñanô ñajam, tañ êsêp anja undambê

ma êpi anja nom ñalêlôm nañ.

¹⁴ Oc êpô kôm e ênam ñanô ñajamanô,

ma ñanô esewec ñajam êtôm ajônjenj.

¹⁵ Lôc lanjwa sec êkêñ kôm ñanô ñajam êndu

to gamêñ ñabau tenjenja ênam ñanô êlêlêc su.

¹⁶ Nom to ñagêñ samob êkêñ ñanô ñajam-ñajam,

ma ñac, tañ gêmoa gamêñ dani nañ, êlic Josep ñajam.

Binj samob tonanj ñai ñanô êsa êpi Josep,

êpi ñac, tañ kêtû nê lasitêwainêñ kasêga nañ, nê sunsunj ñaô.

¹⁷ Nê bulimakao kapoac ñamêc kêtap ñawasi sa

ma êñê jabo kêtôm bulimakao salenja nê.

Enj êsuc lau tomôkê-tomôkê ña jabo tonanj

e naêndêñ nom ñamadinj.

Epraimnê lau 10,000 to 10,000 tau tonanj,

ma Manasenê lau 1,000 to 1,000 tau tonanj.”

¹⁸ Ma kêsôm binj tonec kêpi Sebulon gebe

“O Sebulon, têtmac ñajam êsa êtu nêñ lêñ lagajanja

Ma aôm Isakar, têtmac ñajam êsa êtu nêñ becobonja.

¹⁹ Êsêac sêkalem lau tomôkê-tomôkê sêpi êsêacnêñ lôc sêna.

Anja tônê oc sêkêñ da gêdêñ,

gebe êsêac sejonj gwêc ñagêñlêlôm totau-totau ñaawamata,

to ganac ñaawamata, tañ kêsinj tau nañ sa.”

²⁰ Ma kêsôm binj tonec kêpi Gad gebe

“Aê aoc êôc ñac, tañ kêkêñ ñasawa gêdêñ Gad.

Gad kêlunj tau kêtôm lewe,

enj kêkac gêñ ñalêma to ñamôkêapac gêñgic.

²¹ Enj kêjalinj gamêñ ñajamanô sa kêtû tauña.

Enj gêlic kasêganê nomlênsêm gêc kêtû enja.

Enj jagêwiñ launêñ laumata

ma gejob, gebe Apômtaunê mêtôc êtu anô

to êñê binj êtu tônj êpi Israel.”

²² Ma kêsôm binj tonec kêpi Dan gebe

“Dan kêtôm lewe ñalatu,

tañ gêboanj kêsa anja Basan gêmêñ nañ.”

²³ Ma kêsôm binj tonec kêpi Naptali gebe

“O Naptali, moasinj gêjam sêga anġa aômnêm
to Apômtaunê mec gêjam aôm auc.
Aôm ôwê kainj bugêjactoj to gamêj gêmu kêsêpġa.”

²⁴ Ma kêsôm binj tonec kêpi Aser gebe
“Aser kêtû Israel latuinêj ġac, taġ kêtap mec sa kêlêlêc naġ.
Nê lasitêwai têntac êwiġ eġ ġanômaġ,
ma eġ êsac akainj tôġ êsêp ġalêsi.

²⁵ Sênsô tuġ aôm auc ġa ki jejec to kokoc,
ma nêm ġaclai ênaġa atom e ômac êndu.

²⁶ “O Jesurun, ġac teġ kêtôm Anôtô, taġ gêġġôġ tao ġaô tonê ġawasi
me kêlêti gêmoa undambê gebe ênam aôm saġa naġ, gêmoa atom.

²⁷ Anôtô taugenj kêtû nêm lamuanô,
eġ kêsip aôm sa ġa lêma tenġenġa.

Eġ kêtij ġacjo su gêmuġ aôm
ma kêsôm gebe Onseġ sumanġ.

²⁸ Tec Israel gêġġôġ tomalô,
Jakobnê bumata êpoac taunġa
anġa gamêj, taġ gêjam ġanô polom to wain.
Binġanô, ênê undambê kêpalip manij kêsêp gêmêj.

²⁹ O Israel, aê aoc êôc aôm. Asa kêtôm aôm.

Apômtau tau gêjam aôm sa.

Eġ kêtû lautuc gêjam aôm kêsġa
to sinj êku nêm ġacjo tuluġa,

Nêm ġacjo sêô lasê aôm to sênac papac aôm,

ma aôm ôsêlêġ ômoa êsêacnêġ lôc ġaô.” * † ‡ taġ sêlac wanj kêtû têtulu gêġġa.

34

Mose gêmac êndu

¹ Ma Mose gêdi anġa gaboan Moabġa jakêpi lôc Nebo ġatêpôê Pisga, taġ kêkô kêkanôġ
Jeriko naġ. Ma Apômtau kêtôc gamêj samob gêdêġ eġ anġa Gilead e jagêdêġ Dan, ² kêtôc
Naptalinê gamêj samob to Epraim agêc Manase nêġ gamêj ma Judanê gamêj samob e
gêdêġ ġwêc oc kêsêpġa, ³ ma kêtôc gamêj Negeb to gaboan Jerikoġa e jagêdêġ Soar gêdêġ
eġ. Jeriko tau kêtû malac nipġa. ⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêġ eġ gebe “Gamêj tonec tec
katôc lemoc ma kasôm gêdêġ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe ‘Aê oc jakêġ gamêj tau
tonec êndêġ nêm wacuc,’ naġ gamêj tau tonec. Aê kakêġ matamanô ġôlic gamêj tau su,
mago aôm taôm oc naôsa tônê atom.” ⁵ Amboac tonanġ Apômtaunê sakinwaga Mose tau gêmac
êndu anġa gamêj Moabġa kêtôm Apômtaunê binj. ⁶ Ma Apômtau kêsun eġ ġêc gaboan, taġ ġêc
gamêj Moabġa naġ, kêkanôġ Bet-Peor, mago ġac teġ kêjala ênê sêô atom e mênġêdêġ galoc.
⁷ Mosenê jala 120, go gêmac êndu. Eġ mataanô kêtû waô atom, ma ôliwalô gêġana atom. ⁸ Ma
lau Israel têtatġ tanġiboa kêtû Mosenġa sêmoa gaboan Moabġa kêtôm bêc 30, go bêc têtatġ tanġiboa
kêtû Mosenġa gêbacnê.

⁹ Ma ġalau tokauc tatu mêtê taunġa gêjam Nun latu Josua auc, gebe Mose ġêu lêma ġêmac eġ.
Amboac tonanġ lau Israel tanġenġ wamu eġ ma sêġôm binj, taġ Apômtau kêjatu Mose naġ, ġanô
kêsa. ¹⁰ Ma propete teġ gêdi sa anġa Israel kêtôm Mose, taġ êsêagêc Apômtau lanôġanô gêdêġ
taunġ naġ, atom e mênġêdêġ galoc. ¹¹ Teġ ġêġôm ġêġsêga to ġênġalô kêtôm Mose, taġ Apômtau
kêsakin eġ gebe êġġôm anġa gamêj Aiguptuġa êndêġ Parao ma ênê sakinwaga to ênê gamêj
samob naġ atom. ¹² Ma ġac teġ ġêwê kainj Mosenê ġaclai to ġajanġa ma nê ġêġsêga kainj teġ,
taġ Mose ġêġôm anġa lau Israel samob lanôġnêġma naġ atom.

* 33:29: Israelnêġ ġaê teġ. † 33:29: Tumim to Urim Israelnêġ kapoac ġaê. ‡ 33:29: Sebulon ġac êlac wanġa.
ġalô “lagaja” kêpi lau,

Josua

Josua gëwê lau Israel gëjô Mose su jasêku lau Kanaan tulu ma sêjanjo gamêj tau su njamin gëc buku, tec sê Josuanê ñaê kèpi nec ñalêlôm.

Buku tau ñasêbu kapôêj têlêac gebe

1. Mòkêlatu 1-12 Lau Israel selom bu Jordan jasêsa Kanaan ma sêkôc nom tau su anja malacm nêj.
2. Mòkêlatu 13-22 Lau Israel sêpuc kapoac gebe gôlôacmòkê ñagêdô 9 to Manasenê gôlôac ñamakej têtap nêj nom sa anja gamêj, taj gëc bu Jordan ñamakej gëmu oc kêsêpna nanj.
3. Mòkêlatu 23-24 Josua kêsae gebe nê noc êwi nom sinja kêdabinj, tec kèkalem lau Israel sêkac sa ma gêlêj binj êsêac kêtû dim luagêc. Lau Israel sêsôm kêtû tôj kêtiam gebe sejoj Anôtônê poac ma sênam sakinj enj taugenj endenj tôngej.

Lau Israel sêmasanj tauj gebe sêsa gamêj Kanaan sêna

¹ Apômtaunê sakinjwaga Mose gëmac êndu su, go Apômtau kêsôm binj gêdêj Mosenê sakinjwaga Nun latu Josua gebe ² “Ñoc sakinjwaga Mose gëmac êndu, amboac tonanj ôndi olom bu Jordan tonec. Lau samob sêwiñ aôm, ma naaô lasê gamêj, taj galoc jakêj êndêj lau Israel nanj. ³ Gamêj samob, taj emtapa aka nanj, aê jakêj êndêj amac êtôm gajac mata gêdêj Mose. ⁴ Gamêj samob, taj gëc gamêj sawa to lôc Lebanon ma bu kapôêj Euprat, taj kêtû lau Het nêj gamêj nanj, e gêdêj gwêc kapôêj, taj kêpoac gëmu oc kêsêpna nanj ñasawa, gamêj samob tonanj êtu amacnêm nom. ⁵ Êtôm têm ômoa matam jaliña nanj, ñac tej êtôm gebe êkô aôm auc atom. Aê jamoa jawinj aôm êtôm gamoa gawinj Mose. Aê oc janjaminj tauc êndêj aôm to jawi aôm sinj atom. ⁶ Ôkô ñajanja totêmtac êpa sugenj, gebe aôm taômgenj ôkêj lau tonec sêwê kainj gamêj, taj katôc lemoc gêdêj êsêac tamenj gebe jakêj êndêj êsêacna nanj. ⁷ Amboac tonanj ôkô ñajanja totêmtac êpa sugenj ma ojop taôm gebe ôngôm binjsu samob, taj ñoc sakinjwaga Mose kêjatu aôm nanj, ñanô êsa. Ôwi binjsu tau sinj ma o sic ômu anô me gasêja atom, ec ôtap nêm lêj ñanô ñajam sa. ⁸ Binjsu ñabuku ñabinj ênêc aôm awamsuj ñapanjenj. Taêm ênam binj tau ênêc nêm ñalêlôm êtôm elenj to êmbêc, ec ôngôm binj samob, taj teto gëc buku tau nanj, ñanô êsa tomalagenj. Embe ôngôm amboac tonanj, go ôsa nêm lêj e ônac dabinj ñapep ma ôtap nêm lêj ñanô ñajam sa. ⁹ Aê kajatu aôm gebe ôkô ñajanja totêmtac êpa sugenj. Ôtêc taôm atom ma katôm ôluj-ôluj atom, gebe Apômtau, aômnmê Anôtô, oc êmoa êwiñ aôm êtôm lêj samob, taj ôsa ôna nanj.”

¹⁰ Go Josua kêjatu launêj kasêga gebe ¹¹ “Asa gamêj becna ana ma ajatu lau gebe ‘Amansanj nêm gëj aninjna gebe êpuc amac tøj anja intêna. Bêc têlêac ênanja acgom, go alom bu Jordan tonec naakôc nom, taj Apômtau, amacnêm Anôtô, gebe êkêj êndêj amac nanj su, gebe êtu amacnêm gamêj.’”

¹² Go Josua kêsôm gêdêj lau Ruben to Gad ma lau Manase ñamakej gebe ¹³ “Taêm ênam binj, taj Apômtaunê sakinjwaga Mose kêjatu amac nanj, gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êkêj gamêj alêwanj taômna êndêj amac, ma gebe êkêj nom tonec êndêj amac.’ ¹⁴ Amacnêm lauo to nêm gôlôac ñasec-ñasec ma nêm bulimakao sêmoa gamêj, taj Mose kêkêj gêdêj amac gëc bu Jordan ñamakej tonecna nanj. Mago amacnêm lau ñaclai sêja laukasap sa naselom bu sêmunj nêm lasitêwai ma sênam êsêac sa ¹⁵ e Apômtau êkêj nêm lasitêwai sêlêwanj tauj têtôm amac ma sêngôj têtû wakac anja gamêj, taj Apômtau êkêj êndêj êsêac nanj. Su, go amac amu amêj nom, taj kêtû amacnêm gamêj nanj. Apômtaunê sakinjwaga Mose kêkêj gamêj, taj gëc bu Jordan ñamakej gëmu oc kêpiña nanj, gêdêj amac.” ¹⁶ Ma êsêac sêjô Josua awa gebe” Binj samob, taj kôjatu aêac nanj, aêac abe angôm ñanô êsa, ma asa gamêj samob, taj ôsakinj aêac nanj ana. ¹⁷ Aêac tanjenj wamu aôm êtôm tanjenj wamu Mosenê binj samob. Binj tagenj tonec gebe Apômtau, aômnmê Anôtô êmoa êwiñ aôm êtôm gëmoa gëwiñ Mose. ¹⁸ Lau samob, taj sêli awenj sa êndêj aômnmê jatu to tanjenjêc aômnmê binj, taj ôjatu êsêac nanj, oc sênac êsêac êndu. Binj tagenj tonec gebe ôkô ñajanja ma têtmtac êpa su.”

2

Josua kêsakinj kelenjwaga sêja Jeriko

¹ Go Nun latu Josua kêsakinj ñac luagêc kelecgenj anja gamêj Sitim, gebe sêkêj kelenj gamêj. Enj kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Ajôc, amagêc akêj kelenj gamêj to malac Jeriko amboac tonanjenj.” Ma êsêagêc sêja jasêô lasê mockainjo tej nê andu ma sêngôj tônê. Awê tau nê ñaê gebe Rahab. ² Ma lau sêkêj ñawae gêdêj kinj Jerikona ma sêsôm gebe “Ôlic acgom, gêdêj gëbêc lau Israel nêj lau ñagêdô sêô lasê tonec gebe sêlic gamêj.” ³ Go kinj Jerikona kêsakinj lau dêdêj Rahab jasêsôm gebe “Ôkêj lau, taj sêpi nêm andu dêdêj aôm sêwac nanj,

sêsa sêmêj. Êsêac sêmêj gebe sêkêj kelen gamêj.”⁴ Mago awê kêkôc ñaclagêc sa jakêsin êsêagêc ôkwi ma kêsôm gebe “Binjanô, lau dêdêj aê sêmêj, mago aê gajam kauc êsêac sêmêj anja ondoc.”⁵ Gêdêj tanj gamêj ñakesec kêsa ma kêdabinj gebe sênsarj malac ñakatam auc nanj, lau tau sêc sêja. Gamêj tanj êsêac sêja nanj, aê gajam kauc. Andanjuc êsêac ñagaôgenj, oc aê êsêac tônj.”⁶ Mago awê tau gêwê êsêagêc sêpi salôm ñaô jakêsin êsêagêc sêc mê ñalauj, tanj enj kêta gêc salôm ñaô nanj ñalêlôm.⁷ Amboac tonarj lau tau têdaguc êsêagêc sêsa intêna Jordanja sêja e jadêdêj buselenj. Lau tonarj sêwi malac sinj, ma sêsarj katam auc.

⁸ Ñaclagêc tau sêc bêc atom tagenj ma awê kêpi salôm gêdêj êsêagêc gêja⁹ ma kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Aê kajalagac gebe Apômtau kêkêj gamêj tonec gêdêj amac, ma aêac samob atêc amac, ma lau gamêj tonecna nêj ñalêlôm kêtû palê sugac.”¹⁰ Gebe aêac anjô ñawae, gebe Apômtau kêkêj Gwêckoc kêtû kelenj kêtû amacna gêdêj tanj awi Aiguptu sinj nanj. Ma anjô gêj, tanj agôm gêdêj lau Amor nêj kinj luagêc Sihon agêc Og anja Jordan ñamakenj ônêna. Amac asenj êsêagêc su samucgenj.¹¹ Gêdêj ñasawa, tanj aêac anjô binj tonarj nanj, aêacna ñalêlôm kêtû palê kêtû amacna, ma ñajana tenj gêc lau tenj kêtiam atom, gebe Apômtau, amacnê Amôtô, enj undambê lólôcna ma nom elonja ñaAnôtô.¹² Amboac tonarj atôc lememe êndêj Apômtau ma asôm êndêj aê gebe taêm walô tamocnê gólôac êtôm aê tauc taêc walô amagêc. Ma akêj ñabelo ñanô tenj êndêj aê.¹³ Aôc lememe tônj êndêj tinoc agêc tamoc ma lasicio to ñac ma êsêacnêj lau samob, ma anam aêac sa gebe amac êndu atom.”¹⁴ Ma ñaclagêc sêsôm gêdêj enj gebe “Amac embe aoc aêagêcma binj tonec lasê atom, go aêagêc anac da amac. Êndêj tanj Apômtau êkêj gamêj tau êndêj aêac nanj, taênj walô amac to amoasin amac.”

¹⁵ Go awê tau kêlêwanj êsêagêc ña lêpoa sêsêp katam saunj, gebe nê andu kêtû tunjbôm malacna gêwinj, tec tunjbôm kêtû ênê andu.¹⁶ Ma enj kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Api lôc ana, gebe sêjandawaga têtap amagêc sa atom. Asinj taôm amoa tônê êtôm bêc têlêac e sêjandawaga sêmu sêmêj su acgom, go amagêc asa nêmi intêna ana.”¹⁷⁻¹⁸ Go ñaclagêc sêsôm gêdêj enj gebe “Ôlic acgom, êndêj tanj aêac asa gamêj tonec amêj nanj, ômoatiñ gam kokoc tonec enjkalenj katam saunj, tanj kôlêwanj aêagêc asêp amêj nanj. Ma ténam agêc tamam to lômi ma tamamnê gólôac samob sêpi tagenj anja nêmi andu. Embe ôngôm tonec atom, go binj, tanj aôm kôsôm gebe atôc lemenj êpi nanj, ênsêlô.¹⁹ Ñac tenj embe êwi nêmi andu sinj êsa intêna êna, nanj enj tau êwê nê dec ñakainj, aêac atom. Mago ñac tenj, tanj êmoa andu ñalêlôm êwinj aôm nanj, embe êtap gêjwapac sa, go aêac awê ênê dec ñakainj.²⁰ Ma aôm embe ôsôm aêagêcma binj tonarj lasê, go binj, tanj aôm kôsôm gebe aêagêc atôc lemenj êpi nanj ênsêlô.”²¹ Ma awê tau kêsôm gebe “Binj tanj asôm su nanj, ñanô êsa.” Go kêsakinj êsêagêc gebe sêc sêna, tec êsêagêc sêwi enj sinj ma sêja. Ma enj tau kêmoatiñ gam kokoc genjkalenj katam saunj tau.

²² Êsêagêc sêwi awê tau sinj jasêpi lôc ma sêmoa tônê kêtôm bêc têlêac e sêjandawaga sêmu sêja. Sêjandawaga sesom gamêj, tanj gêc intêna makenj-makenj nanj, mago têtap lau tenj sa atom.²³ Go ñaclagêc sêsêp anja lôc sêmêj kêtiam jaselom bu ma sêo lasê dêdêj Nun latu Josua, go sêjac minj binj samob, tanj kêtap êsêagêc sa nanj, gêdêj enj.²⁴ Ma sêsôm gêdêj Josua gebe “Apômtau kêkêj gamêj samob kêsêp aêac lemenj binjanôgenj. Ma binj tenj, lau gamêj tauña samob sêmoa tonêj ñalêlôm ñatutucgenj kêtû aêacna.”

3

Lau Israel selom bu Jordan

¹ Gêdêj bêbêc kanucgenj Josua gêdi ma gêwi Sitim sinj ma lau Israel samob sêwinj enj. Êsêac sêo lasê bu Jordan ma sê becoba anja tônê, selom sebenj atom.² Bêc têlêac gêbacnê, go sinjwaganêj laumata sêsêlêj sêmoa gamêj becna ñalêlôm³ ma sêjatu lau gebe “Amac embe alic Apômtau, amacnê Amôtô, nê katapa poacna, tanj lau Lewi nêj dabunwaga sêmbalanj nanj, go andi ma andanjuc katapa tau,⁴ ec ajala intêna, tanj asa nanj, gebe amac asa intêna tonec kwananjenj atom. Mago ñasawa êninj katapa to amac êngic. Ñasawa tau amboac saka 500. Andambinj katapa tau atom.”⁵ Ma Josua kêsôm gêdêj lau gebe “Anam dabunj taôm, gebe elenja Apômtau gebe êngôm gêjtalô anja amac ñalêlôm.”⁶ Ma Josua kêsôm gêdêj dabunwaga gebe “Aôc katapa poacna sa ma asêlêj amuj.” Tec êsêac sêoc katapa poacna tau sa ma sêsêlêj sêmunj lau.

⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Josua gebe “Ocsalô aê gabe jatoc aôm sa lau Israel samob sêlic e sêjala gebe aê oc jamoa jawinj aôm êtôm gamoa gawinj Mose.”⁸ Ma aôm ôjatu dabunwaga, tanj sêmbalanj katapa poacna nanj, gebe “Êndêj tanj aô lasê Jordan ñatali nanj, akô ñanêjenj anja bu ñalêlôm.”

⁹ Go Josua kêsôm gêdêj lau Israel gebe “Ajôc, atu gasuc amêj, ma akêj tanjem Apômtau, amacnê Amôtô, nê binj.”¹⁰ Ma Josua kêsôm gebe “Binj tonec êwa sa êndêj amac gebe Anôtô mata jalê gêmoa gêwinj amac ma enj êsêlêj êmunj amac ma êjanda lau Kanaan to Het ma lau Hiw to Peris ma lau Girgas to Amor ma Jebus binjanôgenj.¹¹ Alic acgom, Apômtau, tanj kêtû nom samucgenj ñatau nanj, nê katapa poacna elom bu Jordan êmunj amac.”¹² Ma galoc ajalinj

lau 12 sa anġa Israelnêj gôlôacmôkênêj, ñac tagen-tagen êtôm gôlôacmôkêgen. ¹³ Ma êndêj tanj lau dabuj, tanj sêbalañ Apômtau, nom samucgen ñatau, nê katapa nan, sêu enġapa êsêp bu Jordan, go bu tau enselen êtiam atom êpoac ma bumôkê êlêc sa naêkô amboac lênsañ tenj.”

¹⁴ Amboac tonanj gêdêj tanj lau dêdi anġa nêj becobo sebe selom bu Jordan nan, dabujwaga sêbalañ katapa poacña sêmunj lau. ¹⁵ Ma gêdêj tanj dabujwaga, tanj sêbalañ katapa nan, sêô lasê Jordan ma gêdêj tanj lau-sabalañ-katapawaga tau sêu enġainj kêsêp bu, tanj kêsâlê Jordan ñatali auc gêdêj têm sêjac kôm ñanô sanja nan, ¹⁶ bumôkê gêlêc sa jakêsunj tøj kêkô Jaêcgenj amboac lênsañ kêkanôj malac Adam, tanj gêc Sareta ñagala nan. Ma bu aêña, tanj kêsâ gwêc Arabaña, tanj sêsam tenj gebe Gwêcmatê nan, kêpa samucgen. Ma lau selom sêsêp gamêj, tanj kêkanôj Jeriko nan. ¹⁷ Ma gêdêj tanj lau Israel samob sêsêlêj sêmoa gamêj kelenġenj jasêpi bumakenj nan, dabujwaga, tanj sêbalañ katapa poacña nan, sêkô gamêj ñakelenj anġa bu Jordan ñaluj e lau samob selom bu Jordan gêbacnê.

4

Poc 12, nanj sêkôc anġa Jordan

¹ Lau samob selom bu Jordan jasêpi su acgom, go Apômtau kêsôm gêdêj Josua gebe ² “Ôjalinj lau 12 sa anġa launêj, ñac tagen-tagen êtôm gôlôacmôkêgen, ³ ma ôjatu êsêac gebe ‘Akôc poc 12 anġa Jordan ñaluj tonec, akôc anġa gamêj, tanj dabujwaga enġapa sêka nan, ma akôc poc tau amêj bumakenj ma atoc poc tau êkô gamêj, tanj êmbêc anêc nan.’ ” ⁴ Go Josua kêkalem lau 12 tau anġa lau Israel nêj, tanj kêjalinj sa nan, ñac tagen-tagen kêtôm gôlôacmôkêgen. ⁵ Ma Josua kêsôm gêdêj êsêac gebe “Asêlêj naamuj Apômtau, amacnêman Anôtô, nê katapa êsêp bu Jordan ñalujen ma aoc poc tagen-tagen êtômgen ma poc tau ñanamba êtôm Israelnêj gôlôacmôkê. ⁶ Poc tonanj êtu ñabelo êkô amac ñalêlôm. Ma embe nêman ñapalêo to ñac têtû kênac amac êtu ñamu gebe ‘Poc tonec gebe êwa asagenj sa êndêj amac,’ ⁷ go anac minj êndêj êsêac gebe Bu Jordan gêlêc sa ma kêkêj ñasawa gêdêj Apômtaunê katapa poacña. Gêdêj tanj katapa tau gelom Jordan nan, ñabu gêlêc sa. Tec poc tonec êtu ñabelo tenġenja êndêj lau Israel.”

⁸ Ma lau tau sêgôm binj, tanj Josua kêjatu nan, ñanô kêsâ ma sêkôc poc 12 anġa Jordan ñalujenj kêtôm lau Israel nêj gôlôacmôkênêj tonj, kêtôm tanj Apômtau kêsôm gêdêj Josua nan. Ma êsêac sêôc poc tau selom jasêpi gamêj, tanj sebe sênc nan, ma tetoc poc tau sêngôj tonanj. ⁹ Ma Josua gêboa poc 12 sa kêkô Jordan ñalujenj anġa gamêj, tanj dabujwaga sêbalañ Apômtaunê katapa ma enġapa sêka nan, ma poc tau kêkô tônê e mênġêdêj galoc. ¹⁰ Ma Apômtau kêjatu Josua gebe êsôm binj, tanj Mose kêjatu Josua nan, êndêj lau Israel. Ma dabujwaga, tanj sêbalañ katapa nan, gacgenj sêkô Jordan ñalujenj e binj samob, tanj Apômtau kêjatu Josua nan, ñanô kêsâ.

Ma lau selom sêkac taunġenj sêja bumakenj. ¹¹ Ma gêdêj tanj lau samob selom jasêpi ñamakenj su nan, Apômtaunê katapa to dabujwaga selom amboac tonanġenj sêmunj lau. ¹² Rubennê wakuc ma Gadrnê wakuc to Manasenê gôlôac ñamakenj selom tolaukasapgenj sêmunj lau Israel kêtôm Mose kêjatu êsêac. ¹³ Sinjwaga tolaukasap amboac 40,000 selom jasêpi Jeriko ñagamêj gaboanja sêja. Êsêac sêmasanj taunj gebe sênac sinj sêmoa Apômtau lanġônêmanja. ¹⁴ Gêdêj bêc tonanj Apômtau ketoc Josua sa anġa lau Israel lanġônêman ña ma êsêac têtêc enj kêtôm têm, tanj gêmoa mata jalin nan, kêtôm têtêc Mose.

¹⁵ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Josua gebe ¹⁶ “Ôjatu dabujwaga, tanj sêbalañ katapa poacña nan, gebe sêpi anġa Jordan sêmêj.” ¹⁷ Amboac tonanj Josua kêjatu dabujwaga gebe “Api anġa Jordan amêj.” ¹⁸ Ma gêdêj tanj dabujwaga, tanj sêbalañ Apômtaunê katapa poacña nan, sêpi anġa Jordan ñaluj su ma êsêac enġapa sêka gamêj ñakelenj nan, bu Jordan gêjô tau mala e kêsâlê butali auc kêtiam kêtôm gêmunja.

¹⁹ Lau mênjsêpi anġa Jordan gêdêj ajôj ñamataña ñabêc kêtû 10 ma sê nêj bec sêngôj Gilgal, tanj gêc malac Jeriko ñagamêj oc kêpiña nan. ²⁰ Ma Josua gêboa poc 12, tanj êsêac sêkôc anġa Jordan nan, sa anġa Gilgal. ²¹ Ma enj kêsôm gêdêj lau Israel gebe “Amacnêman ñapalêo to ñac embe têtû kênac tamenj êtu ñamu gebe ‘Poc tonec ñam amboac ondoc,’ ²² go awa sa êndêj êsêac ma asôm gebe ‘Lau Israel selom bu Jordan tonec sêmoa gamêj kelenġenj,’ ²³ gebe Apômtau, amacnêman Anôtô, gêgôm bu Jordan kêpa kêtû amacña e alom mênjapi ñamakenj kêtôm gêgôm gêdêj Gwêckoc, tanj gêgôm kêpa kêtû aêacña e alom mênjapi ñamakenj. ²⁴ Enj gêgôm gêj tonanj, gebe lau tomôkê-tomôkê nomnja sêjala, gebe Apômtau lêma ñajanja ma gebe amac atêc Apômtau, amacnêman Anôtô, endenj tônġenj.”

5

¹ Lau Amor nêj kinj samob, tanj sêmoa bu Jordan ñamakenj kêsî gamêj oc kêsêpna nan, ma lau Kanaan nêj kinj samob, tanj sêngôj gwêctali nan, sêjô ñawae gebe Apômtau gêgôm bu

Jordan kêpa kêtû lau Israelña e selom bu su, tec nêñ ñjalêlôm kêtû palê ma nêñ ñjacli gêbacnê kêtû lau Israelña.

Josua kêsa lau ma êsêac sêlic om Pasa anğa Gilgal

² Gêdêñ ñasawa tonan Apômtau kêsôm gêdêñ Josua gebe “Ômansan bôjan poc ma ôsa lau Israel êtiam êtu luagêcña.” ³ Amboac tonan Josua kêmasan bôjan poc ma kêsa lau Israel anğa Gibeat-Haralot. ⁴ Josua kêsa êsêac kêtû ñam amboac tonecña gebe lau to sinjwaga samob, tanj sêwi Aiguptu sinj nanj, sêmac êndu anğa intêna gamêñ sawanğa gêdêñ tanj sêwi Aiguptu sinj su nanj. ⁵ Êsêac sêsa lau samob, tanj sêmêñ nanj, mago lau samob, tanj tenenji sêkôc êsêac gêdêñ tanj sêwi Aiguptu sinj su ma sêmoa intêna gamêñ sawanğa tanj, tec sêsa êsêac atom. ⁶ Gebe lau Israel sêsêlêñ sêmoa gamêñ sawa kêtôm jala 40 e lau samob to sinjwaga samob, tanj sêwi Aiguptu sinj nanj, sêjanğa anğa gamêñ sawa kêtû êsêac sêkêñ tanjen Apômtau awa atomña, tec Apômtau kêtôc lêma gebe êsêac sêlic gamêñ, tanj Apômtau gêjac mata gêdêñ aêac tamenji gebe êkêñ gamêñ, tanj su to lêp keselenj êndêñ aêac nanj atom. ⁷ Amboac tonan Josua kêsa êsêac gebe êsêac sêsa lau tonan anğa intêna atom.

⁸ Gêdêñ tanj sêsa lau samob su nanj, sêngôn nêñ gamêñ becoboñagenj e kamoc gemo. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Josua gebe “Ocsalô tonec aê kakac binj majenj Aiguptunğa su anğa amacnê.” Tec sê gamêñ tau ñaê gebe Gilgal e mênjgêdêñ galoc.

¹⁰ Lau Israel sê nêñ becobo sêngôn Gilgal ma gêdêñ ajôn tonan ñabêc kêtû 14 ñagêbêc êsêac sêlic om Pasa. Êsêac sêmoa malac Jeriko ñagamêñ gaboanğa. ¹¹ Senj Pasa su ma ñageleñ êsêac senj gamêñ tau ñakôm ñanô, senj polom ñaluc to polom ñanô, tanj sêpac nanj, gêdêñ bêc tonanjenj. ¹² Ma mana tau gêbacnê gêdêñ bêbêcgen tonan, gêdêñ tanj senj gamêñ tau ñakôm ñanô nanj. Ma lau Israel têtap mana sa kêtiam atom, senj gamêñ Kanaan ñakôm ñanô gêdêñ jala tonan.

Josua agêc ñac tosinj

¹³ Gêdêñ tanj Josua gêmoa Jeriko ñamalac gala nanj, enj gêôc mataanô sa ma gêlic ñac tenj kêkô enj lanjônênğa. Ñac tau gê nê sinj sa ma kêmêgôm sinj tau ña lêma. Josua gêdêñ enj gêja ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Aêacma ñac aôm me ma ñacjonêñ ñac aôm.” ¹⁴ Ma enj kêsôm gebe “Masi, aê Apômtaunê sinjwanênj laumata. Galocgenj tec gamêñ.” Go Josua gêtu tau jagêc lanjônô gêdêñ nom ma ketenj mec to kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñoc apômtau êjatu binj ondod êndêñ nê sakinwaga.” ¹⁵ Ma Apômtaunê sinjwanênj laumata kêsôm gêdêñ Josua gebe “Ônu atapa su anğa amtapa, gebe gamêñ, tanj kôkô nanj, gamêñ dabunj.” Ma Josua gêgôm kêtôm tonan.*

6

Lau Israel sêku malac Jeriko tulu

¹ Ma lau Jeriko sêbalañ nêñ malac auc ñapep kêtû lau Israelña. Lau tenj sêsô-sêsa atom.

² Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Josua gebe “Ôlic acgom, aê kakêñ Jeriko to ñakinj ma sinjwaga tonjaci sêsêp aôm lêmam. ³ Amboac tonan amac sinjwaga samob asêlêñ anği malac tau auc êtu dim tagen. Ma anğôm amboac tonan êtôm bêc 6. ⁴ Ma dabunwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêñ sêmunj katapa poacña. Ma êndêñ bêc êtu 7ña amac asêlêñ anği malac auc êtu dim 7 ma dabunwaga sênac dauc êtanj. ⁵ Ma êsêac embe sênac dauc êtanj ê tônj balingenj, ma amac embe anjô dauc êtanj amboac tonan, go lau samob sênam lasê toaligenj ma malac ñatunbôm êku sa ma lau samob gacgenj sembo sêsa malaclêlôm sêna.” ⁶ Amboac tonan Nun latu Josua kêkalem dabunwaga ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aôc katapa poacña sa ma dabunwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêñ sêmunj Apômtaunê katapa poacña.” ⁷ Ma enj kêsôm gêdêñ lau gebe “Ajôc, asêlêñ anği malac auc ma sinjwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmunj Apômtaunê katapa.”

⁸ Ma lau sêgôm binj, tanj Josua kêjatu nanj, ñanô kêsa. Dabunwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêñ sêmunj sêmoa Apômtau lanjônênğa. Êsêac sêjac dauc kêtanj ma Apômtaunê katapa poacña kêsêlêñ kêdaguc êsêac. ⁹ Ma sinjwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmunj dabunwaga, tanj sêjac dauc kêtanj ñapanj. ¹⁰ Ma Josua kêjatu lau gebe “Anam lasê atom, anam taôm tønjenj, asôm binj tenj êsa awemsunj atom e êndêñ bêc aê jasôm êndêñ amac gebe Anam lasê, go anam lasê.” ¹¹ Amboac tonan enj kêsakinj Apômtaunê katapa kêgi malac tau auc kêtû dim tagenj. Su, go sêô lasê gamêñ becoboña kêtiam ma sêc bêc anğa tonan.

¹² Gêdêñ bêbêc kanucgenj Josua gêdi sa ma dabunwaga sêbalañ Apômtaunê katapa. ¹³ Ma dabunwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêñ sêmunj Apômtaunê katapa ma sêjac dauc ñapanj. Ma sinjwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmunj êsêac ma lau ñagêdô tédaguc Apômtaunê katapa, ma dauc kêtanj ñapanj. ¹⁴ Ma gêdêñ bêc kêtû luagêcña êsêac sêsêlêñ sêgi malac auc kêtû dim tagenj amboac tonanjenj ma sêmu sêja gamêñ becoboña. Sêgôm amboac tonan kêtôm bêc 6.

* 5:15: Gilgal ñam gebe Takac su.

¹⁵ Gêdêñ bêc kêtù 7ña êsêac dêdi gêdêñ gelen mata ma sêsêlêñ sêgi malac auc amboac sêgôm-sêgôm kêtù dim 7. Gêdêñ bêc tagen tonanjen tec êsêac sêsêlêñ sêgi malac auc kêtù dim 7. ¹⁶ Ma gêdêñ tañ sêgi malac auc kêtù dim 7ña ma dabunwaga sêjac dauc kêtañ nan, Josua kêsôm gêdêñ lau gebe “Anam lasêman, gebe Apômtau kêkêñ malac tau gêdêñ amac. ¹⁷ Ma malac to ñagêñ samob êtu Apômtaunê gêñ enser sunja. Mockainjo Rahab to nê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ er anja ênê andu nan, taunjen go sêmoa maten jali, gebe er gêsa lau jaerña, tañ aêac tasakin êsêac nan auc. ¹⁸ Ma amac ajop taôm êndêñ gêñ, tañ gêjac anser sunja ñawae. Matem katu gêñ tau e akôc ñagêdô, tañ kêtù Apômtaunê nan, su atom. Embe anjôm, go lau Israel nêñ gamêñ becobaña êwê kainj bin, tañ êtap malac Jeriko sa nan, êwiñ ma êtap gêñwapac ñanô sa. ¹⁹ Ma silber to gold samob ma laclu, tañ sêmasañ ña ki kokoc to jejec nan, êtu Apômtaunê gêñ dabun naêsêp Apômtaunê kanom.” ²⁰ Amboac tonan lau sêjam lasê ma sêjac dauc kêtañ. Gêdêñ tañ lau sêñô dauc kêtañ nan, sêjam lasê ma tunbôm kêku sa, ma lau sêpi malac sêja. Lau samob gacgen sebo sêsa malac sêja ma sêku malac tau tulu. ²¹ Go sesen malac samucgen su. Êsêac sesen ñac to awê ma lau matac to lau ñanô, sesen bulimakao to domba ma donki. Êsêac sesen gêñ samob su ña sinj ñamata.

²² Ma Josua kêsôm gêdêñ ñaclagêc, tañ sêkêñ kelen gamêñ nan, gebe “Asô awê mockainjo nê andu ana ma akôc awê tau to nê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ er nan, sêsa sêmêñ amboac atôc lememe gêdêñ er nan.” ²³ Amboac tonan ñac wakuc luagêc tau, tañ sêkêñ kelen gamêñ nan, sêsô andu sêja ma sêkôc Rahel to têna agêc wama ma lui to nê lau samob, tañ sêngôn sêwiñ er nan, sêsa sêmêñ. Êsêac sêkôc ênê lau samob ma sêkêñ êsêac sêngôn lau Israel nêñ gamêñ becobaña ñamagê. ²⁴ Ma êsêac sêkêc malac to ñagêñ samob ja gen. Tagen silber to gold ma ku, tañ sêmasañ ña ki kokoc to jejec nan, sêkêñ jakêsêp kanom, tañ kêkô Apômtaunê andu nan. ²⁵ Josua gêjam awê mockainjo Rahab to tamanê gôlôac ma nê lau samob, tañ sêwiñ er nan sa. Er gêngôn lau Israel ñalêlôm e mênjgêdêñ galoc, gebe er gêsa lau jaer, tañ Josua kêsakin gebe sêkêñ kelen malac Jeriko nan auc.

²⁶ Gêdêñ têm tonan Josua kêtatu lau gebe têtôc lemer sêkô Apômtau lanônêmña ma kêsôm gebe “Aêac tapuc boa ñac, tañ êndi mênjkwê malac Jeriko tonec sa êtiame nan. Er ênac da alê ñamataña ña nê ñacsêga.

Ma ênac da malac ñakatam ña nê ñac saunj.”

²⁷ Amboac tonan Apômtau gêwiñ Josua ma ênê wae gêjam gamêñ samucgen auc.

7

1-26 *

8

1-35 *

9

1-27 *

10

Lau Israel sêku lau gamêñ gêmu kêsêpña tulu

¹ Kin Jerusalemna Adonisedek gêñô Josua kêku malac Ai tulu to gesen malac tau samucgen su ñawae. Josua gêgôm malac Ai to ñakin kêtôm gêgôm gêdêñ malac Jeriko to ñakin. Kin tau gêñô bin tenj gêwiñ gebe Lau Gibeonña sê wama gêdêñ lau Israel ma sêmoa sêwiñ êsêac. ² Er gêñô bin tonan ma kêtêc tau gebe Gibeon malac kapôêñ kêtôm kinên malac ñagêdô, ma malac tau kapôêñ kêlêlêc Ai su ma nêñ lau samob lau tonjaclai. ³ Kêtù tonanña kin Jerusalemna Adonisedek kêsakin bin gêdêñ kin Hebronña Hoham to gêdêñ kin Jarmutña Piram ma gêdêñ kin Lakinña Japia to gêdêñ kin Eglonña Debir ma kêsôm gebe ⁴ “Api andêñ aê amênman ma anam aê sa. Aêac tanac Gibeon gebe êsêac sê wama gêdêñ Josua to lau Israel.” ⁵ Go lau Amor nêñ kin lemer tenj tonec, kin Jerusalemna to kin Hebronña ma kin Jarmutña to kin Lakinña ma kin Eglonña sêkac nêñ sinwaga sa ma êsêac tonên sinwaganên ton samob sêpi jasêgi malac Gibeon auc ma sêjac sinj gêdêñ malac tau.

⁶ Ma lau Gibeonña sêkêñ bin gêdêñ Josua gêja Gilgal ma sêsôm gebe “Ôngamin taôm êndêñ nêm sakinwaga atom. Ôpi ôndêñ aêac ômôên seber ma ônam aêac kêsi to ônam aêac sa. Gebe lau Amor nêñ kin samob, tañ sêngôn gamêñ lôcña nan, sêkac sa sêmêñ gebe sênac sinj êndêñ

* **7:1-26:** 7:1–9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ sinwaga sêpi Kanaan ñagamên lôcña ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatin poac tenj sêwiñ lau Gibeon ñaminj gêc tonec. * **8:1-35:** 7:1–9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ sinwaga sêpi Kanaan ñagamên lôcña ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatin poac tenj sêwiñ lau Gibeon ñaminj gêc tonec. * **9:1-27:** 7:1–9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ sinwaga sêpi Kanaan ñagamên lôcña ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatin poac tenj sêwiñ lau Gibeon ñaminj gêc tonec.

aêac.” ⁷ Ma Josua gêdi anğa Gilgal ma kêpi gêja. Siŋwaga to lau tonjaclai samob sêsêlêŋ sêwiŋ enj. ⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ Josua gebe “Ôtêc êsêac atom, gebe aê kakêŋ êsêac sêsêp aôm lêmam sugac. Êsêacnêŋ ŋac teŋ oc êkô aôm auc atom.” ⁹ Josua gêdi anğa Gilgal ma kêsêlêŋ gêdêŋ gêbêc samuc tonan ma gêo lasê gêdêŋ êsêac e têtakê. ¹⁰ Ma Apômtau gêgôm êsêacnêŋ meloco kêsa e sêc lau Israel, taŋ sêjac êsêac ŋanô anğa Gibeon nan su. Lau Israel sêjanda êsêac sêsêp intêna Bet-Horonŋa, ma sêjac êsêac e jadêdêŋ Aseka to Makeda. ¹¹ Gêdêŋ taŋ êsêac sêc lau Israel su sêsêp intêna Bet-Horonŋa sêja nan, Apômtau tau kêbaliŋ poc kapôêŋ anğa undambê jakêtuc êsêac e jasêo lasê Aseka, ma êsêac sêmac êndu. Lau taŋ sêmac êndu kêtuc kom pocŋa nan, taêsam sêlêlêc lau, taŋ lau Israel sêjac ŋa siŋ êndu nan su.

¹² Gêdêŋ bêc, taŋ Apômtau kêkêŋ lau Amor sêsêp lau Israel lemen nan, Josua kêkô lau Israel laŋôŋnêŋ ma kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe
 “Aôm oc, ôkô ŋaŋêŋ anğa Gibeon
 ma aôm ajôŋ, anğa gaboan Aijalon.”

¹³ Ma oc kêkô ŋaŋêŋ ma ajôŋ kêkô amboac tonanŋen e lau sêkac kamocgôc gêbacnê.

Biŋ tonan teto gêc Jasarnê buku gebe Oc tau kêkô umbonŋ ŋaluŋ ma kêkac tau gebe naêsêp atom, kêkôŋen kêtôm bêc samuc teŋ. ¹⁴ Bêc teŋ kêtôm tonan gêc gêmuŋ atom ma gêc atom e mênŋgêdêŋ galoc. Gêdêŋ bêc tonan Apômtau kêkêŋ taŋa ŋac teŋ awa ŋam gebe Apômtau gêjac siŋ gêjô Israel.

¹⁵ Go Josua ma lau Israel samob sêc sêmu sêja nêŋ gamêŋ Gilgal kêtiam. ¹⁶⁻⁴³ *

1-23 *	11
1-24 *	12
1-33 *	13
1-15 *	14
1-63 *	15
1-10 *	16
1-18 *	17
1-28 *	18
1-51 *	19
1-9 *	20

* **10:16-43:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **11:1-23:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **12:1-24:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **13:1-33:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **14:1-15:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **15:1-63:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **16:1-10:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **17:1-18:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **18:1-28:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **19:1-51:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen. * **20:1-9:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêŋ Kanaan samucŋen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêŋ gôlôacmôkê têtap nêŋ nom ŋasawa sa kêtômŋen.

1-45 *

21

1-34 *

22

1-16 *

23

24

Josuané awamu

¹ Go Josua kékac lau Israel nêj gôlôacmôkê samob sa anġa Sikem. Enj kékalem lau Israel nêj lau njanô to laumata ma nêj gôlinwaga to kasêga samob sa jasêkô Anôtô lanġônêm. ² Go Josua kêsôm gêdêj lau samob gebe “Apômtau, lau Israel nêj Anôtô, kêsôm binj tonec gebe ‘Gêdêj andanġen amac tamemi Abraham agêc Nahor tamenj Tara sêġġôn bu Euprat ŋamakenj ônêja, ma sêjam sakinj gêdêj anôtôi jaba. ³ Go aê kakôc amac tamemi Abraham su anġa bu ŋamakenj ônêja ma gawê enj kêsêlêj kêtôm gamêj Kanaanja samob. Aê kakêj ênê wakuc têtû taêsam. Aê kakêj Isak gêdêj enj. ⁴ Ma kakêj Jakob agêc Esau gêdêj Isak. Aê kakêj gamêj lôcġa Seir gêdêj Esau gêwê kainj, mago Jakob to nê latui sêsêp Aiguptu sêja. ⁵ Go sakinj Mose agêc Aron ma kakônij Aiguptu ŋa gêjwapac, tanj gagôm anġa gamêj tau nanj. Su, go gawê amac asa amêj. ⁶ Aê gawê amac tamemi sêsa anġa Aiguptu sêmêj e aô lasê gwêc. Ma lau Aiguptu sêjanda amac tamemi ŋa kareta to hos e jadêdêj Gwêckoc. ⁷ Ma êsêac awenj gêjac Apômtau ma enj kêkêj gêsunġôm genj amac to lau Aiguptu kêsî to gêgôm gwêc kêmakop e kêsâlê êsêac auc. Amac matemânô alic gêj, tanj aê gagôm gêdêj Aiguptu nanj su. Amac amoa gamêj sawa ŋasawa baliġ. ⁸ Go aê gawê amac aô lasê lau Amor, tanj sêġġôn Jordan ŋamakenj ônêja nanj, nêj gamêj. Gêdêj tanj kakêj êsêac sêsêp amac lemema ma amac akôc êsêacnêj gamêj su nanj, aê gasenj êsêac gamunġ amac. ⁹ Go kinj Moabġa Sipor latu Balak gêdi ma gêjac sinj gêdêj Israel. Enj kêsakinj binj gêdêj Beor latu Beileam gebe êmêj ma êpuc boa amac. ¹⁰ Mago aê kakêj tanoc Bileam atom, tec enj gêjam mec amac. Gagôm amboac tonanj, tec gajam amac kêsî anġa Balak lêma. ¹¹ Go amac alom bu Jordan e aô lasê malac Jeriko. Ma lau Jerikonja sêjac sinj gêdêj amac. Mago lau Jeriko taunġenj atom, lau Amor to Peres ma Kanaan to Het ma Girgas to Hiw ma Jebus amboac tonanġenj. Mago aê kakêj êsêac sêsêp amac lemema. ¹² Aê kasakinj banic gêmunġ ma kêjanda lau Amor nêj kinj luagêc gêmunġ amac. Amacnêm sinj to talam gêgôm atom. ¹³ Aê kakêj gamêj tenj, tanj ajam kôm kêpi atom nanj, gêdêj amac ma kakêj malac, tanj amac akwê sa atom nanj, gêdêj amac anġônj. Amac aenj kôm wainġa to katêkwî, tanj asê atomanô nanj njanô.’

¹⁴ “Amboac tonanj galoc atêc Apômtau to anam sakinj enj têtmtac makenj ma tonêm ŋalêlôm ŋanġenġenj. Atinj anôtôi jaba, tanj tamemi sêjam sakinj anġa bu ŋamakenj ônêja to anġa Aiguptu nanj su, ma anam sakinj Apômtau. ¹⁵ Mago amac embe andec gebe anam sakinj Apômtau, go ocsalô tonec ajaliġ anôtôi, tanj abe anam sakinj nanj sa. Abe anam sakinj anôtôi, tanj tamemi sêjam sakinj anġa bu ŋamakenj ônêja nanj, me lau Amor, tec anġônj êsêacnêj gamêj nec, nêj anôtôi me. Mago aê to ŋoc gôlôac abe anam sakinj Apômtaunġenj.”

¹⁶ Go lau tau sêjô enj awa gebe “Binj tonec gebe awi Apômtau sinj ma anam sakinj anôtôi jaba nec ênac jaê aêac, ¹⁷ gebe Apômtau, aêacnêj Anôtô, gêwê aêac to tamenj tapi anġa Aiguptu tamêj ma gêwê aêac dawî andu kapoacwalôġa sinj. Enj gêgôm gêjnsêga kainj tenj aêac talic ma gejob aêac anġa întêna samob, tanj tasa nanj, ma gejob aêac gêdêj tanj tasêlêj tasêp lau tomôkê-tomôkê ŋalêlôm nanj. ¹⁸ Ma Apômtau kêjanda lau tomôkê-tomôkê gêmunġ aêac, enj kêjanda lau Amor, tanj sêġġônj gamêj tonec nanj, amboac tonanġenj. Kêtu tonanġa aêac abe anam sakinj Apômtau amboac tonanġenj, gebe enj kêtu aêacnêj Anôtô.”

¹⁹ Mago Josua kêsôm gêdêj lau tau gebe “Amac atôm gebe anam sakinj Apômtau atom, gebe enj Anôtô dabunġ. Enj gêjam lêmunġ lau gebe têtmtac êwinġ enj taunġenj. Enj oc êsuc amacnêm binj agêli binj sunġa to nêmc sec ôkwi atom. ²⁰ Enj kêmoasinġ amac su, mago amac embe awi enj sinj ma anam sakinj anôtôi jaba, go ênac dêmôê amac ma êġġôm amac sec to ensenj amac su.” ²¹ Ma lau sêsôm gêdêj Josua gebe “Masi, aêac abe anam sakinj Apômtau.” ²² Ma Josua kêsôm gêdêj lau gebe “Amac taôm awa taôm sa gebe ajaliġ Apômtau sa gebe anam sakinj enj.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac awa taur sa sugac.” ²³ Enj kêsôm gebe “Amboac tonanj, go atinj anôtôi jaba, tanj sêc amac ŋalêlôm nanj su, ma akêj nêmc ŋalêlôm êndêj Apômtau, Israelnêj Anôtô.” ²⁴ Ma lau sêsôm gêdêj Josua gebe “Aêac anam sakinj Apômtau, aêacnêj Anôtô, to tanġenj wamu ênê

* **21:1-45:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêj Kanaan samucġenġ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêj gôlôacmôkê têtap nêj nom ŋasawa sa kêtômġenġ. * **22:1-34:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêj Kanaan samucġenġ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêj gôlôacmôkê têtap nêj nom ŋasawa sa kêtômġenġ. * **23:1-16:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêj Kanaan samucġenġ tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêj gôlôacmôkê têtap nêj nom ŋasawa sa kêtômġenġ.

awa.”²⁵ Tec gédêñ béc tonañ Josua kêmoatiñ poac gêwiñ’ lau ma kêmasañ biñsu to ñagôliñ kêtú êsêacña anğa Sikem. ²⁶ Ma Josua keto biñ tonañ kêsêp Anôtônê biñsu ñabuku. Ma eñ kékôc poc kapôêñ teñ jagêjac sa anğa kamem, tañ kékô Apômtaunê gamêñ dabuñ nañ ñalabu. ²⁷ Ma Josua kêsôm gédêñ lau samob gebe “Alic acgom, poc tonec êtu ñabelo êwa aêac saña, gebe gêñô Apômtaunê biñ samob, tañ eñ kêsôm gédêñ aêac nañ gêwiñ. Kêtu tonañña amac embe ansa nêñ Anôtô auc, go poc tau êtu ñabelo êwa amac saña.”²⁸ Go Josua kêsakiñ lau sêc sêja nêñ nomlênsêñ gédêñ-gédêñgeñ.

Josua agêc Eleasar sêmac êndu

²⁹ Biñ tonañ gêbacnê, go Apômtau nê sakiñwaga Nun latu Josua gêmac êndu. Ênê jala kêtú 110. ³⁰ Ma êsêac sêsuñ eñ anğa tau nê nomlênsêñ ñamalac Timnat-Serat, tañ gêc lôc Gas ñagamêñ gêmu kêpiña anğa Epraim ñagamêñ lôcña.

³¹ Ma lau Israel sêjam sakiñ Apômtau gédêñ béc Josua gêmoa mata jaliña samob. Eñ gêmac êndu su ma laumata ñagêdô, tañ sêlic kôm, tañ Anôtô géjam kêpi lau Israel nañ, gacgeñ sêmoa. Tec lau Israel sêjam sakiñ Apômtau gédêñ laumata tonañ nêñ béc sêmoa maten jaliña samob amboac tonañgeñ.

³² Josepnê ñatêkwa, tañ lau Israel sêkôc anğa Aiguptu sêmêñ nañ, sêsuñ anğa Sikem kêsêp nom, tañ Jakob géjam ôli ña mone silber 100 gédêñ Sikem tama Hamor latui nañ, ñasawa teñ. Gamêñ tau kêtú Josepnê wakuc nêñ nomlênsêñ teñ.

³³ Ma Aron latu Eleasar gêmac êndu ma sêsuñ eñ anğa latu Pinehas nê malac Gibeá. Êsêac sêkêñ malac, tañ gêc Epraim ñagamêñ lôcña nañ, gédêñ eñ.

Gôliŋwaga

Lau Israel sêku Kanaan tulu e sêwaka sakij kinŋa sa ŋamin gêjam lau Gôliŋwaga nêŋ buku tonec auc. Minj tau ŋai kêpi Israelnêŋ siŋsêlêc, taŋ sêsam êsêac sebe Gôliŋwaga nan, nêŋ gêŋ siŋsêlêcŋa. Lau tonan ŋagêdô samob gôliŋwaga ŋanô êsêac atom, laumata êsêac sêwê nêŋ lau sêjac siŋŋa to kêsiwaga, taŋ sêjam nêŋ lau sa-sa gêdêŋ ŋacjo sêkônij êsêac tôŋ nanŋa. Gôliŋwaga ŋac towae kêlêlêc ŋagêdô samob su nanj Simson, taŋ sêjac ênê gêŋsêga ŋaminj gêc môkêlatu 13-16.

Binj kapôŋ tec buku tau kêdôŋ nec tonec gebe Lau Israel sêsap Anôtô tôŋ ŋanêŋ, tec gêjam êsêac sa sêŋgôŋ nêŋ ŋajam Ma sêsap tauŋ su anŋa Anôtônê, tec gedec êsêac dêdac gêŋwapac e sêŋgôŋ jageo.

Mago binj ŋanô tenj kêsiŋ tau gêc lêlôm gêwiŋ gebe Lau tau embe sêsap tauŋ su anŋa Anôtônê e dêdac gêŋwapac, mago enj embe êlic êsêac sêmbu tauŋ to sêkac tauŋ ôkwi êtiam, enj taê labu nê lau to gêjam êsêac kêsi gêjac ŋawaegenj.

1:1-36. Josua gêmac êndu su agcom, go lau Israel nêŋ gôlôacmôkê ŋagêdô sêjac siŋ jasêku Kanaannêŋ malac ŋagêdô tulu ŋaminj.

2

Apômtaunê aŋela geoc tau lasê anŋa Bokim

¹ Apômtaunê aŋela gêwi Gilgal siŋ gêja Bokim ma kêsôm gêdêŋ lau Israel gebe “Aê kakôc amac anŋa Aiguptu ma gawê amac mênjaô lasê gamêŋ, taŋ katôc lemoc gebe jakêŋ êndêŋ tamemi nanj. Aê kasôm gebe ‘Aê janac poac, taŋ kamoatiŋ gêdêŋ amac nanj, popoc atomano. ² Ma amac amoatiŋ poac tenj êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ gamêŋ tonec nanj atom. Atuc êsêacnêŋ altarpopoc.’ Mago amac taŋem wamu aêŋoc jatu tonanj atom. Amac agôm asagenj. ³ Amboac tonanj aê jasôm êndêŋ amac gebe Aê jajanda lau tomôkê-tomôkê jamuŋ amac atom. Êsêac oc têtû nêŋ ŋacjo ma nêŋ anôtôi jaba têtû amacnêŋ lakô.” ⁴ Apômtaunê aŋela kêsôm binj tonanj gêdêŋ lau Israel samob su, go lau tau sêpuc taŋjiboa sa ma têtanj. ⁵ Ma sê gamêŋ tonanj ŋaê gebe Bokim ma sêkêŋ da gêdêŋ Apômtau anŋa tônê.

Josua gêmac êndu

⁶ Josua kêlêwanj lau Israel sêmu dêdêŋ nêŋ nomlênsêŋ gêdêŋ-gêdêŋgenj sêja, gebe sêŋgôŋ têtû wakac. ⁷ Ma lau Israel sêjam sakij Apômtau kêtôm têtû Josua gêmoa nomŋa. Josua gêmac êndu su, go êsêac sêjam sakij Apômtau sêmoa kêtôm têtû, taŋ laumata, taŋ sêjala gêŋ samob, taŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ lau Israel nanj, sêmoa matenj jali nanj. ⁸ Ma Nun latu Josua, taŋ Apômtaunê sakijwaga nanj, nê jala kêtû 110 ma gêmac êndu. ⁹ Êsêac sêsuŋ enj anŋa tau nê nomlênsêŋ ŋamalac Tinat-Heres, taŋ gêc lôc Gas ŋagamêŋ gêmu kêpiŋa anŋa Epraim ŋagamêŋ lôcŋa. ¹⁰ Lau taŋ sêmoa sêwiŋ Josua nanj, sêmac êndu amboac tonanj, ma lau wakuc mênjsêsa, nanj êsêac sêjam kauc Apômtau to nê kôm, taŋ gêjam kêtû lau Israelŋa nanj.

Lau Israel sêwi Apômtau siŋ ma gôliŋwaga sêkôc kôm sa

¹¹ Go lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec nanj, gebe sêjam sakij Bal. ¹² Êsêac sêwi Apômtau, tamenjêŋ Anôtô, taŋ kêkôc êsêac su anŋa Aiguptu nanj, siŋ ma sêsap lau, taŋ sêgi êsêac auc nanj, nêŋ anôtôi jaba tôŋ. Êsêac sêpôŋ enjduc gêdêŋ anôtôi tonanj ma sêgôm Apômtau têtac ŋandanj kêsa. ¹³ Êsêac sêwi Apômtau siŋ ma sêjam sakij Bal agêc Astarte. ¹⁴ Apômtau têtac ŋandanj ŋanô gêdêŋ lau Israel, tec kêkêŋ êsêac sêsêp kêjaŋgowaga lemenj, gebe sêjaŋgo êsêacnêŋ gêŋ su. Enj kêkêŋ nêŋ ŋacjo, taŋ sêgi êsêac auc nanj, gebe sêkônij êsêac e lau Israel têtôm gebe sênam tauŋ sa êtiam atom. ¹⁵ Kêtôm têtû samob, taŋ êsêac dêdi sebe sênac siŋ nanj, Apômtau gêjam dêmôê êsêac kêtôm enj kêsôm ma kêtôc lêma gebe êŋgôm nanj. Ma êsêac sêpô lêna tauŋ ŋanôgenj.

¹⁶ Go Apômtau kêkêŋ gôliŋwaga, taŋ sêjam lau Israel sa anŋa kêjaŋgowaga lemenj. ¹⁷ Mago êsêac sêkêŋ taŋenj nêŋ gôliŋwaga atom. Êsêac sêkêŋ tauŋ dêdêŋ anôtôi jaba to sêpôŋ aenjduc gêdêŋ êsêac. Êsêac tamenj taŋenj wamu Apômtaunê biŋsu, mago êsêac tauŋ sêwi tamenjêŋ lêŋ tonanj siŋ sebenj ma sêsa kêtiam atom. ¹⁸ Kêtôm têtû samob, taŋ Apômtau kêkêŋ gôliŋwaga gêdêŋ êsêac nanj, enj gêmoa gêwiŋ gôliŋwaga tau ma enj gêjam lau tau sa anŋa nêŋ ŋacjo lemenj kêtôm têtû samob, taŋ gôliŋwaga gêmoa gêwiŋ êsêac nanj. Apômtau taê walô êsêac kêtû nêŋ taŋjiboa, taŋ têtanj kêtû nêŋ ŋacjo sêlêsu to sêkônij êsêac nanjŋa. ¹⁹ Mago gêdêŋ taŋ gôliŋwaga gêmac êndu nanj, lau sêmu sêja nêŋ intêna laŋgwa kêtiam e sêgôm sec kêlêlêc lau gêmuŋŋa su. Êsêac têtadaguc anôtôi jaba ma sêjam sakij êsêac to sêpôŋ aenjduc gêdêŋ êsêac ma sêwi nêŋ lêŋ tonanj siŋ atom, sêsa togêsuntêkwa ŋatonŋenj sêmoa. ²⁰ Apômtau têtac ŋandanj sec gêdêŋ lau Israel ma kêsôm gebe “Lau tonec sesenj poac, taŋ kajatu gêdêŋ êsêac tamenj gebe sêsap tôŋ

nan, su ma tanen wamu aê atom, ²¹ tec aê jajanda lau tomôkê-tomôkê, tan Josua kêku tulu atom ma gêmac êndu nan, nêñ tenj êtiam atom. ²² Aê jangôm gêñ tonec gebe jansaê lau Israel e jajala êsêac sêsa ñoc lêñ têtôm tamenji sêsa nêñ me masi.” ²³ Amboac tonanj Apômtau gêlôc gebe lau tomôkê-tomôkê, tan sêsô Josua lêma ñalabu atom nan, sêñgôngeñ. Enj kêjanda êsêac sebenj atom.

3:1-31 Lau Israel sêwi Apômtau sinj kêtu dim têlêac, tec Apômtau kêkêñ êsêac sêsô nêñ ñacjo ñalabu. Gêdêñ tanj êsêac teten enj nan, enj kêsakinj gêjamsawaga tenj. * † ‡

4

Debora agêc Barak sêku Sisera tulu

¹ Gôlinwaga Ehad gêmac êndu su, go lau Israel sêgôm gêñ, tanj Apômtau gêlic sec nanj kêtiam. ² Amboac tonanj Apômtau kêkêñ êsêac sêsêp Jabin lêma. Enj lau Kanaan nêñ kinj, tanj gêjam gôlinj êsêac gêñgôn malac Hasor nanj. Ênê sinjwaganêñ laumata Sisera, tanj gêñgôn lau samuc nêñ malac Haroset. ³ Jabinê kareta ki 900 ma enj gejoñ lau Israel secanô kêtôm jala 20. Tec lau Israel awenj gêjac Apômtau gebe ênam êsêac sa.

⁴ Lapidotnê awê Debora enj propeteo tenj kêtu lau Israel nêñ gôlinwagao gêdêñ ñasawa tonanj. ⁵ Enj gêñgôn nê nip, tanj kêkô Rama to Betel ñasawa anja gamêñ lôcña Epraim nanj, ñalabu ma lau Israel sêja tônê gebe enj êmêtôc êsêacnêñ binj. ⁶ Debora kêsakinj binj gêdêñ Abinoam latu Barak anja Naptalinê gamêñ ñamalac Kedes gebe êmêñ ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, lau Israel nêñ Anôtô, kêjatu aôm gebe ‘Ôna ma ôwê nêñ lau sêpi lôc Tabor sêna. Ôkôc lau 10,000 anja Naptali agêc Sebulon nêñ gôlôac. ⁷ Aê gabe jalêtôm Jabinê sinjwaganêñ laumata Sisera gebe ênac sinj êndêñ aôm anja bu Kison. Enj êmêñ tonê kareta ki ma nê sinjwaga, mago aê gabe jakêñ enj êsêp aôm lêmam.’” ⁸ Barak kêsôm gêdêñ Debora gebe “Aôm embe ôwiñ aê, gojana, mago aôm embe ôwiñ aê atom, ocjana atom amboac tonanj.” ⁹ Debora gêjô enj awa gebe “Amboac tonanj aê jawiñ aôm, mago intêna, tanj aôm ôsa nanj, êwaka aôm waem sa atom, gebe Apômtau êkêñ Sisera êsêp awê tenj lêma.” Go Debora gêdi jagêwiñ Barak sêja Kedes. ¹⁰ Barak kêkalem Sebulon agêc Naptali nêñ gôlôac sêpi tagen anja Kedes, go lau 10,000 têdaguc enj, ma Debora jagêwiñ enj amboac tonanj.

¹¹ Kennê wakuc tenj, Heber, kêkac tau su anja lau Ken nêñ ma gê nê becobo kêkô kamem Sananimja, tanj kêkô Kedes ñagala nanj ñalabu. Lau Ken tonanj Mosenê lawa Hobab nê wakuc.

¹² Êsêac sêsôm ñawae gêdêñ Sisera gebe Abinoam latu Barak kêpi lôc Tabor gêja. ¹³ Tec Sisera kêkalem nê kareta ki 900 to nê lau samob ma kêjatu êsêac gebe sêwi lau samuc nêñ malac Haroset sinj sêna bu Kison. ¹⁴ Go Debora kêsôm gêdêñ Barak gebe “Ajôc, ôndi gebe bêc tonec Apômtau êkêñ Sisera êsêp aôm lêmam. Apômtau êwê aôm.” Tec Barak gêdi anja Tabor kêsêp gêja ma nê lau 10,000 têdaguc enj. ¹⁵ Gêdêñ tanj Barak tonê sinjwaga sêô lasê nanj, Apômtau kêlênsônj Sisera to nê kareta samob ma nê lau. Sisera gêboanj kêsêp anja nê kareta e gacgen gêc su gêja. ¹⁶ Barak kêjanda kareta to sinjwaga e jagêdêñ lau samuc nêñ malac Haroset ma sinj gesen sinjwaga samob su, ñac tenj gêwê sa atom.

¹⁷ Sisera kêlêti gêja Kennê wakuc Heber nê awê Jael nê becobo, gebe kinj Hasornja Jabin to Hebernê gôlôac sêmoa sêwiñ tauñ towamagenj. ¹⁸ Jael kêsa gêja gebe êpuc Sisera tóñtónj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “O apômtau, ôsô ômôêñ, ôsô ñoc becobo ômôêñman. Ôtêc taôm atom.” Amboac tonanj enj kêsô gêja ma awê tau kêgaduc enj ña belanjke. ¹⁹ Ma ñac tau kêsôm gêdêñ awê gebe “Aê jatenj aôm gebe ôkêñ bu ñagec êndêñ aê janôm gebe bu gêjô aê.” Awê tau kêkac bulakóp bôcôlic, tanj su kêpoac ñalêlôm nanj, ñasunj su jakêkêñ su gêdêñ enj gêñôm ma kêgaduc enj auc kêtiam. ²⁰ Go ñac tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôkô becobo ñasacgêdô ma ñac tenj embe êô lasê ma êtu kênac aôm gebe ‘Ñac tenj gêmoa tonec me masi’, go ôsôm gebe ‘Masi.’”

²¹ Sisera têkwa gêbac ñanô, tec gêc bêc e kêlinj tau sinj gêc. Ma Hebernê awê Jael kêkôc hama to biakim becobañja tenj ma kêsô kêclegenj gêdêñ enj gêja ma gêjac biakim tau kêsêp Siseranê mom palalap e jagêjam nom ma gêmac êndu tomatêgenj. ²² Gêdêñ tonanj Barak gêô lasê. Enj gesom Sisera. Ma Jael kêpuc enj tóñtónj jakêsôm gêdêñ enj gebe “Ômôêñ tonec, aê gabe jatôc ñac, tanj aôm gosom enj nanj, êndêñ aôm.” Amboac tonanj Barak kêsô becobo gêwiñ enj ma gêlic Sisera tomatêgenj gêc ma biakim kêkô nê mom.

²³ Gêdêñ bêc tonanj Anôtô kêku lau Kanaan nêñ kinj Jabin tulu gêjô lau Israel su. ²⁴ Ma lau Israel sêkôninj lau Kanaan nêñ kinj Jabin ñajanja sec e sesen enj su samucgenj.

5

Debora agêc Barak nêñ wê

* 2:23: Bokim ñam gebe Lau-têtanjwaga. † 2:23: Bal kêtu lau Kanaan nêñ anôtô jaba towae tenj. ‡ 2:23: Astarte kêtu nêñ anôtô towae tenj.

1 Gêdêŋ bêc tonaj Debora agêc Abinoam latu Barak sêjam wê tonec gebe

2 “Alambij Apômtau,
gebe lau Israel sêmasaj biŋ kêtü têtj gebe sênac siŋ,
ma lau sêlôc sa tonaj ŋalêlômgeŋ.

3 Amac kiŋac, aŋô biŋ tau,
amac kasêgaac, akêŋ taŋem.
Aê janam wê to janac gêŋ wêŋa
êndêŋ Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô.

4 O Apômtau, gêdêŋ taŋ kôsêp aŋga Seir ŋalôc gômôêŋ,
ma gêdêŋ taŋ kôsa aŋga gamêŋ Edomŋa gômôêŋ naŋ,
nom kêtênêp ma undambê kêsêwa,
biŋŋanô, bu kêsêwa aŋga tao gêmêŋ.

5 Lôc kêtênêp kakô Sinai ŋaApômtau laŋônêŋŋa,
kêkô Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, laŋônêŋŋa.

6 “Gêdêŋ Anat latu Samgar nê têm gêdêŋ Jaelnê têm,
lau sêwê sêmoa intênasêga kêtiam atom,
ma lau, taŋ sêsêlêŋ naŋ, sêjac jaê intênasêga.

7 O Debora, lau Israel nêŋ malac kêtü gasaŋ
e mêŋgêdêŋ aôm gôdi.

Aôm gôdi amboac lau Israel tenenji.

8 Anôtônê siŋwaga aweŋmê kêsa
ma siŋ jakêpi gamêŋ.

Lau 40,000, taŋ sêmoa Israel naŋ,
nêŋ teŋ gêjac lautuc ma gêôc kêm atom.

9 Nôc ŋalêlôm gêwiŋ lau Israel nêŋ laumata,
gêwiŋ lau, taŋ sêlôc sa tonêŋ ŋalêlômgeŋ.
Alambij Apômtau.

10 “Amac laumata, taŋ api donki kwalam-kwalam
ma aŋgôŋ ŋabelanŋke ŋaô,
ma amac siŋwaga, taŋ asêlêŋgeŋ amoa intêna naŋ,
anac miŋ biŋ tau.

11 Aŋô acgom, lau taŋ sêjam biŋgalôm sêmoa bumata naŋ,
sêsôm Apômtau kêku nê ŋacjo tulu ŋawae,
sêsôm lau Israel sêku nêŋ ŋacjo tulu ŋawae.
Go Apômtaunê lau sêwê sêsêp aŋga nêŋ malac sêmêŋ.

12 “O Debora, ajôc, ajôc.
Ajôc, ôpuc wê teŋ samaŋ.
O Barak, ôndimaŋ,
o Abinoam latu,

ôwê lau kapoacwalôŋa ma aêc ana.
13 Go lau ŋaŋêŋ sêsêp dêdêŋ nêŋ laumata sêja,
Apômtaunê lau dêdêŋ eŋ sêja sebe sênac siŋ.

14 Êsêac sêsêp gaboaŋ sêmêŋ aŋga Epraim
têdaguc Benjaminnê gôlôac to nêŋ lau.
Kasêga sêsêp aŋga Makir sêmêŋ
to laumata sêmêŋ aŋga Sebulon.

15 Isakarnê gôlôac nêŋ laumata sêwiŋ Debora sêmêŋ,
biŋŋanô, Isakarnê gôlôac sêwiŋ Barak sêmêŋ.
Êsêac têdaguc eŋ sêsêp gaboaŋ sêja.

Tageŋ Rubennê gôlôac sêwa taŋj kêkôc,
êsêac têtôm gebe sêsôm biŋ katô tauŋ atom.

16 Kêtü asageŋŋa êsêac sêmoa sêwiŋ nêŋ domba ŋatonŋeŋ.
Sêmoa gebe sêŋô laugejob têtêlam nêŋ domba ŋatorŋ me.
Biŋŋanô, Rubennê gôlôac sêwa taŋj kêkôc,
êsêac têtôm gebe sêsôm biŋ katô tauŋ atom.

17 Gadnê gôlôac sêmoa Jordan ŋamakeŋ oc kêpiŋa,
ma kêtü asageŋŋa Dannê gôlôac sêjam kôm waŋŋa.
Asernê gôlôac sêŋgôŋ gwêctali,
sêŋgôŋ nêŋ sêcluŋgeŋ.

18 Mago lau Sebulon to Naptali sêjac kapoac tauŋ totaêŋ kêpa tauŋ sugerj sêmoa sinj mala.

19 “Kij sêmêŋ ma sêjac sinj anġa Tanak, taŋ gêc bu Megidonġa nanġ. Lau Kanaan nêŋ kij sêjac sinj, mago sêjaŋgo silber tenġ atom.

20 Utitalata undambêŋa sêjac sinj.

Êsêac sêsa nêŋ lêŋ ma sêjac sinj gédêŋ Sisera.

21 Bu Kison gêc ŋasamac kapôêŋ e gêc êsêac su.

Bu Kison gêc, gêc ŋasamac kapôêŋ.

O katuc tau, ajôc, ôndi tonġaclaigenġ.

22 Go hos enġkaiŋ kêka nom ma sêboanġ-sêboanġ.

23 “Apômtaunê anġela kêsôm gebe ‘Apuc boa malac Meros, apuc boa êsêac, taŋ sêŋgôŋ malac tau nanġ ŋanôgenġ, gebe êsêac sêmêŋ kêtû sênam Apômtau sanġa atom, ma sêmêŋ gebe sêwiŋ Apômtaunê sinjwaga atom.’

24 “Anôtô ênam mec Kennê wakuc Hebernê awê Jael, ênam mec enġ êlêlêc lauo samob, taŋ sêŋgôŋ becobo nanġ su.

25 Sisera keteŋ bu, mago enġ kêkêŋ su gédêŋ enġ, kêkêŋ su ŋakana kêsêp laclu ŋajamanô tenġ gédêŋ enġ.

26 Awê tau kêmêgôm biakim kêsêp lêma ŋamakeŋ ma kêmêgôm kamundanê hama kêsêp lêma anôŋa.

Enġ gêjac Sisera e gêjac môkêapac popoc.

Enġ gêguy ênê mom palalap ma gêjac popoc.

27 Sisera gebeŋ e gêu tau gêc awê tau akaiŋġa.

Enġ gêu tau jagêc awê tau akaiŋġa.

Enġ gebeŋ kêsêp nom tomatêgenġ jagêc.

28 “Sisera têna gewec kêsa katam saunġ, enġ gêjam tuc kêsa lala.

‘Kêtû asagenġa ênê kareta gêmêŋ sebeŋ atom nec.

Kêtû asagenġa ênê hos sêsêlêŋ malô-malô sec’.

29 Sisera têna nê sakiŋwagao tokauc kêlêlêc gêjô enġ awa, ma enġ tau kêsôm biŋ tonec ŋakôninġa ŋapanġ gebe

30 ‘Êsêac oc têtap awa sa ma sêjac sam gédêŋ tauŋ sêmoa.

Sêjac sam ŋapalêo tagenġ me luagêc gédêŋ sinjwaga gédêŋ-gédêŋgenġ.

Sisera tau oc kêtap ŋakwê ŋajam sa

ma obo, taŋ sêsi ŋa gam talô-talô nanġ,

gebe êkêŋ êndêŋ ŋatauo ênôŋ’.

31 “O Apômtau, aômnêŋ ŋacjo samob sênanġamanġ, mago nêŋ lau têtôm oc kêpi tonġaclai.”

Amboac tonanġ wama gêjam gamêŋ auc kêtôm jala 40.

6

Anôtô kêkalem Gideon

1 Lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec nanġ, tec Apômtau kêkêŋ êsêac sêsêp lau Midian lemeŋ kêtôm jala 7. 2 Lau Midian lemeŋ kêkôninġ lau Israel, tec lau Israel sêsiniŋ tauŋ kêtû êsêacŋa sêŋgôŋ pocgêsuŋ to poclabu anġa gamêŋ lôcŋa. 3 Kêtôm têm lau Israel sêsê gêŋġa samob lau Midian ma lau Amalek to lau gamêŋ sawanġa sêo lasê sebe sênac êsêac. 4 Êsêac sê nêŋ-becobo kêsêp Israelnêŋ gamêŋ ma sesenġ êsêacnêŋ kôm samob su e jagédêŋ gamêŋ ŋalabuŋa kêkanôŋ malac Gasa. Êsêac sêwi gêŋ taniŋġa tenġ sinġ kêtû lau Israel sêniŋġa atom, sêkôc domba to bulimakao ma donġi samob. 5 Êsêac sêo lasê tonêŋ bulimakao ma nêŋ becobogenġ sêwê têtôm lêsêc. Lau tenġ sêsa êsêac to nêŋ kamele sa têtôm atom. Êsêac sêo lasê ma sesenġ gamêŋ tau ŋagêŋ samob su. 6 Tec lau Israel sêpô lêna tauŋ ŋanô kêtû êsêacŋa ma lau Israel awenġ gêjac Apômtau gebe ênam êsêac sa.

7 Gêdêj taŋ lau Israel awenj gêjac Apômtau kêtû lau Midiannaŋ nanj, 8 Apômtau kêsakinj propete tenj gêdêj êsêac ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Apômtau, lau Israel nêj Anôtô, kêsôm binj tonec gebe Aê kakôc amac asa anġa Aiguptu amêj to gawê amac awi andu gêjômanna sinj. 9 Aê gajam amac sa anġa lau Aiguptu lemenj to anġa lau samob, taŋ sêkônij amac nanj, lemenj amboac tonanġen ma kajanda êsêac gamuŋ amac ma kakêj lau tau nêj gamêj gêdêj amac. 10 Aê kasôm gêdêj amac gebe ‘Aê Apômtau, amacnêj Anôtô. Amac anġônj lau Amor nêj gamêj, mago anam sakinj lau Amor nêj anôtôji jaba atom.’ Mago amac akêj taŋem joc binj atom.”

11 Go Apômtaunê anġela mênġêô lasê ma gêjġônj kamem, taŋ kêkô malac Opar ŋagala nanj ŋalabu. Joas anġa Abiesernê gôlôac kêtû ka tau ŋatau. Joas latu Gideon kêka polom kelecġen gêmoa sêka wain ŋamala, gebe êsij polom ôkwi kêtû lau Midiannaŋ. 12 Ma Apômtaunê anġela gêô lasê gêdêj enj ma kêsôm gêdêj enj gebe “O sinjsêlêc, Apômtau gêwiŋ aôm.” 13 Ma Gideon kêsôm gêdêj enj gebe “O ŋatau, Apômtau embe êwiŋ aêac, go gêjŋwac samob êtap aêac sa êtu asagenġa. Ma gêjŋsêga samob, taŋ tamenj sêjac miŋ gêdêj aêac nanj ma sêsôm gebe ‘Apômtau kêkôc aêac asa anġa Aiguptu amêj atom me, gêjŋsêga tonanġ nanj ondôc.’ Galoc Apômtau kêtij aêac su to kêkêj aêac asêp Midian lemenj.” 14 Go Apômtau kêjatu enj gebe “Aê tauc jasakinj aôm ôna tonêj ŋajaŋa, taŋ gêc aômġa nanj, gebe ônam lau Israel sa anġa lau Midian lemenj.” 15 Gideon gêjô enj awa gebe “O Apômtau, aê oc janam lau Israel sa amboac ondôc. Ôlic acgom, aêjoc lau têtû Manasenê gôlôacnêj lau ômbôjêj-ômbôjêj ma aê tauc katu joc launêj ŋac ŋamuŋa tau.” 16 Ma Apômtau kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm kôtôm gebe ôjġôm gêj tau gebe aê oc janam aôm sa. Aôm oc ôku lau Midian tulu amboac kôku ŋac tagen tulu.” 17 Gideon gêjô enj awa gebe “Aê embe janac aôm matamanô ŋajam, nanġo ôwaka taôm sa ŋa gêjtalô tenj, gebe aôm taôm tec kôsôm binj gêdêj aê. 18 Aê jatenġ ŋanô gebe ôwi gamêj tonec sinj atom e jamu jandêj aôm jamêj êtiam acgom. Aê gabe jakêj moasinj tenj êtu da êndêj aôm.” Ma enj kêsôm gebe “Aê oc jamoa e ômu ômbôjêj.”

19 Amboac tonanġ Gideon kêsô nê andu gêja ma geno nonij ŋalatu tenj ma kêkôc polom matac laclu kapôjêj tenj gebe êpac polom, mago kêkêj jist kêsêp atom. Enj kêkêj gwada kêsêp gadob ma sulu kêsêp ku, kêkôc gêj tau gêdêj Apômtaunê anġela gêja kamem ŋalabu. 20 Go Apômtaunê anġela kêsôm gêdêj enj gebe “Otoc gwada to polom ŋaluc ênsac poc tonec ŋaô ma ôkêc sulu êpi.” Ma Gideon gêġôm amboac tonanġ. 21 Ma Apômtaunê anġela kêmêtôc lêma ma kêmomas gwada to polom ŋaluc ŋa tôc, taŋ enj kêmêġôm nanj ŋatêpôê. Ma ja kêsâ anġa poc mênġen gwada to polom ŋaluc tau su. Go Apômtaunê anġela malamê.

22 Go Gideonnê kauc kêsâ, gebe gêlic Apômtaunê anġela ma enj kêtakê ma kêsôm gebe “Op, Apômtau Anôtô, aêagêc anġela lanġŋanô gêdêj taunġoc.” 23 Mago Apômtau kêsôm gêdêj enj gebe “Ôtêc taôm atom, ômoa tobinjalôġen, aôm oc ômac êndu atom.” 24 Gideon gêboâ altar tenj sa gêdêj Apômtau anġa tônê ma kêsam altar tau gebe Apômtau enj binjalô ŋam. Altar tau kêkô Opra, taŋ kêtû Abiesernê gôlôacnêj malac nanj, e gêdêj galoc.

25 Gêdêj gêbêc tonanġ Apômtau kêsôm gêdêj Gideon gebe “Ôkôc tamam nê bulimakao kapoac êwiŋ bulimakao kapoac tenj, taŋ nê jala kêtôm 7 ma onsenj tamamnê altar Balġa su ôsap alê gwam, taŋ kêkô altar ŋagala nanj tulu. 26 Su, go ômboâ altar tenj sa êndêj Apômtau, aômniem Anôtô, êkô poc tau ŋaô. Ômboâ altar tau sa êtôm ŋagôlġenġ. Go ôkôc bulimakao kêtû luagêc ŋa ma ôkêj êtu daja êwiŋ alê gwam, taŋ ôsap tulu nanj.” 27 Amboac tonanġ tec Gideon kêkôc nê sakinjwaga 10 ma gêġôm binj, taŋ Apômtau kêsôm gêdêj enj nanj, ŋanô kêsâ. Mago enj kêtêc tau nê gôlôac to lau malac tonecġa, tec gêġôm gêj tau gêdêj ocsalô atom, gêġôm gêdêj gêbêcġenġ.

28 Gêdêj taŋ lau malacġa dêdij sa gêdêj bêbêc kanucġen nanj, êsêac sêlic gebe Balnê altar to alê gwam tau gêjaŋa ma ja ġenj bulimakao kêtû luagêcġa gêsac altar tenj, taŋ sêboâ sa nanj ŋaô. 29 Êsêac sêsôm gêdêj taunġ gebe “Asa gêġôm gêj tonec.” Êsêac sêkip binj tau sa e têtap sa gebe “Joas latu Gideon gêġôm.” 30 Go lau malacġa sêsôm gêdêj Joas gebe “Ôkôc latôm ômôjêj tonec gebe anac enj êndu. Enj ġesenj Balnê altar su ma kêsap alê gwam, taŋ kêkô altar ŋagala nanj tulu.” 31 Mago Joas kêsôm gêdêj lau samob, taŋ sêġi enj auc nanj, gebe “Amac abe anac sinj êjô Bal ma abe anam enj sa me. Elenġa atomġen ma ŋac, taŋ ênac sinj êjô Bal nanj, oc ênaŋa. Gebe Bal embe anôtô tenj, go ênam tau kêsij ma ênac sinj êndêj ŋac, taŋ ġesenj ênê altar su nanj.” 32 Gêdêj ŋasawa tonanġ sêsam Gideon gebe Jerubal gebe Joas kêsôm gebe “Bal ênam tau kêsij ma ênac sinj êndêj ŋac, taŋ ġesenj ênê altar su nanj.”

33 Go Midian to Amelek ma lau gamêj sawaŋa mênġsêpi tagen ma selom bu Jordan jasê nêj becobo kêkô gaboanġ Jesrelġa. 34 Ma Apômtaunê ŋalau gêjam Gideon auc. Ma enj gêjac dauc e kêkalem Abiesernê gôlôac gebe sêndanġuc enj. 35 Enj kêsakinj lau jaenġa sêjac laoc Manasenê gôlôacnêj gamêj samob, gebe sêkalem êsêac mênġsêndanġuc enj ma enj kêsakinj lau jaenġa gêdêj Aser to Sebulon ma Naptali nêj gôlôac e êsêac mênġsêwiŋ amboac tonanġenġ.

³⁶ Go Gideon kêsóm gédên Anôtô gebe “Aôm embe taêm ênam gebe ônam lau Israel kési ña aê lemoc amboac tê kôsóm nê, ³⁷ nan òlic acgom, aê gaja domba ñaôlilu géc gamêñ aka polom ña. Êndên eley ña embe manij ênéc domba ñaôlilugen ñaô ma nom ñakelen, go jajala êndên tonaj gebe aôm taêm kêka aê ñanôgen, gebe ônam lau Israel kési ña aê lemoc, amboac tê kôsóm su nê.” ³⁸ Bin tau ñanô kesa. Gédên tan Gideon gèdi sa gédên bébéc kanucgen nan, en kèpib ñaôlilu tau ma kêmôgin kêsêp laclu tenj e mêngéc. ³⁹ Go Gideon kêsóm gédên Anôtô gebe “Témtac ñandan êndên aê atomman, aê jasóm bin tagen tonec êwiñ. Aê jaten aôm gebe jansaê domba ñaôlilu ñalên tagen êtiam. Ôngóm ñaôlilu ñakelen ênéc ma manij êsêp nomgen.” ⁴⁰ Ma gédên gébéc Anôtô gégóm amboac tonaj. Ñaôlilu ñakelen ma manij kêsêlô e gëjam nom auc.

7

Gideonnê lau sêku lau Midian tulu

¹ Go Jerubal, Gideonnê ñaê tenj tonec, to nê lau samob dèdi gédên bébéc kanucgen ma sê nêñ becobo kékô bumata Harod ñagala. Lau Midian sê nêñ becobo kékô gaboarj gëmu kèpina anja lôc More ñalabu.

² Ma Apômtau kêsóm gédên Gideon gebe” Lau, tanj sêwiñ aôm nan, taêsam kélêlêc, tec katôm gebe jakên lau Midian sêsêp êsêac lemenj atom. Moae lau Israel oc tetoc tauñ sa êndên aê ma sêsóm gebe ‘Aê tauc ñoc lemoc gëjam aê kési.’ ³ Amboac tonaj ôkên ñawae êndên lau gebe’ Ñac tenj embe êtêc tau to nê ñalêlôm ñatutuc, nanj êmu êna nê malac.’” Ma Gideon kesaê êsêac ma lau 22,000 sêmu sêja, ma lau 10,000genj sêmoa sêwiñ enj.

⁴ Apômtau kêsóm gédên Gideon gebe “Lau tau taêsam kélêlêc gacgenj sêkô ñapanj. Ôwê êsêac sêsêp bu sêna ma aê gabe jawa êsêac êkôc jajô aôm. Embe jasóm êndên aôm gebe ‘Ñac tonec êwiñ aôm’, nanj enj êwiñ. Embe jasóm êndên aôm gebe’ Ñac tonec êwiñ aôm atom’, nanj enj êwiñ atom.” ⁵ Tec Gideon gëwê êsêac sêsêp bu sêja, ma Apômtau kêsóm gédên enj gebe “Lau, tanj imbelenj gëjac bu amboac kêam nanj, sêmoa nêñ tauñja, ma êsêac, tanj sêpôñ aenjudic ma sênóm nanj, sêmoa nêñ tauñja amboac tonanjenj.” ⁶ Lau 300 sêmoa, tanj imbelenj gëjac bu nanj, lau ñagédô samob sêpôñ aenjudic ma sênóm. ⁷ Go Apômtau kêsóm gédên Gideon gebe “Aê gabe janam amac kési ña lau 300, tanj imbelenj gëjac bu nanj, ma jakên lau Midian sêsêp aôm lêmam. Lau ñagédô samob sêmu sêna nêñ malac.” ⁸ Gideon kemasanj binj gédênj lau gebe sêkênj gën taniñja to nêñ dauc êndên enj ma kêsakinj lau samob sêmu sêja nêñ malac, lau 300 tónênj tê sêmoa sêwiñ enj. Lau Midian nêñ becobo kékô lau Israelnêñ bec ñalabu anja gaboarj.

⁹ Gédênj gébéc tonanjenj Apômtau kêsóm gédên Gideon gebe “Ajôc, ôndi ma ôsêp gamênj becña ôna. Aê jakênj gamênj tau êsêp aôm lêmam. ¹⁰ Mago embe ôtêc taôm gebe ônac sinj, nanjo ôsêp lau Midian nêñ gamênj becña ma nêñ sakinjwaga Pura êwiñ aôm. ¹¹ Aôm oc ôñô binj, tanj êsêac sêsóm nanj, e témtac êpa su ma ônac sinj êndênj êsêac.” Amboac tonaj Gideon agéc nê sakinjwaga Pura sêsêp sêja e sêô lasê gamênj becña ñamagê. ¹² Lau Midian to Amelek ma lau, tanj sêmoa gamênj sawa nanj, sêjam gaboarj auc amboac lêsêc, ma nêñ kamele taêsam ñasac têtôm ganaj gwêcña. ¹³ Gédênj tanj Gideon gêô lasê malac ñamagê nanj, gênô ñac tenj gëjac miñ nê mê, tanj géc nanj, gédên nê ñac tenj, ma kêsóm gebe “Aê gaéc mê tenj. Aê galic êsêac sêkôc polom matac ma sêpac polom kuku. Polom kuku tau kêsabi kêsêp lau Midian nêñ gamênj becoboña. Polom tau mênkêtuc becobo e becobo tau kêku sa jakêsô gedec ma kêtu tapa géc nom.” ¹⁴ Nê ñac gëjô enj awa gebe “Mê tonaj ñam tagenj tonec gebe ñac Israelña Joas latu Gideon nê sinj. Anôtô kékênj enj gebe êku lau Midian to nêñ sinjwaga samob tulu.”

¹⁵ Gédênj tanj Gideon gênô mê ñam ñawae nanj, kèpônj aduc gédênj Anôtô. Go gëmu gëja lau Israel nêñ gamênj becoboña ma kêsóm gebe “Ajôc, andimanj, Apômtau kékênj lau Midian nêñ sinjwaga sêsêp amac lemenj sugac.” ¹⁶ Enj gëwa lau 300 kékôc gëja mata télêac ma kékênj dauc to ku sawa gédênj êsêac gédênj gédênjenj ma kékênj dawenj kêsêp ku tau ñalêlôm. ¹⁷ Enj kêsóm gédênj êsêac gebe “Matemanô êndênj aêgenj, ma anjôm gën, tanj aê janjôm nanjenj. Êndênj tanj daô lasê êsêacnênj gamênj becoboña ñamagê nanj, go anjôm gën samob êtôm aê janjôm. ¹⁸ Aê to ñoc lau embe anac ma dauc, go amac, tanj anji gamênj becoboña auc nanj, anac nêñ amboac tonanjenj ma anac mu gebe ‘Apômtau ma Gideon nêñ sinj.’”

¹⁹ Gideon to nê lau 100 sêô lasê malac ñamagê gédênj om-m kesa atomgenj, ma lau-sejop-malacwaga sêjô tauñ su ma ñasawa dambêgenj. Go Gideon to nê lau sêjac dauc to têtuc ku, tanj sêkôc nanj popoc. ²⁰ Sinjwaga mata télêac samob sêjac dauc to têtuc ku popoc. Êsêac sêkôc dawenj kêsêp êsêac lemenj gasêña ma dauc kêsêp lemenj anôña gebe sênac ma sêjac mu gebe “Apômtau ma Gideon nêñ sinj.” ²¹ Lau samob sêkô malenjenj sêgi gamênj becoboña auc. Ma Midianênj sinjwaga samob sêlêti to sêwakic ma sêc sêja. ²² Lau 300 sêjac nêñ dauc kêtanj gé tónjenj sêmoa, ma Apômtau gégóm lau anja gamênj becoboña nêñ kauc kélênsônj e sêjac tauñ. Ma sinjwaga samob sêc e jagédênj Betsita sêkanônj Serera ma sêô lasê malac Abel-Mehola, tanj gec Tabat ñagala.

²³ Ma êsêac sêkalem lau Israel anġa Naptali to Aser nêġ gôlôac ma lau Manase samob sa ma sêjanda lau Midian. ²⁴ Gideon kêsakinġ lau jaenġa sêjac laoc gamêġ Epraim, taġ ġêc gamêġ lôcġa naġ, ma sêsôm gebe “Asêp amêġ, anac siġ êndêġ lau Midian. Akô lau Midian auc gebe selom bu Jordan to bu ŋagêdô e naêndêġ Bet-Bara atom.” Amboac tonanġ lau Epraim samob sêpi tagen ma sejoġ bu Jordan to bu ŋagêdô e jagêdêġ Bet-Bara. ²⁵ Êsêac sêkôc lau Midian nêġ kasêga luagêc Oreġ agêc Seb tôġ, ma sêjac Oreġ êndu anġa Orebnê poc ma Seb anġa Sebnê sêka wain ŋamala. Êsêac sêjanda lau Midian sêmoa ma sêkôc Oreġ agêc Seb môkêġapac dêdêġ Gideon, taġ ġêmoa Jordan ŋamakenġ oc kêpiġa naġ sêja.

8

¹ Ma lau Epraim sêsôm ġêdêġ Gideon gebe “Amboac ondoc, aôm ġôjac siġ ġêdêġ Midian, mago kôkalem aêac atom kêtû asagenġa. Kêtû asagenġa aôm ġôġôm aêac amboac tonanġ.” Ma êsêac sêlic enġ sec ŋanô. ² Mago enġ kêsôm ġêdêġ êsêac gebe “Embe janam dôġ ġêġ, taġ aê ġagôm naġ, êpi ġêġ, taġ amac agôm naġ, go jalic ŋoc ġêġ ŋanô masi. ġêġ saunġ, taġ amac lau Epraim agôm naġ, ŋanô kêlêlêc ġêġ, taġ aê to ŋoc gôlôac agôm naġ. ³ Anôtô kêkêġ lau Midian nêġ kasêga Oreġ agêc Seb ġêdêġ amac. Aê ġagôm asagenġ kêlêlêc su gebe janam dôġ êpi ġêġ tau.” Enġ kêsôm biġ tonac, go nêġ têtac ŋandanġ ġêbacnê.

Gideon kêkôc lau Midian nêġ kiġ tôġ

⁴ Gideon to nê lau 300 sêd lasê bu Jordan ma selom bu tau. Êsêac tekweġ ġêbac, mago sêjanda ŋacjo sêmoa. ⁵ Tec kêsôm ġêdêġ lau anġa malac Sukot gebe “Aê jatenġ amac gebe akêġ polom ŋagêdô êndêġ ŋoc lau. Êsêac tekweġ ġêbac ma aê kajanda lau Midian nêġ kiġ Seba agêc Salmuna tec gamoa.” ⁶ Mago malac Sukot ŋalaumata sêsôm gebe “Aêac akêġ mo êndêġ nêġ siġwaga êtu asagenġa. Aôm kôkôc Seba agêc Salmuna tôġ atom tagen.” ⁷ Ma Gideon kêsôm gebe “Amboac tonanġ. Apômtau êkêġ Seba agêc Salmuna sêsêp aê lemoc su acgom, go jai amac ôlim ŋa ġêġ têkwa-têkwa to okêġ gamêġ sawaġa.” ⁸ Gideon ġêwi malac tonanġ siġ ġêja malac Penuel ma kêsôm biġ tonanġenġ ġêdêġ lau anġa ônê. Mago lau Penuelġa sêjô enġ awa kêtôm lau Sukotġa. ⁹ Tec enġ kêsôm ġêdêġ êsêac gebe “Aê embe janam samuc ma jamu jamêġ, go jansenġ andu soso tonac su.”

¹⁰ Seba agêc Salmuna to nêġ siġwaga sêġġôġ Karkor. Lau gamêġ sawaġa nêġ siġwaga 120,000 sêjaġa, ma siġwaga amboac 15,000 ġeġ tec sêmoa. ¹¹ Êsêac sêlêwanġ tauġ e sêliġ tauġ siġ ma Gideon kêsâ intêna, taġ ġêc Noba to Jogbeha ġêmu oc kêpiġa naġ, ġêmoa gamêġ sawa ŋataligenġ ġêja jagêjac siġ ġêdêġ êsêac. ¹² Lau Midian nêġ kiġ luagêc, Seba agêc Salmuna sêc sêja, mago enġ kêjanda êsêagêc e kêkôc êsêagêc tôġ ma kêsâ siġwaga samob êliġ-êliġ.

¹³ Go Joas latu Gideon ġêmu anġa siġġa kêsêlêġ kêsêp intêna Heresġa ġêja. ¹⁴ Enġ kêkôc ŋapalê matac Sukotġa teġ tôġ ma kêtû kênac enġ ma ŋac tau keto Sukot ŋakasêga to ŋalaumata 77 nêġ ŋaê sa ma kêkêġ ġêdêġ Gideon. ¹⁵ Go Gideon ġêdêġ lau Sukot ġêja ma kêsôm gebe “Alic acgom, Seba agêc Salmuna tau tonac. Amac asu aê susu kêtû êsêagêcġa ma asôm gebe ‘Seba agêc Salmuna sêsêp aôm lêmam sugac, tec aêac akêġ polom êndêġ nêġ lau, taġ tekweġ ġêbac naġ me.’” ¹⁶ Go enġ kêkôc ġêġ têkwa-têkwa to okêġ gamêġ sawaġa ma kêmetôc Sukot ŋalaumata. ¹⁷ Ma enġ gesenġ andu soso anġa Penuel su ma ġêjac malac tau ŋalau êndu.

¹⁸ Go Gideon kêtû kênac Seba agêc Salmuna gebe “Lau, taġ ajac êndu anġa Tabor naġ, lanġŋanô amboac ondoc.” Êsêagêc sêjô enġ awa gebe “Êsêac têtôm aôm. Êsêac samob lanġŋanô amboac kiġ teġ latui.” ¹⁹ Gideon kêsôm gebe “Ŋoc teoci to lasici êsêac, aê tinoc latui solop. Aê jatôc lemoc ma jasôm gebe Amagêc embe anam êsêac kêsi sêmoa matenġ jali, oc janac amagêc êndu atom.” ²⁰ Go kêsôm ġêdêġ latu ŋacêsga Jeter gebe “Ôndi ônac êsêagêc êndumanġ.” Mago ŋapalê tau ġê nê siġ sa atom. Enġ kêtêc tau gebe enġ ŋapalê wakuc. ²¹ Ma Seba agêc Salmuna sêsôm gebe “Ajôc, aôm taôm ôndi ma ônac aêagêc êndumanġ. Ŋacwaganêġ kôm ġêjac ŋacwaga ŋawae.” Amboac tonanġ Gideon ġêjac Seba agêc Salmuna êndu ma kêkôc ġêlôġ, taġ agêcnêġ kamele sêndôġ naġ su.

Gideonê lêġ ŋagêdô ŋaminġ

²² Go lau Israel sêsôm ġêdêġ Gideon gebe “Onam ġôliġ aêac, aôm to latômi ma dêbômi, taġ sêndanġuc aôm naġ, amboac tonanġenġ, gebe aôm ġôjam aêac kêsi anġa lau Midian nêġ.”

²³ Gideon ġêjô êsêac awenġ gebe “Aê oc janam ġôliġ amac atom, ma latuci oc sênam ġôliġ amac atom amboac tonanġenġ. Apômtau oc ênam ġôliġ amac.” ²⁴ Ma kêsôm biġ ŋagêdô gebe “Aê ġabe jatenġ biġ teġ êndêġ amac. Amac samob akêġ salasa, taġ amac ajanġo su naġ, êndêġ aê. Lau Midian nêġ salasa goldġenġ gebe êsêac lau gamêġ sawaġa.” ²⁵ Lau sêjô enġ awa gebe “Aêac oc akêġ ġêġ tau êndêġ aôm totêtac ŋajamġenġ.” Êsêac sêja obo teġ ma êsêac samob, sêbaliġ salasa, taġ êsêac sêjanġo su naġ, kêsêp obo tau. ²⁶ Salasa gold, taġ Gideon ketenġ naġ, ŋawapac kêtôm kilo 30. ġêlôġ, taġ lau Midian nêġ kiġ sêkôc to sêndôġ naġ, ma ŋakwê asôsamuc ġêwiġ atomġenġ, ma kamelenêġ ġêlôġ, taġ sêndôġ naġ, ġêwiġ atom amboac

tonaŋgej. ²⁷ Gideon kêmasaŋ gwam teŋ ŋa gold tonaŋ ma kékêŋ gwam tau kékô nê malac Opra. Ma lau Israel samob sêwi Anôtô siŋ jateteŋ mec gédêŋ gwam tonaŋ. Gwam tau kêtú lakô, taŋ gêjac Gideon to nê gólôac naŋ.

²⁸ Lau Israel sêku lau Midian tulu ma lau Midian ôliŋ kêpi kêtiam atom. Wama gêjam gamêŋ auc kêtôm jala 40, kêtôm têm, taŋ Gideon gêmoa mata jali naŋ.

Gideon gêmác êndu

²⁹ Joas latu Gideon jagêŋgônŋ tau nê andu. ³⁰ Ênê latui 70 gebe eŋ gêjam lauo taêsam. ³¹ Ma nê awê teŋ aŋga Sikem kékôc ŋapalê teŋ amboac tonaŋ, ma Gideon gê ênê ŋaê gebe Abimelek. ³² Gideon kêtú ŋamalacanô ma gêmác êndu. Êsêac sêsusj eŋ gêc tama Joas nê sêô aŋga Abiesernê gólôacnêŋ malac Opra.

³³ Gideon gêmác êndu su acgom, go lau Israel sêwi Anôtô siŋ kêtiam ma sêjam sakin Bal. Êsêac sêgôm Bal-Berit kêtú nêŋ anôtô. ³⁴ Lau Israel taêŋ gêjam nêŋ Apômtau Anôtô, taŋ gêjam êsêac sa aŋga nêŋ ŋaço, tê ségi êsêac auc nê, kêtiam atom. ³⁵ Ma êsêac sêjam danŋe Gideonnê gólôac gêjô kolen ŋajam, taŋ eŋ gêjam gédêŋ lau Israel naŋ, su atom. *

9

Abimelek gêjam gôliŋ gamêŋ

¹ Jerubal latu Abimelek gédêŋ sai gêja Sikem ma kêsôm gédêŋ êsêac to ténanê lau samob gebe ² “Atu kênac lau Sikemŋa samob gebe ‘Amac oc têmtac êwiŋ binj ondoc êlêlêc su, Jerubal latui 70 sênam gôliŋ amac me ŋac tagerj ênam gôliŋ amac.’ Taêm ênam gebe amacnêŋ ŋatê ŋagêdô aê.” ³ Ténanê lau sêjam binjalôm kêpi binj tonaŋ kêtú eŋŋa sêwiŋ lau Sikemŋa. Ma nêŋ ŋalêlôm gêwiŋ Abimelek gebe êsêac sêsôm gebe “Eŋ aêac lasiŋi teŋ.” ⁴ Êsêac sêkôc mone silber 70 aŋga Bal-Berit nê lôm dabuŋ ma sêkêŋ gédêŋ eŋ. Eŋ kékôc mone tau ma gêjam ôli lau bôja-bôja to wauc-wauctêna ŋagêdô gebe sêndanŋguc eŋ. ⁵ Go eŋ gêja tamanê andu aŋga Opra ma gêjac tama Jerubal latui 70 êndu aŋga poc teŋ ŋaô. Jerubalnê latu ŋamu Jotam taugerj tec gêmao, gebe eŋ kêsij tau. ⁶ Go lau Sikem to Betmilonŋa samob jasêkac tauŋ sa sêmoa kamem dabuŋ, taŋ kékô Sikem naŋ, ma sêkêŋ Abimelek kêtú kiŋ.

⁷ Gédêŋ taŋ Jotam gêjô binj tonaŋ ŋawae naŋ, gêja ma kékô lôc Garisim ŋaô to gêmôêc gédêŋ êsêac gebe “O amac lau Sikemŋa, akêŋ taŋem aê acgom, gebe Anôtô êkêŋ taŋa amac.” ⁸ Gédêŋ bêc teŋ ka sêsa sêja sebe sêjalij nêŋ kiŋ teŋ sa, ma êsêac sêsôm gédêŋ katêkwi gebe ‘Ôtu ma kiŋ.’ ⁹ Katêkwi gêjô êsêac awerj gebe ‘Amboac ondoc, oc jawi ŋoc ŋatêkwi tonjalêsi, taŋ lau sêkôc kêtú tetoc anôtô to ŋamalac saŋa naŋ, siŋ ma janam gôliŋ amac me.’ ¹⁰ Ma ka sêsôm gédêŋ jambô gebe ‘Ômôêŋ mênôtu ma kiŋ.’ ¹¹ Mago jambô gêjô êsêac awerj gebe ‘Amboac ondoc, oc jawi ŋoc ŋanô ŋajam to ŋakana siŋ ma janam gôliŋ amac me.’ ¹² Tec ka sêsôm gédêŋ wain gebe ‘Ômôêŋ mênôtu ma kiŋ.’ ¹³ Mago wain gêjô êsêac awerj gebe ‘Amboac ondoc, oc jawi ŋoc wain, taŋ gêgôm anôtô to ŋamalac têmtac ŋajam kêsa naŋ, siŋ ma janam gôliŋ amac me.’ ¹⁴ Go ka samob sêsôm gedenj okêŋ gebe ‘Ômôêŋ mênôtu ma kiŋ.’ ¹⁵ Go okêŋ gêjô êsêac awerj gebe ‘Amac embe têmtac êwiŋ ŋanôgeŋ gebe jatu amacnêŋ kiŋ, go amêŋ aê lamu aêŋoc ajuŋ. Embe amêŋ atom, ja êsa aŋga okêŋ ma êniŋ kaseda aŋga lôc Lebanon.’”

¹⁶ Jotam gêjac têku nê binj gebe “Amboac tonaŋ amac akêŋ Abimelek kêtú amacnêŋ kiŋ tonêŋ ŋalêlôm samuc ma tonanôgeŋ me masi. Amac amoasiŋ Jerubal to nê gólôac ŋapep ma akêŋ ŋagêjô gédêŋ eŋ kêtôm kolen, taŋ eŋ gêjam naŋ, me masi. ¹⁷ Taêm ênam acgom, tamoc gêjac siŋ gêjô amac ma gim tau su gebe ênam amac sa aŋga lau Midian lemen. ¹⁸ Mago galoc akêŋ kisa gédêŋ tamocnê gólôac. Amac ajac latui 70 êndu aŋga poc ŋaô ma akêŋ sakiŋwagao latu Abimelek kêtú kiŋ Sikemŋa gebe amacnêŋ lasitêwa teŋ eŋ. ¹⁹ Amboac tonaŋ, gêŋ taŋ amac agôm galoc gédêŋ Jerubal to nê gólôac naŋ, embe aŋgôm tonêŋ ŋalêlôm samuc ma tonanôgeŋ, go amoa totêmtac ŋajamgeŋ awiŋ Abimelek, ma eŋ êmoa totêmtac ŋajamgeŋ êwiŋ amac. ²⁰ Mago embe masi, go ja êsa aŋga Abimeleknê e êniŋ lau Sikem to Betmilonŋa su. Ma ja êsa aŋga lau Sikem to Betmilonŋa e êniŋ Abimelek su.” ²¹ Go Jotam gêc gêja jagêŋgônŋ Ber, gebe kêtêc têwa Abimelek. ²² Abimelek gêjam gôliŋ Israel jala télêac.

9:23–12:15 Abimelek gêmác êndu su, go gôliŋwaga ŋagêdô sêjô tauŋ-sêjô tauŋ ma sêjam gôliŋ Israel amboac jala 75.

13

Simson têna kékôc eŋ

¹ Lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ kêtiam, ma eŋ kékêŋ lau Pilisti sêjam gôliŋ êsêac kêtôm jala 40.

* 8:35: Salasa gold kêtú lau gamêŋ sawaŋa nêŋ gêbôm.

² Ma ñac tenj gëŋgôŋ malac Sora. Eñ aŋga Dannê gôlôacnêŋ, ênê ñaê gebe Manoa. Nê awê enj awê kapoac ma kékôc gôlôac atom. ³ Ma Apômtaunê aŋela geoc tau lasê gédêŋ awê tau ma kêsôm gédêŋ enj gebe “Ólic acgom, aôm awê kapoac ma kókôc gôlôac atom. Mago aôm oc taêm ma ôkôc latôm tenj. ⁴ Amboac tonaj ojop taôm ma ônom wain to bu ñajana tenj atom to ôniŋ gëŋ, taj sêjac jao naj, atom amboac tonangenj. ⁵ Gebe aôm oc taêm ma ôkôc latôm tenj. Ôkapiŋ enj môkêlauŋ atom, gebe êndêŋ bêc aôm ôkôc enja ñapalê tau oc êtu Anôtônê ñac dabuŋ tenj. Eñ ênac m kôm ênam lau Israel kési aŋga lau Piliŋtinêŋja.” ⁶ Go awê tau jagêjac miŋ gédêŋ nê akweŋ ma kêsôm gebe “Anôtônê ñac tenj gédêŋ aê gêmêŋ ma laŋôanô kêtakê aê amboac Anôtônê aŋela tenj laŋôanô. Aê katu kênac enj gebe enj gêmêŋ aŋga ondod nec atom, ma enj kêsam nê ñaê atom amboac tonangenj. ⁷ Mago enj kêsôm gédêŋ aê gebe ‘Ólic acgom, aôm oc taêm ma ôkôc latôm tenj. Amboac tonaj galoc ônom wain to bu ñajana atom ma ôniŋ gëŋ, taj sêjac jao naj, atom amboac tonangenj, gebe ñapalê tau êtu Anôtônê ñac dabuŋ êtôm têm êmoa nomja.’”

⁸ Go Manoa ketenj mec gédêŋ Apômtau gebe “O Apômtau, aê jatenj aôm, gebe ôsakiŋ Anôtônê ñac êmu êndêŋ aêac êmêŋ êtiam, gebe êndôŋ kôm anam jaom ñapalê tau êndêŋ noc têna êkôc enja êndêŋ aêagêc.” ⁹ Anôtô gëgôm biŋ, taj Manoa ketenj naj, ñanô kêsa ma ênê aŋela gêd lasê gédêŋ awê tau kêtiam gédêŋ taj enj gëŋgôŋ kôm naj. Ênê akweŋ gëwiŋ enj atom. ¹⁰ Tec awê tau këlêti seben jakêsôm gédêŋ nê akweŋ gebe “Ólic acgom, ñac taj gédêŋ aê gêmêŋ gédêŋ bêc ônê naj, mênggêd lasê gédêŋ aê kêtiam.” ¹¹ Manoa gëdi kédaguc nê awê e gêd lasê gédêŋ ñac tau ma kêtû kênac enj gebe “Aôm ñac, taj kôsôm biŋ gédêŋ ñoc awê naj me.” Eñ gëjô enj awa gebe “Aêc.” ¹² Go Manoa kêsôm gebe “Amboac tonaj, biŋ taj aôm kôsôm naj, embe ñanô êsa, go ñapalê tau êsa lêŋ amboac ondod. Eñ êngôm asagenj.” ¹³ Apômtaunê aŋela gëjô Manoa awa gebe “Aômnêm awê êŋgamiŋ tau êndêŋ gëŋ samob, taj gajac jao gédêŋ enj naj. ¹⁴ Eñ êniŋ gëŋ, taj gêmêŋ aŋga wain ñakaiŋ naj, ñatenj atom. Eñ ênom wain to bu ñajana ma êniŋ gëŋ, taj sêjac jao naj, atom amboac tonangenj. Eñ êngôm gëŋ samob, taj kajatu enj naj, ñanô êsa.”

¹⁵⁻¹⁶ Manoa gëjam kauc Apômtaunê aŋela. tec kêsôm gédêŋ enj gebe “Aê jatenj aôm ôec ôna atom, aêagêc ano noniŋ ñalatu tenj gebe ôniŋ.” Mago aŋela kêsôm gédêŋ enj gebe “Aê embe jamoa, oc janiŋ nêŋ gëŋ atom. Mago embe taêm ênam gebe ôkêŋ da tenj, nangô ôkêŋ gëŋ tau êsa ja êniŋ êtu da êndêŋ Apômtau.” ¹⁷ Manoa kêsôm gédêŋ Apômtaunê aŋela gebe “Aômnêm ñaê amboac ondod, gebe atoc aôm sa êndêŋ têm aômnêm biŋ ñanô êsana.” ¹⁸ Aŋela kêtû kênac enj gebe “Aôm kôtu kênac ñoc ñaê kêtû asagenja. Ñaê tau genj, taj késiŋ tau gêc lêlômgenja naj ñatenj.” ¹⁹ Amboac tonaj Manoa kékôc noniŋ ñalatu to polom ñagêdô ma kékêŋ gëŋ tau kêtû da gêsac altar poc gédêŋ gëŋ, taj késiŋ tau gêc lêlômgenja naj, ñaApômtau. ²⁰ Ma gédêŋ taj jawaô kêpi aŋga altar naj, Manoa agêc nê awê sêlic Apômtaunê aŋela kêpi undambê gëja gëwiŋ jawaô. Ma êsêagêc sêu tauŋ jasêc laŋôŋanô gédêŋ nom. ²¹ Manoa agêc nê awê sêlic Apômtaunê aŋela kêtiam atom. Tec Manoa nê kauc kêsa gebe Apômtaunê aŋela enjoc.

²² Ma Manoa kêsôm gédêŋ nê awê gebe “Aêagêc oc tamac êndu, gebe talic Anôtô.” ²³ Mago nê awê gëjô enj awa gebe “Apômtau embe taê ênam gebe ênac aêagêc êndu, go êkôc aêagêcnêŋ da sa atom ma êtôc gëŋ samob tonaj ñai to êsôm biŋ kaiŋ tenj tonaj êndêŋ aêagêc atom.”

²⁴ Ma awê tau kékôc ñapalê ñac ma gê ênê ñaê gebe Simson. Ñapalê tau kêtû kapôêŋ ma Apômtau gëjam mec enj. ²⁵ Apômtaunê Ñalau gëjac m nê kôm êkac Simsonja gédêŋ taj enj gëmoa Dannê gamêŋ becobaŋa, taj gêc Sora to Estaol ñasawa naj.

14

Simson agêc awê Timnaŋa

¹ Simson kêsêp malac Timna gëja ma gêlic lau Piliŋti nêŋ ñapalêo tenj aŋga tônê. ² Eñ gëmu gëja nê malac kêtiam ma kêsôm gédêŋ têna agêc tama gebe “Aê galic lau Piliŋti nêŋ ñapalêo tenj. Amansaŋ biŋ êtu enja, gebe janam enj êtu ñoc awê.” ³ Mago têna agêc tama sêsôm gédêŋ enj gebe “Aôm gosom awê aŋga lau samuc Piliŋti nêŋ kêtû asagenja. Aôm oc ôtap ñapalêo tenj sa aŋga tauŋ nêŋ tawanj me tauŋ nêŋ lau nêŋ atom me.” Mago Simson kêsôm gédêŋ tama gebe “Aê têtac gëwiŋ awê tonangenj, tec ôkôc enj ômôêŋ, gebe janam enj.”

⁴ Têna agêc tama sêjala gebe Apômtau tau gëjam gôliŋ biŋ tonec, tec Simson gëgôm nec atom, gebe gédêŋ têm tonaj lau Piliŋti sêjam gôliŋ lau Israel, tec Apômtau gesom intêna ênac siŋ êndêŋ êsêacŋa.

⁵ Simson kasêp Timna gëja ma têna agêc tama sêwiŋ enj. Êsêac sêd lasê lau Timna nêŋ kôm wainja ma Simson gëŋô lewe wakuc kêlêŋêc luluj gebe êñac enj. ⁶ Mago Apômtaunê Ñalau gëjam enj auc, tec enj kékac lewe kékôc kêtôm ñac tenj kékac noniŋ ñalatu kékôc. Eñ kékôc gëŋ tenj kêsêp lêma atom. Mago enj gëjac miŋ biŋ, taj enj gëgôm naj, gédêŋ têna agêc tama atom.

⁷ Go Simson gêja ma gêjam biŃgalôm gêwiŃ Ńpalêo ma têtac gêwiŃ eŃ. ⁸ Bêc Ńgagêdô gêjaŃa, go Simson gêmu gêja kêtiam gebe ênam eŃ êtu nê awê. EŃ gêwi intêna siŃ ma kêsô gebe naênac lewe, taŃ eŃ gêjac êndu naŃ, kêsî e gêlic gêŃ kairŃ teŃ, gebe kêtap lêp toŃabu sa gêc lewe Ńawêlêlan. ⁹ EŃ gêgairŃ lêp tau kêsêp lêma, go kêsêlêŃ ma geŃ gêŃ tau gêmoa intêna. EŃ gêdêŃ têna agêc tama gêja jakêkêŃ lêp Ńgagêdô gêdêŃ êsêagêc seŃ amboac tonanŃeŃ. Êsêagêc seŃ lêp tau, mago Simson gêjac miŃ kêkôc lêp aŃga lewe Ńawêlêlan ŃbiŃ gêdêŃ êsêagêc atom.

¹⁰ Go tama kêsêp awê tau nê andu gêja, ma Simson geno moasiŃ teŃ aŃga tonan, kêtôm lau wakuc sêgôm sêmoa. ¹¹ GêdêŃ taŃ lau Pilisti sêlic eŃ naŃ, êsêac sêkôc lau wakuc 30 gebe sêmoa sêwiŃ eŃ. ¹² Ma Simson kêsôm gêdêŃ êsêac gebe “Aê gabe jasôm biŃgôliŃ teŃ êndêŃ amac. Amac embe atap biŃ tau Ńam sa êndêŃ moasiŃ tau Ńabêc 7 êmbacnê, go jakêŃ obo Ńjam 30 to Ńakwê omŃa 30 êndêŃ amac. ¹³ Embe atap sa atom, go amac akêŃ obo Ńjam 30 to Ńakwê omŃa 30 êndêŃ aê.” Ma êsêac sêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Ôsôm nêŃ biŃgôliŃ taumanŃeŃ gebe aêac aŃjô. ¹⁴ Ma eŃ kêsôm gêdêŃ êsêac gebe

“GêŃ taniŃŃa kêsâ aŃga Ńac-awa-geŃwagaŃa.

GêŃ Ńakana kêsâ aŃga Ńactêkwanê.”

Bêc têlêac gêjaŃa ma êsêac têtap biŃ tonanŃeŃ Ńam sa atom.

¹⁵ GêdêŃ bêc kêtû aclêŃa êsêac sêsôm gêdêŃ Simsonnê awê gebe “Ôsôm biŃ banac-banac êndêŃ nêŃ akweŃ e êwa nê biŃgôliŃ Ńam sa êndêŃ aêac. Embe masî, oc akêŃ ja êniŃ tamamnê andu ma akêŃ aôm ôsa ja amboac tonanŃeŃ. Amagêc akêŃ jaen aêac gebe ajanŃo aêacma gêŃ me.” ¹⁶ Amboac tonanŃ Simsonnê awê gêdêŃ eŃ gêja tomatasulugen ma kêsôm gebe “Aôm têtmtac gêwiŃ aê atom, aôm têtmtac gedec aê. Aôm kôsôm biŃgôliŃ gêdêŃ Ńoc lau, mago gôwa Ńam sa gêdêŃ aê atom.” EŃ kêsôm gêdêŃ awê tau gebe “Ôlic acgom, aê kasôm biŃ teŃ gêdêŃ tinoac agêc tamoc atom. Ma jawa Ńam sa êndêŃ aôm êtu asagenŃa.” ¹⁷ EŃ kêtaiŃ kêli eŃ kêtôm bêc samuc 7 e noc moasiŃŃa gêbaccnê. Ma gêdêŃ bêc kêtû 7Ńa Simson gêwa biŃ tau Ńam sa gêdêŃ eŃ, gebe awê tau kêkac eŃ ŃapanŃ. Go awê tau jagêjac miŃ biŃ tau gêdêŃ nê lau. ¹⁸ Tec gêdêŃ bêc kêtû 7Ńa gêdêŃ taŃ Simson gebe êsô nê balêŃ bêcŃa êna naŃ, lau malacŃa jasêsôm gêdêŃ eŃ gebe

“GêŃ ondóc Ńakana Ńjam kêlêlêc lêp.

GêŃ ondóc Ńatêkwa kêlêlêc lewe.”

Simson gêjô êsêac aweŃ gebe

“Amac embe akac nom ôkwi Ńa Ńoc bulimakao atom,

oc ajala biŃ tau Ńam atom.”

¹⁹ Go Apômtaunê Nalau mênŃgêjam eŃ auc e ôliwalô kêsâ ma eŃ kêsêp gêja malac Askalon ma gêjac lau 30 êndu ma kêtaiŃŃo nêŃ Ńakwê omŃa jakêkêŃ gêdêŃ lau, taŃ sêwa ênê biŃgôliŃ Ńam sa naŃ. Go gêmu gêja tau nê malacmôkê totêtac ŃandanŃeŃ secanô kêtû biŃ, taŃ kêtap eŃ sa naŃŃa.

²⁰ Go sêkêŃ nê awê gêdêŃ Ńac, taŃ Simson tau kêtaiŃŃiŃ sa gebe êtu ênê Ńac êwa eŃ saŃa naŃ. * saŃa kêpi bulimakaonê kom kêkac nom ôkwiŃa.

15

¹ TêŃ Ńgagêdô gêjaŃa ma lau sêjac polom sa sêmoa, tec Simson gêja gebe êtu ŃaclêŃ nê awê ma eŃ kêkôc noniŃ Ńalatu teŃ gêwiŃ. Go eŃ kêsôm gêdêŃ awê tama gebe “Aê gabe jasô Ńoc awênê balêŃ jana.” Mago eŃ tama gêlôc gebe eŃ êsô êna atom. ² Ênê tama kêsôm gêdêŃ Simson gebe “Aê gajam kêuc gebe aôm têtmtac gedec eŃ, tec kakêŃ eŃ gêdêŃ nêŃ Ńac. Mago lasio tec Ńjam kêlêlêc eŃ su, ônam eŃ êjômariŃ.” ³ Simson kêsôm gêdêŃ êsêac gebe “Galoc embe janŃôm lau Pilisti sec, oc aêŃoc keso atom.” ⁴ Tec gêja ma gêlô kêam saleŃŃa 300. EŃ kêkôc luagêc-luagêc ma kêkic ŃalêŃŃuc tôm kêpi tagenŃ ma kêsêmuŃ dawenŃ kêsêp Ńasawa. ⁵ Go eŃ kêtuiŃ dawenŃ ma gesoc kêam saleŃŃa sêlêti sêsêp lau Pilisti nêŃ kôm polomŃa sêja. Tec eŃ kêkêŃ polom, taŃ sêjac sa naŃ, to polom, taŃ gacgeŃ kêkô kôm naŃ, ja geŃ su gêwiŃ katêkwi to kôm wainŃa amboac tonanŃeŃ. ⁶ Go lau Pilisti têtû kênac gebe “Asa gêgôm gêŃ tonanŃeŃ.” Êsêac sêjô êsêac aweŃ gebe “Ńac aŃga Timna nê lawa Simson. EŃ gêgôm gêŃ tau gebe lawa lanŃwa kêkêŃ latuo gêdêŃ ênê Ńac.” Tec lau Pilisti sêkêŃ ja geŃ awê tau agêc tama to nêŃ lau su. ⁷ Simson kêsôm gêdêŃ êsêac gebe “Aê jatôc lemoc gebe Amac embe aŃgôm gêŃ amboac tonanŃ, go jakac kamocgôc su acgom, go biŃ êmbaccnê.” ⁸ EŃ gêjac êsêac secanô e nêŃ Ńatêkwa pococgeŃ su, go kêsêp jagêŃgôŃ pocgêsuŃ aŃga Etam.

Simson kêku lau Pilisti tulu

⁹ Lau Pilisti sêô lasê gamêŃ Juda to sê nêŃ becobo aŃga tônê ma sêjac siŃ gêdêŃ malac Lehi. ¹⁰ Lau aŃga Juda têtû kênac êsêac gebe “Amac ajac siŃ gêdêŃ aêac kêtû asagenŃa.” Êsêac sêjô êsêac aweŃ gebe “Aêac amêŃ gebe ansô Simson tôm ma aŃgôm gêŃ, taŃ eŃ gêgôm gêdêŃ

* **14:20:** Simson gêjam dôŃ nê awênê kom kêkic biŃgôliŃ Ńam

aêac nan, êndên en.”¹¹ Go lau 3,000 anġa Juda sêsêp pocġêsun anġa Etam jasêsôm gêdên Simson gebe” Aôm kôjala lau Pilisti sêjam gôlin aêac nec, me masi. Aôm gôgôm aêac amboac ondod.” En ġêjô êsêac awen ġebe “Ġên tan sêgôm gêdên aê nanġen, tec ġagôm gêdên êsêac.”

¹² Êsêac sêsôm gêdên en ġebe “Aêac amên tonec ġebe ansô aôm tôn ma akên aôm ôsêp lau Pilisti lemen.” Simson kêsôm gêdên êsêac ġebe “Atôc lememe êndên aê acġom ġebe amac taôm anac aê êndu atom.”¹³ Êsêac sêsôm gêdên en ġebe “Masi, aêac ansô aôm tônġen ma akên aôm ôsêp lau Pilisti lemen. Aêac anac aôm êndu atom.” Amboac tonan êsêac sêsô en tôn ġa lêpoa wakuc luagêc, go sêwê en anġa pocġêsun sêpi sêja.

¹⁴ Gêdên tan ġêô lasê Lehi nan, lau Pilisti sêlêti dêdên en sêja tolasêġen. Ma Apômtaunê Nġalau ġêjam Simson auc, ma lêpoa, tan sêsô en tôn nan, ġêġġic amboac ja ġen gam.¹⁵ Ma en kêtap donġi ġasê wakuc ten sa, tec kêmêtôc lêma ġakêkôc ġên tau sa ma ġêjac lau 1,000 êndu ġa ġên tau.¹⁶ Go Simson kêsôm ġebe “Aê ġaboa êsêac sa totôn-totôn ġa donġi ġasê. Aê ġajac lau 1,000 êndu ġa donġi ġasê.”

¹⁷ Kêsôm bin tau su, go kêbalin ġasê tau sin, tec sêsam gamên tau ġebe Ramat-Lehi.

¹⁸ Ma bu ġêjô Simson ġasac, tec awa ġêjac Apômtau ma kêsôm ġebe “Aôm kôkên nêm sakinġwaga aê kaku ġaġo tulu ma ġaloc bu êjô aê êndu e jasêp lau samuc lemen me.”¹⁹ Go Anôtô kêkên ġêsun ten anġa Lehi ma bu kêpulu kêpi anġa nom mên Simson ġênôm e têkwa saki kêsâ kêtiam. Ma sêsam bumata tau ġebe Hakore. Bumata tau kêpoac Lehi e mênġêdên ġaloc.

²⁰ Ma Simson ġêjam gôlin lau Israel kêtôm jala 20 ġeden lau Pilisti nên têm.*

16

Simson ġêja Gasa

¹ Simson ġêdi anġa ônê ma ġêja Gasa. En ġêlic mockaino ten anġa tônê ma kêsô ênê andu ġêja.² Lau Gasanġa sêjô Simson ġêmoa nên malac ġawae, tec sêġi gamên tau auc ma sêwa en anġa malac ġasacġêdô gêdên ġêbêc samuc tonan. Êsêac sêmoa gamên ġêmacġen ġêdên ġêbêc samuc ma sêsôm ġêdên tanġ ġebe “Aêac tansaê e êu bôn ġom, go tanac en êndu.”³ Mago Simson ġêc e ġêjac uluġen, go ġêdi ġêja e lêma kêsêp malac ġakatam, go ġêbuc katam to ġaalê luagêc ma balan to ġagênlêlôm samob sa. En ġêôc ġên tau kêsâ magim ma kêbalan kêpi lôc, tan kêkanônġ Hebron nan, ġatêpôê ġêja.

Simson agêc Delila

⁴ Tonan su, go têtac ġêwin awê ten anġa ġaboaġ Sorekġa, ênê ġaê ġebe Delila.⁵ Lau Pilisti nên laumata dêdên awê tau sêja ma sêsôm ġêdên en ġebe “Ôsôm bin banac-banac êndên en e ôtap ênê ġaclai ġam sa, go ajala lêġ êkônin en tônġa ma ansô en tôn e aku en tulu. Aêac samob oc akên mone silber 1,100 êndên aôm êtôm aêacġen.”

⁶ Go Delila kêsôm ġêdên Simson ġebe “Aê jaten aôm, ôwa nêm ġaclai ġam sa êndên aêman. Lau ten embe taên ênam ġebe sênsô aôm tôn to sêku aôm tulu, oc sêġgôm amboac ondod.”

⁷ Simson ġêjô en awa ġebe “Êsêac embe sênsô aê tôn ġa talam ġatikoc 7, tan ġakelenġ kêsâ atom nan, go ġoc ġaclai ênanġa ma ġatôm lau ġagêdô.”⁸ Amboac tonan lau Pilisti nên laumata sêkên talam ġatikoc 7, tan ġakelenġ kêsâ atom nan, ġêdên Delila ma en ġêsô Simson tôn.⁹ Awê tau kêsġn lau sêmoa balêm ten ma ġêmôêc ġebe “O Simson, lau Pilisti sêmên.” Mago en kêmônġ tikoc ġêġġic amboac ja ġen lêpoa. Amboac tonan tec ênê ġaclai ġam kêsġn tau ġêdên êsêac ġapanġ.

¹⁰ Ma Delila kêsôm ġêdên Simson ġebe “Ôlic acġom, aôm kôsu aê susu to kôsôm binġansanġ ġêdên aê. Aê jaten aôm ġebe ôsôm êndên aê acġom, lau sêkôc asaġen, go sênsô aôm tôn.”¹¹ En kêsôm ġêdên awê tau ġebe “Embe sênsô aê tôn ġa lêpoa matac, tan sêsô ġên ten atom nan, go ġoc ġaclai ênanġa ma ġatôm lau ġagêdô.”¹² Tec Delila kêkôc lêpoa wakuc ġagêdô ma ġêsô en tôn. Su, go ġêmôêc ġebe “O Simson, lau Pilisti sêmên.” Lau sêsâ sêmoa balêm ten. Mago en kêmônġ lêpoa ġêġġic anġa lêma amboac gam.

¹³ Delila kêsôm ġêdên Simson ġebe “Aôm kôsu aê susu to kôsôm binġansanġ ġêdên aê e mênġêdên ġaloc. Ôsôm êndên aê acġom, lau sêkôc asaġen ma sênsô aôm tôn.” En kêsôm ġêdên awê tau ġebe “Aôm embe ônam ġoc môkêclauġ ġêmôê 7 êwinġ gam ġagêdô ma wê tôn e ġagêġêb ma ôkic tôn êpi bêlêm ka, go ġoc ġaclai ênanġa ma ġatôm lau ġagêdô.”¹⁴ Gêdên tan Simson ġêc bêc nan, Delila ġêjam môkêclauġ ġêmôê 7 ġêwinġ gam ġagêdô ma ġê e ġagêġêb to kêkic tôn kêpi bêlêm ka ma ġêmôêc ġebe “Simson, lau Pilisti sêmên.” Ma Simson ġêdi to ġê bêlêm to môkêclauġ su.

¹⁵ Tec awê tau kêsôm ġêdên en ġebe “Amboac ondod tec kôsôm ġebe ‘Aê têtac ġêwinġ aôm’, mago nêm ġalêlôm ġêwinġ aê atom. Aôm kôsu aê susu kêtu ðim têlêac ma ġôwa nêm ġaclai ġam

* 15:20: Ramat-Lehi ġam ġebe Lôc ġasêġa.

sa gédêŋ aê atom tagen.”¹⁶ Awê tau kêtú Iêsu enj ɲapan tobêc-tobêc. Enj kêkac enj e Simson ôli ɲakam ênê binj ma gebe êmac êndú.¹⁷ Ma kêtú ɲamu enj kêsôm nê ɲalêlôm lasê gédêŋ awê tau gebe “Kapiŋ tenj kêsac aê môkêcapac atomanô. Gédêŋ tanj tinoc kêkôc aê nanj, aê katu Anôtônê ɲac dabuŋ tenj. Embe sêkapiŋ aê môkêclaunj, go ɲoc ɲaclai endec aê to ɲoc ɲajana ênaŋa ma aê jatôm lau ɲagêdô samob.”

¹⁸ Delila kêsáê gebe Simson kêsôm nê ɲalêlôm lasê gédêŋ enj, tec kêkêŋ jaenj gédêŋ lau Pilisti nêŋ laumata ma kêsôm gebe “Amu amêŋ dim tagenj tonec êwiŋmarj. Enj kêsôm nê ɲalêlôm lasê gédêŋ aê.” Go lau Pilisti nêŋ laumata sêpi dêdêŋ enj sêja tomonegenj,¹⁹ Delila gêôc Simson e gêc bêc gêsac ênê labum ma awê tau gêmôêc ɲac tenj, gebe ênsêmbuŋ Simsonnê môkêlaunj gêmôê 7 su. Ma Simson kêtú palê ma nê ɲaclai gêwi enj sinj,²⁰ Delila gêmôêc gebe “Simson, lau Pilisti sêmêŋ.” Tec enj gêdi sa ma taê gêjam gebe “Aê jamônaj tauc su, go jaêc jana êtôm têm ɲagêdô.” Enj gêjam kauc gebe Apômtau gêwi enj sinj atom.²¹ Lau Pilisti sêkôc enj tôŋ ma sêkip enj matalakôp sa. Êsêc sejonj enj sêsêp Gasa sêja ma sêsô enj tôŋ ɲa kapoacwalô ki. Go sêkêŋ enj gêjam kôm kêlêsa polom popocŋa aŋga andu kapoacwalôŋa.²² Mago môkêlaunj, tanj sêsêbuŋ su nanj, kêpuc kêtiam.

Simson gêmac endu

²³ Lau Pilisti nêŋ laumata sêkac tauŋ sa sebe sêkêŋ da êndêŋ nêŋ anôtô Dagon to sêlic nêŋ om téntac ɲajamŋa tenj, gebe êsêac sêsôm gebe “Aêacnêŋ anôtô kêkêŋ nêŋ ɲacjo Simson kêsêp aêac lemenj.”²⁴ Gédêŋ tanj lau sêlic nêŋ anôtô nanj, êsêac sêlambinj enj ma sêsôm gebe “Aêacnêŋ anôtô kêkêŋ nêŋ ɲacjo, tanj gesenj aêac, nêŋ gamêŋ su to gêjac nêŋ lau taêsam êndú nanj, kêsêp aêac lemenj.”²⁵ Êsêac têtú samuc, tec sêsôm gebe “Amôêc Simson gebe êŋgôm binj makic êndêŋ aêac.” Amboac tonaj êsêac sêmôêc Simson aŋga kapoacwalô gêmêŋ, ma enj gêgôm binj makic gédêŋ êsêac ma sêkêŋ enj kêkô andu ɲaalê poc ɲasawa.²⁶ Ma Simson kêsôm gédêŋ ɲapalê, tanj kêkam enj lêma nanj, gebe “Ôwê aê najamoasac alê, tanj kêpuc andu tôŋ nanj, gabe jajac alê tau.”²⁷ Lauo to ɲacwaga taêsam ɲasec sêsô e andu tau gêlôc. Lau Pilisti nêŋ laumata sêmoa amboac tonajenj ma lau amboac 3,000 sêkô salôm ɲaô sebe sêlic Simson gêgôm binj makic.

²⁸ Go Simson awa gêjac Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aê jatenj aôm gebe taêm ênam aê. O Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôkêŋ ɲaclai êndêŋ aê dim tagenj êtiam, gebe jakêŋ ɲagêjô êndêŋ lau Pilisti gulunj tagenj êjô matocanô luagêc su.”²⁹ Simson kêmbôêŋ alêsêga luagêc, tanj kêpuc andu tau tôŋ nanj tôŋ, lêma anôŋa kêmbôêŋ alê tenj ma gasêŋa kêmbôêŋ tenj to kêsuc alê tau tonajajagenj³⁰ ma kêsôm gebe “Ôkêŋ aê jamac êndú jawiŋ Pilisti.” Go gewec ma kêsuc tonajajagenj e andu kêku sa ma kêkônij laumata to lau ɲagêdô samob, tanj sêmoa ɲalêlôm nanj. Lau tanj enj gesenj êsêac su gédêŋ têm gêmac ênduŋa nanj, nêŋ namba kêlêlêc lau, tanj enj gêjac êndú gédêŋ têm gêmoa mata jaliŋa nanj, ɲêŋgerj su.

³¹ Ênê lasitêwai to gôlôac samob sêsêp sêja sebe sêkôc ênê ɲawêlêlanj. Êsêac sêkôc ɲawêlêlanj tau sêpi sêja ma sêsunj enj aŋga Sora to Estaol ɲasawa kêsêp tama Manoa nê sêô. Enj gêjam gôliŋ lau Israel kêtôm jala 20.*

17:1–21:25 Môkêlatu ɲamuŋa tonec gêjac miŋ binj ɲagêdô kêpi lau Israel nêŋ lêŋ e jagêdêŋ nêŋ kinj ɲamatana nê têm.

* 16:31: Hakore ɲam gebe ɲac, tanj gêmôêc nanj, nê bumata.

Rut

Rutnê min njam to malô kêsa gêdên taj Gôlinwaga sêjam gôlin Israel nan. Awê Moabnja Rut gêjam nac Israelnja tenj. Gêdên taj nê akwej gêmac êndu nan, Rut kêsap lawao langwa tôn njanjengen ma gêjam sakin lau Israel nêj Anôtô tonê njalêlôm samucgen. Kêtu njamu enj gêjam nê akwej langwa nê lasitêwai tenj ma kêtu lau Israel nêj kinj towae Dawid nê mimio.

Gôlinwaganêj min gêwa sa gebe Anôtônê lau embe sêkac tauj su anja Anôtônê, nan têtap gêjwapac sa ma sec êoc êsêac sa. Rutnê min gêwa sa gebe Lau jaba, taj sêkênj gêwinj lau Israel nêj Anôtô nan, têtap moasinj sa e têtû Anôtônê lau njanjên nêj njagêdô.

Rut agêc Naomi

¹ Gêdên têm, taj gôlinwaga sêjam gôlin gamêj nan, tóbôm tenj kêsa. Ma nac tenj anja Betlehem Judaiana gêdi gebe naêngôn gamêj Moabnja amboac nac jaba. Ênê awê to latuagêc sêwinj enj. ² Nac tau nê njaê gebe Elimelek, nê awênê njaê Naomi ma latuagêcnênj njaê Malon agêc Kilion. Êsêac lau Epraim anja malac Betlehem Judaiana. Êsêac jasêo lasê gamêj Moabnja ma sêngônj tônê. ³ Ma Naominê akwej Elimelek gêmac êndu, ma awê tau to latuagêc gacgen sêmoa. ⁴ Êsêagêc sêjam lau Moab nêj awê, tenj nê njaê gebe Orpa ma tenj nê njaê Rut. Êsêac sêngônj gamêj tau amboac jala 10. ⁵ Malon agêc Kilion sêmac êndu lulugenj amboac tonanjenj, tec awê tau latuagêc ma nê akwej sêwi enj sinj su ma taugenj gêmoa.

⁶ Tec Naomi ma lawaoagêc dêdi sebe sêwi gamêj Moabnja sinj sêmu sêna ênê gamêj, gebe enj gêjô njawae anja gamêj Moab, gebe Apômtau taê walô nê lau ma kêkênj mo gêdênj êsêac. ⁷ Amboac tonan enj gêdi anja malac, taj gêngônj nan, ma lawaoagêc sêwinj enj. Êsêac sêselêj sêsa intêna gamêj Judaiana sêja. ⁸ Ma Naomi kêsôm gêdênj lawaoagêc gebe “Ajôc, agêc aêc amu andênj tenemiagêcnênj andu ana. Apômtau êmoasinj amagêc êtôm amagêc amoasinj aê to njoc njacmatê. ⁹ Apômtau êkênj amagêc atap nênj njaciagêc sa ma alêwanj taôm anja êsêagêcnênj andu.” Go enj kêlêsoj êsêagêc alinanô. Êsêagêc têtanj lasê ¹⁰ ma sêsôm gêdênj enj gebe “Masi, aêagêc abe awinj aôm tamu dandênj nênj lau tana.” ¹¹ Mago Naomi kêsôm gebe “O latuagêc, amu anamanj. Amagêc abe awinj aê êtu asagenja. Njalê njagêdô sêc aê têtacilêlôm gebe jakôc têtû amagêcnêm njaciagêc me. ¹² O latuagêc, amu anamanj. Asa nênj lêj, gebe aê katu awêanô sugac, oc janam nac tenj êtiam atom. Aê embe jasôm gebe aê taêc kêka njalê ma aê embe jatap njoc akwej sa êndênj êmbêc tonec ma jakêkam njalê, ¹³ amagêc oc aôn e êsêagêc têtû kapôênj me. Oc anjaminj taôm êndênj lêj sênam taujnja me. O latuagêc, masianô. Apômtau lêma mênjkêtap aê sa, tec kêkênj wapac aê njanôgenj kêtu amagêcna.” ¹⁴ Go êsêagêc têtanj lasê kêtiam ma Orpa kêlêsoj lawao langwa alianô, mago Rut kêmbôênj enj tônj.

¹⁵ Ma Naomi kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, nênj boaluo gêmu gêdênj nê lau to nê anôtôi gêja. Ôndanjuc nênj boaluo ômu ôna amboac tonanjenj.” ¹⁶ Mago Rut kêsôm gebe “Ôkac aê, gebe jawi aôm sinj to jandanjuc aôm êtiam atom nec atom.

Gamêj taj aôm ôna nan, aê gabe jana.

Gamêj taj aôm ôngônj nan, aê gabe janjônj.

Aômnêm lau têtû aênjoc lau

ma aômnêm Anôtô êtu aênjoc Anôtô.

¹⁷ Gamêj taj aôm ômac êndu nan, aê gabe jamac êndu,

ma sênsuj aê anja tonan.

Apômtau êwê aê êtôm enj taê gêjam,

tajenj gêmacanô taugenj tec êkac aê su anja aômnêm.”

¹⁸ Gêdênj taj Naomi gêlic gebe awê tau taê gêjam kêtu tônj gebe êwinj enj, tec kêsôm binj tenj kêtiam atom.

¹⁹ Amboac tonanj tec agêc lulugenj sêselêj e jasêo lasê Betlehem. Sêo lasê Betlehem e malacm samob têtakê kêtu êsêagêcna ma lauo sêsôm gebe “Naomi tau tonec me.” ²⁰ Awê tau kêsôm gêdênj êsêac gebe “Naomi atom, asam aê taê gebe Mara, gebe Njaninj Natau kêkênj njamakic taêsam kêpi aê. ²¹ Aê gawi njoc gamêj sinj toawê tolêlôm, ma Apômtau gêwê aê gamu gamêj tonjalêlôm sawagenj. Apômtau gêwa aê sa gebe gawê kainj binj ma Njaninj Natau kêlêsu aê, tec asam aê Naomi kêtu asagenja.” ²² Naomi agêc lawao Moabo Rut sêmu sêmênj anja gamêj Moabnja njaminj tau tonan. Êsêagêc jasêo lasê Betlehem gêdênj taj lau sêkôc kôm sêjac polomnja sa. * †

* 1:22: Naomi njam gebe Mataêjamo. † 1:22: Mara njam gebe Njamakico.

2

Rut kejon polom njasalin-salin sa anja Boasné kôm

¹ Ma Naominé akwenjé lasitêwa tenj gêmoa. Enj nac tolêlôm anja Elimeleknê gôlôacnêj. Êné naê Boas. ² Ma Moabo Rut kêsôm gédêj Naomi gebe “Ólôc ma jana kôm najajonj polom njasalin-salin sa jandanjuc lau, tanj sêlic aê njajam ma têtinj aê atom nanj.” Ma Naomi kêsôm gédêj enj gebe “Latucoenec, ònamanj.” ³ Tec gèdi jakejonj polom njasalin-salin anja kôm tenj kédaguc lau-sésapwaga. Ma kôm tau tonanj Boasnê. Enj Elimeleknê gôlôacnêj nac tenj. ⁴ Gédêj tonanj Boas mêngêô lasê kôm. Enj awa gèjac lau-sésapwaga gebe “Apômtau êwinj amac.” Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Apômtau ênam mec aôm.” ⁵ Go Boas kêsôm gédêj nê sakinjwaga, tanj gejob lau-sésapwaga nanj, gebe “Asané njapalêo tônê.” ⁶ Ma sakinjwaga, tanj gejob lau-sésapwaga nanj, gèjô enj awa gebe “Enj Moab njapalêo, tanj gèwinj Naomi anja gamêj Moabhja gêmêj nanj.” ⁷ Awê tau kêsôm gebe “Aê jatenj gebe alôc gebe jajonj polom njasalin-salin jamoa lagic njasawa jandanjuc lau-sésapwaga.” Amboac tonanj tec gêmêj ma gèjam kôm njapanj gédêj bêbêc kanucj enj e mêngêdêj galoc ma kêlêwanj tau njagec atom.”

⁸ Go Boas kêsôm gédêj Rut gebe “Latucoenec, ôkêj tanjam aê acgom. Ojonj polom anja kôm tenj ma ôwi tonec sinj atom. Ôwinj aênoc sakinjwagao banjanjenj. ⁹ Ma matam êsap kôm, tanj êsêac sêsap sêmoa nanj, ma òndanjuc êsêacjenj. Aê gajac binjsu sakinjwaga gebe sêlênsônj aôm atom. Bu embe êjô aôm, go òndêj ku naônôm bu, tanj sakinjwaga têtê nanj.” ¹⁰ Go Rut gèu tau lanjôanô jagêdêj nom ma kêsôm gédêj Boas gebe Aê awê jabao nec gajac matamanô njajam ma matam gèdinj aêgenj kêtua asagenja.” ¹¹ Boas gèjô enj awa gebe “Gêj samob, tanj aôm gôgôm gédêj lawamo langwa gédêj tanj nê akwenj gémac êndu e mêngêdêj galoc nanj, sêjac minj gédêj aê tomalagenj. Aôm gôwi ténam agêc tamam to nê malacmôkê sinj mêngô lasê gamêj tenj, tanj gêmunj enj gôjam kauc nanj. ¹² Apômtau êmoasinj aôm êjô gèj, tanj gôgôm nanj, ma Apômtau Israhêlênj Anôtô, tanj gôê lamu êné magê gômôdêj tonec nanj, êkêj moasinj totau-totau êndêj aôm êjô. ¹³ Go awê tau kêsôm gebe “O njoc apômtau, aôm kôm moasinj aê njanô to gôjac aê têtac tônj. Aôm nê sakinjwagao njanô tenj aê atom, mago kôsôm binj njajamjenj gédêj nê sakinjwagao aê.”

¹⁴ Gédêj noc sêninj gèjnja Boas kêsôm gédêj awê tau gebe “Ômôêj mênôninj polom ma ôsac nê polom njagêdô tônj êsêp wainj.” Amboac tonanj Rut gèjnj gèwinj lau-sésapwaga ma Boas kêkêj polom sigob gédêj enj genj. Ma awê tau genj e gèôc enj tônj ma njagêdô gacjenj kêkô. ¹⁵ Gédêj tanj awê tau gèdi gebe ejonj polom njasalin-salin nanj, Boas gèlêj binj nê sakinjwaga gebe Andec enj ejonj polom êmoa lagic njasawa ma anac jao êndêj enj atom. ¹⁶ Ma atainj njakainj njagêdô su anja lagic ma awi sinj ênêc, gebe enj ejonj sa ma aec binj enj atom.”

¹⁷ Amboac tonanj tec kejonj gêmoa e kêtula, go kêsêlô polom, tanj kejonj sa nanj, e njadônj amboac talu tagenj. ¹⁸ Ma enj kêkôc njanô tau sa gèja malac jakêtôc gèj, tanj kejonj sa nanj, gédêj lawao langwa ma kêkôc gèj, tanj genj e gèôc enj tônj nanj, njagêdô jakêkêj gédêj enj. ¹⁹ Ma lawao langwa kêsôm gédêj enj gebe “Ocsalô tonec aôm kojonj polom njasalin-salin sa anja ondod ma gôjam kôm gômôa ondod. Anôtô ênam mec njac, tanj mata gèdinj aôm nanj.” Tec Rut gèjac njac, tanj gèjam ênê kôm nanj, nê minj gédêj lawao langwa ma kêsôm gebe “Nac tanj gajam kôm gawinj enj gédêj ocsalô tonec nanj, nê naê Boas.” ²⁰ Go Naomi kêsôm gédêj lawao gebe “Apômtau tanj kègaminj nê moasinj gédêj lau matenj jali to njacmatê atom nanj, anam mec enj.” Naomi kêsôm binj tonec gédêj enj gèwinj gebe “Nac tau aêagêcnêj lasitêwainêj tenj enj kêtua aêacnêj nomlênsêj njakêsiwaga tenj gèwinj.” ²¹ Ma Moabo Rut kêsôm gebe “Enj kêsôm binj tenj gédêj aê gèwinj gebe ‘Ôsap njoc sakinjwagao tônj njapanj e sênac njoc kôm njanô samob sa êmbacnê.’” ²² Ma Naomi kêsôm gédêj lawao Rut gebe “O latucoenec, njajam gebe ôsêlêj ôwinj êné sakinjwagao, gebe tenj êlênsônj aôm anja kôm njagêdô atom.” Amboac tonanj Rut kejonj polom njasalin-salin sa kêsap Boasnê sakinjwagao tônj njapanj e sêjac polom to polom sa gèbacnê. Ma enj gèngônj gèwinj lawao langwa. * lasitêwainêj nomlênsêj, gebe lau jaba sèjanjo su atom.

3

Rut agêc Boas sêmoa gamêj sêka polomnja

¹ Go Rut lawao langwa Naomi kêsôm gédêj enj gebe “Latucoenec, amboac ondod aê oc jansom nê malam ôngônj njajamnja tenj, gebe ômoa njajamjenj me. ² Boas tanj gôwinj êné sakinjwagao nanj, aêacnêj lasitêwainêj tenj enj. Ólic acgom, êmbêc tonec enj oc ekolonj polom njapa anja gamêj sêka polomnja. ³ Amboac tonanj ôlinj bu to ôlinj oso taôm ma ôsô nê njakwê njajam tau, go ôsêp ôna gamêj sêka polomnja. Mago ôtôc taôm òndêj njac tau atom e êninj to ênôm gèj êmbacnê acgom. ⁴ Ma êndêj tanj enj êsa tau sic naênêc nanj, matam êndinj gamêj, tanj enj gèc nanj, naôkac belanjke akainnja sa ma ôsa taôm sic. Go enj êsôm gèj, tanj enj gebe

* 2:22: Nomlênsêj njakêsiwaga êsêac lau, tanj sejob

êngôm nan, êndêj aôm.”⁵ Ma awê tau gêjô Naomi awa gebe “Binj samob, tanj kôsôm nan, oc jangôm.”

⁶Amboac tonan enj kêsêp gamêj sêka polomnja gêja ma gêgôm kêtôm binj, tanj lawao langwa kêsôm gédêj enj nangenj. ⁷Boas genj to gênôm gêj su, go gêmoa totêtac njamgenj jakêsa tau sic gêc polom totonj namagê. Go awê tau kêsêlêj sacgenj-sacgenj gédêj enj gêja ma kêkac belanje akainja sa, go kêsâ tau sic gêc. ⁸Gédêj gêbêcauc njalun, go njac tau kêtakê ma kêkac tau ôkwi e gêlic awê tenj gêc enj akainja. ⁹Enj kêtû kênac gebe “Aôm asa.” Ma awê tau gêjô enj awa gebe “Nêm sakinjwagao aê Rut. Ôlam nêm obo mênjêsanj nêm sakinjwagao, gebe aôm kôtu aêacma nom lênsêm njakêsiwaga.” ¹⁰Ma enj kêsôm gebe “O latucoenec, Apômtau ênam mec aôm, gebe aôm gôgôm gêjnlêlôm gédêj lau tolêlôm me lau njalêlôm sawa nêj njapalê wakuc atom. Binj tonec kêtû aôm têtac gêwinj njanô njabelo kapôjêj kêlêlêc belo njamatanja su. ¹¹Latucoenec, amboac tonanj tec ôtêc taôm atom. Aê oc jangôm gêj samob, tanj otenj nan, gebe aênjoc lau Betlehemnja samob sêlicgac, gebe aôm awê mansanj tenj. ¹²Ma galoc, binjnanô, nêm nomlênsêm njakêsiwaga tenj aê, mago nom lênsêm njakêsiwaga njanô tenj gêmoa. ¹³Ômoa êmbêc tonec ma êndêj bêbêcgenj enj embe ênam kôm, tanj gêjac nom lênsêm njakêsiwaga njawae nanj, oc njajam, êngômmanj. Mago enj embe endec ma ênam kôm tau atom, nanjo aê janam kôm, tanj gêjac nom lênsêm njakêsiwaga njawae nanj. Aê jasôm binj êtu tônj êtôm Apômtau gêmoa mata jali. Ônêc bêc e eleyenja acgom.”

¹⁴Go Rut gêc bêc gêc Boas akainja e gelenj mata, go enj gêdi gédêj tanj lau sêlic taunj sapu-sapu nanj. Boas taê gêjam gebe awê tau gêc sêka polom njamala nec njapuc êsa atommanj, ¹⁵tec kêsôm gebe “Ôkôc obo, tanj kôgadê nanj, mênjôlam.” Ma Rut gêlam obo, go enj gêjam dôj polom laclu 6 jakêsewa kêsêp obo tau ma kêkêj gédêj awê tau gêc sa ma gêc gêja malac. ¹⁶Enj jagêô lasê andu ma lawao gêjam kênac enj gebe “Latucoenec, binj amboac ondoc.” Go Rut gêjac minj binj samob, tanj njac tau gêgôm gédêj enj nanj, ¹⁷ma kêsôm gebe “Polom laclu 6 tonec enj kêkêj gédêj aê ma kêsôm gebe “Ôcêc tolêlam sawagenj ôndêj lawamo ôna atom.”¹⁸ Rut lawao gêjô enj awa gebe “Latucoenec, ônsaê malôgenj e ôjala binj tau êtu katô acgom, gebe njac tonanj oc êwi binj tau sinj atom, ocsalô oc êmansanj binj tau êtu solop.” * lasitêwainêj awêtuc.

4

Boas gêjam Rut sa

¹Ma Boas kêpi malac njasacgêdô gêja jagêngônj tonanj. Gêngônj ma gêlic nom njakêsiwaga, tanj Boas kêsôm ênê binj nanj, kêsêlêj gêmêj. Tec Boas kêsôm gebe “O njoc njac, ômôjmanj, mênjôngônj sic ôngônj tonec.” Ma enj jagêngônj sic gêwinj Boas. ²Go enj kêkalem lau mata 10 anja malac ma kêsôm gebe “Mênjanjgônj tonec.” Ma êsêac jasêngônj sic. ³Go Boas kêsôm gédêj nom njakêsiwaga tau gebe “Naomi tanj anja Moabnêj gamêj gêmu gêmêj nanj, kêkêj aêagêcnêj njac Elimelek nê nom njamakenj gebe lau sênam ôli. ⁴Amboac tonanj tec taêc gêjam gebe jakêj njawae êndêj aôm ma jasôm gebe “Ônam ôli nom tau ma lau, tec sêngônj nec, to njoc launêj laumata sêlic. Aôm embe ôsi nom tau su, go ôsi su. Mago embe masi, go ôsôm binj katô aê gebe jajala, gebe nom njakêsiwaga tenj gêmoa atom, aôm taômgenj, ma aê kadaguc aôm.”⁵ Ma njac tau kêsôm gebe “Aê gabe jasi nom tau su.” ⁵Go Boas kêsôm gebe “Êndêj bêc, tanj ônam ôli nom su anja Naomi lêma nanj, ônam ôli njac gêmac nê awêtuc Moabo Rut êwinj, gebe daônj njac gêmac nê njac sa êpi ênê nomlênsêm êtiame.” ⁶Go nom njakêsiwaga kêsôm gebe “Embe amboac tonanj, go aê oc jatôm gebe jasi nom su êtu njoc gêj atom. Embe jasi su, go jajainj tauc njoc nomlênsêm. Aôm taôm ôsi nom tau su ôjô aê, gebe aê katôm gebe jasi su atom.”

⁷Gédêj andangenj lau Israel nêj mêtê langwa tenj amboac tonec gêc, gebe njac tenj embe êsi nom su me êkên gêj êjô gêj tenj, go ênu atapa tenj su ma êkên andêj nê njac tenj. Mêtê tonanj gêwa sa gebe Boas, tanj sêgôm nanj, kêtû tôngac. ⁸Amboac tonanj gédêj tanj nom njakêsiwaga kêsôm gedêj nanj gebe “Aôm taôm ônam ôli nom tau nanj,” enj gênu atapa tenj su. ⁹Ma Boas kêsôm gédêj laumata to lau samob gebe “Ocsalô tonec amac samob alic su, gebe aê gajam ôli Elimeleknê gêj samob ma Kilion agêc Malon nêj gêj samob su anja Naomi lêma. ¹⁰Ma gajam ôli Malonnê awêtuc Moabo Rut amboac tonanj, gebe êtu njoc awê, gebe jaônj njac gêmac tau nê njac sa êpi ênê nomlênsêm, gebe sênac njac gêmac nê njac êngic anja nê lasitêwainêj to anja nê malacmôkê njasacgêdô atom. Ma amac atu aênjoc lau-awa-binj-sawaga.” ¹¹Go lau samob, tanj sêngônj sacgêdô nanj, to laumata sêsôm gebe “Aêac alic gêj tau sugac. Apômtau êkêj awê tau, tanj êpi nênam andu nanj, êtôm Rahel agêc Lea, tanj sêboa gôlôac Israel sa sêwinj taunj nanj. Ôtu njac tolêlôm anja Eprata ma nêmu waem êsa anja Betlehem. ¹²Ma nêmu wakuc, tanj Anôtô êkêj awê matak tau êkôc nanj, sêkêj nêmu gôlôac têtôm Peresnê, tanj Tamar kêkôc kêtû Juda latu nanj.”

* **3:18:** Nomlênsêm njakêsiwaga nê kôm tenj, gebe ênam nê

¹³ Amboac tonañ tec Boas gêjam Rut kêtù nê awê. Eñ gêmoa gêwiñ eñ e Apômtau kêkêñ eñ taê ma kêkôc latu teñ. ¹⁴ Go lauo sêsôm gêdêñ Naomi gebe “Talambin Apômtau, tañ kégamiñ nom ñakêsiwaga gêdêñ aôm atom nañ. Lau Israel sêngôm ênê ñaê ñawae êsa. ¹⁵ Eñ oc êlau aôm têkwam saki êsa ma êndêñ tañ ôtu awêanô nañ, eñ êlôm aôm, gebe lawamo, tañ têtac gêwiñ aôm to gêjac matamanô ñajam kêlêlêc latômi 7 su nañ, kêkôc eñ.” ¹⁶ Go Naomi kêsip ñapalê tau sa mênketoc eñ gêsac labum ma kêtù ênê jaomwagao. ¹⁷ Ma nê lauo jaban eñña sé ênê ñaê teñ gebe “Naomi kêtap latu teñ sa.” Ma sêsam eñ gebe Obed. Eñ Dawid tama Isai nê tama.

¹⁸ Peresnê wakuc tau tonec. Peres kêka Hesron lasê. ¹⁹ Hesron kêka Ram lasê, Ram kêka Aminadab lasê. ²⁰ Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ²¹ Salmon kêka Boas lasê, Boas kêka Obed lasê, ²² Obed kêka Isai lasê, ma Isai kêka Dawid lasê.

Samuelnē Buku Ņamataja

Biņ taņ kēsēp buku tonec naņ, gējac miņ lau Israel nēņ lēņ sēwi tēm gōliņwagaņa siņ jaselom tēm kiņņa. Lau tēlēac sējām gōliņ lēņ, taņ gējām lau Israel ōkwi naņ. Ēsēacnēņ ņaē gebe Samuel, taņ eņ Ēsēacnēņ gōliņwaga ņamuņa naņ, agēc Saul, taņ kētu lau Israel nēņ kiņ ņamataņa naņ, ma Dawid. Dawidnē biņ kēsēp Samuel agēc Saul nēņ miņ ņalēlōm. Dawid kētu kiņ atomgeņ, mago teto ēnē lēņ kaiņ teņ ņagēdō to ēnē gēņsēga ņamiņ kēsēp Samuelnē buku ņamataņa gēwiņ.

Buku tau ņalōtēna kētōm Biņlēnsēm Langwa ņabuku miņņa ņagēdō ņalōtēna gebe Lau taņ sēsap Anōtō tōj naņ, tētāp moasiņ sa, mago sec ēōc Ēsēac, taņ taņeņpēc naņ sa. Apōmtaunē biņ gēdēņ dabuņwaga Eli gēwa ņalōtēna tonāņ sa gebe “Aē jatoc Ēsēac, taņ tetoc aē sa naņ sa ma Ēsēac, taņ laņōj gelo aē naņ, oc jalic Ēsēac amboac lau meloc” (2:30).

Lau sēlic Apōmtau Anōtō kētu lau Israel nēņ kiņ ņanō (8:7), tec ņac-keto-bukuwaga gē go gebe Israel embe sējaliņ nēņ kiņ teņ sa, oc sēwi Anōtō siņ me masi. Mago gēdēņ taņ tētāp nēņ kiņ sa naņ, Ēsēac sēmasaņ ņagōliņ towae tonec gebe kiņ to lau samob sēsō Anōtōnē gōliņ to mētōc ņalabu (2:7-10). ņagōliņ tonāņ ejop gebe ēmoasiņ lau sauņ to kapōēņ ma lau towae to lau ņaōma ētōm taugen.

Elkana to nē gōlōac semoa Silo

¹ ņac teņ gēmoa malac Ramataim. Eņ ņac Supņa aņga Epraim ņagamēņ lōcņa, nē ņaē Elkana. Eņ Jeroham latu, naņ Elihu latu, naņ Tohu latu, naņ Sup latu, Ēsēacnēņ ņam gēc Epraimņa. ² Eņ gējām awē luagēc, teņ nē ņaē Hana ma teņ nē ņaē Penina. Penina kēkōc gōlōac ma Hana eņ awē kapoac.

³ ņac tonāņ aņga nē malac kēpi gēja Silo kētōm jalagen gebe eteņ mec to ēkēņ da ēndēņ lau siņ undambēņa nēņ Apōmtau. Eli latuagēc Hopni agēc Pinehas tētu Anōtōnē dabuņwaga aņga tonāņ. ⁴ Gēdēņ bēc, taņ Elkana kēkēņ da naņ, eņ kēkēņ da ņagēdō-gēdō gēdēņ Penina ma latuio to ņac. ⁵ Eņ tētāc gēwiņ Hana, mago kēkēņ ņamēsōm ņagēdō tagenģeņ gēdēņ eņ ņam gebe Apōmtau gēbōc tētaclēlōm auc gebe ēkōc gōlōac atom. ⁶ Tec anaō kēkōc biņkalom gebe ēņģōm eņ maja ēsaņa gebe Apōmtau gēbōc eņ auc. ⁷ Kētōm jalagen gēņ tonāņ kētaņ Hana sa. Kētōm tēm samob Ēsēac sēpi Apōmtaunē lōm dabuņ sēja naņ, anaō kēkōc biņkalom eņ ņapaņ. Tec Hana kētaņ ņanō ma gedec gebe ēniņ gēņ. ⁸ Go nē akweņ Elkana kēsōm gēdēņ eņ gebe “Hana, aōm kōtaņ ma goeņ gēņ atom nec ņam amboac ondoc. Nēm ņalēlōm ņawapac kētu asagenņa. Aōm gōlic aē ņajam kalēlēc latōmi 10 su atom me.”

Hana agēc Eli

⁹⁻¹⁰ Gēdēņ taņ seņ to sēnōm gēņ su acgom, go Hana gēdi tonē ņalēlōm ņawapacgosu jakēkō Apōmtau laņōnēmņa ma keteņ mec gēdēņ eņ to kētaņ ņanō. Gēdēņ tonāņ dabuņwaga Eli gēņģōņ nē lēpōņ kēsi Apōmtaunē lōm ņakatam. ¹¹ Ma Hana gējac mata biņ teņ ma kēsōm gebe “Lau siņ undambēņa nēņ Apōmtau, aōm embe taēm walō nēm sakijwagao aē to taēm ēnam aē ma ōliņ aē siņ atom, ma ōkēņ ņapalē ņac teņ ēndēņ nēm sakijwagao aē, go jansuņ ņapalē tau samucgeņ ēndēņ Apōmtau wacēmoa ētu ēnē gēņ e ēmac ēndu, ma kekec teņ oc ēsac mōkēlaun atomanō.”

¹² Eņ keteņ mec ņasawa ec baliņ gēmoa Apōmtau laņōnēmņa. Gēdēņ tonāņ Eli mata gē eņ gēdōlōc. ¹³ Hana keteņ mec gēc lēlōmgeņ, ma gēdōlōc kēboa-kēboa, mago sēņō awa atom. Tec Eli gējām kauc gebe gēņ kējaņiņ awē tau. ¹⁴ Ma kēsōm gēdēņ Hana gebe “Ēndēņ ondoc nēm meloc gēņ kējaņiņ aōmņa ēmbacnē. Ōwi wain meloc tonāņ siņmaņ.” ¹⁵ Hana gējō eņ awa gebe “Ō ņoc apōmtau, amboac tonāņ atom. Aē awē gēņwapac kēkōniņ aē tōjņa. Aē ganōm wain to gēņ kējaņiņņa teņ atom. Aē kasēwa ņoc ņalēlōm sa gēdēņ Apōmtau tau. ¹⁶ Ōlic nēm sakijwagao aē amboac awē sec atom. Gēdēņ ņasawa tonec aē kasōm ņoc ņalēlōm ņawapac to kēbuli aucņa lasē tec gamoa.” ¹⁷ Go Eli gējō eņ awa gebe “Ōna totēmtac malōģeņ ma Israelnēņ Anōtō oc ēņģōm biņ, taņ koteņ naņ, ņanō ēsa.” ¹⁸ Hana kēsōm gebe “Ōlic nēm sakijwagao aē ņajammaņ.” Go eņ gēc gēja ma geņ gēņ totētāc kēpa sugen.

Hana kēkōc Samuel tau

¹⁹ Bēbēc kanucgeņ Ēsēac dēdi ma teteņ mec gēdēņ Apōmtau. Su acgom, go sēmu sēja malac Rama kētiam. Elkana gēmoa gēwiņ nē awē Hana ma Apōmtau taē gējām eņ. ²⁰ Tec Hana kēkēkam ņapalē ma gēdēņ ņanoc eņ kēkōc ņapalē ņac teņ ma gē ēnē ņaē Samuel. Samuel ņam gebe “Aē kateņ eņ aņga Apōmtaunē.”

²¹ Gēdēņ taņ Elkana to nē gōlōac samob sēpi sēja kētiam gebe ēkēņ da jalaņa ēndēņ Apōmtau to ēņģōm nē biņ gējac mataja ņanō ēsa naņ, ²² Hana gēwiņ atom. Eņ kēsōm gēdēņ nē akweņ gebe “ņapalē ēwi su siņ acgom, go aē japi ma jakōc eņ ēwiņ gebe eņ ēkō Apōmtau laņōnēmņa

ma êmoa êwin eñ enden tōnjen.”²³ Ma ênê akweñ Elkana gējō eñ awa gebe “Ōngōm êtōm bin, tañ aōm taēm gėjam gebe njam nanj. Ōmoa e ñpalé êwi su sinj acgom. Tager Apōmtau êngōm nê bin ñanō ésa.” Amboac tonanj awê tau gēmoa nê andu ma kékêñ su gédêñ ñpalé e gēwi sinj.²⁴ Ñpalé gēwi su sinj, go Hana kékōc eñ agéc sēpi sēja. Ma kékōc bulimakao kapoac, tañ ñajala téléac nanj teñ ma polom matac suc teñ ma bōc ñaōlic teñ towain. Ñpalé tau sauñgeñ ma tēna kékōc eñ gēja Apōmtaunê lōm dabuñ anja Silo.²⁵ Sējac bulimakao tonanj êndu ma sékōc ñpalé tau gédêñ Eli.²⁶ Hana kēsōm gédêñ eñ gebe “O ñoc ñatau, aê jasōm binñanōgeñ êndêñ aōm gebe aê awê tau, tañ kakō aōm lanjōnēm ma kateñ mec gédêñ Apōmtau nanj tonec.²⁷ Aê kateñ kētu ñpalé tecenecña ma Apōmtau kékêñ taña aê ma gēgōm ñoc mec ñanō kēsa.²⁸ Kētu tonañña aê gasuñ eñ gédêñ Apōmtau. Eñ êtu ênê gēj e êmac êndu.”
Go êsêac teteñ mec gédêñ Apōmtau.

2

Hanané wê

¹ Go Hana keteñ nê mec amboac tonec gebe “Ñoc ñalêlōm kētu samuc Apōmtau aê tétac kêpa su kētu Apōmtaunja. Aê aocsuñ kēsu ñoc soño-soño susu gebe aê katu samuc kētu aōm gōjam aê saña.

² “Ñac dabuñ teñ kêtōm Apōmtau gēmoa atom. Apōmtau teñ gēmoa atom, aōm taōmgenj. Lamuanō teñ kêtōm aêacma Anōtō gēmoa atom.

³ Asōm bin tembelem anjen teñ étiam atom. Bin atoc taōm saña ésa awemsuñ atom, gebe Apōmtau eñ Anōtō kējala gējña ma eñ gėjam dōñ ñamalac nêñ kōm.

⁴ Lau ñactékwa nêñ talam tulu, mago lau palé-palé sējandinj ñaclai sa.

⁵ Êsêac tañ sējgōñ nêñ masê ñaō su nanj, sesom kōm gebe tétap gēj sēniñña ñagec-ñagec sa. Ma êsêac, tañ gēj gējō êsêac su nanj, galoc gēj gēōc êsêac tōñ. Awê kapoac kékōc ñpalé 7, mago awê, tañ kékōc gōlōac taêsam nanj, nê ôli kémêlinj.

⁶ Apōmtau gējac êndu to gēju mata jali kēsa.

Eñ gēwê lau sēsêp lamboam sēja ma gēwê êsêac sēpi sēmênj kêtiam.

⁷ Apōmtau kékêñ lau ñagêdō tētu lau ñalêlōm sawa ma ñagêdō lau tolêlōm. Eñ kékōniñ ma ketoc sa.

⁸ Eñ kēsip lau ñalêlōm sawa sa anja kekop ma gēōc lau sēpō lēnawaga sa anja waomōkê, gebe kékêñ êsêac sējgōñ sēwinj gōlinjwaga towae ma sēwê kainj lēpōñ tetoc lau saña. Gebe Apōmtau kētu nom ñaalê ñatau ma kékwê nom kékō alê tau ñaō.

⁹ “Eñ oc ejop nê lau dabuñ enkainj, mago lau alōb-alōb oc sēnaña sēmoa ñakesec ñalêlōm gebe ñac teñ etoc tau sa êtu tau nê ñaclainja atom.

¹⁰ Apōmtau oc êtuc nê ñacjo popoc ma Lōlōc Ñatau êkêñ wapap ênac anja undambê. Apōmtau oc êmêtōc nom e naêndêñ ñamadinj.

Eñ oc êkêñ ñajaña êndêñ nê kinj ma oc etoc nê ñac-geñ-oso-eñwaga nê ñaclai sa.”

¹¹ Go Elkana gēmu gēja nê malac Rama kêtiam gēwinj nê gōlōac samucgenj, ma ñpalé tau gėjam sakinj Apōmtau gēmoa dabuñwaga Eli lanjōnēmja.

Eliné latui

¹² Eli latuagêc sējōm gēj wauc-waucbo, êsêagêc sēwi Apōmtau auc.¹³ Ma sējêli ñagōlinj dabuñwaganja amboac tonañgeñ. Gédêñ tañ ñac teñ kékêñ da gēmoa nanj, dabuñwaga nê sakinjwaga mēngêō lasê tosala ñamata téléac.¹⁴ Bōc tau eletoc êmoa, go êsêli sala êsêp ku me pane me laclu me kuki. Gēj samob, tañ sala kēsêp nanj, êtu dabuñwaganê gēj. Êsêac sējōm amboac tonanj gédêñ lau Israel samob, tañ sêkêñ da anja Silo nanj.¹⁵ Mago gédêñ Eli latuagêc nêñ tēm, gédêñ tañ ja geñ ñalési atomgenj nanj, dabuñwaganê sakinjwaga mēngêō lasê ma kēsōm gédêñ ñac, tañ kékêñ da gēmoa nanj, gebe “Ōkêñ dabuñwaganê bōc êndêñ aê gebe

jacac sigobgen. Enj gebe êkôc bôc senonja tenj anja aômnmê atom, gebe êkôc bôc matacgen.”¹⁶ Ma njac tau embe êsôm êndên enj gebe “Ja êniñ njalêsi su acgom, go ôkôc êtôm têtmac êwiñ”, go sakinjwaga asôm gebe “Masianô, galocgen ôkên, ma embe masi, go Jajanjo su.”¹⁷ Apômtau gêlic lau wakuc nanj mêtê sec samucgen gebe sêsu Apômtaunê da susu.

¹⁸ Njapalê Samuel gêjam sakinj Apômtau gêmoa. Enj kêjandij obo sakinjja tenj. ¹⁹ Katôm jalagen Samuel têna kêsi njakwê ôlija saunj tenj kêtû enja. Ma gêdên taj êsêagêc nê akwenj sêpi sêja gebe sêkên da nanj, enj kêkên njakwê tau gêdên Samuel. ²⁰ Go Eli gêjam mec Elkana agêc nê awê ma kêsôm gebe “Apômtau êkên awê tonec êkôc nêmj njapalê sêjô njac, taj kêkên gêdên Apômtau nanj su.” Go agêc sêmu sêja nênj gamênj kêtiam.

²¹ Ma Apômtau taê gêjam Hana ma enj kêkôc njapalê njac têtac ma awê luagêc. Ma njapalê Samuel kêtû kapôênj gêmoa-Apômtau lanjônêmja.

²² Eli kêtû njamalacanô su ma gêjô latuagêc nênj binj samob, taj sêgôm gêdên lau Israel nanj, to sêgôm mockainj gêdên lauo, taj sêjam sakinj anja katam lôm becja nanj. ²³ Ma kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Amagêc agôm gêj amboac-tonanj kêtû asagenja. Gebe aê ganjô lau samob sêsôm amagêc nêmj gêj alôb-alôb njawaegac. ²⁴ O latucagêc, awi sinjanj gebe aê ganjô Apômtaunê lau sêsôm amagêcnêmj lênj njawae njajam tenj atom. ²⁵ Njac tenj embe êngôm njac tenj sec, Anôtô oc êmêtôc gêj tonanj. Mago njac tenj embe êngôm sec êndên Apômtau, asa oc êtôm gebe etenj êtu njac tonanj.” Tagenj êsêagêc sêkên tajenj tamenj awa atom, gebe Apômtau taê gêjam kêtû tñj gebe ênac êsêagêc.

²⁶ Samuel kêtôp kêtû kapôênj gamoa ma Apômtau to njamalac têtac gêwiñ enj.

Apômtau geoc Elinê gôlôac nênj binj lasê

²⁷ Go Anôtônê njac tenj gêdên Eli gêmênj ma kêsôm gêdên enj gebe “Apômtaunê binj tonec gebe ‘Aê gaoc tau lasê gêdên nêmj miminê gôlôac gêdên taj sêmoa Aiguptu sêsô Parao to nê gôlôac njalabu nanj. ²⁸ Aê kajalinj enj sa anja Israel samob nênj gôlôacmôkê gebe êtu njoc dabunjwaga. Enj êpi êndên njoc altar êna gebe ênsôb jadaunj ma êsô njakwê dabunj êkô aê lanjônêmja. Ma aê kakênj lau Israel nênj daja samob gêdên miminê gôlôac. ²⁹ Kêtû asagenja aôm matam katu njoc daja ma da samob, taj kajatu sa nanj. Kêtû asagenja aôm kotoc latômagêc sa kêlêlêc aê su nanj, e alôm taôm njac da, taj njoc lau Israel sêkên nanj, njagên mataêjamgen.’ ³⁰ Kêtû tonanj Apômtau, Israelnênj Anôtô, kêsôm gebe ‘Aê gajac mata su gebe nêmj gôlôac to tamamnê gôlôac sêsô-sêsa aê lanjônêm endenj tñjgen.’ Mago galoc Apômtau kêsôm gebe ‘Binj tonanj ênêcja. Lau taj tetoc aê sa nanj, aê oc jatoc êsêac sa ma êsêac, taj sêpêc gêdô aê nanj, oc jalic êsêac amboac gêj njadma. ³¹ Ôlic acgom, bêc oc mênjêô lasê, nanj jasad aômnmê njac lai to tamamnê gôlôac nênj njac lai su e njamalacanô tenj êmoa nêmj gôlôac njalêlôm êtiam atom. ³² Êndênj onanj oc ôsala moasinj, taj jansêwa êpi lau Israel nanj, tomatam katugenj, ma njamalacanô tenj oc êmoa nêmj gôlôac njalêlôm êtiam atom endenj tñjgen. ³³ Aômnmê njac tagenj aê jatij enj su anja njoc altar atom, enj êmoa gebe êtaj tomatasulugenj e têkwa êmbac-êmbac to nê njalêlôm ôlun-ôlunjenj. Mago njamalacnênj sinj oc ensenj nêmj gôlôac nênj lau wakuc su. ³⁴ Gêj taj êtap latômagêc Hopni agêc Pinehas sa nanj, êkênj puc aôm gebe êsêagêc lulugenj oc sêmac êndu bêc tagenj. ³⁵ Ma aê oc jakênj taucjoc dabunjwaga njajên tenj. Enj oc êngôm genj êtôm aênjoc taêc gêjam to njoc njalêlôm. Aê oc jakwê ênê andu tenjenja tenj sa ma enj êsêlênj êsô-êsa êmoa njoc njac, taj gaenj oso enj nanj, lanjônêmja endenj tñjgen. ³⁶ Ma nêmj gôlôac njapopoc samob oc sêndên enj sêna ma tetenj enj êtu moni me polom tenja ma oc sêsôm gebe ‘Aê jatênj aôm gebe ôkênj kôm sakinj dabunja tenj êndênj aê gebe janij polom njapopoc njagecman.’”

3

Apômtaunê kalem gêdên Samuel

¹ Amboac tonanj njapalê Samuel gêjam sakinj Apômtau ma Eli gêjam jaom enj. Gêdên njasawa tonanj Apômtau kêgaminj nê binj ma geoc tau lasê njac njakatu atom. ² Gêdênj têt tonanj Eli, taj mataanô kêtû waô ma gêlic gêj njapep atom nanj, gê nê balêm. ³ Anôtônê lam gêmac atomgenj ma Samuel gêc Apômtaunê lôm dabunj njalêlôm, taj Anôtô nê poac njakatapa kêkô nanj. ⁴ Gêdênj tonanj Apômtau gêmôêc gebe “Samuel, Samuel”, ma Samuel gêjô enj awa gebe “Aê tec gamoa.” ⁵ Go kêlêti gêdên Eli gêja ma kêsôm gebe “Gômôêc aê, tec gamênj.” Eli kêsôm gebe “Masi, aê gamôêc aôm atom, ômu naônêc bêc êtiam.” Amboac tonanj enj gêmu jakêsa tau sic kêtiam. ⁶ Ma Apômtau gêmôêc kêtiam gebe “Samuel.” Tec enj gêdi gêdênj Eli gêja ma kêsôm gebe “Gômôêc aê, tec gamênj.” Mago Eli gêjô enj awa gebe “O latucenec, aê gamôêc aôm atom, ômu naônêc bêc êtiam.” ⁷ Gêdênj tonanj Samuel kêjala Apômtau su atom tagenj. Ma Apômtaunê binj geoc tau lasê gêdên enj su atom tagenj. ⁸ Ma Apômtau gêmôêc Samuel kêtiam kêtû dim têtacja. Go enj gêdi ma gêdênj Eli gêja jakêsoj gebe “Gômôêc aê, tec gamênj.” Gêdênj tonanj Elinê kauc kêsa gebe Apômtau gêmôêc njapalê. ⁹ Tec kêsôm gêdênj Samuel gebe

“Ômu naênêc bêc ma enj embe êmôêc aôm êtiam, go ôsôm gebe ‘Apômtau, ôsôm binj mênjnm sakinwaga ênjô.’” Amboac tonanj Samuel gêmu jakêsa tau sic géc nê mala.

¹⁰ Apômtau jakêkô kédabinj enj ma gêmôêc kêtiam tê gêmôêc nê, gebe “Samuel, Samuel.” Ma Samuel gêjô enj awa gebe “Ôsôm binj mênjnm sakinwaga ênjô.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gédên Samuel gebe “Ônjô acgom, aê gabe janjôm gêj tenj anja Israel lau samob sênjô e tanjnsuj êtaj. ¹² Êndên bêc ôniê aê oc janjôm binj samob, tanj kasôm kêpi Elinê gôlôac nanj, njanô êsa êpi enj tomalagej. ¹³ Ma aê jasôm êndên enj gebe Aê jakêj njagêjô êndên ênê gôlôac endenj tóngej gebe enj kêjala latuagêc sêgôm sec to sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô nanj, mago enj kêmêtôc êsêagêc njanja atom. ¹⁴ Kêtu tonanj aê katôc lemoc kêpi Elinê gôlôac gebe daja to da njagêdô oc enserj nêj sec su atomanô.”

¹⁵ Samuel géc e gelejja lasê, go jagêlêc Apômtaunê lôm njakatam su. Enj kêtêc tau gebe ênac minj Apômtau tau lasê gédên enjja njaminj êndên Eli atom. ¹⁶ Mago Eli gêmôêc Samuel gebe “Latucenec Samuel.” Ma Samuel gêjô enj awa gebe “Aê tec gamoa.” ¹⁷ Ma Eli kêtu kênac enj gebe Apômtau kêsôm binj amboac ondoc gédên aôm. Ônsa njalô tenj auc êndên aê atom. Aôm embe ônsa binj, tanj Apômtau kêsôm gédên aôm nanj, njaten auc, go ôndac êtôm tonanj ma êlêlêc su.” ¹⁸ Amboac tonanj Samuel gêjac minj binj samob tomalagej gédên Eli ma gêsa njalô tenj auc atom. Ma Eli kêsôm gebe “Enj Apômtau, enj ênjôm êtôm êlic njajamja.”

¹⁹ Samuel kêtôp kêtu kapôênj ma Apômtau gêmoa gêwinj enj ma gêgôm nê binj samob, tanj geoc lasê nanj, njanô kêsa. ²⁰ Ma lau Israel anja Dan e gédên Berseba sêjala gebe Apômtau kêkêj Samuel kêtu ênê propete. ²¹ Amboac tonanj Apômtau gêô lasê anja Silo kêtiam, gebe enj geoc tau lasê gédên Samuel anja tonanj ma kêsôm binj gédên enj.

4

¹ Ma lau Israel samob sênjô Samuelnê binj.

Lau Pilisti sêjanjo Apômtaunê poac njakatapa su

Gédên njasawa tonanj lau Israel dêdi sêja gebe sênac sinj êndên lau Pilisti. Êsêac sê nêj becobo sênjgônj Ebeneser, ma lau Pilisti sê nêj becobo sênjgônj malac Apek njagala. ² Go lau Pilisti tédênanjanj tau su ma sêbo sêsa gédên lau Israel. Sinj kapôênj kêsa e lau Pilisti sêku lau Israel tulu ma sêjac lau amboac 4,000 êndu sêc sinj njamala.

³ Ma gédên tanj lau Israel nêj sinjwaga sêmu sêmênj malenj su nanj, Israel nêj laumata sêsôm gebe “Kêtu asagejja Apômtau kêkêj lau Pilisti sêku aêac tulu gédên ocsalô tonec. Ajôc, takôc Apômtaunê poac njakatapa anja Silo êmênj gebe mênjêmoa aêac njaluj ma ênam aêac kêsi anja nêj njacjo lemenj.” ⁴ Amboac tonanj sêsakinj lau sêja Silo ma sêkôc Apômtau, lau sinj undambênja nêj njatau, tanj gênjgônj kerubim njad nanj, nê poac njakatapa sêmênj. Ma Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas sêwinj poac njakatapa.

⁵ Gédên tanj poac njakatapa jagêô lasê lau Israel nêj malac becobonja nanj, lau Israel samob sêjam lasê to njacraigenj e nom kêwiwic. ⁶ Lau Pilisti sênjô njanôndu tonanj ma têtû kênac tauj gebe “Sêjam lasê tonjacraigenj anja Ebolainênj gamênj tonanj njam amboac ondoc.” Sênjô gebe Apômtaunê poac njakatapa mênjgêô lasê ⁷ tec têtêc tauj njanô gebe êsêac sêsôm gebe “Anôtô mênjgêô lasê êsêacnêj malac. Ojae aêacmênj. Gênj amboac tonanj talic tenj su gêmuj atomanô. ⁸ Ojae aêacmênj. Asa ênam aêac kêsi anja Anôtô njacrai tonanj lêmata. Anôtô tonanj kêku lau Aiguptu tulu njagêjwac tokainj-tokainj anja gamênj sawa. ⁹ O Pilisti, ajôc, apuc taôm tônj. Anac sinj amboac njacgenj. Embe masi, go atu lau Ebolai nêj gênjôma, êtôm êsêac têtû amacnê m gênjôma. Akô amboac njac ma anac sinj.”

¹⁰ Amboac tonanj lau Pilisti sêjac sinj ma sêku lau Israel tulu e sêc sinj su sêlêti sêja nêj andu gédên-gédêngej. Sinj tau kapôênj ma lau Israel nêj sinjwaga 30,000 sêjana bêc tagenj. ¹¹ Ma sêjanjo Apômtaunê poac njakatapa su ma sêjac Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas êndu.

Eli gêmac endu

¹² Njac Benjaminja tenj kêsu anja sinj njamala ma kêlêti e mênjgêô lasê malac Silo gédên oc tagenj tonanj. Nê njakwê gênjic ma nom gê enj môkêapac. ¹³ Gédên tanj njac tau gêô lasê nanj, Eli gênjgônj nê lêpônj, mataanô gédên intêna gêsunjenj gebe nê njalêlôm njatutuc kêtu Apômtaunê poac njakatapanja. Gédên tanj njac tau kêsa malac ma gêjac minj binj nanj, lau malacnja samob têtanj lasê. ¹⁴ Eli gênjô tanjiboa ma gêjam kênac gebe “Gamênj njadinjin tonanj njam amboac ondoc.” Go njac tau kêlêti gédên Eli ma kêsôm binj tau lasê gédên enj. ¹⁵ Elinê jala kêtu 98 ma mataanô kêtu waô e gêlic gamênj atom. ¹⁶ Go njac tau kêsôm gédên Eli gebe “Aê njac, tanj gamênj anja sinj njamala. Aê gaêc sinj gédên ocsalô tonec.” Ma Eli kêtu kênac gebe “Latucenec, binj amboac ondoc.” ¹⁷ Njac jaenja gêjô enj awa gebe “Lau Israel sêc lau Pilisti ma sinj gesenj lau taêsam su. Aôm latômagêc Hopni agêc Pinehas sêmac êndu ma sêjanjo Apômtaunê poac njakatapa su amboac tonanjgej.” ¹⁸ Gédên tanj enj kêsam Apômtaunê poac njakatapa nanj, Eli gêu

tau kēsō gedecgeņ anġa lēpōņ, taņ kēkō kēsi malac ņasacġēdō naņ, ņamuņa e kēpōņ ġēsu tulu ma ġēmac ēndu, gebe eņ kētu ņamalacano ma ņawapac kēsa. Eņ ġajam ġōliņ Israel jala 40.

¹⁹ Eli lawao, Pinehasnē awē, taē e kēdabiņ gebe akōc ņapalē. Eņ ġēņō ņawae gebe sējaņġo Apōmtaunē poac ņakataņja su to lawa aġēc nē akweņ sēmac ēndu naņ, ma eņ ġewec gebe ņapalē kētuņ eņ e kēkōc ņapalē su. ²⁰ ġēc e kēdabiņ gebe ēmac ēndu ma lauo, taņ sējam jaom eņ naņ, sēsōm gebe “Ōtēc taōm atom. Aōm kōkōc ņapalē ņac tenj.” Mago eņ ġējō biņ atom ma kēkēņ taņja biņ, taņ ēsēc sēsōm naņ atom. ²¹ Eņ ġē ņapalēnē ņaē gebe Ikaḡod, ņam gebe” ņawasi kēkac tau su anġa lau Israelnēņ”, gebe sējaņġo Anōtōnē poac ņakatapa ma kētu lawa to nē akweņja. ²² Ma eņ kēsōm gebe “ņawasi kēkac tau su anġa Israelnēņ gebe sējaņġo Anōtōnē poac ņakatapa su.”

5

Poac ņakatapa kēkō ġamēņ Pilistiaņja

¹ ġēdēņ taņ lau Pilisti sējaņġo Anōtōnē poac ņakatapa su naņ, ēsēc sēbalaņ ġēņ tau anġa malac Ebeneser jasēō lasē malac Asdod. ² Mago sēbalaņ katapa tau sēsō anōtō Dagon nē lōm e tetoc kēkō kēsi Dagon tau. ³ ņageleņ ġēdēņ taņ lau Asdod dēdi sa ġēdēņ bēbēcgeņ naņ, ēsēc sēlic gebe Dagon ġēu tau ġēc masac ġēc Apōmtaunē poac ņakatapa ņanēmja ġēc nom. Amboac tonañ sēkōc eņ ma tetoc eņ ġēmu jakēkō ņamala kētiam. ⁴ Mago ņageleņ ēsēc dēdi e sēlic gebe Dagon gebeņ kētiam ġēc Apōmtaunē poac ņakatapa ņanēmja, laņōanō ġēdēņ nom ma mōkēapac to lēma makeņ-makeņ tulu ġēc taunja kēsa taonj ņaō ma ņadambē ņaōmageņ ġēc. ⁵ Tonaņ ņam gebe Dagonnē dabuņwaga to lau samob embe sēsō Dagonnē lōm oc sejoj taunj gebe sēka Dagon anġa Asdod nē andu ņataonj atomanō e mēņġēdēņ galoc.

⁶ Apōmtaunē lēma ġejoj lau Asdod ņa ġēņwapac. Eņ kētākē to kēkōniņ malac to ņagamēņ samucgeņ ņa kamocmatu. ⁷ Lau Asdod sēlic ġēņ tonañ ma sēsōm gebe “Israelnēņ Anōtōnē poac ņakatapa ēkō ēwiņ aēac atom, gebe eņ lēma kēkōniņ aēac to aēacnēņ anōtō Dagon tōņ.” ⁸ Amboac tonañ ēsēc sēsakiņ biņ sēkac lau Pilisti nēņ ġōliņwaga sēpi tageņ ma sēsōm gebe “Aēac daņġōm asageņ ētu Israelnēņ Anōtōnē poac ņakatapaņja.” Lau ġōliņwaga sējō ēsēc aweņ gebe “Akēņ Israelnēņ Anōtōnē poac ņakatapa naēkō Gat.” Tec sēkōc katapa tau jakēkō tonañ. ⁹ ġēō lasē su, go Apōmtau nē lēma kēkēņ ġēņwapac kēkōniņ malac tonañ. Eņ kētākē lau Gat kapōēj to sauj samob ma ġējac ēsēc ņa kamocmatu. ¹⁰ Tec sēsakiņ Anōtōnē poac ņakatapa ġēja malac Ekron. ġēdēņ taņ Anōtōnē poac ņakatapa ġēō lasē Ekron naņ, lau Ekron sējac wali gebe “Ēsēc sēkōc Israelnēņ Anōtōnē poac ņakatapa sēmēļ ġēdēņ aēac gebe ēnac aēac to ma ġōlōac ēndu.” ¹¹ Amboac tonañ sēkalem lau Pilisti nēņ ġōliņwaga sēkac sa sēpi tageņ ma sēsōm gebe “Asakiņ Israelnēņ Anōtōnē poac ņakatapa ēmu ēndēņ taunē ġamēņ ēna gebe ēnac aēac to nēņ lau samob ēndu atom.” Malac tau ņalau tētākē taunj ēndu-ēndu gebe Anōtōnē lēma kēkōniņ ēsēc ņanōgeņ. ¹² Lau taņ sēmac ēndu atom naņ, tētap kamocmatu sa. Amboac tonañ lau malac tonec nēņ wali kēpi e ġēdēņ undambē.

6

Sēsakiņ poac ņakatapa ġēmu ġēja Israel kētiam

¹ Apōmtaunē poac ņakatapa kēkō ġamēņ Pilistiaņja aļōņ 7 su acgom, ² go lau Pilisti sēkalem nēņ dabuņwaga to lau sēpuc kapoacwaga sēkac sa ma sēsōm gebe “Aēac daņġōm asageņ ētu Apōmtaunē poac ņakatapaņja. Asōm ēndēņ aēac acgom, aēac tasakiņ ġēņ tau ēmu ēna ņamala ētiam ņalēņ ondoc.” ³ Go ēsēc sējō ēsēc aweņ gebe “Embe asakiņ Israelnēņ Anōtōnē poac ņakatapa ēmu ēna, go asakiņ ņaōmageņ atom. Anac da taōm ēwiņ acgom, go amac ōlim ņajam ēsa ma amac ajala Apōmtau Anōtō lēma kēkōniņ amac ġēwi siņ atom ņam.” ⁴ Ēsēc tētu kēnac kētiam gebe” Aēac anac da taunj ņa asageņ.” Tec ēsēc sējō ēsēc aweņ gebe “Kamocmatu ņakatu gold lemeņteņ to moadec ņakatu lemeņteņ ētōm lau Pilisti nēņ ġōliņwaga nēņ namba gebe ġēņwapac tonañ kētap amac to nēm ġōliņwaga sa kētōm taugenj. ⁵ Amansaņ nēm kamocmatu to moadec, taņ ġeseņ ġamēņ samob naņ ņakatu ma atoc Israelnēņ Anōtō sa, oc moae eņ ēkōc nē lēma ņawapac su anġa amacnēm to anġa nēm anōtōi nēņ ma anġa nēm ġamēņ. ⁶ Amac abe nēm ņalēlōm ņadani ēsa ētōm Parao to nē lau Aiguptu nēņ ētu asageņja. Taēm ēnam biņ, taņ Anōtō tonañ ġēġōm ēsēc tētu meloc e sēwi lau Israel siņ sac sēja naņ. ⁷ Galoc amansaņ kareta wakuc tenj ma akōc bulimakao tēna luagēc, taņ sēkēņ su ġēdēņ ņalatu sēmoa ma sēja la sē kareta tenj su atom tageņ naņ. Ma akēņ bulimakao tonañ sē kareta, mago akēņ ņalatu sēmu sēna sapa. ⁸ Ma akēņ Apōmtaunē poac ņakatapa ēkō kareta ņaō ma akēņ ņakatu gold, taņ ētu da naņ, ēsēp ġadob tenj ēkō ēwiņ katapa, ġocġo awi ēsēc siņ taunjeņ sēna. ⁹ Ma alic acgom, embe sēsa intēna malac Betsemeņja, oc ajala gebe Anōtō tau kakōniņ amac ņa ġēņwapac. Embe masi oc ajala gebe ġēņ tonañ ēnē lēma ġējac aēac atom, kētap aēac sa ņaōmageņ.”

¹⁰ Tec lau sêgôm amboac tonaj. Êsêac sêkôc bulimakao luagêc, taj sêkên su gêdên ñalatu sêmoa nanj, ma sêkên sa kareta ma sêkôc ñalatu tau su sêmoa sapa. ¹¹ Go sêkên Apômtaunê poac ñakatapa kêkô kareta ma gadob tomoadec gold ma tokamocmatu ñakatu gold gêwiñ. ¹² Bulimakao têna sêsêlên gacgen sepeñ malac Betsemes. Sêsêlên tatan-têtanj ma sêwi intêna siñ sêmu anô me gasêña sêja atomanô. Gôliñwaga Pilistiña têdaguc êsêac e dêdên lau Betsemes nêñ madiñ. ¹³ Gêdên tonaj lau Betsemesña sejon popolom ñanô sêmoa gamên gaboan. Sêôc materanô sa ma sêlic poac ñakatapa tec tatu samuc ma sêpuc kareta tôn-tôn sêja. ¹⁴ Bulimakao sê kareta tau jagêô lasê Josua anja Betsemes nê kôm ma kêkô. Poc kapôên tej kêkô ñagala. Amboac tonaj êsêac sêga kareta ñaka popoc ma sêkên bulimakao têna luagêc tonaj katu daja gêdên Apômtau. ¹⁵ Lau Lewit sêkôc Apômtaunê poac ñakatapa to gadob, taj da goldña kêsêp ñalêlôm nanj, su ma tetoc kêkô poc kapôên tonaj ñaô. Ñacwaga Betsemesña sêkên daja to da sêniñ sêwiñña gêdên Apômtau gêdên bêc tonaj. ¹⁶ Lau Pilistiña nêñ gôliñwaga lementej sêsala gên samob tonaj su, go sêmu sêja Ekron gêdên bêc tonanjen.

¹⁷ Kamocmatu ñakatu gold, taj lau Piliisti sêsakiñ kêtú sêjac da tauñña gêdên Apômtau nanj, malac Asdod to Gat ma Askalon to Gasa ma Ekron. Tagen-tagenj kêtom êsêacnên malacgen. ¹⁸ Moadec gold gêjô lau Piliisti nêñ malac samob, taj gôliñwaga lementej tonaj sêjam gôliñ nanj, malac tunbôm ma tunbôm masi. Poc tau kapôên, taj êsêac tetoc Apômtaunê poac ñakatapa kêkô ñaô nanj, gêñgôn Josua Betsemesña nê kôm ñagala. Poc tonaj kêtú ñabelo gêñgôn gêdên tonê e gêdên galoc.

¹⁹ Ma Apômtau gêjac lau Betsemesña ñagêdô gebe êsêac têtú kênin kêsêp Apômtaunê poac ñakatapa ñalêlôm. Enj gêjac êsêacnên ñacwaga 70 êndu. Ma lau têtanj tanjiboa gebe Apômtau gêjac êsêac secanô.

Poac ñakatapa mênkêkô Kiriati-jearim

²⁰ Go êsêac ñacwaga Betsemesña sêsôm gebe “Asa êtôm gebe êkô Apômtau, Anôtô dabuñ tonaj lañônêm. Aêac tasakiñ gên tau êndên asa lau gebe êmoa êwiñ aêac atom.” ²¹ Go êsêac sêsakiñ binj gêdên lau Kiriati-jearim gebe “Lau Pilistiña sêkên Apômtaunê poac ñakatapa gemu gêmên. Asêp amên ma akôc êpi êndên amac êwac.”

7

¹ Go lau Kiriati-jearim sêja sêkôc Apômtaunê poac ñakatapa su. Sêkôc jasêkênj gêdên Abinad-abnê andu, taj kêkô gamên ñabau ma sêjam mec ênê latu Eleasar gebe ejop Apômtaunê poac ñakatapa. ² Ñasawa balinânô amboac jala 20 poac ñakatapa kêkô malac Kiriati-jearim, ma lau Israel samob têtanj Apômtau.

Samuel kêtú gôliñwaga

³ Amboac tonaj Samuel kêsôm binj gêdên gôlôac Israelnja samob gebe “Embe amu andên Apômtau ana tonêm ñalêlôm samucgen, go awi anôtôï jaba, taj ajam sakiñ amoa nanj, to alê gwam siñ ma nêñ ñalêlôm epeñ Apômtaugenj ma anam sakiñ enj taugenj. Go enj oc ênam amac kêsî anja lau Piliisti lemenj.” ⁴ Amboac tonaj lau Israel sêwi anôtôï Bal to alê gwam siñ ma sêjam sakiñ Apômtau taugenj.

⁵ Go Samuel kêsôm gebe “Akac lau Israel samobgenj sa anja Mispa gebe jatenj mec êndên Apômtau êtu amacña.” ⁶ Amboac tonaj êsêac sêkac tauñ sa anja Mispa, sêkati bu, go sêsêwa kêsêp nom sêkô Apômtau lañônêmña ma sêjam dabuñ mo gêdên oc samuc tonaj. Ma sêsôm lasê gebe “Aêac dagôm sec gêdên Apômtaugoc.” Samuel kêmêtôc lau Israel anja Mispa. ⁷ Gêdên taj lau Piliisti sêñô gebe lau Israel sêkac tauñ sa anja malac Mispa nanj, êsêacnên gôliñwaga sêpi dêdên êsêac sêja. Lau Israel sêñô binj tonaj ma têtêc tauñ kêtú lau Pilistiña. ⁸ Ma lau Israel sêsôm gêdên Samuel gebe “Awam ênac Apômtau enderj tônjenj êtu aêacña gebe Apômtau ênam aêac kêsî anja lau Piliisti lemenj.” ⁹ Amboac tonaj Samuel kêkôc domba ñalatu tej, taj gênôm su gêmoa nanj, ma kêkênj samucgenj kêtú daja gêdên Apômtau. Ma enj kêtanj gêdên Apômtau gêjô lau Israel su ma Apômtau kêkênj tana ênê mec. ¹⁰ Gêdên taj Samuel kêkênj daja tau gêmoa nanj, ma lau Piliisti jatêdabinj Israel gebe sênac siñ êndên êsêac. Mago Apômtau nê wapap gêjac kapôênj gê tônjenj gêsac lau Piliisti ñaô e gêjam êsêac salin-salinjenj, tec lau Israel sêku êsêac tulu. ¹¹ Go lau Israel sêwi Mispa siñ jasêjanda lau Piliisti to sêjac êsêac e jakêsêp gêdên malac Bet-Kar ñalabuña.

¹² Go Samuel kêkôc poc tej jagêjac sa kêkô Mispa to Jesana ñasawa ma gê poc tau ñaê gebe Eben-Eser, ma kêsôm gebe “Apômtau gêjam aêac sa e mênjgêdên tonec.” ¹³ Apômtau kêkôninj lau Piliisti amboac tonaj, tec êsêac sêmu sêmênj Israel nêñ gamênj kêtiam atom. Ma Apômtau lêma gejonj êsêac gêdênj têm samob, taj Samuel gêmoa mata jali nanj. ¹⁴ Malac taj lau Piliisti sêjanjo su anja Israel nanj, kêtú lau Israel nêñ gên kêtiam anja Eskron e jagêdên Gat. Ma lau Israel sêjam nêñ gamênj kêsî anja lau Piliisti lemenj. Ma wama gêc Israel ma lau Amor ñasawa amboac tonanjenj.

¹⁵ Ma Samuel kĕtu lau Israel nĕj gŏlinwaga kĕtŏm tĕm samob, taŋ eŋ gĕmoa mata jali naŋ. ¹⁶ Kĕtŏm jalagen eŋ kĕsĕlĕŋ gĕjac laoc malac Betel to Gilgal ma Miŋpa ma kĕmĕtŏc lau Israel nĕj biŋ kĕtŏm malac tonanŋ ŋai. ¹⁷ Go gĕmu jagĕŋgŏŋ Rama kĕtiam gebe ĕnĕ andu kĕkŏ malac tŏnĕ. Anŋa tŏnĕ eŋ gĕjam gŏlin lau Israel amboac tonanŋenŋ. Ma eŋ gĕboa Apŏmtaunĕ altar teŋ sa kĕkŏ tŏnĕ.

8

Lau Israel tetenŋ kiŋ teŋ

¹ Gĕdĕŋ taŋ Samuel kĕtu ŋamalacanŏ su naŋ, eŋ kĕkĕŋ latui tĕtu gŏlinwaga Israelŋa. ² Latu ŋacsĕga nĕ ŋaĕ Joel ma ŋac kĕtu luagĕcŋa nĕ ŋaĕ Abija. Ĕsĕagĕc tĕtu gŏlinwaga sĕngŏŋ malac Berseba. ³ Mago eŋ latuagĕc sĕpuc tamenŋi wanŋa atom. Ĕsĕagĕc matenŋ katu mone. Sĕkŏc awa ŋalĕsiŋa ma sĕjam mĕtŏc gĕdĕŋ ŏkwi.

⁴ Go lau Israelnĕj laumata samob sĕkac sa dĕdĕŋ Samuel sĕja Rama. ⁵⁻⁶ Ma sĕsŏm gĕdĕŋ eŋ gebe “Aŏm kŏtu ŋamalacanŏ su ma latŏmagĕc sĕpuc aŏm wanŋam atom. Amboac tonanŋ ŏkĕŋ kiŋ teŋ ĕndĕŋ aĕac gebe ĕnam gŏlin aĕac ĕtŏm tentenŋlatu samob nĕj kiŋ sĕgŏm.” Ĕsĕacnĕj biŋ gebe” Őkĕŋ kiŋ teŋ ĕndĕŋ aĕac gebe ĕnam gŏlin aĕac” naŋ, kĕmoasiŋ Samuel atomanŏ, ma eŋ ketenŋ mec gĕdĕŋ Apŏmtau. ⁷ Ma Apŏmtau gĕjŏ Samuel awa gebe “Őkĕŋ taŋam launĕŋ biŋ, taŋ sĕsŏm naŋ, gebe ĕsĕac tĕtiŋ aŏm atom, tĕtiŋ aĕ ma sedec gebe jatu ĕsĕacnĕj kiŋ. ⁸ Ĕsĕac sĕwi aĕ siŋ ma sĕjam sakiŋ anŏtŏi jaba. Gĕŋ samob, taŋ sĕgŏm gĕdĕŋ aĕ gĕdĕŋ taŋ kakŏc ĕsĕac su anŋa Aiguptu e mĕŋgĕdĕŋ ocsalŏ tonec naŋ, sĕgŏm gĕdĕŋ aŏm amboac tonanŋenŋ. ⁹ Őkĕŋ taŋam ĕsĕacnĕj awenŋ, tagenŋ ŏlĕŋ biŋ ĕsĕac ŋajana ma ŏndŏŋ kiŋ, taŋ ĕnam gŏlin ĕsĕac naŋ, nĕ ŋagŏlinŋ ĕndĕŋ ĕsĕac.”

¹⁰ Go Samuel kasŏm Apŏmtaunĕ biŋ samob gĕdĕŋ lau, taŋ tetenŋ kiŋ teŋ gĕdĕŋ eŋ naŋ. ¹¹ Ma kĕsŏm gebe “Kiŋ tau oc ĕnam gŏlin amac ŋalĕŋ amboac tonec gebe Eŋ oc ĕkŏc amac latŏmi ma ĕkĕŋ ĕsĕac sĕnam gŏlin ĕna kareta siŋŋa to sĕngŏŋ hos ŋaŏ ma ĕkĕŋ ĕsĕac sĕlĕti sĕmuŋ ĕnĕ kareta siŋŋa. ¹² ŋagĕdŏ eŋ oc ĕkĕŋ ĕsĕac tatu siŋwaga 1,000 nĕj kapitai ma ŋagĕdŏ tĕtu siŋwaga 50 nĕj kapitai. ŋagĕdŏ sĕkac ĕnĕ nom ŏkwi to sejoŋ ĕnĕ kŏm ŋanŏ sa. ŋagĕdŏ oc sĕmansaŋ laukasap siŋŋa ma ĕnĕ kareta siŋŋa ŋagĕŋlĕlŏm. ¹³ Eŋ oc ĕkŏc amac latŏmio gebe sĕmansaŋ gĕŋmalu to seno ma sĕpac gĕŋ. ¹⁴ Eŋ oc ejoŋ nĕm kŏm to wain ma katĕkwiŋa ŋajanŏ mataĕjam samob su ma ĕnac sam gĕŋ tau ĕndĕŋ nĕ sakiŋwaga. ¹⁵ Eŋ oc ĕkŏc gĕŋ lemenŋlu-lemenŋlu ŋatagenŋ-tagenŋ su anŋa nĕm kŏm polom to wainŋa gebe ĕkĕŋ ĕndĕŋ nĕ gejobwaga to sakiŋwaga. ¹⁶ Eŋ oc ĕkŏc nĕm sakiŋwagao to ŋac ma nĕm bulimakao to donŋi ŋajamanŏ su anŋa amacnĕm ma ĕkĕŋ sĕnam ĕnĕ kŏm. ¹⁷ Eŋ oc ĕkŏc nĕm domba lemenŋlu-lemenŋlu ŋatagenŋ-tagenŋ ma amac taŏm oc atu ĕnĕ gĕŋŋa. ¹⁸ Ma ĕndĕŋ bĕc tonanŋ amac oc atanŋ lasĕ ĕtu nĕm kiŋ, taŋ taŏm ajalŋ sa naŋŋa, mago Apŏmtau oc ĕkĕŋ taŋa amac ĕndĕŋ bĕc tonanŋ atom.”

¹⁹ Mago lau dedec gebe sĕŋŏ Samuelnĕ biŋ. Ĕsĕac sĕsŏm gebe “Masianŏ, aĕac abe akŏc kiŋ teŋ ĕnam gŏlin aĕac. ²⁰ Go aĕac aŏm lau tentenŋlatu samob. Aĕacma kiŋ ĕnam gŏlin aĕac to ĕwĕ aĕac ma ĕnac aĕacma siŋ.” ²¹ Biŋ samob, taŋ ĕsĕac sĕsŏm naŋ, Samuel gĕŋŏ ma kĕsŏm lasĕ kĕtiam gĕdĕŋ Apŏmtau. ²² Ma Apŏmtau kĕsŏm gĕdĕŋ Samuel gebe “Őkĕŋ taŋam ĕsĕacnĕj biŋ ma ŏkĕŋ kiŋ teŋ ĕndĕŋ ĕsĕac.” Go Samuel kĕsŏm gĕdĕŋ lau Israel nĕj ŋacwaga gebe “Amu andĕŋ nĕm malacmŏkĕ ĕndĕŋ-ĕndĕŋgeŋ ana.”

9

Sĕjalŋ Saul sa kĕtu kiŋ

¹ ŋac teŋ anŋa Benjammĕnĕ gŏlŏac gĕmoa nĕ ŋaĕ Kis. Eŋ Abiel latu, naŋ Seroro latu, naŋ Bekorat latu, naŋ Apia latu anŋa toŋ Benjaminŋa. Eŋ ŋac tolĕlŏm. ² Eŋ latu teŋ gĕmoa ŋaĕ Saul. Eŋ ŋac matac ŋajam. ŋac Israelŋa teŋ lanŋanŏ ŋajam kĕtŏm eŋ gĕmoa atom. Mŏkĕapac keŋenŋ gamĕŋ su.

³ Bĕc teŋ Saul tama Kis nĕ donŋi tĕna ŋagĕdŏ sĕbŏm. Amboac tonanŋ Kis kĕsŏm gĕdĕŋ latu Saul gebe “Őkŏc sakiŋwaga teŋ ĕwiŋ aŏm ma andi naansom donŋi tĕna tau.” ⁴ Ĕsĕagĕc sĕsĕlĕŋ jasĕsa gamĕŋ lŏcŋa Epraim, go sĕsĕlĕŋ jasĕsa gamĕŋ Salisaŋa, mago tĕtap bŏc tau sa atom. Sĕsĕlĕŋ jasĕsa gamĕŋ Salimŋa, mago sĕmoa tonanŋ atom. Go agĕc sĕsĕlĕŋ jasĕsa gamĕŋ Benjaminŋa, mago sesom elĕmĕ amboac tonanŋenŋ.

⁵ Gĕdĕŋ taŋ jasĕsa gamĕŋ Supŋa naŋ, Saul kĕsŏm gĕdĕŋ sakiŋwaga, taŋ gĕwiŋ eŋ naŋ, gebe “Aŋŏc, aĕagĕc tamu tana. Tamoc oc ĕwi donŋi tĕna ŋabiŋ siŋ ma ĕ go tau ĕtu aĕagĕcŋa.” ⁶ Ma sakiŋwaga tonanŋ gĕjŏ eŋ awa gebe “Anŏtŏnĕ ŋac teŋ gĕngŏŋ malac tonec. Eŋ ŋac, taŋ lau tetoc eŋ sa naŋ. Biŋ samob, taŋ eŋ kĕsŏm naŋ, ŋanŏ kĕsa. Aĕagĕc dandĕŋ eŋ tana. Oc moae eŋ ĕsŏm biŋ katŏ aĕagĕc ĕtu lĕŋ tec tasĕlĕŋ tamoa necŋa.” ⁷ Go Saul kĕsŏm gĕdĕŋ nĕ sakiŋwaga gebe “Aĕagĕc embe tana, go takĕŋ asaŋenŋ ĕndĕŋ ŋac tau. Polom taŋ gĕc nĕŋ talu naŋ, gĕbacnĕ. Ma gĕŋ ŋagĕdŏ gebe takĕŋ ĕndĕŋ Anŏtŏnĕ ŋac tauŋa gĕc atom. Aĕagĕc nĕŋ

asagen gēc.”⁸ Sakinwaga tau gējô enj awa gebe “Ôlic acgom, aê kakôc silber 50 toea, aê oc jakên tonaj êndên Anôtônê nac gebe ewa aêagêcnên lên sa.”⁹ (Anja Israel andangen embe nac tenj taê ênam gebe êtu kênac Anôtô êtu gên tenja, nanj êsôm gebe “Dandên nac-gêlic-gênwaga tana.” Gebe nac tanj sêsam enj galoc gebe Propete nanj, andangenj sêsam enj gebe Nacgêlic-gênwaga.)¹⁰ Saul kêsôm gebe “Njam, dandên enj tana.” Amboac tonaj tec agêc sêsa malac, tanj Anôtônê nac gêmoa nanj sêja.

¹¹ Gêdên tanj êsêagêc sêpi malac, tanj gêc gamênj njabau sêja nanj, êsêagêc dêdac njapalêo njagêdô sêsa sêmênj sebe sêkati bu, tec têtû kênac êsêac gebe “Gêlic-gênwaga gêmoa me masi.”¹² Êsêac sêjô êsêagêc awenj gebe “Aec, enj kêsêlênj gêmuj amagêc. Galocgenj enj mênjgêô lasê malac gebe ocsalô tonec lau sêkênj da tenj anja gamênj njabau.”¹³ Êndênj tanj asa malac nanj, oc atap enj sa. Enj gebe êpi gamênj njabau naêninj gênj. Gebe lau oc sêninj gênj atomgenj e enj êô lasê ma ênam mec da su acgom, go lau, tanj sêkalem êsêac nanj, sêninj gênj. Api anamanj, oc atap enj sa solopgenj.”¹⁴ Amboac tonaj êsêagêc sêpi malac sêja ma gêdênj tanj êsêagêc sêsa malac nanj, sêlic Samuel kêsêlênj kêsâ gêdênj êsêagêc gêmênj gebe êpi gamênj njabau êna.

¹⁵ Bêc tanj gêmuj bêc Saul gêô lasêna nanj, Apômtau geoc binj lasê gêdênj Samuel ma kêsôm gebe¹⁶ “Elenja êndênj tanj oc êkô amboac kêkô galoc nanj, aê oc jasakinj nac tenj anja gamênj Benjaminja êndênj aôm êwac. Ônij oso enj êtu njoc lau Israel nênj kinj. Enj oc ênam njoc lau kêsâ anja lau Pilisti lemenj. Aê galic gênjwapac, tanj njoc lau sêôc nanj, gebe nênj tanjiboa kêsô aê tanjocsuj sugac.”¹⁷ Gêdênj tanj Samuel gêlic Saul nanj, Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe “Nac tau, tanj kasôm ênê binj gêdênj aôm nanj tonec. Enj nac, tanj oc ênam gôlinj njoc lau.”¹⁸ Go Saul kêtû gasuc Samuel anja malac njacagêdô ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aê jatenj aôm gebe ôtôc Gêlic-gênwaga nê andu êndênj aê.”¹⁹ Samuel gējô enj awa gebe “Nac-gêlic-gênwaga tau aê. Ômuj aê ôpi ôndênj gamênj njabau ôna gebe ocsalô tec oc ônij gênj ôwinj aê. Ma êndênj bêbêcgenj oc jakênj aôm ôna ma jasôm binj tau, tanj gobe ôtu kênac êndênj aê nanj, lasê êndênj aôm.”²⁰ Ôpô sim taôm êtu donki têna, tanj sêbôm gêdênj njabêc kêtû télêac gêjana su nanj atom gebe têtap êsêac sa su. Mago lau Israel nênj awamata samob gêjac asa njawae. Gêjac aôm to tamam nê gôlôac samob njawae atom me.”²¹ Saul gējô enj awa gebe “Aê nac Benjaminja, lau Israel nênj gôlôacmôkê saujanô tau, ma aênjoc gôlôac kêtû Benjamin nê gôlôacmôkê nênj gôlôac njamuanô tau. Aôm kôsôm binj tonaj gêdênj aê kêtû agenja.”

²² Go Samuel gêwê Saul agêc nê sakinwaga sêsô andu sêninj gênja sêja ma kêkênj êsêagêc sênjgônj lau, tanj sêkalem êsêac nanj njamata. Lau tau nanj namba amboac 30.²³ Go Samuel kêsôm gêdênj-nac-geno-gênja gebe “Ôkôc gênj, tanj kakênj gêdênj aôm ma kasôm gebe otoc ênêc tau ja nanj ômôênj.”²⁴ Tec geno-gênwaga kêkôc akainj samuc to njailênô ma ketoc kêtô Saul lanjônênja ma Samuel kêsôm gebe “Ôlic gênj njagêc tonec, tec tetoc kêkô aôm lanjônênja nec ônij. Gênj tonec sêmasanj kêtû aômja gebe ênêc e êndênj njanoc gebe ônij ôwinj njaclej.”

Amboac tonaj Saul genj gênj gêmuj Samuel gêdênj bêc tonaj.²⁵ Gêdênj tanj êsêac sêsêp anja gamênj njabau jasêô lasê malac nanj, êsêac sêja mê tenj gêc andu njasalôm tapa-tapa njâ kêtû Saulja ma enj gêc bêc gêc tonaj.

Samuel genj oso Saul kêtû kinj

²⁶ Gêdênj tanj gêu bônj nanj, Samuel gêmôêc kêpi gêdênj Saul gebe “Ôndi sa, aê gabe jakênj aôm ôna.” Saul gêdi ma êsêagêc Samuel lulugenj sêsa intêna sêja.

²⁷ Sêsa malac njamadinj, go Samuel kêsôm gêdênj Saul gebe “Ôsôm êndênj nênj sakinwaga gebe êsêlênj êmuj aêagêc. Enj êôc lêlêc aêagêc su, go aôm taôm ômoa saunjenj acgom, gebe jasôm Anôtô nê binj êndênj aôm ônjô.”

10

¹ Go Samuel kêkôc njoplakôp toniptêkwi ma kêkêc kêpi Saul môkêapac ma kêlêsoj enj alianô ma kêsôm gebe “Apômtau genj oso aôm gebe ôtu ênê lau Israel nênj kinj. Aôm oc ônam gôlinj Apômtaunê lau to ônam êsêac kêsâ anja nênj njacjo, tanj sêgi êsêac auc nanj. Gênjalô tonec ewa sa êndênj aôm gebe Apômtau genj oso aôm gebe ôtu ênê gênjlênsêm njakinj.”² Galoc embe ôwi aê sinj, oc ôndac nac luagêc anja Rahelnê sêô, tanj gêc gamênj Benjamin njamalac Selsa nanj. Êsêagêc oc sêsôm êndênj aôm gebe “Têtap donki têna, tanj gosom nanj, sa su. Ma galoc tamam taê gajam donki têna kêtiam atom, mago gê go tau kêtû aômja gêmoa ma kêsôm gebe “Aê janjom asagenj êtu njoc latucja.”³ Anja tonaj aôm gacgenj ôna e ô lasê kamem Tabornja, go lau télêac oc dêndac aôm. Êsêac oc sêpi malac Betel sêna gebe sêkênj da êndênj Anôtô. Tenj êkôc noninj njalatu kapoac télêac. Tenj êkôc mopolom télêac ma tenj êkôc bôc njâôlic towainj.”⁴ Êsêac oc sê moalêc aôm ma sêkênj mopolom luagêc êndênj aôm. Aôm oc ôkôc su anja êsêac lemenj.”⁵ Go aôm ô lasê malac Gibeâ Elohim, tanj lau Pilisti nênj malac gêc nanj. Aôm oc ôndac propete njatonj tenj anja malac njacagêdô. Êsêac anja gamênj njabau sêsêp sêmênj. Gênj wênja togam to gegob ma

orj to gasuc ņakicsĕa ĕwĕ ĕsĕac ma nĕj katuj kaij tej amboac propete nĕj gĕgĕm ĕsĕac. ⁶ Ma Apĕmtaunĕ Nalau oc ĕnam aĕm auc ĕlĕlĕc su ma nĕm katĕm kaij tej ĕsa ĕtĕm propete tauj nĕj, go aĕm ŕtu ņac wakuc tej samucgej. ⁷ Ēndĕj taj gĕjtalĕ tonaj samob ĕtap aĕm sa su nanj, ŕngĕm ĕtĕm nĕm ņalĕlĕm ĕkac aĕm gebe Apĕmtau tau oc ĕwiuj aĕm. ⁸ Ősĕp malac Gilgal ŕna ŕmuuj aĕ, go aĕ jandĕj aĕm jawac gebe jakĕj daja to dawama. Őnsaĕ aĕ bĕc 7 acgom, go jandĕj aĕm jawac ma jasĕm gĕj, taj ŕngĕmņa nanj, ĕndĕj aĕm.”

⁹ Gĕdĕj taj Saul kĕkac tau ŕkwi gebe ĕwi Samuel sij nanj, go Anĕtĕ kĕkĕj ņalĕlĕm wakuc gĕdĕj ej ma gĕjtalĕ samob tonaj ņanĕ kĕsa gĕdĕj bĕc tagerj tonaj. ¹⁰ Ma gĕdĕj taj ĕsĕagĕc sĕĕ lasĕ malac Gilgal nanj, propete nĕj toj tej kĕpuc ej tĕj-tĕj. Ma Anĕtĕnĕ ņalau gĕjam ej auc kĕlĕlĕc su e katu kaij tej kĕsa ma jakĕsĕp ĕsĕac ņalĕlĕm. ¹¹ Lau samob, taj sĕjala ej gamuj ma sĕlic ĕnĕ katu kaij tej kĕsa amboac propete nĕj nanj, sĕsĕm gĕdĕj tauj gebe” Asagerj gĕgĕm Kis latu Saul. Ej kĕtu propete nĕj tej amboac tonaj me.” ¹² Ma ņac tej anja gamĕj tonaj kĕsĕm gebe “Ēsĕacnĕj tamenj asa.” Tec sĕsĕm tonac gebe “Saul kĕtu propetenĕj tej amboac tonaj me.” ¹³ Gĕdĕj taj katu kaij tej kĕsa su nanj, ej gĕja nĕ malac Gibe.

¹⁴ Go Saul sa lanjwa kĕsĕm gĕdĕj ej to nĕ sakinjwaga gebe “Amagĕc aja ondoc.” Tec ej gĕjĕ ej awa gebe “Aĕagĕc asom donki tĕna ma gĕdĕj taj atap sa atom nanj, adĕj Samuel aja.”

¹⁵ Sa lanjwa kĕsĕm gebe “Ősĕm acgom, Samuel kĕsĕm asagerj.” ¹⁶ Saul gĕjĕ eo awa gebe “Ej kĕsĕm gĕdĕj aĕagĕc gebe tĕtap donki tĕna sa su.” Mago binj kinja, taj Samuel kĕsĕm nanj, ej gĕjac minj gĕwiuj atom.

Lau tetoc nĕj kinj Saul sa

¹⁷ Gĕdĕj ņasawa tonaj Samuel kĕkalem lau Israel sĕpi tagerj dĕdĕj Apĕmtau anja malac Mispa. ¹⁸ Ma kĕsĕm gĕdĕj lau Israel gebe “Apĕmtau, Israel nĕj Anĕtĕ nĕ binj amboac tonac gebe ‘Aĕ gawĕ Israel sĕpi anja Aiguptu sĕmĕj. Aĕ gajam amac kĕsi anja lau Aiguptuņa ma anja gamĕj kinja samob, taj sĕkĕniuj amac nanj.’” ¹⁹ Mago amac atin nĕm Anĕtĕ, taj gĕjam amac sa anja nĕm gĕjwacap to gĕj lĕnsĕņa samob nanj, su gĕdĕj ocсалĕ tonac ma asĕm gebe ‘Masi, ŕkĕj kinj tej ĕnam gĕlin aĕac.’ Amboac tonaj andĕnanj taĕm akĕ Apĕmtau lanjĕnĕmņa ĕtĕm nĕm gĕlĕacmĕkĕ to nĕm sackapoacgĕdĕgĕj.” ²⁰ Samuel kĕkĕj Israelnĕj gĕlĕacmĕkĕ samob sĕsa sĕmĕj ma kĕpuc kapoac e jakĕsĕp Benjaminņa. ²¹ Go kĕkĕj gĕlĕacmĕkĕ Benjamin nĕj sackapoacgĕdĕ gĕdĕj-gĕdĕjgerj sĕsa sĕmĕj. Ej kĕpuc kapoac e jakĕsĕp sackapoacgĕdĕ Matri. Go kĕkĕj sackapoacgĕdĕ Matri nĕj ņac tagerj-tagerj sĕsa sĕmĕj ma kĕpuc kapoac e jakĕsĕp Kis latu Saul. Mago gĕdĕj taj sesom ej nanj, ej gĕmoa atom. ²² Tec tĕtu kĕnac Apĕmtau kĕtiam gebe “ņac tau gĕmĕj tonac me masi.” Ma Apĕmtau gĕjĕ ĕsĕac awerj gebe “Aĕc, ej kĕsinj tau gĕmoa waba ņalĕlĕm.” ²³ Amboac tonaj sĕlĕti sĕja ma sĕkĕc ej anja tonaj. Ma gĕdĕj taj ej kĕkĕ lau ņalĕlĕm nanj, ej ņac waso-waso kĕlĕlĕc ĕsĕac samob su. ²⁴ Go Samuel kĕsĕm gĕdĕj lau samob gebe “Alic ņac tau, taj Apĕmtau kĕjalij sa nanj me masi. ņac tej kĕtĕm ej gĕmoa lau samob ņalĕlĕm atom.” Go lau samob sĕjam lasĕ ma sĕmĕc gebe “Kinj tau ĕmoa ņajamĕj.”

²⁵ Ma Samuel gĕwa mĕtĕ to ņagĕlin kinja sa gĕdĕj lau ma keto binj samob kĕsĕp buku tej ma ketoc gĕc Apĕmtau lanjĕnĕmņa. Tonaj su, go Samuel kĕsakinj lau samob sĕmu sĕja nĕj andu gĕdĕj-gĕdĕjgerj. ²⁶ Saul tau gĕmu gĕja malac Gibe amboac tonanjerj ma sijwaga, taj Anĕtĕ kĕkac nĕj ņalĕlĕm nanj, jasĕwiuj ej. ²⁷ Mago lau sec ņagĕdĕ sĕmoa nanj sĕsĕm gebe “ņac tonaj oc ĕnam aĕac sa amboac ondoc.” Ēsĕac sĕpĕc gĕdĕ ej ma sĕkĕj gĕj tej gĕdĕj ej atom. Tagerj Saul gĕgĕm amboac gĕlic atom.

11

Saul kĕku lau Amon tulu

¹ Lau Amon nĕj kinj Nahas kĕpi gĕmĕj ma kĕgi malac Jabes-Gilead auc. Go lau Jabes sĕsakinj binj gĕdĕj Nahas gebe “Őmoatinj poac tej ŕwiuj aĕac, go anam sakinj aĕm.” ² Mago ņac Amon Nahas gĕjĕ ĕsĕac awerj gebe “Aĕ jamoatinj poac tagerj tonac jawin amac gebe jakip amac matemlakĕp anĕja sa ma janjĕm Israel samob mafenj ĕsa.” ³ Go lau Jabes-Gilead nĕj kasĕga sĕsĕm gĕdĕj ej gebe “Őkĕj ņasawa ĕtĕm bĕc 7 ĕndĕj aĕac gebe asakinj lau jaenja ĕtĕm malac-malac Israelņa samob sĕna ma embe lau tej sĕnam aĕac sa atom, go akĕj tauj andĕj amac.”

⁴ Gĕdĕj taj lau jaenja jasĕĕ lasĕ malac Gibe, taj Saul gĕngĕj ma sĕkĕj ņawae tau nanj, lau samob sĕpuc tanjiboa sa ma tĕtanj. ⁵ Gĕdĕj tonaj Saul gĕwĕ bulimakao gĕmu anja kĕm gĕmĕj ma kĕtu kĕnac gebe “Lau tĕtanj tanjiboa tĕnĕ ņam amboac ondoc.” Go ĕsĕac sĕjac minj lau Jabes nĕj binj gĕdĕj ej. ⁶ Gĕdĕj taj Saul gĕjĕ binj tau nanj, Anĕtĕnĕ Nalau gĕjam ej auc ma ej tĕtac ņandanj sec. ⁷ Ma ej kĕkĕc bulimakao luagĕc ma kĕsa gĕngic-gĕngic, go kĕsakinj lau jaenja gebe sĕnac sam ĕtĕm gamĕj Israelņa samobgerj ma sĕsĕm binj tonac gebe “Lau taj

sēndi nasēndanġuc Saul agêc Samuel atom nan, nêġ bulimakao oc têtap biġ tonanġen sa.” Go Apômtau gēgôm êsêac têtakê ñanô, tec êsêac dēdi tomalagen sēja. ⁸ Go Saul kēkac êsêac sa anġa malac Besek. Lau Israel nêġ ñacwaga 300,000 to lau Juda nêġ 30,000. ⁹ Ma eġ kêsôm gedenġ lau, taġ sêkôc jaenġ sêmêġ nan, gebe “Asôm êndêġ lau Jabes-Gilead gebe ‘Elenġ oc ñandanġ êsa, go nêġm gēġwapac ñagaô êsa.’” Gêdêġ taġ lau jaenġa sêô lasê malac nan, lau Jabes sêġô biġ tau e êsêac têtac kêpô su. ¹⁰ Go lau Jabes sêkêġ biġ gêdêġ Nahas gebe “Elenġa aêac oc ansuġ taunġ awac, go amac anġôm aêac atôm taêm ênam.” ¹¹ Gêdêġ gelenġmata Saul gêwa nê lau kêkôc sēja tonġ têtêac ma gedenġ bebec kanucġen êsêac sêô lasê ñacjonêġ becobo ma sêġac lau Amon e oc ñandanġ kêsa. Ma lau ñapopoc sêc êlinġ-êlinġ e ñac luagêc sêmoa sêwiġ taunġ atom.

¹² Go lau sêsôm gêdêġ Samuel gebe “Lau ondoc sêsôm gebe ‘Saul ênam gôlinġ aêac atom.’ Ôkêġ êsêac dandêġ aêac gebe tanac êsêac êndu.” ¹³ Mago Saul kêsôm gebe “Êndêġ ocsalô tonec ñac tenġ êmac êndu atom, gebe galoc Apômtau gêġam nê lau Israel kêsi.” ¹⁴ Go Samuel kêsôm gêdêġ lau gebe “Ajôc, aêac tapi malac Gilgal ma tawaka mêtê kinġa sa.” ¹⁵ Lau samob sêpi jasêô lasê Gilgal ma sêkêġ Saul kêtû kinġ sêkô Apômtau laġônêġa. Ma sêkêġ da moasiġġa gêdêġ Apômtau ma Saul to lau Israel samob têtac ñajam kêlêlêc.

12

Samuel kêsôm biġ gêdêġ lau samob

¹ Go Samuel kêsôm biġ gêdêġ lau Israel samucġen gebe “Aê kakêġ taġoc amacnêġm biġ atenġa samob ma kakêġ kinġ tenġ gêdêġ amac gebe ênam gôlinġ amac. ² Ma galoc kinġ tau oc êwê amac. Aê katu ñamalacanô su ma môdê kêpi aê ma aê latuci sêmoa sêwiġ amac. Aê gawê amac gêdêġ aê ñapalêġen e mênġgêdêġ galoc. ³ Aê tec gamoa. Aêġoc biġ tenġ embe ênêc amacġa, nan asôm lasê galoc tamoa Apômtau to ñac, taġ ġenġ oso eġ nan, laġônêġa. Aê kajanġo asanê bulimakao su. Aê kakôc asanê donġi su. Aê gagôm keso gêdêġ ñac ondoc ma kakôninġ asa. Ñac ondoc kêkêġ awa ñalêsinaġa gêdêġ aê gebe ênac aê matoc su. Asôm lasê gebe jakêġ ġêġ tau ñagêġô.” ⁴ Êsêac sêġô ênê biġ gebe “Aôm gôgôm keso tenġ gêdêġ aêac atom to kôkôninġ aêac atom ma kôkôc awa ñalêsinaġa tenġ anġa lau tenġ nêġ atom.” ⁵ Go eġ kêsôm gêdêġ êsêac gebe “Apômtau tau kêjala ma ênê ñac ġenġ osoġa ġêlic gêdêġ ocsalô tonec amboac tonanġen gebe amac atap ġêġ tenġ sa ġêc aê lemoc atom.” Ma êsêac sêġô eġ awa gebe “Aec, Apômtau kêjala.”

⁶ Go Samuel kêsôm gêdêġ lau gebe “Apômtau taġ kêkêġ Mose agêc Aron ma sêwê nêġm tamemi sêpi anġa Aiguptu sêmêġ nanġ kêjala. ⁷ Amboac tonanġ andi mênġakô gebe dawa nêġ biġ sa takô Apômtau laġônêġm ña ma aê jawa Apômtaunê moasiġ samob, taġ kêkêġ gêdêġ amac to nêġm tamemi nanġ sa. ⁸ Gêdêġ taġ Jakob kêsêp Aiguptu ġêġa ma lau Aiguptu sêkôninġ eġ ña ġêġwapac nanġ, amac tamemi sêmôêc gêdêġ Apômtau. Go eġ kêsakiġ Mose agêc Aron, taġ sêkôc tamemi su anġa Aiguptu ma sêkêġ êsêac sêġgônġ gamêġ tonec. ⁹ Mago êsêac sêlinġ Apômtau, nêġ Anôtô sinġ, tec Anôtô ġêwi êsêac sinġ sêsêp kinġ Hasor anġa Jabin nê sinġsêlêc Sisera ma lau Pilišti to lau Moab nêġ kinġ, taġ sêġac sinġ gêdêġ êsêac nanġ lemenġ. ¹⁰ Gêdêġ tonanġ êsêac têtatġ gêdêġ Apômtau ma sêsôm gebe ‘Aêac agôm sec, aêac awi Apômtau sinġ ma ajam sakiġ Bal agêc Astarot. Mago galoc ônam aêac kêsi anġa ma ñacjo nêġ ma aêac anam sakiġ aômġenġ.’ ¹¹ Amboac tonanġ Apômtau kêkêġ Jerubal agêc Balak ma Jepta agêc Samuel sêġam amac kêsi anġa nêġm ñacjo, taġ sêġi amac auc nanġ, lemenġ ma amac amoa ñajam.

¹² “Ma gêdêġ taġ alic lau Amon nêġ kinġ Nahas ġêmêġ gebe ênac sinġ êndêġ amac nanġ, amac alinġ nêġm kinġ ñanô Apômtau, amacnêġm Anôtô, sinġ ma asôm gadêġ aê gebe ‘Masi, kinġ tenġ anam gôlinġ aêac.’ ¹³ Amboac tonanġ kinġ, taġ ajalinj sa to atenġ eġ nanġ, Apômtau kêkêġ eġ gebe ênam gôlinġ amac. ¹⁴ Embe atoc Apômtau sa ma anam sakiġ eġ akêġ taġem ênê biġ ma ali awem sa êndêġ Apômtaunê biġsu atom, embe amac to nêġm kinġ tau, tec ġêġam gôlinġ amac nec andanġuc Apômtau, nêġm Anôtô, go amoa ñajam. ¹⁵ Mago amac embe akêġ taġem Apômtaunê biġ atom, ma embe ali awem sa êndêġ ênê biġsu, go Apômtaunê lêma oc enserġ amac êtôm gêgôm gêdêġ tamemi. ¹⁶ Amboac tonanġ atu ġasuc amêġ ma alic ġêġtalô kapôêġ nanġ, Apômtau oc êġgôm êndêġ amac matemanôġenġ. ¹⁷ Galoc noc tanac mopolom ñanô saġa me. Aê oc jatêġ Apômtau ma eġ êkêġ wapap to kom ênac, go alic to ajala gebe Apômtau ġêlic nêġm biġ atenġ kêtû kinġa sec.” ¹⁸ Go Samuel ketenġ Apômtau, ma Apômtau kêkêġ wapap to kom ġêġac gêdêġ oc tonanġ. Ma lau samob têtêc Apômtau agêc Samuel ñanôġenġ. ¹⁹ Ma sêsôm gêdêġ Samuel gebe “Otenġ Apômtau, aômġnêġm Anôtô, ôġô nêġm sakiġwaga aêac su, gebe ênam aêac sa ec amac êndu atom. Gebe ma sec ġêc kwananġenġ ma agôm keso tonanġ jagêwinġ gebe atenġ kinġ tenġ.” ²⁰ Samuel kêsôm gêdêġ lau gebe “Atêc taôm atom. Amac agôm sec samob tonanġ biġñanôġenġ, tagenġ andanġuc Apômtau awi sinġ atom, anam sakiġ Apômtau ña nêġm ñalêlôm samucġenġ. ²¹ Akac taôm su anġa ênê atom gebe anam sakiġ ġwam, taġ sênam lau sa to sênam lau kêsi sêġgôm êtôm atom nanġ, gebe ñanô masi. ²² Apômtau oc êtiġ amac su atom kêtû ênê ñaê kapôêġa. Eġ kêsôm kêtû tôġ gebe êkêġ amac atu ênê lau. ²³ Aê tauc amboac tonanġ. Aê janac jaê biġ tonec gebe janġôm sec êndêġ Apômtau ma jawi mec êtu amacġa sinġ atom. Masianô, aê oc jandônġ

intēna ņjam to solop ģēdēņ amac jamoa. ²⁴ Tagēņ atēc Apōmtau to anam sakīņ eņ ņaņēņ to nēm ņalēlōm samucgeņ. Asala gēņsēga samob, taņ eņ gēgōm kētu amacņa naņ. ²⁵ Mago embe aņgōm sec amoa, go amac anaņa to nēm kiņgeņ.”

13

Saul gējac siņ gēdēņ lau Pilsti

¹ Saulnē jala kētu ... ma eņ kētu kiņ, ma eņ gējam gōliņ Israel jala ... ² Eņ kējaliņ ņacwaga 3,000 sa aņga Israel. 2,000 sēmoa sēwiņ eņ sēņgōņ malac Mikmas to gamēņ lōc Betelņa. Ma 1,000 sēmoa sēwiņ Jonatan sēņgōņ malac Gibea Benjaminņa. Lau siņ ņagēdō samob Saul gēwi siņ sēmu sēja nēņ malac.

³ Go Jonatan gējac lau Pilsti nēņ gejobwaga, taņ gēņgōņ Gibea naņ ēndu. Lau Pilsti sēņō biņ tonaj ņawae. Go Saul kējatu lau sējac dauc kētaņ kētōm gamēņgeņ ma kējatu gebe “Lau Hebrai sēkēņ taņeņmaņ.” ⁴ Lau Israel samob sēņō Saul gējac Pilsti nēņ gejobwaga ēndu ņawae ma sēņō gebe nēņ waeņ kētu sec aņga lau Pilsti nēņ. Ma Saul kēkalem lau samob gebe sēndaņguc eņ sēna malac Gilgal.

⁵ Lau Pilsti sēkac taun sa sebe sēnac siņ ģēdēņ Israel. Ēsēacnēņ kareta siņņa 3,000 to lau sēņgōņ hos ņaōņa 6,000 ma lau siņ ņagēdō taēsam ņaņō lasē kētōm gaņjac gwēcņa. Ēsēac sēpi jasē nēņ becobo aņga malac Mikmas, taņ gec Bet Awen ņamakeņ oc kēpiņa naņ. ⁶ Gēdēņ taņ lau Israel sēlic gebe lau Pilsti oc sēoc ēsēac popoc gebe sēkapiņ ēsēac sa ņaņōgeņ naņ, ēsēac sēsīņ taun ōkwi semoa poclabu to nom gēsuj ma poc kapōēņ-kapōēņ ņasawa to sē tuc ma sē buņa. ⁷ Ma ņagēdō selom bu Jordan jasēmoa Gad to Gilead ņagamēņ. Saul gacgeņ gēmoa malac Gilgal ma lau samob, taņ tēdaguc eņ naņ, tētēc taun ņasac.

⁸ Saul kēsaē bēc 7, kētōm taņ Samuel kēsam gēdēņ eņ gebe naēndac eņ naņ, mago Samuel jagēō lasē Gilgal atom. Amboac tonaj lau sēwi Saul siņ-siņ sēja. ⁹ Tec Saul kēsōm gebe “Akōc daja to dawama andēņ aē amēņ.” Ma eņ tau kakēņ daja tonaj. ¹⁰ Saul kēkēņ da tau gēbacnē su, go Samuel mēņgēō lasē. Saul kēpuc eņ tōņ-tōņ gebe ē moalēc eņ. ¹¹ Mago Samuel kēsōm gebe “Aōm gōgōm asageņ.” Ma Saul gējō eņ awa gebe “Aē galic lau sēwi aē siņ ma aōm gōmōēņ kētōm gōjac noc naņ atom ma lau Pilsti sēkac taun sa aņga Mikmas, ¹² tec taēc gējam gebe lau Pilsti oc sēsēp Gilgal mēņsēnac aē ēmuņ noc jamansaņ biņ ēndēņ Apōmtau ētu ēlic aē ņajamņa. Amboac tonaj ņoc ņalēlōm kēkac aē ma kakēņ daja tau.” ¹³ Go Samuel kēsōm gēdēņ Saul gebe “Aōm gōgōm gēņ meloc, gōgōm Apōmtau, aōmnēm Anōtō, nē biņsu, taņ kējatu aōm naņ, ņaņō kēsa atom. Embe ōņgōm ņaņō ēsa oc Apōmtau ēnac dabiņ aōm gebe ōtu Israelnēņ kiņ enden tōņgeņ. ¹⁴ Mago galoc nēm gōliņ kiņņa oc ēnēc enden tōņgeņ atom. Apōmtau kējaliņ nē ņac teņ sa kētōm ēnē ņalēlōm ma kēkēņ eņ kētu ēnē launēņ gōliņwaga gebe aōm gōgōm biņ, taņ Anōtō kējatu aōm naņ, ņaņō kēsa atom.” ¹⁵ Ma Samuel gēdi aņga Gilgal jakēpi malac Gibea Benjaminņa.

Saul kēsa lau, taņ sēmoa sēwiņ eņ naņ sa. Lau tau amboac 600 geņ. ¹⁶ Saul agēc latu Jonatan ma lau, taņ sēmoa sēwiņ eņ naņ, jasēņgōņ malac Gibea Benjaminņa ma lau Pilsti sēņgōņ nēņ becobo aņga malac Mikmas. ¹⁷ Aņga tonaj lau Pilsti sēsakiņ siņwaga gebe sējaņgo launēņ gēņ. Ēsēac sēwa taun kēkōc gēja mata tēlēac. Mata teņ gēja malac Opra, taņ gēc gamēņ Sualņa. Mata teņ gēja malac Bet Horon ¹⁸ ma teņ kepeņ gamēņ ņabau, taņ sēkō ma sēlic gaboarj Seboim to gamēņ sawa naņ.

¹⁹ Aņga gamēņ Israel samucgeņ ņackēpac-kiwaga teņ gēmoa atom gebe lau Pilsti sēsōm gebe” O moae lau Ebolai sēmansaņ siņ to kēm ki”. ²⁰ Tec lau Israel samob dēdēņ lau Pilsti sēja gebe sēuc ēsēacnēņ sakweņ ki to kinom ma ki to bōjaņ jalō. ²¹ Lau Pilsti embe sēuc sakweņ ki me kinom, go lau Israel sēnam ōli ņa mone tēlēac, ma embe sēuc ki me bōjaņ jalō, go sēnam ōli ņa mone tagēņ. ²² Amboac tonaj gēdēņ siņ kēsa lau samob, taņ sēmoa sēwiņ Saul agēc Jonatan naņ, nēņ teņ kēkōc siņ me kēm ki atom, Saul agēc Jonatan taungeņ tec sēkōc. ²³ Lau Pilsti sēsakiņ siņwaga toņ teņ gebe sejoj intēna ņamaņgi Mikmasņa.*

14

Jonatan kēkili siņwaga Pilstiņa

¹ Bēc teņ Saul latu Jonatan kēsōm gēdēņ ņac, taņ gēoc ēnē laukasap naņ gebe “Ajōc, dandēņ Pilstinēņ siņwaga, taņ sēņgōņ ņamakeņ ōnēņa naņ tana.” Mago kēsōm ņawae gēdēņ tama atom. ² Gēdēņ tonaj Saul kēkō ka ņaņō teņ ņalabu aņga malac Migron, taņ gēc Gibea naņ, ma lau 600 sēmoa sēwiņ eņ. ³ Ma Ahija, Iskiabod nē lasi Ahitub latu eņ kēsō ņakwē dabuņ. Ahitub eņ Apōmtaunē dabuņwaga Eli, taņ gēņgōņ Silo naņ, nē latu Pinehas latu eņ. Lau teņ sēņō Jonatan gēja ņawae atom. ⁴ Aņga intēna ņamaņgi, taņ Jonatan kēsa gebe naēō lasē lau

* 13:23: Aņga Hebolai awen namba jalaņa gēc awē atom.

Pilisti nēj sinwaga nan, poc soso baliņ luagēc kēkō maken-maken, sēsam tenj gebe Beses ma tenj gebe Sene. ⁵ Tenj kēkō gēmu kēsō Mikmasņa ma tenj kēkō gēmu kēsa Gebaņa.

⁶ Jonatan kēsōm gēdēj ņac, taņ gēōc ēnē laukasap nan, gebe “Ajōc, talom dandēj lau samuc nan sinwaga tana. Oc moae Apōmtau ēnam kōm ētu aēagēcņa. Eņ kētōm gebe ēkēj aēagēc taku ņacjo tulu ma ņacjo taēsam me luagēcgeņ tētōm gebe sēkō eņ auc atom.” ⁷ Ma ēnē ņac, taņ gēōc ēnē laukasap nan, gējō eņ awa gebe “Ōngōm ētōm aōm taēm gējam. Ōnamaņ. Aē oc jawiņ aōm. Biņ taņ aōm taēm gējam nan, aē taēc gējam amboac tonanģeņ.” ⁸ Jonatan kasōm gebe “ņajam, talom natatōc taunj ēndēj ēsēac sēlic aēagēc. ⁹ Ēsēac embe sēsōm ēndēj aēagēc gebe ‘Akō tonaj e aēac awac’, go aēagēc takō maleņ ma dandēj ēsēac tana atom. ¹⁰ Mago embe sēsōm gebe ‘Api andēj aēac amēj’, go aēagēc tapi tana gebe biņ tonaj oc ēkēj puc aēagēc gebe Apōmtau kēkēj lau Pilisti sēsēp aēagēc lemeņ.” ¹¹ Amboac tonaj ēsēagēc tētōc taunj gēdēj Pilisti nēj sinwaga sēlic ēsēagēc. Ma lau Pilisti sēsōm gebe “Alic acgom, Ebolai sēsa aņģa gēsuj, taņ sēsij taunj sēmoa nan sēmēj.” ¹² Go sēmōc gēdēj Jonatan agēc nē ņac, taņ gēōc ēnē laukasap nan, gebe “Api andēj aēac amēj. Aēac abe atōc gēj tenj ēndēj amagēc.” Jonatan kēsōm gēdēj nē ņac gebe “Ajōc, ōndanģuc aē. Apōmtau kēkēj ēsēac sēsēp Israel lemeņ sugac.” ¹³ Jonatan kēgalap kēpi ņa akaiņ to lēma gēmuj ma nē ņac kēdaguc eņ. Jonatan kēsōlō lau Pilisti jagwac-jagwac jasēc ma nē ņac gējac ēsēac ēndu kēdaguc-kēdaguc. ¹⁴ Jonatan agēc nē ņac sējac siņ kwapuc ma sējac lau amboac 20 ēndu aņģa nom ņasawa sauņ tenj. ¹⁵ Pilisti nēj sinwaga selendec ņanō ma lau Pilisti samob amboac tonaj. Sinwaga to sējaņgowaga katuj uņ tagenj. Ōjō gējam ma Anōtō kētākē ēsēac ņanōģeņ.

Sēku lau Pilisti tulu

¹⁶ Saulnē dibwaga aņģa malac Gibe Benjaminņa sēlic Pilisti sēwē sēlēsagenj. ¹⁷ Amboac tonaj Saul kēsōm gēdēj lau, taņ sēwiņ eņ nanj gebe “Asa lau sa ma alic asa gēwi aēac siņ.” Sēsa lau sa e sēlic gebe Jonatan agēc ņac, taņ gēōc ēnē laukasap nan, sēmoa atom. ¹⁸ Tec kēsōm gadēj Ahija gebe “Ōkōc Anōtōnē poac ņakatapa ōmōģeņ.” Gēdēj ņasawa tonaj ēsēac sēbalaj Anōtōnē poac ņakatapa gēwiņ lau Israel. ¹⁹ Saul kēsōm biņ gēdēj dabuņwaga gēmoa ma ņaonda aņģa Pilisti nēj gamēj becobaņa kētu kapōģeņ. Tec Saul kēsōm gēdēj dabuņwaga gebe “Ōpuc kapoac dabuņ atom.” ²⁰ Go Saul gēwiņ lau samob, taņ sēmoa sēwiņ nanj, tēdēnaņ taunj sebe sēnac siņ. Ēsēac sēlic gebe lau Pilisti sējac taunj sejogenj ma ņalēnsōj kētu kapōģeņ. ²¹ Ma lau Ebolai, taņ sēmoa sēwiņ Pilisti kwananģeņ ma sēwiņ ēsēac jasēģģōj gamēj becobaņa nan, sēwi ēsēac siņ ma sēkac taunj ōkwi jasēwiņ Saul agēc Jonatan. ²² Ma lau Israel samob, taņ sēsij taunj sēmoa lōc Epraim nan, sējō ņawae gebe lau Pilisti sēc siņ su sēja, tec ēsēac jasēwiņ ma sējanda lau Pilisti amboac tonanģeņ. ²³ Amboac tonaj Apōmtau gējam Israel kēsi gēdēj bēc tonaj ma sējac siņ e jasēlēlēc malac Bet Awen su.

Siņ gēbachē ma biņ kēsa

²⁴ Lau Israel sējac siņ e tekweņ gēbac samucgeņ, gebe gēdēj bēc tonaj Saul kētōc lēma ma kējatu nē lau gebe “Aē japuc boa ņac, taņ ēniņ gēj e oc naēsēp ma aē jakac ņoc kamocģōc ēpi ņoc ņacjo.” Amboac tonaj lau tenj awenģsuņ kēsac gēj taniņņa tenj atomanō. ²⁵ Ma lau samob jasēō lasē maleņ ma tētap lēp sa gēc nom. ²⁶ Mago lau, taņ tētap sa ma sēlic lēp tau gēwē nan, nēj tenj kēmētōc lēma jakēkōc mēnģeņ ņagec atom gebe tētēc Saul nē biņ kēpuc boaņa. ²⁷ Mago Jonatan gēģō tama kēsōm biņ ēpuc boa lauņa tonaj atom. Tec eņ kēmētōc nē tōc, taņ kēmēģōm nan, jakēsac ņatēpōē kēsēp lēp, go kēkēj kēsō awasuj ma gēj tau kēlau eņ. ²⁸ Go lau tau nēj ņac tenj kēsōm gēdēj eņ gebe “Tamam gējac jao gēj tonaj to kētōc lēma gēwiņ ma kēsōm gebe ‘Aē japuc boa ņac, taņ ēniņ gēj ēndēj ocsalō tonec.’ Tec lau samob tekweņ gēbac.” ²⁹ Go Jonatan kēsōm gebe “Aē tamoc gēģōm keso gēdēj aēacnēj lau, Alic acgom, aē matocanō ņawa kēsa gebe gaenj lēp tonec ņagecgeņ. ³⁰ Ocsalō tonec lau embe sēniņ gēj, taņ sējaņģo su aņģa ņacjo nēj nan, oc ņajam ēlēlēc, oc sēnac lau Pilisti popoc samucgeņ.”

³¹ Gēdēj bēc tonaj lau Israel sēku lau Pilisti tulu to sējanda ēsēac aņģa Mikmas e gēdēj Aijalon. Mago lau tekweņ gēbac ņanō. ³² Tec ēsēac jasēkac domba to bulimakao ņalatu, taņ sējaņģo su nan ņagaģģeņ, ma sējac ēndu gēc nom ņaōma paliņ-paliņģeņ ma seņ ņamēsōm todecgeņ. ³³ Go ēsēac sēsōm gēdēj Saul gebe “Ōģō acgom, lau sēģōm sec gēdēj Apōmtau ma seņ gēģ todec.” Eņ kēsōm gebe “Amac aģōm secģoc. Ansambi poc kapōģeņ tenj emēģ tonec.” ³⁴ Go Saul gējac tēku nē biņ gebe “Andēj lau naasōm ēndēj ēsēac gebe ‘Lau samobģeņ sēkōc nēj bulimakao to domba dēndēj aē sēmēģ gebe sēmbuc aņģa tonec ma sēniņ. Mago aņģōm sec ēndēj Apōmtau gebe aniņ gēģ todecģeņ atom.’” Amboac tonaj gēdēj gēģē lau samob sēkōc nēj bulimakao gēdēj-gēdēģģeņ sēmēģ ma sēbuc aņģa tonaj. ³⁵ Ma Saul gēboea Apōmtaunē altar tenj sa ma altar tau kētu Saulnē altar ņamataņa, taņ gēboea gēdēj Apōmtau nanj.

³⁶ Go Saul kēsōm gebe “Ajōc, tasēp tandanģuc lau Pilisti tana ēndēj ēmbēc ma tajaņģo ēsēacnēģ gēj su e oc ēpi, ma ēsēacnēģ ņac tenj ēwē aēac sa atom.” Lau samob sējō eņ awa

gebe “Ōngôm gēn, taņ taēm gējam gebe ņajam naņ.” Mago dabuņwaga kēsôm gebe “Tatu gasuc dandēņ Apômtau tana acgom.”

³⁷ Amboac tonaj Saul kētu kēnac Anôtô gebe “Aē jasēp najanda lau Pilisti me masi. Aôm oc ôkēņ êsēac sēsēp Israel lemeņ me masi.” Mago Anôtô gējō eņ awa gēdēņ bēc tonaj atom. ³⁸ Tec Saul kēsôm gebe “Amac lau nēņ kasēga samob, amēņ ma akīp biņ sa e ajala gebe asa gēgôm keso gedēņ ocsalō tonec biņņanōgeņ. ³⁹ Aē jasôm ētu tōņ ētu Apômtau, Israelnēņ kēsīwaga, taņ gēmoa mata jali naņņa, gebe biņ tau embe anēc aē latuc Jonatanņa eņ oc êmac êndu biņņanō.” Mago lau nēņ teņ gējō eņ awa atom. ⁴⁰ Go Saul kēsôm gēdēņ lau Israel samob gebe “Amac lau samob akō ņamakerņ ma aēagēc latuc Jonatan akō ņamakerņ.” Ma lau samob sējō eņ awa gebe “Ōngôm gēn, taņ gōlic gebe oc ņajam naņ.” ⁴¹ Tec Saul kēsôm gebe “O Apômtau, Israelnēņ Anôtô, amboac ondoc tec gōjō nēm sakīņwaga awa gēdēņ ocsalō tonec atom. O Apômtau, Israelnēņ Anôtô, tōp tau embe ênēc aē me latuc Jonatan, go ôkēņ Urim, mago embe tōp tau ênēc nēm lau Israelņa, go ôkēņ Tumim.” Ma Jonatan agēc Saul sēwē kaiņ tōp ma lau Israel sēmoa. ⁴² Go Saul kēsôm kētiam gebe “Apuc kapoac ētu aēagēc latuc Jonatanņa.” Ma kētap Jonatan sa.

⁴³ Go Saul kēsôm gēdēņ Jonatan gebe “Ōsôm êndēņ aē gebe gōgôm asageņ.” Tec Jonatan kēsôm lasē gēdēņ eņ gebe “Biņņanō, aē gaeņ lēp ņagec, taņ kēsap tōc, taņ kamēgôm naņ tōņ. Aē tec kakō aē jamac êndumanj.” ⁴⁴ Ma Saul kēsôm gēdēņ eņ gebe “Aôm embe ômac êndu atom, go Anôtô enseņ aē sumaj.” ⁴⁵ Go lau sēsôm gēdēņ Saul gebe” Jonatan taņ kēku ņacjo tulu toņclaigeņ aņga Israel ņalēlôm naņ, oc êmac êndu me. Masianō. Aēac asôm ētu tōņ ētu Apômtau, taņ gēmoa mata jali naņņa gebe ênē mōkēlauņ tageņ ēu tau êsēp nom atom.” Amboac tonaj lau sējam Jonatan kēsī gebe êmac êndu atom. ⁴⁶ Go Saul kējanda lau Pilisti kētiam atom ma gēc gēja. Ma lau Pilisti sēc sēmu sēja nēņ gamēņ.

Saulnē gōliņ to gōlōac

⁴⁷ Gēdēņ taņ Saul kētu kiņ Israelņa su naņ, eņ gējac siņ gēdēņ nē ņacjo aņga gamēņ samob. Eņ gējac siņ gēdēņ lau Moab to Amon ma Edom, gējac siņ gēdēņ kiņ Sobanņa ma gēdēņ lau Pilisti. Aņga gamēņ samob, taņ eņ gējac siņ kēsa naņ, eņ kēku êsēac tulu. ⁴⁸ Eņ kētōc nē ņaclai ma kēku lau Amalek tulu, ma gējam Israel kēsī aņga lau sējangowaga nēņ.

⁴⁹ Saul latui nēņ ņaē tonec gebe Jonatan agēc Iswi ma Malkisua. Ma latuio nēņ ņaē tonec gebe awēsēga nē ņaē Merab, ma awē sauņ nē Mikal. ⁵⁰ Saul tau nē awē nē ņaē gebe Ahinoam, eņ Ahimas latuo. Ênē siņwaganēņ ņac siņsēlēc nē ņaē Abner. Eņ Saul tama sauņ Ner latu. ⁵¹ Saul tama Kis ma Abner tama Ner êsēagēc nēņ tamenj Abiel.

⁵² Gēdēņ tēm samob, taņ Saul gēmoa nom naņ, eņ gējac siņ ņajanņa sec gēdēņ lau Pilisti ņapanj. Ma eņ embe êlic ņactēkwa to ņaclai teņ, naņ eņ êkēņ eņ naēwiņ ênē siņwaga. * †

15

Siņ gēdēņ lau Amalek

¹ Samuel kēsôm gadēņ Saul gebe “Apômtau kēsakiņ aē gebe janiņ oso aôm ôtu ênē lau Israel nēņ kiņ. Amboac tonaj galoc ôkēņ taņam Apômtau awa acgom. ² Lau siņ undambēņa nēņ Apômtau kēsôm biņ tonec gebe ‘Aē gabe jakēņ ņagējō êndēņ Amalek ējō gēņ, taņ êsēac sēgôm gēdēņ Israel. Êsēac sēkō intēna auc êsēac gēdēņ taņ sēpi aņga Aiguptu samaj naņ. ³ Galoc ôna ma ônac Amalek ma onseņ êsēac to naņ gēņ samob su. Taēm walō êsēac atom. Ônac samob êndu, ņacwaga to lauo ma ņapalēo to ņac ma ņapalē dedec, bulimakao to domba ma kamel to doņki.’”

⁴ Tec Saul kakalem lau sēpi tageņ aņga Telaim. Êsēac siņwaga Israelņa 200,000 ma Judawaga 10,000. ⁵ Saul mēņgēō lasē Amaleknēņ malacsēga ma gēwa êsēac gēc nēņ gamēņņa gaboanj. ⁶ Go Saul kēsakiņ biņ gadēņ lau Ken gebe “Andi, awi Amalek siņ, aēc asēp ana gebe jansen amac su awiņ êsēac atom, gebe amac amoasiņ lau Israel gadēņ taņ sēpi aņga Aiguptu sēmēņ naņ.” Amboac tonaj lau Ken sēwi lau Amalek siņ. ⁷ Go Saul kēku lau Amalek tulu aņga malac Hawila e gēdēņ Sur, taņ gēc kēkanōņ Aiguptu ņagamēņ oc kēpiņa naņ. ⁸ Eņ kakōc lau Amalek naņ kiņ Agag tōņ tomata jaligeņ ma gesen lau samob su ņa siņ. ⁹ Mago Saul to nē lau taēņ walō Agag ma domba to bulimakao ņalatu ņajam-ņajam to domba ņalatu ma gēņ ņagēdō samob, taņ sēlic ņajam naņ, tec sebe senseņ su sēnanņa atom. Mago êsēac sesen gēņ sec-sec to ņatēkē samobgeņ su.

Saul taņapēc ma Anôtô kētiņ eņ su

¹⁰ Tec Apômtau nē biņ gēdēņ Samuel gebe ¹¹ “Aē gaeņ oliņ gebe kakēņ Saul kētu kiņ owageņ gebe eņ gēbuc dēmōē aē ma gēgôm aēņoc jatu ņanō kēsa atom.” Samuel nē ņalēlôm ņawapac ma kētaņ gēdēņ Apômtau gēdēņ gēbēc samuc tonaj. ¹² ņabēbēc kanucgeņ Samuel gēdi gebe

* 14:52: ņakwē tau Ebolai sēsam gebe Epod. † 14:52: Tumim to Urim Israelnēņ kapoac ņaē.

ēpuc Saul tōņ-tōņ gēja. Go biņ toney gédēņ Samuel gebe “Saul kēpi lōc Karmel ma jagēboa ņabelo teņ sa kētu en tauņja aņga tonaj, go kēkac tau ōkwi kēsēp malac Gilgal gēja.” ¹³ Samuel jakētap Saul sa ma Saul gē moalēc en gebe “Apōmtau ēnam mec aōm. Aē gagōm Apōmtaunē jatu ņanō kēsagac.” ¹⁴ Mago Samuel kēsōm gebe “Ņam amboac ondoc, tec ganō domba kētaņ kēsō taņocsuņ ma bulimakao kētaņ mēņganō.” ¹⁵ Saul gējō en awa gebe “Lau sēkōc gēņ tau aņga Amaleknēņ. Ēsēc taēņ walō domba to bulimakao ņajam-tajam toney gebe sēkēņ ētu da ēndēņ Apōmtau, aōmnēm Anōtō. Gēņ ņagēdō aēac aserj su samucgeņ.” ¹⁶ Ma Samuel kēsōm gédēņ Saul gebe “Kētōmgac. Aē gabe jasōm biņ, taņ Apōmtau kēsōm gédēņ aē gédēņ gēbēc naņ, ēndēņ aōm.” Ma en gējō en awa gebe “Ōsōm acgom.”

¹⁷ Ma Samuel kēsōm gebe “Aōm gōlic taōm amboac ņac ņaōma, mago kōtu gōlōacmōkē Israelņa nēļ laumata ma Apōmtau geņ oso aōm kōtu Israelnēņ kiņ. ¹⁸ Ma Apōmtau kēsakiņ aōm gebe naonserj lau alōb-alōb Amalek su ma ōnac siņ ēndēņ ēsēc e sēnaņa samucgeņ. ¹⁹ Kētu asageņņa aōm taņjam wamu Apōmtau awa atom. Kētu aģeņņa nēm ņalēlōm kēboaņ kētu ēsēcānēņ awamataņa ma gōgōm gēņ, taņ Apōmtau gēlic sec naņ.” ²⁰ Saul gējō Samuel awa gebe “Aē taņoc wamu Apōmtau. Aē gaja kētōm Apōmtau kēsakiņ aē. Ma aē kakōc lau Amalek nēļ kiņ Agag gamēņ ma gaserj Amalek ņagēdō samob su sējaņa. ²¹ Mago lau sēkōc domba to bulimakao aņga awa siņņa ņajamanō tau, taņ Apōmtau kējatu gebe sēnaņa naņ, gebe sēkēņ ētu da ēndēņ Apōmtau, aōmnēm Anōtō aņga malac Gilgal.”

²² Go Samuel kēsōm gebe “Apōmtau mataanō gēlic daja to da ņagēdō ņawa kētōm takēņ taņeņ Apōmtau awa me. Ōlic acgom, taņeņ wamu kēlēlēc da su ma takēņ taņeņ naņ kēlēlēc domba kapoac ņalēsi su amboac tonaj. ²³ Taņeņpēc tau gēņ sec kētōm beņ ma gēsūņ tēkwa ņatoņ kētōm sakiņ gwamņa. Aōm kōtiņ Apōmtaunē biņ su, tec Apōmtau kētiņ aōm su. Kōtu kiņ kētōmgac.”

²⁴ Go Saul kēsōm gédēņ Samuel gebe “Aē gagōm secgoc gebe kagēli Apōmtaunē jatu to aōmnēm biņ. Aē katēc lau ma kakēņ taņoc ēsēc awerj. ²⁵ Mago galoc jateņ aōm gebe ōsuc ņoc sec ōkwi ma ōwiņ aē, agēc tamu tana gebe janam sakiņ ēndēņ Apōmtau.” ²⁶ Mago Samuel gējō en awa gebe “Oc jawiņ aōm atom, gebe aōm kōtiņ Apōmtaunē biņ su, tec Apōmtau kētiņ aōm su gebe ōtu Israelnēņ kiņ ētiam atom.” ²⁷ Go Samuel kēkac tau ōkwi gebe ēc ēna ma Saul gē en tōņ kēsēp nē ņakwē ņalēsu e gēņgic. ²⁸ Tec Samuel kēsōm gédēņ en gebe “Ocsalō toney Apōmtau kēkao sakiņ kiņņa su aņga aōmnēm amboac tonaj ma kēkēņ gédēņ ņac wachaņ aōm ņa teņ, taņ ņajam kēlēlēc aōm su naņ. ²⁹ Israelnēņ Anōtō ņawasi kēsau biņ to gējam tau ōkwi atom. En ņamalac gebe ēnam tau ōkwi-ōkwi nec atom.” ³⁰ Go Saul kēsōm gebe “Aē kajala gebe gagōm secgoc. Mago otoc aē sa ņoc launēņ laumata to lau Israel sēlic ma ōwiņ aē, agēc tamu tana gebe janam sakiņ Apōmtau, aōmnēm Anōtō.” ³¹ Go Samuel kēkac tau ōkwi kēdaguc Saul. Ma Saul gējam sakiņ gédēņ Apōmtau.

³² Su, go Samuel kēsōm gebe “Akōc Amaleknēņ kiņ Agag andēņ aē amēņ.” Agag kēsēlēņ gédēņ en toņalēlōm ņatutucgeņ ma kēsōm gēc tau gebe “Tamac ēndu kētu gēņ ņamakigoc.” ³³ Ma Samuel kēsōm gebe “Kētōm aōmnēm siņ geserj lauonēņ ņapalē su, tec aōm tēnam nē ņapalē masi amboac tonageņ.” Ma Samuel gējac Agag popoc-popocgeņ kēkō Apōmtau laņōnēmņa aņga Gilgal.

³⁴ Go Samuel gēja Rama ma Saul kēpi gēja nē andu aņga Gibeā. ³⁵ Samuel gēlic Saul kētiam atom e gēmac ēndu, mago Samuelnē ņalēlōm ņawapac kētu Saulņa. Ma Apōmtaunē ņalēlōm gēbuc dēmōē gebe kēkēņ Saul kētu Israelnēņ kiņ wagenj.

16

Samuel geņ oso Dawid kētu kiņ

¹ Apōmtau kēsōm gédēņ Samuel gebe “Nēm ņalēlōm ņawapac ētu Saulņa e ēndēņ ondocgeņ. Aē katiņ en su gebe ētu Israelnēņ kiņ ētiam atom. Ōkēc niptēkwi ēsēp nēm ņoplakōp ma ōsēlēņ. Aē jasakiņ aōm ōndēņ ņac Betlehemņa Isai ōna gebe kajaliņ latuiņeņ teņ sa gebe ētu kiņ.” ² Mago Samuel kētu kēnac gebe “Aē oc jana amboac ondoc. Saul embe ēņō ņawae, oc ēnac aē ēndu.” Go Apōmtau gējō en awa gebe “Ōkōc bulimakao tēna wakuc teņ ēwiņ ma ōsōm gebe ‘Aē gamēņ gabe jakēņ da ēndēņ Apōmtau.’ ³ Go ōkalem Isai ēniņ da ņamoasiņ ēwiņ. Aē oc jaoc biņ, taņ ōņgōmņa naņ, lasē ēndēņ aōm. Ma aōm ōniņ oso ņac, taņ aē oc jasam ēndēņ aōm naņ.” ⁴ Samuel gēgōm kētōm Apōmtau kēsōm gédēņ en ma gēja malac Betlehem. Malac tau ņagejowaga sēpuc en tōņ-tōņ tonēņ ņalēlōm ņatutucgeņ ma sēsōm gebe “Kōsēlēņ biņ ņajamņa me.” ⁵ En gējō ēsēc awerj gebe “Aec, aē gamēņ kētu biņ ņajamņa. Aē gamēņ gabe jakēņ da ēndēņ Apōmtau. Anam dabuņ taōm gebe mēņgēwiņ aē ma takēņ da tau.” Go en tau gējam mec Isai to latui ma keteņ ēsēc gebe mēņsēkēņ da sēwiņ.

⁶ Ēsēc sēō lasē ma Samuel gēlic Eliab, tec geboc Apōmtaunē ņac ēniņ oso eņņa tau. ⁷ Mago Apōmtau kēsōm gédēņ Samuel gebe “Ōē taēm en ōliņ ņawasi to waso-waso atom. Aē katiņ

en su, gebe aê galic gën kêtôm ñamalac sêlic nanj atom. Ñamalac sêlic gën, tanj gêc dêmôêna nanj ma Apômtau gëbi ñalêlôm lêtên.”⁸ Isai gêmôc Abinadab ma kékôc enj gédên Samuel gëja. Mago enj kêsôm gebe “Apômtau kējalin enj sa atom amboac tonanjen.”⁹ Go Isai kékên Sama gëja, mago Samuel kêsôm gebe “Apômtau kējalin enj sa atom amboac tonanjen.”¹⁰ Isai kékên latui 7 dédên Samuel sēja. Ma Samuel kêsôm gédên Isai gebe “Apômtau kējalin êsêac tonec ñai nêj tenj sa atom.”¹¹ Go Samuel kêtû kênac Isai gebe” Latôm tecenanjen me.” Ma Isai gëjô enj awa gebe “Ñac saunj gacgenj gëmoa, enj gejob domba gëmoa.” Samuel kêsôm gédên Isai gebe “Ôkên lau nasêkôc enj sêmên. Aêac oc danjôn sic atom e enj êmên acgom.”¹² Amboac tonan kékên lau jasêkôc enj sêmên. Enj lanjônô ñajamanô to mataanô ñakênkên ma ôli e ñawasi lanjwagen. Ma Apômtau kêsôm gédên Samuel gebe “Ajôc, ôniñ oso enj, ñac tau tonec.”¹³ Samuel kékôc niptékwi ñanjoplakôp ma genj oso Dawid anja têuami ñalêlôm. Go Apômtaunê Ñalau kêsêp Dawid ñalêlôm jagêjam enj auc gédên bêc tonan ma gé tönjen gëja. Samuel gëdi ma gëc gëja Rama.

Dawid gëjac gën wênja kêtû Saulña

¹⁴ Apômtaunê Ñalau gëwi Saul sinj ma ñalau sec tenj anja Apômtaunê kêlêsu enj. ¹⁵ Go Saulnê sakinwaga sêsôm gédên enj gebe “Aôm kôjala gebe ñalau sec anja Anôtônê kêlêsu aôm gëmoa. ¹⁶ Amboac tonan ma ñatau, ôjatu nêm sakinwaga aêac gebe ansom ñac gëjac gën wênjawaga tenj. Ma embe ñalau sec anja Anôtônê mênêlêsu aôm enj oc ênac gën wênja ma nêm ñalêlôm êtu malô êtiam.” ¹⁷ Saul kêsôm gédên nê sakinwaga gebe “Ñajam, ansom ñac-gëjac-gën-wênjawaga tenj ma akôc enj andên aê amên.” ¹⁸ Sakinwaganên tenj kêsôm gebe “Aê galic Isai anja Betlehem nê latu tenj gëjac gën wênja ñajamanô. Enj ñactêkwa to ñaclai ma kêsôm binj tokauc to lanjônô ñajam ma Apômtau gëmoa gëwiñ enj.” ¹⁹ Amboac tonan Saul kêsakin lau dédên Isai sēja ma kêsôm gebe “Ôsakinj latôm Dawid, tanj gejob domba gëmoa nanj, êndên aê êmên.” ²⁰ Tec Isai kékôc donki tenj jakékên polom gêsac ñaô to wain kêsêp ñaôlic tenj ma nonij ñalatu kapoac tenj ma kêsakinj latu Dawid gebe êkên gën tau êndên Saul. ²¹ Amboac tonan Dawid gédên Saul gëja ma gëjam sakinj enj. Ma Saul têtac gëwiñ Dawid ñanôgenj ma kékên enj kêtû ñac, tanj géoc êné laukasap nanj. ²² Ma Saul kêsakinj binj gédên Isai ma kêsôm gebe “Ôkên latôm Dawid ênam sakinj aê êmoa gebe aê galic enj ñajam.” ²³ Ma kêtôm têm samob, tanj Anôtônê ñalau sec kêlêsu Saul nanj, Dawid kékôc nê genj wênja ma gëjac e kêmôasinj Saul ma ôli ñajam kësâ ma ñalau sec gëwi enj sinj.

17

Goliat kékili lau Israel

¹ Lau Pilisti sêkac nêj lau sinjja sa sêpi tagen anja malac Judanja tenj ñaê Soho. Êsêac sê becobo kêsêp Soho ma Aseka ñasawa anja Epes-Damim. ² Saul to lau Israel sêkac sa sêpi tagen amboac tonanjen ma sê becobo anja gamên Ela. Go êsêac tédênan taunj sebe sênac sinj endenj lau Pilisti. ³ Lau Pilisti sêkô lôc ñamaken ma Israel sêkô lôc ñamaken ma gaboarj gëc ñalau. ⁴ Go lau Pilistinên ñac sinsêlêc kêsâ anja êsêacnêj tonj gêmên, êné ñaê Goliat anja malac Gat. Enj ñac waso-waso baliñ sac kêtôm saka samuc tenj ma ñasêku. ⁵ Enj kékuc kululuj ki ma kêsô ñakwê ki. Ñakwê ki tau ñawapac kêtôm 75 kilo. ⁶ Enj kékwa atêkwa auc ña ki ma géoc kêm ki. ⁷ Kêm ñadambê kêtôm sap ma kêm ñamata ki ñawapac kêtôm 10 kilo. Ma êné ñac tenj gëja êné lautuc kêsêlênj gëmunj enj. ⁸ Enj kêsâ mênjkêkô ma gêmôc gédên lau Israel gebe “Kêtû asagenjja amac amênj abe anac sinj. Aê Pilisti tenj ma Saulnê sakinwaga amac atom me. Ajalinj nêm ñac tenj sa êsêp êndênj aê êmên. ⁹ Enj embe êtôm gebe ênac aê êndu, nanjo atu amacnêm sakinwaga. Mago aê embe jaku enj tulu ma janac enj êndu, nanjo amac atu aêacma sakinwaga ma anam sakinj aêac.” ¹⁰ Ma Pilisti tau kêsôm gebe “Ocsalô tonec aê kasu lau Israel susu gebe akênj ñac tenj mênjaêagêc anac taunj.” ¹¹ Saul to Israel samob sêñô Pilisti nê binj tonan e nêj ñalêlôm ñagogo ma têtêc taunj ñanô.

Dawid gëô lasé sinj mala

¹² Dawid enj ñac Epra anja Betlehem Judanja latu. Ñac tau nê ñaê Isai. Isai latui 8. Ma gédênj Saulnê têm ñac tau kêtû ñamalacanô su. ¹³ Nê latui ñamataña télêac tédaguc Saul kêtû sinjja. Lau télêac tau nêj ñaê tonec ñacsêga Eliab ma ñac kêtû luagêcña nê ñaê Abinadab ma ñac kêtû télêacña Sama. ¹⁴ Dawid enj ñac ñamuña. Tagenj lau ñamataña télêac tonan tédaguc Saul sēja. ¹⁵ Ma Dawid gëwi Saul sinj kêsêp ñasawa ñagêdô ma gëmu gëja Betlehem gebe ejoj tamanê domba. ¹⁶ Kêtôm bêc 40 ñabêbêc to ñakêtula samob Pilisti Goliat tonan kêsâ jakékô nê mala.

¹⁷ Gédênj bêc tenj Isai kêsôm gédênj latu Dawid gebe “Ôkôc gadob topolom sigob ma polom 10 tonec ôndênj têuami ôna gamênj becoboña, ¹⁸ ma ôkênj su-gëjac-anô 10 tonec êndênj êsêacnêj gôlinjwaga. Ma ôlic têuami oc sêmoa amboac ondoc, go ôkôc gën tenj, tanj êwa sa gebe sêmoa ñajam nanj, ômu ômôênj.”

¹⁹ Saul to êsêac ma lau Israel samob sêjac sinj gédênj lau Piliisti sêmoa gaboan Ela. ²⁰ Dawid gèdi gédênj bèbêc kanucgenj ma gèwi domba sinj gédênj njac teŋ gejob ma kejonj gèj gèja kêtôm tama Isai kèjatu enj. Enj jagèô lasè sinj njamala tau ma lau sinj tédênanjanj taunj gebe sêsa ètu sinjja ma sèjam lasè. ²¹ Israel to Piliisti tédênanjanj taunj towalanj-towalanj. ²² Dawid kèlèwanj nè waba su kèsèp njac gejob wabanja lèma ma kèlèti gédênj lau towalanj ma kètu kènac tèwaji gebe sêmoa amboac ondoci. ²³ Êsêac sèjam bingalòm gédênj taunj sêmoa ma njac waso-waso Goliat tau kèsa jagèmoèc binj, taŋ gèmunja gèmoèc gédênj êsêac nanj, kètiam ma Dawid gèjô binj tau.

²⁴ Gédênj taŋ lau Israel sèlic njac tau nanj, êsêac tètèc taunj ma sèc. ²⁵ Êsêac sèsoŋm gebe “Amac alic njac, taŋ kèsa gèmènj nanj, me masi. Enj kèsa gèmènj kètu èsu Israel susunja. Njac taŋ ênac enj èndu nanj, kinj oc èkènj waba taèsam èndènj enj ètu njac tolèlòm to èkènj latuo èndènj enj ènam ma ènac tamanè gólòac èngic gebe sèkènj takis ètiam atom.” ²⁶ Go Dawid kètu kènac lau, taŋ sèkò tédabinj enj nanj, gebe “njac samuc Piliisti tè mènjkèsu Anòtò mata jali nè sinjwaga susu nè asa. Teŋ embe ènac enj èndu ma ensej binj susunja su anja Israel oc sèmoasinj enj njac asagenj.” ²⁷ Tec lau tau sèjô enj awa ma sèsoŋm binj njakòniŋja gebe njac, taŋ ènac enj èndu nanj, oc sèmoasinj enj njac gènj amboac tonanj.

²⁸ Tèwa njacsèga Eliab gènjô Dawid gèjam bingalòm gèwinj lau ma tètac njandanj kèsa ma kèsòŋm enj gebe “Aòm kòsèp gòmòènj tonèc kètu agenja. Ma gòwi domba njapopoc anja oba ònè sinj gédênj asa gebe ejop. Aè kajala gebe aòm kotoc taòm sa ma nèŋ njalèlòm sec tau tonec gebe gòmòènj gobe òlic sinj tonèc.” ²⁹ Dawid gèjô binj tonanj gebe “Aè gagòm asagenj kesoc. Aè gajam kènac njadmagenj.” ³⁰ Go enj kèkac tau òkwi anja ènè gédênj njac teŋ ma kètu kènac binj tagen tonanj kètiam. Ma lau sèjô awa kètôm njamatanja.

³¹ Binj taŋ Dawid kèsòŋm nanj, lau sèjô ma tédònj gédênj Saul. Ma enj kèsakinj binj gédênj Dawid gebe “Òndènj aè òmòènj.” ³² Ma Dawid kèsòŋm gédênj Saul gebe “Noc njatau, lau sènam golec sa ètu njac ònènja amboac secgenjanj. Nèŋm sakinjwaga aè gabe naaèagèc Piliisti tònè anac taunj.” ³³ Tagen Saul kèsòŋm gédênj Dawid gebe “Masi, aòm naònac sinj èndènj Piliisti tonanj atom. Aòm kòtòm Piliisti tau atom, gebe aòm njac wakuc ma enj njac sinj sèlèc langwa.” ³⁴ Mago Dawid kèsòŋm gédênj Saul gebe “Nèŋm sakinjwaga aè gajob tamocnè domba. Gédênj taŋ lewe me bòclai ber gèmènj ma gèjam genjenj domba teŋ nanj, ³⁵ aè kajanda kadaguc enj e kajango domba su anja enj awasunj. Ma embe èsa tau sa èndènj aè, go aè jakòc ènè èm tònj ma jamakinj enj èndu. ³⁶ Nèŋm sakinjwaga aè gajac lewe to ber njagèdò èndu su ma njacsamuc Piliisti tònè oc ètap gènj tagen tònè sa amboac tonanj gebe kèsu Anòtònè lau sinj susu.” ³⁷ Ma Dawid kèsòŋm binj teŋ gèwinj gebe “Apòmtau taŋ gèjam aè kèsi anja lewe to bòclai ber nènj njac lai nanj, oc ènam aè kèsi anja Piliisti tau nè njac lai èwinj.” Go Saul kèsòŋm gédênj Dawid gebe “Amboac tonanj òna, ma Apòmtau èmoa èwinj aòm.” ³⁸ Go Saul kèkènj tau nè njakwè sinja gédênj Dawid. Kèkènj kululunj ki Dawid kèkuc ma kèkènj enj kèsò njakwè ki njagala. ³⁹ Ma Dawid kèjandinj Saulnè sinj gèzac njakwè njad ma kèsèlènj gebe ènsaè e gègòm elèmé, gebe enj kètôm gènj tau atom. Tec Dawid kèsòŋm gédênj Saul gebe “Aè katòm gebe jasèlènj tolaukasap samucgenj tonèc atom, gebe katòm gènj tau atom.” Amboac tonanj Dawid kèsèlò gènj samob tonanj su kètiam. ⁴⁰ Go kèmègòm nè tòc kèsèp lèma ma kèjalinj dabanj matu njawasi lemenjenj anja bumanj sa ma kèkènj kèsèp atali. Lèma kèmègòm nè dabanj tònj ma gédênj Piliisti tau gèja.

Dawid gèjac Goliat endu

⁴¹ Njac Piliisti kètu olonj-olonj gédênj Dawid gèmènj ma ènè njac gèja lautuc gèmunj enj. ⁴² Njac tau gèlic Dawid ma kèpuc mata tònj enj e kèsu enj susu gebe enj njac matic tolanjanò njajamanò. ⁴³ Ma Piliisti tau kèsòŋm gédênj Dawid gebe “Aè kèam me, tec kòkòc tòcgenj gòdènj aè gòmòènj.” Ma kèpuc boa Dawid kèsam nè anòtòinènj njac. ⁴⁴ Ma Piliisti tau kèsòŋm gédênj Dawid gebe “Òmòènjmanj, aè, oc jakènj aòm òtu moc to bòclai nènj gwada.” ⁴⁵ Dawid gèjô enj awa gebe “Aòm gòc sinj to kèŋ ma gòja lautuc gòdènj aè gòmòènj ma aè nec gadènj aòm gajam lausinj undambènja nènj Apòmtau to lau Israel nènj sinjwaga nènj Anòtò, taŋ kòsu enj susu nanj lanjò. ⁴⁶ Ocsalò tonec Apòmtau oc èkènj aòm òsèp aè lemoc ma aè oc janac aòm èndu ma jandim aòm gèsòmtèkwa èngic. Ma jakènj lau Piliisti nènj njawèlèlanj ètu moc umbonj njalabunja to bòclai nomnja nènj gwada. Go lau nomnja samob sèjala gebe Israelnènj Anòtò gèmoa. ⁴⁷ Ma lau samob, tec sèkac sa anja tonec nec sèlic gebe Apòmtau kèpò lèna tubac to kèŋ ènam lau sanja atom, gebe sinj tonec kètu Apòmtaunè sinj ma enj oc èkènj amac asèp aèac lemenj.”

⁴⁸ Gédênj taŋ Piliisti tau kètu gasuc Dawid nanj, Dawid kèlèti njagaògenj gédênj enj gèja. ⁴⁹ Enj kèkènj lèma kèsèp nè atali ma gic dabanjmatu teŋ sa ma kèdainj e jagèjac Piliisti tèbèla palap tagenj. Poc tau kètuc enj mòkèapac popoc ma gèu tau lanjanò jagèdènj nom.

⁵⁰ Amboac tonanj Dawid kèku Piliisti tulu njac dabanj topoc. Enj gèjac Goliat e gèu tau ma gèmac èndu ma sinj teŋ kèsèp Dawid lèma atom. ⁵¹ Go Dawid kèlèti gédênj enj jakèsò palap enj ma gèbuc ènè sinj sa gèjac enj èndu go gèdim enj gèsutèkwa gèngic. Lau Piliisti sèlic gebe nènj sinj sèlèc gèmac èndu su, tec sèc. ⁵² Ma lau Israel to Juda dèdi sèjam lasè ma sèjanda lau Piliisti e gédênj Gat to Ekron nènj tunbòm njakatam. Ma lau Piliisti, taŋ sinj gèjac èsèac òlinj lasè nanj,

sêc intêna-intêna anğa Saraim e gêdêj Gat to Ekron. ⁵³ Go lau Israel sêkac taunj ôkwi sêmu sêmêj ma sêjanjo lau Pilsti nêj waba, tañ gêc nêj gamêj becoboja nan, samob su. ⁵⁴ Ma Dawid kêkôc Goliat nê môkêapac ma kêkôc gêja Jerusalem ma kêkêj ênê laukasap gêc taunê becobo.

⁵⁵ Gêdêj tañ Saul gêlic Dawid kêsâ gêja gebe ênac Pilsti tau nan, enj kêtû kênac nê nac siñsêlêc Abner gebe “Abner, nac matac tônê asanê latu enj.” Ma Abner gêjô enj awa gebe “O kin, aê gajam kauc enj binjanôgenj.” ⁵⁶ Ma kinj kêsôm gebe “Ôkip nac matac tau nê nam sa. Asanê latu enj.” ⁵⁷ Amboac tonanj gêdêj tañ Dawid gêjac Pilsti êndu ma gêmu gêmêj nan, Abner kêkôc enj gêdêj Saul gêja. Dawid gegej Pilsti nê môkêapac tôniajenj. ⁵⁸ Ma Saul kêtû kênac enj gebe “Nacnec, asa latu aôm.” Ma Dawid gêjô enj awa gebe “Nê sakinjwaga Isai anğa Betlehem nê latu aê.”

18

Jonatan kêmoatiñ poac gêwiñ Dawid

¹ Dawid gêjam bingalôm gêdêj Saul su acgom, go Jonatan agêc Dawid sê sêlêb gêdêj taunj ma Jonatan têtac gêwiñ enj kêtôm têtac gêwiñ tau. ² Ma Saul kêkôc Dawid tônia gêmoa gêwiñ enj gedêj tôniajenj ma gêwi enj siñ gêmu gêja tamanê andu kêtiam atom. ³ Go Jonatan kêmoatiñ poac gêdêj Dawid gebe enj têtac gêwiñ Dawid amboac têtac gêwiñ tau. ⁴ Jonatan kêkwalec njakwê, tañ enj tau kêsô nan, su kêkêj gêdêj Dawid ma kêkêj nê laukasap to nê siñ ma talam to ômbinjakp gêwiñ. ⁵ Kêtôm têm samob, tañ Saul kêsakinj kêtû kôm tokainj-tokainjja nan, Dawid gêjam kôm tau tonjanôgenj. Kêtû tonanjja Saul kêkêj enj kêtû nê lau siñja nêj siñsêlêc. Bin tonanj gêjac lau samob matenjanô njajam ma Saulnê sakinjwaga sêlic njajam amboac tonangenj.

Saul gêjam lêmuñ Dawid

⁶ Gêdêj tañ Dawid gêjac Pilsti tau êndu ma lau siñ sêmu sêja nêj gamêj nan, lauo anğa malac Israel na samob sêsa sêja sebe sêpuc Saul tônia-tônia. Êsêac sêjam wê têtac njajam na toonj ma gegob ma têtê wê. ⁷ Lauo têtû samuc ma sêjam wê sêjô-sêjô taunj gebe “Saul gêjac nê nacjo 1,000 ma Dawid gêjac nê 10,000.”

⁸ Saul gêjô bin tonanj njajam atom ma têtac njandanj secanô. Enj kêsôm gebe “Êsêac sêkêj 10,000 gêdêj Dawid ma 1,000 gêj gêdêj aê. Tec galoc kêtap gêj samob sa su, gêj tagenj nan masi enj nan, tonec gebe êtu kinj.” ⁹ Gêdêj bêc tonanj Saul gêlic Dawid sec ma gê tôniajenj gêja. ¹⁰ Nagejenj Anôtônê njalau sec tenj kêlêsu Saul ma kêlêti gêmoa nê andu njalêlôm amboac meloc kêtê enj. Dawid gêjac gêj wêja gêmoa kêtôm enj gêgôm-gêgôm ma Saul kêmêgôm nê kê. ¹¹ Saul kêkôtêj nê kê ma kêsôm gebe “Aê jandinj Dawid tônia tamijn saginj.” Mago Dawid kêtêc kê su kêtû dim luagêc.

¹² Ma Saul kêtêc Dawid gebe Apômtau gêwiñ enj ma gêwi Saul siñ su. ¹³ Saul gêwi Dawid siñ gebe êmoa lanjônêmja êtiam atom ma kêkêj enj kêtû tonj lausinj 1,000ja nêj kasêja. Amboac tonanj enj gêwê nê lau kêsô kêsa. ¹⁴ Gêj samob, tañ Dawid gêgôm nan, njanô kêsa gebe Apômtau gêmoa gêwiñ enj. ¹⁵ Saul gêlic Dawidnê kôm samob njanô kêsa, tec kêtêc enj kêlêlêc. ¹⁶ Mago Israel to Juda samucgenj têtac gêwiñ Dawid gebe enj gêwê êsêac kêsô kêsa.

Dawid gêjam Saul latuo kêtû nê awê

¹⁷ Go Saul kêsôm gêdêj Dawid gebe “Aê latuco awêsêga Merab tec gêmoa. Aê oc jakêj enj êndêj aôm ônam êtu nê awê. Ma aôm ônam sakinj aê totêmtac êpa sugenj to ônac Apômtaunê siñ.” Gebe Saul taê gêjam gêc taugenj gebe “Aê lemoc êpi enj atom. Lau Pilsti lemenj êpi enjmanj.” ¹⁸ Dawid kêsôm gêdêj Saul gebe “Aê asa, ma aênjoc lasitêwai to tamocnê gôlôac lau towae amboac ondoc anğa Israel, tec aê jatu kinj lawa nec.” ¹⁹ Mago gêdêj têm, tañ sebe sêkêj Saul latuo Merab êndêj Dawid nan, Saul kêkêj enj gêdêj Adriel anğa Meholaña gêjam enj kêtû nê awê.

²⁰ Mago Saul latuo Mikal têtac gêwiñ Dawid. Êsêac têtônia bin tonanj gêdêj Saul ma enj gêlic njajam. ²¹ Saul taê gêjam gêc taunja gebe “Aê jakêj latuco êndêj Dawid gebe êtu ênê lakô tenj ma lau Pilsti sensen enj su.” Ma Saul kêsôm gêdêj Dawid kêtû dim luagêcja gebe “Aôm oc ôtu aê laoc.” ²² Ma Saul kêtatu nê sakinjwaga gebe.” Anam bingalôm awinj Dawid kelecgenj ma asôm gebe ‘Gôlicgac me, kinj gêlic aôm njajam ma ênê sakinjwaga samob têtac gêwiñ aôm amboac tonanj galoc ôtu kinj lawa.’” ²³ Ma Saulnê sakinjwaga têtônia bin tau gêdêj Dawid. Mago Dawid kêsôm gebe “Amac alic amboac ondoc, jatu kinj lawa nec gêj saunj tenj me. Aê nac njalêlôm sawa to nac njanôma.” ²⁴ Saulnê sakinjwaga jasêjac minj binj, tañ Dawid kêsôm nan, gêdêj Saul. ²⁵ Tec Saul kêsôm gebe “Asôm binj tonec êndêj Dawid gebe ‘Kinj taê kêka awê njanli atom. Enj ketenj lau Pilsti 100 nêj utinjêlic gebe aôm ôkac kinj nê kamocgôc êndêj ênê njacjonêj.’” Gebe Saul taê gêjam gêc taunja gebe lau Pilsti sensenj Dawid su. ²⁶ Saulnê sakinjwaga têtônia bin tonanj gêdêj Dawid ma Dawid gêlic njajam gebe êtu kinj lawa. Noc ênam awêja gêcgenj ²⁷ ma

Dawid gēdi gēwiņ nē lau gēja ma gējac lau Pilisti 200 êndu. Go Dawid kēkôc utiņôlic mēņketoc tomalageņi gēc kiņ laņônēmņa. Amboac tonaj enj kētu kiņ lawa ma Saul kēkēņ latuo Mikal gēdēņ enj gējam kētu nē awē.

²⁸ Saul gēlic ma kējala gebe Apômtau gēmoa gēwiņ Dawid ma lau Israel samob tēntac gēwiņ enj. ²⁹ Tec kētēc Dawid kēlêlēc ma kētu ênē soņo-soņo gedenj tōņgeņ. ³⁰ Kētôm tēm samob naņ lau Pilisti nēņ gōliņwaga sēsa sēmēņ kētu sēnac siņņa naņ, Dawid gējac siņ toņanō kēlêlēc Saulnē sakiņwaga samob su. Amboac tonaj Dawidnē wae kēsa e gējam sēga.

19

Saul gebe ênac Dawid endu

¹ Saul gējam biņgalôm gēwiņ latu Jonatan to nē sakiņwaga samob gebe senseņ Dawid su. Mago Saul latu Jonatan tētac gēwiņ Dawid kēlêlēc. ² Tec gējac miņ biņ tau gēdēņ Dawid ma kēsôm gebe “Tamoc Saul gēgôm gējêlêlôm gebe enseņ aôm su. Ojop taôm êndēņ elēņ bēbēcgeņ ma ôsiņ taôm ôkwi ņapeņ aņga gamēņ ņakēsij teņ ma ômoa tonaj. ³ Aē oc jasa jawiņ tamoc jawac gamēņ, taņ aôm ômoa naņ, ņagala ma janam biņgalôm êndēņ tamoc êtu aômņa. Ma embe jaņō biņ teņ oc jakēņ ņawae êndēņ aôm.” ⁴ Ma Jonatan kēlanem Dawid gēdēņ tama Saul ma kēsôm gēdēņ enj gebe “O kiņ, ôņgôm sec êndēņ nēm sakiņwaga Dawid atom gebe enj gēgôm sec teņ gēdēņ aôm atom ma gējam sakiņ aôm ņajamanō. ⁵ Enj gējac mōkē tau ma gējac Pilisti Goliat êndu ma Apômtau kēku Israelnēņ ņacjo tulu. Aôm gōlic ma kōtu samuc ma amboac ondod gobe ôņgôm sec êndēņ ņac laņônēm sawa ma ônac Dawid êndu ņaômagenj.” ⁶ Saul kēkēņ taņa Jonatan awa ma kētôc lêma ma kēsôm gebe “Apômtau gēmoa mata jali biņņanōgeņ, tec Dawid êmac êndu atom.” ⁷ Amboac tonaj Jonatan gēmôēc Dawid ma gējac miņ biņ samob tonaj gēdēņ enj. Go gēwē Dawid gēdēņ Saul ma Dawid gējam nē sakiņ kiņ kētôm gēmunņa kētiam.

⁸ Siņ teņ kēsa kētiam ma Dawid gēdi gēwiņ jagējac siņ gēdēņ lau Pilisti. Ma enj gējac êsēac ņanōgeņ, tec sēwi siņ siņ ma sēc enj su sēja.

⁹ Go Apômtaunē ņalau sec teņ gējam Saul auc gēdēņ taņ enj gēņgōņ nē andu ma kēmēgôm kēm teņ. Dawid gējac gēņ wēņa gēmoa. ¹⁰ Ma Saul kēsae gebe êndiņ Dawid tamiņ sagiņ ņa kēm, mago Dawid kētēc su e kēm jakēpi sagiņ. Dawid gēc gēja ma gējam samuc.

¹¹ Gēdēņ gēbēc tonanņeņ Saul kēsakiņ lau sēja Dawidnē andu gebe dēndib enj ma taē gējam gebe ênac enj êndu êndēņ bēbēcgeņ. Mago Dawidnē awē Mikal kēkēņ puc enj gebe “Embe ôēc êndēņ êmbēc tonec atom oc sēnac aôm êndu êndēņ bēbēc.” ¹² Ma Mikal kēlêwanj Dawid kēsēp katam sauņ ma enj gēc gēja, tec gējam samuc. ¹³ Go Mikal kēkôc gwam teņ ma ketoc gēc mē go kēkēņ noniņ ņaôlilu gēsac gwam mōkēapac ņaô ma kēgadē auc ņa obo. ¹⁴ Ma gēdēņ taņ Saul kēsakiņ lau gebe nasēkôc Dawid naņ, Mikal kēsôm gebe “Gēmac gēgôm enj.” ¹⁵ Go Saul kēsakiņ lau gebe sēlic Dawid ma kējatu êsēac gebe” Ambalanj enj to mēgeņ andēņ aē amēņ gebe janac enj êndu.” ¹⁶ Lau tonaj sēsō andu sēja e sēlic gwam tau gēc mē ma noniņ ņaôlilu gēsac mōkēapac ņaô. ¹⁷ Saul kēsôm gēdēņ Mikal gebe “Kētu asagenņa kôsau aē ma gōwi ņoc soņo-soņo siņ jagēmoa toôli samuc.” Mago Mikal kēsôm gēdēņ Saul gebe” Enj kēsôm gēdēņ aē gebe ‘Ôkēņ aē jaēc jana. Embe masi, oc janac aôm êndu.’”

¹⁸ Dawid gēc gēmoa toôli samuc jagēō lasē gēdēņ Samuel aņga Rama, go gējac miņ biņ samob, taņ Saul gēgôm gēdēņ enj naņ. Go êsēagēc Samuel sēja Naiot ma sēmoa tonaj. ¹⁹ ņawae kētap Saul sa gebe “Dawid gēmoa Naiot Ramaņa.” ²⁰ Tec enj kēsakiņ lau gebe nasēkôc Dawid sēmēņ. Ma gēdēņ taņ êsēac sēlic toņ propeteņa, taņ katunj kaiņ teņ kēsa ma Samuel jagējam gōliņ êsēac naņ, Anôtônē ņalau gējam Saulnē lau auc ma katunj kaiņ teņ kēsa gēwiņ amboac tonanņeņ. ²¹ Biņ tonaj ņawae gēdēņ Saul gēja, tec kēsakiņ lau toņ teņ, mago êsēac katunj kaiņ teņ kēsa amboac tonanņeņ. Ma Saul kēsakiņ lau kētiam kētu uolêlac ma êsēac katunj kaiņ teņ kēsa gēwiņ amboac tonanņeņ. ²² Go enj tau gēja Rama jagēō lasē bumata kapôēņ, taņ gēc Seku naņ, ma kētu kēnac gebe “Samuel agēc Dawid sēmoa ondod.” ņac teņ kēsôm gēdēņ enj gebe “Êsēagēc sēmoa Naiot Ramaņa.” ²³ Gēdēņ taņ Saul kēsêlēņ gebe êna Naiot Ramaņa naņ, Anôtônē ņalau gējam enj auc amboac tonanņeņ ma enj kēsêlēņ ma geoc biņ lasē e jagēō lasē Naiot Ramaņa. ²⁴ Go enj kēkwalec nē ņakwē su ma gēmoa Samuel laņônēmņa ma geoc biņ lasē amboac tonaj ma gēc ôli ņaôma oc samuc ma gēbēc samuc tonaj. Tec biņ tonec kētu biņgalôm gebe “Saul gēmoa gēwiņ propete amboac tonaj me.”

20

Jonatan gējam Dawid sa

¹ Dawid gēc aņga Naiot Ramaņa gēmu gēmēņ ma kēsôm gēdēņ Jonatan gebe “Aē gagôm asagenj. Aēņoc keso ondod. Aē gagôm sec ondod gēdēņ tamam, tec gebe enseņ aē su nec.”

² Jonatan gējō enj awa gebe “Masianō. Aôm oc ômac êndu atom. Ôlic acgom, tamoc kēsij gēņ kapôēņ me sauņ, taņ gebe êņgôm ņa naņ, ņateņ ôkwi gēdēņ aē atom. Tamoc ênam biņ amboac

tonaņ auc êndên aê êtu asageņņa. Bin amboac tonaņ teņ gêc atom.”³ Mago Dawid gêjô eņ awa gebe “Aôm tamam kêjala kêtû tôn su gebe aôm gôlic aê ņajam, tec taê gêjam gêc taunageņ gebe ‘Jonatan êjô bin tonaņ atom, oc êngôm ênê ņalêlôm ņawapac êsa.’ Aê jasôm binņanô êtu Apômtau gêmoa mata jali to aôm gômoa matam jaliņa gebe aê kasa paņ sêawa.”⁴ Go Jonatan kêsôm gêdêj Dawid gebe “Bin samob, taņ ôsôm nan, aê jaņgôm ņanô êsa êtu aômņa.”⁵ Dawid gêjô eņ awa gebe “Elenņa ajoj mêngeô lasê ma aênoc noc janiņ gêj jawiņ kiņ tauņa. Mago jatej aôm gebe ôwi aê siņ najasiņ jamoa kôm e bêc êtu têlêac ņaêtula.”⁶ Tamam embe êlic aê malocmê go ôsôm gebe ‘Dawid keten aê ņanôgeņ gebe êlic nê malacmôkê Betlehem gebe nê lau sêkêj da jalaņa êtu nêj gôlôacņa.’⁷ Ma tamam embe êsôm gebe ‘ņajam’, go nêm sakiņwaga aê jamoa ņajam. Mago embe eņ têtac ņandan, go ôjala gebe ênê biņ sec tônê oc êtu tôn.”⁸ Ômoasiņ nêm sakiņwaga aê amboac tonaņ gebe aôm kômoatiņ poac gêdêj nêm sakiņwaga kôkô Apômtau laņônêmņa. Mago keso teņ embe ênêc aêņa, go aôm taôm ônac aê êndu. Gobe ôkêj aê jandêj tamam êtu asageņņa.”⁹ Jonatan kêsôm gebe “Bin amboac tonaņ êtap aôm sa atom. Aê embe jajala gebe tamoc êsôm biņ êtu tôn gebe ensej aôm su, oc aê jakêj ņawae êndên aôm atom me.”¹⁰ Go Dawid kêsôm gêdêj Jonatan gebe “Tamam embe ênsaic biņ aôm, asa oc êkêj ņawae êndên aê.”¹¹ Tec Jonatan kêsôm gêdêj Dawid gebe “Tana kôm agcom.” Tec êsêagêc sêwiņ taun sêja kôm.

¹² Ma Jonatan kêsôm gêdêj Dawid gebe “Aê jasôm biņ tonec jakô Apômtau, Israelnêj Anôtô laņônêmņa gebe elenņa me ņaelen teņ ņaockatu amboac tonec embe jajala tamocnê ņalêlôm gebe êlic Dawid ņajam, go jasakiņ biņ êndên aôm êwac.”¹³ Mago eņ embe taê ênam êtu tôn gebe ensej aôm su, ma aê embe jakêj puc aôm ma jasakiņ aôm ôc toôlim samucgeņ atom, go Anôtô ensej aê su amboac tonaņgeņ. Apômtau êwiņ aôm êtôm gêwiņ tamoc.”¹⁴ Embe jamoa matoc jali êndên tonaņ, go taêm walô aê êtu Apômtauņa gebe jamac êndu atom.”¹⁵ Ma ôkôc nêm moasiņ su aņga ņoc gôlôacnêj atomanô. Apômtau embe ensej Dawidnê ņacjo samob tomalageņ su aņga nom.”¹⁶ Go Jonatannê ņaê êkac tau su aņga Dawidnê gôlôacnêj atom. Ma Apômtau êkêj ņagêjô êndên Dawidnê ņacjo.”¹⁷ Go Jonatan keten Dawid gebe êtôc lêma êtiam êtu nê têtac gêwiņ eņ ņanôjta gebe eņ têtac gêwiņ Dawid amboac têtac gêwiņ tau.

¹⁸ Go Jonatan kêsôm gêdêj eņ gebe “Elen ajoj oc mêngeô lasê. Oc sensom aôm gebe malac sawa.”¹⁹ Ma elen ņaelen oc sensom aôm ņanôgeņ. Êndên tonaņ aôm ôna gamêj, taņ kôsiņ taôm gêdêj bêc teņ su nan, ma ôsiņ taôm ômoa poc toton ņamuņa.”²⁰ Ma aê oc japê sôb têlêac êsêp poc toton ņamaken jaņgôm amboac japô sokoc.”²¹ Ôkêj taņam ņapep. Aê oc jasakiņ ņapalê tau ma jasôm gebe ‘Naosom sôb.’ Aê embe jasôm êndên ņapalê gebe ‘Ôlic sôb kêsêp aôm nêm ņamaken tonecņa, ôkôc saman, go ômôên.’ Aê jasôm binņanô êtu Apômtau, taņ gêmoa mata jali nanņa gebe oc ômoa ņajam ma gêjņawapac teņ êtap aôm sa atom.”²² Mago embe jasôm êndên ņapalê tau gebe ‘Ôlic sôb gêc ņamaken ônê’ nan ôc ôna gebe Apômtau kêsakiņ aôm gebe ôna.”²³ Ma Apômtau oc êmbiņ aêagêc tôn enden tôngeņ êtu biņ, taņ aêagêc tamasaņ gêdêj taun nan.”

²⁴ Amboac tonaņ Dawid kêsiņ tau ôkwi gêmoa kom. Ma gêdêj taņ ajoj mêngeô lasê nan, kiņ gêngôn sic gebe êniņ gêj. ²⁵ Kiņ gêngôn nê mala, gêngôn kêdabiņ sagiņ kêtôm gêgôm-gêgôm. Jonatan gêngôn kêkanôn eņ ma Abner gêngôn kêsi Saulņa. Tagen Dawid mala sawa.

²⁶ Mago gêdêj bêc tonaņ Saul kêsôm biņ teņ atom. Eņ taê gêjam gebe “Bin teņ kêtap Dawid sa, tec eņ kêtû selec atom.”²⁷ Mago ajoj mêngeô lasê ņabêc kêtû luagêcņa nan Dawid mala sawa kêtiam. Tec Saul kêsôm gêdêj latu Jonatan gebe “Kêtû asageņņa Isai latu mêngeņ gêj gêdêj nôgeņ to galoc atom.”²⁸ Go Jonatan gêjô Saul awa gebe “Dawid keten aê ņanôgeņ gebe jawi eņ siņ êna Betlehem”²⁹ ma kêsôm gebe ‘Aê jatej gebe jana gebe aêamac gôlôac sêkêj da aņga malac. Ma teoc kêjatu aê gebe jawiņ. Amboac tonaņ embe ôlic aê ņajam, go ôkêj aê jana gebe jalic teoci.’ Kêtû biņ tonaņņa tec eņ gêmêj gêngôn kiņnê tebo atom.”

³⁰ Go Saul têtac ņandan sec gêdêj Jonatan ma kêsôm gêdêj eņ gebe “Awê sec to mockaiņo ņalatu aôm. Aê kajala gebe amagêc Isai latu abiņ taôm tôn, tec gêgôm aôm taôm majam kêsa to kômajec tênam amboac tonaņgeņ.”³¹ Êtôm têm samob, taņ Isai latu êmoa mata jali aņga nom nan, aôm ômoa atom ma nêm gôliņ kiņņa oc ênêc ņaņêj atom amboac tonaņgeņ. Tec ôsakiņ lau gebe sêkôc eņ dêndên aê sêmêj. Eņ êmac êndu.”³² Go Jonatan gêjô tama Saul awa ma kêsôm gêdêj eņ gebe “Eņ êmac êndu êtu asageņņa. Eņ gêgôm asageņ keso.”³³ Tec Saul kêkôtêj kêm gebe êņgun eņ. Tec Jonatan kêjala gebe tamanê biņ kêtû tôn gebe ênac Dawid êndu.”³⁴ Ma Jonatan têtac ņandan sec ma gêdi sa aņga tebo ma gej gêj teņ gêdêj ajoj mêngeô lasê ņabêc kêtû luagêcņa atom, gebe ênê ņalêlôm ņawapac kêtû Dawidņa gebe tama gêbu eņ.

³⁵ Gêdêj bêbêcgeņ Jonatan kêsa kôm gêja kêtôm kêmasaņ biņ gêdêj Dawid su ma kêkôc ņapalê saun teņ gêwiņ eņ.”³⁶ Eņ kêsôm gêdêj ņapalê tau gebe “Ôlêti ma onsom sôb, taņ galoc japê nan.” ņapalê kêlêti ma eņ kêpê sôb teņ kêka lêlêc ņapalê tau gêja.”³⁷ ņapalê jagêô lasê gamêj, taņ Jonatan nê sôb kêsêp nan, go Jonatan gêmôc biņ kêdaguc ņapalê tau gebe “Sôb

tonañ kêka lélêc aôm gêja ônê.”³⁸ Jonatan kêkac ñapalê tau gebe “Ôlêti ñagaôgen, ônam gamêñ tøj atom.” Amboac tonañ ñapalê kejoj sôb sa ma gêmu gédêñ nê ñatau gêmêñ.³⁹ Mago ñapalê kêjala biñ samob tonañ ñam atom. Jonatan agêc Dawid taunjen sêjala.⁴⁰ Go Jonatan kêkêñ nê laukasap gédêñ nê ñapalê ma kêsôm gédêñ enj gebe “Ôkôc ôna malac.”⁴¹ Gédêñ taj ñapalê gêja nan, go Dawid gêdi anja poc toton muña mêngeu tau lanjanô gédêñ nom ma gewec gédêñ enj kêtú dim télêc. Go agêc sêlêsoþ tajñ alinjanô ma têtanj tau, ma Dawid kêtanj kélêlêc.⁴² Go Jonatan kêsôm gédêñ Dawid gebe “Ôêc tobiñmalôgen ôna. Biñ tajñ tamoañ tajñ Apômtau lanjô nan, êtu tøj. Apômtau êkô aêagêc ñasawa ma êkô aêñoc wakuc to aômñem wakuc ñasawa amboac tonanjen enden tøjjen.” Dawid gêdi gêc gêja ma Jonatan gêmu gêja malac.

21

Dawid gêc Saul

¹ Go Dawid jagêô lasê Nob gédêñ Anôtônê dabunwaga Ahimelek anja malac Nob. Ahimelek kêpuc Dawid tøj-tøj to nê ñalêlôm ñatutuc ma kêsôm gédêñ enj gebe “Aôm taômgen gômôêñ ma tenj gêwiñ aôm atom kêtú agenña.”² Ma Dawid kêsôm gédêñ dabunwaga Ahimelek gebe “Kinj kêjatu aê biñ tenja ma kêsôm gédêñ aê gebe ‘Aê jasakin aôm êtu jaen tenja ma jatatu aôm biñ tenja, mago ñac tenj êñô biñ tonañ ñawae tenj atom.’ Amboac tonañ gajac noc ñoc lau gebe sêmêñ gamêñ tenj.³ Galoc gêñ tenj embe ênêc aômña amboac polom 5 me gêñ taniñña ñagêdô nan, ôkêñ êndêñ aê.”⁴ Mago dabunwaga gêjô Dawid awa gebe “Polom ñaôma tenj gêc aêña atomanô. Polom dênanj dabunwagenj tec gêc. Nêm lau wakuc embe têtú mêtê lauonja, go sêniñ polom tau.”⁵ Dawid gêjô dabunwaga awa gebe “Biñjanô, sêjac jao lauo gédêñ aêac bêc ñagêdô su. Gédêñ tajñ aê gadi nan, lau sêjam dabunwaga tau. Ocsalô kôm kainj tenj gêjac aê ñawae, tec sêjam dabunwaga tauñ ñapep sawagenj.”⁶ Amboac tonañ dabunwaga kêkêñ polom dabunwaga gédêñ enj.

21:7–23:29 Saul kêjanda Dawid gêmoa mago Dawid kêbuli Saul auc ma kejoj sinjwaga tonjen sa. Êsêac sêsap Dawid tøj ma sêjac sinj genjen.

24

Dawid taê walô Saul

¹ Saul kêjanda lau Piliisti su ma gédêñ tajñ gêmu gêja nê malac nan, êsêac sêjac minj gédêñ enj gebe Dawid gêmoa gamêñ sawa Engedi.² Amboac tonañ Saul kêkôc lau sinj 3,000, tajñ kêjalinj êsêac sa anja lau Israel samob nêñ nan, ma jagesom Dawid to nê lau anja pocdênan Noninj gêtôm ñagamêñ kêsi oc kêpiña.³ Saul jagêô lasê pocgêsuj tenj, tajñ gêc dombanêñ sapa ñaintêna ñamagê nan. Enj kêsô gêja gebe ênam tau ôkwi. Dawid to nê lau sêsinj tauñ sêñgôn pocgêsuj tonañ ñalêlôm.⁴ Go Dawidnê lau sêsôm gédêñ enj gebe “Galoc bêc tau, tajñ Apômtau kêsôm ñabinj gédêñ aôm nan, gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakêñ nêñ ñacjo êsêp aôm lêmam gebe ôngôm êtôm aôm taêm ênam.’” Ma Dawid gêdi jakêsêbun Saul nê ñakwê baliñ ñalêsu su kelecgenj.⁵ Su, go Dawidnê ñalêlôm kepenj enj kêtú kêsêbun Saulnê ñakwê baliñ ñalêsu gêñgic.⁶ Ma enj kêsôm gédêñ nê lau gebe “Apômtau ênac jao aê gebe janjôm ñoc ñatau, tajñ Apômtau genj oso enj nan, sec ma jakêñ lemoc êpi enj, tajñ kêtú Apômtaunê ñac genj oso enja.”⁷ Ma Dawid gêjam saic nê lau ña biñ tonañ ma gêlôc gebe êsêac sênac Saul êndu atom. Ma Saul gêdi sa ma gêwi pocgêsuj tau sinj kêsa gêja.

⁸ Ñasawa saunjen, go Dawid kêdaguc enj kêsa awê gêja amboac tonanjen ma gêmôêc kêdaguc Saul ma kêsôm gebe “O ñoc ñatau kinj.” Saul kêkac tau ôkwi ma Dawid gewec lanjanô gédêñ nom ma ketoc Saul sa.⁹ Ma Dawid kêsôm gédêñ Saul gebe “Aôm kôkêñ tanam lau, tajñ sêsôm gebe ‘Dawid gebe ensenj aôm su’ nan, nêñ biñ kêtú agenña.”¹⁰ Bêc tonec aôm taôm gôlic ña matamanô gebe Apômtau kêkêñ aôm kôsêp aê lemoc anja pocgêsuj. Ma lau ñagêdô sêsôm gédêñ aê gebe janac aôm êndu. Mago aê gagôm atom. Aê kasôm gebe aê oc jakêñ lemoc êpi ñoc ñatau atom gebe Apômtau genj oso enj.¹¹ O tamoc, ôlic nêñ ñakwê baliñ ñalêsu, tec gêc aê lemoc nec. Aê kasêbun ñakwê baliñ ñalêsu tonec su, mago gajac aôm êndu atom. Tonanj êkêñ puc aôm ma aôm ôjala gebe aê taêc gêjam biñ sec tenj atom ma biñ jali taut sa êndêñ aômña gêc ñoc ñalêlôm atom. Aê gagôm sec gédêñ aôm atom, mago aôm kôjanda aê gebe ônac aê êndu.¹² Apômtau êmêtôc aêagêcnêñ biñ. Apômtau êkêñ ñagêjô êndêñ aôm êjô aê su. Mago aê lemoc êmoasac aôm atom.¹³ Êtôm biñgôlinj lanjwa kêsôm gebe ‘Ñac alôb-alôb êñgôm gêñ alôb-alôb’, mago aêñoc lemoc êmoasac aôm atom.¹⁴ Israelnêñ kinj gêmêñ kêtú asanja. Kôjanda asa. Kôjanda kêam ñamatê tenj me. Me kôjanda tec tenj me.¹⁵ Amboac tonañ Apômtau êtu ñacmêtôc ma êmêtôc biñ, tajñ gêc aêagêc ñasawa. Enj êtuc kêniñ aêñoc ñam ma ênam aê kêsi anja aôm lêmam.”

¹⁶ Dawid kêsôm biñ tonañ gédêñ Saul su, go Saul kasôm gebe “O latuc Dawid, aôm awam tonanj me.” Ma Saul gêu tanjboa lasê ma kêtanj.¹⁷ Ma kasôm gédêñ Dawid gebe” Aôm gôgôm

jagêdêj këlêlêc aê. Gebe aê kakêj sec gêdêj aôm, mago aôm kôkêj moasin gêjô su. ¹⁸ Ocsalô tonec Apômtau kêkêj aê kasêp aôm lêmam, mago gôjac aê êndu atom. Tec gêwa aôm sa gebe kômoasin aê njanô. ¹⁹ Nac tenj embe êtap nê njaço sa oc awi enj sinj êc toôli samucgej ana me. Amboac tonanj Apômtau êmoasin aôm êjô gêj, tanj ocsalô tonec gôgôm gêdêj aê nanj. ²⁰ Ma galoc ôlic acgom, aê kajala gebe aôm oc ôtu kinj ma Israelnêj gôlij kinja tonanj êsêp aôm lêmam njalêlôm. ²¹ Amboac tonanj ôtôc lêmam ôkô Apômtau lanjônem gebe embe jamac êndu su, go onsenj njoc wakuc su atom ma ômbunj njoc njaê su anja tamocnê gôlôac nêj atom. ²² Ma Dawid kêtôc lêma gêdêj Saul. Go Saul gêmu gêja nê malac ma Dawid to nê lau sêpi malac njanja sêja.

25

Samuel gêmac êndu

¹ Gêdêj tonanj Samuel gêmac êndu. Ma lau Israel samob sêkac tauj sa ma têtaj tanjiboa kêtû enja, go sêsunj enj anja taunê andu anja Rama.

^{25:1b–27:12} Dawid gêjam Abigail. Enj awê lanjôjêjam ma awê tokauc njaçô. Saul kêjanda Dawid gêmoa. Dawid kêkêj sec gêjô sec atom, enj taê walô Saul kêtiam. Su, go gêja lau Pilisti nêj gamêj ma gêjam sakinj êsêacnêj kinj tenj.

28

Saul agêc awê, tanj kêtû kênac lau katuj

¹ Gêdêj njasawa tonanj lau Pilisti sêkalem nêj sinjwaga samob sêpi tagenj sebe sênac sinj êndêj lau Israel. Ma nêj kinj Akis kêsôm gêdêj Dawid gebe “Aôm kôjala gebe aôm to nêmlau oc anac sinj awinj aê.” ² Dawid kêsôm gêdêj Akis gebe “Najam, aôm oc ôlic gêj, tanj nêmlau sakinjwaga ocgo êngôm nanj.” Ma Akis kêsôm gêdêj Dawid gebe “Najam, aê gabe jakêj aôm ôtu aê taucnjoc sinjwaga ejop aê enderj tôngejja.”

³ Gêdêj njasawa tonanj Samuel gêmac êndu su ma lau Israel samob têtaj tanjiboa kêtû enja ma sêsunj enj anja taunê malac Rama. Ma Saul kêtinj lau, tanj sêkalem njaçmatê katuj to lau mectomanja nanj, su anja lau Israelnêj gamêj. ⁴ Lau Pilisti sêkac tauj sa mênsê nêj becobo kêkô Sunem, ma Saul kêkac lau Israel samob sa sê nêj becobo kêkô gamêj njabau Gilboa. ⁵ Gêdêj tanj Saul gêlic lau Pilisti nêj sinjwaga taêsam nanj, enj kêtêc tau njacem ma nê njalêlôm njatutuc njanô. ⁶ Go Saul kêtû kênac Apômtau, mago Apômtau gêjô enj awa nja mê me kapoac me propete awenj atom. ⁷ Amboac tonanj Saul kêsôm gêdêj nê sakinjwaga gebe “Ansom awê tenj, tanj êtôm gebe êtu kênac njaçmatê katuj nanj. Aê gabe najatu kênac enj.” Ma nê sakinjwaga sêjô enj awa gebe “Awê tenj gêmoa Endor; tanj kêtôm gebe êtu kênac njaçmatê katuj nanj.”

⁸ Tec Saul kêsô njakwê njaoma tenj gêjam lau njaoma lanjô ma nê njac luagêc sêwinj enj sêja. Êsêac jasêô lasê dêdêj awê tau gêdêj gêbêc ma Saul kêsôm gebe “Ôkalem njaçmatê katuj êtu aêja. Ma ômôêc njac, tanj aê jasam êndêj aôm nanj, nê katu êmêj.” ⁹ Mago awê tau gêjô enj awa gebe “Aôm taôm kôjala gêj, tanj Saul gêgôm nanj. Enj kêtinj lau, tanj sêkalem njaçmatê katuj to lau mectomanj su anja gamêj tonec. Aôm gobe ôwa lakô aê gebe onsenj aê su kêtû asagenja.” ¹⁰ Mago Saul kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Aê jasôm binjanôgej jakô Apômtau mata jali lanjônêjja gebe aôm ôwê binj tonanj njakainj atom.” ¹¹ Go awê tau kêtû kênac gebe “Jakalem asa êmêj êtu aôm nja.” Ma Saul gêjô enj awa gebe “Ôkalem Samuel êmêj.” ¹² Gêdêj tanj awê tau gêlic Samuel nanj, enj kêwacik ma kêsôm gêdêj Saul gebe “Aôm Saul tau. Kôsau aê kêtû asagenja.” ¹³ Tec kinj kêsôm gêdêj enj gebe “Ôtêc taôm atom. Gôlic asagenj.” Awê tau gêjô Saul awa gebe “Aê galic njalau tenj kêpi anja nom njalêlôm gêmêj.” ¹⁴ Saul kêtû kênac gebe “Nalanjô kêtôm asagenj.” Awê gêjô enj awa gebe “Namalacanô tenj tec kêpi gêmêj ma njakwê balinj kêkwa enj auc.” Go Saul kêjala gebe Samuel tau tônê, tec gewec lanjôanô gêdêj nom ma ketoc enj sa.

¹⁵ Go Samuel kêsôm gêdêj Saul gebe “Aôm kôlêsoj aê ma gômôêc aê gamu kapi gamêj kêtû asagenja.” Saul gêjô enj awa gebe “Aê kêpô lêna tau njanôgej. Lau Pilisti sêjac sinj gêdêj aê ma Anôto gêbuc dêmôê aê ma gêjô aê aoc kêtiam atom. Enj kêkêj propete seoc binj lasê me gêsunj mê tenj gêdêj aê atom. Tec aê kakalem aôm gebe ôsôm gêj, tanj janjôm nanj, êndêj aê.” ¹⁶ Samuel kêsôm gebe “Apômtau kêgaminj tau gêdêj aôm to kêtû nêmlau njacjoc su ma aôm kôtu kênac aê kêtû asagenja.” ¹⁷ Apômtau gêgôm binj, tanj kasôm lasê kêsa aê aoc nanj, njanô kêsa kêpi aôm. Enj kêkac gôlij kinja su anja aôm lêmam ma kêkêj kêpi njac wacbanj aômja Dawid. ¹⁸ Aôm tanjam wamu gêdêj Apômtau awa atom ma gôgôm ênê têtac njandanj gêdêj lau Amalek njanô kêsa atom, tec galoc Apômtau gêgôm gêj tonanj gêdêj aôm. ¹⁹ Ma Apômtau êkêj aôm taômgej ôsêp lau Pilisti lemenj atom, êkêj lau Israel samob sêwinj. Ma êndêj elenja aôm to latômi oc mênjamo awinj aê ma Apômtau oc êkêj Israelnêj sinjwaga sêsêp lau Pilisti lemenj amboac tonanjenj.”

²⁰ Saul gēņô Samuelnē biņ tonaj e nē katu kelendec ma eņ gēu tau gēc nom. Eņ ôliwalô gējaņa gebe geņ gen atom bēc samuc teņ to gēbēc samuc teņ. ²¹ Go awē tau gēdēņ Saul gēja e gēlic eņ kēsabigeņ gēc, tec kēsôm gēdēņ eņ gebe “Nēm sakiņwagao aē kakēņ taņoc aōmnēm biņ. Ma gajac mōkēc tauc gebe janaņa, tec kasô nēm biņ ņalabu. ²² Galoc ôkēņ taņam nēm sakiņwagao aē. Ôlôc go jakēņ gēņ taniņņa ņagec êndēņ aōm ôniņ tēkwam saki ēsa gebe ôsêlēņ.” ²³ Mago eņ gedec ma kēsôm gebe “Masi, aē janiņ gēņ atom.” Tec ênē sakiņwaga jasēwiņ awē tau ma sēkac eņ e kēkēņ taņa nēņ biņ, go gēdi aņga nom mēņgēņgōņ mē. ²⁴ Awē tau kēkôc bulimakao ņalatu taņgeņ teņ, taņ kēkô nē andu naņ, ma gējac êndu ma kēsa. Go kēkôc polom matic mēņkēgamuc ma kēpac polom ņalucgeņ ²⁵ mēņkēkēņ gēdēņ Saul to nē sakiņwaga. Sen gēņ su, go ac sēdi ma jasēc sēja gēdēņ gēbēc tonaj.

29:1–30:31 Lau Pilsti nēņ laumata siņwagaņa sedec gebe Dawid tonē lau sēnac siņ êndēņ lau Israel sēwiņ êsēac. Tec Dawid gēmu gēja malac Siklag ma kētap sa gebe lau Amalek sējac siņ gēdēņ malac tau su. Kētu tonanņa eņ kējanda êsēac e kēku êsēac tulu.

31

Saul to latui sēmac êndu

¹ Lau Pilsti sējac siņ gēdēņ lau Israel ma sējam lau Israel êliņ-êliņ to sējac taēsam êndu sēc lôc Gilboa. ² Lau Pilsti sējanda Saul to nē latui e sējac Saul latui Jonatan agēc Abinadab ma Malkisia êndu. ³ Ma ņacjo sēgi Saul auc e lau talamņa sēpē eņ ņa sôb. ⁴ Amboac tonaj eņ kēsôm gēdēņ ņac wakuc, taņ gēôc ênē laukasap naņ, gebe “Ômbuc nēm siņ sa ma ôņgunj aē êndu gebe lau samuc tonaj mēņsēnac aē êndu ma sēsu aē susu atom.” Mago ņac tau gedec gebe eņ kētēc tau ņanô. Go Saul kēkôc tau nē siņ ma gēu tau kēsēp. ⁵ Gēdēņ taņ nē ņac-gēôc-ênē-laukasapwaga gēlic Saul gēmac êndu naņ, eņ tau jagēgunj tau ma gēmac êndu gēwiņ Saul. ⁶ Amboac tonaj Saul gēmac êndu to nē latui tēlēc ma nē ņac-gēôc-ênē-laukasapwaga to nē lau samob sēmac êndu gēdēņ bēc tagen tonaj. ⁷ Lau Israel, taņ sēņgōņ gaboan Jesrel ņamaken to bu Jordan ņagamēņ oc kēpiņa naņ, sēlic Israelnēņ siņwaga sēc êliņ-êliņ ma sējac Saul to latui êndu, tec êsēac sēwi nēņ malac siņ ma sēc su amboac tonanņeņ. Ma lau Pilsti mēņsēņgōņ êsēacnēņ malac tau.

⁸ ņagelenj lau Pilsti sebe sējaņgo ņacmatē nēņ gēņ siņņa su ma tētap Saul to nē latui tēlēc nēņ ņawêlêlan sa sēc lôc Gilboa. ⁹ Êsēac dēdim Saul gēsutékwa gēņgic ma sējaņgo ênē laukasap su, go sēsakiņ lau jaenj sējac laoc Pilsti nēņ gamēņ samucgeņ gebe sēsôm ņawae ņajam tonaj lasē êndēņ nēņ anôtoi to lau sēņô. ¹⁰ Êsēac tetoc Saulnē laukasap gēc anôtoi jaba Astarot nē lôm dabuņ ma sējac ênē ņawêlêlan tōņ geņkaleņ malac Betsan ņatunbôm. ¹¹ Ma gēdēņ lau Jabes-Gilead sēņô biņ, taņ lau Pilsti sēgôm gēdēņ Saul naņ ņawae ¹² êsēacnēņ lau ņaclai samob dēdi ma sēsêlēņ gēdēņ gēbēc jasēkôc Saul to nē latui nēņ ņawêlêlan su aņga Betsan ņatunbôm ma sēkôc sēmēņ malac Jabes, go sēkēņ ja genj. ¹³ Ma sēkôc êsēacnēņ ņatékwa jasēsuj eņ gēc ka kamem aņga Jabes ņalabu ma sējam dabuņ mo bēc 7.

Samuelnē Buku Kētu Luagēcņa

Samuelnē Buku Kētu Luagēcņa gējac tēku miņ, taņ kēsēp buku ņamataņa. Dawid kētu kiņ ma gējam gōliņ gamēņ Judanja gēmuņ (mōkēlatu 1-4) e kētu lau Israel samob nēņ kiņ (mōkēlatu 5-24). Dawid gējac siņ gēdēņ nē ņaċjo gebe ēņgōm nē gamēņ kiņņa esewec. Ēnē ņaċjo ņamakeņ sēmoa lau Israel ņalēlōm, ņamakeņ sēmoa gamēņ ņamagēņa. Buku tonec gējac miņ Dawidnē siņ tonan ņabiņ, mago buku tau gēwa Dawidnē biņ ņagēdō sa gēwiņ. Eņ ņac gēdēņ, taņ kēkēņ gēwiņ Anōtō ma gējam sakiņ eņ tonē ņalēlōm samucgeņ. Nē lau tēntac gēwiņ eņ ma tetoc eņ sa. Mago buku tonec gēsar Dawidnē biņ, taņ kēlēnsōņ to kēkēņ wapac eņ nan, auc atom amboac tonanĝeņ Kēsēp ņasawa eņ tētac ņandan to tētac ņakalac ma ketoc tau sa. Tagēņ gēdēņ taņ Anōtōnē propete Natan kētōc ēnē sec gēdēņ eņ nan, eņ geoc nē keso lasē ma kēsō Apōmtaunē mētōc ņalabu.

Lau Israel sē taēņ ēnē lēņ to kōm ņanō e kētu ņamu gēdēņ taņ gēņwapac kēkōniņ ēsēac nan, ēsēac sēkēņ maten kiņ ten, taņ ēsa anĝa Dawidnē gōlōacnēņ ma ētōm eņ tau. Ēsēac taēņ kēka Dawidnē latu ten.

Dawid gēņō Saul gēmac ēndu ņawae

¹ Saul gēmac ēndu su ma Dawid kēku lau Amalek tulu. Eņ gēmu gēmēņ mēņgēmoa Siklag bēc luagēc. ² Ma gēdēņ bēc kētu tēlēcacņa ņac ten mēņgēō lasē anĝa Saulnē siņwaga nēņ tonē ņakwē gēņĝic ma kekop ĝi eņ mōkēapac. Gēdēņ taņ eņ gēō lasē gēdēņ Dawid nan, ņac tau gēu tau gēc nom ma ketoc eņ sa. ³ Dawid kētu kēnac eņ gebe “Gōmōēņ anĝa ondoc.” Tec eņ gējō ēnē biņ gebe “Aē gaēc anĝa Israelnēņ siņwaga nēņ, tec gamēņ.” ⁴ Ma Dawid kēsōm gēdēņ eņ gebe “Biņ amboac ondoc. Ōsōmnan.” Ma eņ kēsōm gēdēņ Dawid gebe “Siņwaga sēc su anĝa siņmala ma ņaċjo sējac taēsam ēndu. Saul agēc latu Jonatan sēmac ēndu amboac tonanĝeņ.” ⁵ Go Dawid kētu kēnac ņac matac tau, taņ kēkōc ņawae gēmēņ nan gebe “Saul agēc Jonatan sēmac ēndu ņawae kētap aōm sa ņalēņ amboac ondoc.” ⁶ ņac matac gējō ēnē biņ gebe “Aē tauc gamoa lōc Gilboa gamoa ma galic Saul gesēņ ĝuņ tau tōņ ņa nē kēm kēkō ma ņaċjonēņ kareta to lau, taņ sēņgōņ hos ņaō nan, sēkapiņ eņ sa. ⁷ Gēdēņ taņ eņ kēkac tau ōkwi nan, gēlic aē ma gēmōēc aē. Aē ĝajō eņ awa gebe ‘Aē tec gamoa.’ ⁸ Eņ kētu kēnac aē gebe ‘Aōm asa.’ Ma aē ĝajō eņ awa gebe ‘Aē ņac Amalek ten.’ ⁹ Go eņ kēsōm gēdēņ aē gebe ‘Ōmōēņ ma ōnac aē ēndu. Matocanō kētu talō su, tagēņ matoc jali gamoa.’ ¹⁰ Amboac tonan aē katu gasuc eņ jagajac eņ tomatēgeņ gebe aē kajala gebe eņ oc ēmoa atom. Go aē kakōc sunsuņ kiņņa su anĝa mōkēapac ma jōc anĝa lēmadambē tec kajon ĝadēņ aōm, ņoc apōmtau gamēņ.”

¹¹ Go Dawid lēma kēsēp nē ņakwē ma kēkac gēņĝic ma lau samob, taņ sēmoa sēwiņ eņ nan, sēgōm amboac tonanĝeņ. ¹² Ma sēpuc tanjiboa sa ma tētan to sėjam dabuņ mo e oc jakēsēp kētu Saul agēc nē latu Jonatan ma Apōmtaunē lau Israel, taņ siņ gesēņ ēsēac su nanĝa. ¹³ Ma Dawid kēsōm gēdēņ ņac matac, taņ kēkōc ņawae gēmēņ nan gebe “Aōm anĝa ondoc.” Ma eņ gējō eņ awa gebe “ņac jaba Amalek ten latu aē, mago gamoa nēm gamēņ.” ¹⁴ Go Dawid kēsōm gēdēņ eņ gebe “Amboac ondoc tec kōtēc taōm atom ma lēmam kēpi Apōmtaunē ņac, taņ geņ oso eņ nan, ma ĝojac eņ ēndu.” ¹⁵ Go Dawid gēmōēc lau matac nēņ ņac ten gēmēņ ma kēsōm gebe “Ōna, ōnac eņ ēndu.” Amboac tonan eņ jagējac ņac Amalekņa tonan e gēmac ēndu. ¹⁶ Dawid kēsōm gēdēņ eņ gebe “Nēm dec ēpi aōm taōm gebe aōm taōm kōkic nēm biņ ņa taōm awamsuņ gēdēņ taņ kōsōm gebe ‘Aē ĝajac Apōmtaunē ņac, taņ geņ oso eņ nan ēndu nan.’”

Dawid kētan tanjiboa kētu Saul agēc Jonatanĝa

¹⁷ Go Dawid gēga wē tanjiboanĝa tonec kēpi Saul agēc latu Jonatan ¹⁸ ma kējatu gebe tēndōņ wē tau ēndēņ lau juda ma teto kēsēp Jasarnē buku.

¹⁹ “Oĝae Israel, sējac nēm waem ēndu gēc nēm lōc ņaō.

Oĝae, nēm siņsēlēc ņactēkwa sējanĝagoc.

²⁰ Asōm lasē anĝa Gat atom

ma anac miņ anĝa Askalon ņamalacuņ atom

gebe lauo Pilisti tētu samuc atom

ma lau samuc latuņjo sēnam lasē atom.

²¹ “Amac lōc Gilboa, manij to kom

ēpi amac atom, atu gamēņ gasan.

Gebe sesēņ siņsēlēcnē lautuc ņadabuņ su

ma seņ oso Saulnē lautuc ņa niptēkwi kētiam atom.

²² “Jonatannē sōb keso ņaċjo atomanō

ma Saulnē siņ gējam kôm ņaōma atom.
Gējac lau siņsēlēc popoc
ma gesen ņacjo su.

23 “Saul agēc Jonatan tēntac gēwiņ taun to sēlic taun ņajam
sēmoa maten jali sēwiņ taun ma sēmac ēndu sēwiņ taun amboac tonanġen.
Sēlēti ņagaō kēlēlēc momboanġ gēlōb
ma nēŋ ņaclai kēlēlēc lewe nēŋ su.

24 “O amac Israel latuŋio, atan ētu Saulġa
gebe eŋ kēkēŋ ņakwē asōsamuc ņajam-ņajam gēdēŋ amac ma kēkēŋ gēlōŋ gold geŋ kalen nēm
ņakwē.

25 “Ojae, lau ņactēkwa sējaŋa anġa siņ ņalēlōm.
Sējaŋ Jonatan ēndu tomatēgeŋ gēc lōc ņaō.

26 “O teocenec Jonatan, atēc gēmō aē kētu aōmġa.
Ojae, ņoc gēŋenec.
Nēm tēmtac gēwiņ aēŋa kēmoasiņ aē ņanōgeŋ
kēlēlēc lauo tēntac gēwiņ aēŋa su.

27 “Ojae, siņ gesen lau ņactēkwa su ma nēŋ laukasap gējaŋa.”

2

Dawid kētu kiņ Judanġa

¹ Tonaŋ su, go Dawid kētu kēnac Apōmtau gebe “Aē oc Japi najanġōŋ malac Judanġa tenġe ma masi.” Apōmtau gējō ēnē biņ gebe “Ōna.” Dawid kētu kēnac kētiam gebe “Jana malac ondoc.” Ma Apōmtau gējō eŋ awa gebe “Ōna Hebron.” ² Amboac tonanġ Dawid gēwiņ nē awēlagēc Ahinoam anġa Jesrel agēc Nabalnē awētuc Abigail anġa Karmel jakēpi Hebron. ³ Dawid kēkōc lau, taŋ sēmoa sēwiņ eŋ nan, to nēŋ gōlōac sēwiņ jasēŋgōŋ malac Hebron ņagamēŋ ņagēdō. ⁴ Go ņacwaga Judanġa sēmēŋ ma senġ oso Dawid kētu gōlōac Judanġa nēŋ kiņ anġa tonanġ. ņawae gēdēŋ Dawid gēmēŋ gebe lau Jabes-Gilead sēsui Saul su. ⁵ Tec Dawid kēsakiņ biņ tonec gēdēŋ ēsēac gebe “Apōmtau ēnam mec amac gebe tēmtac gēwiņ nēm ņatau Saul amboac tonanġ ma asuŋ eŋ. ⁶ Apōmtau ētōc nē tētac gēwiņ tenġenġa ēndēŋ amac to taē walō amac ma aē gabe jamoasiņ amac amboac tonanġenġ ējō gēŋ, taŋ amac agōm nanġ. ⁷ Ma galoc tēmtac ēpa su ma awa taōm sa amboac ņacgeŋ. Gebe nēm ņatau Saul gēmāc ēndu su ma lau Juda senġ oso aē gebe jatu ēsēacnēŋ kiņ.”

2:8–4:12 Saulnē siņwaganēŋ kasēga Abner kēkēŋ Saul latu Isboset kētu kiņ anġa gamēŋ gēmu kēpiŋa. Siņ kēsa ma lau Israel nēŋ gōlōacmōkē, taŋ sēŋgōŋ gamēŋ gēmu kēpiŋa to ēsēac, taŋ sēŋgōŋ gamēŋ gēmu kēsēpiŋa nanġ, sējaŋ taui. Siņ gesen Abner agēc Isboset su, tec Dawid kētu gamēŋ samucgeŋ ņakiņ Eŋ gēbiņ gamēŋ Israelġa to gamēŋ Judanġa tōŋ sēpi tagenġ.

5

Sēkēŋ Dawid kētu Israel samob nēŋ kiņ

¹ Go Israelnēŋ gōlōacmōkē samob sēō lasē gadēŋ Dawid anġa Hebron ma sēsōm gēdēŋ eŋ gebe “Aēacma ņatē ņagēdō aōm. ² Gēmuiŋġa gēdēŋ taŋ Saul kētu kiņ nanġ, aōm gōwē lau Israel kētu siņġa sēja ma kōkōc ēsēac sēmu sēmēŋ kētiam. Ma Apōmtau kēsōm gēdēŋ aōm gebe ‘Aōm oc ōtu aēŋoc lau Israelnēŋ gejobwaga ma ōtu ēsēacnēŋ gōliŋwaga.’ ” ³ Go lau Israelnēŋ kasēga samob sēō lasē gēdēŋ kiņ anġa Hebron ma kiņ Dawid kēmoatiņ poac gēwiņ ēsēac anġa Hebron sēmoa Apōmtau laŋōnēm, go senġ oso Dawid kētu kiņ Israelġa gēwiņ. ⁴ Dawidnē jala kētu 30 ma kētu kiņ. Ma eŋ gējam gōliŋ ēsēac jala 40. ⁵ Eŋ kētu kiņ Judanġa anġa Hebron kētōm jala 7 ma aġōŋ 6 ma anġa Jerusalem eŋ kētu Israel to Juda samobnēŋ kiņ kētōm jala 33.

Dawid kēku Jerusalem tulu

⁶ Kiņ to nē lausiņ sēja Jerusalem gebe sēnac lau Jebus, taŋ tētu malac ņatau nanġ. Ēsēac sēsōm gederġ Dawid gebe “Aōm ōsō tonec ōmōēŋ atomanō, lau matenġec to puliŋ oc sēkō aōm auc.” Biņ tonanġ ņam gebe Dawid oc ēku malac tulu atomanō. ⁷ Mago Dawid kēku malac totuŋbōm ņajaŋa tulu, tec sēsāc malac tau gebe Dawidnē malac. ⁸ Gēdēŋ bēc tonanġ Dawid kēsōm gebe “ņac taŋ ēsēli ēsō gasuc buŋa naēnac lau Jebus ma ensenġ lau puliŋ to matenġec Dawid gedec ņanōgeŋ nanġ su, go ētu ņac ņamataŋa.” Kētu tonanġġa sēsōm biņ tonec sēmoa gebe “Matenġec to puliŋ oc sēō Apōmtaunē andu atom.” ⁹ Dawid gēŋgōŋ malac totuŋbōm ņajaŋa tau ma kēsāc gamēŋ tau gebe Dawidnē malac. Eŋ kēkwē malac tau kēgiġenġ gējaŋ

m anġa Milo ma kēsô gēja. ¹⁰ Amboac tonaj Dawidnê ñaclai kêpi ec-kêpi ec gebe Apômtau lausij undambêña nêñ Anôtô gêmoa gêwiñ ej.

Kiñ Hiram ketoc Dawid sa

¹¹ Lau Tirus nêñ kiñ Hiram kêsakiñ lau jaenña gêdêñ Dawid. Ej kêsakiñ kaseda to kamunda ma sêsap-pocwaga ma sêkwê Dawidnê andu. ¹² Tec Dawid kêjala gebe Apômtau kêkêñ ej kêtû kiñ Israelña binñanôgeñ-ma ketoc ênê gôliñ kiñña sa kêtû ênê lau Israelña.

Dawidnê latuio to ñac, tañ teneñi sêkôc êsêac anġa Jerusalem nañ

¹³ Gêdêñ tañ Dawid gêwi Hebron siñ jagêñgôn Jerusalem nañ, ej gêjam lauo ñagêdô mênşewiñ, tec sêkôc ênê latuio to ñac ñagêdô. ¹⁴ Latui tañ teneñi sêkôc anġa Jerusalem nañ, nêñ ñaê tonec Samua agêc Soba ma Natan agêc Salomo ¹⁵ ma Ibkar agêc Elisua ma Nepeg agêc Japia ¹⁶ ma Elisama agêc Eliada ma Elipelet.

Dawid kêku lau Pilisti tulu

¹⁷ Gêdêñ tañ lau Pilisti sêñô gebe señ oso Dawid kêtû kiñ Israelña nañ, lau Pilisti samob sêwê sêpi sêja gebe sêkôc Dawid tôn. Mago Dawid gêñô bin tau ñawae ma kêsêp jagêñgôn malac toturñbôm ñajaña tau. ¹⁸ Lau Pilisti sêô lasê gaboan Repaim ma sêngôn gamêñ aucgeñ. ¹⁹ Go Dawid kêtû kênac Apômtau ma kêsôm gebe “Aê oc japi jandêñ lau Pilisti jana ma aôm ôkêñ êsêac sêsêp aê lemoc me masi.” Ma Apômtau gêjô ej awa gebe “Aec, ôpi ôna, gebe aê oc jakêñ lau Pilisti sêsêp aôm lêmam binñanôgeñ.” ²⁰ Amboac tonaj Dawid gêô lasê Bal-Perasim ma kêku êsêac tulu anġa tonaj. Go ej kêsôm gebe “Apômtau gêjac ñoc ñaço gêmuj aê amboac bu kêsap lëndaj.” Kêtû tonajña sêsam gamêñ tonaj gebe Bal-Perasim (Apômtau kêku tulu). ²¹ Lau Pilisti sêwi nêñ anôtô gwam siñ sêc tonaj ma Dawid to nê lau sêkôc sa ma sêc sêja.

²² Go lau Pilisti sêpi jasêô lasê gaboan Repaim kêtiã ma sêngôn sêjam gamêñ aucgeñ. ²³ Gêdêñ tañ Dawid kêtû kênac Apômtau kêtiã nañ, Apômtau gêjô ej awa gebe “Ôpi ôna atom. Ômbuc ômoa êsêac dêmôêñmuñageñ ma ônac êsêac anġa gamêñ, tañ kêkanôn ka môsê kêkô nañ. ²⁴ Ma embe ôñô lau sêsêlêñ ñakicsêa anġa ka lolôcña, go ôlêti gebe êndêñ tonaj Apômtau êsêlêñ êmuj aôm gebe ênac Pilisti nêñ lausij.” ²⁵ Dawid gêgôm kêtôm Apômtau kêjatu ej ma gêjac lau Pilisti anġa Geba e gêdêñ Geser.

6

Dawid kêkôc poac ñakatapa gêmêñ Jerusalem

¹ Tonaj su, go Dawid kêkac Israelnêñ laumata siñña 30,000 sa kêtiã. ² Dawid gêdi gawij lau samob tonaj gēja malac Bal-Juda gebe êkôc Anôtônê poac ñakatapa, tañ sêsam lausij undambêña nêñ Apômtau, tañ gêñgôn kerub ñaô nañ, nê ñaê kêpi nañ. ³ Êsêac tetoc Anôtônê poac ñakatapa kêkô kareta wakuc teñ ñaô ma sêkôc sêsa anġa Abinadabnê andu, tañ kêkô gamêñ ñabau nañ, ma Abinadab latuagêc Usa agêc Ahio sêjam gôliñ kareta tau. ⁴ Usa kêsêlêñ galocij poac ñakatapa ma Ahio kêsêlêñ gêmuj. ⁵ Dawid to lau Israel samob têtê wê toôliñ walôgeñ sêmuj Apômtau ma sêjam wê ma sêjac gêñ wêña togam ma sekolonj gegob ma sêjac dauc ma onj.

⁶ Gêdêñ tañ êsêac jasêô lasê Nakonnê sêka polom ñamala nañ, bulimakao sêka selelec, tec Usa kêmêtôc lêma jakêpuc Anôtônê poac ñakatapa tôn. ⁷ Go Apômtau têtac ñandanj gêdêñ Usa ma gêjac ej gebe kêmêtôc lêma gêdêñ Apômtaunê poac ñakatapa. ⁸ Dawid têtac ñandanj kêtû Apômtau kêkac Usa su amboac tonajgeñ, tec sêsam gamêñ tau gebe Peres-Usa e mênşgêdêñ galoc. ⁹ Gêdêñ bêc tonaj Dawid kêtêc Apômtau ma kêsôm gebe “Apômtaunê poac ñakatapa êndêñ aê êmêñ amboac ondoc.” ¹⁰ Tec Dawid gedec gebe Apômtaunê poac ñakatapa êna ênê malac, ma kêkôc katapa tau kêsô Obed-Edom anġa malac Gat nê andu gēja. ¹¹ Amboac tonaj Apômtaunê poac ñakatapa kêkô Obed-Edom nê andu anġa malac Gat kêtôm alônj têlêac. Ma Apômtau gêjam mec Obed-Edom to nê gôlôac samucgeñ.

¹² Ma êsêac sêsôm ñawae gêdêñ kiñ Dawid ma sêsôm gebe “Apômtau gêjam mec Obed-Edom nê gôlôac to nê gêñ samob kêtû Anôtônê poac ñakatapaña”, tec Dawid gēja jakêkôc Anôtônê poac ñakatapa totêtac ñajamgeñ anġa Obed-Edom nê andu gêmêñ taunê malac. ¹³ Gêdêñ tañ lau sêbalan katapa sa ma sêu êñkaiñ sêsêlêñ kêtû dim 6 nañ, Dawid kêkêñ bulimakao kapaoc teñ ma domba tonjalêsi teñ kêtû da. ¹⁴ Ma Dawid kêtê wê to nê ñalêlôm samucgeñ gêmuj Apômtau. Ej kêjandij obo dabunġeñ. ¹⁵ Dawid to lau Israel samob sêkôc Apômtaunê poac ñakatapa sêmêñ ñalêñ amboac tonaj sêjam lasê to sêjac dauc kêtañ toôndugeñ.

¹⁶ Gêdêñ tañ Apômtaunê poac ñakatapa mênşgêô lasê Dawidnê malac nañ, Saul latuo Mikal gêjam tuc kêsã katam saun ma gêlic kiñ Dawid kêtê wê gêboan-gêboan gêmuj Apômtau, tec ej kêpêc gêdô ej gêc lêlômgeñ. ¹⁷ Sêkôc Apômtau nê poac ñakatapa mênşsêd becobo, tañ Dawid gê nañ, ma tetoc kakô ñamala. Ma Dawid kêkêñ daja to dawama gêdêñ Apômtau. ¹⁸ Kêkêñ daja to dawama tonaj su acgom, go gêjam mec lau gêjam Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô lanjô, ¹⁹ gocgo kêsôm ñabinj ma sêjac sam polom teñ ma bôc ñagêdô teñ ma polom

ňakana tenj gédêň lau Israel nêň lauo to ñac kêtômgenj. Su, go lau samob sec êliň-êliň sêmu sêja nêň gamêň kêtiam.

²⁰ Dawid gêmu gêja nê andu amboac tonanjen gebe ênam mec nê gôlôac. Go Saul latuo Mikal kapuc enj tîň-tîň ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec Israelnêň kinj kêwaka tau sa ñajamanô. Enj kêsêlêň toóli ñaômagenj gêmoa nê sakinjwaganêň sakinjwagao ñalêlôm tomaja gêbacgenj kêtôm ñac ñaôma tenj.” ²¹ Dawid gêjô Mikal awa gebe “Aê katê wê gebe jatoc Apômtau sa. Enj kêjalinj aê sa gajô aôm tamam ma gajô ênê gôlôac samob. Enj kékêň aê katu ênê lau Israel nêň kinj. Aê oc jatê wê to jatoc Apômtau sa jamoa. ²² Ma aê oc jakôniň tauc êlêlêc galocña e jalic tauc amboac genj ñaôma. Mago ñapalêo, tanj aôm kôsôm binj kêpi êsêac nanj, oc tetoc aê sa.” ²³ Ma Saul latuo Mikal kékôc ñapalê tenj atom e gêmac êndu.*

7

Anôtô kêmoaťiň poac gédêň Dawid

¹ Gédêň tanj Apômtau kékêň kinjñê ñacjo sêsô enj ñalabu nanj, kinj tau kêlêwanj tau gêňgôň nê andu. ² Ma kinj kêsôm gédêň propete Natan gebe “Ôlic acgom, galoc aê ganjgôň andu kaseda tonec, mago Anôtôñê poac ñakatapa kékô becobogenj.” ³ Ma Natan kêsôm gédêň kinj gebe “Ñajam, ôna ma ôngôm gêň samob, tanj gêc nêň ñalêlôm nanj, ñanô êsa gebe Apômtau gêwinj aôm.”

⁴ Mago gédêň gêbêc tonanjen Apômtau gêsuj binj gédêň Natan ma kêsôm gebe ⁵ “Ôna ma ôsôm êndêň ñoc sakinjwaga Dawid gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Aôm gobe ôkwê andu tenj êtu aê janjgôňña me. ⁶ Gédêň tanj aê gawê lau Israel anja Aiguptu sêpi sêmêň e mênjgédêň galoc nanj, aê ganjgôň andu tenj ñalêlôm atomanô. Aê gajac laoc gamêňgenj ma ganjgôň becobogenj kêtú ñoc andu. ⁷ Amboac ondoc gédêň ñasawa samob, tanj gajac laoc gamêň gawinj lau Israel nanj, aê kasôm binj tenj gédêň Israelnêň gôlinjwaga, tanj kajatu êsêac gebe sejoj ñoc lau Israel nanj, nêň tenj gebe Amac akwê andu kasedanja tenj êtu aêña atom, kasôm me masi.’ ⁸ Ma galoc aôm ôsôm êndêň ñoc sakinjwaga Dawid gebe Lausinj undambêña nêň Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gojob domba gômoa gamêň wale-wale, tec aê kakôc aôm su gebe ôtu ñoc lau Israel nêň gôlinjwaga. ⁹ Ma aê gamoa gawinj aôm anja gamêň samob, tanj kôsêlêň kôsa nanj, ma gasenj nêň ñacjo samob su gamuj aôm ma gabe jakêň aômñmê ñaê êtu kapôêň êtôm lau kapôêň nomña nêň. ¹⁰ Ma aê jajalinj gamêň tenj sa êtu ñoc lau Israelña ma oc jasê êsêac sêsêp gebe êtu êsêacnêň gamêň sêňgôňña ma ñacjo sêlênsôň êsêac êtiám atom, ma lau ñaclai sec sêkôniň êsêac êtôm sêgôm gédêň gêmujña êtiám atom. ¹¹ Sêgôm gédêň tanj aê kakêň gôlinjwaga sêjam gôlinj ñoc lau Israel nanj. Aê oc jakêň nêň ñacjo sêsô aôm ñalabu ma ôňgôň tomalô. Apômtau gêjac mata gédêň aôm gebe enj tau oc êmboac nêň gôlôac sa. ¹² Nêň têň embe êmbacnê ma ôñêc nêň bêc ôwinj tamami, nanj oc jakêň latôm, tanj mênjêsa anja aôm nanj, êjô aôm su, ma oc janac dabinj ênê gamêň kinjña. ¹³ Enj oc êkwê andu tenj êtu ñoc ñaêña ma jakêň ênê lêpôň kinjña êkô endenj tîňgenj. ¹⁴ Aê oc jatu enj tama ma enj êtu aê latuc. Enj embe êňgôm sec aê oc jamêtôc enj êtôm tama tenj kêmêtôc latu. ¹⁵ Mago aê oc jakôc ñoc moasinj su anja ênê êtôm kakôc su anja Saul, tanj katu kinj gêmuj aôm nanj atom. ¹⁶ Tagenj aômñmê gôlôac to nêň gôlinj kinjña êmoa aê lanjôcnêmjña tenjenj ma tenjenj. Ma nêň lêpôň kinjña êkô endenj tîňgenj.’” ¹⁷ Natan kêsôm binj samob, tanj Anôtô geoc lasê gédêň enj nanj gédêň Dawid.

Dawidnê mec danjêña

¹⁸ Go kinj Dawid kêsôlômbec jagêňgôň Apômtau lanjônêmjña ma keteň mec gebe “O Apômtau Anôtô, aê asa ma ñoc gôlôac asa tec gôwê aê e mênjgédêň tonec. ¹⁹ Mago moasinj tonanj, aôm Apômtau Anôtô, gôlic amboac kêtôm su atom, tec kôsôm binj, tanj oc mênjêsa êtu ñamu nanj, kêpi nêň sakinjwaganê gôlôac gêwinj. O Apômtau Anôtô, aôm kôtôc gôlôac to gôlôac, tanj ocgo mênjsêsa nanj gédêň aê. ²⁰ O Apômtau Anôtô, aê oc jasôm asagenj êwinj. Aôm taôm kôjala nêň sakinjwaga. ²¹ Aôm gôgôm gêňsêga samob tonanj ñai kêtú binj, tanj gôjac mata nanj, ma katu nêň ñalêlôm kékac aômña gebe ôsôm gêň tau lasê êndêň nêň sakinjwaga aê jajala. ²² O Apômtau Anôtô, aôm ñac kapôêňanô ma tenj kêtôm aôm gêmoa atom. Anôtô tenj gêmoa atom, aôm taômgenj, kêtôm binj samob, tanj aêac anjô kêsô aêac tanjensuj nanj. ²³ Ma lau nomña ondoc têtôm aômñmê lau Israel, tanj anôtô tenj gêjam êsêac kêsî gebe têtú ênê lau nanj, ma êwaka taunê ñaê sa to êňgôm gêňsêga to gêňtalô êtu êsêacña. Ma êtiň lau to nêň anôtôi jaba su êmuň nê lau. ²⁴ Mago aôm kókêň lau Israel têtú nêň lau gedênj tîňgenj ma aôm, Apômtau, kôtu êsêacnêň Anôtô.

²⁵ “O Apômtau Anôtô, galoc ôkêň binj, tanj gôjac mata kêpi nêň sakinjwaga to nê gôlôac nanj, êtu tîň endenj tîňgenj, ma ôňgôm gêň, tanj kôsôm nanj ñanô êsa. ²⁶ Go aômñmê ñaê oc êtu kapôêň endenj tîňgenj ma sêsôm gebe ‘Lausinj undambêña nêň Apômtau katu Israel nêň Anôtô.’ Ma nêň sakinjwaga Dawid nê gôlôac sêmoa aôm lanjômnêmjagenj. ²⁷ Gebe aôm, lausinj undambêña

* 6:23: Peres-Usa ñam “kêkac su”.

nēj Apōmtau, Israelnēj Anōtō, goc biņ lasē gēdēj nēm sakiņwaga ma kōsōm gebe 'Aē oc jamboa nēm gōlōac sa', tec nēm sakiņwaga aē tētac kēpa su e katen mec tonec gēdēj aōm.

²⁸ "Ma galoc, o Apōmtau Anōtō, aōm taōmgerj Anōtō ma nēm biņ kētu biņņanō. Aōm gōjac mata biņ ņajamanō tonec gēdēj nēm sakiņwaga. ²⁹ Amboac tonaj ōlic ņajam ma ōnam mec nēm sakiņwaga nē gōlōac gebe sēmoa aōm laņōmnēmņa enderj tōngerj, gebe aōm Apōmtau Anōtō kōsōm biņ tau ma nēm mec ēpi nēm sakiņwaga nē gōlōac enderj tōngerj."

8:1-18 Dawid kēku lau-m ņagēdō, tarj semoa Israel ņmagē naņ, tulu ma kētu lau Israel samob nēj kinj.

9

Dawid kēmoasij Mepiboset

¹ Ma Dawid kētu kēnac gebe "Saulnē gōlōac nēj tej gēmoa gebe jamoasij eņ ētu Jonatanņa me masi." ² Saulnē gōlōac ņasakiņwaga tej gēmoa, nē ņaē Siba. Ēsēac sēmōēc eņ gēdēj Dawid gēmēj. Ma kinj tau kētu kēnac eņ gebe "Aōm Siba me." Ma eņ gējō kinj awa gebe "Nēm sakiņwaga tec gamoa." ³ Ma kinj kēsōm gebe "Saulnē gōlōac nēj tej gēmoa gebe jatōc Anōtōnē moasij ēndēj eņ me masi." Go Siba gējō kinj awa gebe "Jonatannē latu tej tec gēmoa. Eņ akaiņ lulugerj kētu palē gēņgōņ." ⁴ Kinj kēsōm gēdēj eņ gebe "Eņ gēmoa ondoc." Ma Siba gajō kinj awa gebe "Eņ gēņgōņ Amiel latu Makir nē andu aņga malac Lodabar." ⁵ Go kinj Dawid kēsakiņ lau jasēkōc eņ aņga Amiel latu Makir nē andu aņga Lodabar sēmēj. ⁶ Ma Saul latu Jonatan nē latu Mepiboset gēdēj Dawid gēmēj ma gēu tau jagēc eņ laņōnēm ma ketoc eņ sa. Ma Dawid kēsōm gebe "Mepiboset". Ma eņ gējō awa gebe "Aec, nēm sakiņwaga aē tec gamoa." ⁷ Dawid kēsōm gēdēj eņ gebe "Ōtēc taōm atom gebe aē gabe jamoasij aōm ētu tamam Jonatanņa. Ma aē oc jakēņ dēbōm Saulnē nom samob enderj aōm ētiam. Ma aōm oc ōniņ gēņ aņga aēņoc tebo ņapanj." ⁸ Ma Mepiboset kēpōņ aduc ma kēsōm gebe "Nēm sakiņwaga aē asa tec gobe ōnam jaom aē, tarj katōm kēam ņamatē tej naņ."

⁹ Go kinj gēmōēc sakiņwaga Siba ma kēsōm gēdēj eņ gebe "Saulnē gēņ samob to nē gōlōacnēj gējļēnsēm samob aē kakēņ gēdēj nēm ņatau latu. ¹⁰ Aōm to nēm latōmi ma nēm sakiņwaga anam kōm ētu eņņa ma akōc ņanō amēj gebe nēm ņatau nē gōlōac tētap nēj gēņ sēniņņa sa, mago nēm ņatau latu Mepiboset oc ēniņ gēņ aņga aēņoc tebo ņapanj." Siba latui 15 ma nē sakiņwaga 20 sēmoa. ¹¹ Go Siba kēsōm gēdēj kinj gebe "Nēm sakiņwaga oc ēņgōm gēņ samob, tarj ņoc apōmtau kinj kējatu naņ." Amboac tonaj Mepiboset geņ gēņ aņga Dawidnē tebo kētōm kinj nē nēj tej. ¹² Mepiboset latu saunj tej gēmoa, ēnē ņaē Mika. Ma samob, tarj sēņgōņ Sibanē andu naņ, tētu Mepibosetnē sakiņwaga. ¹³ Amboac tonaj Mepiboset gēņgōņ Jerusalem gebe eņ geņ gēņ aņga kinj nē tebo ņapanj. Ma eņ akaiņ lulugerj kētu palē.

10:1-19 Dawidnē siņwaga totorj-totorj sēku lau Amon to lau Suria tulu.

11

Dawid agēc Batseba

¹ Ockēsa kēdabinj, kinj nēj tēm sēnac siņņa mēņkēsa. Tec Dawid kēsakiņ Joab to nē sakiņwaga ma lau Israel samob jaseseņ lau Amon nēj nom su ma sēgi malac Raba auc. Mago Dawid gacgeņ gēmoa Jerusalem.

² Nakētula tej Dawid gadi aņga nē mē ma kēsēlēņ gēmoa nē andu ņasalōm tapa-tapa ņaō. Gēdēj tonaj Dawid gēlic awē tej gēliņ bu. Ma awē tau ņajamanō. ³ Tec Dawid kēsakiņ lau gebe tētu kēnac awē tonaj nē ņam. Ma ņac tej gēwa sa gēdēj eņ gebe "Eņ Eliam latuo Batseba, ņac Hetņa Uria nē awē." ⁴ Go Dawid kēsakiņ lau gebe sēkōc eņ sēmēj. Tec sēkōc eņ dēdēj Dawid sēja ma eņ gēc gēwiņ eņ. Gēdēj tonaj awē tau gēliņ busenōm su ma kētu selec. Go gēmu gēja nē andu kētiam. ⁵ Awē tau taē, tec kēsakiņ biņ ma kēsōm gēdēj Dawid gebe "Aē taēc tec gamoa."

⁶ Amboac tonaj Dawid kēsakiņ biņ gēdēj Joab gebe "Ōsakiņ ņac Hetņa Uria ēndēj aē ēmēņ." Ma Joab kēsakiņ eņ gēja. ⁷ Gēdēj tarj Uria mēņgēō lasē gedēj Dawid naņ, Dawid tau kētu kēnac eņ gebe "Joab gēgōm asagerj ma lau samob sēmoa ņajam me masi. Ma siņ naņj amboac ondoc." ⁸ Su, go Dawid kēsōm gēdēj Uria gebe "Ōna nēm andu ma ōkwasij amkaiņ." Uria kēsa aņga kinj nē andu gēja, go kinj kēsakiņ moasij tej kēdaguc eņ. ⁹ Mago Uria gēja nē andu atom. Eņ gēwiņ nē ņataunē sakiņwaga ņagēdō gēc bēc gēc kinj nē andu ņasacgēdō. ¹⁰ Ēsēac sējac miņ biņ tau gēdēj Dawid ma sēsōm gebe "Uria gēja nē andu atom." Tec Dawid kētu kēnac Uria gebe "Aōm kōsēlēņ intēna baliņ. Kētu asagerjņa gōja nēm andu atom." ¹¹ Tagēj Uria gējō Dawidnē biņ gebe "Poac ņakatapa ma lau Israel to Juda sēņgōņ becobo ma ņoc ņatau Joab to ņoc ņataunē sakiņwaga samob sēsa jasēc awēgerj ma aē najajņgōņ ņoc andu, janiņ to janōm gēņ ma janēc jawiņ ņoc awē me. Aē jatōc lemoc ma jasōm ētu tōņ gebe aē oc jaņgōm gēņ amboac tonaj atomanō." ¹² Go Dawid kēsōm gēdēj Uria gebe "Amboac tonaj ōmoa ocsalō

tonec êwiņ ma elen oc jawi aôm siņ ômu ôna.” Amboac tonaj Uria gêmoa Jerusalem bêc tonaj ma ņagelen gêwiņ. ¹³ Dawid keten enj gebe êniņ to ênôm gêj êwiņ enj ma gêgôm e gêj kêjanj enj. Mago gêdêj gêbêc enj gêja nê andu atom, enj gêc bêc gêc nê mê gêwiņ nê ņataunê sakiņwaga aņga andu ņasacgêdô.

¹⁴ Gêdêj bêbêcgenj Dawid keto papia tenj gêdêj Joab ma Uria kêkôc papia tau gêja. ¹⁵ Ma enj keto biņ tonec gêc papia tau gebe “Ôkêj Uria êkô siņmata, go ataiņ taôm su gebe ņajco sênac enj êndu.” ¹⁶ Tec gêdêj taj Joab kêgi malac tau auc naņ, enj kêkêj Uria kêkô ņasawa, taņ enj kêjala gebe lau ņactêkwa ņanô sêkô naņ. ¹⁷ Ma lau malacņa sêsa jasêjac siņ gêdêj Joab. Gêdêj tonaj sêjac Dawidnê sakiņwaga ņagêdô êndu. Ma ņac Hetņa Uria gêmac êndu amboac tonajenj. ¹⁸ Go Joab kêsakiņ biņ ma gêjac miņ siņ ņabiņ gêdêj Dawid. ¹⁹ Ma enj gêjac biņsu ņac jaenņa gebe “Êndêj taņ ônac miņ biņ siņņa êndêj kiņ su naņ, ²⁰ kiņ embe têtac ņandanj êsa ma êsôm êndêj aôm gebe ‘Kêtu asagenņa amac atu gasuc jaadabiņ malac gebe anac siņ. Amac ajala gebe sêkô tuņbôm ņaô ma oc sêpê amac nec atom me. ²¹ Asa gêjac. Jerubeseť latu Abimelek êndu. Awê tenj kêkôc poc sêlêsa polomņa tenj ma kêkô tuņbôm ņaô, go kêbaliņ jakêtuc enj êndu aņga Tebes. Kêtu asagenņa amac atu gasuc jaadabiņ tuņbôm amboac tonaj.’ Kiņ embe êtu kênac biņ amboac tonaj, go ôsôm êndêj enj gebe ‘Nêm sakiņwaga ņac Hetņa Uria gêmac êndu amboac tonajenj.’”

²² Amboac tonaj ņac jaenņa jagêjac miņ biņ samob, taņ Joab kasakiņ enj gebe êsôm naņ, êndêj Dawid. ²³ ņac jaenņa kêsôm gêdêj Dawid gebe “Lau tônê sêlêlêc aêac ma sêsa aņga malac sêmêj gebe sênac aêac aņga awêņa. Go aêac ajac êsêac ma alêsuc êsêac dêdêj malac ņasacgêdô sêja. ²⁴ Go lau talamņa sêkô tuņbôm ņaô ma sêpê nêm sakiņwaga ņagêdô êndu. Nêm sakiņwaga ņac Hetņa Uria gêmac êndu amboac tonajenj.” ²⁵ Go Dawid kêsôm gêdêj ņac jaenņa gebe “Ônac Joab têtac tôj ņa biņ tonec gebe ‘Biņ tonaj êkêj wapac aôm êlêlêc su atom, gebe siņ gesenj ņac tenj galoc ma tenj oc êndêj ņasawa tenj. Ônac siņ ņajana êndêj malac tau e ôku tulu su.’”

²⁶ Gêdêj taņ Urianê awê gêjô ņawae gebe nê akwenj Uria gêmac êndu naņ, enj kêtaņ tanjiboa kêtu nê akwenņa. ²⁷ Gêdêj taņ kêkac abec su naņ, Dawid kêsakiņ ņac tenj jakêkôc Batsêba gêmêj ênê andu ma gêjam enj kêtu nê awê ma awê tau kêkôc ênê latu tenj. Mago gêj, taņ Dawid gêgôm naņ, gêjac Apômtau mataanô ņajam atom.

12

Natan gêbu Dawid

¹ Ma Apômtau kêsakiņ propete Natan gêdêj Dawid gêja. Enj gêô lasê ma kêsôm gêdêj Dawid gebe “ņac luagêc sêmoa malac tenj. Tenj ņac tolêlôm ma tenj ņac ņalêlôm sawa. ² ņac tolêlôm nê domba to bulimakao taêsam ņasec. ³ Mago ņac ņalêlôm sawa nê gêj masi, domba ņalatu têna tagenj, taņ enj gêjam ôli. Ma enj gêlôm nê gêj e kêtu kapôdêj gêwiņ enj to nê ņapalêo to ņac. Agêc seņ to sênôm gaenj kêsêp tagenj ma gêc bêc gêsac enj labum ma ņatau gêlic enj kêtôm latuo tenj. ⁴ Bêc tenj ņaclenj tenj mêngêô lasê gêdêj ņac tolêlôm. Ma ņac tau gedec gebe êkôc taunê domba me bulimakao nêj tenj gebe êmansaņ êtu ņaclenj, taņ jagêô lasê gêdêj enj naņņa. Mago enj kêkôc ņac ņalêlôm sawa nê domba tagenj su ma kêmasaņ kêtu ņaclenj, taņ gêmêj gêdêj enj naņņa.” ⁵ Go Dawid têtac ņandanj ņanô gêdêj ņac tonaj ma kêsôm gêdêj Natan gebe “Aê jatôc lemoc êndêj Apômtau mata jali gebe ņac, taņ gêgôm gêj amboac tonaj naņ ênaņ. ⁶ Ma enj oc êjô domba tonaj êtu dim aclê, gebe gêgôm gêj amboac tonaj ma taê walô ņagec gêc enjņa atom.”

⁷ Natan kêsôm gêdêj Dawid gebe “ņac tau aôm taômogoc. Apômtau, lau Israel nêj Anôđô, kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê gaenj oso aôm kôtu lau Israel nêj kiņ ma gajam aôm sa aņga Saul lêma. ⁸ Ma kakêj nêj nataunê andu gêdêj aôm gôwê kaiņ ma ênê lauo tođonj wacsêngôj aôm labôm ņaô to kakaņ gôlôac Israel to Juda dêdêj aôm. Ma embe tonaj êtôm atom naņgo jakêj gêj ņagêdô wacênsac ņaô. ⁹ Aôm laņôm gelo Apômtaunê biņ ma gôgôm gêj sec, taņ gêjac matocanô ņajam atom naņ, kêtu asagenņa. Aôm gôjac ņac Hetņa Uria ņa siņ êndu ma gôjam ênê awê kêtu nêm awê. Aôm gôjac enj ņa lau Amon nêj siņ êndu. ¹⁰ Amboac tonaj siņ tau oc êwê nêm wakuc siņ atomanô gebe laņôm gelo aê ma kôkôc ņac Hetņa Uria nê awê su gebe êtu aôm nêm awê.’ ¹¹ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Ôlic acgom, aê oc jakalem gêjwapac êpi aôm anga aôm taôm nêj gôlôac nêj. Ma oc jakôc aôm nêm lauo su ma jakêj êndêj nêm ņac wacbaņ aôm ma enj oc ênêc êwiņ nêm lauo ênêc awêgenj êndêj oc êkôgenj. ¹² Gebe aôm gôgôm gêj taņ kalecgenj, mago aê oc jaņgôm gêj tonaj êndêj lau Israel samob sêlic êndêj ocsalô.’” ¹³ Go Dawid kêsôm gêdêj Natan gebe “Aê gagôm sec gêdêj Apômtau.” Natan gêjô Dawid awa gebe “Amboac tonaj Apômtau kêsuc nêm sec ôkwi, aôm oc ômac êndu atom. ¹⁴ Mago kôsu Apômtau susu ņa biņ tonaj, tec nêm ņapalê, taņ têna êkôc enj naņ, oc êmac êndu.” ¹⁵ Go Natan gêmu gêja nê andu.

Dawidnē latu gēmac ēndu

Ma Apōmtau gējac Dawidnē ņapalē, taņ Urianē awē kēkōc naņ, e gēmac gēgōm eņ. ¹⁶ Amboac tonan Dawid keten Apōmtau kētu ņapalēna ma gajam dabuņ mo ma kasō nē balēm gaja jagēc nom kētōm gēbēc samob. ¹⁷ Ma ana laumata sēkō sēwiņ eņ sebe sēsuj eņ sa, mago eņ gedec ma geņ gēņ gawiņ ēsēac atom amboac tonanņeņ. ¹⁸ Gēdēņ bēc kētu 7ņa ņapalē tau gēmac andu. Ma Dawidnē sakinwaga tētēc gebe sēsōm ņapalē gēmac endu ņawae ēndēņ eņ. Ēsēac taen gējam gebe “Gēdēņ taņ ņapalē gēmoa mata jaligen naņ, aēac tasōm biņ gēdēņ eņ, mago kēkēņ taņa aēac atom. Aēac tasōm ņapalē gēmac ēndu su ņawae lasē ēndēņ eņ amboac ondoc. Oc moae eņ ēņgōm tau paliņ.” ¹⁹ Mago gēdēņ taņ Dawid gēlic ēsēac sējac biņ kesec-kesec gēdēņ tauņ naņ, eņ kējala gebe ņapalē gēmac endu su ma kētu kēnac nē sakinwaga gebe “ņapalē gēmac ēndu me.” Ēsēac sējō eņ awa gebe “Aec, gēmac ēndu.” ²⁰ Go Dawid gēdi sa anga nom ma gēliņ bu to geņ oso ōli ma kēsō ņakwē teņ. Go kēsō Apōmtaunē lōmbec jaketen mec. Su, go gēmu gēja taunē andu ma keten gēņ taniņja. Tec sēkōc gēņ dēdēņ eņ jager. ²¹ Ma ēnē sakinwaga sēsōm gēdēņ eņ gebe “Gōgōm amboac tonan ņam amboac ondoc. ņapalē mata jali gēmoa ma gōjam dabuņ mo to kōtaņ ņanō kētu eņja. Ma gēdēņ taņ ņapalē gēmac endu su naņ, gōdi sa ma goeņ gēņ.” ²² Ma eņ gējō ēsēac awen gebe “Gēdēņ taņ ņapalē mata jali gēmoa naņ, aē gajam dabuņ mo to katanj taņjiboa gebe taēc gējam amboac tonec gebe ‘Asa kējala Apōmtau, oc moae taē walō aē ma ēkēņ ņapalē ēmoa mata jali.’” ²³ Galoc gēmac endu su, tec janam dabuņ mo ētu agenja. Oc jakōc eņ ēmu ēmēņ ētiam me. Aē oc jandēņ eņ jana, mago eņ oc ēmu ēndēņ aē ētiam atomanō.”

²⁴ Go Dawid gējam malō nē awē Batseba ma kēsō jagēc gēwiņ eņ. Ma eņ kēkōc ņapalē ņac teņ ma gē ēnē ņaē gebe Salomo. Ma Apōmtau tētac gēwiņ eņ ²⁵ ma kēsakinj propete Natan gebe ē ēnē ņaē gebe Jedidia (ņam gebe Anōtō tētac gēwiņ) kētu Apōmtaunja.

12:26–14:20 Dawid kēku lau Amon nēņ malacsēga tulu. Mago Dawidnē gōlōacnēņ biņ kēlēnsōņ. Dawid latu Absalom gējac lasi tēna teņja ēndu kētu gēgōm sec gēdēņ Absalom lasio Tamarja. Absalom gēc su jagēmoa gamēņ Gesur jala tēlēac. Joab kēkac Dawid gebe ēkalem Absalom ēmu ēmēņ.

14*Dawid agēc Absalom sē sēlēb tauņ kētiam*

²¹ Go kiņ kēsōm gēdēņ Joab gebe “Gōlicgac, aē jakēņ ēwiņ nēm biņ, taņ koten naņ. Naōkōc ņac wakuc Absalom ēmu ēmēņ ētiam.” ²² Ma Joab gēu tau laņōanō gēdēņ nom ma ketoc kiņ sa to gējam mec eņ. Ma Joab kēsōm gebe “Ocsalō nēm sakinwaga aē kajala gebe ņoc ņatau kiņ gēlic aē gajac mataanō ņajam ma kiņ tau gēlōc kētu biņ, taņ katen naņja.” ²³ Amboac tonan Joab gēdi gēja Gesur ma kēkōc Absalom gēmu gēmēņ Jerusalem kētiam. ²⁴ Ma kiņ tau kēsōm gebe “Eņ ēņgōņ taunē andu ma ēmoa taunja. Eņ ēmēņ ēkō aē laņōcnēmja atom.” Tec Absalom gēmoa nē taunja gēņgōņ ēnē andu ma jakēkō kiņ laņōcnēmja atom.

²⁵ ņac laņōējam teņ kētōm Absalom gēmoa Israel ņalēlōm atom. Laņōanō latu-latu ma ōli ņageo gēc atomanō. ²⁶ Gēdēņ taņ jala gējac pep naņ, eņ kēkapiņ nē mōkēlauņ gebe mōkēlauņ ņawapac kēsa. Ma kēkēņ mōkēlauņ kēpi dōņ ma gēlic ņawapac kētōm kiņnē dōņ kilo 2. ²⁷ Ma Absalomnē latui tēlēac ma latuo tagen, ņaē Tamar. Awē tonan awē ējam ņanō.

²⁸ Amboac tonan Absalom gēmoa Jerusalem jala samuc luagēc ma kēsa kiņ laņōcnēm ņagec atomanō. ²⁹ Go Absalom kēsakinj biņ gēdēņ Joab gebe ēmēņ ma Absalom ēsakinj eņ ēndēņ kiņ ēna. Mago Joab gedec ma gēja atom. Ma eņ kasakinj biņ kētiam kētu luagēcna, mago Joab gēja atom. ³⁰ Tec eņ kēsōm gēdēņ nē sakinwaga gebe “Alic acgom, Joabnē kōm gēc kēsi aēņoc kōm ma eņ kēsē polom kēkō tonan. Ana ma akēņ ja ēniņ kōm tau.” Amboac tonan Absalomnē sakinwaga sēkēņ ja geņ kōm tau. ³¹ Go Joab gēdi gēdēņ Absalom nē andu gēja ma kēsōm gēdēņ eņ gebe “Aōmnēm sakinwaga sēkēņ ja geņ aēņoc kōm kētu agenja.” ³² Absalom gējō Joab awa gebe “Gōlicgac me, aē kasakinj biņ gēdēņ aōm gebe Ōmōēņ gebe jasakinj aōm ōndēņ kiņ ōna ma ōtu kēnac eņ gebe ‘Aē gamu gamēņ anja Gesur kētu agenja. Aē gacgeņ jamoa tōnēmaņ oc ņajam ēlēlēc. Amboac tonan ōlōc gebe najakō kiņ laņōcnēmja ma embe jawē kainj biņ teņ, go eņ ēnac aē ēndumanj.’” ³³ Go Joab gēdēņ kiņ gēja ma gējac miņ biņ gēdēņ eņ. Ma kiņ gēmōēc Absalom. Amboac tonan eņ gēdēņ kiņ tau gēja ma gewec laņōanō kēsēp nom gēc kiņ laņōcnēmja. Ma kiņ kēlēsōp Absalom alianō.

15*Absalom gēli tau sa gēdēņ Dawid*

¹ Tonan su, go Absalom gējam ōli kareta to hos ma kēkōc lau 50 gebe sēlēti sēmuņ eņ. ² Kētōm tēm samob Absalom gēdi gēdēņ bēbēcgeņ jakēkō intēna kēsi malac ņasacgēdōņa. Ma elēmē ņac teņ embe ēmēņ gebe ēlic kiņ ētu ēmētōc ēnē biņ ņasawaņa, naņ Absalom oc ēmōēc eņ ma ētu kēnac gebe “Aōm anja malac ondoc.” Ma eņ embe ējō eņ awa gebe “Nēm sakinwaga

aê anġa Israelnêj tonj tenj,”³ go Absalom oc êsôm êndêj enj gebe “Ôlic acgom, nêmbiñ nġam to gêdêj, mago kinjê ñac gebe êjô adômêm binjja gêmoa atom.”⁴ Ma Absalom kêsôm gêwiñ gebe “Oe, sêkêj aê jatu ñacmêtoç anġa gamêj tonecmanj, go lau samob, tanj nêj binj ênêc nanj, dêndêj aê sêmêj ma jamêtoç nêj binj naêndêngej.”⁵ Ma ñac tenj embe êndambinj gebe êpôñ aduc êndênj enj, go Absalom êmêtoç lêma ma êkam enj sa to êlêsoç enj alianô.⁶ Absalom gêgôm amboac tonanj gêdêj lau Israel samob, tanj sêmêj gebe kinj êmêtoç êsêacnêj binj nanj, ma gêjam lau Israel nêj ñalêlôm ôkwi gêdêj enj tau.

⁷ Jala aclê gêjaña, go Absalom kêsôm gêdêj kinj gebe “Aê jatenj aôm gebe ôlôc gebe jana Hebron ma janġôm binj, tanj gajac mata gêdêj Apômtau nanj, ñanô êsa.”⁸ Gêdêj tanj ganġôñ Gesur Aram nanj, nêmbiñ sakinjwaga gêjac mata binj ma kasôm gebe ‘Embe Apômtau êkêj aê jamu jana Jerusalem binjñanôgej, go janam sakinj enj anġa Hebron.’⁹ Ma kinj tau kêsôm gêdêj enj gebe “Ôna tobinjalôgej.” Amboac tonanj Absalom gêdi ma gêja Hebron.¹⁰ Mago Absalom kêsakinj lau jaenġja kelecgej kêtôm Israelnêj gôlôacmôkê samob sêja ma sêsôm gebe “Amac embe anjô dauc êtanj, go anam lasê to asôm gebe ‘Absalom kêtuj kinj anġa Hebron.’”¹¹ Absalom ketenj lau 200 anġa Jerusalem gebe têtuj ñaclenj enj, tec sêsêlêj sêwiñ enj. Êsêac sêjam kauc binj samob tonanj ñai ma sêwiñ enj tonêj ñalêlôm sawa binjñagenj sêja.¹² Gêdêj tanj Absalom kêkêj da gêmoa nanj, enj kêsakinj binj gêja malac Gilo gebe Dawidnê ñac gêwa binj sanja Ahitopel êndênj enj êmêj. Ma binj sêli tauñ sanja kêtuj kapôeñ ma lau totonj-totonj sêwiñ Absalom.

Dawid gêwi Jerusalem sinj

¹³ Ma ñac jaenġja tenj mênġêô lasê gêdêj Dawid ma kêsôm gebe “Lau Israel nêj ñalêlôm gêjam tau ôkwi jakêsap Absalom tônj.”¹⁴ Go Dawid kêsôm gêdêj nê sakinjwaga samob, tanj sêmoa sêwiñ enj anġa Jerusalem nanj, gebe “Ajôc, taêc. Embe taêc atom, oc tawê Absalom sa atom. Anġôm ñagaô. Embe masi, oc Absalom mênġêô lasê tonec sebenj ma êkônijn aêac to ênac lau malacm tau ña sinj ênduj.”¹⁵ Ma kinjê sakinjwaga sêjô enj awa gebe “O ma ñatauj kinj, nêmbiñ sakinjwaga aêac, tec anġôm nêmbiñ ñanô êsa.”¹⁶ Amboac tonanj kinj gêdi gêja ma nê gôlôac sêwiñ enj. Ma kinj gêwi nê lauo 10 sinj gacgej sêmoa gebe sejop andu.¹⁷ Ma kinj gêdi gaja ma lau samob tédaguc enj ma anġa andu ñamuña êsêac sêka tonj sêkô sêlêwanj tauñ.¹⁸ Go nê sakinjwaga samob sêôc lêlêc enj sêja. Ma sinjwaga Keret to Peltanja, tanj sejop enj ñapanj nanj, to lau Git 600, tanj tédaguc enj anġa Gat nanj, jasêôc lêlêc kinj.

¹⁹ Go kinj tau kêsôm gêdêj ñac Gitja Itai gebe “Aôm gobe ôwiñ aêac êtu asagenġja. Ômu ôna ma ômoa ôwiñ kinj wakuc gebe aôm ñacjaba ma têtijn aôm su anġa nêmbiñ malacmôkê mênġôñgônj gamêj jaba.”²⁰ Nôgeñ tec gômôeñ ma ocsalô tonec oc jakac aôm gebe ônac laoc gamêj ôwiñ aêac me. Aê jana, tageñ gajam kauc jana ondoc. Ôkac taôm ôkwi to nêmbiñ lasitêwaiġenj amu ana. Apômtau têtac gêwiñ aôm ma êmoa êwiñ aôm ñanġêngej.”²¹ Go Itai gêjô kinj awa ma kêsôm gebe “O ñoc kinj, aê jasôm êtu tônj jakô Apômtau mata jali lanjônêm ña gebe gamêj, tanj aôm ôna nanj, aê jawiñ ma embe jamac ênduj oc jamac ênduj.”²² Tec kinj kêsôm gêdêj Itai gebe “Amboac tonanj ôsêlêj ômunj aê.” Tec ñac Gitja Itai to nê lau samob ma nêj gôlôac sawu samob, tanj sêmoa sêwiñ enj nanj, sêsêlêj sêmunj Dawid sêja.²³ Ma gêdêj tanj lau samob sêôc lêlêc Dawid sêja nanj, lau samob têtanj ñanô ma kinj gelom bu Kidron ma lau samob sêmunj enj sepeñ gamêj sawagenj sêja.

²⁴ Ma Abiatar agêc Sadok sêwiñ lau Lewit samob, tanj sêbalanj Anôtônê poac ñakatapa nanj, sêô lasê amboac tonanj. Ma êsêac tetoc Anôtônê poac ñakatapa kêkô e lau samob anġa malac sêsa sêmêj.²⁵ Go kinj tau kêsôm gêdêj Sadok gebe “Ôkôc Anôtônê poac ñakatapa êmu êsô malac kapôeñ êna êtiam. Embe Apômtau êlic aê ênac mataanô ñajam, go êkêj aê jamu jamêj ma jalic katapa tau to ênê gamêj êtiam.”²⁶ Mago embe êsôm gebe ‘Aê matocanô galic aôm ñajam atom’, go êngôm aê êtôm enj taê ênam. Aê tec gamma.”²⁷ Go kinj kêsôm binj tenj gêdêj dabunjwaga Sadok gêwiñ gebe “Ôlic acgom, ômu ôna malac tobinjalôgej, amagêc Abiatar awiñ nêmbiñ latômiagêc, nêmbiñ latôm Ahimas agêc Abiatar latu Jonatan.”²⁸ Ôlic acgom, aê oc jansaê anġa buselenj, tanj gêc gamêj sawa nanj, e jatap ñawae tenj sa anġa amacnêm.”²⁹ Amboac tonanj Sadok agêc Abiatar sêbalanj Anôtônê poac ñakatapa sêmu sêja Jerusalem ma gacgej sêmoa tonanj.

³⁰ Mago Dawid jakêpi lôc Katêkwi totanjboagenj. Enj kêsêlêj ña atapa ñaômagenj to gêsanj lanjôanô auc. Ma lau samob, tanj sêwiñ enj nanj, sêsanj lanjônanô auc ma sêsêlêj sêpi sêja totanjboagenj amboac tonanj.³¹ Ma ñawae gêdêj Dawid gebe “Ahitopel gêwiñ lau sêli tauñ sanja gêmoa gêwiñ Absalom.” Go Dawid gêmôc gebe “O Apômtau, aê jatenj aôm, ônam Ahitopelnê binj ôkwi êtu binj meloc.”

³² Gêdêj tanj Dawid gêô lasê gamêj, tanj sêjam sakinj Anôtô sêmoa anġa lôc ñatêpôeñ nanj, nê ñac Ark Husai gêdac enj. Enj kêkac nê ñakwê gêngic ma nom gi enj môkêapac.³³ Ma Dawid kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm embe ôwiñ aê oc ônam aê sa êtôm atom.”³⁴ Mago aôm embe ôna

malac ma ôsôm êndêrj Absalom gebe ‘O kiñ, aê gabe jatu nê m sakinwaga amboac gêmuñgerj katu tamannê.’ Embe ôngôm amboac tonañ, go ônam aê sa ma onserj Ahitopelnê biñ su. ³⁵ Dabunwaga Sadok agêc Abiatar sêmoa sêwiñ aôm. Amboac tonañ biñ samob, tañ ôñj anga kiñnê andu nan, ôndôñ êndêrj dabunwaga Sadok agêc Abiatar. ³⁶ Êsêagêcnêñ latunjiagêc Sadok latu Ahimas agêc Abiatar latu Jonatan sêmoa sêwiñ êsêagêc ma aôm ôsakin êsêagêc tobij samob, tañ aôm ôñj nan, dêndêrj aê sêmêñ.” ³⁷ Tec gêdêñ têm, tañ Absalom jakêsô Jerusalem nan, Dawidnê ñac Husai jagêô lasê amboac tonañgerj.

16

Dawid agêc Siba

¹ Gêdêñ tañ Dawid jakêlêlêc lôctêpôê ñagec su nan, Mepibosetnê sakinwaga Siba kêpuc enj tñ-tñ todonji luagêc ma waba. Polom 200 ma wain kwalim 100 ma kananô 100 ma bôc ñaôlic towain teñ gêsac donki ñaô. ² Ma kiñ kêtú kênac Siba gebe “Gêñ tonañ ñam amboac ondóc.” Go Siba gêjô enj awa gebe “Donki sênam kiñnê gôlôac sa gebe sêngôn ñaô. Ma lau wakuc sêñij polom to kananô ma êsêac, tañ tekweñ gêbac anga gamêñ sawa nan, sênôm wain.” ³ Go kiñ kêtú kênac gebe “Ma nê m ñataunê latu gêmoa ondóc.” Tec Siba gêjô kiñ awa gebe “Enj gêñgôn Jerusalem gebe enj kêsôm gebe ‘Ocsalô tonec gôlôac Israel oc sêkêñ tamocnê gamêñ kiñña êmu êndêrj aê.’” ⁴ Tec kiñ kêsôm gêdêñ Siba gebe “Amboac tonañ gêñ samob, tañ kêtú Mepibosetnê nan, êtu aômnmê.” Ma Siba kêsôm gebe “Noc ñatau kiñ, aê jasô aôm ñalabu, matamanô êlic aê ñajammañ.”

Dawid agêc Simei

⁵ Gêdêñ tañ kiñ Dawid mêngeô lasê malac Bahurim nan, ñac teñ anga Saulnê gôlôac, Gera latu Simei kêsa anga tonañ gêmêñ gebe êpuc enj tñ-tñ. Enj kêsêlêñ tonê ñalêlôm secgerj gêmoa ma kêpuc boa Dawid gêmoa intêna. ⁶ Dawidnê lau samob to sinjêlêc sêgi enj auc, mago Simei kêtuc Dawid to nê sakinwaga ña poc. ⁷ Ma Simei kêpuc boa enj ma gêmôêc gebe “Ônana, ônana, dec kêsap aôm lêmam tñ, aôm ñac alôb-alôb. ⁸ Aôm kôjanjo Saulnê gôlin kiñña su ma kôkêc Saulnê gôlôac nêñ dec taêsam siñ. Tec Apômtau kêkêñ ñagêjô kêpi aôm ma kêkêñ nê m gamêñ kiñña kêsêp latôm Absalom lêma. Kec, ñagêjô kêtap aôm, tañ lêmam sindec nan sa sugac.” ⁹ Go Seruia latu Abisai kêsôm gêdêñ kiñ gebe “Kêam ñamatê tonañ oc êpuc boa êoc ñatau kiñ êtu agenña. Ôsôm ma najandim enj gêsutêkwa êñgic.” ¹⁰ Mago kiñ gêjô enj awa gebe “Seruia latu amac, aêacnêñ asagenj ñagêdô gêdêñ taun. Enj embe êpuc boa aê gebe Apômtau kêsôm gêdêñ enj gebe ‘Ôpuc boa Dawid,’ go asa êtôm gebe êsôm gebe ‘Gôgôm tonañ kêtú asagenña.’” ¹¹ Ma Dawid kêsôm gêdêñ Abisai to nê sakinwaga samob gebe “Alicgac me, aê tauc latuc kêkic ñoc biñ ma ñac Benjaminañ tonañ oc êngôm atom me. Andec enj êpuc boa aêmanj gebe Apômtau kêjatu enj. ¹² Oc moae Apômtau êlic aêñoc gêñwapac ma êkêñ moasinj êjô biñ kêpuc boa oc salô tonecna su.” ¹³ Amboac tonañ Dawid to nê lau sêsêlêñ sêmoa intêna ma Simei kêsêlêñ gêwiñ gêmoa lôcdênan, tañ kêkanôñ kiñ nan, ma kêpuc boa enj to kêtuc enj ña poc ma kêpalip kekop kêpi gêgôm gedenj tñngên gêja. ¹⁴ Ma kiñ tau to lau samob, tañ sêwiñ enj nan, sêô lasê Jordan totokweñ gêbacgerj ma anga tonañ enj kêlêwan tau.

Absalom gêmoa Jerusalem

¹⁵ Absalom to lau Israelnêñ ñacwaga samob sêô lasê Jerusalem ma Ahitopel gêmoa gêwiñ enj. ¹⁶ Ma gêdêñ tañ Dawidnê ñac Ark Husai jagêô lasê gêdêñ Absalom nan, enj awa gêoc Absalom gebe “Kiñ êmoa teñgerj, kiñ êmoa teñgerj.” ¹⁷ Ma Absalom kêsôm gêdêñ Husai gebe “Aôm têtac gêwiñ nê m ñac amboac tonañ me. Kêtú asagenña aôm gôwiñ nê m ñac gôja atom.” ¹⁸ Ma Husai kêsôm gêdêñ Absalom gebe “Masi, aê jatu ñac, tañ Apômtau to lau tonec ma ñacwaga Israel peberj sêjalij enj sa nan, nê gêñ ma aê jamoa jawiñ enjgerj. ¹⁹ Ma teñ êwiñ, aê janam sakinj asa. Oc janam sakinj ñoc ñatau latu atom me. Janam sakinj aôm êtôm gajam sakinj tamam.”

²⁰ Go Absalom kêsôm gêdêñ Ahitopel gebe “Ôwa sa acgom, galoc aêac dangôm asagenj.” ²¹ Ahitopel gêjô Absalom awa gebe “Aôm ôsô ôndêñ tamamnê awênê anaio, tañ gêwi êsêac siñ gebe sejop andu tau nan ôna. Go Israel samucgerj sêñjô ñawae gebe kôkêñ taôm kôtu tamamnê ñacjo, go samob, tañ sêsap aôm tñ nan, tekweñ saki êsa.” ²² Amboac tonañ êsêac sê becobo teñ kêtú Absalomña kêkô andu ñasalôm tapa-tapa ñaô. Ma Absalom kêsô gêdêñ tamanê awênê anaio ma Israel samob sêlic. ²³ Gêdêñ ñasawa tonañ Ahitopel embe êwa biñ teñ sa, nan tetoc biñ tau sa ma sêlic amboac anga Anôtô taunê. Dawid agêc Absalom lulugerj tetoc Ahitopel nê biñ sa kêtôm tonañ.

17

Husai gesen Ahitopelnê biñ

¹ Go Ahitopel kēsôm gédêņ Absalom gebe “Tajaliņ lau 12,000 sa ma aê jandi ma jandņņuc Dawid êndêņ êmbac tonec. ² Aê oc jandac eņ êndêņ taņ eņ têkwa êmbac ma têtac ņatutuc ma jatakê eņ to lau samob, taņ sêwiņ eņ naņ sêc sêna. Aê oc janac kiņ taugenj ³ ma jakôc lau samob sêmu dêdêņ aôm sêmêņ amboac awê teņ gêmu gédêņ nê akweņ gêmêņ. Aôm gobe ônac ņac tagenņer ma lau samob sêmoa tobiņmalôgenj.” ⁴ Ma biņ tau kêmoasiņ Absalom to Israel nêņ launānô samob.

⁵ Go Absalom kēsôm gebe “Amôcêc ņac Ark Husai amboac tonarņen ma taņô biņ, taņ eņ taê gêjam naņ.” ⁶ Ma gédêņ taņ Husai mēņgêô lasê gédêņ Absalom naņ, Absalom kēsôm gédêņ eņ gebe “Ahitopel kēsôm amboac tonarņ. Aêac danņôm êtôm eņ kēsôm me masi. Embe masi, go ôwa biņ tau sa.” ⁷ Go Husai kēsôm gédêņ Absalom gebe “Biņ taņ Ahitopel kēsôm gédêņ aôm gebe danņômņa naņ, ņajam atom.” ⁸ Ma Husai kēsôm gêwiņ gebe “Aôm kôjala gebe tamam to ņacwaga, taņ sêwiņ eņ naņ, lau ņactêkwa ma êsêac têtac ņandarņ sec amboac bôclai tēna teņ, taņ gêmoa saleņ ma sêjaņgo ņalatu su anņa ênê naņ. Ma biņ teņ Aôm tamam eņ siņsêlêc lanņwa ma kêjala siņ ņagôliņ. Eņ oc êkêņ nê lau sêlêwanj taunj êndêņ êmbêc atom.” ⁹ Taêm ênam, Dawid galocenj oc kêsij taņ ôkwi anņa pocgêsuj me gamêņ teņ. Ma embe siņ êsa ma sênac nêma lau ņagêdô êndu, go lau taņ sêņô ņawae naņ, oc sêsôm gebe ‘Lau taêsam taņ tédaguc Absalom naņ sêjaņa.’ ¹⁰ Go ņac têtac kêpa sunņa, taņ nê ņalêlôm amboac lewe nê naņ, oc êtu palê ma êtêc tau ņanôgenj. Gebe Israel samucenj sêjala gebe aôm tamam eņ ņac siņsêlêc to êsêac, taņ sêwiņ eņ naņ, lau tonacļaiņen. ¹¹ Mago biņ taņ aê taê gajam gebe danņôm naņ, tonec gebe Israel samucenj anņa Dan e êndêņ Berseba sêkac taunj sa sêpi tagenj dêndêņ aôm. Êsêac lau taêsam ņanô lasê amboac gaņac gwêcņa ma aôm taômgenj ôwê êsêac sênac siņ. ¹² Aêac embe tatap Dawid sa anņa nê ņasawa teņ, go aêac takôm eņ auc amboac maniņ kêsêlô kêsêp nom ma eņ tonê lau, taņ sêmoa sêwiņ eņ naņ, nêņ teņ oc êwê sa atom. ¹³ Eņ embe êtaiņ tau su naêlamu malac totuņbôm teņ, go Israel samucenj sêkôc lêpoa sêna malac tonarņ ma sê malac tau êsêp gaboarj to senseņ su ênaņa e têtap ņapoc tagenņer sa êtiam atom.” ¹⁴ Ma Absalom to Israelnêņ ņacwaga samob sêsôm gebe “ņac Ark Husai nê biņ ņajam kêtêlêc Ahitopelnê su.” Apômtau gebe ensenj Absalom su, tec kêkêņ êsêac sêwi Ahitopelnê biņ ņajam siņ gêcņa.

¹⁵ Go Husai gêjac miņ biņ, taņ Ahitopel kēsôm gédêņ Absalom to lau Israelnêņ kasêga ma biņ, taņ eņ tau kasôm gédêņ êsêac naņ, gedēņ dabuņwagaagêc Sadok agêc Abiatar. ¹⁶ Ma kêsôm biņ tonec gêwiņ gebe “Asakiņ biņ ņagaôgenj êna ma asôm endenj Dawid gebe êmoa buselenj ņawae sawaņa êndêņ êmbêc atom. Selom bu sêna ņamakenj gebe gêņwapac êtap kiņ to lau samob, taņ sêmoa sêwiņ eņ naņ sa atom.”

¹⁷ Jonatan agêc Ahimas sêsaê sêmoa bumata Enrogel. Sakiņwagao teņ gêja ma kêsôm biņ gédêņ êsêagêc gebe êsêagêc nasêsôm ņawae êndêņ kiņ Dawid. Êsêagêc taunj têtôm gebe sêsa malac tau sêna e lau sêlic êsêagêc nec atom. ¹⁸ Mago ņapalê teņ gêlic êsêagêc, tec jagêjac miņ gédêņ Absalom. Amboac tonarņ agêc sêwi gamêņ tonarņ siņ ņagaôgenj ma jasêô lasê ņac teņ anņa malac Bahurim nê andu. Enê sê buņa teņ gêc nê malacluj, tec êsêagêc sêsêp sê tau ņalêlôm sêja. ¹⁹ Ma ņac tau nê awê jakêgadê sê awa auc ma kêta mopolom ņanô gêsac gadê ņaô e gêņ teņ gêc awê atom. ²⁰ Gédêņ taņ Absalom nê sakiņwaga jasêô lasê dêdêņ awê tau anņa andu tonarņ naņ, êsêac têtû kênac gebe “Ahimas agêc Jonatan sêmoa ondoc.” Awê tau gêjô êsêac awenj gebe “Êsêagêc selom bu sêja.” Ma êsêac sesom elêmê, mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem kêtiam.

²¹ Sêc sêja su acgom, go êsêagêc sêpi anņa sê sêmêņ kêtiam ma sêja sêkêņ ņawae gédêņ kiņ Dawid tau. Êsêagêc sêsôm gédêņ Dawid gebe “Ôndi ma sebeņ olom bu ņamakenj ôna.” Go sêjac miņ biņ, taņ Ahitopel kêsôm kêtû eņņa naņ. ²² Tec Dawid to lau samob, taņ sêmoa sêwiņ eņ naņ, dêdi selom bu Jordan su sêwi nêņ ņac teņ siņ gêmoa ņamakenj ônêņa naņ.

²³ Ahitopel gêlic gebe sêgôm ênê biņ samob ņanô kêsa atom, tec kêmasaņ nê dorņki ma gêc gêja taunê malacmôkê. Eņ kêmasaņ nê biņ to gêņ samob gêbacnê ma jagêbic tau êndu ma sêsuj eņ anņa tamanê sêô.

Dawid gêmoa malac Mahanaim

²⁴ Go Dawid jagêô lasê Mahanaim ma Absalom to lau Israel nêņ ņacwaga samob selom bu Jordan sêja. ²⁵ Absalom kêkêņ Amasa kêtû siņwaganêņ ņamata gêjô Joab su. Amasa tonarņ eņ ņac Ismael Itra latu. Itra tau gêjam Nahas latuo Abigail. Eņ Joab tēna Seruia lasio. ²⁶ Absalom to lau Israel sê nêņ becobo sêmoa gamêņj Gilead.

²⁷ Gédêņ taņ Dawid gêô lasê Mahanaim naņ, Nahas latu Sobi anņa Amon nêņ malac Raba agêc Amiel latu Makir anņa Lodebar ma ņac Gileadņa Barsilai anņa Rogelim, ²⁸ sêkôc mê to laclu ma ku to mopolom tokaiņ-tokaiņ ma polom sigob to gabab ma gêņgaga ņagêdô. ²⁹ Êsêac sêkôc lêp to ņalêsi ma su gêjac anô sêmêņ gebe Dawid to lau siņņa, taņ sêmoa sêwiņ eņ naņ sêniņ. Êsêac sêsôm gebe “Lau sêmoa gamêņ sawa e mo to bu gêjô êsêac ma tekweņ gêbac.”

18

Absalom gēmac ēndu

¹ Go Dawid gējac nē lau, taņ sēmoa sēwiņ ej naņ, kēsi ma kēkēņ ēsēacnēņ laumata siņņa ņagēdō sējam gōliņ lau 1,000 ma ņagēdō sējam gōliņ lau 100. ² Go Dawid gēwa lau siņņa kēkōc gēja toņ tēlēac. Toņ ņamataņa Joab gējam gōliņ. Toņ teņ Seruia latu Joab lasi Abisai gējam gōliņ. Ma toņ teņ ņac Gitņa Itai gējam gōliņ. Ma kiņ kēsōm gēdēņ lau gebe “Aē tauc oc jawiņ amac amboac tonanņeņ.” ³ Mago ēsēac sēsōm gebe “Aōm ōwiņ aēac atom. Aēac embe aēc ņacjo su oc lau taēņ ēnam biņ taēsam atom. Embe aēacma ņamakenj sēmac ēndu oc lau taēņ ēnam biņ taēsam atom amboac tonanņeņ. Mago aōm tec kōlēlēc ma lau 10,000 su. Amboac tonanņ aōm embe ōmoa malac ma ōpuc aēac toņ oc ņajam ēlēlēc.” ⁴ Tec kiņ kēsōm gēdēņ ēsēac gebe “Gēņ taņ amac alic ņajam naņ, aē gabe jasō ņalabu.” Amboac tonanņ kiņ kēkō kēsi malac ņasacgēdō ma siņwaga samob sēsēlēņ sēsa sēja totoņ-totoņ. Toņ ņagēdō ņalau tētōm 100 ma toņ ņagēdō ņalau tētōm 1,000. ⁵ Ma kiņ kējatu Joab agēc Abisai ma Itai gebe “Aņgōm ņac wakuc Absalom saic-saicgeņ atom ētu aēņa.” Ma lau samob sēņō jatu tonanņ, taņ kiņ kēkēņ gēdēņ ēsēac laumata siņņa samob kētu Absalomņa naņ.

⁶ Amboac tonanņ Dawidnē siņwaga sēsa awē gebe nasēndac lau Israel. Ma sējac siņ tau kēsa aņga saleņ Epraimņa. ⁷ Ma Dawid nē siņwaga sēku Israel tulu aņga tonanņ. Sējac siņ kapōēnanō gēdēņ bēc tonanņ. Lau 20,000 sēmac ēndu. ⁸ Siņ tonanņ gelom gējam gamēņ tonanņ auc ma gēdēņ bēc tonanņ saleņ kēdanņgōņ lau taēsam kēlēlēc lau, taņ siņ geseņ naņ su.

⁹ Ma Absalom kētap Dawidnē sakijwaga sa. Absalom gēņgōņ nē doņki ņaō ma doņki tau jagēboanj kēsō kamem kapōēņ ņalaka ņalēlōm gēja. Ma Absalom nē mōkēlauņ gējac kēsō ņalaka ma ej gacgeņ geņ kalen ma doņki tau, taņ Absalom gēņgōņ ņaō naņ, gēboanj su gēc gēja. ¹⁰ ņac teņ gēlic gēņ tau ma kēsōm gēdēņ Joab gebe “Ōlic acgom, aē galic Absalom geņ kalen kamem ņalaka.” ¹¹ Joab kēsōm gēdēņ ņac, taņ kēsōm biņ tau naņ gebe “Aōm gōlic ej me. Kētu asageņņa gōjac ej kēsēp nom gēmēņ atom. Aē oc jakēņ silber 10 ēndēņ aōm ma ōmbiņkap teņ ēwiņ.” ¹² Mago ņac tau kēsōm gēdēņ Joab gebe “Aē embe jatap silber 1,000 sa ēsēp aē lemoc, mago oc jakēņ lemoc ēpi kiņ latu atom. Gebe aēac aņō kiņ gējac biņsu amagēc Abisai ma Itai gebe ‘Aņgōm ņac wakuc Absalom saic-saicgeņ atom ētu aēņa.’” ¹³ Ma aē embe jaņgōm gēņ teņ kelecgeņ ēndēņ ej katu oc ēsiņ tau ēndēņ kiņ atom ma aōm taōm oc ōnam aē kēsi atom.” ¹⁴ Joab kēsōm gebe” Aē gabe jajaiņ tēm jawiņ aōm atom.” Go ej kēkōc kēm tēlēac jagēgunj Absalom kēsō bōdagi gēdēņ taņ ej mata jaligeņ geņ kalen kamem ņalaka naņ. ¹⁵ Ma lau matac 10, taņ sēōc Joabnē laukasap naņ, sēgi Absalom auc ma sējac ej ēndu.

¹⁶ Go Joab gējac dauc kētanj ma lau siņņa, taņ sējanda Israel naņ, sēwi siņ ma sēmu sēmēņ gebe Joab kēkō ēsēac auc. ¹⁷ Ma ēsēc sēkōc Absalomnē ņawēlēlanj ma sēbalij kēsēp sē kapōēņ teņ aņga saleņ ma sēboa poc toņ kapōēņ teņ sa kēkō sē tau ņaō. Ma lau Israel samob sēc sēja nēņ andu gēdēņ-gēdēņgeņ.

¹⁸ Gēdēņ taņ Absalom gēmoa mata jali naņ, ej kēkōc alē poc teņ jagējac sa kētu ej taunja kēkō kiņnē gaboanj gebe ej kēsōm gebe “Aē latuc masi gebe lau taēņ ēnam aē.” Ej gē taunē ņaē kēpi alē poc tonanņ ma sēsam gēņ tau gebe Absalomnē ņabelo e gēdēņ ocsalō tonec.

Sēsōm Absalom gēmac ēndu ņawae gēdēņ Dawid

¹⁹ Go Sadok latu Ahimas kēsōm gēdēņ Joab gebe “Ōkēņ aē jalēti najakēņ ņawae ēndēņ kiņ tau gebe Apōmtau gējam ej kēsi aņga nē ņacjo nēņ ņaclai.” ²⁰ Ma Joab kēsōm gēdēņ ej gebe “Aōm ōkōc ņawae ōna ēndēņ ocsalō tonec atom. Moae oc ōkōc ņawae ōna ēndēņ bēc teņ, mago galoc aōm ōna atom gebe kiņ latu gēmac ēndu.” ²¹ Go Joab kēsōm gēdēņ nē sakijwaga ņac Kusņa gebe “Ōna ōkēņ ņawae ēndēņ kiņ ētu gēņ, taņ gōlic naņņa.” ņac Kusņa gewec gēdēņ Joab ma kēlēti gēja. ²² Go Sadok latu Ahimas kēsōm gēdēņ Joab kētiām gebe “Gēņwapac teņ embe ētap aē sa, go ētap saman. Mago ōkēņ aē jalēti jandanņguc ņac Kusņa jana.” Ma Joab gējō ej awa gebe” ņoc latucenec, ōlēti ētu asageņņa. Aōm oc ōtap ņagējō ņajam teņ sa ētu ōkēņ ņawaeņa atom.” ²³ Ej kēsōm kētiām gebe “Gēņwapac teņ embe ētap aē sa, go etap sa, mago gabe jalēti jana.” Tec Joab kēsōm gēdēņ ej gebe “Ōlētiman.” Go Ahimas kēlēti kēdaguc intēna gaboanņja jagēōc lēlēc ņac Kusņa su.

²⁴ Dawid jagēņgōņ tuņbōm ņasacgēdō. Ma dibwaga tau kēpi tuņbōm jakēkō sacgēdō ņasalōm ņaō. Ej gēōc mataaņō sa e gēlic ņac teņ taugenj kēlēti gēmēņ. ²⁵ Ma gēmōēc to kēsōm ņawae gēdēņ kiņ. Ma kiņ kēsōm gebe “Embe ej taugenj oc moae kēkōc ņawae ņajam gēmēņ.” ņacjaeņ tau kēlēti mēņkēdabiņ. ²⁶ Go dibwaga gēlic ņac teņ kēlēti gēmēņ kētiām. Tec ej gēmōēc biņ gēdēņ gejobwaga sacgēdōņa gebe “Ōlic acgom, ņac teņ taugenj kēlēti gēmēņ kētiām.” Kiņ kēsōm gebe “Ej kēkōc ņawae ņajam teņ amboac tonanņeņ.” ²⁷ Ma dibwaga kēsōm gebe “Aē galic ņac, tē kēlēti kētu ņamata nē, amboac Sadok latu Ahimas.” Ma kiņ kēsōm gebe “Ej ņac ņajam ma oc kēkōc ņawae ņajam.”

²⁸ Go Ahimas gêmôêc gédêj kinj gebe “Gêj samob njamgej.” Go enj gewec gédêj kinj lanjônô gédêj nom ma kêsôm gebe “Awej êôc Apômtau, aôm nêj Anôtô, tanj kékêj lau, tê sêôc lemenj sa gédêj njoc njatau kinj nê, sêsô aôm njalabu nanj.” ²⁹ Ma kinj kêtû kênac gebe “Nac wakuc Absalom gêmôa njam me masi.” Ahimas géjô enj awa gebe “Gédêj tanj nêj laumata Joab kêsakinj nêj sakinjwaga aê nanj, aê galic lau taêsam sêjac seso tauj, mago gajam kauc njam.” ³⁰ Ma kinj kêsôm gebe “Mêjôkô tonec.” Amboac tonanj enj kékac tau ôkwi ma kékô njanjêj.

³¹ Go njac Kusnja mêngêô lasê ma kêsôm gebe “Nawae njam kêtû njoc njatau kinjja. Ocsalô tonec Apômtau kakêj lau, tanj sêli tauj sa gédêj aôm nanj, sêsô aôm njalabu.” ³² Kinj tau kêsôm gédêj njac Kusnja gebe “Nac wakuc Absalom gêmôa njam me masi.” Ma njac Kusnja géjô enj awa gebe “O njoc njatau kinj, aê gabe nêj njacjo samob to lau samob, tanj sêli tauj sa gédêj aôm nanj, oc tatôm njac wakuc tonangej.” ³³ Kinj tau atê gêmô enj ma kêpi balêm, tanj géc malac njacagêôô njad nanj, géja ma kêtanj gebe “O njoc latuc Absalom, latucenec Absalom. Jamac jajo aômmanj. O njoc latuc Absalom, njoc gêjenec.”

19

Joab kêsôm Dawid

¹ Go sêkêj njawae gédêj Joab gebe “Ôlic acgom, kinj kêtanj tanjiboa kêtû Absalomnja.” ² Amboac tonanj gédêj bêc tonanj binj sêku njacjo tulujja tau géjam tau ôkwi kêtû tanjiboa gédêj lau samob gebe lau sêjô njawae gebe kinj kêtanj tanjiboa kêtû latujja. ³ Gédêj bêc tonanj lau sinjja sêsa malac sêmêj kelecgej sêgôm amboac lau, tanj majenj kêtû têtainj tauj su anjja sinjja nanj. ⁴ Kinj gêsanj lanjônô auc ma kêtanj toawa-toawa gebe “O latuc Absalom, o Absalom latucenec, o gêjenec.”

⁵ Go Joab kêsô andu gédêj kinj géja ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec aôm gôgôm nêj sakinjwaga samob, tanj sêjam aôm to nêj latômio to njac ma nêj lauo to anenjio kêsî amoa matem jali nanj, majenj kêsî. ⁶ Aôm têtac géwîj êsêac, tanj têtac sec gédêj aôm nanj, ma têtac gedec êsêac, tanj têtac géwîj aôm nanj. Ocsalô tonec aôm gôwa taôm sa gebe gôlic lau sinjêlêc to nêj sakinjwaga samob amboac géj njadma. Galoc aê kajala gebe Absalom embe êmoa mata jali ma aêac samob amac êndu, go ôlic njajam. ⁷ Amboac tonanj galoc ôndi sa naôsôm binj njajam tenj êndêj nêj sakinjwaga. Embe masi, go aê jatôc lemoc jakô Apômtau lanjônêj gebe êndêj êmbêc tonec njac tenj oc êmoa êwîj aôm atomanô. Binj tonanj oc êtu binj sec êlêlêc binj samob, tanj kêtanj aôm sa gédêj aôm njapalêgenj e mêngêdêj galoc nanj su.” ⁸ Go kinj gédi sa jagêngôj malac njacagêôô. Ma njawae gédêj lau samob gebe “Alic acgom, kinj gêngôj malac njacagêôô” ma lau samob sêsa dédêj enj.

Dawid gému géja Jerusalem

Gédêj njasawa tonanj Israelnêj lau samob sêc dédêj taujnêj andu gédêj-gédêjgej sêja. ⁹ Ma lau samob sêôc gédô tauj gédêj-gédêjgej kêtôm Israelnêj gôlôacmôkêgenj ma sêsôm gebe “Kinj géjam aêac kêsî anjja aêacnêj njacjo lemenj ma géjam aêac sa anjja lau Pilisti lemenj. Ma galoc enj géwî gamêj sinj ma géc géja kêtû Absalomnja. ¹⁰ Ma Absalom, tanj aêac taenj oso enj nanj, sinj gesenj enj su. Ma amboac ondoc amac ajam taôm tôj ma asôm binj tenj gebe akôc kinj tau êmu êmêjja atom.”

¹¹ Kinj Dawid géjô lau Israel sêmasanj binj kêtû enjja njawae, tec kêsakinj binj gédêj dabujwagaagêc Sadoc agêc Abiatar gebe “Asôm êndêj lau Juda nêj laumata gebe ‘Amboac ondoc, tec amac amasanj binj kêtû akôc kinj êmu êwac nê andujja kêtû njamu nec. ¹² Aênjoc lasitêwai amac, njoc njatêkwa to njoc njamêsôm amac. Amboac ondoc tec abe akôc kinj êmu êwac êtu njamugej nec.’ ¹³ Ma asôm êndêj Amasa gebe ‘Noc njatêkwa to njoc njamêsôm aôm atom me. Aê embe jakêj aôm ôtu njoc sinjwaga nêj laumata ôjô Joab su atom oc Anôtô ensenj aê su jananja.’” ¹⁴ Ma enj géjam lau Juda samob nêj njalêlôm ôkwi e têtac tagenj ma sêsakinj binj gédêj kinj gebe “Aôm to nêj sakinjwaga samob amu amêj.” ¹⁵ Amboac tonanj kinj tau gému gêmêj bu Jordan ma lau Juda sêpuc kinj tôj-tôj sêmêj Gilgal sebe sêkôc kinj tau elom bu Jordan njamakej êmêj.

¹⁶ Ma njac Benjaminja Gera latu Simei anjja Bahurim kêsêp njagaôgenj gêmêj géwîj lau Judanj gebe êpuc kinj Dawid tôj-tôj amboac tonangej. ¹⁷ Ma lau Benjaminja 1,000 sêwîj enj. Ma Saulnê gôlôacnêj sakinjwaga Siba to latui 15 ma nê sakinjwaga 20 sêlêti sêsêp jasêô lasê bu Jordan sêmunj kinj. ¹⁸ Ma êsêac selom buselenj tau sebe sêkôc kinj nê gôlôac sêmêj njamakej ma sebe sêngôm géj, tanj kinj êlic êmoasinj enj nanj. Ma gédêj tanj kinj gebe elom bu Jordan tau nanj, Gera latu Simei géu tau gec enj lanjônêjja ¹⁹ ma kêsôm gédêj enj gebe “O njoc njatau, taêm ênam binj, tanj nêj sakinjwaga aê gagôm keso gédêj bêc, tanj gôwî Jerusalem sinj nanj, ma ôlic aê sec atom. O kinj, ôê binj tau tôj ênêc nêj njalêlôm atom. ²⁰ Nêj sakinjwaga aê kajala gebe gagôm keso. Mago galoc ôlic acgom, aê tec kasêp gamêj katu Josepnê gôlôac nêj njac njamataja gebe japuc njoc njatau kinj aôm tôj-tôj.” ²¹ Go Seruia latu Abisai géôc awa sa ma

kēsôm gebe “Simei êmac êndu êtu kêpuc boa ñac, tañ Apômtau geñ oso eñ nanña atom me.”
 22 Mago Dawid kēsôm gebe “Seruia latui amac, aêacnêñ asageñ ñagêdô gêdêñ taun, tec ocsalô tonec amac alêtôm aê. Ñac teñ oc êmac êndu anğa Israel ocsalô tonec me. Aê kajala gebe katu kin Israelña gêdêñ ocsalô tonec.”²³ Ma kin kêtôc lêma ma kēsôm gêdêñ Simei gebe “Aôm oc ômac êndu atom.”

²⁴ Ma Saul dêbu Mepiboset kêsêp gêmêñ gebe êndac kin tau. Eñ kêkwasiñ akainj to kêkapiñ nê êm ma kêkwasiñ nê ñakwê atomanô gêdêñ tañ kin gêwi gamêñ sin nan, e gêmu gêmêñ toôli samucgeñ kêtiam.²⁵ Gêdêñ tañ Mepiboset anğa Jerusalem mêngeô lasê gebe êndac kin nan, kin tau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Mepiboset, kêtû asageñña aôm gôwiñ aê gôja atom.”²⁶ Eñ gêjô eñ awa gebe” O ñoc ñatau ma ñoc kin, aê ñac puliñ. Aê kasôm gêdêñ ñoc sakinwaga gebe êmansañ donki teñ êtu aêña gebe janğôñ ñaô ma jawiñ kin jana. Mago ñoc sakinwaga kêsau aê.²⁷ Eñ kêgôlin biñ kêpi nêñ sakinwaga aê gêdêñ ñoc ñatau kin. Mago ñoc ñatau kin kêtôm Anôtônê anjela. Amboac tonanğ ôngôm gêñ, tañ aôm gôlic ñajam nan.²⁸ Gebe ñoc ñatau kin gêlic tamocnê gôloac samucgeñ amboac lau gêbac jagêdêñ, mago aôm kôkêñ nêñ sakinwaga aê gangôñ êsêac, tañ señ gêñ anğa nêñ tebo nan ñalêlôm. Aêñoc biñ ñajam ondoc gêc gebe jaten êndêñ kin.”²⁹ Ma kin kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôsôm biñ taêsam êwiñ êtu asageñña. Aê kasôm biñ kêtû tôñ gebe Amagêc Siba awa nomlênsêñ êkôc.”³⁰ Ma Mepiboset kêsôm gêdêñ kin gebe “Ñoc ñatau kin gêmu gêmêñ toôli samucgeñ, tec Siba êkôc gêñ tauman.”

³¹ Ñac Gileadña Basilai kêsêp anğa Rogelim gêmêñ ma kêsêlêñ gawin kin e jasêô lasê bu Jordan gebe êkêñ eñ elom êna ñamaken.³² Basilai kêtû ñamalacanô su, ênê jala kêtû 80. Eñ gêjam kin tau sa ña geñ taniñña gêdêñ ñasawa, tañ eñ gêmoa Mahanaim gebe eñ ñac tolêlôm ñanô teñ.³³ Ma kin kêsôm geden Basilai gebe “Ômôêñ ôngôñ Jerusalem ôwiñ aê ma aê jamoasiñ aôm anğa tônê.”³⁴ Mago Basilai kêsôm geden kin gebe “Aêñoc jala jamoa matoc jalina tendocgeñ gêc, tec jawiñ kin japi Jerusalem jana.³⁵ Ocsalô tonec aêñoc jala kêtû 80. Aê katôm gebe jansaê ñajam to sec me. Aê katôm gebe jansaê gêñ, tañ janiñ me janôm nan me. Aê katôm gebe janğ lau awen sênan wêña me. Êtu asageñña nêñ sakinwaga wacêtu gêñwapac teñ êndêñ ñoc ñatau kin êwiñ.³⁶ Nêñ sakinwaga gebe êsêlêñ êwiñ kin dambêgeñ e êndêñ Jordan ñamaken. Kin êmoasiñ aê amboac tonanğ êtu asageñña.³⁷ Aê jaten aôm gebe ôkêñ nêñ sakinwaga êmu êna gebe jamac êndu anğa taucñoc malacmôkê ma anğa tamoc agêc tinoc nêñ sêô ñagala. Nêñ sakinwaga Kimham tec gêmoa. Ôkêñ eñ êsêlêñ êwiñ ñoc ñatau kin tau ma ôngôm gêñ, tañ gôlic ñajamgeñ nan, êndêñ eñ.”³⁸ Ma kin gêjô eñ awa gebe “Kimham êwiñ aê êna ma aê oc janğôm gêñ, tañ aôm ôlic ñajam nan, êndêñ eñ ma janğôm gêñ samob, tañ aôm oter nan, amboac tonanğeñ.”³⁹ Go lau samob selom bu Jordan ma kin gelom amboac tonanğeñ. Ma kin kêlêlêc Basilai alianô ma gêjam mec eñ ma Basilai gêmu gêja taunê malac.⁴⁰ Kin tau gêja Gilgal ma Kimham gêwiñ eñ. Ma lau Juda samob to lau Israel ñamaken amboac tonanğeñ sejon kin sêmoa intêna.

⁴¹ Go lau Israel samob dêdêñ kin sêja ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “O kin, kêtû asageñña aêacnêñ lasitêwai Judanja sêjam gengeñ aôm ma sêkôc aôm to nêñ gôloac ma nêñ lau samob amêñ Jordan ñamaken tonecña.”⁴² Lau Judanja sêjô lau Israel awen gebe “Kin kêtû aêacma ñagêdô teñ. Kêtû asageñña amac têtmac ñandan kêtû biñ tonanğ. Aêac aen kinêñ gêñ teñ me. Me eñ kêkêñ gêñ teñ ñaômagen gêdêñ aêac me.”⁴³ Ma lau Israel sêjô lau Juda nêñ biñ gebe “Aêac awê kain kin Dawid alêlêc amac su gebe aêac lau Israel ma gôloacmôkê 10. Kêtû asageñña amac alic aêac sec. Aêac asôm biñ gebe akôc aêacnêñ kin amu amêñña kêtû ñamata atom me.” Mago lau Juda awen ñajana kêlêlêc lau Israel nêñ su.

20:1–21:22 Dawid kêtap gêñwapac tokainj-tokainj sa. Lau Israel ñagêdô sêli taun sa, nê wakuc sêlênsôñ taun, tóbôm kêsâ ma nê ñacjo sêjac sin gêdêñ eñ. Mago gêñwapac samob tonanğ ñai kêku Dawid tulu atom.

22

Dawidnê wê dangenja

¹ Dawid gêga wê tonec gêdêñ Apômtau, gêdêñ bêc, tañ Apômtau gêjam eñ sa anğa nê ñacjo samob lemeñ to anğa Saul lêma nan.² Eñ kêsôm gebe “Apômtau kêtû ñoc lamuanô to ñoc tujtêna ma ñoc gêjam-sawaga.

³ Aêñoc Anôtô kêtû ñoc lôm, tañ gaê lamu nan. Eñ kêtû ñoc lautuc ma ñoc moasiñ ñabulakôp. Eñ kêtû ñoc lêmôp to ñoc lômlabu ma ñoc kêsîwaga, tañ gêjam aê sa anğa gêñ saic-saic nan.

⁴ Aê aoc gêjac Apômtau, tañ talanem eñ nan, ma eñ gêjam aê kêsî anğa ñoc ñacjonêñ.

5 “Gebe gêmacanô ñadembom gênôm aê auc to gêj gebe ensej aêja ñasamac kêtakê aê.

6 Lamboam ñalêpoa gêsô aê tôj gêmacanô gêwa lakô aê.

7 Gamoa e katic uñ tagen ma aoc gêjac Apômtau ma gamôêc gédêj ñoc Anôtô gebe ênam aê sa. Enj gêngôj nê gamêj dabuñ ma gêjô ñoc môêc ma gê taña aêñoc tañjiboa, tañ katanj gédêj enj nanj.

8 “Go nom wiwic to kôtêj-kôtêjgenj, undambê ñataoj kêtênêp e kôjô-kôjôgenj gebe enj têtac ñandanj kêsa ñanô.

9 Jadauñ kêsa enj lususunj to ja ñawaô kêsa enj awasunj ma ñalana ñamôsi kêpêlanj anja ênê kêsa gêja-gêja.

10 Enj kêwê undambê sêlibib kêsêp gêmêj.

Tao ñamajanj gêc enj akainj ñalabu.

11 Enj gêlôb gêngôj kerub ñaô.

Enj gêngôj mu ñamagê ñaô ma gêlôb wip tagenj.

12 Enj kêkêj gêsunbôm kêtû nê becobo.

Kom ñamajanj to tao tokatap-tokatap kêkôm enj auc.

13-14 Ñalana ñamôsi kêpêlanj kêsa

anja ñawasi, tañ gêmuj enj nanj.

“Apômtau kêkêj nê wapap gêjac anja undambê.

Ma Lôlôc Ñatau kêkêj nê awa kêsa.

15 Enj kêpê nê sôb ma kêpalip nê ñacjo êlin-êlinj.

Ôsic kêtakê êsêac sêc gôlinj-gôlinjenj.

16 Gwêc ñagêdimbob gêoc tau sa kêtû awê

ma nom ñataoj kêwaka tau sa.

Gebe Apômtau gêjam wambanj

ma ñawajaô kêsa enj lususunj.

17 “Enj kêmêtôc lêma anja lôlôc mênkêkam aê tôj

ma gê aê sa anja ñasamac kapôêj ñalêlôm.

18 Enj kêjanjo aê su anja ñoc ñacjo ñaclai nê to anja ñoc gobi, tañ nêj ñaclai kêkôm aê auc nanj nêj.

19 Êsêac sebo sêsa dédêj aê gédêj ñoc bêc ñawapacña, mago Apômtau kêpuc aê tôj.

20 Enj kêkam aê sa jakakô gamêj kwalam.

Enj kêsaiç aê sa kasa gaja gebe enj têtac gêwinj aêgac.

21 “Apômtau kêmoasinj aê kêtôm lanjôcnêm sawanja.

Enj gêjam aê sa kêtôm lemoc selecña.

22 Gebe aê kasa Apômtaunê lêj ñapep ma kakac tauc su anja ñoc Anôtônê ñaucñagenj atom.

23 Ênê binjgédêj samob kêkô aê lanjôcnêm

ma gajam dêmôêc ênê binjsu atom.

24 Aê kasa ñoc lêj ñapep e enj gêlic aê ñajam.

Ma gajob tauc ñapep gédêj gêj sec.

25 Amboac tonanj Apômtau kêmoasinj aê kêtû gamoa ñañêñña,

kêtû ñoc ñalêlôm selec gamoa enj lanjônêmña.

26 “Aôm gôwa taôm sa gédêj ñac ñajam gebe aôm ñac gabêjam,

gédêj ñac lanjônêm sawanja gebe aôm taôm ñac lanjônêm sawa.

27 Aôm gôwa taôm sa gadêj ñac mansanj gebe aôm taôm mansanj mago gédêj keso-keso, tec kôtôc taôm amboac kainj tenj.

28 Aôm gôjam lau, tañ sêkônij taunj nanj sa

ma kôkônij lau, tañ tetoc taunj sa nanj.

29 Binjanô, o Apômtau, aôm kôtu ñoc ja.

Ñoc Anôtô kêpô ñoc ñakesec ñawê kêsa.

30 Binjanô, aôm embe ôwinj aê oc janac lausinj popoc

ma ñoc Anôtô embe êwinj aê oc jamboanj janjêli nêj tunjôm.

31 Anôtô tonanj tec gêjam gôlinj gêj samob tomalagenj.

Binj tañ Apômtau gêjac mata nanj, kêtû anô.

Enj kĕtu lau samob, taņ sĕ lamu enj naņ, nĕņ lautuc.

32 “Apōmtau taugen enj Anōtō.

Ma aĕacnĕņ Anōtō taugen enj lamu ņanō.

33 Anōtō tau tonañ kĕtu ņoc lamu ņajaņa tau

to kĕmasañ ņoc intĕna gebe jasa toōlic samucgenj.

34 Enj gĕgōm ņoc ockainj kĕtōm mojava nĕ.

Enj ketoc aĕ kakō lōc ņamoatĕc ņaō toōlic samucgenj.

35 Enj kĕdōņ lemoc sinņa

tec lemoc jakĕkam talam ņamadi.

36 Aōm kōkĕņ lautuc ĕnam aĕ kĕsinņa.

Aōmnĕm moasinj ketoc aĕ sa.

37 Aōm kōmasañ intĕna ņasawa kapōĕņ gebe jasa

ma japō ocgĕsu ōkwi atom.

38 Aĕ kajanda ņoc ņacjo e gasenj ĕsĕac su

ma kakac tauc ōkwi atom e ĕsĕac sĕjaņa.

39 Aĕ gajac ĕsĕac piņpaņ ma sebe sĕndi e sĕgōm jageo.

Ac sĕc ockainj ņalabu.

40 Aōm kōjandij aĕ ņa ņaclai gebe janac sinj ņanō.

Aōm kōkōnij ņoc ņacjo sĕmoa aĕ ņalabu.

41 Aōm kōpuc ņoc ņacjo sa tec sĕc aĕ

e gasenj ĕsĕac samob, taņ tĕntac sec gĕdĕņ aĕ naņ su.

42 Ēsĕac sesom nĕņ gĕjam sa teņ, mago teņ gajam sa atom.

Ēsĕac sĕmōĕc gĕdĕņ Apōmtau, mago enj gĕjō ĕsĕac awenj atom.

43 Aĕ kalĕsa ĕsĕac e tĕtōm nom ņakekop.

Aĕ kaka ĕsĕac tōņ kĕtōm kaka lĕsap aņga intĕna.

44 “Aōm gōjam aĕ sa aņga sinj tomōkĕ-tomōkĕ e kōkĕņ aĕ katu lausamucnĕņ gōlijwaga.

Lau taņ kajala ĕsĕac atom naņ, sĕjam sakinj aĕ.

45 Lau jaba sewec dĕdĕņ aĕ.

Aĕ embe jakac aocsuņ sa jamoa ma oc taņeņ wamu ĕndĕņ aĕ.

46 Lau jaba laturji katuj gĕjaņa

ma sĕsuņ taunj tĕtĕnĕp-tĕtĕnĕpgeņ sĕsa aņga nĕņ tunjōm sĕmĕņ.

47 “Apōmtau gĕmoa mata jali. Aĕ aoc ĕĕc ņoc lamu.

Aĕ jatoc ņoc ņacmoasinj Anōtō sa.

48 Anōtō tau tec kĕpuc aĕ tōņ e kakac ņoc kamocgōc.

Enj kĕkōnij malac-malac tōņ sĕsō aĕ ņalabu.

49 Ma enj gĕjam aĕ kĕsi gĕdĕņ ņoc ņacjo. Aōm kotoc aĕ sa kĕlĕlĕc ņoc soņo-soņo,

ma gōjam aĕ sa aņga lau ņaclai nĕņ.

50 “O Apōmtau, kĕtu tonañņa aĕ gabe jalambij aōm jamoa lausamuc ņalĕlōm

ma janam wĕ lanemņa ĕpi nĕm ņaĕ.

51 Aōm tonañ kotoc nĕm kinj sa ņanō ma kōtōc nĕm tĕmtac gĕwiņ teņgeņņa gĕdĕņ ņac, taņ senj

oso enj naņ,

gĕdĕņ Dawid to nĕ wakuc gedenj tōņgeņ.”

23

Dawidnĕ awamu

¹ Biņ tonec kĕtu Dawidnĕ awamu

“Isai latu Dawid kĕsōm biņ.

ņac taņ tetoc enj sa naņ, kĕsōm biņ.

Jakobnĕ Anōtō nĕ ņac senj oso enjņa.

ņac gĕga Israelnĕ wĕ ņajamwaga.

² “Apōmtaunĕ ņalau kĕsōm biņ kĕsa aĕ aoc,

ma ĕnĕ biņ gĕc aĕ imbeloc.

³ Israelnĕņ Anōtō kĕsōm biņ.

Israelnĕņ lamu kĕsōm biņ gĕdĕņ aĕ.

ņac taņ kĕtĕc Anōtō

ma gĕjam gōlij ņamalac ņaņĕņgeņ naņ,

⁴ kĕpō ĕsĕac kĕtōm ņawĕ bĕbĕcgeņņa,

kĕtōm oc, taņ kĕpi tonjagĕlōm masi naņ, ma gĕgōm gĕgwanj, taņ kom gĕjac naņ kĕpuc.

⁵ Aêḡoc gôlôac sêmoa sêwiḡ Anôtô
gebe eḡ kêmoatiḡ poac teḡgeḡḡa teḡ gêwiḡ aê ma kêmasaḡ gêḡ samob ḡapeḡ ma ênêc teḡgeḡ,
gebe eḡ oc êkêḡ aê gebe jamoa ḡajam
ma gêḡ taḡ ḡoc ḡalêlôm têtac gêwiḡ naḡ, eḡ êḡgôm esewec.

⁶ Mago lau, taḡ sêmoa jaêc Anôtô naḡ, têtôm gêḡ têkwa-têkwa,
taḡ tambaliḡ siḡ naḡ, gebe tatôm gebe takôc ḡa lemeḡ atom.

⁷ Mago ḡac taḡ gebe eḡoḡ gêḡ tau sa naḡ,
êkôc siḡ to kêḡ ḡadambê ma ja êniḡ gêḡ tau êmbacnê samucgeḡ.”

23:8–24:25 Dawidnê siḡsêlêc laḡwa towae nêḡ ḡaê kêsêḡ ḡasêbu tonec. Dawid kêsa nê lau sa, mago Anôtô gêlic ḡajam atom, tec kêkêḡ gêmac sec kêtap lau Israel sa. Kêtu ḡamu Anôtô taê walô nê lau kêtiām ma kêkôc gêmac sec tau su.

KinjĒņ Buku Namataņa

KinjĒņ Buku Namataņa tonec gējac tēku lau Israel nēj kinj nēj minj, taņ kēsēp Samuelnē buku luagēc nanj. Buku tau gēwa tau kēkōc gēja ņasēbu tēlēcac gebe

1. Mōkēlatu 1-2 Salomo kētu lau Israel to Juda nēj kinj gējō Dawid su. Dawid gēmac ēndu ņaminj.
2. Mōkēlatu 3-11 Salomo gējam gōliņ lau Israel to ēnē kōm ņanō ņaminj. Ēnē kōm towae gebe kēkwē lōm dabuņ aņga Jerusalem.
3. Mōkēlatu 12-22 Gamēj Israel gēwa tau kēkōc gēja gamēj luagēc, sēsam teņ gebe Israel ma teņ gebe Juda. Kinj taņ sējam gōliņ gamēj luagēc tonan nanj, nēj minj kēsēp mōkēlatu tonan e jagēdēj tēm Jehosapat kētu kinj aņga Juda ma Ahasia gējam gōliņ Israel.

KinjĒņ buku luagēc kēkip kinj samob nēj lēj taņeņ wamu gēdēj Anōtōņa sa. Kinj, taņ taņeņ wamu Anōtō nanj, sējam gōliņ lau jagēdēj ma tētap kōm ņanō ņajam sa. Mago ēsēac, taņ sējam sakinj gwam to sēbuc dēmōēj Anōtō nanj, nēj gōliņ gēōc sec sa. Kinj samob, taņ sējam gōliņ samucej e tētap awē Sunemņa Abisag sa ma sēkōc eņ dēdēj kinj sēja. ⁴Ma awētakinj tonan ņalabu, ņagēdō sēkac taun su aņga Anōtōnē.

Lau ņatēkwa toņ teņ nēj minj kēsēp buku tau amboac tonanģeņ. Ēsēac tētu Apōmtaunē jaenwaga. Aēac tasam ēsēac gebe Propete. Ēsēac sēkēj puc gēdēj lau samob ma sējac jao sakinj gwamuņa to taņeņģec. Ēsēacnēj ņac towae teņ Elia. Ēnē minj towae kēsēp mōkēlatu 18. Eņ to Balnē dabuņwaga awenģsun gēōc ka taun aņga lōc Karmel gebe Anōtō ondoc ņanō.

Abisag gējam sakinj Dawid

¹Gēdēj taņ kinj Dawid kētu ņamalacanō teņ ma nē jala kētu taēsam nanj, ēsēac sēkwa eņ auc ņa belanķe, mago malo gēgōm eņ ņapanj. ²Amboac tonan ēnē sakinjwaga sēsōm gēdēj eņ gebe “O kinj, sensom ņapalēo teņ ētu aōmņa gebe ēnam sakinj aōm ma ētu aōmnēm jaomwagao. Eņ ēnēc awiņ aōm oc ējandanj aōm.” ³Tec sesom awētakinj ņajamanō teņ aņga gamēj Israelņa samucej e tētap awē Sunemņa Abisag sa ma sēkōc eņ dēdēj kinj sēja. ⁴Ma awētakinj tonan eņ ņajamanō ma kētu kinj nē jaomwagao ma gējam sakinj eņ, mago kinj gējam eņ atom.

Adonia gebe ējanģo lēpōj kinja su

⁵Dawid agēc Hagit nēj latuņi Adonia ketoc tau sa ma kēsōm gebe “Aē gabe jatu kinj.” Ma eņ kēkōc karetā to lau, taņ sēņģōj hos ņaōņa nanj, to lau 50 gebe sēlēti sēmuj eņ. ⁶Ma eņ tama gējac jao ma kētu kēnac eņ gebe “Kētu asagenņa aōm gōgōm gēj amboac tonan” nanj atom. Eņ ņac tolanģanō ņajam teņ amboac tonan ma tēna kēkōc eņ kēdaguc Absalom. ⁷Adonia gējam biņģalōm gēwiņ Seruia latu Joab agēc dabuņwaga Abiatar ma ēsēagēc tēdaguc Adonia ma sējam eņ sa. ⁸Mago dabuņwaga Sadok agēc Jehoiada latu Benaia ma propete Natan to Simei agēc Rei ma Dawid nē siņsēlēc samob, taņ sejoj eņ nanj, sēwiņ Adonia atom. ⁹Adonia kēkēj domba to bulimakao kapoac ma bulimakao ņalatu, taņ seģeņ e kētōp ņajam nanj, kētu da aņga Poc moacņa, taņ gēc kēsi Enrogel nanj, ma kēkēj jaen gēdēj nē lasitēwai, kinj latui, samob ma kinj nē lau kapōēj aņga Juda gebe tētu ņaclej eņ. ¹⁰Mago eņ kēkēj jaen gēdēj propete Natan agēc Benaia ma siņsēlēc me lasi Salomo atom.

¹¹Go Natan kēsōm gēdēj Salomo tēna Batseba gebe “Aōm gōjō su gebe Hagit latu Adonia kētu kinj ma aēacnēj ņatau Dawid gējam kauc biņ tau me masi. ¹²Amboac tonan ņmōēj ma aē gabe jawa lēj teņ sa ēndēj aōm gebe ņnam taōm to latōm Salomo katōmi kēsi. ¹³Aōm ņagaōģeņ ņsō ņndēj kinj Dawid ņna ma ņsōm ēndēj eņ gebe ‘O ņoc ņatau kinj, aōm kōtōc lēmam gēdēj nēm sakinjwagao aē ma kōsōm gebe ‘Aōmnēm latōm Salomo ētu kinj ējō aē su ma ēņģōj aēģoc lēpōj’ aōm kōsōm me masi. Kētu asagenņa Adonia kētu kinj.’ ¹⁴Aōm ņsōm biņ ēndēj kinj ņmoa, go aē oc jasō jandanģuc aōm ma japuc nēm biņ tōj.”

¹⁵Amboac tonan Batseba kēsō kinj nē balēm gēja (kinj tau kētu ņamalacanō su ma Abisag aņga Sunem gējam sakinj eņ). ¹⁶Batseba gewec ma gēu tau gēc kinj akaiņņa. Ma kinj kētu kēnac gebe “ņalēlōm kēkac aōm kētu asagenņa.” ¹⁷Eņ gējō eņ awa gebe “ņoc ņatau, aōm kōtōc lēmam gēdēj nēm sakinjwagao aē kōkō Apōmtau, aōmnēm Anōtō, lanģōnēm ma kōsōm gebe ‘Nēm latōm Salomo oc ēnam gōliņ ējō aē su ma eņ oc ēņģōj ņoc lēpōj.’ ¹⁸Ma galoc, ņlic acgom, Adonia kētu kinj, ma aōm kinj gōjam kauc gēj tau. ¹⁹Eņ kēkēj bulimakao to ņalatu, taņ seģeņ e kētōp ņajam nanj, ma domba taēsam ņasec kētu da ma kēkēj jaen kinj latui samob to dabuņwaga Abiatar ma siņwaga nēj ņac ņamataņa Joab, mago latōm Salomo tec keteņ eņ gēwiņ atom. ²⁰O ņoc ņatau kinj, galoc lau Israel samob sēkēj matej aōm gebe ņsōm ēndēj ēsēac gebe asa ēņģōj aēģoc ņatau kinj nē lēpōj ējō aōm su. ²¹Embe masi oc ēndēj taņ ņoc ņatau kinj ēnēc nē bēc ēwiņ tamai nanj aēagēc latuc Salomo oc atap ņagējō sa.”

²² Gêdêj tanj enj gêjam biŋgalôm gêdêj kinj gêmoa nanj, propete Natan gêô lasê. ²³ Ma êsêac sêkêj ŋawae gêdêj kinj tau gebe “Propete Natan tec gêmoa tonec.” Ma gêdêj Natan kêsô gêdêj kinj gêja nanj, enj gewec gêdêj kinj, lanjôanô gêdêj nom. ²⁴ Ma Natan kêsôm gebe “Ŋoc ŋatau kinj, aôm oc kôsôm gebe Adonia êtu kinj êjô aê su ma êŋgôj aêŋoc lêpôj me masi. ²⁵ Gebe enj kêsêp gêja gêdêj ɔcsalô tonec ma kêkêj bulimakao kapaoc to ŋalatu, tanj segenj e kêtôp ŋajam nanj ma domba taêsas ŋasec kêtû da ma kêkêj jaenj kinj latui ma siŋwaja nêj ŋac ŋamataŋja Joab ma dabuŋwaga Abiatar. Ma ôlic acgom, êsêac serj to sênôm sêwiŋ enj ma sêsôm gebe ‘Kinj Adonia êmoaôj. ²⁶ Mago enj kêkêj jaenj gêdêj nêj sakijwaga aê to gêdêj dabuŋwaga Sadok ma Jehoiada latu Benaia agêc latôm Salomo atom. ²⁷ O ŋoc ŋatau kinj, aôm kômasanj binj amboac tonanj ma kôkêj ŋac, tanj êŋgôj ŋoc ŋatau nê lêpôj êjô aôm su nanj, ŋawae gêdêj nêj sakijwaga aêac atom me.”

Sêkêj Salomo kêtû kinj

²⁸ Go kinj Dawid gêjô Natan nê binj gebe “Ômôêc Batseba êndêj aê êmêj.” Amboac tonanj enj kêsô gêdêj kinj jakêkô enj lanjônêj. ²⁹ Ma kinj kêtôc lêma to kêsôm gebe “Kêtû Apômtau gêŋgôj mata jali ma gêjam aê katuc kêsî gêdêj gêŋwapac samobŋa, ³⁰ tec janjôm binj, tanj katôc lemoc gêdêj aôm gajam Apômtau, Israel nêj Anôtô lanjô to kasôm gebe ‘Nem latôm Salomo ênam gôlinj êjô aê su êŋgôj ŋoc lêpôj êjô aê’ nanj oc ŋanô êsa êndêj ɔcsalô tonec.” ³¹ Go Batsêba gewec lanjôanô gêdêj nom ma ketoc kinj tau sa ma kêsôm gebe “Ŋoc ŋatau kinj Dawid êmoa tenjgenj.”

³² Kinj Dawid kêsôm gebe “Ômôêc dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia dêndêj aê sêmêj.” Amboac tonanj êsêac dêdêj kinj tau sêja. ³³ Ma kinj tau kêsôm gêdêj êsêac gebe “Akôc nêj ŋatau nê sakijwaga sêwiŋ amac ma akêj latuc Salomo êŋgôj aê taucŋoc donjki ŋac akôc enj asêp andêj bumata Gihon ana. ³⁴ Ma dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan sêninj oso enj anja tonanj êtu Israelnêj kinj. Go anac dauc êtanj ma amôêc gebe ‘Kinj Salomo êmoa tenjgenj. ³⁵ Go amac api andanŋuc enj ma enj mênêŋgôj ŋoc lêpôj ŋaô gebe enj oc êtu kinj êjô aê su. Gebe aê kakêj enj kêtû lau Israel to Juda nêj gôlinjwaga.’ ³⁶ Ma Jehoiada latu Benaia gêjô kinj awa gebe’ Binjjanô, Apômtau, ŋoc ŋatau kinj nê Anôtô kêsôm amboac tonanj. ³⁷ Apômtau êmoa êwiŋ Salomo êtôm gêmoa gêwiŋ ŋoc ŋatau kinj tau ma êŋgôm ênê gôlinj êtu kapôêj alêlêc ŋoc ŋatau kinj Dawid nê su.”

³⁸ Amboac tonanj dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia ma lau Keret to Pelet sêsêp sêja ma sêkêj Salomo gêŋgôj kinj Dawid nê donjki ma sêkôc enj dêdêj bumata Gihon sêja. ³⁹ Anja tonanj dabuŋwaga Sadok kakôc ŋoplakôp katêkwiŋa anja beboco ma geŋ oso Salomo. Go sêjac dauc kêtanj ma lau samob sêsôm gebe “Kinj Salomo êmoa tenjgenj.” ⁴⁰ Ma lau samob, tanj têdaguc enj nanj, sêju gasuc to sêjac onj ma têtû samuc tonjabelêc kapôêj, e nom gêoc kêkôc kêtû êsêacnêj ŋaônduŋa.

⁴¹ Adonia to nê ŋaclerj samob, tanj sêmoa sêwiŋ enj nanj, sêjô binj tau gêdêj tanj serj moasinj tau gêbacnê. Ma gêdêj tanj Joab gêŋô dauc kêtanj nanj, enj kêtû kênac gebe “Ŋaonda anja malac nec ŋam amboac ondoc.” ⁴² Gêdêj tanj enj kêsôm binj gêmoa nanj, dabuŋwaga Abiatar latu Jonatan gêmêj ma Adonia kêsôm gebe “Ôsô ômôêj gebe aôm ŋac mansanj tec kôkôc ŋawae ŋajam gômôêj.” ⁴³ Jonatan gêjô Adonia awa gebe “Aec, gebe ŋoc ŋatau kinj Dawid kêkêj Salomo kêtû kinj. ⁴⁴ Ma kinj tau kêsakinj dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia sêwiŋ lau Keret to Pelet ma êsêac sêkêj enj gêŋgôj kinj nê donjki ŋaô ⁴⁵ ma dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan serj oso enj kêtû kinj anja bumata Gihon ma êsêac sêmu sêpi anja tonanj tolasêgenj e malac samucgenj ŋadindinj kêsâ. Ŋakicsêa tanj amac anjô nanj, ŋam tau tonanj. ⁴⁶ Salomo jagêŋgôj lêpôj kinjja. ⁴⁷ Ma kinj nê sakijwaga sêja sêsôm binj êmoa ŋajamŋa gedêj aêacnêj ŋatau kinj Dawid ma sêsôm gebe ‘Nem Anôtô êwaka Salomo nê ŋaê sa êlêlêc aômnêj ma êŋgôm ênê gôlinj êtu kapôêj êlêlêc aômnêj su.’ Ma kinj tau gêŋgôj nê mê ma gewec. ⁴⁸ Ma kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê aoc êoc Apômtau, lau Israel nêj Anôtô, tanj galoc kêkêj aê galic ŋa tac matocanô gebe ŋoc wakuc nêj tenj gebe êŋgôj ŋoc lêpôj nanj.’”

⁴⁹ Go Adonia nê ŋaclerj samob têtakê ma dêdi e sêc êlinj-êlinj sêja. ⁵⁰ Ma Adonia kêtêc Salomo. Tec enj gêdi jakêkam jabo altarnja tôj. ⁵¹ Ŋawae gêdêj Salomo gebe “Ôlic acgom, Adonia katêc kinj Salomo ma enj jakêkam jabo altarnja tôj ma kêsôm gebe ‘Kinj Salomo êtôc lêma sa êndêj aê gebe ênac aê ŋa siŋ atom.’” ⁵² Tec Salomo kêsôm gebe “Enj embe êwaka tau sa gebe enj ŋac ŋaŋêj, go tenj êmoasac enj môkêlaunj tenj atom. Mago embe têtap ênê sec sa, go enj êmac êndu.” ⁵³ Amboac tonanj kinj Salomo kêsakinj lau ma sêkôc enj su anja altar. Ma êsêac sêmêj, go enj gêtu tau gêdêj kinj Salomo. Ma Salomo kêsôm gedêj enj gebe “Ôêc ôndêj nêj andu ôna.”

2

¹ Gêdêņ taņ Dawid nê noc êmac ênduņa kêtū dambê naņ, eņ kêtatu latu Salomo ma kêsôm gebe ² “Aê oc jasa intêna, naņ gêņ nomņa samob sêja-sêja naņ jana. Ôkô ņajana ôtôm ņacgeņ. ³ Ôņgôm nêĵ kôm ņaņŅengeņ êtu Apômtau, ađmnêĵ Anôtôņa. Ôsa ênê lêņ ma ôņgôm ênê jatu to biņsu ma gôliņ ņanô êsa êtôm teto gêc Mosenê biņsu gebe ômoa ņajamgeņ gebe ôtāp nêĵ kôm to lêņ samob ņaņanô sa. ⁴ Gebe Apômtau êņgôm biņ, taņ gêjac mata gêdêņ aê naņ ņanô êsa. Eņ gêjac mata biņ gebe ‘Nêĵ latômi embe seļop nêņ lêņ e sêsêlêņ semoa aê laņđocnêĵna ņaņŅengeņ tonalêlôm samucgeņ ma tokatuj samucgeņ, go ađm ôpô lêna nêĵ wakuc teņ gebe êņgôņ Israel nêņ lêpôņ êjô ađm nec atom.’

⁵ “Ađm tađm kôjala gêņ, taņ Seruia latu Joab gêgôm gêdêņ aê ma gêņ, taņ eņ gêgôm gêdêņ Israelnêņ siņwaga nêņ siņsêlêc laņgwa luagêc, Ner latu Abner agêc Jeter latu Amasa. Eņ gêjac êsêagêc êndu gêdêņ têĵ wamaņa gêjô dec, taņ êsêagêc sêkêc siņ gêdêņ têĵ siņņa naņ. Ma kêtij lau laņđonêĵ sawa nêņ dec gi aêņoc ôĵbiņkap to ņoc atapa. ⁶ Ôņgôm êtôm nêĵ kauc, mago ôkêņ êwiņ gebe eņ êsêp lamboam êna towamageņ atom. ⁷ Mago ômoasiņ ņac Gileadņa Barsilai latui. Êsêac sêniņ nêņ gêņ sêņgôņ nêĵ tebo gebe êsêac sêmoasiņ aê amboac tonageņ gêdêņ têĵ, taņ aê gaêc têwam Absalom su naņ. ⁸ Ma Gera latu Simei, ņac Benjaminņa anĵa Bahurim gêmoa gêwiņ ađm. ņac tonaj kêpuc boa aê secanôtêna gêdêņ bêc, taņ aê gaja Mahanaim naņ. Mago gêdêņ taņ eņ kêsêp jagêdac aê anĵa bu Jordan naņ, aê katôc lemoc eņ kakô Apômtau laņđonêĵ ma kasôm gebe ‘Aê oc janac ađm êndu ņa siņ atom.’ ⁹ Mago ađm ôlic eņ amboac ņac tobiņmê atom. Ađm ņac tokauc, ađm kôjala gebe oc ôņgôm asageņ êndêņ eņņa gebe ôkêņ eņ êsêp lamboam êna todecgeņ.”

Dawid gêmac êndu

¹⁰ Go Dawid gêc nê bêc gêwiņ tamai ma sêsuj eņ anĵa Dawidnê malac. ¹¹ Ma têĵ, taņ Dawid gêjam gôliņ Israel naņ, kêtôm jala 40. Eņ gêjam gôliņ jala 7 anĵa Hebron ma jala 33 anĵa Jerusalem. ¹² Amboac tonaj Salomo gêņgôņ tama Dawid nê lêpôņ ma nê gôliņ kiņņa ņajana kêsā.

Salomonê gôliņ kiņņa kêtū tôņ

¹³ Ma Hagit latu Adonia gêdêņ Salomo têna Batseba gêja. Ma awê tau kêsôm gebe “Ađm gômôtêņ towamageņ me masi.” Ma Adonia kêsôm gebe “Aê gamêņ towama.” ¹⁴ Go ņac tau kêsôm gebe “Aê gabe jasôm biņ teņ êndêņ ađm.” Ma Batseba kêsôm gebe “Ôsômĵna.” ¹⁵ Eņ kêsôm gebe “Ađm kôjala gebe gôliņ kiņņa kêtū aêņoc ma lau Israel samob sêsāê gebe aê jatu kiņ tau. Mago galoc gêņ tonaj gêjam tau ôkwi ma gôliņ kiņņa kêtū ņoc lasicnê, gebe Apômtau gêgôm amboac tonaj. ¹⁶ Ma galoc aêņoc biņ tagengeņ gêc gebe jateņ êndêņ ađm gebe onsen ņoc biņ atom.” Batseba kêsôm gêdêņ eņ gebe “Ôsôm acgom.” ¹⁷ Eņ kêsôm gebe “Ônam biņgalôm êndêņ kiņ Salomo, eņ oc onsen ađmnêĵ biņ atom, gebe eņ êkêņ Abisag anĵa Sunem êndêņ aê janam eņ êtu ņoc awê.” ¹⁸ Batseba kêsôm gebe “ņajam, aê gabe janam biņgalôm êndêņ kiņ êtu ađmņa.”

¹⁹ Tec Batseba kêsô gêdêņ kiņ Salomo gêja gebe ênam biņgalôm êndêņ eņ êtu Adoniaņa. Ma kiņ tau gêdi sa ma kêpuc eņ tôņ-tôņ ma gewec gêdêņ eņ, go gêņgôņ nê lêpôņ ma sêkêņ lêpôņ teņ kêtū kiņ tênaņa gêwiņ ma gêņgôņ sic gêņgôņ kiņ nê anôņa. ²⁰ Go eņ kêsôm gebe “Aê kakôc biņ sauņ teņ gebe jateņ êndêņ ađm. Onsen aê atom.” Kiņ tau gêjô eņ awa gebe “O tinoc, oteņ acgom. Aê oc jansen ađm atom.” ²¹ Go eņ kêsôm gebe “Takêņ Abisag anĵa Sunem êndêņ ađm têwam Adonia ênam êtu nê awê.” ²² Go kiņ Salomo gêjô têna awa ma kêsôm gebe “Kêtū asageņņa ađm koteņ Abisag anĵa Sunemgeņ kêtū Adoniaņa. Oteņ gôliņ kiņņa êtu eņņa êwiņmaņ. Eņ kêtū aê teocgo ma dabuņwaga Abiatar agêc Seruia latu Joab sêkô jabaņ eņ.” ²³ Ma kiņ Salomo kêtôc lêma gêdêņ Apômtau ma kêsôm gebe “Anôtô êņgôm gêņ, taņ taê gêjam naņ, êndêņ aê, mago Adonia êmac êndu êjô nê biņ tonaj. ²⁴ Apômtau kêkêņ aê gangôņ tamocnê lêpôņ ma gêjac m aêņoc gôlôac kêtôm eņ gêjac mata naņ. Kêtū Apômtau gêmoa mata jaliņa, tec ocsalô tonecgeņ Adonia êmac êndu.” ²⁵ Amboac tonaj kiņ Salomo kêsakiņ Jehoiada latu Benaia ma eņ jagêjac Adonia êndu.

Dabuņwaga Abiatar agêc Joab têtāp nêņ ņagêjô sa

²⁶ Ma kiņ tau kêsôm gêdêņ dabuņwaga Abiatar gebe “Ôna Anatot ôndêņ nêĵ andu gebe gôjac ņawae gebe ađm ômac êndu, mago aê gabe janac ađm êndu galoc atom gebe ađm kôbalaņ Apômtau Anôtô nê poac ņakatapa kôsêlêņ gômuj aê tamoc Dawid ma gôc gêņwāpac samob gôwiņ tamoc.” ²⁷ Amboac tonaj Salomo kêtij Abiatar gebe êtu Apômtaunê dabuņwaga êtiām atom, gebe Apômtaunê biņ ņanô êsa, taņ kêsôm kêtū Elinê gôlôac anĵa Silo naņ.

²⁸ Gêdêņ taņ ņawae kêtāp Joab sa naņ, (gebe Joab kêpuc Adonia tôņ, mago kêpuc Absalom tôņ atom) eņ gêc gêdêņ Apômtaunê becobo jakêkam jabo altarna tôņ. ²⁹ Ma êsêac sêsôm ņawae gêdêņ kiņ Salomo gebe “Joab gêc gêdêņ Apômtaunê becobo gêja ma ôlic acgom, eņ kêkô kêsā altar.” Tec Salomo kêsakiņ ņacjaeņ teņ gêdêņ Joab ma kêtū kênac eņ gebe “Gôec gôdêņ

altar gōja katu asageŋŋa.” Joab gējō enj awa gebe gēc gadēj Apōmtau gebe kētēc Salomo. Amboac tonaj Salomo kasakin Jehoiada latu Benaia ma kēsōm gebe “Ōna ma ōnac enj ēndu.”³⁰ Amboac tonaj Benaia jagēō lasē Apōmtaunē becoba ma kasōm gadēj Joab gebe “Kinj tau kējatu gebe ‘Ōsa ōmōēj.’” Mago enj kēsōm gebe “Masi, aē gabe jamac ēndu anja tonec.” Go Benaia jakēsōm binj tau gédēj kinj kētiam ma kēsōm gebe Joab kēsōm amboac tonaj ma enj gējō aē aoc amboac tonec.³¹ Kinj tau gējō enj awa gebe “Ōjgōm ētōm enj kēsōm. Ōnac enj ēndu ma ōnsuj enj. Ma gēj tonaj ēkac tōp su anja aē to tamoc nē gōlōac ētu dec, taj Joab kēkēc sinj ŋam masinja nanj.”³² Apōmtau ēkēj enj taunē dec ēpi enj tau gebe tamoc Dawid gējam kauc ma enj gējac ŋac gédēj to ŋajam luagēc, taj sēlélēc enj tau nanj, ŋa sinj ēndu, sinjwaga Israelŋa nēj laumata Ner latu Abner agēc Jeter latu Amasa.³³ Amboac tonaj ēsēagēc nēj dec ēmu naēpi Joab to nē wakuc. Mago Apōmtau ēkēj wama ēndēj Dawid to nē wakuc ma nē gōlōac to nē lēpōj kinjŋa endenj tōŋgej.”³⁴ Go Jehoiada latu Benaia kēpi gēja ma gējac Joab ēndu. Ma sēsuj enj anja enj tau nē andu, taj kēkō gamēj sawa nanj.³⁵ Kinj tau kēkēj Jehoiada latu Benaia kētu sinjwaga nēj ŋac ŋamatana gējō Joab su ma kēkēj dabujwaga Sadok gējō Abiatar su.

³⁶ Go kinj tau kēsakin binj gédēj Simei to gēmōēc enj ma kēsōm gédēj enj gebe “Ōkwē nēm andu tenj ēkō Jerusalem ma ōmoa tonec ma anja tonec aōm ōwi gamēj tonec sinj naōsa gamēj tenj atomanō.³⁷ Taēm ēnam ŋapep, ēndēj bēc taj aōm ōsa naolom bu Kidron nanj, aōm ōmac ēndu. Ma dec ēpi aōm taōm.”³⁸ Ma Simei kēsōm gédēj kinj gebe “Binj taj kōsōm nanj, ŋajam. Nēm sakinjwaga ēŋgōm ētōm ŋoc ŋatau kinj kēsōm.” Amboac tonaj Simei gējŋgōj Jerusalem ŋasawa ŋēŋgej.

³⁹ Mago gédēj taj jala télēc gējaŋa nanj, Simeinë gējōma luagēc sēbōm dédēj kinj Gatŋa Maka latu Akis sēja. Ma Simei gējō ŋawae gebe “Gōlicgac me, nēm gējōma luagēc jasēmoa malac Gat.”⁴⁰ Tec Simei gēdi kēmasarj nē donki ma gédēj Akis anja Gat gēja gebe ensom nē gējōma. Simei gēja ma kēkōc nē gējōma anja Gat gēmu gēmēj.⁴¹ Salomo gējō ŋawae gebe Simei anja Jerusalem gēja Gat ma gēmu gēmēj.⁴² Tec kinj tau kēsakin binj gédēj Simei ma gēmōēc enj ma kēsōm gédēj enj gebe “Aē kakēj aōm kōtōc lēmam gédēj Apōmtau ma gajac binjsu aōm atom me. Aē kasōm gédēj aōm gebe taēm ēnam ŋapep, ēndēj bēc tau, taj aōm ōsa gamēj tenj ōna nanj, aōm ōmac ēndu. Ma aōm gajō aē aoc gebe ŋajam, aē ganjōgac.”⁴³ Kētu asageŋŋa aōm gōgōm binj, taj kōtōc lēmam gédēj Apōmtau nanj, to binjsu taj kakēj gédēj aōm nanj, ŋanō kēsa atom.”⁴⁴ Ma kinj kēsōm gédēj Simei gebe “Aōm taōm kōjala gēj sec samob, taj aōm gōgōm gédēj aē tamoc Dawid. Galoc Apōmtau ēkēj aōm nēm sec ēpi aōm taōm mōkēmapac.”⁴⁵ Mago enj oc ēnam mec kinj Salomo ma Dawid nē lēpōj ēkō ŋajaŋa ma ēkō Apōmtau laŋōnēmŋa endenj tōŋgej.”⁴⁶ Ma kinj tau kējatu Jehoiada latu Benaia, taj kēsa gēja ma gējac Simei ēndu.

Gédēj tonaj gōlinj kinjŋa gēc Salomo lēma kētu tōj.

3

Salomo gējam Parao latuo kētu nē awē

¹ Go Salomo kēmoatinj poac gēwinj lau Aiguptunēj kinj Parao ma gējam Parao latuo kētu nē awē ma kēkōc enj jagēŋgōj Dawid nē malac acgom, e enj gējac dabij tau nē andu kapōēj to Apōmtaunē lōm dabuj ma tunjōm, taj kēgi Jerusalem auc nanj, ŋakōm.² Mago lau sēkēj da anja gamēj ŋabau ŋapanj gebe gédēj ŋasawa tonaj sēkwē andu tenj kētu Apōmtaunē ŋaēŋa su atom tagenj.³ Mago Salomo tētac gēwinj Apōmtau ma kēsélēj kētōm tama Dawid nē ŋagōlinj, tagenj enj kēkēj da to gēsōb jadauj anja gamēj ŋabau gēwinj.

Salomo nē da to mec anja Gibeon

⁴ Gédēj ŋasawa tenj kinj gēja Gibeon gebe ēkēj da anja tonaj, gebe gamēj tonaj kētu gamēj ŋabau towae kapōēj kēlélēc. Salomo kēkēj daja 1,000 anja altar tonaj.⁵ Anja Gibeon Apōmtau geoc tau lasē gédēj Salomo ŋa mē gédēj gēbēc ma Anōtō kēsōm gebe “Ōtenj gēj tenj, taj jakēj ēndēj aōm nanj.”⁶ Salomo kēsōm gebe “Aōm kōmoasinj nēm sakinjwaga aē tamoc Dawid ŋanōgej gebe enj kēsélēj gēmoa aōm laŋōmnēm tobijgédēj ma laŋōnēm sawengej. Ma aōm gōjac tēku nēm moasinj tonaj ma kōkēj latu, taj galoc gējŋgōj ēnē lēpōj nanj, gédēj enj.⁷ O Apōmtau, ŋoc Anōtō, galoc aōm kōkēj nēm sakinjwaga kētu kinj gējō aē tamoc Dawid su, mago aē amboac ŋapalē sauj tenj tec gamoa. Aē kapō lēna lēj jasa to jasō janaŋa.”⁸ Ma nēm sakinjwaga aē kakō nēm lau, taj aōm kōjalij sa nanj, ŋalélōm. Ēsēc lau-m kapōējanō e ŋac tenj ētōm ēsa ēsēc sa to ēsam nēj ŋanamba lasē ēŋgōm ētōm atom.⁹ Amboac tonaj ōkēj ŋalélōm tokauc ēndēj nēm sakinjwaga aē gebe janam gōlinj nēm lau ŋapep to jajala ŋajam to sec gebe asa ētōm gebe ēnam gōlinj nēm lau-m kapōēj tonec.”

¹⁰ Apōmtau gējō binj, taj Salomo kētenj nanj ŋajam.¹¹ Ma Anōtō kēsōm gédēj enj gebe “Aōm kotenj gēj tonaj ma kotenj kētu ōmoa nom e ŋēŋgej me ōtap awa taēsam sa me ōku nēm ŋacjo

tuluņa nec atom. Mago koteņ mêtê tokaucņa gebe ôjala gêņ ņajam to gêdêņņa. ¹² Tec ôlic acgom, galoc aê jaņgôm biņ, taņ koteņ naņ, ņanô êsa. Ôlic acgom, aê oc jakêņ ņalêlôm tokauc, taņ êjala biņ naêndêņgeņ êndêņ aôm. ņac teņ kêtap ņalêlôm amboac tonaj sa gêmuj aôm atom ma teņ oc êndanĵuc aôm atom amboac tonajgeņ. ¹³ Ma gêņ taņ koteņ atom naņ, aê gabe jakêņ êndêņ aôm amboac tonaj. Aê oc jakêņ awamata to waem, taņ kiņ teņ kêtap sa atom tager naņ. ¹⁴ Ma aôm embe ôsa aêņoc lêj ma oĵoc ņoc ņagôliņ to biņsu êtôm tamam Dawid kêmasaņ naņ, go aê gabe janac têku nê m têm ômoa matam jaliņa ņĕņgeņ êwiņ.”

¹⁵ Ma Salomo mata gêlac ma gêlic gebe gêc mê teņ. Go eņ gêmu gêja Jerusalem ma jakêkô Apômtaunê poac ņakatapa ņanêmņa ma kêkêņ daja to dawama ma geno moasin kapôêņ teņ kêtû nê sakiņwaga samobņa.

Salomo kêmêtôc biņ ņawapac teņ

¹⁶ Gêdêņ tonaj mockaiņo luagêc dêdêņ kiņ sêja ma sêkô eņ laņônêm. ¹⁷ Ma awê teņ kêsôm gebe “O ņoc ņatau, ôņô acgom. Aêagêc awê tonec aņgôņ andu tager. Eņ gêmoa ma aê kakôc ņapalê teņ. ¹⁸ Bec têlêac gêjaņa, gocgo eņ kêkôc teņ kêdaguc. Aêagêc aņgôņ awiņ taun ma teņ gêmoa andu tau gêwiņ atom. Aêagêc taunĵeņ tec amoa. ¹⁹ Gêdêņ gêbêc teņ awê tonec nê ņapalê gêmac êndu gebe eņ gêsac eņ êndu. ²⁰ Ma eņ gêdi gêdêņ gêbêcauc ma kêkôc ņoc ņapalê su aņga aê gêdêņ taņ nê m sakiņwagao gêc su naņ, ma kêkêņ gêlô tau nê su ma ketoc nê ņapalê ņamatê gêc gêwiņ aê. ²¹ Gêdêņ bêbêc gadi sa gebe jakêņ su ņoc ņapalê e galic gebe eņ gêmac êndu su. Mago gêdêņ bêbêc, gêdêņ taņ kasala eņ ņapeņ naņ, aê kajala gebe ņoc latuc, taņ kakôc naņ atom.” ²² Mago awê teņ kêsôm gebe “Masi, aêņoc ņapalê mata jali ma aôm nê m ņapalê ņamatê.” Ma awê ņamatana kêsôm gebe “Masi, aôm nê m ņapalê gêmac êndu ma mata jali aêņoc.” Êsêagêc sêsôm amboac tonaj sêmoa kiņ laņônêmņa.

²³ Go kiņ tau kêsôm gebe “Awê teņ kêsôm ņapalê, taņ gêmoa mata jali tonec naņ, aêņoc ma aôm latôm gêmac êndu matêgeņ. Ma awê teņ kêsôm gebe Masi, aôm nê m ņapalê gêmac êndu ma aê latuc tec mata jali gêmoa.” ²⁴ Ma kiņ kasôm gebe “Akôc siņ teņ êndêņ aê.” Amboac tonaj sêkôc siņ teņ dêdêņ kiņ sêja. ²⁵ Ma kiņ tau kêsôm gebe “Asêlê ņapalê mata jali êkôc êna luagêc ma akêņ ņamakeņ êndêņ awê teņ ma ņamakeņ êndêņ teņ.” ²⁶ Go awê, taņ nê latu mata jali gêmoa naņ, taê walô nê ņapalê ma kêsôm gêdêņ kiņ gebe “O ņoc ņatau, ônac ņapalê êndu atom, eņ mata jaliger êndêņ awê tonaj.” Ma awê teņ kêsôm gebe “ņapalê êtu aêņoc to ênê atom, asêlêman.” ²⁷ Go kiņ tau gêjô êsêagêc awer ma kêsôm gebe “Anac ņapalê êndu atom, akêņ eņ tomata jaliger êndêņ awê ņamatana gebe eņ ņapalê têna.” ²⁸ Israel samob sêņô mêtôc tonaj, taņ kiņ tau kêmêtôc naņ, ņawae ma êsêac têtêc nêņ kiņ gebe êsêac sêjala gebe Anôtônê kauc gêwiņ eņ ma kêmêtôc biņ jagêdêņgeņ.

4:1-34 Môkêlatu tonec kêsa Salomonê laumata towae sa, taņ sêjam sakiņ sêmoa Salomo ņalabu naņ. Sêwa Salomo nê awa sa ma kêsôm biņ kêtû Salomonê kauc towae kapôêņņa.

5

Salomo kêmasaņ tau gebe êkwê lôm dabuj

¹ Gêdêņ taņ kiņ Tirusņa Hiram gêņô gebe seņ oso Salomo kêtû kiņ gêjô tama su naņ, eņ kêsakiņ nê sakiņwaga gêdêņ Salomo gebe Hiram têtac gêwiņ Dawid ņapaņ. ² Ma Salomo kêsakiņ biņ gêdêņ Hiram gebe ³ “Aôm kôjala gebe aê tamoc Dawid kêtôm gebe êkwê nê Apômtau Anôtô nê ņaê ņaandu teņ atom gebe siņ to ņacjo kêgi eņ auc e Apômtau kêkêņ êsêac sêsô eņ akaiņ ņalabu. ⁴ Mago galoc Apômtau, ņoc Anôtô, kêkêņ wama gêdêņ aê aņga gamêņ makeņ-makeņ ma ņacjo me gêņwac teņ sêmoa atom. ⁵ Amboac tonaj aê gabe jakwê andu Apômtau, aêņoc Anôtô nê ņaê ênêcņa teņ kêtôm Apômtau kêsôm gêdêņ aê tamoc Dawid gebe ‘Aôm latôm, taņ aê gabe jakêņ êņgôņ nê m lêpôņ kiņņa êjô aôm su naņ, eņ êkwê andu teņ êtu aêņoc ņaêņa.’ ⁶ Tec ôjatu gebe sêsap kaseda aņga Lebanon êtu aêņa. Aêņoc sakiņwaga sênam aôm nê m sakiņwaga sa. Ma aê oc janam ôli aôm êtu nê m sakiņwagaņ êtôm aôm ôsam êndêņ aê. Gebe aôm kôjala gebe ņac teņ gêmoa aêac ņalêlôm, taņ kêjala kôm sêsap kaņa kêtôm lau Sidonņa naņ atom.”

⁷ Gêdêņ taņ Hiram gêņô Salomonê biņ naņ, eņ kêtû samuc ņanôgeņ ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec aoc êôc Apômtau gebe kêkêņ latu tokauc teņ gêdêņ Dawid gebe ênam gôliņ lau towae tonaj.” ⁸ Ma Hiram kêsakiņ biņ gêdêņ Salomo ma kêsôm gebe “Aê gaņô biņ, taņ kôsakiņ gêdêņ aê naņ. Aê katôm gebe jaņgôm gêņ samob, taņ ņalêlôm kêkac aôm kêtû kaseda to katêņņa naņ, ņanô êsa. ⁹ Aêņoc sakiņwaga oc sêkôc ka tau aņga Lebanon sêsêp gwêc sêna. Go jambec kawambôņ gebe êpoac ma sênam sêmoa gwêcgeņ sêna gamêņ, taņ aôm ôsôm naņ, ma aê jajatu lau gebe sêndim ņao su aņga tonaj ma aôm ôtap ka tau sa. Go aôm ôngôm biņ, taņ taêc gêjam naņ, ņanô êsa ma ôkêņ gêņ taniņņa êndêņ aêņoc gôlôac to lau.” ¹⁰ Amboac tonaj Hiram kêkêņ kaseda to katêņ samob gêdêņ Salomo kêtôm eņ keteņ, ¹¹ ma Salomo kêkêņ polom ņanô talu 20,000 kêtû gêņ taniņņa gêdêņ Hiram nê gôlôac to nê lau ma niptêkwi gasuc kêtôm 20,000. Salomo kêkêņ gêņ tonaj gêdêņ Hiram kêtôm jalager. ¹² Apômtau kêkêņ galen gêdêņ Salomo

kětôm enj gėjac mata. Ma wama gęc Hiram agęc Salomo űasawa, ma ęsęagęc sęmoatin poac tenj sęwiű tauű.

¹³ Kinj Salomo kękc lau Israel gebe sękęű űacwaga kętu kôműa. Ma lau tau nęű namba tau kětôm 30,000. ¹⁴ Ma enj kęsakin ęsęac sęja Lebanon, 10,000 sęjô tauű-ęjô tauű kětôm ajôngeű. Sęmoa ajôű tenj anġa Lebanon ma ajôű luagęc anġa nęű malacmôkê. Adoniram gęjam gôlinj lau kôműa tonaj. ¹⁵ Salomo kękc lau 70,000 amboac tonaj kętu sębalaj wabaűa ma 80,000 kętu sęsap poc anġa gamęű lôcűa. ¹⁶ Ma Salomo kękęű lau 3,300 tētu geġobwaga kôműa, taű sęjatu lau kôműa. ¹⁷ Salomo kęjatu ma ęsęac sękôc poc űajamanô kapôęű-kapôęű sęmęű gebe ętu nombaj lôm dabuűűa. ¹⁸ Amboac tonaj Salomo agęc Hiram nęű lau sękwęwaga sęwiű lau Gebalġa sęsap to sępa ka to poc gebe sękwę andu tau.

6

Salomo kękwę Apômtaunę lôm

¹ Jala 480 gęjaűa su gędęű taű lau Israel sęwi gamęű Aiguptuűa sinj sęsa sęmęű nanj, ma Salomo gęjam gôlinj Israel jala aclę su. Gędęű jala tonaj űaajôű kętu luagęcűa, taű sęsam gebe Siw nanj, Salomo gęjac m gebe ękwę Apômtaunę lôműa. ² Lôm tau, taű kinj Salomo kękwę kętu Apômtauűa nanj, űadôű amboac tonec gebe űalęsinġa kětôm saka samuc 15, űatakôcűa kětôm saka 5 ma űaatękwa kětôm saka 8. ³ Ma andu seleb, taű gęc anduanô tau űanęműa nanj, űadôű saka 5, kětôm lôm tau űakalopawa ma kędaguc sagin baliű anduanôűa kětôm űadôű saka samuc 2 ma űasęku. ⁴ Anġa lôm tau űasagin ęsęac sękęű katam sauű űagędô gęc talic sauű anġa awęűa, mago kęsô gedec anġa lęlôműa. ⁵ Enj gęjac tęku lômnanô tau űasagin baliű maken-makenj ma űakalopawa űamuűa amboac tonajűen. Ma kękwę űadenj tęlęac tobalęm-tobalęm.

⁶ űadęű űalabuűa űakalopawa kětôm űadôű saka samuc tagen. Denj kętu luagęcűa kětôm űadôű saka samuc tenj to űasęku lęmatuc tenj, ma denj kętu tęlęacűa űadôű saka tenj ma űamakenj. Enj kękęű dembonġędô kętu baliű gęc kwanajűen gebe sęnac tęku gęű sęmoa dęmôęűenġeű.

⁷ Gędęű taű sękwę lôm nanj, ęsęac sękôc poc, taű sępa sęmoa gamęű sękôc pocűa kwanajűen su nanj. Tec gędęű taű sękwę lôm dabuű sęmoa nanj, lau sęűô hama me ki me waba kôműa űakicsęa tenj atom.

⁸ Lôm tau űadenj űamatanġa űakatam gęc lôm dabuű űamakenj gęmu kęsępűa. Anġa tônę tęcwale tenj kępi denj kętu luagęcűa ma tęcwale tenj kępi anġa tônę jagędęű denj kętu tęlęacűa. ⁹ Amboac tonaj Salomo kękwę lôm tau e gębacnę ma enj kęmasaj masac jaba űađôű űa gamęűtękwa to katapa kaseda. ¹⁰ Enj kękwę űatęku kęgi lôm auc. űatęku tau gęmu kępiűa amboac saka samuc tagen ma gamęű tękwa kaseda kętu űawalô tenj jagędinj űatęku tau tôű tamij anduanô tau.

¹¹ Ma Apômtaunę binj gędęű Salomo gebe ¹² “Aôm embe ôsęlęű ętôm űoc jatu to ômansaj űoc űagôlinj samob ma tanġam wamu űoc binjsu to ôsa lęű ętôm tonaj, go űanjgôm űoc binj, taű gajac mata gędęű tamam Dawid nanj, űnanô ęsa ępi aôm. ¹³ Aę wacġanjgônj lau Israel űalęlôm anġa lôm, tec kôkwę gômoa nec, ma jawi űoc lau Israel sinj atomanô.” ¹⁴ Go Salomo kękwę lôm e gęjac dabij.

Sęmasaj lôm dabuű űalęlôműa

¹⁵ Enj kękwa sagin űalęlôműa auc űa katapa kaseda anġa masac űalabuűa e gędinj kęsô űagadę űađôű. Enj kękwa masac űalabuűa tau űa katapa katęű. ¹⁶ Anġa lôm űalęlôműa enj gęjam đôű saka samuc lemeű tenj anġa sagin űamuűa ma kępiű űasawa tonaj auc anġa masac űalabuűa e jagędęű masac jaba űađôű űa katapa kaseda. Balęm tonaj kętu Gamęű Dabuűanô tau. ¹⁷ Gamęű Dabuű, taű gęc Gamęű Dabuűanô tau űanęműa nanj, baliű amboac űadôű saka 10. ¹⁸ Anġa lôm űalęlôm talic poc tenj atomanô, sękwa sagin auc űa kasedagenj. Ma sęsap walô to űaola gęjac lętęű űakatu gęjam katapa tau auc. ¹⁹ Enj kęmasaj gamęű Dabuűanô tau gęc andu űalęlôm tau gebe etoc Apômtaunę poac űakatapa ękô tonaj. ²⁰ Gamęű Dabuűanô tau űasagin baliű kětôm saka samuc 5, űakalopawa kětôm saka samuc 5 ma űasawa, taű geű masac űalabu to űađôűa gęűġic nanj, kětôm saka samuc 5 amboac tonajűen. űalęlôm tau Salomo kękwa auc samucġen űa gold ma kęmasaj altar tenj űa kaseda. ²¹ Ma Salomo kękwa andu űalęlôm auc űa gold. Ma gęjac balaj Gamęű Dabuűanô tau űa kapoacwalô gold. ²² Ma Salomo kękwa andu űalęlôm samucġen auc űa gold e gębacnę, ma altar, taű kękô Gamęű Dabuűanô tau űalęlôm nanj, amboac tonajűen.

²³ Anġa Gamęű Dabuűanô tau űalęlôm enj kękôc ka katękwi űadambę luagęc ma kęsap kętu anġa kerub űakatu luagęc. űakatu tau baliű kětôm saka luagęc ma űasęku lulugenj. ²⁴ Kerub tau nę magę taű kětôm saka samuc tenj ma űasęku ma magę űamakenj kětôm tonajűen. Ma űasawa, taű geű anġa tenj nę magę luagęc gęűġic nanj, kětôm saka luagęc ma űasęku. ²⁵ Kerub tenj baliű kětôm saka luagęc amboac tonajűen. Kerub űakatu lulugenj űadôű to űalanjô kětôm tau. ²⁶ űakatu lulugenj baliű kětôm saka luagęc ma űasęku kětôm taugenj. ²⁷ Enj ketoc kerub tonaj sękô Gamęű Dabuűanô tau. Kerub nęű űamagę gęlam e tenj nę űamagę gędinj sagin

ņamakeņ. Ma teņ nê gêdiņ sagiņ ņamakeņ ôņêņa. Êsêagêc nêņ ņamagê ņamakeņ gêdiņ tau anġa andu tau ņalunġeņ. ²⁸ Ma eņ kêkwa anġla kerub tau auc samucġeņ ņa gold.

²⁹ Eņ kêsap kerub to nip ma ņaola ņakatu e gêġam andu ņasakiņ samob auc ³⁰ ma kêkwa masac balêm luagêcņā tonāņ auc ņa gold.

³¹ Eņ kêmasanġ katam Gamêņ Dabuņāņōņa ņa katapa katêkwiņa. Katam tau ņakêclêsu lemeņteņ. ³² Eņ kepeņ kerub to nip ma ņaola gêġac lêtêņ ņakatu gêġam katam lulugeņ auc ņa gold. Ma gold kêpi kerub ma nip ņakatu amboac tonāņeņ.

³³ Eņ kêmasanġ Gamêņ Dabuņā ņasacġêdō ņakatam têkê-têkê ņa katapa katêkwiņa aclê. ³⁴ Eņ kêmasanġ katam luagêc ņa katêņ. Katam luagêc tonāņ talêc su dandibġeņ. ³⁵ Ma eņ kêsap kerub to nip ma ņaola gêġac lêtêņ ņakatu gêġam katam auc ma kêkwa ņakatu samob auc ņa gold e ņapep. ³⁶ Ma eņ kêboac tunġbôm kêgi malaclunġ ņalêlômņa auc. Eņ kêkêņ poc dênaņ têtêac-têtêac, taņ sêpa ņatip kêsā naņ, gêsac tau ņaō ma kêkêņ kaseda kêtū tunġ tau ņakanō.

³⁷ Gêdêņ ġala katu aclê ņaajōņ Siw êsêac sêkêņ Apōmtaunê andu tau ņanombaņ. ³⁸ Ma gêdêņ ġala kêtū 11ņa ņaajōņ Bul, taņ kêtū ġala ņaajōņ 8ņa naņ, êsêac sêġac dabinġ gêņ samob, taņ gêġac andu tau ņawae naņ, kêtôm sêmasaņ kwanāņeņ. Amboac tonāņ Salomo kêkwê lôm dabuņ kêtôm ġala 7, go gêġac dabinġ ņakôm. * †

7:1-51 Môkêlatu tonec gêwa Salomonê andu, taņ kêkwê kêtū eņ tauņa naņ sa to gêņ ņagêdō, taņ sêmasaņ ņa kopa kêtū lôm dabuņņa naņ. (Eņlis sêsam gebe Silinġ).

8

Salomo kêkôc poac ņakatapa gêmêņ lôm dabuņ

¹ Go Salomo kêkalem ġeġobwaga Israelņa to lau Israel nêņ ġolôacmôkê nêņ laumata samob sêpi tageņ sêmêņ ġêdêņ eņ anġa Jerusalem gebe sêkôc Apōmtaunê poac ņakatapa anġa Dawidnê malac, taņ sêsam gebe Sion naņ, sêpi lôm dabuņ sêna. ² ġêdêņ aġōņ kêtū 7ņa ņaê Etanim ņacwaga Israelņa samob sêkac tauņ sa dêdêņ kiņ Salomo ġasêlic ombec. ³ ġêdêņ taņ ġeġobwaga Israelņa samob sêō lasê su naņ, dabuņwaga sêōc poac ņakatapa sa. ⁴ Dabuņwaga to lau Lewi sêbalāņ Apōmtaunê poac ņakatapa to becobo takac saņa ma laclu samob, taņ ġêc becobo ņalêlôm naņ, sêpi sêġa. ⁵ Ma kiņ Salomo to ġolôac Israelņa samob, taņ sêkac tauņ sa dêdêņ eņ naņ, sêkô poac ņakatapa nêmņa ma sêkêņ bulimakao to domba kêtū da. Teņ kêtôm gebe êsa bulimakao to domba nêņ namba sa atom. ⁶ Go dabuņwaga sêkôc Apōmtaunê poac ņakatapa sêġa lôm dabuņ ņaGamêņ Dabuņāņō kêtū ma tetoc kakô kerubnêņ magê ņalabu. ⁷ Kerub sêlam nêņ magê kêpi poac ņakatapa ņamala kêtôm sêġam aġunġ poac ņakatapa to ta. ⁸ Ma ta tau kêsā balinġ sêlic ņatêpôê anġa Gamêņ Dabuņ, taņ ġêc Gamêņ Dabuņāņō tau ņanêmņa naņ, mago sêlic anġa awêņa atom. Ma ta tau sêc tonāņ e ġêdêņ galoc. ⁹ ġêņ teņ kêsêp poac ņakatapa ņalêlôm naņ, poc tapa luagêcġeņ, taņ Mose kêkêņ kêsêp anġa lôc Horeb naņ. Anġa tônê Apōmtau kêmoaġinġ poac ġewiņ lau Israel ġêdêņ taņ êsêac sêsa anġa gamêņ Aiguptu sêmêņ naņ. ¹⁰ Ma ġêdêņ taņ dabuņwaga sêsa anġa Gamêņ Dabuņ sêmêņ naņ, tao teņ ġêġam Apōmtaunê lôm dabuņ auc. ¹¹ Tec dabuņwaga têtôm gebe sêkô ma sênam sakiņ kêtū tao tonāņņa atom, gebe Apōmtaunê ņawasi ġêġam lôm dabuņ auc.

Salomo kêsôm binġ ġêdêņ lau

¹² Go Salomo kêsôm binġ

“Apōmtau kêkêņ oc kêkô umbonġ, mago kêsôm gebe eņ tau êņġōņ gamêņ ņakesec.

¹³ Aê kakwê nêm andu dabuņ teņ, nêm malam teņ gebe ômoa endeņ tōņġeņ.”

¹⁴ Go kiņ tau kêkac tau ôkwi ġêdêņ lau Israel samob, taņ sêkô naņ, ma ġêġam moc êsêac ¹⁵ ma eņ kêsôm gebe “Aê aoc êōc Apōmtau, lau Israel nêņ Anōtō, taņ lêma ġêġôm binġ, taņ ġêġac mata gadêņ aê tamoc Dawid ņa awasunġ naņ, ņanō kêsā. Eņ kêsôm gebe ¹⁶ ‘ġêdêņ bec, taņ aê kakôc ņoc lau Israel sêsa anġa Aiguptu sêmêņ naņ, aê kajalinġ malac teņ anġa Israel nêņ toņ samob sa gebe sêkwê andu teņ ņoc ņaê ênêcņā atom, mago aê kajalinġ Dawid sa gebe ênam ġolīņ ņoc lau Israel.’ ¹⁷ Ma aê tamoc Dawid taê ġêġam gebe êkwê Apōmtau, Israelnêņ Anōtō, nê ņaê ņaandu teņ. ¹⁸ Mago Apōmtau tau kêsôm ġêdêņ aê tamoc Dawid gebe ‘Aôm taêm ġêġam gebe ôkwê andu teņ êtu aêņoc ņaêņa naņ, ņajam gebe taêm ġêġam ņabinġ tau ġêc nêm ņalêlôm, ¹⁹ mago aôm oc ôkwê andu tau atom, tageņ nêm latôm, taņ têna êkôc eņ naņ, eņ êkwê andu êtu aêņoc ņaêņa.’ ²⁰ Galoc Apōmtau ġêġôm nê binġ, taņ ġêġac mata naņ, ņanō kêsā gebe aê ġadi ġajō tamoc Dawid su ma ġaņġōņ lêpōņ Israelņa katôm binġ, taņ Apōmtau ġajac mata naņ, ma kakwê andu tau kêtū Apōmtau, Israelnêņ Anōtō nê ņaêņa. ²¹ Ma kakêņ ņamala teņ katu katapa, taņ Apōmtaunê poac, taņ eņ kamoatīņ ġewiņ aêacnêņ tamenġ ġêdêņ eņ kêkôc êsêac sasa anġa gamêņ Aiguptu sêmêņ naņ kêsêp.”

* **6:38:** Saka tageņ kêtôm 1.8 meta. † **6:38:** Masac ġaba sêsabanġ dembonġ to lêlôm, me lêsa to salôm

Salomo ketey mec

²² Go Salomo jakêkô Apômtaunê altar nêmnja lau Israel samob sêlic ma ey gêlam lêma gêdêj undambê ²³ ma ketey mec gebe "O Apômtau, Israelnêj Anôtô, anôtô tey kêtôm aôm gêmôa undambê njaôna me nom njalabu nja atom. Aôm gojob poac ma kôtôc nêmn têtmtac gêwiny teynerja gêdêj nêmn sakinwaga, taj sêsa nêj lêj sêmôa aôm lanjômnêmn tonêj njalêlôm samucgej nanj. ²⁴ Aôm taêm gêjam binj, taj kôsôm gêdêj aê tamoc, nêmn sakinwaga Dawid nanj njapanj. Binjanô, aôm kôsôm njabin nja awamsunj ma gôgôm njanô kêsa nja lêmam gêdêj ocsalô tonec. ²⁵ O Apômtau, Israelnêj Anôtô, ôngôm binj, taj gójac mata gêdêj nêmn sakinwaga aê tamoc Dawid nanj njanô êsa. Aôm kôsôm gebe 'Aôm latôm embe ejoy tagerj tonec gebe êsa nê lêj êmoa aê lanjôcnêmnja êtôm aôm tanjam wamu gômôa aê lanjôcnêmnja, go aôm ôpô lêna nêmn njac tey êmoa aê lanjôcnêmnja gebe êngônj lêpônj Israelnja atom.' ²⁶ O Israelnêj Anôtô, amboac tonanj ônac dabiny nêmn binj, taj kôsôm gêdêj nêmn sakinwaga aê tamoc Dawid nanj.

²⁷ "Mago Anôtô oc êngôj nom binjanôgej me masi. Alic acgom, undambê to undambê njôna samucgej kêtôm aôm atom, ma andu tecenec kakwê su nanj, oc êtôm atom amboac tonanjenj. ²⁸ Mago o Apômtau, njoc Anôtô, mênjôkêj tanjam nêmn sakinwaga aê njoc mec to njoc binj, taj aê katenj nanj. Ônjô môêc to mec, taj nêmn sakinwaga aê katenj gêdêj aôm gêdêj galoc. ²⁹ Ma nêmn matam ê andu tonec êndêj êmbêc to elenj, malac tau, taj kôsôm binj kêpi gebe 'Aênjoc njaê oc ênêc tonec' nanj, gebe aôm ôkêj tanjam mec, taj nêmn sakinwaga aê katenj anja gamêj tonec nanj. ³⁰ Ma ôkêj tanjam binj, taj nêmn sakinwaga to nêmn lau Israel asuj êndêj aôm anja gamêj tonec êndêj taj atenj mec êndêj aôm nanj. Ôkêj tanjam anja undambê, gamêj taj gôngônjja ma embe ônjô, go ôsuc ôkwi.

³¹ "Embe njac tey êngôm sec êndêj nê njac jabanj enja ma têtû kênac ey gebe êtôc lêma ma ey mênjêtôc lêma êkô nêmn altar nêmnja anja andu tonec, ³² go ônjô anja undambê ma ômêtôc nêmn sakinwaga. Ôkêj njac tobiny nê sec êpi ey tau môkêpac ma ônam njac gêdêj sa ma ôpuc nê binj tøj ma ôkêj njagêjô êtôm nê binjgêdêj.

³³ "Embe njacjo sêku nêmn lau Israel tulu êtu sêgôm sec gêdêj aômja nanj, ma êsêac sênam tauj ôkwi êndêj aôm êtiat to tetoc nêmn njaê sa ma tetey mec to sêsuj nêj binj êndêj aôm anja andu tonec, ³⁴ go ôkêj tanjam anja undambê ma ôsuc nêmn lau Israel nêj sec ôkwi ma ôkôc êsêac sêmu sêmêj gamêj, taj aôm kôkêj gêdêj nêj tamenj nanj êtiat.

³⁵ "Embe ôkêj gêjwapac êndêj êsêac ma ôlai undambê auc to kom ênac atom kêtû êsêac sêgôm sec gêdêj aômja nanj, ma êsêac tetey mec sêkanôj gamêj tonec to tetoc nêmn njaê sa ma sêwi nêj sec sinj, ³⁶ go ôkêj tanjam nêj mec anja undambê ma ôsuc nêmn sakinwaga Israel nêj sec ôkwi. Ôndôj lêj njajam êndêj êsêac gebe sêsanja nanj ma ôkêj kom ênac anja nêmn gamêj, taj kôkêj gêdêj nêmn lau gebe êtu nêj gêjnlênsêmn nanj.

³⁷ "Embe tóbôm êsa anja gamêj tau me gêmac sec êtap lau sa me mo gwa ênac me mo njakanj me wagô me moac tamoac ensenj nêj gêj taniinja me nêj njacjo sêngi êsêac auc anja nêj malac nanj, gêjwapac me gêmac tokainj-tokainj êtap êsêac sa ³⁸ ma tetey mec me njac tagerj me nêmn lau Israel tapanjenj embe sêsuj nêj binj tey gebe sêjala nêj gêjwapac njalêlômja ma sêlam lemej êndêj andu tonec, ³⁹ go ôkêj tanjam anja undambê, anja gamêj, taj gôngôj nanj, ma ôsuc nêj sec ôkwi to ônam êsêac sa ma ôkêj njagêjô êndêj êsêac, taj sêjala nêj njalêlôm nanj, êtôm nêj lêj êndêj-êndêjgej gebe aôm, aôm taômgenj kôjala njamalac latujj samob nêj njalêlôm, ⁴⁰ gebe êsêac têtêc aôm êtôm bêc samob, taj sêngôj matenj jali anja nom, taj kôkêj gêdêj aêac tamenj nanj.

⁴¹ "Ma njacjaba, taj anja lau Israel nêj atom nanj, embe mênjêô lasê anja gamêj jaêcsêga êtu gêjô nêmn njaê njawaeja ⁴² gebe lau oc sênjô aômnmê njaê to lêmam njajanja, taj kômêtôc nanj njawae, ey embe amêj ma etenj mec anja andu tonec, ⁴³ go ôkêj tanjam anja undambê, anja gamêj, taj gôngônjja nanj, ma ôngôm gêj samob, taj njac jaba etenj êndêj aôm nanj, njanô êsa gebe lau nomnja sêjala aômnmê njaê to têtêc aôm, êtôm taj nêmn lau Israel sêgôm nanj. Ma êsêac oc sêjala gebe andu tonec taj aê kakwê nanj, sêsam aômnmê njaê kêpi.

⁴⁴ "Aôm embe ôjatu nêmn lau gebe nasênac sinj êndêj nêj njacjo ma embe tetey mec êndêj aôm lanjônanô êndêj malac kapôenj, taj aôm kôjalij sa to andu, taj aê kakwê kêtû nêmn njaêna nanj, ⁴⁵ go ôkêj tanjam êsêacnêj mec to binj, taj sêsuj êndêj aôm nanj, anja undambê ma ônam êsêac kêsi.

⁴⁶ "Embe êsêac sêngôm sec êndêj aôm, gebe njac tey gêmôa atom, taj gêgôm sec atom nanj, ma aôm têtmtac njandanj êndêj êsêac ma ôkêj êsêac êndêj njacjo, taj sêkêj êsêac sêngôj kapoacwalô anja nêj gamêj jaêc me gamêj dambê ⁴⁷ ma êsêac embe taênj ênam tauj anja gamêj kapoacwalôja ma sênam tauj ôkwi to têtanj êndêj aôm anja nêj njacjo nêj gamêj ma sêsôm gebe 'Aêac agôm sec to geo ma awi Anôtô sinj.' ⁴⁸ Ma êsêac embe sênam tauj ôkwi êndêj aôm to nêj njalêlôm makengej ma tokatuj samucgej anja nêj njacjo, taj sêkêj êsêac sêngôj kapoacwalô nanj, ma tetey êndêj aôm lanjônanô êndêj gamêj, taj aôm kôkêj gêdêj êsêacnêj tamenj nanj, to êndêj malac kapôenj tau, taj aôm kôjalij sa nanj, ma êndêj andu

tau, taņ aē kakwē kētu nēm ņaēņa naņ, ⁴⁹ go ōkēņ taņjam ēsēacnēņ mec to taņi aņga undambē, taņ gōņgōņ naņ, to ōnam ēsēac sa. ⁵⁰ Ma ōsuc nēm lau, taņ sēgōm sec gēdēņ aōm naņ, nēņ geo to sēgēli nēm biņņa ōkwi. Ma taēm walō ēsēac gebe lau, taņ sēkēņ ēsēac sēņgōņ kapoacwalō naņ, sēlic ma taēņ walō ēsēac amboac tonanņeņ. ⁵¹ Gebe ēsēac tētu nēm lau to nēm gēņlēnsēm, taņ kōkōc ēsēac aņga ja ņalacoc sec Aiguptuņa sēmēņ naņ. ⁵² O Apōmtau Anōtō matam ē nēm sakinņwaga aē ņoc mec to nēm lau Israel nēņ mec to ōkēņ taņjam aēac ēndēņ noc amōdēc ēndēņ aōmņa. ⁵³ Gebe aōm kōjalij aēac sa aņga lau nomņa samob nēņ gebe atu nēm gēņlēnsēm, kētōm kōkēņ nēm sakinņwaga Mose kēsōm lasē gēdēņ taņ aōm kōkōc aēacma tamenji sēsa aņga Aiguptu sēmēņ naņ.”

Salomo keteņ mec ņakōniņņa

⁵⁴ Gēdēņ taņ Salomo keteņ mec to gēsuj biņ samob tonec gēdēņ Apōmtau su naņ, eņ gēdi sa aņga Apōmtaunē altar nēm ņa, taņ eņ kēpōņ aduc ma kēmētōc lēma gadēņ undambē naņ. ⁵⁵ Go eņ kēkō ma gējam mec lau Israel, taņ sēkac sa sēkō naņ, ņa awa kapōēņ ma kēsōm gebe ⁵⁶ “Aē aoc ēdōc Apōmtau, taņ kēkēņ nē lau Israel seņ aweņ kētōm biņ samob, taņ eņ gējac mata ma biņ teņ gebeņ aņga nē biņ, taņ gējac mata gēdēņ nē sakinņwaga Mose naņ atom. ⁵⁷ Apōmtau, aēacnēņ Anōtō ēmoa ēwiņ aēac ētōm eņ gēmoa gēwiņ aēac tamenji. Eņ ēwi aēac siņ to ēkac tau su aņga aēacmēņ atom. ⁵⁸ Eņ ē aēacnēņ ņalēlōm ēndēņ eņ gebe tasa ēnē lēņ samob ma tamansaņ ēnē biņsu ma ēnē jatu to ēnē ņagōliņ, taņ eņ kējatu gēdēņ aēac tamenji naņ. ⁵⁹ Apōmtau, aēacnēņ Anōtō taē ēnam mec to biņ, taņ kateņ gēdēņ eņ naņ, endēņ tōņgeņ ma ēnam nē sakinņwaga to nē lau Israel sa ētōm bēcgeņ ⁶⁰ e lau nomņa samob sējala gebe Apōmtau taugen kētu Anōtō ma teņ gēwiņ eņ gēmoa atom. ⁶¹ Amboac tonanņ nēm ņalēlōm ņaņēņ ēsa ēndēņ Apōmtau, aēacnēņ Anōtō, ma asēlēņ ētōm ēnē ņagōliņ to amansaņ ēnē biņsu ētōm agōm gēdēņ ocsalō tonec.”

Sējac kawi lōm dabuņ tau

⁶² Go kiņ to lau Israel samob sēwiņ taņj sēkēņ da gēdēņ Apōmtau. ⁶³ Salomo kēkēņ bulimakao kapoac 22,000 to domba 120,000 gēdēņ Apōmtau kētu dawama. Amboac tonanņ kiņ to lau Israel samob sējac kawi Apōmtaunē lōm dabuņ. ⁶⁴ Gēdēņ bēc tonanņeņ kiņ gējam mec lōm ņamalacluj ņaluņ, taņ gēc Apōmtaunē lōm ņanēmņa naņ. Aņga tonanņ eņ kēkēņ daja ma da kōm ņanōņa to ņalēsi dawamaņa gebe altar kopa, taņ kēkō Apōmtau laņōnēmņa naņ, kētōm da samob tonanņ atom.

⁶⁵ Tec gēdēņ ņasawa tonanņ Salomo gēlic om ma Israel samob sēwiņ eņ. Ēsēacnēņ toņ kapōēņanō. Ēsēac sēmēņ aņga Hamat ņamadiņ e gēdēņ bu Aiguptuņa ma sēmoa Apōmtau, aēacnēņ Anōtō laņōnēmņa kētōm bēc 7. ⁶⁶ Gēdēņ bēc kētu 8 Salomo kēkēņ lau sēc ēliņ-ēliņ. Ma ēsēac sējam mec kiņ ma sēja nēņ malac totētac ņajamgeņ ma tētu samuc kētu moasiņ samob, taņ Apōmtau kētōc gēdēņ nē sakinņwaga Dawid to nē lau Israel naņ.

9

Apōmtau geoc tau lasē gēdēņ Salomo kētu dim luagēcņa

¹ Salomo gējac dabiņ lōm dabuņ to kiņnē andu kapōēņ ma gēņ samob, taņ taē gējam gebe ēņgōmņa naņ, gēbacnē su, ² go Apōmtau geoc tau lasē gēdēņ eņ kētu dim luagēcņa kētōm taņ eņ geoc tau lasē gēdēņ eņ aņga malac Gibeon naņ. ³ Ma Apōmtau kēsōm gēdēņ eņ gebe “Aē gaņō nēm mec to taņi, taņ koteņ gēdēņ aē naņ. Aē kakēņ andu, taņ kōkwē sa naņ, kētu ņoc andu dabuņ gebe ņoc ņaē ēnēc tonanņ endēņ tōņgeņ ma matocanō to ņoc ņalēlōm ēmoa ēwiņ andu tau. ⁴ Embe aōm ōsa ņoc lēņ ētōm tamam Dawid kēsa to laņōmnēm sawageņ ma toņalēlōm ņaņēņgeņ gebe ōņgōm gēņ samob, taņ kajatu aōm naņ, ma taņjam wamu ēndēņ ņoc ņagōliņ to jatu, ⁵ go jakēņ nēm lēpōņ gōliņ Israelņa ēkō endēņ tōņgeņ ētōm gajac mata gēdēņ tamam Dawid ma kasōm gebe ‘Aōm oc ōpō lēna ņac teņ gebe ēņgōņ nēm lēpōņ naņ atom.’ ⁶ Mago aōm to nēm wakuc embe akac taōm su aņga aē ma amansaņ aēņoc biņsu to ņagōliņ, taņ kakēņ gēdēņ amac naņ atom ma andēņ anōtōi jaba ana ma anam sakinņ to atēņ mec ēndēņ ēsēac, ⁷ go aē oc jansenj Israel su aņga gamēņ, taņ kakēņ gēdēņ ēsēac naņ, ma jatiņ andu tau, taņ gajam mec gebe ņoc ņaē ēnēcņa naņ, su aņga laņōcnēmņa. Ma lau-m samob sēsu Israel susu ma sēpēlē ēsēac. ⁸ Ma andu tonec ētu gēņ ņapopoc ma lau samob, taņ mēņsēlēlēc gamēņ tau naņ, nēņ ņalēlōm elendec ma sēpēlē biņ. Ma embe tētu kēnac gebe ‘Kētu asageņņa Apōmtau gēgōm gēņ amboac tonanņ gēdēņ gamēņ to andu tau,’ ⁹ go sējō biņ amboac tonanņ gebe ‘Ēsēac sēwi Apōmtau nēņ Anōtō, taņ gēwē ēsēac aņga gamēņ Aiguptuņa sēsa sēmēņ naņ, siņ ma sēsap anōtōi jaba tōņ to teteņ mec ma sējam sakinņ gēdēņ ēsēac, tec Apōmtau kēkēņ gēņwapac samob tonanņ ēsēac sēōc sa.’”

9:10-28 Salomo agēc kiņ Tirusņa Hiram sē sēlēb gēdēņ taņj. Salomo kēkac lau jaba gebe sēnam ēnē kōm toņaōli masigeņ.

10

Kwin anġa Seba kĕtu ŋacŋeġ gĕdĕŋ Salomo

¹ Gĕdĕŋ taŋ kwin anġa Seba gĕŋĉ Salomonĕ wae kĕpi Apŉmġtaunĕ ŋaĕŋa naŋ, eŋ gĕja gebe ĕnsaĕ eŋ ŋa kĕnac ŋawapac ŋagĕdĕ. ² Eŋ gĕĉ lasĕ Jerusalem tonĕ lau taĕsam, kamel sĕbalaŋ gĕŋmalu to gold taĕsam ŋanŉ lasĕ to pocawa gwalĕkiŋ. Ma gĕdĕŋ taŋ eŋ gĕĉ lasĕ gĕdĕŋ Salomo naŋ, eŋ gĕjac kĕnac biŋ samob, taŋ eŋ taĕ gĕjam naŋ. ³ Ma Salomo gĕjĉ ĕnĕ kĕnac samob, gĕŋ teŋ kĕsiŋ tau gĕdĕŋ Salomo atom. Eŋ gĕwa gĕŋ samob sa tomalageŋ gĕdĕŋ eŋ. ⁴ Ma gĕdĕŋ taŋ kwin anġa Seba gĕlic Salomonĕ kauc samob to andu, taŋ eŋ kĕkwĕ naŋ ⁵ ma gĕŋ taniŋŋa anġa nĕ tebo to nĕ laumata nĕŋ ŋadĕnaŋ ma nĕ kŉmwaga nĕŋ sakiŋ to nĕŋ ŋakwĕ ma nĕ lau-sĕjop-lacluwwaga to nĕ daja, taŋ kĕkĕŋ kĕtu da anġa Apŉmġtaunĕ lŉm naŋ, eŋ gĕŋac lĕma ŋanŉgeŋ.

⁶ Ma eŋ kĕsŉm gĕdĕŋ kiŋ tau gebe “Ŋawae taŋ gaŋĉ anġa taucŋoc gamĕŋ kĕtu aŉmniĕm gĕŋ to nĕm kaucŋa naŋ, biŋŋanŉ. ⁷ Mago aĕ kakĕŋ gĕwiŋ ŋawae tonaiŋ atom e tauc gamĕŋ tec taucŋoc matocanŉ galic. Őlic acgom, biŋ ŋamakeŋgeŋ tec sĕjac miŋ gĕdĕŋ aĕ. Mago nĕm kauc to awa kĕlĕlĕc ŋawae, taŋ aĕ gaŋĉ naŋ su. ⁸ Aĕ aoc ĕĉc nĕm lau. Aĕ aoc ĕĉc nĕm sakiŋwaga, taŋ sĕkŉ aŉm laŋŉmniĕmġa to sĕŋĉ nĕm kauc ŋapaŋ naŋ. ⁹ Aĕ aoc ĕĉc Apŉmġtaunĕ, nĕm Anŉtŉ, taŋ gĕlic aŉm ŋajam to kĕkĕŋ aŉm gŉŋgŉŋ lau Israel nĕŋ lĕpŉŋ kiŋŋa. Gebe Apŉmġtaunĕ tĕtac gĕwiŋ Israel gĕdĕŋ tŉŋgeŋ, eŋ kĕkĕŋ aŉm kŉtu kiŋ gebe aŉm ŉmĕtŉc biŋ ĕndĕŋgeŋ.” ¹⁰ Go eŋ kĕkĕŋ gold ŋadŉŋ kĕtŉm 120 gĕdĕŋ kiŋ to gĕŋ ŋamalu taĕsam ŋasec ma pocawa. Gĕŋmalu taĕsam amboac kwin Sebaŋa kĕkĕŋ gĕdĕŋ kiŋ Salomo naŋ, sĕlic amboac tonaiŋ kĕtiam atom.

¹¹ Ma Hiram nĕ waŋ taĕsam, taŋ sejoŋ gold anġa Ofir sĕmĕŋ naŋ, tetolon ka mŉsĕ taĕsam ŋanŉ lasĕ to pocawa gĕmĕŋ anġa Ofir. ¹² Ma kiŋ kĕmasaŋ ka balaiŋ katu Apŉmġtaunĕ lŉm to kiŋnĕ anduŋa ŋa ka mŉsĕ tonaiŋ ma gĕŋ wĕŋa togam kĕtu lau-sĕjam-wĕwagaŋa amboac tonaiŋgeŋ. Ka mŉsĕ taĕsam amboac tonaiŋ gĕmĕŋ gamĕŋ tonec teŋ kĕtiam atom to sĕlic teŋ kĕtiam atom e mĕŋgĕdĕŋ galoc.

¹³ Ma kiŋ Salomo kĕkĕŋ gĕŋ samob, taŋ kwin Sebaŋa tĕtac gĕwiŋ naŋ, gĕdĕŋ eŋ. Kĕkĕŋ gĕŋ anġa kiŋ Salomo nĕ waba taĕsamŋa kĕtŉm sĕgŉm-sĕgŉm jagĕwiŋ geŋ samob, taŋ eŋ keten naŋ. Go kwin to nĕ sakiŋwaga sĕc sĕmu dĕdĕŋ tauŋ nĕŋ gamĕŋ sĕja.

Salomonĕ awa to wae

¹⁴ Gold taŋ Salomo kĕtap sa geden Jala teŋ naŋ, ŋawapac kĕtŉm ŋadŉŋ goldŋa 666 ¹⁵ ma gold tonaiŋ ŋagĕdŉ gĕmĕŋ anġa lau tĕtulu gĕŋwaga to lau bŉlĕŋŋa, taŋ sĕkĕŋ takis naŋ, ma ŋagĕdŉ anġa kiŋ Arabiaŋa samob to gŉliŋwaga gamĕŋ ŋagĕdŉŋa. ¹⁶ Kiŋ Salomo kĕmasaŋ lautuc kapŉĕŋ-kapŉĕŋ 200 ŋa gold, taŋ sĕsac naŋ. Gold taŋ eŋ kĕmasaŋ lautuc tageŋ naŋ, ŋadŉŋ amboac 7 kilo. ¹⁷ Go eŋ kĕsap lautuc sauŋ 300 ŋa gold, taŋ sĕsac naŋ, tageŋ ŋa ŋadŉŋ amboac 2 kilo. Ma kiŋ kakĕŋ gĕŋ samob tonaiŋ kĕsŉ andu, taŋ sĕsam gebe Andu Saleŋ Lebanonŋa. ¹⁸ Ma kiŋ kĕmasaŋ lĕpŉŋ kapŉĕŋ teŋ ŋa jabo ma kĕkwa auc ŋa gold ŋakĕŋkĕŋ amboac tonaiŋgeŋ. ¹⁹ Lĕpŉŋ tonaiŋ ŋatĕcboŋ 6 ma bulimakao mŉkĕapac ŋakatu kĕkŉ lĕpŉŋ tau ŋamu. Ma anġa lĕpŉŋ makeŋ-makeŋ sĕmasaŋ lĕma ŋaadeŋ to lewe ŋakatu luagĕc kĕkŉ kĕsi lĕma ŋaadeŋ tonaiŋ. ²⁰ Ma lewe ŋakatu 12 sĕkŉ tĕcboŋ 6 tonaiŋ, sĕkŉ tĕcboŋ makeŋ-makeŋ kĕtŉmgeŋ. Sĕmasaŋ gĕŋ kaiŋteŋ amboac tonaiŋ teŋ anġa kiŋ teŋ nĕ gamĕŋ gĕmuŋ su atomanŉ. ²¹ Kiŋ Salomo nĕ laclu ĕnŉm gĕŋ ĕsĕpŋa samob tonaiŋ gold ma waba kŉmŋa samob anġa Andu Saleŋ Lebanonŋa gold ŋakĕŋkĕŋ. Sĕmasaŋ teŋ ŋa silber atom. Sĕlic silber amboac gĕŋ ŋaŉma gĕdĕŋ Salomonĕ tĕm. ²² Ma kiŋnĕ waŋ ŉmbala Tarsisŋa sĕpoac gwĕc sĕwiŋ Hiramnĕ. Katŉm jala tĕlĕacgeŋ waŋ Tarsisŋa tonaiŋ mĕŋsejoŋ gold to silber ma bŉc ŋajabo to moŋki ma moc kaiŋteŋ ŋaĕ pikok.

²³ Amboac tonaiŋ kiŋ Salomo nĕ awamata to kauc kĕlĕlĕc kiŋ nomŋa samob nĕŋ su. ²⁴ Ma nom ŋalau samob sĕlic Salomo gebe sĕŋĉ ĕnĕ kauc, taŋ Anŉtŉ kĕkĕŋ gĕdĕŋ eŋ naŋ. ²⁵ Ēsĕac samob, taŋ sĕmĕŋ naŋ, sĕkŉc gĕŋ tokaiŋ-tokaiŋ gebe sĕkĕŋ ĕndĕŋ Salomo. Ēsĕac sĕkĕŋ gĕŋ silber to gold ma obo to gĕŋmalu ma laukasap to hos ma donki. Tonaiŋ sĕgŉm kĕtŉm jalageŋ.

²⁶ Ma Salomo gĕjac kareta siŋŋa 1,400 to lau sĕŋgŉŋ hos ŋaŉŋa 12,000 sa, eŋ kĕkĕŋ ĕsĕac sĕŋgŉŋ malac karetaŋa ma ŋagĕdŉ sĕmoa sĕwiŋ eŋ anġa Jerusalem. ²⁷ Ma kiŋ kĕkĕŋ silber taĕsam gĕc Jerusalem amboac poclŉ ma kaseda kĕtu taĕsam amboac jambŉ, taŋ sĕkŉ gaboaiŋ naŋ. ²⁸ Ma Salomo kĕkŉc hos gĕmĕŋ anġa Aiguptu to Koa. Ēnĕ lau tĕtulu gĕŋwaga sĕjam ŉli hos anġa Koa ŋa moni solopgeŋ. ²⁹ Kareta teŋ, taŋ sĕkŉc anġa Aiguptu naŋ, ŋaŉli kĕtŉm silber ŋadŉŋ 600 ma hos teŋ kĕtŉm silber ŋadŉŋ 150. Ma Salomo nĕ lau-tĕtulu-gĕŋwaga sĕkĕŋ ŋagĕdŉ kiŋ Hetŋa to kiŋ Suriaŋa sĕjam ŉli amboac tonaiŋgeŋ.

11:1-25 Salomo gĕjam lauo jaba taĕsam. Ēsĕac sĕlĕtŉm eŋ e kĕkac tau su anġa Anŉtŉnĕ. Tec Anŉtŉ kĕsŉm gĕdĕŋ eŋ gebe ĕkac gamĕŋ kiŋŋa su anġa eŋ latunĕ ma ĕwi gŉlŉacmŉkĕ tageŋgeŋ siŋ ĕndĕŋ eŋ.

11

Anōtō gėjac mata biņ gédēņ Jerobeam

²⁶ Țac Epraimņa teņ aņga malac Sereda Nebat latu Jerobeam kētu Salomonē sakinwaga teņ, mago gėli tau sa gédēņ kiņ. Ēnē tēna awētuc teņ nē ņaē Seruat. ²⁷ Ma gėli tau sa gédēņ kiņ ņam amboac tonec gebe Salomo kėkwė andu ņajana Milo kėsēp ņasawa, taņ gēc tama Dawid nē malac naņ. ²⁸ Jerobeam tonar eņ ņac ólipalé ņanō. Ma gédēņ taņ Salomo gėlic gebe ņac wakuc tonar gėjam kóm kētu dóbgeņ naņ, eņ kėkēņ eņ kētu lau aņga Josepnē gólóacmókė, taņ sėpiņkap ěsėac gebe sėnam kóm ņaóli masiger naņ, nēņ gejobwaga. ²⁹ Ma gédēņ tēm, taņ Jerobeam gėwi Jerusalem siņ naņ, propete ņac Silonja Ahija kėtap eņ sa aņga intēna. Ahija kėsō ņakwė wakuc teņ ma ěsėagėc taungeņ sėmoa gamėņ tonar. ³⁰ Go Ahija kėkēņ lėma kapi ņakwė wakuc, taņ eņ kėsō naņ, ma kėkac gėņgic gėja ņagėņgic 12. ³¹ Ma kėsōm gédēņ Jerobeam gebe “Ókōc ņagėņgic 10 su ětu aómnēm gebe Apómtau, Israelnēņ Anōtō kėsōm amboac tonec gebe ‘Ólic acgom, aē gabe jakac gamėņ kiņņa su aņga Salomonē ma gabe jakėņ gólóacmókė 10 ěndēņ aóm. ³² Mago Salomo oc ěkōc gólóacmókė tagen ětu ņoc sakinwaga Dawidņa to ětu malac Jerusalemņa, taņ kajaliņ sa aņga Israelnēņ gólóacmókė samobņa naņ, ³³ gebe eņ gėwi aē siņ ma gėjam sakin lau Sidon nēņ anōtōo Astart ma lau Moab nēņ anōtō Kemos to lau Amon nēņ anōtō Milkom ma kėsa aēņoc lėņ atom. Gėgōm gėņ gėjac aē matocanō ņajam atom to kėmasaņ ņoc ņagóliņ to jatu kėtōm ěnē tama Dawid gėgōm naņ atom. ³⁴ Mago aē gabe jakōc gamėņ kiņņa samucgeņ su aņga ěnē lėma atom, eņ ěnam góliņ gamėņ ěmoa ětōm nē tēm ěņgōļ mata jaliņa ětu ņoc sakinwaga Dawid, taņ kajaliņ eņ sa ma eņ kėmasaņ ņoc biņsu to ņoc ņagóliņņa naņņa. ³⁵ Mago aē oc jakōc gamėņ kiņņa su aņga Salomonē latu lėma ma jakėņ gólóacmókė 10 geņ ěndēņ aóm. ³⁶ Tagen aē oc jakėņ gólóacmókė tagen ěndēņ Salomo latu gebe ņoc sakinwaga Dawid nē ja teņ elom ěnēc aē laņōcnēm aņga Jerusalem, aņga malac, taņ kajaliņ sa gebe ņoc ņaē ěnēcņa naņ. ³⁷ Ma aē gabe jakōc aóm sa ótu kiņ Israelņa ma aóm oc ónam góliņ gamėņ samob, taņ tēmtac gėwiņ naņ. ³⁸ Ma embe ókėņ taņjam biņ samob, taņ jajatu aóm naņ, ma ósa ņoc lėņ to óņgōm gėņ, taņ ěnac matocanō ņajam ma ómansaņ ņoc ņaóliņ to biņsu kėtōm ņoc sakinwaga Dawid gėgōm naņ, go aē oc jawiņ aóm. Ma gabe jamboa nēm wakuc sa ņanōgeņ amboac aē gaboa Dawidnē sa ma jakėņ Israel ěndēņ aóm. ³⁹ Ma aē gabe jakōniņ Dawidnē wakuc, mago jaņgōm enden tōņgeņ atom.’”

⁴⁰ Ma Salomo kētu kėka-kėka gebe ěnac Jerobeam ěndu ětu biņ tonarņa. Mago Jerobeam gėdi ma gēc gédēņ kiņ Aiguptuņa Sisak jagėmoa tonar e Salomo gėmac ěndu.

Salomo gėmac endu

⁴¹ Salomonē kóm to nē kauc ņamiņ ņagėdō ěsėac teto gēc Salomo nē miņ ņabuku. ⁴² Salomo gėjam góliņ Israel samob gėņgōņ Jerusalem kėtōm jala 40. ⁴³ Go Salomo gēc nē bēc gėwiņ tamai ma sėsuņ eņ aņga tama Dawidnē malac ma ěnē latu Rehabeam kētu kiņ gėjō eņ su.

12

Israel gėli tau sa

¹ Rehabeam gėja Sikem gebe lau Israel samob sėkac taun sa aņga tonar gebe sėkėņ eņ ětu kiņ. ² Nebat latu-Jerobeam, taņ gēc kiņ Salomo su jagacgeņ gėmoa Aiguptu naņ, gėņō ņawae ma gėmu aņga Aiguptu gėmėņ. ³ Ma lau Israel sėsakiņ biņ sėmōc eņ gamėņ. Go sėwiņ taun jasėsōm gédēņ Rehabeam gebe ⁴ “Aóm tamam kėkōniņ aėac ņa ta gėņwapacņa. Tec aóm ólėwan tamamnē sakiņ ņajana to gėņwapac gėsac aėac tōņņa, go aėac oc anam sakiņ aóm.” ⁵ Eņ gėjō ěsėacnėņ biņ gebe “Amoa bēc tėlėac acgom, go amu andėņ aē amėņ ětiam.” Amboac tonar lau sēc sėja.

⁶ Go kiņ Rehabeam kėkac laujanō, taņ sėpuc ěnē tama Salomo tōņ gédēņ taņ eņ gėmoa mata jaligen naņ, sa ma katu kėnac biņ ma kėsōm gebe “Amac taēm gėjam gebe jajō lau tōnē nėņ biņ amboac ondoc.” ⁷ Ma ěsėac sėsōm gédēņ eņ gebe “Embe aóm ótu lau tonar nėņ sakinwaga ěndēņ galoc ma ónam sakiņ to ósōm biņ malōgeņ ěndēņ ěsėac ěndēņ noc, taņ ójō ěsėacnėņ biņ naņ, go ěsėac oc sėnam sakiņ aóm enden tōņgeņ.” ⁸ Mago Rehabeam gesen biņ, taņ laujanō sėkėņ gédēņ eņ naņ, ma kētu kėnac lau matac, taņ tētu kapōgeņ sėwiņ eņ to sėpuc eņ tōņ naņ, ⁹ ma kėsōm gebe “Ma amac taēm gėjam aē jajō lau tōnē nėņ biņ amboac ondoc. ěsėac sėsōm gédēņ aē gebe ‘Óņgōm gėņwapac, taņ tamam kėkėņ gėsac aėac naņ, ņagaō ěsa.’” ¹⁰ Ma lau matac, taņ tētu kapōgeņ sėwiņ eņ naņ, sėjō ěnē biņ gebe “Ósōm biņ tonec ěndēņ lau, taņ sėsōm gédēņ aóm gebe ‘Aóm tamam kėkōniņ aėac ņa gėņwapac, mago aóm ólėwan gėņwapac’ naņ gebe ‘Lemoc sėlėkic ņajana ělėlēc tamoc magi su. ¹¹ Ma aē tamoc kėkōniņ amac ņa gėņwapac, galoc aē gabe jakėņ ņagėdō wacėwiņ. Tamoc gi amac ņa sēm, ma aē tec jai amac ņa okēm.’”

¹² Amboac tonar Jerobeam to lau samob dėdēņ Rehabeam sėja gédēņ bēc kētu tėlėacņa kėtōm kiņ kėsōm gebe “Bēc ětu tėlėacņa oc amu andėņ aē amėņ ětiam.” ¹³ Ma kiņ gėjam saic lau ma gėwi kauc, taņ laujanō sėsōm gédēņ eņ naņ siņ. ¹⁴ Eņ kėsōm biņ gédēņ ěsėac kėtōm

lau matac sêkêj kauc enj ma kêsôm gebe “Tamoc kêkônij amac ņa gêjwapaç, mago aê gabe jakêj ņagêdô wacêwiŋ. Tamoc gi amac ņa sêm, ma aê tec oc jai amac ņa okêm.”¹⁵ Amboac tonaj kinj kêkêj taŋa lau nêj biŋ atom gebe Apômtau kêmasaŋ ņalêj amboac tonaj gebe nê biŋ, taŋ enj kêsôm kêsa ņaç Siloŋa Ahija nê awasuŋ gêdêj Nebat latu Jerobeam naŋ, ņanô êsa.

¹⁶ Ma Israel samob sêlic gebe kinj kêkêj taŋa êsêac atom, tec sêjô ênê biŋ gebe “Aêacnêj asagej ņagêdô gêdêj Dawid, nêj asagej ņagêdô gêdêj Isai latu.

Ajôc, lau Israel, amu ana nêj gamêj. O Dawid, galoc ojop taômgej nêj gôlôac.” taunêj andu sêja. ¹⁷ Mago Rehabeam gêjam gôliŋ lau Israel, taŋ sêjgôj malac Judaŋa naŋ.

¹⁸ Go kinj Rehabeam kêsakinj Adoram. Enj kêtû lau, taŋ sêkac êsêac gebe sênam kinjê kôm ņaômagej naŋ, nêj gejobwaga. Ma lau Israel samob têtuc enj êndu ņa poc. Kinj Rehabeam gacgej kêpi nê kareta ma jagêc Jerusalem. ¹⁹ Amboac tonaj lau Israel sêli taun sa gêdêj Dawidnê gôlôac e mênjgêdêj galoc. ²⁰ Ma gêdêj taŋ Israel samob sêjô gebe Jerobeam gêmû gêmêj su naŋ, êsêac sêsakinj biŋ to sêmôc enj gêdêj nêj sêkac saŋa ma sêkêj enj kêtû Israel samob nêj kinj. Tej kêdaguc Dawidnê gôlôac atom, gôlôacmôkê Juda taunjenanô sêsap Dawid tôj.

²¹ Gêdêj taŋ Rehabeam mênjgêdô lasê Jerusalem naŋ, enj kêkalem gôlôac Juda to gôlôacmôkê Benjaminŋa sêpi tager ma kêjaliŋ siŋwaga 180,000 sa gebe ênac siŋ êndêj Israel nêj gôlôac. Enj gebe êmboa gamêj kinjŋa sa atu Salomonê latu Rehabeam êtiam. ²² Mago Anôtônê biŋ gêdêj propete Semaia gebe ²³ “Ôsôm êndêj kinj Judaŋa Salomo latu Rehabeam ma êndêj gôlôacmôkê Juda ma Benjamin ma êndêj lau ņagêdô gebe ²⁴ ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Api naanac siŋ êndêj nêj lasitêwai, lau Israel, atom. Amac samob aêc amu ana nêj malac gebe aê gagôm gêj tonaj ņai.’” Amboac tonaj êsêac sêkêj taŋer Apômtaunê biŋ ma sêmu sêja nêj malac kêtiam.

Jerobeam gêwê lau Israel ma sêgôm sec

²⁵ Go Jerobeam kêkwê malac Sikem anja gamêj lôc Epraimŋa kêtû malac ņajaŋa ma gêjgôj tonaj. Ma anja tonaj enj kêkwê malac Penuel kêtôm tonangej. ²⁶ Ma Jerobeam kêsôm anja taunê ņalêlôm gebe “Gamêj kinjŋa oc êmu êndêj Dawidnê gôlôac êna. ²⁷ Lau tonaj embe nasêpi gebe sêkêj da anja Apômtaunê andu anja Jerusalem, go nêj ņalêlôm ênam tau ôkwi êndêj nêj ņatau, kinj Judaŋa Rehabeam, ma êsêac oc sênac aê êndu ma sêmu dêndêj kinj Judaŋa Rehabeam sêna êtiam.” ²⁸ Kinj taê gêjam biŋ tonaj ma kêmasaŋ bulimakao ņalatu luagêc ņa gold. Ma enj kêsôm gêdêj lau gebe “O Israel, amac api Jerusalem aja kêtômgaç. Alic nêj anôtô, taŋ sêkôc amac api anja gamêj Aiguptuŋa amêj naŋ tonec.” ²⁹ Ma enj kêkêj ņakatu teŋ kêkô Betel, ma teŋ kêkô Dan. ³⁰ Ma gêj tonaj kêtû Israelnêj sec gebe lau dêdêj teŋ sêja Betel to dêdêj teŋ sêja Dan. ³¹ Enj kêkwê andu anja gamêj ņabau amboac tonaj ma kêkêj dabuŋwaga anja Lewinê gôlôac atom, kêkôc êsêac anja lau ņagêdô nêj. ³² Ma Jerobeam kêkêj om teŋ êsêac sêlic gêdêj ajôj 8 ņabêc 15 kêtôm omsêga, taŋ sêlic anja Jerusalemŋa ma enj kêkêj da gêsac altar. Enj gêgôm tonaj anja Betel, kêkêj da gêdêj bulimakao ņalatu gold, taŋ tau lêma kêmasaŋ naŋ. Enj kêkêj dabuŋwaga gamêj ņabaŋa sêmoa Betel, taŋ enj kêkwê sa naŋ. ³³ Enj kêpi gêdêj altar, taŋ enj gêboa sa anja Betel naŋ, gêja gêdêj ajôj 8 ņabêc 15, taŋ enj tau kêjaliŋ sa gêc nê ņalêlôm naŋ, ma geno moasiŋ kapôêj gêdêj lau Israelŋa ma kêkêj da ņamalu. * †

13:1-16:28 Apômtaunê propete sêlêj biŋ Israelnêj kinj Jerobeam gebe ejop tau êndêj sakinj gwamŋa. Mago enj gedec gebe ênam tau ôkwi. Gêdêj tonaj lau Juda nêj kinj Rehabeam gêmac êndu ma Abijam gêjô enj su. Abijam gêmac êndu amboac tonaj ma Asa gêjô enj su. Jerobeam gêmac êndu amboac tonaj ma kinj ņagêdô sêjô-sêjô taunj sêjam gôliŋ gamêj gêmû kêpiŋa.

16

Ahab gêjam gôliŋ

²⁹ Gêdêj taŋ kinj Judaŋa Asa gêjam gôliŋ gamêj jala 38 su naŋ, Omri latu Ahab kêtû Israelnêj kinj. Enj gêjgôj Samaria ma gêjam gôliŋ nê gamêj kêtôm jala 22. ³⁰ Ma Omri latu Ahab gêgôm sec gêmôa Apômtau laŋônêj kêlêlêc êsêac samob, taŋ sêmuŋ enj naŋ su. ³¹ Enj kêsa Nebat latu Jerobeam nê lêj sec. Mago enj gêgôm sec gêsac sec tonaj ņaô ma gêjam kinj Sidonŋa Ethal nê latuo Jessebel kêtû nê awê ma jagêjam sakinj anôtô dansaŋ Bal ma keteŋ mec gêdêj enj gêwiŋ. ³² Enj gêboa altar teŋ sa anja Balnê andu, taŋ enj kêkwê anja malac Samaria naŋ. ³³ Ma Ahab kêmasaŋ altar ņakatu ma gêgôm gêj ņagêdô, taŋ gêgôm Apômtau, lau Israel nêj Anôtô têtac ņandaŋ kêsa naŋ kêlêlêc Israelnêj kinj samob, taŋ sêmuŋ enj naŋ su. ³⁴ Gêdêj ênê têm Hiel anja Betel kêkwê Jeriko sa kêtiam. Gêdêj taŋ enj kêkôc kôm sa naŋ,

* 12:33: Amboac tonaj êsêac sêmu dêdêj † 12:33: Jos 6:26

nê latu njacsêga Abiram gêmac êndu ma gêdêj tanj kêkêj katam gêja nanj, nê latu sauj Segub gêmac êndu kêtôm Apômtaunê binj, tanj enj kêsôm gêdêj Nun latu Josua nanj.

17

Elia kêsôm lasê gebe kom ênac atom

¹ Go propete Elia anja malac Tisbet Gileadja kêsôm gêdêj Ahab gebe “Apômtau, Israelnêj Anôtô, tanj gajam sakinj enj gamoa nanj, gêngôj mata jali. Êndêj jala tonec njai maninj to kom êsêp atomanô e aê jasôm acgom.” ² Ma Apômtaunê binj gêdêj enj gebe ³ “Wêc anja tonec ma ôna gamêj oc kêpija naôsiñ taôm ômoa bu Kerit, tanj kapoac bu Jordan njamakenj oc kêpija nanj. ⁴ Aôm oc ônom bu Kerit tau ma aê kajatu aoco gebe sêlôm aôm anja tônê.” ⁵ Amboac tonanj Elia gêja ma gêgôm kêtôm Apômtaunê binj. Enj jagêngôj bu Kerit, tanj kêpoac bu Jordan njamakenj oc kêpija nanj. ⁶ Ma aoco sejonj polom to gwada gêdêj bêbêc ma kêtula ma enj gêngôm bu Kerit tau. ⁷ Ma gêdêj bêc tenj bu tau kêpa gebe kom gêlac anja gamêj tau atom.

Elia agêc awêtuc Sareptanja

⁸ Go Apômtaunê binj gêdêj Elia gebe ⁹ “Ajôc, ôndi ma ôna Sarepta, tanj gêc gamêj Sidon nanj, ma ômoa ôné. Aê kajatu awêtuc tenj anja ôné gebe êlôm aôm.” ¹⁰ Amboac tonanj Elia gêdi gêja Sarepta. Ma gêdêj enj gêô lasê malac njacgêdô enj gêlic awêtuc tenj kejonj ka gêmoo tonanj ma Elia gêmôêc gêdêj enj gebe “Ôkêj bu njagêc êsêp laclu mênjanôm.” ¹¹ Ma gêdêj tanj awêtuc gêja gebe êkôc bu tau nanj, Elia gêmôêc gêdêj enj ma kêsôm gebe “Ôkôc polom njapopoc njagêc êsêp lêmam êwiñ.” ¹² Ma awêtuc gêjô enj awa gebe “Apômtau, nê m Anôtô, gêmoo mata jali, polom tenj gêc aêja atom. Mopolom matac njagêc to niptêkwi njakenej, tec kêpoac laclu. Aê galoc kajonj ka luagêc gebe najamansanj êtu aêagêc latuc aninj su ma amac êndu.” ¹³ Tec Elia kêsôm gêdêj enj gebe “Ôtêc taôm atom, ôna ma ôngôm êtôm kôsôm gac, mago ôpac mopolom sauj tenj êtu aêja êmunj acgom, go ôkôc ômôdêj. Go ôpac êtu amagêc latômja êndanjuc. ¹⁴ Gebe Apômtau, Israelnêj Anôtô kêsôm amboac tonec gebe ‘Ku mopolomja oc sawa atom ma niptêkwi oc êpa anja njalakôp atom amboac tonanjenj e êndên bêc, tanj Apômtau êsakinj kom ênac êsêp nom êtiam.’” ¹⁵ Ma awêtuc gêja ma gêgôm kêtôm Elia kêsôm. Go Elia ma awêtuc agêc latu senj gêj bêc taêsam. ¹⁶ Ku mopolomja sawa atom ma niptêkwi kêpa anja njalakôp atom kêtôm Apômtaunê binj, tanj kêsôm gêdêj Elia nanj.

¹⁷ Tonañ su, go andu njatau tau nê latu gêmac kêtap enj sa e ênê gêmac kêtuc kapôênj ma kêsî awa kêtôm atom, tec gêmac êndu. ¹⁸ Ma awêtuc kêsôm gêdêj Elia gebe “O Apômtaunê njac, aêagêc asagenj njagêdô gêdêj taunj. Aôm gôdêj aê gômôênj gebe njoc sec êôj sa êtiam enserj aê latuc su.” ¹⁹ Ma Elia gêjô enj awa gebe “Ôkêj nê m latôm êndêj aê acgom.” Ma enj kêsîp enj sa anja têna labum ma jakêpi balê m jaô, tanj enj gêngôj nanj, ma ketoc enj gêc taunê mê. ²⁰ Go enj gêmôêc gêdêj Apômtau gebe “O Apômtau, njoc Anôtô, kêtuc asagenja aôm taêm gêjam binjwapac kêtuc awêtuc, tanj ganjgônj gawinj enj nanja, tec gôjac enj latu.” ²¹ Go enj kêmêtôc tau ma jagêtu tau gêsac njapalê kêtuc dim têlêac ma gêmôêc gêdêj Apômtau gebe “O Apômtau, njoc Anôtô, ôkêj njapalê tonec nê katu êmu êsô enj êna êtiam.” ²² Ma Apômtau kêkêj tanja Elia nê awa ma njapalênê katu gêmu kêsô enj gêja kêtiam ma mata jali kêsî kêtiam. ²³ Ma Elia kêkôc njapalê tau ma kêkêj enj anja balê m jaôja kêsêp jakêsô andu ma kêkêj enj gêdêj têna gêja. Ma Elia kêsôm gebe “Ôlic acgom, latôm gêmoo mata jali.” ²⁴ Ma awê gêjô Elia awa gebe “Galoc tec kajala gebe Anôtô nê njac tenj aôm ma Apômtaunê binj, tanj gêc awamsuj nanj, binjanô tau.”

18

Elia gêmu gêdêj Ahab gêja

¹ Bêc taêsam gêjana su acgom, go Apômtaunê binj gêdêj Elia gêdêj jala kêtuc têlêacnja ma kêsôm gebe “Naôtôc taôm êndêj Ahab. Ma aê gabe jakêj kom ênac êsêp nom êtiam.” ² Amboac tonanj Elia gêja gebe êtôc tau êndêj Ahab. Gêdêj têm tonanj tôbôm kêsî kapôênjanô anja Samaria. ³ Ma Ahab gêmôêc Obadia, tanj gejob kinjê andu nanj. Obadia ketoc Apômtau sa njanô. ⁴ Gêdêj tanj Jesebel gesenj Apômtaunê propete su nanj, Obadia kêkôc propete 100 ma kêsîj 50 ôkwi anja pocgêsuj tenj ma 50 anja pocgêsuj tenj ma gêlôm êsêac njac polom to bu. ⁵ Ahab kêsôm gêdêj Obadia gebe “Agêc tanac laoc gamêj ma bumata samob to bumanj samob kêsî, oc moae tatap gêgwanj sa gebe tanam hos to donji sa sêmoa matenj jali ec sêmac êndu atom.” ⁶ Amboac tonanj êsêagêc sêwa gamêj kêkôc gêdêj taunj. Ahab ênac laoc njamakenj ma Obadia ênac laoc njamakenj.

⁷ Ma gêdêj tanj Obadia kêsêlêj gêmoo nanj, enj gêdac Elia. Obadia kêjala enj tec gêtu tau gêc enj lanjônê m kêsôm gebe “O njoc njatau Elia, aôm tonanj me.” ⁸ Ma Elia gêjô enj awa gebe “Aê tauc tonec. Ôna ma ôsôm êndêj nê m njatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmoo.’” ⁹ Ma enj gêjô Elia awa gebe “Aê gagôm sec ondoc, tec gobe ôkêj nê m sakinjwaga aê êsêp Ahab lêma gebe ênac aê êndu. ¹⁰ Apômtau, aôm nê m Anôtô gêmoo mata jali, tec lau-m tenj sêmoa atom ma

gamēn kinġa ten ġec atom nan ġoc nġatau kēsakin lau sēja gebe nasensom aōm. ¹¹ Ma galoc aōm-kōsōm gebe Naōsōm ēndēn nēm nġatau gebe ‘Ōlic acgom, Elia tau tec gēmoa’. ¹² Ma aē embe jawi aōm sin, nan sebenj Apōmtaunē Nġalau oc ēkōc aōm su ōna gamēn, tan kajala atom nan. Amboac tonan embe aē jaō lasē ma jasōm aōm nġawae ēndēn Ahab ma enj embe ētap aōm sa atom oc ēnac aē andu. Mago nēm sakinġwaga aē nġapalēgen ġajam sakin Apōmtau. ¹³ Sējac miġ ġēn, tan ġagōm nan, ġédēn ġoc nġatau aōm atom me. ġédēn tan Jesebel ġējac Apōmtaunē propete ēndu nan, aē kasiġ Apōmtaunē propete 100 ōkwi. 50 sēngōn pocġsuġ ten ma 50 sēngōn ten ma galōm ēsēac nġa polom to bu. ¹⁴ Ma galoc kōsōm gebe Naōsōm ēndēn nēm nġatau gebe ‘Ōlic acgom, Elia tau tec gēmoa’, go enj oc ēnac aē ēndu.” ¹⁵ Elia ġélō enj awa gebe “Lau undambēnā nēn Apōmtau, tan ġajam sakin enj nan, gēmoa mata jali tec aē gabe jatōc tauc ēndēn kin ēndēn ocsalō tonec binġanōġoc.” ¹⁶ Amboac tonan Obadia ġēja gebe ēlic Ahab. Enj kētap enj sa ma kēsōm bin tau ġédēn enj. Ma Ahab ġēja gebe ēndac Elia.

¹⁷ ġédēn tan Ahab ġelic Elia nan, enj kēsōm ġédēn enj gebe “Aōm nġac, tan kēlēsōn Israel elēmē nan tonan me.” ¹⁸ Tec Elia ġējō enj awa gebe “Aē kēlēsōn Israel atom. Aōm to tamam nē ġōlōac alēnsōn ēsēac kētu awi Apōmtaunē bin sinġa ma adaguc anōtō dansan Bal. ¹⁹ Amboac tonan ōkēn bin ma ōkac lau Israel samob sa dēndēn aē sēmēn lōc Karmel ma Balnē propete 450 to anōtō Asera nē propete 400, tan sen ġēn sēngōn Jesebelnē tebo nan, sēmēn amboac tonanġen.”

Sėjam dōn tauġ anġa lōc Karmel

²⁰ Amboac tonan Ahab kakalem bin ġadēn lau Israel samob ma kēkac propete samob sa anġa lōc Karmel. ²¹ Ma Elia kēsa jakēkō lau samob lanġōnēmġa ma kēsōm gebe “Amac abe aka ġwecġen amoa bin luagēc nġasawa e ēndēn ondocġen. Apōmtau embe Anōtō, go andanġuc enj. Ma embe Bal, nan andanġuc enj.” Mago lau sējō ēnē bin ten atom. ²² Ma Elia kēsōm ġédēn lau gebe “Apōmtaunē propete ten gēmoa atom, aē, aē taucġenanō, mago Balnē propete 450. ²³ Sēkēn bulimakao kapoac luagēc ēndēn aē sēmēn acgom. Ma ēsēac sėjaliġ bulimakao kapoac ten sa ma sēsa sēsēlē ēkōc-ēkōc ma sēnac pac nasēkēn ēnsac nġaō ma sēuc ja ēsō atom. Ma aē jamansan bulimakao ten ma jakēn ēnsac pac nġaō ma jauc ja ēsō atom. ²⁴ Ma amac awem ēnac nēm anōtōnē ē ma aē aoc ēnac Apōmtaunē nġaē. Anōtō nan ajō bin nġa ja nan, enj Anōtō nġanō.” Ma lau samob sējō enj awa gebe “Nġajam, amboac tonan.” ²⁵ Go Elia kēsōm ġédēn Balnē propete gebe “Ajaliġ nēm bulimakao kapoac ten ma amansan ētu nġamata gebe amac lau taēsam. Ma awem ēnac nēm anōtō, mago auc ja ēsō atom.” ²⁶ ēsēac sēkōc bulimakao kapoac ten, tan sēkēn ġédēn ēsēac nan, ma sēmasan ġēn tau. Go awen ġējac Balnē nġaē sėjac m ġédēn bēbēcġen e oc kēkō nġaluġ ma sēsōm gebe “O Bal, ōkēn tanġam aēacmaġen.” Mago awa ten kēsa atom ma ten ġējō bin atom. Ma ēsēac sēka pelendec-pelendec sēgi altar, tan sēboa nan. ²⁷ ġédēn tan oc kēkō nġaluġ nan, Elia kēsu ēsēac susu ma kēsōm gebe “Amōēc apuc saġen. Enj anōtō tenġoc. Oc taē ġėjam bin ten gēmoa me ġėjam tau ōkwi, me oc kētu nġaclen me oc ġēc bēc ġec, tec anu enj sa acgom.” ²⁸ Ma ēsēac sēmōēc sēpuc saġen ma sēbuc tauġ nġa bōjan to sēġuġ tauġ nġa kēm kētōm ēsēacnēm mētē e ōlin dec-decġen. ²⁹ ēsēac sēġōm-sēġōm ġédēn tan oc kēkō nġaluġ e ġédēn oc geben kwalam, noc takēn da ġēn keleġnġa, mago awa ten masianō, ten ġējō bin atom, ten kēkēn tanġa atom.

³⁰ Go Elia kēsōm ġédēn lau samob gebe “Andēn aē amēn.” Ma lau samob dēdēn enj sēja. Ma enj kēbēnōc Apōmtaunē altar, tan tēta salin-salin nan. ³¹ Elia kēkōc poc 12 kētōm Jakobnē latuinēn namba. Jakob enj nġac, tan Apōmtau kēsōm bin ġédēn enj gebe “Galoc nēm nġaē ten gebe Israel.” ³² Ma enj ġēboa altar sa nġa poc tau kētu Apōmtaunē nġaēnġa. Go kēkwē busawa kēgi altar tau. Busawa gebe sēkēc bu ec kapōēn ēsēp. ³³ Ma enj ġējac pac su, go kēsēlē bulimakao kapoac kēkōc-kēkōc ma ketoc bōc tau jagēsac pac nġaō. Ma enj kēsōm gebe “Akati bu nġa bulakop 4 ma ansēwa ēpi daja to ēpi ka.” ³⁴ Ma enj kēsōm gebe “Anġōm ētu dim luagēc.” Tec ēsēac sēġōm kētu dim luagēc. Go enj kēsōm gebe “Anġōm ētu dim tēlēac.” Tec ēsēac sēġōm kētu dim tēlēac. ³⁵ Ma bu keselenġ kēgi altar tau ma kēpoac busawa tau ġewiġen.

³⁶ Ma ġédēn noc sēkēn daja propete Elia kētu ġasuc ġédēn altar ma keten mec gebe “O Apōmtau, Abraham aġēc Isak ma Jakob nēn Anōtō, mēnōwa taōm sa ēndēn ocsalō tonec gebe aōm kōtu Israelnēn Anōtō ma aē katu nēm sakinġwaga, tec ġagōm ġēn samob tonec nġai kētōm aōmnēm bin. ³⁷ O Apōmtau, ōkēn tanġam aēma, gebe lau tonec nġai sējala aōm Apōmtau gebe aōm Anōtō nġanō ma ōnam ēsēacnēn nġalēlōm ōkwi ēndēn aōm ētiam.” ³⁸ Go Apōmtaunē ja kēsēp mēnġen daja to ka ma poc to nom ma bu, tan kēpoac busawa nan su. ³⁹ ġédēn tan lau samob sēlic ġēn tonan nan, ēsēac jatētap labōc sēc nom ma sēmōēc gebe “Apōmtau enj Anōtō nġanō Apōmtau enj Anōtō nġanō.” ⁴⁰ Go Elia kēsōm ġédēn ēsēac gebe “Akōc Balnē lau tōn, nēn tenj ēwē sa atom.” Ma lau sēkōc ēsēac tōn ma Elia ġewē ēsēac dēdēn bu Kison ma jasējac ēsēac ēndu anġa tonan.

Elia keten mec gebe kom ēnac ētiam

41 Ma Elia kêsôm gêdêŋ Ahab gebe “Galoc naônij to ônom gêŋ gebe aê ganjô kom gêjac ŋakicsêa sugac.” 42 Amboac tonaj Ahab gêja gebe ênij to ênom gêŋ. Ma Elia kêpi lôc Karmel ŋatêpôê gêja. Eŋ kêpôn aduc ma kêkêŋ laŋôanô kêsô aduc ŋasawa. 43 Go eŋ kêsôm gêdêŋ nê sakinwaga gebe “Ôpi ôna galoc ma matamanô enso gwêc.” Eŋ kêpi jakêsala gwêc ma kêsôm gebe “Aê galic gêŋ teŋ atom.” Ma Elia kêjatu eŋ gebe “Ôna ômu êtu dim 7 êtiam.” 44 Go gêdêŋ dim kêtû 7ŋa tonaj sakinwaga kêsôm gebe “Ôlic acgom, tao teŋ kapôêŋ amboac ŋac teŋ lêma kêpi aŋga gwêc-m gêmêŋ.” Ma Elia kêsakin nê sakinwaga gebe “Naôndêŋ Ahab ma ôsôm gebe ‘Ômansaj nêŋ hos to kareta ma ôsêp ôna gebe kom êkô aôm auc atom.’ ” 45 Ŋasawa saungeŋ ma kom to mu ŋamajan kêkêŋ kanuc gamêŋ e kom gêjac ŋanô. Ma Ahab gêŋgôn kareta ma gêja malac Jesrel. 46 Ma Apômtaunê lêma gêmoa gêwiŋ Elia ma eŋ gêlêc nê ŋakwê sa ma kêgambam tau ma kêlêti gêmuj Ahab e jagêô lasê malac Jesrel. *

19

Elia gec Jesebel gêja lôc Horeb

1 Ahab kêdôn biŋ samob, taŋ Elia gêgôm to gêjac propete samob andu ŋa siŋ naŋ. gêdêŋ nê awê Jesebel. 2 Tec Jesebel kêsakin biŋ teŋ gêdêŋ Elia ma kêsôm gebe “Elerŋa êndêŋ ockatu êtôm tonac aê embe jaŋgôm gêŋ, taŋ aôm gôgôm gêdêŋ êsêac naŋ, êndêŋ aôm atom, go anôtô sêŋgôm gêŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam naŋ, êlêlêc êpi aê.” 3 Go Elia kêtêc tau ma gêdi gec gêjam katu kêsî e jagêô lasê malac Berseba Judaja ma gêwi nê sakinwaga siŋ gêmoa tonaj.

4 Tager eŋ tau kêsêlêŋ bêc samuc teŋ kêsâ gamêŋ sawa e jagêŋgôn ka puliŋ-puliŋ teŋ ŋalabu. Go eŋ keten mec gebe êmac êndu ma kêsôm gebe “O Apômtau, kêtômgaç. Ôkôc katic su êwao gebe aê ŋac ŋajam kalêlêc tamoci su atom.” 5 Kêsôm su ma kêsâ tau sic ma gec bêc gec ka puliŋ-puliŋ tonaj ŋalabu. Ma aŋela teŋ kêmoasac eŋ ma kêsôm gebe “Ôndi, ôniŋ gêŋ.” 6 Elia mata gêlac e gêlic polom sigob ma bu ku teŋ kêkô eŋ môkêapçaŋa. Eŋ geŋ to gênom gêŋ su ma gec bêc kêtiam. 7 Ma Apômtaunê aŋela gêmêŋ kêtiam kêtû dim luagêçŋa, kêmoasac eŋ ma kêsôm gebe “Ôndi, ôniŋ gêŋ gebe intêna baliŋ tec gec.” 8 Eŋ gêdi geŋ to gênom gêŋ e têkwa kêsâ ma kêsêlêŋ geleŋŋa 40 ma gêbêcauc 40, go gêô lasê Anôtônê lôc Horeb.

9 Aŋga tonaj eŋ kêtap poclabu teŋ sa ma gêŋgôn tonaj. Go Apômtaunê biŋ gêdêŋ eŋ jakêsôm gebe “Elia, aôm gôgôm asageŋ aŋga tonac.” 10 Eŋ gêjô Apômtau awa gebe “Aê gagôm Apômtau, lau undambêŋa nêŋ Anôtô nê biŋ topalêgeŋ gebe lau Israel sêwi aôm nêŋ poac siŋ to seser nêŋ altar sa ma sêjac nêŋ propete ŋa siŋ êndu. Ma aê taucerŋ tec gamoa, ma sêgôm gêŋlêlôm gebe sênac aê amboac tonajŋeŋ.” 11 Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôsa mênôkô Apômtau laŋônêŋ aŋga lôc tonac.” Ma Apômtau gêôc lêlêc eŋ gêja. Go mu gêbuc ŋatêna teŋ ma kêkac lôc gêŋgic-gêŋgic to gêjac poc têna popoc-popocgeŋ, mago Apômtau gêmoa mu ŋalêlôm atom. Mu gêôŋ sa ma ôjô gêjam, mago Apômtau gêmoa ôjô ŋalêlôm atom. 12 Ôjô kêtû malô ma ja ŋawaô kêsâ, mago Apômtau gêmoa ja ŋalêlôm atom. Ja gêmac ma mulêli kêsêlêŋ. 13 Gêdêŋ taŋ Elia gêŋô mu tonaj naŋ, eŋ gêsaj laŋôanô auc ŋa nê ŋakwê ma kasa jakêkô poclabu ŋaawa. Ma awa teŋ gêdêŋ eŋ aŋga tonaj ma kasôm gebe “Elia, aôm gôgôm asageŋ aŋga tonac.” 14 Ma eŋ gêjô ŋabiŋ gebe “Aê gagôm Apômtau, lau undambêŋa nêŋ Anôtô nê biŋ topalêgeŋ gebe lau Israel sêwi aôm nêŋ poac siŋ to seser aôm nêŋ altar sa ma sêjac nêŋ propete ŋa siŋ êndu. Ma aê, aê taucerŋ tec gamoa ma sêgôm gêŋlêlôm sebe sênac aê amboac tonajŋeŋ.” 15 Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôsêlêŋ ômu gamêŋ sawa Damaskusŋa ôna êtiam. Embe ô lasê, go naônij oso Hasael êtu kiŋ Suriaŋa 16 to ôniŋ oso Nimsi latu Jehu êtu kiŋ Israelŋa ma Sapat latu Elisa aŋga Abel-Mehola êtu propete êjô aôm su. 17 Teŋ embe êwê Hasaelnê siŋ sa naŋ Jehu oc ênac eŋ. Ma teŋ embe êwê Jehunê siŋ sa, naŋ Elisa oc ênac eŋ. 18 Ma aê oc jawaka Israel nêŋ lau 7,000, taŋ sêpôn eŋduc gêdêŋ Bal to sêlêsoŋ eŋ atom naŋ sa.”

Kalem gêdêŋ Elisa

19 Amboac tonaj Elia gêwi gamêŋ tonaj siŋ ma kêtap Sapat latu Elisa sa kêkac nom ôkwi ŋa bulimakao kion 12 sêlêŋ sêmuŋ eŋ. Ma eŋ tau kêsêlêŋ gêwiŋ bôc kêtû 12ŋa. Gêdêŋ taŋ Elia gebe êoc lêlêc Elisa naŋ, eŋ gau nê ŋakwê baliŋ gêsac eŋ. 20 Ma eŋ gêwi bulimakao siŋ ma kêlêti kêdaguc Elia ma kêsôm gebe “Ôkêŋ aê najalêsôp tamoc agêc tinoc aliŋanô, go jandanŋuc aôm.” Ma Elia kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ômu ôna êtiam, mago taêm ênam gêŋ, taŋ gagôm gêdêŋ aôm naŋ.” 21 Eŋ gêwi eŋ siŋ gêmu gêja ma kêkôc bulimakao kion teŋ ma gêjac lulugeŋ êndu ma geno nêŋ ŋamêsôm ŋa kion bulimakaonja ma kêkêŋ gêdêŋ lau seŋ. Go eŋ gêdi kêdaguc Elia ma gêjam sakin eŋ. *

20:1-43 Kiŋ Suriaŋa Benhadad kêgi gamêŋ Israel ŋamalacsêga Samaria auc ma gêjac siŋ gêdêŋ malac tau. Mago Israelnêŋ kiŋ Ahab kêku lau Suria tulu kêtû dim luagêc. Go propete

* 18:46: Amboac 4 oklok.

* 19:21: Kion ŋam gebe ka gêbiŋ bulimakao luagêc-luagêc tôn.

tenj geoc lasê gêdêj Ahab gebe êmac êndu, gebe enj taê walô kinj Benhadad ma gêjac enj êndu atom.

21

Ahab kêjanjo Nabotnê kôm wainja su

¹ Njac Jesrelja tenj naê Nabot nê kôm wainja tenj gêc Jesrel kêsi kinj Samarianja Ahab nê andu. ² Ma Ahab kasôm gêdêj Nabot gebe “Ôkêj nêkôm kôm wainja tonanj êndêj aê. Aê gabe jakôc êtu kôm gêj gaganja tenj gebe gêc kêdabinj njoc andu. Aê oc jakêj kôm wainja njajamanô êlêlêc tenj êndêj aôm êjô me embe taêm ênam tenj, go jakêj mone êjô.” ³ Mago Nabot kêsôm gêdêj Ahab gebe “Aê katêc Apômtau, tec oc jakêj tamoci nêj kômilênsêm êndêj aôm atom.” ⁴ Ahab têtac njandanj ma tolanjôsigenj kêsô nê andu jagêc nê mê ma kêkac nê lanjôanô ôkwi ma gebe êninj gêj atom kêtû binj, tanj njac Jesrelja Nabot kêsôm gêdêj enj gebe “Aê oc jakêj tamocinêj kômilênsêm êndêj aôm atom” nanja.

⁵ Mago nê awê Jesebel gêdêj enj jakêsôm gebe “Aôm têtmac njandanj e godec gêj kêtû asagenja.” ⁶ Enj gêjô awê tau awa gebe “Aê gajam binjalôm gawinj njac Jesrelja Nabot ma kasôm gebe ‘Ôkêj nêkôm kôm wainja janam ôli nj mone me embe ôlic njajam oc jajô nj kôm wainja tenj.’ Ma enj gêjô aênjoc binj gebe ‘Aê gabe jakêj njoc kôm wainja êndêj aôm atom.’” ⁷ Go nê awê Jesebel kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm Israelnêj kinj me masi. Ôndi ôninj gêj ma têtmac njajam êsa. Aê gabe jakêj Nabotnê kôm wainja êndêj aôm.”

⁸ Amboac tonanj enj keto papia gêjam Ahab awa ma kepej Ahabnê natalô kêpi ma kêsakinj papia dansanj gêdêj gejobwaga to gôlinjwaga, tanj sêngônj Nabotnê malac nanj. ⁹ Ma enj keto binj amboac tonec gêc papia tau gebe “Akêj noc anam dabuj moja tenj ma atoc Nabotnê sa êngônj lau samob njamata. ¹⁰ Ma akêj kalomtêna luagêc sêngônj sêkanônj enj ma êsêagêc sêngônj binj êpi Nabot gebe ‘Aôm kôpuc boa Anôtô to kinj.’ Go akôc enj asa awê ana ma atuc enj nj poc êndu.” ¹¹ Gejobwaga to gôlinjwaga sêgôm Jesebelnê binj njanô kêsa kêtôm binj gêc papia, tanj enj kêsakinj gêdêj êsêac nanj. ¹² Êsêac sêmasanj noc sênâam dabuj moja tenj ma sêkêj Nabot gêngônj lau samob njamata. ¹³ Ma kalomtêna luagêc sêsô jasêngônj sêkanônj enj. Ma êsêagêc sêgônj binj kêpi Nabot sêmoa lau samob lanjônêmja ma sêsôm gebe “Nabot kêpuc boa Anôtô to kinj.” Amboac tonanj sê enj anja malac sêsa jatêruc enj nj poc êndu. ¹⁴ Go êsêac sêsakinj binj gêdêj Jesebel gebe “Têruc Nabot nj poc êndu ma gêmac êndu su.”

¹⁵ Jesebel gêjô binj tau gebe têtuc Nabot nj poc êndu ma gêmac êndu su, go sebenj kêsôm gêdêj Ahab gebe “Ôndi sa, ôkôc njac Jesrelja Nabot nê kôm wainja, tanj enj gedec aôm ônam ôli nanj, gebe Nabot gêmoa mata jalinja kêtiam atom, enj gêmac êndu sugac.” ¹⁶ Ahab gêjô Nabot gêmac êndu njawae, tec sebenj gêdi sa jakêsêp gêdêj Nabotnê kôm wainja gebe êkôc êtu ênê gêj.

¹⁷ Go Apômtaunê binj gêdêj njac Tisbetja Elia amboac tonec gebe ¹⁸ “Ôndi naôsêp ôndac kinj Israelja Ahab, tanj gêngônj Samaria nanj. Ma ôlic acgom, enj jagêmoa Nabotnê kôm wainja. Enj gêja gebe êkôc kôm tau su êtu ênê gêj. ¹⁹ Ma aôm oc ôsôm êndêj enj gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Aôm gôjac njamalac êndu ma kôjanjo launêj gêj su kêtû aômnêm me.’ Ma aôm oc ôsôm êndêj enj gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Anja gamêj, nanj kêam têdamôê Nabotnê dec nanj, oc têdamôê aôm taômnêm dec amboac tonanj enj.’”

²⁰ Ahab kêsôm gêdêj Elia gebe “Njoc o aôm, kôtap aê sa me.” Elia gêjô ênê binj gebe “Aê katap aôm sa. Aôm kôkêj taôm gêdêj gêj, tanj gêjac Apômtaunê mataanô sec samucgej nanj. ²¹ Ôlic acgom, aê oc jakêj gêjwapa êpi aôm. Aê gabe jansenj aômnêm gôlôac njac samucgej ma oc jandim nêkôm lau wakuc to langwa êngic tomalagenj anja Israel. ²² Ma aê oc jansenj aômnêm gôlôac êtôm gagôm gêdêj Nebat latu Jerobeam ma Ahija latu Basa nêj gôlôac nanj, gebe aôm gôgôm aê têtac njandanj kêsa ma kôlêtôm lau Israel e sêgôm sec.” ²³ Ma Apômtau kêsôm binj kêpi Jesebel gebe ‘Kêam oc sêninj enj anja gamêj Jesrel njalêlôm.’ ²⁴ Ahabnê tenj embe êmac andu anja malac njalêlôm, nanj kêam oc sêninj, ma tenj embe êmac êndu anja awêna, nanj moc umbonj njalabuja oc sêninj.”

²⁵ Njac sec tenj kêtôm Ahab gêmoa atom. Nê awê Jesebel kêkêli enj e kêkêj tau-êngôm gêj, tanj Apômtau gêlic sec nanj, ²⁶ Enj gêgôm gêj alôb-alôb gebe kadaguc anôtôi gwam kêtôm lau Amor, tanj Apômtau gesenj êsêac su anja Israel lanjônêmja nanj.

²⁷ Gêdêj tanj Ahab gêjô binj tonanj nanj, enj kêkac nê njakwê gêngic ma kêsô talu njagonenj ma gêbu tau njanôgenj, gêjam dabuj mo ma gêc bêc totalugenj ma gêmoa tonê njalêlôm njatutucgej. ²⁸ Ma Apômtaunê binj gêdêj njac Tisbetja Elia gebe ²⁹ “Aôm gôlic Ahab kêpônj tau tulu-tulu gêmoa aê lanjônêmja nec me masi. Kêtû enj gêbu tau gêmoa aê lanjônêmja nj aê jakêj gêjwapa êndêj njasawa enj êmoa mata jalinja nanj atom. Jakêj gêjwapa êndêj enj latui nêj têm.”

22

Propete Mikaia geoc Ahab nê binj lasê

¹ Wama gêc Suria to Israel űasawa kêtôm jala tâléac. ² Ma gédêű jala kêtû tâléacűa tonaj kinj Judaűa Jehosapat gédêű kinj Israeľűa Ahab gêja. ³ Ma kinj Israeľűa kêsôm gédêű nê laumata gebe “Amac ajala gebe Ramot-Gilead kêtû aêacnêű malac, mago aêac jamanűenj danűgôű ma takôc malac tau su anűa kinj Suriaűa lêma atom kêtû asagenűa.” ⁴ Ma enj kêsôm gédêű Jehosapat gebe “Aôm oc ôwiű aê natanac siű anűa Ramot-Gilead me masi.” Ma Jehosapat gêjô enj awa gebe “Aê katôm aôm, űoc lau têtôm aôműnêű lau, űoc hos têtôm aôműnêű hos.”

⁵ Ma Jehosapat ketenj kinj Israeľűa gebe “Ôtu kênac Apômtau êmuű acgom.” ⁶ Go Ahab kêkalem propete amboac 400 sêpi tagenj ma kêsôm gédêű êsêac gebe “Aê najanac siű êndêű Ramot-Gilead me ênêcűa.” Ma êsêac sêmôêc gebe “Ôpi ôna, gebe Apômtau oc êkêű malac tau êsêp lêmam.” ⁷ Mago Jehosapat kêtû kênac gebe “Apômtaunê propete tenj gêmoa tonec gebe aêac tatu kênac enj me masi.” ⁸ Ma Ahab gêjô enj awa gebe “űac tenj gêmoa gebe aêac tatu kênac enj êtu Apômtauűa. Imla latu Mikaia tec gêmoa, mago aê gadec enj gebe enj geoc binj űajam tenj lasê kêtû aêűa atom, kêsôm gêűwapac űaômagenj.” Ma Jehosapat gêjô ênê binj gebe “Ôsôm amboac tonaj atom.” ⁹ Go Ahab gêmôêc laumata tenj ma kêsôm gebe “Naôkôc Imla latu Mikaia êmêű sebenj.” ¹⁰ Kinj Ahab agêc Jehosapat tonêű gêľôű kinjűa sêűgôű nêű lêpôű, tanj kêkô gamêű sêsac mopoloműa anűa malac Samaria űasacgêdô nanj, ma propete samob seoc binj lasê sêmoa êsêagêc lanűôűnêűma. ¹¹ Ma Kenan latu Sedekia kêmasanj jabo ki luagêc kêtû tauűa ma geoc binj lasê gebe “Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘Aôm oc ôsuc lau Suriaűa piűpaű űa jabo tonaj e sênaűa.’” ¹² Ma propete samob têdaguc ênê binjenj ma sêsôm gebe “Ôpi Ramot-Gilead ôna ma ôku malac tau tulu. Apômtau oc êkêű malac tau êsêp aôm lêmam.”

¹³ Ma űacjaenj, tanj gêja gebe êmôêc Mikaia nanj, kêsôm gédêű enj gebe “Ôűô acgom, propete samob tomalagenj seoc binj űajam lasê gédêű kinj. Amboac tonaj aôm ôsôm êtôm êsêac sêsôm ma ôsôm binj űajamenj.” ¹⁴ Mago Mikaia kêsôm gebe “Apômtau gêmoa mata jali, tec binj, tanj Apômtau êsôm êndêű aê nanj, aê oc jasôm lasê.” ¹⁵ Gédêű tanj gêo lasê gédêű kinj nanj, kinj tau kêsôm gédêű enj gebe “Mikaia aêac oc ana Ramot-Gilead gebe anac siű me ênêcűa.” Ma enj gêjô ênê binj gebe “Ôpi ôna ma ôku tulu. Apômtau oc êkêű malac tau êsêp aôm lêmam.” ¹⁶ Mago kinj gêjô ênê binj gebe “Aê janac binjsu aôm êtu dim tendocgenj gebe aôm ôsôm binjűanôűgenj êndêű aê ônam Apômtau lanűô.” ¹⁷ Ma Mikaia gêjô enj awa gebe “Aê galic lau Israel sêc êľiű-êľiű anűa ľôc amboac domba, tanj űacgejobmê nanj, ma Apômtau kêsôm gebe ‘Êsêacnêű űatau masi, samob sêmu sêna nêű andu towamagenj.’” ¹⁸ Go Ahab kêsôm gédêű Jehosapat gebe “Kec, aê kasôm gédêű aôm su gebe enj oc êsôm binj űajam tenj êtu aêűa atom. Oc êsôm binjwapacgenj.” ¹⁹ Ma Mikaia kêsôm gebe “Amboac tonaj ôűô Apômtaunê binj. Aê galic Apômtau gêűgôű nê lêpôű ma lau undambêűa samob sêkô ênê anô to gasêűa. ²⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe ‘Asa oc êľêtôm Ahab gebe êpi êna ma êmac êndu anűa Ramot-Gilead.’ Ma anűa tenj kêsôm binj tenj ma tenj kêsôm tenj. ²¹ Go űalau tenj kêsâ jakêkô Apômtau lanűôűnêűma ma kêsôm gebe ‘Aê gabe jalêtôm enj.’ ²² Ma Apômtau kêtû kênac enj gebe ‘Gobe ôűgôm amboac ondoc.’ Ma enj gêjô ênê binj gebe ‘Aê gabe jana ma jatu űalau dansanűa tenj jamoa ênê propete samob awenjsuű.’ Ma Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm ôľêtôm enj ma enj oc e 50 aôm űalabu. Ôna ma ôűgôm amboac tonaj.’ ²³ Amboac tonaj gôľicac me, Apômtau kêkêű űalau dansanűa tenj gêc aôműnêű propete tonec űai nêű awenjsuű. Apômtau kêkêc aôműnêű binj.”

²⁴ Go Sedekia jakêtu gasuc Mikaia ma kêtap enj kêsêp alianô ma kêsôm gebe” Apômtaunê űalau gêwi aê siű ma kêsôm binj gédêű aôm amboac ondoc.” ²⁵ Ma Mikaia gêjô enj awa gebe “Binjűanô, aôm oc ôjala binj tonaj êndêű bêc, tanj ôsô balêű űalêľôműa gebe ôsiű taôm ôkwiűa nanj.” ²⁶ Ma Ahab kêjatu gebe “Akôc Mikaia tôű ma akôc enj andêű gôľiűwaga malacűa Amon agêc kinj latu Joas ana ²⁷ ma asôm gebe ‘Kinj kêjatu amboac tonec gebe ‘Akêű űac tonec êűgôű kapoacwalô ma alôm enj űa polom to bu űagec-űagec e aê jamu jamêű towamagenj.’” ²⁸ Ma Mikaia kêsôm gebe “Aôm embe ômu ômôêű towamagenj, go Apômtau kêsôm binj űa aê aoc atom.” Ma enj gêjac têku nê binj gebe “Amac lau samob anűô binj tau.”

Ahab gêmac êndu

²⁹ Amboac tonaj Ahab agêc Jehosapat sêwê sêpi Ramot-Gilead sêja. ³⁰ Ma Ahab kêsôm gédêű Jehosapat gebe “Aê gabe jasô siűwaga űaôma nêű űakwê, go janac siű. Mago aôm ônac siű tonêű gêľôű kinjűa.” Ma kinj Ahab gêgôm kêtôm taê gêjam ma gêjac siű. ³¹ Kinj Suriaűa kêjatu nê laumata karetaűa gebe “Anac siű êndêű lau űaôma to laumata atom êndêű kinj Israel űa taugenj.” ³² Ma gédêű tanj laumata karetaűa sêľic Jehosapat nanj, êsêac sêsôm gebe “Tonaj kinj Israeľűa binjűanôűgenj.” Tec samob sêkac tauű ôkwi sebe sênac siű êndêű enj. Go Jehosapat kêwac lasê. ³³ Gédêű tanj laumata karetaűa sêľic gebe kinj Israeľűa tonaj atom nanj, êsêac sêkac tauű ôkwi ma sêjanda enj kêtiam atom. ³⁴ Mago siűwaga Suriaűa tenj kêkêkam nê talam

jakêpê palinpalinjen e kêtap kin Israelna Ahab sa kêsêp ñakwê ki ñagala. Tec kin kêsôm gêdêñ ñac, tañ gêjam gôlin kareta nan, gebe “Aê katap kamoc sa sugac, tec ôkac ôkwi ma daêc sin su.” ³⁵ Sin ñandan kêsâ gêdêñ bêc tonan ma lau sêpuc kin tôñ kêkô kareta ñaô lanñanô gêdêñ lau Surianja e gêdêñ kêtula en gêmac êndu. Ma ênê kamoc ñadec keselen kêsêp jakêpoac kareta ñalêlôm. ³⁶ Ma gêdêñ oc jakêsêp wali ten kêtan sinwaga samob sêñô gebe “Lau samob dêndêñ nêñ malac ma nêñ gamêñ êndêñ-êndêñjen sêna.” ³⁷ Amboac tonan Ahab gêmac êndu ma sêkôc en sêmêñ Samaria ma sêsun en anga tonan. ³⁸ Êsêac sêkwasiñ kareta sêmoa bu-gêjac-ton Samarianja ma kêam têdamôê êné dec ma lauo mockainonja sêlin bu tau kêtôm bin, tañ Apômtau kêsôm lasê nan. ³⁹ Gêñ ñagêdô samob, tañ Ahab gêgôm ma andu, tañ en kêkwê ña jabo nan, to malac samob, tañ en kêkwê nan, êsêac teto ñabin gêc kin Israelna nêñ min ñabuku. ⁴⁰ Amboac tonan Ahab gêc nê bêc gêc gêwin nê tamai ma en latu Ahasia gêjam gôlin gêjô en su.

22:41-53 Jehosapat gêjô Asa su ma kêtu Judanêñ kin, ma Ahasia gêjô Ahab ma gêjam gôlin Israel.

KiŋnĒŅ 2

KiŋnĒŅ Buku Kĕtu Luagĕcŋa tonec gĕjac tĕku KiŋnĒŅ Buku Ņamatanċa ma gĕjac miŋ lau Israel nĕŋ gamĕŋ luagĕc ŋabin ŋagĕdō.

Buku tau ŋasĕbu luagĕc gebe

1. Mōkĕlatu 1-17 Gamĕŋ Israelŋa ŋamin e gĕdĕŋ ŋacjo sesen malacsĕga Samaria su ma sĕku gamĕŋ tulu gĕdĕŋ jala 721 gĕmuŋ Kilisi gĕmĕŋ nomŋa kĕsĕp ŋasĕbu ŋamatanċa tonec.
2. Mōkĕlatu 18-25 Gamĕŋ Judaŋa ŋamin ŋagĕdō kĕsĕp ŋasĕbu kĕtu luagĕcŋa tonec. Gamĕŋ Israelŋa gĕbacnĕ, mago ŋacjo sĕku gamĕŋ Judaŋa tulu sebenċ atom. Mago gĕdĕŋ jala 586 gĕmuŋ Kilisi gĕmĕŋ nomŋa kiŋ Babelŋa Nebukadnesar gesen malac Jerusalem su ma kĕkĕŋ Gedalia kĕtu gōliŋwaga Judaŋa. Judanĕŋ kiŋ ŋamuŋa Jojakim nĕ miŋ kĕsĕp mōkĕlatu ŋamuŋa amboac tonanċen.

KiŋnĒŅ Buku Ņamatanċa kĕsōm lasĕ su gebe gĕŋwapac ĕtap gamĕŋ Israel to Juda sa ĕtu kiŋ to lau sĕwi Anōtō siŋŋa. Ņacjo sesen malacsĕga Jerusalem su to sĕwĕ Judawaga taĕsam jasĕŋgōŋ kapoacwalō anċa Babel. Biŋ tonanċ gĕjam lau Israel nĕŋ lĕŋ ōkwi samucċen.

Propete Elisa, taŋ gĕjō propete Elia su nan, nĕ miŋ gĕjam sĕga gĕc KiŋnĒŅ Buku Kĕtu Luagĕcŋa.

1:1-18 Elia geoc biŋ lasĕ gebe Israelnĕŋ kiŋ Ahasia ĕmac ĕndu. Eŋ gĕmac ĕndu su, go Jehoram gĕjō enċ su.

2

Elia kĕpi undambĕ gĕja

¹ Gĕdĕŋ ŋasawa, taŋ Apōmtau gebe ĕkōc Elia ŋa mu ilai ĕpi undambĕ ĕna nan, Elia agĕc Elisa dĕdi anċa Gilgal ma sĕsĕlĕŋ sĕja. ² Elia kĕsōm gĕdĕŋ Elisa gebe “Aĕ jatenċ aōm gebe ōmoa Gilgal tonec gebe Apōmtau kĕsakinċ aĕ gebe jana Betel.” Mago Elisa gĕjō enċ awa gebe “Apōmtau gĕŋgōŋ mata jali ma aōm gōmoa matam jali, tec aĕ oc jawi aōm siŋ atomanō.” Amboac tonanċ ĕsĕagĕc sĕwiŋ taunċ sĕsĕp Betel sĕja. ³ Ma propete tonċ tenċ, taŋ sĕmoa Betel nan, sĕsa dĕdĕŋ Elisa sĕmĕŋ ma sĕsōm gĕdĕŋ enċ gebe “Aōm oc kōjala gebe ocsalō tonec Apōmtau gebe ĕkōc nĕm ŋatau su anċa aōmnĕm nec me masi.” Tec enċ kĕsōm gebe “Aec, aĕ kajalagac, asōm atom.”

⁴ Elia kĕsōm gĕdĕŋ enċ gebe “Elisa, aĕ jatenċ aōm gebe ōmoa tonec gebe Apōmtau kĕsakinċ aĕ gebe jana Jeriko.” Mago enċ kĕsōm gebe “Apōmtau gĕŋgōŋ mata jali ma aōm gōmoa matam jali, tec aĕ oc jawi aōm siŋ atom.” Amboac tonanċ ĕsĕagĕc jasĕō lasĕ Jeriko. ⁵ Propete tonċ tenċ, taŋ sĕmoa Jeriko nan, tĕtu gasuc dĕdĕŋ Elisa ma sĕsōm gĕdĕŋ enċ gebe” Aōm oc kōjala gebe ocsalō tonec Apōmtau gebe ĕkōc nĕm ŋatau su anċa aōmnĕm nec me masi.” Tec enċ gĕjō ĕsĕac awenċ gebe “Aec, kajalagac, asōm atom.”

⁶ Go Elia kĕsōm gĕdĕŋ enċ gebe “Aĕ jatenċ aōm gebe ōmoa tonec gebe Apōmtau kĕsakinċ aĕ gebe jana bu Jordan.” Mago enċ kĕsōm gebe “Apōmtau gĕŋgōŋ mata jali ma aōm gōmoa matam jali, tec aĕ oc jawi aōm siŋ atomanō.” Amboac tonanċ agĕc sĕsĕlĕŋ sĕja. ⁷ Propete 50 sĕja amboac tonanċen ma ĕsĕac sĕkō ŋasawa jaĕcċenċ gĕdĕŋ taŋ ĕsĕagĕc sĕkō bu Jordan ŋatali nan. ⁸ Go Elia kĕkōc nĕ ŋakwĕ baliŋ jakĕluŋ sa ma gi kĕsĕp bu e bu gĕlĕc sa makenċ-makenċ ma agĕc selom gamĕŋ kelenċenċ sĕja ōnĕŋa.

⁹ Gĕdĕŋ taŋ selom jasĕpi ōnĕŋa su nan, go Elia kĕsōm gĕdĕŋ Elisa gebe “Apōmtau gebe ĕkōc aĕ su anċa aōmnĕm ma gobe jaŋgōm asagenċ ĕtu aōmŋa.” Ma Elisa kĕsōm gebe “Aĕ jatenċ aōm gebe jawĕ kaiŋ nĕm ŋalau mĕnelom aĕ ĕtu dim luagĕc.” ¹⁰ Ma enċ kĕsōm gebe “Aōm kotenċ gĕŋwapac tenċ, mago aōm embe ōlic sĕkōc aĕ su anċa aōmnĕm ŋa matamanō oc biŋ tau ŋanō ĕsa. Mago embe ōlic aĕ atom, go biŋ tau ŋanō ĕsa atom.” ¹¹ Sĕsĕlĕŋ ma sĕjam biŋgalōm sĕmoa ma sep tagenċ kareta ja tohos ja mĕŋgĕwa ĕsĕagĕc kĕkōc. Ma Elia ŋa mu ilai kĕpi undambĕ gĕja. ¹² Elisa gĕlic e gĕmōĕc gebe “O tamoc, tamoc, Israelnĕŋ laukasap to lautucċoc.” Ma gĕlic enċ jaōb tagenċ.

Elisa gĕjō Elia su

Go enċ kĕkac nĕ ŋakwĕ gĕŋċic gĕja luagĕc. ¹³ Go kĕkōc Elia nĕ ŋakwĕ baliŋ, taŋ gebeŋ anċa ĕnĕ nan, sa gĕmu jakĕkō bu Jordan ŋatali. ¹⁴ Eŋ kĕkōc Elianĕ ŋakwĕ baliŋ, taŋ gebeŋ nan, jagi kĕsĕp bu ma kĕsōm gebe “Apōmtau, Elianĕ Anōtō gĕmoa ondoc.” Ma gĕdĕŋ taŋ enċ gi ŋakwĕ kĕsĕp bu tau nan, bu gĕlĕc sa makenċ-makenċ ma Elisa gelom gĕmĕŋ ŋamakenċ.

¹⁵ Gĕdĕŋ taŋ propete tonċ tenċ, taŋ sĕmoa Jeriko nan, sĕlic enċ gĕmu gĕdĕŋ ĕsĕac gĕmĕŋ nan, ĕsĕac sĕsōm gebe “Elianĕ ŋalau gĕsac Elisa ŋaō.” Ma ĕsĕac sĕpuc enċ tōŋ-tōŋ mĕŋsewec lanċŋanō kĕsĕp nom. ¹⁶ Go ĕsĕac sĕsōm gĕdĕŋ enċ gebe “Gōlicċac me, lau ŋaclai 50 tec sĕmoa sĕwiŋ nĕm sakinċwaga aĕac. Aĕac atenċ aōm, gebe ōkĕŋ ĕsĕac nasensom nĕm ŋatau. Oc moae Apōmtaunĕ Ņalau gĕōc enċ sa e jagĕwi enċ siŋ gĕmoa lōcdĕnanċ ŋaō me gĕmoa busawa tenċ.” Ma enċ kĕsōm

gebe “Asakin lau atom.” ¹⁷ Mago êsêac sêkac enj njanj e enj maja kêsa, tec kêsôm gebe “Asakin êsêac sêna.” Tec êsêac sêsakin lau 50. Ma êsêac sesom enj bêc têtêac e têtap enj sa atomanô. ¹⁸ Elisa gacgen gêmoa Jeriko ma êsêac sêmu dêdêj enj sêja ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aê kasôm gêdêj amac gebe ‘Ana atom’ me masi.”

¹⁹ Lau malacnja sêsôm gêdêj Elisa gebe “Ôlic acgom, malac tonec njağêj samob njajamanô, kêtôm njoç njatau tau gêlic, mago bu tau njajam atom ma gêjam lauonêj njapalê su.” ²⁰ Enj kêsôm gebe “Akêj gwêc êsêp laclu wakuc tenj ma akêj êndêj aê êmêj.” Amboac tonanj êsêac sêkôc gêj tau gêdêj enj sêja. ²¹ Go enj gêja ma kêpalip gwêc kêsêp bumata tau ma kêsôm gebe “Âpômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê gagôm bu tonec njajam kêsa. Gêmacanô me sênam njapalê suja êsa tonec atomanô.’” ²² Amboac tonanj bu tau njajam kêsa e mênjgêdêj ocsalô tonec kêtôm binj, tanj Elisa kêsôm nanj.

²³ Enj anja tonanj kêpi Betel gêja ma gêdêj tanj enj kêsêlêj kêpi gêmoa nanj, njapalê njasec njasec njağêdô sêsa anja malac mênjsêsu enj susu sêmôêc gederj enj gebe “Môkêmkaj, ôpi ômôêj. Môkêmkaj, ôpi ômôêj.” ²⁴ Tec enj kêkac tau ôkwi ma gêdêj tanj enj gêlic êsêac nanj, enj kêpuc boa êsêac gêjam Apômtau lanô. Ma bôc salejnja ber têna luagêc sêsa anja salej sêmêj ma sêkac njapalê 42 tonanj popoc. ²⁵ Enj anja tonanj gacgen kêpi lôc Karmel gêja ma anja tonanj gêmu gêja malac Samaria.

3:1–4:7 Israel to Juda ma Edom nêj kinj sêjac sinj gêdêj Moab, mago sêku enj tulu atom.

4

Elisa agêc awê Sunemnja

⁸ Gêdêj bêc tenj Elisa gêja Sunem. Awê tolêlôm tenj gêmoa tonanj. Enj kêkac enj gebe êninj gêj anja ênê. Amboac tonanj gêdêj têm samob, tanj enj kêsa intêna tonanj nanj, kêsô gêdêj enj gêja gebe êninj gêj. ⁹ Ma awê tau kêsôm gêdêj nê akwenj gebe “Ôlic acgom, aê kajala gebe njac tônê enj Anôtônê njac dabunj tenj, tanj kêsa aêacnêj intêna njapanjenj nanj. ¹⁰ amansanj balêm saunj tenj tosagin anja njadenj njadnja ma takêj mê to tebo ma lêpônj to lamp tenj êkô êtu enja. Ma enj embe êndêj aêac êmêj, go ênjgôn tonanj.”

¹¹ Gêdêj bêc tenj enj gêô lasê tonanj ma kêsô nê balêm gêja ma kêlêwanj tau. ¹² Ma enj kêsôm gêdêj nê sakinwaga Gehasi gebe “Ômôêc awê Sunemnja tonanj.” Enj gêmôêc awê tau mênjkêkô enj lanônêmja. ¹³ Ma Elisa kêsôm gêdêj Gehasi gebe “Galoc ôsôm êndêj awê tau gebe ‘Gôlicgac me, aôm gôgôm gêjnlêlôm taêsam tonec kêtû aêagêcnja, tec aê jakêj asagenj êndêj aôm êjô. Aêjamansanj binj tenj enderj kinj êtu aômja me êndêj njac sinj sêlêc me masi.’” Awê tau gêjô enj awa gebe “Aê gamoa gawinj njoç lau.” ¹⁴ Ma Elisa kêtû kênac Gehasi gebe “Janjôm gêj asagenj êtu enja.” Enj gêjô ênê binj gebe “Êne latu masi, ma nê akwenj kêtû njamalacanô sugac.” ¹⁵ Go Elisa kêsôm gebe “Ômôêc enj.” Gêdêj tanj enj gêmôêc enj nanj, awê tau kêkô sacgêdô. ¹⁶ Ma Elisa kêsôm gebe “Êndêj jala tenj, njasawa amboac galoc aôm oc ôsip latôm tenj.” Ma awê tau kêsôm gebe “O njoç njatau, kôtu Anôtônê njac. Ônsau nê m sakinwagao aê atôm.” ¹⁷ Mago awê tau taê e kêkôc latu tenj gêdêj têm komô gêbacnê, kêtôm têm, tanj Elisa kêsôm gêdêj enj nanj.

¹⁸ Njapalê tau kêtû kapônê ma gêdêj bêc tenj enj gêwinj tama kêsa gêdêj lau sêjac kom njanô sarja gêja. ¹⁹ Ma enj kêtanj gêdêj tama gebe “Joe, njoç môkêcapac, njoç môkêcapac.” Tec tama kêsôm gêdêj nê sakinwaga gebe “Ôkôc enj ôndêj têna êna.” ²⁰ Go enj kêsip njapalê sa jakêkêj enj gêdêj têna. Njapalê gênjgôn enj labum e gêdêj oc kêkô njaluw ma gêmac êndu. ²¹ Awê tau kêpi jaketoc njapalê gêc Anôtônê njac nê mê, go gêsanj katam auc ma kêsa gêja. ²² Go gêmôêc nê akwenj ma kêsôm gebe “Ôsakinj sakinwaga tenj êndêj aê êmêj ma donji tenj êwinj gebe aê njagağenj jandêj Anôtônê njac jana ma jamu jamêj êtiam.” ²³ Enj kêtû kênac gebe “Aôm galoc ôndêj enj ôna êtu asagenja. Galoc bêc ajônj mênjgêô lasê me sabbat kêsa atom nec.” Awê gêjô enj awa gebe. “Kêtôm, ôsôm taêsam atom.” ²⁴ Go enj kêkêj waba gêsac donji ma kêsôm gêdêj nê sakinwaga gebe “Ôkac donji gebe êsêlêj njagağenj, êtu malô êtu aêja atom e jasôm êndêj aôm acgom.” ²⁵ Amboac tonanj enj gêdi ma jagêô lasê gêdêj Anôtônê njac anja lôc Karmel.

Gêdêj tanj Anôtônê njac gêlic awê tau gêmêj nanj, enj kêsôm gêdêj nê sakinwaga Gehasi gebe “Ôlic acgom, awê Sunemnja gêmêj. ²⁶ Ôlêti naôpuc enj tônj-tônj ma ôtu kênac enj gebe ‘Aôm gômoo njajam me. Ma nê m akwenj gêmoa njajam me. Nê m njapalê gêmoa njajam me.’” Ma enj gêjô ênê binj gebe “Samob sêmoa njajam.” ²⁷ Ma gêdêj tanj enj gêô lasê gêdêj Anôtônê njac anja lôc tau nanj, enj gêlô enj akainj tônj. Ma Gehasi gêmêj gebe êkac enj su, mago Anôtônê njac kêsôm gebe “Ôndec enj gebe galic enj katu ôluw-ôluwenj. Apômtau kêsinj binj tau ma kêsôm lasê gêdêj aê atom.” ²⁸ Go awê tau kêsôm gebe “Aê katenj njapalê tenj gêdêj njoç njatau aôm me masi. Aê kasôm gebe ‘Aôm ônsau aê njadmagenj nanj atom me.’” ²⁹ Go Elisa kêjatu Gehasi ma kêsôm gebe “Ôjandinj nê m ômbinjak tônj ma ômênjgôm njoç tôc êsêp lêmam ma ôsêlêj. Embe njac tenj êndac aôm nanj, awam ênac enj atom. Ma embe tenj ê moalêc aôm, nanj ôjô enj awa atom. Ôkêj njoç

tôc ênsac ņapalê laŋðanô ņaô.”³⁰ Go ņapalê tēna kēsôm gebe “Apômtau gēmoa mata jali ma aôm taôm gōmoa matam jali, tec aê oc jawi aôm siŋ atom.” Amboac tonaj ņac tau gēdi ma gēwiŋ awê tau gēja.³¹ Gehasi gēmuj ma kēkēŋ tôc tau gēsac ņapalê laŋðanô ņaô, mago gēŋô ņapalê nê awa tenj me kēsâê ņapalê mata jali êsa ņapuc tenj atom. Tec enj gēmu gēja gebe êtap Elisa sa ma êsôm êndēŋ enj gebe ņapalê mata jali kēsa atom.

³² Gēdēŋ taŋ Elisa mēŋgêô lasê andu naŋ, enj gēlic ņapalê tomatēgeŋ gēc ênê mê.³³ Amboac tonaj enj kēsô jagēsaj katam awa ma ketenj mec gēdēŋ Apômtau.³⁴ Go enj kēpi mê jakēmêtôc tau gēsac ņapalê tau ņaô, kēkēŋ awasuj gēdēŋ enj awasuj, mataanô gēdēŋ ênê mataanô ma lêma gēsac ênê lêma ma gēdēŋ taŋ enj jagēsac ņapalê ņaô naŋ, ņapalê tau ôli ņandanj kēsâ.³⁵ Go enj gēdi sa kêtiam ma kēsêlēŋ gēja ma gēmēŋ aŋga andu lēlôm kētu dim tagen, go jakēmêtôc tau gēsac ņapalê tau kêtiam. ņapalê kēsâ muc kētu dim 7 ma mata gēlac.³⁶ Go enj gēmôêc Gehasi ma kēsôm gēdēŋ enj gebe “Ômôêc awê Sunemŋa.” Amboac tonaj enj gēmôêc enj. Ma awê tau gēdēŋ Elisa gēmēŋ, tec enj kēsôm gebe “Ôkôc latôm sa.”³⁷ Enj kētu gasuc jagēu tau gēc Elisa akaiŋŋa laŋðanô gēdēŋ nom. Go kēkôc latu sa ma kēsâ awê gēja.

4:38-44 Propete Elisa nê minj luagēc kēsêp ņamadij tonec.

5

Naemannê kole kēsêlô

¹ Kinj Suriaŋa nê siŋwaga nēŋ ņac siŋsêlêc tenj gēmoa ņaê Naeman. Enj ņac towae ma nê ņatau ketoc enj sa gebe Apômtau kēkēŋ enj kēku lau Suriaŋa nēŋ ņacjo tulu. Ma kole gējac tēc enj auc.² Gēmujŋen gēdēŋ taŋ lau Suria sējac siŋ naŋ, êsêac sējajŋgo ņapalêo tenj aŋga gamêŋ Israelja sēja. ņapalêo tonaj jasêkēŋ gējam sakij gēdēŋ Naemannê awê.³ Enj kēsôm gēdēŋ nê ņatau gebe “Ŋoc ņatau êndēŋ propete, taŋ gēŋgôŋ Samaria naŋ, ênâmanj oc êŋgôm ênê kole ênsêlô.”⁴ Amboac tonaj Naeman jakēsôm gēdēŋ nê ņatau gebe “ņapalêo Israelja kēsôm binj amboac tonaj.”⁵ Tec kinj Suriaŋa gējô enj awa gebe “Ônâmanj, ma aê gabe jasakij papia tenj êndēŋ kinj Israelja.”

Amboac tonaj enj gēja. Enj kēkôc silber 3,000 to gold 6,000 ma ņakwê moasiŋŋa 10 gēwiŋ.⁶ Ma enj kēkēŋ papia tau gēdēŋ kinj Israelja. Binj tonec gēc papia tau gebe “Embe papia tonec êtap aôm sa, go ôjala gebe aê kasakij ņoc sakijwaga Naeman gēdēŋ aôm gebe aôm ôŋgôm ênê kole ņajam êsa.”⁷ Gēdēŋ kinj Israelja kēsâm papia tau su naŋ enj kēkac nê ņakwê gēŋic ma kēsôm gebe “Aê Anôtô me, tec janac êndu to jaŋgôm sēŋgôŋ maten jaliŋa nec. ņac tonaj kēsakij binj gēdēŋ aê gebe jaŋgôm ņac kole tonaj ôli ņajam êsa. Alic to ajala acgom, enj gebe êkalom siŋ.”

⁸ Gēdēŋ taŋ Anôtônê ņac gēŋô gebe kinj Israelja kēkac nê ņakwê gēŋic naŋ, enj kēsakij binj gēdēŋ enj ma kēsôm gebe “Kētu asagenŋa kôkac nēm ņakwê gēŋic. Ôkēŋ enj êndēŋ aê êmēŋ, go êjala gebe propete tenj gēŋgôŋ Israel.”⁹ Amboac tonaj Naeman to nê hos ma kareta gēdēŋ Elisa gēja ma kēka kareta tōŋ kēkô Elisânê andu ņasacgêdô.¹⁰ Go Elisa kēsakij ņacjaen tenj gēdēŋ enj ma kēsôm gebe “Naôliŋ bu êtu dim 7 aŋga bu Jordan, go ôlim êtu selec êtiam.”¹¹ Mago Naeman têtac ņandanj kēsâ ma gēc gēja ma kēsôm gebe “Aê taêc gējâ gebe enj tau êsa êndēŋ aê êmēŋ ma awa ênac Apômtau, nê Anôtônê ņaê to êkēŋ lêma ênsac kole ņamala ma êŋgôm ôlic tau ņajam êsa.¹² Bu Damaskusŋa Abana to Parpar ņajam kêlêlêc bu Israelja atom me. Aê katôm gebe jalinj bu tônê ma ôlic ņajam êsa atom me.” Amboac tonaj enj kēkac tau ôkwi gēc gēja totêtac secgeŋ.¹³ Mago ênê sakijwaga tētu gasuc enj ma sêmac binj enj gebe “O tamoc, propete embe êjatu aôm gebe ôŋgôm gēŋ kapôŋ tenj oc aôm ôŋgôm atom me. Tec ôŋgôm binj, taŋ enj kēsôm gēdēŋ aôm gebe ‘Ôliŋ bu, go ôlim êtu selec’ naŋ maŋ.”¹⁴ Amboac tonaj enj gim kēsêp bu Jordan kētu dim 7 kêtôm Anôtônê ņac nê binj ma nê ôli kētu selec kêtôm ņapalê wakuc tenj nê ôli.

¹⁵ Go enj to nê lau samob, taŋ sēwiŋ enj naŋ, sêmu dēdēŋ Anôtônê ņac tau sēja. Enj gēô lasê to kēkô enj laŋðnēm ma enj kēsôm gebe “Gôlicgac me, aê kajala aŋga nom ņagamēŋ samob Anôtô ņanô tenj gēmoa atomanô, lau Israel nēŋ tagen. Amboac tonaj ôkôc gēŋ ņaômagenŋa aŋga nēm sakijwaganê acgom.”¹⁶ Mago Elisa kēsôm gebe “Apômtau taŋ aê gajam sakij enj naŋ, gēmoa mata jali, tec aê gabe jakôc gēŋ tenj atomanô.” Ma Naeman kēkac enj gebe êkôc, mago enj gējac jao tau samucgeŋ.¹⁷ Go Naeman kēsôm gebe “Embe masi, go ôlôc gebe sêkēŋ nom êndēŋ nēm sakijwaga êtôm doŋki luagēc sêmbalanj gebe êndēŋ ņamu nēm sakijwaga gebe êkēŋ daja me da ņagêdô êndēŋ anôtô tenj atomanô, Apômtau tagen.”¹⁸ Tagen Apômtau êsuc nēm sakijwaga nê binj tonecgeŋ ôkwi gebe êndēŋ taŋ aê jawiŋ aêŋoc ņatau êsô Rimonnê andu gebe ênam sakij Rimon ma aê japô janduc jamoa Rimonnê andu naŋ, Apômtau êsuc aêŋoc binj tonaj ôkwi.”¹⁹ Elisa kēsôm gēdēŋ enj gebe “Ôna tobijmalôgeŋ.”

Mago gēdēŋ taŋ Naeman gēwi enj siŋ ma kēsêlêŋ intēna ņasawa dambêgeŋ naŋ,²⁰ Anôtônê ņac Elisa nê sakijwaga Gehasi taê gējâ gebe gēc tau gebe “Gôlicgac me, ņoc ņatau kēgamiŋ lêma

kĕtu Ńac Surianja Naeman nĕ gĕŃ, taŃ kĕkĕc gĕmĕŃ naŃŃa. Apĕmtau gĕmoa mata jali, aĕ gabe jalĕti jandanġuc eŃ ma jatap gĕŃ Ńagĕdĕ sa anġa ĕnĕ.”²¹ Amboac tonanġ Gehasi kĕdaguc Naeman. Ma gĕdĕŃ taŃ Naeman gĕlic Ńac teŃ kĕlĕti kĕdaguc eŃ naŃ, eŃ kĕsĕp anġa kareta gebe ĕpuc eŃ tĕŃ-tĕŃ ma kĕtu kĕnac gebe “GĕŃ samob gĕc Ńajam me masi.”²² Ma eŃ gĕjĕ eŃ awa gebe “GeŃ samob Ńajam. Ńoc Ńatau kĕsakinġ aĕ gebe jasĕm amboac tonec gebe ‘Lau propete anġa gamĕŃ lĕc EpraimŃa nĕŃ Ńac wakuc luagĕc dĕdĕŃ aĕ sĕmĕŃ galocġen, tec jateŃ gebe ĕkĕŃ awa silber Ńamatu teŃ ma Ńakwĕ omŃa luagĕc ĕndĕŃ ĕsĕagĕc.”²³ Ma Naeman kĕsĕm gebe “JateŃ aĕm gebe ĕkĕc awa Ńamatu luagĕc.” Ma eŃ kĕkac eŃ ma kĕmasanġ awa Ńamatu silber kĕsĕp talu luagĕc to Ńakwĕ omŃa luagĕc gĕwiŃ ma kĕkĕŃ gĕdĕŃ nĕ sakinġwaga luagĕc sĕbalanġ sĕmuŃ ma Gehasi kĕdaguc.²⁴ Ma gĕdĕŃ taŃ eŃ jakĕpi gamĕŃ Ńabau naŃ, eŃ kĕkĕc gĕŃ tau su anġa ĕsĕagĕc lemeŃ ma kĕkĕŃ kĕsĕ andu gĕja. Go kĕsakinġ Ńac lagĕc tau sĕmu sĕja.²⁵ Go eŃ kĕsĕ jakĕkĕ nĕ Ńatau lanĕnĕm. Ma Elisa kĕsĕm gĕdĕŃ eŃ gebe “Gehasi, aĕm gĕja ondoc.” Ma eŃ gĕjĕ biŃ gebe “Nĕm sakinġwaga aĕ gaja gamĕŃ teŃ atom.”²⁶ Mago Elisa kĕsĕm gĕdĕŃ eŃ gebe “AĕŃoc Ńalau kĕsĕlĕŃ gĕwiŃ aĕm gĕdĕŃ taŃ Ńac tau gĕwi nĕ kareta siŃ gebe ĕpuc aĕm tĕŃ-tĕŃ naŃ atom me. Tonanġ Ńasawa Ńajam gebe takĕc mone to Ńakwĕ ma kĕm kanjanĕŃa to kĕm wainġa ma domba to bulimakao ma sakinġwaga to Ńac me.”²⁷ Amboac tonanġ Naeman nĕ kole wacĕsap aĕm to nĕm wakuc tĕŃ endĕŃ tĕŃŃenġ.” Amboac tonanġ Gehasi kĕsa anġa eŃ lanĕnĕmŃa ma kole gĕjac tĕc eŃ e boboma amboac labi.

6

Elisa gĕgĕm ki nakabasi gĕdam

¹ Go propete nĕŃ taŃ teŃ sĕsĕm gĕdĕŃ Elisa gebe “Ėlic acgom, gamĕŃ taŃ aĕac anġĕŃ aĕm Ńalabu naŃ, sauŃanĕ, kĕtĕm aĕac atom.² ĖkĕŃ aĕac ana bu Jordan ma akĕc ka Ńadambĕ tagenġ-tagĕŃ kĕtĕm ŃacanĕŃenġ ma akwĕ gamĕŃ teŃ sa ĕtĕm aĕac samob anġĕŃ.” Ma eŃ gĕjĕ ĕsĕacnĕŃ biŃ gebe “Aec, ana.”³ Go ĕsĕacnĕŃ teŃ kĕsĕm gebe” Aĕm ĕlic aĕac Ńajam ma ĕwiŃ nĕm sakinġwaga.” EŃ gĕjĕ biŃ tau gebe “Aec, oc jawiŃ.”⁴ Ma eŃ kĕsĕlĕŃ gĕwiŃ ĕsĕac. GĕdĕŃ taŃ ĕsĕac sĕĕ lasĕ bu Jordan tau naŃ, ĕsĕac sĕsap ka.⁵ Ńac teŃ kĕsap ka Ńadambĕ teŃ gĕmoa e nĕ ki nakabasi kĕsu ma gebeŃ kĕsĕp bu ma Ńac tau gĕmĕc gebe “Ojae, apĕmtau, aĕ kakĕc Ńac teŃ nĕ ki gebe janam kĕm.”⁶ Ma Anĕtĕnĕ Ńac kĕtu kĕnac gebe “GebeŃ kĕsĕp ondoc gĕja.” Ma gĕdĕŃ taŃ eŃ kĕtĕc gamĕŃ tau naŃ, Elisa kĕsap ka Ńagĕdĕ sauŃ teŃ me kĕbalinġ jakĕpoac gamĕŃ, taŃ ki kĕsĕp naŃ, ma ki nakabasi tau gĕĕŃ sa mĕŃgĕdam kĕpoac.⁷ Go eŃ kĕsĕm gebe “Ėkĕc gĕŃ tau sa.” Go Ńac tau kĕmĕtĕc lĕma ma kĕkĕc ki nakabasi tau sa.

Elisa to lau Surianja

⁸ GĕdĕŃ Ńasawa teŃ kiŃ Surianja ma kiŃ IsraelŃa sĕjac siŃ gĕdĕŃ tauŃ. Ma kiŃ Surianja kĕmasanġ biŃ gĕdĕŃ nĕ siŃsĕlĕc ma kĕsĕm gebe “AsiŃ taĕm ma andibġ Ńacĕo anġa gamĕŃ tonec, taŃ tasĕm Ńabinġ su naŃ.”⁹ Mago Anĕtĕnĕ Ńac kĕsakinġ biŃ gĕdĕŃ kiŃ IsraelŃa ma kĕsĕm gebe “Ojop taĕm gebe ĕsa gamĕŃ tonanġ atom gebe lau Surianja dĕdĕb aĕm sĕmoa tonanġ.”¹⁰ Tec kiŃ IsraelŃa kĕsakinġ nĕ lau sĕja gamĕŃ tau, taŃ Anĕtĕnĕ Ńac kĕsĕm lasĕ gĕdĕŃ eŃ naŃ. Amboac tonanġ Elisa kĕkĕŃ puc eŃ gĕmoa gebe ejop tau, gĕgĕm kĕtu dim tagenġ me luagĕcġenġ atom, gĕgĕm Ńapanġenġ.

¹¹ Kĕtu tonanġa kiŃ Surianja gesom mala ĕkwi tec gĕmĕc nĕ siŃsĕlĕc kĕpi tagenġ ma kĕtu kĕnac ĕsĕac gebe “Amac atĕm gebe asĕm biŃ tonec ĕndĕŃ aĕ me masi gebe Asa geoc aĕac lasĕ gĕdĕŃ kiŃ IsraelŃa.”¹² ĕnĕ sakinġwaga nĕŃ teŃ gĕjĕ ĕnĕ biŃ gebe “O Ńoc Ńatau to kiŃ, masianĕ. Mago propete Elisa, taŃ gĕmoa Israel naŃ, kĕsĕm biŃ, taŃ aĕm kĕsĕm anġa nĕm balĕm bĕcŃa naŃ, lasĕ gĕdĕŃ kiŃ IsraelŃa.”¹³ Go eŃ kĕsĕm gebe “Ana ma alic eŃ gĕmoa ondoc gebe jasakinġ lau nasĕkĕc eŃ tĕŃ.” Ma ĕsĕac sĕsĕm gĕdĕŃ eŃ gebe “EŃ gĕmoa Dotan.”¹⁴ Amboac tonanġ eŃ kĕsakinġ hos to kareta ma siŃwaga taĕsam sĕja malac tau. ĕsĕac sĕĕ lasĕ gĕdĕŃ gĕbĕc ma sĕgi malac tau auc.

¹⁵ GĕdĕŃ taŃ Anĕtĕnĕ Ńac nĕ sakinġwaga gadi sa gĕdĕŃ bĕbĕc kanucġenġ ma kĕsa gĕja naŃ, gĕlic siŃwaga toŃ kapĕŃ to hos ma kareta sĕwa malac auc e kĕsĕ tau. Ma sakinġwaga jakĕsĕm gebe “Ojae, Ńoc Ńatau, aĕac oc dangĕm asagenġ.”¹⁶ EŃ gĕjĕ ĕnĕ biŃ gebe “Ėtĕc taĕm atom, lau taŃ sĕmoa sĕwiŃ aĕac naŃ, sĕlĕlĕc lau, taŃ sĕwiŃ ĕsĕac naŃ.”¹⁷ Go Elisa ketenġ mec ma kĕsĕm gebe “O Apĕmtau, aĕ jateŃ aĕm gebe ĕŃgĕm eŃ mataanĕ ĕpoa lasĕ gebe ĕlic gĕŃ.” Amboac tonanġ Apĕmtau gĕgĕm Ńac wakuc tonanġ mataanĕ kĕpoa lasĕ ma eŃ gĕlic. Ma gĕlic hos to kareta toŃa sĕgi Elisa auc sĕkĕ lĕc tonanġ.¹⁸ GĕdĕŃ taŃ lau Surianja mĕŃtĕdabinġ Elisa naŃ, eŃ ketenġ mec gĕdĕŃ Apĕmtau gebe “Aĕ jateŃ aĕm gebe ĕŃgĕm lau tonanġ matenġpec ĕsa.” Ma eŃ gĕgĕm ĕsĕac matenġpec kĕsa kĕtĕm Elisane biŃ.¹⁹ Mago Elisa kĕsĕm gĕdĕŃ ĕsĕac gebe “Intĕna tau tonec jagĕdĕŃ atom ma malac tau atom. Andanġuc aĕ. Aĕ gabe jawĕ amac ĕndĕŃ Ńac, taŃ asom eŃ amoa naŃ ana.” Ma eŃ gĕwĕ ĕsĕac sĕja Samaria.

²⁰ GêdêŅ taj êsêac sêô lasê Samaria nan, Elisa kêsôm gebe “O Apômtau, ôŅgôm lau tonec maten êlac gebe sêlic gamêŅ.” Ma Apômtau gêgôm êsêac maten gêlac e sêlic gebe sêmoa malac Samaria űalêlôm. ²¹ GêdêŅ taj kinj Israelja gêlic êsêac nan, enj kêtû kênac Elisa gebe “Tamoc, aê janac êsêac me masi.” ²² Ma enj gêjô enj awa gebe “Ônac êsêac atom. Aôm oc gôjac lau, taj kôkôc tôŅ sêŅgôŅ kapoacwalô nan, űa sinj to kôpê êsêac űa talam me masi. ÔkêŅ gêŅ êndêŅ êsêac gebe sêŅiŅ to sêŅôm, go ôkêŅ êsêac sêmu dêndêŅ nêŅ űatau sêna êtiam.” ²³ Amboac tonan enj kêsôm gebe seno moasiŅ kapôêŅ êtu êsêacűa. Ma gêdêŅ taj êsêac senj to sêŅôm gêŅ su nan, enj gêwi êsêac sinj ma êsêac sêc sêmu gêdêŅ nêŅ űatau sêja. GêdêŅ tonan lau Surianja nêŅ kelejwaga sêmêŅ gamêŅ Israelja kêtiam atom.

űacjo sêgi Samaria auc

²⁴ Tonan su, go kinj Surianja Benhadad kêsala nê sinjwaga samob ma kêpi gêja gebe anġi Samaria auc. ²⁵ GêdêŅ taj sêgi malac tau auc ma tóbôm kapôêŅ gêc anġa Samaria nan, e lau sêjam ôli donġi űamôkê tenj űa silber űamatu 80 ma sêjam ôli balôsi űatac űagac űa silber űamatu 5. ²⁶ GêdêŅ bêc tenj, taj kinj Israelja tau kêsêlêŅ gêmoa tunbôm űaô nan awê tenj kêtaj ma gêmôêc gêdêŅ enj gebe “O űoc űatau kinj, ônam aê sa.” ²⁷ Ma enj gêjô enj awa gebe “Embe Apômtau ênam aôm sa atom, go aê janam aôm sa amboac ondoc. JakêŅ gêŅ anġa andu tanac kôm űanô sanja ma anġa gamêŅ tapip wainja me.” ²⁸ Ma kinj kêtû kênac enj gebe “Aôm gobe oten asagenj.” Ma enj gêjô ênê binj gebe “Awê tonec kêsôm gêdêŅ aê gebe ‘ÔkêŅ nêŅ latôm êmêŅ gebe aêagêc taniŅ enj êndêŅ ocsalô tonec ma elenja aêagêc oc taniŅ aêűoc latuc.’ ²⁹ Amboac tonan aêagêc ano aêűoc latuc ma aen su. Mago gêdêŅ nôŅen aê kasôm gêdêŅ enj gebe ‘akêŅ nêŅ latôm êmêŅ gebe taniŅ enj.’ Mago enj kêsiŅ latu ôkwi.” ³⁰ GêdêŅ taj kinj gêjô awênê binj tonan nan, enj kêkac nê űakwê gêŅgic. GêdêŅ tonan enj kêsêlêŅ gêmoa tunbôm űaô. Ma lau samob sêlic gebe kinj kêsô talu gêsaj ôli. ³¹ Ma enj kêsôm gebe “Embe sêndim Sapat latu Elisa nê môkêapac su êndêŅ ocsalô tonec atom, go Anôtô ênac aê êndu.”

³² Elisa gêŅgôŅ nê andu ma launêŅ gejobwaga sêŅgôŅ sêwiŅ enj. Go kinj kêsakiŅ űac tenj anġa êsêac, taj sêmoa sêwiŅ enj nan. Mago űacjaenj gêô lasê atomgenj ma Elisa kêsôm gêdêŅ gejobwaga gebe “Amac alic űac lêma dec tonan kêsakiŅ lau gebe sêndim aê môkêapac êŅgic. Alic acgom, űacjaenj embe êmêŅ, go ansan katam auc ma apuc tôŅ űajanajenj, oc tanjô ênê űatau nê akaiŅ űakicsêa kêdaguc enj me masi.” ³³ Enj kêsôm binj gêdêŅ êsêac gêmoa ma kinj gêô lasê ma kêsôm gebe “GêŅwapac tonan anġa Apômtaunê. Aê jaôŅ Apômtau jamoa űasawa êwiŅ êtu asagenja.” *

7

¹ Mago Elisa gêjô ênê binj gebe “ÔŅô Apômtaunê binj. Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘ÊndêŅ elenj űaockatu amboac galoc, go sêkêŅ lau sênam ôli polom sêpsêp űadôŅ tagen űa silber űamatu tagen ma sêkêŅ polom jejec űadôŅ luagêc űa silber tagen anġa Samaria űasacgêdô.’” ² Go űac taj gêwiŅ kinj nan, gêjô Anôtônê űac awa gebe “Apômtau embe êlêc undambê űakatam su, tagen binj tonan enj űanô êsa atom.” Mago Elisa kêsôm gebe “Aôm oc ôlic gêŅ tau űa taôm matamanô, mago aôm oc ôniŅ gêŅ tonan tenj atomanô.”

Sinjwaga Samarianja sêc su

³ Lau 4 taj kole gêjac têc êsêac auc nan, sêmoa sacgêdô awêŅa. Êsêac sêsôm gadêŅ taunj gebe “Aêac tamoa tonec e tamac êndu êtu asagenja. ⁴ Aêac embe taêŅ ênam gebe tasa malac tana oc tatap tóbôm sa ma oc tamac êndu. Embe tamoa tonec oc tamac êndu amboac tonanġen. Ajôc, dandêŅ lau Surianja nêŅ malac becoboŅa tana. Embe êsêac sendec aêac tamoa, go tamoa maten jali. Embe sênac aêac êndu, go tamac êndu.” ⁵ Tec êsêac dêdi gêdêŅ dala-dala kêsa gebe sêna lau Surianja nêŅ malac becoboŅa. Mago gêdêŅ taj êsêac sêô lasê lau Surianja nêŅ malac becobo űamagê nan, lau tenj sêmoa tonan atom. ⁶ Gebe Apômtau gêgôm lau Surianja nêŅ sinjwaga sêŅjô kareta to hos űakicsêa to sinjwaga űatonj kapôêŅanô űaôndu. Tec sêsôm gêdêŅ taunj gebe “Alicgac me, kinj Israelja gêjam ôli kinj Hetja agêc kinj Aiguptunja gebe mêŅsênac aêac.” ⁷ Amboac tonan êsêac sec gêdêŅ gamêŅ dala-dala kêsa sêja ma sêwi nêŅ becobo to nêŅ hos ma nêŅ donġi sinj sêmoa ma dedec nêŅ becobo to gêŅ samob kêkô ma sêc sinj su gebe sêmoa maten jali. ⁸ Ma gêdêŅ taj lau tokole tonan sêô lasê becobo űamagê nan, êsêac sêsô becobo tenj űalêlôm sêja ma senj to sêŅôm gêŅ ma sêkôc silber to gold ma űakwê űagêdô su ma jasêsiŅ ôkwi. Go sêmu sêmêŅ ma sêsô becobo tenj ma sêkôc gêŅ anġa tonan su jasêsiŅ ôkwi amboac tonanġen.

⁹ Go êsêac sêsôm gêdêŅ taunj gebe “Aêac dagôm gêŅ gêdêŅ atom. Bêc tonec katu bêc űawae űajam űa tenj. Embe aêac jamanġenj tamoa tansaê e oc êpi oc űagêjô êtap aêac sa. Amboac tonan galoc tana ma tasôm űawae tau êndêŅ kinj nê lau.” ¹⁰ Amboac tonan êsêac mêŅsêmôêc

* 6:33: Balôsi űatac, oc moae sêsam kêpi lakibôm tenj űae.

biņ gēdēj lau sejoj sacgēdō malacņa ma sējac miņ biņ tau gēdēj ēsēac gebe “Aēac jaaō lasē lau Surianja nēj becobo, mago alic gēj tenj ma aņō biņ tenj atomanō. Aēac alic sēkō hos to donki tōj ma becobo kakō ņaōmagenj.”

¹¹ Go gejobwaga sacgēdōņa sēmōēc biņ ma sēsōm biņ tau ņawae gadēj lau, taņ sēngōņ kinē andu ņalēlōm naņ. ¹² Kinj tau gēdi sa gēdēj gēbēc ma kēsōm gēdēj nē sakinwaga gebe “Aē gabe jasōm andanj amac gebe lau Surianja sēmasanj taunj gebe sēnac aēac. Ēsēac sējala gebe gēj gējō aēac. Tec sēwi nēj becobo siņ gebe sēsij taunj sēmoa gamēj ņamagēgenj. Ēsēac taēj gējam gebe ēndēj ēsēac sēsa aņga malac sēmēj, go aēac takōc ēsēac tōj tomatenjaligēj ma tasa nēj malac tana.” ¹³ Tec ēnē sakinwaga nēj tenj kēsōm gebe” Tasakinj lau ņagēdō sēkōc hos 5, taņ gacgenj sēmoa matenjali naņ, nēj ņagēdō sēna sēlic acgom gebe embe sēmoa malac oc sēnana tētōm ņagēdō, taņ sējaņa su naņ.” ¹⁴ Amboac tonanj ēsēac sējalinj lau ņagēdō sa ma kinj kēsakinj kareta luagēc ma kējatu ēsēac gebe sēndanjuc Surianēj siņwaga ma kēsōm gebe “Ana ma alic acgom.” ¹⁵ Tec ēsēac tēdaguc lau Surianja sēja e dēdēj bu Jordan ma sēlic gebe ņakwē to waba siņja ņagēdō-gēdō gajam intēna auc samucgenj. Lau Surianja sēbalinj gēj tonanj siņ gēdēj taņ sēc sēcacgenj naņ. Ma kelejwaga sēmu sēmēj jasējac miņ biņ tau gēdēj kinj.

¹⁶ Go lau samob sēsa sēja ma sējaņgo waba aņga lau Surianja nēj becobo su. Amboac tonanj polom sēpsēp matac ņadōj tagenj sėjam ōli ņa mone silber ņamatu tagenj ma polom jejec ņadōj luagēc ņa mone silber ņamatu tagenj amboac tonanj kētōm Apōmtaunē biņ. ¹⁷ Kinj kėjatu ņac, taņ gawij enj gēmuļ naņ gebe enj ejoj sacgēdō. Ma lau sēka enj aņga sacgēdō tonanj e enj gēmac ēndu kētōm Apōmtaunē ņac kēsōm lasē gēdēj taņ kinj kēsēp gēdēj enj gēja naņ. ¹⁸ Gebe gēdēj tonanj Anōtōnē ņac kēsōm gēdēj kinj gebe “Ēndēj elenj ņaockatu amboac tonec lau sēnam ōli polom matac sēpsēpņa ņadōj tagenj ņa mone silber ņamatu tagenj ma polom jejec ņadōj luagēc ņa mone silber ņamatu tagenj aņga malac ņasacgēdō.” ¹⁹ Ma lau mata siņja tau gējō Anōtōnē ņac nē biņ gebe “Embe Apōmtau tau ēlēc undambē ņakatam su gēj amboac tonanj oc ņanō ēsa atom.” Ma Elisa gējō enj awa gebe “Aōm oc ōlic gēj tau ņa taōm matamanō, mago aōm oc ōņij gēj tau atomanō.” ²⁰ Amboac tonanj biņ tau ņanō kēsa kēpi enj gebe lau sēka enj aņga malac ņasacgēdō e gēmac ēndu.

8:1–13:13 Miņ ņagēdō, taņ kēsa aņga gamēj Juda to Israelja gēdēj kinj ņagēdō sėjam gōlij gamēj tonanj naņ, kēsēp mōkēlatu tonec.

13

Elisa geoc biņ lasē kētu ņamu

¹⁴ Gēdēj taņ Elisa kētap gēmac, taņ gebe ensenj enj suņa sa naņ, kinj Israelja Joas kēsēp gēdēj enj gēja ma kētaņ e gēlij matasulugenj gēmōa enj lajōnēmņa ma kēsōm gebe “O tamoc. tamoc, aōm kōtu launēj laukasap to lautucgoc.” ¹⁵ Ma Elisa kēsōm gēdēj enj gebe “Ōkōc talam tenj to sōb ņagēdō.” Amboac enj kēkōc talam to sōb ņagēdō. ¹⁶ Go enj kēsōm gadēj kinj Israelja gebe “Ōkēkam talam.” Tec enj kēkēkam talam tau. Ma Elisa kēkēj lēma gēsac kinj lēma ņaō. ¹⁷ Go kēsōm gebe “Ōlēc katam sauņ gēmu oc kēpiņa su.” Ma enj gēlēc su. Go Elisa kēsōm gebe “Ōpē.” Ma enj kēpē. Ma Elisa kēsōm gebe “Apōmtaunē sōb kēku ņacjo tuluņa tau tonanj. Sōb kēku lau Surianja tulu. Gebe aōm oc ōnac siņ ēndēj lau Surianja aņga malac Apek e aōm onsenj ēsēac su.” ¹⁸ Ma enj kēsōm gebe “Ōkōc sōb ņagēdō.” Tec enj kēkōc. Go enj kēsōm gēdēj kinj Israelja gebe “Ōnac nom tau ņa sōb.” Tec enj gējac kētu dim tēlēac ma gēwi siņ. ¹⁹ Go Anōtōnē ņac tētac ņandanj gēdēj enj ma kēsōm gebe “Aōm ōna ētu 5 me 6 acgom, go ōnac Suria e onsenj su samucgenj, mago galoc oc ōnac Suria ētu dim tēlēacgenj.”

²⁰ Amboac tonanj Elisa gēmac ēndu ma ēsēac sēsuj enj. Kētōm jalagenj gēdēj taņ komō kēdabinj gebe ēmbacnē naņ, lau Moab nēj sējaņgowaga ņagēdō mēņsēlēšōņ gamēj Israelja. ²¹ Ma gēdēj taņ sēsuj ņac tenj naņ, ēsēac sēlic toj sec tenj amboac tonanj ma sēbalinj ņacmatē tonanj kēsēp Elisane sē. Ma gēdēj taņ ņacmatē jagējac Elisane ņatēkwa ņaō naņ, sep tagenj ņac tau mata jali kēsa ma gēdi sa kēkō.

13:22–18:8 Kinj gamēj luagēcņa nēj miņ ņagēdō kēsēp ņasawa tonec. Lau Asuria sēō lasē gamēj Israelja ma ņacjo tonanj sēku malac Samaria tulu ma sēwē lau Israel taēsam jasēņgōj kapoacwalō aņga Asuria.

18

Sesenj Samaria su

⁹ Gēdēj taņ kinj Heskia nē jala kinjja kētu aclē naņ, ma kinj Israelja Ela latu Hosea nē jala kinjja kētu 7 naņ, kinj Asurianja Salmanaser gēmēj Samaria ma kēgi malac tau auc, ¹⁰ e jala tēlēac gēbacnē su acgom, kēku malac tau tulu. Biņ tonanj kēsa gēdēj taņ Heskia nē jala kētu 6 ma kinj Israelja Hosea nē jala kētu 9 naņ. ¹¹ Kinj Asurianja kēkōc lau Israel su sēja Asuria ma kēkēj ēsēac sēņgōj malac Hala to bu Gosanjja Habor ņatali ma lau Meder nēj malac

kapôêj ñagêdô,¹² gebe êsêac tañej wamu Apômtau, nêj Anôtô nê awa atom ma sêgôm ênê poac popoc to sêgêli Apômtaunê sakinwaga Mose nê biñsu samob. Êsêac sêkêñ tañej ma tañej wamu atamanô.

Lau Asuria sejoñ malac Jerusalem

¹³ Gêdêj tañ kinj Hesekia nê jala kinja kêtû 14 nan, kinj Asuriaña Senakerib kêpi malac Judaña ñajanja samob gêmêj ma kêku tulu. ¹⁴ Ma Judanêj kinj Hesekia kêsakinj binj gêdêj kinj Asuriaña gêja malac Lakis ma kêsôm gebe “Aê gagôm keso. Ôwê aê sinj. Binj samob, tañ aôm embe ôsôm gebe janjômja nan, oc janjôm. “Ma kinj Asuriaña kêsôm gebe êkôc silber ñadôj 300 ma gold ñadôj 30 anja kinj Judaña Hesekia nê. ¹⁵ Ma Hesekia kêkêj silber samob, tañ gêc Apômtaunê lôm dabuj to kinjê andu ñakanom nanj gêdêj ej. ¹⁶ Gêdêj ñasawa tonanj Hesekia kêkac gold, tañ ej tau gêjac kêkwa Apômtaunê lôm dabuj ñakatam to saginjêkwa katam ña auc nanj su ma kêkêj gêdêj kinj Asuriaña. ¹⁷ Ma kinj Asuriaña kêsakinj sinjwaga tonj kapôêj teñ anja Lakis gebe ênac sinj êndêj Hesekia anja Jerusalem. Ênê sinjêlêc têlêac tonec Tartan agêc Rabsaris ma Rabsake sêjam gôlinj lau tau. Gêdêj tañ êsêac sêd lasê Jerusalem nanj, êsêac sêkô intêna, tañ lau sêmasanj ñakwêwaga sêjam kôm sêmoa nanj, to busawa, tañ bu keselenj anja bugêjactorj ñadôña kêsa gêmêj nanj. ¹⁸ Go êsêac sêmôêc kinj Hesekia gebe êmêj. Tec kinjê lau têlêac tonec Hilikia latu Eliakim, tañ gejob kinjê andu nanj, agêc kêlêpêwaga Sebna ma Asap latu Joa, tañ gejob andu papianja nanj, dêdêj êsêac sêja.

¹⁹ Ma Rabsake kêsôm gêdêj êsêac gebe “Asôm êndêj Hesekia gebe kinj kapôêj Asuriaña kêsôm amboac tonec gebe ‘Aôm taêm kêka asa tec gômoa. ²⁰ Aôm oc taêm gêjam gebe binj agwaagwagej oc kêtôm gebe êkêj kauc to ñaclai sinja me. Aôm taêm kêka asa tec gôli taôm sa gêdêj aê. ²¹ Ôlic acgom, aôm kôkêj matam Aiguptu, tañ kêtôm sinj, tañ tulu ma gêgunj lau samob, tañ sêpuc kêtû tôc nanj, lemeñ lasê nanj. ²² Kinj Aiguptuña Parao gêgôm tonanj gêdêj lau samob, tañ taêj kêka ej nanj. Ma abe asôm êndêj aê gebe “Aêac taêj kêka ma Apômtau Anôtô.” Amboac ondoc Hesekia gesenj Anôtô tau nê gamêj ñabau to altar su ma kêjatu lau Juda to Jerusalem gebe “Amac anam sakinj anja altar Jerusalemjagen”. ²³ Ñajam, alic acgom, aôm embe ôtôm gebe ôtap lau sa têtôm gebe sêngôj hos ñadêtu tøj, go ñoc ñatau, kinj Asuriaña, oc êkêj hos 2,000 êndêj aôm. ²⁴ Aôm taêm kêka lau Aiguptu nêj kareta to lau, tañ sêngôj hos ñadê nanj ma gobe ôjanda ñoc ñatau nê sakinwaga ñasac tagengej amboac ondoc. ²⁵ Ma teñ gêwinj. Aê kapi gamêj tonec gebe jansenj malac tonec su ma Apômtau gêlôc atom me. Apômtau kêsôm gêdêj aê gebe “Ôpi gamêj tonanj naonsen su.” ’ ”

²⁶ Go Hilikia latu Eliakim agêc Sebna ma Joa sêsôm gêdêj Rabsake gebe ac atej aôm gebe ôsôm binj ña awenj Aramai êndêj nêj sakinwaga aêac gebe aêac anj awenj tonanj kêtû tøj. Ôsôm binj ña awenj Ebolai êndêj aêac atom gebe oc lau, tañ sêmoa tujbôm ñadê nanj sêjô.” ²⁷ Mago Rabsake kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aêñoc ñatau kêsakinj aê gebe jasôm binj samob tonanj êndêj aôm to nêj ñataugeñ me. Aê kasôm binj gêdêj lau, tañ sêngôj tujbôm ñadê ma oc sêniñ taunjêj tac to sênôm taunjêj mêp têtôm amac oc anjôm nanj, amboac tonanjgej.”

²⁸ Go Rabsake kêkô ma gêmôêc binj kapôêj ña awenj Ebolaiña gebe “Anjô lau Asuriaña nêj kinj kapôêj nê binj. ²⁹ Kinj kêsôm amboac tonec gebe ‘Akêj êwinj Hesekia atom gebe ej kêsau gêôc amac gebe ej oc êtôm atom gebe ênam amac kêsi anja aê lemoc. ³⁰ Hesekia embe êkac amac gebe taêm êka Apômtau ma êsôm gebe “Apômtau oc ênam aêac kêsi binjanôgeñ ma oc êkêj malac tonec êsêp kinj Asuriaña lêma atom” nanj, akêj êwinj atom.’ ³¹ Akêj tañem Hesekia atom. Gebe kinj Asuriaña kêsôm amboac tonec gebe ‘Asa amêj anja nêj malac ma akêj taôm êndêj aê, go amac samob oc anij taômnêm wain ñanô to ka ñanô ma anôm bu anja taômnêm bu mata ³² e aê jawac ma jakôc amac ana gamêj, tañ kêtôm amac taômnêm gamêj nanj. Polom to wain ma mo to kôm wainja ma ka katêkwi to lêp gêc gamêj tonanj gebe amac oc amoa matem jali ma amac êndu atom. Hesekia embe ênsau amac ma êsôm gebe “Apômtau oc ênam aêac kêsi,” nanj akêj tañem atom. ³³ Lau tentenlatu ñagêdô nêj anôtô oc sêjam nêj gamêj kêsi anja kinj Asuriaña nê lêma me masi. ³⁴ Hamat ma Argad nêj anôtô sêmoa ondoc. Sepawaim to Hena ma Iwa nêj anôtô sêmoa ondoc. Êsêac sêjam Samaria kêsi anja aê lemoc atom. ³⁵ Gamêj samob tonanj nêj anôtô nêj teñ gêjam nê gamêj kêsi anja aê lemoc me masi, tec abe Apômtau oc ênam Jerusalem kêsi anja lemoc nec.’ ”

³⁶ Mago lau tau sêjam taunj tøj ma sêjô ênê binj teñ atom gebe kinj gêjac jaô êsêac gebe “Ajô ênê binj atom.” ³⁷ Go Hilikia latu Eliakim, tañ gejob kinjê andu nanj, agêc kêlêpêwaga Sebna ma Asap latu Joa, tañ gejob andu papianja nanj, tonêj ñakwê gêngicja dêdêj Hesekia sêja ma sêsôm Rabsake nê binj gêdêj ej.

¹ Gêdêj tañ kinj Hesekia gêjô biñ tau nañ, eñ kêkac nê ñakwê gêjgic to kêsô talu ma gêdêj Apômtaunê andu gêja. ² Ma eñ kêsakinj Eliakim, tañ gejob kinj nê andu nañ, agêc kêlêpêwaga Sebna ma dabunwagasêga, tañ sêsô talu amboac tonanjen nañ, dêdêj Amos latu propete Jesaia sêja. ³ Êsêac sêsôm gêdêj eñ gebe “Hesekia kêsôm amboac tonec gebe ‘Bêc tonec kêtü bêc gêjwac ma ñagêjô to majenja. Aêac tatôm awê, tañ ñapalê kêtüj eñ nañ, mago nê ôliwalô masi gebe êkôcña. ⁴ Oc moae Apômtau, aômnêm Anôtô, gêjô Rabsake, tañ nê ñatau kinj Asuriaña kêsakinj gebe êsu Anôtô mata jalinja susu nañ, nê biñ ma êkêj ñagêjô êtu biñ, tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, gêjô nañ. Amboac tonan otenj mec êndêj Anôtô êtu aêacnêj lau ñapopoc, tañ gacgeñ sêmoa nañja.’” ⁵ Gêdêj tañ kinj Hesekia nê sakinjwaga sêô lasê dêdêj Jesaia nañ ⁶ eñ kêsôm amboac tonec gêdêj êsêac gebe “Asôm êndêj nêj ñatau gebe Apômtau tau kêsôm amboac tonec gebe ‘Ôtêc taôm êtu biñ alôb-alôb, tañ kinj Asuriaña nê sakinjwaga sêsôm kêpi aê ma aôm gôjô nañ atom. ⁷ Ôlic acgom, aê gabe jakêj ñalau tenj êsêp ênê ñalêlôm e êjô biñ jaô-jaô ma êc êmu taunê gamêj êna anja tonan ma aê jakêj sênac eñ êndu ña sinj.’”

⁸ Rabsake gêmu gêja ma gêjô gebe kinj Asuriaña gêwi Lakis sinj ma gêjac sinj gêdêj malac Libna gêmoa. ⁹ Gêdêj tañ kinj gêjô ñawae gebe kinj Aitiopiaña Tirhaka gêdi gebe ênac sinj êndêj eñ nañ, eñ kêsakinj laujaen gêdêj kinj Judaña Hesekia ma kêsôm gebe ¹⁰ “Asôm êndêj kinj Judaña Hesekia gebe Anôtô, tañ aôm taêm kêka eñ nañ, kêsôm gêdêj aôm gebe Jerusalem oc êsêp kinj Asuriña lêma atom. Nêm Anôtô ênsau aôm atom. ¹¹ Aôm gôjô gêj, tañ kinj Asuriaña sêgôm nañ ñawae. Êsêac sesenj gamêj samob su sêjaña. Ma aôm taômgeñ gobe ônam samuc me. ¹² Aê tamoci sesenj malac Gosen to Haran ma Resep to lau Beteden, tañ sêmoa Telasar nañ. Ma êsêacnêj anôtôî têtôm gebe sênam êsêac kêsi atom. ¹³ Ma kinj anja Hamat to Arpad ma Separwaim to Hena ma Iwa sêmoa ondoc.”

¹⁴ Kinj Hesekia kêkôc papia tau sa anja laujaen lemenj ma kêsam. Go Hesekia kêpi Apômtaunê andu gêja ma kêlainj papia tau gêc Apômtau lañônêm, ¹⁵ ma ketenj mec gêdêj Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau, lau Israel nêj Anôtô, tañ gôjgôj lêpônê kêkô kerub ñaô nañ. Aôm taômgeñ kôtu nom ñagamêj kinja samob ñaAnôtô. Aôm kôkêj undambê to nom. ¹⁶ O Apômtau, ôkêj tanjam ma ôjô. O Apômtau, matam êlac ma ôlic. Ôjô biñ, tañ Senakerib kêsôm gebe êsu aôm Anôtô matam jali susu nañ. ¹⁷ O Apômtau, kinj Asuriaña sêjac lau-m taêsam êndu ma sesenj sesenj nêj gamêj biñjanôgoc, ¹⁸ ma sêbaliñ nêj anôtôî kêsa ja gebe nêj anôtôî anôtôî ñanô atom, ñamalac lemenj ñakômgeñ, ñamalac sêmasanj ña ka to poc. Tec sesenj samob su sêjaña. ¹⁹ O Apômtau aêacma Anôtô, ônam aêac kêsi anja eñ lêma gebe lau nomja samob sêjala gebe aôm Apômtau taômgeñ kôtu Anôtô.”

Jesaianê biñ gêdêj kinj

²⁰ Go Amos latu Jesaia kêsakinj biñ tenj gêdêj kinj Hesekia ma kêsôm gebe “Apômtau, lau Israel nêj Anôtô, kêsôm amboac tonec gebe Aê ganô nêm mec, tañ kotenj gêdêj aê kêtü kinj Asuria Senakeribña nañ. ²¹ Ma biñ tonec Apômtau kêsôm kêkanônj eñ gebe ‘Sion latuo, awêtakinj tau, gêbu aôm ma kêsü aôm susu, Jerusalem latuo kêdaiñ gêsü kêtü aômña. ²² Aôm kôsu asa susu ma kôsôm biñ alôb-alôb kêpi asa. Aôm kôsaic biñ asa ma matampaña gêjac asa. Gêj samob tonan ñai gôgôm gêdêj Israelnêj ñac dabuj aê. ²³ Aôm kôsakinj nêj laujaen gebe ôsu Apômtau susu ma kôsôm gebe “Aê kapi lôc baliñ gaja tonoc kareta sinja taêsam, kapi Lebanon ñatêpôê gaja gêwiñ. Aê kasap Lebanon ñakaseda baliñanô to ñakêmêsic ñajamanô. Aê kabêlêm salerj ñagamêj jaêcsêga to ñadani. ²⁴ Aê kakwê sê buña ma ganôm bu gamêj jabaña ma octapa kêka bu Aiguptunja samob e kêpa.”

²⁵ “Aôm gôjô gebe gêdêj andanjen kamasanj gêj samob tonan su atom me. Ma galoc aê gagôm ñanô kêsa ma kakêj aôm gebe onsenj malac totujbôm popoc. ²⁶ Lau tañ sêmoa tonan nañ, nêj ôliñwalô masi. Êsêac têtêc tañ ma katuj gêjaña. Êsêac têtôm gêgwanj, tañ kêkô kôm nañ, ma waôn, tañ kêpi kêkô salôm nañ. Oc kêpac gêj tau ma kêmêlinj ma kêtü kapônêj atom.

²⁷⁻²⁸ “Aôm embe ôndi sa me ôjgônj sic, embe ôsa ôna me ôsô ômôêj me embe têtac êmbuli auc êndêj aê nañ kajalagac. Aôm têtac kêbuli auc gêdêj aê ma kotoc taôm sa ñawae mênkêsô aê tanocsuj, tec gabe jakêj kawanjonj êsêp lusumsuj to ñoc gôlinj ñamôkê êsêp awamsuj ma jawê aôm ômu ôsa intêna, tañ kôsa gômôêj nañ ôna.”

²⁹ “Ma gêj tonec êtu ñabelo êndêj aôm Hesekia gebe Jala tonec to jala tenj aôm oc ôniñ gêj, tañ tau êpi, mago êndêj jala êtu têlêacña amac oc asê gêj ma ajonj ñanô sa, amac asê wain ma aniñ ñanô tau. ³⁰ Lau Juda ñapopoc, tañ gacgeñ sêmoa nañ, oc sêkêj nêj ñawakac êsêp nom êtiam ma ñanô amboac gêj kômña tenj, ³¹ gebe lau ñapopoc sêsa anja Jerusalem sêna ma lau tonj tenj, tañ gacgeñ sêmoa maten jali nañ, sêsêp anja lôc Sion sêna. Apômtaunê ñalêlôm oc êkac eñ gebe êngôm gêj tonan.

³² “Biñ tonec Apômtau kêsôm kêkanônj kinj Asuriaña gebe ‘Sinjwaga oc sêsa malac kapônêj tonec ma sêpô sôb tagenj êsô malac tau atom. Sinjwaga tolautuc oc sêndambin malac ma êsêac sêmboia nom sa êjgi malac tau auc atom. ³³ Intêna tañ eñ kêsa gêmêj nañ, eñ oc êsa êmu êna

amboac tonanġen ma êsô malac ŋalêlôm êna atom' Apômtau kêsôm biŋ tonan. ³⁴ Gebe aê oc janac siŋ janam malac tonec sa êtu aê taucŋoc waec ma êtu ŋoc sakinwaga Dawidŋa.”

³⁵ Gêdêŋ gêbêc tonanġen Apômtaunê aŋela gêja malac, siŋwaga Asuriaŋa sêŋgôn nan, ma gêjac siŋwaga 185,000 endu. Ma gêdêŋ oc kêpi êsêac samob tomatêġen sêc. ³⁶ Go kiŋ Asuriaŋa Senakerib gêc gêja nê gamêŋ jagêŋgôn malac Niniwe. ³⁷ Ma gêdêŋ taŋ en gêjam sakin gêmoa nê anôtô Nisrok nê andu nan, ênê latuagêc Adramelek agêc Sareser sêjac en êndu ŋa siŋ ma sêc sêja gamêŋ Ararat. Ma ênê latu ten ŋaê Esarhadon kêtû kiŋ gêjô en su.

20:1–21:26 Judanêŋ kiŋ Hiskia kêtap gêmac kapôêŋ sa, mago ôli ŋajam kêsa kêtiam ŋamiŋ kêsêp môkêlatu 20. Môkêlatu 21 gêjac miŋ biŋ, taŋ kêsa gêdêŋ taŋ Judanêŋ kiŋ Manase agêc Amon sêjam gôliŋ gamêŋ tau nan.

22

Kiŋ Josia aŋga Juda

¹ Josianê jala kêtû 8 gêdêŋ taŋ en kêtû kiŋ ma gêjam gôliŋ gamêŋ jala 31 aŋga Jerusalem. Ênê têna nê ŋaê Jedida, en Adaja aŋga Boskat nê latuo. ² Josia gêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic ŋajam nan. En kêdaguc nê mimi kiŋ Dawid nê lêŋ ma taŋa wamu gêdêŋ Anôtônê biŋsu ŋapep sawa.

Têtap biŋsu ŋabuku sa

³ Gêdêŋ taŋ kiŋ Josia nê jala katu 18 nan, en kêsakin ŋac kêtêpêŋa Asalia latu ma Mesulam dêbu Sapan gêja lôm dabuŋ ma kêsôm gêdêŋ en gebe ⁴ “Ôndêŋ dabuŋwagasêga Hilkia ôna ma en êmansaŋ mone samob, taŋ lau sêkêŋ aŋga Apômtaunê lôm dabuŋ to lau sejob ŋasacgêdôŋa sejob aŋga launêŋ nan. ⁵ Ôsôm êndêŋ en gebe êkêŋ mone tonan êndêŋ lau, taŋ sejob kôm sêbêŋôc lôm dabuŋna nan. Ma êsêac sênam ôli koleŋwaga, taŋ sêjam Apômtaunê lôm ŋakôm nan. ⁶ Êsêac sêkêŋ êndêŋ kamunda to êndêŋ lau sêkwê anduwaga ma êndêŋ lau sêpa pocŋa ma sênam ôli ka to poc êtu sêmbêŋôc anduŋa. ⁷ Gejobwaga kômŋa êsêac lau mansaŋ, tec sêwa mone, taŋ kêsêp êsêac lemeŋ nan, ŋam sa atom.”

⁸ Sapan kêkêŋ kiŋnê awa gêdêŋ Hilkia. Ma Hilkia kêsôm gêdêŋ en gebe “Aê katap Biŋsu ŋabuku sa aŋga Apômtaunê lôm.” Hilkia kêkêŋ buku tau gêdêŋ Sapan gebe êsam. ⁹ Go gêmu gêdêŋ kiŋ gêja ma kêkêŋ ŋawae gêdêŋ en gebe “Nêŋ sakinwaga sêkôc mone, taŋ gêc lôm dabuŋ nan, ma sêkêŋ gêdêŋ lau, taŋ sejob kôm lôm dabuŋna nan.” ¹⁰ Go kêtêpêwaga Sapan kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Dabuŋwaga Hilkia kêkêŋ buku ten gêdêŋ aê.” Ma Sapan kêsam buku tau lasê gêdêŋ kiŋ.

¹¹ Gêdêŋ taŋ kiŋ gêŋô ŋalô, taŋ gêc biŋsu ŋabuku tau nan, en kêkac nê ŋakwê gêŋgic. ¹² Ma kiŋ gêmôêc dabuŋwaga Hilkia agêc Sapan latu Ahikam ma Mikaia latu Akbor agêc kêtêpêwaga Sapan ma kiŋnê sakinwaga Asaia ma kêsôm gebe ¹³ “Ana ma atu kênac Apômtau ajô aê to ŋoc lau ma Juda samucġen êtu ŋalô, taŋ gêc buku tonec, taŋ têtap sa nanŋa. Gebe Apômtau têtac ŋandaŋ gêdêŋ aêac gebe aêac tamenŋ taŋenŋ wamu buku tonan ŋabiŋ ma sêgôm biŋ samob, taŋ teto gêc nan, ŋanô kêsa atom.”

¹⁴ Amboac tonan dabuŋwaga Hilkia agêc Ahikam ma Akbor agêc Sapan ma Asaia dêdêŋ propeteo Hulda sêja. Hulda en Tikwa latuo ma Harhas dêbuo Salumnê awê. Salum tau gejob ŋakwê dabuŋ aŋga lôm dabuŋ. Ma awê tau gêŋgôn Jerusalem ŋamalacgêdô wakuc. Ma êsêac sêjam biŋgalôm sêwiŋ en. ¹⁵ Ma en kêsôm gêdêŋ êsêac gebe sêmu dêndêŋ kiŋ sêna ma sêkêŋ ¹⁶ Apômtaunê biŋ tonec gebe “Ôlic acgom, aê oc jakêŋ ŋagêjô êndêŋ Jerusalem to ŋalau samob êtôm buku ŋabiŋ tau, taŋ sêsam lasê gêdêŋ kiŋ gêŋô nan. ¹⁷ Gebe êsêac têtin aê su ma sêkêŋ da gêdêŋ anôtôi jaba gebe nêŋ lemeŋ ŋakôm gêgôm aê têtac ŋandaŋ kêsa. Aê têtac ŋandaŋ êlakoc gamêŋ tonec ma gêŋ ten êsi aê têtac ŋandaŋ êndu atom. ¹⁸ Tagen aôm biŋ tonec êndêŋ kiŋ Judaŋa, taŋ kêsakinŋ amac gebe atu kênac Apômtau nan, gebe Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, nê biŋ tonec gebe Aôm gônô biŋ, taŋ aê kasôm nan. ¹⁹ Ma gêdêŋ taŋ aôm gônô biŋ, taŋ aê kasôm kêkanôŋ malac tonec to ŋalau gebe lau embe têtakê ma embe sêpuc boa lau, go sêsam malac tonan ŋaê nan. Gêdêŋ taŋ aôm gônô biŋ tonan nan, aôm gôjam taôm ôkwi ma gôbu taôm. Ma aôm kôkac nêŋ ŋakwê gêŋgic to kôtan taŋiŋboa, tec ganô aôm. ²⁰ Tec ôlic acgom, aê gabe jajon aôm ôwiŋ tamami ma ôsêp nêŋ sa tobiŋmalôġen ma matamanô êlic gêŋwapac sec samob, taŋ jakêŋ gebe êkôninŋ malac tonan nan atom.” Ma êsêac jasêkôc biŋ tonan sêmu dêdêŋ kiŋ sêja.

23

Josia gesen sakin anôtôi Jabaŋa su

¹ Go kiŋ kêtalem lau Juda to Jerusalem nêŋ laumata gebe sêkac sa sêwiŋ en. ² Ma kiŋ kêpi Apômtaunê lôm dabuŋ gêja gêwiŋ lau Juda to Jerusalemŋa samob ma dabuŋwaga to propete ma lau ŋagêdô samob, lau kapôêŋ to lau sauŋ kêtômġen. Ma kiŋ tau kêsam Biŋsu ŋabuku, taŋ

têtap sa anġa lôm dabuġ nanġ lasê. ³Ma kinġ kékô kési alê ma kêmoatiġ poac teġ gêwiġ Apômtau gebe taġa wamu eġ ma êmansaġ ênê biġsu to jatu ma ŋaġôliġ tonê ŋalêlôm samuc ma tonê katu samuc ma êġġôm poac ŋabiġ samob, taġ teto ġêc buku tau nanġ, ŋanô asa. Ma lau samob sêmoatiġ poac tonanġ sêwiġ.

⁴Go kinġ Josia kajatu dabuġwagasêġa Hilkia to nê dabuġwaga ŋaġêdô ma lau-sejop-lôm-dabuġ-ŋasacġêdôwaga gebe sêkôc ġêġ samob, taġ ġêjac sakinġ Bal to anôtôo Asera ma utitalata ŋawae nanġ êsa anġa lôm dabuġ êna. Kinġ tau kékêġ ja ġeġ ġêġ samob tonanġ anġa malac Jerusalem ŋamagê, anġa gaboanġ Kidronġa. Go kêsôm gebe sêkôc ŋataê sêna Betel. ⁵Ma eġ kékôc anôtôo jaba ŋadabuġwaga, taġ kinġ Judaġa sêjatu gebe sêkêġ da êndêġ anôtôo jaba anġa lau Juda nêġ malac to gamêġ kêdabinġ Jerusalem nanġ, ma dabuġwaga, taġ sêkêġ da ġêdêġ Bal to oc ma aġon to utitalata nanġ samob su. ⁶Go eġ kékôc Aseranê ŋakatu su anġa Apômtaunê lôm dabuġ jakêsa Jerusalem ŋamagê ġêdêġ gaboanġ Kidronġa ġêġa ma kékêġ ja ġeġ su, go kêsac ŋagasi popoc kêtû kekop ma kêpalip kêpi gamêġ sêôġa. ⁷Eġ kêtuc lau mockainġ to mockainġa nêġ andu, taġ ġêjac têtû Apômtaunê lôm dabuġ nanġ popoc. Anġa tonanġ lauo sêwa obo, taġ ġeġ kaler ġesaj anôtôo Asera nê ŋakatu auc. ⁸Ma eġ kakôc dabuġwaga samob, taġ sêmoa malac kapôêġ Judaġa nanġ, su sêmêġ Jerusalem ma eġ ġêsêġ altar, taġ êsêac sêkêġ da nanġ, su anġa Geba e ġêdêġ Berseba. Eġ ġesenġ ŋalau sec nêġ altar su amboac tonanġeġ. Altar tau kékô kési ġôliġwaga malacġa Josua nê sacġêdô ŋagasêġa. ⁹Gamêġ ŋabau ŋadabuġwaga tonanġ têtôm gebe sêniġ polom ŋaluc sêwiġ nêġ lau dabuġwaga ŋaġêdô. ¹⁰Kinġ Josia ġesenġ gamêġ Topet anġa gaboanġ Hinonġa ŋadabuġ su gebe teġ êkêġ nê latu me latuo êtu daja êndêġ anôtô Molok êtiam atom. ¹¹Eġ kékôc hos samob, taġ kinġ Judaġa sêkêġ kékô lôm dabuġ ŋasacġêdô to laumata Natan Melek nê andu ŋagala gebe tetoc oc sa nanġ su ma kékêġ ja ġeġ kareta, taġ ġêjac sakinġ ocġa ŋawae nanġ. ¹²Kinġ Judaġa sêboa altar ŋaġêdô sa anġa balêm, taġ kékô Ahasnê andu ŋasalôm ŋaô nanġ, ma Manase ġêboa altar ŋaġêdô sa anġa Apômtaunê andu ŋamalacġu luagêc. Kinġ Josia kêtuc altar samob tonanġ popoc ma kêbaliġ altar ŋapopoc kêsêp bu Kidron. ¹³Ma Josia ġesenġ gamêġ ŋabau ŋaaltaġ, taġ kinġ Salomo kékêc kékô Jerusalem ŋaoc kêpi ŋa ma lôc Katêkwi ġêmu kêsana ŋadabuġ su. Gamêġ ŋabau tonanġ ġêjac lau Sidon nêġ anôtôo alôb-alôb Astarte ma lau Moab nêġ anôtô alôb-alôb Kemos ma lau Amon nêġ anôtô alôb-alôb Milkom ŋawae. ¹⁴Kinġ Josia kêtuc alê ġwam popoc ma kêsap anôtôo Asera nê ŋakatu tulu go kékêġ ŋamalac nêġ ŋatêkwa ġêġam ġêġ alôb-alôb tonanġ ŋamala aucġeġ.

¹⁵Nebat latu Jerobeam, taġ ġêwê lau Israel sêġôm sec nanġ ġêboa gamêġ ŋabau to altar teġ sa anġa Betel. Gamêġ ŋabau to altar tonanġ Josia ġesenġ su ma kêtuc altar ŋapoc tau popoc e lêsim-lêsimġeġ. Ma kékêġ Aseranê ŋakatu ja ġeġ su. ¹⁶Ma ġêdêġ taġ Josia kékac tau ôkwi nanġ, eġ ġêlic sêô ŋaġêdô ġêc gamêġ ŋabau. Tec kêsakinġ lau gebe sêkôc ŋatêkwa su ma sêkêġ ŋatêkwa tau kêsa ja anġa altar ŋaô. Kêtû tonanġa eġ ġesenġ altar tau ŋadabuġ su kêtôm Apômtaunê binġ, taġ propete kêsôm lasê ġêdêġ taġ Jerobeam ġêlic om ma kékô kési altar tau nanġ. Kinġ Josia kêsala gamêġ e ġêlic propete tau, taġ ġeoc binġ tau lasê nanġ, nê sêô ġêc. ¹⁷Eġ kêtû kênac gebe “Asanê sêô tonanġ.” Ma lau malacġa sêġo eġ awa gebe “Anôtônê ŋac, taġ ġêmêġ anġa Juda ma ġeoc ġêġ tau lasê, taġ aôm ġôġôm ġêdêġ altar Betelġa nanġ, nê sêô tonanġ.” ¹⁸Josia kêsôm gebe “Eġ ênêcġa, ŋac teġ êmoasac ênê ŋatêkwa atom.” Amboac tonanġ sêġam ênê ŋatêkwa ôkwi atom. Ma sêkôc propete, taġ ġêmêġ anġa Samaria nanġ, nê atom amboac tonanġeġ. ¹⁹Josia ġesenġ gamêġ sakinġ jabaġa, taġ kinġ Israelġa sêmasaj e sêġôm Apômtau têtac ŋandanġ kêsa ŋa ġêġ tonanġ nanġ, su anġa Israel nêġ malac kapôêġ samob tomalageġ. Eġ ġêġôm ġêġ, taġ ġêġôm anġa Betel nanġ, ġêdêġ altar samob. ²⁰Eġ ġêjac gamêġ ŋabau ŋadabuġwaga, taġ sêmoa nanġ, êndu sêsac altar ŋaô ma kékêġ ŋamalac ŋatêkwa ja ġeġ ġêsac altar tau ŋaô amboac tonanġeġ. Go eġ ġêmu ġêġa Jerusalem kêtiam.

Josia kêsasaj Pasa

²¹Ma kinġ kêtatu lau gebe “Atoc Apômtau, amacnêġ Anôtô, sa ma alic om Pasa êtôm teto ġêc Poac ŋabuku.” ²²Gebe sêlic om Pasa ġêdêġ lau ġôliġ waga, taġ sêġam ġôliġ Israel nanġ, nêġ têtê e ġêdêġ kinġ Israel me Judaġa nêġ têtê atom amboac tonanġeġ. ²³Mago ġêdêġ taġ Josia ġêġam ġôliġ gamêġ jala 18 su nanġ, êsêac tetoc Apômtau sa ma sêlic om Pasa anġa Jerusalem.

²⁴Ma teġ ġêwiġ. Josia ġesenġ lau-seoc-binġ-lasêġa to mectomanġ ma ŋakatu to anôtôo jaba ma ġêġ alôb-alôb samob, taġ kêtap sa anġa gamêġ Judaġa to Jerusalem nanġ su. Eġ ġêġôm ġêġ tonanġ gebe êġġôm binġ, taġ teto ġec Poac ŋabuku, taġ dabuġwaga Hilkia kêtap sa anġa Apômtaunê andu nanġ, ŋanô êsa. ²⁵Kinġ teġ ġêġam sakinġ Apômtau tonê ŋalêlôm samuc, tonê katu samuc ma tonê ŋaclai samuc ma taġa wamu Mosenê ŋalô kêtôm eġ ġêmoa ġêmuġ eġ ma teġ kêdaguc eġ atom amboac tonanġeġ.

²⁶Mago Apômtau ġêwi nê têtac ŋandanġ sec, taġ kêlakoc lau Juda nanġ, sinġ atom gebe Manasenê lêġ ġeoc ġêġôm eġ têtac ŋandanġ kêsa ŋanôġeġ. ²⁷Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê jatiġ

lau Juda su anġa lajōncnēm amboac katiņ Israel su ma jambaliņ malac Jerusalem, taņ kajaliņ sa naņ, to andu, taņ kasōm gebe ȳoc ȳaē anēc ȳalēlōm naņ siņ.”

²⁸ Gēj ȳagēdō samob, taņ kiņ Josia gēgōm naņ, teto gēc kiņ Judaņa nēj miņ ȳabuku. ²⁹ Gēdēj taņ Josia kētu kiņ naņ, kiņ Aiguptuņa Neko gēwē nē siņwaga sēja bu Euprat gebe ēnac siņ ēndēj kiņ Asuriņa. Kiņ Josia gebe naēndac eņ, tec Parao Neko gēlic eņ ma gējac eņ ēndu anġa Megido. ³⁰ Ma Josianē sakiņwaga sēkēj ēnē ȳawēlēlaņ gēsac kareta anġa Megido ma sēkōc eņ sēja Jerusalem ma sēsuj eņ anġa taunē sēd. Ma lau Juda sējaliņ Josianē latu Joahas sa ma seņ oso eņ kētu kiņ gējō tama su.

23:31–24:7 Namadiņ tonec gējac miņ biņ taņ kēsa gēdēj taņ Judanēj kiņ Joahas to Joiakim, taņ gējō eņ su naņ, sėjam gōliņ gamēj Judaņa.

24

Kiņ Judaņa Jehoiakin

⁸ Jehoiakinnē jala kētu 18 ma eņ kētu kiņ ma gėjam gōliņ gamēj ajonj tēlēcacgeņ gēngōj Jerusalem. Ēnē tēnanē ȳaē Nehusta, eņ Elnatan anġa Jerusalem latuo. ⁹ Jehoiakin kēdaguc tamanē lēj ma gēgōm gēj, taņ Apōmtau gēlic sec naņ.

¹⁰ Gēdēj ȳasawa tonaj kiņ Babilonņa Nebukadnesar nē siņwaga sēpi Jerusalem jasēgi malac tau auc. ¹¹ Gēdēj taņ siņwaga sēgi Jerusalem auc naņ kiņ Babilonņa Nebukadnesar mējgēdō lasē Jerusalem amboac tonajgeņ, ¹² ma kiņ Judaņa Jehoiakin agēc tēna to nē sakiņwaga ma laumata to gejobwaga andu kapōējja sēkēj tauj dēdēj kiņ Babilonņa. Nebukadnesar gėjam gōliņ gamēj jala 8 gēmoa, tec kēkōc Jehoiakin kētu ȳac kapoacwalōņa. ¹³ Ma eņ kejoj awamata samob, taņ gēc lōm dabuj to kiņnē andu naņ, ma sēja laclu gold, taņ kiņ Israelņa Salomo kēmasaj anġa Apōmtaunē lōm dabuj naņ, popoc-popoc kētōm Apōmtau kēsōm lasē gamuj su. ¹⁴ Ma Nebukadnesar gēwē lau Jerusalemņa samob to kasēga ma siņsēlc amboac lau 10,000 tētu lau kapoacwalō, ma lau lemeņ mētēja to lau sēpac kiwaga sēwiņ. Lau ȳalēlōm sawa taunġeņ tec sēmoa nēj gamēj. ¹⁵ Nebukadnesar kēkōc Jehoiakin gēja malac Babilon gēwiņ ēnē tēna to nē lauo ma nē gejobwaga to gamēj ȳalaumata tētu lau kapoacwalōņa. ¹⁶ Nebukadnesar kēkōc lau towae 7,000 ma lau lemeņ mētēja to lau sēpac kiņa 1,000 sēngōj kapoacwalō anġa Babilon. Ēsēc samob tonaj lau ȳajaņa, taņ tētōm gebe sēnac siņ naņ. ¹⁷ Go kiņ Nebukadnesar kēkēj Jehoiakin tama sauj Matania kētu kiņ Judaņa ma gėjam ēnē ȳaē ōkwi kēsam eņ gebe Sedekia.

¹⁸ Sedekia nē jala kētu 21 gēdēj eņ kētu kiņ Judaņa ma gėjam gōliņ gamēj jala 11 anġa Jerusalem. Ēnē tēna nē ȳaē Hamutal, eņ Jeremia anġa malac Libna latuo. ¹⁹ Eņ kēdaguc Jehoiakin nē lēj ma gēgōm gēj, taņ Apōmtau gēlic sec naņ. ²⁰ Apōmtau tētac ȳandaj kēsa gēdēj lau Jerusalem to Judaņa, tec kētiņ ēsēc su anġa lajōnēmņa.

Jerusalem geben

Sedekia gēli ta sa gēdēj biņ Babilon Nebukadnesar.

25

¹ Sedekia gėjam gōliņ gamēj jala 9 ma ajōj 10 ma bēc 10, go kiņ Babilonņa gēwiņ nē siņwaga samob gēmēj gebe sēnac siņ ēndēj Jerusalem ma sēgi malac tau auc. Ēsēc sē nēj becobo kēkō malac ȳamagē ma sēboac nom sa ma sēgi malac tau auc. ² Ma ēsēc sēgi malac auc e gēdēj Sedekia nē gōliņ ȳajala kētu 11. ³ Gēdēj jala tonaj ȳaajōj 4 ȳabēc 9 tōbōm gėjam sēja ma launēj gēj taniņja masianō samucgeņ. ⁴ Gēdēj bēc tonaj ȳajōj tētuc tunjōm popoc. Lau Kaldea sēgi malac auc, mago kiņ Judaņa to nē siņwaga samob sēc sēja gēdēj gēbēc. Ēsēc sēsa sacgēdō, taņ gēc tunjōm luagēc ȳasawa kēsi kiņnē kōm sauj naņ, ma sepeņ gaboaj Arabageņ sēja. ⁵ Mago Kaldeanēj siņwaga sējanda kiņ ma sē ēsēc tōj anġa gaboaj Jerikonja ma ēnē siņwaga samob sēc ēliņ-ēliņ. ⁶ Go ēsēc sēkōc Sedekia tōj ma sēkēj eņ gēdēj kiņ Babilonņa anġa malac Ribla ma eņ kēmētōc Sedekia. ⁷ Ēsēc sējac ēnē latui ēndu anġa eņ tau lajōnēmņa, go sēkip Sedekia mataanō sa to sēsō eņ tōj ȳa kapoacwalō ma sēkōc eņ gēja Babilon.

Seseņ lōm dabuj su

⁸ Gēdēj taņ kiņ Nebukadnesar nē gōliņ ȳajala kētu 19 ȳaajōj 5 ma ȳabēc 7 naņ kiņ Babilonņa nē sakiņwaga teņ Nebusaradan taņ kētu siņwaga sejop kiņja nēj kasēga naņ, kēsō Jerusalem gēja. ⁹ Eņ kēkēj ja geņ lōm dabuj to kiņnē andu ma andu Jerusalemņa samob su. ¹⁰ Ma Kaldeanēj siņwaga, taņ sēwiņ siņwaga sejop kiņja nēj kasēga naņ, seseņ Jerusalem ȳatunjōm su samucgeņ. ¹¹ Go kasēga Nebusaradan kēkōc lau ȳapopoc, taņ gacgeņ sēmoa malac naņ samob, lau lemeņ mētē ȳagēdō, taņ gacgeņ sēmoa naņ ma ēsēc, taņ sēsuj tauj gēmunj gēdēj ēsēc lau Babilon su naņ, sēja Babilon. ¹² Mago eņ gēwi lau ȳalēlōm sawa ȳagēdō siņ gacgeņ sēmoa, gebe sejop kōm wainja to sēnac kōm moņa.

¹³ Ma lau Kaldea sêjac Apômtaunê andu ñaalé kopa ma laclu kapôêñ buña, tañ sêmasañ ña kopagen nan, popoc ma sêkôc kopa samob sêja Babilon. ¹⁴ Ma êsêac sêjanngo ku to siac ma hôjan to laclu ma waba kopaña samob, tañ gêjac sakinj lôm dabunña ñawae nan su. ¹⁵ Ma kasêga kêkôc gêñmalu ñabulakôp to suc ma ñagêñlêlôm samob, tañ sêmasañ ña gold to silber nan, su amboac tonanj. ¹⁶ Alê luagêc ma bukom to sac, tañ Salomo kêmasañ kêtû lôm dabunña nan, ñakopa ñawapac sec, tec sêjam dôñ kêtôm atom. ¹⁷ Alê tau baliñ kêtôm saka 5 ma sêmasañ alê ñatêpôê ña kopa baliñ amboac saka samuc tagen. Ma sêsac kopa kêtû o to walô ma kanjanô ñakatu gêjam ñamôkê tau auc ma alê kêtû luagêcña kêtôm tonanj.

Sêkôc lau Juda sêja Babilon

¹⁸ Go sinwaganêñ kasêga Nebusaradan kêkôc ñac dabunjsêga Seraia agêc dabunwaga, tañ kêsô en ñalabu nan, Sepania ma gejobwaga sacgêdôña têlêac tôn. ¹⁹ Anja malac en kêkôc gejobsêga, tañ gêjam gôlinj sinwaga nan, to lau lemenj tenj tañ ôlinj andanj kinj ma gacgenj sêmoa malac nan, tôn ma sinjêlêc lanğawa nê kêlêpêwaga, tañ gejob sinwaganêñ ñaêmôkê nan, to lau towae 60 gamêñ ñagêdôña, tañ en kêtap sa anja Jerusalem tau. ²⁰ Kasêga Nebusaradan kêkôc êsêac gêdêñ kinj Babilonña, tañ gêmoa malac Ribla. ²¹ Ma anja malac Ribla, tañ gêc gamêñ Hamat nan, kinj Babilonña kêjatu lau gebe sênac êsêac êndu. Amboac tonanj êsêac sêwê lau sêwi nêñ gamêñ sinj jasêngôñ gamêñ Babilon.

Gôlinwaga Judanja Gedalia

²² Kinj Babilonña Nebukadnesar kêkêñ Ahikam latu ma Sapan dêbu Gedalia kêtû lau ñagêdô, tañ Nebukadnesar gêwi sinj gacgenj sêmoa gamêñ Judanja nan, nêñ gôlinwaga. ²³ Gêdêñ tañ lau Juda nêñ laumata to nêñ sinwaga samob sêñô gebe kinj Babilonña kêkêñ Gedalia kêtû gôlinwaga nan, êsêac dêdêñ Gedalia sêja Mispa. Lau tau tonanj nêñ ñaê tonec gebe Netania latu Ismael agêc Karela latu Johanan ma Tanhumet latu Seraia anja malac Netopat, agêc Jasanía anja Maka. ²⁴ Ma Gedalia kêtôc lêma gêdêñ êsêac to nêñ lau ma kêsôm gebe “Atêc taôm êtu lau Babilon nêñ laumataña atom. Anğôñ gamêñ tonec ma anam sakinj kinj Babilonña, go amoa ñajam.” ²⁵ Mago gêdêñ jala tonanğenj ñaajôn 7 Netania latu ma Elisama dêbu Ismael anja kinj nê gôlôac ñam gêmêñ Mispa gêwiñ lau 10 ma sêjac Gedalia to lau Juda ma lau Kaldea, tañ sêmoa sêwiñ enj nan, êndu anja Mispa. ²⁶ Go lau samob, lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa kêtômgenj, sêwiñ sinwaganêñ laumata sêwi gamêñ sinj ma sêsêp Aiguptu sêja gebe êsêac têtêc Kaldeawaga.

Sêwi Jehoiakin sinj anja kapoacwalô

²⁷ Gêdêñ tañ kinj Judanja Jehoiakin nê jala gêñgônj kapoacwalôña kêtû 37 ñaajônj kêtû 12 ma ñabêc 27 nan, Ewilmerodok kêkôc nê gôlinj kinjña sa, tec enj kêmoasinj kinj Judanja Jehoiakin ma kêgaboac enj su anja kapoacwalô. ²⁸ Enj kêmoasinj enj ma gêmac-gêmac binj gêdêñ enj ma kêkêñ enj gêñgônj lêpônj tenj ñaô ma ketoc enj sa kêlêlêc kinj ñagêdô, tañ sêmoa Babilon sêwiñ enj nan su. ²⁹ Jehoiakin kêkwalec ñakwê kapoacwalôña su ma genj gêñ gêñgônj kinj nê tebo kêtôm têm samob e gêmac êndu. ³⁰ Gêdêñ têm samob, tañ enj gêmoa mata jalinja nan, enj kêtap nê gêñ, tañ kêpô lêna nan sa kêtôm bêcgenj anja kinj nê.

Min

Min njabuku Luagêc gêjac min bin, tañ kêsêp Samuelnê buku luagêc to Kijnênê buku luagêc nan, njakôninja, mago njac-keto-bukuwaga gêjac min bin amboac tenj. Enj keto lau Israel nêñ kijnênê min kêtû njam luagêcna.

Njam tenj gebe êwa sa gebe gêjwapac, tañ kêtap gamêñ kijnja Israel to Judanja sa nan, kêtôm gebe ensenj Anôtônê bin gêjac mataña su atom. Lau njapopoc, tañ sêngôñ gamêñ Juda nan, sênanja atom, Anôtô êpuc êsêac tônj e sêngôm ênê binj njanô êsa. Njac-keto-binwaga taê gêjam Dawid agêc Salomo nêñ gêjsêga ma Jehosapat agêc Hesekia ma Josia sêwaka sakinj Anôtônja sa kêtiam to lau, tañ sêsap Anôtô tônj njajên, tec kêkêñ gêwiñ njanja gebe Anôtô taê walô nê lau, tañ sêngôn gamêñ Judanja nan to êngôm nê binj samob njanô êsa.

Njam tenj gebe enj gebe êkip sakinj lôm dabunja njam sa ma gebe êwaka dabunwaga to lau Lewi nêñ kôm njagôlinj to kôm njalên sa amboac tonanjenj gebe lau tau tonanj sêwê kainj sakinj omnja. Njac-keto-binwaga gêlic Dawid amboac njac, tañ kêtû lôm dabunj to sakinj dabunj toê-toê njamôkê, tagen enj tau kêkwê lôm dabunj sa atom. Kôm tonanj latu Salomo gêjam kêtôm Kijnênê buku gêjac minj.

33

Kinj Manase anja Juda

¹ Manasenê jala kêtû 12 gêdên enj kêtû kijn Judanja ma gêjam gôlinj jala 55 gêngônj Jerusalem. ² Enj gêgôm gên, tañ Apômtau gêlic gêjac mataanô njam atom. Enj kêdaguc lau tentenlatu, tañ Apômtau kêtinj êsêac su gêmuñ lau Israel nan, nêñ mêtê alôb-alôb. ³ Gebe enj kêkwê gamêñ njabau, tañ enj tama Hesekia gesen su nan, sa kêtiam ma kêkwê anôtô jaba Bal nê altar sa ma kêmasaj anôtô Asera nê njakatu to gêjam sakinj gêdênj utitalata undambêña samob. ⁴ Enj kêkwê altar jaba anja Anôtônê lôm njalêlôm, anja gamêñ, tañ Apômtau kêsôm gebe “Anja Jerusalem aêñoc njê oc ênêc endenj tönjenj” nan. ⁵ Anja Apômtaunê lôm dabunj njamalacluj lulugen enj gêboa altar sa gebe lau sênam sakinj utitalata undambêña. ⁶ Ma enj kêkêñ nê latui têtû daja anja Gaboanj Hinomnja ma gêgôm mectomanj to kêsôm mec jaba tokainj-tokainj ma kêtû kênac lau sêmôêc njacmatê katunja. Enj gêgôm gên secsêga gêmoa Apômtau lanônemnja e gêli Apômtaunê têtac njandanj sa. ⁷ Ma kêsôm gebe sêmansanj njakatu tenj ma kêkêñ gênj tau kêkô Apômtaunê lôm dabunj, kêkô anja gamêñ, tañ Apômtau kêsôm binj kêpi gêdênj Dawid agêc latu Salomo nan, gebe “Anja andu tonec to Jerusalem, tañ aê kajalinj sa anja Israelnêñ gôlôacmôkê samob nêñ nan, aê gabe jakêñ ñoc njê ênêc endenj tönjenj. ⁸ Ma lau Israel embe tanjenj wamu aêñoc jatû to sêmansanj binjsu samob, tañ aêñoc sakinjwaga Mose kêkêñ gêdênj êsêac nan, go aê jalôc gebe sêjanda ñoc lau anja gamêñ, tañ aê kakêñ gêdênj nêñ tamenj nan, êtiam atom.” ⁹ Manase kêtiam lau Juda to lau Jerusalem e sêgôm sec sêlêlêc lau tentenlatu, tañ Apômtau gesenj êsêac su ma lau Israel sêlic nanj.

Manase gêjam tau ôkwi

¹⁰ Apômtau gêlênj binj Manase to nê lau kêsa propete awensunj, mago êsêac sêkêñ tanjenj atom. ¹¹ Kêtû tonanja Apômtau kêkêñ kijn Asuriaña nê sinwaga nêñ laumata mênjsêgauc Manase njalêngêc to sêsô enj tönj njakapocwalô ma sêkôc enj sêja Babilon. ¹² Enj kêtap njandanj sa, go awa gêjac Apômtau, nê Anôtô gebe taê walô enj êtiam ma kêkôninj tau njanôgenj gêdênj tamainênj Anôtô. ¹³ Ketenj mec gêdênj enj, go Anôtô kêkôc ênê mec sa ma kêkêñ tanja ênê tanj e kêkêñ enj kêtû kijn anja Jerusalem kêtiam. Tec Manase kêjala gebe Apômtau tau enj Anôtô njanô.

¹⁴ Njasawa tenj acgom, go kêkwê tunjbôm tenj sa kêkô Dawidnê malacsêga njamagê gêdênj njamakenj oc kêsêpna kepenj Gihonja, kêdaguc gaboanjenj e jagêdinj kêsô “Katam Inja”, tec kêgi Opel ma sêboa kêpi e njênjenj gêja. Go kêkêñ sinwaganênj laumata jasêngônj têtôm malac njatunjbôm gamêñ Judaijanja samobgenj. ¹⁵ Ma enj kêkôc anôtô jaba to nêñ njakatu sa anja Apômtaunê andu to altar, tañ enj gêboa sa anja lôc, tê Apômtaunê andu kêkô nê, ma anja Jerusalem tau nan, enj gêjac samob sa ma sêbalinj sinj kêsêp malac njamagê gêja. ¹⁶ Enj kêtônêc Apômtaunê altar kêtiam ma jakêkêñ da wama to da dange ma enj kêtjatu Judawaga gebe sênam sakinj êndênj Apômtau, Israel nêñ Anôtôgenj. ¹⁷ Lau sêkêñ da anja gamêñ njabau njagêdô gêwiñ, mago sêkêñ gêdênj Apômtau, nêñ Anôtô taugenj.

Manasenê gôlinj gêjac pep

¹⁸ Gên njagêdô samob, tañ Manase gêgôm mec tañ enj ketenj gêdênj nê Anôtô ma binj, tañ propete sêsôm gêdênj enj sêjam Apômtau, lau Israel nêñ Anôtô lanjô nan, teto sa samob gêc “Kijn Israelnja nêñ minj” njalêlôm. ¹⁹ Manase nê mec to Anôtônê njagêjô, nê sec njalên, tañ enj gêgôm gêmuñ gêjam tau ôkwiña nan, ma gamêñ sakinja to anôtôo Asera nê njakatu, tañ enj

kêmasañ to anôtôi jaba samob, tañ eñ gêjam sakin nan, samob teto sa gêc “Propetenêñ Min”.
²⁰ Manase gêc nê béc gêc gêwiñ tamai ma sêsun eñ anğa nê andu kapôêñ ma nê latu Amon
kêtu kin gêjô eñ su.

* kêtiam atom.

Esra

Esranê buku tonec gêjac têku Minhtau njabuku luagêc. Lau Juda, tan sênggôn kapoacwalô anjga Babel nan, nêh njagêdô sêmu sêja nêh malacmôkê ma sêkwê nêh malac Jerusalem sa to sêwaka sakin omja sa kêtiam.

Êsêac têdênaj minj tau kêsêp njasêbu têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-2 Lau Persia nêh kinjsêga Kirus kêjatu lau Juda nêh tonj namatana gebe sêmu sêna nêh gamêh.
2. Môkêlatu 3-6 Êsêac sêkwê lôm dabun sa kêtiam ma sêjac kawi lôm tau. Su, go sêwaka Anôtônê sakin omja sa kêtiam.
3. Môkêlatu 7-10 Jala njagêdô gêjana acgom, go Esra gêwê lau Juda nêh tonj tenj sêd lasê Jerusalem amboac tonan. Esra kêjala Anôtônê binjsu kêtû tonj enj, tec kêmasan lêh tenj gebe lau Juda sêwi nêh lauo jaba, tan sêjam nan, sinj gebe sejoj lau Israel nêh binjlênsêm, tan gêjam gôlinj nêh sakin dabun njalêh nan.

Kinj Kirus nê jatu

¹ Gêdêh jala namatana, tan Kirus kêtû kinj Persiana nan, Apômtau kêkac kinj Persiana Kirus nê njalêlôm gebe êngôm binj, tan Apômtau kêkêh gêdêh propete Jeremia geoc lasê nan, njanô êsa. Kirus kêkêh binj nj awasun ma keto papia gêwinj kêtôm nê gamêh gôlinjna gêja gebe

² “Kinj Persiana Kirus kêsôm binj amboac tonec gebe Apômtau, Anôtô undambêna, kêkêh nom njagamêh samob kêsô aê njalabu. Ma enj kêjatu aê gebe jakwê ênê andu tenj sa anjga Jerusalem, tan gêc gamêh Judana nan. ³ Anôtô êwinj nê lau, tan sêmoa sêwinj amac nan, ma sêndi ma sêpi Jerusalem, tan gêc gamêh Judana nan, sêna gebe sêkwê Apômtau, Israelnêh Anôtô nê andu sa êtiam. Enj Anôtô tanj gênggôn Jerusalem nan. ⁴ Ma nê lau njapopoc, tan sêmoa malac gêdêh-gêdêhgej amboac lau jaba nan, têtap moasinj sa anjga lau malac tauja. Lau sêkêh silber to gold ma waba to bôc êndêh êsêac ma sêkêh da êtôm nêh njalêlôm êkac êsêacna êtu Anôtônê andu anjga Jerusalemja.”

Lau kapoacwalôna sêmu sêja Jerusalem

⁵ Go gôlôacmôkê Juda to Benjamin nêh laumata dêdi sêwinj dabunwaga to lau Lewi. Êsêac lau tan Anôtô kêkac êsêac gebe sêpi sêna ma sêkwê Apômtaunê andu sa anjga Jerusalem nan. ⁶ Ma lau malacm samob sêjam êsêac sa ma sêkêh silber to gold ma waba to bôc ma awamata êjamgej gêwinj gêh, tan êsêac sêkêh kêtû njalêlôm kêkac êsêacna nan. ⁷ Kinj Kirus kêkôc Apômtaunê andu njalacu, tan Nebukadnesar kêjanjo su anjga Jerusalem ma kêkêh kêsô ênê anôtônê andu gêja nan, kêsa gêmêh amboac tonanjenj. ⁸ Kinj Persiana Kirus kêkêh laclu tau gêdêh kanomwaga Mitradat ma enj kêsa sa gêdêh gôlinjwaga Judana Sesbasar. ⁹ Ma waba tau njanamba amboac tonec gebe suc gold 1,000 ma suc silber 1,000 ma laclu da jadaunja 29. ¹⁰ Laclu gold 30 ma silber 2,410 ma laclu njagêdô 1,000. ¹¹ Laclu gold to silber samob kêpi tagenj kêtôm 5,469. Gêdêh tanj sêwê lau kapoacwalôna anjga Babilon sêpi sêja Jerusalem sêja nan, Sesbasar kêkôc gêh samob tonan njai gêwinj.

2:1-70 Lau tanj sêwi kapoacwalô anjga Babel sinj ma sêmu sêja Juda nan, nêh gôlôacmôkênêh njâe to nêh namba kêsêp môkêlatu tonec.

3

Sêmasan sakin njagôlinj

¹ Lau Israel sênggôn nêh malac gêdêh-gêdêhgej su acgom, go gêdêh ajôn kêtû 7 mênggêd lasê êsêac samob sêkac tauj sa anjga Jerusalem. ² Go Josadak latu Jesua to nê dabunwaga ma Sealtiel latu Serubabel to nê lasitêwai dêdi ma sêboa Israelnêh Anôtô nê altar sa gebe sêkêh daja ênsac njâd kêtôm teto gêc Anôtônê njac Mose nê binjsu. ³ Êsêac sêboa altar tau kêkô njamala lanjwa gebe têtêc tauj kêtû lau gamêh tonanja. Ma sêkêh daja gêsac altar gêdêh Apômtau tau kêtôm bêbêc to kêtulagenj. ⁴ Êsêac sêlic Om Bec kêtôm teto gêc, go sêkêh daja kêtôm bêcgej kêtôm jatu njadênanj. ⁵ Tonan su, go êsêac sêkêh daja kêtôm bêcgej sêmoa to sêkêh daja ajôn mênggêd lasêna ma gêdêh Apômtaunê om samob kêtôm njajatu gêc nan, ma da tanj njac tenj êkêh êndêh Apômtau êtôm nê njalêlôm êkac enj nan. ⁶ Gêdêh ajôn kêtû 7 njabêc namatana êsêac sêjac m gebe sêkêh daja gêdêh Apômtau. Mago sêkêh nomban kêtû Apômtaunê lôm dabunja su atom tagenj. ⁷ Amboac tonan êsêac sêkêh mone gêdêh sêpapocwaga to kamunda ma gêh sêninj to sênômja ma katêkwi gêdêh lau Sidon to Turu gebe sembong kaseda anjga lôc Lebanon sêsêp gwêc sêna Jope êtôm tanj kinj Persiana Kirus gêlôc sa nanj.

Sêjac m kôm sêkwê lômdabunja

⁸ Gédêñ jala kêtú luagêcña, tanj êsêac sêô lasê Anôtônê andu ñamala anja Jerusalem su nanj, ñaajônj kêtú luagêcña Sealtiel latu Serubabel agêc Josadak latu Jesua sêjac m kôm tau sêwiñ nêñ lasitêwai ñagêdô ma dabuñwaga to lau Lewi ma êsêac samob, tanj anja kapoacwalô sêmu sêmêñ Jerusalem nanj. Êsêac sêkêñ lau Lewi, tanj nêñ jala kêtú 20 ma kêlêlêc nanj, gebe sejoj kômwaga, tanj sêkwê Apômtaunê andu nanj. ⁹ Ma Jesua gêwiñ latui to nê tawanj ma Juda latu Kadmiel to nê latui sejoj Anôtônê andu ñakômwaga sêwiñ Henadad latui to lau Lewi nêñ latuj to nêñ tawanj.

¹⁰ Ma gédêñ tanj sêkwêwaga sêu nombanj Apômtaunê lôm dabuñña nanj, dabuñwaga sêsô nêñ ñakwê dabuñ ma sêwê todauc ma Asap latui, lau Lewi, toonjen gebe sêlambinj Apômtau kêtôm ñagôlinj, tanj kinj Israelnja Dawid kêkêñ nanj. ¹¹ Ma êsêac sêjam wê sêjó tauñ awenj, sêlambinj to sêjam danje gédêñ Apômtau “Gebe enj ñac gabêjam

ênê têtac gêwiñ Israelnja ênêc enderj tónjenj.”

Gédêñ tanj êsêac sêlambinj Apômtau nanj, lau samob sêjam lasê sêpuc awenj sagenj gebe sêu Apômtaunê andu ñanombanj sugac. ¹² Mago dabuñwaga to lau Lewi ma laumata gólôacmôkêña nêñ lau ñanô taêsam, tanj sêlic lôm dabuñ ñamataña su nanj, sêlic andu wakuc tonec ñanombanj ma têtanj tanjiboa kapôêñanô. Mago nêñ ñagêdô taêsam sêjam lasê kapôêñ kêtú têtú samucña. ¹³ Amboac tonanj lau têtôm atom gebe sêwa sêjam lasê ñabêlêc to launêñ tanjiboa êkoc gebe lau sêjam lasê ña awenj kapôêñ ma sêñô ñaondu gêja ñênjenj.

4:1–5:17 Lau Juda sêkôc kôm sêkwê lôm dabuñña sa, mago nêñ ñacjo sebe sensenj êsêac. Tagenj propete Hagai agêc Sakaria sêpuc êsêac tónj. Gédêñ tanj ñacjo sêlênsônj êsêac ñapañ nanj, lau Persia nêñ gôlinjwaga, tanj sejoj gamêñ Judanja nanj, teto papia gédêñ nêñ kinj Darius, tanj gêjó Kirus su nanj ma teteñ enj gebe êmbêlêc kinj Kirus nê minjkatonj, oc êtap Kirusnê jatú sa gebe lau Juda sêkwê nêñ lôm dabuñ sa êtiam me masi.

6

Sêkwê lôm dabuñ sa. Lôm dabuñ ñakôm

¹ Go kinj Darius kêjatu binj gebe sensom andu papiaña ôkwi gebe sêjac minjkatonj samob sa gêc andu tonanj. ² Ma anja Media ñamalacsêga Ekbatana êsêac têtap papia luñ tenj sa. Binj tanj teto kêsêp papia tau nanj gebe “Minjkatonj. ³ Gédêñ kinj Kirus nê gôlinj ñajala ñamataña kinj Kirus tau kêjatu binj tonec gebe Binj tonec kêkanônj Anôtônê andu anja Jerusalem. Êsêac sêkwê andu tau sa êtu gamêñ sêkêñ da to dajaña êtiam. Lôm ñasaginj êmu êpi amboac saka 15 to ñagêbôcña amboac saka 15 amboac tonanjenj. ⁴ Êsêac sêkêñ poc dênanj têlêac ênsac tau ñaô ma sênsac ka palanj êtu saginj ñakanô. Kôm ñaôli samob êsa anja kinj nê kanom. ⁵ Ma akêñ Anôtônê andu ñalacu gold to silber; tanj Nebukadnesar kêjanjo su anja lôm dabuñ Jerusalemña ma kejonj gêmêñ Babilon nanj, êmu êna lôm dabuñ, tanj êkô Jerusalem nanj êtiam. Akêñ samob êkô ñamala anja Anôtônê andu.”

Kinj Darius kêjatu gebe sêkôc kôm sa êtiam

⁶ Go kinj Darius kêsakinj binj tau ñagêjó amboac tonec gebe “Êndênj gôlinjwaga gamêñ, tanj gêc bu ñamakerj ñnêña nanj, Tatenai agêc Sedarbosenai to nê lau ñagêdô, tanj angôn gamêñ ñamakerj ñnêña nanj. Amoa jaêc gamêñ tonanj. ⁷ Alinj Anôtônê andu ñakôm su êndênj lau Juda nêñ gôlinjwaga to kasêga taunjenj. Êsêac sêkwê Anôtônê andu sa êtiam êkô ñamala langwa. ⁸ Aê kajatu binj ñagêdô, tanj kêkanônj amacnêc lêñ anam lau Juda nêñ kasêga sanja gebe sêkwê Anôtônê andu sa êtiam. Akêñ ñaôli samucgenj êndênj lau tonanj ma anam ñagêdô tónj atom. Akôc mone, tanj lau anja bu ñamakerj ñnêña sêkêñ êtu takis nanj, sa anja kinj nê kanom ma anam ôli lau tonanj solop ma êtôm ñanocgenj. ⁹ Ma gêñ samob, tanj êsêac sêpô lêna gebe sêkêñ êtu dajaña sêkêñ êndênj Anôtô undambêña amboac bulimakao ñalatu kapoac ma domba kapoac to ñalatu akêñ êndênj êsêac. Ma akêñ polom ñanô to gwêc ma wain to niptêkwi êtôm tanj dabuñwaga Jerusalemña sêsôm nanj, akêñ êndênj êsêac topalêgenj êtôm bêcgenj. ¹⁰ Gebe êsêac sêkêñ da ñajamanô êndênj Anôtô undambêña ma teteñ mec êtu kinj to latuiña gebe sêmoa materj jali. ¹¹ Aênjoc jatú tenj gêc gebe ñac tenj embe ênam binj tonec ôkwi, go sêkip ka gêbôc tenj sa anja ênê andu ma sênac enj êpi ka tau ma nê andu êtu lênduc tenj êtu ênê kesonja. ¹² Ma Anôtô, tanj kêkêñ nê ñaê gêc andu tonanj nanj, êku kinj to lau samob, tanj sêmêtôc lemenj gebe sêngêli jatú tonec ma sensenj Anôtônê andu, tanj kêkô Jerusalem nanj, tulú sênanja tomalagenj. Aê Darius kajatu binj tonec. Sêngôm ñanô êsa toôlinj palêgenj.”

Sêjac kawi lôm dabuñ tau

¹³ Go gôlinjwaga bu ñamakerj ñnêña Tatenai agêc Sedarbosenai ma êsêagêcnêñ laumata, tanj sêwiñ êsêac nanj, sêgôm gêñ samob, tanj kinj Darius kêjatu sa nanj, ñanô kêsá toôlinj palêgenj. ¹⁴ Ma lau Judanêñ laumata sêkwê andu tau têtú wakac kêtú propete Hagai agêc Ido latu Sakaria nêñ binj seoc lasêña. Êsêac sêjac dabinj andu tau kêtôm Israelnêñ Anôtô nê jatú to

kin Persiaña Kirus agêc Darius ma Artakerkes sêjatu. ¹⁵ Ma êsêac sêjac dabin andu tau gêdêñ ajôn Adar ñabêc kêtü télêacña. Gêdêñ tonañ kin Darius nê göliñ ñajala kêtü 6.

¹⁶ Ma lau Israel to dabuñwaga ma lau Lewi to êsêac ñagêdô, tan sêmu sêmêñ anja kapoacwalô nan, sêlic nêñ om sêjac kawî Anôtônê lôm dabuñña totêntac ñajamgen. ¹⁷ Gêdêñ tan êsêac sêjac kawî Anôtônê andu tonañ nan, êsêac sêkêñ bulimakao kapoac 100 to domba kapoac 200 ma domba ñalatu 400 kêtü daja, kêtü da ensen lau Israel samob nêñ sec suña. Ma êsêac sêkêñ noniñ kapoac 12 kêtôm Israel nêñ gölôacmôkê ñanamba. ¹⁸ Ma êsêac têtêñan dabuñwaga to lau Lewi nêñ ton kêtü sênam sakin Anôtô anja Jerusalemña kêtôm teto gêc Mosenê buku nan.

Señ Pasa

¹⁹ Gêdêñ ajôn ñamata ñabêc 14 êsêac, tan sêmu sêmêñ anja kapoacwalô nan, sêlic om Pasa. ²⁰ Gebe dabuñwaga to lau Lewi sêjam dabuñ tauñ kêtü têtü selecña. Êsêac samob têtü selec su, amboac tonañ sêjac domba Pasaña kêtü lau kapoacwalô samob, tan sêmu sêmêñ nan, kêtü nêñ dabuñwaga ñagêdô ma êsêac tauñña gêwiñ. ²¹ Ma lau Israel samob, tan sêmu anja kapoacwalô sêmêñ nan, to êsêac samob, tan sêbiñ tauñ tön sêwiñ êsêac ma sêcac tauñ su anja lau gamêñ tonañña nêñ ñatêmui gebe sênam sakin Apômata, Israelnêñ Anôtô nan, samob seña Pasa tau. ²² Ma êsêac sêlic om polom ñalucña tonañ kêtôm bêc 7 totêntac ñajamgen gebe Apômata gêgôm êsêac têtêntac ñajam kêsä to gêjam kin Asuriaña nê ñalêlôm ôkwi gêdêñ êsêac. Amboac tonañ kin tau gêjam êsêac sa kêtü kôm Anôtô, Israelnêñ Anôtô nê lôm dabuñña. * March ñasawa.

7

Esra to lau sêmêñ Jerusalem

¹ Gêñ tonañ su acgom, go Esra kêpi anja Babilon gêmêñ gêdêñ tan kin Persiaña Artakerkes gêjam göliñ gamêñ nan. Esra en Asaria latu, nan Kilkia latu, ² nan Salum latu, nan Sadok latu, nan Ahitub latu, ³ nan Amaria latu, nan Asaria latu, nan Meraiot latu, ⁴ nan Serajah latu, nan Usi latu, nan Buki latu, ⁵ nan Abisua latu, nan Pinahas latu, nan Eleasar latu, nan dabuñwaga Aron latu. ⁶ Esra tau tonañ anja malac Babilon kêpi Jerusalem gêja. En kêtü biñsutau ten, tan kêjala Mosenê biñsu, tan Apômata, Israelnêñ Anôtô kêkêñ nan, tomalagen, Ma kin kêkêñ gêñ samob, tan en keteñ nan, gebe Apômata, ênê Anôtônê lêma gejob en.

⁷ Gêdêñ tan kin Artakerkes nê jala göliñña kêtü 7 nan, lau Israel nêñ ñagêdô sêpi Jerusalem sêja amboac tonañgen ma dabuñwaga to lau Lewi ma lau wêña to gejobwaga sacgêdôña ma sakinwaga lôm dabuñña sêwiñ. ⁸ Ma Esra gêô lasê Jerusalem gêdêñ kinêñ jala göliñña kêtü 7 ñaajôn kêtü lementenña. ⁹ Gêdêñ ajôn ñamata ñabêc ñamatana en gêdi anja Babilon ma gêdêñ ajôn kêtü lementen ñabêc ñamatana en gêô lasê Jerusalem gebe ênê Anôtônê lêma ñajam kêkêñ ajuñ en. ¹⁰ Esra nê ñalêlôm kêcac en gebe êndôn tau e êjala Apômataunê biñsu to êngôm ñanô êsa ma êndôn ñagöliñ to jatu anja Israel.

Papia tan kin Artakerkes kêkêñ gêdêñ Esra nan

¹¹ Biñ tonec kêsêp papia, tan kin Artakerkes kêkêñ gêdêñ dabuñwaga to biñsutau Esra, tan kêjala Apômataunê biñsu to ñagöliñ, tan Anôtô kêkêñ gêdêñ Israel nan kêtü ton. ¹² “Kin samob nêñ kin Artakerkes nê papia êndêñ dabuñwaga Esra, Anôtô undambêña nê biñsu ñabiñsutêna. ¹³ Aê kajatu biñ tonec gebe lau Israel nêñ ten me nêñ dabuñwaga to ñac Lewi ten, tan gêmoa ñoc gamêñ kinña ma nê ñalêlôm êcac en gebe êna Jerusalem nan, êtôm gebe êwiñ aôm êna. ¹⁴ Aê kin to ñoc lau seña 7 asakin aôm gebe ônac gamêñ Juda to Jerusalemña kêsî ma ônam dôñ ñabin êpi aômnêm Anôtônê biñsu, tan kêsêp aôm lêmam nan. ¹⁵ Ôkôc silber to gold, tan aê kin ma ñoc lau señaña akêñ toma ñalêlôm samucgen gêdêñ Israelnêñ Anôtô, tan gêngôn Jerusalem nan, ôna amboac tonañgen. ¹⁶ Ôkôc silber to gold samob, tan aôm oc ôtap sa anja gamêñ Babilonña samucgen nan ma da, tan lau Israel to nêñ dabuñwaga sêkêñ tonêñ ñalêlôm samucgen êtu nêñ Anôtônê andu anja Jerusalem nan. ¹⁷ Mone tonañ aôm ôkôc ma ônam ôli bulimakao kapoac to domba kapoac ma domba ñalatu êwiñ da kelen to wain, tan sêkêc êtu da nan. Ôkêñ gêñ tau êtu da ênac aômnêm Anôtônê andu ñaltar, tan kêkô Jerusalem nan. ¹⁸ Ma aôm to nêñ lasitêwai anjôm silber to gold, tan gacgen gêc nan, êtôm amac alic ñajam ma êtôm amacnêm Anôtônê biñ nan. ¹⁹ Laclu tan sêkêñ gêdêñ aôm kêtü Anôtônê andu ñasakin nan, aôm oc ôkêñ tomalagen ênêc Anôtô lanjônênña anja Jerusalem. ²⁰ Gêñ ñagêdô samob, tan embe ôpô lêna êtu Anôtônê anduñ nan, ma gêñ tan gêjac aôm ñawae gebe ônam ôliñ nan, ôkôc ñamone sa anja kinêñ kanom.

²¹ “Ma aê, kin Artakerkes, ñoc jatu gêdêñ kanomwaga samob, tan sêmoa bu ñamaken ônêña nan, gebe akêñ gêñ samob, tan dabuñwaga Esra, Anôtô undambêña nê biñsu ñabiñsutêna eten

* 6:22: Adar katu lau Juda nêñ ajôn ñamuña nan February to

éndêj amac nanj topalêgen. ²² Akêj silber e naêtôm talu 10 to polom njanô njanôj 100 ma wain njasuc 100 to niptêkwi njasuc 100 ma gwêc akêjgen. ²³ Gêj samob, tanj Anôtô undambêja kêjatu sa nanj, anjôm njanô êsa toôlim palêgen êtu Anôtô undambêja nê andunja gebe ênê têtac nandanj êsa êtu kinjê gamêj to nê latuija atom. ²⁴ Ma aêc akêj njawae êndêj amac amboac tonanjgen gebe ajac jao gebe amac akôc takis tokaij-tokaij anja êsêac dabunwaga to lau Lewi ma lau wêja to gejobwaga katamja ma sakinwaga lôm dabunja to sakinwaga Anôtônê andunja samob nêj tenj atom.

²⁵ “Ma aôm Esra ôjalij gôlijwaga to mêtôcwaga sa êtôm nêj Anôtônê kauc, tanj gôwê kaij nanj gebe sêmêtôc lau samob, tanj sêngôj bu njamakerj ônêja nanj. Êsêac sêmêtôc lau samob, tanj sêjala Anôtônê binjsu su nanj to êsêac, tanj sêjala binjsu su atom tagen nanj, ôndônj êsêac acgom. ²⁶ Ma êsêac tanj tanjen wamu nêj Anôtônê binjsu to kinjê jatu atom nanj, sêmêtôc êsêac solopgen, êsêac sêmac êndu me sêmasuc êsêac me sênam ôli nêj keso ja nêj waba me sêngôj kapoacwalô.”

Esra kêlanem Anôtô

²⁷ Esra kêsôm gebe “Awenj gêc Apômtau, aêc tamenjinêj Anôtô, tanj kêkêj kauc amboac tonanj kêsêp kinjê njalêlôm gebe ênjôm Apômtaunê andu, tanj kêkô Jerusalem nanj, njawae êsa. ²⁸ Ma kêmoasij aê e kinj to nê lau senjen ma nê lau njactêkwa sêlic aê njajam. Aê têtac kêpa su gebe Apômtau, njoc Anôtô nê lêma gêwinj aê ma gajac laumata Israelja sa gebe sêpi sêwinj aê sêna.”

8:1–10:44 Esra gêwê lau Juda sêmu sêja Jerusalem ma kêmasanj binjsu gebe Judawaga sênam lauo jaba êtiam atom njamij kêsêp njasêbu tonec.

Job

Sadan kěsaé Jobnė kėkėn gėwijn

¹ Nac tenj gėmoa gamėn Uşna, ėnė njaė gebe Job. Nac tau kėsa nė lėn tolanjėnėm sawagen ma enj nac gėdėn. Enj ketoc Anotė sa to gejob tau gėdėn sec. ² Ɛnė latui 7 to latuio tėlėac. ³ Ɛnė domba 7,000 to kamele 3,000 ma bulimakao 1,000 to donki 500 sėmoa. Ma sakinwaga taėsam sėmoa, tec enj kėtu nac tolėlėm kėlėlėc lau njagėdė, tanj sėngėn gėmėn oc kėpi njan, su njėnjen.

⁴ Enj latui seno moasinj gėjė tau-gėjė tau anja nėn andu kėtėm njanocgen ma sėkalem lunjo tėlėac mėnsej moasinj sėwijn tauj. ⁵ Ma gėdėn bėc samob, tanj moasinj tonanj gėbacnė nan, Job gėdi sa gėdėn bėbėc kanucgen ma kėkėn daja kėtėm ėsėacnėn namba, kėtu nė gėlėc tėt u selecna. Enj gėgėm gėn tonanj njapan, gebe enj taė gėjam gebe “Moae latuci sėgėm sec ma sėsėm bin alėb-alėb kėpi Anotė anja nėn njalėlėm.”

⁶ Gėdėn bėc tenj lau undambėna jasėpi tagen gebe sėkė Apomtaw lanjėnėmja. Ma Sadanj gėlė lasė gėwijn ėsėac amboac tonanjen. ⁷ Apomtaw kėtu kėnac enj gebe “Ma aėm gėmėn anja ondoc.” Sadanj sėjė enj awa gebe “Aė gaja ėnė ma gamėn onec to gajac laoc nom njagamėnjen.” ⁸ Go Apomtaw kėsėm gėdėn Sadanj gebe “Aėm gėlėc njoc sakinwaga Job me masi. Nac tenj kėtėm enj gėmoa nom atom. Enj kėsa nė lėn lanjėnėm sawagen ma enj nac gėdėn. Enj ketoc aė sa ma gejob tau gėdėn sec.” ⁹ Sadanj gėjė Apomtaw awa gebe “Job tau ketoc aėm sa njamagen me. ¹⁰ Aėm lėmam kėpi enj to nė gėlėc ma nė gėn samob auc. Aėm gėjam mec kėm samob, tanj enj gėjam nan, ma nė bulimakao to domba seola gamėn auc. ¹¹ Mago galoc ėmėtėc lėmam ma ėmoasac ėnė gėn samob acgom, go enj ėpuc boa aėm ėpi tėmbėlamgen.” ¹² Tec Apomtaw kėsėm gėdėn Sadanj gebe “Amboac tonanj ėnė gėn samob kėsėp aėm lėmam, mago enj tau ėli tagen, tec ėmoasac atom.” Tec Sadanj gėwi Apomtaw lanjėnėmja sinj.

Jobnė latunjo to nac ma awa samob gėjana

¹³ Gėdėn bėc tenj Job latuio to nac senj moasinj sėngėn njacsėganė andu, ¹⁴ ma nac tenj kėlėti jaja lasė gėdėn Job ma kėkėn njawae tonec gebe “Bulimakao sėcac nom ėkwi ma donki tėna senj gėgwanj sėmoa ėsėac njagala, ¹⁵ go lau Saba mėnsėjanjo bėc samob su ma sėjac nėm sakinwaga samob njan sinj ėndu. Aė taucgen, kasėp sinj sawa, tec gamėn gebe jakėn njawae ėndėn aėm.” ¹⁶ Enj kėsėm bin gėmoa ma nac tenj mėngėlė lasė ma kėsėm gebe “Oşic kėcac e gen domba to njagejowbaga samob su. Aė taucgen gawė sa, tec gamėn gebe jakėn njawae ėndėn aėm.” ¹⁷ Enj kėsėm bin gėmoa ma nac tenj mėngėlė lasė ma kėsėm gebe “Lau Kaldea nėn sėjanjowaga tonj tėlėac sėjac sinj gėdėn aėac ma sėkėc kamele samob su to sėjac nėm sakinwaga samob endu, aė taucgen kasėp sinj sawa, tec gamėn gebe jakėn njawae ėndėn aėm.” ¹⁸ Enj kėsėm bin gėmoa ma nac tenj mėngėlė lasė ma kėsėm gebe “Aėm latėmio to nac senj moasinj sėngėn njacsėganė andu, ¹⁹ go mu ılai kėsa anja gamėn sawa. Mu ılai jakėpi andu njakėclėsu aclė ma andu kėku sa jakėkėni njau wakuc tau e samob sėmac ėndu. Aė taucgen gawė sa, tec gamėn gebe jakėn njawae ėndėn aėm.”

²⁰ Go Job gėdi e kakac nė njakwė gėngic to kėkalinj mőkėlauj su ma gėu tau gėc nom ma keten mec. ²¹ Enj kėsėm gebe “Tinoc kėkėc aė toėlic njamoa ma jawi nom sinj toėlic njamagen amboac tonanj. Apomtaw kėkėn ma Apomtaw kėkėc su. Aė jalambinj Apomtaw njaė.”

²² Gėnjwapac samob tonanj njai kėtap Job sa, mago enj gėgėm sec tenj atom me kėtijn bin kėpi Anotė atom.

2

Sadan kěsaé Job kėtiam

¹ Gėdėn bėc tenj lau undambėna jasėpi tagen kėtiam gebe sėkė Apomtaw lanjėnėmja. Ma Sadanj gėlė lasė gėwijn ėsėac amboac tonanjen. ² Apomtaw katu kėnac Sadanj gebe “Ma aėm gėmėn anja ondoc.” Sadanj gėjė Apomtaw awa gebe “Aė gaja ėnė ma gamėn onec to gajac laoc nom njagamėnjen.” ³ Go Apomtaw kėsėm gėdėn Sadanj gebe “Aėm gėlėc njoc sakinwaga Job me masi. Nac tenj kėtėm enj gėmoa nom atom. Enj kėsa nė lėn tolanjėnėm sawagen ma enj nac gėdėn. Enj ketoc aė sa ma gejob tau gėdėn sec. Aėm kėkac aė e galoc sa gėdėn aėm, gebe onsen enj su njabinmėgen. Mago enj kėsap nė kėkėn gėwijn tonj njapan.” ⁴ Sadanj gėjė Apomtaw awa gebe “Naloc ėjė njaloc. Njalac ėnac da tau nj gėn samob, tanj gėc enja nan, gebe ėmoa mata jali. ⁵ Galoc ėmėtėc lėmam ma ėmoasac Job ėli to nė njatėkwa acgom, go enj ėpuc boa aėm ėpi tėmbėlamgen.” ⁶ Tec Apomtaw kėsėm gėdėn Sadanj gebe “Amboac tonanj, enj kėsėp aėm lėmam, tagen onsen enj su ėnanja atom.”

⁷ Go Sadanj gėwi Apomtaw lanjėnėmja sinj ma kėkėn kamoc gėjac tēc Job ėli auc. ⁸ Ma Job kėkėc ku njapoc tenj ma kėgabe nė kamoc njatėkwi gėngėn wao njad. ⁹ Ma nė awė kėsėm gėdėn enj gebe “Aėm kėsap nėm kėkėn gėwijn tonj njapan me. Opcu boa Anotė ma ėmac ėndumanj.”

¹⁰ Job gêjô enj awa gebe “Aôm kôsôm binj kêtôm awê meloc tenj. Aêac takôc moasinj anja Anôtônêjen, ma takôc gêjwapac atom me.” Gêjwapac samob tonanj njai kêtap Job sa, mago enj kêsôm binj sec tenj kêsâ awasuj atom.

Jobnê nac têlêac têtü naclej enj

¹¹ Ma Jobnê lau têlêac sêmoa, Elipas anja malac Teman agêc Bildad anja gamêj Sua ma Sopar anja gamêj Nama. Êsêac sêjô gêjwapac kêtap Job sa njawae, tec sêmasanj binj sêwijn tauj ma dêdi sebe sênac enj kêsî to sênac enj têtac têtj. ¹² Êsêac sêsa jaêcgej ma sêlic Job, mago sêjala enj atom. Gêdêj tanj sêjala enj nanj, êsêac sêpuc tanjiboa sa ma têtanj njanô. Êsêac sêkac nanj njakwê gêjgic ma sêpalip kekop kêpi gêja ma kêsêp mêngêsac êsêac môkêjnapac. ¹³ Go sêjgôj sic sêjgôj nom sêwijn enj kêtôm bêc 7 to gêbêcauc 7, ma lau tau nêj tenj kêsôm binj gêdêj enj atom, gebe êsêac sêlic gebe ênê njandanj kapôêjanô.

3

Job kêtanj tanjiboa kêtü têna kêkôc enjja

¹ Njasawa tonanj gêbacnê, go Job gêôc awa sa ma kêpuc boa bêc têna kêkôc enjja ² ma enj kêsôm gebe

³ “O Apômtau, ôpuc boa bêc tinoc kêkôc aêja ma ôpuc boa gêbêc tamoc kêka aê lasêja.

⁴ O Anôtô, ônam bêc tau ôkwi e njakesec êsa ma njawê êpô bêc tau to taêm ênam bêc tau êtiam atom.

⁵ Gêmac njakanuc to gêsujbôm êkôm bêc tau auc, ma tao njakesec ênsanj auc.

Oc ênam kanuc êtakê bêc tonanj.

⁶ Ôkêj gêsujbôm êndanjgôj gêbêc tonanj su, gebe sêsa gêbêc tonanj sa êwijn jala njabêc njagêdô atom, ma sêndênanj bêc tau êsêp ajôj njabêc atom amboac tonanjgenj.

⁷ Gêbêcauc tonanj ênam njanô tenj atom, ma lau têtü samuc to sênam lasê êtu gêbêc tonanjja atom.

⁸ Lau-sêpuc-boawaga sêpuc boa bêc tonanj, êsêac têtôm gebe sêkalem gêjnsêga tonjaclai.

⁹ Ônsanj gêbêc tonanj njautitalata gelerj matarja auc ma êkêj mata gebe êu bôj elémê to êlic gamêj elendenj gêlôm atomanô.

¹⁰ Ôpuc boa gêbêcauc tonanj, gebe gêbôc tinoc têtacclêlôm auc atom, ma gêsanj gêjwapac auc gêdêj matocanô atom.

¹¹ Aê gamac êndu gêdêj tinoc kêkôc aê nanj ma kasa gamêj tomatêgenj atom kêtü agenja.

¹² Tinoc kêkêj aê gaêc enj labum njâo ma kêkêj su gêdêj aê ganôm kêtü agenja.

¹³ Gêj amboac tonanj embe masi, go galoc jamanjenj tec janêc ma jalêwanj tauc.

¹⁴ Aê oc janêc jawijn kinj to gôlinjwaga nomnja, tanj sêboa nêj sêo sa nanj.

¹⁵ Aê oc janêc jawijn kasêga tolêlôm goldja, tanj sêboa silber sa kêpi nêj andu e mêngêc nanj.

¹⁶ Aê jatôm njapalê, tanj têna gêjam enj su ma sêsuj kelecgej nanjmanj, jatôm njapalê dedec, tanj sêlic njawê atomanô nanj.

¹⁷ Anja gamêj tônê lau sec sêjgôm sec êtiam atom, ma lau, tanj sim tauj su e tekwej gêbac nanj, sêlêwanj tauj.

¹⁸ Lau kapoacwalôja sêmoa tobirjmalôgenj anja gamêj tônê, ma nêj gejobwaga kapoacwalôja sêkac êsêac êtiam atom.

¹⁹ Lau saunj to kapôêj sêmoa tônê têtôm taujenj ma sakinjwaga êsô nê njatau njalabu êtiam atom.

²⁰ “Anôtô kêkêj njawê kêpô nac, tanj gêôc gêjwapac nanj, ma mata jali gêdêj nac, tanj gêmôa tonjalêlôm njamakic nanj, kêtü agenja.

²¹ Êsêac sêjam awenj su gêmacanô, gebe êmêj, mago gêmêj atomanô.

²² Êsêac sesom gêmacanô kêlêlêc lau sesom awamata su.

Êsêac embe têtap sêlêlôm sa, go têtü samuc njanôgenj.

23 Nawê kêpô ñac, tañ Anôtô kêsin ênê lêñ ôkwi to kêbalan ênê intêna auc nan, kêtû agenña.
 24 Aê gajam de kêtû ñoc mo
 ma aêñoc tanjiboa kêsa gê tânggen kêtôm bu keselen.
 25 Gêñ samob, tañ katêc nan, mênkêtap aê sa.
 Gêñ tañ gêgôm aê katakê nan, mênkêkônin aê tâng.
 26 Ñoc binmalô masi to kalêwan tauc ma gamoa ñañêñ atom,
 gêñwapac gêjô tau-gêjô tau ñapan.”

4

Elipas gélêñ bin Job

1 Go Elipas anga malac Teman gêjô en awa gebe
 2 “Ñac ten embe êsôm bin êndên aôm, oc êli aômnmê ñalêlôm sa me masi.
 Mago asa kêtôm, gebe ênam tau tânggen.
 3 Ôlic acgom, aôm kôdôn lau taêsam
 ma kôpuc lau-lemen-palê-palêwaga tâng.
 4 Aômnmê bin kêkam ñac, tañ kêka keso nan sa
 ma gêgôm aduc kêsu ñajanja kêsa.
 5 Mago galoc gêñwapac tau mêngehô lasê aôm,
 tec têkwam gêbac.
 Gêñ tau mênkêtap aôm taôm sa, tec kôtakê.
 6 Aôm kotoc Anôtô sa kêtû nêñ taêm kêka ñam me masi.
 Aôm kôsa nêñ lêñ tolanômnmê sawagen kêtû nêñ kôkêñ matam ñam me masi.
 7 “Galoc taêm ênam acgom, ñac tobinmê ten gêjanja su me masi.
 Me sesen lau gédên su ñaômagen anga ondoc.
 8 Aê galic lau sêsap sec ñakôm
 ma sêsê bin alôb-alôb kêtû ñawê,
 tec êsêac têtap bin alôb-alôb to sec ñanô sa.
 9 Anôtô awajaô ensen êsêac
 ma ênê têtac ñandan oc êndançac êsêac su.
 10 Lau alôb-alôb têtap e awen têtôm lewe.
 Mago Anôtô gêgôm êsêac awenmê kêsa ma kêtuc nêñ lunlun popoc.
 11 Êsêac sêmac êndu têtôm lewe, tañ têtap gwada sa atom nan,
 ma têtâ nêñ wakuc salin-salingen.
 12 “Galoc bin ten kêtap aê tanocsun sa kelecgen,
 ganô kêsô tanocsun amboac mugen.
 13 Bin tau kêtôm mê, tañ gaêc gédên gêbêc e kêtakê aê
 gédên tañ gaêc bêc e kalin tauc sin nan.
 14 Aê katakê to katênêp
 e ñoc ñatêkwa wiwicgen.
 15 Mu ñajaôjaô gêju aê kêpi lanôcanô
 ma ôliclu géli.
 16 Aê galic gêñ ten kêkô aê lanôcnêmña,
 mago kajala ñalanô atom.
 Gêñ amboac ñamalac kêkô aê lanôcnêmña.
 Gamên ñañêñ kêsa, go ganô awa ten gebe
 17 ‘Anôtô gêlic ñac dalamatê kêtôm ñac gédên me masi.
 Ñac ten kêtôm gebe êwaka tau sa êndên ñac-kêkên-ênwaga,
 gebe ênê ñalêlôm ñakênkên me masi.
 18 Ôlic acgom, Anôtô kêkên gêwin nê sakinwaga atom,
 ma en kêtap nê anelanên ñakeso sa.
 19 Embe amboac tonan, go en êkên êwin êsêac,
 tañ sêñgôn andu nom nan, amboac ondoc.
 Êsêacnên ñam kêsêp kekop, ma sêpip êsêac êndu têtôm moclêlêp.
 20 Êsêac sêmoa mater jali êndên bêbêcgen,
 êtula atomgen ma sênaña.
 Êsêac maleñmê enden tânggen, mago ñac ten taê ênam êsêac êtiam atom.
 21 Embe sêndim êsêacnên becobo ñalêpoa êngic,
 oc sêmac êndu ñamêtê tokauc masigen.’

5

1 “Ômôêcmanj. Nac tenj oc êjô aôm awam me masi.
Oc nawê lamu nac dabunj ondoc.

2 Nac meloc nê têtac sec ensenj enj su
ma kauc gêbôc nê lêmunj ênac enj êndu.

3 Aê galic nac meloc gêmoa gamênj tenj e njawakac jagêjam,
mago aê kapuc boa ênê andu sep tagenj.

4 Ênê latui têtap gamênj sêmoa nanjênjja tenj sa atom.
Lau sêkôninj êsêac tônj anja sêmêtôc binj njamala
ma nac tenj gêjam êsêac sa atom.

5 Nac tanj mo gêjô enj nanj, oc êninj nac meloc nê kôm njanô.
Enj oc êkôc njanô tau sa anja gamênjani amboac tonanjgenj.
Ma nac, tanj bu gêjô enj nanj, mata katu ênê awamata.

6 Gebe gêjwawapac gêmênj anja kekop atom,
ma njalêlôm njawapac gêlac anja nom atom.

7 Masi, njamalac tau kêka gêjwawapac lasê,
kêtôm ja njamôsi gêlôb kêpi anja ja.

8 “Aê embe jatôm aôm, oc jaê lamu Anôtô,
ma jansunj njoc binj samob êndênj enjenj êna.

9 Enj gêgôm gêjnsêga, tanj takip njam sa naeo.

Enj gêgôm gêjntalô, tanj tasa sa tatôm atom nanj.

10 Enj kêkênj kom gêjac kêsêp nom
ma kêkênj bu kêmalôm kôm.

11 Enj kêsip lau sawa sa

ma gêgôm lau tonênj njalêlôm njawapac têtac njam kêsa.

12 Enj kêlênsônj lau, tanj sêsau sêôc lau nanj, nênj kôm njalênj, tanj sêmasanj nanj,
e êsêac lemenj njakôm njanô masi.

13 Enj gêwa laumêtênênj kauc kêtû tauj nênj lakô,
gebe binj, tanj êsêac sêmasanj tokaucgenj nanj, ênanja sep tagenj.

14 Êsêac têtap gamênj njakesec sa êndênj ocsalô
ma sêlênsagenj êndênj oc êkô njalunj amboac sêlêsa gêdênj gêbêc.

15 Mago Anôtô gêjam mosêbu sa anja lau awenjsunj
ma gêjam lau-sêpô-lêna-taujwaga sa anja lau tonjaclai lemenj.

16 Amboac tonanj tec lau njalêlôm sawa sêkênj materj
ma lau alôb-alôb sêkopic awenjsunj.

17 “Aê aoc êôc nac, tanj Anôtô kêmetôc enj nanj,
tec ôlic Njaninj Natau nê mêtôc sec atom.

18 Gebe enj kêkênj kamoc, mago kêsabanj.

Enj gêjac aôm, mago enj lêma gêgôm ôlim njam kêsa kêtiam.

19 Enj ênam aôm sa anja gêjwawapac taêsam njalêlôm
ma ejop aôm gebe gênj sec tenj êmoasac aôm atom.

20 Êndênj noc tóbômja enj oc ênam aôm sa gebe ômac êndu atom
ma êndênj noc sinja enj oc ejop aôm êndênj sinj njanjaclai.

21 Enj êkwa aôm auc êtu lau imbelenj njamalicja

ma êndênj tanj sensenj gênj waucwawucgenj nanj, aôm ôtêc taôm atom.

22 Êndênj tanj sensenj gênj su waucwawucgenj ma sêôc tóbôm nanj, aôm oc ôjômâc.
Ma aôm ôtêc bôc salejja atom.

23 Waônj anja nênj kôm oc êkênj wawapac aôm atom
ma bôc salejja oc sê wama aôm.

24 Aôm oc ôjgônj nênj bec tobinjmalôgenj
ma nênj domba njatonj sêmoa tomalagenj.

25 Aôm oc ôlic nênj wakuc têtû taêsam,
êsêac oc sêpuc amboac gêgwanj.

26 Nênj têm nomja ênac pep acgom, go ôsêp nênj sê ôna,
ôtôm kôm njanô, tanj sejonj sa gêdênj njanoc nanj.

27 Ôlic acgom, binj tonanj aêac atap sa gebe binjnanô,
amboac tonanj ôkênj tanjam ma taêm ênam e êmoasinj aôm.” *

* 5:27: Enj kêlêwinj anjela kêpi nac dabunj.

6:1–13:28 Job gêjô Elipas awa. Go Bildad agêc Sopar sêsôm nêj binj gêdêj Job gêdêj-gêdêjgej, ma Job gêjô êsêagêc awerj amboac tonanjen. Êsêacnêj binjalôm njamatanja gêjaj pep kêsêp mókêlatu 14.

14

Job kêsala njamalacnê bêc gebe dambê

¹ Njamalac tanj awê kêkôc enj su nanj, nê bêc nomnja jauc atom ma êmoa naeo tec kêlêlêc.

² Enj kêpi amboac njaola ma êmbêlê e ênsêlô.

Enj êmoa dendenj atom, ê su wenj tagenj.

³ Aôm Anôtô oc matam êsap njac amboac tonanj me ôkêj enj êkô aôm lanjômnêm gebe ômêtôc enj me masi.

⁴ Asa oc êtôm enj êkô aôm lanjômnêm gebe ômêtôc enj me.

Njac amboac tonanj gêmoa atom,

⁵ gebe nê bêc aôm kôsa sa su ma nê ajôj njanamba gêc aômja.

Ma aôm kôkêj ênê noc, tanj enj êngêli atom nanj.

⁶ Ôwi enj sinj ma enj êmoa nê gêj

gebe enj têtac njam êsa êtu nê bêc lêwanja amboac kômwaga sêgôm-sêgôm sêmoa nanj.

⁷ “Embe sêsap ka tenj su, oc ka tau êmac samucgenj atom gebe ênê mata jali oc êmbacnê atom, njasêli oc êpuc êtiam.

⁸ Embe nê njawakac êtu namu anja nomlêlôm

ma nê njakatic êtu palê ênanja,

⁹ mago embe êlib bu oc êpuc

ma oc êkêj njalaka amboac ka wakuc tenj.

¹⁰ Mago njamalac êmac êndu ma oc ênanja.

Enj êwi nom sinj ma êmoa ondod.

¹¹ “Amboac bu êpa anja bu-gêjactonj

ma bu e su e êtu gamêj njakelenj.

¹² Njamalac êmac êndu ma êndi sa êtiam atom.

Enj oc mata êlac êtiam atom e undambê ênanja

ma sêju enj sa anja nê bêc atom.

¹³ Ojae, ôsinj aê ôkwi jamoa lamboam, tanj kêtû katunj nêj malenj nanjanj.

Ônac lênsônj aê e nêj têtac njandanj êmbacnê acgom,

go ôkêj noc tenj êndêj aê ma taêm ênam aê êtiam.

¹⁴ Embe njamalac tenj êmac êndu, oc mata jali êsa êtiam me masi.

Noc bêc samob, tanj jamoa nanj, aê oc jansaê e noc ênam aê sanja mênêô lasê.

¹⁵ Go aôm ômôc ma aê jajô awam.

Aôm oc ônam awam su êtu nêj gêj, tanj lêmam kêkêj nanj.

¹⁶ Gebe aôm oc ojop njoc lêj

ma oc ôsala njoc sec, tanj gagôm nanj atom.

¹⁷ Aôm oc ôkic njoc geo tôj êsêp talu ma aôm oc ômbunj njoc sec samob su.

¹⁸ “Mago lôc oc êndib-êndib e êku

ma poc kapôj-kapôj sêwi malenj sinj.

¹⁹ Bu oc êlêsa poc ma njasamac êmbunj nom su ênanja

ma aôm onsenj binj, tanj njamalac sêkêj matenj nanj, su amboac tonanjenj.

²⁰ Aôm ôku enj tullu e ênanja.

Aôm ônam ênê lanjôanô ôkwi ma ôsakinj enj êc êna.

²¹ Nê latui têtû lau towae, mago enj ênam kauc binj tau.

Êsêac sembenj ma enj êjala atom.

²² Enj ênsaê enj tau nê njandanj ôlinja

ma enj têtac njawapac êtu enj taujnagenj.”

15:1–18:21 Binjalôm kêtû luagêcja njagêdô kêsêp njasawa tonec. Elipas agêc Job ma Bildad sêsôm nêj binj. Job kêtanj gebe êsêac samob sêkac binj sa kêpi enjenj e njac tagenjenj, tanj gêngôj undambê nanj masi.

19

Job kêkêj gêwinj gebe Anôtô oc ewaka enj sa

¹ Go Job gêjô êsêacnêj binj gebe

² “Amac abe alêsu aê to alêsa aê popoc ña nê m binj e êndêj ondocgenj.

³ Amac amajec aê todim-todim.

Amac majem masi, tec agôm aê sec nec.

⁴ Ma aê embe janngôm sec binjnanôgenj, go aê taucgenj jawê ñoc sec ñakainj.

⁵ Amac atoc taôm sa

ma abe akip ñoc keso sa me.

⁶ Ajalagac, gebe Anôtô gêgôm aê sec, enj kêgi aê auc ña nê uc.

⁷ Aê gamôêc gebe ‘Êsêac sêlêsu aê,’

mago ñac tenj gêjô aê aoc atom.

Aê gamôêc gebe ‘Anam aê saman,’

mago binjgêdêj tenj gêc atom.

⁸ Enj kêbalan ñoc intêna auc,

amboac tonan tec katôm, gebe janngêli balan tau atom.

Enj kêkêj ñakesec gêsaj ñoc lêj auc.

⁹ Enj kêjanngo aê waec ñajam su

ma kêkac sunsunj su anja mômêcapac.

¹⁰ Enj kêpôn aê tulu-tulugenj e gajarja.

Enj gêbuc ñoc binj kakêj matocña sa amboac ka tenj.

¹¹ Anôtô têtac ñandanj gêdêj aê

ma kêsam aê gawinj ênê ñacjo.

¹² Ênê sinwaga sêmêj tonjaclaigenj

sebe sênac sinj êndêj aê mênsgêgi ñoc bec auc.

¹³ “Enj kêkêj ñoc lasitêwai sêmoa jaêc aê

ma lau, tanj sêjala aê kêtû tôn nanj, sêlic aê amboac ñac jaba samuc tenj.

¹⁴ Ñoc tawanj to ñoc lau ôlinj andanj taunja sêc sêja.

¹⁵ Ñaclen tanj sêngôn ñoc andu nanj, sêlinj aê sinj.

Ñoc sakinjwagao sêlic aê amboac ñac jaba,

êsêac sêlic aê amboac ñac lanj matac tenj.

¹⁶ Aê gamôêc ñoc sakinjwaga, mago enj gêlôc gêjô aê aoc atom,

enj kêsaê gebe aê jatenj enj acgom.

¹⁷ Aê aoc-u katinj ñoc awê su,

ma ñoc lasitêwai sêlic aê katôm gêj sec.

¹⁸ Ñapalê matenpanja gêjac aê.

Embe jandi sa, go sêsu aê susu.

¹⁹ Ñoc lau ôlinj andanj taunja sê kanôn aê,

ma êsêac, tanj aê têtac gêwinj êsêac nanj, sêkêj kisa aê.

²⁰ Ñoc ñaôlic dedec ñatêkwa, ma gêmacanô kêku aê tulu su, mago gawê sa.

²¹ O ñoc lauac, taêm walô aê, taêm walô aê, taêm walô aêmanj

gebe Anôtô lêma kêtap aê sa.

²² Amac ajanda aê kêtôm Anôtô kêjanda aê nec kêtû agenja.

Amac akêj ñandanj gêdêj aê ôlic ñapanj kêtû agenja.

²³ “Ojae, ñac tenj eto ñoc binj saman,

eto ñoc binj samob êsêp buku tenj.

²⁴ Ojae, sepenj ñoc binj ña kêlêpê ki êsêp pocmanj,

gebe ênêc endenj tôngej.

²⁵ Mago aê kajalagac, gebe ñoc kêsiwaga tê gêmoa mata jali

ma enj êsêp êmêj êtu ñamu ma ênam aê sa.

²⁶ Ma gêmac embe ensenj aêñoc ñaôlic su,

ma ôlic embe ê su, oc jalic Anôtô.

²⁷ Aê oc jalic enj êkô êwinj aê,

ma tauc matocanô êpi enj, ñac tenj êlic enj atom.

Ñoc ñalêlôm gêjam awa su noc tonanj.

²⁸ Amac embe asôm gebe ‘Tajanda enmanj,

ma takip binj tau ñam sa anja ênêmanj’,

²⁹ go atêc taôm êtu sinja

gebe sinj kêtû Anôtônê têtac ñandanja ñagêjô,

ec ajala gebe mêtôc tec gêc.”

20:1–30:31 Job to nê sêlêb nêj biŋgalôm kêtû têtêacŋa kêsêlêj e gêbacnê. Mòkêlatu 28 kêtôm wê ten, taŋ sêga kêpi mêtê tokauc naŋ. Job gêwa nê biŋ sa kêtû ŋamu kêsêp mòkêlatu 29 to 30 ma gêjac mata nê biŋ kêsêp mòkêlatu 31.

31

Job kêwaka nê lêj gêdêj sa

1 “Aê kamoatiŋ poac gêdêj matocanô,
gebe matoc katu awêtakiŋ ten atomanô.

2 Embe jaŋgôm, go Anôtô êkêj asagen êndêj aê,
ma jawê kaiŋ Lôlôc Ŋatau nê gêŋlênsém amboac ondoc.

3 Ŋac-alôb-alôbwaga oc ênaŋa
ma kêjaŋgowaga oc êtap gêjwapac sa atom me.

4 Anôtô gêlic ŋoc intêna samob
ma kêsa ŋoc lêj samob sa atom me.

5 “Aê kasêlêj kasa lêj keso
ma ockaiŋ kasêlêj kepeŋ biŋdansaŋ me.

6 Anôtô ênam dôŋ aê naêndêjgeŋ
e êtap sa, gebe aêŋoc biŋ ten gêc atom.

7 Aê embe jao sic ma ŋoc ŋalêlôm embe êkêj êwiŋ matocanô
to sec ŋajec ten embe êsap lemoc tôŋ,

8 go ŋac ten êniŋ gêj ŋanô, taŋ aê kasê naŋ,
ma êmbuc ŋoc gêj, taŋ kêpi naŋ sa.

9 “Ŋoc ŋalêlôm embe êtu palê êndêj awê ten
ma aê embe jandib jamoa ŋoc ŋac sackapoagêdô gêdêj taurja nê katam,

10 go ŋoc awê eno ŋac ten nê gêj
ma lau ten sênac sêwiŋ eŋ.

11 Gebe biŋ amboac tonar oc êtu sec alôb-alôb,
ma mêtôcwaga oc sêmêtôc sec kapôêj tonar.

12 Biŋ amboac tonar oc êtôm ja, taŋ êniŋ gêj e naêndêj lamboam naŋ,
ma êndaŋgac ŋoc kôm ŋanô samob su.

13 “Gêdêj taŋ ŋoc sakiŋwagao to ŋac sêmêj, gebe sêsôm ŋoc keso êpi aê
ma aê embe jatiŋ êsêac su,

14 go jaŋgôm asagen êndêj noc Anôtô êndi saŋa
ma jajô eŋ awa amboac ondoc êndêj noc êtu kênac aêna.

15 Ŋac taŋ kêmasaŋ aê aŋga tinoc têtacilêlôm naŋ,
kêmasaŋ ŋoc sakiŋwaga gêwiŋ atom me.

Ŋac tagen tonar kêmasaŋ aêagêc lulu atom me.

16 “Aê kagamiŋ gêj, taŋ lau ŋalêlôm sawa teten naŋ,
ma gagôm awêtuc mata kêlic-kêlic me.

17 Aê taucgeŋ gaen ŋoc mo ŋapopoc
ma kakêj gêdêj mosêbu geŋ gêwiŋ atom me.

18 Eŋ ŋapalêgeŋ, tec gajob eŋ amboac tama
ma aê gawê awêtuc amboac luŋac.

19-20 Aê galic ŋac ten malo gêjam eŋ, gebe nê ŋakwê masi,
tec kakêj ŋakwê ma ênê ŋalêlôm kêlambiŋ aê atom me.

Aê galic ŋac ŋalêlôm sawa tonê gadê masigeŋ,
tec ŋoc dômba ŋaôlilu kêjandaŋ eŋ atom me.

21 Aê gaôc lemoc sa, gebe jatap mosêbu
ma taêc kêka, gebe mêtôcwaga sênam aê sa aŋga mêtôc ŋamala me.

22 Aê embe jaŋgôm gêj tonar, go magiclaur êsa ma lemoc tulu e ênsêlô.

23 Gebe aê katêc Anôtôné têtac ŋandaŋ,
ma aê oc jakô ênê ŋawasi laŋônem amboac ondoc.

24 “Aê embe taêc êka gold ma jaê lamu awa goldŋa,

25 aê embe têtac ŋajam êsa êtu ŋoc awamata taêsamŋa
me êtu lemoc ŋakôm ŋanô taêsamŋa,

26 aê embe matoc ê oc êndêj ocsalô

me ajôñ, tañ kêsa në lêñ tonawasi nan,
²⁷ ma ñoc ñalêlôm embe êkac aê
 e jawec êndêñ gêñ samob tonañ ñai,
²⁸ go jawê kainj binj alôb-alôb amboac tonañ
 ma mêtôcwaga oc sêmêtôc aê,
 gebe oc jansa Anôtô Lólôcña auc.

²⁹ “Aê têtac ñajam kêsa gêdêñ tañ ñac têtac gedec aêña gêjaña nan
 ma katu samuc gêdêñ tañ gêñwapac kêtap enj sa nan, me masi.

³⁰ Aê gajob aocsun, gebe êñgôm sec atom
 ma apuc boa ñac tau gebe êñaña atom amboac tonañgeñ.

³¹ Lau tañ sêngôñ ñoc bec sêwiñ aê nan, sêsôm binj tonec me masi gebe
 ‘Asa gêmôa, tañ êné gwada gêoc enj tôñ atom nan.’

³² Lau jaba sêc intêna atom,
 aê galêc ñoc andu ñakatam su gêdêñ êsêac.

³³ “Aê gasañ ñoc sec auc gêdêñ lau sêlic atom
 ma kasin ñoc keso ôkwi gêc ñoc ñalêlôm me.

³⁴ Aê katêc lau, tec gagôm gêñ tonañ me.
 Aê katêc tauc gebe ñoc tawañ sêlic aê sec,
 tec gajam tauc tôñ ma kasa anga ñoc andu gaja atom me.

³⁵ “Ojae, ñoc ñac tagenj êmoa, gebe êñô aêmanj.
 Aê gawa ñoc binj samob sa tomalagenj sugac.

Galoc Ñaniniñ Natau êjô aê aocmanj.

Ojae, aê jatap papia tobinj, tañ ñoc ñacjo sêgôlinj kêpi aê nan samanj.

³⁶ Aê oc jaôc papia tau ênsac aê magicm,
 aê oc jambec êtôm nanjeñeñ.

³⁷ Aê oc jawa ñoc lêñ samob sa êndêñ enj
 ma jandambin enj amboac aê kasêga teñ.

³⁸ “Ñoc kôm embe êtañ êtu gagôm kesonja,
 ma kôm ñalôcawa embe êtañ tanjiboa,

³⁹ aê embe janin kôm ñanô, mago jakêñ ñaôli atom
 ma jalênsu kômwaga,

⁴⁰ go gêñ têkwa-têkwa êpi êjô polom
 ma waôñ sec êpoa êjô Jangom.”

Jobnê binj tau gêbacnê gêdêñ tonec.

32:1–37:24 Jobnê sêlêb langwa sêjam taunj tôñ ma sêjô Job awa kêtiam atom. Tec ñac wakuc teñ, në ñaê gebe Elihu, gêwa në taê gêjam sa. Enj kêsôm binj wakuc teñ atom, kêsôm lau langwa télêac nêñ binj ñakôniñgeñ ma gêwa Anôtônê ñaclai kapôêñ sa. Binj tonañ kêtû pelenj gebe lau-sêsamwaga sêjandêb nasêô lasê binj, tañ Anôtô kêsôm gêc môkêlatu 38:1–42:6 nan. * Ñagôlinj teñ gebe sêsê gêñ êsêp kôm teñ atom jala 6 ma jala êtu 7ña sêsê gêñ atom. Job gejob ñagôlinj kômña samob ñapep.

38

Anôtô gêwa sa gebe Job gêjam kauc binj

¹ Go Anôtô gêjô Job awa ma kêsôm binj kêsa anga mu ilai ñalêlôm gebe

² “Asa tê gêsaj ñoc binj, tañ kamasaj nan, auc
 ña kauc masi në.

³ Ôñgambam taôm amboac ñac,
 go aê jatu kênac aôm, ma aôm ôwa sa êndêñ aê.

⁴ “Gêdêñ tañ kasun nom ñaalê nan, aôm gômôa ondod.
 Embe ôjala, nanj ôsôm êndêñ aêmanj.

⁵ Asa kêmasaj nom tau ñadônj. Aôm kôjala me.
 Ma asa gê dôñ nom tau.

⁶ Nom ñaalê kêsêp asageñ,
 ma asa kêsun ñaalê kêclêsunja,

⁷ gêdêñ tañ utitêna sêjam wê lambinña

* 31:40: Anôtô kêmasaj ñagôlinj tokainj-tokainj kêtû kômña.

ma lau undambêḡa sêjam lasê totêntac ḡajamḡen ḡaḡ.

8 “Me asa ḡêsaj ḡwêc ḡakatam auc
ḡêdêḡ taḡ kêpulu mêḡkêpi aḡḡa ḡamôkê ḡaḡ,

9 ḡêdêḡ taḡ kakêḡ tao kêtú ḡaḡakwê
ma ḡamêḡ ḡamajaḡ kêtú ḡaobo.

10 Aê kakêḡ ḡamadiḡ ḡêdêḡ ḡwêc
ma ḡajac balaḡ auc ḡa katam ḡajaḡa,

11 ma kasôm ḡebe ‘Ômôêḡ e mêḡôndêḡ tonecḡen
ma nêḡ ḡadembom mêḡêndêḡ tonec.’

12 “ḡêdêḡ taḡ tênam kêkôc aômḡa e mêḡḡêdêḡ ḡaloc ḡaḡ,
aôm kôjatu ḡebe êu bôn

ma kôtôc kelendeḡ ḡêlôm mala me masi.

13 Aôm kôsôm ḡêdêḡ eḡ ḡebe êkôc nom ḡakêclêsu tôn

ma ekolon lau alôb-alôb sêsa sêna,

14 ḡebe ênam nom ôkwi e nom ḡaḡêḡlêlôm samob ênêc awêḡen
ma ḡatalô êsa êtôm tamôêc lêkôn.

15 ḡawê kêḡamiḡ tau ḡêdêḡ lau alôb-alôb
ma kêtuc êsêac lemeḡ, taḡ sêmêtôc ḡaḡ tulu.

16 “Aôm kôsêlêḡ e ḡô lasê ḡwêc ḡamôkê
ma kôsêlêḡ ḡômoa ḡaḡêdimbob ḡalêlôm me masi.

17 Têtôc ḡêmacanô ḡakatam ḡêdêḡ aôm,
ma ḡôlic lamboam sec ḡasacḡêdô me masi.

18 Aôm kôjala nom ḡamadiḡ samob su me.

Aôm embe ôjala ḡêḡ samob tonaj ḡai, ḡo ôwa samaḡ.

19 “ḡawê ḡamalacmôkê ḡaintêna ḡêc ondoc,
ma ḡakesec ḡamala ḡêc ondoc.

20 Aôm kôtôm ḡebe ôwê ḡawê to ḡakesec nasêô lasê maleḡ,
ôkêḡ lulugeḡ sêsa intêna nêḡ malacḡa me masi.

21 Aôm kôjala biḡ samob tonaj ḡai,
ḡebe tênam kêkôc aôm ḡêdêḡ têm ḡawê to ḡakesec ḡamataḡa
ma nêḡ bêc ḡanamba ḡalêlêma atom.

22 “Aôm kôpi andu sêjac sno saḡa ḡôja
ma ḡôlic andu sêjac kompoc saḡa me masi.

23 Aê ḡajac ḡêḡ tonaj sa kêtú bêc ḡêḡwapac to bêc siḡḡa.

24 ḡamêḡ mu ḡêwa tau kêkôcḡa ḡaintêna ḡêc ondoc.

Ma musalô, taḡ ḡêjam nom auc ḡaḡ, ḡamôkê ḡêc ondoc.

25 Asa kêkwê kom ḡêjac kêsêwageḡ ḡabusawa

ma asa ḡêjam wapap ḡêjac ḡaintêna,

26 ḡebe kom ênac êsêp ḡamêḡ, taḡ ḡamalac teḡ ḡêmoa atom

ma ênac êsêp ḡamêḡ sawa, taḡ ḡac teḡ ḡêḡḡôn atom ḡaḡ,

27 ḡebe êmoasiḡ ḡamêḡ sawa to ḡakelerḡ tau

ma êkêḡ ḡêḡwarḡ êpuc aḡḡa nom.

28 “Kom ḡatama ḡêmoa me masi.

Asa kêka maniḡ ḡatetep lasê.

29 Ais kêsa aḡḡa asa têtacclêlôm.

Ma awê ondoc kêkôc umbonḡ ḡaômbiḡtêtac.

30 Bu tau ḡajaḡa kêsa kêtôm poc

ma ḡwêc ḡaôlic ḡêjac anô.

31 “Aôm kôtôm, ḡebe ôkic dam ḡawalô tôn

ma ôḡḡamboac i totîli su me masi.

32 Aôm kôtôm, ḡebe ôwê jalêo êpi êmêḡ

ma ôkêḡ momboanḡ tolatui sêsa nêḡ lêḡ me masi.

33 Aôm kôjala ḡaḡôliḡ undambêḡa

ma kôtôm, ḡebe ôkêḡ ḡaḡôliḡ tau ênam ḡôliḡ nom me masi.

34 “Aôm awam kêtôm, ḡebe êpi tao êna

e tao taja wamu aôm ma ênsêwa kom mênjêpi aôm me masi.

³⁵ Aôm kôtôm, gebe ôsakinj ôsic gebe êkac ma êsôm êndênj aôm gebe 'Aê tau tonec,' me masi.

³⁶ Asa kékêj kauc gédêj kwendec ma kédôj talec kapoac gebe êkêj puc aêac.

³⁷ Asa kêtôm, gebe êsa tao sa tokaucgej ma êndac bulakôp undambêja sa, gebe ênsêwa,

³⁸ ma êmalôm kekop e njalêsap êsa ma nom êlêsob tau tôj.

³⁹⁻⁴⁰ "Aôm kôtôm, gebe ôjanda lewenênj gwada

ma ôkêj êndênj lewe njalatu, taja sêc nêj gêsuj to dêdib gwada sêmoa êcdani nanj, sênij e êoc êsêac tôj me masi.

⁴¹ Asa êkêj gêj êndênj aoco êndênj taja njalatu êtanj mo êndênj Anôtô ma ensom elêmê gebe êtap gêj taniinja sa nanj. * auc nanj.

39

¹ "Aôm kôjala nonij lôcja kêsuj njalatu njanoc ma gôlic nonij saleinja kêsuj njalatu me masi.

² Aôm kôsa ajôj, taja bôc tonanj taê nanj, sa ma kôjala noc êsuj njalatuja me masi.

³ Bôc tau kégasuj tau e kêsuj njalatu su ma njandanj tau gêbacnê.

⁴ Njalatu tau embe êtôp êtu kapôêj e njanja êsa, go êc êna ma êmu êndênj têna êna êtiam atom.

⁵ "Asa kégaboac donji gamênj sawanja su ma asa gêdim o, taja gêsô donji tôj nanj su.

⁶ Aê kakêj gamênj sawa kêtuj ênê gamênj ma kakêj nom, taja gwêpcoc gêc nanj, kêtuj ênê gamênj êmoanja.

⁷ Eja gêjac jaê malac njakicsêa.

Nac-êwê-enwaga tej gêmoa gebe ênjô eja awanja atom.

⁸ Eja gêjac laoc gamênj lôcja, taja kêtuj ênê gamênj ênij gêinja nanj, ma gesom gêj matac-matac samob.

⁹ "Bulimakao saleinja gebe ênam sakinj aôm me masi.

Eja oc ênij gêj anja nêj sac êndênj êmbêc me masi.

¹⁰ Aôm embe ôkô eja tôj nj lêpoa, oc ê sakwej ki ma ênac nom popoc êndanjuc aôm me masi.

¹¹ Aôm kôtôm, gebe ôkêj êwij eja êtu ênê ôliwalô kapôênja ma ôwi nêj kôm sinj êndênj eja taugenj ênam me masi.

¹² Aôm kôtôm gebe ôkêj êwij eja gebe êmu êndênj aôm êwac ma eja nêj nêj polom êna nêj sêka polom njamala me masi.

¹³ "Kêcsêwa kêtêlij nê waô gegerj taugenj, tagenj nê njawaô tau kêtuj magê to njamaic palê têtac gêwinja me masi.

¹⁴ Gebe eja kêsuj njakêcsulu ma gêwi sinj gêc nom, ma nom taugenj kêjandanj gêj tau.

¹⁵ Eja taê gêjam tonec, gebe njamalac tej êka njakêcsulu popoc me bôc saleinja tej êngôm êtu secja nec atom.

¹⁶ Eja gejob nê njalatu njapap atom, gêlic êsêac amboac gêj jaba. Eja gim tau su njômagenj, mago taê gêjam binj tej kêpi atom,

¹⁷ gebe Anôtô kékêj eja njagêbôcagenj, gebe êjala gêj atom.

¹⁸ Mago eja embe êndi gebe êc, eja oc êômac hos to njac gêngôj hos njanja.

¹⁹ "Aôm kôkêj hos ôliwalô me.

Aôm kôkêj ênê mom kêtuj ênê gêlôj gêsutêkwanja me.

²⁰ Aôm kôkêj eja, tec gêboanj amboac wagô me.

* **38:41:** Momboanj tolatui kêkanônj utitalata, taja sêgi momboanj

Enj kêtanj njakanjan, tec kêtakê lau.

²¹ Enj apoap kèkip nom gaboanja sa totétac njamgen,
ma kèsa tonjaclaigen, gebe éna ésép sinj njalélôm.

²² Enj kèômac gèj tètéc taujnja ma kètéc gèj tenj atom
ma kèkac tau ôkwi anja sinj atom.

²³ Sòb kêtanj ma oc kèpò kêm e njaôsic-ôsic.

²⁴ Enj gèjac tènèp ma kèlèti gèjam gamènj kètu dambê-kètu dambê.

Enj embe ènjò dauc ètan, oc èkò atom.

²⁵ Dauc embe ètan, go ésôm gebe 'Aa.'

Enj gèmoa jaêcgen, mago kèlib sinj
ma gènjò laumatanènj jatu njaonda to njakicsêa.

²⁶ "Aômnèm kauc gèjam gòlinj kiki,
tec gélam magè ma gélob géja gamènj njandanj me.

²⁷ Aôm kôjatu momboanj, gebe élôp sa
naénam nè sac ènéc lolóc me.

²⁸ Enj gèngônj poc ma gèjam sac géc lôc njatépôê.

²⁹ Anja ônè enj gèdib nè gwada,
enj mataanò géu laenj su géja ma mata kata sec.

³⁰ Ènè njalatu sènom dec,

ma enj gèmoa gamènj, tanj njacmatè géc nanj." * tonanj kèkanônj kècsêwa tonanj.

40

¹ Ma Apômtau kèsôm gédènj Job gebe

² "Nac tanj gebe èmètôc Njaninj Njatau nanj, gebe énam tau tônj me.
Enj èjò Apômtau awamanj."

³ Tec Job gèjò Apômtau awa gebe

⁴ "Ôlic acgom, aè njac njaôma,
aè jajò aôm awam amboac ondoc.

Aè jambôc aocsunj auc nja lemoc.

⁵ Aè kasò njoc binj tenj su, oc jasôm tenj ètiam atom, ma janac tèku binj tau atom."

Anôtò kèwaka nè njacjai sa

⁶ Go Anôtò gèjò Job awa ma kèsôm binj kèsa anja mu ilai njalélôm gebe

⁷ "Ôndi, ôngambam taôm amboac njac.

Galoc aè gabe jatu kènac aôm, ma aôm ôwa binj tau sa èndènj aèmanj.

⁸ Aôm gobe ôtiñ binj èpi aè me.

Aôm gobe ômètôc aè eogenj ma
gobe ôwaka taôm sa gebe aôm njac gédènj me.

⁹ Aôm lêmam njajanja kètôm Anôtônè me.

Ma aôm awam kêtanj amboac wapap gèjac kètôm aè me.

¹⁰ "Embe amboac tonanj, go ôndi totèmbèlam angenj amboac kinj

ma ônam gélonj taôm njapèp tonjawasi.

¹¹ Matam è éséac, tanj tetoc taujn sa nanj,

ma ônsêwa nèm tèm tac njandanj èpi éséac to ôkôninj éséac.

¹² Binjnanò, matam è éséac ma ôkôninj éséac

to ôka lau alòb-alòb tónj anja malenj, tanj sèkò nanj.

¹³ Ônsunj éséac sèsèp nom sèna

ma ônsò éséac tónj sèmoa lamboam.

¹⁴ Go aè jalambinj aôm

ma jajala gebe kòku njacjo tulugac.

¹⁵ "Ôlic gènsèga Behemot. Aè kakènj amagéc lulugenj.

Enj genj gégwanj kètôm bulimakao.

¹⁶ Mago aôm ôlic njacjai, tanj géc ènè njadambè nanj,

ma ôlic njajanja, tanj géc ènè 'njawalò nanj acgom.

¹⁷ Ènè njalènjuc kèpi amboac kaseda,

ma akalò njajanja ma njagegeb sec.

¹⁸ Ènè njatékwa kètôm gasuc ki jonjonj

* **39:30:** Kècsêwa kainj tenj gèmoa gamènj sawa Aprikanja, tec binj

ma akainj njajaanj kêtôm balanj ki.

¹⁹ “Ej kêtû gêj towae namatanj, tanj aê kakêj nanj.

Nac tanj kékêj enj nanj, taugenj kêtôm gebe êku enj tulu.

²⁰ Lôc tanj kêtû bôc salenja nêj gamêj dôa-dôanjanj, kékêj gêj ênijja gédêj enj.

²¹ Ej gec ka tékwa-tékwa njalabu

ma kêsij tau gec wandob anja sinjêlôm.

²² Ej gec ka tékwa-tékwa njajuujlabu

ma gé lamu ka, tanj kékô bumanj nanj.

²³ Ej kêtêc bu njasamac atom.

Bu embe ênsalê enj auc, mago enj oc êmoa totêtac épa sugenj.

²⁴ Asa êtôm, gebe ênguj enj êsêp mataanô ma êkôc enj tôj.

Ma asa êtôm, gebe êkim lususunj lasê. * bôc tau nam sa ma séjam dôj kêpi bôc buja, tanj sêmoa Aprika nanj. Lau njagêdô sêsôm gebe Behemot kêtôm elefant.

41

¹ “Aôm kôtôm gebe ônac Lewiatan ja êjpaaj

ma ôkic enj imbêla tôj ja lêpoa me masi.

² Aôm kôtôm gebe ôkim lususunj lasê ma ôkêj lêpoa êsêp

ma ôngauc enj ja êjpaaj asap né njasê me masi.

³ Ej oc eterj aôm gebe taêm walô enj

ma asôm binj njajam-njajam êndêj aôm me.

⁴ Ej oc êmoatij poac êndêj aôm,

gebe ênam sakij aôm endenj tôjgenj me.

⁵ Aôm oc ôlic enj amboac moc, tanj kêtû gêj masij nanj,

ma ôtu dôa-dôa ôwinj enj

ma ôkô enj tôj gebe sakijwagao têtû samuc enj me.

⁶ Lau ija têtulu enj

ma lau-têtulu-gêjwaga sêmoata enj su, gebe lau sênam ôli enj me.

⁷ Aôm kôtôm gebe ônguj enj ja sao e ênam enj ôli auc

ma ônguj enj ja bêlêm êsêp môkêapac me.

⁸ Aôm embe ômoasac enj, oc êtu sinj, ma ômoasac enj êtiam atom.

⁹ “Lau tanj taênj kêka gebe sêkôc Lewiatan tôj nanj,

embe sêlic enj, go têtakê e sêu tauj sênêc nom.

¹⁰ Embe sêli êné njalêlôm sa, go mataanô êtu koc

ma njac tenj êtôm gebe êkô enj lanjônêmja atom.

¹¹ Asa êtôm gebe ênac sinj êndêj enj ma êmoa toôli samuc.

Lau tanj sêmoa nom njagamêj samob nanj, nêj njac tenj oc êngôm êtôm atom.

¹² “Aê gabe jawa enj akainj sa

ma jasôm êné njacjai to njajaanj lasê êndêj aôm.

¹³ Asa kêtôm gebe êkwalec êné njakwê su

ma ênguj êné njakwê sinja lasê.

¹⁴ Asa kêtôm gebe êja enj awasuj.

Êné luluj oc êtakê lau njanô.

¹⁵ Lautuc njadênanj-dênanj gêsaj enj dêmôêtékwa auc,

kêsap tau tôj-tôj e njajaanj kêsa.

¹⁶ Lautuc tau njasawa masianô,

ma mu njalaulau êtôm gebe êsô njasawa tenj atom.

¹⁷ Lautuc tau kêsap tau tôj njajaanj

e gêj tenj kêtôm gebe êkac gêj tau suja atomanô.

¹⁸ Ej embe êsamuc, go ja njamôsi êsa

ma mataanô njawê amboac gélôm kelendenj.

¹⁹ Jawaô gêlanj-gêlanj kêsa enj awasuj

ma ja tomôsi-tomôsi gélob kêsa gémmêj.

²⁰ Jadauj kêsa enj lusuawa

kêtôm njawajaô kêpi anja bu, tanj keletoc nanj.

²¹ Êné awajaô njandanj kêtôm jalana,

* **40:24:** Behemot enj bôcsêga kainj tenj. Lau njagêdô sebe sêkip

ma ja n̄awâô gêboan̄ kêsa an̄ga en̄ awasun̄.
 22 En̄ gêsutêkwa n̄aôliwalô kain̄ ten̄.
 Lau tan̄ dêdac en̄ nan̄, sêc totêtêc taun̄gen̄.
 23 Ênê n̄adambê e gêôc taun̄ tôn̄-tôn̄,
 ma n̄aôlic kêtôm ki, tan̄ sêpac gêwê jakêsap ôli tôn̄ nan̄.
 24 Ênê nipkalop n̄ajana kêtôm poc,
 amboac poc, tan̄ sêlêsa polom kêpi nan̄.
 25 En̄ embe êndi, go n̄aclai samob têtakê
 ma têtêc taun̄ e nêñ meloco êsa.
 26 Sin̄ ten̄ êtôm gebe ênac en̄ atom,
 ma kêm to sôb ma bêlêm kêtôm gebe êngun̄ en̄ lasê atom.
 27 En̄ kêsaê bêlêm ki kêtôm sôbolec,
 ma ki jon̄jon̄ kêtôm ka n̄anamuc.
 28 Sôb ten̄ kêtôm gebe êngôm en̄ êc atom,
 ma kêsaê dabar̄matu amboac obalauñ n̄apopoc.
 29 Embe sênac en̄ n̄a olopoac, oc ênsaê amboac oba sôb.
 Ma embe sêmbalin̄ kêm êpi en̄, go êômac.
 30 En̄ akêku n̄amata kêtôm kekec
 ma kêkip nom palê-palê sa amboac sakwen̄ ki.
 31 En̄ gêgôm gwêc keletoc kêtôm ku
 ma kêjali e n̄aboab-boab kêtôm n̄alêsi keletoc.
 32 En̄ embe êkêkôc, oc n̄agwêc n̄asênêc êwê kô
 ma n̄aôpic ênam gwêc auc.
 33 Gêñ nom̄na ten̄ kêtôm en̄ gêmoea atom,
 Anôtô kêkêñ en̄ nê kêtêc masi.
 34 En̄ matapan̄a gêjac bôc samob, tan̄ tetoc taun̄ sa nan̄,
 en̄ kêtû bôc towae samob nêñ kin̄.” *

42

Job geoc nê bin̄ lasê ma Anôtô kêkôc en̄ sa kêtiam

¹ Go Job gêjô Apôm̄tau awa gebe
 2 “Aê kajalagac gebe aôm N̄aniniñ N̄atau,
 gêñ tan̄ taêm gêjam gebe ôngôm̄na nan̄, aôm kôtôm gebe ôngôm̄.
 3 Asa tê gêsar̄n nêñ bin̄, tan̄ kômasar̄ nan̄, auc n̄a kauc gêbôcgen̄.
 Aê kasôm bin̄ kêpi gêñ, tan̄ n̄oc kauc kêsa atom nan̄,
 kêpi gêñsêga, tan̄ kêlêlêc aên̄oc kauc su nan̄.
 4 Aôm kôjatu aê gebe ‘Ôkên̄ tan̄am n̄oc bin̄
 ma ôwa n̄oc kênac, tan̄ katu kênac aôm nan̄, sa êndên̄ aê.’
 5 Aê gan̄ô aôm̄nêñ n̄awae kêsô tan̄ocsun̄ amboac lau sêjac min̄gen̄,
 mago galoc galic aôm n̄a matocanô.
 6 Tec majoc kêtû bin̄ samob, tan̄ kasôm nan̄na.
 Aê jambu tauc ma janac tauc auc.”

Anôtô kêkêñ waba gêdên̄ Job kêtiam

⁷ Apôm̄tau kêsôm bin̄ samob tonan̄ gêdên̄ Job su, go kêsôm gêdên̄ Elipas an̄ga Teman gebe
 “Aê têtac n̄andan̄ gêdên̄ aôm to nêñ n̄ac luagêc gebe amac awa aê sa ton̄anôgen̄ kêtôm n̄oc
 sakin̄waga Job gêwa aê sa nan̄ atom. ⁸ Galoc akôc bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7
 andên̄ n̄oc sakin̄waga Job ana ma akên̄ bôc tau têtû da êtu amac̄na. Job eten̄ mec êtu amac̄na,
 ma aê jakên̄ tan̄oc ênê mec ma jakên̄ n̄agêjô êndên̄ amac êtôm nêñ keso atom. Amac awa aê
 sa ton̄anôgen̄ kêtôm n̄oc sakin̄waga Job gêwa aê sa nan̄ atom.” ⁹ Amboac tonan̄ Elipas an̄ga
 Teman agêc Bildad an̄ga Sua ma Sopar an̄ga Nama sêja ma sêgôm kêtôm Apôm̄tau kêjatu êsêac.
 Ma Apôm̄tau kêkôc Jobnê mec sa.

¹⁰ Job keten̄ mec kêtû nê laun̄a su acgom, go Apôm̄tau kêmoasin̄ Job kêtiam ma kêkêñ waba,
 tan̄ gêmun̄gen̄ en̄ gêwê kain̄ nan̄, kêtû ðim luagêc. ¹¹ Go Job lasiio to n̄ac samob ma lau samob,
 tan̄ gêmun̄gen̄ sêjala en̄ nan̄, dêdên̄ en̄ sêja ma sêñgôn̄ ênê andu ma sen̄ gêñ sêwin̄ en̄. Êsêac
 taên̄ walô en̄ ma sêjac en̄ têtac tôn̄ kêtû gêñwapac samob, tan̄ Apôm̄tau kêkêñ gêdên̄ en̄ nan̄na.
 Êsêac samob sêkên̄ mone to joc gold tagen̄-tagen̄ kêtôm lemen̄gen̄ gêdên̄ en̄.

¹² Ma Apôm̄tau gêjam mec Jobnê jala n̄amuña kêlêlêc nê jala n̄amataña su. En̄ kêtap domba
 14,000, kamele 6,000, bulimakao 2,000 ma don̄ki 1,000 sa. ¹³ En̄ kêka latui 7 to latuio téléac

* 41:34: Lewiatan oc bôc kain̄ ten̄ amboac iwa.

lasê. ¹⁴ Enj gê awêsêganê ñaê gebe Jemima, awê kêtú luagêcña gebe Kesia, ma awê kêtú têtêacña gebe Keren-Hapuk. ¹⁵ Anğa nom ñagamêñ ñagêdô samob lauo tolanôñ amboac Job latuio sêmoa atom. Tameñi kékêñ êsêac sêwê kainj gêñlênsêñ sêwiñ luñi.

¹⁶ Tonañ su, go Job gêmôa nom jala 140 gêwiñ ma gêlic dêbui to abai. ¹⁷ Enj kêtú ñamalacanô su ma nê jala gêjac pep, tec gêmac êndu. sênam gêlôñ tauñña kêsêp nan. * † Hapuk ñam gebe Katapa saun, tao sêkêñ nêñ gêñ

* **42:17:** Alic ñamadiñ 12 gêwa binj tonañ sa. † **42:17:** Jemima ñam gebe Balôsi, Kesia ñam gebe Môsê, Keren

Pesalem Nabuku

Pesalem nabuku kētu Bibolo nabuku mecņa to ņawê dabuņ. Lau sêga-wêwaga sêga wê tau gêdêņ ņasawa baliņanô. Lau sejoņ wê to mec tau sa ma lau Israel sêjam wê to teterņ mec tau gêdêņ taņ sêlic nêļ om naņ. Gêdêņ ņasawa teņ lau sêkêņ Pesalem nabuku kêsêp Bibolo gêwiņ Bibolo nabuku ņagêdô.

Lau sêga wê tonec kêpi biņ tokaiņ-tokaiņ. Wê ņagêdô wê lambiņņa, ņagêdô wê tanam sakiņ Anôtôņa, ņagêdô wê mecņa. Lau teterņ Anôtô gebe ênam êsêac sa to taê walô êsêac ma ênam êsêac kêsi. Lau ņagêdô teterņ eņ gebe êsuc nêļ sec ôkwi. Wê ņagêdô gêjam danġe Anôtô gebe gêjam mec nê lau. ņagêdô teterņ eņ gebe êmêtôc nê launêņ ņacjo. Mec tonaj ņagêdô gêjac lau tagerņ-tagerņ ņawae ma ņagêdô gêjac lau tapaôņgerņ ņawae. Wê ņagêdô geoc ņac tagerņ nê ņalêlôm lasê ma ņagêdô kêtôc gêņwapac to biņ, taņ Anôtônê lau samob sêoc to sêsaê sêmoa naņ.

Apômtau Jesu keterņ Pesalem kētu nê mec amboac tonajņerņ. Lau teto-Biņlênsêm-Wakucwaga sêkôc ņalô dabuņ sa aņġa Pesalem ma teto kêsêp nêļ papiia. Lau Buņa ņamataņa e mêņgêdêņ galocņa tetoc buku tonec sa kētu nêļ buku mecņa to nêļ lêļ ņagôliņ.

Pesalem 150 tonaj sêwa kêkôc kētu ņasêbu lemeņterņ me buku lemeņterņ amboac tonec gebe

- Buku kētu ņamataņa Pesalem 1–41
- Buku kētu luagêcņa Pesalem 42–72
- Buku kētu têlêacņa Pesalem 73–89
- Buku kētu aclêņa Pesalem 90–106
- Buku kētu lemeņterņņa Pesalem 107–150

1

BUKU KÊTU ņAMATAŅA

Lau gêdêņ to lau sec

- ¹ Aweņ êoc ņac, taņ êsa nê lêļ êtôm lau, taņ sêkac tauņ su aņġa Anôtônê naņ, nêļ mêtê atom, ma êsa lau sec nêļ lêļ to êņġôļ lau-susuwaga ņalêlôm atom.
- ² ņac amboac tonaj têtac gêwiņ Apômtaunê biņsu ma taê gêjam ênê biņsu ņam kêtôm bêc to gelenġerņ.
- ³ Eņ kêtom ka sêsê kêkô butali, taņ gêjam ņanô kêtôm ņanocġerņ naņ. ņalaun oc êmêliņ atom, ma gêļ samob, taņ eņ gêġôm naņ, oc êtap ņanô sa.
- ⁴ Lau taņ sêkac tauņ su aņġa Anôtônê naņ, amboac tonaj atom. Êsêac têtôm ņapaôma, taņ mu kelelo sa.
- ⁵ Amboac tonaj lau-sêkac-tauņ-suwaga oc sêkô ņajaņa êndêņ noc mêtôcņa atom, ma lau sec sêkô ġôlôac ņalêlôm atom amboac tonaj,
- ⁶ gebe Apômtau kêjala lau gêdêņ nêļ lêļ. mago lau-sêkac-tauņ-suwaga nêļ lêļ oc ênaņa.

2

Anôtô agêc ņac, taņ ġerņ oso eņ naņ

- ¹ Lau samuc sêli aweņ sa kētu asagerņņa, ma tenterļatui sêkic biņ ņaôma-ņaôma nec ņam amboac ondoc.
- ² Kiņ nomņa sêkac tauņ sa, ma ġôliņwaga sêkic biņ sêwiņ tauņ sebe senserņ Anôtô agêc nê ņac, taņ ġerņ oso eņ naņ.
- ³ Êsêac sêsôm gebe “Tamô êsêacnêļ lakô êņġic ma tambaliņ êsêacnêļ lêpoa, taņ kêġi aêac auc, naņ siņ.”
- ⁴ Apômtau, taņ ġêņġôļ lêpôņ aņġa undambê naņ, kaômac ma kêsu êsêac susu.
- ⁵ Go kêsôm biņ gêdêņ êsêac totêtac ņandaņġerņ ma eņ têtac kêmoatiņ tôļ kêtakê êsêac gebe
- ⁶ “Aê tauc kakêņ ņoc kiņ ġêņġôļ ņoc lôc dabuņ Sion.”
- ⁷ “Aê gabe jasôm biņ, taņ Apômtau taê gêjam naņ, lasê acġom. Eņ kêsôm gêdêņ aê gebe ‘Aêņoc latuc aôm, ocsalô tonec aê katu aôm tamam.

- ⁸ Oterj aê, go jakêj lau samuc têtü nêj gêj lînsêj
ma jakêj nom samucgej êtu nêj gamêj.
- ⁹ Aôm oc ônam gôlij êsêac ña tôcki
to olo êsêac êtôm selo kunom.' "
- ¹⁰ Amboac tonaj amac kinj nêj kauc êsamaj
ma amac nom ñagôlijwaga taêm ênam binj, tanj galêj binj amac nanj.
- ¹¹ Anam sakinj Apômtau toatêc engej,
au taôm anêc enj akainjña toatênêpgej.
- ¹² Embe masi, oc têtac ñandanj êsa
ma amac ananja anja intêna,
gebe enj ñac têtac dambê.
Awenj êêc lau samob, tanj sê lamu engej nanj.

3

Mec bêbêcña gebe Anôtô ênam sa

- ¹ Ojae, o Apômtau, lau tanj sêlésu aê nanj, taêsam ñasecog,
taêsam dêdi sêkô sebe sensej aê.
- ² Lau taêsam sêsôm kêpi aê gebe
"Anôtô oc anam enj sa tenj atom."
- ³ O Apômtau, aôm kôtu lautuc gômôê aê aucgoc.
Aôm kôtu aê waec to kôsa môkêcapac sa.
- ⁴ Gamôêc Apômtau ña aoc kapôêj,
e kêkêj tanja ñoc tanj anja nê lôc dabuj.
- ⁵ Aê kasa tauc sic ma gaêc bêc e kalinj tauc sinj.
Gaêc e matoc jali kêsa gebe Apômtau gêjam aê sa.
- ⁶ Lausinj tanj topom-topom sêgi aê auc nanj,
mago katêc êsêac atom.
- ⁷ O Apômtau, ôndi. O ñoc Anôtô, ônam aê sa.
Aôm tonanj tec kôtap ñoc ñacjo samob kêsêp alianô, ma kôtuc lau, tanj sêcac tauj su anja
aôm nêj nanj, lujluj kêsêlô.
- ⁸ Apômtau kêtü ênam aêac sa ñamôkê.
Ônam mec nêj laumaj.
Dawidnê pesalem tenj. Gêc latu Absalom gêja su, go gêga.

4

Mec êtulanja tenj gebe Anôtô ênam sa

- ¹ O Anôtô, tanj kômasanj ñoc binj jagêdêj,
aê embe jamôêc, nanj ôkêj tanjam aê.
Aê gamoa togêjwapac, go aôm kôgaboac aê su.
Taêm labu aê ma ôkêj tanjam ñoc mec.
- ² O amac lau tembelem angej,
abe anjôm aê waec êtu meloc e êndêj ondodc acgom.
Amac abe taêm ênam binj dansanj,
tec abe asap gêj ñaôma tônj e êndêj ondodcgej.
- ³ Ajalamanj gebe Apômtau kêjalinj nê ñac mansanj aê sa.
Embe jamôêc êndêj Apômtau, oc êkêj tanja aê.
- ⁴ Embe têmtac ñandanj, nanj anjôm taôm sec atom.
Taêm ênam binj tonanj ênêc lêlômgej, amoa nêj gamêj ma anam taôm tônj. ⁵ Ansuj da
gêdêj
ma akêj matem Apômtau.
- ⁶ Lau taêsam sêsôm gebe
"Asa oc êmoasinj aêac.
O Apômtau, ôc lanjômanô ñaja sa
mêjêpô aêac."

- 7 Aôm kôkêj têtac ñajam kêsêp aêñoc ñalêlôm,
kômoasiñ aê kêlêlêc êsêac, tañ sêñgôn gêñmasê ñaôgeñ nañ su.
8 Aê jasa tauc sic to janêc bêc tobiñ malôgeñ
gebe aôm taômgeñ, o Apômtau, kôkêj aê gamoa ñoc ñajam.
Dawidnê pesalem tenj.

5

Mec tenj kêtû Anôtô ejop aêacña

- 1 O Apômtau, ôñô ñoc biñ.
Wê tañjam ñoc oliñ.
2 Ojae aêñoc kin to ñoc Anôtô, ôñô ñoc tañjboa kapôêñmañ,
gebe aêñoc mec êndêñ aôm êwac.
3 O Apômtau, ôñô aê aoc êndêñ bêbêc kanucgeñ,
Kamasañ ñoc da gêdêñ aôm gêdêñ bêbêc kanucgeñ, ma tec matoc tenj-tengeñ aômña
gamao.
4 Aôm kôtôm Anôtô, tañ têtac gêwiñ biñ paliñ-paliñ nañ atom.
Ñac sec tenj êtu nêñ ñacleñ atom.
5 Lanemtêna sêkô lañômnêm atom.
Aôm kôkêj kisa gêdêñ lau-sêgôm-secwaga samob.
6 Aôm goseñ dansañwaga samob su.
Apômtau gêjam lañôanô ôkwi anga lau, tañ sêwê kainj dec to biñ-dansañwaga nañ nêñ.
7 Aôm gôlôc kêtû nêñ têmtac gêwiñ tengeñña
gebe aê jasô nêñ andu jana.
Aê jateñ mec anga nêñ lôm dabuñ
ma jau tauc janêc gebe jatoc aôm sa.
8 O Apômtau, ônam gôliñ aê êtôm nêñ biñgêdêñ.
Ômansañ nêñ intêna ênêc aê lañôcnêm êtu ñoc ñacña,
9 gebe biññanô gêc êsêac awêñsuñ atom.
Ac taêñ gêjam biñ sesen gêñ suñageñ.
Êsêacnêñ koclabeñ kêtôm sêawa gêña.
Imbelenj geno biñ e ñawasi lañgwageñ.
10 O Anôtô, ôkêñ ñagêjô êndêñ êsêac
gebe nêñ dib êtu lakô êndêñ tauñ.
Ôtiñ êsêac su anga lañômnêmña êtu nêñ biñ alôb-alôb taêsamña
gebe sêli tauñ sa gêdêñ aôm.
11 Mago lau samob, tañ sê lamu aôm nañ, têmtac ñajam êsa.
Ôtu lautuc êsêac,
tañ têmtac gêwiñ aôm nañ,
gebe sêmoa toôliñ êpigeñ.
12 O Apômtau, aôm gôjam mec ñac gêdêñ,
ma nêñ moasiñ kêkwa eñ auc amboac lautuc.
Dawidnê pesalem tenj.

6

Mec gebe Anôtô ênam sa êndêñ têm wapacña

- 1 O Apômtau, têmtac ñandanj ênac aê atom.
Têmtac êmoatiñ tónj ma ôsôm aê atom.
2 O Apômtau, taêm labu aê gebe aoc kêtû dambê.
O Apômtau, ômoasiñ aê gebe katakê e katuc uñ tageñ.
3 Aê katuc ñatutuc ñasec.
O Apômtau, aôm gobe ônac jaê aê e êndêñ ondocgeñ.
4 O Apômtau, ôkac taôm ôkwi ômu ômôêñ ma ônam aê sa.
Ônam aê sa êtu nêñ moasiñña,
5 gebe lau, tañ sêmac êndu su sêja nañ, taêñ gêjam aôm atom.
Asa oc êñgôm waem êsa anga lamboam.

- 6 Aê kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac,
ma gaêc bêc gajac matocsulu sasa gêdêñ gêbêc baliñ gebe matocsulu kêsuy laplap
lanğwageñ.
- 7 Aê katanñ ñanô e matocdêbu kêtinñ ma galic gamêñ sapu
kêtu ñoc ñacjo sêlêsu aêña.
- 8 Amac secwaga samob aêc su anğa aêñoc,
gebe Apômtau kêkêñ tanja ñoc tanjiboa kapôêñ.
- 9 Aê katanñ e Apômtau kêkêñ tanğagoc.
Apômtau kêkôc ñoc mec sagac.
- 10 Aêñoc ñacjo samob oc selendec sec e nêñ meloco êsa,
go têtaiñ taurñ su sebeñ e sêc tomajenğey sêna.
Dawidnê pesalem tenj. Pesalem dambu tauñña kêtu ñamataña.

7

Apômtau kêmêtôc lau jagêdêñ ñawê

- 1 O Apômtau, ñoc Anôtô, aê gaê lamu aômğey.
Ôjanğo aê su anğa lau samob, tanj sêjanda aê nanñ nêñ, ma ônam aê sa.
- 2 Embe masi, go ñacjo sêmôninñ aê êñgic to sênsaic aê amboac lewe
gebe ñoc ñac-ênam-aê-sawaga masi.
- 3 O Apômtau, ñoc Anôtô, aê embe janğôm gêñ keso tenj
êndêñ ñac tenj,
- 4 ma embe jatu kasec ñac, tanj jagêc amoa tobinğmalôğey taurñ nanj,
ma embe janam êsêac, tanj sêkêñ kisa aê ñaôma nanj, sa atom,
- 5 go ñacjo êjanda aê e naê aê tônñ ma êka aê tônñ taminiñ nom
to êñğôm aê waec êtu meloc.
- 6 O Apômtau, ôndi totêmtac ñandanğey ma ôndi sa mênğonsenñ lau, tanj sêlêsu aê nanj, nêñ ñaôndu
su.
Aôm tanj kômêtôc binñ nanj, matam jali êsa gebe ômoasiñ aê.
- 7 Ôkac tentenlatu samob sa wactetoc aôm sa acgom,
gocgo wêc ômu ôpi ôwac nêñ lólôc êtiã.
- 8 Apômtau kêmêtôc lau samob nêñ binñ.
O Apômtau, ômêtôc ñoc binñ êtôm nêñ binğêdêñ ma ômoasiñ aê êtu ñoc binñ masinña.
- 9 Ôkêñ lau, tanj sêkac tauñ su anğa aômñnêñ nanj, nêñ binñ alôb-alôb ênac pep,
ma ôpuc ñac gêdêñ tônñ êkô ñajariña.
- O Anôtô gêdêñ,
aôm kôjala ñoc ñalêlôm e gôbi lêtêñ.
- 10 Anôtô kêkam aêñoc lautuc ñagabinñ.
Eñ gêjam lau, tanj taêñ gêjam binğêdêñ nanj sa.
- 11 Anôtô kêmêtôc binñ jagêdêñ
ma Anôtô tonanñ kêkêñ ñagêjô kêtôm bêcğey.
- 12 Ñac tenj embe ênam tau ôkwi atom, oc Apômtau êuc nê sinñ ñamata êsa êtu enñña.
Eñ êkêkam nê sôb êkanônñ enj.
- 13 Eñ êkêñ nê sôb-ensenñ-lauñña nadinğey enj
to ênam jalana taminiñ nê sôb.
- 14 Alicğac me, binñ alôb-alôb gêjam ñac sec auc. Eñ taê gêñ wapacña.
Ma embe êkôc, oc talic gêñ tau gebe binğdansañ.
- 15 Eñ kêkwê sê e ñalêlôm gêjac tau Jaê,
mago tau oc nau tau êsêp nê gêñ, tanj kêkwê nanj.
- 16 Gêñğwapac tanj taê gêjam nanj, oc êñğônđinñ enj tau,
ma nê gêñ alôb-alôb oc êtap enj tau môkêdanğam sa.
- 17 Aê aoc êoc Apômtau êtu nê binñ gêdêñña,
ma janğa wê êpi Lólôc Natau Apômtaunê ñaê.
Dawidnê wê tenj, gêjam gêdêñ Apômtau kêtü ñac Benjaminñña Kus nê binñña.

8

Tatoc Anôtô sa gebe gêğôm aêac waenñ kêsa

- 1 O Apômtau, aêacma Njatau, nê m ñaê ñawae kêsa gêjam nom aucgoc.
Êsêac sêlambij aômnêm ñawasi e jagêdêñ undambê.
- 2 Njapalê to ñapalêo dedec aweñ sêlambij aôm sêwiñ.
Aôm gôboa gamêñ ñajana sa
êpuc nê m ñacjo su
ma nê m soño-soño to lau-sêli-awen-sawaga sênam tauñ ôkwi.
- 3 Aê embe jalic undambê, tañ lêmamlatu kêkêñ,
ma embe jalic ajôñ to utitalata, tañ kômasañ nanj,
- 4 (oc taêc ênam tauc gebe) Ñamalac tau oc amboac asagenj, tec taêm gêjam eñ,
ma ñamalac latu oc amboac asagenj, tec gôjam jaom eñ nec.
- 5 Aôm kôkêñ eñ kédabij gebe êtôm aôm,
ma gôjam gêlôn eñ ña wae to ñawasi.
- 6 Aôm kôkêñ eñ gêjam gôlinj gêñ, tañ lêmam gôgôm nanj,
ma kôkêñ gêñ samob kêsô eñ ñalabu.
- 7 Kôkêñ domba to bulimakao
ma kôkêñ bôc saleñña gêwiñ.
- 8 Aôm kôkêñ moc, tañ sêmoa umbonj ñalabu ma i, tañ sêmoa gwêclêlôm,
to gêñ maten jali gwêcña samob, tañ sêsa nêñ lêñ gêdêñ-gêdêñgenj nanj.
- 9 O Apômtau, aêacma Njatau,
nê m ñaê ñawae kêsa gêjam nom aucgoc.
Dawidnê pesalem tenj.

9

Tanam danje Anôtô gebe eñ kêmêtôc lau jagêdêñgenj

- 1 Aê gabe aoc êôc Apômtau tonoc ñalêlôm samuc.
Aê gabe jasôm aômnêm gêñsêga, tañ gôgôm nanj samob ñawae lasê.
- 2 Aê gabe têtac ñajam ma aoc êôc aôm toôndugenj.
O Lôlôc Njatau, aê gabe janğa wê êpi aômnêm ñaê,
3 gebe aôm kôkêñ aêñoc ñacjo sênu tauñ su sêmu sêsô sêja.
Aôm kôtinj êsêac e sêka eñkainj ôkwi ma sêjana,
- 4 gebe aôm kômasañ aêñoc binj to kômêtôc jagêdêñ.
Aôm-kômêtêc-gêdêñwaga gôñgôñ lêpônj tau ñaô.
- 5 Aôm goec binj lau samuc to gosenj alôb-alôbwaga su.
Aôm gosenj êsêacnêñ ñaê su géjanja samucgenj.
- 6 Aôm golo ñacjo popoc e gacgenj malenjmê balingenj sêja.
Aôm gosenj malac gêwiñ e ñaê samob géjanja.
- 7 Apômtau oc êngônj nê lêpônj endenj tônjenj.
Eñ ketoc lêpônj kêkô gebe êmêtôc binj.
- 8 Ñac tagenj tonanj tec kêmêtôc lau nomña nêñ binj jagêdêñ
ma kêkêñ ñagêjô gêdêñ tenterlatu gêjô gêñ, tañ sêgôm nanj.
- 9 Apômtau kêtû lau, tañ sêôc gêñwapac nanj, nêñ tunjtêna.
Eñ kêtû tunjtêna gebe êsêac sêngônj ñalêlôm êndêñ tañ gêñwapac êngôm êsêac nanj.
- 10 Amboac tonanj êsêac, tañ sêjala aômnêm ñaê nanj, sêkêñ maten aôm.
Aôm Apômtau tec gôwi êsêac, tañ sesom aôm nanj, sinj atom.
- 11 Awem êôc Apômtau, tañ gêngônj nê lêpônj gêngônj Sion nanj,
asôm ênê gêñsêga lasê êndêñ tenterlatu sêñô,
12 gebe eñ taê gêjam gebe êkac êsêacnêñ kamocgôc.
Eñ kêlinj môêc, tañ lau ñasec sêmoêc gêdêñ eñ nanj, sinj atom.
- 13 O Apômtau, tañ kôkô aê auc gêdêñ jamac êndu ñasacgêdô nanj, taêm labu aê.
Ôlic aêmamanj gebe ñoc ñacjo sêgôm aê kwalecgcoc.
- 14 Aê gabe jasôm aômnêm gêñ towae lasê samob.
Jakô Sion latuo nê sacgêdô ma aoc êôc aôm toôndu, gebe gôjam aê sa.
- 15 Lau samuc nêñ sê, tañ sêkwê kêtû aêña nanj, êsêac tauñ sênu tauñ sêsêp.
Tauñ eñkainj gêwê uc, tañ sêkic kelecgenj nanj.

- 16 Apômtau kêmêtôc biñ gêwa tau sagac.
Nac alôb-alôb gêwê tau lêma ñalakô.
- 17 Lau alôb-alôbwaga sêsêp lamboam sêja,
ma lau samuc samob, tañ sêliñ Anôtô siñ nan, amboac tonanjen.
- 18 Anôtô oc êliñ lau ñalêlôm sawa siñ ñapanj atomanô,
ma lau ñasec sênsaê gêñ, tañ sêkêñ materñ nan, elémê atomanô.
- 19 O Apômtau, ôndi sa. Ôkêñ ñamalac sêngôm gêñ paliñ atom.
Ôkêñ lau samuc têtap nêñ ñagêjô sa anja aômnêm.
- 20 O Apômtau, ôngôm êsêac têtakê.
Ôkêñ lau samuc sêjala tauñ gebe êsêac lau ñaôma.
Dawidnê pesalem tenj.

10

Mec Anôtô êmêtôc naêndêñña

- 1 O Apômtau, amboac ondoc kôkac taôm su wackôkô jaêcgenj.
Amboac ondoc kôsiñ taôm gêdêñ têm gêñwapacña.
- 2 Lau alôb-alôb tetoc tauñ sa ma sêjanda lau ñasec.
Biñ tañ êsêac taêñ gêjam nan, êtap êsêac tauñ sa acgommanj.
- 3 Nac alôb-alôb kêkêli tau kêtû nê kauc secña
ma ñac, tañ gêjam bôlêñ ñaôli ôkwi nan, kêsôm biñ meloc kêpi Anôtô e gêwi enj siñ.
- 4 Nac alôb-alôb nê biñ gêjac kolec tau gebe Anôtô êkêñ ñagêjô atom.
Enj ketoc tau sa ma taê gêjam gebe Anôtô gêmôa atom.
- 5 Enj gêgôm nê gêñ kêmoatiñ enj e gêmôa ñajam gederñ tôngej. Aômnêm lêñ mêtôcña gêjac jaê
enj.
Enj kêtanj pêlê nê sonjo-sonjo samob.
- 6 Enj taê gêjam gêñ tau gebe “Aê oc jambenjen tenj atomanô,
ma gêñwapac oc êtap aê sa atomanô amboac tonanjenj.”
- 7 Ênê awasuj kapuc boa ñanô ma biñdansanj to ñaclai gêjam auc.
Gêñwapac to gêñ alôb-alôb gêsac imbêla ñatêpôêgenj.
- 8 Enj gêdib lau gêngôñ gamêñ gasanj e gêjac ñac, tañ tobiñmê nanj êndu.
Enj mata geso lau, tañ sêpô lêna kêtû gêñ ñagêdôña nanj.
- 9 Enj gé lamu gamêñ ma gêdib lau amboac lewe gêdib gêñ gêmôa gamêñdani.
Enj gêdib gebe êkatôm ñac ñasec tôñ.
Enj kêkatôm ñac ñasec
gebe ênsaic enj naêsêp nê uclêlôm.
- 10 Enj kêgalab gewec-gewec
e kêtap lau ñasec sêpô lêna tauñña sa.
- 11 Enj taê gêjam gêc nê ñalêlôm gebe “Anôtô kêliñ siñ.
Anôtô gêsanj lanjôanô auc e gêlic sapu.”
- 12 O Apômtau, ôndi sa. O Anôtô, ôc lêmam sa.
Ôliñ lau ñasec siñ atom.
- 13 Nac alôb-alôb oc êsôm biñ meloc-meloc êpi Anôtô êtu asagenña.
Ma amboac ondoc taê ênam ênêc nê ñalêlôm gebe “Aôm oc ôkêñ ñagêjô êndêñ aê atom
nec.”
- 14 Mago aôm tec gôlic gêngac. Aôm gôlic gêñwapac to lau-sêpô-lênawagagac,
ma aôm lêmam ônam gôliñ.
Aôm taômgenj, tec ñac kêpô lênanja mata kêsap aôm.
Aôm gôjam mosêbu sa.
- 15 Ônac ñac alôb-alôb to ñac, tañ kêkac tau su anja Anôtônê nanj, lêma tulu.
Ôkêñ ñagêjô êpi enj êjô nê gêñ samob e tomalagenj.
- 16 Apômtau kêtû kinj êngôñ tenjenjen ma tenjenjen.
Lau samuc malenjemê anja ênê gamêñ sugac.

- 17 O Apômtau, aôm kôjala lau nasec têtac kêkac êsêac aômja.
 Aôm gôê tanjam êsêac to kôpuc êsêacnêj njalêlôm tôn,
 18 gebe ômêtôc mosêbu to lau sêngôn jageonja nêj binj êtu katô
 e njamalac nomja têtakê lau tenj êtiam atom.

11

Lau gedêj nêj lamu

- 1 Apômtau kêtû nroc lamu. Ma amboac ondoc asôm gêdêj aê gebe
 “Ôêc ôpi lôc ôna amboac moc.
 2 Gôlicgac me, dedec-Anôtôwaga sêkac tikoc talam ma sêjô sôb e jadinjen,
 sebe sêpô lau-njalêlôm-gêdêjwaga êndêj gamêj nakesec.
 3 Embe sensen mêtê njanomban, nanj gedêj njamalac tôn nanj su
 nac gêdêj oc êsôm njabinj amboac ondocgen.”
 4 Apômtau gêmoa nê lôm daburj njalêlôm.
 Ênê lêpônj kêkô undambê.
 Enj mata geso lau gamêj samobja
 ma gêlic gêj, tanj êsêac sêgôm nanj.
 5 Apômtau kêsaê nac gêdêj to nac, tanj gedec enj nanj kêtômgen.
 Ma nê njalêlôm kêmoatinj tônj kêtû nac, tanj gêgôm nê gêj togôlinjê nanja.
 6 Enj kêkêj ja to talao gêjac lau sec amboac kom gêjac
 ma kêsakinj mu nandanj kêtû nêj gêj êlau êsêacnja.
 7 Apômtau enj nac gêdêj ma têtac gêwinj binjgêdêj.
 Lau tanj sêgôm njanô kêsa nanj, oc sêmoa enj lanjônêmj.
 Dawidnê tenj.

12

Mec Apômtau ênam aêac saja

- 1 O Apômtau, ônam aêac sa gebe lau mansanj têtainj su
 ma lau wapac malenjmê e gamêj kêta êj.
 2 Sêsôm binj geo gelom-gelom tau.
 Ac sêsôm nêj binj awenjsunj geno-genogenj ma nêj njalêlôm gêja lulu.
 3 Ojae, Apômtau enserj gêdônjolic samob, tanj seno-seno binjenj,
 to awenjsunj, tanj sêboa taujboa nanj, acgommanj.
 4 Lau tonanj tec sêsôm gebe “Taujma imbelenj kêpuc aêac tônj to gêdônjolic gêjac aêac sa.
 Asa gebe ênam gôlinj aêac.”
 5 Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe japuc tauc jandi êtu lau, tanj sêkôninj êsêac sêngônj jageo to
 lau nagêbôc serj olinj tauj elêmê nanja.
 Aê gabe janam lau, tanj sêkêj matenjenj gebe janam êsêac saja nanj sa.”
 6 Apômtaunê binj njalô njakêjnkêj
 kêtôm labi nanj sêjam e njakep masi amboac kwalamwaô.
 7 O Apômtau, ônam jaom lau nasec ma ôpuc aêac tônj
 êndêj lau tônê êtôm têm samob,
 8 gebe lau geo oc dêndi sêônj to sêmboa tauj e sênsinj aêac auc,
 gebe sec gêjam sêga anja njamalacnêj.
 Dawidnê pesalem.

13

Mec Apômtau ênam aêac saja

- 1 O Apômtau, gobe ôlinj aê sinj samucgenj e êndêj ondoc acgom.
 Ma gobe ôsinj lanjôm aê e êndêj ondocgenj.
 2 Aênjoc katuc oc êôc nandanj
 ma njoc njalêlôm njawapac êtôm elenj to êmbêc e êndêj ondocgenj ma njoc njajo etoc tau sa
 êndêj aê e êndêj ondocgenj.
 3 O Apômtau, njoc Anôtô, ôlic aê ma ôkêj tanjam aêma.
 Ôkêj matocanô njawa êsa gebe gêmac enserj aê atom.

4 Ma ñoc ñacjo etoc tau sa ma êsôm gebe “Aê kaku enj tulu,”
ma ñoc soño-soño têtü samuc êtu aê kaku saña atom.

5 Mago aê taêc kêka aôm têmtac gêwiñ tengeñña.
Ñoc ñalêlôm êtu samuc gebe gôjam aê kési.

6 Aê janam wê êndêñ Apômtau
gebe enj kêmoasiñ aê ñanô.
Dawidnê pesalem.

14

*Ñamalacñêñ sec
(Pes 53:1-6)*

1 Lau meloc tec nêñ ñalêlôm kêsôm gédêñ tauñ gebe “Anôtô tenj gêmoa atomanô.”
Êsêac sêgôm gêñ sec to alôb-alôb ma nêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom.

2 Apômtau kêtü kênin ñamalac latunji anğa undambê
gebe oc êtap ñac tokauc tenj, tanj kêtêc Anôtô nanj, sa gêmoa me masi.

3 Mago êsêac samob sêkac tauñ su. Samob têtü secñagenj.
Êsêacnêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom, masi samucgenj.

4 “Lau secwaga samob nêñ kauc gêbôc me. Êsêac têdanğôñ ñoc lau amboac senj mo
ma êsêac awerj gêjac Apômtau atom.”

5 Mago êsêac oc têtakê ñasec
gebe Anôtô gêmoa gêwiñ lau gédêñ nêñ gôlôac.

6 Amac abe akô binj, tanj ñac ñalêlôm sawa kêkêñ mata nanj, auc.
Mago Apômtau tau kêtü ênê lamu.

7 Ojae, moasiñ ênam Israel saña mênêsa anğa Sion ecmanj.
Êndêñ tanj Apômtau êmoasiñ nê lau êtiam nanj, Jakob oc êtu samuc ma Israel oc têtac ñajam
êsa.
Dawidnê pesalem.

15

Lau, tanj sêngôñ Anôtônê lôc dabunj nanj

1 O Apômtau, asa oc êtu ñaclenj aômnêm bec.
Ma asa oc êngôñ aômnêm lôc dabunj.

2 Ñac tagenj, tanj kêsa nê lêñ tolanğônêm sawagenj ma gêgôm gêñ gédêñ-gédêñgenj nanj,
ma kêsôm binjnanô tau, tanj gêc nê ñalêlôm nanj lasê.

3 Ñac tagenj, tanj binj gêga kêsa awasunj atom nanj.
Ñac tanj gêgôm gwadê sec to kêsac nê ñac jabanj enña atom nanj.

4 Ñac tagenj, tanj gêlic lau alôb-alôb amboac gêñ ñaôma
ma etoc lau, tanj têtêc Anôtô nanj sa.

Ñac tagenj, tanj êngôm binj nanj kêtôc lêma kêpi nanj, ñanô êsa
ma binj tau embe êkêñ ñandanj êndêñ enj, oc ênam nê ñalêlôm ôkwi atom.

5 Ñac tagenj, tanj kêkêñ nê mone gédêñ lau ma taê kêka gebe mone êsu ñalatu kapôêñña atom
nanj,
ma kêtü palê gédêñ binj kana-kanaña ma kêgôlinj bam ñac tobinjmê atom.

Ñac tenj embe nê lêñ amboac tonanj,
oc nê ñalêlôm ñawiwic atomanô.
Dawidnê pesalem.

16

Anôtô kêtü nê lau nêñ awamata

1 O Anôtô, ojop aê
gebe aê gaê lamu aôm.

2 Aê kasôm gédêñ Apômtau gebe “Ñoc ñatau aôm.
Ñoc gêñ ñajam ñam aôm taômgenj.”

3 Lau dabunj nomña êsêac lau ñanjêñ.

- Êsêac sêjac aê matocanô ñajam.
 4 Lau tanj sêjalinj anôtôi jaba sa nanj, oc sêôc gêñwapac taêsam.
 Aê jakêñj da decña êndênj êsêac atom, ma êsêacnêñj ñaê êsa aocsunj atom.
- 5 Apômtau kêtú ñoc gêñlênsêm ma ñoc gêñ, tanj gawê kainj nanj.
 Aôm gojob ñoc lêñlênsêm ñapep.
- 6 Sêjac belo gamêñj e katap ñoc gamêñj ñajam sa.
 Binñanô, aê galic ñoc gêñlênsêm e gêjac matocanô ñajam.
- 7 Aê aoc gêjac Apômtau, gebe kêtú ñoc gêjam-sawaga ñajam.
 Gêdênj gêbêc atêc kepenj aê kêtú binj tonañña gêwinj.
- 8 Aê kakêñj Apômtau kêkô lanôcnêm-ñageñj gebe matocanô êpi enj endenj tóngeñj.
 Enj kêkô ñoc anôña, tec aê oc jakô tengeñj.
- 9 Amboac tonanj ñoc ñalêlôm ñajam to ñoc katuc kêtú samuc,
 ma aê ôlic gêñgôñj ñajam.
- 10 Gebe aôm oc ôwi ñoc katuc sinj êndênj lamboam atom.
 Aôm oc ôkêñj sê êñgaminj nêñj ñac mansanj ôli tónj atom.
- 11 Aôm kôtôc intêna janğôñj matoc jalinja gêdênj aê.
 Aê jamoa aôm lanômnêmña totêtac ñajam samucgeñj ma jatap lêmam anôña ñamoasinj sa endenj tóngeñj.
 Dawidnê mec tenj.

17

Ñac mansanj awa gêjac Apômtau

- 1 O Apômtau, binğêdênj ñatau, ôkêñj tanjam ñoc tanji.
 Ôê tanjam ñoc mec gebe kasôm kêsa gêdôcôlic dansanj atom.
- 2 Aôm taôm oc ômêtôc aêñoc binj,
 gebe aôm tec matamanô gôlic gêñj gêdênj.
- 3 Embe ônsaê ñoc ñalêlôm me embe ôtuc kêninj êsêp ñoc ñalêlôm êndênj êmbac me embe ômbêlêm aê,
 oc ôtap aê taêc gêjam binj geo tenj sa atom ma aocsunj kasôm binj keso tenj atom.
- 4 Ñamalac embe sêñgôm nêñj gêñj oc sêñgôm, mago aê kasa ñaclainêñj lêñj atom
 gebe aôm awamsunj gêjac jao.
- 5 Ockainj kêpuc aôm wanjam.
 Aê kasêlêñj kaku-kaku atom.
- 6 O Anôtô, aê aoc gêjac aôm, gebe aôm kôkêñj tanjam aê.
 Ôê tanjam aê ma ôñô ñoc binmanj.
- 7 Oc nêñj têmtac gêwinj tengeñña lasê.
 Aôm gôjam lau, tanj sêc nêñj ñacjo su wacsê lamu nêñj anôña nanj kêsi.
- 8 Ojop aê êtôm aôm taôm gojob nêñj matamanô.
 Ôñgandê aê janğôñj nêñj magêm ñaajunlabu.
- 9 Ojop aê êndênj lau sec, tanj têtú kasec aê nanj,
 to êndênj ñoc ñacjo, tanj sêgi aê auc e tapi-tapigenj sebe senseñj aêña nanj.
- 10 Êsêacnêñj ñalêlôm ñadani e taêñj walô aê atom
 ma sêboa tauñj sa ña awenjungeñj.
- 11 Aê embe jamoa ñasawa tenj, oc sêwa aê auc.
 Êsêacnêñj ñalêlôm taêñj gêjam tagenj tonec aê pinñanj e jansambi sa janêc.
- 12 Êsêac têtôm lewe, tanj kesegenj gwadañña gêmoa nanj.
 Ac têtôm lewe ñalatu, tanj sacgeñj-sacgeñj gêmoa gamêñjdani ñalêlôm gêdib nê gwada gêmoa nanj.
- 13 O Apômtau, ôndi naôndac ñoc ñacjo ma ôku êsêac tulu.
 Ôc nêñj sinj sa ma ônam katuc kêsi anğa lau secwaga nêñj.
- 14 O Apômtau, taôm lêmam ônam aê sa anğa ñamalacnêñj
 to lau nom tonecña, tanj taêñj kêka nêñj gêñj nomñagenj nanj nêñj.
 Gêñj tanj gôjac tónj gêc nanj, ôkêñj êndênj êsêac e êpô êsêac ôkwi lanğwageñj.

Tauñ sêninj e êtôm êsêac ma sêkêñ ñagêdô êndêñ nêñ latuñj.

¹⁵ Mago aê oc jalic aôm lanjômanô gebe aê gagôm keso teñ atom.

Embe matoc êpoa êtiã, nanj jalic aôm enderj tôngej e tekoc êsa lanjwageñ.

Dawidnê mec teñ.

18

Dawidnê wê kêku ñacjo tulujã

¹ O Apômtau, aê têtac gêwiñ aôm,
tañ kôtu ñoc ñaclai nanj.

² Apômtau kêtú ñoc lamuanô to kêtú ñoc tujtêna ma kêtú ñoc gêjamsawaga.

Ñoc Anôtô kêtú ñoc lôm, tañ gaê lamu nanj, ej kêtú ñoc lautuc to kêtú ñoc moasinj
ñabulakôp ma kêtú ñoc lêmôp ñajarja sec nanj.

³ Aê aoc gêjac Apômtau ma ej ênam aê kêsi anja ñoc ñacionêñ.

Talanem Apômtau.

⁴ Gêmacanô ñadembom gênôm aê auc
to gêñ gebe enseñ aêña kêtakê aê.

⁵ Lamboam ña-uc kêkic aê auc.

Gêmac ñalakô mênkêtap aê sa.

⁶ Gamoa e katuc uñ tagerj ma aoc gêjac Apômtau.

Gamôêc gêdêñ ñoc Anôtô gebe ênam aê sa.

Eñ gêñgônj nê gamêñ dabuj ñalêlôm e gêñô ñoc môêc.

Ma gê taña aêñoc tanjboa, tañ katanj ganjgônj ej lanjônêmña nanj.

⁷ Go ôjô gêjam to nom ñawiwic kêsa to kôtêñ-kôtêñgerj ma lôc ñam kêtênêp e kôjô-kôjôgerj,
gebe ej totêtac ñandanj gêmoa.

⁸ Jadaunj kêsa ej lusuawa to ja ñawaô kêsa ej awasunj
ma ñamôsi kêpêlanj anja ênê kêsa gêja-gêja.

⁹ Eñ kêwê undambê sêlilip kêsêp gêmêñ.

Ma tao majarj gêc ej akaiñ ñalabu.

¹⁰ Eñ mênjêlôb gêñgônj kerub ñaô

to mu ñamagê kêpuc ej tônj mênjkelelo gêmoa.

¹¹ Eñ kêkwa tau auc ña gêsunjôm.

Kom ñamajarj to tao tokatap-tokatap kêkôm ênê bec auc.

¹² Tao kêkôm ênê ñawasi auc,

mago kompoc to jawaô mênjêlêpanj kêsa.

¹³ Go Apômtau kêkêñ nê wapap kêtanj anja undambê.

Ma Lôlôc ñatau kêkêñ nê awa kompoc to jawaô kêsa.

¹⁴ Eñ kêpê nê ñacjo ña sôb e sêc sêjam gamêñ aucgerj sêja.

Eñ kêpalip ôsic e kêjanda êsêac êlinj-êlinj.

¹⁵ Gêgôm e gwêc ñagêdimbob gêôc tau sa kêtú awê

ma nom ñataonj kêwaka tau sa.

Gebe aôm Apômtau gôjam wambanj

e atêm bu gwec-gwecgerj.

¹⁶ Eñ kêmêtôc lêma anja lôlôc mênjkêkam aê tônj,

ma gê aê sa anja ñasamac kapôêñ ñalêlôm.

¹⁷ Eñ kêjanjo aê su anja ñoc ñacjo ñaclai nê

to anja ñoc gobi, tañ nêñ ñaclai kêlêlêc aê su nanj nêñ.

¹⁸ Êsêac sebo sêsa dêdêñ aê gêdêñ ñoc bêc wapacña,

mago Apômtau kêpuc aê tônj.

¹⁹ Eñ kêkam aê sa jakakô gamêñ kwalam.

Eñ kêsaic aê sa kasa gaja gebe têtac gêwiñ aêgac.

²⁰ Apômtau kêmoasinj aê kêtú lanjônêm sawanja.

Eñ gêjam aê sa kêtú lemoc selecña.

²¹ Gebe aê kasa Apômtaunê lêñ ñapep

ma kakac tauc su anja ñoc Anôtônê ñaucñagerj atom.

²² Ênê ñagôlinj samob geserj ñoc intêna auc

- ma kamasuc êné biñsu tenj atom.
- 23 Aê kasa ñoc lêñ ñapep e enj gêlic aê ñajam
ma gajob tauc ñapep gêdêñ gêñensenj aêña samob.
- 24 Amboac tonanj Apômtau kêmoasinj aê kêtú gamoa ñajêñña,
kêtu aê lemoc selecña, tec enj mataanô gêlic aê jagêdêñ.
- 25 Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac ñajam gebe aôm ñac gabêjam.
Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac biññanôña gebe aôm ñac biññanôña.
- 26 Aôm oc ôwa taôm sa êndêñ ñac mansanj gebe aôm ñac mansanj,
mago ñac keso-keso, tec oc ôtôc taôm êndêñ enj e êtakê.
- 27 Aôm kotoc lau materj jali sa ñapep
ma kôkônij lau materj waô tøj.
- 28 Aôm kôtuj ñoc ja kêpô gamêñ ñajam.
Apômtau, ñoc Anôtô, gêgôm ñoc ñakesec ñawê kêsa.
- 29 Biññanô, aôm embe ôwinj aê oc jalêti lanôc êlac ñoc ñacjogej jana.
Ñoc Anôtô embe êwinj aê oc jambonanj janğêli (ñoc ñacjonêñ) tunjôm.
- 30 Anôtô tonanj tec gêjam gôlij gêñ samob tomalagenj.
Apômtaunê biñ ñakêñkêñ. Enj kêtú lau samob, tanj sê lamu enj nanj, nêñ lautuc.
- 31 Gebe anôtô tenj oc êmoa ondoc, Apômtau enj taugenjgoc.
Ma lamuanô tau tenj oc êmoa ondoc, aêacnêñ Anôtô taugenjgoc.
- 32 Anôtô tau tonanj tec kêjandij aê tøj ña ñaclai
to gêjam ñoc intêna gebe ockainj êndij gêñ tenj atom.
- 33 Ñac tonanj kêkêñ aê kasêlêñ ñagaô katôm isom.
Enj ketoc aê kakô ñoc lôc ñamoatêc ñaôgeñ.
- 34 Enj kêdôñ lemoc sinjña,
tec lemoc jakêka talam ñamadi ñajaña.
- 35 Aôm gôsuj nêñ lautuc êpiñ aê aucña to nêñ anôña kêpuc aê tøj.
Aômñem moasinj ketoc aê sa.
- 36 Aê kasêlêñ e aôm kômasanj ockainj ñamala ñapep
gebe japô ocgêsu ôkwi atom.
- 37 Aê kajanda ñoc ñacjo e gaê êsêac tøj
ma panpanj jagasenj êsêac popoc.
- 38 Aê kamakinj êsêac e têtú motam su ma dêdi sa kêtiam atom.
Êsêac sêc ockainj ñalabu.
- 39 Aôm kôjandij aê ña ñaclai gebe janac sinj ñanô biññanôgoc.
Aôm kôkônij ñoc ñacjo tøj e ockainj kaka êsêac tøj.
- 40 Aôm kôkêñ aêñoc ñacjo sêc aê sêja.
Aê gasenj êsêac samob, tanj sêkêñ kisa gêdêñ aê nanj su.
- 41 Êsêac sêmôêc, mago nêñ ñac-ênam-êsêac-sawaga tenj gêmoa atom.
Sêmôêc gêdêñ Apômtau, mago enj kêkêñ tanja êsêac atom.
- 42 Aê kadaba êsêac sa kêtôm mu kelelo kekop.
Aê kakip êsêac sa kêtôm sêpiñ bôc-kêpêc sa anğa malacluj ma sêbalij sinj.
- 43 Aôm gôjam aê sa anğa sinj tomôkê-tomôkê e kôkêñ aê katu lau samuc nêñ gôlijwaga.
Lau tanj sêjam kauc aê nanj, tec sêjam sakinj aê sêmoa.
- 44 Lau jaba sêñô aê ñawaegenj ma tanjenj wamu êndêñ aê.
Êsêac latunji tetoc aê sa.
- 45 Lau jaba latunji katunj gêjaña
ma sêsuj tauñ têñêp-têñêpgeñ sêsa anğa nêñ tunjêlôm sêmêñ.
- 46 Apômtau gêmoa mata jali. Aoc êôc ñoc lamu.
Aê jatoc ñoc ñacmoasinj Anôtô sa.
- 47 Anôtô tau tec kêpuc aê tøj e kakac ñoc kamocğôc.
Enj kêkônij malac-malac tøj sêsô ñoc gôlij ñalabu.
- 48 Ñac tonanj tec gêjam aê kêsi anğa ñoc ñacjo, tanj ñaclai sec nanj, nêñ to kêpuc aê sa jakatu ñoc
gobi nêñ ñatau.
Ñac tonanj tec gêjam aê kêsi anğa ñaclai sec nê.
- 49 O Apômtau, amboac tonanj jalambij aôm anğa lau samuc ñalêlôm
ma janğa wê êpi aômñem ñaê.

50 Aôm tonaj tec kocot nê m kin sa ñanô ma kôtôc nê m têmtac gêwiñ tengeñña gêdêñ nê m ñac goeñ oso eñña
 gêdêñ aê Dawid to ñoc gôlôac gedeñ tôñgeñ.
 Apômtaunê sakinwaga Dawid kêsôm binj tonec gêdêñ Apômtau gêjam eñ kêsî anga Saul lêma ma ênê ñacjo ñagêdô nêñ.

19

Anôtônê koleñ to binjsu

- 1 Undambê kêwaka Anôtônê wae sa
 ma umbonj gêjac eñ lêma ñakoleñ ñaminj.
- 2 Gelenña tenj kêkêñ binj tau ñawae gêdêñ gelenña tenj.
 Ma gêbécauc tenj géwa kauc sa gêdêñ gêbécauc tenj.
- 3 Sêsôm binj atom ma sêsam ñalô tenj lasê atom.
 Lau sêñô êsêac aweñ atom.
- 4 Mago êsêac aweñ kêsa
 gêjam nom ñagamêñ samob auc.
 Ma nêñ binj kêsa e jagêdêñ nom ñamadinj.
 Eñ gê oc ñabec tenj anga tônê.
- 5 Oc tau tonanj kêtôm sagu togêlôñgeñ kêsa gêmêñ anga nê andu
 ma kêlêti kêsa nê lêñ kêtôm ñaclai tenj totêtac ñajamgenj.
- 6 Kêpi anga umbonj ñamadinj tenj ma kêlêti e jakêsêp ñamadinj tenj
 ma gêñ tenj gêc ênê ñandanj su atom.
- 7 Apômtaunê binjsu mansanj kêlau katunj.
 Apômtau géwa nê binj sa jagêdêñ ma kêkêñ lau meloc-meloc têtû lau tokauc.
- 8 Apômtaunê jatu e jakêtom ma gêgôm nêñ ñalêlôm e ñajamanô.
 Apômtaunê binjsu e ñakêñkêñ lanjwageñ, tec kêpô aêac materjanô.
- 9 Tatêc Apômtau tonêñ ñalêlôm ñawa ênêc endenj tôñgeñ.
 Apômtaunê mêtôc tau ñanô ma jagêdêñ samob.
- 10 Binjsu tau tonanj ñanô kêlêlêc gold, kêlêlêc lêp to ñatêkwi, tanj sêpac e ñanôgeñ kêjalinj tau sa nanj su.
 Binjsu tonanj ñakana ñajam kêlêlêc lêp to ñatêkwi, tanj kêpoac ñaobo nanj su.
- 11 Binjsu tonanj kêtû nê m sakinwaga nê puc.
 Lau tanj sêmansanj nanj, oc têtap ñamoasinj taêsam sa.
- 12 Ojae, asa oc taê ênam nê geo tomalagenj samob.
 Amboac tonanj ôsuc ñoc keso, tanj tauc gajam kauc nanj okwi.
- 13 Ojop nê m sakinwaga gebe etoc tau sa atom.
 Binj jatoc tauc sanja ênam gôlinj aê atom.
 Go jamoa lanjôcnê m sawagenj.
 Jawê kainj binj kapôêñ tenj atom.
- 14 Ôñô aocsunj ñabinj ñajam ma binj, tanj ñoc ñalêlôm taêc gêjam nanj, êndêñ aôm êwac.
 O Apômtau, ñoc lamu to kêsîwaga ñanô aôm.
 Dawidnê pesalem tenj.

20

Mec taku ñacjo tulunja

- 1 Apômtau êkêñ tanja aôm êndêñ bêc gêñwapacña.
 Jakobnê Anôtô nê ñaê êtu lautuc aôm.
- 2 Eñ ênam aôm sa anga gamêñ dabunj
 to êpuc aôm tôn anga Sion.
- 3 Eñ taê ênam aômnê m da samob.
 Ma nê m daja ênac eñ mataanô ñajam.
- 4 Eñ êkêñ gêñ, tanj nê m ñalêlôm taê kêka nanj, ñanô êsa.
 Eñ êkêñ aôm ôñgôm gêñ samob, tanj taêm gajam nanj, e ônac dabinj.
- 5 Embe ôku nê m ñacjo tulu, aêac oc ôlinj api toôndugeñ, oc andainj obokêam asam aêacma
 Anôtônê ñaê.
 Apômtau êkêñ gêñ samob, tanj koteñ nanj, ñanô êsa.
- 6 Galoc tec kajala gebe Apômtau gêjam nê ñac, tanj señ oso eñ nanj sa.
 Eñ kêkêñ tanja eñ anga nê undambê dabunj. Nê anôña aku ñacjo tulu tonjaclaigenj.
- 7 Lau ônê ñai-ñai samob taêñ kêka nêñ kareta sinja to hos,

mago aêac tec taêh kêka aêacnêh Apômtau Anôtô nê njaclai.

⁸ Êsêac tê sêku sa sêsêp jasêc,
mago aêac gacgeh bôhndagi angeh akô njaanja.

⁹ O Apômtau, ôkêh kinj tau êku nê njacjo tulu.
Ôkêh tanjam aêacmêhma môêc.
Dawidnê pesalem tenj.

21

Aweh gêôc Anôtô kêtû kêtû njacjo tulurja

¹ O Apômtau, kinj têtac njajam kêtû kôpuc eh tônia
ma ôli kêpi njanô gebe aôm gôjam eh sa.

² Binj tanj nê njalêlôm taê géjam nanj, gôgôm njanô kasa
to binj, tanj gêdôôlic kêsôm lasê nanj, gôgôm kêtû tônia.

³ Aôm gôdêh eh jakômoasih eh njanôgeh.
Aôm kôkêh eh kékuc sunsunj gold tenj.

⁴ Eh ketenj aôm gebe êmoa mata jali, tec gôgôm kêtû tônia,
gebe gôjac têku ênê jala ma gêmoa e njêhgeh su.

⁵ Aôm gôjam eh sa, tec nê-wae kêtû kapôêh.
Aôm kôgêlônia eh njâ njawasi to kôwaka eh sa.

⁶ Aôm kotoc eh sa kêtû moasih njamôkê njanô.
Aôm gômoa gôwinj eh, tec gêgôm eh têtac njajam kêsa.

⁷ Kinj taê kêka Apômtau
ma Lôlôc Njatau nê têtac gêwinj tengehja êpuc eh tônia ma êku atom.

⁸ O kinj, lêmam oc ôlô nêmh njacjo samob tônia.
Nêmh anônia oc êtap samob, tanj sêkêh kisa aôm nanj sa.

⁹ Aôm embe ojoc taôm lasê,-oc ôndamba êsêac êtôm ja geh oba.
Apomtau têtac njandanj oc êndanjgônia êsêac ma ja oc êninhj êsêac su.

¹⁰ Kinj oc enseh êsêacnêh wakuc anja nom su
ma oc enseh nêh gôlôac anja njamalac njalêlôm su.

¹¹ Êsêac embe sênihj olih sec êtu aômnja me taêh ênam gebe sênsau sêôc aôm,
oc sêhngôm gêhêlôm elêmê.

¹² Eh oc êpê êsêac njâ nê sôb
ma êôc êsêac ôkwi e sêc.

¹³ O Apômtau, ômôêh tonêmh njac্লাigej,
ec aêac alanem to alambinj aômnhêmh njac্লাi.
Dawidnê pesalem tenj.

22

Tanjiboa to wê lambinija tenj

¹ O njoc Anôtô, o njoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê sinj
ma kôkô jaêc njoc tanjî ônam aê sanja.

² O njoc Anôtô, aê aoc géjac aôm gêdêh gelehja, mago gôjô aê aoc atom.
Ma gêdêh gébêc, mago njoc njalêlôm kêtû malô atom.

³ Mago aôm njac dabunj.
Aôm gônia Israelnê wê lambinija njâ kêtû nêmh lêpônia.

⁴ Aôm tonanj tec aêac tamenjmai sêkêh materj.
Sêkêh materj aôm, tec gôjam êsêac sa.

⁵ Êsêac sêmhêc gêdêh aôm ma gôjam êsêac kêsi.
Êsêac sêkêh materj aôm e gôgôm êsêac majenj kêsa atom.

⁶ Aê katôm njamalac atom, katôm moacêhngic.
Lau sêsu aê susu ma njamalac lanjônia gelo aê.

⁷ Lau samob, tanj sêlic aê nanj, têtanj pêlê aê.
Sênjala to tédainj gêsunj aê gebe

⁸ “Nac tau tonanj gêsunj tau gêdêh Apômtau, tec Apômtau akôc eh samanj.
Apômtau têtac gêwinj eh, tec ênam eh njêsimanj.”

- 9 Aôm tonan tec kôkôc aê anġa tinoc têtacîlêlôm,
gojob aê napep ma gainġ tinocnê su tôn.
- 10 Tinoc kêkôc aê su ma aôm gôjam jaom aê napanġ.
Gêdêġ aê katu awê nanġ, aôm kôtu aêġoc Anôtô.
- 11 Ômoa jaêc aêma atom
gebe gêġwapac mêġkêdabinġ ma gêjam-sawaga tenġ gêmoa atom.
- 12 Bulimakao kapoac taêsam sêkôm aê auc.
Bulimakao kapoac Basanġa tonġaclai sêġi aê auc.
- 13 Gêġ tau sêġa awenġ gêdêġ aê
kêtôm lewe kêtanġ gebe êkaku gêġ popoc.
- 14 Aê gawê amboac labi.
Aêġoc nġatêkwa samob kêsu.
Aêġoc nġalêlôm kêtôm lêp
ma gêwê gêc nġoc wanġlêlôm.
- 15 Aêġoc koclabenġ nġakelenġ kêsa amboac ku nġasaboac
ma imbeloc kêsap lôcboam tônġ. Ma kôkôninġ aê tônġ gaêc gêmacanô nġakekop nġalêlôm.
- 16 Ojæ, kêam sêġi aê aucgoc. Secwaga tonġ tenġ sêwa aê auc
ma sêkim lemoc to octapa lasê.
- 17 Nġoc nġatêkwa samob gêc awêġenġ.
Êsêac matenġ gê aê e gêġac matenġanô nġjam.
- 18 Êsêac sêġac sam nġoc nġakwê gêdêġ tauġ.
Ma sêpuc kapoac kêtu nġoc nġakwê baliġġa.
- 19 O Apômtau, ômoa jaêc aêma atom.
O nġoc nġaclai, mêġġonam aê sa sebenġ.
- 20 Ônam aê kêsi anġa sinġ
ma ônam aê sa anġa kêamnêġ gebe jamoa matoc jali.
- 21 Ônam aê sa anġa lewe awasunġ
ma ojop aê êndêġ bôcġabunġ nġjabo.
- 22 Aê jasôm nêġ nġaê lasê êndêġ nġoc lasitêwai
ma jalanem aôm jakô gôlôac nġalêlôm.
- 23 Amac tanġ atêc Apômtau nanġ, alambinġ enġ.
Amac samob, tanġ anġa Jakobnê gôlôac nanġ, atoc enġ sa.
Amac samob, tanġ nêġ nġam kêsêp Israel nanġ,
anac têġnêp enġ.
- 24 Gebe enġ mataanô geo gala to gêjam dêġmôê
nġac nġalêlôm sawa, tanġ kêpô lêna tau nanġ atom.
Enġ gêsanġ lanġôanô auc gêdêġ enġ atom.
Apômtau kêkêġ tanġa enġ gêdêġ tanġ gêmôêc gêdêġ enġ nanġ.
- 25 Aôm kôtu nġoc lambinġ, tanġ kêsa gôlôac kapôêġ nġalêlôm nanġ nġamôkê.
Nġoc binġ, tanġ gajac mata nanġ, gabe janġôm êtu tônġ jakô lau, tanġ têtêc enġ nanġ lanġônêġmġa.
- 26 Lau nġalêlôm sawa oc sêġinġ gêġ e êôc êsêac tônġ.
Êsêac tanġ sesom Apômtau nanġ, oc awenġ êôc enġ.
Nêġ nġalêlôm êpi-êpi endenġ tônġġenġ.
- 27 Nom nġamadinġ samob oc taêġ ênam binġ tonanġ ma sênam tauġ okwi dendenġ Apômtau.
Lau tomôkê-tomôkê samob oc sêu tauġ sêġêc enġ lanġônêġmġa.
- 28 Gebe Apômtau enġ kinġ,
enġ tec gêjam gôlinġ lau tomôkê-tomôkê samob.
- 29 Lau towæ samob anġa nom oc sewec êndêġ enġ.
Samob tanġ têtû kekop nanġ, to êsêac tanġ lêġ tamac êġnuġa gêġac êsêac nġawæ nanġ, oc sewec
êndêġ enġ amboac tonanġġenġ.
- 30 Lau samob, tanġ ocġo mêġsêsa nanġ, oc sênam sakinġ enġ.
Ma lau oc têtêku Apômtaunê minġ êndêġ nêġ wakuc.
- 31 Êsêac oc sênac minġ êndêġ lau, tanġ tenenġi sêkôc êsêac atom tagenġ nanġ,
gebe Apômtau gêjam êsêac sa. *

* 22:31: Dawidnê pesalem tenġ.

23

Apômtau kêtü ñoc ñacgejob

- 1 Apômtau kêtü ñoc ñacgejob,
tec oc japô lêna gêñ tenj atom.
- 2 Eñ kékêñ aê kasa tauc sic gaêc gamêñ wale-wale
to gêwê aê jakalêwanj tauc gangôñ bumata.
- 3 Eñ kêlau ñoc katuc
to gêwê aê kasa lêñ ñañêñ kêtü ênê ñaêña.
- 4 Ma embe jamoa ñakêlêndiñ sec ñalabu, oc jatêc gêñwapac tenj atom,
gebe aôm gôwiñj aê. Nêm gunj to tôc gêñac aê têtac tôñj.
- 5 Aôm gono moasiñj aê ma ñoc ñacjo sêlic.
Aôm goeñj oso môkêcapac ña niptêkwi ma kôkêc aêñoc gêñ janômña e mênggêc.
- 6 Biññanô, malô to moasiñj êsap aê tôñj êndêñj bêc samob, tanj jamoa matoc jali nanj,
ma janğôñj Apômtaunê andu totêm-totêm. *

24

Kiñ toñawasi

- 1 Apômtau kêtü nom to gêñ samob, tanj gêñjam auc nanj ñatau.
Lau tanj sêñğôñj nom tau e jagêdêñj ñamadiñ nanj, têtü nê gêñ amboac tonanj.
- 2 Eñ kêsuj nom tonanj sa kêkô gwêc ñaô
ma kêkwê e ñajanja sec kêkô bu ñaô.
- 3 Asa oc êpi Anôtônê lôc naêtôm.
Ma asa oc êtôm gebe êkô ênê gamêñ dabuj.
- 4 Ñac tanj lêma ñawasi ma ñalêlôm ñakêñkêñ lanğwageñ nanj.
Ñac tanj gêôc tau sa gêdêñj gêñdansañ atom nanj, to ñac tanj kêtôc lêma kêtü geo tenña atom
nanj.
- 5 Eñ oc akôc mec anğa Apômtaunê.
Ma Anôtô, tanj gêñjam eñj kési nanj, oc êwaka eñj sa.
- 6 Lau tanj sesom eñj nanj, nêñj lêñ amboac tonanj.
Êsêac tanj sesom Jakobnê Anôtô lanğônanô.
- 7 O sacğêdôac, asa lanğômanô sa ma katam lanğwaañôac, alêc taôm su
gebe kiñ toñawasi êsô êwac.
- 8 Kiñ toñawasi tau asa.
Apômtau ñaclai to ñactêkwa, Apômtau ñactêkwa, tanj gêñjac siñj nanj.
- 9 O sacğêdôac, asa lanğômanô sa ma katam lanğwaañôac, alêc taôm su
gebe kiñ toñawasi êsô êwac.
- 10 Kiñ toñawasi tau asa.
Lausiñj undambêña nêñj Apômtau, ñac tonanj kêtü kiñ toñawasiğoc. *

25

Mec Anôtô ejop to êwê aêac ma êsuc nêñj sec ôkwirja

- 1 O Apômtau, aê jansuj ñoc katuc sa êndêñj aôm.
- 2 O ñoc Anôtô, aê kakêñj gêwiñj aôm. Ôkêñj lau sêñğôm aê majoc êsa atom
ma ôkêñj ñoc ñacjo sêôc ôndu aê atom.
- 3 Samob tanj sêkêñj mateñj aôm nanj, sêñğôm êsêac majerñj êsa atom.
Lau tagenj, tanj sêkac taunj su anğa aômñêm nanj, go majerñj êsa.
- 4 O Apômtau, ôwa nêm lêñj sa êndêñj aê.
Ôkêñj aê jajala nêm intênamañj.
- 5 Ôndôñj aê ma ôkêñj aê jasêlêñj jasa nêm biññanô ñaintêna, gebe aôm kôtu ñoc Anôtô gêñjam aê
sañja.
Aê kakêñj matoc aôm kêtôm bêcgeñj.
- 6 O Apômtau, taêm ênam nêm taêm walô to nêm têtmtac gêwiñj tenjgeñña,
tanj gêc gêdêñj andanğeñj e mênggêdêñj galoc nanj.
- 7 Taêm ênam ñoc sec to geo ñapalêgeñña atom.

* 23:6: Dawidnê pesalem tenj. * 24:10: Dawidnê pesalem tenj.

O Apômtau, taêm ênam aê êtu têtac gêwiñ tengeñja to nêmoasinñja.

⁸ Apômtau eñ ñajam to gêdêñ.

Amboac tonañ tec kêdôñ lau sec sêsa lêñ gêdêñ.

⁹ Eñ gêwê lau, tanj sêkônij taurñ nanj, sêsa nêñ lêñ gêdêñ
ma kêdôñ nê lêñ gêdêñ lau, tanj sêkônij taurñ nanj.

¹⁰ Apômtau gêwê lau, tanj sêmasañ êné poac to biñsu nanj.
Sêsa êné lêñ têtac gêwiñ tengeñja to biñjanôña.

¹¹ O Apômtau, ôsuc ñoc biñ kapôêñ nanj ôkwi
êtu nêmoasinñja.

¹² Ñac tanj kêtêc Apômtau nanj, eñ asa.

Apômtau oc êndôñ lêñ, tanj ñac tau êjaliñ sa nanj, êndêñ eñ.

¹³ Eñ tau oc êngôñ tomoasinj
ma nê wakuc oc sêwê kainj gamêñ tau.

¹⁴ Lau tanj têtêc Apômtau nanj, têtû êné lau ôliñ andañ eñja.
Ma eñ gêwa nê poac sa gêdêñ êsêac.

¹⁵ Matoc kêsap Apômtau tôñ
gebe eñ oc ênu ockainj su anja lakô.

¹⁶ Ôkac taôm ôkwi êndêñ aê ma taêm labu aê
gebe aê taucgeñanô gangôñ tonjoc ñalêlôm ñawapacgeñ.

¹⁷ Ôngôm ñoc ñalêlôm ñawapac êtu gaô
ma ôngamboac aê su anja ñoc ñandanj.

¹⁸ Taêm ênam ñoc ñalêlôm ñawapac to biñ, tanj kêlênsôñ aê
ma ôsuc aêñoc sec samob ôkwi.

¹⁹ Ôlic ñoc ñacjo samob, tanj sêjac aê ñawae nanj.
Êsêacnêñ ñalêlôm kêmooatij tôñ aêña.

²⁰ Ônam gôliñ katuc ma ônam aê sa.

Ôkêñ lau sêngôm aê majoc êsa atom gebe aê gaê lamu aôm.

²¹ O Apômtau, biñgêdêñ to gêñ mansañ êkôm aê auc,
gebe aê kakêñ matoc aôm ñapanj.

²² O Anôtô, ônam Israel sa
anja nêñ gêñwapac samob ñalêlôm. *

26

Ñac mansañ teñ nê mec

¹ O Apômtau, nêmoasinñja êwaka aê sa gebe gawê biñ ñakainj teñ atom gebe aê kasa ñoc lêñ
lanjocnêmoasinñja sawagenj
to taêc kêka aôm ñanjêñgeñ.

² O Apômtau, ônsaê aê ma ôjala aê.

Ômbêlêmoasinñja ñoc ñalêlôm e ômbi lêtêñ.

³ Gebe nêmoasinñja têtac gêwiñ tengeñja gêjac aê matoc su gederñ tôñgeñ
ma kasa nêmoasinñja ñanjêñ ñapanj.

⁴ Aê gangôñ gawin lau kesowaga atom.

Ma gajac biñ ôkwi gêdêñ kalomtêna atom.

⁵ Aê gadec secwaganêñ sêkac taurñ sanja
to gajac jaê lau geowaga.

⁶ O Apômtau, aê kakwasinñja lemoc ñabinñja masigenñ.

Ma kasêlêñ kagi nêmoasinñja altar amboac tonanjgeñ tec gamoa.

⁷ Gebe janam danje aôm ña aoc kapôêñ

Ma jasôm aôm nêmoasinñja gêñsêga samob ñawae lasê.

⁸ O Apômtau, aê têtac gêwiñ nêmoasinñja andu ñamala,
gamêñ tanj nêmoasinñja ñawasi gêjam auc nanj.

⁹ Ôtiñ ñoc katuc sinñja êwiñ lau secwaga nêmoasinñja atom.

Ma ôlic ênanja êwiñ lau-sêjac-ñamalac-ênduwaga nêmoasinñja atom.

* 25:22: Dawidnê teñ.

- ¹⁰ Lau tonan lemen sin-dec kêsap tîj.
Ma sêmêgôm awa ñalêsina kêsêp lemen anôña e mêngegêc lanğwagej.
- ¹¹ Ma aê kasa ñoc lêñ tobiñ masigenj.
O Apômtau, ônam aê kési to taêm labu aê.
- ¹² Ockaiñ tec kaka gamêñ ñatapa ñajam tîj.
Lau embe sêkac tauñ sa, oc sêlambiñ Apômtau. *

27

Apômtau kêtü ñoc Ja to ñoc moasinj

- ¹ Apômtau kêtü ñoc ja to ñoc moasinj, amboac tonan oc jatêc asa.
Apômtau kêtü katucnê lamu, amboac tonan oc jaê go asa.
- ² Lau sec embe sênac aê gebe senseñ aê su,
go êsêac, tan têtü ñoc soño-soño to ñoc ñacjo nan, sêka selelec e sêu tauñ.
- ³ Sinwaga taêsam embe sênji aê auc, oc ñoc ñalêlôm ñatutuc atom.
Ma êsêac embe sênac sinj êndênj aê, oc têtac êpa sugenj.
- ⁴ Aê katenj gên tagenj gêdênj Apômtau ma ñoc ñalêlôm kêkac aê binj tagenj tonecña
gebe janğgônj Apômtaunê andu êtôm ñoc bêc jamoa matoc jalinja samob
gebe jalic Apômtaunê ñajam
ma jatenj enj gebe êwê aê.
- ⁵ Gebe êndênj bêc ñawapacña enj oc êsinj aê janğgônj ênê bec ñalêlôm.
Ênê bec ñagadê oc êsanj aê auc. Enj êsurj aê sa najaka poc ñajarja tîj.
- ⁶ Amboac tonan tecbeloc anğenj êndênj ñoc ñacjo, tanj sêgi aê auc nanj.
Aê gabe jakênj da anğa ênê bec ma jakênj toôndugenj. Aê janğa wê ma janam êndênj
Apômtau.
- ⁷ O Apômtau, ôkênj tanjam aê gebe aoc gêjac aôm kapôênj.
Taêm walô aê ma ôkênj tanjam aêmarj.
- ⁸ Aôm kôsôm gebe “Ansom aê.”
“O Apômtau, amboac tonan tec gabe jansom aôm.”
- ⁹ Ôsinj lanğôm aê atom ma ôtiñ nêñ sakinwaga su totêmtac ñandanña atom.
O ñoc kêsawaga Anôtô, aôm kôtu ñoc gêjam-sa amboac tonan ôtiñ aê su to ônac kapoac aê
atom.
- ¹⁰ Tinoc agêc tamoc sêwi aê sinj su,
mago Apômtau oc êkôc aê sa.
- ¹¹ O Apômtau, ôtôc nêñ intêna êndênj aê ma ôwê aê jasa gamêñ tapa ñajam.
Ôñgôm êtu ñoc ñacjoña.
- ¹² Ôwi aê sinj jandênj binj, tanj ñoc ñacjo sêkic nanj atom.
Gebe binj-gêğawaga dêdi sebe sênac aê ma sêjac tênêp gebe senseñ aê su.
- ¹³ Aê kakênj gêwinj
gebe jalic Apômtaunê ñajam anğa gamêñ sênğgônj matenj jalinja.
- ¹⁴ Ôkênj matam Apômtau totêmtac êpa sugenj ma tonêñ ñalêlôm samucgenj.
Ôkênj matam Apômtaugenj. *

28

Mec Apômtau ênam aêac saña

- ¹ O Apômtau, aê aoc gêjac aôm gebe ñoc lamu aôm.
Lanğôm elo ma ônam taôm tîj aê atom,
gebe aôm embe ênam taôm tîj aê,
aê oc jatôm lau, tanj sêsêp sê sêja e lanğômê nanj.
- ² Embe jamôêc êndênj aôm ma jaôc lemoc sa êndênj nêñ lôm ñagamêñ dabunjsêga,
nanj ôkênj tanjam ñoc tanjiboa.
- ³ Ôtiñ aê su jawinj lau, tanj sêkac tauñ su anğa Anôtônê nanj, to lau alôb-alôbwaga atom.
Gebe lau tonan nêñ ñalêlôm keso ma sêbanac binj gêdênj nêñ lau jabanj êsêacña.

* 26:12: Dawidnê ten. * 27:14: Dawid gêga.

- 4 Òkêñ ñagêjô êndêñ êsêac êtôm nêñ gêñ, tañ sêgôm to sêjac lau materjanô aucña nan.
 Òkêñ ñagêjô êndêñ êsêac êtôm gêñ, tañ lemen sêgôm nan, òkêñ gêñ tau ñagêjô êndêñ êsêac.
- 5 Gebe êsêac materj gêdij Apômtaunê gôlij to gêñ, tañ lêma gêgôm nan atom.
 Amboac tonarj oc enserj êsêac su e ênam êsêac sa êtiam atom.
- 6 Aoc êôc Apômtau
 gebe enj kêkêñ tarja ñoc tarjiboa kapôêñ.
- 7 Apômtau kêtü ñoc ñaclai to ñoc lautuc.
 Ñoc ñalêlôm kêsap engerj, tec gêjam aê sa.
 Amboac tonarj ñoc ñalêlôm gegerj aê sa samucgerj
 gebe janja wê dangenja êpi enj.
- 8 Apômtau kêtü nê lau nêñ ñaclai
 to kêtü nê ñac, tañ serj oso enj nan, nê lautuc.
- 9 Ônam nêñ lau sa to ônam mec nêñ gêñlênsêmmanj
 ma ojop to ôsip aêac sa endenj tôneñerj. *

29

Ôsic to wapap kêwaka Apômtaunê wae sa

- 1 O lau undambêña, awem êôc Apômtau
 ma alanem ênê ñawasi to ñaclai.
- 2 Awaka Apômtaunê ñaê ñawae sa.
 Au taôm togêlônj dabuñ anêc Apômtau lanjônêñ.
- 3 Êsêac sêñô Apômtau awa anja gwêc.
 Ma ênê awa kêdônj tau gêsac gwêc.
- 4 Apômtau awa kêtanj tonaclai.
 Apômtau awa ñadindij kainj tenj.
- 5 Apômtau awa, wapap tau, gêjac kaseda.
 Apômtau gêjac kaseda, tañ kêkô Lebanon nan popocgoc.
- 6 Enj gêgôm lôc Lebanon gêboanj amboac bôclatu.
 Ma Hermon amboac bulimakao ñalatu.
- 7 Apômtau awa kêkêñ jawaô kébêlanj
 sinsenj-sinsenj kêsa makerj-makerj.
- 8 Apômtau awa kêlêndij gamêñsawa e kêtênêp lasê.
 Apômtau kêkôjôc gamêñsawa Kades.
- 9 Apômtau awa kêwiwic kamem to ginj kalaka walônja e kêsêlô su.
 Ma samob, tañ sêngônj nê andu nan, sêôc lambij enj gebe ñataugoc.
- 10 Apômtau gêjam gôlij gwêc ñagêdimbob.
 Enj gêngônj nê lêpônj kinja gedenj tôneñerj.
- 11 Apômtau êpuc nê lau tôneñerj.
 Apômtau ênam mec nê lau ña binjalô. *

30

Mec dangenja tenj

- 1 O Apômtau, aê gabe aoc êôc aôm gebe gôjam aê kêsi.
 Ma kôkêñ aêñoc ñacjo têtü samuc kêtü aê gajanjanja atom.
- 2 O Apômtau ñoc Anôtô, aê gamôêc gêdêñ aôm gebe ônam aê sa.
 Ma aôm kômoasinj aê, tec aê ñajam kêsagoc.
- 3 Apômtau, aôm tec gôwê ñoc katuc anja lamboam kêpi gêmêñerj.
 Aôm gômôêc aê tôneñerj mênj kôkêñ aê matoc jali kêsa kêtiam gebe jaêc su jasêp sêlêlôm jana atom.
- 4 Amac lau mansarjwaga, awem êôc Apômtau.
 Ma alanem ênê ñaê dabuñ.
- 5 Gebe enj têtac ñandanj olanj-olanj atom.
 Ma nê moasinj ênêc endenj tôneñerj.
- Êmbêc tatanj tarjiboa

* 28:9: Dawidnê tenj. * 29:11: Dawidnê pesalem tenj.

- ma elerj ôlinj êpi-êpigen.
 6 Aê tec taêc gêjam e gwala kêpa su
 gebe “Oc jaku atomanô.”
 7 O ñacmoasinj Apômtau, aôm kôwaka aê sa gangônj ñoc malac ñajaña.
 Ma gôsaj lanjômanô auc gêdênj aê e katakê.
 8 O Apômtau, gêdênj tonanj aoc gêjac aôm
 ma katanj gêdênj ñoc Anôtô.
 9 “Aê embe jamac êndu ma jasêp sê jana,
 oc êmoasinj aôm amboac ondod.
 Kekop oc etoc aôm sa
 ma êwaka nêmj lênj to nêmj binj ñajênj sa êtôm me.
 10 O Apômtau, ôkênj tanjam aê to taêm walô aê.
 O Apômtau, ôtu ñoc ônam-aê-sawaga.”
 11 Aôm gôjam ñoc gêñwapac ôkwi kêtuj wê.
 Aôm kôkac ñoc abec su ma kôkênj têtac ñajam aê kajandinj.
 12 Amboac tonanj aê janam tauc tônj atom. Aê jalambinj aôm.
 O Apômtau, ñoc Anôtô, aê gabe janam danje aôm enderj tôngej. * nanj.

31

Mec Anôtô ênam aêac sa êndênj noc gêñwapacña

- 1 O Apômtau, aêñoc lam u aôm. Ôwi aê sinj amboac ñac gêbac atomanô.
 Ônam aê sa êtu aôm nêmj binj gêdênj ñajej.
 2 Ôê tanjam aê
 ma mênjônam aê sa sebenj.
 Ôtu ñoc poclabu ôñgandê aê
 ma ñoc tunjtêna gebe ôpinj aê auc.
 3 Aôm tec kôtu ñoc poclabu to tunjtênacog.
 Aôm oc ôkam to ôwê aê êtu nêmj ñaêña.
 4 Aôm oc wê aê sa anja uc, tanj êsêac sêkic kelecgerj kêtuj aêña nanj,
 gebe aôm kôtu aêñoc lamu.
 5 Aê jasakinj ñoc katuc êndênj aôm lêmam êwac.
 O Apomtau, aôm Anôtô ñajênj, tec gôjam aê sa.
 6 Aôm têtac gedec êsêac, tanj sêsap gwam ñaôma tônj nanj samucgerj,
 mago aê matoc kêsap Apômtau tônj.
 7 Aê oc têtac ñajam ma ôlic êpigenj êtu nêmj têtac gêwiñ tenjerinj
 gebe aôm matam gê aê gêdênj gangônj jageonja ma kôjala ñoc katuc ôluñ-ôluñ ñam.
 8 Aôm gôwi aê sinj kêsêp ñajonê lêma atom.
 Aôm kôkênj aê ockainj kaka gamênj ñatapa tônj.
 9 O Apômtau, taêm walô aê gebe gangônj jageo.
 Gêñwapac gêgôm aê matocanô ñatalô kêsa e katuc to ôlic kêlênim tau.
 10 Ñoc têm gamoa matoc jalinja samob kêtuj gêñwapacñajej gêja
 ma katanj tanjiboa kêtôm ñoc jala samob.
 Aê tekoc gêbac kêtuj gamoa jageonja
 ma ñoc ñatêkwa kêtuj golorj su.
 11 Ñoc ñacjo samob têtanj pêlê aê
 ma ñoc lau, tanj sackapoagêdô gêdênj tanj nanj, sêsu sam su aê.
 Ñoc sêlêb embe sêlic aê, oc têtêc aê.
 Lau tenj embe têtap aê sa anja intêna, oc sêc aê.
 12 Êsêac sêlinj aê sinj amboac ñac, tanj gêmac êndu su nanj.
 Aê katôm ku ñamoasagac.
 13 Lau taêsam sêjac binj kesec-kesec gêdênj tanj. Gênj secsêga kêkôm aê auc.
 Êsêac sêmasanj binj sêwiñ tanj gebe sensej aê su janaña.
 14 O Apômtau, mago aê tec kasap aôm tôngej.
 Aê kasôm gebe “Ñoc Anôtô aôm.”

* 30:12: Dawidnê pesalem, tanj gêga gêdênj sêjac kawi lôm dabunj

- 15 Aôm lêmam gôjam gôlinj ñoc lêñ.
Amboac tonaj ònam aê sa anja ñoc ñacjo to lau, taj sêlêsu aê nanj.
- 16 Ôkêñ lanjômanô êpô nêmm sakinjwaga.
Onam aê sa êtu nêmm têtmtac gêwinj tengeñña.
- 17 O Apômtau, ôwi aê sinj amboac gêñ gêbac atom gebe aoc gêjac aôm.
Ôkêñ lau alôb-alôbwaga têtû gêñ gêbacmanj ma toawenjmêgeñ sêsêp lamboam sêna.
- 18 Ômbôc gêdôñolic dansañ auc.
Êsêac tetoc tauñ sa ma sêsôm ñac gêdêñ nê bôlêñ palinj e sêgôm enj wae kêtû sec.
- 19 Aôm gôjac nêmm moasinj sa gêjam sêga
kêtû lau, taj têtêc aôm nanjña,
ma kômoasinj lau, taj sê lamu aôm nanj,
ma lau samob sêlic gêdêñ materjanô.
- 20 Aôm kôpinj êsêac auc ña lanjômanô
gêdêñ ñamalacnêñ poac.
Aôm kôsinj êsêac ôkwi sêñgônj bec tenj
gebe imbelenj ênac êsêac atom.
- 21 Aoc gêôc Apômtau,
gebe enj kêtôc nê têtac gêwinj tengeñña gêdêñ aê gêdêñ taj sêgi aê auc sebe sêku aê tulu
nanj.
- 22 Aê katêc tauc ñanôgeñ ma taêc gêjam gebe
“Aôm tec kôtinj aê su anja lanjômnêmmña.”
Mago aôm gôñô aêñoc tanjiboa kapôêñ
gêdêñ taj aoc gêjac aôm gebe ònam aê sa nanj.
- 23 Amac akêñ-gêwinjwaga samob, têtmtac êwinj Apômtau.
Apômtau gejob lau-ñanjêñwaga ma êkêñ ñagêjô êlêlêc su êndêñ lau-tetoc-tauñ-sawaga.
- 24 Amac samob, taj asaê Apômtau amoa nanj,
akô ñajaña totêtmtac êpa sugenj. *

32

Tamoa totêntac êpa sugenj gebe Anôtô kêsuc nêñ sec okwi

- 1 Awenj êôc ñac, taj Anôtô kêsuc ênê sec ôkwi
to kêgadu ênê geo auc nanj.
- 2 Awenj êôc ñac, taj Anôtô taê gêjam ênê keso atom
ma binjdansañ gêc ênê ñalêlôm atom nanj.
- 3 Gêdêñ taj gajam tauc tônj nanj, ñoc ôlicwalô gêbacnê
gebe katanj tanjiboa kêtom bêcgeñ.
- 4 Gebe lêmam gêsac aê ma kôkôninj aê kêtôm bêc to gelengeñ.
Ñoc ñalêlôm ñakelenj kêsa kêtôm oc kêpac mêckelep e ñakelenj kêsa.
- 5 Amboac tonanj tec gaoc ñoc binj lasê gêdêñ aôm
ma gasanj ñoc geo auc atom.
Aê kasôm gebe “Jaoc ñoc binj keso lasê êndêñ Apômtau,”
tec aôm kôsuc ñoc geo ñatôp ôkwi.
- 6 Amboac tonanj lau mansanj samob tetenj êndêñ aôm,
êndêñ têtmm sêpô lêna tauñña.
Ec embe ñasamac sec ênsalê auc êmêñ,
nanj êtap êsêac sa atom.
- 7 Aôm kôtu ñoc gamêñ jasinj taucña. Aôm gojob gêdêñ taj gamoa jageo nanj.
Nêmm moasinj gôjam aê kêsinja kêkôm aê auc.
- 8 “Aê gabe jandôñ to jatôc intêna ôsanja êndêñ aôm.
Aê matoc êndinj aôm ma jawa aôm.
- 9 Ôtôm hos me donjki kaucmê atom.
Embe gôlinj to gôlinj ñamôkê êsêp awasuj atom, oc tanja wamu aôm atom.” Apômtaunê
binj tonanj.

* 31:24: Dawidnê pesalem tenj.

- 10 Nac alôb-alôb kêtap gêjwapac taêsam sa.
 Ma nac, tañ mata kêsap Apômtau tôn nanj, Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña êkwa enj auc.
 11 O lau gêdêñjac, ôlim êpi totêmtac ñajamgeñ êtu Apômtauña.
 Ma amac samob, tañ nêmbê ñalêlôm ñañêñ nanj, atu samuc toôndugeñ. *

33

Lambij êndêñ Anôtô, tañ kêkêñ to gejob gêñ samob nanj

- 1 O lau gêdêñjac, atu samuc Apômtau toôndugeñ.
 Lambij gajac lau mansañ ñawae.
 2 Anam danje Apômtau ña gêñ wêña.
 Aôc enj sa ña gêñ wêña, tañ ñagam lemenlu nanj.
 3 Anja wê wakuc tenj epi enj.
 Ansaic ñagam êtañ toaligenj.
 4 Gebe Apômtaunê binj binjanô.
 Ma gêgôm nê gêñ samob ñañêñgosu.
 5 Enj têtac gêwiñ binj gêdêñ to binj ñañêñ.
 Apômtaunê têtac gêwiñ tengeñña géjam nom samuc auc.
 6 Undambê ñanô kêsa ña Apômtaunê binj.
 Ma ñagêlôn samob tonañ ñanô kêsa ña ênê awajaô.
 7 Enj géjac gwêc sa kêpi tagenj amboac kêsêp bulakôp.
 Enj kêkêñ gwec ñagêdimbob kêpoac ñalapsamboam.
 8 Nom samuc têtêc Apômtau
 ma ñamalac samob, tañ sêngôn nom nanj, sêuc labu engeñ.
 9 Gebe enj kêsôm ma gêñ ñanô kêsa.
 Enj kêjatu ma gêñ tau jakêkô.
 10 Apômtau gesenj tentenlatunêñ poac e ñanô masi.
 Enj kêkô binj, tañ lau samuc sêmasañ nanj auc.
 11 Apômtaunê poac ênêc endenj tóngeñ.
 Binj tañ enj kêmasañ gêc nê ñalêlôm nanj, oc elom gôlôac to gôlôac.
 12 Awenj êôc lau, tañ Apômtau kêtunêñ Apômtau nanj,
 lau tau, tañ enj kêjalij sa gebe têtunêñ ênê gêñlênsêm nanj.
 13 Apômtau kêtuc kêniñ anja undambê kêsêp gêmêñ.
 Enj mataanô kêpi ñamalacnêñ latunji samob.
 14 Nac tau gêñgôn nê lêpôn ma mata gêdinj ñamalac samob,
 tañ sêngôn nom nanj.
 15 Nac tau tonañ tec kêmasañ samob nêñ ñalêlôm.
 Nac tau tonañ tec mata gêdinj gêñ samob, tañ êsêac sêgôm nanj.
 16 Sinjwaga taêsam ñasac, mago oc sênam nêñ kinj sa atom.
 Ma sinjêlêc ñaclai oc êku ñacjo tulu atom.
 17 Tenj embe taê êka nê hos sinjja gebe êku ñacjo tulu, oc ênsau tau,
 gebe nê hosnê ñaclai tau oc ênam enj sa atom.
 18 Alic acgom, Apômtau mata gê êsêac, tañ têtêc enj nanj,
 to êsêac, tañ sêkêñ materj ênê têtac gêwiñ tengeñña nanj,
 19 gebe ênam êsêac katunj sa êtu sêmac êndu atomña
 to êôc êsêac, tañ sêmoa materj jali nanj, tôn êndêñ noc tóbômña.
 20 Aêacnêñ katunj kêtunêñ gwasê Apômtau,
 aêanêñ géjam-sawaga to aêacnêñ lautuc enj.
 21 Binjanô, aêacnêñ ñalêlôm kêtunêñ samuc engeñ,
 gebe aêac takêñ gêwiñ ênê ñaê dabuj.
 22 O Apômtau, aômnêmbê têtac gêwiñ tengeñña mênjêpi aêac
 êtôm aêac, tec akêñ materj aôm nec.

* 32:11: Dawid gêga. Pesalem dambu taunja kêtunêñ luagêcña.

34

Anôtô géjam nê lau, tañ sêpo lêna tauñ nan sa

¹ Aoc êoc Apômtau enden tóngen.

Nabin lanem ênêc aocgen napan.

² Nôc katuc etoc tau sa êtu Apômtau ña.

Êsêac, tañ sêoc gêñwapac nan, sêñô e têntac ñajam êsa.

³ Anam Apômtaunê wae êsa awin aê.

Ma tatoc ênê ñaê sa selenjen.

⁴ Aê gamôêc Apômtau ma en kêkên taña aê.

Ma kêjanjo aê su anga gêñ samob, tañ katêc nan.

⁵ Matam ê Apômtau, go têmtac ñajam êsa

ma asa tembelam sa napan.

⁶ Nac ñalêlôm sawa tonec gêmôêc e Apômtau kêkên taña en

ma géjam en sa anga nê gêñwapac samob.

⁷ Apômtaunê anjela kêpin êsêac, tañ têtêc en nan auc

ma géjam êsêac sa.

⁸ Ansaê ênac awem to ajala gebe Apômtau en ñac gabêjam ñanô.

Awen êoc samob, tañ sê lamu en nan.

⁹ Amac tañ atu Apômtaunê lau dabun nan, atêc enjen.

Gebe êsêac, tañ têtêc en nan, oc sêpô lêna gêñ ten atom.

¹⁰ Lewe ñalatu tauñ oc sêpô lêna ma mo oc êjô êsêac,

mago êsêac, tañ sensom Apômtau nan, oc seso gêñ ñajam ten atom.

¹¹ O ñapalêac, amên akên tanjem aêman.

Aê gabe jandón amac êtu atêc Apômtau ña.

¹² Asa taê géjam gebe êñgôn mata jali ñênjen

ma taê kêka gebe nê bêc ênac têku tau ma êtap ñajam sa.

¹³ Ojop imbêlam êndên bin sec

to gêdômolic êndên bin dansan.

¹⁴ Ônac jaê sec ma ôñgôm gêñ ñajam.

Onsom bin malô ma ôlêtigen e naôê tôñ.

¹⁵ Apômtau mata kêsap lau gêdên

ma kêkên taña nêñ tanjiboa.

¹⁶ Apômtaunê lanôanô kékô secwaga auc

gebe enjen êsêac su e nêñ lau taên ênam êsêac êtiam atom.

¹⁷ Lau gêdên embe sêmôêc, go Apômtau oc êkên taña

ma ênam êsêac sa anga nêñ gêñwapac samob.

¹⁸ Apômtau géjam tamin lau-ñalêlôm-popocwaga.

En géjam êsêac, tañ nêñ katun ôlun-ôlunjen nan sa.

¹⁹ Nac gêdên gêoc gêñwapac taêsam,

mago Apômtau géjam en sa gêdên gêñ tonan ñai samob.

²⁰ En gejob ênê ñatêkwa samob

gebe ñateñ tulu atom.

²¹ Sec oc ênac ñac sec êndu.

Ma êsêac, tañ têntac sec êndên ñac gêdên nan, oc têtap ñagêjô sa.

²² Apômtau géjam nê sakinwaga nêñ katun sa.

Ma êsêac, tañ sê lamu en nan, oc têtap ñagêjô sa êjô sec atom. * meloc kêtê en e ñac tau kêtin en su gêc gêja nan.

35

Ñac gaôc gêñwapacña nê mec Anôtô ênam en sarja

¹ O Apômtau, ônac sin êndên êsêac, tañ sêjac aê semoa nan.

Ôku êsêac, tañ sêku aê tulu sêmoa nan tulu.

² Ôja lautuc to maluku sa

ma ôndi mênônam aê saman.

* 34:22: Dawid gêga gêdên tañ kepen tokauc gêdên Abimelek gebe

- 3 Ôkôtêḡ kêm to ôndainḡ olo endenḡ lau, taḡ sebe sê aê tôḡ nanḡ.
Ôsôm êndêḡ ḡoc katucḡ gebe “Aê tec gabe janam aôm sa.”
- 4 Ôkêḡ lau, taḡ sesom lêḡ senseḡ aê sunḡ nanḡ,
têtu melocḡ ma sêmbacḡ tauḡ su.
Êsêacḡ taḡ sêkicḡ aêḡocḡ biḡ nanḡ,
sênuḡ tauḡ su tomajenḡḡenḡ sêcḡ sêmuḡ sênaḡ.
- 5 Ôkêḡ êsêacḡ têtômḡ jataêḡ, taḡ mu keleloḡ nanḡ,
ma Apômtaunêḡ aḡela êtirḡ êsêacḡ su.
- 6 Êsêacnêḡ intênaḡ êtu kesecḡ ma ḡalêḡô êsaḡ
ma Apômtaunêḡ aḡela êjandaḡ êsêacḡ.
- 7 Êsêacḡ sêwa lakôḡ aê kelecḡḡenḡ
ma sêkwêḡ sêḡ gebe aê janacḡ taucḡ ênduḡ.
- 8 Gêḡḡwapacḡ êtapḡ êsêacḡ sa ebḡ tagenḡmaḡ ma tauḡ sêsêpḡ nêḡ lakôḡ, taḡ sêwa kelecḡḡenḡ nanḡ,
e gacḡḡenḡ sênaḡaḡ.
- 9 Go ḡoc ḡalêlômḡ êtu samucḡ Apômtauḡ
ma êôcḡ enḡ sa gebeḡ gêjamḡ aê kêsiḡ.
- 10 Aê ocḡ jasômḡ toḡocḡ ḡalêlômḡ samucḡḡenḡ gebeḡ
“Apômtauḡ, asa ocḡ êtômḡ aômḡ,
taḡ kôjanḡo ḡacḡ gêḡḡôḡ jageoḡa su aḡḡa ḡaclainêḡ
to kôjanḡo ḡalêlômḡ sawaḡ, taḡ gêôcḡ gêḡḡwapacḡ nanḡ, su aḡḡa ḡacḡ, taḡ kêkôninḡ enḡ tôḡ nanḡ.”
- 11 Imbeleḡ dansaḡ sêsaḡ gebeḡ mêḡsenseḡ aêḡ,
têtu kênacḡ gêḡ, taḡ gajamḡ kaucḡ ḡamḡ nanḡ, gêdêḡ aêḡ.
- 12 Aê kamoasinḡ êsêacḡ, magoḡ sêkêḡ secḡ gêjôḡ ḡajamḡ
e aê katucḡ gêbacḡ su.
- 13 Magoḡ gêdêḡ taḡ gêmacḡ kêtapḡ êsêacḡ sa nanḡ, aê kasôḡ taluḡ kêtuḡ ḡoc ḡakwêḡ.
Aê gajamḡ dabuḡ moḡ ma kateḡ ḡoc mecḡ gasaḡ-lajôcanôḡ aucḡ.
- 14 Gagômḡ taucḡ amboacḡ gagômḡ kêtuḡ ḡoc ḡacḡ me lasicḡ teḡḡaḡ.
Gaḡôḡ kapôḡ gaducḡḡenḡ katômḡ ḡacḡ teḡ ḡalêlômḡ ḡawapacḡ kêtuḡ tênaḡaḡ.
- 15 Magoḡ gêdêḡ taḡ aê katuḡ secḡ nanḡ, êsêacḡ sêkacḡ sa toôlinḡ kêpigerḡ sebeḡ sêsuḡ aê susuḡ.
Ma lauḡ, taḡ gajamḡ kaucḡ êsêacḡ nanḡ, sêsômḡ biḡ alôb-alôbḡ kêpiḡ aê gedeḡ tôḡḡenḡ.
- 16 Êsêacḡ têtômḡ sêsu-susuwagaḡ sêjamḡ aê katuḡ ôwêḡ to sêgômḡ aê katuḡ melocḡ
ma sêmôêḡ luḡluḡ gêdêḡ aêḡ.
- 17 O Apômtauḡ, gobeḡ ôlicḡ gêḡ tonanḡ e êndêḡ ondocḡḡenḡ.
Ôjandaḡ katucḡ su aḡḡa êsêanêḡ biḡ alôb-alôbḡ. Ônamḡ aê kêsiḡ aḡḡa leweḡ matacḡ nêḡ.
- 18 Go janamḡ danḡgeḡ aômḡ êsêpḡ taêsamḡ sêkacḡ tauḡ sa ḡalêlômḡ.
Aocḡ êôcḡ aômḡ êsêpḡ lauḡ taêsamḡ ḡanôḡ taḡḡenḡsuḡ.
- 19 Ôkêḡ êsêacḡ, taḡ sêkicḡ aêḡocḡ biḡ sêsiḡḡenḡ sêmoaḡ nanḡ, sêmajecḡ aê atomḡ.
Ôkêḡ êsêacḡ, taḡ sêkêḡ kisaḡ aê ḡabinḡ masigerḡ nanḡ, sêsênicḡ materḡ êtuḡ aêḡaḡ atomḡ.
- 20 Êsêacḡ sêsômḡ biḡ malô-malôḡ atomḡ.
Ma sêgôlinḡ biḡdansaḡ kêpiḡ gamêḡḡ tauḡ ḡalauḡ wapacḡ.
- 21 Êsêacḡ sêpaḡ laweḡḡenḡ kêtuḡ aêḡaḡ ma sêmôêcḡ gebeḡ “Kecḡ, kecḡ
tauḡ materḡ anôḡ talicḡ ḡanôgacḡ.”
- 22 O Apômtauḡ, aômḡ gôlicḡgacḡ, amboacḡ tonanḡ ônamḡ taômḡ tôḡ atomḡ.
O Apômtauḡ, ômoaḡ jaêcḡ aê atomḡ.
- 23 Matamḡ jaliḡ êsaḡ to ôndiḡ sa gebeḡ ômansaḡ ḡocḡ biḡ êtuḡ katôḡ.
O ḡocḡ Anôtôḡ to ḡocḡ Apômtauḡ, ônamḡ gôlinḡ ḡocḡ biḡmaḡ.
- 24 O Apômtauḡ ḡocḡ Anôtôḡ, aômḡ ḡacḡ gêdêḡ. Ômêtôcḡ ḡocḡ biḡ êtuḡ katôḡ
gebeḡ êsêacḡ ôlinḡ êpiḡ atuḡ aêḡaḡ atomḡ.
- 25 Ôkêḡ êsêacḡ sêômaccḡ aê êtuḡ biḡ, taḡ sêpucḡ boaḡ gêcḡ nêḡ ḡalêlômḡ nanḡḡaḡ atomḡ gebeḡ “Kecḡ, gêḡ
amboacḡ tonanḡ tecḡ aêacḡ taêḡ gêjamḡ.”
Ôkêḡ êsêacḡ sêkêliḡ tauḡ gebeḡ “Aêacḡ asenḡ enḡ sugacḡ” nanḡ atomḡ.

26 Ôkêñ êsêac samob, tañ ôlinj kêpi kêtù ñoc gêñwapacña nan, majerñ to môkêñapac ñawapac êsa acgom.

Ôkêñ êsêac, tañ tetoc taun sa gêdêñ aê nan, têtù meloc ma majerñ êkôm êsêac auc.

27 Ôkêñ êsêac, tañ sêlic aê ñajam nan, taunj têtac ñajam to ôlinj êpigerñ.

Ma ôkêñ êsêac sêsôm ênêc awêger gebe” Apômtau enj ñac kapôêñ. Enj taê gêjam nê sakinwaga gebe êmoa ñajamger.”

28 Imbeloc oc êwaka nêmbiñgêdêñ sa,

êngôm waem êtu tapa enderñ tôngerñ. *

36

Lau secwaga nêñ biñ alôb-alôb to lau gêdêñ

1 Ñac alôb-alôb gêñô sec ñaawa anga tau nê ñalêlôm.

Enj gedec Anôtô, tec ketoc enj sa atom.

2 Enj ketoc tau sa e taê gêjam kêtù tông gebe

Anôtô oc êkip sa to atin enj su atom.

3 Biñ samob, tañ enj kêsôm nan, biñ alôb-alôb to biñ dansañ.

Enj gêwi nê gêñ, tañ andanjer gêgôm tokauc ma ñaper nan, sinj su.

4 Enj kêsã tau sic jagêc nê mê nan taê gêjam biñ alôb-alôb.

Enj kêsã sec ñalêñ ma lanjô gelo biñ keso tau atom.

Anôtônê moasinj

5 O Apômtau, nêmbiñgêwijn tenjerña kapi e jagêdêñ undambê ma nêmbiñ ñanêñ kapi e jakêruc kêpi tao.

6 Aômnêmbiñgêdêñ kêtôm Anôtônê lôc sêkô ñajanja. Aômnêmbiñgêdêñ kêtôm gwêc ñagêdimbob.

O Apômtau, aôm gôjam ñamalac to bôc sa.

7 O Anôtô, nêmbiñgêwijn tenjerña ñajamanôgoc,

tec ñamalac latunji sêlamu aôm magêmbiñ ñajajunlabu.

8 Aômnêmbiñgêwijn taêsamb gêjac êsêac materñ su.

Aôm kôkêñ êsêac sênôm aômnêmbiñgêwijn ñajam ñabu,

9 gebe aôm kôtù dangôñ materñ jali ñamôkê.

Aômnêmbiñgêwijn kêpô aêac, tec taunj ajala ñawê amboac tonanj.

10 Nêmbiñgêwijn tenjerña êmoasinj êsêac, tañ sêjala aôm nan,

to êmoasinj êsêac, tañ sêsa nêñ lêñ tolanjôñnêmbiñgêwijn nan.

11 Ôkêñ lau tenbeñ anjer enj kajiñ êka aê tông atom.

Ma êsêac, tañ sêkac taunj su anga Anôtônê nan, sensoc aê atom.

12 Secwaga sebenj jasêc

oc sêndi naeo.

*

37

Lau-secwaga nêñ ñajam, nanj gêñ têlajerña

1 Ôlinj olinj êtu lau secwaga atom.

Ôlim taôm êtu lau-kesowaganja atom.

2 Êsêac oc têtù gegonj sebenj amboac gêgwanj

ma sêmbiñgêwijn amboac gêgwanj ñamêdôb.

3 Ôkêñ êwijn Apômtau, ec ôngôm gêñ ñajamgerñ.

Ôngôñ nêmbiñgêwijn ma ôngôm gêñ êndêñgerñ.

4 Ôtu samuc Apômtau.

Enj oc êkêñ gêñ, tañ nêmbiñgêwijn taêm kêka nan.

5 Ôsakinj nêmbiñgêwijn êndêñ Apômtau

ma ôkêñ êwijn enj, enj oc êngôm ñajam êsa.

6 Enj oc êkêñ aômnêmbiñgêwijn êpô gamêñ amboac ñawê.

Ma aômnêmbiñgêwijn ñanêñ ñawê amboac oc kêkô ñalunj.

* 35:28: Dawidnê tenj. * 36:12: Apômtaunê sakinwaga Dawid gêga.

- 7 Ónam taóm tóh ómoa Apómtau lañónêm ma ôkêh matam engeñ.
 Óniñ oliñ ñac, tañ kêtap nê kóm ñanô sa ma ñac, tañ kêkic launêh biñ ma gégóm ñanô kêsanañ atom.
- 8 Ojop taóm êndêh têtac ñandanñ ma ôkac taóm su anğa ñalêlóm kêmotañ tóh.
 Óniñ oliñ taóm atom, oc êkalem sec.
- 9 Apómtau oc enseñ lau-sêgóm-secwaga su.
 Ma êsêac, tañ sêkêh materñ Apómtau nañ, oc sêwê kainñ gamêh tau.
- 10 Saungeñ acgom, go secwaga tau oc malamê
 ma embe onsom anğa en mala, oc ótap en sa atom
- 11 Mago lau wapac oc tétu gamêh ñatau,
 ma moasiñ oc ênam êsêac auc sêmoa nêh ñajam.
- 12 Secwaga kêkic ñac gêdêh nê biñ
 ma gêmôê luluj kêtú enñ.
- 13 Mago Apómtau kêómac en
 gebe kêjala gebe saungeñ, go ñac tau ênañ.
- 14 Lau-secwaga sêkac nêh siñ sa ma sêkêkam nêh talam,
 sebe sensen ñac ñasec to ñalêlóm sawa ma sênac êsêac, tañ sêsa nêh lêh gêdêhgeñ nañ êndu.
- 15 Mago acnêh siñ oc êmbuc êsêac tauñ nêh ñalêlóm
 ma nêh talam oc tulu-tulugen ênañ.
- 16 Ñac-gêdêh nê waba luagêcgeñ embe ênêc,
 oc êlêlêc secwaga taêsam nêh waba ñanô lasê su.
- 17 Lau tañ sêkac tauñ su anğa Anótônê nañ, nêh lemeñ dambê oc tulu,
 mago Apómtau oc êpuc lau gêdêh tóh.
- 18 Apómtau kêjala lau mansañ nêh bêc
 ma nêh gêhñlênsê m oc ênêc tengeñ.
- 19 Êndêh bêc gêhwapacña oc sêpô lêna tauñ atom.
 Êndêh bêc tóbómña, nañ mo oc êóc êsêac tóh.
- 20 Lau tañ sêkac tauñ su anğa Anótônê nañ, oc sêmbac sênañ.
 Ma Apómtaunê ñacjo oc sênañ amboac ñaola kêsêlô, ma sê su amboac jadaun.
- 21 Ñac sec nê gêh masi, tec oc ênac launêh tóp êtóm atom.
 Ma ñac gêdêh oc êkêh gêh totêtac wapómgeñ.
- 22 Lau tañ Apómtau gêjam mec êsêac nañ, oc sêwê kainñ gamêh êtu nêh gêh.
 Ma lau, tañ en kêpuc boa êsêac nañ, oc sênañ.
- 23 Apómtau gêjam gôliñ launêh lêh
 ma kêpuc ñac, tañ nê lêh gêjac en mataanô ñajam nañ tóh.
- 24 En embe embeñ, oc gacgeñ êsêp naênêc atom
 gebe Apómtau kêkam en gêdêh lêma.
- 25 Aê ñapalêgeñ e katu ñac lanğwa,
 mago galic Apómtau gêwi ñac gêdêh ten siñ atomanô. Ma galic nê gólôac têtan gêh ten atomanô.
- 26 En ñac têtac wapóm ma êkêh gêh êndêh lau, tañ teter en nañ.
 Ma nê gólôac oc tétu moasiñ laugen.
- 27 Óngamiñ taóm êndêh sec ma óngóm gêh ñajamgeñ,
 go ómoa nê m gamêh tengeñ
- 28 Gebe Apómtau têtac gêwiñ biñ gêdêh
 ma oc êwi nê lau mansañ siñ atom.
 En oc ejop nê lau gêdêh sêmoa tengeñ,
 mago lau alôb-alôb nêh wakuc oc maleñmê.
- 29 Lau gêdêh oc tétu gamêh ñatau
 ma oc sêhğôh nêh gamêh tau enden tóhgeñ.

- 30 Nac gédêḡ nê awasunj kêsôm binj tokauc lasê
ma imbêla kêsôm binj jagédêḡ.
- 31 Nac tau nê Anôtônê binjsu gêc ênê ḡalêlôm,
tec kêsêlêḡ kêku kêpac atom.
- 32 Nac keso gêdib ḡac gédêḡ
ma taê gêjam gebe enserḡ eḡ su ênaḡa.
- 33 Mago Apômtau kêkô ḡac gédêḡ auc
ma embe êmêtôc ênê binj, oc êkêḡ eḡ lêwanj-lêwanj atom.
- 34 Ôkêḡ matam Apômtaugerḡ to ôsap ênê lêḡ tôḡ, go etoc aôm sa ôtu gamêḡ ḡatau
ma aôm ôlic eḡ enserḡ lau sec su.
- 35 Aê galic ḡac sec teḡ, taḡ ketoc tau sa ḡanôgerḡ
e kelenj gamêḡ su amboac kaseda Lebanonḡa.
- 36 Mago gédêḡ taḡ kasêlêḡ jagaô lasê eḡ mala kêtiam naḡ, galic eḡ malamê
ma gasom e katap eḡ sa atomanô.
- 37 Ômoa tobinjmêgerḡ ma ôsa nêḡm lêḡ êndêḡgerḡ
gebe Anôtô oc êmoasinj lau amboac tonarḡ.
- 38 Lau-secwaga samob oc sênaḡa.
Ma lau, taḡ sêkac taunj su aḡa Anôtônê naḡ, nêḡ wakuc oc malenjmê.
- 39 Apômtau kêtḡ lau gédêḡ nêḡ ênam êsêac sa ḡamôkê
ma kêtḡ nêḡ lamu ḡanô gédêḡ noc sêpô lêna taunḡa.
- 40 Apômtau kêpuc êsêac tôḡ to gêjam êsêac kêsi.
Eḡ gêjam êsêac kêsi gédêḡ lau keso ma kêpuc êsêac tôḡ gebe sê lamu engerḡ.

*

38

Nac ḡasec teḡ nê mec

- 1 O Apômtau, aôm têmtac ḡandanj ma ônac aê atom.
Têmtac êmoatiḡ tôḡ ma ôim aê atom.
- 2 Gebe aômnmêḡ sôb keserḡerḡ aêḡac.
Ma lêmam kêkônij aê tôḡ ḡanô.
- 3 Aôm têmtac ḡandanj kêkêḡ gêmac gêjam ôlic samucgerḡ auc.
Aêḡoc geo gêḡôm aê ôlic ḡagêḡḡlêlôm kêtḡ masê sugac.
- 4 Aêḡoc keso gêḡôm aê auc kêpi e kalêlêc môkêcapac su,
kêkônij aê tôḡ amboac gêḡ wapacsêga teḡ.
- 5 Kêtḡ aê ḡac melocḡa,
tec ḡoc kamoc kêtḡ kapôêḡ e gêmôb.
- 6 Aê kapô gaduc ganḡôḡ ducgerḡ.
Aêḡoc ḡalêlôm ḡawapac ma ganôḡ kaukauc kêtôm bêc to gelenj.
- 7-8 Lambic gêjac aê secanô.
Ma gêmac gêjam aê ôlic auc.
- Kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac.
ḡoc ḡalêlôm kêjamunj aê tec gamôêc.
- 9 O Apômtau, aôm kôjala gêḡ samob, taḡ gajam aoc su naḡ,
ma gôḡô ḡoc gaerḡ oliḡ sapu atom.
- 10 ḡoc ḡalêlôm ḡatutuc ḡasec. ḡaclai kêtaiḡ su aḡa aêḡoc
ma matocanô ḡawê gêjaḡa amboac tonanḡerḡ.
- 11 ḡoc ḡac to tawanj sêkac taunj su gédêḡ aêḡoc gêḡwapac
ma ḡoc lasitêwai sêmoa jaêc aê.
- 12 Êsêac taḡ sebe senserḡ aê su naḡ, sêwa lakô aê.
Êsêac taḡ sebe aê jambac janaḡa naḡ, sêjam kisa aêḡerḡ to sêkic ḡoc binj kêtôm bêc to
gelenḡerḡ.

* 37:40: Dawid gêga tonec.

- 13 Ma aê amboac ñac tañasunbic, nanj gêñô binj atom.
Ma amboac ñac awamê, nanj gêña awa atom.
- 14 Binjanô, aê katôm ñac tenj gêñô binj atomanô
ma awasunj kêpuc binj su tau atomanô.
- 15 O Apômtau, aê matoc kêsap aôm.
O ñoc Apômtau Anôtô, aôm oc ôjô aê aoc.
- 16 Aê katanj aôm gebe êsêac ôlinj êpi êtu aêña atommanj.
Embe ockainj êku êpac, nanj êsêac sêsu aê susu atommanj.
- 17 Kêdabinj gebe jambenj
ma taêc gêjam ñoc ñandanj gedenj tôngenj.
- 18 Ojae, aê jasôm ñoc binj lasê acgom,
gebe ñoc ñalêlôm kêtunj aê kêtû ñoc secña.
- 19 Êsêac tañ sêkêñ kisa aê ñaômagenj nanj, nêñ lai kêpoa.
Ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatinj tông ñaômagenj kêtû aêña nanj, lau taêsam ñasec.
- 20 Aê tec kasap binj ñajam tông.
Ma êsêac sêkêñ sec gêjô ñajam ma sêkêñ kisa aêgenj.
- 21 O Apômtau, ôwi aê sinj atom.
Ñoc Anôtô, ômoa jaêc aê atom.
- 22 O ñoc ñacmoasinj Apômtau,
mêñônâ aê sa. * têlêacña.

39

Aêñoc ñac tañ gêmoa gêñwapac ñalêlôm nanj, gêbu tau

- 1 Aê taêc gêjam gabe jajop ñoc lêñ ñapep
ma imbeloc ênac binj sec tenj atom.
Lau sec embe sêmoa aê ñagala,
oc jakêñ ñagôlinj êsêp aocsunj.
- 2 Amboac tonanj gajam tauc tông ñañêñ lanjwageñ kakô.
Ma ñoc ñandanj kêpônj aê secanô gêc lêlômgenj.
- 3 Ñoc ñalêlôm gêlanj aê gêc bôcdagi ñalêlômgenj ma taêc gêjam gamoa e kêlakoc aê amboac ja
kêpi gêmêñ,
go kapô imbeloc ñagôlinj su.
- 4 "O Apômtau, aê oc janjônj matoc jali e êndêñ ondoc. Oc jamac êndu êndêñ ondoc.
Oc jamac êndu êndêñ ondoc.
Ôkêñ aê jajala tauc gebe aê gêñ dalamatê sec."
- 5 Ojae, kôsaka ñoc bêc kêtôm samuc tagenj wageñ, matamanô gôlic aêñoc bêc ñawalanj ñanô
masi.
Ñamalac samob gêñ ñajaô-jaô ñaômagoc.
- 6 Ñamalac kêsa nê lêñ kêtôm gêñ ñakatu tenj. Eñ gêñ ñaôma, mago gêgôm gêñlêlôm kêtû taunja
elêmê.
Gêjac gêñ sasa gedenj tôngenj ma asa oc êtu gêñ tau ñatau.
- 7 O Apômtau, aê oc jakêñ matoc asa.
Taêc kêka aôm taômgenjgoc.
- 8 Ônam aê sa anja ñoc sec samobmanj.
Ôkêñ lau meloc sêsu aê susu atom,
- 9 Aê janja aoc atom, janam tauc tôngenj jamoa,
gebe aôm gôjam gôlinj ñoc lêñ tau.
- 10 Nêñ gêñwapac tec kêsac aê nec, ôkôc su anja aêñoc,
gebe lêmam kêkôninj aê tông ñanô e oc janaña.
- 11 Aôm embe ônac ñamalac tenj êtu nê sec ñagêjôña, oc nê katu ñajam ênaña êtôm abêlônj genj
tau.
Ojae, ñamalac samob gêñ ñajaô-jaô ñaômagoc.
- 12 O Apômtau, ôñô ñoc mec ma ôkêñ tañam ñoc tañj.
Aê galinj matocsulu, amboac tonanj ônam taôm tông atom.

* 38:22: Dawidnê pesalem tenj. Pesalem dambu taunja kêtû

Gebe aê katu ñacjaba katôm tamoci samob.

Ma katu nê m ñaclerj tenj.

13 Ôlêwanj aê gebe jasi aoc su acgom,
go jaêc su e malocmê samucgenj. *

40

Wê lambinjna

(Pes 70:1-5)

1 Aê gaônj Apômtau to gajam aoc su enj,
ma enj gewec mênkêkênj tarja ñoc tanj.

2 Enj gê aê sa anja gêsuj ñakêlêndinj
to anja lemoj ñagôlub-gôlub.

Enj kêkêj ockainj kaka poc tøj
ma kêpuc ockainj tøj kasêlêj ñajanja.

3 Enj kêkêj wê wakuc kêsêp aocsuj.
Kêdôj wê lambinjna tenj kêpi aêacnêj Anôtô.

Lau taêsam sêlic e selendec
e materj êsap Apômtaugenj.

4 Aoc êoc ñac, tanj mata kêsap Apômtau nanj,
ma gêmoa gêwinj tenjbelenj anjenjwaga atom to kêsa dansantêna nêj lêj atom.

5 O ma Apômtau Anôtô, aôm gôgôm gêntalô taêsam kêt u aêacnja.
Ñac tenj kêtôm aôm gêmoa atom.

Aôm taêm gêjam lêj moasinjna taêsam amboac tonanj.
Aê embe jawa sa to jasa sa, oc jatôm atom gebe taêsam ñanô lasê.

6 Da sêbucnja to da kelenj gêjac aôm matamanô ñajam atom, mago kômasanj tanjocsuj gobe janô
binj.

Aôm koterj daja to da wama atom.

7 Amboac tonanj jasôm gebe “Ôlic acgom, oc jawac
sêwa aêñoc binj sa gêc binjsu ñabuku.

8 O ñoc Anôtô, aê janjôm aôm nê m binj êtu tøj janac ñawae.
Nê m binjsu gêc ñoc ñalêlôm.”

9 Aê kasôm aôm gôjam aêac sa ñawae lasê anja lau taêsam sêkac tauj sa ñalêlôm.
O Apômtau, aôm taôm gôlicgac gebe aê kagaminj gêdôcôlic atom.

10 Aê gasanj nê m binj gôjam lau kêsinja ñawae auc gêc ñoc ñalêlôm atom.
Kasôm lasêgenj gebe aôm ñac ñanjêj to gôjam lau sa.

11 O Apômtau, amboac tonanj ôngaminj taêm walô êndêj aêma atom.
Nê m têtac gêwinj tenjenjna to binj ñanjêj oc êkwa aê auc ñapanj.

Mec ênam sarja

12 Gêjwapac ñalêlêma atom kêgi aê auc.

Ñac sec kêtap aê sa gêjam aucgenj.

Taêsam ñasec kêlêlêc môkêclauj môkêcapacnja su,
tec gajac kapoac tauc gacgenj gamoa.

13 O Apômtau, ôlic ñajam ma ônam aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômgenj mênjôpuc aê tøj.

14 Êsêac tanj dêdib aê sebe sensenj aê su nanj, ôkêj êsêac samob majenj to tenjbelenj ñawapac êsa.
Ôkêj êsêac, tanj sêkêj matenjenj sebe aê jatu sec nanj, sêc tomajenjenj sêmu sêna.

15 Êsêac tanj sêgôm Kec, kec kêpi aê nanj,
ôkêj êsêac têtakê tomajenjenj.

16 Ôkêj êsêac samob, tanj sesom aôm nanj,
ôlinj êpi to têtac ñajam êsa êtu aôm nja.

Ôkêj êsêac samob, tanj taêj kêka aôm nê m moasinj nanj,
sêsôm lasê endenj tøjgenj gebe Apômtau ñac towae.

17 O Apômtau, aê tec ñac palê-palê to ñac ñalêlôm sawa jamoa naeo, mago aôm taêm gêjam aê.

* 39:13: Dawidnê pesalem tenj.

O ɲoc Anôtô, ônam gamêɲ tônia atom gebe ɲoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tônia waga aômɲoc.

*

41

ɲac gêmac nê mec

- 1 Aoc gêôc ɲac, taɲ gêjam ɲac ɲasec sa naɲ,
gebe êndêɲ gêɲwapac ɲabec Apômtau oc ênam eɲ sa.
- 2 Apômtau eɲoc eɲ ma êwaka êné katu sa gebe aweɲ êôc eɲ aɲga nê gamêɲ.
Ma aôm oc ôpô eɲ ɲabênic su êndêɲ nê ɲacɲo, taɲ têtû kêka-kêka eɲ naɲ atom.
- 3 Eɲ embe êmac jaonɲageɲ ênêc, Apômtau oc ênam malô eɲ.
Aôm gôjam êné gêɲwapac samob ôkwi kêtû gaô.
- 4 Aê kasôm gebe “O Apômtau, taêm labu aêmaɲ.
Ômoasiɲ ɲoc katuc gebe aê gagôm geo gêdêɲ aôm.”
- 5 ɲoc soɲo-soɲo sêjac jatu aê gebe
“Êndêɲ ondoc eɲ oc êmac êndu ma nê ɲaê ênaɲa.
- 6 Teɲ embe êtu ɲaclêɲ aê êmêɲ, oc êsôm biɲ dansaɲ. Nê ɲalêlôm ênac biɲ sec-sec sa,
gocgo êsa awê naêsôm lasê.
- 7 Êsêac samob, taɲ nêɲ ɲalêlôm kêmoatiɲ tônia kêtû aêɲa naɲ, sêjac biɲ kesec-kesec kêtû aêɲa.
Êsêac taêɲ gêjam biɲkalom kêpi aêgeɲ gebe
- 8 “Eɲ ɲac tobiɲ kalon-kalon sec,
teɲ embe ênêc amboac tonaj, oc êndi sa êtiam atom.
- 9 ɲoc ɲac mêɲbaɲ, taɲ ôlic andaj eɲ ma geɲ mo aɲga aêɲoc naɲ,
tec kêkac akaiɲ sa gebe êka aê.
- 10 O Apômtau, taêm labu aê ma ônam aê sa êtiam,
go jakêɲ ɲagêjô êndêɲ êsêac.
- 11 ɲoc ɲacɲo embe ôli êpi-êpi êtu aêɲa atom,
go aê jajala gebe aôm gôlic aê ɲajam.
- 12 Aôm gôjam aê sa kêtû ɲoc biɲ masigeɲɲa
ma kôkêɲ aê kakô aôm lanômniemɲa geden tôniaɲeɲ.
- 13 Lambiɲ êndêɲ Apômtau, Israelnêɲ Anôtô
êndêɲ galoc to ender tôniaɲeɲ.

Biɲɲanô, biɲɲanôɲoc.

*

42

BUKU KÊTU LUAGÊCɲA

Tanam aweɲ su Apômtauɲa

- 1 O Anôtô, aê aocsulu kapa aômɲa
amboac bôcgabuɲ, taɲ awa ececgeɲ gebe ênôm bu naɲ.
- 2 ɲoc katuc ɲaawasulu kêpa Anôtôɲa, kêpa kêtû Anôtô mata jaliɲa.
Êndêɲ ondoc oc jasa najalic Anôtônê lanôanô.
- 3 Galii matocsulu kêtû ɲoc mo kêtôm bêc to gelen,
gebe sênac aêɲoc Anôtô ôkwi kêtôm bêcgeɲ gebe Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”
- 4 Jakô ɲoc ɲalêlôm ɲawapac auc atom, taêc ênam biɲ tonecgeɲ gebe gêmunɲeɲ gawiɲ lau
taêsam ma gawê êsêac gadêɲ Anôtônê andu gaja.
Aêac awê tolasê ma toônɲugeɲ aja abe akêɲ Anôtônê om.
- 5 O katuc tau, amboac ondoc gômoe ɲoc ɲalêlôm tobiɲ wapac ma ôluɲ-ôluɲgeɲ.
Ôkêɲ matam Anôtô gebe aê oc janam danɲe êndêɲ eɲ, taɲ kêsa aê lanôc sa to kêtû ɲoc
Anôtô naɲ.
- 6 ɲoc katuc kêpô gêducgeɲ gêmoe ɲoc ɲalêlôm. Amboac tonaj tec taêc gêjam aôm gamoa
Jordan to lôc Hermon ɲatêpôê ɲagamêɲ tonec.
Ganɲôɲ lôc Misar tonec.
- 7 Bu ɲasamac teɲ gêmôêc biɲ gêdêɲ ɲasamac teɲ gêdêɲ taɲ kêpô kêsêp pocdambê naɲ.

* 40:17: Dawidnê pesalem teɲ. * 41:13: Dawidnê pesalem teɲ.

Ojae, aomnêem dembom to koten samob gênôm aê aucgoc.

⁸ Gêdêj gelejja gaen olinj gebe Apômtau êkêj nê moasinj êsa ma gêdêj gêbêc nê wê gêc aocsuj
to katenj ñoc mec gêdêj Anôtô, taj kêkêj aê gangônj matoc jali.

⁹ Aê kasôm gêdêj ñoc poclabu Anôtô gebe
“Amboac ondoc kôlinj aê sinj.

Amboac ondoc gamoa togêjwapacgen.
Ma ñacjo kêkônij aê tônj.”

¹⁰ Lau taj sêlésu aêja nanj, têtanj pêlê aê
e sêjamuj ñoc ñatêkwa popoc-popocgenj.

Êsêac têtanj pêlê aê gedenj tôngej gebe
“Nêem Anôtô gêmoa ondoc.”

¹¹ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobinj wapac ma ôluj-ôlungenj.

Ôkêj matam Anôtô, gebe aê janam danje êndêj enj, taj kêsa aê lanjôc sa to kêtuj ñoc Anôtô nanj.

*

43

(Gêjac têku pesalem 42)

Mec Anôtô ênam aêac sanja

¹ O Anôtô, ôwaka ñoc gêdêj sa ma ônam gôlinj ñoc binj
êndêj lau têtac gêwiñmê tônê ñai.

Ônam aê sa
anjã ñamalac dansanj to secwaga nêj.

² Aôm kêtuj Anôtô, taj gejob aê nanj,
amboac ondoc kôtij aê su.

Amboac ondoc jamoa togêjwapacgenj
ma soño-soño kêkônij aê tônj.

³ Ôsakinj nêem ñawê to nêem binj ñanjêj
gebe êwê aê.

Ma ôkêj aê jandêj nêem lôc dabuj,
to nêem andu, taj gôngôj nanj jana.

⁴ Go jandêj Anôtônê altar jana.
Jandêj Anôtô, taj ôlic kêpi-kêpi enjja nanj.

O ñoc Apômtau Anôtô,
aê jalambij aôm ña gêj wêjagenj.

⁵ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobinj wapac
ma ôluj-ôlungenj.

Ôkêj matam Anôtô gebe aê janam danje êndêj enj,
taj kêsa aê lanjôc sa to kêtuj ñoc Anôtô nanj.

44

Mec Anôtô ejop aêacja

¹ O Anôtô, aêac tauj anjô kêsô tanjensuj
ma tamenjai sêjac aomnêem minj gêdêj aêac
gebe gêdêj êsêacnêj bec, taj sêmoa nanj, aôm gôgôm nêem gêñsêga gêdêj êsêac,
gôgôm gêdêj bêc andanjenja.

² Aôm lêmam jagosenj lau samuc su ma kôkêj nêem lau sêngôj sêjô êsêac malenj.
Aôm gosenj tentenlatu su, ma kôlainj êsêacgenj sêjam gamêj auc.

³ Êsêac tauj nêj sinj kêsi gamêj ñatau su atom.
Ma êsêac tauj nêj ñaclai kêku ñacjo tulu atom.
Aôm taômgenj nêem anôja to lêmam ma lanjômanô ñawê gêgôm
gebe aôm têtac gêwiñj êsêac.

⁴ Aôm taômgenj kôtuj ñoc kinj to Anôtô.
Aôm kôkêj Jakob kêku nê ñacjo tulu.

⁵ Aôm ôwiñj aêac, go akônij ma ñacjo tônj.

* 42:11: Lau Kora nêj wê tenj.

- Aômnêm ñaê êpuc aêac tøj, go aka ma ñacjo popoc.
 6 Aê kakêñ gêwiñ ñoc talamgeñ atom.
 Ma aêñoc siñ gêjam aê sa atom.
 7 Aôm taômgeñ tec kôpuc aêac tøj gêdêñ ma ñacjo.
 Ma gôgôm êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tøj kêtú aêacña nan, nêñ meloco kêsa.
 8 Aêac atoc Anôtô sa geden tøjgeñ.
 Ma awenñ gêôc nêm ñaê ñapan.
 9 Mago galoc kôtiñ aêac su to gôgôm aêac majen kêsa
 ma gôwiñ aêacma siñwaga atom.
 10 Aôm kôpuc aêac tøj atom, tec aêac aêc kêtú ma ñacjoña.
 Ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tøj kêtú aêacña nan, sê ma waba êlin-êlin.
 11 Aôm gôwi aêac siñ ñamelocñageñ amboac domba, tañ sêwê gebe nasêmbuc nan.
 Aôm kôpa aêac êlin-êlin asêp lau samuc ñalêlôm.
 12 Aôm kôkêñ taôm nêm lau dêdêñ lau sêjam ôli êsêac
 ma sêkêñ ñaôli saurjanô amboac êsêac gêñ ñaôma ten.
 13 Aôm kôkêñ lau, tañ ma sackapoagêdô gêdêñ taun nan, têtan pêlê aêac.
 Lau samob, tañ sêgi aêac auc sêñgôñ nan, têtan pêlê to sêômac aêac.
 14 Aôm kôkêñ aêac atu lau samuc nêñ biñ makicña
 ma tenterlatu tédain gêsun kêtú aêacña.
 15 Aê taêc gêjam ñoc majoc geden tøjgeñ
 ma majoc kékôm lanjôcanô auc.
 16 Gebe ganô biñ pêlêña to biñ alôb-alôb
 ma galic ñacjo sen anô-anô gebe sêkac nêñ kamocgôc.
 17 Aêac atap gêñ tonan ñai samob sa,
 mago alin aôm siñ ma agôm aômnêm poac paliñ atom.
 18 Aêacma ñalêlôm kêkac tau su anga aômnêm atom.
 Ma aêac enkañ geo gala aômnêm intêna atom.
 19 Mago aôm kôkêñ kêam sec salerña sêñac aêac popoc
 ma gêsunbôm gêjam aêac auc.
 20 Aêac embe alin ma Anôtô siñ
 ma aôc lemen sa êndêñ anôtô jaba ten,
 21 enj oc etap biñ amboac tonan sa atom me.
 Gebe enj tec kêjala gêñ samob, tañ aêac ajala gêc ma ñalêlôm ñadim labusêga ten nan.
 22 Masigoc, sêjaiñ aêac kêtôm bêcgeñ kêtú aômña.
 Ma sêgôm aêac atôm bôc, tañ sebe sêmbuc nan.
 23 O Apômtau, matam êpoaman. Gêôc bêc kêtú asageñña.
 Matam êlac ma ômasuc aêac enden tøjgeñ atom.
 24 Gôsan lanjômanô auc, o wagen.
 Ma kôlin aêacma gêñwapac to anjôñ jageonja siñ.
 25 Ojae, ma katun kêpô gêduc e genj kekop lanjwagen.
 Aêacma ôlinj kêtap labôc jagêc.
 26 Ôndi, mênônam aêac saman.
 Ônam aêac sa êtu nêm têtac gêwiñ tengeñña.
 *

45

Kiñ gêjam awê ñawê

- 1 Biñ êjam-êjam kêôlinj kêpi anga aêñoc ñalêlôm tec gebe ênsêwa êsa. Amboac tonan jansun ñoc
 wê êndêñ kiñ.
 Imbeloc kêtôm ñac lêmagaôña keto kêlêpê.
 2 Aôm lanjômanô ñajam kêlêlêc ñamalac samob, tañ sêñgôñ nom nan, nêñ su. Gêdômôlic e têtac
 kêsa lanjwagen.
 Amboac tonan tec Anôtô gêjam mec aôm geden tøjgeñ.
 3 O ñactêkwa, ôjandiñ nêm siñ êñkaleñ magim.

* 44:26: Lau Kora nêñ wê ten.

Nêm laukasap e njawasi lanjwagej.

- 4 Ajôc, njac tau, ônac sinj taumanj. Ônjgôm êtu binjnanônja to ôpuc binjgêdêj tøj.
Ma lêmam anônja êwaka nêm njac lai kapôêj sa.
- 5 Aômnêm sôb njamatagosu kesenjej kinjné njacjo nêj nipkalop tøj
ma tentenlatu samob séu tauj jasêc amkaij njalabu.
- 6 Aômnêm lêpôj, taj Anôtô kêpuc tøj nanj, êkô tengej to tengej.
Aôm gôjam gôlij nêm lau nj binjgêdêj.
- 7 Aôm têmtac gêwij binjgêdêj ma nêm njalêlôm kêmoatinj tøj kêt u binj alôb-alôbja.
Amboac tonanj Anôtô, taj kêt u nêm Anôtô nanj, genj oso aôm nj niptêkwi têmtac njajamnja
e kôlêlêc samob su.
- 8 Lakisia to môsê ma samboa njamalu kêsa anja nêm njakwê.
Êsêac séjam wê sênjgôj andu, taj sêgêlôj nj bôc njajabo nanj, e gêgôm aôm têmtac njajamanô.
- 9 Kinj latunjo sêmoa sêwij lauo njagêdô anja nêm andu.
Ma nêm awê togêlôj gold Opirnagenj kêkô aômnêm anônja.
- 10 O latucoenec, matam ê aê ma ôkêj tanjam njoc binj.
Ôlij nêm lau to tamamnê andu sinj.
- 11 Ma embe kinj têtac êkac enj êtu aôm lanjômanô njajamnja,
nanj ôkêj êwijngej gebe enj kêt u nêm njatau.
- 12 Lau Tirusnja oc sênsuj awa êndêj aôm.
Ma lau tolêlôm oc têt u kêka-kêka gebe aôm ôlic êsêac njajam.
- 13 Kinj latuo gêmoa andu kinjja njalêlôm togêlôj njawasi lanjwagej.
Ênê njakwê sêwa gam gold gêwij.
- 14 Êsêac sêwê enj, taj kêsô njakwê talô-talô sa nanj, dêdêj kinj séja.
Ma sêwê ênê sakinjwagao toôngej dêdêj kinj séja amboac tonanjgenj.
- 15 Séjam lasê ma sêwê êsêac toôndugerj
ma jasêsô kinjné andu njalêlôm séja.
- 16 Aôm ôtap latômi taêsam sa, taj sêjô tamami su nanj.
Aôm oc ôkêj êsêac têt u kasêga anja gamêj samob.
- 17 Aê oc jakêj lau wakuc njamuja samob taêj ênam aôm njapanj.
Amboac tonanj tentenlatu awenj êoc aôm tengej to tengej.

*

46

Anôtô kêt u nêj lamu to njac lai

- 1 Anôtô kêt u nêj lamu to njac lai.
Enj gêjam aêac sa gêdêj danjgôj jageonja gêjac njawae.
- 2 Amboac tonanj embe nom ênanja ma lôc êu tau êsêp gwêc êna,
nanj aêac tatêc tauj atom.
- 3 Embe gwêc njadindij
ma êngasim e ê kâpic-kâpic naêpi lôc e êkôtêj tau, nanj aêac tatêc tauj atom.
Lau sinj undambênja nêj Apômtau kêpuc aêac tøj
Jakobné Anôtô kêt u aêacnêj laimôkê.
- 4 Bu kapôêj tec kêpoac ma njasêli kêmalôm Anôtônê malac
to kêmoasinj Lôlôc Njatau nê andu dabuj.
- 5 Anôtô tec gêmoa malac tau njalunjej, tec sensej su ênanja atom.
Anôtô gêjam malac tau sa gêdêj bêbêc kanucgej.
- 6 Tentenlatunêj lai kêpoa ma kinjnéj gamêj kêku,
enj kêkêj nê wapap gêjac e nom kêt ênêp.
- 7 Lau sinj undambênja nêj Apômtau kêpuc aêac tøj.
Jakobné Anôtô kêt u aêacnêj laimôkê.
- 8 Amêj ma alic Apômtaunê gêjnsêga.
Alic gêj kaij tenj, taj gêgôm anja nom nanj.
- 9 Njac tonanj tec gêjam gôlij sinj e gêdêj nom njamadij.

* 45:17: Lau Kora nêj wê têtac gêwij taujnja tenj.

Njac tonaj tec gêjac talam n̄atikoc gêngic to kêmadôm kêm tulu ma kêkêr kareta sir̄nja ja
gej su.

10 “Gamêr n̄ajêr êsa ma ajala gebe Apôm̄tau aê taugen.
Tentenlatu tetoc aê sa ma lau an̄ga nom samob amboac tonan̄gen.”

11 Lau sir̄ undambêr̄na nêr̄ Apôm̄tau kêpuc aêac tôr̄.
Jakobnê Anôtô kêt̄u aêacnêr̄ lai môkê.

*

47

Anôtô kêt̄u lau nom̄r̄ja samob nêr̄ kin

- 1 O tentenlatuac, amakop lem̄em,
anam lasê Anôtô toôndugen.
2 Lôlôc N̄atau Anôtô en̄ n̄acsin̄sêlêcsêga,
kin̄ n̄aclai tec gêjam gôlin̄ nom samucgen.
3 En̄ kêkônin̄ tentenlatu tôr̄ sêsô aêac n̄alabu.
Ma kêkêr̄ aêac tajaam gôlin̄ lau to-m-to-m.
4 En̄ kêjal̄in̄ aêacnêr̄ nomlênsêam sa,
Jakob, tañ en̄ têtac gêwin̄ nañ, nê gêr̄ towae.
5 Anôtô kêpi gêja toôndugen.
Dauc gêwê Apôm̄tau toaligen̄ kêpi gêja.
6 Awem êôc Anôtô, awem êôcmañ.
Awêam êôc aêacnêr̄ kin̄, awem êôcmañ.
7 Gebe Anôtô kêt̄u nom samucgen̄ n̄akin̄
Amboac tonan̄ anam ênê wê totalô n̄ajam ten̄.
8 Anôtô kêt̄u lau samuc nêr̄ kin̄.
Anôtô kêpôr̄ tau sic gêngôr̄ nê lêpôr̄ dabun̄.
9 Tentenlatunêr̄ kasêga sêkac tauñ sa
kêtôm Abrahamnê Anôtô nê lau,
gebe nom tau n̄agôlin̄waga sêsô Anôtô n̄alabu,
gebe en̄ kêt̄u n̄atau towaegac. *

48

Anôtônê malac n̄awê

- 1 Apôm̄tau en̄ n̄ac kapôêr̄, amboac tonan̄ awen̄ eoc en̄ n̄anô
an̄ga aêacnêr̄ Anôtônê malac.
2 Ênê lôc dabun̄ gêgun̄ sa lan̄gwagen̄
kêt̄u n̄amalac samob nêr̄ gêr̄ ênac maten̄anô n̄ajam̄r̄ja.
Anôtônê lôc tau tec lôc Sion
kin̄ kapôêr̄ nê malac.
3 Anôtô kêwaka tau sa an̄ga êsêacnêr̄ andulêlôm
gebe en̄ laimôkê.
4 Gôlicgac me, kin̄ sêkac tauñ sa
ma êsêac sêwêgen̄ sêmêr̄,
5 e sêlic ma têtakê.
Êsêac selendec e nêr̄ meloco kêsa ma sêc êlin̄-êlin̄
6 ma têtênêp tauñ êndu-êndu
to sêmoa jageo amboac awê, tañ n̄apalê kêtun̄ en̄ nañ.
7 Aôm kôkêr̄ musalô kapôêr̄
e gôjac lau Tarsis nêr̄ wañ popoc.
8 Galoc talic gêr̄ tau kêtôm, tañ tañô nañ,
an̄ga lau sir̄ undambêr̄na nêr̄ Apôm̄tau nê malac,
an̄ga nêr̄ Anôtô nê malac,
tañ en̄ kêwaka sa gebe êkô enden̄ tôngen̄.
9 O Anôtô, aêac taên̄ gêjam aôm̄nêam têmtac gêwin̄ ten̄gen̄r̄ja
amoa nêam lôm dabun̄ n̄alêlôm.
10 O Anôtô, aôm waem kêsa e jagêdêr̄ nom n̄amadin̄ kêtôm nêam n̄aê.

* 46:11: Lau Kora nêr̄ wê ten̄. * 47:9: Lau Kora nêr̄ wê ten̄.

- Biŋgêdêŋ kêsêp lêmam anôŋa e mêngec poap tagen.
 11 Lôc Sion êtu samuc êtu biŋ tonanŋa.
 Juda latunjo sênam lasê toôndugen êtu aôm kômêtôc biŋŋa.
 12 Asêlêŋ awê anŋi lôc Sion auc
 ma asa ŋaandulatu tunbômŋa sa.
 13 Asala tunbôm tomalagen e êmbacné ma asêlêŋ amoa ŋaandu towae ŋalêlôm,
 gebe anac miŋ êndêŋ lau wakuc sêŋô,
 14 gebe Anôtô tonan kêtû aêacnêŋ Anôtô êmoa tenŋen to tenŋen.
 Enj oc êwê aêac enderj tônŋen.
 *

49

Taenj kêka awamata atom gebe ŋen ŋaôma

- 1 Tenterlatu samob, anô biŋ tonec.
 Amac lau, taŋ anŋôŋ nom samob auc nan, akêŋ taŋemman.
 2 Amac lau ŋaôma latunjo to apômtau latunjac,
 amac lau tolêlôm ma lau ŋalêlôm sawa amboac tonanŋen.
 3 Aocsunj êsôm mêtê lasê
 ma ŋoc ŋalêlôm taê ênam biŋ tokauc acgom.
 4 Aê jaê taŋoc êndêŋ biŋgôlinj lanŋwa
 ma jawa ŋam sa to janac gêŋ wêŋa êtaŋ.
 5 Êndêŋ bêc wapacŋa embe ŋacjo nêŋ biŋ alôb-alôb êkôm aê auc,
 nan jatêc tauc êtu agenŋa.
 6 Lau sec taêŋ kêka nêŋ awagenj
 to tetoc taunj sa kêtû nêŋ waba taêsamŋa.
 7 ŋamalac teŋ êkêŋ gêŋ ênac da tau êŋgôm êtôm atom
 ma enj êkêŋ ŋaôli êsi tau suŋa êndêŋ Anôtô oc êŋgôm naeo amboac tonanŋen.
 8 Gebe katunj ŋaôli (gebe tamoa matenj jali ŋaôli) kapôêŋ secsêga,
 ŋac teŋ êtap sa êtôm atomanô.
 9 Enj embe taê ênam gebe ênac da tau e êmoa mata jaligenj ma êsêp sê atom
 oc êŋgôm êtôm atomanô.
 10 Aêac talicgac gebe laumêtê sêmac êndu ma lau meloc to kaucmê sêjaŋa amboac tonanŋen.
 Ma êsêac oc sêwi nêŋ waba siŋ naelom lau teŋ sêkôc.
 11 Lau tonan sê nêŋ ŋaê kêpi nom ŋagamêŋ ŋagêdô,
 mago nêŋ sê kêtû nêŋ malacmôké, kêtû nêŋ andu totêm-totêm.
 12 Biŋŋanô, ŋamalac tonê gêlônŋen, tec êmoa nê tenŋen atom.
 Enj kêtôm bôc, taŋ ênaŋa nan.
 13 Lau taŋ taêŋ kêpa taunj su nan,
 ma êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ êsêacnêŋ biŋ ma oc têndanŋuc êsêac nan, nêŋ lêŋ kêtôm
 tonanŋen.
 14 Êsêac tédênaŋ taunj têtôm domba gebe lamboam gêwê kainj êsêac.
 Gêmac anô kêtû nêŋ ŋacgejob.
 15 Ma Anôtô oc ênam ŋoc katuc kêsi anŋa lamboam ŋaŋaclai
 gebe enj oc ênam aê kêsi.
 16 Amboac tonan embe ôlic ŋac teŋ nê awa êtu taêsam
 ma nê andu ŋagêŋlêlôm ênac tau ŋaô-ŋaô, nan têtmac sec atom,
 17 gebe enj embe êmac êndu, oc êkôc gêŋ samob tonan ŋai ŋatenj êna atom.
 Ênê gêlônŋ ŋawasi oc êwiŋ enj êna atom.
 18 Enj embe êlambinj tau gebe êmoa ŋajam anŋa nom
 ma lau embe sêlambin enj gebe kêtap nê kôm ŋanô taêsam sa,
 19 oc ênam enj sa atom, enj naêndêŋ tamai to nêŋ lau ŋanô,
 taŋ sêlic oc ŋawê kêtiam atom nan.
 20 Biŋŋanô, ŋamalac tonê gêlônŋ oc êmoa tenŋen atom.
 Enj kêtôm bôc, taŋ ênaŋa nan.
 *

* 48:14: Lau Kora nêŋ wê teŋ. * 49:20: Lau Kora nêŋ wê teŋ.

50

Anôtô enj mêtôcwaga

- ¹ Njaniniñ Ntatau Apômtau Anôtô gêmôêc gêdên nom ma kêsôm nê binj anga oc kêpiña jagêdên oc kêsêpña.
- ² Anôtônê ñawê kêpoac lasê anga Sion, tanj kêtû malac togêlôñsêga nanj.
- ³ Aêacnên Anôtô gêmên togamên gêmacgen atom.
Ja kêdanjac-kêdanjac gêmunj enj kêsêp gamên kêlanjanj.
- ⁴ Enj gêmôêc gêdên undambê ôña ma gêdên lau nomña,
gebe êmêtôc nê lau.
- ⁵ Enj kêsôm gebe “Akac ñoc lau-mansañwaga,
tanj sêkên da sêmoatinj poacña gêdên aê nanj, sa sêmênj.”
- ⁶ Tec undambê êsôm ênê binj gêdên lasê
gebe Anôtô tau enj mêtôcwaga.
- ⁷ “O ñoc lau, akênj tanjem aê gabe jasôm binj.
O Israel tau, aê gabe jawa nê m keso, tanj gôwê kainj nanj lasê. Anôtô, aômnêm Anôtô aê.
- ⁸ Aê gabe jasôm aôm êtu nê m danja atom
gebe matocanô galic nê m daja gedênj tônggenj.
- ⁹ Aê gabe jakôc bulimakao kapoac anga nê m andu
to noninj kapoac anga nê m sapalêlôm atom,
- ¹⁰ gebe gwada saleñña samob
to bôc tokainj-tokainj, tanj sêmoa lôc tolôc nanj, ñatau aê.
- ¹¹ Moc samob, tanj sêmoa lôlôc nanj, aê kajala kêtû tôñ
ma gênj, tanj sêmoa obalêlôm nanj, ñatau aê.
- ¹² “Mo embe êjô aê, oc jasôm êndênj aôm atom,
gebe nom samucgenj to ñagênjêlôm samob ñatau aê.
- ¹³ Aê oc gaenj bulimakao ñamêsôm
me oc ganôm noninj ñadec me.
- ¹⁴ Ôkênj danje êtu da êndênj Apômtau,
ma ôngôm binj, tanj gôjac mata nanj, ñanô êsa êndênj Lôlôc Ntatau.
- ¹⁵ Ma awam ênac aê êndênj bêc ôpô lênanja,
go janam aôm sa ma awam êoc aê.”
- ¹⁶ Mago Apômtau kêsôm gêdênj ñac-kêkac-tau-suwaga gebe
“Amboac ondôc aôm kôsa aênjoc binjsu sasa ma aênjoc poac ñabinj gêc awamgenj.
- ¹⁷ Aôm tonanj tec godec ñoc mêtôc
ma kôtinj ñoc binj su gêc dêmôêmmunja.
- ¹⁸ Embe ôtap genjenjêna tenj sa, oc wê enj êtu nê m sêlêb
ma mockainjêna êtu nê m ñac ôlim andanjanja.
- ¹⁹ “Aôm kôlêwanj awamsunj gêdênj binj sec
ma imbêlam geno-geno binjdansanj ñapanjanj.
- ²⁰ Aôm gôngônggenj ma kôgôlinj binj kêpi lasim
to gôga binj kêpi taôm tênam latu,
- ²¹ Aôm gôgôm gênj tonanj ñai, mago aê gajam tauc tônj, tec taêm gêjam gebe aê katôm aôm.
Tagenj galoc jaec binj aôm gebe jawa nê m kauc sa.
- ²² “Amac tanj alinj Anôtô sinj nanj, taêm ênam binj tonanj acgom.
Embe masi, oc jansenj amac su ananja ma ñac tenj êtôm gebe ênam amac sa atomanô.
- ²³ Ñac tanj êkênj danje êtu da nanj, etoc aê sa
ma ñac, tanj êsa nê lênj lanjônêm sawagenj nanj, oc jakênj enj êlic Anôtônê moasinj.”

*

51

Mec Anôtô êsuc sec ôkwiña

- ¹ O Anôtô, taêm walô aê gebe aôm ñac moasinj.
Aôm taêm walô ñatau kapôênj, onsenj aênjoc sec su.
- ² Ôkwasiñj ñoc tôp su

* 50:23: Asapnê pesalem tenj.

ma ômbuñ ñoc geo su e jatu selec.

- ³ Gebe aê tauc kajala ñoc kesogac
ma matoc gê ñoc geo gedenj tîngenj.
- ⁴ Aê gagôm sec gêdêñ aôm taômogoc
ma gagôm gêñ, tañ aôm gôlic gebe sec nanj.
- Tec kômêtôc aê jagêdêñ
ma nêñ mêtôc tau solop.
- ⁵ Ojae, tinoc kêkêkam aê tobingenj
ma kêkôc aê tosecgenj.
- ⁶ Aôm gobe binñanô ênam ñamalacnêñ ñalêlôm auc,
amboac tonanj ôwa mêtê tokauc ñabinj ñalêlômña sa êndêñ aê.
- ⁷ Ônsêlô ñoc geo su tomalagenj gebe jatu selec.
Ôkwasiñ aê gebe ñakêñkêñ lanjwagenj.
- ⁸ Ôkêñ aê jatu samuc to têtac ñajam êsa
ma ôlic, tañ gôjac popoc nanj, ôli êpi-êpi êtiam.
- ⁹ Ônsañ lanjômanô auc êndêñ ñoc sec
ma ômbuñ aêñoc geo samob su.
- ¹⁰ O Anôtô, ôkêñ ñoc ñalêlôm ñawa êsa
ma ôkêñ ñalau wakuc to ñañêñ tenj êngôñ ñoc ñalêlôm.
- ¹¹ Ôtiñ aê su anja lanjômnêñ atom
ma ôkôc nêñ ñalau Dabuñ su anja aê atom.
- ¹² Ôkêñ nêñ moasiñ êngôm aê têtac ñajam êsa êtiam
ma ôpuc aê tîñ ña ñalau tañoc wamuña.
- ¹³ Go aê jandôñ aômñêñ binj êndêñ lau, tañ sêgêli aômñêñ binj sêmoa nanj,
ma lau sec sênam taunj ôkwi dêndêñ aôm sêmu sêwac êtiam.
- ¹⁴ O Anôtô, ñoc moasiñ ñaAnôtô, ônam aê sa gebe jamac êndu atom,
go imbeloc êôc aôm sa toôndugenj gebe aôm ñac gêdêñ.
- ¹⁵ O Apômtau, ondelec gêdôcôlic
gebe aocsuñ jasôm aôm waem lasê
- ¹⁶ gebe da gêjac matamanô ñajam atom
ma embe jansuñ daja êwac, aôm oc ôlic ñajam atom.
- ¹⁷ Da tañ gêjac Anôtô mataanô ñajam nanj, katunj popoc.
O Anôtô, lanjôm eo ñalêlôm popoc to ôluñ-ôluñ atom.
- ¹⁸ Moasiñ ñatau aôm, ômoasiñ Siongenj.
Ômboa tunbôm Jerusalemña sa êtiam.
- ¹⁹ Go da ñanô to daja ma da samuc ênac matamanô ñajam,
go sêkêñ bulimakao kapoac wacênsac nêñ altar ñaô.
* propete Natan gêdêñ enj gêja. Pesalem dambu taunja kêtû aclêña.

52

Anôtônê mêtôc to moasiñ

- ¹ O ñaclaisêga aôm, kotoc taôm sa nêñ secña kêtû agenña.
Anôtônê têtac gêwiñ tenjenña gêc gedenj tîngenj.
- ² Aôm kalomtêna, taêm gêjam imbêlam ñabinjgêga
e wai-waiôma.
- ³ Aôm têmtac gêwiñ sec kêlêlêc ñajam su
ma têmtac gêwiñ binj dansañ kêlêlêc binñanô su.
- ⁴ Aôm imbêlam dansañ.
Têmtac gêwiñ binj alôb-alôb ñaôma.
- ⁵ Amboac tonanj Anôtô oc enserñ aôm su ônanja samucgenj. Enj oc êtiñ to enserñ aôm su anja
nêñ beclêlôm
ma oc êkip aôm sa anja lau maten jali nêñ gamêñ.
- ⁶ Lau gêdêñ oc sêlic e têtêc taunj

* 51:19: Dawidnê pesalem gêga gêdêñ enj gêmoa gêwiñ Baseba ma

- ma sêômac aôm gebe
 7 “Kec, alic ñac tònê kèkêñ Anôtô kêtú nê lamu atom.
 Kèkêñ gêwiñ nê awa taêsam ma gêjam kauc gebe sec êpuc eñ tôñ.”
- 8 Ma aê tec katôm katêkwi ñawawa ñajam
 kakô Anôtônê andu.
 Aê taêc kêka Anôtônê têtac gêwiñ tengeñña
 gedeñ tôneñ.
- 9 Aê oc janam dançe aôm endeñ tôneñ êtu nêñ gêñ, tañ gôgôm nanña
 ma jatoc nêñ ñaê sa êndêñ lau mansañ sêñô gebe aôm gabêjam.
 * mênkêtêku binj gêdêñ Saul gebe Dawid kêsô Abimeleknê andu gaja nanj.

53

*Ñamalacnêñ sec
 (Pes 14:1-7)*

- 1 Lau meloc tec nêñ ñalêlôm kêsôm gêdêñ taun gebe “Anôtô tenj gêmôa atomanô.”
 Êsêac sêgôm gêñ sec to alôb-alôb ma nêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom.
- 2 Apômtau katuc kênin ñamalac latunji anğa undambê
 gebe êtap ñac tokauc tenj, tañ kêtêc Anôtô nanj, sa gamoa me masi.
- 3 Mago samob sêkac taun su, samob têtú secñageñ.
 Êsêacnêñ tenj gêgôm gêñ ñajam tenj atom, masi samucgeñ.
- 4 Lau secwaga samob nêñ kauc gêbôc me. Êsêac tédangôñ ñoc lau amboac senj mo
 ma êsêac awenj gêjac Apômtau atom.
- 5 Mago êsêac têtakê ñasec kêtôm têtakê tenj gêmun su atomanô
 gebe Anôtô kêsá nêñ ñacjo nêñ ñatêkwa salin-salingeñ.
 Eñ oc êku êsêac tulu samucgeñ
 gebe eñ kêtin êsêac su.
- 6 Ojae, moasin ênam Israel saña mênêsa anğa Sion ecmanj.
 Êndêñ tañ Apômtau êmoasin nê lau êtiám nanj, Jakoc oc êtu samuc, ma Israel oc têtac ñajam
 êsa.
 *

54

Anôtô ênam aêac sa êndêñ nêñ ñacjo ñamec

- 1 O Anôtô, ôkêñ nêñ ñaê ênam aê sa
 ma nêñ ñaclai êwaka ñoc binjêdêñ sa.
- 2 O Anôtô, ôkêñ tañam ñoc mec.
 Wê tañam êndêñ aocsunj ñabinj,
- 3 gebe lau jaba tetoc taun sa gêdêñ aê ma ñaclaikoc têtú kêka-kêka sebe senseñ katuc su.
 Êsêac sêsa Anôtô lanj sa atom.
- 4 Aê galicgac, Anôtô kêtú ñoc gêjam-aê-sawaga.
 Apômtau kêpuc katuc tôneñ ñajajaja.
- 5 Sec tañ aêñoc ñacjo sêgôm nanj, naêpi êsêac taunj.
 Onsenj êsêac su gebe aôm ñac ñañêñ.
- 6 Go aê jansunj ñoc da êndêñ aôm totêtac ñajamgeñ.
 O Apômtau, aê gabe aoc êóc nêñ ñaê gebe gabêjam ñanô,
- 7 gebe aôm kôjanjo aê su anğa gêñwapac samob
 ma matocanô galic ñoc ñacjo e têtac ñajam gebe sênanajac.
 * Saul sêja ma sêsôm gebe Dawid kêsin tau gêmôa êsêacnêñ gamêñ.

55

Ñac tenj keteñ nê mec kêtú nê ñac jabanj kêkac tau su anğa ênê

- 1 O Anôtô, ôkêñ tañam ñoc mec

* 52:9: Dawidnê wê tenj. Gêga gêdêñ taê ñac Edomña Doeg
 pesalem tenj, gêga gêdêñ tañ lau Sipit dêdêñ

* 53:6: Dawidnê pesalem tenj.

* 54:7: Dawidnê

ma ôsinj taôm êndêj ñoc tanjiboa atom.

² Ôjô aê ma ôjô aêñoc binj.

Aê gaenj olij tauc ma gao tojoc gêñwapacgej,

³ kêtú ñacjonêj ñaonda

ma kêtú lau, tanj sékac tauj su anja Anôtônê nêj ñaôndu,

gebe êsêac sêgôlinj gêñwapac kêpi aê

ma sêkêj kisa aê ñawaôboa.

⁴ Ñoc ñalêlôm ñatutuc ñasac gêc ñoc wanjêlôm.

Gêmacanô gêgôm aê katakê e gêjac ñoc lêno auc.

⁵ Katakê e katênêp

to ôliclu gêbuc.

⁶ Aê kasôm gebe “Ojae, balôsimagê ênêc aêmamanj

gebe jalôp sa jaêc gêj tonec su najalêwanj tauc jamoa ñoc ñasawa teñ.

⁷ Oc jaêc balingenj jana,

jalêwanj tauc janjgônj ñoc gamêj sawa tau.

⁸ Oc jaêc jana ñoc gamêj kêsijn teñ

gebe mu-gêbuc to gamêj-kêlanjanj ê aê tôñ atom.”

⁹ O Apômtau, onsenj êsêac su ma ôwa êsêac nêj binj êñgic

gebe galic sêgôm gêj ñaclai to sêkac tauj kékôc anja malac.

¹⁰ Êsêac sêgi malac kêtôm bêc to gelenjenj sêsêlêj sêmoa ñatunbôm ñaô

ma gêj keso to binjwapac géjam malac auc.

¹¹ Ñaclai sec géjam gamêj auc.

Ma sêkônijn lau to sêsau binjansanj anja malacluj.

¹² Ñacjo embe êsu aê susu

oc jaôc gêñwapac tonanj.

Embe ñoc soño-soño êkianj tau sa êndêj aê

oc jasinj tauc ôkwi.

¹³ Mago aôm, tanj kôtôm aê nanj,

aôm ñoc ñac jabanj aê to ñoc ñac, ôlim andanj aêña gôgôm gêj tau.

¹⁴ Aêagêcnêj binj gelom tau e ñapep

ma tawê toôndugenj dawijn tauj dadêj Anôtônê andu taja.

¹⁵ Ojae, ñoc ñacjo sêmac sênanjamanj ma sêsêp lamboam tomatenj jaligenj sênamanj

gebe binj alôb-alôb géjam nêj andu to nêj ñalêlôm auc.

¹⁶ Aê tec gamôêc gêdêj Apômtau

ma Apômtau oc ênam aê kêsi.

¹⁷ Aê gabe jatenj to janijn olij tauc êndêj êtula ma elenja to ocsalô

ma oc êkêj tanja aê aoc.

¹⁸ Eñ oc ênam katuc kêsi gebe êmoa tomalô ec êsêac mênjtêtu gasuc aê atom

gebe êsêac, tanj sebe sensej aê nanj, taêsam ñalêlêma atom.

¹⁹ Anôtô tanj gêñgônj nê lêpônj gêdêj andanjenanj nanj,

oc êkêj tanja aê ma êkônijn êsêac tôñ.

Êsêac têtêc Anôtô atom

ma sênam tauj ôkwi atom amboac tonanjenj.

²⁰ Aêñoc ñac, tanj gêmunjenj ôli andanj aê nanj, lêma kêpi tau nê lau.

Eñ géjac nê poac popoc.

²¹ Awasunjenj oso binj e ñawasi kêtôm bôc ñalêsi,

mago binj tau ñamata kêtôm sinj.

Eñ kêbanac binj ñajam-ñajamgenj kêlêlêc niptêkwi su,

mago kêtôm tédainj sinj gebe sênac.

²² Ôkac nêñ gêñwapac tolagic su êndêj Apômtau, enj oc ênam aôm sa.

Eñ oc êkêj ñac gêdêj êku atomanô.

²³ Binjanô, o Anôtô, aôm oc ôku êsêac tulu

ma sêsêp sê ñadimlabu sêna.

Lau tanj sêwê kainj dec to binjansanj nanj, oc sêmac êndu ñatêkwa galigenj.

Ma aê tec taêc kêka aômgenj.

*

56

Mec materj êsap Anôtôna

- 1 O Anôtô, taêm labu aê gebe ñamalac sêu lai aêna elémê.
Lau sinwaga sêlésu aê gedenj tôngej.
- 2 Ñoc ñacjo sêu lai aê gedenj tôngej
gebe êsêac, tanj tetoc taun sa ma sêkêj kisa aê nanj, lau taêsam ñasec.
- 3 Gêdêj ñasawa, tanj ñoc ñalêlôm ñagogo gamoa nanj,
aê taêc kêka aômgenj.
- 4 Aê taêc kêka Anôtô ma katêc tauc atom.
Aê kalambinj Anôtô kêtû binj, tanj enj gêjac mata nanj. Ñamalac oc sêngôm asagenj êndêj
aê.
- 5 Kêtôm bêc samobgenj ñoc ñacjo sêlênsônj aê.
Êsêac taêj gêjam binj tagenj tonec gebe sêkic aênoc binj.
- 6 Êsêac sêkac taun sa ma dêdib aênoc lêj semoa
gebe taêj kêka sebe sensej aê su.
- 7 O Anôtô, ôkej ñagêjô êndêj êsêac êtu nêj secja.
Aôm têmtac ñandanj ma ôku tentenlatu tulu.
- 8 Aôm kôsa aênoc noc ñawapacja sa. Aôm kôkêj aê matocsulu kêsêp nêj laclu jakêpoac.
Aôm koto ñoc bêc ñawapacja kêsêp nêj bukugoc.
- 9 Embe jamôêc êndêj Apômtau oc ñoc ñacjo sêc su.
Aê kajala kêtû tônj gebe Anôtô ênam aê sa.
- 10 Aê oc jalambinj Anôtô êtu nê binja.
Aê kalambinj Apômtau kêtû binj, tanj gêjac mata nanj.
- 11 Aê taêc kêka Apômtau, tec katêc tauc atom.
Ñamalac têtôm gebe sêngôm asagenj êndêj aê.
- 12 O Anôtô, kôm tonec gêjac aê ñawae gebe janjôm binj, tanj gajac mata gêdêj aôm nanj, ñanô
êsa.
Aê oc jansuj da danjena êndêj aôm êwac.
- 13 Gebe aôm gôjam aênoc katuc sa gebe jamac êndu atom
ma gôjam ockainj sa gebe jaka bêlêlib atom.
Gebe jasêlêj jamoa Anôtô lanjônêmja
ma jamoa ñawê, tanj kêpô lau materj jali nanj, ñalêlôm jawinj.
* enj tônj anja malac Gat nanj.

57

*Mec Anôtô ênam aêac sarja**(Pes 108:1-5)*

- 1 O Anôtô, taêm labu aê, taêm labu aêmanj
gebe ñoc katuc gê lamu aômgenj.
Aê gabe jaê lamu aôm magêmlabu
e ñaclai ensenj aê suja ê su acgom.
- 2 Aê gamôêc gêdêj Lôlôc Ñatau Anôtô.
Gamôêc gêdêj Anôtô, tanj gêjam gôlinj ñoc binj gêmoa nanj.
- 3 Enj kêkêj nê gêj ênam aê sarja anja undambê mêjêsa. Enj oc êngôm lau, tanj sêjanda aê nanj,
majenj êsa.
Anôtô oc êkêj nê têtac géwinj tenjenja to binj ñanjêjja êmêj.
- 4 Aê gaêc lewe ñalêlôm.
Êsêac gwadatêna sec.
Lunlunj kêtôm kêj to sôb
ma imbelenj kêtôm sinj ñamata.
- 5 O Anôtô, ôwaka taôm sa anja undambê
ma nêj ñawasi ênam nom samucgenj auc.

* 55:23: Dawidnê wê têj. * 56:13: Dawidnê pesalem tenj, gêga gêdêj tanj lau Pilisti sêkôc

- 6 Êsêac sêkic uc aê gebe jawê
ma sêkônij aê katuc tøj.
Êsêac sêkwê sê tenj gesen aê auc,
mago êsêac tauj sêu tauj sêsêp.
- 7 O Anôtô, aê têtac kêpa su, têtac kêpa sugoc.
Aê janam wê to janac gêñ wêña êtanj.
- 8 O ñoc katuc, ôndi sa. O gêñ wêñaagêc, andi sa.
Aê gabe janu gamêñ êu bôn sa.
- 9 O Apômtau, aê gabe janam danje aôm jamoa lau taêsam ñalêlôm.
Aê gabe jalambij aôm jamoa tenterlatu ñalêlôm.
- 10 Gebe aômñêm têtac gêwiñ tenjenña kêpi e jagêdêñ undambê
ma aômñêm bij ñañêñ e gêdêñ tao.
- 11 O Anôtô, ôwaka taôm sa anja undambê
ma nêm ñawasi ênam nom samucgenj auc.
- * pocgêsun nanj.

58

Mec Anôtô êmêtôc lau alôb-alôbña

- 1 O amac gôlijwagaac, amac amêtôc bij katôgerj me masi.
Amac amêtôc ñamalac samob jagêdêñ me masi.
- 2 Masianô, amac taêm gêjam bij alôb-alôb gêc nêm ñalêlôm.
Amac agôm gêñgeo gêjam gamêñ samob auc.
- 3 Lau tanj sêkac tauj su anja Anôtônê nanj, sêgôm nêñ gêñ sêjac m gêdêñ nêñ têm ñapalêgenña
kwananjenj.
Lau dansanwaga seo kwananjenj gêdêñ tanj tenenji sêkôc êsêac su nanj.
- 4 Ñamalic gêjam êsêac auc kêtôm gêjam moac sec auc.
Ac têtôm moac, tanj gêbôc tanjasunj auc gebe êñô bij atom nanj.
- 5 Têtôm moac, tanj kékêñ tanja nê gôlijwaga awa
to ñac mectomanña, tanj kêsôm ñamec kêtü tøj nanj atom.
- 6 O Anôtô, ônac êsêacnêñ lunlunj popoc anja awenjsunj.
O Apômtau, ôkip lewe matac nêñ ñani sa.
- 7 Ôkenj êsêac sê su êtôm bu kêtaiñ su.
Êsêac têtü masê amboac gêgwarj intênanja.
- 8 Êsêac sênanja amboac i, tanj daônj sa anja malenj nanj.
Êsêac têtôm ñapalê, tanj têna kékôc enj ñamatê ma gêlic gamêñ ñawê sapu nanj.
- 9 Sêjala atomgenj ma sebob êsêac amboac waônj.
Sêmoa matenjaligenj ma Anôtô têtac ñandanj êju êsêac sa sênanja.
- 10 Ñac gêdêñ embe êlic sêkêñ ñagêjô êndên ñac, tanj gêgôm sec nanj, oc ôli êpi.
Enj oc êkwasiñ akaiñ êsêp ñac alôb-alôb nê dec.
- 11 Ma lau oc sêsôm gebe Binjanô, lau gêdêñ têtap nêñ ñagêjô ñajam sa.
Binjanô, Anôtô tanj kêmêtôc bij anja nom nanj, tec gêmoa.”
- *

59

Mec Anôtô ênam aêac sanja

- 1 O ñoc Anôtô, ôjanjo aê su anja ñoc ñacjonêñ.
Ôtü aêñoc lamu êndênj ñoc soño-soño.
- 2 Ôjanjo aê su anja secwaga nêñ.
Ma ônam aê sa anja lau, tanj sêkêc dec sinj nanj nêñ.
- 3 Gôlicgac me, êsêac têtü kêka-kêka sebe sensenj katuc su. Ma ñactêkwa sêkac sa sebe sensenj
aê.
O Apômtau, aê gagôm gêñ geo tenj atom.
- 4 Aêñoc bij masi, mago êsêac sêlétigenj mênjêdênanjanj tanj sêkô sebe sênac aê.
Ôndi mênjônjam aê sa ma ônac êsêac.

* 57:11: Dawidnê pesalem tenj gêga gêdêñ tanj gêc Saul su anja

* 58:11: Dawidnê pesalem tenj.

- 5 O Apômtau, lau siñ undambêña nêñ Anôtô ma Israelnêñ Anôtô aôm-goc, ôndi, ôkêñ ñagêjô êndêñ lau samuc samob.
Taêm labu êsêac, tañ sêgôm aôm-nêm biñ paliñ ña biñ alôb-alôb nañ, nêñ tenj atom.
- 6 Êsêac amboac kêamgeñ sêmu e mênseola malac auc kêtôm kêtulageñ.
- 7 Ôlic êsêac aweñ ôpic kêsa. Imbelenj kêtôm siñ gebe êsêac taêñ gêjam gebe “Asa oc êñô aêac.”
- 8 O Apômtau, aôm kôômac êsêac.
Aôm kôsu lau samuc susu.
- 9 Ñoc ñaclai aôm, gabe matoc êsap aômgeñ gebe aôm Anôtô, kôtu ñoc tujtêna.
- 10 Ñoc Anôtô oc êpuc aê tôñtôñ êmêñ tonê têtac gêwiñ aêña.
Enj oc êkêñ aê jalic enj êku ñoc ñacjo tulu.
- 11 Ônac êsêac êndu atom ec ñoc lau matenandô êpi êsêac ma sêliñ biñ siñ atom. Aôm ñaclai, onsoc êsêac gebe seo êliñ-êliñ sêmoa.
O Apômtau, aêacma lamu aôm, nêm ñaclai êtiñ êsêac piñpañ nasênêc.
- 12 Êsêac aweñsuñ sec, ma biñ, tañ kêsa gêdôñôlic nañ, amboac tonaj.
Ôkêñ êsêac sêwê nêñ tetoc taun sa êtu uc ma sêwê nêñ biñ alôb-alôb to biñdansañ, tañ sêsôm nañ, amboac tonaj.
- 13 Têmtac ñandaj ma onsenj êsêac su. Ônsenj êsêac su e malenmê samucgeñ.
Ôkêñ êsêac sêjala gebe Anôtô ñacgôliñ tau tec gêjam gôliñ anja Jakob e gêdêñ nom ñamadiñ.
- 14 Aêñoc ñacjo amboac kêamgeñ sêmu e mênseola malac auc kêtôm kêtulageñ.
- 15 Êsêac sêoc jaan-jaan gebe têtap nêñ gwada sa ma embe têtap sa êtôm atom, oc sêkêñ Iêsu.
- 16 Mago aê gabe janja wê êpi aôm-nêm ñaclai ma aoc êôc nêm têmtac gêwiñ tenjenña ña ôndu êpi êtôm bêc samob gebe aôm kôtu ñoc tujtêna
gêdêñ ñoc noc kapô lêna taucña, tec gaê lamu aômgeñ.
- 17 Ñoc ñaclai aôm, tec gabe janja wê êpi aôm gebe Anôtô kêtû ñoc tujtêna, ñoc Anôtô, tañ têtac gêwiñ aê nañ.
* dêdib enj anja nê andu gebe sênac enj endu.

60

*Mec Anôtô ênam aêac sa êndêñ nêñ sorjo-sorjoña
(Pes 108:6-13)*

- 1 O Anôtô, aôm kôtinj aêac su ma gosenj aêac êliñ-êliñ.
Aôm têmtac ñandaj su ma galoc ônam aêac sa êtiam.
- 2 Aôm kôwiwic gamêñ e kôkac nom kêkôc.
Ômakop ñasêawa auc êtiam gebe gamêñ ñakôjô-kôjô.
- 3 Aôm kôkêñ nêm lau sêoc gêñwapac ñasec.
Aôm kôkêñ gêñ aêac anôm e kêjaninj aêac.
- 4 Aôm gôjac lau, tañ têtêc aôm nañ, nêñ gêbôm su gebe sêkac taun sa ma sêc nêñ ñacjo nêñ talam su.
- 5 Ônam nêm lau, tañ têmtac gêwiñ êsêac nañ sa.
Nêm anôña ênam aêac sa ma ôkêñ tañam aêacmêñmanj.
- 6 Ñac dabuj Anôtô kêsôm nê biñ lasêgac gebe
“Kaku ñacjo tulu, tec ôlic kêpigenj. Aê gabe janac sam Sikem, gabe janam dôñ bumanj Sukot.
- 7 Aê katu Gilead to Manase ñatau ma Epraim kêtû môkêcapac ñakulululj.
Juda kêtû ñoc gôliñ.
- 8 Moab kêtû laclu jakwasinj taucña. Aê janu ñoc atapa su ma jambalinj naênsac Edom.

* 59:17: Dawidnê pesalem tenj gêdêñ tañ Saul kêsakinj lau gebe

Aê oc janam lasê êtu Pilistiaŋa.”

⁹ Asa oc êwê aê jasa malac ŋajaŋa jana.

Asa oc êwê aê jasa Edom jana.

¹⁰ O Anôtô, aôm oc kôtiŋ aêac su me.

O Anôtô, aôm oc ôwê aêacma lau sinŋa atom me.

¹¹ Ônam aêac sa êndêŋ ŋacjomaŋ

gebe ŋamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.

¹² Anôtô êwiŋ aêac, go taku nêŋ ŋacjo tulu

gebe eŋ oc êka aêacnêŋ ŋacjo popoc samob.

Dawidnê tenj gêdêŋ taŋ gêjac sinj gêdêŋ lau Aramea anŋa Naharalm to Soba ma Joab kêkac tau ôkwi ma gêjac lau Edom 12,000 anŋa Gaboaŋ Gwêcŋa.

61

Mec Anôtô ejop aêacŋa

¹ O Anôtô, ôŋô ŋoc taŋi kapôêŋ.

Ôkeŋ taŋam ŋoc mec.

² Gaŋgôŋ gêdêŋ nom ŋamadiŋ ma aoc gêjac aôm

gebe ŋoc ŋalêlôm ŋatutuc ŋasec.

Poc kapôêŋ tec kêkô, ma aê tauc oc japi jatôm atom.

Amboac tonaiŋ aôm ôkam aê, go japi.

³ Gebe aê gaê lamu aômgeŋ.

Aôm kôtu ŋoc tunjtêna gêdêŋ ŋacjo.

⁴ Ojae, jaŋgôŋ nêŋ beclêlôm endenj tôŋgeŋmaŋ.

Jaŋgôŋ nêŋ magêŋ ŋalabugeŋmaŋ.

⁵ Gebe aôm Anôtô kôkêŋ taŋam biŋ, taŋ gajac mata naŋ.

Aôm kôkêŋ aê gawê kainj êsêac, taŋ têtêc aômneŋ ŋaê naŋ, nêŋ gêŋlênsêŋ.

⁶ Ônac têku kinê bêc wakuc-wakucgeŋ ênêc.

Ôkêŋ eŋ êmoa tojala-tojala ŋapaŋ.

⁷ Ôkêŋ eŋ êŋgôŋ nê lêpôŋ êŋgôŋ Anôtô laŋônêŋmaŋeŋ.

Ôkêŋ nêŋ têmtac gêwiŋ tengeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ êkwa eŋ auc.

⁸ Amboac tonaiŋ aoc êôc nêŋ ŋaê endenj tôŋgeŋ

ma jaŋgôm biŋ, taŋ gajac mata naŋ, ŋanô êsa êtôm bêcgeŋ.

*

62

Anôtô taugenj eŋ lamuanô

¹ Aêŋoc katuc gêôŋ Anôtô ŋaŋêŋgeŋ

gebe eŋ oc ênam aê sa.

² Eŋ taugenj kêtû ŋoc poclabu ma ŋoc gêjam-sawaga.

Eŋ kêtû ŋoc laimôkê, tec oc jaku sa samucgeŋ atom.

³ Amac samob aboa taôm sa api ŋac tagenj abe aku eŋ tulu

amboac tunj, taŋ kêôpac kwananŋeŋ naŋ, e êndêŋ ondocgeŋ.

⁴ Êsêac taêŋ gêjam biŋ tagenj tonec gebe têtin eŋ anŋa nê lêpôŋ.

Êsêac têtac gêwiŋ binjansaŋ. Awenjŋeŋ gêjam mec, mago nêŋ ŋalêlôm kêpuc boa.

⁵ O ŋoc katuc, ôôŋ Anôtô ŋaŋêŋgeŋ

gebe eŋ kêtû aê kakêŋ matoc ŋamôkê.

⁶ Eŋ taugenj kêtû ŋoc poclabu ma ŋoc gêjam-sawaga.

Eŋ kêtû ŋoc laimôkê, tec oc jaku sa atom.

⁷ Anôtô kêtû ŋoc moasiŋ to waec ŋamôkê.

Anôtô kêtû ŋoc pocêna, taŋ gaê lamu naŋ.

⁸ O ŋoc lauac, taêm êka eŋ ŋapaŋ. Ansêwa nêŋ ŋalêlôm sa êndêŋ eŋ.

Anôtô kêtû aêacnêŋ lamu.

* **61:8:** Dawidnê tenj.

- ⁹ Njamalac njaôma latunji têtôm gêñ njaô-jaô, kasêga latunji têtôm gêñ njanômê.
Embe tanam dôñ êsêac, oc dôñ êmandi êsêac sa gebe samob njaô kélêlêc njaô-jaô su.
- ¹⁰ Taêm êka njaclai êkônij njamalac tônia atom ma akêñ materñ gebe ajanjo gêñna atom.
Embe nêñ awa êtu taêsam, nan nêñ njalêlôm êsap tônia atom.
- ¹¹ Anôtô kêsôm binj kêtû dim tagen, mago aê ganjô binj luagêc kêsêp tau lêlôm gebe
Anôtô enj njaclai.
- ¹² Ma aôm Apômtau, kôtu têtmac gêwiñ tenjenña njatau
gebe aôm kôkêñ njağêjô gêdêñ njamalac kêtôm gêñ samob, tanj êsêac sêgôm nanj.
- *

63

Tanam awen su Anôtô

- ¹ O Anôtô, aôm kôtu ñoc Anôtô, aê gasom aôm.
Katuc gêjam awa su aôm.
Ôlic kêtû sawa aômña
amboac gamêñ ñakelenj, tanj bu masi samucgen ma kêtû sawa bu nanj.
- ² Aê gabe matoc ê aôm anja nêñ gamêñ dabun
ma jalic nêñ njaclai to ñawasi.
- ³ Gebe aôm têtmac gêwiñ tenjenña ñajam kélêlêc janğônia matoc jalinja su,
tec aoc êoc aôm.
- ⁴ Amboac tonanj aê jalambinj aôm êtôm ñoc bec janğônia matoc jalinja samob
ma jaoc lemoc sa to aoc ênac nêñ ñaê.
- ⁵ Ñoc katuc kêtap moasinj sa e gêoc enj tônia
ma aoc gêoc aôm toøndugenj.
- ⁶ Êndêñ tanj jasa tauc sic najanêc ñoc mê nanj, jasa aôm lanjôm sa
ma taêc ênam aôm êndêñ êmbêc samuc.
- ⁷ Gebe aôm gôjam aê sagac,
tec gajam wê totêtac ñajam samucgen janğônia aôm magêm labu.
- ⁸ Aêñoc katuc kêsap aôm tônia ñajajña.
Lêmam anônia kêkam aê sa kakô ñanjêñ.
- ⁹ Ma êsêac, tanj têtû kêka-kêka sebe senseñ aê su nanj,
oc sênanja sêsêp nom ñakêlêndij sec sêna.
- ¹⁰ Sinj ensenj êsêac su
ma têtû kêam sec salenña nêñ gwada.
- ¹¹ Mago kinj oc têtac ñajam Anôtônia. Êsêac samob, tanj têtôc lemenj
kêpi enj nanj, oc têtû samuc gebe enj oc êmbôc dansanjtênanêñ awenñsunj auc.
- * Judanja nanj.

64

Mec Anôtô ejop aêac êndêñ ñacjo alôb-alôb

- ¹ O Anôtô, katanj nec, ôkêñ tanjam aê aoc.
Ojop katuc êndêñ ñacjo, tanj kêtakê aê nanj.
- ² Ôkô aê auc êndêñ lau secwaga nêñ binj, tanj taênj gêjam gêc nêñ njalêlôm sebe senseñ aê nanj.
Ma êndêñ lau geo, tanj sêkac tauñ sa toøndugenj sêmoa nanj.
- ³ Sêuc imbelenj kêtôm sinj.
Sêsôm binj ñamalic kêtôm sêpê sôb.
- ⁴ Sêpê ñac mansanj ña sinj genjenjenj.
Sêpê enj palinj-palinjenj ñamelocñagenj.
- ⁵ Sêjatu tauñ sinj geonja ma sêmoatinj sebe sêkêñ lakô.
Êsêac taênj gêjam gebe "Asa oc êlic aêac."
- ⁶ Êsêac taênj gêjam kêsêp binj alôb-alôb. Taênjgêjam gebe "Ajac dabij tomalagenj sugac,"
gebe ñamalac samob nêñ njalêlôm kêtôm gêsunjbôm seclêlôm.
- ⁷ Sêgôm tauñ amboac tonanj e Anôtônê sôb kêtap êsêac sa,
go sêjala tauñ gebe ôlinj lasê sep tagenj.
- ⁸ Enj oc ensenj êsêac êtu nêñ imbelenjña.

* 62:12: Dawidnê pesalem tenj.

* 63:11: Dawidnê pesalem gêga gêdêñ tanj gêmoa gamêñ sawa

Samob tañ sêlic êsêac nañ, têdaiñ gêsuj gêdêñ êsêac.

⁹ Go ñamalac samob têtêc tañ sêsôm Anôtônê gêñsêga lasê ma nêñ kauc kêsa kêpi ênê gôlinj.

¹⁰ Ñac gêdêñ têtac ñajam kêtuj Apômtauj ma gê lamu enjenj. Ma ñalêlôm mansañ samob sêmoa ñajam to ôlinj kêpijenj.

*

65

Dançe kêtuj Anôtônê moasinj ñalêlômña

¹ O Anôtô, lau awenj êoc aôm anja Sionmanj.

Ma sêngôm binj, tañ sêjac mata gêdêñ aôm nañ, ñanô êsa.

² Aôm kôkêñ tarjam mec, amboac tonanj ñamalac samob dêndêñ aôm sêwac

³ êtu nêñ geonatonña. Aêacma geon embe êlêlêc aêac su, go ôsuc ôkwi.

⁴ Aê aoc êoc ñac, tañ aôm kôjalinj enj sa gebe êtu gasuc aôm wacêmoa nêmmalacluj nañ, gebe aôm nêmm andu to lômm ñagêñ ñajam, tec oc êoc aêac tôm.

⁵ O Anôtô, aêacma kêsiwaga, aôm kôkêñ tarjam aêac to gôjam aêac sa ña gêñtalô.

Lau anja nom ñamadinj samob to êsêac, tañ sêngôm gwêcm anja jaêcsêga nañ, sêkêñ materj aômgenj.

⁶ Aôm ñactêkwa, tañ kôjandinj ñaclai kêtuj nêmm ômbinjak nañ, tec kôkwê lôc tolôc sa kêkô.

⁷ Aôm gôê gwêc kêtuj malô to gôgôm ñadembom ñatip kêsa ma gôgôm tentenlatu samob nêñ wambanj kêtuj malô.

⁸ Gôgôm e lau, tañ sêngôm nom ñamadinj jaêcsêga nañ, têtêc tañ kêtuj nêmm gêñtalôña.

Aôm gôgôm lau gamêñ oc kêpi to oc kêsêrña sêjam lasê toôndugenj.

⁹ Aôm kokelanj nom ma kôsanim ña bu.

Aôm kômoasinj nom ñanôgenj.

Aôm Anôtô kôkêñ nêmm bu kêsunj e ñalap-lap lanjwagengj.

Aôm kômasanj nom amboac tonanj, tec kôkêñ launêñ gêñ kômña kêpi ñajamgenj.

¹⁰ Aôm kôsanim nom ñawampôm e ñapep sawa to kôlênsim nom e kêtuj palê.

Aôm kôkêñ kom kêmalôm nom ma gôjam mec gêñ e kêpi ñajam.

¹¹ Aôm gôjac dabinj jala ña nêmm moasinj totau-totau

ma wanjam ñalêsi gênom gamêñ gêjam auc.

¹² Bôcnêñ gamêñ sêninj gêñña ñamêdôb ñajamgenj ñapanj.

Ma gamêñ ñamatu gêbuc tau sa e têtac kêsa lanjwagengj.

¹³ Bôc sêjam oba auc amboac oba kêsô ñakwê

ma gaboanj kêkwa tau auc ña molaunj.

Êsêac sêjam lasê

to sêjam wê sêwinj tañ totêntac ñajamgenj.

*

66

Wê lambinj to dançenja tenj

¹ Gamêñ samob awem êoc Anôtô toôndugenj.

² Atoc ênê ñaê ñawae sa.

Alambinj enj e ñawasi lanjwagengj.

³ Asôm êndêñ Anôtô gebe "Aôm nêmm gôlinj e ñajamanô kainj tenj.

Aôm nêmm ñacjo tetoc aôm sa kêtuj nêmm ñaclai gêjam sêganja.

⁴ Lau gamêñ samobña sewec êndêñ aôm ma awenj êoc aôm.

Samob tetoc nêmm ñaê sa."

⁵ Amêñ ma alic gêñ, tañ Apômtau gêgôm nañ.

* **64:10:** Dawidnê pesalem tenj. * **65:13:** Dawidnê pesalem tenj. Wê tenj.

- Enj gêjam gôlinj ñamalacnênj latunj e têtac kêsa lanjwagej.
 6 Enj gêjam gwêc ôkwi kêtû gamênj ñakelenj, tec enj kainj sêsa ñasamac ñamala sêja.
 Ma aêac têtac ñajam kêtû enjja.
 7 Enj ñagôlinj, nê gôlinj oc ênêc tengej. Mata kêsap tentenlatugej, tec gêmoa.
 Lau-sêli-taunj-sawaga oc tetoc taunj sa êndênj enj atom.
 8 O tentenlatuac, alanem aêacma Anôtô.
 Anjgôm ênê wae êtu tapa ñanô.
 9 Enj gêjam aêac katunj sa, tec tamoa matenj jali
 ma kêpuc enj kainj tônj, tec taku atom.
 10 O Anôtô, aôm kôsaê aêacgac.
 Aôm kôpac aêac e awê kêtom sêpac silber gêwê.
 11 Aôm kôkênj aêac awê uc.
 Aôm kôkênj gêjwapac gêsac aêac dêmôêjgêkwa tônj.
 12 Aôm kôkênj ma ñacjo sêka aêac lênsônj. Aôm kôkênj aêac asa ja to bu ñasamac ñalêlôm aja,
 mago galoc gôwê aêac sa jaakô gamênj ñajam.
 13 Aê todajagenj jasô nêmm andu
 ma janjgôm binj, tanj gajac mata su nanj, ñanô êsa.
 14 Gêdênj tanj kapô lêna nanj, kasôm lasê
 ma aocsunj kasôm kêtû tônj gebe janjgôm gênj tau tonanj.
 15 Aê gabe jansunj domba ñalêsi êtu daja to domba kapoac ñada ñamalu êsa êndênj aôm.
 Aê gabe jamansanj bulimakao to noninj kapoac atu da êndênj aôm.
 16 Amac lau, tanj atêc Anôtô nanj, samob amênj anô.
 Aê gabe janac minj binj, tanj enj kêmoasinj ñoc katuc nanj.
 17 Aê aocsunj gamôêc kapôênj gêdênj enj
 ma wê lambinjanj gêc imbeloc ñatêpôê.
 18 Ñoc ñalêlôm embe taê êka binj eso,
 oc Apômtau êkênj tanja aê atom.
 19 Mago Apômtau kêkênj tanja aêgoc.
 Enj gê tanja aêñoc mec.
 20 Aê aoc êôc Anôtô gebe gêjac kapoac ñoc tanjiboa atom.
 Ma kêgaminj nê têtac gêwinj tengejanja gêdênj aê atom.
 *

67

Sej mo lasê ñawê danjgeja

- 1 Anôtô taê labu to ênam mec aêac.
 Enj oc êkênj lanjôanô êpô aêac.
 2 Gebe lau nomnja sêjala nêmm lênj
 to lau samuc samob sêjala ñaclai ônam lau sanja.
 3 O Anôtô, tentenlatu awenj êôc aôm.
 Tentenlatu awenj êôc aôm tomalagenj.
 4 Tentenlatu ôlinj êpi ma sênam wê toôndugej gebe aôm kômêtôc launênj binj jagêdênj
 ma gôwê tentenlatu samob anja nom.
 5 O Anôtô, tentenlatu awenj êôc aôm.
 Tentenlatu awenj êôc aôm tomalagenj.
 6 Nom gêjam ñanôgac.
 Anôtô, aêacnênj Anôtô, gêjam mec aêac.
 7 Anôtô gêjam mec aêac
 ma nom ñamadinj samob têtêc enj.
 *

68

Anôtô kêku nê ñacjo lulu ñawê lambinjanj

- 1 Anôtô êndi êkô gebe ensenj nê ñacjo êlinj-êlinj
 ma êsêac, tanj nênj ñalêlôm kêmoatinj tônj kêtû enjja nanj, sêc su anja ênê lanjônêmjja.
 2 Anôtônê lanjôanô ensenj lau, tanj sêkac taunj su anja ênê nanj,
 êtôm mu kêdaba jadaunj to ja kêpac lêp gêwê.

* 66:20: Wê tenj. * 67:7: Wê tenj.

- 3 Ma lau gédêñ têtac ñajamgeñ to têtü samuc sêkô Anôtô lanjônêñ
ma ôlinj êpi toôndugeñ.
- 4 Anam wê êpi Anôtô. Awem êoc ênê ñaê. Anam ñac, tañ kêsä gamêñ sawa nañ, nê intêna.
Ñac tau nê ñaê gebe Apômtau. Akô enj lanjônêñña ma anam lasê toôndugeñ.
- 5 Anôtô tañ gêmöa nê andu dabuñ nañ,
kêtu mosêbunêñ tamenji to awêtuclnêñ gêjam-sawaga.
- 6 Anôtô gêjam lau sawa sa gebe têtap gôlôac sa ma kégaboac lau kapoacwalôña su jasêmoa nêñ
taunña.
Ma kêmasê gêsuntêkwa ñatoñwaga sa e nêñ gamêñ, tañ sêngôñ nañ, kêtu kelenj langwageñ.
- 7 O Anôtô, gédêñ tañ gôdi gôwê lau sa ma kôtu êsêacnêñ ñamata
to gédêñ tañ amkainj kôka gamêñ sawa tôñ nañ,
- 8 nom kêtêñêp to umbonj kêsêwa kom
kêtu Anôtônê lanjônô kêtu awêña.
Lôc Sinai kêtêñêp kêtu Anôtô gêô lasê lôc taunja.
Israelnêñ Anôtô gêô lasêgac.
- 9 O Anôtô, aôm kôkêñ kom gêjac kêsêwageñ
ma kôlau nêñ nomlênsêñ, tañ gelo-gelo nañ.
- 10 Aômnêñ gôlôac têtap nêñ gamêñ sêngôñña sa.
O Anôtô, nêñ moasinj kêmasañ gamêñ tau kêtu lau ñalêlôm sawaña.
- 11 Apômtau kêjatu sa
ma lau taêsam ñasec sêjam wêsijn e ñawae kêtu tapa.
- 12 “Lauinj totonj-totonj to nêñ kinj sêc, sêcgoc”
ma lauo sêjac sam ñawaba gédêñ taunj.
- 13 Talic êsêac amboac balôsi ñaôsic-ôsic amboac silber ma ñawaô jonjamuc ma ñaôsic-ôsic
amboac gold.
Amacnêñ lauo ñagêdô sêmoa domba nêñ sapa ñalêlôm kêtu agenña.
- 14 Gédêñ tañ ñajaña ñatau Anôtô kêpa kinj êlinj-êlinj nañ,
enj kêkêñ sno gêjac anja lôc Salmon.
- 15 Aôm lôc Basanña kôtu lôc towae.
Aôm lôc Basanña ñatêpôê jabo-jabogoc.
- 16 Amac lôc ñagêdô, tañ jabo-jabo nañ, asageñ têtmac ñandanj gédêñ lôc, tañ Anôtô gebe êngônj
êtu nê gamêñ nañ.
Binñanô, Apômtau oc êngônj tônê endenj töngeñ.
- 17 Anôtô gêmêñ anja Sion ña nê kareta sinña taêsam ñalêlêma atom.
Apômtau gêmêñ anja Sinai mêngeô lasê nê gamêñ dabuñ.
- 18 Aôm kôpi lôlôc jagôwê lau kapoacwalôña sêwinj aôm. Ñamalac sêsunj nêñ gêñ gédêñ aôm
gêwac.
Gêsuntêkwa ñatoñ oc sêngôñ sêwinj Apômtau Anôtô amboac tonan.
- 19 Aweñ êoc Apômtau, enj kêsip aêac sa bêc to bêc.
Enj Anôtô, tañ gêjam aêac sa nañ.
- 20 Anôtô tonan tec kêtu aêacnêñ Anôtô, tañ gêjam aêac kêsî nañ,
ma Apômtau Anôtô enj ñatau, tec oc ênam tasa pañ lêndanj ôkwi.
- 21 Binñanô, Anôtô oc elo nê ñacjo môkêñapac popoc,
oc ênac ñac, tañ kêsêlêñ tonê secgeñ nañ, môkêdanjam popoc amboac tonan.
- 22 Apômtau kêsôm kêtu tön gebe “Aê oc jajonj êsêac anja Basan sêmu sêmêñ.
Binñanô, oc jajonj êsêac anja gwêc ñagêdimbob sa sêmu sêmêñ.
- 23 Gebe ôkwasinj amkainj êsêp nêñ declêlôm.
Nêñ kêam imbeleñ têtap nêñ gwada anja ñacjonêñ sa.”
- 24 O Anôtô, lau sêlic nêñ gôlôac ñawalanj baliñ.
Sêlic ñoc kinj Anôtônê walanj baliñ omña sêmoa gamêñ dabuñ.
- 25 Lau sênam wê ña aweñwaga têtü ñamata, go lau, tañ sêjac gêñ wêña kêtanj nañ, têtü ñamu
ma lauo takinj sêmoa ñasawa togegobgeñ.
- 26 Awem êoc Apômtau Anôtô anja gôlôacnêñ sêkac sa ñalêlôm.
Amac tañ Israel kêtu nêñ ñamôkê nañ, awem êoc Apômtau.

- 27 Lau Benjaminña toj sauj ec tej sêwê sêmoa ònê, lau Judanêj kasêga toj kapôêj tenj kédaguc,
go kasêga Sebulonña to kasêga Naptaliña amboac tonanjenj têtú ñamu.
- 28 O Anôtó, òngòm nêni lai êpoa.
O Anôtó, ondenj gêj, taj gôjam aêac saña nanj tôj.
- 29 Kij oc sejonj awa sa dëndênj aôm sêna Jerusalem êtu nêni lôm dabunja.
- 30 Ôlêj binj bôcbôm Aiguptunja, taj sêmoa bumanj ñasinjêlêlôm nanj.
Ôlêj binj tentenlatui, taj têtôm bulimakao kapoac to ñalatu nanj,
e samob sêmbu tauj ma sêkêj silber êndênj aôm.
Onsenj lau, taj têtac gêwinj sij nanj, êlinj-êlinj.
- 31 Kasêga anja Aiguptu sêmênj.
Lau Aitiopianja sêlêti ma sêmêtôc lemenj gêdênj Anôtó.
- 32 Amac kij nomnja anam wê êpi Anôtó.
Awem êoc Apômtau,
- 33 taj gêmunj andanjenanô gêmôa nê undambê lólôcña nanj.
Anô enj gêôc awa sa ma gêmôêc ña awa kapôêj.
- 34 Aoc Anôtó ñaclai lasê. Enj gêjam gôlinj Israel tonjawasigenj
ma nê ñaclai gêc tao ñalêlôm.
- 35 Anôtó ñaclai kainj tenj kêsa anja nê gamêj dabunj gêmênj.
Enj Israelnêj Anôtó. Enj kêkêj ôlinj walô gêdênj nê lau.
- Lambinj êndênj Anôtó.

*

69

Mec Anôtó ênam saña

- 1 O Anôtó, ònam aêma saman
gebe bu gênôm aê auc e gabe jananja.
- 2 Aê malocmê kasêp lemonj gôlub-gôlub gaja. Gamênj tenj kêtôm gebe jaka tònja gêc atom.
Aê katap bugaboan sec sa ma ñasamac kêkôm aê auc.
- 3 Katanj tauc e tekoc gêbac ma ñoc koclabenj kêtú dambê-dambê lanjwagenj.
Aê gaônj to kakênj matoc Anôtó e matocanô ñabob kêsa.
- 4 Lau taj têtac gedec aê kêtú ñam tenja atom nanj, taêsam ñasec,
sêlêlêc môkêclauj môkêcapacña su.
Lau taj sebe sensej aê su nanj, ñaclai sec
ma êsêac sêgôlinj binj kêpi aê. Êsêac sêcac aê gebe jakênj gêj êjô gêj, taj gajam genjenj
atom nanj.
- 5 O Apômtau, aôm kôjala ñoc keso
ma ñoc geo kêsinj tau gêdênj aôm atom.
- 6 O Anôtó, taj kôtu lausinj undambêña nêj ñatau nanj,
ôkêj aê gebe janjôm lau, taj matenj gê aôm nanj, majenj êsa atom.
O Israelnêj Anôtó,
ôkêj aê gebe janjôm lau, taj sêsap aôm tônj nanj, waenj sec atom,
- 7 gebe aê gaôc gênwapac sec kêtú aôm ña.
Majoc e tecbeloc ñawapac kêsa kêtú aômña.
- 8 Ñoc lasitêwai sêlic aê amboac ñac jaba
ma tinocnê lau sêlic aê amboac ñac gamêjbômña tenj.
- 9 Gebe gaim tauc su nêni andunja e katu meloc su.
Ma lau, taj sêmbu aômña nanj, nêj binj sêmbunja mênjkêpi aê gêwinj.
- 10 Aê katu kasec ôlic gebe katanj to gajam dabunj mo,
mago lau sêsu aê susu.
- 11 Aê ganônj kaukac kêtú ñoc ñakwê
ma êsêac sêga wê susunja kêpi aê.
- 12 Lau embe sêngônj malaclunj nanj, oc sênam aênoc binj êtu binjalôm
ma lau, taj bu kêjaninj êsêac nanj, sêga wê sec kêpi aê.

* 68:35: Dawidnê pesalem tenj. Wê tenj.

- 13 O Apomtau, aê tec jansun ñoc mec êndêñ aôm.
O Anôtô, ôjô ñoc mec êndêñ noc, tan aôm gôlic ñajam nan.
Ôjô aê aoc êtu nêñ têmtac gêwinj tengeñña,
êtu ôngôm nêñ binj, tan gôjac mata nan, ñanô êsa.
- 14 Ôkam aê sa anja lemoñ gebe gôdubub jasêp e najanaña atom.
Ônam aê sa anja ñoc ñacjo nêñ, ma anja bu ñagêdim êwinj.
- 15 Ôkêñ ñasamac ênsalê aê auc atom.
Ma ôkêñ aê janôm bu su jasêp gêdimbob me janêc êsêp sê jana atom.
- 16 O Apômtau, ôkêñ tanam aê gebe nêñ têmtac gêwinj tengeñña tau ñajam.
Ôkac taôm ôkwi êndêñ aê êtu nêñ taêm labu ñanôña.
- 17 Ôsin lanôm ôkwi êndêñ nêñ sakinjwaga atom.
Aê gamoa jageo, ôjô aêñoc binj galocgeñ.
- 18 Ôndêñ aê ômôêñ ma ônam aê kêsi.
Ôsa aê lanôc sa êndêñ ñoc ñacjo.
- 19 Aôm gôlic aêñoc binj, tan sêgôm aê êndu-êndugenj to ganjônj jageo ma sêgôm aê katu meloc nanjac.
Aôm kôjala ñoc soño-soño samobgac.
- 20 Sêsu aê susu e katuc gêbac to popocgeñ,
tec gamoa jageo ñanô.
Kasaê gebe sê malô aê elê mê
ma kakêñ matoc gebe sênam aê sa e masi.
- 21 Êsêac sêkêñ ñaikisi aê gaenj kêtú mo
ma gêdêñ tanj bu gêjô aê nanj, sêkêñ bu ñamakic gêdêñ aê ganôm.
- 22 Nêñ moasinj êtu nêñ lakô
ma nêñ moasinj danja êtu nanj sê sêu tauñ êsêpña.
- 23 Ôkêñ êsêac matenjanô êtu kanuc sêlic gamêñ atom
ma ôkêñ êsêac maginj êsu.
- 24 Ôkêc nêñ têmtac ñandanj êpi êsêac
ma nêñ ñalêlôm ñamondec-mondec êtap êsêac sa.
- 25 Nêñ malac oc êtu gasanj ênêc
ma nêñ andulêlôm êtu tuc êkô.
- 26 Gebe êsêac sêjanda ñac, tan aôm taôm gôjac enj nanj,
ma sêjam binjalôm kêpi lau, tan aôm gôjac êsêac ôlinj lasê nanj, nanj ñandanj.
- 27 Ônsalê nêñ keso ñagêjô ênsac nêñ keso ñagêdô ñaô.
Ma ôkêñ êsêac sêwê kainj nêñ moasinj ônam ñamalac kêsinja atom.
- 28 Nêñ ñaê ênêc êwinj lau gêdêñ nêñ atom.
Sensenj êsêacnêñ ñaê su anja buku matenj jalinja ñalêlôm.
- 29 Aê tec ganjônj jageo ma gaôc gêñwapac ñanô.
O Anôtô, ôsip aê sa ma ônam aê kêsi.
- 30 Aê gabe janja wê janjôm Anôtônê ñaê ñawae êsa.
Janam danje to jatoc enj sa ñanô.
- 31 Janjôm amboac tonanj ec Apômtau êlic ñajam êlêlêc bôc kapoac,
êlêlêc bulimakao kapoac to ñajabo ma bôc, tan enjêku gêwa kêkôc nanj su.
- 32 Lau tanj sêoc gêñ wapac nanj, embe sêlic oc têntac ñajam êsa.
Amac tanj asom Anôtô amoa nanj, nêñ ñalêlôm enjerj amac sagenj.
- 33 Gebe Apômtau kêkêñ tanja lau ñalêlôm sawa
ma kêlinj nê lau, tan sêngônj kapoacwalô nanj, sinj atom.
- 34 Undambê to nom awenj êoc Anôtô.
Gwêc tau to ñagêñ matenj jali samob, tanj gêmoa ñalêlôm nanj, amboac tonanjerj.
- 35 Gebe Anôtô oc ênam Sion kêsi ma êkwê malac Judanja sa êtiame
ma nê lau nasêngônj tônê ma têtú gamêñ ñatau.
- 36 Ênê sakinjwaga nêñ wakuc oc sêkôc sa êtu nêñ gêñlênsêñ
ma êsêac, tanj têntac gêwinj enj nanj, oc sêngônj tônê.

*

70

Mec Anôtô ênam sanja

(Pes 40:13-17)

- 1 O Anôtô, mênônam aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômgenj mênôpuc aê tônj.
- 2 Êsêac tanj dêdib aê sebe sensej aê su nanj,
ôkêj êsêac majenj to tenbelenj njawapac êsa.
- Ôkêj êsêac, tanj sêkêj matenj sebe aê jatu sec nanj,
sêc tomajenjenj sêmu sêna.
- 3 Êsêac tanj sêgôm “Kec, kec” kêpi aê nanj,
ôkêj êsêac têtakê tomajenjenj.
- 4 Ôkêj êsêac samob, tanj sesom aôm nanj,
ôlinj êpi to têntac njajam êsa êtu aôm nja.
- Ôkêj êsêac samob, tanj taênj kêka aômnêm moasinj nanj,
sêsôm lasê endenj tônjenj gebe “Apômtau njac towae.”
- 5 O Apômtau, aê tec njac palê-palê to njac njalêlôm sawa.
O Anôtô, ôlêti sebenj ôndênj aê ômôênj.
- O Apômtau, ônam gamênj tônj atom
gebe njoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tônjwaga aômogoc.
- *

71

Njamaľacanô tenj nê mec

- 1 O Apômtau, aê gaê lamu aômgenj.
Ôkêj aê jamoa tomajocgenj atom.
- 2 Ônjamboac aê to ônam aê sa êtu nêm binjêdênjja.
Ôê tanjam aê ma ônam aê kêsi.
- 3 Ôtu njoc poclabu jaê lamunja to njoc laimôkê ônam aê sanja.
Aôm tonanj kôtu njoc poclabu to njoc laimôkê.
- 4 O njoc Anôtô, ôjanjo aê su anja lau, tanj sêkac tauj su anja aômnêm nanj lemenj.
Ôjanjo aê su anja lau alôb-alôb to lêsutêna nênj.
- 5 O Apômtau, aê kakênj matoc aômgenj.
O Apômtau, aê njapalêgenj ma taêc kêka aôm.
- 6 Gêdênj tinoc kêkôc aê su ma gasuj tauc gêdênj aôm, kasa anja tinocnê e aôm gôlôm aêgenj,
amboac tonanj oc jalambinj aôm endenj tônjenj.
- 7 Lau samob sêlic aê amboac gênsêga tenj,
mago aôm kôtu aênjoc lamu njajanja.
- 8 Aocsuj kêsuj aômnêm lanem sa
ma gêgôm waem kêtuj tapa kêtôm bêcgenj.
- 9 Aê katu njamaľacanôgac, tec ôtiuj aê su atom.
Njoc njac lai gêbacnê, tec ôwi aê sinj atom.
- 10 Gebe njoc njacjo sêsôm binj kêpi aê
ma êsêac, tanj sêkic njoc binj nanj, sêjam binjalôm sêwinj tauj
- 11 ma sêsôm gebe “Anôtô gêwi enj sinjac,
ajanda enj e naakam enj tônj gebe ênê kêsiwaga masi.”
- 12 O Anôtô, ômoa jaêc aê atom. O njoc Anôtô, ôlêtigenj mênônam aê sa.
- 13 Êsêac tanj sêkênj kisa aê nanj, majenj êsa e sênanja
ma sêsu êsêac, tanj sebe sêkênj aê jandac gênjwapac nanj, susu e sêmoa totenbelenj
njawapacgenj.
- 14 Aê gabe jakênj matoc aôm endenj tônjenj
ma janjôm waem êsa êlêlêc su.
- 15 Aocsuj êsôm nêm binjêdênj to nêm njac lai ônam njamaľac sanja lasê êtôm bêcgenj.
Aê oc jasa moasinj tonanj sa êtôm atom.
- 16 Aê gabe jasa Apômtau Anôtô nê gênj njac lai sa.

* 70:5: Dawidnê pesalem tenj. Tanjiboa tenj.

Aê gabe jalambin aôm taômgen nêmbi ngêdêr.

¹⁷ O Anôtô, aê ñapalêgen ma aôm kôdôn aê,
tec gaoc nêmbi gêntalô lasê ñapan e gêdêr galoc.

¹⁸ O Anôtô, embe jatu ñamalacanô e môdê ênam aê auc,
nan ôwi aê sin atom.

Gebe jasôm nêmbi ñaclai êndêr lau wakuc,
tan mênșêsa êtu ñamu nan.

¹⁹ O Anôtô, nêmbi ñaclai to binğêdêr kêsun kwandan kêpi e jagêdêr undambê.
O Anôtô, tan gôgôm gêr ñaclaisêga nan, asa oc êtôm aôm.

²⁰ Aôm kôkêr gêrwapac to gêr ñandan gêjam aê auc elêmbê.

Mago aôm oc ôkêr aê tekoc saki êsa êtiam ma ôwê aê sa anğa nom ñalêlômșêga japi jamên
êtiam.

²¹ Aôm oc otoc aê sa êlêlêc
ma ônac aê têtac tôn.

²² O ñoc Anôtô, amboac tonan oc aoc êoc aôm ña gêr wêrja
kêtu aôm ñac ñanêrja.

O Israelnêr ñac dabun,
aê gabe janğôm gêr wêrja êtan êndêr aôm.

²³ Aê gêdôcôlic ênam lasê êtu têtac ñajamña
ma katuc, tan gôjam kêsi nan, amboac tonanğen.

²⁴ Imbeloc oc êsôm nêmbi binğêdêr gêjam aê sanğa lasê êtôm bêcgen
gebe êsêac, tan sebe sêkêr aê jandac gêrwapac nan, majen êsa e sêmoa totenbelen
ñawapacgen.

72

Mec kêtû kinğa

¹ O Anôtô, ôndôn kin gebe êmêtôc bin ña nêmbi binğêdêrja
ma ôkêr nêmbi binğêdêr êndêr kin latu.

² Gebe ênam gôlin nêmbi lau ña binğêdêrjen
ma êmêtôc lau ñasec nêr bin katôgen.

³ Lôc sênam ñanô moasin êmoasin lauña
ma gamên ñabau sênam ñanô binğêdêr.

⁴ Kin êmêtôc lau ñalêlôm sawa nêr bin naêndêrjen, en ênam lau sêpô lênanja sa
ma êka êsêacnêr lêsutêna popoc.

⁵ Gôlôac to gôlôac têtêc aôm
êtôm têm, tan oc ajôn êpô gamên nan.

⁶ Kin êtôm kom, tan gêjac kêsêp kôm
ma en oc êtôm kom, tan kêmalôm nom nan.

⁷ Êtôm kin tau nê têm binğêdêr ênac tau lêtêr amboac ñaola ñajam
ma wama ênam gamên auc kêtôm ajun ñawê kêpô gamên gêoc aucgen.

⁸ Ênê gamên gôlinğa ênêc gwêc ñamadin ten e naêndêr ñamadin ten
ma anğa bu Euprat e naêndêr nom ñamadin.

⁹ Lau gamên sawarja sêpôn aenğuc êndêr en
ma nê ñacjo sêu taun sênêc nom.

¹⁰ Kin Tarsis to lau, tan sênğôn nuc nan,
oc sejon nêr awa nasênsun êndêr en.

Lau Arabia to Aitiopia ñataui
oc sêkêr nêr awamata êndêr en.

¹¹ Binğanô, kin samob oc tetoc en sa.
Lau samuc samob oc sênam sakin êndêr en.

¹² Gebe en oc ênam ñac ñalêlôm sawa, tan awa gêjac en nan sa
ma ñac ñasec, tan gêjam-sawarja gêmoa atom nan, amboac tonanğen.

¹³ En oc taê labu ñac ñaôma to ñalêlôm sawa
ma ejop lau sawa nêr katun.

¹⁴ En oc ênam êsêacnêr katun kêsi anğa lêsutêna to ñaclai-secwaga lemen.
En oc êlic lau tonan ñai nêr dec amboac gêr ñanô.

- 15 Kiri oc êngôñ nêñgen ma sêkêñ gold Arabianja êndêñ en.
Êsêac teten mec êtu enña enden tônggen ma Anôtônê mec êpi en napan.
- 16 Mo êmôp lasê ênêc ênê gaboan
ma êtu secña ênêc lôctêpôê.
- Mu êôc ênê gêñkainj natêpôê naêsêp-naêsêp amboac anja Lebanon
ma ñamalac êlêc anja malac êtôm gêgwanj gêlêc anja nom.
- 17 Ênê ñaê oc ênêc enden tônggen.
Ênê wae ênêc êtôm oc êpô gamêñ.
- Lau nomña samob awenj êôc en
ma teten Anôtô gebe ênam mec en to êkêñ en êmoa totêtac ñajamgenj.
- 18 Lambin êndêñ Apômtau, lau Israelnêñ Anôtô.
En taugen tec gêgôm gêñsêga gêmoa.
- 19 Lambin êndêñ ênê ñaê towae enden tônggen.
Ênê ñawasi ênam nom auc samucgenj.
- Binñanô, binñanôgoc.
- 20 Isai latu Dawid nê mec gêbacnê gêdêñ tonec.
Salomonê tenj.

73

BUKU KÊTU TÊLÊACÑA

Anôtô kêmetôc bin jagêdêñgenj

- 1 Binñanô, Anôtô kêmoasinj lau mansan
to kêmoasinj êsêac, tanj nêñ ñalêlôm ñawa nan, amboac tonan.
- 2 Mago aê kadabinj gebe japô ockainj ôkwi
ma kadabinj gebe jaka bêlip tagenj
- 3 gebe matoc katu lanemtêna kêtû sêmoa ñajam-ñajamña
ma galic lau alôb-alôb têtû lau tolêlôm.
- 4 Lau tonan ñai sêjam kauc ñandanj
ma sêmoa ôlinj ñajam to ôlinj samuc.
- 5 Êsêac sêoc gêñwapac têtôm lau ñagêdô atom.
Ma sêlic ñandanj tenj têtôm lau ñagêdô atom.
- 6 Amboac tonan tec tetoc taur sa kêtû nêñ gêlônj, tanj sênônj nan,
ma ñaclai kékwa êsêac auc amboac nêñ ñakwê.
- 7 Êsêac tonan têtôp e matenânô kololoc gêja
ma sêsêwa bin meloc, tanj taênj gêjam gêc nêñ ñalêlôm nan, kêsa awê.
- 8 Êsêac sêsu bin susu tonêñ ñalêlôm ñamalic.
Êsêac tetoc taur sa ma sêpô bin kêpi laugenj.
- 9 Awenjsunj kêsôm bin gesenj undambê
ma imbelenj kêsôm bin gêjac laoc nomgenj.
- 10 Amboac tonan tec lau dêdêñ êsêac
ma sêlib êsêacnêñ bin kêtôm sêlib bu.
- 11 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êjala bin amboac ondoc
ma Lôlôc ñatau oc êñô bin ñam amboac ondocgenj.”
- 12 Alic acgom, lau alôb-alôb nêñ bin amboac tonan
sêmoa ñajam gedenj tônggenj sêjac nêñ awa sa-sa.
- 13 Ojæ, kamasanj ñoc ñalêlôm e ñatipsawa ñaômagoc
ma kakwasinj lemoc e gawê geo tenj ñakainj atom.
- 14 Mago gêñwapac gêgôm aê kêtôm bêcgenj
ma gêñ kêlêsu aê kêtôm ñagelenj samob.
- 15 Aê embe taêc ênam gebe aê jasôm bin amboac tonan jawinj
oc jansau nêñ launêñ gôlôac.
- 16 Amboac tonan katu kêka-kêka gebe jajala ñam elêmê,
mago galic gebe ñawapac.
- 17 E kasô Anôtônê gamêñ dabunj gaja,

go ñoc kauc kêsa kêpi lau alôb-alôb nêñ lêñtêpôê.

- 18 Bijnanô, aôm kotoc êsêac sêkô gamêñ ñalêñô,
go gôgôm êsêac sêu taun e popoc-popocgeñ sêjaña.
- 19 Seseñ êsêac su wen tagen,
sêjaña tonêñ ñalêlôm ñatutucgeñ.
- 20 Êsêac têtôm aêac taêc bêc e taêc mê.
Mateñ gêlac ma talic gêñ ñakatu tau malamê.
- 21 Gêdêñ taj ñoc ñalêlôm ñamakic kêsa
e kêtun aê masi nan,
- 22 aê katu meloc e ñoc kauc gêjaña,
katôm bôc gamoa aôm lanômnêmña.
- 23 Mago kasap aôm tôn geden tôngeñ.
Aôm kôkam aê tôn gêdêñ lemoc anôña.
- 24 Aôm gôwê aê kêtôm, taj taêm gêjam nan,
ma êtu ñamu aôm oc ôkôc aê sa tonawasigeñ.
- 25 Aêñoc asa teñ gêmoa undambê
ma ñoc asageñ gêc nom gebe japô lêna. Aôm taômgeñoc.
- 26 Ôlic to katuc oc êtu palê,
mago Anôtô kêtun ñoc gêñlênsêm teñgeñ ma teñgeñ.
- 27 Bijnanôgoc, êsêac taj sêmoa jaêc aôm nan sênaña.
Aôm gosen lau samob, taj sêkac taun su anga aômnmêm nan su.
- 28 Mago aêgoc tec galic ñajam gebe jamoa Anôtô ñagalagen.
Aê gaê lamu Apômtau Anôtô gebe jasôm aômnmêm gêñ samob, taj gôgôm nan lasê.

*

74

Têtaj nêñ lôm, dabun kêtun ñacjo seseñ surja

- 1 O Anôtô, amboac ondoc kôtin aêac su ñanôgeñ.
Ma têtmac ñandan sec gêdêñ gêñ, taj gojob nan.
- 2 Taêm ênam nêñ gôlôac, taj gêmungeñ kôjalin ma kôwaka êsêac sa têtun taôm nêñ lau nan.
Taêm ênam lôc Sion, taj gôñgôñ kêtun nêñ malac nan.
- 3 Ôsêlêñ open gamêñ popoc tau, taj gacgeñ gêc-gêc nan.
Ojoe, gêñ samob, taj kêkô gamêñ dabun ñalêlôm nan, ñacjo seseñ sugoc.
- 4 Nêñ ñacjo sêjam wamban ñamelocñageñ anga nêñ gamêñ, taj lau sêkac taun sa sêmoa nan.
Êsêac sêgun nêñ bam kêkô gebe gamêñ tonan kêtun êsêacnêñ.
- 5 Êsêac têtôm kômwaga salenña,
taj sêsap ka tulu ña nêñ ki nan.
- 6 Êsêac sêga katapa tonatalô popoc
ña nêñ ki to hama kapôêñ.
- 7 Êsêac sêkêc nêñ gamêñ dabun ja geñ su
ma seseñ nêñ ñaê ñaandu ñadabun su e gêjaña samucgeñ.
- 8 Êsêac taêñ gêjam gêc taungeñ gebe "Aêac dansen êsêac su e tomalagen."
Ma sêkêc Anôtônê sakin dabun ñamala samob, taj kêkô-kêkô nan, ja geñ su.
- 9 Aêacma gêbôm dabun samob maleñmê.
Propete teñ gêmoa kêtiam atom, ma aêac samob ajam kauc ñanoc gêñ tonan oc êmbacnê
êndêñ ondoc.
- 10 O Anôtô, kalomtêna oc sêsôm nêñ bin susu e êndêñ ondocgeñ.
Ñacjo oc sêñgôm aômnmêm ñaê oc êtu meloc enden tôngeñ me.
- 11 Amboac ondoc kôtaiñ lêmam su.
Amboac ondoc kôkapiñ lêmam tôn.
- 12 Mago Anôtô kêtun aêñoc kin gêdêñ andangeñ tauanô.
En gêjam ñamalac sa kêtôm nom ñagamêñgeñ.
- 13 Aôm gôwa gwêc kakôc ña nêñ ñaclai kapôêñ

* 73:28: Asapnê.

- ma golo secsêga gwêcna môkêapac popoc.
 14 Aôm gôga bôcsêga Lewiatan môkêapac kékôc
 ma kôkêj ej ôli kêtû bôc gamêj sawa nêj.
 15 Aôm kôkêj bumata kêpulu to keselenj.
 Aôm gôwa bu kapôêj-kapôêj gêjgic-gêjgic e njakelenj kêsa samucgenj.
 16 Aôm kôtu gelenja njatau. Aôm kôtu gêbêcauc njatau.
 Aôm tec kotoc ajôj to oc sêkô malenj.
 17 Aôm gôjac lôcawa nom e gédêj njamadij.
 Aôm kôkêj oc kêsa to komôgoc.
 18 O Apômtau, taêm ênam gebe nêj njacjo sêômac aôm.
 Êsêac sêkac tauj su anja admnêm ma sêgôm nêj njâ kêtû gêj meloc.
 19 Ôwi nêj balôsinê katu sinj êndêj kiki atom.
 Ôlij admnêm lau njasec nêj katuj sinj samucgenj atom.
 20 Matam êndij nêj poac, taj kômoatiñ gawij aêac nanj,
 gebe njacjai sec gêjam gamêj njakesec nomnja samob auc.
 21 Ôkêj njac, taj gêôc gêjwac nanj, maja êsa atom.
 Lau njâlêlôm sawa to lau njasec awenj êôc nêj njêmanj.
 22 O Anôtô, ôndi sa ma ônam nêj gêj kêsimanj.
 Taêm ênam binj meloc, taj lau alôb-alôbwaga sêgôlij kêpi aôm kêtôm bêc to gelenjenj.
 23 Olij nêj njacjo nêj njanda sinj atom.
 Nêj sojô-sojô nêj wambanj, taj kêpi gedenj tôngej nanj, amboac tonanj.
 *

75

Anôtô kêmetôc njamalacnêj binj jagédêj

- 1 O Anôtô, aêac awenj gêôc aôm. O Anôtô, aêac alanem aôm.
 Aêac asôm aôm waem lasê ma awa gêjtalô samob, taj aôm gôgôm nanj sa.
 2 Anôtô kêsôm gebe "Aê kakêj njoc noc mêtôcna
 ma oc jamêtôc binj naêndêjenj.
 3 Embe nom êkôtiñ tau ma njamalac samob, taj sêjgôj nom nanj têtênêj,
 go aê jandej nom njanombanj tôj.
 4 Aê aoc ênac tetoc tauj sawaga gebe 'Atoc taôm-sa atom.'
 Ma êndêj lau alôb-alôbwaga gebe 'Asa môkêmapac sa amboac secgenjanj.
 5 Asa môkêmapac sa njandêj
 amboac tonanj atom. Amêtôc gêsômtêkwa êtu baliñ alanem taômgenj atom.'"
 6 Mêtôcwaga oc mênêsa anja oc kêpiña ma anja oc kêsêpna atom
 ma êmêj anja gamêj gêmu kêpi to gêmu kêsêpna atom amboac tonanj.
 7 Anôtô oc êmêtôc binj êmoa.
 Ej oc êkônij lau tej tøj me etoc lau tej sa.
 8 Apômtau lêma kékam laclu tej,
 taj ênê têtac njandar njawain njajanja kêpoac nanj.
 Ej kékêc kêsêp laclu
 ma lau alôb-alôb sêlib njatetep samob gêwinj.
 9 Ma aê oc ôlic api toôndugenj njapanj
 gabe aoc aôc Jakobnê Anôtô.
 10 Ej asap lau sec samob, taj sêkac tauj su anja Anôtônê nanj, nanj njacjai tulu.
 Ej êkianj lau gédêj nêj njacjai sa êtu kapôêj.
 *

76

Wê awenj êôc Anôtôja

- 1 Anôtônê wae kêsa anja Juda.
 Ênê njâ kesewec anja Israel.
 2 Êsêac sê ênê bec anja Salem.
 Ma nê andu kékô Sion.

* 74:23: Asapnê tej. * 75:10: Asapnê wê tej.

- 3 Anġa tonanġ tec eġ ġeġac talam nġasôb-ôsic popoc
ma ġeġôm lautuc to sinġ ma laukasap samob amboac tonanġenġ.
- 4 Lôc tenġenġa nġatau aôm nġac nġawasi.
Samob têtêc aômġenġ.
- 5 Sêġanġo nġaclai nġasiġsêlêc nêġ waba su.
Êsêac sêġac tuluc e sêliġ taunġ sinġ ma nġactêkwa samob lemenġ kêtû golonġ.
- 6 O Jakobnê Anôtô, aôm ġôġam wambanġ
e kômônanġ kareta to ġôġôm hosnêġ meloco kêsa.
- 7 Aôm embe têtmtac nġandanġ êsa ma asa oc êkô aôm lanġômnêm
gebe aôm nġaclai sec.
- 8 Aôm kôsôm binġ katô anġa undambê gobe ômêtôc binġ,
tec lau nomġa sêġô e ġeġac êsêacnêġ lênô auc sêġġôġ.
- 9 ġêdêġ tonanġ Anôtô ġêdi gebe êmêtôc binġ
gebe êôc lau samob, tanġ sêôc ġêġwapac anġa nom nanġ sa.
- 10 Namalacnêġ têtmtac nġandanġ oc êġġôm aôm waem êtu tapa.
Ma êsêac, tanġ sêwê sinġ sa nanġ, oc sêlic nêġm om.
- 11 Anac mata binġ ma anġôm nġanô êsa êndêġ Apômtau, amacnêġm Anôtô.
Lau samob, tanġ sêġġôġ sêġi eġ auc nanġ, sênsunġ nêġ ġêġ êndêġ Anôtô, tanġ têtêc eġ nanġ.
- 12 Nac tau kêkônġ kasêġa, tanġ tetoc taunġ sa nanġ,
ma kêtakê kinġ kapôêġ-kapôêġ nġasec.

*

77

ġêġwapac embe êġġôm aêac, nanġ Anôtô taê walô aêac

- 1 Aê ġamôêc ġêdêġ Anôtô nġa aoc kapôêġ. Binġnanô aê gabe ġamôêc.
ġamôêc kapôêġ ġêdêġ Anôtô gebe eġ êkêġ tanġa aê.
- 2 ġêdêġ tanġ ġêġwapac ġêġôm aê nanġ, aê kateġ mec ġêdêġ Apômtau,
mago ġêġ tenġ ġêġam malô aê atom.
- 3 Aê embe taêc ênam Anôtô, oc janġ olinġ tauc.
Embe taêc ênam binġ nġam, oc nġoc kauc ensom mala ôkwi.
- 4 Eġ kêkêġ aê ġajam ġali ġêbêcauc samuc.
nġoc nġalêlôm nġatutuc e kasôm binġ ġageo.
- 5 Aê taêc ġêġam kêsêp bêc ġêmuġenġa
ma ġala, tanġ ġêġanġa wanêcġenġ su nanġ, amboac tonanġ.
- 6 Kêtôm ġêbêcġenġ aê taêc ġêġam binġ ġakêsa-ġakêsa.
Aê taêc ġêġam binġ ġêc nġoc nġalêlôm ma kakġp sa e ġanac matoc gebe
- 7 “Apômtau oc êtiġ aêac su samucġenġ
ma êmoasiġ aêac êtiam atomanô me masi.
- 8 Ênê têtac ġêwiġ tenġenġa ġêbacnê me.
Ma binġ, tanġ eġ ġeġac mata nanġ, ġeġac pep su me.
- 9 Anôtô oc kêlinġ êmoasiġ launġa sinġ me.
Ênê têtac nġandanġ ġêbôc nê taê walô auc me.”
- 10 Tec kasôm ġêdêġ tauc gebe “Aê nġoc nġalêlôm nġawapac nġanô
gebe Apômtau ġêġam nê ġôlinġ ôkwi.”
- 11 Aê gabe taêc ênam ġêġ, tanġ Apômtau ġêġôm nanġ.
Binġnanô, gabe taêc ênam nêġm ġêġtalô, tanġ ġôġôm ġêdêġ andanġenġ nanġ.
- 12 ġakġp ġêġ samob, tanġ aôm ġôġôm nanġ, nġam sa
ma ġasala aôm nêġm ġêġsêġa samob.
- 13 O Anôtô, nêġm intêna dabunġ.
Lau samuc nêġ anôtô ondoc kapôêġ kêtôm aôm.
- 14 Aôm taômġenġ Anôtô, tanġ ġôġôm ġêġsêġa nanġ.
Aôm kôwaka nêġm nġaclai sa ġêdêġ tentenġlatu sêlic.
- 15 Lêmam nġajanġa ġôġam nêġm lau,
ġakob aġêc ġosep latunġi kêsġi.
- 16 O Anôtô, ġêdêġ tanġ bu ġêlic aôm nanġ, kêtêc aôm.

* 76:12: Asapnê wê tenġ.

- Ma gwêc ñagêdim kêtênêp lasê.
 17 Tao sêsêwa kom ñasec to umbon ñatêtac kékêñ wapap gêjac.
 Ma aômñêm sôbôsic geñ gamêñ gêñgic-gêñgic.
 18 Aômñêm wapap ñakicsêa ñadindiñ kainñ tenñ, ôsic kêpô gamêñ ñawê kêsâ
 e nom ñawiwic dendengeñ to kôtêñ-kôtêñgeñ.
 19 Aômñêm intêna gêjac gwêc gêñgic ma nêm lêñ gêwa ñasamac kapôêñ êlin-êlin,
 mago sêlic wanjam atom.
 20 Aôm gôwê nêm lau amboac ñacgejob gêwê nê domba.
 Mose agêc Aron sêjam aôm lanjôm.
 *

78

Sêlêñ biñ Israel kêtû tanjeñpêcña

- 1 Ao ñoc lauac, akêñ tanjem ñoc mêtê.
 Aê tanjem aocsunñ ñabiñ.
 2 Aê gabe jaña aoc êtu jasôm biñgôlinñ.
 Aê gabe jaðñ biñgôlinñ têm ñamata tauanôña sa.
 3 Biñ tanñ aêac anjô to ajala
 ma tamenñi sêjac miñ gêdêñ aêac nanñ.
 4 Biñ tau aêac ansa auc êndêñ aêacnêñ ñapalê atom,
 tanac miñ êndêñ lau wakuc, tanñ têndanğuc nanñ, gebe
 Apômtau gêgôm nê gêñ towae ma ñaclai
 to gêñsêgagerñ.
 5 Eñ gêwa biñ sa anğa Jakobnêñ
 to kêwaka biñ sa anğa Israelnêñ
 ma kêsakiñ aêacnêñ mimi
 gebe sêsôm lasê êndêñ nêñ wakuc.
 6 Gebe lau wakuc, tanñ têndanğuc êsêac nanñ, sêñjô ñawae
 ma tauñ sênac ñamiñ elom nêñ wakuc.
 7 Sêñgôm amboac tonanñ, go sêkêñ matenñ Anôtô to sêlinñ gêñ, tanñ eñ gêgôm nanñ, siñ atom
 ec sêñgôm ênê biñsu êtu tônñ.
 8 Gebe êsêac têtû gôlôac gêsunñtékwa ñatorñboa
 têtôm nêñ mimi.
 Êsêacnêñ ñalêlôm geo gala
 ma nêñ katunñ kêsap Anôtô tônñ ñanñêñ atom.
 9 Epraimnê gôlôac sêpê talam lemeñ kata,
 mago gêdêñ siñ ñabêc nanñ sêc ñamelocñagerñ.
 10 Êsêac sêmasanñ Anôtônê poac atom
 ma sebe sêsa nêñ lêñ êtôm ênê biñsu atom.
 11 Êsêac sêlinñ ênê gêñsêga, tanñ gêgôm nanñ siñ
 ma gêñtalô, tanñ eñ gêgôm êsêac sêlic nanñ, amboac tonanñgeñ.
 12 Eñ gêgôm gêñsêga êsêac tamenñi sêlic.
 Gêgôm anğa gamêñ Aiguptu ñagaboanñ Soan.
 13 Eñ gêwa gwêc kékôc ma kékêñ êsêac sêwê sêsêp ñaluñgeñ sêja.
 Eñ gêlêc dembom sa kêpi e amboac tunñbôm.
 14 Eñ gêwê êsêac ña tao gêdêñ ocsalô
 ma ña ja gêdêñ gêbêc.
 15 Eñ gêga poc kékôc anğa gamêñ sawa
 ma kékêñ bu kapôêñ anğa nom ñalêlôm gêmêñ mênêsêac sênôm e gêôc êsêac tônñ.
 16 Eñ kékêñ bu kêpulu anğa poc ñalêlôm
 ma bu tau gêc ñasamac lanğwagerñ kêsâ gêja.
 17 Mago êsêac sêkêñ sec gêjô gedênñ tônñgeñ
 ma sêli tauñ sa gêdêñ Lólôc Natau anğa gamêñ sawa.
 18 Êsêac sêsaê Apômtauğenñ sêjac ñawae
 ma sêkapiñ eñ gebe êkêñ mo êndêñ êsêac êtôm êsêac tauñ têtac gêwiñ.
 19 Êsêac têtanñ pêlê Anôtô gebe
 “Talic acgom, Anôtô oc êkêñ mo êndêñ aêac anğa gamêñ sawa me masi.
 20 Eñ gêjac poc

* 77:20: Asapnê tenñ.

e bu keselen njasamac lan gwagen kesa gêja,
 ma oc êkên mo to gwada
 gebe nê lau sênin amboac tonanjen me masi.”

21 Apômtau gêñô bin amboac tonan e têtac nandan kesa.

Ènê ja kesa gebe ensen Jakob, ma nê lai kêpoa gebe ensen Israel

22 kêtû êsêac sêkên gêwin Anôtô atomna ma kêtû êsêac têtac kêpa sugen gebe Anôtô ocgo
 ênam êsêac sa nec atomna.

23 Mago en kêjatu tao lôlôcna
 ma gêlêc undambê njakatam su

24 ma kékên mana kêsêlô kêtôm kom gêjac gebe sênin.

Amboac tonan en kékên mo undambêna gédên êsêac.

25 Amboac tonan êsêac sen anjelanên mo kêtû nêñ gêñ.

Ma Anôtô kékên gédên êsêac kêtôm êsêac têtac gêwin.

26 En kékên musalô kesa umbonj

ma njac lai natau kékalem mula gêmên.

27 En kékên gwada kêsêlô kêtôm kekop

ma moc tomagê kêtôm ganjac gwêcna.

28 En kékên kêsêlô kêsêp nêñ gamên, tan sêc nan njaluñjen,

kêgi nêñ bec, tan sêngôn nan auc.

29 Sen e gêoc êsêac tón njanôgen.

Gên tan teten nan, en kékên kêlêlêc gédên êsêac.

30 Nêñ njalêlôm kékac êsêac gêñ amboac tonan na njawaô

ma sen gêñ géc awenjen

31 e Anôtô têtac nandan kesa gédên êsêac

ma gesen êsêacnên lau njactêkwa njagêdô su ma gêjac lau Israel nêñ lau matac njagêdô êndu.

32 Anôtô gégôm nê gêñ amboac tonan, mago êsêac sêgôm nêñ sec sêsing sugen,

ma sêkên gêwin ênê gêñtalô atom.

33 Kêtû gêñ tonan na tec Apômtau kékên êsêacnên bêc gêjanja amboac awenjaô
 ma kékên gêñ njac lai sec sep tagenja gesen nan jala sêmoa maten jalinja su.

34 Gédên tan Anôtô gesen êsêac nan, gocgo awen gêjac en kêtiam

ma sêjam tauñ ôkwi to sesom en.

35 Ma taên gêjam nêñ lamu Anôtô

gebe Lôlôc Natau Anôtô kêtû nêñ kêsiwaga.

36 Mago awen suñ sêsôm bin dansan

ma imbelen sêsau

37 gebe nêñ njalêlôm kêsap en tón njanja atom

ma sêmasan ênê poac kêtû anô atom.

38 Mago en taê walô êsêac ma kêsuc êsêacnên sec ôkwi

ma gesen êsêac tauñ su sêjanja atom.

En gêjam têtac nandan tón gédên êsêac

ma kékên nê njac lai kêtû awê kêpi êsêac samucjen atom.

39 En taê gêjam êsêac gebe gêñ palê-palê,

têtôm gêñ njajaô-jaô, tan éna e éna-énagen nan.

40 Sêli awen sa anja gamên sawa gédên en elémê

ma sêgôm ênê njalêlôm njawapac kesa.

41 Êsêac sêsaê Anôtô todim-todim kêtû gêñ wakuc-wakucna elémê

ma sêgôm lsraelnên Anôtô dabun têtac nandan kesa.

42 Êsêac taên gêjam ênê lêma njanja atom,

sêlinj bêc, tan en gêjam êsêac kêsi anja nêñ njacjonên nan sinj.

43 Gédên tan gégôm nê gêñtalô anja Aiguptu

to gégôm nê gêñsêga anja gamên gabonan Soanjan nan.

44 En gêjam nêñ bu ôkwi kêtû dec

e lau Aiguptu nêñ bu sênômna masi.

45 En kékên lelôn taêsam njasec gêñac êsêac

to ôpôac, tan sêgôm êsêac têtû meloc nan.

46 En kékên moac tamoac sen êsêacnên gêñ njanô anja kôm

ma gêñ, tan lemen sêgôm njakolen elémê nan, wagô jasesen su.

47 En kékên kompoc gêjac êsêacnên wain njamôké popoc

ma kom njamatu kêtuc nêñ gêñlêwê êndu.

- 48 Eñ kékêñ kompoc gêjac nêñ bulimakao
ma ôsic geñ nêñ bôc toton su.
- 49 Eñ kêbaliñ né têtac ñandanj kêpi êsêac ñawaô.
Eñ geñ oliñ sec e nê ñalêlôm kêmoatiñ tôn ma kékêñ gêñwapac sec tonjaê-tonjaê samob.
- 50 Eñ kêpô né têtac ñandanj ñabênic sugen gêdêñ êsêac.
Eñ kêjanjo êsêac katun su atom, gêsij êsêac sugen sêsêp gêmac sec ñalêlôm sêja.
- 51 Eñ gêjac ñapalê ñamêc samob êndu anja Aiguptu,
Lau matic samob nêñ ñamêc sêjanja anja Hamnê bec.
- 52 Go gêwê nê lau sêsa sêmêñ têtôm ñacgejob gêwê nê domba
ma gêjam gôliñ êsêac anja gamêñ sawa kêtôm domba pom kapôêñ tenj.
- 53 Eñ gêwê êsêac sêmoa ñañêñgenj e têtêc tauñ atom,
mago kékêñ gwêc kêmakop êsêacnêñ ñacjo auc.
- 54 Amboac tonañ gêwa êsêac e sêô lasê ênê gamêñ dabun,
sêô lasê lôc, tanj enj lêma anôña kékôc kêtû nê gêñ nanj.
- 55 Eñ gesoc lau samuc sêmuñ-sêmuñ
ma kékêñ Israelnêñ gôlôacmôkê sêngôñ lau tau nêñ gamêñ.
- 56 Mago êsêac sêsaê Lôlôc Natau Anôtô to sêli tauñ sa ñapanj
ma sêsap ênê biñsu tôn atom.
- 57 Sêkac tauñ su anja ênê ma sêgôm ênê biñ paliñ têtôm tamerj.
Êsêacnêñ lêñ keso kêtôm talam, tanj sêkêkam ñasôb mata kôtêñ-kôtêñgenj nanj.
- 58 Êsêacnêñ sakij gamêñ ñabauña gêgôm enj têtac ñandanj
ma nêñ sakij anôtôï jabaña kêbôli ênê ñalêlôm auc.
- 59 Anôtô gêlic e ñalêlôm kêmoatiñ tôn
ma kêtij Israel su samucgenj.
- 60 Eñ gêwi nê bec anja Silo sij.
Mala tau, tanj enj jagêmoa ñamalac ñalêlôm nanj.
- 61 Eñ kékêñ nê poac ñakatapa,
tanj kêtû ênê ñaclai to ñawasi ñabelo nanj, ñacjo sêkôc sêja.
- 62 Eñ gêwi nê lau sij gêdêñ ñacjonêñ sij
ma nê ñalêlôm kêbôli auc kêtû nê gêñlênsêmña.
- 63 Sij gesenj ênê lau matic su
ma nêñ lauo takij sêjam wê ñacña kêtiam atom.
- 64 Sij gesenj ênê dabunwaga su
ma sêlôc gêdêñ êsêacnêñ awêtuc gebe têtanj tanjiboa kêtû êsêacña atom.
- 65 Sêgôm sêmoa e Apômtau mata gêlac kêtôm ñac tenj gêc bêc e kêliñ tau sij, go mata gêlac.
Kêtôm ñac siñsêlêc tenj gêñôm gêñ e kêjanij enj.
- 66 Eñ gêjac nê ñacjo kêsêp dêmôêmuñagenj
ma gêgôm êsêac e majenj tauñ êndu-êndu.
- 67 Eñ kêtij Josepnê bec su
ma kêjaliñ gôlôac Epraimña sa atom.
- 68 Eñ kêjaliñ gôlôac Judaña sa.
Lôc Sion tau, tanj têtac gêwiñ nanj.
- 69 Eñ kêsunj nê gamêñ dabun sa kêpi e jakêtôm undambê.
Gêgôm e gêjac malac su kêtôm nom, tanj êkô ñêñgenj nanj.
- 70 Go kêjaliñ nê sakijwaga Dawid sa,
kékôc enj su anja gamêñ dombaña.
- 71 Kékôc enj anja domba têna to ñalatu nêñ
gebe ejop ênê lau Jakob to ênê gêñlênsêm Israel.
- 72 Dawid gejob êsêac tonjalêlôm ñañêñ
ma gajam gôliñ êsêac ña lêma kwalam langwa.

*

79

Mec Anôtô ênam nê lau kêsiña

1 O Anôtô, lau samuc sêsô nêñ gamêñ sêja.

Êsêac sesenj nêñ lôm dabun ñadabun ma sêjamu Jerusalem e popocgenj.

* 78:72: Asap gêga.

- 2 Êsêac sêkêñ nêñ sakinwaga nêñ ñawêlêlanj kêtú moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj, nêñ gwada.
Sêkêñ nêñ lau mansanj nêñ ñawêlêlanj gêdêñ bôc ñaclai.
- 3 Êsêac sêkêc êsêacnêñ dec sinj kêtôm bu, sêgôm sêgi Jerusalem auc e kêsô tau ma ñac tenj gêmoa gebe ênsunj ñacmatê nanj gêmoa atom.
- 4 Aêacma lau malac ñagêdô, tanj dêmôêñ gêjac tauñ nanj, sêsu aêac susu ma tentenlatu, tanj sêñgôñ maken-makenj nanj, sêlic aêac amboac gêñ meloc ma têtanj pêlê aêac.
- 5 O Apômtau, oc gobe ôli nêñ ñalêlôm sa ñapanj e êndêñ ondoc acgom.
Nêñ têtmac ñandanj êndanjac-êndanjac amboac jawad e êndêñ ondoc, go êmbacnê.
- 6 Ôkêñ nêñ têtmac ñandanj naêpi lau samuc, tanj sêjam kauc aôm nanj, to êpi tentenlatu, tanj awenj gêjac nêñ ñaê atom nanjmanj.
- 7 Gebe êsêac sêjac aêacma lau êndu ma sêgôm nêñ malac kêtú gasanj.
- 8 Ôkêñ tamenjinêñ sec ñagêjô êpi aêac atom. Taêm labu aêac sebenmanj gebe aêac awi atu gwasae aômñja sinj.
- 9 O Anôtô, tanj kôtú aêacma kêsiwaga nanj, ônam aêac samanj.
Ôñgôm nêñ ñaê ñawae êsa.
Ônam aêac sa to ôsuc aêacma binj ôkwimanj.
Ôñgôm êtu nêñ waemñja.
- 10 Amboac ondoc lau samuc sênac aêac ôkwi gebe
“Lau tônê nêñ Anôtô oc gêmoa ondoc.”
- Ôkac nêñ sakinwaga, tanj lau samuc sêkêc êsêacnêñ dec sinj nanj, nêñ kamocgôc êndêñ aêac mateñanô alicmanj.
- 11 Ôkêñ tanjam lau kapoacwalôña nêñ binj, tanj senj olinj tauñña nanj.
Lêmam ñajanjaboa, amboac tonanj ônam lau, tanj sêkic êsêacnêñ binj gebe sêmac êndu nanj sa.
- 12 O Apômtau, aôm ôkêñ ñagêjô êpi lau, tanj têtanj pêlê aôm sêñgôñ aêacma gamêñ ñamadinj nanj acgom.
Ma ôkêñ êsêacnêñ binj ñagêjô êtu dim 7.
- 13 Ma aêac tec atu nêñ lau to tonj, tanj aôm gojob êsêac nec, abe anam danje aôm endenj tôñgenj,
ma gôlôac to gôlôac sêñgôm aôm waem êsa êtôm têmgenj.
- *

80

Mec gebe Anôtô ênam Israel sa êtiamñja

- 1 O Israelnêñ ñacgejob, tanj gojob Josep kêtôm domba ñatonj tenj nanj, ôkêñ tanjam.
Aôm tanj gôñgôñ kerub ñad nanj, oc taôm lasê
- 2 êndêñ Epraim agêc Benjamin ma Manase.
Ôndi tonjaclai mênônam aêac sa.
- 3 O Anôtô, ônam aêac sa êtiam.
Ôkêñ lanjômanô mênêpô aêac gebe ênam aêac sa.
- 4 O Apômtau, lausinj undambêña nêñ Anôtô,
nêñ lau tetenj mec elêmê ma aôm gobe ôê têtmac ñandanj tôñ e êndêñ ondocgenj.
- 5 Aôm kôkêñ êsêac senj materñsulu kêtú nêñ mo.
Aôm kôkêñ êsêac sênôm materñsulu, tanj kêsêp laclu e mêngec nanj.
- 6 Aôm kôpô aêac sinj e tentenlatu sêsu aêac susu ma aêacma ñacjo sêômac aêac.
- 7 O Lausinj undambêña nêñ Apômtau, mênônam aêac sa êtiam.
Ôkêñ lanjômanô mênêpô aêac gebe ênam aêac sa.
- 8 Aôm kôkip wainmôkê tenj sa anja Aiguptu
ma kôjanda lau samuc sêsa gebe ôsê êsêp êsêac malenj.

* 79:13: Asapné tenj.

- 9 Aôm kôwaka ñagamêñ sa ñapep,
tec ñawakac keselen ñajam ma gêjam gamêñ auc.
- 10 Ka tau kékêñ ajuñ lôc samob
ma ñalaka gêjam kaseda kapôêñ auc.
- 11 Ka tau ketoc laka kêsa e jagêdêñ gwêc
ma ñasêli kêpi e jagêdêñ bu Euprat.
- 12 Amboac ondoc tec gosen ñatun su.
Lau samob, tan sasa intêna tonan nan, oc sênam genjen ñanô.
- 13 Bôcgabun kêsuc popoc
ma bôc saleñña ñagêdô sen katu nêñ mo.
- 14 O lausij undambêña nêñ Apômtau, ômu ômôêñ êtiam.
Ôtuc kênij anja undambê ma matam e wainmôkê tau e taêm walô nêñ gen êtiam.
- 15 Taêm walô nêñ gêñ, tan lêmam anôña kasê nan.
ma ñasêli, tan gôjac kolec nan.
- 16 Ñacjo dêdim gêngic e ja-gen su.
Lanômanô ñajaê êndêñ êsêac ma onsen êsêac su sênanja.
- 17 Ôkêñ lêmam eo ñac, tan kékô nêñ anôña nan auc.
Eo ñamalac latu, tan gôlôm en e kêtû kapôêñ nan auc.
- 18 Go aêac akac tauñ su anja admnêm êtiam atom.
Ôkêñ aêac anjôn maten jali ma awen êdc admnêm ñaê.
- 19 O lausij undambê nan Apomtau, mênônam aêac sa êtiam.
Ôkêñ lanômanô mênêpô aêac gebe ênam aêac sa.

*

81

Wê omña to bin sênam tauñ ôkwiña

- 1 Awem êdc Anôtô, tan kêtû aêacnêñ gêjam-sawaga nan toôndugen.
Awem êdc Jakobnê Anôtô toôndugen.
- 2 Apuc wê sa ma anac onj êtan
ma anjôm gêñ wêña tokaiñ-tokaiñ êtan.
- 3 Anac dauc êtan êndêñ ajôn mênêô lasê
ma embe ajôn êtu samuc nan, anac atanj êtu nêñ om ñawaenja,
- 4 gebe Israelnêñ mêtê amboac tonan.
Jakobnê Anôtô kêjatu nê bin amboac tonan.
- 5 Kêkêñ kêtû bin su geden Josep gêdêñ tan gebe ensen Aiguptu nan.
Aê ganjô bin samuc ten, nan tanjocsun gêjac kwananjen atom nan gebe
- 6 “Aê kajon gêñwapac su anja aôm magim
ma kakêñ aôm gôwi nêñ gadob kômña sin.
- 7 Gêdêñ tan kôtap gêñwapac sa nan, awam gêjac aê ma gajam aôm sa.
Anja ñoc gamêñ kêjanjan, tan kasin tau gamoa nan, aê kakêñ tanjoc aôm. Anja bu sêli
awen sanja Meriba aê kasaê aôm.
- 8 Ñoc lauac, akêñ tanjem gabe jalêñ bin amac.
O Israel, tanjam wamu aêmamanj.
- 9 Ônam sakin anôtô jaba tenj atomanô.
Ma aôm otenj mec êndêñ tentenlatunenj anôtôdi tenj atom.
- 10 Aê Apômtau, tec katu nêñ Anôtô, tan gawê aôm anja gamêñ Aiguptu nan.
Ôña awamsun kacgen gebe jalôm aôm.
- 11 “Mago ñoc lau sêkêñ tanjen aê atom
ma Israel sêgôm aênoc bin kêtû tôn atom.
- 12 Tec gawi êsêac sin kêtû gêsuntêkwa ñatonñña
sêsa nêñ lêñ kêtôm êsêac tauñ nêñ ñalêlôm.
- 13 Ojae ñoc lau sêkêñ tanjen aêmanj.
Israel sêsa ñoc lêñmanj.
- 14 Go jakônij êsêacnêñ ñacjo tôn sebenj
ma jaku êsêacnêñ ñacjo samob tulu.

* **80:19:** Asap gêwa nê bin sa.

- 15 Êsêac tañ têntac gedec aê nanj, oc sewec tonjalêlôm ñatutucgen sêkô aê lanjôncnêm
gebe nêj ñagêjô oc ênêc endenj tøjgenj.
16 Mago aê gabe jalôm aôm ña mo mataêjamgen
ma gabe jakêj lêp anja poclabu êsa wacêlau aôm.”

*

82

Anôtô ej ñacgôlinjsêga

- 1 Anôtô gêmoa nê lau sêkac taun sa ñaluñgenj.
Ej kêmêtôc binj gêngôj gôlinjwaga sêkac taun sa ñalêlôm.
2 “Awi amêtôc kesorja sinjanj
ma akêj êwinj lau, tañ sêkac taun su anja Anôtônê nanj, nêj binj atom.
3 Amêtôc lau ñaôma to mosêbu nêj binj êtu katô
ma anam lau ñasac to ñalêlôm sawa sa.
4 Apuc ñac sawa to ñac, tañ kêpô lêna gêj nanj tøj.
Ajanjo ej su anja lau, tañ sêkac taun su anja Anôtônê nanj lemenj.
5 “Êsêac lau meloc to nêj kauc masi.
Amacnêm mêtê kêtû sec samucgenj ma binjêdêj malamê anja nom.
6 Binjanô, aê tauc kasômgaç gebe ‘Amac atu anôtôigenj
ma amac samob atu Lôlôc Natau latuigenj.’
7 Mago oc amac êndu atôm ñamalac
ma aku e ananja atôm kasêga sêjanja.”
8 O Anôtô, ômôêj ma ônam gôlinj nom samucgenj
ma tenterlatu samob têtû aômnêm gêj.
*

83

Tapô lêna takô ñacjo ñalêlôm ñamec

- 1 O Anôtô, ôngaminj taôm atom.
O Anôtô, ônam taôm tøj to awam mêgenj atom.
2 Gôlicgac me, nêm ñacjo awenj alinj-alinj kêsâ sêmoa
ma êsêac, tañ nêj ñalêlôm kêmoatinj tøj kêtû aômña nanj, sêsa lanjônjanô sagenj.
3 Êsêac sêgôm gêjêlôm sebe sensenj nêm lau su
ma sêmoatinj poac sebe sensenj lau, tañ sê lamu aôm nanj.
4 Êsêac sêôm gebe “Amêj nadansenj êsêac su ec nêj tenj ênêc êtiam atom
ma taêj ênam ñaê Israel êtiam atomanô.”
5 Binjanôgoc, êsêacnêj ñalêlôm tagenj ma sêmoatinj nêj binj e gacgenj gêc-gêcgenj,
sêmoatinj poac gebe sensenj aôm su.
6 Lau tañ sêngôj Edom to Ismaelwaga nêj bec
lau Moab to lau Hagar amboac tonanj.
7 Lau Gebal to Amon ma Amalek,
lau Pilisti to lau Tirusña amboac tonanjenj.
8 Lau Asurianja sêsap lau tônê ñai tøj.
Lau tonanj ñai sêpuc Lotné latui tøj.
9 Onsenj êsêac êtôm gêmunjenj gosenj Midian
ma êtôm gosenj Sisera to Jabin anja bu Kison.
10 Lau tonanj ñai sêjanja anja Endor
ma nêj ñawêlêlanj gêmôb gêc nom.
11 Onsenj êsêacnêj kasêga êtôm gosenj Oreb ma Seb.
Onsenj êsêacnêj lau towae samob êtôm Seba agêc Salmuna.
12 Lau tonanj ñai tec sêjac awenj gebe
“Aêac tajanjo Anôtônê gamêj su.”
13 O ñoc Anôtô, onsenj êsêac êtôm mu kêlai kekop jagêngôj gêj êndu
ma êtôm mu kelelo jataê.
14 Onsenj êsêac êtôm ja genj oba
ma êtôm jawaô kêdanjgac kêpi lôc.

* 81:16: Asapnê tenj. * 82:8: Asapnê pesalem tenj.

- 15 Nêm gamêḡ kêlanḡan êtakê êsêac
ma nêm mu-gêbuc êpuc soc êsêac amboac tonanḡ.
16 O Apômtau, ôkêḡ majenḡ êkwa êsêac lanḡôḡanô auc,
ec sensom gebe sênam sakinḡ aôm.
17 Ôkêḡ êsêac majenḡ to têtakê ḡnanô
e nêḡ meloco ésa ma sênanḡamanḡ.
18 Ôḡḡôm êsêac amboac tonanḡ e sêjala gebe aôm taômḡen tec kôtu Apômtau.
Lau nomḡa samob tetoc aôm sa gebe Lôlôc Natau aôm taômḡenḡ.
*

84

Tanam aweḡ su Anôtônê andu ḡawê

- 1 O lausinḡ undambêḡa nêḡ Apômtau,
nêm andu e têtac kêsa lanḡwageḡḡoc.
2 ḡoc katuc gêḡam awa su Apômtaunê lôm ḡamalacḡuḡ
e taê gêḡac tau kêsi-kêsi.
Ôlic to katuc kêpi-kêpigenḡ ma gêḡam wê
kêtu Anôtô mata jalinḡa.
3 O lausinḡ undambêḡa nêḡ Apômtau,
o ḡoc kinḡ to ḡoc Anôtô,
kêclêwam kêtap nê andu sa
ma mocbibi gêḡam nê ic gebe êsu ḡalatuḡa gêc nêm altar ḡagala.
4 Aoc gêôc lau, tanḡ sêḡḡôḡ nêm andu ḡalêlôm
ma sêlambinḡ aôm gedenḡ tônḡenḡ nanḡ.
5 Aê aoc gêôc lau, tanḡ lanḡônḡ gêlac nêm gamêḡḡenḡ sêja
ma nêḡ ḡaclai ḡam kêsêp aôm nanḡ.
6 Embe nasêsa gaboanḡ ḡakelenḡḡa, oc sêḡḡôm gaboanḡ tau êtu gamêḡ bumatanḡa
ma komô saunḡ êkêḡ bu ênam gamêḡ tau auc.
7 Êsêac sêwê taêḡ andanḡenḡ
e sêlic Anôtô anḡa Sion.
8 O lausinḡ undambêḡa nêḡ Apômtau Anôtô, ôḡḡ ḡoc mec.
O Jakobnê Anôtô, ôkêḡ tanḡam.
9 O Anôtô, matam ê aêacma kinḡ
ma matamanô ôlic nêm ḡac, tanḡ senḡ oso enḡ nanḡ lanḡôanô.
10 Amoa nêm-malacḡuḡ bêc tagenḡenḡ
ḡajam kêlêlêc amoa aêacma malac bêc tausen su.
Jajor ḡoc Anôtônê andu ḡakatam oc êmoasinḡ aê
êlêlêc janḡḡônḡ lau kesowaga nêḡ bec su ḡnêḡenḡ.
11 Gebe Apômtau Anôtô kêtu ḡoc ḡawasi to lautuc, enḡ kêkêḡ moasinḡ to wae.
Enḡ oc êḡḡaminḡ gêḡ ḡajam tenḡ êndêḡ lau, tanḡ sêsa nêḡ lêḡ lanḡônḡnêm sawa nanḡ atom.
12 Lausinḡ undambêḡa nêḡ Apômtau,
aê aoc êôc ḡamalac, tanḡ taê kêka aôm nanḡ.
*

85

Israel tetenḡ gebe Anôtô taê walô êsêac

- 1 O Apômtau, aôm kômoinḡ nêm launêḡ gamêḡ.
Aôm ḡôḡam gêḡwapac, tanḡ gêḡḡôm Jakob nanḡ ôkwi.
2 Aôm kôsuc nêm launêḡ binḡ ôkwi
ma ḡosanḡ êsêacnêḡ geo samob auc.
3 Aôm kôpuc nêm têtac ḡandanḡ tônḡ
ma ḡôwi nêm têtac ḡalakoc sinḡ.
4 O Anôtô, aêacma kêsiwaga, mênḡonam aêac sa êtiam
ma ôwi ôlim ḡakam aêacḡa sinḡ.
5 Aôm oc gobe têtac ḡandanḡ êndêḡ aêac endenḡ tônḡenḡ me.
Aôm oc gobe ôê têtac ḡandanḡ tônḡ elom-elom ma wakuc samob me.

* 83:18: Asapnê pesalem wêḡa ten. * 84:12: Kora latui nêḡ pesalem tenḡ.

- 6 Aôm oc ôkêñ aêac asê awenj su êtiam
gebe nêñ lau ôlinj êpi êtu aômñja êtiam me masi.
- 7 O Apômtau, ôtôc nêñ têmtac gêwinj tenjenña êndênj aêac
ma ôkenj aêac awê kainj nêñ moasinj.
- 8 Aê gabe janô binj, tanj Apômtau Anôtô tau kêsôm kêsa awa nanj.
Enj kêsôm binjmalô
gêdênj nê lau, gadênj nê lau dabuj,
tanj sêmu dêndênj nêñ lênj meloc êtiam atom nanj.
- 9 Kêdabinjgac gebe ênam lau, tanj têtac enj nanj, sa binjñanôgerj
gebe ñawasi ênam aêacnênj gamênj auc.
- 10 Têtac gêwinj tenjenña to binj ñanjênj oc sêwinj tauñ.
Binjgêdênj to binjmalô oc sêmbôênj tauñ.
- 11 Binj ñanjênj oc êpoa anja nom êpi êmênj
ma binjgêdênj oc atuc kêninj anja undambê asap êmênj.
- 12 Apômtau oc êkênj gênj ñajam
ma nanj nom ñanô esewec êlêlêc su.
- 13 Binjgêdênj oc êmunj enjenj
ma binjmalô oc êpuc enj wanja. *

86

Tapô lêna tauñ danjgônj ñamec

- 1 O Apômtau, mênjwê tanjam to ôkênj tanjam aê
gebe aê ñac sawa ganjgônj jageo.
- 2 Ojop aênoc katuc gebe aê ôlic andanj aôm tec gamoa.
O ñoc Anôtô, ônam nêñ sakinjwaga, tanj mata kêsap aôm nanj sa.
- 3 O Apômtau, ñoc Anôtô, taêm walô aê
gebe aoc gêjac aôm gedenj tônjenj.
4 Ôkênj nêñ sakinjwaganê ñalêlôm êtu samuc.
O Apômtau, aê kasuj ñoc ñalêlôm sa gêdênj aôm.
- 5 Gebe aôm Apômtau, kôtu ñac gabêjam ma kôsuc binj ôkwi kêlêlêc.
Aômñem têmtac gêwinj tenjenña gêdênj lau samob, tanj awenj gêjac aôm nanj.
- 6 O Apômtau, ôñô ñoc mec.
Wê tanjam ñoc tanjiboa kapôênj.
- 7 Embe japô lêna, oc aoc ênac aôm
gebe aôm oc ôjô aênoc mec.
- 8 O Apômtau, anôtôi nêñ tenj kêtôm aôm gêmoa atom.
Ma gênj ñanô tenj oc êtôm gênj, tanj aôm gôgôm nanj, atom amboac tonanjenj.
- 9 O Apômtau, lau samuc samob, tanj kôkênj êsêac nanj, oc mênjsêpônj enjduc êndênj aôm.
Ma sênjgôm nêñ ñaê ñawae êsa.
- 10 Gebe aôm taômgenj ñac kapôênj tec gôgôm gênjsêga.
Binjñanô, aôm taômgenj tec kôtu Anôtô.
- 11 O Apômtau, ôndônj nêñ lênj êndênj aê,
go tanjoc wamu aôm ñanjênjenj.
Ôndônj aê gebe janam sakinj aôm
tonjoc ñalêlôm samucgenj.
- 12 O Apômtau ñoc Anôtô, gabe aoc êôc aôm tonjoc ñalêlôm samucgenj
ma janjgôm nêñ ñaê ñawae êsa endenj tônjenj.
- 13 Gebe aôm têmtac gêwinj aê tenjenj.
Aôm kôjanjo katuc su anja lamboam ñakêlêndinj.
- 14 O Anôtô, lau tenjbelej anjenj sêkêli tauñ gêdênj aê ma ñaclai totonjenj dêdib katuc sêmoa
ma êsêac sêsa aôm lanjôm sa elêmê atom.
- 15 O Apômtau, aôm Anôtô taêm labu to kômooasinj kêlêlêc.
Aôm ñac gabêjam tec gôê binj tônj ma nêñ têmtac gêwinj tenjenña gêc gedenj tônjenj.
- 16 Ôkac taôm ôkwi ôndênj aê ma taêm labu aê.

* 85:13: Kora latui nêñ pesalem tenj.

- Najana natau, ôpuc nê sakinjwaga tôj gebe aê gajam sakinj aôm kêtôm tinoc gêgôm.
 17 Ôngôm gêntalô tenj êpi aê gebe jajala nêmoasinj. Ôkêj njoc njacjo sêjala e majenj êsa êndênj êsêac sêlic gebe aôm Apômtau tec gôjam aê sa to gôjam malô aê.*

87

Jerusalem njalambij

- ¹ Apômtau kêkwê nê malac sa kêkô lôc dabuj.
² Apômtau têtac gêwinj Sion njasagêdô
 kêlêlêc gamêj njagêdô, tanj Jakobnê lau sêngôj nanj su.
³ O Anôtônê malac, ôkêj tanjam binj tonec,
 tanj enj kêsôm kêpi aôm nanj gebe
⁴ “Aê kasa Aiguptu to Babilon sa gêwinj lau-tanjenj-wamu-aêwaga.
 Ma lau Pilistia to Tirus ma Aitiopia nêj malacmôkê Jerusalem.”
⁵ Ma sêsôm êpi Sion gebe lau tokainj-tokainj nêj malacmôkê
 gebe Lôlôc Natau tau kêpuc tôj gebe êkô najana.
⁶ Apômtau eto tenjentlatu nêj njênmôkê ma êwa êsêac sa gebe
 “Tenenj sêkôc êsêac anja Jerusalem, Jerusalem natau êsêac.”
⁷ Êsêac sênam wê to têtê gebe
 “Aôm kôtu ma moasinj samob njamôkê.”
 *

88

Nac togêjwapac nê wê kêtanj tauja

- ¹ O Apômtau, tanj kôtu aênjoc kêsiwaga to Anôtô nanj,
 aê gamôêc gêdênj ocsalô ma aoc gêjac aôm gêdênj gêbêc.
² Ôjô njoc mec
 ma wê tanjam njoc tanjiboa gebe ônam sa.
³ Gebe katuc gêôc gêjwapac e têtka gêbac
 ma kasa panj lamboam njalêndanj.
⁴ Êsêac sêsam aê gawinj lau, tanj sê su sêsêp sêlêlôm sêja nanj.
 Aê katôm njac, tanj nê ôliwalô gêjana su nanj.
⁵ Aênjoc mê gêc njacmatê njalêlôm
 katôm êsêac, tanj sêjac êsêac êndu sêc sêlêlôm nanj.
 Lau tonanj naj aôm taêm gêjam êsêac kêtiam atom
 gebe lêmam gêjam êsêac sapu sugac.
⁶ Aôm kôtiñj aê su kasêp lamboam njalabuanô gaja,
 kasêp gêsunbôm njakêlêndinj sec.
⁷ Aômnêm têmtac njandanj kêsac aê êndu.
 Ma nêmtac njandanj njadembom samob kêkôninj aê tôj.
⁸ Aôm kôkêj njoc lau mênbanj samob sêjac jaê aê gebe sêlic aê amboac gêj njanô masi tenj.
 Kôlai aê auc, tec gabe jasa e jatuc-jatuc.
⁹ Ganjgôj jageo e matocanô kêtû wao.
 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm kêtôm bêcgenj ma galam lemoc gêdênj aôm.
¹⁰ Aôm oc ôngôm gêntalô êpi njacmatê me masi.
 Êsêac oc dêndi mênjêlanem aôm me masi.
¹¹ Êsêac oc sênac miñ binj êpi aômnêm têmtac gêwinj tenjenj anja sêlêlôm me masi.
 Oc sêsôm binj êpi aômnêm binj njênj anja gêj gêmôb njamala me masi.
¹² Êsêac oc sêsôm aômnêm gêntalô njawae anja gêsunbôm me masi.
 Oc sêsôm nêmtac binj gêdênj lasê anja gamêj sêlinj tauñ sinj anja me masi.
¹³ O Apômtau, amboac tonanj aoc gêjac aôm.
 Njoc mec gêdênj aôm gêwac kêtôm bêbêcgenj samob.
¹⁴ O Apômtau, amboac ondoc kôtiñj aê su
 ma gôsaj lanjomanô auc gêdênj aê.

* 86:17: Dawidnê mec tenj. * 87:7: Kora latui nêj pesalem wêja tenj.

- 15 Aê tekoc saki masi gêdêñ ñapalêgen ma tec gamoa jageo ñapan.
 Aê tekoc gêbac kêtú nêñ ñagêjô ñawapacña.
 16 Aôm têmtac ñandarñ ñawaô kêku aê tulu.
 Aômnêñ gêñwapac kêtakê aê e katuc uñ tagen.
 17 Kêtm bêc samob kêkôm aê auc amboac bu ñasamac
 ma gêjam aê auc samucgen.
 18 Aôm kôkêñ ñoc ñac to tawan sêjac tauñ gêñgic aña aêñoc
 ma galic gêsunbôm kêtú ñoc tawan.

*

89

Sênac materñ bin, tañ Anôtô gêjac mata nan

- 1 O Apômtau, aê gabe jañga wê êpi nêñ têmtac gêwiñ tengeñña endenñ tôneñ.
 Gabe jasôm nêñ bin ñañêñ lasê êndêñ gólôac e naesu kwanangen.
 2 Aôm tec gójac mata gebe têmtac gêwiñ tengeñña tau oc ênêc endenñ tôneñ.
 Aôm kôwaka nêñ bin ñañêñ sa ñapep kêtôm, tañ kômasañ undambê nan.
 3 Aôm kôsôm gebe “Aê kamoatiñ poac gêdêñ ñac, tañ kajalin en sa nan,
 ma gajac mata gêdêñ ñoc sakiñwaga Dawid gebe
 4 ‘Aê jakêñ nêñ gôlin kina elom nêñ wakuc ñapan
 ma jawaka nêñ lêpôn sa êtm gólôac to gólôac samob.’ ”
 5 O Apômtau, undambê sêlanem aômnêñ gêñtalô
 ma lau dabun, tañ sêkac tauñ sa nan, awenñ gêôc aôm gebe aôm ñac ñañêñ.
 6 Gebe asa oc êtm Apômtau aña tao lolôcña
 ma anôtôinêñ latuñi asa oc êtm Apômtau.
 7 Anôtô ñaclai gêñgôn lau dabun sêkac tauñ sa ñalêlôm
 ma samob, tañ sêmoa en lañôanôña nan, têtêc en ñanô.
 8 O Apômtau, lausin undambêña nêñ Anôtô, asa oc êtm aôm.
 O Apômtau, aôm ñaclai sec ma nêñ bin ñañêñ kêkwa aôm auc.
 9 Aôm gójam gôlin gwêc, tañ kêgasim nan.
 Ñadembom embe êkuc-êkuc, aôm oc ôñgôm ñatip êsa.
 10 Aôm gójac gêñsêga Rahab popoc jamun-jamungen.
 Lêmam ñajaja gesen nêñ ñacjo êlin-êlin
 11 Aôm kôtu undambê to nom ñatau.
 Aôm kôkêñ nom samuc to gêñ samob, tañ gêjam nom tau auc nan.
 12 Aôm kôkêñ gamêñ musangu-m to mula-mña.
 Lôc Tabor to Hermon ôlin kêpi kêtú aômnêñ ñaêña.
 13 Lêmam dambê ñactêkwa sec.
 Lêmam ñajaja to kôsun nêñ anôña sa.
 14 Bin gêdêñ to bin ñañêñ kêtú nêñ lêpôn ñanombar.
 Têmtac gêwiñ tengeñña to bin ñañêñ gêc aôm lañômnêñña.
 15 O Apômtau, aê aoc gêôc lau, tañ lañômanô ñawê kêpô êsêac
 ma ôlin kêpi kêtú aômña nan.
 16 Êsêac tapi-tapigen kêtú nêñ ña ñapan.
 Ma sêjam lasê kêtú aômnêñ bin gêdêñña.
 17 Gebe aôm kôtu êsêac waen to ñaclai ñamôkê.
 Aômnêñ moasin kêwaka aêacma ñaê sa e ñapep.
 18 Gebe Apômtau kêtú aêacnêñ lautuc ñatau
 ma Israelnêñ ñac dabun kêtú aêacnêñ kin nê ñatau.
Anôtônê bin, tañ gêjac mata gêdêñ Dawid nan
 19 Gêdêñ gêmungen aôm gôwa nêñ bin sa gêdêñ nêñ sakiñwaga ñañêñ ña ñakatu gebe
 “Aê kakêñ sunsun kina gêdêñ ñactêkwa ten kêkuc ênam lau sa. Aa kakêñ lêpôn kina
 gêdêñ ñac, tañ kajalin sa aña lau nêñ nan.
 20 Aê katap ñoc sakiñwaga Dawid sa,
 gaen oso en ña ñoc niptêkwi dabun
 21 gebe lemoc êpuc en tône endenñ tôneñ
 ma lemoc êkêñ ñaclai êndêñ en.

* 88:18: Kora latui nêñ pesalem wêña ten.

- 22 Nê ñacjo ênsau êôc enj êtôm atom
ma secwaga tenj êku enj tulu atom.
- 23 Aê gabe jansenj ênê ñacjo popoc sênêc enj lanjônêmjâ
ma janac êsêac, tanj sêkêj kisa enj nanj êndu.
- 24 Aêñoc binj ñanjêj to têtac gêwijn tenjenjâ êpuc enj tôj.
Aêñoc ñaê oc êsuñ ênê wae sa.
- 25 Aê jakêj ênê gôlinj ñamadinj
anjga gwêc ñaluñ e êndêj bu kapôêj Euprat.
- 26 Enj oc awa ênac aê gebe 'Aêñoc tamoc aôm,
aôm kôtu ñoc Anôtô to ñoc moasinj ñamôkê.'
- 27 Aê gabe jakêj enj êtu latuc ñamêc.
Enj kêtû kinj nomjâ nêj ñatau.
- 28 Aê oc jamoasinj enj endenj tôngej
ma matoc êsap ñoc poac tôj ñajanjâ êtu enjâ.
- 29 Aê gabe jawaka ênê gôlôac nêj tenj sa endenj tôngej gebe êtu kinj
ma ênê lêpôj êkô ñapanj êtôm undambê.
- 30 "Ênê latui embe sêwi ñoc binj sinj
ma nêj lêj eso aêñoc binj, tanj kajatu nanj,
- 31 ma embe sêjgôm aêñoc binj êtu meloc
ma sêkêj tanjenj ñoc binjsu atom,
- 32 oc jai êsêac ña palip êtu sêkac tauñ suñâ
ma oc janac êsêac êtu nêj kwalecñâ.
- 33 Mago gabe janjgaminj ñoc moasinj êndêj Dawid atom
ma jansa ñoc binj ñanjêj auc êndêj enj atomanô.
- 34 Aê gabe janjgôm ñoc poac êtu binj lêlêjâ atom
ma janam binj, tanj aocsunj kasôm lasê nanj, ôkwi atom.
- 35 "Aê ñac dabunj, tec katôc lemoc sa kêpi tauc katu dim tagenj
gebe jansau Dawid tenj atomanô.
- 36 Ênê gôlôac oc sêmoa endenj tôngej.
Ênê lêpôj êtôm oc, tanj kêkô aê lanjôcnêm nanj.
- 37 Enj oc êmoa endenj tôngej êtôm ajôj,
tanj kêtôm gêwa-binj-tau-sawaga ñanjêj anjga tao lôlôcñâ nanj."

Tanj kêtû sêku kinj tuluñâ

- 38 Mago galoc aôm kôtinj to kômasuc ma têtmac ñandanj
gêdêj nêj ñac, tanj goej oso enj nanj.
- 39 Aôm kôsap poac, tanj kômoatinj gêdêj nêj sakinjwaga nanj tulu
ma gôgôm ênê sunsunj kêtû meloc ma kôpalip kêsêp lêsap gêja.
- 40 Aôm gosenj ênê tunjôm samob êlinj-êlinj
ma kôsijn balinj ênê malac totunjôm e popoc jamunj-jamunjenj.
- 41 Lau samob, tanj sêsa tonanj sêja-sêmêj nanj, sêjanjo gêj anjga ênê
nê lau mênjbanj enj sêsu enj susu.
- 42 Aôm kôkêj lau, tanj sêlêsu enj nanj, sêku enj tulu.
Aôm kôkêj ênê ñacjo samob e sêpi-sêpigenj kêtû enjâ.
- 43 Aôm kôkêj enj gêc tonê sinj ñamatagenj gêja
ma gêdêj sinj kêsa nanj, kôpuc enj tôj atom.
- 44 Aôm gôgôm e ênê ñawasi gêjanjâ samob
ma kôtinj ênê lêpôj pinjpanj jagêc nom.
- 45 Aôm kôgasunj ênê bêc ñapalê matacñâ kêtû dambê
ma kôkêj maja to ñawapac kêsalê enj auc.

Mec tenj kêtû Anôtô êjanjo enj suñâ

- 46 O Apômtau, gobe ônam taôm auc samucjenj e êndêj ondocjenj acgom.
Aôm nêj têtmac ñandanj ñajawaô êndanjgac e êndêj ondocjenj acgom.
- 47 O Apômtau, taêm ênam aêac anjgôj matenj jali ñam
ma taêm ênam gebe kôkêj ñamalac samob gebe oc sê su sebenj.
- 48 Ñamalac tenj gêmoa ondoc gebe ênam kauc gêmac ma êmoa endenj tôngej.
Asa oc êjanjo tau nê katu su anjga lamboam.

- 49 O Apômtau, aômnêm têmtac gêwiņ, taņ gôjac mata gêdêņ andanņen tauanô naņ,
to bin, taņ aôm ñac bin ñaņđêņa gôjac mata kêpi Dawid naņ, gêc ondoc.
- 50 O Apômtau, taêm ênam nêm sakiņwaga nê gêņwapac
gebe kajala gêc ñoc ñalêlôm amboac tonec gebe tentenlatu samob sêlic aê amboac gêņ
lêlêņa teņ.
- 51 O Apômtau, nêm ñacjo têttaņ pêlê
to sêsu nêm ñac, taņ goeņ oso eņ naņ, susu kêtôm nê lêņ samobgeņ.
- 52 Lambin êndêņ Anôtô enden tôņgen
- Biņņanô. Biņņanôgoc.

90

BUKU KÊTU ACLÊŅA

Anôtô gêmoa teņgeņ ma ñamalac gêmoa têlageņ

- 1 O Apômtau, aôm kôtu aêacma lamu.
Gôlôac to gôlôac sê lamu aôm.
- 2 Lôc gêboac tau sa atomgeņ ma aôm kôkêņ nom to ñagêņlêlôm samob atomgeņ,
naņ aôm Anôtô gômoa teņgeņ to teņgeņ.
- 3 Aôm kôkêņ ñamalac tētu kekop kêtiam
ma kôsôm gebe “O ñamalac latui, amu ana.”
- 4 Aôm gôlic jala tausen kêtôm bêc nôgeņņa, taņ gêjaņa naņ,
ma kêtôm ajam jali dambêgeņ gêdêņ gêbêc.
- 5 Aôm kôtiņ aêac su amboac bu lau. Êsêac sêmoa dambêgeņ amboac taêc bêc ma taêc mê
têlageņ.
Êsêac têtôm oba ñamêdôb, taņ kêpuc wakuc gêdêņ bêbêcgeņ naņ.
- 6 Bêbêcgeņ kêpuc ñajam-ñajamgeņ
e kêtula ma kêmêliņ e kêtula masê.
- 7 Aôm têmtac ñandaņ kêdanğac aêac su
ma aôm nêmtac ñalêlôm kêmoatiņ tôņ kêtakê aêac secanô.
- 8 Aôm kotoc aêacma geo kêkô aôm laņôm nêmta.
- Aôm laņômnanô ñawê kêpô aêacma sec, taņ gêc lêlômgeņ naņ.
- 9 Gebe aôm têmtac ñandaņ gêjac aêacma bêc samob gêņgic.
Aêacma jala kêtôm atañ aweņ kêtula dambê.
- 10 Aêac amoa matañ jali ñajala jagêdêņ 70.
Ma embe aņgôņ ñêgeņ, naņ oc naêndêņ 80.
Mago jala tau ñanô gêņwapac to ñanômê
ma gê su seber amboac moc gêlôb.
- 11 Asa oc taê ênam aôm têmtac ñandaņ ñaņaclai
ma asa kêtêc têmtac kêbôli auc.
- 12 Amboac tonañ ôndôņ aêac gebe asa ma bêc sa ñapep
gebe ma ñalêlôm êjala mêtê tokauc.
- 13 O Apômtau, ômu ômôđeņmaņ, gobe ômoa jaêc aêac e êndêņ ondocgeņ.
Taêm walô nêm sakiņwagamaņ.
- 14 Aôm têmtac gêwiņ teņgeņņa êoc aêac tôņ êtôm bêcgeņ,
ec ôliņ êpi to têttaņ ñajam êtôm ma bêc samob.
- 15 Ôkêņ bêc aêacma ñalêlôm ñajam êsaņa e naêtôm bêc, taņ kôkôniņ aêac tôņ naņ,
to êtôm jala, taņ gêņwapac kêkôm aêac auc naņ.
- 16 Ôwa nêm koleņ ñam sa êndêņ nêm sakiņwaga
ma ôwa nêm ñawasi sa êndêņ êsêacnêņ ñapalê amboac tonanņeņ.
- 17 O Apômtau, aêacma Anôtô, nêm moasiņ mêņêpi aêac.
Ônam mec aêacma lemeņ ñakoleņ, biņņanô, ônam mec ma lemeņ ñakoleņmaņ.

* 89:52: Ñac Esraņa Etan nê wê teņ.

* 90:17: Anôtônê ñac Mose nê mec.

91

Tamoá Naniniŋ Nŋatau nê ajuŋlabu

- ¹ Nac taŋ gê lamu Lólôc Nŋataugen
ma gêŋgôŋ Nŋaniniŋ Nŋatau nê ajuŋlabu naŋ,
² oc êsôm êndêŋ Apômtau gebe “O ŋoc lamu to ŋoc laimôkê.
O ŋoc Anôtô, taŋ taêc kêka aôm naŋ.”
³ Gebe eŋ taugen oc êjanŋo aôm su aŋga ŋac-gêdib-mocwaga nê lakô
ma ênam aôm sa êndêŋ gêmac sec.
⁴ Eŋ oc êŋgandê aôm auc ŋa nê magê ma aôm oc ôŋgôŋ ênê magêlabu ŋajamgeŋ.
Ênê biŋ ŋaŋêŋ kêtú lautuc to maluku.
⁵ Aôm oc ôtêc gêŋsêga gêbêcŋa atom
ma ôtêc sôb, taŋ gêlôb gêdêŋ ocsalôŋa naŋ, atom amboac tonanŋeŋ.
⁶ Aôm oc ôtêc gêmac sec, taŋ kêmoasac tokesecgeŋ
ma ônaŋ gesen lau gêdêŋ ocsalô naŋ, êtap aôm sa atom amboac tonanŋeŋ.
⁷ Lau tausen, taŋ sêwiŋ aôm naŋ, embe sênaŋa, ma tausen to tausen, taŋ sêmoa kêsi lêmam
anôŋaŋa naŋ, embe sênaŋa naŋ,
mago oc êjac aôm sa.
⁸ Aôm taôm matamanô êpi lau kesowaga
ma ôlic ŋagêjô, taŋ oc êtap êsêac sa naŋ.
⁹ Apômtau kêtú aôm nêŋ lamu.
Aôm kôjaliŋ Lólôc Nŋatau sa gebe êtu nêŋ laimôkê,
¹⁰ tec oc ôndac gêŋwapac atom
ma gêŋ sec teŋ oc êsa nêŋ bec ŋagala atom.
¹¹ Gebe eŋ oc êsakiŋ nê aŋela êtu aômŋa
gebe sejoŋ aôm aŋga nêŋ lêŋ samob.
¹² Êsêac oc sêsip aôm sa ŋa lemeŋ
gebe amkaiŋ êndiŋ êpi poc atom.
¹³ Aôm oc ôsêlêŋ ôŋgêli lewe to moac.
Aôm oc ôka lewe to moactêna popoc.
¹⁴ Anôtô kêsôm gebe “Aê oc janam lau, taŋ sêsap aê tôŋ totêntac gêwiŋgeŋ naŋ sa
ma japiŋ êsêac, taŋ sêjala ŋoc ŋaê naŋ auc.
¹⁵ Êndêŋ taŋ awen ênac aê, oc jakêŋ taŋoc êsêac. Êndêŋ taŋ sêŋgôŋ naeo, oc jamoa jawiŋ êsêac
ma janam êsêac kêsi to jatoc êsêac sa.
¹⁶ Aê oc jakêŋ êsêac sêmoa mateŋ jali ŋêŋgeŋ
ma jatôc ŋoc moasiŋ êndêŋ êsêac sêlic.”

92

Wê lambiŋŋa

- ¹ Tanam danŋe Apômtau kêtú gêŋ ŋanô mataêjam.
O Lólôc Nŋatau, aêac alanem nêŋ ŋaê.
² Êndêŋ bêbêcgeŋ samob aêac asôm nêŋ têmtac gêwiŋ teŋgeŋŋa lasê
ma êndêŋ êmbêc akêŋ nêŋ biŋ ŋaŋêŋ ŋawae.
³ Apip gêŋ wêŋa ŋagam lemêlu ma anac kaliŋgwanŋsêga êtaŋ
ma anac gêŋ wêŋa ŋagêdô amboac tonanŋeŋ.
⁴ Gebe aôm Apômtau gôgôm nêŋ gêŋ ŋajam e kêmoasiŋ aêŋoc ŋalêlôm,
tec gajam wê ma katuc samuc nêŋ lêmam ŋakôm.
⁵ O Apômtau, aôm nêŋ kôm ŋanô kapôêŋanô.
Aôm taêm gêjam biŋ samob kêsêŋ lêlôm e jakôkip sa.
⁶ Nac taŋ nê kauc masi naŋ, oc êjala gêŋ tonanŋ ŋai atomanô.
Ma ŋac meloc oc êjala ŋam sapu.
⁷ Lau taŋ sêkac taun su aŋga Anôtônê naŋ, têtôm gêgwan ŋamêdôb wakuc ŋajam, ma lau
samob, taŋ sêgôm sec naŋ, têtôm ka ŋaola kêsa,
mago oc sêmoa atom, sênaŋa samucgeŋ.
⁸ Ma aôm Apômtau oc ôŋgôŋ nêŋ lêpôŋ, taŋ kêkô lólôcŋa naŋ,
enden tôŋgeŋ.
⁹ O Apômtau, aôm nêŋ ŋajo oc sênaŋa biŋŋanô. Nêŋ ŋajo oc sênaŋa biŋŋanôgoc.

- Aôm oc onsenj lau samob, tanj sêgôm sec nanj, popoc êlinj-êlinj.
 10 Aôm gôgôm aê ôlic walô kêsa amboac bôc bulimakao kapoac ñaclai tenj.
 Aôm goenj oso aê ña gêñ têtac ñajamña.
 11 Aê galic sêku ñoc ñacjo tulu
 ma ganjô lau sec sêwakic.
 12 Lau gêdêñ sêpoa sêpi amboac nip
 ma têtû baliñ kêtôm kaseda Lebanonña.
 13 Êsêac têtôm ka, tanj sêsê kêsêp Apômtaunê andu nanj.
 Êsêacnêñ ñaola gêjac létêñ anja aêacnêñ Anôtônê malaclunj.
 14 Êsêac sêjam ñanô gêdêñ tanj môdê kêpi êsêac nanj.
 Nêñ ñjatêkwi taêsam ma ñalauñ ñawawa lanjgwagenj.
 15 Binj tonanj gêwa sa gebe Anôtô enj ñac ñanjêñ
 ma binj keso tenj gêc ñoc lamu atom.
 *

93

Anôtô kêtû kinj

- 1 Apômtau kêtû kinj. Enj kêsô ñawasi kinjña kêtû nê ñakwê. Apômtau gêjam gêlôñ sa ma kajandinj
 ñaclai kêtû nê ômbinjakap.
 Ñac tau gedenj nom tój ñajanja gebe wiwic atom.
 2 Aômñêm lêpôñj kêkô ñajanja kwananjenj gêdêñ andanjenj ma ñapanj.
 Aôm gômoa gêdêñ têm kêsa atomgenj.
 3 O Apômtau, bu ñasamac kêsa, ñasamac kêsa e ñadindinj ñanô.
 Ñasamac kêsa e gamêñ gêôñ-gêôñ
 4 Apômtau lôlôcnja kêtû ñatau ñajanja, enj kêlêlêc bu ñasamac kapôdêñ ñadindinj.
 Kêlêlêc gwêc, tanj kêgasim ñatêna nanj su.
 5 Binj tanj aôm gôwa sa nanj, ñanjêñ to binjñanô.
 O Apômtau, ñamalac tetoc nêmandu sa gebe gamêñ dabunj ma sêñgôm endenj tøjgenj
 acgommanj.

94

Anôtô kêtû lau samob nêñ mêtôcwaga

- 1 O Apômtau, aôm kôkac kamocgôc ñatau.
 Kamocgôc ñaAnôtô mênjô lasê.
 2 Aôm tanj kômêtôc lau nomña nêñ binj nanj, ôndi samanj.
 Ôkêñ ñagêjô êndêñ lau, tanj tetoc taunj sa nanj.
 3 Secwaga tetoc taunj sa
 ma ôlinj kêpi kêtû nêñ secña e êndêñ ondocgenj.
 4 Êsêac sêsôm binj alôb-alôb e awenjôpic mênjgêbôc lanjgwagenj.
 Secwaga samob sêkêli taunj ñanô.
 5 O Apômtau, êsêac sêka nêmandu lau popoc.
 Êsêac sêkôninj nêmandu gêñlênsêm tøj.
 6 Êsêac sêginj awêtuc to mosêbu êndu
 ma sêjac lau jaba, tanj sêmoa aêacma gamêñ nanj êndu.
 7 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êlic sapu.
 Jakobnê Anôtô kêpuc mata tøj aêac atom.”
 8 Amac lau meloc, tanj amoa lau ñalêlôm nanj, nêmandu kauc êsa acgommanj.
 Ma amac lau gêbôc oc êndêñ ondoc acgom, go ajala binj ñam.
 9 Ñac tau, tanj kêkêñ aêac tanjenjsunj kêsap tøj nanj, oc êñjô binj atom me.
 Ma ñac tau, tanj kêkêñ aêac materjanô nanj, oc êlic gamêñ tenj sapu me.
 10 Ñac tau, tanj gêwa ñamalacnêñ kauc sa to gêjam gôlinj tentenjatlu samob nanj,
 oc êkêñ ñagêjô atom me.
 11 Apômtau tec kêjala binj, tanj ñamalac taênj gêjam gêc nêñ ñalêlôm nanj, e jakêkip sa,
 mago êsêac taunj têtôm awenjaô ñaôma.

* 92:15: Wê Sabatña.

- 12 O Apômtau, aê aoc êôc ñac, tanj aôm gôjam gôlinj enj nanj,
to aoc êôc ñac, tanj aôm gôwa nêmbinjsu sa gédênj enj nanj.
- 13 Aôm gobe ômbôc gêñwapac auc êndênj enj,
ôngôm ômoa e êndênj bêc, tanj sêkwê sê gebe ñac alôb-alôb êsêp êna nanj.
- 14 Apômtau oc êtinj nê lau su atom
ma oc êwi nê gêñlênsêmbinjsu sinj atom.
- 15 Binjgêdênj oc êwaka tau sa anja gamênj mêtôcra êtiam
ma lau gêdênj oc sêpuc binjgêdênj tau tônj.
- 16 Asa oc êpuc aê tônj êndênj lau secwaga.
Asa oc êkô êwinj aê êndênj lau alôb-alôb.
- 17 Apômtau embe ênam aê sa atom,
oc ñoc katuc wanêcgenj naêmoa nê gamênj ñanjênj su.
- 18 Gêdênj tanj katêc tauc gebe janac tauc êndu nanj,
nêmbinjsu gêwinj tenjenja kêpuc aê tônj, o Apômtau.
- 19 Gêdênj tanj gêñwapac géjam ñoc ñalêlôm auc nanj,
aôm gôjam malô aê e gôgôm aê têtac ñajam kêsa kêtiam.
- 20 Lau sêmbinjsu binj kesowaga to êsêac, tanj sêjam binjsu ñamata ôkwi-ôkwi nanj,
oc sêwê kainj aôm me.
- 21 Lau tonanj sêkac tanj sa gebe sêkic ñac gêdênj nê binj
ma sêmbinjsu lau, tanj nênj binj masi samucgenj nanj, gebe sêmac êndu.
- 22 Mago Apômtau tec kêtû ñoc tujtêna ñajanja sec.
Ñoc Anôtô kêtû ñoc poc, tanj gaê lamu nanj.
- 23 Enj oc êkênj ñagêjô êndênj êsêac êtôm nênj binj alôb-alôb ma enserj êsêac tanj êtu nênj secra.
Binjanô, Apômtau aêacnênj Anôtô, oc enserj êsêac su.

95

Talambin Anôtô to tanam sakinj enj jawê

- 1 Amênj, talambin Apômtau.
Lasê êtanj to têtac ñajam êndênj aêacnênj moasinjômêc.
- 2 Aêac todanjenjenj dandênj enj tawac takô enj lanjônêmbinjsu.
Tanam wê lambinja toaligne.
- 3 Gebe Apômtau enj Anôtô kapôênj.
Enj kêtû anôtô samob nênj kinjsêga.
- 4 Enj géjam gôlinj nom ñakêlêndinj
to lôc ñatêpôê samob.
- 5 Enj kêtû-gwêc ñatau gebe enj kêkênj.
Enj kêtû masanjm ñatau gebe enj kêlêsoêb ña lêma.
- 6 Amênj, tawec ma tatenj mec êndênj enj.
Tapônj aenduc êndênj Apômtau, tanj kêkênj aêac nanj,
- 7 gebe enj kêtû aêacnênj Anôtô ma aêac tatu ênê lau, tanj enj gejob nanj, ma domba, tanj enj géjam
gôlinj nanj.
Ojae, êndênj ocsalô tonec akênj tanjem enj awamanj.
- 8 “Anjom nêmbinjsu ñalêlôm ñadani asa êtôm sêgôm anja Meriba,
ma êtôm sêgôm gêdênj bêc sêmoa gamênj sawa Masanja nanj atom.
- 9 Gêdênj tonanj Tamemi sêsaê aê.
Aê gagôm ñoc gêñ ñagêdô êsêac taurj sêlicgac, mago sêsaê aê.
- 10 Gôlôac tonanj sêgôm aê têtac kêbôli auc kêtôm jala 40 ma aê kasôm gebe’ Êsêac lau tonanj
nênj kauc kêlêsa ñapanj
ma êsêac sêkô tanj auc gêdênj aêñoc lênj.’
- 11 Amboac tonanj têtac ñandanj ma katôc lemoc kêtû tônj gebe
‘Êsêac oc sêsoê aêñoc gamênj sêninj awenja atomanô.’”

96

Wê lambinja

- 1 Anja wê wakuc êpi Apomtau.
Amac lau gamênj samobnja, anja wê êpi Apômtau.
- 2 Anja wê êpi Apômtau ma awem êôc ênê ñaê.
Asôm ênê moasinj jawae lasê êtôm bêc to elenjenj.

- ³ Asôm êné ηawasi lasê êndêη tentenlatu
to êné gêηsêga êndêη lau nomηa samob.
- ⁴ Apômtau eη ηac kapôêη, amboac tonarη samob aweη êôc eη.
Tatêc eη êlêlêc anôtôi samob su.
- ⁵ Gebe tentenlatu nêη anôtôi samob gwamgen.
Apomtau taugenη tec kêkêη undambê.
- ⁶ Wae to ηawasi kiηηa kêkôm eη auc.
ηaclai to ηawasi gêjam êné gamêη dabuη auc.
- ⁷ O lau samuc nêη gôlôac, atoc Apômtau sa.
Atoc Apômtaunê ηawasi to ηaclai sa.
- ⁸ Atoc Apômtaunê ηaê towae sa.
Asô êné malacluη ana ma ansuη da êndêη eη.
- ⁹ Au taôm anêc Apômtau laηônêη togêlôη dabuηgen.
Nom ηagamêη samob, atêêp êtu eηηa.
- ¹⁰ Asôm biη tonec lasê êndêη lau samuc gebe “Apômtau katu kiη.
Eη kêsuη nom ηam tôη ηajaηa gebe kôjô-kôjô atom. Eη oc êmêtôc tentenlatunêη biη
naêndêηgen.”
- ¹¹ Undambê atu samuc ma nom têtac wapi,
gwêc tau to gêη materη jali samob, taη sêmoa ηalêlôm narη, ηadinding êsa.
- ¹² Kôm to gêη kômηa samob sênam lasê.
Ka salenjtênaηa samob sêmôêc toaligenη.
- ¹³ Sêkô Apômtau laηônêηa gebe eη oc êmêη.
Biηηanô, eη oc amêη gebe êmêtôc nom.
Eη oc amêtôc gamêη samob ηa biηgêdêη
to tentenlatu ηa nê biη ηaηêη.

97

Anôtô eη gôliηsêga

- ¹ Apômtau kêtu kiη. Nom tau ênam lasê toôndugerη.
Nuc samob, atu samuc.
- ² Tao ηamajaη kêkwa eη auc.
Biηgêdêη to biη katô kêtu êné lêpôη ηanombaη.
- ³ Ja aηga êné gêmuη-gêmuηgenη.
Ja kêdanηac êné ηacjo su sêjaηa.
- ⁴ Êné ôsic kêpô nom
ma lau, taη sêηgôη nom narη, sêlic e têtakê.
- ⁵ Apômtau gêgôm lôc gêwê e kêtôm lêp
gebe eη kêtu lau nomηa samob nêη Apômtau.
- ⁶ Undambê sêwaka êné biηgêdêη sa
ma tentenlatu samob sêlic êné ηawasi.
- ⁷ Lau samob, taη sêjam sakinη gwam to tetoc tauη sa kêtu nêη gwamηa narη, oc sêkô
tomajenηgenη.
Anôtôi samob sêu tauη sêc eη laηônêηa.
- ⁸ Sion gêηô e têtac ηajam ma Juda latuηio aweη gêôc toôndugerη
kêtu aôm Apômtau, kômêtôc biηηa.
- ⁹ Gebe aôm, Apômtau, kôtu nom samuc ηatau towae.
Aôm kôlêlêc anôtôi samob ηêηgenη su.
- ¹⁰ Apômtau têtac gêwiη lau, taη sêkêη kisa êndêη sec narη.
Eη tau gejob nê lau mansaη katuη ma kêjaηgo êsêac su aηga lau geo nêη lemen.
- ¹¹ ηawê kêsa gebe êpô lau gêdêη
ma têtac ηajam kêpi êsêac, taη nêη ηalêlôm ηaηêη narη.
- ¹² Amac lau gêdêη atu samuc Apômtauηa
ma anam danηe eη.

98

Anôtô kêtu nom samucgenη ηagôliηwaga

- ¹ Apuc wê wakuc teη sa êndêη Apômtau

- gebe en gêgôm gênsêga.
 Ênê lêma anôña
 to ñaclai dabun kêku nê ñacjo tulu.
 2 Apômtau kêsôm en kêku ñacjo tulu ñawae lasê.
 En geoc nê binjêdên lasê gêdên tentenlatu samob.
 3 En taê gêjam nê têtac gêwin tengeña to bin ñañêñ,
 tan gêjac mata gêdên gôlôac Israel nan.
 4 Lau gamêñ samobña awem êoc Apômtau toôndugen.
 Anam lasê to apuc wê lambiñña sa.
 5 Anjôm gêñ wêña êtan gebe êngôm Apômtaunê wae êsa.
 Anjôm ña gêñ wêña ma apuc wê tau sa.
 6 Anac dauc to posauno êtan.
 Awem êoc kinj Apômtau toôndugen.
 7 Gwêc to ñagêñ samob, tan gelec-gelecgen sêmoa ñalêlôm nan, ñadindin êsa
 ma lau samob, tan sêngôñ nom auc nan, amboac tonanjen.
 8 Bu kapôêñ ñasamac, amakop lememe.
 Lôc samob sêkêli taun sêpi-sêpigen sêkô Anôtô lanôgen.
 9 Sêngôm êndên Apômtau gebe en oc mênêmêtôc ñamalac nomña nêñ bin.
 En oc êmêtôc lau samob, tan sêngôñ nom auc nan, ña binjêdên ma binjatô.

99

Anôtô en kinj towae

- 1 Apômtau kêtü kinj. Tentenlatu têtênêp taun êndu-êndu.
 Nê lêpônê kékô kerub nêñ magê ñaô e nom kôjô-kôjôgen.
 2 Apômtau kêtü ñac kapôêñ anja Sion.
 En ñatau kélêlêc tentenlatu samob su.
 3 Lau samob sêlambiñ ênê ñaê towae to ñaclai kainj tenj
 gebe en ñac dabun.
 4 O kinj tonjaclai,
 aôm têtac gêwin binjêdên.
 Aôm kôwaka ñagôlinj gêdên sa
 ma kômêtôc binj kêtü katô anja Jakobnê.
 5 Atoc Apômtau, aêacnêñ Anôtô sa
 ma au taôm naanêc taonj, tan akainj kêka tôñ nan, gebe en ñac dabun.
 6 Mose agêc Aron têtü ênê dabunwaga, ma Samuel gêmoea gêwin êsêac, tan awenj gêoc ênê ñaê
 nan.
 Êsêac awenj gêjac en, tec en kêkêñ tana êsêac.
 7 Enj gêmoea tao ñalêlôm ma kêsôm binj gêdên êsêac.
 Êsêac sêmasan ênê binjsu to binj, tan enj kêtatu gêdên êsêac nan.
 8 O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkêñ tanjam êsêac.
 Aôm Anôtô kôsuc êsêacnêñ binj ôkwi ma gôjac êsêac kêtü sêgôm kesonja.
 9 Atoc aêacnêñ Apômtau Anôtô sa ma au taôm naanêc ênê lôc dabun ñalabu
 gebe aêacnêñ Apômtau Anôtô enj ñac dabungoc.

100

Wê lambiñña

- 1 Amac lau gamêñ samobña, lasê êtan totêmtac ñajam êndên
 2 Apômtau. Anam sakinj Apômtau toôlim êpigen.
 Mênjakô enj lanônême toôndugen.
 3 Ajala Apômtau gebe en Anôtô.
 Enj kêkêñ aêac tec tatu ênê gêñ. Aêac tatu ênê lau to tonj, tan enj gejob nan.
 4 Awê asô ênê sacgêdô ana todañge ma asô ênê lôm dabun ñamalaculñ toôndugen.
 Anam danje enj to awem êoc ênê ñaê.
 5 Gebe Apômtau enj ñac gabêjam, ênê moasinj oc ênêc tenjen
 ma ênê binj ñañêñ ênêc tenjen to tenjen.

*

101*Kiñ gêjac mata binj*

- 1 Aê gabe janğa wê api moasinj to binjgêdêj.
O Apômtau, aê gabe janam wê êndêj aômgenj.
- 2 Aê gabe jasa lau lanjôjnê m sawa nêj lêj
Aôm oc ôndêj aê ômôêj êndêj ondoc.
- Aê gabe janğonj ñoc andulêlôm
tonjoc ñalêlôm ñawagenj.
- 3 Aê gabe matoc êndinj
gêj eso atom.
- Aê jakêj kisa êndêj êsêac, tanj sêkac tauj su anğa Anôtônê.
Binj amboac tonanj êtap aê sa atom.
- 4 Ñalêlôm keso ênac jaê aê.
Aê gabe janam kauc gêj sec.
- 5 Aê gabe jansenj lau,
tanj sêgolinj binj sacgenj kêpi nêj lau sackapoa gêdô gêdêj tauj nanj.
Lau tenbelej anğenj ma êsêac, tanj nêj ñalêlôm kêkianj tauboa nanj,
galic êsêac keso ñoc ñalêlôm.
- 6 Matoc gê lau, tanj sêgôm nêj gêj ñanjêjgenj nanj,
gebe sêmoa sêwinj aê.
Lau tolanjôjnê m sawa
oc sênam sakinj aê.
- 7 Ñac tenj embe ênam binj dansanj ña lêmagenj
oc êjğonj ñoc andu atom.
Matoc geso lau,
tanj sêsom binj dansanj sêmoa nanj.
- 8 Lau samob, tanj sêgôm binj alôb-alôb nanj,
jansenj êsêac su anğa gamêj tonec êtôm bêcgenj.
Ma lau samob, tanj sêgôm sec nanj,
oc jansenj êlinj-êlinj anğa Apômtaunê malac.

*

102*Ñac matac tonê ñalêlôm ñawapac nê mec*

- 1 O Apômtau, ôkêj tanjam ñoc mec
ma ôkêj ñoc tanjiboa e wacdingenj aôm.
- 2 Êtôm ñasawa, tanj ñoc ñalêlôm ñatutuc nanj,
ônсанj lanjômanô auc êndêj aê atom.
Wê tanjam aê.
Êtôm ñasawa, tanj jamôêc nanj, ôkêj tanjam aê ñagaôgenj.
- 3 Ojae, ñoc bêc gêonj sa katôm jadaunj
ma ñoc ñatêkwa ñandanj kêtôm ja genj gêmoa ñalêlôm.
- 4 Aêñoc ñalêlôm kêsêlic e kêtu masê amboac gêgwanj
ma gêgôm aê e kalinj tauc sinj ma gaenj gêj atom.
- 5 Kasê aoc jamêc-jamêc
e ñoc ñamêsôm gedec ñatêkwa.
- 6 Aê katôm moc gwêcña, mago jagamoa gamêj sawa.
Aê katôm mocki gêmoa gamêj gasanj.
- 7 Aê gabe janêc bêc e gagôm jageo ma katanj tauc.
Aê katôm moc ñanô kêsu tagenj, tanj gêjğonj nip nanj.
- 8 Ñoc ñacjo sêsu aê susu kêtôm bêcgenj.
Êsêac tanj sêkêli tauj kêtu aêja nanj, sêpuc boagenj gebe aê jananjamanj.
- 9 Ojae, aê gaenj wao kêtu ñoc mogoc

* 100:5: Pesalem danğenja tenj. * 101:8: Dawidnê pesalem tenj.

- ma gabe janôm gêj, nan ganôm matocsulu toðj-toðj
 10 kêtú aôm têtac nandan to nêm ñalêlôm kêmoatiñ tøjña
 gebe aôm gôc aê sa ma kôgôndij aê.
 11 Aêñoc bêc kêtôm katunj kêtú baliñ.
 Ojae, aêma kamêlij amboac gégwanjoc.
 12 Mago aôm Apômtau, tec kôtu kinj gôñgôñ nêm lêpôñ geden tøjgenj
 ma gôlôac to gôlôac tetoc aômnêm ñaê sa.
 13 Aôm oc ôndi ma taêm walô Sion gebe ñanoc aôm taêm walôña kédabingac.
 Ñanoc tau mênkêsa su.
 14 Aômnêm sakinjwaga têtac gêwiñ Sion tau ñaalê
 ma nêj ñalêlôm kêmoatiñ tøj kêtú gamêj tau ketocña.
- 15 Ec lau samuc oc têtêc Apômtaunê ñaê
 ma kinj nomña samob têtêc nêm ñawasi.
 16 Binñanô, Apômtau oc êkwê Sion sa êtiam.
 Eñ oc eoc tau lasê tonê ñawasi.
 17 Eñ oc êkac lanðanô ôkwi êndêj lau, tanj sêjac kapoac êsêac nanj, nêj mec
 ma êmbôc tanjasunj auc êndêj êsêacnêj tanjiboa atom.
- 18 Binj tonanj ñai teto ênêc e lau wakuc sêlic
 gebe lau, tanj tenenji sêkôc êsêac su atomgenj nanj, awenj êôc Apômtau.
 19 Gebe eñ gêjam tuc anja nê lîlôc dabunj
 gebe Apômtau kêtuc kêniñ anja undambê kêsêp nom gêmêj
 20 gebe êkêj tanja êndêj lau kapoacwalôña nêj oliñ
 ma êñgamboac lau, tanj têtú lau gêbac nanj, su sêmoa materj jali.
 21 Gebe sêsôm Apômtaunê ñaê lasê anja Sion
 ma nê wae anja Jerusalem.
 22 Sêñgôm êndêj tanj tentenlatu sêkac tauñ sa nanj,
 ma kinjênj lau sebe sênám sakinj êndêj Apômtau amboac tonanj.
- 23 Aê kasa ñoc lêj gamoa e eñ gêgôm aêñoc ñaclai kêtú golonj.
 Eñ gêjam aêñoc bêc ganjgôñ matoc jalinja su kêtú dambê,
 24 e galoc katanj gebe “Ñoc Anôto, ôkaja aêma êndêj ñoc bêc ñalunjenj atom
 gebe aôm kôtu têm tenjenj to tenjenj ñatau.”
- 25 Andanjenj tauanô gôjac m nom
 ma undambê kêtú lêmam ñakôm.
 26 Genj tonanj ñai oc sênanja ma aôm oc gacgenj ômoa.
 Gêj tonanj ñai samob oc têtú manê amboac ñakwê.
 Aôm oc ôjô gêj tau êtôm tajô ñakwê
 ma aôm oc ônam gêj tau tonanj ôkwigenj.
 27 Mago aôm ômoa amboac gômoa endenj tøjgenj
 ma nêm jala oc ñatêku êsu atom.
 28 Aômnêm sakinjwaga nêj laturji oc tec sêmoa nêj ôlij ñajamgenj
 ma nêj gôlôac oc sêmoa aôm lanðomnêmña ñapanj.
 * lêna tau êndu-êndu nanj, nê tanjiboa gêdêj Apômtau kêtú nê kwalecña.

103

Talambij Apômtaunê moasiñ

- 1 O katuc tau, ôlanem Apômtau
 ma aêñoc ñalêlôm samucgenj, êlanem ênê ñaê dabunj.
 2 O katuc tau, ôlanem Apômtau
 ma ôlij ênê moasiñ samob, tanj gêjam aôm sa nanj, siñ atom.
 3 Gebe eñ tec kêsuc aômnêm binj samob ôkwi
 to gêgôm aômnêm gêmac samob ñajam kêsa.
 4 Eñ gêjam aôm kêsi anja sec
 ma kêkêj têtac gêwiñ tenjenjña to taê walô kêtú sunsunj gêdêj aôm.
 5 Aôm gôñgôñ ênê moasiñ ñaô kêtôm têm gômoa nomña.
 Amboac tonanj tec gômoa ôlim matac kôtôm momboanj.

* 102:28: Pesalem dambu tauñña kêtú lementenja. Ñac tanj kêpô

- 6 Apômtau kêwaka biñgêdêr sa
to kêwaka lau samob, tanj kékôninj êsêac tônia nan, sa amboac tonanjen.
- 7 Eñ gêwa nê lêr sa gêdêr Mose
ma Israel latunji sêlic ênê gênsêga.
- 8 Apômtau kêtû taê walô to moasinj ñam.
Eñ têtac ñandanj gaogên atom ma têtac gêwinj tenjenña gêjam sêga.
- 9 Eñ oc êli biñ lanjwa sa elémê atom
ma ê têtac ñandanj tônia ênêc ñapanj atom.
- 10 Eñ gêjac aêac kêtôm nêr sec atom
to kékêrj ñagêjô gêdêr aêac kêtôm nêr geo atom.
- 11 Ênê têtac gêwinj tenjenña gêdêr lau, tanj têtêc eñ nanj kapôêñanô,
kêtôm ñasawa, tanj genj umbonj to nom gêngic nanj.
- 12 Ñasawa tanj eñ kékêrj genj aêac to nêr geo gêngic nanj,
kêtôm ñasawa, tanj genj oc kêpi to oc kêsêp gêngic nanj.
- 13 Apômtau taê walô nê lau, tanj têtêc eñ nanj,
kêtôm tama tenj taê walô nê ñapalê.
- 14 Gebe eñ kêjala aêac ôlinj ñam su
eñ kêjala gebe aêac kekop ñaôma.
- 15 Ñamalacnê bêc kêtôm gêgwanj
to kêtôm ñaola, tanj kékô obalêlôm nanj.
- 16 Mu embe êsêlêrj naêpi, oc malamê eb tagen
e talic êtiam atom.
- 17 Mago Apômtaunê têtac gêwinj tenjenña gêdêr lau, tanj têtêc eñ nanj, gêc tenjenj to tenjenj
ma ênê moasinj naelom gôlôac to gôlôac.
- 18 Biñ tonanj kêpi lau, tanj sêmasanj ênê poac
to taêrj gêjam ênê biñsu gebe sêngôm êtu tônia nanj.
- 19 Apômtau kêsa nê lêpônia sa kékô undambê.
Eñ kinj gêjam gôlinj gamêrj samob.
- 20 Amac ênê anjela to ñaclaisêga, tanj akêrj tanjem ênê biñ to atu ênê jaenwaga nanj,
alanem Apômtau.
- 21 Amac lausinj undambêña samob to ênê sakinwaga, tanj agôm ênê biñsu kêtû tônia nanj,
alanem Apômtau.
- 22 Amac ênê gêrj samob, tanj kékêrj gêc gamêrj samob, tanj eñ gêjam gôlinj nanj, alanem
Apômtau.
O katuc tau, ôlanem Apômtau.

*

104

Apomtau gejob nê gêrj, tanj eñ kékêrj nanj

- 1 O katuc tau, ôlanem Apômtau. O ñoc Apômtau Anôtô, aôm ñac kapôêñogoc.
Aôm kôsô ñawasi kinjña to ñaclai kêtû nêr.ñakwê.
- 2 Aôm gôli taôm auc ña ñawê kêtû nêr gadê.
Aôm gôlam undambê kêtôm becobo.
- 3 Aôm gôjac nêr andu ñadembonj tônia taminj bu.
Tao kêtû nêr kareta ma gôngông mu ñamagê ñaô.
- 4 Aôm kôkêrj mu kêtû nêr jaenwaga.
Aôm kôkêrj ôsic towaô kêtû nêr sakinwaga.
- 5 Aôm kôsuj nom ñaalê kêsêp ñênjenj gêja, tec kékô ñajana,
amboac tonanj oc wiwic atomanô.
- 6 Aôm kôkêrj gwêc kékwa nom tau auc kêtôm ñakwê
ma bu tau kêpoac e kêlêlêc lôc su.
- 7 Aôm goec biñ bu, tec gê su.
Aôm gôjac wapap kêtanj, tec kêtainj tau su gêja.
- 8 Aôm kôkêrj lôc kêpi ma gaboanj gêné kêsêp gêja
e kêtôm ñamadinj, tanj aôm kôtôc nanj.
- 9 Aôm kôtôc bu tau ñamadinj gebe êngêli atom
gebe bu tau ênam nom samucgenj auc êtiam atom.

* 103:22: Dawidnê tenj.

- 10 Aôm kôkêñ bumata kêpulu kêsa gaboan
ma bu tau keselen kêsa lôc ñasawagenj gêja.
- 11 Gêñ maten jali salenña samob sênôm.
Bôcgabuñ sênôm e gêôc êsêac tôñ.
- 12 Moc tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêjam sac sêñgônj ñalêndanj.
Sêjam nê wê kêtanj kêsa ñalaka ñasawa.
- 13 Aôm kôkêñ kom anja nêmandu lôlôcña mênkêmalôm lôc.
Aôm gôjam kôm ñamoasinj gêôc tôñ.
- 14 Aôm kôkêñ gégwanj kêpi gebe bôc sêninj
ma gêñ tolaunj gebe ñamalac sênam ñakôm
e têtap gêñ sêninjña sa anja nom
¹⁵to wain gebe êñgôm ñamalacnêñ ñalêlôm ñajam êsa ma niptêkwi gebe êñgôm ñamalacnêñ
lanjônânô sênic-sênic êsa.
- 16 Kaseda Lebanonña sênôm bu e gêôc êsêac tôñ.
Ka tau Apômtaunê ka, tanj tau kêsê nanj.
- 17 Moc sêjam ic sêñgônj ka tau
ma boaloc gêjam sac gêñgônj kêmêsic.
- 18 Lôc balinj kêtunoninj gêbôm nêñ gamêñ
ma mojanj têkam sê lamu ñapoclabu.
- 19 Aôm kôkêñ ajônj gebe êtôc têmanduc.
Oc tau kêjala ñanoc naêsêpñja.
- 20 Aôm kôkêñ ñakesec, tec gêbêcauc,
go gêñ salenña samob olinj palê êsa.
- 21 Lewe matac têtanj sebe sêninj nêñ gwada,
sêjatu nêñ mo anja Anôtônê.
- 22 Oc embe êpi, oc têtainj tauñ su
nasêsa tauñ sic sênêc nêñ gêsunj.
- 23 Go ñamalacgenj êsa naênam nê kôm,
êñgôm nê gêñ êmoa e êmbêcauc.
- 24 O Apômtau, aômnnêmanduc kôm taêsam ñanô lasê.
Aôm kômasanj gêñ tau samob tomêtêgenj ma aômnnêmanduc gêñ, tanj kôkêñ nanj, gêjam nom auc.
- 25 Gwêc tau kêpoac ñatapa kêsô gedec lanjwageñ.
Gêñ maten jali saunj to kapôêñ e gelec-gelecgenj.
- 26 Wanj sêsêlêñ sêmoa
ma gasu-gasu, tanj kôkêñ nanj, gêjam nê ôwê gêmoa.
- 27 Gêñ tonanj ñai samob sêônj aômgenj
gebe aôm oc ôkêñ nêñ mo êtôm ñanocgenj.
- 28 Aôm embe ôkêñ, oc sejonj sa.
Aôm embe ôlam lêmam, oc ñanô ñajam êôc êsêac tôñ.
- 29 Aôm embe ônsanj lanjônânô auc, oc têtakê.
Aôm embe ôkôc êsêac awenjaô su, oc sêmac êndu ma têtun kekop êtiam.
- 30 Aôm embe ôkêñ awamjaô, oc maten jali êsa.
Aôm gôjam nom lanjô ôkwi kêtun wakuc.
- 31 Apômtaunê ñawasi oc ênêc tenjenj.
Apômtau oc êtun samuc nê genj, tanj kêkêñ nanj.
- 32 Eñ mata gê nom, tec kêkôtêñ tau.
Eñ lêmam kêmoasac lôc, tec ñajadaunj kêsa.
- 33 Aê gabe janja wê êpi Apômtau êtôm ñoc bêc janjônj matoc jali samob.
Aê janja wê lambinjña êndêñ ñoc Anôtô êtôm ñoc têmanduc, tanj jamoa nanj.
- 34 Eñ êñô aêñoc wê ñajammañ
gebe Apômtau gêgôm aê têtac ñajam kêsa.
- 35 Lau secwaga sênanja anja nom ma lau, tanj sêkac tauñ su anja Apômtaunê nanj malenjmê.

O katuc tau, ôlanem Apômtau. Aleluja.

105

Anôtô kêmoasiŋ Israel ŋanô

- 1 Anam dange êndêŋ Apômtau, awem ênac ênê ŋaê.
Anam ênê gêŋ, taŋ gêgôm naŋ, ŋawae êsa êndêŋ tentenlatu.
- 2 Anam wê êpi eŋ to anam wê lambiŋŋa êndêŋ eŋ.
Anam ênê gêŋsêga samob ŋawae êsa.
- 3 Atoc taôm sa êtu ênê ŋaê dabuŋŋa.
Êsêac taŋ sesom Apômtau naŋ, ôliŋ êpi e tapi-tapigen.
- 4 Apuc Apômtau to nê ŋaclai ŋam.
Ansom ênê laŋðanô ender tîŋgen.
- 5 Taêm ênam ênê gêŋsêga, taŋ eŋ gêgôm naŋ.
Taêm ênam ênê gêŋtalô to biŋ, taŋ awasuŋ kêmêtôc naŋ.
- 6 Ênê sakiŋwaga Abraham nê latui amac.
Jakobnê latui tec kêjalih amac sa.
- 7 Eŋ Apômtau, aêacnêŋ Anôtô.
Eŋ nom samucgen ŋatau.
- 8 Eŋ taê gêjam nê poac gedeh tîŋgen.
Eŋ taê gêjam nê biŋ, taŋ gêjac mata kêpi gôlôac to gôlôac ŋêŋgen su naŋ.
- 9 Eŋ taê gêjam poac, taŋ kêmoatiŋ gêdêŋ Abraham naŋ,
ma biŋ, taŋ kêtôc lêma gêdêŋ Isak ma kêsôm kêtû tîŋ naŋ.
- 10 Biŋ tonah eŋ kêsôm kêtû tîŋ gebe êtu Jakobnê biŋsu
ma kêtû Israelnê poac ênêc tenŋenŋa.
- 11 Gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm gebe "Aê gabe jakêŋ gamêŋ Kanaan êndêŋ aôm,
nom taŋ gajac sam kêtû aômnêm gêŋlênsêm naŋ."
- 12 Gêdêŋ taŋ êsêac lau luagêcgen sêmoa naŋ,
amboac lau jaba aŋga gamêŋ tau.
- 13 Êsêac aŋga lau ten jaselom lau ten
ma aŋga gamêŋ ten jasêpi gamêŋ ten.
- 14 Ma eŋ gêlôc gebe lau ten sêkônih êsêac tîŋ atom
ma gec biŋ kiŋ ŋagêdô kêtû êsêacŋa.
- 15 Eŋ kêsôm gebe" Amoasac ŋoc lau, taŋ gaen oso êsêac naŋ atom
ma atu kasec aêŋoc propete atom."
- 16 Gêdêŋ taŋ Apômtau kêsakiŋ tóbôm kêsa nêŋ gamêŋ
ma gebe enŋen ŋamalac ôliŋ ŋasenŋen mo samob su naŋ,
- 17 eŋ kêsakiŋ ŋac ten nê ŋaê Josep gêmuŋ êsêac,
taŋ lau ten sêjam ôli eŋ amboac gêŋôma ten naŋ.
- 18 Sêkapiŋ ênê akaiŋ tîŋ ŋa ka
ma sêso eŋ gêsutêkwa tîŋ ŋa kapoacwalô.
- 19 Eŋ gêmoa amboac tonah e biŋ, taŋ kêsôm lasê naŋ ŋanô kêsa,
go Anôtônê biŋ kêwaka eŋ sa.
- 20 Gocgo kiŋ kêkêŋ lau jasêgaboac eŋ su.
Ŋac taŋ gêjam gôliŋ lau jaba taêsam naŋ, kêlêwan eŋ jagêmoa nê tauŋa.
- 21 Ŋac tau kêkêŋ eŋ kêtû ênê andu ŋatau
ma gêjam gôliŋ ênê waba samob.
- 22 Kêkêŋ eŋ gebe ênam gôliŋ ênê kasêga êtôm nê ŋalêlôm taê gêjam
ma êndôŋ mêtê êndêŋ ŋac tau nê gôliŋwaga towae.
- 23 Go Israel gêja Aiguptu.
Ma Jakob gêŋgôŋ gamêŋ tonah kêtû wakac.
- 24 Gêdêŋ tonah Apômtau kêsuh nê lau sa e têtû taêsam.
Kêsuh êsêac sa têtû dani sêlêlêc nêŋ ŋacjo, taŋ sêlêsu êsêacŋa naŋ.
- 25 Go gêjam lau Aiguptu nêŋ ŋalêlôm ôkwi e sêkêŋ kisa gêdêŋ nê lau
ma sêgôm Anôtônê sakiŋwaga kwalec.
- 26 Tec kêkêŋ nê sakiŋwaga Mose
agêc Aron, taŋ kêjalih eŋ sa naŋ.
- 27 Ŋac ulu tonah sêgôm ênê gêŋtalô aŋga lau tau nêŋ
ma sêgôm gêŋsêga aŋga lau Aiguptu nêŋ gamêŋ.
- 28 Eŋ kêkêŋ gêsuhbôm to gêgôm gamêŋ ŋakanuc kêsa,

- mago êsêac sêkêñ tanjen ênê biñ atom.
- 29 Eñ gêjam êsêacnêñ bu ôkwi kêtû dec
ma kêkêñ êsêacnêñ i sêmac êndu.
- 30 Eñ kêkêñ ôpôac seola gamêñ auc
e sêsô nêñ kin nê balêm ñalêlôm sêja.
- 31 Eñ kêjatu ma danguc topom-topom Aleluja. sêmêñ.
Kawan sêjam êsêacnêñ gamêñ samob auc.
- 32 Eñ kêkêñ kompoc kêtuc êsêac
ma ôsic kêkac kêpô gamêñ gêjô kom su.
- 33 Kom tau gêjac êsêacnêñ aij to jambô
ma gêjac êsêacnêñ gamêñ ñaka popoc.
- 34 Eñ kêjatu ma wagô sêmêñ.
Wagô wakuc taêsam ñalêlêma atom.
- 35 Gêñ tonan ñai sen gamêñ tonan ñagêñ tolaun samob
ma sen êsêacnêñ kôm ñanô su.
- 36 Go gêjac lau nêñ ñacmêc samob êndu anga nêñ gamêñ,
gêjac êsêacnêñ lau matac ñamêcgoc.
- 37 Ma kêkêñ nê lau sêwê tosilber ma goldgen sêja.
Ma ênê lau tau nêñ ten kêsêlêñ gêbôc-gêbôc atom.
- 38 Aiguptu sêlic êsêac sêc sêja, gocgo nêñ ñalêlôm kêlêwan tau
gebe têtêc êsêac ñanô.
- 39 Eñ kêkêñ tao ten kêgadê êsêac
ma jawaô gebe êpô êsêac êndên êmbêc.
- 40 Êsêac teten, go en kêkêñ kêmibico sêmêñ
ma kêpuc êsêac tôñ ña mo kêsêp anga undambê.
- 41 Eñ gêga poc kêkôc ma bu kasa
e keselen kêsa gamêñ sawa kêtôm bu kapôên
- 42 gebe en taê gêjam nê poac dabun.
En taê gêjam nê sakinwaga Abraham.
- 43 Amboac tonan en gêwê nê lau sêsa sêja.
Ma êsêac sêjam wê totêntac ñajamgen.
- 44 Eñ kêkêñ lau samuc nêñ gamêñ gêdêñ êsêac
ma êsêac sêwê kain lau tau nêñ awa to waba kêtû nêñ gêñ
- 45 gebe êsêac sêmansan ênê biñsu
ma sêngôm biñ, tan en kêjatu nan, êtu tôñ.
- Aleluja.

106

Anôtô kêmoasin nê lau

- 1 Aleluja.
Anam danje êndên Apômtau gebe en gabêjam.
Ênê moasin oc ênêc tenjen biññanôgoc.
- 2 Asa kêtôm gebe êsôm Apômtaunê gêñsêga lasê tomalagen
ma asa oc êngôm ênê wae êsa naêtôm.
- 3 Aê aoc êôc êsêac, tan sêsap biñgêdêñ tôñ
ma sêmasan biñgêdêñ geden tongen nan.
- 4 O Apômtau, taêm ênam aê êtôm, tan taêm walô nêñ lau nan.
Mêñônam aê aoc suman
- 5 gebe jalic lau, tan kôjalin êsêac sa nan, sêmoa nêñ ñajam ma êmoasin ñoc ñalêlôm
gebe têtac ñajam êsa êtu nêñ lau têtac ñajamña ma jamoa ôlic êpigen êtu nêñ
gêñlênsêmña.
- 6 Aêac to ma mimi agôm secgoc.
Aêac agôm keso to geogoc.
- 7 Ma mimi sêmoa Aiguptu ma tetoc aômnêñ gêñsêga sa atom, ac taên gêjam nêñ moasin, tan
gêjam êsêac auc nan atom.
Êsêac gêsuntêkwa ñaton kêsa gêdêñ Lôlôc Natau anga Gwêckoc,
- 8 mago en gêjam êsêac sa kêtû nê ñaêña

gebe êwaka nê ñaclai sa ñamalac sêlic.

⁹ Eñ kêsaiç biñ kêpi Gwêckoc e ñakelen kêsä.

Eñ gêwê nê lau sêsêlêñ selom ñamaker amboac sêmoa gamêñ ñakelen.

¹⁰ Eñ gêgôm gêñ tonañ gêjam êsêac kêsä anğa lau, tan sêjanda êsêac nan lemen ma kêjanğo êsêac su anğa nêñ ñacjo nêñ ñaclai.

¹¹ Ñadembom kêsini lau, tan sêlêsu êsêac nan auc e ñanô kêsü ten kêsêp sinçsawa atom.

¹² Gêdêñ tonañ sêkêñ gêwiñ ênê biñ ma sêjam wê lambinğa kêpi eñ.

¹³ Mago êsêac sêlin ênê gêñsêga sin seben ma sesen ênê gôlin popoc.

¹⁴ Êsêac sêkêñ gêwiñ nêñ ñalêlôm ñakalac anğa gamêñ sawa ma sêsäê Anôtô anğa gamêñ ñagêlêñ.

¹⁵ Tec eñ kêkêñ gêñ, tan êsêac têtan nan, mago kêkêñ gêmac sec gesen êsêac.

¹⁶ Anğa gamêñ beçña êsêac sêjam lêmuñ Mose ma sêgôm Anôtônê dabunwaga Aron amboac tonanğen.

¹⁷ Tec nom gêñac ma kêdanğôñ Datan ma kêmakop ton Abiramğa auc.

¹⁸ Ja kêsä anğa êsêacnêñ ton ñalêlôm e jawaô gen alôb-alôbwaga su.

¹⁹ Êsêac sêmasan nêñ bulimakao ñakatu gold ten anğa Sinai ma sêjam sakin ñakatu gold tau.

²⁰ Ma sêkêñ bôc, tan sen gêgwanğa nan, nêñ ten ñakatu gêjô nêñ Anôtô nê ñawasi su.

²¹ Êsêac sêlin nêñ gêjam-sawaga Anôtô, tan gêgôm gêñsêga anğa Aiguptu nan sin.

²² Ñac tau gêgôm gêñtalô anğa gamêñ tonañ, gêgôm gêñ ñaclaisêga anğa Gwêckoc.

²³ Amboac tonañ Anôtô kêsôm gebe ensen nê lau su.

Mago nê sakinwaga Mose, tan Anôtô kêjalini eñ sa nan, kêkô Anôtônê têtac ñandan auc gebe ensen êsêac su atom.

²⁴ Go sêkêñ gêwiñ biñ, tan eñ gêjac mata nan atom ma sêbu gamêñ ñajam tau.

²⁵ Êsêac têtü dindin biñ kêtôm nêñ beclêlômgen ma sêkêñ tanen Apômtaunê awa atom.

²⁶ Tec eñ gêôc lêma sa ma kêsôm kêtü tön gebe ensen êsêac anğa gamêñ sawa.

²⁷ Go êta êsêacnêñ wakuc êlin-êlin sêsêp tentenlatu ñalêlôm e sêmac êndu anğa gamêñ jaba.

²⁸ Go êsêac sêsap Bal Peor tön ma sen gwam matê ñada.

²⁹ Êsêac sêgôm gêñ amboac tonañ e sêgôm Apômtau têtac kêbôli auc ma gêmac sec ten gêgôm êsêac.

³⁰ Go Pinehas gêdi ma kêmêtôc êsêac e gêmac sec gêôn sa.

³¹ Ñac tau gêgôm nê gêñ amboac tonañ tec lau sêlic eñ amboac ñac mansan ma gôlôac to gôlôac taên gêjam eñ geden tönğen.

³² Go sêgôm Anôtô têtac ñandan kêsä anğa bu Meriba e Mose kêtap ñagêjô sa gêjô êsêac.

³³ Êsêac sêgôm Mosenê ñalêlôm gêôn eñ sa sec e kêsôm biñ tokauc masi.

³⁴ Israel sesen lau samuc kêtôm Apômtau kêsakin êsêacña atom.

- 35 Êsêac sêjam tauŋ
e têtêku lau samuc naŋ lêŋ jaba.
- 36 Ma sêjam sakinj êsêacnêŋ gwam,
tec kêtû lakô gédêŋ êsêac.
- 37 Êsêac sêkêŋ latuŋjo to ŋac têtû da
gédêŋ lau samuc nêŋ ŋalau sec.
- 38 Êsêac sêkêc lau tobiŋmê nêŋ dec siŋ gebe sêkêŋ latuŋjo to ŋac kêtû da gédêŋ Kanaannêŋ
gwam.
Sêgôm amboac tonaj tec sesen nom ŋadabuŋ su.
- 39 Êsêac sêjac môp tauŋ tec sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê.
Êsêac sêgôm nêŋ gêŋ amboac tonaj tec sesen poac popoc.
- 40 Go Apômtau têtac ŋandaŋ kêsa gédêŋ nê lau
gebe nê ŋalélôm kêmoatiŋ tau tôn kêtû nê gêŋlênsêmŋa.
- 41 Eŋ gêwi êsêac siŋ sêsêp lau samuc lemeŋ,
tec lau, taŋ sêkêŋ kisa êsêac naŋ, sêjam gôliŋ êsêac.
- 42 Nêŋ ŋacjo sêkôninj êsêac tôn
e sewec sêsô ŋacjo lemeŋ ŋalabu samucgeŋ.
- 43 Apômtau gêjam êsêac sa kêsêp ŋasawa ŋapaŋ,
mago êsêac gêsujtêkwa ŋatoŋ ma nêŋ sec gêjam sêga e kêkôninj êsêac tôn.
- 44 Tagen gédêŋ taŋ têtaj tauŋ gédêŋ eŋ naŋ,
Apômtau kêkêŋ taŋa to taê walô êsêac kêtû nêŋ gêŋwapacŋa.
- 45 Eŋ taê gêjam nê poac, taŋ kêmoatiŋ kêtû êsêacŋa naŋ,
ma taê walô êsêac kêtû nê têtac gêwiŋ tengeŋŋa.
- 46 Ma kêkêŋ êsêac, taŋ sêwê êsêac sêŋgônj kapoacwalô naŋ,
nêŋ ŋalélôm taêŋ walô êsêac.
- 47 O Apômtau, aêacma Anôtô, ônam aêacmêŋ sa
ma ônac aêac sa aŋga lau samuc nêŋ êtiam
gebe aêac anam danŋe êndêŋ aômnmêŋ ŋaê dabuŋ
ma têtac ŋajam êsa êtu nêŋ waemŋa.
- 48 Aweŋ êôc Apômtau Israelnêŋ Anôtô êndêŋ galoc to enden tôngeŋ,
ma lau samob sêlôc gebe “Biŋŋanô.”

Aleluja.

107

BUKU KÊTU LEMENŢENŢA

Apômtau gêjam aêac sa

- 1 “Anam danŋe êndêŋ Apômtau gebe eŋ ŋac gabêjam,
ênê moasiŋ ênêc tengeŋ biŋŋanô.”
- 2 Lau taŋ Apômtau gêjam êsêac kêsi ma kêjanŋo êsêac su aŋga gêŋwapac naŋ,
sêsôm amboac tonaj.
- 3 Lau taŋ eŋ gêjac êsêac sa sêmêŋ aŋga oc kêpi to oc kêsêp ma aŋga musaŋgu-m to mula-m
naŋ,
sêsôm amboac tonaj.
- 4 Nêŋ lau ŋagêdô seo sêmoa gamêŋ sawa, taŋ intêna masianô naŋ,
ma têtap malac sêŋgônŋa teŋ sa atomanô.
- 5 Mo to bu gêjô êsêac
e katuj tekweŋ gêbac.
- 6 Gêŋwapac tonaj gêgôm êsêac e aweŋ gêjac Anôtô,
tec gêjam êsêac sa aŋga nêŋ ŋandaŋ tau
- 7 ma gêwê êsêac katôgeŋ
e sêô lasê malac teŋ ma sêŋgônj.
- 8 Êsêac sênam danŋe êndêŋ Apômtau êtu ênê têtac gêwiŋ tengeŋŋa
ma êtu ênê gêŋsêga, taŋ gêgôm gédêŋ ŋamalac latuŋi naŋŋa,
- 9 gebe eŋ kêlau êsêac, taŋ bu gêjô êsêac naŋ,
ma kêkêŋ gêŋ ŋajam gêôc êsêac, taŋ mo gêjô naŋ tôn.

- 10 Nêj lau ñagêdô sêñgôñ gêsunbôm to ñakesec,
sêlai êsêac tôn ña ki sêñgôn jageo
- 11 gebe êsêac sêli awen sa gêdêñ biñsu
ma sêbu Lôlôc Ñatau nê biñ.
- 12 Kolen ñajaja kêkônin êsêac e tekwen gêbac.
Êsêac sêu taun jasêc ma nêj gêjam-sawaga masi.
- 13 Gêñwapac tonan gêgôm êsêac e awen gêjac Apômtau,
tec en gêjam êsêac sa anga nêñ ñandan tau.
- 14 Eñ gêwê êsêac sêsa anga gêsunbôm to ñakesec
ma kêsaic nêñ kapoacwalô gêñgic.
- 15 Lau tonan awen êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña
ma êtu ênê gêñsêga, tan gêgôm gêdêñ ñamalac latunji nanña,
- 16 gebe en kêtuc katam ki popoc
ma kêtuc balan ki tulu.
- 17 Nêj lau ñagêdô têtac gêmac sa kêtù nêñ secña
ma sêôc ñandan kêtù nêñ geonja.
- 18 Lau tonan nêñ ñalêlôm gedec gêñ taniñña samob
e sêsa pan lêndan sêmac êndunja.
- 19 Gêñwapac tonan gêgôm êsêac ma awen gêjac Apômtau,
tec en gêjam êsêac sa anga nêñ ñandan tau.
- 20 Eñ kêsakin nê biñ gebe êñgôm êsêac ñajam êsa
ma kêjanjo êsêac su anga sê.
- 21 Lau tonan awen êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña
ma êtu ênê gêñsêga, tan gêgôm gêdêñ ñamalac latunji nanña.
- 22 Êsêac sêkêñ da danje
ma sêsôm ênê gêñ, tan gêgôm nan, lasê êsêp wê têtac ñajamña.
- 23 Nêj lau ñagêdô sêlac sêsa gwêcô sêja
sebe têtulu gêñ anga gwêc sawa.
- 24 Êsêac sêlic gêñ, tan Apômtau gêgôm nan,
to ênê gêñsêga gwêc sawanja.
- 25 Gebe en kêjatu e mu gêbac
ma gêli gwêc ñadembom kapôên sa.
- 26 Gwêc tau kêsun êsêac sa sêpi e jadêdêñ undambê, go gêu êsêac sêsêp e gacgen sêsêp
gwêclêlôm sêja.
Ma gêgôm êsêac e atên uc-ucgenj.
- 27 Êsêac katun kêlau e sêku amboac bu kêjanin êsêac
ma nêñ meloco kêsa samucgenj.
- 28 Gêñwapac tonan gêgôm êsêac e awen gêjac Apômtau,
tec en gêjam êsêac sa anga nêñ ñandan tau.
- 29 Eñ gêgôm mutêna kêtù malô
ma kêkêñ bênônj kêsêp
- 30 e êsêac têtac ñajam kêsa gebe gwêc kêtù malô,
go gêwê êsêac sêsô lêlôm, tan sepeñ nan sêja.
- 31 Lau tonan awen êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña
ma êtu ênê gêñsêga, tan gêgôm gêdêñ ñamalac latunji nanña.
- 32 Êsêac tetoc en sa anga gôlôac ñalêlôm
ma sêlanem en anga laumatanêñ sêkac sa ñalêlôm.
- 33 Eñ gêjam bu ôkwi kêtù gamêñ sawa
ma bumata kêtù gamêñ kelenj.
- 34 Nom ñalêsi ñajam kêtù mêcgauc
kêtù lau, tan sêñgôn nan, nêñ geonja.
- 35 Go gêjam gamêñ sawa ôkwi kêtù bugêjactonj
ma gamêñ kelenj kêtù bumata.
- 36 Ma en kêkêñ gamêñ tau gêdêñ lau, tan mo gêjô êsêac nan sêñgônj,
go sêkwê nêñ malac sa gebe sêñgônñja.
- 37 Êsêac sêjam nêñ kôm to sêsê kôm wainña
e gêjam ñanô gêôc tau tôn-tônj.
- 38 Eñ gêjam mec êsêac têtù lau taêsam
ma kêkêñ nêñ bôc ñalêlêma atom.

- 39 Gêdêḡ taḡ gêḡwapac kêkônîḡ êsêac e sêpô lêna taḡḡ êndu-êndu
 ma nêḡ gêḡ ḡḡjam kêtaiḡ su e têtû wapi naḡ,
 40 eḡ kêsêwa majerḡ kêpi kasêga
 ma kêkêḡ êsêac seo sêmoa gamêḡ sawa naḡ, intêna masi.
 41 Mago eḡ gêôc ḡac ḡḡlêlôm sawa sa aḡḡa gêḡwapac ḡḡlêlôm
 ma gêḡjac ênê gôlôac sa têtû kapôêḡ.
 42 Lau mansaḡ sêlic e têtac ḡḡjam kêsa
 ma gêḡjac lau secwaga samob nêḡ lénô auc.
 43 Lau tokauc taêḡ ênam biḡ tonarḡ
 ma sêjala Apômtaunê têtac gêwîḡ teḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡ.

108

Mec Anôtô ênam aêac sa aḡḡa ḡacjo nêḡ
(Pes 57:7-11; 60:5-12)

- 1 O Anôtô, ḡoc ḡḡlêlôm kêpa su gabe janam wê to jaḡḡôm gêḡ wêḡḡa êtaḡ.
 O katuc tau, ôndimaḡ.
 2 Gêḡ wêḡḡa totau-totau, andi.
 Aê gabe jaḡḡu gamêḡ kelenderḡ sa.
 3 O Apomtau, aê gabe jalanem aôm aḡḡa lau ḡḡlêlôm.
 Aê gabe aoc êôc aôm aḡḡa tenterḡlatu ḡḡlêlôm.
 4 Gebe aômnmêm têtac gêwîḡ teḡḡḡḡḡ kêpi-kêpi e jagêdêḡ undambê
 ma aômnmêm biḡ ḡḡḡḡḡ kelenderḡ tau e jagêdêḡ tao.
 5 O Anôtô, ôsuḡ taôm sa e êndêḡ undambê ḡḡḡ
 ma nêḡ ḡḡwasi ênam nom samuc auc.
 6 Ôkêḡ taḡam aêac ma ônam nêḡ lau, taḡ têtac gêwîḡ êsêac naḡ sa.
 Nêḡ anôḡḡa eḡḡḡ aêac sa.
 7 ḡḡac dabuḡ Anôtô kêsôm aḡḡa nê gamêḡ dabuḡ gebe
 “Aê jawa Sikem êkôc-êkôc totêtac ḡḡjamḡḡ ma janac sam gaboarḡ Sukot êndêḡ ḡoc lau.
 8 Gilead to Manase kêtû ḡoc gamêḡ.
 Epraîm kêtû môkêcapac ḡakululuḡ ki to Juda kêtû ḡoc tôc gôliḡḡa.
 9 Moab kêtû ḡoc laclu jakwasîḡ taucḡa.
 Aê jambaliḡ ḡoc atapa êpi Edom ma ḡoc dimai êpi Pilistinêḡ gamêḡ.”
 10 O Anôtô, asa oc êwê aê jandêḡ malac totuḡbôm ḡḡaḡḡa jana.
 Asa oc êwê aê najaô lasê Edom.
 11 O Anôtô, aôm oc gôwi aêac siḡ
 ma kôtu aêacma lausiḡ nêḡ laumata atom me.
 12 Ônam aêac sa êndêḡ ḡacjomarḡ
 gebe ḡamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
 13 Anôtô êwiḡ aêac, go danserḡ ḡacjo aliḡ-êliḡ.
 Eḡ taugerḡ tec oc êka aêacnêḡ ḡacjo popoc.

*

109

ḡac-gêmoa-gêḡwapac-ḡḡlêlôm nê taḡi

- 1 O Anôtô, aê aoc gêôc aôm,
 amboac tonarḡ ônam taôm tôḡ aê atom,
 2 gebe lau alôb-alôb to lau dansarḡ sêḡḡa awerḡ gêdêḡ aê
 ma sêgôliḡ biḡ kêpi aê.
 3 Nêḡ biḡ têtac ḡandaḡ secḡḡa kêkôm aê auc
 ma sêjac aê ḡam mêḡḡḡ.
 4 Aê katerḡ mec kêtû êsêacḡa.
 Aê têtac gêwîḡ êsêac, mago sêjam kisa aê.
 5 Aê kamoasiḡ êsêac, mago sêkêḡ sec gêḡḡ
 Aê têtac gêwîḡ êsêac, mago sêkêḡ kisa aê.
 6 Ôkêḡ ḡac alôb-alôb teḡ êmêtôc ḡoc ḡacjo
 ma nê ḡacjo teḡ êḡgôliḡ biḡ êpi eḡ.

* 108:13: Dawidnê pesalem teḡ. Wê teḡ.

- 7 Êsêac sêmêtôc eṅ ma sêkip ênê keso sa
ma ṅac tau nê mec êtu nê sec.
- 8 Ênê bêc êṅgôṅ mata jaliṅa êtu dambê
ma nê sakinṅ elom ṅac teṅmaṅ.
- 9 Ênê ṅapalê têtû mosêbu
ma nê awê êtu awêtuc.
- 10 Ênê ṅapalê sêmoa nêṅ alê katuc ṅagala atom,
sensom mo ma tetey sêôṅ-sêôṅgeṅ.
- 11 ṅac sec tau, taṅ launêṅ tîp gêc eṅ naṅ, nê waba samob êpêla tau su
ma lau jaba sêjaṅgo ênê kolenṅ ṅanô su.
- 12 Eṅ êtap nê ṅac taê walô eṅṅa teṅ sa atomanô
ma lau teṅ sênam jaom ênê mosêbu atom.
- 13 Ênê wakuc samob sêmac êndu
ma sênam kauc dêburinêṅ ṅaê samucgeṅmaṅ.
- 14 Apômtau taê ênam ênê mimi nêṅ keso
ma êsuc tênanê sec ôkwi atomanô.
- 15 Apômtau taê ênam nêṅ sec endey tîṅgeṅ
ma enseṅ lau sec tonay nêṅ ṅaê su samucgeṅ e sêlinṅ sinṅ aṅga nom.
- 16 Gebe ṅac tau taê gêjam têtac gêwiṅ launṅa atom.
Eṅ kêjanda lau sêṅgôṅ jageṅa to lau ṅalêlôm sawa ma lau sêpô lêna tauṅṅa e sêmac êndu.
- 17 Eṅ têtac gêwiṅ gebe êpuc boa lau amboac tonay sêpuc boa eṅ tau.
Eṅ têtac gedec moasiṅ, tec moasiṅ ênac jaê eṅ.
- 18 Biṅ kêpuc boanṅa kêkôm eṅ auc amboac kêsô ṅakwê.
Gêṅ tau tonay êsêli ênê lîlîlôm popoc amboac bu ma êndanṅuc ênê ṅatêkwa amboac
nîptêkwimaṅ.
- 19 Biṅ kêpuc boanṅa tonay kêtôm obo, taṅ eṅ gêjac naṅ,
ma kêtôm ômbiṅkap, taṅ kêjandiṅ gedenṅ eṅ tîṅ naṅ.
- 20 Apômtau oc êṅgôm aêṅoc soṅo-soṅo
to êsêac, taṅ sêsôm biṅ sec kêpi aê naṅ, amboac tonanṅgeṅmaṅ.
- 21 Ma aôm Apômtau, ṅoc Anôtô, mêṅômoa ôwiṅ aê êtu nêṅ ṅaêṅa
ma ônam aê sa êtu nêṅ têmtac gêwiṅ teṅgeṅṅa.
- 22 Gebe aê ṅac ṅalêlôm sawa kapô lêna
ma aêṅoc ṅalêlôm popoc jamuṅ-jamuṅgeṅ.
- 23 Aê ôlic kêtaiṅ e kêtôm katuy kêtû baliṅ su.
Aê katôm siob, taṅ mutêna kêdaba piṅpaṅ.
- 24 Aê gajam dabuy mo e ocmatu kêtû golorṅ
ma ôlic kêtû sec e ṅatêkwa kêsa awê samob.
- 25 Êsêac sêkêṅ aê katu êsêacnêṅ gêṅ lêlêṅa teṅ
ma têdaiṅ gêsuy kêtû aêṅa.
- 26 O Apômtau, ṅoc Anôtô, mêṅôpuc aê tîṅ.
Ônam aê sa êtu nêṅ têmtac gêwiṅ aê ṅanôgeṅṅa.
- 27 Ôkêṅ ṅoc ṅacjo sêjala gebe aôm lêmam gôjam aê sa.
Aôm Apômtau gêjam gôlinṅ amboac tonanṅgeṅ.
- 28 Êsêac sêpuc boa aêmaṅ, mago aôm ônam mec aê.
Êsêac taṅ sêjanda aê naṅ, sêkumaṅ gebe aôm nêṅ sakinṅwaga aê jamoa totêtac ṅajamgeṅ.
- 29 Majey êtu ṅoc soṅo-soṅonêṅ ṅakwê
ma êsêac sênac biṅ majeyṅa êtu nêṅ obo.
- 30 Aocsuy ênam danṅe kapôêṅ êndêṅ Apômtau.
Aê jalambiṅ eṅ jamoa launêṅ sêcac sa ṅalêlôm,
31 gebe eṅ kêkô ṅac ṅalêlôm sawa nê anôṅa
gebe ênam eṅ sa êndêṅ êsêac, taṅ sebe senserṅ eṅ su naṅ.

*

110

Apômtau agêc nê kinṅ, taṅ geṅ oso eṅ naṅ

¹ Apômtaunê biṅ gêdêṅ ṅoc Apômtau gebe

* 109:31: Dawidnê pesalem teṅ.

- “Mêḡōḡōḡ aêḡoc anôḡa
 e jakêḡ nêḡ ḡacḡo
 sêḡêc amkaiḡ ḡalabu acgom.”
- ² Apômtau êkêḡ nêḡ ḡôliḡ ḡaclai esewec anḡa Sion ma êsa êna êtu tapa.
 Ônam ḡôliḡ nêḡ ḡacḡo.
- ³ Êndêḡ bêc, taḡ aôm ônac nêḡ ḡacḡo naḡ,
 nêḡ lau sêwiḡ aôm sênac ḡawaegenḡ.
- Êtôm nop êpoac bêbêc kanucgenḡ
 aôm nêḡ lau mata sêwac êndêḡ aôm nêḡ lôc dabuḡ.
- ⁴ Apômtau kêtôc lêma sa su
 ma oc enseḡ nêḡ biḡ atom gebe
 “Aôm kôtu ḡac dabuḡsêḡa ômoa tenḡeḡḡa
 kôtôm Melkisedek tau.”
- ⁵ Apômtau kêkô aôm nêḡ anôḡa.
 Êndêḡ ênê bêc têtac ḡandarḡa oc êku kiḡ samob tulu.
- ⁶ Eḡ oc êmêtôc tenḡeḡlatunêḡ biḡ ma êkêḡ nêḡ ḡacmatê sênam gamêḡ auc.
 Eḡ ênac lau môkêḡ êkôc anḡa gaboanḡ tapa.
- ⁷ Kiḡ oc ênôm bu, taḡ kêpoac ḡêdêḡ intêna ḡatali naḡ,
 amboac tonarḡ tec êsa môkêapac sagerḡ.
- *

111

Aweḡ êôc Anôtô êtu êmoasiḡ ôliḡ to katunḡa

- ¹ Aleluja.
- Aê gabe janam danḡe Apômtau toḡoc ḡalêlôm samucgenḡ.
 Janḡôm amboac tonarḡ anḡa lau mansarḡ to ḡôlôac ḡalêlôm.
- ² Apômtau ḡêḡôm ḡêḡsêḡa kapôêḡ.
 Êsêac samob, taḡ têtac kêkac êsêac kêtu ḡêḡ tonarḡḡa naḡ, sêpuc ḡêḡ tau ḡam.
- ³ ḡawasi to ḡaclai ḡêḡam samob, taḡ eḡ ḡêḡôm naḡ auc
 ma ênê biḡḡêdêḡ oc ênêc enderḡ tōḡeḡ.
- ⁴ Apômtau kêkêḡ nêḡ ḡêḡtalô taujala gebe taliḡ siḡ atom.
 Eḡ ḡacmoasiḡ to ḡac gabêḡam.
- ⁵ Eḡ kêkêḡ mo ḡêdêḡ êsêac, taḡ têtêc eḡ naḡ.
 Eḡ taê ḡêḡam nêḡ poac gedêḡ tōḡeḡ.
- ⁶ Eḡ kêkêḡ lau samuc nêḡ ḡêḡlênsêḡ ḡêdêḡ nêḡ lau,
 tec ḡêwa nêḡ ḡaclai sa ḡêdêḡ êsêac.
- ⁷ ḡêḡ taḡ lêma ḡêḡôm naḡ, ḡarḡêḡ to ḡêdêḡ.
 Ênê biḡsu samob kêtu katô.
- ⁸ Eḡ kêwaka biḡsu tau sa gebe ênêc enderḡ tōḡeḡ
 ma kêkêḡ biḡsu tau tobiḡ ḡarḡêḡ ma tobiḡ ḡanôḡeḡ.
- ⁹ Eḡ ḡêḡam nêḡ lau kêsi ma kêmoatiḡ nêḡ poac tenḡeḡḡa ḡêdêḡ êsêac.
 Ênê ḡaê dabuḡ to ḡaclai.
- ¹⁰ Tatêc Apômtau kêtu mêtê ḡam êwa lau samob, taḡ sêḡḡôm ḡanô êsa naḡ, nêḡ kauca sa.
 Talambiḡ eḡ enderḡ tōḡeḡ.

112

Embe tatêc Anôtô oc ênam aêac sa

- ¹ Aleluja.
- Aê aoc êôc ḡac, taḡ kêtêc Apômtau
 to ḡêḡôm ênê biḡsu ḡanô kêsa totêtac ḡajamgenḡ naḡ.
- ² Ênê wakuc oc têtû gamêḡ ḡatau tonḡaclai.
 Ma Apômtau ênam mec lau mansarḡ nêḡ ḡôlôac.
- ³ ḡêḡ masê to awa ênêc ênê andu
 ma ênê biḡḡêdêḡ oc ênêc enderḡ tōḡeḡ.

* **110:7:** Dawidnê pesalem tenḡ.

- 4 Eñ kêpô lau mansañ kêtôm ñawê kêpô gamêñ ñakesec.
Eñ ñac gêdêñ tec taê labu ma kêmoasiñ lau.
- 5 Aê aoc êôc ñac, tañ taê walô lau to gêjam lau sawa sa nan,
ma êngôm nê gêñ samob naêndêñgen.
- 6 Eñ oc êkô ñajana êku atomanô
ma lau oc taêñ ênam eñ enden tôngeñ.
- 7-8 Gêñwapac ñawae oc êngôm eñ êtêc tau atom.
Ênê ñalêlôm ñajêñ ma taê êka Apômtau!
Eñ têtac kêpa su ma kêtêc tau atom.
Êndêñ ñamu eñ oc êku nê ñacjo tulugeñ.
- 9 Eñ gêjac sam nê gêñ gêjac ñawaegeñ gêdêñ lau ñalêlôm sawa amboac tonanjen.
Ênê binjêdêñ oc ênêc enden tôngeñ. Eñ oc êtu apômtau towae.
- 10 Ñac tañ kêkac tau su anja Anôtônê nan, gêlic e kêtû môsi.
Eñ gêmôêñ luluj, mago ñanô masi. Lau secwaga embe taêñ êka binj teñ oc ñanô ênsur
tau êndêñ êsêac atom.

113

Aweñ êôc moasiñ ñatau Anôtô

- 1 Aleluja.
- Apômtaunê sakiñwaga amac,
alanem Apômtaunê ñaê
- 2 Aweñ êôc Apômtaunê ñaê
êndêñ galoc ma ênêc enden tôngeñ.
- 3 Aweñ êôc Apômtaunê ñaê
anja oc kêpi e êndêñ oc kêsêp.
- 4 Apômtau kêlêlêc tentenlatui samob su.
Ênê ñawasi kelen undambê su.
- 5 Asa oc êtôm Apomtau, aêacnêñ Anôtô,
tañ gêñgôñ nê lêpôñ anja lolôc nan.
- 6 Ñac tau nan gewec,
go katuc kêniñ undambê to nom.
- 7 Eñ kêkam ñalêlôm sawa anja kekop
ma gêôc ñac kapô lênaña sa anja wao.
- 8 Gebe etoc eñ êngôñ êwiñ kasêga,
êngôñ naban ênê launêñ kasêga.
- 9 Eñ kêkêñ awê kapoac gêwê kain andu
ma kêkêñ eñ kêkôc ñapalê e têtac ñajam kêsa lanjwagen.
- Aleluja.

114

Wê Pasanja teñ

- 1 Alleluja.
- Gêdêñ tañ Israel gêdi anja Aiguptu,
geden tañ Jakobnê gôlôac dêdi anja lau awen jaba nan,
- 2 Juda kêtû Apômtaunê gamêñ dabuj
ma Israel kêtû ênê gamêñ gôlinja.
- 3 Gwêc tau gêlic e kêtaiñ su
ma bu Jordan gêlêc tau sa jakêkô.
- 4 Lôc sêboan têtôm domba kapoac
ma gamêñ ñabau têtôm domba ñalatu.
- 5 O gwec, asageñ gêgôm aôm tec kôtaiñ su.
O Jordan, asageñ gêgôm aôm tec gôlêc taôm sa jakêkô.
- 6 O lôc, asageñ gêgôm amac tec aboan amboac domba kapoac.
O gamêñ ñabau, asageñ gêgôm amac, tec aboan amboac domba ñalatu.
- 7 O nom, ôwiwic taôm gebe Apômtau gêmêñ,

Jakobnê Anôtô mênggêmoa gêwiñ aôm.

⁸Ñac tau géjam poc ôkwi kêtü bu ñatonj
ma pocló kêtü bumata, tanj kêpulu kêpi gêmêñ nanj.

115

Anôtô mata jali nê wae êsa

¹O Apômtau, otoc aêac sa atom, otoc aêacma ñaê sa atom, otoc taômñem ñaê sa
êtu nêmtac gêwiñ tenjenñja to nêmtac binj ñanjênñja.

²Amboac ondoc lau samuc têtü kênac gebe

“Êsêacnêñ Anôtô gêmôa ondoc.”

³Aêacnêñ Anôtô gêmôa undambêgoc,
enj gégôm gêñ samob, tanj nê ñalêlôm taê géjam nanj.

⁴Êsêacnêñ gwam silber to gold,
nanj ñamalac lemenj sêgôm.

⁵Êsêacnêñ awerñsunj gêc, mago sêsôm binj atom.
Mateñanô gêc, mago sêlic gamêñ Aleluja. atom.

⁶Êsêac tanjenñsunj gêc, mago sênjô binj atom.
Lusunñsunj gêc, mago sênju gêñ atom.

⁷Êsêac lemenj gêc, mago sêmoasac gêñ atom. Enj kainj gêc, mago sêsêlêñ atom
ma nêñ koclabenj kêtanj atom.

⁸Lau sêmasañ-gên-tauwaga têtôm nêñ gêñ tau
ma lau samob, tanj taênj kêka gwam nanj, amboac tonanjenj.

⁹O amac Israelwaga, taêm êka Apômtau.
Enj kêtü amacnêmtac lautuc ma géjam-sawaga.

¹⁰O Aronnê gólôac, taêm êka Apômtau.
Enj kêtü amacnêmtac lautuc to géjam-sawaga.

¹¹O amac, tanj atêc Apômtau nanj, taêm êka Apômtau.
Enj kêtü amacnêmtac lautuc ma géjam-sawaga.

¹²Apômtau taê géjam aêac, enj oc ênam mec aêac.
Enj oc ênam mec Israelnêñ gólôac ma oc ênam mec Aronnê gólôac.

¹³Enj oc ênam mec êsêac, tanj têtêc Apômtau nanj,
lau saunj to lau kapôênj.

¹⁴Apômtau êkêñ amac atu taêsam.
Enj êkêñ amac atu taêsam ma nêmtac gólôac amboac tonanjenj.

¹⁵Apômtau tanj kêtêñ undambê to nom nanj,
ênam mec amac.

¹⁶Undambê kêtü Apômtaunê undambê
ma nom tec enj kêtêñ gêdêñ ñamalac.

¹⁷Ñacmatê to êsêac, tanj sêc sêsêp nêñ gamêñ ñanjênñja sêja nanj,
nêñ tenj oc êlanem Apômtau atom.

¹⁸Mago aêac oc talanem Apômtau
galoc to oc endenj tönjenj.

Aleluja.

116

Anôtô géjam ñac, tanj kêsa panj lêndanj nanj, sa ñawê danjenja

¹Aê têtac gêwiñ Apômtau gebe enj kêtêñ tanja aê
ma gêñjô ñoc tanjiboa.

²Enj gê tanja aê.
Amboac tonanj jamôêc êndênj enj êtôm ñoc bêc samob.

³Tamac êndü ñalêpoa gêsô aê tönj ma katêc tauc ñasec kêtü lamboamñja.
Aê gaôc gêñwapac to kapô lêna

⁴e aoc géjac Apômtaunê ñaê gebe
“O Apômtau, aê jatenj aôm ônam aê kêsimañ.”

⁵Apômtau enj ñacmoasinj to gêdêñ.

- Aêacnêj Anôtô kêtû taê labu ñamôkê.
 6 Apômtau gejob lau meloc-meloc.
 Aê katu palê, mago enj gêjam aê sa.
 7 O katuc tau, naôlêwan taôm êtiam
 gebe Apômtau kêmoasiñ aômgaç.
 8 Biññanô, aôm gôjam katuc kêsi anja tamac ênduja.
 Aôm kôpuc matocgasi tônj gêdêj matocsulu ma goderj ockainj tônj gebe jaka selelec atom.
 9 Aê jasa ñoc lêj jamoa Apômtau lañônêm
 anja gamêj sêñgôj maten jaliña.
 10 Gêdêj tanj aê kasôm gebe “Ñoc ñalêlôm popoc-popocgen” nanj,
 mago gawi kakêj gêwiñ Anôtôña siñ atom.
 11 Gêdêj tanj kapô lêna ñasec nanj, aê kasôm gebe
 “Ñamalac samob dansanjtêna.”
 12 Aê oc jakêj asagenj êndêj Apômtau
 êjô nê moasiñ, tanj kêkêj gêdêj aê nanj.
 13 Aê gabe jaôc moasiñ ñalaclu sa êtu danje
 ma gabe aoc ênac Apômtaunê ñaê.
 14 Biñ tanj gajac mata gêdêj Apômtau nanj, gabe janğôm êtu tônj.
 Gabe janğôm êtu tônj anja ênê lau samob ñalêlôm.
 15 Apômtaunê lau mansanj embe sêmac êndu,
 oc êlic amboac gêñwapac tenj.
 16 O Apômtau, nê m sakiñwaga aê, nê m sakiñwaga latu aê.
 Aôm kôgaboac lêpoa, tanj gêsô aê tônj nanj su.
 17 Aê jakêj da danjenja êndêj aôm
 ma aoc ênac Apômtaunê ñaê.
 18 Biñ tanj gajac mata gêdêj Apômtau nanj, gabe janğôm êtu tônj.
 Gabe janğôm êtu tônj anja ênê lau samob ñalêlôm.
 19 Aê gabe janğôm jakô Apômtaunê andu ñamalacluj,
 anja aôm, Jerusalem, ñalunjenj.

117

Alambij Apômtau

- 1 Amac lau nomña samob, awem êoc Apômtau.
 Amac tentenlatu samob, alanem enj.
 2 Gebe ênê têtac gêwiñ tenjenña tau tonjaclaigenj
 ma ênê biñ ñañêj oc ênêc endenj tônjenj.
 Aleluja.

118

Gôlôac sêlic om ñawê danjenja

- 1 Anam danje êndêj Apômtau gebe enj ñac gabêjam.
 Biññanô ênê moasiñ ênêc endenj tônjenj.
 2 Israel sêsôm lasê amboac tonec gebe
 “Biññanô, ênê moasiñ ênêc endenj tônjenj.”
 3 Aronné gôlôac sêsôm lasê amboac tonec gebe
 “Biññanô, ênê moasiñ ênêc endenj tônjenj.”
 4 Lau-têtêc-Anôtôwaga samob sêsôm lasê amboac tonec gebe
 “Biññanô, ênê moasiñ ênêc endenj tônjenj.”
 5 Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
 tec Apômtau kêkêj tanja aê ma gajam aê sa.
 6 Aê katêc tauc atom gebe Apômtau gêwiñ aê
 ñamalac oc sêñgôm asagenj êndêj aê.
 7 Apômtau gêwiñ aê, oc ênam aê sa
 ma jaku ñoc ñacjo tulu.
 8 Daê lamu Apômtau
 ñajam kêlêlêc taênj kêka ñamalac su.
 9 Daê lamu Apômtau
 ñajam kêlêlêc taênj kêka ñamalacnêj laumata su.

- 10 Tenterlatu samob sêgi aê auc,
mago aê gasen êsêac su gajam Apômtau lanô.
- 11 Sêgi aê auc e kêso tau,
mago aê gasen êsêac su gajam Apômtau lanô.
- 12 Êsêac sêgi aê auc amboac banic, mago ja kêkwanam êsêac su amboac oba,
mago aê gasen êsêac su ña Apômtaunê ñaclai.
- 13 Êsêac têtuc aê ñajana gebe jamben,
mago Apômtau gêjam aê sa.
- 14 Apômtau kêtuc ñoc ñaclai to ñoc ñac kalanem-enwaga.
En kêtuc ñoc kêsiwaga.
- 15 Wêsing toôndu kêpi anga lau gédêñ nêñ bec.
Apômtau lêma anôña gégôm gêñsêga ñaclai.
- 16 Apômtaunê lêma anôña kêsip ñamalac sa.
Apômtaunê lêma anôña gégôm gêñsêga ñaclai.
- 17 Aê oc jamac êndu atom, janğôñ matoc jali
ma jasôm Apômtaunê ñaê lasê.
- 18 Apômtau gêjac aê matocgasi aucgen,
mago gélôc gebe jamac êndu atom.
- 19 Alêc lôm dabun tau ñakatam su êndên aê.
Aê gabe jasô najanam danğe êndên Apômtau.
- 20 Apômtaunê sacğêdô tonec
gêjac lau gédêñ taunğen ñawae.
- 21 Aê gajam danğe aôm gebe kôkên tanjam aê
ma kôtu ñoc kêsiwaga.
- 22 Poc, tan sêkwêwaga sêbaliñ sin nan,
tec kêtuc poc kêclêsurja.
- 23 Gên tonan Apômtau gégôm,
tec matenano talic amboac gêñsêga.
- 24 Bêc tau tonan Apômtau kêkên.
Awen êoc toôndu ma ôlin êpi-êpigeñman.
- 25 O Apômtau, ônam aêacmên sa.
O Apômtau, ôkên aêac atap kolen ñano sa.
- 26 Awen êoc ñac, tan gêmên gêjam Apômtau lanô.
Aêac anam mec amac anga Apômtaunê andu.
- 27 Apômtau en Anôtô, en kêkên ñawê gédêñ aêac.
Atê wê tolêsôgen ma anam gélôn altar ñajabo.
- 28 Ñoc Anôtô aôm, aê gabe janam danğe êndên aôm.
Ñoc Anôtô aôm, aê gabe jatoc aôm sa.
- 29 Anam danğe êndên Apômtau gebe en ñac gabêjam.
Binjanô, êné moasin ênêc enden tónğen.

119

Anôtônê biñ wae

- 1 Aoc êoc êsêac, tan sêsa nêñ lêñ lanôñnêm sawa
ma sêsêlên kêtôm Apômtaunê biñsu nan.
- 2 Aê aoc êoc êsêac, tan sêmasan ênê biñsu
ma tanen wamu en tonên ñalêlôm samucgen nan.
- 3 Êsêac sêgôm keso ten atom.
Sêsa ênê lêñ katôgen.
- 4 Aôm kôjatu nêm ñagôlin
gebe ñamalac sêmansan tomalagen.
- 5 Ojae, ñoc lêñ ñanğênğen
ma jamansan aômñêm biñsu ñapepman.
- 6 Aômñêm biñsu samob embe ênêc aê lanôcnêmğagen

oc jaṅgôm tauc majoc êsa atom.

⁷ Aê embe jaṅô nêṁ biṅsu gêdêṅ êtu tônia,
oc jalambin aôm toṅoc ṅalêlôm makenṅer.

⁸ Aê gabe jamansaṅ aômnêṁ biṅsu.
Ônam aê sapu samucṅer atom.

Tañer wamu êndêṅ Apômtaunê biṅsu

⁹ ṅacsêṅom teṅ oc êsa nê lêṅ mata sawa amboac ondoc.
Eṅ êsap aômnêṁ bin tônia acgom, go êsa êndêṅ.

¹⁰ Aê gasom aôm toṅoc ṅalêlôm samucṅer.
Ôkêṅ aê janac jaê aômnêṁ biṅsu atom.

¹¹ Aê kamasan nêṁ bin gêc ṅoc ṅalêlôm
gabe jaṅgôm sec êndêṅ aôm atom.

¹² O Apômtau, aoc gêôc aôm
ôndônia nêṁ ṅagôlin êndêṅ aê.

¹³ Aocsunṅ jasa bin, taṅ aôm awamsunṅ kôjatu naṅ,
samob sa ṅapep.

¹⁴ Aê têtac kêkac aê aômnêṁ biṅsu ṅalêṅṅa
kêlêlêc têtac kêkac aê awa nomṅa su.

¹⁵ Aê japuc bin, taṅ aôm kôjatu naṅ ṅam
ma matoc êndiṅ aômnêṁ lêṅṅer.

¹⁶ Aêṅoc ṅalêlôm kêkac aê aômnêṁ biṅsunṅager.
Aê gabe jalinṅ aômnêṁ bin sinṅ atom.

Tatu samuc Apômtaunê biṅsu

¹⁷ Ômoasiṅ nêṁ sakinṅwaga aê gebe jamoa matoc jali
ma jajop aômnêṁ bin.

¹⁸ Ôkêṅ matocanô êpoa lasê
gebe jalic aômnêṁ biṅsu ṅagêṅsêga.

¹⁹ Aê katu ṅacleṅ ṅaôma ganṅôṅ nom.
Ônsanṅ nêṁ biṅsu auc êndêṅ aê atom.

²⁰ ṅoc ṅalêlôm gêjam aoc su
aômnêṁ bin taṅ kôjatu naṅ e tekoc gêbac.

²¹ Aôm goec bin lau kesowaga, taṅ teṅbeleṅ aṅṅer
ma sêkac taunṅ su aṅga nêṁ biṅsu naṅ.

²² Aê kamasanṅ aômnêṁ biṅsu,
amboac tonanṅ ôṅgôm aê majoc êmbac ma lau sêsu aê susu atom.

²³ Kasêga sêkac taunṅ sa sêkic aêṅoc bin sêmoa,
mago nêṁ sakinṅwaga aê tec kapuc aômnêṁ biṅsu ṅam.

²⁴ Aômnêṁ biṅsu gêgôm aê têtac ṅajam kêsa
gebe kêtu ṅoc gôlinṅwaga.

ṅalêlôm kêkac aê gebe taṅoc wamu Apômtaunê biṅsu

²⁵ Aê kapô lêna tauc ganṅôṅ wao ṅaô,
amboac tonanṅ mêṅônam aê sa êtôm, taṅ gôjac mata naṅ.

²⁶ Gêdêṅ taṅ gajac miṅ ṅoc bin gêdêṅ aôm naṅ, aôm kôkêṅ taṅam aê.
Ôndônia nêṁ ṅagôlinṅ êndêṅ aê jaṅô.

²⁷ Ôkêṅ aêṅoc kauc êsa êpi intêna, taṅ nêṁ biṅsu kêjatu naṅ,
oc japuc aômnêṁ gêṅsêga ṅam.

²⁸ Aêṅoc ṅalêlôm ṅawapac gê tôniaṅer ma galinṅ matocsulu elêmé.
Ôkêṅ ôlicwalô êsa êtôm gôjac mata.

²⁹ Ôṅgamiṅ aê êndêṅ bin dansanṅ ṅalêṅ
ma ômoasiṅ aê ṅa aômnêṁ biṅsu.

³⁰ Aê kajalinṅ lêṅ binṅanônia sa.
Kakêṅ nêṁ biṅsu kêkô aê lanṅôcnêṁṅa.

³¹ Aê kasap aômnêṁ biṅsu tônia.
O Apômtau, ôkêṅ aê jaṅgôm tauc palinṅ atom.

³² Aê gabe jalêti jasa aômnêṁ biṅsu ṅalêṅ
gebe ṅoc ṅalêlôm kêkac aê lêṅ tonanṅṅa.

Mec kauc ésaŋa

- 33 O Apômtau, ôndôŋ aê nê m biŋsu ŋalêŋ.
Aê gabe matoc ésap e wacjaô lasé.
- 34 Ôkêŋ ŋoc kauc ésa gebe jamansaŋ aômnê m biŋsu
ma jamansaŋ toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ.
- 35 Ôwê aê jasa aômnê m biŋsu ŋalêŋ
gebe katu samuc aômnê m biŋ tonanŋ.
- 36 Ôkêŋ ŋoc ŋalêlôm ésap awa tôŋ atom,
é sap nê m biŋsugeŋ tôŋ.
- 37 Ônam matocanô ôkwi aŋga gêŋ nomŋa.
Ôkêŋ aê jasa nê m lêŋ topalêgeŋ.
- 38 Ôkêŋ biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ lau-têtêc-aômwaga naŋ,
ŋanô ésa êpi nê m sakiŋwaga aê amboac tonanŋeŋ.
- 39 Ôkac biŋ susu, taŋ katêc naŋ su
gebe nê m ŋagôliŋ ŋajam.
- 40 Biŋ ŋanô, aê gajam aoc su nê m jatu, taŋ gôjac jatu naŋŋa.
Ôkêŋ nê m biŋgêdêŋ êpuc aê tôŋ.

Ôliŋ andanŋ Apômtaunê biŋsu

- 41 O Apômtau, ôkêŋ nê m moasiŋ êmoasiŋ aê.
Ônam aê sa êtôm, taŋ gôjac mata naŋ,
42 gebe jajô ŋac, taŋ kêsu aê susu naŋ awa,
gebe aê kakêŋ gêwiŋ aômnê m biŋ.
- 43 Ma ôkôc biŋŋanô ŋamêtê su aŋga aê aocsuŋ samucgeŋ atom
gebe aê kakêŋ matoc aômnê m gôliŋ.
- 44 Aê gabe jamansaŋ nê m biŋsu toŋanôgeŋ
ma gabe jaŋgôm endenŋ tôŋgeŋ ŋapaŋ.
- 45 Amboac tonanŋ jasa laŋôcnê m sawagenŋ
gebe aê gasom aômnê m biŋ, taŋ kôjatu naŋ.
- 46 Aê gabe jasôm aômnê m ŋagôliŋ êndêŋ kiŋ
tomajoc êmbacgeŋ.
- 47 Aê têtac ŋajam kêtu nê m biŋsuŋa,
taŋ aê têtac gêwiŋ naŋ.
- 48 Aê jatoc aômnê m biŋsu, taŋ têtac gêwiŋ naŋ sa
ma taêc ênam japuc aômnê m gôliŋ ŋam.

Aêac taêŋ êka Apômtaunê biŋsu

- 49 Taê m ênam biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ nê m sakiŋwaga aê naŋ.
Biŋ tau kêkêŋ aê kakêŋ matoc.
- 50 Aê gaŋgônŋ jageo ŋasec, mago biŋ, taŋ aôm gôjac mata naŋ,
tec kêpuc aê tôŋ ma gê malô aê.
- 51 Lau sêkêli tauŋŋa sêsu aê susu ŋasec,
mago aê kakac tauc su aŋga aômnê m biŋsu atom.
- 52 O Apômtau, aê embe taêc ênam aômnê m ŋagôliŋ laŋgwaanôŋa,
naŋ oc ênac têtac tôŋ.
- 53 Aê têtac ŋandanŋ sec kêtu lau, taŋ sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê naŋ,
gebe lau tonanŋ sêwi nê m biŋsu siŋ.
- 54 Aômnê m biŋsu kêtu ŋoc wê lanemŋa
gêdêŋ taŋ kasa ŋoc lêŋ gamoa jaê ŋoc malacmôkê ŋanô naŋ.
- 55 O Apômtau, aê taêc gêjam aômnê m ŋaê gêdêŋ gêbêc
ma kamasanŋ aômnê m biŋsu.
- 56 Moasiŋ ŋanô, taŋ gawê kaiŋ naŋ, tonec
gebe kamasanŋ aômnê m biŋsu.

Anôtônê biŋsu e ŋaŋêŋ laŋgwageŋ

- 57 Apômtau kêtu ŋoc gêŋlênsê m.
Aê kasôm kêtu tôŋ gebe jamansaŋ aômnê m biŋsu.
- 58 Aê katenŋ aôm toŋoc ŋalêlôm samucgeŋ
gebe taê m walô aê êtu biŋ, taŋ gôjac mata naŋŋa.

- 59 Aê taêc gêjam ñoc lêñ
 ma gajam gôliñ ockaiñ gêdêñ aômnêm ñagôliñ.
 60 Aê gajam gamêñ tôñ atom, kakac taucgen
 gebe jamansañ aômnêm biñsu.
 61 Lau alôb-alôb nêñ lêpoa gêsô aê tôñ,
 mago kaliñ aômnêm biñsu siñ atom.
 62 Aê gadi sa gêden gêbêcauc gêja lu gabe janam danje aôm
 êtu nêm gôliñ gêdêñña.
 63 Lau tañ têtêc aôm
 ma êsêac, tañ tañeñ wamu nêm jatu nañ, nêñ ñac teñ aê.
 64 O Apômtau, aômnêm têmtac gêwiñ tengeñña gêjam nom auc.
 Ôndôñ aômnêm biñsu êndêñ aê.

Apômtaunê biñsu ñañanô

- 65 O Apômtau, aôm kômoasiñ nêm sakiñwaga ñanôgen,
 kêtôm biñ, tañ gôjac mata nañ.
 66 Ôndôñ mêtê tokauc ma mêtê jakip biñ saña êndêñ aê
 gebe aê taêc kêka aômnêm biñsu.
 67 Gêdêñ tañ kôkôniñ aê atomgeñ nañ, gao gamoa,
 mago galoc kamasañ aômnêm biñ kêtû tôñ.
 68 Aôm ñac gabêjam ma kômoasiñ lau.
 Ôndôñ aômnêm biñsu êndêñ aê.
 69 Lau tenbelej angeñ sêga biñ kêpi aê,
 mago aê kamasañ nêm jatu toñoc ñalêlôm samucgeñ.
 70 Êsêacnêñ ñalêlôm ôliñ ñakam amboac ñalêsi kêkêkam lau,
 mago aê tec ñoc ñalêlôm kêkac aê kêtû nêm biñsuña.
 71 Aôm kôkôniñ aê, tec kêmoasiñ aê
 gebe nêm mêtôc tau kêdôñ nêm biñsu gêdêñ aê.
 72 Awamsuñ ñabiñsu kêmoasiñ aê
 kêlêlêc awamata toton-toton su.

Apômtaunê biñsu ñamêtôc gêdêñ

- 73 Aôm lêmam kôkêñ to kôlêsob aê.
 Ôwa ñoc kauc sa gebe jajala aômnêm biñsu.
 74 Êsêac tañ têtêc aôm nañ, embe sêlic aê oc têtac ñajam êsa
 gebe aê kakêñ matoc aômnêm biñ.
 75 O Apômtau, aê kajala gebe aôm kômêtôc biñ jagêdêñgeñ,
 tec kôkôniñ aê kêtôm aômnêm biñ ñañêñ.
 76 Ôkêñ nêm têmtac gêwiñ tengeñña ênam mañ aêmañ,
 êtôm nêm biñ, tañ gôjac mata gêdêñ nêm sakiñwaga aê nañ.
 77 Taêm walô aê gebe jañgôñ matoc jali
 gebe aê têtac gêwiñ aômnêm biñsuñageñ.
 78 Tenbelej angeñ, tañ sêgôm aê waec sec nañ, majen êsa
 ma aê tec taêc gêjam aômnêm biñ, tañ kôjatu nañ ñam.
 79 Ôkêñ êsêac, tañ têtêc aôm to sêjala aômnêm biñ, tañ gôwa sa nañ,
 gebe sêkac tañ òkwi dêndêñ aê.
 80 Ôkêñ aêñoc ñalêlôm êsap aômnêm biñsu tôñ
 gebe jañgôm tauc paliñ atom.

Mec Apômtau ênam saña

- 81 Aôm nêm moasiñ gêjô katuc
 ma kakêñ matoc aômnêm biñ.
 82 Matocanô kêkac gebe jalic biñ, tañ aôm gôjac mata nañ,
 ma katu kênac gebe “Êndêñ ondoc, go ônam malô aê.”
 83 Aê katôm bêlabi, tañ dedeñ e kêtû toñ nañ,
 mago kaliñ aômnêm gôliñ siñ atom.
 84 Aômnêm sakiñwaga nê bêc tendocgeñ gêc.
 Êndêñ ondocgeñ, go ômêtôc lau, tañ sêlêsu aê nañ, nêñ biñ.
 85 Lau tañ sêkêli tañ nañ, sêkwê sê aê.
 Lau tañ seo gala aômnêm biñ nañ, sêgôm biñ tonañ.

- 86 Aômnêm biñsu samob tobiññanôgenj.
 Êsêac sêoc aê ôkwi ña biñ dansañ, amboac tonañ ônam aê sa.
 87 Sauñgenj oc sensenj aê su janarja anğa nom,
 mago aê tec gabe jawi biñ, tanj aôm kôjatu nanj, siñ atom.
 88 Aôm ñacmoasiñ ônam aê sa êtu nêm têmtac gêwiñ tenjenñja gebe janğôñ matoc jali
 gebe janğôm awamsuñ ñabinj ñanô êsa.

Takêñ êwiñ Apômtaunê biñsu

- 89 O Apômtau, aômnêm biñ kêtü tönj kêsa anğa undambê
 ma ênêc endenj tönjenj.
 90 Aômnêm biñ ñañêñ ênêc êtôm gôlôac to gôlôac.
 Aôm kôsuj nom su, tec gacgenj kékô ñajarja kêsa.
 91 Gêñ tanj kôkêñ nanj, kékô e gédêñ galoc
 gebe gêñ samob têtü nêm sakiñwaga.
 92 Aômnêm biñsu embe êtu aê têtac gêwiñ ñamôkê atom,
 oc janarja êndêñ tanj gêñwapac kékôm aê auc nanj.
 93 Aê gabe jalij aômnêm jatü siñ atomanô
 gebe aôm kôkêñ, tec kêpuc aê tönj ganğôñ matoc jali.
 94 Aê katu aômnêm gêñ, ônam aê sa
 gebe aê kapuc aômnêm gôlij tec gamoa.
 95 Lau alôb-alôb dêdib aê gebe sensenj aê su,
 mago aê taêc gêjam aômnêm biñ, tanj gôwa sa nanj.
 96 Aê galic gêñ samob ñatêku gêc.
 Aômnêm biñsu tagenj tec ñamadiñ masi.

Têtac gêwiñ Apômtaunê biñsu

- 97 Aê têtac gêwiñ nêm biñsu kêlêlêc
 ma taêc gêjam kêtôm bêcgenj.
 98 Nêm biñsu gêc aêña ñapanj
 ma gêgôm ñoc kauc kêsa kêlêlêc ñoc ñacjonêñ su.
 99 Aêñoc kauc kêlêlêc ñoc kédôñwaga samob nêñ su
 gebe aê taêc gêjam biñ tagenj, tanj aôm gôwa sa nanjenj.
 100 Aêñoc kauc kêsa kêlêlêc kwalam lanğwa nêñ su
 gebe aê kamasañ aômnêm jatü.
 101 Aê kagamiñ ockaiñ gédêñ lêñ geo samob
 gebe Jamansañ aômnêm biñ ñapep.
 102 Aê kakac tauc su anğa nêm gôlij atom
 gebe aôm taôm kôdôñ aê.
 103 Aê kasaê aômnêm biñ gebe ñakana ñajamanô.
 Kasaê ñakana kêlêlêc lêp su gêc aocsuj.
 104 Aômnêm jatü gêwa ñoc kauc sa,
 tec kakêñ kisa gédêñ biñdansañ samob.

Apômtaunê biñsu kêtü ockaiñ ñaja

- 105 Aômnêm biñ kêtü ockaiñ ñadawenj
 ma ja tenj kêpô ñoc intêna.
 106 Aê katôc lemoc ma jamansañ êtu tönj
 gebe tanjoc wamu aômnêm gôlij gédêñ.
 107 Gêñwapac gêjac aê tönj kasép ñênjenj gaja.
 O Apômtau, ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biñ, tanj gôjac mata nanj.
 108 O Apômtau, ôkôc ñoc da lambiñña sa
 ma ôndôñ nêm gôlij êndêñ aê.
 109 Aê kasa panj lêndanj gebe jamac ênduñja endenj tönjenj,
 mago kaliñ aômnêm biñsu siñ atom.
 110 Lau alôb-alôb sêwa lakô aê,
 mago aê gao gala aômnêm jatü tenj atom.
 111 Biñ tanj aôm gôwa sa nanj, kêtü ñoc gêñlênsêm tenjenñja
 kêtü aêñoc ñalêlôm kêtü samuc ñam.
 112 Aêñoc ñalêlôm taê gêjam kêtü tönj gebe janğôm aêmnêm biñsu ñanô êsa,
 janğôm endenj tönjenj e jamac êndü.

Apômtaunê bijsu kêtû lamu njajam

- 113 Aê kakêñ kisa gédêñ lau, tañ nêñ njalêlôm gêja lu nañ,
mago aê têtac gêwiñ aômnêm bijsu.
- 114 Aôm kôtu ñoc lamu to lautuc.
Aê kakêñ matoc aômnêm biñ.
- 115 Amac lau secwaga, akac taôm sa naamoa jaêc.
Aê gabe jamansañ ñoc Anôtônê bijsu.
- 116 Ôpuc aê têtac êtôm biñ, tañ gôjac mata nañ, gebe jamoa matoc jali.
Aê kakêñ matoc aôm, amboac tonañ ôñgôm aê majoc êsa atom.
- 117 Ôpuc aê têtac gebe jamoa njajam
ma jamansañ aômnêm bijsu enden têtac.
- 118 Aôm oc otin lau samob, tañ seo gala aômnêm bijsu nañ, siñ
gebe êsêac sêsau tauñ njamelocñagen.
- 119 Lau samob, tañ sêkac tauñ su nañ, aôm gôlic êsêac amboac gêñ gambu.
Ma aê tec têtac gêwiñ biñ, tañ aôm kôdôñ nañ.
- 120 Aê katêc aôm e ôlilu géli.
Aê katêc tauc kêtû nêñ mêtôcña.

Tañej wamu Apômtaunê bijsu

- 121 Aê kamasañ biñ solop to biñgédêñ kêtû têtac.
Ôwi aê siñ êndêñ sêlêsutêna atom.
- 122 Ôjô nêñ sakinwaga awa gebe ômoasinj enj.
Ôkêñ tenbelenj anjenj sêkônin aê têtac atom.
- 123 Matocanô ñawapac kêsâ gebe aê gaôn nêñ moasinj,
gaôn aôm gebe ônam aê sa êtôm gôjac mataña.
- 124 Ônam nêñ sakinwaga sa êtôm nêñ têtac gêwiñ tenjenña
ma ôndôñ nêñ bijsu aê jajala.
- 125 Nêñ sakinwaga aê, ôwa ñoc kauc sa
gebe jajala biñ, tañ aôm ôwa sa nañ njapep.
- 126 Apômtaunê noc gebe êwaka tau saña kêdabinj
gebe êsêac sêgôm aômnêm bijsu popoc.
- 127 Kêtû tonañña aê têtac gêwiñ nêñ bijsu
kêlêlêc awamata totonj-totonj su.
- 128 Kêtû tonañña nêñ jatu gêjam gôlinj aê.
Aê gadec lêñ dansañ samob.

Njalêlôm kêkac gebe tañej wamu Apômtaunê bijsu

- 129 Biñ tañ aôm gôwa sa nañ, kainj tenj.
Kêtû tonañña ñoc njalêlôm kêsap biñ tau têtac.
- 130 Aôm embe ônac nêñ biñ létêñ, oc êpô gamêñ
ma êwa lau meloc-meloc nêñ kauc sa.
- 131 Aômnêm bijsu gêjô aê
e aoc ec-ecgenj.
- 132 Ôkac taôm ôkwi êndêñ aê ma taêm walô aê,
êtôm gôgôm gédêñ lau, tañ têtac gêwiñ nêñ njâ nañ.
- 133 Ôkêñ nêñ biñ êpuc ockainj têtac
ma ôkêñ gêñ sec tenj ênam gôlinj aê atom.
- 134 Ônam aê kêsi êndêñ njamalac, tañ sêkônin aê têtac nañ,
go jamansañ aômnêm jatu êtu têtac.
- 135 Ôkêñ lanômanô êpô nêñ sakinwaga
ma ôndôñ nêñ bijsu êndêñ aê.
- 136 Matocsulu keselenj amboac bu
kêtû lau sêmasañ aômnêm bijsu atom ña.

Apômtaunê bijsu njamêtôc gédêñ

- 137 O Apômtau, aôm ñac gédêñ
ma aômnêm gôlinj jagédêñ samob.
- 138 Aôm kômasañ nêñ bijsu tobiñgédêñ
ma kômasañ tobinj njañêñ njanô amboac tonañgenj.

- 139 Aê têtac n̄andaŋ k̄elakoc aê sec
 k̄êtu n̄oc soŋo-soŋo s̄eliŋ aôm̄nêm biŋ siŋŋa.
 140 Aôm̄nêm biŋ, taŋ ḡôjac mata naŋ, n̄akêŋkêŋ laŋgwagen
 ma nêm sakiŋwaga têtac ḡewiŋ biŋ tau.
 141 Aê katu n̄ac sawa to s̄êbu aê,
 mago kaliŋ aôm̄nêm jatu siŋ atom.
 142 Aôm̄nêm biŋgêdêŋ k̄êtu biŋgêdêŋ tengeŋŋa
 ma aôm̄nêm biŋsu tau biŋŋanô.
 143 Aê kapô lêna to ḡêŋwapac ḡêgôm aê,
 mago nêm biŋsu ḡêgôm aê têtac n̄ajam k̄êsa.
 144 Biŋ taŋ aôm̄ ḡôwa sa naŋ, oc ênêc n̄aŋêŋ enden t̄oŋgeŋ.
 Ôwa n̄oc kauc sa, go jaŋgôŋ matoc jali.

Mec Apômtau ênam saŋa

- 145 Aê gamôêc toŋoc n̄alêlôm samucgeŋ gêdêŋ aôm. O Apômtau, ôkêŋ taŋam aêmaŋ.
 Aê gabe jamansaŋ aôm̄nêm biŋsu êtu t̄oŋ.
 146 Aê aoc ḡêjac aôm gebe ônam aê sa,
 go jaŋgôm biŋ, taŋ ḡôwa sa naŋ, n̄anô êsa.
 147 Aê gadi gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ma kataŋ tauc kapôêŋ.
 Aê matoc kêsap aôm̄nêm biŋ tec gamoa.
 148 Matoc jali n̄apaŋ gêdêŋ gêbêc baliŋ e geleŋŋa
 ma taêc ḡêjam biŋ, taŋ aôm̄ ḡôjac mata naŋ, ḡêc n̄oc n̄alêlôm.
 149 Ôkêŋ taŋam aê êtu nêm t̄êmtac ḡewiŋ tengeŋŋa.
 O Apômtau, ôkêŋ aê jamansaŋ aôm̄nêm ḡoliŋ.
 150 Lau taŋ t̄êtim aê, mago sêkac tauŋ su aŋga aôm̄nêm biŋsu naŋ,
 t̄êdabiŋ aêgac.
 151 Ma aôm̄ Apômtau, tec gôm̄oa aê n̄agala
 ma aôm̄nêm biŋsu samob k̄êtu biŋŋanô.
 152 Aê kajala biŋ, taŋ aôm̄ kôm̄asaŋ naŋ, wanêcgeŋ
 gebe aôm̄ kôm̄asaŋ gebe ênêc tengeŋŋa.

Mec Apômtau ênam kêsija

- 153 Ôlic n̄oc n̄andaŋ ma ônam aê samaŋ
 gebe aê kaliŋ aôm̄nêm biŋsu siŋ atom.
 154 Ônam ḡoliŋ n̄oc biŋ ma ônam aê k̄êsi.
 Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biŋ, taŋ ḡôjac mata naŋ.
 155 Aôm̄ oc ônam lau alôb-alôb k̄êsi atom
 gebe êsêac sesom aôm̄nêm biŋsu atom.
 156 O Apômtau, aôm̄ taêm walô lau k̄êlêlêc.
 Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biŋgêdêŋ.
 157 Lau taêsam sêjanda aê to sêlêsu aê,
 mago aê gawi aôm̄nêm biŋ, taŋ ḡôwa sa naŋ, siŋ atom.
 158 N̄oc n̄alêlôm gêbu lau-sêkêŋ-ḡewiŋ-atomwaga
 gebe êsêac sêmasaŋ aôm̄nêm biŋsu atom.
 159 Ôlic aê, tec têtac ḡewiŋ nêm jatu nec.
 Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm t̄êmtac ḡewiŋ tengeŋŋa.
 160 Aôm̄nêm biŋ k̄êtu biŋŋanô anô tau.
 Aôm̄nêm ḡoliŋ gêdêŋ samob oc ênêc enden t̄oŋgeŋ.

N̄alêlôm samucgeŋ êndêŋ Apômtaunê biŋsu

- 161 Aê gajam kauc tauc ma kasêga sêlêsu aê,
 mago n̄oc n̄alêlôm kêtêc aôm̄nêm biŋ tagen.
 162 Aê katu samuc biŋ, taŋ aôm̄ ḡôjac mata naŋ,
 kêtôm n̄ac ten ḡêjac siŋ e kêtap awa taêsam sa.
 163 Aê gadec to kakêŋ kisa biŋ dansaŋ
 ma têtac ḡewiŋ aôm̄nêm biŋsu tagen.
 164 Aê aoc ḡêoc aôm̄ kêtôm bêcgeŋ k̄êtu dim 7
 k̄êtu aôm̄nêm ḡoliŋ gêdêŋŋa.
 165 Lau taŋ t̄êmtac ḡewiŋ nêm biŋsu naŋ, sêmoa tobiŋmalô n̄anô
 gebe gêŋ ten êŋgôm êsêac sembenj atomanô.
 166 O Apômtau, aê kakêŋ matoc aôm̄ gebe ônam aê sa

ma kamasan aomnem binsugac.

167 Aenoc nalêlom kemasan bin, tan gowa sa nan, kêtutôn
ma têtac gêwir kêlêlêc.

168 Aê kamasan nêmtatu to bin, tan gowa sa nan.
Aôm kôjala aenoc lêntasamob kêtutôn.

Mec Apômtau ênam sanja

169 O Apômtau, noc tanj wacêsô aôm tanjamsun.

Ôwa noc kauc sa êtôm nêmtatu.

170 Noc mec wacêsô aôm tanjamsun
ma ônam aê sa êtôm bin, tan gôjac mata nan.

171 Lanem oc êsêwa êsa aocsun
gebe aôm kôdôn nêmtatu gédên aê.

172 Imbeloc oc ênam wê êpi nêmtatu
gebe aomnem binsamob jagédên.

173 Ômansan lêmam gebe ônam aê sa
gebe aê kajala aomnem jatut.

174 O Apômtau, aê gajam aoc su gebe ônam aê sa
ma aomnem binsu gêgôm aê têtac njam kêsa.

175 Ojop aê jamoa matoc jali gebe jalanem aôm
ma nêmtatu gôlin ênam aê sa.

176 Aê gao sic amboac domba gêbôm, onsom nêmtatu sakinwaga
gebe aê kalin aomnem binsu sin atom.

120

Apômtau ênam aê sa anja kalomtênanên

1 Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
tec en kékên tanja aê.

2 O Apômtau, ônam aê kêsi anja gédênôlic dansan
ma anja imbelen geo.

3 Aôm imbêlam geo,
Natau oc êkên asagen êndên aôm ma êngôm aôm amboac ondoc.

4 Oc êkên sinwaganê sôb bôjan-bôjan
ma sôb tojalana.

5 Ijoc aêma, tec ganjôn Mesek,
tec ganjôn Kedarnên becobo.

6 Aê ganjôn gawin lau,
tan sêkên kisa gédên binmalô nan kêtômga.

7 Aê nac binmalôna, mago êndên tan jasôm bin wamaña nan,
êsêac sêndi êtu sinja.

121

Nac tan gejob Israel nanên nan

1 Aê gaoc matocanô sa kêpi lôc.

Noc ênam-aê-sawaga mênêsa anja ondoc.

2 Apômtau tan kékên undambê to nom nan,
oc ênam aê sa.

3 En oc êkên amkain êka selelec atom.
Nac tan gejob aôm nan, ênac tuluc atom.

4 Binjanô, nac-gejob-Israelwaga
gêjac tuluc to gêc bêc atom.

5 Apômtau kêtutatu nêmtatu gejobwaga. Apômtau kêtutatu nêmtatu ajun,
tan lêmam anôna kêsô njalabu nan,

6 gebe oc êpac aôm êndên ocsalô atom,
ma ajôn êpô aôm êndên êmbêc atom.

7 Apômtau ejop aôm êndên gên sec samob,
en gejob aôm katôm.

⁸ Apômtau oc ejoy aôm êndêj taj ôsa ôna ma ôsô ômôêj nanj,
galoc ma endej tôngej.

122

Bijmalô ênêc Jerusalem njamec

- ¹ Aê ganô lau sêsôm gêdêj aê gebe “Tawê dandêj Apômtaunê andu tana”
ma gêgôm aê têtac njamanô.
- ² O Jerusalem,
galoc enjainj kêka aômnêm sacgêdô tôngac.
- ³ O Jerusalem, sêkwê aôm sa kêtiam
kêtôm malac, taj tunjbôm kêpij auc e njajanja nanj.
- ⁴ Gôlôac to gôlôac sêpi gamêj tonaj
Apômtau tau nê gôlôac sêpi-sêpi sêmoa
êtôm ej kêjatu êsêac
gebe sêlanem Apômtaunê njâ.
- ⁵ Anja tonaj tec tetoc lêpôj sêmêtôc biñja kêkô,
tetoc Dawidnê gôlôacnêj lêpôj kêkô.
- ⁶ Atej mec êtu Jerusalem êtap biñmalô sarja.
Êsêac taj têtac gêwiñ aôm nanj, sêmoa njajamej.
- ⁷ Wama ênêc nêm tunjbôm njalêlôm
ma biñmalô ênêc nêm andu njalêlôm.
- ⁸ Aê gabe jasôm gebe “Bijmalô êndêj aôm”
êtu njoc lasitêwai to njoc njacnja.
- ⁹ Aê gabe jatej moasinj êtu aômja,
êtu Apômtau, aêacnêj Anôtônê anduja.

*

123

Mec Apômtau taê walô aêacnja

- ¹ Aê jaôc matocanô sa wacêpi aôm.
Matocanô endec undambê, taj gôjam gôlinj gôngôn nanj.
- ² Aêac tatôm sakinjwaga, taj mataanô êndêj nê njatau to sakinjwagao, taj mataanô gêdêj nê
njatau,
tec aêac matenjanô êndêj Apômtau, aêacnêj Anôtô, e taê walô aêac.
- ³ O Apômtau, taêm walô aêac, taêm walô aêacmêj.
Aêac anjô lau sêbu aêac e kêmasê aêac sa.
- ⁴ Lau sêkêli tauñ nêj pêlê to tenbelej anjeñ nêj biñ susu
kêmasê aêac katuj sa kêlêlêc.

124

Anôtô gêjam Israel sa, tec sêlambij ej

- ¹ Israel galoc sêsôm acgom gebe
“Apômtau embe êmoa êwiñ aêac atom, oc amboac ondoc.
Gêdêj taj njamalac dêdi sebe sênac aêac nanj,
Apômtau embe êmoa êwiñ aêac atom,
³ oc têtandjôn aêac su tomatenjaligenj
ma senseñ aêac su êtu nêj têtac njandanj secanônja.
⁴ Bu njasamac oc epeñ aêac lênsônj
ma êc aêac su
⁵ e njasamac njakotonj-kotonj
ênsañ aêac auc.”
- ⁶ Aêac awenj êôc Apômtau gebe gêsuj aêac dadêj njacjo lunluj
jakêkaku aêac popoc atom.
- ⁷ Aêac katuj gêwê sa kêtôm moc gêwê dibwaganê lakô sa.
Lakô tau gêngic ma aêac tec tajam samuc.
- ⁸ Apômtau taj kêkêj undambê to nom nanj,
nê njâ oc ênam aêac sa.

* 122:9: Dawidnê tenj.

*

125*Anôtô kētu nê lau Israel nêj lamu*

- ¹ Lau taj ôliŋ andaj Apômtau nan, têtôm lôc Sion,
taj oc kôjô-kôjô atom, êkô ñañêj enden tônggen nan.
² Lôc kêgi Jerusalem auc ma Apômtau kêgi nê lau auc kêtôm tonaj.
Gagôm gédêj galoc ma oc enden tônggen.
³ Lau alôb-alôb sênam gôliŋ lau gédêj nêj gamêj ñapanj atom.
Embe sêngôm, go lau gédêj tauj oc sêngôm sec.
⁴ O Apômtau, ômoasiŋ lau ñajam
to êsêac, taj tanj wamu aômnêm jatu nan.
⁵ Ma êsêac, taj seo sic nan,
Apômtau ôtiŋ êsêac su nasêwiŋ lau geowaga.

O Israel, biŋmalô êndêj aômmaŋ.

126*Sêjam danje kētu Anôtô géjam êsêac sa kêtiamŋa*

- ¹ Gédêj taj Apômtau géjam Sionnê gêjwapac ôkwi nan,
aêac asaê amboac aêc mêgen.
² Gédêj tonaj aêac gédôj ômac-ômacgen
ma imbelen toôndugen.
³ Biŋñanô, Apômtau gêgôm gêjsêga kētu aêacŋa.
Aêac ôliŋ kêpi ñanô.
⁴ O Apômtau, ônam aêacma gêjwapac ôkwi,
amboac kom kêkêj bu kêsa ñamanj kêtiam anja gamêj mula-mŋa.
⁵ Lau taj sêsê gêj tomatensulu nan,
oc sêkôc ñanô sa toôndugen.
⁶ Ñac taj kêbic mowê tomatasulugen géja gebe êsê nan,
oc êmu êmêj tomolêpoan ma totêtac ñajamgen.

127*Anôtônê mec tagen ênam aêac sa*

- ¹ Apômtau embe êkwê andu atom,
oc lau tauj sênam ñakolej elê mê.
Apômtau embe ejop malac atom,
oc kelenwaga sênam jali êtôm atom.
² Amac embe andi êndêj bêbêc kanucgen
ma anam kôm e êmbêcauc
gebe atap gêj êôc amac tônia sa, oc anjôm elê mê.
Ñam gebe Anôtônê lau têtac géwiŋ êsêacŋa têtap nêj gêj sa êndêj taj sêncêc bêc nan.
³ Latuji têtû Anôtônê moasiŋ gédêj aêac
ma enj géjam mec aêac ña gôlôac tau.
⁴ Lau matac latuji
têtôm sôb, taj kêsêp siŋwaga lêma nan.
⁵ Aê aoc êôc ñac,
taj kêbic nê sôb tolagic-tolagic nan.
Ñac tonaj embe êmansan nê biŋ êndêj nê soŋo-soŋo anja malac ñasacgêdô,
oc sêngôm enj maja êsa atom.

*

128*Tanj wamu Apômtau ñagêjô*

- ¹ Aê aoc êôc ñac, taj kêtêc Apômtau,
taj kêsa ênê lêj gêmoa nan.

- 2 Aôm oc ôtap lêmam ñakolen ñañanô sa.
Ma aôm ôtu samuc ma ômoa ñajamgenj.
- 3 Aômñêm awê êmoa nêm andu amboac m mamaloc,
tañ ñalatu taêsam kêgi auc nanj.
Aômñêm ñapalê têtôm ñip kepenj
kêgi nêm tebo auc.
- 4 Binñanô, ñac tenj embe êtêc Apômtau,
oc Apômtau ênam mec enj amboac tonanjenj.
- 5 Apômtau ênam mec aôm anja Sion
gebe ôlic Jerusalem ñamoasinj ênac matamanô ñajam êtôm aômñêm têm ômoa matam
jalija,
- 6 ma ôlic nêm ñapalênênj wakuc.
O Israel, binjalô êndênj aômmanj.

129

Israel sêôc gêñwapac ma Apômtau gêjam êsêac sa

- 1 Israel embe êsôm nê binj tenj, oc êsôm, nê binj tonec lasê gebe
“Aê ñapalêgenj ma sêlêsû aê ñasec.
- 2 Binñanô, aê ñapalêgenj ma sêlêsû aê ñasec,
mago sêkônij aê tôn atom.
- 3 Lau sakwerjtêna sêsêlê aê dêmôêctêkwa
e popoc jamunj-jamunjenj,
- 4 mago ñac gêdênj Apômtau gêdim lakô,
tañ lau sec sêwa su nanj gêñgic.”
- 5 Lau samob, tañ têtac kêbôli auc kêtû Sionña nanj,
sênu tauñ su tomajenjenj.
- 6 Oc têtôm gêgwanj, tañ kêkô salôm enj, ñaô nanj,
êtu kapôênj atom tagenj ma êmêlij sebenj.
- 7 Ñanô masi, tec ñac tenj ejonj sa atom
ma tenj ênac lagic gêñ tau atomanô.
- 8 Ma ñac tenj, tañ êsa întêna tonanj mênêlic gêñ tau nanj, oc êmôêc gebe “Apômtaunê moasinj
êpi amac.
Aêac ajam mec amac ajam Apômtau lanjô” nec atom.

130

Mec Apômtau ênam aêac saña

- 1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm anja ñakêlêndinj sec.
- 2 Apômtau, ôkênj tañam aê aoc.
Ôê tañam ñoc tañiboa kapôênj.
- 3 O Apômtau, aôm embe ôê sec tônj,
o Apômtau, asa oc êkô aôm lanjômñêm.
- 4 Mago aôm, tec kôsuc binj ôkwi,
amboac tonanj tec têtêc aôm.
- 5 Aê gaôn Apômtau. noc katuc gêônj enj,
tec kakênj matoc nê binj.
- 6 Ñoc katuc gêônj Apômtau gêmoa,
gêgôm kêlêlêc ñac, tañ gêdib gamênj gebe elenñanjanj su. Gêgôm kêlêlêc dibwaga tonanj
su binñanôgoc.
- 7 Israel, ôkênj matam Apômtau
gebe Apômtau kêtû têtac gêwinj tenjenñanjanj ñamôkê ma gêjam lau kêsi gêjac ñawaegenj.
- 8 Ma enj oc ênam Israel kêsi
anjana nênj sec samob.

*

131

Olinj andanj Apômtauña

* 130:8: Pesalem dambu taunña kêtû 6ña.

- 1 O Apômtau, aênoc ñalêlôm kêkian tau sa atom
ma matocanô ketoc tau sa atom.
Aênoc ñalêlôm taê kêka gêñ,
tañ kapôêñ kélêlêc aê nan atom.
2 Masianô, aê kakônin ñoc ñalêlôm tôn ñañêñgen.
Ñoc ñalêlôm ñañêñ kêtôm ñapalê, tañ jamañgen gêsac têna lêma dambê nan.
3 O Israel, ôkêñ matam Apômtau
êndêñ galoc ma enden tñgen.
Dawidnê ten.

132

Anôtô ênam mec gamêñ dabun

- 1 O Apômtau, taêm ênam Dawid
to nê gêñwapac samob.
2 Taêm ênam gebe en kêtôc lêma gédêñ Apômtau
ma gêjac mata bin gédêñ Jakobnê Anôtô ñaclai gebe
3 “Aê gabe jasô ñoc beclêlôm atom
ma jasa tauc sic janêc ñoc mê atom,
4 aê gabe matocanô ênam kauc bêc
ma matoc êmôp êtu bêcña atom,
5 jamoa e jatap Apômtaunê mala ten sa
ma jatap Jakobnê Anôtô ñaclai nê andu ten sa acgom.”
6 Binñanô, aêac añgôn Eprata ma añô andu tau ñawae,
go atap sa aña kôm Jarña.
7 Aêac asôm gebe “Ajôc, tasô ênê andu ñalêlôm tana
nadau tauñ ma tateñ mec tanêc ênê akain ñataon.”
8 O Apômtau, ôndi tonêm poac ñakatapa ñaclainja
ma ôna malam ôlêwan taômña.
9 Aômnêm dabunwaga sêsô binğêdêñ êtu nêñ ñakwê
ma aômnêm lau mansañ sênam lasê totêntac ñajamgen.
10 Ôtin nêm ñac, tañ goen oso en nan, su atom
êtu nêm sakinwaga Dawidña.
11 Apômtau kêtôc lêma ma kêsôm nê bin kêtu tñ gédêñ Dawid.
En kêsôm tobinñanôgen ma oc ênam ôkwi atom gebe
“Aê gabe jakêñ aôm taôm latôminêñ ten
êñgôn aômnêm lêpôn.
12 Latômi embe sêmansañ aênoc poac
to ñoc bin su, tañ jandôn êsêac nan,
oc nêñ wakuc sêñgôn aômnêm lêpôn
enden tñgen.”
13 Binñanô, Apômtau kêjalin Sion sa
ma taê gêjam gebe êtu ênê andu.
14 Ma en kêsôm gebe “Aê maloc jalêwan tauc enden tñgenña nan tonec.
Aê taêc gêjam kêtu tñ tec janğôn tonec.
15 Aê gabe janam mec êsêacnêñ gêñ êlêlêc su.
Aê gabe jakêñ mo êôc nêñ lau ñalêlôm sawa tñ.
16 Aê gabe jakêñ moasin êtu nêñ dabunwaganêñ ñakwê.
Êsêacnêñ lau mansañ oc sênam lasê totêntac ñajamgen.
17 Aê gabe Dawidnê ñaclai êpoa lasê aña tñê.
Aê kamasañ aênoc ñac, tañ gaen oso en nan, nê jakain ten kêkô.
18 Aê jakêñ majen êtu ênê ñacsonêñ ñakwê,
mago en êkuc sunsun ñaôsic-ôsic êñgôn en môkêapac.”

133

Lasitêwai semoa sêwin tauñ ñapep ñabin

- 1 Alicgac me, lasitêwai embe sêñgôn sêwin tauñ,
oc talic ñakatu têtac êsa lanğwageñ.

- 2 Bin tonan kêtôm niptêkwi njamanô, tan sêkêc kêpi Aron môkêapac ma keselen kêdaguc ênê em,
e jagêsac ênê njakwê gêsutêkwa.
3 Kêtôm manin anga lôc Hermon,
tan kêsêlô mênkêpi Sion nan,
gebe gamên tonan Apômtau gêjam mec su
gebe sêmoa mater jali enden tîngen.

*

134

Anôtônê sakin gêbécija jawé

- 1 Ajôc, Apômtaunê sakinwaga samob, tan akô Apômtaunê andu gédênj gêbêc nan,
alanem Apômtau.
2 Aôc lememe sa aten mec akô gamênj dabun
ma alanem Apômtau.
3 Apômtau, tan kêkênj undambê to nom nan,
ênam mec aôm anga Sion.

135

Aweñ êôc Apomtau

- 1 Aleluja.

Aweme êôc Apômtaunê njâé.

- Amac tan ajam sakin Apômtau nan, alanem en.
2 Amac tan akô Apômtaunê andulêlôm
to akô aêacnênj Anôtônê andu njamalaclun nan,
3 aweme êôc Apômtau, gebe Apômtau en njac gabêjam.
Anam wê êpi ênê njâé gebe en têtac kêsa lanwgagen.
4 Gebe Apômtau kêjalij Jakob sa
ma Israel kêtû ênê gênlênsêm.
5 Binjanô, aê galigac, Apômtau en njac kapôênj
ma aêacnênj Anôtô kêlêlêc anôtôi samob su.
6 Gênj samob, tan Apômtau têtac gêwinj anga undambê to nom ma anga gwêc to gêdimbobsêga
samob nan,
oc êngôm êtu tînj.
7 Enj tec gêwê tao anga gwêcem kêpi gêmênj
ma kêkênj ôsic kêsêp kom njâlêlôm ma kêkôc mu su anga nom njakêclêsu.
8 Enj tec gêjac Aiguptu nênj njamêc êndu,
gêgôm gédênj njamalac to bôc.
9 Anga tônê enj kêsakinj gênsêga to gênjalô
gebe êmêtôc Parao to nê sakinwaga samob.
10 Enj tec gesen lau tomôkê-tomôkê taêsam
ma gêjac nênj kinj tonjaclai êndu.
11 Amboac lau Amor nênj kinj Sihon ma Basan njakinj Og
ma lau Kanaan nênj kinj toê-toê samob.
12 Ma enj kêkênj êsêacnênj gamênj
gédênj lau Israel sêwê kainj.
13 O Apômtau, aôm nênj njâé oc ênêc tenjenj.
O Apômtau, nênj waem oc êsa êndênj gôlôac to gôlôac.
14 Gebe Apômtau kêwaka nê launênj binjgédênj sa
ma taê walô nê sakinwaga.
15 Tenterlatunênj gwam njamalac lemenj sêgômja.
Êsêac sêmasan njâ silber to gold.
16 Aweñsunj gêc, mago sêsôm binj atom.
Matenjanô gêc, mago sêlic gamênj atom.
17 Tanjenj gêc, mago sênj binj atom
ma sêsi aweñ atom amboac tonanjenj.
18 Lau tan sêmasanj gênj tauwaga nan, oc têtôm nênj gên tonan

* 133:3: Dawidnê tenj.

ma lau samob, tañ ôlin andañ nan, amboac tonanjen.

- 19 O Israelnê gôlôac, alanem Apômtau.
 O Aronnê gôlôac, alanem Apômtau.
 20 O Lewinê gôlôac, alanem Apômtau.
 Amac tañ atêc Anôtô nan, alanem Apômtau.
 21 Awenj êôc Apômtau anja Sion,
 njatau, tañ gêngônj Jerusalem nan.

Aleluja.

136

Wê danjenja terj

- 1 Anam danje Apômtau gebe enj njac gabêjam.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 2 Anam danje anôtôinênj Anôtô.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 3 Anam danje apômtauinênj Apômtau.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 4 Enj gêgôm gênsêga.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 5 Enj kékênj undambê tokaucgenj.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 6 Enj kêmasanj nom gêsac bu njad.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 7 Enj kékênj oc to ajônj.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 8 Enj kékênj oc gebe êwê gamênj êndênj ocsalô.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 9 Enj kékênj ajônj to utitalata gebe sêpô gamênj êndênj êmbêc.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 10 Enj gêjac Aiguptunênj njamêc êndu.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 11 Enj gêwê Israel sa anja Aiguptu.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 12 Enj gêgôm njalêma njajanja ma gêôc lêmadambê sa.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 13 Enj gêwa Gwêckoc kékôc gêja luagêc.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 14 Enj gêwê Israel sêsêp njalêlôm sêja.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 15 Enj kêtinj Parao to nê lausinj sêsêp Gwêckoc njalêlôm ma sênôm gwêc su.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 16 Enj gêwê nê lau sêmoa gamênj sawa.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 17 Enj gêjac kinj tonjaclai êndu.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 18 Njac tau, tañ gêjac kinj towae êndu nan.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 19 Enj gêjac lau Amor nênj kinj Sihon êndu.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 20 Enj gêjac Basan njakinj Og êndu.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 21 Enj kékênj lau tonanj njai nênj gamênj gêdênj nê lau sêwê kainj.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 22 Enj kékênj gamênj tau gêdênj nê sakinjwaga Israel.
 Biñjanô, ênê moasinj ênêc endenj tôngjenj.
 23 Enj tec taê gêjam aêac gêdênj tañ tapô lêna nan.

- Biññanô, ênê moasiñ ênêc enderj tônggen.
 24 Ma géjam aêac kêsi anğa lau, tañ sêlésu aêac nañ.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enderj tônggen.
 25 Eñ gêlôm gêñ taniñña gêdêñ gêñ maten jalina samob.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enderj tônggen.
 26 Anam danđe êndêñ undambê ñatau Anôtô.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enderj tônggen.

137

Lau tañ sêggôñ kapoacwalô anğa Babel nañ, nêñ tanjiba

- 1 Gêdêñ tañ aêac anğôñ Babelnêñ bu nañ,
 aêac taêñ géjam Sion ma atan.
 2 Aêac akêñ ma gêñ wêña
 geñ kalên ka siun, tañ kékô tonañ nañ,
 3 gebe lau, tañ sêkôc aêac tóñ nañ,
 sêkac aêac gebe anam ma wê, ma lau, tañ sêlésu aêac nañ,
 sêkac aêac gebe amoa toöndugeñ ma sêsôm gebe
 “Anam nêñ wê Sionña teñ aêac anô.”
 4 Mago aêacmêñ oc anam Apômtaunê wê
 anğa gamêñ jaba amboac ondocgeñ.
 5 O Jerusalem, aê embe jalin aôm siñ,
 oc lemoc anôña êtu toñ.
 6 Aê embe taêc ênam aôm atom ma embe jatoc Jerusalem sa êlêlêc ñoc gêñ samob, tañ gêgôm
 aê têtac ñajam nañ atom,
 oc imbeloc êsap lôcboam tóñ.
 7 O Apômtau, taêm ênam bêc, tañ lau Edom sêgôm gêñwapac
 gêdêñ Jerusalem nañ.
 Êsêac sêmôêc gedên tônggen gebe
 “Ansen êlin-êlin êsêp e êndêñ nombañ.”
 8 O Babel, aôm kalomtênao.
 Aêac awen êôc ñac, tañ êkêñ gêñ, tañ gôgôm gêdêñ aêac nañ, êmu wacêpi aôm êtiam.
 9 Aêac awen êôc ñac, tañ êôc nêñ ñapalê dedec sa
 ma êmakin êsêac sêpi poc nañ.

138

Wê danđeña kêtü Anôtônê bin ñañêñña

- 1 O Apômtau, aê gabe janam danđe aôm tonoc ñalêlôm samucgeñ.
 Aê gabe jalambin aôm êndêñ anôtôi sêlic.
 2 Aê gabe jaten mec êndêñ aôm jakô nêñ lôm dabun ñamagêña
 ma jalanem aômnêñ ñaê êtu nêñ moasiñ to bin ñañêñña
 gebe aôm kôwaka nêñ ñaê to bin, tañ gôjac mata nañ sa
 kêlêlêc ñêñgeñ su.
 3 Gêdêñ tañ aoc géjac aôm nañ, kôkêñ tanjam aê.
 Ma kôpuc ñoc ñalêlôm tóñ ña nêñ ñaclai kain teñ.
 4 O Apômtau, kin samob anğa nom embe sêñô awamsun ñabin
 oc sêlambin aôm.
 5 Êsêac oc sênga wê êpi Apômtaunê gôlin
 gebe Apômtaunê ñawasi géjam gamêñ auc.
 6 Apômtau kêtü ñac towaegoc ma géjam ñac ñalêlôm sawa sa
 ma kêjala lau-tetoc-taun-sawaga, tañ sêmoa jaêc en nañ, amboac tonanğen.
 7 Aê embe jamoa gêñwapac ñalêlôm,
 aôm oc ôpuc aê tón janğôñ matoc jali.
 Aôm kôpuc ñoc ñacjo, tañ têtac ñandan sec gêdêñ aê nañ sugen
 ma nêñ anôña géjam aê sa.
 8 Apômtau oc êñgôm gêñ, tañ géjac mata gêdêñ aê nañ ñanô êsa.
 O Apômtau, nêñ moasiñ ênêc teñgeñ. Ônac dabin kôm, tañ gôjac m nañ.

*

139

Anôtô kêjala gêñ samob e gêdêñ ñamadiñ to gêmoa gamêñ samob

- 1 O Apômtau, aôm gôbi ñoc ñalêlôm létêñ e kôjala aê.
 2 Aê embe janğôñ me jandi sa, oc ôjala.
 Aôm gômoa jaêc, mago kôjala biñ, tañ aê taêc gêjam nañ.
 3 Aôm gôlic aê kasêlêñ me gaêc
 ma kôjala aêñoc lêñ e tomalageñ samob.
 4 Ñalô teñ ênsac imbeloc atom tagen
 ma aôm Apômtau oc ôjala kwananğen.
 5 Aôm kôpiñ aê auc anğa muña ma nêñ ña
 ma gu lêmam gêsac môkêcapac.
 6 Aê kasaê biñ tonan kaiñ teñ ñanô
 kêlêlêc aêñoc kauc su, tec kajala atom.
 7 Nêñ Ñalau gêmoa ma aê oc jasa ondoc
 ma aê oc jaêc jamu ondocña gebe ôlic aê atom.
 8 Aê embe japi undambê jawac, oc jatap aôm sa.
 Ma embe jaja ñoc mê ênêc lamboam, oc jatap aôm sa.
 9 Aê embe jalôp jandêñ gamêñ oc kêpiña
 ma najalêwar janğôñ gamêñ oc kêsêpña jana,
 10 oc lêmam êwê aê anğa ôñê
 ma ôsip aê sa ña nêñ anôña.
 11 Ma aê embe jasôm gebe gêsunbôm êkôm aê auc samucgen
 ma ñawê, tañ kêpô aê nañ, ênam kesec,
 12 mago aôm oc ôlic ñakesec amboac ñakesec atom.
 Ôlic gêbêcauc amboac elenña ma ñakesec amboac ñawê.
 13 Aôm taômgen tec kôkêñ aêñoc ñalêlôm
 ma kôlêsob aê anğa tinoc têtacêlêlôm.
 14 Aê gajam danğe aôm gebe kôkêñ aê ñamêtê kaiñ teñ.
 Aêñoc katuc kêjala gebe aômñêñ gêñ, tañ gôgôm nañ, kêtü gêñsêga kaiñ teñ.
 15 Aôm kôjala ñoc ñatêkwa ñasec-ñasec samob
 gêdêñ tañ kôkêñ aê kelec-kelec kôsingên ma kôlêsob aê anğa tinoc têtacêlêlôm.
 16 Matamanô gôlic aê gêdêñ tañ aê ñanô kêsa atomgen ma koto ñoc bêc, tañ taêm gêjam gebe
 janğôñña nañ, gêc nêñ buku kwananğen.
 Gôgôm gêmunj kêsêp ñasawa, nañ ñoc bêc teñ mênkêsa atomanô nañ.
 17 O Anôtô, biñ tañ aôm taêm gêjam nañ, ñawapac, oc jajala amboac ondoc.
 Gêñ tonan taêsam e ñalêlêma atom.
 18 Aê embe jasa sa, oc jalic êlêlêc ganğac su.
 Aê embe janêc e gulunj jandi, nañ jatap aôm sa.
 19 O Anôtô, ônac alôb-alôbwaga êndumanj
 ma ôkêñ lau, tañ sêwê kaiñ dec nañ, sêc su anğa aêñoc.
 20 Lau tonan tec sêkian taun sa ma sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aôm
 ma sêgôm aômñêñ ñaê kêtü meloc.
 21 O Apômtau, aê oc jakêñ kisa êndêñ lau, tañ sêkêñ kisa gêdêñ aôm nañ, atom me.
 Ma janam lanğcanô ôkwi êndêñ lau, tañ sêli taun sa gêdêñ aôm nañ, atom me.
 22 Biññanô, aê kakêñ kisa gêdêñ êsêac ñajanña,
 galic êsêac têtü ñoc ñacjo.
 23 O Anôtô, ômbi aê létêñ e ôjala ñoc ñalêlôm.
 Ônsaê aê to ôjala gêñ, tañ taêc gêjam nañ.
 24 Ma embe ôlic aê jasa lêñ dansan jama,
 nañ ôwê aê jasa lêñ ñanêñña.

*

140

Mec êtu Anôtô ênam aêac saña

* 138:8: Dawidnê teñ. * 139:24: Dawidnê pesalem teñ.

- 1 O Apômtau, ônam aê kêsi êndêr lau sec
ma ojop aê êndêr lau tojyclai.
- 2 Lau tonar taêr gêjam bin sec gêc nêr ñalêlôm
ma sêkalom kisa kêtôm bêcger.
- 3 Êsêacnêr imbeleñ ñamata kêtôm moac wêmnê.
Moac ñamalic gêc kêsa pan gêdôñolicger.
- 4 O Apômtau, ojop aê êndêr lau alôb-alôb lemeñ.
Ônam jaom aê êndêr lau tojyclai, tar sêkic bin sebe senseñ aê nar.
- 5 Tetoc-taun-sawaga sêwa lakô kêtû aêña.
Êsêac sêkic uc gêjac intênataligen ma sêwa lip kêtû aêña gebe ênac aê.
- 6 Aê kasôm gêdêr Apômtau gebe “Ñoc Anôtô aôm.”
O Apômtau, ôkêr tarjam ñoc tarñi kapôêr
- 7 O Apômtau, ñoc Anôtô, ñoc ñac, tar gôjam aê sa ñajana nar.
Aôm kôtu ñoc lamu gêdêr noc siñña.
- 8 O Apômtau, ôkêr bin, tar lau alôb-alôb taêr gêjam to kêkac êsêac nar, ñanô êsa atom.
Onseñ bin, tar sêkic kêtû aêña nar su.
- 9 Ôkêr ñoc ñacjo sêku aê tulu atom
ma bin, tar sêkic kêtû aêña nar, êpi êsêac taun.
- 10 Eñ êkêr ñalana ênsêlô êpi êsêac taun.
Eñ êtiñ êsêac sêsêp sêlêlôm sêna e dêndi sa êtiñ atom.
- 11 Ñac-gêga-binwaga oc êmoa naeo.
Ma gêrwapac oc epeñ ñac tojyclai sec nar, piñpoap-piñpoap e ênarja.
- 12 Aê galicgac gebe Apômtau oc êmansañ lau sêngôñ jageo nêr bin
to êmansañ lau ñalêlôm sawa nêr bin.
- 13 Binñanô, lau gêdêr oc sênam danje êtu aômñêm ñaêña.
Lau gêdêr oc sêngôñ sêwiñ aôm.

*

141

Mec kêtulana ten

- 1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm ôkac taômger òndêr aê ômôêr.
Embe jamôêc aôm, nar ôkêr tarjam ñoc aoc.
- 2 Ôlic ñoc mec êtôm gasôb jadaun gêdêr aôm.
Ôlic jaoc lemoc sa êtu da êtulanja.
- 3 O Apômtau, ôkêr aocsun ñadibwaga ten
ma ôkêr gêdôcôlic ñakatam ñagejobwaga ten.
- 4 Ôkêr ñoc ñalêlôm ewec êndêr gêr sec
gebe janôm gêr alôb-alôb atom.
- 5 Ñac gêdêr ten embe ênac aê me êlêr bin aê, nar jajala gebe oc têtac gêwiñ aê,
mago aê janac jao gebe lau sec nêr ten êniñ oso môkêcapac atomanô gebe katen mec
geder tônger gebe Apômtau epeñ êsêacnêr kisa su.
- 6 Embe sêmbalin nêr mêtôcwaga sêsêp pocsaññ,
lau oc sêjala gebe Apômtaunê bin binñanô.
- 7 Eñ kêpalip êsêacnêr ñatêkwa jatotoñ-totoñ sêc gêdêr lamboam ñagêsunjawa,
kêtôm poc, tar têtuc kêkôc e pococ-popocger gêc intêna nar.
- 8 Matoc êndin aôm, Apômtau ñoc Anôtô. Aê gabe jaê lamu aôm.
Amboac tonar ôwi ñoc katuc siñ gebe janañ atom.
- 9 Ojop aê êndêr lakô, tar sêwa kêtû aêña nar,
ma êndêr lau secwaga nêr lip amboac tonar.
- 10 Ôkêr lau, tar sêkac taun su nar, sêwê taun nêr uc
ma aê jao gala jana.

*

142

Anôto ênam aêac sa anga gêrwapac njalêlôm nâamec

- ¹ Aê aoc gêjac Apômtau kapôêngej,
gamôéc kapôên gédên Apômtau.
- ² Aê kasêwa nroc tanji géc en lanjônêmna,
kasôm nroc gêrwapac lasê gédên enj.
- ³ Gédên tanj nroc njalêlôm njagogo nanj,
mago aôm kôjala lênj, tanj aê kasa nanj.
- Sêwa lakô kelecgej
géc nroc intêna, tanj kasa nanj.
- ⁴ Aê matoc geso gêmu anôna,
mago katap njac tenj gebe ênam aê sanja sa atom.
- Aê gabe jaê lamu gênj tenj, mago katap sa atomanô
ma njac tenj gebe ênam aê sanja gêmoa atomanô.
- ⁵ O Apômtau, aê aoc gêjac aôm.
Aê kasôm gebe nroc lamu aôm to nroc gêjlênsêm, tanj gawê kainj anga lau materj jali nênj
gamênj nanj.
- ⁶ Ojae, ônjô nroc tanjiboamanj gebe aê katuc gêbac su.
Ônam aê kêsi anga lau, tanj sêlêsu aê nanj, gebe nênj ôlinj walô kêlêlêc aê su.
- ⁷ Wê aê sa anga kapoacwalô
gebe jalanem aômnêm njaê.
Aôm embe ômoasiñ aê,
oc lau gédênj sêkac sa sêwinj aê.
gêngônj poclabu nanj. *

143

Embe ôlinj to katuj êngônj naeo, nanj awerj ênac Anôto

- ¹ O Apômtau, ônjô nroc mec ma ôê tanjam nroc tanji.
Aôm njac tobinj njanênj, ôkênj tanjam aê êtu nênj binjgédênjnj.
- ² Ôkic nênj sakinjwaga nê binj atom
gebe aôm ôlic njamalac mata jali tenj êtôm njac gédênj atom.
- ³ Ojae, njacjo tau kêjanda katuc.
Enj kêku aê tulu jagaêc nom ma aê katôm êsêac, tanj sêmac êndu su nanj.
- ⁴ Aênjoc katuc ôlun-ôlungej
e nroc njalêlôm kêtuj tonj anga nroc wanjlêlôm.
- ⁵ Aê taêc gêjam têm gêmunj andanjenjja ma taêc gêjam aômnêm lêmam njakôm samob, tanj
gôgôm nanj.
Taêc gêjam jakêsêp aômnêm gôlinj samob.
- ⁶ Aê galam lemoc ma katerj mec gédênj aôm.
Aênjoc katuc gêjam awa su aôm kêtôm nom njakelenj kêsê awa gebe kom ênac.
- ⁷ O Apômtau, ôkac taômgej mênjôkênj tanjam aê.
Nroc njalêlôm kêtuj dambê-dambê su gebe jananj.
- Ônsanj lanjômanô auc êndênj aê atom
gebe jatôm êsêac, tanj sê su sêsêp sêlêlôm sêja nanj atom.
- ⁸ Ôkênj aê janjô aômnêm têtac gêwinj tenjenjja njawae êndênj elenjja
gebe aê taêc kêka aôm.
- Ôtôc intêna, tanj gobe aê jasa nanj, êndênj aê
gebe jasunj nroc katuc sa êndênj aôm êwac.
- ⁹ O Apômtau, ônam aê kêsi êndênj nroc njacjo.
Aê jandênj aôm wacjaê lamu aôm.
- ¹⁰ Ôndônj aê janjôm nroc gênj êtôm aôm gôlic njajam gebe aênjoc Anôto aôm.
Aômnêm Njalau njajam êwê aê jasa lênj njanênj.
- ¹¹ O Apômtau, ôpuc aê tøj janjônj matoc jali êtu aômnêm njaeñja.

* 142:7: Dawid gêga wê tonanj gédênj tanj

- Ónam aê sa anja gêḡwapac êtu aómnêm binjêdêḡḡa.
 12 Onsenj ḡoc ḡaço su ma ómoasinj aê ma onsoc samob, tanj sêlêsu aê nanj,
 gebe nêḡ sakinjwaga aê. *

144

- Aweḡ gêôc Anôto ḡamec. Moasinj gêjam Israel auc*
 1 Aê aoc gêôc Apómtau, tanj kêtú ḡoc tunjtêna nanj.
 Eḡ tec kêdôḡ lemoc gebe janac sinj ḡajanja ma lemoclaturu gebe janac sinj ḡajanja.
 2 Eḡ tec kêtú ḡoc balan ma ḡoc tunjtêna to ḡoc kêsawaga. Eḡ tec kêtú ḡoc lautuc to ḡoc lamu.
 Eḡ kékêḡ tentenjatú sêsô aê ḡalabu.
 3 O Apómtau, ḡamalac kêtôm asagenj, tec aóm matam gêdij eḡ
 ma ḡamalac latú tonec kêtôm asagenj, tec aóm taêm gêjam eḡ nec.
 4 ḡamalac kêtôm awajaó
 ma êné béc kêtôm gêḡ ḡajaó-jaó.
 5 O Apómtau, ówê nêḡ undambê sa ma ósêp ómôdêḡ
 ma ómoasac lôc gebe jadaurj êsa.
 6 Ópalip ósic mêḡnenseḡ êsêac êlij-êlij.
 Ópê nêḡ sób ma onsoc êsêac sêc sêna.
 7 Ómêtoç lémam anja lolôc mêḡḡanjo aê su
 ma ónam aê sa anja ḡasamac kapôêḡ anja lau jaba lemenj.
 8 Lau tonanj gêdôḡolic sêsóm binj dansanj
 ma nêḡ anôḡa kêtôc gêḡ geo.
 9 O Anôto, aê gabe janja wê wakuc tenj êpi aóm
 ma janḡóm gêḡ wêḡa tonagam lemelu êtanj ma janam wê êndêḡ aóm.
 10 Aóm kôpuc kinj tóḡ e sêku ḡaço tulu.
 Aóm kôjanjo nêḡ sakinjwaga Dawid su anja sinj ḡaclai.
 11 Ónam aê sa ma ójanjo aê su anja lau jaba lemenj.
 Anja lau, tanj gêdôḡolic sêsóm binj dansanj to nêḡ anôḡa têtôc geo nanj.
 12 Aêac laturj lau matak têtôm ka baliḡ
 ma aêac latunjio têtôm andu ḡajam-ḡajam ḡaalê poc, tanj sepeḡ ḡataló nanj.
 13 Aêacma andu moḡa gêlôc lanḡwageḡ
 ma anḡôḡ gêḡmasê ḡaó gedêḡ tóḡgeḡ.
 Aêacma domba sêsu ḡalatu tausen to tausen
 ma tentausen to tentausen seḡ gêḡ sêmoa oba.
 14 Aêacma bulimakao sêsu ḡalatu taêsam ma gêḡwapac kêtap sa to sêjam ḡalatu su atom.
 Lau sêḡḡóḡ sênam aucgeḡ, mago tanjboa ênéç nêḡ malaclurj atom.
 15 Aê aoc êôc lau, tanj sêmoa kêtôm binj, tec tasóm su nec.
 Aê aoc êôc lau, tanj Apómtau kêtú nêḡ Anôto nanj.
 *

145

- Talanem Apómtau êtu nê moasinj to ḡaclairja*
 1 O ḡoc kinj Anôto, aê gabe jatoc aóm sa
 ma jalanem nêḡ ḡaê endêḡ tóḡgeḡ.
 2 Aê gabe jalanem aóm êtôm bécgeḡ
 ma aoc êôc nêḡ ḡaê endêḡ tóḡgeḡ.
 3 Apómtau eḡ ḡac kapôêḡ, tec talanem eḡ ḡanómanj.
 Aêac ḡamalac oc tapuc ênéç ḡam natatôm atom.
 4 Gôlôac tenj sêlanem aómnêm koleḡ êndêḡ gôlôac tenj sêḡḡ
 ma sêsóm aómnêm ḡaclai ḡagêḡsêga lasê.
 5 Êsêac oc sêsóm aómnêm ḡawasi to waem kinjḡa lasê,
 ma aê gabe janja wê êpi nêḡ gêḡsêga.
 6 Lau oc sêsóm aómnêm gêḡsêga ḡanjalai lasê
 ma aê gabe jawa aómnêm waem kapôêḡ sa.

* 143:12: Dawidné pesalem tenj. * 144:15: Dawidné tenj.

- 7 Lau oc sênac aômnêm moasinj tengeŋŋa ŋaminj
to têtû samuc aômnêm binjgêdêŋ toôndugeŋ.
- 8 Apômtau eŋ ŋac moasinj to taê walô ŋam.
Eŋ gêbinj tôŋ ma têtac gêwiŋ tengeŋŋa gêjam eŋ auc.
- 9 Apômtau eŋ ŋajam gêdêŋ ŋamalac samob
ma eŋ taê labu gêŋ samob, taŋ kékêŋ naŋ.
- 10 O Apômtau, gêŋ samob, taŋ kôkêŋ naŋ, sênam danje aôm.
Ma nêŋ lau mansaŋ sêlanem aôm.
- 11 Êsêac oc sêsôm aômnêm gamêŋ kiŋŋa ŋawae lasê
ma sênac aômnêm ŋaclai ŋaminj
- 12 gebe ŋamalacnêŋ latuŋi sêŋô aômnêm gêŋsêga
to aômnêm gamêŋ kiŋŋa ŋawasi ŋanô ŋawae.
- 13 Aômnêm gamêŋ kiŋŋa ênêc tengeŋ
ma ônam gôliŋ gôlôac to gôlôac ŋêŋgen êna.
- Apômtau gêgôm nê binj samob ŋanô kêsa
ma nê koleŋ samob gêwa ênê têtac gêwiŋ sa.
- 14 Apômtau kêpuc lau samob, taŋ sebeŋ naŋ tôŋ
ma gêjac êsêac samob, taŋ sêŋgôŋ sêpô dêducgeŋ naŋ sa.
- 15 Lau samob matenj gêdinj aôm
ma aôm kôkêŋ êsêacnêŋ mo gêdêŋ ŋanoc.
- 16 Aôm kôlainj lêmantapa ma gôlôm gêŋ matenj jali samob
e gêôc êsêac tôŋ.
- 17 Apômtau gêgôm nê gêŋ samob gêdêŋgeŋ
ma gêgôm nê gêŋ samob tomoasinjeŋ.
- 18 Apômtau gêmoa êsêac, taŋ awenj gêjac eŋ naŋ ŋagala
ma gêwiŋ êsêac samob, taŋ awenj gêjac eŋ tonanôgeŋ naŋ.
- 19 Eŋ gêjam êsêac, taŋ têtêc eŋ naŋ, nêŋ sêpô lêna sa
to gêŋô êsêacnêŋ taŋiboa ma kêpuc êsêac tôŋ.
- 20 Apômtau gejob êsêac samob, taŋ têtac gêwiŋ eŋ naŋ,
ma oc enseŋ lau alôb-alôb samob su.
- 21 Aoc êôc Apômtaunê wae
ma lau nomŋa samob sêlanem ênê ŋaê dabuŋ tengeŋ ma tengeŋ.

*

146

Talanem Apômtau êtu ênê kôm gêdêŋŋa

- 1 Aleluja.
O katuc tau, ôlanem Apômtau.
- 2 Aê gabe jalanem Apômtau êtôm ŋoc bêc samob, taŋ ganjôŋ matoc jali naŋ,
ma gabe janam wê êndêŋ ŋoc Anôtô êtôm ŋoc têm, taŋ jamoa nom naŋ.
- 3 Taêm êka laumata to ŋamalac tenj
gebe êsêac têtôm gebe sênam lau sa atom.
- 4 Awenjaô embe ênac pep, oc têtû kekop êtiam
ma nêŋ binj, taŋ taêŋ gêjam naŋ, oc ênac pep amboac tonanjeŋ.
- 5 Aê aoc êôc ŋac, taŋ Jakobnê Anôtô gêjam eŋ sa
ma kékêŋ mata Apômtau Anôtôgeŋ naŋ.
- 6 Ŋac tonanj tec kékêŋ undambê to nom ma gwêc to ŋagêŋlêlôm samob.
Eŋ ŋac ŋaŋêŋ endenj tôŋgeŋ.
- 7 Ênê mêtôc gêdêŋ gêjam êsêac, taŋ lau sêkônij êsêac tôŋ naŋ sa
ma gêlôm êsêac, taŋ mo gêjô êsêac naŋ. Apômtau kêgaboac lau kapoacwalôŋa su.
- 8 Apômtau kékêŋ matenjpec sêlic gamêŋ kêtiam ma kêsa lau, taŋ sêpô dêducgeŋ naŋ sa.
Apômtau têtac gêwiŋ lau gêdêŋ.
- 9 Apômtau gejob lau jaba ma gêjam awêtuc to mosêbu sa.
Mago eŋ gesenj lau alôb-alôb nêŋ intêna su.

* 145:21: Dawidnê wê lanemŋa tenj.

- ¹⁰ Apômtau eñ kinj tengeñña.
O Sion, aômnêm Anôtô ênam gôlinj endenj tôngeñ.

*

147

Anôtô kêtü ñaclai to moasinj ma mêtê ñatau ñamôké

¹ Aleluja.

Alanem Apômtau gebe tanam wê êndêñ aêacnêñ Apômtau tonec gêñ ñajam.

Lambij tonanj ñajam ma jagêdêñ.

² Apômtau kêkwê Jerusalem sa kêtiam.
Eñ géjac Israel latunji, tanj sêmoa salinj-salinj nanj sa.

³ Eñ kêmoasinj êsêac, tanj ñalêlôm popoc nanj,
ma kêsabanj êsêacnêñ kamoc ñandanj.

⁴ Eñ kêkêñ utitalata kêtôm tau taê gêjam
ma kêsam êsêacnêñ ñaê samob tomalagenj.

⁵ Aêacnêñ Apômtau eñ ñac kapôêñ to ñaclaisêga.
Êné mêtê ñadôñ gêc atomanô.

⁶ Apômtau gêjam lau ñasec sa
ma kêtinj alôb-alôbwaga pinjpanj jasêc nom.

⁷ Apuc Apômtaunê wê danjgeña sa.
Anjôm gêñ wêña êtanj êndêñ aêacnêñ Anôtô.

⁸ Eñ kêkêñ tao gêsac umbonj
ma kêkêñ kom kêmâlôm nom to kêkêñ gégwanj kêpuc anja lôc.

⁹ Eñ gêlôm bôc
ma kêkêñ mo gêdêñ aoco ñalatu, tanj têtanj gêdêñ eñ nanj.

¹⁰ Eñ têtac gêwiñ hos ñaclai atom
to gélic ñamalac, tanj labum ñajanja nanj ñajam atom.

¹¹ Apômtau têtac gêwiñ lau, tanj têtêc eñ nanj,
to têtac gêwiñ lau, tanj sêkêñ materj êné têtac gêwiñ tengeñña nanj.

¹² O Jerusalem, ôlanem Apômtau.
O Sion, ônam wê êndêñ nêñ Anôtô.

¹³ Gebe eñ kêmasanj nêñ katam ñajanja.
Eñ gêjam mec nêñ ñapalê, tanj sêmoa nêñ ñalêlôm nanj.

¹⁴ Eñ kêbalanj nêñ gamêñ ñamadiñ auc ñapep
ma gêlôm aôm gôñgôñ moasu ñaôgeñ.

¹⁵ Eñ kêsakinj nê jatu kêsêp nom gêmêñ
ma binj tau kêlêti gêjam nom aucgeñ sep tagerj gêja.

¹⁶ Eñ kêkêñ sno kêtôm kapok
ma kêkêñ nop kêtôm wao.

¹⁷ Eñ kêpalip nê kom poc kêtôm poclô.
Asa oc êôc êné malotêna tôñ.

¹⁸ Eñ kêkêñ nê binj e gêñ tau gêwê.
Eñ kêkêñ nê mu, tec ñabu keselenj.

¹⁹ Eñ gêwa nê binj sa gêdêñ Jakob
ma kêsôm nê gôlinj to binjêdêñ lasê gêdêñ Israel.

²⁰ Eñ kêmoasinj tentenjatlu tenj amboac tonanj atom.
Êsêac sêjala êné binjsu atom.

Aleluja.

148

Undambê to nom sêlanem Apomtau

¹ Aleluja.

* 146:10: Aleluja.

Alanem Apômtau anğa undambê.

Alanem eñ anğa lôlôc.

² Ênê anğa samob, alanem eñ.

Ênê lau toton-toton samob, alanem eñ.

³ Oc to ajôn, alanem eñ.

Amac utitalata samob, alanem eñ.

⁴ Amac undambê to undambê, alanem eñ.

Amac bu, tan apoac umbon não nan, alanem eñ.

⁵ Gêñ samob tonan nãi, alanem Apômtaunê nãeman

gebe eñ kêjatu, tec gêñ tau não kêsa.

⁶ Gebe eñ ketoc gêñ tonan nãi kêkê gebe êkô ender tøngeñ

ma kêkêñ nãgôlin, tan sêñgêli atom nan, gêdêñ êsêac.

⁷ Amac gêñ nomna, amac gêñsêga gwêcna to gwêc nãgêdimlaburja samob nan,

alanem Apômtau.

⁸ Aôm ja to komroc, aôm sno to ômbin,

aôm mutêna, tan gôgôm ênê bin kêtu tøn nan, amboac tonangeñ.

⁹ Amac lôc to gamêñ nãbau samob,

amac gêñkain to nip walan samob,

¹⁰ amac bôc saleñna ma malacna samob,

amac gêñ kêkêñna ma moc tomagê, alanem Apômtau.

¹¹ Amac kin anğa nom to tenterlatu samob,

amac kasêga to gôlinwaga nomna samob,

¹² amac nãcsêñom to awêtakin,

amac lau não to nãpalê, alanem Apômtau.

¹³ Lau samob tonan nãi sêlanem Apômtaunê nãeman

gebe ênê nãe tagen tec nãe towae. Ênê nãwasi kêlêlêc undambê to nomgeñ.

¹⁴ Eñ kêkêñ nãclai gêdêñ nê lau gebe ênê lau mansan samob sêlanem eñ

sêwin lau Israel, tan têtú ênê gêñ nan.

Aleluja.

149

Wê lambinna ten

¹ Aleluja.

Anam wê wakuc êndêñ Apômtau.

Awen êoc eñ anğa ênê lau mansan nãlêlôm.

² Israel têtú samuc nêñ nãc, tan kêkêñ êsêac nan.

Sion latui awen êoc nêñ kin toôndugeñ.

³ Êsêac têtê wê sêlanem ênê nãe

sênac on to gêñ wêña êtan.

⁴ Apômtau têtac gêwin nê lau

ma kêkêñ lau palê-palê sêku nêñ nãcjo tulu.

⁵ Anôtônê lau têtú samuc eñ to sênam lasê to ôlin êpi

sênc nêñ mê ma awen êoc eñ toôndugeñ.

⁶ Êsêac sêlambin Anôtô to awen êpigen

ma sêmêñgôm sin nãmata makeñ-makeñ

⁷ gebe sêkac nêñ kamocgôc anğa lau samuc nêñ

ma sêkêñ nãgêjô êndêñ tenterlatu.

⁸ Sênsô êsêacnêñ kin nã kapoacwalô tøn

ma sênsô nêñ lau mata tøn nã kapoacwalô ki

⁹ gebe sêñgôm bin, tan Anôtô kêkic wanêcgeñ nan, êtu tøn êpi êsêac.

Bin tonan ketoc Anôtônê lau samob sa.

Aleluja.

150

Alanem Apômtau

¹ Aleluja.

Alanem Apômtau anğa nê lôm dabuŋ.

Alanem eŋ anğa undambê.

² Alanem eŋ êtu nê gêŋsêgaŋa
ma alanem eŋ êtu nê ŋaclai kapôêŋŋa.

³ Alanem eŋ ŋa dauc ŋaôndu.

Alanem eŋ ŋa gêŋ wêŋa to kalinğwan.

⁴ Alanem eŋ ŋa wê to oŋ.

Alanem eŋ ŋa gêŋ wêŋa to gasuc.

⁵ Alanem eŋ ŋa gegob êtaŋ.

Alanem eŋ ŋa gegob ŋakicsêa galaŋ-galaŋgen.

⁶ Gêŋ samob, taŋ sêsê awerŋ naŋ, sêlanem Apômtau.

Aleluja.

Ŋacmêtê tau

Ŋac tokauc tenj keto buku Ŋacmêtê Tau tonec. Enj kèkip Ŋamalacnêj lêj nomŋa dambê to gejo-gejác ŋam sa. Enj kêtáp sa gebe lêj tonañ kélênsòŋ ma biŋgédêj masi. Enj kêsáê gebe ŋamalac sêjam nêj kôm tosê gogey, tec gélic gebe ŋamalacnêj lêj nomŋa ŋanò masi, gêj ŋaðma. Êné kauc kêsá kèpi Anòtò, tanj géjam gòliŋ ŋamalacnêj tèm nanj, nè lêj atom. Enj kèpò lèna kètu biŋ tonañŋa, mago enj géjam la lau gebe sènam kôm ŋajaŋa to tétu samuc moasiŋ, tanj Anòtò kékêj gédêj êsèac nanj, êtòm tèm, tanj géjac êsèac ŋawae nanj.

Ŋalò tanj sêjaliŋ sa anŋa buku tau ŋamòkêlatu 12 nanj, kepenj biŋ tonañ, gebe Anòtò kékêj gêj samob ŋanoc su. Ŋalò ŋagédò gélêj biŋ aèac gebe tasa nêj lêj nomŋa tokauc ma tatu samuc nêj lêj ŋañêj ŋajam êtòm tèm, tanj tamoá nom nanj.

Biŋ taèsam, tanj ŋac tokauc taê géjam nanj, kêsá anŋa nè ŋalélòm ŋawapac to ŋatutuc. Mago lau andañŋenŋa sèkêj êné buku tonec kêsêp Bibolo ŋalélòm géwiŋ. Tec géwa sa gebe biŋ takêj géwiŋŋa, tanj géc Bibolo ŋalélòm nanj, kékêj ŋasawa gédêj lau tonêj ŋalélòm ŋawapac to lau-sè-gowaga amboac tonañŋenj. Lau taèsam sèsaê buku tonec ŋabiŋ amboac tasalakatu tenj ma sélíc tauŋ nêj ŋakatu kêsêp buku tonañ ŋabiŋ. Go êsèacnêj kauc kêsá gebe Bibolo, tanj kêtóc gêjŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ gédêj ŋamalac nanj, kékêj ŋanò tenj, tanj ŋamalac sèkêj materj e sêjala nêj lêj nomŋa ŋatêpòê ŋanò nanj.

3

Gêj samob toŋanoc

¹ Gêj samob ŋanoc géc gédêj-gédêjŋenj. Ma kôm samob, tanj sêjam sèmoa umbonj ŋalabu nanj, ŋanoc géc amboac tonañŋenj.

² Teneŋji sèkóc aèac ŋanoc géc, ma tamac êndu ŋanoc géc.

Tasê gêj ŋatêm géc ma tajiŋ ŋanò sa ŋatêm géc.

³ Sêjac ŋamalac êndu ŋanoc géc ma sêgòm lau óliŋ ŋajam êsa ŋanoc géc.

Danseŋ gêj suŋa ŋanoc géc ma takwê sa ŋanoc géc.

⁴ Tatanj tanjiboa ŋanoc géc ma taòmac ŋanoc géc.

Tanam abec ŋanoc géc ma tatê wê ŋanoc géc.

⁵ Tasac poc éliŋ-éliŋ ŋanoc géc ma tajiŋ poc sa ŋanoc géc.

Tamoá dawin tauŋ ŋanoc géc ma tatu mêtê tauŋ ŋanoc géc.

⁶ Dansom gêj ŋanoc géc ma tanam gêj sapu ŋanoc géc.

Tanac gêj sa ŋanóc géc ma tajiŋ gêj ŋanoc géc.

⁷ Takac gêj êŋgic ŋanoc géc ma tasi gêj êpi tagenj ŋanoc géc.

Tanam tauŋ tóŋ ŋanoc géc ma tasòm biŋ ŋanoc géc.

⁸ Téntac êwiŋ tauŋ ŋanoc géc ma téntac endec tauŋ ŋanoc géc.

Tanac siŋ ŋatêm géc ma daê wama ŋatêm géc.

⁹ Kolenjwaga oc kêtáp ŋanò ondoc sa géjò nè kolenj. ¹⁰ Aê galic gêjŋwapac, tanj Anòtò géu

gésac ŋamalac latuŋi gebe sim tauŋ suŋa. ¹¹ Enj kékêj gêj samob ŋajamanò gédêj nè noc.

Enj kékêj kêsêp ŋamalac ŋalélòm gebe sènam awenj su sèngòŋ materj jaliŋa, mago ŋamalac

kétòm gebe êkip Anòtónê kôm, tanj géjam gédêj tanj géjac m kôm tau e gédêj gêj samob ŋatêku

ésuŋa nanj, ŋam sa atom. ¹² Aê kajala gebe ŋamalac nêj gêj ŋajam kélêléc gebe sèmoa toténtac

ŋajamŋenj ma tétu samuc moasiŋ tokaiŋ-tokaiŋ êtòm nêj béc sèmoa nomŋa tenj géc atom.

¹³ Ma kajala tenj gebe ŋamalac sèniŋ gêj to sènom gêj ma sèóc gêjŋwapac toténtac ŋajamŋenj

nanj kètu Anòtónê moasiŋ tenj amboac tonañŋenj. ¹⁴ Ma aê kajala gebe gêj samob, tanj Anòtò

gégóm nanj, oc ênéc endenj tóŋŋenj. Ŋamalac tétòm gebe sènac têku gêj tenj atom ma tétòm gebe

sèkóc gêj tenj su atom amboac tonañŋenj. Anòtò kèmasaŋ gêj tau amboac tonañ kètu ŋamalac

tètêc enŋa. ¹⁵ Gêj tanj kêsá galoc nanj, gédêj andañŋenj kêsá sugac. Ma gêj tanj oc mênésá nanj,

gédêj andañŋenj kêsá su amboac tonañŋenj. Ma Anòtò gesom gêj, tanj géjaŋa su nanj kêtiam.

Gêj alòb-alòb géc nom

¹⁶ Ma aê galic gêj tenj anŋa oc ŋalabu amboac tonañ gebe Gêj alòb-alòb géc gamênj, tanj géjac

biŋgédêj ŋawae nanj, ma gêj alòb-alòb géc gamênj, tanj géjac mêtóc gédêj ŋawae nanj. ¹⁷ Tec aê

kasòm géc ŋoc ŋalélòm gebe “Anòtò oc êmêtóc lau gédêj to lau sec êtòmŋenj gebe gêj samob

ŋanoc géc ma kôm samob ŋanoc géc amboac tonañŋenj.” ¹⁸ Aê kasòm géc ŋoc ŋalélòm gebe

Anòtò gégóm gêj tonañ gebe ênsaê to êtóc êndêj ŋamalac e sèjala gebe êsèac tétòm bóc. ¹⁹ Gebe

ŋamalacnê lêj kêtóm bôcnê. Lulugenj sémac êndu kêtómŋenj. Lulugenj sèwê kaiŋ awenjaò

tagenj. Ŋamalacnê gêj ŋajam kélêléc bôcnê tenj géc atom. Gêj samob gêj ŋaðma. ²⁰ Samob

sepenj gamênj tagenj. Samob ŋam kêsêp kekop. Ma samob tétu kekop êtiam. ²¹ Ŋamalac ondoc

kèjala kètu tóŋ gebe ŋamalac katu oc êpi lólóc ma bóc katu oc êsêp nomlélòm êna. ²² Amboac

tonañ aê galic gebe gêj ŋajam kélêléc ŋamalac ênam nè kôm totétac ŋajamŋenj tenj géc atom

gebe gêŋ tonaj gêjac eŋ ŋawae. Asa oc êtôm gebe êndôŋ eŋ e êjala gêŋ, taj mênêsa êtu ŋamu naj.

9

Lau sec to lau gêdêŋ

⁷ Amboac tonaj ôna ma ôniŋ nêŋ gêŋ totêmtac ŋajamgeŋ to ônôm nêŋ wain tonjalêlôm ŋajamgeŋ gebe Anôtô gêlôc gêdêŋ gêŋ, taj gôgôm naj sugac. ⁸ Ôsô nêŋ ŋakwê kwalam-kwalam ŋapaj ma ôniŋ oso môkêmapac. ⁹ Ôtu samuc ôwiŋ nêŋ awê, taj têmtac gawiŋ naj, êtôm nêŋ bêc samob, taj Anôtô kêkêŋ aôm gômoa oc ŋalabu naj. Bêc tonaj ŋai, taj ê su ŋaômageŋ naj, êtu gêŋ, taj gêjac aôm ŋawae naj, ma êtu nêŋ gôm taôm su gômoa oc ŋalabu ŋagêŋôŋa. ¹⁰ Ônam kôm samob, taj êtôm aôm lêmam naj, ôtu dôbgeŋ gebe aŋga lamboam, taj aôm kopeŋ naj, aôm ônam kôm atom ma taêm ênam biŋ atom to ôjala biŋ atom ma ôtap kauc sa atom amboac tonangeŋ.

¹¹ Aê galic gêŋ teŋ kêtiam aŋga oc ŋalabu gebe Lau embe sêniŋ kwan-*kwaninoc*, go êsêac, taj sêlêti ŋajajna naj, têtû ŋamata atom. Lau ŋactêkwa sêku nêŋ ŋacjo tulu atom. Laumêtê têtap mo sa atom. Lau tokauc têtû lau tolêlôm atom. Lau lemeŋmêtêŋa têtû lau towae atom. Têm to gêŋwapac gêjam gôliŋ lau samob. ¹² Gebe ŋamalac gêjam kauc nê noc. Ŋamalac têtôm i, taj gêwê wasaŋ sec naj, ma têtôm moc, taj lip gêjac naj. Êndêŋ têm sec lakô oc ênac ŋamalac sep tageŋ.

11

Gêŋ taj ŋac tokauc gêgôm naj

¹ Ônac sam nêŋ mo êtu moasiŋ. Êndêŋ ŋasawa ec baliŋ, go ôtap sa êtiam. ² Ônac sam gêŋ tau êndêŋ lau taêsam gebe aôm gôjam kauc gêŋwapac, taj oc êtap aôm sa aŋga nom naj. ³ Tao embe ênac lênsôŋ, go êsêwa kom êsêp nom. Ma ka embe êku êsêp gamêŋ gêmu kêsêp me gêmu kêpiŋa, naj ênêc ŋamala, taj êku êsêp naj. ⁴ Ŋac taj kêsaê mu naj, oc êpalip ŋawê atomanô, ma ŋac teŋ, taj gejob tao naj, oc ejoŋ kôm ŋanô sa atom amboac tonangeŋ. ⁵ Aôm gôjam kauc mutêpôê to gôjam kauc ŋapalê dedec, taj gêc têna têtacêlôm naj, nê ŋatêkwa ŋam, tec gôjam kauc Anôtô, taj kêkêŋ gêŋ samob naj, nê kôm amboac tonangeŋ. ⁶ Ôsê nêŋ gêŋ êndêŋ bêbêcgeŋ ma lêmam êlêwaŋ atom e êndêŋ êtula gebe aôm gôjam kauc ondoc oc êpoa, ŋawê taj kôsê gêdêŋ bêbêcgeŋ me ŋawê, taj kôsê gêdêŋ kêtula naj, me lulugeŋ oc êpi ŋajam êtôm taugeŋ.

12

Puc êndêŋ lau wakuc

¹ Amboac tonaj taêm ênam Anôtô, taj kêkêŋ aôm naj, êndêŋ nêŋ bec ŋapalêgeŋŋa gebe bêc sec to jala mênêô lasê, taj aôm oc ôsôm gebe “Bêc tonaj kêmoasiŋ aê atom.” ² Êndêŋ tonaj oc to ŋawê ma ajôŋ to utitalata ênam kanuc ma ŋamajan êkô êndanŋuc kom ênac. ³ Êndêŋ ŋasawa tonaj gejobwaga anduŋa oc têtêniêp (lemeŋ) to lau ŋajajna têtû goloŋ (eŋkain). Lauo taj sêlêsa polom naj (luŋluŋ), sêwi kôm siŋ gebe têtû luagêcgeŋ. Ma êsêac, taj têtû kêniŋ sêsa katam saŋ naj (mateŋanô) têtû kanuc. ⁴ Katam taj kêsa intêna naj (tanŋsun), oc ŋajajna êsa gebe ôŋô malacluŋ ŋakicsêa atom. Sêlêsa polom ŋakicsêa ma musik êtaŋŋa oc ôŋô sauŋanôgeŋ. Tajeŋ moc êtaŋ êndêŋ bêbêc oc êŋu aôm sa. ⁵ Ŋamalac oc têtêc gebe sêsêlêŋ gamêŋ ŋabau ma sêsa nêŋ intêna tonêŋ ŋalêlôm ŋatutuceŋ (ôliŋ walô gêjaŋa). Wa ŋaola ênac lêtêŋ (môdê êsa) ma wagô êka gwec-gwecgeŋ (têtêntac walô ŋawapac êsa) ma ŋamalac êŋgôm mocsac gêŋ teŋ êtiam atom.

Gebe eŋ oc êna nê andu tengeŋŋa (sêô) ma lau-têtaj-tanjiboawaga sêsêlêŋ sêmoa intêna. ⁶ Kapoacwalô silber oc êŋgic ma laclu gold oc embeŋ ma popoc. Bulakôp oc popoc ma waba tatê buŋa oc ênaŋa. ⁷ Kekop taj ŋam kêsêp nom naj (ôliŋ), oc êmu êna nom êtiam ma awajaô êmu êndêŋ Anôtô, taj kêkêŋ naj, êna êtiam. ⁸ Ŋacmêtê Tau kêsôm gebe “Gêŋ samob gêŋ ŋaôma, gêŋ ŋaôma samuc geŋ.”

Jesaia

Lau sê buku tonec njaê kêpi propete kapôên Jesaia, tañ gêmoa nom gédênj jala 800 ma 700 njasawa gêmuj Kilisi gêmênj nom nan. Eñ géjam kôm anja Jerusalem. Lau tokauc, tañ sêkip Bibolo nam sa nan, nêj njalêlôm kêpi tagenj gebe buku nabinj nãgêdô nam kêsêp Jesaia tau, mago binj nãgêdô nam kêsêp lau teñ, tañ sêmoa nom tédaguc Jesaia nan. Êsêac sêjam kauc lau tendoc sêwê kainj buku nabinj sêwinj propete, mago binj tonec gêc awê gebe lau sêkatonj papia nãgêdô sa kêtuj Jesaianê buku. Binj tañ kêsêp papia tau nan, géjac minj gamênj Judanja naminj, tañ kêsã gédênj njasawa ec balinj amboac jala 200.

Môkêlatu 1–39 Môkêlatu tonec géjac minj gamênj Judanja nãgênjwapac nãnô teñ. Lau Asuria sebe sejonj gamênj Judanja. Jesaia gélic gebe lau Juda nêj nãcjo nãnô lau Asuria atom, nãcjo nãnô lau tau nêj sec to tañenpêc gédênj Anôtônê binj ma nêj sêkênj gêwinj kwalecña. Propete géjac binjsu nê lau to géjam dônj nãgêdô gwalêkinj gebe êkalem lau to nêj gejobwaga gebe sêsa nêj lêj tobingêdênj ma tomêtôc gédênjenj. Eñ gêlênj binj to kêkênj puc êsêac gebe êsêac embe sêkênj tañenj Anôtô atom, go têtãp gênjwapac sa ma sênanja. Anôtô oc êmêtôc êsêac nabinj géjam sêga, mago binj Anôtô ênam mec lau-sêsãp-ênj-tôñwaga kêsêp môkêlatu tonec gêwinj. Jesaia amboac tonãnenj kêsôm kêtuj têm wamanja teñ, tañ oc ênêc nom nan, ma Dawidnê wakuc teñ oc êmênj tañ êtu kinj nãnô tau nan.

Môkêlatu 40–55 Lau teto môkêlatu tonec gédênj tañ lau Juda taêsãm sênjgônj kapoacwalô anja Babel nan. Nêj nãcjo sejonj êsêac e sêkênj matenj nãnô teñ kêtiam atom. Propete kêsôm jaenj nãjam lasê gebe Têlãgenj oc Anôtô êngãamboac nê lau su anja kapoacwalô ma êwê êsêac sêmu sêna nêj malacmôkê Jerusalem êtiam gebe sênac m nêj lêj wakuc teñ. Binj towãe gebe sêga gêc môkêlatu tonec gebe Anôtô kêtuj lau-m samob nêj lêj nãtau. Ma binj teñ, tañ Anôtô taê géjam kêpi nê lau nan, tonec gebe ênj êsãkinj êsêac sêndênj lau-m nomnja samob sêna, ma ênj ênam mec lau nomnja samob êtu Jerusalemnja.

Nãsêbu tañ kêsôm gebe “Anôtônê sakinjwaga” nan, têtuj nãsêbu towãe, tañ lau sêjala kêtuj tônj gêc Binjlênsêm Lanjwanja nan.

Môkêlatu 56–66 Môkêlatu tonec nabinj kêkanônj lau, tañ sêmu sêja Jerusalem nan. Êsêacnêj njalêlôm nãtatuc, tec propete géjac êsêac têtãc tônj ma kêsôm kêtuj tônj gebe Anôtô êngôm nê binj, tañ géjac mata gédênj nê lau nan, nãnô êsa.

Binj nãgêdô kêkanônj bingêdênj to mêtôc gédênj ma binj nãgêdô gêlênj binj lau gebe sêmansãnj om to sêkênj da ma tetenj mec. Njalô towãe teñ gêc 61:1-2. Gédênj tañ Apômtau Jesu kêkôc nê kôm sa nan, ênj gêwa nê kalem sa nã njalô tonãnj.

Jesaia geoc binj lasê kêkanônj lau Juda to Jerusalem

¹ Gêj tañ Amos latu Jesaia gélic kêkanônj lau Juda to Jerusalem gêdenj têm, tañ Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hiskia têtuj Judãnênj kinj nanj tonec.

² O undambê ôñô, o nom ôkênj tañam, gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe “Aê galôm to kapônj latuci, mago êsêac sêbuc dêmôênj aê.

³ Bulimakao kêjala nê nãtau ma donki kêjala nê nãtaunê sac. Mago lau Israel sêjala atom, aênjoc launênj kauc kêsã atom.”

⁴ Ijoc, amac lau secmênj, amac lau totôp kapôênj, sec nãlatu amac, ma agôm gêj sakop-sakop sec.

Êsêac sêwi Apômtau sinj, êsêac sêmajec Israelnênj nãc dabunj, êsêac sêbuc dêmôênj ênj.

⁵ Amac abe aê janac amac êtiam êsêp ondod, tec asap nêj lêj lanjwa tônj nãpanj nec. Gêmac kêtãp môkêmapac samucgenj sa, ma nãnipkalop samucgenj gêmac-gêmac.

⁶ Anja môkêmdãngãm e jakêsêp emtãpa amac amoa toôlim samuc atom, sêj mala to pipi ma kamocbôm géjac têc ôlim auc, ma amac apip nãtêkwi su atom, asabanj atom, ma akênj katêkwi gebe êmalôm kamocña atom.

7 Nêm nom kêtü gasañ ma ja geñ nêm malac su.
Lau jaba têdañgôñ nêm kôm ñanô ma amac matemanô alicgeñ.
Nêm gamêñ kêtü gasañ kêtôm lau jaba sesen su.

8 Sion latuo taugen gacgeñ gêmoa
amboac bec jakwa asê kêkô kôm wainña,
amboac bec, tañ sêjam kêkô kôm katimña nañ,
ma amboac malac, tañ ñacjo sêgi auc.

9 Lau siñ undambêña nêñ Apômtau
embe endec aêacnêñ lau ñapopoc sêmoa atom,
oc tatôm lau Sodom ma maleñmê amboac lau Gomora.

Kalem sênam tauñ ôkwiña

10 Amac gôliñwaga Sodom ña, añô Apômtaunê biñ.
Amac lau Gomora, akêñ tañem aêacnêñ Anôtônê birjsu.

11 Apômtau kêsôm gebe
“Amacnêm da gwalêkiñ gebe êmoasiñ aê amboac ondoc.
Aê ôlic ñakam nêm domba kapoac
ma bulimakao ñalêsi, tañ akêñ kêtü daja nañ.
Aê têtac gêwiñ bulimakao kapoac to domba kapoac
me noniñ kapoac ñadec atom.

12 “Gêdêñ tañ amac mênakô aê lañôcnêm nañ,
asa kêjatu amac gebe aka aêñoc malacluñ popoc.

13 Akôc da ñaôma andêñ aê amêñ êtiam atom.
Nêm da ñadauñ gêôc aê e ñasu sec.
Aê gadec nêm om ajônñ gêô lasêña ma sabat to nêm akac sa ñaonda.
Aê gadec nêm biñ alôb-alôb to nêm omsêga samob.

14 Aê têtac gedec nêm om ajônñ gêô lasêña
ma noc aniñ moasiñ kapôêñña.

Gêñ tonañ ñai kêsac aê
e ôlic ñakam gebe jaôc.

15 Embe alam lememe êtu atenñ mecña,
oc jansañ matocanô auc.

Ma embe atenñ mec gwalêkiñ,
oc jakêñ tañoc atom,
gebe dec gêjam lememe auc.

16 “Akwasinñ taôm e atu selec,
ma anseñ sec, tañ agôm nañ su
gebe ênêc aê lañôcnêm êtiam atom.

17 Andônñ taôm êtu añgôm gêñ ñajamña.
Ansom biñ gêdêñ.

Amêtôc êsêac, tañ sêlésu lau nañ.
Akwa mosêbu ma anam êsêac sa,
ma apuc awêtucnêñ biñ tônñ.”

18 Apômtau kêsôm gebe
“Ajôc, amêñmanñ, tamansañ biñ dawinñ tauñ acgom.
Embe nêm sec êtuñ gamêñ amboac dêlêcola,
oc jalic êtôm tao kwalam.

Ma embe amboac obo asôsamuc,
oc jañgôm êtu sêpôma amboac gwêcôpic.

19 Embe akêñ êwiñ ma akêñ tañem aêñoc biñ,
oc aniñ moasiñ nom tonecña êtiam.

20 Mago embe tañempêc ma ambuc dêmôêm aê,
siñ oc enseñ amac su.
Biñ tonañ kêsa Apômtau tau awa.”

Anôtô êmêtôc Sion ma ênam Sion kêsi

21 Ojae, gêmungeñ malac tau kêsap Apômtau tônñ,
mago galoc kêtü awê mockainjo sec sugac.
Gêmungeñ biñ gêdêñ gêñgônñ tonec

ma bin mansañ gêjam malac tau auc,
 ma galoc lausij genjen sêngôñ.
²² Nêm silber kêtú maté
 ma sêgaluñ bu gêwiñ nêm wain.
²³ Nêm kasêga sêbuc dêmôêñ aê
 ma sêngôñ sêwiñ genjen têna.
 Êsêac têntac gêwiñ bin kana-kana
 ma taêñ kêka gebe lau sêkêñ gêñ ñaômagen êndêñ êsêac.
 Êsêac sêkwa mosêbu ma sêjam êsêac sa atom
 ma sêñô awêtucnêñ bin atom.

²⁴ Amboac tonañ tec Apômtau, lausij undambêña nêñ Apômtau
 ma Israelnêñ laimôkê kêsôm gebe
 “Aê, aê oc jakêc ñoc têtac ñandan êpi ñoc ñacjo
 ma jakêñ ñagêjô êpi ñoc soño-soño.
²⁵ Aê oc jaja lemoc ôkwi ma janac aôm
 to jakêñ ja êniñ nêm ñatêmui su ênaña
 ma japac gêñ jaba, tañ kêgaluñ gêñ ñanô nan, su ênaña.
²⁶ Go jakêñ gôlinwaga êtôm gêmunñ
 ma kwalam lanğwa têtú nêm lau senjen êtiam êtôm gêmunñ.
 Tonañ su acgom, go lau samob oc sêsam aôm gebe Malac-bin-gêdêñña
 ma Malac, tañ kêsap Anôtô tóñ nan.”

²⁷ Mêtôc gêdêñ oc ênam Sion kêsi
 ma bin gêdêñ oc êpuc lau Sionña, tañ sêjam tañ ôkwi nan tóñ.
²⁸ Mago lau-sêbuc-dêmôêñwaga to lau sec oc sensen êsêac su sêwiñ taunjen,
 ma êsêac, tañ sêwi Apômtau siñ nan, oc sênaña.
²⁹ Amac oc majem êsa êtu kamem, tañ atoc sa nanña,
 ma lanğomanô êmbêlê êtu nêm kôm ñaolanña, tañ ajalij sa nanña.
³⁰ Amac oc atôm kamem, nan ñalaun kêsêlô
 ma atôm kôm teñ, tañ ñabumata kêpa nan.
³¹ Nactêkwa oc êtôm dawen
 ma ênê kolên oc êtôm ja ñamôsi
 ma ja oc êniñ lulugen êwiñ tau
 ma ñac teñ oc êsi êndu atom. * ñaolanña kêtú nêñ gamêñ sêjam sakin anôtô jabaña. Tec lau
 Israel sêsô mêtê jaba ton

2

Apômtau ênam gôlin nom ñagamêñ samob towamagen

¹ Bin tañ Amosnê latu Jesaia gêlic kêkanôn lau Juda to Jesusalem nan tonec.
² Êndêñ têm ñam u ña tau gêñ tonec oc êsa
 gebe Apômtaunê lôm ñalôc oc êkô amboac lôc,
 tañ ñatêpôê kelen gamêñ su nan,
 ma oc êpi kacgen êlêlêc lôc samob su ñêñgen.
 Ma tenterlatu samob oc sêkac sa anğa tónêgen.
³ Ma lau taêsam sêpi sêna ma sêôc tañ gebe
 “Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tawac
 ma tasô Jakobnê Anôtônê andu ñalêlôm tana,
 gebe êndônê nê mêtê êndêñ aêac e tasa ênê lêñ tónê.
 Gebe ñagôlin oc êsa anğa Sion, ma Apômtaunê bin êsa anğa Jerusalem.”
⁴ Eñ oc êmêtôc tenterlatuinêñ bin
 ma êmansañ lau gwalêkin nêñ lêñ.
 Ma êsêac oc sênam nêñ tubac ôkwi êtu sakwen
 ma nêñ kêni êtu lêñgêc.
 Lau toñ teñ oc sêôc siñ sa êndêñ lau toñ teñ êtiam atom
 ma sêndônê mêtê siñña êtiam atom.

⁵ O gôlôac Jakobña, amêñ,
 mên tasêlêñ tamoa Apômtaunê ñawê ñalêlôm.

* 1:31: Lau Kanaan tetoc kamem sa kêtú nêñ anôtô jaba ma kôm

2:6-4:6 Anôtô oc êmêtôc lau-tetoc-taun-sawaga to lau sec, mago gêjac mata gebe êmbuj lau napopoc nêj sec su to êngôm êsêac têtü wakuc.

5

Bingôlinj kêpi kôm wainja

¹ Aê gabe janam wê tenj êtu ñoc ñacña, janam wê êpi ênê kôm wainja.

Ñoc ñac kêsap nê kôm wainja tenj gêsac lôc tonom ñalêsi ñajam ñað.

² Enj kêkac nom ôkwi ñapep ma kêjalij poc samob sa ma kêpuc wain ñawalô ñajam kêsêp.

Enj kêkwê andu ñaatêkwa baliñ kêtü sejop kôm taunja ma kêsap sêpip wain ñamala tenj gêc gêwiñ.

Go taê kêka gebe nê kôm ênam ñanô ñajam, mago gêjam ñanô sec ñaômagenj.

³ “O amac lau Jerusalemja to amac Judawaga, galoc jatenj amac gebe amêtôc aêagêc ñoc kôm wainja ma binj acgom.

⁴ Aê janam kôm ondoc, tanj gajam atom nanj, êwiñ êpi ñoc kôm wainja. Aê taêc kêka gebe ênam ñanô ñajam, mago gêjam ñanô sec ñaômagenj kêtü asageñja.

⁵ “Ma galoc aê jasôm gêñ, tanj gabe janjom êndênj ñoc kôm wainja nanj, lasê êndênj amac anjô. Aê gabe jansenj ñatunj su, gebe bôc sêninj su ma jatuc ñatunjbôm ênsêlô, gebe bôc sêka gamênj tau popoc.

⁶ Aê oc jakêñ kôm tau êtu gamênj gasanj ma janac ñasêli su to jasap nom êtiam atom e wanjanic to gêñ têkwa-têkwa êôc auc ma jajatu tao ñamajanj gebe êkênj kom ênac êsêp ñoc kôm atom.”

⁷ Lau Israel têtü lausinj undambêña nêñ Apômtau nê kôm wainja, Ma Judawaga têtü wain ñawê, tanj kêjalij sa nanj. Enj taê kêka mêtôc gêdênj, mago gêlic sêkêc dec sinj. Enj taê kêka binj gêdênj, mago kêtap tanjiboa sa.

5:8-30 Binj ojae kêpi lau sec tokainj-tokainj kêsêp môkêlatu tonec. * lau tau têtanj lasê kêtü mêtôc geo to ñandanj, tanj kêtap êsêac sa nanja.

6

Anôtô geoc tau lasê ma kêkalem Jesaia

¹ Gêdênj jala, tanj kinj Usia gêmac êndu nanj, aê galic Apômtau tau gêngônj lêpônj kinja tenj ñað lôlôcgeñ, ma nê ñakwê baliñ kêsêp e kêjalec lôm dabunj ñalêlôm auc. ² Anjela Serapim sêkô Apômtau ñað. Êsêac samob nêñ magê 6-6 kêtôm êsêacgeñ. Êsêac sêkwa lanjônânô auc ña magê luagêc ma sêkwa enjainj auc ña magê luagêc ma sêlop ña magê luagêc. ³ Ma anjela tenj gêmôêc binj gêdênj tenj ma sêmôêc gelom-gelom gêja gebe

“Lausinj undambêña nêñ Apômtau enj dabunj, dabunj, dabunj.

Ênê ñawasi gêjam nom samucgeñ auc e gêdênj ñamadinj.”

⁴ Ma ñaðndu, tanj kêsa anjela tenj awasunj nanj, kêwiwic andu ñataonj e jadaunj kêkôm lôm ñalêlôm auc.

⁵ Go kasôm gebe “Ïjoc, aêma oc janaja, gebe aê ñac togêdôcôlic ñatêmui ma gamoa gawinj lau-gêdônjôlic-ñatêmuiwaga, mago matocanô galic Kinj, lausinj undambêña nêñ Apômtau.”

⁶ Go Serapimnêñ tenj kêgandonj jalana tenj sa anja altar ma kêkôc kêsêp lêma, go gêlôb gêdênj aê gêmênj ⁷ mênjêmoasac aê aocusnj ma kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê kamoasac gêdômôlic, tec gesenj nêñ tîp su ma kêsuc nêñ sec ôkwi.” ⁸ Go ganjô Apômtau awa kêsôm gebe “Aê oc jasakinj asa êna ma asa oc naêtu aêacma ñacjaenj.” Go aê kasôm gebe “Aê tec gamoa, ôsakinj aê.” ⁹ Ma enj kêsôm gebe “Naôsôm êndênj lau tônê gebe ‘Anjô binj amboac anjô, mago anjô êtu tôñ atom. Alic gêñ amboac alic, mago ajala atom.’

¹⁰ Ôngôm lau tonanj nêñ ñalêlôm ñadani êsa

* 5:7: Tanjiboa ñam gebe mêtôcwaga sêmêtôc lau kesogenj, tec

to tanjersun êôc auc
 ma matenj êmôp,
 gebe moae sêlic gêj nja materjanô
 ma sêjô binj nja tanjersun
 to sêjala binj ênêc nêj njalêlôm e sênam tauj ôkwi ma ôlinj njajam êsa.”

¹¹ Tec katu kênac gebe
 “O Apômtau, aê jasôm lasê e êndênj ondocgen.”

Ma enj gêjô aê aoc gebe
 “Ôsôm e êndênj tanj malac samob êtu gasanj
 ma njamalac malenjmê
 ma andu samob êtu tuc
 ma gamênj e njagêlênj nanj.

¹² Ma Apômtau oc êtinj lau nasêngôj gamênj jaêcsêga,
 ma malac gasanj taêsam ênêc gamênj tonec njalêlôm.

¹³ Ma embe lau 10-10 nêj tagen-tagenj gacgenj sêmoa,
 oc sensenj êsêac êtiam amboac sêsap kamem me kalelonj
 e njakatur gacgenj êkô.”
 Njakatur tau tonanj njawê dabunj tau.

7

Jesaianê wae njamatana gêdênj kinj Ahas

¹ Gêdênj têm, tanj Usia latu Jotam nê latu Ahas kêtuj kinj Judanja nanj, kinj Resin anjga Suria agêc Remalianê latu Peka, tanj kêtuj kinj Israelnja nanj, sêpi Jerusalem sêja sebe sênac sinj êndênj malac tau, mago sêku tulu atom. ² Gêdênj tanj sêkênj njawae gêdênj kinj Dawid nê wakuc gebe “Suria to Epraim sêmoatinj poac gêdênj tauj” nanj, enj to nê lau nêj njalêlôm kêtênêp njasec amboac mu kêwiwic ka salenja.

³ Go Apômtau kêsôm gêdênj Jesaia gebe “Amagêc latôm Sear-Jasub asa naandac Ahas anjga busawa, tanj kêsua anjga bugêjactonj njadnja nanj njawaa, nanj gêc lau-sêkwasiy-obowaga nêj kôm njaintêna, ⁴ ma ôsôm êndênj enj gebe ‘Ojop taôm njapep ma ôpuc taôm tôj. Ôtêc taôm atom ma nêj njalêlôm njatutuc êtu Resin anjga Suria agêc Remalianê latu nêj têtac njandanja atom. Êsêagêc têtôm jakalic luagêc, tanj ja gêôc e kêtuj jec nanj. ⁵ Suria agêc Epraim ma Remalianê latu sêmasanj binj gêdênj tauj sebe sêngôm aôm sec, ma sêsôm gebe ⁶ “Ajôc, tapi Juda tana ma tatakê êsêac njamelocnjagenj ma taku êsêac tulu e sêwi gamênj tau sinj êndênj aêac, ma takênj Tabelnê latu êtu kinj anjga tônê.” ” ⁷ Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe

“Binj tonanj oc êtu tôj atom ma njanô êsa atom,
⁸ gebe Damasku kêtuj Suria njamôkê
 ma Resin kêtuj Damaskunê njatau.

Jala 65 ênanja acgom, go sênac Epraim popoc
 e sêmoa amboac lau-m tagenj êtiam atom.

⁹ Samaria kêtuj Epraim njamôkê
 ma Remalianê latu kêtuj Samarianê njatau.

Amac embe akênj êwinj atom, nanj oc akô njanja atom amboac tonanjgenj.”

Jesaia geoc Imanuelnê binj lasê

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Ahas kêtiam gebe ¹¹ “Otenj gêjtalô tenj anjga Apômtau, aômnmê Anôtô nê. Gêjtalô tau êpi anjga lamboam me êsêp anjga lôlôc.” ¹² Tagenj Ahas gêjô nê binj gebe “Aê oc jatenj atom, ma oc jansaê Apômtau atom.” ¹³ Tec Apômtau kasôm gebe “O gôlôac Dawid, akênj tanjem aêjoc binj. Amac alênsônj njamalac, nec alic kêtôm atom, tec abe alênsônj aêjoc Anôtô êwinj nec. ¹⁴ Amboac tonanj Apômtau tau oc êkênj gêjtalô tenj êndênj amac amboac tonec gebe Awêtakinj tenj oc taê e êkôc latu tenj ma ê ênê njâc gebe Imanuel. ¹⁵ Êndênj tanj êjala lêj êtinj sec su to êjalinj njajam sanja atomgenj, ma kinj luagêc, tanj sêgôm aôm taêm dani taôm nanj, nêj gamênj oc êtu gasanj. ¹⁷ Apômtau oc êkênj têm kainj tenj êpi aôm to nêj lau ma tamamnê gôlôac. Gêdênj tanj Epraim sêkac tauj su anjga Juda e mênjgêdênj galoc nanj, têm amboac tonanj kêtap amac sa atom. Anôtô êkênj kinj Asuriania êkôninj aôm.”

¹⁸ Êndênj bêc ônê Apômtau oc êmôêc kawanj anjga bu Aiguptunja njamôkê to banic anjga gamênj Asuriania ¹⁹ mênjsênac têc nêj gamênj njasalic to pocsawa auc ma sênam wanjanic to njagamênj wale-wale auc amboac tonanjgenj.

²⁰ Êndênj bêc ônê Apômtau oc êkôc kinj Asuriania anjga bu njamakenj ônênja mênjêtu kekec bôjan ma êkalinj môkêmlauj to ôlimlu ma nêj êm ênanja amboac tonanjgenj.

²¹ Ëndêñ bêc ôné ñac teñ oc engeñ bulimakao tagen ma domba luagêcgeñ. ²² Ma bulimakao to domba sêkêñ su kapôêñ e êtôm gebe lau ñapopoc, tañ gacgeñ sêñgôñ gamêñ tau nañ, sêniñ su gêjac anô to lêpgeñ.

²³ Ëndêñ bêc ôné wanjanic to gêñ têkwa-têkwa oc êoc gamêñ samob, tañ sêsê wain 1,000 kêsêp, tañ ñaôli mone silber 1,000 nañ auc. ²⁴ Wanjanic to gêñ têkwa-têkwa oc êoc gamêñ tau auc samucgeñ, tec lau embe sêsa gamêñ tau, oc sêsêlêñ totalam ma sôbgeñ. ²⁵ Ma amac oc api gamêñ ñabau, tañ gêmunjeñ asap ña kinom nañ, ana atom, êtu atêc wanjanic to gêñ têkwa-têkwaña, ma gamêñ ñabau tau oc êtu bulimakao sêsêlêñ ñamala ma domba oc sêka popoc. *
†

8

Propete latu nê ñae

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôkôc poc tapa kapôêñ teñ ma oto êsêp êtôm tañ teto sêmoa nañ gebe ‘Maher-salal-has-bas.’” ² Ma kakôc dabunwaga Uria agêc Jeberekia nê latu Sakaria mênswêwiñ gebe sêlic bin tau sêwiñ. ³ Gêdêñ tonan aê gadêñ propeteo gaja ma en taê e kêkôc latu teñ. Tec Anôtô kêsôm gêdêñ aê gebe “Wê ênê ñaê gebe Maher-salal-has-bas, ⁴ gebe ñapalê tau êsôm Mamac me Nenec atomgeñ, ma kin Asuriaña oc êjanjo Damaskunêñ gêlôñ to Samarianêñ awamata su anga êsêacnêñ.”

⁵ Apômtau kêsôm gêdêñ aê kêtiam gebe

⁶ “Lau tonec sedec bu Siloa,
tañ keselen ñañêñ lanjwageñ nañ,
ma têtêc tauñ kêtü Resin agêc Remalianê latuña
e têtü tonanña Apômtau gêgôm bu ⁷ Kêtü tonanña Apômtau gêgôm bu gêc kapôêñ
ma keselen toñaclaigen,
ma oc êsun e ênam ñasêli auc
to ênsalê ñatali auc.
Kin Asuriaña to nê ñawasi kêtôm bu tau tonan.

⁸ O Imanuel, bu tau oc êc êsa Juda
e ênsalê gamêñ tau auc ma êsun ênam aucgeñ êpi e êndêñ nêñ koclabeñ,
ma bu ñamagê oc ênam nêñ gamêñ aucgeñ êna.”

⁹ O lau tomôkê-tomôkê, ajala bin tau ma atakêmanj.

O amac lau gamêñ jaêcñaac, akêñ tanjemmanj.

Anjambam taôm ma atakêmanj.

Anjambam taôm ma atakêmanj.

¹⁰ Amansañ bin awiñ taôm,

mago ñanô masi.

Anam binjalôm awiñ taôm,

mago bin tau êtu tôn atom, gebe Anôtô mêngeñwiñ aêac.

Atêc Apômtau taugen

¹¹ Apômtaunê lêma ñajaña kêkôc aê tôn ma en gêjac binju aê, gebe jasa lau tonec nêñ lêñ atom, ma kêsôm gebe ¹² “Bin samob, tañ lau tonec sêsam gebe poac sêkic binña nañ, asam gebe poac sêkic binña atom, ma gêñ, tañ êsêac têtêc nañ, amac atêc atom ma atakê atom. ¹³ Atoc lausij undambêña nêñ Apômtau taugen sa, gebe en ñac dabun. Atêc en taugen ma atakê êtu en taugenña. ¹⁴ Gebe en oc êtu gamêñ dabun lau sê lamunja teñ êndêñ Israel nêñ toñ lulugen, mago êtu poc sêndin enjainña to poctêna têtac êmbôli aucña ma êtu sa to lakô êndêñ lau Jerusalem amboac tonanjeñ. ¹⁵ Êsêacnêñ taêsam oc sêndin enjain êpi poc tau ma sênac tauñ êndu e ôliñ popoc ma lakô tau oc ênac êsêac e ênsô êsêac tôn.”

¹⁶ Jakic ñoc bin gaoc lasêña tôn

ma japac bin, tañ kadôn nañ, ña peñ ñajaña êsa

ênêc ñoc ñacseñominêñ ñalêlôm.

¹⁷ Aê oc jansaê Apômtau, tañ kêsij lanðanô gêdêñ gôlôac Jakob nañ,

ma jakêñ matoc engeñ.

¹⁸ Alicgac me, lau sij undambêña nêñ Apômtau,

nañ gêñgôn lôc Sion nañ,

kêkêñ aê to ñoc ñapalê, tañ Apômtau kêkêñ gêdêñ aê nañ,

atu gêñtalô to puc gêdêñ lau Israel.

¹⁹ Lau embe sêsôm êndêñ amac gebe

“Awem ênac lau toñalau geoc bin lasêña

* 7:25: Sear-Jasub ñam gebe ñapopoc oc sêmu sêmêñ. † 7:25: Imanuel ñam gebe Anôtô mêngeñwiñ aêac.

ma mectomanwaga, tanj sêšôm biñ kesec-kesec ma ole-ole nanj,”
go asôm gebe “Aêac awenj ênac nêñ Apômtau atom
ma tatenj ñacmatê êtu sênam lau materj jali sanja me.”

²⁰ Êsêac embe sêšôm gebe

“Dandêñ biñ, tanj kêdôm to geoc lasê nanj tana, nec atom,”
oc sêlic gêu bôm atom biññanômgeñ.

²¹ Êsêac oc sêlênsa êtôm gamêñgeñ
tonêñ ñalêlôm ñawapac ma mo êjô êsêac.
Ma embe sêôc tôbôm, oc têtac êmbôli auc
ma sêpuc boa nêñ kiñ to nêñ Anôtô.

Êsêac oc sêôc materjanô sa êpi undambê

²² ma materjanô êsêp nom,
mago sêlic gêñwapac to ñakesecgeñ
ma têtêc tauñ ñawaô êkôm êsêac auc
ma seo sêmoa gêsunbôm ñalêlôm.

Mago êsêac, tanj sêmoa totêtêc tauñboa nanj, oc sêñgôm tokesec êtiat atom. Gêmungeñ enj
gêbu gamêñ Sebulon to Naptali, mago êtu ñamu enj oc êñgôm lau samuc nêñ Galilaia, nanj gêc
bugêjactonj ñalêndanj anja bu Jordan ñamakenj ônêña nanj, êtu gamêñ towae. * sêkac waba su
sep tagen. †

9

Têna kêkôc biñmalô ñatau ma enj kêkôc nê gôliñ sa

¹ Lau tanj sêñgôm gêsunbôm nanj, sêlic ja kapôêñ tenj.

Ma ñawê kêpô êsêac, tanj sêñgôm gêmac ñagamêñ kanucña nanj.

² Aôm kôkêñ lau têtû taêsam

ma gôgôm êsêac têtac ñajam gêjam sêga.

Êsêac sêmoa aôm lanômñêmña toôliñ kêpigenj

têtôm lau, tanj senj mo lasê nanj,

ma amboac lau, tanj sêjac sam ñacjonêñ awamata.

³ Gebe gêñwapac ñata, tanj gêsac êsêac nanj,

ma têt magiñmña to nêñ ñac, tanj kêlêsu êsêac nanj, nê sêm

nanj aôm kôpôm tulu toc tagenj amboac gêdêñ Midiannê têm.

⁴ Gebe sirwaganêñ atapa samob

to nêñ ñakwê sirña, tanj dec gi auc nanj,

êsa ja ma êniñ su.

⁵ Gebe awê tenj kêkôc ñapalê tenj kêtû aêacña,

kêkêñ latu tenj gêdêñ aêac gêmêñ.

Ñagôliñ gêsac enj magim ma sêsam enj gebe

“Mêtêñam, Laimôkê, Tenjenñam, Biñmalôtau.”

⁶ Ênê gôliñ oc ênam sêga,

ma biñmalô oc ênêc tenjenj

anja Dawidnê lêpôm to nê gamêñ kiñña.

Gebe enj oc ênac m ñagôliñ tau to êpuc tôm

ña mêtôc gêdêñ to biñ gêdêñ

êndêñ galoc ma endenj tômgeñ.

Lausiñ undambêña nêñ Apômtau nê ñalêlôm kêkac enj,

tec êñgôm biñ tonanj êtu tôm.

9:7–10:34 Anôtô kêmetôc gamêñ Israelña kêtû puc gêdenj gamêñ Judaña. Mago lau Asuria,
tanj têtû Anôtônê waba mêtôcña gebe êmêtôc nê lau sec nanj, têtap gêñwapac sa e sênanja
amboac tonanjenj. *

11

Isainê wakuc ênam gôliñ lau naêndêñ

¹ Ñasêli tenj êlêc anja ñakatic Isai

ma ñawakac tenj êlêc sa.

² Ma Apômtaunê Ñalau oc êsêp mênênsac enj ñaô.

* 8:22: Maher-salal-has-bas ñam gebe Kêjangowaga têdabinj gebe
gamêñ nanj. * 9:6: Ñalô êsêac kêkanômj lau Juda to Jerusalem.

† 8:22: Bu tau bu Euprat, tanj kêpoac Asurianêñ

Enj Njalau kauc mêtêna to tajala gênya.
 Enj Njalau éwa binj saña to Njalau njaclaira.
 Enj Njalau takip binj nam saña to tatêc Apômtaurja.
³Enj oc êtêc Apômtau êtu ênê têtac njajam nam.

Enj oc êmêtôc binj êpi gêny, tanj mataano gêlic nanj atom
 ma êkên ewin binj, tanj tanjasunj gênyô nanj, palinj-palinjenj atom.

⁴Enj oc êmêtôc lau njasec nêny binj êndênjenj
 ma êmansanj lau wapac nêny binj solopjenj.
 Enj oc ênac wauc-wauctêna nja sêm awasunja
 ma nê awajaô oc ensenj lau alôb-alôb su.
⁵Enj ênac binj gédênj êtu nê obo ênêc dambê palê
 ma binj njanjêny êtu nê ômbinjakap.

⁶Kêam salenja to domba njalatu oc sêmoa sêwinj taurj
 ma pusip salenja to noninj njalatu oc sênêc sêwinj taurj.
 Bulimakao njalatu to lewe oc sêninj genj sêwinj taurj
 ma njapalê saunj tenj oc êwê êsêac.

⁷Bulimakao to iwa oc sê sêlêb êndênj taurj
 ma nêny njalatu oc sênêc napanj-napanj taurj,
 ma lewe oc êninj gégwanj êtôm bulimakao.

⁸Njapalê dedec oc êtu dôa-dôa êngôny moacwêmnê gêsunj njaô
 ma njapalê saunj oc êkênj lêma êsô moacmôsinê ic êna.

⁹Lau oc sêngôm taurj sec to sêlênsu taurj anja aênyoc lôc dabunj atom,
 gebe lau sêjala Apômtau kêtû tônj kêtôm gamênjenj
 amboac dembom gêjam gwêc samucjenj auc.

¹⁰Êndênj bêc ônê Isainê njawakac oc êtu njabelo tenj êkô
 ma lau samob sêlic
 ma tentenjlato samob sensom to têtû kênac enj
 ma ênê malac êtu gamênj towae.

11:11-16 Anôtô gêjac mata gebe ejon nê lau njapopoc sa anja nom njagamênj samob.

12

Wê tanam danjenja

¹Êndênj bêc tônê aôm oc ôsôm gebe
 “O Apômtau, aê gabe janam danje êndênj aôm
 gebe têtac njandanj gédênj aê,
 mago gôjam têtac njandanj tau ôkwi
 ma gôjac aê têtac tônj.

²“Alicgac me, Anôtô kêtû njoc moasinj njamôkê,
 tec gamoa taêc kêpa sugenj ma katêc tauc atom,
 gebe Apômtau Anôtô enj kêtû njoc njaclaira to njoc wê lambinja
 ma kêtû njoc kêsiwaga.”

³Amac oc atê bu anja bumata danjônj matenj jalinja totêtac njajamjenj. ⁴Ma êndênj bêc tônê
 amac oc asôm gebe

“Anam danje êndênj Apômtau, awem ênac ênê njaê.
 Asôm ênê gênsêga njawae êtu tapa anja lau samuc nêny.
 Asôm lasê gebe ênê njaê towae.

⁵Anam wê lanemja êndênj Apômtau gebe gégôm gênsêga tonjaclaira.
 Naasôm njawae ênam nom njagamênj samob auc.

⁶O amac lau Sionja, anam lasê ma anam wê toôndugenj
 gebe Israel nêny njac Dabunj enj kapônj ma gêmoe amac njalêlôm.”

13:1–27:13 Anôtô oc êmêtôc lau jaba to-m-to-m, tanj sêngônj sêsi gamênj Israel to Judanja
 nanj, njawae kêsêp môtêlatu tonec. Mago pesalem lambinja to Anôtônê lau sêoc gênywapac e
 Anôtô ênam êsêac kêsi njawae kêsêp njasawa tonec gêwinj.

28

Puc gédênj Epraim

¹Ojae lau Epraim. Êsêacnêny waenj gê su amboac sunsunj njaloanja nêny kasêga, tanj wain
 kêjaninj nanj sêkuc. Êsêac tenjbelenj anjenj, mago wain kêku êsêac tulu. ²Alicgac me, Apômtaunê

ñactêkwa ñajana ten gêmoa. En oc mênêô lasê amboac kompoc to gamênj kêlanjan sec to amboac bu ñasamac kapôênj. En oc êku gamênj tulu tonjaclai kapôênj. ³ Ma ñajoc oc sêka lau Epraim nêj gôlinjwaga, tanj wain kêjanj êsêac nanj, nêj sunsunj ñawae popoc. ⁴ Ma gôlinjwaga, tanj tetoc tauj sa nanj, nêj ñawasi oc ê su e malamê amboac jambô ñalêwê ñamatana, nanj lau sêlic ma ñagaôgerj têtinj su ma senj nanj.

⁵ Êndênj bêc ôné lausinj undambêna nêj Apômtau oc êtu sunsunj ñawasiña to nanjenj ñajam êndênj nê lau ñapopoc. ⁶ Ma enj oc êtu ñac-kêmêtôc-binjwaga nê ñalau mêtôc gêdênjña ma êtu êsêac, tanj sêpuc sec ñajoc anja malac tau ñasacgêdô nanj, nêj ñaclai ñamôké.

Apômtau gelenj binj to gêjac mata binj kêpi Jerusalem

⁷ Wain kêjanj dabunwaga to propete amboac tonanjenj ma bu ñajana gêgôm êsêac sêku-sêku. Lau tau sênôm bu ñajana e kêjanj êsêac. Wain kélênsônj êsêac ma bu ñajana gêgôm êsêac sêku-sêku. Êsêac embe seoc binj lasê, go sêkô wiwicgenj ma embe sêmêtôc binj, go sêkô kôjô-kôjôgenj. ⁸ Êsêac sêluc e ñasu gêjam nêj tebo auc ma gamênj ñajam tenj gêc atom.

⁹ “Enj oc êndônj kauc tajala binja êndênj asa ma êwa jaenj ñabinj sa êndênj asa. Êndênj ñapalê ñasec-ñasec, tanj gocgo sêwi tenejinênj su sinj nanj me. ¹⁰ Enj kêdônj binjsu tenj ma binjsu tenj, binjsu tenj ma binjsu tenj, ñagôlinj tenj ma ñagôlinj tenj, ñagôlinj tenj ma ñagôlinj tenj, kêdônj ñajec anja tonec ma ñajec anja ôné.”

¹¹ Binjanô, Apômtau oc êsôm binj êndênj lau tonec ña lau samuc awenj ma ña lau jaba nêj binj. ¹² Gêmunjenj enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Alêwanj taôm anja tonec. Akênj lau-têkwenj-gêbacwaga sêlêwanj tauj. Aninj awenj anja tonec.” Mago êsêac sêkênj tanjenj atom. ¹³ Kêtu tonanja Apômtau oc êsôm binj tonec êndênj êsêac gebe “Binjsu tenj ma binjsu tenj, binjsu tenj ma binjsu tenj, ñagôlinj tenj ma ñagôlinj tenj, ñagôlinj tenj ma ñagôlinj tenj, êndônj ñajec anja tonec ma ñajec anja ôné. Ma êsêac embe sêsêlênj oc sembenj sêsêp munja e ôlinj popoc ma lakô ênac êsêac to sêkôc êsêac tônj.”

Alê kêclêsunja kêtu Sionja

¹⁴ Kêtu tonanja amac lau-susuwaga, tanj ajam gôlinj lau Jerusalemja tonec nanj, akênj tanjem Apômtau awa. ¹⁵ Amac asôm gebe “Aêac tamoatinj poac dawinj gêmacanô ma tamasanj binj dawinj lamboam gebe êndênj têm ñawapac sec mênêsaña oc êtap aêac sa atom, gebe binj dansanj kêtu aêacnêj gamênj tasinj tauñña.” ¹⁶ Kêtu tonanja Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, aê kakênj alêpoc kêkô Sion, poc ñajana tenj, poc mataêjam tenj kêtu alê kêclêsunja ma lau, tanj sêkênj gêwinj nanj, oc sêc su atom. ¹⁷ Ma aê oc jakênj mêtôc gêdênj êtu ñadônj ma binjgêdênj êtu dôñpoc. Go kompoc oc ensenj nêj lamu dansanj su ma bu ñasamac êsunj nêj gamênj sêsinj tauñña sa.”

¹⁸ Go nêp poac gêdênj gêmacanô nanj, oc sêsap tulu ma nêp binj, tanj amoatinj gêdênj lamboam nanj, oc sensenj su. Gêñwapac ñamata secsêga tonanj embe êpi lau êkajagenj oc êjamunj amac popoc êwinj. ¹⁹ Oc wacêtap amac sa todim-todim êtôm bêc samob, tanj mênêsa nanjgoc. Amac oc aôc ñawapac tonanj êmbêc to elenj samobgenj. Ma binj, tanj Anôtô eoc lasê nanj, oc êtakê amac ñanô-ñanô.

28:20–29:24 Anôtô kêkênj puc nê lau gebe êmêtôc êsêac, mago gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi amboac tonanjenj. * okwi jakêpi lau tau kêtiam. † solopgenj.

30

Taenj êka Aiguptunja ñanô masi

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ojae lau, tanj sêli tauj sa gêdênj aê nanj. Êsêac taênj gêjam binj, tanj aê kamasanj atom nanj, to sêgôm ñanô kêsa ma sêmoatinj poac keso aênoc ñalau, tec têtêku sec gêsac sec ñaô. ² Êsêac dêdi sêsêp Aiguptu sêja, mago têtû kênac aê atom. Êsêac sebe sê lamu Aiguptu, tec taênj kêka Paraonê ñaclai. ³ Ma Paraonê ñaclai oc ênam amac sa atom to Aiguptu, tanj aê lamu nanj, êngôm amac majem êsa. Ma lamu, tanj asom anja Aiguptu ñaajunlabu nanj, oc êmbu amac. ⁴ Binjanô, laumata Aiguptunja sêngônj Soan ma ñajajenwaga sêô lasê Hanes, ⁵ mago lau Judanja majenj êsa gebe taênj kêka lau, tanj sênâm êsêac sa naeo nanj. Lau Aiguptunja tonanj oc sênâm amac sa to sêpuc amac tônj atom, oc sênâm lau majenj êsa to sesenj êsêac waenj ñajam su.”

⁶ Anôtônê binj kêpi bôc Negebja tonec gebe “Laujaenj sêsêlênj sêsa gamênj, tanj kêtakê to kélênsônj lau nanj. Lewe ma moacwêm ma moactêna kainj tenj sêmoa gamênj tau. Laujaenj tau sêkênj nêj waba to awamata gêsac donji to kamele ñaô. Êsêac sebe sêkênj gêj tau dêdênj lau, tanj têtôm gebe sênâm êsêac sa atomanô nanj. ⁷ Aiguptu ênam êsêac sa naeo to ñaôma. Tec kasam gamênj tau gebe ‘Rahab, tanj gêngônj e ñanjenj lanjwagenj.’”

* 28:19: Binj susu, tanj Jesaianê ñajoc sêsôm nanj, Apomtau kakac † 28:19: Dônj tau sêmasanj ña gam to poc gebe atoc gêj

Lau tanerhpécra

⁸Go Anôtô kêsôm gédêj aê gebe “Ôna oto binj tonaj êpi poctapa êsêac sêlic ma oto êsêp buku tenj gebe ênêc endenj tóngenj. Gebe lau njamuja sêsam e sêjala minj tau. ⁹Gebe lau tonaj sêli tauj sa gédêj Anôtô njapanj. Êsêac binjdansaj njalutui ma sêkêj tanerj Apômtaunê njagôlinj atom. ¹⁰Êsêac sêsôm gédêj lau-geoc-binj-lasêwaga gebe ‘Alic gêj tenj atom.’ Ma gédêj propete gebe ‘Aoc binjnanô lasê êndêj aêac atom. Asôm binj, tanj aêac abe anjôgerj nanj lasê. Akêj aêac akôc ma binj taêj gêjamja tónj. ¹¹Akêj njasawa ma akô intêna auc tonaj. Aêac abe anjô Israelnêj Anôtô Dabuj nê binj êtiam atom.”

¹²Mago Israelnêj Anôtô Dabuj kêsôm gebe “Amac adec binj, tanj kasôm gédêj amac ma taêm kêka njalaci sec to binjdansaj gebe êtu amacnêm senj. ¹³Kêtu tonanjja amac awê binj njakaij. Amac atôm tunjôm balinj, tanj kêôpacgerj nanj. Amac aku sa sep tagenj naguluj. ¹⁴Amac popoc amboac kuanô, atôm ku, tanj selo popoc samucgerj nanj, e njasaboac tenj êtôm gebe sêkêj ja njalana êsêp ma sêkati buja atom.”

¹⁵Gebe Apômtau Anôtô, Israelnêj Nac Dabuj kêsôm gebe “Embe anam taôm ôkwi ma akêj êwinj aêgerj, nanj oc janam amac kési. Anjôm njanjêj ma akêj matem aêgerj, go nêj njalaci êsa.” ¹⁶Mago amac akêj tanerj atom ma asom gebe “Masi, aêac oc anjôgêj hos ma aêc su.” Tec amac oc aêc su binjnanô. Ma asôm gebe “Aêac oc anjôgêj hos ma aêc su wenj tagenj.” Tec nêj njacjo oc sêjanda amac wenj tagenj amboac tonanj. ¹⁷Njacjo tagenj embe êkôtêj lêma, go amacnêm lau tausen oc sêc su. Njacjo lemenj tenj embe sêkôtêj lemenj ma amac samob aêc su e obokêam njajamoa taugenj êkô lôc njao êtu njabelo tenj. ¹⁸Mago Apômtau gêôj amac gêmoo gebe taê walô amac. Enj gêdi gebe têtac labu amac gebe Apômtau enj Anôtô gédêj ma lau, tanj sêôj enj nanj, oc têtac njajam êsa.

30:19-33 Anôtô taê walô nê lau, tanj sêôc gêjwapac to njandanj ma êmêtôc lau Asuria.

31

Anôtô oc êtu lautuc Jerusalem

¹Ojae êsêac, tanj aê lamu Aiguptu ma taêj kêka hosgerj ma sêkêj materj kareta gebe taêsam to sinjwaga, tanj sêngôj hos njao nanj, gebe êsêac ôlinjalô kêlêlêc. Mago sêkêj materj Israelnêj Nac Dabuj atom ma tetenj Apômtau kêtu ênam êsêac sanja atom. ²Mago Anôtô enj njac tokauc. Enj kêkêj gêjwapac kêkôninj êsêac tónj. Enj gêjam nê binj ôkwi atom. Enj oc êndi naensenj lau secwaga nêj gôlôac ma ensenj êsêac, tanj sêjam lau sêgôm secra sa nanj. ³Lau Aiguptu êsêac njamalac, êsêac Anôtô atom. Êndêj tanj Anôtô oc êmêtôc lêma nanj, gêjam-sawaga oc ênac tau êndu ma njac, tanj enj gêjam enj sa nanj, oc emberj ma êsêac samob oc sênanja sêwinj tauj.

⁴Apômtau kêsôm binj tonec gédêj aê gebe “Lewe têna me lewe njalatu embe têtac gwada sa, go gejobwaga bôcra nêj wambanj to njakicsêa êtôm gebe êtakê êsêac e sêc su nec atom. Ma aê, lausinj undambêja nêj Apômtau amboac tonanj. Njalaci tenj oc êkô aê auc atom êtôm tonaj. Aê oc jatu lautuc lôc Sion. ⁵Aê, lausinj undambêja nêj Apômtau, oc jakêj sêlinj Jerusalem -amboac moc kelelo gebe ênam njalatu kési. Aê oc janam malac tau sa to jaku njacjo tulu.”

⁶Apômtau kêsôm gebe “O lau Israel, akac taôm ôkwi andêj aê, tanj ajam dêmôêm nanj. ⁷Gebe êndêj njasawa tenj amac samob oc ambalinj nêj gwam sec, tanj lememe kêmasanj njac silber to gold nanj, sinj ênanja. ⁸Sinj oc ensenj lau Asuriaja su njac njamalacnêj njalaci atom. Lau Asuriaja oc sêc sinj su sêna ma nêj lau matac têtac gêjôma. ⁹Êsêacnêj kinjsêga oc êtênêp tau êndu-êndu ma nêj laumata sinjja têtakê e sêc su ma sêwi nêj gêbôm sinjja sinj.” Apômtau tanj nê ja kêsa Sion ma nê ja njawoo gêc Jerusalem nanj, nê binj tonaj.

32

Kinj binj gédêjja

¹Alic acgom, kinj tenj oc ênam gôlinj njac binj gédêj ma kasêga sênam gôlinj njac mêtôc gédêj.

²Êsêac samobgerj oc têtôm gamêj, tanj keperj mu auc nanj, ma têtac launêj lamu gamêj êlanjanja.

Êsêac têtôm bu kêsa gamêj njakelenj ma têtôm poclabu njajuja njac gamêj sawa.

³Go êsêac, tanj sêlic nanj, materjanô êmôp atom ma êsêac, tanj sêjô binj nanj, oc sê tanerj.

⁴Lau tanj sêsôm binj beleb-belebgêj nanj, oc sêmêtôc binj êndêngêj, ma êsêac, tanj sêsôm binj kwac-kwac nanj, oc sêsôm binj njanjêj êsa.

⁵Êsêac sêsam lau meloc gebe apômtau êtiam atom ma tetoc lau wauc-wauctêna sa amboac lau towae atom.

⁶Gebe njac meloc oc êsôm binj meloc

ma nê ñalêlôm taê gêjam secgeñ,
gebe êñgôm gêñ toAnôtômégeñ
ma êsôm biñdansañ êpi Apômtau
ma êwi lau, tañ mo gêjô êsêac nañ, siñ sêmoa tomo êjô êsêacgeñ
ma êñgamiñ bu êndêñ lau, tañ bu gêjô êsêac nañ.

⁷ Wauc-wauctênanê mêtê sec,
eñ taê gêjam biñ sec kêtü wakuc-kêtü wakuc
ma lau sêpô-lêna-taunwaga embe sêwa nêñ biñ sa gebe biññanô,
oc ñac tau ensenê êsêac su ña nê biñdansañ.

⁸ Mago ñac mansañ taê gêjam biñ mansañgeñ
ma êsap gêñ mansañ tôniañ jageñ.

Propete gêlêñ biñ lauo Jerusalemña

⁹ Amac lauo, tañ anğônia ñaômageñ nañ, andi, anđ aê aoc,
ma êsêac latunjo amac, tañ akêñ gêwiñ biñ paliñ-paliñgeñboanañ.
akêñ tañem ñoc biñ.

¹⁰ Jala ten ma bêc ñagêdô ênaña acgom,
go amac lauo, tañ akêñ gêwiñ biñ paliñ-paliñgeñboanañ atakê,
gebe wain ñanô oc êtu lêwê atom, ma noc aniñ mo lasêña mênêsa atom.

¹¹ Amac lauo, tañ anğônia ñaômageñ nañ atênêpmañ,
amac lauo, tañ akêñ gêwiñ biñ paliñ-paliñgeñboanañ atakêmañ.
Akwalec nêñ ñakwê su ma amoa ñaômageñ, go asô talu êtu nêñ ñakwê.

¹² Atañ tañjiboa êtu nêñ kom ñajamña
êtu nêñ wain ñajamña,

¹³ êtu ñoc launêñ nom, tañ wanğanic to gêñ têtka-têtka gêjam auc nañña
ma êtu gôlôac, tañ sêngônia malac tatu samucña totêntac ñajamgeñ nañña.

¹⁴ Gebe andu kapôên oc êtu tuc, ma malac tonjaonda tau êtu gasañ.
Gamêñ ñabau to andu soso dêdib ñaçoña oc êtu bôcnêñ gêsun enden tôniañ,
ma êtu donki gêbôm nêñ gamêñ ôwêña,
ma êtu dombanêñ gamêñ sênin gêñña.

¹⁵ Biñ tonañ ênêc e Apômtau ênsêwa Ñalau anğa lôlôc mênêpi aêac,
go gamêñ sawa ênam tau ôkwi êtu kôm tonanô ñajam,
ma kôm tonanô ñajam ênam ñanô êlêlêc su.

¹⁶ Ma mêtôc gêdêñ oc ênêc gamêñ sawa
ma biñ gêdêñ êmoa kôm tonanô ñajam ñalêlôm.

¹⁷ Ma biñ gêdêñ ênam ñanô biñmalô
ma mêtôc gêdêñ ênam ñanô tamoa ñañêñ totêntac êpa sugen enden tôniañ.

¹⁸ Ñoc lau oc sêngônia tobiñmalô
ma sêlêwan tañ sêngônia andu ñajaña to gamêñ êmacgeñ.

¹⁹ Ma saleñ oc êku gulun tagen
ma malac popoc samucgeñ êsêp êtap ênêc.

²⁰ Aê aoc êôc amac, tañ asê nêñ gêñ êsêp bugala
ma akêñ bulimakao to donki tañ sêmoa nêñ gêñ.

33

Apômtau oc ênam Jerusalem kêsi

¹ Ojae aôm ñac-gosen-gêñ-suwaga-ma, tañ sesen aôm taôm su atom nañ,
ma aôm ñac-kôjanğo-gêñwagama, tañ ñac ten kējañgo nêñ gêñ su atom nañ.
Êndêñ tañ onsen geñ êmbacnê nañ, oc senseñ aôm taôm su,
ma êndêñ tañ ôjanğo gêñ e êmbacnê nañ, êsêac oc sējañgo nêñ gêñ.

² O Apômtau, taêm walô aêac,
aêac aônia aôm amoa.

Ôtu aêacma lemenê êtôm bêbêcgeñ
ma aêacma kêsiwaga êndêñ têm gêñwapacña.

³ Êndêñ tañ lau oc sêñô aôm awam amboac wapap gêjac nañ, oc sêc.

Êndêñ tañ aôm ôndi sa nañ,
tenteñlatu samob sêc êlin-êlin.

⁴ Ma lau oc sejon ñawaba amboac lêsêc sejon gwada
ma waba tau ê êsêac amboac têapa gê lêsêc.

5 Tatoc Apômtau sa gebe eñ gêngôñ lólôc.
 Eñ oc êkêñ mêtôc gédêñ to biñ gédêñ ênam Sion auc.
 6 Eñ oc ênam gôlin aômnêm têm samob êsêlêñ ñarêñgeñ
 ma êkêñ moasin ênam aôm kêsina to kauc mêtêña
 ma kauc tajala gêñña ênam sêga.
 Tatêc Apômtau kêtú êné awamata.

7 Alic acgom, sinşêlêc têtari sêmoa intêna
 ma wama ñasêlinwaga têtari secanô.
 8 Intênasêga kêtú gasari ma lau teñ sêsêlêñ sêsa kêtiam atom.
 Êsêac sêjac poac pococ ma sêpêlê lau-sêwa-biñ-sawaga
 ma tetoc ñamalac teñ sa kêtiam atom.
 9 Nom kêtari toñalêlôm ñawapacgeñ.
 Lôc Lebanon kêmêlin tomajageñ.
 Gaboari Saronña kêtôm gamêñ sawa.
 Ma lôc Basan to Karmel kêtú kwalam.

10 Apômtau kêsôm gebe
 “Galoc aê kamasari tauc gebe jandi,
 galoc aê oc jandi jakô.
 11 Amac taêm, mago akêkam gêñ ñapa
 ma akôc ñalauñ ñamasêgeñ.
 Nêm awemjaô kêtôm ja ñawaô, tari oc êniñ amac su tari.
 12 Ma tentenlatu samob oc têtôm usu ñapa, tari sêpac kêtú ñop tari,
 têtôm wanjanic, tari sêsap su ma sêkêñ ja geñ tari.
 13 Amac lau, tari amoa jaêcsêga tari, ariô gêñ, tari gagôm tari ñawae.
 Ma amac lau, tari amoa ñagala tari, ajala ñoc ñaclai.”

14 Secwaga Sionña têtêc tari ñasec,
 ma lau alôb-alôb têtakê ñanô ma sêsôm gebe
 “Aêacnêñ asa oc êtôm gebe êngôñ êwiñ ja, tari êsa ender tônger tari.”
 15 Ñac tari kêsa nê lêñ gédêñgeñ ma kêsôm biññanô tari,
 ñac tari gedec gêñ, tari lau sêjanço tari,
 ma gêoc lêma tôñ gédêñ awa êtim erña
 ma kêkêñ tana biñ sêkêc dec sinña atom,
 ma gêsari mataanô auc gebe êlic gêñ sec atom
 16 Ñac tonari tec êngôñ lólôc.
 lôc to poc sagiñ oc êtu êné lamu
 ma aña tonari oc sêkêñ mo êndêñ er ma êpô lêna bu atom.

17 Matamanô oc êpi nêm kin tonê ñawasi,
 matamanô oc êu lain su êna.
 18 Nêm ñalêlôm oc taêm ênam ñawapac langwa, tari katakê aôm tari,
 gebe “Ñac kêsa gêñ sarña gêmoea ondoc.
 Ñac gêjam dôñ gêñña gêmoea ondoc.
 Ñac kêsa andu jaliña samob sarña gêmoea ondoc.”
 19 Matamanô oc êpi lau-tetoc-tari-sawaga êtiam atom.
 Êsêac sêsôm awer tari, tari gôjam kauc ñam,
 ma imbeleñ kêpêlê biñ, tari kôjala atom.
 20 Matamanô êpi Sion, tari kêtú aêacnêñ omsêga ñamala.
 Matamanô oc êpi malac ñarêñ Jerusalem tau,
 tari kêtôm becobo, tari kêkô geder tônger tari.
 Lau tari oc sêmbuc ñaalê sa atom.
 21 Ma Apômtau oc êmoa êwiñ aêac tonê ñawasi kinña.
 Eñ oc êtu aêacnêñ bu kapôêñ to ñawerweñ,
 tari manowa ma wan tolac têtôm atom gebe sêsô sêna tari.
 22 Gebe Apômtau kêtú aêacnêñ mêtôcwaga ma kêtú nêñ gôlinwaga.
 Apômtau kêtú nêñ kin ma oc ênam aêac kêsi.

23 Nêm lêpoa kêm kêtú golon ma gê jamoa tôñ atom,
 tec ager lac sa kêtôm atom.

Go sênac sam awa, tañ sêjañgo nan,
 ma lau puliñ oc sêkôc sêwiñ amboac tonanjen.
 24 Nac malac tonanña teñ oc êsôm gebe “Gêmac gêgôm aê,” nec atom.
 Apômtau oc êsuc lau, tañ sêngôn malac tau nan, nêñ sec ôkwi.

34:1-17 Mòkêlatu tonec geoc Anôtônê ñaço nêñ ñandan, tañ ensey êsêac su sênaña nan lasê.
 * sa. Lau jaba sêsôm tauñ awen katu sejop to sêkônin êsêacña. † wan gebe sênac sin êndên Israel nan, nêñ bin sa.

35

Anôtô kêmasañ nê lau têtú wakuc

1 Gamên gasañ to gamên ñakelen oc têntac ñajam
 ma gamên sawa oc êtu samuc ma ñaola ênac létên amboac mênamin.

2 Ñaola êsa ênam aucgen
 ma gamên tau oc êtu samuc ma ênam wê totêtac ñajamgen.

Ma sêkên Lebanon ñañawasi
 ma Karmel to Saron ñagêlôn êndên gamên tau.
 Êsêac oc sêlic Apômtaunê ñawasi
 ma Anôtônê ñawasi kinña.

3 Anğôm lememe, tañ kêtú palê nan, ñajaña êsa
 to anğôm emduc, tañ kêtú golon nan, ñajam êsa.

4 Asôm êndên lau tonên ñalêlôm ñatutuc gebe
 “Akô ñajaña ma atêc taôm atom.
 Alic acgom, nêñ Anôtô oc êmên êtu êkac kamocğoc
 to êkên ñagêjôn ma ênam amac kêsi.”

5 Go matenpêc mater êlac
 ma tañesunbic tañesun êpoa lasê.

6 Go magiñ kêsú sêmboañ sa têtôm mojava
 ma awenmê sênam wê lambinña,
 gebe bumata oc êu lasê êsa gamên gasañ
 to bu kapôên êsa gamên sawa.

7 Kekop ñandan oc êtu bugêjacton
 ma bumata oc êpulu anğa nom gelo-gelo,
 ma gêgwan to ôpic ma sin êpi anğa kêam gamên sawaña malen.

8 Ma intênasêga teñ oc ênêc tonec,
 ma sêsam intêna tau gebe “Intêna dabun.”
 Lau môpña sêsêlên sêsa tonan atom,
 ma lau meloc sêmoa intêna tau atom.

9 Lewe teñ oc êmoa tônê atom
 ma bôclai teñ oc êsêlên êmoa intêna tau atom,
 oc tatap êsêac sa sêmoa tônê atom,
 lau tañ Apômtau gêjam êsêac kêsi nanjen, oc sêsêlên intêna tau.

10 Ma êsêac, tañ Apômtau kêgaboac
 su nan, oc sêmu sêmên
 mênșsêo lasê Sion towêgen.
 Têntac ñajam teñgenña oc ênsac êsêac ñaô
 têntac ñajam to têntac ñagaô oc ênam êsêac auc
 ma gêñwac to tanjiboa oc êwi êsêac sin.

36:1-39:8 Lau Asuria nêñ kin Sanherib gêwê nê sinwaga sêo lasê gamên Judaña ñamin
 kêsêp mòkêlatu tonec. Mago Anôtô gêjam malac Jerusalem sa ña lên kain teñ. Kin Hiskia
 kêtap gêmac kapôên sa, mago ôli ñajam kêsa kêtiam.

40

Anôtônê bin gêjam malô Sionña

1 Nêñ Anôtô kêsôm gebe
 “Anam malô, anam malô ñoc lau.

2 Asôm bin malôgen êndên Jerusalem

* 33:24: Ñamadin 18 to 19 gêwa lau Israel nêñ têm gêñwacña
 sêlac

† 33:24: Ñamadin 23 gêwa lau Israel nêñ ñaço, tañ

ma amôêc êndêj enj
gebe êné sakinj gêjômaŋa ŋatêm gêbacné
ma sêsuc êné keso ŋatôp ôkwi,
gebe Apômtau lêma kêkêj ŋagêjô kêlêlêc su
gêjô êné sec samob.”

³ Awa tenj gêmôêc gebe

“Amansaj Apômtaunê gamêj êsêlêj êsarja anja gamêj sawa
to amêtôc intêna êtu solop anja gamêj ŋakelej êtu nêj Anôtôŋa.

⁴ Gaboan samob oc êôc sa

ma lôc to gamêj ŋabau êtu tapa

ma sêmêtôc ŋapoalic êtu solop

ma sêmansaj gamêj kalon-kalon ŋatip êsa.

⁵ Go Apômtaunê ŋawasi oc eoc tau lasê

ma ŋamalac peberj oc sêlic gêj tau sêwiŋ taunj

gebe Apômtaunê awa kêsôm binj tau.”

⁶ Awa tenj kêsôm gebe “Ômôêc.”

Ma aê kasôm gebe “Jamôêc asagenj.”

“Gêj nomŋa samob kêtôm gêgwanj

ma ŋamalacnêj gêlôj samob kêtôm ŋaola kômŋa.

⁷ Êndêj tanj Apômtau êju nê awajaô nanj,

gêgwanj êmêlinj ma ŋaola êsêlic.

Binjnanô, lau têtôm gêgwanj.

⁸ Gêgwanj kêmêlinj ma ŋaola kêsêlic,

mago aêacnêj Apômtaunê binj oc ênêc endenj tôŋgenj.”

⁹ O Sion, jaeŋwaga ŋawae ŋajamŋa,

ôpi lôc baliŋ tenj ôna.

O Jerusalem, jaeŋwaga ŋawae ŋajamŋa,

ôpuc awam sagenj.

Ôsôm êndêj malac Judarja gebe “Alic nêj Anôtô tonec.”

¹⁰ Alic acgom, Apômtau Anôtô gêmêj tonjaclai

ma enj tau lêma gêjam gôlinj gêj samob.

Alic acgom, lau tanj enj kêku êsêac atom tulu nanj, sêwiŋ enj

ma lau, tanj gêjam kôm kêpi êsêac nanj, sêmunj enj.

¹¹ Enj oc ŋegenj nê domba êtôm ŋacgejob

ma êsip domba ŋalatu taminj bôdagi,

go êwê ŋatêna malôgenj.

Israelnêj Anôtônê dôj masi

¹² Asa kêkati gwêc ŋa lêma ma gêjam dôj

ma kêsaka undambê.

Asa gêjam dôj nom ŋakekop kêsêp bakep

ma gê dôj lôc samob to kêsaê gamêj ŋabau ŋanjawapac.

¹³ Asa gêjam gôlinj Apômtaunê ŋalau

ma mêtêmôkê ondoc kêdôj enj.

¹⁴ Enj gêjam kênac asa gebe êwa binj sa êndêj enj

ma asa kêtôc intêna mêtôc gêdêjŋa gêdêj enj

ma kêdôj kauc gêdêj enj

ma kêtôc intêna êjala gêj ŋamŋa gêdêj enj.

¹⁵ Alic acgom, tenterlatu têtôm bu ŋatetep, tanj kêsap bakep tôj nanj,

ma têtôm kekop, tanj lau sênam dôj êtôm atom nanj.

Alic acgom, nuc ŋawapac kêtôm gêjgambu tenj.

¹⁶ Ka Lebanonŋa kêtôm gebe sênac pac êtu dajaŋa

ma bôc Lebanonŋa kêtôm gebe êtu daja tau atom.

¹⁷ Enj gêlic tenterlatu samob amboac gêj ŋaôma

gêlic êsêac têtôm gêj tenj atom.

¹⁸ Amac alic Anôtô kêtôm asa,

ma anam dôj enj êpi asagenj.

19 Anam dôñ enj êpi gwam me.
 Nacmêtê kêpac gêñ tau,
 ma ñac-kêpac-goldwaga kêkwa gêñ tau auc ña gold
 ma kêmasañ kapoacwalô silberña kêtú gêñ tauña.
 20 Nac ñjalêlôm sawa oc êjaliñ ka ñajaña tenj sa gebe êtu namuc atom
 ma êtap kwalam langwa tenj sa,
 gebe êsap ñakatu tenj tañ êkô ñañêñgerñ nanj.

21 Amac ajala atom me. Amac anjô atom me.
 Êsêac sêjac minj binj tau gêdêñ amac gêdêñ andanjenña su atom me.
 Amacnêm kauc kêsa gêdêñ Anôtô kêkêñ nom nanj, atom me.
 22 Enj taugenj gêñgônñ nom ñamadiñ lólôcña ñaô
 ma gêlic ñamalac têtôm wagô
 ma kêlainj umbonj kêtôm obo tenj,
 go gêlam gêñ tau kêtôm becobo, gebe lau sêñgônñ ñalabu.
 23 Enj gêgôm kasêga têtú gêñ ñaôma
 ma gôlinjwaga nomña têtôm gêñ ñanô masi.
 24 Sêsê êsêac ma sêpônñ êsêac
 ma ñawakac keselenj kêsêp nom,
 go enj gêju awajaô kêpi êsêac e gacgenj sêmêlinj
 ma mulai kêlai êsêac sa amboac gêñgambu.
 25 Nac dabunj tau kêsôm gebe Amac oc anam dôñ aê êpi asa,
 ma aêagêc asa atôm tauñ.
 26 Aôc matemanô sa êpi lólôc ma alic.
 Asa kêkêñ utitalata samob tônê ñai.
 Nac, tanj gêwê êsêac totonj-totonj sêsa sêmêñ
 ma kêsam êsêac samob nêñ ñaê nanj,
 nê ñaclai kapôêñ ma enj ñaniniñ Natau,
 tec nêñ tenj gêjaña atom.

27 Aôm kôsôm gebe “Ñoc lêñ kêsinj tau gêdêñ Apômtau
 ma ñoc Anôtô gêôc lêlêc ñoc binj, tanj taêc kêka nanj.”
 O Jakob, aôm kôsôm binj tonanj kêtú agenña,
 o Israel, aôm kôtanj tanjboia tonanj kêtú agenña.
 28 Amac ajala to anjô binj tonac atom me gebe
 Apômtau enj Anôtô tenjenña.
 Enj kêkêñ nom ñamadiñ samob.
 Enj oc êtu golonj atom ma têkwa êmbac atom.
 Aêac tatôm gebe takip ênê kauc êjala binjña ñam sa atom.
 29 Enj kêkêñ ñaclai gêdêñ lau tekwenj gêbac
 ma ñajaña gêdêñ lau palê-palê.
 30 Lau matac oc têtú golonj ma tekwenj êmbac,
 ma ñapalê wakuc oc sêu tauñ,
 31 mago êsêac, tanj taêñ kêka Apômtau nanj, oc têtap ñaclai wakuc sa.
 Êsêac oc sêkêñ magê amboac momboanj.
 Êsêac oc sêlêti, mago tekwenj êmbac atom,
 êsêac oc sêsêlêñ, mago têtú golonj atom.

41

Anôtô gêjac mata binj gêdêñ Israel

1 “Amac nuc samob, jamanjenj ma akêñ tanjem aê.
 Ma tentenlatu samob têtap nêñ ñaclai wakuc sa.
 Êsêac têtú gasuc mênjsêsôm nêñ binj.
 Aêac samob dawinj tauñ natakô êtu mêtôcña.
 2 “Asa kêjaliñ ñac, tanj kêku ñacjo tulu ñapanj nanj, sa anja oc kêpiña.
 Nac tau kêkêñ tentenlatu taêsam sêsô enj ñalabu
 to kêka kinj tônj.
 Ênê sinj gêjac êsêac popocgenj e têtôm kekop
 ma nê talam kêjanda êsêac e têtôm gêñgambu, tanj mu gêju nanj.
 3 Enj kêjanda êsêac kêdaguc ma kêsa nê lêñ toôli samucgenj,

en̄ kêlêti e akain̄ gedec nom.

⁴Asa kêkalem gôlôac to gôlôac samob gédêñ andan̄gen̄ njanô
ma kêmasañ to gêgôm gêñ tonañ.
Aê Apôm̄tau, aê ñac, tan̄ gagôm gêñ tau.
Aê katu ñamata ma oc jatü ñamu.

⁵“Nuc samob sêlic gêñ tau ma têtakê
ma nom ñamadin̄ têtênêp,
êsêac têtü gasuc-têtü gasuc sêmêñ.

⁶Lau sêjam tauñ sa
ma sêsôm gédêñ tauñ gebe ‘Têntac êpa sugen̄.’

⁷Ñacmêtê awa gegen̄ ñac-kêpac-goldwaga tôn̄.
Kamunda awa gegen̄ ñac-keto-ñatalôwaga tôn̄
ma kêsôm gebe ‘Gêñ tau ñajamanô.’
Ma sêjac gêñ tau tôn̄ ña bêlêm gebe wiwic atom.

⁸“Ma ñoc sakin̄waga aôm, Israel,
aôm Jakob, tan̄ kajalin̄ sa nan̄,
ñoc ñac Abraham nê wakuc aôm
⁹aê kakôc aôm an̄ga nom ñamadin̄
to gamôêc aôm an̄ga nom ñakêclêsu jaêcsêga
ma kasôm gédêñ aôm gebe ‘Aêñoc sakin̄waga aôm,
aê kajalin̄ aôm sa ma katin̄ aôm su atom.’

¹⁰Ôtêc taôm atom gebe aê gamoa gawin̄ aôm,
têmtac ñagogo atom gebe aômñêm Anôtô aê.
Aê oc jakêñ ñaclai êndêñ aôm, aê oc janam aôm sa,
aê oc japuc aôm tôn̄ ña lemoc anôña, tan̄ kêku ñacjo tulu nan̄.

¹¹“Alic acgom, êsêac tan̄ têtac ñandan̄ gédêñ aôm nan̄,
oc sêsu êsêac susu ma sêñgôm êsêac majen̄ êsa.

Êsêac tan̄ sêkêñ kisa gédêñ aôm nan̄,
oc têtôm gêñ ñaôma ma sênan̄ja.

¹²Aôm oc onsom nêñ ñacjo, mago oc ôtap êsêac sa atom,
ma êsêac, tan̄ sêjac sin̄ gédêñ aôm nan̄, oc malen̄mê sênan̄ja.

¹³Gebe aê Apôm̄tau, aômñêm Anôtô,
kakam lêmam anôña tôn̄.

Aê tec kasôm gédêñ aôm gebe ‘Ôtêc taôm atom,
aê oc janam aôm sa.’”

¹⁴Apôm̄tau kêsôm gebe” O ñoc gêñenec Jakob, ôtêc taôm atom.
Amac lau Israelña, oc janam amac sa,
gebe amacnêñ kêsiwaga aê, Israelnêñ ñac dabun̄.

¹⁵Ôlic acgom, aê gagôm aôm kôtu olo,
olo wakuc ñajan̄ja.

Aôm oc ôtuc lôc popoc e êtu kekop,
ma gamêñ ñabau e êtu gêñgambu.

¹⁶Aôm oc okolon̄ gêñ tau e mu êju ñapa su,
mulai oc êlai gêñ tau êlin̄-êlin̄.

Ma aôm oc têtmtac ñajam êsa êtu Apôm̄tauña,
ma waem êsa êtu Israelnêñ ñac dabun̄ja.

¹⁷“Lau ñalêlôm sawa to sêpô-lêna-tauñwaga embe sensom bu elêmé
ma bu embe êjô êsêac e imbelen̄ ñakelen̄ êsa,
nan̄ aê Apôm̄tau oc jakêñ tan̄oc êsêac.

Aê, Israelnêñ Anôtô, oc jawi êsêac sin̄ atom.

¹⁸Aê oc jakêñ bu enselen̄ êsa lôc kalon̄-kalon̄
ma bumata êpoac gamêñ ñagaboan̄.

Aê oc janam gamêñ sawa ôkwi êtu bugêjacton̄
ma bu êpulu êpi gamêñ ñakelen̄.

¹⁹Aê oc jasê kaseda to kakêlim
ma kabôêñ to katêkwi êkô gamêñ sawa
ma jakêñ siun̄ êkô gamêñ ñakelen̄

ma kaleloj to kêmêsic êwiñ amboac tonanjen
²⁰ gebe lau samob oc sêlic to sêjala
 ma sêsala e nêñ kauc êsa,
 gebe Apômtaunê lêma gêgôm gêñ samob tonan
 ma Israelnêñ ñac dabun kêkêñ gêñ tau.”

Anôtô kêpêlé anôtôî dansañ

²¹ Apômtau kêsôm gebe “Amansañ nêñ binj.”
 Kin Jakobña kêjatu gebe “Akêñ lau-sêwa-nêñ-binj-sawaga sêsa sêmêñ.
 Sêsa sêmêñman ma sêsôm binj samob, tanj oc mênêsanja nanj lasê.
 Anac minj binj lanjwa samob ñam
 gebe ênêc ma kauclêlôm ma taên ênam.
²² Ma awa gêñ, tanj oc mênêsanja nanj, sa êndên aêac
 gebe taên ênam gêñ tau êtu anô ñalêñ.
²³ Asôm gêñ, tanj mênêsa êtu ñamu ña nanj, êndên aêac,
 ec ajala gebe amac anôtôî binjnanô.
 Ajôc, anjôm gêñ tenman, ñajam me sec
 gebe aêac alic ma atakê.
²⁴ Mago amac gêñ ñaôma
 ma nêñ koleñ ñanô masi samucgen
 ma ñac, tanj kêjalij amac sa nanj, enj ñac alôb-alôb.

²⁵ “Aê gajac ñac tenj sa anja gamêñ nodonja, tec gêmêñ.
 Gêmêñ anja oc kêpiña. Enj oc awa ênac ñoc ñaê.
 Enj oc êka gôliñwaga tón amboac lêsap
 ma amboac ñac-kêpac-kuwaga kêka nomku.
²⁶ Asa gêwa gêñ tau sa gêdên andanjen gebe aêac ajala
 me kêkêñ ñawae gêmun gebe aêac alôc gebe ‘Ñajam.’
 Lau tenj sêwa sa atom, lau tenj sêkêñ ñawae gêmun atom.
 Lau tenj sêñô nêñ binj atom.
²⁷ Aê kasôm binj tau lasê gêdên Sion kêtü ñamata
 ma kasakinj jaenwaga to ñawae ñajam tau gêdên Jerusalem.
²⁸ Aê matocanô géja, mago galic ñac tenj atom.
 Aê embe jatu kênac, oc nêñ ñac êwê êsêacña tenj gêmoo
 gebe êjô aê aocña nec atom.
²⁹ Alic acgom, êsêac samob têtü gêñ ñaôma ma nêñ koleñ ñanô masi samucgen.
 Nêñ gwam kêtôm mu ñaôma.” * † ñagêdô sa. Alic 40:19-20

42

Apômtaunê sakinwaga

¹ “Alic acgom, ñoc sakinwaga, tanj gajac enj sa nanj,
 ñac tanj kajalij enj sa ma katuc galic enj ñajam nanj,
 tau tonec.
 Aê kakêñ ñoc ñalau jagêac enj ñaô
 ma enj oc êkôc binjgêdên êndên tentenlatu samob êna.
² Enj oc êmôêc êkac sagerñ atom
 ma êlainj nê binj êtu tapa ênêc malacluñ atom.
³ Enj oc êpônj sóboleç, tanj tulu kwananjen nanj,
 tulu samucgen atom
 ma êsi dawenj gasilana êmac atom.
 Enj oc êwaka binjgêdên sa ñañênjen.
⁴ Enj oc êtu palê me êtu golonj atomanô
 e ênac dabij binjgêdên anja nom,
 ma nuc sêkêñ matenj ênê binjsu.”

⁵ Apômtau Anôtô, tanj kêkêñ undambê ma kêlainj gêñ tau
 ma kêmasanj nom to ñagênjêlôm samob
 ma kêkêñ lau nomña sêsê awenj
 to kêkêñ matenj jali gêdên gêñ samob, tanj sêsêlêñ sêmoo nom ñaô nanj,

* 41:29: Binj tonanj kêkanônj kin towae Kores. † 41:29: ñamadinj 6 to 7 gêwa lau-sêsap-gwamwaganênj kôm

kêsôm biñ tonec gebe

⁶ “Aê Apômtau, aê kakalem aôm tobingédêñgeñ
ma kakam aôm tôñ gédêñ lêmam ma gajam jaom aôm.
Aê kakêñ aôm kôtu ñoc poac ñabelo gédêñ lau,
ma kôtu tentenlatunêñ ja.

⁷ Gebe ôñgôm lau matenpec nêñ matenânô êpoa lasê
to ôwê lau kapoacwalôña sêsa anğa gêsun sêmêñ
ma êsêac, tañ sêñgôn tokesecgeñ nan, sêsa anğa kapoacwalô sêmêñ.

⁸ Aê Apomtau, aêñoc ñaê tau tonar.

Aê jawi ñoc ñawasi sinj êndêñ lau teñ atom
ma jawi ñoc waec sinj naelom gwam atom.

⁹ Alic acgom, biñ lanğwa ñanô kêsâ sugac
ma galoc oc jasôm biñ wakuc lasê.

Biñ tau ñanô kêsâ atom tagen ma jasôm lasê êndêñ amac kwananğen.”

Talambin Apômtau, gebe gêjam nê lau kêsî

¹⁰ Anğa wê wakuc teñ êndêñ Apômtau
ma alanem enj e êndêñ nom ñamadinj.

Gwêc to ñagêñlêlôm ñadindinj êsa
ma nuc to lau, tañ sêñgôn tonar nan, sêlambin sêwiñ.

¹¹ Gamêñ sawa tau to malac gamêñ sawanğ sêôc aweñ sa
ma lau Kedar nêñ malac amboac tonar.

Lau tañ sêñgôn gamêñ Sela nan, sênam lasê
ma nêñ ñaôndu êpi anğa lôc ñatêpôê.

¹² Êsêac tetoc Apômtau sa
ma sêsôm ênê wae lasê anğa nuc.

¹³ Apômtau oc êsa amboac ñactêkwa teñ,
enj êli tau sa amboac ñac sinğna teñ.

Enj ênam wambanğ to ênac mu.

Enj êtôc tau êndêñ nê ñacjo gebe enj ñac sinjsêlêc.

Anôtô gêjac mata gebe ênam nê lau kêsî

¹⁴ “Aê ganğôn gamêñ gêmac ñasawa ñêñgeñ,
aê kasôm biñ atom ma gajam tauc tôñ.

Ma galoc aê oc jatanğ lasê amboac awênê gabêsi sec.
Aê oc jasê aoc e tekoc êmbac-êmbac.

¹⁵ Aê oc janğôm lôc to gamêñ ñabau êtu gasanğ
ma ñagêğwanğ samob êsêlic.

Bu kapôêñ oc ñamanğ ñaôma
ma bugêjactonğ ñakelenğ êsa.

¹⁶ “Aê oc jawê lau matenpec sêsa intênasêga, tañ sêjam kauc nan,
ma sêsa intêna saunğ, tañ sêjala atom nan.

Aê janam ñakesec, tañ gê êsêac auc nan, ôkwi êtu jawê
ma gamêñ kalonğ-kalonğ ñatip êsa.

Gêñ samob tonarğ ñai aê oc janğôm ma jandec sênêcğna atom.

¹⁷ Êsêac tañ sêkêñ gêwiñ anôtôi jaba

ma sêsôm gédêñ gwam gebe ‘Aêacma anôtôi amac’ nan,
oc sênu tauñ su tomajenğenğ sêna.”

Lau Israel seso tarneñ wamu ñamoasinğ

¹⁸ “Amac lau tañemsunğbic anğ biñ,
ma amac lau matempec alic to asala gêñ.

¹⁹ Asa matapec kêtôm ñoc sakinğwaga

ma asa tañasunğbic kêtôm ñoc jaenğwaga, tañ kasakinğ enj nan.

Asa matapec kêtôm enj, tañ ôli andanğ aê nan,

ma tañasunğbic kêtôm Apômtaunê sakinğwaga.

²⁰ Aôm gôlic gêñ taêsam, mago kôsala atom.

Aôm tañamsunğ kêpoa lasê, mago gônğ biñ atom.”

²¹ Kêtu nê biñgédêñna Apômtau gêlic ñajam,
gebe êñgôm nê biñsu êtu kapôêñ to ñawasi êsa.

22 Mago kêjanḡowaga sêjam geḡgeḡ ma sêjanḡo lau tonec nêḡ gêḡ samob su.
 Êsêac samob têtôm bôc kêsêp sê
 ma sêsij tauḡ sêḡḡoḡ kapoacwalô.
 Êsêac têtû ḡacjonêḡ gêḡ sugac ma ḡac teḡ gêmoa gebe ênam êsêac kêsija atom.
 ḡacjo sêjanḡo êsêac su ma ḡac teḡ kêsôm gebe
 “Akêḡ êsêac sêmu sêna,” nec atom.
 23 Amacnêḡ asa êkêḡ taḡa biḡ tonanḡ.
 Asa oc êḡô ma taê ênam êtu têm, taḡ oc mênêsa nanḡa.
 24 Asa kêkêḡ Jakob gêdêḡ lau saic-saic
 ma Israel gêdêḡ kêjanḡowaga.
 Apômtau taḡ aêac dagôm sec gêdêḡ eḡ nanḡ, gêḡôm atom me.
 Êsêac sêsa ênê lêḡ mansanḡ atom
 ma taḡeḡ wamu ênê biḡsu atom.
 25 Tec eḡ kêsêwa ḡandanḡ têtac ḡandanḡa to siḡ ḡajanḡa kêpi eḡ.
 Eḡ kêkêḡ jawaô kêkôm eḡ auc, mago nê kauc kêsâ atom.
 Gêḡ tau geḡ eḡ ôli, mago kepeḡ ênê ḡalêlôm atom.

43

Apômtau taugēḡ eḡ kêsiwaga ḡanô

1 O Jakob, o Israel, galoc Apômtau, taḡ kêkêḡ aôm
 ma kêmasanḡ aôm nanḡ, kêsôm biḡ tonec gebe
 “Ôtêc taôm atom, gebe aê gajam aôm kêsi su.
 Aê gamôêc aôm ma kasam nêḡ ḡaê anôgeḡ, aôm kôtu aêḡoc gêḡ.
 2 Embe olom gwêc, aê oc mênḡawinḡ aôm.
 Ma embe ôsêlêḡ ômoa ja ḡalêlôm, oc ênam aôm atom
 ma jawaô oc êniḡ aôm atom,
 3 gebe Apômtau, aôm nêḡ Anôtô aê,
 Israelnêḡ ḡac dabuḡ to nêḡ kêsiwaga aê.
 Aê kakêḡ Aiguptu kêtû awa gêjam ôli aôm suḡa
 ma kakêḡ Aitiopia to Seba gêḡô aôm
 4 gebe aê galic aôm kôtôm awamata teḡ
 ma kakianḡ aôm sa to têtac gêwiḡ aôm.
 Aê kakêḡ gamêḡ gêḡô aôm
 ma kakêḡ lau tomôkê-tomôkê gebe ômoa matam jali.
 5 Ôtêc taôm atom gebe aê mênḡawinḡ aôm,
 aê oc jajoḡ nêḡ wakuc sa aḡga oc kêpiḡa
 ma janac aôm sa aḡga oc kêsêpḡa.
 6 Aê oc jasôm êndêḡ musanḡu-m gebe Ôwi siḡmanḡ,
 ma êndêḡ mula-m gebe Ôḡgamiḡ atommanḡ.
 Ôkêḡ latuci aḡga gamêḡ jaêc
 to ḡoc latucio aḡga nom ḡamadiḡ
 7 ma lau samob, taḡ sêwê kaiḡ ḡoc ḡaê
 ma kakêḡ to kamasanḡ êsêac kêtû ḡoc waecḡa nanḡ,
 sêndêḡ aê sêmêḡ.
 8 “Akêḡ lau, taḡ matenḡec, mago matenḡanô gêc nanḡ,
 to lau, taḡ taḡeḡsuḡbic, mago taḡeḡsuḡ gêc nanḡ, sêsa sêmêḡ.
 9 Akêḡ tentenḡlatu samob sênac tauḡ sa
 ma lau tomôkê-tomôkê sêkac sa sêpi tagenḡ.
 Êsêacnêḡ asa kêtôm gebe êwa gêḡ tonec sa
 ma êtôc gêḡ andanḡeḡḡa êndêḡ aêac.
 Êsêac sêkêḡ nêḡ lau, taḡ sêpuc êsêacnêḡ biḡ tôḡ nanḡ, sêsa sêmêḡ gebe sêwaka êsêac sa
 e sêḡô ma sêsôm gebe Biḡ tau biḡḡanô.”
 10 Apômtau kêsôm gebe “Aêḡoc lau-sêpuc-ḡoc-biḡ-tôḡwaga
 to ḡoc sakinḡwaga, taḡ kajalinḡ êsêac sa nanḡ amac
 gebe amac ajala to akêḡ êwiḡ aê
 ma nêḡ kauc êsa gebe aê tau tonec.
 Anôtô teḡ kêsâ gêmuḡ aê atom
 ma teḡ oc êndanḡuc aê atom.
 11 Aê, aê taugēḡ Apômtau

ma kəsiwaga tenj gêmoa gêwiŋ atomanô.”

12 Apômtau kêsôm gebe “Aê kasôm binj lasê to gajam amac kəsi ma aê kakêŋ ŋawae gêdêŋ amac gêmuŋ su. Gêdêŋ tonarŋ anôtô jaba tenj gêmoa amac ŋalêlôm atom ma amac atu ŋoc lau-sêpuc-ŋoc-binj-tôŋwaga.

13 Aê Anôtô gêdêŋ andanŋerŋa ma galoc amboac tonarŋerŋ ma tenj kêtôm gebe êjanŋo gêŋ su anŋa aê lemoc atom. Aê gajam kôm ma asa oc êtôm gebe êkô kôm tau auc.”

14 Apômtau, nêŋ kəsiwaga ma Israelnêŋ ŋac dabuŋ kêsôm binj tonec gebe “Aê oc jasakiŋ binj êna Babel êtu amacŋa ma jatuc kapoacwalô ŋabalarŋ popoc ma lau Kaldea nêŋ lasê ênam tau ôkwi êtu tanjiboa.

15 Aê Apômtau, amacnêŋ ŋac dabuŋ, aê kakêŋ Israel ma katu amacnêŋ kinj.”

16 Apômtau gêjam intêna kêsêp gwêc ŋalêlôm ma gêjam intêna gelom bu ŋawerŋwerŋ

17 ma gêwê kareta to hos ma sinjwaga to nêŋ sinjêlêc sêja e sêsêp jasêc, êsêac oc sêndi sa êtiam atom.

Êsêac sêmac amboac dawerŋ gasilana. Apômtau, taŋ gêgôm gêŋ tonarŋ narŋ, kêsôm binj tonec gebe

18 “Taêŋ ênam gêŋ lanŋwa atom ma aê go taôm êtu gêŋ gêmuŋŋaŋa atom.

19 Alic acgom, aê gagôm gêŋ wakuc tenj ma galic gêŋ tau kêpoa.

Amac alic gêŋ tau atom me.

Aê oc janam intêna êsa gamêŋ sawa êna ma jakêŋ bu enselenj êsa gamêŋ ŋakelenj.

20 Bôc salerŋa ma kêambôm to kêcsêwa oc tetoc aê sa gebe kakêŋ bu kêpoac gamêŋ sawa ma bu kapôêŋ keselenj kêsa gamêŋ ŋakelenj gebe êkêŋ bu êndêŋ ŋoc lau, taŋ kajalinj êsêac sa narŋ sênôm.

21 Aê kakêŋ êsêac têtû ŋoc lau gebe sêsôm ŋoc waec lasê.

22 “O Jakob, aôm awam gêjac aê atom.

O Israel, aôm gôm taôm su kêtû aêŋa atom.

23 Aôm kôkêŋ domba kêtû daja gêdêŋ aê me kotoc aê sa ŋa nêŋ da ŋagêdô atom.

Aê kakônij amac ŋa da atom ma kalênsôŋ amac ŋa binj da ŋamalunja atom.

24 Aôm gôjam ôli tê kêtû aêŋa ŋa nêŋ mone me kômoasinj aê ŋa nêŋ da tonjalêsi atom.

Aôm kôkônij aê ŋa nêŋ sec to kôlênsôŋ aê ŋa nêŋ geogenj.

25 Aê, aê taucenj gasenj nêŋ geo su ma oc taêc ênam nêŋ sec êtiam atom kêtû aê taucŋa.

26 Taêŋ ênam ma ôkêŋ puc aê gebe tajô binj tau dawinj tauŋ. Aôm ôwa nêŋ binj sa ma ôwaka taôm sa gebe kôsôm binjŋanô.

27 Tamam ŋamatarŋa gêgôm sec ma nêŋ sêlinjwaga sêgêli ŋoc binj.

28 Kêtû tonarŋa aê kakôc ŋoc dabuŋ su anŋa kasêga lôŋ dabuŋŋa ma kakêŋ Jakob gebe lau sensenj erŋ su ma kakêŋ Israel gebe lau sêsôm binj êpi erŋ.”

44

Apômtau taugenj erŋ Anôtô

1 “O ŋoc sakinjwaga Jakob, o Israel, taŋ kajalinj sa narŋ, galoc ôkêŋ taŋam.

2 Apômtau taŋ kêkêŋ aôm

to kemasaj aôm anja ténam tétacélôm ma oc ênam aôm kêsi nanj,
 kêsôm binj tonec gebe
 O ñoc sakinwaga Jakob, o Israel,
 tanj kajaliñ aôm sa nanj, ôtêc taôm atom.
³ Gebe aê oc jakêc bu êsêp gamêñ ñakelenj
 ma bu oc êpoac nom gelo-gelo.
 Aê oc jakêc ñoc Ñalau êpi nêñ wakuc
 ma jakêc ñoc mec êpi nêñ gôlôac.
⁴ Ma êsêac oc sêlêc amboac gêgwanj anja gamêñ ñawambuc ñajam
 ma sêpi amboac ka, tanj kêkô bulêndanj nanj.
⁵ Ñac tenj oc êsôm gebe 'Apômtaunê ñac aê.'
 Ma tenj oc êsam tau ña Jakobnê ñaê.
 Ma tenj oc eto êpi lêma gebe 'Apômtaunê gêñ,'
 ma ê tau êpi Israel."

⁶ Apômtau, Israelnêñ kinj to kêsiwaga
 ma lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec gebe
 "Aê ñac ñamata to ñamu, anôtô tenj gêmoa gêwiñ aê atomanô.
⁷ Asa kêtôm aê. Êsa mênêwa sa,
 êkêñ tau êkô aê lanjôcnêñ ma êwa tau sa.
 Ñac andanjenña asa geoc binj, tanj ocgo mênêsa nanj, lasê kwananjenj.
 Enj eoc gêñ, tanj ocgo mênêsa êtu ñamu nanj, lasê êwiñmanj.
⁸ Atêc taôm atom ma aê go taôm atom.
 Aê gajac minj to gawa binj tau sa gêdêñ amac gêdêñ andanjenña atom me.
 Amac atu ñoc lau-apuc-ñoc-binj-tôñwaga.
 Anôtô tenj gêmoa gêwiñ aê me masi.
 Lamu ñanô tenj gêmoa atom. Aê kajala tenj atom."

Sakin gwamña tonec gêñ meloc

⁹ Lau-sêsap-gwamwaga êsêac gêñ ñaôma ma nêñ kôm ñanô, tanj tetoc sa nanj, ñanô masi. Ma
 lau, tanj sêsap êsêac tôn nanj, sêlic to sêjala gêñ tenj atom, tec oc sêmoa tomajenjenj. ¹⁰ Asa kêsap
 gwam ma kemasaj ñakatu ñaôma ma ñanô masi. ¹¹ Alic acgom, ñac tau nê sakinwaga oc majen
 êsa, ma lau lemenj-mêtêwaga tau ñamalac ñaôma. Êsêac samob sêkac tauñ sa nasêkô acgom,
 go têtakê ñanô ma sêngôm êsêac samob majen êsa.

¹² Ñac-kêpac-kiwaga kêkêñ ki kêsa ja e ñalana kêsa. Enj kêsac ña hama gebe êkêñ gwam ñalanô.
 Enj gêjam kôm tolêma ñajanja sec e mo gêjô enj ma têkwa gêbac. Enj gêjam dabunj bu, tec ôliwalô
 gêbacnê.

¹³ Kamunda tenj gê dôñ nê ka ma keto ñakatu ña kêlêpê. Go kêsap ña ki kédaguc ñadôn tau ma
 kêwaka ñamalac ñakatu sa e kêtôm ñamalac lanjô, gebe kêkô andu tenj. ¹⁴ Ñac tau kêsap kaseda
 me kêjalinj kalelonj me kamem tenj sa anja salenj me moae kêsê kaseda tenj ma kom gêlôm ka
 tau e kêtû kapôênj. ¹⁵ Go ka tau êtu ñac tenj nê kamasê, enj êkôc ñagêdô ma ênsêlu ma ñagêdô
 gebe eno nê gêñ. Mago ka ñagêdô tec enj kêsap kêtû anôtô jaba ma gêjam sakinj gêñ tau, ma
 kemasaj gwam ma kêpônj aduc gêdêñ gêñ tau. ¹⁶ Ka ñamakenj tec enj kêkêñ ja genj ma kêpac
 gwada ma genj bôc e gêoc enj tôn, ma enj kêsêlu ja gêwiñ ma kêsôm gebe "Kec, galoc kasêlu
 jagac." ¹⁷ Ma ka tau ñamakenj enj kêsap kêtû nê anôtô gwam ma kêpônj aduc to gêjam sakinj
 ma keteñ mec gêdêñ gêñ tau gebe "Ônam aêac kêsi gebe ñoc anôtô aôm."

¹⁸ Lau tau tonanj sêjala gêñ tenj atom ma nêñ kauc masi gebe nêñ matenjanô gêmôb e sêlic
 gêñ tenj atom ma nêñ ñalêlôm ñadani e sêjala gêñ tenj atom. ¹⁹ Êsêac taênj gêjam binj tenj atomanô
 ma nêñ kauc to jala gebe sêsôm binj amboac tonecña masi gebe "Ka tau ñamakenj aê kakêñ
 kêsa ja ma gano ñoc gêñ to kapac gwada e gêoc aê tôn ma ka tau ñamakenj aê oc jasap êtu gêñ
 alôb-alôb tenj me. Aê oc japônj ocdud êndêñ ka ñadambê tenj me." ²⁰ Ñac tanj mata katû gêñ
 ñaôma-ñaôma nanj, nê ñalêlôm dansanj gêjam gôlinj enj keso ma enj kêtôm gebe ênam tau kêsi
 atom. Enj kêtôm atom gebe êsôm binj tonec gebe "Gêñ tanj lemoc anôña gêgôm nanj gêñdansenj."

Apômtau enj Israelnêñ kêsiwaga

²¹ "O Jakob ma Israel, taêm ênam binj tonanj,
 gebe ñoc sakinwaga aôm.
 Aê kamasaj aôm kôtu ñoc sakinwaga.
 O Israel, aê oc jalinj aôm sinj atom.
²² Aê gasenj nêñ keso su amboac mu kêdaba tao
 ma nêñ sec gê su amboac ômbinj.

Ômu ôndêñ aê ômôêñ gebe aê gajam aôm kêsi.”

²³ O undambêac, anam wê gebe Apômtau gêgôm gêñ tau ñanô kêsa.

O nom ñjalêlômac, anam lasê.

O lôcac, o salenac to ñaka samob, apuc wê sa

gebe Apômtau gêjam Jakob kêsi

ma geoc nê ñawasi lasê anga Israel.

²⁴ Apômtau, nêñ kêsiwaga, tanj kêmasañ aôm anga têngam têtacêlêlôm nanj, kêsôm binj tonec gebe

“Aê Apômtau, tanj kakêñ gêñ samob nanj.

Aê taucgeñ galam umbonj ma gaja nom.

Asa gêmoa gêwiñ aê.

²⁵ Aê gasenj laudansañ nêñ puc gebe ñanô êsa atom

ma gagôm lau-seoc-binj-lasêwaga têtû meloc

ma kakêñ lau tokauc sênu taunj su sêja

ma nêñ kauc kêtû meloc.

²⁶ Aê kapuc ñoc sakinjwaganêñ binj têtû

ma gagôm ñoc jaenjwaganêñ binj ñanô kêsa.

Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau oc sêñgônj tonec,’

ma kêpi malac Judaña gebe ‘Lau oc sêkwê malac tonec sa

ma aê oc jajac malac ñapopoc sa êtiama.’

²⁷ Aê kasôm gêdêñ gwêc ñagêdim gebe ‘Ôtu kelenj,

ma aê oc janjôm nêñ bu êpa.’

²⁸ Aê kasôm kêpi kinj Kores gebe ‘Ñoc ñacgejob dombanja enj

ma enj oc êñgôm ñoc binj ñanô êsa.’

Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau sêkwê malac tonec sa êtiammañ,’

ma kêpi lôm dabunj gebe ‘Lau sênac m kôm sêkwê aôm sanja.’ ”

45

Apômtau kêjalij kinj Kores sa

¹ Apômtau kêsôm binj tonec gêdêñ

nê ñac Kores, tanj geñ oso enj nanj, gebe

Aê kakam ênê lêma anôña têtû,

gebe êku tentenlatu tulu êmunj enj

ma êkwalec kinjênj ñakwê su to êlêc katam su enj,

gebe sênsañ auc atom.

² “Aê oc jasêlêñ jamunj aôm ma janjôm lôc êtu tapa

ma jatuc katam ki popoc ma janac balan ki tulu-tulugenj.

³ Ma oc jakêñ awa totau-totau, tanj sêsiñj gêc gamêñ ñakesec nanj, êndêñ aôm

ma awamata, tanj sêjac sa gêc gamêñ ñakêsiñ nanj êwiñ.

Gebe ôjala gebe Apômtau Israelnêñ Anôtô aê,

tec gamôêc aôm ña nêñ ñaê anôgenj,

⁴ kêtû ñoc sakinjwaga Jakobnja ma kêtû Israel, tanj kajalij sa nanjña.

Aê gamôêc aôm ña nêñ ñaê anôgenj.

Aôm gôjam kauc aê, mago aê gaê aôm nêñ ñaê.

⁵ Aê Apômtau ma tenj gêmoa gêwiñ atom.

Anôtô tenj gêmoa gêwiñ aê atom.

Aôm gôjam kauc aê, mago aê gajam gêlônj aôm

⁶ gebe lau anga oc kêpi to anga oc kêsêpña sêjala

gebe Anôtô tenj gêmoa gêwiñ aê atom.

Aê Apômtau ma tenj gêmoa gêwiñ atom.

⁷ Aê kakêñ ñawê to kamasañ ñakesec.

Aê kamasañ gêñ ñajam ma kakêñ gêñwapac.

Aê Apômtau, tanj gagôm gêñ samob tonanj ñai nanj.”

Apômtau kêkêñ undambê to nom

⁸ “O undambêac, ansêwa anga lôlêc,

ma binjgêdêñ êsêp anga umbonj amboac kom gêjac.

Nom tau êña gebe Apômtaunê moasiñ ênam kêsiña êpoa

ma êkêñ binjgêdêñ êpi êwiñ amboac tonanjgeñ.

Aê Apômtau kakêñ gêñ tau.”

⁹ Ojae êndêñ ñac, tanj gêjam saic binj gêdêñ nê ñac-kêkêñ-enjwaga nanj.

Enj kêtôm kunom tenj, tanj gêjac saic binj gêdêj ñac-gêjac-kuwaga nanj.

Nomku kêsôm gêdêj ñac-gêjac-kuwaga gebe

“Aôm gôgôm asagenj.” Kêsôm me.

Ma kôm ñanô tau kêsôm gebe “Nêm lêmam ñamêtê masi.” Kêsôm me.

¹⁰ Ojae êndêj ñac, tanj kêsôm gêdêj tama gebe “Aôm kôka asagenj lasê,”

ma kêsôm gêdêj awê tenj gebe “Aôm kôkôc asagenj.”

¹¹ Apômtau, Israelnê ñac dabunj, ma nê ñac-kêkêj-erwaga kêsôm binj tonec gebe

“Amac abe atu kênac aê êtu latuciña me.

Me abe ajatu aê êtu kôm, tanj lemoc êngôm nanjña me.

¹² Aê kakêj nom ma kamasan ñamalac, tanj sêmoa nom nanj.

Aê lemoc kalaij undambê ma aê kajatu gêj undambêña samob.

¹³ Aê kajaliñ kinj Kores sa kêtû binjgêdêjña

ma janam nê intêna samob êtu solop.

Enj oc êkwê ñoc malac sa

ma êngamboac ñoc lau kapoacwalôña su.

Enj êngôm êtu ñaôli to ñagêjô tenjña atom.”

Lausinj undambêña nêj Apômtau kêsôm binj tonanj.

¹⁴ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Awamata Aiguptu to Aitiopia ñagêj têtuluña

ma lau waso-waso anja Seba oc dêndêj aôm sêmêj ma têtû nêj gêj.

Êsêac sêndanjguc aôm. Êsêac sêmêj tokapoacwalôgenj

ma sêpôj aenjdac êndêj aôm ma têtanj êndêj aôm gebe

‘Anôtô gêmôa gêwiñ aômgenj

ma anôtô tenj gêmôa gêwiñ atomanô.’ ”

¹⁵ Binjñanô, aôm Anôtô, tanj kôsiñ taôm nanj.

O Israelnêj Anôtô aôm kêsiwaga tau.

¹⁶ Êsêac sêkônij nêj ñacjo samob tôj ma sêngôm êsêac majenj êsa.

Lau-sêsap-gwamwaga sêc sêwiñ tauñ tomajenjenj sêja.

¹⁷ Mago Apômtau gêjam Israel kêsi

ma oc ênam êsêac kêsi endenj tôjgenj.

Êsêac oc sêkônij amac to sêngôm amac majem êsa atom endenj tôjgenj.

¹⁸ Gebe Apômtau, tanj kêkêj undambê nanj, enj taugenj Anôtô

ma kêkêj to kêmasan nom e ñajarja kêsa.

Enj kêkêj gêj tau wauc-waucgenj atom,

enj kêmasan kêtû lau sêngôjña.

Apômtau tonanj kêsôm binj tonec gebe

“Aê Apômtau ma tenj gêmôa gêwiñ atom.

¹⁹ Aê gajac binj kesec gamoa gamêj ñakesecña atom.

Aê kasôm gêdêj Jakobnê wakuc atom gebe

‘Ansom aê anja gêj wauc-wauc ñalêlôm.’

Aê Apômtau kasôm binjñanôgenj,

aê kasôm binj lasê gêc awêgenj.

Anôtô ñanô to anôtôi dansan Babilonja

²⁰ “Amac tentenlatu ñapopoc, tanj asêp siñ sawa nanj, amêj akac taôm sa api tagenj.

Lau tanj sêbalañ nêj gwamka sêwêgenj

ma tetenj mec gêdêj anôtô tenj,

tanj kêtôm gebe ênam êsêac kêsi atom nanj,

lau tonanj nêj kauc masi.

²¹ Awa nêj binj sa ma akêj nêj binj tau êsa êmêj

ma amansan binj awiñ taôm.

Asa gêjac miñ binj tonec gêdêj andanjenj.

Ma asa geoc binj tau lasê wanêcgenj su.

Aê Apômtau kasôm atom me.

Anôtô tenj gêmôa gêwiñ aê atom.

Aa Anôtô ñanô to kêsiwaga ma tenj gêmôa gêwiñ atom.

²² “O nom ñamadiñ samobac, akac taôm ôkwi andêj aê amêj ma janam amac kêsi

gebe aê Anôtô ma tenj gêmoa gêwinj aê atom.

²³ Aê katôc lemoc kêpi tauc
ma binjanô kêsa aê aocsunj,
binj tau êmu êndênj aê êmênj étiam atom.
Lau samob sêpônj aenjdac êndênj aêgerj
to lemej samob têtôc êpi aê
ma samob sêsôm gebe

²⁴ Binjgêdênj to njaclai nam kêsêp Anôtô taugenj.

Lau samob, taj sêjam saic binj enj nanj, oc dëndênj enj sêna tomajenjenj.

²⁵ Israelnênj wakuc samob oc ôlinj êpi ma waenj êsa êtu Apômtaunjenj.’ ”

46

Nom njaApômtau to lau Babilon nênj anôtôi jaba

¹ “Babilonnênj anôtôi gêbacnê. Gêmunjenj lau Babilon sêjam sakinj Bel agêc Nebo, mago galoc sêkênj anôtôi tonanj gêsac donki njaô. Bôc tekwenj gêbac ma sêbalanj gênj tau kêtû waba gêsac êsêac njaô. ² Gwam kêtôm gebe ênam tau sa atom. Njajo sêjanjo su ma sêbalanj sêja kapoacwalô.

³ “O gôlôac Jakob to gôlôac Israel nênj lau njaopoc, anjô njoc binj. Aê kasip amac sa gêdênj taj tenemi sêkôc amac to amac asa amênj nanj, e mênjgêdênj galoc. ⁴ Amacnêma Anôtô aê. Aê janam jaom amac e atu lau njanô tomôdê. Aê kakênj amac ma jajop amac ma aê oc janam amac sa to janam amac kêsi.

⁵ “Oc anam dônj aê êpi njac ondoc gebe aêagêc atôm tauj. Njac ondoc kêtôm aê ma amac oc ansaê aê katôm asa. ⁶ Lau sêsêwa nênj gold sa anja nênj talu ma sêjam dônj nênj silber. Êsêac sêjam ôli kwalam langwa tenj gebe êmansanj nênj gold êtu gwam ma sêpônj aenjdac to sêjam sakinj gênj tau. ⁷ Êsêac sêôc gênj tau sa ma sêbalanj jagêsac maginjm jatetoc genj tau kêkô namala ma gacgenj kêkô tônê. Gênj tau katôm gebe êwi namala tau sinj atom. Njac tenj awa embe ênac oc êjô enj awa atom to ênam enj sa anja gêjwapac atom.

⁸ “Amac taj ajam dêmôém aê nanj, taêm ênam binj tonanj ma asala gênj, taj gagôm nanj. ⁹ Taêm ênam gênj, taj gagôm gêdênj andanjenj, ajala gebe Anôtô aê taucgenj ma tenj kêtôm aê gêmoa atomanô. ¹⁰ Gêdênj taj gajac m njoc kôm nanj, kasôm kôm njatêpôê lasê kwananjenj. Gêdênj andanjenj aê gaoc binj, taj oc mênjêsa su nanj lasê. Aê kasôm gebe ‘Binj taj taêc gêjam nanj oc êkô ma gênj samob, taj gabe jangôm njanô êsa nanj, oc jangôm njanô êsa.’ ¹¹ Aê gamôêc njac tenj gebe êmênj anja oc kêpinja. Enj oc êpôp êsêp amboac kikic gebe êngôm binj, taj aê taêc gêjam nanj, êtu anô. Aê kasôm tec oc njanô êsa.

¹² “Amac gêsuntêkwa njatonwaga, taj ajam kauc gebe bêc jaku njajo tulunja gêc jaêc nanj, anjô njoc binjnanj. ¹³ Aê kakênj bêc jaku njajo tulunja kédabinj. Bêc tau gêc jaec atom. Noc janam amac kêsinja ênam tau tój atom. Aê gabe janam Jerusalem sa ma jatoc Israel sa anja tônê.”

47:1–48:22 Sêku malac Babilon tulu njawê kêsêp môkêlatu 47. Môkêlatu 48 kêtôc Anôtônê lênj gêjam gôlinj lau-mnja to gêjam nê lau sanja.

49

Apômtaunê sakinjwaga kêtû tenterlatunênj ja

¹ O amac nucac, anjô njoc binj
ma amac lau gamênj jaêcnaac, akênj tanjen.
Apômtau kêkalem aê gêdênj tinoc kêkôc aê atomgenj.
Enj gê aênjoc njaê anja tinoc têtacclêlôm.

² Enj gêgôm aocsunj namata amboac bôjanj
ma kêsinj aê gamoa nê lêma njalabu.
Enj gêgôm aê katu sôb njawanic sawa tenj
ma kêsinj aê ôkwi kasêp nê atali sôbnja njalêlôm.

³ Enj kêsôm gêdênj aê gebe “Njoc sakinjwaga aôm, Israel,
aôm oc ôwaka njoc waec sa.”

⁴ Mago aê kasôm gebe “Aê gaim tauc su
ma kajainj njoc njaclai njadmagenj.
Mago njoc binjgêdênj gêc Apômtaunja
ma njoc njaôli gêc njoc Anôtônja.”

⁵ Ma galoc Apômtau, taj kêmasanj aê anja tinoc têtacclêlôm,
gabe jatu ênê sakinjwaga nanj, kêsôm gebe
Jakôc Jakob êmu êndênj enj êna étiam

ma Israel sênac tauj sa sêndêj enj sêna.

Tec Apômtau ketoc aê sa

ma njoc Anôtô kêtû njoc njaclai njam.

⁶ Enj kêsôm gebe “Aôm kôtu njoc sakinjwaga

gebe ômboa Jakobnê gôlôac sa

ma ôkôc Israelnêj lau njapopoc sêmu sêmêj êtiam necgej atom,

aê oc jakêj aôm ôtu tenterlatunêj ja amboac tonanjenj

gebe njoc moasinj janam lau kêsijnja naêndêj nom njamadinj.”

⁷ Binj tonec Apômtau, Israelnê kêsîwaga ma nê njac dabunj

kêsôm gêdêj enj, tanj lau sêsu enj susu ma tenterlatu sedec enj

ma gôlinjwaga sêlic enj kêtû gêjôma nanj, gebe

“Kinj oc sêlic aôm ma dêndi sa êtu aôm nja

ma kasêga oc sêpônj aerjduc êndêj aôm

êtu Apômtau njarij, tanj kêtû Israelnê njac dabunj

ma kêjalinj aôm sa nanjnja.”

Apômtau géjac mata gebe sêkwê Sion sa êtiam

⁸ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Aê kakêj tanjoc aôm gêdêj têm moasinjnja

ma gajam aôm sa gêdêj bêc gajam lau kêsijnja.

Aê gajob aôm ma kakêj aôm kôtu poac gêdêj lau,

gebe jamboa nêj gamêj sa êtiam

ma janac sam nêj nomlênsêm, tanj kêtû gasanj nanj.

⁹ Tec jasôm êndêj lau kapoacwalônja gebe ‘Asa amêj,’

ma êndêj êsêac, tanj sêjgônj njakesec njalêlôm nanj, gebe

‘Asa awê amêj.’

Êsêac oc têtap nêj mo sa anja intêna

to sêlôm tauj anja lôc kwalam.

¹⁰ Mo to bu oc êjô êsêac atom

ma mu njandanj to oc oc êpac êsêac atom

gebe njac, tanj taê walô êsêac nanj, oc ejoj êsêac

ma êwê êsêac sêndêj bumata.

¹¹ Aê oc janjôm njoc lôc samob êtu intêna

ma jamansanj intênasêga samob êtu solop.

¹² Alic acgom, lau njagêdô oc sêmêj anja jaêc

ma njagêdô anja nodo to anja oc kêsêpnja

ma njagêdô anja gamêj Siene.”

¹³ O undambêac, anam lasê. O nom, njându êpi.

O lôcac, lasê êtanj

gebe Apômtau géjac nê lau têtac tôj

ma taê walô nê lau, tanj sêôc wapac nanj.

¹⁴ Mago Sion kêsôm gebe “Apômtau géwi aê sinj,

njoc Apômtau kêlinj aê sinj.”

¹⁵ “Awê tenj oc êtôm gebe êlinj nê gêj dedec sinj

ma taê walô nê têtacclêlôm njanânô atom me.

Ma embe êlinj sinj, nanj aê oc jalinj aôm sinj atomgoc.

¹⁶ Ôlic acgom, aê gajac bô nêj njâê gêc lemoc tapa,

nêj tunjôm kêkô aê lanjôcnêm njapanj.

¹⁷ Nêj lau-sêkwê-aôm-sawaga sêlêtigenj sêmêj

ma êsêac, tanj sesenj aôm su to sêgôm aôm kôtu gasanj nanj, sêc sêja.

¹⁸ Oc matamanô sa ma ôlic.

Êsêac samob sêkac tauj sa dêdêj aôm sêmêj.”

Apômtau kêsôm gebe “Aê jasôm êtu tôj gebe

aôm oc ônam êsêac samob sa êtu nêj gêlônj

ma ôjandinj êsêac amboac awê gebe ênam njacnja kêjandinj nê ômbijnkap.

¹⁹ “Binjnânô, nêj malac gasanj to njalê katuc

ma nêj gamêj, tanj lau sesenj su nanj,

oc êtu saunj-saunj êtu nêj lau nja

ma êsêac, tanj sesenj aôm su nanj, sêc su jaêcgej sêja.

20 Nêm gólôac, tañ kôkôc gédêñ gôñgôñ tonjalêlôm ñawapacgeñ nan,
oc sêsôm êsô tañamsuñ gebe
'Gamêñ tonec e kêtü saun-saur ma kêtôm aê atom,
ôñgôm ñasawa êtu kapôêñ gebe êtôm aê janğôñña.'

21 Ma aôm oc ôsôm êndêñ taôm gebe
'Asa kékôc gólôac tonec.
Aê awê kapoac ma ñoc ñapalê masi.

Êsêac sêkêñ aê ganğôñ kapoacwalô anğa gamêñ jaêc
ma lau tonec asa gêlôm êsêac,
sêwi aê sinğ gamoa tauña,
tec lau tonec sêmêñ anğa ondoc.' "

22 Apômtau Anôtô kêsôm binğ tonec gebe
"Alic acgom, aê oc jaôc lemoc sa êndêñ lau samuc
ma oc jakêñ puc êndêñ lau tomôkê-tomôkê
ma êsêac oc sêsip nêm latômi tamiñ bôñdagi
ma sêkuc nêm latômio sêñgôñ magiñm ñaô sêmêñ.

23 Ma kinğ oc têtü tamemi sêpô mo amacña,
ma nêñ kwin oc sêlôm amac têtôm tenemi.

Êsêac oc sêpôñ aenğduc êndêñ amac lanğôñanô êsêp nomgenğ
ma oc sêlésôp kekop anğa emkainğ.

Go amac ajala gebe aê Apômtau.

Ma êsêac, tañ sêôñ aê nanğ, oc majerğ êsa atom."

24 Lau têtôm gebe sêjanğo ñactêkwanê waba su me.

Êsêac têtôm gebe sênam gôlinğ-waganê lau kapoacwalôña kêsî me.

25 Mago Apômtau kêsôm binğ tonec gebe

"Aê oc janam ñactêkwanê lau kapoacwalôña kêsî
ma jajanğo gôlinğwaganê waba su.

Aê oc janac sinğ êndêñ êsêac, tañ sêjac aôm nanğ,
ma janam nêm gólôac wakuc kêsî.

26 Êsêac tañ sêkôninğ aôm nanğ, oc jakêñ êsêac sêniñ tauñ nêñ ñamêsôm
to sênôm tauñ nêñ dec e êjaninğ êsêac êtôm wain kêjaninğ lau.

Go ñamalac peberğ sêjala gebe aê Apômtau, Jakobnê ñaclai,
nêm kêsîwaga to nêm gêjam-sawaga."

50

1 Apômtau kêsôm binğ tonec gebe

"Teneminêñ papia-gajac-sêmôcwalô-gêñgicña,
tañ êsêac sêkôc gédêñ aê gawi êsêac sinğña nanğ, gêc ondoc.

Ma ñac ondoc nê tôp gêc aê

gebe kakêñ amac gédêñ eñ aja.

Alicgac me, aê kakêñ amac gédêñ lau sêjam ôli amac kêtü nêm secña
ma aê gawi tenemi sinğ kêtü êsêac tauñ nêñ geonğa.

2 "Amboac ondoc, gédêñ tañ aê gaô lasê nanğ, ñac teñ gêmoa atom.

Ma gédêñ tañ aê gamôêc nanğ, teñ gêjô aêñoc binğ atom.

Ñoc lemoc kêtü dambê tec janam kêsî janğôm êtôm atom me.

Ñoc ñaclai kêtü palê, tec janam sa atom me.

Alicgac me, aê gaec binğ ma gwêc ñakelenğ kêsî.

Aê gajam bu ôkwi kêtü gamêñ sawa

e i sêpô lêna kêtü buña

ma bu gêjô êsêac êndü.

3 Aê kakêñ umbonğ kêsô majanğ kêtü nê ñakwê
to kakêñ talu katu nê gadê abecña."

Anôtônê sakinğwaga taña wamu êsa

4 Apômtau Anôtô kékêñ imbeloc jandônğ lauña gédêñ aê
gebe jasôm ñalô ñajam êndêñ lau tekwenğ gêbac.

Kêtôm bêcgeñ samob eñ kêmasanğ aê tañocsuñ gebe janğ binğ
kêtôm lau tokauc sêñô.

5 Apômtau Anôtô gêjac aê tañocsuñ lasê

ma aê gadec ma gajam dêmôêc atom.

⁶ Aê kakêñ dêmôêc gêdêñ êsêac, tañ si lau ña sêm nañ, ma alicanô gêdêñ êsêac, tañ sêbu ñoc sêm sa nañ.

Aê kakwa lañôanô auc gadêñ lau, tañ sêsu aê susu to sêkasôp kêpi aê nañ atom.

⁷ Mago Apômtau Anôtô gêjam aê sa, tec tecbeloc ñawapac kasa atom.

Aê kamasan lañôcanô kêtôm poc ma kajala kwananñeñ gebe êsêac têtôm gebe sêñgôm aê majoc êsa atom.

⁸ Eñ tañ oc êwaka ñoc binğêdêñ sa nañ, gêmoa ñagala.

Asa gebe êñgôlin binj êpi aê.

Dawin taun dandêñ eñ tana.

Ñoc soño-soño ondod.

Eñ mênêtu gasuc aêmanj.

⁹ Alic acgom, Apômtau Anôtô gêjam aê sa.

Asa oc êñgôm aê janğôñ naeo.

Alic acgom, êsêac samob oc têtü manê amboac ñakwê teñ,

tañ bulesen señ nañ.

50:10–51:23 Propete gêjac Anôtônê launêñ ñalêlôm tôn ma geoc lasê gebe Anôtônê binj, tañ gêjac mata gebe ênam nê lau kêsi to êkêñ êsêac têtü wakuc nañ, oc ñanô êsa.

52

Anôtô ênam Sion kêsi anğa kapoacwalô

¹ O Sion, matam êlac, ôsô nêm ñaclai sa.

O malac dabun Jerusalem, ôsô nêm ñakwê ñawasi sa gebe lau samuc to lau ñatêmui teñ oc sêsô sêmêñ êtiam atom.

² O awê kapoacwalôña Jerusalem, okolonj kekop su anğa taôm ma ôndi sa.

O latuo kapoacwalôña Sion, ôkac lêpoa su anğa gêsuntêkwa.

³ Apômtau kêsôm gebe “Lau sêkôc aôm ma sêkêñ ñaôli teñ gêjô aôm atom, tec oc janam aôm kêsi toñaôli masigeñ amboac tonanñeñ. ⁴ Gêmunñeñ ñoc lau sêsêp Aiguptu sêja sebe sêñğôn tônê. Go lau Asuria sêlêsu êsêac ñaômagenj. ⁵ Ma galoc aê galic asagen anğa tonec.

Êsêac sêjanğo ñoc lau su ñaômagenj ma nêñ gôlinwaga sêsu êsêac susu, go sêjainj ñoc ñaê kêtôm bêcgeñ ñapanj. Apômtaunê binj tonec. ⁶ Kêtu tonanñeñ ñoc lau oc sêñğô ñoc ñaê êtu tôn ma êndêñ bêc ônê oc sêjala gebe aê taucgeñ tec kasôm gebe Aê tau tonec.”

⁷ Op, ñawae-ñajamwaga, tañ mênkêpi lôc nañ,

akaianj ñakicsêa ñajamanô.

Eñ kêsôm wama lasê to kêkêñ ñawae ñajam gêmêñ

ma kêsôm moasinj Anôtô ênam aêac kêsinja lasê

to kêsôm gêdêñ Sion gebe

“Nêm Anôtô kêtü kinğac.”

⁸ Ôñğô, nêm dibwaga sêôc awenj sa

ma sêjam lasê gebe taun matenjanô sêlic

Apômtau gêmu gêmêñ Sion kêtiam.

⁹ O Jerusalem ñapopoc, ôpuc wê sa ma ônam toôndugenj

gebe Apômtau gêjac nê lau têtac tôn

ma gêjam Jerusalem kêsi.

¹⁰ Apômtau kêmêtoç nê lêma dabun gebe tentenlatu samob sêlic

ma nom ñamadinj samob sêlic aêacnêñ Anôtônê moasinj gêjam lau kêsinja.

¹¹ Ajôc, ajôc, awi gamêñ tonec sinj,

amoasac gêñ ñatêmui atom.

Amac tañ abalanj Apômtaunê laclu nañ,

awi gamêñ tonec sinj ma amansanj taôm atu selec.

¹² Gebe amac oc asa akacgeñ atom

me aêc su amboac lau sêc sinj atom

gebe Apômtau oc ejop amac

ma Israelnêñ Anôtô oc êkwa amac auc.

Apômtaunê sakinwaga nê ñandarj

¹³ “Alic acgom, ñoc sakinwaga oc êtap kôm ñamoasinj sa, oc sêkianj eñ to tetoc eñ sa e êñğôñ lôlôcgeñ.

14 Lau taêsam têtakê kêtû enÿa
gebe sêlic en òli todecgen kêtôm ñamalac atom
ma lanÿoanô kêtôm ñamalacnêÿ atom.

15 Ma tentenÿlatu taêsam oc têtakê êtu enÿa amboac tonanÿen.

Ma kinÿ oc sêkapi awerÿsuÿ êtu enÿa

gebe êsêac oc sêlic gêÿ, taÿ lau sêkêÿ ñawae gêdêÿ êsêac atom naÿ,

ma sêjala gêÿ, taÿ sêÿô ñawae su atom naÿ. * kinÿ Kores kêkêÿ laclu tau lau sejoÿ sêmu sêja.

53

1 “Asa kêkêÿ gêwiÿ binÿ, taÿ aêac taÿô naÿ.

Ma Apômtaunê lêma ñaclai geoc tau lasê kêpi asa.

2 Gebe ñac tau kêpuc kêtôm ka ñasêli tenÿ aêac talic,

kêtôm ñawakac tenÿ kêpoa anÿa nom ñakelenÿ.

Ênê ñakatu to ñawasi gebe êmansaÿ aêac matenÿanô ñajamÿa masi.

Ma ênê lanÿoanô gêjac aêac matenÿanô ñajam atom.

3 Ñamalac sêsu enÿ susu to sêsu sam su enÿ.

Enÿ ñac togêÿwapac, taÿ kêjala ñandanÿ gêmacÿa kêtû tôÿ.

Enÿ kêtôm ñac, taÿ lau sêsaÿ lanÿôÿanô auc gêdêÿ enÿ naÿ.

Êsêac sêsu enÿ susu, ma aêac talic enÿ amboac gêÿ ñaôma.

4 “Binÿanô, enÿ kêbalaÿ aêacnêÿ gêmac

to kêsip aêacnêÿ gêÿwapac sa,

mago aêac tec talic enÿ kêtôm ñac, taÿ Anôto kêlêsu

to gêjac ma kêkôninÿ tôÿ enÿ naÿ.

5 Tagenÿ sêguÿ enÿ òli lasê kêtû aêacnêÿ geonÿa

ma sêjac enÿ òli popoc kêtû aêacnêÿ secÿa.

Ma ñagêjô, taÿ enÿ kêtap sa naÿ, kêkêÿ aêac tamoa toôlinÿ samucgen

ma ênê sêmmala gêgôm aêac ôlinÿ ñajam kêsa.

6 Aêac samob dajo tatôm domba gêbôm

ma tasa tauÿ nêÿ lêÿ gêdêÿ-gêdêÿgenÿ.

Ma Apômtau gêu aêacnêÿ sec samob jagêsas enÿgenÿ.

7 “Sêjac to sêlêsu enÿ, mago kêtaÿ atom.

Sejoÿ enÿ amboac domba, taÿ sebe sêmbucÿa

ma amboac domba ñalatu, taÿ sebe sêkapiÿ ñaôlilu naÿ,

ma kêtaÿ atom.

8 Gêdêÿ taÿ sêkôninÿ enÿ naÿ, sêmêtoç enÿ kêtôm ñagôlinÿ atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakucnêÿ minÿ.

Oc masi gebe sesenÿ enÿ su anÿa nom

ma sêjac enÿ êndu kêtû ñoc launêÿ geonÿa.

9 Sêkwê ênê sê gêc gêwiÿ lau alôb-alôb nêÿ

ma sêsu enÿ gêc gêwiÿ lau tolêlôm.

Mago ñac tau gêgôm keso tenÿ atom

ma binÿdansaÿ tenÿ kêsa enÿ awasuÿ atom.

10 “Mago Apômtau gêlic ñajam, tec kêkêÿ ñandanÿ kêpi enÿ to kêkôninÿ enÿ ña gêmac.

Ñac tau embe êkêÿ tau êtu da êjô sec su,

oc êlic nê wakuc ma êmoa bêc gwalêkinÿ

to binÿ, taÿ Apômtau taê gêjam naÿ, oc êÿgôm êtu anô.

11 Enÿ oc êlic nê katu ôluÿ-ôluÿ tau ñanÿanô e têtac ñajam êsa ma êoç enÿ katu tôÿ.

Aêÿoc sakinÿwaga gêdêÿ tau nê ñandanÿ gêgôm lau taêsam têtû lau gêdêÿ

gebe enÿ gêoç nêÿ sec gêjô êsêac su.

12 Amboac tonanÿ gabe jakêÿ enÿ êwê kainÿ gêÿlênsêÿm êwiÿ lau towae

ma êwê kainÿ lau ñajaÿa nêÿ sinÿ ñanô êwiÿ

gebe enÿ kêkêc nê dec sinÿ ma gêmac êndu

ma sêsam enÿ gêwiÿ lau sec,

enÿ taÿ gêoç taêsam nêÿ sec su

ma ketenÿ mec kêtû secwaganÿa naÿ.”

* 52:15: Laclu lôm dabunÿa tau tonec. Lau Babel sêjanÿo su ma

54

Apômtau têtac gêwiñ Israel gederj tôngeñ

¹ Apômtau kêsóm gebe

“O awê kapoac, tanj kókóc ñapalê atom nanj, ôpuc wê sa.
Aôm awê, tanj ñapalê kêtunj aôm atom nanj, ônam wê toöndugeñ ma têtac ñajam êsa.
Gebe awê sawa nê ñapalê taêsam kélêlêc awê tonjac nê su.

² Ônac têku nêmandu

ma ôngôm nêmandalêmandac tau jaê,
ôngamij salôm to waba andunja atom.

³ Gebe aôm oc ôtu taêsam ma ônam gamêñ, tanj gêc nêmandanô to gasêña nanj auc.

Ma nêmand wakuc oc sêwê kainj tentenlatu têtun nêñ gêñlênsêmand
to sêñgôñ malac gasanj samob auc.

⁴ “Ôtêc taôm atom, gebe sêñgôm aôm majam êsa atom.

Ma têmbêlam ñawapac êsa êtu sêsu aôm susunja atom.

Gebe gêñ, tanj gêgôm aôm majam kêsac gêdêñ aôm ñapalêgeñ nanj, oc ôlinj sinj
ma taêmand ênam kôtu awêtuc ñabinj wapac êtiam atom.

⁵ Gebe ñac, tanj kêkêñ aôm nanj, kêtun nêmand akweñ,

nê ñaê gebe Lausinj undambêña nêñ Apômtau.

Ma Israelnêñ ñac dabunj kêtun nêmand kêsiwaga,
sêsam enj gebe Nom samucgeñ ñaAnôtô.

⁶ Gebe Apômtau gêmandêc aôm

amboac gêmandêc awê, tanj nê akweñ gêwi enj sinj ma gêñgôñ tonjalêlôm ñawapacgeñ nanj,
ma amboac awê, tanj ñac wakuc kêtin enj su nanj.

Nêmand Anôtônê binj tau tonec.

⁷ Aê gawi aôm sinj têlajenj,

mago taêc walô aôm ñanô, tec jajonj aôm sa êtiam.

⁸ Aê têtac ñandanj sec, tec gasanj lanjôcanô auc gêdêñ aôm têlajenj,

mago kêtun aêñoc têtac gêwiñ tengeñña aê oc taêc walô aôm.

Apômtau, nêmand kêsiwaga, nê binj tau tonec.

⁹ “Aê galic têmand tonec kêtôm Noanê bêc.

Aê katôc lemoc gebe Noanê bu êsunj gamêñ sa êtiam atom,

tec aê katôc lemoc amboac tonangeñ gebe oc têtac ñandanj êndêñ aôm
to jaec binj aôm êtiam atom.

¹⁰ Lôc oc êc su ma gamêñ ñabau oc ñawiwic-êsa,

mago ñoc têtac gêwiñ tengeñña oc êwi aôm sinj atom

ma ñoc poac wamaña oc ñawiwic êsa atom.

Apômtau tanj taê walô aôm nanj, nê binj tau tonec.”

Jerusalem wakuc

¹¹ “Aôm tanj gômoa jageo ma gamêñ kêlanjanj aôm

ma tenj gêjac aôm têtac tônia atom nanj,

ôlic acgom, aê jakêñ nêmand alê êkô poc ñaô

ma jau nêmand dembonj ênsac pocawa ñaô.

¹² Aê oc jamansanj nêmand bôcdêmandê ña pocawa kokoc

to nêmand katam ña pocawa ñaôsic-ôsic

ma nêmand sagin samob ña poc ñawasi tokainj-tokainj.

¹³ Apômtau tau oc êndônia nêmand latômi samob

ma nêmand wakuc oc têtac kôm ñamoasinj kapôêñ sa.

¹⁴ Aôm oc ôkô binjgêdêñ ñaô.

Lau tenj oc sêkôninj aôm tônia atom, tec ôtêc taôm atom.

Ma gêñ êtakê aômña oc êndambinj aôm atom, oc ênac jaê aôm.

¹⁵ Lau tenj embe sêkêñ kisa êndêñ aôm, nanj ñam êsêp aê atom

ma aôm taôm oc ôku ñac, tanj ênac sinj êndêñ aôm nanj tulu.

¹⁶ Ôlic acgom, aê kakêñ ñac-kêpac-kiwaga, tanj gêguc ja

gebe êmansanj waba sinjña nanj,

ma kakêñ ñac, tanj ensenj waba tau su nanj, amboac tonanj.

¹⁷ Waba sinjña, tanj sêmasanj gebe sênac aômña nanj, ñatenj êpi aôm atom

ma lau, tanj têtin binj êpi aôm nanj,

aôm oc ôwa êsêacnêñ dansanj sa êndêñ noc mêtôcña.

Gêr tonarj kêtû Apômtaunê sakin waganêrj gêrlênsêrj
ma kêtû moasinj, tarj kakêrj gêdêrj êsêac narj.
Apômtaunê binj tau tonec.”

55

Apômtau gebe êkêrj nê taê walô êndêrj lau samob rjâomagerj
1 “Ajôc, amac lau, tarj bu gêjô amac narj, samob andêrj bu amêrj.
Ma amac, tarj nêrj mone masi narj, amêrjmarj.
Akôc ma anij.

Mêrjakôc wain to su rjâoma tonjâoli masigerj.
2 Amboac ondoc, tec ajainj nêrj mone kêpi gêrj, tarj gêlôm amac amboac mo atom narj,
ma nêrj kôm rjâoli gêjô gêrj, tarj gêôc amac tônj atom narj.

Anjô, anjô rjoc binj ma oc anij gerj rjajam
ma nêrj katôm oc êtarj moasinj rjajam sa.

3 Akêrj tarjem ma andêrj aê amêrj.
Anjô gebe nêrj katôm oc sêrjgônj materj jali.
Aê oc jamoatinj poac tenjerj rjâ êndêrj amac
êtu têtac gêwinj tenjerj rjâ, tarj gajac mata gêdêrj Dawid narj rjâ.

4 Ôlic acgom, aê kakêrj erj gêwa binj sa gêdêrj lau tomôkê-tomôkê,
ma kêtû tentenjatunêrj rjatau to gôlinjwaga.

5 Ôlic acgom, aôm oc ômôêc lau tomôkê-tomôkê, tarj gôjam kauc êsêac narj,
ma lau tomôkê-tomôkê, tarj sêjam kauc aôm narj, oc dêndêrj aôm sêwac
êtu Apômtau, aômnrj Anôtô ma Israelnêrj rjâc daburj, tarj kêwaka nêrj rjâwasi sa narj rjâ.”

6 Ansom Apômtau, gebe têrj atarj erj sarjâ tec gêc.
Awerj ênac erj, gebe gêmoa amac rjagala.

7 Rjâc sec êwi nê lêrj sinj
ma rjâc alôb-alôb êwi nê binj, tarj taê gêjam narj sinj
ma êmu êndêrj Apômtau êna êtiam
gebe erj tau oc taê walô erj.
Erj êmu êndêrj aêacnrj Anôtô êna gebe erj oc êsuc ênê sec ôkwi samucgerj.

8 Apômtau kêsôm gebe “Binj, tarj aê taêc gêjam narj, kêtôm binj, tarj amac taêrj gêjam narj atom,
ma amacnrj lêrj kêtôm aêrjoc lêrj atom,

9 gebe rjâsawa, tarj gerj aêrjoc lêrj to amacnrj lêrj
ma binj, tarj aê taêc gêjam to binj, tarj amac taêrj gêjam narj, gêrjgic narj,
kêtôm rjâsawa, tarj gerj undambê to nom gêrjgic narj.

10-11 “Aêrjoc binj oc êtôm kom to sno gêjac kêsêp anjâ umbonj gêmêrj
ma oc êmu êpi êtiam atom
e êmalôm nom ma rjâwê êpoa to êlêc sa
ma êkêrj rjâwê êndêrj rjâc-kêpalip-rjâwêwaga
to êkêrj mo gebe lau sênrj.

Ma aêrjoc binj, tarj kêsa anjâ aocsurj gêja narj,
oc êmu êmêrj tonjanômê atom amboac tonanjerj.
Oc ênam kôm êtôm tarj aê taêc gêjam narj.

12 “Gebe amac oc asa totêmtac rjâjamgerj ana
ma jawê amac tobijnmalôgerj.
Lôc to gamêrj rjâbau oc lasê êtarj êtu amacnrj
ma ka salerj rjâ samob oc sêmakop lemerj.
Ma kêmêsic oc êpi êjô gêrj têkwa-têkwa
ma môsi êpi êjô locgôm
ma gêrj tonarj êrjgôm Apômtaunê wae êsa
ma êtu rjâbêlo tenjerj rjâ, tarj senserj su atomanô narj.”

56:1–57:21 rjâlôtêna rjâgêdô, tarj kêkanônj binj takêrj gêwinj rjâ to rjâmalacnrj lêrj sêwi Anôtô
sinj narj, kêsêp rjâsêbu tonec. Rjâsêbu tau rjâbinj rjâmurjâ gêjac mata gebe Anôtô ênam nê lau
sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi.

57

Sakin Anôtônê gêdêrj to keso

¹ Apòmtau kêsôm gebe “Ômôêc ôpuc awam sager. Ôc awam sa amboac dauc kêtar. Ôsôm ñoc lau nêj binj alôb-alôb lasê êndêj êsêac to ôwa gôlôac Jakob nêj sec sêgômja sa. ² Êsêac sesom aê kêtôm bêcger ma têtac gêwinj sebe sêjala ñoc intêna. Kêtôm lau, taj sêgôm gêj mansarj ma sêwi nêj Anôtônê ñagôlinj sinj atom. Êsêac tetenj aê kêtû mêtôc gêdêjja ma ñalêlôm kêcac êsêac gebe têtû gasuc Anôtôja.”

³ Ma lau têtû kênac gebe “Aôm embe ôlic aêac atom, go anam dabujj mo êtu asagerja. Ma embe ôsala aêac atom, go atu mêtê tajj êtu asagerja.”

Tec Apòmtau kêsôm gêdêj êsêac gebe “Alic acgom, gêdêj bêc ajam dabujja amac agôm nêmgêj, taj taêm gêjam nanj, to akônij nêmgôm waga samob. ⁴ Alic acgom, amac ajam dabujj mo gebe asôm to ajac taôm ma aperi taôm ña lememe. Dabujj taj amac agôm nanj, dabujj ñanô gebe jakêj tanoc nêmgêc anja lôlôc nec atom. ⁵ Tonarj dabujj tenj, tajj gêjac aê matocanô ñajam nanj me. Bêc tenj gebe ñamalac tenj êkêj ñandarj êndêj tau ôli me. Tonarj ñalêj gebe môkêpac ênac tuluc amboac sinj tenj gêjac bic ma êsô talu êtu nê ñakwê ma êlinj waô me. Aôm kôsam gêj samob tonarj ñaj gebe gôjam dabujj mo me. Bêc tenj, tajj gêjac Apômtaunê matocanô ñajam me.

Taêj walô lauja gêjac Anôtô mataanô ñajam

⁶ “Mêtê anam dabujja, taj galic ñajam nanj, tonec gebe ôngamboac ñaclai sec ñalêpoa su to ôkôc mêtôc geo ñagêjwapac su. Ôwi lau, taj kôkônij nanj sinj ma ôpôj gêjwapac ñakioj tulu. ⁷ Ônac sam nêmgêc mo êndêj lau, tajj gêj gêjô êsêac nanj. Ma ôkêj lau ñalêlôm sawa to andu masinja sêjgôj nêmgêc andu. Ma embe ôlic lau ôlinj ñaôma, nanj ôkêj ñakwê êndêj êsêac ma ôngaminj taôm êndêj taômnêmgêc lau atom.

⁸ “Go nêmgêc ja ñawê oc êpô amboac oc kêtujj tau ma nêmgêc mac oc êmbacnê seberj ma nêmgêc binjgêdêj oc êwê aôm ma Apômtaunê ñawasi oc êndanjuc aôm. ⁹ Go embe ômôêc, nanj Apòmtau oc êjô aôm awam. Embe ôkalem, nanj enj oc êsôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ Êndêj ôkac gêjwapac to ôtôc lêmam ma mêtôc geo su anja nêmgêc ñalêlôm. ¹⁰ Embe ôkêj mo êndêj lau gêj gêjô êsêacja ma ônam malô êsêac, tajj sêôc gêjwapac nanj, êndêj tonarj nêmgêc ñawê oc êpô lasê ma nêmgêc ñakesec amboac ñawê ocsalôja. ¹¹ Ma Apòmtau oc êwê aôm tôjgerj ma êlôm aôm anja gamêj sawa. Aôm nêmgêc ñatêkwa oc ñajajja êsa ma aôm amboac kôm, tajj bu kêmalmom ñajam nanj, amboac bumata ñakêjêj, nanj bu êpa atomanô. ¹² Nêmgêc lau sêkwê malac, tajj popoc wanêcgerj su nanj, sa êtiam ma ônsujj nêmgêc mimi wakuc nêj ñam sa êtiam. Lau oc sêsam aôm gebe ñac, tajj kêbênoç tunjôm ñalasê nanj ma kêmasarj andu gebe êngôj êtiam.”

Tajop Sabat ñamoasinj

¹³ Apòmtau kêsôm gebe “Embe ôngaminj amkainj êndêj om ma ôtulu gêj êndêj ñoc bêc dabujj atom. Ma embe ôsam sabat tau gebe nêmgêc bêc ôtu samucja ma ôlic Apômtaunê bêc dabujj ñajam ma otoc sa ma ôwi nêmgêc lêj langwa sinj, ônam kôm to ônam kôm awanja ma binjalôm agwa-agwa atom, ¹⁴ go ôtap nêmgêc moasinj sa anja Apômtaunê ma aê oc jakêj aôm ôsêlêj ômoa nom samuc ñamoasinj ñaôgerj. Aê oc jakêj aôm ôwê kainj tamam Jakob nêmgêc êngêlênsêmgêc. Binj tonarj Apòmtau kêsôm kêsâ awa.”

^{59:1-21} Propete kêpuc boa launêj sec ma lau tau sêjô ma seoc nêj sec lasê. Apòmtau kêmasarj lêj gebe ênam nê lau sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi.

60

Ñawasi Sionja, tajj mênjêsa êtu ñamu nanj

¹ Ôndi, ñawê êsa gebe nêmgêc ñawê mênjêgêô lasê su ma Apômtaunê ñawasi mênjêkêpô aôm.

² Ôlic acgom, ñakesec gêsarj nom auc ma gêsujjôm gêjam tentenjlau auc, mago Apòmtau oc mênjêpô aôm ma nê ñawasi oc mênjênsac aôm ñaô.

³ Ma tentenjlau oc dêndêj nêmgêc ñawê ma kinj oc dêndêj ñawasi, tajj mênjêpô aôm nanj sêmêj.

⁴ Ôc matamanô sa ma matam enso ôlic gebe Êsêac samob sêcac tajj sa ma dêdêj aôm sêmêj. Nêmgêc latômi oc sêmêj anja gamêj jaêc ma lau oc sêsip nêmgêc latômio.

⁵ Aôm oc ôlic gêj tau totêmbêlam anjerj ma nêmgêc ñalêlôm êcac aôm to têtac ñajam êsa gebe gwêc ñaawa totau-totau oc êndêj aôm êwac

ma tenterlatu oc sêkêñ nêñ awamata êndêñ aôm.

⁶ Kamele taêsam oc sênsañ aôm auc
ma kamele ñalatu sêmêñ ança Midian to Epa.
Lau Seba samob oc sêmêñ
ma sêkôc gold to gêñmalu sêmêñ
ma sêsôm Apômtaunê wae lasê.

⁷ Êsêac oc sejonj domba samob ança Kedar sêndêñ aôm sêmêñ
ma domba kapoac ança Nebaiot oc sênam sakinj aôm.
Êsêac oc sênsac ñoc altar têtû da ñajam
ma aê jañgêlôñ ñoc andu ñawasi.

⁸ Asa lau tec sêlôp amboac tao
ma amboac monjôm, tanj sêlôp dêdêñ nêñ kakai.

⁹ Êsêac sêjac wanj sa kêtû aêña
ma lau Tarsis nêñ wanj têtû ñamata
gebe sêkôc nêñ latômi ança gamêñ jaêc sêmêñ
tonêñ gold ma silbergenj
sebe tetoc Apômtau, aômñêñ Anôtô
ma Israelnêñ ñac dabuñ sa gebe eñ kêwaka nêñ ñawasi sa.

¹⁰ “Ma lau jaba oc sêmboa nêñ turjôm sa
ma nêñ kinj oc sênam sakinj aôm.
Gebe aê gajac aôm kêtû têtac ñandanña,
mago kêtû ñoc moasinña tec oc taêc walô aôm.

¹¹ Ma nêñ katam oc êlêc su êkôgenj enderj tônjenj
êtôm êmbêc to elerj oc sênsañ auc atom
gebe lau oc sejonj tenterlatunêñ awamata dêndêñ aôm sêmêñ
ma nêñ kinj oc sêwê sêmuj êsêac.

¹² Gebe tenterlatu tenj me gamêñ kinña tenj, tanj ênam sakinj aôm atom nanj, oc ênanja.
Lau amboac tonanj oc sênanja samucgenj.

¹³ Lebanon ñañawasi oc êndêñ aôm êmêñ,
kalelonj to kêmêsic ma kabôêñ amboac tonanjenj
gebe sêñgêlôñ ñoc lôm dabuñ ñamala
ma aê gabe jatoc octapa ñamala sa.

¹⁴ Go êsêac, tanj sêkôninj aôm nanj, nêñ latunji oc sewec dêndêñ aôm
ma êsêac samob, tanj sêsû aôm susu nanj, oc mêñsêû tauñ sênêc aôm amkainña
ma oc sêsam aôm gebe ‘Apômtaunê malac,
Israelnêñ ñac dabuñ nê Sion.’

¹⁵ “Lau sêwi aôm sinj to sedec aôm
ma lau tenj sêsa nêñ gamêñ atom,
mago galoc oc jawaka nêñ waem sa ênêc enderj tônjenj
ma lau oc têtac ñajam êtu aômña ênêc tenjenj ma tenjenj.

¹⁶ Aôm oc ôñôm tenterlatunêñ su, kinñêñ su oc êlôm aôm.
Ma aôm oc ôjala gebe aê Apômtau, aômñêñ kêsîwaga
ma nêñ gêjamsawaga aê, Jakobnê ñac tonjaclai.

¹⁷ “Aê oc jakêñ gold êjô ki jonjonj
ma silber êjô ki jejec
ma ki jonjonj êjô ka
ma ki jejec êjô poc.
Ma jakêñ binjalô êtu nêñ gejobwaga
ma binjêdêñ êtu nêñ gôlinjwaga.

¹⁸ Lau sêñô gêñ ñaclai wauc-wauc-genña ança nêñ gamêñ
to sensenj gêñ su ma sênac gêñ popoc ança nêñ gamêñ ñamadinj ñawae êtiam atom.
Ma aôm ôsam nêñ turjôm gebe Gêjam-kêsi
ma nêñ sacgêdô gebe Lambinj.

¹⁹ “Oc oc êkêñ ñawê êndêñ aôm êndêñ elerña êtiam atom
ma ajônj ñawê êpô aôm êndêñ êmbêc atom amboac tonanjenj
gebe Apômtau oc êtu nêñ ñawê tenjenña
ma nêñ Anôtô oc êtu nêñ ñawasi.

²⁰ Nêñ oc naêsêp êtiam atom

ma nê m ajôh oc naênam tôh êtiam atom
gebe Apômtau oc êtu nê m jawê tengeŋŋa
ma nê m bêc ôtaŋ tarjiboŋŋa oc êmbacnê.

²¹ Nê m lau pebeŋ oc têt u lau gêdêŋ
ma oc sêwê kain gamêŋ tonec enden tôŋgeŋ.

Êsêac oc têt u ŋoc ka, taŋ kasê nan, ŋasêli
ma ŋoc lemoc ŋakôm ŋanô,
gebe sêwaka aêŋoc ŋawasi sa.

²² Ŋac sauŋ tau oc êtu gôlôac kapôêŋ,
ma ŋac ŋamu êtu lau-m tonŋac lai.

Aê Apômtau oc janŋôm binj tau ŋanô êsa sebeŋ êndêŋ ŋanoc.” *

61

Ŋawae ŋajam Anôtô ênam Sion kêsiŋa

¹ Apômtau Anôtô nê Ŋalau kêpi aê gebe Apômtau geŋ oso aê
gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau ŋalêlôm sawa
ma kêsakinj aê gebe janac lau ŋalêlôm popoc têtac tôŋ
ma jasôm lasê êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô nan,
gebe sêŋgamboac êsêac su
ma sêlêc katam su êndêŋ lau, taŋ sêsô êsêac tôŋ nan.

² Ma jasôm Apômtau ênam lau kêsi ŋajala
ma aêacnêŋ Anôtônê bêc êkac kamocgôcŋa lasê
gebe janac malô lau samob, taŋ sêmoa tonjalêlôm ŋawapacgeŋ nan.

³ Enj kêsakinj aê gebe jamoasiŋ lau tonjalêlôm ŋawapac anŋa Sion
to jakêŋ êsêac sêkuc sunsuŋ êjô wao, taŋ gêsac môkêŋapac nan,
ma katêkwi têtac ŋajamŋa êjô nêŋ abec, taŋ sêjam nan,
lambinj êjô nêŋ katunj popoc
gebe lau sêsam êsêac gebe Ka binjêdêŋŋa,
taŋ Apômtau kêsê gebe êwaka ênê ŋawasi sa.

⁴ Êsêac oc sêkwê ŋapopoc lanŋwaanô sa êtiam
ma sêjac gamêŋ, taŋ andanŋeŋ seseŋ su nan sa
ma sêmbênôc malac ŋapopoc
to gamêŋ, taŋ kêt u gasanj gêc lanŋwa sec nan, e ŋajam êsa.

⁵ Ma lau jaba oc sejop nê m domba,
lau gamêŋbômŋa oc têt u lau sêkac nê m nom ôkwiŋa to sênam nê m kôm wainŋa.

⁶ Ma lau oc sêsam amac gebe Apômtaunê dabunjwaga
ma sê amac gebe Aêacnêŋ Anôtônê sakinjwaga.
Tentenlatu samob nêŋ awamata oc êmoasiŋ amac
ma amac anjêlôŋ taôm ŋa êsêacnêŋ waba tokaiŋ-tokaiŋ.

⁷ Anôtônê lau têtap binj majeŋŋa sa kêlêlêc
ma lau sêgôm êsêac waenj sec.
Kêt u tonanŋa êsêac oc sêwê kain gamêŋ êlêlêc su
ma êsêac têtac ŋajam ênêc enden tôŋgeŋ.

⁸ “Gebe aê Apômtau tau têtac gêwiŋ binjêdêŋ
ma têtac gedec kêjanjgowaganêŋ lêŋ alôb-alôb.
Aê oc jakêŋ êsêacnêŋ kôm ŋaôli solopgeŋ
ma oc jamoatiŋ poac tengeŋŋa êndêŋ êsêac.

⁹ Ma lau samob, taŋ sêlic êsêac nan, oc sêlôc
gebe êsêac lau, taŋ Apômtau gêjam mec êsêac nan tonec.”

¹⁰ Aê oc têtac ŋajam samucgeŋ êtu Apômtauŋa
ma ŋoc katuc êtu samuc ŋoc Anôtô
gebe enj kêkêŋ aê kasô Apômtau gêjam aê kêsiŋa kêt u ŋoc ŋakwê
ma kêkwa aê auc ŋa obo binjêdêŋŋa,
kêtôm ŋac-gebe-ênam-awêwaga kêkuc nê sunsuŋ
ma kêtôm awê gebe ênam ŋacŋa gêjam gêlôŋ tau ŋa pocawa.

¹¹ Apômtau Anôtô oc êŋgôm binjêdêŋ to lambinj êpoa êpi tentenlatu samob lanjôŋnê mŋa,
êtôm nom kêkêŋ ŋakatôm wakuc

* 60:22: Lebanon ŋajawasi tau kaseda, taŋ kêkô lôc tau nan.

ma êtôm kôm kékêñ ñawê, tañ sêsê nanj kêpoa.

62:1-12 Mókêlatu tonec propete kélambin Anôtô gebe ênam nê lau sa êndênj tèm ñamuña tenj.

63

Bêc Anôtô êmêtôc lauña

(Anôtô agêc propete sêjam binjalôm sêwiñ taun)

¹ “Asa tê gêmênj anja Edom, gêmênj anja malac Bosra tonê ñakwê kêtú koc samucgenj ma nê obo ñawasi sec ma kêsêlênj tonjaclaigenj.”

“Aê, aê tauc tec kasôm binjgêdênj lasê ma aêñoc ñaclai kapôênj kêtôm gebe janam lau kêsinja.”

² “Nêm ñakwê kêtú koc samucgenj kêtú asagenña ma nêm obo kêtôm lau-sêka-wain-popocwaga nêñ kêtú asagenña.”

³ “Aê taucgenj kaka wain popoc, lau tenj sêmoa sêwiñ aê atom. Aê kaka êsêac totêtac ñandanjenj, kaka êsêac gaim taucgenj totêtac ñandanj sec, tec êsêacnênj dec ñakasi-kasi mênjkêpi ñoc ñakwê ma gêjam ñoc obo samob auc. ⁴ Gebe ñoc ñalêlôm taê gêjam bêc jakac kamocgôcña kêtú tónj su ma ñoc jala jakênj ñagêjóna mênjgêô lasê su. ⁵ Aê matoc geso gamênj, mago katap ñac ênam aê saña tenj sa atom. Aê katakê gebe ñac êpuc aê tónña tenj gêmoa atom. Tec tauc lemoc kaku ñacjo tulu ma ñoc têtac ñandanj kêpuc aê tónj. ⁶ Aê kaka tenterlatu tónj totêtac ñandanjenj ma kamakinj êsêac popoc totêtac secgenj ma kakêc êsêacnênj dec sinj kêsêp nom.”

Anôtônê moasinj gêdênj Israel

⁷ Aê oc jalambin Apômtaunê têtac gêwiñ tenjenña ma jalambin gêñsêga, tañ Apômtau gêgôm gêdênj aêac nanj.

Enj kékênj nê moasinj kapôênj gêdênj gólôac Israelnja kêtú taê walô êsêacña ma kêtú nê têtac gêwiñ tenjenñanja.

⁸ Enj kêsôm gebe “Binñanô, aêñoc lau tonec, ñoc latuci, tañ oc sênsau aê atom nanj.”

Tec enj kêtú êsêacnênj kêsiwaga kêtú nêñ gêñwapac samobña.

⁹ Jaenwaga me anjela gêjam êsêac kêsî atom, enj tau gêmoa gêwiñ êsêac, tec gêjam êsêac kêsî.

Enj têtac gêwiñ to taê labu êsêac, tec kêsî êsêac su.

Enj gêôc êsêac sa mênjkêsip êsêac kêtôm tèm lanjwa ñabêc samob.

¹⁰ Mago êsêac sêli awenja sa

ma sêgôm ênê Ñalau Dabunj têtac ñawapac kêsî.

Tec enj kékac tau ôkwi jakatu nêñ ñacjo

ma tau gêjac sinj gêdênj êsêac.

¹¹ Go êsêac taênj gêjam ênê sakinjwaga Mose nê tèm lanjwa.

“Ñac tañ gêwê nê domba ñagejobwaga kêpi anja gwêc gêmênj nanj, gêmoa ondoc.

Ñac tañ kékênj nê Ñalau Dabunj kêsêp nêñ ñalêlôm nanj,

¹² to kékênj nê lêma ñawasi jagêwiñ Mosenê lêma anónja ma gêwa gwêc kékôc kêtú êsêacña gebe êwaka nê ñaê tenjenña sa

¹³ to gêwê êsêac sêsêp gwêc ñagêdimbob ñalêlôm nanj

ma sêka selelec atom amboac hos, tañ kêsêlênj gêmoa gamênj sawa nanj, gêmoa ondoc.”

¹⁴ Apômtaunê Ñalau gêwê êsêac amboac bulimakao sêsêp gaboan sêja gebe sêlêwan taunj.

Aôm gôwê nêm lau amboac tonanj

gebe ôñgôm nêm ñaê ñawae êsa.

Mec Anôtô taê walô to ênam nê lau saña

¹⁵ Matamanô êsêp anja undambê,

anjga nêm gamênj dabunj to ñawasi ma ôlic.

Nêm ôlim palê to ñaclai tau ma gôjam awam su taêm walô aêacña gêc ondoc.

Ôñgaminj taôm atom

¹⁶ gebe aêacma tamenji aôm.

Abraham gêjam kauc aêac ma Israel kêjala aêac atom.

O Apômtau, aêacma tamenji aôm,

gêdênj andanjenj sêsam aômnêm ñaê gebe Aêacma kêsîwaga.

¹⁷ O Apômtau, amboac ondoc gôgôm aêac aôc aso nêm intêna.

Amboac ondoc gôgôm aêacma ñalêlôm ñadani kêsîa gebe atêc aôm atomnja nec.

Ômu ômôênj êtu nêm sakinjwaga,

tañ têtú nêm gólôaclênsêm nanjña.

¹⁸ Lau alôb-alôb sêjainj nêm lôm dabunj

to aêacma ñacjo sêka nêma gamêñ dabuñ popoc kêtú agenña.

¹⁹ Aêac atóm lau, tañ aóm gójam gólinj êsêac atom nañ,

ma atóm lau, tañ sêwê kainj nêma ñaê atom nañ. * lau-sêkawaga nêñ kóm ñagêdô sa. Lau saka wain ñanô e popoc ma ñatêkwi asa. Propete gêjam

64

¹ Ojae, ôkac undambê êñgic ma ôsêp ômôênmanj,
e lôc ñawiwic êsa êkô aóm lanjômnêmña,

² amboac ja geñ gab ma amboac ja gêgóm bu keletoc
gebe êwaka nêma ñaê sa êndêñ nêma ñacjo

ma êñgóm tenterlatu têtênêp sêkô aóm lanjômnêmña.

³ Aóm gógóm gêñsêga kainj teñ, tañ taêñ gêjam atom nañ,
ma kôsêp gómôênj e lôc ñawiwic kêsa kêkô aóm lanjômnêmña.

⁴ Lau teñ sêñô binj amboac tonañ ñateñ gêdêñ gêmunjenj atom
ma kêsô lau teñ tañerjsunj atom

ma lau teñ matenjanô sêlic anôtô teñ, tañ gêmoa gêwiñ aóm

ma gêjam kóm kêpi êsêac, tañ sêñô enj nañ atom.

⁵ Aóm gówê êsêac, tañ sêgóm gêñ gêdêñ

ma taêñ gêjam nêma lêñ sêmoa nañ.

Aóm têmtac ñandanj gêdêñ tañ aêac agóm sec nañ,

ma aêac ali awenj sa gêdêñ aóm wanêc-wanêc.

Asa oc ênam sa.

⁶ Aêac samob atóm ñac ñatêmui

ma aêacma koleñ gêdêñ samob kêtóm ñakwê ñajec.

Aêac samob atu masê amboac ka ñalauñ

ma aêacma sec gêju aêac sa amboac mu gêju ka ñalauñ sa.

⁷ Lau teñ awenj gêjac aómnêm ñaê atom

ma lau teñ têtac gêboanj gebe sêsap aóm tóñña atom.

Gebe aóm kôsijn lanjômanô gêdêñ aêac

ma kókêñ aêac asô tauñ ma sec ñañaclai ñalabu.

⁸ Mago aêacma Tamenji aóm, Apômtau.

Aêac atóm nomku ma aóm kôtóm ñac-kêpac-kuwaga.

Aóm lêmam ñakóm ñanô aêac samob.

⁹ O Apômtau, têmtac ñandanj êndêñ aêac êlêlêc su atom

ma taêm ênam aêacma sec endenj tóñgenj atom.

Ôlic ma taêm ênam acgom, aómnêm lau aêac samob.

¹⁰ Nêma malac samob kêtú gamêñ gasañ.

Sion kêtú gasañ ma Jerusalem kêtáênj.

¹¹ Êsêac sêkêc aêacma lóm dabuñ ñajam, tañ andanjenj tamenjmai sêlanem aóm sêmoa nañ,

ma sêjac gêñ ñajam samob, tañ têtac gêwiñ nañ popoc.

¹² O Apômtau, aóm gobe ôñgaminj taóm êndêñ aêac

ma ônam taóm tóñ to ôkónijn aêac ñanôgenj me.

65

Anôtô kêtanj tañiboa kêtú lau sêkêñ dêmôênj enña

¹ Apômtau kêsóm gebe “Aê kasaê êsêac, tañ sêjam materj sa êtu aêña atom nañ, ma kasaê lau, tañ sesom aê atom nañ, gebe têtac aê sa. Aê kasóm gebe ‘Aê tec gamoa, aê tec gamoa’ gêdêñ lau, tañ awenj gêjac aê atom. ² Aê kamêtóc lemoc kêtóm bêc samuc gêdêñ lau sêli tauñ saña, tañ sêsa nêñ lêñ alôb-alôb kêtóm tauñ nêñ kauc taêñ gêjam nañ. ³ Ma sêgóm aê têtac ñandanj kêsa ñapanj tomajenj gêbacgenj. Êsêac sêkêñ da anja nêñ kóm ma gêñ malu kêtú daja gêsac poc tiki-tiki, tañ sêpac nañ ñaô. ⁴ Ma sêngónj gamêñ sêñña ma sêkac tauñ sa gêdêñ gêbêc anja gamêñ ñakêsijn ñagêdô. Ma señ bôcanô ñamêsóm to gêñ, tañ gajac jao nañ, ñasulu kêpoac nêñ laclu ñalêlóm. ⁵ Êsêac sêsóm gebe ‘Amoa nêma taómña ma mênandambijn aêac atom gebe aêac lau dabuñ.’ Lau tonañ têtóm ja dauñ kêtunj aê lusucsunj, kêtóm ja kêtunj aê bêc samuc.”

65:6-16 Anôtô geoc lasê gebe êmêtóc lau sêbuc dêmôênj enña ma gêjac mata sêngónj materj jalí tenjenj ñawasi gêdêñ lau ñalêlóm ñañênj. Binj tonañ lulu kêgalunj tau anja ñasêbu tonañ.

Undambê wakuc to nom wakuc

* 63:19: ñamadinj 2 gawa lau, tañ sejoñ wain ñanô sa nañ, ma

17 “Alic acgom, aê jakêḡ undambê wakuc to nom wakuc.

Ma lau oc taêḡ ênam gêḡ andanḡenḡa êtiam atom
me oc ênêc nêḡ kauclêlôm êtiam atom.

18 Ma lau oc têtac ḡajam to sênam lasê

êtu gêḡ, taḡ aê jakêḡ nanḡa.

Gebe alic acgom, aê jakêḡ Jerusalem têtac ḡajam êsa
ma ḡalau têtû samuc.

19 Ma aê oc têtac ḡajam êpi Jerusalem
ma jatu samuc ḡoc lau.

Ma lau sêḡô lau sêḡuc taḡiboḡa sa
ma têtatḡ aḡḡa malac tau êtiam atom.

20 ḡapalê dedec teḡ oc êmoḡ bêc luagêcḡen aḡḡa malac tau ma êmac êndu atom
ma ḡamalacanoê oc êmac êndu atom e nê bêc ḡatêku êsu.

Gebe ḡapaḡ dedec nê jala êtu 100, go êmac êndu
ma teḡ nê jala embe êtôm 100 atom ma êmac êndu,
nanḡ lau oc sêsôm gebe Anôtô kêḡuc boḡa eḡ.

21 Ma êsêac oc sêkwê andu sa ma sêḡḡôḡ
ma oc sêsê kôm wainḡa ma sêniḡ ḡanoê.

22 Êsêac oc sêkwê andu sa ma lau teḡ sêḡḡôḡ atom
ma êsêac oc sêsê wain ma lau teḡ sêniḡ atom
gebe ḡoc launêḡ bêc sêḡḡôḡ nomḡa oc êtu taêsam êtôm kabôêḡ ḡabêc,
ma ḡoc lau, taḡ kajaliḡ sa nanḡ, oc têtû samuc nêḡ lemeḡ ḡakôm ḡanoê.

23 Êsêac oc sênam koleḡ ḡaômageḡ atom
ma sêka ḡolôac lasê êtu sêôc gêḡwapacḡa atom.
Gebe lau, taḡ Apômtau gêḡjam mec nanḡ, nêḡ wakuc êsêac.
Ma êsêacnêḡ ḡolôac oc sêmoḡ sêwiḡ êsêac.

24 Êsêac aweḡ ênac aê atomgeḡ ma aê jajô êsêacnêḡ biḡ.

Êsêac ḡocḡo sêsôm biḡ sêmoḡ ma aê jakêḡ taḡoc êsêac.

25 Kêambôm to domba ḡalatu oc sêniḡ gêḡ sêwiḡ taunḡ
ma lewe oc sêniḡ gêḡḡwanḡ êtôm bulimakao
ma kekop êtu moacnê mo.

Êsêac oc sêkêḡ ḡandatḡ to senseḡ gêḡ aḡḡa ḡoc lôc dabunḡ atom.
Apômtaunê biḡ tau tonec.”

66

Anôtônê mêtôc to Sionnê moasiḡ, taḡ ḡocḡo mêḡêsa

¹ Apômtau kêsôm biḡ tonec gebe

“Undambê kêtû ḡoc lêḡôḡ

ma nom kêtû ockaiḡ ḡakademboḡ.

Amac abe akwê aêḡoc andu amboac ondoc

ma ḡoc gamêḡ jalêwanḡ taucḡa ênêc ondoc.

² Aê lemoc kamasanḡ gêḡ samob tonec ḡai,

tec gêḡ samob tonec kêtû aêḡoc gêḡ.

Apômtaunê biḡ tau tonec.

Mago matoc gé ḡac, taḡ kêkôninḡ tau

ma nê katu ôluḡ-ôluḡenḡ to gêḡac têḡêḡ aêḡoc biḡ nanḡ.”

66:3-24 ḡasêbu ḡamuḡa nec kêkwa Anôtô êmêtôc lau ḡeo gala, taḡ sêsa nêḡ lêḡ gêḡac eḡ
mataanoê ḡajam atom nanḡa ma ênam mec lau, taḡ têtêc eḡ to taḡenḡ wamu eḡ nanḡa.

étu nêj sec samobña gebe êsêac sêwi aê siñ ma sêkêj da ñamalú gêdêj anôtôi jaba ma teten mec gêdêj gêj, tañ êsêac taunj lemeñ sêmasañ nanj.

¹⁷ “Mago aôm ôjandij nêmbinñap tøj ma ôsôm binj samob, tañ oc jajatu aôm nanj, êndêj êsêac. Ôtakê étu êsêacña atom, embe ôtakê, go aê jatakê aôm anja êsêac lanjônemña amboac tonanjen. ¹⁸ Ôlic acgom, ocsalô tonec aê jakêj aôm ôtu malac ñajanña tenj ma ôtu alê ki tenj to ôtu tunbôm ki gebe ôkô ñajanña e Judanêj kinj to kasêga ma dabunwaga to lau gamêj tonecña tau sêku aôm tulu atom. ¹⁹ Êsêac oc sênac siñ êndêj aôm, mago êsêac oc sêku aôm tulu atom gebe aê gamoa gawin aôm gebe janam aôm sa. Apômtaunê binj tau tonec.” * † kêtôm tau. Jeremia gejo Apômtau awa gebe “Aê galic tali... “Ma Apômtau kêsôm gebe “Binjanô

2

Anôtô gêjam jaom Israel

¹ Apômtaunê binj gêden aê gebe ² “Ôna ma ôsôm binj tonec lasê êndêj lau Jerusalemña sêñô gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe Aê taêc gêjam aôm gebe kôkêj taôm samucgen gêdêj aê gêdêj tañ gômoa ñapalêogen nanj. Aôm têmtac gêwiñ aê amboac awê gebe ênam ñac.

Aôm kôdaguc aê anja gamêj sawa, anja gamêj, tañ sêsê gêj tenj kêsêp atom nanj.

³ Apômtau gêlic Israel amboac lau dabun, Israel kêtú ênê kôm ñamêc.

Lau samob, tañ senj ñamêc tonanjen, sêwê kainj töp.

Gêjwapac kêtap êsêac sa.

Apômtaunê binj tau tonec.”

Lau Israel nêj tamenj nêj sec

⁴ O gôlôac Jakob to amac gôlôac Israelña samob, anjô Apômtaunê binj. ⁵ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Amac tamemi têtap ñoc keso ondoc sa, tec sêwi aê siñ ma sêjac jaê aê ma tédaguc gêj ñaôma e taunj têtú gêj ñaôma.

⁶ Êsêac têtú kênac atom gebe

‘Apômtau gêmoa ondoc, Apômtau, tañ gêwê aêac tapi anja Aiguptu tamêj ma gêwê aêac tamoa gamêj sawa, tamoa gamêj gasañ, tañ gêsunj gêjam auc nanj, gamêj kelenj to ñakesec, gamêj, tañ ñamalac tenj kêsá atom ma ñac tenj gêñgôñ atom nanj, gêmoa ondoc.’

⁷ Ma aê kakêj amac angôj gamêj tonom ñalési ñajam gebe gamêj tau ñaka ñanô to ñagêj ñajam-ñajam êñgôm amac têmtac ñajam êsa. Mago gêdêj tañ amac aô lasê gamêj tau su nanj, agôm dabun tau palin

ma agôm ñoc nomlênsêm kêtú gêj alôb-alôb.

⁸ Lau dabunwaga têtú kênac atom gebe ‘Apômtau gêmoa ondoc.’

Êsêac tañ sejop binjsu nanj, sêjam kauc aê.

Gejobwaga sêli taunj sa gêdêj aê

ma propete seoc binj lasê sêjam Bal lanjô

ma sêsap gêj ñaôma tøj.

Anôtô kêmêtoç nê lau

⁹ “Kêtú tonanña aê kamêtoç amac tec gamoa ma aê oc jamêtoç nêmbinñap gôlôac amboac tonanjen. Apômtaunê binj tau tonec.

¹⁰ Alom ana nuc Kupromañ ma alic

me asakinj lau sêna gamêj Kedar gebe sêkip binj ñam sa ñapep.

Ma alic acgom, binj amboac tonec kêtap lau tenj sa me masi.

¹¹ Lau samuc nêj anôtôi ñanô masi,

mago lau-m tenj sesen nêj anôtôi ma sêkêj wakuc sêjô me masi.

Aêñoc lau sêkêj nêj ñawasi gêjô gêj ñaôma.

* **1:19:** Têm tonanjen kêsêp jala 608 to 587 gêmuj Kilisi. † **1:19:** Anja Ebolai awen “tali” ma ñalô “tanam jali” kêtan

12 O undambêac, atakê to alendec
ma atênêp êtu bin tonan̄ja.
Apômtaunê bin tau tonec.

13 Gebe ɲoc lau sêgôm sec luagéc kêpi tagen,
êsêac sêwi aê, tan̄ katu bumata mater̄ jalin̄ja nan̄ sin̄
ma sêgawê sê, tan̄ bu êpoac atom nan̄.

Israelnê tan̄en̄pêc ɲagêjô

14 "Israel en̄ gêɲôma ten̄ me.
Me têna kékôc en̄ gebe êtu sakin̄waga ten̄ me.
Ma amboac ondod tec sêjan̄go en̄ su.

15 Lewe sêlic en̄ ma sêkêkwan̄.
Ac sêkêkwan̄ kapôêjanô.
Êsêac sesen̄ ênê gamêɲ su e kêtû gasan̄
ma ênê malac samob popoc,
lau ten̄ sêɲgôɲ kêtiam atom.

16 Ma ten̄ gêwiɲ gebe lau an̄ga malac Mempis to Tapanê sêkalin̄ aôm môkêmlauɲ su.

17 Bin̄ samob tonan̄ ɲai kêtap aôm sa
gebe gôwi Apômtau, aômniêm Anôtô, tan̄ gêwê aôm nan̄ sin̄ me masi.

18 Ma galoc gobe ôna Aiguptu ma ônôm bu Nil,
oc ênam aôm sa amboac ondod.

Ma gobe ôna Asuria ma ônôm bu Euprat,
oc ênam aôm sa amboac ondod.

19 Aôm taôm nêni sec oc êmêtôt aôm.

Aôm gôwi aê sin̄ɲa oc ênac aôm.

Nêni kauc êsa e ôlic gebe aôm gôwi Apômtau, aômniêm Anôtô sin̄ ma kôtêc en̄ atom,
nan̄ keso to sec ɲanô.

Apômtau, lausin̄ undambêɲa nêɲ Anôtô, kêsôm bin̄ tonec.

Israel gedec gebe ênam sakin̄ Apômtau

20 "Aôm kôbalin̄ sakin̄ ɲagêɲwapac, tan̄ kêsac aôm nan̄, sin̄ wanêcgen̄
ma gômô ɲalêpoa gêɲgic
ma kôsôm gebe 'Aê gadec gebe janam sakin̄.'

Mago an̄ga lôc balin̄ samob to an̄ga ka ɲalabu samob
aôm kôsa taôm sic jagôêc amboac awê mockain̄ɲa ten̄.

21 Aê tec kasê aôm amboac wain ɲamôkê ɲajam, tan̄ tauc kajalin̄ sa nan̄,
kasê wain ɲasêli ɲajamanô ten̄.

Amboac ondod tec gôjam taôm ôkwi kôtu gêɲ sec,
kôtu wainbôm ten̄.

22 Aôm embe ôkwasiɲ taôm ɲa bu ɲandan̄ to sop kapôêɲ,
oc jalic nêni keso ɲajec ɲapan̄.

Apômtaunê bin̄ tau tonec.

23 Aôm kôtôm gebe ôsôm bin̄ tonec amboac ondod gebe
'Aê gajam ɲoc dabun̄ palin̄ atom, aê kadaguc Bal atom.'

Ôsala nêni lêɲ, tan̄ kôsa an̄ga gaboan̄ nan̄,
ma ôjala bin̄, tan̄ gôgôm nan̄.

Aôm gôjac laoc gamêɲgen̄ kôtôm kamele têna wakuc tobin̄,

24 tan̄ gêbôm kêsa gamêɲ sawa gêja nan̄.

ɲalêlôm ɲakalac kêkac en̄, tec kêsê awa kapôêɲ.

Êndêɲ nê noc en̄ êmoa tobin̄gen̄ɲa nan̄, asa oc êtôm gebe ênam gôlin̄ en̄.

Lau tan̄ sesom en̄ nan̄, oc sênam kôm kapôêɲ atom,

êsêac oc têtap en̄ sa êmoa êwiɲ kamele kapoac.

25 Ojop amkain̄ gebe ôsêlêɲ toatapa masigen̄ atom,

ma ojop nêni koclaben̄ gebe bu êjô aôm atom.

Mago aôm kôsôm gebe 'Aê gadec,

aê têtac gêwiɲ lau jaba

ma oc jandan̄guc êsêacgen̄.'

Anôtô oc ênac lau Israel

26 "Israelnê gôlôac samob to kin̄ ma nêɲ kasêga to nêɲ dabun̄waga ma nêɲ propete
sêmoa tomajen̄gen̄

têtôm ñac geñgeñ, tañ sê enj lasê ma gêmôa tomajagenj nanj.

²⁷ Êsêac sêsôm gêdêñ ka teñ gebe

‘Aêñoc tamoc aôm.’

Ma sêsôm gêdêñ poc teñ gebe

‘Aôm kôkôc aê.’

Gebe êsêac sêbuc dêmôêñ aê,

lanjôñanô gêdêñ aê atom.

Mago êndêñ têm gêñwapac êtap êsêac sanja nanj,

êsêac sêsôm gebe ‘Ôndi ma ônam aêac samanj.’

²⁸ Mago nêñ anôtôi, tañ taôm kômasanj nanj, sêmôa ondoc.

Ôjatu êsêac gebe sêndi ma sênam aôm sa êndêñ têm gêñwapac êtap aôm sanja.

O juda, nêñ anôtôi taêsam têtôm nêñ malacgeñ.

²⁹ Amac aôc gêdô gêdêñ aê kêtû asageñña.

Amac samob ali taôm sa gêdêñ aê.

Apômtaunê binj tau tonec.

³⁰ Aê gajac nêñ gôlôac, mago ñanô masi,

êsêac sêsô mêtôc ñalabu atom.

Amac taôm nêñ sinj gesenj nêñ propete

amboac lewe kêdanjgôñ gwada.

³¹ Amac lau kainj teñ, akêñ tanjem Apômtaunê binj,

Amboac ondoc lau Israel sêlic aê katôm gamêñ sawa teñ

me sêlic aê katôm gêsunjbôm teñ.

Êsêac sêsôm binj tonec kêtû asageñña gebe

‘Aêac tauñ asa ma lêñ, oc andêñ aôm awac êtiam atom.’

³² Awêtakeñ teñ oc êlinj nê gêlôñ sinj me masi.

Awê gebe ênam ñacña oc êlinj nê ñakwê omña sinj me masi.

Mago ñoc lau sêlinj aê sinj e ñabêc manji masi.

³³ “Aôm kôsa nêñ lêñ kôtap mockainj sanja tokauc.

Kêtû tonanña ôlim gêjac gêñ sec samob kêtû tôñ.

³⁴ Lau tañ nêñ binj masi nanj, nêñ dec gi nêñ ñakwê ñatali.

Aôm kôtap êsêac sa têtuc andu popoc atom,

mago gôjac êsêac êndu.

Binj samob tonanñ ñai tec gêc,

³⁵ mago aôm kôsôm gebe

‘Aêñoc binj teñ gêc atom.

Apômtaunê têtac ñandanj kêcac tau su anja aê.’

Ôlic acgom, aê oc jamêtôc aôm gebe aôm kôsôm gebe ‘Aê gagôm sec teñ atom.’

³⁶ Ojae, aôm gôjam nêñ lêñ ôkwi-ôkwi ñagaôgeñ.

Aiguptu oc êñgôm aôm majam êsa

êtôm Asuria gêgôm aôm majam kêsa su.

³⁷ Aôm oc ôwi Aiguptu sinj amboac tonanñ

tolêmam sawagenj

gebe Apômtau kêtinñ lau, tañ aôm taêm kêka êsêac nanj su

ma aôm oc ôtap moasinj sa anja êsêacnêñ atom.”

3:1–6:15 Lau juda sêjam sakinj gwam, tec têtap ñagêjô sa ma sênanja. Êsêac sêkôninñ lau

to sêmêtôc êsêac kesogenj. Embe sênam tauñ ôkwi atom, oc têtap ñagêjô sa. * andu popoc nanjenj, êndu sebenj (Eks 22:1).

6

Juda to Jerusalem oc sênanja

¹⁶ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Naakô intêna ñatali ma alic

ma atu kênac intêna andanjenña

e atap intêna moasinña tau sa ma asa intêna tau,

go atap katôm ñagamêñ alêwanj taômña sa.

Mago êsêac sêsôm gebe ‘Aêac adec, oc asa intêna tonanñ atom.’

¹⁷ Ma aê kakêñ dibwaga gêdêñ amac, tec sêsôm gebe

‘Anjô dauc kêtanj.’

* 2:37: Mosenê binjsu kêmasanj binj gebe sênac lau, tañ têtuc

Mago êsêac sêsôm gebe 'Aêac adec, oc anjô atom.'

¹⁸ Kêtu tonanña amac tentenlatu anjô
ma amac gôlôac, ajala gêñ, tanj êtap êsêac sa nanj acgom.

¹⁹ O nom, ôñjô. Ôlic acgom, aê oc jakêñ gêñ sec,
tanj kêtû êsêac sêkac tauñ su ñañanô nanj, êpi êsêac
gebe êsêac sêkêñ tanjñ ñoc binj atom
ma têtin ñoc binj su.

²⁰ Êsêac sêkêñ gêñmalu anja gamêñ Seba
ma gêñ ñakana anja gamêñ jaêcsêga gêdêñ aê kêtû agenña.
Amacnêm daja kêtôm gebe jakôc sa atom
ma amacnêm da ñagêdô gêjac aê matocanô atom.

²¹ Tec Apômtau kêsôm binj tonec gebe
'Alic acgom, aê jatoc poc sêndin enkainj êpiña êñgôñ
gebe lau tonec sêndin enkainj êpi e sembenj.

Tamenji to latunji
ma nêñ lau jabanj to nêñ sêlêb oc sênanja samob.' "

²² Apômtau kêsôm binj tonec gebe
"Alic acgom, lau-m tenj sêmêñ anja gamêñ nodoña
ma lau tonj kapôêñ tenj dêdi anja nom ñagamêñ nodoña
ma lau tonj kapôêñ tenj dêdi anja nom ñagamêñ jaêcsêgaja.

²³ Êsêac sêkôc talam to kêm.
Êsêac lau wauc-wauctêna to taêñ walô lau atom.
Êsêacnêñ ñakicsêa kêtôm gwêc kêgasim ñakicsêa.
Êsêac sêñgôñ hos ñaô ma sêsun nêñ laukasap sa
gebe sênac sinj êndêñ aôm, Sion latuo."

²⁴ Aêac tanjô binj tonec ñawae,
tec lemenj kêtû golonj
ma nêñ ñalêlôm ñatutuc kêsa,
ñandanj kêtunj aêac amboac ñapalê kêtunj awê tenj.
²⁵ Ana kôm atom, asêlêñ amoa intêna atom
gebe ñacjonê sinj gebe ensenj amac su
ma gêñ ñaclai sec êtakê amacña gêjam gamêñ auc.

²⁶ "O ñoc lau latunjio, ôsô talu sa
ma ônsambi sa ônsac wao."
Ôpuc tanjboea sa amboac ñac tenj, tanj gêjam taê tau kêtû nê latu tagenña.
Ôtanj ñanôgenj
gebe ñac-ensenj-gêñ-suwaga oc mênjêpi aêac sep tagenj.

²⁷ "Aê kakêñ aôm gebe ônsaê to ônam dôñ ñoc lau
gebe ôjala to ônsaê êsêacnêñ lêñ.

²⁸ Êsêac samob sêli tauñ sa togêsunjtêkwa ñatonjenj.
Êsêac sêjac laoc gamêñgenj ma sêga binj kêpi lau.
Êsêac têtôm ki jonjonj to ki jejec.
Êsêac samob sêgôm sec.

²⁹ Êsêac sêguc ñajanja sec gebe ja elom,
mago ki bobobgenj kêsa anja ja gêmêñ.
Êsêac sêgôm elêmé,
mago têtôm gebe têtinj lau sec su atom.

³⁰ Sêsam lau sec gebe silberbôm, gebe Apômtau kêtinj êsêac su." * † silber sa atom, têtap ki
bobobgenj sa, ma propete gêjam dôñ lau sec kêpi ki bobob tau.

7

Amêtôc nêñ lêñ to nêñ kôm

¹ Binj tanj Apômtau kêkêñ gêdêñ Jeremia nanj, tonec gebe ² "Naôkô Apômtaunê andu
ñasacgêdô ma ôsôm binj tonec lasê anja ônê gebe Amac lau Judanja samob, tanj asô sacgêdô
tonec amêñ gebe atenj mec êndêñ Apômtau nanj, anjô Apômtaunê binj. ³ Lausinj undambêña
nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm binj tonec gebe Amêtôc nêñ lêñ to nêñ kôm, go aê

* 6:30: Nalô ñoc Lau Latunjio kêkanôn malac Jerusalem. † 6:30: Êsêac sebe sêpac silber êwê e êtu selec, mago têtap

jakêñ amac anğôñ gamêñ tonec. ⁴ Taêñ êka biñdansañ tonec gebe ‘Apômtaunê lôm dabuñ tau tonec, Apômtaunê lôm dabuñ tau tonec,’ nec atom.

⁵ “Mago amac embe amêtôc nêñ lêñ to nêñ kôm ñanôgeñ ma embe amansañ nêñ biñ ñasawaña ñanôgeñ awiñ taôm, ⁶ embe akônij lau jaba to mosêbu ma awêtuc atom ma embe akêc lau tobiñmê nêñ dec siñ anğa gamêñ tonec atom ma embe andanğuc anôtôi jaba, tañ senseñ amac su anañañ nañ atom, ⁷ go jakêñ amac anğôñ gamêñ tonec, anğôñ nom, tañ kakêñ wanêcgeñ gêdêñ tamemi gebe êtu nêñ gamêñ enderñ tôngeñ nañ.

⁸ “Mago alic acgom, amac taêñ kêka biñdansañ, tañ gêjam amac sa atom nañ. ⁹ Amboac ondoc amac abe anam geñgeñ to anac ñamalac êndu ma anğôm gêñ mockairjo to mockairña ma atôc lemec biñdansaña ma akêñ da gêñmaluña êndêñ Bal to andanğuc anôtôi jaba, tañ ajam kauc êsêac nañ. ¹⁰ Su, gocgo amêñ akô aê lanğôcnêmmña anğa andu tonec, tañ sê ñoc ñaê kêpi nañ, ma asôm gebe ‘Galoc tamoa ôlij samuc.’ Asôm su, go anğôm gêñ alôb-alôb samob tonañ ñai êtiam me. ¹¹ Amboac ondoc amac alic andu, tañ sê ñoc ñaê kêpi nañ, kêtü kêjanğowaganêñ gêsuj me. Biñjanô, aê tauc galic amboac tonañ. Apômtaunê biñ tau tonec. ¹² Galoc ana ñoc maloc, tañ gêc Silo nañ acgom. Alic gamêñ, tañ kêtü ñoc ñaê ñaandu ñamataña nañ. Alic gêñ, tañ gagôm gêdêñ gamêñ tau kêtü ñoc lau Israel nêñ secña nañ acgom. ¹³ Ma galoc amac agôm sec samob tonañ ñai ma akêñ tanjem gêdêñ tañ kasôm biñ gêdêñ amac gamoa nañ atom ma alôc gêdêñ tañ gamôêc amac nañ atom, ¹⁴ tec janğôm andu, tañ sê ñoc ñaê kêpi ma amac taêñ kêka nañ, to gamêñ, tañ kakêñ gêdêñ amac to tamemi nañ, êtôm gagôm gêdêñ Silo. ¹⁵ Aê oc jatiñ amac su gebe jalic amac êtiam atom, êtôm katiñ nêñ tawan, Epraimnê wakuc samob su. Apômtaunê biñ tau tonec.

Launêñ tanjeñpêcña

¹⁶ “Ma aôm, Jeremia, oteñ mec êtu lau tonañña atom. Awam ênac aê ma nêñ mec êndêñ aê êtu êsêacña atom. Ônam neneñ aê êtu êsêacña atom gebe aê oc jakêñ tanoc aôm atom. ¹⁷ Aôm gôlic gêñ, tañ êsêac sêgôm anğa malac Judaña to anğa intêna Jerusalemña nañ, atom me. ¹⁸ Gôlôac ñasec-ñasec sejoñ ka masê sa ma tamenji sêgôm ja gelom, go lauo sêgamuc polom gebe sêpac polom êtu undambê ñatauoña. Ma êsêac sêkêñ wain kêtü da gêdêñ anôtôi jaba gebe sêngôm aê têtac ñandanñ êsa. ¹⁹ Apômtau kêsôm gebe Amboac ondoc oc sêgôm aê têtac ñandanñ kêsa me. Oc masi, sêgôm tauñ têtac ñandanñ kêsa e sêlênsônñ tauñ secanô. ²⁰ Kêtü tonañña Apômtau Anôtô kêsôm gebe Alic acgom, aê jakêc ñoc têtac ñandanñ to ñoc têtac kêbôli auc siñ wacêpi gamêñ tonañ, êpi ñamalac to bôc ma ka anğa kôm to gêñ ñanô nomña. Ñoc têtac ñandanñ oc êniñ gêñ amboac ja ma ñac teñ êtôm gebe êsi êmacña atom.”

²¹ Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe “Akêñ nêñ daja to nêñ da ñagêdô êpi tageñ ma taôm aniñ nêñ gêñ. ²² Gebe gêdêñ tañ gawê tamemi sêsa anğa Aiguptu sêmêñ nañ, aê kasôm biñ teñ kêtü daja to da ñagêdôña gêdêñ êsêac atom ma kajatu êsêac kêtü sêkêñ daja atom. ²³ Mago kakêñ biñsu tonec gêdêñ êsêac gebe ‘Tanjem wamu aê, go jatu nêñ Anôtô ma amac atu ñoc lau. Ma asa lêñ samob, tañ kajatu amac nañ, gebe amoa ñajam.’ ²⁴ Mago êsêac tanjeñ wamu to sêkêñ tanjeñ aê atom. Êsêac sêsa nêñ lêñ kêtôm nêñ ñalêlôm sec kêkac êsêac. Êsêac lanğôñanô gêdêñ aê atom, sêbuc dêmôên aê. ²⁵ Gêdêñ bêc, tañ amac tamemi sêsa anğa Aiguptu sêmêñ e mênğêdêñ galoc nañ, aê kasakiñ ñoc sakiñwaga propete gêdêñ êsêac gamoa e ñabêc mangi masi. ²⁶ Mago êsêac tanjeñ wamu to sêkêñ tanjeñ aê atom. Êsêac gêsujtêkwa ñatonñ ma sêgôm sec kêlêlêc tamenji su.

²⁷ “Amboac tonañ ôsôm biñ samob tonañ êndêñ êsêac, mago êsêac oc sêkêñ tanjeñ aôm atom. Aôm oc ômôêc êsêac, mago êsêac oc sêlôc atom. ²⁸ Ma aôm oc ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Lau-m tonec tec tanjeñ wamu Apômtau, êsêacnêñ Anôtô, awa atom ma sêdô ênê mêtôc ñalabu atom amboac tonañgeñ. Biñjanô gêjaña, gêjac tau gêñgic anğa êsêac awenşujñ.

Sêgôm geñ sec anğa gaboañ Benhinonña

²⁹ “Ôkapiñ môtêmlaun ma ômbaliñ siñ.

Ôpuc tanjiboa sa anğa lôc
gebe Apômtau kêtijñ gôlôac, tañ ênê têtac ñandanñ kêpi êsêac nañ su
to gêwi êsêac siñ.’”

³⁰ Apômtau kêsôm gebe “Juda latui sêgôm sec gêjac aê matocanô atom. Êsêac sêkêñ nêñ gêñ alôb-alôb kêkô andu, tañ sê ñoc ñaê kêpi nañ, ñalêlôm gebe sêngôm andu tau ñadabuñ palij. ³¹ Êsêac sêkwê gamêñ ñabau Topetña sa anğa gaboañ Benhinon gebe sêkêñ latunjo to ñac sêsa ja têtü da. Aê kajatu biñ amboac tonañ gêdêñ êsêac teñ atom ma taêc gêjam biñ amboac tonañ gec ñoc kauclêlôm teñ atom amboac tonañgeñ.” ³² Tec Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, ñanoc kêdabiñ gebe sêsam gamêñ tonañ Topet me gaboañ Benhinon êtiam atom, sêsam gamêñ tau gebe gaboañ sesen ñamalac sunja. Ma Topet êtu gamêñ sêdôña gebe gamêñ ñasawa sênsujñ ñacmatêña teñ oc ênêc atom. ³³ Ma lau tonec nêñ ñawêlêlanñ êtu moc umbonñ

ñalabuŋa to bôc nomŋa nêŋ gwada ma ñac tenj oc ensoc êsêac sêc su anġa tônê atom. ³⁴ Ma aê jaŋgamiŋ têtû samuc to têtac ñajam ñakicsêa ma ñac-gebe-ênam-awêwaga to awê gebe ênam ñacŋa nêŋ awerŋ ñaonda anġa malac Judanġa samob ma anġa intêna Jerusalemġa gebe gamêŋ tau oc êtu gasaŋ.”

8:1-9:9 Anôtônê jaen ñagêdô kêtû launêŋ secŋa ma ñagêjô, tê gêjác êsêac ñawae nê, ñabin gêc ñasêbu tonec. *

9

Mêtôc kêpi Juda

¹⁰ Aê kasôm gebe “Aê jabe jataŋ êtu lôcŋa ma ñoc tanjiboa êsa êtu gamêŋ gêgwanj-gêgwanġa gebe gêŋ tau ñakelej kêsá

ma tenj kêsêlêŋ kêsá gamêŋ tonan gêja atom.

Tañô bulimakao ñakicsêa kêtiam atom.

Moc to bôc salenġa sêc êlinj-êlinj sêja su.”

¹¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jatuc Jerusalem popoc êlinj-êlinj êtu lënduc, êtu kêambôm nêŋ gamêŋ.

Ma janam Judanêŋ malac ôkwi êtu gamêŋ sawa,

taŋ lau tenj sêmoa atom nanj.”

¹² Aê katu kênac gebe “Apômtau, kêtû asagenġa gamêŋ e popocgenj ma ñakelej amboac gamêŋ sawa ma ñamalac tenj kêsêlêŋ kêsá tonan atom. Asa ñac tokauc gebe êjala gêŋ tonan. Aôm gôwa binj tau sa gêdêŋ asa gebe êsôm lasê êndêŋ lau ñagêdô.”

¹³ Apômtau gêjô binj tau gebe “Gêŋ tonan ñanô kêsá ñam gebe aêñoc lau sêwi binj, taŋ kadôŋ gêdêŋ êsêac nanj sinj. Êsêac taŋenj wamu gêdêŋ aê me sêgôm binj tau, taŋ kasôm gêdêŋ êsêac nanj, ñanô kêsá atom. ¹⁴ Masigoc, êsêac gêsuntêkwa ñatorŋ ma sêjam sakinj anôtô Bal nê ñakatu kêtôm nêŋ tamenj têdôŋ êsêac. ¹⁵ Amboac tonan anj binj, taŋ aê Apômtau ñajaraŋa ñatau, lau Israel nêŋ Anôtô, gabe jaŋgôm nanj acgom. Aê gabe jakêŋ gêŋ ñamakic êndêŋ ñoc lau sêniŋ ma jakêŋ bu ñamalic êndêŋ êsêac sênôm. ¹⁶ Aê oc jansenj êsêac êlinj-êlinj sêsêp tenterlatu ñalêlôm. Êsêac to tamenj sêŋô êsêacnêŋ ñaê gêmuŋ su atom nanj, ma gabe jasakinj ñacjo tototj-tototj dêndêŋ êsêac sêna e jansenj êsêac su sênam samucgenj.”

Lau Jerusalem sêmoêc gebe sênam êsêac sa

¹⁷ Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe

“Taêm ênam gêŋ, taŋ ñanô kêsá nanj. Amôêc tanjpalêo sêmêŋ.

Amôêc êsêac lauo abec sêmêŋ.”

¹⁸ Lau tau sêsôm gebe

“Ôsôm êndêŋ êsêac gebe sêmêŋ ñagaôgenj ma têtaj tanjiboa êtu aêacŋa.

Têtaj e materŋ sulu bôlôb-bôlôbgenj ma materŋgasi ñawambu êsa.”

¹⁹ Akêŋ taŋemmanj. Tanjiboa ñakicsêa anġa Sion gebe

“Aêac abac su.

Aêac majen kêsá samucgenj

kêtû awi ma gamêŋ sinġa

ma sesen ma andu su gêjaŋa.”

²⁰ Aê kasôm gebe

“Amac lauo, akêŋ taŋem Apômtau awa

ma anj ênê binj.

Andôŋ tanjiboa êndêŋ nêŋ latômio

ma nêŋ tawanj ñawê tanjiboaŋa.

²¹ Gebe gêmacanô tau kêsô aêacma andu ñakatam sauŋ

ma kêsô aêacma laumata nêŋ andu gêmêŋ.

Gêmacanô gêjác ñapalêo to ñac anġa malac ñaintêna ma lau wakuc anġa malaclunj.”

²² Ôsôm gebe

“Apômtau kêsôm amboac tonec gebe

Launêŋ ñawêlêlanj salinj-salinj gêjam gamêŋ aucgenj

amboac bôcnê tac, taŋ sêpalip gêjam kôm auc.

Ma amboac polom ñanô, taŋ lau sêjaŋgowaga sêwi sinj nanj,

ma lau tenj sejon sa atom.”

²³ Apômtau kêsôm gebe

“Kwalam lanġwa etoc tau sa êtu nê kaucŋa atom

* 7:34: Undambê ñatauo enj anôtôo jaba tenj.

ma ñac ñactékwa êtu nê ñaclaiña gebe atom,
ma ñac tolêlôm êtu nê awaña atom.

²⁴Embe tenj taê ênam gebe etoc tau sa
go etoc tau sa gebe gêlic to kêjala gebe Aê Apômtau
gebe aêñoc têtac gêwiñ gêc gedenj tôñgenj
ma gêñ, tanj gagôm nanj, gêdêñ to solop.
Gêñ tonanj aê galic ñajam.

Aê, Apômtau tau, kasôm binj tonanj.”

9:25–13:27 ñasêbu tonec kêpuc boa sakinj gwamña to kêsôm binj kapoac walôña lasê ma kêkêñ puc lau gebe Apômtau oc êmoatinj poac êndêñ nê lau. Anôtô kêkêñ puc Jeremia gebe lau sêkic ênê binj ma Apômtau kêpô lêna ñanô kêtú nê lauña. Apômtau agêc Jeremia sêlêñ binj lau gebe tetoc taunj sa ma sêñgôm sec atom.

14

Oc kêsêgô gamêñ

¹Apômtau kêsôm gêdêñ aê, Jeremia, kêtú oc kêsêgô gamêñña gebe

²“Juda gêjam abec
nê malac sêmasañ binjña kêtú gasañ
ma nê lau sêc nom tonêñ ñalêlôm ñawapacgenj
ma Jerusalem gêmôêc gebe sênam enj sa.

³Lau towae sêsakinj nêñ sakinjwaga kêtú têtê buña.

Êsêac sêja bumata,
mago têtap bu sa atomanô.

Êsêac sêmu sêmêñ tonêñ bulakôp sawagenj.

Êsêac majenj ma kauc kêlêsoþ,
tec sêsañ lanjôñanô auc.

⁴Kom gêjac atom
ma nom ñakelenj kêsa lanjwagenj.
Lau-sêkalinj-nomwaga sêmoa tomajenjenj,
tec sêsañ nêñ lanjôñanô auc.

⁵Mojawa têna gêwi nê ñalatu wakuc sinj
añga kôm gebe gégwanj masianô.

⁶Donjibôm sêkô gamêñ ñabau selec-selec
ma imbelenj olec-olecgenj amboac kêambôm.

Êsêacnêñ matenjanô kêtú malô gebe genj sêniñña masi.

⁷“Aêñoc lau sêmôêc gêdêñ aê gebe
‘O Apômtau, aêacma sec geoc aêac lasê,
mago ônam aêac sa êtu aômnêm ñaêña.
Aêac akac taunj su añga aômnêm kêtú dim taêsam.
Aêac agôm sec gêdêñ aôm.

⁸Aôm taômgenj, tec lau Israel sêkêñ matenj.
Aôm taômgenj kôtôm gebe ônam aêac sa êndêñ gêñ enserj aêacña.
Kêtú asagenjña gômoa ma gamêñ amboac ñacjaba tenj
amboac ñaclenj tenj, tanj gêmoa gêbêc tagenj nanj.

⁹Kêtú asagenjña aôm gômoa amboac ñac, tanj gêñ tenj kêtakê enj nanj, amboac sinjwaga tenj nê
ñaclai masi gebe ênam sanja nanj.

O Apômtau, aôm gômoa gôwiñ aêac.
Sê aômnêm ñaê kêpi aêac. Ôwi aêac sinj atom.’ ”

¹⁰Apômtau kêsôm binj tonec kêkanôñ lau tonanjña gebe “Êsêac têtac gêwiñ gebe sêlêti sejo sêja-sejo sêja ma sêjam gôliñ nêñ enj kainj atom. Amboac tonanj aê galic êsêac géjac aê matocanô ñajam atom. Aê gabe taêc ênam êsêacnêñ geo, tanj sêgôm nanj, ñapanj ma jakêñ ñagêjô êtu nêñ secña.”

Tôbôm ñawae

¹¹Apômtau kêsôm gedenj aê gebe “Otenj mec êtu lau tonec sêmoa ñajamña atom. ¹²Êsêac sêjam dabunj mo, mago aê gabe janjô êsêac awenj atom. Êsêac sêkêñ daja to da kelenj, mago aê gabe jakôc da tau sa atom. Aê gabe jansenj êsêac su ña sinj to tôbôm ma gêmac sec.”

¹³Go aê kasôm gebe “Ojæ, Apômtau Anôtô, ôlic acgom, propete sêsôm gêdêñ êsêac gebe ‘Amac oc alic sinj atom ma oc aôm tôbôm atom. Aê oc jakêñ amac anjônj gamêñ tonec towamagenj ñapanj.’ ” ¹⁴Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Propete tonanj seoc binjdansanj

lasê sêjam aê lanôc, nanj aê kasakinj êsêac atom ma aê kajatu êsêac atom to kasôm binj gêdêj êsêac atom. Êsêac seoc nakatu dansanj to binj naôma ma dansanj, tanj êsêac taunj nêj njalêlôm taêj gêjam nanj, lasê gêdêj amac. ¹⁵ Amboac tonanj tec Apômtau kêsôm binj tonec kêkanôj propete tau gebe Propete, tanj kasakinj êsêac atom, mago seoc binj lasê sêjam aê lanôc ma sêsôm gebe 'Sij to tóbôm oc êtap gamêj tonec sa atom' nanj sij to tóbôm tau oc ensej êsêac su sêna. ¹⁶ Ma lau, tanj propete seoc binj lasê gêdêj êsêac nanj, sij to tóbôm oc ensej êsêac su ma sêmbalinj êsêac sij sênc intêna Jerusalemja ma njac tenj êmoa gebe ênsuj êsêac to nêj lauo ma nêj latunjio to njacnja atom. Gebe aê gabe jansêwa êsêac taunj nêj sec naêpi êsêac taunj.

¹⁷ "Aôm ôsôm binj tonec êndêj êsêac gebe 'Matocsulu enselenj êtôm êmbêc to elenjenj, enselenj ma êpa atom gebe sêjac njoc lau latunjio, awêtakinj tau, e kêtap kamoc kapôêj sa. Sêjac enj secanô.

¹⁸ Aê embe jasa kôm jana, oc jalic njacmatê, tanj sij gesenj êsêac su nanj. Ma embe jamêj malac, oc jalic lau togêmac tóbômja. Propete to dabunwaga sêjac laoc gamêjnenj ma sêpô lêna kauc sênam lau sanja.' "

Lau tetenj Apômtau njanôjenj

¹⁹ Aôm kôtiñ Juda su samucgenj me. Aôm ôlim njakam gêdêj Sion me. Amboac ondoc tec gôjac aêac kêtôm gebe ôlij njajam êsa êtiam atom nec. Aêac akêj materj têm ôlij njajam êsanja, mago gêj êtakê aêacnjagenj mênkêsa.

²⁰ O Apômtau, aêac ajala ma sec to tamenjinêj keso gebe aêac agôm sec gêdêj aôm.

²¹ Ôtiñ aêac su atom êtu nêj njawae ma ôngôm nêj lêpôj njawasi njawae êtu sec atom. Taêm ênam nêj poac, tanj kômoatiñ gêdêj aêac nanj, ma onsenj su atom.

²² Tentenjlatunêj anôtôi jaba têtôm gebe sêkêj kom ênac me. Me undambê kêtôm gebe êngôm kom ênsêwa me masi. O Apômtau Anôtô, aôm taômgenj kôtôm. Aêac akêj materj aôm taômgenj gebe aôm gôgôm gêj samob tonanj njai njanô kêsa.

15

Apômtau têtac njandanj sec gêdêj Juda

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêj aê gebe "Mose agêc Samuel embe sêkô aê lanôcnêmjna, aênjoc njalêlôm oc ênam tau ôkwi êndêj lau tonec atom. Onsoc êsêac sêc su anja aê lanôc-anôjna ma sêc sêna. ² Ma êsêac embe têtû kênac aôm gebe 'Aêac ana ondoc,' go ôsôm êndêj êsêac gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe

Lau tanj gêmac sec gêjac êsêac njawae nanj, sêndêj gêmac sec sêna.

Ma lau, tanj sij gêjac êsêac njawae nanj, sêndêj sij sêna.

Ma lau, tanj tóbôm gêjac êsêac njawae nanj, sêndêj tóbôm sêna.

Ma lau, tanj kapoacwalô gêjac êsêac njawae nanj, sêndêj kapoacwalô sêna."

³ Apômtau kêsôm gebe "Aê jajalinj gêj ensej êsêac sunja aclê sa, sij gebe ênac êsêac, kêam gebe sêkac êsêac popoc, moc umbonj njalabuña to bôc nomnja gebe sensenj to sêdanjgôj êsêac.

⁴ Ma aê janjgôm êsêac têtû gêj êtakê nom njagamêj kinja samobnja, kêtû Judanêj kinj Hiskia latu Manase nê sec, tanj gêgôm anja Jerusalem nanja."

⁵ Apômtau kêsôm gebe "O Jerusalem, asa oc taê walô aôm.

Ma asa êtanj aômja.

Asa ênac aôm kêsi

gebe êtu kênac gebe aôm gômoa amboac ondoc.

6 Aôm kôtiņ aê su.

Aôm kôkêņ dêmôêm aê.

Amboac tonañ aê kamêôtoc lemoc ma gasenj aôm su
gebe aê ôlic ñakam kêsa gebe taêc walô aôm.

7 Anġa malac tonec ñagamêņ samob
aê katiņ amac adêņ mu amboac gêņ ñapaôma.

Aê gasenj aêņoc lau amac su.

Aê gajac nêġ ñapalêo to ñac êndu gebe awi nêġ lêņ sec siņ atom.

8 Awêtuc anġa nêġ gamêņ ñanamba

kêlêlêc gaņac gwêcġa su.

Aê gajac nêġ lau matac, taņ sêġmoa toņaclai naņ êndu

ma gagôm nêņ tenenġi sêôc gêņwapac.

Aê gajac êsêac sep tagenġ ña gêņwapac e selendec ñanô.

9 Ñapalê 7, taņ sêjaņa naņ, tenenġi mata kêlô
ma kêsi de sec.

Nê oc ñawê gêġam tau ôkwi kêtu ñakesec.

Enġ maja kêsa-ma gêġmoa towaemêġenġ.

Aê gabe jakêņ nêġ ñaġjo sênac amac,

taņ gacġenġ amoa matem jali naņ, ña siņ.

Aê Apômtau tau, kasôm biņ tonañ.”

Jeremia kêtaņ gêdêņ Apômtau

10 Iġoc aêġma. O tinoc, kôkôc aê o wagenġ. Lau gamêņ tonecġa samob sêlic aê amboac
kisamôkê to kalomtêna. Aê kakêņ mone kêtu tôp gêdêņ ñac tenġ atom ma katenġ gêņ tenġ anġa
ñac tenġê atom, mago samob sêpuc boa aê. 11 O Apômtau, embe aê janam sakiņ aôm ñajam
atom ma embe aê jatenġ gêņ kêsi-kêsigenġ êtu ñoc soņo-soņo, taņ sêġmoa gêņwapac to sêpô lêna
ñalêlôm naņ atom, go êsêacnêņ biņ sêpuc boa aêņa ñanô êsamaņ. 12 Tenġ êtôm gebe êpôņ ain, ain
anġa gamêņ gêġmoa kêsêpġa (nodonġa), taņ sêgaluņ gêwiņ bras naņ, tulu me. Oc masi samucġenġ.

13 Apômtau kêsôm gêdêņ aê gebe “Aê gabe jasakiņ ñaġjo gebe sêjaņgo amacnêġm awa to gêlôņ
ñajam-ñajam su gebe êġo nêġ sec, taņ agôm kêtôm gamêņ samobġenġ naņ. 14 Aê gabe jakêņ
ñac anam sakiņ nêġ ñaġjo anġa gamêņ, taņ aġam kauc naņ, gebe aê têtac ñandanġ kêtôm ja,
taņ gelom gedenġ tôņġenġ naņ.”

15 Go aê kasôm gebe “O Apômtau, aôm kôjalagac. Taêm ênam aê ma ônam aê sa. Ôkêņ ñagêġô
êndêņ lau, taņ sêlêsu aê naņ. Ôê kanôņ êsêac e sênac aê êndu nec atom. Taêm ênam gebe
êsêac sêsôm biņ kêsi-kêsigenġ kêpi aê kêtu aôm nêġ ñaêņa. 16 Aôm nêġ biņ gêôc ñoc ñalêlôm
tôņ. O Apômtau, lausiņ undambêņa nêņ Anôtô, nêġ biņ gêġôm aê têtac ñajam kêsa ma ôlic
kêpi-kêpigenġ. 17 Aê gaņġôņ gawiņ lau ômacġa ma katu samuc gawiņ êsêac atom. Aôm lêġmam
kêkanôņ aê, tec gamoa ñoc lêtêġenġ ma nêġ têtac ñandanġ gêġam aê auc. 18 Kêtu asagenġa
gêņwapac kêkônġiņ aê gêġmoa. Kêtu asagenġa lau sêġam aêņoc kamoc sa kêtôm atom. Kêtu
asagenġa aêņoc kamoc gemo atom. Aôm gobe ôngôm aê amboac bu, taņ ñakelenġ kêsa gêdêņ
têm oc kêsaņa naņ me.”

19 Apômtau gêġô biņ tonañ amboac tonec gebe “Aôm embe ôġu ôndêņ aê ômôêņ, go jakôc
aôm sa êtiam ma aôm ôtu aêņoc sakiņwaga êtiam. Aôm embe ôsôm biņ ñanô tenġ, biņ agwa-
agwa atom, go aôm ôtu ñoc propete êtiam. Lau oc sêġmu dêndêņ aôm sêwac, tec aôm ôndêņ
êsêac ôna atom. 20 Aê oc jakêņ aôm ôtu tujbôm bras ñajanaņ êndêņ êsêac. Êsêac oc sênac siņ
êndêņ aôm, mago sêku aôm tulu atom. Aê gabe jamoa jawiņ aôm ma ġapuc aôm tôņ to janam
aôm sa. 21 Aê oc janam aôm kêsi anġa lau sec to alôb-alôb nêņ ñaclai. Aê Apômtau tau, kasôm
biņ tonañ.”

16:1–17:27 Lau Juda sênaņa ñapuc kêsêp ñasêbu tonec. Jeremia ketenġ mec gebe Apômtau
ênam enġ sa ma Anôtô gêġac biņsu lau gebe sênam dabuņ om sabat.

18

1 Biņ taņ Apômtau kêsôm gedenġ Jeremia naņ, tonec gebe 2 “Ôndi, ôsêp ñac-kêpac-kuwaga nê
andu ôna. Aê gabe ġasôm biņ êndêņ aôm ôġô anġa tônê.” 3 Tec aê kasêp ñac-kêpac-kuwaga nê
andu gaja ma ñac tau gêġac ku gêġmoa. 4 Ma ku, taņ enġ gêġac ña nom naņ, kêtu sec anġa enġ lêma,
tec enġ gêġam nomku tau ôkwi kêtu ku wakuc tenġ kêtôm lau-sêpac-kuwaga nêņ mêtê.

5 Ma Apômtaunê biņ gêdêņ aê gebe 6 “O ġolôac Israel, aê katôm gebe ġanġôm amac êtôm
ñac-kêpac-kuwaga gêġôm nomku atom me.” Apômtau kêsôm gebe “O ġolôac Israel, alic acġom,
amac asêp aê lemoc kêtôm nomku kêsêp ñac-kêpac-kuwaga lêma. 7 Êndêņ ñasawa tenġ oc ġasôm
êtu tôņ êpi lau-m tenġ me gamêņ kiņġa tenġ, gebe jambuc êsêac sa to ġakônġiņ êsêac ma ġansenġ
êsêac su. 8 Mago lau, taņ kasôm biņ kêpi naņ, embe sêkac tauņ su anġa sec, go aê janam
gêņ sec, taņ gabe ġanġôm êndêņ êsêac naņ ôkwi. 9 Ma êndêņ ñasawa tenġ aê ġasôm êtu tôņ êpi

lau-m tej me gamêj kinja tej gebe jakwê sa to jasê. ¹⁰ Mago êsêac embe sêngôm sec ênêc aê lajôcnêmja ma sêkêj tanjê aê aoc atom, go aê janam gêj njajam, taj gabe jangôm êndêj êsêac nanj ôkwi. ¹¹ Amboac tonanj tec ôsôm êndêj lau Juda to êndêj êsêac, taj sêngôn Jerusalem nanj, gebe 'Apômtau kêsôm binj tonec gebe Alic acgom, aê kamasanj lêj gêjwapac enserj amac suja ma taêc gêjam lêj janac amacja. Amboac tonanj amac samob anam taôm ôkwi anja nêj lêj sec to amêtôc nêj lêj to nêj kôm êtu solop acgom.'

¹² "Mago êsêac oc sêsôm gebe 'Binj tonanj njanô masi. Aêac oc andanjuc taurj ma têtac gêwijn ma aêac samob oc angôm binj, taj ma njalêlôm njadani êkac aêactja nanj, njanô êsa.' "

¹³ Kêtu tonanj Apômtau kêsôm binj tonec gebe

"Atu kênac tentenlatu, êsêac oc sêjô binj amboac tonanj me masi.

Awêtakinj Israel gêgôm gêj secsêga tej.

¹⁴ Lebanon njasno oc êwê e ênanja anja poctêna Sirion me.

Me bu lôcja, taj keselenj tonjalucgenj nanj, oc êpa me.

¹⁵ Mago njoc lau sêlinj aê sinj.

Êsêac sêkêj da njamalu gêdêj anôtô dansanj.

Êsêac sêôc seso anja nêj intêna,

taj gêmujgenj sêjam nanj,

ma sêsa intêna njamagêja, sêsa intênasêga atom.

¹⁶ Êsêac oc sêngôm nêj gamêj êtu gasanj

ma lau sêsu susu endenj tônjenj.

Ma lau samob, taj sêwê sêna sêmêj nanj têtakê ma têdajn gêsuj.

¹⁷ Aê jansenj êsêac êlinj-êlinj anja njacjo lajôjnêmja

amboac mu kelelo ka njalauj êlinj-êlinj.

Êndêj têm gêjwapacja nanj,

aê oc jatôc lajôcanô êndêj êsêac atom, jambuc dêmôêc êsêac."

Lau sêkic Jeremianê binj

¹⁸ Go êsêac sêsôm gebe "Ajôc, takic Jeremianê binjmanj gebe ej embe êmoa atom, mago dabujwaga oc êpô lêna binjsu atom ma njac tokauc êpô lêna binj ênam lau sanja atom ma propete êpô lêna binj eoc lasêja atom. Ajôc, takêj tanjêj ênê binj samob njapepgej gebe tanac lakô ej nj tau nê binj."

Jeremianê mec

¹⁹ O Apômtau ôkêj tanjam aê

ma ôjô njoc tanjiboa.

²⁰ Sec êjô njajam oc êtôm me.

Êsêac sêkwê sê kêtuj aêja.

Taêm ênam gebe kakô aôm lajômnêmja

gebe jasôm binj njajam êndêj aôm êtu êsêacja

gebe janam aôm têtac njandanj ôkwi anja êsêacnêj.

²¹ Amboac tonanj ôkêj nêj gôlôac njasec-njasec sêôc tôbôm.

Ôkêj êsêac sêndêj sinj njajacjai.

Ôkêj nêj lauo têtuj lauo kapoac to awêtuc

ma nêj njacwaga têtap gêmac sec sa e sêmac êndu.

Ma nêj lau matak sênac sinj e sinj enserj êsêac su.

²² Êndêj taj aôm ôsakinj kêjanjowaga têtap êsêac sa sep tagen nanj,

tanjiboa êpi anja nêj andu samob.

Gebe êsêac sêkwê sê gebe aê jasêp ma sêwa lakô gebe ênac aê.

²³ O Apômtau, mago aôm kôjala nêj binj samob, taj sêkic kêtuj aêja nanj.

Ôsuc êsêacnêj keso ôkwi atom

to ômbuj êsêacnêj sec su anja lajômnêmja atom.

Ôkêj nêj njacjo sêku êsêac tulu sêncê aôm lajômnêmja.

Sêndac aôm êndêj têm têtac njandanja.

19

Binj taj ku popoc kêdôj nanj

¹ Apômtau kêsôm binj tonec gebe "Ôna ma ônam ôli ku tej, taj sêpac nj nom nanj. Go ôkôc launêj laumata njagêdô to dabujwaga lanjwa njagêdô ² ma ôsa gaboj Benhinonja, taj gêc Sacgêdô Kusaboacja nanj, ôna ma ôsôm binj, taj oc jasôm êndêj aôm nanj, lasê anja tônê. ³ Ôsôm gebe 'O amac kinj Judanja to amac lau, taj angôn Jerusalem nanj, akêj tanjem

Apômtaunê binj. Lausinj undambêña nêj Apômtau, Israelnêj Anôtô, kêsôm gebe Alic acgom, aê oc jakêj gêjwapac kainj tenj, tanj ensenj gamêj tonanj su nanj, ma lau samob, tanj sêjô binj tonanj njawae nanj, oc têtakê sec. ⁴ Lau sêwi aê sinj ma sêgôm gamêj tonec kêtû sec gebe sêkêj da gêjmaluŋa gédêj anôtôi jaba, tanj êsêac to êsêac tamenj ma kinj Judaŋa sêjam kauc nanj, anja gamêj tau. Ma êsêac sêkêc lau tobiŋmê nêj dec sinj e gêjam gamêj tau auc. ⁵ Ma êsêac sêboa altar sa kêtû Balŋa gebe sêkêj latunji sêsa ja têtû daja êndêj Bal. Aê kajatu binj tonanj ma galôc sa atom ma binj amboac tonanj taêc gêjam gêc njoc kauclêlôm atom. ⁶ Kêtû binj samob tonanj njaiŋa Apômtau kêsôm gebe Alic acgom, bêc oc mênêsa, go sêsam gamêj tonanj gebe Topet me gaboan Benhinonŋa êtiam atom, sêsam gamêj tau gebe Gaboan sêjac njamalac ênduŋa. ⁷ Ma anja gamêj tonanj aê gabe jansenj binj, tanj juda to Jerusalem sêmasan nanj, su ma jakêj nêj launêj njacjo sênac êsêac êndu ŋa sinj to jakêj êsêac sêsêp lau, tanj sêkic êsêacnêj binj nanj lemenj. Aê oc jakêj nêj njacmatê têtû moc umbonj njalabuŋa to bôc nomŋa nêj gwada. ⁸ Aê oc jakêj malac tonec êngôm lau têtakê ma sêsu susu. Lau tanj sêwê sêja sêmêj nanj, oc têtakê ma têndainj gêsuj êtu gêjwapac, tanj gesenj malac tau su nanj. ⁹ Êndêj tanj njacjo to lau, tanj sêkic êsêacnêj binj nanj, sêngi malac tau auc to sêkônij êsêac ŋa gêjwapac njanô nanj, aê oc jakêj êsêac sêniŋ latunjo to njac nêj njamêsôm ma lau samob oc sêniŋ lau sackapoacgêdô gédêj tauŋŋa nêj njamêsôm.’

¹⁰ “Go aôm ôtuc ku tau popoc anja lau, tanj sêwiŋ aôm nanj lanjônjêmŋa ¹¹ ma ôsôm êndêj êsêac gebe ‘Lausinj undambêña nêj Apômtau kêsôm binj tonec gebe Aê oc jatuc lau tonec to nêj malac popoc êtôm njac tenj kêtuc ku popoc e êtôm gebe tambênôc êtiamŋa atom. Lau sênsuj nêj njacmatê êsêp gamêj Topet gebe gamêj sênsuj njacmatê êsêpŋa njateŋ oc ênêc atom. ¹² Apômtau kêsôm gebe Aê oc janjôm malac tonec to lau, tanj sêngônj njalêlôm nanj, êtôm tonanj e malac tau êtôm Topet. ¹³ Andu Jerusalem to kinj Judaŋa nêj andu êtu gamêj alôb-alôb êtôm Topet gebe lau sêkêj da gêjmaluŋa gédêj umbonj njagêjêlêlôm ma sêkêc wain kêtû da gédêj anôtôi jaba anja andu tau njasalôm njad.’”

¹⁴ Go Jeremia gêmêj anja Topet, tanj Apômtau kêsakinj enj gêja gebe eoc binj lasê nanj, jakêkô Apômtaunê andu njamalacŋa ma kêsôm gédêj lau samob gebe ¹⁵ “Lausinj undambêña nêj Apômtau, Israelnêj Anôtô, kêsôm binj tonec gebe Alic acgom, aê oc jakêj gêjwapac sec, tanj kasôm lasê su nanj, êpi malac tonec to malac gamêj tonecŋa samob gebe êsêac gêsuntêkwa njatonj sec ma dedec gebe sêjô aênjoc binj.”

20

Pasur kêkêj Jeremia gêngônj kapoacwalô, tec enj etap njagêjô njawapac sa

¹ Ma Imer latu dabunjwaga Pasur, tanj kêtû Apômtaunê andu njagejôbêga nanj, gêjô binj, tanj Jeremia geoc lasê nanj. ² Go Pasur gêjac propete Jeremia ma kêkapinj enj akainj tônj ŋa ka, tanj sêmasan gêc Apômtaunê andu njacgêdô gêmu kêpiŋa, tanj sêsam gebe Benjaminnê Katam nanj njagala. ³ Nagelej Pasur kêkêc Jeremia su anja ka ma Jeremia kêsôm gédêj enj gebe “Apômtau kêsam aômnmê njadê Pasur atom, gê nêj njadê gebe ‘Gêj-kêtakê-lauŋa-kêpi-makeŋ-makeŋ.’ ⁴ Gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe ‘Ôlic acgom, aê jakêj aôm ôtu taôm to nêj lau nêj gêj êtakê amacŋa. Nem launêj njacjo oc sênac êsêac ŋa sinj êndu ma aôm taôm oc ôlic ŋa matamanô. Ma aê jakêj lau juda samob sêsêp kinj Babelŋa lêma. Enj oc êwê êsêac sêngônj kapoacwalô anja Babel ma ênac êsêac ŋa sinj. ⁵ Ma tenj êwiŋ gebe jakêj malac tau njakanom samob to waba samob, tanj sêjac sa nanj, ma nêj awamata samob to Judanêj kinj nêj gêlônj samob êsêp njacjo lemenj. Êsêac oc sêjanjo su ma sêkôc gêj tau sêna Babel. ⁶ Ma aôm, Pasur, to nêj gôlôac samob oc anjônj kapoacwalô. Oc ana Babel ma amac êndu anja tônê ma sênsuj aôm to nêj lau samob, tanj goc binj keso lasê gédêj êsêac nanj, anêc tônê.’”

Jeremia kêtanj gédêj Apômtau

⁷ O Apômtau, aôm kôtim aê
ma aê kakêj gêwiŋ nêj binj njalêsi.
Aôm njajanja kôlêlêc aê su
ma kôku aê tulu.

Lau samob sêdmac aê
ma sêsu aê susu njapanj.

⁸ Kêtôm têm aê kasôm binjŋa samob aê katanj
to gamôc gebe “Ojae, njacŋa sec gesenj aê njawaô.”
O Apômtau, êsêac sêmajec aê ma têtanj pêlê aê njapanj
gebe aê kasôm nêj jaenj lasê.

⁹ Mago embe jasôm gebe “Aê gabe jalinj Apômtau sinj
ma jasôm binj janam enj lanjô êtiam atom,”
mago nêj jaenj kêlakoc aê amboac ja anja njoc njalêlôm.

Aê tekoc gêbac gebe jakôc gêñ tau tôñ ma katôm gebe janjamin bin tau atomanô.

¹⁰ Aê ganjô lau samob sêjac bin kesec-kesec gebe
 “Naclai sec kêpi maken-maken. Amboac tan daoc en lasê êndên gôlinwaga.”
 Aê tauc ñoc lau sêsaê gebe jana tauc êndu.

Êsêac sêsôm gebe “Tasau enman, go moae takôc en tôñ ma takac kamocgôc.”

¹¹ Mago aôm, Apômtau, gêmoa gôwinj aê tonajan ma ñaclai
 amboac tonan êsêac, tan sêlêsu aê nan, oc sêgôm elême.

Êsêac oc sêngôm nêñ bin ñanô êsa atom,
 tec majen êsa enden tóngeñ.

Ma lau sêlinj bin majenja sinj atomanô.

¹² Mago lausinj undambêña nêñ Apômtau, aôm kôsaê lau jagêdên.

Aôm kôjala gêñ, tan gêc êsêacnêñ ñalêlôm to kauç.

Amboac tonan ôkênj aê jalic aôm ôkênj ñagêjô êndên ñoc ñacjo
 gebe aê kakênj ñoc gêñ samob kêsêp aôm lêmam.

¹³ Anam wê êndên Apômtau.

Alanem Apômtau.

Enj gêjam lau, tan sêoc gêñwapac nan,

kêsi anja lau alôb-alôb nêñ ñaclai.

¹⁴ Apuc boa bêc, tan tinoc kêkôc aê nanman.

Alinj bêc, tan tinoc kêkênj aê kasa gamênj nan sinj.

¹⁵ Apuc boa ñac, tan gêgôm tamoc têtac ñajam kêsa

gêdên tan enj kêkênj ñawae tonec gêdên enj gebe

“Ñapalê ñac. Aôm kôtap latôm ten sa” nan.

¹⁶ Ñac tau tonan êtôm malac,

tan Apômtau gesen su ma taê walô atom nanman.

Enj êñjô sênac wali êndên bêbêcgeñ

ma sinj ñakicsêa êndên ocsalô.

¹⁷ Gebe enj gêjac aê êndu gêdên katu awê atomgeñ nan atom.

Embe êngôm amboac tonan, go tinoc têtacêlôm êtu ñoc sêd.

¹⁸ Tinoc kêkôc aê o wagenj.

Enj kêkôc aê gebe ñandan to gêñwapac êtap aê sa ma jamac êndu tomajocgeñ me.

21:1–22:30 Jeremia kêkênj Apômtaunê jaen gêdên lau Juda gebe êmêtôc to ensenj lau-m
 ñagêdô to nêñ kinj su êtu nêñ tanjenpêcña. Apômtau oc êmêtôc to êkênj ñagêjô êndên lau nomja
 samob.

23

Lau ñapopoc oc sêmu sêmênj

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ojale laugejob, tan sesen to sêsa ñoc gamênj ñadomba êlin-êlin nan.”

² Kêtu tonanja Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm bin tonec kêkanônj laugejob, tan sejop ñoc
 lau nan, gebe “Amac ajop ñoc domba ñatonj atom, asa êsêac êlin-êlin ma asoc êsêac sêc sêja.
 Amboac tonan oc andec aê êtu nêñ secña. Apômtaunê bin tau tonec. ³ Ma aê tauc gabe jajonj
 ñoc domba ñapopoc sa anja gamênj samob, tan kapalip êsêac nan, ma jawê êsêac sêmu sêmênj
 nêñ gamênj sêninj gêñja êtiam. Ma êsêac sênam ñanô e têt taêsam. ⁴ Aê oc jakênj laugejob gebe
 sejop êsêac ma êsêac têtêc taunj êtiam atom me gêñ tenj êtakê êsêac êtiam atom ma nêñ tenj
 ênanj atom. Apômtaunê bin tau tonec.”

⁵ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, bêc oc mênêsa, go janu Dawidnê ñalaka gêdên tenj sa. Enj
 êtu kinj ma ênam gôlinj tokaucgeñ ma êmêtôc lau naêndêngeñ to etoc binjêdên sa anja gamênj
 tau. ⁶ Êndên nê têm enj oc ênam lau Juda sa ma lau Israel sêngônj ñanênj êsa. Ma sêsam enj ña
 ñaê tonec gebe ‘Apômtau-aêacnêñ-binjêdên.’”

⁷ Apômtau kêsôm gebe” Alic acgom, têm oc mênêsa, go lau sêsôm êtiam atom gebe ‘Aê jatôc
 lemoc êndên Apômtau mata jali, tan gêwê lau Israel sêpi anja Aiguptu sêmênj nan,’ ⁸ oc sêsôm
 gebe ‘Aê jatôc lemoc êndên Apômtau mata jali, tan kêkôc to gêwê gôlôac Israel nêñ wakuc anja
 gamênj nodonja to anja gamênj samob, tan kêjanda êsêac nan, gebe sêngônj taunj nêñ nom.’”

Jeremianê jaen kêtupropetenja

⁹ Aêñoc ñalêlôm popoc
 ma ñoc ñatêkwa wiwicgeñ.

Apômtau to nê binj dabunj kêtakê aê,

tec katôm ñac, tanj gêñ kêjaninj enj nan,

katôm ñac, tanj gênôm wain anaboa nan.

10 Lau tañ sêkêñ dêmôêñ Apômtau nañ, sêjam gamêñ auc samucgeñ.
 Êsêac sêsa nêñ lêñ alôb-alôb ma sêjaiñ nêñ ôliñwalô kêpi gêñ geo.
 Apômtau kêpuc boa nom gebe êôc wapac
 ma gêgwanj êtu masê kêtû êsêacña.

¹¹ Apômtau kêsôm gebe

“Propete to dabunwaga sêkêñ gêwiñ Anôtô atom.
 Aê katap êsêac sa sêgôm sec anğa lôm dabun tau ñalêlôm.

¹² Intêna tañ êsêac sêsa nañ, ñalêñô to ñakesec.
 Aê gabe janğôm êsêac sêka selelec ma sembenj.

Aa oc jakêñ gêñwapac êpi êsêac.

Têm sêkôc ñagêjôña kêdabinğac.

Aê Apômtau tauc kasôm binj tonanj.

¹³ Aê galic propete Samariña nêñ sec.

Êsêac sêsôm binj sêjam anôtô Bal lanğ ma sêwê ñoc lau seo sic.

¹⁴ Mago aê galic propete Jerusalemña sêgôm sec kêlêlêc.

Êsêac sêgôm gêñ mockaiñña ma sêsau binjdananj.

Êsêac sêpuc lau tônj gebe sêngôm sec.

Amboac tonanj tec teñ gêwi lêñ êngôm secña sinj atom.

Aê galic êsêac samob kêtôm malac Sodom

ma têtû sec têtôm lau Gomoraña.”

¹⁵ Tec lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec kêtû propete Jerusalemña gebe

“Aê gabe jakêñ gêñ ñamakic êndêñ êsêac sêniñ

to bu ñamalic êndêñ êsêac sênôm

gebe êsêac sêkêñ nêñ gêñ alôb-alôb gelom-gelomgeñ gêja e gêjam gamêñ samucgeñ auc.”

¹⁶ Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm gêdêñ lau Jerusalem ña gebe “Akêñ tanjem binj,
 tañ propete sêsôm nañ atom. Êsêac sêsau sêôc amac, tec akêñ maten binjdananj. Êsêac sêsôm
 binj, tañ êsêac tauñ taêñ gêjam nañ, sêsôm binj, tañ aê kasôm nañ atom. ¹⁷ Êsêac sêsôm gêdêñ
 lau, tañ sedec gebe sêkêñ tañen binj, tañ aê kasôm nañ, gebe gêñ samob oc ênêc ñajamgeñ êtu
 êsêacña. Ma êsêac sêsôm gêdêñ lau samob, tañ môtêñ takôc nañ, gebe gêñwapac oc êmoasac
 êsêac atom.”

¹⁸ Aê kasôm gebe “Propete tonanj nêñ teñ kêjala binj, tañ Apômtau taê gêjam gêc lêlômgeñ
 nañ atom. Êsêacnêñ teñ gêñô me kêjala ênê jaen me kêkêñ taña to taña wamu ênê binj
 atomanô. ¹⁹ Ênê têtac ñandanj kêtôm mutêna to mulai sec, ekolonj lau alôb-alôb môtêñapac.

²⁰ Ênê têtac ñandanj êtu malô atom e êndêñ êngôm gêñ samob, tañ gebe êngômña nañ, su
 acgom. Êndêñ bêc, tañ mênêsa nañ, lau oc sêjala gêñ tonanj ênêc awêgeñ.”

²¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê kasakinj propete tonanj atom, mago êsêac tauñ sêwac. Aê kakêñ
 jaen teñ êsêac sêôc atom, mago sêsôm binj sêjam aê lanğoc ²² Êsêac embe sêjala binj, tañ aê taêc
 gêjam gêc lêlômgeñ nañ, go sêôc jaen lau e sêwi nêñ lêñ sec, tañ sêsa nañ, to nêñ gêñ alôb-alôb,
 tañ sêgôm nañ sinj.

²³ “Aê Anôtô, tañ gamoa gamêñ samob nañ, aê gamoa gamêñ tagenjenj atom. ²⁴ Ñac teñ
 êtôm gebe êsinj tau ôkwi êmoa gamêñ teñ, tañ jalic enj sapu nañ atom. Amac ajala gebe aê
 gamoa undambê to nom samucgeñ me masi. ²⁵ Aê kajala binj, tañ propete tonanj sêsôm
 nañ. Êsêac sêsôm binjdananj sêjam aê lanğoc ma sêsôm gebe ‘Aê gaêc mêgoc. Apômtau gêsunj mê
 gêdêñ aê.’ ²⁶ Propete tonanj oc sêwê ñoc lau seo ña binjdananj, tañ êsêac tauñ taêñ gêjam nañ, e
 êndêñ ondocgeñ. ²⁷ Êsêac sêjam kauc gebe mê, tañ êsêac sêsôm nañ, oc êngôm aêñoc lau sêlinj
 aê sinj, kêtôm êsêac tamenji sêlinj aê sinj ma sêjam tauñ ôkwi gêdêñ anôtô jaba Bal. ²⁸ Propete
 tañ ênêc mê nañ, êsôm solopgeñ gebe gêc mêgeñ, mago propete, tañ gêñô aêñoc jaen nañ,
 êsôm jaen tonanjgeñ lasê êndêngeñ. Polom ñapa to polom ñanô gêñ luagêc tonanj ñaasagenj
 ñagêdô gêdêñ tauñ. ²⁹ Ñoc jaen kêtôm ja me kêtôm hama teñ, tañ kêtuc poctêna popoc nañ.
³⁰ Tec aê gadec propete tonanj, tañ sêjam genjenj tauñ nêñ propete ñagêdô nêñ binj ma sêsau
 gebe aêñoc binj nañ. ³¹ Aê gadec propete, tañ sêsôm tauñ nêñ binj, mago sêsôm gebe gêmêñ
 anğa aêña nañ. ³² Akêñ tanjem binj, tañ aê Apômtau tau kasôm nañ. Aê gadec propete, tañ seoc
 nêñ mê dansanj lasê nañ. Êsêac sêsôm mê tonanj lasê e nêñ binjdananj to tetoc tauñ sanja gêwê
 ñoc lau seo sic. Aê kasakinj êsêac to kajatu êsêac gebe sêwac nec atom. Êsêac sêjam lau teñ sa
 atomanô. Aê Apômtau, kasôm binj tonanj.”

Apômtaunê gêñ kêkônijnja

³³ Apômtau kêsôm gêdeñ aê gebe “Jeremia, aêñoc lau nêñ teñ me propete teñ me
 dabunwaga teñ embe êtu kênac aôm gebe ‘Apômtaunê jaen amboac ondoc’, go ôsôm êndêñ
 enj gebe ‘Aôm kôtu gêñ kêkônijnja teñ gêdêñ Apômtau tau ma enj gebe ensenj aôm su.’ ³⁴ Aêñoc

lau nêh teŋ me propete teŋ me dabunwaga teŋ embe êsam biŋ tonanŋen gebe 'Apômtaunê gêŋ kêkôninŋa', go aê oc jakêŋ ŋagêjô êndên enj to nê gôlôac. ³⁵ Tagen lau samob têtû kênac nêŋ ŋaci to tawanŋi gebe 'Biŋ ondoc Apômtau kêsôm gêjô. Apômtau kêsôm asagen.' ³⁶ Amboac tonan êsêac sêsôm ŋalô tonec 'Apômtaunê gêŋ kêkôninŋa' êtiã atom gebe teŋ embe êsôm, go aê ŋanŋom aêŋoc jaen êtu gêŋ kêkôninŋa ŋanô teŋ êndên enj gebe lau sêjain Anôtô mata jalinŋa, Apômtau ŋaninŋi ŋatau nê biŋ. ³⁷ Jeremia, ôtu kênac propete teŋ gebe 'Apômtau kêkêŋ biŋ ondoc gêjô amacnêŋ biŋ. Apômtau kêsôm biŋ ondoc.' ³⁸ Ma êsêac embe taŋenpêc êndên aêŋoc jatu ma sêsôm ŋalô tonec 'Apômtaunê gêŋ kêkôninŋa', go ôsôm êndên êsêac gebe ³⁹ Aê biŋŋanôŋen gabe jajan êsêac sa ma jatin êsêac su lulugen êsêac tauŋ to malac, taŋ kakêŋ gêdêŋ êsêac to nêŋ mimi nanŋ. ⁴⁰ Aê oc ŋanŋôm êsêac majen êsa enden tônŋen, taŋ talin siŋ atomanô nanŋ."

24:1-25:38 Biŋ mêtôcŋa, taŋ Jeremia geoc lasê gêdêŋ lau Juda nanŋ, kêdabinŋ gebe ŋanô êsa. Ma ŋac, taŋ Apômtau kêjalinŋ sa gebe êkêŋ ŋagêjô êndên ênê lau êjô enj su nanŋ, Kin Nebukadnesar. Apômtau êkêŋ ŋagêjô êndên lau nomŋa samob.

26

Lau sebe sênac Jeremia êndu

¹ Kin Judana Josia latu Jojakim kêkôc gôlinŋ sa wakucŋen ma Apômtaunê biŋ tonec mênkêsa. ² Apômtaunê biŋ tau tonec gebe "Naôkô Apômtaunê andu ŋamalacluj ma ôsôm biŋ samob, taŋ jajatu aôm gebe ôsôm êndên lau anŋa malac Judana samob, taŋ sêmêŋ gebe teten mec anŋa Apômtaunê andu nanŋ. Ôŋgaminŋ biŋ teŋ atom. ³ Moae êsêac oc sêkêŋ taŋen ma samob sênam tauŋ ôkwi amboac tonanŋen ma ŋanŋôm gêŋ, taŋ taêc gêjam gebe ŋanŋôm êndên êsêac êtu nêŋ sec, taŋ sêgômŋa nanŋ atom. ⁴ Ôsôm êndên êsêac gebe Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Amac embe akêŋ taŋem aê atom ma asa lêŋ êtôm ŋoc biŋsu, taŋ kakêŋ gêdêŋ amac nanŋ atom ⁵ ma amac embe anŋ ŋoc sakinŋwaga propete, taŋ kasakinŋ êsêac kakacŋen gêdêŋ amac nanŋ, nêŋ biŋ atom amboac agôm-agôm amoa, ⁶ go ŋanŋôm andu tonec êtôm gagôm gêdêŋ Silo ma tentalatu anŋa nom ŋagamêŋ samob embe sêpuc boa lau, go sêsam malac tonec ŋaê."

⁷ Dabunwaga to propete ma lau samob sêŋô Jeremia kêsôm biŋ tonanŋ anŋa Apômtaunê andu. ⁸ Ma gêdêŋ taŋ Jeremia gêjac mata nê biŋ, taŋ Apômtau kêjatu gebe êsôm êndên lau samob nanŋ, dabunwaga to propete ma lau samob sêkôc enj tônŋ ma sêsôm gebe "Aôm oc ômac êndu. ⁹ Aôm goc biŋ lasê gôjam Apômtau lanŋô ma kôsôm gebe 'Andu tonec oc êtôm Silo ma malac tonec oc êtu tuc ma lau teŋ sêŋgônŋ ŋalêlôm êtiã atom kêtu asagenŋa.' " Ma lau samob sêkac sa mênŋsêgi Jeremia auc anŋa Apômtaunê andu.

¹⁰ Gêdêŋ taŋ Judanêŋ kasêga sêŋô biŋ tau nanŋ, êsêac sêwi kinê andu siŋ jasêsô Apômtaunê andu ma sêŋgônŋ Apômtaunê andu ŋasacgêdô, taŋ sêsam gebe Sacgêdô Wakuc nanŋ ŋalêlôm. ¹¹ Go dabunwaga to propete sêsôm gêdêŋ kasêga to lau samob gebe "Ŋac tonec êtap ŋagêjô êmac êndunŋa sa gebe enj geoc malac tonec ênanŋa ŋabinŋ lasê amac taôm anŋô kêsô taŋemsunŋac."

¹² Go Jeremia kêsôm biŋ gêdêŋ kasêga to lau samob gebe "Apômtau kêsakinŋ aê gebe jaoc andu tonec to malac tonec ênanŋa ŋabinŋ, taŋ anŋô su nanŋ lasê. ¹³ Amboac tonanŋ galoc amêtôc nêŋ lêŋ to nêŋ kôm ma taŋem wamu amacnêŋ Apômtau Anôtô awa, go Apômtau ênam biŋ sec, taŋ kêsôm lasê kêpi amac nanŋ ôkwi. ¹⁴ Tagen aê tauc, tec kasêp amac lememe sugac, tec anŋôm aê êtôm alic ŋajam to naêndênŋen nanŋ. ¹⁵ Mago ajala biŋ tagen tonec êtu tônŋ gebe amac embe anac aê êndu, go ŋac tobiŋmê nê dec ŋagêjô êpi amac taôm ma malac tonec to ŋalau, taŋ sêŋgônŋ ŋalêlôm nanŋ, gebe Apômtau kêsakinŋ aê gadêŋ amac biŋŋanôŋen gebe jasôm biŋ samob tonanŋ ŋai êsô amac taŋemsunŋ."

¹⁶ Go kasêga to lau samob sêsôm gêdêŋ dabunwaga to propete gebe "Ŋac tonec êwê kainŋ ŋagêjô êmac êndunŋa atom gebe enj kêsôm biŋ gêdêŋ aêac gêjam aêacnêŋ Apômtau Anôtô lanŋô." ¹⁷ Ma gamêŋ tau ŋalaumata ŋalêlôm dêdi ma sêsôm gêdêŋ lau samob, taŋ sêkac tauŋ sa nanŋ, gebe ¹⁸ "Gêdêŋ Judanêŋ kinŋ Hiskia propete Mika anŋa Moreset geoc biŋ lasê ma kêsôm gêdêŋ Judanêŋ lau samob gebe 'Lausinŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi anŋa kôm.

Jerusalem popoc-popocŋen êtu lênduc ma lôc lôc dabunŋa ênam-tau ôkwi êtu salenbôm.'

¹⁹ Judanêŋ kinŋ to lau Juda samob sêjac ŋac tau êndu me. Êsêac têtêc Apômtau ma teten enj, tec gêjam biŋ wapac, taŋ kêsôm lasê kêpi êsêac nanŋ, ôkwi atom me. Ma galoc aêac dabe takalem gêŋwapac tau mênêpi aêac me."

²⁰ Ŋac teŋ gêmoa. Enj geoc biŋ lasê gajam Apômtau lanŋô amboac tonanŋ. Enj Semaia latu Uria anŋa Kiriãt-jearim. Enj geoc malac tonec to gamêŋ tonec ênanŋa ŋabinŋ lasê kêtôm Jeremianê. ²¹ Ma gêdêŋ taŋ kinŋ Jojakim to nê lausinŋ ma nê kasêga samob sêŋô ênê biŋ nanŋ, kinŋ tau gebe ênac enj êndu. Mago Uria gêŋô ŋawae, tec kêtêc tau ma gêc gêja Aiguptu. ²² Go kinŋ Jojakim kêsakinŋ Akbor latu Elnatan to lau ŋagêdô sêwinŋ enj sêja Aiguptu. ²³ Êsêac sêkôc Uria anŋa

Aiguptu mên̄sêkê̄n enj gêdê̄n kin Jojakim gê̄jac enj ña sinj êndu ma kêbaliñ ênê ñawêlêlanj kêsêp lau ñaôma nê̄n gamê̄n sêô̄nja.

²⁴ Sapan latu Ahukam lêma gejo Jeremia auc, tec sêkê̄n enj gêdê̄n lau gebe sênac enj êndu atom.

27:1–30:24 Apômtau kêjatu Jeremia gebe êoc ka ñawapac tenj êngôm êtu dô̄n êwa kin Babilonja Nebukadnesar nê ñaclai sa. Enj oc êkônin̄ lau-m ñagêdô ma êkônin̄ lau Juda amboac tonan̄genj. Propete dansan̄ gê̄jac sinj gêdê̄n Jeremia kêtû dô̄n tonan̄nja, mago ñagêjô kêtap enj sa ma gêm̄ac êndu. Jeremia keto papia tenj gêdê̄n lau, tanj sê̄ngôn̄ kapoacwalô an̄ga Babilon ma kêsôm̄ gêdê̄n êsêac gebe têtû wakac an̄ga gamê̄n jaba, gebe oc sê̄ngôn̄ tônê ñasawa ec baliñ. Mago enj geoc lasê gêdê̄n êsêac amboac tonan̄genj gebe êndê̄n ñanoc oc sêmu sêna nê̄n malacnôkê êtiam.

31

Lau Israel sêmu sêmê̄n nê̄n gamê̄n êtiam

¹ Apômtau kêsôm̄ gebe “Êndê̄n têm tonan̄ oc jatu Israelnê̄n gôlôac samob nê̄n Anôto ma êsêac oc têtû aê̄noc lau.”

² Apômtau kêsôm̄ binj tonec gebe

“Lau, tanj sêsêp sinj sawa nanj, têtap moasinj sa an̄ga gamê̄n sawa.

Gêdê̄n tanj Israel gesom gamê̄n êlêwanj tauñja nanj,

³ Apômtau geoc tau lasê gêdê̄n enj an̄ga gamê̄n jaêc.

Aê têtac gêwiñ aôm ña têtac gêwiñ tenjgenj.

Kêtû tonan̄nja aê kamoasinj aôm gedenj tôn̄genj.

⁴ O awêtakanj Israelo, aê gabe jakwê aôm sa ôkô êtiam.

Ôngêlôn̄ taôm ña gegob êtiam

ma ôsa naôtê wê ôwiñ lau têtac-ñajamwaga.

⁵ Aôm oc ôsê kôm wainñja êsêp lôc Samarianja êtiam.

Lau-sêsêwaga oc sêsê ma têtû samuc kôm ñanô.

⁶ Gebe bêc tenj oc mên̄êsa, go dibwaga oc sêmôêc an̄ga lôc Epraimñja gebe

‘Ajôc, andi ma tapi Sion dandê̄n aêacnê̄n Apômtau Anôto tana.’”

⁷ Gebe Apômtau kêsôm̄ binj tonec gebe

“Anam lasê totêmtac ñajamgenj êtu Jakobñja.

Awem êoc lau tomôkê-tomôkê nê̄n ñamatana.

Asôm lasê to atoc sa ma asôm gebe

‘Apômtau gêjam nê lau Israel nê̄n ñapopoc kêsî.’

⁸ Alic acgom, aê gabe jakôc êsêac an̄ga gamê̄n nodonja

ma jajon̄ êsêac sa an̄ga nom ñagamê̄n jaêcsêga.

Oc jajon̄ maten̄pec to pulin̄ ma lauo, tanj taê̄n to êsêac, tanj ñapalê kêtun̄ êsêac nanj sêwiñ.

Gôlôac tonj kapôên̄ tenj oc sêmu sêmê̄n tonec.

⁹ Êsêac oc sêmê̄n tomaten̄sulugenj

ma jawê êsêac tobin̄malôgenj sêmu sêmê̄n.

Aê jakê̄n êsêac sêsêlê̄n sêmoa bu ñakê̄nkê̄n ñataligenj,

oc sêsêlê̄n sêmoa intêna solop gebe sembenj atom

gebe aê katu Israel tama

ma Epraim kêtû ñoc ñacsêga.

¹⁰ “O tenten̄latuac, akê̄n tanjem Apômtaunê binj

ma asôm lasê an̄ga gamê̄n gwêcña, tanj gêc jaêcsêga nanj.

Asôm gebe ‘Ñac tanj kêsî Israel êlin̄-êlin̄ nanj,

gebe ejon̄ enj sa êtiam

ma ejop enj amboac ñacgejob gejob nê domba.’

¹¹ Gebe Apômtau gêjam ôli Jakob su

ma gêjam enj kêsî an̄ga lau, tanj lemenj ñajana kêlêlêc Jakobnê su nanj.

¹² Êsêac oc sêmê̄n ma sênam wê kapôên̄ an̄ga lôc Sion.

Êsêac ôlin̄ êpigenj êtu Apômtaunê moasinjñja,

êtu polom to wain ma ñalêsi

ma domba to bulimakao ñalatuñja.

Êsêac katun̄ êtôm kôm, tanj bu kêmalôm nanj,

ma sêpô lêna gê̄n tenj êtiam atom.

13 Go awêtakiñ têtê wê totêntac ñajamgeñ
 ma lau matic to lau ñanô têtû samuc.
 Aê oc janam nêñ tanjiboa ôkwi êtu têtac ñajam.
 Aê oc janac êsêac têtac tônia ma jakêñ êsêac têtac ñagaô êsa êjô ñalêlôm ñawapac su.
 14 Aê oc jalôm dabuñwaga ña gêñ ñajam taésam
 ma ñoc moasin êoc ñoc lau tônia.
 Apômtaunê biñ tau tonec.”

Apômtau taê walô nê lau

15 Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Sêñô awa ñaonda anga Rama.
 Sêwakic to têtaiñ tanjiboa ñanô.
 Rahel kêtaiñ nê gôlôac.
 Sêjam malô-malô eñ kêtû nê gôlôacña kêtôm atom gebe sêjanagac.”

16 Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Ônam tanjiboa tônia ma ômbuñ matamsulu su
 gebe nêñ koleñ oc êtaiñ ñagêjô ñajam sa
 ma êsêac oc sêmu sêmêñ anga ñacjonêñ gamêñ.
 Apômtaunê biñ tau tonec.”

17 Apômtau kêsôm gebe

“Ôkêñ matam têm, taiñ gêc nêñña naiñ,
 gebe latômi oc sêmu sêmêñ tauñ nêñ gamêñ.

18 Aê tec garô Epraimnê tanjiboa tonec gebe

‘Aôm kômêtôc aê amboac kômêtôc bulimakao kapoac wakuc mata daun
 ma aê kasô nêñ mêtôc ñalabu.

Ôkôc aê jamu jana gebe jamoa ñajam êtiam,
 gebe Apômtau, aêñoc Anôtô, aôm.

19 Aê kakac tauc su mago galoc gajam tauc ôkwi.

Ma gêdêñ taiñ ñoc kauc kêsa naiñ, aê gabu tauc.

Aê majoc ma ñoc ñalêlôm popoc
 gebe ñoc lêñ ñapalêgeñña kêmajec aê.’

20 Epraim eñ ñoc latuc têtac gêwiñ eñña me masi.

Aoc gêjac eñ gebe ñoc gêñenec, me masi.

Têm samob, taiñ kasôm biñ kêpi eñ naiñ, taêc gêjam eñ gamoa.

Tec ñoc ñalêlôm gêjam awa su eñ
 ma kêkac aê gebe taêc walô eñ.

Apômtaunê biñ tau tonec.

21 “Ôñguñ ka êkô êtu nêñ intêna ñabelo.

Matam êndiñ intênasêga ma ojop intêna, taiñ kôsa naiñ.

O awêtakiñ Israelo, ômu ômôêñ,
 ômu ôndêñ nêñ malac tonec ñai ômôêñmañ.

22 O latuco, taiñ gôwi aê siñ naiñ,

aôm gobe o sic e êndêñ ondocgeñ.

Gebe Apômtau kêkêñ gêñ wakuc anga nom amboac tonec gebe

Awê gêjam ñac kêsi.”

23 Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô kêsôm biñ tonec gebe “Êndêñ taiñ aê
 jamansañ launêñ lêñ êtu wakuc êtiam naiñ, êsêac oc sêsôm biñ tonec anga gamêñ Judaña to
 nêñ malac samob êtiam gebe

‘O malac, taiñ biñgêdêñ gêñgôñ naiñ,

o lôc dabuñ, Apômtau ênam mec aôm.’

24 Ma gamêñ Judaña to ñamalac samob ma kômwaga to êsêac, taiñ sejob domba ñatorñ naiñ, oc
 sêpi tagen sêngôñ gamêñ tau ñalêlôm. 25 Gebe aê janjôm katu, taiñ têkwa gêbac naiñ, têkwa saki
 êsa ma jakêñ gêñ êndêñ katu, taiñ kêpô lêna naiñ, e êoc eñ tônia.”

26 Su, go matoc gêlac ma galic gamêñ. Aê gaêc bêc ñajam kêmoasiñ aê.

Poac wakuc

27 Apômtau kêsôm gebe “Alic agcom, têm kêdabiñ gebe jasê ñamalac ñawê to bôc ñawê êsêp
 gôlôac Israel to Juda. 28 Aê matoc gêdiñ êsêac gêdêñ taiñ sêbuc sa to têtuc popoc, gêdêñ taiñ sêku
 tulu to sesen su ma sêlêsu êsêac naiñ, tec êndêñ taiñ sêkwê sa to sêsê gêñ naiñ, matoc êndiñ êsêac

amboac tonanġen. Apômtaunê binj tau tonec. ²⁹ Êndênj bêc tônê oc sêsôm binj tonec êtiam atom gebe

‘Tamenj serj wain njanô matac
ma nêj gôlôac lunlun sij-sij.’

³⁰ Lau samob sêmac êndu êtu tauj nêj secŋa ma lau samob, taj serj wain njanô matac nanj, tauj lunlun sij-sij.”

³¹ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mênêsa, go jamoatiŋ poac wakuc êndênj gôlôac Israel to gôlôac Juda. ³² Poac tonec oc êtôm poac, taj kamoatiŋ gédênj êsêac tamenj gédênj taj kakam êsêac gédênj lemenj ma gawê êsêac sêsa anġa Aiguptu sêmênj nanj atom. Êsêac sêjac ŋoc poac tonaj popoc, tec gawa tauc sa gebe êsêacnêj ŋatau aê. ³³ Apômtau kêsôm gebe Bêc tônê ŋai êmbacnê acgom, go jamoatiŋ poac tonec êndênj gôlôac Israel gebe jakêj to jato ŋoc binju êsêp êsêacnêj ŋalêlôm ma aê oc jatu nêj Anôtô ma êsêac oc têtû ŋoc lau. ³⁴ Êndênj noc tonaj lau tej oc sêndônj nêj lau sackapoacgêdô gédênj tauŋġa to nêj latuŋj ma sêsôm gebe ‘Ajala Apômtaumarj’ êtiam atom gebe gôlôac to nêj lau towae samob oc sêjala aê gebe aê oc jasuc êsêacnêj geo ôkwi ma taêc ênam nêj sec êtiam atom. Apômtaunê binj tau tonec.”

³⁵ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Asa kêkêj oc njawê gédênj geleŋġa

ma ajôn to utitalata njawê gédênj gêbêc.

Asa gêli gwêc sa e ŋadembom kêgasim ŋakicsêa kapôêj.

Nac tau nê njaê gebe Lausiŋ undambêġa nêj Apômtau.

³⁶ Apômtau kêsôm gebe

Ŋagôliŋ ŋajana tonaj embe ênaja anġa aê lanôcnêmġa,

go Israelnêj wakuc sêmoa aê lanôcnêmġa têtôm lau-m tagenj êtiam atom endenj tônġen
amboac tonanġen.”

³⁷ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Embe êtôm gebe sênam dôj undambê lólôcŋa

ma sêkip nom ŋalabuŋa njanombaj ŋam sa,

go aê jatiŋ Israelnêj wakuc samob su êtu gêj samob,

taj sêgôm nanġa. Apômtaunê binj tau tonec.”

³⁸ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mênêsa, go sêkwê malac sa êtiam êtu Apômtaunja. Oc sênac m anġa Hananelnê andu soso e naêndênj Sacgêdô Kêclêsuja. ³⁹ Ma gam dôjġa êsêlêj solopġen e naêndênj gamêj ŋabau Gareb, go êmôê êndênj gamêj Goa êna. ⁴⁰ Ma gaboarj njawêlêlanġa to waonja samucġen ma kôm samob e naêndênj bu Kidron to Sacgêdô Hosŋa ŋagamêj gêmu oc kêpi ŋa, gamêj samob tonaj ŋai oc êtu Apômtaunê gamêj dabuŋ. Lau tej oc sensenj su to têtuc popoc êtiam atom endenj tônġen.”

32:1–35:19 Jeremia gêjam ôli nom anġa nê malacmôkê gédênj taj Nebukadnesar kêgi malac Jerusalem auc nanj. Binj tonaj gêgôm kêtû dôj tej ma gebe êwa sa gebe lau sêkêj maten têm, taj gêc nêmiŋa nanj. Anôtô oc êŋgôm nê binj njanô êsa, Jerusalem oc ênaja, mago êtu ŋamu enj oc êmboa lau Juda sa êtiam. * êsêac sa tatu lau samob nêj toj ŋamatara.

36

Baruk kêsam binj lasê anġa Apômtaunê andu

¹ Judanêj kinj Josia latu Jojakim gêjam gôliŋ gamêj ŋajala kêtû aclêġa, go Apômtaunê binj gédênj Jeremia gebe ² “Ôkôc papia toluj ma oto binj samob, taj aê kasôm gédênj aôm gajac m gédênj Josianê têm e mênġêdênj galoc nanj, kêpi Israel to Juda ma tentenlatu samob ³ gebe gôlôac Judanja oc moae sêŋô gêj sec samob, taj aê gabe janġôm êndênj êsêacŋa nanj, ŋawae ma êsêac samob sênam tauj ôkwi anġa nêj lêj sec ma aê oc jasuc êsêacnêj geo to sec ôkwi.”

⁴ Go Jeremia kékalem Neria latu Baruk. Jeremia kêsôm ma Baruk keto binj samob, taj Apômtau kêsôm gédênj Jeremia nanj, kêsêp papia toluj. ⁵ Ma Jeremia kêjatu Baruk ma kêsôm gebe “Êsêac sêjac jao aê gebe jasô Apômtaunê andu atom. ⁶ Amboac tonaj aôm ôna ma êndênj bêc sênam dabuŋ moŋa aôm ôsam Apômtaunê binj, taj aê kasôm gédênj aôm ma koto kêsêp papia nanj, lasê lau samob sêŋô. Ôsam êndênj lau Juda samob, taj sêmênj anġa nêj malac gédênj-gédênġenj nanj. ⁷ Oc moae teten nêj mec êndênj Apômtau ma êsêac samob sênam tauj ôkwi anġa nêj lêj sec gebe Apômtau gebe ejoŋ lau tonec ŋa têtac ŋandaj sec to têtac kêbôli auc.” ⁸ Ma Neria latu Baruk gêgôm binj, taj propete Jeremia kêjatu enj nanj, njanô kêsa ma kêsam Apômtaunê binj, taj gêc papia nanj, lasê anġa Apômtaunê andu.

* **31:40:** Binj tonaj kêkanônj lau Israel gebe Anôtô kêjalinj

⁹ Judanêj kin Josia latu Jojakim gêjam gôlinj gamênj jala aclê ma ñaajônj kêtû 9 ma lau Jerusalem ña samob ma lau samob, tanj sémênj Jerusalem anja malac gédênj-gédênjgej nanj, sêlic om sênam dabunj moña tenj sémoa Apômtau lanjônémña. ¹⁰ Go Baruk kêsam Jeremianê binj, tanj gêc papia nanj, lasê gédênj lau samob sênjô. Enj kêsam lasê anja ñac-keto-papiawaga Sapan latu Gemarianê balêm, tanj gêc Apômtaunê andu ñamalaculnj ñaôña nanj, kêdabinj Apômtaunê andu ñasacgêdô, tanj sêsam gebe Sacgêdô Wakuc nanj.

Sêsam papia tau gédênj laumata

¹¹ Gédênj tanj Sapan latu Gemaria nê latu Mikaia gênjô Apômtaunê binj samob, tanj gêc papia nanj, ¹² enj kêsêp kinjê andu jakêso ñac-keto-papiawaganê balêm. Kasêga samob sêngônj tônê, ñac-keto-papiawaga tau Elisama, Semaia latu Delaia, Akbor latu Elnatan, Sapan latu Gemaria, Hanania latu Sedekia ma kasêga ñagêdô samob. ¹³ Ma Mikaia gêjac minj binj samob, tanj enj gênjô gédênj Baruk kêsam papia lasê gédênj lau nanj, gédênj êsêac. ¹⁴ Go kasêga samob sêsakinj Kusi latu Selemia latu Netania nê latu Jehudi gebe êsôm êndênj Baruk gebe “Ôkôc papia, tanj kôsam lasê gédênj lau samob nanj, ma ômôdnj.” Amboac tonanj Neria latu. Baruk kékôc papia ma gédênj êsêac gêja. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdenj enj gebe “Ôngôn sic ma ôsam lasê.” Tec Baruk kêsam papia tau lasê gédênj êsêac. ¹⁶ Gédênj tanj sênjô binj samob tonanj nanj, êsêac sêsôm gédênj tanj totêtec taunjenj gebe “Aêac takênj binj samob tonanj ñawae êndênj kinjmanj.” ¹⁷ Go têtû kênac Baruk gebe “Ôsôm acgom, aôm koto binj samob tonanj amboac ondoc. Enj kêsôm gédênj aôm ma koto me.”

¹⁸ Baruk gêjô êsêac awenj gebe “Jeremia kêsôm binj samob gédênj aê ma aê kato ña busa kêsêp papia.”

¹⁹ Go kasêga sêsôm gédênj Baruk gebe “Amagêc Jeremia aêc naasinj taôm ma akênj gamênj, tanj asinj taôm nanj, ñawae êndênj lau tenj atom.”

Kinj kékênj papia la genj su

²⁰ Êsêac sêkênj papia tau gêc ñac-keto-papiawaga Elisama nê balêm, go sêja kinjê malaclunj ma sêjac minj binj samob gédênj kinj. ²¹ Go kinj kêsakinj Jehudi gebe êkôc papia tau. Ma enj kékôc papia tau su anja ñac-keto-papiawaga Elisama nê balêm jakêsam lasê gédênj. Kinj to kasêga samob, tanj sêgi kinj auc sêkô nanj. ²² Kinj tau gêngônj nê andu komôña gebe ajônj kêtû 9ña mênkêsa. Sêgôm ja gelom ma kinj kêsêlu ja gémoa. ²³ Jehudi kêsam papia ñasêbu têlêac me aclê su acgom, go kinj kékôc bôjanj papianja ma kêsa ñasêbu tau gêngic ma kêbalinj kêpi ja, tanj gelom kêsa nanj. Enj gêgôm amboac tonanj e ja genj papia samucgenj gêbacnê. ²⁴ Mago kinj tau me nê sakinjwaga, tanj sênjô binj tonanj nanj, têtakê ma sêkac nênj ñakwê gêngic atom. ²⁵ Elnatan agêc Delaia ma Gemaria tetenj kinj tonajajagenj gebe êkênj papia ja êninj atom, mago enj kékênj tanja êsêac atom. ²⁶ Ma kinj kêjatu tau latu Jeramel agêc Asriel latu Seraia ma Abdel latu Selmia gebe sêkôc ñac-keto-papiawaga Baruk agêc propete Jeremia tôj. Mago Apômtau kêsinj êsêagêc ôkwi.

Jeremia keto binj tau kêsêp papia wakuc kêtiam

²⁷ Kinj kékênj papia, tanj Baruk keto kêdaguc Jeremia awa nanj, ja genj su acgom, go Apômtaunê binj gédênj Jeremia kêtiam gebe ²⁸ “Ôkôc papia tolunj wakuc ma oto binj, tanj kêsêp papia ñamatarja tanj Judanênj kinj Jojakim kékênj ja genj nanj, êsêp papia tau. ²⁹ Ma ôsôm binj êkanônj Judanênj kinj Jojakim amboac tonec gebe ‘Apômtau kêsôm binj tonec gebe Aôm kôkênj ja genj papia tonec ma kôsôm gebe “Kêtu agenja tec aôm koto kêsêp papia gebe kinj Babelnja oc êmênj binjnanôggenj ma êngôm gamênj tonec êtu gasanj ma ensenj ñamalac to bôc samob su sênanja.” ³⁰ Tec Apômtau kêsôm binj tonec kêkanônj Judanênj kinj Jojakim gebe Ênê ñac tenj êngônj Dawidnê lêpônj kinja oc êmoa atom ma êsêac oc sêmbalinj ênê ñawêlêlanj sinj gebe gelenja ñaoc ñandanj êpac enj to gêbêc ñamaninj ênam enj. ³¹ Ma aê gabe jamêtoc enj to nê wakuc ma nênj sakinjwaga êtu nênj secnja. Ma aê oc janjôm binj sec, tanj kasôm lasê kêtû êsêacnja, mago sênjô atom nanj, ñanô êsa êpi êsêac to lau, ta sêngônj Jerusalem nanj, ma lau Juda.”

³² Go Jeremia kékôc papia wakuc ma kékênj gédênj Neria latu ñac-keto-papia-waga Baruk. Ñac tau keto binj samob, tanj Jeremia kêsôm ma gêc papia, tanj Judanênj kinj Jojakim kékênj ja genj nanj, ma gêjac têku binj ñagêdô taêsam gêwinj.

37

Jeremia gêngônj kapoacwalô

¹ Kinj Babelnja Nebukanesar kékênj Josia latu Sedekia kêtû kinj anja gamênj Judanja, ma gêjam gôlinj gêjô Jojakim latu Konia su. ² Mago Sedekia to nê sakinjwaga ma lau gamênj taunja sêkênj tanjenj Apômtaunê binj, tanj kêsôm kêsa propete Jeremia awa nanj atom.

³ Kinj Sedekia kêsakinj Selemia latu Jehudi agêc Maseia latu dabunjwaga Sepania gédênj propete Jeremia ma sêsôm gebe “Otenj mec êtu aêacnja êndênj aêacnênj Apômtau Anôtô.”

⁴ Gêdêñ tonaj Jeremia kêsô kêsâ gêwiñ lau gêmoa gebe sêkêñ enj gêñgôn kapoacwalô atom tagen. ⁵ Gêdêñ tonaj Paraoñê sinwaga tonj tenj sêsa anja Aiguptu sêmêñ ma lau Kaldeanja tanj sêgi Jerusalem auc nanj, sêñô binj tonaj ñawae, tec sêwi Jerusalem sinj ma sêc sêja.

⁶ Go Apômtaunê binj gêdêñ propete Jeremia gebe ⁷ “Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm binj tonec gebe Ôsôm binj tonec êndêñ Judanêñ kinj, tanj kêsakin aôm gôdêñ aê gômôdêñ gebe ôtu kênac aê nanj, gebe ‘Ôlic acgom, Paraoñê sinwaga, tanj sêmêñ gebe sênac aôm sa nanj, oc sêc sêmu sêna nêñ gamêñ étiam. ⁸ Lau Kaldea oc sêmu sêmêñ ma sênac sinj êndêñ malac tonec. Êsêac oc sêku malac tau tulu ma sêkêñ ja êniñ. ⁹ Apômtau kêsôm binj tonec gebe Ansau taôm ma asôm gebe “Lau Kaldea oc sêmoa jaêc aêac,” nec atom gebe êsêac sêc oc sêna samucgenj atom. ¹⁰ Ma amac embe aku lau Kaldea nêñ sinwaga samob, tanj sênac sinj êndêñ amac nanj, tulu e nêñ lau tokamocgenj embe sêmoa, tec lau tonaj oc sêndi anja nêñ becobo ma sêkêñ ja êniñ malac tonec.”

¹¹ Gêdêñ tanj lau Kaldea nêñ sinwaga sêwi Jerusalem sinj kêtû Paraoñê sinwaga têdabinj êsêacña nanj, ¹² Jeremia gêdi anja Jerusalem gebe êna Benjaminnê gamêñ gebe êmansanj nê nomlñsêm ñabinj êwiñ nê lau. ¹³ Enj gêô lasê Sacgêdô Benjaminña gêdêñ sinwaga tenj, nê ñaê Iria, gejob sacgêdô tau. Iria enj Hanania latu Selemia nê latu. Enj kêkôc propete Jeremia tônj ma kêsôm gebe “Aôm gobe ôéc ôndêñ Kaldeawaga ôna.” ¹⁴ Ma Jeremia kêsôm gebe “Aôm kôsau, aê jaêc jandêñ Kaldeawaga jana atom.” Mago Iria kêkêñ tanja enj atom. Enj kêkôc enj tônj ma gêwê enj gêdêñ kasêga gêja. ¹⁵ Ma kasêga têtac ñandanj gêdêñ Jeremia ma sêjac enj to sêkêñ enj gêñgôn kapoacwalô anja ñac-keto-papiawaga Jonatan nê andu. Gêdêñ ñasawa tonaj êsêac sêjam andu tonaj ôkwi kêtû andu kapoacwalôña tenj.

Sedekia géjam binjalôm géwiñ Jeremia

¹⁶ Êsêac sêkêñ Jeremia gêñgôn andu tonaj ñabalêm, tanj gêc nom ñalêlôm nanj, ma gêmoa tonaj bêc taêsam. ¹⁷ Ma bêc tenj kinj Sedekia kêsakin ñac tenj gebe êkôc Jeremia. Ma kinj kêtû kênac enj kelecgenj anja nê andu ma kêsôm gebe “Apômtaunê binj tenj gêc aômna me masi.” Jeremia gêjô enj awa gebe “Aec, gêc.” Go enj kêsôm gebe “Aôm oc ôsêp kinj Babelña lêma.” ¹⁸ Ma Jeremia kêsôm gêdêñ kinj Sedekia gêwiñ gebe “Aê gagôm keso ondoc gêdêñ aôm me gêdêñ nêñ sakinwaga me gêdêñ nêñ lau, tec kôkêñ aê ganjônj kapoacwalô. ¹⁹ Amacnêñ propete, tanj seoc binj lasê gêdêñ aôm ma sêsôm gebe ‘Kinj Babelña oc êmêñ ma ênac sinj êndêñ amac me êndêñ gamêñ tonec atom’ nanj, sêmoa ondoc. ²⁰ O ñoc ñatau kinj, ôñô ñoc binj, tec katenj aôm lêna-lêna nec, ôsakinj aê jamu jana ñac-keto-papiawaga Jonatan nê andu étiam atom. Embe ôsakinj aê jana, oc jamac endu.” ²¹ Amboac tonaj kinj Sedekia kêtatu nê lau, tec sêkêñ Jeremia gêñgôn sinwaga, tanj sejob gamêñ nanj, nê malacluj ma sêkêñ polom samuc tenj, tanj sêkôc anja lausêpac-polomwaga nêñ nanj, gêdêñ enj kêtôm bêcgenj e polom samob gêbacnê anja malac. Sêgôm amboac tonaj gêdêñ enj ma gêñgôn sinwaga, tanj sejob gamêñ nanj, nêñ malacluj.

38

Sêjam Jeremia sa anja sê

¹ Ma Matan latu Sepatia agêc Pasur latu Gedalia ma Selemia latu Jukal agêc Malkia latu Pasur sêñô binj, tanj Jeremia kêsôm gêdêñ lau samob gebe ² “Apômtau kêsôm binj tonec gebe Lau, tanj sêmoa malac tonec nanj, oc sêmac êndu ña sinj me tôbôm me gêmac sec. Mago lau, tanj sêsa dêndêñ lau Kaldea sêna nanj, oc sêmoa matenj jali. Êsêac sêsêp sinj sawa nasêmoa tomatenj jaligenj. ³ Apômtau kêsôm binj tonec gebe Malac tonec oc êsêp kinj Babelña nê sinwaga lemen ma oc sêku malac tau tulu binjanôgenj.”

⁴ Go kasêga sêsôm gêdêñ kinj gebe “Ôsôm gebe sênac ñac tonec êndu gebe ênê binj tonaj oc êñgôm lausinj, tanj gacgenj sêmoa malac nanj, to lau samob lemenj êtu golonj. Ñac tonec taê géjam binj lau sêmoa ñajamña atom, enj taê géjam binj lau têtac gêñwapac sanjagenj.” ⁵ Kinj Sedekia kêsôm gebe “Alic acgom, enj kêsêp amac lememe sugac gebe kinj kêtôm gebe enserj amacnêñ binj su atom.” ⁶ Amboac tonaj êsêac sêkôc Jeremia tônj ma sêbalinj enj kêsêp kinj latu Malkia nê bukom ñasê, tanj gêc sinwaganêñ malacluj nanj. Êsêac sêlêwaj Jeremia ña lêpoa. Mago bu kêpoac sê tau atom, ñalemonjenj. Tec Jeremia kêsêp jakêkô lemonj ñalêlôm.

⁷ Mago kinjê andu ñasakinwaga tenj anja Aitiopia, ênê ñaê Ebedmelek, gêñô ñawae gebe sêbalinj Jeremia kêsêp bukom ñasê. Enj gêmoa kinjê andu ma kinj tau gêñgôn Sacgêdô Benjaminña. ⁸ Tec enj gêwi kinjê andu sinj ma gêdêñ kinj gêja jakêsôm gebe ⁹ “O ñoc ñatau kinj, gêñ samob, tanj lau tonec sêgôm gêdêñ propete Jeremia nanj, samob sec, êsêac sêbalinj enj kêsêp bukom ñasê gebe naêmac êndu gebe polom tenj gêc malac atomanô.” ¹⁰ Go kinj kêtatu ñac Aitiopiaña Ebedmelek gebe “Ôkôc lau têtêac anja tonec sêwiñ aôm ma aê propete Jeremia sa anja sê gebe êmac êndu atom.” ¹¹ Go Ebedmelek kêkôc lau sêwiñ enj ma sêja kinjê andu jasêsô balêm ñakwêña sêja ma enj kêkôc obo gêñgic to ñakwê langwa anja tônê jakêlêwanj

gêñ tau ña lêpoa kêsêp sê gêdêñ Jeremia gêja. ¹² Go ñac Aitiopiaña Ebedmelek kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Ôkêñ obo langwa tonañ êsô kasumlabu êtu sunj gebe lêpoa êniñ aôm atom.” Tec Jeremia gêgôm amboac tonañ. ¹³ Ma êsêac sê enj sa ña lêpoa kêpi gêmêñ ma sêkam enj sa anja sê. Sêgôm amboac tonañ tec Jeremia jagêñgôñ sinwaga, tanj sejop gamêñ nanj, nêñ malaclunj kêtiam.

Sedekia gebe êñô binj anja Jeremianê

¹⁴ Kinj Sedekia kêsakinj lau gebe sêkôc propete Jeremia. Êsêac sêwê enj gêdêñ kinj, tanj gêñgôñ Apômtaunê lôm dabunj ñasacgêdô kêtû télêacña nanj sêja. Kinj kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Aê oc jatu kênac binj tenj êndêñ aôm. Ônsa binj tenj auc êndêñ aê atom.” ¹⁵ Jeremia kêsôm gêdêñ Sedekia gebe “Aê embe jasôm binj tau êndêñ aôm, oc ôsôm êndêñ lau gebe sênac aê êndu binjnanôgeñ. Ma embe jawa lêñ êmoasinj aômña sa êndêñ aôm, oc ôkêñ tanjem aê atom.” ¹⁶ Go kinj Sedekia kêtôc lêma kelecgeñ gêdêñ Jeremia gebe “Kêtû Apômtau, tanj kêkêñ aêac tamoa maten jali nanjña, aê jasôm binjnanôgeñ gebe oc jansenj aôm su atom me jakêñ aôm ôsêp lau tonec, tanj sebe sênac aôm êndu nanj, lemenj atom amboac tonanjenj.”

¹⁷ Go Jeremia kêsôm gêdêñ Sedekia gebe “Apômtau, lausinj undambêña nêñ Anôtô to lau Israel nêñ Anôtô, kêsôm binj tonec gebe Aôm embe ôkêñ taôm ôsêp kinj Babelña nê kasêga lemenj, go ônam samuc ma ja êniñ malac tonec su atom, ma aôm to nêñ gôlôac oc amoa matem jali. ¹⁸ Mago aôm embe ôkêñ taôm ôndêñ kinj Babelña nê kasêga atom, go malac tonec êsêp lau Kaldea lemenj ma êsêac sêkêñ ja êniñ malac tau ma aôm ôwê êsêac lemenj sa atom.” ¹⁹ Ma Sedekia kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Aê katêc Judawaga, tanj sêc dêdêñ lau Kaldea sêja. Moae lau Kaldea sêkêñ aê jandêñ êsêac ma êsêac oc sêñgôm aê sec.” ²⁰ Mago Jeremia kêsôm gebe “Oc sêkêñ aôm ôndêñ êsêac atom. Galoc aôm tanjam wamu Apômtau awa, tanj kasôm gêdêñ aôm nanj, go ênam aôm sa ma ônam samuc. ²¹ Mago aôm embe ondec ma ôkêñ taôm ôndêñ êsêac atom, go binj, tanj Apômtau kêtôc gêdêñ aê nanj, êtu tônj gebe ²² Ôlic acgom, oc sêwê lauo samob, tanj sêñgôñ Judanêñ kinjñê andu nanj, sêsa dêndêñ kinj Babelña nê kasêga sêna ma êsêac oc sêsôm gebe

‘Nem lau, tanj ôlinj andanj aôm nanj,
sêsau sêdôc aôm to sêkôninj aôm tônj.

Galoc kôka taôm su kôsêp lemonj jakôkô ma êsêac sêc sêja.’ ²³ Êsêac oc sêwê nêñ lauo to latômi samob sêsa dêndêñ lau Kaldea sêna, ma aôm taôm oc ôêc êsêac lemenj su atom, kinj Babelña oc êkôc aôm tônj ma ja oc êniñ malac tonec.”

²⁴ Go Sedekia kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Ôkêñ binj tonañ êndêñ lau tenj sêñô atom, go ômac êndu atom. ²⁵ Kasêga embe sêñô ñawae gebe gajam binjalôm gawinj aôm, ma êsêac embe dêndêñ aôm sêwac ma sêsôm gebe ‘Ônac minj binj, tanj aôm kôsôm gêdêñ kinj ma kinj kêsôm gêdêñ aôm nanj, êndêñ aêac, ônsa binj tenj auc êndêñ aêac atom, go anac aôm êndu atom’ ²⁶ embe sêsôm amboac tonañ, go ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Aê katenj kinj lêna-lêna gebe êsakinj aê jamu jana Jonatannê andu êtiam atom. Embe jana, oc jamac êndu anja tônê.’” ²⁷ Go kasêga samob dêdêñ Jeremia sêja ma têtû kênac enj ma enj gêjô êsêac awenj kêtôm binj, tanj kinj kêsôm gêdêñ enj nanj. Tec êsêac sêwê enj sinj gacgeñ gêmoea gebe ñac tenj tanjasunj gêjac binjalôm tônê atom. ²⁸ Ma Jeremia gêñgôñ sinwaganêñ malaclunj e gêdêñ bêc, tanj ñacjo sêku Jerusalem tulu nanj.

^{39:1–51:64} Nebukadnesar kêtû malac Jerusalem tulu ma gêwê Judanêñ kinj Sedekia jagêñgôñ kapoacwalô anja Babilon, mago kégaboac Jeremia su. Gedalia kêtû gôlinjwaga, mago saunjenj, go sêjac enj êndu kelecgeñ. Lau Juda ñagêdô sêc su sêja Aiguptu ma sêkac Jeremia gebe êwinj êsêac. Anôtônê jaen, tanj kêkanônj lau-m ñagêdô nanj, kêsêp môkêlatu 46–51. Enj kêsôm binj mêtôcña lasê gêdêñ êsêac ma gêdêñ lau Aiguptu to Babilon amboac tonanjenj.

52

Sedekianê gôlinj

¹ Sedekianê jala kêtû 21, go enj kêtû kinj. Enj gêjam gôlinj jala 11 gêñgôñ Jerusalem. Enj têna Jeremia anja Libna latuo Hamutal. ² Enj gêgôm geñ, tanj gêjac Apômtau mataano ñajam atom nanj, kêtôm Jokakim gêgôm. ³ Gêñ tanj kêtap Jerusalem to Juda sa e Apômtau kêtinj êsêac su anja larjônêñña nanj, ñam kêsêp Apômtaunê têtac ñandanj.

Seku Jerusalem tulu

Ma Sedekia gêli tau sa gêdêñ kinj Babelña. ⁴ Sedekia gêjam gôlinj jala 8 ma ajônj 10 ma ñabêc 10 su, go kinj Babelña Nebukadnesar to nê sinwaga samob sêô lasê Jerusalem gebe sênac sinj. Êsêac sêgi Jerusalem auc ma sêmasanj gamêñ to gêñ sinjña ñajanja ñagêdô êtu sêku malac tau tuluña. ⁵ Amboac tonañ ñacjo sêgi malac tau auc e kinj Sedekia nê jala gôlinjña kêtû 11. ⁶ Gêdêñ jala tonañ ñajônj kêtû aclê ñabêc 9 tóbôm gêjam sêga anja malac tau, tec lau tau nêñ

mo masi samucgen. ⁷ Go njaço têtuc malac njatunbôm njasawa tenj popoc. Tec kinj Sedekia to nê sinwaga samob sêlic ma sêc sêja. Êsêac sêwi malac tau sinj gêdên gèbêc sêsa sacgêdô, tanj gêc tunjbôm luagêc njasawa kési kinjnê kôm saunja ma sepen gamêj Arabagenj sêja. Gêdên tonanj lau Kaldeanja sêgi malac tau auc sêmoa. ⁸ Mago lau Kaldea nêj sinwaga sêjanda kinj Sedekia e sê enj tøj anja gaboaj Jerikonja ma ênê sinwaga samob sêwi enj sinj ma sêc êlin-êlin. ⁹ Go sêkôc kinj tøj ma sejen enj gêdên kinj Babelja, tanj gêngôj Ribla anja gamêj Hamat nanj, sêja ma enj kêmêtôc Sedekia. ¹⁰⁻¹¹ Kinj Babelja gêjac Sedekia latui êndu anja enj tau mataanô ma gêjac Judanêj lau towae samob êndu amboac tonanjen anja Ribla. Ma kêsôm gêdên nê lau gebe sênguj Sedekia mataanô lasê ma sênsô enj tøj nja kapoacwalô ki. Go kinj Babelja gêwê enj gêja Babel ma kékên enj gêngôj kapoacwalô e gêmac êndu.

Lau Juda sêngôj kapoacwalô

¹² Gêdên ajônj kêtu lemen tenja nhabêc 10 sinwaga, tanj sejop kinj Babelja nanj, nêj kasêga Nebusaradan, tanj gêjam sakinj kinj Babelja nanj, kêsô Jerusalem gêja. Gêdên tonanj kinj Babelja Nebukadnesar gêjam gôlinj nê gamêj jala 19 su. ¹³ Ma Nebusaradan kékên ja genj Apômtaunê andu to kinjnê andu ma Jerusalem njaandu samob. Enj kékên ja genj andu kapôên samob su. ¹⁴ Ma lau Kaldea nêj sinwaga, tanj sêwiñ Nebusaradan nanj, têtuc tunjbôm, tanj kêgi Jerusalem auc nanj, popoc samucgen. ¹⁵ Ma kasêga Nebusaradan kékôc lau njalêlôm sawa nja gêdô to lau nja popoc, tanj sêngôj malac nanj, ma lau, tanj sêc dêdên kinj Babelja sêja nanj, ma lau lemen mêtêna nja popoc tøj. ¹⁶ Mago gêwi lau njalêlôm sawa nja gêdô sinj gacgenj sêmoa gebe sênan kôm anja kôm wainja to kôm monja.

¹⁷ Ma lau Kaldeanja têtuc Apômtaunê andu njaalê, tanj sêmasanj nja ki jonjon nanj, ma sac to bukom, tanj sêmasanj nja ki jonjon kékô Apômtaunê andu njalêlôm nanj, popoc-popocgenj ma sêkôc ki jonjon tau sêja Babel. ¹⁸ Ma êsêac sêkôc ku to siac ma bôjanj to laclu ma gêjmalu njabulakôp to nja gênglêlôm samob, tanj sêmasanj nja ki jonjon kêtu sakinj lôm dabunja nanj, samobgenj su. ¹⁹ Êsêac sêkôc laclu saunj to laclu sêkên wao kêsêpja ma suc to ku ma jakainj to gêjmalu njabulakôp ma laclu sênom wain kêsêpja su amboac tonanjen. Sinwaganêj kasêga kékôc gên, tanj sêmasanj nja gold to silber nanj, samob su. ²⁰ Alê kapôên luagêc to bukom ma bulimakao kapoac 12 nkatu, tanj kêtu bukom tau njasac ma sac nja gêdô, tanj kinj Salomo kêmasanj kêtu Apômtaunê andunja nanj, gêj samob tonanj nja êsêac sêmasanj nja ki jonjon. Ma ki samob tonanj nja wapac sec, tec sêjam dôj kêtôm atom. ²¹ Alê kapôên nja dôn amboac tonec. Alê tau balin amboac saka lemen tenj, ma alê tau njadambê kêtôm lau têléac sêmbôên. Êsêac sêmasanj alê tau kêtôm gasuc tonjalêlôm ma njanani nja dôn kêtôm lemenlatu aclê. ²² Ma sêmasanj nja têtêpôe tonjatalô nja ki jonjon ma nja têtêpôe njasawa, tanj sepen nja talô kêsêp nanj, kêtôm saka samuc tenj. Ma sêmasanj o to kanjanô nkatu nja ki jonjon amboac tonanjen ma sêkên genj kalerj kêgi nja talô tau auc. Alê kêtu luagêc nja kêtôm tonanjen. ²³ Kanjanô 96 genj kalerj makenj-makenj ma kanjanô nkatu samob kêpi tagenj kêtôm 100 genj kalerj o nkatu njalêlôm.

²⁴ Ma sinwaganêj kasêga kékôc nja dabunjsêga Seraia agêc dabunjwaga, tanj jakêso enj njalabu nanj, Sepania ma lau têléac, tanj sejop lôm dabunj nja sacgêdô nanj tøj. ²⁵ Anja malac Nebusaradan kékôc Judanêj sinwaganêj kasêga to lau 7, tanj ôlinj andanj kinj ma gacgenj sêmoa malac nanj, ma sinwaganêj kasêganê nja keto-papiawaga, tanj kêjalinj sinwaga sa anja gamêj Judanja ma keto nêj njaê kêsêp njaêmôkê nanj, ma lau gamêj Judanja 60, tanj gacgenj semoa malac tau nanj tøj. ²⁶ Ma Nebusaradan kékôc êsêac tøj ma kêsakinj êsêac dêdên kinj Babelja, tanj gêngôj Ribla nanj sêja. ²⁷ Ma kinj Babelja kêsôm, tec sêjac êsêac êndu anja Ribla, tanj gêc gamêj Hamat. Tec lau Juda sêwi nêj gamêj sinj ma sêwê êsêac jasêngôj kapoacwalô.

²⁸ Lau tanj Nebukadnesar gêwê êsêac jasêngôj kapoacwalô nanj, nêj namba tonec. Enj kékôc lau Juda 3,023 gêdên ênê jala gôlinja kêtü 17. ²⁹ Ma gêdên ênê jala gôlinja kêtü 18 nanj, enj gêwê lau 832 anja Jerusalem jasêngôj kapoacwalô. ³⁰ Ma gêdên tanj Nebukadnesarnê jala gôlinja kêtü 23 nanj, sinwaganêj kasêga Nebusaradan gêwê lau Juda 745 jasêngôj kapoacwalô. Lau samob sêpi tagenj têtôm 4,600.

Êsêac sêgaboac Jojakim su ma tetoc enj sa anja Babel

³¹ Kinj Judanja Jojakim gêngôj kapoacwalô jala 37 su. Gêdên jala tonanj kinj Babelja Ewilmerodak kékôc nê kôm gôlinja sa. Tec jala tau nja ajônj kêtü 12 ma nhabêc 25 enj taê walô kinj Judanja Jojakim, tec kêgaboac enj sa anja kapoacwalô. ³² Enj kêsôm binj malôgenj gêdên enj ma kékên enj gêngôj lêpôn tenj njaô ma ketoc enj sa kêlêlêc kinj nja gêdô, tanj sêmoa Babel nanj su. ³³ Jojakim kékwalêc nê nja kwê kapoacwalô nja su ma genj gêj gêngôj kinjnê tebo kêtôm bêc samob nja panj e gêmac êndu. ³⁴ Ma kinj kékên gêj nja gêdô, tanj enj kêpô lêna nanj, gêdên enj kêtôm bêc samob, tanj enj gêmoa mata jali nanj, e gêmac êndu.

Jeremianê Tanjiboa

Tanjiboa lemen tenj kêsêp buku tonec njalêlôm. Tanjiboa tau njam gebe njacjo sesen malac Jerusalem su ma sêwê lau jasêngôn kapoacwalô anja Babilon gêdêj jala 586 gêmunj Kilisi gêmênj nom. Binj njawapac gêjam sêga anja buku tonec, mago binj takêj gêwinj Anôtôna to takêj materj têm, tanj gêc nêmnja nanj, gêc buku njalêlôm amboac tonanjenj. Kêtôm jalagenj Judawaga taênj gêjam njacjo sesen Jerusalem su gêdêj jala 586 gêmunj Kilisi gêmênj nomnja njabinj ma sêjam dabunj mo to têtanj tanjiboa tonec anja nêj lôm dabunj njamunja.

3

Njagêjô ma sêjam tauj ôkwi to sêkênj materj

¹ Aê njac tenj, tanj kêjala gêjwapac gêdêj Anôtô kêkênj njagêjô nanj.

² Enj kêtinj aê to kêjanda aê kasêp njakesec njalêlôm gaja, nanj nawê tenj kêsa atom.

³ Ma gêjac aê kêtiam-kêtiam popocgenj ma taê labu masi.

⁴ Enj gêjac aê ôlic lasê ma njoc njatêkwa popocgenj.

⁵ Enj kêkênj aê ganjgônj kapoacwalô gêjwapac to katêc taucnja.

⁶ Enj kêkênj aê gamoa njakesec kêtôm gêjmatê lanjwa tenj.

⁷ Enj gêsô aê tônj nj kapoacwalô njajanja. Katu njac kapoacwalôna, tanj jaêc su êtôm atom.

⁸ Aê gamôêc ma katanj gebe sênam aê sa. Anôtô gedec gebe êkênj tanja njoc môêc.

⁹ Enj gêbôc njoc intêna samob auc njac poc saginj. Enj gêgôm njoc lêj kêtuj poalic.

¹⁰ Enj gêdib aê amboac bôc salenja ber kêboanj pusup tagenj kêpi aê amboac lewe tenj.

¹¹ Enj kêjanda aê anja intêna ma kêkac aê popoc, go gêwi aê sinj.

¹² Enj kêkêkam talam ma kêkênj aê katu ênê sôb njasokoc.

¹³ Enj kêpê nê sôb kêsô njoc njalêlôm njanôgenj

¹⁴ e lau samob sêômac kêpi aê ma katu binj susunja gêdêj êsêac samob kêtôm bêc samucgenj.

¹⁵ Enj kêkêc bu njamakic kêsêp koclabenj ma kêsalé aê auc njac gêj to bu njamakic.

¹⁶ Enj gêgôm lucluj kikec-kikec kêpi ganjac ma ganjgônj wao njalêlôm.

¹⁷ Njoc katuc kêjala wama atom. Aê kalinj njalêlôm njajamnja sinj.

¹⁸ Amboac tonanj tec kasôm gebe “Njoc njawasi gêjana su ma kakênj matoc Apômtauja amboac tonanjenj.”

¹⁹ Taêc gêjam njoc gêjwapac to gamoa jageonja tonanj kêtôm njamalic sec.

²⁰ Aê taêc gêjam binj tonanj njapanj ma kêkôninj aê katuc tônj.

²¹ Mago binj kakênj matocnja gêmu gêmênj gêdêj aê taêc gêjam binj tagenj tonec gebe

²² Apômtaunê moasinj gêjac pep su atom ma nê taê labu gêbacnê su atom tagenj.

²³ Bêbêcgenj samob mênjkêtu wakuc, aômnmê binj njanênj gêjam sêga.

²⁴ Katuc kêsôm lasê gebe “Apômtau kêtuj njoc gêjnlênsêm, tec jakênj matoc enj.”

²⁵ Apômtau enj njac gabêjam gêdêj aêac, tanj akênj materj enj, gêdêj lau, tanj tonênj njalêlôm sesom enj samucgenj nanj.

²⁶ Daônj Apômtau gebe mênjênam aêac kêsi njac awenjmêgenj nec gêj njajamgoc.

²⁷ Njoc tenj embe êoc nê gêjwapac ênac m êndênj enj njapalêgenj oc êmoasinj enj njajam.

²⁸ Apômtau embe êkênj gêjwapac naênsac enj, nanj ênam tau tônjenj êngônj nê tauja.

²⁹ Enj êmbôc awasunj auc, ec êmac êndu samucgenj atom.

³⁰ Enj êtôc alianô êndênj njac, tanj kêtap enj nanj, ma êkênj tau êndênj lau sêngôm enj maja êsa e êoc enj tônj.

³¹ Gebe Apômtau enj taê walô njam, tec êtinj su endenj tônjenj atom.

³² Enj embe êkênj gêjwapac êtap aêac sa oc taê walô aêac êtiam gebe gabêjam gêjam enj auc

³³ gebe êkênj gêjwapac to njandanj tonanj kêmoasinj enj atom.

³⁴ Apômtau kêjala embe sêkôninj aêac katunj sêsêp kapoacwalô,

³⁵ embe sêngaminj binjgêdêj, tanj enj kêkênj gêdêj aêac nanj,

³⁶ embe sênam binjgêdêj ôkwi anja gamênj mêtôcnja, enj kêjala.

³⁷ Apômtaunê njalêlôm njanô kêsa njapanj.

- 38 Bih njajam to bih sec oc mênêsa êtôm taugen êtu ênê jatunja.
 39 Embec sêkên njagêjô êtu aêacnên secnja, nan tali awenja sa êtu asagenja.
- 40 Tasala to tansaê nêj lên ma tamu dandên Apômtau tana.
 41 Daôc lemen to njalêlôm sa êndên Anôtô undambêja gebe
 42 “Aêac agêli to ali tauj sa ma aôm Apômtau kôsuc ma bin ôkwi atom.
- 43 “Aôm kôkwa taôm auc ja têmtac njandan ma kôjanda aêac ma gôjac aêac ja taêm walô masigenj.
 44 Aôm kôkwa taôm auc ja tao gebe aêacma mec êsô wacêtap aôm sa atom.
 45 Aôm gôgôm aêac atu nom samucgen njalênduc to gêngambu.
- 46 “Aêacma njacjo sêpêlê to sêsu aêac susu.
 47 Njalêlôm njatutuc ma gêngwapac kêkôm aêac auc ma aêac amoa atêc tauj to alendec njanôgenj.
 48 Nôc matocsulu kêsêwa amboac bu kapôên gebe aênoc lau samob sêjanja.
- 49 “Matocsulu keselenj gê tônggenj
 50 e Apômtau êtu kêninj anja undambê ma êlic aêac.
 51 Nôc njalêlôm njawapac njanôgenj gebe gêlic gên, tanj kêtap aênoc lauo malacnja sa nanj.
- 52 “Nacjo tanj sedec aê njam masigenj nanj, nêj lip gêjac aê amboac moc.
 53 Êsêac sêbalinj aê tomatoc jaligenj kasêp sê ma sêsabi poc gênggôn sêawa auc.
 54 Bu gêjam aê auc. Aê taêc gêjam gebe ‘Aê gabacgac.’
 55 “O Apômtau, anja sê njalêlôm aê gamôêc gêdên aôm,
 56 ma gêdên tanj aê katenj aôm gebe ‘Ôjô noc môêc’ nanj, aôm kôkêj tanjam.
 57 Aôm gôjô aênoc binj ma kôsôm gebe ‘Ôtêc taôm atom.’
- 58 “O Apômtau, aôm mêngôjam aê sa to gôjam aê katuc kési.
 59 O Apômtau, aôm gôlic gên geo, tanj sêgôm gêdên aê nanj. Ômêtôc aê naêndênj.
 60 Aôm kôjala njacjo nêj têmtac gedec aênja ma sêgôm gênglêlôm taêsam kêtuc aênja.
- 61 “O Apômtau, aôm gôjô êsêacnênj binj kési-kési, nêj gênglêlôm samob kêtuc aênja.
 62 Sêsôm binj kêtôm bêc samob ma sêkic binj kêtuc aênja.
 63 Gêdênj bêbêc e oc kêsêp êsêac têtanj pêlê aê.
- 64 “O Apômtau, ôkênj njagêjô êndênj êsêac êtôm gên, tanj sêgôm nanj.
 65 Ôpuc boa êsêac ma ôkênj êsêac sênggôn togêngwapac njanôgenj.
 66 Ôjanda êsêac to onsenj êsêac su samucgen anja nom.”

Esekiel

Propete Esekiel gëmoa nom gédêj tañ sesen malac Jerusalem su gédêj jala 586 gëmunj Kilisi gëmêj nomja nanj. En gëjam sakinj lau, tañ sêngônj kapoacwalô anja Babilon to êsêac, tañ sêngônj Jerusalem nanj. Buku tau gëwa tau kékôc gëja njasëbu aclê gebe

1. Mòkêlatu 1–24 Propete kékêj puc nè lau gebe njaço oc sêku Jerusalem tulu ma sensen malac tau su ênanja.
2. Mòkêlatu 25–32 Apòmtau kékêj jaen gebe êmêtôc lau-m toê-toê, tañ sêkônij ênê lau to sêwê êsêac seogen nanj.
3. Mòkêlatu 33–39 Gédêj tañ Jerusalem gëjanja su nanj, Apòmtau gëjac nè lau tëntac tônj to gëjac mata gédêj êsêac gebe êmoasinj êsêac êndêj têm, tañ géc nëmña nanj.
4. Mòkêlatu 40–48 Esekiel gëlic lôm dabunj wakuc to nageñjêlôm ma gëwa Judawaganêj lau-m wakuc sa amboac tonanjenj.

Esekiel kékêj gëwinj njanô ma gëlic nkatu taésam géc nè njalêlôm. En gëlic nkatu tau gédêj tañ nè katu kainj tenj kësana nanj. Ma enj gëwa nè jaen taésam sa nja dônj, tañ gëjam nanj. Esekiel kékac lau gebe sënana taunj ôkwi e nêj njalêlôm êtu wakuc ma enj gëlêj binj tamenj gebe sejob nêj latunj njapep. Enj kësôm lasê gebe kékêj mata lau sënana taunj ôkwiña e nêj lêj êtu wakuc. Esekiel enj propetejenj atom, enj dabunjwaga amboac tonanjenj. Kêtu tonanjanj enj taê kêka njanô gebe lôm dabunj êtu wakuc ma lau sëmansanj taunj e têtû lau dabunj.

Anôtônê lëpônj

¹ Gédêj jala kêtu 30 njaajônj kêtu aclê ma njabêc kêtu lemenj tenj aê gamoa gawinj lau kapoacwalônja anja bu Kebar njatali. Gédêj tonanj undambê gëña ma galic nkatu, tañ Anôtô gësunj gédêj aê nanj. ² Gédêj ajônj tau njabêc kêtu lemenj tenj tonanj kinj Jehoiakin gëngônj kapoacwalô njajala kêtu lemenj tenj su ³ ma Apòmtau kësôm gédêj Busi latu aê, dabunjwaga Esekiel, anja bu Kebar, tañ kêpoac Kaldeanêj gamêj nanj. Ma Apòmtaunê njac lai mêngëjam aê auc.

⁴ Aê gaôc matoc sa ma galic mu gëbuc njatëna sec, tañ gëmêj anja gamêj gëmu kësêpnja (nodonja) totao kapôênanô, tañ njawasi kékôm aê auc to ja kèpëlanj kësana gëmêj njapanj nanj. Ma anja ja tau njalêlôm aê galic amboac bras njamondec-mondec. ⁵ Anja mutëna tau njalêlôm aê galic nkatu amboac gëj matenj jali aclê, tañ nkatu amboac njamalac. ⁶ Êsêac samob nêj lanjônjanô aclê-aclê to njamagê aclê-aclê kêtômgenj. ⁷ Êsêac enj kainj solop ma galic enj poap amboac bulimakao kapoac nêj ma njawasi to njaôsic-ôsic amboac bras. ⁸ Êsêac lemenj kêtôm njamalacnêj ma kësana anja nêj njamagê aclê-aclê njaka-sunjlabu. Ma êsêac lanjônjanô to nêj njamagê amboac tonec gebe ⁹ Nêj njamagê luagêc gëlama e njatêpôê kêmoasac tau ma êsêac embe sêsêlêj, go sêkac taunj ôkwi-ôkwi tenj atom, sêsêlêj solopgenj sêja.

¹⁰ Êsêacnêj lanjônjanô nkatu amboac tonec gebe Êsêac samob nêj lanjônjanô, tañ géc nëmña nanj, nkatu amboac njamalac. Lanjônjanô anônja amboac lewe ma lanjônjanô gasênja amboac bulimakao to lanjônjanô dêmodëmunja amboac momboanj. ¹¹ Êsêac sëlama nêj njamagê luagêc-luagêc gëmu kêpi e sëmooasac tau. Ma êsêac sêkwa ôlinj auc nja nêj njamagê luagêc-luagêc njagêdô. ¹² Ma samob sêsêlêj solopgenj sêja kêtôm njalau gëjam gôlinj êsêac ma sêkac taunj ôkwi tenj atom.

¹³ Anja gëj matenj jali tonanj njalêlôm gëj tenj géc, tañ galic amboac ja njalana kêtôm dawen njawê njaoleb-oleb kësana. Ja tau njawê kainj tenj ma ôsic kékac anja ja tau kësana gëmêj. ¹⁴ Ma gëj matenj jali tau sêlêti sêja sëmêj—sêja sëmêj eb tagenj amboac ôsic kékac.

¹⁵ Gédêj tañ aê kasala gëj matenj jali tonanj nanj, aê galic wil aclê sêkô nom, wil tau tagenj-tagenj kêtôm êsêacgenj. ¹⁶ Wil aclê tonanj kêtôm taugenj, njawasi amboac pocawa. Kêtôm wilgenj wil tenj gëjac keso njalêlômgenj. ¹⁷ Embe sêsêlêj sënana gamêj tônê ma ônê, oc sêsêlêj solopgenj sënana, sêkac taunj ôkwi-ôkwi atom. ¹⁸ Ma matenjanô gëjam wil samob njatali aucgenj. ¹⁹ Ma gëj matenj jali aclê tau embe sêsêlêj, go wil sêsêlêj sëwinj êsêac. Ma gëj matenj jali embe sêônj sa sêpi anja nom, go wil sêônj sa amboac tonanjenj. ²⁰ Gëj matenj jali aclê sêsêlêj kêtôm nêj njalau têtac gëwinj ma wil dêdi sëwinj êsêacgenj gebe gëj matenj jali nêj njalau gëj gôlinj wil amboac tonanj. ²¹ Amboac tonanj têm samob nanj gëj matenj jali taunj embe sêsêlêj, go wil sêsêlêj. Embe sêkô, go wil sêkô. Embe sêônj sa, go wil sêônj sa amboac tonanjenj gebe gëj matenj jali nêj njalau gëjam gôlinj wil.

²² Anja gëj matenj jali mókënjapac lôlôc gëj tenj géc, tañ galic amboac umbon njawasi amboac glas kainj tenj, njawê kristal. ²³ Anja umbonj njalabu gëj matenj jali taunj sêkô ma sëmêtôc nêj njamagê luagêc kêtômgenj e tenj nè kêmoasac êsêagêc, tañ sêkô enj makenj-makenj nanj nêj. Ma êsêac sêkwa nêj ôlinj auc nja nêj njamagê luagêc njagêdô. ²⁴ Gédêj tañ sêsêlêj nanj, aê ganjô nêj njamagê njakicsëa amboac bu kapôênj njakicsëa ma amboac Apòmtau njac lai njatau nè awa to

gamêñ ñadindij amboac siñwaga toñ kapôêñ nêñ ñadindij. Gêdêñ tanj sêkô ñañêñ nanj, sêgasunj nêñ ñamagê ²⁵ Mago awa tenj kêsa anja umbonj, tanj gêc êsêac môkêñapac ñaôña nanj ñapañgeñ. ²⁶ Ma anja umbonj, tanj gêc êsêac môkêñapac ñaôña nanj, ñamakenj aê galic gêñ tenj amboac lêpônj sapir majañ-majañña ma ñakatu tenj amboac ñamalac gêngônj lêpônj tau ñaô. ²⁷ Ma galic ñakatu tau ñamakenj ñaôña ñawasi amboac bras ñamondec-mondec ma ñamakenj ñalabuña amboac ja ñawaô. Ma ñawê ñawasi kainj tenj kékôm ñakatu samucgeñ auc. ²⁸ Ma ñawê ñawasi tau kêtôm kasômbuc, tanj kékô tao ñalêlôm nanj. Apômtaunê ñawasi ñakatu tau tonanj.

Apômtau kêkalem Esekiel gebe êtu propete tenj

Aê galic ma gau tauc gaêc lañôcanô gêdêñ nom ma ganjô awa tenj, tanj kêsôm binj nanj.

2

¹ Ma enj kêsôm gêdêñ aê gebe “Ñamalac latu, ôndi sa. Aê gabe jasôm binj êndêñ aôm.” ² Gêdêñ tanj awa kêsôm binj gêmoa nanj, Apômtau nê ñalau kêsêp aêñoc ñalêlôm gêja ma gêôc aê sa jakakô ma aê ganjô awa tau kêsôm binj gebe ³ “O ñamalac latu, aê gabe jasakiñ aôm ôndêñ lau Israel. Êsêac to nêñ mimi sêli tauñ sa to sêbuc dêmôêñ aê e mêngêdêñ galoc. ⁴ Êsêac gêsuñtêkwa ñatorñ to tetoc aê sa atom. Aê jasakiñ aôm ôndêñ êsêac ôna gebe ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtaunê binj tau tonec. ⁵ Êsêac lau tonj tenj, tanj sêli tauñ sa ñasec, tec êsêac sêkêñ tanj me sêkêñ tanj atom, mago êsêac sêjala gebe propete tenj gêmoa êsêac ñalêlôm.

⁶ “Ñamalac latu, aôm ôtêc êsêac to nêñ binj atom. Gêñ ñatêkwa to locgôm oc sêkôm aôm auc ma ôngônj alidêbu ñaô, mago ôtêc êsêacnêñ binj to nêñ lañôñsiboa atom gebe êsêac lau tonj tenj, tanj sêli tauñ sa ñasec nanj. ⁷ Aôm ôsôm ñoc binj êndêñ lau tonj tenj, tanj sêli tauñ sa ñasec nanj, êsêac sêkêñ tanj me sêkêñ tanj atom.

⁸ “Ñamalac latu, aôm ôkêñ tanjam binj, tanj aê gabe jasôm êndêñ aôm nanj. Ôli taôm sa êtôm êsêac atom. Ôña awamsunj ma ôniñ gêñ, tanj aê gabe jakêñ êndêñ aôm nanj.” ⁹ Go aê galic lêma tenj, tanj kêmêgôm papia toluñ tenj nanj, kêmêtôc tau gêdêñ aê. ¹⁰ Ma lêma tau kêlainj papia tau ma galic teto binj tanjboanja to binj ijoc ma binj ojaerña kêsêp maken-makenj.

3

¹ Go Anôtô kêsôm gêdêñ aê gebe “Ñamalac latu, ôniñ gêñ, tanj gêc aôm lañômnêmña nanj, ôniñ papia toluñ tonanj, go ôna ma ôsôm binj andêñ lau Israel.”

² Amboac tonanj aê ganja aocsunj ma enj kêkêñ luñ tau gêdêñ aê gebe janinj. ³ Ma enj kasôm gebe “Ñamalac latu, ôniñ papia tec kakêñ gêdêñ aôm nec e ênam têtacacêga auc.” Aa gaenj gêñ tau ma kasaê ñakana kêtôm lap.

⁴ Go Anôtô kasôm gebe “Ñamalac latu, ôndêñ lau Israel ôna ma ôsôm ñoc binj lasê êndêñ êsêac. ⁵ Aê jasakiñ aôm ôndêñ lau toawenj talô ma toawenj ñawapac nec atom, jasakiñ aôm ôndêñ lau Israelgeñ. ⁶ Aê jasakiñ aôm ôndêñ lau-m ñagêdô, tanj sêsôm awenj jaba, tanj aôm gôñjô atom nanj atom amboac tonanjenj. Embe jasakiñ aôm ôndêñ lau-m amboac tonanj, oc sêkêñ tanj aôm awam. ⁷ Mago lau Israel oc sêkêñ tanj aôm awam atom gebe êsêac dedec gebe sêkêñ tanj aê aoc. Binj tonanj ñam gebe lau Israel samob gêsuñtêkwa ñatorñ ma nanj ñalêlôm ñadani. ⁸ Ôlic acgom, galoc aê janjôm aôm lañômsiboa aôm êsêacnêñ ma têmbêlam ñajaña êtôm êsêac tenjbelen. ⁹ Binjñanô, aê kakêñ aôm têmbêlam ñajaña kêtôm pocawa kainj tenj sêli tauñ sa ñasec nanj.”

¹⁰ Go Anôtô kêsôm binj tonec gêwiñ gebe “Ñamalac latu, binj samob, tanj jasôm êndêñ aôm nanj, ênêc nêñ ñalêlôm ma ôkêñ tanjam aê aoc tau. ¹¹ Gocgo ôndêñ nêñ lau, tanj sêngônj kapoacwalô nanj, ôna ma ôsôm êndêñ êsêac, tanj sêkêñ tanj me sêkêñ tanj atom gebe ‘Apômtaunê binj tau tonec.’ ”

¹² Go Anôtônê ñalau kêsip aê sa ma gêdêñ tanj Apômtau tonjawasi gêdi nanj, aê ganjô ôjô gêjam ñakicsêa kapôêñ anja aê dêmôêcmuña. ¹³ Ñakicsêa tau ñam kêsêp gêñ matenj jali sêkac ñamagê kêpi tau ma wil kêsêlêñj gêwiñ êsêac. Ma ñakicsêa tau tonanj kêtôm ôjô ñakicsêa. ¹⁴ Go ñalau kêsip aê sa ma kêkôc aê gêc gêja. Ma aê gaêc gaja tonjaclaigenj e ñalêlôm kêpuc aê ma Apômtaunê lêma kékôninj aê ñanôgenj. ¹⁵ Tec aê gaô lasê lau kapoacwalôña, tanj sêngônj malac Tel Abib anja bu Kebar ñatali nanj. Aê ganjônj êsêac ñalêlôm bêc 7 tonjoc ñalêlôm gêmô aêgenj kêtû gêñ, tanj galic to ganjô nanj.

Apômtau kêkêñ Esekiel kêtû dibwaga tenj

¹⁶ Gêdêñ tanj bêc 7 gêjaña nanj, Apômtau kêsôm binj gêdêñ aê. ¹⁷ Enj kêsôm gebe “Ñamalac latu, aê kakêñ aôm kôtu dibwaga lau Israelña. Êndêñ tanj ôñj binj êsa aocsunj, nanj naôkêñ puc êsêac ônam aê lañôc. ¹⁸ Aê embe jasôm êndêñ ñac alôb-alôb tenj gebe enj oc êmac êndu, mago aôm embe ôkêñ puc to ôsôm binj êndêñ enj e êwi nê lêñ sec siñ ma êmoa mata jali nec atom, oc ñac alôb-alôb êmac êndu êtu nê secña, mago aôm oc ôwê ênê dec ñakainj. ¹⁹ Mago aôm

embe ôkêñ puc ñac alôb-alôb ma enj êwi sinj atom to ênam tau ôkwi anja nê lêñ sec atom, go enj oc êmac êndu amboac ñac alôb-alôb, mago aôm gôjam taôm kêsi.

²⁰ “Ma tenj. Ñac gêdêñ tenj embe êwi nê lêñ gêdêñ sinj ma êngôm sec ma aê jakêñ enj êka selelec, enj oc êmac êndu, gebe aôm kôkêñ puc enj atom, tec enj êmac êndu êtu ênê secña. Aê oc taêc ênam nê koleñ ñajam, tanj enj gêgôm nanj, êtiam atom. Mago aôm oc ôwê nê dec ñakaiñ. ²¹ Mago aôm embe ôkêñ puc ñac gêdêñ tenj gebe êngôm sec atom ma enj embe endec sec, nanjo êmoa mata jali gebe enj kêkêñ tarja nêñ puc ma aôm oc ônam taôm katôm kêsi amboac tonanjenj.”

Esekiel oc êtôm gebe êsôm binj atom

²² Ma Apômtau lêma gêsac aê ma enj kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôndi sa ma ôsa gaboanj ôna. Aê gabe jasôm binj êndêñ aôm anja tônê.”

²³ Amboac tonanj aê kasa gaboanj gaja ma anja tonanj aê galic Apômtaunê ñawasi kêtôm aê galic su anja bu Kebar ñatali. Aê gau tauc lanjôcanô gêdêñ nom, ²⁴ mago Apômtaunê Ñalau gêjam aêñoc ñalêlôm auc. Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Naôsô nêñ andu ma ôlai katam auc. ²⁵ O ñamalac latu, oc sêsô aôm tônj ña lêpoa ma aôm ôtôm gebe ôsa awê ôndêñ lau atom. ²⁶ Ma aê gabe jakêñ imbêlam êsap lômboam tônj gebe awammê êsa ma ôtôm gebe ônac binjsu êsêac atom gebe êsêac lau tonj tenj, tanj sêli tauñ sa sec nanj. ²⁷ Mago êndêñ tanj jasôm binj êndêñ aôm nanj, jandelec awamsunj, go aôm ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Apômtau Anôtô nê binj tonec’. Ñac tanj êkêñ tarja nanj, êñjô binj tau. Ñac tanj endec nanj, endecgenj gebe êsêac lau tonj tenj, tanj sêli tauñ sa sec nanj.”

^{4:1–17:24} Apômtaunê jaenj ñagêdô, tanj Esekiel geoc lasê nanj, kêsêp ñasêbu tonec. Anôtônê binj kêkanônj Jerusalem, tanj ñacjo oc sensenj su nanj, ma lau, tanj ñacjo oc sêwê êsêac nasêngônj kapoacwalô nanj. Propete gêwa binj ñawapac ñam sa amboac tonanj. Ñam kêsêp launêñ sakinj gwamña to nêñ sec.

18

Lau samob sêwê nêñ binj ñakaiñ êndêñ-êndêñgenj

¹ Apômtau kêsôm binj gêdêñ aê gebe ² “Anja gamêñ Israel amac asôm-asôm bingôlinj lanjwa tonec gebe

‘Tamenji senj wain ñanô matac ma latunji lunlun sinj-sinj.’ nanj ñam amboac ondoc.”

³ Apômtau kêsôm gebe “Aê gamoa matoc jali, tec jasôm êtu tônj gebe sêsôm bingôlinj tonanj anja Israel êtiam atomano. ⁴ Ôlic acgom, aê katu lau samob katunj ñatau. Aê katu tama katu ñatau to latu katu ñatau amboac tonanjenj ma ñac, tanj êngôm sec nanj, êmac êndu.

⁵ “Ñac gêdêñ êsap binjsu tônj ma êsa nê lêñ ñanjêñgenj. ⁶ Enj êniñ gêñ anja anôtô jaba nêñ gamêñ ñabau to êôc mataano sa êndêñ Israelnêñ gwam atom ma êngôm gêñ mockaiñña êndêñ nê ñac jabanj enj nê awê ma ênêc êwiñ, tanj ênam ôli ajônj nanj atom. ⁷ Enj êkônij ñac tenj atom ma êngaminj ñac tenj nê kamaclauñ atom. Enj ênam genjenj atom. Enj êkêñ mo êndêñ lau, tanj mo êjô êsêac nanj, sêniñ to êkêñ ñakwê êndêñ lau toôlinj ñaôma sêsô. ⁸ Enj êkêñ mone êndêñ lau, mago taê êka ñalakac atom ma enj êka jaê mone êlêlêc su atom amboac tonanjenj. Enj êngôm sec atom ma êmêtôc launêñ binj naêndêñgenj. ⁹ Enj êsa nê lêñ êtôm ñoc jatu ma ejop ñoc binjsu ñapepjenj. Ñac amboac tonanj enj ñac gêdêñ ma êmoa mata jali. Apômtau Anôtô nê binj tau tonanj.

¹⁰ “Ma latu, tanj ñac amboac tonanj êka lasê nanj, êjanjo gêñ su ma ênac ñamalac êndu ma êsa tamanê lêñ gêdêñ atom, ¹¹ enj êniñ gêñ anja anôtô jaba nêñ gamêñ ñabau ma êngôm gêñ mockaiñña êndêñ nê ñac jabanj enj nê awê, ¹² ma êkônij lau ñalêlôm sawa to lau sêpô lêna tauñña ma ênam genjenj gêñ to êngaminj kamaclauñ ma êôc mataano sa êndêñ gwam to êngôm gêñ alôb-alôb, ¹³ êkêñ mone êndêñ lau ma taê êka ñalakac to êka jaê mone êlêlêc su, oc êmoa mata jali me masi. Masiano. Enj gêgôm gêñ alôb-alôb samob tonanj, amboac tonanj enj êmac êndu, ma oc êwê enj tau êmac êndu ñakaiñ.

¹⁴ “Ma latu tanj ñac tau tonanj êka lasê nanj, êlic sec samob, tanj tama gêgôm nanj, ma êtakê to êngôm gêñ samob tonanj atom, ¹⁵ enj êniñ gêñ anja anôtô jaba nêñ gamêñ ñabau to êôc mataano sa êndêñ Israelnêñ gwam atom ma êngôm gêñ mockaiñña êndêñ nê ñac jabanj enj nê awê atom. ¹⁶ Enj êkônij lau to êjatu kamaclauñ ma êjanjo gêñ atom, mago êkêñ mo êndêñ lau, tanj mo êjô êsêac nanj, sêniñ ma êkêñ ñakwê êndêñ lau toôlinj ñaôma sêsô. ¹⁷ Enj ejop lêma gebe êngôm gêñ eso atom ma êkêñ mone êndêñ lau, mago taê êka ñalakac to êka jaê mone êlêlêc su atom. Enj ejop ñoc jatu to êsa nê lêñ êtôm ñoc binjsu, oc êmac êndu atom, enj êmoa mata jali binjnanôgenj. ¹⁸ Tagenj ñac tau tama, tanj gêgôm gêñ ñaclai sec to kêjanjo launêñ gêñ ma gêgôm gêñ ñajam gêdêñ nê lau nanj atom, oc êmac êndu êtu nê secña.

¹⁹ “Ma amac atu kênac gebe ‘Latu êôc njanan êtu tamanê secnja atom êtu asagenjja.’ Latu kêsap biñsu tîj to têtac gêwiñ biñgêdêj ma gejob nîc jatu samob njanêngej, tec enj êmoa mata jali biñjanôgej. ²⁰ Nac tanj gêgôm sec nanj, êmac êndu. Latu êôc njanan êtu tamanê secnja atom ma tama êôc njanan êtu latunê secnja atom. Nac gêdêj êtap nê njagêjô njajam sa ma njac sec êtap njagêjô sec sa êtu nê secnja.

²¹ “Mago njac sec tenj embe êkac tau su anja nê sec samob, tanj enj gêgôm nanj, ma ejop nîc jatu samob ma êsap nîc biñsu tîj ma têtac êwiñ biñgêdêj, nanj êmoa mata jali biñjanôgej. Enj êmac êndu atom. ²² Anôtô oc taê ênam nê sec, tanj enj gêgôm nanj, êtiam atom. Enj êmoa mata jali êtu biñgêdêj, tanj enj gêgôm nanjja.” ²³ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Amac abe njac sec tenj embe êmac êndu, oc jalic njajam me. Masianô. Aê têtac gêwiñ gebe jalic enj ênam tau ôkwi ma êmoa mata jali.

²⁴ “Mago njac gêdêj tenj embe êwi nê lêj gêdêj sinj ma êngôm sec to êngôm gêj alôb-alôb, tanj njac sec gêgôm nanj, oc êmoa mata jali me masi. Masianô. Anôtô taê ênam ênê biñgêdêj, tanj enj gêgôm nanj, njatej atom. Enj êmac êndu gebe enj kégêli biñsu ma gêgôm sec.

²⁵ “Mago amac asôm gebe ‘Anôtônê lêj jagêdêj atom.’ Amac lau Israel, akêj tanjem aê acgom. Nîc lêj jagêdêj atom me. Amac taôm nêj lêj tonanj jagêdêj atom. ²⁶ Nac gêdêj tenj embe êkac tau su anja biñgêdêj ma êngôm sec, e êmac êndu. Enj êmac êndu êtu sec, tanj enj gêgôm nanjja. ²⁷ Ma njac sec tenj embe êkac tau su anja sec, tanj enj gêgôm nanj, ma êsap biñsu tîj to têtac êwiñ biñgêdêj, go ênam katu kêsî. ²⁸ Enj gêjam tau ôkwi anja nê sec samob, tanj gêgôm nanj, tec êmoa mata jali ma êmac êndu atom. ²⁹ Mago lau Israel sêsôm gebe ‘Apômtaunê lêj jagêdêj atom.’ O lau Israel, amboac ondod. Aê nîc lêj jagêdêj atom me. Aê gabe amacnêj lêj jagêdêj atom.

³⁰ “O lau Israel, kêtû biñ tonanjja aê gabe jamêtôc amac samob êndêj-êndêjgej êtôm nêj lêj. Apômtaunê biñ tau tonanj. Amac embe ambu taôm to anam taôm ôkwi anja nêj keso atom, oc ananja êtu nêj secnja. ³¹ Ambaliñ nêj sec samob, tanj agôm gêdêj aê nanj, sinj ma amansanj nêj njalêlôm to nêj katôm êtu wakuc. O lau Israel, amac abe amac êndu êtu agenjja.” ³² Apômtau kêsôm gebe “Nac tenj embe êmac êndu, oc jalic njajam atom. Amboac tonanj anam taôm ôkwi gebe amoa matem jali.”

19:1–32:32 Jaenj njagêdô, tanj kêsôm lasê gebe Anôtô êmêtôc nê lau nanj, ma njagêdô, tanj kêkanôj lau jaba, tanj sêjgôj sêsi Judawaga nanj, kêsêp môkêlatu tonec.

33

Apômtau kêkêj Esekiel kêtû dibwaga tenj

¹ Apômtau kêsôm gêdêj aê gebe ² “o njamalac latu, ôsôm êndêj nêj lau gêj, tanj njanô êsa êndêj noc, tanj jakêj sinj êsa gamêj êmêj. Lau gamêj tonanjja sêjalij nêj tenj sa êtu dibwaga. ³ Enj embe êlic njacjô tédabinj, nanj enj ênac dauc êtanj gebe êkêj puc lau samob. ⁴ Embe tenj êjô, mago êkêj tanja atom e njacjô êô lasê ma ênac enj êndu, go enj tau êwê kaiñ êmac êndu njatôp. ⁵ Enj êmac êndu njatôp ênêc enj tanja gebe enj kêkêj tanja puc atom. Embe enj êkêj tanja oc moac enj êtôm gebe êc sinj su. ⁶ Mago dibwaga embe êlic njacjô sêmêj ma ênac dauc êtanj atom ma êkêj puc lau atom e njacjô sêô lasê ma sênac njac tenj êndu, oc njac tau ênanja êtu nê secnja, mago dibwaga êwê ênê dec njakainj.

⁷ “O njamalac latu, aê jakêj aôm ôtu lau Israel nêj dibwaga. Êndêj tanj ôjô biñ tenj anja aênjoc nanj, ôkêj puc êsêac ônam aê lanôc. ⁸ Aê embe jasôm êndêj njac sec gebe Aôm ômac êndu, mago aôm embe ôkêj puc enj gebe ênam nê lêj ôkwi gebe êmoa mata jali nanj atom, go enj oc êmac êndu êtu nê secnja, mago aôm ôwê ênê dec njakainj. ⁹ Mago aôm embe ôkêj puc njac sec ma enj ênam tau ôkwi anja nê sec atom, oc êmac êndu êtu nê secnja, mago aôm gôjam taôm katôm kêsî.

Lau sêwê nêj biñ njakainj êndêj-êndêjgej

¹⁰ “Ma aôm njamalac latu, ôsôm êndêj lau Israel biñ tau, tanj êsêac sêsôm nanj gebe ‘Gêj sec to geo, tanj aêac agôm nanj, kêkônij aêac tîj e abêlê. Aêac amoa matenj jali amboac ondod.’ ¹¹ Aôm ôsôm êndêj êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm gebe Aê gamoa matoc jali biñjanôgej, tec jasôm êtu tîj gebe njac sec tenj embe êmac êndu, oc aê têtac njajam atom. Nac sec tenj embe ênam tau ôkwi to êmoa mata jali, aê oc têtac njajam êsa. O lau Israel, anam taôm ôkwimanj, amac abe amac êndu êtu agenjja.

¹² “Ma aôm, njamalac latu, ôsôm êndêj nêj lau gebe Nac gêdêj embe êngêli biñsu, go êna lêj gêdêj ênam enj kêsî atom. Ma njac sec embe êwi nê sec sinj, go nê sec êku enj tulu ênanja atom. Nac gêdêj, tanj êngôm sec nanj, oc êmoa mata jali atom. ¹³ Aê embe jasôm êndêj njac gêdêj gebe êmoa mata jali ma enj taê êka nê lêj gêdêj e êngôm sec, go aê taêc ênam ênê lêj gêdêj tenj êtiam atom ma enj êmac êndu êtu nê secnja. ¹⁴ Ma tenj. Aê embe jasôm êndêj njac sec gebe amac êndu biñjanôgej, mago enj embe ênam tau ôkwi anja nê lêj sec ma ejop nîc jatu to êsap biñsu tîj ¹⁵ ma êngaminj kamaclaunj atom to êjô gêj, tanj kêjango su nanj, ma êngôm biñsu, tanj

kêtu anjôgê matem jali njan nan, nanô êsa to êngôm sec atom, nan êmoa mata jali binjanôgen, enj êmac êndu atom. ¹⁶ Aê oc taêc ênam ênê sec, tanj gêgôm nan, njatenj êtiam atom. Enj gejob njoc jatu to kêsap binjsu tônj, tec êmoa mata jali binjanôgen.

¹⁷ “Ma nêmm lau sêsôm gebe ‘Apômtaunê lênj jagêdênj atom.’ Mago aê gabe êsêacnênj lênj jagêdênj atom. ¹⁸ Nac gêdênj embe êwi nê lênj gêdênj sinj ma êngôm sec, oc êmac êndu êtu tonanj. ¹⁹ Ma njac sec embe êwi nê sec sinj ma ejop njoc jatu to êsap binjsu tônj, oc êmoa mata jali êtu tonanj. ²⁰ Mago amac asôm gebe ‘Apômtaunê lênj jagêdênj atom.’ O lau Israel, aê oc jamêtoc amac samob êtôm nêmm lênj êndênj-êndênjgen.”

Nawae gebe Jerusalem ênanja

²¹ Gêdênj jala kêtu 12, tanj aêac anjôgê kapoacwalô nan, njajônj kêtu 10 njabêc 5 njac tenj, tanj gêc sinj anja Jerusalem gêmênj nan, mêngêô lasê aê ma kêsôm gebe “Êsêac sêku malac tulu.” ²² Gêdênj kêtula, tanj gêmunj bêc njac tau gêô lasênan nan, Apômtau lêma gêsac aê ma enj kêkênj imbeloc kêtu golonj gêdênj bêc, tanj njac tau gêô lasê nan, ma aê aocmê kêsa kêtiam atom.

Launênj sec

²³ Apômtau kêsôm binj gêdênj aê gebe ²⁴ “O njamalac latu, lau tanj sêngônj malac njapopoc anja lau Israel nênj gamênj nan, sêsôm gebe ‘Abraham enj njac tagenj ma Anôtô kêkênj gamênj samucgenj gêdênj enj. Mago aêac lau taêsam, tec galoc gamênj tau kêtu aêacnênj gêngac.’

²⁵ “Amboac tonanj ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau kêsôm gebe Aôm goenj dec gêwinj njamêsôm tau. Aôm gôjam sakinj gwam. Aôm gôjac lau êndu. Asagenj kêkênj aôm taêm gêjam gebe gamênj tau kêtu amacnêmm. ²⁶ Aôm taêm kêka nêmm sinj. Amac agôm gênj alôb-alôb. Amac agôm mockainj gêdênj nêmm lau wacbanj amac nênj lauo. Asagenj kêkênj amac taêm gêjam gebe gamênj tau kêtu amacnêmm.

²⁷ “Ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe Aê gamoa matoc jali binjanôgen, tec jasôm êtu tônj gebe lau, tanj sêngônj malac njapopoc nan, lau oc sênac êsêac êndu. Êsêac tanj sêngônj gamênj njamagêna nan, bôcbôm oc sêndangônj êsêac. Êsêac tanj sêngônj malac njanja me pocgêsuj nan, gêmac sec oc êngôm êsêac e sênanja. ²⁸ Aê gabe jangôm gamênj êtu gasanj. Nênj njac lai, tanj êsêac tetoc tauj sa kêpi nan, oc êmbacnê. Ma gamênj Israel njalôc oc êtu gamênj sawa e njac tenj êtôm gebe êsa lôc njaintêna êtiam atom. ²⁹ Êndênj tanj aê jangôm gamênj êtu gasanj êtu sêgôm gênj alôb-alôb nanja, êsêac oc sêjala gebe aê Apômtau tau.”

Jaenj tanj propete kêsôm nanj njanô

³⁰ “O njamalac latu, nêmm lau sêsôm binj kêpi aôm sêkô tunjbôm njagala to andu njasacgêdô. Êsêac sêsôm gêdênj tauj gebe ‘Ajôc, tawac ma tanjô binj, tanj galoc gêmênj anja Apômtaunê nanj.’ ³¹ Amboac tonanj lau sêlinj tauj japanj-japanj amboac lau sêgôm-sêgôm ma njoc lau sêngônj sic sêngônj aôm lanjômnêmmja to sênjô nêmm binj, mago sêngôm njanô êsa atom gebe binjdananj gêc êsêac awenjsanj ma nênj njalêlôm gêgôm mocsac awagenj. ³² Ma êsêac sêlic aôm amboac njac, tanj gêjam wê têtac gêwinjja njajamgenj to gêjac gênj wênj nanj. Êsêac sênjô aômmêmm binj samob, mago sêngôm njatenj njanô êsa atomanô. ³³ Ma êndênj nanj nêmm binj njanô êsa-êsa oc njanô êsa binjanôgenj-gocgo sêjala gebe propete tenj gêmoa êsêac njalêlôm.” * êndênj njamu (Ep 1:14) † njabelo gebe enj oc taê ênam nê tốp tonanj. ‡ êtiam.

34

Lau Israel nênj gejobwaga

¹ Apômtau kêsôm binj tonec gêdênj aê gebe ² “O njamalac latu, oc binj lasê êkanônj lau Israel nênj gejobwaga. Oc binj lasê ma ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe Ojae, amac gejobwaga Israelnja, amac ajop taômgenj. Gejobwaganênj kôm gebe sejop domba nec atom me. ³ Amac aenj njalêsi to asô njakwê, tanj awa njac domba njalêli ma abuc domba njajamj to aenj njamêsôm tau, mago amac alôm domba tau atom. ⁴ Amac apuc gênj palê-palê tônj atom to agôm êsêac, tanj gêmac gêgôm êsêac nanj, ôlinj njajam kêsa atom. Amac asabanj êsêacnênj kamoc atom ma ajonj êsêac, tanj seo sic nanj, sa ma awê êsêac sêmu sêmênj atom to asom êsêac, tanj sêjanja nanj, atom amboac tonanjenj ⁵ Tec lau sêjac domba tau salinj-salinj e têtû bôcbôm samob nênj gwada gebe nênj gejobwaga masi. ⁶ Êsêac sêjac njoc domba salinj-salinj e seo sic sêmoa lôc to gamênj njabau samob. Êsêac sêjac njoc domba salinj-salinj e sêjam nom njagamênj samob auc. Ma njac tenj gêjam jaom êsêac to gesom êsêac atom.

⁷ “Amac gejobwaga, galoc anjô binj, tanj aê Apômtau gabe jasôm êndênj amac nanj acgom. ⁸ Aê gamoa matoc jali binjanôgenj, tec jasôm êtu tônj gebe Aênjoc domba têtû bôcbôm nênj gwada ma bôcbôm samob sejn njoc domba kêtu êsêacnênj mo gebe domba nênj gejobwaga

* 33:33: Kamaclaurj: 1. kêtu njabelo gebe tatap njanô tau sa † 33:33: 2. njac tenj embe ênam tốp tenj, go êkênj gênj tenj êtu ‡ 33:33: Malôgenj embe ênac tốp tonanj, go êtap nê gênj tau sa

masi. Aênoc gejobwaga sesom ñoc domba atom. Gejobwaga sêlôm taunjen ma sêlôm ñoc domba atom. ⁹ Kêtu binj tonan ñajna amac gejobwaga akên tanem ñoc binj acgom. ¹⁰ Aê Apômtau Anôtô jasôm lasê gebe aê oc jakalem gejobwaga gebe sêwa nêj binj sa. Aê oc jaka jaê ñoc domba anja êsêacnêj ma janac jao gebe sejob ñoc domba êtiam. Ma gejobwaga sejob tauj êtiam atom amboac tonanjen. Ma aê gabe janam ñoc domba kêsi anja êsêacnêj awenjuj e têtû êsêacnêj gwada atom.”

Ñacgejob ñajam

¹¹ “Aê Apômtau Anôtô jasôm êndênj amac gebe aê taucgenj gabe jansom ñoc domba ma jajop êsêac. ¹² Aê gabe jajop êsêac êtôm ñacgejob gêjam jaom nê domba, tanj lau sêjac salinj-salinj sêmoa gamênj samob nanj. Aê gabe janam ñoc domba kêsi anja gamênj samob, tanj lau sêjac êsêac salinj-salinj gêdênj ômbinj to ñakesec kêkôm gamênj auc nanj. ¹³ Aê gabe jakôc êsêac su anja gamênj jaba tau ma jajop êsêac sa to jawê êsêac sêmu dëndênj tauj nêj gamênj sêmênj êtiam. Aê oc jalôm êsêac anja lôc to gaboanj Israelja ma anja gamênj tau ñamala ñajamanô. ¹⁴ Aê gabe jalôm êsêac ña gêgwanj ñajam ma êsêac sêninj gêgwanj tau anja Israel ñalôc. Anja tônê êsêac sêlêwanj tauj anja gamênj wale-wale ma sêninj gêgwanj ñajamanô anja Israel ñagamênj. ¹⁵ Aê taucgenj gabe jatu ñoc domba nêj gejobwaga ma gabe jatap gamênj sêlêwanj taujja tenj sa êtu êsêacnja. Aê, Apômtau Anôtô tauc kasôm binj tonan.

¹⁶ “Aê gabe jansom êsêac, tanj sêjanja nanj, ma jajop êsêac, tanj seo sic nanj, sa to jawê êsêac sêmu sêmênj ma jansambanj êsêacnêj kamoc to janngôm êsêac, tanj gêmac gêgôm êsêac nanj, ôlinj ñajam êsa, mago onanj, tanj tonjalêsi ma toôlinjwalô nanj, aê oc jansenj su. Aê oc jatu êsêacnêj ñacgejob gêdênj tau.

¹⁷ “O ñoc domba, amboac tonanj aê, Apômtau Anôtô jasôm êndênj amac gebe Aê gabe jamêtôc domba êndênj-êndênjenj ma jawa domba kapoac to noninj kapoac êkôc. ¹⁸ Amboac ondod amac ñagêdô aenj gêgwanj ñajamanôgenj jakêtôm atom, tec amac aka gêj, tanj amac aninj atom nanj, popoc nec. Amac anôm bu ñakênkêj, tec agôm onanj, tanj amac anôm atom nanj, ñamôp kêsa. ¹⁹ Ma aênoc domba ñagêdô oc sêninj gêgwanj, tanj amac aka popoc nanj, ma sênôm bu, tanj amac agôm ñamôp kêsa nanj.

²⁰ “Amboac tonanj aê, Apômtau Anôtô jasôm êndênj amac gebe Aê tauc jamêtôc amac domba, tanj atôp e ñatêku masi nanj, to amac, tanj ôlinj ñasanj nanj. ²¹ Amac alêsuc domba palê-palê to asanj êsêac ña nêmj jabo e atinj êsêac su anja tonj ñalêlôm. ²² Mago aê oc janam ñoc domba kêsi. Êsêac têtû nêmj gwada êtiam atom. Aê oc jamêtôc domba samob êndênj-êndênjenj. ²³ Aê oc jakêj ñoc sakinwaga Dawid êtu êsêacnêj gejobwaga. Enj oc êlôm êsêac ma êtu nêj ñacgejob ñanô. ²⁴ Aê Apômtau tauc gabe jatu êsêacnêj Anôtô ma ñoc sakinwaga Dawid êtu êsêacnêj gôlinjwaga. Aê, Apômtau kasôm binj tonanj. ²⁵ Aê gabe jamoatinj poac wamanja êndênj êsêac ma jansoc bôcbôm sêwi nêj gamênj sinj, go ñoc domba sêngôj ñajamgenj anja oba ma sêncê bêc anja salej.

²⁶ “Aê gabe janam mec êsêac to gamênj, tanj kêgi ñoc lôc dabuj auc nanj, ma jakêj kom ênac êndênj ñanoc solop. Kom tau oc êmoasinj nom. ²⁷ Ka kômja ênam ñanô ma nom êkêj gêj êpi ñajamgenj ma lau oc sêmoa ñajam anja tauj nêj nom. Ma aê embe jamô ñoc launêj kapoacwalô êngic ma jajanjgo êsêac su anja lau, tanj sêkôninj êsêac tôj lemenj e sêmoa nêj taujja nanjo sêjala gebe aê Apômtaugoc. ²⁸ Lau tentenlatu oc sêjanjo êsêac êtiam atom ma gamênj ñabôcbôm oc sêndanngônj êsêac êtiam atom amboac tonanjen. Êsêac oc sêmoa ñajam ma tenj êtakê êsêac atom. ²⁹ Aê oc jasê êsêacnêj kôm moasinjja gebe mo êjô êsêac êndu anja gamênj tau êtiam atom. ³⁰ Ma êsêac samob oc sêjala gebe aê, Apômtau Anôtô jamoa jawinj êsêac ma lau Israel têtû aênoc lau. Aê Apômtau Anôtô, kasôm binj tau tonanj.

³¹ “Ñoc domba amac, ñoc domba ñatonj, tanj aê galôm nanj, atu ñoc lau. Ma amacnêj Anôtô aê. Apômtau Anôtô kêsôm binj tau tonanj.”

35:1–36:21 Propete geoc binj lasê kêkanônj gamênj Edomja ma kêsôm lasê gebe lau Israel sêmu sêna nêj malacmôkê êtiam.

36

Lau Israel sêmoa ñajam êtiam

²² “Amboac tonanj ôsôm êndênj lau Israel gebe Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe O lau Israel, gêj tanj aê janngôm nanj, aê janngôm êtu amacnja atom, aê janngôm êtu aênoc ñaê dabujja, tanj amac agôm kêtû sec anja lau samob, tanj amac aô lasê êsêac nanja. ²³ Aê oc jawaka ñoc ñaê towae ñadabujanô sa. Ñoc ñaê kêtû sec anja tentenlatunêj, amac agôm ñoc ñaê kêtû sec. Ma tentenlatu sêjala gebe Apômtau aê. Aê Apômtau Anôtô kasôm binj. Aê oc jawaka tauc sa êpi amac gebe aê dabuj. ²⁴ Aê gabe jakôc amac su anja tentenlatunêj ma jajop amac sa anja gamênj samob ma jawê amac amu andênj taôm nêmj gamênj ana êtiam. ²⁵ Aê jansanem bu ñawa êpi amac e atu selec. Aê jakwasinj nêmj ñatêmui to nêmj sakinj gwamja su ênanja. ²⁶ Aê gabe jakêj ñalêlôm wakuc tenj êndênj amac. Aê gabe jakôc nêmj ñalêlôm ñadani su ma jakêj

ñalêlôm biñmalôña êndêñ amac. ²⁷ Aê oc jakêñ ñoc ñalau êsêp amacnêm ñalêlôm ma jajop gebe amac andanğuc ñoc biñsu ma anğôm jatu samob, tañ kakêñ gêdêñ amac nañ, ñanô êsa. ²⁸ Go amac oc anğôñ gamêñ, tañ kakêñ gêdêñ amacnêm mimi nañ. Amac atu aêñoc lau ma amacnêm Anôtô aê. ²⁹ Aê gabe janam amac kêsi anğa nêm ñatêmui samob. Aê gabe jajatu nom gebe êkêñ ñanô taêsam gebe aoc tóbôm êtiã atom. ³⁰ Aê gabe jakêñ ka ênam ñanô to kôm ênam ñanô êtu taêsam gebe tóbôm, tañ êñğôm waem sec anğa tentenjatunêñ nañ, teñ êsa êtiã atom, ³¹ go amac taêm ênam nêm lêñ alôb-alôb, tañ asa nañ, to nêm sec, tañ agôm nañ, ma majem taôm êtu nêm sec to geonja. ³² O lau Israel, ajalamañ gebe aê janğôm gêñ tonañ ñai êtu amacña atom. Majem to asi taôm êtu nêm lêñja. Aê Apômtau Anôtô kasôm biñ tonañ.”

³³ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Êndêñ bêc, tañ jakwasin amacnêm sec samob su atu selec nañ, aê jakêñ amac anğôñ nêm malac ma akwê nêm andu ñapopoc sa êtiã. ³⁴ Ma jakêñ amac awaka gamêñ, tañ lau tê sêwê sêja sêmêñ nê, sêlic amboac gamêñ sawa nañ, sa êtiã. ³⁵ Ma lau oc sêsôm gebe ‘Gamêñ tonañ kêtũ gasañ ma galoc talic amboac kôm Eden. Ma malac, tañ kêtũ tuc to sawa ma sesen popoc nañ, galoc lau sêñğôñ ma sêkwê tunbôm sa kêtiam.’ ³⁶ Go lau tentenlatu, tañ sêñğôñ sêñgi amac auc nañ, sêjala gebe aê. Apômtau kakwê malac popoc sa ma kasê mo kêsêp gamêñ gasañ kêtiam. Aê Apômtau gajac mata biñ tonañ ma aê oc janğôm ñanô êsa.”

³⁷ Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe “Aê gabe jakêñ lau Israel teten aê gebe janam êsêac sa êtu gêñ teñja êwiñ gebe jakêñ êsêacnêñ namba êtu kapôêñ amboac domba ñaton teñ. ³⁸ Lau totor-ñator sênam malac, tañ galoc kêtũ tuc nañ, auc amboac domba ñanja sêjam Jerusalem auc gêdêñ têm omsêgaña. Êndêñ tonañ êsêac sêjala gebe Apômtau aê.”

37

Gaboañ ñatêkwa ñakelenja

¹ Apômtaunê lêma gêsac aê ma Apômtaunê Ñalau kêkôc aê ma ketoc aê kakô gaboañ, tañ ñatêkwa gêjam nom auc samucgen. ² Ma eñ gêwê aê kasêlêñ gaboañ tonañ samucgen ma aê galic gebe ñatêkwa taêsam ñasec gêjam gaboañ tonañ auc ma ñatêkwa tau ñakelen langwagen. ³ Eñ kêsôm gêdêñ aê gebe “O ñamalac latu, ñatêkwa tonec oc êtôm gebe maten jali êsa êtiã me masi.”

Ma aê gajô eñ gajô eñ awa gebe “O Apômtau, ñoc Anôtô, aôm taômgen tec kôjala biñ tonañ.”

⁴ Eñ kêsôm gebe “Oc biñ lasê êndêñ ñatêkwa tau ma ôsôm êndêñ êsêac gebe O ñatêkwa ñakelen, akêñ tañem Apômtaunê biñ. ⁵ Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gêdêñ ñatêkwa gebe Alic acgom, aê oc jaju aocjaô êsêp nêm ñalêlôm, go matem jali êsa êtiã. ⁶ Aê oc jakêñ ñakalôc to ñamêsôm êndêñ amac ma jakwa amac auc ña ñaôlic. Aê gabe jaju aocjaô êsêp amacnêm ñalêlôm ma jakêñ amac matem jali êsa. Go amac ajala gebe aê Apômtau tau.”

⁷ Amboac tonañ aê gaoc biñ lasê kêtôm Apômtau kajatu aê. Ma gêdêñ tañ gaoc biñ lasê nañ, ganğô ñakicsêa amboac gegob kêtan ma galic ñatêkwa sêjac têku taun ma sêlin taun japañ-japañ ma sêjac têku taun. ⁸ Gêdêñ tañ kapuc matoc tôñ gêñ tau nañ, ñakalôc to ñamêsôm ma ñaôlic gêjac têc ñatêkwa auc, mago awajaô kêsêp ôlin atom tagen.

⁹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “O ñamalac latu, oc biñ lasê êndêñ ñalau. Ôsôm êndêñ ñalau gebe O awajaô, ômôêñ anğa nom maken-maken samob ma ôju êsêp ñacmatê tonec gebe maten jali êsa.”

¹⁰ Amboac tonañ aê gaoc biñ lasê kêtôm eñ kêtatu aê. Ma awajaô jakêsêp ñacmatê e maten jali kêsã ma dêdi sa jasêkô. Êsêac taêsam ñasec kêtôm sinwaga tonñ kapôêñanô teñ.

¹¹ Anôtô kêsôm gêdêñ aê gebe “O ñamalac latu, lau Israel têtôm ñatêkwa tonañ. Êsêac sêsôm gebe êsêac têtũ kelej ma nêñ gêñ sêkêñ matenja masi, tec sêbacgac. ¹² Amboac tonañ aôm oc biñ lasê ma ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe O ñoc lauace, alic acgom, aê gabe jaña amacnêm sêô ma jañu amac andi sa ma jakêñ amac amu ana gamêñ Israelña êtiã. ¹³ Êndêñ tañ jaña nêm sêô ma jañu amac andi sa nañ, ajala gebe aê Apômtau tau. ¹⁴ Aê gabe jaju ñoc aocjaô êsêp amacnêm ñalêlôm ma amac matem jali êsa ma jakêñ amac anğôñ nêm gamêñ. Êndêñ tonañ oc ajala gebe Aê Apômtau gajac mata biñ tonañ ma aê oc janğôm ñanô êsa. Aê Apômtau kasôm biñ tonañ.”

Juda to Israel têtũ gamêñ kinja tagen

¹⁵ Apômtau kêsôm biñ tonec gêdêñ aê kêtiam gebe ¹⁶ “O ñamalac latu, ôkôc tôc teñ ma oto biñ tonec êsêp gebe ‘Êtu Juda to Israel, tañ sêsap eñ tôñ nañja.’ Go ôkôc tôc teñ êtiã ma oto biñ tonec êsêp gebe ‘Êtu Josep to lau Israel samob, tañ sêsap eñ tôñ nañja.’ ¹⁷ Gocgo ômêñğôm tôc luagêc tonañ e ñatêku êndin ta gebe talic amboac gêñ tagen. ¹⁸ Ma nêm lau embe sêsôm gebe ‘Ôwa gêñ tonañ ñam sa,’ ¹⁹ go ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec

gebe Aê gabe jakôc Josep nê tôc, tañ kêsêp Epraim lêma nañ, to gôlôac Israel, tañ sêsap enj tónj nañ, nêñ ma janac têku ña Judanê tôc e têtú tôc tagenj, tañ jamêngôm êsêp aê lemoc.

²⁰ “Ômêngôm ka luagêc, tañ koto binj kêsêp nañ, tónj ña lêmam ma ôtôc lau sêlic. ²¹ Go ôsôm êndêñj êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe Alic acgom, aê gabe jakôc lau Israel sa anja tentenlatunêñj ma jajonj êsêac sa anja gamêñj samob ma jakêñj êsêac sêmu dêndêñj êsêac taunj nêñ gamêñj sêna. ²² Aê gabe jakêñj êsêac têtú lau tonj tagenj anja Israel ñagamêñj lôcña. Êsêacnêñj kinj tagenj ênam gôlinj êsêac ma êsêac sêwa taunj êkôc têtú lau tonj luagêc me têtú gamêñj kinjña luagêc êtiam atom. ²³ Êsêac sêngôm taunj ñatêmui êsa ña nêñ gwam to gêñj alôb-alôb kainj teñj ma nêñ sec tokainj-tokainj êtiam atom. Aê gabe janam êsêac kêsi anja nêñ lêñj sêgêli binjsu to sêgôm secña ma jakwasinj êsêac têtú selec. Ma êsêac têtú ñoc lau ma aê jatu nêñ Anôtô. ²⁴ Kinj teñj amboac ñoc sakinjwaga Dawid ênam gôlinj êsêac ma ñacgejob tagenj ejop êsêac samob. Êsêac tañenj wamu ñoc jatu to sejob ñoc binjsu ñapepenj. ²⁵ Êsêac oc sêngônj gamêñj, tañ kakêñj gêdêñj ñoc sakinjwaga Jakob nañ, êsêac sêngônj nom, tañ nêñ mimi sêwê kainj nañ. Êsêac to nêñ gôlôac to nêñ gôlôac nêñ wakuc samob sêngônj gamêñj tonanj endenj tónjenj. Ma kinj teñj amboac ñoc sakinjwaga Dawid oc ênam gôlinj êsêac endenj tónjenj. ²⁶ Aê gabe jamoatinj poac wamaña teñj êndêñj êsêac. Poac tau ênêc êsêacña endenj tónjenj. Aê gabe janam mec êsêac to jakêñj êsêac têtú taêsam ma jakêñj ñoc lôm dabunj êkô êsêac ñalunj endenj tónjenj. ²⁷ Aê gabe janngônj êtu têtê jawinj êsêac. Aê gabe jatu êsêacnêñj Anôtô ma êsêac têtú aêñoc lau. ²⁸ Embe jatoc ñoc lôm dabunj êkô êsêac ñalêlôm endenj tónjenj, go tentenlatu oc sêjala gebe aê Apômtau jakêñj Israel têtú lau dabunj.”

38:1–48:35 Apômtaunê jaenj teñj kêsôm lasê gebe Israelnêñj ñacjo oc sênaña ma Anôtônê lau oc sêngônj nêñ malacmôkê têtú wakac êtiam. Môkêlatu ñamuña gêwa lôm dabunj wakuc to ñagêñjêlôm samob, tañ Esekiel gêlic gêdêñj tañ katu kainj teñj kêsa nañ sa. Binjsu tañ ênam gôlinj sakinj lôm dabunjña nañ, gêc môkêlatu tonec gêwijn ma ñagôlinj sênac sam nomña gêc amboac tonanjenj.

Esranê buku tonec gêjac têtú Minjtau ñabuku luagêc. Lau Juda, tañ sêngônj kapoacwalô anja Babel nañ, nêñ ñagêdô sêmu sêja nêñ malacmôkê ma sêkwê nêñ malac Jerusalem sa to sêwaka sakinj omña sa kêtiam.

Êsêac têdênañ minj tau kêsêp ñasêbu têtêac gebe

1. Môkêlatu 1-2 Lau Persia nêñ kinjsêga Kirus kêjatu lau Juda nêñ tonj ñamataña gebe sêmu sêna nêñ gamêñj.

2. Môkêlatu 3-6 Êsêac sêkwê lôm dabunj sa kêtiam ma sêjac kawi lôm tau. Su, go sêwaka Anôtônê sakinj omña sa kêtiam.

3. Môkêlatu 7-10 Jala ñagêdô gêjaña acgom, go Esra gêwê lau Juda nêñ tonj teñj sêd lasê Jerusalem amboac tonanj. Esra kêjala Anôtônê binjsu kêtú tónj enj, tec kêmasañ lêñ teñj gebe lau Juda sêwi nêñ lauo jaba, tañ sêjam nañ, sinj gebe sejob lau Israel nêñ binjênsêm, tañ gêjam gôlinj nêñ sakinj dabunj ñalêñj nañ.

Daniel

Ŋac-keto-bukuwaga Daniel keto buku tau gédêŋ jala 200 ma 100 gêmun Kilisi gêmêŋ nomŋa ŋasawa. Gédêŋ tonanŋ lau samuc nêŋ kinŋ tenŋ kékôninŋ to gejoŋ lau Juda e sêoc ŋandanŋ kapôêŋ. Ŋac-keto-bukuwaga kejoŋ minŋ to ŋakatu, tanŋ lau sêlic gédêŋ tanŋ katunŋ kainŋ tenŋ kêsanaŋ, sa ma gebe êpuc nê lau tôŋ e sêkêŋ matenŋ têm, tanŋ Anôtô êku nêŋ ŋacjo tulu to êkêŋ nê lau sênam gôlinŋ taunŋ êtiam nanŋ.

Buku tau ŋasêbu luagêc gebe

1. Mòkêlatu 1-7 Judawaganêŋ minŋ, tanŋ kêsana gédêŋ tanŋ lau Persia sêjam gôlinŋ nêŋ gamêŋ nanŋ, gêc mòkêlatu tonec. Judawaganêŋ kasêga Daniel. Enŋ to nê lau sêkêŋ gêwinŋ to tanenŋ wamu Anôtô, tec sêku nêŋ ŋacjo tulu.
2. Mòkêlatu 8-12 Daniel katu kainŋ tenŋ kêsana, tec gêlic ŋakatu aclê. Ŋakatu tau ŋam gebe êtôc lau Babilon to lau ŋagêdô nêŋ gamêŋ kinŋa kêpi ma gédêŋ ŋanoc gêjanŋ kêtiam e mêngêdêŋ têm ŋac-keto-bukuwaga keto buku taunŋ. Ŋakatu tau geoc lasê gebe lau samuc nêŋ kinŋ, tanŋ kékôninŋ Anôtônê lau nanŋ, oc ênanŋa. Anôtônê /au oc sêku enŋ tulu.

Ŋacsêŋomi Judana sêmoa kinŋ Nebukadnesar nê gamêŋ

¹ Gédêŋ lau Juda nêŋ kinŋ Jehoiakim nê jala gôlinŋa kêtü têtêacŋa nanŋ, kinŋ Babilonŋa Nebukadnesar jakêgi Jerusalem auc. ² Ma Apômtau kékêŋ lau Juda nêŋ kinŋ Jehoiakim kêsêp enŋ lêma ma Apômtaunê lôm ŋawaba ŋagêdô gêwinŋ. Ma enŋ kékôc gêŋ tau jakêso ênê anôtônê lôm anŋa gamêŋ Sinar ma ketoc waba tau kékô ênê anôtônê andu kanom ŋa.

³ Go kinŋ tau kêtatu nê gejobwagasêga Aspenas gebe êjalinŋ lau ŋagêdô anŋa lau Israel nêŋ kinŋ to nêŋ lau towae nêŋ gôlôac sa. ⁴ Enŋ êjalinŋ lau wakuc sa. Êsêac ôlinŋ ŋago masi to lanôŋ êjam ma lau tokauc mêtê samobŋa ma lau, tanŋ sêjala binŋ nanŋ, ma têtap kauc sa ŋagaôgeŋ, ma têtôm sênam sakinŋ sêmoa kinŋnê andu. Ma Aspenas êndôŋ êsêac e teto to sêsam awerŋ Kaldea tau êtu tôŋ. ⁵ Kinŋ tau kêtatu gebe sêkêŋ gêŋ taniŋŋa to wain anŋa enŋ tau nê tebo êndêŋ êsêac sêniŋ to sênom êtôm bêcgeŋ. Ma kêsôm gêwinŋ gebe têndôŋ êsêac êtôm jala têtêac, go mênŋsêkôc nêŋ kôm sênam sakinŋ kinŋa sa. ⁶ Lau tonanŋ nêŋ ŋaê tonec Daniel agêc Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe tonanŋ anŋa lau Juda nêŋ. ⁷ Ma gejobwagasêga gê êsêacnêŋ ŋaê wakuc. Enŋ kêsam Daniel gebe Beltesasar ma Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe Mesak ma Asaria gebe Abednego.

⁸ Mago Daniel taê gêjam kêtü tôŋ gebe kinŋnê gêŋ taniŋŋa to nê wain enŋen ênê dabunŋ su atom, tec ketenŋ gejobwagasêga gebe êkêŋ gêŋ tonanŋ êndêŋ enŋ e enŋen ênê dabunŋ su atom. ⁹ Ma Anôtô taê gêjam Daniel ma kékêŋ gejobwagasêga gêlic enŋ ŋajam ma taê walô enŋ. ¹⁰ Gejobwagasêga Aspenas tau kêsôm gédêŋ Daniel gebe “Aê katêc tauc gebe ŋoc apômtau kinŋ tê kêjalinŋ nêŋ gêŋ ôniŋ to ônomŋa sa nê, oc êlic gebe aôm ôtôp ôtôm ŋapalê, tanŋ nêŋ jala kêtôm aôm nêŋ nanŋ atom ma oc ênac aê êndu.”

¹¹ Go Daniel kêsôm gédêŋ sakinŋwaga, tanŋ gejobwagasêga kékêŋ enŋ gebe ênam sakinŋ Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria nanŋ gebe ¹² “Ônsaê nêŋ sakinŋwaga aêac êtôm bêc lemenŋlu acgom ma ôkêŋ gêŋgaga to bugeŋ aêac aninŋ to anôm. ¹³ Go ônam dôŋ aêac êpi ŋapalê, tanŋ senŋ kinŋnê moasinŋ nanŋ, ôlic su, go aêacma lau ondoc têtôp ŋajam êlêlêc su, go ôngôm êndêŋ nêŋ sakinŋwaga aêac êtôm aôm taêm gêjam.”

¹⁴ Tec enŋ kékêŋ tanŋa enŋ ma kêsaaê êsêac kêtôm bêc lemenŋlu. ¹⁵ Bêc lemenŋlu tonanŋ gêbacnê ma enŋ gêlic gebe Daniel to nê lau ôlinŋ ŋajam ma têtôp sêlêlêc ŋapalê samob, tanŋ senŋ kinŋnê moasinŋ nanŋ su. ¹⁶ Amboac tonanŋ sakinŋwaga tau kékôc nêŋ moasinŋ to nêŋ wain, tanŋ gêjac êsêac ŋawae nanŋ, su ma kékêŋ gêŋgagagenŋ gédêŋ êsêac senŋ.

¹⁷ Ma Anôtô kékêŋ kauc to jala gédêŋ ŋacsenŋom aclê tonanŋ e sêjala binŋ to mêtê samob. Ma Daniel kêtala mêtê êwa mê to gêŋ ŋakatu ŋam sanŋa gêwinŋ.

¹⁸ Gédêŋ têm tanŋ kinŋ Nebukadnesar kékêŋ nanŋ gêbacnê, gejobwagasêga Aspenas gêwê êsêac dêdêŋ enŋ sêja. ¹⁹ Ma kinŋ gêjam binŋgalôm gêwinŋ êsêac e gêlic gebe êsêac samob nêŋ tenŋ kêtôm Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria atom, amboac tonanŋ sêkêŋ êsêac sêmoa sêwinŋ kinŋ ŋapanŋ. ²⁰ Têm samob, tanŋ kinŋ kêtü kênac êsêac kêtü binŋ kauc to jalaŋa tenŋ nanŋ, enŋ gêlic gebe êsêac sêjala binŋ kêlêlêc lau berŋ to mectomanŋ samob, tanŋ sêmoa ênê gamêŋ kinŋŋa nanŋ su nêŋgeŋ. ²¹ Ma Daniel gêmoa ŋapanŋ e Kirus kêtü kinŋ Babilonŋa.

2

Nebukadnesarnê mê

¹ Gédêŋ Nebukadnesar nê jala gôlinŋa kêtü luagêc enŋ gêc mê e kékôninŋ enŋ ŋasec ma gêc bêc jageo. ² Tec kinŋ kêtatu gebe sêkalem berŋwaga to lau mectomanŋ ma lau-sêpuc-kapoacwaga to lau Kaldea mênŋsênac minŋ mê tau êndêŋ enŋ. Êsêac sêmêŋ ma sêkô kinŋ lanôŋnêŋ. ³ Go kinŋ tau

késôm gédêñ êsêac gebe “Aê gaêc mê tenj e kékêñ wapac aê tec gabe janô mê tau ñam.” ⁴ Go lau Kaldeanja awenj gêoc enj gebe “Kinj, ômoa endenj tóngeñ. Ôsôm nêñ mê tau lasê êndêñ aêac ma aêac oc awa mê tau sa.”

⁵ Kinj tau gêjô Kaldea awenj gebe “Aêñoc binj tonec oc êtu tónj gebe ‘Embe asôm mê lasê to awa ñam sa êndêñ aê atom nanj, oc sêkac amac ôlim êngic-êngic ma oc senseñ nêñ andu su. ⁶ Mago embe asôm mê lasê to awa ñam sa oc jakêñ awa to ñaôli êndêñ amac to jatoc amac sa ñanôgeñ.’ Tec asôm mê tau lasê to awa ñam sa êndêñ aêmanj.”

⁷ Êsêac sêjô awa kêtú dim luagêcña gebe “Kinj ênac minj nê mê ñabinj êndêñ nê sakinwaga aêac acgom, go aêac oc awa ñam tau sa.” ⁸ Kinj tau gêjô êsêac awenj gebe “Aê kajala gebe amac abe anac têku têm gebe ajala gebe aê kasôm ñoc ñalêlôm gédêñ amac lasê sugac. ⁹ Embe asôm mê tau lasê êndêñ aê atom, go binj tagenj, tanj kakêñ puc gédêñ amac su nanj, êtap amac sa êtômgeñ. Amacnêñ ñalêlôm kêpi tagenj gebe ansau binj dansanj to ambanac binj êndêñ aê e aêñoc ñalêlôm ênam tau ôkwi. Amboac tonanj asôm mê tau lasê êndêñ aê, go jajala gebe amac atôm gebe awa mê ñam sa êwinj amboac tonanjenj.” ¹⁰ Lau Kaldea sêjô kinj awa gebe “Ñac tanj êtóm gebe êngôm kinj nê jatú ñanô êsana tenj gêmoa nom tonec atomanô. Ma kinj towae me tonjaclai tenj kêjatu binj amboac tonanj tenj sa gédêñ laumêtê to lau mectomanj ma Kaldea su atomanô amboac tonanjenj. ¹¹ Binj tanj kinj tau kêjatu aêac gebe anjgôm nanj, ñawapacgosu ma ñamalac tenj oc eoc binj tau lasê êndêñ kinj êtóm atom. Anôtói tanj sêñgônj sêwinj ñamalac atom nanj taunjenj.”

¹² Go kinj tau têtac ñandanj sec e nê ñalêlôm kêbôli auc ma kêjatu binj gebe senseñ lau mêtê Babilonja samob su sênaña. ¹³ Go sêkêñ jatú tau ñawae kêtú tapa gebe senseñ lau mêtê samob su. Tec sêsakinj lau gebe sensom Daniel to nê lau gebe sênac êsêac sêwinj.

Anôtô kêtóc mê tau to ñamgeñ gédêñ Daniel

¹⁴ Go Daniel tomêtê ma tokaucgenj kêtú gasuc gédêñ kinj nê sinwaga nêñ laumata Ariok, tanj kêsá gêja gebe ênac lau mêtê Babilonja samob êndu nanj, ¹⁵ ma kêtú kênac Ariok gebe “Kinj kêjatu binj ñajanja sec tonanj kêtú asagenja.” Ma Ariok késôm ñam lasê gédêñ Daniel.

¹⁶ Go Daniel kêsô gédêñ kinj gêja ma keteñ enj gebe êkêñ noc tenj acgom ma enj oc êwa mê ñam sa êndêñ kinj tau. ¹⁷ Ma Daniel gêmu gêja nê andu ma késôm binj tau lasê gédêñ Hanania agêc Misael ma Asaria. ¹⁸ Ma késôm gebe teteñ Anôtô undambêña gebe taê walô êsêac ma eoc binj ñalêlômja tonanj lasê gebe Daniel to nê lau sênaña sêwinj lau mêtê Babilonja atom. ¹⁹ Ma Anôtô geoc binj ñalêlômja tau lasê gédêñ Daniel kêsêp mê tonjakatu gêbêcña. Tec Daniel kêlambinj Anôtô undambêña ²⁰ ma késôm gebe “Lanem êndêñ Anôtônê ñaê endenj tóngeñ gebe kauc to ñaclai gêc enñagenj.

²¹ Enj kékêñ nom ñatêm to ñanoc gêjô-gêjô tau.

Enj gesenj kinj ñagêdô ma kékianj kinj ñagêdô sa.

Enj kékêñ kauc gédêñ lau tokauc,

ma mêtê gédêñ lau mêtê.

²² Enj geoc gêñ kêsijn tau to gêñ ñalêlômja lasê

ma kêjala gêñ, tanj kêsijn tau gêc ñakesec ñalêlôm nanj,

ma ñawê tau gêjam enj auc.

²³ O Anôtô, abocac nêñ Anôtô aôm,

aê janam danje to jalambinj aôm

gebe kókêñ kauc to ñaclai gédêñ aê

ma galoc goc gêñ, tanj aêac atenj gédêñ aôm nanj,

lasê gédêñ aê

ma kôsôm binj, tanj kinj gebe êñô nanj, lasê gédêñ aêac.”

Daniel gêjac minj mê to gêwa ñam sa gédêñ kinj

²⁴ Tec Daniel kêsô gédêñ Ariok, tanj kinj kêsakinj enj gebe ensenj lau mêtê Babilonja sa nanj, gêja ma kêsôm gédêñ enj gebe “Ônac lau mêtê Babilonja êndu atom. Ôkóc aê najakô kinj lanônêñ ma aê galoc jawa ênê mê ñam sa êndêñ enj.” ²⁵ Ariok kékóc Daniel sa jakêkô kinj lanônêñ sebenjenj ma kêsôm gédêñ enj gebe “Aê katap ñac tenj sa anja lau Juda nêñ, nanj êtóm gebe êwa mê tau ñam sa êndêñ kinj.” ²⁶ Go kinj késôm gédêñ Daniel, tanj sêsam enj gebe Beltesasar gêwinj nanj, gebe “Aôm kôtóm gebe ônac minj mê, tanj galic nanj, ma ôwa ñam sa êwinj me.” ²⁷ Daniel gêjô kinj awa gebe “Lau mêtê to lau benj ma mectomanj to sêpuc-utitalata-ñamwaga nêñ tenj oc eoc binj kêsijn tauña, tanj kinj gebe êñô nanj, lasê êtóm atom. ²⁸ Mago Anôtô tenj gêmoa undambê, tanj geoc binj ñalêlômja lasê. Enj gêwa binj, tanj oc ñanô êsa êndêñ têm ñamuña nanj, sa gédêñ kinj Nebukadnesar. Mê to ñakatu, tanj gôlic gêc nêñ kauclêlôm gédêñ gôcêc bêc nanj, tau tonec. ²⁹ O kinj, aôm gôcêc mê ma taêm gêjam gêñ, tanj oc ñanô êsa êndêñ têm ñamuña nanj. Ma Anôtô, tanj geoc gêñ ñalêlômja lasê nanj, kêtóc gêñ, tanj oc mênjêsa nanj, gédêñ

aôm. ³⁰En geoc gêj kêsij taunja tonaj lasê gêdêj aê kêtû aêjoc kauc kêlêlêc lau maten jalinja samob nêj sunja nec atom. Enj gêgôm kêtû aôm kinj ôjala nêj mê ma gêj, taj taêm gêjam gêc nêj kaucêlêlôm nanja.

³¹“O kinj, aôm gôlic nakatusêga tenj kêkô aôm lanjôm nêj tonjaclai ma njawasi kainj tenj. Aôm gôlic e kôtakê njanô. ³²Sêmasanj njakatu tau njamôkêapac nj gold njawasi, njabôdagi to njalêma nj silber, ³³dambêpalê to labum nj kopa, njakainj nj ki jejec ma njatapa ki jejec to nomku. ³⁴Gêdêj taj kôsala gêj tau gômoa nanj, poc tenj, taj njamalac tenj lêma kêtuc atom nanj, mênkêsêp ma gesen njakatu tau njakainj ki to nomku tau e popoc samucenj. ³⁵Go ki to nomku ma kopa to silber ma gold samob tonaj njai popoc samucenj e kêtôm njapaôma anga taka polom njamala gêdêj oc kêsa. Nu kêlai gêj tau sa e malamê samucenj. Mago poc tau, taj kêtuc njakatu tau popoc nanj, kêtôp kêtû lôc kapôêj tenj ma gêjam nom samucenj auc.

³⁶“Mê tau tonaj. Ma galoc oc jawa njam sa êndêj aôm, o kinj. ³⁷O kinj, kinj samob nêj kinj aôm gôc. Anôtô undambêja kêkêj aôm kôtu gamêj to njacjai ma njajarja to njawasi njatau. ³⁸Enj kêkêj tentenlatu peben ma gêj maten jali nomnja to moc umbon njalabuja gebe ônam gôlinj samob. Njakatu njamôkêapac gold tau aôm taôm. ³⁹Aôm nêj têm êmbacnê acgom, go gôlinj kinja tenj oc êndanjuc nanj nê njacjai êtôm aôm nêj atom. Go tenj nanj kêtû têtêacnja oc êtôm kopa ma enj oc ênam gôlinj nom njagamêj samob. ⁴⁰Go gôlinj kinja êtu aclêja tenj oc mênêsa nanj njajarja amboac ki. Tonaj ênac gôlinj gêmunja samob tulu. Ki kêlêsa to kêtuc gêj samob popoc ma gôlinj kinja tônê êtôm ki, oc êlêsa to êtuc gôlinj njagêdô popoc amboac tonanjenj. ⁴¹Ma aôm gôlic atapa to alatu tonaj njamakenj nomku ma njamakenj ki jejec. Tonaj njam gebe gôlinj kinja gêwa tau kêkôc. Njamakenj oc njajarja amboac ki jejec gebe sêgalunj ki gêwinj nomku. ⁴²Njakatu njaalatu tau njamakenj ki to njamakenj nomku njam gebe ênê gôlinj oc njamakenj njajarja ma njamakenj palê-palê amboac tonanjenj. ⁴³Aôm gôlic ki to nomku kêsêp taunjêlêlôm kêtôm êsêac oc sênam taunj ma sênjgalunj taunj sêsêp taunjêlêlôm, mago oc sêsap taunj tônj atom amboac ki to nomku kêsap tau tônj atom. ⁴⁴Êndêj gôlinj kinja tônê nêj têm Anôtô undambêja oc êkêj gamêj kinja tenj, taj sensej su ênanja atomanô nanj, mênêsa ma njagôlinj tau oc elom êndêj lau-m tenj atom. Gamêj tau oc ênac gamêj samob tonaj njai popoc e êmbacnê ma gamêj tau oc ênêc endenj tônjenj. ⁴⁵Kêtôm aôm gôlic poc tenj gêdib anga lôc ma njamalac tenj lêma kêtuc poc tau atom. Ma poc tau kêtuc ki jejec to kopa ma nomku to silber ma gold popoc. Anôtô njacjai geoc gêj tau, taj ocgo mênêsa êndêj njamu nanj, lasê gêdêj kinj tau. Mê tau binjanô ma njam binjanô amboac tonanjenj.”

Kinj ketoc Daniel sa

⁴⁶Go kinj Nebukadnesar gêu tau lanjôanô jagêdêj nom ma kêpônj aduc gêdêj Daniel ma kêtatu binj sa gebe sêkêj da njanô ma da gêj njamalunja êtu enja. ⁴⁷Ma kinj tau kêsôm gêdêj Daniel gebe “Binjanô, aôm nêj Anôtô kêtû anôtôi nêj Anôtô ma kinj nêj Apômtau. Enj geoc-gêj njalêlôm nj-lasêwaga tenjoc gebe aôm goc gêj kêsij tonaj lasê.” ⁴⁸Go kinj tau kékianj Daniel sa njanôjenj ma kékêj awamata êjamgenj gêdêj enj ma kékêj enj kêtû gamêj Babilon njagôlinjwagasêga ma Babilon nêj lau mêtê nêj laumata. ⁴⁹Daniel ketenj kinj tau e kékêj Sadrak agêc Mesak ma Abednego têtû gôlinjwaga gamêj Babilonja, mago Daniel tau tec gêmoa gêwinj kinj njapanj.

3

Nebukadnesar kêtatu gebe lau samob sênam sakinj gwam gold

¹Kinj Nebukadnesar kékêj binj gebe sêmansanj njakatu gold tenj, balinj kêtôm meta 27 ma njadambê kêdabinj meta 3. Enj kékêj gêj tau kêkô gamêj Babilon njagaboanj tenj sêsam gebe Dura. ²Go kinj kékalem nê gôlôacmôkê nêj laumata to gôlinjwaga ma sinjwaga nêj laumata to mêtôcwaga ma gejobwaga kanomnja to lau mêtê ma kasêga to kômwaga towae gamêj njamagêja njagêdô sêwinj gebe mênêsênac kawi njakatu, taj kinj Nebukadnesar mênjgêjac sa kêkô nanj. ³Amboac tonaj lau samob tonaj sêkêj tanjenj ênê kalem ma sêkêc taunj sa mênjgêkô njakatu tau lanjônêjnja. ⁴Ma wambanjwaga kêpuc awa sa ma kêsôm gebe “Jatu êndêj amac lau samob to tentenlatu ma lau awenjenj tenj-awenjenj tenj samob gebe ⁵êndêj tenj anjô gasuc wêja to gegob ma onj to gelom ma dinj to dauc ma gêj wêja tokainj-tokainj êtanj nanj, au taôm naapônj emduc êndêj njakatu gold, taj kinj Nebukadnesar mênjgêjac sa kêkô nanj. ⁶Ma njac tenj embe êu tau naêpônj aduc êndêj njakatu atom nanj, oc gacgenj sêmbalinj enj êsêp ja njamondec-mondec njamala êna.” ⁷Amboac tonaj gêdêj taj lau samob sênjô gasuc wêja to gegob ma onj to gelom ma dinj to dauc ma gêj wêja tokainj-tokainj kêtanj nanj, lau samob to tentenlatu ma lau awenjenj tenj-awenjenj tenj samob sêu taunj jasêpônj enjduc gêdêj njakatu gold, taj kinj Nebukadnesar mênjgêjac sa kêkô nanj.

Têdônj juda têtêac nêj binj tanjenjêcnja

⁸ Gêdêñ tonaj lau Kaldea ñagêdô sêmêñ ma sêgôlinj binj kêpi Juda têtêac. ⁹ Êsêac sêsôm gêdenj kinj Nebukadnesar gebe “O kinj, ômoa endenj tîngenj. ¹⁰ Aôm kôjatu binj gebe lau samob, taj sêñô gasuc wêña to gegob ma onj to gelom ma diñ to dauc ma gêñ wêña tokainj-tokainj êtanj nanj, sêu tauñ nasêpônj enjduc êndêñ ñakatu gold. ¹¹ Ma ñac tenj embe êu tau naêpônj aduc êndêñ ñakatu tau atom nanj, oc gacgenj sêmbalinj enj êsêp ja ñamondec-mondec ñamala êna. ¹² Lau Juda ñagêdô sêmoa, taj kôkianj êsêac sa sêjam gôlinj Babilonja nanj, nêñ naê tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego. O Kinj, lau tau tonaj sêkêñ tanjenj aômñêm jatju ma sêjam sakinj aômñêm anôtô to sêpônj enjduc gêdêñ ñakatu gold, taj mênjgôjac sa kêkô nanj atom.”

¹³ Go Nebukadnesar têtac kêbôli auc ma kêjatu binj totêtac ñandanjenj gebe sêkêñ Sadrak agêc Mesak ma Abednego mênjgêkô enj lanjônêm. ¹⁴ Ma Nebukadnesar kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Sdrak agêc Mesak ma Abednego, amac amboac ondoci. Amac ajam sakinj aêñoc anôtô ma apônj emduc gêdêñ ñakatu gold, taj kakêñ kêkô nanj, atom nec binjnanô me masi.

¹⁵ Ajôc, amansanj taôm. Êndêñ taj anjô gasuc wêña to gegob ma onj to gelom ma diñ to dauc ma gêñ wêña tokainj-tokainj êtanj nanj, au taôm to apônj emduc êndêñ ñakatu, taj kamasanj nanj, go ñajam ma êtôm. Ma embe apônj emduc êndêñ ñakatu atom oc gacgenj sêmbalinj amac asêp ja ñamondec-mondec ñamala ana. Tansaê talic acgom, anôtô ondoci tenj oc êtôm gebe ênam amac kêsi anja aê lemoci.”

¹⁶ Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêjô Nebukadnesar awa gebe “Aêac abe anam tauñ kêsi to ajô aôm awam atom. ¹⁷ Embe Anôtô, taj aêac ajam sakinj enj nanj, êtôm gebe ênam aêac kêsi anja ja ñamondec-mondec ñamala ñalêlôm to aôm lêmam nanj oc êngôm. ¹⁸ O kinj, mago embe masi, go ôñô ma binj toneci. Aêac oc anam sakinj aômñêm anôtô to apônj enjduc êndêñ ñakatu gold, taj gôjac sa kêkô nanj, atom amboac tonanjenj.”

Sêbalinj lau têtêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja

¹⁹ Go Nebukadnesar têtac ñandanj kêsa ma lanjônô kêtju koc gêdêñ Sadrak agêc Mesak ma Abednego. Tec kêjatu gebe sêngôm ja elom anja ja ñamondec-mondec ñamala e ñandanj êlêlêc ja bêc ñagêdônja su ñênjenj. ²⁰ Ma kêjatu nê sinjwaga, taj nêñ ôlinjalô kêlêlêc ñagêdô nêñ su nanj, gebe sênsô Sadrak agêc Mesak ma Abednego tîñ ma sêmbalinj êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêna. ²¹ Tec sêso êsêac to nêñ obo gambam ma ñakwê balinj to kululunj ma nêñ ñakwê ñagêdô samob tîñ ma sêbalinj êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja. ²² Kêtu kinj nê jatju ñajanja, taj kêsôm nanja, tec sêgôm ja kêsa kapôêñanô e ñamondec-mondec secsêga. Tec ja tau kêlakoc lau tau, nanj sêkô Sadrak agêc Mesak ma Abednego nanj, e sêmac êndu. ²³ Mago lau têtêac tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego sebenj tolêpoagenj sêsêp ja ñamondec-mondec sec ñalêlôm sêja.

²⁴ Go kinj Nebukadnesar kêtakê saunj atom ma gacgenj gêdi jakêtu kênac nê lau senjenj gebe “Amboac ondoci aêac tabalinj lau têtêac tolêpoagenj sêsêp jawao sec ñalêlôm sêja me.” Êsêac sêlôc gêdêñ kinj gebe “Aec, binjnanô, o kinj.” ²⁵ Go kinj kêsôm gebe “Mago aê galic lau aclê sêmoa ja ñalêlôm ma sêsêlêñ kêtôm sêso êsêac tîñ atom ma sêmoa toôlinj samucenj. Ñac taj kêtju aclêña nanj, lanjônô amboac anôtô nêñ latu.”

Sêwi lau têtêac tau sinj

²⁶ Go Nebukadnesar kêtju gasuc ja ñamala ñakatom jagêmôêc gebe “Sdrak agêc Mesak ma Abednego, Anôtô Lôlôcña tau nê sakinjwaga amac, asa amêñ.” Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêsa anja ja ñalêlôm sêja. ²⁷ Ma apômtau to gôlinjwaga ma kinj nê lau senjenj sêkac tauñ sa ma sêlic gebe ja genj êsêac ôlinj to kêlagô môkêñlanj ma genj êsêac nêñ ñakwê atomanô. ²⁸ Go Nebukadnesar gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Aê aoc gêoc Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêñ Anôtô. Enj kêsakinj nê anjela ma gêjam nê sakinjwaga, taj ôlinj andanj enj to sêso kinj nê binj ñalabu atom ma sebe sênam sakinj to sêpônj enjduc êndêñ anôtô jaba nêñ tenj atom, sênam sakinj nêñ Anôtô taugenj nanj sa. ²⁹ Kêtu tonanjanja aê jasôm binj toneci êtu tîñ gebe Lau tenj me tentenlatu ma lau awenjenj tenj-awenjenj tenj embe sêsôm binj alôb-alôb êpi Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêñ Anôtô nanj, oc sêkac êsêac ôlinj êngic-êngic to têtuc nêñ andu popoci gebe anôtô tenj gêjam ñamalac kêsi amboac Anôtô tonec gêmoa nec atom.” ³⁰ Go kinj kêwaka Sadrak agêc Mesak ma Abednego sa têtju apômtaui anja gamêñ Babilon.

4

Nebukadnesar nê me kêtju luagêcña

¹ Kinj Nebukadnesar nê binj toneci êndêñ lau to tentenlatu ma lau awenjenj tenj-awenjenj tenj pebenj, taj sêmoa nom ñagamêñ samob nanj, gebe “Binjalô ênam amac auc. ² Aê gabe janac minj gêñsêga to gêñtalô samob, taj Anôtô Lôlôc Ñatau tau gêgôm gêdêñ aê nanj gebe

³ “Nê gêñsêga kainjenj tenj ma nê gêñtalô kapôêñanô.

Nê gamêñ kinjanja kêtju gamêñ gêmoa tenjenjanja tenj

ma nê ñagôlinj gêc gôlôac to gôlôac ñêngeñ gêja.

⁴ “Aê Nebukadnesar kalêwanj tauc gaêc ñoc andu ma kamoasinj tauc gamoa ñoc andu kapôêj. ⁵ Gêdêj tanj aê gaêc mê nanj, galic gêj tenj kêtakê aê e katuc gêjanja. Ma gêj ñakatu, tanj galic gêc ñoc kauclêlôm nanj, kêlênsônj aê ñanôgenj. ⁶ Kêtu tonanña aê kajatu gebe lau mêtê samob anja Babilon mênêsêkô aê lanjôcnêm gebe sêwa mê tau ñam sa êndênj aê. ⁷ Go benwaga to lau mectomanj ma lau Kaldea to sêpuc-utitalata-ñamwaga samob sêsô sêmênj ma aê gajac minj mê tau gêdêj êsêac, mago sêwa ñam sa gêdêj aê kêtôm atom. ⁸ Kêtu ñamu Daniel, tanj sê aêñoc anôtô Beltesasar nê ñaê kêpi enj ma anôtôi dabunj nêj ñalau gêjam enj auc nanj, mênkêkô aê lanjôcnêm ma gajac minj mê tau gêdêj enj amboac tonec gebe ⁹ O Beltesasar, lau mêtê samob nêj laumata aôm, aê kajala gebe anôtôi dabunj nêj ñalau gêjam aôm aucgoc, tec gêj ñalêlômna tenj kêsing tau gêdêj aôm atom. Mê tec galic nec, ôñj ma ôwa ñam sa êndênj aê.

¹⁰ “Ñakatu tanj galic gêc ñoc kauclê-lômgenj gêdêj tanj gaêc mê nanj, amboac tonec gebe Aê galic ka tenj kêkô nom ñalunjenj, ma ka tau kêpi e balinjanô. ¹¹ Ka tau kêtôp e kêtû kapôênj to ñajanja kêsâ ma ñatêpôê kêsuj sa kêpi e jagêdêj undambê. Ma lau nom ñagamêj sêlic ka tau. ¹² Ñalauj ñawawa ñajam ma gêjam ñanô taêsam ñasec. Kêtôm gebe lau samob sêninj ka tau ñanô e gêoc êsêac tônj. Bôc to gêj saleñña sêc ñaajunlabu ma moc sêjam sac sênjgônj ñalaka ma gêj maten jali samob senj ñanô tau.

¹³ “Aê taêc gêjam ñakatu, tanj galic su nanj, gamoa ma galic gebe anjela mata jali to kêsala gêñña tenj kêsêp anja undambê gêmêj. ¹⁴ Enj kêpuc awa sagenj ma kêsôm gebe ‘Asap ka tau tulu ma asapu ñalaka su to ansêlô ñalauj ênanja ma apalip ñanô êlin-êlinj êna. Ma ansoc bôc anja ajunlabu ma moc anja ñalaka sêc su. ¹⁵ Mago andec ñakatur to ñawakac gacgenj êkô nom ñalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa endenj enj tônj êkô gêgwanj ñamêdôb kôm ña ñalêlôm. Enj êlinj maninj umbonña to êninj gêgwanj êwinj bôc. ¹⁶ Nê kauc ñamalacña êmbacnê ma bôc nêj kauc naêjô su. Enj êmoa amboac tonanj e têm ñasawa 7 êmbacnê. ¹⁷ Binj tonanj anjela dabunj sêjac mata e kêtû tônj ma sêsôm lasê gebe lau maten jali sêjala gebe Lôlôc Ñatau kêtû ñamalacnêj gamêj ñatau ma gêjac sam gamêj kêtôm enj taê gêjam ma oc êkênj êndênj lau ñasec tenj sêwê kainj.’ ¹⁸ Aê kinj Nebukadnesar galic mê tau tonanj. Ma aôm Beltesasar galoc ôwa mê tau ñam sa gebe lau mêtê ñoc gamêj samobña sêwa mê tonanj ñam sa têtôm atom. Aôm oc ôtôm gebe anôtôi nêj ñalau gêmoa gêwinj aôm.”

Daniel gêwa mê tau ñam sa

¹⁹ Daniel tanj nê ñaê tenj gebe Beltesasar nanj, kêtakê saunj atom e gêjac nê lênô auc ñasawa ec ñêngeñ. Mago kinj tau kêsôm gebe “Beltesasar, mê tau to ñam êngôm aôm taêm dani taôm atom.” Beltesasar gêjô enj awa gebe “O ñoc ñatau, aê gabe mê tau êkanônj êsêac, tanj sedec aôm nanj, ma êkanônj aômnnêm ñajoc acgommanj. ²⁰ O kinj, ka tanj gôlic kêtôp e ñajanja kêsâ ma ñatêpôê kêsuj kêpi e jagêdêj undambê ma gêu laenj su gêja, ²¹ ma ñalauj ñawawa ñajam ma gêjam ñanô e ñalaka sêlêlib lanjwagenj ma gêj samob senj ñanô tau, ma bôc to gêj saleñña sêc ñaajunlabu ma moc sêjam sac sênjgônj ñalaka nanj.

²² “O kinj, ka tau tonanj aôm taôm. Aôm kôtu kapôênj ma ñajanja kêsâ. Nem ñaclai kesewec e jagêdêj undambê. Nêm waem gêjam nom ñagamêj samob auc. ²³ Aôm kinj, gôlic anjela dabunj kêsêp gêmêj ma kêsôm gebe ‘Asap ka tonanj tulu ma ansenj su, mago ñakatur to ñawakac andec gacgenj êkô nom ñalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa endenj enj tônj ênêc gêgwanj ñamêdôb kômña ñalêlôm. Enj êlinj maninj umbonña to êninj gêgwanj êwinj bôc e têm ñasawa 7 êmbacnê.’

²⁴ “Binj tau ñam amboac tonec. O kinj, Lôlôc Ñatau kêmasanj binj, tanj kêkanônj aôm nanj. ²⁵ Enj oc êtinj aôm su anja ñamalacnêj naômôa ôwinj bôc saleñña ma ôninj gêgwanj amboac bulimakao ma nop ênôm aôm ônêc awê e têm ñasawa 7 êmbacnê e nêm kauc êsa acgom, gebe Lôlôc Ñatau kêtû ñamalacnêj ñatau ma gêjac sam gamêj kêtôm enj tau taê gêjam. ²⁶ Ma jatu, tanj kêsâ gebe sendec ka ñakatur to ñawakac gacgenj êkônja nanj tonanj gêwa sa gebe êndênj tanj aôm ôjala Anôtô, tanj gêjam gôlinj nom ñagamêj samob nanj, aôm oc ôtu kinj êtiam. ²⁷ O kinj, kêtû tonanj aê gabe janac binjsu aôm gebe Ôngôm sec êtiam atom, ôsa lêj binjêdêñña. Ônam lau ñalêlôm sawanja sa ma taêm walô lau ñasec. Talic acgom, oc ômoa ñajam me masi.”

²⁸ Binj samob tonanj ñau ñanô kêsâ kêpi kinj Nebukadnesar. ²⁹ Ajônj 12 gêjanja su acgom, go kinj kêsêlêj gêmôa nê andu kinña anja Babilon ñasalôm tapa-tapa ñaô. ³⁰ Ma kinj awa gêoc tau gebe “Malac tau tonec Babilon kapôênj, tanj ñoc ñaclai kêkwê sa kêtû ñoc gamêj kinña ma kêkênj aê waec kinña kêtû tapa nanj atom me.” ³¹ Binj tanj kinj kêsôm kêsâ nanj, gêjac pep atom tagenj ma awa tenj kêsâ anja undambê gêmêj gebe “O kinj Nebukadnesar, binj tonec kepenj aôm gebe gamêj tonec ñagôlinj kinña kêkac tau su anja aômnnêm. ³² Lau oc têtinj aôm su anja ñamalacnêj ma oc ômoa ôwinj bôc gabunj. Aôm oc ôninj gêgwanj amboac bulimakao e têm ñasawa 7 êmbacnê acgom, go nêm kauc êsa ma ôjala gebe Lôlôc Ñatau tau gêjam gôlinj ñamalacnêj gamêj kinña ma gêjac sam gamêj kêtôm enj tau taê gêjam.” ³³ Ma binj tau gacgenj ñanô kêsâ kêpi Nebukadnesar. Lau têtinj enj su anja ñamalacnêj ma enj genj gêgwanj amboac

bulimakao, nop gênôm eñ ma môkêlauñ kêtü baliñ kêtôm noniñ ôlilu ma lêmakêku kêtü baliñ kêtôm momboañ lêmakêku.

Nebukadnesar kêlambiñ Anôtô

³⁴“Aê Nebukadnesar gamoa e têm tau gêbacnê acgom, go gaôc matocanô sa kêpi undambê ma ñoc kauc kêsa kêtiam. Aê kalanem Lôlôc Natau tau ma kalambiñ to katoc eñ, tañ gêmoa tengeñ to tengeñ nan, sa gebe

Ênê gôliñ oc ênêc tengeñ

to ênê gamêñ, tañ gëjam gôliñ nan, oc ênêc tengeñ e gôlôac togôlôac nêngeñ êna.

³⁵Lau nomña samob amboac gêñôma

ma eñ gëgôm kêtôm taê gëjam gédêñ lau undambêña ma gédêñ ñamalac nomña amboac tonanengeñ.

Ma ñac tengeñ kêtôm gebe êkô eñ auc

me êtu kênac eñ gebe ‘Aôm gôgôm asagen’ nec atom.

³⁶“Gédêñ têm tecênangeñ aêñoc kauc ñawa kêsa kêtiam ma ñoc waec to ñawasi amboac tonanengeñ kêtü ñoc gamêñ ñawaerña. Aêñoc lau señer to apômtauï sesom aê ma sêkêñ aê katu kin kêtiam ma ñoc waec kêsa kêlêlêc gëmunña su. ³⁷Galoc aê, Nebukadnesar, gabe jalanem to jalambiñ ma jatoc kin undambêña sa gebe eñ gëgôm nê gêñ samob jakêtôm ma nê gôliñ jagédêñ. Êsêac tañ tetoc tauñ sa nan, eñ oc êkônin êsêac tôñ.”

5

Kin Belsasar geno moasiñ kapôêñ

¹Kin Belsasar geno moasiñ kapôêñanô tengeñ kêtü nê gôliñwaga 1,000ña ma gênôm wain gëwiñ lau 1,000 tonan gêmoa êsêac lanjônêm.

²Wain kêjanin Belsasar, tec kêjatu gebe sêkôc laclu gold to silber, tañ eñ tama Nebukadnesar kékôc anja lôc dabuñ Jerusalemña mênkêkô nan, sêmêñ gebe kin tau to nê laumata ma nê awêi to nêñ anenjo samob sênôm gêñ êsêp. ³Tec sêkôc laclu gold to silber, tañ sêjanjo su anja Anôtônê lôc dabuñ Jerusalemña nan, gêmêñ ma kin tau to nê laumata ma nê awêi to nêñ anenjo samob sênôm gêñ kêsêp laclu tau tonan. ⁴Êsêac sênôm wain e tetoc nêñ anôtôï gold to silber ma kopa to ki ma ka to pocña sa ña wê lambinña.

⁵Gédêñ tonanengeñ lêmalatu tengeñ mênketo bin kêpi kin nê andu ñasagin kêkanonñ jakain kapôêñ. Ma kin tau gëlic lêma tonan keto bin gêmoa. ⁶Go kin lanjônân kêtü sêp ma taê gëjam tau jakêsa-jakêsa to kêtênêp tau êndu-êndu e akain to lêma gëmac lanjwageñ. ⁷Kin gêmôêc ña awa kapôêñ gebe sêkôc lau mêtê to Kaldea ma sêpuc-utitalata-ñamwaga sêmêñ. Go kin kêsôm gédêñ lau mêtê Babilonña gebe “Tengeñ embe êsam bin tonan ma êwa ñam sa oc jakêñ eñ êsô ñakwê asôsamuc ma ênôn kapoacwalô gold tengeñ ênsac gësutêkwa to êtu gamêñ ñagôliñwaga êtu ñac êtu têtêacña.” ⁸Go kin nê lau mêtê samob sêsô sêmêñ, mago sêjam kauc bin, tañ lêma keto nan, to sêpô lêna ma sêwa ñam sa êndêñ kin tau atom amboac tonanengeñ. ⁹Ma kin kelendec ñanôgeñ e lanjônân kêtü sêp ma nê gôliñwaga samob têtakê saun atom amboac tonanengeñ.

¹⁰Gédêñ tañ kin agêc nê gôliñwaga sêsôm bin sêmoa nan, kin têna lanjwa kêsô balêm ñalêlôm gëja ma kêsôm gebe “O kin, ômoa enden töngeñ. Taêm dani taôm to lanjônân êtu sêp atom.

¹¹Ñac tengeñ gêmoa aôm nêñ gamêñ ma anôtôinêñ ñalau gêmoa gëwiñ eñ. Gédêñ tamamnê têm eñ kêtap kauc ñawa to jala ma saê êjam sa kêtôm anôtôinêñ. Ma aôm tamam Nebukadnesar kékêñ eñ kêtü lau mêtê to mectoman ma Kaldea to sêpuc-utitalata-ñamwaga nêñ laumata.

¹²Gebe Daniel, tañ kin kêsam eñ gebe Beltesasar nan, nê kauc to saê kain tengeñ, kêjala mêtê dawa mê ñam sa to daoc bin lasê ma takip bin ñam sanja kêtü tôn. Ôkêñ bin gebe eñ êmêñ gebe êwa gêñ tonec ñam sa.”

Daniel gëwa bin, tañ lêma tengeñ keto nan sa

¹³Go sêkôc Daniel kêsô jakêkô kin lanjônêm. Ma kin kêsôm gédêñ eñ gebe “Aôm Daniel, lau kapoacwalô Judana nêñ tengeñ, tañ tamoc kékôc aôm anja gamêñ Judana gêmêñ nan me. ¹⁴Aê ganjô aôm ñawae gebe anôtôï dabuñ nêñ ñalau gêmoa gëwiñ aôm ma saê to jala ma kauc kain tengeñ gëc aômña. ¹⁵Lau mêtê to mectoman mên sêkô aê lanjônêm gebe sêsam bin tonec ma sêwa ñam tau sa êndêñ aê, mago sêgôm têtôm atom. ¹⁶Ma aê ganjô aôm gebe gôwa bin ñalêlômña sa to wêc gêñ ñam sa. Amboac tonanengeñ embe ôtôm gebe ôsam bin tonan ma ôwa ñam sa, go jakêñ aôm ôsô ñakwê asôsamuc ma jatoc aôm sa ña kapoacwalô gold ôñônña ma jakêñ aôm ôtu gamêñ tonec ñagôliñwaga êtu têtêacña.”

¹⁷Tec Daniel gëjô kin awa gebe “Aôm nêñ gêñ gacgeñ ênêc aômña, me ôkêñ ñaôli êndêñ ñac tengeñ. Aê oc jasam bin tau êndêñ aôm ma jawa ñam sa êndêñ aôm.

¹⁸“O kin, Anôtô Lôlôc Natau tau kékêñ tama Nebukadnesar kêtü kin gamêñ tonecña ma kékêñ ñaclai to ñawasi ma wae gëwiñ. ¹⁹Ma lau samob to tentenlatu ma lau awen tengeñ-awen tengeñ têtênêp to têtêc tauñ kêtü ñaclai, tañ Anôtô kékêñ gédêñ eñ nanña. Embe eñ taê ênam gebe

ênac ñac tenj êndu oc êngôm. Ma embe taê ênam gebe ñac tenj êmoa mata jali oc êngôm amboac tonanjen. Embe etoc ñac tenj sa me êkônij tenj tôn oc êngôm êtôm enj taê gêjam. ²⁰ Mago gédên tenj enj kékianj tau sa ma nê ñalêlôm ñadani kêsana nanj, Anôtô kékôc enj su anja nê lêpônj kinjja ma kêjanjo wae su anja ênê gêwinj. ²¹ Ma kêtij enj su anja ñamalacnêj. Ênê kauc kélênsônj kêtôm bôcnê ma gêngônj gêwinj donjibôm. Enj genj gégwanj kêtôm bulimakao to nop gênôm enj e ênê kauc kêsana gebe Lôlôc Ñatau taugenj kêtü ñamalacnêj kinj nêj ñatau ma gêjac sam gamêj kêtôm enj tau taê gêjam.

²² “Mago ênê latu aôm, Belsasar gônô gêj samob tonanj ñai sugac, mago kôkônij taôm atom. ²³ Aôm kôkianj taôm sa gédênj Apômtau undambêja. Aôm kôsôm gebe sêkôc laclu lôm dabunja mênjac to nêj gôlinjwaga ma nêj awêi to nêj anenjo samob anôm gêj êsêp ma alanem nêj anôtô silber to gold ma kopa to ki ma ka to poc, tanj sêlic gamêj to sêjô binj ma sêjala gêjja gêc atomanô nanj, mago kotoc Anôtô, tanj kékênj aôm kôsê awam to gêjam gôlinj nêj lêj samob nanj, sa atom.

²⁴ “Kêtu tonanjja Anôtô kêsakinj lêma tonanj mênjgêo lasê ma keto binj tonanj. ²⁵ Ma binj tanj keto nanj, tonec gebe ‘Mene, mene, meke, peres’ (kêsana sa, kêsana sa, gêjam dôj, gêjac kékôc). ²⁶ Binj tau ñam amboac tonec ‘mene’ gebe Anôtô kêsana nêj bêc gôlinjja sa e ñatêku êsu su. ²⁷ ‘Tekel’ gebe Anôtô kékênj aôm gônônj dôj e kêtap sa gebe nêj ñanô masi. ²⁸ ‘Peres’ gebe Anôtô oc ênac nêj gamêj êngj ma êkênj êndênj lau Mede to Persia sêkôc.”

²⁹ Belsasar kêjatu ma sêkênj Daniel kêsô ñakwê asôsamuc ma gênônj kapoacwalô gold. Go sêjam enj wae sa kêtü tapa gebe enj kêtü ñac kêtü têlêacnja anja gamêj kinjja tonec. ³⁰ Gédênj gêbêc tonanjjenj sêjac Kaldeanêj kinj Belsasar êndu. ³¹ Ñac Medenja Darius kêjanjo ñaclai gôlinjja su. Ênê jala 62.

6

Sêbalinj Daniel gedelj lewe

¹ Darius gêlic ñajam tec kékênj gôlinjwaga saunj 120 sêjam gôlinj nê gamêj samob. ² Go kékênj lau tonanj ñai sêso gôlinjwagasêga têlêac ñalabu. Gebe gôlinjwaga 120 tonanj sêwa nêj kôm ñalêj samob sa êndênj lau têlêac gebe kinj nêj gêj tenj ênanja atom. Ma lau têlêac tonanj nêj tenj Daniel. ³ Kinj ketoc Daniel sa kêlêlêc gôlinjwagasêga to gôlinjwaga saunj samob su gebe ênê ñalêlôm mansanj kêlêlêc êsêac samob nêj. Tec kinj taê gêjam gebe êkênj enj taugenj ênam gôlinj ênê gamêj samob. ⁴ Tec gôlinjwagasêga to gôlinjwaga saunj samob sesom Daniel nêj lêj poalic tenj anja nê kolenj gôlinjwagajja sebe sêngôlinj binj êpi enjja elêmê. Daniel ñac gédênj tec têtap binj me gêj geo tenj sa gêc enjja atom. ⁵ Tec lau tau sêsôm gédênj taunj gebe “Aêac oc tatap binj tenj sa gebe tanjgôlinj êpi Danieljja atom. Oc moae tatap ñakeso tenj gêc ênê sakinj Anôtô tagenja.”

⁶ Tec gôlinjwagasêga to gôlinjwaga saunj tonanj sêkic Daniel nê binj ma dêdênj kinj sêja, go sêsôm gédênj enj gebe “O kinj Darius, ômoa endenj tônjenj. ⁷ Aêac gôlinjwagasêga to kasêga ma gôlinjwaga saunj to gejobwaga ma lau senenj gamêj tonecnja alôc kêtü tôn gebe kinj êjatu ñagôlinj to jao tenj êtu tôn amboac tonec gebe ñac tenj etenj gêj tenj anja anôtô tenj me anja ñamalac tenj nê atomanô. Lau samob tetenj êndênj aôm taômjenj. O kinj, jao tonec ênêc bêc 30 genj. Ma ñac tenj embe êngêli binj tonanj, nanj sêmbalinj enj êsêp lewe nêj gêsunj êna. ⁸ O kinj, galoc ôsôm binj tau êtu tôn ma oto binj tau ênêc. Ma openj nêj ñatalô êsêp êwinj gebe lau tenj sênam ôkwi atom. Binj tau êkô ñajanja êtôm lau Mede to Persia nêj ñagôlinj tenj, tanj lau sênam ôkwi sêngôm êtôm atom.” ⁹ Tec kinj Darius kepenj nê ñatalô kêsêp ñagôlinj to jao ma binj tau kêtü tôn.

¹⁰ Gédênj tanj Daniel gêjô gebe kinj gêlôc gebe sêngôm binj tonanj êtu tôn nanj, enj kêsô nê andu gêja. Anja andu tau ñabalêj lôlôcnja ñakatam saunj kêkanônj Jerusalem. Enj kêpuc aduc kêtü ñac têlêac kêtôm bêcgenj ketenj mec to gêjam danje Anôtô amboac gêgôm-gêgôm. ¹¹ Lau tonanj dêdib Daniel sêmoa e jatêtap enj sa ketenj mec to kêtanj gédênj nê Anôtô gêmoo. ¹² Tec lau tau dêdênj kinj jasêsôm enj lasê kêtü ñagôlinj tau ña gebe “O kinj, aôm kopenj nêj ñatalô kêsêp ñagôlinj gebe ñac tenj etenj gêj tenj anja anôtô me ñamalac tenj nê atomanô, samob tetenj êndênj aôm taômjenj e bêc 30 ênanja. Ma ñac tenj embe êngêli binj tonanj, nanj sêmbalinj enj êsêp lewe nêj gêsunj êna me masi.” Kinj tau gêjô êsêac awenj gebe “Magobe, ñagôlinj tonanj kékô kêtôm lau Mede to Persia nêj ñagôlinj, tanj lau sênam ôkwi sêngôm êtôm êtôm nanj.” ¹³ Go êsêac sêsôm gédênj kinj gebe “O kinj, Daniel tonanj, nanj sêkôc enj anja Juda sêmênj nanj, tec kêsô aôm ñalabu atom. Enj kêgêli aôm nêj ñagôlinj, tanj kômasanj kêtü tôn nanj, gebe enj ketenj mec kêtü ñac têlêac gêmoo kêtôm bêcgenj.”

¹⁴ Kinj gêjô ñawae e nê ñalêlôm ñawapac kêsana ñanô ma gesom lêj ênam Daniel kêsinja tenj. Enj taê gêjam binj tonanj jakêsa-jakêsa gebe ênam enj sa amboac ondoc e oc jakêsêp. ¹⁵ Go lau tonanj sêwinj taunj jasêsôm gédênj kinj gebe “Aôm taôm kôjalagac gebe lau Mede to Persia nêj mêtê tonec gebe kinj embe êsôm nê binj tenj êtu tôn me êkênj ñagôlinj tenj oc ênêc ñapanj, lau tenj sênam ôkwi sêngôm êtôm atom.”

¹⁶ Amboac tonañ kin kêjatu gebe sêkôc Daniel tôñ ma êsêac sêbalin enj kêsêp lewe nêñ gêsuj. Kin kêsôm gédên Daniel gebe” Aômnêm Anôtó, tan gôjam sakin enj gedên tôñgenj gômoa nan, oc ênam aôm kêsi.” ¹⁷ Ma sêkôc poc kapôênj tenj gêsaj gêsuj nawa auc ma kin kêkic poc tau tôñ ña tau to gôlinjwaga nêñ natalô gebe lau tenj sênam Daniel kêsi atom. ¹⁸ Kin gêmu gêja nê andu e jagedec genj taniñña gêbêc balin tonañ. Ma gedec gebe lau tenj dêndên enj sêna ma enj gêc bêc atom amboac tonanjenj.

¹⁹ Gêdênj gamênj kêtuj gaô acgom, go kin gêdi sa ma kêlêti gédênj lewe nêñ gêsuj gêja. ²⁰ Jakêdabinj gêsujawa tau ma gêmôêc gêjac asê susu gebe “O Daniel, Anôtó mata jalinê ñacsakin aôm, nêñ Anôtó, tan gôjam sakin enj gedênj tôñgenj nan, oc gêjam aôm kêsi anja lewe nêñ me masi.”

²¹ Tec Daniel awa gêjac kin ma kêsôm gebe “O kin, ômoa endênj tôñgenj. ²² Aêñoc Anôtó kêkênj nê anjela gêbôc lewe awensuj auc e sêñac aê atom gebe enj gêlic aê gamoa tobinjmêgenj ma gagôm geo tenj gédênj aôm atom amboac tonanjenj.” ²³ Kin gêñô e têtac ñajam kêsa samucgenj ma kêsôm gebe sê Daniel sa anja gêsuj. Tec sê Daniel kêpi gêmênj e sêlic lewe lemenj-kêku kêsê enj ñagac atomanô, ôli samucanô ñam gebe enj ôli andan nê Anôtó. ²⁴ Go kin kêjatu ma sejon lau, tan sêgôlinj binj kêpi Daniel nan, to nêñ lauo to nêñ gôlôac samob jasêbalin êsêac sêsêp gêsuj sêja. Êsêac sêsêp gêsuj su samucgenj atom, go lewe tédanjac êsêac ma sêkaku êsêac popoc.

²⁵ Go kin Darius keto papia tenj gédênj lau to tentenlatu ma awen tenj-awen tenj kêtôm nê gamênj ñamadinj samob gêja gebe “Binjalô ênam amac auc. ²⁶ Aê jasôm êtu tôñ gebe aêñoc lau pebenj têtênêp to têtêc tauñ êndênj Danielnê Anôtó gebe enj Anôtó mata jalinj tau, nan gêmoa tenjenj. Ênê gamênj oc êkô endênj tôñgenj ma ênê gôlinj ñatêku masi. ²⁷ Gêjam kêsi ñatau to gêjamsawaga enj, tec gêgôm gêñtalô to gêñsêga anja undambê to nom. Enj gêjam Daniel kêsi anja lewenênj ñaclai.”

²⁸ Tec Daniel kêtuj ñac towae gédênj Dariusnê têm gôlinjña e mênjgédênj Kirus anja Persia nê têm amboac tonanjenj.

7

Daniel gêc me kêpi bôc aclê

¹ Gédênj kin Babilonña Belsasar nê gôlinj ñajala kêtuj ñamataña Daniel gêc mê to gêlic gêñ ñakatu gédênj gêbêc. Go keto mê tau sa, tan gêc ñabinj kêsêp papia amboac tonec ² “Aê Daniel, galic kêkênj gédênj gêbêc. Ma galic undambê ñamutêna aclê gêli gwêcsawa sa. ³ Ma bôcsêga kainj aclê sêpi anja gwêc sêmênj. ⁴ Bôc kêtuj ñamataña gêjam lewe tenj lanjô ma ñamagê amboac momboan. Aê kasala gamoa ma sêbuc ñamagê sa ma sêôc bôc tau sa kêkô ñaakainj luagêcgenj amboac ñamalac tenj ma sêkênj ñamalac nêñ kauc gédênj enj. ⁵ Go aê galic bôcsêga tenj kêtuj luagêcña gêjam bôc salenña ber lanjô ma kêkô gêôc lêma sagen. Enj kesenjenj nabi têléac gêc awasuj ñalêlôm ma sêsôm gédênj enj gebe’ Ajôc, najau nêñ deô.’ ⁶ Tonañ su, go galic bôcsêga tan kêtuj têléacña gêjam pusipbôm kapôênj (leopard) lanjô tomoc ñamagê aclê kêkô dêmôêtêkwa ma môkêapac aclê. Ma sêkênj nom ñagôlinj gédênj enj. ⁷ Tonañ su, go gaê mê e galic bôc tenj kêtuj aclêña. Bôc tau gêñsêga kainj tenj ñanô ma ñajana sec ma ñaluluj ki kapôênj ma genj gêñ ñawaô to kêkaku gêñ popoc ma kêlêsa ñapopoc-popoc kêtiam ña akainj. Bôc tau kêtôm bôc ñamataña têléac tônê atom gebe ñajabo 10. ⁸ Aê kasala jabo tonan gamoa e jabo sauj tenj kêpi ñasawa kêtiam ma gêbuc jabo lanjwa têléac tonjawakacgenj sa ma galic gebe jabo tonan ñamatañô amboac ñamalacnênj ma ñaawasuj tenj gêc, tan kêsôm binj ketoc tau sanja nan.

Ñac tanj gêmoa tenjenj nan, nê ñakatu

⁹ “Aê kasala gamoa ma galic gebe sêkênj lêpônj kinña ñagêdô kêkô ma ñac, tan gêmoa tenjenj nan, jagêñgônj tenj ñaô. Nê ñakwê sêpôma amboac tao kwalam ma môkêlauñ kêtôm domba ñaôlilu sêp samuc amboac gwêc ôpic. Nê lêpônj kêkô jawaô ñalêlôm ma lêpônj ñaakainj amboac ja ñawaô. ¹⁰ Ja ñawaô amboac bu gêc ñasamac kêsêwa kêsa anja tônê. Ma lau tausen to tausen sêjam sakin enj. Lau tentausen dim tentausen sêkô enj lanjônêm. Mêtôcwaga sêñgônj sebe sêmêtôc binj, tec sêkac buku sa.

¹¹ “Aê galic ma ganjô binj ketoc tau sanja samob, tan kêsa jabo tonan awasuj. Ma gédênj tonan sêjac bôc kêtuj aclêña êndu ma sêbalin ñanô tau kêpi jawaô e genj su. ¹² Ma sêkac nom ñagôlinj su anja bôc ñagêdô nêñ, mago sêjac têku nêñ têm sêmoa matenj jalinj ñasawa tenj gêwinj. ¹³ Aê gaêc mê gédênj gêbêc ma galic ñakatu tenj amboac ñamalac latu gêmênj gêmoa tao undambêña ñalêlôm jakêtu gasuc ñac, tan gêmoa tenjenj nan, ma sêwê enj gédênj enj sêja. ¹⁴ Ma sêkênj ñaclai to wae ma gamênj gôlinjña gédênj enj gêwinj. Ma tentenlatu to lau tomôkê-tomôkê ma lau awen tenj-awen tenj samob sêjam sakin gédênj enj. Ênê ñaclai oc ênêc tenjenj. Ênê gamênj gôlinjña ênac pep atom.

Gêñ ñakatu tau ñam

¹⁵ “Ma aê Daniel, njoc katuc kelendec njanô ma gêj njakatu, taj galic gêc njoc kauclêlôm nanj, kêtakê aê êndu-êndu. ¹⁶ Aê katu gasuc lau, taj sêkô tonanj nanj, nêj tenj ma katej enj gebe êwa gêj tonanj njam sa acgom. Tec enj gêwa njam sa gêdêj aê ma kêsôm gebe ¹⁷ ‘Bôcsêga aclê tonanj têtôm kinj aclê, taj oc sêsa anja nom. ¹⁸ Mago Njac Lôlôcnja nê lau dabunj oc sêwê kainj gamêj to sênam gôlij gamêj tau totêm-totêm endenj tôngej.’

¹⁹ “Go katej enj gebe êwa bôc kêtû aclêja, taj kêtôm bôc têtêac njagêdô tonanj atom nanj, njam sa êndêj aê. Bôc tonanj gêjsêga kainj tenj njanô, nê luluj ki to kêtû ki kopa. Enj kêtêsa to kêdanjgôj gêj njawô ma kêtû njagêdô popoc. ²⁰ Ma aê katej enj gebe êwa jabo lemelu, taj kêtô môkêapac njawô nanj, ma njajabo tenj, taj kêsâ ma gesenj jabo lanjwa têtêac su nanj, ma tomataanô to awasunj kêsôm binj ketoc tau sanja sec ma kêtû kapôej kêtêlêc njagêdô su nanj, sa êwinj.

²¹ “Aê kasala gamoa ma galic jabo tau gêjac sinj gêdêj Anôtônê lau dabunj e kêtû êsêac tulu, ²² go njac, taj gêmoa tenjenj nanj, mêngêô lasê ma kêmêtôc binj ma kêtêj njac lai gêdêj Njac Lôlôcnja nê lau dabunj ma gêdêj noc tonanj lau dabunj sêwê kainj gamêj kinja.

²³ “Njac taj katej nanj, kêsôm amboac tonec gebe ‘Bôc kêtû aclêja njam gebe gamêj kinja êtu aclêja oc mênjêsa. Ma gamêj tonanj kainj tenj, oc êtôm gamêj njagêdô atom. Gamêj tau oc êndanjgôj nom njagamêj samob su ma êka tôngj êsêp nom to êlêsa popoc. ²⁴ Ma jabo lemelu njam amboac tonec gebe Kinj lemelu oc sêsa anja gamêj tonanj ma tenj oc êsa êtiam êndanjgoc êsêac. Enj oc êtôm êsêacnêj njagêdô atom ma oc êkônij kinj têtêac tôngj. ²⁵ Enj oc êsôm binj alôb-alôb êpi Njac Lôlôcnja tau ma êlênsu Njac Lôlôcnja nê lau dabunj. Enj oc ênsaê gebe ênam mêtê to om njagôlij samob ôkwi. Ma lau dabunj oc sêsêp enj lêmâ êtôm njasawa samuc tagenj ma njasawa samuc têtêac ma njasêku tenj êwinj. ²⁶ Mago mêtôcwaga oc sêkôc nêj kôm sa ma oc sêjanjgo kinj tonanj nê njac lai su ma sensenj enj su ênanja samucgenj. ²⁷ Ma mêtôcwaga sêkêj ênê gamêj to gôlij ma gamêj samob, taj gêc umbonj njalabu nanj, êndêj Njac Lôlôcnja nê lau dabunj. Êsêacnêj gamêj oc ênêc endenj tôngej ma gamêj samob oc sênam sakinj ma tanjenj wamu êndêj êsêac.’

²⁸ “Binj tau tonanj enj. Ma aê Daniel, katakê njanô e lanjocanô kêtû sêp, ma gajam binj tau tôngj gêc njoc kauclêlômgenj.”

8

1-27 *

9

Daniel katej mec kêtû nê lauja

¹ Ahasweros latu Darius, taj nê njam kêsêp lau Medenja nanj, kêtû kinj gamêj Kaldeanja. ² Gêdêj ênê gôlij njajala njamatanja aê Daniel kasam buku dabunj ma gajam lêsû jala njanamba, taj ênanja e sêkwê Jerusalem, taj kêtû gasanj su nanj, sa êtiam êtôm Apômtau kêsôm lasê gêdêj propete Jeremia, jala tau njanamba 70. ³ Go aê kakac lanjocanô ôkwi gêdêj Apômtau Anôtô ma katej mec gêdêj enj ma gajam dabunj ma kasô talu ma gangôj wao njawô. ⁴ Aê katej mec gêdêj Apômtau, njoc Anôtô ma kasôm tauc njoc to njoc lau nêj sec lasê.

Aê kasôm gebe “O Apômtau, Anôtô kapôej to njac lai secgoc, aôm gojob poac to têtmac gêwinj êsêac, taj têtac êwinj aôm to sêngôm aôm nêj binjsu njanô êsa nanj.

⁵ “Aêac agôm sec to geo ma keso to ali tauj sa ma akac tauj su anja nêj binjsu to njagôlij. ⁶ Aêac akêj tanjenj nêj sakinjwaga propete, taj sêjam aôm lanjôm ma sêsôm binj gêdêj aêacma kinj to laumata ma tamenj to lau gamêj samobnja nanj atom. ⁷ O Apômtau, aôm binjgêdêj njatau, mago ocsalô tonec aêac amoa tomajenjenj aêac lau juda to lau Jerusalemja ma lau Israel samob, taj gosoc êsêac sêja kêtû nêj sec, taj sêgôm gêdêj aôm jasêmoa njagala me sêmoa jaêc anja gamêj samob nannja aêac samob amoa tomajenjenj. ⁸ O Apômtau, aêac to ma kinj ma gôlijwaga to tamenj amoa tomajenjenj gebe aêac agôm sec gêdêj aôm goc. ⁹ Apômtau, aêacma Anôtô, kêtû tau walô ma kêsuc binj ôkwi njatau, mago aêac ali tauj sa gêdêj enj. ¹⁰ Aêac tanjenj wamu gêdêj Apômtau, aêacma Anôtô, nê awa atom ma adaguc ênê binjsu, taj enj kêtêj gêdêj aêac njanê sakinjwaga propete nanj atom. ¹¹ Israel samob sêgêli aôm nêj binjsu ma sêkac tauj su ma sedec gebe tanjenj wamu aôm awam. Ma binj sêpuc boanja to têtôc lemenja, taj tetu gêc Anôtônê sakinjwaga Mose nê binjsu nanj, sêsêwa sinj kêpi aêac kêtû aêac agôm sec gêdêj aôm nja. ¹² Aôm gôgôm nêj binj, taj kôsôm gêdêj aêac to ma gôlijwaga, taj sêjam gôlij aêac nanj, njanô kêsâ to kôkêj gêjwapac kapôej tenj gebe anja umbonj njalabu samucgenj gêj tenj kêsâ kêtôm, taj kêsâ anja Jerusalem nanj atom. ¹³ Gêjwapac taj tetu gêc Mosenê binjsu nanj, samob kêtap aêac sa, mago aêac ajam malô Apômtau, aêacma Anôtô, atom gebe akac tauj su anja gêj sec to akêj tanjenj êndêj aôm nêj binj nanj atom. ¹⁴ Amboac

* **8:1-27:** 8:1-27 Daniel katu kainj tenj kêsâ ma gêlic njakatu, taj gêwa lau Mede to Persia nêj minj sa e gêdêj têt njacjo sêku kinj Antiokus Epipanes tuluja.

tonaj Apòmtau kômasaj gêj wapac tau ma kôkêj kêpi aêac gebe Apòmtau, aêacma Anôtô, eñ nacgêdêj kêtû nê kôm samobnja, tanj eñ gêgôm nan, mago aêac tanjen wamu eñ awa atom. ¹⁵ “O Apòmtau, aêacma Anôtô, aôm kôkôc aômnmê lau su anja Aiguptu ña lêmam ñajanja ma gôgôm aômnmê ñaê ñawae kêsa e gêdêj ocsalô tonec aêac agôm sec to gêj alôb-alôb gêdêj aôm. ¹⁶ O Apòmtau, aêac atenj aôm êtu nêml kolengêdêj samobnja gebe ôkêj nêml têmtac ñandan to ñalêlôm sec ênam jaê nêml malac Jerusalem to nêml lôm dabun. Gebe aêacma sec to aêacma tamenji nêj geonja gêgôm lau, tanj sêgi aêac auc nan, sêsu Jerusalem to nêml lau susu. ¹⁷ O aêacma Anôtô, amboac tonaj ôkêj tanjam nêml sakinwaga aê ñoc mec to ñoc tanj. O Apòmtau, ôkêj lanjômanô êpô nêml lôm dabun, tanj kêtû gasanj nan, êtu aôm taômña. ¹⁸ O ñoc Anôtô, ôkêj tanjam to ôjô aêac, ôsa lanjômanô sa ma ôlic aêac to malac, tanj sêsam aômnmê ñaê kêpi nan, gebe atu gêj gêbac. Aêac akêj ma mec gêdêj aôm kêtû ma binjêdêjña atom, akêj kêtû nêml taêm labu kapôêjñagenj. ¹⁹ O Anôtô, ôjô aêac. O Apòmtau, ôsuc ma binj ôkwi. O Apòmtau, ôkêj tanjam to ônam aêac sa. O ñoc Anôtô, ônam gamêj tøj atom êtu aôm nêml ñaêña gebe êsêac sêsam aômnmê ñaê kêpi nêml malac to nêml lau.”

Gabriel gêwa binj tau ñam sa

²⁰ Aê kasôm binj to katenj mec amboac tonaj ma gaoc tauc ñoc to ñoc lau Israel nêj sec lasê ma katanj gêdêj Apòmtau, ñoc Anôtô kêtû ênê lôm dabunja. ²¹ Aê katenj mec tau gamoa, tec Gabriel, tanj galic eñ gêdêj tanj galic ñakatu ñamataña nan, gêlôb ñagaôgeñ gêdêj aê gêmêj gêdêj noc da kêtulanja. ²² Eñ gêmêj ma kêsôm gêdêj aê gebe “O Daniel, aê mênjaô lasê gebe jawa aôm sa e aôm ôjala. ²³ Gêdêj tanj gôjac m nêml mec nan, binj tenj kêsa ma aê gamêj gabe jasôm binj tau lasê êndêj aôm gebe Anôtô têtac géwinj aôm ñanôgeñ. Amboac tonaj ôsala binj tau ma nêml kauc êsa êtu gêj, tanj gôlic nanj.

²⁴ “Anôtô kékêj noc jala 70 êtu dim 7 êtu aômnmê lau to aômnmê malac dabunja, go binj alôb-alôb êmbacnê to sec ênac pep ma Anôtô êsuc nê tøj, tanj gêc amac nan, ôkwi to êkêj binjêdêj ênêc endenj tøjgeñña êndêj amac. Go eñ êngôm ñakatu, tanj geoc lasê nan, to propetenêj binj ñanô êsa ma êniñ oso gamêj dabunjanô tau. ²⁵ Amboac tonaj ôjala ma nêml kauc êsa gebe ñasawa, tanj noc ñajatu êsa gebe sêkwê Jerusalem sa êtiamja ma noc kasêga, tanj sêniñ oso nan, mênjêô lasêña êtôm jala 7 êtu dim 7. Sêkwê Jerusalem sa ma sênam intêna to busawa ma êkô tobij wapacgeñ êtôm jala 62 êtu dim 7. ²⁶ Jala 62 êtu dim 7 tonaj êmbacnê, go senseñ ñac, tanj senj oso eñ nan, su tonjagôlijmêgeñ. Ma gôlijwaga to ñaclai tenj to nê lau oc sêmêj ma senseñ malac to lôm dabun su ênanja. Go têm ñamuña mênjêô lasê amboac bu ñatênagenj ma ensenj sinj to gêjwapac ñanô, tanj Anôtô kêjatu nan. ²⁷ Ma gôlijwaga tonaj oc êmoatinj poac ñajanja tenj êwinj lau taêsam êtôm jala 7. Ma embe ñasawa tonaj ñamakerj êmbacnê oc ênac jao daja to da ñagêdô. Ma gêj alôb-alôb, tanj ensenj gêj ñawaô nan, êkô gamêj dabun ma êmoa tonaj e ñac, tanj ketoc gêj tau kékô tônê nan, êndac ñagêjô, tanj Anôtô kêmasanj kwananjenj kêtû enja su nanj.”

10

1-21 *

11

1-45 *

12

1-13 *

* **10:1-21:** 10:1–12:13 Daniel katu kainj tenj kêsa ma gêlic ñakatu, tanj kêbênôc ñakatu gêmunja ñaminj nan, ma géjac têku minj ñagêdô. * **11:1-45:** 10:1–12:13 Daniel katu kainj tenj kêsa ma gêlic ñakatu, tanj kêbênôc ñakatu gêmunja ñaminj nan, ma géjac têku minj ñagêdô. * **12:1-13:** 10:1–12:13 Daniel katu kainj tenj kêsa ma gêlic ñakatu, tanj kêbênôc ñakatu gêmunja ñaminj nan, ma géjac têku minj ñagêdô.

Hosea

Propete Hosea gêjam mêtê lau anġa gamêj Israelġa kêdaguc propete Amos. Eñ gêjam kôm mêtêġa gêdêj têm ñawapac gêmuñ siñ, tañ gesen malac Samaria su gêdêj jala 721 gêmuñ Kilisi gêmêj nomġa nañ. Lau sêjam sakiñ gwam ma sêwi Anôtô siñ kêkêj wapac en ñanôgen. Hosea tau gêjam awê mockaiñ ma gebe êtu ñadôndôj êpi launêj lêj sêwi Anôtô siñġa. Anôtônê lau sêwi Apômtau siñ kêtôm Hoseanê awê Gomer gêwi en siñ kêtû mockaiñoġa. Mago êtu ñamu Anôtônê têtac gêwiñ tengeñġa taê walô nê lau, tec ênam kôm êpi lau Israel e sêmu dëndêj en sêna êtiam ma têtû ênê lau êtiam. Anôtônê ñalô ñagêdô, tañ kepen aêacnêj ñalêlôm nañ, gêwa ênê têtac gêwiñ nê lauġa sa. Anôtô kêsôm gebe “O Israel, aê jawi aôm siñ amboac ondod. Aê jandec aôm amboac ondod. Nôc ñalêlôm kêkac aê gebe ñangôm aôm sec atom, gebe aê têtac gêwiñ aôm kêlêlêc.”

¹ Apômtaunê biñ gêdêj Beri latu Hosea. Eñ kêkêj biñ tau gêdêj Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hesekia sêjam gôliñ gamêj Judana, ma Joas latu Jerobeam gêjam gôliñ gamêj Israel ġa.

Hoseanê awê to nê gôlôac

² Gêdêj tañ Apômtau kêsôm biñ kêsa Hosea awasun kêtû ñamata nañ, en kêsôm gêdêj Hosea gebe “Ajôc, ôna ma ônam awê mockaiño tenj êtu nêmu awê ma ôka ñapalê mockaiñġa lasê gebe lau gamêj tonecġa sêgôm mockaiñ kapôêj gebe sêwi Apômtau siñ.” ³ Amboac tonan en gêja jagêjam Dibraim latuo Gomer ma en taê ma kêkôc ñapalê ñac tenj. ⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêj en gebe “Wê ênê ñaê gebe ‘Jesrel’, gebe ñasawa dambêgen, go aê jakêj ñagêjô êndêj Jehunê gôlôac êtu dec, tañ en kêkêc siñ anġa Jesrel nañ, ma aê gabe jansenj gôliñ kinġa su anġa Israelnêj gôlôac. ⁵ Ma êndêj bêc tonan aê oc japôj Israelnêj talam tulu anġa gaboan Jesrelġa.”

⁶ Awê tau taê kêtiam ma kêkôc ñapalêo tenj. Ma Apômtau kêsôm gêdêj Hosea gebe “Wê ênê ñaê gebe ‘Taêwalômêo’. Gebe aê gabe taêc walô gôlôac Israelġa e jasuc êsêacnêj biñ ôkwi êtiam atom. ⁷ Mago aê gabe taêc walô gôlôac Judana ma aê, Apômtau, nêj Anôtô, gabe janam êsêac kêsi. Aê gabe janam êsêac kêsi ña talam to tubac ma ña siñ to hos ma lau, tañ sêngôj hos ñaô nanj atom.” ⁸ Gêdêj tañ Taêwalômêo gêwi su siñ nañ, Gomer taê kêtiam ma kêkôc ñapalê ñac tenj. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Wê ênê ñaê gebe ‘Noc lau atom’ gebe amac Israel atu aêjoc lau atom ma aê katu amacnêmu Anôtô atom.”

Israel êtu wakuc êtiam

¹⁰ Mago lau Israelnêj namba oc êtôm ganac gwêcġa, tañ tanam dôj ma tasa sa dangôm êtôm atom nañ. Ma anġa gamêj, tañ sêsôm gêdêj êsêac gebe “Aêjoc lau atom” nañ, oc sêsôm êndêj êsêac gebe “Anôtô mata jali latui amac.” ¹¹ Ma oc sênac lau Juda to lau Israelġa sa sêpi tagen ma êsêac oc sêjalij nêj laumata tenj sa ma êsêac oc sêpi sêmêj anġa gamêj tau gebe Jesrel ñabêc oc êtu bêc kapôêjanô.

2

¹ Amboac tonan asam nêmu lasitêwai gebe “Anôtônê lau” ma lômio gebe “Apômtaunê taê walô.”

Mockaiño Gomer—mockaiño Israel

² Nôc ñapalêac, aten tenemi kêsi-kêsigen — akac tenemi gebe en kêtû aêjoc awê kêtiam atom ma aê katu ênê akwenj kêtiam atom. Eñ êwi nê mockaiño to êtu mandabġa siñ. ³ Embe masi, go aê oc jakwalec ênê ñakwê su e êkô ôli ñaôma êtôm bêc, tañ têna kêkôc en nañ. Aê oc ñangôm en êtôm nom ñakeleñ to gasan ma bu êjô en êndu. ⁴ Aê oc taêc walô ênê gôlôac atom gebe nêj ñam kêsêp mockaiño ⁵ gebe êsêac tenenj kêtû mockaiño su. Eñ kêkôc êsêac, mago kêsa nê lêj maja gêbacgen. Eñ kêsôm gebe “Aê jandanguc ñoc lau-têtac-gêwiñ-aêwaga. Êsêac oc sêkêj gêj tanijġa ma bu to ñakwê ma obo to niptêkwi ma wain êndêj aê.”

⁶ Kêtû tonanġa aê oc jambôc ênê intêna auc ña gêj têkwa-têkwa. Aê gabe jamboa tunbôm êkô en auc gebe en êsa awê atom. ⁷ Eñ embe êlêti êndanġuc nê ñaci, mago enj oc êtôm gebe ê êsêac tøj atom. Eñ oc ensom êsêac, mago êtap nê intêna sa atom. Go enj êsôm gebe “Aê oc jamu jandêj ñoc akwenj ñamataġa jana êtiam gebe gamoa gawij en ñajam kêlêlêc galoc nec su.”

⁸ Ma enj kêjala gebe aê tauc tonec tec kakêj polom to wain ma niptêkwi gêdêj en nec atom. Ma aê tec kakêj silber ma gold ñanô lasê, tañ en kêkêj kêtû gêjam sakiñ Bal nañ. ⁹ Amboac tonan êndêj têm, tañ sejon ñanô nañ, aê oc jakôc polom to wain, tañ kakêj gêdêj en nañ su, ma aê oc jakôc obo to ñakwê, tañ kakêj gêdêj en kêtû enj êkwa nê ôli ñaôma nañ auc. ¹⁰ Go aê jakwalec nê ñakwê su e ôli ñaôma êsa êmoa ênê lau-têtac-gêwiñ-enwaga sêlic ênê ôli ñaôma na ñac tenj ênam enj kêsi anġa ñoc lemoc êngôm êtôm atom. ¹¹ Aê oc jansenj ênê bêc êtu samucġa

samob su êwiñ ênê om kapôên ma ênê om êtôm ajôñña to ênê om sabat ma om dabuj ñagêdô samob. ¹² Aê gabe jansenj ênê wainmôkê to jambô su gebe enj kêsôm gebe “Gêñkaiñ tonaj kêtû ñoc ñaôli, tanj lau-têntac-gêwiñ-aêwaga sêkêñ gêdêñ aê nanj.” Aê oc jakêñ gêñ tau êtu salenj ma bôcbôm oc senseñ gêñ tau su. ¹³ Aê oc jakêñ ñagêjô êndêñ enj êtu têm samob, tanj enj kêlinj aê sinj nanj, gêdêñ enj gêsôb gêñmalu gêdêñ Bal nê om ma jagêjam gêlôn tau ña pocawa to gold ma kêlêti kêdaguc nê lau-têntac-gawinj-enjwaga e kêlinj aê sinj. Apômtau kêsôm binj tau tonaj.

Apômtau têtac gêwiñ nê lau

¹⁴ Kêtû tonanña aê gabe jatêlam enj e jasa gamêñ sawa jana, ma jasôm binj malôña êndêñ enj. ¹⁵ Anja tônê aê jakêñ ênê kôm wainña êndêñ enj êtiam ma jakêñ gaboarj Akorña êtu katam takêñ materña. Anja tônê enj êjô aê aoc êtôm gêmunña gêdêñ enj gêmoa awêtakinjenj, gêdêñ têm, tanj enj kêsa anja gamêñ Aiguptunja gêmêñ nanj. ¹⁶ Êndêñ bêc tônê enj oc êsam aê gebe “Ñoc akweñ.” Enj êsam aê gebe “Ñoc Bal” êtiam atom. ¹⁷ Gebe aê oc jakôc Balnêñ ñaê su anja enj awasurj ma enj êsam nêñ ñaê êsa êtiam atomanô. ¹⁸ Êndêñ bêc tônê aê oc jamoatinj poac êndêñ bôcbôm ma moc umbonj ñalabuñja ma êndêñ gêñ sêgalabña sêmoa nom ma jansenj talam to tubac ma sinj su anja gamêñ samob ma jakêñ aôm ôsa taôm sic towamagenj.

¹⁹ Aê oc janam aôm ôtu ñoc awê endenj tôñgenj.

Aê oc jamoa jawinj aôm mansarj to êndênjenj ma têtac gêwiñ to taêc walô aôm ñanô.

²⁰ Aê oc janam aôm ñanênjenj. Ma aôm oc ôjala gebe nêam Apômtau aê.

²¹⁻²² Êndêñ bêc tonaj aê oc jajô ñoc lau Jesrel nêñ mec teteñña, ma jakêñ kom ênac êsêp nom ma nom oc êkêñ polom ñanô ma wain ñanô to katêkwi ñanô.

²³ Ma aê, Apômtau, jasê Jesrel êsêp nom gebe êtu aêñoc gêñ.

Ma taêc walô awê “Taêwalômêo”, ma jasôm êndêñ ñac “Ñoc lau atom” gebe” ñoc Lau amac”, ma êsêac sêsôm gebe “Ma Anôtô aôm goc.”

3

Hosea agêc awê mockaiño

¹ Apômtau kêsôm binj gêdêñ aê gebe “Ôna êtiam ma têtac êwiñ awê tenj, tanj ênê akweñ têtac gêwiñ enj nanj, mago gêgôm mockaiño. Têtac êwiñ enj êtôm aê, Apômtau, têtac gêwiñ Israel gamoa. Israel tonaj sêjam tauñ ôkwi gêdêñ anôtôi ñagêdô ma sebe sêkêñ polom ñakana ñakalenj êndêñ êsêac êtu da.” ² Amboac tonaj aê gajam ôli enj ña silber 15 ma polom ñanô ñadônj 7. ³ Aê kasôm gêdêñ enj gebe “Aôm ômoa ôwiñ aê ñasawa baliñ ma ôtu mandab atom. Aôm ônêc ôwiñ ñac tenj atomanô ma aê amboac tonanjenj.” ⁴ Ñam gebe bêc taêsam lau Israel oc sêmoa tonêñ kinj masi ma kasêga masi, nêñ da masi me nêñ alê dabuj masi, nêñ kapoac sêpucña masi to nêñ gwam masi, gebe têtû kênac têm ñamuña. ⁵ Êtu ñamu lau Israel oc sêmu sêmêñ ma sensom nêñ Apômtau Anôtô ma nêñ kinj Dawid. Êndêñ noc tonaj êsêac sêndêñ Apômtau to ênê moasinj ñajam totêtêc taugenj.

4

Apômtau kêsôm lau Israel

¹ Amac lau Israel, anô Apômtaunê binj. Gebe Apômtau kêsôm lau tonecña tonjamgenj. “Binj ñanênj to têtac êwiñ gêc gamêñ tau atom ma êsêac sêjala Anôtô atom amboac tonanjenj. ² Mago êsêac sêpuc boa lau to sêsau binjdansarj ma sêjac ñamalac êndu. Êsêac sêjam genjenj to sêgôm gêñ mockaiño to mockaiñña. Gêñ ñaclai sec gêjam sêga ma sêjac ñamalac sêjac ñawae. ³ Amboac tonaj gamêñ tau gêjam tanj sa ma lau samob, tanj sêñgônj gamêñ tau nanj, têtû palê e sênanja. Bôc tokaiñ-tokaiñ samob to moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj, ma i, tanj sêmoa gwêc ñalêlôm nanj, samob oc sênanja.”

Apomtau kêsôm dabujwaga

⁴ Apômtau kêsôm gebe “Tenj êsôm to êmêtôc lau atom, aêñoc binj gêdêñ amac dabujwaga tec gêc. ⁵ Amboac tonaj aôm ônac taôm êndu êndêñ oc ma propete oc ênac tau êndu êndêñ êmbêc êwiñ aôm. Ma aê oc jansenj aôm tênam su amboac tonanjenj. ⁶ Aêñoc lau sêjanja gebe sêjam kauc aê. Aôm kôbaliñ mêtê tokauc sinj, tec aê oc jambaliñ aôm sinj amboac tonanjenj. Aê jatinj aôm su anja kôm dabujwaga. Aôm kôlinj nêam Anôtô nê binjsu sinj, tec aê oc jalinj aôm nêam gôlôac sinj amboac tonanjenj.

⁷ “Êsêac têtû taêsam, ma nêñ sec, tanj sêgôm gêdêñ aê nanj, kêtû sêga. Amboac tonaj aê oc janam êsêac waenj ôkwi atu binj majenña êndêñ êsêac naan-naan. ⁸ Aêñoc lau nêñ sec kêtû êsêacnêñ mo ma êsêac materj katu ñoc lau nêñ keso. ⁹ Amboac tonaj gêñ, tanj etap lau tau sa nanj, oc etap lau dabujwaga sa amboac tonanjenj. Aê oc jamêtôc êsêac êtôm nêñ lêñ ma jakêñ ñagêjô êtôm gêñ, tanj sêgôm nanj. ¹⁰ Êsêac oc sêniñ gêñ, mago êôc êsêac tônj atom. Sêngôm gêñ

mockainja to mockainjo, mago sêka gôlôac lasê têtû taêsam atom gebe sêwi aê Apômtau siñ ma sêjam sakin gêñ mockainjoa.”

4:11–5:3 Apômtau kêpuc boa anôtôî jaba ñsakinj.

5

Hosea kêkêñ puc kêtû sakin gwamja

⁴ Sec tanj êsêac sêgôm nanj, gêsô êsêac tônj, tec gêjac jao gebe sêmu dêndêñ nêñ Anôtô sêna. Ma ñalau mockainja gêc êsêacnêñ ñalêlôm, tec sêjala nêñ Apômtau atom. ⁵ Nêñ tetoc taun saña kêsôm Israel lasê. Lau Epraim nêñ sec gêgôm êsêac sêka keso e sebenj ma lau Juda sebenj sêwinj êsêac. ⁶ Êsêac oc sensom nêñ Apômtau ña nêñ domba to bulimakao, mago oc têtap enj sa atom, gebe enj kêkac tau su anja êsêacnêñ. ⁷ Êsêac sêsa Apômtau auc ma sêkôc ñapalê ñacdu. Tec ajôñ wakuc oc êndanğôñj êsêac to nêñ nomlênsêsm samob.

Siñ gêc Juda to Israel ñsawa

⁸ Anac dauc êtanj anja Gibeaa. Anac dauc êtanj anja Rama. Amôêc kapôêñ anja malac Bet Awen. Atakê Benjamin. ⁹ Epraim oc êtu gamêñ gasanj tenj êndêñ bêc jakêñ ñagêjôña. Aê oc jasôm binj, tanj ñanô êsa binjnanôgenj nanj, lasê êndêñ Israelnêñ gôlôacmôkê.

¹⁰ Laumata Judanja têtôm lau, tanj sêjam nom ñamadinj ôkwi, tec aê oc jakêc ñoc têtac ñandanj êpi êsêac êtôm bu nanj. ¹¹ Êsêac sêkôninj Epraim tônj. Sêkôc ênê gamêñ, tanj enj gêwê kainj jagêdêñ nanj, su ñam gebe enj gêja gêdêñ lau, tanj têtôm gebe sênam enj sa atom nanj. ¹² Mago Epraim gêlic aê amboac bulesenj ma Juda gêlic aê amboac têmoa.

¹³ Gêdêñ tanj Epraim kêsaê nê gêmac ma Juda kêsaê nê kamoc nanj, Epraim gêdi gêja Asuria ma kêsakinj binj gêdêñ kin kapôêñ. Mago enj kêtôm gebe êngôm êsêac ôlinj ñajam êsa me êngôm nêñ kamoc emo atom. ¹⁴ Aê oc jatôm lewe tenj êndêñ Epraim ma oc jatôm lewe wakuc êndêñ Juda. Aê, aê tauc jakac êsêac popoc ma jaêc jana. Aê jakôc êsêac jana ma tenj êtôm gebe ênam êsêac sa atom. ¹⁵ Aê gabe jamu jana ñoc gamêñ êtiam e êsêac sêjala nêñ keso to sensom aê lanjôcanô. Embe sêpô lêna taunj oc sensom aê ma sêsôm gebe

6

¹ “Ajôc, aêac tamu dandêñ Apômtau tana êtiam, gebe enj kêkac aêac popoc, enj oc êngôm aêac ôlinj ñajam êsa êtiam. Enj gêjac aêac ôlinj lasê, mago enj oc ênsambanj aêacnêñ kamoc. ² Bêc luagêc ênanja acgom, go enj êngôm aêac matenj jali êsa. Êndêñ bêc êtu têtêac enj oc êñu aêac sa gebe tamoa enj lanjônemja. ³ Tajala Apômtaumarj, danğôm tanac ñawae gebe tajala Apômtau. Enj oc mênêd lasê binjnanôgenj amboac gelenmata ma êndêñ aêac amboac kom, amboac kom ñamunja, tanj kêmalôm nom nanj.”

Apômtau gêjô binj

⁴ “O Epraim, aê janğôm asagenj êndêñ aôm. O Juda, janğôm aôm amboac ondod. Nêm têtmtac gêwinj aê amboac tao gelenmataja tenj ma amboac maninj, tanj kêpa gêdêñ oc kêpigenj nanj. ⁵ Kêtu tonanja aê kasakinj ñoc propete gebe sênac êsêac, tanj gajac êsêac êndu ña aê aoc ñabinj nanj. Ma ñoc mêtôc mênêpi amboac oc ñawê. ⁶ Aê gabe jalic nêma da atom, gabe jalic amacnêma têtmtac gêwinj tenjenja. Ñoc lau sêjala aêña tonanj ñanô kêlêlêc sêkêñ daja su.”

6:7–10:15 Ñasêbu tonoc gêjac minj gebe Apômtau kêmêtôc nê lau Israel kêtû nêñ secña ma kêtû sêjac nêñ kinj êndunja. Ñagêjô oc êtap êsêac sa kêtû taêñ kêka ñaclai jabanja ma kêtû sêjam sakin gwamja amboac tonanjenj.

11

Anôtô têtac gêwinj nê lau, tanj sêli taunj sa nanj

¹ “Gêdêñ tanj Israel ñapalêgenj nanj, aê têtac gêwinj enj ma gamôêc ñoc latuc anja Aiguptu gêmêñ. ² Aê gamôêc-gamôêc enj, mago enj gaja ec-gêja ec ma kêkêñ da gêdêñ Bal ma da ñamalu gêdêñ gwam. ³ Aê tec kadônj Epraim gebe êsêlêñ. Ma kasip enj sa. Mago êsêac sêjala gebe aê gagôm êsêac ôlinj ñajam kêsa nanj atom. ⁴ Aê gajam gôlinj êsêac ña gôlinj taê walôña to gaê êsêac ña lêpoa têtac gêwinja. Aê gajam êsêac sa gebe kionj, tanj gêsac êsêac gêsuntêkwa nanj, êkôninj êsêac tônj atom ma gawec ma galôm êsêac.

⁵ “Êsêac sedec gebe sêmu dêndêñ aê sêmêñ, amboac tonanj oc sêmu sêna Aiguptu êtiam, ma Asuria ênam gôlinj êsêac. ⁶ Siñ oc êsa anja nêñ malac ma ensenj nêñ malac ñakatanj ñawalô ma êndanğôñj êsêac su anja nêñ malac ñajanja ñalêlôm. ⁷ Aêñoc lau sebe sêkac taunj su anja aêñoc sêmoa, amboac tonanj kionj ênac êsêac gêsuntêkwa ma tenj êoc su atomanô.

⁸ “O Epraim, aê jawi aôm siñ amboac ondod. O Israel, aê jakêñ aôm êndêñ lau tentenlatu amboac ondod. Aê janğôm gêñ, tanj gagôm gêdêñ Adma nanj, êndêñ aôm amboac ondod. Aê janğôm gêñ, tanj gagôm gêdêñ Seboim nanj, êndêñ aôm amboac ondod. Aêñoc ñalêlôm kêkac tau ôkwi ma taêc walô aôm kêlêlêc su. ⁹ Aê oc janğôm ñoc têtac ñandanj kapôêñ ñanô êsa atom.

Aê gabe jansenj Epraim su êtiam atom. Gebe aê Anôtô, aê ñamalac atom. Aê ñac dabun, tanj gamoa aôm ñalêlôm nanj, ma aê jawac êtu jansenj surja atom.”

11:10–13:3 Anôtô êmêtôc to êmasuc nê lau êtu nêj lêj alôb-alôbja ñabinj ñagêdô gêc ñasêbu tonec. * to Gomora.

13

Mêtôc ñamuja kêpi lau Israel

⁴ “Aê Apômtau, aômniêm Anôtô, gêdêj tanj aôm gômoa Aiguuptu nanj. Aôm kôjala Anôtô tenj gêwiñ atom, aê taucgenj ma Kêsiwaga tenj gêmoa atomanô. ⁵ Aê gajam aôm sa anja gamêj sawa to gamêj ñakelenj. ⁶ Mago gêdêj tanj sêsô gamêj ñajamanô tau nanj, senj gêj gêôc êsêac tônj. Ma gêdêj tanj senj gêôc êsêac tônj nanj, go tetoc tauj sa ma sêliñ aê sinj. ⁷ Tec aê gajam duc êsêac amboac lewe ma gadib êsêac anja intêna ñamagê amboac pusip salenja leopard. ⁸ Aê oc jajanda amac amboac bôc ber têna tenj, tanj sêkôc ênê ñalatu su nanj, jajanda ma jakac êsêac ôliñ lasê ma jandanjgônj êsêac amboac lewe kêdanjgônj gwada ma amboac bôcbôm êkac êsêac popoc.

⁹ “O Israel, aê oc jansenj amac su. Asa êtôm gebe ênam amac sa. ¹⁰ Amacniêm ñagêdô sêsôm gebe ‘Ôkêj kinj to gôliñwaga êndêj aêac’ ma galoc nêj kinj gêmoa ondoc gebe ênam amac kêsi. Nêj gôliñwaga, tanj sênac sinj êtu amacja nanj, sêmoa ondoc. ¹¹ Kêtu ñoc têtac ñandanja aê kakêj kinj tenj gêdêj amac ma kêtu ñoc ñalêlôm kêbôli acnja aê kakôc enj su.

¹² “Aê kacic Israelnêj sec to keso tônj, ma gajac ênê sec sa to gajob. ¹³ Gabêsi mênjgêô lasê kêtu enja, mago enj latu masi, gebe galoc enj gedec gebe êwi ñaabêlônj sinj. ¹⁴ Aê oc janam êsêac kêsi êndêj lamboam atom. Jakac êsêac su anja ñaclai gêmacanônja atom. Gêmacanô, nêj ñaclai gêc ondoc. Lamboam, nêj ñaclai onsenj surja gêc ondoc. Aê taêc walô lau tonec êtiam atom. ¹⁵ Epraim oc êtôp amboac sinj, mago mu oc kêpiña oc êmênj, Apômtaunê mutêna oc êô lasê anja gamêj sawa, go ênjgôm ênê bumata êpa ma ênê bu ñamôkê ñakelenj êsa ma êjanjo awamata samob su anja ênê kanom. ¹⁶ Samaria oc êôc nê ñagêjô êtu gêli tau sa gêdêj nê Anôtôja. Sinj oc onsenj êsêac su. Oc sênac êsêacnêj ñapalê ñasac-ñasac popoc ma sêsêlê lauo, tanj sêmoa tenj nanj, nêj têtacwalô.”

14

Hosea gêlêj binj lau Israel

¹ O Israel, ômu ôndêj Apômtau, aômniêm Anôtô, ôna gebe nêj sec gêgôm aôm gôjac taôm êndu. ² Ômu ôndêj Apômtau ôna ma ôkôc binj tonec êwiñ. Ôsôm êndêj enj gebe “Ôsuc ma keso samob ôkwi gebe ñalêlôm ñajam êsa ma akêj awensuj ñalambinj êtu da êndêj aôm. ³ Asuria ênam aêac sa atom. Aêac naapi anjônj hos ñaô atom. Ma aêac oc asôm êndêj lemerj ñakôm gebe ‘Aêacnêj Anôtô’ nanj êtiam atom gebe aôm taômgenj taêm walô mosêbu.”

Apômtau gêjac mata moasinj wakuc gêdêj Israel

⁴ “Aê gabe jangôm êsêacnêj gêmac sêwi aê sinja ñajam êsa. Aê oc têtac êwiñ êsêac janac ñawaegenj gebe ñoc têtac ñandanj kêkac tau su anja êsêacnêj. ⁵ Aê oc jatôm maninj êndêj lau Israel. Nêj ñaola ênac lêtêj amboac mênaminj ma nêj ñawakac êsêlêj êsêp nom amboac kalelonj ñawakac. ⁶ Êsêacnêj ñasêli oc esewec, nêj ñakatu amboac katêkwi ñakatu ma. nêj ñamalu amboac môsê Lebanonja. ⁷ Êsêac oc sêmu sêmênj sêngônj aêjoc ajuñlabu êtiam. Êsêac oc têtôm amboac kôm ñajam tenj ma sênam ñaola amboac kôm wainja tenj. Ma nêj wain ñanô êtu wain towae amboac wain Lebanonja. ⁸ O lau Israel, aêagêc gwam ma asagenj ñagêdô gêdêj tauj. Aê taucgenj jajô aômniêm binj ma janam jaom aôm. Aê katôm ka, nanj ñalauj ñamajanj ñapanj ma nêj moasinj samob gêmênj anja aêgenj.”

⁹ Asa kêtu ñac tokauc gebe êjala gêj tonec. Asanê kauc kêsa gebe êlic gêj tonec. Apômtaunê intêna solop ma laugêdêj oc sêsa intêna tau, mago lau alôb-alôb oc sênac tauj êndu.

* 11:9: Adma to Seboim, malac luagêc tonarj sêjanja sêwiñ Sodom

Joel

Joelné tēm gēmoa nomŋa to nê lēŋ kēsij tau ma tajala samucgeŋ atom. Moae eŋ keto nê buku gédêŋ lau Persia séjam gôliŋ gamêŋ gédêŋ jala 500 ma 400 gēmun Kilisi gēmêŋ nomŋa ŋasawa. Joel géjac miŋ gebe wagô tolésôb-tolésôb sêsa gamêŋ Israella ma oc ŋandaŋ gesen nom su. Eŋ késaé gebe gēŋwapac tonanŋ kētu puc teŋ gebe Anôtônê bēc êmétôc lau, taŋ sesen ênê biŋgédêŋ su nanŋa kédabiŋ. Propete kékêŋ Anôtônê kalem gédêŋ lau gebe sēnam taunŋ ôkwi ma kékêŋ Anôtônê biŋ, taŋ géjac mata nanŋ, gelom êsēac gebe êkatoŋ nê lau sa étiam to ênam mec êsēac. Biŋ towae teŋ, taŋ Anôtô géjac mata nanŋ, kêsêp Joelnê buku gebe Anôtô êsakiŋ nê ŋalau naépi ŋamalac samob, épi lauo to ŋac ma lau wakuc to langwa étômgeŋ.

¹ Apômtaunê biŋ gédêŋ Petuel latu Joel tau tonec.

Tañiboa kētu sasenŋ gēŋ taniŋŋa

² Amac lau ŋanôac, aŋô biŋ

to amac lau gamêŋ tonecŋa, akêŋ taŋem.

Amac alic gēŋsēga amboac tec teŋ ŋanô kēsa

gédêŋ amacnēm tēm me gédêŋ abeminêŋ tēm me masi.

³ Anac ŋamiŋ êndêŋ nēm gôlôac wakuc sêŋô.

Êsēac sēnac ŋamiŋ êndêŋ nêŋ wakuc ma elom-elom amboac tonanŋeŋ êna.

⁴ Gêŋ taŋ wagô-kêlêŋa dedec gécŋa nanŋ,

wagô-sêboanŋa mēŋseŋ.

Ma gêŋ taŋ wagô-sêboanŋa dedec gécŋa nanŋ,

wagô-sêlôpŋa mēŋseŋ.

Go gêŋ taŋ wagô-sêlôpŋa dedec gécŋa nanŋ,

wagô-ŋatêna-késaŋa mēŋseŋ.

⁵ Amac anôm-gêŋ-anaboawaga, matem êlac ma atañ lasêmanŋ.

Amac anôm-wainwaga samob, apuc tañiboa sa

êtu wain ŋakananŋa,

taŋ sêkac su aŋga awemsuŋ nanŋ.

⁶ Gebe lau-m teŋ sêwê sêpi mēŋsêjam aêŋoc gamêŋ auc,

lau ŋactékwa ma taésam ŋanô lasê.

Lunŋlunŋ kêtôm lewe kapoac nê

ma ŋani amboac lewe tēna nê.

⁷ Êsēac sesenŋ aêŋoc wain ŋamôkê su

ma sêsap ŋoc jambô tulu.

Êsēac selec ŋaôlic su sêbaliŋ siŋ jagêc nom

e ŋalaka ŋapom ŋaôma.

⁸ Atañ tañiboa amboac awêtakiŋ, taŋ géjam abec

kētu nê ŋac, taŋ sê gédêŋ eŋ nanŋa.

⁹ Êsēac sêkêŋ gēŋ taniŋŋa to gēŋ tanômŋa kētu da

aŋga Apômtaunê andu kêtiam atom.

Apômtaunê sakiŋwaga, dabuŋwaga taunŋ,

sêpuc tañiboa sa.

¹⁰ Kôm tau kētu gasanŋ

nom tau kêtaiŋ

gebe sêjaiŋ kôm ŋanô gêjaŋa,

wain ŋanô kêmêliŋ ma niptékwi kêpa.

¹¹ O kômwagaac, nēm ŋalêlôm êôc auc

ma kômwaga wainŋaac, atañmanŋ.

Kētu jaŋgom to polomŋa

gebe kôm ŋanô kētu sec su.

¹² Wain ŋamôkê kêmêliŋ

ma jambô kêsêlic.

Aiŋ to nip ma uc

to gēŋkaiŋ samob kētu masê aŋga sêŋam.

Ma téntac ŋajam

gêc su aŋga ŋamalacnêŋ.

13 O dabunwagaac, asô talu sa ma atan.
 O sakinwaga altarna, anam tanjiba sa.
 Nɔc Anôtônê sakinwagaac, amêj
 tonêm abecgej
 gebe sêgamiñ gêj taniñña to gêj tanômña ma sêkêj kêtú da
 anğa nêñ Anôtônê andu kêtiam atom.

14 Akêj noc anam dabunña ten.
 Akalem gólóac sêpi tagerj.
 Akac kasêga to gamêj ñatau samob sa sêpi tagerj
 dêndêj Apômtau, amacnêñ Anôtó, nê andu,
 go awam ênac Apômtau.

15 Ojae, bêcsêga taugoc.
 Apômtaunê bêc kédabiñ ma mênghêó lasê
 amboac gêj ñaclai mênghêpoa lasê
 anğa Najaña Natau nê.
 16 Sêkac gêj taniñña su
 gêdêj aêac materanó atom me.
 Ma têtac ñajam to óliñ kêpi
 gêwi aêacnêj Anôtó nê andu siñ atom me.

17 Gêj ñawê kêtú matê anğa nom ñalêlóm
 lêsucm kêpó létêj
 ma andu gêj ñanóna kêku
 gebe kóm ñanó masi.

18 Bóc têtaj gêj
 ma bulimakao ñatorj sêmoa jageo
 ma têtaj gégwanj sa atom
 ma domba totonj-totonj sêpó lêna taunj.

19 O Apômtau, aê aoc gêjac aóm, gebe ja genj
 gégwanj ñamédób anğa oba
 ma jawaó kêségó
 gêñkaiñ samob anğa sêñam.

20 Bóc saleñña awenj ec-ecgeñ têtaj gêdêj aóm
 gebe bu kêpa
 ma ja genj
 gégwanj ñamédób anğa oba.

2

Wagó kêtú Apômtaunê bec ñapuc

1 Anac dauc êtaj anğa Sion.

Anac wali anğa ñoc lóc dabunj tau
 e lau gamêj tonecña samob têtênêp
 gebe Apômtaunê bêc, tanj mênêsa nanj kédabiñgac.

2 Ñakesec to gêsunbóm êñam bêc tau auc
 ma tao to ômbiñ êkóm bêc tau auc amboac tonanjenj.
 Lau amboac tonanj sêmoa gêdêj gêmuj andanjenj atomanó
 ma oc sêmoa atom e êndêj têm samob ñamadiñ.

3 Ja kêkuc gamêj sa gêmuj lau-m tau
 ma ja ñawaó kédanğac gêj kédaguc êsêac.
 Gamêj tê gêc êsêac nêmña nê, kêtóm kóm Eden
 ma tê gêc dêmôêñmu nê, kêtóm gamêj sawa ma gêj tenj gêwê êsêac sa atomanó.

4 Êsêacnêj ñakatu amboac hos ñakatu
 ma sêlêti amboac hos siñña sêja.

5 Êsêac sêboanj sêmoa lóctêpóğenj
 ma ñakicsêa amboac kareta siñña.
 ma amboac jawaó kédanğac oba
 ma amboac lau ñajaña, tê tédênarj taunj êtu sêñac siñña nê.

6 Lau katun̄ ŋatutuc ŋasec
ma lan̄ŋan̄ō k̄etu s̄ep̄ k̄etu ês̄eac̄ŋa.

7 Ês̄eac̄ sebo s̄esa amboac̄ sin̄s̄êl̄ec̄
jas̄êpi tun̄bôm amboac̄ kwalam langwa sin̄ŋa.
Ac s̄ewê t̄êdaguc̄ tauŋ s̄esa n̄êŋ int̄êna
ma ten̄ geo sic̄ an̄ga nê walan̄ atom.

8 Ês̄eac̄ s̄êb̄oc̄ tauŋ auc̄ atom.
S̄esap̄ n̄êŋ l̄êŋ t̄on̄ ḡêd̄êŋ-ḡêd̄êŋgeŋ.
Ês̄eac̄ s̄ewê s̄ês̄êli ŋac̄jo s̄êja
ma ḡêŋ ten̄ k̄êtom̄ gebe êk̄ō ês̄eac̄ auc̄ atom.

9 Ac sebo s̄êpi malac̄ s̄êja
s̄êl̄êti s̄êpi tun̄bôm
to s̄êpi andu s̄êja
s̄ês̄ō katam saun̄ amboac̄ geŋgeŋt̄êna.

10 Nom k̄êk̄ot̄êŋ tau k̄etu ês̄eac̄ŋa
to umbon̄ ŋawiwic̄.
Oc̄ to aj̄on̄ s̄êjam kanuc̄
ma utitalata s̄êgamin̄ ŋawê.

11 Ap̄om̄taun̄ê wapap̄ ḡêjac̄
ḡêmun̄ nê sin̄waga
gebe ênê sin̄waga n̄êŋ ton̄ kap̄ôêŋ k̄êl̄êl̄ec̄
ma ŋac̄, tan̄ ḡêgôm̄ ênê bin̄ k̄etu t̄on̄ nan̄, ŋaclai sec̄.
Gebe Ap̄om̄taun̄ê h̄ec̄ kap̄ôêŋan̄ō
ma kain̄ ten̄ ŋan̄ō.
Asa êtom̄ gebe êpuc̄ tau t̄on̄.

An̄ot̄ō ḡêl̄êŋ bin̄ nê lau gebe s̄enam tauŋ ôkwi

12 Ap̄om̄tau k̄êsôm̄ gebe “Galocgeŋ amu and̄êŋ aê amêŋ
tonêm ŋalêlôm samucgeŋ.
Anam dabun̄ taôm, atan̄ to apuc̄ tan̄jiboa sa.

13 Akac̄ nêm ŋakwêgeŋ êŋgic̄ atom, nêm ŋalêlôm tec̄ akac̄ êŋgic̄man̄.”
Akac̄ taôm ôkwi amu and̄êŋ Ap̄om̄tau, nêm An̄ot̄ō, ana
gebe moasin̄ to taê labu ŋam eŋ.
Eŋ ḡê bin̄ t̄on̄ to t̄êtac̄ ḡêwiŋ ḡêjac̄ ŋawae
ma t̄êtac̄ êtu l̄esi ma êsuc̄ bin̄ ôkwi.

14 Asa k̄êjala. Oc̄ moae Ap̄om̄tau taê ênam tau e nê ŋalêlôm ten̄
ma êliŋ moasin̄ ten̄ su ênd̄êŋ amac̄,
e êtom̄ gebe akêŋ ḡêŋ tan̄iŋŋa to tanômŋa êtu da
enderŋ nêm Ap̄om̄tau.

15 Anac̄ dauc̄ êtan̄ an̄ga Sion.
Akêŋ noc̄ bec̄ anam dabun̄ŋa ten̄.
Akalem ḡôl̄ôac̄ s̄êpi tagen̄.

16 Akac̄ lau sa.
Akalem ḡôl̄ôac̄ s̄enam dabun̄ tauŋ.
Kas̄êga s̄êpi tagen̄.
Ajon̄ ŋapalêō to ŋac̄
ma ŋapalê dedec̄ sa.
Ŋac̄ tan̄ ḡêjam awê wakucgeŋ nan̄, ês̄êp̄ an̄ga nê andu
to awê wakuc̄ êsa an̄ga n̄êŋ balêm êmêŋ.

17 Dabun̄waga, Ap̄om̄taun̄ê lausakin̄ tau
t̄êtan̄ s̄êk̄ō lôm dabun̄ ŋasac̄gêd̄ō to altar ŋasawa
ma s̄êsôm̄ gebe “O Ap̄om̄tau, taêm labu nêm lau.
Ondec̄ nêm ḡêŋl̄êns̄êm êtu meloc̄, e tenten̄latu s̄esu susu atom.
Lau to-m-to-m s̄enac̄ ôkwi ênd̄êŋ tauŋ gebe
'Lau t̄ônê n̄êŋ An̄ot̄ō ḡêmoa ondoc̄' êtu asagen̄ŋa.”

An̄ot̄ō ḡêŋō mec̄ ma k̄êk̄êŋ ḡêŋ tan̄iŋŋa k̄êtiām

18 Gocgo Ap̄om̄tau t̄êtac̄ k̄êkac̄ eŋ nê gamêŋŋa,

tec taê walô nê lau.

¹⁹ Tec Apômtau gêjô êsêac awen ma kêsôm gêdêj nê lau gebe
 “Alic acgom, oc jasakin polom ñanô
 to wain ma niptêkwi e êôc amac tøj
 ma jandec amac atu bin susunja
 êndêj tenterlatu êtiam atom.

²⁰ “Aê oc jansoc ñacjo anja gamêj gêmu kêpija êc amac su balingen êna
 ma jatij en naêngôj gamêj gasan to ñagêlêj tenj.
 Nê pom ñamataja êsêp gwêc oc kêpija (gwêc matê)
 ma nê pom ñamuja êsêp gwêc oc kêsêpija (gwêc ñaluj) sênaja.
 E ñajaê to ñasu êôj sa
 gebe en ketoc tau sa kêlêlêc.

²¹ “O gamêj tau, ôtêc taôm atom.
 Têmtac ñagaô êsa to ôlim êpigen gebe Apômtau gêgôm gênsêga.

²² Amac bôc sêñamja, atêc taôm atom
 gebe gêgwan ñamêdôb kêpuc anja oba kêtiam.
 Gêjkañ gêjam ñanô
 ma jambô to wain ñanô taêsam.

²³ “O Sion latuiac, têmtac ñajam
 ma atu samuc êtu Apômtau, aômnmê Anôtôja,
 gebe en kêkêj kom gêjac gêdêj ñatêm
 ec êwaka amacnê mèdej sa.
 En kêsêwa kom kêsêp kêtuc amacja,
 kêkêj kom gêden têm asê gen to ajac gêj sa kêtôm andanjenja.

²⁴ “Polom ñanô êsô têtij-kôm ñanô-ñamala e êlôc
 ma wain to niptêkwi ñagasuc mênêc e êkêc.

²⁵ Aê jajô jala ñakôm ñanô, tan wagô tolêsôb-tolêsôb sen nan, wagô sêlôpja to ñatêna kêsaja
 ma kêlêja
 têtuc ñoc sinwaga ñaton kapôêj, tan kajatu gebe sênac sin sêndêj amac nan.

²⁶ “Amac oc anij gêj e êôc amac tøj
 ma awem êôc Apômtau, nê m Anôtô, tan kêmoasin amac ñajam kêlêlêc nan, nê ñaê,
 ma sêngôm ñoc lau majen êsa êtiam atom.

²⁷ Amac oc ajala gebe aê gamoa Israel ñalêlôm
 ma aê Apômtau taucgen katu nê m Anôtô
 ma sêngôm ñoc lau majen êsa êtiam atomanô.

Anôtô êkêc nê Ñalau êpi ñamalac peben

²⁸ “Go êndêj têm tenj acgom
 oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñamalac peben
 ma latômio to ñac seoc bin lasê
 to nê m lau ñanô oc sênêc mê
 ma nê m ñacsenomi oc sêlic gêj ñakatu.

²⁹ Êndêj bêc tônê oc jakêc ñoc Ñalau
 êpi sakinwagao to ñac amboac tonanjen.

Bêc ñamu tau ñawêc

³⁰ “Oc jakêj gênsêga êsa umbon ma anja nom, dec to ja ma ja ñatêc. ³¹ Oc oc ênam
 kanuc ma ajôj oc êtôm dec su acgom, go Apômtaunê bêc kapôêj to ñaclai kain tenj tau oc
 mênêsa. ³² Ma ñamalac samob, tan awen ênac Apômtaunê ñaê nan, en oc ênam êsêac kêsî
 êndêj-êndêjen, gebe lau, tê sêwê gêjwapac sa nê, oc sêngon lôc Sion to Jerusalem, ma lau,
 tê Apômtau êkalem êsêac nanjen sêmoa maten jali êtôm Apômtau gêjac mata nê.

3

Anôtô êmêtôc ñamalac peben êndêj Bec ñamuja

¹ “Alic acgom, êndêj tan jawaka Juda to Jerusalem sa nan,
 êndêj bêc to ñasawa tônê

² aê oc jakalem tenterlatu samob sêpi tagen
 ma jawê êsêac sêsêp gaboan Josapat sêna,

gebe jamêtôc êsêac anġa tônê
 êtu gêñ samob, tañ sêgôm gédêñ aêñoc lau to ñoc gêñlênsêm Israelña,
 gebe sêjam êsêac êliñ-êliñ sêmoa tentenġlatu ñasawa
 ma sêjac sam aêñoc nom gédêñ taunġ.

³ Êsêac sêpuc kapoac

kêtu ñoc launġ

ma sêkêñ ñapalê gêjô awê mockainġo

ma sêkêñ ñapalêo lau sêjam ôli ña wain, tañ êsêac taunġ sênôm nanġ.

⁴ “Ma amac lau Tirus to Sidon ma Pilistia nêñ gamêñña samob, aêacnêñ asagerñ ñagédô
 gédêñ taunġ. Amac abe akêñ ñagêjô êndêñ aê êtu gêñ tenġa me. Embe akêñ ñagêjô êndêñ aê,
 go janam nêñ ñagêjô ôkwi wacêtap amac taôm mômêmapac sa wenġ tagenġ. ⁵ Gebe amac ajanġo
 ñoc silber to gold su ma ajonġ ñoc awamataêjam kêsô nêñ lôm gwam gêja. ⁶ Ma akêñ lau Juda
 to Jerusalem gédêñ lau Helen sêjam ôli gebe sejonġ êsêac sêna e sêmoa jaêc nêñ gamêñ ñamadinġ.
⁷ Alicgac me, galoc tec jaôc êsêacnêñ ñalêlôm gebe sêndi anġa gamêñ, tañ amac atulu êsêac sêja
 nanġ, ma gêñ amac agôm nanġ, ñagêjô wacêtap amac taôm mômêmapac sa. ⁸ Aê oc jakêñ latômio
 to ñac sêndêñ lau Juda sênam ôli nasêsêp êsêac lemenġ, ocgo ac sêkêñ êsêac sêndêñ lau Sabea,
 tê sêngônġ jaêcsêga nê, sênam ôli êsêac. Binġ tec Apômtau kêsôm.

⁹ “Asôm binġ tonec êtu tapa anġa lau tentenġlatu nêñ gebe

’Amansañ taôm êtu anac sinġa.

Ajatu lau sinġsêlêc sa.

Akêñ sinġwaga sêmêñmanġ

samob sêpi tagenġ.

¹⁰ Apa nêñ sakwenġ ôkwi êtu sinġ

to anam lêngêc ôkwi êtu kêm.

Ñac ômbôêñ-ômbôêñ êsam tau gebe “Aê ñactêkwa tenġ.”

¹¹ Amac tentenġlatu, tañ anġônġ agi aêac auc nanġ,

andi ñagaôgenġ, naakac taôm sa anġa tônêmanġ.’ ”

O Apomtau, ôwê nêñ lausinġ sêsêp tônê sêna.

¹² “Tentenġlatu sêndimanġ.

Ma êsêac sêwê sêna gaboanġ Josapat

gebe anġa tônê aê oc janġônġ ma jamêtôc tentenġlatu samob,

tañ sêngônġ sêjam aucgenġ nanġ.

¹³ Akêñ bôjanġ jalô êna

gebe kôm ñanô gêmêc e kêtú masê su.

Asô anamanġ, aka wain,

tañ kêsêp tonġonġ e mêngêc su nanġ.

Ma ñatêkwi êsêp gasuc e mêngêc amboac tonanġ e wain êkêc

gebe nêñ sec gêjam sêga.

¹⁴ “Lau totonġ-totonġ

sêmoa gaboanġ mêtôcña

gebe Apômtaunê bêc kêdabinġac

anġa gaboanġ mêtôcña.

¹⁵ Oc to ajônġ sêjam kanuc

ma utitalata sêgaminġ ñawê.”

Anôtô gebe êmoasinġ nê lau

¹⁶ Ma Apômtau awa ñadindinġ kêsá anġa Sion.

Apômtau gêmôêc binġ awa kapôêñ anġa Jerusalem ma umbonġ to nom ñawiwiç.

Mago Apômtau kêtú nê lau nêñ lamu tenġ

ma lau Israel nêñ tunġtêna tenġ enġ.

¹⁷ “Ocgo ajala gebe Apômtau, nêñ Anôtô aê,

tec ganġônġ ñoc lôc dabunġ Sion nec, aê taucgoc.

Ma Jerusalem oc êtu gamêñ dabunġ

ma lau jaba tenġ oc sêsêlêñ sênac êngic êtiam atomanô.

¹⁸ “Ma êndêñ bêc tônê wain oc enselenġ anġa lôc

ma su êsêp anġa gamêñ ñabau

ma bu enselenġ

êtôm Judanêñ bumanġ samobgenġ.

Ma bumata tenj êpulu êpi anja Apômtaunê andu
ma êmalôm gaboan Sitim.

¹⁹ “Gamêj Aiguptunja oc êtu gasarj
ma gamêj Edomnja oc najêlêj êsa
êtu gêj alôb-alôb, tanj sêgôm gêdêj lau Juda nanja
gebe sêkêc binj-masiwaganêj dec sinj anja nêj gamêj.

²⁰ Ma lau sêngôn gamêj Juda enderj tôngej
ma gôlôac oc sêjô-sêjô taunj anja Jerusalem napanj.

²¹ Aê oc jakêj najêjô êjô êsêacnêj dec
ma sêwê-binj-nakaiwaga
tenj êwê sa atom
gebe Apômtau oc êngônj lôc Sion.”

Amos

Propete Amos nê biñ kêtü propete samob nêñ biñ ñamataña, tañ teto sa kêsêp buku ten tomalagen. Têna kêkôc en anğa malac Judana ten, mago en gêjam mêtê lau anğa gamêñ Israelña gêdêñ jala 800 ma 700 gêmuj Kilisi gêmêñ nomña ñasawa. Gêdêñ ñasawa tonan lau sêpô lêna gêñ ten atom, sêmoa ñajamgen. Êsêac sêlic nêñ om ma sêsaê gebe sêmoa towamagen. Mago Amos gêlic amboac ten. En kêsâê gebe lau tolêlômgen sêmoa ñajam ma êsêac sêmoa ñajam ñam kêsêp nêñ sêmêtôc lau ñalêlôm sawa kesogen to nêñ sêkônin êsêacña. Lau sêlic om, tagen nêñ ñalêlôm gêwiñ atom. Êsêac sêjam kauc gebe sêmoa towamagen, mago sêsau tauñ. Tec Amos gêjam mêtê lau toôli palêgen ma kêtêc tau atom. En kêsôm Anôtô êmêtôc lau ñawae lasê. En kêjatu gebe Binğêdêñ ñalêñ êsa êtôm bu keselen ma kêsôm gebe Moae Apômtau taê walô nê launêñ ñagêdô, tañ gaggen sêmoa materñ jali nan (5:15).

¹ Amosnê biñ tau tonec. En gejobwaga dombaña nêñ ten anğa malac Tekoa. Ôjô gêjam atomgen ma en gêlic biñ tau gêdêñ Judanêñ kin Usia agêc Israelnêñ kin Joas latu Jerobeam nêñ têm e ñajala luagêc gêja, go ôjô gêjam. ² Ma en kêsôm gebe

“Apômtau gêjam wamban anğa Sion to kêkac awa sa anğa Jerusalem e gejobwaga dombaña nêñ gamêñ ñagêgwan kêsêlic to lôc Karmel ñatêpôê kêmêlin.”

Anôtô kêmêtôc lau Israel nêñ lau jaban êsêacña

Siria

³ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
“Aê oc jawi Damaskusnêñ keso têlêac me aclêña ñagêjô sin atom,
gebe êsêac sêlêsa Gilead popoc to sêlêsu êsêac.

⁴ Amboac tonan aê jakêñ ja êniñ Hasaelnê andu ma êndanğac Benhadadnê andu kinña.

⁵ Aê gabe jatuc malac Damaskus ñabalan popoc ma jansen lau Bikat Awenña to ñac, tañ kêmêgôm tôc kinña gêñgôñ Bet-Eden nan su. Ma lau Siriana nasêñgôñ kapoacwalô anğa Kir.”
Apômtaunê biñ tau tonec.

Pilistia

⁶ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
“Aê jawi Gasanêñ keso têlêac me aclêña ñagêjô sin atom,
gebe êsêac sêjanğo lau-m samuc ten su gebe sêkêñ êsêac sêsêp lau Edom lemen.

⁷ Amboac tonan aê jakêñ ja êniñ Gasa ñatunbôm ma êndanğac ñaandu kinña su.

⁸ Aê gabe jansen lau Asdodña to ñac, tañ kêmêgôm tôc kinña gêñgôñ Askalon nan su. Aê lemoc ejoñ malac Ekron e lau Pilisti nêñ ñapopoc sênaña.”
Apômtaunê biñ tau tonec.

Tirus

⁹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
“Aê jawi Tirusnêñ keso têlêac me aclêña ñagêjô sin atom,
gebe êsêac sêkêñ lau-m samuc ten sêsêp Edom lemen
ma taêñ gêjam poac lasitêwainja atom.

¹⁰ Amboac tonan aê jakêñ ja êniñ Tirus ñatunbôm ma êndanğac ñaandu kinña su.”

Edom

¹¹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
“Aê jawi Edomnê keso têlêac me aclêña ñagêjô sin atom
gebe en kêjanda lasi ña sin
ma kêtin nê taê walô launja su.

ma têtac ñandan ñapan to têtac kêmoatin tônia gedey tônia gen.
¹² Amboac tonan aê jakêñ ja êniñ malac Teman ma êndanğac malac Bosra ñaandu kinña.”

Amon

¹³ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi lau Amon nêñ keso têlêac me aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac sêkac lauo, tañ sêmoa teñ nan, gêngic anğa Gilead,
 gebe sêngôm taun nêñ nom ñamadin êtu kapôên.
¹⁴ Amboac tonan janğôm ja elom anğa malac Rahab ñatunbôm ñalêlôm
 ma êndanğac ñaandu kinğa
 êndên tañ wali êtañ êndên bêc siñğa
 ma êndên tañ mu êmbuc êndên bêc mulainğa.
¹⁵ Ma êsêacnên kin to nê kasêga samob sêwiñ taun
 nasênğôn kapoacwalô anğa gamên jaêc.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

2*Moab*

¹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi Moabnê keso têlêac me aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe eñ kêpac kin Edomğa nê ñatêkwa kêtü ñop.
² Amboac tonan aê jakên ja êniñ Moab
 ma êndanğac andu kinğa anğa Kerijot
 ma Moab ênaña êsêp siñ ñakicsêa ñalêlôm
 êndên tañ wamban to dauc êtañ êmoa nan.
³ Aê oc jasap gôlinğawa tulu anğa êsêac ñalun
 to janac ênê kasêga samob êndu sêwiñ eñ.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

Juda

⁴ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê gabe jawi Judanên keso têlêac me aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac têtin Apômtaunê biñsu su
 to sejop ênê ñagôlin atom.
 Ma êsêacnên dansan, tañ kêtü tamenjinên lên ñagôlin nan,
 gêwê êsêac seo amboac tonanğen.
⁵ Amboac tonan aê jakên ja êniñ Juda
 ma êndanğac Jerusalem ñaandu kinğa.”

Anôtô kêmêtôc lau Israel

⁶ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê jawi Israelnên keso têlêac me aclêña ñagêjô siñ atom,
 gebe êsêac sêkên ñac gêdên gêdên lau sêjam ôli kêtü têtap silber sanğa,
 ma ñac ñalêlôm sawa kêtü têtap atapa sanğa.
⁷ Êsêac sêka lau ñalêlôm sawa môkênğapac tôn kêsêp kekop ñalêlôm
 ma sêkô lau-ñalêlôm-ñawapacwaga nêñ lên auc.
 Ñac teñ agêc tama sêsô dêdên mockaino tagen
 e sêgôm ñoc ñaê dabun kêtü sec.
⁸ Êsêac sêsa taun sic sêc altar samob ñagala
 ma ñakwê, tañ sêjanğo su anğa launên nan, kêtü nêñ mê
 ma sênôm wain, tañ lau sêkên kêtü nêñ biñ ñagêjôña nan,
 anğa nêñ Anôtônê andu.

⁹ “Ma aê, tec gamun amac ma gasen lau Amor,
 tañ waso-waso têtôm kaseda
 ma ñajaña têtôm kamem nan.
 Aê gasen nêñ ñanô, tañ geñkalen lólôc nan,
 to nêñ ñawakac, tañ gêc nom ñalêlôm nan.”

¹⁰ Aê kakôc amac sa anğa gamên Aiguptunğa api amên
 to gawê amac amoa gamên sawa kêtôm jala 40,
 gebe awê kain lau Amor nêñ gamên,

¹¹ Ma aê, tec gajac nêñ latômi ñagêdô sa têtü propete
 ma nêñ ñacseñomi ñagêdô têtü lau sêjam dabun taunğa.
 O lau Israel, biñ amboac tonan biññanô me masi.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

12 “Mago amac akêñ wain gêdêñ lau sêjam dabuñ tauñña tau sênôm to ajac jao propete ma asôm gebe ‘Aoc biñ lasê atom.’

13 “Alic acgom, aê janğôm nêñ gamêñ kôjô-kôjôgen êtôm wan, tañ gêlac gwêc sec nan.

14 Ñac, tañ ñagaô nan, embe êc su, oc ênam enj sa atom.

Ma ñac ñajaña nê ñaclai ñanô masi.

Ma ñac ñaclai ênam tau sa êtôm atom.

15 Ñac talamña oc êkô ñajaña atom.

Ñac, tañ ñagaô nan, ênam tau sa atom.

Ma ñac, tañ gêngôñ hos ñaô nan, ênam katu sa atom.

16 Ma lau sinşêlêc, tañ sêmoa totêntac kêpa sugen nan, oc sêc toôlin ñaôma êndêñ bêc tonan.”

Apômtaunê biñ tau tonec.

3

Kôm tañ gêjac propete ñawae nan

1 O lau Israel, anô biñ tonec, tañ Apômtau kêsôm kepen amac gôlôac samob, tañ kakôc sa anğa gamêñ Aiguptuñña api amêñ nan.

2 “Aê kajalin amac taômgen sa anğa gôlôac nomña samob nêñ.

Kêtu tonanña aê gabe jamêtôc amac êtu nêñ keso samobña.

3 “Ñac luagêc, tañ sêjac noc tauñ atom nan, sêsêlêñ sêwiñ tauñ me.

4 Lewe, tañ kêtap gwada sa atom nan,

oc êu awa ñaôma anğa salen me.

Lewe ñalatu, tañ gêjac gêñ atom nan,

oc êkêkwan anğa nê gêsun me.

5 Embe sêwa lakô atom, oc lip ênac moc me.

Gwada tenj embe êsêp lakô atom,

oc lipkainj êmandi sa me.

6 Dauc embe êtan anğa malac,

oc lau têtakê atom me.

Gêñwapac embe êtap malac tenj sa,

nan Apômtau gêgôm atom me.

7 Biññanô, Apômtau Anôtô êngôm gêñ tenj atom,

enj eoc nê biñ ñalêlômña lasê

êndêñ propete, tañ têtû ênê sakinwaga nan, êmunj acgom.

8 Lewe embe êtan asa oc êtêc tau atom.

Apômtau Anôtô embe êsôm biñ, asa oc eoc biñ lasê atom.”

Samaria ênanja ñapuc

9 Asôm lasê êndêñ lau, tañ sêngôñ andu kinña anğa Asuria

to êsêac, tañ sêngôñ andu kinña anğa gamêñ Aiguptuñña,

gebe “Akac taôm sa anğa lôc Samarianja,

go alic lau sênac seso tauñ anğa gamêñ tau

to sêkônin tauñ sêmoa gamêñ tau.”

10 Apômtau kêsôm gebe “Êsêac sêjam kauc lêñ sêngôm gêñ naêndêñña.

Êsêac sêboa ñaclai sêkônin lauñña to sêjanğo gêñña sa anğa nêñ andu kinña.”

11 Kêtu tonanña Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe

“Ñacjo sêngi gamêñ auc ma sensen nêñ tunbôm su

ma sêjanğo waba su anğa nêñ andu kinña.”

12 Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Aê oc janam lau Israel, tañ sêngôñ nêñ bec ñalêlôm to sêc nêñ mê ñawasi ñaô anğa Samaria nan, kêsi êtôm ñacgejob gêjam dombalabu ñapopoc me tanjalauñ kêsi anğa lewe awasun.”

13 Apômtau Anôtô, lausin undambêña nêñ Anôtô, kêsôm gebe

“Anô biñ tonec ma awa Jakobnê gôlôacnêñ keso sa.

14 Êndêñ bêc, tañ jamêtôc Israel êtu nêñ sêgêli biñña nan,

aê oc jamêtôc Betel ñaaltar ma jatuc altar tau ñajabo tulu e embenj êsêp nom.

15 Aê jatuc andu komôña to andu ockêsaña popoc.
Ma andu, tañ sêkwê tonagêlôñ kainj tej nanj, ênaña
ma andu taêsam malernmê.”
Apômtaunê binj tau tonec.

4

1 “Amac bulimakao Basanna,
tañ amoa lôc Samarianja nanj,
anjô binj tonec.

Amac akôniñ lau ñalêlôm sawa tonj to alêsa lau-sêpô-lênawaga popoc,
ma asôm gêdêñ ñaci gebe

‘Akôc gêñ amêñ, gebe anômôñ.’

2 Apômtau kêtôc lêma ma gebe nê binj ñanô êsa êtu enj ñac dabunña gebe
Alic acgom, bêc oc mênêsa, go sêngeuc amac asa amêñ ña lênggêc
to sênac nêma lauo ñamuña ña êñpañ.

3 Ma amac oc akêñ taôm tagenj-tagenj asa tunbôm ñakêlêtêc ñasawa ana
ma sêmbalinj amac sinj ana Hermon.”
Apômtaunê binj tau tonec.

4 “Amêñ Betel ma anjôm gêñ alôb-alôb.
Amêñ Gilgal ma anjôm gêñ alôb-alôb êlêlêc su.

Akêñ nêma daja êtôm bêbêcgenj samob
ma akêñ nêma gêñ tej ñanô tej ñanô êtôm bêc êtu têlêacña samob.

5 Akêñ polom togolenj êtu da danje
to anam nêma da awalaunj ñawae êsa ênêc awêgenj.
O lau Israel, binj tonañ amac têmtac gêwinj gebe anjôm.”
Apômtau Anôtô nê binj tau tonec.

6 “Kêtôm nêma malac samob, aê kakêñ amac lumlunj gêñac gêñ tej atom
to kakêñ amac aôc tóbôm moña kêtôm nêma gamêñgenj.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
Apômtaunê binj tau tonec.

7 “Aê kagamijn kom gêdêñ amac amboac tonanjenj e ajônj têlêac su,
go ajonj kôm ñanô sa.

Aê kakêñ kom gêñac malac tej,
ma kagamijn kom gêdêñ malac tej.

Kôm tej kêtap kom sa,
ma kôm, tañ kêtap kom sa atom nanj, ñagêñ kêmêlinj.

8 Amboac tonañ tec malac luagêc me têlêac sêsêlêñ sêja malac tej
sebe sênôm bu, tagenj sênôm e gêôc êsêac tôn atom.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
Apômtaunê binj tau tonec.

9 “Aê kakêñ gwa gêñac amacnêma mo to kakêñ kôm ñanô kêmêlinj.
Aê gasenj nêma kôm moña to kôm wainña su.

Wagô genj amacnêma jambô to katêkwi.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
Apômtaunê binj tau tonec.

10 “Aê kasakijn kole gêdêñ amac kêtôm gagôm gêdêñ Aiguptu.
Aê gajac nêma lau wakuc êndu ña sinj.

Aê kajanda nêma hos sêc sêja.

Ma nêma gamêñ becña ñasu sec e gêjam gamêñ-gamêñ aucgenj.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
Apômtaunê binj tau tonec.

11 “Aê gasenj amac su katôm gasenj Sodom to Gomora su.

Ma amac atôm jakalic, tañ sêwê sic anja ja nanj.

Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêñ aê amêñ atom.”
Apômtaunê binj tau tonec.

“Kêtu tonanña aê gabe janjôm binj tonañ ñanô êsa êpi ¹² amac, o Israel.

O Israel, aê gabe janğôm biñ tonanğ janô êsa, tec ômansanğ taôm, gebe ôndac nêma Anôtô.”

¹³ Ôlic acgom, ñac tanğ gêboa lôc sa to kêkêñ mu nanğ, ñac tanğ geoc nê biñ, tanğ taê gêjam nanğ, lasê gêdêñ ñamalac nanğ, ñac tanğ kêkêñ gamêñ kelendenğ to ñakesec ma kêsêlêñ gêmoa nom ñabau ñaô nanğ,

nê ñaê gebe Apômtau, lausinğ undambêña nêñ Anôtô. * Basanña, tanğ senğ gêñgenğ ma sêjam kom tenğ atom.

5

Kalem sênam tauñ ôkwiña

¹ O gôlôac Israel, anğ biñ tonec ma akêñ tanjem tanğiboa, tanğ katanğ kêtum amacña nanğ.

² “Awêtakinğ Israel gêjac tau êndu, enğ oc êndi sa êtiam atom.

Enğ gêjac tau êndu gêc tau nê nom ma ñac tenğ oc gêjac enğ sa atom.”

³ Gebe Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe

“Malac tanğ êkêñ lau 1,000 sêsa sêna nanğ, nêñ lau 100 genğ sêmoa matenğ jali.

Ma malac, tanğ êkêñ lau 100 sêsa sêna nanğ, nêñ 10 genğ sêmoa matenğ jali.”

⁴ Gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gêdêñ gôlôac Israel gebe

“Ansom aê, go amoa matem jali,

⁵ ansom Betel atom, ma ana Gilgal atom

ma asêlêñ alom Berseba ana atom.

Gebe Gilgal oc êñğôñ kapoacwalô anğga gamêñ jaêc biññanôğenğ, ma Betel oc ênaña.”

⁶ Ansom Apômtau, go amoa matem jali.

Embe masi, go enğ êpoa lasê êtôm ja e êndanğac gôlôac Josep su,

ma ñac tenğ êmoa Betel, gebe ênac ja tau êmac atom.

⁷ O amac, tanğ ajam lêñ biñğêdêñña ôkwi kêtum gêñ ñamakic sec

ma akôninğ biñğêdêñ tônia gêc nom.

⁸ Ñac tanğ kêkêñ dam to i totili

ma gêjam ñakesec ôkwi kêtum gelenğña

to gêgôm gelenğña ñakesec kêsâ,

ñac tanğ kêkalem gwêc ma kêsêwa kêsêp nom nanğ,

ênê ñaê gebe Apômtau.

⁹ Enğ gesenğ lau ñajaña su eb tagenğ

ma gêgôm malac ñajaña kêtum gasanğ.

¹⁰ Êsêac têntac gedec ñac, tanğ kêpuc biñğêdêñ tônia gêmoa sêmêtôc biñ ñamala

to sê kanônia ñac, tanğ kêsôm biññanô nanğ.

¹¹ Amac akwê andu ña poc, tanğ apa e ñatip kêsâ nanğ,

mago oc anğônia andu tau ñalêlôm atom.

Amac asê kôm wainğña ñajam,

mago oc anôm wain tau atom,

gebe amac aka ñac ñalêlôm sawa tônia

to akac enğ, gebe êkêñ polom êndênğ amac.

¹² Aê kajala gebe agôm gêñ alôb-alôb taêsam

ma nêma sec kapôênanô.

Amac tanğ alêsu ñac gêdêñ

to akôc awa ñalêsinğ

ma akô ñac ñalêlôm sawa auc anğga amêtôc biñ ñamala nanğ.

¹³ Kêtum tonanğña tec ñac tokauc oc ênam tau tônia êndênğ têm tonec,

gebe têm tau têm sec.

¹⁴ Ansom gêñ ñajam, ansom gêñ sec atom,

gebe amoa matem jali.

* 4:13: Propete gêjam dôñ Israelnêñ lauo kêpi bulimakao

Go Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô, êmoa êwiñ amac amboac asôm su.

¹⁵ Têmtac endec sec ma têtac êwiñ njam to amansaj bingédêñ anga mêtôc njamala, ec Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô, taê walô Josepnê gôlôac njapopoc.

¹⁶ Amboac tonaj Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô, kêsôm binj tonec gebe

“Tanjiboa êpi êtôm malaclun samobgeñ. Ma lau sémôêc gebe ‘Ojae, ojae’ êtôm intêna samob.

Êsêac sêkalem lau kômña gebe têtaj to êsêac, tanj têtaj tanjiboa kêtû tôñ nanj, gebe sêpuc tanjiboa sa.

¹⁷ Tanjiboa êtaj êtôm kôm wainja samob gebe aê oc jasêlêñ jamoa amac njasawa-njasawa.” Apômtaunê binj tau tonec.

¹⁸ Ojae amac, tanj ajam awem su Apômtaunê bêc.

Ajam awem su bêc tonaj kêtû agenja.

Bêc tonaj njakesec, njawê atom.

¹⁹ Oc êtôm njac teñ gêc lewe su,

mago gêdac hôclai teñ, me gêô lasê andu ma gêjac señeñ tau nj lêma ma moac teñ gêñac eñ.

²⁰ Apômtaunê bêc tau njakesec, njawê atom, njakanuc ma njawasi masi.

²¹ “Aê gadec ma galic nêñ om sec ma nêñ akac taôm sa omña gêjac aê matocanô njam atom.

²² Ma amac embe akêñ daja to dadange êndêñ aê, oc jakôc sa atom.

Aê matoc ê nêñ bulimakao kêtôp njam, tanj akêñ êtu dawama nanj atom.

²³ Aêc su tonêñ wê njakicsêa anga aêñoc.

Aê gabe janô nêñ géñ wêña êtaj atom.

²⁴ Mago bingédêñ njalêñ êsa êtôm bu keselen ma bingédêñ êtôm bu, tanj keselen geden tóngen nanj.

²⁵ “O gôlôac Israel, amac akêñ daja to da njagêdô gêdêñ aê gêdêñ tanj amoa gamêñ sawa kêtôm jala 40 nanj, me masi. ²⁶ Tec galoc akôc nêñ kinj Sakut to amacnêñ gwam utitalatana Kaiwan, tanj amasaj kêtû amac taômña nanj, sa ²⁷ gebe aê oc njawê amac aka lêlêc Damaskus su naasêp kapoacwalô.” Apômtau tanj nê njawê gebe lausij undambêña nêñ Anôtô nanj, kêsôm binj tonaj. * Babel nêñ anôtôi jaba.

6

Senseñ Israel su nabinj

¹ “Ojae êsêac, tanj sêlêwanj sêmoa Sion, to êsêac, tanj sêngônj lôc Samarijana to têtêntac kêpa sugen, ma tentenlatu njamataña nêñ lau towae, tanj gôlôac Israel dêdêñ êsêac sêja nanj.

² Alom malac Kalne ana ma alic acgom, go anja ônê ana malacsêga Hamat.

Go asêp Pilstinêñ malac Gat ana.

Êsêacnêñ gamêñ njam kêlêlêc gamêñ tonec su me.

Me êsêacnêñ nom kapôêñ kêlêlêc amacnêñ nom su me.

³ O amac, tanj atinj bêc sec su nanj,

mago akalem njac lai êkôninj lauñ mênjkêtu dambê.

⁴ “Ojae êsêac, tanj sêsa taunj sic sêc pôpô, tanj sêjam gêlônj nj jabo nanj, to sêmetôc taunj sêsac nêñ mê njô, ma señ domba njalatu anja domba njatonj to bulimakao njalatu, tanj señgeñ e kêtôp njam nanj.

* 5:27: Sakut agêc Kaiwan nêñ njam gêc awê atom, moae têtû lau

⁵ Êsêac sêjam wê ole-ole to sêjac gêñ wêña kêtanj gêwiñ,
ma sêmasanj gêñ wêña wakuc kêtôm Dawid.

⁶ Êsêac sênôm wain kêsêp laclu kapôêñ
to senj oso tauñ ña niptêkwi ñajamanô tau,
mago sêmoa tonjalêlôm ñawapac kêtû Josep gêjanjañ atom.

⁷ Tec êsêac têtû lau, tanj sêñgôñ kapoacwalô anja gamêñ jaêc nanj, nêñ ñamata,
ma êsêac, tanj sêmêtôc tauñ sêsac nêñ mê ñaô nanj, têtû samuc tauñ toñndugenj êtiam atom.”

⁸ Apômtau, lausinj undambêña nêñ Anôtô, kêsôm gebe

Apômtau Anôtô kêtôc lêma kêpi tau gebe

“Aê gadec Jakobnê ketoc tau sa

ma têtac gedec ênê andu kinja

ma gabe jakêñ malac to gêñ samob, tanj gêc ñalêlôm nanj, êndêñ ñacjo.”

⁹ Lau 10 embe sêmoa andu tenj, oc sêmac êndu. ¹⁰ Ma ñac tenj, tanj gêjanjañ atom ma kêsinj
tau gêñgôñ nê andu ñabalêm ñalêlômña nanj, nê tawanj, tanj gebe êkôc enj ma sejoñ ñatêkwa sa
anja andu nanj, embe êsôm gebe “Ñac tenj gêñgôñ gêwiñ aôm me masi,” go enj êjó nê tawanj
awa gebe “Masi,” ma êmbaob enj gebe “Us, jamanjen, aêac tasam Apômtaunê ñaê atommanj.”

¹¹ Alicgac me, Apômtau kêjatu, tec oc têtuc andu kapôêñ popoc
ma sênac andu sauj êkôc-êkôc.

¹² Amboac ondoc, hos sêlêti sêmoa poc ñaô
ma bulimakao sê sakwenj ki, gebe sêkac gwêc ôkwi me.

Mago amac ajam lêñ mêtôcña ôkwi kêtû gêñ ñamalic
to agôm binjêdêñ ñanjañ ñamakic kêsa.

¹³ Amac atu samuc gêñ ñaôma

ma asôm gebe “Aêac aku malac Karnaim tulu ña tauñ ma ôlinjalô atom me.”

¹⁴ “O gôlôac Israel, alic acgom,

aê jajatu tentenlatu tonj tenj sa, gebe sênac sinj êndêñ amac.”

Apômtau, lausinj undambêña nêñ Anôtô, kêsôm binj tonanj.

“Ma êsêac sêkôninj amac tônj anja Hamat ñaintênagêsuj e naêndêñ bu Arabanja.”

7

Amos gêlic ñakatu wagôña

¹ Apômtau Anôtô kêtôc gêñ tonec gêdêñ aê gebe Aê galic enj kêmasanj wagô gêdêñ tanj kinjê
lau sebob gêgwanj ñamata su ma gêgwanj ñamêdôb kêpuc kêtû luagêcña. ² Wagô senj nom
ñagêgwanj su, go kasôm gebe

“O Apômtau Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôsuc binj okwi,
gebe Jakob oc êôc gêñ tau amboac ondoc. Enj saujanô.”

³ Tec Apômtau gêjam nê ñalêlôm ôkwi ma kêsôm gebe

“Binj tonanj êtu anô atom.”

Amos gêlic ñakatu jaja

⁴ Go Apômtau Anôtô kêtôc gêñ tonec gêdêñ aê gebe Aê galic Apômtau Anôtô kêkalem ja gebe
êmêtôc binj. Ma ja genj gêdimbobsêga su ma mênjenj nom gêmoa. ⁵ Go kasôm gebe

“O Apômtau Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôwi sinj,
gebe Jakob êôc gêñ tau amboac ondoc. Enj saujanô.”

⁶ Tec Apômtau Anôtô gêjam nê ñalêlôm ôkwi ma kêsôm gebe

“Binj tonanj êtu anô atom amboac tonangenj.”

Amos gêlic ñakatu gam topocña

⁷ Enj kêtôc gêñ tonec gêdêñ aê gebe Aê galic Apômtau kêkô tunbôm, tanj sêkwê todôñ, tanj
sêmasanj ña gam topoc êtôc gêñ solopña. Ma enj lêma kêkôc dôñ tonanj jatenj. ⁸ Ma Apômtau
kêsôm gêdêñ aê gebe “Amos, aôm gôlic asagenj.” Ma aê kasôm gebe “Galic dôñpoc tenj.” Go
Apômtau kêsôm gebe

“Ôlic acgom, aê kakô ñoc lau Israel ñalêlôm
ma gajam dôñ êsêac ña dôñpoc.

Aê gabe jaê êsêacnêñ binj tônj êtiam atom.

⁹ Isaknê gamêñ ñabau êtu gasanj

to sensenj Israelnêñ gamêñ dabuj su.

Ma aê gabe jandi tosinjenj gebe janac sinj êndêñ Jerobeamnê gôlôac.”

Amos agêc Amasia

¹⁰ Go dabunwaga Betelna Amasia kêsakin biñ gêdên Israelnên kin Jerobeam gebe “Amos kêkic aômnêm biñ gêmoa gôlôac Israel ñalêlôm. Lau tau têtôm gebe sêôc ênê biñ tôn atom.

¹¹ Gebe Amos kêsôm gebe

‘Sij oc ensey Jerobeam su,

ma Israel sêwi nêñ gamêñ sij nasêñgôn kapoacwalô anga gamêñ jaêc.’

¹² Ma Amasia kêsôm gêdên Amos gebe “O ñac-goc-biñ-lasêwaga, wêc sij su taôm ôna nêñ gamêñ Judana, ec ôniñ nêñ polom to oc biñ lasê anga ônê. ¹³ Mago oc biñ lasê anga Betel étiam atomanô gebe Betel kêtû kiñnê gamêñ dabun to kêtû ênê gamêñ tau ñalôm dabun teñ.”

¹⁴ Go Amos gêjô Amasia awa gebe “Aê propete atom, ma propete teñ latu aê atom amboac tonanjen. Mago aê ñac bôcña to ñac kasê ka ñanôña. ¹⁵ Ma Apômtau kêkôc aê su anga bôc ñatorñ ma Apômtau kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôna oc biñ lasê êndên ñoc lau Israel.’ ¹⁶ Amboac tonan galoc ôkêñ tanam Apômtaunê biñ.

Aôm kôsôm gebe ‘Oc biñ lasê eso Israelnên ñalêlôm atom

ma ônam mêtê eso Isaknê gôlôacnên ñalêlôm atom.’

¹⁷ Kêtû tonanña Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

‘Aômnêm awê oc êtu mockainjo êmoa malac,

ma sij ensey latômio to ñac su.

Ñacjo sênac lôcawa nêñ nom to sênac sam êndên taun.

Aôm taôm ômac êndu anga lau samuc nêñ gamêñ,

ma Israel oc sêwi nêñ gamêñ sij nasêñgôn kapoacwalô anga gamêñ jaêc.’

8

Ñakatu kêtû aclêña

¹ Go Apômtau Anôtô kêtôc gêñ tonec gêdên aê gebe Aê galic ka ñanô ñalêwê gadob teñ. ² Ma en kêsôm gebe” Amos, aôm gôlic asagen.” Ma aê kasôm gebe “Gal ic ka ñanô ñalêwê gadob teñ.” Go Apômtau kêsôm gêdên aê gebe

“Aêñoc lau Israel nêñ têm mêngeñac pep,

aê jaê êsêacnên biñ tôn étiam atom.

³ Êndên bêc tonan wê anga lôm dabun ênam tau ôkwi êtu tanjiboa.”

Apômtau Anôtô nê biñ tau tonec.

“Êtôm gamêñ samob êsêac sêmbalin ñawêlêlan taêsam sij ñabinmêgen.”

Israel sênaña ñatêm kêdabinjac

⁴ Amac tan aka lau sêpô lêna tauñña tôn

ma akônin lau ñalêlôm sawa gamêñ tonecña nan,

akêñ tanjem biñ tonec.

⁵ Amac asôm gebe “Êndên ondod ajôn mêngeêô lasê ñaôm êmbacnê,

gebe takêñ polom êndên lau sênam ôli.

Êndên ondod sabat êmbacnê,

gebe tatulu mo ma danjôm dôñ mona êtu saun ma mo ñaôli êtu kapôên

ma tansau lau ña dôñdansañ.

⁶ Ma tanam ôli lau ñalêlôm sawa ña silber

to lau sêpô lêna tauñña ña atapa

ma takêñ polom ñapa êndên lau sênam ôli amboac tonanjen.”

⁷ Apômtau kêtôc lêma kêpi Jakobnê wae ñajam gebe

“Biññanôgen, aê jalin êsêacnên gên samob, tan sêgôm nan, ñater sij atomanô.

⁸ Biñ tonec êngôm nom êtênêñ

to êngôm lau samob, tan sêngôn nom tau nan, têtanj tanjiboa

ma êngôm nom samucgen êsun êtôm bu Nil

ma ñakoton-koton e ê su étiam êtôm bu Nil anga Aiguptu nan, atom me.”

⁹ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Êndên bêc tonan

aê jakêñ oc naêsêp êndên têm oc êkô ñaluñña

ma janjôm nom ñagamên ñakesec êsa êndên ocsalô.

¹⁰ Aê gabe janam nêñ om têtmac ñajamña ôkwi êtu bêc ñawapac

to janam nêñ wê samob ôkwi êtu tanjiboa.

Aê gabe jakêñ amac samob anac talu

ma samob akalij mókêmlaun su.

Aê gabe janjôm amac atan tanjiboa êtôm ñac,

tan gêjam taê tau kêtû nê latu tagenjenña,

ma anac dabin bêc tau amboac sêjac dabin bêc têtac ñamacicña tenj.”

¹¹ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alicgac me, bêc oc mênêsa,
go jakên tóbôm ênam gamên auc.

Tóbôm mo to buña atom, tóbôm sênô Apômtaunê mêtêja.

¹² Lau oc sêsêlên sêwê anga gwêc ñamaken e dëndên gwêc ñamaken
to anga gamên musanğu-mña e dëndên gamên oc kêpinja.

Êsêac sêna sêmên—sêna sêmên ma sensom Apômtaunê mêtê,
mago têtap sa atom.

¹³ “Êndên bêc tonan laou takin tolanôj êjam ma ñacsenjom maten êlô êtu bu êjô êsêacña.

¹⁴ Lau tan têtôc lemen êndên gwam Asima Samarianja ma sêsôm gebe

‘Dannê anôtô gêngôj mata jali, tec aê jasôm binjanô,’

ma êsêac, tan sêsôm tenj gebe ‘Bersebanê lamu gêmoa, tec aê jasôm binjanô,’

nan êsêac samob oc semben e sêndi sa êtiam atom.” * gêbacnê, tec ka ñanô ñalêwê katu

Apômtaunê bec mêtôcña ñadôj. †

9

Lau tenj sêwê Apômtaunê mêtôc sa atom

¹ Aê galic Apômtau kékô kési altarnja ma kêsôm gebe

“Ôtuc alê popoc e salôm ênsêlô

mênêtuc lau samob môkênjapac popoc,

ma êsêac, tan sêwê sa nan, aê oc janac ña sinj,

ma tenj êc su atom, tenj ênam samuc atom.

² “Êsêac embe sewen nom sêsêp lamboam sêna,

aê lemoc oc jakôc êsêac anga ônê.

Êsêac embe sêpi undambê sêna,

aê oc jakôc êsêac anga tônê sêsêp sêmênj.

³ Êsêac embe sêsijn tauj sêmoa lôc Karmel ñatêpôê,

oc jaê êsêac lasê ma jakôc êsêac tôj.

Êsêac embe sêsijn tauj sêsêp gwêc ñagêdimbob, gebe jalic êsêac atom,

oc jajatu moac, gebe êñac êsêac anga ônê.

⁴ Êsêac embe sêsêlênj sêmunj nêj ñacjo sêsêp kapocwalô sêna

oc jajatu sinj, gebe ensenj êsêac su anga tônê.

Aê matocanô êpi êsêac êtu êmoasinj êsêacña atom, êtu êkênj sec êsêacña.”

⁵ Apômtau, lausijn undambêja nêj Anôtô, kêmoasac nom e gêwê,

ma êsêac samob, tan sêngôj nom tau nan, têtanj lasê,

ma gên nomja samucgenj kêsuj kêtôm bu Nil

ma gê su kêtiam kêtôm bu Nil Aiguptuja.

⁶ Eñ kékêwê nê balêm lôlôcña anga undambê

ma kêsuj nê andu ñaalê kékô nom.

Eñ tanj kékalem gwêc ñadembom ma kêsêwa kêsêp nom nanj,

nê ñaê gebe Apômtau.

⁷ Apômtau kêsôm gebe

“O gólôac Israel, aê galic amac atôm lau Aitiopianja atom me.

Aê gawê Israel anga Aiguptu ma lau Pilsti anga Kaptor

to lau Suria anga Kir sêmênj atom me.

⁸ Alicgac me, Apômtau Anôtô mata gê gamên kinja sec

ma aê gabe jansenj gamênj tau su ênaña anga nom,

tagenj gabe jansenj Jakobnê gólôac su samucgenj atom.”

Apômtaunê binj tau tonec.

⁹ “Alic acgom, aê gabe jajatu binj

ma jakolonj gólôac Israel sêsêp lau tomôkê-tomôkê samob ñalêlôm.

Aê jakolonj êsêac êtôm sekolonj polom kêsêp lala

e ñamatu tenj embenj êsêp nom atom.

¹⁰ Aênjoc launênj lau sec samob, tanj sêsôm gebe

* 8:14: Ka ñanô ñalêwê gêwa sa gebe jala tenj ñatêm ñajam † 8:14: Lau Israel nêj abec tau tonanj.

‘Gêḡwapac êtap aêac sa to êôc lêlêc aêac atom nan,
sij enserj êsêac su sênaḡa.’ ”

Êtu ḡamu Apômtau êmansaḡ Israelnêḡ biḡ êtiam

11 “Êndênḡ bêc tônê aê gabe jajak Dawidnê bec, taḡ kêku nan, sa êtiam.

Aê gabe jambôc ḡalasê to jamboa ḡapopoc sa
ma jakwê sa êtiam êtôm andaḡḡeḡḡa,

12 gebe êsêac sêwê kainḡ Edom ḡapopoc to lau tomôkê-tomôkê samob,
taḡ sê ḡoc ḡaê kêpi êsêac nan.”

Apômtau taḡ êḡḡôm biḡ tau êtu anô nan, kêsôm biḡ tonanḡ.

13 Apômtau kêsôm gebe

“Alic acgom, bêc oc mêḡêsa, go ḡac êkac nom ôkwi mêḡê ḡac ejonḡ ḡanô sarḡa tôḡ,
ma ḡac êka wain ḡanôḡa mêḡê ḡac êsê ḡawêḡa tôḡ.

Wain ḡakana oc mêḡteḡ-mêḡteḡ aḡḡa lôc
to enseleḡ aḡḡa gamêḡ ḡabau.

14 Aê gabe jaḡḡôm ḡoc lau Israel nêḡ ḡêḡ mataêjam êtu wakuc.

Êsêac sêkwê malac, taḡ sesenḡ popoc nan, sa êtiam ma sêḡḡôḡ ḡalêlôm.

Êsêac sêsê kôm wainḡa ma sênôm ḡawain.

Êsêac sêsê kôm ma sêniḡ ḡanô.

15 Aê gabe jasê êsêac sêsêḡ taḡḡ nêḡ nom

ma sêmbuc êsêac sa aḡḡa nom, taḡ kakêḡ ḡêdêḡ êsêac nan, êtiam atom.”

Apômtau aômneḡ Anôtô, nê biḡ tau tonec. * † êkôc. Têm ḡagêdô lau sekolonḡ ḡop kêsêḡ lala,
tec ḡop ḡajam kêsêḡ laclu ma ḡapoc ḡacḡenḡ ḡêc lala ḡalêlôm. Têm teḡ lau sekolonḡ polom
ḡanô e ḡanô ḡêc lala ḡalêlôm ma ḡapa ḡêḡaḡa. ḡamadḡḡ tonec kêkanôḡ biḡ polom ḡanôḡa.

‡

* 9:15: Lau Israel nêḡ kiḡnê gamêḡ. † 9:15: Lau sekolonḡ ḡêḡ kêsêḡ lala, gebe sêwa ḡajam to sec ‡ 9:15: Biḡ tonec
ḡam gebe kom oc anam ḡanô ḡapaḡ.

Jona

Buku tonec kêtôm propete ñagêdô nêñ buku atom Buku tau gêjac minj propete Jona, tanj gebe êwê Anôtônê binj sa nanj, nê lêñ ñagêñsêga. Anôtô kêsôm gédêñ enj gebe êna lau Israel nêñ ñajôsêga Asuria nêñ malacsêga Niniwe. Mago Jona gedec. Enj gebe êkêñ Anôtônê jaen êndêñ êsêac atom. Enj taê gêjam gebe Anôtô oc êñgôm nê binj ensenj malac sunja ñanô êsa atom, tec gedec gebe êkêñ puc lau malac tônêña. Gédêñ tanj binj ñagêdô kêtap enj sa su nanj, enj tanja wamu Anôtônê binj lêna-lênagenj. Enj gêja ma kêkêñ Anôtônê jaen gédêñ lau Niniwe, mago kêsâê gebe Anôtô gesenj malac su atom, tec gêôc gêdô gédêñ enj.

Buku tau gêwa Anôtô sa gebe enj kêkêñ gêñ samob ma kêtû gêñ samob ñatau. Mago binj tonanjenj atom, enj Anôtô, tanj têtac gêwiñ to taê walô nê gêñ kêlêlêc su. Enj gedec gebe êmêtôc to ensenj nê launêñ ñajco, enj têtac gêwiñ kêlêlêc ma gebe êsuc nêñ sec ôkwi to ênam êsêac sa.

Jona gebe ec Apômtau Anôtô

¹ Apômtaunê binj gédêñ Amitai latu Jona gebe ² “Ajôc, ôndi ôna malac kapôên Niniwe naônâm mêtê êsêac ma ôsôm êpi êsêac tenjbelenjenj gebe nêñ sec ñawae kêpi gédêñ aê gêmêñ.”

³ Mago Jona gêdi gebe êc su anja Apômtau lañônêm ma êna Tarsis. Enj kêsêp Joepê gêja e kêtap wanj tenj, tanj gebe êna Tarsis nanj sa. Tec gêjam ôli wanj tau ma kêpi gebe êc su anja Apômtau lañônêm ma êna Tarsis.

⁴ Mago Apômtau kêbalinj mu ñaclai sec tenj kêsêp gwêc gêjac, tec mu tau gêbuc ñatêna ma gégôm gwêc kêtû sec e kédabinj gebe wanj popoc. ⁵ Ma lau wanja têtêc tanj ma awenj gêjac nêñ anôtôï gédêñ-gédêñgenj. Ma sêbalinj waba anja wanj kêsêp gwêc gêja gebe wanj ñagaô êsa. Mago Jona kêsêp wanj ñalêlôm gêja jakêsa tau sic ma gêc bêc e kêlinj tau sinj. ⁶ Go kapitai wanja gédêñ enj jakêsôm gebe “Aôm gôêc bêc me. Taêm gêjam asagenj. Ôndi saman, awam ênac nêñ Anôtô, oc moae taê ênam aêac, gebe dambac tanaña atom.”

⁷ Go êsêac sêsôm gédêñ tanj gebe “Ajôc, tapuc kapoac, talic acgom, gêñwapac, tec kêtap aêac sa nec, ñam kêsêp asa.” Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Jona. ⁸ Gocgo sêsôm gédêñ enj gebe “Ôsôm acgom, aôm gójam kôm amboac ondoc, ma aôm anja ondoc gômôên, nêñ gamêñ ñaê amboac ondoc ma nêñ ñam kêsêp asa lau nêñ.” ⁹ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Aê Ebolai tenj ma katêc Apômtau, Anôtô undambêña tau, tanj kêkêñ gwêc to nom nanj.” ¹⁰ Lau sêñô e têtêc tanj secanô ma sêsôm gédêñ enj gebe “Aôm gógôm asagenj.” Gebe lau tonanj sêjala gebe enj gêc Apômtau su, gebe tau kêsôm gédêñ êsêac.

¹¹ Go sêsôm gédêñ enj gebe “Aêac anjôm aôm amboac ondoc, gebe gwêc êtu malô ma êpôn aêac êtiâm atom.” Enj gebe gwêc kêjamunj êsêac secanôtêna. ¹² Enj gêjô êsêac awenj gebe “Akôc aê ma ambalinj aê jasêp gwêc jana, ocgo bônônj êsêp. Aê kajalagac, gebe mu gêbuc ñatêna nec ñam kêsêp aênagenj.” ¹³ Lau sêñô binj tau, mago sêsaê sebe sêsô bau sêna êtiâm, tec segolem ñajana, mago sêgôm elêmê, gebe gwêc kêjamunj êsêac secanô ma kêtinj êsêac su sêsa sêja. ¹⁴ Go awenj gêjac Apômtau ma sêsôm gebe “O Apômtau, aêac atenj aôm gebe ondec aêac e ambac ananja êtu ñac tonecña nec atom ma ôkêñ aêac awê ñac tobinjmê tenj nê dec ñakainj atom, gebe aôm, Apômtau, gógôm kêtôm gôlic gêjac matamanô.” ¹⁵ Go sêkôc Jona tônj ma sêbalinj enj kêsêp gwêc gêja, go gwec kêtû malô. ¹⁶ Go lau têtêc Apômtau ñanô-ñanô ma sêkêñ da gédêñ Apômtau ma sêjac mata binj gédêñ enj.

2

Jona gêjam danje Apômtau

¹ Ma Apômtau kêkêñ i kapôên tenj gebe êndanjgônj Jona. Ma Jona gêmoa i têtacelêlôm geleñña têtêac ma gêbêcac têtêac. ² Go Jona ketenj mec gédêñ nê Apômtau Anôtô gêñgônj i têtacelêlôm ³ ma kêsôm gebe

“Aê kapô lêna tau ñanô ma aoc gêjac Apômtau, tec enj kêkêñ tanja aê.

Aê gamôêc anja lamboam ñalêlôm
ma aôm gôê tanjam aê aoc.

⁴ Aôm kôbalinj aê kasêp gwêc ñagêdimbob gaja,
kasêp gwêc ñalunjenj,

ma ñasamac gêjam aê auc,
aômnêm dembom to ñakôtônj-kôtônj samob kêsâlê aê auc.

⁵ Ma aê taêc gêjam gebe ‘Aôm kôtinj aê su anja lañômnêm,
ma oc janjôm amboac ondoc gebe matocanô êpi nêñ lôm dabunj êtiâm.’

⁶ Gwêc ñasamac mênjgêdêñ ñoc koclabenj,
ñagêdimbob kêmakop aê auc

7 anja lôc njanombarj tau.
 Kasêp nom njalêlôm gaja
 ma njakatom njajaña kêsâ gêc gederj tînggerj.
 Mago aôm, o njoc Apômtau Anôtô,
 gôê aê sa anja gêsuj njakêlêndij gamoa matoc jali.
 8 Gêdênj taj katuc kêpô lêna tau êndu-êndu nanj,
 aê taêc gêjam Apômtau,
 ma njoc mec gêdênj aôm
 kêsô nê m lôm dabuj gêwac.
 9 Êsêac taj sêsap gwam nãoma tînj nanj,
 sêwi nênj lamuanô tau sinj.
 10 Mago aê nec jakênj-da êndênj aôm todangegerj.
 ma binj, taj gajac mata nanj,
 gabe janjôm njanô êsa.
 Apômtau enj gêjam sa njamôkê.”
 Ma Apômtau kêjatu i jagêluc Jona kêpi bau gêja.

3

Lau Niniwe sêjam tauj ôkwi

1 Go Apômtaunê binj gêdênj Jona kêtû dim luagêcña gebe 2 “Ajôc, ôndi ôna malac kapôênj Niniwe ma ôsôm binj, nanj oc jasôm êndênj aôm nanj, lasê êndênj êsêac.” 3 Ma Jona gêdi gêja Niniwe kêtôm Apômtau kêsakinj enj nanj. Ma Niniwe tau malac kapôênjand sec tenj, tasêlênj oc samuc têlêac anja malacgêdô oc kêsêpña e tasa malacgêdô oc kêpiña. 4 Ma Jona kêsô malac tau kêsêlênj oc samuc tenj, go gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Nabêc 40gerj, go sêku malac Niniwe tulu ênaña.” 5 Ma lau Niniwe sêkênj gêwiñ Anôtô, tec sêsôm gebe sênam dabuj gêñña kêtû tapa, ma lau kapôênj to saunj sêsô talu kêtôm êsêacgerj.

6 Ma binj tau njawac gêdênj Niniwenênj kinj gêñj, tec gêdi sa anja nê lêpônj kinjña ma kêkwalec nê njakwê su ma kêsô talu jagêngônj wao. 7 Ma enj kêjatu gebe sêsôm binj tonec lasê anja Niniwe samucgerj gebe “Kinj to nê kasêga nênj jatu tonec gebe Njomalac to bôc ma bulimakao to domba sêniñ gêñ tenj atom, sêniñ gêgwarj atom to sênom bu atom. 8 Njomalac to bôc sêsô talu ma awenj ênac Anôtô ma têtanj njanôgerj. Samob sênam tauj ôkwi êndênj-êndênjgerj ma sêwi nênj lêñ sec to gêñ alôb-alôb, taj kêsap lemenj tînj nanj sinj. 9 Tajam kauc, oc moae Anôtô taê ênam tenj ma êwi nê têtac njandanj njalakoc sinj ma tanaña atom.”

10 Anôtô gêlic gêñ, taj êsêac sêgôm nanj, gebe sêjam tauj ôkwi anja nênj lêñ sec tau, tec taê gêjam tenj ma gêgôm gêñwapac, taj gebe êngôm êndênj êsêac nanj, njanô kêsâ atom.

4

Jona gêlic Anôtô sec kêtû taê walô launja

1 Binj tonanj kêmâsê Jona sa secanô e têtac njandanj kêsâ 2 jakatenj nê mec gêdênj Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau, gêdênj taj gamoa njoc gamênggerj nanj, aê taêc gêjam kwananjerj gebe binj amboac tonanj oc êsa. Kêtû tonanjña tec gaêc gaja Tarsis. Aê kajalagac. gebe moasinj to taê labu njanôtô aôm. Aôm gôê binj tînj to nê m têtac gêwiñ tenjgerjña kêlêlêc su ma taêm walô lau sec e ôngôm nê m taêm gêjam njanô êsa atom. 3 Amboac tonanj, Apômtau. aê galoc jatenj aôm gebe ôkôc katuc su. Embe jamac êndu, oc êmoasinj aê êlêlêc jamoa matoc jalinja su.” 4 Ma Apômtau gêjô enj awa gebe “Aôm têtac njandanj oc jagêdênj me masi.” 5 Go Jona kêsâ anja malac jagêngônj njamagê gêmu oc kêpiña. Enj gêjam bec tenj ma kêsô jagêngônj njajuñ, gebe ênsaê gêñ, taj oc êtap malac tau sa nanj.

6 Go Apômtau kêkênj ka tenj kêpoa kêpi e jakêlêlêc Jona su, gebe êkêñ ajunj enj môkêapac ma ênam malô ênê njalêlôm. Ma Jona têtac njam njanô kêtû ka tonanjña. 7 njageñj gamêñ kêtunj tau ma Apômtau kêkênj gaoc tenj gêñac ka tau e kêmêlinj. 8 Go gêdênj oc kêpi nanj, Anôtô kêkênj mu njandanj tenj anja oc kêpiña kêsêlênj ma oc kêpac Jona môkêapac e mata kêlô. Go kêpuc boa tau gebe ênac êndu ma kêsôm gebe “Aê embe jamac êndu, oc êmoasinj aê êlêlêc jamoa matoc jalinja su.” 9 Mago Apômtau kêsôm gêdênj Jona gebe “Aôm têtac njandanj kêtû kaja oc jagêdênj me masi.” Ma Jona gêjô enj awa gebe “Aec, aê têtac njandanj jagêdêngoc ma katu gêñ gêbacgac.” 10 Ma Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm taêm walô ka, taj gôjam njakolenj tenj atom to gôlôm kêtû kapôênj atom, ka taj kêpi gêdênj gêbêc tagenj ma kêmêlinj gêdênj gêbêc tagenj nanj. 11 Ma aê nec oc taêc walô malac kapôênj Niniwe tau, taj njomalac sêlêlêc 120,000 su sêngônj nanj, atom me. Êsêac sêjala anô to gasê kêtû tînj atom tagenj, ma bôc taêsam njasec sêmoa sêwiñ.”

Mika

Propete Mika gêmoa nom gédêñ propete Jesaia nê tèm. Têna kékôc eñ anga gamêñ Judanja ñamalac saun ten. Eñ kékêñ gêwiñ gebe gamêñ Judanja oc êtap gêñwapac, tan Amos geoc lasê kêpi gamêñ Israelña nan, sa amboac tonanjen. Tec Anôtô oc êmêtôc lau Juda êtu nêñ keso kapôêñña. Mago Mikanê jaen kêtôm Amosnê samucjen atom. Mika geoc lasê gebe lau têtôm gebe sêkêñ mater ñanô ñajam, tan gêc tèm nêmnja nan.

Mika gêlic ñakatu towae ñagêdô. Ñakatu ten gebe Anôtônê wama ênam nom ñagamêñ samob auc (4:1-4). Ten gebe kin kapôêñ, tan êsa anga Dawidnê gôlôac nan, êkêñ wama êndêñ lau Juda nan (5:2-4). Ma ñalô towae ten gêc 6:8. Ñalô tau kékaton Israelnêñ propete samob nêñ bin sa gebe “Gêñ tan Apômtau taê kêka anga aômnêm nan, tonec Ôñgôm gêñ samob tobiñgêdêñjen, têtmac êwiñ lau ôsin sugen ma ôsêlêñ ômbu taômgenj ômoa nêmn Anôtô lanônêmnja.”

¹ Apômtaunê bin gédêñ Mika anga malac Moreset gédêñ kin Judanja Jotam agêc Ahas ma Hiskia nêñ tèm. Eñ gêlic bin tau kékanoñ Samaria to Jerusalem.

Tañiboa kêpi Samaria to Jerusalem

² O amac lau tomôkê-tomôkê samob, akêñ tanjemman, o nom to ñagêñlêlôm samob, anômaj.

Apômtau Anôtô, tan êsa anga nê lôm dabunj êmêñ nan, gebe êwa amacnêm bin sa e ênêc awêgenj.

³ Gebe alic acgom, Apômtau kêsa anga nê gamêñ gêmêñ, eñ oc êsêp mênêka nom ñagamêñ ñabau.

⁴ Ma lôc, tan akainj êka nan, oc êwê êtôm lêp ñaobo, tan ja gen nan.

Ma gaboan oc êôc êkôc êtôm bu, tan gêboanj kêsêp salic nan.

⁵ Bin samob tonan êsa êtu Jakobnê geonja ma êtu gôlôac Israel nêñ secña.

Jakobnê geo tau ñam amboac ondoc ñam kêsêp Samaria atom me.

Gôlôac Juda nêñ sec tau ñam amboac ondoc. ñam kêsêp Jerusalem atom me.

⁶ Kêtu tonanña aê gabe janjom Samaria êtu lênduc tenj êkô awê anga gamêñ tau,

janjom êtu gamêñ sêsê wain êsêpña.

Aê jansambi ñapoc êsêp gaboan êna ma jakip malac tau ñanomban sa ênêc awêgenj.

⁷ Êsêac oc têtuc Samaria ñakatu samob popoc ma sêkêñ ja êniñ ñada awalauñ

ma aê oc jansenj ñagwam samob su.

Gebe gêñ samob tonan ñai ñam kêsêp mockainjo ñaôli. tec gêñ tau êmu naêtu mockainjo ñaôli êtiam.

⁸ Kêtu tonanña aê gabe japuc tanjiboa sa ma jatanj, aê jasô atapa atom, jasêlêñ ña ockainj ñaôma ma toôlic ñaôma

Aê oc jatanj amboac kêam salenña ma jatanj amboac kêcsêwa,

⁹ gebe kamoc, tan Apômtau gêjac nan, oc emo atom, ma kamoc tau jagelom Juda,

ma gêô lasê ñoc launêñ katam jagêdêñ Jerusalem.

Ñacio tédabinj Jerusalem

¹⁰ Asôm bin tau lasê anga Gat atom, atanj atomanô. Ansambi taôm anêc kekop anga Bet-Le-Aprá.

¹¹ Amac lau Sapirña, andi asêlêñ.

Lau Sananña sêsa anga nêñ malac sêmêñ atom.

Tanjiboa tan kêpi anga Bet-Esel nan, oc elom amac.

¹² Lau Marotña sêkêñ mater gêñ ñajam elême,

gebe gêjwapac sec kêsêp anja Apômtaunê gêmêj
mêjgêô lasê katam Jerusalemja.

¹³ Amac lau Lakisja, amansaj hosnêj ômbinjakap, gebe sê kareta.
Aôm kôtu Sion latuonê sec jamôkê,
gebe êsêac têtap Israelnêj geo sa anja aôm njalêlôm.

¹⁴ Amboac tonaj akêj gêj êndêj Moreset-Gat ma awi êsêac sinj.
Aksib njaandu oc êtu lakô êndêj Israelnêj kinj.

¹⁵ O lau Maresja, aê jasakinj lau-sêku-amac-tuluwaga êndêj amac êtiam,
ma Israelnêj njawasi oc naêô lasê Adulam.

¹⁶ Ôkalinj taôm ma ôkapinj môkêmlauj êtu nêj gêjjenecja.

Ôkalinj taôm pomgenj,

gebe êsêac oc sêwi aôm sinj nasêjgôj kapoacwalô. * njagêdô nêj gêjwapac, taj atap êsêac sa
nanj sa. † êsêac sa nanjja.

2

Ojae êsêac, taj sêkônij lau njalêlôm sawa tôj nanj

¹ Ojae êsêac, taj sêmasanj lêj sêjgôm secja
ma sêc nêj mê njao to taêj gêjam lêj tau nanj.

Embe elenja lasê, go sêjgôm nêj lêj tau njanô êsa,
gebe nêj njacjai gêc.

² Êsêac materj katu kôm, tec sêjanjo su.

Êsêac materj katu andu, tec sêkôc su.

Êsêac sêkônij andu njatau to nê andu,

ma sêkônij njac-gêwê-kainj-gêjlnê-sêmwaga tonê gêjlnênsêm gêwij

³ Kêtu tonanjja Apômtau kêsôm gebe

“Alic acgom, aê kamasanj lêj sec kêtu gôlôac tonanjja.

Amac atôm gebe andainj su anja gêsômtêkwa atom,

ma oc asêlêj totembelem anjenj atom amboac tonanjjenj,

gebe têm tônê oc têm sec.

⁴ Êndêj bêc tonanj êsêac oc sêjga wê êpi amac

to têtanj tanjboa kapôêj ma sêsôm gebe Aêac dabacgac.

Êsêac sêjam dôj njoc launêj nomlênsêm e su

ma sêjac sam gêdêj taunj.

Lau tenj oc sêkêj nom tau êmu êndêj êsêac êtiam atom.

Êsêac sênac sam nom êndêj lau, taj sesenj aêac su nanj.”

⁵ Kêtu tonanjja amacnêj njac tenj ênam dôj nom

êndêj taj akac sa amoa Apômtaunê gôlôac njalêlôm nanj atom.

⁶ Lau sêjam mêtê aê gebe “Ônam mêtê atom,

ônjam mêtê êpi binj amboac tonanj atom,

njam gebe binj majenja oc êtap aêac sa atom.

⁷ Apômtau kêpuc boa gôlôac Jakob me.

Apômtau lêma kêtu dambê me.

Gêj tonanj enj gêgôm me.

Ênê binj kêmoasinj njac, taj kêsa lêj njanjêj nanj, atom me.”

⁸ Mago amac adi amboac njacjo gebe anac sinj êndêj njoc lau.

Amac akwalec njakwê su anja lau malô

to anja êsêac, taj sêsêlêj taêj gêjam binj sinja tenj atom nanj.

⁹ Amac ajanda njoc lau nêj lauo sêsa anja nêj andu njajam,

ma ajanjo njoc njawasi su anja êsêacnêj gôlôac njasec-njasec samucgenj.

¹⁰ Andi ma aêc su, gebe gamêj tonec gamêj talêwarj taunjja atom.

Genjenmôkê gesenj gamêj tau su e njajam êsa êtôm atom.

¹¹ Njac tenj embe ênac laoc gamêjgenj ma êsôm binj agwa-agwa to binjdansaj gebe

“Aê gabe janam mêtê amac êpi wain to bu njacjai,”

njac amboac tonanj oc êtu lau tonanj nêj njac-ênam-mêtêwaga.

* 1:16: Njamadinj 10-15 njam gêc awa atom. Propete gêwa malac

† 1:16: Lau Juda sêkalinj taunj katu gêjwapac, taj katap

12 “O Jakob, aê gabe jajonj amac samob sa binjanôgenj, aê oc janac Israelnêj ñapopoc sa. Aê oc jakêj êsêac sêpi tagenj amboac domba sêpi tagenj sêmoa sapa, amboac domba ñatonj, tanj sej gégwanj sêwinj tauj nanj. Ma ñamalac taêsam ñaonda êsa.”

13 Ñac-ensenj-balanj-suwaga oc êsêlêj êmunj êsêac.

Êsêac oc têtuc katam popoc ma sêsa sêna.

Êsêacnêj kinj oc êmunj êsêac,

Apômtau oc êsêlêj êtu êsêacnêj ñamata. * sênac sam nomlênsêm, tanj Apômtau kêkêj gêdêj êsêac nanj êndêj tauj.

3

Anôtô gec binj lau Israel nêj laumata

1 Ma aê kasôm gebe

Amac Jakobnêj laumata to Israelnêj gôlinwaga, akêj tanjem.

2 Amacnêj kôm, gebe ajala binjêdêj me masi.

Amac tanj akêj kisa gêdêj gêj ñajam ma têtac géwinj sec,

amac tanj akwalec ñoc launêj ñaôlic su

ma amoata nêj ñamêsôm su anja ñatêkwa,

3 amac tanj aenj ñoc lau amboac aenj gwada

ma akwalec nêj ñaôlic su ma atuc nêj ñatêkwa popoc-popocgenj nanj,

amac asa êsêac amboac asa gwada kêsêp ku,

amboac bôc ñamêsôm kêsêp suc.

4 Êsêac oc têtanj êndêj Apômtau,

mago enj oc êkêj tanja êsêac atom.

Êndêj bêc tonanj enj oc ênsanj lanjanô auc êndêj êsêac,

gebe sêngôm nêj gêj sec.

5 Apômtau kêsôm binj tonec kêkanôj propete, tanj sêwê aênjoc lau seso nanj, gebe

Êsêac embe têtap gêj taniñja sa, go sêmdêc gebe “Wama,”

mago ñac, tanj kêkêj gêj taniñja kêsêp êsêac awenjsuj atom nanj,

oc sênac sinj êndêj enj.

6 Kêtu tonariña êmbêcac êkôm amac auc, gebe alic ñakatu êtiam atom,

gêsunjbôm êsa, gebe aoc binj lasê atom.

Oc êsêp gebe êpô propete tonanj êtiam atom,

ma êndêj ocsalô ñakesec êkôm êsêac auc.

7 Go lau-sêlic-ñakatuwaga majenj ê

ma lau-seoc-binj-lasêwaga nêj kauc oc êlênsônj.

Êsêac oc sêmbôc awenjsuj auc,

gebe Anôtô gêjô êsêac awenj atom.

8 Mago aê amboac tenj. Ñaclai to Apômtauê ñalau

ma binjêdêj to ñajanja géjam aê auc,

gebe jawa Jakobnê geo to Israelnêj sec sa.

9 Amac gôlôac Jakob nêj laumata to gôlôac Israel nêj gôlinwaga, akêj tanjem binj tonec.

Amac adec binjêdêj to alênsônj lêj solop samob.

10 Amac akwê Sion sa ña dec

ma Jerusalem ña binj geo.

11 Êsêacnêj laumata sêmdêc binj gêjô awa ñalêsirja su.

Nêj dabunwaga têdônj lau, tanj sêjam ôli êsêac nanjenj.

Nêj propete seoc binj lasê gêdêj lau, tanj sêkêj mone gêdêj êsêac nanj.

Mago êsêac taênj kêka Apômtau ma sêsôm gebe

“Apômtau gêmoa aêac ñalêlôm gêwinj atom me.

Gênwapac tenj êtôm gebe êtap aêac sa atom.”

12 Mago êsêac oc sêcac Sion ôkwi amboac sêcac nom ôkwi anja kôm,

ma Jerusalem popoc-popocgenj êtu lênduc,

ma lôm dabunj ñalôc ênam tau ôkwi êtu salenjbôm êtu amacña.

* 2:13: Lau Israel sêcac sa kêsêp ñasawa ñagêdô, gebe

4

Apômtau ênam gôliḡ nom ḡagamêḡ samob towamagerḡ

¹ Êndêḡ bêc ḡamuḡa Apômtaunê andu ḡalôc oc êpi êlêlêc lôc ḡagêdô su ma elerḡ gamêḡ samob su.

Ma tenterlatu sêwê dêndêḡ lôc tau sêna.

² Ma lau tomôkê-tomôkê oc sêmêḡ ma sêsôm gebe

“Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tana, dandêḡ Jakobnê Anôtônê andu tanamaḡ, gebe êndôḡ nê lêḡ êndêḡ aêac e tasa ênê intêna.

Gebe ḡagôliḡ êsa aḡga Sion ma Apômtaunê biḡ aḡga Jerusalem.”

³ Eḡ oc êmêtôc tenterlatu taêsam nêḡ biḡ ma ênam gôliḡ lau tomôkê-tomôkê ḡajara aḡga gamêḡ jaêc.

Êsêac sênam nêḡ siḡ ôkwi êtu kinom ma nêḡ kêḡm êtu lêḡḡêc.

Lau-m teḡ sênac siḡ êndêḡ lau-m teḡ atom

ma têndôḡ lêḡ sênac siḡḡa êtiama atom.

⁴ Êsêac samob sêḡḡôḡ nêḡ wain ḡalabu

ma sêḡḡôḡ nêḡ kaḡanô ḡajauḡlabu êndêḡ-êndêḡḡerḡ,

ma lau teḡ têtakê êsêac atom,

gebe lau siḡ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm sugac.

⁵ Tenterlatu samob sêsêlêḡ sêjam nêḡ anôtôi jaba laḡôḡ,

mago aêac oc tasêlêḡ tanam aêacnêḡ Apômtau Anôtô laḡô teḡḡerḡ ma teḡḡerḡ.

Apômtau êḡḡamboac lau Israel su aḡga kapoacwalô

⁶ Apômtau kêsôm gebe

“Êndêḡ bêc ônê aê oc jajerḡ magiḡ kêsu sa ma jakatonê êsêac, taḡ sêjanda êsêac êliḡ-êliḡ to êsêac, taḡ kakêḡ ḡandarḡ ḡêdêḡ êsêac naḡ sa.

⁷ Aê oc jaḡḡôm magiḡ kêsu têtḡ lau ḡapopoc, ma êsêac, taḡ sêsa êsêac êliḡ-êliḡ naḡ, têtḡ lau-m ḡajaraḡ.

Ma Apômtau ênam gôliḡ êsêac aḡga lôc Sion galoc ma enderḡ tôḡḡerḡ.”

⁸ O andu soso, taḡ domba ḡatorḡ sêkac sa sêmoa naḡ,

o Sion latuonê ḡabau

gôliḡ kiḡḡa ma gamêḡ kiḡḡa, taḡ gôlôac Israel sêwê kainḡ ḡêdêḡ andanḡerḡ naḡ, oc êḡmu êndêḡ aôm êwac êtiama.

⁹ Amboac ondóc tec kôtarḡ kapôêḡ.

Kiḡ teḡ ḡêmoa ḡêwiḡ aôm atom me.

Me ḡac-ḡêwa-biḡ-sawaga ḡêjaḡa,

tec ḡandarḡ kêtuḡ aôm amboac awê, taḡ ḡapalê kêtuḡ erḡ naḡ me.

¹⁰ O Sion latuo, ḡandarḡ êmônarḡ aôm ma ôtarḡ

êtôm awê, taḡ ḡapalê kêtuḡ erḡ naḡ,

gebe galoc oc ôwi malac siḡ ma ôsa naôḡḡôḡ gamêḡ sawa.

Aôm oc ôna Babel, ma aḡga ônê Apômtau oc ênam aôm kêsi ma ênam aôm sa aḡga nêḡ ḡacjo lemeḡ.

¹¹ Galoc lau-m taêsam sêkac sa sebe sênac siḡ êndêḡ aôm.

Êsêac sêsôm gebe “Danḡôm ênê dabuḡ paliḡ e Sion ḡapopoc ênac mateḡanô ḡajama.”

¹² Mago êsêac sêjam kauc biḡ, taḡ Apômtau taê ḡêjam naḡ.

Êsêacnêḡ kauc kêsa kêpi biḡ, taḡ erḡ kêmasanḡ gebe êḡḡôm ḡanô êsarḡa naḡ, atom.

Eḡ kejoḡ êsêac sa amboac sêjac laḡic polom toḡakaiḡ, gebe sêkôc sêna sêka polom ḡamala.

¹³ O Sion latuo, ôndi ma ôka polom,

gebe aê jakêḡ jabo ki to ampoap ki joḡjoḡ êndêḡ aôm.

Aôm oc ôka lau-m taêsam popoc

ma ôkên êsêacnêj waba êtu da êndêj Apômtau
to êsêacnêj awamata êndêj nom samuc njatau.

5

¹ Galoc tunjbôm kêkwa aôm auc ma njacjo sêgi aôm auc.
Êsêac si Israelnêj gôlinwaga alianô njatôc.

Kêsiwaga taj oc êsa anga Betlehem nan, nê gôlin

² Mago aôm Betlehem Eprata,
aôm gôlôac Judaña nêj tonj saujanô tenj,
aênoc njac, taj êtu Israelnêj gôlinwaga nan, mênjêsa anga aôm.

Ênê njam kêsêp têm lanjwaanô to bêc andanjenjja.

³ Kêtu tonanjenja Apômtau oc êwi êsêac sinj e êndêj têm,
taj awê tau, taj njapalê kêtuj enj nan, êkôc njapalê su.
Go njapalênê lasitewai njagêdô oc sêmu dêndêj Israel latui sêmênj êtiam.

⁴ Go enj êndi êkô ma êlôm nê domba njatonj,
gebe Apômtaunê njac lai ênam enj auc to Apômtau Anôtô nê njê njawasi êpuc enj tøj.
Ma êsêac oc sêngôj njajêj êsa,
gebe ênê njac lai esewec e naêndêj nom njamadinj.

Sêjam kêsi to sêkêj njagêjô

⁵ Êndêj taj lau Asur sêsa aêacnêj gamênj sêmênj
ma enjkainj êka aêacnêj kôm tøj nan,
aêac takênj nêj laugejob 7 to nêj kasêga 8 sêkô êsêac auc.

⁶ Êsêac oc sênam gôlinj gamênj Asuria njasinj
ma Nimrodnê gamênj njasinj njamata,
ma êndêj taj lau Asur sêsa aêacnêj gamênj sêmênj
ma sêngêli aêacnêj nom njamadinj nan,
êsêac oc sênam aêac kêsi anga Asur lemenj.

⁷ Go Jakobnê lau njapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê njalêlôm
têtôm maninj, taj kêsêp anga Apômtaunê gêmênj nan,
ma têtôm kom, taj kêmoasinj gêgwanj nan,
gêj tau gêdôj njamalac to kêsaê njamalac latui atom.

⁸ Ma Jakobnê lau njapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê njalêlôm
têtôm lewe tenj gêmoa bôc salenjenja njalêlôm,
têtôm lewe wakuc tenj gêmoa domba njatonj njalêlôm.
Lewe embe êô lasê, go êka tøj

ma êkac êngic-êngic
ma njac tenj gebe ênam kêsinja gêmoa atom.

⁹ Amac lememe akôninj nêmi sojô-sojô tøj
ma nêmi njacjo samob oc sênanja.

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe
“Êndêj bêc tônê aê oc jansenj nêmi hos su
ma jatuc nêmi kareta sinjenja popoc.

¹¹ Aê oc jansenj malac kapôênj su anga nêmi gamênj
ma jaku nêmi malac njajanja tulu.

¹² Aê oc jansenj nêmi mectomanj su anga amac lememe
ma nêmi lau-seoc-binj-lasêwaga oc malenjemê.

¹³ Aê oc jansenj nêmi gwam to nêmi alê gwam su anga amac njalêlôm
ma apôj emduc êndêj lememe njakôm êtiam atom.

¹⁴ Aê oc jambuc nêmi anôtônê njakatu sa
ma jansenj nêmi malac kapôênj su.

¹⁵ Ma aê oc jamêtôc tentenlatu samob, taj sêkêj tanjenj aê atom nan,
tonjoc têtac njandanj ma totêtac êmbôli aucgenj.”

6

Apômtau kêmêtôc Israel

¹ Akêj tanjenj binj, taj Apômtau kêsôm nan, gebe

Ajôc, ôkô lôc ñalabu ma ôwa nêmbiñ saman,
ma gamêñ ñabau êñđ aôm awam.

² O lôcac to amac nom ñaalê tengeñña,
akêñ tanjem Apômtaunê biñ mêtôcña,
gebe Apômtaunê biñ tenj géc nê lauña,
gebe êmêtôc Israel.

³ “O ñoc lauace, aê gagôm asagenj gédêñ amac,
aê kalênsôñ amac amboac ondod.
Ajô aê aocmanj.

⁴ Aê kakôc amac anja gamêñ Aiguptunja api amêñ
ma gajam amac kési anja andu kapoacwalôñ.
Aê kasakinj Mose agêc Aron ma Miriam sêmuñ amac.

⁵ O ñoc lauace, taêm ênam biñ, tanj kinj Moabña Balak kemasanj gebe êñgômña nanj,
ma taêm ênam biñ, tanj Beor latu Bileam gêjô enj awa nanj.
Taêm ênam nêmbiñ anja Sitim e gédêñ Gilgal
ma ajala Apômtaunê gêñsêga gêjam amac késiña.”

Biñ tanj Apômtau taê kêka nanj

⁶ “Aê jakôc asagenj ma jandêñ Apômtau najakô enj lanjônêmña
ma japôñ ocduc êndêñ Anôtô lôlôcña.

Aê oc jakôc bulimakao ñalatu, tanj ñajala tagenj nanj,
ma jakêñ êtu daja êndêñ enj me.

⁷ Apômtau oc êlic domba kapoac 1,000 to 1,000
me ñalési, tanj enselenj amboac bu taêsam keselenj nanj, ñajam me.
Me aê oc jakêñ ñoc ñacsêga êtu da êjô ñoc geo su,
jakêñ ôlic ñamêc êjô ñoc katucné sec su me.”

⁸ O ñac tau, enj gêwa gêñ, tanj ñajam nanj, sa gédêñ aôm,
ma gêñ, tanj Apômtau taê kêka anja aôm nêmbiñ nanj, tonec.

Ôñgôm gêñ samob tobijgédêñgeñ,
têmtac êwiñ lêñ moasinjña

ma ôsêlêñ ômbu taômgenj ômoa nêmbiñ Anôtô lanjônêmña.

⁹ Akêñ tanjemmanj. Apômtau awa gêjac malac,
ma lau tokauc têtêc ênê ñaê.

“Amac gôlôac to lau malacña, tanj akac sa nanj, akêñ tanjemmanj.

¹⁰ Aê katôm, gebe jalinj awa alôb-alôb, tanj géc lau alôb-alôb nêñ andu nanj,
ma dôñdansenj, tanj aê kapuc boa nanj, sinj me.

¹¹ Aê oc jamêtôc ñac, tanj gêjam dôñ gêñ keso
ma kêsau lau ña dôñdansenj nanj, atom me.

¹² Ñaclai sec gêjam amacnêmbiñ lau tolêlôm auc,
ma êsêac, tanj sêñgôñ nêmbiñ malac ñalêlôm nanj, sêsau biñdansenj
ma imbelenj kêbêlê biñdansenj.

¹³ Kêtu tonanña aê gadi, gebe janac aôm popoc
ma janjôm aôm ôtu gasanj êtu nêmbiñ secña.

¹⁴ Aôm oc ôniñ gêñ, mago êôc aôm tônj atom,
ma mo êjô aôm ñapanjgeñ.

Aôm ônac waba sa, mago ônam sa atom.

Ma gêñ, tanj gôjac sa nanj, aê oc jakêñ êndêñ sinj ensenj su.

¹⁵ Aôm oc ôsê gêñ, mago ônac ñanô sa atom,
aôm oc ôsac katêkwi ñanô, mago ôniñ oso taôm ña ñalési tau atom.

Aôm oc ôka wain ñanô, mago ônom wain tau atom,

¹⁶ gebe aôm kôdaguc Omrinê ñagôlinj ma gôgôm gêñ samob, tanj Ahabnê gôlôac sêgôm nanj,
ma aôm kôsa lêñ, tanj êsêac sêmasanj nanj.

Kêtu tonanña aê jansenj nêmbiñ gamêñ su êtu gasanj

to jakêñ lau sêsu nêmbiñ lau susu. Amboac tonanj aôm oc ôc biñ majenña anja launêñ.” * sênamb
sakinj anôtô i jaba.

7

Propete kêtanj tanjiboa kêtu Israelnêñ mêtê ñajam kêtu secña

* 6:16: Israelnêñ kinj luagêc Omri agêc Ahab sêjatu lau, gebe

¹ Ojae aêma, aê jatôm ñac, tañ
gebe ejon kanjanô sa nan,
mago sejon sa su.
Aê katôm ñac, tañ gebe êtap wain ñanô sa nan,
mago sejon gêbacné.

Wain ñanô ten genkalerj, gebe janinñja atom.
Jambô ñalêwê géjô aê, mago masi.

² Lau mansañ samob malenmê anña gamêñ tau,
ma lau gédêñ sêmoa lau ñalêlôm kêtiam atom.

Êsêac dédib ñamalac, gebe sêkêc dec sinj
to sêkic uc, gebe sêlô nêñ lasitêwai.

³ Êsêac lemenñ ñagaô kêtû sênghôm secña.

Gôlinwaga sêjatu mone,
ma mêtôcwaga sêkôc awa ñalêsina.

Lau kapôên sêsa lêñ, tañ nêñ ñalêlôm kêkac êsêac nan,
ma sêlênsôñ binjgédêñ.

⁴ Êsêacnêñ lau ñajam têtôm wanganic,
êsêacnêñ lau gédêñ ñanô têtôm gêñ ñatêkwa.

Nêñ dibwaganêñ bêc to bêc êsêac têtap ñagêjô sanña mênkêsa,
galoc nêñ kauc kêlênsôñ.

⁵ Ôsô nêñ ñac wacbanj aômñja ñalabu atom
ma ôkêñ êwinj nêñ ñac ôli andañ aômñja atom.

Ojop awamsunj êndêñ awê, tañ gêc gêwinj aôm nan.

⁶ Gebe latu gêjac kapoac tama,
ma latuo géli tau sa gédêñ têna,
ma lawao wakuc gédêñ lawao lanjwa.

Ma lau, tañ sênghôn andu tagen nan, têtû sonjo-sonjo gédêñ taun.

Apômtaunê ñawê êpô nê lau ma ênam êsêac sa

⁷ Mago aê tec oc jakêñ matoc Apômtau,
aê oc jaôn Anôtô, tañ ênam aê kêsi nan.

ñoc Anôtô oc êkêñ tanja aê.

⁸ O ñoc ñacjo, ôlim êpi êtu aêña atom.

Aê embe jamberj, oc jandi sa êtiam.

Aê embe janjôn gamêñ ñakesecña, Apômtau oc êtu ñoc ja.

⁹ Aê gabe jaôc Apômtaunê têtac ñandanj, gebe aê gagôm sec gédêñ enj
e êkôc ñoc binj sa ma êmêtôc aê.

Enj oc êwê aê jasa ñawê jana ma aê oc jalic ênê lêñ ênam aê kêsinja.

¹⁰ Go ñoc ñacjo, tañ kêsôm gédêñ aê gebe “Aômñêm Apômtau Anôtô gêmoa ondoc” nan,
oc êlic ma maja êsa.

Aê matocanô jalic binj tau ñajam,
êsêac sêka ñacjo tau tônj êtôm sêka lêsap tônj anña intêna.

¹¹ Êndêñ bêc ôné oc sêkwê nêñ tunbôm sa êtiam
ma sênghôm nêñ gamêñ ñamadinj êtu kapôênj.

¹² Êndêñ bêc ôné lau anña Asuria e êndêñ Aiguptu

ma anña Aiguptu e êndêñ bu Euprat

ma anña gwêc ñamakerj e êndêñ gwêc ñamakerj

ma anña lôcdênanj tenj e êndêñ lôcdênanj tenj sêndêñ aôm sêwac.

¹³ Mago nom tau oc êtu gasanj êtu lau, tañ sênghôn nom tau nanñja,
gebe êjô gêñ, tañ êsêac sêghôm nan.

Apomtau taê walô lau Israel

¹⁴ Ojop nêñ lau ña nêñ tôc, êsêac têtû nêñ dombalênsêm.

Êsêac sêmoa taunjenj sêmoa salenbôm,

mago nom tonjalési ñajam kêgi êsêac auc.

Tec ôwê êsêac acgom, gebe nasêninñ gêgwanj ñajam anña gamêñ Basan to Gilead
êtôm sêghôm gédêñ andanjenj.

¹⁵ Aê gabe jatôc gêñtalô êndêñ êsêac
êtôm andanjenj gédêñ tañ gômôênj anña Aiguptu nan.

¹⁶ Tenteñlatu sêlic ma êngôm êsêac majerê esa êtu nêñ ñaclai samobña.

Êsêac sêmbôc awenjsun auc ma tanenjsun êôc auc.

Êsêac sêndamôê kekop amboac moac to gêñ, tan sêgalab sêmoa nom nan.

¹⁷ Êsêac sêsa anga nêñ malac ñajaña totêtênêpgerê,
êsêac têtakê êtu aêacnêñ Apômtau Anôtôña ma têtêc aôm.

¹⁸ Asa anôtô kêtôm aôm, gebe êsuc sec ôkwi ma taê ênam nê gêñlênsêm ñapopoc nêñ bin alôb-
alôb êtiam atom.

Eñ gê nê têtac ñandarê tôn gederê tôngerê atom,
gebe eñ têtac gêwiñ, gebe taê walô lau.

¹⁹ Eñ oc taê walô aêac êtiam

ma êka aêacnêñ keso tôn.

Aôm oc ômbaliñ ma sec samob êsêp gwêc ñagêdimbob êna.

²⁰ Aôm oc ôtôc bin ñañêñ êndêñ Jakob
to têtac gêwiñ tengerêñ êndêñ Abraham
êtôm gôjac mata gêdêñ aêac tamenmai gêdêñ andangerêña.

Habakuk

Propete Habakuk geoc biñ lasé gédêñ tan lau Babilon sêjam gólinj gamêñ gédêñ jala 605 gémunj Kilisi gémêñ nomña nanj. Lau Babilon sêlêsu lau ma nêñ ñaclai sec kélênsôñ Habakuk ñasec. Tec kêtú kênac Apómtau gebe “ñacjo sesen lau gédêñ, tan ñajam kélêlêc êsêac nanj, su ma aôm gójam taôm tónj kêtú agenña.” Apómtau géjô enj awa gebe enj êkêñ ñagêjô êndên ñanoc solop. Ma êndên ñasawa, tanj genj lau gêngic anja noc tau nanj, lau gédêñ sêmoa matenj jali êtu sêsap Anôtô tónj ñanjêngeña.

Buku ñabinj ñagêdô geoc lasé gebe lau geo têtáp mêtóc ñajanja sa e sênanja.

Biñ ñamuña kêlambinj Anôtô gebe enj kapôênj kélêlêc ma gêwa propetenê kékêñ gêwinj ñajanja sa.

¹ Anôtônê biñ, tanj geoc lasé gédêñ Habakuk nanj tonec.

Habakuk kêtanj kêtú mêtóc kesonja

² O Apómtau, aê jamôêc êtu ðnam aê sanja e êndênj ondocgenj, mago aôm kókêñ tanjam atom. Aê gamôêc gédêñ aôm gebe sêkôninj aê tónj ñanôgenj, mago aôm gójam aê sa atom. ³ Aôm kókêñ aê galic gêñ geo to kasala gêñ keso kêtú asagenña. Aê galic sesen gêñ su to sêgôm gêñ saic-saicgenj, galic kisa to sinj ñabêlêc gêjam sêga. ⁴ Kêtú tonanña ñagólinj kêtú golonj ma biñgédêñ kêsa awê atom. Gebe ñac sec kêgi ñacgédêñ auc, tec biñgédêñ gêjam tau ôkwi kêtú meloc.

Anôtô géjô propete awa

⁵ “Asala tentenlatu samob to alic. Alainj matemanô to anja lememe. Gebe aê oc jangóm gêñ kainj tenj êndênj amacnêñ têm. Lau embe sênac minj êndênj amac nanj, oc akêñ êwinj atom. ⁶ Alicac me, aê oc jali lau Kaldea sa. Êsêac lau salanj-salanj to téntac ñamakic, tanj sêsêlêñ séjac laoc nom samucgenj gebe sêjanjo gamêñ, tanj êsêacnêñ atom nanj su. ⁷ Lau kalomtêna sec to alôb-alôb sê mêtóc launêñ biñ waucwaucgenj êtôm tauñ taênj ênam. ⁸ Nêñ hos sêlêti sêlêlêc bôclai Leopard su. Sêlêti ñagaô kélêlêc kêam-bôm gédêñ gêbêc. Nêñ lau hosña sêmêñ amboac momboanj kêpóp kêsêp gebe êtap gwada sa. ⁹ Êsêac samob sêmêñ kêtú gêñ saic-saicñagenj. Nêñ wali kêtanj gémunj êsêac. Êsêac sêboa lau kapoacwalô taêsam sa amboac ganac gwêcña. ¹⁰ Êsêac sêmajec kinj ma sêsu gólinjwaga susu. Êsêac sêlic malac ñajanja totunbôm ma sêômac. Êsêac sêboa nom sa e gêjam tunjbôm tónj ma sêjanjo gamêñ tau su. ¹¹ Go êsêac sêsa amboac mu ilai sêja. Êsêac sêkêñ tauñ nêñ ñaclai kêtú nêñ anôtô.”

Habakuk awasunj géoc ka Apómtau kêtiam

¹² O Apómtau, ñoc Anôtô dabunj, tanj gómoa tenjenj nanj, aêac abe amac êndu atomanô. O Apómtau, aôm kókêñ lau tonanj têtú mêtócwaga me. O ñoc lamu, aôm kójatu êsêac gebe sêkêñ ñagêjô me. ¹³ Nêñ matamanô ñakêñkêñgosu, tec godec gebe ôsala sec ma ôlic gêñ geo. Mago kêtú agenña aôm kósala sêjanjowaga ma gójam taôm tónj gédêñ tanj alôb-alôb tédangónj lau, tanj nêñ gédêñ kélêlêc êsêac tauñ nêñ su nanj. ¹⁴ Aôm gógôm ñamalac amboac i gwêcña. Amboac gêñ sêgalabnja, tanj nêñ ñatau masi nanj. ¹⁵ ñacjo géjac lau amboac géjac i ña êñpanj. Enj gémô êsêac ña kata. Enj gélô lau amboac sêlô i ña wasanj, tec enj têtac ñajam to ôli kêpi. ¹⁶ Tec enj kékêñ da gédêñ nê wasanj ma gêsób jadaunj kêtú nê gamña gebe kêtú gêñ tonanña enj kêtú ñac tolêlôm ma gêngónj gêñ masê ñaô. ¹⁷ Enj oc inj i su anja nê wasanj ñapanj êmoa ma ensenj lau tentenlatu palinj-palinjenj êmoa me.

2

Apómtau géjô Habakuknê biñ

¹ Aê gabe japi najakô ñoc andu ñaatêkwa baliñ ma jalic acgom. Ma jansaê biñ ondoc Apómtau oc êsôm êndênj aê, êjô ñoc biñ, tanj aocsunj géoc ka enja nanj.

² Ma Apómtau géjô aênoc biñ ma kêsôm gebe “Oto gêñ, tanj gólic nanj, ñawagenj êsêp tapele gebe sêsam biñ tau ênêc awêgenj. ³ Gêñ tanj aôm gólic nanj, oc ênêc e ñanô ésa êndênj ñanoc, go êndênj ñamu êwaka tau sa gebe êtu dansanj atom. Embe êmêñ sebenj atom, go ôñ gêñ tau oc mênêô lasé ma ênam gamêñ tónj atom. ⁴ Ôlic acgom, ñac alôb-alôb nê katu oc ênanja, mago ñac gédêñ tau oc êngónj mata jali êtu kékêñ gêwinja.”

Biñ ojaena kêpi lau alôb-alôb

⁵ Wainj kêjaninj lau. ñac tanj ketoc tau sa oc êmoa atom. Enj gêña awa amboac lamboam. Enj kêtôm gêmacanô, tanj genj lasamboa, tagenj géoc enj tónj atom. Enj kejonj lau tentenlatu samob sa gédêñ tau ma kékatonj lau to-m-to-m sêsô enj ñalabu. ⁶ Êsêac samob oc sênga wê kêsî-kêsigenja êpi enj ma sêsu enj susu ma sêsôm gebe “Ojae, ñac tenj géboa launêñ gêñ sa kêtú ênê ma gégôm keso e gêjam sêga. Enj oc êngôm e êndênj ondocgenj.” ⁷ Lau tanj nêñ tóp géc

aômŋagej nan, oc dêndi sa seben atom me. Nêm lau, tanj sêlênsu aôm nan, oc mater êlac ma mênjsêjanŋo nêm gêj su êtôm aôm taôm kôjanŋo tentenŋlatu taêsam nêj su gêmun nan. ⁸ Tec lau tentenŋlatu, tanj gacgej sêmoa nan, oc sêjanŋo nêm gêj su êjô ŋamalacnêj dec, tanj kôkêc sin nan, to gêj ŋaclai, tanj gôgôm gédêj nom to malac ma lau samob, tanj sêngôj tonan nan.

⁹ Ojae ŋac, tanj gêjam launêj bôlêj auc êtu êmboa awa sa anŋa nê andu ma ênam nê sac ênêc lôlôcgej gebe ênam tau sa êndêj gêj enser enŋa. ¹⁰ Aôm nêm binj gêgôm nêm gôlôc majer kêsâ. Gédêj tanj aôm gosenj lau-m taêsam su nan, aôm gosenj taôm su amboac tonanŋej. ¹¹ Poc sêpin andunja oc sêmôêc lasê ma gamêjntêkwa oc êjô binj.

¹² Ojae ŋac, tanj kêkwê malac sa ŋa dec ma kêkajo malac ŋajanja ŋa binj geo. ¹³ Ôlic acgom, lau undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonec gebe “Lau sêjam kolenj kêtû ja gesen sunja ma tentenŋlatu sim tanj su ŋaômagenj.” Eŋ kêsôm me masi. ¹⁴ Gebe nom ŋalau samob nêj kauc êsa êpi Apômtaunê ŋawasi êtôm bu gêjam gwêc auc.

¹⁵ Ojae êndêj enj, tanj êngôm nê lau jabanŋa sênôm gêj e êjanŋj êsêac gebe êlic êsêac ôlinŋêdô. ¹⁶ Majam ênam aôm auc êjô waem su. Tec aôm taôm ônom gêj tau e êjanŋj aôm. Laclu tanj kêsêp Apômtaunê lêma anôja nan, oc wacêo lasê aôm e majam êkônŋj waem tôj. ¹⁷ Gebe gêj alôb-alôb, tanj gôgôm gédêj Lebanon nan, oc êku aôm tulu. Ma bôc samob, tanj gôjac êndu nan, oc êtakê aôm. Gêj tonanj êtap aôm sa gebe kôkêc ŋamalacnêj dec sinj to gôgôm gêj ŋaclai gédêj nom to malac ma gédêj lau, tanj sêngôj malac tau ŋalêlôm nanj.

¹⁸ Gwam tenj, tanj ŋac lêma mêtêja kêsap nan, oc ênam sa amboac ondod. Gêj tau ŋakatu ŋaôma tenj ma binj dansanŋ ŋamgoc. Kêsapwaga kêkêj gêwinj tau nê gêj, tanj kêmasanŋ gwam awamê nan, oc ênam enj sa amboac ondod. ¹⁹ Ojae ŋac, tanj kêsôm gédêj ka gebe “Matam êlac,” gédêj poc awamê gebe” Ôndi sa” nanj. Gêj tonanj oc eoc binj lasê me. Alic acgom, sêkwa ŋa gold to silber, mago gêj tau kêsî awa atom.

²⁰ Mago Apômtau gêmoa nê lôm dabunj ŋalêlôm, nom ŋagamêj samob ŋanêj êsa sêmoa enj lanjônêma.

3

Habakuknê mec

1 Propete Habakuk nê mec, tatenj ŋaawa amboac wê.

2 O Apômtau, aê ganô gêj, tanj aôm gôgôm nanj ŋawae.

O Apômtau, aê katakê saunj atom kêtû nêm kômŋa.

Ônam nêm kôm ŋakônŋinŋa êndêj tonec.

Ôngôm kôm tau ŋawae êsa êndêj ŋasawa tonec.

Taêm ênam nêm taêm labu êndêj noc têtmtac ŋandanj êsanja.

3 Anôtô gêmêj anŋa gamêj Edom ma ŋac dabunj tau anŋa lôc Paran.

Ênê ŋawasi gêjam undambê auc

ma nê lambinj mênŋêjam nom auc.

4 Ênê ŋawasi kêtôm oc ŋawê.

Ŋawê kêsâ enj lêma amboac ôsic kêkac. Ma enj kêsŋj nê ŋaclai kêsêp gêj tonanj.

5 Gêmac sec kêsêlêj gêmunj enj

ma gêmac ŋawajaôja kêpuc enj wanja.

6 Enj gêdi kêkô ma nom ŋawiwic kêsâ.

Enj mata gê tentenŋlatu ma têtênêp.

Go lôc tenŋenŋa gêôc kêkôc.

Gamêj ŋabau, tanj kêkô wanêc-wanêc nanj, gênu kêsêp gêja. Nê mêtê gêgôm gêjŋa gêc andanŋenjanô.

7 Aê galic becobo Kusanŋa kêtap ŋawapac sa.

Midiannêj becobo kêwawic tau. ⁸ O Apômtau, gédêj aôm gôŋgôj nêm hos ŋaô

ma nêm kareta sinŋa kêtû ŋacjo tulu nanj,

aôm têtmtac ŋandanj gédêj bu kapôêj me.

Nêm têtmtac sec gédêj gwêc tau me.

⁹ Aôm kôka tikoc kêsêp nêm talam.

Aôm kôkêj sôb kêkô tikoc. Aôm kôkêj bu ŋasamac kêsêli nom gêjŋic.

¹⁰ Lôc sêlic aôm e ŋawiwic kêsâ.

Kom kêsêwa kêsêp gêmêj.

Gwêc ŋagêdimbob kêgasim ŋakicsêa kapôêj

ma ŋadembom kêpigenj gêja.

¹¹ Oc kêlinj tau sinj kêpi gêmêj atom

ma ajôḡ kékô ḡaḡêḡ aḡga nê mala.

Êsêac têtêc nêḡ sôb ḡaja

to nêḡ kêm ḡawasi ḡaôsic-ôsic.

¹² Aôm kôsêlêḡ kôka nom totêḡḡac kêbuli aucḡeḡ

ma golo tentenḡlatu popoc totêḡḡac ḡandaḡḡeḡ.

¹³ Aôm ḡôdi gebe ôḡam nêḡ lau sa

gebe ôḡam nêḡ ḡac, taḡ goeḡ oso eḡ ḡaḡ kêsi.

Aôm kômakiḡ ḡac alôb-alôb nê andu

ma goseḡ andu tau popoc e malamê.

¹⁴ Aôm nêḡ sôb kêpê ênê môkêapac e palalap

ma ênê laumata sêc êliḡ-êliḡ amboac mu ḡêju ḡêḡ salinḡ-salinḡ.

gebe êsêac selo lau ḡalêlôm sawa popoc ma têdanḡḡôḡ êsêac kelecḡeḡ.

¹⁵ Aôm kôka ḡwêc ḡa nêḡ hos e bu ḡasamac kêsa.

¹⁶ Aê ḡaḡô e ôlic kêlênim tau

ma ḡakicsêa ḡêḡôm ḡêdôcôlic kêtêḡêp.

ḡoc ḡatêkwa kêtü palê.

Ockaiḡ kêtü mêlê-mêlê.

Aê gabe jamanḡeḡ jamoa ma jaôḡ bêc Anôḡô êkêḡ ḡaḡêḡô

êpi lau, taḡ sêkôninḡ aêac naḡ.

¹⁷ Jambô oc êôc atom

ma wainmôkê oc êḡam ḡanô atom.

Katêkwi êḡḡamiḡ nê ḡatêkwi

ma ḡêḡ taniḡḡa êḡam ḡanô atom.

Domba maleḡḡmê aḡga nêḡ sapa

ma bulimakao sêḡmoa nêḡ andu atom.

¹⁸ Mago aê jatu samuc Apôḡḡtau.

Aê janam lasê êtu ḡoc moasiḡ ḡaAnôḡô.

¹⁹ Apôḡḡtau Anôḡô kêtü ḡoc ḡaclai ḡam.

Eḡ kêkêḡ aê kalêti amboac mojava.

Eḡ kêkêḡ aê kasêlêḡ aḡga ḡamêḡ lôcḡa.

Hagai

Gêdên jala 520 gêmuj Kilisi gêmên nomnja Anôtô kékên jaen dambê ñagêdô gêdên propete Hagai. Êñ kejonj bin tonaj sa kêsêp nê buku. Lau Juda sêmu sêmên anja nêñ kapoacwalô ma sêngôñ Jerusalem jala ñagêdô su. Mago lôm dabuj ñapopoc gacgenj gêc. Anôtô nê jaen kêkac launênj kasêga gebe sêkwê lôm dabuj sa êtiam. Ma Apômtau gêjac mata gebe lau, taj sêjam tauñ ôkwi e têtû selec nanj, oc têtap nêñ gêñ ñajam to wama sa êndênj têm tenj, taj gêc nêmnja nanj.

Jatu gebe sêkwê lôm dabuj sa êtiam

¹ Gêdên kin Darius nê gôlinj ñajala kêtû luagêcña ñaajônj kêtû 6 ñabêc ñamataña Apômtaunê binj gêmênj gêdênj Sealtiel latu Serubabel, taj kêtû gôlinjwaga Judaña nanj, agêc Jehosadak latu dabuñsêga Josua kêsâ propete Hagai awa gebe ² “Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Lau tonec sêsôm gebe “Têm takwê Apômtaunê andu sa êtiamña mêngêô lasê su atom tagen.” ³ Kêtû tonanña Apômtau nê binj kêsâ propete Hagai awa gebe ⁴ “Andu tonec popoc-popocgenj gêc, mago amac akwê taôm nêñ andu ñajam-ñajamña ñatêm mêngêsa me.” ⁵ Amboac tonanj lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm tonec gebe “Taêm ênam taôm alic acgom, amac amoa amboac ondod. ⁶ Amac apalip ñawê taêsam, mago ajonj ñanô ñagecgenj sa. Gêñ aninña gêc amac, mago gêôc amac tôñ atom. Amac akôc ñakwê gebe asô, mago kêtandanj amac atom. Ma lau, taj sêjam kôm kêtû awaña nanj, sêjam kôm, mago kôm ñaôli tau gêlôm êsêac atom.

⁷ “Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm gebe Taêm ênam alic acgom, amac amoa amboac ondod. ⁸ Galoc api lôc anamanj ma akôc ka amênj ma akwê andu tau gebe ênac matocanô ñajam ma atoc aê sa ñapep êtiam. ⁹ Amac taêm kêka kôm ñanô kapôênj, mago gêjam tau ôkwi kêtû saunj. Amac ajonj kôm ñanô tau sa ma aê gaju sa gêjaña. Apômtau kêsôm gebe Aê gagôm tonanj kêtû asagenjña. Ñam gebe ñoc andu popoc-popocgenj gêc ma amac samob ôlim palê kêsâ kêtû akwê taôm nêñ andu sa kêtômgenj. ¹⁰ Kêtû tonanña umbonj kêgaminj maninj ma nom kêgaminj ñanô. ¹¹ Ma aê gamôêc oc kêsêgô gamênj to lôc ma polom to wain wakuc ma niptêkwi to gêñ samob, taj nom kékênj kêpi gêmênj nanj, ma ñamalac to bulimakao ma kôm samob taj sêjam nanj.”

¹² Go Sealtiel latu Serubabel agêc dabuñsêga Jehosadak latu Josua ma lau ñapopoc samob tanejn wamu Apômtau, nêñ Anôtô nê awa to propete Hagai, taj Apômtau, nêñ Anôtô kêsakinj eñ nanj, nê binj ma têtêc Apômtau. ¹³ Go Apômtaunê jaenwaga Hagai kêsôm Apômtaunê binj gêdênj lau tau gebe “Apômtau kêsôm gebe Aê gamoa gawinj amac.” ¹⁴ Ma Apômtau kêkêli Sealtiel latu gôlinjwaga Serubabel agêc Jehosadak latu dabuñsêga Josua ma lau ñapopoc samob nêñ ñalêlôm ma êsêac sêmênj sêjam kôm kêpi lausinj undambêña nêñ Apômtau, nêñ Anôtô, nê andu ¹⁵ gêdênj ajônj kêtû 6 ñabêc 24.

2

Lôm dabuj wakuc ñawasi tau ma moasinj wakuc

¹ Gêdênj kin Darius nê gôlinj ñajala kêtû luagêc ñaajônj kêtû 7 ñabêc 21 Apômtaunê binj kêsâ propete Hagai awa amboac tonec gebe ² “Galoc ôsôm êndênj gôlinjwaga Judaña Sealtiel latu Serubabel agêc Jehosadak latu dabuñsêga Josua ma êndênj lau ñapopoc samob amboac tonec gebe ³ Amacnêñ asa gêmoa, taj gêlic andu ñawasi gêmujña su nanj. Ma amac alic andu galocña tau amboac ondod. O alic gêñ galocña amboac gêñ ñaôma me masi. ⁴ O Serubabel, têtmac êpa sugen. Dabuñsêga Josua, têtmac êpa sugen. Ma lau gamêñ tonecña samob, têtmac êpa sugen. Apômtaunê binj tau tonec. Akôc kôm sa gebe aê gamoa gawinj amac. Lausinj undambêña nêñ Apômtau nê binj tau tonec. ⁵ Aêñoc Ñalau oc êmoa amac ñalêlôm, atêc taôm atom. ⁶ Gebe lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Saunjenj acgom, go aê oc jawiwic undambê to nom ma gwêc to masanm dim tagenjenj êwinj. ⁷ Aê oc jawiwic tentenlatu pebenj gebe samob sêkôc nêñ awamataêjam sêmênj ma aê jakênj ñawasi andu tonecña ênam auc. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec. ⁸ Gebe silber ñatau aê ma gold ñatau aêgoc. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec. ⁹ Lôm dabuj tonec ñawasi ñamuña oc êlêlêc gêmujña su. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec ma anja gamênj tau tonec tec janam mec lau. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec.”

Propete kêtû kênac lau dabujwaga

¹⁰ Gêdênj Dariusnê gôlinj ñajala kêtû luagêc ñaajônj 9 ñabêc 24 Apômtaunê binj kêsâ propete Hagai awa amboac tonec gebe ¹¹ “Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Ôtu kênac êsêac dabujwaga gebe sêwa binj tonec sa gebe ¹² Ñac tenj embe ênsambanj

ņamêsôm da dabuņņa êsêp nê ñakwê ñalêsu ma êmoasac polom me gêņ kêsôc teņ me wain me niptêkwi me gêņ amboac tonanņ ñagêdô ña nê ñakwê nan, oc gêņ tau êtu dabuņ me masi.’” Ma dabuņwaga sêjô biņ tau gebe “Masi.” ¹³ Go Hagai kêsôm gebe “Mago ñac teņ, taņ gêmoa gêwijn ñacmatê teņ ma gesen nê dabuņ su nan, embe eņ êmoasac gêņ amboac tonanņ ñateņ nan, oc gêņ tau ñatêmui êsa e êtu da êtiam me masi.” Dabuņwaga sêjô biņ tau gebe “Oc selec atom.” ¹⁴ Go Hagai kêsôm gebe” Apômtau kêsôm gebe Lau tonanņ nêņ biņ amboac tonanņ. Aê galic gôlôacmôkê têtôm tonanņ. ¹⁵ Mago galoc taêm ênam ñapep ma ajop gêņ, taņ mêņêsa ênac m êndêņ bêc tonec ma elom-elom êna. Gêdêņ taņ adênanņ poc teņ gêsac poc teņ ñaô anņa Apômtau nê lôm dabuņ atomgeņ nan, amac amoa amboac ondoc. ¹⁶ Ñac teņ gêô lasê polom ñatonņ, taņ gêjac talu 20 ñawae nan, mago kêtap polom talu 10 geņ sa. Teņ gêô lasê sêpip wain ñamala gebe êkôc gasuc 50, mago kêtap 20 geņ sa. ¹⁷ Apômtau kêsôm gebe Aê gajac amac to nê m gêņ kômņa ña buņ to gwa ma kompoc. Gêņ samob, taņ amac ajam kôm kêpi nan, mago amac amu adêņ aê amêņ atom. ¹⁸ Ajop ñapep, anac m êndêņ bêc tonec. Bêc tau ajôņ 9 ñabêc 24. Akêņ Apômtau nê lôm dabuņ ñanombanņ gêdêņ bêc tau. Ajop ñapep gebe ¹⁹ gêņ ñawê oc ê su anņa andu ajac gêņ sanņa me masi. Ma wain to jambô ma nip to katêkwi oc ñanômê me masi. Ocsalô aê gajac m gebe janam mec.”

Apomtau gêjac mata biņ gêdêņ Serubabel

²⁰ Gêdêņ bêc 24 tonanņeņ Apômtau nê biņ gêdêņ Hagai kêt u luagêcņa amboac tonec gebe ²¹ “Ôsôm êndêņ gôliņwaga Judaņa Serubabel gebe Aê gabe jawiwic undambê to nom ²² ma japô kinņeņ lêpôņ ênduc to jansenņ tenterlatu nêņ gamêņ ñaclai su. Aê oc japô nêņ kareta to êsêac, taņ sêkô ñaô nan, ênduc ma nêņ hos to lau, taņ sêņgôņ hos ñaô nan, sêu tauņ ma senseņ tauņ su sênanņa. ²³ Lausiņ undambêņa nêņ Apômtau kêsôm gebe Êndêņ bêc tonanņ aê oc jakôc ñoc sakiņwaga aôm Sealtiel latu Serubabel gebe jakôc aôm gebe ôtu gôliņwaga ônam aê lanjôc gebe aê kajaliņ aôm sa.” Lausiņ undambêņa nêņ Apômtau kêsôm biņ tonanņ.

Sakaria

Sakarianê buku gêwa tau kékôc gêja njasêbu luagêc gebe

1. Mòkêlatu 1-8 Sakaria katu kainj teŋ kêsâ e gêlic ŋakatu ma geoc binj lasê gédênj jala 520-518 gêmuj Kilisi gêmêŋ nomŋa njasawa. Eŋ gélêŋ binj lau gebe sêkwê Jerusalem to ŋalôm dabuj sa êtiam ma sênâma tauŋ ôkwi têtû selec. Ma eŋ geoc lasê gebe Mesianê têm kédabinj.
2. Mòkêlatu 9-14 Lau taŋ sêkip Bibolo ŋam sa naŋ, nêŋ ŋagêdô sêsâê gebe binj, taŋ kêsêp mòkêlatu tonec naŋ, lau teŋ teto. Êsêac sêjac têku Sakarianê binj ma sêsôm binj kêpi Mesianê têm to têm ŋamuŋa lasê.

2

Sion ênam lasê êtu Apômtauŋa

¹⁰ Sion latuo, ônam lasê to têtac wapigenj gebe aê oc wacjanjgôŋ aôm ŋaluŋ. Apômtau kêsôm amboac tonaj. ¹¹ Êndênj bêc tônê tentenlatu gwalêkinj oc sêmbinj tauŋ tônj dëndênj Apômtau ma têtû aêŋoc laugenj, ma wacsêŋgôŋ aôm ŋaluŋgenj. ¹² Ocgô ôjala gebe lausinj undambêŋa nêŋ Apômtau kêsakinj aê gawac. Ma Apômtau oc êkôc lau Juda sa têtû ênê gêŋlênsêm sêmoa gamêŋ dabuj ma êjalij Jerusalem tau sa êtiam.” ¹³ ŋamalac pebenj sênâma tauŋ tônj jamanjenj sêkô Apômtau laŋônêm gebe eŋ gêdi anja gamêŋ dabuj taugoc.

9

Kij ŋamuŋa oc ênam nê lau sa

⁹ Ôtu samuc, o Sion latuo.

Ônam lasê, o Jerusalem latuo.

Gôlicgac me, nêŋ kinj gédênj aôm gêwac.

Eŋ ŋac gédênj to géjâma.

ŋac malô jagêŋgôŋ donki teŋ,

gêŋgôŋ bôc wabaŋa ŋalatu ŋaô.

¹⁰ “Aê oc jansenj kareta sinjŋa su anja Epraim

ma hos sinjŋa anja Jerusalem.

Aê oc japôŋ talam sinjŋa tulu

ma eŋ oc êjatu binjalôŋa êndênj tentenlatu samob.

Ma nê gamêŋ kinjŋa oc ênêc anja gwêc teŋ e êndênj gwêc teŋ,

ma anja bu (Euprat) tau e êndênj nom ŋamadinj tau.

¹¹ “Ma kêtû aômŋa, kêtû poac decŋa, taŋ kamoatinj gédênj aôm naŋ,

aê oc janjgamboac nêŋ lau kapoacwalôŋa, taŋ sêŋgôŋ sê sawa bu masinj naŋ su.

¹² Amboac tonaj amac lau kapoacwalôŋa, taŋ akêŋ matem naŋ, amu andênj nêŋ lamu ŋaŋêŋŋa amêŋ.

Ocsalô tonec aê jasôm lasê gebe jajô nêŋ gêŋ êtu dim luagêc êndênj aôm.

¹³ Gebe aê kakêkam Juda amboac ŋoc talam

ma kakêŋ Epraim kêkô tikoc.

O Sion, aê kajatu latômi gebe sênac lau Grik nêŋ latui.

Aê jakam aôm amboac sinjwaga kêmêgôm nê sinj.”

¹⁴ Êndênj tonaj Apômtau oc êô lasê êndênj êsêac

ma nê sôb oc êlôp amboac ôsic.

Apômtau Anôtô oc ênac dauc êtaŋ

ma êmêŋ amboac mu ilai, taŋ gêmêŋ anja gêmu kêsêpŋa naŋ.

¹⁵ Lausinj undambêŋa nêŋ Apômtau oc ejop êsêac

ma êsêac oc sêndanjgôŋ lau dabanjŋa

ma sênôm nêŋ dec amboac wain

e têtac êkôc amboac suc mênjgêc, ŋawambuc kêsâ amboac altar ŋakêclêsu.

¹⁶ Êndênj bêc tonaj nêŋ Apômtau Anôtô oc ênam êsêac kêsi.

Eŋ oc ejop êsêac amboac gejobwaga gejob bôc ŋatonj teŋ

gebe êsêacnêŋ ŋawê oc êpô ênê gamêŋ

amboac sunsuŋ pocawa gêwê kô.

Maleaki

Lau sêkwê lôm dabuŋ anġa Jerusalem sa su ma propete Maleaki keto buku tonec. Biŋ taŋ kékêŋ wapac propete naŋ, tonec gebe dabuŋwaga to lau sêsap poac, taŋ Anôtô kêmoaŋiŋ gédêŋ êsêac naŋ tulu. Tec propete kékalem êsêac gebe taêŋ ênam poac tau ma sêŋgôm ŋanô êsa.

Gédêŋ propete Maleaki nê têm lau sêsa nêŋ lêŋ paliŋ-paliŋŋen to sêjam sakinŋ Anôtô kwalec-kwalec. Dabuŋwaga to lau sêsau Anôtô. Êsêac sêgamiŋ da, taŋ gêjac Apômtau ŋawae naŋ, ma sêsa nêŋ lêŋ kêtôm Anôtônê biŋ atom. Mago Apômtau oc êmêŋ ma êmêtôc nê lau. Eŋ oc êŋgôm êsêac têtû selec ma êsakinŋ nê jaerŋwaga teŋ gebe êmansaŋ intêna to êsôm ênê poac lasê.

1 Biŋ pucŋa. Maleaki kêsôm Apômtaunê biŋ, taŋ gédêŋ lau Israel naŋ lasê.

Apômtau têtac gêwiŋ lau Israel

2 Apômtau kêsôm gebe “Aê têtac gêwiŋ amac.” Ma amac atu kênac gebe “Aôm têtac gêwiŋ aêac ŋalêŋ amboac ondoc.” Apômtau kêsôm gebe “Jakob têwa Esau atom me. Mago aê têtac gêwiŋ Jakob, 3 ma têtac gedec Esau. Amboac tonanŋ aê gagôm ênê lôc kêtû gamêŋ sawa ma gawi nê nomlênsêŋ siŋ gédêŋ bôcbôm.” 4 Edom embe êsôm gebe “Sêjac aêacnêŋ malac popoc, mago aêac oc akwê ŋapopoc sa êtiam.” Go lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau oc êsôm gebe “Êsêac oc sêkwê sa, go aê jansenŋ su. Ma sêsam êsêac gebe ‘Gamêŋ alôb-alôb’ to ‘Lau taŋ Apômtau têtac ŋandanŋ gédêŋ êsêac gedenŋ tŋŋenŋ’ naŋ.” 5 Ma amac taôm matemanô oc alic ma asôm gebe “Apômtau eŋ kapôêŋ kélêlêc Israelnêŋ gamêŋ ŋamadŋŋ gêja.”

Apômtau gêjam la dabuŋwaga

6 “Latu ketoc tama sa ma sakinŋwaga ketoc nê ŋatau sa. Ma aê embe jatu tama teŋ ma amboac ondoc atoc aê sa atom. Ma aê embe jatu ŋatau, go amboac ondoc atêc aê atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonanŋ gédêŋ amac dabuŋwaga, taŋ asu ŋoc ŋaê susu naŋ. Ma amac atu kênac gebe’ Aêac asu nêŋ ŋaê susu amboac ondoc.’ 7 Ŋam gebe amac akêŋ gêŋ sec kêtû da gêsac ŋoc altar. Ma amac atu kênac gebe ‘Aêac ajainŋ amboac ondoc.’ Ŋam gebe amac taêm gêjam Apômtaunê tebo kêtû gêŋ ŋaôma teŋ. 8 Embe akêŋ bôc matapec êtu da, tonanŋ sec atom me. Embe akôc bôc kélêc ma gêmac gêgômŋa teŋ, tonanŋ sec atom me. Ôkêŋ gêŋ tau êndêŋ nêŋ gôliŋwaga eŋ oc etoc gêŋ tau sa ma êlic aôm ŋajam me.” Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonanŋ.

9 Ajôc, amac dabuŋwaga, anam malô Anôtônê ŋalêlôm gebe eŋ taê walô aêac. Amac embe aŋgôm amboac tonanŋŋen eŋ oc êŋgamiŋ nê moasiŋ êndêŋ amac me masi. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonanŋ. 10 “Ojæ, ŋac teŋ êmoa amac ŋaluŋmaŋ, taŋ ênsaŋ katam auc gebe ja êpô ŋoc altar ŋaômagerŋ atom naŋ. Amac ajac aê matocanô ŋajam atom ma gabe jakôc da teŋ anġa amacnêŋ sa atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ amboac tonanŋ. 11 Anġa oc ŋam e gédêŋ oc kêsêp aêŋoc ŋaê ŋawae kêsa anġa tentenŋlatunêŋ, ma sêkêŋ da ŋamalu to da selec kêtû aêŋoc ŋaêŋa anġa gamêŋ samob gebe aêŋoc ŋaê kapôêŋ anġa tentenŋlatunêŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonanŋ. 12 Mago amac asôm gebe ‘Apômtaunê tebo selec atom’ ma akêŋ gêŋ, taŋ taôm adec naŋ, êtu da, tec atoc aêŋoc ŋaê sa atom. 13 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Amac asôm gebe ‘Aêac ôliŋ ŋakam têtû kôm samob tonanŋŋa,’ ma apêc gêdôm aê. Amac abe aê jakôc gêŋ amboac tonanŋ su anġa amam lememe. 14 Aê japuc boa ŋac dansaŋ, taŋ gêjac mata bôc selec ŋajam teŋ, taŋ gêmoa nê tonŋ ŋalêlôm naŋ, mago kékêŋ puliŋ teŋ gêjô kêtû da gédêŋ Apômtau. Aê kiŋ kapôêŋ, naŋ lau tentenŋlatu samob têtêc aêŋoc ŋaê.

2

1 “Ajôc, amac dabuŋwaga, ŋagôliŋ tau tonec kêkanôŋ amac. 2 Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm gebe Amac embe akêŋ taŋem atom ma embe taêm ênam gebe atoc aêŋoc ŋaê sa atom, go japuc boa amac. Ma janam amacnêŋ mec ôkwi êtu gêŋ japuc boanŋa teŋ. Biŋŋanô, aê gajam nêŋ mec ôkwi su gebe amac akêŋ taŋem aêŋoc biŋsu atom. 3 Alic agcom, aê jandim amac lememe êŋgic, ma japalip amacnêŋ bôc dana nêŋ tac êpi amac lanŋômanô ma jatiŋ amac su anġa lanŋôcnêŋŋa. 4 Go amac ajala gebe aê kasakinŋ biŋsu tonanŋ kêtû amacŋa gebe aêŋoc poac, taŋ kamoatiŋ gawiŋ Lewi naŋ, êtu tôŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonanŋ. 5 Ŋoc poac gédêŋ Lewi gebe eŋ êmoa mata jali to êwê kainŋ biŋmalô ma eŋ etoc aê sa to êtêc ŋoc ŋaê. 6 Eŋ kêdôŋ aêŋoc lêŋ tobiŋŋanôŋŋen ma biŋ keso teŋ kêsa ênê awa atom. Eŋ kêsa nê lêŋ gêwiŋ aê towama ma tobiŋgêdêŋŋenŋ to gêjam lau taêsam ôkwi anġa nêŋ lêŋ sec. 7 Têndôŋ lau sêjala Anôtô ŋanôŋa gêjac dabuŋwaga ŋawae. Lau dêndêŋ êsêac sêna gebe sêŋô ŋoc ŋalêlôm gebe êsêac têtû Apômtau ŋaniniŋ nê jaerŋwaga. 8 Mago amac dabuŋwaga ao sic anġa intêna gédêŋ. Ma biŋ, taŋ amac adôŋ naŋ, gêgôm lau taêsam seberŋ. Amac ajac poac,

tañ kamoatin gawin amac nanj popoc. Lausin undambêna nêñ Apômtau kêsôm binj tonaj. ⁹ Amboac tonaj aê kakêñ lau samob sêpêc gêdôn amac to sêlic amac amboac gêñ ñaôma gebe amac adaguc ñoc binj, tañ kakêñ nanj, atom ma embe andôn aêñoc lau, go amac apuc êsêac ñamgen.”

Lau Israel nêñ kwalec

¹⁰ Aêac samob nêñ tamenj tagenj atom. Ma Anôtô tagenj kêkêñ aêac atom me. Kêtu asagenja aêac tajak binj, tañ tajak mata gêdên taun nanj gêngic. Ma kêtu asagenja aêac tasu poac, tañ Anôtô kêmoatin gêdên nêñ mimi nanj susu. ¹¹ Lau juda sêjac binj, tañ sêjac mata gêdên Anôtô nanj, popoc ma sêgôm gêñ alôb-alôb anja Israel to Jerusalem. Êsêac sêjainj lôm dabun, tañ Apômtau têtac gêwiñ nanj. Ñacwaga sêjam lauo, tañ sêjam sakinj anôtô jaba nanj. ¹² Apômtau ensenj ñac, tañ gêgôm gêñ amboac tonaj nanj, sumanj ma enj êwê kainj aêacnênj lau, tañ sêkênj da gêdên lausin undambêna nêñ Apômtau nanj, êtiam atom.

¹³ Ma gêñ tonec amac agôm amboac tonanjenj. Amac agadê Apômtaunê altar ña matem-sulu to nêñ tanj ma nêñ olinj gebe enj êkôc da, tañ akôc amênj nanj, sa kêtiam atom. ¹⁴ Ma amac atu kênac gebe “Kêkôc sa atom kêtu agenja.” Ñam gebe amac asap binj, tañ ajac mata gêdên lauo nanj, ajam gêdên amac ñapalêgenj nanj popoc. Enj kêtu nêñ kêpuctôño ma aôm kôsap binj, tañ gôjac mata gêdên enj nanj tulu. Binj tañ gôjac mata kôkô Anôtô lanônem gebe ôsap enj tôn nanj. ¹⁵ Anôtô gêgôm amagêc nêñ awê atu ôli to katu tagenj atom me. Ma enj gêgôm tonaj kêtu ñam ondocja. Ñam gebe amagêc atap gôlôac, tañ têtû Anôtônê ñapalê ñanôgenj nanj sa. Amboac tonaj ajop taôm gebe nêñ tenj êwi nê awê, tañ gêjam gêdên enj ñac matacgenj nanj, sinj atom. ¹⁶ Apômtau Israelnêñ Anôtô kêsôm gebe “Aê gadec mêtê awê to ñac sêwi taunj sinja. Aê têtac sec embe amacnêñ tenj êngôm mêtê sec tonaj êndênj nê awê. Amboac tonaj ajop taôm gebe anac binj, tañ ajac mata nanj, popoc atom ma asap nêñ lauo tônj.”

Bêc mêtôcña kêdabingac

¹⁷ Amac asakam Apômtau ña nêñ binj. Mago amac asôm gebe “Aêac agôm enj ôli ñakam kêsa ña asagenj.” Agôm ña binj tonec gebe “Lausin undambêna nêñ Apômtau gêlic lau, tañ sêgôm sec nanj ñajam. Ma enj têtac ñajam kêtu êsêacña.” Ma amac atu kênac binj tenj gebe “Anôtô tañ oc êmêtôc binj nanj, gêmoa ondoc.” *

3

¹ “Alic acgom, aê oc jasakinj ñoc ñacjaenj gebe êmansanj aêñoc intêna. Ma Apômtau, tañ amac asom amoa nanj, gaôgenj mênêñ lasê nê lôm dabun. Ñacjaenj tañ amac akêñ matem nanj, oc êwac ma êsôm ñoc poac, tañ kamoatin nanj lasê. ² Mago asa êtôm gebe êpuc tau tônj êndênj bêc enj êmênja. Asa oc êtôm gebe êmoa êndênj enj êô lasênja.

“Enj oc êtôm ñac-kêpac-kiwaga nê ja to ñac-kêkwasiñ-obowaga nê sop. ³ Enj oc êmênj gebe êmêtôc binj amboac ñac, tañ gêgôm silber to gold ñakêñkêñ kêsa nanj, ma amboac ñac-kêpac-kiwaga gêjam nê kôm, nanj Apômtau oc êngôm Lewi latui têtû selec gebe sêkênj da gêdênj êndênj Apômtau. ⁴ Go da, tañ lau juda to lau Jerusalem sêkênj gêdênj Apômtau nanj, ênac enj mataanô ñajam êtôm andanjenj.”

⁵ Lausin undambêna nêñ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jawac gebe jawa amac sa ñagaôgenj êndênj laubenj to lau mockaiño to mockaiño ma dansañwaga to êsêac, tañ sêsau sêôc kômwaga nêñ mone ma onaj sêgôm awêtuc to mosêbu sec to têtû kasec lau jaba ma têtêc aê atom nanj.

Takênj genj lemelu-lemelu (10-10) ñatenj endenj Apômtau

⁶ “Aê Apômtau, gajam tauc ôkwi atom. Ma amac amboac tonanjenj Jakob latui ñawakuc amoa ñapaj amboac amoa amboac tonanjenj. ⁷ Amac akac taôm su anja aêñoc binjsu kêtôm nêñ mimi ma agôm binjsu tau ñanô kêsa atom. Lausin undambêna nêñ Apômtau kêsôm gebe Amu andênj aê amênj êtiam, go aê jandênj amac jawac. Mago amac asôm gebe ‘Aêac amu awac amboac ondoc.’ ⁸ Aê jatû kênac gebe Kêtôm gebe ñac tenj êmbuli Anôtô auc me masi. Ma amac tec abuli aê aucgoc. ⁹ Aê kapuc boa amacnêñ lau samob gebe abuli aê auc. ¹⁰ Akôc nêñ gêñ lemelu-lemelu ñatenj samob amênj andu tajak gêñ sanja gebe gêñ taniñja ênêc ñoc andu. Ansaê aê acgom, go amac oc alic gebe aê oc jalêc undambê ñakatam su ma jansêwa moasinj ñajamanô wacêpi amac. ¹¹ Aê oc jatiñ wagô su gebe sensenj amacnêñ gêñ ñanô su atom. Ma nêñ kôm wainja oc ênam ñanô. Lausin undambêna nêñ Apômtau kêsôm binj tonaj. ¹² Go lau tentenlatu samob awenj oc êôc amac gebe amacnêñ gamênj êtu gamênj têtac ñajam ña tenj. Lausin undambêna nêñ Apômtau kêsôm binj tonaj.”

Anôtô gêjac mata nê moasinj

¹³ Apômtau kêsôm gebe “Amac awem ola gêdênj aê. Ma asôm gebe ‘Aêac asôm binj ondoc kêpi aôm.’ ¹⁴ Amac asôm gebe ‘Tanam sakinj Apômtau ñanjanô masi. Danjôm nê binj ñanô êsa

* 2:17: Gebe ensenj êsêac su anja nêñ kôm to sakinj.

ma tasêlêj tonjalêlôm ñawapacgej tamoã lausij undambêja nêj Apômtau lanjônêm oc ñajam amboac ondoc. ¹⁵ Tec aêac talanem tetoc-tauj-sawaga gebe lau sec têtãp kôm ñanôgej sa atom, êsêac embe sênsaê Anôtô ña nêj lêj sec, mago sêwê ñagêjô sa amboac tonanjen.’”

¹⁶ Go lau, tanj têtêc Apômtau nanj, sêjam binjalôm gêdêj tanj. Ma Apômtau kêkêj tanja ma gêjô binj, tanj êsêac sêsôm nanj. Ma teto lau, tanj têtêc Apômtauja ma tetoc ej sa nanj, nêj ñaê kêsêp buku tenj sêkô ej lanjônêmja. ¹⁷ Lausij undambêja nêj Apômtau kêsôm gebe “Êsêac oc têtã ñoc lau. Êndêj bêc, tanj aê jakêj nanj, êsêac oc têtã aê tauc ñoc gêj. Ma aê taêc walô êsêac êtôm tama, tanj taê walô nê latu, tanj gêjam sakinj ej nanj. ¹⁸ Êndêj tonaj amac oc alic êtiam gebe asagenj gêwa ñac gêdêj ma ñac alôb-alôb to ñac, tanj gêjam sakinj aê ma tenj, tanj gêjam sakinj aê atom nanj gêjgic.”

4

Apômtaunê bêc oc êmêj

¹ “Alicgac me, bêc tau oc êmêj, nanj tetoc-tauj-sawaga to sêgôm secwaga samob ja oc ênij êsêac amboac oba. Êndêj bêc tonaj ja oc ênij êsêac su e nêj ñawakac to ñalaka ñapopoc malamê samucgenj. Lausij undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonaj. ² Mago amac, tanj atêc aêñoc ñaê nanj, ñoc ñaclai ênam kêsijã oc êpô amac amboac oc ma oc ñawê êjgôm amac ôlim ñajam êsa. Amac oc amboaj to amoa ñajam amboac bulimakao ñalatu wakuc, tanj sêsa anja sapa nanj. ³ Êndêj bêc aê janjôm tonaj ñanô êsanja amac oc aka lau alôb-alôb tôj gebe êsêac têtôm wao, tanj gêc anja emtapa ñalabu. Lausij undambêja nêj Apômtau kêsôm binj tonaj.

⁴ “Taêm ênam binj, tanj ñoc sakinjwaga Mose kêdôj nanj. Binjsu to ñagôlinj, tanj kakêj gêdêj ej anja lôc Horeb (Sinai) kêtã lau Israel samobja nanj.

⁵ “Alic acgom, aê oc jasakinj propete Elia êndêj amac êmuj Apômtaunê bêc kapôêj to ñawapac kainj tenj êwac. ⁶ Ej oc ênam tamenj nêj ñalêlôm ôkwi êndêj nêj ñapalê, ma ñapalênêj êndêj tamenj. Embe masi, aê oc jawac ma japuc boa amacnêm gamêj.”

Nawae Najam kêtôm MATAI KETO

Nawae najam kêtôm Matai Keto nec géjac jaen najam tonec namij gebe Kilisi (Mesia, Késiwaga), tañ Anôtô géjac mata en nan, Jesu tau. Bin tañ Anôtô géjac mata gédêñ nê lau géc Binlênsêm Langwa nan, en gégôm nanô kêsa kêpi ñac tau tonan. Jesu têna kékôc en anga lau Juda nêñ, tañ en ñpalégen gêmôa êsêac ñaluñ e kêtü kapôêñ nan, mago najam gêlam gêden êsêac lau Juda taunjen nê atom, kepen ñamalac peben kêtôm nom ñagamênjen gêwiñ.

Matai kédênan nê Nawae Najam ñatitipjen ñapep. En géjac m gédêñ Jesu têna kékôc en namij, go keto Jesu gêlin sangü ma Sadan kêlêtom en ñabin. Go gelom en kékôc nê sakin Mesiana sa namij gebe géjam mêtê to kédôn lau ma gégôm gêmac ôlin najam kêsa jagêmôa Galilaia ñagameñ nan. Su go keto Jesu anga Galilaia géja Jerusalem ñabin, gogco géjac min gên samob, tañ kêtap en sa gédêñ nê woke ñamuña nan, e jagédêñ sêjac en kêpi ka ma Anôtô gêñu en mata jali gêdi sa anga ñacmatênên nan.

Bin tê Najam tau gebe êwaka sa ênêc awêgen nê, ñaten tonec gebe Jesu en kédônsga kapôêñ tau engoc, tañ géwa Anôtônê Binju sa amboac ñatau en ma kêsôm Anôtônê Gamên nawae lasêgen. Bin tañ en kédôn-kédôn nan, sejon ñagédô samob sa géc ñasêbu kapôêñ 5 tonec gebe (1) Bin Lócña, tañ en géwa lau Gamên Undambêña nêñ ñam sa gebe sêpô lêna tauñ kêtü Mêtêña to ñalêlôm ñawapac ma têtac malô to sebe sêngôm Anôtônê bin êtu tôñña ma taen walô lau to genja to ñalêlôm ñawa ma sê wama taunja to sêjanda êsêac kêtü Anôtônê binja. Go géwa êsêacnêñ kolen to nêñ lêñ ñam ma Anôtônê moasin to nê ñagêjô êjam ma sêngôn maten jali ñawasi ñam sa amboac tonan (môkêlatu 5-7); (2) Jesu kékêñ nê ñacsenjomi 12 sêja ma géwa nêñ sakin ñam sa gédên êsêac (môkêlatu 10); (3) binçolin kêpi Gamên Undambêña ñamja (môkêlatu 13), (4) tanac dabin taunja géjac Jesunê lau samob nawae (môkêlatu 18); go (5) Jesu geoc bin nom tonec ñatêm ênac pep to Anôtônê Gamên mênêsanja ñabin lasê (môkêlatu 24-25).

Nadênanj

1. Jesunê mimi ñam to têna kékôc en ma gêmôa ñapalégenja namij 1:1–2:23
2. Ñackêsagu Joan nê sakin 3:1-12
3. Jesu gêlin sangü ma Sadan kêlêtôm en 3:13–4:11
4. Jesu kékôc nê sakin sa gêmôa Galilaia 4:12–18:35
5. Jesu géwi Galilaia sin géja Jerusalem 19:1–20:34
6. Jesunê woke ñamuña anga Jerusalem to malac, tañ géc malac tau ñagala nan 21:1–27:66
7. Apômtau gêdi sa ma geoc tau lasê ñamin 28:1-20

Jesu Kilisi nê ñam (Luk 3:23-38)

¹ Abraham latu Dawid nê latu Jesu Kilisi nê ñam ñabuku tonec.

² Abraham kêka Isak lasê, Isak kêka Jakob lasê, Jakob kêka Juda to lasitêwai lasê. ³ Juda kêka Peres agêc Sera lasê, Tamar kékôc êsêagêc, Peres kêka Hesron lasê, Hesron kêka Aram lasê, ⁴ Aram kêka Aminadab lasê, Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ⁵ Salmon kêka Boas lasê, Rahab kékôc en, Boas kêka Obed lasê, Rut kékôc en, Obed kêka Isai lasê, Isai kêka kin David lasê.

⁶ Dawid kêka Salomo lasê, Urianê awê kékôc en, ⁷ Salomo kêka Rehoboam lasê, Rehoboam kêka Abia lasê, Abia kêka Asa lasê, ⁸ Asa kêka Josapat lasê, Josapat kêka Joram lasê, Joram kêka Usia lasê, ⁹ Usia kêka Jotam lasê, Jotam kêka Ahas lasê, Ahas kêka Heskia lasê, ¹⁰ Heskia kêka Manase lasê, Manase kêka Amos lasê, Amos kêka Josia lasê, ¹¹ Josia kêka Jekonia to lasitêwai lasê gédêñ tañ sêngôn gamên jaba Babel nan.

¹² Sêngôn gamên jaba Babel su acgom, go Jekonia kêka Sealtiel lasê, Sealtiel kêka Serubabel lasê, ¹³ Serubabel kêka Abiud lasê, Abiud kêka Eliakim lasê, Eliakim kêka Asor lasê, ¹⁴ Asor kêka Sadok lasê, Sadok kêka Akim lasê, Akim kêka Eliud lasê, ¹⁵ Eliud kêka Eleasar lasê, Eleasar kêka Matan lasê, Matan kêka Jakob lasê, ¹⁶ Jakob kêka Josep, tañ géjam Maria nan lasê, ma awê tau tonan kékôc Jesu, tañ, sêsam en sebe Kilisi nan.

¹⁷ Gôlôac samob tonan ñai anga Abrahamnê e gédêñ Dawid nan nêñ ñadênanj 14, ma anga Dawid e gédêñ sêngôn gamên jaba Babel nan nêñ ñadênanj 14, ma gédêñ sêngôn gamên jaba Babel e gédêñ Kilisi tau nan nêñ ñadênanj 14.

Jesu kêtü ñamalac (Luk 2:1-7)

¹⁸ Jesu Kilisi kêtü ñamalac ñalên tau tonec. Êsêac sê ênê tana Maria gédêñ Josep. Agêc sêmoa sêwiñ taun atom e sêlic awê tau taê anga Njalau Dabuñ nê. ¹⁹ Ma ênê akwen Josep en ñac gédêñ

gebe êngôm awê tau maja êsa atom, tec gebe êwi enj sinj kelecgen. ²⁰ Taê gêjam binj tonanj gêmoa e Apômtaunê anjela geoc tau lasê to gêsunj mê gêdênj enj ma kêsôm gebe “Dawidnê latu Josep, taêm dani taôm atom, ôkôc nêw awê Maria sa wacêngônj êwiwj aôm, gebe enj taê anja Nalau Dabunj nê. ²¹ Enj oc êkôc latu tenj, nanj ôê ênê njaê gebe Jesu, gebe enj êsi nê lau su anja nênj sec to ênam êsêac kési.”

²² Binj samob tonanj njai njanô kêsa gebe Apômtaunê binj, tanj kêkênj propete awasunj kêsôm lasê nanj, êtu anô gebe

²³ “Alic acgom, awêtakinj tenj taê e êkôc latu tenj, ma sê ênê njaê gebe Imanuel!” (tanam ôkwi gebe “Anôtô mêngêwiwj aêac.”)

²⁴ Josep gêc mê e mata gêlac ma gêgôm kêtôm Apômtaunê anjela kêsakinj enj, tec jakêkôc nê awê sa mêngenngônj gêwiwj enj, ²⁵ ma gêjac jaê enj njapen e kêkôc latu su, ma gê ênê njaê gebe Jesu.

2

Lau mêtê anja oc njam

¹ Jesu têna kêkôc enj anja Betlehem Judaianja gêdênj kinj Herodo nê têm su, ma lau samuc nênj lau mêtê anja oc njam jasêo lasê Jerusalem ² ma têtû kênac gebe “Judanênj kinj, njapale wakuc nanj, gêmoa ondod. Aêac alic ênê utitalata anja oc njam su, tec abe mêngapônj aenjudc êndênj enj.” ³ Kinj Herodo gênjô e kêtakê njanô, ma lau Jerusalemja samob amboac tonanj. ⁴ Tec kêkalem launênj dabunjsêga to binjsutau samob sa jakêtu lêsû êsêac njapen gebe “Kilisi oc têna êkôc enj anja ondod.” ⁵ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Anja Betlehem Judaianja gebe propete keto amboac tonec gebe

⁶ ‘Aôm Betlehem gamênj Judanja, tanj kôtu kasêga Judanja njamôkê saunj-saunjma atom, gebe kasêga tenj mêngêsa anja aômnmê, tanj ejop njoc lau Israel.’ ”

⁷ Herodo gênjô su, go kêkalem lau mêtê kelecgen gebe sêndênj enj sêna ma kêtû Iêsû oc utitalata mêngêo lasêna gêdênj êsêac. ⁸ Go kêkênj êsêac sêja Betlehem ma kêsôm gebe “Naatu kênac njapalê tau ansinj sugenj e embe atap enj sa, nanjo mêngasôm njawae êndênj aê gebe tauc wacjapônj ocdud amboac tonanj.” ⁹ Sênjô kinjnê binj su, go dêdi sêja. Ma utitalata, tanj sêlic anja oc njam nanj, kêsêlênj gêmunj êsêac e jakêkô gamênj, tanj njapalê gêc nanj njao. ¹⁰ Sêlic utitalata tau e têtac njajam ma têtû samuc njanô. ¹¹ Sêsô andu njalêlôm sêja e sêlic njapalê agêc têna Maria, tec sêu tauwj ma sêpônj aenjudc gêdênj enj, go sêna nênj talu ma sê awa gold to katêkwi ma lakisia njajam-njajam sa jasêkênj gêdênj enj.

¹² Ma Anôtô kêkênj puc êsêac njam mê gebe sêmu sêndênj Herodo sêna atom, tec sêc sêsa intêna tenj sêmu sêja nênj gamênj.

Josep kêkôc nê gôlôac sa sêja Aiguptu

¹³ Êsêac sêc sêja su, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdênj Josep njam mê ma kêsôm gebe “Ôndi sa ma ôkôc njapalê agêc têna sa aêc asap Aiguptu ana, naônjgônj ônê jakênj binj aôm acgom, gebe Herodo kêtû kêka-kêka gebe ênac njapalê êndu.” ¹⁴ Tec Josep gêdi sêc kêkôc njapalê agêc têna sa gêdênj gêbêc, ma sêc sêsêp Aiguptu sêja. ¹⁵ Jasêmoa tonanj e Herodo gêmacc êndu acgom, gebe binj tanj Apômtau kêkênj propete kêsôm lasê gebe “Aê gamôêc njoc Latuc anja Aiguptu gêmênj” nanj êtu anô.

Herodo gêjac njapalê dedec êndu

¹⁶ Gêdênj tanj Herodo kêjala gebe lau mêtê sêsau enj nanj, enj têtac njandanj kapôênj ma kêtatu lau gebe sênac njapalê njac anja Betlehem to gamênj njamadinj, tanj nênj jala tagenj to luagêc nanj, samob êndu kêtom njasawa, tanj enj kêtû lêsû binj gêdênj lau mêtê nanj. ¹⁷ Gêdênj tonanj binj, tanj propete Jeremia kêsôm lasê nanj, kêtû anô gebe

¹⁸ “Sênjô awenj njanda anja Rama, sêwakic to têtanj tanjiboa njanô, gebe Rahel kêtanj nê gôlôac, ma sêjam malô-malô enj e kêtôm atom, gebe sêjanagac.”

Sêkôc njapalê Jesu anja Aiguptu gêmu gêmênj

¹⁹ Herodo gêmacc êndu su acgom, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdênj Josep anja Aiguptu njam mê ²⁰ ma kêsôm gebe “Ôndi s ma ôkôc njapalê agêc têna sa amu ana gamênj Israel, gebe êsêac, tanj sêgôm gênjlêlôm sebe sensenj njapalê nanj, sêmac êndugac.” ²¹ Tec Josep gêdi sa, kêkôc njapalê agêc têna sa ma sêc sêja gamênj Israel. ²² Gênjô Arkelaus kêtû kinj Judaianja gêjô tama Herodo su njawae e kêtêc tau gebe êna tônê atom, tec gêc mê kêkênj puc enj ma gêc

kêtain taugen gêja gamêj Galilaianja. ²³ Jagêô laeê malac tenj njaê Nasaret ma gênggôn tonanj gebe propetenêj binj êtu tônj gebe “Êsêac sêsam enj gebe njac Nasareneja.”

3

Njackêsagu Joan gêjam mêtê

(*Mar 1:2-8; Luk 3:1-18; Joan 1:19-28*)

¹ Gêdên têt tonanj njackêsagu Joan kêpoa lasê ma gêjam mêtê gêmoa gamêj sawa Judaianja ² ma kêsôm gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêj undambêja kêdabinjac.” ³ Njac tau tonanj, tec propete Jesaia kêsôm binj kêpi enj gebe “Njac tenj gêmôec awa tonec gêmoa gamêj sawa gebe ‘Amansanj gamêj Apômtau êsêlêjnya to amêtoc ênê intêna solop.’”

⁴ Joan tau tonanj kêsô njakwê bôc kamele njaôlilu to kêjandinj ômbinjak bôc njaôlic gêc dambêpalê, ma genj wagô to lêp kêtunê mo. ⁵ Gêmoa tonanj, go lau Jerusalem to Judaia samob ma gamêj Jordanja samob sêwê sêsa dêdêj enj sêja. ⁶ Êsêac seoc nêj sec lasê, go kêsagu êsêac anja bu Jordan.

⁷ Joan gêlic Parisai to Sadukai nêj taêsam sêmêj gebe ênsanjgu êsêac, tec kêsôm gêdêj êsêac gebe “Moac njalatu amac, asa gêwa sa gêdêj amac gebe awê Anôtônê têtac njandanj, tanj oc mênêsa nanj sa. ⁸ Asa nêj lêj êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwi. ⁹ Taêm êka to asôm êndêj taôm gebe Abraham kêtunê aêac tamenj, nec atom. Aê jasôm êndêj amac gebe Anôtô kêtôm gebe ênu poc tonec nja sa têtunê Abrahamnê latui. ¹⁰ Ki njamata gêdêj kawakac tec gêc. Amboac tonanj ka samob, tanj sêjam njanô njajam atom nanj, oc êsap su ma êmbalinj êpi ja êna. ¹¹ Aê tec kasagu amac nja bu anam taôm ôkwinja, ma njac, tanj êndanjac aê nanj, nê njac lai kêtêlêc aê su, ma aê katôm atom gebe janjenj ênê atapa. Njac tonanj oc ênsanjgu amac nja Njalau Dabunj to ja. ¹² Enj lêma kêkam lala sekolonj gêjnya gebe êtinj gêj njapaôma ma ênac njanô sa êpi nê andugêjnjandja êna, go njapaôma êkêj êpi ja, tanj êsa njapanj nanj.”

Joan kêsagu Jesu anja Jordan

(*Mar 1:9-11; Luk 3:21-22*)

¹³ Gêdêj tonanj tec Jesu anja Galilaia jagêô lasê Jordan gêdêj Joan gebe ênsanjgu enj. ¹⁴ Mago Joan gêjac jao tau gebe “Aôm ônsanjgu aê acgom, go njajam. Amboac ondoc gôdêj aê gômôêj.” ¹⁵ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Galoc ondecgenj gebe gêjac aêgêc njawae gebe danjgôm binj, tanj Anôtô kêjatu nanj, njanô êsa.” Go Joan kêtêj gêwinj enj. ¹⁶ Jesu gêlinj sanju su, go gacgenj kêpi anja bu gêmêj, ma undambê gêja e gêlic Anôtônê Njalau amboac balôsi kêsêp manjêsac enj njaô. ¹⁷ Ma awa tenj kêsa anja undambê gebe “Aênjoc Latuc tau tonec, tec têtac gêwinj enj to galic enj njajam.”

4

Sadanj kêtêtom Jesu

(*Mar 1:12-13; Luk 4:1-13*)

¹ Gêdêj tonanj Njalau Dabunj gêwê Jesu kêsa gamêj sawa gêja gebe Sadanj êlêtom enj. ² Ma Jesu gêjam dabunj mo gelejnya 40 ma gêbêcauc 40 e mo gêjô enj. ³ Go Sadanj jakêsôm gêdêj enj gebe “Aôm embe Anôtônê latu, go ôsôm poc tonec nja êtu mo.” ⁴ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Teto gêc gebe

‘Mo tagenj êoc njamalac tônj atom, binj samob, tanj kêsa Anôtô awa nanj, tec gêoc enj tônj.’”

⁵ Go Sadanj kêtêc enj agêc sêpi malac dabunj sêja jaketoc enj kêtêc lôm dabunj njasalôm njalami, ⁶ ma kêsôm gêdêj enj gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm ôna gebe teto gêc gebe

‘Enj oc êsakinj nê anjela êtu aômnya mênêsip aôm nja lemenj,

gebe ôndinj amkainj êpi poc atom.’” ⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Teto tenj kêtiam gêwinj gebe

‘Ônsaê Apômtau aôm nêj Anôtô atom.’” ⁸ Go Sadanj kêtêc enj agêc sêpi lôc balinj tenj sêja jakêtoc gamêj nomnya samob tonjwasi gêdêj enj ⁹ ma Kêsôm gebe “Aôm embe ôpônj amdud to otenj mec êndêj aê, oc jalinj gêj tonec nja samob su êndêj aôm êwac.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Sadanj, ôkêc taôm sa ôec ôna gebe teto gêc gebe

‘Ôpônj amdud êndêj Apômtau, aôm nêj Anôtô,

to ônam sakinj enj taugen.’” ¹¹ Go Sadanj gêwi enj sinj, ma anjela mênêsjam sakinj gêdêj enj.

Jesu gêja Galilaia ma gêjac m nê kôm mêtêja

(*Mar 1:14-15; Luk 4:14-15*)

¹² Jesu gêjô sêkêc Joan tônj njawae su ma kêtainj tau su gêja Galilaia. ¹³ Go gêwi Nasaret sinj jagêngônj Kapanaum, tanj gêc gamêj Sebulon to Naptali jabanj bugêjactonja, ¹⁴ gebe binj, tanj propete Jesaia kêsôm nanj, êtu anô gebe

¹⁵ “Gamêj Sebulon to gamêj Naptali,

tañ géc kêkanôn bugêjacton anğa Jordan ñamaken ònêña nan,
lau samuc nëñ Galilaia.

¹⁶ Lau tañ sêngôn gêsunbôm nan, sêlic ja kapôên tençoc,
ma êsêac, tañ sêngôn gêmac ñagamên ñakesec nan, nëñ ja mênkêpigac.”

¹⁷ Gêdên tonan Jesu gêjam mêtê gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamên undambêña kédabinğac.”

*Jesu kêkalem lau inğa aclê
(Mar 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Jesu kêsêlên gêmoa bugêjacton Galilaiana e gêlic ñaclagêc lasi, Simon, tañ sêsam en gebe Petere nan, agêc lasi Andrea sêkên wasan sêmoa, gebe êsêagêc ñac ulu inğa. ¹⁹ Tec kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Andanğuc aê ma oc jakên amagêc alô ñamalak.” ²⁰ Tec gacgen dedec nëñ wasan gêc ma tédaguc en.

²¹ Gêwi gamên tau sin ma kêsêlên gêja e gêlic ñac ten agêc lasi kêtiam, Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joan, sêngôn war sêwiñ tamenñ Sebedai tau sêbênôc nëñ wasan sêmoa, go gêmôêc êsêagêc. ²² Tec gacgen dedec wan totamenjigen kêpoac ma tédaguc en sêja.

*Jesu gêjam sakin lau
(Luk 6:17-19)*

²³ Go Jesu kêsêlên gêjac laoc Galilaia ñagamên samob ma kêdôn êsêac anğa nëñ lôm to gêjam mêtê kapi ñawae ñajam Anôtônê gamêanğa ma gêgôm launên gêmac to ôlin ñases tokainğtokainğ ñajam kêsa. ²⁴ Ma êné wae kêsa gêjam gamên Suriana samob auc, tec sejon lau ñases samob dêdên en sêja, lau togêmac tokainğtokainğ ma tonandan ñagêdô ma lau, tañ ñalau sec gêgôm êsêac to meloc kêtê êsêac ma ñatêkwa kêtü golon nan, ma gêgôm êsêac ôlinğ ñajam kêsa samob. ²⁵ Ma lau taêsam anğa Galilaia to Malaclemenğlu ma anğa Jerusalem to Judaia ma Jordan ñamaken ònêña tédaguc en.

5

Binğ lôcña

¹ Jesu gêlic lau taêsam, tec kêpi lôc ten e jagênğônğ sic, ma në ñacsenğomi dêdên en sêja. ² Go gêdôc awa sa ma kêdôn êsêac to kêsôm gebe

*Jesu awa gêdôc lau
(Luk 6:20-23)*

³ “Aê aoc êdôc êsêac, nan sêpô lèna tauñ kêtü mêtêña,
gebe gamên undambêña kêtü êsêacnênğ.

⁴ Aê aoc êdôc êsêac, nan ñalêlôm ñawapac,
gebe Anôtô oc ênac êsêac têtac tônğ.

⁵ Aê aoc êdôc êsêac, nan nëñ ñalêlôm malô,
gebe êsêac têtap gênğ, tañ Anôtô gêjac mata nan sa.

⁶ Aê aoc êdôc êsêac, nan nëñ êka
ñanô gebe sêenğôm binğ, tañ Anôtô
kêjatu nan ñanô êsa,
gebe Anôtô oc êmoasinğ êsêac.

⁷ Aê aoc êdôc êsêac, nan taênğ walô lau,
gebe Anôtô oc taê walô êsêac.

⁸ Aê aoc êdôc êsêac, nan nëñ ñalêlôm ñawa,
gebe oc sêlic Anôtô.

⁹ Aê aoc êdôc êsêac, nan sê wama lau,
gebe Anôtô oc êsam êsêac gebe latui.

¹⁰ Aê aoc êdôc êsêac, nan ñamalak
êjanda êsêac kêtü sêgôm binğ,
tañ Anôtô kêjatu nan, ñanô kêsa,
gebe gamên undambêña kêtü êsêacnênğ.

¹¹ “Aê aoc êdôc amac tec ñamalak sêmbu to sêjanda amac ma sêngôlinğ binğ ñakainğ gwalêkinğ êpi amac êtu aênğa. ¹² Têmtac ñajam ma atu samuc, gebe nëm ñagêjô kapôên géc undambê, gebe amac masigenğ ma sêgôm propete lanğwa amboac tonanğ.

*Binğ nom ñagwêc to ñajana
(Mar 9:50; Luk 14:34-35)*

¹³ “Nom ñagwêc amac. Gwêc embe ñamakic ênana, oc danğôm ñamakic êsa êtiam amboac ondoc, kêtü secğac. Tambalinğ sinğ ma lau sêka tônğ.

¹⁴ “Nom ñaja amac. Malac tenğ embe ênêc lôc, oc êsinğ tau ôkwi êtôm atom. ¹⁵ Embe têtunğ ja sa, go sêngênđuc ña suc auc atom, tetoc êkô jakainğ ñaô, go êpô lau samob, tañ sêmoa andu

nalêlôm nar, ¹⁶ Amboac tonar nêma ja nrawê êsa êpô nmalac, gebe sêlic amacnêma kolên njar ma sêlambin Tamemi undambêja.

Bij kêpi bijsu

¹⁷ “Taêm anam gebe aê gamen kêtum jansen Mosenê bijsu to propetenê bin samob suna atom. Gamên kêtum jansen suna atom, kêtum jangôm êtu tônia. ¹⁸ Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Undambê to nom oc ênaja ma njalô sepen to sêmdêja nasaun ten oc ênaja anja Mosenê bijsuna atom e samob êtu tônia agom. ¹⁹ Amboac tonar, nac ten embe êwi bijsu tonar nasaunjanô ten sin ma êndôn lau êtôm tonar, oc sêsam en gebe njalê saun ec ten anja gamên undambêja. Ma nac ten embe êmansan to êndôn bin tau, oc sêsam en gebe nac kapôên anja gamên undambêja. ²⁰ Gebe aê jasôm êndên amac gebe amacnêma binjêdên embe êlêlêc binjutau to Parisai nê nêjen atom, oc asô gamên undambêja ana atom.

Bij kêpi têtac nandar

(Luk 12:57-59)

²¹ “Amac anôgac gebe sêsôm gêdên lau njanô gebe ‘Ônac nmalac êndu atom. Ten embe ênac nac ten êndu, oc sêmetôc en.’ ²² Mago aê jasôm êndên amac gebe Nac ten embe têtac nandar êndên nê lasitêwainên ten, oc sêmetôc en. Ma ten embe êsôm lasitêwainên ten gebe ‘Majam gêbac,’ oc gôlôacnên laumata sêmetôc en. Ma ten embe êsôm gebe, ‘Melocma gôbac,’ oc êsêp lamboam njakêlêndin nja êna. ²³ Embe ôkên nêma da êndên altar êna ma taêm ênam taôm gebe agêc lasim nêma bin ten gêc, ²⁴ go ondec nêma da ênêc altar njala ma ôna agêc lasim amansan bin êndên taôm agom, go ômu ôna ôkên nêma da.

²⁵ “Nêma sojo-sojo embe êkên aôm ôndên nac-mêtôcwaga, go ôtu palê êndên en seben êndên tar asêlên amoa nan, gebe sojo-sojo êkên aôm ôndên mêtôcwaga atom. Moae mêtôcwaga êmasuc aôm ôndên gejobwaga kapoacwalôna, go en êmbalin aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ²⁶ Binjanô, aê jasôm êndên aôm gebe Oc ôsa anja tônê ômôên atom e ônac nêma tîp samob êmbacnê agom.

Bij mockalioja

²⁷ “Amac anôgac sêsôm gebe ‘Ôngôm gên mockainjo to mockainja atom.’ ²⁸ Mago aê jasôm êndên amac gebe Nac ten embe mata ê awê ten e têtac êcac en, nan êngôm gên mockainja êndên en anja nê nalêlôm. ²⁹ Matamanô anôna embe êtim aôm, nan ôkip sa ma ômbalin sin. Ôlim njagên ten ênaja agom, gebe sêmbalin aôm toôlim samucgen ôsêp lamboam njakêlêndin ôna atom. ³⁰ Ma lêmam anôna embe êtim aôm, nan ôndim su ma ômbalin sin. Ôlim njagên ten ênaja agom, gebe sêmbalin aôm toôlim samucgen ôsêp lamboam njakêlêndin ôna atom.

Bij sêndim sêmdôcwalô êngicna

(Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ “Êsêac sêsôm ten gebe ‘Nac ten embe êndim sêmdôcwalô êngic, nan êkên papia sêwi taun sinja êndên awê.’ ³² Mago aê jasôm êndên amac gebe Nac ten embe êndim sêmdôcwalô êngic, go êngôm en êtu awê mockainjo. Embe awê tobij, go tasôm atom. Ma ten embe ênam awê, tar sêwi sin su nan, oc êngôm gên mockainja.

Bij tatôc lemeja

³³ “Ma amac anô ten, tar sêsôm gêdên lau njanô gebe ‘Ôtôc lêmam ônsau atom, ma ôngôm bin, tar kôtôc lêmam nan, njanô êsa êndên Apômtau.’ ³⁴ Mago aê jasôm êndên amac gebe Atôc lemema atomanô, atôc êndên undambê atom gebe Anôtônê lêpôn tônê, ³⁵ ma atôc êndên nom atom gebe ênê akain njalêpôn, to atôc êndên Jerusalem atom gebe Kin kapôên tau nê malac. ³⁶ Ma ôtôc lêmam êpi môkêmapac atom gebe aôm tonar ôngôm môkêmlau tagen êpô tau ôkwi êtu kwalam me êtu jec nec kôtôm atom. ³⁷ Amacnêma bin amboac tonec agom gebe ‘Aec’ to ‘Masi’. Embe asôm njalô êlêlêc tonec su, oc anja nac sec tau nê.

Bij njagêjôna

(Luk 6:29-30)

³⁸ “Amac anôgac sêsôm gebe ‘Mataanô êjô mataanô ma luluj êjô luluj.’ ³⁹ Mago aê jasôm êndên amac gebe Anac jao taôm êndên nmalac sec atom. Ten embe êtap aôm êsêp alimanô anôna, nan ôtôc njakejen êndên en êwin. ⁴⁰ Ma nac ten embe taê ênam gebe êwê aôm ôndên mêtôcwaga ôna êtu êkôc nêma njakwê ôlimja, nan ôkên njaobo balin êwin. ⁴¹ Ma ten embe êcac aôm gebe ojon ênê waba intêna nasauna tagen, nan ôsêlên nasauna luagêc ôwin en. ⁴² Ten embe eten gên êndên aôm, nan ôkên, ma ten embe êkôc tîp anja aôm nêma, nan ôkên dêmôêm en atom.

Bij têtac gewin njacjoja

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Amac anôgac sêsoôm gebe, ‘Têmtac êwiñ nê m lau wacbanj aôm ma têmtac endec nê m soño-soño.’ ⁴⁴ Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Têmtac êwiñ nê m soño-soño to atej mec êtu êsêac, tanj sêjanda amac nanja, ⁴⁵ ec atu Tamemi, tanj gêngôn undambê nanj, nê latui, gebe ej kêkêñ nê oc kêpi kêpô lau sec to lau njam, ma kêkêñ nê kom gêjac lau gêdêñ to lau keso. ⁴⁶ Embe têmtac êwiñ lau, tanj têtac gêwiñ amac nanj, oc njanô amboac ondod. Telonj sêgôm gêñ tonanj amboac tonanj. ⁴⁷ Ma embe awem ênac nê m lasitêwaigerj, go anjôm gêñ njanô amboac ondod. Lau samuc sêgôm gêñ tonanj amboac tonanj. ⁴⁸ Amboac tonanj anac dabin taôm njapep amboac Tamemi undambêja gêjac dabinj tau njapep.

6

Bij tamoasinj laurja

¹ “Alic taôm gebe anam sakinj Anôtô êtu njamalac sêlic amacnja atom. Embe anjôm êtu lau sêlic amacnja, go atap njagêjô anja Tamemi, tanj gêmoa undambê nanj, nê sa atom.

² “Amboac tonanj embe ômoasinj lau, nanj ôkêñ lau sênac dauc êtanj aôm atom amboac lau tetoc tauj sanja sêgôm sêmoa lôm to malacluj gebe njamalac sêlambinj êsêac. Binjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac seso nêñ njadligac. ³ Mago aôm embe ômoasinj lau, nanj ôngôm kelecgerj, lau tenj sêñô njawae atom, ⁴ gebe nê m moasinj êsinj tau ênêc lêlômgerj, go Tamam, tanj gêlic gêñ kêsêp lêlômgerj nanj, êkêñ njagêjô êndêñ aôm.

Bij tatej mecja

(Luk 11:2-4)

⁵ “Ma embe atej mec, nanj atôm lau tetoc tauj sanja atom, gebe êsêac têtac gêwiñ gebe tetenj mec sêkô lôm to intêna gêga tau njamala êtu têtôc tauj êndêñ lau sêlic êsêacnja. Binjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac seso nêñ njadligac. ⁶ Mago aôm embe otenj mec, nanj ôsô nê m balê m ôna e naôlai katam auc, go otenj mec êndêñ Tamam, tanj gêmoa lêlôm, ma Tamam, tanj gêlic gêñ kêsêp lêlômgerj nanj, êkêñ njagêjô êndêñ aôm.

⁷ “Embe atej mec, nanj atej êtu binj ole amboac lau samuc atom. Êsêac tonanj seboc sêkôc njanô êtu nêñ njalô gwalêkinja. ⁸ Atôm êsêac atom, gebe Tamemi kêjala gêñ, tanj gêjô amac ma abe atej nanj kwananj. ⁹ Amboac tonanj atej nê m mec amboac tonec gebe ‘Tamemai, tanj gômoe undambê.

Aômnê m njae lau sênam dabunjanj.

¹⁰ Ômôêñ ôtu Apômtau ôtôm gamêñgerj.

Aômnê m binj êtu tônj anja nom amboac anja undambê.

¹¹ Ôkêñ aêacma mo êtôm bêcgernja êndêñ aêac êndêñ oc tonec.

¹² Nê m tôp, tanj gêc aêac nanj, ôsuc ôkwi amboac aêac asuc ma tôp ôkwi gêdêñ tauj.

¹³ Ôwê aêac asa lêtôm atom.

Ôjanjo aêac su anja gêñ sec.

(Aôm Apômtau, aôm njaninj to njajanj

ma njawê njatau lanjwa tenjerj. Binjanô.)’

¹⁴ Gebe amac embe asuc njamalacnêñ binj ôkwi, go Tamemi undambêja êsuc amacnê m binj ôkwi amboac tonanj. ¹⁵ Ma embe asuc njamalacnêñ binj ôkwi atom, go Tamemi êsuc amacnê m binj ôkwi atom amboac tonanj.

Bij tanam dabunjanj moja

¹⁶ “Embe anam dabunj mo, nanj anjôm lanjomanô bêlê-bêlê amboac lau tetoc tauj sanja atom. Lau tonanj sêgôm lanjomanô taujala gebe têtêc tauj êndêñ lau sêlic êsêac sêjam dabunj mo. Tec binjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac seso nêñ njadligac. ¹⁷ Amboac tonanj aôm embe ônam dabunj mo, nanj ôniñ oso môkêmapac to Okwasinj lanjomanô, ¹⁸ gebe ôtôc taôm ôndêñ lau sêllc aôm gôjam dabunj mo nec atom, mago Tamam, tanj gêmoe lêlôm nanj, oc êjala ma gêlic gêñ kêsêp lêlômgerj, tec êkêñ njagêjô êndêñ aôm.

Bij awa undambêja

(Luk 12:33-34)

¹⁹ “Anac nê m awa sa anja nom atom, gebe bulesenj to da enserj gêñ tau su ma genjêntêna oc sêkwê ma sênam genjerj sa. ²⁰ Anac nê m awa sa anja undambê acgom, gebe bulesenj to da enserj su ma genjêntêna sêkwê ma sênam genjerj sa atom. ²¹ Gebe gamêñ, tanj nê m awa gêc nanj, nê m njalêlôm oc êsap tônj amboac tonanj.

Bij kêpi ôlij njaja

(Luk 11:34-36)

²² “Matamanô kêtû ôlim njaja. Matamanô embe njam, oc njawê ênam ôlim samucgerj auc. ²³ Ma matamanô embe sec, oc ôlim samuc njakesec. Embe njawê, tanj gêc nê m njalêlôm nanj, njakesec êsa, go njakesec tau ênam sêga.

*Bij tanam sakinj Anôtô to awaja
(Luk 16:13)*

²⁴ “Nac tenj ênam sakinj njatau luagêc êngôm êtôm atom, enj oc têtac endec tenj ma têtac êwinj tenj me oc êsap tenj tøj ma têtac êmbu tenj. Amac amboac tonanj. Atôm gebe anam sakinj Anôtô to awa êpi tagenj atom.

*Bij tapô sim taauj atomja
(Luk 12:22-31)*

²⁵ “Tec aê jasôm êndênj amac gebe Apô sim taôm êtu aninj to anôm genj êoc amac tøj amoa matem jalinja atom to êtu njakwê ênsanj ôlimnja atom. Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc njakwê su. ²⁶ Asala moc, nanj sêmoa umbonj njalabu. Êsêac taunj sêsê gênj to sejonj ma sêjac njanô sa kêpi andu atom, mago Tamemi undambênja gêlôm êsêac. Ma amac abe oc alêlêc moc tau atom me. ²⁷ Amacnêm asa oc êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomnja ja ma ênac têku njasawa tagenj êwinj.

²⁸ “Amac apô sim taôm njakwênja kêtû asagenja. Asala mênaminj, tanj kêpuc kêkô salenj nanj, gêjam kôm to kêsac obo atom. ²⁹ Mago jasôm êndênj amac gebe Salomonê gênj njawasi samob, tanj kêkwa enj auc nanj, njatenj kêtôm gênj tonanj nja atomanô. ³⁰ Mago Anôtô embe êkênj gêgwanj, tanj galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkênj êsa ja nanj, njagêlôm êkwa auc, nanj oc êkênj gênj êkwa amac auc êlêlêc atom me. Amac lau akênj gêwinj kwalecna. ³¹ Amboac tonanj apô sim taôm to asôm gebe ‘Taninj asagenj’ me ‘Tanôm asagenj’ me ‘Tasô asagenj’ nanj atom. ³² Gênj samob tonanj nja lau samuc oc taênj êka. Mago Tamemi undambênja tec kêjala gebe apô lëna gênj samob tonanj nja. ³³ Amboac tonanj ansom ênê gamênj to anjôm binj, tanj enj kêjatu nanj, êtu njamata acgom, go gênj samob tonanj nja êtu amacnêm êwinj. ³⁴ Apô sim taôm êtu gênj elenj bêbêcna atom, gebe apô sim taôm gênja oc masi êndênj elenj bêbêc atom. Gênjwapac kêlêti bêc samob auc kêtômgenj.

7

*Bij tamêtôc lauja
(Luk 6:37-38, 41-42)*

¹ “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. ² Gebe Anôtô êmêtôc amac êtôm amac amêtôc lauja nanj, to ênam dônj amac êtôm dônj, tanj anam dônj lauja nanj. ³ Asagenj gôlic ka njasili, nanj gêgunj lasim mataanô ma ka njadambê, tanj kêkô taôm matamanô nanj, gôlio, sapu. ⁴ Ma amboac ondoc gobe ôsôm êndênj lasim gebe ‘Ondecgenj ma jambuc njasili anja matamanô sa.’ Mago ka njadambê kêko aôm taôm matamanô. ⁵ Aôm dansanjtëna, ômbuc ka njadambê anja matamanô sa êmunj acgom e njawa êsa, go ômbuc njasili anja lasim mataanô sa.

⁶ “Akênj gênj dabunj êndênj kêam atom, oc sêkac taunj ôkwi ma sênjac amac, to ambalinj nêm kêkôm, tanj kêtû nêm awamata nanj, êndênj bôc atom, oc sêka popoc.

*Atenj, ansom, amandi katam
(Luk 11:9-13)*

⁷ “Atenj gênj, go akôc njanô, ansom, go atap sa, amandi katam, go êlêc su êndênj amac. ⁸ Gebe njac, tanj ketenj gênj nanj, êkôc njanô sa to njac, tanj gesom nanj, êtap sa. Ma njac, tanj kêmadi katam nanj, êlêc su êndênj enj. ⁹ Amacnêm asa, nanj latu etenj mo ma êkênj poc êndênj enj, ¹⁰ me etenj i ma êkênj moac êndênj enj. ¹¹ Amac lau sec, mago ajala akênj gên njajam êndênj nêm gôlôac njasec-njasec. Ma abe Tamemi, tanj gêmoa umdambê nanj, êkênj gênj njajam êndênj êsêac, tanj tetenj enj nanj, êlêlêc su atom me. ¹² Gênj samob, tanj amac abe njamalac sêngôm êndênj amac nanj, taôm anjôm êndênj êsêac, gebe Mosenê binjsu to propetenênj binj njam tau tonec.

*Bij sacgêdô gasuc-gasucnja
(Luk 13:24)*

¹³ “Asô sacgêdô gasuc-gasuc ana, gebe sacgêdô kapôênj to intëna kêsô gedec, tanj gêwê lau sepen sêna ja tau nanj, ma lau taêsam sêsa tonanj. ¹⁴ Ma sacgêdô gasuc-gasuc to intëna saunj, tanj gêwê gêdênj gamênj danjonj materj jalinja nanj, ma lau, tanj têtap intëna tonanj sa nanj luagêcgenj.

*Tajala ka êndênj njanô
(Luk 6:43-44)*

¹⁵ “Ajop taôm êndênj propete dansanj, gebe lau tonanj tonjakwê domba njalôic dëndênj amac sêwac, mago nênj njalêlôm amboac kêam njac lai sênjac gên njawaô. ¹⁶ Ajala êsêac êndênj nênj lê genj. Ainj oc tajonj anja okêm atom, ma jambô anja locgôm atom. ¹⁷ Amboac tonanj ka njajam samob gêjam njanô njajamgenj, ka sec tec gêjam njanô sec. ¹⁸ Ka njajam oc êtôm gebe ênam njanô sec atom, ma ka sec oc êtôm gebe ênam njanô njajam atom. ¹⁹ Ka samob, tanj ênam njanô njajam atom nanj, oc sêsap su ma sêmbalinj êpi ja êna. ²⁰ Amboac tonanj ajala êsêac êndênj nênj lënj njanô.

²¹ “Lau samob, tanj sêsam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau’ nanj, oc sêsô gamênj undambênja sêna tomalagenj atom, lau tagenj, nanj sêngôm Tamoc, tanj gêmoa undambê nanj, nê binj êtu tøj. ²² Êndênj bêc ônê lau taêsam oc sêsôm endenj aê gebe ‘Apômtau, Apômtau, aêac aoc binj lasê ajam aôm lanjôm to atinj njalau sec ajam aôm lanjôm ma agôm gênsêga gwalêki nj ajam aôm lanjôm, agôm atom me.’ ²³ Mago aê oc jasôm êpi êsêac gebe ‘Kajala amac atomanô, secwaga, aêc su anja aênjoc.’

Nac luagêc sêkwê andu
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Lau, tanj sênjô aênjoc binj tonec ma sêngôm njanô êsa nanj, têtôm njac tokauc, tanj kêsuj nê andu kêsêp poc. ²⁵ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc njatêna jakêpi andu tau, mago kêku atom, gebe poc kêkapij tøj. ²⁶ Ma lau samob, tanj sênjô aênjoc binj tonec ma sêngôm njanô êsa atom nanj, têtôm njac meloc, tanj kêsuj nê andu kêsêp ganjac. ²⁷ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc njatêna jakêpi andu tau e kêku sa jagulunj tagenj.”

²⁸ Jesu gêjac mata nê binj tonec ma lau samob têtakê kêtû ênê mêtênja, ²⁹ gebe enj kêdônj êsêac kêtôm êsêacnênj binjsutau atom, kêdônj êsêac kêtôm njac tonjaclai tenj.

8

Jesu gêgôm njac tokamocbôm ôli kêtû selec
(Mar 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Gêdênj Jesu gêmu kêsêp anja lôc nanj, lau taêsam têdaguc enj. ² Ma sêlic njac tokamocbôm tenj mênkêpônj aduc gêdênj enj ma kêsôm gebe “Apômtau, embe têtmac êwinj, go ôngôm aê jatu selec.” ³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” Ma gacgenj ênê kamocbôm kêsêlô. ⁴ Go Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndênj lau tenj atom, naôtôc taôm êndênj dabunwaga ma ôkênj da êtôm Mose kêjatu gebe êwaka nênj binj sa êndênj êsêac.”

Jesu gêgôm kapitai Kapanaumja nê njacsenjom ôli njajam kêsa
(Luk 7:1-10)

⁵ Go jagêô lasê Kapanaum ma kapitai tenj gêdênj enj gêja jaketenj enj ⁶ ma kêsôm gebe “Apômtau, aênjoc njacsenjom, tê gêc njatêkwa kêtû golonj ma njandanj secanô.” ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê gabe jawac janjôm enj ôli njajam êsa.” ⁸ Ma kapitai gêjô enj awa gebe “Apômtau, aê galic tajuac katôm gebe ôsô njoc andu njasalôm njalabu ôna atom, ôsôm njac awamgenj ma njoc njacsenjom ôli njajam êsa. ⁹ Gebe aê njac tenj, tanj kasô gôlinwaga njagêdô njalabu ma sirwaga sêso aê njalabu. Embe jasôm êndênj njac tenj gebe ‘Ôna,’ oc êna, ma êndênj njac tenj gebe ‘Ômônj,’ oc êmênj, ma êndênj njoc sakinwaga gebe ‘Ôngôm gênj tonac,’ oc êngôm.” ¹⁰ Jesu gênjô e gênjac lêma ma kêsôm gêdênj lau, tanj têdaguc enj nanj, gebe “Binjnanô, aê jasôm êndênj amac gebe Aê katap Israelnênj njac tenj nê kêkênj gêwinj amboac tonanj sa atom. ¹¹ Amboac tanj jasôm êndênj amac gebe Lau taêsam anja oc kêpi to oc kêsêpja nasêwinj Abraham agêc Isak ma Jakob sêninj gênj sêngônj gamênj undambênja. ¹² Ma gamênj tau njawêlatu nanj têtinj êsêac su sêsêp gêsunbôm, tanj gêc dêmôênja nanj sêna. Anja tônê lau oc têtanj ma lunlunj êkôsinj tau njano.” ¹³ Go Jesu kêsôm gêdênj kapitai gebe “Ôna, aômnênj binj njanô êsa êtôm kôkênj gêwinj.” Ma gêdênj njasawa tecenanjenj njacsenjom ôli njajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlinj njajam kêsa
(Mar 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ma Jesu gêja Peterenê andu ma gêlic ênê lawao gêmac ôli njawajaô kapôênj gêc. ¹⁵ Tec kêmoasac enj lêma ma njandanj gêdônj su, go gêdi sa mênjgêjam sakinj enj.

¹⁶ Go njakêtula sejonj lau tonjalau sec gwalêkinj dêdênj Jesu sêja, jakêtinj njalau sec tonanj njac awagenj, ma gêgôm lau togêmac samob ôlinj njajam kêsa. ¹⁷ Enj gêgôm amboac tonanj, tec binj, tanj propete Jesaia kêsôm nanj, kêtû anô gebe “Enj gêdôc aêacnênj gêmac to kêsip aêacnênj njandanj sa.”

Binj tandanjuc Jesunja
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Jesu gêlic lau taêsam sêgi enj auc, tec kêjatu gebe sembônj enj êna njamakerj ônênja. ¹⁹ Go binjsutau tenj gêdênj enj gêja jakêsôm gebe “Mêtêmôkê, gamênj, tanj aôm gobe ôna nanj, aê oc jandanjuc aôm.” ²⁰ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Mojanj sê ic ma moc, tanj sêmoa umbonj njalabu nanj, sêjam sac, mago Njamacnê Latunê gamênj tenj gebe endenj kwalim ênêcnja gêc atom.” ²¹ Go njacsenjominênj njac tenj kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, ôlôc gebe jana jansunj tamoc acgom.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndanjuc aê ma njacmatê sênsunj tauj nênj njacmatê.”

*Jesu kêsôm mu to ñadembom kêtü malô
(Mar 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Jesu kêpi wan ma nê ñacseñjomi sêwiñ enj sêja, ²⁴ go mu gêbuc ñatêna gêli bu sa e ñadembom kêsâlê wan auc, ma enj tau gêc bêc gêc. ²⁵ Tec êsêac têtü gasuc jasêñu enj ma sêsôm gebe “Apômtau, ônam aêac sa, oc dambac tanaña.” ²⁶ Go enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac atênêp kêtü agenña, akên gêwiñ kwalegcoc.” Go gêdi sa gec binj mu to ñadembom, ma bênôn kêsêp e kênôma. ²⁷ Tec ñamalac sêñac lemen ma sêsôm gebe “Enj ñac amboac ondoc tec mu to ñadembom tanenj wamu gêdêñ enj nec.”

*Ñac luagêc tonjalau sec anja Gadarene ôliñ ñajam kêsä
(Mar 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Ma Jesu jakêsô lau Gadarene nêñ gamêñ anja ñagêjactonj ñamakenj ôñêña. Tec ñac luagêc tonjalau sec sêsa anja sêô jadêdac enj. Ñaclagêc tau ñaclai sec, tec lau têtêc tauñ ma sêsa intêna tonan atom. ²⁹ Tec agêc têtôc enj êndu ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu, aêacnêñ asagenj ñagêdô gêdêñ tauñ. Amboac ondoc, ñanoc kêdabinj atom ma gômôñj gobe ôiênsu aêac.” ³⁰ Bôcanô matu kapôñ tenj senj gêñ sêmoa ñasawa ec baliñ, ³¹ tec ñalau sec tau teterj enj gebe “Embe ôtiñ aêac, nanj ôkêñ aêac asêp bôc tomatu tônê ñai ñalêlôm ana.” ³² Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ana.” Tec sêsa jasêsêp bôc tonan ñalêlôm sêja ma bôc tau samob tomatugenj sêsabi anja sêlic guluj tagenj jasêsêp bu sêjaña.

³³ Go lau bôcña sêc jasêô lasê malac ma sêjac minj binj samob, tanj kêtap ñaclagêc tonjalau sec sa nanj. ³⁴ Go lau malac tonanña samob sêpuc Jesu t ñtônj sêsa sêja e dêdac enj ma teterj enj gebe êwi êsêacnêñ gamêñ sinj ma êc êna.

9

*Jesu gêgôm ñac ñatêkwa ketu golonj ôli ñajam kêsä
(Mar 2:1-12; Luk 5:17-26)*

¹ Jesu kêpi wan tenj ma gelom jakêsô nê malac. ² Ma lau anja tonan sêbalan ñac tenj ñatêkwa kêtü golonj gêsac sac gêdêñ enj sêja. Jesu gêlic êsêac sêkêñ gêwiñ, tec kêsôm gêdêñ ñac ñatêkwa kêtü golonj gebe “Latucenec, têmtac êpa su, gebe aê kasuc aômñêm sec ôkwi su.” ³ Ma binjsutaunêñ ñagêdô sêsôm gêdêñ tauñjenj gebe “Ñac tonec kêsôm binj alôbalôbgoc.” ⁴ Mago Jesu kêjala binj, tanj êsêac taêñ gêjam sêmoa nanj, ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, amac taêm gêjam binj sec gêc nêñ ñalêlôm.” ⁵ Binj ondoc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômñêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe “Ôndi sa ma ôsêlêñ.” ⁶ Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtü ñatau anja nom gebe êsuc sec ôkwi anja nomña.” Go awa gêjac ñac ñatêkwa kêtü golonj gebe “Ôndi sa, ôc nêñ mê sa ma ôêc ôna nêñ andu.” ⁷ Tec ñac tau gêdi sa ma gêc gêja nê andu. ⁸ Lau taêsam sêlic e têtakê ma sêlambinj Anôtô, gebe kêpuc ñamalac tôn ña ñaclai amboac tonan.

*Jesu kêkalem Matai
(Mar 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Ma Jesu gêdi anja tonan ma gêlic ñac tenj gêñgônj telonj malenj, nê ñaê Matai. Tec kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndanguc aê.” Ma enj gêdi kêdaguc enj gêja.

¹⁰ Jesu genj gêñ gêñgônj andu tau, ma telonj to lau sec taêsam sêmênj sêñgônj sêwiñ Jesu to nê ñacseñjomi. ¹¹ Parisai sêlic ma sêsôm gêdêñ ênê ñacseñjomi gebe “Amboac ondoc, ma amacnêñ mêtêmôkê genj gêñ gêñgônj gêwiñ telonj to lau sec.” ¹² Jesu gêñô ma kêsôm gebe “Lau ôliñ ñajam sêpô lêna tauñ kêtü doktanja atom, mago lau togêmac tec sêpô lêna. ¹³ Ana ma taêm ênam binj tonec ñam acgom gebe ‘Aê gabe akêñ da atom, gabe taêm walô taômgenj.’ Gebe aê gamêñ gabe jakalem lau gêdêñ atom, jakalem lau secgenj.”

*Binj tanam dabunj moña
(Mar 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Gêdêñ tonanjoanê ñacseñjomi dêdêñ enj jatêtu kênac enj gebe “Amboac ondoc, tec aêac to Parisai ajam dabunj mo, ma aômñêm ñacseñjomi sêjam dabunj atom nec.” ¹⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau embe sêniñ awê ñamoasinj ma ñac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc nêñ ñalêlôm ñawapac me. Mago ñabêc oc mêñêsa ma sêkôc ñac-gebe-ênam-awêwaga su anja êsêacnêñ, nanjo êsêac sênam dabunj mo.

¹⁶ “Ñamalac tenj ambênôc ñakwê lanjgwa ña obo ñatali wakuc atom, gebe ñatali wakuc oc êôc ñakwê êñgic ma êkac kalalac e êtu sec samucgenj. ¹⁷ Ma ñac tenj êkêñ wain wakuc êsêp bôc ñaôlic lanjgwa atom. Embe êñgôm, oc wain êôc ñaôlic êpoa e êtaiñ ênaña, ma naôlic tau Êtu sec. Wain wakuc sêkêñ êsêp ñaôlic wakuc acgom, go êmoasinj gên tau lulugenj.”

*Jairi latuo to awê, tanj kêmomas Jesunê ñakwê nanj
(Mar 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Gêdêj tan Jesu kêsôm bin tonaj gêdêj êsêac gêmoa nan, Iômmôkê ten mênkêpôn aduc gêdêj enj ma kêsôm gebe “Aênoc latuco galoc gêmac êndu su. Mago ômdêjmanj gebe ôkênj lêmam ênsac enj ma mata jali êsa.” ¹⁹ Tec Jesu gêdi ma tonê njacsenjomi tédaguc enj sêja.

²⁰ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm Jala 12, nanj kêtû gasuc mênkêkô enj dêmdêmu ma kêmoasac ênê njakwê njalêsô. ²¹ Awê tau kêsôm gêc taugenj gebe “Aê embe jamoasac ênê njakwêjen, oc êngôm aê ôlic njajam êsa.” ²² Tec Jesu kêsâ tau ôkwi jamata gê enj ma kêsôm gebe “Latucoenec, têtmac êpa su, kôkêj gêwinj tec gêgôm aôm ôlim njajam kêsâ.” Ma gêdêj njasawa tecenanj awê tau ôli njajam kêsâ.

²³ Go Jesu gêja e gêô lasê Iômmôkêndê andu ma gêlic lau sêju gasuc to sêgôm njaonda kapôêj, ²⁴ tec kêsôm gebe “Aêc su, gebe njapalêo gêmac êndu atom, gêc bécgenj tec gêc.” Ma êsêac sêômac enj. ²⁵ Ma gêdêj sesoc lau sêsa sêja nanj, Jesu kêsô gêja kékam njapalêo gêdêj lêma ma enj gêdi sa. ²⁶ Ma binj tau njawae kêsâ kêtôm gamêj tonaj njai samob.

Jesu gêgôm materjec luagêc njajam kêsâ

²⁷ Jesu gêdi anja tonaj, ma materjec luagêc tédaguc enj, nanj sêmdêc kapôêj gebe “Dawidinê Latu, taêm walô aêagêc.” ²⁸ Kêsô andu gêja, ma materjec luagêc tonaj dêdêj enj sêja, tec Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc akêj gêwinj gebe aê katôm gebe jangôm gêj tonec me masi.” Agêc sêsôm gedenj enj gebe “Aec, Apômtau.” ²⁹ Go kêmoasac êsêagêc materjanô ma kêsôm gebe “Nêm binj, tanj akêj gêwinj nanj, njanô êsa.” ³⁰ Ma agêc materjanô kêpoa lasê. Go Jesu kêbaob êsêagêc gebe “Alic taôm gebe asôm êndêj lau tenj sêjô atom.” ³¹ Mago agêc sêsa sêja e sêgôm ênê wae kêsâ kêtû tapa kêtôm gamêj tonaj njai samob.

Jesu gêgôm awamê kêsôm binj lasê

³² Êsêac sêsa sêja ma lau sêkôc njac tonjalau awamê tenj sêmdêj. ³³ Jesu kêtij njalau sec tonaj kêsâ gêja su, go awamê tau kêsôm binj lasê ma lau taêsam tonaj sênjac lemenj ma sêsôm gebe “Aêac taiic gêj tenj amboac tonec anja Israel atomanô.” ³⁴ Ma Parisai sêsôm gebe “Enj kêtij njalau sec njajalau sec nêj kasêga.”

Jesu taê walô lau

³⁵ Ma Jesu gêjac laoc malac kapôêj to saunj samob gêja ma kêdônj êsêac anja nêj lôm togêjam mêtê kêpi njawae njajam Anôtonê gamêjja ma gêgôm launêj gêmac to ôlij njasec samob njajam kêsâ. ³⁶ Enj gêlic êsêac lau taêsam ma taê walô êsêac, gebe sêpô lêna tauj to sêmoa jageo njanô amboac domba, nanj nêj njacejeb masi. ³⁷ Go enj kêsôm gadêj nê njacsenjomi gebe “Mo tau tec njanô kêsâ samob, mago kolenjwaga tec luagêcgenj. ³⁸ Amboac tonaj atenj êndêj mo tau njatau, gebe êkêj kolenjwaga nasênac nê gêj njanô sa.”

10

Jesu kêjalij aposolo 12 sa

(Mar 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jesu gêmôêc nê njacsenjomi 12 dêdêj enj sêja ma kêkêj njac lai gêdêj êsêac gebe têtij njalau njatêmui to sêngôm gêmac to ôlij njasec samob njajam êsana. ² Êsêac aposolo 12 tau nêj njâe tonec Nac njamataja Simon, tanj sêsam enj gebe Petere nanj, agêc lasi Andrea ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joan, ³ Pilip agêc Batolomai, Tom agêc teloj Matai, Alpai latu Jakobo agêc Tadaï, ⁴ Simon Kanaanna agêc Juda Isariot, tanj geoc enj lasê.

Jesu kêkêj njacsenjomi 12 kêtû kôm misionja

(Mar 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Lau 12 tonaj Jesu kêsakinj êsêac to gêjac binjsu êsêac gebe “Asa lau samuc nêj intêna atom to asa lau Samaria nêj malac atom, ⁶ andêj lau Israel nêj domba gêbômgenj ana. ⁷ Asêlêj naanam mêtê to asôm gebe ‘Gamêj undambêja kédabinjac.’ ⁸ Anjôm gêmac ôlij njajam êsa, anj njacmatê dêndi sa, anjôm kamocbôm têtû selec, atij njalau sec su sêna. Amac akôc njadmagenj, tec akêj njadmagenj. ⁹ Gold to silber ma mone saunj njagêdô êsêp nêmbinjakap njaatali atom. ¹⁰ Ambic atali amoa intêna atom, akôc njakwê luagêc atom, akôc atapa atom ma aôc tôc atom, gebe kolenj tau njanô oc êlôm kolenjwaga.

¹¹ “Embe asa malac kapôêj to saunj ana, go atu kênac njac, tanj sêlic enj jagêdêj anja malac tau ma naanjônj awinj enj e andi êtiama. ¹² Ma embe api andu tau ana, go awem ênac lau acgom. ¹³ Ma embe lau gêdêj, go amacnêmbinjalô êpi êsêac. Mago embe lau gêdêj atom, go nêmbinjalô êmu wacêpi amac taôm. ¹⁴ Ma embe sêkôc amac sa atom to sêkêj tanjenj nêmbinjalô atom, nanj awi andu to malac tau sinj e andônj njakekop anja emkainj su. ¹⁵ Binj njanô, aê jasôm êndêj amac gebe Êndêj béc sêmdêc binja Sodom to Gomora oc sênjônj naeo êtôm malac tonaj atom.

Jesunê lau sêôc njandarj

(Mar 13:9-13; Luk 21:12-27)

¹⁶“Alic acgom, aê jasakinj amac amboac domba asêp kêam sec njalêlôm ana. Amboac tonanj angôm nêp gêj tokauc atôm moac ma malô-malô amboac balôsi. ¹⁷Ajop taôm êndêj nmalac, gebe oc sêkêj amac andêj mêtôcwaga ana ma si amac anja êsêacnêj lôm, ¹⁸ma sêwê amac andêj gôlijwaga to kinj ana êtu aêja gebe awa binj sa njanjengej êndêj êsêac to lau samuc. ¹⁹Êndêj tanj sêkôc amac ana nanj, apô sim taôm êtu lenj to binj asômja atom, gebe êndêj noc tau binj asômja tau ênsuj tau êndêj amac êwac. ²⁰Gebe amac taôm asôm binj atom, Tameminê Njalau êôc amac awem sa.

²¹“Têwa êkêj lasi êndêj sinj ma tama êkêj latu ma njalêto to njaç sêli taunj sa êndêj tenenji to tamenji ma sênsuj êsêac e sinj ensey êsêac su. ²²Ma lau samob têtac endec amac êtu njoc njaêja. Mago njaç, tanj êôc gêjwapac totêtac êpa sugen e njatêku êsu nanj, Anôtô ênam enj kêsi. ²³Embe sêjanda amac anja malac tenj, nanj aêc ana tenj. Binjnjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amac oc anam kôm êpi Israelnêj malac samob tomalagenj atom, ma Nmalacné Latu êmêj.

²⁴“Kwapuc oc êlêlêc kwalam lanjwa, ma sakinjwaga oc êlêlêc nê njatau atom. ²⁵Kwapuc êtôm nê kwalam lanjwa, ma sakinjwaga êtôm nê njatau, go êtôm. Embe sêsam gôlôac tenj nêj njatau gebe Belsebul, oc sêsam njaê sec êpi ênê lau amboac tonanjgenj.

Aêac tatêc asa

(Luk 12:2-7)

²⁶“Amboac tonanj atêc nmalac atom. Gêj samob, tanj sêsanj auc nanj, oc êtu awê, ma binj samob, tanj gêc lêlômgenj nanj, oc êsa awê. ²⁷Binj tanj jasôm êndêj amac kesecgenj nanj, asôm êtu awê, ma binj tanj anjô êsêp tanjemsuj nanj, anam mêtê êpi akô salôm njaô. ²⁸Ma atêc êsêac, tanj sênac ôlingenj êndu, mago sênac katôm êndu têtôm atom nanj atom. Mago atêc Anôtô, tanj kêtôm gebe ensey ôlim to katôm sêsêp lamboam njakêlêndinj sênanja nanj. ²⁹Kêlinjkeiej luagêc, nanj njaôli saunj ec tenj. Mago njatenj êu tau êsêp nom atom e Tamemi êlôc sa acgom. ³⁰Njaç tau tonanj kêsa amac môtêmlauj sa tomalagenj. ³¹Tec atêc taôm atom gebe amac alêlêc kêlinjkelenj taêsam su.

Tasom Killsi lase êndêj nmalac

(Luk 12:8-9)

³²“Njaç tenj embe êsôm aê lasê êndêj nmalac, oc jasôm enj lasê êndêj Tamoc, tanj gêjngôj undambê nanj, amboac tonanj. ³³Ma njaç tenj embe ênsê aê auc êndêj nmalac, oc jansa enj auc êndêj Tamoc, tanj gêjngôj undambê nanj, amboac tonanj.

Binjmalô masi, sinjgenj

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴“Taêm ênam tonec gebe aê gamêj gabe jakêj binjmalô ênêc nom nec atom. Aê gamêj gabe jakêj binjmalô atom, gamêj gabe jakêj sinj. ³⁵Aê gamêj gabe jawa nmalac êkôc, latu agêc tama, ma latuo agêc têna, ma lawao wakuc agêc lawao lanjwa. ³⁶Ma lau gôlôac m tenjja têtû njacjo êndêj tauj andêj-êndêjgenj.

³⁷“Njaç tenj embe têtac êwinj latu me têna êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. Ma tenj embe têtac êwinj latu me latuo êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. ³⁸Ma njaç tenj embe êôc nê kakesotau êndanjuc aê atom, oc êwê kainj aê atom. ³⁹Njaç tenj embe taê ênam gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu. Ma njaç tenj embe êmac êndu êtu aêja, oc êngôj mata jali.

Binj tatap njagêjô sanja

(Mar 9:41)

⁴⁰“Njaç tenj embe êkôc amac sa, oc êkôc aê sa, ma tenj embe êkôc aê sa, oc êkôc njaç, tanj kêsakinj aê gamêj nanj sa. ⁴¹Njaç tenj embe êkôc propete tenj sa êtu enj propetenja, nanj ocgo êkôc njagêjô êtôm propete êkôc, ma tenj embe êkôc njaç gêdêj tenj sa êtu enj njaç gêdêjja, nanj ocgo êkôc njagêjô êtôm njaç gêdêj êkôc. ⁴²Ma tenj embe êkêj bu njaluc laclu tenj êndêj lau njaôma tonec njai nêj tenj ênom êtu enj aêjoc njacsenjomja, nanj jasôm binjnjanôgenj êndêj amac gebe njagêjô njajam eso enj atomanô.” * sêc samob nê njatau. Sandanjnê njaê tenj, tanj gêwa sa gebe enj kêtû njalau sec samob nêj njatau.

11

¹ Jesu kêdônj nê njacsenjomi 12 su, go gêdi anja tonanj gêja gebe naêndônj to ênam mêtê lau êtôm nêj malacgenj.

Njaçkêsagu Joanj kêkêj lau dêdenj Jesu sêja

(Luk 7:18-30)

² Joanj gêjngôj kapoacwalô e gêjô Kilisinê kolenj njawae, tec kêsakinj nê njacsenj omi njagêdô ³ jatêtu kênac enj gebe “Aôm njaç tau, tanj sêsôm sebe êmêjja nanj, me aêac ansaê nac tenj acgom.” ⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ana ma anac minj gêj, tanj anjô to alic nanj, êndêj

* **10:42:** Sanda n ae tenj, tanj gêwa sa gebe enj kêtû njalau

Joan⁵ gebe matenpec sêlic gamên kêtiam to magin kêsu sêsêlên, kamocbôm têtü selec to tanenjsunbic sêjô bin, ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gédên lau ñalêlôm sawa. ⁶Ma aê aoc êôc êsêac, nanj têntac lulu kêtü aêña atom nanj.”

⁷Êsêac sêc sêja acgom, go Jesu gêoc awa sa ma kêsôm binj gédên lau totonj-tononj tau kêpi Joan gebe “Amac asa gamên sawa aja abe al ic asagenj. Abe alic sóbolec tenj mu gêoc jakêsêp mênj-kêsêp me. ⁸Aja abe alic asagenj. Abe alic ñac tenj kêsô ñakwê palê-palê me. Alic acgom, lau, tanj sêsô ñakwê palê-palê nanj, sêngônj kinjenj nêj andu. ⁹Asa aja kêtü agenjña. Abe alic propete tenj me. Aec, aê jasôm êndênj amac gebe ñac tau kêlêlêc propete su, ¹⁰gebe ñac tau tec teto binj kêpi enj gebe

‘Ôlic acgom, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmuñ aôm naêmansanj nê m intêna, tanj gêc aôm lanjômnêmña nanj.’

Anôtônê binj tau tonanj. ¹¹Binjñanô, aê jasôm êndênj amac gebe Lau samob, tanj lauo sêkôc êsêac nanj, nêj tenj kêlêlêc ñackêsagu Joan atom. Mago ñac saunj, tanj sêsam enj kêtü ñamu anja gamên undambêña nanj, kêlêlêc enj su. ¹²Gédên tanj ñackêsagu Joan kêpoa lasê e mênjgédên galoc nec Anôtô gêu gamên undambêña lasê, ma lau, tanj sêjac tênêp nanj, oc sêjanjo su. ¹³Gebe propete samob to Mosenê binjsu seoc binj lasê e gédên Joan ¹⁴ma amac embe taêm ênam gebe akôc sa, go akêñ êwiñ gebe Joan enj Elia, tanj sêsôm gebe êmênj nanj. ¹⁵Ñac tenj nê tanjasunj embe ênêc, nanj êñômanj.

¹⁶“Aê janam dôñ lau têm tonecña êpi asagenj. Êsêac têtôm ñapalê, tanj sêmoa malaclunj ma sêmôcêc gédên tauñ gebe ¹⁷‘Aêac ajac onj, mago amac atê wê atom. Aêac atanj tanjiboa, mago amac atanj awiñ atom.’ ¹⁸Joan gêmênj e genj to gênôm gêñ atom, ma lau sêsôm sebe ‘Ñalau sec tenj gégôm enj.’ ¹⁹Ñamalacnê Latu mênjenj to gênôm gêñ ma mênjac sêsôm tenj gebe ‘Alic enj lasamtêna to gênôm wain anaboa, telonj to lau sec nêj tenj enjoc.’ Mago Anôtônê mêtê tokauc gêjam ñanô kêwaka tau sa.”

*Jesu genj oliñ malac, tanj sêkênj gêwiñ atom nanj
(Luk 10:13-15)*

²⁰Go Jesu gêoc awa sa ma genj oliñ malac, tanj sêlic ênê gêñtalô taêsam nanj, gebe sêjam tauñ ôkwi atom gebe ²¹“Ojae Korasinma, ojae Betsaidama, gêñtalô tanj gagôm anja amacnêm nanj, embe janjôm anja Turu to Sidon nêj, oc sênam tauñ ôkwi wanêcgenj su ma sêsô talu sa to sênac tauñ auc. ²²Amboac tonanj jasôm êndênj amac gebe Êndênj bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ binjña enj taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ²³Ma aôm Kapanaum gobe sêsunj aôm sa e ñatêpôê nadiñgenj undambê me. Aôm oc u taôm ôsêp lambaoam ôna. Gêñtalô tanj kêsâ aômnmêm gamênj nanj, embe êsa Sodom oc ênêc e mênjêndênj tonec. ²⁴Amboac tonanj jasôm êndênj amac gebe êndênj bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ binjña enj taê walô lau Sodom êlêlêc amac su.”

*Andênj aê amênj ma alêwanj taôm
(Luk 10:21-22)*

²⁵Gédên ñasawa tonanj Jesu gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Ñatau, aê jalambinj aôm gebe gôsa binj tônê ñai auc gédên lau mêtê to lau tokauc ma goc lasê gédên ñapalê dedec. ²⁶Tamoc, binjñanô, aôm gôlic ñajam amboac tonanj, tec gôgôm nê m gêñ.

²⁷“Tamoc kêkêñj gêñ samob gédênj aê, ma ñac tenj kêjala Latu atom, Tama taujenj. Ma Tama, nanj ñac tenj kêjala enj atom, Latu taujenj to lau, tanj Latu gebe eoc lasê êndênj êsêac.

²⁸“Amac samob, tanj anjônj jageo to aóc wapac amoa nanj, andênj aê amênj, go janam amac awem su. ²⁹Aóc ta ambalanj ñoc wabaña e jatu nê m kêdônjwaga gebe ñoc ñalêlôm malô to katoc tauc sa atom, ec atap malem alêwanj taômña sa. ³⁰Gebe ñoc tê ñagaô to ñoc waba ñawapac atom.”

12

*Ñacsenjomi sesolop polom ñanô gédênj sabbat
(Mar 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹Gédênj ñasawa tonanj Jesu kêsêlênj gêmoa kôm polomña ñalêlôm gédênj sabbat. Mo gêjô ênê ñacsenjomi ma êsêac sesolop polom ñanô mênjenj. ²Parisai sêlic e sêsôm gédênj enj gebe “Gôlicgac me, nê m ñacsenjomi sêgôm gêñ, tanj sêjac jao gebe dangôm êndênj sabbat atom.” ³Tec enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Binj tanj Dawid to nê lau sêgôm gédênj mo gêjô êsêac nanj, asam atom me. ⁴Enj kêsô Anôtônê andu jagenj polom, tanj sêkênj gédênj Anôtô kêtü da ma sêjac jao gebe êsêac sêninj atom, lau dabunjwaga taujenj. ⁵Ma binj, tanj gêc Mosenê binjsu nanj, gebe gédênj sabbat samob dabunjwaga sêjac sabbat popoc anja lôm dabunj, mago sêwê ñakainj atom nanj asam atom me. ⁶Aê jasôm êndênj amac gebe Gêñ tanj kêlêlêc lôm dabunj su nanj, tau tonec. ⁷Embe ajala binj tonec gebe ‘Aê gabe akêñ da atom, gabe taêm walô laugenj,’ oc ambu lau, tec nêj binj masi nec atom, ⁸gebe Ñamalacnê Latu kêtü sabbat ñatau.”

*Jesu gëgôm lêma kêtû golonê ñajam kêsa
(Mar 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹Go Jesu gëdi anja tonan gëja e kêsô êsêacnêñ lôm. ¹⁰Ma ñamalac ten lêma kêtû golonê gëmoa tonan. Ma lau ñagêdô sêmoa, tan sebe sêñgôlin bin êpi en, tec têtû kênac en gebe “Embe dangôm lau ôlin ñajam êsa êndên sabat, oc êtôm me masi.” ¹¹Tec en kêsôm gêdên êsêac gebe “Amacnêma asa embe nê domba ten êmoa ma êu tau êsêp sê êndên sabat, oc naê sa atom me. ¹²Op, ñamalac kêlêlêc domba su ñêngeñ. Tec tatôm gebe tamoasin lau êndên sabat.” ¹³Go kêsôm gêdên ñac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec kêmêtôc lêma e ñajam kêsa kêtiam kêtôm ñamaken. ¹⁴Ma Parisai sêsa sêkic ênê bin gebe sensen en.

Sakinwaga tan Anôtô kêjalij sa nan

¹⁵Jesu kêjala bin tonec, tec kêtaiñ tau su anja gamên tonan, ma lau taêsam tédaguc en, ma gëgôm êsêac samob ôlin ñajam kêsa. ¹⁶Go kêbaob êsêac ñajanja gebe sêsôm en lasê atom, ¹⁷gebe bin, tan propete Jesaia kêsôm nan, êtu tôn gebe

¹⁸“Alic acgom, aênoc sakinwaga, tan kajalin sa

to ñoc ñac têtac gëwiñ enña, tan gallic en ñajam nan,
oc jakên ñoc ñalau êpi en
ma êsôm bêc jamêtôc binña lasê
êndên lau samuc.

¹⁹En oc ênam wamban to êmôc atom,

ma ten êñô en awa anja malaclun atom.

²⁰Sin tan gëjac bic nan, en oc êmandôm su atom,

ma dawen gasilana nan, en oc êsi êmac atom,

êngôm êmoa e êwê binjêdên êku ñajacjo tulu,

²¹ma lau samuc sêkên maten ênê ñaê.”

Jesu ma Belsebul

(Mar 3:20-30; Luk 11:14-23)

²²Gêdên tonan sêkôc ñac ten tonjalau sec, nan matapec to awamê, dêdên Jesu sêja. Ma Jesu gëgôm en ôli ñajam kêsa e awamê kêsôm bin lasê to gêlic gamên. ²³Ma lau samob sê taên ma sêsôm gebe “Ñac tonec oc Dawidnê Latu me.” ²⁴Parisai sênô, tec sêsôm gebe “Ñac tônê kêtin ñalau sec ña ñalau sec nêñ kasêga Belsebul.” ²⁵Jesu kêjala bin, tan êsêac taên gëjam nan, ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Gamên ten embe êwa tau êkôc, go êtu gasan ma malac me gôlôac ten embe sêwa tauñ êkôc, oc sêmoa atom. ²⁶Ma embe Sadañ êtin Sadañ, go êwa tau êkôc. Ma ênê gamên ênêc amboac ondoc. ²⁷Ma aê embe jatin ñalau sec ña Belsebul, go amac latômi têtin ña asa. Kêtû tonanña êsêac tauñ ocgo sêmêtôc amac. ²⁸Mago aê embe jatin ñalau sec ña Anôtônê ñalau, go êwa sa gebe Anôtônê gôlin wacêpi amac.

²⁹“Me ñac ten êsô ñac ñajanja ten nê andu naêjanjo ênê waba su amboac ondoc. En ênsô ñac ñajanja tau tôn êmuñ acgom, go êjanjo ênê waba.

³⁰“Ñac ten embe êwiñ aê atom, oc ensen aê, ma ñac ten embe ejon ñanô êwiñ aê atom, oc êtê salin-salin. ³¹Kêtû tonanña aê jasôm êndên amac gebe ñamalacnêñ sec to bin alôb-alôb samob Anôtô oc êsuc ôkwi, tagen bin alôb-alôb êpi ñalau Dabun, tec Anôtô êsuc ôkwi atom.

³²Ma ten embe ênam saic bin êndên ñamalacnê Latu, tec Anôtô oc êsuc ôkwi, mago ten embe ênam saic bin êndên ñalau Dabun, nan Anôtô oc êsuc ôkwi êndên têm tonec to ônêña atomanô.

Bin kajanôña

(Luk 6:43-45)

³³“Embe asê ka ñajam, oc ênam ñanô ñajam, ma embe asê ka sec, oc ênam ñanô sec. Gebe ka tajala gêdên ñanôgeñ. ³⁴Moac ñalatu amac. Amac secgoc, tec asôm bin ñajam amboac ondoc. Gên tan gelôc gêc nêñ ñalêlôm nan, mênkêsa awemsun. ³⁵Ñamalac ñajam oc êtain gên ñajam sa anja nê awa ñajam, tan gêc nê ñalêlôm, ma ñamalac sec oc êtain gên sec sa anja nê awa sec.

³⁶“Aê jasôm êndên amac gebe êndên bêc mêtôcña ñamalac sêwa bin agwaagwa samob, tan sêsôm nan, ñam sa. ³⁷Awamsun ñabin oc ênam aôm kêsi, ma awamsun ñabin oc êtin aôm su.”

Lau sec sêjatu genjalô

(Mar 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Go binjsutau to Parisai nêj ñagêdô sêjô Jesu awa gebe “Mêtêmôkê, aêac abe alic aôm ôngôm gêjtalô tenj.” ³⁹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Lau sec to mockainj sêjatu gêjtalô, mago gêjtalô tenj oc êndênj êsêac atom, gêjtalô propete Jonanja tagenj. ⁴⁰ Jona gêmôa gêjnsêga têtacêlêlôm kêtôm gelejja têtêac ma gêbêcauc têtêac, ma Ñamalacnê Latu oc amboac tonanjenj. Enj ômoa nom ñalêlôm êtôm elenjja têtêac ma êmbêcauc têtêac. ⁴¹ Êndênj noc mêtôcña ñacwaga Niniwenja oc sêndi sa sêwiñ lau tônê ma sêmêtôc êsêac, gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauñ ôkwi. Ma alic acgom, tenj kêlêlêc Jona su tec gêmôa. ⁴² Êndênj noc mêtôcña kwin anja mula-mña oc êndi sa êwiñ lau tônê ma êmêtôc êsêac, gebe enj anja nom ñamadinj, mago gêmênj gebe êjô Salomonê mêtê. Ma alicgac, tenj kêlêlêc Salomo su tec gêmôa.

Ñalau sec gêmu gêja nê gamênj lanjwa kêtiam
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Ñalau ñatêmu embe êsa anja ñamalac tenj nê, oc eo êmoa gamênj kwalam ma ensom gamênj êlêwaj tauña e êtap sa atom. ⁴⁴ Go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, tanj kasa gamênj nanj êtiam.’ Ma embe naêô lasê, oc alic andu tau sawa ma sêkajo sa to sêgêlônj. ⁴⁵ Go naêkôc ñalau 7, tanj nêj sec kêlêlêc ênê su nanj, sêwiñ enj sêsô nasenjgôj. Go ñamalac tonarj êmoa naeo ñanô êlêlêc gêmunja su. Ma lau sec tônê ñai amboac tonanjenj.”

Jesu têna ma lasiio to ñac
(Mar 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Enj kêsôm binj gêdênj lau gêmôa ma têna to lasii mênjsêkô dêmôênja sebe sêsôm binj êndênj enj. ⁴⁷ Tec ñac tenj kêsôm gêdênj enj gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec mênjsêkô dêmôênja sebe sêsôm binj êndênj aôm.” ⁴⁸ Mago Jesu gêjô ñac, tanj kêsôm binj gêdênj enj nanj, awa gebe “Tinoc asa ma lasici asa lau.” ⁴⁹ Ma kêmêtôc lêma jakêtôc nê ñacsenjomi ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ⁵⁰ Lau tanj sêmasarj Tamoc, tanj gêjngôj undambê nanj nê binj nanj, go têtû lasicio to ñac ma tinoc.” *

13

Binjôlinj ñac kêpalip ñ awênja
(Mar 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Bêc tonanjenj ma Jesu anja andu kêsa jagêjngôj ambêô. ² Lau topom-topom sêkac sa sêgi enj auc, tec kêpi wanj tenj jagêjngôj ma lau samob sêkô bau. ³ Ma gêjac minj binj taêsam gêdênj êsêac gêjam kêtû binjôlinjenj ma kêsôm gebe

“Alic acgom, ñac kêpalip ñawênja tenj kêsa gêja gebe êpalip ñawê. ⁴ Kêpalip gêmôa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênjenj su. ⁵ Nawê ñagêdô kêsêp poclêlôm nanj nom kapôênj gêc atom. Tec kêpoa sebenjenj gebe kêsêp nomlêiôm gêja atom, ⁶ e oc kêpi ma kêsêgô e kêtû masê gebe ñawakac keselenj kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ma êc kêpoa e gejonj êndu. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec gêjam ñanô. Tenj gêjam 100, ma tenj 60, ma tenj 30. ⁹ Ñac tenj nê tanjasuj embe ênêc, nanj êjô.”

Binjôlinj tau ñam
(Mar 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ñacsenjomi dêdênj Jesu jasêsôm gêdênj enj gebe “Amboac ondoc tec gôjam kêtû binjôlinjenj gêdênj êsêac nec.” ¹¹ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala gamênj undambênja ñabinj ñalêlômjja, mago êsêac têtap sa atom. ¹² Ñac tanj nê gêj gêc nanj, êtap ñagêdô sa naêwiñ e êlêlêc su. Mago ñac, tanj nê gêj masi nanj, sêkôc ñakêsu, tanj gêc enjja nanj, su amboac tonanjenj. ¹³ Êsêac sêlic gêj e amboac sêlic atom to senjo binj e amboac sêjô atom ma nêj kauc kêsa atom, tec gajam kêtû binjôlinjenj gêdênj êsêac. ¹⁴ Ma Jesaianê binjêm, tanj geoc lasê nanj, kêtû tônj kêpi êsêac gebe

“Tanjemsuj oc anjô, mago oc nêj
kauc êsa atom.

Matemanô oc alic, mago oc ajala
atom.

¹⁵ Lau tonanjenj nêj ñalêlôm ñadani to
tanjenjsuj gêôc auc ma matenj gêmôb.

Mago embe amboac tonanjenj atom,
go sêlic gêj to tanjenjsuj sêjô

binj ma nêj ñalêlôm sêjala mêtê
to sênam tauñ ôkwi ma aê janam
êsêac sa.”

* 12:50: Sadañnê ñaê tenj, Alic Mat 10:25

¹⁶ Aê aoc aôc amac matamanô gebe alic gêñ ma amac tanjemsuj gebe anô binj. ¹⁷ Binjnanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Propete to lau gédêñ gwalêkin sêkêñ maten gebe sêlic gêñ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sêñô binj, tec amac anô nec, mago sêñô atom.

*Jesu gêwa binj gôlinj ñac kêpalip ñawêña ñam sa
(Mar 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ “Amboac tonanj anô binjgôlinj ñac kêpalip ñawêña tau ñam acgom. ¹⁹ Lau embe sêñô gamêñ undambêña ñabinj ma sêjala atom, nanj têtôm ñawê, tanj kêpalip kêsêp intêna nanj. Ñac sec tau naêjanjo binj, tanj kêpalip kêsêp nêñ ñalêlôm nanj su. ²⁰ Ma ônanj kêpalip kêsêp poc kêtôm lau, tanj sêñô binj ma gacgenj sêkôc sa totêntac ñajamgenj. ²¹ Mago nêñ ñawakac jagêjam atom, êsêac lau daiñdaiñ. Embe gêñ wapac êtap êsêac sa ma sêjanda êsêac êtu mêtêña, oc gacgenj sêwi sinj. ²² Ma ônanj kêpalip kêsêp êcmôkê kêtôm lau, tanj sêñô binj ma gêñlêlôm-lêlôm nomnja to létôm awêña ejorj binj tau êndu ma sênam ñanô atom. ²³ Ma ônanj kêpalip kêsêp nom ñajam kêtôm lau, tanj sêñô binj e sêjala ma sêjam ñanô, tenj géjam 100, tenj géjam 60 ma tenj 30.”

Binjgôlinj waôñña

²⁴ Go Jesu kêkêñ binjgôlinj tau ñatenj gédêñ êsêac ma kêsôm gebe “Tanam dôñ gamêñ undambêña êpi ñac, tanj kêpalip ñawê ñajam kêsêp nê kôm. ²⁵ Ma gédêñ tanj lau sêc bêc sêc nanj, ênê sonjo-sonjo mênkêpalip waôñ ñawê gêsac padi ñaô ma gêc gêja. ²⁶ Ñawê gêlêc e jagêuc acgom, go têtap waôñ sa kêpi gêwiñ. ²⁷ Tec ñataunê sakinjwaga mênjsêsôm gédêñ enj gebe ‘Apômtau, aôm oc kôpalip ñawê ñajamgenj kêsêp nêñ kôm me. Ma waôñ tec anja ondoc mênkêsa.’ ²⁸ Enj kêsôm gédêñ êsêac gebe ‘Gêñ tonanj ñacjo tenj gégôm.’ Ma sakinjwaga sêsôm gédêñ enj gebe ‘Aôm gobe aêac naajo sa me masi.’ ²⁹ Ma enj kêsôm gebe ‘Masi, gebe amac embe ajo waôñ, oc ambuc padi sa êwiñ. ³⁰ Andec, lulugenj têtú kapôêñ sêsêlip taunjenj sêkô e êndêñ têm sêsêpña acgom. Ma êndêñ nôc sêsêpña aê jasôm êndêñ sêsapwaga gebe Ajonj waôñ tau sa êmuñ mênjanac logic sa naja êniñ su. Mago gêñ taniñña tau anac sa êpi aêñoc andu gêñ ñanôña êna.’”

*Binjgôlinj gêmêc ñawêña
(Mar 4:31-32; Luk 13:18-19)*

³¹ Go kêkêñ binjgôlinj tau ñatenj gédêñ êsêac ma kêsôm gebe “Gamêñ undambêña kêtôm gêmêc ñawê ñamalac tenj kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. ³² Gêñ tau talic ñasec-ñasec kêtôm gêñ ñagêdô ñamatu atom ma êpi acgom, go êilêlêc gêñ tolaunj ñagêdô su e naêtu ka, ma moc umbonj ñalabuña mênjsênac sac sêñgôñ ñalaka.”

*Binjgôlinj jistña
(Luk 13:20-21)*

³³ Ma kêsôm binjgôlinj tau ñatenj gédêñ êsêac gebe “Gamêñ undambêña kêtôm jist, awê tenj kêkôc mênkêgalunj gêwiñ polom kêsêp suc têlêac e géjam aucgenj.”

*Jesu kêsôm binj kêtú binjôlinj ñamja
(Mar 4:33-34)*

³⁴ Binj samob tonanj Jesu géjam kêtú binjgôlinjenj gédêñ lau ma kêsôm binj tenj gêc awê atom, kêsôm kêtú binjgôlinjenj, ³⁵ gebe propetenê binjêñm tonac êtu tônj gebe “Aê gabe jaña aoc êtu binjgôlinjña, aê gabe jaôñ binj sa, tanj kêsijnj tau
gêc lêlôm gédêñ Anôtô kêkêñ nom
e mênjgêdêñ galoc.”

Jesu gêwa binjgôlinj waôñña sa

³⁶ Go kêkêñ lau tonanj sêja ma kêsô andu gêja. Ma nê ñacseñomj dêdêñ enj jasêsôm gebe “Ôwa binj waôñ kêsêp kômña nanj ñam sa êndêñ aêac acgom.” ³⁷ Tec enj géjô êsêac awenj gebe “Ñac, tanj kêpalip ñawê ñajam nanj, ñamalacnê Latu. ³⁸ Kôm kêtôm nom, ma ñawê ñajam kêtôm gamêñ undambêña tau ñawêlatu, go waôñ kêtôm ñac sec nê latui. ³⁹ Ma ñacjo, tanj kêpalip waôñ nanj Sadañ. Noc sêsêpña kêtôm nom ñabêc ñamuña. Ma sêsapwaga tau anjela. ⁴⁰ Kêtôm sejonj waôñ nasêmboia êpi ja êna, ma êndêñ bêc ñamuña oc sêñgôm amboac tonanj. ⁴¹ Ñamalacnê Latu êkêñ nê anjela sêna sejonj lau kalomtêna to secwaga samob anja ênê gamêñ sa, ⁴² ma sêmbalinj êsêac sêsêp gamêñ, tanj ja ñawêlêlêc kêtôm sêna, natêtanj ma lunjñunj êkôsijnj tau. ⁴³ Ma lau gédêñ nêñ ñawê êpoa lasê amboac oc anja Tamenjinê gamêñ. Ñac tenj nê tanjasunj embe ênêc, nanj êñjômanj.

Binjgôlinj awa gêc kômña

⁴⁴ “Gamêñ undambêña kêtôm awa, tanj ñac tenj kêsijnj ôkwi gêc kôm e ñac tenj kêtap sa ma kêsunj auc kêtiam ma totêntac ñajamgenj gêja, jakêkêñ nê gêñ samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli kôm tau.

Binjgôlinj kêkômña

⁴⁵ “Ma tenj gêwinj gebe Gamênj undambênja kêtôm nac-kêtulu-gênjwaga tenj gesom kékôm njam-njam gêmoa ⁴⁶ e kêtap kékôm mata êjam tenj sa, go gêja ma kékênj nê gênj samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli gênj tau.

Bijgôlinj wasarjja

⁴⁷ “Ma tenj gêwinj gebe Gamênj undambênja kêtôm wasarj, tarj sêkênj kêsêp gwêc ma gênj tokainj-tokainj sêwê ⁴⁸ e tonjoma, go sê sa kêpi bau gêja jasênjgônj sic ma sêjalinj i njamgenj sa kêsêp laclu, ma sec narj sêbalinj sinj. ⁴⁹ Êndênj nom njabêc njamuja narj, oc amboac tonanjenj. Anjela oc sêsa sêmênj ma sêjalinj lau sec anja lau gêdênj nênj sa ⁵⁰ ma sêmbalinj êsêac sêsêp gamênj ja njawaô kêlakocnja sêna. Anja tônê oc têtanj ma lunlunj êkôsinj tau.

Awa wakuc to lanjwa

⁵¹ “Amacnê m kauk kêsa kêpi binj samob tonanj naj me masi.” Ma êsêac sêlôc sebe “Aec.” ⁵² Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Kêtu tonanjja binjsutau samob, tarj sênjô binj gamênj undambênja katu tônj narj, têtôm andu njatau tenj, narj gé nê gênj wakuc to lanjwa sa anja nê awa njalêlôm.”

*Jesunê lau têtinj enj anja Nasaret
(Mar 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Jesu gêjac mata binjgôlinj tonanj naj su, go gêdi sa anja tonanj. ⁵⁴ Jagêô lasê nê malacmôkê ma kêdônj êsêac gêmoa nênj lôm e têtakê njanô ma sêsôm gebe “Nac tonec kékôc kauk to gêntalô nec anja ondoc. ⁵⁵ Enj tonec kamunda latu me masi. Sêsam enj têna sebe Maria me. Ma lasii Jakobo agêc Josep ma Simon agêc Juda me. ⁵⁶ Ma luio samob sêmoa sêwinj aêac atom me. Ma enj kékôc gênj samob tônê naj anja ondoc.” ⁵⁷ Ma têtû môsi enj. Tec Jesu kasôm gêdênj êsêac gebe “Lau gamênj tenj tetoc propete tenj sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to nê laugenj tec sêmbu enj.” ⁵⁸ Ma enj gêgom gêntalô taêsam anja tonanj atom gebe sêkênj gêwinj atom. * êsêp ewin gebe polom esunj êtu kapônj. Jist njanac lai ênam polom samucgenj auc.

14

*Nackêsagu Joanj gêmac endu
(Mar 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ Gêdênj têm tonanj kinj Herodo gênjô Jesu njawae ² ma kêsôm gêdênj nê sakinjwaga gebe “Enj tonec njackêsagu Joanj. Enj gêdi sa anja njacmatênênj, tec njac lai kêpoa kêpi enj.”

³ Gebe Herodo kêjatu gebe sêkôc Joanj tônj ma sênsô enj tônj nasêkênj enj ênjgônj kapoacwalô kêtû têwa Pilip nê awê Herodiana, ⁴ gebe Joanj kêsôm gêdênj enj gebe “Gôjam awê tonanj tec keso.” ⁵ Ma têtac kékac Herodo gebe ênac enj êndu, mago kêtêc lau gebe sêlic Joanj kêtôm propete.

⁶ Gêdênj tarj Herodo taê gêjam nê bêc têna kékôc enjja narj, Herodia latuo jakêtê wê gêmoa êsêac to nê njaclej njalêlôm. Herodo gêlic e têtac njam kêsa, ⁷ tec kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Gênj tarj otenj narj, oc jakênj êndênj aôm.” ⁸ Ma têna kêsôm binj kêsêp latuo têtac, tec kêsôm gebe “Ôkênj njackêsagu Joanj môkêapac êsêp laclu tenj êndênj aê anja tonec.” ⁹ Kinj nê njalêlôm njawapac kêsa, tagenj kêtû kêtôc lêma njaclej sêlic surja, tec kêjatu gebe sêkênj, ¹⁰ ma kêsakinj jadêdim Joanj gêsutêkwa gênjic anja kapoacwalô. ¹¹ Ma sêkênj môkêapac kêsêp laclu tenj mênjsêkênj gêdênj njapalêo, ma kékôc gêdênj têna gêja. ¹² Ma Joanj nê njacsenjomi mênjsêkôc ênê njawêitêlanj su jasêsunj ma jasêsôm njawae gêdênj Jesu.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mar 6:30-44; Luk 9:10-17; Joanj 6:1-14)

¹³ Jesu gênjô Joanj gêmac êndu njawae e kêtainj tau su anja gamênj tonanj jakêpi warj ma gêja gebe êmoa nê njasawa tenj tauja. Ma lau sênjô njawae tec sêlêlênj anja nênj malac tédaguc enj sêja. ¹⁴ Jesu jakêsô bau ma gêlic lau topom-topom tau, tec taê walô êsêac ma gêgôm êsêacnênj gêmac njam kêsa.

¹⁵ Oc jagêjam kwalam, tec nê njacsenjomi dêdênj enj jasêsôm gebe “Gamênj tonec gamênj sawa ma oc gêja su. Amboac tonanj ôkênj lau sêc êlinj-êlinj têtôm malacgenj nasênam ôli nênj mo.” ¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Oc sêc sêna atom, amac taôm akênj gênj êsêac sêniij.” ¹⁷ Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Aêacma gênj gêc tonec atom polom lemenj tenj to i luagêcgenj tec gêc.” ¹⁸ Ma enj kêsôm gebe “Akôc gênj tau andênj aê amênj.” ¹⁹ Tec kêjatu lau tau gebe sênjgônj sic sênjgônj gêgwanj, ma kékôc polom lemenj tenj to i luagêc tau sa mênjmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kékôc ma kékênj polom gêdênj nê njacsenjomi jasêjac sam gêdênj lau. ²⁰ Samob senj e gêoc êsêac tônj, go sejonj njapopoc sa kêsêp gadob 12 e mênjgêc. ²¹ Ma êsêac, tarj senj gênj tau narj, njacwaga amboac 5,000, ma sêsa lau to njapalê sa sêwinj atom.

* 13:58: Bômbôm embe sêpac narj polom, go sêkênj gên tau

*Jesu kêsêlêh gêmôa ñadembom ñaô
(Mar 6:45-52; Joaņ 6:15-21)*

²² Ma Jesu kêkac nê ñacseņomi gacgeņ sêpi waņ sêmuņ eņ sêna ñamakeņ ôñêņa ma eņ tau êmoa e êkêņ lau sêna acgom. ²³ Eņ kêkêņ lau tau sêja ma taugen kêpi lôc gêja gebe eteņ mec. Oc jakêsêp su ma eņ taugen gêmôa nê tônê. ²⁴ Waņ kêsa e jakêkô ñaluņgeņ ma dembom kêpôņ êsêac secanô gebe mu kêpuc êsêac tôn. ²⁵ Talec kêtaņ, go Jesu kêsêlêh gêmôa dembom ñaôgeņ kêsa gêdêh êsêac gêja. ²⁶ Ñacseņomi sêlic eņ kêsêlêh gêmôa ñadembom ñaôgeņ e têtakê ma sêsôm gebe “Joe, balôm teņ.” Tec têtêc e sêwakic. ²⁷ Go Jesu awa kêsa sebeņ ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²⁸ Tec Petere gêjô eņ awa gebe “Apômtau, embe aôm tau tonan, naņ ôsôm ma jamoa bu ñaô jandêh aôm jawac.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Ômôêh.” Go Petere aņga waņ kêsêp kêsêlêh gêmôa bu ñaô gêdêh Jesu gêja. ³⁰ Mago eņ gêlic mu ñasênôm ma kêtakê e kêka tau su ma gêmôêc gebe “Apômtau, ôkam aê sa.” ³¹ Tec Jesu kêmêtôc lêma ôb tageņ jakêkam eņ ma kêsôm gêdêh eņ gebe “O aôm ñac, kôkêh gêwiņ kwalec, kêtu asageņņa nê m ñalêlôm gêja lu.” ³² Agêc jasêpi waņ ma mu kêtu malô. ³³ Ma êsêac, taņ sêngôh waņ naņ, sêpôh aeņduc dêdêh eņ ma sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm binņanôgoc.”

*Jesu gêgôm gêmac ôliņ ñajam kêsa aņga Genesaret
(Mar 6:53-56)*

³⁴ Ma sêja e sêpi bau aņga Genesaret. ³⁵ Ma gêdêh taņ lau gamêh tonanņa sêjala eņ naņ, sêkêh bin kêtôm nêh malac ñamagêņa samob gêja, go sejoņ lau samob, taņ gêh gêgôm êsêac naņ, dêdêh eņ sêja ³⁶ ma teteņ eņ gebe sêmoasac ênê ñakwê nataligeņ. Tec samob, taņ sêmoasac naņ, ôliņ ñajam kêsa.

15

*Lau ñanô nêh mêtê
(Mar 7:1-13)*

¹ Gêdêh tonan Parisai to binșutau aņga Jerusalem dêdêh Jesu sêja ma têtu kênac eņ gebe ² “Amboac ondoc, nê m ñacseņomi sêgêli lau ñanô nêh bin ma sebe sêniņ gêh, naņ sêkwasiņ lemeņ atom.” ³ Tec eņ gêjô êsêac aweņ gebe “Ma amac taôm gêdêh taņ amasan nê m ñagôliņ lanġwa naņ, aseņ Anôtônê binșu gêwiņ. ⁴ Anôtô gêjac jatu gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa, ma teņ embe êpuc boa tama me têna, naņ senseņ eņ su ênaņa.’ ⁵ Mago amac asôm gebe Ñac taņ êsôm êndêh tama me têna gebe ‘Aôm taêm kêka ñoc gêh, mago gabe jakêh êtu da,’ ⁶ ñac tonan embe etoc tama agêc têna sa atom, oc naêndêh. Tec agôm nê m ñagôliņ lanġwa ñanô kêsa ma aseņ Anôtônê binșu. ⁷ Dansantêna, Jesaia geoc bin tonec lasê jagadêngeņ kêpi amac gebe ⁸ Anôtô kêsôm gebe

‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdonôlicgêh,
ma nêh ñalêlôm gêmôa jaêc aê.

⁹ Êsêac sêjam sakiņ aê kwalec,
gebe binșu, taņ têdôh naņ,
ñamalacnêh bin ñaômageņ.’ ”

*Gêh taņ gêgôm ñamalac kêtu sêc
(Mar 7:14-23)*

¹⁰ Go Jesu gêmôêc lau dêdêh eņ sêja ma kêsôm gêdêh êsêac gebe “Aņô bin ma nê m kauc êsa. ¹¹ Gêh taņ kêsô awasuņ naņ, oc êņgôm ñamalac êtu sec atom, tageņ gêh taņ kêsa awasuņ, tonan tec êņgôm ñamalac êtu sec.”

¹² Go nê ñacseņomi jasêsôm gêdêh eņ gebe “Parisai tau sêjo bin tonan e geli nêh ñalêlôm sa, nê kôjalagac me.” ¹³ Tec Jesu gêjô êsêac aweņ gebe “Gêh samob, taņ Tamoc undambêņa kêsê atom naņ, oc êjô sa. ¹⁴ Andec êsêac, êsêac matenņpec, taņ sêwê matenņpec. Matapec teņ embe êwê matapec teņ, naņ oc agêc lulugeņ sêu tauņ sêsêp sê sêna.” ¹⁵ Ma Petere gêjô eņ awa ma kêsôm gebe “Ôwa binġôliņ tonec ñam sa êndêh aêac acgom.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Ma amac tonec amboac ondoc, nê m kauc kêsa atom tageņ atom êsêac me. ¹⁷ Ajala atom me. Gêh samob, taņ êsô awemsuņ naņ, oc êsêp ñatêtac ma tau êtaiņ su êna. ¹⁸ Ma gêh samob, taņ kapi aņga ñalêlôm mêh kêsa awemsuņ, tonan tec oc êņgôm ñamalac êtu sec. ¹⁹ Gebe gêh tonec aņga ñalêlôm kêpi gêmêh gebe Taêh gêjam sec, sêjac ñamalac êndu, dêdim sêmôcwalô gêogic, sêgôm gêh mockaiņo to mockaiņņa, geņgeņ, bin gêga ma bin alôb-alôb. ²⁰ Gêh tonan ñai tec gêgôm ñamalac kêtu sec. Mago embe sêkwasiņ lemeņ atom ma sêniņ gêh, tonan oc êņgôm ñamalac êtu sec atom.”

*Awê Kanaanņa kêkêh gêwiņ ñajanna
(Mar 7:24-30)*

²¹ Jesu gêdi kêtaiņ taugen aņga tonan jagêô lasê gamêh Turu to Sidonņa. ²² Ma gêdêh tonan awê Kanaanņa teņ aņga gamêh tonan mêh gêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu,

taêm walô aê. Aêhoc latuco njalau sec tenj kêlêsu enj.”²³ Mago Jesu gêjô ênê binj tenj atom. Ma nê njacsejomi dèdên enj jatetenj enj gebe “Ôkênj enj ênamaj, kêtanj-kêtanj kédaguc aêac nec.”²⁴ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Anôtô kêsakinj aê gadênj gôlôac Israel taunjen nêj domba gèbôm tec gamênj.”²⁵ Ma awê tau kèpônj aduc gèdênj enj ma kêsôm gebe “Apômtau, ônam aê sa.”²⁶ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe takôc njapalênênj mo su ma tambalinj êndênj kêamlatu, oc njajam atom.”²⁷ Ma awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, kôsômgauc. Mago mo njapopoc, tanj kêsêlô kêsêp nêj njataunênj tebo njalabu nanj, kêamlatu senjoc.”²⁸ Go Jesu gêjô enj awa gebe “O awê tau, aôm kôkênj gèwiñ njajana. Amboac tonanj binj, tanj kotenj nanj, êtu tônj.” Ma gèdênj njasawa tonanjenj awê tau latuo ôli njajam kêsa.

Jesu gègôm lau taêsam ôlij njajam kêsa

²⁹ Ma Jesu gèdi anja tonanj jagêô lasê bugêjactonj Galilaiana, go kêpi lôc tenj jakêponj tau sic gèngônj.³⁰ Go lau topom-topom dèdênj enj sêja, nanj sejonj nêj magijnj kêsu, pulijnj, matenjec, awenjmê ma gêmac tokainj-tokainj sèwiñ dèdênj enj sêja jatetoc êsêac sêc enj a-mña, ma gègôm êsêac njajam kêsa.³¹ Lau sèlic awenjmê sêsôm binj to pulijnj ôlij njajam kêsa, ma magijnj kêsu sêsêlênj to matenjec sèlic gamênj, tec sê taênj ma sèlambijnj Israelnênj Anôtô njanô.

Jesu gèlôm lau 4,000

(Mar 8:1-10)

³² Go Jesu gêmôêc nê njacsejomi dèdênj enj jakêsôm gebe “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sèwiñ aê e bêc tèleac samuc ma nêj gèj gèniñna masi, tec gabe jakênj êsêac têtac sawagenj sêna atom gebe oc enj kainj to lemenj êmac anja intêna.”³³ Ma njacsejomi sêsôm gèdênj enj gebe “Aêac tamoa gamênj sawa nec, oc takôc polom taêsam anja ondoc gebe lau tonec sèniñ êtôm êsêac.”³⁴ Tec Jesu kêtû kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgenj gèc.” Ma êsêac sêsôm gebe “7 to i palê njagèdô.”³⁵ Go kêsôm lau sèngônj sic sèngônj nom.³⁶ Ma kèkôc polom 7 to i tonanj sa ma gèjam danje, go kèpô kèkôc ma kèkèj gèdênj njacsejomi, go njacsejomi sèjag sam gèdênj lau.³⁷ Êsêac samob senj e gèoc êsêac tônj ma sejonj njapopoc sa kêsêp gadob 7 e mênggèc.³⁸ Ma êsêac, tanj senj gèj tau nanj, njacwaga 4,000, ma sêsa lauo to njapalê sa sèwiñ atom.

³⁹ Enj kèkèj lau tau sêja acgom, go kêpi wanj jagêô lasê gamênj Magadanja. * enajna nec atom. Êsêac sèkèj gèwiñj gebe êsêac embe sêmoasac lau samuc nêj gèj tenj, go lau samuc nêj njatêmui njalêlômja elom êsêac, tec sèkwasiñ lemenj gebe njatêmui tau tonanj ênaja.

16

Lau sèjatu gèjtalô

(Mar 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ma Parisai to Sadukai dèdênj Jesu jasêlêtôm enj ma tetenj enj gebe êtôc gèjtalô umdambênja tenj êndênj êsêac sèlic.² Tec enj gèjô êsêac awenj gebe “Êndênj êtula amac asôm gebe ‘Gèjac wècdèlanj, oc gamênj njajam.’³ Ma bèbêc asôm gebe ‘Gèjac wècdèlanj ma gamênj kêtunj tau. Ocsalô gamênj oc êtu sec.’ Gamênj njapuc tec ajala, mago tèm to noc njabelo tec ajam kauc.⁴ Gôlôac sec to mockainja sègôm mocsac gèjtalô, mago gèjtalô tenj oc êndênj êsêac atom, gèjtalô Jonanja tagenj.” Go gèjam dêmôê êsêac gacgenj sèkô ma gèc gèja.

Parisai to Sadukai nêj jist

(Mar 8:14-21)

⁵ Njacsejomi jasêsô njamakenj ônênja ma sèlij polom sinj sèkôc gèwiñ atom.⁶ Tec Jesu kêsôm gèdênj êsêac gebe “Alic ma ajop taôm njapep êndênj Parisai to Sadukai nêj jist.”⁷ Ma êsêac taênj gèjam gèc taunja ma sêsôm gebe “Kec, aêac takôc polom gèwiñ atom, tec kêsôm binj tonec.”⁸ Ma Jesu kèjala ma kêsôm gebe “O amac, akèj gèwiñ kwalec, kêtû agenja amac taêm gèjam gèc taômngagenj gebe akôc polom gèwiñ atom.⁹ Nêm kauc kêsa atom tagenj me. Taêm gèjam polom lemenj tenjenj, nanj gèdênj lau 5,000 me masi. Ma ajonj njagèdô-gèdô sa njagadob tendocgenj.¹⁰ Ma polom 7, nanj gèdênj lau 4,000 nanj amboac ondoc. Ajonj njagèdô-gèdô sa njagadob tendocgenj.¹¹ Amboac ondoc nêm kauc kêsa atom gebe aê kasôm binj kêpi polom gèdênj amac nec atom. Ajop taôm êndênj Parisai to Sadukai nêj jist.”¹² Gèdênj tonanj nêj kauc kêsa gebe enj kêsôm binj sejonj taunja kêpi jist polomnja atom, kêsôm kêpi Parisai to Sadukai nêj mêtê.

Petere kêsôm Jesu njam

(Mar 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Jesu kêsa gamênj Kaisarea Pilipinja, go kêtû kênac gèdênj nê njacsejomi gebe “Lau sêsam Njamalacnê Latu sebe asa.”¹⁴ Ma êsêac sèjô enj awa gebe “Lau njagèdô sebe njackêsagu Joanj, ma njagèdô sebe Elia, ma njagèdô sebe Jeremia me propetenênj tenj.”¹⁵ Go gèjam kênac êsêac

* 15:39: Lau tonanj sekwasijnj lemenj gebe njatêmui demôênja

gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” ¹⁶ Go Simon Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Kilisi tau, Anôtô mata jali nê Latu aôm.” ¹⁷ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Jona latu Simon, aê aoc êoc aôm gebe ñamalac tenj geoc binj tonan lasê gêdêj aôm atom, Tamoc taugenj, tanj gêjgôj undambê nanj. ¹⁸ Ma aêgenj mênjasôm êndêj aôm gebe Petere, aôm poc tenj ma jansuj ñoc gôlôac sa êsêp poc tonec naêkô, ma lamboam ñaçaclai êku tulu atom. ¹⁹ Aê jakêj gamêj undambêja ñaki êndêj aôm gebe gêj, tanj aôm ôi tøj anja nom nanj, oc si tøj anja undambê ma gêj, tanj aôm ônac pêla anja nom nanj, oc sênac pêla anja undambê.” ²⁰ Go gêjam ñacsenjomi awenj auc gebe sêsôm enj wae Kilisiña lasê êndêj lau tenj atom.

Kilisi geoc êmac êndu to êndi saña lasê
(Mar 8:31–9:1; Luk 8:22-27)

²¹ Gêdêj tonan Jesu geoc lasê gêdêj nê ñacsenjomi kêtuj ñamata gebe “Aê oc jana Jerusalem ma laumata to dabunjsêma ma binjutau sêkêj ñandanj taêsam êndêj aê ma sênac aê êndu e ñabêc êtu têlêac, go jandi sa matoc jali êsa êtiam.” ²² Tec Petere gê enj jakêsôm enj gebe “Apômtau, Anôtô êkô binj tonan auc. Binj amboac tonan êtap aôm sa atommanj.” ²³ Tec Jesu kêsâ tau ôkwi jakêsôm gêdêj Petere gebe “Sadanj, ôkôc taôm sa naôkô jaêc, aôm gôwa lakô aê. Aôm taêm gêjam binj Anôtôja atom, taêm gêjam binj ñamalacnagenj.”

²⁴ Go Jesu kêsôm gêdêj nê ñacsenjomi gebe “Ñac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tøj, nanj ênac kapoac tau ma êoc nê kakesotau êndanjuc aê, ²⁵ gebe ñac tenj embe êngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc êmac êndu. Ma tenj embe êmac êndu êtu aêja, nanj oc êngôj mata jali. ²⁶ Ñac tenj embe ênsôb gêj nomj samob sa êtu ênê gêj, mago êjainj katu, oc ênam enj sa me masi. Oc ênam enj sa atom. Ñamalac oc ênac da katu ña asagenj. ²⁷ Gebe Ñamalacnê Latu oc êmêj to Tamanê ñasawi ma nê anjela oc sêwiñ, ma êkêj ñagêjô êndêj ñamalac samob êndêj-êndêjgenj êtôm gêj, tanj êsêac tau ñ sêgôm. ²⁸ Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Êsêac tec sêkô nec nêj ñagêdô oc sêmac êndu atomgenj, e sêlic Ñamalacnê Latu tonê gôlinj êmêj acgom.”
* kêpi jist. Jist êtôm gebe polom samucgrnj auc (alic Mat 13:33) ma Parisai to Sadukai nêj mêtê êtôm gebe êenam launêj ñalêlôm auc amboac tonanjenj. †

17

Jesu ôli kainj têj kêsâ
(Mar 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 gêjanja acgom, go Jesu kêkôc Petere ma Jakobo agêc lasi Joan sêwiñ enj. Enj gêwêc êsêac sêpi lôc ñatêpôê baliñ tenj sêja gebe nasêmoa tauñja. ² Ma sêlic enj ôli kêpô tau ôkwi e lanjônô kêpô gamêj amboac oc, ma nê ñakwê ñawasi ñaeb ñaôma. ³ Go sêlic Mose agêc Elia seoc tauñ lasê dêdêj êsêac ma sêjam binjalôm sêwiñ enj. ⁴ Tec Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdêj Jesu gebe “Apômtau, ñajam gebe tamoa gamêj tonec. Embe ôsôm, go janam bec têlêac anja tonec, aômnmê tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” ⁵ Kêsôm binj tonan gêmoa ma sêlic tao tonjawê tenj gêjam ajuñ êsêac, go awa tenj kêsâ anja tao kêsôm gebe “Aêñoc Latuc, tanj têtac gêwiñ enj ma galic enj ñajam nanj tonec. Akêj tanjem enj.” ⁶ Ñacsenjomi sêñô e sêtu tauñ jasêc ma têtêc tauñ ñanô. ⁷ Go Jesu kêsâ jakêmoasac êsêac ma kêsôm gebe “Andi sa ma atêc taôm atom.” ⁸ Ma gêdêj tanj sêoc matenanô sa nanj, sêlic tenj atom, Jesu taugenj.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma Jesu gêjac jao êsêac gebe “Asôm gêj kainj tenj, tanj amac alic nanj, êndêj ñac tenj atom e Ñamalacnê Latu êndi sa anja ñacmatênêj su acgom.” ¹⁰ Go ñacsenjomi têtuj kênac enj gebe “Amboac ondoci, binjutau sêsôm sebe Elia êmêj êmuñ acgom.” ¹¹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Elia oc êmêj ma êsa gêj samob ñalanjô sa êtiam. ¹² Mago aê jasôm êndêj amac gebe Elia tec gêmêj su, ma sêjala enj atom, ma têtuj kasec enj kêtôm taêj gêjam. Ma Ñamalacnê Latu oc êtap ñandanj sa anja êsêacnêj amboac tonanjenj.” ¹³ Gêdêj tonan ñacsenjominêj kauc kêsâ gebe binj, tanj enj kêsôm gêdêj êsêac nanj, kêsôm kêpi ñackêsagu Joanj.

Jesu gêgôm ñapalê tonjalau sec ôli ñajam kêsâ
(Mar 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Ac sêmêj e sêd lasê dêdêj lau, ma ñac tenj kêsâ gêdêj Jesu jakêpônj aduc gêdêj enj ¹⁵ ma kêsôm gebe “Apômtau, taêm walô ñoc latuc, tê meloc kêtê enj ma gêmoa jageo ñanô, tec gêtu tau kêpi ja to kêsêp bu kêtuj dim taêsam. ¹⁶ Aê kakôc enj gadêj nêj ñacsenjomi gamêj, mago têtôm gebe sêngôm enj ôli ñajam êsa atom.” ¹⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “O amac akêjgêwiñ-atom to laukesowaga, aê jamoa jawiñ amac e êndêj ondoci, ma jaoc amacnêj binj e êndêj ondoci. Akôc ñapalê andêj aê amêj.” ¹⁸ Jesu gec binj ñalau sec e kêsâ anja ênê gêja, ma gêdêj ñasawa tonanjenj ñapalê tau ôli ñajam kêsâ.

* 16:28: Apômtau gêjam dôj Parisai to Sadukai nêj mêtê † 16:28: Ñaê Petere ñam be poc. (alic Joan 1 42)

¹⁹ Go ñacsejñomi dédêj Jesu sêja sêkô tauñña ma sêsôm gebe “Amboac ondoc tec aêac atôm gebe atinj ñalau tonanj atom.” ²⁰ Eñj kêsôm gédêj êsêac gebe “Kêtu amac akêj gêwiñ kwalecña. Biññanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amac embe nê m akêj êwiñ êtôm gêmêc ñamatu tagen ênêc, ma asôm êndêj lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa anja tonec naôkô ònêña’ oc êmbuc tau sa êna, ma anjgôm gêj tej eselop sa atom. ²¹ [Ñalau amboac tonanj ñai oc tauñ sêsa ñagaô sêna atom, tatenj mec to tanam dabunj mogen, go êtôm.]”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê kêtû luagêcña
(Mar 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Ac sêsêlêj sêmoa Galilaia ma Jesu kêsôm gédêj êsêac gebe “Kêdabinj gebe sêkêj Ñamalacnê Latu êndêj ñamalac lemenj êna ²³ nasênac eñ êndu e bêc êtu tâlêac, go êndi sa êtiam.” Ma ñacsejñominêj ñalêlôm ñawapac kêsa ñanô.

Biñ takis lôm dabunña

²⁴ Ac jasêô lasê Kapanam ma lau, tanj sêjac takis lôm dabunña sa nanj, dédêj Petere jasêsôm gebe “Amacnê mêtêmôkê oc êkêj takis me masi.” ²⁵ Tec eñj gêlôc gebe “Aec.” Ma gédêj tanj Petere kêpi andu gêja nanj, Jesu sep tagen kêsôm gédêj eñj gebe “Simon, aôm gobe amboac ondoc. Kiñ nomña nanj sêkôc awa to takis anja asa nê, anja tauñ latunjinêj me anja lau jaba nêj.” ²⁶ Ma Petere kêsôm gebe “Anja lau jaba nêj.” Tec Jesu kêsôm gédêj eñj gebe “Amboac tonanj ma êsêac tauñ latunji oc gacgenj sêmoa. ²⁷ Mago aêac dabe dangôm êsêac sêli awenj sa atom. Amboac tonanj ôna bu tau nawenj i ma ôkôc i ñamatanja, tanj ôjac nanj, ôña awasunj, go ôtap mone tau ñatenj sa, ma ôkôc naôkêj êndêj êsêac êtu aêagêc lemenj.”

18

Asa êtu ñac kapôêj

(Mar 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Gédêj ñasawa tonanj ñacsejñomi dédêj. Jesu sêja ma sêsôm gebe “Asa oc êtu ñac towae êlêlêc anja gamêj undambêja.” ² Tec eñj gêmôcê ñapalê saunj tej mênketoc eñj kêkô êsêac ñalunjenj ³ ma kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amac embe akac taôm ôkwi ma atôm ñapalê atom, oc asô gamêj undambêja ana atomanô. ⁴ Nac tanj kêkôñinj tau kêtôm ñapalê tonec nanj, kêtû ñac towae kêlêlêc anja gamêj undambêja. ⁵ Ma tej embe êkôc ñapalê tej amboac tonec sa êtu ñoc ñaêña, oc êkôc aê sa.

Tatim lau atom

(Mar 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Ñac tej, embe êtim lau saunj, tanj sêkêj gêwiñ aêña nanj nêj tej e êtu sec, nanj lau oc sêwa pocôtêmui sa eñj gêsutêkwa ma sêmbalinj eñj êsêp gwêc gédimbobsêga êna, go ñajam. ⁷ Ojæc êsêac kalomtênamêj. Biñkalom oc êsa, mago ojæc ñackalomma.

⁸ “Lêmam me amkainj embe êtim aôm gebe ôngôm sec, nanj ôndim su ma ômbalinj sinj. Ôngônj matam jali amboac pulinj me magi kêsû nanj, ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm lêmam to amkainj samucgenj ôsêp ja, tanj kêsa gedenj tonjenña ôna nanj su. ⁹ Ma matamanô embe êtim aôm gebe ôngôm sec, nanj ôkip sa ma ômbalinj sinj, ômoa matam jali tomatamanô makenjenj nanj, ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm tomatamanô lulu ôsêp ja kêlakoc ñalamboam ñakêlêndinj ôna nanj su.

Biñ gôlinj domba gêlajña

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Alic taôm gebe ambu êsêac lau saunj tonec nêj tej atom. Aê jasôm êndêj amac gebe Êsêacnêj anjela, tanj sêmoa undambê nanj, sêlic Tamoc, tanj gêmoa undambê nanj, lanjôanô ñapañ. ¹¹ [Gebe Ñamalacnê Latu gêmêj gebe ênam gêjgeberj sa.]

¹² “Amac abe amboac ondoc. Ñac tej embe nê domba 100. sêmoa e ñatenj êmbôm, oc endec 99, nanj sêmoa lôc ma naensom gêbôm tonanj atom me. ¹³ Aê jasôm biññanôgenj endenj amac gebe Embe êtap sa, oc êtu samuc gêj tau ñanô êlêlêc 99, tanj sêbom atom nanj su. ¹⁴ Amboac tonanj tec Tamoc, tanj gêmoa undambê nanj, gebe êsêac saunj tecenec nêj tej ênanja atom.

Lasitêwai tobij keso

(Luk 17:3)

¹⁵ “Lasim embe êngôm sec, go ôna e agêc taômgenj lanjômanô êpi tagenj ma ômêtôc eñj. Embe êkêj tanja aôm, go ambinj taôm tônj lasitêwaiña êtiam. ¹⁶ Ma embe êkêj tanja aôm atom, nanj ôkôc ñac tej me luagêc sêwiñ aôm acgom, gebe ‘ñac luagêc me tâlêac, tanj sêjô biñ sêwiñ nanj, sêpuc biñj tau tônj amboac tonanj.’ ¹⁷ Embe êkêj tanja Êsêac tonanj atom, nanj ôsôm êndêj gôlôac. Ma embe êkêj tanja gôlôac atom, nanj ôlic eñj amboac ñac samuc me telonj tej.

Dai biñ tônj to tanac pêla biñ

¹⁸ “Bijnanô, aê jasôm êndên amac gebe Gên, tañ amac ai tòn anja nom nañ, Anôtô i tòn anja undambê, ma gên, tañ amac anac pêla anja nom nañ, Anôtô ênac pêla anja undambê. ¹⁹ “Ma jasôm tenj êndên amac êwiñ gebe Amacnêm luagêc embe nêm ñalêlôm tagen anja nom êtu gên samob, tañ abe aten nañna, Tamoc tañ gêmoa undambê nañ, êngôm ñanô ésa êndên amagêc. ²⁰ Gebe gamên-gamên samob, tañ luagêc me télêac sêpi tagen kêtû ñoc ñaêña, tê gêngônj êsêac ñaluj.”

Bingôlinj kêpi sakinwaga, tañ kêsuc binj ôkwi atom

²¹ Go Petere kêsa jakêtu kênac Jesu gebe “Apômtau, lasic embe êngôm sec êndênj aê, oc jasuc ôkwi êtu dim tendocgen. Êtu dim 7 oc êtôm me masi.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê jasôm êndênj aôm gebe êtu dim 7 genj atom, 70 e êtu dim 7 acgom. ²³ Kêtû tonanña gamên undambêña kêtôm kinj tenj, tañ gebe nê sakinwaga sêwa ênê awa ñabinj sa êndênj enj. ²⁴ Gêgôm gêjac m gêmoa ma sêkôc ñac tenj, tañ nê tốp kêtôm gold totalu million samuc tenj gêc nañ, dêdênj enj sêja. ²⁵ Ma ñac tonan nê gênj gebe êjô tốpña gêc atom, tec ñatau kêjatu gebe sêkênj êsêagêc nê awê to nêñ gôlôac ma nêñ waba samob lau sênac ôli, ma ñaôli tau êjô ênê tốp. ²⁶ Tec sakinwaga kêpônj aduc ma keten nê ñatau gebe ‘Ôê aênoc binj tòn ma aê janac nêm tốp samob e êmbacnê.’ ²⁷ Amboac tonan apômtau taê walô ñac tonan, tec kêgaboac enj su ma kêsuc tốp tau ôkwi gêwiñ.

²⁸ “Sakinwaga tau kêsa gêja e gêdac nê ñac tenj, tañ sêjam kôm sêwiñ tauñ nañ. Ñac tonan nê tốp denari 100 gêc enja. Tec kêkam enj tòn gêginj enj ma kêsôm gebe ‘Ônac ñoc tốp.’ ²⁹ Ma nê ñac tonan gêu tau ma keten enj gebe ‘Ôê ñoc binj tòn, ma aê janac nêm tốp e êmbacnê.’ ³⁰ Mago enj gedec jakêbalinj enj kêsêp kapoacwalô gebe ênac ênê tốp e êmbacnê. ³¹ Tec nê lau, tañ sêjam kôm sêwiñ tauñ nañ, sêlic gên tonan e têtac kêbôli auc, tec sêja sêsôm binj tonac lasê samob gêdênj nêñ ñatau. ³² Go nê ñatau gêmôêc enj ma kêsôm gêdênj enj gebe ‘Aôm sakinwaga sec, aê kasuc aôm nê tốp samob ôkwi kêtû kotenj aêña. ³³ Aê tec taêc walô aôm, ma aôm gebe taêm walô nêm ñac amboac tonan atom me.’ ³⁴ Ma nê ñatau têtac ñandanj sec ma kêkênj enj gêdênj gejobwaga kapoacwalôña gebe sêlênsu enj e ênac ênê tốp samob su. ³⁵ Ma amac embe asuc lasiminêñ binj ôkwi tonêm ñalêlômgerj atom, go Tamoc undambêña êngôm amac amboac tonanjen.” *

19

Binj sêmcwalôña

(Mar 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jesu gêjac mata binj tônê su acgom, go gêdi anja Galilaia ma kêsêlêñ e gêô lasê Judaia ñagamênj, tañ gêc Jordan ñamakenj ônêña. ² Ma lau topom-topom tédaguc enj jagêgôm êsêac ñajam kêsa anja tônê.

³ Ma Parisai ñagêdô dêdênj enj sêja sebe sêlêtôm enj ma sêsôm gebe “Ñac tenj embe êwi nê awê sinj êtu binj gêga tenña paliñ-palingen, oc êtôm me masi.” ⁴ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Gêdênj andanjenj ñac-kêkênj-gênwaga kêkênj awêlu ñac, nañ asam atom me. ⁵ Anôtô kêsôm gebe ‘Amboac tonan ñac oc êwi tama agêc têna sinj êsap nê awê tôn, ma agêc lulu têtû ñanô tagen,’ ⁶ ma agêc têtôm gên luagêc êtiam atom, têtôm ñanô tagen. Gên tañ Anôtô kêkênj kêkwa tau nañ, ñamalac tenj êkac su atom.” ⁷ Go Parisai sêsôm gêdênj enj gebe “Ma kêtû asagenña Mose kêjatu gebe sêkênj papia sêwi awê sinña acgom, go sêwi enj sinj.” ⁸ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Mose gêlôc gêdênj amac gebe awi nêm lauo sinj kêtû nêm kauc ñadaniña. Mago gêdênj andanjenj nañ amboac tonan atom. ⁹ Tec aê jasôm êndênj amac gebe Ñac tenj embe nê awê êsêlêñ mockaiña atom, mago êwi enj sinj ma ênam awê tenj, nañ oc êngôm binj sêjam tauñña popoc.”

¹⁰ Go nê ñacsenjomi sêsôm gêdênj enj gebe “Embe lauo to ñac sêjam tauñ ñabinj amboac tonan, go sênac tauñ ñamoasinj masi.” ¹¹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau samob oc nêñ kauc ésa êpi binj tonan atom, lau tañ Anôtô gêwa sa gêdênj êsêac nanjenj. ¹² Lau ñagêdô sêmoa, tañ tenenji sêkôc êsêac têtôm gebe sênac awê atomña kwananjenj, ma ñagêdô ñamalac sêjam êsêac ôkwi gebe sênac awê atom, ma ñagêdô sêmoa, tañ sêjam awê atom kêtû gamênj undambêña. Tenj embe êjala ñam, oc êjala.”

Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec

(Mar 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Ma sejonj ñapalê dêdênj Jesu sêja gebe êkênj lêma ênsac êsêac to etenj mec. Ma ñacsenjomi sec binj lau. ¹⁴ Mago Jesu kêsôm gebe “Andec, ma ñapalê dêndênj aê sêmênj. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ñai têtû gamênj undambêña ñatau.” ¹⁵ Go kêkênj lêma gêsac êsêac su ma gêdi anja tonan gêja.

* **18:35:** Denari tagen kêtû kômwanên ñaôli bêc tagenña.

*Nacsenjom tolêlôm**(Mar 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Ma ñac ten gédên en jakêtu kênac en gebe “Mêtêmôkê, aê janngôm gêñ ñajam ondoc gebe janngôn matoc jali tengeñ.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gédên en gebe “Amboac ondoc kôtu kênac aê kêtú gêñ ñajamña. Ñac ñajam tagenjanô tê gêmoa. Embe taêm ênam gebe ònggôn matam jali tengeñ, nan òmansañ biñsu.” ¹⁸ En kêtú kênac gebe “Biñsu ondoc.” Tec Jesu gêjô en awa gebe “Ônac ñamalac êndu atom. Ôngôm gêñ mockainja atom. Ônam gengeñ atom. Ônga biñ atom. ¹⁹ Otoc tamam agêc ténam sa ma têtac êwiñ lau wacban aôm amboac têtac têtac êwiñ taôm.” ²⁰ Nacsenjom tau kêsôm gédên en gebe “Gên tonañ ñai samob kamasañ su, ma janngôm asagen ten êwiñ,” ²¹ Jesu kêsôm gédên en gebe “Embe taêm ênam gebe òmansañ taôm e ñapep sawa, go òna naókên nêwaba samob lau sênam ôli ma ôkên ñaawa êndên lau ñalêlôm sawa, go nêwaba awa oc ênêc undambê, ma ômôên ôndannguc aê.” ²² Nacsenjom tau gêjô biñ tonañ e nê ñalêlôm ñawapac ñanô ma kêsá gêja, gebe nê waba taêsam.

²³ Ma Jesu kêsôm gédên nê ñacsenjomi gebe “Biñjanô, aê jasôm êndên amac gebe Ñac tolêlôm embe êsô gamên undambêña êna, oc êngôm elémê. ²⁴ Ma jasôm êndên amac êwiñ gebe Bôc kamele ten oc êsêli êsô so ñalásê êna ñagaógen êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamên ênaña su.” ²⁵ Nacsenjomi sêñô biñ tonañ e t êkakê ñanô ma têtú kênac gebe “Ai, amboac tonan asa oc ênam samuc.” ²⁶ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gêñ amboac tonañ atom, mago Anôtô oc êngôm gêñ samob naêtôm.”

²⁷ Go Petere gêjô en awa gebe “Ôlic acgom, aêacmên tec awi ma gêñ samob siñ gécña ma adaguc aôm nec. Oc akôc asagen êjô.” ²⁸ Tec Jesu kêsôm gédên êsêac gebe “Biñjanô, aê jasôm êndên amac, tec adaguc aê nec, gebe Êndên tan gêñ samob êtu wakuc nan, Ñamalacné Latu oc êngôn nê lêpôn ñawasi, ma amac oc angôn lêpôn 12 amboac tonañ ma amêtôc Israelnêñ gôlôacmôkê 12. ²⁹ Lau samob, tan sêwi andu me lasitêwai me lunjo me tenenji me tamenji me ñapalê me kôm siñ êtu aêña, oc sêkôc ñagêjô êtu dim 100 ma sêwê kain sêngôn maten jali tengeñ. ³⁰ Ma lau ñamataña taêsam oc têtú ñamu, ma ñamu oc têtú ñamata.

20*Binjôliñ ñapalê sêjam kôm wainja*

¹ “Gamên undambêña kêtôm kôm wainja ñatau ten, nan bêbêc kanucgen gêja gebe eten kômwaga sênam ênê kôm wainja. ² En to kômwaga nêñ biñ kêpi tagen gebe têtap denari tagen-tagen sa êndên oc ten. Su, go kêsakiñ êsêac sêja ênê kôm wainja. ³ Oc mêngic lauñ sa ma kêsá gêja e jagêlic lau ñagêdô tau sêkô malaclun. ⁴ Tec kêsôm gédên êsêac gebe ‘Ana kôm wainja êwiñman, oc janam ôli amac ñajam.’ ⁵ Tec Êsêac sêja. Go ocsalô to ocmata ma kêsá gêja kêtiam nan gêgôm amboac tonanjen’ ⁶ e oc kêpô sisi, gocgo kêsá gêja e gédac ñagêdô sêkô ma kêsôm gédên êsêac gebe ‘Asagen oc samuc tonec amac taôm akô tonec.’ ⁷ Êsêac sêsôm gédên en gebe ‘Nac ten keten aêac kêtú anam kômña atom.’ Tec kêsôm gédên êsêac gebe ‘Ana kôm wainja êwiñman.’

⁸ “Kêtula acgom, go kôm wainja ñatau kêsôm gédên nê gejobwaga gebe ‘Ômôc kômwaga ma ôkên nêñ ñaôli êndên êsêac, ônac m êndên lau ñamuña ma êsêlên e êndên lau ñamata.’ ⁹ Tec lau, tan sêmên gédên oc kêpô sisi nan, sêkôc denari tagen-tagen kêtôm êsêacgen. ¹⁰ Ma lau ñamataña sêmên, tec seboc oc sêkôc êlêlêc, mago êsêac sêkôc denari tagen-tagen kêtôm êsêacgen amboac tonañ. ¹¹ Ac sêkôc su acgom, go sêli awen sa gédên ñatau ¹² ma sêsôm gebe ‘Lau ñamuña tonec sêjam kôm kêtôm ockatu ñasawa tagen, mago gôjam ôli êsêac kêtôm aêac, tec aêc wapac to ñandan oc samucgenja nec.’ ¹³ Tec ñatau gêjô acnên ñac ten awa gebe ‘Ñacnac, aê gagôm aôm sec atom, taôm gôlôc kêtú denari tagenja gédên aê. ¹⁴ Ôkôc nêwaba ñaôli sa ma ôcê òna. Aê gabe jakên ñac ñamuña tonec êkôc êtôm aôm. ¹⁵ Gêñ ñatau aê katôm gebe janngôm ñoc gêñ êtôm taêc gêjamña nec atom me. Ma aôm amboac ondoc. Gôlic aê sec kêtú aê ñac wapômña me.’ ¹⁶ Amboac tonañ tec lau ñamu têtú ñamata, ma ñamata têtú ñamu.”

*Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja Iasê kêtú têtêacña**(Mar 10:32-34; Luk 18:31-34)*

¹⁷ Ma gédên tan Jesu gebe êpi Jerusalem êna nan, kêkôc êsêac ñacsenjomi 12 sa jasêmoa nêñ tauñña ma kêsôm gédên êsêac anja intêna gebe ¹⁸ “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana ma oc sêkên Ñamalacné Latu êndên lau dabunngêga to biñsutau sêkic ênê biñ, ¹⁹ go sêkên en êndên lau samuc gebe sêsu en susu ma si en to sênac en êpi kakesotau. Ma ñabêc êtu têtêac, go êndi sa.”

*Jakobo agêc Joañ tenenji keten Jesu kêtú êsêagêcña**(Mar 10:35-45)*

²⁰ Gêdêrj tonaj Sebedai latuagêc to tenenij dêdêrj Jesu sêja ma tenenij kêpônj aduc gebe eten gêrj anja Jesunê. ²¹ Tec Jesu kêsôm gêdêrj enj gebe “Aôm gobe amboac ondóc.” Awê tau kêsôm gêdêrj enj gebe “Ôsôm êtu tônj gebe latucagêc tonec nêrj tenj êngônj aôm anôna ma tenj êngônj aôm gasêrja anja nêrj gamêrj.” ²² Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Amac ajam kauc gêrj, tanj atenjan. Amac atôm gebe anôm êsêp laclu, tanj aê oc janôm êsêrja nanj me.” Ac sêsôm gêdêrj enj gebe “Aêac atôm.” ²³ Enj kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Amac oc anôm êsêp aênoc laclu, tagen aê katôm gebe jakêrj lau sêngerj njoc anôna to gasêrja atom, gêjac lau, nanj Tamoc kêjal i nj êsêac sa nanjenj njawae.”

²⁴ Êsêac lau 10 sêrjô e têtû môsi njac luclu lasi. ²⁵ Tec Jesu gêmôêc êsêac dêdêrj enj sêja ma kêsôm gebe “Amac ajalagac gebe lau samuc nêrj gôlinjwaga sêkônij êsêac ma nêrj lau kapôêrj sêjam gôlinj êsêac njajana. ²⁶ Mago amac amboac tonaj atom. Nac tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêrj njac kapôêrj, nanj êtu amacnêrj sakinjwaga. ²⁷ Ma tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêrj njamata, nanj êtu amacnêrj gêrjôma. ²⁸ Njamalacnê Latu gêmêrj gebe sênam sakinj enjja atom, mago gebe ênam sakinj to êkêrj tau ênac da lau taêsam.”

Jesu gêgôm matapec luagêc sêlic gamêrj kêtiam

(Mar 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Ma gêdêrj tanj sêwi Jeriko sinj nanj, lau topom-topom sêwê têdaguc Jesu. ³⁰ Ma matapec luagêc sêngônj intêna njatali, nanj sêrjô gebe Jesu kêsêlêrj gêmêrj, tec sêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³¹ Tec lau tonaj naj sec binj êsêagêc gebe sênam tauj tônj. Mago êsêagêc sêmôêc sêpuc sagerj gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³² Tec Jesu kêkô ma gêmôêc êsêagêc ma kêsôm gebe “Agêc abe jangôm asagenj êndêrj amagêc.” ³³ Agêc sêsôm gêdêrj enj gebe “Apômtau, ôngôm aêagêc matenjanô êpoa lasê.” ³⁴ Tec Jesu taê walô êsêagêc ma kêmoasac êsêagêc matenjanô e sep tagenj matenj gêlac ma têdaguc enj. *

21

Jesu jagêdê lasê Jerusalem

(Mar 11:1-11; Luk 19:28-38; Joan 12:12-19)

¹ Ma gêdêrj tanj êsêac têdabinj Jerusalem jasêsa Betpage, tanj gêc Lôckatêkwi nanj, Jesu kêsakinj njacsenjom luagêc ² ma kêsôm gêdêrj êsêagêc gebe “Agêc asêlêrj apenj malac, tanj gêc nêrj nanj, ana ma gaôgerj andac donki têna tenj sêkô tônj ma njalatu kêkô gêwijn, nanj anjgamboac su ma awê andêrj aê amêrj. ³ Nac tenj embe êsôm binj êndêrj amagêc, nanj agêc asôm gebe ‘Apômtau kêpô lèna genj tau’ ma oc êkêrj gaôgerj êndêrj amagêc.”

⁴ Binj tonaj kêsa gebe binj, tanj propete kêsôm nanj, êtu anô gebe

⁵ “Asôm êndêrj Sion latuo gebe Gôlicgac me, nêrj kinj gêdêrj aôm gêmêrj, njac malô kêpi jagêngônj donki ma gêngônj bôc wabanja njalatu njadê.”

⁶ Njacsenjomagêc sêja jasêsôm kêtôm Jesu kêsakinj êsêagêc, ⁷ sêwê donki têna to njalatu sêja jasêu nêrj njakwê gêsac ma Jesu gêngônj njadê. ⁸ Lau topom nêrj taêsam sêja nêrj njakwê gêc intêna, ma njagêdô, sêsapu kalauj mênjsêja gêc intêna. ⁹ Ma lau, tanj sêwê topom-topom sêmuju to têdaguc nanj, sêmôêc gebe “Osana êndêrj Dawidnê Latu, alanem enj, nanj gêmêrj gêjam Apômtau lanjô. Osana êsa anja lôlôc.”

¹⁰ Ma gêdêrj tanj Jesu jagêdê lasê Jerusalem nanj, lau malacnja samucgerj sêjam sêjô ma sêsôm gebe “Tônê asa.” ¹¹ Go lau topom tonaj sêsôm gebe “Propete Jesu, tanj anja Nasaret Galilainja nanj, njac tau tonsc.”

Jesu kêjanda lau anja lôm dabuj

(Mar 11:15-19; Luk 19:45-48; Joan 2:13-22)

¹² Ma Jesu kêsô lôm dabuj jakêjanda lau-samob, tanj têtulu gêrj sêmoa lôm dabuj njalêlôm nanj, sêsa awê sêja ma kêtinj lau sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêrj tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêrj lèpônj pinjonj. ¹³ Go kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Teto gêc gebe ‘Aênoc andu sêsam gebe andu mecja,’ mago amac agêcôm kêtu kêjanjgöwaganêrj gêsunj.”

¹⁴ Ma matenjec to maginj kêsu dêdêrj enj sêja ma gêgôm êsêac ôlinj njajam kêsa anja lôm dabuj. ¹⁵ Lau dabuj sêga to binjsutau sêlic gêrj kainj tenj, tanj enj gêgôm nanj, to njapalê, tanj sêmôêc sêmoa lôm dabuj gebe “Osana êndêrj Dawidnê Latu,” tec têtû môsi, ¹⁶ ma sêsôm gêdêrj Jesu gebe “Binj tec êsêac sêsôm nec aôm gônjô me.” Ma Jesu kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Aec, ganjogac. Ma bi nj tonec gebe “Aôm kômasanj lambinj kêsa njapalê sauju to gêrj dedec awenjsun’ nec amac asam atom me.” ¹⁷ Ma gêwi êsêac sinj kêsa anja malac gêja Betania ma gêc tônê.

* 20:34: Alic Mat 18:28

*Jesu kêpuc boa jambô
(Mar 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Gêdêj bêtêcgen Jesu gêmu gêja malac kêtiam e mo gêjô enj. ¹⁹ Ma gêlic jambô tej kêtô intêna, tec kêtû gasuc gêja e gêlic gêj tej atom, gêlic njalauj naômagen. Ma kêsôm gêdêj ka tau gebe “Aôm oc ônam njanô êtiam atom enden tânggen.” Ma jambô tau kêsêlic sep tagen. ²⁰ Ma njasenomi sêlic e sêjac lemenj ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, tec jambô kêsêlic sep tagen nec.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Embe akêj ôwiñ ma têtmac lulu atomanô, oc angôm gêj amboac tonanj api jambôgenj atom. Embe asôm êndêj lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna,’ ma oc alic njanô êsa. ²² Ma gêj samob, taj amac atenj êsêp nêmc mec njalêlôm embe akêj êwiñ, oc atap njanô sa.”

*Judawaga têtû kênac Jesunê njaclai njam
(Mar 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Jesu kêsô lômc dabujj gêja kêtiam jakêdônj lau. Tec lau dabujjêga to launêj laumata dêdêj enj sêja ma têtû kênac enj gebe “Aôm gôgôm gêj tonanj gôjam njaclai ondoc lanjô. Ma asa kêtêj njaclai tau gêdêj aôm.” ²⁴ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê gabe jatu kênac binj tej êndêj amac amboac tonanj. Embe ajô njoc kênac, go aê Jasam njaclai, taj gêjam aê sa ma gagôm gêj tau nanj, êndêj amac amboac tonanjenj. ²⁵ Joanjê sanju anja ondoc, oc anja Anôtônê me anja njamalacnêj.” Ma Êsêac taêj gêjam gêc taunjenj gebe “Embe tasôm gebe anja Anôtônê, enj oc êsôm êndêj aêac gebe Ma amboac ondoc tec akêj gêwiñ enj atom. ²⁶ Ma embe tasôm gebe anja njamalacnêj, oc tatêc lau gebe samob sêlic Joanj kêtôm propete.” ²⁷ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amboac tonanj aê jasôm njaclai, taj gêjam aê sa ma gagôm gêj tau nanj, lasê êndêj amac atom amboac tonanjenj.

Binjôlij latuagêcnêj binj keso tauña

²⁸ “Amac abe amboac ondoc. Nac tej latu luagêc sêngônj. Enj gêdêj njasêga gêja ma kêsôm gebe ‘Latucenec, ocسالôna ônam kôm wainja.’ ²⁹ Nac tau gêjô enj awa gebe ‘Apômtau, aêc.’ Mago gêja atom. ³⁰ Go gêdêj nac sêu nj gêja ma kêsôm amboac tonanjenj gêdêj enj. Tec nac tau gêjô enj awa gebe ‘Aê gadec.’ E saunjenj, go taê gêjam tau tec gêja. ³¹ Njaclagêc tonanj nêj asa gêgôm tamenjinê binj kêtû tônj.” Ma êsêac sêsôm gebe “Nac saunj.” Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Telonj to mockainj oc sêsô Anôtônê gamêj sêna sêmunj amac. ³² Joanj tec gêdêj amac gêmêj ma kêtôc binj, taj Anôtô kêjatu nanj, gêdêj amac gebe andanguc, mago akêj gêwiñ enj atom. Telonj to mockainjogenj tec sêkêj gêwiñ enj. Amac tec alicgac, mago taêm gêjam taôm to akêj gêwiñ enj atom.

*Binjôlij kêpi kôm wainja to njagejowbaga
(Mar 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ “Anjô binjôlij tej. Andu njatau tej gêmoa, nanj kêsê wain kôm tej, gêsô tunj e kêsô tau ma kêsap sêpip wain njamala to kêtêwê andu njaatêkwa baliñ kêtû sejop kôm tauña, go kêmasanj binj gêdêj lau sênam kôm êpiña ma enj tau gêja gamêj bôm tej. ³⁴ Noc wain njanô êsanja kêdabinj, go kêsakinj nê sakinjwaga gêdêj kômwaga sêja gebe sêkôc ênê njanô. ³⁵ Ma lau-sêjam-kômwaga sêkôc ênê sakinjwaga tônj jasi tej ma sêjac tej êndu ma têtuc tej nj poc. ³⁶ Ma kêsakinj njagêdô kêtiam sêlêlêc njamatanja su sêja e sêgôm gêj tonanjenj gêdêj êsêac. ³⁷ Kêtû njamu enj kêsakinj nê latu gêdêj êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aênoc latuc sa.’ ³⁸ Kômwaga sêlic latu tau gêmêj ma sêsôm gêdêj tauñ gebe ‘Nac-gêwê-kainj-gênjênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac enj êndu ma ênê gênjênsêmwaga êtu aêacnêj.’ ³⁹ Go sêkôc enj tônj ma têtuj enj anja kôm wainja kêsâ gêja e sêjac enj êndu. ⁴⁰ Amboac tonanj kôm wainja njatau embe êd lasê, oc êngôm lau-sêjam-kômwaga tonanj amboac ondoc.” ⁴¹ Ma êsêac sêsôm gêdêj enj geb “Oc ensenj lau sec tonanj popoc ma êwi kôm wainja sinj êndêj lau tej sênam kôm êpi, taj sêkêj kôm njanô êndêj enj êtôm njanocgenj nanj.” ⁴² Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “‘Poc taj sêkwêwaga sêbaliñ sinj nanj, poc tonanjenj tec kêtû poc kêclêsunja. Gêj tonanj Apômtau gêgôm, tec matenjanô talic amboac gênsêga tej.’

Binj tonanj tetô gêc, oc asam atom me. ⁴³ Amboac tonanj jasôm êndêj amac gebe sêkôc Anôtônê gamêj su anja amacnêmc ma sêkêj êndêj lau tej gebe sênam njananô. ⁴⁴ Nac tej embe êtuc êpi poc tonec, oc ôli êngic, ma poc tau embe êtuc êpi tej, oc êsac enj popocgenj.”

⁴⁵ Lau dabujjêga to Parisai sêjô ênê binjôlij e sêjala gebe enj kêsôm binj kêpi êsêac. ⁴⁶ Tec sebe sêkam enj tônj, mago têtêc lau gebe sêlic enj kêtôm propete tej. *

* 21:46: Osana njam gebe lambinj.

22

*Binğôlinj kêpi moasinj awêna
(Luk 14:15-24)*

¹ Go Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû binğôlinjen gêdêj êsêac kêtiam ma kêsôm gebe
² “Gamêj undambêna kêtôm kinj tej kêsî awê gebe latu ênam. ³ Ma kêsakinj nê sakinjwaga
gebe nasêkalem êsêac, tanj jaen moasinj awêna gêdêj êsêac kwananjen nanj, e dedec ma sêmêj
atom. ⁴ Go kêsakinj sakinjwaga njagêdô ma kêsôm gebe Asôm êndêj êsêac, tanj jaen gêdêj êsêac
nanj, gebe ‘Alicgac, aê gagôm njoc moasinj su, gaguj njoc bulimakao to bôc njadambê kapôêj-
kapôêj ma gajac dabinj gêj samob e gêbacnê. Amboac tonanj amêj ma anij moasinj awêna
tau.’ ⁵ Lau tau sêjô e sêkôj auc ma sêc êlinj-êlinj. Tej gêja nê kôm, ma tej gêgôm nê kôm
awaña. ⁶ Lau njagêdô sêkam ênê sakinjwaga tau tøj ma sêlêsu êsêac e sêjac êsêac êndu. ⁷ Tec
kinjê lai kêpoa ma kêkêj nê lausinj sêja e sesen lau, tanj sêjac ênê sakinjwaga êndu nanj su ma
sêkêc êsêacnêj malac ja genj. ⁸ Gogco kêsôm gêdêj nê sakinjwaga êna gebe ‘Moasinj tau tec gajac
dabinj su, mago êsêac, tanj jaen gêdêj êsêac nanj, têtôm atom. ⁹ Amboac tonanj naakô intêna
gêga tau ma embe andac lau, go akalem êsêac sêmêj sêniñ moasinj awêna.’ ¹⁰ Tec sakinjwaga
tonanj njai sêsa intênaña sêja ma sêjac lau samob, tanj dêdac nanj sa, sec to njajam gôlinj-golinjenj
e njaclen sêlôc andu moasinjña.

¹¹ “Ma kinj kêsô gêja gebe êlic njaclen. Ma gêlic njac tej gêmoa, tanj kêsô njakwê moasinjña
atom. ¹² Tec kêsôm gêdêj enj gebe ‘Njacnec, aôm kôsô njakwê moasinjña atom, mago amboac
ondoc tec kôsô gômôêj.’ Ma njac tau awamê kêsa. ¹³ Go kinj kêsôm gêdêj sakinjwaga gebe ‘Ansô
enj lêma to akainj tøj ma ambalinj enj êsa naêsêp gêsujbôm njalêlôm êna, ec êtaj ma luluj êkôsij
êpi tau.’ ¹⁴ Njakalem gêdêj lau gwalêkinj, mago sêjalinj ulugenj sa.”

*Binj takisña
(Mar 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Go Parisai sêja sêkic binj sebe sêwa lip Jesu ña tau nê binj. ¹⁶ Tec sêsakinj nêj njacsenjomi
to Herodonê lau dêdêj Jesu jasêsôm gebe “Mêtêmkê, aêac alic aôm njac binjanôjña ma
kôdôj Anôtônê intêna ña binjanôjen ma goe go lau tej atom ma kôpuc openj lau tej atom.
¹⁷ Amboac tonanj ôsôm binj, tanj taêm gêjam nanj êndêj aêac. Embe takêj takis êndêj kaisara
oc eso binjsu me masi.” ¹⁸ Mago Jesu kêjala êsêacnêj njalêlôm sec, tec kêsôm gebe “Amac
dansanjtêna, amboac ondoc tec abe alêtôm aê. ¹⁹ Akôc mone takisña mênjalic acgom.” Tec
êsêac sêkôc denari tej dêdêj enj sêja. ²⁰ Ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Asa nê njakatu to njatalô
tonec.” Êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²¹ Tec kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amboac tonanj akêj
kaisaranê gêj êndêj kaisara ma Anôtônê gêj êndêj Anôtô.” ²² Êsêac sêjô binj tonanj e sê taênj
ma sêwi enj sinj ma sêc sêja.

*Njacmatê sêndi sa njabinj
(Mar 12:18-27; Luk 20:27-40)*

²³ Gêdêj bêc tonanjen ma Sadukai, tanj sêsôm sebe njacmatê oc sêndi sa atom nanj, dêdêj
Jesu sêja ma têtû kênac enj gebe ²⁴ “Mêtêmkê, Mose kasôm gebe ‘Njac tej embe êmac êndu
ma nê gôlôac masi, nanj lasi ênam ênê awêtuc gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁵ Lasitêwai
7 sêmoa sêwiñ aêac. Njacsêga gêjam awê e gêmac êndu. Ênê wakuc masi, tec gêwi nê awê sinj
gêdêj lasi, tanj kêsî enj nanj. ²⁶ Awê tagenj tonanj ma lasitêwa m tej tonanj sêjam gelom-gelom
jakêsu njac saunj. ²⁷ Samob sêmac acgom, go awê tau gêmac êndu kêdagac. ²⁸ Êndêj noc njacmatê
sêndi saña, enj oc êtu lau 7 nêj asa nê awê gebe êsêac samob sêjam enj su.”

²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac ajala mêtê to Anôtônê njacjai atom, tec taêm gêjam
binj keso. ³⁰ Gebe êndêj noc njacmatê sêndi saña njacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam
njac atom, samob têtôm anjela, tanj sêmoa undambê nanj. ³¹ Binj njacmatê sêndi saña, tanj Anôtô
kêsôm gêdêj amac gêc mêtê nanj, asam atom me. Enj kêsôm gebe ³² ‘Abrahamnê Anôtô agêc
Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ Enj njacmatêñ Anôtô atom, enj lau materj jali nêj
Anôtô.” ³³ Lau topom-topom sêjô binj, tanj Jesu kêdôj nanj, e têtakê.

*Binjsu njalô, tanj kêlêlêc njagêdô su nanj
(Mar 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Parisai sêjô enj gêjam Sadukai awenj auc, tec sêkac tajan sa ³⁵ ma acnêj binjsutau tej gebe
êlêtôm enj, tec kêtû kênac enj gebe ³⁶ “Mêtêmkê, binjsu njajatu ondoc kapôêj kêlêlêc njagêdô su
gêc binjsu njabuku.” ³⁷ Ma enj kêsôm gêdêj enj gebe “ ‘Têmtac êwiñ Apômtau, aômnêam Anôtô,
tonêam njalêlôm samuc ma nêam katôm samuc ma nêam kauc samuc êwiñ enjen.’ ³⁸ Binjsu
njajatu njamatana tonanj tec kapôêj kêlêlêc. ³⁹ Kêtû luagêcña kêtôm tonanj gebe ‘Têmtac êwiñ
lau wacbanj aôm amboac têtmac gêwiñ taôm.’ ⁴⁰ Binjsu njajam luagêc tonanj tec gedenj Mosenê
binjsu samob to propetenêj binj tøj.”

Kilisi asa nê latu enj

(Mar 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Parisai sêkac tauñ sa sêmoa ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe ⁴² “Amac taêm gêjam biñ amboac ondoc kêpi Kilisi, asa nê latu enj.” Ma êsêac sêsôm gédêñ enj gebe “Dawidnê latu.”

⁴³ Enj kêtû kênac êsêac gebe “Amboac ondoc, Njalau gêôc Dawid awa sa ma kêsam enj gebe ‘Apômtau’ ma kêsôm gebe

⁴⁴ ‘Apômtau kêsôm gédêñ aêñoc Apômtau gebe

mênôñgôn aêñoc anôña

e jakêñ nêñ ñaço sênêc amkain ñalabu acgom.’

⁴⁵ Embe Dawid êsam enj gebe ‘Apômtau’ mago amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.” ⁴⁶ Ma ñac tenj kêtôm gebe êjó enj awa ña biñ tenj atom ma gédêñ bêc tonañ têtêc tauñ e têtû kênac biñ tenj gédêñ enj kêtiam atom.

23

Jesu genj olin biñsutau to Parisai

(Mar 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Gédêñ ñasawa tonañ Jesu kêsôm biñ gédêñ lau pom kapôêñ tenj to nê ñacsenjomi gebe

² “Biñsutau to Parisai tédônj to sêwa Mosenê biñsu sa. ³ Amboac tonañ biñ samob, tañ sêsôm

gédêñ amac nanj, ajop to amansañ. Tagen gêñ, tañ sêgôm nanj, anğôm atom, gebe êsêac sêsôm

gêc awenjsunjen, mago tauñ sêgôm atom. ⁴ Êsêac sêkic gêñ ñawapac ma sêu gêsac lau magijnm,

ma êsêac tauñ segen tauñjen. ⁵ Êsêac sêgôm nêñ gêñ samob kêtû ñamalac sêlicñagenj, sebec

nanjenjen kapôêñ mecña to sêsô ñakwê ñalêsô baliñ. ⁶ Ma êsêac têtac gêwiñ sebe sênac tauñ

mata-mata gebe sêñgônj ñamatagenj anğa gamêñ sêniñj gêñña to anğa lôm amboac tonangenj,

⁷ ma sebe lau awenj ênac êsêac anğa malacluj to sêsam êsêac gebe ‘Mêtêmôkê’.

⁸ Mago sêsam amac gebe ‘Mêtêmôkê’ atom, ñac tagen kêtû nêñ mêtêmôkê ma amac samob atu

ñalasiêwaigenj. ⁹ Ma asam ñac tenj anğa nom gebe ‘Tamemi’ atom, amac Tamemi tagen tê

gêmoa undambê. ¹⁰ Ma sêsam amac gebe ‘Laumata mêtêña’ atom, gebe amacnêñ laumata

mêtêña tagen tec Kilisi tau. ¹¹ Amacnêñ ñac kapôêñ atu amacnêñ sakinj amac. ¹² Tenj embe

etoc tau sa, go Anôtô êkônijn enj ma tenj embe êkônijn tau, go Anôtô etoc enj sa.

¹³ “Ojaê amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec êlai gamêñ undambêña auc gédêñ

ñamalacgoc. Amac taôm oc asô ana atom, ma lau tañ sebe sêsô sêna nanj, tec amac akô êsêac

auc sêwiñ.

¹⁴ [“Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec ajañgo awêtucnêñ andu to ñawaba

ñawaô, mago akwa taôm auc ña mec baliñ. Ñagêjó oc êtap amac sa êlêlêc.]

¹⁵ “Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec ajac laoc gwêc to masañmgenj abe

anam ñac jaba tagen ôkwi êtu Juda. Ma embe anam enj ôkwi su, oc anğôm enj êtu lamboam

ñakêlêndijn ñalatu êlêlêc amac taôm su.

¹⁶ “Ojae amacmêñ tec matempec, mago abe awê lau. Amac asôm gebe ‘Ñac tenj embe êtôc

lêma êpi lôm dabuj, oc êñgôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma tagen embe êtôc lêma êpi lôm dabuj

ñagold, tonañ tec oc êñgôm ñanô êsa.’ ¹⁷ Meloc to matempec ñanô amac. Gêñ ondoc ñanô,

gold me lôm dabuj, tañ gêgôm gold kêtû gêñ dabuj. ¹⁸ Ma tenj gebe ‘Tenj embe êtôc lêma êpi

altar, oc êñgôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma tagen embe êtôc lêma êpi da, tañ gêsac altar tau

ñaô, tonañ tec oc êñgôm ñanô êsa.’ ¹⁹ O matempecac, gêñ ondoc ñanô, da me altar, tañ gêgôm

da kêtû dabuj. ²⁰ Ñac embe êtôc lêma êpi altar, nanj oc êtôc êpi altar tau to gêñ samob, tañ

gêsac ñaô nanj êwiñ. ²¹ Ma tenj embe êtôc lêma êpi lôm dabuj, nanj oc êtôc êpi lôm tau to ñac,

tañ gêmoa lôm ñalêlôm nanj êwiñ. ²² Ma ñac tenj embe êtôc lêma êpi undambê nanj oc êtôc êpi

Anôtônê lêpônj to ñac, tañ gêñgônj ñaô nanj êwiñ.

²³ “Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimêñ, amac embe atap laki to gwêc ma môsi

10-10 sa, go akêñ ñateñj êtu da. Ma biñsu ñakoleñj ñanô tonec biñgêdêñj to taêm walô lauña ma

akêñ gêwiñ, tec awi siñ, Dangôm tenj ma dawî tenj siñ atom. ²⁴ Amac matempec, mago abe

awê lau. Embe anijn gwada saunjsauñ, go ajaliñ ñatêkwa ñapepjenj, ma bôc tec aenj totêkwagenj.

²⁵ “Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec akwasijn laclu to suc ñadêmoêña

ñapep ma ñalêlôm genjenj to gêñ wauc-wauc gêjam auc. ²⁶ Aô, matapec Parisai, ôkwasiñ laclu

ñalêlôm êmunj acgom, go ñadêmoêña ñawasi êsa êwiñ.

²⁷ “Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimêñ, amac tec atôm sêô, tañ sêsê ñadêmoêña

ña pocko gebe ñakatu ñajam, go ñalêlôm nanj ñacmatê ñatêkwa to gêñ gêmôb gêjam auc. ²⁸ Amac

atôm tonañ. Ñamalac sêlic amacnêñ ñadêmô ña amboac lau gadêñ, mago nêñ ñalêlôm tec

biñdansañj to gêñ sec gêjam auc.

²⁹ “Ojae amac dansañtêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec akwê andu kêkô propetenêñj sêô ñaô

to ajam gêlônj lau gédêñ nêñ sêô ³⁰ ma asôm gebe ‘Aêac embe dangônj êndêñ tamenjinêñj têm,

oc tawe propetenêñj dec ñakainj atom.’ ³¹ Amacnêñ biñ tonañ gêwa amac sa gebe Lau tañ

sêjac propete êndu nan, nêj latunji amac. ³² Amboac tonan anac dabin tameminêj secnan. ³³ Moac to lêjnuckêm nyalatu amac, abe aêc lamboam njakêlêndin namêtôc su amboac ondoc.

³⁴ Amboac tonan alic acgom, aê jasakin propete to lau malô ma binjutau êndêj amac, ma amac oc anac êsêacnêj njagêdô êndu to anac njagêdô sêpi kakesotau ma ai njagêdô anja nêj lôm ma ajanda njagêdô selom-selom malacgej sêna, ³⁵ gebe dec njajam samob, tanj sêkêc sin anja nom gêdêj njac gêdêj Abelnê dec e gêdêj Balakia latu Sakaria nê dec, tanj ajac enj êndu anja lôm dabun tau to altar dajaŋa njasawa nan, êpi amac samob. ³⁶ Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Gêj samob tonan naj njagêjô oc êtap lau têm tonecŋa sa.

*Jesu kêtanj tanjiboa kêpi Jerusalem
(Luk 13:34-35)*

³⁷ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, tanj Anôtô kêsakin dêdêj aôm sêwac nan, ŋa poc êndu. Aê gagôm gêjêlôm elêmê gabe janac aômnmê njapalê sa amboac talec têna gêjac nyalatu sa sêsô magê njalabu, mago amac adec. ³⁸ Alic acgom, amacnêj andu oc êtu tuc êkôŋa. ³⁹ Aê jasôm êndêj amac gebe Galoc oc alic aê êtiam atom, e taôm asôm gebe ‘Lambin êndêj enj, tanj gêmêj gêjam Apômtau lanô nan.’ ” * nanjenen toatali njasec-njasec. Êsêac teto binjsu njagêdô kêsêp papia ma sêkêj kêsêp atali ma sebec gêdêj noc mecŋa. Njakwê njalêsô aclê njam gebe êkêj puc lau e sêlinj Anôtônê binjsu sinj atom.

24

*Jesu geoc sensej lôm dabun su njabin lasê
(Mar 13:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Jesu kêsa anja lôm dabun gêja ma nê njacsenjomi dêdêj enj sêja sebe têtôc lôm dabun njandu êndêj enj. ² Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Amac alambin gêj samob tônê me. Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Poc tenj oc êngôj tenj njad anja tonec atom, têta samob salin-salinjenj.”

*Gêjwapac ênac m tau
(Mar 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Jesu jagêngôj Lôckatêkwi acgom, go njacsenjomi dêdêj enj sêja jasêmoa nêj tauŋŋa, go sêsôm gebe “Ôsôm êndêj aêac acgom, êndêj ondoc binj tonan njanô êsa ma asagenj oc êtu aôm ômôêj to nom njatêku êsuŋa njabelo.”

⁴ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁵ Lau gwalêkinj oc sênam aê lanôc sêmêj ma sêsôm gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁶ Malôgenj oc anj sinj njawae to sinj njaboŋa. Alic taôm, atakê atom. Gêj samob tonan mênêsa, mago noc njatêku êsuŋa atom tagenj. ⁷ Laum tenj sêndi sebe sênac sinj êndêj laum tenj ma gamêj tenj êndêj gamêj tenj to tóbôm êsa ma ôjô ênamênam êtôm gamêjenj. ⁸ Gêj samob tonan naj gêjac m gêj njandanj njanô tau.

⁹ “Go sêkêj amac gebe sêlênsu amac e sênac amac êndu. Ma lau tomôkêtomokê têntac endec amac êtu aêjoc njêŋa. ¹⁰ Êndêj tonan lau taêsam oc sêwi sêkêj gêwinj sinj to seoc tauj lasê-lasê ma têntac endec tauj. ¹¹ Ma propete dansanj gwalêkinj oc sêndi sa mênêsam lau taêsam ôkwi. ¹² Êtu gêj alôb-alôb ênam sêgaŋa lau taêsam nêj têntac gêwinj oc njaluc êsa. ¹³ Ma njac, tanj êpuc tau tøj e êndêj njamadin nan, Anôtô ênam enj kêsi. ¹⁴ Ma sênam mêtê êpi njawae njajam Anôtônê gamêjŋa tonec anja nom samucgej e lau samuc samob sêjô, go bêc njatêku êsuŋa tau mênêsa.”

*Gêjwapac njanô tau
(Mar 13:14-23; Luk 21:20-24)*

¹⁵ “Embe alic gêj alôb-alôb, tanj propete Daniel kêsôm njabin nanj, ensenj gêj njawô êkô gamêj dabun —lau tanj sêsam binj tonec nan, nêj kauc êsamanj — ¹⁶ go êsêac, tanj sêngôj Judaia nan, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁷ Tenj embe êngôj salôm njad, nanj oc ê-sêp naêkôc nê gêj su anja nê andu atom. ¹⁸ Ma tenj embe êmoa kôm, nanj ênu naêkôc nê njakwê atom. ¹⁹ Ojace lauo, tanj sêmoa tenj to êsêac, tanj sêkêj su njapalê sêmoa nanjmêj êndêj bêc ônê. ²⁰ Amboac tonan atenj mec êtu aêc êndêj komô to êndêj sabat atomŋa, ²¹ gebe êndêj bêc ônê gêjwapac kapôêj êsa êtôm tanj kêsa gêdêj nom njatêj andanjŋa e mêngêdêj galoc atom, ma êtu njamu oc êsa amboac tonan êtiam atomanô. ²² Ma embe Anôtô ênac bêc tonan njagêdô êngic atom, oc lau tenj sêngôj matenj jali atom. Mago êtu lau, tanj enj kêjalinj êsêac sa nanjŋa, tec oc ênac bôc tonanj êngic.

²³ “Êndêj tonan tenj embe êsôm êndêj amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi tec gêmoa tonec’ me ‘Gêmoa ônê,’ nanj akêj êwinj atom. ²⁴ Kilisi dansanj to propete dansanj oc mênêsêsa ma sêngôm gêjtalô kapôêj to gêjŋêga. Embe têtôm, go sêwê lau Anôtô kêjalinj êsêac sanja ôkwi amboac tonan. ²⁵ Alic acgom, aê kakêj puc amac kwananjŋac.

* 23:39: Mosenê binjsu kêjatu gebe lau Juda sêmansanj

²⁶ “Amboac tonaj embe sêsôm êndêñ amac gebe ‘Alic acgom, en gêmoa gamêñ sawa,’ nan asa ana atom. Embe sêsôm gebe ‘Alic acgom, en gêmoa balêmlêlôm,’ nan akêñ êwiñ atom. ²⁷ Kêtôm ôsic kêkac anja gamêñ oc kêpiña gê tîngen e gêdêñ gamêñ oc kêsêriña nan Ñamalacnê Latu embe êmêñ, oc êtôm tonaj. ²⁸ Gêñgêmbê ten embe ênêc, nan aoco sêkac tauñ sa.

Ñamalacnê latu êmu êmêñ

(Mar 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Gêñwapac ñabêc tonaj êmbacnê, go sep tagen oc ênam kanuc ma ajôn êngamin ñawê ma utitalata êpôp-êpôp anja undambê, ma gêñ ñaclai undambêña kôtêñ-kôtêñgen. ³⁰ Tonaj su acgom, go Ñamalacnê Latunê gêbôm anja undambê mênêsa ma lau tomôkê-tomôkê samob anja nom oc têtaj tanjiboa ma sêlic Ñamalacnê Latu êngôn tao undambêña ñaô tonjaclai ma tonjawi kapôên êmêñ. ³¹ Ma en oc êsakiñ nê anjela todauc êtaj kapôên ma êsêac sênac ênê lau, taj kêjalij êsêac anja mu aclê ñam to anja undambê ñamadiñ samobgen nan sa.

Kaleloñ êkêñ puc aêc

(Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)

⁰ ³² “Kaleloñ êtu biñgôlij êwa nêmb kauc sa. Êndêñ taj ñalaka êlij têkwi to ñamatadêbu êjac sa nan, ajala gebe ockêsa kêdabij. ³³ Amac amboac tonaj. Êndêñ tê alic gêñ samob tonaj ñai mênêsa nê, ajala gebe Ñac tau mênkêdabij katam. ³⁴ Biññanô, aê jasôm Êndêñ amac gebe Gôlôac tonec oc sênaña atom e gêñ tonaj ñai samob ñanô êsa acgom. ³⁵ Undambê to nom oc ênaña, mago aêñoc bij oc ênaña atomanô.

Ñac tenj kêjala bêc to ockatu atom

(Mar 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Bêc tonaj to ockatu ñac tenj kêjala atom e anjela undambêña sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonaj, Tama taugen tec êlic. ³⁷ Ñamalacnê Latu êmu êmêñ ñabêc oc êtôm Noanê bêc. ³⁸ Gêdêñ taj bu kêsuñ atomgen nan, senj to sênôm gêñ ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac, sêgôm sêmoa e gêdêñ bêc, taj Noa kêsô wanj ñalêlôm gêja nan, ³⁹ ma sêjam kauc tauñ sêmoa e bu kêsuñ mêngesen êsêac samob su. Ñamalacnê Latu êmu êmêñ ñabêc oc êtôm tonaj. ⁴⁰ Êndêñ tonaj ñac luagêc oc sêmoa kôm, nan Anôtô oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sin, ⁴¹ ma awê luagêc oc sêlai polom sêmoa, nan Anôtô oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sin. ⁴² Amboac tonaj anam jali gebe ajam kauc bêc amacnêmb Apômtau êmu êmêñja. ⁴³ Ajala tonec gebe Andu ñatau embe êjala ockatu genjenjêna oc êmêñ êndêñ êmbêcña, nan oc ênam jali gebe êkô genjenjêna auc, ec êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁴ Tec amasanj taôm amboac tonajgenj gebe Ñamalacnê Latu êmêñ êndêñ ockatu, nanj amac abe oc êmêñ atom nanj.

Biñgôlij sakiñwaga gêdenj to kesonja

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Sakiñwaga ñajêñ ma tokauc ondoc, taj nê ñatau kêkêñ enj gebe ejop ênê komwaga gebe êkêñ mo êndêñ êsêac êtôm ñanocgenj. ⁴⁶ Aê aoc êoc sakiñwaga tonaj, taj nê ñatau êmu êmêñ ma êtaj enj sa gebe kêsap nê kôm tîng gêmoe. ⁴⁷ Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe ñatau oc êkêñ enj ejop ênê waba samob. ⁴⁸ Ma sakiñwaga sec tonaj embe taê ênam ênêc tau gebe ‘Ñoc ñatau gêjam gamêñ tîng,’ ⁴⁹ ma ênac m gebe i nê sakiñwaga ñagêdô ma êniñ to ênôm gêñ êwiñ lau, taj sênôm gêñ e kêjanij êsêac nan, ⁵⁰ go sakiñwaga tonaj nê ñatau êmêñ êndêñ bêc, nanj enj gebe oc êmêñ atom nanj, to êndêñ ockatu, nanj enj kêjala atom nanj, ⁵¹ oc ênac enj popoc to êkêñ ñagêjô êpi enj êwiñ dansanjêna, go ac têtaj ñanô ma lunlunj êkôsij êpi tau anja ônê.

25

Biñgôlij awêtakiñ 10ña

¹ “Êndêñ tonaj gamêñ undambêña oc êtôm awêtakiñ 10 sêkôc nêñ lamp sa ma sêpuc ñac-gebe-ênam-awêwaga tîngtîng sêja. ² Êsêacnêñ lemen tenj nêñ kaucmê ma lemen tenj tokauc. ³ Kaucmêo sêkôc nêñ lamp sa, mago sêkôc buja gêwiñ atom. ⁴ Ma êsêac tokauc, nanj tec sêkôc buja kêsêp kekec gêwiñ nêñ lamp. ⁵ Ñac-gebe-ênamawêwaga gêjam gamêñ tîng ma êsêac sêjac tuluc sêngôn e sêc bêc samob.

⁶ “Gêdêñ gêbêc gêja lugenj môêc tenj kêtaj gebe ‘Aô, ñac-gebe-ênam-awêwaga gêmêñ, apuc enj tîngtîng ana.’ ⁷ Gêdêñ tonaj awêtakiñ samob dêdi sa ma sêmasaj nêñ lamp. ⁸ Go kaucmêo sêsôm gêdêñ tokauc gebe ‘Akêñ buja ñagêdô êndêñ aêac gebe aêacma lamp oc êmac.’ ⁹ Tec tokauc sêjô êsêac awenj gebe ‘Masigoc, oc êtôm aêac sêlêñ atom. Amboac tonaj naanam ôli nêmb êndêñ têtulu-gêjwaga acgommanj.’ ¹⁰ Êsêac tonaj sebe sênam ôli, tec têtulu lêñja sêmoa ma ñac-gebe-ênawêwaga gêmêñ e êsêac, taj sêmasaj tauñ kwananjen nanj, sêsô sêwiñ enj gebe nasêniñ ñamoasiñ ma katam ñajajña kêsa.

¹¹ “Sêmoa acgom, go awêtakiñ ñagêdô, nanj sêmêñ amboac tonaj ma sêsôm gebe ‘Apômtau, Apômtau, ôlêc katam su êndêñ aêac.’ ¹² Mago enj gêjô êsêac awenj gebe ‘Biññanô, aê jasôm

ëndêñ amac gebe Gajam kauc amac.’¹³ Amboac tonañ anam jali, gebe ñabêc to ñaockatu amac ajam kauc.

*Biñgôlinj gold totaluja
(Luk 19:12-27)*

¹⁴ “Têm tau tonañ tanam dôñ êpi ñamalac, tanj gebe êna gamêñbôm tenj nanj. Enj kêkalem nê sakinjwaga gebe ênac sam nê waba êndêñ êsêac. ¹⁵ Enj kêkêñ gold talu lemenj tenj gêdêñ ñac tenj, ma luagêc gêdêñ ñac tenj, ma tenj gêdêñ ñac tenj, kêtôm êsêacnêñ kauc, ma gêc gêja. ¹⁶ Ma ñac, tanj kêkêc talu lemenj tenj nanj, gêja sebenj jagêjam kôm kêpi awa tau ma kêtulu gêñ e kêtap talu lemenj tenj sa mênjgêwinj. ¹⁷ Ma ñac, tanj kêkêc talu luagêc nanj, kêtulu luagêc mênjgêwinj. ¹⁸ Ma ñac, tanj kêkêc tagenj nanj, gêja jakêkwê nom ma kêsunj nê ñataunê awa auc.

¹⁹ “Ñasawa ñêngeñ gêjaña su, go sakinjwaga tonañ nêñ ñatau gêmu gêmêñ gebe sêwa awa ñam sa êndêñ enj. ²⁰ Ma ñac, tanj kêkêc gold talu lemenj tenj nanj, kêsa gêja ma kêkêc gold talu lemenj tenj mênjgêwinj ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkêñ gold talu lemenj tenj gêdêñ aê, mago aê katap lemenj tenj sa mênjgêwinj.’ ²¹ Tec nê ñatau kêsôm gêdêñ enj gebe ‘O ñajam, aôm sakinjwaga ñajam ma ñañên, tec gojob genj luagêcgenj ñapep. Aê jakêñ aôm ojop gêñ taêsam. Ôsô nêñ ñataunê gamêñ têtac ñajamña ôna.’ ²² Ma ñac, tanj kêkêc gold talu luagêc nanj, kêsa gêja ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkêñ gold talu luagêc gêdêñ aê, mago aê katap gold talu luagêc sa mênjgêwinj.’ ²³ Ma nê ñatau kêsôm gêdêñ enj gebe ‘O ñajam, aôm sakinjwaga ñajam ma ñañên, tec gojob gêñ luagêgenj ñapep. Aê jakêñ aôm ojop gêñ taêsam. Ôsô nêñ ñataunê gamêñ têtac ñajamña ôna.’ ²⁴ Go ñac, tanj kêkêc gold talu tagenj nanj, kêsa gêja amboac tonañ ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aê galic aôm ñac lañômsiboa. Gêñ tanj aôm kôsê atom, mago kôkêc ñanô, ma gêñ tanj aôm kôpalip atom, mago gôjac sa elêmê. ²⁵ Aê katêc tauc, tec gaja ma kasuj nêñ gold totalu auc kêsêp nom. Ôlic acgom, nêñ gêñ tau tec gêwac.’ ²⁶ Mago nê ñatau gêjô enj awa gebe ‘Aôm sakinjwaga sec to ojom, aôm gôlic aê kakoc gêñ, tanj kêsê atom nanj, ñanô sa to gajac gêñ, tanj kapalip atom nanj, sa me. ²⁷ Embe amboac tonañ, go ôkêñ ñoc awa êndêñ lausêjam-mone-gêjô-tauwaga acgommanj, go embe jamu jamênj amboac tec ma jakôc ñoc gêñ tonjalakacgenj. ²⁸ Amboac tonañ akôc ênê gold totalu tau su ma akêñ êndêñ ñac, tanj kêkêc gold talu 10 nanj. ²⁹ Gebe ñac, tanj kêtap gêñ sa su nanj, oc sêkêñ ñagêdô naêwinj e êlêlêc su. Ma ñac, tanj kêkêc gêñ tenj atom nanj, oc sêkêc gêñ ñagec, tanj gêc enjña nanj su êwinj. ³⁰ Ma sakinjwaga ñanô masi nanj, ambalinj enj sinj êsêp gêsunjbômsêga êna. Anja ônê êsêac oc têtanj ma lunlunj êkôsijn tau.’ ”

Jesu êmêtôc laum nomña samob

³¹ “Êndêñ tanj ñamalacnê Latu êmu êmêñ tonê ñawasi ma anjela samob sêwinj enj nanj, êngônj ñawasi ñalêpônj ñaô ³² ma êkac laum nomña samob sa sêkô enj lañônêñ ma êwa êsêac êkêc amboac ñagejob gêwa nê domba to noninj kêkêc ³³ ma êkêñ domba sêkô ênê anôña ma noninj sêkô gasêña. ³⁴ Go kinj oc êsôm êndêñ êsêac, tanj sêkô ênê anôña nanj gebe ‘Amac tanj Tamoc gêjam mec amac nanj amênj. Tamoc kêmasanj gamêñ kwananjenj kêtum amacña gêdêñ tanj kêkêñ undambê to nom nanj. Tec akôc gamêñ tau sa êtu nêñ gêñlênsêñ. ³⁵ Mo gêjô aê, ma amac akêñ gêñ aê gaenj, bu gêjô aê, ma amac akêñ bu aê ganôm, aê ñac jaba, ma amac agôm ja aê. ³⁶ Aê ôlic ñaôma, ma amac akêñ ñakwê aê kasô, gêmac gêgôm aê, ma amac ajac aê kêsi, aê ganjônj kapoacwalô, ma amac adênj aê amênj.’ ³⁷ Êndêñ tonañ lau gêdêñ oc sêjô enj awa gebe ‘Apômtau, gêdêñ ondóc aêac alic mo gêjô aôm, ma akêñ gêñ aôm goenj, me bu gêjô aôm, ma akêñ bu aôm gônôm. ³⁸ Gêdêñ ondóc aêac alic aôm ñac jaba, ma agôm ja aôm, me ôlim ñaôma, ma akêñ ñakwê aôm kôsô. ³⁹ Ma gêdêñ ondóc alic gêmac gêgôm aôm me gônjônj kapoacwalô, ma adênj aôm awac ajac aôm kêsi.’ ⁴⁰ Ma kinj oc êjô êsêac awenj gebe ‘Binjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ tanj amac agôm gêdêñ aênjoc lasici ñasec-sec tecenec ñai nêñ tenj nanj, agôm gêdêñ aêgac.’

⁴¹ “Go êsôm êndêñ êsêac, tanj sêkô gasêña nanj, amboac tonec gebe ‘Sec ñalatu amac, aêc su asêp ja kêlakoc tenjenjña, tanj Tamoc kêmasanj kêtum Sadanj to nê anjelanja nanj ana. ⁴² Mo gêjô aê, ma amac akêñ gêñ aê gaenj atom, bu gêjô aê, ma amac akêñ bu aê ganôm atom. ⁴³ Aê ñac jaba, ma agôm ja aê atom, aê ôlic ñaôma, ma amac akêñ ñakwê aê kasô atom, gêmac gêgôm aê, ma gêngônj kapoacwalô, ma amac ajac aê kêsi atom.’ ⁴⁴ Go êsêac oc sêjô enj awa gebe ‘Apômtau, gêdêñ ondóc aêac alic mo gêjô aôm, me bu gêjô aôm, me alic aôm ñac jaba, me ôlim ñaôma, me gêmac gêgôm aôm, me gônjônj kapoacwalô, ma ajam sakinj aôm atom.’ ⁴⁵ Go enj êjô êsêac awenj gebe ‘Binjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ tanj amac agôm gêdêñ lau ñasec-sec tecenec ñai nêñ tenj atom nanj, agôm gêdêñ aê atom amboac tonañ.’ ⁴⁶ Ma êsêac tonañ sêsêp ñagêjô ñañandanj ênêc tenjenjña, mago lau gêdêñ oc sêngônj matenj jali tenjenj.”

26

*Sêkic Jesunê biñ**(Mar 14:1-2; Luk 22:1-2; Joaņ 11:45-53)*

¹ Jesu gêjac mata biñ tonaj ñai samob su, go kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe ² “Amac alicgac, bêc luagêc ênaña acgom, ma Pasa, ma oc sêkêñ Ñamalacnê Latu êpi kakesotau êna.”

³ Gêdêñ tonaj lau dabuñsêga to launêñ laumata sêkac tauñ sa sêmoa dabuñsêga, tañ sêsam enj gebe Kaiapa nan, nê gamêñ, ⁴ ma sêkic Jesunê biñ gebe sêkôc enj tøj kelecgen e sênac enj êndu. ⁵ Mago sêsôm gebe “Danğôm êndêñ om atom, moae tali launêñ ñalêlôm sa.”

*Awê tenj geñ oso Jesu anğa Betania**(Mar 14:3-9; Joaņ 12:1-8)*

⁶ Jesu gêmoa Betania gêñğôñ ñac tokamocbôm Simon nê andu, ⁷ nan awê tenj kêkôc ñop kwalam-kwalam togêñmalu, tañ ñaôli kapôêñ nan. Enj kêtû gasuc gêdêñ Jesu, tañ geñ gêñ nan, jakêkêc kêpi enj môkêapac. ⁸ Ñacseñomi sêlic e têtû môsi ma sêsôm gebe “Amboac ondoc sêjainj gêñ tonaj. ⁹ Sêkêñ êndêñ lau sênam ôliman ma sêkôc ñaawa kapôêñ ma sêkêñ êndêñ lau ñalêlôm sawa acgom.” ¹⁰ Jesu gêñğôñ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac ondoc tec agôm awê tonec nê ñalêlôm ñawapac kêsa nec. Enj gêjam kôm ñajam kêpi aê. ¹¹ Lau ñalêlôm sawa oc sêñğôñ sêwiñ amac ñapanj, mago aê oc jangôñ jawiñ amac ñapanj atom. ¹² Enj kêsêwa gêñmalu tonec kêpi aê ôlic gêğôm kêtû sênsuj aêña. ¹³ Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Anğa nom samucgenj ñagamêñ embe sênam mêtê êpi ñawae ñajam tonec, go sênac minj gêñ, tañ enj gêğôm nan, êwiñ gebe taêñ ênam enj.”

*Juda geoc nê ñatau lasê**(Mar 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Go êsêac lau 12 nêñ tenj, tañ sêsam enj gebe Juda Isariot nan, gêdêñ lau dabuñsêga gêja ¹⁵ ma kêsôm gebe “Embe jaoc Jesu lasê êndêñ amac, oc akêñ asagenj êndêñ aê.” Ma êsêac sêjam ôli enj ña silber 30. ¹⁶ Gêdêñ tonanjenj enj gêdib gebe êtap ñasawa ñajam tenj sa gebe eoc enj lasêña.

*Jesu geñ Pasa gêwiñ nê ñacseñomi**(Mar 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joaņ 13:21-30)*

¹⁷ Gêdêñ Om Polom Nalucña ñabêc ñamataña ñacseñomi dêdêñ Jesu sêja ma têtû kênac gebe “Aôm gobe aêac amansañ ôniñ Pasa ñamala anğa ondoc.” ¹⁸ Ma enj kêsôm gebe “Asa malac andêñ ñac tenj ana ma asôm êndêñ enj gebe ‘Mêtêmôkê awa tonec gebe Ñoc noc kêdabiñ ma aê to ñoc ñacseñomi abe aniñ Pasa anğôñ awiñ aôm.’” ¹⁹ Ma ñacseñomi sêğôm kêtôm Jesu kêsakinj êsêac ma sêmasañ Pasa.

²⁰ Kêtula acgom ma enj to nê ñacseñomi 12 sêsa tauñ sic. ²¹ Senj gêñ sêmoa ma Jesu kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Amacnêñ ñac tenj oc eoc aê lasê.” ²² Êsêacnêñ ñalêlôm ñawapac ñanô ma sêkêñ tauñ tagenj-tagenj jatêtu kênac enj gebe “Apômtau, oc aê me.” ²³ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Ñac tau, tañ aêagêc asac polom tøj selenjenj kêsêp laclu su, ñac tonaj tec oc eoc aê lasê.

²⁴ Ñamalacnê Latu tau oc êsa nê lêñ êtôm teto gêc. Tagenj ojae ñac tauma, nanj eoc Ñamalacnê Latu lasê nan, têna êkôc enj atommanj.” ²⁵ Ma Juda tau, tañ gebe eoc enj lasê nan, kêsôm gebe “Mêtêmôkê, oc aê me.” Jesu kêsôm gadêñ enj gebe “Taôm kôsômğac.”

*Biñ moasiñ dabuñña**(Mar 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)*

²⁶ Senj gêñ sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênğêjam danje ma kêpô kêkôc jakêkên gêdêñ ñacseñomi ma kêsôm gebe “Akôc êwac aniñ. Aêñoc ôlic tonec.” ²⁷ Go kêkôc laclu mênğêjam danje ma kêkêñ gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Samob akôc êwac anôm. ²⁸ Aêñoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tañ kakêc siñ kêtû taêsamña gebe êsuc sec ôkwi. ²⁹ Aê jasôm êndêñ amac gebe Aê janôm wain ñanô tonec êtiam atom, e êndêñ bêc ôniê, go janôm wakuc jawiñ amac anğa Tamocnê gamêñ.” ³⁰ Sêsôm wê moasiñña su acgom, go sêpi Lôcatêkwi sêja.

*Jesu kêkêñ puc Petere**(Mar 14:27-31; Luk 22:31-34; Joaņ 13:36-38)*

³¹ Sêsêlêñ sêmoa, go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Êmbêc tonec amac samob awi aê siñ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba samob sêc êliñ-êliñ.’” ³² Mago embe jandi sa su, oc jamuj amac jana Galilaila.” ³³ Ma Petere gêjô enj awa gebe “Samob embe sêwi aôm siñ, mago aê taucgenj oc jawi aôm siñ atomanô.” ³⁴ Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtañ atomgenj, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têtêlac.” ³⁵ Ma Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Sênac aê êndu jawiñ aômmanj, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma ñacseñomi samob sêsôm amboac tonanjenj.

Jesu keten mec gëmoa kôm Getsemane

(Mar 14:32-42; Luk 22:30-46)

³⁶ Go Jesu kékôc êsêac sa sêja gamên ten, nê Getsemane, ma kêsôm gédên nacsenjomi gebe “Anğon tonec ma aê gabe jana ònê najaten mec.” ³⁷ Ma kékôc Petere to Sebedai latuagêc sêwin en. Nê nalêlôm òlun-òlunjen ma katu kêlênim tau. ³⁸ Go kêsôm gédên êsêac lau télêac gebe “Noc katuc òlunòlunjen e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali awin aê.” ³⁹ Go kësâ năsawa gêngic saunjen e gëu tau lanđanò jagédên nom ma keten mec gebe “Tamoc, embe êtôm, go òkôc laclu tonec su anğa aênoc. Mago aênoc bin êtu tòn atom, aôm taôm nêm bin.”

⁴⁰ Go gëmu gédên nacsenjomi gëja e gëlic êsêac sêc bêc ma kêsôm gédên Petere gebe “Amboac ondoc, amac oc anam jali ockatu năsawa tagen awin aê atôm atom me. ⁴¹ Anam jali to aten mecmanj gebe létôm êtap amac sa atom. Nalau òli palê, mago òlim tekwem gëbac.”

⁴² Go gëja kêtiam këtü dim luagêcna ma keten gebe “Tamoc, embe êtôm gebe òkôc laclu tonec su atom, nan janômmanj. Aôm taôm nêm bin êtu tòn.” ⁴³ Ma gëmu gëja kêtiam e gëlic êsêac sêc bêc gebe materanò nıapac kësâ su.

⁴⁴ Tec gëwi êsêac sinj kêtiam ma gëja jaketen këtü dim télêac ma kêsôm bin tonanjen kêtiam. ⁴⁵ Go gëmu gédên nacsenjomi gëja ma kêsôm gédên êsêac gebe “Aêc bêc to alêwan taôm amoa me. Alicgac, nıanoc tau kédabıngac, oc sêkênj Namalacnê Latu êsêp lau sec lemenj. ⁴⁶ Andi sa ma tawac. Alic gom, nac-eoc-aê-lasêwaga mênjkédabinj.”

Sêkôc Jesu tonj

(Mar 14:43-50; Luk 22:47-53; Joanj 18:3-12)

⁴⁷ Kêsôm binj kékôc ma êsêac 12 nênj ten, Juda, kékôc lau pom kapòên ten sêoc sinj to olopoac anğa dabunșêga to launên laumata nênj sêmên. ⁴⁸ Nac-eoc-en-lasêwaga kékênj nabelo ten gédên êsêac ma kêsôm gebe “Nac tanj jalêsòp en alianò nanj, nac tau tonanj. Akôc en tòn.” ⁴⁹ Go gacgen këtü gasuc gédên Jesu gëja ma kêsôm gebe “O Metêmkê” ma kêlêsòp en alianò. ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gédên enj gebe “Nacnec, gômòên këtü agenja.” Go êsêac tëtü gasuc sêja e sêjac lemenj kêsêp Jesu ma sêkôc enj tòn. ⁵¹ Ma êsêac tanj sêwinj Jesu nanj, nênj ten kékênj lëma jagêbuc né sinj sa ma gëjac dabunșêganê sakınwaga e kêpa tarjalauj su. ⁵² Ma Jesu kêsôm gédên enj gebe “Ônsëmunj nêm sinj êsêp nıamala êtiam, gebe samob, tanj lemenj gédên sinj nanj, sinj oc ensenj êsêac su. ⁵³ Aôm gobe aê embe jatenj Tamoc gebe êkênj anjela êiêlêc tonj kapòên 12 su sep tagen mênșênam aê kêsı, oc jatôm atom me. ⁵⁴ Aê embe janğôm amboac tonanj. go binđem, tanj teto gêc gebe binj tonec mênșesana nanj, oc êtu anò amboac ondoc.”

⁵⁵ Gédênj năsawa tonanj Jesu kêsôm gédên lau tau gebe “Amac amênj abe akôc aê tòn, mago agôm amboac adênj kējaıgowaga tenj, tec aóc sinj to olopoac gëwinj. Kêtôm bêcgenj kadônj lau gêngônj lôm dabunj ma amac akôc aê tòn atom. ⁵⁶ Binj tonanj samob mênjkësâ gebe propetenênj binj, tanj teto gêc nanj, êtu tònj.”

Ma nacsenjomi samob sêwi enj sinj ma sêc su sêja.

Dabunwaga to laumata sêgôm Jesunê binj

(Mar 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joanj 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Lau tanj sêkôc Jesu tòn nanj, sêwê enj dédên dabunșêga Kaiapa sêja. Anğa tònê binșutau to laumata sêkac tanj sa sêmoa. ⁵⁸ Ma Petere gëjac tau susu kédaguc e jakësâ dabunșêganê andu nıamalacınj ma kêsò jagêngônj gëwinj sakınwaga gebe êlic binj tau nıam. ⁵⁹ Lau dabunșêga to laumata samob, tanj sêkac sa sêmoa nanj, sêsôm binj sebe sêngòlinj êpi Jesu gebe sênac enj êndunja. ⁶⁰ Lau taêsam sêgòlinj binj kèpi enj, mago têtap nıanò tenj sa atom. Nac luagêc dëdi sa këtü nıamu ⁶¹ ma sêsôm gebe “Nac tonec kêsôm gebe ‘Aê katôm gebe jansenj Anòtônê lôm dabunj su ma jakwê sa êtôm bêc télêac.’”

⁶² Ma dabunșêga gëdi sa ma kêsôm gédên enj gebe “Aôm gobe ôjò binj atom me. Binj amboac ondoc tec sêgòlinj kèpi aôm.” ⁶³ Mago Jesu gëjam tau tónjen. Ma dabunșêga kêsôm gédên enj gebe “Aê jatóc lemoc êpi Anòtò mata jali gebe aôm òwa taôm sa êndênj aêacmanj gebe Kilisi, Anòtônê Latu tau aôm me masi.” ⁶⁴ Jesu gëjò enj awa gebe “Taôm kôsômıgac. Mago jasôm êndênj amac gebe Oc alic Nıamalacnê Latu êngônj nıaninij Nıatau né anòna ma êngônj tao undambêna nıaò êmênj.” ⁶⁵ Kêsôm e dabunșêga kékac né nıakwê gêngic ma kêsôm gebe “Enj kêsôm binj alòbalòbgoc, tapò lëna lau sêsôm binj lasêna nıagédò êtu asagenja. Binj alòb-alòb tau tec galoc anğogac. ⁶⁶ Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac sêjò enj awa gebe “Enj êmac êndugenj.”

⁶⁷ Sêsôm tonanj ma sêkasòp kèpi enj lanđanò sêmêgôm lemenj ma tëtuc enj, ma nıagédò têtap enj ⁶⁸ ma sêsôm gebe “Kilisi, oc lasê êndênj aêac. Asa tanj gëjac aôm.”

Petere gësâ Jesu auc

(Mar 14:66-72; Luk 22:56-62; Joanj 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Petere gêngônj malaclınj ma sakınwagao tenj këtü gasuc enj ma kêsôm gebe “Aôm tec gòwinj Jesu Galilainja amboac tonanj.” ⁷⁰ Mago enj kêpa tau gédênj êsêac samob gebe “Binj tanj kôsôm nanj, aê gajam kauc.” ⁷¹ Go Petere gebe êsa sacgédónja êna e sakınwagao tenj gëlic enj kêtiam

ma kêsôm gédêñ lau, tañ sêkô nan, gebe “Nac tonec gêwiñ Jesu Nasaretna.” ⁷² Ma Petere kêpa tau kêtiam e kêtôc lêma gêwiñ gebe “Aê kajala ñamalac tônê atom.” ⁷³ Saungeñ acgom, go lau, tañ sêkô-sêkô nan, têtû gasuc sêja ma sêsôm gédêñ Petere gebe “Binñanôgoc, êsêacnêñ ñac tenj aôm, tec awam tau jala.” ⁷⁴ Go enj gêôc awa sa, kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ñamalac tônê atom.” Kêsôm binj tonañ gêmoa e gacgeñ talec kêtanj. ⁷⁵ Tec tañ gêjam binj, tañ Jesu kêsôm nan, gebe “Talec oc êtañ atomgeñ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têtêac.” Tec kêsâ gêja kêtanj ñanô.

27

Sêwê Jesu dédêñ gôlinwaga Pilata

(Mar 15:1; Luk 23:1-2; Joañ 18:28-32)

¹ Oc mênkêtunj tau ma lau dabuñsêga samob to launêñ laumata sêkac taun sa ma sêkic Jesunê binj gebe sênac enj êndu. ² Tec sêsô enj tônj ma sêkôc enj dédêñ gôlinwaga Pilata sêja.

Juda gêjaña

(Apos 1:18-19)

³ Gédêñ tañ ñac-geoc-enj-lasêwaga Juda gêlic gebe sêkic Jesunê binj e gêbacnê, tec taê gêjam tau ma kêkôc awa silber 30 nan gédêñ lau dabuñsêga to laumata gêmu gêja, ⁴ ma kêsôm gebe “Aê gagôm secgoc, gebe gaoc ñac gédêñ lasê.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêacma gêñ atom, aôm taôm ôlic.” ⁵ Tec enj kêbalinj silber sinj gêc lôm dabunj ma kêtainj tau su jagêbic tau êndu.

⁶ Go dabuñsêga sêkôc awa tau sa ma sêsôm gebe “Awa decña tonec embe takên êsêp kanom lôm dabunña, oc eso binjsu.” ⁷ Tec sêsôm binj kêpi tager ma sêjam ôli ñac-gêjac-kuwaga nê kôm gebe sênsunj lau jaba sênêc. ⁸ Kêtu tonañña sêsam kôm tau gebe “Kômdec” e mênjgédêñ galoc.

⁹ Tec binj, tañ propete Jeremia kêsôm nan, kêtû anô gebe “Êsêac sêkôc silber 30, tañ kêtû ênê ñaôli lau Israel sêlôc kêpi nan, ¹⁰ ma sêkêñ gédêñ ñac-gêjackuwaga nê kôm kêtôm Apômtau kêsakinj aê.”

Pilata kêtû lêsu Jesu

(Mar 15:2-5; Luk 23:3-5; Joañ 18:33-38)

¹¹ Êsêac sêkôc Jesu kêkô gôlinwaga lanônêm, ma gôlinwaga kêtû kênac enj gebe “Judanêñ kinj aôm me masi.” Tec Jesu gêlôc gebe “Kôsômgaç.” ¹² Go lau dabuñsêga to laumata sêgôlinj binj kêpi enj, tec gêjô êsêac awenj atom. ¹³ Ma Pilata kêsôm gédêñ enj gebe “Gôñô binj, tê sêgôlinj kêpi aôm nê atom me.” ¹⁴ Ma Jesu gêjô ênê binj tenj tomanô, tec gôlinwaga tau gé taê ñanô.

Sêsôm kêtû tônj gebe Jesu êmac êndu

(Mar 15:6-15; Luk 23:13-25; Joañ 18:39-19:16)

¹⁵ Kêtôm omsêgagenj gôlinwaga kêsâ nê lêtj tenj amboac tonec. Enj kêgaboac ñac kapoacwalôña tenj su gédêñ lau kêtôm êsêac taunj sêsam. ¹⁶ Ma gédêñ tonañ êsêacnêñ ñac kapoacwalôña towae secña tenj gêñgônj, ñaê Baraba. ¹⁷ Sêkac taunj sa su, go Pilata kêtû kênac êsêac gebe “Amac abe jangamboac asa êndêñ amac, Baraba me Jesu, tañ sêsam enj gebe Kilisi nan.” ¹⁸ Pilata kêjalagac gebe sêkêñ Jesu kêtû têtac secña gédêñ enj gêja.

¹⁹ Pilata jagêñgônj lêpônj sêmêtoc binjña, ma nê awê kêsakinj binj gédêñ enj gêja gebe “Ôlic gebe ôwê ñac gédêñ tonañ nê binj ñakainj atom, gebe aê gaêc mê kêpi enj ma ênê binj kêkêñ wapac aê ñanô.”

²⁰ Ma lau dabuñsêga to laumata sêsôm binj kêsêp lau têtac gebe tetenj êtu Barabaña ma sensenj Jesu sunja. ²¹ Ma gôlinwaga kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac abe jangamboac ñac luagêc tonec nêñ asa su êndêñ amac.” Ma êsêac sêsam “Baraba”. ²² Pilata kêsôm gédêñ êsêac gebe “Ma Jesu, tañ sêsam enj gebe Kilisi nan, oc jangôm enj amboac ondoc.” Ma êsêac samob sêsôm gebe “Enj êpi kakesotau êna.” ²³ Ma enj kêsôm gebe “Enj gêgôm sec amboac ondoc.” Mago êsêac sêmôêc sêôc aucgeñ gebe “Enj êpi kakesotau êna.” ²⁴ Pilata gêlic gebe oc êñgôm êtôm atom ma lau sêli taunj sa ênam sêga, tec kêkôc bu jakêkwasiñ lêma lau sêlic ma kêsôm gebe “Aê jawê ñac tonec nê dec ñakainj atom, amac taôm alic.” ²⁵ Ma lau samob sêjô ênê binj gebe “Ênê dec êpi aêac taunj to ma ñapalê.” ²⁶ Go Pilata kêgaboac Baraba su gédêñ êsêac, ma si Jesu ma kêkêñ enj gêja gebe sênac enj êpi kakesotau.

Lau sinj sêsu Jesu susu

(Mar 15:16-20; Joañ 19:2-3)

²⁷ Ma gôlinwaganê lau sinj sêkôc Jesu sêja gôlinwaganê andu ma sêkac sinwaga samucgeñ sa gebe sêlic enj. ²⁸ Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêu sinwaganêñ ñakwê asôsamuc baliñ jagêsanj enj, ²⁹ go sêmôê okêñ kêtû sunsunj jasêkêñ enj kêkuc to sêkêñ ôpic enj kêkam gêc lêma anôña ma sêpônj aenjuduc gédêñ enj to sêsu enj susu gebe “Judanêñ kinj, ômoa ñajamônj.” ³⁰ Sêkasôp kêpi enj to si enj ña ôpic tau kêsêp môkêapac. ³¹ Sêsu enj susu su acgom, go sêkwalec ñakwê baliñ nanj su ma sêu enj tau nê ñakwê gêsanj enj, go sêwê enj sêja sebe sênac enj êpi kakesotau.

*Sêjac Jesu kêpi ka**(Mar 15:21-32; Luk 23:26-43; Joaņ 19:17-27)*

³² Sêsêlêj sêmoa e jadêdac ñac ten, ñaê Simon anġa Kurene, ma sêkac enj gebe êoc Jesunê kakesotau su. ³³ Jasêô lasê gamêj ten, ñaê Golgata, ñam gebe “Gamêj mômêlacġa” ³⁴ ma sêkêj wain to ñaikisi gêdêj enj gebe ênôm. Enj kêsaê ma gebe ênôm atom. ³⁵ Sêjac enj kêpi kakesotau su acgom, go sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam ³⁶ ma sejoj enj Sêjngôj tônê. ³⁷ Ma teto ênê biñ ma sêjac tamij ka gêc enj mômêapac ñaôġa gebe “Judanêj kin Jesu tau tonec.” ³⁸ Gêdêj tonaj sêjac kêjanġowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiñ enj, tenj ġenġalen anôġa ma tenj ġenġalen ġasêġa.

³⁹ Ma lau, tanj sêwê sêja sêmêj sêmoa nanj, têdajñ ġêsuj ma sêsôm biñ alôb-alôb kêpi enj ⁴⁰ gebe “Aôm tau, tanj gobe onsenj lôm dabuj su ma ôkwê sa êndêj bêc têlêac nanj, embe Anôtônê Latu aôm, go ônam taôm sa ôsêp anġa kakesotau ômôêjmanj.” ⁴¹ Lau dabuj sêga to biñsutau ma laumata sêsu enj susu amboac tonaj ġebe ⁴² “Lau ñagêdô tec ġêjam êsêac sa, mago ġêjam tau sa jakêôm atom. Israelnêj kin enj, tec galoc êsêp anġa kakesotau êmêjmanj, go aêac takêj êwiñ enj. ⁴³ Enj taê kêka Anôtô ma kêsôm gebe Anôtônê Latu enj. Tec galoc embe Anôtô taê ênam enj, nanj ênam enj kêsi.” ⁴⁴ Ma kêjanġowaga, tanj sêjac êsêagêc sêpi kakesotau sêwiñ enj nanj, sêbu enj amboac tonaj.

*Jesu ġêmac endu**(Mar 15:33-41; Luk 23:44-49; Joaņ 19:28-30)*

⁴⁵ Gêdêj tanj oc kêkô ñaluj nanj, ġêsujbôm ġêjam gamêj samob auc e ġêdêj oc mata. ⁴⁶ Ma ġadêj oc mata tonaj Jesu ġêmôc awa kapôêj gebe “Êli, Êli, lêma sabatani,” ñam gebe “Aêġoc Anôtô, aêġoc Anôtô, amboac ondoc ġôwi aê sinj.” ⁴⁷ Ma lau ñagêdô, tanj sêkô ñagala nanj sêġô, tec sêsôm gebe “Ñac tau ġêmôc Elia.” ⁴⁸ Ma êsêacnêj ñac tenj kêlêti sebenj ġakêsac mêckelep tônj kêsêp bu ñamakic ma ġêjac kêsô ôpic ġagêsuj ġêdêj enj ġênôm. ⁴⁹ Ma ñagêdô sêsôm sebe “Akôġenj ma talic acgom, Elia oc êmêj ênam enj kêsi me masi.” ⁵⁰ Go Jesu ġêmôc awa kapôêj kêtiam ma ġêwi katu sinj.

⁵¹ Ma obo balin, tanj ġenġalen lôm dabuj nanj, kêkac tau ġêjġic ġêja luagêc anġa ñaô e ġakêsu ñalabu, ma ôġo ġêjam e poc ġêoc kêkôc, ⁵² ma sêô ġêja ma lau dabuj, tanj sêc bêc sêc nanj, nêj taêsam dêdi sa toôlġenj ⁵³ sêsa anġa sêô sêmêj. Ma ġêdêj tanj enj ġêdi sa nanj, sêsa malac dabuj sêja ma têtoc taunj dêdêj lau taêsam sêlic.

⁵⁴ Ma kapitai to nê lau, tanj sejoj Jesu sêmoa nanj, sêlic ôġo ġêjam to ġêj samob tonaj tec têtakê ñanô ma sêsôm sebe “Ñac tonec Anôtônê Latu enj biññanôġoc.” ⁵⁵ Ma lauo taêsam, tanj têdaguc Jesu anġa Galilaa sêmêj sêjam sakij enj nanj, sêkô ec ġaêcġenj ma sêlic. ⁵⁶ Ma lauo tau nêj ñagêdô tonec Maria anġa Magdala ma ġakobo agêc Josep tenenji Maria ma Sebedai latuagêc tenenji.

*Sêsuj Jesu**(Mar 15:42-47; Luk 23:50-56; Joaņ 19:38-42)*

⁵⁷ Ñakêtula ma ñac tolêlôm tenj anġa Arimatia, ñaê Josep, ġêmêj. Enj kêtuj Jesunê ñacsenjom amboac tonaj. ⁵⁸ Enj ġêdêj Pilata ġêja ma ketenj Jesunê ñawêlêlan, tec Pilata kêjatu gebe sêkêj êndêj enj. ⁵⁹ Josep kêkôc ñawêlêlan ġakêkwa auc ña obo kwalam-kwalam ñajam tenj ⁶⁰ ma ketoc enj ġêc nê sêô wakuc, tanj kêsap kêsêp poc nanj, ma kêsabi poc kapôêj ġagêġġonj sêawa auc, ma ġêc ġêja. ⁶¹ Ma Maria anġa Magdala agêc Maria tenj sêmoa tônê sêjngôj sêkanôj sêô tau.

Sinwaga sejoj sêô

⁶² Bêc sêmasanġ taunġa ġêjanġa su, ma ñabêc tenj, go lau dêbuj sêga to Parisai sêwiñ taunġ dêdêj Pilata sêja ⁶³ ma sêsôm gebe “Apômtau, aêac taêj ġêjam biñ, tanj dansanġêna tônê kêsôm ġêdêj tanj ġêmoa mata jalġen nanj, gebe ‘Bêc têlêac ênanġa acgom, go jandi sa êtiam.’” ⁶⁴ Tec abe akêj lau ñasejoj ênê sêô e bêc têlêac ênanġa acgom gebe moae ênê ñacsêjomi nasênam ġenġen enj ma sêsôm êndêj lau gebe ‘Enj ġêdi sa anġa ñacmatêñêj.’ Biñdansanġ ñamuġa tonaj oc êtu kapôêj êlêlêc ġêmuġa su.” ⁶⁵ Tec Pilata kêsôm ġêdêj êsêac gebe “Akôc sinwagamanj, ana ma amansanġ sêô ñajanġa êsa e alic naêtôm.” ⁶⁶ Êsêac sêja sêpac katêkwi ġêwê kêsêp poc ñasawa e sêmasanġ sêô ñajanġa kêsa ma sêkêj sinwaga sejoj.

28*Jesu ġêdi sa**(Mar 16:1-10; Luk 24:1-12; Joaņ 20:1-10)*

¹ Gêdêj woke ñabêc ñamata ñabêbêc kanucġenj, go Maria anġa Magdala agêc Maria tenj sêja sebe sênac e sêô kêsi. ² Ma Apômtaunê anġela tenj kêsêp anġa undambê ġêmêj, tec ôġo ġêjam kapôêj ma anġela tau kêsabi poc su ma ġêjngôj ñaô. ³ Ñac tau ôli amboac ôsic ma nê ñakwê sêp samuc amboac oc ñaboatilo. ⁴ ġejobwaganêj ñalêlôm ñatutuc e têtênêp ma matenġ kêlô sêsêp ġasêc.

⁵ Ma anjela awa gêjac lauo gebe “Atêc taôm atom. Aê galic amac asôm Jesu, tañ sêjac enj kêpi kakesotau nanj. ⁶ Enj gêc tonec atom, enj gêdi sa su kêtôm tañ enj kêsôm nanj. Amênj, mênêlic mala, tañ enj gêc nanj. ⁷ Go seberj naasôm njawae êndênj ênê njacsejomi gebe ‘Enj gêdi sa anja njacmatênênj su ma alicgac, enj oc êmuñ amac êna Galilaia, oc alic enj anja ônê.’ Binj tau tañ kasôm gêdênj amac.” ⁸ Awêlagêc tonanj sêsa anja sêô seberj sêja totetec taunj ma totêntac njajam samucgeñ. Agêc sêlêti sebe nasêsôm njawae êndênj ênê njacsejomi.

⁹ Tec Jesu gêdac êsêagêc ma kêsôm gebe “Têmtac njajam êsa.” Ma agêc têtû gasuc sêja e sêkam enj akainj tônj ma sêpônj aenjudc gêdênj enj. ¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Atêc taôm atom. Ana asôm njawae êndênj njoc lasici gebe sêna Galilaia acgom, go sêlic aê anja tônê.”

Sinjwaga sêsôm Jesu gêdi sa njawae

¹¹ Agêc sêsêlênj sêmoa ma sinjwaga, tañ sejop sêô nanj, nênj njagêdô sêja malac ma sêsôm binj samob, tañ gêgôm êsêac nanj, njawae gêdênj lau dabunjsêga. ¹² Ma êsêac sêkac sa sêwinj laumata ma sêmasañ e sêkênj awa taêsam gêdênj sinjwaga ¹³ ma sêsôm gebe “Asôm gebe Aêac aêc bêc, ma gêdênj gêbêc ênê njacsejomi sêmênj sêjam geñgeñ ênê njawêlêlanj. ¹⁴ Ma binj tau embe njapuc êsa êndênj gôlinjwaga, aêac oc anac enj têtac tônj ma akac amac su anja gêñwapac.” ¹⁵ Tec sinjwaga sêkôc nênj awa sa ma sêgôm kêtôm sêjac binjsu êsêac. Ma binj tau kêtu tapa anja Judanênj ma gêc mênjgêdênj galoc.

Jesu geoc tau lasê gêdênj nê njacsejomi

(Mar 16:14-18; Luk 24:36-49; Joanj 20:19-23; Apos 1:6-8)

¹⁶ Êsêac njacsejomi 11 sêja Galilaia jasêpi lôc, tañ Jesu gêjac noc êsêac nanj. ¹⁷ Ac sêlic enj e sêpônj aenjudc ma êsêacnênj njagêdô têtac lulu. ¹⁸ Tec Jesu kêsa jakêsôm gêdênj êsêac gebe “Undambê to nom njatau aê. ¹⁹ Amboac tonanj ana e akalem lau samob sa têtû njoc njapalê, go ansañju êsêac anam Tamoc agêc Latu ma Njalau Dabunj nê lanjô, ²⁰ ma andônj êsêac gebe sêmansañ binj samob, tañ kasakinj amac nanj. Alicgac me, aê jawinj amac êtôm bêc samob e nom njatêm êmbacnê.”

Nawae Najam kêtôm MARKA KETO

Nawae Najam kêtôm Marka Keto kêtû “Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê Nawae Najam,” tec enj gêwa Jesu sa gebe ñac tékwa saki gégôm kôm ñadôbgen ma amboac ñatau enj. Gégôm gérj amboac ñatau enj nec, kêtû awê kèpi binj enj kédôñ-kédôñ nanj, ma kèpi nê ñaclai, tanj kètinj ñalau sec ña awagenj ma kêsuc launêñ sec ôkwi nanj. Jesu kêsam tau gebe Ñamalacnê Latu enj gèwinj, tanj gêmêñ gebe êkêñ tau gebe êngamboac lau su anja sec ñañaclai.

Marka keto Jesunê minj géc awê solop, keto kêtû wakac. Enj kèwaka kôm Jesu gégôm nanj sa kèlêlêc binj enj kêsôm to kédôñ launja nanj. Gêjac m Nawae Najam tau keto binj dambêgenj kèpi ñackêsagu Joanj ma kèpi Jesu gèlinj sanju to Sadanj kèlêtôm enj nanjña ma gacgenj gelom Jesu gégôm gémac ñajam kèsa ma gèjam mêtê lau ñasakinj tau. Malôgenj acgom, go lau, tê tédaguc Jesu nê, nêñ kauc kèsa-kèsa kèpi enj ma ênê sonjo-sonjo sêkêñ kisa enj ñandanj kèsa. Marka gèjac Jesunê woke ñamuña, tanj séjac enj kèpi ka ma enj gèdi sa anja ñacmatênêñ ñaminj géc môkêlatu ñamuña.

Nadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-13
2. Jesu gèjam mêtê gêmoa Galilaia 1:14-9:50
3. Anja Galilaia gèja Jerusalem 10:1-52
4. Jesunê woke ñamuña anja Jerusalem to malac, tanj géc malac tau ñagala nanj 11:1-15:47
5. Jesu gèdi sa anja ñaematênj 16:1-8
6. Apômtau gèdi sa su jageoc tau lasê ma kèpi undambê gèja 16:9-20

Ñackêsagu Joanj gèjam mêtê

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Joanj 1:19-30)

¹ Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê nawae najam tonec. ² Nawae najam tau gèjac m kêtôm propete Jesaia keto gebe

“Ôlic acgom, Anôtônê binj tau tonec, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmunj aôm naêmansanj nêminj intêna.

³ Ñac tenj gémôc awa tonec gêmoa gamêñ sawa gebe

‘Amansanj gamêñ Apômtau êsêlêñña

to amêtôc ênê intêna êtu solop.’ ”

⁴ Ñackêsagu Joanj gèô lasê gamêñ sawa ma kêsagu lau to gèjam mêtê êsêac gebe “Anam taôm ôkwi to alinj sanju ma Anôtô êsuc nêminj sec ôkwi.” ⁵ Tec lau gamêñ Judaijanja to lau Jerusalemña samob sêsa dèdêñ enj sèja ma seoc nêñ sec lasê, go kêsagu êsêac anja bu Jordan.

⁶ Ma Joanj kêsô bôc kamele ñaôlilu, tanj sêwa kêtû obo nanj, to kèjandinj ômbinjak bôc ñaôlic géc dambêpalé ma genj wagô to lèp kêtû nê mo. ⁷ Ma gèjam mêtê gebe “Ñac tenj oc êndanjuc aê, nanj ñaclai kèlêlêc aê su. Aê oc jatôm gebe jatu ênê ataliwaga atom. ⁸ Aê tec kasagu amac ña bu ma enj oc ênsanjgu amac ña Ñalau Dabunj.”

Jesu gèlinj sanju

(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Gèdêñ tonanj Jesu anja Nasaret Galilaianja gèja ma Joanj kêsagu enj anja Jordan. ¹⁰ Jesu kèpi anja bu gêmêñj e gèlic undambê gèña ma Ñalau Dabunj amboac balôsi kêsêp mênjgêsac enj ñaô. ¹¹ Ma awa tenj kèsa anja undambê gebe “Aêñoc Latuc aôm, tec têtac gèwinj aôm ma galic aôm ñajam.”

Sadanj kèlêtôm Jesu

(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ma Ñalau Dabunj kèkac Jesu gacgenj kèsa gamêñ sawa gèja. ¹³ Gêmoa gamêñ sawa bêc 40 ma Sadanj kèlêtôm enj, ma gêmoa gèwinj bôc salenjña, mago anjela sèjam sakinj enj.

Jesu gèjac m nê kôm mêtêña anja Galilaia

(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Êsêac sêkôc Joanj tôñ su acgom, go Jesu gèja Galilaia jagèjam mêtê kèpi Anôtônê ñawae najam ¹⁵ gebe “Nac tau mênjkèsa ma Anôtônê gamêñ kèdabinj. Amboac tonanj anam taôm ôkwi ma akênj êwinj ñawae najam tau.”

Jesu kèkalem lau inja aclê

(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Jesu kêsêlêñ gêmoa bugêjactorj Galilaianja e gèlic Simon agêc lasi Andrea sêkêñ wasanj sêmoa gebe êsêagêc ñac ulu inja. ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gèdêñ êsêagêc gebe “Andanjuc aê ma oc jakêñ amagêc alô ñamalac.” ¹⁸ Tec gacgenj dedec nêñ wasanj gècña ma tédaguc enj.

¹⁹ Gêwi gamêñ tau sinj ma kêsêlêñ gêja ec saunjen ma gêlic Sebedai latui Jakobo agêc lasi Joan sêbênôc wasan sêngôn wanj. ²⁰ E gacgenj gêmôêc êsêagêc ma sêwi tamenji Sebedai to nê kômwaga sinj sêngôn wanj ma tédaguc Jesu sêja.

*Njac tonjalau sec
(Luk 4:31-37)*

²¹ Anja tonanj jasêsa Kapanaum ma gédêñ sabbat Jesu gacgenj kêsô lôm jakedônj lau ²² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtêña, gebe enj kédônj êsêac kêtôm biñsutau atom, kédônj êsêac kêtôm njac tonjaclai tenj.

²³ Gédêñ tonanj njac tonjalau njatêmui tenj gêngônj nêñ lôm, nanj gêmôêc gebe ²⁴ “Jesu Nasaretña, aêacnêñ asagenj njagêdo gédêñ tauñ. Aôm gômôênj gebe onsenj aêac su me. Aê kajala aômgaç, Anôtônê njac dabunj aôm.” ²⁵ Ma Jesu gec binj enj gebe “Awammê êsa ma ôsa anja ênê òna.” ²⁶ Ma njalau njatêmui kêmônaj enj e kêwacic kapôênj, go kêsâ anja ênê gêja. ²⁷ Ma lau samob selendec njanô e têtû kênac gédêñ tauñ gebe “Gêñ tonec amboac ondod, mêtê wakucgoc. Enj kêjatu njalau njatêmui tonjaclaigenj ma tanjenj wamu enj.” ²⁸ Ma gacgenj ênê wae kêsâ kêtôm Galilaia njagamêñ samob gêjam aucgenj gêja.

*Jesu gégôm lau taêsam ôlinj njajam kêsâ
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)*

²⁹ Ma êsêac sêsa anja lôm mênjêpi Simon agêc Andrea nêñ andu sêja, ma Jakobo agêc Joan sêwiñ. ³⁰ Ma Simon lawao gêmâc ôli njawajaô kapôênj gêc, tec gacgenj sêsôm enj njawae gédêñ Jesu. ³¹ Tec Jesu gêja e kêkôc enj sa e njawajaô gêwi enj sinj ma gêjam sakinj êsêac.

³² Kêtula gédêñ oc jakêsêp êsêac sejonj lau gêmâc samob ma lau tonjalau sec samob dédêñ Jesu sêja. ³³ Lau malac tonanj samob sêkac sa jasêkô katamña. ³⁴ Ma enj gégôm lau gêmâc tokainj-tokainj taêsam ôlinj njajam kêsâ ma kêtinj njalau sec taêsam su ma gêjac jao njalau sec gebe sêsôm binj atom, gebe êsêac sêjala enjgac.

*Jesu gêjam mêtê gêmôa Galilaia
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Ma gédêñ bêbêk kanucgenj Jesu gêdi gêja gamêñ sawa tenj jaketenj mec gêmôa nê tauña. ³⁶ Go Simon to êsêac, tanj sêwiñ enj nanj, tédaguc enj ³⁷ e têtap enj sa ma sêsôm gédêñ enj gebe “Lau samob sêsôm aôm.” ³⁸ Ma enj kêsôm gédêñ êsêac gebe “Tana malac njagêdo anja ònêña êwiñmanj najanam mêtê êsêac anja ònêña amboac tonanj, gebe aê gajac kôm tonecgenj njawae tec gamêñ.” ³⁹ Amboac tonanj enj gêjam mêtê kêtôm lôm Galilaianja samob ma kêtinj njalau sec su.

*Jesu gégôm njac tokamocbôm ôli kêtû selec
(Mat 8:2-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Njac tokamocbôm gédêñ Jesu gêja kêpônj aduc ma kêsôm gédêñ enj gebe “Embe têtmac êwiñ, nanj ôngôm aê jatu selec.” ⁴¹ Jesu taê walô enj tec kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gédêñ enj gebe, “Aê gabe ôtu selec.” ⁴² Ma gacgenj kamocbôm gêwi enj sinj ma ôli kêtû selec. ⁴³ Go Jesu kêmasac enj gacgenj kêsâ gêja ⁴⁴ ma kêsôm gédêñ enj gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndêñ lau tenj atom, naôtôc taôm êndêñ dêbunwaga ma ôkênj da êtu kôtû selecña êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêmbin sa êndêñ êsêac.” ⁴⁵ Mago enj kêsâ gêja e gêjac tau nê minj topalêgenj ma gégôm binj tau kêtû tapa. Tec Jesu jakêsâ malac samob gêmôa awêgenj kêtôm gêmunja kêtiam atom, go gêjam tau susu gêmôa njamagêgenj ma lau anja malac gêdô-gêdô dédêñ enj sêja-sêja.

2

*Jesu gégôm njac natêkwa kêtû golonj ôli njajam kêsâ
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Bêc njagêdô gêjajña acgom, go Jesu gêja Kapanaum kêtiam ma êsêac sêñô enj njawae gebe gêngônj nê andu. ² Ma lau taêsam sêkac tauñ sa jasêpô enj nêñôma ma sêkô katam dêmôênja gêwiñ, go enj gêjam mêtê êsêac. ³ Gêjam mêtê gêmôa ma sêkôc njac tenj njatêkwa kêtû golonj dédêñ enj sêja. Lau aclê sêbalanj enj. ⁴ Lau taêsam sêkô êsêac auc ma sêgôm gêñlêlôm sebe nasêsa Jesu njagala elêmê, tec sêkac andu njasalôm sa kêkanônj ônanj Jesu kêkô nanj, go sêlêwanj njac njatêkwa kêtû golonj tonanj tomêgenj kêsêp gêja. ⁵ Jesu gêlic êsêac sêkêñ gêwiñ, tec kêsôm gédêñ njac njatêkwa kêtû golonj gebe “Latucenec, aê kasuc aômnmê sec ôkwi su.” ⁶ Ma biñsutau njagêdô, tanj sêngônj tonanj sêwiñ nanj, taênj gêjam gêc nêñ njalêlôm gebe ⁷ “Njac tonec kêsôm binj amboac ondod. Enj kêsôm binj alôb-alôb. Asa kêtôm gebe êsac sec ôkwi. Anôtô taugenj.” ⁸ Tec Jesunê kauc kêtap bi nj, tanj taênj gêjam gêc nêñ njalêlôm nanj sa, ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Asagenj amac taêm gêjam binj amboac tonanj gêc nêmbin njalêlôm. ⁹ Binj ondod tasôm njagaô êndêñ njac njatêkwa kêtû golonj. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnmê sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa, ôluñ nêmbin mê sa ma ôsêlêñ.’ ¹⁰ Ma aê gabe amac ajala gebe Njamalacnê Latu

kêtu n̄atau an̄ga nom gebe êsuc sec ôkwi.” Go kêsôm gêdêñ n̄ac n̄atêkwa kêtû golon̄ gebe ¹¹ “Aê jasôm andêñ aôm gebe Ôndi sa, ôluñ nêm mê sa ma ôêc ôna nêm andu.” ¹² N̄ac tau gêdi sa gacgen̄ e kêluñ nê mê sa ma kêsâ gêja, samob sêlic̄ en̄ e têtakê n̄anô ma sêlambin̄ Anôtô gebe “Aêac alic̄ gêñ ten̄ amboac tonec atomanô.”

Jesu kêkalem Lewi

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Go Jesu kêsâ bugêjactor̄n̄ gêja kêtiam ma lau samob dêdêñ en̄ sêja jakêdôn̄ êsêac. ¹⁴ Go kêsêlêñ ma gêlic̄ Alpai latu Lewi gêñgôn̄ telon̄ maleñ. Tec kêsôm gêdêñ en̄ gebe, “Ôndan̄guc aê.” Lewi gêdi kêdaguc en̄ gêja.

¹⁵ Jesu gen̄ gêñ gêñgôn̄ ênê andu, ma telon̄ to lau sec taêsam, tan̄ têtadaguc en̄ nan̄, sêngôn̄ sêwin̄ Jesu to nê n̄acsen̄jomi. ¹⁶ Parisainêñ binsutau n̄agêdô sêlic̄ en̄ gen̄ gêñ gêñgôn̄ gêwin̄ lau sec to telon̄, tec têtû kênac ênê n̄acsen̄jomi gebe “En̄ gen̄ to gêñôm gêñ gêñgôn̄ gêwin̄ telon̄ to lau sec kêtû asagen̄ja.” ¹⁷ Jesu gêñô tec gêjô êsêac awen̄ gebe “Lau ôlin̄ n̄ajam sêpô lêna tauñ kêtû doktan̄ja atom. Mago lau togêmac tec sêpô lêna. Aê gamêñ gabe jakalem lau gêdêñ atom, jakalem lau secgen̄.”

Bin̄ tanam dabun̄ moña

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Joaņnê n̄acsen̄jomi to Parisai sêjam dabun̄ mo. Tec lau n̄agêdô dêdêñ Jesu sêja têtû kênac en̄ gebe, “Kêtû agen̄ja Joaņnê n̄acsen̄jomi to Parisainêñ n̄acsen̄jomi sêjam dabun̄ mo, mago aômnmê n̄acsen̄jomi masi.” ¹⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau embe sêniñ awê n̄amoasiñ ma n̄ac-ênamawêwaga êmoa êwin̄ êsêac, oc sênam dabun̄ mo me. N̄ac-ênam-awêwaga embe emôa êwin̄ êsêac, oc sênam dabun̄ mo atom. ²⁰ Mago n̄abêc oc mêñêsa ma sêkôc n̄ac-ênam-awêwaga su an̄ga êsêacnêñ, nan̄go êsêac sênam dabun̄ mo êndêñ bêc tonan̄.

²¹ “N̄ac ten̄ oc êsi obo n̄atali wakuc êpi n̄akwê lan̄gwa atom, gebe n̄atali wakuc oc êôc n̄akwê êñgic, wakuc êkac su an̄ga lan̄gwa ma êkac kalalac e êtu sec samucgen̄. ²² Ma ten̄ oc êkêc wain wakuc êsêp bôc n̄aôlic lan̄gwa atom. Embe sêngôm, oc wain êôc n̄aôlic êpoa e êtaiñ ênañja ma n̄aôlic tau êtu sec amboac tonan̄. Wain wakuc sêkêñ êsêp n̄aôlic wakuc.”

Nacsen̄jomi sesolop polom n̄anô gedêñ sabat

(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Gêdêñ sabat ten̄ Jesu kêsêlêñ gêmoa kôm polom-n̄a n̄alêlôm ma nê n̄acsen̄jomi sêsêlêñ sêwin̄ ma sesolop polom n̄anô. ²⁴ Tec Parisai sêsôm gêdêñ en̄ gebe “Gôlicgac me, êsêac sêgôm gêñ, tan̄ tatôm gebe dan̄gôm êndêñ sabatn̄ja atom.” ²⁵ Ma en̄ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Bin̄ tan̄ Dawid gêgôm gêdêñ gêmoa jageo ma mo gêjô en̄ to nê lau nan̄, asam atom me. ²⁶ En̄ kêsô Anôtônê andu gêdêñ n̄ac dabun̄sêga Abiatar nê têm jagen̄ polom, tan̄ sêkêñ gêdêñ Anôtô kêtû da ma sêjac jao gebe lau sêniñ atom, dabun̄waga tauñgen̄, ma kêkêñ gêdêñ lau, tan̄ sêwin̄ en̄ nan̄, sen̄ amboac tonan̄gen̄.” ²⁷ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô kêkêñ sabat kêtû n̄amalacn̄ja, en̄ kêkêñ n̄amalac kêtû sabatn̄ja atom. ²⁸ Amboac tonan̄ n̄amalacnê Latu kêtû sabat n̄atau gêwin̄.”

3

Nac lêma kêtû golon̄ nê bin̄

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jesu kêsô lôm kêtiam ma n̄ac ten̄ gêmoa tonan̄, tan̄ lêma kêtû golon̄. ² Tec êsêac dêdib Jesu gebe moae êngôm en̄ ôli n̄ajam êsa êndêñ sabat, gebe êsêac sebe sêngôlin̄ bin̄ êpi en̄. ³ Ma en̄ kêsôm gêdêñ n̄ac lêma kêtû golon̄ gebe “Ôsa ômôêñ.” ⁴ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Tatôm gebe tamoasiñ lau me dan̄gôm êsêac sec êndêñ sabat. Tanam katun̄ sa me dansen̄ su.” E êsêac sêjam tauñ tôn̄. ⁵ Tec en̄ têtac n̄andan̄ ma mata gê êsêac gelom-gelom e nê n̄alêlôm n̄awapac kêtû êsêac têtac n̄adaniñja, go kêsôm gêdêñ n̄ac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec en̄ kêmêtôc lêma e n̄ajam kêsâ kêtiam. ⁶ Parisai sêsa e jagacgen̄ sêwin̄ Herodonê lau ma sêkic̄ Jesunê bin̄ gebe senseñ en̄ su.

Lau taêsam sêkac sa semoa bugêjactor̄n̄

⁷ Go Jesu to nê n̄acsen̄jomi têtaiñ tauñ su sêsa bugêjactor̄n̄ sêja, ma lau taêsam an̄ga Galilaia to Judaia ⁸ ma an̄ga Jerusalem to Idumaia ma an̄ga Jordan n̄amaken̄n̄ ôñêna ma an̄ga Turu to Sidon n̄agamêñ n̄agêdô têtadaguc en̄ sêja. Lau taêsam, tan̄ sêñô en̄ gêgôm gêñ samob n̄awae, tec dêdêñ en̄ sêja. ⁹ Ma en̄ kêsôm gêdêñ nê n̄acsen̄jomi gebe sêmansaj wan̄ sauñ ten̄ êtu en̄ja, gebe lau sêkapiñ en̄ sa atom. ¹⁰ En̄ gêgôm lau taêsam ôlin̄ n̄ajam kêsâ, ma êsêac, tan̄ n̄andan̄ totau-totau gêgôm êsêac nan̄, sêsêli-sêsêli lau dêdêñ en̄ sêja sebe sêmoasac en̄. ¹¹ N̄alau n̄atêmui sêlic̄ en̄ e sêu tauñ sêc en̄ lan̄ônêmñja ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu aôm.” ¹² Tec en̄ kêbaob êsêac n̄ajanja, gebe sêsôm en̄ lasê atom.

*Jesu kêjalij në aposolo 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Go kêpi gamêj ñabau gêja ma gêmôêc êsêac, tanj në ñalêlôm keperj êsêac nanj, dêdêj enj sêja. ¹⁴ Ma Jesu kêjalij êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amoa awinj aê e jasakin amac anam mêtê lau ¹⁵ to jakêj ñaclai êndêj amac gebe atij ñalau sec.” ¹⁶ Enj kêjalij êsêac 12 tonanj sa ma gê Simonnê ñaê gebe Petere ¹⁷ ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc Joan, tanj gê êsêagêcnêj ñaê gebe Boaneges, ñam gebe Wapap latuagêc, ¹⁸ ma Andrea agêc Pilip, ma Batolomai agêc Matai, ma Tom agêc Alpai latu Jakobo, ma Tadai agêc Simon Kanaanja ¹⁹ ma Juda Isariot, tanj geoc Jesu lasê.

*Jesu ma Belsebul
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Ma Jesu gêmu gêja në andu, ma lau sêkac sa sêpi tagerj kêtiam, tec enj to në ñacserjomî sebe sêniñ gêj e sêgôm jageo. ²¹ Ênê lau sêjô ma sêsa sebe sêkôc enj tøj sêsôm sebe “Gêj tenj gêgôm enj”.

²² Ma biñsutau, tanj anja Jerusalem sêsêp sêmên nanj, sêsôm gebe “Belsebul gêwin enj, tec kêtiñ ñalau sec ña ñalau sec nëj kasêga.” ²³ Amboac tonanj enj kêkalem êsêac sa ma kêsôm kêtu biñgôlinj gêdêj êsêac gebe “Sadanj oc êtiñ Sadanj amboac ondoci. ²⁴ Gamêj tenj embe êwa tau êkôc, oc gamêj tonanj ênêc êtôm atom. ²⁵ Ma gôlôac tenj embe sêwa tauj êkôc, oc gôlôac tonanj sêmoa êtôm atom. ²⁶ Ma Sadanj embe êkêj kisa êndêj tau e êwa tau êkôc, oc êmoa êtôm atom, êtu ñacgêbac.

²⁷ “Mago ñac tenj êsô ñac ñajanja tenj në andu naêjanjo ênê waba su atom. Enj ênsô ñac ñajanja tau tøj êmuñ acgom, go êjanjo ênê waba.

²⁸ “Biñjanô, aê jasôm êndêj amac gebe ñamalac latunji nëj sec samob to nëj biñ alôb-alôb, tanj sêsôm-sêsôm nanj, Anôtô oc êsuc ôkwi. ²⁹ Mago ñac tenj embe êsôm biñ alôb-alôb êpi ñalau Dabun, oc sêsuc sec tau ôkwi atomanô. Sec êsap enj tøj ênêc tenjenj.” ³⁰ Êsêac sêsôm gebe “Ñalau ñatêmui gêgôm enj,” tec Jesu kêsôm biñ tonanj.

*Jesu têna to lasii ñanô
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Ma Jesu têna to lasii mênjêkô dêmôêja ma sêkêj lau jasêmoêc enj. ³² Lau sêgi enj auc sêngôj ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Gôlicgac me, têngam to lasimi tec sêsôm aôm sêmoa dêmôêja.” ³³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Tinoc to lasici asa lau.” ³⁴ Go mata gaôc lau, tanj sêgi enj auc sanjôj nanj, ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ³⁵ Lau tanj sêmasanj Anôtônê biñ, lau tonanj têtû lasicio to ñac ma tinoc.” *

4

*Biñgôlinj ñac kêpalip ñawêja
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Go Jesu gêmu jagêjac m kêdônj êsêac gêngôj ambêô kêtiam. Lau taêsam sêkac sa dêdêj enj sêja, tec kêpi wanj tenj jagêngôj. Sêsu wanj su jakêpoac ma lau samob sêmoa bau e gêdêj butali. ² Ma kêsôm biñ taêsam gêdêj êsêac gêjam kêtu biñgôlinjenj. Ma kêsôm kêsêp në mêtê gêdêj êsêac gebe ³ “Akêj tanjem acgom. Alic acgom, ñac-kêpalip-ñawêwaga tenj kêsa gêja gebe êpalip në ñawê. ⁴ Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênjenj su. ⁵ Ma ñawê ñagêdô kêsêp nompoc, nanj nom ñalêsi gêc atom. Tec gacgenj kêpoa gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom. ⁶ E oc kêpi ma kêsêgô e kêtu masê gebe ñawakac keselenj kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê, ma êc kêpoa e gejonj êndu ma gêjam ñanô atom. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi to kesewec ma gêjam ñanô ñajam. Tenj gêjam 30, tenj 60, ma tenj 100.” ⁹ Ma kêsôm gebe “Ñac tenj në tanjasunj embe ênêc, nanj êjômanj.”

*Jesunê biñgôlinj ñam
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Ma gêdêj tanj enj gêmoa tauña nanj, êsêac tanj sêwinj enj to êsêac 12 têtû kênac enj kêtu biñgôlinj tauña. ¹¹ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac atap Anôtônê gamêj ñabinj ñalêlômña tônê sa, mago êsêac, tanj sêmoa dêmôêja nanj, sêjô biñ samob êtu biñgôlinjenj ¹² gebe ‘Êsêac sêlic amboac sêlic ma sêjala atom to sêjô amboac sêjô ma nëj kauc êsa atom, gebe sênam tauñ ôkwi atom ma nëj sec ênanja atom.’”

*Jesu gêwa biñgôlinj ñac kêpalip ñawêja ñam sa
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

* 3:35: Sadanjnê ñaê tenj. (Alic Mat 10:25)

¹³ Go kêsôm gédêj êsêac gebe “Amac ajala bingôlinj tônê ñam atom, ma oc ajala bingôlinj ñagêdô samob ñam amboac ondod. ¹⁴ Ñac-kêpalip-ñawêwaga nanj kêpalip mêtê. ¹⁵ Lau tanj sêsêp intêna nanj amboac tonec gebe sêpalip mêtê kêsêp êsêacnêj ñalêlôm ma êndêj tanj sêjô nanj e gacgej Sadanj mênêjanjo mêtê, tanj sêpalip kêsêp êsêacnêj ñalêlôm nanj su. ¹⁶ Ma tonec têtôm êsêac, tanj sêpalip kêsêp nompoc nanj gebe Gêdêj tanj sêjô mêtê nanj e gacgej sêkôc sa totêntac ñajamgej. ¹⁷ Mago êsêacnêj ñawakac jagêjam atom. Êsêac lau dainj-dainj. Embe gêj wapac êtap êsêac sa me sêjanda êsêac êtu mêtêja, oc gacgej sêwi sinj. ¹⁸ Ma ñagêdô, tanj sêpalip kêsêp êcmôkê nanj, têtôm êsêac, tanj sêjô binj ¹⁹ ma gêjñlêlôm-lêlôm nomja to lêtôm awêja ma têtac kalac gêj ñagêdôja ejoj binj tau êndu ma sênam ñanô atom. ²⁰ Ma ônanj sêpalip kêsêp nom ñajam têtôm êsêac, tanj sêjô binj to sêkôc sa ma sêjam ñanô, ñagêdô 30, ñagêdô 60, ñagêdô 100.”

*Lamp kêkô suc ñalêlôm
(Luk 8:16-18)*

²¹ Ma Jesu kêsôm gédêj êsêac gebe “Sêkôc lamp sêmêj gebe sêngênduc ña suc auc me sêkêj êsô pôpô ñalabu me masi. Me sêkôc lamp sêmêj gebe sêkêj êkô jakainj ñaô. ²² Gêj samob, tanj kêsij tau nanj, oc sêkêj êsa awê samob. Ma gêj samob, tanj gêc ñalêlômgej nanj, oc êtu awê samob. ²³ Ñac tejj nê tanjasuj êjôja embe ênêc, nanj êjômaj.”

²⁴ Go kêsôm gédêj êsêac gebe “Gêj tanj amac anô nanj, taêm ênam. Dôj tanj anam dôj lau nanj, Anôtô oc ênam dôj amac, ma oc ênsalê ñagêdô êlêlêc amacnêj êndêj amac êwinj. ²⁵ Ñac tanj nê gêj gêc nanj, êtap ñagêdô sa naêwinj. Ma ñac tanj nê gêj masi nanj, sêkôc ñakêsu, tanj gêc enja nanj, su amboac tonanj.”

Bingôlinj kêpi ñawê tau kêpoaja

²⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêj amboac ñamalac tejj gêjac ñawê kêsêp kôm, ²⁷ go gêc nê bêc gédêj gêbêc ma gêdi sa gédêj gelenja, ma ñawê tau kêpoa e kêtuj kapôêj nanj ñam enj gêjam kauc. ²⁸ Nom tau gêjam ñakôm, ñakainj kêtuj ñamata, go ñaola, gocgo ñanô gêjac têc auc. ²⁹ Ma êndêj tanj ñanô êtu gagwejj nanj, ñatau gacgej êsakinj bôjanj jalô êna gebe noc sênac gêj ñanô sanja mênkêsa.”

*Bingôlinj gêmêc ñawêja
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)*

³⁰ Go kêsôm gebe “Aêac tanam dôj Anôtônê gamêj êpi asagej ma tanam bingôlinj ondod êpi. ³¹ Kêtôm gêmêc ñawê. Embe tapalip êsêp kôm, oc talic ñasec-ñasec kêtôm gêj ñagêdô ñamatuj atom. Gêj tanj saunjanô. ³² Mago tapalip êsêp nom acgom, go êpi e êlêlêc gêj tolaun samob su ma etoc laka kapôêj, go moc umbonj ñalabuja sênac sac sêngônj ñajajuj.”

³³ Ejj kêsôm binj tau gédêj êsêac gêjam kêtuj bingôlinj taêsam kêtôm sêjalanj. ³⁴ Ma kêsôm binj tejj kêsa awê gédêj êsêac atom, kêsôm kêtuj bingôlinjgej e êsêac to nê ñacsejomi sêmoa taujjja acgom, go gêwa binj samob sa gédêj êsêac.

*Jesu kêsôm mutêna kêtuj malô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Gédêj bêc tonanj ñakêtulala Jesu kêsôm gédêj êsêac gebe “Tanac êngic tana ñamakej ônêja.” ³⁶ Sêwi lau sinj ma sêkôc enj toôjgej sêja wanj ma wanj ñagêdô sêwinj enj. ³⁷ Gédêj tonanj mu gêbuc kêtuj têna e ñadembom kêsalê wanj auc ma landôm jagodoc-jagodoc. ³⁸ Ma enj tau nanj gedecj kwalim ma gêc bêc gêc wanjukja, tec jasêju enj ma sêsôm gédêj enj gebe “Mêtêmkê, aôm gôlic oc tanaja necgac me.” ³⁹ Tec enj mata gêlac ma gec binj mu ma kêsôm gédêj ñadembom gebe “Jamanjejj ma ônam taôm tôj.” Ma mu kêtuj malô to bônônj kêsêp e kêjôma. ⁴⁰ Go Jesu kêsôm gédêj êsêac gebe “Amac matem golec asagejjja. Amac akêj gêwinj atom me.” ⁴¹ Êsêac têtêc taujj ñanô ma sêsôm gédêj taujj gebe “Ñac tonec asa, tec mu to ñadembom tanjejj wamu gédêj enj nec.”

5

*Jesu gêjôm ñac tonjalau natêmui ôli ñajam kêsa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Êsêac jasêsô lau Gadarene nêj gamêj anja bugêjactonj ñamakej ônêja. ² Ma gédêj tanj enj kêsêp anja wanj nanj, e gacgej ñac tejj tonjalau ñatêmui kêsa anja sêô jagêdac enj. ³ Ñac tau gêmoa gamêj sêôja ma lau tejj têtôm gebe sênsô enj tôj atom, sêso enj ña kapoacwalô, mago kêtôm atom amboac tonanj. ⁴ Sêso enj akainj tôj to sêbônêj enj ña kapoacwalô kêtuj dim taêsam, mago kêmonanj kapoacwalô tulu to kêlêsanj Iêpoa gêngic ma lau tejj nêj ñaclai kêtôm gebe sênac enj tôjja atom. ⁵ Kêtôm bêc to gelenjejj enj gêmoa sêô to lôc gedecj tôjgejj ma kêwacik to kêtuc tau ña poc.

⁶ Nac tau gëlic Jesu kësä jaëcgen ma këlëti jakêpôn aduc gëdên en ⁷ ma gëmôêc awa kapôên gebe “Lôlôc Njatau Anôtô nè Latu Jesu, aëagëcnêñ asagen ñagédô gëdên tauñ, aë aoc géjac Anôtô nanj këtü ôiënsu aë atomña.” ⁸ Nac tau kësôm binj tonañ gebe Jesu kasôm gëdên en gëmunj su gebe “Aôm ñjalau ñatêmui, ondec ñamalac tonec ma ôsa ôna.” ⁹ Go Jesu këtü kënac en gebe “Aômnêm ñaë asa.” Ma en gëjô en awa gebe “Aêñoc ñaë ‘Legion’, gebe aëac lau taësam.” ¹⁰ Go keten Jesu kepen ducgen gebe êoc êsëac ôkwi sësä gamêñ tonañ sëna atom.

¹¹ Bôcanô pom kapôên tej senj gêñ sëmôa gamêñ tau ñalôc. ¹² Tec ñjalau tau teten en gebe “Ôkênj aëac naasêp bôc tônê ñalêlôm ana.” ¹³ Ma Jesu gëlôc gebe sëna. Tec ñjalau ñatêmui sësä anja ñamalacnê jasêsêp bôc tonañ ñalêlôm sëja ma bôc tau topomgenj sësabi anja salic gulunj tagen jasêsêp bu. Bôc tau amboac 2,000 ma sënôm bu su sëjaña.

¹⁴ Go lau bôcña sêc jasêsôm ñawae anja malac to gamêñ ñakëtü gëdô. Tec lau sëmêñ sebe sêlic gêñ tau ñam. ¹⁵ Amboac tonañ dëdên Jesu sëja e sêlic ñac, tanj ñjalau ñatêmui taësam sêpôn en nanj, nè kauc kësä ma kësô ñakwê sa gëñgônj, ñac to Legion tau tônê, ma têtêc tanj ñanj ñanô. ¹⁶ Ma êsëac, tanj matenjanô sêlic gêñ, tanj kêtap ñac tonjalau ñatêmui ma bôc sa nanj, sëjac ñamijn gëdên êsëac gëwinj. ¹⁷ Ma êsëac jateten Jesu gebe êwi êsëacnêñ gamêñ sinj ma êc êna.

¹⁸ Gëdên en kêpi wanj nanj, ñac tau gëmunjenj ñjalau ñatêmui gëgôm en nanj, keten Jesu gebe “Aë jawinj aômmanj.” ¹⁹ Mago Jesu gëlôc gëdên en atom ma kësôm gëdên en gebe “Ôpi nêm andu ôndênj nêm lau ôna ma ônac minj gêñ kapôênj, tanj Apômtau gëgôm gëdên aôm to taë walô aôm nanj, êndênj êsëac.” ²⁰ Tec en gëja ma géjac minj gêñ kapôênj, tanj Jesu gëgôm gëdên en nanj, anja gamêñ Malaclemenlunja. Ma lau samob sê taênj ñanô.

Jairi latuo to awê, tanj këmôasac Jesunê ñakwê nanj

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jesu kêpi wanj ma géjac gëñgic jakêsô ñamakenj ônêña këtiam. Ma lau taësam sêcac sa dëdên en sëja. Ma enj gëmôa bugëjactonj ñataligenj. ²² Ma lômmôkê tenj, ênê ñaë Jairi, gëmêñ e gëlic en ma gëu tau gëc enj akainja, ²³ ma keten enj kepenj ducgenj ma kësôm gebe “Latuco tecênê gëmac e awa këtü dambê. Tec ômôdênj ma ôkênj lêmam ênsac enj gebe ñajam êsa ma êmoa mata jali.” ²⁴ Tec Jesu gëwinj en gëja ma lau taësam tédaguc enj e sêkapiñ enj sa.

²⁵ Ma awê tenj gëjam dec këtôm jala 12, ²⁶ ma kêtap ñandanj kapôênj sa anja dokta taësam nêñ ma kējainj nè awa samob. Mago gëjam enj sa atom e gëmac gëjam sëga. ²⁷ Awê tau gëñô Jesu ñawae ma gëmêñ kësêli lau gëc enj dëmôêmunja mênj këmôasac ênê ñakwê, ²⁸ gebe enj kësôm gebe “Aë embe lamoasac ênê ñakwêgenj, oc êñgôm aë ôlic ñajam êsa.” ²⁹ Këmôasac e gacgenj nè dec kêpa ma kësäê ôli gebe gëmac gëwi enj sinj. ³⁰ Ma Jesu kësäê sebenj gebe ñaclai kësä anja ênê gëja, tec kékac tau ôkwi gëdên lau ma këtü kënac gebe “Asa këmôasac ñoc ñakwê.” ³¹ Ma nè ñacsenjomi sêsôm gëdên enj gebe “Aôm gôlic lau sêkapiñ aôm sa sëmôa, mago kôtu kënac gebe ‘Asa këmôasac aë.’” ³² Ma Jesu kékac tau ôkwi gebe êlic asa gëgôm gêñ tau. ³³ Mago awê tau kējala gêñ, tanj kêtap enj sa nanj, kêtakê e kêtênêp tau ênduêndu, kësä jagëu tau gëc Jesu lanjônêñja ma geoc binj samob lasê gëdên enj. ³⁴ Ma enj kësôm gëdên enj gebe “Latucoenec, nêm kôkêñ gëwinj gëgôm aôm ñajam kësä, ôsa totêmtac malôgenj ôna ma nêm gëmac êwi aôm sinj.”

³⁵ Kësôm binj gëmôa ma lau ñagédô sëmêñ anja lômmôkênê andu ma sêsôm gebe “Latômô gëmac êndugac, aôm ôiënsônj mêtêmmôkê êtu agenja.” ³⁶ Êsëacnêñ binj gëlêñ Jesu tônj atom ma kësôm gëdênj lômmôkê gebe “Ôtêc taôm atom, ôkênj êwinjenj.” ³⁷ Ma enj gëlôc gëdên lau tenj gebe sëndanjuc enj atom, Petere ma Jakobo agêc lasi Joanj taunjenj sëwinj enj. ³⁸ Ac jasêô lasê lômmôkênê andu e gëñô ñaonda ma lau têtanj to sëjam tanj sa. ³⁹ Ma kësô gëja e kësôm gëdênj êsëac gebe “Amac agôm ñaonda to atanj këtü asagenja. Ñapalêo gëmac êndu atom, gëc bêcgenj tec gëc.” ⁴⁰ Ma êsëac sêômac enj. Tec kējanda êsëac samob sësä sëja ma kékôc ñapalê tëna agêc tama to êsëac, tanj sëwinj enj sëja nanj, ma kësô balêm, tanj ñapalêo gëc nanj gëja. ⁴¹ Jakêkam ñapalêo lëma ma kësôm gëdênj enj gebe “Talita kumi,” tanam ôkwi gebe “Ñapalêo, aë jasôm aôm ôndi sa.” ⁴² E gacgenj ñapalêo gëdi sa ma kësêlêñ, gebe ênê jala këtü 12. Ma êsëac selendec ñanô. ⁴³ Go enj géjac jao ñajanja gëdênj êsëac gebe lau tenj sêñô ñawae atom, ma kësôm gebe sêkênj gêñ ñapalêo tau êninj. * Legion.

6

Jesunê lau têtin en anja Nasaret

(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Ma Jesu gëwi gamêñ tonañ sinj jagêô lasê tau nè malacmôkê ma nè ñacsenjomi tédaguc enj sëja. ² Gëdênj sabat enj kédônj mêtê gëmôa lôm ma êsëac taësam, tanj sêñô nanj, têtakê ñanô ma sêsôm gebe “Ñac tonec kékôc gëñ tonec anja ondoc, ma kauc, tanj enj kêtap sa nanj, amboac ondoc, ma gëñtalô, tec enj lëma gëgôm nec, ñam amboac ondoc. ³ Nac tonec kamunda, Maria

* 5:43: Lau Rom sësam sinwaganêñ tonj kapôênj tenj gebe

latu ma Jakobo agêc Josea ma Juda agêc Simon teweñ nec. Ma ênê lasiio tec sêmoa sêwiñ aêac nec atom me.” Ma têtû môsi enj. ⁴ Tec Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Lau gamêñ tej tetoc propete tej sa kwalec atom, tau né malacmôkê to tau né lasitêwai ma né gôlôac tec sêmbu enj.” ⁵ Ma enj kêtôm gebe êngôm gêñtalô tej anja tonanj atom, tagenj kékênj lêma gêsac lau togêmac luagêcgenj ma gêgôm êsêac ôlinj njam kêsa. ⁶ Ma êsêacnêñ sêkênj gêwiñ masiña gêjac ênê Iêno auc.

Jesu kêsakinj nê aposolo sêja
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jesu gêjac laoc gamêñgenj jakêdônj lau. ⁷ Go gêmôêc êsêac 12 dédênj enj jakêsakinj êsêac luagêc-luagêc ma kékênj ñaclai gédênj êsêac gebe sêkôninj ñalau ñatêmui. ⁸ Go gêlênj binj êsêac gebe sêkôc gêñ tej sêmoa intêna atom, tôc tagenj. Mo masi, atali masi, awa êsêp ômbinjak atom. ⁹ Mago sêso nêñ atapa ma sêso ñakwê luagêc atom. ¹⁰ Go kêsôm gédênj êsêac gebe “Embe api andu tej, nanj anjônj tonanj enj e awi gamêñ tau sinj. ¹¹ Malac tej embe sêkôc amac sa to sêkênj tanjenj amac atom, nanj awi gamêñ tonanj sinj, ma andônj ñakekop, tanj gêc amac emkaiñ nanj, su êtu nêñ geo ñabelo tej êndênj êsêac.” ¹² Go ñacsenjomi sêsa sêja ma sêjam mêtê gebe lau sênam tanj ôkwi. ¹³ Ma têtinj ñalau sec taêsam sêsa sêja to senj oso lau gêmac taêsam ña niptêkwi ma sêgôm êsêac ôlinj njam kêsa.

Ñackêsagu Joan gêmac endu
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Jesunê ñaê ñawae kêsa e kinj Herodo gêñô ma lau sêsôm sebe “Ñackêsagu Joan gêdi sa anja ñacmatênêñ, tec ñaclai kêpoa kêpi enj.” ¹⁵ Lau ñagêdô sêsôm sebe “Enj Elia,” ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete tê sêmoa-sêmoa nê nêñ tej.”

¹⁶ Mago gédênj tanj Herodo gêñô binj tonanj ñawae nanj, kêsôm gebe “Joan tanj kajatu dêdim enj gêsutêkwa gêngic nanj, gêdi sa.” ¹⁷ Herodo tau tonanj kêsôm sêkôc Joan tônj ma sêso enj tônj gêngônj kapoacwalô. Herodo gêgôm gêñ tonanj gebe tau gêjam têwa Pilip nê awê Herodia, ¹⁸ ma Joan kêsôm gédênj Herodo gebe “Gôjam têwamnê awê tec keso.” ¹⁹ Herodia genj anô-anô Joan gebe ênac enj êndu, mago gêgôm elémê, ²⁰ gebe Herodo kêtêc Joan. Enj kêjala enj gebe enj ñac gédênj to ñac dabunj, tec gejob enj. Herodo gêñô ênê binj e kêpô lêna tau ñasec, mago kékênj tanja enj gêjac ñawae genj.

²¹ Ma gédênj ñasawa tej Herodo taê gêjam nê bêc têna kékôc enjña, tec gêgôm moasiñ kapôênj gédênj nê kiap to kapitai ma laumata Galilaijana. ²² Ma Herodia latuo kêsô jakêdê wê e Herodo to nê ñaclenj sêlic njam. Tec Herodo kêsôm gédênj ñapalêo gebe “Embe têmtac êwiñ gêñ tej anja aêñoc ma otenj, oc jakênj êndênj aôm.” ²³ Enj kêtôc lêma ma kêsôm gédênj ñapalêo gebe “Gêñ samob, tanj otenj nanj, oc jakênj êndênj aôm. Embe otenj ñoc gamêñ ñamakênj, oc jakênjenj.” ²⁴ Tec ñapaño kêsa jakêsôm gédênj têna gebe “Aê jatenj asagenj.” Ma têna kêsôm gebe “Otenj ñackêsagu Joan mókêapac.” ²⁵ E ñapalêo kélêti gacgenj kêsô gédênj kinj gêja jaketenj gebe “Aê gabe galocgenj ôkênj ñackêsagu Joan mókêapac êsêp laclu tej êndênj aê.” ²⁶ Kinjné ñalêlôm ñawapac ñanô, tagenj kêtû kêtôc lêmanja to kêtû ñaclenja tec enj gebe ensenj binj su atom. ²⁷ E gacgenj kinj kêsakinj sinjwaga tej ma kêjatu gebe êkôc Joan mókêapac êmênj. Ñac tau gêja e gêdim Joan gêsutêkwa gêngic anja andu kapoacwalônja, ²⁸ go kékênj mókêapac kêsêp laclu tej mênkêkênj gédênj ñapalêo, ma ñapalêo kékênj gédênj têna. ²⁹ Joanñê ñacsenjomi sêñô ñawae mênjsêkôc ênê ñawêlêlanj su jasêkênj gêc sê tej.

Jesu gêlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Joan 6:1-15)

³⁰ Aposolo sêkac sa dédênj Jesu sêja ma sêjac gêñ samob, tanj sêgôm to tédônj nanj, ñamiñ gédênj enj. ³¹ Lau taêsam sêja sêmêñ-sêja sêmêñ, ma nêñ ñasawa sêniñ gêñña gêc atom. Tec Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Ajôc, tana gamêñ ñasawa tej tamo a nêñ tauñña gebe aniñ awem ñagec.” ³² Tec êsêac sêpi wanj sêso gamêñ ñasawa tej sêmoa nêñ tauñña.

³³ Lau sêlic êsêac sêja ma taêsam sêjala êsêac. Tec lau anja malac samob sêsêlênj sêwiñ tanj e jasêô lasê gamêñ tau, tanj Jesu to nê ñacsenjomi sebe sêmoa nanj, sêmuñ êsêac.

³⁴ Gédênj tanj Jesu mênkêso nanj, gêlic lau tonj kapôênj ma taê walô êsêac gebe êsêac amboac domba, nanj ñacgejobña masi. Tec gêoc awa sa ma kédônj binj taêsam gédênj êsêac. ³⁵ Oc gêja, tec ênê ñacsenjomi dédênj enj sêja ma sêsôm gebe “Gamêñ tonac gamêñ sawa ma oc gêja su. ³⁶ Amboac tonanj ôkênj lau sêc êlinj-êlinj gebe sêna malac to gamêñ ñakêtû gêdô nasênam ôli nêñ gêñ sêniñña.” ³⁷ Tec Jesu gêjô êsêac awenj ma kêsôm gebe “Amac taôm akênj gêñ êsêac sêniñ.” Ma êsêac têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, aêac ana anam ôli polom ña denari 200 mênjakênj êsêac sêniñ me.” ³⁸ Ma enj gêjam kênac êsêac gebe “Amacnêñ polom tendocgenj gêc, ana alic acgom.” Êsêac sêlic su ma mênjsêsôm gebe “Polom lemenj tej ma i luagêc.”

³⁹ Go enj kêjatu êsêac gebe samob sêngônj sic tomôkê-tomôkê sêngônj gêgwanj ñamêdôb wakuc tonanj. ⁴⁰ Ma lau sêngônj sic totonj-totonj, tonj ñagêdô 100, ñagêdô 50. ⁴¹ Go Jesu kékôc polom

lemenj tenj to i luagêc tonanj sa mênjata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô polom kékôc ma kékên gédênj nacsenjomi gebe sênac sam êndênj lau. Ma gêjac sam i luagêc tau gédênj êsêac samob. ⁴² Samob senj e gêoc êsêac tônj. ⁴³ Go nacsenjomi sejonj nrapopoc sa kêsêp gadob 12 e mênjêc ma i nâgêdôgêdô gêwinj. ⁴⁴ Ma êsêac, tanj senj polom tau nanj, nâcwaga 5,000.

Jesu kêsêlêrl gêmôa nâdembom nâô

(Mat 14:22-33; Joan 6:15-21)

⁴⁵ Ma Jesu kékac nê nacsenjomi gacgen sêpi wanj sêmunj enj sêna Betsaida, nanj gêc nâmakenj ônênja, ma enj tau êmôa e êkênj lau sêna acgom. ⁴⁶ Enj kékênj lau sêja su acgom, go kêpi lôc gêja gebe etenj mec. ⁴⁷ Oc jakêšep su ma wanj kêsa e jakêkô nâlunj ma enj taugenj gêmôa baugenj gêmôa. ⁴⁸ Ma gêlic êsêac segolem elémê gebe mu kêpuc êsêac tônj. Talec kêtanj, go kêsêlêlj gêmôa nâdembom nâôgenj kasa gédênj êsêac gêja. Enj gebe êoc lêlêc êsêac êna. ⁴⁹ Ac sêlic enj kêsêlêlj gêmôa nâdembom nâôgenj ma sêjam kâuc sebe oc balôm tenj, tec sêwakic. ⁵⁰ Êsêac samob sêlic enj e têtakê. Go enj awa kêsa sebenj ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ⁵¹ Ma enj jakêpi wanj gêwinj êsêac ma mu kêtu malô. Ma êsêac têtakê e sênjac lemenj nânô, ⁵² gebe êsêacnênj kâuc kêsa kêpi binj polomnja atom, nênj nâlêlôm nâjana tec gêc.

Jesu gêgôm lau gêmâc anja Genesaret ôlinj nâjam kêsa

(Mat 14:34-36)

⁵³ Ma sêja e sêpi bau anja Genesaret ma sêsô wanj tônj. ⁵⁴ Sêsêp anja wanj sêja e gacgenj lau sêjala enj denj tagenj. ⁵⁵ Ma sêlêti sêjam gamênj aucgenj e lau sêbalanj lau, tanj gênj gêgôm êsêac nanj, tosac-tosac sêja gamênj, tanj sênjô gebe enj gêmôa nanj. ⁵⁶ Ma gédênj tanj gêô lasê malac saunj to kapôênj ma gamênj nâkêtu gêdô-gêdô nanj, êsêac sêkênj lau gêmâc sec malaclunj kêtômgenj ma tetenj enj gebe sêmoasac ênê nâkwê nâtaligenj, ma samob, tanj sêmoasac enj nanj, tec ôlinj nâjam kêsa. *

7

Lau nânô nênj mêtê

(Mat 15:1-9)

¹ Ma Parisai to binj sutau nâgêdô, tanj sêmênj anja Jerusalem nanj, sêkac sa dêdênj Jesu sêja. ² Ma sêlic ênê nacsenjomi nâgêdô sêkwasiñ lemenj atom, senj gênj palinj-palingenj. ³ Parisai to Juda samob senj gênj atom e sêkwasiñ lemenj su acgom, gebe têdaguc lau nânô nênj nâgôlinj. ⁴ Ma embe anja gamênj têtulu gênjja sêmênj, nanj sêniñ gênj atom e sêlinj bu su acgom. Ma nâgôlinj lanjwa nâgêdô taêsam gêc, tanj têdaguc gêwinj amboac sêkwasiñ suc to laclu ma ku.

⁵ Amboac tonanj tec Parisai to binj sutau têtû kênac enj gebe “Amboac ondod, aôm nênj nacsenjomi têdaguc lau nânô nênj nâgôlinj atom, sêkwasiñ lemenj atom ma senj gênj.” ⁶ Tec enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Jesaia geoc binj lasê jagêdênj goc kêpi amac dansantêna amboac teto gêc gebe

‘Lau tonec tetoc aê sa nâ gêdônjôlicgenj,
mago nênj nâlêlôm gêmôa jaêc aê.

⁷ Êsêac sêjam sakinj aê kwalec

gebe binjsu, tanj êsêac têdônj nanj, nâmalacnênj binj nâômagenj.’

⁸ Anôtônê binjsu nanj amac awi sinj su, ma nâmalacnênj nâgôlinj lanjwa tec akôc tônj.”

⁹ Ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Anôtônê binjsu tec abanac e nâpep sawa gebe amansanj taôm nênj nâgôlinj lanjwanja. ¹⁰ Mose kêsôm gebe ‘Otoc tamam agêc tênâc sa. Nâc tenj embe êsôm binj sec êpi têna me tama, nanj sênac enj êndu.’ ¹¹ Mago amac tec asôm gebe ‘Nâc tenj embe êsôm êndênj têna me tama gebe Aênoc gênj, tanj taêm kêka amoa nanj, Korban,’ nâc gebe jakênj êndênj Anôtô, ¹² go anac jao enj gebe ênam têna me tama sa êtiam atom. ¹³ Amac ajam Anôtônê binj auc nâ taôm nênj nâgôlinj lanjwa, tanj adônj gelom-gelom nanj, ma ajam gênj nâgêdô ôkwi gêwinj.”

Gên tanj gêgôm nâmalac kêtu sec

(Mat 15:10-11, 15-20)

¹⁴ Go Jesu gêmôc lau dêdênj enj sêja kêtiam ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Samob anjô aênjoc binj ma nênj kâuc êsa. ¹⁵ Gênj dêmôênja tenj embe êsêp nâmalacnê nâlêlôm êna, oc êngôm enj êtu sec atom. Mago gênj, tanj kêsa anja nâmalac gêmênj nanj, tec gêgôm enj kêtu sec.” [¹⁶ Nâc tenj nê tanjasuj ênjôna embe ênêc, nanj ênjômanj.]

¹⁷ Ma gédênj tanj gêwi lau sinj kêsô andu gêja nanj, ênê nacsenjomi têtû kênac binjôlinj tau nâc gédênj enj. ¹⁸ Ma enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Ma amac tonec nec, nênj kâuc kêsa atom amboac tonanj me. Ajala atom me. Gebe gênj samob, tanj anja dêmôênja êsêp nâmalac êna

* 6:56: Kmwaganênj a c tagenja. Alic Mat 18:28

nan, oc êngôm enj êtu sec atom, ¹⁹ gebe kêsêp ênê ñalêlôm gêja atom, kêsêp ñatêtacñagenj gêja e gê su kêtôm gêgôm-gêgôm.” Tec Jesu gêwa gêñ taniñña samob sa gebe ñajam. ²⁰ Ma kêsôm gebe “Tagenj gêñ, tanj kêsa anja ñamalacnê nanj, tec gêgôm ñamalac kêtü sec. ²¹ Gebe taêñ gêjam binj sec kêsa anja ñamalacnêñ ñalêlôm, binj mockaiñña, geñgeñ, sêjac ñamalac êndu, ²² dêdim sêmcwalô gêñgic, materj katu, sêgôm sec ñawaô, binjdansanj, wauc-wauctêna, materj danjucboa, sêsôm binj alôb-alôb, tetoc tauñ sa ma binj meloc. ²³ Gêñ sec samob tonanj ñai tec kêsa anja ñalêlôm ma gêgôm ñamalac kêtü sec.”

*Awê tenj kêkêñ gêwiñ ñajanja
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Go Jesu gêdi anja tonanj gêja gamêñ Turuñ. Ma kêpi andu tenj gêja ma gebe ênam tau aucgenj e gêgôm jageo. ²⁵ Ma awê tenj, tanj latuo saunj ñalau ñatêmui gêgôm enj nanj, gêñô enj ñawae ma seberj gêja gêu tau gêc enj akaiñña. ²⁶ Awê tau enj Heleno, têna kêkôc enj anja Suropoinikiñña. Enj ketenj Jesu gebe êtiñ ñalau sec anja latuonê êsa êna. ²⁷ Mago Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ondecgenj, ñapalê sêniñ nêñ gêñ e êôc êsêac tônj acgom. Embe takôc ñapalênêñ mo su ma tambaliñ êndêñ kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁸ Tec awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, mago kêamlatu senj ñapalênêñ mo ñapopoc sêmoa tebo ñalabugoc.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Kêtu binj tonanj tec ôna. Ñalau sec kêsa anja latômonê gêja su.” ³⁰ Ma enj gêmu gêja nê andu e gêlic ñapalêo gêc ma ñalau sec kêsa gêja su.

Tañasujbic to awamê ñajam kêsa

³¹ Ma Jesu gêwi gamêñ Turuñ sinj kêtiam kêsa Sidonña e jagêô lasê Malaclemenjlu ñagamêñ gêc bugêjactonj Galilaiñña. ³² Go sêkôc tanjasujbic to nê bi ñ kwackwac dêdêñ enj sêja ma tetenj enj gebe êkêñ lêma ênsac enj. ³³ Tec Jesu kêkôc enj su anja launêñ jasêkô tauñña, go kêkêñ lêmatalu kêsô enj tanjasuj ma kêkasôp to kêmoasac enj imbêla. ³⁴ Go mata gedec undambê e kêsê awa su ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Epata,” gebe “Ôpoa lasê.” ³⁵ Tec tanjasuj kêpoa lasê ma imbêla kêtü golonj e kêsôm binj ñañêñ kêsa, ³⁶ ma Jesu gêjac jao gebe sêsôm ñawae êndêñ lau atom. Enj gêjac jao gêmoa, tagenj êsêac sêjac minj binj tau kêtü tapa-tapa sêjac ñawaegenj. ³⁷ Lau sêjac lemenj ñanô ma sêsôm gebe “Enj gêgôm gêñ samob ñajam. Tanjensujbic sêñô binj ma awenjmê sêsôm binj lasê.” *

8

*Jesu gêlôm lau 4,000
(Mat 15:32-39)*

¹ Gêdêñ tonangenj lau taêsam sêkac tauñ sa kêtiam ma nêñ gêñ sêniñña masi. Tec Jesu gêmôcêc nê ñacsenjomi dêdêñ enj jakêsôm gêdêñ êsêac gebe ² “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiñ aê e bêc têlêac samuc ma nêñ gêñ sêniñña masi. ³ Amboac tonanj embe jakêñ êsêac têtac sawagenj sêmu sêna nêñ gamêñ, oc enj kainj to lemenj êmac anja intêna, gebe lau gamêñ baliñña ñagêdo tec sêwiñ êsêac.” ⁴ Ma ênê ñacsenjomi têtü kênac enj gebe “Aêac takôc mo anja ondoc ma takêñ lau tonec sêniñ êôc êsêac tônj, tamoã gamêñ sawa nec.” ⁵ Tec enj kêtü kênac êsêac gebe “Amacnêñ polom tendocgenj gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Polom 7.”

⁶ Ma kêsôm gêdêñ lau gebe sêngônj sic sêngônj nom. Ma kêkôc polom 7 tonanj mênjgêjam danje su, go kêpô kêkôc ma kêkêñ gêdêñ nê ñacsenjomi gebe sênac sam. Tec sêjac sam gêdêñ lau. ⁷ Ma êsêacnêñ i palê luagêcgenj gêc, nanj gêjam danje ma kêsôm gebe sênac sam amboac tonanj. ⁸ Senj e gêôc êsêac tônj, go sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 7. ⁹ Ma lau tau amboac 4,000. Ma kêkêñ êsêac sêja. ¹⁰ Go êsêac to nê ñacsenjomi gacgenj jasêpi wanj tenj ma jasêô lasê gamêñ Dalmanutanja.

*Parisai tetenj gêñtalô
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Parisai sêsa sêja jaêc sesenj tauñ sêmoa e sebe sênsaê Jesu. Tec sêsôm gebe “Ôñg m gêñtalô undambêña tenj.” ¹² Jesu gêñô binj tonanj e nê ñalêlôm ñawapacgosu ma kêsôm gebe “Lau têm tonecña sêsôm gêñtalô tenj kêtü asagenjña. Binjñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Lau têm tonecña oc sêlic gêñtalô tenj atomanô.” ¹³ Go gêwi êsêac sinj ma kêpi wanj kêtiam jakêsô ñamakenj ôñêña.

*Parisai to Herodo nêñ jist
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Ñacsenjomi sêlinj polom sinj sêkôc gêwiñ atom, sêkôc ñanô tagenj gec wanj. ¹⁵ Tec Jesu gêlêñ binj êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndêñ Parisai to Herodo nêñ jist.” ¹⁶ Ma êsêac taêñ gêjam gêc tauñña ma sêsôm gebe “Kec, enj kêsôm binj tonanj gebe aêac takôc polom gêwiñ atom.” ¹⁷ Ma Jesu kêjala binj, tanj sêsôm nanj, tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kêtu asagenjña amac

* 7:37: Asam binj, tanj gec Mat 15:2

taêm gêjam gêc taomņagen gebe akôc polom gêwiņ atom. Amacnê m kauç kêsâ atom ma ajala biņ tonec ņam atom tagen me. Nê m ņalêlôm ņadani kêsâ me. ¹⁸ Matemanô gêc, mago alic gêņ atom to taņemsuņ gêc, mago aņô biņ atom me. Ma taêm gêjam biņ atom me. ¹⁹ Gêdêņ taņ kêpô polom lemeņ teņ kêkôc gêdêņ lau 5,000 naņ, ajoņ ņapopoc sa kêsêp gadob tendocgeņ.” Ma êsêac sêsôm gêdêņ eņ gebe “Gadob 12.” ²⁰ “Ma gêdêņ taņ kêpô polom 7 kêkôc gêdêņ lau 4,000 naņ, ajoņ ņapopoc sa kêsêp gadob tendocgeņ.” Ma êsêac sêsôm gêdêņ eņ gebe “Gadob 7.” ²¹ Go eņ kêtû kênac êsêac gebe “Ajala biņ tonec ņam atom tagen me.”

ņac matapec ņajam kêsâ aņga Betsaida

²² Jasêô lasê Betsaida ma lau sêkôc matapec teņ dêdêņ Jesu sêja ma teten eņ gebe êmoasac eņ. ²³ Tec Jesu kêkam matapec gêdêņ lêma ma gêwê eņ agêc sêsâ malac ņamagê sêja, go kêkasôp kêsêp eņ mataaņô ma gêu lêma gêsac eņ ma kêtû kênac eņ gebe “Gôlic gêņ teņ me masi.” ²⁴ Ma ņac tau kêsâ sa ma kêsôm gebe “Aê galic ņamalac, galic êsêac sêsêņņ amboac ka.” ²⁵ Go Jesu gêu lêma gêsac eņ mataaņô kêtiam ma kêpuc mata tônia e mataaņô ņawa kêsâ ma gêlic gamêņ ņaņêņ kêsâ. ²⁶ Go kêsakiņ eņ gêja nê andu ma kêsôm gebe “Ôsa malac ôna atom.”

Petere kêsôm Jesu ņam

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Go Jesu to nê ņacseņomi dêdi sêsâ malac Kaisarea Pilipi sêja. Sêsêlêņ e jasêsâ ņadambê teņ ma kêtû kênac nê ņacseņomi gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ²⁸ Ma êsêac sêjô eņ awa gebe “ņagêdô sêsôm gebe ņackêsagu Joaņ, ma ņagêdô gebe Elia, ma ņagêdô gebe propetenêņ teri.” ²⁹ Go kêtû kênac êsêac gebe “Ma amac taôm nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô eņ awa gebe “Aôm Kilisi tau.” ³⁰ Ma Jesu gêjam êsêac awerņ auc gebe sêsôm eņ lasê êndêņ lau teņ atomanô.

Jesu geoc êmac êndu to êndi saņa lasê

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Go gêôc awa sa ma kêdônia êsêac gebe “ņamalacnê Latu oc êôc ņandaņ taêsam ma laumata to dabuņsêga to biņsutau oc têtij eņ to sênac eņ êndu. Ma bêc têlêac ênaņa, go êndi sa êtiam.” ³² Eņ kasôm biņ tonañ gêc awagen. Tec Petere gê eņ jaagêc sêkô taunņa ma kêsôm eņ. ³³ Ma Jesu kêkac tau ôkwi mata gê nê ņacseņomi ma kêsôm Petere gebe “Sadan, ôkôc taôm sa naôkô jaêc. Aôm taêm gêjam biņ Anôtônia atom, taêm gêjam biņ ņamalacņagen.”

³⁴ Go gêmôêc lau to nê ņacseņomi sêmêņ ma kêsôm gêdêņ êsêac gebe “ņac teņ embe taê ênam gebe êsap aê tônia, naņ ênac kapoac tau ma êôc nê kakesoĭau êndanĭuc aê. ³⁵ ņac teņ embe êņgôm mocsac gebe êmoa mata jali, naņ oc êmac êndu. Ma teņ embe êmac êndu êtu aê to ņawae ņajamņa, naņ oc êņgônia mata jali. ³⁶ ņac teņ embe ênsôb gêņ nomņa samob sa êtu ênê gêņ, mago êjaiņ katu, oc ênam eņ sa amboac ondoc. Oc ênam eņ sa atom. ³⁷ ņamalac oc ênac da katu ņa asagen. ³⁸ Lau mockaiņo to lau sec tonec nêņ teņ embe maja aê to ņoc biņ, oc ņamalacnê Latu maja eņ amboac tonañ êndêņ têm, tê êmêņ to Tamanê ņawasi ma aņela dabuņ sêwiņ eņ.” *

9

¹ Ma eņ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Biņņaņô, aê jasôm êndêņ amac gebe Êsêac tec sêkô nec, nêņ ņagêdô oc sêmac êndu atomgeņ e sêlic Anôtônê gôliņ tonajlai mêņêsâ acgom.”

Jesu ôli kaiņ teņ kêsâ

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêc 6 gêjaņa acgom, go Jesu kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joaņ sêwiņ eņ. Ma gêwê êsêac sêpi lôc ņatêpôê baliņ teņ sêja gebe sêmoa taunņa. Ma sêlic eņ ôli i kêpô tau ôkwi ³ e nê ņakwê sêpôma kêlêlêc oc ņaboatilo su. ⁴ Go Elia agêc Mose seoc taun lasê dêdêņ êsêac ma sêjam biņgalôm sêwiņ Jesu. ⁵ Ma Petere gêôc awa sa kêsôm gêdêņ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ņajam gebe tamoa gamêņ tonec. Aêac anam bêc têlêac acgom, aôm nê m teņ ma Mosenê teņ ma Elianê teņ.” ⁶ Êsêac têtêc taun ņaņô, tec eņ gêjam kauç biņ êsômņa. ⁷ Go tao teņ mêņgêjam ajuņ êsêac ma awa teņ kêsâ aņga tao tau gêmêņ gebe, “Aêņoc Latuc taņ têtac gêwiņ eņ naņ, tau tonec. Akêņ taņem eņ.” ⁸ Ma sep tagen ac maten geso gamêņ e sêlic lau teņ sêkô sêwiņ êsêac atom, Jesu taugen.

⁹ Êsêac sêsêp aņga lôc sêmoa ma eņ gêjac jao êsê c gebe “Gêņ taņ alic naņ, anac ņamiņ êndêņ ņac teņ atom e ņamalacnê Latu êndi sa aņga ņacmatênêņ su acgom.” ¹⁰ Êsêac taêņ gêjam biņ tonañ gêc taungeņ sêmoa ma têtû kênac gêdêņ taun gebe “Êndi sa aņga ņacmatênêņ nec ņam amboac ondoc.” ¹¹ Go têtû kênac eņ gebe “Amboac ondoc, biņsutau sêsôm gebe Elia êmêņ êmuņ acgom.” ¹² Tec eņ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Elia naņ êmuņ ma êsa gêņ samob ņalaņô sa êtiam. Ma teto kêpi ņamalacnê Latu amboac ondoc gebe eņ oc êôc ņandaņ taêsam to têtû

* 8:38: Asam biņ, taņ gêc Mat 16:6

kasec enj. ¹³ Mago aê jasôm êndên amac gebe Elia tec gêmên su, ma sêgôm enj waucwauçgenj amboac teto kêpi enj.”

*Npalê tonlalu sec ôli njajam kêsa
(Mat 17:14-20; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Ac sêmên ma sêo lasê gédên njacsenjomi njagêdô ma sêlic lau taêsam sêgi êsêac auc ma biñsutau to êsêac awenñunj gêoc ka taurj. ¹⁵ Lau sêlic enj e gacgenj têtakê ma sêlêti dédên enj sêja to sê moalêc enj. ¹⁶ Ma enj kêtû kênac êsêac gebe “Amac awesunj gêoc ka taôm kêtû agenja.” ¹⁷ Tec njac tenj anja lau taêsam tonanj nênj gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aê kakôc latuc gadên aôm gamênj gebe njalau awamê gêgôm enj. ¹⁸ Gênj tau embe êtap enj sa anja njasawa tenj, oc êmônaj enj e awaôpic êsa ma luluj njakicsêa kikec-kikec e êtu tonj langwagej. Ma katerj nênj njacsenjomi gebe têtinj njalau tau e sêgôm kêtôm atom.” ¹⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “O amac lau-akênj-gêwinjatowwaga, aê jamoa jawinj amac e êndênj ondoc, ma jaoc amacnêm binj e êndênj ondocgenj. Akôc njapalê tau andênj aê amênj.” ²⁰ Ma sêkôc njapalê tau dédên enj sêja. Ma gédênj tanj njalau gêlic Jesu nanj, gacgenj kêgasunj njapalê tau e gêjac tau êndu jagêc nom ma kêsabi tau to awaôpic kêsa. ²¹ Go Jesu kêtû kênac tama gebe “Gênj tonec gêgôm enj kêtôm jala tendocgenj su.” Ma enj kêsôm gebe “Njalêgenj ma gêgôm enj ²² ma kêtinj enj kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam gebe ensenj enj su. Mago aôm embe ôtôm, go taêm walô aêac ma ônam aêac sa.” ²³ Ma Jesu kêsôm gédênj enj gebe “Aôm gônac aê ôkwi gebe Aôm embe ôtôm me. Nac tanj kêkênj gêwinj nanj, oc êngôm gênj samob naêtôm.” ²⁴ E gacgenj njapalê tama gêmôc ma kêsôm gebe “Aê kakênj gêwinj, tagenj kakênj gêwinj kwalec, tec ônam sa.”

²⁵ Jesu gêlic lau sêwêgenj sêmênj, tec gec binj njalau njatêmui ma kêsôm gédênj enj gebe “Aôm njalau awammê to tarjamsunbic, aê jasakinj aôm gebe Ondec enj ma ôsa ôna, ma ômu ôsô njac tau nê njalêlôm ôna êtiam atom.” ²⁶ Ma njalau kêgasunj enj secanô e kêwakic lasê ma kêsa gêja. Ma njapalê tau gêc amboac njacmatê, tec lau taêsam sêsôm gebe “Gêmac êndu su.” ²⁷ Go Jesu kêkam enj kêsêp lêma ma gegenj enj sa jakêkô.

²⁸ Gêc gêmu gêja nê andu acgom, go nê njacsenjomi têtû kênac enj sêmoa taujnja gebe “Amboac ondoc, tec aêac atinj njalau tonanj agôm kêtôm atom nec.” ²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Gênj tenj kêtôm gebe êtinj gênj amboac tonanj njai su sêsa njagaô sêna atom, mec tagenj.”

*Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê kêtû luagêcra
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰ Go ac dèdi anja tonanj sêsa Galilaiagenj sêja ma enj gebe lau sênjô êsêac njawae atom, ³¹ gebe enj kédônj nê njacsenjomi ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Lau sêkênj Njamacnê Latu êsêp njamalac lemenj êna nasênac enj êndu. Sênac enj êndu e njabêc têtêac ênanja su acgom, go êndi sa.” ³² Mago êsêacnênj kauc kêsa kêpi binj tonanj atom ma têtêc taunj tec têtû kênac enj atom.

*Asa êtu njac kapôênj
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Jasêo lasê Kapanauam sêngônj andu acgom, go kêtû kênac êsêac gebe “Amac asôm binj amboac ondoc gédênj taôm amoa intêna.” ³⁴ Ma êsêac sêjam taunj tônj, gebe anja intêna sêjam kênac taunj kêpi nênj asa kêtû njac towae kêlêlêc êsêac njagêdô su. ³⁵ Go gêngônj sic ma gêm êc êsêac 12 mênjkêsôm gédênj êsêac gebe, “Njac tenj embe taê ênam gebe êtu njamata, nanj êtu samob nênj njamu to samob nênj sakinjwaga acgom.” ³⁶ Ma kêkôc njapalê saunj mênjketoc enj kêkô êsêac njaluñgenj, go kêmbôênj enj ma kêsôm gédênj êsêac gebe ³⁷ “Njac tanj kêkôc njapalê saunj amboac tonec nênj tenj sa kêtû njoc njênja nanj, kêkôc aê sa. Ma njac, tanj kêkôc aê sa nanj, kêkôc aê taucgenj atom, enj kêkôc njac, tanj kêsakinj aê nanj sa.”

*Lau tanj sesenj aêac atom nanj, sêpuc aêac tônj
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Go Joanj kêsôm gédênj enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic njac tenj, nanj kêdaguc aêac atom, kêtinj njalau sec su nj aômnmê nj aê. Tec ajac jao enj, gebe enj kêdaguc aêac atom.” ³⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Anac jao enj atom, gebe njac tanj êngôm gêntalô êpi aênjoc nj aê, go gacgenj êkac awa ôkwi ma êsôm binj sec êpi aê nanj, oc êngôm êtôm atom. ⁴⁰ Gebe njac, tanj kêkênj kisa gesenj aêac atom nanj, kêpuc aêac tônj. ⁴¹ Njac nanj êkênj bu laclu tenj amac anôm êtu Kilisinê lau amacra nanj, jasôm binjnanô êndênj amac gebe njagêjô njajam oc eso enj atomanô.

*Tatim lau atom
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)*

⁴² “Ma njac tenj, nanj êtim lau saunj, tanj sêkênj gêwinj aênja nanj, nênj tenj e êtu sec nanj, lau sêwa pocêtmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc êna, go njajam.

⁴³ “Lêmam embe êtim aôm, go ôndim êngic. Tolêmamkatucgenj ôngônj matam jali, oc njajam êlêlêc tolêmam lulujenj ôsêp lambuam njakêlêndinj njaja, tanj kêsa njapaj nanj ôna. [⁴⁴ Gamênj nanj njatêmoa to njaja êmac atom.] ⁴⁵ Ma amkainj embe êtim aôm, nanj ôndim êngic. Toamkatucgenj ôngônj matam jali, oc njajam êlêlêc sêmbalinj aôm toamkainj lulujenj ôsêp

lamboam ñakêlêndin òna. [⁴⁶ Gamêñ nan ñatêmoa to ñaja êmac atom.] ⁴⁷ Ma matamanô ten embe êtim aôm, nan ôkip sa. Tomatamanô tagen ôsô Anôtônê gamêñ òna, oc ñajam êlêlêc sêmbalin aôm tomatamanô lulugen ôsêp lamboam ñakêlêndin òna. ⁴⁸ Gamêñ nan ñatêmoa to ñaja êmac atom.

⁴⁹ “Sêpalip ja kêpi lau samob kêtôm sêpalip gwêc kêpi gwada. ⁵⁰ Gwêc tau gêñ ñajam, mago gwêc tau ñamakic embe ênaña, oc danjôm ñamakic êsa êtiã amboac ondoc. Gwêc ênêc amacña ma amoa tobinjalôgen awin taôm.”

10

Bij sêmcwalôña

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jesu gêdi anja tonan jagêô lasê Judaia to gamêñ, tan gêc Jordan ñamaken ònêña nan, ma lau taêsã sêkac sa dêdêñ en sêja kêtiam, tec kêdôn êsêac clmboac gêgôm-gêgôm nan kêtiam.

² Ma Parisai ñagêdô dêdêñ en sêja sebe sêlêtôm en ma têtù kênac en gebe, “Ñac ten embe êwi nê awê sin, oc êtôm me masi.” ³ Tec en gêjô êsêac awen gebe, “Mose gêjac binju amac amboac ondoc.” ⁴ Ma êsêac sêsôm gebe, “Mose gêlôc gebe teto papia sêwi awê sinña ma sêwi en sin.” ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “En keto binju tonan kêtù nêñ ñalêlôm ñadaniña. ⁶ Mago andanjen gêdêñ tan Anôtô kêkêñ undambê to nom nan, kêkêñ awêlu ñac. ⁷ Amboac tonan ñac oc êwi tama agêc têna sin ma êsap nê awê tôn ⁸ ma agêc lulu têtù ôli tagen.” Ma agêc têtôm gêñ luagêc êtiã atom, têtôm ñanô tagen. ⁹ Gêñ tan Anôtô kêkêñ kêkwa tau nan, ñamalac ten êkac su atom.”

¹⁰ Jasêngôn andu acgom, go ênê ñacseñomi têtù kênac en kêtù bin tau tonecña kêtiam. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñac ten embe êwi nê awê sin ma ênam ten, oc êngôm gêñ mockainña. ¹² ma awê ten embe êwi nê akwen sin ma ênam ten, oc êngôm gêñ mockainña amboac tonan.”

Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ma sejon ñapalê ñasec-ñasec dêdêñ Jesu sêja gebe êmoasac êsêac. Ma ñacseñomi sec bin lau. ¹⁴ Jesu gêlic e kêtù môsi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Andec ñapalê dêdêñ aê sêmêñ, akô êsêac auc atom, gebe lau tecenan ñai têtù Anôtônê gamêñ ñatau. ¹⁵ Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe ñac tan êkôc Anôtônê gamêñ sa êtôm ñapalê atom nan, oc êsô êna atom.” ¹⁶ Go kêmbôên to gêu lêma gêsac êsêac ma gêjam mec êsêac.

Ñacseñom tolêlôm

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jesu jakêsa intêna acgom, go ñac ten kêlêti gesen en auc jakêpôn aduc gêdêñ en ma kêtù kênac en gebe “Mêtêmkê ñajam, aê jangôm asagen gebe jawê kain jangôn matoc jali tenjen.”

¹⁸ Tec Jesu kêtù kênac en gebe “Amboac ondoc, kôsã aê gebe ñajam. Ñajam ten gêmoa atom, Anôtô taugen. ¹⁹ Binju tau tec gônô su gebe ‘Ônac ñamalac êndu atom, ôngôm gêñ mockainjo to mockainña atom, ônam genjen atom, ônga bin atom, ôngambec gêñ atom ma otoc tamã agêc tênan sa.’” ²⁰ Ma ñac tau kêsôm gêdêñ en gebe “Mêtêmkê, aê ñapalêgen ma kamasan bin samob tonan kêtù tôn aê.” ²¹ Ma Jesu mata gê en e têtac gêwiñ en ma kêsôm gêdêñ en gebe “Gêñ tagen tec kôpô lêna. Ôna ma ôkêñ nêñ waba samob lau sênan ôli ma ôkêñ ñaawa êndêñ lau ñalêlôm sawa, go nêñ awa oc ênêc undambê, ma ômôên ôndanuc aê.” ²² Ñac tau gêñô bin tonan e lanjanô kêtù sêp ma kêsã tonê ñalêlôm ñawapacgen gêja, gebe nê waba taêsã.

²³ Go Jesu kêsala nê ñacseñomi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau toawa embe sêsô Anôtônê gamêñ sêna, oc sêngôm elêmê.” ²⁴ Ñacseñomi têtakê kêtù ênê bin tonanña, tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac kêtiam gebe “Ñapalêac, lau sêsô Anôtônê gamêñ sênanña ñawapac ñanô. ²⁵ Bôc kamele ten oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgen êlêlêc ñac tolêlôm ten êsô Anôtônê gamêñ ênaña su.” ²⁶ Êsêac têtakê ñanô ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Ai, amboac tonan, asa oc ênam samuc.” ²⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gêñ amboac tonan atom. Mago Anôtô en kêtôm, gebe Anôtô gêgôm gêñ samob jakêtôm.”

²⁸ Ma Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdêñ en gebe “Ôlic acgom, aêacmêñ tec awi ma gêñ samob sin ma adaguc aôm.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe ñac ten nan êwi nê andu, me lasitêwai, me luio, me têna agêc tama, me ñapalê, me kôm sin êtu aê to ñawae ñajamña, ³⁰ oc êndêñ têñ tonec êkôc gêñ tau ñagêjô êtu ñim 100 êjô andu ma lasitêwai to luio, ma têni to ñapalê ma kôm, ma oc sêjanda en êwiñ, ma êndêñ têñ ñamuña oc êngôn mata jali tenjen. ³¹ Lau ñamataña taêsã oc têtù ñamu ma ñamu oc têtù ñamata.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê kêtù têlêacña

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Êsêac sêsêlêñ sêmoa intêna sebe sêpi Jerusalem sêna ma Jesu kêsêlêñ gêmunj êsêac ma êsêac têtakê. Ma êsêac, tanj tédaguc enj nanj, têtêc taunj. Ma kékôc êsêac 12 sêmoa nêñ taunja kêtiam jagêwa gêñ, tanj oc êtap enj sanja nanj, ñam sa gédêñ êsêac gebe ³³ “Alicgac me, aêac tapi Jerusalem tana, ma oc sêkêñ Nmalacnê Latu êndêñ lau dabunjsêga to biñsutau sêkic ênê biñ, go sêkêñ enj êndêñ lau samuc. ³⁴ Ma êsêac sêsu enj susu to sêkasôp êpi enj ma si enj, go sênac enj êndu. Ma bêc têlêac ênañja, go êndi sa.”

*Jakobo agêc Joan teten gêñ
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Ma Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joan, dêdêñ enj sêja ma sêsôm gédêñ enj gebe “Mêtêmôkê, aêagêc abe ôngôm gêñ, tanj aêagêc atenj êndêñ aôm nanj, ñanô êsa êndêñ aêagêc.” ³⁶ Tec Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe aê janğôm asagenj ñanô êsa êndêñ amagêc.” ³⁷ Go êsêagêc sêsôm gédêñ enj gebe “Ôkêñ aêagêcma tenj êngôñ nêñ anôña ma tenj êngôñ nêñ gasêña anja nêñ ñawasi ñjalêlôm.” ³⁸ Ma Jesu kêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Amagêc ajam kauc gêñ, tanj atenj nanj. Amagêc atôm gebe anôm êsêp laclu, tanj aê janôm êsêpna nanj, ma alinj sanju, tanj aê jalinj nanj me.” ³⁹ Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Aêagêc atôm.” Ma Jesu kêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Laclu tanj aê janôm êsêp nanj, amagêc oc anôm, ma sanju, tanj aê oc jalinj nanj, amagêc oc alinj. ⁴⁰ Tagenj aê katôm gebe jakêñ lau sêngôñ ñoc anôña to ñoc gasêña nec atom, gêjac lau, tanj Tamoc kêmasanj kêtû êsêacña nanjenj ñawae.”

⁴¹ Êsêac lau 10 sêñô e têtû môsi Jakobo agêc Joan. ⁴² Ma Jesu gêmôêc êsêac dêdêñ enj sêja ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac ajalagac gebe lau, tanj seboç têtû lau samuc nêñ gôlinjwaga nanj, sêkôninj êsêac ma nêñ lau kapôêñ sêjam gôlinj êsêac ñajanja. ⁴³ Mago amac amboac tonanj atom. Nac tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñac kapôêñ, nanj êtu amacnêñ sakinjwaga. ⁴⁴ Ma tenj embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñamata, nanj êtu amacnêñ gêñôma. ⁴⁵ Nmalacnê Latu gêmêñ gebe sênam sakinj enja atom, mago gebe ênam sakinj to êkêñ tau ênac da lau taêsam.”

*Matapec tenj ñajam kêsa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Êsêac sêsêlêñ e sêô lasê malac Jeriko. Ma gédêñ tanj êsêac to nê ñacsenjomi ma lau taêsam sêwê sêsa anja Jeriko sêja nanj, Timai latu matapec Batimai keten-ketenj gêñ gêngôñ intêna ñatali. ⁴⁷ Nac tonanj gêñô ñawae gebe Jesu Nasaretña tau enj, tec gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ⁴⁸ Lau taêsam sec biñ enj gebe “Ônam taôm tônj,” mago enj gêmôêc kêpuc sagenj gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁹ Tec Jesu kékô ma kêsôm gebe “Amôêc enj êmêñ.” Ma êsêac sêmôêc matapec tau ma sêsôm gédêñ enj gebe “Têmtac êpa su ma ôndi sa, gebe enj gêmôêc aôm.” ⁵⁰ Tec ñac tau kêbaliñ nê ñakwê siñ ma gêboanj sa gédêñ Jesu gêja. ⁵¹ Ma Jesu awa gêjac enj gebe “Aôm gobe janğôm asagenj êndêñ aôm.” Go matapec kêsôm gédêñ enj gebe “Mêtêmôkê, aê gabe matoc êlac.” ⁵² Ma Jesu kêsôm gédêñ enj gebe “Ôêc ôna, aôm kôkêñ gêwiñ gêjam aôm sa.” E gacgenj mata gêlac ma kêdaguc enj gêmoa intêna.

11

*Jesu kêsô Jerusalem gêja
(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Joan 12:12-19)*

¹ Ma gédêñ tanj êsêac tédabinj Jerusalem jasêsa malac Betpage to Betania, tanj gêc Lôkatêkwi nanj, Jesu kêsakinj nê ñacsenjomi luagêc ² ma kêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Agêc asêlêñ apenj malac, tanj gêc nêñna nanj, ana ma êndêñ tanj aô lasê nanj, gacgenj andac donki ñalatu tenj sêkô tônj kékô, ñamalac tenj gêngôñ ñaô kwananjenj atomanô, nanj anjgaboac su ma awê amêñ. ³ Nac tenj embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agôm tonanj kêtû agenja,’ nanj asôm gebe ‘Apômtau kêpô lèna gêñ tau ma oc êsakinj gaôgenj êmu êmêñ tonec êtiãm.’” ⁴ Tec agêc sêja e dêdac donki ñalatu tau sêkô tônj kékô andu tenj ñasagêdô kêsi malacluñja ma sêgaboac su. ⁵ Ma êsêac, tanj sêkô tônê nanj, nêñ ñagêdô têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe anğô-m asagenj, tec agaboac donki ñalatu tonanj su.” ⁶ Ma êsêagêc sêsôm biñ, tanj Jesu kêsôm nanj, gédêñ êsêac e sêwi siñ. ⁷ Ma sêwê donki ñalatu tau gédêñ Jesu sêja e sêu nêñ ñakwê gêsac ma Jesu gêngôñ ñaô. ⁸ Ma lau taêsam sêja nêñ ñakwê gêc intêna ma ñagêdô sêja ka ñalauñ, tanj sêsapu anja kôm ⁹ ma êsêac, tanj sêmunj to tédaguc nanj, sêmôêc gebe “Osana, alanem enj nanj gêmêñ gêjam Apômtau lanjô. ¹⁰ Alanem tamenj Dawid nê gamêñ kiñja, tanj mênkêsa nanj. Osana êsa anja lôlôc.”

¹¹ Ma enj gêô lasê Jerusalem jakêso lôm dabunj gêja ma kêsala gêñ samob gêmoa. Tagenj oc gêja su, tec enj to êsêac 12 sêsa Betania sêja.

*Jesu kêpuc boa jambô
(Mat 21:18-19)*

¹² Njábêbêc sêwi Betania siñ ma mo gêjô enj. ¹³ Kêkô jaêcgenj ma gêlic jambô tolaun tenj kékô, tec kêtû gasuc gêja gebe moae oc êtap jambô ñanô tenj sa. Gêja e gêlic ñanô tenj atom, ñalauñ

ἡ ἀὐτῶν, ἔγεβε ἡ ἀὐτῶν ἡ ἀὐτῶν ἀτομ. ¹⁴ Tec kēsôm gédêḡ jambô tau gebe “Ëtôm tēmgen lau ten ḡ sêniḡ ḡnanô anḡa aḡmñem ten ḡtiam atomanô.” Ma ênê ḡacsenḡomi sêḡô.

Jesu kêḡanda lau anḡa lôm dabuḡ
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Joaḡ 2:13-22)

¹⁵ Êsêac jasêô lasê Jerusalem ma Jesu kêsô lôm dabuḡ gêḡa e kêḡanda lau, taḡ têtulu gêḡ sêmoa lôm dabuḡ ḡḡalêlôm nan, sêsa awê sêḡa ma kêtiḡ sêḡam-mone-gêḡô-tauwaga nêḡ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêḡ lêḡpôḡ piḡḡon ¹⁶ ma gêḡac jao gebe ḡac ten êôc gêḡ ten êsêlêḡ êmoa lôm dabuḡ ḡḡalêlôm atom. ¹⁷ Go kêdôḡ êsêac ma kêsôm gebe “Teto gêc gebe Anôtô kêsôm gebe ‘Aêḡoc andu sêsam gebe tentenḡlatu samob nêḡ andu mecḡa.’ Mago amac aḡôm kêtu kêḡanḡowaganêḡ gêsunḡ.”

¹⁸ Lau dabuḡsêḡa to biḡsutau sêḡô ma dêdib sebe senseḡ enḡ su, gebe têtêc enḡ gebe lau samob têtakê kêtu ênê mêtêḡa.

¹⁹ Oc gêḡa su, tec Jesu to nê ḡacsenḡomi sêc sêsa anḡa malac tonanḡ sêḡa.

Jesu gêwa jambô, taḡ kêtu masê nan, ḡabinḡ sa
(Mat 21:20-22)

²⁰ ḡageḡen ac sêselêḡe e sêsa gamêḡ, taḡ jambô kêkô nan, ma sêlic jambô tau kêtu masê e jakêsêḡ ḡawakac tau gêḡa. ²¹ Ma Petere taê gêḡam biḡ tau, tec kêsôm gédêḡ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôlic jambô, taḡ kôḡuc boa nan, tec kêtu masê su.” ²² Ma Jesu gêḡô êsêac awenḡ gebe “Biḡḡnanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe ²³ Amac embe akêḡ êwiḡ Anôtô ma asôm êndêḡ lôc tônê gebe Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêḡ gwêc ôna, ma embe asôm totêmtac lulu atom, akêḡ êwiḡ gebe biḡ oc ḡnanô êsa, nan oc êtu tônḡ. ²⁴ Amboac tonanḡ aê jasôm êndêḡ amac gebe Gêḡ samob, taḡ aten kêsêḡ mec ḡḡalêlôm nan, embe akêḡ êwiḡ gebe akôc ḡnanô, oc akôc. ²⁵ Embe naaten nêḡ mec akô ma nêḡ biḡ ten êndêḡ ḡac ten ênêc, nan asuc ôkwi acḡom, gebe Tamemi, taḡ gêmoa undambê nan, êsuc amacnêḡ keso ôkwi amboac tonanḡenḡ. [²⁶ Mago amac embe asuc biḡ ôkwi atom, ḡo Tamemi, taḡ gêmoa undambê nan, oc êsuc amacnêḡ keso ôkwi atom amboac tonanḡenḡ.]”

Judawaga têtû kênac Jesunê ḡaclai ḡam
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Ac sêmu sêsa Jerusalem kêtiam ma Jesu jakêsêlêḡ gêmoa lôm dabuḡ ḡḡalêlôm, ḡo lau dabuḡsêḡa to biḡsutau ma laumata dêdêḡ enḡ sêḡa ²⁸ ma têtû kênac enḡ gebe “Aôm ḡôḡôm gêḡ tonanḡ ḡôḡam ḡaclai ondoc lanḡ. Ma asa kêkêḡ ḡaclai tonec gédêḡ aôm, tec ḡôḡôm gêḡ amboac tonanḡ.” ²⁹ Go Jesu kêsôm gédêḡ êsêac gebe “Aê gabe jatu kênac biḡ ten êndêḡ amac. Ajô aêḡoc kênac acgom, ḡo jasam ḡatau, taḡ gêḡam aê sa ma ḡagôm gêḡ tau nan, êndêḡ amac. ³⁰ Joaḡnê sanḡu nec anḡa Anôtônê me anḡa ḡamalacnêḡ. Ajô ḡoc kênac tonanḡmaḡ.” ³¹ Ma êsêac taêḡ gêḡam gêc taunḡenḡ gebe “Embe tasôm gebe anḡa Anôtônê, enḡ oc êsôm gebe Ma amboac ondoc tec akêḡ gêwiḡ enḡ atom. ³² Ma embe tasôm gebe Anḡa ḡamalacnêḡ, tec tatêc lau gebe samob sêlic Joaḡ gebe enḡ propete tenḡ.” ³³ Tec sêḡô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma Jesu kêsôm gédêḡ êsêac gebe “Amboac tonanḡ aê jasôm ḡaclai, taḡ gêḡam aê sa ma ḡagôm gêḡ tau nan, êndêḡ amac atom amboac tonanḡ.” *

12

Biḡḡolinḡ kêpi kôm wainḡa to ḡageḡobwaga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Jesu gêôc awa sa ma gêḡam kêtu biḡḡolinḡ gédêḡ êsêac gebe “ḡac ten kêsê wain kôm ten ma gêsô tuḡ e kêsô tau, ḡo kêsap sêḡip wain ḡamala ma kêkwê andu ḡaatêkwa baliḡ tenḡ kêtu seḡop kôm taunḡa, ḡo kêmasaḡ biḡ gédêḡ lau sênam kôm êḡiḡa ma enḡ tau gêḡa gamêḡbôm tenḡ. ² Gédêḡ ḡanoc enḡ kêsakiḡ sakiḡwaga tenḡ gédêḡ kômwaga gêḡa gebe êkôc kôm wainḡa ḡnanô anḡa kômwanḡenḡ. ³ Êsêac sêkôc ḡac tau tônḡ ma si enḡ e sêsakiḡ enḡ lêma sawagenḡ gêmu gêḡa. ⁴ Go ḡatau kêsakiḡ sakiḡwaga tenḡ gédêḡ êsêac gêmu gêḡa kêtiam, nan têtuc enḡ kêsêḡ môm kêapac to sêpêlê enḡ. ⁵ Ma kêsakiḡ tenḡ gêḡa kêtiam, nan sêḡac enḡ êndu. Ma lau ḡagêdô taêsam sêwiḡ, nan si êsêacnêḡ ḡagêdô ma sêḡac ḡagêdô êndu. ⁶ ḡac tagenḡ gêmoa, ênê latu, taḡ têtac gêwiḡ enḡ ḡnanô. Kêtu ḡamu kêsakiḡ enḡ gédêḡ êsêac gêḡa ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aêḡoc latuc sa.’ ⁷ Gêḡa e kômwaga tonanḡ ḡai sêsôm gédêḡ taunḡ gebe ‘ḡacgêwê-kaiḡ-gêḡlênsêḡwaga tau tonec. Ajôc, tanac enḡ êndu, gebe gêḡlênsêḡ êtu aêacnêḡ.’ ⁸ Go sêkôc enḡ tônḡ e sêḡac enḡ êndu ma sêbaliḡ ênê ḡawêlêlaiḡ anḡa kôm wainḡa kêsâ gêḡa.

⁹ “Kôm wainḡa ḡatau oc êḡôm amboac ondoc. Enḡ oc êmêḡ ma enseḡ kômwaga su ma êkêḡ kôm wainḡa êndêḡ lau tenḡ. ¹⁰ Biḡ tonec amac asam me masi gebe ‘ḡoc taḡ sêkwêwaga sêbaliḡ siḡ nanḡ,

* 11:33: Lambiḡ

tec kētu poc ñakêclêsuña.

¹¹ Gêñ tonaj Apômtau gégôm, tec matenjanô talic amboac gêñsêga tenj.’”

¹² Êsêac senjanô-anô sebe sêkôc Jesu tônia, mago têtêc lau gebe sêjala binjôlinj tau ñam jakêsêp êsêac tauj, tec sêwi enj sinj ma sêc sêja.

Binj takisña

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Ma êsêac sêsikin Parisai to Herodonê lau ñagêdô dêdên Jesu sêja sebe sêwa lip enj ña tau nê binj. ¹⁴ Tec sêmênj ma sêsôm gêdên enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ñac binjanônia, ma gôê go lau tenj atom gebe aôm kôpuc openj lau tenj atom, mago kôdônj Anôtônê intêna ña binjanôngej. Embe takên takis êndênj kaisara, oc eso aêacnênj binjsu me masi. Takênj me takênj atom.” ¹⁵ Mago Jesu kêjala êsêacnênj dansarj, tec kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac ondoc tec abe atim aê. Akênj denari tenj êndênj aê jalic acgom.” ¹⁶ Tec sêkôc tenj sêja. Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Asa nê ñakatu to ñatalô tonec.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Kaisaranê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Akênj kaisaranê gêñ êndênj kaisara ma Anôtônê gêñ êndênj Anôtô.” Tec êsêac sê taênj enj.

Ñacmêtê sêndi sa ñabin

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Go Sadukai, tarj sêsôm sebe ñacmatê oc sêndi sa atom narj, dêdênj Jesu sêja ma têtû kênac enj gebe ¹⁹ “Mêtêmôkê, Mose keto ñagôlinj tonec gêdênj aêac gebe ‘Ñac tenj têwa embe nê ñapalê masi ma êmac êndu ma nê awêtuc êngônj, narj lasi ênam ênê awêtuc ma êka gôlôac lasê êjô têwa su.’” ²⁰ Amboac tonarj lasitêwai 7 sêmoa, ñacsêga gêjam awê tenj. Enj kêka ñapalê lasê atom ma gêmac êndu. ²¹ Go lasi, tarj kêsi enj narj, gêjam awêtuc tau. Enj kêka ñapalê lasê atom ma gêmac êndu. Ma ñac ñawalun tenj amboac tonarjenj. ²² Êsêac 7 nêñ gôlôac masi. Samob sêmac êndu, go awêtuc gêmac êndu kêdaguc. ²³ Êndênj noc ñacmatê sêndi sarja enj oc êtu êsêacnênj asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam enj kêtû nêñ awê sugac.” ²⁴ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac ondoc ajala binj, tarj teto gêc narj, to Anôtônê ñajali atom, tec taêm gêjam binj keso nec. ²⁵ Êndênj tarj sêndi sa arja ñacmatênênj narj, ñacwaga oc sênam awê atom ma lau sênam ñac atom, samob têtôm ajela, tarj sêmoa undambê narj. ²⁶ Binj kêpi ñacmatê sêndi sarja gêc Mosenê buku gêwiñ. Amac asam minj kêpi ja kêsa gamênjdani narj me masi. Gêdênj tonarj Anôtô kêsôm gêdênj Mose gebe ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ ²⁷ Binj tonec ñam gebe Anôtô kêtû lau matenj jali nêñ Anôtô, kêtû ñacmatênênj Anôtô atom. Amac taêm gêjam binj keso samucgenj.”

Binjsu ñalô, tarj kêlêlêc ñagêdô su narj

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Ma binjsutaunênj tenj mênjgêdô lasê e gêñj êsêac sêpa tauj ma gêlic gebe Jesu gêjô Sadukai awenj jagêdênjgenj, tec kêtû kênac enj gebe “Binjsu ñajatu ondoc ñanô kêlêlêc ñagêdô samob su.” ²⁹ Jesu gêjô enj awa gebe “Binjsu ñamatara tonec gebe ‘O Israel, ôkênj tarjam gebe Apômtau, aêacnênj Anôtô, enj Apômtau tagenj. ³⁰ Têmtac êwiñ Apômtau, aômnmê Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêmat katôm samuc ma nêmat kauc samuc to nêmat ñajali samuc êwiñ enjenj.’” ³¹ Ma kêtû luagêcña gebe ‘Têmtac êwiñ lau wacbarj aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.’ Binjsu ñajatu kêlêlêc tonarj su tenj gêc atom.” ³² Go binjsutau kêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, binjanô, aôm kôsôm jagêdênj gebe Anôtô enj tagenj, tenj gêmoa atom, enj taugenj. ³³ Ma binj têtac êwiñ enj tonênj ñalêlôm samuc ma nêñ kauc samuc to nêñ ñajali samuc êwiñ enjenj, to binj têtac êwiñ lau mênbarj aêac amboac têtac gêwiñ tauñña, narj kêlêlêc daja to da ñagêdô samob su.” ³⁴ Jesu gêlic enj kêsôm binj tokauc amboac tonarj ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gômoa jaêc Anôtônê gamênjña atom.” Ma lau samob têtêc tauj e têtû kênac binj tenj gêdênj enj kêtiam atom.

Kilisi asa nê latu enj

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Go Jesu kêdônj mêtê gêmoa lôm dabunj ma kêsôm gebe “Amboac ondoc tec binjsutau sêsôm sebe Kilisi enj Dawidnê latu. ³⁶ Dawid tau ñalau Dabunj gêôc enj awa sa ma kêsôm gebe ‘Apômtau kêsôm gêdênj aênoc Apômtau gebe

Ôngônj aênoc anônia

e jakênj aômnmê ñajoc sênêc amkainj ñalabu acgom.’

³⁷ Dawid tau kêsam enj gebe ‘Apômtau,’ mapo amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.”

Ma lau tonj kapôênj sêkênj tarjenj enj sêjac ñawaegenj.

Lau sejoj tauj êndênj binjsutaunenj mêtê geo

(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ma Jesu kêdônj mêtê gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Ajop taôm êndênj binjsutau, narj sebe sêsêlênj tonakwê balingenj ma sebe lau awenj ênac êsêac arja malaclunj ³⁹ to sebe sênac tauj

mata-mata gebe sêngôñ nhamatagen anja lôm to gamêñ sêniñ gêñña. ⁴⁰ Êsêac tonan sêjanjo awêtucnêñ andu su ma sêsaban nja mec baliñ auc. Nagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

*Awêtucnê da
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jesu gêngôñ kêkanôñ kanom ma mata gê lau, tan sêkêñ awa kêsêp kanom nan. Ma gêlic lau tolêlôm sêkêñ awa taêsam ⁴² e gêlic awêtuc njalêlôm sawa tenj gêmêñ kêkêñ mone sauñ luagêc kêsêp kêtôm toea tagen. ⁴³ Go Jesu gêmôêc nê njasenjomî dêdêñ enj mênkêsôm gêdêñ êsêac gebe “Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Awêtuc njalêlôm sawa tônê kêkêñ gêñ kêsêp kanom kêlêlêc êsêac samob su, ⁴⁴ gebe lau tau samob sêkôc anja nêñ gêñ kêlêsuc êsêacna mênjsêkêñ kêsêp gêja, mago enj kêpô lêna njanô, mago kêkêñ nê gêñ tonê mo samobgen kêsêp gêja.”

13

*Jesu geoc senseñ lôm dabuñ su nabin lasê
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Ma enj kêsâ anja lôm dabuñ gêmêñ ma nê njasenjomînenj tenj jakêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêômkkê, ôlic poc to andu nê acgom, têtac kêsâ lanjwagen.” ² Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm gôlic andu kapôêñ tônê me. Poc tenj oc êngôñ poc tenj njanô anja tonec atom, têtâ samob salin-salinjen.”

*Gêñwapac ênac m tau
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Jesu jagêngôñ Lôcatêkwi kêkanôñ lôm dabuñ acgom, go Petere agêc Jakobo ma Joan agêc Andrea têtû kênac enj sêmoa tauñña gebe ⁴ “Ôsôm êndêñ aêac acgom, êndêñ ondoc bin tonan mênjêsa ma asagen oc êtu gêñ tonan njanô êsanja nabelo.”

⁵ Tec Jesu gêoc awa sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic taôm gebe lau sênâ amac ôkwi atom. ⁶ Lau gwalêkinj oc sênâ aê lanjôc sêmêñ ma sêsam tauñ gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênâ lau taêsam ôkwi. ⁷ Ma êndêñ anjô sinj njawae to sinj njabonja, nan atakê atom. Gêñ samob tonan mênjêsa, mago noc natêku êsuñja atom tagen. ⁸ Laum tenj sêndi sebe sênac sinj êndêñ laum tenj ma gamêñ tenj êndêñ gamêñ tenj. Ôjô ênam-ênam êtôm gamêñgenj ma tóbôm oc êsa. Gêñ samob tonan njanô gêjac m gêñ nandanj njanô tau.

⁹ “Amboac tonan amac ajop taôm njapec gebe êsêac oc sêkêñ amac andêñ lau-sêmêtôc-binjwaga ana to si amac anja lôm ma akô gôlinjwaga to kinj lanjôñnêmña êtu aêña, gebe awa bin sa njanênjenj êndêñ êsêac. ¹⁰ Ma sênâ mêtê êpi njawae njam êndêñ lau samuc samob sêñô êmuñ acgom. ¹¹ Êndêñ tanj sêwê to sêkôc amac ana nan, apô sim taôm êtu bin asômña êmuñ atom. Asôm binj tê Anôtô oc êkêñ êndêñ amac êndêñ noc tônê nêgenj, gebe amac taôm asôm binj atom, Njalau Dabuñ tau. ¹² Têwa êkêñ lasi êndêñ sinj ma tama êkêñ latu, ma njalêto to njac sêli tauñ sa êndêñ tenenji to tamenji ma sênsuñ êsêac e sinj ensenj êsêac su. ¹³ Ma lau samob têtac endec amac êtu njoc njanja. Mago nja, tanj êoc gêñwapac totêtac êpa sugen e natêku êsu nan, Anôtô ênam enj kêsî.

*Gêñwapac njanô tau
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ “Êndêñ tanj alic gêñ alô-alôb êkô gamêñ, tanj gêjac enj njawae atom nan, (lau tanj sêsam binj tonec nan, nêñ kauc êsamanj) êsêae tanj sêngôñ Judaia nan, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁵ Tenj embe êngôñ salôm njanô, nan êsêp naêsô gebe êkôc gêñ su anja nê andu atom. ¹⁶ Ma tenj embe êmoa kôm, nan êmu naêkôc nê njakwê atom. ¹⁷ Ojae lauo, tanj sêmoa tenj to êsêac, tanj sêkêñ su njalalê sêmoa nanjmênj, êndêñ bêc ônê. ¹⁸ Amboac tonan atenj mec gebe êtap amac sa êndêñ komô atom, ¹⁹ gebe êndêñ bêc ônê gêñwapac êsa êtôm kêsâ gêdêñ tanj Anôtô kêkêñ undambê to nom e mênjgêdêñ galoc atom, ma êtu njamu oc êsa amboac tonan êtiam atomanô. ²⁰ Ma Apômtau embe ênac bêc tonan êngic atom, oc lau tenj sêngôñ matenj jali atom. Mago kêtû lau gêdêñ, tanj kêjalinj êsêac sa nanja, tec gêjac bêc tonan gêngic.

²¹ “Ma êndêñ tônê nja tenj embe êsôm êndêñ amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi gêmoea tonec,’ me ‘Alic acgom, gêmoea ônê,’ nan akêñ êwiñ atom. ²² Kilisi dansanj to propete dansanj oc mênjsêsa ma sêngôm gêntalô kapôêñ to gênjsêga. Embe sê gôm êtôm, oc sêwê lau Anôtô kêjalinj êsêac sanja ôkwi amboac tonan. ²³ Amboac tonan ajop taôm, gebe binj samob tec kakêñ puc amac kwananjenj.

*Namalacnê Latu êmu êmênj
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴ “Gêñwapac njabêc tonan êmbacnê, go oc ênam kanuc ma ajônj êngaminj njawê ²⁵ ma utitalata êpôp-êpôp anja undambê ma gêñ njaclai undambêña kôtênj-kôtênjenj. ²⁶ Ma êndêñ tonan oc

sêlic Njama lacnê Latu tonjaclai kapôêj ma tonjawasi ênjôj tao njalêlôm êmêj. ²⁷ Go enj êsakinj anjela ma sênac lau, nanj kêjalinj êsêac sanja nanj, sa anja mu aclê njam, anja nom njamadinj e êndêj undambê njamadinj.

Kaleloj êkêj puc aêac

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Kaleloj êtu binjôlijn êwa nê m kauca sa. Êndêj tanj njalaka êlijn têkwi to njamatadêbu êjac sa nanj, ajala gebe ockêsa kêdabinj. ²⁹ Ma amac amboac tonanjenj. Êndêj tê alic gêj samob tonanj njai mênêsa nê, ajala gebe njac tau mênjêdabinj katam. ³⁰ Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Gôlôac tonec oc sênanja atom e gêj tonanj njai samob njanô êsa acgom. ³¹ Undambê to nom oc ênanja, mago aêjoc binj oc ênanja atomanô.

Njac tenj kêjala bêc to ockatu atom

(Mat 24:36-44)

³² “Bêc tonanj to njackatu njac tenj kêjala atom. Anjela undambêna sêjam kauca ma Latu gêjam kauca amboac tonanj, Tama taugenj. ³³ Alic taôm ma anam jaligenj gebe amac ajam kauca njanoc. ³⁴ Tanam dôj êpi njamalac, tanj gebe êna gamêj tenj nanj, ma gêwi nê andu sinj. Enj kêkêj nê sakinwaga gebe sênam enj lanjô ma sênam nêj kôm êndêj-êndêngenj. Ma gêjac binjsu njac gejob sacgêdôna gebe ênam jaligenj. ³⁵ Amboac tonanj anam jali, gebe njanoc, tanj andu njatau êmu êmêjnanj nanj, amac ajam kauca, oc êndêj êtula, me êmbêcauc êna lu, me êndêj talec êtanj, me bêbêcgenj. ³⁶ Embe êmêj sep tagenj, nanj êtap amac sa amboac aêc bêc atom. ³⁷ Binj tanj kasôm gêdêj amac nanj, kasôm gêdêj samob gebe Anam jali.”

14

Sêkic Jesunê binj

(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Joanj 11:45-53)

¹ Om Pasa to Polom Njalucja njabêc luagêcgenj gêc ma lau dabunjsêga to binjsutau sêsôm intêna sebe sêkôc Jesu tøj kelecgenj ma sênac enj êndunja. ² Ma sêsôm gebe “Dangôm êndêj om atom, moae tali launêj njalêlôm sa.”

Awê tenj genj oso Jesu anja Betania

(Mat 26:6-13; Joanj 12:1-8)

³ Jesu genj gêj gêngôj njac tokamocbôm Simon nê andu anja Betania tec awê tenj gêmêj kêkôc njoc kwalam-kwalam togêjmalu njajamanô, tanj njali kapôêj kêlêlêc nanj, mênjêtuc njoc tau popoc ma kêkêc kêpi Jesu môkêapac. ⁴ Lau njagêdô sêmoa, tanj têtû moasi ma sêsôm gêdêj taunj gebe “Amboac ondoci sêjainj gêjmalu tonanj. ⁵ Sêkêj gêjmalu tau êndêj lau sênam ôlimanj ma sêkôc êlêlêc denari 300 su ma sêkêj êndêj lau njalêlôm sawa acgom.” Ma êsêac sêsac awê tau. ⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Andec enjanj, amboac ondoci agôm ênê njalêlôm njawapac kêsa. Enj kêmoasinj aê njanôgoc. ⁷ Lau njalêlôm sawa oc sêngôj sêwijn amac njapanj. Embe têtac êwijn, oc atôm gebe amoasinj êsêac. Mago aê oc janjônj jawijn amac njapanj atom. ⁸ Gêj tanj enj kêtôm gebe ênjgômnanj nanj, tec gêgômgaç. Enj genj oso aê ôlic kwananjenj kêtû sênsuj aêja. ⁹ Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Anja nom samucgenj njagamêj embe sênam mêtê êpi njawae njajam, oc sênac minj gêj, tanj enj gêgôm nanj êwijn, gebe taêj ênam enj.”

Juda Isariot gêlôc gebe eoc Jesu lasê

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Go êsêac lau 12 nêj tenj, Juda Isariot, gêdêj lau dabunjsêga gêja gebe eoc Jesu lasê. ¹¹ Êsêac sêjô e têtac njajam kêsa ma sêjac mata gebe sêkêj mone êndêj enj. Tec enj gêdib gebe êtap njawae njajam tenj sa gebe eoc enj lasêja.

Jesu genj Pasa gêwijn nê njacsenjomi

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joanj 13:21-30)

¹² Gêdêj Om Polom Njalucja njabêc njamataja, tanj sêbuc-sêbuc domba Pasa nanj, ênê njacsenjomi sêsôm gêdêj Jesu gebe “Aôm gobe aêac naamansanj gamêj ônij Pasa ômoanja ênêc ondoci.” ¹³ Tec Jesu kêkêj nê njacsenjomi luagêc ma kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Agêc ana malac, oc andac njac tenj gengenj ku buja, nanj andanjuc enj ¹⁴ e naaô lasê andu, tanj enj oc êsô êna nanj, ma asôm êndêj andu njatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtû kênac aôm gebe Njoc balêm, tanj janinj Pasa jawijn njoc njacsenjomi nanj, gêc ondoci.’ ¹⁵ Ma enj oc êtôc balêm njalêlôm kapôêj tenj êndêj amagêc, tanj gêc nadenj njadja ma sêpô adêj kwananjenj nanj. Tec amansanj aêacnêj gêj amoa balêm tonanj.” ¹⁶ Njacsenjomagêc sêsa jasêô lasê malac ma têtap sa kêtôm enj kêsôm gêdêj êsêagêc, go sêmasanj Pasa.

¹⁷ Kêtula acgom, go Jesu tonê lau 12 sêwijn taunj sêja. ¹⁸ Senj gêj sêngôj ma Jesu kêsôm gebe “Binjanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amacnê m njac tenj, tec genj gê gêwijn aê gêmoa nec, oc eoc aê lasê.” ¹⁹ Êsêac sêjô e nêj njalêlôm njawapac kêsa ma sêkêj taunj tagenj-tagenj jatêtû kênac

en gebe “Oc aê me.”²⁰ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac 12 nê m ten, tan kêsac gêj tøj kêsêp laclu gêwiñ aê.”²¹ Namalacnê Latu tau oc êsa nê lênj êtôm teto gêc. Tagen ojae ñac tauma, nanj eoc Namalacnê Latu lasê nanj, têna êkôc enj atomnanj.”

Apômtaunê moasinj dabuj

(Mat 26:26-30; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

²² Señ sêmoa, go Jesu kêkôc polom mêngejam danje su ma kêpô kêkôc jakêkênj gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Akôc êwac, aêñoc ôlic tonec.”²³ Go kêkôc laclu mêngejam danje su ma kêkênj gêdênj êsêac ma ac samob sênôm kêsêp tonanj.²⁴ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aêñoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tanj kêkêc sinj kêtú taêsamña.²⁵ Binñanô, aê jasôm êndênj amac gebe oc janôm waiñ ñanô êtiam atom, e êndênj bêc ônê, go janôm wakuc anja Anôtônê gamênj.”²⁶ Sêsôm wê moasinñja su acgom, go sêpi Lôckatêkwi sêja.

Jesu kêkênj puc Petere

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Joan 13:36-38)

²⁷ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac samob oc awi aê sinj gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba sêc êlinj-êlinj.’²⁸ Mago embe jandi sa su, oc jamunj amac jana Galilaila.”²⁹ Ma Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Samob embe sêwi aôm sinj, mago aê taucgenj oc masi.”³⁰ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Binñanô, aê jasôm êndênj aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtanj êtu dim luagêc atomgenj, ma aôm oc ônsa aê auc êtu dim télêac.”³¹ Ma Petere gêoc lênj tau gêc-gêcgenj gebe “Sênac aê êndu jawiñ aômmanj, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma êsêac samob sêsôm amboac tonangenj.

Jesu ketenj mec gêmoa kôm Getsemane

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Go ac sêô lasê gamênj tenj, ñaê Getsemane, ma enj kêsôm gêdênj nê ñacsenjomi gebe “Anjôn tonec, aê gabe jatenj mec acgom.”³³ Ma kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joanj sêwiñ enj. Enj kelendec ma katu kêlênim tau gêmoa,³⁴ ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ñoc katuc ôlun-ôlunjenj e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali.”³⁵ Go kêsâ ñasawa gêngic saunjenj gêja e gêu tau gêc nom ma ketenj gebe embe êtôm, go têm wapacña êoc lêlêc enj.³⁶ Ma kêsôm gebe “O Tamoc, aôm kôtôm gêj samob, ôkôc laclu tonec su anja aêmanj. Mago aêñoc binj êtu tøj atom, aômgenj nê m binj êtu tøj.”

³⁷ Go gêmú gêja e gêlic êsêac sêc bêc. Ma kêsôm gêdênj Petere gebe “Simon, aôm gôêc bêc me. Aôm oc ônam jali ockatu ñasawa tagenj ôtôm atom me.”³⁸ Anjam jali to atenj mecmanj gebe lêtôm êtap amac sa atom. Nalau ôli palê, mago ôlim tekwem gêbac.”

³⁹ Go gêja kêtiam ma ketenj mec kêsôm binj tonangenj.⁴⁰ Ma gêmú gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe matenjanô ñawapacnê kêsâ su ma sêjam kauc binj sêjô enj awênja.

⁴¹ Go gêmú gêja kêtú dim télêacña ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aêc bêc to alêwanj taôm amoa me. Kêtôm gac, ñanoc tau kédabinj gac. Alicgac me, sêkênj Namalacnê Latu êsêp lau sec lemenj.⁴² Andi sa ma tawac. Alic acgom, ñac-eoc-aê-lasêwaga mênjkédabinj gac.”

Sêkôc Jesu tøj

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Joan 18:2-12)

⁴³ Kêsôm binj gêmoa ma gacgenj êsêac 12 nêj tenj, Juda, kêkôc lau pom tenj sêoc sinj to olopoac anja lau dabuñsêga to binjutau ma laumata nêj sêmênj.⁴⁴ Ñac-eoc-enj-lasêwaga kêkênj ñabelo tenj gêdênj êsêac gebe “Ñac tanj jalêsoj enj alianô nanj, ñac tau tonanj. Akôc enj tøj ma ajop enj ñapep ana.”

⁴⁵ Jagêô lasê e gacgenj gêdênj Jesu gêja ma kêsôm gebe “Mêtmômê,” ma kêlêsoj enj alianô.⁴⁶ Ma êsêac sêjac lemenj kêsêp enj ma sêkôc enj tøj.⁴⁷ Go êsêac, tanj sêkô sêwiñ Jesu nanj, nêj ñac tenj gêbuc nê sinj sa ma gêjac dabuñsêganê sakinjwaga e kêpa tanjalauñ su.⁴⁸ Ma Jesu awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe “Amac amênj abe akôc aê tøj, mago agôm amboac adênj kêjanjgowaga tenj, tec aóc sinj to olopoac gêwiñ.⁴⁹ Kêtôm bêcgenj gajam mêtê gamoa lôm dabuj gawinj amac ma akôc aê tøj atom, mago galoc agôm gebe binj, tanj teto gêc nanj, êtu tøj.”⁵⁰ Ma ñacsenjomi s, êwi enj sinj ma sêc sêja.

⁵¹ Ma ñapalê tenj kédaguc enj gêja. Enj gi tau auc ña obogenj. Ma êsêac sebe sêkôc enj tøj.⁵² Tec kêpô obo sinj gêcña ma gêc ôli ñaômagenj gêja.

Dabuñwaga to laumata sêgôm Jesunê binj

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joan 18:13-14, 19-24)

⁵³ Êsêac sêkôc Jesu dêdênj ñac dabuñsêga sêja, ma lau dabuñsêga to laumata ma binjutau samob sêkac tauñ sa.⁵⁴ Ma Petere gêjac tau susu kédaguc êñ e jakêsô dabuñsêganê andu ñamalac-lunj gêja jagêngônj gêwiñ sakinjwaga ma kêsêlu ja.⁵⁵ Lau dabuñsêga to laumata samob, tanj sêkac sa sêmoa nanj, sêsôm binj sebe sêngôlinj êpi Jesu gebe senac enj êndunja. Mago têtap tenj sa atom.⁵⁶ Lau taêsam sêgôlinj binj kêpi enj, mago nêj binj keso tau samob.⁵⁷ Go lau ñagêdô

dédi sa ma sêgôlin binj kêpi enj gebe ⁵⁸ “Aêac anj gebe enj kêsôm gebe Lôm dabun, tanj sêkwê ña lemenj nanj, aê oc jansenj su ma jakwê tenj êtiam atôm bêc télêac, janjôm ña lemoc atom.” ⁵⁹ Sêsôm sêjac ñawaegenj, mago nênj binj keso tau ñapanj.

⁶⁰ Ma dabunjsêga gèdi jakêkô êsêac ñalunj ma kêtû kênac Jesu gebe “Aôm gobe ôjô binj atom me. Binj amboac ondoc sêgôlinj kêpi aôm.” ⁶¹ Mago Jesu gêjam tau tânggenj, gêjô êsêacnênj binj tenj atom. Ma dabunjsêga kêtû kênac enj kêtiam gebe “Aôm Kilisi, ñac tanj alanem enj nanj, Latu aôm me.” ⁶² Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Aec, aê tau tonec. Ma amac oc alic Ñamalacné Latu êngônj ñaniniñ Natau nê anôña ma êwinj tao undambêña êmênj.” ⁶³ Ma dabunjsêga kêkac nê ñakwê gêngic ma kêsôm gebe “Tapô lêna lau sêsôm binj lasêña ñagêdô êtu asagenjña. ⁶⁴ Binj alôb-alôb tau tec anjôgac. Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac samob sêsôm kêtû tonj gebe “Enj ñac tobinj tec êmac êndugenj.”

⁶⁵ Lau ñagêdô sêkasôp kêpi enj ma sêkwa enj lanjônânô auc, go sêmêgôm lemenj ma têtuc enj ma sêsôm gêdênj enj gebe “Oc lasêmanj, asa kêtuc aôm.” Ma sakinjwaga sêkôc enj su to têtap enjenj.

Petere gêsa Jesu auc

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Joanj 18:17, 25-27)

⁶⁶ Ma Petere gêmoa bêbê gêmoa malaclunj ma dabunjsêganê sakinjwagao tenj gêmênj. ⁶⁷ Enj gêlic Petere kêsêlu ja, ma mata gê enj e kêsôm gebe “Aôm tec gôwinj Jesu Nasaretna amboac tonanj.” ⁶⁸ Mago enj kêpa tau gebe “Aê kajala ma ñoc kauc kêsa kêpi binj, tanj aôm kôsôm nanj atom.” Go enj kêsa sacgêdô gêja ma talec kêtanj. ⁶⁹ Sakinjwagao tau gêlic enj ma kêsôm kêtiam gêdênj lau, tanj sêkô-sêkô nanj, gebe “Êsêacnênj ñac tenj tône.” ⁷⁰ Ma enj kêpa tau kêtiam. Saunjenj acgom, go lau, tanj sêkô-sêkô nanj, sêsôm gêdênj Petere kêtiam gebe “Binjñanôgoc, êsêacnênj ñac tenj aôm gebe aôm ñac Galilaianj tenj.” ⁷¹ Mago enj gêôc awa sa kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ñac, tanj amac asôm ênê binj nanj atom.” ⁷² Kêsôm binj tonanj gêmoa e gacgenj talec kêtanj kêtû dim luagêcña. Tec Petere taê gêjam binj, tanj Jesu kêsôm gêdênj enj nanj, gebe “Talec oc êtanj êtu dim luagêc atomgenj ma aôm ônsa aê auc êtu dim télêac.” Taê gêjam birl tonanj ma kêtanj ñanô.

15

Jesu kêkô Pilata lanjônêñ

(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Joanj 18:28-38)

¹ Bêbêc kanucgenj lau dabunjsêga to laumata ma binjsutau to lau ñanô samob sêkac sa jasêsôm binj kêtû tônj, go sêsô Jesu tônj ma sêkênj enj gêdênj Pilata gêja. ² Ma Pilata kêtû kênac enj gebe “Judanêñ kinj aôm me masi.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Kôsômgaç.” ³ Ma lau dabunjsêga sêgôlinj binj taêsam kêpi enj. ⁴ Tec Pilata kêtû kênac enj kêtiam gebe “Aômnêm binj ôjô êsêac awenjña gêc atom me. Ôlic acgom, êsêac sêgôlinj binj gwalêkinj kêpi aômgaç.” ⁵ Mago Jesu gêjô binj tenj kêtiam atom, tec Pilata gê taê enj.

Sêsôm kêtû tônj gebe Jesu êmac endu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Joanj 18:39-19:16)

⁶ Kêtôm omsêgagenj Pilata kêgaboac ñac kapoacwalôña tenj su gêdênj êsêac kêtôm tetenj. ⁷ Ma ñac tenj, ñaê Baraba, gêngônj kapoacwalô gêwinj sêli-lausawaga, tanj sêjac ñac tenj êndu gêdênj tanj sêli tauñ sa nanj. ⁸ Tec lau sêpi sêja ma tetenj Pilata gebe êngôm êndênj êsêac amboac gêgôm-gêgôm gêmoa. ⁹ Ma Pilata gêjô êsêac awenj gebe “Amac abe aê janjgamboac Judanêñ kinj su êndênj amac me masi.” ¹⁰ Gebe enj kêjalagac gebe lau dabunjsêga sêkênj Jesu gêdênj enj kêtû têtac secña. ¹¹ Ma lau dabunjsêga sêli lau sa gebe tetenj Pilata êngamboac Baraba su êndênj êsêac. ¹² Tec Pilata kêtû kênac êsêac kêtiam gebe “Ma enj, tanj asam enj gebe Judanêñ kinj nanj, janjôm enj amboac ondoc.” ¹³ Ma êsêac sêmôêc kêtiam gebe “Ônac enj êpi kakesotau.” ¹⁴ Ma Pilata kêsôm gêdênj êsêac gebe “Enj gêgôm sec ondoc.” Mago êsêac sêmôêc sêôc aucgenj gebe “Ônac enj êpi kakesotau.” ¹⁵ Pilata gebe ênac malô lau têtac, tec kêgaboac Baraba su gêdênj êsêac ma kêsôm si Jesu ma kêkênj enj gêja gebe sênac enj êpi kakesotau.

Sinjwaga sêsu Jesu susu

(Mat 27:27-31; Joanj 19:2-3)

¹⁶ Sinjwaga sêwê Jesu sêja gôlinj-waganê andu ma sêkalem sinjwaga samucgenj sa. ¹⁷ Go sêkênj enj kêsô ñakwê asôsamuc tenj ma sêmôê okêñ kêtû sunsunj jasêkênj enj kêkuc. ¹⁸ Ma awenj gêjac enj to sê moalêc enj gebe “Judanêñ kinj, ômoa ñajamônj.” ¹⁹ Ma si enj ña ôpic kêsêp môkêapac to sêkasôp kêpi enj, ma sêpônj aenjduc to awenj gêôc enj. ²⁰ Sêsu enj susu su acgom, go sêkwalec ñakwê asôsamuc nanj su ma sêu tau nê ñakwê gêsanj enj kêtiam. Ma sêwê enj sêsa sêja sebe sênac enj êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Joanj 19:17-27)

²¹ Sêsa sêja e dêdac ñac tenj kêsa anja kôm gêmêj, Alesandere agêc Rupu tamenj Simon anja Kurene. Tec sêkac enj g ebe êôc Jesunê kakesotau. ²² Ma sêkôc Jesu sêpi gamêj Golgata sêja, tanam ôkwi gebe “Gamêj mokê-lacña.” ²³ Ma sêsunj wain togêj ñamakic gêdêj enj gebe ênôm e gedec. ²⁴ Sêjac enj kêpi kakesotau su, go sebe sênac sam ênê ñakwê, tec sêpuc kapoac gebe sêlic asa oc êkôc asagenj. ²⁵ Oc mênjic lauj sa ma sêjac enj kêpi kakesotau gêja. ²⁶ Ma teto ñabinj gêwinj gebe “Judanêj kin tonec.” ²⁷ Ma sêjac kêjangowaga luagêc sêpi kakesotau sêwinj enj, tenj genjalênj ênê anôña ma tenj genjalênj ênê gasêja. [²⁸ Tec binj, tanj teto gêc nanj, gebe “Sêsam enj gêwinj lau sec” nanj, kêtû tøj.]

²⁹ Ma lau, tanj sêwê sêja sêmêj semoa nanj, têdañj gêsunj ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi enj gebe “Op, aôm tau, tanj gobe onsenj lôm dabunj su ma ôkwê sa êndênj bêc têléac nanj, ³⁰ ônam taôm sa ma ôsêp anja kakesotau ômôênmanj.” ³¹ Lau dabunjsêga to binjsutau sêsu enj susu amboac tonanj to sêsôm gêdênj tanj gebe “Lau ñagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. ³² Kilisi, Israelnêj kinj, êsêp anja kakesotau êmênmanj, go talic ec takênj êwinj enj.” Ma êsêagêc, tanj sêjac agêc sêwinj enj nanj, têtanj pêlê enj amboac tonangenj.

Jesu gêmâc êndu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Joanj 19:28-30)

³³ Gêdêj tanj oc kêkô ñaluj nanj, gêsunjbôm gêjam gamêj samucgenj auc e gêdêj ocmata. ³⁴ Ma gêdêj ocmata tonanj Jesu gêmôêc awa kapôêj gebe “Êli, Êli lama sabatani,” tanam ôkwi gebe “Aênoc Anôtô, aênoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê sinj.” ³⁵ Ma lau ñagêdô, tanj sêkô ñagala nanj, sênô tec sêsôm gebe “Kec, enj gêmôêc Elia.” ³⁶ Ma ñac tenj kêlêti gêja kêsac mêchelep tøj kêsêp bu ñamakic ma jagêsunj gêdêj enj gênôm ma kêsôm gebe “Akôgenj ma talic acgom, Elia oc mênjêkôc enj su me masi.” ³⁷ Go Jesu gêmôêc awa kapôêj ma gêmâc êndu.

³⁸ Ma obo baliñ, tanj genjalênj lôm dabunj nanj, kêkac tau gêngic gêja luagêc anja ñaô e jakêsu ñalabu. ³⁹ Ma kapitai, tanj kêkô kêkanônj Jesunê kakesotau nanj, kêkô e gêlic Jesu gêmâc êndu amboac tonanj ma kêsôm gebe “Ñac tonec Anôtônê Latu enj binjanogoc.” ⁴⁰ Lauo ñagêdô sêkô ec jaêcgenj ma sêlic sêwinj. Êsêacnêj ñagêdô tonec Maria Magdalanja ma Jakobo saunj agêc Joses tenenji Maria ma Salome. ⁴¹ Gêdêj tanj Jesu gêmôa Galilaia nanj, lauo tonanj têdaguc enj ma sêjam sakinj enj. Ma ñagêdô taêsam, tanj sêpi Jerusalem sêwinj enj sêja nanj, sêkô sêwinj amboac tonanj.

Sêsunj Jesu

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Joanj 19:38-42)

⁴² Ñakêtula ma sêmasanj tanj gebe ñaelênj oc sêlic sabat. ⁴³ Tec kasêga towae tenj, ñaê Josep anja Arimatia, gêmêj, tanj gêônj Anôtônê gamêj amboac tonanj nanj. Enj taê kêpa sugenj kêsô gêdêj Pilata gêja ma ketenj Jesunê ñawêlêlanj. ⁴⁴ Pilata gênô gebe Jesu gêmâc êndu su, tec gê go ma gêmôêc kapitai tau mênjkêtu kênac enj gebe “Ñac tau gêmâc êndu su me.” ⁴⁵ Enj gênô kêtû katô anja kapitainê, tec gêwi ñawêlêlanj sinj gêdêj Josep. ⁴⁶ Ma Josep gêjam ôli obo kwalam-kwalam tenj ma jakêkôc enj su anja kakesotau mênjkêsabanj enj kêsêp obo tonanj ma ketoc enj gêc sêô tenj, tanj sêsap kêsêp poc nanj, ma kêsabi poc jagêsanj sêawa auc. ⁴⁷ Ma Maria anja Magdala agêc Joses têna Maria sêlic gamêj, tanj tetoc enj gêc nanj.

16

Jesu gêdi sa

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Joanj 20:1-10)

¹ Sabat gêbacnê acgom, go Maria anja Magdala agêc Jakobo têna Maria ma Salome sêjam ôlj gênjmalu sebe nasêninj oso enj. ² Tec woke ñabêc ñamatanja gêdêj bêbêc kanucgenj jasêô lasê sêô, go oc kêpi. ³ Ma sêsôm gêdêj tanj gebe “Asa ênsambi poc anja seawa su êndênj aêac.” ⁴ (Gebe poc tau kapôênj.) Sêôc matenanj sa e sêlic poc tau sêabi su. ⁵ Tec sêsô sêlêlôm sêja e sêl ic ñac matac tenj to ñakwê sêpsêp baliñ gêngônj kêsi anôña ma selendec. ⁶ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Alendec atom. Amac asôm Jesu Nasaretja, tanj sêjac enj kêpi kakesotau nanj. Enj gêdi sa su, gêmôa tonec atom. Alic, mala tanj tetoc enj gêc nanj tonec. ⁷ Ana ma asôm ñawae êndênj ênê ñacsenjomi to Petere genje Enj oc êmunj amac êna Galilaia, oc alic enj anja ônê êtôm binj, tanj kêsôm gêdêj amac nanj.” ⁸ Tec lauo tau sêsa anja sêô sêc sêja gebe têtênêp e katunj gêjanja. Ma sêsôm binj tenj gêdêj lasi tenj atom gebe têtêc tanj.

Jesu yeoc tau lasê gêdêj Maria Magdalanja

(Mat 28:9-10; Joanj 20:11-18)

⁹ Jesu gêdi sa gêdêj woke ñabêc ñamatanja gêdêj bêbêc kanucgenj su acgom, go geoc tau lasê gêdêj Maria anja Magdala, tanj kêtinj ñalau sec 7 anja ênê sêsa sêja nanj, kêtû ñamata. ¹⁰ Awê tau gêja ma kêsôm ñawae gêdêj nê lau, tanj sêmoa sêwinj enj nanj. Êsêac sêmoa tonênj ñalêlôm

ḡawapacgeḡ ma têtay. ¹¹ Êsêac sêḡô gebe Jesu gêmôa mata jali ma awê tau gêlic ey, mago sêkêḡ gêwiḡ atom.

Jesu geoc tau lasê gêdêḡ ḡacsenḡomi luagêc
(Luk 24:13-35)

¹² Tonay su acgom, go Jesu geoc tau lasê gêjam ḡac teḡ laḡô gêdêḡ êsêagêc ḡac luagêc, taḡ sêsêlêḡ sêmôa gamêḡ ḡasawa teḡ. ¹³ Naclagêc tonay sêja sêsôm ḡawae gêdêḡ lau ḡagêdô, mago sêkêḡ gêwiḡ êsêagêc atom amboac tonaygeḡ.

Jesu geoc tau lasê gêdêḡ nê aposolo
(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Joay 20:19-23)

¹⁴ Kêtu ḡamu ey geoc tau lasê gêdêḡ lau 11 gêdêḡ taḡ seḡ gêḡ sêḡḡôḡ tebo, ma kêsôm êsêac kêtu sêkêḡ gêwiḡ atom to kêtu nêḡ ḡalêlôm ḡadaniḡa, gebe êsêac sêkêḡ gêwiḡ lau, taḡ sêlic ey gêdi sa ḡanô naḡ, nêḡ biḡ atom.

¹⁵ Ma kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Atôm nom ḡagamêḡ samob ana ma anam mêtê ḡawae ḡajam êndêḡ ḡamalac pebeḡ. ¹⁶ Lau taḡ sêkêḡ gêwiḡ ma sêliḡ sangḡ naḡ, Anôtô oc ênam êsêac kêsi. Ma êsêac, taḡ sêkêḡ gêwiḡ atom naḡ, oc sênaḡa. ¹⁷ Gêḡtalô tonec oc êwiḡ lau-sêkêḡ-gêwiḡwaga gebe têtḡ ḡalau sec su sênam aê laḡôc to sêsôm biḡ ḡa aweḡ wakuc, ¹⁸ lemeḡ sêkôc moac sa ma embe sêḡôm gêḡ ḡamalac teḡ, oc êmalic êsêac atom, sêu lemeḡ ênsac lau gêmac ma oc ḡajam êsa.”

Jesu kêpi undambê gêja
(Luk 24:50-53; Apos 1:4-11)

¹⁹ Apômtau Jesu kêsôm biḡ gêdêḡ êsêac su acgom, go Anôtô kêsuḡ ey sa kêpi undambê jagêḡḡôḡ ênê anôḡa. ²⁰ Ma ḡacsenḡomi tauḡ têtôm gamê samob sêja ma sêjam mêtê kêtôm gamêḡgeḡ ma Apômtau gêjam kôm gêwiḡ êsêac to kêpuc nê biḡ tôḡ ḡa gêḡtalô, taḡ gêgôm naḡ.

Nawae Najam kêtôm LUKA KETO

Nawae Najam kêtôm Luka Keto nec gêwa Jesu sa gebe Israelnêh Kêsiwaga, tan Anôtô geoc en lasê gédêh êsêac nan, ma lau nomña samob tapaôngey nêh Kêsiwaga tau en gêwin amboac tonangen. Luka taugen keto gebe Apômtaunê Nalau Dabun kêkalem Jesu gebe “êsôm Nawae Najam lasê êndêh lau ñalêlôm sawa” (4:18). Nawae Najam tau tec gêjac lau sêngôn jageo to sêoc ñawapac tokainj-tokainj nan ñawae. Aêac tatap ñalô têntac wapinja sa anga Lukan gêjam môkêlatu ñamatarja luagêc, tan kêsôm Jesu gêmêh nom nec ñabonja lasê nan auc, go anga môkêlatu ñamuja, tan keto Jesu kêpi undambê gêja ñamin nan, amboac tonangen.

Anga ñasêbu 2 to 6ña (alic ñadênanj sêpuc gêc ñalabuña) aêac tatap binj to minj ñagêdô taêsam sa, nanj Luka taugen keto gêc Nawae Najam tonec, amboac anjela sêjam wê lambinja ma gejobwaga bôcña dêdêh ñapalê Jesu sêja Betlehem nan, to ñapalê Jesu gêh-gôn lôm dabun, go binjôlinj ñac Samaritinja taê walô ñac gêbac ma Latu Gêjanja to ñagêdô gêwin. Binj tanj Nawae Najam tonec kêwaka sa gêc awêgen nan, ñagêdô tonec gebe Tatej mec ñabinj to Nalau Dabun nê binj ma Anôtô kêsuc sec ôkwi ñabinj.

Nadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-4
2. Joanj agêc Jesu nêh binj ñapalêgeñña 1:5-2:52
3. ñackêsagu Joanj nê sakinj 3:1-20
4. Jesu gêlinj sanju ma Sadañ kêlêtom enj 3:21-4:13
5. Jesunê sakinj anja Galilaia 4:14-9:50
6. Gêdi anja Galilaia gêja Jerusalem 9:51-19:27
7. Jesunê woke ñamuja anja Jerusalem ma malac, tanj gêc malac tau ñagala nanj 19:28-23:56
8. Apômtau gêdi sa to jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 24:1-53

Binj tau ñam

¹ Lau taêsam sêsaê gebe sênac minj binj, tanj kêsa gêdêh aêacnêh têm nanj, sêpuc gêdôgen. ² Êsêac teto minj kêtôm lau, tanj matenjanô sêlic gêdêh tanj gêjac m tau ma sêjam sakinj mêtê tau nanj, sêjac tulu gêdêh aêac. ³ O ñac towae Teopili tau, aê tec galic ñajam amboac tonangen, tec kakip binj tau sa kagêluc tomalagen ma kato kadênangey gêdêh aôm, ⁴ gebe ôjala binj, tanj têdônj gêdêh aôm nanj, gebe binjñanôgenj.

Ñackêsagu Joanj nê puc têna êkôc enja

⁵ Gêdêh kinj Judaianja Herodo nê têm nanj dabunwaga tenj gêmoa, ñaê Sakaria. Enj gêjam sakinj gêwin dabunwaga Abia nê tonj. Enj gêjam awê anja Aronnê wakuc nêh, ñaê Elisabet. ⁶ Anôtô gêlic êsêagêc lulu gêdêgenj, gebe sêsa nêh lêh sejoj Apômtaunê binjsu to ñagôlinj samob ñabinj masigenj sêmoa. ⁷ Agêcnêh gôlôac masi, gebe Elisabet enj awê kapoac, ma agêc nê akwenj têtû lauo ñanô to ñac.

⁸ Ma gêdêh tanj Sakarianê tonj nêh têm sênam sakinjnanj, enj gêjam nê kôm dabunwaganja gêmoa Anôtônê lanjônemja. ⁹ Ma sêpuc kapoac kêtôm dabunwaganêh mêtê e jakêsêp enj gebe êsô Apômtaunê lôm dabun naêkêh da jadaunja. ¹⁰ Ma gêdêh noc sêkêh da jadaunja nanj, lau samucgenj tetenj mec semoa dêmônêhja. ¹¹ Ma Apômtaunê anjela tenj geoc tau lasê gedêh enj kêkô kêsi altar jadaunja ñaanôhja. ¹² Sakaria gelic e kêlênsônj enj ma kêtakê ñanô. ¹³ Tec anjela kêsôm gêdêh enj gebe “Sakaria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêhôn nêh mecjac. Aômnmê awê Elisabet oc êkôc latôm tenj ma ôê ênê ñaê gebe Joanj. ¹⁴ Aôm oc ôtu samuc ma ômoa tofêmtac ñajamgenj ma lau taêsam têtû samuc êndêh bêc têna êkôc enja amboac tonangen. ¹⁵ Enj êtu ñac towae êkô Apômtau lanjônem ma ênôm wain to bu ñaclai atom. Enj ênêc têna têtacilêlômgenj ma Nalau Dabun ênam enj auc kwananjenj, ¹⁶ gebe enj ênam Israelnêh gôlôac taêsam ôkwi dêndêh Apômtau, nêh Anôtô, sêmu sêna. ¹⁷ ñac tau tonanj Elianê ñalau to ñaclai êpi enj ma êsêlêh êmuñ Apômtau, gebe ênam tamenjinêh ñalêlôm ôkwi êndêh latunji ma lau tanjenpêc dêndêh lau, tanj sêsap binjgêdêh tôn nanj, oc êmansanj lau sênac dabinj nêh ñalêlôm ñapep êtu Apômtauña.”

¹⁸ Go Sakaria kêsôm gêdêh anjela gebe “Aê jajala binj tonanj êndêh asagenj, aêagêc ñoc awê atu lauo ñanô to ñac su nec.” ¹⁹ Tec anjela gêjô enj awa gebe “Aê Gabriel tec kakô Anôtô lanjônem, ma enj kêsakinj aê gebe jasôm binj êndêh aôm ma jakêh ñawae ñajam tonec êndêh aôm. ²⁰ Mago aôm kôkêh gêwinj aêñoc binj, tanj oc ñanô êsa êndêh ñanoc tau nanj atom. Amboac tonanj oc awammê êsa, ôsôm binj naeo ômoa e êndêh bêc, tanj binj tau êtu anô su acgom.”

²¹ Lau sêônj Sakaria elêmé ma sênac maten enj gebe gêmoa lôm dabun e ñêhgenj su nec. ²² Go kêsa gêmêh ma gebe êsôm binj êndêh êsêac e gêgôm jageo. Tec êsêacnêh kauc kêsa gebe enj oc

gêlic gêh ñakatu tenj anja lôm dabunƣac. Amboac tonanj enj gêjam dôñdôñ binjgêh gêdêh êsêac ma gêjam tau tônj kékô.

²³Gêmoa e nê bêc sakinjña gêbacnê ma gêc gêmu gêja nê andu kêtiam. ²⁴Têm ñagêdô gêbacnê, go Elisabet kékêkam ñapalê ma kêsijn tau gêmoa ajônj lemenj tenj, ma kêsôm gebe ²⁵“Gêh tonanj Apômtau gêgôm gêdêh aê, gêdêh têm taê gêjam aêña enj kékac majoc su anja launêh.”

Jesunê puc têna êkôc enja

²⁶ Elisabet kékêkam ñapalê ñaajônj kêtü 6, go Anôtô kêsakinj anjela Gabriel gêja malac Galilaianja tenj, ñaê Nasaret, ²⁷ gêdêh awêtakinj tenj, tanj sê enj gêdêh ñac tenj, ñaê Josep, kwanangenj gebe agêc sênam tauñ. Ñac tau anja Dawidnê gôlôac. Ma awê tau nê ñaê Maria. ²⁸ Anjela kêsô gêdêh enj gêja ma kêsôm gebe “O gabêjamo, binjmalô êndênj aôm, Apômtau gêwinj aômƣoc.” ²⁹ Maria gêñô binj tonanj e kêlênsônj enj ñanô ma taê gêjam gebe “Awa gêjac aê amboac tonec kêtü asagenjña.” ³⁰ Tec anjela kêsôm gêdêh enj gebe “Maria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêlic aôm gêjac mataanô ñajam. ³¹ Ôlic acgom, aôm oc ôkêkam ñapalê e ôkôc latôm tenj ma ôê ênê ñaê Jesu. ³² Ñac tau tonanj oc êtü ñac towae ma sêsam enj gebe Lôlôc ñatau nê Latu. Apômtau Anôtô oc êkêñ enj êñgônj aba Dawid nê lêpônj, ³³ gebe enj oc êtü kinj ma ênam gôlinj Jakobnê gôlôac enderj töngeñ. Ma ênê gamêh kinjña ñatêku masi.”

³⁴ Ma Maria kêsôm gêdêh anjela gebe “Binj tau ñanô êsa amboac ondod, gebe aêñoc akwenj masi.” ³⁵ Tec anjela gêjô enj awa gebe “Ñalau Dabunj mênjêpi aôm ma Lôlôc ñatau nê ñaclai mênjênjam ajunj aôm. Amboac tonanj ñapalê, tanj aôm ôkôc nanj, sêsam enj gebe dabunj, enj Anôtônê Latu. ³⁶ Gôlicƣac me, nêñ tawanjo Elisabet, tanj kêtü awêanôgac ma sêsam enj gebe awê kapoac nanj, tec kékêkam ñapalê gêmoa e galoc ñaajônj kêtü 6ƣac, ³⁷ gebe Anôtô enj ñaclai, enj kêtôm gêh samobnja.”

³⁸ Ma Maria kêsôm gebe “Amboac tonanj, Apômtaunê sakinjwagao aê, ma binj, tanj kôsôm nanj, oc êtü tönj êpi aê.” Go anjela gêwi enj sinj ma gêc gêja.

Maria kêtü ñaclenj gêdêh Elisabet

³⁹ Gêdêh ñasawa tonanj Maria gêdi kêsaiç tau e jakêpi Judanêh gamêh lôcña jagêô lasê malac tenj, ⁴⁰ ma kêsô Sakarianê andu gêja e awa gêjac Elisabet. ⁴¹ Elisabet gêñô Maria awa gêjac enj, tec ñapalê gêboanj anja têna têtacilêlôm. Ma Ñalau Dêbunj gêjam Elisabet auc ⁴² e awa gêoc enj ña awa kapôhênj ma kêsôm gebe “Anôtô gêjam mec aôm kêlêlêc lauo ñagêdô su ma gêjam mec ñanô têtacilêlômña gêwinj. ⁴³ Aê amboac ondod, tec aêñoc Apômtau têna gêdêh aê gêmênj nec. ⁴⁴ Gôlicƣac me, awam gêjac aê kêsô tanjocsunj e ñapalê kêtü samuc tec gêboanj anja têtacilêlôm. ⁴⁵ Aê aoc gêoc awê, tanj kékêñ gêwinj gebe binj, tanj Apômtau kêsôm gêdêh enj nanj, oc êtü tönj.”

Marianê wê lambinja

⁴⁶ Go Maria kêsôm gebe
 “Aêñoc ñalêlôm gêoc Apômtau sa
⁴⁷ ma katuc kêtü samuc ñoc kêsawaga Anôtô,
⁴⁸ gebe gewec gêdêh nê sakinjwagao ñaômna aê,
 tec galoc gôlôac togôlôac samob oc awenj êoc aê.
⁴⁹ Gebe enj ñaclai ñatau gêgôm gêñsêga kêtü aêña, ênê ñaê dabunj.
⁵⁰ Enj taê walô gôlôac togôlôac, tanj têtêc enj nanj.
⁵¹ Ênê lêma gêgôm gêh ñaclai
 ma kêtü lau, tanj nêñ ñalêlôm sêkianj tauñ sa nanj, salinj-salinj sêja.
⁵² Enj kêtijn gôlinjwaga ñajanja anja nêñ lêpônj su ma ketoc lau ñadma sa.
⁵³ Lau tanj mo gêjô êsêac nanj, tec kékêñ gêh ñajam gêjam êsêac aucgenj
 ma kêtijn lau tolêlôm su tolemenj sawagenj.
⁵⁴ Enj gêjam nê sakinjwaga Israel sa taê gêjam nê moasinj
⁵⁵ kêtôm binj, tanj gêjac mata gêdêh aêac tamenj Abraham to nê wakuc nanj, ma ênêc enderj
 töngeñ.”

⁵⁶ Maria gêmoa gêwinj Elisabet amboac ajônj têtêac, go gêmu gêja nê gamêh kêtiam.

Joan têna kékôc enj

⁵⁷ Têm Elisabet êkôc ñapalêña kêdabinj, tec kékôc ñapalê ñac tenj. ⁵⁸ Ma ênê lau, tanj nêñ sackapoagêdô gêdêh tau nanj, to nêñ tawanj sêñô Apômtau gêgôm nê taê walô ñanô kêsâ kêpi enj ñawae ma têtac ñajam kêsâ sêwinj enj.

⁵⁹ Ñabêc kêtü 8 ma sêkac sa sêja sebe sêsa ñapalê tau ma sê tama Sakaria nê ñaê êpi enj. ⁶⁰ Mago têna kêsôm gebe “Masi, taê ênê ñaê gebe Joan.” ⁶¹ Tec êsêac sêsôm gêdêh enj gebe “Nêñ lau tenj sêmoa ondod, tanj nêñ ñaê amboac tonanj.” ⁶² Ma sêjac kajo tama gebe mênjtau êsôm acgom. ⁶³ Tec enj gêjam dôñdôñ gebe sêkêñ tapele saunj tenj êndênj enj ma keto gebe “Ênê ñaê Joan.” Ma samob sê taênj. ⁶⁴ Ma sep tagenj awasunj to imbêla kêtü golonj ma kêsôm binj lasê to kêlanem Anôtô. ⁶⁵ Ma nêñ lau samob, tanj nêñ sackapoagêdô gêdêh tau nanj, têtêc tauñ. Ma lau samob sêjam binj tau kêtü binjalôm e gêjam lau, tanj sêñgônj Judaia ñagamênj lôcña nanj,

auc samucgen. ⁶⁶ Êsêac samob, tanj sêhông binj tau nanj, taêh gêjam gêc nêh ñalêlômgenj gebe “Ñapalê tonec amboac ondoc.” Êsêac sêlic gebe Apômtau lêma gêwiñ enj.

Sakaria geoc bill lasê

⁶⁷ Ma Nalau Dabunj gêjam tama Sakaria auc e geoc binj lasê ma kêsôm gebe
⁶⁸ “Aê jalambinj Apômtau, Israelnêh Anôtô, gebe kêtû ñaclerj mênghêjam nê lau kési.
⁶⁹ Enj kékêh késiwaga tonjaclai tec mênghêsa anja nê sakinjwaga Dawid nê gólôac,
⁷⁰ kêtôm enj tau kêsôm kêsa nê propete dabunj gêmurjña awenjsunj gebe
⁷¹ ênam aêac kési anja nanj ñacjo to anja lau samob, tanj sêkêh kisa aêac nanj lemenj.
⁷² Enj taê walô aêac tamenj to taê gêjam nê poac dabunj.
⁷³ Enj gêjac mata binj to kêtôc lêma gédêh tamenj Abraham gebe
⁷⁴ ênam aêac kési anja nanj ñacjo lemenj ma êkêh aêac tanam sakinj enj tatêc tauj atom.
⁷⁵ Tatu lau dabunj to gédêh tamoa en lajônêmjña êtôm aêacnêh têm samob.
⁷⁶ Ma aôm ñapalênenec, lau oc sêsam aôm gebe Lôlôc Natau nê propete.
Aôm oc ômurj Apômtau gebe ômansanj ênê intêna.
⁷⁷ Aôm oc ôkêh ênê lau sêjala moasinj, tanj ñam kêsêp kêsuc nêh sec ôkwiña.
⁷⁸ Aêacnêh Anôtô taê walô aêac ñanô tec êkêh ñawê mênghêsa anja lôlôc gebe êtu ñaclerj aêac
⁷⁹ ma aôm êsêac, tanj sêngông gêsunjbôm to gêmacanô ñakanuc nanj,
to êwê aêac enj kainj katôgenj tasa lêh binjmalôña.”
⁸⁰ Ñapalê tau kêtû kapôêh ma nê kauc taê gêjam binj ñapep, go jagêmoa gamêh sawa e gédêh
bêc, tanj kêtôc tau gédêh lau Israel nanj.

2

Jesu têna kékôc enj *(Mat 1:18-25)*

¹ Gédêh ñasawa tonanj kaisara Augustu kêjatu binj tenj gebe teto lau samob, tanj sêngông
nom samucgenj nanj, nêh ñaê sa. ² Kôm tau tonanj sêjac m gédêh gôlinjwaga Surianja Kuren
gêngông, ³ ma lau samob dêdi sêja nêh malacmôkê gédêh-gédêhngenj gebe teto êsêac. ⁴ Tec Josep
anja malac Galilaijanja Nasaret kêpi Judaia gêja Dawidnê malac, ñaê Betlehem, gebe enj anja
Dawidnê gólôac tauj nêh. ⁵ Enj gebe teto êsêagêic nê awê Maria, tanj sê êsêagêc dèdêh tauj
nanj, ma awê tau kékêkam ñapalê gêmoa. ⁶ Agêc jasêngông tonanj e têm Maria êkôc ñapalêña
kêdabinj. ⁷ Tec kékôc latu ñamêc, nanj kékwa enj ña obo auc ma ketoc enj gêc bôcnêh sac tenj,
gebe nêh gamêh ñasawa tenj gêc andu ñaclerjña atom.

Gejobwaga to anjela

⁸ Ma gamêh tonanj ñagejobwaga sêmoa jasejop nêh domba gédêh gêbêc sêmoa oba. ⁹ Tec
Apômtaunê anjela tenj gêô lasê gédêh êsêac e Apômtaunê ñawasi kêpô êsêac gêjam aucgenj ma
nêh ñalêlôm ñatutuc ñanô. ¹⁰ Tec anjela kêsôm gédêh êsêac gebe “Atêc taôm atom, alicgac me, aê
jasôm ñawae ñajam atu samucña tenj êndêh amac, ñawae tau oc êtu tapa ênam lau samucgenj
auc. ¹¹ Galoc tonec amacnêm késiwaga Apômtau Kilisi kêtû ñamalac anja Dawidnê malac.
¹² Amac ajala enj êndêh ñabelo tonec gebe Atap ñapalê dedec tenj sa, tanj sêkwê enj ña obo auc
ma sêkêh enj gêc bôcnêh sac.”

¹³ Ma sep tagenj lau sinj undambêña taêsam mênswêwiñ anjela tau ma sêlanem Anôtô gebe
¹⁴ “Anôtônê wae êsa anja lôlôc ma binjmalô ênêc nom, tanj Anôtô gêlic lau tau ñajam.”

¹⁵ Anjela têtaiñ tauj su anja êsêacnêh sêmu sêja undambê acgom, go gejobwaga sêsôm gédêh
tauñ gebe “Ajôc, tawac Betlehem ma talic binj, tanj mênghêsa ma Apômtau kékêh ñawae gédêh
aêac nanj acgom.” ¹⁶ Ma ac sêsaic tauñgenj sêja e têtap Maria agêc Josep sa ma sêlic ñapalê
dedec tau gêc sac. ¹⁷ Sêlic su ma tédông binj, tanj anjela kêsôm kêpi ñapalê tau nanj, gédêh êsêac.
¹⁸ Ma lau samob, tanj sêhông binj nanj gejobwaga sêjac minj nanj, sê taêh ñanô. ¹⁹ Ma Maria
kêmasanj binj samob tonanj ñai ñapep ma taê gêjam gêc nê ñalêlôm. ²⁰ Gejobwaga sêmu sêja ma
awenj gêôc Anôtô to sêlanem enj kêtû binj samob, tanj sêhông to sêlic kêtôm anjela kêsôm gédêh
êsêac nanjña.

Sê Jesunê ñaê

²¹ Bêc kêtû 8, go sêsa ñapalê tau ma sê ênê ñaê, tanj anjela kêsam gédêh enj gêc têna têtacêlôm
atomgenj nanj, gebe Jesu.

Têtôc ñapalê tau anja lôm dabunj

²² Têm sêmbunj ñatêmui sunja gèbacnê kêtôm Mosenê binjsu, go Maria agêc Josep sêkôc ñapalê
sêpi Jerusalem sêja sebe sênsunj enj êndêh Apômtau. ²³ Ac sêgôm kêtôm binj, tanj teto gêc
Apômtaunê binjsu gebe “Ñamêc samob, tanj teneñj sêkôc nanj, sênam dabunj êsêac ñapep, gebe
têtu Apômtaunê gêh.” ²⁴ Ma agêc sêkêh ña kêtôm binj, tanj sêsôm gêc Apômtaunê binjsu gebe
“Mongôm luagêc me balôsi ñalatu luagêc.”

²⁵ Gêdêñ tonaj ñac tenj, nê ñaê Simeon, gêmoa Jerusalem. Ñac tau enj ñac gêdêñ to ôli andanj Anôtô ma gêõñ Israelnêñ biñmalô ñam gêmoa ma Ñalau Dabuñ gêjam enj auc. ²⁶ Ñalau Dabuñ tau gêwa sa gêdêñ enj gebe êmac êndu atom e êlic Apômtaunê Kilisi acgom. ²⁷ Tec Ñalau Dabuñ gêõc enj kêsô lôm dabuñ gêja. Ma gêdêñ tanj têna agêc tama sêkôc ñapalê Jesu sêsô sêja sebe nasêngôm gêñ êtôm biñsu ñajatu nanj, ²⁸ tec Simeon kêsip enj sa ma kêlanem Anôtô gebe

²⁹ “Apômtau, galoc ôkôc nêñ ñacsakiñ aê tobiñmalôgen jawac êtôm nêñ biñ,

³⁰ gebe matocanô galic nêñ moasiñ ñam,

³¹ tanj kômasañ gêc awêgen nanj, gebe lau samob sêlicña.

³² Enj oc êtu ja êpô lau samuc to êtu nêñ lau Israel nêñ ñawasi.”

³³ Tama agêc têna sê taên biñ, tanj sêsôm kêpi ñapalê nanj. ³⁴ Go Simeon gêjam mec êsêac ma kêsôm gêdêñ têna Maria gebe “Gôlicgac me, ñapalê tonec oc êngôm Israelnêñ lau taêsam sembenj to sêndi sa. Lau ñagêdô oc sênac enj êtu mu, mago ñagêdô oc sêsôm sêõc aucgenj. ³⁵ Biñ tonanj êsa gebe eoc lau taêsam nêñ ñalêlôm ñabiñ lasê. Ma aôm taôm nêñ ñalêlôm oc eperj aôm êtôm kêm kêkô nêñ ñalêlôm.”

³⁶ Go Panuel latuo, propeteo tenj, gêngôn, ñaê Ana. Awê tonanj anga Asernê gôlôalc. Ênê jala taêsam ñanô. Enj gêmoa awêtakingen e gêjam ñac sa ma agêc sêmoa sêwiñ tauñ jala 7, ³⁷ go kêtû awêtuc gêngôn e nê jala kêtû 84. Mago gêwi lôm dabuñ siñ atom, gêjam sakiñ Anôtô ma gêjam dabuñ mo to keteñ mec kêtôm gêbêc to gelengenj. ³⁸ Gêdêñ ñasawa tecenanjenj enj gêô lasê jagêjam danje Anôtô ma gêwa ñapalê sa gêdêñ lau samob, tanj sêõñ têm Anôtô ênam Jerusalem kêsija nanj.

Sêmu sêja Nasaret

³⁹ Sêjac dabiñ gêñ samob kêtôm Apômtaunê biñsu ñajatu e gêbacnê acgom, go sêmu sêja Galilaja jasêngôn nêñ malac Nasaret. ⁴⁰ Ñapalê kêtôp e kêtû kapôênj ma mêtê gêjam enj auc to Anôtôñê moasiñ kêpi enj.

Ñapalê Jesu gêngôn lôm dabuñ

⁴¹ Kêtôm jalagenj Jesu têna agêc tama sêpi Jerusalem sêja sêlic omsêga Pasa. ⁴² Gêdêñ tanj ñapalê Jesu nê jala kêtû 12 nanj, ac sêmu sêpi sêja kêtôm omsêga ñamêtê. ⁴³ Pasa gêbacnê, go êsêac sêc sêmu sêja ma ñapalê Jesu gacgenj gêngôn Jerusalem, ma têna agêc tama sêjam kauc.

⁴⁴ Êsêagêc seboc enj oc gêwiñ nêñ lau ñagêdô, tec sêsêlêñ oc samuc tenj ma sêsôm enj anga nêñ tawanj to lau ôliñ andanj tauñña, ⁴⁵ e têtap enj sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem jasêsôm enj. ⁴⁶ Sêsôm sêmoa e bêc têlêac gêjaña acgom, go têtap enj sa gêngôn lôm dabuñ kêsêp lau-mêtêwaga ñalêlôm gêñô êsêacnêñ biñ ma kêtû kênac-kênac êsêac. ⁴⁷ Ma samob, tanj sêñô êñj biñ nanj, sêñac lemenj kêtû ênê kauc to biñ, tanj gêjô êsêac awenj nanjña. ⁴⁸ Agêc sêlic enj e têtakê ma têna kêsôm gêdêñ enj gebe “Latucenec, amboac ondoc, tec gôgôm aêagêc amboac tonanj. Ôlic acgom, aêagêc tamam asôm aôm totaênj-totaênjenj tec amoa.” ⁴⁹ Ma enj kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Agêc asôm aê kêtû asagenjña. Agêc alic ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jamoa Tamocnê andu nec atom me.” ⁵⁰ Ma biñ, tanj enj kêsôm gêdêñ êsêagêc nanj, agêc sêjala ñam atom.

⁵¹ Go gêwiñ êsêagêc ac sêsêp Nasaret sêja ma enj tanja wamu êsêagêc ñapep ma têna kêmasanj biñ samob tonanj ñai gñc nê ñalêlôm. ⁵² Jesu kêtôp to nê kauc mêtêña kêsa gêwiñ ma Anôtô to ñamalac têtac gêwiñ enj.

3

Ñackêsagu Joan gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Joan 1:19-28)

¹ Kaisara Tiberi gêjam gôliñ lau e ñajala kêtû 15, Ponti Pilata kêtû gôliñwaga Judaiaña, Herodo kêtû kasêga Gallilaiña, têwa Pilip kêtû kasêga Ituraia to gamêñ Trakonitiña, Lusani kêtû kasêga Abileneña, ² ma Anas agêc Kaiapa têtû dabuñsêga sêmoa. Gêdêñ têm tonanj Anôtôñê biñ gêdêñ Sakaria latu Joan, tanj gêmoa gamêñ sawa nanj gêja. ³ Ñac tau tonanj gêjac laoc gamêñ Jordanña samob ma gêjam mêtê lau gebe “Anam taôm ôkwi to aliñ sanju, ma Anôtô êsuc nêñ sec ôkwi.” ⁴ Biñ tonanj kêtôm biñ, tanj propete Jesaia keto kêsêp nê buku gebe

“Ñac tenj gêmôc awa tonec gêmoa gamêñ sawa gebe

‘Ñamasanj gamêñ Apômtau esêlê a

to amêtôc ênê intêna êtu solop.

⁵ Sênsunj gaboanj samob auc to sensenj lôc to gamêñ ñabau êtu tapa

ma sêmêtôc ñapoalic samob êtu solop

to sêmansanj intêna kalonj-kalonj ñatip êsa.

⁶ Ma ñamalac samob sêlic Anôtôñê lêñ ênam ñamalac kêsija.’ ”

⁷ Lau taêsam dêdêñ enj sêja sebe sêlinj ênê sanju. Enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Moac ñalatu amac, asa gêwa sa gêdêñ amac gebe awê Anôtônê têtac ñandan, tanj mênêsa nanj sa. ⁸ Anam ñanô êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwiña acgom. Ma asôm êndêñ taôm gebe ‘Abraham kêtû aêac tamenj,’ nec atom. Aê jasôm êndêñ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êñu poc tonec ñai sa têtû Abrahamnê latui. ⁹ Ki ñamata gêdêñ kawakac tec gêc. Amboac tonanj ka samob, tanj sêjam ñanô ñajam atom nanj, oc êsap su ma êmbalinj êpi ja êna.”

¹⁰ Ma lau samob sêjam kênac Joanj gebe “Aêac oc anjom amboac ondocgeñ.” ¹¹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Ñac tenj nê ñakwê luagêc embe ênêc, nanj êkênj tenj êndêñ ñac, tanj nê ñakwê masi nanj. Ma ñac tenj nê mo embe ênêc, nanj êñgôm amboac tonanj.” ¹² Go telonj ñagêdô dêdêñ enj sêja amboac tonanj gebe ênsanju êsêac, tec têtû kênac enj gebe “Mêtêmôkê, aêac anjom amboac ondocgeñ.” ¹³ Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc gêñ anja launêñ êlêlêc ñaôli, tanj sêsakin amac nanj su atom.” ¹⁴ Ma sinwaga ñagêdô têtû kênac enj amboac tonanjgeñ gebe “Ma aêac nec oc anjom amboac ondoc.” Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anjôlinj binj to alênsu lau e ajanjo êsêacnêñ gêñ su atom. Ñaôli tanj gêjô nêmm kôm nanj, akôm ka kêtôm.”

¹⁵ Lau samob taênj gêjam binj jakêsa-jakêsa ma sêjam kênac taunj gêc nêñ ñalêlômña kêtû Joanjgeñ gebe “Moae enj Kilisi tau tonec nec.” ¹⁶ Tec Joanj gêjô êsêac awenj ma kêsôm gêdêñ êsêac samob gebe “Aê tec kasagu amac ña bu, mago ñac tenj oc êmêñ, enj ñaclai kêlêlêc aê su. Aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkôn atom. Ñac tonanj tec oc ênsanju amac ña Nalau Dabunj to ja. ¹⁷ Enj lêma kêkam lala sekolonj gêñgeñ gebe êtinj gêñ ñapaôma ma ênac ñanô sa êpi nê andu-gêñ-ñanôña êna, go ñapaôma êkên êpi ja, tanj êsa ñapaij nanj.”

¹⁸ Joanj gêjac birsu lau ña binj ñagêdô taêsam gêwinj to gêwa ñawae ñajam sa gêdêñ êsêac. ¹⁹ Mago kasêga Herodo, tanj Joanj gêbu enj kêtû têwanê awê Herodia to sec samob, tanj Herodo gêgôm nanjgeñ, ²⁰ ñac tau kêsâlê sec tonec gêsac ñaô gêwinj gebe kêlai Joanj auc gêñgôn andu kapoacwalônja.

Jesu gêlinj sanju

(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

²¹ Gêdêñ tanj lau samob sêlinj sanju nanj, Jesu gelinj gêwinj. Ketenj mec gêmoa ma undambê gêña ²² e Nalau Dabunj gêjam balôsi lanjô kêsêp mênjgêsc enj ñaô, ma awa tenj anja undambê kêsa gebe “Aênoc Latuc tau aôm, tec têtêc gêwinj to galic aôm ñajam.”

Jesunê ñam

(Mat 1:1-17)

²³ Jesunêjala amboac 30 ma gêjac m nê kôm. Ma lau seboc enj Josep latu, nanj Êli latu, ²⁴ nanj Matat latu, nanj Lewi latu, nanj Melki latu, nanj Janai latu, nanj Josep latu, ²⁵ nanj Matatia latu, nanj Amos latu, nanj Naum latu, nanj Esli latu, nanj Nagai latu, ²⁶ nanj Mat latu, nanj Matatia latu, nanj Semein latu, nanj Josek latu, nanj Joda latu, ²⁷ nanj Joanan latu, nanj Resa latu, nanj Serubabel latu, nanj Sealtiel latu, nanj Neri latu, ²⁸ nanj Melki latu, nanj Adi latu, nanj Kosam latu, nanj Elmadam latu, nanj Er latu, ²⁹ nanj Josua latu, nanj Elieser latu, nanj Jorim latu, nanj Matat latu, nanj Lewi latu, ³⁰ nanj Simeon latu, nanj Juda latu, nanj Josep latu, nanj Jonam latu, nanj Eliakim latu, ³¹ nanj Melea latu, nanj Mena latu, nanj Matata latu, nanj Natan latu, nanj Dawid latu, ³² nanj Isai latu, nanj Obed latu, nanj Boas latu, nanj Sala latu, nanj Nason latu, ³³ nanj Aminadab latu, nanj Admin latu, nanj Ami latu, nanj Hesron latu, nanj Peres latu, nanj Juda latu, ³⁴ nanj Jakob latu, nanj Isak latu, nanj Abraham latu, nanj Tara latu, nanj Nahor latu, ³⁵ nanj Serug latu, nanj Reu latu, nanj Peleg latu, nanj Eber latu, nanj Sela latu, ³⁶ nanj Kainan latu, nanj Arpaksad latu, nanj Sem latu, nanj Noa latu, nanj Lamek latu, ³⁷ nanj Metusala latu, nanj Enok latu, nanj Jared latu, nanj Mahalalel latu, nanj Kainan latu, ³⁸ nanj Enos latu, nanj Set latu, nanj Adam latu, nanj Anôtô latu.

4

Sadanj kêlêtôm Jesu

(Mat 4:1-11; Mar 1:12-13)

¹ Nalau Dabunj gêjam Jesu auc, go gêmu anja Jordan gêja ma Nalau Dêbu ñ gêwê enj gêjac laoc gamên sawagenj gêmoa, ² e kêtôm bêc 40 ma Sadanj kêlêtôm enj. Jesu genj gêñ atom e bêc samob tonanj gêbacnê, tec mo gêjô enj.

³ Ma Sadanj kêsôm gêdêñ enj gebe “Embe Anôtônê Latu aôm, nanj ôsôm poc tonec êtu mo.” ⁴ Jesu gêjô enj awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tagenj êoc ñamalac tôn atom.’”

⁵ Ma gêwê enj kêpi jakêtôc gamênj nomña samob gêdêñ enj eb tagenj. ⁶ Ma Sadanj kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê gabe jakênj ñaclai samob tônê tonawasigenj êndêñ aôm gebe sêkênj gêdêñ aê. Ma aê embe jakênj êndêñ ñac tenj, oc jakênj. ⁷ Amboac tonanj embe ôpônj amduc êndêñ aê, go gêñ tau samob êtu aômnmê.” ⁸ Tec Jesu gêjô enj awa ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Teto gêc gebe ‘Ôpônj amduc êndêñ Apômtau, aômnmê Anôtô, ma ônam sakinj enj tagenj.’”

⁹ Go Sadan gêwê Jesu agêc sêpi Jerusalem jaketoc enj kêkô lôm dabunj njasalôm njalami ma kêsôm gédênj enj gebe “Aôm embe Anôtôné Latu, go u taôm anga tonec ôna, ¹⁰ gebe teto gêc gebe ‘Enj oc êsakinj nê anjela êtu aômnya gebe mênjsejop aôm ¹¹ to sêsip aôm nja lemenjenj gebe ôndinj amkainj êpi poc atom.’ ” ¹² Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Binj gêc gebe ‘Ônsaê Apômtau, aômnmê Anôtô, atom.’ ” ¹³ Sadan kêsâe enj kêpi binj samob tonanj e gêbacnê, go gêwi enj sinj gebe êmoa e noc tenj acgom.

Jesu gêjac m nê kôm anja Galilaila
(Mat 4:12-17; Mar 1:11-15)

¹⁴ Go Njalau Dabunj kêkac Jesu gêmu gêja Galilaila, ma nê wae kêsâ kêtôm gamênj tau njamadinj samob gêja. ¹⁵ Enj kédônj êsêac anja nênj lôm e samob sêlambinj enj.

Jesunê lau têtinj enj anja Nasaret
(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

¹⁶ Enj gêô lasê Nasaret, nanj êsêac sêlôm enj njalalêgenj e kêtû kapôênj anja tonanj. Ma gédênj sabat kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmoa, ma gêdi sa gebe êsam mêtê lasê. ¹⁷ Tec sêkênj propete Jesaia nê buku gédênj enj ma kêlainj buku tau e kêtap njalô, tanj teto gêc nanj sa gebe ¹⁸ “Apômtaunê Njalau kêpi aê.

Enj genj oso aê gebe jasôm njawae njam lasê êndênj lau njalêlôm sawa.

Enj kêsakinj aê gebe jasôm lasê êndênj lau, tanj sêngônj kapoacwalô nanj, gebe sêngamboac êsêac su,

ma êndênj matenjpec gebe sêlic gamênj êtiam,

to êndênj lau, tanj njamalac sêgôm êsêac êndu-êndu gebe sêmoa nênj lêtêgenj

¹⁹ to jasôm Apômtau ênam lau kêsî njalala lasê.”

²⁰ Go Jesu kêlunj buku sa jakêkênj gédênj sakinjwaga ma gêngônj sic. Ma lau samob, tanj sêngônj lôm nanj, matenj gê enjenj. ²¹ Ma enj gêôc awa sa ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Binj tanj teto gêc ma tanjemsunj anjô nanj, kêtû anô gédênj ocsalô tonec.” ²² Lau samob sênjô ênê binj moasinj, tanj kêsôm kêsâ awa nanj, njam-njam e sê taênj ma sêsôm gebe “Nac tonec Josep latu atom me.” ²³ Tec enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Kec, galoc oc abe asôm binjdem tonec êndênj aê gebe ‘Dokta, ôngôm taôm ôlim njam êsamanj. Binj tanj aêac anjô gebe gôgôm anja Kapanau m nanj, ôngôm anja taôm nêmalacmôkê amboac tonanj acgom.’ ” ²⁴ Go kêsôm gebe “Binjnanô, aê jasôm êndênj amac gebe Propete tenj oc tetoc enj sa napep anja enj tau nê malacmôkê atom. ²⁵ Ma jasôm tenj tobinjanôgenj êwinj gebe Gédênj têm Elia gêmoa nanj, undambê njanja gêc e jala têlêac ma ajônj 6 ma tôbôm kapôênj gêjam gamênj samucgenj auc nanj, awêtuc taêsam sêmoa Israel. ²⁶ Mago Anôtô kêsakinj Elia gédênj êsêacnênj tenj gêja atom, kêsakinj enj gédênj awêtuc, tanj gêngônj Sarepta Sidonja nanj, taugenj gêja. ²⁷ Ma gédênj tanj propete Elisa gêmoa nanj, kamocbôm gwalêkinj sêmoa Israel. Mago êsêacnênj tenj kêtû selet atom, nja Surianja Naeman taugenj.” ²⁸ Lau samob, tanj sêngônj lôm ma sênjô binj tau nanj, têtac kêbôli auc njanô. ²⁹ Tec dêdi ma têtinj enj kêsâ malacmagê gêja. Malac tau sêkwê gêc lôc. Tec sêwê enj jasêô lasê sêlic tau gebe têtinj enj pinjanj êsêp êna. ³⁰ Mago enj gêsinj êsêac popoc kêsâ njalunjenj gêc gêja.

Nac tonjalau sec
(Mar 1:21-28)

³¹ Jesu kêsêp malac Galilailanja Kapanau gêja ma kédônj êsêac gédênj sabat ³² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtênja, gebe kêsôm binj tonjaclaigenj. ³³ Ma njamalac tenj tonjalau njetêmui gêngônj lôm, nanj gêmôêc awa kapôênj gebe ³⁴ “Op, Jesu Nasaretja, aêacnênj asagenj njadêdô gédênj tauj. Aôm gômôênj gebe onsenj aêac su me. Aê kajala aômngac. Anôtôné nja dabunj aômngoc.” ³⁵ Tec Jesu gec binj enj gebe “Awammê êsa ma ôsa anja ênê ôna.” Ma njalau sec kêmônaj nja tau gêmoa e gêu tau kêsêp êsêac njalunjenj jagêc, go kêsâ anja njamalacnê gêja, mago gêgôm enj ôli kêtû sec atom. ³⁶ Tec êsêac samob têtakê e sêsôm gédênj tauj gebe “Binj tonec amboac ondod. Enj kêjatu njalau njetêmui tonjaclaigenj amboac nja tau ma sêc sêsa sêja.” ³⁷ Ma ênê wae kêsâ kêtôm gamênj tonanj nja-malac samobgenj gêja.

Jesu gêgom lau taêsam ôlinj njam kêsâ
(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

³⁸ Jesu gêdi anja lôm kêsâ jakêsô Simonnê andu. Ma Simon tau lawao gêmac ôli njawajaô kapôênj tec gêc, nanj êsêac tetenj enj kêtû awê tauja. ³⁹ Tec Jesu kêtû gasuc gêja e gêôc gadê enj, go gec binj njawajaô ma gêwi enj sinj e gacgenj gêdi sa mênjgêjam sakinj êsêac.

⁴⁰ Oc jakêsêp acgom, go lau samob, tanj nênj lau gêmac njadêdô tokainj-tokainj sêc nanj, sejonj êsêac dédênj Jesu sêja. Ma gêu lêma gêsac êsêac gédênj-gédênjenj ma gêgôm êsêac ôlinj njam kêsâ.

⁴¹ Ma njalau sec sêsa anja lau taêsam nênj amboac tonanj. Êsêac sêwakic to sêsôm gebe “Anôtôné Latu aôm.” Ma Jesu gec binj êsêac to gêjac jao gebe sêsôm binj atom gebe êsêac sêjala gebe enj Killisi tau.

*Jesu gêjam mêtê gêmoa Judaia
(Mar 1:35-39)*

⁴² Gelingen lasê, go Jesu gêdi kêsa gamêñ sawa tenj gêja. Ma lau sêsôm enj e têtap enj sa ma sebe sêngaminj enj gebe êwi êsêac sinj atom. ⁴³ Mago enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jasôm ñawae ñajam Anôtônê gamêñ lasê êndênj malac ñagêdô êwinj, gebe Anôtô kêsakinj aê kêtü kôm tonanña.” ⁴⁴ Ma enj gêjam mêtê gêmoa lôm Judaiaña.

5

*Jesu kêkalem nê ñacseñomi ñamataña
(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)*

¹ Njâbec tenj Jesu kêkô bugêjatorj Genesaret ma lau taêsam sêkatorj enj sa sebe sêñô Anôtônê mêtê. ² Ma gêlic wanj luagêc sêpoac, mago lau inja sêwi wanj sinj jasêkwasinj nêñ wasanj sêmoa. ³ Tec jakêpi wanj luagêc tonanj ñatenj, tanj ñatau Simon nanj, ma ketenj enj gebe êsu wanj su êkênj bau sinj saunjenj. Go gêñgônj sic ma kêdônj mêtê gédênj lau gêñgônj wanj.

⁴ Gêjac mata nê binj su ma kêsôm gédênj Simon gebe “Asinj asa gêdim ana e au nêñ wasanj êsêp gebe alô i.” ⁵ Tec Simon gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, gêbêc samuc tonec aêac ajam wasanj e tekwenj gêbac ma atap ñanô tenj sa atom. Mago kêtü aômnêm binjña tec najau wasanj êtiam.” ⁶ Sêu wasanj ma sêkênj i taêsam auc e gebe êñgônj wasanj êñgic. ⁷ Tec sêjac kajo nêñ lau wanj tenj gebe nasênam jaônj sêwi ñ êsêac, tec sêja ma sêjac i tulu kêsêp wanj lulu e gebe ênê. ⁸ Simon Petere gêlic e gêu tau jagêc Jesu akainjña ma kêsôm gebe “Apômtau, ômoa nêñ lêtêgenj, gebe aê ñac sec.” ⁹ Petere to lau samob, tanj sêwinj enj nanj, têtakê kêtü i taêsam, tanj sêlô nanjña. ¹⁰ Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joanj, tanj sêwê kainj kôm sêwinj Simon nanj, têtakê amboac tonanjenj. Go Jesu kês jm gédênj Simon gebe “Ôtêc taôm atom, galoc oc ôlô ñamalac amboac tonanj.” ¹¹ Ma êsêac sêsinj e jasêso bau, go dedec nêñ waba samob gêc ma têdaguc enj.

*Jesu gêgôm ñac tokamochôm ôli ñajam kêsa
(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)*

¹² Njasawa tenj Jesu gêmoa malac tenj ma ñac tenj kamochôm gêjam enj auc gêñgônj. Enj gêlic Jesu e gêu tau jagêc nom, go ketenj enj gebe “Apômtau, embe têtac êwinj, go ôñgôm aê jatu selec.” ¹³ Tec Jesu kêmetôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” E gacgenj ênê kamochôm gêwi enj sinj. ¹⁴ Jesu gêjac jao gebe “Ôsôm binj tonec êndênj lau tenj atom.” Ma kêjatu enj gebe “Naôtôc taôm êndênj dabunwaga ma ôkênj da êtu kôtü selecñ a êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêñ binj sa êndênj êsêac.” ¹⁵ Tagen Jesunê wae kêtü tapa kêlêlêc, tec lau taêsam sêkac sa sêmênj sebe sêñô ênê binj ma êñgôm êsêacnêñ gêmac tokainj-tokainj ñajam êsa. ¹⁶ Go enj kêtainj tau su kêsa gamêñ sawanjenj jaketenj mec.

*Jesu gêgôm ñac ñatêkwa kêtü golonj ôli ñajam kêsa
(Mat 9:1-8; Mar 2:1-12)*

¹⁷ Gédênj bêc tenj Jesu kêdônj mêtê gêmoa, ma Parisai to binjsutau anja malac Galilaia to Judaiaña samob ma anja Jerusalem mênjsêngônj. Ma Apômtaunê ñaclai gêjam enj sa gêgôm lau gêmac ñajam kêsa. ¹⁸ Ma lau sêbalanj ñac ñatêkwa kêtü golonj tenj kêsêp mê, tec têtü kêka-kêka sebe sejonj enj sêso andu natetoc enj ênêc Jesu lanjônênjña. ¹⁹ Mago têtap lêñ sejonj enj sêso sênanja sa atom, gebe lau taêsam. Tec sêpi salôm jasêkip salôm sa ma sêlêwanj enj tomêgenj kêsêp ñalunjenj jagêc Jesu lanjônêm. ²⁰ Jesu gêlic êsêac sêkênj gêwinj, tec kêsôm gebe “Ñac tau, aê kasuc nêñ sec ôkwigac.” ²¹ Ma binjsutau to Parisai sêôc awenj sa ma têtü kênac gebe “Ñac tonec asa, tec kêsôm binj alôb-alôb amboac tonec nec. Asa gebe êsuc sec ôkwi, Anôtô taugenj.” ²² Mago Jesu kêjala binj, tanj êsêac taênj gêjam nanj, ma gêjô êsêac awenj gebe “Amboac ondoc tec taêm gêjam binj amboac tonanj gêc nêñ ñalêlômgenj.” ²³ Binj ondoc oc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa ma ôsêlêñ.’ ²⁴ Ma aê gabe amac ajala gebe ñamalacnê Latu kêtü ñatau anja nom gebe êsuc sec ôkwi,” go kêsôm gédênj ñac ñatêkwa kêtü golonj gebe “Aê jasôm êndênj aôm gebe Ôndi sa. Ôluj nêñ mê sa ma ôêc ôna nêñ andu.” ²⁵ Nac tau gêdi sa sep tagenj gédênj êsêac materjanô sêlic, go kêluj nê mê, tanj enj gêc nanj, sa ma gêc gêja nê andu ma kêlanem Anôtô. ²⁶ Lau samob têtakê ñanô ma sêlambinj Anôtô tonênj ñalêlôm ñatutucgenj ma sêsôm gebe “Ocsalô tonec aêac alic gêñ kainj tenj.”

*Jesu kêkalem Lewi
(Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)*

²⁷ Jesu gêgôm tonanj su, go kêsa gêja e gêlic telonj tenj, ñaê Lewi, gêñgônj telonj malenj ma kêsôm gédênj enj gebe “Ôndanğuc aê.” ²⁸ Tec ñac tau gedec nê gêñ samob gêcña ma gêdi kêdaguc Jesu gêja.

²⁹ Lewi gêgôm moasinj kapôênj tenj anja nê andu kêtü Jesunja, ma telonj to lau ñagêdô taêsam serj gêñ tau sêngônj sêwinj êsêac. ³⁰ Tec Parisai to nêñ binjsutau têtü môsi ma sêsôm gédênj ênê

ñacsejomi gebe “Amboac ondoc tec amac aen; to anôm gêj anjôn; awiñ telon; to lau sec nec.”
³¹ Ma Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Lau ôlij ñajam sêpô lêna; tauñ kêtû doktanja; atom; mago lau gêmac tec sêpô lêna. ³² Aê gamêñ gabe jakalem lau gêdêñ; atom; jakalem lau secgeñ; gebe sênam; tauñ ôkwi.”

Bij tanam dabuñ moña

(Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

³³ Ma êsêac sêsôm gêdêñ Jesu gebe “Joanñê ñacsejomi sêjam dabuñ; mo to tetên; mec elêmê; ma Parisainêñ; ñacsejomi amboac tonan. Mago aômnêm; nec señ; to sênôm; gêj.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau embe sêniñ; awê; ñamoasiñ; ma ñac-gebe-ênam-awêwaga; êmoa; êwiñ; êsêac; oc amac akac êsêac; gebe sênam; dabuñ; mo me. Masianô. ³⁵ Mago ñabêc; oc mênêsa; ma sêkôc; ñac-gebe-ênam-awêwaga; su anja; êsêacnêj. Êndêñ; bêc; tônê; go sênam; dabuñ; mo.”

³⁶ Go kêsôm; biñgôlij; ten; gêdêñ; êsêac; gêwiñ; gebe “Lau; ten; sêkac; obo; ñatali; su; anja; ñakwê; wakuc; gebe; sêsi; êpi; ñakwê; lanjwa; atom. Embe; sêngôm; go; sêkac; ñakwê; wakuc; êngic; ma; ñakwê; wakuc; ñatali; naêtôm; ñakwê; lanjwa; atom. ³⁷ Ma; lau; ten; sêkêj; wain; wakuc; êsêp; bôc; ñaôlic; lanjwa; atom. Embe; sêngôm; oc; wain; wakuc; êoc; ñaôlic; êpoa; e; êtaiñ; ma; ñaôlic; tau; êtu; sec. ³⁸ Takêj; wain; wakuc; êsêp; ñaôlic; wakuc; ênaman. ³⁹ Ma; lau; tan; sênôm; wain; lanjwa; su; nan; sebe; sênôm; wain; wakuc; atom. Êsêac; sêsôm; gebe; ‘Wain; lanjwa; ñajam; kêlêlêc.’ ”

6

Ñacsejomi sesolop polom gêdêñ sabbat

(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

¹ Gêdêñ; sabbat; ten; Jesu; kêsêlêj; gêmoa; kôm; polomña; ñalêlôm; ma; nê; ñacsejomi; sesolop; polom; ñanô; mênjêlêsa; popoc; ma; señ. ² Tec; Parisainêñ; ñagêdô; sêsôm; gebe; “Amboac; ondoc; amac; agôm; gêj; tan; biñsu; gêjac; jao; gebe; danjôm; êndêñ; sabbat; atom; nan.” ³ Ma; Jesu; gêjô; êsêac; aweñ; gebe; “Amac; asam; bin; tan; Dawid; gêgôm; gêdêñ; mo; gêjô; en; tau; to; êsêac; tan; sêwiñ; en; nan; atom; me. ⁴ En; kêsô; Anôtônê; andu; gêja; ma; kêkôc; polom; tan; sêkêj; gêdêñ; Anôtô; kêtû; da; nan; mênjgeñ; to; kêkêj; gêdêñ; êsêac; tan; sêwiñ; en; nan; señ; amboac; tonan. Mago; polom; tau; biñsu; gêjac; jao; gebe; lau; ten; sêniñ; atom; dabuñwaga; tau; ngeñ.” ⁵ Tec; Jesu; kêsôm; gêdêñ; êsêac; gebe; “Ñamalacnê; Latu; kêtû; sabbat; ñatau; gêwiñ.”

Ñac lêma kêtû goloñ ñajam kêsa

(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

⁶ Gêdêñ; sabbat; ten; Jesu; kêsô; lôm; gêja; ma; kêdôn; êsêac. Ma; ñac; ten; gêngôn; tonan; tan; lêma; anôña; kêtû; goloñ. ⁷ Ma; biñsutau; to; Parisai; dêdib; Jesu; gebe; moae; êngôm; ñac; tau; ôli; ñajam; êsa; êndêñ; sabbat; sebe; têtap; lêj; sêngôlij; bin; êpi; enja; sa. ⁸ Mago; Jesu; kêjala; êsêac; taên; gêjam; bin; tonan; tec; kêsôm; gêdêñ; ñac; lêma; kêtû; goloñ; gebe; “Ôndi; sa; ôkô; ñalun.” Ma; ñac; tau; gêdi; sa; kêkô. ⁹ Ma; Jesu; kêsôm; gêdêñ; êsêac; gebe; “Aê; jatu; kênac; amac; acgom; oc; tatôm; gebe; tamoasiñ; lau; me; danjôm; êsêac; sec; êndêñ; sabbat. Tanam; katun; kêsi; me; tajaiñ.” ¹⁰ Go; mata; gê; êsêac; gelom-gelom; ma; kêsôm; gêdêñ; ñac; tau; gebe; “Ômêtôc; lêmam.” Ñac; tau; kêmetôc; lêma; e; ñajam; kêsa; kêtiyam. ¹¹ Tec; êsêac; têtac; ñandan; gêoc; nêj; ñalêlôm; auc; ma; sêsôm; ñabiñ; sêwiñ; tauñ; gebe; sêngôm; Jesu; amboac; ondoc.

Jesu kêjalij nê aposolo 12 sa

(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

¹² Gêdêñ; ñasawa; tonan; Jesu; kêpi; lôc; gêja; gebe; eten; mec. Tec; gêbêc; samuc; tonan; keteñ; mec; gêdêñ; Anôtô; ñapan. ¹³ e; gelenja; lasê; go; gêmôc; nê; ñacsejomi; mênjêjalij; 12; sa; anja; êsêacnêj; ma; kêsam; êsêac; gebe; “Aposolo.” ¹⁴ Simon; tan; gê; en; gebe; Petere; gêwiñ; nan; agêc; lasi; Andrea; ma; Jakobo; agêc; Joan; Pilip; agêc; Batolomai; ¹⁵ Matai; agêc; Tom; Alpainê; latu; Jakobo; ma; Simon; tan; sêsam; en; gebe; Seloto; nan; ¹⁶ Jakobonê; latu; Juda; go; Juda; Isariot; tan; geoc; en; lasê; nan.

Jesu gêjam sakinj lau taêsam

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Jesu; gêwiñ; êsêac; sêsêp; anja; lôc; sêmên; e; sêsa; ñaden; ten; go; nê; ñacsejomi; pom; kapôêj; ten; ma; lau; ñagêdô; taêsam; anja; malac; Judaianja; samob; ma; anja; Jerusalem; to; anja; gamêj; gwêcña; Turu; to; Sidonja; sêwiñ. ¹⁸ Lau; tonan; ñai; samob; sêja; sebe; sêñô; ênê; bin; ma; sebe; en; êngôm; êsêacnêj; gêmac; tokaiñ; tokaiñ; ñajam; êsa. Ma; gêgôm; êsêac; tan; ñalau; ñatêmui; kêlêsu; êsêac; nan; ñajam; kêsa; amboac; tonan. ¹⁹ Ñaclai; kêsa; anja; ênê; tec; gêgôm; samob; ôlij; ñajam; kêsa; amboac; tonan; lau; peben; sêgôm; mocsac; gebe; sêmoasac; en.

Bij moasiñ to bij ojaeña

(Mat 5:1-12)

²⁰ Jesu; kêsa; lanjônô; sa; gêdêñ; nê; ñacsejomi; ma; kêsôm; gebe

“Aê aoc êôc amac lau ñalêlôm sawa, gebe Anôtônê gamêñ kêtû amacnêm.

²¹ Aê aoc êôc amac, tañ mo gêjô amac galoc nañ, gebe oc aniy gêñ e êôc amac tøj.

Aê aoc êôc amac, tañ galoc atañ nañ, gebe oc aômac.

²² “Aê aoc êôc amac embe ñamalac têmtac endec amac to sêmasuc ma sêmbu amac to sêsôm gebe amac lau sec êtu ñamalacnê Latuñ. ²³ Têmtac ñajam êsa êndêñ bêc ônê toôlim êpigey gebe amacnêm ñagêjô ñajam kapôêñ gêc undambê. Êsêacnêñ lau ñanô sêgôm gêñ tonañ gêdêñ propete amboac tonanğey.

²⁴ “Ojae amac lau tolêlôm, gebe nêmoasinğ tec akôc kwananğey.

²⁵ Ojae amac, tañ galoc têmtac kêkôc nañ, gebe mo oc êjô amac.

Ojae amac, tañ galoc aômac nañ, gebe almec oc têmtac ñawapac to atañ.

²⁶ “Ojae amac, embe lau samob awenğ aoc amac nañ, gebe êsêacnêñ lau ñanô sêgôm gêñ tonañ gêdêñ propete dansañ kêtôm tonanğey.

Têmtac êwiñ nêmoasinğ-sonjo
(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Mago aê jasôm êndêñ amac, tec anğ aêñoc binğ amoa nec, gebe Têmtac êwiñ nêmoasinğ-sonjo to amoasinğ êsêac, tañ têmtac gedec amac nañ. ²⁸ Anam mec êsêac, tañ sêpuc boa amac, to aten mec êtu lau, tañ sêsac amac nañ. ²⁹ Ñac, tañ êtap aôm alimanô ñamakeñ nañ, ôkêñ ñamakeñ êndêñ enğ êwiñ, ma ñac tañ êjanğgo nêmoasinğ su nañ, ôñgaminy obo êndêñ enğ atom. ³⁰ Samob tañ tetey gêñ êndêñ aôm nañ ôkêñ, ma êsêac, tañ sêkôc nêmoasinğ su nañ, otenğ êêac gebe sêkêñ êm u êmêñ êtiyam atom. ³¹ Gêñ tañ amac abe lau sêñgôm êndêñ amac nañ, taôm anğôm êndêñ êsêac.

³² “Embe têmtac êwiñ lau, tañ têmtac gêwiñ amac nañ, oc ñanô amboac ondoc, gebe lau sec têmtac gêwiñ lau, tañ têmtac gêwiñ êsêac nañ amboac tonañ. ³³ Ma embe amoasinğ lau, tañ sêmoasinğ amac nañ, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêgôm nêñ gêñ amboac tonañ. ³⁴ Ma embe akêñ gêñ êtu tốp êndêñ lau ma taêm êka gebe sênac ñatôt, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêkêñ gêñ kêtû tốp gêdêñ lau amboac tonanğey. ³⁵ Têmtac êwiñ nêmoasinğ-sonjo to amoasinğ lau ma akêñ gêñ êsêac, taêm êka ñagêjô atom, go amacnêm ñagêjô ñajam êtu kapôêñ ma atu Lôlôc Ñatau latui, gebe enğ kêtû lau têmtac dani to lau sec nêñ ñac gabêjam. ³⁶ Taêm walô lau amboac Tamemi taê walô.

Binğ lamêtôc lauñ
(Mat 7:1-5)

³⁷ “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. Anac jatu lau atom, go Anôtô ênac jatu amac atom. Anac pêla lau, go Anôtô ênac pêla amac. ³⁸ Akêñ gêñ êndêñ lau, go Anôtô êkêñ gêñ êndêñ amac. Oc êkêñ gêñ êndêñ amac êsêp nêmoasinğ gadob e mênğê ma ekolonğ, go ênsalê ñagêjô ênsac ñaô êwiñ, gebe dôt, tañ anam dôt lau nañ, oc Anôtô ênac dôt amac.”

³⁹ Go Jesu kêsôm binğolinğ tonec gêdêñ êsêac gebe “Matapec tenğ kêtôm gebe êwê matapec tenğ atom. Agêc lulu oc sêu tauñ sêsêp sê sêna. ⁴⁰ Kwapuc tenğ êlêlêc kwalam lanğwa atom. Mago kwapuc samob embe sênac dabinğ ñapep, go têtôm nêñ kwalam lanğwa.

⁴¹ “Asageñ gôlic ka ñasili, nañ gêgunğ lasim mataanô, ma ñadambê, tañ kêkô taôm matamanô nañ, gôlic sapu. ⁴² Ma amboac ondoc ôsôm êndêñ lasim gebe ‘Lasiceneç, ondecgeñ ma jambuc ñasili, tañ gêgunğ matamanô nañ sa.’ Mago ka ñadambê, tañ kêkô aôm taôm matamanô nañ, gôlic sapu. Aôm dansañtêna, ômbuc ka ñadambê anğ taôm matamanô sa acgom e matamanô ñawa êsa, go ômbuc ñasili, tañ gêgunğ lasim mataanô nañ sa.

Tajala ka endenğ ñanô
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ka ñajam oc ênam ñanô sec atom, ma ka sec oc ênam ñanô ñajam atom. ⁴⁴ Ka samob tajala êndêñ ñanô êndêñ-êndêñgeñ. Sêpip jambô ñanô anğ loggôm atom ma sêwa ainy anğ okêmoatom. ⁴⁵ Ñamalac ñajam kêtainğ gêñ ñajam sa anğ nê awa ñajam, tañ gêc nê ñalêlôm nañ, ma ñamalac sec kêtainğ gêñ sec sa anğ nê awa sec. Gebe gêñ, tañ gêlôc gêc nê ñalêlôm tonañ tec mênğesa awasunğ.

Ñac lulagêc sêkwê andu
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Amboac ondoc, amac asam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau,’ mago agôm binğ, tañ kasôm nañ, ñanô kêsas atom. ⁴⁷ Lau samob, tañ dêdêñ aê sêmênğ to sêñğ aêñoc binğ ma sêgôm ñanô kêsas nañ, aê janam dôt êsêac amboac tonec. ⁴⁸ Êsêac têtôm ñac, tañ kêkwê andu tenğ. Enğ kêkwê sê balinğey kêsêp gêja e poc kêkapiñ ñaalê tøj. Gêdêñ tañ bu kêsas kapôêñ nañ, ñasamac kêgasim jakêpi andu tau, mago kêwiwic jageo, gebe poc kêkapiñ tøj. ⁴⁹ Ma Ñac tañ gêñğ binğ, mago gêgôm ñanô kêsas atom nañ, kêtôm ñac, tañ kêkwê nê andu kêkô nom ñaô kêkwê alê kêsêp gêja atom. Ma bu kêsas kapôêñ jakêpi andu tau ma gacgeñ kêku sa jagulunğ tagenğ.”

7

*Jesu gégôm lau Rom nën kapitainê sakinwaga ôli njajam kêsa
(Mat 8:5-13)*

¹ Jesu kêsôm në bi nj samob tonaj gédênj lau sênjô su, go kêsêp Kapanaum gêja. ² Ma kapitai tenj në sakinwaga, tanj têtac gêwij enj nan, gêmac jaonagenj gêc. ³ Tec në njatau gênjô Jesu njawae ma kêsakin Judanênj lômmôkê dédênj enj sêja gebe teten enj mênênam ênê sakinwaga sa. ⁴ Lau tau jasêô lasê dédênj Jesu ma teten enj sepej ducenj gebe “Ôkênj tanjam enman, ⁵ gebe enj têtac gêwij aêacnênj lau ma kékêwê aêacma lôm.” ⁶ Tec Jesu gêwij êsêac gêja. Kêsêlênj e gêjam andu njasawa kêtû dambê, go kapitai kêsakin në lau jasêsôm gédênj enj gebe “Apômtau, ôjainj taôm atom, gebe aê galic tauc katôm gebe ôsô njoc andu njasalôm njalabu ômôênj atom. ⁷ Aê galic tauc amboac tonaj, tec gabe jatoc tauc sa jandênj aôm jawac atom. Amboac tonaj, ôsôm nj awamgenj ma njoc njacsejôm oc ôli njajam êsa. ⁸ Gebe aê njac tenj, tanj kasô lau kapôênj njalabu ma sinwaga sêsô aê njalabu. Embe jasôm êndênj njac tenj gebe ‘Ôna,’ oc êna. Ma êndênj njac tenj gebe ‘Omôênj,’ oc êmênj, ma êndênj njoc sakinwaga gebe ‘Ônjôm gêj tonec,’ oc êngôm.” ⁹ Jesu gênjô binj tonaj e gênac lêma ma kêsa tau ôkwi jakêsôm gédênj lau, tanj tédaguc enj nanj gebe “Lauac, anja Israelênj aê katap kékênj gêwij kapôênj amboac tonaj sa atomgenj.” ¹⁰ Go lau, tanj kapitai kêsakinj êsêac nanj, sêmu sêja andu e sêlic sakinwaga tau ôli njajam kêsa.

Jesu gêju awêtuc tenj lau mata jali kêsa

¹¹ Njasawa baliñ atom, go Jesu gêja malac tenj naê Nain, ma në njacsejomi to lau taêsam sêwê sêwij enj. ¹² Enj kédabinj malac njacagêdô ma gêlic sêbalanj njacmatê tenj sêsa sêmênj, awêtuc tenj në latu tagenj tonaj, tec lau malacnja taêsam sêwij enj. ¹³ Apômtau gêlic awê tau e taê walô enj ma kêsôm gédênj enj gebe “Ôtanj atom.” ¹⁴ Go kêtû gasuc jagêu lêma gêsac katapa e lausêbalanjwaga têtû malô sêkô. Go kêsôm gebe “Njalê, aê jasôm aôm ôndi sa.” ¹⁵ Ma njacmatê gêdi gêngônj e kêsôm binj lasê. Go Jesu kékênj enj gédênj têna gêja. ¹⁶ Lau samob têtakê ma sêlanem Anôtô gebe “Aêacnênj propete kapôênj tenj mênjkêpi anja aêacnênj ma Anôtô mênjkêtu njacleñ në lau.” ¹⁷ Go ênê binj njawae kêtû tapa anja Judaia tau to njagamênj njagamênja samob gêja.

*Nackêsagu Joan kékênj në njacsejomi têtû kênac Jesu njam
(Mat 11:2-19)*

¹⁸ Ma Joanê njacsejomi sêkênj gêj samob tonaj njawae gédênj enj. Tec gêmôêc në njacsejôm luagêc ¹⁹ mênj kêsakinj êsêagêc gebe déndênj Apômtau sêna ma sêsôm gebe “Njac tanj sêsôm sebe êmênjnanj, njac tau aôm tonec, me aêac ansaê njac tenj acgom.” ²⁰ Njac ulu tau dédênj Jesu sêja ma sêsôm gebe “Nackêsagu Joan kêsakinj aêagêc tec adênj aôm amênj ma kêsôm gebe Njac tanj sêsôm sebe êmênjnanj nanj, njac tau aôm tonec, me aêac ansaê njac tenj acgom.” ²¹ Gédênj njasawa tonaj Jesu kêmoasinj gêmac taêsam to lau ôlinj kêtunj êsêac ma njalau sec gégôm êsêac nanj, ôlinj njajam kêsa ma gégôm matenpec taêsam sêlic gamênj kêtiam. ²² Tec enj gêjô êsêagêc awenj gebe “Ana ma anac minj genj, tanj alic to anj nanj, êndênj Joan gebe matenpec sêlic gamênj kêtiam to maginj kêsû sêsêlênj, kamochoôm têtû selec to tanjnjusjbc sênjô binj, ma njacmatê dêdi sa to lau sêsôm njawae njajam lasê gédênj lau njalêlôm sawa. ²³ Ma aê aoc êoc êsêac, tanj têtac lulu kêtû aênja atom.”

²⁴ Joanê njacjaen luagêc tonaj sêc sêmu sêja acgom, go Jesu gêoc awa sa ma gêwa J oanj sa gédênj lau gebe “Amac asa gamênj sawa aja abe alic asagenj. Abe alic sóbolec tenj mu gêoc jakêsêp mênjkêsêp me. ²⁵ Me aja abe alic asagenj. Abe alic njac tenj kêsô njakwê palê-palê me. Alicgac me, lau tanj sêsô njakwê togênj ma sêmoasinj tauñ ôlinj nanj, sêngônj kinjênj andugenj. ²⁶ Me aja abe alic asagenj. Abe alic propete tenj me. Binjnanj, aê jasôm êndênj amac gebe Njac tanj kêlêlêc propete su. ²⁷ Njac tau tonaj, tec teto binj kênj enj gebe ‘Anôtô kêsôm gebe Ôlic acgom, aê jasakinj njoc njacjaenj êmunj aôm naêmansanj nê m intêna, tanj gêc aôm lanjômênjnanj nanj.’ ²⁸ Aê jasôm êndênj amac gebe lau samob, tanj lauo sêkôc êsêac nanj, nênj tenj kêlêlêc Joan su atom. Mago njac saunj, tanj sêsam enj kêtû njamu anja Anôtônê gamênj nanj, kêlêlêc enj su.”

²⁹ Lau samob to telonj, tanj sênjô binj tonaj nanj, tanjenj wamu Anôtônê binj, tanj kêtaju jagêdênjgenj nanj, sêlinj Joanê sangû su. ³⁰ Mago Parisai to binjsutau sêpô Anôtônê mêtê njagôlinj, tanj kêmasanj kêtû êsêacnja nanj sinj, tec sêlinj ênê sanju atom.

³¹ “Aê janam dônj lau têm tonecnja êpi asagenj, ma êsêac oc têtôm asa lau. ³² Êsêac têtôm njalê, tanj sêngônj malaclunj ma sêmôêc binj gelom tau gebe ‘Aêac ajac onj, mago amac atê wê atom. Aêac atanj tanjbooa, mago amac atanj awin atom, ³³ Nackêsagu Joan gêmênj e genj mo atom to gênôm wain atom, tec amac asôm gebe ‘Njalau sec tenj gégôm enj.’ ³⁴ Njamalacné Latu gêmênj e genj to gênôm gêj ma amac asôm gebe ‘Alic enj lasamtêna to gênôm wain anaboa, telonj to lau sec nênj njac enjoc.’ ³⁵ Mago binj amboac tonaj Anôtônê mêtê tokauc kêwaka tau sa kêpi êsêac, tanj têtû ênê lau nanj.”

Jesu kētu ɲacɛɲ Parisai Simon

³⁶ Parisainêɲ ten ketenɲ Jesu gebe êniɲ gêɲ êwiɲ enɲ. Tec Jesu kêsô Parisai tonan nê andu jagêngôɲ gebe êniɲ gêɲ. ³⁷ Ma awê tenɲ gêmôa malac tonanɲ. Enɲ awê sec. Enɲ gêɲô Jesu genɲ gêɲ gêɲgôɲ Parisainê andu ɲawae, tec kékôc gêɲmalu kêsêp kekec kwalam-kwalam tenɲ. ³⁸ Enɲ jakêkô Jesu dêmôêmu kési akaiɲɲa ma kêtanɲ e matasulu gêgôm Jesu akaiɲ ɲawambuc kêsa. Tec gêɲɲ ɲa môkêlauɲ ma kêlésôp enɲ akaiɲ ma genɲ oso ɲa gêɲmalu. ³⁹ Parisai tanɲ kêkalem Jesu nanɲ, gêlic ma taê gêjam gêc taugenɲ gebe “ɲac tonec embe propete tenɲ, oc êlic awê tec kêmôasac enɲ nec, to êjala ênê lêɲ, gebe enɲ awê sec.” ⁴⁰ Ma Jesu gêjô biɲ tau ma kêsôm gebe “Simon, aê gabe jasôm ɲoc biɲ tenɲ êndêɲ aôm.” Go enɲ kêsôm gebe “Mêtêmôkê, ôsômmanɲ.” ⁴¹ Tec Jesu kêsôm gebe “ɲamalac tenɲ kêkêɲ mone kētu tốp gêdêɲ ɲac luagêc. ɲac tenɲ nê tốp kêtôm denari 500, ma tenɲ nê 50. ⁴² Êsêagêc têtôm gebe sênac tốp tau atom, tec ɲatau gêwi ɲabiɲ siɲ. Aôm gobe êsêagêcnêɲ asa oc têtac êwiɲ enɲ êlêlêc.” ⁴³ Tec Simon gêjô Jesu awa gebe “Aê gabe ɲac, tanɲ awa ɲatau gêwi gêɲ taêsam siɲ gêdêɲ enɲ nanɲ.” Ma Jesu kêsôm gêdêɲ enɲ gebe “Kôsôm jagêdêɲ.” ⁴⁴ Go Jesu kêkac tau ôkwi gêdêɲ awê tau ma kêsôm gêdêɲ Simon gebe “Aôm gôlic awê tonec me masi. Aê kasô nêɲ andu gamêɲ, mago aôm kôkêɲ bu ockaiɲɲa gêdêɲ aê atom, e enɲ matasulugenɲ gêgôm ockaiɲ ɲawambuc kêsa ma gêɲɲ ɲa môkêlauɲ. ⁴⁵ Aôm kôlésôp aê alicanô atom, mago gêdêɲ tanɲ aê kasô gamêɲ e mênɲgêdêɲ tonec enɲ kêlésôp ockaiɲ gedenɲ tôneɲ tenɲ gêmôa. ⁴⁶ Aôm goenɲ oso môkêcapac ɲa niptêkwi atom. Mago enɲ tec genɲ oso ockaiɲ ɲa gêɲmalu. ⁴⁷ Amboac tonanɲ jasôm êndêɲ aôm gebe Ênê sec taêsam gêjaɲa, gebe enɲ têtac gêwiɲ ɲanô. Mago ɲac, tanɲ nê sec luagêcgenɲ gêjaɲa nanɲ, enɲ têtac gêwiɲ ɲagecgenɲ.” ⁴⁸ Go Jesu kêsôm gêdêɲ awê tau gebe “Aôm nêɲ sec aê kasuc ôkwi su.” ⁴⁹ Ma lau, tanɲ seɲ gêɲ sêɲgôɲ sêwiɲ enɲ nanɲ, sêôc awenɲ sa ma sêsôm gêdêɲ tanɲ gebe “ɲac tonec asa, tec kêsuc sec tau ôkwi gêwiɲ nec.” ⁵⁰ Go Jesu kêsôm gêdêɲ awê tau gebe “Kôkêɲ gêwiɲ, tec gêjam aôm kési. Ôêc ôna totêmtac malôgenɲ.”

8

Lauo tanɲ sêsêlêɲ sêwiɲ Jesu nanɲ

¹ ɲasawa saunɲenɲ, go Jesu kêsêlêɲ kêsô malac saunɲ to kapôêɲ ma gêjam mêtê to kêsôm ɲawae ɲajam Anôtônê gamêɲɲa lasê. Ma ɲacseɲomi 12 sêwiɲ enɲ. ² Ma lauo ɲagêdô, tanɲ kêtiɲ ɲalau sec anɲa êsêacnêɲ to gêgôm êsêacnêɲ gêmac ɲajam kêsa nanɲ, sêwiɲ amboac tonanɲ, Maria tanɲ sêsam enɲ gebe Magdalanɲa, nanɲ ɲalau sec 7 sêsa anɲa ênê nanɲ, ³ ma Herodonê gejobwaga Kusa nê awê Joana, ma Susana to lauo ɲagêdô taêsam, tanɲ sêmoasiɲ Jesu to nê ɲacseɲomi ɲa nêɲ gêɲ tokaiɲ-tokaiɲ.

*Biɲgôliɲ ɲac kêpalip ɲawêɲa
(Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)*

⁴ Ma gêdêɲ tanɲ lau taêsam sêkac sa to lau anɲa malac tomalac sêwê dêdêɲ Jesu sêja nanɲ, enɲ kêsôm ɲa biɲgôliɲgenɲ gebe.

⁵ “ɲac-kêpalip-ɲawêwaga tenɲ kêsa gêja gebe êpalip nê ɲawê. Kêpalip gêmôa ma ɲagêdô kêsêp intêna, nanɲ ɲamalac sêka tôneɲ ma moc, tanɲ sêmoa umbonɲ ɲalabu nanɲ mênɲseɲ su. ⁶ Ma ɲagêdô gêsac poc ɲad, nanɲ kêpoa e su, go kêmêliɲ, gebe nom ɲawambuc gêc atom. ⁷ Ma ɲagêdô kêsêp êcmôkê ɲalêlôm, nanɲ êc kêpoa gêwiɲ tec gejonɲ endu. ⁸ Ma ɲagêdô kêsêp nom ɲajam, tec kêpi jagêjam ɲanô e kētu dim 100.” Kêsôm biɲ tonanɲ su, go gêmôêc gebe “ɲac tenɲ nê tanasunɲ êɲôɲa embe ênêc, nanɲ êɲômanɲ.”

*Biɲgôliɲ tau ɲam
(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)*

⁹ Ma ênê ɲacseɲomi têtû kênac biɲgôliɲ tau ɲam gêdêɲ Jesu. ¹⁰ Tec enɲ kêsôm gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala Anôtônê gamêɲ ɲabiɲ ɲalêlômɲa. Mago lau ɲagêdô oc sêɲô êtu biɲgôliɲgenɲ, gebe sêlic gêɲ e amboac sêlic atom, ma sêɲô biɲ e sêjala atom.”

*Jesu gêwa biɲgôliɲ ɲac kêpalip ɲawêɲa ɲam sa
(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)*

¹¹ “Ma biɲgôliɲ ɲam tau tonec gebe ɲawê kêtôm Anôtônê biɲ. ¹² Êsêac tanɲ sêsêp intêna nanɲ, sêɲô biɲ e Sadan mênɲkêjanɲo biɲ su anɲa êsêacnêɲ ɲalêlôm gebe sêkêɲ êwiɲ atom ma sênaɲa. ¹³ Ma êsêac tanɲ sêsac poc ɲad nanɲ, gêdêɲ tanɲ sêɲô biɲ nanɲ, sêkôc sa totêmtac ɲajamgenɲ. Mago êsêacnêɲ ɲawakac masi. Ac sêkêɲ gêwiɲ ɲasawa saunɲenɲ ma gêdêɲ noc lêtômɲa sêwi tanɲ siɲ. ¹⁴ Ma ônanɲ kêsêp êcmôkê nanɲ, êsêac tanɲ sêɲô biɲ ma sêc sêja e gêɲ lêlôm-lêlôm to waba ma moasiɲ ôliɲɲa gejonɲ êsêac, tec nêɲ ɲanô kētu gagwenɲ atom. ¹⁵ Ma ônanɲ kêsêp nom ɲajam nanɲ, êsêac tanɲ sêɲô biɲ e sêkôc sa tonêɲ ɲalêlôm mansanɲ to ɲajam ma sêjam ɲanô gedenɲ tôneɲ.”

*Lamp kêkô suc ɲalêlôm
(Mar 4:21-25)*

¹⁶ “Nac tenj êtunj lamp ma êngênduc na suc auc me êkênj êsô pôpô njalabu atom, etoc êkô jakainj naô gebe êsêac, tanj sêsô sêmênj nanj, sêlic nawê.” ¹⁷ Gebe gênj samob, tanj kêsijnj tau nanj, sêkênj êsa awê ma gênj samob, tanj gêc lêlômgenj nanj, oc njaruc êsa ma ênêc awêgenj.

¹⁸ “Amboac tonanj taêm ênam nêmj lênj anjô binjja acgom gebe nac, tanj nê gênj gêc nanj, oc êtap njaêdô sa naêwinj. Ma nac tenj, tanj nê gênj masi nanj, oc sêkôc njakêsu, tanj enj geboc kêkôc nanj, su amboac tonanjenj.”

Jesu têna to lasii

(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

¹⁹ Go Jesu têna to lasii dêdênj enj sêja e têtôm gebe têtû gasuc enj atom gebe lau taêsam.

²⁰ Tec lau sêsôm njawae gêdênj Jesu gebe “Tênam to lasimi tê mênjsêkô dêmdôênja sebe sêlic aôm.”

²¹ Mago enj gêjô êsêac awenj ma kêsôm gebe “Lau tanj sênjô Anôtônê binj ma sêgôm njanô kêsa nanj, tec têtû aênjoc tinoc to lasici.”

Jesu kêsôm mutêna kêtû malô

(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

²² Njabc tenj acgom, go Jesu to nê njacsenjomi sêpi wanj tenj, ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Tanac êngic tana bugêjactonj njamakanj ônênja.” Tec ac sêlac sêja. ²³ Sêlac sêmoa ma enj gêc bêc. Go mu gêbuc njatêna mênjkêjamunj bugêjactonj ma njadembom kêsâlêc wanj auc e sêmoa jageo.

²⁴ Tec njacsenjomi têtû gasuc jasênj enj ma sêsôm gebe “Mêtêmôke, mêtêmôkê, aêac oc dambac tanaña.” Tec enj mata gêlac ma gec binj mu to njadembom sec e kêtû malô to bênônj kêsêp. ²⁵ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac akênj gêwinj njanô gêc ondoc.” Ma êsêacnênj njalêlôm njatutuc e sênjac lemejn ma sêsôm gêdênj taunj gebe “Nac tonec asa, tec kêjatu mu to bu ma tanjenj wamu gêdênj enj nec.”

Jesu gêgôm nac tonjalau sec ôli njajam kêsa

(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

²⁶ Go ac sêlac sêja Gadarenenênj gamênj, tanj gêc Galilaila njamakanj ônênja. ²⁷ Ma gêdênj tanj Jesu jakêpi bau nanj, nac tenj tonjalau sec kêsa anja malac jagêdac enj. Nac tau kêsô njakwê atom e njasawa njênjenj ma gêngônj andu atom, gêmoa gamênj sêônjenj. ²⁸ Enj gêlic Jesu e kêwakic ma gêu tau gêc enj akainjja, go gêmôcêc na awa kapôênj gebe “Lôlôc Njatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnênj asagenj njagêdô gêdênj taunj. Aê jatenj aôm gebe Ôlênsu aê atommanj.” ²⁹ Enj kêsôm binj tonanj gebe Jesu kêjatu njalau njatêmui gebe êsa anja njamalac tau nê êna. Gebe njalau tonanj kêsaiac enj todim-todim, tec sejop enj ma sêbôênj enj na kapoacwalô to sêsô enj akainj tônj. Mago enj kêmônaj gênj, tanj sêsô enj tônja nanj gêngic-gêngic, ma njalau sec tau kêkac njamalac tonanj kêsa gamênj sawa gêja. ³⁰ Go Jesu kêtû kênac enj gebe “Aômniêm njâe asa.” Ma enj kêsôm gebe “Legion,” gebe njalau sec taêsam sêsêp enj. ³¹ Go njalau tau tetenj Jesu gebe êmasuc êsêac sêsêp gamênj njakêlêndinj sec sêna atom.

³² Bôcanô tonj kapôênj tenj senj gênj sêmoa gamênj tau njalôc, tec njalau tetenj Jesu gebe êlôc ma sêsêp bôc tonanj njalêlôm sêna. Tec Jesu gêlôc gêdênj êsêac. ³³ Tec njalau sec sêsa anja njamalac tonanj ma jasêsêp bôc tonanj njalêlôm sêja ma bôc tau totonjenj sêsabi anja salic gulunj tagenj jasêsêp bugêjactonj ma sênôm bu su.

³⁴ Lau bôcna sêlic gênj tonanj ma sêc jasêsôm njawae anja malac to gamênj njakêtu gêdô. ³⁵ Tec lau sêsa sêja sebe sêlic gênj tau e jasêô lasê Jesu ma sêlic nac, tanj njalau sec sêsa anja ênê sêja nanj, nê kauc kêsa ma kêsô njakwê sa jagêngônj Jesu akainjja ma têtêc taunj njanô. ³⁶ Ma êsêac, tanj taunj matenjanô sêlic nac tonjalau sec ôli njajam kêsa nanj, sêjac njaminj gêdênj êsêac gêwinj. ³⁷ Ma lau samob anja Gadarenenênj gamênj nênj njalêlôm njatutuc njanô, tec tetenj Jesu gebe êwi êsêac sinj. Tec Jesu kêpi wanj ma gec gêmu gêja kêtiam. ³⁸ Nac tau, tanj njalau sec sêsa anja ênê nanj, ketenj Jesu gebe êmoa êwinj enj. Mago Jesu gêwi enj sinj ma kêsôm gebe ³⁹ “Ômu ôna nêmj andu ma ônac minj gênj kapôênj, tanj Anôtô gêgôm gêdênj aôm nanj.” Tec enj gêc gêja ma kêsôm gênj, tanj Jesu gêgôm gêdênj enj nanj, lasê anja malac samucgenj.

Jairi latuo to awê, tanj kêmoasac Jesunê njakwê

(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

⁴⁰ Lau samob sêônj Jesu sêngônj e gêmu gêmênj kêtiam, tec sêkôc enj sa. ⁴¹ Ma lômmôkê tenj, njâe Jairi, jagêtu tau gec Jesu akainjja ma ketenj enj gebe êna ênê andu ⁴² gebe ênê latuo tagenjenj, tanj nê jala kêtû 12 nanj, tec gêmac e awa kêtû dambê su.

Jesu gêdi gêja ma lau taêsam sêkapinj enj sa. ⁴³ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm jala 12 ma gêjam ôli dokta kêkênj nê awa samob gêjaña su. Mago tenj kêtôm gebe êngôm enj ôli njajam êsanja atom.

⁴⁴ Ênj kêtû gasuc mênjkêkô Jesu dêmdôêmu ma kêmoasac ênê njakwê njalêsô, ma sep tagenj nê dec kêpa. ⁴⁵ Ma Jesu kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac aê.” Tec êsêac samob sêpê taunj ma Petere kêsôm gebe “Mêtêmôkê, lau taêsam sêkapinj aôm sa to têtijnj aôm.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Tenj kêmoasac aê, tec kêsâe njalci kêsa anja aênjoc gêja.” ⁴⁷ Awê tau gêlic gebe oc êsinj tau êtôm atom, tec gêja tokêtênênjenj jagêtu tau gec Jesu akainjja ma gêwa nê binj kêmoasac enj e gacgenj

ñajam kêsana ñam sa lau samob sêñô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Latucoenec, kôkênj gêwijn gêgôm aôm ñajam kêsâ, ôêc ôna totêmtac malôgenj.”

⁴⁹ Jesu kêsôm binj tonanj gêmôa ma ñac tenj anja lömmôkênê andu gêmênj ma kêsôm gebe “Latômô gêmâc êndugac, ôlênsañ Mêtêmôkê êtiam atom.” ⁵⁰ Jesu gêñô mago kêsôm gêdên Jairi gebe “Ôtêc taôm atom, ôkênj êwijngej, go ñapalêo ñajam êsa.” ⁵¹ Go Jesu jagêô lasê andu ma gêlôc gêdênj tenj gebe êpi andu êwijn atom, Petere agêc Joanj ma Jakobo ma ñapalêo têna agêc tama taunjenj. ⁵² Lau samob têtanj to sêjam tanj sa kêtû ñapalêoñja. Mago Jesu kêsôm gebe “Atanj atom, ñapalêo gêmâc êndu atom, gêc bêc tec gêc.” ⁵³ Ma êsêac sêômac enj gebe sêlic ñapalêo gêmâc êndu tomatêgenj. ⁵⁴ Go Jesu kêkam ñapalêo lêma e awa gêjac enj ma kêsôm gebe “Ñapalêo, ôndi sa.” ⁵⁵ Tec ñapalêonê katu gêmu gêmênj e gacgenj gêdi sa, ma Jesu kêjatu gebe sêkênj gêñj êndênj ñapalêo tau êniñ. ⁵⁶ Têna agêc tama selendec ñanô. Ma Jesu gêjac jao êsêagêc gebe sênac minj binj tau êndênj lau tenj atom. * Legion. 8:48 Luk 7:50

9

Jesu kêsakinj nê lau 12

(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

¹ Jesu gêmôêc êsêac 12 sêpi tagenj ma kêkênj ñajanja to ñaclai gelom êsêac gebe têtijn ñalau sec samob to sêngôm gêmâc ôlinj ñajam êsa. ² Go kêsakinj êsêac sêja gebe sênam mêtê êpi Anôtônê gamênj to sêngôm gêmâc ñajam êsa. ³ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Akôc gêñ tenj amoa intêna atom. Aôc tôte atom. Ambic atali atom. Akôc mo atom. Akôc mone atom. Akôc ñakwê luagêc atom. ⁴ Embe api andu tenj, nanj anjôñ tonanjgej e awi gamênj tau sinj. ⁵ Ma lau embe sêkôc amac sa atom, nanj awi malac tonanj sinj ma êndônj ñakekop anja emkainj su êtu geo ñabelo tenj êndênj êsêac.” ⁶ Tec ñacsenjomi têtôm malacgenj sêja ma sêsôm ñawae ñajam lasê to sêgôm gêmâc ñajam kêsâ kêtôm malacgenj.

Jesunê binj kêlênsônj Herodo

(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

⁷ Kasêga Herodo gêñô binj samob tonanj ñawae e kêpô lêna tau ñanô, gebe lau ñagêdô sêsôm sebe “Joanj gêdi sa anja ñacmatênênj.” ⁸ Ñagêdô sêsôm sebe “Elia tec geoc tau lasê.” Ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete lanjwa nêñ tenj gêdi sa.” ⁹ Ma Herodo kêsôm gebe “Joanj tec gabuc enj gêsutêkwa gêñgic su. Mago tonê asa, tê ganô ñawae amboac tonec kêpi enj nê.” Ma gêgôm mocsac gebe êlic Jesu ñanô.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Joanj 6:1-14)

¹⁰ Aposolo sêmu sêmênj kêtiam ma sêjac minj gêñ, tanj sêgôm nanj, gêdênj enj. Go kêkôc êsêac sa ma ac têtijn taunjenj sêja malac tenj, ñaê Betsaida, gebe nasêmôa nêñ taunja. ¹¹ Mago lau sêlic ma têdaguc enj, tec kêkôc êsêac sa ma kêsôm Anôtônê gamênj ñawae gêdênj êsêac, to gêgôm êsêac, tanj sêpô lêna nanj, ôlinj ñajam kêsâ.

¹² Kêdabinj gebe oc naêsêp, ma ñacsenjomi 12 jasêsôm gêdênj enj gebe Aêac tamoa gamênj sawa nec, ôkênj lau sêc êlinj-êlinj gebe sêna malac to gamênj ñakêtu gêdô nasêlêwanj taunj ma têtap nêñ mo sa.” ¹³ Mago Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac taôm akênj gêñ êsêac sêniñ.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêacma polom lemenj tenjenj ma i luagêcanô tec gêc. Aôm gobe aêac ana anam ôli mo êtu lau samob tonanjja me.” ¹⁴ Êsêac ñacwaga amboac 5,000. Tec Jesu kêsôm gêdênj nê ñacsenjomi gebe Asôm êsêac sêngônj sic totonj-totonj êtôm 50-50 sêwijn taunj.” ¹⁵ Tec ñacsenjomi sêgôm amboac tonanj ma samob sêngônj sic. ¹⁶ Go kêkôc polom lemenj tenj to i luagêc tonanj sa mênjmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc-kêkôc ma kêkênj gêdênj ñacsenjomi, gebe sênac sam êndênj lau. ¹⁷ Senj e gêôc êsêac tônj samob, go sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 12.

Petere kêsôm Kilisi ñam

(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

¹⁸ Ñasawa tenj Jesu ketenj mec gêmôa taunja ma nê ñacsenjomi sêwijn enj. Go kêtû kênac êsêac gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ¹⁹ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe aôm ñackêsagu Joanj, ma ñagêdô sêsôm gebe aôm Elia, ma ñagêdô sêsôm gebe Propete lanjwa nêñ tenj, tec gêdi sa.” ²⁰ Ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Anôtônê Kilisi tau.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê

(Mat 16:20-28; Mar 8:30-9:1)

²¹ Ma Jesu gêjam êsêac awenj auc to gêjac jao gebe sêsôm lasê êndênj lau tenj atomanô. ²² Ma kêsôm gebe “Ñamalacnê Latu oc êôc ñandanj taêsam. Laumata to lau dabunjsêga ma binj sutau oc têtijn enj to sênac enj êndu e ñabêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.”

* 8:56: Lau Rom sêsam sinjwaganênj tonj kapôênj tenj gebe

²³ Ma kêsôm gêdêŋ êsêac samob gebe “Nac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tôŋ, nanj ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êtôm bêcgenj, go êndanŋuc aê, ²⁴ gebe ŋac tenj embe êŋgôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc êmac êndu, ma tenj embe êmac êndu êtu aêŋa, nanj oc êŋgôm mata jali. ²⁵ Nac tenj embe ênsôb gêŋ nomŋa samob sa ma êjaiŋ tau to ênam tau sapu, oc ênam enj sa amboac ondoc. ²⁶ Nac tenj embe maja aê to ŋoc binj, Ŋamalacnê Latu oc maja enj amboac tonaj êndêŋ tanj êmêŋ totau nê ŋawasi ma Tamanê ŋawasi ma aŋela dabunj nêŋ ŋawasi. ²⁷ Binjnanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Êsêac tec sêkô-sêkô nec, nêŋ ŋagêdô oc sêmac êndu atomgenj e sêlic Anôtônê gôliŋ su acgom.”

*Jesu ôli kainj tenj kêsa
(Mat 17:1-9; Mar 9:2-8)*

²⁸ Jesu kêsôm binj tonaj su ma ŋabêc 8 gêjaŋa acgom, go kêkôc Petere agêc Joanj ma Jakobo sêpi lôc tenj sêja gebe etenj mec. ²⁹ Tec keteŋ gêmoa e lanjônô kainj tenj kêsa ma nê ŋakwê e ŋaeb ŋaôma. ³⁰ Ma sêlic ŋac luagêc sêjam binjalôm sêwiŋ enj. Ŋaclagêc tau Mose agêc Elia. ³¹ Tec agêc seoc tauŋ lasê tonjawasigenj mênjsêsôm ênê lêŋ, tanj oc ênac dabinj aŋga Jerusalemŋa nanj, lasê gêdêŋ enj. ³² Petere to nê ŋac luagêc, tanj sêwiŋ enj nanj, sêc bêc sêc e matenj gêlac, go sêlic Jesunê ŋawasi, ma ŋaclagêc tonaj sêkô sêwiŋ enj. ³³ Agêc dêdi sêmoa gebe sêwi Jesu sinj, go Petere kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ŋajam gebe tamoa tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aômnmê tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” Petere gêjam kauc binj, tanj tau kêsôm nanj. ³⁴ Kêsôm binj tonaj gêmoa ma tao tenj mênŋgêjam ajuŋ êsêac e kêkôm êsêac auc ma ŋacseŋjomi têtêc tauŋ nanô. ³⁵ Go awa tenj kêsa aŋga tao tonaj gêmêŋ gebe “Aêŋoc Latuc tecenec, tec kajaliŋ enj sa ŋac akêŋ tanjem enj.” ³⁶ Awa tonaj kêsa gêmêŋ ma sêlic Jesu tauŋenj kêkô. Sêlic gêŋ tonaj e sêjam tauŋ tôŋgenj, tec gêdêŋ ŋasawa tonaj sêjac miŋ binj, tanj sêlic nanj, ŋawae gêdêŋ lau tenj atom.

*Jesu gêgôm ŋapalê tonjalau sec ôli ŋajam kêsa
(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)*

³⁷ Ŋabêbêc sêsêp aŋga lôc sêmêŋ e dêdac lau taêsam. ³⁸ Ma ŋac tenj aŋga lau tonaj nêŋ gêmôêc gebe “Mêtêmôkê, aê jatenj aôm gebe ôlic ŋoc latuc acgom, gebe ŋoc gêŋ tagenanô. ³⁹ Ŋalau sec tenj kêkam enj e kêwakic sec ma kêjamunj enj e awaôpic kêsa, ma êwi enj sinj atom e ŋasawa ec balinj. ⁴⁰ Tec aê kateŋ nêŋ ŋacseŋjomi gebe têtijŋ ŋalau tau e sêgôm jageo.” ⁴¹ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Ojae, amac akêŋ-gêwiŋ-atom ma amac lau-kesowaga, aê jamoa jawinj amac e êndêŋ ondoc ma jaôc amacnêŋ binj e êndêŋ ondocgenj. Ôkôc latôm êmêŋ tonec acgom.” ⁴² Ŋapalê kêsêlêŋ gêmoa ma ŋalau tau kêmônaj to kêjamunj enj. Tec Jesu gec binj ŋalau sec ma gêgôm ŋapalê ŋajam kêsa, go kêkêŋ enj gêdêŋ tama gêmu gêja. ⁴³ Ma êsêac lau samob têtakê ŋanô kêtû Anôtônê ŋaclai kapôêŋŋa.

*Jesu geoc êmac êndu to êndi saŋa lasê kêtû luagêcŋa
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)*

Lau samob sêŋac lemeŋ kêtû ênê gêŋ samob, tanj gêgôm nanjŋa, sêmoa ma Jesu kêsôm gêdêŋ nê ŋacseŋjomi gebe ⁴⁴ “Akêŋ tanjem binj tecenec ŋapep, gebe sêkêŋ Ŋamalacnê Latu êndêŋ ŋamalac lemeŋ êna.” ⁴⁵ Mago êsêacnêŋ kauc kêsa kêpi binj tonaj atom, ma binj tau kêsiŋ tau gêdêŋ êsêac e sêjala ŋam atom. Ma têtêc tauŋ tec têtû kênac enj kêtû binj tauŋa atom.

*Asa êtu ŋac kapôêŋ
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)*

⁴⁶ Ŋasawa tenj êsêac taêŋ gêjam jakêsa-jakêsa gebe nêŋ asa kêtû ŋac towae kêlêlêc êsêac ŋagêdô su. ⁴⁷ Tec Jesu kêjala binj, tanj êsêac taêŋ gêjam gec nêŋ ŋalêlôm nanj, ma kêkôc ŋapalê tenj ketoc enj kêkô kêsi enjŋa ⁴⁸ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Nac tenj embe êkôc ŋapalê tonec sa êtu aêŋoc ŋaêŋa, nanj êkôc aê sa. Ma ŋac tenj embe êkôc aê sa, nanj êkôc ŋac, tanj kêsakinj aê nanj sa. Amacnêŋ ŋac, tanj alic enj ŋac saunj ec tenj nanj, enj ŋac kapôêŋ.”

*Ŋac tanj kêkeŋj kisa amac atom nanj, kêpuc amac tôŋ
(Mar 9:38-40)*

⁴⁹ Tec Joanj gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ŋac tenj kêtiŋ ŋalau sec su ŋa aôlmnêŋ ŋaê, tec ajac jao enj gebe enj kêdaguc aêac atom.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêŋ enj gebe “Anac jao enj atom, gebe ŋac, tanj kêkêŋj kisa gesenj amac atom nanj, kêpuc amac tôŋ.”

Lau Samaria sêkôc Jesu sa atom

⁵¹ Ŋanoc tanj Anôtô gebe êkôc Jesu saŋa nanj kêdabinj, tec Jesu kêsêlêŋ kepeŋ Jerusalem gêja, ⁵² ma kêsakinj laujaenj sêmunj enj. Ma êsêac sêsô lau Samaria nêŋ malac tenj sebe sêmansaj ênê gamêŋ kwananjenj. ⁵³ Mago lau tau sêkôc enj sa atom gebe enj kêsêlêŋ kepeŋ Jerusalemgenj. ⁵⁴ Ŋacseŋjomagêc Jakobo agêc Joanj sêlic ma sêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe aêac asôm gebe ja êsêp aŋga undambê mênêŋij êsêac su me masi.” ⁵⁵ Tec Jesu kêkac tau ôkwi ma gec binj

êsêagêc gebe "Asa njalau latu amagêc. Namalacnê Latu gêmêj gebe enserj launêj katunj su atom, gêmêj gebe ênam sa." ⁵⁶ Ma ac sêc sêja malac tej.

*Lau sebe sêndaŋguc Jesu
(Mat 8:19-22)*

⁵⁷ Êsêac sêsêlêj sêmôa intêna ma njac tej kêsôm gêdêj enj gebe "Gamêj taj aôm gobe ôna nan, aê oc jandaŋguc aôm." ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe "Mojarj sê ic ma moc, taj sêmôa umbonj njalabu nan, sêjam sac. Mago Namalacnê Latu nê gamêj tej gebe enderj kwalim ênêcŋa gêc atom." ⁵⁹ Go kêsôm gêdêj njac tej gebe "Ôndaŋguc aê." Ma njac tonanj kêsôm gebe "Apômtau, ôlôc acgom gebe jana jansunj tamoc acgom." ⁶⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe "Andec njacmatê sênsunj tauj nêj njacmatê ma aôm ôna ôsôm Anôtônê gamêj njawae lasêmarj." ⁶¹ Go njac tej kêsôm gebe "Apômtau, aê gabe jandaŋguc aôm. Tagerj ôlôc êmunj êndêj aê gebe jana ma jakam njoc gôlôc lemenj acgom." ⁶² Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe "Njac taj lêma gêdêj waj njagôlinj su ma mataanô geomeo nan, kêtôm Anôtônê gamêj atom."

10

Jesu kêsakinj lau 70 sêja

¹ Tonanj su, go Apômtau kêjalinj lau 70 sa sêwinj ma kêsakinj êsêac luagêc-luagêc gebe sêmunj sêna malac to gamêj, taj enj taê gêjam gebe êna nan. ² Ma kêsôm gêdêj êsêac gebe "Mo tau tec njanô kêsa samob, mago kolenjwaga tec luagêcgej. Amboac tonanj atenj êndêj mo tau njatau gebe êkêj kolenjwaga nasênac nê gêj njanô sa. ³ Alic acgom, aê jasakinj amac amboac domba asêp kêam sec njalêlôm ana. ⁴ Akôc awa êsêp ômbinjkap njatali atom. Ambic atali atom. Asô atapa atom. Ma awem ênac lau anja intêna atom. ⁵ Embe api andu tej, go asôm êtu njamatagenj gebe 'Binjalô êpi andu tonec.' ⁶ Ma binjalô latu tej embe êngôj tônê, go amacnêm naênsac enj. Ma embe masi, go êmu êndêj amac êwac êtiam. ⁷ Anjôj andu tau tonanj ma anij to anôm gêj, taj sêkêj êndêj amac nan, gebe kolenjwaganê njalô gêjac enj njawae. Alom-alom andu atom. ⁸ Ma embe naasa malac tej e sêkôc amac sa, go anij gêj, taj êsêac sêkêj amac nan, ⁹ ma anjôm lau gêmac, taj sêmôa malac tau nan, ôlinj njajam êsa to asôm êndêj êsêac gebe 'Anôtônê gamêj kédabinj amacgac.' ¹⁰ Ma embe asa malac tej e sêkôc amac sa atom, go aêc mênjako intêna ma asôm gebe ¹¹ 'Amacnêm malac njakekop, tec gi aêac enjkaij nec, aêac êndôj su wacêpi amac taôm. Mago binj tonec ajala gebe Anôtônê gamêj kédabinj su.' ¹² Aê jasôm êndêj amac gebe Êndêj bêc Anôtô êmêtôc binjja lau Sodom oc sênjôj naeo êtôm lau malac tonanjja atom.

*Ojae kêpi malac, taj sêjam tauj ôkwi atom
(Mat 11:20-24)*

¹³ "Ojae Korasinma, ojae Betsaidama. gêjtalô taj gagôm anja amacnêm nan, embe janjôm anja Turu to Sidon nêj, oc sênam tauj ôkwi wanêcgej ma sêsô talu to sêlinj wao sa sênjôj. ¹⁴ Êndêj bêc mêtôcŋa Anôtô taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ¹⁵ Ma aôm Kapanau tonanj, gobe sêsunj aôm sa e nadinjenj undambê me. Aôm oc u taôm e gacgej ôsêp lamboam ôna."

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêj nê njacsenjomi gebe "Njac taj gêjô amac nan, gêjô aê, ma njac taj kêmasuc amac nan, kêmasuc aê. Ma njac taj kêmasuc aê nan, kêmasuc njac, taj kêsakinj aê gamêj nan."

Lau 70 tonanj sêmu dêdêj Jesu sêja

¹⁷ Lau 70 sêmu sêmêj kêtiam totêntac njamgenj ma sêsôm gebe "Apômtau, njalau sec tanej wamu gêdêj aêac gêwinj kêtia admnêm njêja." ¹⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe "Aê galic Sadanj tau gêu tau anja undambê amboac ôsic. ¹⁹ Alicgac me, aê kakêj naclai gelom amac gebe aka moac to alidêbu ma akônij njacjo tau nê njactêkwa samob tøj, ma gêj tej oc êngôm amac atu sec atomanô. ²⁰ Tagerj atu samuc êtu njalau sec tanej wamu amacŋa nec atom, atu samuc gebe teto amacnêm njê gêc undambê."

*Jesu têtac njajam kêsa
(Mat 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Gêdêj njasawa tonanj Njalau Dabunj gêjam Jesu auc e têtac njajam kêsa ma kêsôm gebe "Tamoc, undambê to nom Njatau, aê jalambinj aôm gebe gôsaj binj tônê auc gêdêj laumêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêj njacpalê dedec. Aec, Tamoc, binjanô, aôm gôlic njajam amboac tonanj, tec gôgôm nêj gêj.

²² "Tamoc kêkêj gêj samob gêdêj aê. Ma njac tej kêjala Latu atom, Tama taugenj. Ma tej kêjala Tama atom, Latu taugenj to êsêac, taj Latu gebe eoc lasê êndêj êsêac nan."

²³ Go kêsa tau ôkwi mênjêkêsôm gêdêj nê njacsenjomi taujgenj gebe "Aê aoc êôc materjanô, taj sêlic gêj ônanj amac alic nan, ²⁴ gebe aê jasôm êndêj amac gebe Propete to kinj gwalêkinj sebe

sêlic gêñ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sebe sêñô binj, tec amac anjô nec, mago sêñô atom.”

Binjôlin ñac Samaria taê walô ñacgêbac

²⁵ Binjsutau tenj gêdi sa gebe ênsaê enj, tec kêsôm gebe “Mêtêmôkê, aê jangôm asagen, ec jawê kainj jangônj matoc jali tenjenj.” ²⁶ Jesu gêjô enj awa gebe “Teto binj ondod gec Mosenê binjsu. Aôm kôsam amboac ondod.” ²⁷ Tec ñac tau kêsôm gebe “Têmtac êwiñ Apômtau, aôm nêñ Anôtô, tonêñ ñalêlôm samuc ma nêñ katôm samuc ma nêñ ñaclai samuc ma nêñ kauc samuc êwiñ enjenj, ma têtmtac êwiñ lau wacbanj aôm amboac têtmtac gêwiñ taôm.” ²⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Kôsôm jagêdêñ. Ôngôm amboac tonanjenj, go ômoa matam jali tenjenj.”

²⁹ Ñac tonanjenj gebe êwaka tau sa, tec kêtü kênac Jesu gebe “Lau ondod mênbanj aê.” ³⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Ñac tenj anjga Jerusalem kêsêp Jeriko gêja e kêsêp kêjanjgowaga ñalêlôm. Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêjac enj gêwê sinj sa ma sêc sêja. ³¹ Gocgo ñac dabunwaga tenj gêjam kauc ñac tonanjenj ñabinj kêsêlêñ kêsêp intêna tonanjenj gêja e gêlic ñac tau gêc ma gêoc lêlêc enj gêja. ³² Ma Lewi tenj amboac tonanjenj. Mênjgêô lasê gamênj tau e gêlic enj su ma gêoc lêlêc enj gêja. ³³ Go ñac Samarianja tenj kêsêlêñ gêmoa e jagêô lasê gêdêñ enj, tec gêlic e taê walô enj ³⁴ ña kêtü gasuc gêdêñ enj jakêkêñ niptêkwi to wain kêsêp ênê kamoc su, go kêsabari ma gêoc enj sa gênjgônj tau nê bôc ñaôm ma kejonj enj kêpi andu ñaclenja jagejob enj. ³⁵ Nábêbêc gê denari luagêc sa jakêkêñ gêdêñ andu ñatau tonanjenj ma kêsôm gebe ‘Ojop enj ñapep. Ma gêñ, tanj ôkênj êlêlêc ñaôli tonanjenj su nanj, embe jamu jamênj, go janac ñatôp.’ ³⁶ Aôm gobe lau têlêac tonanjenj nêñ asa kêtü ñac, tanj kêjanjgowaga sêjac enj nanj, nê ñac jabanjenj enj.” ³⁷ Tec binjsutau kêsôm gebe “Ñac tanj taê walô enj nanj.” Go Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôêc ôna ma ôngôm amboac tonanjenj.”

Jesu kêtü ñaclenj Maria agêc Marta

³⁸ Ac sêsêlêñ-sêsêlêñ sêmoa e jasêô lasê malac tenj. Ma awê tenj, ñaê Marta, kêkôc enj sa kêsô ênê andu gêja. ³⁹ Ma lasio tenj gêmoa, nê ñaê Maria, nanj gênjgônj Apômtau akainjja ma gêñô ênê binj. ⁴⁰ Marta gim tau su kêtü sakinjenjenj, tec gêdêñ Jesu jakêsôm gebe “Apômtau, lasico gêwi sakinjenj sinj gêdêñ aê taucgenj gajam nec, oc gôlic ñajam me masi. Ôsôm êndêñ enj gebe ênam aê samanj.” ⁴¹ Tec Apômtau gêjô enj awa gebe “Marta, Marta, aôm kôpô sim taôm to gôm taôm su gêñ taêsamnja elêmê. ⁴² Aôm nêñ gêñ ñanô tagenj masi. Maria kêjalij nê gêñ ñajam sa sugac, oc sêkôc su anjga ênê atom.”

11

Binj tatenj mecña

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

¹ Näsawa tenj Jesu keteñ mec gêmoa gamênj tenj. Keteñ e su ma nê ñacsenjominênj tenj kêsôm gedênj enj gebe “Apômtau, ôndônj aêac êtu atenjenj mecñamanjenj êtôm Joan kêdônj nê ñacsenjomi.” ² Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Êndêñ atenjenj mec, nanj asôm gebe

‘Tamemai,

Aôm nêñ ñaê lau sênam dabunmanjenj.

Ômôênj ôtu Apômtau ôtôm gamênjenjenj.

³ Ôkênj aêacma mo êtôm bêcgenjenja êndêñ aêac êtôm bêcgenj.

⁴ Ma ôsuc aêacma sec ôkwi,

gebe aêac tauñ asuc launêñ tôp ôkwi amboac tonanjenj.

Ôwê aêac asa lêtôm atom.’”

⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêñ ñac tenj embe êndêñ nê gwadê êna ên êñ êmbêcauc êna lugenjenj naêsôm êndêñ enj gebe ‘Gwadêc, ôkênj mo têlêac êndêñ aê, ⁶ gebe ñoc ñac tenj kêtü intênanjenjenj mênjgêô lasê gêdêñ aê, ma ñoc gêñ gebe jakênj êndêñ enjja masi,’ ⁷ ma embe nê gwadê tonanjenj êmoa nê gamênj ñanjlômgenjenj ma êjô enj awa gebe ‘Ôlênsônj aê amboac secgenmanjenj. Katam ñajanja kêsa ma aêac to ñoc gôlôac saunjenj êu tauñ jaaêc sugac. Aê katôm gebe jandj sa jakênj gêñ tenj êndêñ aômña atom,’ ⁸ go amboac ondod. Aê jasôm êndêñ amac gebe ñac tau embe êndi sa mênjêkêñ êndêñ enj êtu ênê gwadê enjja atom, mago oc êndi sa naêkêñ gêñ, tanj kêpô lêna nanj, êtu enj keteñ gêoc aucgenjenja. ⁹ Amboac tonanjenj aê jasôm êndêñ amac gebe Atenjenj gêñ, oc akôc ñanô. Ansom gêñ, oc atap sa. Amandi katam, oc êlêc su êndêñ amac. ¹⁰ Gebe ñac, tanj etenjenj gêñ nanj, êkôc ñanô. Ma ñac, tanj ensom nanj, êtap sa. Ma ñac, tanj êmandi katam nanj, katam oc êlêc su êndêñ enj. ¹¹ Tama asa anjga amacnêñ nanj latu etenjenj mo êndêñ enj ma êkêñ poc, me etenjenj i ma êkêñ moac êjô i êndêñ enj, ¹² me etenjenj ñakêcsulu ma êkêñ alidêbu êndêñ enj. ¹³ Amac lau sec ajala akêñ genjenj ñajam-ñajam êndêñ nêñ gôlôac ñasec-ñasec, ma abe Tamemai undambêña êkêñ Njalau Dabunjenj êndêñ lau, tanj tetenjenj enj nanj atom me.”

*Jesu ma Belsebul**(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)*

¹⁴ Jesu kêtin njalau sec toawamê kêsâ gêja. Njalau tonarj kêsâ gêja su, go awamê tau kêsôm binj lasê, ma lau samob sênjac lemenj. ¹⁵ Tec êsêacnênj lau njagêdô sêsôm gebe “Enj kêtin njalau sec nja Belsebul, taj kêtû njalau sec nênj kasêga nanj.” ¹⁶ Ma njagêdô sebe sênsaê enj, tec sêsôm gêntalô undambêja anja ênê. ¹⁷ Jesu kêjala binj, taj êsêac taênj gêjam nanj, ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Gamênj tenj embe êwa tau êkôc, oc êtu gasanj, ma gôlôac tenj oc sensenj gôlôac tenj. ¹⁸ Ma Sadanj to nê lau embe sêwa tauj êkôc, go nênj gamênj ênêc amboac ondod. Amac taj asôm gebe aê kêtin njalau sec nja Belsebul nanj, taêm ênam binj tonanj. ¹⁹ Aê embe jatij njalau sec nja Belsebul, go amac latômi têtin nja asa. Kêtu tonanjja êsêac tauj ocgo sêmêtôc amac. ²⁰ Ma aê embe jatij njalau sec nja Anôtônê njaclai, go êwa sa gebe Anôtônê gôlinj wacêpi amac.

²¹ “Nactêkwa tenj embe lêma tokêmgênj ma ejop nê gamênj êmoa, oc nê waba ênêc tenjenj ²² Mago njac sinjêlêc tenj embe êndac enj, oc êku enj tulu ma êjanjgo ênê laukasap, taj taê kêka nanj su, ma ênac sam ênê waba.

²³ “Njac taj êwinj aê atom nanj, ensenj aê. Ma njac taj ejonj njanô sa êwinj aê atom nanj, êtê salinj-salinj.

*Njalau sec gêmu gêja nê gamênj langwa kêtiam**(Mat 12:43-45)*

²⁴ “Njalau njatêmui embe êsa anja njamalac tenj nê, oc eo êmoa gamênj kwalam ma ensom gamênj êlêwanj tauja, e embe êtap sa atom, go êsôm gebe ‘Aê jamu jana njoc andu, taj kasa gamênj nanj êtiam.’ ²⁵ Ma embe naêô lasê, oc êlic sêkajo sa to sêgelônj. ²⁶ Go naêkôc njalau 7, taj nênj sec kêlêlêc ênê su nanj, mênjsêsô nasênjgônj. Go njamalac tonanj êmoa naeo njanô êlêlêc gêmunjja su.”

Jesu awa gêôc lau

²⁷ Jesu kêsôm binj tonanj gêmoo ma awê tenj anja lau tau nênj gêôc awa sa ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aê aoc êôc têtacclêlôm, taj kêkêkam aôm to su, taj aôm gônôm nanj.” ²⁸ Mago Jesu kêsôm gebe “Binjnanô, aê aoc êôc êsêac, taj sênjô Anôtônê binj ma sêmasanj nanj.”

*Lau sêjatu gêntalô**(Mat 12:38-42)*

²⁹ Lau taêsam sêkac sa sêpi tagenj, go Jesu gêôc, awa sa ma kêsôm gebe “Lau têm tonecnja êsêac lau sec. Ac sêsôm gêntalô, mago gêntalô tenj oc êndênj êsêac atom, gêntalô Jonanja tagenj. ³⁰ Kêtom Jona kêtû lau Niniwe nênj gêntalô, Njamalacnê Latu êtu lau têm tonecnja nênj gêntalô amboac tonangenj. ³¹ Êndênj noc mêtôcnja kwijn anja mula-mnja oc êndi sa êwinj gôlôac têm tonecnja nênj lau ma êmêtôc êsêac, gebe enj anja nom njamadinj, mago gêmênj gebe ênjô Salomonê mêtê. Ma alic acgom, njac tenj kêlêlêc Salomo su tec gêmoo. ³² Êndênj noc mêtôcnja njacwaga Niniweja oc sêndi sa sêwinj lau têm tonecnja ma sêmêtôc êsêac gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauj ôkwi. Ma alic acgom, njac tenj kêlêlêc Jona su tec gêmoo.

*Binj kêpi ôlinj njaja**(Mat 5:15; 6:22-23)*

³³ “Njac tenj embe êtunj ja sa, oc êsinj ôkwi me ênjgênduc nja suc auc atom. Enj etoc êkô jakainj njadogênj gebe êsêac, taj sêsô sêmênj nanj, sêlic njawê. ³⁴ Matamanô kêtû ôlim njaja. Matamanô embe njajam, go njawê ênam ôlim samucgenj auc. Ma matamanô embe sec, go ôlim samuc njakesec. ³⁵ Amboac tonanj ojop taôm njapê gebe njawê, taj gêc nênj njalêlôm nanj, njakesec êsa atom. ³⁶ Ôlim samuc embe njawê êsa e njagênjlêlôm tenj njakesec atom, oc njawê êsa samucgenj êtôm ja njanô kêpô aôm.”

*Jesu genj olinj Parisai to binjsutau**(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 20:45-47)*

³⁷ Jesu kêsôm binj tonanj gêmoo ma Parisai tenj ketenj enj gebe êna êninj gênj ocsalônja êwinj enj. Tec kêsô gêja e jagênjgônj sic. ³⁸ Parisai tonanj gêlic enj gebe êninj gênj, mago kêkwasinj tau gêmunj atom, tec gênjac lêma. ³⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe “Kec, amac Parisai akwasinj laclu to suc njadêômônja njapêp, mago nênj njalêlôm nanj genjenj to sec gêjam auc. ⁴⁰ Amac lau meloc, njac tau, taj kêmasanj gênj njadêômônja nanj, kêmasanj gênj njalêlômnya gêwinj atom me. ⁴¹ Akênj gênj, taj gêc laclu to suc njalêlôm nanj, êtu moasinj êndênj lau, go talic amacnênj gênj samob njawasi.

⁴² “Ojae amac Parisaimênj, amac embe atap lai to môm ma gênj gêga 10–10 sa, go akênj natenj êtu da ma awi binjgêdênj to têtac gêwinj Anôtônja sinj. Dangôm tenj ma dawî tenj sinj atom.

⁴³ “Ojae amac Parisaimênj, tec têtac gêwinj abe anjgônj njamatagenj anja lôm to sê moalêc amac anja malacluŋgenj. ⁴⁴ Ojae amacmênj, tec atôm sêô, taj gamênj kêkênj auc nanj. Njamalac sêka tônj palinj-palinjenj ma sêjam kauc.”

⁴⁵ Tec biñsutau tenj kêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, kôsôm biñ tonanj tec gêbu aêac biñsutau gêwijn amboac tonanğen.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Ojae amac biñsutaumêñ amboac tonanğen. Amac akêñ gêñ wapac kêsac lau, mago taôm lemmlatu tenj kêmoasac gêñ wapac ñagac atom. ⁴⁷ Ojae amacmêñ, tec aboa propete, tanj tamemi sêjac êsêac êndu nanj, nêñ sêo sa. ⁴⁸ Tec amac awa tameminêñ gêñ, tanj sêgôm nanj, sa to alic ñajam, gebe êsêac sêjac propete êndu ma amac aboa êsêacnêñ sêo sa. ⁴⁹ Amboac tonanj Anôtônê mêtê kêsôm lasê gebe ‘Aê oc jasakinj propete to laujaen dêndêñ êsêac sêna, ma oc sênac êsêacnêñ ñagêdô êndu to sêjanda ñagêdô,’ ⁵⁰ Amboac tonanj Anôtô êjatup propete samob nêñ, dec, tanj sêkêc sinj gêdêñ Anôtô kêkêñ undambê to nom e mênğêdêñ galoc nanj, ñagêjô anğa lau têm tonecña nêñ, ⁵¹ anğa Abelnê dec e gêdêñ Sakarianê dec, tanj sêjac enj êndu anğa altar dajanja to lôm dabunj ñasawa nanj. ⁵² “Ojae amac biñsutaumêñ, amac akôc ki, tanj êlai andu tajala mêtê ñamña ñakatann su. Amac taôm asô aja atom ma akô lau, tanj sebe sêsô sêna nanj, auc amboac tonanğen.” ⁵³ Jesu kêsâ anğa andu tonanj gêja ma Parisai to biñsutau sêoc awen sa ma sêkac enj to têtû lêsû enj kêtû biñ taêsamña. ⁵⁴ Aê dêdib enj sebe tau êwa lip tau ña biñ, tanj êsôm nanj. *

12

Jesu gêlêñ biñ nê ñacseñjomi
(Mat 10:26-27)

¹ Lau taêsam ñasec sêkac taun sa e gamêñ gêlôc, ma Jesu kêsôm biñ gêjac m gêdêñ nê ñacseñjomi gebe “Ajop taôm êndêñ Parisainêñ jist. Jist tau êsêacnêñ dansañ. ² Gêñ samob, tanj sêsañ auc nanj, oc êtu awê, ma biñ samob, tanj gêc lêlôm nanj, oc êsa awê. ³ Amboac tonanj biñ samob, tanj asôm kesecgeñ, oc sêñô ênêc awêgeñ. Ma biñ, tanj atu dindinj gêdêñ taôm anğôñ balêmlêlôm nanj, oc sênam mêtê êpi anğa malaclunj.

Aêac tatêc asa
(Mat 10:28-31)

⁴ “Ñoc lauac, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac tanj sênac ôlingenj êndu, mago têtôm gebe sêngôm gêñ ñagêdô êwijnja atom nanj atêc atom. ⁵ Aê jakêñ puc amac êtu ñac, tanj atêc enjja nanj. Atêc Anôtô, tanj ênac ñamalac êndu su acgom, go nê ñaclai êtôm gebe êmbalinj enj êsêp lamboam ñakêlêndinj êna. Kec, jasôm êndêñ amac gebe Atêc ñac tau tonanj.

⁶ “Kêlinjkenj lemenj tenj nanj ñaôli saunjanô. Mago Anôtô kêlinj jatenj sinj atomanô. ⁷ Ma ñac tau, nanj kêsâ amac môkêmlaun sa tomalagenj. Amboac tonanj atêc taôm atom gebe amac tonanj alêlêc kêlinjkenj taêsam su.

Tasôm Kilisi lasê endenj ñamalac
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac tenj embe êsôm êndêñ ñamalac gebe Aê katu ênê gêñ, nanj Ñamalacnê Latu êsôm enj lasê êndêñ Anôtônê anela. ⁹ Ma ñac tenj embe ênsa aê auc êndêñ ñamalac, nanj Ñamalacnê Latu ênsê enj auc êndêñ Anôtônê anela amboac tonanj.

¹⁰ “Ñac tenj embe êsac Ñamalacnê Latu, nanj Anôtô oc êsuc ôkwi. Mago tenj embe êsôm biñ alôb-alôb êpi Ñalau Dabunj, nanj Anôtô oc êsuc ôkwi atom.

¹¹ “Embe sêkêñ amac akô lôm me gôlinjwaga me lau tonjaclai lañôñnêñja, nanj apô sim taôm êtu lêñ me biñ ajô êsêac awen me asômja atom, ¹² gebe êndêñ noc tau tonanj Ñalau Dabunj oc êndôñ biñ, tanj amac asômja nanj êndêñ amac.”

Biñğolinj kêpi ñac meloc tolêlôm

¹³ Go ñac tenj anğa launêñ kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôsôm teoc gebe êwa aêagêcma gêjñsêm êkôc ma êkêñ ñamakenj êndêñ aê acgom.” ¹⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñacnec, asa kêkêñ aê gebe jamêtôc biñ to janac sam amagêcnêm gêjñsêm.” ¹⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic taôm to ajop taôm êndêñ matem katu gêñ tokaiñ-tokaiñja, gebe ñac tenj oc êmoa mata jali êtu nê waba taêsamja atom.”

¹⁶ Go kêsôm biñğolinj tenj gêdêñ êsêac gebe “Ñac tolêlôm tenj nê kôm gêjam ñanô taêsam, ¹⁷ tec taê gêjam gêc tau gebe ‘Janğôm amboac ondoc, gebe ñoc gamêñ janac ñoc kôm ñanô sanja masi.’ ¹⁸ Go kêsôm gebe ‘Aê janğôm amboac tonec, jansenj ñoc andu-gêñ-ñanôñja su ma jakwê êtu kapôêñ, go janac ñoc kôm ñanô to gêñ samob sa êpi tagenj. ¹⁹ Go jasôm êndêñ ñoc katuc gebe Katucenec, nêñ gêñ taêsam gêc kêtôm jala taêsamja. Ôngôñ nêñ ñêngeñ, ôniñ to ôñôm gêñ ma ômoa totêmtac ñajamgenj.’ ²⁰ Mago Anôtô kêsôm gêdêñ enj gebe ‘Melocma, êmbêc tonec jakalem katôm su ma gêñ, tanj kômasañ nanj, oc êtu asa nê.’ ²¹ Lau tanj sêjac nêñ gêñ taêsam sa kêtû taunja, mago Anôtô gêlic êsêac amboac lau tolêlôm atom nanj, nêñ biñ amboac tonanj.”

Tapô sim taunj atomja
(Mat 6:25-34)

* **11:54:** Sadanjnê ñaê tenj.

²² Go Jesu kêsôm gêdêy nê njasenjomi gebe “Kêtu gêy tônêya aê jasôm êndêy amac gebe Apô sim taôm êtu anij gêy êoc amac tôn amoa matem jaliya atom to êtu njakwê ênsaj ôlimya atom. ²³ Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc njakwê su. ²⁴ Alic aoco acgom. Êsêac sêsê gêy atom ma sêjac gêy njanô sa atom. Êsêacnêy Iêsucm to andu sênac gêy sanja masi. Mago Anôtô gêlôm êsêac. Ma amac alêlêc moc tau su njênger. ²⁵ Amacnêy asa êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomya ma nê êpô sim tauya ênac têku njasawa tagen êwiñ. ²⁶ Embe angôm gêy sauñ ec ten naêtôm atom, nanj apô sim taôm êtu gêy njagêdôya êtu agenya. ²⁷ Alic mênamiñ, tanj kêpi nanj, gêjam kôm to kêsac obo atom, mago jasôm êndêy amac gebe Salomonê gêy njawasi samob, tanj kêkwa enj auc nanj, njatenj kêtôm gêy tonanj nja atomano. ²⁸ Anôtô embe êkêy gêgwanj, tanj galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkêy êsa ja nanj, njagêlôm êkwa auc, nanj oc êkêy gêy êkwa amac auc êlêlêc atom me, amac lau akêy gêwiñ kwalecya. ²⁹ Ma ansom gêy anij to anômja atom to aê go taôm atom. ³⁰ Gêy samob tonanj nja nom njatenjlatu oc sensom. Mago amac Tamemi tec kêjala gebe apô lèna gêy tonanj. ³¹ Amboac tonanj ansom ênê gamêy, go gêy tonanj nja êtu amacnêy.

Bij awa undambêya

(Mat 6:19-21)

³² “Amac tonj sauñ tonec, atêc taôm atom, gebe Tamemi têtac gêwiñ gebe êkêy gamêy tau êndêy amac. ³³ Akêy nêy waba lau sênam ôli ma akêy awa tau êmoasiñ lau njalêlôm sawa. Awa nêy atali monerja, tanj êtu manê atom nanj, to anac nêy awa njanô, tanj ênanja atomano nanj, sa ênêc undambê. Genjêntêna nasêsa atom ma bulesenjenj su atom. ³⁴ Gebe gamêy, tanj nêy awa gêc nanj, nêy njalêlôm oc êsap tôn amboac tonangenj.

Bij tanam jaliya

³⁵ “Apenj obo sa ma aoc nêy ja sa, ³⁶ ma atôm lau, tanj sêdêy nêy njatau gebe êmu êmêy anja moasiñ awê to njacya. Embe êtuc katam, go sêlêc su sebeñ êndêy enj. ³⁷ Aê aoc êoc sakiñwaga, tanj Apômtau oc êtap êsêac sa sênam jaliyenj êndêy noc êmu êmêyja. Binjnanô, aê jasôm êndêy amac gebe Enj oc epenj nê obo sa ma mênêsôm êsêac sêngôy sic, go enj tau mênênam sakiñ êsêac. ³⁸ Aê aoc êoc êsêac, tanj Apômtau embe êmu êmêy êndêy omm êsa me êu bôn ma êtap êsêac sa sêjam jali sêmoa. ³⁹ Ajala tonec gebe andu njatau embe êjala ockatu êmbêcya ondoc genjêntêna oc êmêy, nanj êkô genjêntêna auc, gebe êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁰ Tec amansiñ taôm amboac tonangenj, gebe Njalacnê Latu êmêy êndêy ockatu njasawa, tanj amac abe enj oc êmêy atom nanj.”

Sakiñwaga gêdêy to keso

(Mat 24:45-51)

⁴¹ Go Petere kêsôm gebe “Apômtau, aôm kôsôm binjôliñ tonanj gêdêy aêac taunjenj me gêdêy êsêac samob gêwiñ.” ⁴² Tec Apômtau gêjô enj awa gebe “Sakiñwaga nanjêy ma tokauc asa. Enj njac, tanj nê njatau oc êkêy enj ejop ênê kômwaga gebe êkêy mo êtôm dôy êndêy êsêac êndêy njanoc. ⁴³ Aê aoc êoc sakiñwaga, tanj nê njatau êmu êmêy ma êlic enj kêsap nê kôm tôn gêmoa. ⁴⁴ Aê jasôm binjnanôgenj êndêy amac gebe njatau oc êkêy enj ejop ênê waba samob. ⁴⁵ Ma sakiñwaga tonanj embe taê ênam ênêc tau nja gebe ‘Noc njatau gêjam gamêy tôn’ ma ênac m gebe i sakiñwagao to njac ma êniñ to ênôm gêy e êjanij enj, ⁴⁶ go sakiñwaga tonanj nê njatau oc êmêy êndêy bêc, tanj enj gebe êmêy atom nanj, to êndêy ockatu, tanj enj gêjam kauc nanj, ma oc ênac enj popoc to êkêy njagêjô êndêy enj êwiñ lau-sêkêy-gêwiñ-atomwaga.

⁴⁷ “Sakiñwaga tanj kêjala nê njatau nê binj, mago kêmasanj to gêgôm ênê binj kêtu tôn atom nanj, oc êndac sêm njanô. ⁴⁸ Mago njac, tanj gêjam kauc njataunê binj ma gêgôm keso, tanj kêtôm gebe sêmêtôc enj nja sêm nanj, oc êndac sêm njanô atom. Njac, tanj sêkêy gêy taêsam gêdêy enj nanj, Anôtô oc êjatu gêy taêsam anga ênê. Ma njac, tanj sêkêy gêy taêsam jakesenj sa gêwiñ nanj, Anôtô oc êjatu njanô taêsam êlêlêc anja ênê.

Jesu gêwa lau kêkôc

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Aê gamêy gabe jambalinj ja ênêc nom ma taêc kêka gebe jalic elom lasêmanj. ⁵⁰ Noc busanju gabe jaliñja njatenj tec gêc, tec noc njalêlôm njatutuc njanô, gabe gêy tau êmbacnê acgom. ⁵¹ Amac abe aê gamêy gabe jaê wama anja nom me. Masigoc, aê jasôm êndêy amac gebe gamêy gabe jawa amac êkôc. ⁵² Êndêy galoc tonec lau lemenj tenj embe sêngônj andu tagenj, oc sêwa tauñ êkôc. Têlêac sêmoa gêdôgenj ma luagêc sêmoa gêdôgenj, luagêc sêmoa gêdôgenj ma têlêac sêmoa gêdôgenj. ⁵³ Tama agêc latu ma latu agêc tama, têna agêc latuo ma latuo agêc têna, lawao langwa agêc lawao wakuc ma lawao wakuc agêc lawao langwa oc sêwa tauñ êkôc-êkôc amboac tonangenj.”

Têm to noc njabelo

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Go Jesu kêsôm gédêñ lau gebe “Amac embe alic ñamajan êpuc êpi gwêcm, oc asôm seben gebe ‘Kom oc ênac,’ ma oc êtôm tonañ. ⁵⁵ Ma musañgu embe êsêlêñ, oc asôm gebe ‘Gamêñ oc ñandan êsa,’ ma oc êtôm tonañ. ⁵⁶ Amac dansañtêna, nom to umbon ñapuc tec ajala, mago amboac ondoc tec ajala noc tonec atom.

Tamansañ binj êndêñ nêñ soño-soño
(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “Ma amboac ondoc amac taôm ajala binj êndêñgeñ atom. ⁵⁸ Embe amagêcnêm soño-soño andêñ gôlinwaga ana ma agêc asêlêñ amoa intêna ñadambê, nañ têtmac êtu lêsi êndêñ taôm, gebe moae enj ê aôm ôndêñ mêtôcwaga ôna, go mêtôcwaga êkêñ aôm êndêñ gejobwaga kapoacwalôña ma gejobwaga kapoacwalôña êmbalinj aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ⁵⁹ Aê jasôm êndêñ aôm gebe Oc ôsa anja tônê ômôêñ atom e ônac nêñ tôp samob êmbacnê tomalagen acgom.”

13

Jesu gêlêñ binj lau kêtû nêrl secña

¹ Gêdêñ ñasawa tonañ lau ñagêdô sêmoa, tañ sêjac minj gêdêñ Jesu kêpi lau Galilaiana ñagêdô, tañ Pilata gêjac êsêac êndu gêdêñ tañ sêkêñ da gêdêñ Anôtô. ² Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac abe Galilaia tonañ lau sec sêlêlêc lau Galilaiana ñagêdô samob su, tec sêoc gêñwapac amboac tônê me. ³ Aê jasôm êndêñ amac gebe Masigoc. Maiao amac embe anam taôm ôkwi atom, oc anaña samob amboac tônêgeñ. ⁴ Me abe lau 18, tañ andu tonjêpôê balinj anja Siloamja kêku sa jagêjac êsêac êndu nañ, lau geo sêlêlêc lau ñagêdô samob, tañ sêñgôn Jerusalem nañ su me. ⁵ Aê jasôm êndêñ amac gebe Masigoc. Mago amac embe anam taôm ôkwi atom, oc anaña samob amboac tônêgeñ.”

Binj aijn gêjam ñanô atomja

⁶ Go Jesu kêsôm binjôlinj tonec gebe “Ñac teñ kêsê nê aijn teñ kêsêp nê kôm monja ma gêja gesom ñanô e kêtap sa atom. ⁷ Tec kêsôm gêdêñ ñac-gejobkômwaga gebe ‘Gôlicgac me, aê gamêñ kêtôm jala têlêac gasom aijn tonec ñanô, mago katap sa atom. Amboac tonañ ôsap su, êkô nom auc êtu agenja.’ ⁸ Tec gejobwaga gêjô enj awa gebe ‘Apômtau, ondec, êkô jala tecenec êwinj, ma jasap nom to jaôc bôckêpêc êpi ñamôkê. ⁹ Moae oc ênam ñanô. Embe masi, go ôsap su.’ ”

Jesu gêgôm awê teñ gêmac kegasuj enj ôli ñajam kêsa gedêñ sabat

¹⁰ Gêdêñ sabat teñ Jesu kêdônj lau gêmoa lôm teñ. ¹¹ Ma awê teñ gêmoa tonañ ñalau gêmacja teñ gêgôm enj kêtôm jala 18. Enj gêmoa gewec-gewecgeñ ma kêtôm gebe êsa sa atom samucgeñ. ¹² Jesu gêlic enj tec gêmôêc enj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Awê, aê kêgaboc aôm su anja nêñ gêmacgac.” ¹³ Go gêu lêma gêsac enj e sep tagenj awê tau kêmêtôc tau kêtiam ma kelanem Anôtô. ¹⁴ Mago lômmôke gêlic Jesu gêgôm gêmac ñajam kêsa gêdêñ sabat e kêtû môsi, tec kêsôm gêdêñ lau gebe “Bec kômja 6 tec gêc. Amboac tonañ amêñ êndêñ bêc tônêgeñ gebe sêngôm amac ôlim ñajam êsanja. Amêñ êndêñ sabat atom.” ¹⁵ Ma Apômtau gêjô enj awa gebe “Amac dansañtêna, amac samob agaboac nêñ bôc to donji anjê tau sêniñ gêñ ñamala su gêdêñ sabat ma awê êsêac jasênôm bugoc. ¹⁶ Ma awê tau, Abraham latuo tecenec, Sadanj gêsô enj tônj kêtôm jala 18 nec, oc janjgaboac ênê Iêpoa su êndêñ sabat atom me.” ¹⁷ Jesu kêsôm binj tonañ e nê soño-soño samob majenj taun. Ma lau samob têtmac ñajam kêtû gêñsêga ñajam samob, tañ enj gêgôm nanja.

Binjôlinj gêmêc ñawêña
(Mat 13:31-32; Mar 4:30-32)

¹⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêñ kêtôm asagenj ma jaê dônj êpi asagenj. ¹⁹ Gamêñ tau kêtôm gêmêc ñawê, ñamalac teñ kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. Gêñ tau kêtû kapônj e kêtû ka, go moc umbonj ñalabuña jasêjam sac sêngônj ñalaka.”

Binjôlinj jistña
(Mat 13:33)

²⁰ Go Jesu kêtû kênac kêtiam gebe “Jaê dônj Anôtônê gamêñ êpi asagenj. ²¹ Gamêñ tau kêtôm jist awê teñ kêkôc ma kêgalunj gêwinj polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgeñ.”

Binj sacgêdô gasuc-gasucja
(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Go Jesu kêsêlêñ jakêdônj-kêdônj lau anja malac saunj to kapônj lanjô gêlac Jerusalemgeñ gêja. ²³ Ma ñac teñ kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, lau tañ sêngônj matenj jali nañ, oc luagêcgeñ me.” Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe ²⁴ “Atu kêka-kêka gebe asô sacgêdô gasucgasuc ana. Aê jasôm êndêñ amac gebe Taêsam oc sêngôm gêñlêlôm elêmê, mago têtôm gebe sêsô sênanja atom.

²⁵ “Ëndêñ taj andu ñatau êndi naêlai katam auc nan, amac oc akò awê ma atuc katam to asôm gebe ‘Apômtau, ôlêc su êndêñ aêac.’ Ma enj oc êjò amac awem gebe ‘Aê gajam kauc amac amêñ anja ondoc.’ ²⁶ Go amac aêc awem sa ma asôm gebe ‘Aêac aenj to anôm gêñ amoa awinj aôm, ma kòdôñ aêac gômoo ma malacluj.’ ²⁷ Mago enj oc êsôm êtiam gebe ‘Aê gajam kauc amac amêñ anja ondoc, amac sec ñakolenwaga samob, atainj taôm su anja aêñoc.’ ²⁸ Amac oc alic Abraham agêc Isak ma Jakob to propete samob sêmoa Anôtônê gamêñ, magu anja taôm oc têtinj amac su naamoa ôñê. Anja ôñê oc têtanj sêwacicgenj ma lujluj êkôsijn tau ñanô. ²⁹ Ma lau oc sêmêñ anja oc kêpi to oc kêsêp ma anja musanjgu-m to mula-mnja, nasêñgônj êtu sêñinj gêñja anja Anôtônê gamêñ. ³⁰ Alicgac me, lau ñamuñja oc têtuj ñamata, ma ñamataña oc têtuj ñamu.”

*Jesu têtac gêwin Jerusalem
(Mat 23:37-39)*

³¹ Gêdêñ ñasawa tonanjenj Parisai ñagêdô dêdêñ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ôêc anja tonec ôna, gebe Herodo gebe ênac aôm êndu.” ³² Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ana ma asôm êndêñ ñac imbêla pap tônê gebe ‘Gôlicgac me, aê tec kêtinj ñalau sec ma gagôm gêmac ñajam kêsa. Oc janjôm êndêñ galoc ma bêbêc, ma êndêñ bêc êtu têlêacña oc janac dabij ñoc kôm. ³³ Lêñ tonec gêjac aê ñawae gebe jasêlêñ galoc to bêbêc ma ñaleñ gebe propete tenj kêtôm gebe ênaja anja gamêñ tenj atom, anja Jerusalem tagen.’

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, taj Anôtô kêsakinj dêdêñ aôm sêwac nan, ña poc êndu. Aê gagôm gêñlêlôm elêmê gebe janac aômñêm ñapalê sa amboac talec têna gêjac ñalatu sa sêsô magê ñalabu, mago amac adec. ³⁵ Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkônja. Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Alic aê atom e asôm gebe ‘Lambinj êndêñ enj, taj gêmêñ gêjam Apômtau lanjô nan.’ ”

14

Jesu gêgôm ñac gêmac ôli ñajam kêsa

¹ Gêdêñ sabat tenj Jesu kêsô Parisainêñ kasêga tenj nê andu gaja gebe sêñinj genj ma lau dêdib enj sêmoa. ² Sêmoa e ñac ôli kêsuj-kêsuj tenj gêdêñ Jesu gêja. ³ Tec Jesu gêoc awa sa ma kêsôm gêdêñ biñsutau to Parisai gebe “Embe dangôm gêmac ñajam êsa êndêñ sabat, oc eso biñsu me masi.” ⁴ Mago êsêac sêjam tauñ tônj. Tec Jesu kêkam ñac tau e gêgôm enj ôli ñajam kêsa ma kêkêñ enj gêc gêja. ⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm asa, embe latu me bôc emberj êsêp sê tobu êndêñ sabat ma oc ê enj sa sebenj êndêñ sabat atom me.” ⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêjô biñ tonanj atom.

Biñ tamoasinj lau to takônij tauñja

⁷ Jesu gêlic gebe ñacleñ sêgôm mocsac gebe sêñgônj ñamatañagenj, tec kêsôm biñgôlinj tenj gêdêñ êsêac gebe ⁸ “Ñac tenj embe êkalem aôm gebe ôñinj awê to ñac ñamoasinj ôwinj, nanj ôñgônj ñamata atom, gebe moae ñatau kêkalem ñac towae tenj êlêlêc aôm su êwinj êmêñ, ⁹ go ñac, taj kêkalem amagêc wacêsôm êndêñ aôm gebe ‘Ôwi malam sinj êndêñ ñac tonecmanj.’ Ma aôm oc ôndi tomajamgenj naôñgônj ñamuñja. ¹⁰ Embe sêkalem aôm, nanj naôñgônj ñamuñja acgom. Go ñac, taj kêkalem aôm nanj, embe êmêñ, oc êsôm êndêñ aôm gebe ‘Ñoc ñac, ôsa mênjôñgônj ñamataña.’ Amboac tonanj oc etoc aôm sa êndêñ lau samob, taj sêñgônj sêwinj aôm nanj sêlic. ¹¹ Tenj embe etoc tau sa, nanj Anôtô oc êkônij enj, ma tenj embe êkônij tau, nanj Anôtô oc etoc enj sa.”

¹² Go Jesu kêsôm gêdêñ ñac, taj kêkalem enj nanj gebe “Embe ono gêñ ocsalô me êtulana, nanj ôkalem nêm lau to lasimi ma tawanj to lau tolêlôm, taj acnêm sackapoagêdô gêdêñ tau nanj, gebe moae sêkalem aôm ñagêjônja nanjenj atom. ¹³ Embe ono moasinj, nanj ôkalem lau ñalêlôm sawa to pulinj ma maginj kêsuj to matenjpecgenj, ¹⁴ go aê aoc êoc aôm, gebe êsêac tonanj oc sêkalem aôm ñagêjônja atom, ma êndêñ taj lau gêdêñ sêndi sa nanj, Anôtô oc êkêñ ñagêjô êndêñ aôm.”

*Biñgôlinj moasinj kapôêñja
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ Ñacleñnêñ tenj gêñô biñ tonanj ma kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Aê aoc êoc ñac, taj oc êñinj gêñ anja Anôtônê gamêñ nanj.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñac tenj gêgôm moasinj kapôêñ ma kêkêñ jaenj lau taêsam. ¹⁷ Kêdabij gebe sêñinj ñamoasinj tau ma kêsakinj nê sakinjwaga tenj gêja gebe naêsôm êndêñ lau, taj jaenj gêdêñ êsêac kwananjenj nanj gebe ‘Amêñ, gebe gajac ñabinj gêñ gêbacnê.’ ¹⁸ Ma êsêac samob nêñ ñalêlôm kêtôm tauñjenj tec sesenj tauñ su. Ñac ñamataña kêsôm gêdêñ enj gebe ‘Aê gajam ôli kôm tenj, tec najanac kêsi acgom. Amboac tonanj jatenj aôm gebe naômansanj ñoc biñ.’ ¹⁹ Ma ñac tenj kêsôm gebe ‘Aê gajam ôli bôc 10, tec najanac ñoc gêñ kêsi. Aê jatenj aôm gebe naômansanj ñoc biñ.’ ²⁰ Go tenj kêsôm gebe ‘Aê galoc gajam awê sa, tec katôm gebe jawac atom.’ ²¹ Sakinjwaga tonanj gêmu jagêjac minj biñ samob

tonañ ñai gédêñ nê ñatau. Teic andu ñatau têtac ñandan kêsâ ma kêsôm gédêñ nê sakinwaga tonañ gebe ‘Seben òna ma ojon lau ñalêlôm sawa to pulinj ma matenpec to maginj kêsû sa anja malac ñaintêna saun to kapôêñ mênêsêsô gamêñ tonec.’ ²² Ma sakinwaga kêsôm gebe ‘Apômtau, binj tanj kôjatu aê gebe janngômña nanj gagôm su, mago andu gêlôc atom tagen.’ ²³ Tec ñatau kêsôm gédêñ sakinwaga tau gebe ‘Ôsa kôm ñaintêna to tunmagê òna ma ôkac lau gebe sêsô sêmêñ e ñoc: andu êlôc.’ ²⁴ Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Lau tanj sêñô aêñoc jaen su nanj, nêñ tenj oc êsac aêñoc moasinj ñagec atom.”

Bij tasap Jesu tôñña
(Mat 10:37-38)

²⁵ Lau taêsam sêwinj Jesu sêja, tec kêsâ tau ôkwi ma kêsôm gédêñ êsêac gebe ²⁶ “Ñac tenj embe êndêñ aê êmêñ ma têtac endec tama agêc têna ma nê awê to ñapalê ma lasio to ñac ma ênac kapoac tau atom, nanj oc êtôm gebe êtu ñoc ñacsenjom atom. ²⁷ Ñac tenj embe êoc nê kakesotau êndanjuc aê atom, nanj oc êtôm gebe êtu ñoc ñacsenjom atom. ²⁸ Amacnêñ tenj embe taê ênam gebe êkwê lôm tenj, go êngônj sic ma êsa waba andu tauña ñaôli samob sa êmunj acgom e êjala gebe nê awa kêtôm gebe ênac dabinj kôm tau. ²⁹ Enj embe êngôm amboac tonanj atom, go êu dembonj ênsac ñaômagerj ma êtôm gebe ênac dabinj andu atom. Ma lau samob, tanj sêlic nanj, oc sêsu enj susu ³⁰ ma sêsôm gebe ‘Ñac tônê kêkwê lôm gêjac mgen, mago kêtom gebe ênac dabinj atom.’ ³¹ Ma kinj tenj, tanj nê sinwaga 10,000 embe ênac sinj êndêñ kinj tenj, tanj nê sinwaga 20,000 nanj êngônj sic ma taê ênam tau ñapep êmunj acgom e êjala gebe nê ñaclai kêtôm gebe êku ñacjo tulu me masi. ³² Embe êtôm atom, go êsakinj lau-sê-wamawaga nasêpuc ñacjo tônj jaêcgenj ma tetu êtu wamanja. ³³ Amboac tonanj amacnêñ ñac tenj embe êwi nê gêñ samob sinj samucgenj atom, oc êtôm gebe êtu ñoc ñacsenjom atom.

Gwêc tanj kêtû sec
(Mat 5:13; Mar 9:50)

³⁴ “Gwêc tonanj gêñ ñajam, mago embe ñamakic ênanja, oc danngôm ñamakic êsa êtiâm amboac ondod. ³⁵ Oc êtôm gebe tapalip êsêp kôm to êpi lênduc êna atom, tambalinj sinj ñaômagerj. Ñac tenj nê tanjasunj êñôña embe ênêc, nanj êñômanj.”

15

Bingôlinj domba gêjaña
(Mat 18:12-14)

¹ Teloñ to lau sec samob têtû gasuc Jesu sêmêñ sebe sêñô enj. ² Tec Parisai to binjsutau têtû môsi ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc lau sec sa ma genj gêñ gêngônj gêwinj êsêac.” ³ Go Jesu kêsôm binjôlinj tonec gédêñ êsêac gebe.

⁴ “Amacnêñ ñac tenj embe nê domba 100 sêmoa e ñatenj eo tau, oc êngôm amboac ondod. Enj oc êwi 99 sinj sêmoa gamêñ sawa ma naensom nanj gêbôm e êtap sa. ⁵ Embe ensom êmoa e êtap sa, oc êu ênsac magim ma êtu samuc nê gêñ ⁶ e naêpi nê andu, go êmôêc nê tawanj to lau sackapoagêdô gédêñ tauña mênêsôm êndêñ êsêac gebe ‘Têmtac ñajam awinj aê, gebe aê katap ñoc domba, tanj gêjaña nanj, sa kêtiam.’ ⁷ Aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac sec tagenj embe ênam tau ôkwi, nanj lau undambêña oc têtû samuc enj êtôm tonanj êlêlêc lau gédêñ 99, tanj sêpô lêna binj sênam tauñj ôkwiña atom nanj.

Bingôlinj mone gêjaña

⁸ “Me awê tenj embe nê mone 10 ênêc ma embe tenj ênanja, oc êngôm amboac ondod. Enj êtunj ja sa naêsa gamêñ ma ensom ñapanj e êtap sa. ⁹ Enj embe êtap sa, oc êmôêc nê lauo to lau sackapoagêdô gédêñ tauña ma êsôm gebe ‘Têmtac ñajam awinj aê, gebe aê katap ñoc mone, tanj gêjaña su nanj sa kêtiam.’ ¹⁰ Aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac sec tagenj embe ênam tau ôkwi, Anôtônê anja oc têtû samuc enj êtôm tonanj,”

Bingôlinj latu gêjaña

¹¹ Go Jesu kêsôm gebe “Ñac tenj latuagêc sêmoa. ¹² Ma ñac saunj kêsôm gédêñ tama gebe ‘Tamoc, ôkêñ gêñ samob, tanj gawê kainj nanj, êndêñ aê.’ Tec tama gêwa waba kêkôc gédêñ êsêagêc. ¹³ Bêc jauc atom, go ñac saunj kêkêñ nê waba samob lau sêjam ôli su ma kêkôc ñaawa gêdi gêja gamêñbôm. Anga ônê kêsâ lêñ sêlêñ e kêjainj nê awa samob. ¹⁴ Kêta nê gêñ salinj-salinjgenj e gêbacnê samob ma tóbôm kapôêñ kêsâ gamêñ tonanj, go ñac tau gêngônj jageo ñanô. ¹⁵ Tec jakêsap gamêñ ñatau tenj tônj, tanj kêsakinj enj gebe ejop ênê bôcanô, nanj sêmoa sêñam. ¹⁶ Ñac tau taê kêka tagenj tonec gebe êninj gêñ ñaôlic, tanj bôc senj-senj nanj, gebe êoc enj tônj, mago lau tenj sêkêñ gêñ tenj gédêñ enj atom. ¹⁷ Tec taê gêjac tau kêsî-kêsî gebe ‘Tamocnê kômwaga taêsam e gêñ kêlêsuc êsêac, mago aê tec mo êjô aê êndu anja tonec nec. ¹⁸ Aê jandj jandêñ tamoc najasôm êndêñ enj gebe Tamoc, aê gagôm sec gédêñ Anôtô to gédêñ aôm.

19 Amboac tonaj ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom. Ôkêñj aê jatu nêmm kômwaga tenj.' 20 Go gêdi gédêñj tama gêja.

"Kasêlêñj jakêsa jaêcgeñj e tama gêlic enj. Tec taê walô enj ma kêlêti jakambôêñj enj ma kêlêsoþ enj alianô. 21 Go latu kasôm gédêñj enj gebe 'Tamoc, aê gagôm sec gédêñj Anôtô to gédêñj aôm. Amboac tonaj ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom.' 22 Ma tama kêsôm gédêñj nê sakinjwaga gebe 'Sebenj akôc ñakwê ñajamanô tau mênjakêñj enj êsô ma akêa joc êsêþ enj lêma to akêñj atapa êsêþ enj akainj. 23 Ma akôc bôc, tanj talôm e kêtôþ ñajam nanj, mênjanjunj gebe taninj totêntac ñajamgeñj, 24 gebe latuc tecenec gêmacc êndu su, mago mata jali gêmoa. Gêjaña su, mago katap enj sa kêtiam.' Ma samob sêmoa totêntac ñajamgeñj.

25 "Latu ñacsêga gêmoa kôm. Enj gêmu gêmêñj e kêdabinj andu su, go gêñô onj to wê. 26 Tec gêmôêc ñapalê tenj jakêtu kênacc gêñj tônê ñam gédêñj enj. 27 Ma ñapalê kêsôm gédêñj enj gebe 'Lasim gêmu gamêñj tec tamam gegunj bôc, tanj talôm e kêtôþ ñajam nanj, gebe kêtap lasim sa toôli samucgeñj kêtiam.' 28 Têwa têtacc ñandanj e gebe êsô andu êna atom. Tec tama kêsa gêja jagêjam malô-malô enj. 29 Ma enj gêjô tama awa gebe 'Gôlicgac me, jala taêsam gajam sakinj gédêñj aôm ma kagêli aômniêm binjsu tenj atom. Mago kôkêñj noninj ñalatu tenj gédêñj aê gebe aêacc to ñoc lau aninj totêntac ñajamgeñj nec atomanô. 30 Mago latôm, tanj kêjainj nêmm waba gêmoa gêwiñj mockainj nanj, gêmêñj acgom, gocgo gôgunj bôc, tanj talôm e kêtôþ ñajam nanj, kêtû enja.' 31 Tec tama kêsôm gédêñj enj gebe 'Latucenec, aôm gôngôñj gôwiñj aê ñapanj, ma aêñoc gêñj samob kêtû aômniêm gêwiñjac. 32 Aêacc têtacc ñajam to ôlinj kêpi nec jagêdêñgoc, gebe lasim tecenec gêmacc êndu su, mago mata jali gêmoa. Enj gêjaña su, mago tatap enj sa kêtiam.' "

16

Binjôlinj gejobwaga secña

1 Ñasawa tenj Jesu kêsôm gédêñj nê ñacsenjomî gebe "Ñac tolêlôm tenj gêñgônj ma nê gejobwaga tenj gêmoa. Ma lau sêju binj gédêñj ñatau gebe gejobwaga kêjainj ênê waba. 2 Tec ñatau gêmôêc enj ma kêsôm gédêñj enj gebe 'Binj amboac ondoc tec ganjô kêpi aôm nec. Ôwa kôm gejobwagaña sa acgom gebe aômniêm kôm gejobwagaña gêbacnê.' 3 Gejobwaga tonaj kêsôm gédêñj tau gebe 'Ñoc ñatau oc êkôc ñoc kôm gejobwagaña su anja aêñoc, tec janjôm asagenj. Kôm takwê nomña oc janjôm êtôm atom, ma embe jatenj gêñj, oc majoc. 4 Aê kajala gêñj, tanj gabe janjôm nanj, ec sêkôc aê sa janjônj nêñj andu êndêñj noc ñatau êtinj aê su anja kôm gejobwagaña.' 5 Go kêkalem lau samob, tanj nê ñataunê tôþ gêc êsêaccña nanj, tagenj-tagenj dêdêñj enj sêja ma kêtû kênacc gédêñj ñac ñamatanja gebe 'êôc ñataunê tôþ amboac ondoc gêc aômña.' 6 Ma enj kêsôm gebe 'Niptêkwi wapap 100.' Go enj kêsôm gédêñj ñac tau gebe 'Ôngônj sic ma ôkôc nêmm papia tôþña mênjoto sebenj gebe 50.' 7 Go kêtû kênacc ñac tenj gebe 'Ma aômniêm binj tôþña amboac ondoc.' Tec enj kêsôm gebe 'Janjom gasuc kapôêñj 100.' Ma gejobwaga kêsôm gédêñj enj gebe 'Ôkôc nêmm papia tôþña ma oto gebe 80.' 8 Go ñatau kêlanem gejobwaga keso tonaj gebe gêgôm tokauc gebe lau nom tonecña sêgôm gêñj gédêñj tauñj tokauc sêlêlêc lau ñawêña su.

9 "Amboac tonaj jasôm êndêñj amacc gebe Akôc awa nomña naanam lau ôkwi têtacc êwiñj amacc, gebe sêkôc amacc sa anjônj bec tenjenña êndêñj noc awa êmbacnêña. 10 Ñac tenj embe ejop gêñj ñasec-ñasec ñapepgeñj, oc ejop gêñj kapôêñj-kapôêñj êtôm tonaj. 11 Embe ajop awa nomña ñapep atom, ma asa oc êkêñj waba ñanô êndêñj amacc gebe ajopña. 12 Ma embe ajop gêñj jaba tonec ñapep atom, ma asa oc êkêñj gêñj ñanô êndêñj amacc gebe awê kainj êsa ôlim.

13 "Sakinjwaga tenj ênam sakinj apômmtau luagêc êtôm atom, enj oc têtacc endec tenj ma têtacc êwiñj tenj me oc êsap tenj tôñj ma têtacc êmbu tenj. Amacc amboac tonaj, aôm gebe anam Anôtô to awa êpi tagenj atom."

Jesunê binj ñalô ñagedô

(Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12)

14 Parisai tanj sêgôm mocsacc awêña nanj, sêñô binj samob tônê e sêlêc lusunjsunj sa. 15 Tec enj kêsôm gédêñj êsêacc gebe "Amacc tec atoc taôm sa gédêñj ñamalacc gebe lau gédêñj amacc, mago Anôtô kêjala amaccnêmm ñalêlôm su. Waenj tanj ñamalacc sê taêñj nanj, Anôtô gêlic amboacc gêñj alôb-alôb.

16 "Mosenê binjsu to propetenêñj binj gêbacnê gédêñj Joañnê têm, go sêsôm ñawae ñajam Anôtôñê gamêñña lasê ma lau samob sêkacc tauñj sebe sêsô sêna. 17 Mago undambê to nom embe ê su, oc ñagaô êlêlêc binjsu ñatalô sauñanô tenj ê sunj sa.

18 "Ñac tenj embe endec nê awê ma ênam tenj, oc êngôm gêñj mockainjña. Ma ñac tenj embe ênam awê, tanj nê akwenj gedec enj nanj, oc êngôm gêñj mockainjña amboacc tonanjgeñj.

Ñac tolêlôm agêc Lasara

19 "Ñac tolêlôm tenj gêñgônj. Enj kêsô ñakwê asôsamuc to kwalam-kwalam ñajam-ñajam ma kêtôm bêcgeñj kêmoasinj tau ñapep. 20 Ma ñac ñalêlôm sawa tenj gêñgônj, nê ñaê Lasara. Kamoc

gêjac têt enj auc ma tetoc enj gêc ñac tolêlôm nê sacgêdô. ²¹ Enj gebe êniñ mo ñapopoc, tanj kêsêlô anja ñac tolêlôm nê tebo nanj, ma kêam sêja e tédamôê ênê kamoc. ²² Sêmoa acgom, go ñac ñalêlôm sawa tau gêmac êndu ma anja sêsip enj jatetoc enj gêngôñ Abrahamnê labum ñaô. Go ñac tolêlôm gêmac êndu amboac tonanjen ma sêsuj enj. ²³ Enj gêmoa lamboam tonandanj kapôêñ ma gêoc mataanoð sa e gêlic Abraham gêngôñ jaêcgen ma Lasara gêngôñ enj labum ñaô. ²⁴ Tec gêmôêc gebe 'Tamoc Abraham, taêm walô aê ma ôsakinj Lasara êsac lêmalatu ñatêpôê ñagec têt êsêp bu ma mênêmoasac imbeloc êtu luc gebe gamoa jawaô ñalêlôm tonandanjen.' ²⁵ Ma Abraham kêsôm gebe 'Latucenec, taêm ênam gebe kôkêc nêñ ñajam su kwananjen gêdên gômoa matam jali, ma Lasara kêkêc secgen. Mago galoc enj gêngôñ malôgen anja tonec ma aôm gômoa tonandanjen. ²⁶ Ma binj tenj êwiñ gebe ñasawa kapôêñ tec gec, genj aêac to amac gêngic. Lau tenj anja tonec embe taên ênam gebe dëndên amac sêwac, oc têtôm atom. Ma anja tonan amboac tonanjen.' ²⁷ Go ñac tolêlôm kêsôm gebe 'Amboac tonan, tamoc, jatenj aôm gebe ôsakinj enj êna tamocnê andu. ²⁸ Aêñoc lasici lemen tenj tê sêngôñ, tê naêkên puc êsêac ñapep gebe sêsêp ñandanj ñagamênj tonec sêmênj sêwi ñ atom.' ²⁹ Tec Abraham kêsôm gebe 'Mose to propete nêñ binj tê gêc êsêacña nê, ac sêñômanj.' ³⁰ Ma enj kêsôm gebe 'Masi, tamoc Abraham, tonec kêtôm atom. Mago ñac tenj anja ñacmatênênj embe êndên êsêac êna, oc sênam tauñ ôkwi.' ³¹ Tec Abraham kêsôm gêdên enj gebe 'Êsêac embe sêkên tanjen Mose to propete nêñ binj atom, oc sêkên êwiñ ñac, tanj êndi sa anja ñacmatênênj nanj, atom amboac tonanjen.' "

17

Binj kêpi sec

(Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42)

¹ Go Jesu kêsôm gêdenj nê ñacsenjomi gebe "Lêtôm tanj êngôm lau têtü sec nanj mênêsa, mago ojae ñac, tanj lêtôm ñam kêsêp enj nanja. ² Sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc êna, go ñajam, gebe êtim lau sauñ tonec nêñ tenj e êtu sec nec atom. ³ Alic taôm.

"Lasim embe êngôm sec, go wec binj enj. Ma enj embe ênam tau ôkwi, go ôsuc ênê binj ôkwi. ⁴ Ma embe êngôm aôm sec êtu dim 7 êndên bec tagen, ma êkac tau ôkwi êndên aôm êwac êtu dim 7 wacêsôm gebe 'Aê gajam tauc ôkwi,' go ôsuc ênê binj ôkwi."

Binj kêpi takênj gêwiñ

⁵ Aposolo sêsôm gêdênj Apômtau gebe "Ôkênj aêacma akênj gêwiñ esewec." ⁶ Tec Apômtau kêsôm gebe "Embe nêñ akênj êwiñ êtôm gêmêc ñawê ma asôm êndênj ka kamoc-kamoc tonec gebe 'Ômbuc taôm sa naôsê taôm ôkô gwêc,' oc tanja wamu êndênj amac.

Sakinjwaganê kôm

⁷ "Amacnêñ asa nê sakinjwaga embe êkaliñ nom me ejop bôc su ma anja kôm êmu êmênj, oc êsôm êndênj enj gebe 'Gacgenj mênjôñgôñ sic ma ôniñ genj.' ⁸ Natau tenj oc êsôm atom. Enj oc êsôm êndênj sakinjwaga gebe 'Ono ñoc gêñ ma ômansañ taôm êtu ônam sakinj aênja e janij to janôm gêñ su acgom, go taôm naôniñ to ônôm nêñ gêñ êndanjuc.' ⁹ Oc ênam danje êndênj nê sakinjwaga tonan gebe gêgôm kôm, tanj kêjatu enja nanj, me masi. ¹⁰ Ma amac amboac tonan. Embe anjôm kôm samob, tanj sêjatu amacña nanj, go asôm gebe 'Aêac sakinjwaga ñaôma, tec agôm gêñ, tanj gêjac aêac ñawae nanjenj.' "

Jesu gêgôm lau tokamocbôm 10 ôliñ têtü selec

¹¹ Jesunê lênj kepen Jerusalem, tec kêsêlênj kêsâ Samaria to Galilâia ñamadingenj gêja. ¹² Ma enj gêô lasê malac tenj ma lau tokamocbôm 10 dêdac enj sêkô jaêcgenj sêkanônj enj ¹³ ma sêmôêc sêpuc awenj sagenj gebe "Mêtêmôkê Jesu, taêm walô aêacmênj." ¹⁴ Jesu gêlic ma kêsôm gêdênj êsêac gebe "Aêc naatôc taôm êndênj lau dabujwaga." Tec sêsêlênj sêmoa ma ôliñ têtü selec. ¹⁵ Êsêacnênj ñac tenj gêlic tau gebe ôli ñajam kêsâ, tec kêkac tau ôkwi gêmu menjêlambinj Anôtô ña awa kapôênj, ¹⁶ ma gêu tau lanjôanô jagêdênj nom gêc Jesu akaiñja, go gêjam danje gêdênj enj. Ma ñac tau enj ñac Samariaña tenj. ¹⁷ Ma Jesu kêsôm gebe "Aê gaboc lau 10 ôliñ têtü selec. Ma 9 sêmoa ondoc. ¹⁸ Nêñ ñac tenj gebe êmu êmênj êlambinj Anôtôña gêmôa atom me, ñac jaba tagenj tonec me." ¹⁹ Go Jesu kêsôm gêdênj enj gebe "Ôndi sa ma ôêc ôna, aôm nêñ kôkênj gêwiñ tec gêgôm aôm ñajam kêsâ."

Binj kêpi Anôtônê gôliñ êmênja

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Parisai ñagêdô têtü kênac Jesu gebe "Êndênj ondoc Anôtônê gôliñ êmênj." Tec enj gêjô êsêac awenj gebe "Anôtônê gôliñ êmênj tonapuc gebe talic ña matenjanônja nec atom. ²¹ Êsêac oc sêsôm gebe 'Gêc tonec' me 'gêc ônê' nec atom, gebe Anôtônê gôliñ wacgêc amac ñalêlôm."

²² Ma enj kêsôm gêdênj ñacsenjomi gebe "Ñabêc ñagêdô oc êmênj, ma amac oc anam awem su gebe alic ñamalacnê Latunê bêc tagenjenj, mago oc alic atom. ²³ Êsêac oc sêsôm êndênj

amac gebe 'Alic, gêmoa ônê. Alic, gêmoa tonec,' nanj ana atom ma andanġuc êsêac atom. ²⁴Kêtom ôsic kêkac eb tagen ma kêpô umbonj ñalabu anġa ñagêdô e jakêsa gêdô nanj, ñamalacnê Latu embe êmênj, oc êtôm tônê. ²⁵Mago enj êôc ñandanj taêsam to lau têm tonecna têtinj enj su êmunj acgom. ²⁶Gênj tanj sêgôm gêdênj Noanê bêc nanj, oc sênġôm êndênj ñamalacnê Latunê bêc amboac tonanj. ²⁷Êsêac samob senj to sênôm gênj ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac e gêdênj bêc, tanj Noa kêsô wanj ñalêlôm gêja nanj, ma bu kêsunj mênġesenj êsêac samob su. ²⁸Gêdênj Lotnê bêc sêgôm amboac tonanġen. Êsêac samob senj to sênôm gênj, ma sêjam ôli gênj to sêkênj gênj gêdênj lau sêjam ôli, ma sêsê gênj to sêkwê nênj andu. ²⁹Mago gêdênj bêc, tanj Lot kêsa anġa Sodom gêja nanj, ja to talao anġa undambê kêsêp e gesenj êsêac samob su. ³⁰Ma êndênj bêc, tanj ñamalacnê Latu eoc tau lasê nanj, oc êtôm tonanġen.

³¹"Êndênj bêc tônê ñac tenj embe ênġônj salôm ñaô, nanj êsêp naêkôc nê gênj, tanj gêc andu ñalêlôm nanj atom. Ma ñac tenj embe êmoa kôm, nanj êkac tau ôkwi êmu êna nê andu atom amboac tonanġen. ³²Taêm ênam Lotnê awê. ³³Ñac tenj embe ênġôm gênjêlêlôm gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu, ma ñac tenj embe êmac êndu, oc ênġônj mata jali. ³⁴Aê jasôm êndênj amac gebe Êndênj êmbêc tau tônê ñac luagêc embe sênêc mê tagen, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj. ³⁵Ma awê luagêc embe sêlai polom sêwinj tauj sêmoa, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj. [³⁶Ma ñac luagêc embe sêmoa kôm sêwinj tauj, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj.]" ³⁷Ma êsêac têtû kênac enj gebe "Apômtau, oc ñanô êsa anġa ondoc." Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe "Gamênj tauj ñamêtê tenj gêc nanj, aoco oc sêkac sa sêmoa."

18

Binġôlinj awêtuc ma mêtôcwagaña

¹Jesu kêsôm binġôlinj tenj gêdênj êsêac gebe êkêli êsêac gebe tetenj mec ñapanj têtû golonj atom. ²Enj kêsôm gebe "Mêtôcwaga tenj gênġônj malac tenj. Enj kêtêc Anôtô atom ma gê go ñamalac atom. ³Ma awêtuc tenj gênġônj malac tonanj, nanj gêdênj enj gêja-gêja ma kêsôm gebe 'Ônam aê kêsi anġa ñoc soño-soño.' ⁴Mêtôcwaga gedec e ñasawa tenj, gocgo kêsôm gêdênj tau gebe 'Aê katêc Anôtô atom ma gaê go ñamalac atom. ⁵mago kêtû awêtuc tonec kêlênsoj aênja, tec gabe janam enj kêsi, gebe moae nê meloco êsa mênġetap aê lanġocanô auc.'" ⁶Go Apômtau kêsôm gebe "Akênj tanġem bi j, tanj mêtôcwaga keso kêsôm nanj. ⁷Amac abe Anôtô oc ênam nê lau, tanj kêjalinj êsêac sa ma awenj gêjac enj kêtôm bêc to gelenġenj nanj, kêsi atom me. Ma abe oc ênam tau tônj me. ⁸Aê jasôm êndênj amac gebe Enj oc ênam êsêac kêsi sebenj. Tagenj êndênj noc ñamalacnê Latu êmênjja nanj, oc êtap sêkênj gêwinj ñanô sa anġa nom me masi."

Binġôlinj Parisai agêc telonġa

⁹Jesu kêsôm binġôlinj tonec gêdênj lau ñagêdô, tanj sêlic tauj sebe lau gêdênj ma sêbu lau ñagêdô nanj gebe ¹⁰"Ñac luagêc sêpi lôm dabunj sêja sebe tetenj mec, Parisai tenj ma telonj tenj. ¹¹Parisai kêsa jakêkô ma ketenj mec gêc lêlômġenj gebe 'O Anôtô, aê gabe janam danġe êndênj aôm gebe aê katôm ñamalac ñagêdô amboac kêjanġowaga to lau sec ma mockainj ma amboac telonj tonec atom. ¹²Aê gajam dêbu j mo kêtôm dim luagêc kêtôm wokeġenj, ma ñoc gênj samob, tanj katap 10-10 sa nanj, kakôc ñatenj su kêtômġenj mênġkêkênj kêtû da.'" ¹³Go telonj tau kêsa jakêkô ñalêtinj. Enj gebe êôc mataanô sa êpi undambê atom, go kêpô gêduc ma kêsôm gebe 'O Anôtô, taêm labu aê ñac secmanj.'" ¹⁴Aê jasôm êndênj amac gebe ñac tonanj kêsêp nê andu gêja nanj Anôtô gêlic enj amboac ñac gêdênj kêlêlêc Parisai su. Tenj embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninj enj, ma tenj embe êkôninj tau, go Anôtô etoc enj sa."

Jesu gêjam mec ñapalê

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵Lau sejonj ñapalê dedec dêdênj Jesu sêja gebe êkênj lêma ênsac êsêac. Ma nê ñacsenjomi sêlic e sec binj êsêac. ¹⁶Go Jesu gêmôêc êsêac ma kêsôm gebe "Andec ñapalê dêndênj aê sêmênjanj. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ñai tec têtû Anôtônê gamênj ñata. ¹⁷Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe ñac, tanj êkôc Anôtônê gamênj sa êtôm ñapalê atom nanj, oc êsô êna atom."

Ñac tolêlôm

(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

¹⁸Ma kasêga tenj kêtû kênac Jesu gebe "Mêtêmkê ñajam, aê janġôm amboac ondoc gebe jawê kainj janġônj matoc jali tenġenj." ¹⁹Tec Jesu kêtû kênac enj gebe "Amboac ondoc kôsam aê gebe ñajam. ñac ñajam tenj gêmoa atom, Anôtô taugenj. ²⁰Binjsu tec gônô su gebe 'Ônġôm gênj mockainjo to mockainjja atom. Ônac ñamalac êndu atom. Ônam ġenġenj atom. Ônġa binj atom. Otoc tamam agêc tênam sa.'" ²¹Ma ñac tau gêjô enj awa gebe "Aê kamasanj binj samob tonanj kêtû tônj su gêdênj aê ñapalêġenj e mênġêdênj galoc." ²²Jesu gênjô ma kêsôm gêdênj enj gebe "Gênj tagenj tec aôm kôpô lêna. Ôkênj nênj waba samob lau sênam ôli ma ônac sam ñaawa

éndêrj lau ñalêlôm sawa, go nêma awa oc ênêc undambê, ma ômôêrj ôndaŋguc aê.”²³ Ñac tau gêrjô binj tonarj e nê ñalêlôm ñawapac kêsa, gebe erj ñac tolêlôm ñanô.

²⁴ Jesu mata gê erj ma kêsôm gebe “Lau tolêlôm embe sêsô Anôtônê gamêrj sêna oc sêrjgôm elêmê.”²⁵ Bôc kamele terj oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgerj êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamêrj ênarja su.”²⁶ Ma lau, tarj sêrjô binj tau narj, sêsôm gebe “Ai, amboac tonarj asa ênam samuc.”²⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Gêrj tarj ñamalac sêrjgôm êtôm atom narj, Anôtô oc ê gôm naêtôm.”

²⁸ Go Petere kêsôm gebe “Ôlic acgom, aêacmêrj tec awi ma gêrj samob sinj ma adaguc aôm.”²⁹ Tec Jesu kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Bi anô, aê jasôm êndêrj amac gebe Lau samob, tarj sêwi andu me awê me lasitêwai me tenenji me tamenji me ñapalê sinj kêtû Anôtônê gamêrj ña, ³⁰ oc têtap gêrj ñanô tau taêsam sa êlêlêc su êndêrj têm tonec, go êndêrj têm ônêrja oc sêrjgôrj materj jali tengerj.”

Jesu geoc nê ñandarj lasê kêtû têlêacra

(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

³¹ Go Jesu kêkôc êsêac 12 sa ma kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana, ma binj samob, tarj propete teto kêpi ñamalacnê Latu narj, oc êtu anô, ³² gebe êsêac oc sêkêrj erj êndêrj lau samuc nasêsu erj susu to sêlênsu erj ma sêkasôp êpi erj.”³³ Êsêac oc si erj, go sênac erj êndu e abêc êtu têlêac oc êndi sa êtiam.”³⁴ Mago êsêacnêrj kauc kêsa kêpi binj tonarj ñai atom. Binj ñalô tonarj ñam kêsinj tau gêdêrj êsêac ma sêjala binj, tarj Jesu kêsôm narj atom.

Jesu gêgôm matapec, tarj keterj-kête gerj narj, mata gêjac

(Mat 20:29-34; Mar 10:4-52)

³⁵ Jesu kêsêlêrj e kêdabinj Jeriko, ma ñac matapec terj gêrjgôrj intêna ñatali keterj-keterj gêrj gêmoa. ³⁶ Erj gêrjô lau taêsam sêsêlêrj ñaonda ma kêtû kênac ñam. ³⁷ Êsêac sêwa sa gêdêrj erj gebe “Jesu anja Nasaret tec kêsêlêrj gêmêrj.”³⁸ Ma ñac tau gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.”³⁹ Tec lau, tarj sêsêlêrj sêmuŋ narj, sec binj erj gebe ênam tau tôrj, mago erj gêmôêc kêpuc sagerj gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.”⁴⁰ Tec Jesu kêkô ma kêjatu gebe sêkôc erj dêndêrj erj sêmêrj. Sêwê erj kêtû gasuc Jesu, go kêtû kênac erj gebe ⁴¹ Aôm gobe aê janjôm asagerj êndêrj aôm. Ma erj kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe matoc êlêc.”⁴² Tec Jesu kêsôm gêdêrj erj gebe “Matam êlêc, aôm kôkêrj gêwiŋ, tec gêgôm aôm ñajam kêsa.”⁴³ Ma mata gêlac gaôgerj e kêdaguc Jesu ma kêlambinj Anôtô. Lau samob, tarj sêlic gêrj tonarj narj, sêlanem Anôtô.

19

Jesu agêc Sakai

¹ Go Jesu kêsô Jeriko gebe êsêlêrj tôngerj êna. ² Ma ñac terj gêmoa, nê ñaê Sakai. Erj telonjêrj kasêga ma erj ñac tolêlôm terj. ³ Erj kêtû kêka-kêka gebe êlic Jesu êpi ñanôgerj, mago gêgôm elêmê kêtû lau taêsamja gebe erj ñac dambê ec terj. ⁴ Tec kêlêti gêmuŋ jakêpi ka kamoc-kamoc terj gebe Jesu naêsa tonarj ma êlic erj êpi ñanôgerj. ⁵ Jesu kêsêlêrj e mênkêkanôrj erj, go mata gedec ma kêsôm gêdêrj erj gebe “Sakai, ôsêp seberj ômôêrj, gebe ocsalô tonec janjôrj nêma andu.”⁶ Tec Sakai kêsêp seberj mênkêkôc Jesu sa totêtac ñajamgerj. ⁷ Êsêac samob sêlic ma sêsac binj to sêsôm gebe “Erj kêsô ñac sec nê andu gêja gebe êlêwan tau.”⁸ Sakai jakêkô ma kêsôm gêdêrj Apômtau gebe “Apômtau, ôlic acgom, aêrjoc waba samob tonec galoc jakêrj ñamakerj êndêrj lau ñalêlôm sawa, ma moae kasau ñac terj, tec jakêrj gêrj aclê êjô gêrj, tarj kakôc su narj.”⁹ Go Jesu kêsôm gêdêrj erj gebe “Ocsalô Anôtônê moasinj ênam ñamalac kêsinja mênkêpi andu tonecgo, gebe Abrahamnê wakuc terj erj amboac tonarj.”¹⁰ Gebe ñamalacnê Latu tec gêmêrj gebe ênsom gêrj geberj ma ênam sa.”

Binjgôlinj mone goldnja

(Mat 25:14-30)

¹¹ Jesu kêdabinj Jerusalem ma lau, tarj sêrjô binj tonarj ñai narj, sebec Anôtônê gôlinj oc gaôgerj êô lasê, tec erj kêsôm binjgôlinj terj gêwiŋ gebe ¹² “Ñac towae terj gêdi gêja gamêrj jaêcsêga terj gebe sêkêrj erj êtu kinj, go êmu êmêrj êtiam.”¹³ Tec gêmôêc nê sakinjwaga 10 sêmêrj ma kêkêrj mone goldnja 10 gêdêrj êsêac. Go kêsôm gêdêrj êsêac gebe ‘Atulu gêrj amoa e jamu jamêrj êtiam.’¹⁴ Ñac tau nê lau malacm têntac gedec erj, tec sêsakinj laumata têdaguc erj sêja ma sêsôm gebe ‘Aêac abe ñac tônê êtu aêacma kinj atom.’

¹⁵ “Sêkêrj ñac tau kêtû kinj su, go gêmu gêmêrj ma kêsôm sêmôêc sakinjwaga, tarj erj kêkêrj mone gêdêrj êsêac narj, gebe êrjô nêrj kôm têtulu gêrjja ñanjanô. ¹⁶ Ñac ñamatarja mênkêsôm gebe ‘Apômtau, aôm nêma mone gold tagerj narj, tec katulu gêrj e kêtap 10 sa mênjgêwiŋ.’¹⁷ Ma ñatau kêsôm gêdêrj erj gebe ‘Aôm, aôm sakinjwaga ñajam. Aôm gojob gerj saunjanô ñapep, tec jakêrj aôm ôtu ñatau ônam gôlinj malac 10.’¹⁸ Go ñac kêtû luagêcra mênkêsôm gebe ‘Apômtau, nêma mone gold, tec kêtulu gêrj e kêtap lemerj terj sa mênjgêwiŋ.’¹⁹ Tec ñatau kêsôm amboac

tonec gebe 'Amboac tonan, aôm ônam gôlin malac lemen tej.' ²⁰ Ma ñac tej mênkêsôm gebe 'Apômtau, ôlic nêm mone. Aê kasaban ña obo auc ma tec gec. ²¹ Aê katêc aôm gebe aôm ñac ñajanja. Aôm kôkôc gên, taj kotoc gécña atom nan, ma kojon kôm, taj kôsê atom nan ñanô sa.' ²² Go ñatau kêsôm gédên en gebe 'Aôm ñac sec. Aôm taôm kôkic nêm binjac. Aôm gôlic aê ñac ñajanja ma kakôc gên, taj katoc gécña atom nan, ma kajon kôm, taj kasê atom nan ñanô sa. ²³ Amboac ondoc kôkên ñoc mone géja gamên tétulu monenja atom. Embe jamu jamên amboac tec, go jatap ñoc gên tonjalakacger sa.' ²⁴ Go kêsôm gédên lau, taj sêkô-sêkô nan, gebe 'Akôc mone gold su anja ênê ma akên êndên ñac, taj nê mone gold 10 géc nan.' ²⁵ Ma êsêac sêsôm gédên en gebe 'Apômtau, ênê mone 10 géc sugac.' ²⁶ Mago en kêsôm gebe 'Aê jasôm êndên amac gebe ñac taj nê gên géc nan, oc sêkên ñagêdô naênin, mago ñac, taj nê gên masi nan, oc sêkôc ñakêsu, taj géc enja nan, su amboac tonan.' ²⁷ Ma ñoc ñacjo, taj sebe aê jatu êsêacnên kin atom nan, akôc êsêac mênjanac êsêac êndu êndên aê lanjônênja.' "

Lau sêwê Jesu sêsô Jerusalem sêja

(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Joaņ 12:12-19)

²⁸ Jesu kêsôm bin tonan su, go kêsêlên kêpi Jerusalem géja. ²⁹ Kêsêlên e kédabin Betpage to Betania, taj kési lôc, taj sêsam sebe Lôkatêkwi nan, go kêsakin ñacsejomi luagêc ³⁰ ma kêsôm gebe "Agêc asêlên apen malac, taj géc nêmja nan ana. Ma êndên taj aô lasê, oc atap donki ñalatu tej sa sêkô tôn kékô, ñamalac tej gêngôn ñaô kwananjen atomanô nan. Anjamboac su ma awê amên. ³¹ Ma ñac tej embe êtu kênac amagêc gebe 'Agaboac su kêtû agenja,' nan asôm gebe 'Apômtau kêpô lèna gên tau.' " ³² Naclagêc tau sêja e têtap sa kêtôm kêsôm gédên êsêagêc. ³³ Agêc sêgaboac donki ñalatu sêmoa, go ñatau sêsôm gédên êsêagêc gebe "Agêc agaboac donki ñalatu su kêtû asagenja." ³⁴ Ma êsêagêc sêsôm gebe "Apômtau kêpô lèna gên tau." ³⁵ Go êsêagêc sêwê donki dédên Jesu sêja, sêu nên ñakwê gêsac donki ñalatu ñaô ma sêkên Jesu gêngôn. ³⁶ En kêsêlên gêmoa, tec lau sêja nên ñakwê géc intêna. ³⁷ En kêsêlên intêna, taj kêsêp anja Lôkatêkwi kepen Jerusalem géja, tec ñacsejomi samob sêoc awen sa ma sêlambin Anôtô totêntac ñajamgen ña awen kapôn kêtû gêngsêga samob, taj sêlic nanja, ³⁸ ma sêmôc gebe "Alanem kin, taj gêmên gêjam Apômtau lanjôn nan. Binmalô ênêc undambê to ñawasi êsa anja lôlôc."

³⁹ Ma Parisai ñagêdô, taj sêwê sêwin êsêac ton tonan nan, sêsôm gédên Jesu gebe "Mêtêmokê, wec bi ñ nêm ñacsejominan." ⁴⁰ Ma en gêjô êsêac awen gebe "Aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tonec embe sênam tauj tôn, ma poc oc sêmôc."

Jesu kêtaj kêpi Jerusalem

⁴¹ En kêsêlên e kédabin malac tau ma gêlic e kêtaj lasê ⁴² gebe "Ojae, ñabêc tecenec ôjala gên, taj gebe ênam malô aômja nan ôwinjan, mago galoc kêsing tau gédên matamanô. ⁴³ Têm oc mênêsa, go nêm ñacjo mênjsêkwê tunjôm to sêwê aôm auc ma sêngi aôm auc e sêkapij aôm sa. ⁴⁴ Oc sensen aôm to nêm ñapalê samob su ma sêwi poc tej sin êngôn poc tej ñaô atom, gebe kôjala noc Anôtô ênam aôm sarja atom."

Jesu kêjanda lau anja lôm dabuj

(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Joaņ 2:13-22)

⁴⁵ Go Jesu kêsô lôm dabuj géja e kêjanda lau, taj tétulu gên sêmoa nan, ⁴⁶ ma kêsôm gédên êsêac gebe "Teto géc gebe Anôtô kasôm gebe 'Aênoc andu tonec andu mecna,' mago amac agôm kêtû kêjanjowaganên gêsuj."

⁴⁷ Jesu kêdôn lau gêmoa lôm kêtôm bêcgen, ma lau dabuj sêga to binjutau ma launên laumata dédib sebe sensen en su. ⁴⁸ Mago têtap ñalên sensen enja sa atom gebe lau samob sêsap en tôn sebe sêjô enjen.

20

Dabuj sêga sebe sêkip Jesunê ñaclai ñam sa

(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

¹ Ñabêc tej Jesu kêdôn lau anja lôm dabuj to gêjam mêtê êsêac gêmoa ma lau dabuj sêga to binjutau ma laumata dédên en sêja ² ma sêsôm gédên en gebe "Ôsôm êndên aêac gebe Aôm gôgôm gên tonan gôjam ñaclai ondoc lanjô, me asa kêkên ñaclai tau gédên aôm." ³ Tec en gêjô êsêac awen gebe "Aê gabe jatu kênac bin tej êndên amac amboac tonan. Asôm taên gên aê acgom gebe ⁴ Joaņnê sanju nec anja Anôtônê me anja ñamalacnên." ⁵ Ma êsêac taên gêjam géc taujgen gebe "Aêac embe tasôm gebe Anja Anôtônê, enj oc êsôm aêac gebe 'Ma amboac ondoc tec akên gêwin en atom.' ⁶ Ma embe tasôm anja ñamalacnên, oc lau samob têtuc aêac ña poc êndu, gebe sêjala Joaņ gebe enj propete tej." ⁷ Tec sêjô en awa gebe "Aêac ajam kauc ênê ñam." ⁸ Ma Jesu kêsôm gédên êsêac gebe "Amboac tonan aê jasôm ñaclai, taj gêjam aê sa ma gagôm gen taj nan, êndên amac atom amboac tonanjen."

*Biŋgôlinj kôm wainŋa ŋakômwagaŋa
(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)*

⁹ Go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm biŋgôlinj tonec gêdêŋ lau gebe “Ŋac teŋ kêsê nê wain kôm teŋ, go kêmasaŋ ŋabinj gêdêŋ lau sênam kôm êpiŋa ma eŋ tau gêc gêja gamêŋ teŋ gêmoe e ŋasawa ŋêŋgeŋ. ¹⁰ Gêdêŋ noc wain gêjam ŋanôŋa eŋ kêsakiŋ sakiŋwaga teŋ gêdêŋ kômwaga gêja gebe sêkêŋ wain ŋanô ŋagêdô êndêŋ eŋ. Ma kômwaga si eŋ ma sêkêŋ eŋ lêma sawageŋ gêmu gêja. ¹¹ Ma ŋatau kêsakiŋ sakiŋwaga teŋ gêja, naŋ si eŋ ma sêpêlê eŋ amboac tonanŋeŋ e sêkêŋ eŋ lêma sawageŋ gêmu gêja. ¹² Go kêsakiŋ ŋac teŋ gêwiŋ kêtû têlêacŋa, naŋ sêjac eŋ ôli lasê amboac tonar ma têtin eŋ kêsa gêja. ¹³ Ma kôm wainŋa ŋatau kêsôm gebe ‘Aê jaŋgôm amboac ondocgeŋ. Aê jasakiŋ ŋoc latuc, tec têtac gêwiŋ eŋ nec êna. Moae tetoc eŋ sa.’ ¹⁴ Kômwaga sêlic latu tau ma sêsôm gêdêŋ taunj gebe ‘Ŋac-gêwê-kainj-gêŋlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eŋ êndu gebe gêŋlênsê m êtu aêacnêŋ.’ ¹⁵ Tec têtin eŋ aŋga kôm wainŋa kêsa gêja e sêjac eŋ êndu. “Kôm wainŋa ŋatau oc êŋgôm êsêac amboac ondoc. ¹⁶ Eŋ oc êmêŋ ma enseŋ kômwaga tonar su ma êkêŋ kôm wainŋa êndêŋ lau teŋ.” Ma êsêac, taŋ sêŋô biŋj tau naŋ, sêsôm gebe “Masi, amboac tonar atom.” ¹⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Biŋj taŋ teto gêc gebe ‘Poc taŋ sêkwêwaga sêbaliŋ siŋ naŋ, poc tonanŋeŋ kêtû poc kêclêsuŋa naŋ, ŋam amboac ondoc.’ ¹⁸ Ŋac teŋ embe êtuc tau êpi poc tonec oc ôli êŋgic, ma poc tau embe êtuc êpi teŋ, oc êsac eŋ popocgeŋ.”

*Biŋ takisŋa
(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)*

¹⁹ Biŋsutau to lau dabuŋsêga sêjala gebe eŋ kêsôm biŋgôlinj tonarj kepeŋ êsêac, tec gacgeŋ sebe sêkam eŋ tôŋ gêdêŋ ŋasawa tonanŋeŋ, mago têtêc lau.

²⁰ Êsêac dêdib eŋ ma sêsakiŋ lau sepeŋ biŋwaga, taŋ sêsabanj taunj gebe lau mansaŋ naŋ, ec sêlô eŋ ŋa tau nê biŋ ma sêkêŋ eŋ êsêp gôlinjwaga lêma gebe êmêtôc eŋ. ²¹ Tec sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmkê, aêac alic aôm kôsôm to kôdôŋ jagêdêŋ ma kôpuc openj ŋamalac atom ma kôdôŋ Anôtônê lêŋ tonanôgeŋ. ²² Aêac embe takêŋ takis êndêŋ kaisara oc eso aêacnêŋ biŋsu me masi.” ²³ Jesu kêjala êsêac têtin eŋ, tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe ²⁴ “Akôc denari teŋ mênjalic acgom. Asa nê ŋakatu to ŋatalô gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tonar akêŋ kaisaranê gêŋ êndêŋ kaisara ma Anôtônê gêŋ êndêŋ Anôtô.” ²⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêlô eŋ ŋa tau nê biŋ lau sêlic nec atom. Ac sê taêŋ biŋ, taŋ eŋ kêsôm gêjô êsêac awenj naŋ, ma sêjam taunj tôŋ.

*Biŋ ŋacmatê sêndi saŋa
(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)*

²⁷ Ma Sadukai, taŋ sêsôm gebe ŋacmatê oc sêndi sa atom naŋ, nêŋ ŋagêdô dêdêŋ Jesu sêja ma têtû kênac eŋ gebe ²⁸ “Mêtêmkê. Mose keto biŋsu gêdêŋ aêac gebe Ŋac teŋ, taŋ gêjam awê sa, mago nê gôlôac masi, embe êmac êndu, naŋ lasi ênam ênê awêtuc tau gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su. ²⁹ Amboac tonar lasitêwai 7 tec sêmoa. Ŋacsêga gêjam awê e nê gôlôac masi ma gêmac êndu. ³⁰ Ma lasi, taŋ kêsi eŋ naŋ, gêjam ênê awêtuc, ³¹ go ŋac ŋawalunj teŋ. Biŋ tonec kêtap lasitêwai 7 tonarj sa kêtômgeŋ gebe sêmac êndu togôlôac masigeŋ. ³² Sêmac êndu su, go awêtuc tau gêmac êndu amboac tonarj. ³³ Êndêŋ noc ŋacmatê sêndi saŋa naŋ, eŋ oc êtu êsêacnêŋ asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam eŋ kêtû nêŋ awêgac.”

³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau nom tonecŋa naŋ ŋac sêjam awê to awê sêjam ŋac. ³⁵ Ma lau, taŋ Anôtô ketoc êsêac sa gebe sêndi sa aŋga ŋacmatêŋeŋ to sêwê kai ŋ têm ônêŋa naŋ, oc sênam awê to sênam ŋac atom, ³⁶ ma sêmac êndu êtiam atom gebe êsêac têtôm aŋela ma têtû Anôtô latui gebe Anôtô gêŋu êsêac dêdi sa aŋga ŋacmatêŋeŋ. ³⁷ Ŋacmêtê sêndi sa ŋabinj Mose kêsôm lasê amboac tonarj. Eŋ gêjac miŋ kêpi ja kêsa gamêŋ daniŋa, tec kêsam Apômtau gebe Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô. ³⁸ Biŋ tonarj ŋam gebe Anôtô kêtû ŋacmatêŋeŋ Anôtô atom, eŋ kêtû lau materj jali nêŋ Anôtô, gebe samob sêmoa materj jali sepeŋ eŋgeŋ.” ³⁹ Ma biŋsutau ŋagêdô sêjô eŋ awa gebe “Mêtêmkê, aôm kôsôm jagêdêŋ.” ⁴⁰ Gebe êsêac têtêc e têtû kênac biŋ ŋagêdô gêdêŋ eŋ kêtiam atom.

*Biŋ kêpi Kilisi
(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)*

⁴¹ Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ac sêsôm amboac ondoc tec sebe Kilisi Dawidnê latu eŋ ⁴² gebe Dawid tau tec kêsôm gêc Pesalem ŋabuku gebe ‘Apômtau kêsôm gêdêŋ aêŋoc Apômtau gebe

Ôŋgôŋ aêŋoc anôŋa

⁴³ e jakêŋ aômnmê ŋacjo sênêc amkaiŋ ŋalabu acgom.’

⁴⁴ Kec, Dawid kêsam eŋ gebe ‘Apômtau.’ Mago amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.”

*Lau sejoj taunj endêŋ biŋsutau
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 11:37-54)*

⁴⁵ Ma Jesu kêsôm gédêh nê nacsenjomi lau samob sêhê gebe ⁴⁶ “Ajoj taôm êndêh binsutau, tanj sebe sêsêlêh tonjakwê balingen ma têtac gêwîj gebe lau awenj ênac êsêac anja malacluj ma sebe sênac tauj mata-mata gebe sêngônj njamatarja anja lôm to gamêh sêniñ gêhja. ⁴⁷ Êsêac sêjanjo awêtucnêh andu su ma sêsabanj nja mec baliñ auc. Njagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

21

*Awêtuc kêkêh da
(Mar 12:41-44)*

¹ Jesu gêoc mataanô sa ma gêlic lau tolêlôm sêkêh nêh da kêsêp Anôtônê kanom ² e gêlic awêtuc njalêlôm sawa tenj kêkêh mone saunjanô luagêc kêsêp. ³ Go kêsôm gebe “Binjanô, aê jasôm êndêh amac gebe Awêtuc njalêlôm sawa tônê kêkêh kêlêlêc êsêac samob su, ⁴ gebe lau samob tônê sêkôc anja nêh gêh kêlêlêc êsêac nja sa mênjsêkêh kêtû da. Ma enj kêpô lêna njanô, mago kêkêh nê gêh tonê nô samobgenj kêsêp gêja.”

*Jesu kêsôm binj kêpi senseñ lôm dabunj suja
(Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)*

⁵ Lau njagêdô sêsôm binj kêpi lôm dabunj gebe sêjam gêlônj nja poc njam to nja awalauñ, tanj sêkêh kêtû danja. Tec Jesu kêsôm gebe ⁶ “Têm oc mênjêsa, go gêh tê alic nê, njapoc tenj oc êngônj poc tenj njanô anja tonec atom, têta samob salinj-salinj.”

*Gêhwapac ênac m tau
(Mat 24:3-14; Mar 13:3-13)*

⁷ Ma êsêac têtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê, êndêh ondoc binj tonec mênjêsa ma asagenj oc êtu gêh tonanj njanô êsanja nabelo.”

⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Alic taôm gebe sênam amac ôkwi atom, gebe lau gwalêkinj oc sênam aê lanjoc sêmêh ma sêsam tauñ gebe ‘Aê enj.’ Ma sêsôm gebe ‘Njanoc kédabinjac.’ Mago andanjuc êsêac atom. ⁹ Ma embe anj sinj to lau sêli tauñ sa njawae, nanj atakê atom, gebe gêh samob tonanj mênjêsa êmuñ, mago noc nom njatêku êsuñja oc êsa seberj atom.” ¹⁰ Go kêsôm gédêh êsêac gebe “Laum tenj sêndi sênac sinj êndêh laum tenj, ma gamêh tenj êndêh gamêh tenj. ¹¹ Ôjô oc ênam kapôêh-kapôêh ma tôbôm to gêmac sec êsa êtôm gamêhgenj ma gêhnsêga têtakê njamalac nja to gêhjalatô kapôêh anja undambê oc mênjsêsa.

¹² Gêh tonanj njanô samob êsa atomgenj ma sêu lemenj êpi amac ma sêjanda amac to sêkêh amac asô lôm malac nja to andu kapoacwalônja ma sêwê amac akô kinj to gôlinjwaga lanjônêm êtu aêhoc njaêhja. ¹³ Njasawa tonanj amacnêm noc awa Anôtônê mêtê sanja. ¹⁴ Taêm ênam êtu tônj gebe amansanj binj ajô êsêac awenja kwananj-kwananj atom, ¹⁵ gebe aê jansunj binj to kauc êndêh amac êwac ma nêh njacjo samob sêknj auc to senseñ nêh binj nê sêngôm êtôm atom. ¹⁶ Tenemi to tamemi, ma tewemi to lasimi, ma nêh tawanj to nêh lau njagêdô oc sêkêh amac nasênac amacnêm njagêdô êndu, ¹⁷ ma lau samob têtac endec amac êtu njoc njaêhja. ¹⁸ Mago môkêmlauñ tagenj oc ênanja anja môkêmpac atom. ¹⁹ Apuc taôm tônj ma atap anjônj matem jali sa.

*Jesu kêsôm binj kêpi senseñ Jerusalem suja
(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)*

²⁰ “Amac embe alic sinjwaga topomtopom sêwa Jerusalem auc, nanj ajala êndêh tonanj gebe kédabinj gebe malac tau oc êtu gasanj. ²¹ Êndêh tonanj lau, tanj sêngônj Judaia nanj, sêc sêpi lôc sêna, ma êsêac tanj sêmoa malacêlôm tau nanj, sêc sêsa sêna, ma êsêac tanj sêmoa malacmagê nanj, sêsô malac sêna atom, ²² gebe ‘bêc Anôtô êkêh njagêjônja tau tônê,’ gebe binj samob, tanj teto gêc nanj, njanô êsa. ²³ Ojae lauo, tanj sêmoa tenj to ônanj sêkêh su njapalê sêmoa nanjmêh, gebe gêhwapac njanô êtap gamêh tonanj sa ma Anôtônê têtac njandanj êtap laum tonanj sa. ²⁴ Oc sênac êsêac nja sinj ma sêkôc êsêac tônj sêwê êsêac nasêsêp tentenjlau samob njalêlôm. Ma lau samuc sêka Jerusalem popoc sêmoa e lau samuc nêh noc ênac pep.

*Njamalacnê Latu êmu êmêh
(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)*

²⁵ “Oc to ajônj ma utitalata kainjenkainjenj êsa ma gwêc njadembom ênggasim njakicsêa e njamalac samob, tanj sêmoa nom nanj, nêh meloco êsa ma nêh njalêlôm njatutuc njanô. ²⁶ Njamalac têtêc tauñ to gêh, tanj mênjêsa anja nom nanj, njawêc êngôm njamalac matenj êiô gebe gêh njaclai undambêna kôtêh-kôtêhgenj. ²⁷ Ma êndêh tonanj oc sêlic Njamalacnê Latu tonjaclai ma tonjawi njanô êngônj tao tenj njalêlôm êmêh. ²⁸ Ma gêh tonanj embe êndambinj gebe njanô êsa, nanj matem tenjenjenj to aôc lanjôm sa, gebe bêc Anôtô ênam amac kêsijnja kédabinj.”

*Kalelonj êkêh puc aêac
(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)*

²⁹ Ma Jesu kêsôm bingôlinj tenj gêdênj êsêac gebe “Alic kalelonj to ka njagêdô samob. ³⁰ Embe alic êlêc, go taôm ajala gebe ockêsa kêdabinjac. ³¹ Amac amboac tonanj. Êndênj tanj alic gênj samob tonanj mênêsa nanj, amac ajala gebe Anôtônê gamênj kêdabinj.

³² Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gôlôac tonec oc sênanja atom e gênj tonanj njai samob njanô êsa acgom. ³³ Undambê to nom ênanja ma aênjoc binj oc ênanja atom.

Tanam jali

³⁴ “Ajop taôm gebe gênj ênanjij amac to anôm gênj anaboa ma apô sim taôm êtu gênj nomnja êkônij nênj njalêlôm tônj atom, gebe bêc tonanj êtap amac sa sep tagen ³⁵ êtôm lip gêjac gwada nec atom. Bêc tonanj oc êtap lau samob, tanj sênjgônj nom auc nanj sa. ³⁶ Amboac tonanj anam jali to atenj mec njapanj gebe êpuc amac tônj ma awê gênj samob, tanj oc êmênj nanj sa ma naêkô Njamaalnê Latu lanjônênj.”

³⁷ Gêdênj bêc, tanj Jesu kêdônj lau anja lôm dabunj nanj, njagêbêc enj kêsa jagêmoa lôc, tanj sêsam sebe Lôcatêkwi nanj. ³⁸ Ma njabêbêc lau samob dêdênj enj sebe sênjô êné binj anja lôm dabunj.

22

Judanênj laumata sêkêc Jesunê binj

(Mat 26:1-5, 14-16; Mar 14:1-2, 10-11; Joanj 11:45-53)

¹ Om Polom Njalucnja, tanj sêsam gebe Pasa nanj, kêdabinj ² ma lau dabunjsêga to binjsutau sêgôm mocsac sebe sensenj Jesu sunja elêmé, gebe têtêc lau.

³ Ma Sadanj kêsêp Juda, tanj sêsam enj sebe Isariot ma gêmoa gêwinj êsêac 12 nanj, nê njalêlôm gêja. ⁴ Ma enj gêdênj lau dabunjsêga to sinjwaga lôm dabunjnja nênj laumata jakêmasanj lênj eoc Jesu lasê êndênj êsêacnja. ⁵ Tec êsêac têtêc njajam kêsa ma sêsôm kêtuj tônj gebe sêkênj mone êndênj enj. ⁶ Nac tau gêlôc gebe ênjgôm, tec gêdib gebe êtap njasawa njajam tenj sa nanj lau sêkac tauj su anja êné acgom, go eoc enj lasê êndênj êsêac.

Sêmansanj moasinj Pasaña

(Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Joanj 13:21-30)

⁷ Polom njaluc njabêc sêmbuc domba Pasaña mênkêsa. ⁸ Ma Jesu kêsakinj Petere agêc Joanj ma kêsôm gebe “Agêc naamansanj aêacnênj moasinj Pasaña gebe tanij.” ⁹ Tec êsêagêc sêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gobe aêagêc amansanj anja ondoc.” ¹⁰ Tec enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Alic acgom, agêc embe asô malac ana, oc andac njac tenj enjenj ku buja. Andanjoc enj asô andu tau, tanj enj êsô êna nanj. ¹¹ Go asôm êndênj andu njatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtuj kênac aôm gebe Balênj njacnenja, tanj aê to njoc njacsenjomi anij Pasa amoanja nanj, gêc ondoc.’ ¹² Ma enj oc êtôc gamênj njalêlôm kapôênj tenj êndênj amagêc, tanj gêc njadenj njadnja, sêpô adênj kwananj enj nanj, go amansanj gênj anja tonanj.” ¹³ Agêc sêja ma têtêp sa kêtôm Jesu kêsôm gêdênj êsêagêc ma sêmasanj Pasa.

Binj moasinj dabunnja

(Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Kor 11:23-25)

¹⁴ Noc mênkêsa, tec Jesu jagênjgônj sic ma aposolo jasêwinj enj. ¹⁵ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Njoc njalêlôm taêc gêjam gedênj tônjenj gebe janij Pasa tonec jawinj amac êmuwj acgom, go jaôc njandanj. ¹⁶ Aê jasôm êndênj amac gebe Oc janijj êtiam atom jamoa e janijj tonjanôgenj anja Anôtônê gamênj.” ¹⁷ Go kêkôc laclu gêjam danje ma kêsôm gebe “Akôc êwac ma anac sam êndênj taôm. ¹⁸ Ma aê jasôm êndênj amac gebe Galoc janôm wain njanô êtiam atom e Anôtônê gamênj mênêsa acgom.” ¹⁹ Go kêkôc polom mênjgêjam danje su, ma kêpô kêkôc jakêkênj gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Aênjoc ôlic, tanj kakênj gêjô amacnja nanj tonanj. Anjôm amboac tonanj ec taêm ênam aêgenj.” ²⁰ Senj su, go kêkôc laclu amboac tonanj ma kêsôm gebe “Laclu tonanj kêtuj aênjoc dec jamoatinj poac wakucnja tau, tanj kêkêc sinj kêtuj amacnja.

²¹ “Alic acgom, njac tanj gebe eoc aê lasê nanj, lêma gêsac tebo gêwinj aênjoc. ²² Njamaalnê Latu tec oc êsa nê lênj êna êtôm Anôtô kêmasanj, tagenj ojae njac, tanj eoc enj lasê nanjma.” ²³ Ma êsêac têtuj kênac tauj gebe êsêacnênj asa oc ênjgôm gênj amboac tônê.

Asa lau têtuj lau kapôênj

²⁴ Njacsenjomi sêsôm tauj gebe nênj asa oc êtu njac kapôênj êlêlêc njagêdô su. ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau samuc nênj kinj sêkônij nênj lau. Ma êsêac, tanj sêjam gôlinj lau tonjaclai nanj, sêsam êsêac sebe ‘Moasinj njatau.’ ²⁶ Amac amboac tonanj atom. Mago amacnênj njacsêga nanj êtôm njac sawj ma kasêga êtôm sakinjwaga acgom, go njajam. ²⁷ Nac ondoc kêlêlêc ondoc su. Nac tanj gênjgônj gebe ênij njênenj nanj, me njac tanj gêjam sakinj gênj gêmoa nanj. Nac tanj gênjgônj gebe ênij gênjja nanj. Aê tec gamoa amac njasawa nec, katôm sakinjwaga.

²⁸ “Amac lau tonanj asap aê tônj kêtôm njoc noc lêtômnja njapanj. ²⁹ Tamoc gêlinj njagôlinj su gêdênj aê, tec aê jalinj su êndênj amac. ³⁰ Anij to anôm gênj anja njoc tebo amoa njoc gamênj ma anjgônj lêpônj njad, gebe amêtôc Israelnênj gôlôac 12 nênj binj.

*Jesu kékêy puc gédêy Petere**(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Joaŋ 13:36-38)*

³¹ “Simon, Simon, ôlic Sadanġ gebe êkôc amac su, gebe ekolonġ amac êtôm sekolonġ lala séjalinj njanô to nġapa sanġa. ³² Ma aê tec katenġ kêtû aômġa gebe nêġm kôkêġ gêwiġj ê su atom. Ma êndêġ tanġ ônam taôm ôkwi su nanġ, ôpuc lasimi tônġ.” ³³ Tec Petere kêsôm gédêġ enġ gebe “Apômtau, aê gajac nġawae gabe jasêp kapoacwalô to jamac êndu jawinj aôm.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gebe “Petere, aê jasôm êndêġ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtanġ atomġenġ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac gebe gôjam kauc aê.”

Binj atali to siġġa

³⁵ Go Jesu kêsôm gédêġ êsêac gebe “Gédêġ tanġ kasakiġ amac aja akôc awa kêsêp ôġmġinġkap nġaatali ma abic atali to asô atapa atom nanġ, gêġ tenġ gêjô amac me masi.” Ma êsêac sêjô enġ awa gebe “Masianô, gêġ tenġ gêjô aêac atom.” ³⁶ Tec enġ kêsôm gédêġ êsêac gebe “Mago galoc amboac tenġ. Nġac tanġ nê awa to atali gêc nanġ, êkôc gêġ tau. Ma nġac tanġ kêkôc siġ atom nanġ, êkêġ nê nġakwê êndêġ lau sênam ôli ma êkôc nġawae naênam ôli siġ tenġ. ³⁷ Ma aê jasôm êndêġ amac gebe Binġ tanġ teto amboac tonec nanġ, oc êtu tônġ êpi aê gebe ‘Sêsam enġ gêwiġj kêġjanġowaga.’ Binġ tanġ teto kêpi aê nanġ, oc njanô êsa.” ³⁸ Ma êsêac sêsôm gebe “Apômtau, alic acġom, siġ luagêc tec gêc.” Go enġ kêsôm gédêġ êsêac gebe “Kêtôm su.”

*Jesu keteġ mec**(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)*

³⁹ Go Jesu kêsâ gêġa ma kêpi Lôckatêkwi amboac gêgôm-gêgôm gêmoa ma nġacsenġomi têdaguc enġ. ⁴⁰ Sêô lasê gamêġ tau acġom, go kêsôm gédêġ êsêac gebe “Ateġ mecnanġ, gebe lêtôm êtap amac sa atom.” ⁴¹ Go gêwi êsêac siġ ma kêsû tau su kêsâ gêġa nġasawa kêtôm têtuc poc naêsêpġa, go kêpônġ aduc ma keteġ mec gebe ⁴² “O Tamoc, embe aôm têtmtac tenġ, nanġ ôkôc laclu tonec su anġa aêġoc. Mago aêġoc binġ êtu tônġ atom, aôm taôm nêġ êtu tônġ.” [⁴³ Go anġela tenġ anġa undambê mênġêôc tau lasê gédêġ enġ ma kêpuc enġ tônġ. ⁴⁴ Binġ tonanġ kêmônanġ enġ njanô e keteġ mec nġajanġa. Ma nê waenġ keselenġ jatep-jatep amboac dec kêsêp nom.]

⁴⁵ Keteġ mec su ma gêdi gédêġ nê nġacsenġomi gêġa e gêlic binġ gêġac êsêac êndu ma sêc bêc sêc. ⁴⁶ Tec Jesu kêsôm gédêġ êsêac gebe “Amac aêc bêc kêtû asagenġa. Andi sa ma atenġ mecnanġ, gebe lêtôm êtap amac sa atom.”

*Sêkôc Jesu tônġ**(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Joaŋ 18:3-11)*

⁴⁷ Jesu kêsôm binġ tonanġ gêmoa ma sêlic lau pom tenġ sêmêġ, nanġ êsêac 12 nêġ nġac tenġ, nġaê Juda, gêwê êsêac. Juda tau kêtû gasuc gédêġ Jesu gêġa gebe êfêsôp enġ alianô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gédêġ enġ gebe “Juda, aôm kôlêsoġ Nġamalacné Latu gobe oc enġ lasê me.” ⁴⁹ Ma êsêac tanġ sêsap Jesu tônġ sêmoa nanġ, sêlic gêġ tonanġ e sêsôm gebe “Apômtau, aêac oc anac êsêac nġa siġ me masi.” ⁵⁰ Ma nêġ nġac tenġ gêġac dabunġsêganê sakġnġwaga kêpa enġ tanġalauġ anônġa su. ⁵¹ Tec Jesu kêsôm gédêġ êsêac gebe “Andec, agôm kêtôm.” Ma kêmoaasac ênê tanġalauġ e nġajam kêsâ.

⁵² Ma Jesu kêsôm gédêġ lau dabunġsêga to siġwaga lôm dabunġa ma laumata, tanġ têtû olonġ-olonġenġ dêdêġ enġ sêġa nanġ, gebe “Amac alic aê amboac kêġjanġowaga tenġ me, tec aôc siġ to olopoac adêġ aê amêġ. ⁵³ Kêtôm bêcġenġ gawiġj amac gamoa lôm dabunġ, mago êu lemtenġ tenġ kêpi aê atom. Ma onec amac to nġakesec nġanjaclai tau nêġm nocġoc.”

*Petere gêsâ Jesu auc**(Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Joaŋ 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Êsêac sêkôc Jesu tônġ ma sêwê enġ sêsô dabunġsêganê andu sêġa. Ma Petere gêġac tau susu kêdaguc. ⁵⁵ Lau sêboja ja kêsâ andu tau nġamalacluġ ma sêsêlu sêġġônġ. Tec Petere jakêsêp êsêac nġasawa. ⁵⁶ Ma sakġnġwagao tenġ gêlic ja kêpô Petere ma kêpuc mata tônġ enġ e kêsôm gebe “Nġac tônê gêwiġj Jesugoc.” ⁵⁷ Ma Petere kêpa tau gebe “Awê, aê gajam kauc enġ nec.” ⁵⁸ Têlêġenġ ma nġac tenġ gêlic enġ e kêsôm gebe “Êsêacnêġ tenġ aôm amboac tonanġ.” Mago Petere kêsôm gebe “Nġac tau, aê atom.” ⁵⁹ Ma kêtôm ocktau nġasawa tenġ gêbacné, go nġac tenġ kêsôm nġajanġa gebe “Binġjanô, nġac tônê gêwiġj enġ amboac tonanġoc, gebe enġ nġac Galilaijanġa.” ⁶⁰ Tec Petere kêsôm gebe “Nġac tau, binġ tanġ aôm kôsôm nanġ, aê gajam kauc.” Kêsôm binġ tonanġ gêmoa ma gaôġenġ talec kêtanġ. ⁶¹ Tec Apômtau kêkac tau ôkwi mênġmata gê Petere e Petere taê gêġam Apômtaunê binġ, tanġ kêsôm gédêġ enġ gebe “Êmbêc tonec talec oc êtanġ atomġenġ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ⁶² Tec kêsâ gêġa ma kêtanġ njanô.

*Lau sêsu Jesu susu to sêġac enġ**(Mat 26:67-68; Mar 14:65)*

⁶³ Lau tanġ sêkôc Jesu tônġ nanġ, sêsu enġ susu to sêġac enġ. ⁶⁴ Êsêac sêkwa enġ lanġôanô nġa obo auc, go têtû kênac enġ gebe “Ôsôm lasê gebe asa gêġac aôm.” ⁶⁵ Ma sêsôm binġ alôb-alôb nġagêdô taêsam kêpi enġ gêwiġj.

Laumata sêkip Jesunê biñ sa

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Joaņ 18:19-24)

⁶⁶ Geleñmata ma launêñ lau ñanô to dabuñsêga ma biñsutau sêkac sa ma sêsôm sejoñ Jesu sêja lau ñanô sêkac sa ñamala. ⁶⁷ Go sêsôm gebe “Aôm embe Kilisi, nañ ôsôm taôm lasê êndêñ aêac.” Tec eñ kêsôm geđêñ êsêac gebe “Aê embe jasôm êndêñ amac, oc akêñ êwiñ atom.” ⁶⁸ Ma embe jatu kênac biñ teñ êndêñ amac, oc ajô aê aoc atom. ⁶⁹ Ma galoc tonec ñamalacnê Latu oc êñgôñ Anôtô ñaniniñ Ñatau nê anôña.” ⁷⁰ Ma lau samob sêsôm geđêñ eñ gebe “Amboac tonañ Anôtônê Latu aôm me.” Tec eñ kêsôm geđêñ êsêac gebe “Amac asôm gebe aê ênê Latu.” ⁷¹ Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac tapô lêna biñ ñagêđô êtu agenña. Aêac taunñ tañô biñ tau kêsâ eñ tau awa.”

23

Jesu kêkô Pilata lañônêm

(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Joaņ 18:28-38)

¹ Lau samob, tañ sêkac taunñ sa sêmoa nañ, dêdi jasejoñ eñ dêdêñ Pilata sêja. ² Go sêoc awenñ sa ma sêgôliñ biñ kêpi eñ ma sêsôm gebe “Ñac tonec aêac alic eñ gêli aêacma lau sa, ma kêkô lau auc gebe sêkêñ takis êndêñ kaisara atom to gê tau kêpi kiñ Kilisi.” ³ Tec Pilata kêtû kênac Jesu gebe “Judanêñ kiñ aôm me masi.” Ma Jesu gêjô eñ awa gebe “Kôsômgaç.” ⁴ Go Pilata kêsôm geđêñ lau dabuñsêga to lau ñagêđô gebe “Aê galic ñac tonec gêwê biñ teñ ñakainñ atom.” ⁵ Mago êsêac sêsôm ñajaña gebe “Eñ gêli lau sa ma kêđôñ kêtôm Judaia ñagamêñ samob. Gêjac m anga Galilaia e mêngeđêñ tonec.”

Jesu kêkô Herodo lañônêm

⁶ Pilata gêñô biñ tonañ ma kêtû kênac gebe “Ñac tônê eñ ñac Galilaianña me.” ⁷ E gêñô gebe eñ anga Herodonê gôliñ ñalêlôm, tec kêkêñ eñ geđêñ Herodo tau, tañ geđêñ ñasawa tonañ gêmoa Jerusalem nañ gêja. ⁸ Herodo gêlic Jesu e têtac ñajam samucgeñ gebe gêñô eñ ñawaegen ma gebe êlic eñ ñanô elêmê ma taê gêjam gêwiñ gebe Jesu êñgôm nê gêñsêga teñ eñ êlic acgom. ⁹ Tec kêtû kênac biñ taêsam geđêñ eñ. Mago Jesu gêjô eñ awa teñ atom. ¹⁰ Ma lau dabuñsêga to biñsutau, tañ sêkô nañ, sêgunñ biñ ñajaña kêpi eñ. ¹¹ Go Herodo to nê siñwaga sêmajec eñ to sêsu eñ susu ma sêkêñ ñakwê kwalam-kwalam geđêñ eñ kêsô, ma sêkêñ eñ geđêñ Pilata gêmu gêja kêtiam. ¹² Gêđêñ bêc tonañ Herodo agêc Pilata, tañ gêmungeñ sêkêñ kisa geđêñ taunñ, sêwê taunñ auc kêtiam.

Sêsôm kêtû tôn gebe Jesu êmac êndu

(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Joaņ 18:39-19:16)

¹³ Pilata kêkalem lau dabuñsêga to kasêga ma lau ñagêđô sa sêpi tagenñ, ¹⁴ go kêsôm geđêñ êsêac gebe “Ñac tonec amac akôc eñ adêñ aê amêñ kêtû gêli lau saña, mago aê katu Iêsu eñ, amac taôm anô. Biñ tañ amac agôliñ kêpi eñ nañ, aê katap ñanô teñ sa anga ênê atom. ¹⁵ Ma Herodo amboac tonañ, tec kêkêñ eñ geđêñ aêac gêmu gêmêñ kêtiam. Alicgac me, eñ gêgôm biñ teñ kêtôm gebe dansenñ eñ sunña nec atom. ¹⁶ Amboac tonañ jasôm si engeñ ma jangamboac eñ su.” [¹⁷ Ñagôliñ teñ gêc gebe Pilata êñgamboac ñac teñ su êtôm omsêgagenñ êndêñ êsêac.] ¹⁸ Tec lau samob sêmoêc gulungeñ gebe “Eñ êñajamañ, ma êñgamboac Baraba su êndêñ aêac.” ¹⁹ Ñac tonañ gêli lau sa anga malac e gêjac ñamalac êndu, tec sêkêñ eñ gêñgôñ kapoacwalô. ²⁰ Pilata taê gêjam gebe êñgamboac Jesu su, tec kêmasañ biñ geđêñ êsêac kêtiam. ²¹ Ma êsêac sêmoêc kêkô aucgeñ gebe “Ônac eñ êpi kakesotau, ônac eñ êpi kakesotau.” ²² Go Pilata kêsôm geđêñ êsêac kêtû ñim têlêac gebe “Ñac tonec gêgôm sec amboac ondóc. Aê katap ênê biñ dansenñ eñ su êñajaña teñ sa atom, tec gabe jai engeñ ma jangamboac eñ su.” ²³ Ma êsêac sêkac eñ sêmoêc kapôêñ ma sêjatu gebe ênac eñ êpi kakesotau êna. ²⁴ Amboac tonañ Pilata kêsôm kêtû tôn gebe sêñgôm nêñ biñ ñanô êsa, ²⁵ ma kêgaboac ñac, tañ gêñgôñ kapoacwalô kêtû gêli lau sa to gêjac ñamalac êndunña nañ, su kêtôm êsêac teterñ, ma Jesu tec kêkêñ eñ gêja kêtôm êsêacnêñ biñ.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Joaņ 19:17-27)

²⁶ Êsêac sêkôc Jesu sêja e sêkam ñac Kurenenña teñ tôn, ñaê Simon, tañ anga kôm gêmêñ nañ, ma sêu kakesotau gêsac eñ gebe êoc êndanğuc Jesu.

²⁷ Lau taêsam ñasec têdaguc Jesu ma lauo, tañ taên walô eñ to têtaj nañ, sêwiñ amboac tonañgeñ. ²⁸ Tec Jesu kêkac tau ôkwi geđêñ êsêac ma kêsôm gebe “Jerusalem latuio, atan aê atom, atan taôm to nêñ ñapalê acgom. ²⁹ Alicgac me, têt teñ oc êmêñ êsa, go lau sêsôm gebe ‘Aêac awenñ êoc lauo kapoac to êsêac, tañ sêkêkam atom nañ, ma su tañ gêlôm gêñ dedec atom nañ.’ ³⁰ Êndêñ ñasawa tônê oc lau sêoc awenñ sa ma sêsôm êndêñ lôc gebe ‘Au taôm ansac aêac ñaô,’ ma êndêñ gamêñ ñabau gebe ‘Anğênduc aêac auc.’ ³¹ Embe êtap ka matac sa amboac tonec, ma oc êñgôm ka masê amboac ondócgeñ.”

³² Ma sêwê ñac sec luagêc sêwiñ sêja sebe sênac êsêagêc êndu sêwiñ Jesu. ³³ Sêja e sêô lasê gamêñ tau, nanj sêsam sebe “Môkêlac” nanj acgom, go sêjac enj to ñac sec luagêc sêpi kakesotau, tenj genkaleri anôña ma tenj genkaleri gasêña. ³⁴ Ma Jesu kêsôm gebe “Tamoc, ôsuc êsêacnêñ biñ ôkwi, gebe sêjam kauc gêñ, tanj sêgôm nanj.” Go êsêac sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam. ³⁵ Lau sêkô ma sêlic gêñ tonanj ñai sêwiñ. Kasêga têtanj pelê enj gebe “Enj gêjam lau ñagêdô sa, ma enj embe Kilisi, tanj Anôtô kêjalij enj sa nanj, go ênam tau sa amboac tonanjenj.” ³⁶ Ma sinwaga sêsu enj susu amboac tonanj ma têtû gasuc enj sebe sêkêñ bu ñamakic êndênj enj ³⁷ ma sêsôm gebe “Embe Judanêñ kinj aôm, nanj ônam taôm saman.” ³⁸ Ma biñ tenj gêc enj ñaôña gebe “Judanêñ kinj tau tonec.”

³⁹ Ma ñac sec luagêc, tanj senkaleri nanj, nêñ tenj kêsôm biñ alôb-alôb kêpi enj gebe “Aôm tonanj oc Kilisi me. Ônam taôm kêsi ma aêagêc awiñmanj.” ⁴⁰ Go nê ñac tenj gêjô enj awa jagêc biñ enj gebe “Ñandanj kêpi aêac kêtôm tau, ma aôm tonanj kôtêc Anôtô atom me. ⁴¹ Aêagêc tec daôc jagêdênj, gebe kêtû aêagêcnêñ biñ ñagêjô, mago ñac tecenanj gêgôm gêñ tenj keso atom.” ⁴² Ma kêsôm gebe “O Jesu, taêm ênam aêma êndênj tanj mênjôtu kinj.” ⁴³ Ma Jesu kasôm gêdênj enj gebe “Biñjanô, aê jasôm êndênj aôm gebe Ocsalô tonec aôm ômoa ôwiñ aê anja Paradis.”

Jesu gêmac êndu

(*Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Joan 19:28-30*)

⁴⁴ Kêdabiñ gebe oc êkô ñaluj ma gêsunbôm gêjam gamêñ samob auc e gêdênj ocmata. ⁴⁵ Oc ñawê gêjanja ma obo baliñ, tanj genkaleri lôm dabunj nanj, gêngic kêsêp ñalunjenj. ⁴⁶ Ma Jesu gêmôc kapôênj gebe “O Tamoc, aê jasakinj katuc êndênj lêmam êwac.” Kêsôm tonanj su ma gêmac êndu. ⁴⁷ Kapitai tau gêlic e awa gêôc Anôtô gebe “Biñjanô, ñac tonec enj ñac gêdênjgoc.” ⁴⁸ Ma lau samob, tanj mênjêkô sebe sêlic gêñ tau nanj, sêlic e têtuc bôndagi ma sêc sêmu sêja. ⁴⁹ Jesunê lau samob to lauo, tanj têtadaguc enj anja Galilaia sêmênj nanj, sêkô jaêcgenj ma sêlic gêñ tonanj samob.

Sêkêñ Jesu kêsêp sê

(*Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Joan 19:38-42*)

⁵⁰ Judanêñ kasêga tenj gêmoa, nê ñaê Josep, nanj ñac ñajam to ñac gêdênj. ⁵¹ Enj gêlôc sa gêdênj biñ, tanj êsêac sêsôm to sêgôm nanj atom. Enj anja Judanêñ malac tenj, ñaê Arimatia. Ñac tau gêôñ Anôtôñê gamênjenj gêmoa. ⁵² Enj gêdênj Pilata gêja ma ketenj Jesunê ñawêlêlan, ⁵³ jakêkôc su mênjêsabari ña obo ma ketoc enj gêc sêô, tanj sêsap kêsêp poc nanj. Tetoc ñawêlêlan tenj gêc sê tau su atom tagenj. ⁵⁴ Bêc sêmasanj taunja ma sabat kêdabiñ.

⁵⁵ Tec lauo, tanj têtadaguc Jesu anja Galilaia sêmênj nanj, sêwiñ Josep jasêlic sêô to kôm tetoc Jesunê ñawêlêlan ênêcña. ⁵⁶ Go sêmu sêja ma sêmasanj gêñ ñamalû to ñalêsi gebe sêniñ oso ñawêlêlanj. Ma gêdênj sabat tau sêlêwanj tanj kêtôm biñsu ñajatu.

24

Jesu gêdi sa

(*Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Joan 20:1-10*)

¹ Gêdênj woke ñabêc ñamataña gêdênj bêbêc kanucgenj nanj lauo sejonj gêñ ñamalû, tanj sêmasanj nanj, sa sêja sêô ² e sêlic sêsabi poc su anja sêawa. ³ Tec sêsô sêja ma têtap Apômtau Jesu nê ñawêlêlan sa atom. ⁴ Lauo tonanj taênj gêjam jakêsa-jakêsa sêkô e sêlic ñac luagêc tonjakwê ñaeb ñaôma mênjêkô sêwiñ êsêac. ⁵ Êsêac têtêc taunj e sêpô dêducgenj sêkô, go êsêagêc sêsôm gêdênj lauo gebe “Amboac ondoc asôm mata jali tau anja ñacmatênênj.” ⁶ Enj gêmoa tonec atom, Anôtô gêñu enj sa su. Taêm ênam biñ, tanj enj kêsôm gêdênj amac gêdênj gêmoa Galilaia nanj ⁷ gebe ‘Oc sêkêñ Ñamalacnê Latu êndênj lau sec nêñ lemenj nasênac enj êpi kakesotau ma ñabêc êtu têtêac, go êndi sa.’” ⁸ Lauo taênj gêjam ênê biñ tau tonanj, ⁹ tec sêmu anja sêô sêja ma têtôñ biñ samob tonanj ñai gêdênj ñacsenjomi 11 to lau ñagêdô samob. ¹⁰ Lauo tau tonec ñai Maria anja Magdala agêc Joana ma Jakobonê têna Maria to lauo ñagêdô, tanj sêwiñ êsêac nanj, sêsôm biñ tonanj gêdênj aposolo. ¹¹ Mago lau tonanj sêñô lauonênj biñ tonanj ñai e amboac sêboaco ma sêkêñ gêwiñ atom. ¹² Tec Petere gêdi ma kêlêti gêja sêô jakêtuc kêniñ kêsêp e gêlic obo kwalam-kwalam tau gêc ma gêñac lêma kêtû gêñ tonanj, go gêc gêmu gêja kêtiã.

Ñac luagêc sêja Emaus

(*Mar 16:12-13*)

¹³ Bêc tonanjenj ma lau tonanj nêñ ñac luagêc sêja malac tenj, ñaê Emaus, nanj gêc Jerusalem ñagala, ñasawa kêtôm ockatu ñasawa têtêac, ¹⁴ ma agêc sêjam biñ samob tonanj ñai kêtû biñgalôm gêdênj taunj. ¹⁵ Agêc sêsôm biñ tau ma sênac matenj gêdênj taunj sêmoa e Jesu tau jagêô lasê ma kêsêlênj gêwiñ êsêagêc, ¹⁶ mago agêc matenjanô kainj tenj e sêjala enj atom. ¹⁷ Go Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Biñ ondoc tec amagêc ajam kêtû biñgalôm gêdênj taôm amoa intêna nec.” Ma êsêagêc sêpô dêducgenj sêkô. ¹⁸ Go agêcnêñ ñac tenj, ñaê Kleopa, gêjô enj awa gebe “Aôm ñac jaba tagenj tonec, tec gômoa Jerusalem ma kôjala biñ, tanj sêgôm anja malac

gédêñ ñasawa tecenec nañ atom me.”¹⁹ Go Jesu kêtú kénac êsêagêc gebe “Binj amboac ondoc.” Tec êsêagêc sêjô enj awa gebe “Binj tonañ kêpi Jesu anja Nasaret. Enj propete, tañ kêsôm to gêgôm nê gêñ ñajarja, Anôtô to lau samob sêlic.²⁰ Ma aêacma lau dabunjsêga to kasêga sêkêñ enj gédêñ lau-mêtôcwaga sebe sênac enj êndu e sêjac enj kêpi kakesotau.²¹ Mago aêac tec taên kêka gebe Ñac tau tonañ oc ênam Israel sa. Binj tonañ mênjkêsa ma galoc ñabêc kêtú têtêac.²² Go aêacma lauo ñagêdô têtakê aêac gebe bêbêc kanucgen sêja sêô²³ ma têtap ênê ñawêlêlan sa atom, tec sêmu sêmênj ma sêsôm gebe sêlic anjela seoc taur lasê, nañ sêsôm gebe enj gêmoa mata jali.²⁴ Tec aêacma lau ñagêdô sêja sêô ma têtap sa kêtôm tañ lauo sêsôm nanjen. Mago ñac tau tec sêlic enj atom.”

²⁵ Go Jesu kêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Melocagêc, tonêm ñalêlôm ñadanigenj e akêñ gêwiñ binj samob, tañ propete sêsôm nañ atom.²⁶ Ñandanj tonañ gêjac Kilisi ñawae gebe êoc, go êkôc nê ñawasi sa atom me.”²⁷ Ma enj gêwa binj, tañ teto kêpi enj nañ, sa gédêñ êsêagêc gêjac m anja Mose to propete samob nêñ.

²⁸ Ac sêsêlêñ e têdabinj malac, tañ sebe sêna nañ, ma enj gêgôm amboac gebe êoc lêlêc êsêagêc êna.²⁹ Tec agêc sêsôm sepeñ ducgenj gebe “Ômoa ôwiñ aêagêcmanj gebe kêtula ma oc jakêsêpgac.” Tec enj kêsô gêja gebe êngônj êwiñ êsêagêc.³⁰ Gédêñ tañ sêngônj sêwiñ taunj sebe sêninj gêñ nañ, Jesu kêkôc polom mênjgêjam danje ma kêpô kêkôc jakêkêñ gédêñ êsêagêc.³¹ Ma agêc matenânô ñakêñkêñ kêsa e sêjala enj su ma malamê.³² Gocgo agêc sêsôm gédêñ taunj gebe “Kec, gédêñ tañ enj kêsôm binj gédêñ aêagêc anja intêna ma gêwa binj, tañ teto gêc nañ sa, ma nêñ ñalêlôm kepeñ aêagêc nec atom me.”

³³ Ma gacgenj dêdi sêmu sêja Jerusalem e têtap êsêac 11 to nêñ lau ñagêdô, tañ sêkac taunj sa sêngônj nañ sa.³⁴ Ma lau tonañ sêsôm gédêñ êsêagêc gebe “Apômtau gêdi sa binjñanôgoc, tec geoc tau lasê gédêñ Simon.”³⁵ Go êsêagêc sêjac minj binj, tañ kêsa anja intêna to sêjala enj gédêñ kêpô polom kêkôc nañ, gédêñ êsêac.

Jesu geoc tau lasê gédêñ nê ñacsenjomi

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Joan 20:19-23; Apos 1:6-8)

³⁶ Sêsôm binj tonañ sêmoa ma Jesu tau kêsa jakêkô êsêac ñaluñgenj ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Binjmalô êndêñ amac.”³⁷ Mago êsêac têtakê ma têtêc taunj ñanô sehoc sêlic ñalau tenj.³⁸ Tec enj kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amboac ondoc tec atakê ma nêñ ñalêlôm ulu-ulu kêtú asagenja.³⁹ Alic lemoc to ockainj acgom, gebe aê tau tec kakô. Mênjamoasac aê alic acgom. Ñalaunê ñamêsôm to ñatêkwa amboac alic anja aêñoc nec gêc atom.”⁴⁰ Kêsôm tonañ ma kêtôc lêma to akainj gédêñ êsêac.⁴¹ Êsêac têtêc ñajam gêbôc nêñ ñalêlôm auc ma sêkêñ gêwiñ atom, sê taên ñaômagenj. Tec enj kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amacnêñ gêñ taniñja tenj gêc tonec me masi.”⁴² Ma sêkêñ i sigob ñagêdô tenj gédêñ enj.⁴³ Ma enj kêkôc su mênjenj êsêac sêlic.

⁴⁴ Ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Aêñoc binj, tañ gêngônj gawinj amac ma kasôm gédêñ amac nañ, tonec gebe Binj samob. tañ teto kêpi aê gêc Mosenê binjsu to propete ma Pesalem nañ, samob oc êtu tôñ.”⁴⁵ Go gêwa binj sa gédêñ êsêac e nêñ kauc jakêsêp binj, tañ teto gêc nañ.⁴⁶ Ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Binj amboac tonec tec teto gêc gebe Kilisi êoc ñandanj ma êndêñ bêc êtu têtêac, go êndi sa anja ñacmatênêñ.⁴⁷ Ma ênê lau sênac enj lanjô nasênac mêtê lau samuc samob gebe sênac taunj ôkwi e êsuc êsêacnêñ sec ôkwi. Êsêac sênac mêtê sênac m anja Jerusalem.⁴⁸ Binj tonañ ñai ñasêwa-binj-sawaga amac.⁴⁹ Alicgac me, binj tau, tañ Tamoc gêjac mata nañ, oc jakêñ wacêpi amac. Mago anjônj malac tonecgenj e ñaclai anja lôlôc êkwa amac auc acgom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)

⁵⁰ Go gêwê êsêac sêsa Betania sêja e gêoc lêma sa ma gêjam mec êsêac.⁵¹ Gêjam mec êsêac gêmoa e gêwi êsêac sinj ma Anôtô kêkôc enj sa kêpi undambê gêja.⁵² Go êsêac sêpônj aenjduc gédêñ enj ma sêc sêmu sêja Jerusalem kêtiam totêntac ñajam samucgenj.⁵³ Ac sêmoa lôm dabunj sêwi sinj atom, sêlanem Anôtôgenj.

Nawae Najam kêtôm JOAN KETO

Nawae Najam kêtôm Joan Keto nec gêwa Jesu sa gebe Anôtôhê Binj ênêc tengen to tengenja enj, tan "kêtu ñamalac mênggêmoa nom gêwiñ aêac". Teto Nawae Najam ñam buku tau gêwa sa gebe Lau tê sêsam-sêsam nê, sêkên êwiñ Jesu gebe Kilisi tau, tan Anôtô gêjac mata enj nanj, Anôtôhê Latu tau ma lau, tanj sêkêñj êwiñ enj oc sênggônj maten jali nanj (20:31).

Joan Gêjac m nê Nawae Najam gêwa Jesu sa gebe Anôtôhê Binj Tau ênêc tengen to tengenja, tanj ñaê lulu sêkwa taunjen. Enj keto gêñtalô ñagêdô, tanj sêwaka Jesu sa gebe Kilisi, tanj Anôtô gêjac mata nanj, to Anôtôhê Latu enj. Go keto gêñtalô ñabingalôm, tanj gêwa binj nanj Anôtô geoc lasê ña gêñtalô tau nanj, ñam sa. Buku ñasêbu tonanj gêjac ñagêdô sêkên gêwiñ Jesu to tédaguc enj ñamiñ, mago ñagêdô sêli taunj sa gêdên enj ma sêjac jao taunj e sêkêñj gêwiñ enj atom. Jesu to nê ñacsenjomi sêbiñ taunj tôñ ñanjêngosu, tec kêtu awê gêdên gêbêc, tanj sêkôc enj tôñ nanj, ma kêpi binj, tanj enj kêkêñj puc to gêjac êsêac têtac tôñ gêdêñj tanj ñacjo sêjac enj kêpi ka ñanoc kêdabijn nanj. Joan keto binj tonanj gêc môlêlatu 13-17. Go sêkôc Jesu tôñ to sêmêtôc ênê binj ma sêjac enj kêpi ka e gêdi sa to jageoc tau lasê gêdên nê ñacsenjomi ñamiñ nanj, teto gêc môkêlatu ñamuñja.

Joan tec kêwaka binj tonec sa gêc awêgenj gebe Dangôn maten jali ñam kêsêp Kilisigenj. Anôtô gêsuj moasiñ ñanô gêdên ñamalac sêkôc ñaômagenj. Moasiñ tau enj galocgenj gêjac m ma kêkên lau, tanj sêkêñj gêwiñ Jesu gebe intêna to binjñanô ma dangonj maten jali ñamôkê enj nanj nawae (14:6). Go Joanñê binj taujala tenj tonec gebe gê dôñj gêñj ñanô undambêña kêpi ñamalacnêñj gêñj kêtôm bêcgenjña amboac bu to mo ma ñawê to gejobwaga to nê domba ma wainmôkê to ñanjano.

Nadênanj

1. Binjandanj 1:1-18
2. NACKÉSAGU Joan ma Jesunê ñacsenjomi ñamataña 1:19-51
3. Jesu kêkôc nê sakinj sa gêjam mêtê lau gêmoa awêgenj 2:1-12:50
4. Jesunê bêc ñamuñja anja Jerusalem to malac, tanj gêc malac tau ñagala nanj 13:1-19:42
5. Apômtau gêdi sa anjaracmatênêñj ma geoc tau lasê 20:1-31
6. Natakku gebe Apômtau geoc tau lasê anja Galilaia gêwiñ 21:1-25

Binj dangônj maten jaliña

¹ Anôtô kêkêñj undambê to nom atomgenj nanj Binj tau gêmoa. Binj tau tonanj gêmoa jagêwiñ Anôtôgenj, ma Binj tau nanj Anôtô tau. ² Anôtô kêkêñj undambê to nom atomgenj nanj Binj tau gêmoa jagêwiñ Anôtôgenj. ³ Anôtô kêkêñj gêñj samob ña engenj. Enj kêkêñj gêñj tenj ña enj masi nec atom. ⁴ Maten jali ñam gêc Binj tau ma maten jali tau tonanj kêtu ñamalacnêñj ñawê. ⁵ ñawê tau tec mênkêpô ñakesec, mago ñakesec gêjam auc atom.

⁶ Anôtô kêsakinj ñamalac tenj, nê ñaê Joan. ⁷ Enj gêmêñj gebe êwa Binj sa, gebe êwa ñawê tau ñam sa, gebe ñamalac samob sêñjô ênê binj ma sêkêñj êwiñ. ⁸ ñac tau tonanj ñawê tau enj atom, gêmêñj gebe êwa ñawê ñam sagenj.

⁹ ñawê ñanô tau tonec mênkêsêp nom e kêpô ñamalac samob. ¹⁰ Enj gêmoa nom ma Anôtô kêkêñj nom ña enj, mago lau nomña sêjala enj atom. ¹¹ Enj gêmêñj tau nê gamêñj, mago nê lau sêkôc enj sa atom. ¹² Lau tanj sêkôc enj sa to sêkêñj gêwiñ enj nanj, tec kêkêñj ñaclai gêdêñj êsêac gebe têtû Anôtôhê ñapalê. ¹³ Êsêacnêñj ñam kêsêp dec to têtac kêkac ma ñac tenj kêka lasêña atom. Nêñj ñam jakêsêp Anôtôgenj.

¹⁴ Binj tau kêtu ñamalac mênggêmoa gêwiñ aêac. Ma aêac talic ênê ñawasi, tanj moasiñ to binjñanô gêjam enj auc nanj, ma ñawasi tau kêtôm Tama kêkêñj gêdêñj Latu tagenj. ¹⁵ Joan gêwa enj ñam sa kêkac awa sagenj gebe "Ñac tau, nanj kasôm ênê binj gebe 'ñac tanj êndanjuc aê êmêñj nanj, gêmuj aê gebe enj kêtu aêñoc ñamata.'" "

¹⁶ Aêac samob takôc moasiñ to moasiñ anja gêñj, tanj gêjam enj auc samucgenj nanjoc. ¹⁷ Anôtô kêkêñj binjsu gêdêñj Mose kêsôm lasê, ma moasiñ to binjñanô kêsâ anja Jesu Kilisi nê. ¹⁸ ñamalac tenj gêlic Anôtô atomanô, Anôtôhê Latu tagenj, tanj gênggônj Tama labum nanj, gêwa enj ñam sa.

NACKÉSAGU Joan gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Juda sêsakinj lau dabunwaga to Lewinê wakuc anja Jerusalem dêdêñj Joan sêja gebe têtû kênac enj gebe "Aôm asa." Ma Joan gêwa binj amboac tonec sa ²⁰ ma kêsôm lasê to gêsarj binj tenj auc atom, kêsôm lasêgenj gebe "Aê Kilisi tau atom." ²¹ Tec êsêac têtû kênac enj gebe "Amboac ondoc, aôm Elia me." Ma enj kêsôm gebe "Aê enj atom." Tec têtû kênac enj gebe "Aôm oc propete tau me." Tec enj gêjô êsêac awenj gebe "Masi." ²² Go têtû kênac enj gebe "Aôm asa."

Ôsôm acgom gebe awa bin sa êndêr lau, tan sêsakin aêac nan. Aôm taôm ôwa taôm sa acgom.”
²³ Tec enj kêsôm gebe

“Aê nac tenj awa, tan gêmôêc gêmoa gamêr sawa gebe ‘Amansar Apômtaunê intêna’
 amboac propete Jesaia kêsôm.”

²⁴ Go lau, tan Parisai sêsakin êsêac nan, ²⁵ têtû kênac enj gebe “Aôm Kilisi tau atom ma aôm
 Elia atom, ma aôm propete tau atom, mago amboac ondoc tec kôsagu lau.” ²⁶ Tec Joan gêjô
 êsêac awenj gebe “Aê tec kasagu lau na bugen, ma nac tau, nan amac ajala enj atom nan, tec
 wackêkô amac njanjenj. ²⁷ Enj kédaguc aê gêmêr, ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa
 njalêkôr atom.” ²⁸ Bin tonanj kêsâ Betania, nan gêc Jordan njamakenj ônêrja, gamêr tan Joan
 kêsagu lau gêmoa nan.

Anôtônê domba

²⁹ Nageleñ Joan gêlic Jesu gêdêr enj gêmêr ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba, tanj
 kêsip njamalacnêr sec su nan, tau tônê. ³⁰ Nac tau, tanj nawa enj sa gebe ‘Nac tenj êndanjuc aê
 êmêr, nan gêmur aê gebe enj kêtû aênoc njamata.’ ³¹ Aê tec kajala enj kwanangenj atom, mago
 Anôtô gebe lau Israel sêlic enj, tec aê mênkasagu lau na bugen.” ³² Joan gêwa bin nagejô sa
 gebe “Aê galic Nalau kêsêp anja undambê amboac balôsi mênngêmoa gêwiñ enj. ³³ Aê tauc tec
 kajala enj kwanangenj atom. Mago nac, tanj kêsakin aê gamêr gebe jansanju lau na bu nan,
 kêsôm gêdêr aê gebe ‘Aôm oc ôlic Nalau êsêp mênngêmoa êwiñ nac tenj. Ma nac tau tonanj oc
 ênsanju lau na Nalau Dabun.’ ³⁴ Bin tonanj aê galic, tec gawa sa gebe Anôtônê Latu enj.”

Jesunê nacseñomi njamataña

³⁵ Nageleñ ma Joan to nê nacseñomi luagêc sêmu jasêkô kêtiam ³⁶ e Joan mataanô gêlic Jesu
 kêsêlêr gêmêr ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba.” ³⁷ Nacseñomagêc tau sêñô enj kêsôm
 bin tonanj, tec tédaguc Jesu sêja. ³⁸ Jesu kêsâ tau ôkwi e gêlic êsêagêc tédaguc enj ma kêtû kênac
 êsêagêc gebe “Amagêc asôm asagenj.” Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Rabi” (tanam ôkwi gebe
 Mêtêmôkê), “aôm gôêc ondoc.” ³⁹ Ma enj kêsôm gêdêr êsêagêc gebe “Amêr, mênalic.” Tec
 êsêagêc sêja sêlic gamêr, tanj enj gêc nan, ma gêdêr bêc tonanj agêc sêmoa sêwiñ enj. Ma bin
 tonanj gêdêr oc gebenj kwalamgenj.

⁴⁰ Nacagêc tanj sêñô Joan kêsôm binj tau e agêc tédaguc Jesu sêja nan, nêñ nac tenj tec Simon
 Petere lasi Andrea. ⁴¹ Nac tau kêtap têwa Simon sa kêtû njamata ma kêsôm gêdêr enj gebe
 “Aêagêc atap Mesia tau sa” (tanam ôkwi gebe Kilisi). ⁴² Go gêwê têwa gêdêr Jesu gêja. Jesu
 mata gê enj ma kêsôm gebe “Aôm Joan latu Simon, tasam aôm gebe Kêpa acgom” (tanam ôkwi
 gebe Petere).

Jesu kêkalem Pilip agêc Natanael

⁴³ Nageleñ Jesu gebe êna Galilaia e gêdac Pilip ma kêsôm gêdêr enj gebe “Ôndanjuc aê.” ⁴⁴ Ma
 Pilip tau anja Andrea agêc Petere nêñ malac Betsaida. ⁴⁵ Pilip gêdac Natanael ma kêsôm
 gêdêr enj gebe “Nac tanj Mose keto binj kêpi enj gêc binju to propete teto nan, aêac atap enj
 sêñac. Enj Josep latu Jesu anja Nasaret.” ⁴⁶ Ma Natanael kêsôm gêdêr enj gebe “Gên njam
 tenj oc mênêsa Nasaret me.” Tec Pilip kêsôm gêdêr enj gebe “Ômôên ôlic.” ⁴⁷ Jesu gêlic Nata
 nael gêdêr enj gêja ma kêsôm kêpi enj gebe “Kec, Israel nanô enj, binjdansanj tenj gêc ênê njalêlôm
 atom.” ⁴⁸ Natanael kêtû kênac enj gebe “Gôlic aê anja ondoc.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe
 “Pilip gêmôêc aôm atomgenj, ma aê galic aôm kôkô jambô njalabu.” ⁴⁹ Ma Natanael gêjô enj
 awa gebe “Mêtêmôkê, Anôtônê Latu aôm, Israelnêr kinj aômogoc.” ⁵⁰ Go Jesu gêjô enj awa
 gebe “Aê kasôm gêdêr aôm gebe Galic aôm kôkô jambô njalabu, tec kôkêñ gêwiñ aê nec me.
 Aôm oc ôlic nanô nagejô êlêlêc gên tonanj su.” ⁵¹ Ma kêsôm gêdêr enj gebe “Binjanô, aê jasôm
 tobijnjanôgenj êndêr amac gebe Amac oc alic undambê êrja ma Anôtônê anjela sêpi sêsêp
 dêndêr Njamalacnê Latu.” * sêjam nê Petere ôkwi kesep tauñ awenj gebe Kêpa. 1

2

Serj awê to nac njamasinj anja Kana

¹ Nabêc kêtû têlêac, go sêsi awê anja Kana Galilaijanja ma Jesu têna gêmoa gêwiñ. ² Ma sêkêñ
 janj gêdêr Jesu to nê nacseñomi gêja amboac tonanj gebe sêniñ moasinj sêwiñ. ³ Wain kêpa, tec
 Jesu têna kêsôm gêdêr enj gebe “Êsêacnêñ wain masi.” ⁴ Ma Jesu kêsôm gêdêr enj gebe “Awê,
 aêagêcnêñ asagenj nagejô gadêñ tauñ. Noc noc mênkêsâ atom tagenj.” ⁵ Go têna kêsôm gêdêr
 sakinjwaga gebe “Enj embe êsôm binj tenj êndêr amac, nanj angôm.” ⁶ Lau tau nêñ kupoc bunja
 6 kêkô kêtôm Judanêñ binj sêkwasinj tauñ têtû selecra. Ku tau tagenj njalêlôm kêtôm sêsêwa bu
 bakep luagêc me têlêac êsêpna. ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêr êsêac gebe “Asunj bu êsêp ku tonanj e
 mênêc.” Tec êsêac sêsunj bu kêsêp e mênngêc poap tagenj. ⁸ Go kêsôm gêdêr êsêac gebe “Galoc
 akati ma akôc andêñ Nac-kêsâê-gênjwaga ana.” Tec êsêac sêkôc sêja. ⁹ Nac-kêsâê-gênjwaga kêsâê

* 1:51: Nae Kepa to nê Petere njam tagenj gebe poc. Lau Juda

e gêlic bu kêtü wain ma gêjam kauc ñam. Tagen sakinwaga, tan sêsun bu tau nan, tec sêjalagac. Go gêmôc ñac-gêjam-awêwaga ¹⁰ mênjkêsôm gédên enj gebe “Lau samob sêkên wain ñajam lau sênôm gêmun e kêtôm, go sêkên wain ñaðma kêdaguc. Ma aôm kôgaminj wain ñajam e galoc, go kôkên.”

¹¹ Jesu gêjac m nê gêntalô kêpi gên tonan anja Kana Galilainja ma geoc nê ñawasi lasê, ma nê ñacsenjomi sêkên gêwinj enj.

¹² Gêgôm gên tonan su, go agêc têna ma lasii to nê ñacsenjomi sêsêp Kapanaum sêja jasêmoa tonan bec ñagêdô.

Jesu kêjanda têtulu-gênwaga anja lôm dabunj
(Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Judanên Pasa kêdabinj, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. ¹⁴ Anja lôm dabunj enj kêtap sa gebe lau sejon bulimakao to domba ma balôsi gebe lau sênam ôli, ma sêjô-monewaga sêngôn sêwinj. ¹⁵ Tec gêjam lêpaa kêtü bôcômbinj ma kêjanda êsêac samob to nêj domba ma bulimakao anja lôm dabunj sêsa awê sêja. Go kêsêwa sêjô-monewaga nêj mone sinj ma kêtinj tebo pinjon. ¹⁶ Ma kêsôm gédên lau-têtulu-balôsiwaga gebe “Akôc gên tau sa êsa awê êna. Anjôm Tamocnê andu Êtu andu sênam ôli gênja atom.” ¹⁷ Ma nê ñacsenjomi taên gêjam binj, tan teto gêc nanj gebe “Gaim tauc su katu nêman duña.”

¹⁸ Tec Juda têtü kênac enj gebe “Aôm gôgôm gên amboac tonan, nanj ôwa taôm sa ña gêntalô ondoc êndên aêac.” ¹⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Embe ansej lôm dabunj tonec su ma oc jakwê sa êtôm bêc télêac êtiam.” ²⁰ Tec Juda sêsôm gebe “Lôm dabunj tecenec sêkwê sêmoa e jala 46 gêja, ma aôm tonan gobe ôkwê sa êtôm bêc télêac me.” ²¹ Jesu kêsôm binj lôm dabunja tonan kêpi tau ôli. ²² Gédên tanj Anôtô gênju Jesu sa anja ñacmatênênj nanj, nê ñacsenjomi taên gêjam ênê binj tau tonan ma sêkên gêwinj binj, tan teto gêc to binj Jesu kêsôm nanj.

Jesu kêjala lau samob

²³ Jesu gêmoa Jerusalem gédên omsêga Pasa ma gêgôm gêntalô lau taêsam sêlic, tec sêkên gêwinj ênê ñaê. ²⁴ Mago Jesu kêkên tau pan-panj gédên êsêac atom, gebe kêjala êsêac samob, ²⁵ ma kêpô lêna lau sêwa ñamalac tenj ñam sa êndên enja atom, gebe enj tau kêjala binj, tan gêc ñamalacnênj ñalêlôm nanj.

3

Jesu agec Nikodeme

¹ Parisainênj ñac tenj gêmoa, nê ñaê Nikodeme. Enj Judanênj kasêga tenj. ² ñac tonan gédênj gêbêc gédênj Jesu gêja ma kêsôm gédênj enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm mêtêmôkê anja Anôtônê tec gômônj, gebe gêntalô tanj aôm gôgôm nanj, ñamalac tenj oc êngôm êtôm atom, Anôtô êwinj enj aegom.” ³ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj aôm gebe ñamalac tenj embe êtu wakuc atom, oc êtôm gebe êlic Anôtônê gamênj atom.” ⁴ Go Nikodeme kêsôm gédênj enj gebe “Ñamalacanô êtôm gebe êtu wakuc êtiam amboac ondocgenj. Oc êtôm gebe êsêp têna têtacclêlôm êtu dim luagêc ma êkôc enj êtiam me.” ⁵ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj aôm gebe Bu to ñalau embe êkôc ñamalac êtu wakuc atom, oc êsô Anôtônê gamênj êna atom. ⁶ Gên tanj ôli kêkôc nanj ôli, ma gên tanj ñalau kêkôc nanj ñalau. ⁷ Ôñac lêmam atom gebe kasôm gédênj aôm gebe ‘Amac atu wakuc êtiam.’ ⁸ Mu kêsêlênj amboac kêsêlênj. Aôm gônô ñakicsêa, mago mu-m to mutêpôê nanj gôjam kauc. Lau tanj ñalau kêkôc êsêac nanj, nêj binj amboac tonan.” ⁹ Ma Nikodeme gêjô enj awa gebe “Binj tonanj êtu anô amboac ondoc.” ¹⁰ Jesu gêjô enj awa gebe “Israelnênj mêtêmôkê aôm, mago gôjam kauc binj tonec me. ¹¹ Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj aôm gebe Gên tanj aêac ajala nanj, tec asôm lasê, ma gên tanj aêac alic nanj, tec awa sa. Mago amac akôc aêacma binj, tanj awa sa nanj, sa atom. ¹² Aê kasôm binj nomnja gédênj amac, mago akênj gêwinj atom. Ma embe jasôm binj undambêja êndênj amac, oc akênj êwinj amboac ondoc. ¹³ ñamalac tenj kêpi undambê gêja atom, ñac tagenj, tanj kêsêp anja undambê gêmênj nanjenj. Enj ñamalacnê Latu tau. ¹⁴ Mose gêjac moac ñakatu sa anja gamênj sawa ma oc sênac ñamalacnê Latu sa êtôm tônê, ¹⁵ gebe ñamalac samob, tanj sêkênj gêwinj enj nanj, sêngônj matenj jali tenjenj.”

¹⁶ Gebe Anôtô têtac gêwinj ñamalac kainj tenj, tec kêkênj nê Latu tagenj gêmênj gebe samob, tanj sêkênj gêwinj enj nanj, sênanja atom, sêngônj matenj jali tenjenj. ¹⁷ Gebe Anôtô kêsakinj Latu tagenj gêmênj nom, gebe êmêtôc ñamalac atom, gêmênj gebe ênam ñamalac kêsi.

¹⁸ Lau tanj sêkênj gêwinj enj nanj, oc êmêtôc êsêac atom. Ma lau tanj sêkênj gêwinj enj atom nanj, têtap mêtôc sagac, gebe sêkênj gêwinj Anôtônê Latu tagenj nê ñaê atom. ¹⁹ Mêtôc tau ñam amboac tonec gebe ñawê gêmênj nom, mago ñamalac têtac gêwinj ñakesec kêlêlêc ñawê su, gebe sêgôm nêj secgenj. ²⁰ Lau samob, tanj sêgôm sec nanj, têtac gedec ñawê ma oc nasêô

lasé ñawê tau atom, gebe ñawê oc êmbu êsêacnêñ kolenj. ²¹ Ma lau tanj sêgôm binjanô ñanô kêsana nanj, tec oc nasêô lasé ñawê gebe êpô nêñ kolenj e ênêc awê, gebe sêgôm toAnôtôgenj.

Jesu agêc ñakêsagu Joan

²² Binj tonanj su, go Jesu to nê ñacsenjomi sêja gamêñ Judaijana. Enj gêmoa gêwiñ êsêac gêmoa tonanj ma kêsagu lau. ²³ Ma Joan kêsagu lau gêmoa Aionon, tanj gêc Salim ñagala nanj amboac tonanj gebe bu taêsam kêpoac tônê, tec lau sêja jakêsagu êsêac, ²⁴ gebe gêdêñ tonanj sêkêñ Joan gêngôñ kapoacwalô atomgenj.

²⁵ Joanñê ñacsenjomi to ñac Judaña tenj ac sêpa tauñ kêtû binj sêkwasinj tauñ têtû selecña. ²⁶ Go êsêac dêdêñ Joan sêja ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, ôlic acgom, ñac nanj agêc amoa Jordan ñamakeñ ònêña awiñ taôm ma gôwa enj ñam sa nanj, tec tau kêsagu lau ma samob dêdêñ enj sêja.” ²⁷ Tec Joan gêjô êsêac awenj gebe “Ñamalac tenj tau êkôc gêñ tenj êtôm atom, Anôtô êkêñ êndêñ enj acgom. ²⁸ Taôm anjôgac gebe kasôm gebe ‘Aê Kilisi atom, mago Anôtô kêsakinj aê gamuj enj.’ ²⁹ Nac tanj sêsi awê gêjac enj ñawae nanj, kêtû ñac-ênam-awêwaga. Mago ñac-ênamawêwaga nê ñac, tanj jakêkô ma gêñô enj nanj, kêtû samuc ñac-ênam-awêwaga nê awa. Ma galoc aê amboac tonanj têtac ñajam kêlêlêc samucgenj. ³⁰ Enj êtôp ma aê jamêlinj.”

³¹ Enj tanj anjâlôc nanj, kêlêlêc samob su. Enj tanj nê ñam gêc nom nanj, kêtû gêñ nomña ma kêsôm binj nomña. Ma enj tanj anjâ undambê nanj, kêlêlêc samob su ³² Binj tanj enj gêlic to gêñô nanj, tec gêwa sa, mago lau tenj sêkôc ênê binj sa atom. ³³ Ma lau tanj sêkôc binj tonanj sa nanj, sêlôc kêtû tôn gebe Anôtô enj Nac binjanôña. ³⁴ Nac tanj Anôtô kêsakinj enj nanj, kêsôm Anôtônê binj, gebe Anôtô kêkêñ Njalau gêdêñ enj kêtôm dôngênj atom, enj kêsêwajenj. ³⁵ Tama têtac gêwiñ Latu, tec kêkêñ gêñ samob kêsêp enj lêma. ³⁶ Enj tanj kêkêñ gêwiñ Latu nanj, êngôñ mata jali tenjenj. Ma enj tanj tanjapêc gêdêñ Latunê binj nanj, êlic gamêñ êngôñ mata jalinja atom, gebe Anôtô têtac ñandanj ginj enj tôngac.

4

Jesu agêc awê Samariaña

¹ Jesu kejala gebe Parisai sêñô enj gêjam lau taêsam ôkwi têtû ñacsenjomi to kêsagu lau kêlêlêc Joan ñawae, ² Jesu tau kêsagu lau atom, ênê ñacsenjomigenj sêgôm, ³ tec gêwi Judaija sinj ma gêmu gêja Galilaia kêtiam. ⁴ Gamêñ tonanj ñaintêna tagenj kêsana Samarianagenj gêja. ⁵ Tec enj kêsêlêñ e gêô lasê malac Samariaña tenj ñaê Sukar gêc kôm, tanj Jakob kêkêñ gêdêñ latu Josep nanj ñagala. ⁶ Ma Jakobnê bumata kêpoac tonanj, Jesu kêsêlêñ e têkwa gêbac tec gêngôñ bumata tau, ma oc amboac kêkô ñalunjenj.

⁷ Go awê tenj anjâ Samaria kêsana gêmêñ gebe êtê bu. Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôkêñ bu mênjanôm.” ⁸ Gêdêñ tonanj Jesunê ñacsenjomi sêsa malac sêja sebe sênâm ôli mo. ⁹ Ma awê Samariaña tonanj kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm Juda ma aê awê Samariaña, mago amboac ondod tec kotenj gebe jakêñ bu aôm ònôm nec.” (Gebe Juda to lau Samaria nêñ binj gelom tau atom.) ¹⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm embe ôjala gêñ, tanj Anôtô kêkêñ nanj, to ñac tanj kêsôm gêdêñ aôm gebe Ôkêñ bu mênjanôm nanj, go aômgenj otenj enj gebe êkêñ bu mata jalinja êndêñ aôm.” ¹¹ Ma awê kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, aômñem laclu masi ma bu nec gacgenj kêsêp gêja su, ma aôm oc ôkôc bu mata jalinja tau anjâ ondod. ¹² Aêac tamenj Jakob kêkêñ bumata tonac gêdêñ aêac. Êsêac to latui ma nê bôc sênôm bu tau. Aôm kôlêlêc enj su me.” ¹³ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Lau samob, nanj sênôm bu tonac, oc êjô êsêac êtiam. ¹⁴ Mago tenj embe ênôm bu, tanj aê oc jakêñ êndêñ enj nanj, oc bu êjô enj êtiam atom, êoc enj tônj endênj tôngênj. Gebe bu, tanj aê jakêñ êndêñ enj nanj, êtu bumata êpulu anjâ ênê ñalêlôm ma êkêñ enj êngôñ mata jali tenjenj.” ¹⁵ Tec awê tau kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Apômtau, ôkêñ bu tonanj êndêñ aê acgommanj, gebe bu êjô aê êtiam atom ma jamênj tonac êtu jatê buña êtiam atom.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôna ômôêc nêñ akwenj, agêc amu amênj tonac.” ¹⁷ Tec awê gêjô enj awa gebe “Aêñoc akwenj masi.” Go Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Kôsôm jagêdêñ gebe nêñ akwenj masi. ¹⁸ Aôm gôjam ñac lemenj tenj su, ma ñac, tanj galoc gôjam gômoa nanj, nêñ akwenj enj atom. Tec kôsôm jagêdêñ.”

¹⁹ Ma awê kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, aê galic aôm propete tenj. ²⁰ Aêac tamenj tetênj mec anjâ lôc tônê, ma amac tec asôm gebe atênj mec ñamala gêc Jerusalem.” ²¹ Go Jesu kêsôm gebe “Awê, ôkêñ êwiñ aê gebe noc tenj oc mênjêsa, nanj atênj mec êndêñ Tamoc anjâ lôc tônê to Jerusalem atom. ²² Amac tonanj atênj mec gêdêñ ñac, tanj ajala enj sapu nanj, ma aêac tec atênj gêdêñ ñac, tanj ajala enj nanj, gebe Anôtô ênam ñamalac kêsî ñamoasinj êsa anjâ Judanênj. ²³ Mago noc oc mênjêsa, ma noc tau kêdabinj su, ma êsêac, tanj tetênj mec ñanô nanj, oc tetênj êndêñ Tamoc tonjalau ma tobijnjanôgenj. Tamoc tec gesom lau, nanj tetênj mec amboac tonanj êndêñ enj. ²⁴ Anôtô enj Njalau, ma êsêac, tanj tetênj mec êndêñ enj nanj, tetênj tonjalau ma tobijnjanôgênj.” ²⁵ Ma awê kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê kajala gebe Mesia, tanj sêsam enj sebe Kilisi nanj, oc êmênj.

Ëndêj noc êmêjja, oc êwa binj samob njam sa êndêj aêac.”²⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Nac tau aê, tec kasôm binj gêdêj aôm.”

²⁷ Gêdêj tonaj ênê nacsenjomi sêô lasê e têtakê, gebe gêjam binjalôm gêwiñ awê tenj. Mago nêj tenj kêsôm gebe “Aôm gobe amboac ondóc,” me “Aôm kôsôm asagenj gêdêj enj,” nec atom.²⁸ Awê tau gedec nê ku kékô ma gêja malac jakêsôm gêdêj lau gebe²⁹ “Amêj alic nac tenj, tê kêsôm nóc gêj, tanj gagôm nanj, samob lasê nê. Oc moae Kilisi tau me.”³⁰ Tec êsêac sêsa anja malac dêdêj enj sêja.

³¹ Gêdêj njasawa tonanjenj ênê nacsenjomi jatetenj enj gebe “Mêtêmôkê, ôniñ gêj.”³² Tec enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aêñoc mo tenj tec gêc, amac ajala atom.”³³ Ma ênê nacsenjomi sêsôm gêdêj taunj gebe “Nac tenj kékêj gêj taniñja gêdêj enj me.”³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aêñoc mo tonec gebe janjom nac, tanj kêsakinj aê gamêj nanj, nê binj êtu têtôj to janac dabij ênê kolenj.³⁵ Amac asôm gebe ‘Ajônj aclê ênanja acgom, go tajonj kôm nanô sa,’ asôm me masi. Ma aê tec jasôm êndêj amac gebe Aôc matemanô nja alic gêj kômja gebe mo tau njakwac kêtû sôlócgac.³⁶ Nac-kejonj-sawaga kékôc nê njaoli tec gêmôa ma gêjac nanô sêngônj matenj jali tenjenja sa, e njakêsêgêjwaga agêc nac-kejonj-sawaga lulugenj têtac njam.³⁷ Binj tonec binjanô gebe nac tenj kêsê ma nac tenj kejonj nanô sa.³⁸ Aê kasakinj amac gebe akôc kôm, tanj ajam atom nanj, nanô sa. Lau tenj gêjam njakôm su, ma amac akôc êsêac lemenjgêdô su.”

³⁹ Lau Samaria taêsam anja malac tonaj sêkêj gêwiñ enj kêtû binj, tanj awê kêsôm lasê gêdêj êsêac nanja gebe “Enj kêsôm aêñoc gêj, tanj gagôm nanj, samob gêdêj aê.”⁴⁰ Amboac tonaj lau Samaria dêdêj enj sêja ma tetenj enj gebe êmoa êwiñ êsêac. Tec enj gêmôa gamêj tonaj kêtôm bêc luagêc.⁴¹ Lau taêsam kêlêlêc sêkêj gêwiñ enj kêtû enj tau nê binja,⁴² ma sêsôm gêdêj awê tau gebe “Aêac akêj gêwiñ kêtû aômnmê binjagenj atom, gebe aêac taunj anjô to ajalagac gebe nac tecenec kêtû njamalac samob nêj kêsîwaga binjanô.”

Jesu gêgôm kiñnê njacnê latu ôli njam kêsa

⁴³ Bêc luagêc tonaj gêjana, go Jesu gêdi anja tonaj gêja Galilaia.⁴⁴ Enj tau tec kêsôm lasê gebe “Propete tenj oc tetoc enj sa anja tau nê malac atom.”⁴⁵ Gêdêj tanj jagêdô lasê Galilaia nanj, lau Galilaiana sêkôc enj sa kêtû sêlic gêj samob, tanj gêgôm gêdêj om gêmôa Jerusalem nanja, gebe taunj sêlic om tonaj sêwiñ.⁴⁶ Amboac tonaj gêmu gêja Kana Gallilaiana, tanj gêjam bu ôkwi kêtû wain nanj.

Kiñnê nac tenj gêmôa Kapananum, nanj latu gêmac gêc.⁴⁷ Nac tau gêñô Jesu anja Judaia gêmêj Galilaia njawae ma gêdêj enj jaketenj enj gebe êsêp êwiñ enj naêngôm ênê latu ôli njam êsa, gebe enj awa kêtû dambê.⁴⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Amac embe alic gêjtalô to gêñsêga atom, oc akêj êwiñ atom.”⁴⁹ Tec kiñnê nac kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, ôsêp ôwiñ aê njagaô, gebe nóc napaê oc êmac êndu.”⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ôna, latôm oc êmoa mata jali.” Nac tau kékêj gêwiñ binj, tanj Jesu kêsôm gêdêj enj nanj, ma gêja.⁵¹ Kêsêlêj gêmu kêsêp gêmôa ma nê sakinjwaga sêpuc enj têtôtj sêja e sêsôm gêdêj enj gebe “Latôm gêmôa mata jali.”⁵² Enj kêtû kênac ockatu njasawa, tanj nac tau ôli kêpôlac tau su nanja gêdêj êsêac e sêsôm gêdêj enj gebe “Gêdêj nôgenj katunj gêmu kêsa ma ôli njandanj gawi enj sinj.”⁵³ Ma tama kêjala gebe oc kêtôm tonaj, tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Latôm oc êmoa mata jali.” Amboac tonaj êsêac to nê gôlôac samob sêkêj gêwiñ Jesu.⁵⁴ Gêjtalô tonaj Jesu gêgôm kêtû luagêc gêdêj tanj gêmu anja Judaia gêja Galilaia nanj.

5

Nac gêmac anja bugêjactorj ôli njam kêsa

¹ Tonê su ma Judanêj om tenj kêdabinj, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja.² Ma bugêjactorj tenj kêpoac Jerusalem kêsî sacgêdô dombanja, sêsam nja Ebolai awenj gebe Betsada, ma andu sêlêb lemenj tenj kékô tonaj.³ Lau togêmac taêsam sêc tonaj, matenjec to maginj kêsû ma njatêkwa kêtû golonj. [Êsêac sêñj gebe bu tau njakotonj-kotonj êsa⁴ gebe Apômtaunê anjela tenj kêsêp bu njatonj tau jakêjali bu tonaj kêsêp njasawa elêmê. Bu tonaj embe njakotonj-kotonj êsa ma nac tenj embe êsêp êtu njamata, nanj oc ôli njam êsa, gebe bu tonaj kepenj gêmac su paliñ-paliñgenj.]⁵ Nac tenj gêc tonaj, nanj gêmac gêc e njajala kêtôm 38.⁶ Jesu gêlic nac tau gec ma kêjala gebe gêmac tonaj gêjam enj têtj kêtôm têtj taêsam su, tec kêtû kênac enj gebe “Gobe ôlim njam êsa me masi.”⁷ Ma nac gêmac tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, bu tonaj embe njakotonj-kotonj êsa, nanj njoc nac tenj gebe êkêj aê jasêp bu njatonj tau jana nanj, gêmôa atom. Tauc gabe jana, tec njawapac ma lau sêmuñ aê njapanj.”⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ôndi sa, oc nêmmê sa ma ôsêlêj,”⁹ e gacgenj nac tau ôli njam kêsa, gêoc nê mê sa ma kêsêlêj.

Ma gêj tonaj gêdêj sabbat.¹⁰ Tec Juda sêsôm gêdêj nac, tanj ôli njam kêsa nanj gebe “Sabbat tec gêc, amboac tonaj kêtôm atom gebe ôc mê.”¹¹ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Nac nanj gêgôm aê ôlic njam kêsa nanj, kêsôm gêdêj aê gebe ‘Oc nêmmê sa ma ôsêlêj.’”¹² Ma êsêac

têtu kênac enj gebe “Njac asa tê kêsôm gêdênj aôm gebe ‘Ôc nê mêmê sa ma ôsêlênj.’”¹³ Mago njac tanj ôli njajam kêsa nanj, gêjam kauc, gebe lau taêsam sêkac sa sêmoa ma Jesu kêtairj tau su anja êsêacnênj.

¹⁴ Tonê su ma Jesu kêtap enj sa gêmôa lôm dabunj ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, ôlim njajam kêsagac. Amboac tonanj ôngôm sec êtiam atom, gebe gerj tej êtap aôm sa êlêlêc gêmunja su atom.”¹⁵ Go njac tau jakêsôm gêdênj Juda gebe “Njac tanj gêgôm aê ôlic njajam kêsa nanj Jesu.”¹⁶ Amboac tonanj Juda se nj olinj Jesu gebe gêgôm gênj amboac tonanj gêdênj sabat.¹⁷ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Tamoc gêjam kôm e mênggêdênj galoc, ma aê gajam kôm amboac tonanj.”¹⁸ Kêtu tonanj Juda dêdib enj njanogên sebe sênac enj êndu kêtu gêgôm sabat popocnjagenj atom, kêtu binj, tanj enj kêsam Anôtô tau gebe Tama ma gêgôm tau kêtôm Anôtô nanja gêwinj.

Jesunê njac lai njam

¹⁹ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgên êndênj amac gebe Latu kêtôm gebe tau êngôm gênj tej atom. Gênj tanj enj êlic Tama gêgôm nanj, go êngôm êtôm tonanj, gebe gênj, tanj Tama gêgôm nanj, Latu gêgôm amboac tonanjenj.”²⁰ Tama têtac gêwinj Latu ma kêtôc gênj samob, tanj enj tau gêgôm nanj, gêdênj enj ma oc êtôc kôm êlêlêc tonanj su êndênj enj e amac oc ênjac lememe.²¹ Tama gênu njacmatê maten jali kêsa. Ma Latu tau ênu êsêac, tanj taê ênam nanj, maten jali êsa amboac tonanjenj.²² Tama tau oc êmêtôc njac tej atom. Enj gêwi mêtôc sinj samucgenj gêdênj Latu,²³ gebe njamalac samob tetoc Latu sa êtôm tetoc Tama sa. Tej embe etoc Latu sa atom, nanj oc etoc Tama, tanj kêsakinj enj gêmênj nanj, sa atom amboac tonanj.

²⁴ “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgên êndênj amac gebe Njac tanj gêjô njoc binj ma kêkênj gawinj njac, tanj kêsakinj aê nanj, enj gêngônj mata jali tenjenj. Ma enj oc êô lasê mêtôc atom, enj anja gêmac êndu tau jagelom gêngônj mata jali.²⁵ Binjanô, aê jasôm tobinjanôgên êndênj amac gebe Noc tej oc mênêsa, ma noc tau kêdabinj su gebe njacmatê sêjô Anôtônê Latu awa, ma êsêac, tanj sêjô nanj, oc sêngônj maten jali.²⁶ Tama mata jali njam gêc enj tauja ma kêkênj Latu mata jali njam gêc enj tauja amboac tonanjenj.”²⁷ Ma kêkênj njac lai gêdênj enj gebe êmêtôc njamalac gebe enj Njamalacê Latu.²⁸ Anjac lememe atom, gebe noc oc mênêsa ma samob, tanj sêc sêô nanj, oc sêjô enj awa²⁹ ma mênêsa. Lau tanj sêgôm genj njajam nanj, sêndi sa sêngônj maten jali. Ma êsêac, tanj sêgôm sec nanj, sêndi sa gebe têtap mêtôc sa.

Lau sêwa Jesunê njam sa

³⁰ “Aê katôm gebe tauc janjôm gênj tej atom. Aê jamêtôc êtôm ganjô. Tec njoc mêtôc tau jagêdênj gebe gajôm tauc njoc binj atom, gagôm njac, tanj kêsakinj aê nanjenj nê binj.

³¹ “Aê embe jawa tauc njam sa, oc jawa sa êtôm atom.³² Njac tej gêwa aê njam sa tec gêmôa, ma aê kajala binj, tanj gêwa sa kêpi aê nanj, gebe binjanô.³³ Amac tonanj asakinj lau dêdênj Joan sêja, ma enj gêwa binjanô njam sa,³⁴ mago binj, tanj njamalac sêwa sa nanj, aê nec kakôc sa atom, tagen kasôm binj tau gebe ênam amac kêsi.³⁵ Joan kêtu ja, nanj gelom njawê kêpô gamênj nanj, ma amac abe atu samuc ênê njawê têlajenj.³⁶ Noc binj gêwa aê njam sanja kêlêlêc Joanê su, gebe kôm tanj tamoc kêkênj aê gebe janac dabinj nanj, tec gajam. Ma kôm tau gêwa aênjoc njam sa gebe Tamoc kêsakinj aê.³⁷ Ma Tamoc, tanj kêsakinj aê nanj, gêwa aênjoc njam sa. Amac anjô ênê awa atom e alic enj lanjô atom.³⁸ Ma ênê binj gêc amacnê m njalêlôm atom, gebe akênj gêwinj njac, tanj kêsakinj aê nanj atom.³⁹ Mêtê tanj teto gêc nanj, amac apuc atu dôbgenj amoa, abe anjônj matem jali tenjenj njam jakêsêp binj tonanj, ma binj tonanj njai gêwa aê njam sagoc.⁴⁰ Mago amac abe andênj aê amênj akôc matem jali njam atom.

⁴¹ “Aê jakôc waec anja njamalacnênj atom.⁴² Mago aê kajala amac têtac gêwinj Anôtônja gêc nê m njalêlôm atom.⁴³ Aê gamênj gajam Tamoc lanjô, mago amac akôc aê sa atom. Njac tej embe êmênj ênam tau lanjô, go akôc enj sa.⁴⁴ Amac tanj akôc waem anja taôm nê m ma matem gêdinj waem anja Anôtô tagenj nê atom nanj, atôm gebe akênj êwinj amboac ondod.⁴⁵ Taêm ênam gebe aê jandônj amacnê m binj êndênj Tamoc nec atom. Njac-êndônj-amacnê m-binjwaga gêmôa, enj Mose, tanj akênj matem enj amoa nanj.⁴⁶ Embe akênj êwinj Mose, oc akênj êwinj aê, gebe njac tônê tê keto binj kêpi aê.⁴⁷ Ma embe akênj êwinj binj, tanj enj keto nanj atom, oc akênj êwinj aênjoc binj amboac ondod.”

6

Jesu gêlôm 5,000

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tônê su ma Jesu gelom bugêjactonj Galilaijana, tanj sêsam tej gebe Tiberianja nanj, njamakenj ônênj gêja.² Ma lau taêsam têtadaguc enj sêja, gebe sêlic gêntalô, tanj enj gêgôm gêdênj lau gêmac nanj.³ Jesu kêpi lôc jagêngônj sic gêwinj nê njacsenjomi.⁴ Ma Judanênj omsêga Pasa kêdabinj.⁵ Jesu gêôc mataanô sa e gêlic lau taêsam dêdênj enj, ma kêsôm gêdênj Pilip gebe “Aêac tanam

ôli mo anja ondoc gebe lau tonec sênij.”⁶ Bin tonaj Jesu kêsôm gebe ênsaê enj, gebe tau kêjala ngêj, taj gebe êngômna nanj.⁷ Ma Pilip gêjô enj awa gebe “Aêac embe tanam ôli mo na denari 200 ma mênjakênj njagec-njagec êndênj êsêac êndênj-êndênjenj, mago oc êtôm atom.”⁸ Go ênê njacsenjominênj tenj, Simon Petere lasi Andrea, kêsôm gadênj enj gebe⁹ “Njalê tenj kêkôc mo lemenj tenj ma i luagêc tec gêmoa, mago gênj tecenec oc êtôm lau taêsam tonec naj amboac ondoc.”¹⁰ Go Jesu kêsôm gebe “Asôm gebe lau sêngônj sic.” Anja gamênj tonaj gégwanj taêsam gêc. Amboac tonaj lau, taj sêngônj sic nanj, amboac 5,000.¹¹ Go Jesu kêkôc mo ma gêjam dange, go gêjac sam gédênj lau, taj sêngônj nanj, ma gégôm i amboac tonanjenj gebe sênij êtôm têtac êwinj.¹² Senj e gêôc êsêac tônj, go kêsôm gédênj nê njacsenjomi gebe “Anac njagêdôgêdô sa, gebe tenj ênaña atom.”¹³ Mo lemenj tenjenj tecenaj, mago lau senj e dedec njagêdô-gêdô gêcna, go sêjac sa kêsêp gadob 12 e mênjgêc.

¹⁴ Njamalac sêlic gêntalô, taj enj gégôm nanj, tec sêsôm gebe “Propete taj êmênj nom nanj njac tau tonec binjnanôgoc.”¹⁵ Jesu kêjala gebe êsêac sebe sêmênj sêjanjo enj su ma sêkênj enj êtu nênj kinj, tec kêtajnj taugenj gêc kêpi lôc gêja.

*Jesu kêsêlênj gêmoa njadembom njadô
(Mat 14:22-23; Mar 6:45-52)*

¹⁶ Kêtula, go nê njacsenjomi sêsêp bugêjactonj sêja¹⁷ e sêpi wanj tenj sebe sêlac sêna Kapanauam. Gamênj njakesec kêsa su, mago Jesu gêô lasê êsêac atom tagenj,¹⁸ ma mu gêbuc natêna e njadembom secanô.¹⁹ Sêlac e sêkênj gamênj kêtû sêga gêc wanjukna, go sêlic Jesu tau kêsêlênj gêmoa njadembom njadôgenj mênjkêdabinj wanj ma têtêc tauj.²⁰ Tec enj kêsôm gédênj êsêac gebe “Aê tau tonec, atêc taôm atom.”²¹ Êsêac sebe nasêkôc enj êpi wanj, ma eb tagenj wanj kêsô gamênj, taj sepenj nanj.

Jesu kêtû mo njanô dangônj materj jalinja

²² Njagelenj lau, taj sêmoa bugêjactonj njamakenj ônêna nanj, sêlic gebe wanj tenj kêpoac sêcluj gêwinj atom, wanj tagenj, ma Jesu tau gêwinj nê njacsenjomi gêja atom, nê njacsenjomi taujgenj sêja.²³ Mago wanj njagêdô anja Tiberia sêlac e jasêsô gamênj, taj Apômtau gêjam dange ma kêkênj mo êsêac senj nanj njagala.²⁴ Gédênj taj lau sêlic Jesu to nê njacsenjomi lanjônmê nanj, ac sêpi wanj jasêsôm Jesu anja Kapanauam.

²⁵ Êsêac têtap enj sa gêmoa bu makenj, tec sêsôm gédênj enj gebe “Mêtêmkê, aôm gédênj ondoc gômôênj tonec.”²⁶ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjnanô, aê jasôm tobijnjanôgenj êndênj amac gebe Amac asôm aê kêtû alic gêntalônja atom, ac asôm aê kêtû aenj mo e gêôc amac tônja.”²⁷ Anjôm mocsac gênj taniñja, taj êtu palê nanj atom, mago anjôm mocsac gênj taniñja, taj ênêc e êkênj njamalac sêngônj materj jali tenjenja nanj. Njamalacnê Latu oc êkênj gênj tau êndênj amac gebe Tama Anôtô gêlôc gédênj enj kêtû tônj sugac.”²⁸ Ma êsêac sêsôm gédênj enj gebe “Aêac anjôm amboac ondoc gebe anam Anôtônê kôm.”²⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Anôtônê kôm tau tonec gebe akênj êwinj njac, taj enj kêsakinj nanj.”³⁰ Ma êsêac sêsôm gédênj enj gebe “Aôm ôngôm gêntalô ondoc gebe aêac alic ec akênj êwinj aôm. Aôm ôngôm asagenj.”³¹ Tamenj tec senj mana anja gamênj sawa kêtôm binj, taj teto gêc nanj gebe ‘Enj kêkênj mo anja undambê gédênj êsêac senj.’³² Go Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Binjnanô, aê jasôm tobijnjanôgenj êndênj amac gebe Mose kêkênj mo anja undambê gédênj amac atom. Mo njanô undambêna tonaj Tamoc tau kêkênj gédênj amac,³³ gebe njac, taj anja undambê kêsêp gêmênj ma kêkênj njamalac sêngônj materj jali nanj, tec kêtû Anôtônê mo.”³⁴ Ma êsêac sêsôm gédênj enj gebe “Apômtau, ôkênj mo tonaj êndênj aêac endenj tönjenmanj.”³⁵ Tec Jesu kêsôm gédênj êsêac gebe “Aê tauc tec katu mo njamalac sêmoa materj jalinja tau. Njac taj êndênj aê êmênj nanj, mo êjô enj êtiãam atom. Ma njac, taj êkênj êwinj aê nanj, bu êjô enj êtiãam atomanô.

³⁶ “Aê tec kasôm gédênj amac su gebe Amac alic aêgac, mago akênj gêwinj atom.³⁷ Gênj samob, taj Tamoc kêkênj gédênj aê nanj, oc êndênj aê êmênj ma njac tenj embe êndênj aê êmênj, oc jamasuc enj atom.³⁸ Aê kasêp anja undambê gamênj gebe janjôm tau njoc binj êtu tônj atom, janjôm njac-kêsakinjaêwaga nê binj êtu tônj.³⁹ Ma njakêsakinj-aêwaga tau nê binj amboac tonec gebe gênj samob, taj kêkênj gédênj aêna nanj, janam njatenj sapu atom, janju samob sêndi sa êndênj bêc njamuña.⁴⁰ Tamocnê binj tau tonec gebe lau samob, taj sêlic Latu ma sêkênj gêwinj enj nanj, gêngônj materj jali tenjenj ma aê ênju êsêac sêndi njadênj bêc njamuña.”

⁴¹ Juda sêli awenj sa kêtû binj, taj kêsôm gebe “Aê mo kasêp anja undambê gamênj nanja.”⁴² Ma êsêac sêsôm gebe “Njac tonec Josep latu Jesu me masi. Têna agêc tama tec tajalagac. Ma amboac ondoc tec galoc enj kêsôm gebe Aê kasêp anja undambê gamênj nec.”⁴³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ali awem sa atom.⁴⁴ Njac tenj kêtôm gebe tau êndênj aê êmênj atom. Tamoc taj kêsakinj aê gamênj nanj, embe ê enj, go aê janju enj êndi sa êndênj bêc njamuña.⁴⁵ Teto gêc propetenênj buku gebe ‘Anôtô oc êndônj njamalac samob.’ Ma samob, taj sêngônj Tamocnê binj ma sêkôc kauc anja ênê nanj, tec dédênj aê sêmênj.⁴⁶ Tenj gêlic Tamoc atom, njac tagenj, taj kêsa anja Anôtô tau nê nanj, taugenj tec gêlic tama.⁴⁷ Binjnanô, aê jasôm tobijnjanôgenj êndênj amac gebe Enj taj kêkênj gêwinj nanj, gêngônj mata jali tenjenj.⁴⁸ Mo njamalac gêngônj

maten jalinja aê. ⁴⁹ Tamemi seŋ mana anġa gamêŋ sawa, mago sêmac êndu. ⁵⁰ Mo tecenec kêsêp anġa undambê gêmêŋ gebe teŋ embe êniŋ oc êmac êndu atom. ⁵¹ Mo mata jali, taŋ kêsêp anġa undambê gêmêŋ nanj aê. Ŋamalac teŋ embe êniŋ mo tau tonec, oc êŋgôŋ mata jali teŋgeŋ. Ma mo tau, taŋ aê jakêŋ nanj, tauc ôlic tec jakêŋ gebe ŋamalac samob sêŋgôŋ maten jali.”

⁵² Judawaga awenŋsuŋ gêôc ka tauŋ ma sêsôm gebe “Amboac ondod, ŋac tonec kêtôm gebe êkêŋ nê ôli aêac taniŋ me.” ⁵³ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋŋanô, aê jasôm tobiniŋanôgeŋ êndêŋ amac gebe Amac embe aniŋ Ŋamalacnê Latunê ôli to anôm ênê dec atom, oc matem jali ŋam ênêc amacŋa atom. ⁵⁴ Eŋ taŋ geŋ aêŋoc ôlic to gênôm aêŋoc dec nanj, gêŋgôŋ mata jali teŋgeŋ, ma aê oc jaŋu eŋ sa êndê bêc ŋamuŋa, ⁵⁵ gebe aêŋoc ôlic kêtu gêŋ taniŋŋa ŋanô tau, ma aêŋoc dec kêtu gêŋ tanômŋa ŋanô tau. ⁵⁶ Eŋ taŋ geŋ aêŋoc ôlic to gênôm aêŋoc dec nanj, gêmoa aê ŋalêlôm ma aê gamoa eŋ ŋalêlôm. ⁵⁷ Tamoc mata jali kêsakiŋ aê gamêŋ, ma aê tec gamoa matoc jali kêtu Tamocŋa. Ma eŋ taŋ geŋ aê nanj, êŋgôŋ mata jali êtu aêŋa amboac tonanġeŋ. ⁵⁸ Mo tau, taŋ kêsêp anġa undambê gêmêŋ nanj, kêtôm mo, taŋ tamemi seŋ-seŋ ma sêmac êndu nanj atom. Eŋ taŋ geŋ mo tonanġ êŋgôŋ mata jali teŋgeŋ.” ⁵⁹ Biŋ tonanġ Jesu kêsôm gêdêŋ kêdôŋ mêtê gêmoa lôm Kapanaumuŋa.

Biŋ danġôŋ maten jalinja

⁶⁰ Ênê ŋacseŋjomi gwalêkiŋ sêŋô biŋ tonanġ ma sêsôm gebe “Biŋ tonanġ ŋawapac sec. Asa kêtôm gebe êkêŋ taŋa.” ⁶¹ Jesu kêjala gêc tau gebe nê ŋacseŋjomi sêli awenŋ sa, tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Biŋ tonec kêtu kasec amac me. ⁶² Ma embe alic Ŋamalacnê Latu êmu êpi gamêŋ, taŋ andanġeŋ gêŋgôŋ nanj êna, oc amboac ondod. ⁶³ Ŋalau tagen êkêŋ ŋamalac sêŋgôŋ maten jali. Ôliŋ oc ênam sa naeo. Biŋ taŋ kasôm gêdêŋ amac su nanj, tau ŋalau to mata jali. ⁶⁴ Mago amacnêŋ ŋagêdô sêkêŋ gêwiŋ atom.” Jesu kêsôm biŋ tonanġ gebe kêjala êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ eŋ atomŋa nanj, ma kêjala ŋac, taŋ eoc eŋ lasêŋa nanj kawananġeŋ. ⁶⁵ Tec kêsôm gebe “Kêtu tonanġa tec kasôm gêdêŋ amac gebe Ŋac teŋ kêtôm gebe tau êndêŋ aê êmêŋ atom, Tamoc êlôc êndêŋ eŋ agom.”

⁶⁶ Gêdêŋ tonanġ ênê ŋacseŋjomi gwanġkiŋ sêwi eŋ siŋ sêsêlêŋ sêwiŋ eŋ kêtiam atom. ⁶⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac lau 12 gebe “Ma amac abe aêc ana amboac tonanġeŋ me.” ⁶⁸ Ma Simon Petere gêjô eŋ awa gebe “Apômtau, aêac oc andêŋ asa ana, anġôŋ maten jali teŋgeŋ ŋam gêc aômgeŋ nêŋ, biŋ. ⁶⁹ Ma aêac akêŋ gêwiŋ to ajala gebe Anôtônê ŋac dabuŋ aôm.” ⁷⁰ Go Jesu gêjô êsêac awenŋ gebe “Aê kajaliŋ amac lau 12 sa me masi. Mago amacnêŋ ŋac teŋ kêtu Sadaŋnê ŋac.” ⁷¹ Eŋ kêsôm biŋ tonanġ kêpi Simon Isariot latu Juda, taŋ gebe eoc eŋ lasê nanj. Êsêac lau 12 nêŋ ŋac teŋ eŋ.

7

Jesu to lasii

¹ Biŋ tônê su ma Jesu kêsêlêŋ gêmoa Galilalagen. Eŋ gebe êsêlêŋ êmoa Judaia atom, gebe Juda dêdib sebe sênac eŋ êndu. ² Judanêŋ omsêga Lômbec kêdabiŋ. ³ Tec Ênê lasii sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôndi anġa tonec ma ôna Judaia gebe nêŋ ŋacseŋjomi sêlic kôm, taŋ aôm ôŋgômŋa nanj sêwiŋ. ⁴ Ŋac teŋ embe taê ênam gebe nê wae êtu tapa, nanj êŋgôm nê gêŋ ênêc lêlômgeŋ atom. Embe ôŋgôm nêŋ kôm teŋ, go ôtu awê êndêŋ lau samob sêlic.” ⁵ Lasii sêsôm biŋ tonanġ gebe sêkêŋ gêwiŋ eŋ atom amboac tonanġ. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aêŋoc noc kêdabiŋ atom tagen, êmacgeŋ nêŋ noc tec gêc ŋapaŋ. ⁷ Lau nomŋa têtac gedec amac atom, têtac gedec aêgeŋ, gebe gawa êsêac sa gebe nêŋ kôm keso. ⁸ Taôm api ana alic om. Aê tec oc japi jawac êndêŋ om tonec atom tagen, gebe aêŋoc noc kêdabiŋ atom.” ⁹ Biŋ tonanġ kêsôm gêdêŋ êsêac su ma gêmoa Galilaia.

Jesu gêlic om Lômbecŋa

¹⁰ Lasii sêpi sêja su sebe sêlic om, go eŋ kêpi gêja amboac tonanġ, mago gêmoa awê atom, kêsiniŋ taugen. ¹¹ Gêdêŋ om tau Juda sesom eŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tau gêmoa ondod.” ¹² Lau taêsam sêli awenŋ sa kêtu eŋŋa. Ŋagêdô sêsôm gebe “Eŋ ŋac ŋajan”, ma ŋagêdô sêsôm gebe “Masi, eŋ kêsau lau.” ¹³ Biŋ tonanġ kêpi eŋ, tec êsêacnêŋ teŋ kêsôm kêtu awê atom, gebe samob têtêc Juda.

¹⁴ Sêlic om e sêkô luŋgeŋ, go Jesu kêpi lôm dabuŋ jakêdôŋ mêtê gêdêŋ êsêac. ¹⁵ Tec Juda sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tônê kêjala mêtê amboac ondod, têdôŋ eŋ atom nec.” ¹⁶ Ma Jesu gêjô êsêac awenŋ gebe “Aêŋoc mêtê kêtu tauc êoc gêŋ atom, ŋac taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ nanj, nê gêŋ. ¹⁷ Teŋ embe taê ênam gebe êŋgôm Anôtônê biŋ êtu tôŋ, oc êjala ŋoc mêtê ŋam gebe anġa Anôtônê me aê kasôm tauc ŋoc biŋ. ¹⁸ Ŋac taŋ kêsôm tau nê biŋ nanj, gebe êŋgôm tau nê wae êsa. Ma ŋac taŋ gebe êŋgôm ŋac-kêsakiŋeŋwaga nê wae êsa nanj, eŋ ŋac biŋŋanôŋa ma keso teŋ gêc eŋŋa atom. ¹⁹ Mose kêkêŋ biŋsu gêdêŋ amac atom me. Mago amacnêŋ teŋ kêmasanġ kêtu tôŋ atom. Ma amac adib aê abe anac aê êndu êtu asanġeŋa.” ²⁰ Lau tau sêjô eŋ awa gebe

“Nalau sec gêgôm aôm. Asa gebe ênac aôm êndu.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê gajam kolen tagen ma amac samob ênac lememe. ²² Mose kêsakin amac gebe asa ñapalê, (lêj tau kê a anja Mosenê atom, gelom anja abeminêj,) tec amac êsa lau gêdêj sabbat amboac tonan. ²³ Embe sêsa ñac ten êndêj sabbat gebe sensej Mosenê biñsu su atom, ma amboac ondoc tec têtmac ñandanj gêdêj aê gebe gagôm ñac ten ôli samucgen ñajam kêsa gêdêj sabbat. ²⁴ Amêôtôc biñ êtôm alic genj gêc dêmôêna atom. Amêôtôc akip ñam ña êndêjgenj êtôm mêtôtôc gêdêj.”

Jesu enj Mesia me masi

²⁵ Ma lau Jerusalemja ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tau, tanj dêdib sebe sênac enj êndu nanj tônê me. ²⁶ Alic acgom, enj kêsôm biñ gêmoe awêgenj, mago sêsôm enj awa auc atom. Moae kasêga sêjala enj gebe enj Kilisi tau me. ²⁷ Ñac tônê aêac tajala ênê ñamgac. Mago Kilisi tau embe êmêj, nanj ñac tenj êjala ênê ñam atom.”

²⁸ Jesu kêdônj mêtê gêmoe lôm dabuj, tec kêsôm biñ kêkac awa sagen gebe “Amac tec ajala aê to ajala ñoc ñam me masi. Tauc ñoc ñalêlôm kêkac aê tec gamêj nec atom. Enj tanj kêsakin aê nanj, ñac biññanoja tau, nanj amac ajam kauc enj. ²⁹ Aê tec kajala engac, gebe aê anja ênê, ma enj kêsakin aê tec gamêj.” ³⁰ Êsêac dêdib enj gebe sêkôc enj tônj, mago ñac tenj lêma kêsac enj atom, gebe nê noc kêdabinj atom tagen. ³¹ Lau taêsam sêkêj gêwiñ enj ma sêsôm gebe “Kilisi tau embe êmêj, oc êngôm gêñtalô wakuc ondoc êlêlêc ñac tonec su.”

Juda sêsakin sijwaga gebe sêkôc Jesu tônj

³² Parisai sêjô gebe lau sêli awen sa amboac tonan, tec lau dabuñsêga to Parisai sêsakin sakinwaga sêja sebe sêkôc enj tônj. ³³ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê jamoa saunjen jawinj amac acgom, go jandêj ñac, tanj kêsakin aê gamêj nanj jana. ³⁴ Amac oc ansom aê e atap aê sa atom, ma gamêj, tanj aê janjônj nanj, amac oc atôm gebe naasa atom.” ³⁵ Tec Juda sêsôm gêdêj tauj gebe “Ñac tônê gebe êna ondoc, tec kêsôm gebe aêac tatap enj sa atom nê. Enj gebe êndêj lau Helen me. ³⁶ Biñ tec enj kêsôm gebe ‘Oc ansom aê e atap aê sa atom,’ ma ‘Gamêj tanj aê janjônj nanj, amac atôm gebe naasa atom,’ nec ñam amboac ondoc.”

Biñ kêpi bu mata jali

³⁷ Gêdêj omsêga ñabêc kapôêj ñamuja nanj, Jesu gêdi ña ma kêsôm kêkac awa sagen gebe “Ñac tenj embe bu êjô enj, go mênênôm anja aêñoc. ³⁸ Ñac tanj kêkêj gêwiñ aê kêtôm biñ, tanj teto gêc nanj, gebe ‘Bu mata jalinja êc ñasamac kapôêj êsa anja ênê ñalêlôm êna.’” ³⁹ Biñ tonan enj kêsôm kêpi Nalau. tanj enj gebe lau-sêkêj-gêwiñwaga êkêc anja ênê. Jesunê ñawasi kêsa atomgenj, tec Nalau gêmêj atom tagenj.

Lau sêwa tauj kêkôc

⁴⁰ Lau tanj sêjô biñ tonan nêj ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tonê enj propete tau, biññanô.” ⁴¹ Ma ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tônê enj Kilisi tau.” Mago ñagêdô sêsôm gebe “Kilisi êsa anja Galilaia me. ⁴² Biñ tanj teto gêc nanj, amboac tonec gebe Kilisi êsa anja Dawidnê ñawê ma êsa anja malac Betlehem, tanj Dawid gêñgônj nanj êmêj.” ⁴³ Amboac tonan lau sêwa tauj kêkôc kêtû Jesunja ⁴⁴ e lau ñagêdô sebe sêkôc enj tônj, mago ñac tenj lêma kêsac enj atom.

Judanêj laumata seken gêwiñ atom

⁴⁵ Sakinwaga dêdêj lau dabuñsêga to Parisai sêmu sêja ma nêj ñataui sêsôm gêdêj êsêac gebe “Amboac ondoc, tec akôc enj atom nec.” ⁴⁶ Ma sakinwaga sêjô êsêac awen gebe “Ñamalac enj kêsôm biñ amboac ñac tônê kêsôm nec atomanô.” ⁴⁷ Tec Parisai sêjô êsêac awen gebe “Enj gêwa amac ôkwi amboac tonanjenj me. ⁴⁸ Amac alic kasêga to Parisai tenj kêkêj gêwiñ enj su me. ⁴⁹ Mago lau tônê sêjam kauc Mosenê biñsu nanj, acmêj sêbacag.”

⁵⁰ Go êsêacnêj ñac tenj, Kiodeme, tanj gêmunjenj gêdêj Jesu gêja nanj, kêsôm gêdêj êsêac gebe ⁵¹ “Aêac embe tanjô ñac tenj nê biñ to tajala gêj, tanj enj gêgom nanj atom, biñsu êmêôtôc enj me masi. Oc masi.” ⁵² Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Aôm anja Galilaia amboac tonan me. Ôsala ôlic acgom, propete tenj gêdi sa anja Galilaia atom.”

⁵³ Êsêac sêc gêdêj-gêdêjgenj sêja nêj andu.

8

Jesu taê walô mockainj

¹ [Jesu kêpi Lôckatakwi gêja ² e bêbêcgenj, go gemu gêja lôm dabuj ma lau samob dêdêj enj sêja, tec gêngônj sic ma kêdônj mêtê gêdêj êsêac. ³ Ma biñsutau to Parisai sêwê awê tenj, tanj têtap enj sa gêjac sêmôcwalô gêngic nanj, jatetoc enj kêkô êsêac ñaluj. ⁴ Ma sêsôm gêdêj enj gebe “Mêtêmôkê, awê tonec lau têtap êsêagêc nê mockainj sa. ⁵ Mose kêjatu gêc biñsu gebe têtuc lau amboac tonan ña poc êndu. Ma aôm oc ôsôm amboac ondoc.” ⁶ Êsêac sebe sêngôlinj biñ êpi enj, tec sêsau sêôc enj ña biñ tonan. Jesu gewec ma lêmalatu keto gêj gêc nom. ⁷ Ma êsêac têtû kênac enj sêôc aucgenj sêmoe, tec enj kêsa sa ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amacnêj ñac, tanj nê sec masi nanj, êtuc poc êpi awê tonec êtu ñamata.” ⁸ Kêsôm su ma gewec jaketo nê gêj kêtiam.

⁹ Êsêac sêhō biñ tonañ ma têtaiñ tañ tagen-tagen. Lau ñanô sêc sêmun e sedec Jesu taugen kékô gêwiñ awê, tañ kékô ñalun ñañ. ¹⁰ Go Jesu kêsá sa ma kêsôm gédêñ awê gebe “Awê tau, ma lau tau. Nêñ teñ kêtin aôm me masi.” ¹¹ Ma awê tau kêsôm gebe “Apômtau, masianô.” Tec Jesu kêsôm gédêñ enj gebe “Ma aê latin aôm atom amboac tonañgen. Ôna ma ôngôm sec teñ êtiam atom.”]

Jesu kêtú ñawê nomña

¹² Go Jesu kêsôm biñ gédêñ êsêac kêtiam gebe “Nom ñaja aê. Ñac tañ êndanğuc aê ñañ, êsêlêñ tokesec atom, mata jali ñaja êpô enjen.” ¹³ Ma Parisai sêsôm gédñ enj gebe “Taôm gôwa taôm nêmbiñ sa, tec nêmbiñ tonañ biññanô atom.” ¹⁴ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê tauc embe jawa tauc ñoc biñ sa, go ñoc biñ tonañ biññanô gebe ñoc ñam, tañ kasa gamêñ to ñoc lêñtêpôê, tañ jana ñañ kajalagac, mago amac ajam kauc ñam, tañ kasa gamêñ to ñoc lêñtêpôê, tañ jana ñañ. ¹⁵ Amac amêtôc kôtôm ñamalacnêñ kauc. Aê kêmêtôc ñac teñ atom. ¹⁶ Aê embe jamêtôc biñ, go ñoc mêtôc tau biññanô, gebe aê taucgen gamoa atom, ñac tañ kêsakin aê ñañ, gêwiñ aê. ¹⁷ Teto gêc amac taôm nêmbiñsa gebe ‘Biñ tañ ñamalac luagêc sêwa sa kêpi tagen ñañ biññanô.’ ¹⁸ Aê tec gawa tauc ñam sa gamoa, mago Tamoc, tañ kêsakin aê ñañ, gêwa aê sa gêwiñ.” ¹⁹ Tec êsêac sêsôm gédêñ enj gebe “Tamam gêmoa ondoc.” Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac ajala aê atom, tec ajala Tamoc atom. Embe ajala aê, oc ajala Tamoc êwiñ.”

²⁰ Biñ tonañ Jesu kêsôm gêmoa lôm dabunj ma kédôñ lau gêmoa balêm, tañ kanom kékô ñañ. Mago lau sêkam enj tónj atom gebe êné noc mênkêsá atom tagenj.

Gamêñ tañ aê gabe lêna ñañ, amac atôm gebe naasa atom

²¹ Go kêsôm gédêñ êsêac kêtiam gebe “Aê jana ma amac oc ansom aê e amac êndu tonêm secgenj. Gamêñ tañ aê jana ñañ, amac atôm gebe naasa atom.” ²² Tec Juda sêsôm gebe “Moae gebe êjainj tau, tec kêsôm gebe ‘Gamêñ tañ aê jana ñañ, amac atôm gebe naasa atom’ nec me.” ²³ Go enj kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac anğa elonj, mago aê anğa lólôc. Amac anğa nom tonec, mago aê anğa nom tonec atom. ²⁴ Tec kasôm gédêñ amac gebe Amac êndu tonêm secgenj. Ma embe akêñ êwiñ gebe aê ñac tau tonec atom, oc amac êndu tonêm secgenj.” ²⁵ Ma êsêac sêsôm gédêñ enj gebe “Ma aôm asa.” Tec Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Êtu asagenña aê jasôm biñ êndêñ amac ñapanj. ²⁶ Aêñoc biñ jasôm êndêñ amac to jamêtôc amacña taêsam tec gêc. Ñac tañ kêsakin aê gamêñ ñañ, enj ñac biññanôña, ma biñ tañ ganô anğa êné ñañ, kasôm lasê gédêñ ñamalac samob.”

²⁷ Enj kêsôm biñ kêpi Tama gédêñ êsêac, mago nêñ kauc kêsá atom. ²⁸ Go Jesu kêsôm gebe “Êndêñ tañ anac ñamalacnê Latu sa ñañ, ajala gebe aê tau tonec. Aê gagôm tauc ñoc gêñ atom, gêñ tañ Tamoc kédôñ gédêñ aê ñañ, tec kasôm. ²⁹ Ma ñac, tañ kêsakin aê gamêñ ñañ, tec gêwiñ aê. Enj gedec aê taucgêñ gamoa atom, gebe aê gagôm gêñ, tañ enj gêlic ñajam ñañ, ñapanj tec gamoa.” ³⁰ Enj kêsôm biñ tonañ ma lau gwalêkinj sêkêñ gêwiñ enj.

Biññanô oc êngamboac amac su

³¹⁻³² Go Jesu kêsôm gédêñ Juda, tañ sêkêñ gêwiñ enj ñañ gebe “Amac embe amoa ñoc biñ ñalêlôm, oc atu aêñoc ñacsenjomi ñanô “ma ajala biññanô e biññano tau engamboac amac su.” ³³ Tec êsêac sêjo enj awa gebe “Abrahamnê ñawê aêac ma aêac atu lau teñ nêñ sakinwaga atomanô, ma amboac ondoc tec kôsôm gebe ôngamboac aêac su.” ³⁴ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôğenj êndêñ amac gebe ñamalac samob, tañ sêgôm sec ñañ, têtú sec ñasakinwaga. ³⁵ Saklñwaga oc êngôñ andu endenj tónjenj atom, latu tec êngôñ endenj tónjenj. ³⁶ Latu embe engamboac amac su, ôc tec amoa nêñ lêtêgenj. ³⁷ Aê kajalagac gebe Abrahamnê wakuc amac, mago amac adib abe anac aê andu ñam gebe aêñoc biñ wackêsêp amacnêñ ñalêlôm atom. ³⁸ Gêñ tañ aê galic anğa Tamocnê ñañ, tec kasôm. Ma biñ, tañ amac anô anğa tameminê ñañ, tec agôm amboac tonañgenj.”

³⁹ Ma êsêac sêjo enj awa gebe “Tamemai Abraham.” Tec Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Embe Abrahamnê ñapalê amac, ñañ anğôm gêñ atôm Abraham acgom, ⁴⁰ ma galoc amac adib abe anac aê êndu. Aê kasôm biññanô, tañ ganô anğa Anôtônê ñañ, gédêñ amac, tec abe anac aê. Abraham gêgôm gêñ amboac tonañ atom. ⁴¹ Amac agôm tameminê genj.” Ma êsêac sêsôm gédêñ enj gebe “Mockainj teñ kêka aêac lasê atom, aêac tamemai tagenj tec gêmoa, enj Anôtô.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gédêñ êsêac gebe “Anôtô embe amac tamemi, oc têtmtac êwiñ aê, gebe aê kasa anğa Anôtônê, ma anğa êné tec gamêñ. Tauc kakac tauc tec gamêñ nec atom. Ñac tau tónê kêsakinj aê gamêñ. ⁴³ Ambôac ondoc tec nêmbiñ kauc kêsá kêpi aêñoc biñ atom. Ñam gebe amac akêñ tañem aêñoc biñ akêtôm atom. ⁴⁴ Amac tamemi Sadanj tau, ma sec, tañ kékac tameminê ñalêlôm ñañ, abe anğôm ñanô êsa. Ñac tau tonañ tóç andanjenj kêtú gêjac-ñamalac-ênduwaga ma enj gêmoa biññanô ñalêlôm atom, gebe biññanô gêc enña atom. Embe êsôm biñdansaj, oc êsôm tau nê genj, gebe dansanjtênato dansanjmôkê enj. ⁴⁵ Mago aê kasôm biññanô, tec akêñ gêwiñ aê atom. ⁴⁶ Amacnêñ asa oc eoc aêñoc geo teñ lasê. Aê embe

jasôm blngnanô, ma amboac ondoc tec akêr ewin aê atom. ⁴⁷ Nac tan anja Anôtônê nan, gêrô Anôtônê bin. Amac anja Anôtônê atom, tec anjô ênê bin atom.”

Jesu agêc Abraham

⁴⁸ Juda séjô enj awa gebe “Aêac asôm gebe aôm nac Samarianja tenj, tec njalau sec tenj gêôc aôm nec. Aêac asôm jagêdêr me masi.” ⁴⁹ Tec Jesu géjô êsêac awenj gebe “Njalau sec tenj gêôc aê atom. Aê katoc Tamoc sa, mago amac agôm aê êndu-êndugenj. ⁵⁰ Tauc gasom waec atom. Nac tanj gesom njoc waec ma kêmêtôc bin nanj, tec gêmoa. ⁵¹ Binjanô, aê jasom tobijnjanôgenj êndêrj amac gebe Nac tenj embe êmansanj aênoc binj êtu tônj, oc êlic gêmacanô atom endenj tônggenj.” ⁵² Ma Juda sêsôm gêdêrj enj gebe “Galoc aêac ajala njanôgenj gebe njalau sec tenj gêôc aôm. Abraham to propete sêmac êndu, mago aôm kôsôm gebe ‘Nac tenj embe êmansanj aênoc binj êtu tôrj, oc ênsaê gêmacanô atom endenj tônggenj.’ ⁵³ Aôm kôlêlêc tamemai Abraham, tanj gêmac êndu nanj su me. Ma propete sêmac êndu. Aôm gobe ôngôm taôm amboac asa.” ⁵⁴ Tec Jesu géjô êsêac awenj gebe “Embe janjôm tauc waec êsa, oc njoc waec njanô masi. Tamoc tanj amac asôm gebe nêrn Anôtô enj nanj, tec gégôm aê waec kêsa. ⁵⁵ Amac ajala enj atom, mago aê tec kajala engac. Aê embe jasôm gebe Kajala enj atom, oc jatu dansantêna tenj jatôm amac. Mago aê kajala enj tec kamasanj ênê binj gamoa. ⁵⁶ Tamemai Abraham têtac njajam gebe êlic aênoc bêc e gêlic ma kêtû samuc.” ⁵⁷ Ma Juda sêsôm gêdêrj enj gebe “Aôm nêrn jala kêtôm 50 su atom, ma gôlic Abraham amboac ondoc.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm tobijnjanôgenj êndêrj amac gebe Abraham têna kêkôc enj atomgenj, ma aê gamoa.” ⁵⁹ Ma êsêac sejonj poc sa sebe têtuc enj. Tec Jesu kêtajn jau su anja lôrn dabunj kêsa awê gêja.

9

Nac têna kêkôc enj tomatapecgenj mataano njajam kêsa

¹ Jesu kêsêlêrj gêmoa e gêlic nac tenj têna kêkôc enj tomatapecgenj. ² Ma nê njacsenomi têtû kênac enj gebe “Mêtêmôkê, asa gégôm sec, nac tau me têna agêc tama, tec têna kêkôc enj tomatapecgenj.” ³ Tec Jesu géjô êsêac awenj gebe “Nac tau gégôm sec atom. Têna agêc tama sêgôm sec atom. Enj matapec gebe Anôtônê kôm tenj êtu awê êpi enj. ⁴ Aêac tanam nac, tanj kêsakinj aê nanj, nê kôm êndêrj elenjjagenj. Njakesec êsa nanj lau tenj oc sênam kôm tenj atom. ⁵ Aê gamoa nom, tec katu nom tau njaja.” ⁶ Kêsôm binj tonanj ma kêkasôp kêsêp nom, go kêjalinj e njalemonjama jakêkêrj kêpi nac tau mataanô, ⁷ go kêsôm gêdêrj enj gebe “Ôna ma ônsanj taôm anja bugêjactanj Siloam” (tanam ôkwi gebe “Nac tanj sêsakinj enj nanj.”) Amboac tonanj tec enj gêja kêsagu tau su ma gêmu gêja tomataanô gêlic gamêngenj. ⁸ Ênê lau sackapoagêdô gêdêrj tau nja to êsêac, tanj gêmunjenj sêlic enj ketenj-ketenj gêrj nanj, sêsôm gebe “Nac tanj gêrj gônj ketenj-ketenj gêrj nanj, nac tau tonec me masi.” ⁹ Tec njagêdô sêsôm gebe “Aec, nac tau tonec.” Ma njagêdô sêsôm gebe “Masi, nac tenj, tanj lanjônanô kêtôm tau nanj.” Ma nac tau kêsôm gebe “Aê tau tonec.” ¹⁰ Go êsêac sêsôm gêdêrj enj gebe “Asagenj gégôm matamanô kêpoa lasê.” ¹¹ Ma enj géjô Êsêac awenj gebe “Njalac tanj sêsam enj gebe Jesu nanj, kêlalinj lemonj mênjkêkêrj kêpi matocanô. Go kêsôm gêdêrj aê gebe ‘Ôna Siloam ma ônsanj taôm.’ Tec aê gaja kasagu tauc e matocanô kêpoa lasê.” ¹² Ma êsêac sêsôm gêdêrj enj gebe “Ma nac tau gêmoa ondoc.” Enj kêsôm gebe “Aê gajam kauc.”

Parisai sêkip enj mataanô njajam kêsa njalêrj sa

¹³ Ma êsêac sêwê nac, tanj gêmunjenj matapec nanj, dêdêrj Parisai sêja, ¹⁴ gebe Jesu kêjalinj lemonj ma gégôm enj mataanô kêpoa lasê tonanj gêdêrj sabbat tenj. ¹⁵ Go Parisai têtû kênac enj kêtiam kêtû mataanô kêpoa lasêna. Ma enj kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Nac tau kêkêrj nom njalemonj kêpi matocanô ma kasagu tauc, tec matocanô galic gamêrj.” ¹⁶ Tec Parisai njagêdô sêsôm gebe “Nac tonanj anja Anôtônê atom, gebe gêjam dabunj sabbat atom.” Ma njagêdô sêsôm gebe “nac sec tenj oc ênjgôm gêntalô kapôênj tônê njai amboac ondocgenj.” Ma sêwa tau nj kêkôc. ¹⁷ Ma sêsôm gêdêrj matapec kêtiam gebe “Ma aôm taôm oc ôsôm binj amboac ondoc êpi nac, tanj gégôm matamanô kêpoa lasê nanj.” Tec enj kêsôm gebe “Enj propete tenj.”

¹⁸ Juda sêkêrj gêwinj gebe enj gêmunjenj matapec ma galoc mataanô kêpoa lasê nanj atom e sêrnôc nac, tanj mataanô kêpoa lasê nanj, têna agêc tama. ¹⁹ Ma têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc latômi, tanj asôm gebe têna kêkôc enj tomatapecgenj nanj, nac tau tonec me. Ma amboac ondoc tec galoc mataanô gêlic gamêrj.” ²⁰ Ma têna agêc tama séjô êsêac awenj gebe “Aêagêc ajala gebe latunij enj, tanj têna kêkôc enj tomatapecgenj. ²¹ Mago mataanô gêlic gamêrj njalêrj tec aêagêc ajam kauc. Ma nac tanj gégôm enj mataanô kêpoa lasê nanj, aêagêc ajam kauc enj amboac tonanj. Atu kênac enj. Enj kêtû kapôênj sugac, tau êsôm nê binj.” ²² Têna agêc tama sêsôm amboac tonanj kêtû têtêc Judanja, gebe Juda sêsôm binj kêpi tagenj gebe “Nac tenj embe êsam Jesu gebe Kilisi,” nanj têtinj enj su anja gôlôacnêrj. ²³ Têna agêc tama têtêc tonanj, tec sêsôm gebe “Enj tau kêtû kapôênj sugac, atu kênac enj tau.”

²⁴ Amboac tonañ sêmodêc ñac, tañ gêmunjen matapec nan, kêtù luagêcña ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Otoc Anôtô sa. Aêac ajala gebe ñac tònê enj ñac sec.” ²⁵ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Enj embe ñac sec, oc janam kauc. Tagenj tonec tec kajala gebe gêmunjen matocpec, mago galoc galic gamêñ.” ²⁶ Ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Enj gêgôm asagenj gêdêñ aôm. Enj gêgôm matamanô kêpoa lasê ñalêñ amboac ondoc.” ²⁷ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Kasôm gêdêñ amacgac mago akêñ tañem atom. Abe anj asagenj êtiã. Amac abe atu ênê ñacserjom awin me.” ²⁸ Ma êsêac sêbu enj ma sêsôm gebe “Aôm tec kôtu ênê ñacserjom, ma aêac tec atu Mosenê ñacserjomi. ²⁹ Aêac ajalagac gebe Anôtô kêsôm binj gêdêñ Mose. Mago ñac tònê tec ajam kauc ênê ñam.” ³⁰ Tec ñac tau gêjô êsêac awenj gebe “Tonañ gên kainj tenj gebe amac ajam kauc ênê ñam, mago gêgôm matocanô kêpoa lasêgoc. ³¹ Aêac tajala gebe Anôtô kêkêñ taña gêdêñ lau sec atom. Mago ñac tenj embe êsap Anôtô tónj ma êngôm ênê binj ñanô êsa, nanj Anôtô oc êkêñ taña enj. ³² Gêdêñ andanjenj e mênjgêdêñ galoc aêac tanjô ñac tenj gêgôm ñac, tañ têna kêkêc enj tomatapecjenj nanj, mataanô kêpoa lasê ñawae tenj atomanô. ³³ Embe ñac tònê anja Anôtôñ atom, oc êtôm gebe êngôm gênj tenj atom.” ³⁴ Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Tênam kêkêc aôm tosec samucjenj ma gobe ôndônj aêac me.” Ma têtinj enj kêsã gêja.

³⁵ Jesu gêñô têtinj enj kêsã ñawae, go gêdêñ tañ kêtãp ñac lau sa nanj, kêsôm gebe “Aôm kôkêñ gêwinj ñamalacnê Latu me masi.” ³⁶ Ma ñac tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, enj asa gebe jakêñ êwinj enj.” ³⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm gôlic engac. Enj ñac tau, tañ gêjam binjanjm gêdêñ aôm gêmoa.” ³⁸ Ma ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê kakêñ gêwinj.” Ma kêpônj aduc gêdêñ enj. ³⁹ Go Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê gamêñ nom tonec gebe jamêtôc ñamalac, gebe êsêac, tañ sêlic gamêñ atom nanj, sêlic gamêñ, ma êsêac, tañ sêlic gamêñ sêmoa nanj, matenpec êsa.” ⁴⁰ Parisai tañ sêmoa sêwinj enj nanj, ñagêdô sêñô binj tonanj ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Aêac matenpec amboac tonanj me.” ⁴¹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac embe matempec, go sec ênêc amacña atom. Mago galoc asôm gebe ‘Aêac alic gamêñ,’ tec nêñ sec kêsãp amac tónj.”

10

Jesu kêtù ñacgejob ñajam

¹ “Binjanô, aê jasôm tobijnanôgenj êndêñ amac gebe ñac tañ kêsô dombanêñ sapa gêja, mago kêsô sacgêdôña atom, kêgêli palinj-palinjenj nanj, kêtù ñacjenjenj to kêjanjgowaga tenj. ² Ma ñac tañ kêsô sacgêdôña nanj, tec dombanêñ ñacgejob enj. ³ ñacgejobsacgêdôwaga gêlêc katam su gêdêñ enj, ma domba sêñô enj awa ma enj gêmôêc nê domba kêsã êsêacnêñ ñaêgenj, ma gêwê êsêac ña sêja. ⁴ Kêkêñ nê domba sêsa awê su, go tau kêsêlêñ gêmuj ma domba têdaguc enj, gebe sêjala ênê awagac. ⁵ ñac jaba tenj oc têdaguc enj atom, oc sêc enj, gebe sêjala lau jaba awenj atom.” ⁶ Binjôlinj tonanj Jesu kêsôm gêdêñ êsêac, ma binj tau, tañ kêsôm gêdêñ êsêac nanj, sêlala ñam atom.

⁷ Go Jesu kêsôm binj kêtiam gebe “Binjanô, aê jasôm tobijnanôgenj êndêñ amac gebe Aê katu domba ñacgêdô. ⁸ Lau samob, tañ sêmuj aê sêmênj nanj, genjenjtêna to kêjanjgowaga. Tagenj domba sêkêñ tañenj êsêac atom. ⁹ Aê katu ñacgêdô. Tenj embe êsô aênjenj êna, oc ênam enj kêsã. Enj êsô êsa ma êtap nê gênj êlôm taunja sa. ¹⁰ Genjenjtêna gêmênj kêtù gênj tagenj tonecña gebe ênam genjenj to êmbuc ma ensenjenjenj. Aê gamêñ gabe êsêac sêmoa matenj jali ma nêñ gênj êlêsuc êsêacgenj.

¹¹ “Ñacgejob ñajam tau aê. ñacgejob ñajam tau êmac êndu êjô domba su. ¹² ñac tañ gêjôb kêtù awanja nanj, enj ñacgejob ñanô atom, ma domba têtù ênê gênj atom. Enj êlic kêam sec êmênj, oc êwi domba sinj ma êc êna, ma kêam sec mênjenjac to ênam domba tau salinj-salinj. ¹³ Enj gejob kêtù awanja, tec gê go domba tau atom. ¹⁴ ñacgejob ñajam aê, tec kajala ñoc gênj ma ñoc gênj sêjala aê, ¹⁵ kêtôm Tamoc kêjala aê ma aê kajala Tamoc. Ma aê jamac êndu jajô domba su. ¹⁶ Aênjoc domba ñagêdô sêmoa. Êsêac anja tonj sapa tonecña atom. Amboac tonanj kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jawê êsêac sêmênj e sêñô aê aoc têtù tonj tagenj ma ñacgejob tagenj. ¹⁷ Aê jamac êndu gebe janjônj matoc jali êtiã. Kêtù binj tonanjña Tamoc têtãc gêwinj aê. ¹⁸ ñac tenj êkêc matoc jali su anja aênjoc atom, tãuc jakêñ êna. Natau aê tec jakêñ êna, ma ñatau aê tec jakêc su êtiã. Tamoc kêjatu aê gebe amboac tonanj.”

¹⁹ Ma Juda sêwa taunj kêkêc kêtiam kêtù binj tonanjña. ²⁰ Êsêacnêñ gwalêkinj sêsôm gebe “Ñalau sec tenj gêgôm enj, tec kêtù meloc. Amac akêñ tañem enj êtu asagenjña.” ²¹ Ma ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tonjalau sec tenj oc êsôm binj amboac tonanj atom. Ñalau sec tenj kêtôm gebe êngôm matenpec matenj êlêc me.”

Juda têtinj Jesu su

²² Kêdabinj om-sêjac-kawi-lôm-dabunja anja Jerusalem ma komô. ²³ Ma Jesu kêsêlêñ gêmoa lôm dabunj gêmoa Salomonê lôm sêlêb. ²⁴ Tec Juda sêgi enj auc ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Aô, aôm gobe aêac amoa totêntac lulu e êndêñ ondocgenj. Aôm embe Kilisi tau, nanj ôsôm lasê êndêñ aêac.” ²⁵ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê kasôm gêdêñ amacgac, mago amac akêñ

gêwijn atom. Kôm tanj gagôm gajam Tamoc lanjô nanj, gêwa aê sa su. ²⁶ Ma amac akêj gêwijn atom, gebe amac anja aênoc dombanêj atom. ²⁷ Aênoc domba sêjô aê aoc ma aê kajala êsêac ma tédaguc aê. ²⁸ Aê oc jakêj êsêac sêjgôj materj jali tenjen. Êtôm têm samob oc sênarja atomanô ma tenj oc êjanjo êsêac su anja aê lemoc atom. ²⁹ Tamoc tanj kékêj êsêac gédêj aê nanj, kélêlêc samob su, ma njac tenj kêtôm gebe êjanjo êsêac su anja Tamoc lêma atom. ³⁰ Aêagêc Tamoc atu njanô tagen.”

³¹ Tec Juda sejonj poc sa kêtiam sebe têtuc enj êndu. ³² Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê katôc kôm njam taêsam anja Tamocnê gédêj amac alic, mago kêtû kôm tonanj naj njandocnja tec abe atuc aê êndu.” ³³ Go Juda sêjô enj awa gebe “Aêac abe atuc aôm êndu kêtû kôm njam tenja atom, kêtû binj alôb-alôbja to kêtû aôm njamalac, mago gôboa taôm kôtû Anôtôja.” ³⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Teto gêc amacnêj binjsu gebe ‘Aê kasôm gebe amac anôtôi.’ Teto gêc me masi. ³⁵ Enj kêsam lau, tanj Anôtônê binj gédêj êsêac nanj, gebe anôtôi. Binj tanj teto gêc nanj, dansej su atom. ³⁶ Aê kasam tauc gebe Anôtônê Latu aê. Ma amboac ondoc amac asôm gédêj aê, tanj Tamoc gêjam dabunj aê e kêsakinj aê kasêp nom gamêj nanj, gebe Kôsôm binj alôb-alôb. ³⁷ Embe janam Tamocnê kôm atom, go akêj êwijn aê atom. ³⁸ Mago embe janam kôm tau, ma amac embe akêj êwijn aê atom, nanj akêj êwijn kômgej ma ajala to nêk kauc êsa gebe Tamoc gêmôa aê njalêlôm ma aê gamôa Tamoc njalêlôm.” ³⁹ Tec êsêac sebe sêkam enj tøj êtiam, mago enj gêwê êsêac lemen sa.

⁴⁰ Go gelom Jordan njamakenj ônêja kêtiam jagêmôa gamêj, tanj gêmunjenj Joan kêsagu lau nanj. ⁴¹ Ma lau taêsam dédêj enj sêja ma sêsôm gebe “Joan gêgôm gêntalô tenj atom, mago binj samob, tanj Joan kêsôm kêpi njac tonec nanj binjanô.” ⁴² Amboac tonanj lau taêsam sêkêj gêwijn enj anja tônê.

11

Lasara gêmâc êndu

¹ Njac tenj, nê naê Lasara, gêmâc gêc Maria agêc têwao Marta nêj malac Betania. ² Maria nanj genj oso Apômtau nj gêmjalu ma gêbunj ênê akainj nj mômêlauj nanj, lu njac Lasara êmâc gêc. ³ Tec luogêc sêsakinj binj gédêj Jesu gebe “Apômtau, ôlic acgom, njac tanj têmtac gêwijn enj nanj, tec gêmâc gêc.” ⁴ Jesu gêjô binj tonanj ma kêsôm gebe “Tonanj gêmâc êmâc êndujja atom, êgôm enj gebe Anôtônê wae êsa. Ma Anôtô êwaka Latunê wae sa êwijn.”

⁵ Jesu têtac gêwijn Marta agêc lasio ma Lasara. ⁶ Enj gêjô gêmâc tonanj njawae su, mago gêngômj gamêj, tanj gêmôa nanj, e bêc luagêc gêjanja acgom. ⁷ Go kêsôm gédêj nê njacsejnomi gebe “Aêac tamu tana Judaia êtiam.” ⁸ Tec njacsejnomi sêsôm gédêj enj gebe “Mêtêmôkê, galocgenj Juda sebe têtuc aôm nj poc êndu, ma gobe ômu ôna tônê êtiam me.” ⁹ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Bêc samuc tenj kêtôm ockatu njasawa 12. Njac tenj embe êsêlêj êndêj ocgenj, oc êndinj akainj êpi gêj tenj atom, gebe êllc njawê nom tonecna. ¹⁰ Njac tenj embe êsêlêj êndêj êmbêc, oc êndinj akainj, gebe njawê gêc ênê njalêlôm atom.” ¹¹ Enj kêsôm tonanj su acgom, go kêsôm gédêj êsêac gebe “Aêacnêj njac Lasara gêc bêc su, tec gabe najanj enj.” ¹² Ma njacsejnomi sêsôm gédêj enj gebe “Apômtau, embe ênêc bêc, oc ênam enj sa nanj.” ¹³ Binj tonanj Jesu kêsôm kêpi Lasara gêmâc êndu, mago êsêac sebob enj kêsôm kêpi tanêc bêc talêwanj taujnja. ¹⁴ Tec Jesu kêsôm lasê gédêj êsêac gebe “Lasara gêmâc êndu. ¹⁵ Aê têtac njam gebe gamôa enj njagala atom kêtû amacnja, gebe akêj êwijn. Amboac tonanj dandêj enj tana.” ¹⁶ Ma Tom, tanj sêsam enj gebe Ôlijbôm nanj, kêsôm gédêj ênê njacsejnomi njagêdô gebe “Dawijn enj tanamanj, gebe tamac êndu dawijn enj.”

Jesu kêtû dandi sa to dangôj materj jali njam

¹⁷ Jesu gêô lasê ma kêtap sa gebe Lasara gêc sêlêlôm bêc aclê su. ¹⁸ Betania tonanj gêc Jerusalem njagala, intêna tau kêtôm ockatu njasawa tagen. ¹⁹ Tec Juda gwalêkinj dédêj Marta agêc Maria sêja-sebe sênac êsêac têtac tøj êtu lujnja. ²⁰ Marta gêjô Jesu gêmêj njawae ma kêpuc enj tøjntøj gêja, ma Maria gacgenj gêngômj andu. ²¹ Marta kêsôm gédêj Jesu gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec, luc oc êmac êndu atom. ²² Ma kajala gêwijn gebe Aôm embe otenj gêj tenj êndêj Anôtô, oc Anôtô êkêj êndêj aôm.” ²³ Ma Jesu kêsôm gédêj enj gebe “Lômjac oc êndi sa.” ²⁴ Marta kêsôm gédêj enj gebe “Aê kajalagac gebe êndêj bêc njamu êndêj tanj njacmatê sêndi sa nanj, enj oc êndi sa êwijn.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gédêj enj gebe “Sêndi sa to sêngômj materj jali njam aê. Njac tanj êkêj êwijn aê nanj, êmac êndumanj, tagenj oc êngômj mata jali. ²⁶ Lau samob, tanj sêmôa materj jali ma sêkêj gêwijn aê nanj, sêmôa êndu atomanô, sêmôa tenjenj. Kôkêj gêwijn binj tonec me masi.” ²⁷ Ma awê tau kêsôm gédêj enj gebe “Aec, Apômtau, aê kakêj gêwijn gebe Kilisi Anôtônê Latu, tanj êmêj nom nanj aôm.”

Jesu kêtap

²⁸ Marta kêsôm binj tonanj su ma jagêmôêc lasio Maria mênkêsôm kelecgenj gédêj enj gebe “Mêtêmôkê tec gêmôa ma gêmôêc aôm.” ²⁹ Maria gêjô e gêdi sa ôb tagenj gédêj Jesu gêja.

³⁰ Jesu gêô lasê malaclêlôm atom, gacgen gêmoa gamêñ, tañ Marta jagêdac en nan. ³¹ Juda tañ sêjac Maria têtac tòn sêngôn andu sêwiñ nan, sêlic en gêdi seben kêsa gêja ma tédaguc en, seboc en êna sêô ma êtañ anga tônê.

³² Maria gêja e gêô lasê gamêñ, tañ Jesu gêmoa nan, jagêlic en ma gêu tau jagêc en akainña, go kêsôm gédên en gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec ma luc oc êmac êndu atom.” ³³ Jesu gêlic êsêac to Juda, tañ sêwiñ tauñ sêmêñ nan, têtac e atê gêmô en ma kêlênim tau. ³⁴ Go Jesu kêsôm gebe “Amac atoc ñac tau gêc ondoc.” Ma êsêac sêsôm gédên en gebe “Apômtau, ômôên, go ôlic.” ³⁵ Jesu matasulu kêsa ³⁶ ma Juda sêsôm gebe “Alic acgom, têtac gêwiñ en ñanôgoc.” ³⁷ Ma êsêacnêñ ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tau, nanj gêgôm matapec mata gêlac nan, oc kêtôm gebe ênam Lasara sa e êmac êndu atom me masi.”

Jesu gêñu Lasara mata jali kêsa kêtiam

³⁸ Jesu atê gêmô en kêtiam e gêô lasê sêô. Ma sêô tau nanj pocgêsun, tec sêkêñ poc tapa gêsaj auc. ³⁹ Tec Jesu kêsôm gebe “Akac poc tapa su.” Ma ñac gêmac nê luo Marta kêsôm gédên en gebe “Apômtau, ñasu kêsa gebe gêc bêc aclê su.” ⁴⁰ Tec Jesu kêsôm gédên en gebe “Aê kasôm gédên aôm, embe ôkêñ êwiñ, oc ôlic Anôtônê ñawasi. Kasôm me masi.” ⁴¹ Go sêkac poc su, ma Jesu mata gedec ma kêsôm gebe “Tamoc, aê gajam danje aôm gebe kôkêñ tañam aêgac. ⁴² Aê kajalagac gebe kôkêñ tañam aê geden tóngen. Mago kasôm biñ tau kêtü lau tec sêkôsêkô necña, gebe sêkêñ êwiñ aôm kôsakinj aê gamêñ.” ⁴³ Kêsôm biñ tonanj su ma gêmôêc ña awa kapôên gebe “Lasara, ôsa ômôên.” ⁴⁴ Ma ñacmatê kêsa toobo, nanj si en akainj to lêma tón, ma toobo waenña, nanj sêkwa en lanjôanô auc nanjenj gêmêñ. Go Jesu kêsôm gédên êsêac gebe “Anjgamboac enj su ma akêñ enj êna.”

Lau dabuñsêga to Parisai sêlic Jesunê biñ

(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Juda tañ dêdên Maria nan, nêñ taêsam sêlic Jesu gêgôm gêñ tonanj e sêkêñ gewiñ en. ⁴⁶ Ma nêñ ñagêdô dêdên Parisai jatedôn gen, tañ Jesu gêgôm nan, ñawae gédên êsêac. ⁴⁷ Tec lau dabuñsêga to Parisai sêkac laumata sa ma sêsôm gebe “Aêac dangôm amboac ondoc. Ñac tônê tec gêgôm gêntalô taêsam. ⁴⁸ Aêac embe talicgen ma êngôm nê gêñ, oc lau samob sêkêñ êwiñ enj ma Rom mênjsêjanjo aêacnêñ gamêñ tolaugenj su.” ⁴⁹ Ma êsêacnêñ ñac tenj, nê ñaê Kaiapa, tañ kêtü ñac dabuñsêga gédên jala tonanj gêmoa nan, kêsôm gédên êsêac gebe “Amac ajam kauc biñ. ⁵⁰ Ma nêñ kauc kêsa kêpi biñ tonec atom gebe Ñac tagen êmac êndu êjô lau, go êmoasinj amac êlêlêc lau samob sênaña su.” ⁵¹ Biñ tonanj enj kêsôm tau nê biñ atom. Enj kêtü ñac dabuñsêga gédên jala tonanj gêmoa, tec geoc ñalô tonanj lasê kêpi Jesu êmac êndu êjô lauña. ⁵² Enj oc êmac êndu êjô lau tecenangenj atom, enj êkatonj Anôtônê lau samob, tañ sêngônj palip-palipgenj nan, sa sêpi tagen amboac tonanj. ⁵³ Gédên bôc tonanj êsêac sêjac m sêkic êna biñ sênac enj ênduñja. ⁵⁴ Tonanj su ma Jesu kêsêlêñ gêmoa awê kêsêp Juda ñalêlôm kêtiam atom, kêtainj taugenj anja tonanj gêja malac tenj, ñaê Epraim gêc kêsi gamêñ sawarja, jatônê ñacsenjomi sêmoa tonanj.

⁵⁵ Judanêñ Pasa kêdabinj, tec lau taêsam anja gamêñ tonanj sêpi Jerusalem sêja sêmuñ Pasa ñanoc, sebe sênac dabinj taun. ⁵⁶ Êsêac sêsôm Jesu sêmoa lôm dabunj ma sêsôm gédên taunj gebe “Amac abe amboac ondoc, abe enj oc êmêñ êlic om êwiñ me.”

Lau dabuñsêga to Parisai sêjatu biñ gebe “Ñac tenj embe êjala gamêñ, tañ Jesu gêmoa nanj, go êsôm lasê gebe sêkôc enj tón.”

12

Maria genj oso Jesu

(Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

¹ Pasa atom tagen, bec 6genj gêc, tec Jesu gêô lasê Betania. Lasara tañ Jesu gêñu enj sa anja ñacmatênên nanj, gêmoa malac tonanj. ² Êsêac seno moasinj gédên enj anja tonanj, tec Marta gêjam sakinj gêñ ma Lasara genj gêñ gêngônj gêwiñ êsêac. ³ Go Maria kêkôc bu ñamalu, tañ ñaôli kapôên nanj, kekec tenj mênjenj oso Jesu akainj ma gêbuñ enj akainj ña môkêlauj e bu tau ñamalu kêpônj popoc kêkô andu tonanj ñalêlôm. ⁴ Tec ênê ñacsenjominêñ tenj, Juda Isariot, tañ gebe eoc enj lasê nanj, kêsôm gebe ⁵ “Amboac ondoc sêkêñ bu tau gédênj lau sêjam ôli ña denari 300 atom, gebe sêkêñ ñaawa êndênj lau ñalêlôm sawa.” ⁶ Enj taê gêjam lau ñalêlôm sawa, tec kêsôm biñ tonanj nec atom. Enj ñacgenjenj tec kêbic êsêacnêñ kanom, ma gêñ tañ lau sêkêñ kêsêp nanj, enj kêkôc sa. ⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Ondec enjenj, enj gêjam dônj aênjoc bec sênsunj aênja. ⁸ Lau ñalêlôm sawa tec sêngônj sêwiñ amac ñapanj, ma aê oc janjônj jawiñ amac ñapanj atom.”

Sêlic Lasaranê biñ

⁹ Judanêj lau taêsam sêjô enj gêmoa tonaj ñawae tec sêja, mago sêja kêtû Jesu taugenña atom, sebe sêlic Lasara, tanj Jesu gêju enj sa anja ñamatênêj nanj êwiñ. ¹⁰ Lau dabunjsêga sêkic binj gebe sênac Lasara êwiñ, ¹¹ gebe Juda taêsam sêja kêtû enjja e sêkêj gêwiñ Jesu.

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Ñagelen ma lau taêsam, tanj sêô lasê kêtû omña nanj, sêjô Jesu êna Jerusalem ñawae, ¹³ tec sêôc tômtômlaunj sêpuc enj tôntônj sêja ma sêmôêc gebe “Osana, alanem enj, nanj gemêj gêjô Apômtau lanjô nanj, to Israelnêj kinj,” ¹⁴ Jesu kêtap donki ñalatu tenj sa ma gêngôj ñaô kêtôm teto gêc gebe

¹⁵ “Sion Latuo, ôtêc taôm atom.

Ôlic acgom. nê m kinj gêngôj donki ñalatu tenj ñaô gêdêj aôm gêwac.”

¹⁶ Gêdêj tonaj Jesunê ñacsenjomi sêjala binj tonaj ñam atom. Mago gêdêj tanj Jesu kêkôc nê ñawasi sa su nanj, ac taênj gêjam gebe binj tônê teto kêpi enj. tec sêgôm ñanô kêsâ amboac tonaj, ¹⁷ Lau tanj sêwiñ enj gêdêj gêmôêc Lasara anja sêô ma gêju enj sa anja ñacmatênêj nanj, tec sêôm binj tau lasê. ¹⁸ Amboac tonaj lau sêpuc enj tôntônj sêja, gebe sêjô enj gêgôm gêntalô tonaj ñawaegac. ¹⁹ Ma Parisai sêôm gêdêj tanj gebe “Kec, amac alicgac, amacnê m binj ñanô masi, lau samob jatêdaguc enjenj.”

Helen ñagêdô sebe sêlic Jesu

²⁰ Ma Helen ñagêdô sêwiñ êsêac, tanj sêpi Jerusalem sêja nanj, sebe tetenj mec êndêj om. ²¹ Lau tau dêdêj Pilip anja Betsaida Galilaianja sêja ma tetenj enj gebe “Apômtau, aêacmênj abe alic Jesu.” ²² Tec Pilip jakêsôm gêdêj Andrea ma Andrea agêc Pilip jasêsôm gêdêj Jesu. ²³ Ma Jesu gêjô êsêagêc awenj gebe “Ñanoc kêdabingac gebe Ñamalacnê Latunê ñawasi êsa. ²⁴ Binjnanô, aê jasôm tobijnanôgenj êndêj amac gebe Janjom ñawê embe êsêp nom atom, oc êtu palê atom ma tau ênêc. Êtu palê acgom, go ênam ñanô taêsam. ²⁵ Ñac tanj têtac gêwiñ gebe êmoa mata jali nanj, oc ênam sapu. Ma ñac tanj têtac gedec tau gebe êmoa mata jali anja nom tonec nanj, oc êmoasij enj êngôj mata jali tenjenj. ²⁶ Tenj embe ênam sakij aê, nanj êndanjuc aêmanj ma gamênj, tanj aê janjôj nanj, ñoc sakijwaga oc êngôj êwiñ. Tenj embe ênam sakij aê, nanj Tamoc oc etoc enj sa.

Jesu gêwa tau sa gebe êmac êndu

²⁷ “Galoc aênoc katuc kêlênim tau, ma jasôm binj amboac ondoc. Jasôm gebe “Tamoc, ônam aê kêsi êndêj noc tonec me.’ Masianô, aê gamênj kêtû noc tonecña. ²⁸ Tamoc, ôngôm nê m ñaê ñawae êsa.” Ma binj tenj kêsâ anja undambê gemêj gebe “Aê gagôm ñawae kêsagac, ma oc janjôm ñawae êsa êtiam.” ²⁹ Lau tanj sêkô nanj, sêjô e sêôm gebe “Wapap gêjac.” Ma ñagêdô sêôm gebe “Anjela tenj kêsôm binj gêdêj enj.” ³⁰ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Awa tônê kêsâ kêtû aênja atam, kêsâ kêtû amacña. ³¹ Galoc nom tonec ñatê m mêtôcña. Galoc Anôtô êtiñ nom tonec ñatau êsa êna. ³² Ma embe sêsunj aê sa anja nom, oc jaê êsêac samob sa dêndêj aê sêmênj.” ³³ Binj tonaj enj kêsôm gebe êwa nê êmac êndu ñalêj sa. ³⁴ Tec lau sêjô enj awa gebe “Aêac tec anjô gêc binjsu gebe Kilisi tau oc êmoa tenjenj. Ma amboac ondoc aôm kôsôm sêsunj Ñamalacnê Latu sa acgom. Ñamalacnê Latu tonê asa.” ³⁵ Go Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Ja tau oc êwê amac ñasawa saunjenj ôwiñ. Asalênj atôm lau, tanj ja gêwê êsêac nanj, gebe ñakesec êtap amac sa atom. Ñac tanj kêsêlêj gêmoa ñakesec ñalêlôm nanj, gêjam kauc gamênj, tanj gebe êna nanj. ³⁶ Ja tec gêwê amac gêmoa. Amboac tonaj akênj êwiñ ja tau gebe atu ñawê latui.”

Juda sêkêj gêwiñ Jesu atom

Jesu kêsôm binj tonaj su ma gêja kêsij tau gêdêj êsêac. ³⁷ Enj gêgôm gêntalô kapôênj taêsam êsêac sêlic, mago sêkêj gêwiñ enj atom, ³⁸ gebe propete Jesaia nê binj êtu anô gebe

“Apômtau, asa lau sêkêj gêwiñ aêacma jaenj, ma Apômtau geoc nê lêma ñanjaclai lasê gêdêj asa.”

³⁹ Amboac tonaj êsêac têtôm gebe sêkêj êwiñ atom gebe Jesaia kêsôm tenj gêwiñ gebe

⁴⁰ “Enj kêpô êsêac materjanô ôkwi

to gêjac kapoac êsêac e nêj ñalêlôm ñadani kêsâ,

gebe materjanô sêlic gêj atom

to gêj ñalêlôm sêjala binj atom ma sênam tauñ ôkwi atom,

e janjôm êsêac ñajam êsa atom.”

⁴¹ Binj tonaj Jesaia kêsôm gebe gêlic Jesunê ñawasi to gêwa enj sêjac.

⁴² Binj tonaj gêc, mago kasêganêj taêsam sêkêj gêwiñ enj, tagenj sêôm lasê atom kêtû Parisainja gebe têtij êsêac su anja gônacnêj atom. ⁴³ Lau tonaj ñai têtac gêwiñ waenj, tanj gêc ñamalacña nanj, kêlêlêc waenj, tanj gêc Anôtôja nanj su.

⁴⁴ Jesu gêmôêc gêc awêgenj gebe “Ñac tanj kêkêj gêwiñ aê nanj, kêkêj gêwiñ aê atom, kêkêj gêwiñ ñac, tanj kêsakij aê gamênj nanj. ⁴⁵ Ma enj tanj gêlic aê nanj, gêlic ñac, tanj kêsakij aê gamênj

nanj. ⁴⁶ Aê ja tec gamênj nom, gebe njamalac samob, tanj sêkênj gêwiñ aê nanj, nênj tenj êmoa njakesec atom. ⁴⁷ Ma njac tenj embe ênjô aênjoc binj ma êmansanj atom, nanj aê oc jamêtôc enj atom, gebe aê gamênj gabe jamêtôc lau nomnja atom, gamênj gabe janam lau nomnja kêsi. ⁴⁸ Njac tanj kêpô aê sinj ma kêkôc njoc binj sa atom nanj, kêtap nê njac-êmêtôc-enjwaga sa. Binj tanj kasôm nanj, êmêtôc enj êndênj bêc njamuña, ⁴⁹ gebe aê kasôm tauc njoc binj atom, Tamoc tau, tanj kêsakinj aê gamênj nanj, kêjatu aê kêtû binj, tanj jasôm to jawa sa nanj. ⁵⁰ Ma aê kajala gebe ênê jatu kêtû danjgônj matenj jali tenjgerj njam. Amboac tonanj binj, tanj gawê sa nanj, gawa sa kêtôm Tamoc kêsôm gêdênj aê.” *

13

Jesu kêkwasiñj nê njacseñjomi enjkainj

¹ Om Pasa kêdabijnj su ma Jesu kêjala nê noc êwi nom tonec sinj êndênj Tama ênarja gêsunj sa. Enj têtac gêwiñ nê lau, tanj sêmoa nom nanj njanô, ma têtac gêwiñ êsêac e gêjac dabijnj kêpi nê njacseñjomi. ² Êsêac senj gênj sênjgônj ma Sadanj kêbaliñ binj kêsêp Simon Isariot latu Juda su, gebe eoc Jesu lasê. ³ Jesu kêjala gebe Tama kêkênj gênj samob kêsêp enj lêma to kêjala gebe mênjkêsa anja Anôtônê ma oc êmu êndênj Anôtô êna êtiã, ⁴ tec gêdi sa anja tebo ma kêkôc nê njakwê njanôna su ma kêkôc obo sakinjja jakêjandiñ. ⁵ Go kêkêc bu kêsêp laclu jagêjac m kêsagu njacseñjomi enjkainj ma gêbuñ nj obo, tanj kêjandiñ nanj. ⁶ Gêgôm e jakêsa Simon Petere, go njac tau kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, aôm gobe ônsanjgu aê ockainj me.” ⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Gênj tanj galoc gagôm nanj, gôjam kauc malôgerj go ôjala.” ⁸ Ma Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Masianô, aôm ônsanjgu aê ockainj atomanô.” Jesu gêjô enj awa gebe “Aê embe jansanjgu aôm atom, oc ôwê kainj aê atom.” ⁹ Ma Simon Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, amboac tonanj ockainjgerj atom, lemoc to môkêcapac êwiñ agcom.” ¹⁰ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Njac tanj gêliñ bu su nanj, êkwasiñj tau êtiã atom, akainj tagen, gebe enj kêtû selecjac. Amac atu selec amboac tonanj, tagen samob atom.” ¹¹ Enj kêjala njaceoc-enj-lasêwaga su, tec kêsôm gebe “Amac samob atu selec atom.” ¹² Enj kesagu êsêac enjkainj su, go kêsô nê njakwê sa kêtiã jagênjgônj sic ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amacnêm kauc kêsa kêpi gênj, tanj gagôm gêdênj amac nanj, me masi. ¹³ Amac tonanj asam aê gebe Mêtêmôkê to Apômtau, nanj jansanj jagêdênj, gebe aê tau tonec. ¹⁴ Apômtau to mêtêmôkê tau aê embe jansanjgu amac emkainj, go ansanjgu taôm emkainj êndênj-êndênjgerj amboac tonanjgerj, ¹⁵ gebe aê katôc njadôndonj gêdênj amac gebe amac taôm anjgôm amboac gagôm gêdênj amac su. ¹⁶ Binjnanô, aê jasôm tobijnjanôngerj êndênj amac gebe Sakijnwaga kêlêlêc nê njatau atom, ma jaoñwaga kêlêlêc njac, tanj kêsakinj enj nanj atom. ¹⁷ Embe ajala binj tonanj ma embe anjgôm njanô êsa, oc aê aoc êoc amac.

¹⁸ “Ma jasôm êpi amac samob atom. Aê kajala lau, tanj kajaliñ êsêac sa nanj. Mago binj, tanj teto gec nanj, êtu anô gebe ‘Njac tanj genj aênjoc mo nanj, gêoc akainj sa gebe êka aê.’” ¹⁹ Binj tau njanô kêsa atom tagen, ma galoc jawa sa êndênj amac kwananjgerj. Ma êndênj binj tau njanô êsa, go akênj êwiñ gebe aê tau tonec. ²⁰ Binjnanô, aê jasôm tobijnjanôngerj êndênj amac gebe Tenj embe êkôc njac, tanj aê kasakinj enj nanj sa, oc êkôc aê sa. Ma tenj embe êkôc aê sa, oc êkôc njac, tanj kêsakinj aê gamênj nanj sa.”

Jesu kêtôc njac, tanj eoc enj lasê nanj

(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jesu kêsôm binj tonanj su e katu kêlênim tau, go gêwa sa gêc awêgerj gebe “Binjnanô, aê jasôm tobijnjanôngerj êndênj amac gebe Amacnêm njac tenj oc eoc aê lasê.” ²² Ma njacseñjomi matenjanô gêdênj tauñ ma sêjam kauc njac, tanj enj kêsôm binj kêkanônj enj nanj. ²³ Njacseñjominênj tenj, tanj Jesu têtac gêwiñ enj nanj, gênjgônj kêsi enjja. ²⁴ Njac tonanj tec Simon Petere kêsênic mata enj ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôtu kênac enj gebe binj tonanj kêsôm kêpi asa.” ²⁵ Go Njac tau kêsô Jesu asêtêkwa njalabu gêja ma kêtû kênac gebe “Apômtau, asa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Njac tau tec aê oc jasac mo njagêdô tônj ma jakênj êndênj enj.” Go kêsac mo njagêdô tônj ma kêkôc jakêkênj gêdênj Simon Isariot latu Juda. ²⁷ Njac tau genj su, ma Sadanj kêsêp ênê njalêlôm gêja. Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Gênj tanj gobe ôngôm nanj, ônjgôm sebenj.” ²⁸ Ma êsêac samob, tanj senj gênj sêmoa nanj, nênj tenj kêjala binj, tanj Jesu kêsôm gêdênj enj nanj, njam atom. ²⁹ Nênj njagêdô seboc Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ônam ôli aêacnênj gênj omnja kwananjgerj,” gebe Juda kêbic kanom. Njagêdô seboc enj êkênj gênj êndênj lau njalêlôm sawa. ³⁰ Njac tau genj gênj su ma gacgerj kêsa gêja. Ma gêbêcauc.

Binjsu wakuc

³¹ Juda kêsa gêja su, go Jesu kêsôm gebe “Galoc Njamalacnê Latunê njawasi mênjkêsa ma Anôtônê njawasi kêsa kêtû enjja. ³² Anôtônê njawasi embe êsa êtu enjja, go Anôtô êkênj tau nê njawasi êndênj enj amboac tonanj. Ma êkênj ênê njawasi êsa sebenj. ³³ Njalêac, aê jamoa jawijnj

* **12:50:** Denari tagenj kêtû komwaganenj njaoli bec tagenja.

amac njasawa saunjen êwiñ, go ansom aê. Ma biñ tan kasôm gêdêñ Juda nan, galoc jasôm êndêñ amac amboac tonan gebe Gamêñ tan aê jana, amac atôm gebe naasa atom. ³⁴ Aê jakêñ biñsu wakuc tenj êndêñ amac gebe Akêñ nêñ têtac gêwiñ elom tau. Akêñ nêñ têtac gêwiñ elom tau êtôm aê têtac gêwiñ amac. ³⁵ Embe akêñ nêñ têtac gêwiñ elom tau, go samob sêjala êndêñ tonan gebe aêñoc njasenomi amac.”

Jesu kêsôm lasê gebe Simon Petere ênsê enj auc

(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Ma Simon Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau aôm ôna ondoci.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Gamêñ tanj aê jana nan, galoc kôtôm gebe ôndanjuc aê nec atom. Malôgenj, go ôndanjuc.” ³⁷ Ma Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, amboac ondoci galoc katôm gebe jandanjuc aôm atom. Aê jamac endu êtu aômña.” ³⁸ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm gobe ômac êndu êtu aêña me. Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgenj êndêñ aôm gebe Talec oc êtanj atomgenj, ma aôm ônsa aê auc atu dim têléac.

14

Jesu kêtu intêna daô lasê dandêñ Tameriña

¹ “Nêñ njalêlôm êtênim tau atom. Akêñ êwiñ Anôtô ma akêñ êwiñ aê. ² Tamocnê andu tec njalêlôm taêsam gêc. Embe ênêc atom, oc jasôm êndêñ amac gebe Jana jamansanj nêñ gamêñ. ³ Aê jana jamansanj amacnêñ gamêñ su acgom, go jamu jamêñ ma jakôc amac, gebe gamêñ, tanj aê gêngôñ nan, amac anjôn awiñ. ⁴ Ma gamêñ, tanj aê jana nan, njañtêna amac alicgac.” ⁵ Tom kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, gamêñ tanj aôm ôna nan, aêac ajala atom, ma oc alic njañtêna amboac ondoci.” ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Intêna aê ma biñjanô to anjôn matem jali njam aê. Njamalac tenj oc êndêñ Tamoc êna atom, aê jawê enj acgom. ⁷ Embe ajala aê, oc ajala Tamoc amboac tonan. Galoc tec ajala enj ma alic enjgac.”

⁸ Go Pilip kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Apômtau ôtôc Tamam êndêñ aêac alic, go êtôm aêac.” ⁹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “O Pilip, gamoa gawiñ amac e njeñgenj ma kôjala aê atom me. Nac tanj gêlic aê nan, gêlic Tamoc su. Amboac ondoci tec kôsôm gebe ‘Ôtôc Tamam êndêñ aêac.’ ¹⁰ Aê gamoa Tamoc njalêlôm ma tamoc gêmoo aê njalêlôm nec kôkêñ gêwiñ atom me. Biñ tanj kasôm gêdêñ amac nan, aê tauc njoc biñ atom. Tamoc tanj gêmoo aê njalêlôm nan, gêjam nê kôm tonan. ¹¹ Akêñ êwiñ aê gebe gamoa Tamoc njalêlôm ma Tamoc gêmoo aê njalêlôm. Embe masi, go akêñ êwiñ êtu kôm tonanña. ¹² Biñjanô, aê jasôm tobiñjanôgenj êndêñ amac gebe Nac tanj kêkêñ gêwiñ aê nan, ênam kôm, tanj aê gajam nan amboac tonan ma oc ênam êlêlêc tonan su, gebe aê jandêñ Tamoc jana. ¹³ Ma gêñ samob, tanj atenj anam aê tanjôc nan, oc janjôm njanô êsa, gebe Latu êwaka Tamanê njawasi sa. ¹⁴ Embe atenj gêñ tenj êndêñ aê anam aê lanjôc, oc janjôm njanô êsa.

Jesu gêjac mata Njalau Dabun

¹⁵ “Embe têtac êwiñ aê, oc amansanj aêñoc biñsu. ¹⁶ Go aê jatenj êndêñ Tamoc ma enj êkêñ amacnêñ ênamawemwaga tenj gebe ômoo êwiñ amac tenjenj. ¹⁷ Nac tau Njalau biñjanôña, tanj lau nomña sêkôc enj sa êtôm atom nanj, gebe êsêac sêlic to sêjala enj atom. Amac tec ajala enjgac, gebe gêwiñ amac ma gêmoo amacnêñ njalêlôm.

¹⁸ “Aê oc jandec amac atôm mosêbu atom, aê oc jandêñ amac jawac. ¹⁹ Njasawa saunjenj ma lau nomña sêlic aê êtiam atom, mago amac tec oc alic aê, gebe aê ganjôn matoc jali, tec amac oc anjôn matem jali amboac tonanjenj. ²⁰ Êndêñ bêc ônê amac oc ajala gebe aê gamoa Tamoc njalêlôm ma amac amoo aê njalêlôm ma aê jamoo amac njalêlôm.

²¹ “Nac tanj kêkôc aêñoc biñsu sa ma kamasanj nanj, enj nac têtac gêwiñ aêña. Nac tanj têtac gêwiñ aê nan, Tamoc têtac êwiñ enj ma aê têtac êwiñ enj amboac tonan ma jaoc tauc lasê jandêñ enj.” ²² Ma Juda, Isariot latu tonan atom, kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, aôm gobe oc taôm lasê êndêñ aêac, mago êndêñ lau nomña atom, nan njam amboac ondoci.” ²³ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Nac tenj embe têtac êwiñ aê ma êmansanj aêñoc biñ, oc Tamoc têtac êwiñ enj ma aêagêc andêñ enj naanjôn awiñ enj. ²⁴ Ma nac tanj têtac gêwiñ aê atom nanj, kêmasanj aêñoc biñ atom. Ma biñ tau, tanj amac anjô nanj, aêñoc biñ atom, Tamoc tanj kêsakinj aê gamêñ nanj nê.

²⁵ “Biñ tonan nanj aê gêngôn gawiñ amac tec kasôm gêdêñ amac. ²⁶ Ma ênam-awemwaga Njalau Dabun tau, tanj Tamoc êsakinj mênênam aê lanjôc nanj, oc êndôn biñ samob êndêñ amac to êwa amacnêñ kauc sa e taêm ênam biñ samob, tanj kasôm gêdêñ amac nanj. ²⁷ Aê jandec biñmalô êndêñ amac ma aêñoc biñmalô oc jakêñ êndêñ amac. Mago jakêñ êndêñ amac amboac lau nomña sêkêñ nec atom. Nêñ njalêlôm êlênim tau to atêc taôm atom. ²⁸ Amac anjô aê kasôm gêdêñ amac gebe jana ma oc jandêñ amac jamêñ êtiam. Embe têtac êwiñ aê, oc têtac njajam êsa gebe jandêñ Tamoc jana, gebe Tamoc kapôñ kêlêlêc aê su. ²⁹ Biñ tau njanô kêsa atom tagenj, mago gabe jasôm êndêñ amac kwananjenj gebe êndêñ tanj njanô êsa nanj akêñ

êwiņ. ³⁰ Aê jasôm biņ gwalêkiņ êndêj amac êwiņ atom, gebe nom tonec ŋatau êmêj, mago oc êku aê tulu atom. ³¹ Tagen aê gagôm gêj, taņ Tamoc kêjatu aê naņ, gebe lau nomŋa sêjala aê têtac gêwiņ Tamoc. Andi sa ma taêc aņga tonec tana.

15

Jesu kêtū wainmôkê ŋanô

¹ “Wainmôke ŋanô aê ma Tamoc kêtū kôm wainŋa ŋatau. ² Ŋoc ŋawalô samob, taņ gêjam ŋanô atom naņ, oc eso êngic, ma samob, taņ gêjam ŋano naņ, oc ênac ŋasêli su gebe ênam ŋanô êlêlêc. ³ Amac atu selec su kêtū biņ, taņ kasôm gêdêj amac naņŋa. ⁴ Amoa aê ŋalêlôm, oc jamoa amac ŋalêlôm. Ŋawalô teņ embe naêndiņ êsô ŋamôkê atom, tau ênêc, oc êtôm gebe ênam ŋanô atom. Ma amac embe amoa aê ŋalêlôm atom, oc amboac tonaj.

⁵ “Wainmôkê aê ma ŋawalô amac. Ŋac taņ gêmoa aê ŋalêlôm, ma aê gamoa eņ ŋalêlôm naņ, gêjam ŋanô taêsam, gebe aê embe jawiņ atom, oc atôm gebe aņgôm gêj teņ atom. ⁶ Teņ embe êmoa aê ŋalêlôm atom, oc sêmbaliņ eņ siņ e êtu masê amboac ŋawalô, taņ kêmlêiņ ma sejoņ sa nasêmbaliņ êpi ja gebe êniņ su. ⁷ Embe amoa aê ŋalêlôm ma ŋoc biņ oc ênêc amacnêm ŋalêlôm, ma embe têtac gêwiņ gêj teņ ma atej, naņ oc akôc. ⁸ Embe anam ŋanô taêsam e atu aêŋoc ŋacseņomi, go aņgôm Tamocnê ŋawasi êsa. ⁹ Aê têtac gêwiņ amac kêtôm Tamoc têtac gêwiņ aê. Amoa ŋoc têtac gêwiņ, taņ kepej amac auc naņ ŋalêlôm. ¹⁰ Embe amansaņ aêŋoc biņsu, oc amoa ŋoc têtac gêwiņ, taņ kepej amac auc naņ ŋalêlôm, atôm aê kamasañ Tamocnê biņsu ma gamoa ênê têtac gêwiņ, taņ kepej aê auc naņ ŋalêlôm.

¹¹ “Biņ tonaj ŋai samob kasôm gêdêj amac, gebe ŋoc têtac ŋajam wacênêc amacnêm ŋalêlôm ma ênac dabiņ amacnêm têtac ŋajam ênam amac auc. ¹² Aêŋoc biņsu tonec gebe Akêj nêm têtac gêwiņ elom tau êtôm aê têtac gêwiņ amac. ¹³ Ŋac taņ êmac êndu êjô nê lau naņ, nê têtac gêwiņ kêlêlêc ŋêjgeņ su. ¹⁴ Amac êmbe aņgôm gêj, taņ kajatu amac naņ, oc atu aêŋoc lau. ¹⁵ Aê jasam amac gebe sakiņwaga êtiam atom, gebe sakiņwaga gêjam kauc gêj, taņ nê ŋatau gêgôm naņ. Aê kêsam amacgac gebe atu ŋoc lau, gebe gêj samob, taņ gaņô aņga Tamocnê naņ, tec gaoc lasê gêdêj amac su. ¹⁶ Amac tec ajalij aê sa atom, aê kajalij amac sa ma kasakiņ amac gebe ana ma anam ŋanô, ma amacnêm ŋanô tonaj ênêc ŋapaņ. Ma gêj taņ atej anam aê laņôc naņ, Tamoc oc êkêj êndêj amac. ¹⁷ Aê jajatu amac gebe akêj têtac gêwiņ elom tau.

Lau nomŋa têtac gedec Jesunê lau

¹⁸ “Lau nomŋa embe têtac endec amac, naņ taêm ênam gebe têtac gedec aê kêtū ŋamata. ¹⁹ Amac embe aņga lau nomŋa nêj, oc lau nomŋa têtac êwiņ amac, gebe êsêacnêj ŋagêdô amac. Mago aê kajalij amac sa aņga lau nomŋa nêj, gebe atu lau nomŋa êtiam atom, tec lau nomŋa têtac gedec amac. ²⁰ Taêm ênam biņ, taņ kasôm gêdêj amac naņ gebe Sakiņwaga kêlêlêc nê ŋatau su atom. Êsêac sêjanda aêgac, tec oc sêjanda amac amboac tonaj. ²¹ Gêj samob tonaj ŋai oc sêŋgôm êndêj amac êtu ŋoc ŋaêja, gebe sêjala ŋac, taņ kêsakiņ aê gamêj naņ atom. ²² Aê embe jamêj to jawa biņ sa êndêj êsêac atom, oc nêj sec masi. Mago galoc embe taêj ênam gebe sênsa nêj sec auc, oc sêŋgôm naeo. ²³ Ŋac taņ têtac gedec aê naņ, têtac gedec Tamoc amboac tonaj. ²⁴ Aê embe janam kôm, taņ ŋac teņ gêjam atom naņ, aņga êsêacnêj atom, go nêj sec masi. Tagen galoc sêlic ŋoc kôm tau su, mago têtac gedec aêgêc Tamoc. ²⁵ Amboac tonaj biņ, taņ teto gêc êsêacnêj biņsu naņ, oc êtu anô gebe ‘Êsêac têtac gedec aê ŋaômagej.’

²⁶ “Êndêj taņ jasakiņ ênam-awemwaga aņga Tamocnê êndêj amac êmêj, Ŋalau biņŋanôŋa, naņ êsa aņga Tamocnê naņ, oc êwa aê ŋam sa. ²⁷ Ma amac awa aê ŋam sa amboac tonaj, gebe amoa awiņ aê gêdêj gajac m ŋoc kôm e mêjgêdêj galoc.

16

¹ “Biņ tonaj ŋai kasôm gêdêj amac gebe têtac lulu e anaja atom. ² Êsêac oc têtij amac su aņga gôlôacnêj. Ŋanoc oc mênêsa ma samob, taņ sênac amac êndu naņ, oc sênam kauc gebe sêjam sakiņ gêdêj Anôtô ŋa gêj amboac tonaj. ³ Gêj tonaj ŋai oc sêŋgôm gebe sêjala Tamoc atom ma sêjala aê atom. ⁴ Biņ samob kasôm gêdêj amac gebe êsêac embe sêŋgôm gêj tau êndêj ŋanoc, naņ taêm ênam gebe biņ tau kasôm gêdêj amac su.

Ŋalau Dabuņ nê kôm

“Gêmungej kasôm biņ amboac tonaj gêdêj amac atom, gebe tauc gêjgôj gawiņ amac. ⁵ Ma galoc jandêj ŋac, taņ kêsakiņ aê gamêj naņ jana, ma amacnêm ŋac teņ kêtū kênac aê gebe ‘Ôna ondoc’ nec atom. ⁶ Aê kasôm biņ tonaj gêdêj amac e amacnêm ŋalêlôm ŋawapac gêjam aucgej, ⁷ ma aê jasom biņŋanô êndêj amac gebe jawi amac siņ nec, oc êmoasiņ amac. Embe jawi amac siņ atom, oc ênam-awemwaga êndêj amac êmêj atom. Embe jana, go jasakiņ eņ êndêj amac êmêj. ⁸ Ŋac tonaj êmêj, go êwaka lau nomŋa nêj kauc sa êpi sec tau ma êpi

binğêdêj te êpi Anôtônê mêtôc. ⁹ Êpi sec gebe sêkêj gêwiñ aê atom. ¹⁰ Ma êpi binğêdêj gebe jandêj Tamoc jana ma amac alic aê êtiam atom. ¹¹ Ma êpi mêtôc gebe Anôtô kêmêtôc nom tonec n̄tau su.

¹² “Aêñoc binğêdêj gwalêkin gebe jasôm êndêj amacña tec gêc, mago galoc oc asip sa atôm atom. ¹³ Ma êndêj tañ enç ônê, Njalau binğnanôña, tau êmêj nan, oc êwê amac ajala binğnanô tau tomalagen, gebe enç oc êsôm tau nê binğ atom. Binğ tañ enç gêjô nanğen, tec êsôm ma eoc binğ, tañ oc mênêsa nañ, lasê êndêj amac. ¹⁴ N̄ac tau oc êwaka aêñoc n̄wasi sa, gebe enç oc êkôc su anğa aêñoc ma êsôm lasê êndêj amac. ¹⁵ Tamocnê gêj samob kêtü aêñoc. Amboac tonaj tec kasôm gebe N̄ac tau êkôc su anğa aêñoc ma êsôm lasê êndêj amac.

Njalêlôm n̄wapac ênam tau ôkwi êtu têtac n̄jam

¹⁶ “Têlagen acgom ma alic aê sapu, ma têlagen êtiam, go alic aê êtiam.” ¹⁷ Ênê n̄acseñomi n̄gêdêj sêsôm gêdêj tañj gebe “Binğ tonec amboac ondoc, tec enç kêsôm gêdêj aêac nec gebe ‘Têlagen acgom ma alic aê sapu, ma têlagen êtiam, go alic aê êtiam, ma n̄alô tonec ‘Aê jandêj Tamoc jana.’ ” ¹⁸ Ma Êsêac sêsôm gebe “Binğ tonec amboac ondoc, tec enç kêsôm nec gebe ‘Têlagen.’ Aêac tajala ênê binğ n̄am atom nec.” ¹⁹ Jesu kêjala êsêac sebe têtü kênac enç, tec kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac apuc taôm gebe kasôm gebe ‘Têlagen acgom ma amac alic aê sapu, ma têlagen êtiam, go alic aê êtiam me.’ ” ²⁰ Binğnanô, aê jasôm tobinğnanôğen êndêj amac gebe Amac oc atañ n̄anô e apuc tanjiboa sa ma atañ ma lau nomña oc têtü samuc. Amac oc amoa tonêm n̄jalêlôm n̄wapacgeñ, mago nêm n̄jalêlôm n̄wapac tonaj oc ênam tau ôkwi êtu têtac n̄jam. ²¹ Awê teñ embe êkôc n̄palê, oc nê n̄jalêlôm n̄wapac gebe nê noc kêdabinğac. Mago êndêj tañ êkôc n̄palê su nan, taê ênam n̄andan êtiam atom, têtac n̄jam gebe kêkôc n̄palê kêtü awê sugac. ²² Amboac tonaj galoc tonêm n̄jalêlôm n̄wapacgeñ amoa e êndêj tañ jalic amac êtiam nan, têtac n̄jam êsa. Ma lau teñ oc sêkôc têtac n̄jam su anğa amacnêm êtiam atom. ²³ Êndêj bêc ônê oc atu kênac binğ teñ êndêj aê êtiam atom. Binğnanô, aê jasôm tobinğnanôğen êndêj amac gebe Embe aten gêj teñ êndêj Tamoc anam aê lanğoc, oc êkêj êndêj amac. ²⁴ Mênğêdêj tonec amac aten gêj teñ ajam aê lanğoc atom. Aten oc akôc ma têtac n̄jam êsa samucgeñ.

Jesu kêku nom tau tulu

²⁵ “Binğ tonec n̄ai kasôm kêtü binğolinğ gêdêj amac. Ma n̄anoc tau mênêsa, oc janam êtu binğolinğ êndêj amac êtiam atom, jawa Tamoc n̄am sa êndêj amac ênêc awêğen. ²⁶ Êndêj bêc ônan amac oc aten gêj anam aê lanğoc, nan aê jasôm êndêj amac gebe aê oc jaten êndêj Tamoc êtu amacña êtiam nec atom. ²⁷ Tamoc tau tec têtac gêwiñ amac, gebe amac têtac gêwiñ aê ma akêj gêwiñ gebe aê kasa anğa Tamocnê tec gamêj. ²⁸ Aê kasa anğa Tamocnê tec gamêj nom. Ma jawi nom sinğ ma jandêj Tamoc jamu jana êtiam.” ²⁹ Tec ênê n̄acseñomi sêsôm gebe “Kec, galoc kôsôm gêc awêğen, gôjam kêtü binğolinğ atom. ³⁰ Galoc aêac ajala gebe aôm kôjala binğ samob ma kôpô lêna lau gebe têtü kênac binğ teñ êndêj aômña atom. Amboac tonaj tec aêac akêj gêwiñ gebe aôm kôsa anğa Anôtônê.” ³¹ Go Jesu gêjô êsêac awenğ gebe “Galoc akêj gêwiñ me. ³² Alic acgom, noc teñ oc mênêsa, ma noc tau kêdabinğ sugac, tañ sêsa amac êlinğ-êlinğ amoa nêm êndêjêndêjgeñ ma oc andec aê taucgen jamoa, mago oc taucgen jamoa atom, gebe Tamoc gêwiñ aê. ³³ Aê kasôm binğ tonec gêdêj amac gebe tobinğmalôğen amoa aê n̄jalêlôm. Anğa nom tonec amac amoa tonêm n̄jalêlôm n̄wapacgeñ, mago têtac êpa sugen. Aê kaku nom tau tulu sugac.”

17

Jesu ketenğ mec kêtü nê n̄acseñomiña

¹ Jesu kêsôm binğ tonaj su, go mata gedec undambê ma ketenğ mec gebe “O Tamoc, n̄anoc kêdabinğac, ôkêj Latômnê n̄wasi êsa, gebe Latôm oc êkêj aômnmê n̄wasi êsa. ² Aôm kôkêj enç kêtü gêj totau-totau samob n̄tau, gebe êkêj lau samob, tañ kôkêj gêdêj enç nan, sênğônğ matenğ jali teñgeñ. ³ Sênğônğ matenğ jali n̄am tonec gebe sêjala aôm Anôtô n̄anô tagenğ agêc Jesu Kilisi tau, tañ kôsakinğ enç gêmêj nan. ⁴ Kôm tañ kôsakinğ aê gebe janam nan, tec gajam e gajac dabij su ma kakêj aômnmê n̄wasi kêsa anğa nom. ⁵ O Tamoc, galoc ôkêj n̄wasi, tañ gêc aomña nan, êndêj aê, n̄wasi tañ gawê kainğ gêdêj nom masijenğ ma gamoa gawinğ aôm nan. ⁶ “Aê gawa nêm n̄aê sa gêdêj n̄amalêc, tañ kôkêj gêdêj aê anğa lau nomña nêj. Aômnmê gêj êsêac, tec kôkêj êsêac gêdêj aê ma sêmasanğ aômnmê binğ. ⁷ Galoc sêjala gebe gêj samob, tañ kôkêj gêdêj aê nan, anğa aômnmêgeñ, ⁸ gebe binğ, nan kôkêj gêdêj aê, tec kakêj gêdêj êsêac. Ac sêkôc sa e sêjala tonanôğen gebe aê kasa anğa aômnmê, ma sêkêj gêwiñ gebe aôm kôsakinğ aê tec gamêj.

⁹ “Aê katenğ kêtü êsêacña, katenğ kêtü lau nom-n̄anja atom. Katenğ kêtü êsêac tañ kôkêj gêdêj aê nanña, gebe nêm gêj êsêac. ¹⁰ Aêñoc gêj samob kêtü aômnmê gêj, ma aômnmê gêj samob kêtü aêñoc gêj, ma êsêac sêwaka aêñoc n̄wasi sa. ¹¹ Aê tec janğônğ nom êtiam atom, mago

êšéacmêñ gacgeñ sêñgôn nom. Ma aê jandêñ aôm jawac. O Tamoc dabuñ, ômansañ êšéac gebe sêmoa nêñ njaê, tañ kôkêñ gédêñ aê nañ ñalêlôm, ma têtú gêñ tagen amboac aêagêc tagen. ¹² Gêdêñ tañ gamoa gawin êšéac nañ, kamasañ êšéac sêñgôn tonêñ njaêgen, tañ kôkêñ gédêñ aê nañ. Aê gajob êšéac e nêñ teñ gêjaña atom, ñac gébac latu tagen, gebe bin tañ teto gêc nañ, êtu anô. ¹³ Galoc tonec aê jandêñ aôm jawac, ma bin tonec jasôm anja nom êwin gebe ñoc têtac ñajam ênam êšéac auc samucgen. ¹⁴ Aê kakêñ aômñêñ bin gédêñ êšéac ma lau nomña têtac gedec êšéac, gebe êšéac anja lau nomña nêñ atom, têtôm aê tauc anja nom atom amboac tonañ. ¹⁵ Aê jaten gebe aôm ôkôc êšéac su anja nom atom, jaten gebe ojop êšéac êndêñ ñac sec. ¹⁶ Êšéac anja nom atom têtôm aê anja nom atom. ¹⁷ Ônam dabuñ êšéac ña binñanô tau, gebe aômñêñ bin kêtú binñanô. ¹⁸ Aê kasakin êšéac sêmoa nom kêtôm aôm kôsaki ñ aê gamêñ nom. ¹⁹ Ma aê janam dabuñ tauc êtu êšéacña gebe êšéac têtú dabuñ tobinnanô amboac tonañ.

²⁰ “Aê jaten êtu êšéac tonec taungeña atom, jaten êtu lau, tañ sêñô êšéacnêñ bin e sêkêñ êwin aê nanña êwin ²¹ gebe samob têtú gêñ tagen amboac aôm, Tamoc, gômoa aê ñalêlôm ma aê gamoa aôm ñalêlôm. Ma êšéac sêmoa aêagêc ñalêlôm, ec lau nomñc sêkêñ êwin gebe aôm kôsakin aê gamêñ. ²² Ma ñawasi, tañ kôkêñ gédêñ aê nañ, tec kakêñ gédêñ êšéac, gebe êšéac têtú gêñ tagen amboac aêagêc tagen. ²³ Aê gamoa êšéac ñalêlôm kêtôm aôm gômoa aê ñalêlôm, gebe ônac dabin êšéac têtú gêñ tagen, ma lau nomña sêjala gebe aôm kôsakin aê gamêñ to têtac géwin êšéac amboac têtac géwin aê.

²⁴ “O Tamoc, aê gabe gêñ, tañ kôkêñ gédêñ aê nañ, sêmoa sêwin aê sêñgôn gamêñ, tañ aê oc janñon nañ, gebe sêlic aênoc ñawasi, tañ kôkêñ gédêñ aê, gebe aôm têtac géwin aê gédêñ nom ñanô kêsá atom tagen. ²⁵ O Tamoc, ñac gédêñ, lau nomña sêjala aôm atom, mago aê kajala aômñac, ma êšéac tonec tec sêjala gebe aôm kôsakin aê. ²⁶ Aê ñawa nêñ njaê sa gédêñ êšéac ma oc jawa sa-jawa sa jamoa, gebe nêñ têtac géwin aêña ênêc êšéacnêñ ñalêlôm ma aê jamoa êšéacnêñ ñalêlôm.”

18

Sêkôc Jesu tôn

(*Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Jesu kêsôm bin tonañ su, go géwin nê ñacsenomi sêsa jaselom bu Kidron. Kôm teñ gêc bu ñamaken ôñêña, ma Jesu to nê ñacsenomi sêsêp kômlêlôm sêja. ² Juda tañ geoc eñ lasê nañ, gêlic gamêñ tonañ kwananjen, gebe Jesu kêkac nê ñacsenomi sa anja tonañ elêmé. ³ Juda tau kêkôc lau matu teñ sa ma lau dabuñsêga to Parisai nêñ sakinwaga ñagêdô sêwin sêoc dawen to lamp ma laukasap sa jasêo lasê. ⁴ Jesu kêjala gêñ samob, tañ gebe êtap eñ sa nañ kwananjen, mago kêsá jakêsôm gédêñ êšéac gebe “Amac asôm asa.” ⁵ Ma êšéac sêjó eñ awa gebe “Jesu Nasaretña.” Go eñ kêsôm gédêñ êšéac gebe “Aê tau tonec.” Ma Juda tañ gebe eoc eñ lasê nañ, kêkô géwin êšéac. ⁶ Jesu kêsôm gédêñ êšéac gebe “Aê tau tonec,” ma êšéac sênu taunjen e jasêu tauñ sêc. ⁷ Tec eñ kêtú kênac êšéac kêtiam gebe “Amac asôm asa.” Ma êšéac sêsôm gebe “Jesu Nasaretña.” ⁸ Tec Jesu gêjó êšéac awen gebe “Aê kasôm gédêñ amac su gebe aê tau tonec. Embe ansom aê, ma andec êšéac onec sêna.” ⁹ Bin tonañ gebe ênê bin, tañ kêsôm nañ, êtu anô gebe “Êšéac tañ kôkêñ gédêñ aê nañ, gajam êšéacnêñ teñ sapu atom.” ¹⁰ Ma Simon Petere, nañ nê sin gêc, tec gébuc sa jakêpa dabuñsêganê sakinwaga tañalauñ anôña su, ma sakinwaga tau nê ñaê Malku. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gédêñ Petere gebe “Ônsêmun sin êmu êsêp ñaatali êna. Laclu tañ Tamoc kêkêñ gédêñ aê nañ, oc janôm gêñ êsêp atom me.”

Jesu kêkô dabuñsêga lanñonmê

¹² Lau tonñ tonañ to nêñ kapitai ma Judanêñ sakinwaga sêkôc Jesu ma sêsô eñ tôn. ¹³ Go sêwê eñ dêdêñ Anas sêja, Kaiapa tañ kêtú ñac dêbunșêga gédêñ jala tonañ gêmoa nañ iawa. ¹⁴ Kaiapa tau tec kêsôm gédêñ Juda gebe “Ñac tagen êmac êndu êjo lau, go êmoasin lau êlêlêc.”

Petere gêsá Jesu auc

(*Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Simon Petere agêc ñacsenom teñ tédaguc Jesu sêja. Ma ñac dabuñsêga kêjala ñacsenom tonanğac, tec géwin Jesu kêsô ñac dabuñsêga nê andu ñamalacluñ gêja. ¹⁶ Ma Petere kêkô sacgêdô ñadêmdêña. Go ñacsenom, tañ ñac dabuñsêga kêjala eñ su nañ, kêsá jakêmasañ bin gédêñ awê gejob sacgêdôña ma gêwê Petere agêc sêsô sêja. ¹⁷ Ma awê gejob sacgêdôña kêsôm gédêñ Petere gebe “Aôm kôtu ñac tônê nê ñacsenom teñ gôwin me.” Ma eñ kêsôm gebe “Masi.” ¹⁸ Gamêñ ñaluc ma kômwaga to sakinwaga sêmakop ja ma sêsêlu sêkô, tec Petere kêsêlu ja kêkô géwin êšéac.

Dabuñwaga kêtú lêsú Jesu

(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luk 22:66-71*)

¹⁹ Ma ñac dabuñsêga kêtú kênac Jesunê ñacsenjomi to nê mêtê ñam gédêñ enj. ²⁰ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aê kasôm biñ gédêñ lau samob gamoa awêgen ma kadôn mêtê gamoa lôm malacña to lôm dabuñ, tañ Juda samob sêkac sa nañ, elémê ma kasôm biñ teñ kasiñ atom. ²¹ Aôm kôtu kênac aê kêtú asagenña. Ôtu kênac lau-sêñô-biñwaga acgom, gebe êsêac tec sêjala aêñoc bi ñ, tañ kasôm nañ.” ²² Kêsôm bi ñ tonañ gêmoo ma sakiñwaga, tañ sêkô nañ, nêñ teñ kêtáp Jesu kêsêp alianô ma kêsôm gebe “Aôm gôjô ñac dabuñsêga awa amboac tonañ me.” ²³ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe jasôm eso, nañ ôwa sa gebe keso. Ma embe jasôm êndêñ, ma amboac ondóc gôjac aê.” ²⁴ Go Anas gêsô enj tón ma kêsakiñ enj tolêpoagen gédêñ ñac dabuñsêga Kaiapa gêja.

Petere gêsa Jesu auc kêtiam

(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Simon Petere kêsêlu ja kêkô ma êsêac sêsôm gédêñ enj gebe “Aôm anja êné ñacsenjominêñ teñ amboac tonañ me.” Ma enj kêpa tau gebe “Masi.” ²⁶ Go ñac dabuñsêga nê sakiñwaganêñ teñ. Ñac tañ Petere kêpa enj tañalauñ su nañ gwadê, tec kêsôm gebe “Aôm tonec tê galic aôm gômoo kôm gôwiñ enj nê me.” ²⁷ Ma Petere kêpa tau kêtiam, tec sep tagen talec kêtáp.

Jesu kêkô Pilata lañônêñ

(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Bêbêcgenj ma sêwê Jesu anja Kaiapanê sêja gôliñwaganê andu. Juda tauñ sêsô gôliñwaganê andu sêja atom, têtêc gebe sêngôm tauñ têtú sec a têtôm gebe sêniñ Pasa sêwiñ atom. ²⁹ Amboac tonañ Pilata kêsá gadêñ êsêac gêja ma kêsôm gebe “Atiñ biñ ondóc ñakaiñ kêpi ñac tonec.” ³⁰ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Ñac tonañ êmbe ñac secanô atom, aêac oc akôc enj andêñ aôm amêñ atom.” ³¹ Tec Pilata kêsôm gédêñ êsêac gebe “Amac taêm akôc enj awac ma amêtôc enj êtôm amacnêñ biñsu.” Ma Juda sêsôm gédêñ enj gebe “Aêacma jao kêkô gebe anac ñamalac teñ êndú atom.” ³² Biñ tonañ kêsá gebe Jesunê biñ, tañ kêsôm gêwa nê êmac êndú ñalêñ sa nañ, êtu atom.

³³ Amboac tonañ Pilata kêsô gôliñwaganê andu gêja kêtiam jagêmoêc Jesu ma kêtú kênac enj gebe “Judanêñ kiñ aôm me masi.” ³⁴ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm taôm taêm gêjam biñ tonañ tec kôsôm, me lau ñagêdô sêwa aê ñam sa gédêñ aôm.” ³⁵ Ma Pilata gêjô enj awa gebe “Aê Juda me. Aôm nêñ lau to lau dabuñsêga sêkêñ aôm gôdêñ aê gômôñ. Aôm gôgôm asagenj.” ³⁶ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Aêñoc gamêñ gêc nom tonec atom. Embe aêñoc gamêñ ênêc nom tonec, oc ñoc lau sênac siñ ma Juda sêkôc aê tón atom. Mago aêñoc gamêñ gêc tonec atom.” ³⁷ Ma Pilata kêsôm gédêñ enj gebe “Amboac tonañ aôm kiñ teñ me.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Kôsôm gac, aê kiñ teñ. Tinoc kêkôc aê tec gamêñ nom tonec gebe jawa biñjanô sa. Lau samob, tañ nêñ ñam kasêp biñjanô nañ, sêñô aê aoc.” ³⁸ Ma Pilata kêsôm gédêñ enj gebe “Biñjanô tau tonañ asagenj.”

Pilata kêkic Jesunê biñ

(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luk 23:13-25)

Kêsôm biñ tonañ su, go kêsá gédêñ Juda gêja kêtiam ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Aê katap biñ teñ sa kêpi ñac tónê atomanô. ³⁹ Amacnêñ mêtê teñ tec gêc gebe jangamboac ñac teñ su êtôm Pasagenj êndêñ amac. Ma galoc abe jangamboac Judanêñ kiñ su êndêñ amac me masi.” ⁴⁰ Ma êsêac sêmoêc sêóc aucgenj kêtiam gebe “Enj atom, Baraba.” Ma Baraba tau tonañ enj kêjanjowaga teñ.

19

¹ Gocgo Pilata kêsôm sêkôc Jesu tón ma si enj ña lêpoa. ² Ma sêkôc okêñ mênjêmoê kêtú sunsuñ, go sêkêñ enj kêkuc ma sêu ñakwê asôsamuc gêsac enj, ³ go jasêkô enj lañônêñma ma sêsêñ gebe “Judanêñ kiñ, ômoa ñajamôn.” Ma têtáp enj kêsêp alianô.

⁴ Pilata kêsá gêja kêtiam ma kêsôm gédêñ êsêac gebe “Alic acgom, aê jawê enj êsa awê êndêñ amac, go taôm ajala gebe katap biñ teñ sa kêpi enj atom.” ⁵ Go Jesu tosunsuñ okêñ ma tonakwê asôsamuc kêsá awê gédêñ êsêac gêja. Ma Pilata kêsôm gédêñ êsêac gebe “Alic ñamalac tau tonec.” ⁶ Lau dabuñsêga to sakiñwaga sêlic enj e sêmoêc gebe “Ônac enj êpi kakesotau êna. Ônac enj êpi kakesotau êna.” Tec Pilata kêsôm gédêñ êsêac gebe “Taôm akôc enj awac ma anac enj êpi kakesotau, gebe aê tauc tec katap biñ teñ sa kêpi enj atom.” ⁷ Juda sêjô enj awa gebe “Aêacma biñsu teñ gêc, ma êtu biñsu tonañña tec enj êmac êndú, gebe kêsam tau gebe Anôtônê Latu.”

⁸ Pilata gêñô biñ tonañ e kêtêc tau ñanô, ⁹ ma kêsô gôliñwaganê andu gêja kêtiam jakêtu kênac Jesu gebe “Aôm anja ondóc,” e Jesu gêjam tau tón. ¹⁰ Tec Pilata kêsôm gédêñ enj gebe “Aôm gôjam taôm tón aê me. Aôm kôjala gebe aê katu ñatau jangamboac aôm suña to ñatau janac aôm ôpi kakesotauña me masi.” ¹¹ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Anôtô lolôcña embe êlôc atom, aôm ôtu aêñoc ñatau atom. Amboac tonañ ñac, tañ kêkêñ aê gadêñ aôm gamêñ nañ, nê

sec kélêlêc aômnêm su.”¹² Pilata gêñô binj tonañ tec gesom intêna êngamboac enj suña, mago Juda sêmôêc sêôc aucgenj gebe “Embe ôngamboac ñac tonañ su, oc kaisaranê ñac aôm atom. Ñac tenj embe êngôm tau êtu kinj nanj, oc etoc tau sa êndêñ kaisara.”

¹³ Pilata gêñô binj tonañ su, go gêwê Jesu kêsâ awê e Pilata tau gêngônj lêpônj sêmêtôc binjña, nanj kêkô gamêñ, tanj sêsam sebe “Masacpoc” nanj, sêsam ña Ebolai awenj gebe “Gabata.”¹⁴ Binj tonañ sêgôm gêdêñ bêc, tanj sêmasañ tauñ kêtû Pasaña nanj. Ñaoc kêkô ñalunjenj ma Pilata kêsôm gêdêñ Juda gebe “Alic nêñ kinj tauma acgom.”¹⁵ Ma lau tau sêmôêc gebe “Enañamanj, ênanjamanj. Ônac enj êpi kakesotau.” Tec Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac abe aê janac amacnêm kinj êpi kakesotau êna me.” Ma lau dabuñsêga sêjô enj awa gebe “Aêacma kinj masi, kaisara taugenj.”¹⁶ Sêsôm su, go kêkêñ Jesu gêdêñ êsêac gebe sêñac enj êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luk 23:26-43)

Amboac tonañ sêkôc Jesu sa sêja. ¹⁷ Enj tau gêôc nê kakesotau ma sêsa gamêñ, tanj sêsam gebe “Gamêñ môkêlacña” nanj sêja, sêsam ña Ebolai awenj gebe “Golgata.”¹⁸ Jasêjac enj kêpi kakesotau anga tonañ, ma ñac luagêc sêwiñ enj senjalenj maken-makenj, ma Jesu kêsêp ñalunjenj. ¹⁹ Ma Pilata keto ñalô tenj ma gêjac tamiñ kakesotau. Ñalô tau gebe “Judanêñ Kinj Jesu Nasaretña.”²⁰ Gamêñ tanj sêjac Jesu kêpi kakesotau nanj, gêc malacgala, tec Juda taêsam sêsam ñalô tau. Ma teto ñalô tau ña Ebolai ma Rom to Helen awenj. ²¹ Tec Judanêñ lau dabuñsêga sêsôm gêdêñ Pilata gebe “Oto gebe ‘Judanêñ kinj atom,’ oto gebe ‘Enj tau kêsam tau gebe Judanêñ kinj aê.’”²² Ma Pilata gêjô êsêac awenj gebe “Binj tanj kato nanj katogac.”

²³ Sinjwaga sêjac Jesu kêpi kakesotau su acgom, go sêboa ênê ñakwê sa gêja toê aclê kêtôm êsêac sinjwaga kêtômgenj. Ma ñakwê ôliña gacgenj gêc. Ñakwê baliñ tau sêsi atom, sêwa samucgenj anga gêsutêkwa ma kêsêp e gêdêñ akainj,²⁴ ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Takac êngic atom, tapuc kapoac ma takêñ êndêñ ñac tenj êkôc samucgenj.” Sêgôm tonañ gebe binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô gebe

“Êsêac sêjac sam aêñoc ñakwê gêdêñ tauñ
ma sêpuc kapoac kêtû ñoc ñakwê baliñña.”

Gêñ tonañ sinjwaga sêgôm.

²⁵ Jesu têna agêc têna saunj, Kleopané awê Maria, ma Maria Magdalaña sêkô Jesunê kakesotau ñalabu. ²⁶ Jesu gêlic têna agêc ñacsenjom, tanj têtac gêwiñ enj nanj, agêc sêkô sêwiñ tauñ, tec kêsôm gêdêñ têna gebe “Awê, ôlic latôm tonañ.”²⁷ Go kêsôm gêdêñ ñacsenjom tau gebe “Ôlic tênam tonañ.” Ma gêdêñ ñasawa tau tonanjenj ñacsenjom tau kêkôc Jesu têna sa jagêñgônj ênê andu gêwiñ enj.

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Tonañ su ma Jesu kêjala gebe gêjac dabiñ nê gêñ samob e gêbacnê gebe binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô, tec kêsôm gebe “Bu gêjô aê.”²⁹ Laclu tobu ñamakic kêkô, tec sêsac mêckelep tôn kêsêp bu ñamakic ma sêjac kêsô ôpic jasêsunj kêpi gêdêñ enj awasunj gêja. ³⁰ Jesu gêñôm bu ñamakic tau su ma kêsôm gebe “Gajac dabiñ sugac.” Go môkêapac gêjac tuluc ma kêkêñ nê katu gêja.

Sêgunj Jesu kêsêp nê bl

³¹ Gêdêñ bêc tonañ, bêc sêmansañ tauñ êtu Pasaña, tec Juda teterj Pilata gebe êkêñ lau têtuc lau tau enjainj tulu ma sêkôc êsêacnêñ ñawêlêlanj su. Teterj enj nanj ñam gebe ñawêlêlanj senjalenj kakesotau êndêñ sabbat atom, gebe sabbat tonañ kapôenj kêlêlêc. ³² Amboac tonañ sinjwaga jatêtuc ñac ñamataña akainj tulu ma ñac, tanj sêjac enj senjalenj ñamakenj nanj, sêgôm enj amboac tonanjenj. ³³ Go dedenj Jesu sêja e sêlic enj gêmac êndu su, tec têtuc enj akainj tulu atom. ³⁴ Mago sinjwaga tenj gêgunj enj ña kem ñamata kêsêp nê bi e gacgenj dec to bu kêsâ. ³⁵ Ma ñac, tanj gêlic genj tau nanj, kêsôm lasê ma kêsôm lasê tobinjñanôgenj. Ñac tau kêjala gebe kêsôm binjñanô gebe amac akêñ êwiñ amboac tonañ. ³⁶ Sêgôm gêñ tonac gebe binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô gebe “Êsêac oc têtuc ênê ñatêkwa tenj tulu atom.”³⁷ Ma binj tonac êwiñ gebe “Lau oc maten e ñac, tanj sêgunj enj nanj.”

Êsêac sêsunj Jesu kêsêp sê

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Binj tonañ su acgom, go Jesunê ñacsenjom tenj, tanj gêjam nê ñalêlôm auc kêtû kêtêc Judaña nanj, Josep anga Arimatia, ketenj Pilata gebe êkôc Jesunê ñaweleanj su, tec Pilata gêlôc. Amboac tonañ Josep jakêkôc ñawêlêlanj tau su. ³⁹ Ma Nikodeme, tanj gêmunjenj gedênj gêbêc gedênj Jesu gêja nanj, kêkôc katêkwi to môsê sêgalunj gawinj tau kêtôm dôñ 100 ma gêja amboac tonañ. ⁴⁰ Êsêac lau tonañ jasekôc Jesunê ñawêlêlanj su ma sêsabanj togenjmalugenj kêsêp obo

kwalam-kwalam kêtôm Juda sesaban nêh ñacmatê semoa. ⁴¹ Kôm tenj gêc gamêh, tanj sêkêh Jesu kêpi kakesotau nanj ñagala, ma sêô wakuc tenj gec kôm tonanj ñalêôm, tanj tetoc ñacmatê tenj gêc gêmuj su atomanô. ⁴² Ac tetoc enj gec tonanj gebe Judanêh bêc sêmansanj tauñja gêbacnê, tec sesuj Jesu gêc sêô tonanj dambejen.

20

Jesu gêdi sa anja ñacmatênêh

(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Gêdêh woke ñabêc ñamata ñabêbêc kanucgen nanj Maria Magdalanja gêja sêô e gêlic sêkac poc su anja sêawa. ² Tec kêlêti jakêsôm gêdêh Simon Petere agêc ñacsenjom, tanj Jesu têtac gêwiñ enj nanj gebe “Êsêac sêkôc Apômtau sa anja sêô ma ajam kauc gamêh, tanj tetoc enj gêc nanj.” ³ Tec Petere agêc ñacsenjom tau sêsa sêô sêja. ⁴ Agêc sêlêti lulugenj sêwiñ tauñ sêja e ñacsenjom, nanj kêlêlêc Petere ma gêmuj jagêô lasê sêô kêtû ñamata ⁵ jakêtuc kêninj e gêlic obo kwalam-kwalam gêc, mago enj tau kêsêp gêja atom. ⁶ Simon Petere kédaguc e gacgen kêsêp sêlêlôm gêja ma gêlic obo kwalam-kwalam gêc, ⁷ ma obo waenja, tanj sêu gêsac môkêapac nanj, gêc gêwiñ obo kwalam-kwalam tonanj atom, sêluj sa ma tetoc gêc tauñja. ⁸ Gocgo ñacsenjom, tanj jagêô lasê sêô kêtû ñamata nanj, kêsêp ñalêlôm gêja e gêlic ma kêkêh gêwiñ, ⁹ gebe agêcnêh kauc kêsa kêpi binj, tanj teto gêc gebe Enj oc êndi sa anja ñacmatênêh nanj, su atom tagen. ¹⁰ Tonanj su, go ñacsenjomagêc sêc sêmu sêja.

Jesu geoc tau lasê gêdêh Maria Magdalanja

(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

¹¹ Maria mênkêtanj kêkô sê ñamagê. Kêtanj ma kêtuc kêninj kêsêp sê ñalêlôm ¹² e gêlic anjala luagêc tonêh ñakwê ñaeb ñadma sêngôn gamêh, tanj tetoc Jesunê ñawêlêlanj gêc nanj ñamala, tenj gêngôn enj môkêapacña ma tenj gêngôn enj akainja. ¹³ Ma agêc sêsôm gêdêh enj gebe “Awê, aôm kôtanj asagenj.” Tec enj kêsôm gêdêh êsêagêc gebe “Êsêac sêkôc ñoc Apômtau sa ma aê gajam kauc gamêh, tanj tetoc enj gêc nanj.” ¹⁴ Kêsôm binj tonanj su ma kêkac tau ôkwi e jagêlic Jesu kêkô, mago kêjala enj gebe Jesu nec atom. ¹⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêh enj gebe “Awê, aôm kôtanj asagenj. Aôm gosom asa.” Ma awê tau geboc enj ñac-gejob-kômwaga tenj, tec kêsôm gêdêh enj gebe “Apômtau, embe aôm ôkôc enj su, nanj ôsôm gamêh, tanj kotoc enj gêc nanj, ñam êndêh aê, ma jakôc enj jamêh,” ¹⁶ Go Jesu awa gêjac enj gebe “Maria.” Tec awê tau gêjac tau ôkwi ma kêsôm gêdêh enj ña Ebolai awenj gebe “Rabuni,” gebe “Mêtêmôkê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêh enj gebe “Ômoasac aê atom, gebe kapi gadêh Tamoc gaja atom tagen. Ôndêh lasici naôsôm êndêh êsêac gebe ‘Aê japi jandêh aê Tamoc to ac Tamemi, jandêh êoc Anôtô to amacnê Amôtô jana acgom.’” ¹⁸ Amboac tonanj Maria Magdalanja jakêsôm lasê gêdêh ñacsenjomi gebe “Aê galic Apômtau su, tec kêsôm binj tonec gêdêh aê.”

Jesu geoc tau lasê gêdêh ñacsenjomi

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Woke ñabêc ñamatanja tonanj ñakêtula ma ñacsenjomi sêlai balêm, tanj sêngôn nanj, ñakatam auc gebe têtêc Juda. Go Jesu jakêkô êsêac ñalujgenj ma kêsôm gêdêh êsêac gebe “Binjalô êndêh amac.” ²⁰ Kêsôm binj tonanj su, go kêtôc lêma to nê bi gêdêh êsêac. Tec ñacsenjomi têtac ñajam kêsa gebe sêlic Apômtau. ²¹ Go Jesu kêsôm gêdêh êsêac kêtiam gebe “Binjalô êndêh amac, aê jasakinj amac amboac Tamoc kêsakinj aê.” ²² Kasôm binj tonanj su, go gêju awajaô kêpi êsêac ma kêsôm gebe “Akôc ñalau Dabunj êwac. ²³ Embe asuc launêh sec ôkwi, oc ênanja, ma embe aê tônj, oc gacgenj ênêc êsêacña.”

Jesu agêc Tom

²⁴ Gêdêh tanj Jesu mêngeoc tau lasê nanj, êsêac 12 nêh tenj, Tom, tanj sêsam enj gebe Ôlinjbôm nanj, gêmoa gêwiñ êsêac atom. ²⁵ Tec ñacsenjomi ñagêdô sêjac minj gêdêh enj gebe “Aêac alic Apômtau su.” Ma enj kêsôm gêdêh êsêac gebe “Aê embe jalic bêlêm ñamala, tanj gêc ênê lêma nanj atom, ma embe jakêh lemoclatu êsêp bêlêm ñamala atom, ma embe jakêh lemoc êsô ênê bi atom, oc jakêh êwiñ atomanj.”

²⁶ Ñabêc 8 gêjanja acgom, go ñacsenjomi sêngôn balêm kêtiam ma Tom gêwiñ êsêac. Ac sêlai katam auc sêngôn, ma Jesu jakêkô êsêac ñalujgenj, go kêsôm gebe “Binjalô êndêh amac.” ²⁷ Ma kêsôm gêdêh Tom gebe “Ôkêh Iêmamlatu ênsac tecenec ma ôlic lemoc ma ôkêh lêman êsô ñoc bi ec têtmtac lulu atom, ôkêh êwiñgenj.” ²⁸ Tec Tom gêjô enj awa gebe “O ñoc Apômtau to êoc Anôtô.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêh enj gebe “Aôm kôkêh gêwiñ kêtû gôlic aênja me. Aê aoc êoc êsêac, tanj sêlic ñanô atom ma sêkêh êwiñ.”

Joan keto buku tonec kêtû ñam amboac ondocña

³⁰ Jesu gëgôm gëntalô gwalëkin nê nacsenjomi sêlic, mago teto samob tomalagenj kêsêp buku tonec atom. ³¹ Teto tonanjenj gebe akênj êwinj Jesu, gebe Kilisi tau, Anôtônê Latu enj, ma akênj êwinj gebe anjônj matem jalî êtu ênê njaênja.

21

Jesu geoc tau lasê gëdênj nacsenomi 7

¹ Tonanj su, go Jesu geoc tau lasê gëdênj nê nacsenjomi kêtiam anja bugêjactonj Tiberiana, ma njanj tau tonec. ² Simon Petere agêc Tom, tanj sêsam enj gebe Ôlinjbôm nanj, ma Natanael anja Kana Galilaiana, ma Sebedai latuagêc to nacsenjomi nja gëdê nênj luagêc, ac sêngônj sêwinj tauj. ³ Ma Simon Petere kêsôm gëdênj êsêac gebe “Aê jana jansom i.” Tec êsêac sêsôm gëdênj enj gebe “Aêac awinj aôm.” Ac sêsa jasêpi wanj tenj ma gëdênj gëbêc tonanj têtaj i tenj sa atom. ⁴ Gëdênj gelenmata, go Jesu kêkô ambêô ma nê nacsenjomi sêjala enj gebe Jesu nec atom. ⁵ Tec Jesu kêsôm gëdênj êsêac gebe “Napalêac, amacnêm gênj tanijnja tenj gêc me masi.” Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Masi.” ⁶ Go kêsôm gëdênj êsêac gebe “Au wasanj êsêp wanj nja lêsijn, tanj kêsî anônja nanj, ma oc atap nanô sa.” Sêu kêsêp gêja ma sebe sênam jaônj êpi êmênj e sêgôm jageo gebe i taêsam gêwê. ⁷ Ma nacsenjom tanj Jesu têtac gêwinj enj nanj, kêsôm gëdênj Petere gebe “Op, Apômtaugoc.” Simon Petere gênjô gebe Apômtau, tec kêkwa tau auc nja nê nja kwê, tanj kêkôc su gêc nanj, ma gêu tau kêsêp bu gêja. ⁸ Nacsenjomi nja gëdê towanjenj sêpoac jabanj hau amboac tasaka njasawa êtôm 50, tec sêjam jaônj wasanj toigenj kêpi hau gêja. ⁹ Jasêso bau e sêlic ja kêsma ma i to mo kêsma gêwinj. ¹⁰ Tec Jesu kêsôm gëdênj êsêac gebe “Akôc i, tanj galoc alô nanj, nja gëdê amênj.” ¹¹ Tec Simon Petere kêpi wanj gêja ma gêjam jaônj wasanj, tanj i kapôênj 153 sêwê e tojnoma nanj, kêpi hau gêja, mago wasanj gênjic atom. ¹² Go Jesu kêsôm gëdênj êsêac gebe “Amênj, aninj gênj dëbêcna acgom.” Nacsenjomi samob têtêc tauj e nênj tenj katu kênac enj gebe “Aôm asa,” nec atom. Êsêac sêjala enj gac gebe enj Apômtau. ¹³ Go Jesu kêkôc mo jakêkênj gëdênj êsêac ma i amboac tonanjenj. ¹⁴ Jesu gëdi sa anja nja matênênj ma geoc tau lasê gëdênj nê nacsenjomi kêtû dim tëlêacna tonanj.

Jesu agêc Petere

¹⁵ Senj gênj su, go Jesu kêsôm gëdênj Simon Petere gebe “Joan latu Simon, aôm têtac gêwinj aê këlêlêc êsêac tônê su me masi.” Tec Simon gêjô enj awa gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjala gebe aênoc nja lêlôm gêwinj aôm. “Ma Jesu kêsôm gëdênj enj gebe “Ojop aênoc domba nja latu.” ¹⁶ Go Jesu kêtû kênac enj kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Joan latu Simon, aôm têtac gêwinj aê me masi.” Tec Simon gêlôc gëdênj Jesu gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjalagac gebe aênoc nja lêlôm gêwinj aôm.” Ma Jesu kêsôm gëdênj enj gebe “Ojop aênoc domba.” ¹⁷ Go kêtû kênac enj kêtû dim tëlêac gebe “Joan latu Simon, aôm nênj nja lêlôm gêwinj aê me masi.” Tec Peterenê nja lêlôm nja wapac kêsma, gebe kêtû kênac enj katu dim tëlêac gebe “Aôm nênj nja lêlôm gêwinj aê me masi,” ma kêsôm gëdênj enj gebe “Apômtau, aôm kôjala gênj samob, aôm kôjala gebe nja nja lêlôm gêwinj aôm.” Ma Jesu kêsôm gëdênj enj gebe “Ojop aênoc domba.” ¹⁸ Binjanô, aê jasôm tobijnjanôgênj êndênj aôm gebe Aôm nja palêgenj, tec taôm kôjandinj nênj ômbijnkap ma kôsêlênj gôja gamênj, tanj gobe ôna nanj. Ma embe otu nja lanjwa, oc ôlam lêmam ma tenj êjandinj aôm nênj ômbijnkap ma êwê aôm ôna gamênj, tanj taôm godec gebe ôna atom nanj.” ¹⁹ Jesu kêsôm binj tonanj gebe êtôc Peterenê lênj êmac êndu ma êwaka Anôtônê nja wasi sanja. Kêsôm binj tonanj su ma ketej enj gebe “Ôndanjuc aê.”

Jesu agêc nacsenjom, tanj enj têtac gêwinj nanj

²⁰ Petere kêkac tau ôkwi e gêlic nacsenjom, tanj Jesu têtac gêwinj enj nanj kêdaguc. Gëdênj êsêac senj Pasa ma enj gêc kêsî Jesunja ma kêsôm gebe “Apômtau, asa oc eoc aôm lasê.” ²¹ Tec Petere gêlic enj e kêsôm gëdênj Jesu gebe “Apômtau, ma nja tônê oc amboac ondoc.” ²² Ma Jesu kêsôm gëdênj enj gebe “Aê embe têtac tenj gebe enj êmoa e jamu jamênj, nanj oc aôm nênj binj me. Aôm tec ôndanjuc aêgenj.” ²³ Amboac tonanj binj tonec kêsma gëdênj lasitêwai nja gëdê gêja gebe Nacsenjom tônê oc êmac êndu atom. Jesu kêsôm nja lô tonec gebe “Enj êmac êndu atom” nec atom. Enj kêsôm tagenj tonec gebe “Aê embe têtac tenj gebe enj êmoa e jamu jamênj, nanj oc aôm nênj binj me.”

²⁴ Nacsenjom tonec tec gêwa binj tau nja nja sa ma keto binj tau ma aêac ajala gebe binj, tanj gêwa sa nanj binjanô.

²⁵ Jesu gëgôm gênj nanô nja gëdê gwalëkin gêwinj. Aê taêc gêjam gebe êsêac embe sêwa samob sa tomalagenj ma teto, oc êsêp papia taêsam e ênam nja aucgenj.

Gêj Tañ Apostolo Sêgôm Nan APOSOLO

Gêj Tañ Aposolo Sêgôm Nan nec Luka keto gêjac têku nê Njawae Njam. En keto buku tau gebe ênac minj njalau Dabunj gêwê lau buña njamatana sêpuc Jesu wanja ma sêsôm ênê Njawae Njam lasê “anğa Jerusalem to Judaia samucgen ma Samaria nğamêj e naêndêj nom nğamadinj” (1:8). Mêtê kêlainj tau gêjac m anğa Judanêj gamêj acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomnja samobgen nêj sekêj gêwinj, tec naminj tau tonanj. Luka gebe ênac nê lau têt tônêja têtac tøj, tec keto gebe Mêtê tau kêkêli lau tenj sêli taun sa gêdêj kaisara, tê sejam gôlinj Romnêj gamêj nê atomanô. En gêwa lau tau nêj kauc sa kêpi binj, tañ lau Juda sêkêj gêwinj to sêkêj matergenj sêmoa nanj, gebe kêtü anô kêpi binj lau buña sêkêj gêwinj necgac.

Buku tau nec nğsêbu têtêac, nanj kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê Njawae Njam lasê kêsa anğa gamêj dambê jaselom gamêj balinj ma sêwaka Gôlôac Dabunj tau sa-sa nanj gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña njamatana kêwaka tau sa anğa Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa anğa Palestina nğamenj nğagêdô (Samaria to Suria) gêwinj; ma (3) Mêtê gelom Gwêc Njalun nğamêj nğagêdô samob e jagêdêj malacsêga Rom.

Aposolonêj buku tonec nğagêbôm tenj gebe sêjac Njalau Dabunj nê kolenjsêga njaminj gêjam auc. Gêdêj Om Pentekostnja Njalau Dabunj tonjaclaigen mênkêpi lau buña anğa Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac to nêj laumata tøj kêtôm binj, tê sêjac naminj gec buku tau nê, samob gêmoagenj. Ac sêkatonj lau buña njamatana nêj jaen sa nğatênagenj gêc binj nğagêdô, tañ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa nanj. Go gêjnsêga, tañ teto naminj gêc nanj, kêtôc jaen tau nğajac lai kêtü anô kêpi lau buña sêsa nêj lêjja ma kêpi gôlôac samob sêbinj taunj tøj tonjanôgenj nanjja.

Nadênanj

1. Jesu gêjac dabinj aposolo kêtü nêj kôm sêwa enj nğam sanja 1:1-26
 - a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm enj wae lasêja ma gêjac mata Njalau Dabunj gêden êsêac 1:1-14
 - b. Sêjalinj nğac tenj sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa anğa Jerusalem 2:1-8:3
3. Sêwa Jesu sa anğa Judaia to Samaria 8:4-12:25
4. Aposolo Paulu nê sakinj 13:1-28:31
 - a. Lêj Misionnja njamatana 13:1-14:28
 - b. Aposolo sêkac taunj sa anğDa Jerusalem 15:1-35
 - c. Lêj Misionnja kêtü luagêcnja 15:36-18:22
 - d. Lêj Misionnja kêtü têtêacnja 18:23-21:16
- e. Sêkêc Paulu tøj gêjngôj kapoacwalô anğa Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17-28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Njalau Dabunj

¹ Teopili, binj njamatana tec kato su kêpi binj samob, tañ Jesu gêgôm to kêdôn gêdêj tañ gêjac m nê kôm ² e gêdêj bêc, tañ Anôtô kêkôc enj sa nanj. Anôtô kêkôc enj sa atomgenj ma Njalau Dabunj kêkac Jesu tec kêsakinj aposolo, tañ kêjalinj êsêac sa nanj. ³ Gêdêj tañ kêkôc nê nğandanj su nanj, kêtôc tau gêmoa mata jalinja gêdêj êsêac gêjagêmu-gêjagêmu nğalêj gwalêkinj. Sêlic enj kêtôm bêc 40 ma kêsôm binj kêpi Anôtônê gamêj gêdêj êsêac. ⁴ En gêmoa gêwinj êsêac ma gêjac jao gebe “Awij Jerusalem sinj atom ma aônj binj, tañ Tamoc gêjac mata to anğ anğa aêjoc nanj, e nğanô êsa acgom. ⁵ Gebe Joanj tec kêsagu lau nğ bu, ma amac oc alinj Njalau Dabunj êtu nêman sanju nğabêc jauc atom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶ Lau tañ sêkac taunj sa nanj, têtü kênac enj gebe “Apômtau, êndêj têt tonec oc ômansanj Israelnêj gamêj êtu gamêj towae êtiam me masi.” ⁷ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amacnêman kôm gebe ajala têt to noc, nanj nğajac nğatau Tamoc taê gêjam gêc nê taunja nanj atom. ⁸ Mağo Njalau Dabunj wacêpi amac e atu lau tonjaclai ma awa aê nğam sa anğa Jerusalem to Judaia samucgenj ma Samaria nğamêj e naêndêj nom nğamadinj.” ⁹ Jesu kêsôm binj tonanj su, go êsêac sêlic enj kêpi lôlôc gêja e tao tenj kêsip enj su, tec matenjanô sêlic enj sapu.

¹⁰ Enj kêpi gêja ma êsêac materj gê undambê nğajêngenj sêkô e sêlic nğac luagêc tonjakwê nğab nğadma mênjsêkô sêwinj êsêac. ¹¹ Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asagenj akô matem gê undambê. Jesu tau, tañ anğa amacnêman kêpi undambê gêja nanj, oc êmu êmêj êtôm tê alic enj kêpi undambê gêja nê.”

Sêjalij ñac tej sa gêjô Juda

¹² Go aposolo sêmu anga lôc, taj sêsam gebe Lôcatakêwi nan, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ñagala amboac lêñ sabatña tej. ¹³ Jasêo lasê e gacgeñ sêpi andu ñabaiêm ñaderj ñaôña, taj êsêac sêmoasêmoa nan sêja. Ma êsêac lau tau tonec Petere agêc Joañ ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda. ¹⁴ Lau samob tonanj sêwiñ lauo ñagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii tetey mec tonêñ ñalêlôm kêpi tagen sêjac ñawae sêmoa.

¹⁵ Gêdêñ ñasawa tonanj lasitêwai amboac 120 sêngôñ sêwiñ taun, go Petere gêdi kêkô êsêac ñaluj ma kêsôm gebe ¹⁶ “O lasitêwaac, Ñalau Dabuñ gêôc Dawid awa sa ma kêsôm biñ kwananjen kêpi Juda, taj gêwê lau-sêkôc-Jesu-tôñwaga nan. Biñ taj teto gêc nan, kêtu anô sugac. ¹⁷ Ñac tonanj gêwiñ aêac ma gêwê kain sakij tonec gêwiñ.”

¹⁸ Ñac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm tej, go gêu tau môkêapac gêmunj e jagêôc gêngic kêsêp ñalunjen ma ñatêtac gêwê. ¹⁹ Lau Jerusalemña samob sêñô biñ tonanj ñawae, tec sêsam kôm tau ñaê ña êsêac taun awen gebe Akeldama, ñam gebe “Kômdec.”

²⁰ “Biñ tau teto gêc buku Pesalemña gebe

‘Ênê andu oc êtu tuc e ñac tej êngôñ ñalêlôm atomanô.’

Ma teto biñ tonec gêwiñ gebe

‘Ñac tej oc êwê kain ênê sakij.’

²¹⁻²² “Amboac tonanj ñac tej mênêwiñ aêacmarj ma êsôm Apômtau Jesu gêdi sa ñawae lasê. Enj ñac taj anga lau, taj sêsêlêñ sêwiñ aêac gêdêñ taj Apômtau Jesu kêsêñj gêja gêmênj gêmôa aêac ñasawa gêdêñ taj enj gêlin Joañnê sangu nan, e mêngegêdêñ gêwi aêac sij ma kêpi lôlôc gêja nan.” ²³ Amboac tonanj sêkênj ñac luagêc, Josep, taj sêsam enj gebe Barsaba, ma nê ñaê tej gebe Justu nan, agêc Matia. ²⁴ Go tetey mec gebe “O Apômtau, aôm kôjala ñamalac samob nêñ ñalêlôm, mênjôtôc ñac tau, taj kôjalij enj sa anga ñac luagêc tonec nêñ nan, êndênj aêac, ²⁵ gebe êkôc sakij to aposolonênj kôm sa êjô Juda, taj gêwi sij ma gêc gêja nê gamênj.” ²⁶ Ma sêpuc kapoac e jakêsp Matia ma sêsam enj gêwiñ aposolo 11. * palij-palijgenj êndênj sabat atom. Êsêac sêsêlêñ intêna dambêgenj, tec sêsam ñasawa tonanj gebe lêñ sabatña.

2

Ñalau Dabuñ kêsêp gêmênj

¹ Gêdênj bêc Pentekostña nan êsêac samob sêkac taun sa sêngôñ tagen. ² Go sep tagen ñadindij kêsa anga undambê kêtôm mu gêbuc ñatêna mêngegêjam andu, taj êsêac sêngôñ nan, auc samucgen. ³ Ma sêlic gênj gêwa gêngic-gêngic amboac ja ñaimbêla mêngegêc êsêac ñaô gêdêñ-gêdênjenj. ⁴ Ma ñalau Dabuñ gêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awenj kêtôm Ñalau Dabuñ gêôc êsêac awenj sa.

⁵ Juda mansanj anga gamênj samob, taj gêc umbonj ñalabu nan, sêkac taun sa jasêngôñ Jerusalem. ⁶ Gamênj tau tonanj ñadindij kêsa, tec lau samob sêpi tagen e têtakê gebe sêñô lau tônê sêjam êsêac taun awenj gêdêñ-gêdênjenj. ⁷ Lau samob sêlic e gêjac nêñ Iêno auc to sê taênjenj ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm biñ sêmoa nê, lau Galilaiña me masi. ⁸ Amboac ondoc tec tajô êsêac sêsôm aêac taun awenj, taj tenenji sêkôc aêac ma tasôm nan. ⁹ Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, taj dangôñ Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia ¹⁰ ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ñagamênj Kurene ma lau, taj tamênj anga Rom nan, ¹¹ Judawaga to lau lêñña ma lau Krete to Arabia, aêac tajô êsêac sêsôm Anôtônê gêñtalô kapôênj ñawae ña aêac taun awenj.” ¹² Gênj tonanj gêjac êsêac samob nan Iêno auc e sêpê lêna ma sêsôm gêdêñ tagen gebe “Gênj tonanj ñam amboac ondoc.” ¹³ Ma lau ñagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjanij êsêac.”

Petere gêjam mêtê

¹⁴ Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagen gêdênj êsêac gebe “Judawaga to amac samob, taj angôñ Jerusalem nan, aê jawa biñ tonec ñam sa êndênj amac anjô acgom. ¹⁵ Amac abe lau tonanj wain kêjanij êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mêngegic laun sa kêkô. ¹⁶ Tagen biñ, taj propete Joel kêsôm nan, kêtu anô gebe

¹⁷ ‘Anôtô kêsôm gebe Êndênj bêc ñamuña oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñamalac samob e latômio to ñac oc seoc biñ lasê, ma nêñ ñacsenjomi oc sêlic ñakatu, ma amacnêñ lau ñanô oc sênêc mê.

¹⁸ Êndênj bôc tonanj oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñoc sakijwagao to ñac e seoc biñ lasê.

¹⁹ Ma oc jakêñ gêñsêga anga umbonj Iólôcña ma gêñtalô anga nom elonña tonec ñai, dec to ja ma jadaunj.

²⁰ Oc oc ênam kanuc ma ajôñ êtôm dec, go Apômtaunê bêc kapôênj ma bêc towae tau mênjêsa.

* 1:26: Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlêñ

21 Êndênj tônê lau samob, tanj awenj gêjac Apômtaunj njaê nanj, tec Anôtô oc ênam êsêac kêsi.'

22 "Amac Israelwaga, anjô njoc binj tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu Nasaretja sa gedênj amac nja genj kapôênj to gênsêga ma gêntalô. Enj kêkênj Jesu gêgôm gênj tau gêmoa amac njalêlôm taôm ajalagac. 23 Anôtô taê gêjam njabinj to kêjala kêtuj tônj kwananjenj gebe êwi njac tau sinj êsêp amac lemec. Amac akênj enj gêdênj lau-sesenj-biñsu-popocwaga sêjac enj kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac enj êndu. 24 Njac tau tonanj Anôtô kêgaboac enj su anga gêmac njanandanj ma gênju enj gêdi sa gebe gemacanô tau kêkôc enj tônj kêtôm atom. 25 Dawid kêsôm binj kêpi enj gebe

'Aê galic Apômtau kêkô njoc lanjôcnêm gedênj tônjenj.

Enj gêmoa aênjoc anôña gebe jaku atom.

26 Amboac tonanj tec têtac njajam kêsa ma imbeloc kêtuj samuc.

Aê gamoa toôlic matê-matêgenj, mago kakênj matoc

27 gebe aôm oc ondec aênjoc katuc êmoa lamboam atom

ma aôm Ôkênj nênjac dabunj ôli êtu palê atom.

28 Aôm kôtôc intêna janjônj matoc jalinja gêdênj aê.

Aôm oc ôkênj aê jamoa aôm lanjômnêm e têtac njajam ênam aê auc samucgenj.'

29 "O njoc lasitêwaac, aê gabe jasôm abenji Dawid nê binj ênêc awêgenj êndênj amac. Enj gêmac êndu ma sêsuj enj ma ênê sêô gêc aêac njalêlôm e gedênj galoc. 30 Njac tonanj enj propete tenj ma kêjala binj, tanj Anôtô kêsôm kêtuj tônj kêpi enj gebe 'Aô mnêm wakuc tenj oc ênjônj nênj lepônj kinja.' 31 Enj propete, tec gêlic binj, tanj ocgo mênjêsa nanj kwananjenj ma kêsôm njalô tonec kêpi Kilisi êndi sanja gebe

'Anôtô gedec enj gêmoa lamboam atom ma enj ôli kêtuj palê atom.'

32 Ma Jesu tau tec Anôtô gênju enj gêdi sa ma aêac lau samob tonec alic genj tau asôm lasê.

33 Anôtô kêsuj enj sa jagênjônj ênê anôña, ma Jesu kêkôc Njalau Dabunj anja Tamanê kêtôm Tama gêjac mata gêdênj enj nanj, menjkekec tec amac alic to anjô. 34 Dawid tau kêpi undambê gêja atomgenj, mago kêsôm gebe

'Apômtau kêsôm gêdênj aênjoc Apômtau gebe Ônjônj aênjoc anôña

35 e jakênj aômnêm njacjo sênêc amkainj njalabu acgom.'

36 "Amboac tonanj lau Israel samob sêjala njanôgenj acgom gebe Jesu tau, tanj amac ajac enj kêpi kakesotau nanj, Anôtô kêkênj enj kêtuj Apômtau to Kilisi." 37 Sênjô binj tonanj e kepenj êsêacnênj njalêlom njanô ma sêsôm gedênj Petere to aposolo njagêdô gebe "O lasitêwaac, aêacmênj oc angôm taunj amboac onclongenj." 38 Tec Petere kêsôm gedênj êsêac gebe "Anam taôm ôkwi ma sensanju amac sênam Jesu Kilisi lanjô êtômgenj gebe êsuc amacnêm sec ôkwi, go Anôtô êkênj Njalau Dabunj êndênj amac êwac. 39 Gebe Anôtô gêjac mata binj kêpi amac to nênj njalê ma êsêac lau gamênjbômja samob, kêpi êsêac samob, tanj Apômtau, aêacnênj Anôtô, kêkalem êsêac nanj."

40 Ma Petere gêwa sa to gêjac biñsu êsêac nja binj njagêdô gwalêkinj gebe "Akênj taôm andênj Anôtô gebe ênam amac kêsi anja lau geo tonanj nênj." 41 Lau tanj sêkôc Peterenê binj sa nanj, sêlinj sanju. Ma gêdênj bêc tonanj lau amboac 3,000 jasêwinj gôlôac. 42 Lau tonanj nja sêmasanj aposolonênj mêtê to binj sêmbinj taunj tônja ma sêpô polom kêkôc to tetenj nec. Sêgôm gênj tonanj gedênj tônjenj.

Gôlôacnênj lénj

43 Êsêac samob têtac njatutuc, gebe aposolo sêgôm Ogênjêga to gêntalô taêsam. 44 Ma êsêac, tanj sêkênj, gêwinj nanj, samob sênjônj sêwinj taunj ma sêwê kainj nênj gênj samob sêpi tagenj.

45 Êsêac sêkênj nênj waba to gênj lau sêjam ôli ma sêjac sam njawa gêdênj lau samob kêtôm sêpô lêna taunj gêdênj-gadênjenja. 46 Êsêac semoa lôm dabunj kêtôm bêcgenj, ma nênj njalêlôm kêpi tagenj to sêpô polom kêkôc kêtôm nênj andugenj ma senj nênj gênj totêntac njajam ma tonênj njalêlôm njanênj. 47 Êsêac sêlambinj Anôtô ma lau samob sêlic êsêac njajam ma sêmoasinj êsêac. Ma Apômtau kêkênj lau, tanj gêjam êsêac kêsi nanj, jasêwinj gôlôac tau kêtôm bêcgenj.

3

Njac njatêkwa kêtuj goloj ôli njajam kêsa

1 Njasawa tenj Petere agêc Joanj sêpi lôm dabunj sêja sebe tetenj mec êndênj njanoc ocmatanja.

2 Ma njac tenj gêmoa tonanj. Têna kêkôc enj akainj to lêma kêtuj goloj. Kêtôm bêcgenj lau sêbalaenj enj jatetoc enj gênjônj lôm dabunj njakatam, tanj sêsam gebe Katamnjjam nanj, gebe etenj gênj êndênj lau, tanj sêsô lôm dabunj sêna nanj. 3 Njac tau gêlic Petere agêc Joanj sebe sêsô lôm dabunj sêna, tec ketenj gênj gêdênj êsêagêc. 4 Tec Petere agêc Joanj matenj gê enj e Petere kêsôm gebe "Matam ê aêagêc acgom." 5 Ma njac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkênj gênj êndênj enj. 6 Go Petere kêsôm gebe "Silber to gold gêc aênja atom, ma gênj, tanj gêc aênja nanj, tec gabe jakênj êndênj aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretja lanjô gebe Ôsêlênj." 7 Go kêkam enj gêdênj lêma anôña

ma gegen enj sa. Ma gaðgen ñac tau atapa to agwam ñajanja kësä, ⁸ ma gëboan sa jakêkô ma kësêlêj, go gëwinj êsêagêc kêsô lôm dabunj jakêlambin Anôtô to kësêlêj gëboanj kèpigenj. ⁹ Lau samob sêlic enj kêlambin Anôtô gegen taugenj gëmoa, ¹⁰ ma sêjala gebe ñac, tanj gëngôj kési lôm dabunj ñaKatamñajam ma keten-ketenj gëj gëmoa nanj, ñac tau tonecgoc. Ma sê taêj to sêñac lemenj kêtü gëj, tanj kêtap enj sa nanja.

Petere gëjam mêtê gëmoa Salomonê lôm seleb

¹¹ Ñac tau kêsap Petere agêc Joanj tøj ñapanj, tec lau samob sê taêj ma sêkac sa dêdêj êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, tanj sêsam gebe Salomonê nanj. ¹² Petere gêlic lau tonanj ma awa gëjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asagenj asôm binj seleg kêtü ñac tonecña ma matemanô gédêj aêagêc kêtü asagenja. Abe aêagêc tauj ma ñaclai to ñajam tec agôm enj kësêlêj nec me. ¹³ Abraham agêc Isak ma Jakob nêj Anôtô ma tamenj samob nêj Anôtô kékêj nê sakinwaga Jesu nê ñawasi kësä. Ñac tonanj, tanj amac akêj enj gédêj ñacjo ma asa enj auc akô Pilata lanjônem. Pilata gebe êngamboac enj su, ¹⁴ mago amac asa ñac dabunj to gédêj tau auc ma atenj anj sêngamboac ñac, tanj gëjac ñamalac êndü nanj, su êndêj amac. ¹⁵ Ñac tau gebe êwê amac anjôj matem jali, mago ajac enj êndü, nanj tec Anôtô gëju enj sa anja ñacmatênêj, aêac alic gëj tau tec asôm lasê. ¹⁶ Ma ñac tau, nanj amac alic to ajala enj nanj, kékêj gëwinj Jesunê ñaê, tec ñaê tau gëjam enj sa. Jesu kêpuc ñac tau tøj kékêj gëwinj, tec gëgôm enj ôli samucgenj ñajam kësä tec alic enj kékô amac samob lanjômnmêja.

¹⁷ “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnê m kasêga sêjam kauc amboac tonanjenj. ¹⁸ Anôtô gëgôm nê binj, tanj gëoc propete samob awenj sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc ñandanj nanj, ñanô kësä. ¹⁹ Amboac tonanj ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nê m sec ênanja, ²⁰ ma têm moasinja anja Apômtaunê lanjônô mênêsa wacêlau amac tekwe m saki êsa, ec êkêj Kilisi Jesu, tanj kêjalinj sa kêtü amacña kwananjenj nanj êmêj. ²¹ Ñac tau êmoa undambê e êndêj têm Anôtô êmansanj gëj samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gëoc propete dabunj awenj sa gédêj andanjenj nanj. ²² Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnê m Anôtô, oc êju amacnê m propete tenj sa anja lasimi to tewemi nêj êtôm aê, ma binj samob, tanj enj êsôm êndêj amac nanj, akêj tanem. ²³ Lau embe sêkêj tanjenj propete tau tonanj nê binj atom, oc Anôtô ensenj êsêac samob su anja nê launêj.’ ²⁴ Propete samob, Samuel to êsêac, tanj têdaguc nanj, sêsôm to sêkêj têm tonanj ñawae. ²⁵ Propete latunj amac to poac, tanj Anôtô kêmoatinj gédêj tamemi nanj, ñalatu amac. Anôtô kêmoatinj poac tau gédêj Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nê m wakucña laum nomja samob têtap moasinj sa.’ ²⁶ Anôtô kêtôc nê sakinwaga gédêj amac kêtü ñamata ma kêsakinj enj gebe êmoasinj amac e anam taôm ôkwi êndêj-êndêjenj ma awi nê m sec tokainj-tokainj sinj.”

4

Petere agêc Joanj sêngôj kapoacwalô

¹ Agêc sêsôm binj tonanj gédêj lau sêmoa ma lau dabunwaga to kapitai lôm dabunja ma Sadukai dêdêj êsêagêc sêja. ² Lau tonanj ñai sêlic êsêagêc sec gebe têdônj lau ma sêkêj Jesu gëdi sa anja ñacmatênêj ñawae gédêj êsêac. ³ Tec sêkôc êsêagêc tøj jasêlai agêc auc sêngôj e bêbêcgenj acgom, gebe kêtüla su. ⁴ Lau tanj sêjô Peterenê binj tau nanj, nêj taêsam sêkêj gëwinj ma lau tau nêj ñacwaga amboac 5,000.

⁵ Nabêbêc êsêacnêj kasêga to laumata ma binjsutau sêkac tauj sa anja Jerusalem, ⁶ ma ñac dabunjsêga Anas agêc Kaiapa ma Joanj agêc Alesandere ma êsêac ñagêdô anja ñac dabunjsêga nê gôloac sêwinj. ⁷ Ma sêsôm sejonj ñaclagêc tau jasêkô êsêac lanjônem, go têtü Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê ñaclai to ñaê kêpuc amagêc tøj, tec agôm gëj tônê nec.” ⁸ Tec Ñalau Dabunj gëjam Petere auc e kêsôm gédêj êsêac gebe “O launêj kasêga to laumataac, ⁹ galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasinj, tanj agôm gédêj ñac pulinj nanj, ¹⁰ go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretña, tanj amac ajac enj kèpi kakesotau gëja ma Anôtô gëju enj sa anja ñacmatênêj nanj, nê ñaê gëgôm ñac, tanj kékô amac lanjômnmê nanj, ôli ñajam kësä. ¹¹ Ñac tau

‘poc, tanj amac akwêwaga alic gebe sec nanj, tec kêtü poc kêclêsuja.’

¹² Ñacmoasinj tenj gëmoa atom, ma ñaê ñajam tenj anja umbonj ñalabu gédêj ñamalac gebe ênam aêac sanja tenj gêc atomanô.”

¹³ Lau tau sêlic Petere agêc Joanj têtac kêpa su ma nêj kauc kësä gebe êsêagêc anja lau ñaôma nêj, tanj sêsô lôm tenj atom nanj, tec sê taêj ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu tøjgenj. ¹⁴ Ac sêlic ñac pulinj, tanj ôli ñajam kësä nanj, kékô gëwinj êsêagêc ma sêsôm binj sêjô agêc awenja e masi. ¹⁵ Amboac tonanj sêjatu êsêagêc sêwi gamêj sêkac sanja sinj sêsa awê sêja, ma sêmasanj binj gédêj tauj ¹⁶ ma sêsôm gebe “Aêac dangôm ñaclagêc tônê amboac ondoc. Lau Jerusalemja samob sêlic gëñtalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom. ¹⁷ Dambôc êsêagêc awenj auc ñajanja gebe binj tau tonec ñawae êtu tapa êndêj lau samob êna

atom, ma sêsam ñac tónê nê ñaê êndêrj lau tej êtiam atom.”¹⁸ Go sêmôêc êsêagêc mênjsêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ñaê lasê to têndônj ñaê tau tej êtiam atomanô.

¹⁹ Ma Petere agêc Joaņ sêjô êsêac awenj gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic binj ondoc naêndêrj, tajeņ wamu amac me tajeņ wamu eņ. ²⁰ Aêagêc atôm atom gebe akapic awenjsunj êtu gêrj, tajeņ alic to aņjô nanjja.” ²¹ Amboac tonajeņ sêjac binjsu êsêagêc ñakônirjja ma sêkêrj agêc sêja. Êsêac têtaj lêrj sêmêtôc êsêagêcņa tej sa atom kêtju launja, gebe samob tetoc Anôtô sa kêtju gêrj, tajeņ gêgôm nanjja. ²² Ñac tau, najeņ êsêagêc sêgôm gêņtalô ôli ñajam kêsarja kêpi eņ nanj, nê jala kêtju 40 su.

Gôlôac teterj mec kêtju sêmoa totêntac êpa sugerjja

²³ Sêwi Petere agêc Joaņ sinj su, tec agêc dêdêrj nêrj lau sêja ma sêjac miņ binj, tajeņ lau dabunjsêga to laumata sêsôm gêdêrj êsêagêc nanj. ²⁴ Lau tonajeņ sêjô su e awenj gêôc Anôtô selengeņ gebe “O Ñatau, aôm nanj kôkêrj undambê to nom ma gwêrj to gêrj samob, tajeņ sêmoa ñalêlôm nanj, ²⁵ aôm tau tonajeņ kôkêrj Ñalau Dabunj gêôc aêac abenji Dawid, tajeņ kêtju aômnmêm sakinjwaga nanj, awa sa gebe ‘Lau samuc nêrj ñaonda kêpi kêtju asageņja to lau taêrj gêjam binj ñaôma-ñáôma nanj, ñam amboac ondoc. ²⁶ Kij nomrja sêkac tauņ sa, ma kasêga sêmoatiņ binj sêngôrj tageņ amboac tonajeņ, sebe senseņ Apômtau agêc nê ñac, tajeņ geņ oso eņ nanj su.’

²⁷ Binjanôgeņ, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa anja malac tonec sebe senseņ aômnmêm sakinjwaga dabunj Jesu, tajeņ goerj oso eņ nanj su. ²⁸ Ma sêgôm gêrj, tajeņ aôm taêm gêjam kwanangeņ gebe lêmam ôrjgômņa nanj, ñanô kêsá. ²⁹ O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ña binjeņ. Amboac tonajeņ ôpuc nêrj sakinjwaga aêac tójrj gebe asôm nêrj binj totêntac êpa sugenj. ³⁰ Ômêtôc lêmam moasiņ ma ôkêrj nêrj sakinjwaga dabunj Jesu nê ñaê êrjgôm gêjsêga to gêņtalô.” ³¹ Ac teterj mec tonajeņ su, ma gamêrj, tajeņ êsêac sêkac sa sêngôrj nanj, kêwiwic tau e Ñalau Dabunj gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugenj.

Gôlôac sêwê kaiņ nêrj geņ samob ñatorj tageņ

³² Lau-sêkêrj-gêwiņwaga samob têtac tageņ to nêrj ñalêlôm kêpi tageņ. Ma ñac tej gêlic nêrj gêrj amboac taugeņ nê gêrj atom, êsêac samob sêwê kaiņ gêrj ñatorj tageņ. ³³ Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa tonjaclaigeņ, ma ñamoasiņ kapôêrj kêpi êsêac samob, ³⁴ gebe êsêacnêrj ñac tej kêpô lêna tau kêtju gêrj teņja gêmoa atom, gebe gamêrj to and-u ñatau samob sêkêrj nêrj gêrj lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa ³⁵ jatetoc gêc aposolo eņkaiņja. Go êsêac sêjac sam gêrj tau gêdêrj lau, tajeņ sêpô lêna kêtju gêrj teņja nanj kêtômgeņ.

³⁶ Ma Lewinê wakuc teņ gêmoa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ñaê Josep, mago aposolo sêsam eņ gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Binjanlatu,” ³⁷ ñac tau nê kôm teņ gêc, tec kêkêrj lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoc gêc aposolo eņkaiņja amboac tonangeņ.

5

Anania agêc Sapira nêrj binj

¹ Ñac teņ, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêrj nêrj kôm ñagêdô teņ lau sêjam ôli. ² Ñac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoc gêc aposolo eņkaiņja. ³ Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoc Sadajeņ gêjam nêrj ñalêlôm auc e kôsau Ñalau Dabunj ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc. ⁴ Aôm kôkêrj gêdêrj lau sêjam ôli atomgeņ, tec taôm kôtju nêrj gêrj ñatau. Kôkêrj gêdêrj lau sêjam ôli su, tec kôtju ñaawa ñatau amboac tonajeņ. Amboac ondoc tec taêm gêjam binj amboac tonajeņ gêc nêrj ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.” ⁵ Anania gêrjô binj tonajeņ e gêu tau jatomatêgeņ gêc. Ma lau samob, tajeņ sêjô binj tonajeņ ñawae nanj, têtêc tauņ ñanô. ⁶ Go lau matac dêdi jasêsabanj eņ ma sêbalajeņ eņ sêsa awê jasêsunj eņ.

⁷ Ockatu ñasawa amboac têtêac gêjaņa, ma ñac tau nê awê gêjam kauc binj, tajeņ gêgôm nê akweņ nanj, tec gêmêrj. ⁸ Ma Petere kêtju kênac eņ gebe “Ôsôm êndêrj aê acgom gebe Amagêc akôc kôm ñaôli tau tecenecgeņ me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gêrj tau tecenangeņ.” ⁹ Tec Petere kêsôm gêdêrj eņ gebe “Amboac ondoc amagêc nêrj ñalêlôm kêpi tageņ abe ansaê Apômtaunê Ñalau. Ôlic acgom, lau tajeņ sêsunj nêrj akweņ su nanj, eņmata gêdiņ katam sebe sêmbalajeņ aôm sêsa sêna.” ¹⁰ Ma gacgeņ awê tau kêku e jatomatêgeņ gêc eņ akaiņja. Lau matac sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgeņ gêc, tec sêbalajeņ eņ jasêsunj eņ gêwiņ nê akweņ. ¹¹ Gôlôac dabunj pebeņ têtakê ñanô e lau ñagêdô samob, tajeņ sêjô binj tau ñawae nanj, têtakê amboac tonangeņ.

Aposolo sêgôm gêņtalô to gêjsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêntalô to gênsêga taêsam sêmoa lau njalêlôm ma lausêkêñ-gêwiñwaga samob sêkac taun sa semoa Salomonê lôm sêlêb. ¹³ Lau nãgêdô têtêc taun, tec sêsap êsêac tônia atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae. ¹⁴ Ma êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ Apômtau nan, têtû gwalêkin, gebe lau to ñac taêsam. ¹⁵ Lau tau sejon nêñ gêmac sêsa malaclun sêja jasêkêñ êsêac sêc mê to sac ma taêñ kêka gebe Petere embe êsêlêñ êmêñ, nan katu naênêc ajun ênsac êsêacnêñ nãgêdô êwiñ-êwiñ. ¹⁶ Ma lau taêsam anã malac, tañ gêc Jerusalem nãgala nan, sejon lau gêmac to lau nãgêdô, tañ nãlau nãtêmui gêgôm êsêac nan sêmêñ, tec aposolo sêgôm êsêac ôlin nãjam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tônia kêtû dim luagêcña

¹⁷ Ma ñac dabunșêga to nê lau samob, tañ anã Sadukainêñ ton nan, sêjam lêmun aposolo nãnô ¹⁸ e sêkam êsêac tônia ma sêkêñ êsêac sêngônia andu kapoacwalônia. ¹⁹ Gêdêñ gêbêc Apômtaunê anela ten jagêlêc katam andu kapoacwalônia su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe ²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabun ma asôm bin anğon matem jalinã samob lasê.” ²¹ Ac sêñô bin tonan, tec bêbêc kanucgen sêsô lôm dabun sêja ma têdônia lau.

Go ñac dabunșêga to nê lau sêkac taun sa ma sêkalem laumata to Israelnêñ lau nãnô samob sa ma sêkêñ lau sêja andu kapoacwalônia gebe sêkôc aposolo tau sêmêñ. ²² Tec sakinwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalônia atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe ²³ “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalônia auc e pañ tagen to gejobwaga sejon katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tagen.” ²⁴ Lôm dabun ñakapitai to lau dabunșêga sêñô bin tonan ma taêñ gêjam jakêsa-jakêsa. ²⁵ Go ñac ten kasôm gedên êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, tañ aken êsêac sêngônia kapoacwalô nan, têtãtêdônia lau sêkô lôm dabun.” ²⁶ Amboac tonan kapitai gêwiñ nê sakinwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgen atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ña poc êndu.

²⁷ Amboac tonan sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ñamala. Ñac dabunșêga kêtû kênac êsêac gebe ²⁸ “Aêac ajac jao nãjanã gêdêñ amac gebe andônia ñaê tonan êtiam atom, mago alic acgom, amacnêñ mêtê gêjam Jerusalem aucgen. Amac abe aê ñamalac tônia nê dec êpi aêac me.”

²⁹ Tec Petere to aposolo sêjô êsêac awer gebe “Aêac tañen wamu Anôtô êlêlêc ñamalac. ³⁰ Jesu tañ amac akêñ en genkaler kakesotau jaasen en su nan, tec aêac tameninêñ Anôtô gêñu en sa. ³¹ Ñac tau Anôtô ketoc en sa gêngônia ênê anônia, gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnêñ sec ôkwi. ³² Bin tonan ñai aêac alic nãnô, tec awa sa amoa, aêac to Nãlau Dabun, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ lau tañen wamu enña nan.”

³³ Lau tonan ñai sêñô bin tonan e gêli nêñ nãlêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu.

³⁴ Go laumatanêñ ten gêdi sa, en Parisai ten, nê ñaê Gamaliel. En kêdôniawaga binșunã ten ma lau samob tetoc en sa. En kêjatu gebe sejon aposolo sêsa awê saunjen. ³⁵ Go kêsôm gêdêñ laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic toâm ñapep, anğôm lau tonan amboac secgenman.”

³⁶ Gêdêñ ñasawa ten Teuda ketoc tau sa gebe êtu ñac towae ma lau 400 sêsap en tônia. Tec sêjac en endu, ma lau, tañ sêsap en tônia nan, sêjanda êsêac samob sêc êlinêlingen e nêñ kôm gê su.

³⁷ Tonan su, go gêdêñ bêc, tañ sêsa lau sanã nan, ñac Galilaiãna Juda gêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap en tônia. Sêmoa e ñac tau gêjanã ma sesen êsêac, tañ sêsap en tônia nan, samob êlin-êlin. ³⁸ Ma galoc jasôm ñoc nãlêlôm êndên amac gebe Awi lau tônia sin ma akêñ êsêac sêc sêna. Gêñ amboac tônia embe ñamalac taun taêñ ênam me sêngôm, oc êtu golon. ³⁹ Ma embe anã Anôtônê, oc ansen su atôm atom. Ajop tagen tonec, ansen Anôtô atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkêñ gêwiñ Gamalielnê bin, go sêmôcêc aposolo jasi êsêac ña palipgen ma sêjac binșu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ñaê êtiam atom. Go sêkêñ êsêac sêsa sêja. ⁴¹ Lau tau sêwi laumata sin sêsa sêja totêntac ñajamgen, gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majen kêsa kêtû Jesunê ñaêña. ⁴² Êsêac têdônia lau anã lôm dabun to andu kêtôm bêcgen ma sêsôm ñawae ñajam lasê gebe Jesu en Kilisi, sêwi sin atom.

6

Sêjalin samwaga 7 sa

¹ Gêdêñ ñasawa tonan ñacsenjomi têtû taêsam. Ma lau Helen têtû môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnêñ awêtuc su ña gên, tañ sêjac sam kêtôm bêcgenña nan. ² Tec êsêac lau 12 sêkalem ñacsenjomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc anğôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gêñ amboac tonan aêac alic kêtôm atom. ³ O lasitêwaac, ajalijn nêñ lau mansan 7, tañ Nãlau Dabun to kauc mêtêña gêjam êsêac auc nan sa, gebe mêñsêkôc kôm tau tonan su. ⁴ Aêac lau tonec abe aten mec to anam sakin êndên mêtêgen.” ⁵ Lau samob, tañ sêkac taun sa nan, sêñô bin tonan ñajam, tec sêjalin lau tonec ñai sa, ñac ten kêkêñ gêwiñ nãjanã to Nãlau Dêbu ñ gêjam en auc, nê ñaê Stepan, gêwiñ Pilip agêc Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanêñ ñac lêñña ten anã Antiokia, nê ñaê Nikolaus. ⁶ Sêkêñ lau tonan ñai sêkô aposolo lanğônêñ ma teteren mec to sêu lemen gêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kêtü tapa e ñacseñominên toñ anğa Jerusalem kêtü kapôêñ, ma lau dabunwaga taêsam sêkêñ gêwiñ mêtê to sêsô ñalabu.

Sêkôc Stepan tôñ

⁸ Moasiñ to ñalaci gêjam Stepan auc ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô kapôêñ lau sêlic. ⁹ Tec lau ñagêdô anğa toñ, tañ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriyañ nan, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaña sêwiñ. Êsêac to Stepan ac sêpa tauñ kêtü mêtêña. ¹⁰ Eñ kêsôm bin tokacu ma toñalau Dabun, tec êsêac sêku eñ tulu atom. ¹¹ Amboac tonañ sêu bin gêdêñ lau teñ jasêsôm gebe “Aêac anjê eñ kêsôm bin alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.” ¹² Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma bin sutau sa, jasêkôc Stepan tôñ ma sê eñ dêdêñ laumata sêja. ¹³ Ma sêjaliñ lau ñagêdô sa gebe sêñgôliñ bin êpi eñ gebe “Ñac tonec kêsôm bin kêpi gamêñ dabun to Mosenê bin su ñawaô. ¹⁴ Aêac anjê eñ kêsôm gebe Jesu Nasaretna oc ensey gamêñ tonec su, ma mêtê, tañ Mose kêkêñ gelom aêac nan, eñ oc ênam ôkwi.” ¹⁵ Laumata samob, tañ sêkac tauñ sa sêñgôñ nan, maten gê eñ e sêlic lanjôanô kêtôm anjela teñ nê.

7

Stepan gêjam mêtê

¹ Go ñac dabun sêga kêsôm gebe “Bin tau amboac tônê me masi.” ² Tec Stepan kêsôm gebe “O tamocac to ñoc lasitêwaac, anj ñoc bin acgom. Gêmungeñ aêac abeni Abraham gêñgôñ Haran atomgeñ, gêmoo Mesopotamiageñ e ñawasi ñatau Anôtô geoc tau lasê ³ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Ondec nêñ gamêñ ênêc to nêñ lau sêmoa ma ôna ôngôñ gamêñ, tañ aê oc jatôc êndêñ aôm nan.’ ⁴ Tec eñ gedec Kaldeanêñ gamêñ gêcña ma gêdi mêngeñgôñ Haran. Gêmoo e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê eñ anğa tonañ mêngeñ gamêñ tau tec galoc êmac angôñ nec. ⁵ Gêdêñ tonañ ênê ñapalê masi, ma Anôtô kêkêñ eñ gêwê kain gamêñ ñagac atomanô, mago Anôtô gêjac matagen gedey eñ gebe êkêñ gamêñ tonec êndêñ eñ to nê wakuc, tañ sêjê eñ su nan. ⁶ Ma Anôtônê bin amboac tonec gebe ‘Nêñ wakuc oc têtü lau jaba sêmoa lau teñ nêñ gamêñ, ma malacm oc sêkônin êsêac têtü nêñ gêñôma to sejon êsêac êtôm jala 400.’ ⁷ Ma Anôtô kêsôm gêwiñ gebe ‘Lau tau, tañ sêkônin êsêac têtü nêñ gêñôma nan, aê oc jamêtôc êsêac. Tonañ su, go êsêac sêc sêmu mên sên am sakin aê anğa gamêñ tau tonec.’ ⁸ Go Anôtô kêmooatin poac sêsa ñapalêña gêdêñ Abraham gêwiñ, tec kêka Isak lasê ma kêsa eñ gêdêñ ñabêc kêtü 8, ma Isak gêgôm gêdêñ Jakob, ma Jakob gêgôm gêdêñ aêac abeni 12 amboac tonangeñ.’

⁹ “Aêac abeni têntac sec gêdêñ Josep e sêkêñ eñ gêdêñ lau sêjam ôli eñ ma sêkôc eñ sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiñ eñ. ¹⁰ Tec kêjanjo eñ su anğa nê ñandan samob to kêkêñ moasiñ ma kauc mêtêña gêdêñ eñ kêkô kin Aiguptuña, Parao, lanjônêñ. Ma Parao kêkêñ eñ gêjam gôliñ Aiguptu to ênê gôlôac samob. ¹¹ Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ñagamêñ samob e sêñgôñ jageo ñanô ma tamenj têtap nêñ gêñ sêninña sa atom. ¹² Jakob gêñô polom gêc Aiguptu ñawae, tec kêsakin tamenj sêsêp sêja kêtü ñamata. ¹³ Sêmoa e sêsêp sêja kêtü luagêcña nan, tec Josep gêwa tau sa gêdêñ têwai ma Parao gêñô Josep tau nê gôlôac ñam. ¹⁴ Go Josep kêkêñ bin gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. ¹⁵ Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndu anğa Aiguptu, ma tamenj amboac tonañ. ¹⁶ Go sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsun êsêac sêc sêô, tañ Abraham gêjam ôli ña silber toñ teñ gêdêñ Hamor latui anğa Sikem nan.

¹⁷ “Ñanoc sêwi gamêñ tau sinña, tañ Anôtô gêjac mata gêdêñ Abraham nan, kêdabin gebe êmbacnê, ma lau têtü taêsam e sêjam Aiguptu auc. ¹⁸ Sêmoa e kin wakuc teñ, tañ gêjam kauc Josep nan, gêjam gôliñ Aiguptu. ¹⁹ Ñac tonañ kêsau kêtim aêacnêñ lau ma gejon tamenj ma kêkac êsêac gebe sêwi nêñ gêñ dedec sinj palin-palingeñ gebe sêmoa maten jali atom. ²⁰ Gêdêñ ñasawa tonañ Mose têna kêkôc eñ, ma Anôtô gêlic eñ ñajam, tec agêc sêlôm eñ sêmoa nêñ andulêlôm e ajojê têlêac. ²¹ Go sêwi eñ sinj palin-palingeñ e Parao latuo kêkôc eñ sa jagêlôm eñ kêtôm latu teñ. ²² Ma têdôn Aiguptunêñ mêtê samob gêdêñ Mose, gêmoo e kêtü ñac ñajana bin to kômña.

²³ “Ñac tau gêmoo e nê jala kêtü 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelña kêsi. ²⁴ Gêlic ñac teñ kêlêsu ñac Israelña teñ, tec gêjam Israel tonañ kêsi ma gêjac ñac Aiguptuña nan êndu kêtü kêlêsu ñac tonanña. ²⁵ Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya ey lêma, mago nêñ kauc kêsa su atom. ²⁶ Ñabêbêc lau ñagêdô sêsôm tauñ sêmoa e eñ gêlic, tec gê wama êsêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ñam tagen. Amboac ondoc tec abe angôm taôm kwalec nec.’ ²⁷ Ma ñac-kisa-môkêwaga tonañ kêtin eñ ma kêsôm gebe ‘Asa kêkêñ aôm kêtü aêacma gôliñwaga to mêtôcwaga. ²⁸ Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgeñ gôjac Aiguptu tau nan me.’ ²⁹ Tec Mose gêc su kêtü bin tonanña jakêtu ñac jaba gêñgôñ nom Midian e kêka ñapalê luagêc lasê anğa tonañ.

³⁰ “Jala 40 gêjana gêwiñ, go anjela teñ geoc tau lasê gêdêñ eñ anğa gamêñ sawa lôc Sinainja, kêsêp ja ñawaô, tañ kêsa gamêñdani nan ñalêlôm. ³¹ Mose gêlic gêñ tonañ e gêñac lêma ma kêtü

gasuc gêja gebe êlic gêj tau njam acgom. Tec Apômtaunê awa tej kêsâ gebe ³² ‘Tamaminêj Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêj Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêj tau njam atom. ³³ Go Apômtau kêsôm gêdên enj gebe ‘Ôjngamboac atapa su anja amkainj gebe gamêj, taj kôkô nanj, gamêj dabu j. ³⁴ Aê galic sejon joc lau anja Aiguptu e sêmoa jageo, ma ganô nêj taj, tec kasêp gamêj gebe janam êsêac kési. Amboac tonanj ômôên, aê gabe jasakinj aôm êna Aiguptu.’

³⁵ “Mose tau, taj êsêac sêsa enj auc ma sêsôm gebe ‘Asa kêkênj aôm kôtu gôlinjwaga to mêtôcwaga nanj,’ tec Anôtô kêsakinj enj kêtû gôlinjwaga to kêsîwaga. Enj kêkênj anjela geoc tau lasê gêdênj Mose anja gamêjndani gebe êpuc enj tôj. ³⁶ Njac tonanj kejonj êsêac sa ma gêgôm gêjysêga to gêjtalô anja gamêj Aiguptu to anja Gwêckoc ma gamêj sawa kêtôm jala 40. ³⁷ Mose tau tec kêsôm gêdênj Israelwaga gebe ‘Anôtô oc êju amacnêm propete tej sa anja lasimi to tewemi nêj êtôm aê.’ ³⁸ Njac tagen tonanj tec gêmoa gêwinj gôlôac dabuj anja gamêj sawa ma gêwinj anjela, taj kêsôm binj gêdênj êsêac to tamenj anja lôc Sinai nanj, ma njac tonanjgej tec binj mata jalinja gêdênj enj gebe êndônj aêac.

³⁹ “Mago aêac tamenj sebe tanjêj wamu enj atom. Êsêac sêmasuc enj to sêjam nêj njalêlôm ôkwi gêdênj Aiguptu kêtiam. ⁴⁰ Ma sêsôm gêdênj Aron gebe ‘Ômansanj aêacma anôtôj gwam gebe sêwê aêacnja, gebe Mose, taj gêwê aêac anja Aiguptu amêj nanj, aêac ajam kauc binj ondoc kêtaj enj sa.’ ⁴¹ Gêdênj tonanj sêgôm nêj bulimakao njalatu njakatu tej ma sêkênj da gêdênj anôtô gwam tau to têtû samuc lemenj njakôm. ⁴² Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkênj êsêac sêjam sakinj umbon njagêlônj kêtôm teto gêc propetenêj buku gebe ‘Amac lau Israelwaga, gêdênj taj amoa gamêj sawa e jala 40 nanj, oc akênj bôc to da gêdênj aê me masi.

⁴³ Amac abalanj gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata ma agôm gêj tau njakatu abe atenj mec êpi.

Amboac tonanj aê jawê amac e naanjgônj Babel njamakenj ônênja.’

⁴⁴ “Aêac tamenj sêkôc lôm bec, taj gêwa Anôtô gêmoa gêwinj êsêacnja sa nanj, sêmoa gamêj sawa. Ac sêmasanj kêtôm njadônj, taj Anôtô kêtôc gêdênj Mose gêlic ma kêtatu enj gebe êngômnja nanj. ⁴⁵ Tamenj sêbalanj lôm bec tonanj sêwinj Josua sêja lau samuc nêj gamêj, taj sêkôc su nanj. Anôtô tau gêmunj tamenj ma kêtinj lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêj tonec e gêdênj Dawidinê têm. ⁴⁶ Anôtô gêlic Dawid njajam, tec njac tau ketenj gebe êtaj gamêj tej sa ma êsunj Jakobnê Anôtônê andu tej sa êkô. ⁴⁷ Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau. ⁴⁸ Tagenj Lôlôc Njatau oc ênjgônj andu, taj sêgôm njalemenj nanj atom, êtôm propete kêsôm gebe

⁴⁹ ‘Undambê kêtû njoc lêpônj ma nom kêtû ockainj njakadembonj.

Apômtau kêsôm gebe

Amac abe akwê aênjoc andu amboac ondoc,

me njoc gamêj, taj janjgônj tekoc saki êsanja nanj, oc ênêc ondoc.

⁵⁰ Amac abe gêj totau-totau samob tonanj njai tauc lemoc gajam kauc me.’

⁵¹ “Ojae amac, gêsômtekwâ njatorj ma nêj njalêlôm to tanjemsunj njadani atôm lau samuc. Amac akô Njalu Dabuj auc njapanj atôm tamemi tec amoa. ⁵² Propete ondoc tej amac tamemi sêjanda enj atom. Ma êsêac sêjac lau, taj andanjgej seoc binj lasê kwananjgej gebe njac gêdênj oc êmêj nanj êndugac. ⁵³ Amac lau tau tonec tec êkêc binju anja anjelanêj, mago amasanj kêtû tôj atom.”

Têtuc Stepan njapoc êndu

⁵⁴ Lau sêjô binj tonanj e gêli nêj njalêlôm sa secanô ma sêmoê lunluj enj. ⁵⁵ Ma Njalu Dabuj gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic Anôtônê njawasi ma gêlic Jesu kêkô Anôtônê anônja. ⁵⁶ Tec kêsôm gebe “Op, aê galic undambê gêja ma Namalacnê Latu kêkô Anôtônê anônjagoc.” ⁵⁷ Lau tonanj sêwakic e sêbôc tanjnsunj auc ma guluj tagenj sêja sêgi enj auc. ⁵⁸ Ma têtinj enj kêsâ malacmagê gêja sebe têtuc enj njapoc êndu. Tec lau binjômêkê sêkôc nêj njakwê su ma sêkênj jatetoc gêc njac matac tej, nê njâ Saulu, akainja. ⁵⁹ Êsêac têtuc Stepan njapoc sêmoa ma ketenj mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc njoc njalau sa.” ⁶⁰ Enj kêpônj aduc ma gêmôêc njawakapônj gebe “Apômtau, ôê êsêacnêj sec tôj atom.” Kêsôm tonanj su ma gêmêc êndu.

8

¹ Saulu gêlic êsêac sesenj Stepan su e gêjac mataano njajam.

Saulu kêlêsu gôlôac dabuj

Gêdênj njasawa tonanj lau sêlêsu gôlôac dabuj Jerusalemja kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êlinj-êlinj têtôm Judaia to Samaria njagamêjgej sêja. Aposolo taunjenj tec sêmoa. ² Ma lau mansanj njagêdô sêsunj Stepan ma têtanj tanjboea njanô kêpi enj.

³ Saulu kêpi gôlôac dabuñ nêñ andu kêtômgenj ma gê lauo to ñac jakêkêñ êsêac sêsô kapoacwalô sêja, gêgôm e gesenj gôlôac dabuñ êlinj-êlinj.

Mêê kêtû tapa anja Samaria

⁴ Êsêac tanj sêc êlinj-êlinj kêtôm gamêngeñ sêja nanj, jasêsôm ñawae ñajam lasê. ⁵ Ma Pilip tec kêsêp malac Samarianja jagêjam mêê êsêac kêpi Kilisi. ⁶ Lau taêsam sêñô Pilipnê binj to sêlic gêñtalô, tanj enj gêgôm nanj, e sêkêñ tanjenj enj totêntac tagenj, ⁷ gebe lau taêsam tonjalau ñatêmui sêmoa, nanj ñalau tau sêwakic ma sêsa anja êsêacnêñ sêja, ma ñatêkwa kêtû golonj to maginj kêsû taêsam ôlinj ñajam kêsa. ⁸ Ma lau, tanj sêngônj malac tonanj nanj, têntac ñajam samucgenj.

⁹ Ma ñac mecwaga tenj, nê ñaê Simon, gêngônj malac tonanj, nanj gêmunjenj gêgôm mectomanj e gêjac lau Samarianja nêñ Iênô auc ma gêboa tau gebe enj ñac tonjalai kainj tenj. ¹⁰ Tec lau sauñj to lau kapôênj samob sêkêñ tanjenj enj ma sêsôm gebe “Anôtônê ñaclai, tanj sêsam gebe kapôênj nanj, oc ñac tau tonanj.” ¹¹ Êsêac sêkêñ tanjenj enj gebe enj gêjac êsêacnêñ Iênô auc ña nê mecgenj e ñasawa ec baliñ su. ¹² Ma Pilip kêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamênj to Jesu Kilisi nê ñaêña lasê e lauo to ñac sêkêñ gêwiñ ma sêlinj sanju. ¹³ Go Simon tau kêkêñ gêwiñ amboac tonanj e gêlinj sanju ma kêsap Pilip tônj. Enj gêlic gêñtalô to gêñsêga kapôênj e gêjac ênê Iênô auc.

¹⁴ Aposolo tanj sêngônj Jerusalem nanj, sêñô ñawae gebe lau Samarianja sêkôc Anôtônê mêê sa, tec sêsakinj Petere agêc Joanj dêdêñ êsêac sêja. ¹⁵ Naclagêc tonanj sêsêp sêja, go tetenj mec kêtû lau tauña gebe ñalau Dabuñ êpi êsêac, ¹⁶ gebe ñalau Dabuñ kêpi êsêacnêñ tenj atom tagenj, ac sêlinj busanju ñaômagenj kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ¹⁷ Tec aposolo luagêc sêkêñ lemenj gêsac êsêac acgom, go ñalau Dabuñ gelom êsêac.

¹⁸ Simon gêlic aposolo sêkêñ lemenj gêsac lau, ma ñalau Dabuñ gelom êsêac, tec kejonj awa gêdêñ êsêagêc gêja ¹⁹ ma kêsôm gebe “Akêñ ñaclai tonanj êndênj aê amboac tonanj. Aê embe jakêñ lemoc ênsac ñac tenj, go Anôtô êkêñ ñalau Dabuñ êndênj enj.” ²⁰ Tec Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm ônanja tonêm awagenj. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasinj ña awa me. ²¹ Aôm gôwê kainj kôm tonec ñagec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômnmê ñalêlôm geogenj. ²² Amboac tonanj ônam taôm taôm ôkwi anja nêñ geo tonanj ma otenj Apômtau, moae êsac binj geo, tanj gêc nêñ ñalêlôm nanj ôkwi. ²³ Aê galic nêñ geo kêtôm ñaikisi ñamakic gêjam aôm auc to sec ñalêpoa gêsô aôm tônj.” ²⁴ Go Simon gêjô enj awa gebe “Amagêc taôm atenj mec êndênj Apômtau anam aê aoc gebe binj, tanj agêc asôm nanj, ñatenj êtap aê sa atom.”

²⁵ Naclagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê binj sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm ñawae ñajam lasê anja Samarianêñ malac gwalêkinj gêwiñ.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopianja

²⁶ Apômtaunê anjela tenj kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlêñ êndênj oc êkô ñaluj ôsa intêna, tanj anja Jerusalem kêsêp Gasanja gêja nanj. “Intêna tau kêsêp gamênj sawa. ²⁷ Tec enj gêdi gêja. Ma ñac Aitiopianja tenj, lau Aitiopianja nêñ kwin Kandake nê gejobwagasêga, nanj kwin kêkêñ enj gejob ênê waba samob nanj, jaketenj mec anja Jerusalem. ²⁸ Enj gêmu gêja nê gamênj ma kêsam propete Jesaia nê binj gêngônj nê kareta ñaô. ²⁹ Go ñalau Dabuñ kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tônê tônj.” ³⁰ Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêñô enj kêsam propete Jesaia nê binj ma kêtû kênac gebe “Binj tanj kôsam nanj, kôjala ñam me masi.” ³¹ Ma ñac tau kêsôm gebe “Embe ñac tenj êtôc intêna êndênj aê atom, oc jajala amboac ondod.” Go ketenj Pilip gebe êpi naêngônj êwiñ enj. ³² Ma binj tau, tanj ñac tau kêsam nanj, tonec gebe

“Sejonj enj amboac domba, nanj sebe sêmbucña
ma amboac domba ñalatu, tanj sebe sêkapinj ñaôlilu nanj,
mago kêtanj atom.

³³ Gêdêñ tanj sêkôninj enj nanj, sêmêtoç enj kêtôm ñagôlinj atom.

Asa kêtôm gebe ênac ênê wakuc nêñ minj. Oc masi,
gebe sesenj enj su anja nom.”

³⁴ Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Aê jatenj aôm ôwa sa acgom. Propete kêsôm binj tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi ñac tenj.” ³⁵ Tec Pilip gêoc awa sa gêjac m nê mêê ña propetenê ñalô tonanj ma kêsôm Jesunê ñawae ñajam lasê gêdêñ enj. ³⁶ Agêcnêñ kareta kêsêlêñ e jasêô lasê bu tenj ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asagenj êkô aêñoc busanju auc.” [³⁷ Go Pilip kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm embe ôkêñ êwiñ tonêm ñalêlôm samucgenj, go dangôm.” Ma enj gêjô Pilip awa gebe “Aê kakêñ gêwiñ Jesu Kilisi enj Anôtônê Latu.”] ³⁸ Go enj kêtatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu enj. ³⁹ Agêc anja bu sêpi sêmêñ e Apômtaunê ñalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic enj kêtiam atom ma gêc totêtac ñajamgenj gêja. ⁴⁰ Pilip jagêô lasê Asoto, go kêsôm ñawae ñajam lasê gêjac laoc malac samob e jagêô lasê Kaisarea.

9

Jesu gëjam Saulu ôkwi

¹ Saulu tau nê ñalêlôm geger enj sa e gëjô Apômtaunê ñacsenjomî ña binj ma gebe ênac êsêac êndu. Enj gëdêj dabuñsêga gëja ² ma keten enj gebe êkêj papia êwa enj sanja êndêj lau Damaskus nêj Iômômôke gebe Saulu embe êtap lau ñagêdô, nanj sêkêj gëwîj Jesunê mêtê nanj sa, oc ênsô êsêac awê ma ñac tôn ma ejoj êsêac sêna Jerusalem. ³ Enj kêsêlêj gëmoa e kédabinj Damaskus ma sep tagen ja tenj anja undambê kêpô enj gëjam aucgenj ⁴ e gëu tau jagêc nom ma gëjô awa tenj, tanj kêsôm gëdêj enj gebe “Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.” ⁵ Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê. ⁶ Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm binj, tanj gëjac aôm ñawae nanj. Iasê êndêj aôm.” ⁷ Ma lau, gëj sêwîj enj nanj, sêjô binj tau, mago sêlic ñamalac tenj atom, tec sêjam tauj tônggenj sêkô. ⁸ Saulu gëdi anja nom ma mata gêlac e gêlic gamêj atom. Tec êsêac sêkam enj ma sêwê enjenj sêja Damaskus. ⁹ Enj gëngônj tonanj gêlic gamêj atom kêtôm bôc têtêlac ma genj to gênôm gëj atom.

¹⁰ Ma ñacsenjom tenj gëngônj Damaskus, nê ñaê Anania, nanj Apômtau gëgôm ênê katu kainj tenj kêsâ ma kêsôm gëdêj enj gebe “Anania,” e ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamoa.”

¹¹ Go Apômtau kêsôm gëdêj enj gebe “Ôndi ma ôsa intêna, tanj sêsam sebe intêna solop nanj, ôna ma ôtu kênac ñac, tanj sêsam enj sebe Saulu Tarsusja nanj, anja Judanê andu, gebe enj keten mec ¹² ma gêlic ñac tenj, nê ñaê Anania, jakêkêj lêma gêsac enj gebe mata êlêc êtiam.” ¹³ Go Anania gëjô enj awa gebe “Apômtau, aê ganjô lau taêsam sêsôm gebe ñac tonanj gëgôm aômnmê lau dabuj, tanj sêngônj Jerusalem nanj, sec elêmê. ¹⁴ Ma sêsôm gebe kêkôc ñaclai anja lau dabuñsêga nêj gebe ênsô lau samob, tanj awenj gëjac aômnmê ñaê nanj tônj.” ¹⁵ Tec Apômtau kêsôm gëdêj enj gebe “Ôna, ñac tau tônê têtê gajac dabinj enj su gebe ejoj ñoc ñaê êndêj lau samuc to kinj ma Israel latunj êna. ¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gëjwapac, tanj enj êoc êtu ñoc ñaêna nanj, êndêj enj.”

¹⁷ Tec Anania gëdi gëja e jakêpi andu tau, go kêkêj lêma gêsac enj ma kêsôm gebe “Lasicene Saulu, Apômtau Jesu, tanj geoc tau lasê gëdêj aôm anja intêna, tanj kôsa gômôêj nanj, kêsakinj aê tec gamêj gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma Njalau Dabuj ênam aôm auc.” ¹⁸ Ma gaôgenj gëj, tanj gêsaj Saulu mataanô auc nanj, kêsêlô amboac i ñagala e gëbacnê ma gêlic gamêj kêtiam. Go gëdi sa e gëlinj sanju ¹⁹ ma genj gëj têtêwa saki kêsâ kêtiam.

Saulu gëjam mêtê anja Damasku

Bêc ñagêdô Saulu gëwîj ñacsenjomî gëmoa Damaskus. ²⁰ E gacgenj gëjam mêtê kêpi Jesu anja Judanenj lôm gebe ñac tau tonanj Anôtônê Latu. ²¹ Ma lau samob, tanj sêjô ênê bi ñ tonanj nanj, sêñac lemenj ma sêsôm gebe “Ñac tau, tanj gesenj êsêac, tanj awenj gëjac ñaê tônê anja Jerusalem nanj, ñac tau tonec me masi. Enj gëmêj gebe ênsô êsêac anja tonecña tônj êwîj ma ejoj êsêac sêndêj lau dabuñsêga sêna atom me.” ²² Ma Saulu gëwa sa ñajana kêtêlêc gebe Jesu tonec enj Kilisi tau. Kêsôm binj amboac tonanj tec gëgôm lau Juda, tanj sêngônj Damaskus nanj, nêj kauc kêjnsônj e tonjoma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ñagêdô gëjana acgom, go Judawaga sêkic ênê binj gebe sênac enj êndu. ²⁴ Binj tau ñapuc kêsâ gëdêj Saulu. Ac sêkêj lau sejop malac ñacsagêdô gëwîj kêtôm bêc to gelenjenj gebe sênac enj êndu. ²⁵ Tec Saulunê ñacsenjomî sêkôc enj gëdêj gëbêc jasêkêj enj kêsêp sêm, tanj sêwa amboac talu nanj, ma sêlêwanj enj kêsêp tunjbôm ñadêmôê gëja.

Saulu gëmoa Jerusalem

²⁶ Gëja e gëô lasê Jerusalem jakêsâe gebe êsap ñacsenjomî tônja. Tec gëgôm elêmê gebe samob têtêc enj, sêkêj gëwîj gebe Jesunê ñacsenjom tenj enj atom. ²⁷ Tec Barnba gëjam enj sa ma gëwê enj agêc dêdêj aposolo sêja. Enj gëjac m iñ binj Saulu gêlic Apômtau anja intêna ma Jesu kêsôm binj gëdêj enj. Ma gëjac minj gëwîj gebe Saulu kêsôm Jesunê ñaê lasê gëmoa awêgenj anja Damaskus. ²⁸ Go Saulu gëmoa-gëmoa gëwîj êsêac anja Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ñaê lasê gëmoa awêgenj. ²⁹ Enj gëjam binjalôm gëwîj lau Juda, tanj sêsôm binj Helen nanj, e sêpê tauj kêtû mêtêja. Tec êsêac sebe sêkam enj tônj ma sênac enj êndu. ³⁰ Lasitêwai sêjô binj tonanj ñawae ma sêkêj enj kêsêp Kaisarea gëja acgom, go sêsakinj enj anja tonanj gëja Tarsus.

³¹ Gëdêj ñasawa tonanj gôlôac dabuj anja Judaia to Galilaia ma Samaria ñagamêj samob sêngônj towamag-enj. Lau tau sêsa nêj lêj totêtêc Apômtaugenj ma Njalau Dabuj kêpuc êsêac tônj to gëjac lênsônj êsêac e têtû taêsam.

Aenea ôli ñajam kêsâ

³² Petere kêsêlêj-kêsêlêj gëmoa e jagêô lasê Anôtônê lau, tanj sêngônj Luda nanj. ³³ Go kêtap ñac tenj anja tonanj sa, nê ñaê Aenea, tanj nê ñatêkwa kêtû golonj ma gêcgenj kêtôm jala 8. ³⁴ Tec Petere kêsôm gëdêj enj gebe “Aenea, Jesu Kilisi gëgôm aôm ñajam kêsâ, ôndi sa ma ôluj nêj

mê sa," e enj gëdi sa guluj tagen. ³⁵ Lau Luda to Saron samob, tanj sêlic njac tau nanj, sêjam tauj ôkwi dëdënj Apômtau.

Tabita mata jali kësà kêtiam

³⁶ Awê tenj gëngônj Joje, nê njâe Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nanj kékênj gëwijn Jesu. Enj gëjam lau sa njâ tokainj-tokainj to kêmoasinj êsêac njanô. ³⁷ Gêdënj njasawa tonanj gëmac gëgôm enj gëc e gëmac êndu. Go sêmasanj ênê njawêlêlanj ma tetoc gëc andu njadenj tenj. ³⁸ Nacsejnomi sênjô Petere gëmoa Luda, tanj gëc Joje njagala nanj njawae, tec sêsakinj njac luagëc jatetenj enj gebe "Ôndënj aëac ômônj sebenmanj." ³⁹ Petere gëdi ma gëwijn êsêagëc sêja. Ac sêô lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau njadenj tonanj sêja. Ma awêtuc samob dëdënj enj sêja e têtoc obo to njakwê, tanj Tabita gëngônj gëwijn êsêac ma kési nanj, gëdënj enj ma têtanj. ⁴⁰ Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kèpônj aduc ketenj mec. Tônanj su, go kékac tau ôkwi gëdënj njacmatê ma kêsôm gebe "Tabita, ôndi sa." Ma awê tau mata gëlac e gëlic Petere ma gëdi gëngônj. ⁴¹ Go Petere gësunj lêma jakekam enj sa ma gëmôc Anôtônê lau to awêtuc mênjkêtoc awê tau gëdënj êsêac gebe mata jali kësà su. ⁴² Lau Joje samob sênjô binj tonanj njawae ma taêsam sêkënj gëwijn Apômtau. ⁴³ Ma Petere gëmoa Joje gëngônj gëwijn njac kêmasanj bôc njalicnja tenj, nê njâe Simon, njasawa ec baliñ.

10

Petere agëc Korneli

¹ Njâc tenj gëngônj Kaisarea, nê njâe Korneli. Njâc tonanj këtù sinjwaga tonj tenj, tanj sêsam êsêac sebe "Tonjitalianja" nanj, nênj kapitai. ² Enj to nê gôlôac samob lau njajam têtêc Anôtô, ma enj kêmoasinj lau Juda njapep to ketenj mec gëdënj Anôtô gedenj töngeñ. ³ Gëdënj ocmatâ njac tonanj katu gëlic Anôtônê anjela tenj katôgeñ gëdënj enj jakêsôm gëdënj enj gebe "Korneli." ⁴ Korneli kêtakê e mata gë enj ma kêsôm gebe "Apômtau, binj amboac ondoc." Go anjela kêsôm gëdënj enj gebe "Nêm mec to nêm moasinj kèpi gëdënj Anôtô jataê gëjam gëmoa. ⁵ Amboac tonanj galoc ôkënj lau sêna Joje nasêkôc Simon tenj, tanj sêsam enj sebe Petere nanj sêmênj. ⁶ Njâc tau këtù njacleñ jagëngônj gëwijn Simon tenj, tanj kêmasanj bôc njalic nanj, nê andu kékô gwêctaligenj." ⁷ Anjela kêsôm binj gëdënj enj su ma gëc gëja acgom, gocgo Korneli gëmôc nê sakinjwaga luagëc ma sinjwaga tenj. Njâc tau kêtêc Anôtô ma gëjam sakinj Korneli njapep. ⁸ Korneli gëjac minj binj samob gëdënj êsêac ma kêsakinj êsêac sêja Joje.

⁹ Lau tonanj sêsêlênj sêmoa e njagelenj, go jatêdabinj malac. Gëdënj tonanj Petere kèpi andu tau njadenj njâdja gebe etenj mec, ma oc kékô njaluñ. ¹⁰ Gëmoa e mo gëjô enj ma gebe êninj gëñ. Tec sêmasanj ênê gëñ sêmoa ma katu kainj tenj kësà ¹¹ e gëlic undambê gëña ma sêlêwanj gëñ tenj amboac obo kapôdënj sêmoatinj njalêsu aclê ma sêlêwanj kêsêp nom gëmênj. ¹² Ma bôc nomnja kainj tenj-kainj tenj to gëñ, tanj kékêngeñ nanj, ma moc umbonj njalabuña sêsêp jasêmoa njaiêlôm. ¹³ Go awa tenj gëdënj enj gebe "Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôninj." ¹⁴ Tec Petere kêsôm gebe "Apômtau, masigoc, gëñ sec to alôb-alôb amboac tonanj aê gaenj tenj su atomanô." ¹⁵ Go awa tau kësà kêtiam këtù dim luagëc gebe "Gëñ tanj Anôtô kêmasanj këtù selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom." ¹⁶ Binj tonanj kësà këtù dim têtêc su, go gaôgeñ obo tau gegerj tau sa kèpi undambê gëja kêtiam.

¹⁷ Petere taê gëjam gëñ, tanj gëlic nanj, njam jakêsà-jakêsà gëmoa ma lau, tanj Korneli kêsakinj êsêac nanj, têtù kênac Simonnê andu gëdënj lau e têtap sa mênjsêkô njasacgêdô. ¹⁸ Lau tau sêmôc têtù kênac gebe "Simon, tanj sêsam enj sebe Petere nanj, këtù njacleñ mênsgëngônj tonec me masi." ¹⁹ Petere taê gëjam gëñ, tanj gëlic nanj, njam gëngônj, ma Njalau Dabuñ kêsôm gëdënj enj gebe "Ôlic acgom, lau têtêc mênjtêtù kênac aôm sêkô. ²⁰ Ôndi ôsêp ma ôwijn êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakinj êsêac tec sêmênj." ²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gëdënj êsêac gebe "Aô, njac tanj asôm nanj, aê tau tonec. Ac amênj këtù binj ondocnja." ²² Lau tau sêsôm gebe "Kapitai Korneli, njac gëdënj, tanj kêtêc Anôtô nanj, ma Judawaga sêlic enj njac mansanj, njac tau tônê anjela dabuñ tenj mênjkêsôm binj gëdënj enj gebe êkënj lau mênjsêkôc aôm ôna ênê andu ma ênjô binj anja aômnmêm." ²³ Tec Petere kêmasanj binj gëdënj êsêac sêsô nê andu njalêlôm sêja ma kékênj gëñ êsêac sêja.

Njagelenj enj gëdi gëwijn êsêac sêja ma lasitêwai njagêdô anja Joje dëdi sêwijn enj. ²⁴ Njagelenj, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kékalem nê lasitêwai to nê tawanj sa kwanangenj, ma sêônj êsêac sêmoa. ²⁵ Gëdënj tanj Petere kêsô gëja nanj, Korneli kèpuc enj tönjtônj kësà gëmênj e gëu tau gëc enj akainjja ma ketoc enj sa. ²⁶ Tec Petere kékam enj sa ma kêsôm gebe "Ôndi sa, aê njamalac amboac tonanj." ²⁷ Sêjam binjalôm sêwijn tauñ sêsô sêja e gëlic lau taêsam sêkac tauñ sa, ²⁸ ma kêsôm gëdënj êsêac gebe "Amac alicgac gebe binjsu gëjac jao gebe Judawaga têtù njacleñ me sêngônj sêwijn tentenlatu tenj atom. Mago Anôtô kêtôc gëdënj aê gebe jambu njamalac tenj gebe sec to njatêmui atomanô. ²⁹ Këtù tonanjja aê ganjô amacnêm môc tec gadec atom, gadi gamênj. Ma galoc jatù kênac amac gebe amôc aê këtù asagenjja."

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdêj ocmeta tenj aê katenj mec gamoa ñoc andu e galic ñac tenj tonjakwê ñaôsicôsic mênjkêkô aê lanjôcnêm, galoc ñabêc aclê géjaña su. ³¹ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Korneli, Anôtô gêñô aômniêm mec ma taê géjam nê m moasingac. ³² Amboac tonanj ôsakiñ lau sêna Jope nasêkôc Simon, tanj sêsam enj sebe Petere nanj êmênj. Ñac tau kêtú ñacleñ gêñgônj Simon, tanj kêmasaanj bôc ñaôlic nanj nê andu, tanj kêkô gwêctali nanj.’ ³³ Tec kakêj lau ñagaôgenj dêdêj aôm sêwac ma aôm gôgôm ñajam gebe gômôênj. Aêac samob, tec amoa Anôtô lanjônêm nec, abe anjô biñ samob, tanj Apômtau kêsakiñ aôm nanj.”

Petere géjam mêtê gémoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere géoc awa sa ma kêsôm gebe “Galoc aê kajala biññanôgenj gebe Anôtô kêpuc openj lau tenj atom. ³⁵ Lau samuc samob nêj tenj embe êtêc enj ma êñgôm gêñ êndênjenj, nanj oc êlic enj ñajam. ³⁶ Amac anjô biñ, tanj Anôtô kêsakiñ gêdênj lau Israel. Enj kêsôm ñawac ñajam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. Ñac tau kêtú samob nêj Apômtau. ³⁷⁻³⁸ Amac ajala biñ tau, tanj géjam Judaia samucgenj auc nanjgac. Ma biñ tau tonec gebe Anôtô genj oso Jesu anja Nasaret ña Nalau Dabunj to ñaclai. Ma biñ tau géjac m anja Galilaia gêdênj Joan géjam mêtê kêpi busanju su acgom, go Jesu géjac laoc gamênjenj jakêmoasiñ lau to gêgôm lau, tanj Sadan kêkôninj êsêac tôj nanj, ôlinj ñajam kêsâ. Gêgôm gêñ tonanj gebe Anôtô gêwiñ enj. ³⁹ Ma aêac alic gêñ samob, tanj gêgôm anja Judanêj gamênj to Jerusalem nanj, tec awa sa. Ñac tonanj êsêac sêkêj enj genkalenj ka ma sêjac enj êndu. ⁴⁰ Ñac tau tonanj Anôtô gêñu enj sa gêdênj bêc kêtú télêac ma kêkêj enj geoc tau lasê. ⁴¹ Geoc tau lasê gêdênj lau samob atom, gêdênj aêacgenj, tec Anôtô kêjalinj aêac sa kwananjenj gebe awa ênê biñ sa nec. Enj gêdi sa anja ñacmatênêj ma aêac tec aenj to anôm gêñ awiñ enj. ⁴² Go enj kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjalinj enj sa kêtú lau matenj jali to ñacmatê nêj mêtôcwaga. ⁴³ Propete samob sêwa enj ñam sa gebe Anôtô êsuc lau pebenj, tanj sêkêj gêwiñ enj nanj, nêj sec ôkwi êtu ênê ñaênja.”

Anôtô kêkêj Nalau Dabunj gêdênj lau samuc

⁴⁴ Petere kêsôm biñ tonanj gémoa ma Nalau Dabunj mênjkêpi êsêac samob, tanj sêñô biñ semoa nanj. ⁴⁵ Ma Judawaga ñanô, tanj sêkêj gêwiñ ma sêwiñ Petere nanj, sê taênj gebe Anôtô kêkêc nê Nalau Dabunj kêpi lau samuc gêwiñ, ⁴⁶ gebe sêñô êsêac sêjam lau ñagêdô awenj ma sêlambinj Anôtô. Go Petere kêsôm gebe ⁴⁷ “Nalau Dabunj kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêlinj sanju atom.” ⁴⁸ Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi lanjô. Ma lau tau tetenj Petere gebe êñgônj êwiñ êsêac bêc ñagêdô acgom. * Judawaga sêkêj gêwiñ gebe gêñ dêmôênja êtôm gebe êñgôm nêj ñalêlôm êtu sec, tec senj paliñ-paligenj atom, senj gêñ, tanj Mosenê biñsu gêwa sa gebe gêñ selec nanjenj.

11

Petere géjac minj gedenj gôlôac Jerusalemja

¹ Aposolo to lasitêwai, tanj sêñgônj Judaia nanj, sêñô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ñawae. ² Petere kêpi Jerusalem géja, tec lau Juda ñanô ñagêdô sêsôm enj gebe ³ “Aôm kôpi lau samuc nêj andu to goenj gêñ gôñgônj gôwiñ êsêacgoc.” ⁴ Tec Petere géoc awa sa ma gêwa biñ tau sa tomalagenj gêdênj êsêac gebe

⁵ “Aê katenj mec ganjônj malac Jope e katuc kaiñ tenj kêsâ ma galic gêñ tenj amboac obo kapôênj sêmoatinj ñalêsu aclê tôj kêsêp anja undambê gêdênj aê gêmênj. ⁶ Aê gaôc kêninj e galic bôc nomnja kaiñ tenj-kaiñ tenj, bôclai ma gêñ kêkêñña to moc nomnj ñalabuña. ⁷ Ma ganjô awa tenj kêsâ gêdênj aê gebe ‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.’ ⁸ Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gêñ sec to alôb-alôb amboac tonanj aocsunj géjam kauc samuc.’ ⁹ Go awa tau anja undambê gêjô aê aoc kêtú dim luagêc gebe ‘Gêñ tanj Anôtô kêmasaanj kêtú selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.’ ¹⁰ Ganjô biñ tonanj e kêtú dim télêac, go gêñ samob tonanj ñai kêpi undambê géja kêtiam. ¹¹ Ma gaôgenj galic lau télêac, tanj sêsakiñ anja Kaisarea dêdênj aê mênjsêo lasê andu, tanj ganjônj nanj. ¹² Ma Nalau Dabunj kêsôm gêdênj aê gebe ‘Ôwiñ êsêac taêm ênam biñ naêsanaêsa atom.’ Tec gawiñ lasitêwai 6 tecenec e api ñac tau nê andu. ¹³ Go Ñac tau géjac minj gêdênj aêac gebe gêlic anjela tenj kêkô ênê andu ma kêsôm gêdênj enj gebe ‘Ôsakiñ lau sêna Jope ma sêkôc Simon, tanj sêsam enj sebe Petere nanj sêmênj. ¹⁴ Ñac tau êsôm biñ, tanj ênam aôm to nê m gôlôac samob kêsî nanj, êndênj aôm.’ ¹⁵ Aê gocgo gajac m ñoc biñ gamoa ma Nalau Dabunj kêpi êsêac amboac gêmunjenj kêpi aêac. ¹⁶ Tec aê taêc géjam Apômtaunê biñ, nanj kêsôm gebe ‘Joan kêsagu amac ña bu, mago amac oc alinj Nalau Dabunj êtu nê m sanju nanj.’ ¹⁷ Êsêac sêkêj gêwiñ Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmoasi ñê sêac amboac kêmoasiñ aêacgenj. Ma aê asa gebe jakô Anôtô auc.” ¹⁸ Lau tau sêñô biñ tonanj e sêjam tauñj tôj. Ac sêlambinj Anôtô ma sêsôm gebe “Anôtô géjam lau samuc ôkwi, gebe sêñgônj matenj jali sêwiñ amboac tonanjenj.”

Gôlôac Antiokiaña

* **10:48:** Judawaganenj biñ têtú selecña ñagêdô gêc Mat 15:2.

¹⁹ Sêjac Stepan su acgom, go gêrwapac, tan kédaguc nan, géjam gôlôac salin-salin. Êsêac sêc sêjac laoc gamêngej e jasêô lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma sêsôm mêtê gédêj lau ten atom, sêsôm gédêj Judawagagen. ²⁰ Go nêj lau nêgêdô dêdi anga Kupro to Kurene jasêô lasê Antiokia. Anga tonan sêsôm Apômtau Jesu nê nêwae njam lasê gédêj lau Helen géwin. ²¹ Apômtau lêma géwin êsêac e lau taêsam sêkêj géwin ma sêjam tauj ôkwi dêdêj Apômtau sêja.

²² Gôlôac dabun Jerusalemja sêhò bin, tan êsêac sêgom nan, nêwae ma sêsakin Bamaba géja Antiokia. ²³ Kêsêlêj jagêô lasê e gêlic Anôtô kêmoasin lau tonan njanô, tec têtac njam ma gélêj bin êsêac samob gebe nêj nalêlôm taên ênam Apômtaugen ma sêsap en tøj napan. ²⁴ En tau nac njam ma Nalau Dabun géjam en auc to kêkêj géwin njanja, tec géjam lau taêsam ôkwi e sêkêj géwin Apômtau. ²⁵ Go Barnaba tau géja Tarsus gebe ensom Saulu. ²⁶ En jakêtap en sa, go kékôc en géja Antiokia. Ma êsêagêc sêngôj sêwin gôlôac dabun jala samuc ten ma têdôj lau taêsam. Anga Antiokia tonan tec sêsam Apômtaunê nacsenomi gebe lau Kilisija kêtun jamataanô.

²⁷ Gédêj nêwae tonan propete anga Jerusalem sêsêp Antiokia sêja. ²⁸ Êsêacnêj ten, nê nêwê Agaba, Nalau Dabun kékac en, tec gêdi ma geoc bin tonec lasê gebe Tôbôm kapôên êsa ênam njamalac samob nêj gamêngej auc. Ma bin tau nanô kêsa gédêj kaisara Klaudi nê têm. ²⁹ Tec nacsenomi sêsôm kêtun tøj gebe sênam lasitêwai, tan sêngôj Judaia nan sa. Êsêac samob êtôm njacanôgej sêkêj êtôm awa, tan gêc êsêacnja nan. ³⁰ Sêgôm géj tau su, go sêsakin Barnaba agêc Saulu gebe nasêkêj awa tau êndêj laumata. * Judawaga sêkêj géwin gebe gêj dêmoênja êtôm gebe êngôm nêj nalêlôm êtu sec, tec sej gêj palin-palingej atom, sej gêj, tan Mosenê binju géwa sa gebe gêj selec nangej.

12

Sêjac Jakobo endu ma sêkôc Petere tøj

¹ Gédêj têm tonan kin Herodo kékac lêma sa gebe ejoj gôlôac dabun nêj nêgêdô. ² En géjac Joan têwa Jakobo na sin êndu. ³ Herodo gêlic gebe bin tonan géjac Judawaga matenjanô njam, tec géjac têku e kékôc Petere tøj amboac tonan. (Bin tonan kêsa gédêj Om Polom Nalucnja.) ⁴ Kékôc en tøj su, go kékêj en kêsô andu kapoacwalôja géja. Go kékêj sinwaga ton aclê gebe sejoj en. Ton ten nêwae aclê-aclê. Herodo taê géjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtôc en êndêj lau. ⁵ Amboac tonan sejoj Petere gêngôj kapoacwalô, ma gôlôac dabun teten mec gédêj Anôtô kêtun enja geden tøjgej.

Mec njac lai kégaboac Petere su

⁶ Gédêj tan Herodo taê géjam gebe êtôc Petere êndêj lau nan, nêgêbêc sêsô Petere tøj nê kapoacwalô luagêc ma sêkêj en gêc bêc gêc sinwaga luagêc nêwae. Ma gejobwaga sêkô katamdêmoê ma sejoj andu kapoacwalôja. ⁷ Ma sep tagen Apômtaunê anjela geoc tau lasê e nêwê kêpô balêm nalêlôm. Go anjela tau kepen Petere dambê ma gêju en ma kêsôm gebe “Ôndi sa seben.” Gédêj tonan kapoacwalô kêsu anga en lêma. ⁸ Go anjela kêsôm gédêj en gebe “Ôjandinj nêmbinjkap ma ôkic nêmatapa tøj.” Ma en gêgôm amboac tonan. Go anjela kêsôm gédêj en gebe “U nêmbinjkap ma ôkic nêmatapa tøj.” ⁹ Petere kêsa kédaguc en géja. En géjam kauc gebe gêj, tan anjela gêgôm nan, njanô atom, geboc gêc mêngej. ¹⁰ Agêc sêsêlêj e jasêlêlêc gejobwaga njamataja to gejobwaga kêtun luagêcnja, go jasêô lasê katam ki, tan kêsi intêna malacnja nan. Ma katam tau gélêc tau su gédêj êsêagêc, tec agêc sêsa sêja sêsêlêj sêmoa intêna. Go sep tagen anjela malamê. ¹¹ Peterenê kauc njawa kêsa, go kêsôm gebe “Galoc kajala njanôgej gebe Apômtau kêsakin nê anjela kêjanjo aê su anga Herodo lêma to gêj samob, tan Juda sêkêj maten gebe sêngôm nan.”

¹² Nê kauc kêsa su ma kêpi Joan, tan sêsam en sebe Marka, têna Maria nê andu géja. Lau taêsam sêkac tauj sa anga tonan ma teten mec sêmoa. ¹³ En kêjadi katam andunja ma sakinwagao ten, nê nêwê Rode, géja gebe êlic njam. ¹⁴ En géja e kêjala Petere awa ma têtac njam géjam en auc e gélêc katam su atom, kêlêti kêsô géja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kékô katamdêmoê. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gédêj awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma en kêsôm njanja gebe “Masi, nac tau tônê binjanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê anjela.” ¹⁶ Ma Petere kêjadi katam geden tøjgej e sêlêc su ma sêlic en e têtakê njanô. ¹⁷ En géjab lêma gédêj êsêac gebe jamangej, go géjac Apômtau gêwê en anga andu kapoacwalôja kêsa gêmêj njamin gédêj êsêac ma kêsôm géwin gebe “Asôm bin tonec nêwae êndêj Jakobo to lasitêwai nêgêdô.” Go en tau kêsa malac ten géja.

¹⁸ Gelejnmata sinwaga selendec njanô ma sênac maten tauj gebe Petere géja ondoc. ¹⁹ Herodo gesom en, mago kêtap en sa atom. Amboac tonan kêtun lêsu gejobwaga ma kêtinj êsêac gebe sênac êsêac êndu. Go Herodo tau gêdi anga Judaia kêsêp Kaisarea géja gêngôj tonan.

* 11:30: Judawaganêj bin têtun selecna nêgêdô gêc Mat 15:2.

Herodo gëmac êndu

²⁰ Herodo têtac nandan gëdêj lau Turu to Sidon. Lau tonaj nêj njalêlôm kêpi tagen, tec dëdêj enj sêja. Êsëac sêjam nenenj kinjê sakinjwaga andulêlômja, Blasta, ma tetenj gebe sê wama taun, gebe kinjê nom njanô gëlôm êsëac. ²¹ Gëdêj noc sêmasan binj tonanja, go Herodo kësô njakwê kinja sa jagêjngôn lëpôn ma kësôm bi nj gëdêj êsëac. ²² Tec lau awenj gëôc enj gebe “Awa tônê njamalacnê atom, anôtô tenj nê.” ²³ Ma sep tagen Apômtaunê anjela gëjac enj gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmea senj enj e gëmac êndu.

²⁴ Go Anôtônê mêtê këlajn tau gëjam gamêj auc. ²⁵ Barnaba agêc Saulu sêjam nêj sakinj tonaj e gëbacnê anja Jerusalem, go sêkôc Joan, tanj sêsam enj gebe Marka nanj, gëwinj êsëagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13*Sêjam mec Bamaba agêc Saulu*

¹ Propete to binjsu, tanj sêmoa gôlôac dabunj Antiokianja njalêlôm nanj tonec, Barnaba agêc Simeon, tanj sêsam enj sebe Niger nanj, ma Luki anja Kurene ma Manaen, tanj agêc kinj Herodo njalêlêj sêmoa sêwinj taun nanj, ma Saulu. ² Njasawa tenj êsëac sêjêj sakinj Apômtau to sêjam dabunj mo sêmoa, ma Njalau Dabunj kësôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, tanj kakalem êsëagêc nanja.” ³ Tec sêjam dabunj mo ma tetenj mec, go sêu lemenj gëjac êsëagêc ma sêkêj êsëagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê anja Kupro

⁴ Njalau Dabunj kësakinj êsëagêc e sêsêp Selaikia sêja. Anja tonaj sêlac jasêsô nuc Kupro. ⁵ Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê binj lasê anja Judanêj lôm. Ma Joan gëjam sakinj gêmeo gëwinj êsëagêc.

⁶ Go ac sêsêlêj tédaguc nuc samuc tonaj e jasêsô lasê Papo. A nja Papo têtac njan Judanja tenj sa. Enj mecwaga tenj to propete dansan, nê njaê Barjesu. ⁷ Njac tau gêmeo gëwinj gôlinjwaga Sergi Paulus, enj nja tokauc tenj. Njac tonaj kêkalem Barnaba agêc Saulu dëdêj enj sêja, nam enj gebe êjô Anôtônê binj. ⁸ Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê njaê ôkwi amboac tonaj) gëlêc binj sa êsëagêc ma gëgôm gënjlêlôm gebe ênam gôlinjwaga ôkwi êkêj êwinj mêtê atom. ⁹ Tec Saulu, tanj sêsam enj tenj gebe Paulu nanj, Njalau Dabunj gëjam enj auc ma kêpuc mata tônj enj ¹⁰ ma kësôm gebe “Aôm Sadanj latu. Binj dansan to alôb-alôb gëjam aôm auc samucgen, tec kôkêj kisa gëdêj binj gëdêj samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi njanaj. Êndêj ondoc, go ôwi sinj. ¹¹ Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiame atom e njasawa tenj acgom.” Ma sep tagen njakanuc to njakesec kékôm enj auc ma gesom lau këlêsagen gebe sêkam enja. ¹² Gôlinjwaga gëlic gëj tonaj tec kêtakê kêtû Apômtaunê mêtêja e kékêj gëwinj.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia Pisdianja

¹³ Paulu to nê lau sêpi wanj anja Papo ma sêlac e jasêsô Perge, tanj gëc Pampulia nanj. Go Joan kêtajn tau su anja êsëagêcnêj ma gëmu gëja Jerusalem. ¹⁴ Sêwi Perge sinj ma sêsêlêj e sêô lasê Antiokia Pisdianja. Gëdêj sabat sêsô Judanêj lôm jasêjngôn. ¹⁵ Lômômôkê sêsam Mosenê binjsu to propetenêj binj lasê su acgom, go sêsakinj binj gëdêj êsëagêc gëja gebe “O lasitêwaagêc, binj êpuc lau tônja embe ênêc amagêcna, go asômmanj.” ¹⁶ Tec Paulu gëdi sa gëjab lêma êsëac ma kësôm gebe

“O Israelwaga to amac, tanj atêc Anôtô nanj, akêj tanjem acgom. ¹⁷ Lau Israel tonec nêj Anôtô këlajn tamenj sa ma ketoc lau tau sa gëdêj tanj sêjngôn nom jaba Aiguptu nanj, go gëôc lêma sa ma gëwê êsëac anja tonaj sêsa sêja. ¹⁸ Ma gëlôm êsëac sêmoa gamêj sawa kêtôm jala 40. ¹⁹ Go gesen nom Kanaan njaluum 7 su ma gëjac sam njagamêj tau gëdêj êsëac sêwê kainj, ²⁰ kêtôm jala 450.

“Tonaj su, go kékêj gôlinjwaga gëdêj êsëac e gëdêj propete Samuel nê têm. ²¹ Gëdêj njasawa tonaj tetenj kinj e Anôtô kékêj Kis latu Saulu anja Benjaminnê gôlôac kêtû nêj kinj kêtôm jala 40. ²² Go kêsap enj tulu ma ketoc Dawid sa kêtû nêj kinj. Anôtô gëwa nja tonaj sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, nanj njoc njalêlôm galic enj njajam. Enj oc êngôm aêjoc binj samob êtu tônj.’ ²³ Anja ênê wakuc Anôtô kékêj kêsawaga Jesu gëdêj lau Israel kêtôm gëjac mata. ²⁴ Jesu kêtû awê atomgenj, ma Joan kësôm mêtê lasê gëdêj lau Israel samob kêpi busanjgu sênam taunj ôkwinja. ²⁵ Kêdabinj gebe Joan ênac mata nê kolej ma kësôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê nja tau, tanj asaê amoa nanj atom. Alic acgom, nja tau oc êndanuc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa njalêkôn atom.’

²⁶ “O lasitêwaac, Abraham latui amac ma amac lau, tanj atêc Anôtô nanj, Anôtô kêsakinj binj moasinja tonaj gëdêj aëac. ²⁷ Lau tanj sêjngôn Jerusalem nanj, to nêj laumata sêjala Jesu tônê to propetenêj binj, tanj sêsam kêtôm sabatgenj nanj atom. Mago sêkic ênê binj, tec sêgôm binj tau njanô kêsâ. ²⁸ Êsëac têtac ênê keso ensenj enj sunj tenj sa atom, mago tetenj Pilata gebe ênac

enĵ êndu. ²⁹ Êsêac sêgôm binĵ samob, tanĵ teto kêpi enĵ nanĵ, njanô kêsa su acgom, go sêkôc enĵ su anĵa ka jatetoc enĵ gêc sêô. ³⁰ Go Anôtô gêĵu enĵ sa anĵa nĵacmatênêĵ. ³¹ Bêc taêsam enĵ geoc tau lasê gêdêĵ êsêac, tanĵ sêwiĵ enĵ anĵa Galilaia sêpi Jerusalem sêĵa. Ma lau tau tec galoc sêwa enĵ nĵam sa gêdêĵ lau sêmoa. ³² Ma aêac asôm nĵawae nĵajam, tanĵ Anôtô gêĵac mata gêdêĵ tamenĵ nanĵ, lasê gêdêĵ amac. ³³ Ma binĵ tau Anôtô gêgôm njanô kêsa kêpi êsêac latunĵi aêac, gedemĵ tanĵ gêĵu Jesu sa, kêtôm binĵ, tanĵ teto gec Pesalem kêtu luagêcĵa gebe

‘Aôm kôtu aêĵoc Latuc,
galoc katu aôm Tamam.’

³⁴ Anôtô gêĵu enĵ sa anĵa nĵacmatênêĵ, gebe ôli êtu palê atomĵa. Enĵ geoc binĵ tonanĵ lasê kwananĵenĵ ma kêsôm gebe

‘Aê gabe jakêĵ Dawidnê gêĵ dabunĵ to nĵanĵêĵ tau êndêĵ amac.’

³⁵ Ma kêsôm nĵagêdô gêc madĵnĵ tenĵ gêwiĵ gebe

‘Aôm oc ôkêĵ nêĵ nĵac dabunĵ ôli êtu palê atom.’

³⁶ Gebe Dawid tê gêĵam sakĵ kêtôm Anôtônê binĵ gêdêĵ tau nê launêĵ têĵ, go gêc nê bêc ma sêsunĵ enĵ gêwiĵ tamai ma ôli kêtu palê. ³⁷ Ma nĵac, tanĵ Anôtô gêĵu enĵ sa nanĵ, ôli kêtu palê atom.

³⁸⁻³⁹ O Lasitêwaac, amboac tonanĵ ajala tonec êwiĵ acgom. Aêac asôm lasê êndêĵ amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtu nĵac tônêĵa. Samob tanĵ sêkêĵ êwiĵ enĵ nanĵ, têtĵ lau gêdêĵ. Mosenê binĵu êtôm gebe enserĵ aêacnêĵ sec su e tatu lau gêdêĵ nec atom. ⁴⁰ Amboac tonanĵ alic taôm gebe binĵ, tec propete sêsôm nec, êtap amac sa atom ⁴¹ gebe

‘Amac asenĵ-binĵwaga alic acgom,

oc anĵac lemem, mago ananĵa,

gebe êndêĵ amacnêĵ têĵ aê oc janam nĵoc kôm tenĵ.

Embe sênac kôm tau nĵaminĵ, oc akêĵ êwiĵ atom.’”

⁴² Nĵac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau tetemĵ êsêagêc gebe êndêĵ sabat tenĵ sêsôm binĵ tonanĵ nĵagêdô êndêĵ êsêac êtiĵam. ⁴³ Lau sêsa anĵa Judanêĵ lôĵm ma Judawaga to nêĵ lau lêĵĵa taêsam, tanĵ têtêc Anôtô nanĵ, têdaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm binĵ to sêĵac binĵu êsêac gebe sinĵ Anôtônê moasinĵ tôĵĵenĵ.

⁴⁴ Gêdêĵ sabat, tanĵ kêdaguc nanĵ, lau malacĵa ec jauc sêkac tau nĵ sa sebe sêĵô Apômtaunê mêtê. ⁴⁵ Judawaga sêlic lau taêsam tonanĵ e têtac sec ma sêsôm binĵ alôb-alôb sêôc Paulunê binĵ aucĵenĵ. ⁴⁶ Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêntac kêpa sugenĵ gebe “Aêagêc ajac nĵawae gebe asôm Anôtônê mêtê êndêĵ amac êtu nĵamata. Mago amac atĵn mêtê to amac taôm asaê taôm atôm anĵôĵn matem jali tenĵenĵa atom, tec aêagêc andêĵ lau samuc ana. ⁴⁷ Gebe Apômtau kêĵatu aêac amboac tonecĵenĵ gebe

‘Aê kakêĵ aôm kôtu lau samuc nêĵ ja,

gebe ônam lau kêsi e naêndêĵ nom nĵamadinĵ nanĵ.’”

⁴⁸ Lau samuc sêĵô binĵ tonanĵ e têtac nĵajam kêsa ma sêlambĵn Anôtônê mêtê. Ma êsêac samob, tanĵ Anôtô kêĵalinĵ êsêac sa gebe sêĵĵôĵn materĵ jali tenĵenĵ nanĵ, tec sêkêĵ gêwiĵn.

⁴⁹ Ma Apômtaunê mêtê kêtĵu tapa gêĵam gamêĵn samob auc. ⁵⁰ Tagenĵ Judawaga sêkalom lauo towae, tanĵ têtêc Anôtô nanĵ, to malac tonanĵ nĵakasêga njanô-njanô e sêli launêĵ nĵalêlôm sa gebe sênac Paulu agêc Barnaba. Tec têtĵnĵ êsêagêc anĵa nêĵ gamêĵn sêsa sêĵa. ⁵¹ Agêc dedomĵ kekop anĵa enĵkainĵ su, gebe lau tau nêĵ binĵ êpi êsêac taunĵ, ma sêĵa Ikonium. ⁵² Nĵacsenĵomi têtac nĵajam kêsa to nĵalau Dêbu nĵ gêĵam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

¹ Gêdêĵ tanĵ nĵac ulu sêmoa Ikonium nanĵ, sêsô Judawanêĵn lôĵm amboac tonanĵenĵ. Agêc sêĵam mêtê kainĵ tenĵ e Judawaga to Helen taêsam sêĵam taunĵ ôkwi. ² Mago Judawaga, tanĵ sêkêĵ gêwiĵn atom nanĵ, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêĵ nĵalêlôm nĵamalic kêsa e têtac nĵandanĵ gêdêĵ lasitêwai nĵawaô. ³ Agêc sêmoa tonanĵ nĵasawa balĵn. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêĵam ênê mêtê nĵamoasinĵ sa kêpuc agêc tônĵ, tec lemenĵ sêgôm gêĵsêga to gêĵntalô ⁴ e lau malacĵa sêwa taunĵ kêkôc e nĵagêdô sêwiĵn Judawaga ma nĵagêdô sêwiĵn aposolo. ⁵ Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonêĵ kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc nĵa poc êndu. ⁶ Tec agêc sêĵala ma sêc sêĵa Lukaonia nĵamalac Lustra to Derbe ma gamêĵn nĵagêdô, tanĵ gêc nĵamagêĵna nanĵ. ⁷ Sêmoa tonanĵ ma sêsôm nĵawae nĵajam lasê.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Lustra

⁸ Ma nĵac tenĵ gêĵĵôĵn Lustra, têna kêkôc enĵ tomagi kêsugenĵ e akainĵ nĵajana atom ma kêsêlêĵ nĵagac atomanĵajana atom ma kêsêlêĵ nĵagac atomanô. ⁹ Nĵac tau gêĵô binĵ, tanĵ Paulu kêsôm nanĵ. Paulu mata gê enĵ e gêlic gebe nĵac tau kêkêĵ gêwiĵn jakêtôm su gebe ôli nĵajam êsanĵa. ¹⁰ Tec kêsôm awa kacĵenĵ gebe “Amkainĵ nĵajana êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma enĵ gêboanĵ sa ôb tagenĵ ma kêsêlêĵ. ¹¹ Lau pom kapôêĵ tenĵ sêlic Paulu gêgôm gêĵ tonanĵ, nanĵ sêmôêc nĵa binĵ Lukaonianĵenĵ gebe “Anôtôi têtĵu nĵamalac ma sêsêp dêdêĵn aêac sêrrenĵoc.” ¹² Ma sêsam

Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe en ḡac awa biṇṇa. ¹³ Dianê lôm kêkô malac ṇamagê, tec dabuṇwaga kejoṇ bulimakao kapoac to ṇaola gebe sêṅgêlôṇṇa jagêô lasê sacgêdô gebe êkêṇ da êwiṇ lau tau. ¹⁴ Aposolo Barnaba agêc Paulu sêṅô biṇ tonaj ṇawae e sêcac nêṅ ṇakwê gêṅgic jasêboaj sêsêp lau ṇalêlôm ma sêmôc gebe ¹⁵ “Lauac, abe aṅgôm amboac ondoc. Aêagêc tonec ṇamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ṇawae ṇajam gêdêṅ amac gebe anam taôm ôkwi aṅga gêṅ ṇaôma tecenec andêṅ Anôtô mata jali tau ana. En ṇac, taṅ kêkêṅ undambê to nom ma gwêc to ṇagêṅ totau-totau samob. ¹⁶ Gêdêṅ têm gêmurṇa en gêlôc gebe lau samuc sêsa tauṅ nêṅ lêṅ. ¹⁷ Mago en gêwa tau sa ṇa moasin, kêkêṅ kom aṅga undambê gêdêṅ amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kêkêṅ mo gêôc amac tôṅ aṅgôṅ totêmtac ṇajamgeṅ.” ¹⁸ Naclagêc sêsôm bi ṇ tonaj, mago kêtû kôm kapôêṅ gebe sêkô lau auc êtu sêkêṅ da êndêṅ êsêagêc atomṇa.

¹⁹ Go Judawaga ṇagêdô aṅga Antiokia to Ikonium sêmêṅ ma sêjam lau pom tonaj ôkwi e têtuc Paulu ṇa poc ma sê en kêsa aṅga malac gêja seboc en gêmac endu. ²⁰ Go ṇacseṅjomi sêgi en auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. ṇagelen êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Surianṇa

²¹ Naclagêc sêsôm ṇawae ṇajam lasê aṅga malac tonaj e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidianṇa kêtiam. ²² Agêc sêpuc ṇacseṅjominêṅ ṇalêlôm tôṅ to sêjac biṇsu êsêac ṇajanaṅ gebe sêwi biṇ sêkêṅ gêwiṇṇa siṅ atom. Ma sêsôm biṇ tonec gêwiṅ gebe “Nandaj taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamêṅ tana.” ²³ Go ṇaclagêc sêjalij lau sa kêtôm gôlôac dabuṅgeṅ têtû laumata. Go sêjam dabuṅ mo to tetey mec ma sêsun êsêac dêdêṅ Apômtau, taṅ sêkêṅ gêwiṅ en naṅ.

²⁴ Go sêsa Pisidianṇaṅ e jasêô lasê Pampulia. ²⁵ Sêjam mêtê aṅga Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja. ²⁶ Aṅga tonaj sêlac jasêô Antiokia, malac taṅ gêmungeṅ sêkêṅ êsêagêc sêsêp Anôtônê moasin ṇalêlôm to sêsakinṇ êsêagêc kêtû kôm, taṅ sêgôm su naṅṇa.

²⁷ Jasêô lasê su acgom, go sêcac gôlôac dabuṅ sa ma sêjac miṅ biṇ samob, taṅ Anôtô kêkêṅ êsêac sêgôm naṅ, ma gêlêc katam takêṅ gêwiṇṇa su gêdêṅ lau samuc. ²⁸ Ma agêc sêmoa sêwiṅ ṇacseṅjomi ec ṇêṅgeṅ.* agêc Hermes.

15

Aposolo sêcac tauṅ sa aṅga Jerusalem

¹ Lau buṇa ṇagêdô aṅga Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têdônṇ lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê biṇ atom, oc Anôtô ênam amac kêsî atom.” ² Paulu agêc Bamaba ma lau tonaj ac awesunṇ gêôc ka tauṅ ma sêjô biṇ tonaj ṇapan. Tec gôlôac dabuṅ sêsôm kêtû tôṅ gebe sêkêṅ Paulu agêc Barnaba ma êsêac tauṅ nêṅ lau ṇagêdô dêndêṅ aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtu biṇ sêpê tauṅṇa naṅ.

³ Amboac tonaj gôlôac dabuṅ sêkêṅ êsêac sêsa Poinike to Samarianṇa sêja ma sêjac miṅ lau samuc sêjam tauṅ ôkwi ṇawae e gêgôm lasitêwai samob têtac ṇajam kêsa samucgeṅ. ⁴ Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabuṅ to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac miṅ gêṅ kapôêṅ samob, taṅ Anôtô kêkêṅ êsêac sêgôm naṅ. ⁵ Go lau ṇagêdô aṅga Parisainêṅ tonṇ, taṅ sêkêṅ gêwiṅ mêtê naṅ, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac biṇsu êsêac gebe sêmansaj Mosenê biṇsu.”

⁶ Tec aposolo to laumata sêcac sa gebe sêjô biṇ tau sêlic acgom. ⁷ Ac sêjô biṇ tonaj sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm alicag gebe gêmungeṅ ganggôṅ gawij amac ma Anôtô kêjalij aê sa gebe aocsunṇ jasôm ṇawae ṇajam lasê êndêṅ lau samuc sêṅô ma sêkêṅ êwiṅ. ⁸ Ma Anôtô, taṅ kêjala ṇamalacnêṅ ṇalêlôm naṅ, kêwaka lau samuc sa ma kêkêṅ ṇalau Dabuṅ gêdêṅ êsêac amboac kêkêṅ gêdêṅ aêac. ⁹ En kêmoasin aêac to êsêac ṇadônṇ tagenṇ. Êsêac sêkêṅ gêwiṅ, tec en gêgôm nêṅ ṇalêlôm kêtû selec. ¹⁰ Ma galoc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akêṅ gêṅ ṇawapac, naṅ aêac to tamenṇi daôc e tatôm atom naṅ, ênsac ṇacseṅjomi magiṅṇ. ¹¹ Mago aêac tec takêṅ gêwiṅ gebe Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsî kêtû Apômtau Jesu nê moasinṇa ṇa lêṅ tagenṇ.”

¹² Lau samob sêjam tauṅ tōṅgeṅ ma sêkêṅ taṅeṅ Barnaba agêc Paulu nêṅ miṅ. Êsêagêc sêjac miṅ gêṅtalô to gêṅsêga, taṅ Anôtô gêgôm ṇa êsêagêc lemenṇ gêdêṅ lau samuc naṅ. ¹³ Naclagêc sêsôm biṇ e sêjac mata, go Jakobo gêjô êsêagêc awenṇ ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aṅô ṇoc biṇ acgom. ¹⁴ Simon gêjac miṅ gebe andanṇeṅ Anôtô kêtû ṇacleṅ lau samuc gebe êjalij lau teṅ sa aṅga êsêacnêṅ têtû ênê lau. ¹⁵ Biṇ tonaj to biṇ, taṅ propete teto naṅ, ṇam kêsêp tagenṇ amboac tonec gebe

¹⁶ Malôgeṅ acgom, go aê jamu jamêṅ

ma jakwê Dawidnê bec, taṅ kêsêp jakêtap naṅ, sa êtiam.

Ma jakwê gêṅ, taṅ kêtû sa naṅ, sa êtiam to jamansaj êtu solop.

* 14:28: Lau Rom nêṅ anôtô jabe luagêc nêṅ ṇaê Dia

17 Amboac tonan lau nomŋa ŋagêdô to lau samuc samob, tanj ŋoc ŋaê kêpi êsêac nan, sêsom Apômtau.

18 “Apômtau tanj gêgôm binj tau kêtû awê gêdêŋ andanŋen nan, nè binj tau tonanj.”

19 “Amboac tonanj aê taêc gêjam ŋoc binj tonec gebe Lau samuc, tanj sênam taunj ôkwi dëndêŋ Anôtô nanj, talênsônj êsêac atom. 20 Tagen tato papia êndêŋ êsêac gebe sêŋgaminj taunj êndêŋ gwam ŋagêŋ mōp-mōp ma êndêŋ mockaiŋjo to mockaiŋ ma êndêŋ bôc sêŋiŋ êndunja to êndêŋ dec, 21 gebe Mosenê binj tônê tec sêjam mêtê lanŋwa-lanŋwa kêtôm gamêŋŋen ma sêsam lasê anŋa Judanêŋ lôm samob kêtôm sabatŋen.”

Binj tanj laumata sêmasan nanj

22 Sêsom binj tonanj su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabuj samob sêsom kêtû tōŋ ma sêjalinj nêŋ lau ŋagêdô sa, gebe sêkêŋ êsêac sêwiŋ Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkêŋ lasitêwainêŋ gôlinjwaga Juda, tanj sêsam enj sebe Barsaba nanj, agêc Sila. 23 Ma sêkêŋ papia tonec gêdêŋ êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnêŋ lasitêwai aêac, aposolo to laumata awerj gêjac lasitêwai anŋa lau samuc nêŋ, tanj sêŋgônj Antiokia to Suria ma Kilikia nanj. 24 Aêac anjô ŋawae gebe aêacma lau ŋagêdô, tanj asakinj êsêac atom, taunj dêdêŋ amac sêwac nanj, sêlênsônj amac ŋa taunj nêŋ binj e sêgôm nêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa. 25 Tec aêac akac taunj sa ma amasanj ma binj kêpi tagen e ajalinj lau sa ma akêŋ êsêac sêwiŋ aêacnêŋ ŋaclagêc, tanj têtac gêwiŋ êsêagêc nanj, Barnaba agêc Paulu, sêwac. 26 ŋaclagêc tonanj sêjac ka kêtû aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nè ŋaêŋa. 27 Juda agêc Sila, tanj aêac akêŋ êsêagêc sêwac, ocgo taunj sêwa binj tonanj ŋagêdô sa êndêŋ amac êwiŋ. 28 ŋalau Dabuj to aêac asôm kêtû tōŋ gebe akêŋ binj ŋawapac ŋagêdô êkôninj amac tōŋ êwiŋ atom, gêŋ tecenecŋen, go amasanj ŋapep gebe 29 Anŋaminj taôm êndêŋ da gwamŋa to êndêŋ dec ma êndêŋ bôc, tanj sêŋiŋ êndu ma êndêŋ mockaiŋjo to mockaiŋ nanj. Embe andec gêŋ tonanj ŋai, ma oc êtôm. Amoa ŋajamôŋ.”

30 Amboac tonanj sêkêŋ êsêac sêja. Sêselêŋ e sêô lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabuj sa aegom, go sêkêŋ papia gêdêŋ êsêac. 31 Ac sêsam papia tau ma têtac ŋajam kêsa kêpi binj, tanj kêpuc êsêac tōŋ nanj. 32 Juda agêc Sila têtû propete sêwiŋ, tec sêjac binju lasitêwai to sêpuc êsêac tōŋ ŋa binj gwalêkinj. 33 Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac sinj tobinjmalôgen sêmu dêdêŋ lau, tanj sêsakinj êsêac nanj, sêja kêtiam. [34 Sila taê gajam gebe gacŋen êmoa.] 35 Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têtônj to sêsom ŋawae ŋajam lasê kêpi Apômtaunê binj sêwiŋ lau ŋagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa taunj kêkôc

36 Bêc ŋagêdô gêjanja acgom, go Paulu kêsôm gêdêŋ Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, tanj tasôm Apômtaunê binj lasê nanj tana, ma tanac lasitêwai kêsi gebe sêmoa ŋajam me masi.” 37 Ma Barnaba gebe êkôc Joanj, tanj sêsam enj sebe Marka nanj êwiŋ. 38 Mago Paulu gêlic ŋac tau kêtôm gebe sêkôc enj êwiŋ êsêagêcŋa atom, gebe enj gêwi êsêagêc sinj anŋa Pampulia ma kêselêŋ gêwiŋ êsêagêc kêtû kômŋa atom. 39 Amboac tonanj êsêagêc awerjsuj gêôc ka taunj ŋajana e sêkac taunj kêkôc. Barnaba kêkôc Marka gêwiŋ enj agêc sêja Kupro. 40 Paulu kajalinj Sila sa ma lasitêwai tetenj moasinj anŋa Apômtaunê kêtû êsêagêcna, go sêkêŋ êsêagêc sêja. 41 Sêselêŋ sêsa Suria to Kilikianja jasêpuc gôlôac dabuj tōŋ.

16

Timote gêwiŋ Paulu agêc Sila

1 Go sêô lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap ŋacsenjom tenj sa anŋa tonanj, nè ŋaê Timote. ŋac tau têna Judao tenj, nanj kêkêŋ gêwiŋ, ma tama ŋac Helenja. 2 Lasitêwai Lustra to Ikoniumŋa sêwa enj ŋam sa 3 e Paulu gebe êkôc Timote êwiŋ enj. Tec kêkôc enj jakêsa enj gebe Juda gamêŋ tonanŋa samob sêjala tama gebe enj ŋac Helenja tenj. 4 Sêjac laoc malacŋen sêja ma têtônj binj, tanj aposolo to laumata sêsom kêtû tōŋ anŋa Jerusalem nanj, gêdêŋ êsêac gebe seŋop. 5 Amboac tonanj gôlôac dabuj sêkêŋ gêwiŋ ŋajana kêsa, ma lau jasêwiŋ-jasêwiŋ kêtôm bêcŋen.

Paulu gêc me kêpi ŋac Makedonianja

6 ŋalau Dabuj kêkô êsêac auc gebe sênam mêtê anŋa Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata ŋagamêŋ sêja. 7 Têdabinj Musia ma sêsa Bitunianjagenj, mago Jesunê ŋalau gêlôc gêdêŋ êsêac atom. 8 Amboac tonanj jatêdaguc Musia ŋagamêŋ ŋamadinj ma sêsêp gwêc dêdêŋ Troasŋa sêja. 9 Ma gêdêŋ gêbêc Paulu gêc mê gebe ŋac Makedonianja tenj kêkô ma ketenj enj gebe “Olom Makedonia mêŋônâŋ aêac sa.” 10 Paulu mata gêlac acgom, go aêac asaic taunŋenj abe ana Makedonia sebenj, taêŋ gêjam gebe Anôtônê kalem gêdêŋ aêac gebe asôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ êsêac anŋa tônêŋa.

Ludia gêjam tau ôkwi

11 Amboac tonanj êsunj su anŋa Troas ma gacŋen apenj Samotrakiagenj e ŋagelenj ma asô Neapoli. 12 Anŋa tonanj jaasa Romnêŋ malac wakuc Pilipi, tanj kêtû Makedonia ŋamalacsêga

nan, ma anghôn malac tonaj bêc ñagêdô. ¹³ Go gêdêr sabat aêac asa malac ñamagê aja e aô lasê bu ten, gebe aêac taên gêjam gebe teten mec ñamala oc gêc tonaj. Aêac anghôn sic ma asôm binj gêdêr lauo, tan sêkac tau ñ sa nan. ¹⁴ Ma awê ten, nê ñaê Ludia, gêmoo; nan gêjam sakinj Anôtô. En anja malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. En gêjô binj tau ma Apômtau kêlain ênê ñalêlôm e kêkên tanja binj, tanj Paulu kêsôm nan. ¹⁵ Asagu enj to nê lau su, go keten aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakênj gêwinj Apômtau ñanôgen, nan asô mênjanghôn ñoc andu,” ma kêkac aêacgen.

Sêkên Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

¹⁶ Nabêc tenj aêac abe ana mec ñamala tonaj. Asêlênj amoa e adac sakinjwagao tenj tonjalau geoc binj lasêna. Awê tonaj geoc binj lasê gêdêr lau ma sêkênj ñaawa taêsam gêdêr ênê ñatui. ¹⁷ Awê tau kédaguc aêac to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau tonec têtui Lôlôc Natau Anôtô nê sakinjwaga, tec sêwa lênj Anôtô ênam ñamalac kêsina sa êndênj amac.” ¹⁸ Awê tau kêsôm binj tonaj e tobêc-tobêc, tec Paulu têtac ñandanj kêkac tau ôkwi ma kêsôm gêdêr ñalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanjô gebe ôwi awê tonaj sinj ôsa ôna.” Ma gaôgenj ñalau tau gêwi enj sinj kêsâ gêja. ¹⁹ Awê tau nê ñataui sêlic nêj awa ñamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tônj ma sê êsêagêc sêsa malacluj dêdêrj kasêga sêja. ²⁰ Go sêwê êsêagêc dêdêrj gôlinjwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc tonec mênjsêli aêacnêj malac sa. ²¹ Agêc têtônj mêtê tenj amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma dangôm ña nanj atom.” ²² Lau malacna sêbu êsêagêc sêwinj, tec gôlinjwaga sêkac êsêagêcnêj ñakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ña sêm. ²³ Si êsêagêc ñanô su acgom, go sêbalinj agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac binjsu ñagejobwaga gebe ejop êsêagêc ñapep. ²⁴ Sêjac binjsu ñac tau amboac tonaj, tec kêbalinj êsêagêc sêsô andu kapoacwalôna ñabalêm ñaluñña sêja ma kêkapij êsêagêc enkainj tônj ña ka.

²⁵ Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila tetenj mec to sêjam nêj wê gêdêrj Anôtô, ma lau kapoacwalôna sêñô êsêagêc awenj sêwinj. ²⁶ Sêgôm sêmoa e gaôgenj ôjô gêjam kapôênj, tec andu kapoacwalôna ñaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagenj ma lau samob nêj kapoacwalô kêsû. ²⁷ Ñagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô ñakatam samob gêña, tec kêtainj nê sinj sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalôna oc sêc sêja. ²⁸ Go Paulu gêmôêc awa kapôênj gebe “Ôjainj taôm atom, aêac samob tec anghôn.” ²⁹ Tec ñac tau keten gebe sêkôc ja sêmênj ma kêlêti kêsô gamênj ñalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild enkainjña ³⁰ ma gêwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apômtaugêc, aê janghôm asagenj gebe Anôtô ênam aê kêsî.” ³¹ Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkênj êwinj Apômtau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nêg gôlôac kêsî.” ³² Go agêc sêwa Apômtaunê mêtê sa gêdêrj enj to nê lau samob, tanj sêngônj ênê andu nanj. ³³ Gêdêrj gêbêcauc ñasawa tonanjenj ñac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiñ êsêagêcnêj sêm ñamala ma gaôgenj êsêagêc sêsagu enj to nê lau samob. ³⁴ Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkênj mo êsêagêc senj, ma tonê gôlôac samob têtac ñajam samucgenj gebe sêkênj gêwinj Anôtôgac.

³⁵ Gelenjña lasê, go gôlinjwaga sêsakinj nêj sakinjwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi ñac luagêc tonaj sinj.” ³⁶ Tec gejobwaga kêdônj binj tau gêdêrj Paulu gebe “Gôlinjwaga sêsakinj lau sêmênj gebe jawi amagêc sinj. Amboac tonaj aêc tobijnmalôgenj ana.” ³⁷ Tec Paulu kêsôm gêdêrj êsêac gebe “Aêagêc ñac Romja, mago sêmasanj aêagêcma binj atom. ma si aêagêc akô malacluj to sêbalinj aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkênj aêagêc kelecgenj ana me. Masigoc, amboac tonaj atom. Êsêac tanj sêmênj ma sêwê aêagêc asa ana.” ³⁸ Sakinjwaga tedônj binj tonaj gêdêrj gôlinjwaga. Ac sêñô ñawae gebe êsêagêc ñac Romja ma têtakê ñanô. ³⁹ Tec sêja sê binjmalo êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma tetenj êsêagêc gebe sêwi êsêacnêj malac sinj. ⁴⁰ Agêc sêsa anja andu kapoacwalôna ma gêdêrj Ludia jasêlic lasitêwai ma sê binjmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli awenj sa anja Tesaloniki

¹ Êsêac sêsêlênj e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêdô lasê Tesaloniki, nanj Judanênj lôm tenj kêkô. ² Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgômngêgôm gêmoo ma gêjam binjanjñam gêwinj êsêac kênpi Anôtônê binj kêtôm sabat têtêac. ³ Enj kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdêrj êsêac gebe gêoc ñandanj ma gêdi sa anja ñacmatênênj nanj gêjac enj ñawae. Go kêsôm gêwinj gebe “Jesu, tanj kasôm enj lasê gêdêrj amac nanj, enj Kilisi tau.” ⁴ Ma êsêacnêj ñagêdô sêkênj gêwinj ma sêsap Paulu agêc Sila tônj. Ma Helen, tanj têtêc Anôtô nanj, nêj taêsam sêwinj ma kasêganênj lauo ñalêlêma atom amboac tonanjenj. ⁵ Tec Judawaga têtac ñandanj kêsâ ma sejonj lau sec ñagêdô anja malaclêlôm mênjsêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonné andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe sêkôc êsêagêc dêndênj lau sêna. ⁶ Mago têtacp êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ñagêdô dêdêrj malac ñagôlinjwaga sêja ma sêmôêc gebe “Lau tau, têtê sêlênsônj gamênjboa nê, sêjam aêacnêj gamênj tônj amboac tonanngoc. ⁷ Jason tonec kêkôc êsêac

sa. Lau samob tónê sesen kaisaranê biñsu su ma sêsóm gebe kiñ tej gêmoa nê ñaê Jesu.”
⁸ Lau malac tonanña to ñagôlinwaga sêñô biñ tonan e kêlênsôn êsêac ñanô. ⁹ Tec sêsóm Jason to nê lau ñagêdô sêkêñ gêñ sêjac da tauñ su, go sêwi êsêac siñ.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ Ñagêbêc tonan lasitêwai sêkêñ Paulu agêc Sila seben sêja Beroia. Agêc sêô lasê su, go sêsô Judanêñ lóm sêja. ¹¹ Lau tau nêñ lêñ mansañ ñajam sêlêlêc Juda Tesalonikiña nêñ su. Ac sêkôc mêtê sa ñapep sêjac ñawaegen ma sêkip buku dabuñ ñam sa kêtôm bêcgen, sê dôñ mêtê, tañ aposolo sêsóm nan, gebe oc kêtôm tau me masi. ¹² Amboac tonan êsêacnêñ lau taêsam sêkêñ gêwiñ ma Helennêñ lau towaen nêñ lauo to ñacwaga ñagêdô ñalêlêma atom amboac tonanjen. ¹³ Juda Tesalonikiña sêñô Paulu kêsóm Anôtônê mêtê anga Beroia gêwiñ ñawae, tec taun sêja sebe sêlênsu to sêlênsôn êsêac amboac tonanjen. ¹⁴ Lasitêwai sêñô ñawae, tec sejon Paulu seben sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacgen sêngôn. ¹⁵ Lau tañ sêwiñ Paulu nan, sêwê enj e jasêô lasê Aten. Êsêac sebe sêmu sêna, go enj kêmasan biñ gêdêñ êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote seben dêndêñ enj sêna.

Paulu gêmoa Aten

¹⁶ Paulu gêdêñ êsêagêc gêngôn Aten ma gêlic sêkêñ gwam taêsam gêjam malac auc, ma nê ñalêlôm kêbôli auc ñanô. ¹⁷ Tec gêjam biñgalôm gêwiñ Judawaga anga nêñ lóm to êsêac, tañ têtêc Anôtô nan, kêtôm bêcgen ma lau, tañ kêtap êsêac sa anga malacluñ nan, amboac tonanjen. ¹⁸ Ma Epikuri to Stoiki nêñ lau tokauc ñagêdô sebe sênsaê enj, tec lau ñagêdô sêsóm sebe “Ñac gwai-gwai ñatau tonan gebe êsôm asagen.” Ñagêdô sêsóm gebe “Enj gebe êsôm anôtô jaba ñawae.” Êsêac sêsóm biñ tonan gebe Paulu kêsóm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu gêdi sa anga ñacmatênêñ. ¹⁹ Amboac tonan sêkôc Paulu jasêwê enj sêja Areo Pagu (nêñ sêmêtôc biñ ñamala) ma sêsóm gebe “Aêac abe ajala biñ wakuc, tañ kôdôn gêdêñ lau nan awiñ.” ²⁰ Aôm kôs m biñ kaiñ tej kêsêp aêac tañenñsu, ma aêac abe ajala biñ tonan ñam.” ²¹ Lau Aten samob to lau jaba, tañ sêngôn sêwiñ êsêac nan, ôlin palê sebe sêsóm to sêñô biñ wakucgen ñapan.

²² Tec Paulu gêdi jakêkô Areo Pagu ñaluñgen, go kêsóm gebe “Lau Atenwaga, aê galic amac atoc anôtô sa ñapepgen. ²³ Kasêlêñ katôm malacgêdôgên gaja ma kêsala amacnêñ gêñ dabuñ e katap altar tej sa teto ñabin gêc gebe ‘Anôtô tañ tajam kauc enj nan nê.’ Tec gabe jawa gêñ tau, tañ ajam kauc ma atoc sa nan, sa êndêñ amac. ²⁴ Anôtô tau, tañ kêkêñ undambê to nom ma ñagêñ totau-totau samob nan, kêtû undambê to nom Ñatau, mago gêngôn lóm dabuñ, tañ sêkwê ña lemengen nan atom. ²⁵ Enj kêpô lêna gêñ, tañ ñamalac sêgôm ña lemen nan atom, gebe enj tau kêkêñ êsêac sêmoa maten jali to sêsê awen ma kêkêñ ñagêñ samob gêdêñ êsêac. ²⁶ Enj kêkêñ ñamalac tagen kêtû ñamalac toton-toton, tañ sêngôn nom auc nan, samob nêñ ñamôkê. Enj kêkêñ nêñ têm sêmoaña to gamêñ sêngônña ñamadîñ kwananjen. ²⁷ Anôtô gêgôm gêñ tonan gebe sensom enj. Moae sênsaê enj ma têtap enj sa, gebe enj gêmoa jaêc aêac samob nêñ tej atom.

²⁸ ‘Enj kêkôm aêac auc, tec tamoa maten jali to dançôm nêñ gêñ samob ma tamoa amboac tamoa,’ kêtôm amacnêñ sêga-wêwaga ñagêdô sêsóm gebe ‘Aêacnêñ ñam kêsêp enj.’

²⁹ Aêacnêñ ñam kêsêp Anôtô, tec tanam dôñ Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, tañ ñamalac taêñ gêjam ñamêtê ma sêgôm nan atom. ³⁰ Anôtô gêlic têm, tañ ñamalac sêjam kauc tauñña nan gêbacnê, ma galoc gêjac biñsu ñamalac gebe lau samob êtôm gamêñ samobgen sênam tauñ ôkwi. ³¹ Ma kêtôc bêc êmêtôc ñamalac samob êndêngênña kêkô kwananjen ma kêjalîñ ñac êmêtôc biñña sa su. Enj kêwaka ñac tau sa gêdêñ lau samob gebe gêñu enj sa anga ñacmatênêñ.”

³² Lau tau sêñô ñacmatê sêndi sa ñabin e ñagêdô sêsu susu ma ñagêdô sêsóm gebe “Malôgen, go anjô aôm ôsôm biñ tonan ñagêdô êtiam.” ³³ Sêsóm su, go Paulu gêwi êsêac siñ kêsâ gêja. ³⁴ Go lau ñagêdô sêsap enj tónj ma sêkêñ gêwiñ. Acnêñ Areo Pagu ñalaumata tej, nê ñaê Dionusi agêc awê tej, nê ñaê Damari, ma lau ñagêdô sêwiñ. * sêmoasiñ tauñ ôlin ma sêjam kauc gebe gêñ ñanô tau tonan. Stoiki têtû mêtê taun ñapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa ñajamgen. † sêkac taun saña.

18

Paulu gêmoa Korinti

¹ Tonan su, go Paulu gêwi Aten siñ gêja Korinti. ² Anga tonan kêtap Juda tej sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc enj anga Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia siñ sêmêñ wakucgen. Ñam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga samob sêwi Rom siñ. Tec Paulu gêdêñ

* 17:34: Lau Helen nêñ lau tokauc nêñ tonj luagêc. Epikuri † 17:34: Gamêñ tonan kêtû lau Aten nêñ gamêñ laumata

êsêagêc gêja. ³ Enj gêlic acnêñ lemen ñakolen tagen, tec gêmoa gêwiñ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñ taun. Êsêac sêwa becobo kêtú nêñ kôm. ⁴ Paulu gêjam biñgalóm anja Judanêñ lóm kêtóm sabatgen gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkêñ êwiñgen.

⁵ Sila agêc Timote anja Makedonia sêmêñ acgom, go Paulu gêjam mêtê toóli palêgen ma gêwa Jesu sa gédêñ Judawaga gebe enj Kilisi. ⁶ Gédêñ tan Judawaga sêóc ênê bin auc ma sêsóm bin alób-alób nan, enj kekolon kekop anja nê ñakwê su ma kêsóm gédêñ êsêac gebe “Nê dec êpi amac taóm mókêmapac. Aê oc jawê ñakainj atom. Galoc jandêñ lau samuc jana.” ⁷ Go kêsá anja tonan ma jagelom ñac ten, tanj kêtêc Anótó nan, nê andu. Ñac tau nê ñaê Titi Justu. Né andu kékó jaban Judanêñ lóm. ⁸ Lómmókê Krispi to nê gólôac samob sêkêñ gêwiñ ñ Apómtau, ma lau Korinti taésam sêñj mêtê e sêkêñ gêwiñ ma sêlinj sanju.

⁹ Ñagêbêc Apómtau gêsuj me gédêñ Paulu ma kêsóm gebe “Ótêc taóm atom, ôsóm bin lasêgen, ónam taóm tóñ atom. ¹⁰ Aê tec gawinj aóm ma ñac tenj êndi sa ma êngóm ôlim êtu sec atom, gebe aêñoc lau taésam sêmoa malac tonanj.” ¹¹ Paulu kédôñ Anótónê mêtê gêngónj gêwiñ êsêac jala samuc tenj ma ajónj 6.

¹² Gédêñ tanj Galio kêtú gólinwaga Akaiñan nan, Judawaga samob nêñ bin kèpi tagen sêli taun sa gédêñ Paulu, tec sêwê enj dédêñ sêmêtôc-bin-ñamala sêja ¹³ ma sêsóm sebe “Ñac tonec kèpinjkap lau, gebe sênam sakinj Anótó eso binju ñalêñ.” ¹⁴ Paulu gebe êjô binj e Galio kêsóm gédêñ Judawaga gebe “Amac Judawaga, embe binj sec ñanó me sec kapôêñ tenj, go jakôc amacnêñ binj sa êtóm ñagólinj. ¹⁵ Ma embe awemsuj êoc ka taóm êtu amacnêñ mêtê to waem ma binjuña, nanj amac taóm amansanj. Aê gabe jatu binj tonanj ñamêtôcwaga atom.” ¹⁶ Kêsóm ma kêmásuc êsêac anja kêmêtôc-bin-ñamala sêsa sêja. ¹⁷ Tec êsêac samob sêkóc lómmókê Sostene tóñ e sêjac enj anja sêmêtôc-bin-ñamala ñatêclabu, mago Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

¹⁸ Paulu gêmoa Koriniti ec ñêñgen acgom, go kékam lasitêwai lemenj ma gebe êlêc êna Suria. Ma Priskila agêc Akwila sêwiñ enj. Anja Kenkrea kêsóm sêsêbuj ênê mókêlauj su gebe gêjac mata binj tenj gédêñ Apómtau kêtú gêñ tenjja. ¹⁹ Sêlac e jasêsó Epese, go kékêñ êsêagêc sêñgónj ma enj tau kêsó Judanêñ lóm jagêjam biñgalóm gêwiñ Judawaga. ²⁰ Lau tonanj tetenj enj gebe êmoa bêc ñagêdó êwiñ êsêac acgom, mago gélóc sa atom, ²¹ kékam êsêac lemenj su ma kêsóm gédêñ êsêac gebe “Anótó embe têtac êwiñ, go jamu jamêñ êtiam.” Go gèdi anja Epese ma gêlac gêja.

²² Wanj kêsó Kaisarea ma enj kèpi bau jakékam gólôac dabuj su ma kêsêp Antiokia gêja. ²³ Jasêmoa e têm ñagêdó gêjanja acgom, go gèdi kêtiam. Enj kêsá Galata to Prugia ñagamêñgenj gêja ma kèpuc lau buña samob tóñ.

Apolo gêjam mêtê anja Epese

²⁴ Ñasawa tonanj Juda tenj, nê ñaê Apolo, jagêó lasê Epese. Têna kékóc enj anja Alesandria. Enj ñac tokauc tenj, nanj kèjala Anótónê mêtê ñapep. ²⁵ Êsêac tédôñ Apómtaunê mêtê gédêñ enj e nê ñalélóm kékac enj tec kêsóm to kédónj binj kèpi Jesu solopgen. Tagen enj kèjala Joanêñ busanjugenj. ²⁶ Enj gêjam mêtê gêjac m totêtac kèpa sugen anja Judanêñ lóm. Priskila agêc Akwila sêñj enj, tec sêkóc enj sa gêngónj gêwiñ êsêagêc ma sêwa Anótónê mêtê sa e tomalagenj gédêñ enj. ²⁷ Gêmoa e gebe êna Akaiia, tec lasitêwai teto papia gédêñ lau buña ma tetenj êsêac gebe sêkóc enj sa. Enj jagêó lasê Akaiia ma gêjam êsêac, tanj Anótónê moasinj gêjam êsêac auc e sêkêñ gêwiñ sêmoa nanj, sa ñapep, ²⁸ gebe kèku Judawaga tulu ña binj tonajlai gêmoa awêgenj lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe enj Kilisi kêtóm binj, tanj teto géc nanj.

19

Paulu gêmoa Epese

¹ Gédêñ tanj Apolo gêmoa Korinti nanj, Paulu kêsêlêñj gêmoa Asia ñagamêñ lócña e jagêó lasê Epese ma kêtap ñacsenjomi ñagêdó sa anja tonanj. ² Tec kêtú kénac êsêac gebe “Gédêñ tanj amac akêñ gêwiñ su nanj, atap Ñalau Dabuj sa me masi.” Ma êsêac sêsóm gédêñ enj gebe “Masi, aêac tec anjô Ñalau Dabuj gêmoa ñawae tenj atomanó.” ³ Ma enj kêsóm gédêñ êsêac gebe “Amac alinj busanj ondoc.” Tec êsêac sêsóm gebe “Aêac alinj Joanêñ sanju.” ⁴ Go Paulu kêsóm gebe “Joan kêsagu lau sêlinj busanj sênam taunj ókwiña, ma kêsóm gédêñ lau gebe sêkêñ ewiñ ñac, tanj oc êndanjuc enj nanj ac tau Jesu.” ⁵ Lau tau sêñj binj tonanj, tec sêlinj sanju kèpi Apómtau Jesu nê ñaê. ⁶ Paulu kékêñ lèma gêsac êsêac acgom, go ñalau Dabuj kèpi êsêac e sêsóm binj awenj taló ma seoc binj lasê. ⁷ Lau tau moae tétóm 12.

⁸ Paulu kêsó Judanêñ lóm gêja jakêsóm binj totêtac kèpa sugenj gêmoa ajónj têtêac. Enj gêjam biñgalóm kèpi Anótónê gamêñj gêwiñ êsêac to gégóm gèñlélóm êsêac gebe sêkêñ êwiñ Apómtaunja. ⁹ Mago lau ñagêdó nêñ ñalélóm ñadani kêsá e sêkêñ gêwiñ atom, sêbu mêtê, tanj Paulu gêjam nanj, gédêñ lau, tec Paulu kékac tau su anja êsêacnêñ ma kékóc ñacsenjomi sêwiñ

en. En gėjam biñgalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgeñ. ¹⁰ Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, tañ sêngôñ gamêñ Asianja nañ, sêñô Apômtaunê mêtê.

Skewa latui

¹¹ Anôtô kêpuc Paulu lêma tôn ma gêgôm gêñsêga kapôêñ, ¹² gebe lau sêkôc obo waenja to nê ñakwê kômña, tañ en kêjandin nañ, su jasêu gêsac gêmac e ôlin ñajam kêsa, ma ñalau sec sêsa sêja. ¹³ Ma Judanêñ lau têtin ñalau secña sêsêlêñ sêjac laoc gamêñgeñ. Êsêac tañ sêsam Apômtau Jesu nê ñaê kêpi lau tonjalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac ña Jesu, tañ Paulu gėjam mêtê kêpi en nañ, nê ñaê.” ¹⁴ Judanêñ ñac dabuñsêga Skewa nê latui 7 sêsa lêñ tonaj. ¹⁵ Tec ñalau sec gêjô êsêac awen gebe “Jesu tañ kajala enjgac, ma Paulu nañ kajala en amboac tonaj. Mago amac tonec asa lau.” ¹⁶ Ma ñamalac, tañ ñalau sec gêgôm en nañ, gêboañ jagêlô êsêac tôn e kêku êsêac tulu ma kêjamun êsêac e ôlin ñaômager ma todecgeñ sêc anga andu tonaj sêja. ¹⁷ Ma lau Juda to Helen samob, tañ sêngôñ Epese nañ, sêñô biñ tonaj e têtakê samob ma awen gêôc Apômtau Jesu nê ñaê ñanôgeñ. ¹⁸ Lau gwalêkin, tañ sêkên gêwiñ su nañ, sêmêñ ma seoc nêñ sec, tañ sêgôm nañ lasê. ¹⁹ Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejoñ nêñ buku mecña kêpi tagen jasêkên ja geñ su gêc lau taêsam lanôñnêmña, ma sêsam buku tonaj ñai ñaôli kêpi tagen kêtôm silber 50,000. ²⁰ Ma mêtê ñajana kêsa gėjam gamêñ auc kêtôm Apômtaunê ñaclai.

Sêli biñ sa anga Epese

²¹ Biñ tonaj gêbacnê su, go Paulu taê gėjam gêc nê ñalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaijanagen êna Jerusalem, taê gėjam gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonajgeñ.” ²² Ma kêkêñ nê kêpucôtñwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, en tau gêngôñ Asia ñasawa ñagêdô gêwiñ.

²³ Gêdêñ ñasawa tonaj lau sêli tauñ sa ñanô kêtû mêtêña. ²⁴ Ñam gebe ñac-kêpac-silberwaga ten, nê ñaê Demetri, gêgôm anôtô Diana nê lôm jaba ñakatu silber ma gėjam ôli kômwaga sêkôc ñaôli saun atom anga ênê. ²⁵ Tec ñac tau kêkalem lau tonaj to êsêac ñagêdô, tañ sêwê kainj kôm amboac tônê nañ, sêpi tagen, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec ñai gėjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm. ²⁶ Ma galoc taôm alic to anôlagac gebe Paulu tonaj gêgôm gêñlêlôm e gėjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm anga Epese tagen atom, en kêsôm biñ gėjam Asia samucgeñ auc gebe anôtô, tañ dagôm ña lemen nañ, ñanô masi. ²⁷ Biñ tonaj oc êngôm aêacgeñ nêñ wacñ kômña êtu sec atom, êngôm lau sêlic anôtô kapôêñ Diana nê lôm amboac gêñ ñaôma êwiñ amboac tonaj e malôgeñ acgom, go senseñ anôtô, tañ lau anga Asia samucgeñ to nom ñagamêñ samob tetoc en sa nañ, nê wae kapôêñ tau su amboac tonajgeñ.”

²⁸ Lau tau sêñô biñ tonaj e têtac ñandan secanô ma sêmôêc kêsa aucgeñ gebe “Epesenêñ Diana kapôêñgoc.” ²⁹ Sêgôm e malac samucgeñ ñadindin kêsa ma lau samob jasêsêwa sêsa nêñ gamêñ dôa-dôana ma sê ñac Makedoniaña luagêc ñai agêc Aristarka, tañ sêsêlêñ sêwiñ Paulugen nañ sêwiñ. ³⁰ Paulu gebe êsêp lau tonaj ñai ñalêlôm êna e ñacsenjomi sesen en. ³¹ Ma gôlinwaga Asianja ñagêdô, tañ têtac gêwiñ Paulu nañ, sêkên puc en ma teten en gebe naêsa gamêñ dôadôana atom, ³² gebe êsêac, tañ sêkac sa anga tonaj nañ, nêñ biñ kêlênsôñ samucgeñ, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêñ taêsam sêkac sa ñaômager ma sêjam kauc ñam. ³³ Lau ñagêdô sêlic Alesandere, tañ Judawaga sêsuc en kêsa gêja nañ, ma sêjam kauc sebe en biñmôkê. Tec en gêôc lêma sa gebe êwa nê biñ sa êndên lau. ³⁴ Mago êsêac sêjala en gebe ñac Judana, tec sêmôêc gulun-gulungeñ gebe “Epesenêñ Diana kapôêñgoc.” Sêmôêc sêkô kêtôm ockatu ñasawa luagêc.

³⁵ Sêgôm sêmoa, go acnêñ ñac-ketobinwaga gêjac êsêac têtac tôn ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtû Diana kapôêñ nê lôm to lôm ñakatu, tañ kêsêp anga undambê gêmên nañ ñagejobwaga. ³⁶ Biñ tau tonec gêc awê, tasôm biñ taêsam atom. Amboac tonaj nêñ ñalêlôm êtu malô ma angôm gêñ ten palin atom. ³⁷ Amac awê ñac luagêc tônê amên, mago êsêagêc sêjanjo gêñ ten anga lôm atom ma sêsôm biñ alôb-alôb ten kêpi aêacnêñ anôtô atom. ³⁸ Ma Demetri to nê kômwaga embe nêñ biñ êndên ñac ten ênê, nañ noc sêmêtôc biñña gêc ma gôlinwaga semoa, tec sêwaka tauñ saman. ³⁹ Ma embe nêñ biñ ñagêdô ênêc, nañ amansañ êndên lau malacña nêñ noc sêkac saña. ⁴⁰ Ocsalô tonec aêac tawê biñ talênsôñ launja ñakaingoc, gebe aêac tali tauñ sa nec ñam ten gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ñ sa êtôm atom.” ⁴¹ Kêsôm tonaj su ma kêkêñ lau sêc êlin-êlin.

20

Paulu kêsa Makedonia gêja Helennen gamêñ

¹ Biñ kêtû malô acgom, go Paulu kêkac ñacsenjomi sa ma gêlêñ biñ êsêac to kêkam êsêac lemen ma gêdi gêja Makedonia. ² En gêjac laoc gamêñ tonaj ma gêlêñ biñ êsêac ña biñ taêsam e jakêsa Helennêñ gamêñ. ³ Gêmoa e ajôn têlêac gêjana ma gebe êpi wan êna Suria, tec kêtap

sa gebe Judawaga dëdib enj. Amboac tonaj taë gëjam këtu tönj gebe ësa Makedonianjagën ëmu ëna ëtiam. ⁴ Puru Beroianja latu Sopatra ma Aristarka agëc Sekundu anja Tesaloniki, —Gai agëc Timote anja Derbe ma Tukiki agëc Tropim anja Asia sësëlëj sëwijn enj. ⁵ Nac luagëc tonaj sëmunj ma sëöj aëac anja Troas. ⁶ Aëac alic Om Polom Njalucnja su acgom, go asunj su anja Pilipi ma alac amoa e bëc lemenj tenj, go jaasö Troas adënj ësëac ma anjörj tonaj bëc 7.

Paulu këtu njaclej Troas

⁷ Gëdënj woke njabëc njamatanja aëac akac sa këtu apö polom ëköcnja ma Paulu gëjam binjalöm gëwijn ësëac. Enj taë gëjam gebe njalenj go ëndi, tec sëjac tëku binjalöm e gëbëcauc gëja lugenj. ⁸ Èsëac tëtunj lamp taësam gelom anja njadenj, tanj aëac akac sa nanj. ⁹ Paulu gëjam binjalöm gëmoa ma njapalë tenj, në njäe Aitiku, gëngöj katam saunj, tec bec gëgöm enj e këlinj tau sinj ma gebejn kësëp njadenj télëac tonaj gëja e tomatëgenj. Tec lau sëkoc enj sa. ¹⁰ Paulu kësëp jakëtap laböc gëac enj njö, go gëlö enj tönj ma kësöm gebe “Ali taöm sa atom, katu tec gëmoa enj njälëöm.” ¹¹ Go gëmu këpi gëja këtiam, jakepö polom këkoc ma genj, go gëjam binjalöm gedenj tönjenj e gëu bönj kësä ma gëdi gec gëja. ¹² Njapalë tau, tanj mata jali kësä nanj, sëkoc enj sëja totëntac njajamenj.

Dëdi anja Troas e jasëö Milete

¹³ Paulu kësöm gebe ëmoa baugenj ëna ma aëac lau njagëdö api wanj amunj naasö Asos gebe aköc enj sa anja tönë. ¹⁴ Aëac asö Asos e atap taunj sa këtiam ma aköc enj sa jaasö Mitulene. ¹⁵ Njapëbëc aëac asunj su ma alac e apoac akanöj Kio ma njagelenj asö Samos e njagelenj tenj, go jaasö Milete. ¹⁶ Paulu taë gëjam këtu tönj gebe ësö Epese atom, ëöc kësigenj ëna. Enj gebe ënam gamënj tönj ëmoa Asia atom, këkac taugenj gebe ëna Jerusalem ma embe njasawa ëtöm, go naelic om Pentekost anja tönë.

Paulu gëjam mëtë laumata Epesenja ma seboj tauj

¹⁷ Paulu gëmoa Miletengenj ma këkënj binj gëja Epese ma këkalem gölöac dabunj nënj laumata gebe dëndënj enj sëna. ¹⁸ Jasëö lasë dëdënj enj tec kësöm gëdënj ësëac gebe “Amac alic njoc lënj, tanj kasa gëdënj gaö lasë gamënj Asia wakucgenj ma kasa këtöm tëm samob, tanj gamoa gawijn amac nanj. ¹⁹ Aë gajam sakinj Apömtau ma gabu tauc tomatoc-sulugenj ma katap lëtöm sa gebe Judawaga dëdib aë. ²⁰ Ma këgaminj binj ëmoasinj amacnja tenj atom, kasöm lasë gëdënj amac to kadöj amac anja awëgenj to andulëlöm gëwijn. ²¹ Aë gawa sa njanögenj gëdënj lau Juda to Helen gebe sënam taunj ökwi ëndënj Anötö to sëkënj ëwijn Apömtau Jesu Killisi. ²² Ma galoc Njalau Dabunj gëjam gölinj aë gebe jana Jerusalem ma gënj, të ëtap aë sa anja önnëja në, tau kajala atom. ²³ Tagenj tonec njalau Dabunj gëwa sa gëdënj aë këtöm malacgenj ma kësöm gebe oc jatap kapoacwalö to gëjnjapac sa. ²⁴ Aë taëc labu njoc katuc atom. Aë gabe janac dabinj njoc lënj to sakinj, tanj kaköc anja Apömtau Jesu në nanj, gebe jawa njawae njajam Anötönë moasinjja sa.

²⁵ “Ma galoc aë kajala gebe amac samob, tanj gajam mëtë këpi Anötönë gamënj gamoa gawijn amac nanj, oc alic aë lanjoc ëtiam atom. ²⁶ Amboac tonaj galoc tecenec jawa sa ëndënj amac gebe Amacnëm njac tenj embe ënanja, aë oc jawë binj tonaj njakinj tenj atomanö, ²⁷ gebe këgaminj binj tenj atom, kasöm Anötönë binj lasë tomalagenj gëdënj amac. ²⁸ Ajop taöm to lau samob, tanj njalau Dabunj këkënj amac atu ësëacnëj gejobwaga gebe ajop Anötönë gölöac dabunj, tanj enj gëjam öli ësëac njä tau në dec nanj. ²⁹ Aë kajala gebe aë embe jawi amac sinj jana ma këam sec oc dëndënj amac mëjnsëlënsöj gölöac njawö. ³⁰ Ma lau njagëdö anja amac taöm nëm oc sëndi mëjnsënam mëtë ökwi e së njacsenjomi tëndanjuc ësëac. ³¹ Amboac tonaj anam jaligenj, taëm ënam gebe jala samuc télëac gëngöj gawijn amac ma gajac binjsu amac gëdënj-gëdëngenj tomatoc-sulugenj këtöm bëc to gelenj samob, këléwanj atom.

³² “Ma galoc jansunj amac andënj Anötö to në moasinj njabinj ana. Enj këtöm gebe ënac dabinj amac to ëkënj gëjnlënsëm ëndënj amac awijn Anötönë lau samob. ³³ Aë matoc katu lau tenj nënj silber to gold ma njakwë atom. ³⁴ Taöm alicgac gebe lemoc tecenec gëjam aë to njoc lau ma apö lëna sa. ³⁵ Aë kadöj amac këpi gënj samobgenj njapanj gebe tanam kôm njajanja amboac tonaj, ec tanam lau njac sa. Taëm ënam Apömtau Jesu në binj, tanj tau kësöm gebe ‘Takënj gënj ëndënj lau nanj ëmoasinj aëac ëlëlëc taköc gënj anja launënj su.’”

³⁶ Paulu kësöm binj tonaj su, go këpöj aduc ma ketenj mec gëwijn ësëac samob. ³⁷ Lau samob sëmbödj taunj to tëtanj njanö ma sëlësöp enj alianö. ³⁸ Ènë binj, tanj kësöm gebe ësëac sëlëc enj lanjōanö ëtiam atom nanj, tec gëgöm ësëacnënj njälëöm njawapac këlëlëc. Sëgöm tonaj su, go sëkënj enj këpi wanj gëja.

21

Paulu gëja Jerusalem

¹ Aëac akënj ësëac sinj ma alac e jaasö Kos. Go njapëbëc jaasö Rodo ma anja tonaj alac e jaasö Patara. ² Aëac atap wanj tenj sa gebe ëlac ëna Poinike, tec api ma alac aja. ³ Alac e aë

Kupro sa mênjakên géc gasêna gêja ma apen Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba anja wan êsêp bau. ⁴ Aêac atap nacsenomi sa ma angôn awin êsêac bêc 7. Lau tonan Nalau Dabun kékac êsêac e sêsôm gêdên Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. ⁵ Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlên. Ma lau malacna samob to nêj lauo ma nêj napa lêo to nac sejon aêac anja malac asa sêclun aja. Go anja ambêd aêac apôn aenduc to aten mec. ⁶ Su, go akam taun ma aêac api wan, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷ Aêac alac anja Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamên tônêna sa, tec awen gêjac taun ma angôn awin êsêac bêc ten. ⁸ Nageleñ adi asêlên e aô lasê Kaisarea ma asô jaenwaga Pilip nê andu aja ma angôn awin en. Nac tonan samwaga 7 nêj ten en. ⁹ Nac tau latuio awêtakin aclê seoc bin lasê sêmoa. ¹⁰ Aêac angôn bêc ngêdô, go propete ten kêsêp anja Judaia gêmên, nê njaê Agaba. ¹¹ En kêtû nacleñ gêdên aêac. Nac tau kékôc Paulunê ômbin kap su mênngêsô tau akain to lêma tôn ma kêsôm gebe “Nalau Dabun nê bin tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbin kap tecenec natau tôn amboac tonec anja Jerusalem ma sêkên er êsêp lau samuc lemen.” ¹² Aêac to malac natau anô bin tonan, tec aten en gebe êpi Jerusalem êna atom. ¹³ Mago Paulu gêjô aêac awen gebe “Amboac ondoc atan ma agôm aênoc njalêlôm nwapac kêsâ. Embe sênsô aê tôn ma sêngômman. Aê gajac dabun tauc gebe jamac êndu anja Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê njaêna.” ¹⁴ Aêac asôm bin elêmê tec ajam taun tôn ma asôm gebe “Apômtaunê bin êtu anô.”

¹⁵ Njâbêc ngêdô gêjanja acgom, go aêac amasan ma waba ma api Jerusalem aja. ¹⁶ Nacsenomi ngêdô anja Kaisarea sêwin, tec sêwê aêac atu nacleñ Nason. En nac bunja langwa ten anja Kupro.

Paulu kêtû nacleñ Jakobo

¹⁷ Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac njamgen. ¹⁸ Nageleñ Paulu kékôc aêac sa adên Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonan. ¹⁹ Êsêac awen gêjac taun su, go Paulu gêjac min bin, tan Anôtô gêgôm gêdên lau samuc gebe kêpuc ênê sakin tôn nan tomalagen. ²⁰ Lau tau sêjô e sêlambin Anôtô ma sêsôm gêdên Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam njanô lasê sêkên gêwin Kilisi, mago sêsap Mosenê bin su tôn sêjac njawae. ²¹ Lau tonan sêjô njawae gebe aôm kôdôn Judawaga, tan sêsêp lau samuc njasawa nan, gebe sêwi Mose sin, ma kôsôm gebe sêsa nêj njalêlôm atom to sêwi lên mêtê langwanja sin. ²² Ma galoc dangôm amboac ondoc. Lau samob oc sêjô aôm gômôdên njawae su. ²³ Amboac tonan ngôm êtôm bin, tec aêac abe asôm êndên aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata bin kêpi bin ten tec sêngôn. ²⁴ Naôkôc lau tonan sa, gebe lau dabunwaga sêngôm bin atu selecna êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, tan sêkapin êsêac môtênjlaun nan, go lau samob sêjala gebe bi n, tan tédôn kêpi aôm nan, njanô masi. Êsêac taun ocgo sêlic aôm gebe kôsa nê mên lên kôsap bin su tongen. ²⁵ Ma bin kêpi lau samuc, tan sêkên gêwin su nan, aêac asôm bin tonec kêtû tôn gebe êsêac sêngamin taun êndên da gwamna to êndên bôc njadec, ma êndên bôc, tan sêgin êndu ma êndên mockainjo to mockainj.” ²⁶ Njâbêc Paulu kékôc lau tau sa, ma sêmasan ênê bin êtu selecna gêwin lau tau tonan, go kêsô lôm dabun gêja ma kêsôm bêc sêngôn selecna lasê ma sêmasan noc sêkên nêj da êndên-êndêngeñja.

Êsêac sêkôc Paulu tôn anja lôm dabun

²⁷ Kêdabin gebe njâbêc 7 tonan êmbacnê ma Judawaga Asiaña sêlic en gêmoa lôm dabun, tec sêli lau samob nêj njalêlôm sa e sêkôc en tôn. ²⁸ Ma sêmôcêc gebe “Aô, Israelwaga, anam aêac saman. Alic nac tau, tan kêdôn lau anja gamên samob gêbu lau Israel to Mosenê bin su ma gamên tau tonec nan. Ma galoc gêwê Helen ngêdô sêsô lôm dabun sêja ma gêgôm gamên dabun tau kêtû secgoc.” ²⁹ Njasawa ten lau tonan sêlic nac Epesena Tropim gêmoa malaclun gêwin Paulu, tec sebo Paulu oc gêwê en kêsô lôm dëbu n gêja. ³⁰ Tec malac natau samob sêii taun sa ma sêjac taun sa sêpi tageñ jasêkôc Paulu tôn ma sê en anja lôm dëbu n kêsâ gêja, ma sêlai nakatam auc sebeñ. ³¹ Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e sinwaganên kapitaisêga gêjô lau Jerusalemja samob sêli taun sa njawae, ³² tec kékôc sinwaga to nêj kapiti ngêdô sa jasêlêti dêdên lau tau sêsêp sêja. Lau tonan sêlic kapitaisêga to sinwaga sêmên ma sêwi Paulu sin sêjac en kêtiam atom. ³³ Go kapitaisêga kêtû gasuc gêja, kékôc Paulu tôn ma kêsôm sêsô en tôn n kapoacwalô luagêc. Go kêtû kênac ênê njam to bin, tan en gêgôm nan. ³⁴ Lau samob sêmôcêc kesotau-kesotau e sêôc gamên auc langwaten, tec en gêjô bin sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdên sinwaganên gamên sêja. ³⁵ Sêô lasê nitêc wale ma lau sebe sênac Paulu, tec sinwaga sêôc en sa lolôcgen, ³⁶ gebe lau tau samob sêwin ma sêmôcêc panjen gebe “Enanjan.”

Paulu gêjam talan tau

³⁷ Sebe sêkên Paulu êsô sinwaganên gamên êna, tec kêsôm gêdên kapitaisêga gebe “Oc ôlôc gebe jasôm bin ten êndên aôm me masi.” Ma nac tau kêsôm gêdên en gebe “Aôm kôsôm bin Helen me masi. ³⁸ O, aôm nac Aiguptunja, tan wali tenjen gôli kêjanjowaga 4,000 nêj njalêlôm

sa ma kojorj êsêac sêsa gamêj sawa sêja nan, aôm atom me.”³⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê tinoc Judao, tec kékôc aê anğa Tarsus Kilikianja ma gawê kaij malac towae tónê gawij, tec katej aôm gebe ôlôc ma jasôm biñ êndêj lau tónê.”⁴⁰ Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kékô têc wale ma gêjab lêma gédêj lau e gamêj gêmac, go awa gêjac êsêac ña awenj Ebolai gebe

22

¹ “O lasitêwac to tamocac, biñ taj galoc gabe jawa tauc sa êndêj amac nan, anjô acgom.”
² Lau tau sêñô enj awa gêjac êsêac ña awenj Ebolaijen, tec biñ gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe³ “Aê tinoc Judao kékôc aê anğa Tarsus Kilikianja ma katu kapôêj anğa malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kédôj tamenjinêj biñsu gédêj aê e tomalagenj. Aê gajam sakinj Anôtô gajac ñawae katôm tec amac samob agômagôm amoa nec.”⁴ Aê kējanda lau, taj sêsap mêtê wakuc tonec tōj nan, e gasenj êsêac su sêjanja ma gêsô êsêac tōj to kakêj êsêac lauo to ñac sêsêp kapoacwalô sêja.⁵ Ñac dabuñsêga to laumata samob embe sêwa aêñoc minj sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia anğa êsêacnêj gêjac lasitêwai Damaskusña ñawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, taj sêmoa tonanj nanj tōj, ma-jakêj êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nêj ñagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê minj Apômtau Jesu gêjam enj ôkwiña

⁶ “Aê kasêlêj gamoa e kédabij Damaskus. Ma gédêj oc kékô ñalunjen, go ñawê kapôêj tenj gaôgej anğa undambê mênkêpô aê e gêjam aucgenj.”⁷ Aê gau tauc jagaêc nom, go ganjô awa tenj gédêj aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenj kōjanda aê.’⁸ Ma aê gajô biñ tonanj gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go enj kêsôm gédêj aê gebe ‘Aê Jesu Nasaretña, tec kōjanda aê.’⁹ Lau taj sêwij aê nan, sêlic ñawêgenj, mago sêñô ñac, taj kêsôm biñ gédêj aê nan, awa atom.¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê janjôm asagenj.’ Ma Apômtau kêsôm gédêj aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa biñ samob, taj Anôtô gebe ôngômña nanj, sa êndêj aôm anğa tónê.’¹¹ Ñawê tonjawi tónê kêpô aê e matocanô kêtû pec ma ñoc lau sêkam aêgenj gaja Damaskus.

¹² “Ma ñac mansanj tenj, nê ñaê Anania, kêmasanj biñsu ñapep e Judawaga gamêj tónêña samob tetoc enj sa.”¹³ Ñac tau gédêj aê gêmêj mênkêkô aê lanjôcnêmña ma kêsôm gebe ‘Lasicene Saulu, matam êlêc.’ Ma gédêj tonanjenj matoc gêlac e galic enj kékô.¹⁴ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Tamenjinêj Anôtô kējalinj aôm sa gebe ôjala ênê biñ ma ôlic ñac gédêj tau to ôñô enj awa,¹⁵ gebe ôwa enj sa êndêj ñamalac samob ña biñ, taj gôlic to gōñô nanj.’¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondoc. Ôndi sa, mênjawan ênac ênê ñaê ma ôlinj sanju êkwasiñ nê sec su.’

Jesu kêsakinj Paulu gédêj lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoa acgom, go gamu gamêj Jerusalem kêtiam mênkatenj mec gamoa lôm dabuj e katuc kaij tenj kêsa¹⁸ ma galic Jesu kékô ma kêsôm biñ gédêj aê gebe ‘Ôwi Jerusalem sinj sebenj ma ônsaic taômgenj ôna, gebe êsêac oc sêkôc biñ, taj aôm gobe ôwa sanja nanj, sa atom.’¹⁹ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, êsêac tauñ sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, taj sêkêj gêwi ña aôm nanj, tōj ma kalêsu êsêac ñanô-ñanô kêtôm Judanêj lômgenj.’²⁰ Ma gédêj taj sêkêc ñac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec sinj nanj, tauc kakô gawij e galic ñajam ma gajob lau-sêjac-enj-ênduwaga nêj ñakwê.’²¹ Ma ñac tau kêsôm gédêj aê gebe ‘Ôêc ôna, aê jasakinj aôm ôndêj lau samuc, taj sêñgôj gamêñbômgenj nanj ôna.’”

Paulu agêc kapitaisêga nêj biñ

²² Lau sêñô Paulunê biñ e mênjgédêj tonanj, go sêli awenj sa ma sêmôêc gebe “Ansenj ñac tonec su anğa nom, gebe enj kêtôm gebe êmoa mata jali atom.”²³ Êsêac sêñala e sêôc gamêj auc lanjwagenj sêkô ma tédainj nêj ñakwê baliñ to sêpalip kekop kêpi jakêkô.²⁴ Tec kapitaisêga kējatu gebe sêwê Paulu sêna sinjwaganêj gamêj ma kêsôm gebe si enj ma têtû Iêsu biñ, taj lau sêmôêc kêpi enj nanj ñam.²⁵ Êsêac sêsô enj ña ômbiñkap tōj ma Paulu kêsôm gédêj kapitai, taj kékô ñagala nanj, gebe “Embe ñac Romña tenj, ma amêtôc enj atom, oc êtôm gebe ai enj ñaômagen me masi.”²⁶ Kapitai gêñô biñ tonanj, tec gédêj kapitaisêga jakêsôm gédêj enj gebe “Aôm gobe ôngôm amboac ondoc, ñac tónê enj Romgoc.”²⁷ Tec kapitaisêga mênkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndêj aê acgom, aôm ñac Romña biññanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, biññanô.”²⁸ Go kapitai gêjô enj awa gebe “Aê gabe jatû ñac Romña nanj gajam ôli ña awa kapôêj.” Ma Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ñac Romña anğa tamocnê.”²⁹ Amboac tonanj lau, taj sebe têtû Iêsu enj nanj, gacgenj sêkac tauñ su. Ma kapitaisêga tau, taj kējala gebe Paulu ñac Romña nanj, kêtêc tau kêtû kêsôm sêsô ñac tau tōjña.

Paulu kékô lau dabuñsêga to laumata lanjôñnêm

³⁰ Ñagelej kapitaisêga gebe êñô biñ, taj Judawaga sêgôlinj kêpi Paulu nanj, ñam ñapep. Tec kêsôm sêgaboac enj su ma kêkac lau dabuñsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac lanjôñnêm.

23

¹ Paulu mata gê lau njanô, tanj sêkac taun sa nanj, ma kêsôm gebe "O lasitêwaac, aê kasa njoc lêh tonjoc njalêlôm njawagej gamoa Anôtô larjônêmja e mênggêdêh tonec." ² Tec njac dabunjsêga Anania kêjatu lau, tanj sêkô jabanj enj nanj, gebe têtap enj awa auc. ³ Ma Paulu kêsôm gêdêh enj gebe "Aôm tanj kotoc taôm sa njaôma-njaôma nanj, Anôtô êtap aôm. Aôm gônggôn tonanj gobe ômêtôc aênjoc binj êtôm binjsu ma amboac ondod tec gosenj binjsu ma kôsôm gebe têtap aê nec." ⁴ Go lau, tanj sêkô jabanj Paulu nanj, sêsôm gebe "Amboac ondod aôm gôbu Anôtônê njac dabunjsêga amboac tonanj." ⁵ Tec Paulu kêsôm gebe "Lasitêwaac, aê kajala gebe enj njac dabunjsêga nanj atom. Teto gêc gebe "Ôsôm binj sec êpi launêh gôlinjwaga atom."

⁶ Paulu kêjala Sadukainêh lau njagêdô ma Parisainêh njagêdô sêmoa sêwinj, tec gêmôêc kapôêh gêdêh êsêac, tanj sêkac taun sa nanj, gebe "O lasitêwaac, Parisai tej latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonanj. Êsêac sêmêtôc aê kêtû kakêh matoc njacmatê sêndi sanja." ⁷ Kêsôm binj tonanj su ma Parisai to Sadukai sêli taun sa sêmoa e sêkac taun kêkôc, ⁸ gebe Sadukai sêsôm gebe njacmatê sêndi sa atom ma anjela to njalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêh gêwinj gêh tonanj naj samob. ⁹ Lau tau sêmôêc sêoc aucgenj e binjsutau njagêdô anja Parisainêh tonj dêdi sa ma sesen taun ma sêsôm gebe "Aêac atap sec tej sa gêc njac tonec nê atom, tagenj moae njalau tej me anjela tej oc kêsôm binj gêdêh enj nec." ¹⁰ Sêsôm taun njanô-njanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu sinjwaga matu tej sêsêp mênjsêjanjo Paulu su anja launêh ma sêkôc enj sêja nêh gamêh.

¹¹ Njagêbêc tonanj Apômtau mênjkêkô gêwinj Paulu ma kêsôm gebe "Têmtac êpa su, aôm gôwa aê sa anja Jerusalem su ma oc ôwa aê sa anja Rom amboac tonanj." "

Lau Juda sêkic Paulunê binj

¹² Gamêh njawê kêsua acgom, go Juda njagêdô sêkac taun sa ma sêjac kapoac taun gebe sêniñ to sênôm gêh tej atom e sênac Paulu êndu su acgom. ¹³ Ma lau, tanj sêkic Paulunê binj amboac tonanj nanj, sêlêlêc 40 su. ¹⁴ Lau tau tonanj dêdêh lau dabunjsêga to laumata ma sêsôm lasê gebe "Aêac lau tonec ajac kapoac taun gebe anij to anôm gêh tej atom e anac Paulu êndu acgom. ¹⁵ Amboac tonanj amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkêh njac tau êsêp êndêh amac êmêh gebe atu Iêsu ênê binj njapep. Ma aêac oc naamansan taun kwananjenj gebe anac enj êndu anja intêna njadambê tej. Enj oc êo lasê amac atom."

¹⁶ Paulunê sib gênjô sêkic sa langwa nê binj njawae, tec gêja kêsô sinjwaganêh gamêh jakêsôm lasê gêdêh Paulu. ¹⁷ Tec Paulu gêmôêc kapitai tej ma kêsôm gêdêh enj gebe "Ôwê njapalê tecenec ôndêh kapitaisêga ôna, enj gebe êsôm binj tej êndêh enj." ¹⁸ Tec kapitai kêkôc njapalê tau sa ma gêwê enj agêc dêdêh kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdêh enj gebe "Njac kapoacwalôna Paulu gêmôêc aê gaja ma ketenj gebe jakôc njapalê tecenec jandêh aôm jamêh, gebe njac tau gebe êsôm binj tej êndêh aôm." ¹⁹ Go kapitaisêga kêkam njapalê tau lêma agêc jasêkô taunja ma kêtû Iêsu enj gebe "Aôm gobe ôsôm binj amboac ondod êndêh aê." ²⁰ Ma njapalê tau kêsôm gebe "Judawaga sêmasanj binj kêtû tônj gebe tetenj aôm ma bêbêc ôkêh Paulu êsêp êndêh laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêoc aôm gebe têtû Iêsu ênê binj njapep. ²¹ Amboac tonanj ôkêh êwinj êsêacnêh binj atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib enj sêmoa. Êsêac sêjac kapoac taun gebe sêniñ to sênôm gêh tej atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasanj taun sêsaê aômgenj gebe ôlôc." ²² Go kapitaisêga gêjac binjsu njapalê tecenanj gebe "Binj tanj kôsôm lasê gêdêh aê nanj, ônac minj êndêh lau tej atom." Ma kêkêh enj gêc gêja.

Sêsakinj Paulu gêdêh gôlinjwaga Peliki gêja

²³ Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêh êsêagêc gebe "Amansanj sinjwaga 200 to lau sêngônj hosnja 70 ma lau kêmnja 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêh 9 oklok êmbêc. ²⁴ Amansanj hos njagêdô êwinj gebe Paulu ênjgônj njaô ma akôc enj toôli samucgenj andêh gôlinjwaga Peliki ana." ²⁵ Go keto papia tej gêwinj gebe

²⁶ "Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôlinjwaga towae Peliki. ²⁷ Njac tecenec tec Judawaga sêkôc enj tônj ma sebe sênac enj êndu. Aê ganô enj njac Romnja, tec kakôc enj sa ma gajam enj kêsî. ²⁸ Aê gabe jakip binj, tanj sêgôlinj kêpi enj nanj, njam sa, tec kakêh enj kêsêp gêdêh nê laumata gêja. ²⁹ Aê katap sa gebe binj, tanj sêgôlinj kêpi enj nanj, njam kêsêp êsêacnêh binjsu, mago êsêac taun nêh njalêlôm kêpi tagenj kêtû binj tonanjja atom. Tagenj aê galic binj tej kêtôm amboac tanac enj êndu to takêh enj ênjgônj kapoacwalôna nanj, gêc atom. ³⁰ Ma ganô binj tej njawae gebe dêdib enj sebe sênac enj êndu, tec kakêh enj sebenj gêdêh aôm gêwac ma ka-som gêdêh lau-sêgôlinj-binj-kêpi-enjwaga gebe dêndêh aôm sêwac ma sêwa nêh binj sa êndêh aôm."

³¹ Sinjwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê binj ma gêdêh gêbêc sêkôc enj sêja Antipatri. ³² Njagêbêc sêkêh enj gêdêh lau, tanj sêngônj hos njaô nanj, gebe sêkôc enj sêna, go êsêac taun sêc sêmu sêja nêh gamêh kêtiam. ³³ Lau tonanj jasêô lasê Kaisarea, go sêkêh papia gêdêh gôlinjwaga ma sêkôc Paulu dêdêh enj sêja. ³⁴ Gôlinjwaga kêsam papia su, go kêtû kênac Paulu gebe enj njac anja gamêh ondodnja e gênjô gebe enj anja Kilikia. ³⁵ Tec kêsôm gebe "Lau

tañ sêgôlinj binj kêpi aôm nanj, sêmênj acgom, go janô nêmbinj.” Ma kêjatu gebe sejop Paulu êngônj Herodonê andu.

24

Sêmêtôc Paulunê binj

¹ Bêc lemerj tenj gêjanja acgom, go ñac dabuñsêga Anania kêkôc laumata ñagêdô to ñac tenj, nê ñaê Tertulu, tañ gêjam lau awenj gêdênj gôlinjwaga nanj, ma ac sêsêp sêja e sêjac miñ nênj binj, tañ sêgôlinj kêpi Paulu nanj, gêdênj gôlinjwaga. ² Êsêac sêmôêc Paulu gêmênj su, ma Tertulu gêôc awa sa gebe êngôlinj binj êpi enj, tec kêsôm gebe

“O ñac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobiñmalô ñajam. Aôm ñac tokauc, tec kômoasiñ lau gamênj tonecña ñapep. ³ Aêac lau samob anja gamênj samob akôc moasiñ tonanj sa to ajam danje ñanô. ⁴ Aê gabe janam aôm tônj atom, gabe jatenj aômgeñj gebe ôlic ñajam ma ôkênj tanjam ma binj dambê. ⁵ Ñac tonec aêac ajala enj ñac kalomtêna sec. Enj gêli Judawaga anja nom ñagamênj samob sa ma kêtû lau mêtê-geowaga Nasaretña nênj ñamata. ⁶ Galoc enj gêgôm gênjêlôm gebe êngôm lôm dabuñj êtu sec êwiñ, tec aêac akôc enj tônj abe amêtôc ênê binj êtôm aêacma binjsu. ⁷ Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjanjo enj su anja aêacma ⁸ ma kêsôm gebe lau, tañ sêgôlinj binj kêpi enj nanj, dêndênj aôm sêmênj. Galoc aôm taôm ôtu Iesu enj, go ôñô binj samob, tañ aêac agôlinj kêpi enj nanj ñam.” ⁹ Ma Judawaga sêpuc binj tônj sêwiñ enj ma sêlôc gebe binj tau amboac tonanj.

Paulu kêsôm binj gêjam talañ tau

¹⁰ Go gôlinjwaga gêjac gêsû gêdênj Paulu gebe êsôm nê binj. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nênj mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonanj jamasanj êôc binj êndênj aôm totêtac êpa sugenj. ¹¹ Aôm embe ôpuc binj tau ñam, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtû jatenj mecña nanj bêc taêsam gêjanja atom, bêc 12genj. ¹² Judawaga têtap aê sa gebe aê to lau tenj awenjsuñj gêôc ka tau anja lôm dabuñj atom. Ma têtap aê sa gali lau tenj sa anja Judanênj lôm ñagêdô to malacluñj atom. ¹³ Binj samob, tañ galoc lau tônê sêgôlinj kêpi aê nanj, êsêac têtôm gebe sêkip ñam tenj sa atom amboac tonanj. ¹⁴ Tagerj tonec jasôm lasê êndênj aôm gebe Aê gajam sakinj tamocinênj Anôtô kêdaguc mêtê wakuc, tañ êsêac sêsam gebe mêtê geo tenj nanj. Aê kakênj gêwiñ binj, tañ gêc Mosenê binjsu to teto kêsêp propetenênj buku nanj samob. ¹⁵ Aê kakênj matoc kêtôm êsêac tec sêkênj materj sêmoa gebe Anôtô êñu lau gêdênj to lau keso sêndi sa. ¹⁶ Amboac tonanj tec katu mêtê tauc gebe jamoa tonoc ñalêlôm ñawagenj êndênj Anôtô to ñamalac ñapanj.

¹⁷ “Aê gamoa e jala ñagêdô gêjanja acgom, go sêkênj awa kakôc gadênj ñoc lau gamênj ma gabe jakênj da êwiñ. ¹⁸ Tec kamasanj binj jatu selecña gamoa lôm dabuñj ma gabe jakênj da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau tenj ñasawa atom to gali lau tenj sa atom. ¹⁹ Judawaga Asianja nênj ñagêdô sêmoa lôm sêwiñ. Lau tônê nênj binj êndênj aê embe ênêc, nanj sêmênj sêsôm sêkô aôm lañômênja, go ñajam. ²⁰ Me êsêac tauñ sêsôm acgom. Êsêac têtap ñoc keso ondoc sa gêdênj tañ kakô laumata lañô nêmjna. ²¹ Moae keso tagerj tonec gebe kakô êsêac ñaluj ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakênj gêwiñ gebe ñacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kêjala mêtê tonanj ñam su, tec gebe ênam êsêac tônj ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmênj acgom, go tamêtôc amacnêmbinj êmbacnê.” ²³ Go kêsôm gêdênj kapitai gebe ejop Paulu êmoa awêgenj, ma ênê lau embe taênj ênam gebe sêmoasiñ enj, nanj ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc ñagêdô gêjanja acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdênj enj sêja, go gênjô enj gêwa sêkênj gêwiñ Kilisi Jesu ñam sa. ²⁵ Paulu kêsôm binj kêpi binjgêdênj to têtû mêtê tauñ ñapep ma Anôtô êmêtôc ñamalacnênj binjña. Enj kêsôm binj tonanj, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. Ñoc ñasawa tenj embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.” ²⁶ Enj taê kêka gêwiñ gebe Paulu ênac da tau ña awa êndênj enj, tec kêsôm sêkôc enj sêja sêmu mênjgêjam binjgalôm gêdênj enj. ²⁷ Jala luagêc gêjanja ma Porki Peste mênjgêjô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic enj ñajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgenj gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

¹ Peste kêkôc kôm gôlinjwaganja sa e ñabêc têtêac gêjanja, go anja Kaisarea kêpi Jerusalem gêja. ² Anja tônê lau dabuñsêga to Judawaganênj laumata sêu Paulunê binj gêdênj enj ma semasanj binj gêdênj enj gebe ³ êkênj Paulu êpi Jerusalem êndênj êsêac êna ec ac sêlic gebe enj kêmoasiñ êsêac. Êsêac sêmasanj binj tau gebe dêndib enj e sensenj enj su anja intêna ñadambê tenj. ⁴ Tec Peste gêjô êsêac awenj gebe “Paulu tau têtê sêkôc enj tônj gacgenj gêmoa Kaisarea, ma saunjenj, go jamu jana amboac tonanjenj.” ⁵ Ma kêsôm gêwiñ gebe “Amacnêmbinj kasêga sêwiñ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ñac tônê nê binj ênac, nanj sêsôm êpi enj.”

⁶ Peste gëngõn gëwiñ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Njâbêbc jagëngõn nê lêpõn sêmêtõc biñja ma kêsõm sêkõc Paulu sêja. ⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tanj anja Jerusalem sêsêp sêja nanj, sêwa enj auc jasêgõlin biñ sec taêsam kêpi Paulu, mago têtõm gebe sêwaka biñ njanõ tenj sa atom. ⁸ Tec Paulu kékac biñ su tau gebe “Aê gagõm gëñ tenj gasen Judanêñ biñsu to lôm dabunj ma kaisara atom.” ⁹ Peste gebe Judawaga sêlic enj njajam, tec kêsõm gédêñ Paulu gebe “Aõm gobe õpi Jerusalem õna ma jamêtõc aõmnêm biñ anja õnê me masi.” ¹⁰ Ma Paulu kêsõm gédêñ enj gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtõc njanlom su, tec sêmêtõc aê anja tonecmanj. Aõm tec kójalagac gebe gagõm keso tenj gédêñ Judawaga atom. ¹¹ Embe janngõm gëñ eso tenj êtõm sênac aê êndunja, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sêngolin biñ êpi aê nãõmageñ, nanj nac tenj êtõm gebe êkêñ aê jasêp êsêac lemeñ atom. Amboac tonanj aoc ênac kaisara.” ¹² Kêsõm su, go Peste gëjam biñgalõm gëwiñ nac kêpuc enj tõñña su, ma sêjõ Paulu awa gebe “Awam gëjac kaisara, amboac tonanj õndêñ kaisara õna.”

Paulu kékõ Agripa agêc Bernike lanõñnêm

¹³ Bec njagêdõ gëjana acgom, go kinj Agripa agêc nê awê Bernike sêõ lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste. ¹⁴ Agêc jasemoa e bêc njagêdõ gëjana acgom, go Peste gëwa Paulunê biñ sa gédêñ kinj ma kêsõm gebe “Peliki gedec nac kapoacwalõña tenj gëmoa tonec. ¹⁵ Gédêñ tanj gaja Jerusalem nanj, Judanêñ lau dabunjsêga to laumata sêsõm ênê biñ lasê gédêñ aê, ma tetenj gebe aê jamêtõc ênê biñ. ¹⁶ Tec aê gajõ êsêac awenj gebe Romnêñ mêtê tonec gebe sêmêtõc nac tenj palinj-palinjenj atom. Nac tobiñ naêkõ lau-sêgõlin-biñwaga lanõñnêm êmuñ ma ênac kolec tau to êwaka nê biñ sa acgom. ¹⁷ Tec lau tau mênjsêõ lasê e gaõñ bêc taêsam atom. Njagelenj gaja gëngõn lêpõn sêmêtõc biñja ma kasõm sêkõc nac tau sêmênj. ¹⁸ Lau-sêgõlin-biñwaga dèdi, mago sêsõm biñ sec, tanj aê gaboc sêsõm êpi enj njatenj atom. ¹⁹ Ac sêsõm biñ luagêc kêpi enj. Tenj kêtû tauñ nêñ mêtêña ma tenj kêtû njacmatê tenj, nê njâê Jesu, tanj Paulu gëwa enj sa gebe gëmoa mata jali nanjña. ²⁰ Aê kapuc biñ tau njam e kapõ lèna tauc, tec katu kénac enj gebe êpi Jerusalem êna sêmêtõc ênê biñ anja tónê me masi. ²¹ Mago Paulu ketenj gebe ajop enj e kaisara tau êmêtõc ênê biñ acgom. Tec kasõm gebe sejoj enj njapen e jakêñ enj êndêñ kaisara êna.” ²² Go Agripa kêsõm gédêñ Peste gebe “Aê tauc gabe janõ biñ anja nac tau nê acgom.” Tec enj kêsõm gebe “Bêbêc go õñõ.”

²³ Njagelenj Agripa agêc Bernike to nêñ gélõn kainj tenj-kainj tenj jasêõ gamênj njalêlõm tau sêja. Go kapitaisêga to malac njakasêga sêwiñ, ma Peste kêjatu gebe sêkõc Paulu sêmênj. ²⁴ Go Peste kêsõm gebe “O kinj Agripa to amac samob tec amoa awinj aêac, alic nac tau, tanj Judawaga samob anja Jerusalem to anja tonec sêkac aê kêtû enjña ma sêmõêc njajana gebe êmoa mata jali êtiam atom. ²⁵ Aê kajala gebe ênê biñ sec kêtõm sênac enj êndunja tenj gêc atom, tagenj enj tau awa gëjac kaisara. Amboac tonanj tec kasõm kêtû tõñ gabe jakêñ enj êna. ²⁶ Mago katap nac tau nê biñ njanõ tenj sa kêtõm gebe jato êndêñ êõc njatau ênanja nec atom. Kêtû tonanjña tec kasõm sêkõc nac tau mênjkêkõ aõm, kinj Agripa, to amac samob lanõñnêm, gebe tatu Iêsu enj e jajala biñ tau êtu katõ acgom, go jato êna. ²⁷ Embe takêñ nac kapoacwalõña tenj êna ma dawa ênê biñ sa êwiñ atom, oc êtõm atom.”

26

Paulu gëjac kolec tau

¹ Go Agripa kêsõm gédêñ Paulu gebe “Aê galõcgac gebe õwaka taõm sa.” Kêsõm su, go Paulu kêmêtõc lèma ma gëjam talanj tau gebe

² “O kinj Agripa, Judawaga sêgõlin biñ kêpi aê elêmê e galoc têtac njajam gebe jawaka tauc sa jakõ aõm lanõñnêm. ³ Aê têtac njajam kélêlêc njam gebe aõm kójala Judawaganêñ mêtê to nêñ biñ sêpê tauñña samob tomalagenj. Amboac tonanj tec jatenj aõm gebe õpuc taõm tõñjenj ma õkêñ tanjam njoc biñ acgom.

⁴ “Judawaga samob sêlic aênoc lêñ njapalêgenjña, tanj gamoa gawinj njoc lau to gëngõn Jerusalem nanjac. ⁵ Êsêac sêjala wanêcgenj su gebe aê Parisai. Embe taênj ênam, go tauñ sêwa biñ tonec sa gebe gajam sakinj Anõtõ kasa êõc lêñ kédaguc Parisainêñ gõlin njajana kainj tenj. ⁶ Anõtõ gëjac mata biñ gédêñ aêac tamenj gebe njanõ êsa, tec kakêñ matoc gamoa ma galoc katap mêtõc sa kêtû biñ tauña. ⁷ Aê kakêñ matoc biñ, tanj aêacnêñ gõlõac sêkênj matenj gebe têtap sanj nanj, ma sêjam sakinj Anõtõ kêtõm bêc to gelenjenj kêtû biñ tonanjña. O kinj, kêtû biñ, tanj takêñ matenj tamoa nanjña, tec Judawaga sêgõlin biñ kêpi aê. ⁸ Amboac ondoc tec akêñ gëwiñ biñ, nanj Anõtõ êñu njacmatê sêndi sanj nanj atom.

⁹ “Gêmunjenj njoc njalêlõm taêc gëjam elêmê gebe jansen Jesu Nasaretña nê njâê su nj kisa tokainj-tokainj. ¹⁰ Genj amboac tonanj tec gagõm anja Jerusalem. Aê kakõc njac lai anja lau dabunjsêga nêñ ma kakenj Anõtõnê lau gwalekinj sêsêp kapoacwalõ sêja, ma gédêñ tanj sêkic êsêacnêñ biñ nanj, aê kasõm gawinj. ¹¹ Aê kalêsu êsêac todim-todim kêtõm Judanêñ lôm samobgenj ma kakac êsêac gebe sêsêm biñ alõb-alõb. Njoc njalêlõm kêpuc aê melocña ma kêjanda êsêac e gagõm anja malac gamenjbõmña gëwiñ.

Paulu gėjac tau nê miŋ Apômtau Jesu gėjam enj ôkwiŋa

¹² “Amboac tonaj kakôc ŋaclai anja lau dabuŋsêga nêŋ ma sêsakin aê gaja Damaskus. ¹³ O kin, kasêlêŋ gamoa intêna e gêdêŋ oc kêkô ŋalun ma galic ŋawê anja undambê ŋawasi kêlêlêc oc su mênkêpô aê to lau, taŋ sêwiŋ aê nan, e gėjam aucgeŋ. ¹⁴ Aêac samob au taun jaaêc nom, ma ganô awa tenj kêsôm ŋa Ebolai awenj gêdêŋ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê. Kêm taŋ gėjam aôm nan, ôwê sa ôtôm atom.’ ¹⁵ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Aê Jesu tec kôjanda aê. ¹⁶ Amboac tonaj ôndi sa ôkô ŋajanja. Aê gaoc tauc lasê gadêŋ aôm, gabe jamansaŋ aôm ôtu ŋoc sakinwaga ma ôwa biŋ, taŋ gôlic su to biŋ, nan jatôc êndêŋ aôm nan sa. ¹⁷ Aê gabe janam aôm sa anja Judawaganêŋ to anja lau samuc, taŋ gabe jasakiŋ aôm ôndêŋ êsêac ôna nan nêŋ amboac tonaj. ¹⁸ Ôŋgôm êsêac matenj êlêc e sênam taun ôkwi anja ŋakesecŋa dêndêŋ ŋawê to anja Sadaŋnê ŋaclai dêndêŋ Anôtô sêna. Go jasuc êsêacnêŋ sec ôkwi kêtû sêkêŋ gêwiŋ aêŋa ma sêwê kainj gêŋlênsêm sêwiŋ Anôtônê lau.’

Paulu gêwa mêtê sa gêdêŋ Judawaga to lau samuc

¹⁹ “O kin Agripa, amboac tonaj tec taŋocpêc gêdêŋ biŋ undambêŋa, taŋ galic nan atom. ²⁰ Aê gawa sa gêdêŋ êsêac, taŋ sêŋgôŋ Damaskus kêtû ŋamata to gêdêŋ Jerusalem ma Judaia ŋagamêŋ samob ma gêdêŋ lau samuc, gebe sênam taun ôkwi dêndêŋ Anôtô sêna to sênam nêŋ kolenj ŋasakiŋ êwaka êsêac sa, gebe sêjam taun ôkwi su. ²¹ Kêtû biŋ tonajŋa tec Judawaga sêkôc aê tônj anja lôm dabuŋ sebe sênac aê êndu. ²² Anôtô tec kêpuc aê tônj gêmoe e galoc kakô tonec ma gawa biŋ sa gêdenj lau saun to kapôêŋ. Aê kasôm biŋ wakuc tenj atom, kasôm biŋ tagenj, taŋ propete to Mose sêsôm kêpi genj, taŋ oc ŋanô êsana nanjenj. ²³ Gebe Kilisi kêkôc ŋandanj ma gêdi sa anja ŋacmatêŋêŋ kêtû ŋamata to kêtû ŋawê kêpô Judawaga to lau samuc gawiŋ.”

Paulu ketenj Agripa gebe ênam tau ôkwi

²⁴ Paulu kêwaka tau sa amboac tonaj kêkô ma Peste gêmôêc kapôêŋ gebe “Paulu, aôm meloc. Kôpuc biŋ taesam ŋam e gêgôm nêŋm kauc kêlênsônj.” ²⁵ Go Paulu gêjô enj awa gebe “O ŋac towae Peste, meloc gêgôm aê atom, aê kasôm biŋnanô ma biŋ tokauc. ²⁶ Kinj kêjala biŋ tonecgac, amboac tonaj tec aê kasôm ŋoc biŋ totêtac kêpa sugenj gêdêŋ enj, gebe aê kajalagac, enj keso biŋ samob tonec ŋai ŋatenj atom, gebe gêŋ tau kêsa anja gamêŋ ŋakêsiŋ tenj atom, ŋanô kêsa gêc awêgenj. ²⁷ O kin Agripa, aôm oc kôkêŋ gêwiŋ propetenêŋ biŋ me masi. Aê kajala gebe aôm kôkêŋ gêwiŋgac.” ²⁸ Ma Agripa kêsôm gêdêŋ Paulu gebe “Ŋasawa dambê teceneceŋ aôm gobe ônam aê ôkwi jatu ŋac Kilisiŋa.” ²⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê jatenj Anôtô gebe ŋasawa dambê me baliŋ, go aôm taômgenj atom, amac lau samob, taŋ galoc anô ŋoc biŋ nan, atôm aêgenj, tagenj kapoacwalô tec êŋgôm amac êwiŋ atommanj.”

³⁰ Go kinj agêc gôliŋwaga ma Bernike to nêŋ lau dêdi ³¹ jasêsa ma sêsôm gêdêŋ taunj gebe “Ŋac tônê gêgôm sec tenj amboac êmac êndu to êŋgôŋ kapoacwalôŋa atom.” ³² Ma Agripa kêsôm gêdêŋ Peste gebe “Ŋac tônê embe awa ênac kaisara atom, oc taŋgamboac enj su.”

27

Paulu gėjac gêja Rom

¹ Sêsôm biŋ kêtû tônj gebe aêac alac ana Italia, tec sêkêŋ Paulu to lau kapoacwalôŋa ŋagêdô gêdêŋ siŋwaga “Tonj Kaisaraŋa,” nan nêŋ kapitai tenj, nê ŋaê Juli. ² Aêac api lau Adramuti nêŋ wanj tenj, taŋ gebe naêsô sêcluj gamêŋ Asiaŋa nan, jac agenj lac sa, ma ŋac Makedoniaŋa Aristarka anja Tesaloniki gêwiŋ aêac. ³ Ŋageleŋ aêac asô Sidon, ma Juli, taŋ kêmoasiŋ Paulu ŋapep nan, gêlôc gêdêŋ enj gebe naênac nê lau kêsi ma sênam enj sa acgom. ⁴ Go agenj sa anja tonaj ma aja e mu kêpuc aêac tônj, tec aêc Kupro ŋalêlômgenj, ⁵ e jaasac Kilikia to Pampulia nêŋ gamêŋ ma jaasô Mura gêc Lukia. ⁶ Kapitai kêtap lau Alesandria nêŋ wanj tenj sa kêpoac tonaj gebe êna Italia, tec gėjac aêac tulu api wanj tonaj.

⁷ Wanj kêsêlêŋ ŋajam atom, aêac agôm elêmê amoe e bêc taêsam gêjaŋa, go adabiŋ Nidi. Mu kêsêlêŋ kêtû kapôêŋ, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apenj Krete e adabiŋ gamêŋ Salmonêŋa. ⁸ Ma kêtinj aêac e gebe naapi bau ma agôm ŋapanj e jaasô gamêŋ tenj sêsam sebe Lêlômêjam. Gamêŋ tonaj gêc malac Lasea ŋagala.

⁹ Bêc taêsam gêjaŋa e gamêŋ kêtû sec, gebe Judawaganêŋ noc sênam dabuŋ moŋa gêbacnê, tec Paulu gėjac biŋsu êsêac ¹⁰ ma kêsôm gebe “Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gêŋ wapac sa ma gêŋ taêsam oc ênaŋa. Waba to wanjenj êtu sec atom, aêac taun oc tanaŋa amboac tonanjenj.” ¹¹ Ma kapitai kêkêŋ gêwiŋ Paulunê biŋ atom, kêkêŋ gêwiŋ ŋac gôliŋja to wanj ŋatau nêŋ biŋgenj. ¹² Sêcluj tonaj kêtôm gebe wanj êpoac ŋajam êndêŋ komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtû tônj gebe sêwi sêcluj tonaj siŋ. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonaj êndêŋ komô. Poiniki tonaj sêcluj Kreteŋa tenj, taŋ gêbôc mu auc.

Gwêc kêtû sec

¹³ Mula kêsêlêŋ ŋajam, tec êsêac taêŋ gêjam sebe sêŋgôm nêŋ biŋ, taŋ sêsôm nan, êtu tônj. Amboac tonaj sê kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenêŋ gamêŋ baugenj sêja. ¹⁴ Aêac akêŋ

gamêñ sinj saunjenj acgom, go mu gêbuc sec tenj kêsa anja nuc tau ¹⁵ mênkêtap wanj sa, ma abe anja mu e agôm jageo, tec awi sinj ma adam ñaômagen. ¹⁶ Aêac aêc nuc saun, ñaê Kauda, ñalêlômñagenj, tec atôm gebe anam gomboo sa, mago kêtû kôm kapôênj. ¹⁷ Êsêac sê gomboo sa, go sêlic lêpoa kêsêp wanj dambê gebe êngaminj wanj tau tônj. Ma têtêc gebe mu êtinj êsêac sêpi mêt Surti, tec sêlêc lac su ma adamgen. ¹⁸ Mu to gwêc kêjamun aêac kainj tenj e ñabêbêc sêbalinj waba ñagêdô sinj ¹⁹ ma ñagelenj êsêac sêbalinj wanj ñagêñlêlôm ñagêdô sinj ña tauñ lemenj. ²⁰ Bêc ñagêdô gêjaña ma aêac alic oc to utitalata sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taênj gêjam gebe aêac tauñ sugac.

²¹ Êsêac senj gêñ atom e ñasawa ñênjenj, tec Paulu jakêkô gêwiñ lau wanja ma kêsôm gebe “O lauc, embe akêñ tanjem aênoc binj ma anjenj lac sa anja Krete atom, go tatap gêñ wapac tonec sa atom to gêñ tenj ênaña atom. ²² Ma galoc janac binju amac gebe têtmtac êpa su, gebe amacnêm ñac tenj oc ênaña atom, wanj tagenj tec oc ênaña, ²³ gebe gêdênj gêbêc tonanj ñoc Anôtô, tanj gajam sakinj gêdênj enj nan, nê anjela tenj mênjgêdênj aê ²⁴ ma kêsôm gebe ‘Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara lanônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkêñ samob, tanj sêlac sêwiñ aôm nan, gêdênj aôm.’ ²⁵ Lauac, amboac tonanj têtmtac êpa su. Aê kakêñ gêwiñ Anôtôgac gebe binj, tanj anjela kêsôm gêdênj aê nan, êtu tônj. ²⁶ Mago aêac oc dandam nadansac nuc tenj acgom.”

²⁷ Aêac adam gwêc Adriaña e bêc 14 gêjaña, ñagêbêc e gêja lugenj ma lau wanja sêsaê gebe têtabinj haugac. ²⁸ Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. ²⁹ Tec têtêc gebe moae wanj naênsac poc, tec sêu anja aclê kêsêp wanjuña ma sêpuc boagenj gebe elenja sebenjanj. ³⁰ Lau wanja sebe sêwi wanj sinj ma sêc sêna, tec sebe sêlêwanj gomboo ma sêsau gebe sêu anja wanj nêmja êsêp. ³¹ Tec Paulu kêsôm gêdênj kapitai to sinjwaga gebe “Lau tônê embe sêmoa wanj sêwiñ atom, ma amac oc ananja samob.” ³² Tec sinjwaga dêdim gomboo tau ñalêpoa gêngic ma gêu tau kêsêp gêjaña.

³³ Kêdabinj gebe elenja, go Paulu awa gêjac êsêac ma ketenj êsêac gebe sêninj gêñ. Enj kêsôm gebe “Bêc 14 gêjaña ma anjônj ñaômagenj, aenj gêñ tenj atom. ³⁴ Tec aoc gêjac amac gebe aninj gêñ tekwm saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma môkêmlauñ tenj êmbuc sa anja môkêmapac ênaña atom.” ³⁵ Kêsôm su, go kêkôc mo mênjgêjam danje Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôc ma genj. ³⁶ Go samob nêñ ñalêlôm kêtû malô ma senj gêñ sêwiñ. ³⁷ Ma aêac lau samob tanj anjônj wanj nan, lau 276. ³⁸ Senj gêñ e kêtom, go sêbalinj gêñ taniñja ñagêdô kêsêp gwêc gêja gebe wanj êtu gaô.

Gwêc gesenj wanj su

³⁹ Gamêñ ñawê kêsa, mago sêjala gamêñ kêtû katô atom, sêlic ñasuc tolêlôm tenj, tec sêsôm kêtû tônj gebe Embe êtôm, go wanj naêpi bau anja tônê. ⁴⁰ Amboac tonanj dêdim anja gêngic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôlinj su ma segenj lac saunj jamoatêpôênja sa, go mu gêlinj-gêlinj êsêac sêdô bau sêja. ⁴¹ Têdabinj mêt ma wanj nêmja kêsêmuj e janjanja kêsa, tec gwêc kêgasim jagêjac wanjuña popoc. ⁴² Sinjwaga sebe sênac lau kapoacwalônja êndu gebe sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom. ⁴³ Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesenj êsêacnênj binj ma kêjatu lau, tanj sêkêkôc kêtû tônj nan, gebe sêu tauñ sêsêp gwêc sêmunj ma nasêpi bau. ⁴⁴ Go lau ñagêdo sênsac katapa to wanj ñagêñlêlôm ñagêdô-gêdô. Êsêac sêgôm amboac tonanj, tec jasêpi bau tomalagenj.

28

Paulu gêmoo nuc Malta

¹ Aêac anjônj acgom, go anjô nuc tau ñaê gebe Malta. ² Malacm sêmoasinj aêac ñanô. Êsêac sêboa ja ma sejonj aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac. ³ Paulu gêsôb gabgab gebe naêkênj êpi ja, tec ja gêoc moac tenj ôli ñandanj kêsa ma kêkênj kêsa jagêñac enj kêsêp lêma. ⁴ Malacm sêlic moac genjalênj ênê lêma ma sêsôm gêdênj tauñ gebe “Ñac tônê oc gêjac ñamalac êndu. Enj gêjam samuc anja gwêc, mago gêwê ñagêjô sa atom.” ⁵ Paulu kêdaiñ moac su kêpi ja gêja, mago gêñ tenj gêgôm enj atom. ⁶ Êsêac sêsaê gebe enj lêma ênsunj auc ma êmac êndu elmê. Sêônj sehoc gêñ tenj êngôm enj e sêlic ñanô masi, tec taênj gêjam binj tenj kêtû wakuc gebe “enj anôtô tenj.”

⁷ Nuc tau tonanj ñakasêga tau nê ñaê Pupli. Ênê gamêñ ñagêdô gêc tonanj, nanj kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têtêac. ⁸ Ma ñac tau tama ôli ñawajaô kapôênj ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdênj enj jaketenj mec ma kêkênj lêma gêsac enj e ñac tau ôli ñajam kêsa. ⁹ Gêgôm tonanj tec lau gêmac ñagêdô anja nuc tonanj sêmênj, ma gêgôm êsêac ñajam kêsa. ¹⁰ Lau tau tetoc aêac sa ñanô e aêac abe alac ana ma sêkênj gêñ, tanj aêac apô lênaña nanj, kêpi wanj gêdênj aêac.

Paulu gêô lasê Rom

¹¹ Ajônj têtêac gêjaña, go api Alesandrianênj wanj tenj alac aja. Wanj tau kêpoac tonanj gêdênj komô. Sêsap anôtô tenj latuagêc ôlinjôm ñakatu gêc wanjnêmja. ¹² Aêac asô Suraku ma anjônj

tonañ bêc têlêac. ¹³ Go asa anja tonañ ma asô Regi, ma ñagelen mula kêsêlên ma alac e ñabêc kêtú luagêc ma asô Potiolo. ¹⁴ Aêac aja e atap lasitêwai ñagêdô sa sênggôn tonañ. Êsêac teten aêac gebe anjgôn awiñ êsêac bêc 7. Tonañ su, go aja Rom. ¹⁵ Lasitêwai anja tonañ sêñô aêac ñawae ma sêpuc aêac tóñtón sêmênj e dêdac aêac anja Apiunê malac têtulu gêñja to andu ñaclênña têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam danje Anôtô totêtac kêpa sugen.

¹⁶ Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê tauña êwiñ sinwaga tenj ejoj enj.

Paulu gêjam mêtê anja Rom

¹⁷ Gêmoa e bêc têlêac gêjaña acgom, go kêkalem Judanênj kasêga sa. Êsêac sêpi tagen su, go kêsôm gêdênj êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gêñ tenj gasenj gôlôac to tamenjinênj mêtê lanjwa atom, mago tec sêkôc aê tónj anja Jerusalem ma sêkênj aê kasêp lau Rom lemenj. ¹⁸ Êsêac têtú Iêsu ñoc binj e sêlic gagôm sec amboac sênac aê ênduña atom, tec sebe sênggamboac aê su. ¹⁹ Judawaga sêoc binj aucgenj, tec ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tónê, mago aê gabe jangôlinj binj tenj êpi êsêac atom. ²⁰ Kêtú binj tonañña tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm binj êndênj amac gebe gaôc kapoacwalô tonec kêtú binj, tanj Israel sêkênj matenj nanjña.” ²¹ Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Papia tenj kêpi aôm anja Judaia gêdênj aêac gêmênj atom, ma ñac tenj anja lasitêwainênj mênkêdônj to gêjac minj binj sec tenj kêpi aôm gêdênj aêac anjô atom. ²² Mago aêac abe anjô binj, tanj taêm gêjam nanj acgom, gebe aêac anjô ñawae gebe lau têt m gamênjenj sesenj mêtê, tanj aôm kôsap tónj nanj elêmé.”

²³ Ma ac sêjac noc tauñ kêpi bêc tenj, go êsêacnênj taêsam dêdênj enj sêja ênê andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamênj sa gêdênj êsêac. Enj gêjam nenenj êsêac gebe sêkênj êwiñ Jesu to gêwa Mosenê binjsu ma propetenênj binj sa gêdênj êsêac kêtôm bêc to gelenjenj. ²⁴ Lau ñamakerj sêkênj gêwiñ Paulunê binj, ma ñamakerj sêkênj gêwiñ atom. ²⁵ Êsêacnênj binj keso tau ñapanj e sebe sêc sêna, tec Paulu kêsôm binj tecenec gebe “Ñalau Dabuñ gêoc propete Jesaia awa sa gêdênj tamemi jagêdênjenj” ²⁶ gebe

‘Ôndênj lau tónê ôna ma ôsôm gebe
Tanjemsunj anjô, mago nê m kauc êsa atom
to matemanô alic, mago ajala atom,

²⁷ gebe lau tónê nêñ ñalêlôm ñajañña kêsa
ma tanjensunj gêoc auc to matenj gêmôb,
tec matenjanô sêlic gêñ sapu
to tanjensunj sêñô binj atom,
ma nêñ ñalêlôm sêjala gêñ atom
ma sebe sênam tauñ ôkwi
mênjñangôm êsêac ñajam êsa atom.’

²⁸ Amboac tonañ jasôm lasê êndênj amac gebe Anôtônê moasinj ênam ñamalac kêsinja tonec enj kêkênj gêjac lau samuc ñawae. Êsêac tec oc sêkênj tanjenj.” [²⁹ Kêsôm binj tonañ su, ma Judawaga sêc jasêsôm tauñ ñanô.]

³⁰ Paulu gêjam ôli nê gamênj ñalêlôm tenj ma gêmoa e jala samuc luagêc. Enj kêkôc lau, tanj têtú ñaclênj dêdênj enj sêja-sêja nanj, sa samob, ³¹ ma gêjam mêtê kêpi Anôtônê gamênj to kêdônj binj kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugenj ma lau tenj sêkô enj auc atom.

Paulunê papia gêdêj lau ROM

Paulunê papia gêdêj lau Rom nec nac tau keto gebe êkêj puc lau tau gebe nasawa ten acgom, go naeô lasê Rom gebe ênac gôlôac buja anja malacsêga tau kési. Enj gebe ênam mêtê lau buja tôneja êmoa e su, go naelom Spania ma êsêac sêpuc enj to nê kôm wakuc tonan tón. Go nam tenj gêwiñ gebe êwa binj lau buja sêkêj gêwiñ nanj nam sa kêtôm tau kêjalagac ma êlêj binj êsêac sêsa nêj lêj têtôm lau buja nanômanj. Mêtê tanj Paulu gêjam-gêjam nanj, enj keto gêc awê tomalagenj anja buku tau tonec.

Enj awa gêjac lau buja gôlôac Romja e su, go kêsôm enj taê gêjam êsêac kêsêp nê mec nalêlôm gêmoa njapanj nanj lasê gêdêj êsêac, gocgo keto nalôtêna, tanj kêdênanj papia tau kêsô njalabu gêja nanj, gebe “Nawae Njam tonanj geoc Anôtô kêmasanj njamalacnêj binj e gêlic êsêac têtú lau gêdêj nasê. Gêgôm kêtú takêj gêwiñnagenj, tec kêtú lêj tau nam to njatêpôê” (1:17).

Go gêwa njamôkê tonanj kêkôc gêja mata têlêac. (1) Njamalac samob, lau Juda to lau samuc, sêsô sec njanjaclai njalabu têtôm tauñgenj, tec Anôtô êlic êsêac lau gêdêj atomanô. Anôtô gêlic lau têtú lau gêdêj nalêj tagenj gebe sêkêj êwiñ Jesu Kilisi. (2) Go lau, tanj Anôtô gêlic êsêac têtú lau gêdêj kêtú Kilisinja su nanj, ac sêmbinj tauñ tón taminj Kilisi tau e sêsa nêj lêj samob êtu wakuc amboac tonanjenj. Nac-kêkêj gêwiñwaga gê malô tau gêdêj Anôtô kêtú Kilisinja, tec Anôtô nê Njalau kégaboac enj su anja sec njanjaclai to gêmacanô tau gêwiñ amboac tonanjenj. Nac buja nê lêj kêtôm sêsi enj su anja sec to gêmaccac. Paulu kêsôm Anôtô nê Binju to nê Njalau gêjam gôlinj nac buja kêtú nê lêj samobnja nanj njabinj kêsêp môkêlatu tonec naj gêwiñ-gêwiñ. Anôtô gebe ênam njamalac pebenj kési njabinj kêtú tón gêc, tec Aposolo kêpuc binj tau nam gebe Anôtô taê gêjam kwanjanjenj gebe ejonj njamalac samobjenj sêwê kainj ênê moasinj êtu Jesu Kilisinja sêwiñ. Paulu taê gêjam kêtú tón gebe lau Juda oc sêmbuc dêmôjê Jesu endenj tónjenj atom. (3) Go Paulu gêwa lêj, tanj gêjac lau buja njawae nanj, nam sa gêc môkêlatu njamuña gebe tamoa dawin tauñ totêntac êwiñ tauñgenj. Enj keto njabinj njagêdô kêpi tonam sakinj Anôtô nja ma tasô gôlinjwaga njalabu tanjenj wamugenja to tapuc nêj lau mênbanj tónnja ma talênsônj lasitêwai atomnja to tatoc tauñ sa êndêj-êndêj. Go gêjac mata nê papia keto tau nê binj njagêdô e awa gêc Anôtô kêtú njamu.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m nê papia to kewake njalôtêna sa 1:1-17
2. Njamalac gêngônj jageo gêjac Anôtô ênam enj kési njawae 1:18-3:20
3. Anôtô gêjam njamalac kési njalêj gebe têtú lau gêdêj kêtú sêkêj gêwiñ Kilisi kési êsêac sunja 3:21-4:25
4. Kilisi gêbinj lau buja tón sêsa nêj lêj kêtú wakuc 5:1-8:39
5. Anôtô ênam lau Israel kési njalêj 9:1-11:36
6. Lêj tanj gêjac lau buja njawae nanj 12:1-15:13
7. Paulu gêjac mata nê papia to awa gêjac nê lau njagêdô 15:14-16:27

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinjwaga aê, Paulu, tanj Anôtô kêkalem aê katu aposolo ma kêjalinj aê sa gebe jasôm ênê njawae njam lasê. ² Nawae njam tau Anôtô gêjac mata kwananj ma kêkêj nê propete sêsôm lasê ma teto gêc buku dabunj. ³ Binj tau kêpi ênê Latu, aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi, tanj kêtú njamalac mênkêsa anja Dawidnê wakucnêj. ⁴ Ma Anôtô gêju enj gêdi sa anja njacmatênj, tec kêwaka enj sa tonjaclaigenj gebe enj kêtú ênê Latu, tanj gêwê kainj Njalau êngôm aêac tatu dabunja. ⁵ Anôtô kêkêj enj kêmoasinj aê to kêkêj sakinj aposolonja gelom aê, gebe jawê lau samuc samob sêkêj êwiñ to tanjenj wamu êtu ênê njajêna. ⁶ Lau samuc tanj nêj njagêdô amac, tanj Anôtô kêkalem amac atu Jesu Kilisi nê gêj awin.

⁷ Amboac tonanj aê jato êndêj amac samob, tanj Anôtô têtac gêwiñ amac to kêkalem amac atu ênê lau anja Rom nanj.

Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjmalô êndêj amac êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô kêtú gôlôac Romja

⁸ Ma njoc binj njamatanja tau tonec gebe Aê gajam danje njoc Anôtô kêtú amac samobnja gajam Jesu Kilisi lanj gebe lau nomnja pebenj sêjô amac akêj gêwiñ njawae. ⁹ Anôtô tanj gajam sakinj enj tonoc njalêlôm samucjenj kasôm Latunê njawae njam lasê nanj, kêtú njoc gêwa-aê-sawaga ma kêjala kêtú tón gebe aê taêc gêjam amac gedenj tónjenj tec gamoa ¹⁰ ma katerj mec kêtú amacnja njapanj. Aê katerj mec kêtú binj tonecnja gebe Anôtô êlôc sa acgom ma êmoasinj aê gebe jandêj amac jawacnanj. ¹¹ Binjanô, aê gajam aoc su amac nanô, gebe jalic amac ma jakêj moasinj njalaunja njagêdô êndêj amac êwac, gebe êpuc amac tón. ¹² Aê gabe amboac tonec gebe amacnêj akêj gêwiñ ênam aê sa ma aênjoc kakêj gêwiñ ênam amac sa, ec tapuc tauñ

tôn ña nën takêñ gêwiñ elom tau. ¹³O lasitêwaac, aê gabe jansa biñ auc êndêñ amac atom. Aê kamasañ biñ kêtû dim taêsam su gebe jandêñ amac jawac, mago biñ kêkô aê auc e mênghêdêñ galoc. Aê jawac gebe janam kôm e jatap ñanô sa anga amacnêm êwiñ amboac katap sa anga lau samuc ñagêdô nêñ. ¹⁴Kôm tonec gêjac aê ñawae gebe janam sakiñ lau Helen to lau samuc ma lau tokauc to lau kaucmê. ¹⁵Amboac tonañ ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndêñ amac anga Rom êwiñ.

Ñawae ñajam ñañaclai

¹⁶Aê majoc kêtû ñawae ñajamña atom, gebe Anôtônê ñaclai, tañ ênam lau sêkêñ gêwiñña samob kêsi nañ, Juda sêmuñ, go lau samuc amboac tonañgenj. ¹⁷Gebe Ñawae Ñajam tonañ geoc Anôtônê biñghêdêñ ñam lasê gebe anga takêñ gêwiñ êndêñ takêñ êwiñ, kêtôm teto gêc gebe “Ñacghêdêñ êñgôn mata jali êtu kêkêñ gêwiñña.”

Ñamalac samob nêñ keso

¹⁸Anôtônê têtac ñandanj geoc tau lasê anga undambê mênghêpi ñamalacnêñ dedec Anôtônja to sec samob. Ñamalac sêkônij biñ ñanô tôn ña nêñ geo. ¹⁹Anôtô têtac ñandanj ghêdêñ êsêac, gebe ghêñ ñagêdô, tañ kêwaka eñ sa nañ, tec gêc awê ghêdêñ êsêac, gebe Anôtô tau kêkêñ kêtû awê ghêdêñ êsêac su. ²⁰Anôtônê ñam kêsiñ tau, mago lau, tañ sêjala ghêñ, nañ Anôtô kêkêñ nañ, sêjala ênê ñaclai tenjenña to ênê ñawasi Anôtônja. Ghêdêñ tañ eñ kêkêñ undambê to nom nañ, e mênghêdêñ galoc ghêñ tonañ kêtû awê ghêdêñ êsêac sêlic. Êsêac tec sêpa tauñ ma sêsôm gebe Aêac ajam kauc eñ nec, oc sênghôm têtôm atom. ²¹Êsêac sêjala Anôtôgac, mago tetoc eñ sa kêtôm eñ Anôtô atom ma sêjam danje atom. Êsêac taên ghêjam biñ meloc-meloc ghêbôc nêñ kauc e ñakesec gajam nêñ ñalêlôm auc. ²²Seboc êsêac lau tokauc, mago êsêac lau meloc. ²³Êsêac sêjam Anôtô tenjenj nê ñawasi ôkwi ma sêkêñ ñakatu ghêñ mêtê-mêtêña, tañ ñalanô kêtôm ñamalac to moc ma bôc to ghêñ kêgalabña nañ, ghêjô su.

²⁴Kêtû ñamalacnêñ kauc ghêbôc tonañña Anôtô ghêwi êsêac siñ ghêdêñ nêñ têtac ñakalac e sêghôm ghêñ môtña ma sêjaiñ tauñ e ôliñ kêtû sec. ²⁵Êsêac sêjam Anôtônê biññanô ôkwi ña biñdansañ ma tetoc ghêñ, tañ Anôtô kêkêñ nañ, sa to sêjam sakiñ ghêdêñ ghêñ tonê ñai ma sêwi Anôtô, tañ kêkêñ ghêñ samob nañ siñ. Aêac talanem eñ endenj tönjenj. Biññanô.

²⁶Kêtû biñ tonañña Anôtô ghêwi êsêac siñ sêsêp ñakalac melocña sêja. Êsêacnêñ lauo sêjam lêñ lauo to ñacña ôkwi ma sêsa lêñ keso. ²⁷Ma ñacwaga amboac tonañ. Êsêac sêwi lêñ lauo to ñacña siñ ma têtac ñakalac ghêdêñ tauñ ñawaô. Ñacwaga sêghôm ghêñ têtac ñakalacña ghêdêñ tauñ, tec têtap nêñ geo ñagêjô sa kêpi tauñ.

²⁸Êsêac dedec gebe sêjala Anôtô, tec Anôtô ghêwi êsêac siñ dêdêñ kauc meloc e sêghôm ghêñ, tañ kêtôm gebe ñamalac sênghôm atomña nañ. ²⁹Ghêñ geo samob ghêjam êsêac auc samucgenj, sec, geo, lêñ sêsec. Biñ tonec ghêlôc gêc êsêacnêñ ñalêlôm gebe Têtac sec, sêjac ñamalac êndu, sêsôm tauñ, sêsau tauñ ma sêghôm lau waenj kêtû sec. Êsêac sêsac lau, ³⁰sêghôliñ biñ kêpi lau, sêkêñ kisa ghêdêñ Anôtô, sêsôm biñ alôb-alôb, sêkianj tauñ sa, tetoc tauñ sa ña awensunj kapôênj. Êsêac têtap sec ñalêñ wakuc sa to taññpêc ghêdêñ tenenji to tamenji. ³¹Êsêacnêñ kauc pi to sêsap biñ, tañ sêjac mata nañ tulu. Êsêac têtac ghêwiñ lau to taênj labu lau atom. ³²Anôtônê biñsu ghêwa sa gebe lau samob, tañ sêghôm ghêñ amboac tonañ, oc sêmac êndu. Êsêac sêjalagac, mago sêghôm ghêñ tau sêmoa. Ma ghêñ tonañgenj atom, sêlic lau, tañ sêghôm sec tau sêwiñ êsêac nañ, ñajam amboac tonañgenj.

2

Anôtô kêmetôc biñ jagêdêñgenj

¹Ojae, amac lau, tañ amêtôc launêñ biñ nañ, oc ansa taôm auc amboac ondoc. Amac embe amêtôc lau ñagêdô nêñ biñ, go am u taôm êwiñ, gebe biñ, tañ amêtôc nañ, amac taôm agôm awiñgac. ²Aêac tajalagac gebe Anôtônê metôc êtap êsêac, tañ sêghôm ghêñ tonañ ñai nañ, sa biññanôgenj. ³Ma amac lau, tañ amêtôc lau kêtû ghêñ tonañ ñaiña, mago taôm agôm nañ, taêm ghêjam amboac ondoc. Amac oc aêc Anôtônê metôc su me masi. ⁴Anôtô eñ têtac wapôm to kêpuc tau tôn ma ghê biñ tôn. Ma amac alic ghêñ samob tonañ ñai sec me. Anôtônê têtac wapôm gebe êwê amac anam taôm ôkwi. Biñ tonañ amac ajala me masi. ⁵Amac atoc taôm sa ma ajam nêñ ñalêlôm ôkwi atom, tec êndêñ bêc Anôtô eoc nê têtac ñandanj to metôc êndêñgenjña lasêña nañ, amac oc akalem ênê têtac ñandanj êpi taôm. ⁶Anôtô oc êkêñ ñagêjô êndêñ ñamalac samob êndêñ-êndêñgenj êtôm nêñ kolenj, tañ sêjam nañ. ⁷Lau tañ sêjam kolenj ñajam totêtac kêpa sugenj ma taênj kêka ñawasi to waenj ñajam ma sêmoa tenjenj nañ, Anôtô êkêñ êsêac sênghônj materj jali tenjenj. ⁸Ma lau, tañ taênj ghêjam tauñ waenjenj to taññpêc ghêdêñ biññanô, mago tañenj wamu ghêdêñ ghêñ geo nañ, Anôtônê têtac ñandanj to têtac kêbôli auc ghêdêñ êsêac. ⁹Ghêñwapac to ñandanj êpi ñamalac samob, tañ sêghôm sec nañ. Juda oc têtap sa êmuñ, ma lau samuc amboac tonañ. ¹⁰Ñawasi to waenj ñajam ma biñmalô êndêñ lau samob,

tañ sêgôm nêh gêh ñjam nañ. Juda oc têtap sa êmun, ma lau samuc amboac tonañ, ¹¹ gebe Anôtô kêpuc lau teñ ñam atom, gêlic samob kêtôm taungeñ.

¹² Ñamalac samob, tañ sêjam kauc biñsu ma sêgôm sec nañ, biñsu oc êtiñ êsêac su atom, taun sênaña, ma êsêac samob, tañ sêñô biñsugac, mago sêgôm sec nañ, Anôtô oc êmêtôc êsêac êtôm biñsu tau tonañ, ¹³ gebe lau, tañ sêñô biñsu ñaðmagenñ nañ, Anôtô êlic êsêac amboac lau gêdêh atom. Lau tañ sêgôm ñanô kêsa nangen, tec têtû lau gêdêh. ¹⁴ Lau samuc têtap biñsu sa atom. Mago taun embe sêñgôm gêh, tañ biñsu kêjatu nañ, ñanô êsa, go êsêac, tañ têtap biñsu sa atom nañ, sêkêh taun nêh lêñ ñagôlin gêwê êsêac kêtû taun nêh biñsu. ¹⁵ Êsêacnêh lêñ gêwa sa gebe Anôtô keto biñsu ñakôm kêsêp êsêacnêh ñalêlôm. Ma êsêacnêh awa ñalêlômña gêwa biñ tonañ sa gêwiñ gebe nêh taên gêjam kêmêtôc êsêac to kêpuc êsêac tôn gêwiñ. ¹⁶ Biñ tonañ ñai oc êtu awê êndêh bêc, tañ Anôtô êkêh Jesu Kilisi êmêtôc ñamalacnêh biñ kêsijn tauña nañ, êtôm ñoc ñawae ñjam, tañ kasôm lasê nañ.

Lau Juda to Mosenê biñsu

¹⁷ Aôm kôsam taôm gebe Juda to taêm kêka biñsu ma kôlanem taôm Anôtôña. ¹⁸ Aôm kôjala Anôtônê biñ ma biñsu gêwa nêma kauc sa e kôjala gêh gêdêh to gêh kesu. ¹⁹ Aôm kôsâê taôm gebe kôtu matenpecnêh ñac-êwê-êsêacwaga to lau, tañ sêmoa ñakesec nañ, nêh ñawê, ²⁰ kôtu lau kauc gêbôc nêh jaomwaga to ñapalê ñasec-ñasec nêh kêdôñwaga, tañ gôlic biñsu kêtû kauc to biññanô ñamôkê gêdêh aôm. ²¹ Amboac ondod kôdôñ lau ñagêdô, mago kôdôñ taôm atom. Aôm gôjam mêtê gebe tanam gengeñ atom, mago taôm gôjam gengeñ me masi. ²² Aôm kôsôm gebe dangôm gêh mockainjo to mockainja atom, mago aôm taôm gôgôm gêh tau me masi. Aôm gôlic sakijn gwamña gebe gêh sec, mago taôm kôjanjo gêlôn su aña gwam ñalôm me masi. ²³ Aôm kôlanem taôm biñsuña, mago kôgêli biñsu tau tec gôwê Anôtô auc me masi. ²⁴ Biñ tonañ kêtôm biñ, tañ teto gec gebe “Lau samuc sêsôm biñ alôb-alôb kêpi Anôtônê ñaê kêtû amacña.”

²⁵ Aôm embe ômansañ biñsu, go sêsa aômña ênam aôm sa. Embe ôngêli biñsu, go sêsa aôm suña êtôm sêsa aôm atom. ²⁶ Ma ñac samuc teñ embe ejop biñsu ñajatu, go Anôtô êlic ñac samuc tau êtôm ñac, tañ sêsa eñ nañ. ²⁷ Ma ñac, tañ sêsa eñ atom, mago gêgôm biñsu ñanô kêsa nañ, oc êmêtôc aôm. Êtu agenña. Gebe aôm kôtap biñsu ñabuku sa to sêsa aôm, mago kôgêli biñsu. ²⁸ Ñac tañ sêlic eñ ôli dêmôênagen gebe Juda nañ, eñ Juda ñanô atom. Ma ñac, tañ sêsa eñ ôligen nañ, sêsa eñ ñanô atom. ²⁹ Mago Juda ñanô tau nec eñ ñac, tañ nê ñalêlôm kêsap Judanêh mêtê tôn. Ma ñac, tañ sêsa eñ ñanô nañ, sêsa eñ tonê ñalêlômgen. Kôm tonañ gêjac biñsu, tañ teto gêc nañ, ñawae atom, gêjac Ñalau Dabunñawae. Ñac tau tonañ nê wae ñam kêsêp ñamalacña atom, kêsêp Anôtôñagen.

3

¹ Amboac ondod, lau Juda oc têtap moasin sa êlêlêc lau samuc su me masi. Me sêsa launja tau nañ ñanô amboac ondod. ² Op, moasin to ñanô tokainj-tokainj taêsam. Moasin ñamataña tonoc gebe Anôtô kêkêh nê mêtê gêdêh êsêac. ³ Ñagêdô embe sêkêh êwiñ atom, go amboac ondod. Êsêacnêh sêkêh gêwiñ atomña oc enserñ Anôtônê lêh ñañêh su me. ⁴ Masigoc. Ñamalac samob dansañtêna. Anôtô taugen eñ ñac biññanôña kêtôm teto gêc gebe

“Nêma biñ êwaka aôm sa gebe kôsôm jagêdêh, ma lau embe sêmêtôc aôm, nañ oc ôku êsêac tulu.”

⁵ Aêacnêh biñ geo embe êwaka Anôtônê biñgêdêh sa, nañ tasôm asagen. Ma Anôtô embe êjac nê têtac ñandan sa, oc êngôm eso me masi. Biñ tonañ kasôm kêtôm ñamalacnêh kaucgoc.

⁶ Masigoc. Anôtô embe enserñ tau amboac tonañ, oc êmêtôc ñamalac samob nêh biñ êtu katô amboac ondod. ⁷ Ma amboac ondod. Ñoc biñdansañ embe êwaka Anôtônê biññanô sa e ênê ñawasi êsa êlêlêc su, nañ eñ oc êmêtôc aê amboac ñac sec teñ me. ⁸ Embe amboac tonañ, go tasôm biñ alôb-alôb gebe “Dangôm secman, gebe sec ênam ñanô ñjamôm.” Tasôm amboac tonañ me. Lau ñagêdô sêgôlin biñ kêpi aêac ma sêsôm gebe aêac asôm ñalô tau tonañ. Lau tonañ oc sêndac nêh mêtôc naênêngeñ.

Ñac gêdêh teñ gêmoo atom

⁹ Amboac ondod, aêac Juda atap moasin ñjam sa êlêlêc su me. Masianô. Aêac asôm sugac gebe Juda to lau samuc samob sêsô sec ñajaclai ñalabu, ¹⁰ kêtôm teto gêc gebe

“Ñac gêdêh teñ gêmoo atomanô.

¹¹ Ñac tokauc teñ gêmoo atom, ma ñac gesom Anôtôña teñ gêmoo atom.

¹² Samob sêkac taun su e têtû sec samobgac.

Ñac têtac wapômña teñ gêmoo atom, masi samucgen.

¹³ Êsêacnêh awensuj kêtôm sêawa gêh.

Imbelen geno-geno biñdansañ e ñawasi lanjwageñ.

Gédôñôlic kêsaban̄ moac ñamalic auc.

¹⁴ Aweñsun̄ kêpuc boa ñawaô ma bin̄ ñaclai gêjam auc.

¹⁵ Sêlêtigen̄ gebe sêkêc dec sin̄.

¹⁶ Êsêacnêñ lêñ kepen̄ senseñ gêñ popocña ñawaô

to sêñgôm launêñ ñalêlôm ñawapac êsaña,

¹⁷ ma sêjam kauc lêñ sê wamaña.

¹⁸ Êsêac sêkô Anôtô lañônêm, mago têtêc en̄ atom.”

¹⁹ Aêac tajala gebe bin̄ samob, tan̄ bin̄su kêsôm nan̄, kêkanôn̄ êsêac, tan̄ sêmoa bin̄su ñalabu nan̄. Bin̄su êmbôc êsêac awen̄ auc ma ñamalac samob sêjala nêñ keso, tan̄ sêgôm gêdêñ Anôtô nan̄, gebe ²⁰ Anôtô kêmasan̄ ñamalac samob nêñ bin̄ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ kêtû ñamalac sêgôm bin̄su ñanô kêsana nec atom. Bin̄su ñakolen̄ tagen̄ tonec gebe êtôc aêacnêñ sec ênêc awêgen̄ êndêñ aêac.

Takêñ êwin̄ Kilisiña gêjam aêac kêsî

²¹ Galoc lêñ tec Anôtô kêsâ gebe êmansan̄ ñamalacnêñ bin̄ e êlic êsêac têtû lau gêdêñ, mêngeoc tau lasê. Geoc tau lasê kêpi bin̄su ñalêñ atom. Mose tau nê bin̄su to propete sêwa bin̄ tau sa.

²² Anôtô kêmasan̄ ñamalacnêñ bin̄ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ nan̄ gêgôm kêtû sêkêñ gêwin̄ Jesu Kilisiña. Êsêac samob, tan̄ sêkêñ gêwin̄ Kilisi nan̄, têtap moasin̄ tonan̄ sa kêtômgen̄,

²³ gebe ñamalac peben̄ sêgôm sec tec sêjac jaê Anôtônê ñawasi. ²⁴ Mago Anôtô kêmoasin̄ êsêac to kêmasan̄ êsêacnêñ bin̄ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ ñaômagen̄, gêgôm kêtû Kilisi Jesu kêsî êsêac sun̄a.

²⁵ Anôtô tau kêkêñ Kilisi kêtû da wamaña gebe ênê dec en̄sen̄ lau, tan̄ sêkêñ gêwin̄ en̄ nan̄, nêñ sec su. Bin̄ tonan̄ gêwa Anôtô kêmasan̄ ñamalacnêñ bin̄ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ ñalêñ sa. Gêdêñ têm gêmurña Anôtô gê ñamalacnêñ bin̄ tôn̄ ma gêwi nêñ sec ñabin̄ sin̄ gêcña.

²⁶ Mago galoc Anôtô gebe êwaka lêñ kêmasan̄ ñamalacnêñ bin̄ña sa, ec tajala gebe en̄ ñac gêdêñ ma kêmasan̄ lau, tan̄ sêkêñ gêwin̄ Jesu nan̄, nêñ bin̄ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ.

²⁷ Ma aêacnêñ waen̄ tau gêc ondoc. Waen̄ tau gêbacnêgac. Bin̄su amboac ondoc gesen̄ su. Bin̄su tan̄ kêjatu aêac gebe tanam kolen̄ me. Masianô. Bin̄ takêñ gêwin̄ña. ²⁸ Aêac tajala bin̄ tonec kêtû tôn̄ gebe Anôtô kêmasan̄ ñamalacnêñ bin̄ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ kêtû sêkêñ gêwin̄nagen̄, kêtû sêjam bin̄su ñakolen̄ña nec atom.

²⁹ Anôtô kêtû Juda taun̄gen̄ nêñ Anôtô me. En̄ kêtû lau samuc nêñ Anôtô gêwin̄ atom me. Aec, lau samuc nêñ gêwin̄goc. ³⁰ Anôtô tagen̄, tec êmansan̄ Judanêñ bin̄ e êlic êsêac têtû lau gêdêñ êtu sêkêñ gêwin̄ña ma êmansan̄ lau samuc nêñ êtu sêkêñ gêwin̄ña amboac tonan̄gen̄.

³¹ Amboac tonan̄ aêac dasen̄ bin̄su su kêtû takêñ gêwin̄ña me. Masigoc, aêac tatoc bin̄su sagen̄.

4

Abraham kêtû ñadôn̄

¹ Amboac tonan̄ aêac tasôm asagen̄ êpi aêac aben̄ji Abraham. Ênê bin̄ amboac ondoc.

² Anôtô embe êlic Abraham êtu ñac gêdêñ êtu gêjam kolen̄ ñajamña, go Abrahamnê wae êsa. Mago Anôtô gêlic amboac tonan̄ atom. ³ Bin̄ tan̄ teto gêc nan̄, kêsôm amboac ondoc. Kêsôm gebe “Abraham kêkêñ gêwin̄ Anôtô, tec gêlic en̄ ñac gêdêñ.” ⁴ Ñac tan̄ gêjam kôm nan̄, nê ñaôli kêtû moasin̄ gêdêñ en̄ atom, kêtû ênê kôm ñagêjô.

⁵ Ñac tan̄ gêjam kôm atom, mago kêkêñ gêwin̄ Anôtô gebe kêmasan̄ lau sec nêñ bin̄ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ nan̄, Anôtô oc êmansan̄ ñac tonan̄ nê bin̄ êtu nê kêkêñ gêwin̄ña. ⁶ Bin̄ tau kêtôm Dawid kêsôm gêdêñ tan̄ awa gêôc ñac, nan̄ Anôtô kêmasan̄ ênê bin̄ e gêlic en̄ kêtû ñac gêdêñ kêtû ênê kolen̄ gêdêñ ten̄ña atom gebe

⁷ “Aê aoc êôc lau, tan̄ Anôtô kêsuc nêñ geo ôkwi

to kêgêduc nêñ sec auc nan̄.

⁸ Aê aoc êôc ñac,

tan̄ Apômtau taê gêjam ênê sec kêtiam atom nan̄.”

⁹ Amboac ondoc, Dawid awa gêôc lau nec kêkanôn̄ lau tan̄ sêsa êsêac nan̄gen̄, me kêkanôn̄ lau samuc gêwin̄. Aêac tasôm sugac gebe Abraham kêkêñ gêwin̄ Anôtô, tec gêlic en̄ ñac gêdêñ.

¹⁰ Gêdêñ ondoc bin̄ tonan̄ kêsâ. Gêdêñ tan̄ sêsa en̄ su nan̄, me gêdêñ tan̄ sêsa en̄ atomgen̄ nan̄. Bin̄ tau kêsâ gêdêñ tan̄ sêsa en̄ atomgen̄ nan̄. ¹¹ Sêsa Abraham atomgen̄, mago Anôtô kêmasan̄ ênê bin̄ kêtû kêkêñ gêwin̄ña. Go sêsa en̄ kêtû bin̄ tau tonan̄ ñabelo. Tec en̄ kêtû lau samuc samob, tan̄ sêkêñ gêwin̄ nan̄ tamen̄ji. Sêsa êsêac atom, mago sêkêñ gêwin̄ Anôtô, tec kêmasan̄ êsêacnêñ bin̄ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ.

¹² En̄ kêtû êsêac, tan̄ sêsa êsêac nan̄, tamen̄ji amboac tonan̄. Mago en̄ kêtû êsêac tamen̄ji kêtû sêsa êsêacnêñ atom, kêtû sêsêlêñ sêpuc aêac tamen̄ji Abraham wêña ma sêkêñ gêwin̄ kêtôm en̄ kêkêñ gêwin̄ gêdêñ tan̄ sêsa en̄ atomgen̄ nan̄.

Takêñ êwin̄, go tatap moasin̄, tan̄ Anôtô gêjac mata nan̄, ñanô sa

¹³ Anôtô gêjac mata gêdêñ Abraham to nê wakuc gebe nom samuc tau êtu nêñ gêñlênsêm. En̄ gêjac mata bin̄ tonan̄ kêtû Abraham gêgôm bin̄su ñanô kêsana nec atom, gêjac mata kêtû gêlic en̄ ñacgêdêñ kêtû kêkêñ gêwin̄ña. ¹⁴ Embe lau, tan̄ sêngôm bin̄su ñanô êsa nan̄, sêwê

kainj gënjlênsêm, go biñ takêñ gëwiñña ñanô masi, ma biñ, tañ Anôtô gëjac mata nañ, ê su. ¹⁵ Aëac talicgac gebe biñsu kêkalem Anôtônê têtac ñandan. Ma biñsu embe masi, go biñ tangêli biñsuña masi amboac tonanjen.

¹⁶ Kêtu tonanña biñ, tañ Anôtô gëjac mata nañ, ñam kêsêp launêñ sêkêñ gëwiñ, gebe sêjala gebe Anôtô êkêñ nê moasiñ ñaômageñ êndêñ Abrahamnê wakuc samob, êndêñ êsêac, tañ sêgôm biñsu ñanô kêsa nanjen atom, êndêñ êsêac, tañ sêkêñ gëwiñ têtôm Abraham nañ, amboac tonanjen. Gebe Abraham kêtu aëac samob tamenj ¹⁷ amboac teto gëc gebe “Aê kakêñ aôm kêtu tentenlatu taêsam tamenj.” Abraham kékêñ gëwiñ Anôtô, tañ gëñu ñacmatê materj jali kêsa to kêkalem gëñ, tañ gëc atom nañ, gebe mênêsa. ¹⁸ Abraham kékêñ kêkêñ mata gëñ, tañ kêtôm gebe takêñ materj atomña nañ, ma kékêñ gëwiñ gebe êtu tentenlatu taêsam tamenj êtôm binjêm lanjwa kêsôm gebe “Aômnêm wakuc têtû taêsam têtôm tônê.” ¹⁹ Abraham kêjala gebe nê jala amboac 100 ma kêjala tau gebe ôli kêtu mêtê su, ma Saranê têm êkôc ñapalêña gëbacnê amboac tonanjen, mago Abraham kékêñ gëwiñ kêtu golon atom. ²⁰ Anôtô gëjac mata biñ amboac tonanjen, mago Abraham têtac lulu to kékêñ gëwiñ kwalec atom. Enj kékêñ gëwiñ kêpuc enj tøj ñajaña ma gëgôm Anôtônê ñawasi kêsa. ²¹ Enj kêjala tonanôgen gebe Anôtô kêtôm gebe êngôm biñ, tañ gëjac mata nañ, ñanô êsa. ²² Kêtu tonanña tec “Anôtô gëlic enj gëwê kainj binjgêdêñ.” ²³ Nalô “Anôtô gëlic enj gëwê kainj binjgêdêñ” nañ, teto kêtu Abraham taugenja atom. ²⁴ Teto gëc kêtu aëacña gëwiñ. Aëac embe takêñ êwiñ Anôtô, tañ gëñu aëacnêñ Apômtau Jesu anja ñacmatênêñ sa nañ, enj oc êlic aëac lau gêdêñ amboac tonanjen. ²⁵ Enj kékêñ Jesu gëmac êndu kêtu tagêli biñsuña ma gëñu enj sa gebe êmansañ aëacnêñ biñ êndêñ Anôtô.

5

Anôtô kêmasañ aëacnêñ biñ ñajanô

¹ Anôtô kêmasañ aëacnêñ biñ e gëlic aëac tatu lau gêdêñ kêtu takêñ gëwiñña, tec gë wama aëac kêtu aëacnêñ Apômtau Jesu Kilisiña. ² Aëac takêñ gëwiñ, tec ñac tau gëlic katam su ma tamoa moasiñ ñalêlôm to takêñ materj tawê kainj Anôtônê ñawasiña toôlinj kêpigerj. ³ Mago tonanjen atom. Aëac ôlinj kêpi kêtu gëñwapacña amboac tonanjen, gebe tajala gëñwapac tau kékêñ aëac daôc wapac totêntac kêpa sugen. ⁴ Daôc gëñwapac totêntac kêpa sugen kékêñ aëac tatu lau ñanjêñ. Tatu lau ñanjêñ, tec takêñ materj gëñ, tañ gëc nêmnja. ⁵ Takêñ materj oc êngôm aëac majen êsa atom, gebe Anôtô kékêñ nê Nalau Dabunj gêdêñ aëac, tec kékêc nê têtac gëwiñ ñanô kêsêp aëacnêñ ñalêlôm.

⁶ Gêdêñ tañ aëac tamoa tonêñ palêpalagenj nañ, Kilisi gëmac êndu gêdêñ ñanoc kêtu lau dedec Anôtôña. ⁷ Ñamalac tenj oc êmac êndu êtu ñac gêdêñ tenja atom. Moae lau tagen-tagenj oc sêmac êndu êtu ñac ñajamja. ⁸ Mago Kilisi gëmac êndu kêtu aëacña gêdêñ tañ tamoa tosecgenj. Biñ tonan gëwa Anôtônê têtac gëwiñ aëacña sa. ⁹ Kilisinê dec kêmasañ aëacnêñ biñ gêdêñ Anôtô, tec Kilisi oc ênam aëac kêsi êndêñ Anôtônê têtac ñandan amboac tonanjen. ¹⁰ Aëac tatu Anôtônê ñajo, mago enj gë wama aëac kêtu Latu gëmac ênduña. Galoc gë wama aëac su ma Latu tau gëmoa mata jali, tec oc ênam aëac kêsi êlêlêc su ñenjenj. ¹¹ Mago biñ tonanjen atom. Aëac ôlinj kêpi Anôtôña kêtu aëacnêñ Apômtau Jesu Kilisi gë wama aëac gêdêñ Anôtôña.

Adam agêc Kilisi

¹² Sec gêmênj nom kêtu ñamalac tagenj nê secña. Ma gëmacanô tau mênjgêô lasê kêtu sec taunja. Gëmac tau gelom-gelom e kêtap ñamalac samob sa, gebe samob sêgôm secgac. ¹³ Biñsu mênjkêsa atomgenj ma sec gëc nom kwananjenj. Mago biñsu embe masi, oc sec ñadônj masi amboac tonanjen, tec sêsôm ñabinj atom. ¹⁴ Mago gëmacanô tau gëjam gôlinj ñamalac samob, tañ sêmoa Adam agêc Mose nêñ têm ñasawa nañ. Êsêac sêgôm sec kêtôm Adam kêgêli biñsu nec atom, mago gëmacanô tau gëjam gôlinj êsêac amboac tonanjenj. Adam tau kêtu ñac, tañ oc êmênja nañ, nê dôñ.

¹⁵ Mago Anôtônê moasiñ ma Adam kêgêli biñsu kêtôm tau atom. Taêsam sêmac êndu kêtu ñac tagenj kêgêli biñsuña, mago Anôtônê moasiñ to ñamalac tagenj Jesu Kilisi nê moasiñ, tañ lau taêsam sêkôc aômageñ nañ, kapôêñ kêlêlêc su. ¹⁶ Ma moasiñ, tañ Anôtô kékêñ ñaômageñ nañ, to sec, tañ ñac tagenj gëgôm nañ, keso tau. Ñac tagenj gëgôm sec, tec mêtôc gesenj enj. Mago moasiñ tau kêmasañ lau sêgêli biñsu ñabinj taêsam kêtu solop. ¹⁷ Biñjanô, ñac tagenj kêgêli biñ ma kêtu ñac tagenj tonanña gëmacanô gëjam gôlinj gëñ samob. Mago ñac tagenj tonec, Jesu Kilisi, nê kôm ñanô kêlêlêc su. Lau samob, tañ sêkôc moasiñ tolêlôm-tolêlôm to êsêac, tañ Anôtô kêmasañ êsêacnêñ biñ e gëlic êsêac têtû lau gêdêñ nañ, oc sênam gôlinj sênjgônj materj jali êtu ñac tagenj Jesu Kilisiña.

¹⁸ Amboac tonanjen, ñac tagenj kêgêli biñ, tec gesenj ñamalac samob su, ma ñac tagenj gëjam kôm gêdêñ, tec Anôtô kêmasañ ñamalac samob nêñ biñ e sênjgônj materj jali. ¹⁹ Ñac tagenj nê tanjapêc gëgôm lau taêsam têtû sec. Ma ñac tagenj nê tanja wamu kêmasañ lau taêsam nêñ biñ e Anôtô gëlic êsêac têtû lau gêdêñ.

²⁰ Biñsu tau mêngêô lasê gebe êngôm lau sêngêli biñsu ênam sêga. Mago gêdêñ tañ sec gêjam sêga nan, Anôtônê moasin tañ kêtóp kêtú kapôñj kélêlêc su. ²¹ Amboac tonañ sec gêjam gôlinj kepeñ gêmacanôgeñ, ma Anôtônê moasin gêjam gôlinj kepeñ dangôñj materj jali tengeñja kêtú Anôtô kêmasañ aêacnêñ binj tatu lau gêdêñ kêtú aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisiña.

6

Aêac tamac êndu dawinj Kilisi

¹ Ma galoc tasôm binj amboac ondoc. Tasôm gebe Tamoa sec ñalêlômmanj, gebe moasinj tau ênam sêga me. ² Masigoc, amboac tonañ atom. Aêac dawî sec sinj nanj kêtôm tamac êndu su, tec tasêlêñ tamoa sec ñalêlôm êtiam amboac ondoc. ³ Amac ajala binj tonañ atom me. Aêac samob, tañ busangu gêbinj aêac tônj taminj Kilisi Jesu nanj, busangu gêbinj aêac tônj taminj enj gêmac êndu amboac tonañ. ⁴ Gêdêñ tañ talinj sanju nanj, Anôtô kêsuj aêac dawinj Kilisi gebe tawê kainj enj gêmac êndu. Ma Tamanê ñawasi gêñu Kilisi sa anja ñacmatênêñ, tec aêac tasa nêñ lêñ tamoa materj jali wakuc amboac tonanjen.

⁵ Aêac tamac êndu dawinj Kilisi tatôm enj gêmac êndu, tec oc dandi sa dawinj enj tatôm enj gêdi sa amboac tonanjen. ⁶ Binj tonec aêac tajalagac gebe aêacnêñ ñalêlôm langwa kêpi kakesotau gêwinj Kilisi, gebe enserj ôlinj ñasec tau su ma tatu sec tau ñasakinjwaga êtiam atom. ⁷ Gebe ñac, tañ gêmac êndu su nanj, gêmac kêgaboac enj su anja sec ñanjaclai. ⁸ Aêac embe tamac êndu dawinj Kilisi, go takên gêbinj gebe dangôñj materj jali dawinj enj amboac tonanjen. ⁹ Aêac tajala gebe Anôtô gêñu Kilisi sa anja ñacmatênêñ, tec oc êmac êndu êtiam atomanô. Gêmacanô tau oc ênam gôlinj enj êtiam atom. ¹⁰ Enj gêmac êndu tonañ gêmac êndu kêtú dim tagenj ma gesenj sec ñanjaclai su. Enj mata jali, tec gêngôñj mata jali kêtú Anôtôña. ¹¹ Ma amac amboac tonañ, alic taôm amboac awi sec sinj su kêtôm amac êndu. Ma Kilisi Jesu gêbinj amac tônj anjôñj matem jali kêtú Anôtôña.

¹² Amboac tonañ sec ênam gôlinj amac ôlim, tañ êmac êndu nanj, e tanjem wamu têmtac ñakalac ôlimña nec êtiam atom. ¹³ Akêñ ôlim ñagêñlêlôm êndêñ sec êtu geo ñalaukasap atom. Akêñ taôm êndêñ Anôtô êtôm ñac, tañ mata jali kêsa ma akêñ ôlim ñagêñlêlôm êndêñ Anôtô êtu binjgêdêñ ñalaukasap, ¹⁴ gebe sec ênam gôlinj amac êtiam atom, gebe amoa biñsu ñalabu atom, amoa Anôtônê moasinj ñalabu.

Aêac tatu binjêdeñ ñasakinjwaga

¹⁵ Ma galoc amboac ondoc. Aêac tamoa biñsu ñalabu atom, tamoa moasinj ñalabu, tec dangôm sec tamoa me. Masigoc, amboac tonañ atom. ¹⁶ Amac ajalagac, amac embe akêñ taôm anam sakinj ñac tenj ma tanjem wamu enj, go atu ñac, tañ tanjem wamu enj nanj, nê sakinjwaga. Embe atu sec ñasakinjwaga, go ananja ma embe atu tanja wamu ñasakinjwaga, go Anôtô êmansañ amacnêñ binj. ¹⁷ Mago tanam danje Anôtô, gebe gêmunjen amac atu sec ñasakinjwaga, mago galoc tédôñj métê gêdêñ amac, tec tanjem wamu binjanô tonêñ ñalêlôm samucgenj. ¹⁸ Kilisi kêgaboac amac su anja sec ñanjaclai, tec ajam sakinj binjgêdêñ. ¹⁹ Aê jasôm ñoc binj amboac ñamalac sêsôm nêñ acgôm, gebe amac ñamalac palê-palê. Gêmunjen amac akêñ ôlim ñagêñlêlôm kêtú gêñ ñatêmiti to geo ñasakinjwaga. Ma galoc akêñ ôlim ñagêñlêlôm kêtú binjgêdêñ ñasakinjwaga, tec asa Anôtônê launêñ lêñ.

²⁰ Gêdêñ tañ atu sec ñasakinjwaga nanj, amac asô binjgêdêñ ñalabu atom. ²¹ Ma amac atap sakinj tonañ, tañ galoc gêgôm amac majem kêsa nanj, ñanjañô sa amboac ondoc. Ñanô tonec gebe gêmacanô tau. ²² Mago galoc tec Anôtô kêgaboac amac su anja sec ñanjaclai ma atu ênê sakinjwaga. Sakinj tonañ ñanjañô gebe asa Anôtônê launêñ lêñ e êtu ñamu anjôñj matem jali tenjenj. ²³ Sec ñaôli tau tonec gebe gêmacanô. Ma Anôtônê moasinj tau tonec gebe aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu gêbinj aêac tônj dangôñj materj jali tenjenj.

7

Awê to ñac sêjam tauñ kêtú ñadôñdônj

¹ O lasitêwaac, aê galic amac ajala biñsu ñam, tec ñoc binj tonec êndêñ amac gebe Biñsu gêjam gôlinj ñamalac kêtôm nêñ têm, tañ sêmoa materj jali anja nom nanjenj. ² Awê tenj embe ênam ñac, go biñsu êmbinj êsêagêc tônj sêpi tagenj e ñac tau êmac êndu. Ñac tau embe êmac êndu su, go biñsu, tañ gêbinj êsêagêc tônj nanj êmbacnê. ³ Amboac tonañ awê tau nê akweñ embe êmoa ma ênam ñac tenj, oc êngôm binj sêjam tauñña popoc. Mago nê akweñ embe êmac êndu, go biñsu êmbinj êsêagêc tônj êtiam atom. Ma awê tau embe ênam ñac tenj, oc êngôm binj sêjam tauñña popoc atom.

⁴ O ñoc lasitêwaac, amacnêñ binj amboac tonañ. Amac awi biñsu sinj kêtôm amac êndu su, gebe atu Kilisinê ôli awinj, tec atu ñac, tañ Anôtô gêñu enj sa anja ñacmatênêñ nanj, nê gêngac, gebe tanam ñanô ñajam kêtú Anôtôña. ⁵ Gêdêñ tañ taêñ gêjam tauñ ôlinjenj tamoa nanj, biñsu kêjali sec ñagêñ têntac kalacña sa, mêngêjam kôm anja ôlinj ñagêñlêlôm samob e kôm tau ñanjañô gebe gêmacanô tau. ⁶ Ma galoc biñsu, tañ gêbinj aêac tônj nanj, gêbacnê ma tamac êndu,

tec dawi gêñ, tañ gêsô aêac tòn nanj sinj. Tec galoc tanam sakinj têndanğuc lêñ langwa, tañ teto gêc biñsu nanj, êtiam atom, tanam sakinj têndanğuc Njalaunê lêñ wakuc.

Biñsu to sec ñabij wapac

⁷Ma oc tasôm biñ amboac ondoc. Biñsu tau oc gêñ sec me. Masigoc, amboac tonanj atom. Biñsu embe êtôc sec êndênj aê atom, oc jajala sec atom. Biñsu kêsôm gebe “Matam katu atom.” Embe ênac jao biñ tonanj atom, oc jajala biñ matoc katunja atom. ⁸Sec tau gesom lêñ êjali têtac kalacnja sa anğa ñoc ñalêlôm, tec kêtap sa gêc biñsu ñajao to ñajatu ñalêlôm. Embe biñsu masi, oc sec tau êtu gêñ matê. ⁹Gêdênj tañ gajam kauc biñsu nanj, gamoa matoc jali e biñsu ñajao mênğêô lasê, tec sec tau mata jali kêsâ ma aê gamac êndu. ¹⁰Ma biñsu ñajatu, tañ gebe êkênj aê jañğôn matoc jali nanj, kêkênj aê gêmâc êndu. ¹¹Gebe sec tau gesom lêñ e kêtap sa gêc biñsu ñajao to jatu ñalêlôm, tec kêtîm aê e biñsu tau gêjac aê êndu. ¹²Amboac tonanj biñsu tau gêñ dabunj, ma biñsu ñajatu to jao gêñ dabunj to gêdênj ma ñajam amboac tonanj.

¹³Ma amboac ondoc, gêñ ñajam tonec kêkênj aê gamac êndu me. Masianô, amboac tonanj atom. Sec tau gêğôm. Sec tau kêtû awê ñalêñ gêjam gêñ ñajam lanô mênkêkênj aê gêmâc êndu. Lêñ tonanj gêwa sa gebe biñsu ñajatu to jao kêkênj sec gêjam sêga. ¹⁴Aêac tajala gebe biñsu ñam kêsêp Njalau. Mago aê ñamalac nomnja, tec sec kêkônînj aê e gajam sakinj sec tau. ¹⁵Aê gajam kauc gêñ, tañ gagôm nanj, gebe gêñ, tañ têtac gêwiñ gabe jañğômña nanj, gagôm atom. Mago gêñ, tañ têtac gedec gabe jañğôm atomña nanj, tec gagôm. ¹⁶Embe jañğôm gêñ, tañ têtac gedec nanj, go êwa sa êndênj aê gebe biñsu tau ñajam. ¹⁷Amboac tonanj, tec aê tauc gagôm gêñ tonanj atom, sec tañ gêc ñoc ñalêlôm nanj, tec gêğôm. ¹⁸Aê ñamalac ñadma tonec kajala taucgac gebe gêñ ñajam tenj gêc ñoc ñalêlôm langwa tonec atom. Aê têtac gêwiñ gebe jamansañ gêñ ñajam, mago katôm gebe jañğôm ñajam tau ñanô êsañja atom. ¹⁹Gebe gêñ ñajam, tañ têtac gêwiñ gabe jañğômña nanj, tec gagôm atom, mago sec, tañ têtac gedec gabe jañğôm atom ña nanj, tec gagôm. ²⁰Aê embe jañğôm gêñ, tañ têtac gedec nanj, go aê tauc jañğôm gêñ tau êtiam atom. Sec tañ gêc ñoc ñalêlôm nanj, tec gêğôm.

²¹Amboac tonanj aê katap gêğôlinj tonec sa gebe Gabe jañğôm gêñ ñajam, mago sec kêsap aê tøy tec gesenj. ²²Aê têtac gêwiñ Anôtônê biñsu ñanôgenj gêc ñoc ñalêlôm. ²³mago aê kêsâe tauc gebe biñsu tenj gêc ñoc ôlic ñagênjêlêlôm. Biñsu tonanj gêjac sinj gêdênj biñsu, tañ gêc ñoc kauclêlôm nanj, e gêsô aê tøy kasô sec ñabiñsu, tañ gêc ñoc ôlic ñagênjêlêlôm nanj ñalabu. ²⁴Ijoc aêma, asa êjanjo aê su anğa ôlic togêmâc tonec. ²⁵Aê gajam danje Anôtô kêtû aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisinja. Amboac tonanj kasôm biñ tonec gebe ñoc kauc tec gajam sakinj gêdênj Anôtônê biñsu, ma ñoc ñalêlôm langwa tec gajam sakinj gêdênj sec ñabiñsu.

8

Tasa nêñ lêñ to Njalaugenj

¹Amboac tonanj lau, tañ Kilisi Jesu gêbiñ êsêac tòn nanj, têtap mêtôc ensenj êsêac sunja sa atom, ²gebe Njalau, tañ kêkênj aêac danğônj matenj jali kêtû Kilisi Jesunja nanj, nê biñsu tec kêgaboac aêac su anğa sec to tamac êndu ñabiñsu. ³Kôm tañ nêñ ñalêlôm langwa kêkô auc e biñsu gêğôm kêtôm atom nanj, Anôtô gêğôm. Enj kêmêtôc sec, tañ gêc ñalêlôm langwa nanj, e gesenj su gêjanja gebe kêsakinj tau Latu toôli nomnja kêtôm ñamalac ôlinj tosec nanj, gebe ensenj sec su. ⁴Enj gêğôm gêñ tonanj gebe tasa nêñ lêñ tandanğuc ñalêlôm langwa atom, tandanğuc Njalaugenj e tanjen wamu êndênj biñsu ñajatu gêdênj ênam aêac aucgenj. ⁵Gebe êsêac, tañ sêsêlêñ kêtôm nêñ ñalêlôm langwa gêwê êsêacnja nanj, taênj gêjam gêñ ñalêlôm langwanja. Ma êsêac, tañ sêsêlêñ kêtôm Njalau gêwê êsêacnja nanj, taênj gêjam gêñ Njalaunja. ⁶Embe taênj ênam gêñ ñalêlôm langwanja, oc tamac êndu. Embe taênj ênam gêñ Njalaunja, oc danğônj matenj jali tobiñmalôgenj. ⁷Ñac tenj embe taê ênam gêñ ñalêlôm langwanja, oc êtu Anôtônê ñacjo, gebe enj kêsô Anôtônê biñsu ñalabu atom, tau embe têtac êkac enj gebe naêsô ñalabu, oc êngôm êtôm atom. ⁸Êsêac tañ sêsêlêñ kêtôm nêñ ñalêlôm langwa gêwê êsêac nanj, oc kêtôm gebe ênac Anôtô mataanô ñajam atom.

⁹Mago amac asêlêñ kêtôm ñalêlôm langwa gêwê amac nec atom, asêlêñ kêtôm ñalau gêwê amac. Anôtônê Njalau embe êngônj amacnêñ ñalêlôm biñjanôgenj, oc biñ amboac tonanj. Ñac tenj embe êkôc Kilisinê Njalau sa atom, oc êtu Kilisinê gêñ atom. ¹⁰Ma Kilisi embe êmoa nêñ ñalêlôm, go ôlim êtu gêñ matê êtu secnja, ma ñalau êkênj amac anğônj matem jali êtu Anôtô kêmasañ amacnêñ biñj e gêlic amac atu lau gêdênjña. ¹¹Anôtô gêñju Jesu anğa ñacmatênêñ sa. Ênê Njalau embe êngônj amacnêñ ñalêlôm, go Anôtô, tañ gêñju Kilisi anğa ñacmatênêñ sa nanj, êngôm amac ôlim, tañ kêtû mêtê nanj, mata jali êsa amboac tonanjenj. Enj kêkênj nê Njalau gêngônj amacnêñ ñalêlôm gebe ênam kôm tau.

¹²O lasitêwaaac, amboac tonanj sakinj tenj gêjac aêac ñawae tec gêc. Tagenj tanam sakinj êtôm nêñ ñalêlôm langwa êkac aêacnja nec atom. ¹³Embe asêlêñ êtôm ñalêlôm langwa êwê amac, oc amac êndu. Mago Njalau embe êwê amac e ôlim ñalêñ êtu gêñ mêtê, oc êkênj amac anğônj matem jali. ¹⁴Gebe lau samob, tañ Anôtônê Njalau gêwê êsêac nanj, têtû Anôtônê latui. ¹⁵Njalau

tañ amac akôc sa nañ, kékêñ amac atu sakinwaga e atêc taôm kêtiam nec atom. Nalau tañ amac akôc sa nañ, kékêñ amac atu Anôtônê latui. Nalau tau kêpuc aêac tôn, tec tamôêc gebe “Tamemai, o Tamemai.”¹⁶ Nalau tau tonañ tec gêwa sa mêngêwiñ aêacnêñ ñalau gebe Aêac tatu Anôtônê ñapalêgac.¹⁷ Embe tatu Anôtônê ñapalê, go tawê kain ênê gêñlênsêm. Embe tawê kain Anôtônê gêñlênsêm, go tawê kain Kilisinê dawin amboac tonañgeñ, gebe aêac embe daôc ñandan dawin Kilisi, oc tatap ñawasi sa dawin eñ amboac tonañ.

Ñawasi tañ mêngêsa nañ

¹⁸ Aê taêc gêjam gebe Aêac embe tanam dôñ gêñwapac, tañ galoc gégôm aêac nañ, êpi ñawasi, tañ malôgeñ oc mênêoc tau lasê êndêñ aêac nañ, oc talic gêñwapac tau gebe ec saun.¹⁹ Gêñ samob, tañ Anôtô kékêñ nañ, sêkêñ maten to têtû gwasae ñanoc Anôtô eoc latui lasêña.²⁰ Gêñ samob, tañ Anôtô kékêñ nañ, ñalêñ gêc gebe oc sênaña. Tauñ taêñ gêjam lêñ tau atom, Anôtô kékêñ êsêac sêsô lêñ tonañ ñalabu, gebe sêkêñ maten bin tonec gebe.²¹ Anôtô ênggamboac gêñ samob, tañ eñ kékêñ nañ, su anja sakin sênañaña ma sêmoa nêñ lêtêgeñ sêwê kain Anôtônê ñapalêñêñ ñawasi.²² Aêac tajalagac gebe gêñ samob, tañ Anôtô kékêñ nañ, sêmoa jageo to têtan ñanô e mêngêdêñ galoc kêtôm awê ñapalê kêtun eñ.²³ Mago bin tonañgeñ atom. Aêac tauñ tamoa jageo to tatan gêc lêlômgeñ ma tatu gwasae noc tatu Anôtônê latui to noc Anôtô ênggamboac aêac su anja tauñ ôlinña. Aêac takôc Nalau sa kêtû gêñ tonañ ñakamaclaun.²⁴ Anôtô kêsî aêac su, tec takêñ maten ñanô tau. Mago aêac embe talic gêñ, tañ takêñ maten nañ, ñanô su, oc takêñ maten gêñ tau êtiam atom. Asa êkêñ mata gêñ, tañ gêlic gêc nañ.²⁵ Mago embe takêñ maten gêñ, tañ talic ñanô atom nañ, oc daôñ ñañêñgeñ tamoa.

²⁶ Ma Nalau tau mênkêpuc aêacnêñ palê-palê tôn amboac tonañ. Aêac tajam kauc taten gêñ êndêñ Anôtô naêndêñgeñña. Mago Nalau tau keten gêjô aêac su ñaawa kain teñ kêtôm tasôm naêtôm atom.²⁷ Mago Anôtô, tañ gêbi ñamalacnêñ ñalêlôm lêtêñ nañ, kêjala bin, tañ Nalau taê gêjam nañ, gebe Nalau keten gêjô Anôtônê lau su kêtôm Anôtô tau taê gêjam.

²⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtô gêjam gôlin gêñ samob gebe gêñ tau êmoasin êsêac, tañ têtac gêwiñ eñ nañ êtômgeñ. Anôtô kêjalij êsêac sa kwananñeñ tec kêkalem êsêac.²⁹ Gebe eñ kêjala êsêacgac ma kêjalij êsêac sa kwananñeñ gebe têtôm eñ Latunê katu, gebe Latu êtu lasii taêsam nêñ ñacsêga.³⁰ Ma lau, tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ, eñ kêjalij êsêac sa kwananñeñ amboac tonañ. Ma lau, tañ eñ kêkalem êsêac nañ, kêmasañ êsêacnêñ bin e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ. Go êsêac, tañ kêmasañ nêñ bin su nañ, kékêñ nê ñawasi gêdêñ êsêac amboac tonañ.

Anôtô têtac gêwiñ aêac kêtû Kilisi Jesuña

³¹ Aêac oc tasôm bin amboac ondoc êjô bin samob tonañ ñai. Anôtô embe êwiñ aêac, oc asa enser aêac su.³² Nac tau taê walô tau nê Latu atom, kékêñ eñ kêtû da kêtû aêac samobña. Eñ kékêñ Latu gêdêñ aêac, tec oc êkêñ gêñ ñagêdô samob gebe êmoasin aêacña atom me.³³ Asa oc êngôlin bin êpi lau, tañ Anôtô kêjalij êsêac sa nañ. Anôtô tau kêmasañ êsêacnêñ bin sugac.³⁴ Asa oc êmêtôc êsêac e enser êsêac su. Masigoc. Kilisi Jesu, tañ gêmac êndu ma gêdi sa kêtiam nañ, jagêngôn Anôtônê anôña ma keten Anôtô gêjô aêac su.³⁵ Asa oc êkac aêac su anja Kilisinê têtac gêwiñ aêacña. Gêñwapac me tamoa naeo me lau sêjanda aêacña me mo êjô aêacña me tapô lêna ñakwê to gêñ ñagêdôña me êndambin gêñ ñaclai enser aêac suna me sin. Gêñ tonañ ñai oc êkac aêac su me masi.³⁶ Bin tañ teto gêc nañ, gêwa bin tau sa gebe “Sêjain aêac kêtôm bêcgeñ kêtû aômña, ma sêgôm aêac atôm domba, tañ sebe sêmbucña nañ.”

³⁷ Mago aêac taku gêñwapac samob tonañ ñai tulu gebe ñac, tañ têtac gêwiñ aêac nañ, kêpuc aêac tôn.³⁸ Tonec aê kajala kêtû tôn gebe Tamac êndu me dangôn maten jali, anjela me ñaclai, bin galocña me bin ñamucña me gêñ ñajana teñ,³⁹ gêñ lólôcña me gêñ eloñña me gêñ nomña teñ kêtôm atom gebe êkac aêac su anja Anôtônê têtac gêwiñ, tañ ñam kêsêp aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nañ.

9

Anôtô to nê lau Israel nêñ bin

¹ Aê katu Kilisinê ñac, tec kasau atom, kasôm binñanôgeñ. Nôc awa ñalêlômña, tañ Nalau Dabun gêjam gôlin nañ, gêwa sa amboac tonañ gebe kasau atom.² Aê gaôc wapac ñanô to ñandan kêtun ñoc ñalêlôm ñapan kêtû teoci to lasici, tañ ma ñam nomña kêsêp tageñ nanña.³ Aê tauc gabe Anôtô êpuc boa aê jamoa jaêc Kilisi êtu êsêacña.⁴ Êsêac lau Israelgoc. Êsêac Anôtônê latui to sêwê kain ênê ñawasi. Anôtô kêmoatin nê poac to kékêñ nê binju gêdêñ êsêac. Eñ kékêñ sakin omña ma gêjac mata bin to bin gêdêñ êsêac.⁵ Êsêac sêsa anja abêjinêñ ma Kilisinê ñam nomña kêsêp êsêacgeñ. Talanem eñ, tañ Anôtô ñanô kêlêlêc gêñ samob su nañ, ender tónggeñ. Binñanô.

⁶ Aê jasôm tonec gebe Anôtônê bin kêsêlô nec atom, gebe lau samob, tañ nêñ ñam kêsêp Israel nañ, Israel ñanô êsêac atom.⁷ Ma Abrahamnê wakuc samob têtû ênê ñ apalê ñanô

atom amboac tonaj. Anôtô kêsôm gêdêŋ Abraham gebe “Nêŋ wakuc ŋanô oc êsa anja Isaknêgenj.” ⁸ Biŋ tonaj ŋam amboac tonec gebe Ŋapalê taŋ tenenji sêkôc êsêac ŋalêŋ ŋamalacŋa nanj, Anôtônê ŋapalê ŋanô êsêac atom, mago ŋapalê, taŋ tenenji sêkôc êsêac kêtû Anôtô gêjac mata êsêacŋa nanjenj, tec têtû Abrahamnê wakuc ŋanô. ⁹ Biŋ taŋ Anôtô gêjac mata nanj, tonec gebe “Êndêŋ ŋanoc amboac tonec aê oc jamu jamêŋ êtiŋam ma Sara êkôc latu tenj.”

¹⁰ Mago tonanjenj atom. Rebekanê biŋ kêtôm tonaj. ¹¹ Aêac aberŋi Isak gêjam enj e gêmoa tenj. ¹² Enj kêkôc ôlinbôm atomgenj ma êsêagêc sêgôm gêŋ ŋajam me sec tenj atom tagenj, ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Rebeka gebe “Ŋacsêga oc ênam sakij ŋac sauŋ.” Biŋ tonaj gêwa sa gebe Anôtô gebe êŋgôm biŋ, taŋ enj tau taê kêka nanjenj, ŋanô êsa ma êjalij ŋac tenj sa êtu ênê kolenj ŋajamŋa atom, êtu kêkalem enjageq. ¹³ Kêtôm biŋ, taŋ teto gêc nanj gebe “Aê têtac gêwiŋ Jakob ma têtac gedec Esau.”

¹⁴ Galoc oc tasôm biŋ amboac ondoci. Anôtô kêsa lêŋ geo me. Masigoc, amboac tonaj atom. ¹⁵ Enj kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Aê taêc walô ŋac, taŋ gabe taêc walô enj nanj, to taêc labu ŋac, taŋ gabe taêc labu enj nanj.” ¹⁶ Amboac tonaj Anôtô kêjalij aêac sa, ŋam kêsêp aêacnêŋ taêŋ gêjam to nêŋ lêŋ atom, kêsêp Anôtônê taê walôŋagenj. ¹⁷ Teto biŋ gêc gebe Anôtô kêsôm gêdêŋ Parao gebe “Aê kakêŋ aôm kôtu kij gebe jawa ŋoc ŋaclai sa êpi aôm e ŋoc ŋaê ŋawae êsa êtôm nom samucgenj êna.” ¹⁸ Amboac tonaj Anôtô embe têtac tenj, go taê walô lau ma embe têtac tenj, oc êŋgôm launêŋ ŋalêlôm ŋadani êsa.

Anôtônê têtac ŋandanj to nê taê walô

¹⁹ Talic, go ôsôm biŋ tonec gebe “Embe amboac tonaj, go Anôtô êmbu aêac êtu asagenjŋa. Asa êtôm gebe ensenj ênê biŋ, taŋ taê gêjam kêtû tônj nanj.” ²⁰ Aôm asa tec otoc taôm sa ma ôjô Anôtônê biŋ amboac tonaj. Ku tenj oc êsôm êndêŋ awê kêpac ku tauŋa gebe “Aôm kôpac aê laŋôc amboac tonec kêtû asagenjŋa,” oc êsôm me. ²¹ Awê-kêlêšôb-kuwagao nanj kêtû nomku tau ŋatauo atom me. Enj kêtôm gebe êkôc nomlêšôb tagenj ma êŋgôm ŋamakenj êtu ku tolanjô gêŋ ŋajam êsêpŋa ma ŋamakenj êtu ku ŋaômna gêŋ sec êsêpŋa. ²² Anôtô amboac tonaj. Enj gebe êtôc nê têtac ŋandanj ênêc awê ma gebe êwa nê ŋaclai sa. Mago enj gê êsêac, taŋ têtac ŋandanj kêpi êsêac gebe ensenj êsêac su nanj, nêŋ biŋ tônj. ²³ Ma enj gebe êwa nê ŋawasi tolêlôm-tolêlôm sa amboac tonaj. Ewa sa êpi lau, taŋ taê walô to kêmasanj êsêac kwananjenj gebe sêwê kainj ênê ŋawasi. ²⁴ Enj ŋêkalem aêac anja lau Juda nêŋ tonjagenj atom, kêkalem aêac anja lau samuc nêŋ tônjŋa gêwiŋ amboac tonanjenj. ²⁵ Biŋ tonaj enj kêsôm gêc Hoseanê buku gebe “Aê oc jakalem lau, taŋ têtû aêŋoc atom nanj,

gebe têtû ŋoc lau,
ma êsêac, taŋ têtac gêwiŋ êsêac atom nanj,
têtû ŋoc gêŋ têtac êwiŋ ŋanôŋa.

²⁶ Ma anja gamêŋ, taŋ Anôtô kêsôm gêdêŋ êsêac gebe
‘Aêŋoc lau amac atom’ nanj,
oc sêsam êsêac gebe ‘Anôtô mata jali nê latui.’ ”

²⁷ Jesaia gêmôêc kêpi Israel gebe
“Israel latui embe taêsam ŋanô têtôm ganac gwêcŋa,
nanj Anôtô oc ênam ŋagêdôgenj sa,
²⁸ gebe Apômtau oc ênac dabiŋ nê biŋ

ma êŋgôm ŋanô êsa anja nom ŋagamêŋ samob êkajagenj”

²⁹ Biŋ tonaj kêtôm biŋ, taŋ Jesaia kêsôm kwananjenj gebe

“Lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau embe endec aêacnêŋ ŋawê ŋagêdô sêmoa atom,
oc tatôm Sodom to sêlic aêac amboac Gomora.”

Lau Israel to ŋawae ŋajam ŋabinj

³⁰ Aêac oc tasôm biŋ ondoci. Tasôm tonec gebe Anôtô kêmasanj lau samuc, taŋ sêsôm lêŋ sêmansanj biŋ êndêŋ Anôtôŋa atom nanj, nêŋ biŋ e gêlic êsêac têtû lau gêdêŋ kêtû sêkêŋ gêwiŋŋa. ³¹ Ma Israel, taŋ têdaguc biŋsu gebe sêmansanj nêŋ biŋ êndêŋ Anôtô nanj, têtap biŋsu ŋanô sa atom. ³² Têtap sa atom nanj ŋam kêsêp asagenj. Êsêac sêkêŋ gêwiŋ atom, êsêac taêŋ kêka tauŋ nêŋ kolenjenj. Êsêac dêdinj enjkainj kêpi poc dêdinj enjkainj êpiŋa, ³³ kêtôm teto gêc gebe “Alic acgom, aê jatoc poc tenj lau dêdinj enjkainj êpiŋa to pocșêga tenj êŋgôm lau têtac êmbôli aucŋa naêŋgôŋj Sion. Ma ŋac, taŋ kêkêŋ gêwiŋ poc tonaj, oc ênanja, atom.”

10

¹ O lasitêwaac, aê taêc kêka tonjoc ŋalêlôm samucgenj ma katerj mec gêdêŋ Anôtô kêtû êsêacŋa gebe ênam êsêac kêsi. ² Aê gabe jawa êsêacnêŋ biŋ sa gebe sêgôm Anôtônê biŋ topalêgenj, mago sêgôm tokauc atom. ³ Êsêac sêjam kauc Anôtônê lêŋ êmansanj ŋamalacnêŋ

biñña, tec sêsôm taun nêj lêj ma sêsô Anôtônê lêj êmansañ êsêacnêj biñña ñalabu atom. ⁴ Nam gebe Biñsu mênggêjac pep gêdêj Kilisi, gebe Anôtô taugen tec êmansañ lau, tañ sêkêj gêwiñ nan, nêj biñ.

Anôtô gebe ênam ñamalac samob kési

⁵ Mose keto gebe biñsu kêtôm gebe êmansañ ñamalacnêj biñ êndêj Anôtô ma kêsôm gebe “Ñac tañ êngôm ñanô êsa nan, oc êngôn mata jali.” ⁶ Mago ñac, tañ Anôtô kêmasañ ênê biñ nan, kêtû kêkêj gêwiñña nan, êsôm ênêc nê ñalêlômgen gebe “Asa oc êpi undambê ana,” nec atom. Biñ tonañ ñam gebe êkôc Kilisi êsêp nom êmêj. ⁷ Me êsôm tonec gebe “Asa oc asêp lamboam êna,” nec atom. Biñ tonañ ñam gebe êkôc Kilisi anga ñacmatênêj êpi êmêj. ⁸ Biñ tau amboac tonec gebe “Anôtônê biñ wacgêc aôm ñagala, gêc aôm awamsunj to nêj ñalêlôm.” Biñ takêj gêwiñña tau tonañ, tec tajam mêtê kêpi. ⁹ Embe awamsunj ôsôm Jesu lasê gebe er Apômtau, ma embe nêj ñalêlôm ôkêj êwiñ gebe Anôtô gêju er sa anga ñacmatênêj, nan Anôtô oc ênam aôm kési. ¹⁰ Embe nêj ñalêlôm takêj êwiñ, go Anôtô êmansañ aêacnêj biñ e êlic aêac tatu lau gêdêj. Embe awenñun tasôm biñ lasê, go Anôtô ênam aêac kési. ¹¹ Teto biñ gêc gebe “Ñac tañ kêkêj gêwiñ er nan, oc ênanja atom.” ¹² Juda to lau samuc têtôm taunjen. Êsêac samob nêj Apômtau tagen. Er ñac tolêlôm kêtôm gebe êmoasinj lau samob, nan awen gêjac er nan, ¹³ gebe “Apômtau ênam lau samob, tañ awen ênac ênê ñaê nan kési.”

¹⁴ Lau embe sêkêj êwiñ ñac tau atom, oc awen ênac er amboac ondoc. Embe sêjô ênê biñ atom, oc sêkêj êwiñ amboac ondoc. Embe sênam mêtê êsêac atom, ma oc sêjô amboac ondoc. ¹⁵ Ma Anôtô embe êsakin jaenwaga atom, oc sênam mêtê amboac ondoc. Kêtôm teto gêc gebe “Op, lau tañ sêsôm ñawae ñajam lasê nan, erñkainj ñakicsêa ñajamanô.” ¹⁶ Mago samob sêjô ñawae ñajam tau ma sêkôc sa atom gebe Jesaia kêsôm gebe “O Apômtau, asa kêkêj gêwiñ jaen, tañ aêac akêj nan.” ¹⁷ Amboac tonañ takêj gêwiñ ñam kêsêp tañô jaen. Tañô jaen ñam kêsêp sêsôm Kilisinê biñ lasê.

¹⁸ Ma gabe jatu kênac gebe Êsêac sêjô ñawae ñajam atom me. Masi, sêjôgac, gebe teto gêc gebe

“Awen ñaonda kêsa gêjam nom ñagamêj samob auc, ma êsêacnêj biñ gelom-gelom e gêdêj nom ñamadinj.”

¹⁹ Jatu kênac êtiam gebe Israel oc sêjala me masi. Sêjalagac. Andanjen Mose kêsôm gebe “Aê jakêj amac anam lêmuj êsêac, tañ têtû laum teñ atom tagen, ma janjôm amac têmtac êmbôli auc êndêj lau-kauc-masiwaga nan.”

²⁰ Ma Jesaia kêsôm gêc awêgen gebe

“Lau tañ sêsôm aê atom nan, têtap aê sa, ma gaoc tauc lasê gêdêj êsêac, tañ têtû kênac aê atom nan.”

²¹ Go kêsôm tonec kêpi Israel gebe “Gajac kajo lau tanjenpêc to awen olabo kêtôm bêcgen elême.”

11

Anôtô taê walô lau Israel

¹ Ma galoc jatu kênac acgom gebe Anôtô oc kêtij nê lau su me masi. Masigoc, amboac tonañ atom. Aê tauc nec Israel teñ anga Abrahamnê ñawê ma Benjaminsê gôlôac. ² Anôtô kêtij nê lau, tañ kêjalij êsêac sa kwananjen nan, su atom. Amac ajala biñ, tañ teto kêpi Elia nan, me masi. Er gêbu Israel gêdêj Anôtô ma kêsôm gebe ³ “O Apômtau, êsêac sêjac nêj propete êndu ma sesen aômnêm altar su e gêjac aê taucgen sa, ma galoc dêdib aê sêmoa sebe sênac aê êndu amboac tonanjen.” ⁴ Ma Anôtônê biñ ondoc gêjô Elia awa. Biñ tonec gebe “Aê kajalij ñoc lau 7,000 sa tec sêmoa, lau tonañ sêpôj aenduc gêdêj Bal atom.” ⁵ Ma têtû galocña ñabinj kêtôm tonañ. Lau ñagêdô gacgen sêmoa, nan kêtôm Anôtô kêjalij êsêac sa kêtû nê taê walô êsêacña. ⁶ Anôtô embe taê walô êsêac, go nêj kolej ênam êsêac sa êtiam atom. Kolej embe ênam êsêac sa, go ênê moasinj tau êtu moasinj ñanô atom.

⁷ Ma galoc amboac ondoc. Gêj tañ Israel sêsôm nan, têtap sa atom. Lau tañ Anôtô kêjalij êsêac sa nan, taunjen tec têtap sa, ma êsêac ñagêdô nêj ñalêlôm ñajana kêsa. ⁸ Kêtôm biñ, tañ teto gêc nan gebe

“Anôtô gêgôm êsêacnêj kauc ñawapac kêsa e matenjanô sêlic gêj atom

to tanjenñun sêjô biñ atom, tec sêmoa ñapanj e mênggêdêj galoc.”

⁹ Ma Dawid kêsôm gebe

“Êsêacnêj moasinj sêninjña êtu nêj lakô to nêj uc ma êtu nêj lip ênac êsêacña to nêj ñagêjô sec.

¹⁰ Ôkêj êsêac matenjanô êtu kanuc e sêlic gamêj atom, ma dêmôêjtkwa êwa lip enderj tôhjen.”

Anôtô gêjam lau samuc kêsi

¹¹ Amboac tonaj jatu kênac acgom. Êsêac dêdiñ enkainj gebe sêu tauñ sênanja me. Masigoc, amboac tonaj atom. Êsêac sêgêli biñ, tec kêtú moasinj gêjam lau samuc kêsi. Biñ tonaj epeñ lau Israel nêñ ñalêlôm e sênam lêmuj lau samuc. ¹² Êsêac sêgêli biñ, tec kêtú moasinj gêdêñ lau nomja samob, ma êsêac têtôm Anôtôñê mêtê atom, tec kêtú moasinj gêdêñ lau samuc. Ma embe êsêac tomalagenj sêmansañ Anôtôñê biñ, oc moasinj êlêlêc su ñhêngeñ êndêñ ñamalac samob.

¹³ Aê jasôm ñoc biñ êndêñ amac lau samuc gebe Aê tec katu lau samuc nêñ jaenwaga ma jalambij ñoc sakinj tonaj gebe ñajamanô. ¹⁴ Aê taêc kêka gebe jakêñ ñoc lau sênam lêmuj amac e janam esêacnêñ ñagêdô kêsi. ¹⁵ Anôtô kêtij êsêac su, tec gê wama ñamalac nomja samob. Ma Anôtô embe êkôc êsêac sa, oc êtôm ñacmatê sêndi sa sêmoa maten jalí. ¹⁶ Embe tapac polom ma takêñ polom ñamataña êndêñ Anôtô, go polom samucgeñ êtu ênê amboac tonaj. Ma embe ka ñawakac êtu Anôtôñê, go ka ñalaka êtu ênê amboac tonaj.

¹⁷ Katêkwianô ñalaka ñagêdô Anôtô kêsapu su ma jakêkôc katêkwibôm ñalaka jagêjam jaba. Amac lau samuc atôm katêkwibôm ñalaka tec galoc awê kainj ñalêsi, tanj katêkwianô ñawakac kêkêñ nanj. ¹⁸ Amboac tonaj otoc taôm sa êndêñ ñalaka, tanj sêsapu su nanj atom. Embe otoc taôm sa, go taêm ênam taôm gebe aôm gólôm ñawakac atom, ñawakac gélôm aôm.

¹⁹ Moae ôsôm gebe “Sêsapu ñalaka tônê su gebe sênam jaba aê jajô.” ²⁰ Biñjanô, êsêac sêkêñ gêwiñ atom, tec sêsapu êsêac su. Ma aôm kôkêñ gêwiñ, tec kôkô êsêac maleñ. Amboac tonaj taêm ênam biñ otoc taôm saña atom, ôtêc taôm. ²¹ Anôtô embe taê labu ka tau ñalaka atom, oc taê labu aôm atom amboac tonanjenj. ²² Amboac tonaj matam êsap Anôtôñê moasinj to nê ñajanja. Êsêac tanj têtú sec nanj, têtap ñajanja sa. Mago aôm kôtap moasinj sa. Embe ômoa ênê moasinj ñalêlôm, oc êmoasinj aôm. Embe masi, oc êsapu aôm su amboac tonaj. ²³ Ma lau Israel embe sêwi nêñ sêkêñ gêwiñ atomja sinj, Anôtô oc êkêñ êsêac nasêkô maleñ tau êtiam. ²⁴ Amac lau samuc atôm katêkwibôm ñalaka, tanj sêsapu su ma sêjam jaba amac api katêkwianô, nanj kêtú amacnêñ ñamôkê kwananjenj atom. Ma Anôtô embe êkêñ katêkwianô tau ñalaka tonaj, tanj kêsapu su nanj, sêmu sêndêñ tauñ ñamôkê, oc êngôm ñagaô êlêlêc.

Anôtô taê walô lau samob

²⁵ O lasitêwaac, aê gabe amac anam kauc biñ ñalêlômja tonec atom, gebe akêli taôm êtu taôm nêñ kaucña atom. Biñ amboac tonec gebe Israelnêñ ñagêdo nêñ ñalêlôm ñajanja kêsa ênêc e lau samuc samob tomalagenj sêso Anôtôñê gamêñ sêsa su acgom, ²⁶ go Anôtô ênam Israel samob kêsi amboac tonaj, kêtôm teto gêc gebe

“Kêsiwaga oc mênjêsa anja Sion
ma ênam Jakobnê geo ôkwi.

²⁷ Êndêñ tanj jakôc êsêacnêñ sec su nanj,
jamoatiñ ñoc poac tonec êndêñ êsêac.”

²⁸ Lau Israel sêkôc ñawae ñajam sa atom, tec têtú Anôtôñê ñacjo kêtú amacña. Mago Anôtô kêjalij êsêac sa su, tec têtú ênê lau têtac gêwiñ êsêacña kêtú abenjaña. ²⁹ Biñ tonec kêtú tónj gebe Anôtô ênam nê moasinj to kalem ôkwi atom. ³⁰ Gêmunjenj amac lau samuc tanjempêc gêdêñ Anôtô, ma galoc lau Israel nêñ tanjenpêc tec kêkêñ Anôtô taê walô amac. ³¹ Êsêac amboac tonaj. Galoc êsêac tanjenpêc kêtú Anôtô taê walô amacña ma êsêacnêñ tanjenpêc oc êkêñ Anôtô taê walô êsêac ôwiñ amboac tonanjenj, ³² gebe Anôtô kêkêñ tanjenpêc kêkônij ñamalac samob tónj, gebe taê walô êsêac samobña.

³³ Ojae, Anôtô enj ñac moasinj tolêlôm-tolêlômgeoc. Kauc mêtêña to kauc êjala gêñña ñamsêga enjoc. Asa oc êwa ênê mêtôc ñam sa, ma asa oc êkip ênê lêñ ñam sa.

³⁴ “Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam

ma asa kêtú ênê ñac-êwa-bij-sawaga.

³⁵ Me asa kêkêñ gêñ tenj gêdêñ enj kwananjenj,

tec galoc gebe êkôc nê gêñ ñagêjô.”

³⁶ Enj kêkêñ to kêpuc gêñ samob tónj gêmôa ma gêñ samob tonaj ñai kepenj enjenj. ñawasi êndêñ enj endenj tónjenj. Biñjanô.

12

Tasa nêñ lêñ toKillsigen

¹ O lasitêwaac, aê jalêñ biñ amac êtu Anôtôñê taê walôña gebe akêñ ôlim êtu da mata jalí to dabuj êndêñ Anôtô naêlic ênac mataañ ñajam. Amacnêñ sakinj tokauc ñajam tau tonaj. ² Asa nêñ lêñ atôm lau nom tonecña nêñ atom. Anam taôm ôkwi e nêñ ñalêlôm êtu wakuc gebe nêñ kauc êsa êpi Anôtôñê biñ, tanj gebe êngôm ñanô êsaja nanj, e ajala gêñ ñajam to gêñ, tanj gêjac Anôtô mataañ ñajamña nanj, ma gêñ tanj Anôtô gêjac dabij.

³ Anôtô kékêñ moasinj gédêñ aê, tec jasôm êndêñ amac samob êndêñ-êndêngeñ gebe Akêli taôm êlêlêc su atom. Taêm ênam nêñ gêñ ñajêngeñ êtôm nêñ akêñ gêwiñ ñadôn, tanj Anôtô gêjac sam gédêñ amac gédêñ-gédêngeñ nanj. ⁴ Aêac ôlinj ñagêñlêlôm taêsam gêc kêtômgeñ ma ôlinj ñagêñ tonaj samob sêwê kainj kôm gédêñ-gédêngeñ nanj. ⁵ Ma aêac amboac tonaj. Aêac lau taêsam, mago Kilisi gêbiñ aêac tônj tatu ôli tagen, mago ôli tagen tau ñagêñlêlôm gédêñ-gédêngeñ. ⁶ Anôtô kêmoasinj aêae ña moasinj tokainj-tokainj. Embe tatap moasinj daoc binj lasêña sa, go tanam kôm tau êtôm nêñ takêñ gêwiñ ñadôn. ⁷ Embe tatap moasinj sakinjña sa, go tanam sakinj. Embe tatap moasinj tandônj lauña sa, go tandônj lau. ⁸ Ñac tenj embe êlêñ binj lau, go êñgôm ñapep. Tenj embe êkêñ to ênac sam gêñ êndêñ lau, go êñgôm tonê ñalêlôm makengeñ. Tenj embe êtu gejobwaga, go ejop nê gêñ topalêgen. Tenj embe taê wald lau, go êñgôm totêtac wapigenj.

Lau buña nêñ lêñ ñagôlinj

⁹ Têmtac êwiñ taôm totêmtac makengeñ. Akêñ kisa êndêñ sec ma asap ñajam tônj. ¹⁰ Têmtac êwiñ taôm lasitêwajña êmbin amac tônj ma atoc taôm sa êjô taugen. ¹¹ Anam nêñ kôm samob ñadôb, anam tokam-tokam atom. Ñalau êkac amac ñandgen, ec anam sakinj êndêñ Apômtau. ¹² Akêñ matem to têmtac ñajamgenj. Aôc gêñwapac totêmtac êpa sugen, ma aten mec ansinj sugen. ¹³ Anôtôñê lau embe sêpô lêna taunj, go anam êsêac sa. Angôm ja lau topalêgen.

¹⁴ Anam mec lau, tanj sêjanda amac nanj, apuc boa êsêac atom, anam mecgenj. ¹⁵ Têmtac ñajam awinj lau, tanj têtac ñajam nanj, ma atanj awinj lau, tanj têtanj nanj. ¹⁶ Taêm ênam nêñ gêñ êpi tagen awinj taôm ñajamgenj. Taêm ênam gêñ towaegenj atom, ansunj taôm êndêñ lau ñadoma êwiñ. Akêli taôm êtu nêñ kaucña atom. ¹⁷ Akêñ sec êjô sec atom. Gêñ tanj ñamalac samob sêlic ñajam nanj, taêm ênam ñapep. ¹⁸ Amac taôm ênsaê, embe alic êtôm, go amoa awinj lau samob tobiñmalôgenj. ¹⁹ O lauace, taôm akac kamocgôc atom. Aliñ su êndêñ Anôtôñê têtac ñandanj êna êtôm teto gêc gebe “Aê oc jakac kamocgôc to jakêñ ñagêjô. Apômtaunê binj tau tonaj.” ²⁰ Mago “embe mo êjô nêñ soño-soño, nanj ôkêñ enj êniñ ma embe bu êjô enj, nanj ôkêñ enj ênôm. Ôñgôm amboac tonaj, ec enj maja sinj tagen.” ²¹ Sec êku aôm tulu atom, ôkêñ ñajam êku sec tulu.

13

Tañem wamu endenj gôlinjwaga

¹ Lau samob sêsô nêñ gôlinjwaga ñalabu, gebe gôlinjwaga taunj sêkêñ taunj atom, Anôtô kékêñ êsêac. Anôtô kêtû gôlinjwaga, tanj sêmoa nanj, nêñ ñamôkê. ² Amboac tonaj ñac tenj embe ensenj gôlinjwaganêñ binj, oc êkô Anôtôñê ñagôlinj auc. Ma êsêac, tanj sêkô ñagôlinj auc nanj, têtap Anôtôñê mêtôc sa. ³ Lau tanj sêsa nêñ lêñ ñajam nanj, têtêc gôlinjwaga atom, lau tanj sêgôm sec nanjgeñ, tec to têtêc. Aôm embe têtmtac êwiñ gebe ôtêc gôlinjwaga atom, nanj ôñgôm nêñ gêñ ñajamgenj, go gôlinjwaga awa êôc aôm. ⁴ Ñac tau kêtû Anôtôñê sakinjwaga, gebe ejop aôm ômoa ñajamña. Embe ôñgôm sec, oc ôtêc taôm, gebe enj gêôc nê sinj ñaômagenj atom. Enj kêtû Anôtôñê sakinjwaga ma gêgôm ênê têtac ñandanj ñanô kêsa kêpi ñac, tanj gêgôm sec nanj. ⁵ Amboac tonaj asô gôlinjwaga ñalabumanj, tagenj asô ñalabu êtu atêc Anôtôñê têtac ñandanjñagenj atom, asô ñalabu êtu nêñ ñalêlôm êkac amacña êwiñ. ⁶ Kêtû tonajña akêñ takis êndêñ gôlinjwaga gebe sêjam kôm tonaj tec têtû Anôtôñê sakinjwaga. ⁷ Launêñ têtap, tanj gêc amacña nanj anac. Akêñ takis êndêñ ñac takisña to anam ôli gôlinjwaganêñ takis ñagêdô amboac tonaj. Asô nêñ laumata ñalabu to atoc lau towaenja sa.

Binj têtac gêwiñ lauña

⁸ Ajop taôm gebe angôm têtap atom. Têtap tagenj tonec ênêc amacña gebe akêñ têtmtac gêwiñ elom tau. Ñac tanj têtac gêwiñ nê lau jaban enj nanj, gêgôm binjsu ñanô kêsa. ⁹ Binjsu tonec ñai gebe “Ôñgôm gêñ mockainjo to mockainjña atom, ônac ñamalac êndu atom, ônam genjenj atom, matam katu gêñ atom,” to binjsu ñalô ñagêdô samob, nanj ñalô tonec kêkatonj sa gebe “Têmtac êwiñ nêñ lau wachanj aôm amboac têtmtac gêwiñ taôm.” ¹⁰ Ñac tanj têtac gêwiñ nê lau jaban enjña nanj, êñgôm êsêac sec atom. Amboac tonaj embe têtac êwiñ lau, go dangôm binjsu samob ñanô êsa.

Kilisinê bec kêdabinj

¹¹ Angôm genj tonaj gebe ajala noc taugac. Aêc bêc kêtôm, galoc noc andi sanja mênkêsagac. Gêdêñ tanj takôc takêñ gêwiñ sa nanj, Anôtôñê moasinj ênam aêac kêsijnja gêc ñasawa ec baliñ mago galoc mênkêdabinjgac. ¹² Gêbêcauc gêbacnê ma gelenmatagac. Amboac tonaj takwalec kolenj ñakesecña su ma daja laukasap ñawêña sa. ¹³ Aêac tasa nêñ lêñ ñapep amboac lau, tanj sêsêlêñ gêdêñ ocsalôgenj nanj. Taniñ lasamboa atom to tanôm anaboa atom, dangôm gêñ mockainjo to mockainjña atom ma materj dangucboa atom, takêñ kisa êndêñ lau to tanam lêmuj êsêacboa atom. ¹⁴ Asô Apômtau Jesu Kilisi sa êtu nêñ ñakwê ma amoasinj ôlim ñapep, tagenj ajop taôm êndêñ têtmtac ñakalac.

14

Amêtôc lasitêwai atom

¹ Nac tenj embe êkêñ ewiñ lêna-lêna, nanj akôc enj sa êwiñ amac, mago alênsôñ enj ña binj tokaiñ-tokaiñ atom. ² Nac tanj kékêñ gêwiñ ñajanja nanj, tec genj gwada to gêñ samob. Tagenj ñac, tanj kékêñ gêwiñ lêna-lêna nanj, genj genj gagagenj. ³ Nac tanj genj gwada nanj, êmbu ñac, tanj gedec gwada nanj atom. Ma ñac, tanj genj gêñ gagagenj nanj, êmêtôc ñac, tanj genj gêñ ñagêdô samob nanj atom, gebe Anôtô kékôc enj sêñac. ⁴ Aôm asa, tec gobe ômêtôc ñac tenj nê sakiñwaganê binj. Enj tau nê Natau oc êjac enj sa êkô, me êkêñ enj êku sa. Enj oc êkô gebe ênê Natau ñajanja gêmoa, tec oc êjac enj sa êkôgenj.

⁵ Nac tenj ketoc bêc tenj sa kêlêlêc ñagêdô su, ma ñac tenj ketoc bêc samob sa kêtôm taugenj. Agêc lulugenj sêkêñ ewiñ nêñ binj tau ma sêsap tôniañ. ⁶ Nac tanj ketoc bêc ñagêdô sa nanj, gêgôm kêtû Apômtau ña, ma ñac, tanj genj gêñ ñagêdô samob nanj, gêgôm kêtû Apômtauña, gebe gêjam danje gêdêñ Anôtô gêwiñ. Ma ñac, tanj genj gêñ ñagêdô samob atom nanj, genj gêñ atom kêtû Apômtauña ma gêjam danje Anôtô, ⁷ gebe aêacnêñ tenj gêmoa mata jali kêtû tauñagenj atom, ma tenj gêmac êndu kêtû tauña atom amboac tonanjenj. ⁸ Aêac embe tamoa maten jali, go tamoa êtu Apômtauña, ma embe tamac êndu, go tamac êndu êtu Apômtauña. Amboac tonanj tamoa maten jali me tamac êndu, oc tatu Apômtauñê gêñgenj. ⁹ Kêtû binj amboac tonanja Kilisi gêmac êndu to gêmoa mata jali gebe êtu ñacmatê to lau maten jali nêñ Apômtau.

¹⁰ Aôm kômêtôc lasimnê binj kêtû asagenja. Ma aôm tenj tonec gôbu lasim kêtû asagenja, gebe aêac samob oc takô Anôtônê lêpônj ñanêmña, ¹¹ êtôm teto gêc gebe "Apômtau kêsôm gebe Aê tec gêñgônj matoc jali binjanô.

Amboac tonanj ñamalac samob sêpônj aenjudc êndênj aê,

ma awenj samob êôc aê Anôtô."

¹² Amboac tonanj aêac samob tonec oc dawa tauñ nêñ lêñ ñam sa êndênjêndênjenj êndênj Anôtô.

Talênsônj lasitêwai atom

¹³ Amboac tonanj tamêtôc lasitêwai êtiã atom, ma asôm êtu tôniañ gebe êlênsônj to atim nêñ lasitêwai êtiã atom amboac tonanjenj. ¹⁴ Apômtau Jesu gêbinj aê tôniañ, tec galic ma kajala kêtû tôniañ gebe gêñ tonanj ñai samob ñatenj tau sec atom. Ma ñac tenj embe taê ênam gêñ tenj gebe sec, oc êtu sec êndênj enj. ¹⁵ Aôm embe ôniñ gêñ, tanj êlênsônj lasimnê ñalêlôm nanj, oc ôsa nêñ lêñ totêmtac gêwiñgenj êtiã atom. Kilisi gêmac êndu kêtû lasimña, tec onsenj enj su ña nêñ gêñ taniñja atom. ¹⁶ Amboac tonanj ajop nêñ gêñ ñajam gebe lau sêsôm binj alôb-alôb êpi atom. ¹⁷ Anôtônê gamênj ñam kêsêp sêniñ to sênôm gêñja atom. Ñam tau tonec gebe Nalau Dabunj kékêñ binjgêdêñ to binjmalô ma têntac ñajam mênjgêjam auc. ¹⁸ Nac tanj ênam sakiñ Kilisi ña lêñ amboac tonanjenj, ênac Anôtô mataanô ñajam to ñamalac tapoc enj sa. ¹⁹ Amboac tonanjenj tapen binj, tanj êmbua binjmalô sa to binj, tanj ênam aêac sa gebe tapuc lasitêwai tôniañ. ²⁰ Onsenj Anôtônê kôm su ña gêñ taniñja atom. Gêñ samob ñajamenj, mago nêñ gêñ taniñja embe êlênsônj ñac tenj nê ñalêlôm, nanj ôwi siñ ma ôlic amboac gêñ sec. ²¹ Lasim embe êlic aôm ôniñ bôc me ônôm wain me gêñ tenj e êlênsônj ênê ñalêlôm nanj, ondec ênêcña, go ñajam. ²² Binj tanj aôm kôkêñ gêwiñ nanj, ênêc aôm to Anôtôñagenj. Aê aoc êôc ñac, tanj kêsâc nê lêñ e gêlic êndôm ma kêsâ lêñ tau tonê ñalêlôm makenjenj. ²³ Mago ñac tenj embe êniñ gêñ totêmtac lulugenj, oc Anôtô êmêtôc enj, gebe gêgôm gêñ tau tonê kékêñ gêwiñgenj atom. Gêñ samob, tanj ñam jakêsêp takêñ gêwiñ atom nanj tau sec.

15

Tamoasiñ tauñgenj atom, tamoasiñ lau mênjbanj aêacña ewiñ

¹ Kôm tenj gêjac aêac lau, tanj takêñ gêwiñ ñajanja nanj, ñawae gebe tamoasiñ tauñgenj atom, daôc lau palê-palê nêñ gêñwapac dawinjanj. ² Aêac samob êndênj-êndênjenj tamoasiñ lau mênjbanj aêac gebe damboa êsêac sa e sêmoa ñajam, ³ gebe Kilisi kêmoasiñ tau atom amboac tonanjenj, kêtôm teto gêc gebe "Lau tanj sêmbu aôm nanj, nêñ binj sêmbuña mênjkêpi aêgenj." ⁴ Binj samob, tanj gêmunjenj teto nanj, teto gebe êndônj aêacña, gebe daôc gêñwapac totêmtac êpa sugenj ma binj, tanj teto gêc nanj, êpuc aêac tôniañ e êkêñ aêac takêñ maten Anôtô. ⁵ Anôtô tanj kêpuc amac tôniañ aôc gêñwapac totêmtac kêpa sugenj ma amoa totêmtac malôgenj nanj, êkêñ amac taêm ênam nêñ binj êpi tapen andanjuc Kilisi Jesu nê Iênjenj, ⁶ gebe amac samob têtmtac tagenj atoc aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô sa ña awem tagenj.

Ñawae ñajam gêjac lau Juda to lau samuc ñawae kêtômgenj

⁷ Amboac tonanjenj akôc taôm sa êtôm Kilisi tau kékôc amac sa, gebe anjôm Anôtônê ñawasi êsa. ⁸ Aê jasôm ñoc binj tonec gebe Kilisi gêmênj kêtû lau Juda nêñ sakiñwaga gebe êwaka Anôtô sa, gebe enj ñac binjanônja ma êñgôm binj, tanj Anôtô gêjac mata gêdêñ êsêac abenjanj nanj, êtu anô.

⁹ Ma enj gêmêñ kêtü sakinwaga gebe lau samuc tetoc Anôtô sa êtu taê walô êsêacña. Kêtôm teto gêc gebe

“Amboac tonañ aê aoc êôc aôm jamoa lau samuc ñalêlôm,
ma janğa wê êpi nêñ ñaê.”

¹⁰ Ma kêsôm binj tenj gêwiñ gebe

“Amac lau samuc têtac ñajam êsa awiñ ênê lau.”

¹¹ Ma binj tenj gêc gebe

“Amac lau samuc samob alambin Apômtau,
ma tenterlatu samob sêlanem enj.”

¹² Ma Jesaia kêsôm nê binj tonec gebe

“Isainê ñawakac oc êlêc sa,
ma ñac, tanj mênêsa nanj, oc ênam gôlinj lau samuc,
ma lau samuc oc sêkênj materj enj.”

¹³ Anôtô tanj kêtü aêac takênj materj ñamôkê nanj, êkênj amac akênj êwiñ ñajana e têtac ñajam to binjmalô ênam amac auc samucgenj, gebe Ñalau Dabuñ êpuc amac têtü ma akênj matem anac ñawaegenj.

Paulu têtac ñajam kêtü nê kôm jaenwagaña

¹⁴ O ñoc lasitêwaac, aê kajaja kêtü têtü gebe gabêjam gêjam nêñ ñalêlôm auc ma ajala gêñ samob tomalagenj ma atôm gebe alêñ binj taôm ñañêñgenj. ¹⁵ Mago kato binj tonañ ñalô ñagêdô ec ñajana gêdêñ amac, gebe japuc nêñ ñalêlôm têtü taêm ênam binj tau êtiam. Aê kato ñalô tau gebe Anôtô kêkênj moasinj gêdêñ aê, ¹⁶ ma kêkênj aê katu Kilisi Jesu nê sakinwaga gebe janam kôm êpi lau samuc amboac dabunwaga tenj, tanj gêjam Anôtôñê ñawae ñajam ñasakinj dabunj gebe Ñalau Dabuñ êkalem lau samuc têtü Anôtôñê gêñ e têtü da dabunj ênac Anôtô mataanô ñajamja. ¹⁷ Kilisi Jesu gêbinj aê têtü, tec ôlic kêpi kêtü kômja gebe gajam kêtü Anôtôña. ¹⁸ Aê katêc tauc, tec jasôm binj tenj atom, binj tagenj, tanj Kilisi kêkênj gebe janğôm e lau samuc tanenj wamu Anôtô nanj. Aê gajam kôm tau ña binj to lêtü. ¹⁹ Kilisi kêkênj ñaclai gêdêñ aê, tec gagôm gênjalô to gêñsêga, ma Ñalau Dabuñ kêkênj ñaclai gêdêñ aê amboac tonañ, tec gajam mêtê Kilisinê ñawae ñajam tomalagenj gajac ma anğa Jerusalem ma gajam e gaô lasê luriki. ²⁰ Aê têtac gêwiñ gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndênj lau tanenjsunj samuc Kilisinê ñaêña. Aê gabe jau ñoc dembonj ênsac lau tenj nêñ alê mata atom. ²¹ Kêtôm teto gêc gebe

“Lau tanj sêñô enj ñawae atom nanj, oc sêlic enj,
ma lau tanenjsunj samuc nanj, oc sêjala enj.”

Paulu gebe êna Rom

²² Kôm tonañ kêkô aê auc ñapanj, tec gadêñ amac gêwac atom. ²³ Kêtôm jalagenj gajam aoc su gabe jandênj amac jawac, ma galoc gajac dabunj ñoc kôm anğa gamêñ tonec sugac. ²⁴ Amboac tonañ taêc kêka gebe jalic amac êndênj wacjasa amacnêñ gamêñ êndênj tanj gabe jana Spania nanj. Aê jatu samuc amac ñasawa dambê su acgom, go jakênj matoc gebe akênj aê jana gamêñ ôñê. ²⁵ Galoc tonecgenj aê kasêlêñ kapeñ Jerusalem gebe najanam sakinj Anôtôñê lau anğa tônê. ²⁶ Gôlôac dabunj Makedonia to Akaijana sêmasanj kêtü têtü gebe sêkênj da ênam Anôtôñê lau anğa Jerusalem nêñ lau ñalêlôm sawa sa. ²⁷ Êsêac taunj sêmasanj kêtü têtü ma sêgôm jagêdêñ gebe lau Jerusalemja nêñ têtü gêc êsêacña, gebe lau samuc sêwê kainj lau Jerusalemja nêñ moasinj ñalêlômja, tec gêjac lau samuc ñawae gebe sênam lau Jerusalem ña sa ña moasinj olinja. ²⁸ Aê jakênj ñanô, tanj êsêac sejon sa nanj, êsêp lau Jerusalemja lemenj to janac dabunj kôm tau su acgom, go jandi jasa nêñ gamêñjagenj jana Spania. ²⁹ Aê kajalagac, embe jandênj amac jawac, oc jawac to Kilisinê mec tolêlôm-tolêlôm.

³⁰ O lasitêwaac, aê jatenj amac êtu aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi to êtu Ñalau Dabuñ nê têtac gêwiñ aêacña, gebe anac sinj awiñ aê ma atenj mec êndênj Anôtô êtu aêña. ³¹ Atenj gebe ênam aê kêsî êndênj lau sêkênj-gêwiñatomwaga, tanj semoa Judaia nanj, to Anôtôñê lau sêlic ñoc sakinj, tanj janam anğa Jerusalem nanj, ênac materjanô ñajam. ³² Go Anôtô embe êlôc sa, go jandênj amac jawac totêac ñajamgenj ma jasê aoc su janğônj jawiñ amac. ³³ Binjmalô ñamôkê Anôtô êwiñ amac samob. Binjanô.

16

Paulu awa gêjac lau Romja

¹ Aê jakênj lasinjio Poibe, tanj gêjam sakinj gôlôac dabunj Kenkreanja gêmoe, nê ñawae êndênj amac. ² Akôc enj sa êtôm Anôtôñê launêñ mêtê êtu Apômtaunê ñaêña. Enj embe êpô lêna tau êtu nê kôm me gêñ tenja, nanj anam enj sa gebe awê tonañ gêjam lau taêsam sa ma gêjam aê sa gêwiñ.

³ Aê aoc gêjac Priska agêc Akwila, tanj sêjam Kilisi Jesu nê kôm sêwiñ enj nanj. ⁴ Êsêagêc tec sêjac môkê taunj kêtü aêña. Mago aê taucgenj gajam danje êsêagêc atom, gôlôac dabunj anğa

lau samuc nêj samob sêjam danje êsêagêc sêwiñ. ⁵ Aê aoc gêjac gôlôac dabuñ, tañ sêkac sa sêmoa agêcnêj andu nan, amboac tonanjen. Aê aoc gêjac ñoc ñac Epainete. Ñac tau kêtú lau sêkêj gêwiñ Kilisiña nêj ñamêc anja Asia ñagamêj. ⁶ Aê aoc gêjac Maria. Eñ gim tau su kêtú amacña. ⁷ Aê aoc gêjac Androniki agêc Junia. Êsêagêc Juda têtôm aê ma sêngôj kapoacwalô sêwiñ aê. Aposolo sêjala êsêagêc kêtú tøj su, ma agêc têtú Kilisinê lau sêmuñ aê. ⁸ Aê aoc gêjac ñoc ñac Ampliata, tañ Apômtau gêbiñ aêagêc tøj nan. ⁹ Aê aoc gêjac Urbana. Eñ gêjam Kilisinê kôm gêwiñ aêac. Ma aoc gêjac ñoc ñac Staku gêwiñ. ¹⁰ Aê aoc gêjac Apele, tañ kêsap Killisi tøj ñanênjen nan. Aê aoc gêjac Aristobulunê gôlôac. ¹¹ Aê aoc gêjac Herodion, tañ aêagêcma ñam tagen. Aê aoc gêjac êsêac, tañ Apômtau gêbiñ êsêac tøj anja Narikisinê gôlôac. ¹² Aê aoc gêjac awêlagêc Trupaina agêc Truposa. Êsêagêc sim taun su kêtú Apômtauña. Aê aoc gêjac Persida. Eñ awê ñajam ma gim tau su ñanôgen kêtú Apômtauña. ¹³ Aê aoc gêjac Rupu, tañ Apômtau kêjalij enj sa nan, agêc enj têna, tañ kêtú aê tinoc gêwiñ nan. ¹⁴ Aê aoc gêjac Asunkriti agêc Plagon ma Herme agêc Patroba ma Herma to lasitêwai, tañ sêmoa sêwiñ êsêac nan. ¹⁵ Aê aoc gêjac Pilologo agêc Julia ma Nerea agêc luo ma Olumpa to Anôtônê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ êsêac nan. ¹⁶ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê launêj mêtê. Kilisinê gôlôac samob awenjen gêjac amac.

¹⁷ O lasitêwaac, aê jalêj biñ amac gebe Ajop taôm êndênj êsêac, tañ sêwa gôlôac êkôc to sêlênsôj biñ takêj gêwiñña, tañ amac anô to akôc sa nan. Angamin taôm êndênj êsêac. ¹⁸ Lau tonanjen ñai sêjam sakin aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi atom, sêjam sakin tauñ têtacwalôgen. Êsêac sêsôm biñ malô-malô to biñ ñalêsi ñajam ma sêsau lau, tañ sêmoa totêntac makenjen ma taêj gêjam biñ sec tenj atom nan, nêj ñalêlôm. ¹⁹ Amac tanjem wamu Anôtônê biñ ñawae kêsa gêjam gamêj samob auc su, tec aê têtac ñajam kêtú amacña. Aê gabe nêj kauc êsa êpi genj ñajam to anac jaê gêj sec, ²⁰ Aêacnêj biñmalô ñamôkê Anôtô êkêj Sadan êso emkainj ñalabu ma ênac enj popoc sebenj. Aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êndênj amac.

²¹ Timote tañ gêjam kôm gêwiñ aê nan, awa gêjac amac. Ma Luki agêc Jason ma Sosipatra, tañ aêacma ñam kêsêp tagen nan, awenjen gêjac amac amboac tonanjen. ²² Ñac kêlêpêwaga aê, Terti, Apômtau gêbiñ aê tøj, tec aoc gêjac amac. ²³ Ñai tañ gejob aê to kêkêj nê andu kêtú gôlôac dabuñ nêj gamêj sêkac sanja nan, awa gêjac amac. Erasta tañ gejob malac tau ñakanom nan, agêc aêac lasinj Kwarta awenjen gêjac amac amboac tonanjen. ²⁴ [Aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êndênj amac samob. Biññanô.]

Paulu keteñ mec lambiña

²⁵ Ñawasi êndênj Anôtô. Eñ kêtôm gebe êngôm amac akêj êwiñ ñajana êtôm ñawae ñajam, tañ kakêj gêdênj amac nan, to êtôm Jesu Kilisi nê jaen ma êtôm biñ, tañ kêsij tau totêm-totêm gêc lêlômgen e galoc geoc tau lasê nan. ²⁶ Ma galoc biñ tau kêtú awê gebe Anôtô, tañ gêmoa tenjen nan, kêjatu propete gebe teto biñ tau e lau samuc samob sêñô to sêjala ma sêkêj êwiñ to tañjen wamu biñ tau.

²⁷ Anôtô tagen, tañ taugen gêwê kainj kauc samob tomôkêgen nan, nê ñawasi ênêc tenjen ma tenjen êtu Jesu Kilisiña. Biññanô.

Paulunê papia ñamatanja gédêj lau KORINTI

Paulunê papia ñamatanja gédêj lau Korintnja nec ñac tau keto binj, tanj kélênsônj lau bunja e sêsa nêj lêj to sêkêj géwiñ kwalec nanj. Binj amboac tonanj kélênsônj gôlôac, tanj Paulu kêwaka sa anja malac Korint nanj géwiñ. Gédêj tèm ñac tau gêmoa nê, Korint tonanj lau Helen nêj malac to sécluj towae tenj kêsa panj wanj gamêj-gamêj ñalêj, tec lau jaba toê-toê sêja sêmêj-sêja sêmêj ñapanj, ma gagedô taêsam jasêngônj malac tau kêtû têlê. Lau Rom sêjanjo sugac, tec sêkêj kêtû gamêj Akaia ñamalacsêga. Binj amboac tec kélainj Korintwaganêj waenj kêtû tapa géja gebe malacm têtulu genj sêjac ñawae e têtû awa ñatau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nêj andu to sêmasanj nêj gêj ñagêdo samob e ñakatu ñajam êndu. Binj mockainj to sec ôlinj ñakalacga géjam sêga anja malac tau. Sêjam sakinj gédêj anôtôi jaba ñanô lasê.

Binj tanj kékêj wapac Paulu tau ma gebe êkônij enj tanj nanj, tonec gebe Gôlôac Korintga géwa tau kékôc-kékêc. Lau bunja têtû palê gédêj sec ma sêmêtôc lau tobijn jageo, go binj lauo to géc sênam tauñja ma semoa sêwiñ tauñja to binj ñalêlîm epenjja ma Gôlôac Dabunj ñagôlinj to ñanô anja Ñalau Dabunj nê ma binj ñacmatê dëndi sanja. Paulu kêpuc binj tonanj ñai ñam e kékîp sa tonjanôgenj ma ketoc Ñawae Ñajam kêmêtôc binj lensônj tau ñalêj.

Anja môkêlatu 13 enj kêwaka têntac êwiñ tauñja sa gebe Anôtônê moasinj ñajamanô tau gedênj nê lau. Lau kêtôm nom ñagamêjgenj sêjô binj tagenj tonanj kêtû tônj êsêac e moae kélêlêc buku tau ñaminj ñagêdô su.

Nadênanj

1. Paulu géjac m nê binj 1:1-9
2. Gôlôac géwa tau kékôc 1:10-4:21
3. Awêlagôc ñac sênam tauñj ñapepña 5:1-7:40
4. Lau bunja to lau samuc nêj binj 8:1-11:1
5. Lau bunja sêlic nêj om nagôlinj 11:2-14:40
6. Killsi gêdi sa géjac kamoalêc lau bunja dëndi sanja 15:1-58
7. Sêkêj da géjac lau bunja Judaianja ñawae 16:1-4
8. Paulu tau nê binj ñagêdô ma géjac mata nê papia 16:5-24

Paulu géjac m nê binj

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô taê géjam kwananjenj tec kékalem aê nanj, agêc lasic Sostene ² aêagêcma binj êndêj Anôtônê gôlôac amac, tanj angônj Korinti nanj. Kilisi Jesu kékêj amac atu Anôtônê lau awinj samob, tanj awenj gêdc aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê ñaê kêtôm gamêj samobgenj. Enj kêtû aêac to êsêacnêj Apômtau.

³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjmalô êndêj amac êwac.

Paulu géjam danje gédêj noc Anôtô

⁴ Aê gajam danje gédêj ñoc Anôtô kêtû amacña ñapanj, gebe enj kékêj Kilisi Jesu kejonj moasinj wackêmoasinj amac. ⁵ Ñac tau tonanj kékêj amac atu lau tolêlôm gêj samobña, atu lau tolêlôm binj tokauc samobña amboac tonanj. ⁶ Tec ñawae, tanj géwa Kilisi sa nanj, kêtû tônj amac sugac. ⁷ Ma amac, tanj asaê aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasêña nanj, apô lêna ênê moasinj tenj atom. ⁸ Ñac tau tonanj oc êpuc amac tônj atu lau ñajanja, ec êtu ñamu amoa ñabinj masigenj e êndêj aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê bêc. ⁹ Anôtô enj ñac ñajêj. Enj kékalem amac ma gébinj amac tônj taminj Latu, aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi.

Gôlôac géwa tau kékôc

¹⁰ O lasitêwaac, aê jalênj binj amac êtu aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê ñaêña gebe amac samob nêj binj êpi tagenj ec awa taôm êkôc-êkôc atom. Kauc tagenj to nêj ñalêlôm tagenj êkic amac tônj. ¹¹ O ñoc lasitêwaac, Kloenê lau mênjêdônj gédêj aê gebe binj kisanja géc amac ñasawa. ¹² Binj tau amboac tonec gebe Amac samob nêj binj keso tau-keso tau amboac tonec gebe “Aê katu Paulune gêj.” “Aê katu Apolonê gêj.” “Aê katu Kepanê gêj.” “Aê katu Kilisinê gêj.” ¹³ Êsêac sêkac Kilisi kékôc me. Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêtû amacña me. Êsêac sêsagu amac ña Paulunê ñaê me. ¹⁴ Aê gajam danje Anôtô gebe kasagu amacnêj tenj atom, Krispi agêc Gai tauñjenj. ¹⁵ Tec ñac tenj êsôm gebe kasagu enj ña ñoc ñaê nec atom. ¹⁶ Binjnanô aê kasagu Stepana to nê gôlôac amboac tonanj, mago amac ñagêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. ¹⁷ Kilisi kêsakinj aê gebe jansanj lau atom, enj kêsakinj aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê. Aê jasôm lasê ña binj tokauc ñamalacña atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau auc atom.

Kilisi kêtû Anôtônê ñaclai to mêtê tokauc

¹⁸ Aêac tajala gebe lau, tañ sênaña nan, sêñô kakesotau ñawae amboac bin meloc. Mago aêac, tañ Anôtô ênam aêac kêsi nan, tasaê ñawae tau gebe Anôtônê ñaclai. ¹⁹ Kêtom teto géc gebe

“Aê oc jansenj lau tokauc nêñ kauc su ma oc iatinj mêtê, tañ laumêtê sêkip sa nan su.”

²⁰ Lau tokauc sêmoa ondóc. Binjutau sêmoa ondóc. Lau nom tonecña, tañ sêpa tauñ nan, sêmoa ondóc. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecña kêtú meloc su. ²¹ Anôtô en ñac tokauc, tec kêmasanj ñalêñ amboac tonec gebe ñamalac tauñ nêñ kauc êwê êsêac sêjala Anôtô atom. En tec gêlic ñajam gebe ênam lau kêsi êtu sêkêñ gêwiñ jaenj meloc, tañ aêac ajac nanña. ²² Lau Juda sêjatu gêñtalô to lau Helen sêpuc kauc ñam sebe têtáp sa. ²³ Mago aêac ajam mêtê kêpi Kilisi, tañ sêjac en kêpi kakesotau gêja nan. Juda sêñô e têtac kêbôli auc, ma lau samuc sêñô amboac bin meloc. ²⁴ Tagenj aêac lau Juda to lau Helen, tañ Anôtô kêkalem aêac nan, talicgac gebe Kilisi kêtú Anôtônê ñaclai to Anôtônê mêtê tokauc, ²⁵ gebe Anôtônê bin meloc nan gêñ tokauc kêlêlêc ñamalacnêñ kauc su, ma Anôtônê gêñ palê-palê nan gêñ tonjaclai kêlêlêc ñamalacnêñ ñaclai su.

²⁶ O lasitêwaac, taêm ênam Anôtônê kalem gêdêñ amac acgom. En kêkalem lau tokauc nomña to lau tonjaclai ma lau towae taêsam sêwiñ amac atom. ²⁷ Lau tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ meloc nan, Anôtô kêjalij êsêac sa, gebe êñgôm lau tokauc majen êsa. Ma lau, tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ palê-palê nan, Anôtô kêjalij êsêac sa, gebe êñgôm lau ñajana majen êsa. ²⁸ Lau tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ ñaôma to gêñ ñanômê to gêñ, tañ géc atom nan, Anôtô kêjanj sa, gebe ensenj gêñ, tañ géc nan su. ²⁹ Amboac tonanj ñamalac tenj kêtôm gebe etoc tau sa êkô Anôtô lanjônêma atomanô. ³⁰ Anôtô kêkêñ Kilisi Jesu gêbinj amac tôñ ma kêkêñ enj kêtú aêacnêñ mêtê tokauc ñam. Anôtô kêkêñ Kilisi kêmasanj aêacnêñ binj e Anôtô gêlic aêac tatu lau gêdêñ, ma gêwê aêac tasa Anôtônê launêñ lêñ ma kêsi aêac su anja gêñ samob ³¹ kêtôm teto géc gebe

“Ñac tenj embe etoc tau sa, oc etoc tau sa êtu Apômtauñagenj.”

2

Tasôm Kilisi gêmac endu anja kakesotau ñawae lasê

¹ O lasitêwaac, gêdêñ tañ gadêñ amac gêwac nan, gêwac toaoc êjam ma tokauc kapôêñ gebe jasôm Anôtônê bin ñalêlômña lasê êndêñ amac nec atom. ² Aê gamoa gawij amac nan taêc gêjam binj ñagêdô gêwiñ atom, Jesu Kilisi taugenj, tañ sêjac enj kêpi kakesotau gêja nan. ³ Aê ñac palê-palê ma katêc-katêc tauc, tec gamoa gawij amac tonoc ñalêlôm ñatutucgenj. ⁴ Aê kasôm ñoc binj to gajac jaenj amac gabe janam amac ôkwi ña kauc nom ña nec atom, aê gajam mêtê kawaka Anôtônê Ñalau to ñaclai sa, ⁵ gebe amacnêñ akêñ gêwiñ ñam êsêp ñamalacnêñ kauc atom, êsêp Anôtônê ñaclaigenj.

Anôtônê Ñalau geoc binj lasê

⁶ Binjanô, aêac asôm binj tokauc gêdêñ lau, tañ sêkêñ gawij ñajana kêsa nan. Mago binj tokauc tonanj binj tokauc nom tonecña atom, to gôlinwaga, tañ sêjam gôlinj nom tonec ma malôgen oc sênaña nan, nêñ binj tokauc atom amboac tonanjenj. ⁷ Mago aêac asôm Anôtônê binj tokauc, tañ kêsinj tau géc lêlômgenj nan. Anôtô kêjalij binj tau sa gêdêñ kêkêñ undambê to nom atomgenj, gebe êkêñ ñawasi êndêñ aêac. ⁸ Nom tonec ñagôlinwaga tenj kêjala binj tonanj atomanô. Êsêac embe sêjala, oc sênac ñawasi Ñatau êpi kakesotau êna atom. ⁹ Mago kêtôm teto géc gebe

“Gêñ tañ ñac tenj mataanô gêlic atom

to ñac tenj tanjasuj gêñô atom

ma ñamalac tenj taê gêjam géc nê ñalêlôm kwananjenj atom nan,

gêñ tonanj Anôtô kêmasanj gebe êkêñ êndêñ êsêac, tañ têtac gêwiñ enj nan.”

¹⁰ Ma Anôtô kêkêñ nê Ñalau, tec geoc binj ñalêlômña tonanj lasê gêdêñ aêac, gebe Ñalau kêkip gêñ samob ñam sa, ma kêkip Anôtônê binj ñalêlômña sa amboac tonanjenj. ¹¹ Ñamalac asa oc êjala nê gêñ ñalêlôm ña. Ñamalacnê ñalau, tañ gêmoa ênê ñalêlôm nan, taugenj tec kêjala. Ma Anôtônê gêñ amboac tonanj, ñac tenj kêjala atom, Anôtônê Ñalau taugenj. ¹² Ma aêac takôc ñalau nomña sa atom, takôc Ñalau, tañ gêmêñ anja Anôtônê nan sa, gebe tajala moasinj samob, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ aêac nan. ¹³ Amboac tonanj aêac asôm binj, tañ ñamalacnêñ kauc kêdôñ nanj atom, asôm binj, tañ Ñalau kêdôñ nanj, ma awa binj Ñalauña sa gêdêñ lau, tañ sêwê kainj Ñalau nanj.

¹⁴ Mago ñac, tañ gêwê kainj Ñalau atom nan, êkôc gêñ, tañ Anôtônê Ñalau êkêñ nan, sa atom. Enj oc êlic amboac gêñ meloc ma nê kauc êsa êpi gêñ tau atom, gebe Ñalau êwê lau acgom, go sêpuc ñam naêndêñgenj. ¹⁵ Ñac tañ gêwê kainj Ñalau nan, êtôm gebe êpuc gêñ samob ñam, mago ñac tenj êpuc ñac, tañ gêwê kainj Ñalau nan, nê ñam êtôm atom.

¹⁶ Asa kêjala Apòmtaunê taê gêjam geboc êndôñ binj êndêñ enj.”
Aêac tec tatap Kilisinê taê gêjam sa.

3

Anôtônê kolenwaga

¹ O lasitêwaac, gêmungênj aê katôm gebe jasôm binj êndêñ amac amboac kasôm gédêñ lau, tanj sêwê kainj Njalau nanj atom. Aê kasnôm binj amboac kasôm gédêñ lau tonjalêlôm lanjwa to gédêñ lau, tanj sêkôc Kilisi sa amboac njapalê dedecgenj. ² Aê kakêñ su gédêñ amac anôm, kakêñ mo atom, gebe amac atôm atom gebe aninj gêñ njajanja. Ma galoc embe jakêñ, oc atôm atom amboac tonanjenj, ³ gebe amac asa lau tonjalêlôm lanjwa nêñ lêñ amoa. Amac embe anam lêmuj taôm to akêñ kisa êndêñ taôm, go êwa amac sa gebe amac lau tonjalêlôm lanjwa to asa lêñ njamalacnja amoa atom me. ⁴ Njac tenj embe êsôm gebe “Aê katu Paulunê gêñ,” ma tenj embe êsôm gebe “Aê katu Apolonê gêñ,” oc asa lêñ njamalacnja atom me.

⁵ Amboac ondoc, Apolo enj asa me Paulu enj asa. Aêagêc sakinjwaga, tanj awê amac akêñ gêwinj Kilisi nanj. Aêagêc ajam ma kôm gédêñ-gédêñgenj kêtôm Apòmtau kékêñ gédêñ aêagêc. ⁶ Aê kapurj nawê ma Apolo kêsanem bu, mago Anôtô kékêñ gêñ tau kêpi. ⁷ Amboac tonanj njac, tanj kêpuj nawê agêc njac, tanj kêsanem nanj, talic amboac njanô atom, njanô tagenj njac, tanj kékêñ gêñ tau kêpi. Njac tau enj Anôtô. ⁸ Njac kêpuj njawêña agêc njac kêsanem buña agêc têtôm taunj. Êsêagêc lulugenj sêkôc nêñ kôm njali êtôm nêñ kolenj, tanj sêjam nanj, ⁹ gebe aêagêc ajam kôm awinj Anôtô, ma amac atu ênê kôm monja to atu Anôtônê andu, tanj kékêwê gêmoa nanj.

¹⁰ Anôtô kékêñ moasinj gédêñ aê katu kamunda tokauc, tec kasuj andu tau njaalê, ma njac tenj gêu dembonj, go lau samob, tanj sêkwê andu tau sêmoa nanj, sejop nêñ kôm njapepgerjmanj. ¹¹ Alê njanô Jesu Kilisi tau tec kékô sugac, ma njac tenj êtôm gebe ênsuj alê tenj êjô alê njanô tonanj atomanô. ¹² Mago njac tenj embe êkwê andu êkô alê tau njad, oc êtôm gebe êkôc gold me silber me pocawa me ka me oba me labilauj. ¹³ Lau samob nêñ kôm gédêñ-gédêñgenj oc êtu awê. Kilisinê bêc oc êkêñ kôm tau ênêc awê ma eoc njanô lasê nja ja ma ja tau êwaka lau samob nêñ kôm gédêñ-gédêñgenj njajanô sa. ¹⁴ Njac tenj nê kôm, tanj kékêwê sa nanj, embe êkô, nanj njac tau oc êkôc njali. ¹⁵ Embe ja êninj njac tenj nê kôm, oc nê kôm njanô ênanja, mago enj tau, Anôtô oc ênam enj kêsi, êtôm êjanjo enj anja ja njalêlôm su.

¹⁶ Amac atu Anôtônê lôm dabuj ma Anôtônê Njalau gêngônj amacnêm njalêlôm. Amac ajala binj tonanj me masi. ¹⁷ Njac tenj embe ensenj Anôtônê lôm dabuj su, nanj Anôtô oc ensenj enj su, gebe Anôtônê lôm tonanj gêñ dabuj, ma amac tec atu lôm dabuj tau.

¹⁸ Ansau taôm atom. Amacnêm njac, tanj geboc enj njac tokauc nom tonecnja nanj, êtu njac meloc acgom, ec êtu njac tokauc njanô, ¹⁹ gebe kauc nom tonecnja Anôtô gêlic amboac gêñ meloc kêtôm teto gêc gebe

“Enj gêwa lau tokauc nêñ kaucdansanj kêtû lip ênac êsêacnja.”

²⁰ Ma teto tenj gêwinj gebe

“Apòmtau kêjala lau tokauc nêñ taênj gêjam ma gêlic gebe njanô masi.”

²¹ Amboac tonanj njac tenj etoc tau sa êtu njamalac tenjña atom, gebe gêñ samob kêtû amacnêm.

²² Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma anjônj matem jalinja to amac ênduja, ma gêñ galocnja to gêñ njamuñanja, gêñ samob tonanj njai kêtû amacnêm. ²³ Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêñ, ma Kilisi tau kêtû Anôtônê.

4

Kilisine aposolo

¹ Amac alic aêac amboac Kilisinê sakinjwaga to Anôtônê gêñ njalêlômña njagejobwaga acgom. ² Natau gebe êtap gêñ tagenj tonec sa anja gejobwaganê gebe enj njac njanêñ. ³ Amac me njamalacnêñ mêtôc tenj embe êmêtôc aê, oc jalic amboac gêñ njadma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonanjenj. ⁴ Aê gabe njoc keso tenj gêc atom, tagenj binj tonanj gêwa aê sa gebe katu njac gédêñ nec atom. Njoc mêtôcwaga Apòmtau taugenj. ⁵ Amboac tonanj amêtôc lau êmuñ njoc Apòmtau êmêñña atom. Njac tau tonanj oc êpô gêñ, tanj kêsinj tau gêc njakesec njalêlôm nanj, njawê êsa ma oc êkêñ binj, tanj njamalac taênj gêjam gêc nêñ njalêlôm nanj, êtu awê. Êndêñ tonanj lau samob têtap nêñ lambinj sa anja Anôtônê êndêñ-êndêñgenj.

⁶ O lasitêwaac, kêtû amacnja aê kato binj tonanj kêpi aêagêc Apolo. Aê kato kêpi aêagêc gebe jandônj njalô tonec êndêñ amac gebe Aôc lêlêc binj, tanj teto gêc nanj atom. Amacnêm tenj etoc njac tenj sa ma êmbu njac tenj atom. ⁷ Asa ketoc aôm sa. Aômnêm asagenj gêc, tanj kôkôc anja Anôtônê atom. Embe ôkôc gêñ anja Anôtônê ma amboac ondoc kotoc taôm sa amboac kôkôc atom.

⁸ Amac aenj gêñ gêôc amac tôn sugac. Amac atu lau tolêlôm sugac. Amac taôm ajam gôlinj taômgaç, apô lêna aêac atom. Ojae, aê gabe amac anam gôlinj taôm njanôgerjmanj, go aêac anam gôlinj awinj amac amboac tonanjenj. ⁹ Tagenj aê gabe Anôtô kédênanj aêac aposolo akô

hamunagenj atôm lau, tanj sêlic êsêacnêj bin nanj, gebe sênac êsêac êndu e anjela to njamalac nom samucgenja sêlic amboac êsêac sêgôm dôj tenj. ¹⁰ Aêac atu lau meloc kêtû Kilisija, ma amac atu lau tokauc awinj Kilisi. Aêac lau palê-palê, ma amac lau njajaŋa. Amac lau towaem, ma aêac lau waenjmê. ¹¹ Mo to bu gêjô aêac, aêac apô lêna njakwê, lau sêjac aêac ma amoa njasawagenj e mênjgêdêj galoc. ¹² Aêac tauj lemenj ajam kôm to aim tauj sugenj. Lau sêbu aêac, mago ajam mec êsêac gêjô. Êsêac sêjanda aêac, ma aêac apuc tauj tøj. ¹³ Êsêac sêsôm binj alôb-alôb kêpi aêac, mago aêac akêj binj malô gêjô. Aêac atu nom tonec njagêngambu to njagêngêsuj-ôpic. Sêlic aêac amboac tonanj e mênjgêdêj galoc.

¹⁴ Aê kato binj tonanj gebe janjom amac majem êsa atom, aê galic amac amboac njoc njapalê njajam, tec gebe janac binjsu amac. ¹⁵ Amac moae atap jaomwaga 10,000, tanj Kilisi gêbinj êsêac tøj nanj sa, mago atap tamemi taêsam sa atom. Aê tonec katu amac tamemi kêtû Kilisi Jesuja gêdêj tanj kakêj njawae njajam gêdêj amac nanj. ¹⁶ Amboac tonanj aê jalêj binj amac gebe atêku aê. ¹⁷ Kêtû tonanj aê kasakinj Timote gêdêj amac gêwac. Enj kêtû aênoc njapalê njajam to njajêj, tanj Apômtau gêbinj enj tøj nanj. Enj êkêj puc amac gebe taêm ênam Kilisinê lêj, tanj kasa to kadôj gêdêj gôlôac dabuj samob kêtôm gamêjgenj nanj. ¹⁸ Amacnêm njagêdô seboc aê jandêj amac jawac atom, tec sêboa tauj. ¹⁹ Apômtau embe êlôc sa, oc jandêj amac jawac seberj ma janô êsêac, tanj sêboa tauj nanj, nêj binjenj atom, jajala êsêacnêj naclai acgom, ²⁰ gebe Anôtônê gamêj njam kêsêp tasôm binja atom, kêsêp njaclainjagenj. ²¹ Amac abe amboac ondoc. Aê jandêj amac jawac tosêmenj me jawac totêtac êwinj ma tonjalêlôm malôgenj.

5

Tamêtôc binj mockaiŋa to mockaiŋja

¹ Lau sêjô njawae gebe binj mockaiŋja gêc amacnja. Binj mockaiŋja tau kainj tenj kêtôm lau samuc sêgôm atom. Njac tenj gêjam tamanê awê. ² Binj tonanj gêc, mago amac aboa taôm amoa me. Amoa tonêm njalêlôm njawapacgenjman, ec atinj njac, tanj gêgôm gêj tonanj nanj, su anja amac njalêlôm.

³ Aê tec gamoa jaêc amac, mago njoc njalau gêmoa gêwinj amac tec kêmêtôc njac, tanj gêgôm gêj tau nanj, nê binj su amboac gamoa gawinj amac. ⁴ Amac embe akac sa anam aêacnêj Apômtau Jesu lanô, nanj njoc njalau to aêacnêj Apômtau Jesu nê njac lai wacêwinj amac, ⁵ ma akêj njac tau êsêp Sadar lêma gebe enserj enj ôli, ec êndêj Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê njalau kêsi. ⁶ Amac waem njajam atom. Jist njagac kêtôm gebe ênam polom samucgenj auc. Binj tonanj amac ajala me masi. ⁷ Amac atu polom njaluc sugac. Amboac tonanj andec jist lanjwa ênêcnja gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêj domba Pasaŋa su. Domba Pasaŋa tau Kilisi. ⁸ Amboac tonanj talic nêj om tojist lanjwa atom. Jist lanjwa tau sec to geo. Talic topolom njalucgenj. Polom njaluc nam gebe talic tonjalêlôm njawa ma tobinjanôgenj.

⁹ Aê kato gêdêj amac kêsêp papia tenj su gebe Anac jaê lau mockaiŋja. ¹⁰ Aê taêc gêjam gebe ênjgaminj taôm êndêj nom tonec njalau mockaiŋja tapaônjenj nec atom me anjgaminj taôm êndêj lau materj katu gêjja me kêjanjowaga me lau, tanj sêjam sakinj gwam nanj, atom amboac tonanj. Embe taêm ênam gebe anjgaminj taôm êndêj lau samob amboac tonanj, nanj awi nom sinj acgom, go êtôm. ¹¹ Aê kato gêdêj amac gebe njac, tanj êsam tau gebe amac lasimi enj nanj, embe enj njac mockaiŋja me njac mata katu gêjja me ênam sakinj gwam me êsôm binj alôb-alôb me ênôm gêj anaboa me êjanjgo gêjboa, nanj anac jaê enj ma aninj gêj anjgôn awinj enj atom. ¹² Amboac ondoc, aê jamêtôc lau, tanj sêmoa mômêj samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, tanj sêmoa gôlôac njalêlôm nanj. ¹³ Lau tanj sêmoa mômêj samuc nanj, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atinj njac sec anja amacnêm êsa êna. * sêpac nêj polom Pasaŋa, go sêkêj jist êsêp êwinj atom. Êsêac sêkasinj nêj laclu samob njawasi kêsa gebe jist njagac êsap laclu tau tøj atomano. Tec Paulu gêjam dôj lau buja kêpi polom Pasaŋa tau tonanj.

6

Lau samuc nêj mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

¹ Amboac ondoc, amacnêm njac tenj embe nê binj êndêj nê njac tenj ênêc, oc maja tau atom ma êndêj njac samuc tenj êna gebe êmêtôc ênê binj me. Enj êndêj Anôtônê lau ênamanj gebe sêmansaj binj tau. ² Anôtônê lau oc sêmêtôc lau nomnja samob. Binj tonanj amac ajala me masi. Amboac ondoc, amac embe amêtôc lau nomnja samob, oc atôm gebe amêtôc nêj binj njasawaŋa njasec njasec atom me. ³ Aêac oc tamêtôc anjela amboac tonanj. Binj tonanj amac ajala me masi. Embe tamêtôc anjela, go taôm gebe tamêtôc nêj binj nom tonecnja atom me. ⁴ Amboac tonanj binj nom tonecnja embe êlênsôn amac, go lau, tanj gôlôac dabuj sêlic êsêac sêmoa tomômêj samucgenj nanj, sêmêtôc binj tau me. ⁵ Majem taôm. Amboac ondoc, amacnêm njac tokauc tenj gêmoa, tanj kêtôm gebe êmêtôc lasitêwainêj binj njasawaŋa nanj, oc

* 5:13: Asam binj jist'a, tanj gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

gêmoa atom me. ⁶ Tec akêñ lasitêwainêñ binj gêdêñ lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga gebe sêmêtôt nec.

⁷ Amac akêñ taôm adêñ mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu asagenñja amac aôc sec, tanj sêgôm gêdêñ amac nanj atom. Kêtu asagenñja amac ajac jao gebe sêjanjo gêñ anja amacña. ⁸ Mago tonanjenj atom. Amac taôm agôm sec to ajanjo gêñ su ma agôm gêñ tau gêdêñ taôm nêmlasitêwai. ⁹ Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kainj Anôtônê gamêñ êtu nêñ gêñlênsêm atom. Ansau taôm atom. Lau mockainjo to mockainja to êsêac, tanj sêjam sakijn gêdêñ gwam ma êsêac, tanj sêgôm binj sêjam tauñja popoc to ñapalê, tanj sêkêñ tauñ têtôm lauo ma ñacwaga, tanj sêkwa ec tauñ nanj, ¹⁰ ma genjenjêna to lau materj katu gêñja ma lau, tanj sênôm gêñ e kêjanjin êsêac to êsêac, tanj sêsôm binj alôb-alôb ma kêjanjowaga, lau samob tonanj ñai oc sêwê kainj Anôtônê gamêñ êtu nêñ gêñlênsêm atom. ¹¹ Gêmunjenj amacnêm ñagêdô sêgôm gêñ amboac tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasijn amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô kêmasanj amacnêm binj e gêlic amac atu lau gêdêñ kêtu Apômtau Jesu Kilisi nê ñaê to aêacnêñ Anôtônê Ñalauña.

Alambijn Anôtô ña nêmlim

¹² “Gêñ samob kêtôm gebe janjômña,” mago gêñ samob tau oc êmoasijn aê atom. “Gêñ samob kêtôm gebe janjômña,” mago ñatenj ênam gôlinj aê atom. ¹³ Binjanô, lau sêsôm gebe Gêñ taniñja géjac têtacwalô ñawae, ma têtacwalô géjac gêñ taniñja ñawae.” Mago Anôtô oc ensenj lulugenj tau. Aêac ôlinj géjac gêñ mockainjo to mockainja ñawae atom, géjac Apômtau tau ñawae. Ma Apômtau géjac aêac ôlinj ñawae. ¹⁴ Anôtô gêñju Apômtau sa ma oc êñju aêac sa ña nê ñaclai amboac tonanj. ¹⁵ Amac ôlim kêtu Kilisinê ôli ñagêñlêlôm. Amac ajala binj tonanj me masi. Ma amboac ondoc, oc jakôc Kilisinê ôli ñagêñlêlôm tenj ma janjôm gêñ tau êtu mockainjo ôli ñagêñlêlôm tenj me. Masigoc. ¹⁶ Ñac tanj êmoa êwiñ awê mockainjoña nanj, êsêagêc oc têtû ôli tagenj. Amac ajala binj tonanj me masi. Teto gêc gebe “Êsêagêc oc têtû ñanô tagenj.” ¹⁷ Mago ñac, tanj gêbinj tau tônj tamiñ Apômtau nanj, gêwê kainj Ñalau tagenj gêwiñ enj. ¹⁸ Aêc gêñ mockainjoña su. Ñac tenj embe êngôm sec ñagêdô, oc êlênsônj enj tau ôli atom. Mago embe êngôm mockainj, oc êngôm sec êndêñ tau ôli solop. ¹⁹ Amac ôlim kêtu Ñalau Dêbuñ, tanj gêmoa amacnêm ñalêlôm nanj, nê lôm dabuj. Ôlim kêtu amacnêm gêñ atom, Anôtô kêkêñ gêdêñ amac. Amac ajala atom me. ²⁰ Enj géjam ôli amac ña ñaôli kapôênj. Amboac tonanj alambijn Anôtô ña amac ôlimjenj.

7

Lauo to ñac sêjam tauñ ñabinj

¹ Aê gabe jajô binj, tanj amac ato nanj. Ñac tenj embe êmoasac awê atom, oc ñajam. ² Mago kêtu binj mockainjoña tec ñacwaga sênam awê êndêñ-êndêngenj to lauo sênam ñac êndêñ-êndêngenj. ³ Ñac êngamiñ tau êndêñ nê awê atom, ma awê êngamiñ tau êndêñ nê akwenj atom, ⁴ gebe awê kêtu tau ôli ñatauo atom, ñac kêtu nê awênê ôli ñatau, ma ñac kêtu tau ôli atom, awê kêtu ñatauo. ⁵ Anjamiñ taôm êndêñ taôm atom. Embe taêm ênam gebe amac dabuj taôm êsêp ñasawa êtu atenj mecña, go amansanj binj awijn taôm êmuñ acgom ma ñajam. Têm tau êmbacnê, go amoa awijn taôm êtiam, gebe Sadañ êlêtôm amac êtu nêmlim têtac ñakalacña atom. ⁶ Binj tonanj aê kasôm amboac jatuo atom, kasôm gebe jawa sagenj êndêñ amac. ⁷ Aê gabe ñamalac samob têtôm aêmanj. Tagenj Anôtô géjac sam moasijn gêdêñ ñamalac gêdêñ-gêdêngenj, kêkêñ tenj gêdêñ ñac tenj ma tenj gêdêñ tenj.

⁸ Aê jasôm ñoc binj êndêñ lau, tanj sêjam awê to ñac atom ma êndêñ awê tuc. Êsêac embe sêmoa têtôm aê, go ñajam. ⁹ Mago êsêac embe sênam dabuj ôlinj têtôm atom, go lauo sênam ñac ma ñacwaga sênam awê saman. Sênam tauñ tec ñajam êlêléc sêmoa toôlinj ñakalac su.

¹⁰ Êndêñ lauo to ñac, tanj sêjam tauñ nanj, aê jakêñ binjsu tenj. Binjsu tau aêñoc atom, Apômtaunê gebe Awê êkac tau su anja nê akwenjêñ atom. ¹¹ Embe êkac tau su, nanj êmoa nê tauña e taê ênam tenj, go êmansanj bi ñ êndêñ nê akwenj ma êmu êndêñ enj êna êtiam. Ma ñac tau êwi nê awê sinj atom amboac tonanjenj.

¹² Êndêñ lau ñagêdô aêgenj tec jasôm binj tonec. Binj tau Apômtaunê binj atom. Ñac buña tenj embe ênam samuco tenj ma awê tau embe têtac êwiñ gebe êngônj êwiñ ñac tonanj, nanj ñac tau êwi enj sinj atom. ¹³ Ma awê buña tenj embe ênam ñac samuc tenj, ma ñac tau embe têtac êwiñ gebe êngônj êwiñ awê tonanj, nanj awê tau êwi nê akwenj tonanj sinj atom, ¹⁴ gebe ñac samuc êtu Anôtônê gêñ êtu ênê awêña, ma awê samuco êtu Anôtônê gêñ êtu ênê akwenja. Embe amboac tonanj atom, go nêmlim ñapalê têtû gêñ sec, mago êsêac têtû Anôtônê gêngac. ¹⁵ Mago samuco to ñac, tanj sêjam lau buña nanj, embe sêkac tauñ su anja lau buña nêñ, go sêngôm. Binj amboac tonanj êkônijn awê buña to ñac buña tônj atom. Anôtô kêkalem amac gebe amoa tobinjalôgenj. ¹⁶ O awê tau, aôm oc ônam nêmlim akwenj kêsi. Kôjala binj tonanj me masi. O ñac tau, aôm oc ônam nêmlim awê kêsi. Kôjala binj tonanj me masi.

Tasa nën lëj, taj Anôtô këmasaj naj

¹⁷ Aë kamasaj binj tonec gëdëj gôloac dabuj samob gebe Lau samob sêsa nën lëj êtôm taj Apômtau gëjac sam moasij gëdëj êsêac gëdëj-gëdëjgej ma êtôm taj Anôtô këkalem êsêac naj. ¹⁸ Anôtô embe êkalem nac, taj sêsa ej su naj, go nac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem nac samuc tej, go sêsa nac tau atom. ¹⁹ Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, binj tau tonaj njanô masi. Gëj njanô tau tonec gebe sêmansaj Anôtôné bijsu. ²⁰ Kôm taj lau sêjam gëdëj taj Anôtô këkalem êsêac naj, sêsap tônman. ²¹ Gëdëj taj Anôtô këkalem aôm naj, aôm oc kôtu nac tej në gëjôma me. Embe amboac tonaj, go binj tau êkëj wapac aôm atom. Mago embe sêjngamboac aôm su, naj ômoa nê m lêtêgej. ²² Gëjôma taj Apômtau këkalem ej naj, këtù Apômtaunê nac, taj këgaboac ej su jagêmoa nê lêtêgej naj. Ma nac, taj gêmoa nê lêtêgej ma Apômtau këkalem ej naj, jakëtù Kilisinê gëjôma. ²³ Anôtô gëjam ôli amac na njaôli kapôêj, amboac tonaj atu njamalacnêj gëjôma atom. ²⁴ O lasitêwaac, kôm taj lau sêjam gëdëj Anôtô këkalem êsêac sêmoa naj, sêsap tôn êndëj-êndëjgej sêwijn Anôtôman.

Lau taj sêjam awê to nac atom ma awêtuc nëj binj

²⁵ Aë katap Apômtaunê bijsu tej këpi lau, taj sêjam awê to nac atom naj, sa atom. Mago Apômtau taë walô aë tec katù nac njanêj. Amboac tonaj jasôm nroc taëc gëjam lasê ma amac akëj êwijn nroc binj. ²⁶ Aë taëc gëjam amboac tonec gebe galoc gëjwapac tec gëc. Tec njamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc njam. ²⁷ Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôngôm gëjnlêlôm gebe ôwi ej siŋja atom. Ma aôm tonaj gôjam awê atom me. Tec onsom awê atom. ²⁸ Mago aôm embe ônam awê sa, oc ôngôm sec atom. Ma awêtakinj embe ênam nac, oc êngôm sec atom amboac tonajgej. Mago gëjwapac nom na oc êtap lau amboac tonaj sa, tec aë gabe jambôc auc êndëj amac. ²⁹ O lasitêwaac, aë jasôm nroc binj tonec gebe Têm këtù dambê sugac, amboac tonaj êsêac, taj sêjam awê sa su naj, sêmoa amboac sêjam awê atom. ³⁰ Êsêac taj têtaj naj, sêmoa amboac têtaj atom, ma êsêac taj têtac njam naj, sêmoa amboac têtac njam atom. Êsêac taj sêjam ôli gëj naj, sêmoa têtôm lau, taj nëj waba masi. ³¹ Ma êsêac, taj sêjam kôm këpi gëj nomja sêmoa naj, sêmoa têtôm lau, taj sêjam kôm tonaj atom, gebe nom tonec oc ê su ênaja.

³² Aë gabe amac apô sim taôm atom. Nac taj gëjam awê atom naj, kêpô sim tau këtù Apômtauja, gebe Apômtau êlic ej ênac mataanô njam. ³³ Nac taj gëjam awê sa naj, kêpô sim tau këtù gëj nomjaja, gebe nê awê êlic ej ênac mataanô njam. ³⁴ Amboac tonaj nê njalêlôm gëja lu. Ma awê, taj gëjam nac sa atom to awêtakinj sêpô sim tauj këtù Apômtauja gebe êsêac ôlinj to nëj njalau têtù Apômtaunê gëj. Mago awê, taj gëjam nac sa naj, kêpô sim tau këtù gëj nomjaja, gebe nê akwej êlic ej ênac mataanô njam. ³⁵ Aë kasôm binj tonaj gebe ênam amac sa. Aë gabe jawa lakô amac atom, aë taëc gëjam gebe amac atu lau mansaj to njanêj asap Apômtau tôn totêmtac makengej.

³⁶ Embe sê awê to nac gebe sênam tauj, mago sênam tauj sebenj atom, ma nac tau embe taë ênam gebe lëj tonaj keso, ma têtac êkac ej gebe sênam tauj njaô, nango sêngôm njanô êsa êtôm ej taë gëjam. Oc sêngôm sec atom, sênam taujman. ³⁷ Ma nac embe taë ênam êtu tôn ma binj tej êkac ej atom, ma nê njaclai êtôm gebe ênam gôlinj tau ma êmansaj nê njalêlôm gebe ênam awê atomgej, oc njam amboac tonaj. ³⁸ Amboac tonaj nac tej embe ênam awê, oc njam, ma tej embe ênam awê atom, oc njam êlêlêc.

³⁹ Sêmoacwalô gëbinj awê taminj nê akwej kêtôm têm, taj nê akwej gêmoa mata jali. Embe nê akwej êmac êndu, go awêtuc êtôm gebe ênam nac tej sa êtôm têtac êwijn. Tagerj ênam to Apômtaugej. ⁴⁰ Mago awêtuc embe êmoa amboac awêtuc, oc aoc êoc ej êlêlêc. Nroc taëc gëjam tau tonaj, ma aë gabe oc kakôc Anôtôné Njalau sa amboac tonaj.

8

Binj këpi gëj taniŋja, taj sêkëj këtù da gëdëj gwam

¹ Binj këpi da gwamja amboac tonec. Aëac tajala gebe aëac samob tatap kauc sêjac. Mago kauc tonaj këkëli njamalac e tetoc tauj sa, ma têtac gëwijn njanô tau tec gëboac gôlôac sa. ² Nac taj taë gëjam gebe kējala gëjac, mago ej kējala gëj tau e jagëdëj njamadij atom tagerj. ³ Nac tej embe têtac êwijn Anôtô, naj Anôtô oc êjala ej.

⁴ Binj këpi taniŋj gëj, taj sêkëj këtù da gëdëj gwamja naj, amboac tonec. Aëac tajala gebe “gwam mata jali tej gêmoa nom atom,” tajala gebe “Anôtô njanô tagerj tec gêmoa.” ⁵ Êsêac oc sêsam njaclai undambê to nomja njaôdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtau” taësam sêmoa. ⁶ Mago Anôtô tagerj tec këtù aëacnêj Tamerj. Ej këkëj gëj samob ma aëac tamoa tapen engej. Ma Apômtau tagerj gêmoa, Jesu Kilisi. Anôtô këkëj gëj samob na engej, ma aëac tamoa na engej.

⁷ Mago samob têtap kauc tonaj sa atom. Lau njaôdô, taj gëmungej sêsa lëj gwamja naj, sêsap gwam njalêj tôn e mênjgëdëj galoc. Êsêac sej gwada da gwamja njanô tej e gëgôm nëj

nalêlôm palê-palê ñatêmui kêsa. ⁸Gêñ taniñña oc êwaka aêac sa êndêñ Anôtô atom. Embe taniñ gêñ atom, oc tasô gêñ ñanô tenj atom. Ma embe taniñ gêñ, oc tatap ñanô tenj sa êlêlêc su atom amboac tonanjen. ⁹Tagen alic taôm gebe gêñ, tanj amac asaê gebe atôm gebe oc anjôm nanj, êlênsônj lau palê-palê atom. ¹⁰Ñac ñalêlôm palê-palê tenj embe êlic aôm, tanj nêñ kauc kêsa kêpi binj tonanj nanj, ôniñ gêñ ôngônj lôm gwamña, oc êôc awasunj tôñ êndêñ gêñ gwamña tau me. Masigoc. ¹¹Aômniêm kauc oc êjaiñ ñac palê-palê tonanj e ênaña. Mago ñac tau tonanj gêtô aôm lasim ma Kilisi gêmac êndu kêtû enña. ¹²Embe anjôm sec êndêñ lasitêwai amboac tonanj e êlênsônj nêñ ñalêlôm palê-palê, go anjôm sec êndêñ Kilisi tau. ¹³Kêtû tonanj gêñ taniñña embe êtiêm lasic, go janiñ gwada tenj êtiâm atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

9

Paulu kêwaka aposolonêñ kôm to lêñ sa

¹Kilisi kêgaboac aê su gamoa ñoc lêtêgen atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnêñ Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kêtû Apômtauña ma amac atu kôm tau ñanjanô atom me. ²Lau ñagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêñ aposolo. Apômtau gêbinj amac tôñ, tec atu ñoc sakinj aposolona ñabelo.

³Lau embe sêmêtôc aê go jawaka tauc sa amboac tonec. ⁴Aê katôm gebe janiñ to janôm gêñ me masi. ⁵Aê kêtôm gebe janam awê buña ma jasêlêñ jawiñ enj amboac aposolo ñagêdô to Apômtaunê lasii ma Kêpa sêgôm me masi. ⁶Aêagêc Barnaba tauñgenj atôm gebe awi kôm lemenña sinj atom me. ⁷Sinwaga ondoc gêjac sinj ma tau gêjam ôli tau. Asa kêsê wain kôm tenj ma genj ñanô atom. Ma asa gejob bulimakao ma gênôm ñasu atom.

⁸Aê ñawa binj tonanj sa kêpi ñamalacnêñ gêñgenj ma binjsu kêsôm binj tau gêwiñ amboac tonanj. ⁹Kêsongac. Teto gêc Mosenê binjsu gebe “Ôkic bulimakao, tanj kêka polom ñanô gêmoa nanj, awasunj auc atom.” Anôtô taê gêjam kêpi bulimakaogenj me. ¹⁰Me kêsôm binj tonanj kêtû aêacña. Binj tonanj teto kêtû aêac tauñña. Ñac tanj êkac nom ôkwi to ñac, tanj ejonj ñanô sa nanj, agêc lulugenj sêkêñ matenj gebe sêwê kainj kôm ñanô sêwiñ. ¹¹Aêac asê ñawe ñalauña kêsêp amac. Embe ajonj ñanô nomña sa anja amacnêñ, oc alic amboac gêñ kainj tenj me. ¹²Lau ñagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kainj amacnêñ kôm ñanô, go aêac awê kainj gêñ alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc gêñ tenj anja amacnêñ atom, aôc gêñwapac samob, gebe aêacma binj tenj êkô Kilisinê ñawae ñajam auc atom. ¹³Amac ajalagac gebe lau, tanj sêjam kôm sêmoa lôm dabunj nanj, têtap nêñ gêñ taniñña sa anja lôm dabunj. Ma êsêac, tanj sêkêñ da jagêcac altanj nanj, sêwê kainj da tonanj ñagêdô. ¹⁴Kêtû tonanj Apômtau kêjatu gebe lau, tanj sêsôm ñawae ñajam lasê nanj, kôm ñawae ñajamña tau êlôm êsêac amboac tonanj.

¹⁵Mago aê tonec gagôm gêñ samob tonanj ñai ñatenj ñanô kêsa atomanô. Ma kato binj tonanj ñai gebe akêñ gêñ êndêñ aêña nec atom. Aê embe jamac êndu êtu monja, oc jalic ñajam êlêlêc ñac tenj ensenj êôc waec kôm tonanjña su. ¹⁶Aê embe jasôm ñawae ñajam lasê, oc êngôm aê waec êsa atom. Kôm tonec gêjac aê ñawaegac. Ojæ aêma, embe jasôm ñawae ñajam lasê atom, oc jamoa naeo. ¹⁷Aê tauc embe jajalinj kôm tonanj sa, oc jatap kôm tau ñaôli sa. Mago tauc embe jajalinj sa atom, oc êtu ñoc kôm, tanj gêjac aê ñawae nanj. ¹⁸Amboac tonanj aê jatap kôm ñaôli ondoc sa. Ñoc ñaôli tau tonec gebe jasôm ñawae ñajam lasê to jakêñ ñawae ñajam tau ñaômagenj ma jakac lau gebe sêkêñ ñagêjô, tanj gêjac aê ñawae kêtû gajam sakinj ñawae ñajamña nanj atom.

¹⁹Kilisi kêgaboac aê su, tec gamoa ñoc lêtêgenj, mago aê tauc kakêñ tauc katu samob nêñ sakinjwaga, gebe janam lau taêsam ôkwi. ²⁰Aê katu lau Juda nêñ ñac Judanja tenj, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê binjsu ñalabu atom, mago katu lau, tanj sêsô binjsu ñalabu nanj, nêñ ñac kêsô binjsu ñalabuña tenj, gebe janam êsêac, tanj sêsô binjsu ñalabu nanj ôkwi. ²¹Aê tauc gamoa Kilisinê binjsu ñalêlôm ma yamoa to Anôtôniê binjsumêgenj atom, mago katu lau tobijnsumê nêñ ñac tobijnsumêña tenj, gebe janam lau tobijnsumê ôkwi. ²²Aê katu lau palê-palê nêñ Ñac palê-palêña tenj, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob nêñ ñac gêñ samobña, gebe janam nêñ ñagêdô ôkwi-ôkwi. ²³Gêñ samob tonanj ñai aê gagôm kêtû ñawae ñajamña, gebe jawê kainj ñawae ñajam ñamoasinj jawiñ.

²⁴Amac alicgac me, êsêac, tanj senj kwanjwaninoc sêmoa nanj, samob sêlêti, mago ñac tagenj oc êtap ñanô sa. Amboac tonanj alêtigenj gebe atap ñanô tau sa. ²⁵Lau samob, tanj sebe sêniñ kwanjwaninoc nanj, têtû mêtê tauñ gêñ samobña. Êsêac sêgôm gêñ tonanj, gebe têtap sunsunj têtlegenja tenj sa. Mago aêac tec dagôm, gebe tatap sunsunj tenjenja tau sa. ²⁶Aê tauc kêlêti kalêsagenj atom. Ma aêagêc ñac tenj embe apenj tauñ, oc jatuc lemoc tenj sawa atom. ²⁷Aê katu kasec ôlic to kêkôninj tauc gebe tauc, tanj gajam mêtê lau ñagêdô nanj, jatu meloc atom.

10

Tajop tauñ êndenj sakinj gwamña

¹ O lasitéwaac, aê gabe jansa binj tonec auc êndênj amac atom gebe Tamenj samob sêsêlênj sêmoa tao njalabu ma samob selom gwêc sêja. ² Êsêac samob sêlinj tao to gwêc kêtû nêj sanju, tanj gêbinj êsêac tônj taminj Mose. ³ Êsêac samob senj mo njalauja tagenj têtôm taujgenj, ⁴ ma samob sênôm gêj njalauja, gebe êsêac sênôm anja poc njalauja, tanj kédaguc êsêac nanj, Ma poc tau Kilisi tau. ⁵ Mago Anôtô gêlic êsêacnêj taêsam gêjac mataanô njajam atom, tec gesenj êsêac su anja gamênj sawa.

⁶ Gêj tonanj naj kêtû njadôndônj gédênj aêac gebe tajop tauj ma materj katu gêj sec tatôm êsêac nec atom. ⁷ Ma amac anam sakinj gwam atôm êsêacnêj njagêdô sêjam sakinj nec atom amboac tonanj. Teto gêc amboac tonec gebe “Lau sêngônj sic sebe sêninj to sênôm gêj ma dèdi sa sebe têtê wê.” ⁸ Aêac dangôm gej mockainjo to mockainja tatôm êsêacnêj njagêdô sêgôm nanj atom amboac tonanjgenj. Êsêac sêgôm, tec gédênj bêc tagenj lau 23,000 sêjanja. ⁹ Ma aêac tansaê Apômtau tatôm esêacnê njagêdô sêsaê enj nanj atom amboac tonanjgenj. Êsêac sêgôm, tec moac gesenj êsêac. ¹⁰ Aôc gêdô atôm êsêacnêj njagêdô sêôc gêdô nanj atom. Êsêac sêgôm, tec anjela sinja gêjac êsêac endu.

¹¹ Binj tonanj naj kêtap êsêac sa kêtû njadôndônj ma teto gêc gebe êkênj puc aêac gebe nom njatêm êmbacnêja mênj-kédabinj aêac sugac. ¹² Amboac tonanj njac, tanj geboç kékô najanja nanj, ejop tau gebe ênac tau êndu atom. ¹³ Lêtôm tanj kêtap amac sa nanj, lêtôm kainj tenj atom, lêtôm njamalacnjagenj. Ma Anôtô enj njac njanênj, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm embe êtap amac sa, oc êmansanj lênj awê letôm sanja, ma êpuc amac tônj e atôm gebe aôc letôm tau.

¹⁴ O lauace, amboac tonanj aêc sakinj gwamja sumanj. ¹⁵ Amac lau tokauc, tec kasôm binj gédênj amac. Amac taôm ansaê binj, tec jasôm nec. ¹⁶ Aêac tajam danje Anôtô kêpi laclu moasinja ma embe tanôm, go tawe kainj Kilisine dec dawinj atom me. Ma embe taniñ polom, tanj tapô êkôc nanj, go tawe kainj Kilisinê ôli dawinj atom me. ¹⁷ Polom tagenj tec gêc, tec aêac lau taêsam tatu ôli tagenj, gebe aêac samob tawê kainj polom tagenj.

¹⁸ Alic lau Israel acgom. Lau tanj senj da nanj, sêwê kainj sakinj altarnja tonanj. ¹⁹ Aê jasôm binj amboac ondoci. Jasôm gebe da gwamja tau gêj njanô tenj me. Me gwam tau gêj njanô. Masianô. ²⁰ Mago gabe jasôm tonec gebe Gêj tanj lau samuc sêkênj kêtû da nanj, sêkênj gedenj Anôtô atom, sêkênj gédênj njalau sec. Aê gadec gebe ambinj taôm tônj taminj njalau sec. ²¹ Amac atôm gebe anôm gêj êsêp Apômtaunê laclu to êsêp njalau sec nêj laclu êpi tagenj atom. Amac atôm gebe awê kainj Apômtaunê moasinj to njalau sec nêj êpi tagenj atom amboac tonanj. ²² Aêac takêli Apômtau e têtac njandanj êsa me. Aêacnêj njac lai kêlêlêc ênê su me.

Dangôm nêj gêj samob tawaka Anôtônê wae sagenj

²³ “Gêj samob kêtôm gebe dangôm,” mago gêj tau samob oc êmoasinj aêac atom. “Gêj samob kêtôm gebe dangôm,” mago gêj tau samob oc êmboac gôlôac sa atom. ²⁴ Njac tenj taê ênam gebe nê gêj êmoasinj enj tagenj nec atom, taê ênam gebe ensom gêj êmoasinj lau nagêdônja êwinj acgom. ²⁵ Aninj gwada, tanj sêkênj gédênj lau sêjam ôli anja têtulu gêj njamala nanj samob. Apuc gwada tenj njam êtu nênj njalêlôm ulu-ulujja atom, ²⁶ gebe teto gêc gebe “Nom to njagênj samob kêtû Apômtaunê gêngêj.” ²⁷ Njac samuc tenj embe êkalem amac gebe aninj gêj awinj enj ma embe ana, nanj aninj gêj samob, tanj sêkênj êndênj amac nanj njacnjagenj, apuc njam êtu nênj njalêlôm ulu-ulujja atom. ²⁸ Mago njac tenj embe êsôm êndênj amac gebe “Gêj tonanj sêkênj kêtû da gédênj gwam,” nanj aninj atom êtu njac, tanj kékêj puc amacnja ma êtu êlêlêlêc njalêlôm atomnja. ²⁹ Aê kasôm kêpi amac taôm nênj njalêlôm atom, kasôm kêpi njac tau tonanj nê njalêlôm. Kilisi kégaboac aê su gamoa njoc lêtêgenj, tec njac tenj nê njalêlôm êmêtôc aê amboac ondocijenj. ³⁰ Aê embe janam danje Anôtô to janinj gêj, oc sêsôm binj alôb-alôb êpi gêj, tanj gajam danje su nanj, êtu asagenja.

³¹ Gêj tanj amac aenj to gêj, tanj amac anôm ma gêj, tanj amac agôm agôm nanj, anjôm samob gebe awaka Anôtônê wae sa. ³² Amacnêj lênj êlêlêlêc Juda to Helen ma Anôtônê gôlôac atom. ³³ Aê gagôm amboac tonanj. Aê gagôm njoc gêj samob e lau samob sêlic ênac matenjanô njajam. Aê taêc gêjam gebe êtu moasinj êndênj aê taucgenj atom, êtu moasinj êndênj lau taêsam êwinj gebe Anôtô ênam êsêac kêsi.

11

¹ Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.

Lauo to njac sêlic om njamêtê

² Aê jalambinj amac gebe taêm gêjam aê njapanj tec amoa ma amasanj mêtê, tanj kakênj gédênj amac nanj. ³ Aê gabe amac ajala tonec Kilisi kêtû njacwaganênj mókênjapac ma njacwaga têtû nêj lau mókênjapac, ma Anôtô kêtû Kilisi mókêapac. ⁴ Njac tenj embe etenj mec me eoc binj lasê ma êkuc gêj tenj, oc êngôm enj tau mókêapac, Kilisi kwalec. ⁵ Ma awê tenj embe etenj mec me eoc binj lasê ma êkuc gêj tenj atom, oc êngôm tau mókêapac, nê akweñ, kwalec. Kêkuc gêj

teñ atom, tec kêtôm awê, tañ sêsêburj enj mômêlauj su samucgej. ⁶ Awê teñ embe taê ênam gebe êkuc gêj atom, nanj sêkapij mômêlauj sumanj. Mago awê teñ embe sêkapij me sêkalij mômêlauj, oc êtu binj majenja êndêj enj, tec enj êkuc gêj teñ acgommanj. ⁷ Njac êkuc gêj teñ atom. Enj kêtû Anôtônê katu to njawasi. Ma awê tau kêtû njacnê njawasi ⁸ gebe njac tau anja awênê atom, awê anja njacnê. ⁹ Ma Anôtô kêkêj njac tau kêtû awêja atom, kêkêj awê kêtû njacnja. ¹⁰ Amboac tonanj awê êkuc gêj êtu anjanja. Gêj tau êwa enj sa gebe kêsô nê akwejnê njacjai njalabu. ¹¹ Apômtau gêbinj aêac tôj, amboac tonanj njac ênam awê sa ma awê ênam njac sa, ¹² gebe awê kêsâ anja njacnê ma njac gêmoa kêtû awê kêkôc enja. Ma gêj samob gêmênj anja Anôtônê. ¹³ Amac taôm asôm acgom. Awê teñ embe eterj mec êndêj Anôtô ma êkuc gêj teñ atom, oc êtôm me masi. ¹⁴ Njac teñ embe mômêlauj balijanô, oc êtu binj majenja êndêj enj. ¹⁵ Mago awê embe mômêlauj balijanô, oc êtu ênê gêlônj. Njamalacnêj mêtê kêdônj binj tonanj gêdêj amac atom me. Anôtô kêkêj mômêlauj baliñ gêdêj awê gebe êngandê enj auc. ¹⁶ Njac teñ embe taê ênam gebe êkêj kisa êndêj mêtê tonanj, nanj jasôm binj tagenj tonec gebe aêac to Anôtônê gôlôac ma mêtê teñ gêc atom.

Sêgôm Apômtaunê moasinj njalêj kêlênsônj

¹⁷ Aê gabe jakêj njagôlij teñ êndêj amac. Aê jalambinj amac êtu nêam akac sanja atom, gebe nêam akac sa tonanj kêmoasinj amac atom, gêgôm amac atu sec. ¹⁸ Binj tonec tec ganjô kêtû njamata gebe Amac gôlôac akac taôm sa ma awa taôm kêkôc-kêkôc. Aê kakêj gêwinj gebe binj njagêdô amboac tonanj oc gêc binjanô. ¹⁹ Gôlôac sêwa tauj êkôc-êkôc oc njajam, gebe amacnêam lau mansanj sêwaka tauj sa têtû awê. ²⁰ Gêdêj tañ amac akac taôm sa nanj, akac sa kêtû aninj Apômtaunê moasinja atom. ²¹ Gêdêj noc aninj gênja amac samob aen nêam gêj gêdêj-gêdêjgenj, tec lau njagêdô mo gêjô êsêac ma njagêdô sênôm gêj e kêjanj êsêac. ²² Nêam andu aninj to anôm gênja kêkô atom me. Amac atu kasec Anôtônê gôlôac ma anjôm êsêac, tañ nêj gêj masi nanj, majenj êsa me. Aê jasôm binj amboac ondoc êndêj amac. Oc jalambinj amac me. Masi, aê jalambinj amac êtu nêam binj tonanja atom.

Apômtau Jesu kêkêj moasinj dabuj gêdêj nê lau

(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Binj tañ kakêj gêdêj amac nanj, aê kakôc anja Apômtaunê gebe Gêdêj gêbêc tañ Juda geoc Apômtau lasê nanj, Jesu tau kêkôc polom ²⁴ mêngêjam danje ma kêpô kêkôc, go kêsôm gebe “Aênjoc ôlic, tañ gêjô amac nanj tonec. Anjôm amboac tonanj, ec taêm ênam aêgenj.” ²⁵ Senj su, go kêkôc laclu amboac tonanj ma kêsôm gebe “Laclu aênjoc dec poac wakucnja tau tonec. Anjôm amboac tonanj, go embe anôm, ma taêm ênam aêgenj.” ²⁶ Êtôm têm samob, tañ aninj polom tonec to anôm êsêp laclu tonec nanj, asôm Apômtau gêmâc êndu njawae lasê e tau êmu êmêj.

Tanj moasinj dabuj njapep, takic tauj nêj binj atom

²⁷ Amboac tonanj teñ embe êninj polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu tonec wauc-waucgenj, nanj oc êwê Apômtaunê ôli to dec njakainj. ²⁸ Samob sênsaê tauj êndêj-êndêjgenj su acgom, go sêninj polom to sênôm êsêp laclu tonec. ²⁹ Njamalac tañ êninj moasinj to ênôm êsêp laclu nanj, embe etoc Apômtaunê ôli sa atom, oc êninj to ênôm gêj tau êtu êkic tau nê binja. ³⁰ Kêtû tonanja tec amacnêam lau taêsam têtâp gêmâc sa to ôlinjalô gêjanja ma njagêdô sêmâc êndu. ³¹ Aêac embe tansaê tauj njapep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. ³² Apômtau kêmêtôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc njamuja ensenj aêac su tanañ dawinj nom atom.

³³ O lasitêwaac, amboac tonanj embe akac sa êtu aninj moasinja, nanj aônj taôm acgom. ³⁴ Teñ embe mo êjô enj, nanj êninj gêj anja nê andu kwananjenj, gebe akac taôm sa êtu akic taôm nêam binja atom. Tauc jandêj amac jawac acgom, go jamansanj binj njagêdô êwinj.

12

Njalau Dabuj nê moasinj

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa moasinj Njalauja auc êndêj amac atom. ² Amac ajalagac gebe Gêdêj tañ amoa lau samucnagenj nanj, nêam njalêlôm kêkac amac e awê adêj gwam awamê aja. ³ Amboac tonanj aê jasôm lasê êndêj amac gebe Njac teñ embe Anôtônê Njalau êoc enj awa sa, nanj êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teñ embe Njalau Dabuj ênam enj auc atom, nanj oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu enj Apômtau.”

⁴ Moasinj gêdêj-gêdêjgenj, mago njalau tagenj. ⁵ Sakinj gêdêj-gêdêjgenj, mago njalau tagenj. ⁶ Njalau tanam kômja gêdêj-gêdêjgenj, mago njalau tagenj, tañ gêjam kôm kêpi lau samob gebe sêngôm gêj samob njanô êsa nanj. ⁷ Njalau geoc tau lasê gêdêj njamalac njalêj gêdêj-gêdêjgenj gebe êmoasinj gôlôac. ⁸ Njalau kêkêj kauc mêtêja gêdêj njac teñ, to Njalau tonanjenj kêkêj kauc êkip binj njam sanja gêdêj teñ. ⁹ Njalau tagenj tonanj kêkêj njac teñ kêkêj gêwinj ma kêkêj moasinj dangôm lau ôlinj njajam êsanja gêdêj njac teñ. ¹⁰ Enj kêkêj njac teñ gêdêj njac teñ, tec gêgôm gêjnsêga ma kêkêj njac teñ geoc binj lasê. Enj kêkêj njac teñ kêjala njalau njajam to secnja ma

kêkêh ñac tenj kêsôm bin awen ñatalô, ma kêkêh tenj gêwa bin awen ñatalôña sa. ¹¹ Ñalau tagen tau tonaj geñ jam kôm samob tonaj ñai. Enj géjac sam në moasinj gédêh lau gédêh-gédêngeñ kêtôm enj tau taê gêjam.

Ôli tagen, ma ñagênjlêlôm taêsam

¹² Kilisi kêtôm ôli tenj. ôli tau gêh tagen, mago ñagênjlêlôm taêsam. Ôli ñagênjlêlôm tokain-tokain, mago samob tonaj têtû ôli tagen. ¹³ Aêac samob talij sanju ma Ñalau tagen gébinj aêac tónj tatu ôli tagen Juda to lau samuc, gênôma to lau, tanj sêmoa nëñ Iêtêgeñ nan, ma sêkêh Ñalau tagen gédêh aêac samob tanôm.

¹⁴ Ôli tau ñagênjlêlôm tagen atom, ñagênjlêlôm taêsam. ¹⁵ Akainj embe êsôm gebe “Aê lêma atom, tec katu ôli ñagênjlêlôm tenj atom,” binj tonaj oc êkac enj su anja ôli êtôm atom. ¹⁶ Ma tanjasuj embe êsôm gebe “Aê mataanô atom, tec katu ôli ñagênjlêlôm t enj atom,” binj tonaj oc êkac enj su anja ôli êtôm atom. ¹⁷ Ôli samucgeñ embe êtu mataanôñagenj, oc êñ binj amboac ondoc. Ma embe êtu tanjasujñagenj, oc êñju gêh ñamalu amboac ondoc. ¹⁸ Mago galoc amboac tenj. Anôtô kêkêh ôli ñagênjlêlôm gédêh-gédêngeñ kêtôm enj taê gêjam. ¹⁹ Ôli samucgeñ embe êtu ñagênjlêlôm tagen, go ôli ñanô tau ênêc ondoc. ²⁰ Mago galoc amboac tenj. Ôli ñagênjlêlôm taêsam ma ôli ñanô tagen.

²¹ Mataanô kêtôm atom gebe êsôm êndêh lêma gebe “Aê kêpô lêna aôm atom.” Ma môkéapac kêtôm atom gebe êsôm êndêh akainjagêc gebe “Aê kêpô lêna amagêc atom.” ²² Amboac tonaj atom. Ôlinj ñagênjlêlôm, tanj talic amboac gêh palê-palê nan, embe masi, oc tapô lêna ñanô. ²³ Ôli ñagênjlêlôm, tanj talic amboac gêh ñaôma nan, tékwa auc ñapep. Ma aêac ôlinj ñasec, nan tajop ñapep sawa. ²⁴ Ôlinj ñagênjlêlôm ñajam, nan tajop amboac tonaj atom. Anôtô kêmasanj ôlinj ma ketoc ñagênjlêlôm ñaôma-ñaôma sa kêlêlêc. ²⁵ Enj gégôm amboac tonaj gebe ôli êwa tau êkôeêkôc atom, ñagênjlêlôm samob taênj ênam tauñ ma sênam tauñ sa êndêhêndêngeñ. ²⁶ Ôli ñagênjlêlôm tagen embe êtap ñandanj sa, go ñagênjlêlôm samob sêôc ñandanj sêwinj. Ma embe tetoc ñagênjlêlôm tagen sa, go samob têtac ñajam sêwinj.

²⁷ Amac atu Kilisinê ôli ma atu ñagênjlêlôm gédêh-gédêngeñ. ²⁸ Ma Anôtô kêdênanj gôlôac dabunj nëñ lau ñagêdô amboac tonec. Aposolo têtû ñamata, propete têtû luagêcña, kêdôñwaga têtû télêacña. Go kêkêh ñagêdô sêgôm gêñsêga, ñagêdô têtap moasinj sêñgôm lau gêmac ôlinj ñajam êsanja sa, ñagêdô sêjam lau sa, ñagêdô sêjam gôlinj gôlôac, ñagêdô sêsôm binj awen ñatalôña. ²⁹ Êsêac samob têtû aposolo ma têtû propete ma têtû kêdôñwaga atom. Samob sêgôm gêñsêga atom. ³⁰ Samob têtap moasinj sêñgôm lau gêmac ôlinj ñajam êsanja sa atom. Samob sêsôm binj awen ñatalôña ma sêwa binj awen ñatalôña sa atom. ³¹ Ma amac atu kêka-kêka moasinj ñanô taumanj.

Ma galoc jatôc lêh, tanj kêlêlêc ñagêdô su nan, andênj amac.

13

Binj têtac gêwinj ñanôña

¹ Aê embe jasôm ñamalatoc to anjela awen, mago têtac êwinj ñanôgeñ atom, oc jatôm ki kêdôñj tau to kelenkelenj kêtanj. ² Ma embe jaoc binj lasê to jajala gêh kêsinj tauña to kauc ñam samob, ma embe jakêh êwinj ñajanja êtôm jasôm lôc sêmbuc tauñ sanja, mago têtac êwinj ñanô atom, oc jatû gêh ñaôma. ³ Ma embe janac samal sam ñoc waba samob êndêh lau ñalêlôm sawa to jakêh ôlic ja êninj, mago têtac êwinj ñanôgeñ atom, oc ênam aê sa atom.

⁴ Têtac gêwinj ñanô gê binj tónj, têtac gêwinj ñanô kêtôm ñac gabêjam, gêjam lêmunj atom. Têtac gêwinj ñanô kêkianj tau sa atom to ketoc tau sa atom, ⁵ kêsa lêh wauc-waucgeñ atom, taê gêjam taugen në gêh atom, têtac ñandanj sebenj atom, gê launêh sec tónj atom. ⁶ Têtac gêwinj ñanô tau kêtu samuc gêh geo atom, kêtu samuc binjñanô taugenj. ⁷ Têtac gêwinj ñanô tau géoc gêñwapac samob, kêkêh gêwinj binj samob, kêkêh mata gêh samob, géoc gêh samob totêtac kêpa sugenj.

⁸ Têtac gêwinj ñanô oc êbacnê atomanô. Binj daoc Anôtônê binj lasêña oc ê su ênanja. Binj awen ñatalôña oc êbacnê. Binj tajala kauc ñamña oc ê su ênanja amboac tonaj. ⁹ Aêac tajala kauc ñatênageñ ma daoc binj lasêña ñatênageñ amboac tonaj. ¹⁰ Mago êndêh tanj gêh ñanô tau mêñêsa nan, gêh ñatênageñña tau oc ê su ênanja.

¹¹ Gédêh tanj aê ñapalêgeñ nan, kasôm binj katôm ñapalê sêsôm, ma kajala gêh katôm ñapalê sêjala ma taêc gêjam binj katôm ñapalê taênj gêjam e katu ñac acgom, go gawi mêtê ñapalêgeñña tau sinj. ¹² Galoc talic gêh kêtôm tasala gêh tau kêsêp tasalakatu ñadaunjaunj tenj, mago êtu ñamu oc talic gêh samob ñalanjô êpi tagen. Galoc aê kajala gêh ñatênageñ. Mago êtu ñamu oc jajala gêh samob tomalageñ êtôm Apômtau kêjala aê. ¹³ Galoc gêh télêac tonec tec gêc gebe Takêh gêwinj ñanô to takêh matenj ñanô ma têtac gêwinj ñanô. Mago têtac gêwinj ñanô tau tec gêh ñanô kêlêlêc gêh ñagêdô su ñêngeñ.

14

Bij ñagédô képi moasinj Njalauja

¹ Amacnêm lêñ epen têmtac êwiñ ñanôña ma atu kêka-kêka moasinj Njalauja ma taêm êka moasinj aoc Anôtônê bij lasêña êtu ñamatageñ, ² gebe ñac, tanj kêsôm bij awenñ ñatalôña nanj, kêsôm bij gédêñ ñamalac atom, kêsôm gédêñ Anôtô taugenj. Lau tenj sêñô bij tonanj atom, Njalau kêkac enj tec kêsôm bij, tanj géc lélômgenj nanj. ³ Mago ñac, tanj geoc Anôtônê bij lasê nanj, kêsôm bij gédêñ ñamalac ma gêboa êsêac sa to gélêñ bij êsêac ma gêjam malô nêñ ñalêlôm. ⁴ Nac tanj kêsôm bij awenñ ñatalôña nanj, gêboa tau sa, mago ñac, tanj geoc Anôtônê bij lasê nanj, gêboa gólôac dabunñ sa amboac tonanj. ⁵ Aê gabe amac samob asôm bij awenñ ñatalôña, mago aê têtac gêwiñ kélêlêc gebe aoc Anôtônê bij lasê. Nac tanj geoc Anôtônê bij lasê nanj, kêmoasinj gólôac kélêlêc ñac, tanj kêsôm bij awenñ ñatalôña nanj su. Tageñ ñac tenj embe êwa ênê bij tau sa e êmboa gólôac dabunñ sa, oc êtôm amboac tonangeñ.

⁶ O lasitêwaac, aê embe jandêñ amac wacjasôm bij awenñ ñatalôña, oc janam amac sa amboac ondoci. Aê embe jasôm bij, tanj géc lélômgenj nanj, lasê ma jawa kauc ñam sa me jaoc Anôtônê bij lasê ma jandôñ mêtê êndêñ amac atom, oc janam amac sa atom. ⁷ Gêñ tanj takôc kêtú tanam wê êsêpña êtu amboac gasuc me kalingwanñ nanj, embe sêju me sênac bij ñalêñ tageñ ñapanj, oc tajala ñaawa, tanj êsêac sebe sêju me sênac nanj amboac ondoci. ⁸ Ma dauc embe étanj meloc-meloc, go asa êmansañ tau atu ênac sinñja. ⁹ Amacnêm bij amboac tonanj. Amac embe asôm bij ênêc awê atom, asôm bij awenñ ñatalôñagenj, oc sêjala bij, tanj asôm nanj amboac ondoci. Amac oc asôm nêñ bij êsêp sawa. ¹⁰ Lau nomña nêñ awenñ tokainj-tokainj, mago awenñ samob tonjam. ¹¹ Aê embe jajala ñac tenj awa ñam atom, go ñac, tanj kêsôm tau awa nanj, êlic aê amboac ñac jaba, ma aê oc jalic enj amboac ñac jaba amboac tonanj. ¹² Amac amboac tonanj. Amac atu kêka-kêka moasinj Njalauja, tec ansom moasinj, tanj emboa gólôac dabunñ sa nanj, e ênam amac aucgenj.

¹³ Amboac tonanj ñac, tanj kêsôm bij awenñ ñatalôña nanj, eterñ mec êndêñ Anôtô gebe êkêñ moasinj êwa bij sanja êndêñ enj êwiñ. ¹⁴ Aê embe jateñ mec jasôm bij awenñ ñatalôña, go ñoc ñalau eterñ mec, mago ñoc kauc oc êjala ñam atom. ¹⁵ Bij tau amboac ondoci. Aê gabe ñoc ñalau embe eterñ mec, nanj ñoc kauc eterñ êwiñ. Ñoc ñalau embe ênam wê, nanj ñoc kauc ênam êwiñ. ¹⁶ Nêñ ñalaugeñ embe ênam danje Anôtô, go lau ñagédô, tanj sêmoa nanj, sênac mata nêñ mec ma sêsôm gebe “Bijnjanô” sêwiñ nanj amboac ondoci. Êsêac sêjam kauc bij, tanj koterñ nanj. ¹⁷ Aôm oc gôjam danje Anôtô ñajamgenj, tageñ nêñ mec gêboa lau ñagédô sa gêwiñ atom.

¹⁸ Aê gajam danje Anôtô kêtú kasôm bij awenñ ñatalôña kélêlêc amac samob sunja. ¹⁹ Mago anja gólôac dabunñ ñalêlôm embe jasôm bij tokauc ñalô lemenñ tenjeñ gebe jandôñ lau ñagédôña, oc ñajam êlêlêc jasôm bij awenñ ñatalôña ñalô 10,000 su.

²⁰ O lasitêwaac, taêm ênam bij atôm ñapalê saunñ taênñ gêjam nec atom. Taêm ênam bij atôm lau kapôênñ taênñ gêjam. Mago lêñ secña tec atôm ñapalê dedecmanñ. ²¹ Apômtau kêsôm bij teto géc gebe

“Aê jasôm bij êndêñ lau tônê janam lau jaba awenñ

to janam lau, nanj sêsôm bij jaba lanjôñ.

Mago êsêac oc sêkêñ tanjeñ aê atom.”

²² Amboac tonanj bij awenñ ñatalôña kêtú lau-sêkêñ-gêwiñwaga nêñ ñabelo atom, kêtú lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga nêñ ñabelo. Ma daoc Anôtônê bij lasêña kêtú lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga nêñ ñabelo atom, kêtú lau-sêkêñ-gêwiñwaga nêñ ñabelo. ²³ Gólôac dabunñ embe samob sêkac tauñ sa ma samob sêsôm bij awenñ ñatalôña, go lau ñagédô me lau samuc, tanj nasêwiñ nanj, oc sêsôm bij amboac ondoci. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac. ²⁴ Mago samob embe seoc Anôtônê bij lasê ma ñac samuc tenj me ñac jaba tenj embe naêwiñ, oc samob nêñ bij epenñ to êmêtôc enj ²⁵ e bij, tanj kêsijnñ tau géc nê ñalêlôm nanj, êtu awê, go êu tau lanjôñ êndêñ nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgeñ gebe “Anôtô gêmoa gêwiñ amac bijñjanôgoc.”

Dangôm nêñ gêñ samob ñapep sawa

²⁶ O lasitêwaac, bij tonanj ñam amboac ondoci. Amac embe akac taôm sa, go ñac tenj êpuc wê tenj sa, tenj êndôñ mêtê, tenj êsôm bij, tanj géc lélômgenj nanj, lasê, tenj êsôm bij awenñ ñatalôña ma tenj êwa bij tau sa. Gêñ samob tonanj ñai anjôm êtu amboa gólôac dabunñ sanja. ²⁷ Lau embe sêsôm bij awenñ ñatalôña, go ñac luagéc me télêac sêsôm bij ma êtôm. Êsêac sêsôm bij sêndênanñ tauñgenj ma ñac tenj êwa bij tau sa. ²⁸ Nac êwa bij sanja tenj embe êmoa atom, go ñac êsôm bij awenñ ñatalôña ênam tau tônñ êndêñ gólôac dabunñ, êsôm bij ênêc enj tau to Anôtôñagenj. ²⁹ Nac luagéc me télêac seoc Anôtônê bij lasê ma lau ñagédô sênsaê bij tau. ³⁰ Anôtô embe eoc bij, tanj géc lélômgenj nanj, tenj lasê êndêñ ñac tenj, tanj gêñgônñ gólôac ñalêlôm nanj, go ñac, tanj kêsôm bij gêmoa nanj, êoc nê bij tônñ acgom. ³¹ Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê bij lasê asôm ajô taôm-ajô taômgenj e andônñ lau to alênñ bij lau samob. ³² Lau seoc

biñ lasêña nêñ ñalau tañer wamu êndên êsêac, tañ seoc biñ lasê nan, ³³ gebe Anôtô kêtú gêñ wauc-waucgen ñaAnôtô atom, kêtú biñmaló ñaAnôtô.

Mêté tañ sêgôm anña Anôtônê launên gólóac samob nan, sêngôm anña amacnêñ amboac tonan gebe ³⁴ Gólóac embe sêkac sa, go lauo sênam taun tón. Alóc gebe sêsóm biñ nec atom. Êsêac sêkônij taun êtóm Anôtônê biñsu kêsóm. ³⁵ Lauo embe taên ênam gebe sêjala biñ ñagêdó êtu tón, go tétu kênac nêñ ñaci anña taun nêñ ênduman. Gólóac embe sêkac sa ma awê teñ embe êsóm biñ, oc êtu biñ majenña. ³⁶ Taóm asóm acgom, Anôtônê biñ kêsá anña amac taómgen nêñ me gêsuj tau gêdên amac taómgen gêwac me.

³⁷ Ñac teñ embe êlic tau gebe ñac eoc Anôtônê biñ lasêña me êwê kain moasin ñalauña teñ, nan êjala gebe biñ, tañ aê kato gêdên amac nan, Apómtaunê jatu. ³⁸ Enj embe êjala biñ tonan atom, oc amac ajala enj atom amboac tonan. ³⁹ O lasitêwaac, amboac tonan atu kêka-kêka gebe aoc Anôtônê biñ lasê ma akó lau, tañ sêsóm biñ awen ñatalóna nan, auc atom. ⁴⁰ Angóm gêñ samob naéndêngeñ ma êtóm ñagólingen.

15

Apómtau Jesu gêdi sa

¹ O lasitêwaac, aê jakên puc amac gebe taém ênam ñawae ñajam êtiam. Aê kasóm ñawae ñajam tau lasê gêdên amac ma amac akóc sa ma ñawae ñajam tau kêpuc amac tón akó ñajana. ² Embe akóc ñawae ñajam, tañ kasóm lasê gêdên amac nan tón, go ênam amac kési. Mago embe akóc tón atom, oc akên êwiñ ñaóma.

³ Biñ ñamataña, tañ kakên gelom amac nan, gelom aê amboac tonan gebe Kilisi gêmác êndú kêtú aêacnêñ secña kêtóm teto gêc. ⁴ Êsêac sêsuj enj ma Anôtó gêñu enj sa gêdên bêc kêtú télêac kêtóm teto gêc. ⁵ Enj geoc tau lasê gêdên Kepa su acgom, go gêdên êsêac 12. ⁶ Go geoc tau lasê gêdên lasitêwai, tañ sêlêc 500 su nan, ma sêlic enj sêwiñ taungen. Lau tau nêñ taésam tec maten jali sêmoa ma ñagêdó sêmac êndú su. ⁷ Go geoc tau lasê gêdên Jakobo su, go gêdên aposolo samob.

⁸ Enj geoc tau lasê gêdên samob su, go kêtú ñamuanó tau enj geoc tau lasê gêdên aê amboac tonan, tec katóm ñapalê, tañ têna kêkóc enj keso tèm. ⁹ Aê katu aposolonên ñac ñamunja teñ. Aê katóm gebe sêsam aê gebe aposolo atom, gebe aê kējanda Anôtônê gólóac dabun. ¹⁰ Mago Anôtônê moasin kêkên aê katu aposolo. Ma êné moasin, tañ kêkên gêdên aê nan, ñanó masi atom. Aê gajam kóm kapóên kélêlc êsêac samob su, mago aê tauc gagóm atom, Anôtônê moasin, tañ gêwiñ aê nan gêgóm. ¹¹ Mago métê tau aê to êsêac ajam kêtóm taugen ma amac tec akên gêwiñ.

Ñacmêté oc sêndi sa

¹² Aêac ajam métê gebe Anôtó gêñu Kilisi gêdi sa anña ñacmatênên. Ma amboac ondoc amacnêñ lau ñagêdó sêsóm gebe ñacmatê oc sêndi sa atom nec. ¹³ Ñacmêté embe sêndi sa atom, oc Anôtó êñu Kilisi gêdi sa atom amboac tonanjen. ¹⁴ Kilisi embe êndi sa atom, oc jaen, tañ aêac ajac gêdên amac nan, ñanó masi ma amacnêñ akên gêwiñ ñanó masi amboac tonanjen. ¹⁵ Embe amboac tonan, oc aêac atu lau, tañ awa biñdansañ sa kêpi Anôtó, aêac awa sa gebe Anôtó gêñu Kilisi sa, mago enj embe êñu ñacmatê sa atom, nanjo gêñu Kilisi sa atom amboac tonanjen. ¹⁶ Anôtó embe êñu ñacmatê sa atom, nanjo gêñu Kilisi sa su atom amboac tonan. ¹⁷ Mago enj embe êñu Kilisi sa atom, oc akên êwiñ ñaóma ma amoa tonêñ secgen ñapan. ¹⁸ Ma êsêac, tañ sêkên gêwiñ Kilisi ma sêmac êndú su nan, sêjana amboac tonanjen. ¹⁹ Aêac embe takên maten Kilisi êndên tèm tamoa nom tonecñagen, go lau sêlic aêac tatu gêñ gêbac ma taên waló aêac êlêlc lau ñagêdó samob su ñênjen. ²⁰ Mago Anôtó gêñu Kilisi gêdi sa anña ñacmatênên sugac. Enj kêtú lau, tañ sêmac êndú su nan, nêñ ñamêc. ²¹ Ñamalac tagen kêtú tamac êndú ñanjamókê, ma ñamalac tagen kêtú dandi sa anña ñacmatênên ñanjamókê. ²² Biñ tau amboac tonec gebe Adam gêbiñ aêac tón, tec samob maten jali êsa. ²³ Mago samob maten jali êsa êndên-êndêngeñ êtóm nêñ noc. Kilisi kêtú ñamêc, go êsêac, tañ tétu êné lau nan, sêndi sa êndên noc enj êmu êmênña. ²⁴ Su, go Kilisi ênac dabij gêñ samob. Enj oc ensen góliñ to ñaclai ma ñajana samob su, ma êkên góliñ tau êndên Tama Anôtó. ²⁵ Góliñ kiñña géjac Kilisi ñawae e Anôtó êkên ñacjo samob sêsó enj akain ñalabu acgom. ²⁶ Go êtu ñamu ensen ñacjo gêmacanó tau su. ²⁷ Teto gêc gebe “Gêñ samob kêsó enj akain ñalabu.” Teto gebe “Gêñ samob kêsó enj ñalabu,” mago biñ tonec gêc awê gebe ñaló Gêñ samob kêkanón ñac, tañ kêkên gêñ samob kêsó enj ñalabu nan, gêwiñ atom. ²⁸ Gêñ samob êsó Latu ñalabu su acgom, go Latu tau êsó ñac, tañ kêkên gêñ samob kêsó enj ñalabu nan, ñalabu amboac tonan, gebe Anôtó ênam góliñ gêñ samob ênam aucgen.

²⁹ Lau tañ sêliñ sanju sêjó ñacmatê nan, oc sêngóm amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atomanó, go êsêac sêliñ sanju sêjó ñacmatê su êtu asagenña. ³⁰ Ma aêac amboac ondoc. Aêac amoa jageo kêtóm bêc samob kêtú gêñ ñaclai gebe ensen aêacña nec kêtú asagenña. ³¹ O lasitêwaac, biññanógoc, aê gêmác êndú kêtóm bêcgen. Aê kasóm biñ tonan kêtú amac atu ñoc

waec, tañ géc gëwiñ aëacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nanña. ³² Aë gajac siñ gédêñ bôc ñaclai anğa Epese. Aë embe janac siñ tau êtu binj ñamalacñagenj, oc ênam aë sa amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atom, go taniñ to tanôm gëñ tanac ñawaegenmanj, gebe ñaelenj oc tamac êndu.

³³ Ansau taôm atom. Embe asêlêñ awiñ lau sec, oc enseñ nêñ mêtê ñajam su. ³⁴ Tekwem saki êsa ñapep ma anğôm sec êtiat atom. Aë jasôm binj tonec e jañğôm amac majem êsa gebe Amacnêñ lau ñagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aëac oc dandi sa tođingey

³⁵ Lau ñagêdô oc têtü kênac gebe “Ñacmêtê oc sêndi sa amboac ondoc. Ma embe mênşêpi, oc sêkôc ôliñ amboac ondoc.” ³⁶ Melocma. Gëñ tañ kôsê nanj, embe êtu palê atom, oc êpoa atom. ³⁷ Embe ôsê gëñ, oc ôsê ñadambê, tañ êlêc êpi êmêñ nanj atom, oc ôsê ñamatugenj, amboac jañgom me gëñ ñagêdô ñawê. ³⁸ Anôtô êkêñ ñanô êndêñ ñawê êtôm taê gëjam ma êkêñ ñanô tokainj-tokainj êndêñ ñawê êndêñ-êndêñgenj. ³⁹ Gëñ samob ôliñ têtôm tauñ atom. Ñamalac ôliñ teñ ma bôc ôliñ teñ ma moc ôliñ teñ ma i ôliñ teñ. ⁴⁰ Ñanô undambêña to ñanô nomña géc gédêñ-gédêñgenj amboac tonanj. Mago gëñ undambêña ñawasi teñ, ma gëñ nomña ñawasi teñ. ⁴¹ Oc ñawasi teñ ma ajôn ñawasi teñ ma utitalata ñawasi teñ. Ma utitalata tonanj ñai ñawasi gédêñ-gédêñgenj amboac tonanj.

⁴² Êndêñ noc ñacmatê sêndi sanja nanj, oc amboac tonanj. Sêsê gëñ, tañ ê su nanj, ma gëñ teñgenña oc êndi sa. ⁴³ Sêsê ôli ñaôma ma ôli ñawasi oc êndi sa. Sêsê ôli palê-palê ma ôli tonjaclai oc êndi sa. ⁴⁴ Sêsê ôli nomña ma ôli ñalauña oc êndi sa. Embe ôli nomña ênêc, go ôli ñalauña ênêc amboac tonanjenj. ⁴⁵ Amboac teto géc gebe “Ñac ñamatana, Adam, kêtü gëñ mata jali.” Mago Adam ñamuña enj ñalau, tañ kékêñ aëac dangônj maten jali. ⁴⁶ Ôli ñalauña mênkêsa kêtü ñamata atom, ôli nomña gëmuñ, go ôli ñalauña kédaguc. ⁴⁷ Ñamalac ñamatana enj anğa nom, tec kêtü gëñ nomña. Ñamalac kêtü luagêcña gëmêñ anğa undambê. ⁴⁸ Lau nomña têtôm ñac nomña tonanj, ma lau undambêña têtôm ñac undambêña tonanj. ⁴⁹ Aëac tec tawê kainj ñac nomña lanjô nec, oc tawê kai ñac undambêña lanjô amboac tonanjenj. ⁵⁰ O lasitêwaac, binj tonec tec jasôm gebe Aëac ôliñ to dec tonec tawê kainj Anôtônê gamêñ atom. Ma gëñ, tañ ê su nanj, oc êwê kainj gëñ teñgenña atom.

⁵¹ Anjô acgom, aë jasôm binj ñalêlômña teñ êndêñ amac gebe Aëac samob oc tamac êndu atom, mago Anôtô oc êpô aëac samob ôliñ ôkwi kainj teñ êsa. ⁵² Binj tau êsa sep tagenj ma eb tagenj êndêñ dauc êtanj ñamuña. Dauc tonanj embe êtanj, go ñacmatê oc sêndi sa tođliñ teñgenña ma Anôtô oc êpô aëac ôliñ ôkwi kainj teñ êsa, ⁵³ gebe gëñ tonec, tañ ê su nanj, oc êsô gëñ teñgenña sa amboac ñakwê, ma gëñ tonec, tañ êmac êndu nanj, oc êsô gëñ, tañ êmac êndu atomña nanj sa. ⁵⁴ Mago êndêñ tañ gëñ tonec, tañ ê su nanj, oc êsô gëñ teñgenña sa, ma gëñ tonec, tañ êmac êndu nanj, oc êsô gëñ, tañ êmac êndu atomña nanj sa, go binj, tañ teto géc nanj, êtu anô gebe

“Ñac tañ kêku ñacjo tulu nanj, gesenj gëmacanô tau su.

⁵⁵ O gëmacanô tau, aôm kôku ñacjo tulu ñanjanô géc ondoc.

O gëmacanô tau, nêñ kêm tau ondoc.”

⁵⁶ Sec kêtü gëmacanô ñakêm, ma binjsu kêtü sec ñanjaclai. ⁵⁷ Mago danje êndêñ Anôtô, tañ kékêñ aëac taku ñacjo tulu kêtü aëacnêñ Apômtau Jesu Kilisiña.

⁵⁸ O ñoc lasitêwaace, amboac tonanj atu lau ñajana to amoa nêñ ñajêñ. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ñapanj. Ma ajala gebe koleñ, tañ anam êtu Apômtaunja nanj, oc anam ñaôma atom.

16

Da tanam Anôtônê lau sanja

¹ Galoc binj êpi awa ênam Anôtônê lau sanja. Anğôm êtôm binj, tañ kajatu gédêñ gôlôac dabuj Galatana gebe sêngômña nanj. ² Êtôm woke ñabêc ñamatana samob amac samob êndêñ-êndêñgenj anac awa sa ênêc tauña êtôm gëñ, tañ géc amacña nanj, ec êndêñ tañ jaô lasê amac nanj, ajonj da sa ñalêñ ñawapac atom. ³ Aë jaô lasê amac su acgom, go jasakiñ lau, tañ amac alic êaëac têtôm nanj, topapia êwa êsêac sanja sêña Jerusalem gebe sêkêñ nêñ moasiñ êndêñ lau ônê. ⁴ Embe jalic êtôm gebe tauc jasêlêñ, go êsêac sêsêlêñ sêwiñ aê.

Paulu tae gëjam nê lêñ ñagêdô

⁵ Aë jana Makedonia su acgom, go jandêñ amac jawac, gabe jasa Makedonianagenj jawac. ⁶ Aë oc jamoa jawiñ amac ñasawa ec, moae jamoa e komô êmbacnê. Go amac anam aë sa to akêñ aë jasa ñoc lêñ ñagêdô êtiat. ⁷ Aë gabe jalic amac têlagenj ma jawi amac siñ sebenj atom. Aë taêc kêka gebe Apômtau embe êlôc sa, go jañğônj jawiñ amac ñasawa ec baliñ. ⁸ Aë jamoa Epese tonec e Pentekost êmbacnê, ⁹ gebe katam teñ gêlêc su samucgenj gédêñ aê, tec janam kôm tonjanôgenj, mago ñoc soñjo-soñjo taêsam tec sêmoa.

¹⁰ Timote embe êwac, nan amoasin en ec ôli andan amac gebe en gêjam Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. ¹¹ Tenj êlic en amboac gêj nãôma atom. Anam en sa to akêj en tobinmalôgen êndêj aê êmu êmêj êtiam, gebe aê to lasitêwai aôj en.

¹² Binj êpi lasinj Apolo amboac tonec. Aê katen en kêtû dim taêsam su gebe êwiñ lasitêwai êndêj amac êwac. Mago en taê gêjam gebe êwac galoc atom, njasawa tenj embe êtap lêj njamin tenj sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê binj

¹³ Anam jali to akêj êwiñ ma akô njamin atom nacgen. ¹⁴ Anjôm nêj gêj samob totêmtac êwiñgenj.

¹⁵ O lasitêwaac, amac ajala Stepana to nê gôlôac. Êsêac lau bunja njaminan anja gamêj Akaianja ma sêkêj taunj sêjam sakinj Anôtônê lau sêjac njawaegenj. ¹⁶ Aê jalêj binj amac gebe asô lau amboac tonanj njalabu êtôm asô êsêac samob, tañ sêjam sakinj to sim taunj su sakinj tonanj njan, njalabu amboac tonanj. ¹⁷ Aê têtac njamin gebe Stepana agêc Potunata ma Akaika dêdêj aê sêmêj sêjô amac samob su. ¹⁸ Êsêac tonanj sêlau amac to aêacnêj njalêlôm. Tec atoc lau amboac tonanj saman.

¹⁹ Gôlôac dabunj Asia Saunja awenj gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac dabunj, tañ sêkac sa anja êsêagêcnêj andu nan, awenj gêjac amac njanô kêtû Apômtaunja. ²⁰ Lasitêwai samob awenj gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêj mêtê.

²¹ Aê Paulu tauc kato binj aoc gêjac amacna tonec njan tauc lemoc. ²² Tenj embe têtac êwiñ Apômtau atom, oc Anôtô êpuc boa en. Marana tê (njan gebe O Apômtau ômôênj). ²³ Apômtau Jesu nê moasinj wacêpi amac. ²⁴ Aê têtac gêwiñ amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbinj aêac tøj nan.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau KORINTI

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau Korintña nec ñac tau keto gêdêñ ñasawa teñ, tañ ênê to gôlôac Korintña nêñ biñ kélêsa tau ñasac nan. Lau buña ñagêdô oc sêli taun sa gêdêñ Paulu ma sêbu en ñajaña, mago en gêjam awa su ñanôñen gebe sê wama taunman. Lau tau sêwi nêñ kisa sin, tec keto nê kêtü samuc ñawae gêdêñ êsêac gêja.

Papia ñasêbu ñamataña Paulu keto biñ kélêsa tau to kélênsôn en to gôlôac Korintña nan acgom, go gêwa en keto nê biñ ñajaña kepen lau, tañ sêbu en to sêli taun sa gêdêñ en nan, ñam sa e kêsôm nê têtac ñajam lasê kêpi lau tau gebe taêñ gêjam taun e sêjam taun ôkwi ma sê wama taun, sêgôm kêtü nê papia ñajaña tônêña. Go keten gôlôac tau gebe sêkêñ nêñ da kapôêngeñ sênam lau buña ñalêlôm sawa anja Judaia nan sa. Gocgo kêkac biñ su tau ma gêwa nê sakir sa gebe aposolo ñanô teñ en. En keto biñ tonan gêdêñ Korintwaga luagêcgeñ, tañ sêbu Paulu gebe aposolo dansan en ma sêboa taun sa sebe aposolo ñanô êsêac taunjen nan.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau to gôlôac Korintña nêñ biñ 1:12–7:16
3. Da kêtü lau buña Judaiaña 8:2–9:15
4. Paulu kêpuc biñ su tau to gêwa tau sa gebe aposolo ñanô teñ en 10:1–13:10
5. Paulu gêjac mata nê papia 13:11-14

Paulu gêjac m nê papia ma gêjam danje Anôtô

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kékalem aê nan, agêc lasic Timote, aêagêcma biñ êndêñ Anôtônê gôlôac amac, tañ anjôñ Korinti to êndêñ Anôtônê lau samob, tañ ajam Akaiia aucgeñ anjôñ nan. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to biñmalô êndêñ amac êwac.

³ Talanem Anôtô, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tama en. Aêac Tamenji en, tañ kêtü taê walô ñatau to gêjam malô samob ñaAnôtô. ⁴ En gêjam malô aêac gêdêñ tañ nêñ gêñwapac tokainj-tokainj kêtap aêac sa nan, e taun tatôm gebe tanam malô êsêac, tañ sêmoa gêñwapac tokainj-tokainj ñalêlôm nan, ña biñmalô, tañ Anôtô gêjam malô aêac taun nan. ⁵ Kilisinê ñandanj mênkêsâlê aêac auc, mago Kilisinê gêjam malô aêacña mênkêsâlê aêac auc amboac tonanjen. ⁶ Aêac embe aóc gêñwapac, go aóc êtu ênam malô amac to ênam amac kêsija. Ma Anôtô embe ênam malô aêac, go êngôm êtu ênam malô amacña, gebe êngôm nêñ ñalêlôm ñajaña êsa e aóc gêñwapac totêmtac êtu sugenj atôm aêac aóc gêñwapac tau tonan. ⁷ Aêac taêñ kêka amac amoa ma ajala gebe amac, tañ aêc gêñwapac awiñ aêac nan, awê kainj Anôtônê gêjam malô aêacña awiñ amboac tonan.

⁸ O lasitêwaac, aêac abe ansanj gêñwapac, tañ kêtap aêac sa anja Asia nan, auc êndêñ amac atom. Gêñwapac tau kêlêlêc aêacma ôliñwalô su ma kékônin aêac tönj ñanôñen e atanj taun gebe atu lau gêbacgac. ⁹ Aêac taun asaê gebe sêkic aêacma biñ sugac. Mago gêñ tau gêgôm aêac kêtü êwa ma kauc saña gebe taêñ êka taun ma tekweñ saki atom, taêñ êka Anôtô, tañ gêñu ñacmatê dêdi sa nan taunjen. ¹⁰ En gêjam aêac kêsî anja gêmac ñajaclai ônê ma oc ênam aêac kêsî. Aêac akêñ maten enjen gebe ênam aêac kêsî êtiam. ¹¹ Ma amac anam aêac sa atanj mec êtu aêacña êwiñmanj. Anôtô oc êñj lau taêsam nêñ mec, ma enj êmoasinj aêac e lau taêsam sênam danje enj êtu aêacña.

Paulu kêtü ñaclej lau Korinti sebeñ atom nan ñam

¹² Aêacma waen ñam tau tonec gebe aêacma awa ñalêlômña gêwa sa gêdêñ aêac gebe asa ma lêñ amoa nom atôm Anôtônê lau tolanjônêñ sawagen. Kauc ñamalacña gêjam gôlinj aêac atom, Anôtônê moasinj gêjam gôlinj aêac. Ma lêñ tau tonan aêac asa ajac ñawaegeñ gêdêñ amoa awiñ amac amboac tonanjen. ¹³ Gebe aêac ato biñ kainj teñ gêdêñ amac atom, ato biñ, tañ amac atôm gebe asam to ajala nanjen. Aê taêc kêka gebe oc ajala biñ tau tomalagenj, ¹⁴ amboac ajala aêacma biñ ñatêñagenj su gebe êndêñ Apômtau Jesu nê bêc aêac atu nêñ waem ñam, amboac amac atu ma waen ñam.

¹⁵ Aê taêc gêjam biñ tonan kêtü tönjac, tec gabe jandêñ amac jawac êmunj acgom, gebe atap moasinj sa êtu dim luagêc. ¹⁶ Aê gabe jasa amacnêñ gamêññagenj jana Makedonia. Ma anja Makedonia gabe jamu jandêñ amac jawac êtiam, gebe anam aê sa ma akêñ aê jana Judaia. ¹⁷ Aê gabe jasa ñoc lêñ amboac tonan, tec taêc gêjam biñ palinpalinjen me. Me gêñ, tañ taêc gêjam kêtü tönj gebe jangôm nan, oc taêc gêjam kêtôm kauc ñamalacña ma jasôm “aêc, aêc” to “masi, masi” êpi tagen me. ¹⁸ Anôtô en ñac ñanêñ, tec kêjala gebe aêacma biñ gêdêñ amac kêtü “aêc” to “masi” kêpi tagen nec atom, ¹⁹ gebe Anôtônê Latu Jesu Kilisi, tañ aêagêc

Silwana ma Timote ajam mêtê kêpi enj gêdênj amac nanj, nê binj aec to masl nec atom. Gêdênj tanj Kilisi gêmênj nanj, Anôtô gêlôc gebe “Aec.”²⁰ Kilisi gêlôc gêdênj Anôtônê binj samob, tanj gêjac mata nanj. Kêtu tonanja aêac tasôm gebe “Binjanô” kêtu Kilisinja gebe talambinj Anôtô.²¹ Nac tanj kêpuc aêac to amac tônj tamoa dawinj Kilisi ma genj oso aêac nanj, Anôtô tau.²² Enj kepenj nê natalô kêpi aêac, tec tatu ênê gênj, ma kakênj Nalau Dabunj kêsêp aêacnênj njalêlôm kêtu njakamaclauj êtu gênj, tanj gebe êkênj êndênj aêacnja nanj.

²³ Aê aoc gêjac Anôtô gebe mênêwa njoc njalêlôm sa êndênj amac gebe taêc walô amac, tec gaja Korinti atom tagenj gebe janngôm amac sec atom.²⁴ Aêac atu amacnê m akênj gêwinj njataui atom, amac akênj gêwinj njajana tec amoa. Tagenj aêac abe anam kôm awinj amac gebe têmtac njajam êsa.

2

¹ Aê taêc gêjam kêtu tônj gêc njôc njalêlômgenj gebe jandênj amac jawac atom, gebe janngôm nê m njalêlôm njawapac êsa êtiam atom.² Gebe aê embe janngôm amacnê m njalêlôm njawapac êsa, asa oc êngôm aê têtac njajam êsa. Lau tenj sêmoa gebe sêngômnja atom, lau tanj gagôm nênj njalêlôm njawapac kêsa nanjenj.³ Aê kato binj tonanj gebe aê embe jawac, go anngôm njoc njalêlôm njawapac êsa atom, gebe kôm tonec gêjac amac njawae gebe anngôm aê têtac njajam êsa. Aê kakênj gêwinj gebe aê embe jamoa totêtac njajamgenj, go amac samob amoa totêtac njajam amboac tonanjenj.⁴ Aê kato papia tau tonanj gêdênj amac tonjoc njalêlôm njawapac to njatutucgenj ma tomatocsulugenj. Aê kato kêtu janngôm nê m njalêlôm njawapac êsanja nec atom, kato gebe ajala aê têtac gêwinj amac njanôgenja.

Korinti sêsuc njac, tanj gêgôm sec nanj, nê binj ôkwi

⁵ Nac tenj embe êli binj sa, oc êngôm aê tauc njoc njalêlôm njawapac êsa atom, êkênj wapac amacnê m njagêdô. Aê gabe jasôm gebe êkênj wapac êndênj amac samob nec atom, gabe jakônijnj enj samucgenj atom.⁶ Nac tau kêtap nê sec njagêjô anja lau taêsam nênj sa sugac, tec kêtôm.⁷ Amboac tonanj galoc asa jalênj tenj ma asuc ênê binj ôkwi to anam malô enj gebe nê njalêlôm njawapac êlêlêc e êngôm tau palinj nec atom.⁸ Kêtu tonanja aê jalênj binj amac gebe êtôc nê m têmtac gêwinj enja ênêc awê êndênj enj êtiam.⁹ Papia tanj kato gêdênj amac nanj, njam tau tonec gebe jansaê amac gebe jajala amac oc tanjem wamu aênjoc binj samob me masi.¹⁰ Amac embe asuc njac tenj nê binj ôkwi, aê oc jasuc ôkwi amboac tonanj. Binj jasuc ôkwinja tenj embe ênêc, oc jasuc ôkwi êtu janam amac sanja jakô Kilisi lanjônê m.¹¹ Aêac tanac jao tauj êndênj Sadanj gebe ênsau êc aêac atom. Aêac tajam kauc ênê gênjlêlôm atom.

Paulu gêmoa Troas tonê njalêlôm njatutucgenj

¹² Gêdênj tanj gaô lasê Troas gabe jasôm Kilisinê njawae njajam lasê nanj, galic gebe Apômtau gêlêc katam tenj su gêdênj aê gebe janam kôm.¹³ Mago gamoa totêtac malôgenj atom, njam gebe katarap lasic Titi sa atom, tec kêkam êsêac lemenj ma gaja Makedonia.

¹⁴ Mago danje êndênj Anôtô. Enj kêkênj aêac, tanj Kilisi gêbinj aêac tônj nanj, awaka ênê wae kêku njacjo tulunja sa. Ma kêkênj aêac gebe aoc Kilisinê wae lasê ênam gamênj samob auc êtôm njamalu njajam, tanj gêjam gamênj popoc nanj.¹⁵ Gebe Anôtô gêlic aêac atu Kilisinê gênjmalu amoa lau, tanj Anôtô ênam êsêac kêsi to lau, tanj sênanja nanj njalêlôm.¹⁶ Lau njamakenj sênu amboac njasu gêmacanônja, tanj gesenj êsêac nanj. Lau njamakenj sênu amboac njamalu njajam, tanj kêsa anja gamênj sêngônj materj jalinja ma kêkênj êsêac sêngônj materj jali. Asa kêtôm sakinj amboac tonanj.¹⁷ Aêac atulu Anôtônê mêtê amboac lau taêsam sêgôm kêtu awanja nanj atom. Anôtô kêsakinj aêac, tec asôm ênê mêtê lasê tonjalêlôm njawagenj akô Anôtô lanjônê m, asôm kêtôm Kilisi gêbinj aêac tônj.

3

Poac wakuc njasakinjwaga

¹ Galoc amac alic aêac amboac akianj tauj sa kêtiam me. Me moae aêac apô lêna papia êwa aêac sa êndênj amacnja, me apô lêna amacnê m papia êwa aêac sa êndênj lau nja kêtôm lau njagêdô sêkôc-sêkôc nec me.² Aêacma papia êwa aêac sanja nanj amac taôm. Papia tau teto kêsêp aêacma njalêlôm, lau samob têtôm gebe sêjala to sêsam.³ Binj tau gêc awê gebe amac atu Kilisinê papia, tanj kêkênj gêdênj aêac gebe asakinj. Enj keto papia tau nja busa kêsêp poc tapa atom, keto nja Anôtô mata jali nê Nalau kêsêp njamalacnênj njalêlôm.

⁴ Kilisi kêwaka aêac akênj gêwinj sa e ôlinj andanj Anôtô, tec asôm tonanj.⁵ Aêac tauj atôm gebe tauj taênj ênam binj to anam kôm amboac tonanj atom. Aêac atôm kôm tau nanj njam kêsêp Anôtônjagenj.⁶ Enj kêpuc aêac tônj e atu poac wakuc njasakinjwaga. Poac wakuc tau njam kêsêp binjsu tetonja atom, kêsêp Nalau, gebe binjsu tetonja tec gesenj njamalac su, mago Nalau kêkênj êsêac sêngônj materj jali.

⁷ Binjsu tanj Anôtô keto kêsêp poc nanj, mênkêsa tonjawasigenj e lau Israel têtôm gebe sêlic Mose lanjônô atom kêtu njawasi, tanj gêjam lanjônô auc nanja. Tagenj njawasi tau tonanj gê su

kétiam. Binju tanj kêtü gêmacanô ñsakinwaga embe êmêñ tonjawi amboac tonaj, ⁸ go ñjawi, tanj êsap sakinj Nalauña tôñ nan, oc êlêlêc su. ⁹ Sakinj tanj kêmêtôc ñamalac gebe sênaña nan, kêtap ñjawi sa, ma sakinj, tanj kêmasanj ñamalacnêñ binj e Anôtô gêlic êsêac têtü lau gêdêñ nan, kêtap ñjawi sa kêlêlêc su atom me. ¹⁰ Tec ñjawi ôñêña embe tanam dôñ êpi ñjawi tonec, oc talic gebe ñjawi ñanô atom, ñam gebe sakinj tonec ñjawi kêlêlêc ñêñgeñ su. ¹¹ Embe gêñ, tanj ê su nan, êtap ñjawi amboac tonaj sa, go gêñ, tanj ênêc tengeñña nan, êtap ñjawi sa êlêlêc su.

¹² Aêac akêñ matenj binj amboac tonaj, tec amoa totêntac kêpa sugenj. ¹³ Aêac atôm Mose atom. Enj gêsasj lanjôanô ña obo auc, gebe lau Israel sêlic ñjawi ê su ênaña anja lanjôanô nan atom. ¹⁴ Ma êsêacnêñ ñalêlôm ñadani kêsa. Kêtôm têm sêsam poac lanjwa ñabinj, go obo tonaj gêsasj binj auc ñapanj e mêngegêdêñ galoc, sêkôc obo tau su atom, gebe Kilisi taugenj kêtôm gebe êkac obo tau su. ¹⁵ Binjanô, kêtôm têm samob, gêñ sêsam Mosenê binj lasê nan, obo tau tonaj gêsasj êsêacnêñ ñalêlôm auc e mêngegêdêñ galoc. ¹⁶ Mago Israel embe sênam taurj ôkwi êndêñ Apômtau, go êkac obo tau su. ¹⁷ Apômtau enj Nalau. Ma Apômtaunê Nalau embe êmoa êwinj ñamalac, go êngamboac êsêac su sêmoa nêñ lêtêgenj. ¹⁸ Aêac tec obo gêsasj aêac lanjôanô auc atom nec, tatôm tasalakatu, tanj Apômtaunê ñjawi jakêpô lau e Apômtau Nalau êkêñ aêac tapô taurj ôkwi tatôm enj tau katu ma tawê kainj ñjawi to ñjawi.

4

Anôtônê awamata kêsêp kunom

¹ Anôtô taê walô aêac, tec kêkêñ sakinj tonaj gêdêñ aêac. Amboac tonaj aêac tatu golonj atom. ² Aêac akac taurj su anja gêñ, tanj kêsij tau ma kêtôm gebe êngôm aêac majenj êsanaña nan. Aêac asêlêñ asa lêñ dansanj atom ma ajam Anôtônê binj ôkwi atom. Aêac aoc binjanô lasê akô Anôtô lanjônê m e awaka taurj sa gêdêñ lau samob, tanj sêkêñ taneñ nêñ awa ñalêlôm ña nan. ³ Ñawae ñajam, tanj ajam nan, embe êsinj tau, go êsinj tau êndêñ lau, tanj oc sênaña nanjenj. ⁴ Êsêac sêkêñ gêwinj atom gebe nom tonec ñajatausêga gêsasj nêñ ñalêlôm auc e ñakesec kêsa ma sêlic ñawê, tanj kêsa anja ñawae ñajam nan atom. Ñawae ñajam tau gêwa Kilisi, tanj kêtü Anôtô katu solop nan, nê ñjawi sa. ⁵ Gebe aêac ajam mêtê kêpi aêac taurj atom, awa Jesu Kilisi sa gebe enj Apômtau ma aêac taurj gebe atu amacnêñ saki ñjawi katu Jesuña. ⁶ Anôtô tanj kêsôm gebe ñawê êsa anja ñakesec nan, kêkêñ aêacma ñalêlôm ñawê kêsa. Ñawê tau ñam kêsêp ajala Anôtônê ñjawi, tanj gêc Kilisi lanjôanô nan.

⁷ Mago awamata, tanj awê kainj nan, kêsêp aêacma ñalêlôm amboac kêsêp ku, tanj sêpac ña nom nan, gebe ñaclai ñamôkê ênêc awê gebe anja aêac taurj ma atom, anja Anôtônêgenj. ⁸ Gêñwapac tokainj-tokainj kêlêsuc aêacgenj, mago kêlêsa aêac popoc atom. Aêac aê go taurj, mago katurj gêbac atom. ⁹ Lau sêjanda aêac, mago Anôtô gêwi aêac sinj atom. Sêku aêac tulu, mago sesenj aêac su atom. ¹⁰ Aêac aoc Jesu gêmac êndü kêpi aêac ôlinj ñapanj, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôlinj amboac tonanjenj. ¹¹ Aêac amoa matenj jali, mago asa panj gêmac ñalêndanj ñapanj kêtü Jesuña, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôlinj mêtê-mêtê. ¹² Amboac tonaj ñaclai tamac ênduña gêjam kôm kêpi aêac, ma ñaclai dangôñ matenj jalinja gêjam kôm kêpi amac.

¹³ Teto gec gebe “Aê kakêñ gêwinj tec kasôm lasê.” Nalau tanj kakac ñac tonaj e kêkêñ gêwinj nan, kêkac aêac amboac tonanjenj. Tec aêac akêñ gêwinj ma asôm lasê amboac tonaj. ¹⁴ Aêac ajala gebe Ñac tanj gêñu Apômtau Jesu gêdi sa nan, oc êñu aêac andi sa awinj Jesu to êkêñ aêac awinj amac takô enj lanjônêñja. ¹⁵ Binj samob tonaj kêsa kêtü amacña. Anôtônê moasinj embe ênam sêga anja launêñ, go êsêacnêñ mec danjenja êtu dani êlêlêc e Anôtônê ñjawi êsa.

Tasa nêñ leñ totakêñ êwinjenj

¹⁶ Amboac tonaj aêac atu golonj atom. Aêac ôlinj embe êtu sec, ma êtu sec. Mago aêacma ñalêlôm êtu wakuc êtôm bêcgenj, ¹⁷ gebe ma gêñwapac gêgôm aêac têlagenj ma asaê amboac ñagaô nan, êkêñ ñjawi tengeñña kapôên êlêlêc gêñwapac su ñêñgenj. ¹⁸ Aêac matenj gé gêñ, tanj matenjanô talic sapu nan, gebe gêñ, tanj matenjanô talic nan, ê su, mago gêñ, tanj talic sapu nan, oc ênêc tengeñ.

5

¹ Aêac ajala gebe aêacma bec nomña tonec embe etoc su, go Anôtô êkêñ andu tenj êndêñ aêac. Andu tau, tanj ñamalac sêkwê ña lemenj atom nan êkô undambê tengeñ. ² Amboac tonaj aêac aenj olinj to ajam awenj su ma andu undambêña gebe êkwa aêac auc. ³ Embe êkwa aêac auc, go têtap aêac sa toôlinj ñadma atom. ⁴ Aêac anjôñ bec ôlinjña tonec amoa, tec aenj olinj taurj toma ñalêlôm ñawapacgenj. Aêac abe akwalec bec tau tonec su atom, abe asô bec undambêña êkwa aêac auc êwinj, gebe gêñ mata jali tau mênênam gêñ mêtê-mêtê auc. ⁵ Ñac tanj kêmasanj aêac kêtü gêñ tonanña nan, Anôtô tau, ma kêkêñ Nalau gêdêñ aêac kêtü ñakamaclauñ.

⁶ Amboac tonarj aëac têtac kêpa su napanj ma ajala gebe tèm, taj amoa ôlinjerj nanj, kêtôm amoa gamênj jaba ma amoa jaëc Apômtau. ⁷ Aëac alic njanô atom, ma akênj gêwiŋjerj ma tec asa ma lêj. ⁸ Aëac têtac kêpa sugerj ma têtac gêwiŋj kêlêlêc gebe awi ôlinj tonec njabec sirj ma anğônj ma malacmôkê awiŋj Apômtau. ⁹ Aëac amoa ma malacmôkê me amoa jaëc, tec atu kêka-kêka gebe Anôtô êlic aëac ênac mataanô njam. ¹⁰ Gebe aëac samob oc tatu awê natakô Kilisinê lêpônj mêtôcŋa nêmj, gebe aëac samob êndêj-êndêjgerj tatap nğêjô sa êjô njam to sec, taj dagôm gêdêj tèm tamoa toôlinjerj nanj.

Sakinj daê wamaŋa

¹¹ Aëac ajala binj atêc Apômtauŋa njam tec ajam kôm kêpi lau gebe sênam tauŋj ôkwi. Anôtô kêjala aëacgac ma aê taêc kêka gebe amac ajala aê gêc nêmj njalêlôm amboac tonanjerj. ¹² Aëac abe awaka tauŋj waen sa êndêj amac êtiameŋiam atom. Aëac abe êkêli amac e awaka aëac sa atu amac waem njam gebe amac ajô lau, taj tetoc tauŋj sa gêj dêmôêjŋaŋa, mago têtôm gebe tetoc tauŋj sa gêj njalêlômŋa atom nanj awen. ¹³ Aëac embe amoa atôm lau meloc, go amoa amboac tonarj êtu Anôtôŋa me embe amoa tokauc nŋawa, go amoa amboac tonarj êtu amacŋa. ¹⁴ Kilisinê têtac gêwiŋj njanô kêkac aëac, tec aëac ajala gebe njan tagenj gêmac êndu kêtû lau samobŋa, amboac tonarj tec kêtôm lau samob sêmac êndu sugac. ¹⁵ Eŋ gêmac êndu gêjô lau samob su gebe lau, taj sêmoa matenj jali nanj, sêmoa matenj jali êtu sêmoasiŋj tauŋjŋa atom, sêmoa êtu sênam sakinj njan, taj gêmac êndu gêjô êsêac ma gêdi sa nanjŋagenj.

¹⁶ Amboac tonarj aëac ajam dôj njan tenj njan lêj njanalacŋa kêtiam atom. Gêmuŋjerj tec ajam dôj Kilisi njan lêj njanalacŋa, mago galoc ajala eŋ amboac tonarj kêtiam atom. ¹⁷ Amboac tonarj njan tenj embe Kilisi êmbin eŋ tøj, go êtu gêj wakuc tenj. Alic acgom, gêj lanğwa gêjaŋa su ma gêj wakuc mênkêsa. ¹⁸ Gêj samob tonarj njan Anôtô, taj kêkêj Kilisi gebe ê wama aëac êndêj tau ma kêkêj sakinj wamaŋa gêdêj aëac. ¹⁹ Anôtô gêmoo gêwiŋj Kilisi ma gê wama njanalac samob gêdêj tau. Eŋ taj gêjam nêj geo kêtiam atom ma kêkêj aëac asôm Anôtô gê wama njanalacŋa njan lasê. ²⁰ Kilisi kêsakinj aëac gebe ajô eŋ su ma Anôtô kêkêj aëac gebe alêj binj amac. Tec atenj amac ajô Kilisi gebe Ansurj taôm êndêj Anôtô gebe ê wama amac êndêj tau. ²¹ Kilisi gêjam kauc sec, mago Anôtô kêkêj eŋ kêtû sec njan gêjô aëac su gebe aëac, taj Kilisi gêbinj aëac tøj nanj, tawê kainj Anôtônê binjgêdêj.

6

¹ Aëac taj ajam kôm awiŋj Anôtô nanj, alêj binj amac gebe Akôc Anôtônê moasiŋj sa njanmagenj atom. ² Anôtô kêsôm gebe

“Aê kakêj tanjoc aôm gêdêj noc njanj ma gajam aôm sa gêdêj bêc gajam aôm kêsija.”

Alic acgom, galoc noc njanj tau, galoc bêc gêjam aëac kêsija.

³ Aëac agôm gêj tenj, taj kêlênsôj lau nanj atom, gebe sêmbu aëacma sakinj atom. ⁴ Gêj samob, taj agôm nanj, kêwaka aëac sa gebe atu Anôtônê sakinjwaga. Aëac aôc gêjwapac totêntac kêpa sugerj ma amoa toma njalêlôm njanwapac. Aëac apô lêna tauŋj to anğônj jageo. ⁵ Êsêac sêjac aëac to sêkêj aëac anğôj kapoacwalô. Aëac asêp lau sêli awen sa to njanô njalêlôm. Aëac ajam kolej aim tauŋj sugerj. Aëac aêc bêc atom to mo gêjô aëac. ⁶ Aëac amoa toma njalêlôm njan to ajala binj njan. Aëac aê launêj binj tøj ma amoa totêntac wapôm gerj. Njanau Dêbuŋj gêwê aëac ma têtac gêwiŋj totêntac makenjerj. ⁷ Aëac asôm binjnanô lasê ma Anôtônê njanlai kêpuc aëac tøj. Binjgêdêj njanlucasap kêkêli aëac to gêjam aëac kêsî. ⁸ Nğêdô tetoc aëac sa ma nğêdô sêgôm aëac majenj. Nğêdô sêsôm aëac waen sec, nğêdô sêsôm waen njanj. Nğêdô sêsôm aëac gebe dansantêna, mago asôm binjnanôgerj. ⁹ Aëac amoa amboac lau sêjam kauc aëac, mago sêjala aëac kêtû tøj. Aëac amoa amboac amac êndu, mago amoa matenj jaligac. Êsêac sêkic aëacma binj, mago sêjac aëac êndu atom. ¹⁰ Aëac amoa amboac lau tonjalêlôm njanwapac, mago amoa totêntac njanmagenj njanj. Aëac amoa amboac lau njalêlôm sawa, mago amoasiŋj lau taêsam. Aëac amoa amboac gêj tenj gêc aëacŋa atom, mago atu gêj samob njanau.

¹¹ O amac lau Korinti, aëac asôm ma binj gêdêj amac gêc awêgerj to êlêc ma njalêlôm njanakam su gêdêj amac. ¹² Aëac agamiŋj ma njalêlôm gêdêj amac atom, mago amac agamiŋj nêmj njalêlôm gêdêj aëac. ¹³ Akêj njanj êjô njanammanj. Aê kasôm njoc binj gêdêj amac amboac kasôm gêdêj njoc njanalê. Alêc nêmj njalêlôm njanakam su êndêj aëac.

Aëac tatu Anôtônê lôm dabuj

¹⁴ Ambinj taôm tøj tamiŋj lau-sêkêjgêwiŋj-atomwaga to anam kôm awiŋj êsêac atom. Binjgêdêj agêc binj geo sênam kôm sêwiŋj tauŋj amboac ondoc. Njanê agêc njaneksec sêsêlêj sêwiŋj tauŋj amboac ondoc. ¹⁵ Kilisi agêc Sadanj nêj binj kêpi tagenj me. Njan taj kêkêj gêwiŋj agêc njan, taj kêkêj gêwiŋj atom nanj, sêwê kainj gêj tagenj amboac ondoc. ¹⁶ Anôtônê lôm dabuj ma lôm gwamŋa njan tagenj me. Amac ajala gebe aëac tatu Anôtô mata jali nê lôm dabuj kêtôm Anôtô tau kêsôm gebe

“Aê jakwê ñoc andu sa janğôn jawin êsêac
to jasêlêñ jamoa êsêac ñalêlôm.
Aê oc jatu êsêacnêñ Anôtô
to êsêac oc têtû aêñoc lau.

¹⁷ Tec akac taôm su anğa êsêacnêñ ma êñgamij taôm êndêñ êsêac.

Apômtaunê binj tau tonaj.

Amoasac gêñ ñjatêmui atom, go jakôc amac sa

¹⁸ ma jatu amac Tamemi ma amac atu aê latucio to ñac.

Apômtau ñaninij Ñatau nê binj tau tonaj.”

7

¹ O lauace, Anôtô gêjac mata binj gêdêñ aêac, tec takwasin ôlinj to ñalêlôm ñajec samob su ma tanac dabij tauñ tatu lau dabuj tasa nêñ lêñ totat c Anôtôgenj.

Lau Korinti sêjam tauñ ôkwi, tec Paulu têtac ñajam kêsa

² Akêñ ñasawa êndêñ aêac anğa nêñ ñalêlôm. Aêac agôm keso gêdêñ ñac tenj atom, asenj ñac tenj su atom ma awê ñac tenj auc kêtû nê awanğa atom. ³ Aê kasôm binj tonaj gebe jamêtôc amacña atom. Aê kasôm binj gêmuj su gebe aêac têtac gêwiñ amac ñanôgenj, tec tamoa maten jali dawin tauñ, ma tamac êndu dawin tauñ amboac tonanğenj. ⁴ Aê taêc kêpa amac su kasôm amac waem kêtû tapa. Gêñwapac gêgôm aêac ñanô, mago Anôtô gêjam malô aêacña gêjam aê auc to têtac ñajam kêsalê aê auc.

⁵ Gêdêñ tanj aô lasê Makedonia su nanj, ñasawa alêwanj tauñña tenj gêc atom, gêñwapac kêkôm aêac aucgenj. Aêac ôlinj kêtap sinj sa ma atêc tauñ gêc ma ñalêlôm. ⁶ Mago Anôtô, tanj gêjam malô lau-ñalêlôm-ñawapacwaga nanj, kêsakinj Titi mênğêô lasê aêac tec gêjam malô aêac amboac tonaj. ⁷ Titi mênğêô lasê aêac tagenj tec gêjam malô aêac nec atom, amac ajam malô enj ñawae nanj mênğêjam malô aêac gêwiñğoc. Enj gêjac minj gêdêñ aêac gebe ajam awem su aê to atanj aê ma nêñ ñalêlôm kêkac amac aêña, tec têtac ñajam kêlêlêc.

⁸ Aê têtac sec gêdêñ tauc ñanô kêtû ñoc papia, tanj kato gagôm amacnêñ ñalêlôm ñawapac kêsanj nanj atom. Aê galic papia, tanj kato e gêgôm amacnêñ ñalêlôm ñawapac kêsa têlagenj nanj ma têtac sec gêdêñ tau ñagec. ⁹ Ma galoc aê têtac ñajam kêsa. Têtac ñajam kêtû nêñ ñalêlôm ñawapac kêsa samucgenjña nec atom kêtû amacnêñ ñalêlôm ñawapac kêsa e ajam taôm ôkwiñja. Amacnêñ ñalêlôm ñawapac kêsa ñam kêsêp Anôtô, abacma binj gêgôm amac atu sec atom. ¹⁰ Gebe ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsap Anôtôña nanj, êkac aêac e tanam tauñ ôkwi natatap moasinj Anôtô ênam aêac kêsinja sa. Ñalêlôm ñawapac tonaj êkêñ wapac lau tenj êtiãam atom. Mago ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsêp nomñja nanj, tec êkêñ aêac tamac êndu. ¹¹ Alic acgom, nêñ ñalêlôm ñawapac, tanj ñam kêsêp Anôtô nanj, kêkac amac kôm tokaiñ-tokaiñña. Kêkêñ amac ôlim kêpi kêtû amansanj nêñ binjña ma alic kesowaga sec. Amac atêc taôm to ajam awem su aê ma nêñ ñalêlôm kêkac amac kêtû aêña. Ma amac amêtôc sec. Amacnêñ kôm samob tonaj kêwaka amac sa gebe awê binj tau ñakaiñ tenj atom. ¹² Amboac tonaj aê kato gêdêñ amac, mago kato kêtû ñac, tanj gêgôm keso me kêtû ñac, tanj sêgôm enj sec nanjña atom. Masi. Aê kato gebe jakêli amac e ôlim palê aêacña ênêc awêgenj ma amac taôm ajala akô Anôtô lanğônêñja. ¹³ Binj tonaj gêgôm aêacma ñalêlôm kêtû malô.

Mago tonanğenj atom. Titi têtac ñajam gebe amac samob alau ênê ñalêlôm ñawasi kêsa. Ma ênê têtac ñajam gêgôm aêac têtac ñajam kêsa samucgenj. ¹⁴ Aê kalanem tauc gêdêñ Titi kêtû amacña, ma amac agôm aê majoc kêsa atom. Binj samob, tanj asôm gêdêñ amac nanj binjnanô, tec ma binj lanemñja, tanj asôm gêdêñ Titi nanj, binjnanô amboac tonanğenj. ¹⁵ Titi kêkêñ nê ñalêlôm samucgenj gêdêñ amac gebe taê gêjam lêñ amac akôc enj sanja. Amac tanjem wamu enj ñapep ma akôc enj sa toatêc taôm ma atênêp. ¹⁶ Aê têtac ñajam to têtac kêpa su kêtû amacña samucgenj.

8

Tanam Anôtônê lau sa

¹ O lasitêwaac, aêac anac Anôtônê moasinj, tanj kêkêñ gêdêñ gôlôac dabuj Makedoniaña nanj, ñaminj êndêñ amac anğ acgom. ² Gêñwapac kêkônij êsêac, mago sêpuc tauñ tônj ma sêmoa totêntac ñajam samucgenj. Êsêac lau ñalêlôm sawaanô, mago sêkêñ da totêntac wapômgenj sêjac ñawae. ³ Aê galic, tec jawa sa endenj amac gebe tauñ nêñ ñalêlôm kêkac êsêac tec sêkêñ da kêtôm gêñ, tanj gêc êsêacña ma sêkêñ kêlêlêc su. ⁴ Êsêac tetenj aêac ñapanj gebe alôc ma sêwê kaiñ sakinj sênam Anôtônê lau sanja sêwiñ. ⁵ Êsêac sêkêñ da kêtôm aêac taêñ kêka necgenj atom, êsêac sêkêñ tauñ samucgenj dêdêñ Apômtau gêmuj, ma Anôtô kêpuc êsêac tônj, go sêkêñ tauñ gêdêñ aêac amboac tonanğenj. ⁶ Tec aêac asakinj Titi, tanj gêmujgenj gêjac m moasinj tonaj ñakolenj nanj, gebe ênac dabij kôm tau anğa amacnêñ. ⁷ Amac atu lau tolêlôm gêñ samob

tonec njanja, akêñ gawin, asôm mêtê, ajala bin, ajam kôm toôlim palêgen ma têmtac gêwin aêac, tec galoc atu lau tolêlôm amoasin Anôtônê laurja êwinman.

⁸ Aê gabe jakac amac atom. Lau ñagêdô sêgôm toôlin palêgen, tec gabe jansaê amac gebe oc têmtac gêwin ñanô amboac tonaj me masi. ⁹ Amac ajala aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinjac. Enj ñac tolêlôm, mago kêtû ñac ñalêlôm sawa kêtû amacña, gebe ênê ñalêlôm sawa tonaj êkêñ amac atu lau tolêlôm. ¹⁰ Aê jawa ñoc taêc gêjam sa êpi binj tau acgom. Binj tonec oc êmoasin amac. Gêdêñ jala lanjwa amac ajac m kôm tau, mago ajam ñaômagenj atom, têmtac gêwin ñanôgenj tec ajam. ¹¹ Amboac tonaj galoc anac dabinj kôm tau ma angôm binj, tanj nêñ ñalêlôm êkac amacña nan, ñanô êsa ña gêñ, tanj gêc amacña nan. ¹² Embe nêñ ñalêlôm êkac amac ma akêñ êtôm gêñ, tanj gêc amacña, go Anôtô êlic ñajam. Akêñ genj, tanj taôm apô lêna amoa nanj atom. ¹³ Aê taêc gêjam binj tonec gebe lau ñagêdô sêmoa ñajam ma sêlêwanj tauñgenj ma amac aôc gêñwapac nec atom. Amac samob atôm taômgenj. ¹⁴ Galoc tonec amacnêñ gêñ taêsam gêc, tec anam êsêacnêñ sêpô lênanja sa. Ma êsêacnêñ gêñ ñagêdô embe ênêc, go sênam amacnêñ apô lênanja sa amboac tonaj ma amoa atôm taômgenj. ¹⁵ Êtôm binj, tanj teto gêc gebe

“Ñac tanj kejonj mana taêsam nanj, nê mana kêlêlêc su atom.

Ma ñac, tanj kejonj luagêc nanj, kêpô lêna atom.”

Titi to nê launêñ binj

¹⁶ Aê gajam danje gêdêñ Anôtô gebe kêkac Titinê ñalêlôm e ôli palê kêsa kêtû amacña ma gêgôm kêtôm aê gagôm. ¹⁷ Aêac alêñ binj ñac tau tec kêkêñ tanja ma tau ôli palê kôm tonanña e nê ñalêlôm kêkac enj ma gêdêñ amac gêwac. ¹⁸ Aêac asakinj lasinj tenj, tanj gôlôac dabunj samob sêñô enj gêjam mêtê ñajam ñawae nanj, tec gêwinj enj gêwac. ¹⁹ Mago kêtû tonanñagenj atom, gôlôac dabunj samob sêjalinj enj sa gebe êsêlêñ to ênam sakinj êwinj aêac êtu moasinj tonanña, gebe Apômtaunê wae êsa to êwaka aêacma têmtac gêwinj kôm tonecña sa. ²⁰ Aêac agôm tonaj gebe lau tenj sêñgolinj binj êpi aêac êtu moasinj kapôênj, tec aêac akôc necña atom. ²¹ Aêac taêñ gêjam gebe anjgôm ma gêñ ñapep sawa êtu Apômtau tauñgenj êlicña atom, anjgôm êtu ñamalac sêlicña amboac tonanjenj. ²² Ma aêac asakinj lasinj tenj gêwinj. Aêac asaê enj kêtû dim taêsam kêtû kôm ñagêdôña ma alic enj gêgôm gêñ toôli palêgenj. Enj taê kêpa amac su, tec ôli palê kêsa amacña. ²³ Titi tau tec jawa enj sa gebe ñoc ñac enj, nanj gêjam kôm kêpi amac gêwinj aê. Ma aêac lasinjagêc têtû gôlôac dabunj nêñ aposolo sêwaka Kilisinê wae sanja. ²⁴ Atôc nêñ têmtac gêwinj êndêñ êsêac ma awaka aêacma binj lanemña, tanj asôm kêpi amac nanj sa, gôlôac samob sêjala gebe binjnanô.

9

Tanam Anôtônê lau sa

¹ Sakinj tanam Anôtônê lau sanja tau gêc awê, tec jato ñabinj êndêñ amac êtiam atom. ² Aê kajala gebe nêñ ñalêlôm kêkac amac sakinj tonanña, tec kalanem amac gêdêñ lau Makedonianja ma kasôm gebe “Lau Akaijanja sêmasanj tauñ kêtû sakinj tonanña gêdêñ jala lanjwa sugac.” Amac waem ôlim palenja tonaj kêkêli lau taêsam ma sêkôc kôm tau sa amboac tonanjenj. ³ Galoc jasakinj lasitêwai tonaj sêwac, gebe binj, tanj kalanem amac nanj, êwaka tau sa gebe binjnanô, tec amac amansanj taôm êtôm aê kasôm. ⁴ Aê embe jawinj lau Makedonianja ñagêdô jawac ma jatap amac sa gebe amasanj taôm su atom, oc êngôm aêac, tanj taêñ kêka amac nanj, majenj ñanô. Aê gabe jasôm binj êpi amac majem êsanja nec atom. ⁵ Kêtû binj tonanña aê taêc gêjam kêtû tónj gebe janac binjsu lasitêwai tonaj, gebe sêselêñ sêmunj sêndêñ amac sêwac ma sênac dabinj moasinj, tanj amac akêñ ñawae gebe asakinj nanj kwananjenj. Embe anac dabinj taôm amboac tonaj, go êwa moasinj tau sa gebe akêñ kêtû aêac akac amacña atom, taôm nêñ ñalêlôm kêkac amac tec akêñ.

⁶ Taêm ênam tonec acgom. Ñac tanj kêsê ñawê luagêcgenj nanj, oc ejonj ñanô luagêcgenj sa. Ma ñac, tanj kêsê ñawê taêsam nanj, oc ejonj ñanô taêsam sa. ⁷ Lau samob sêkêñ atôm nêñ ñalêlôm êkac êsêacña, sêkêñ totêntac secgenj êtu sêkac êsêacña atom, gebe Anôtô têtac gêwinj ñac, tanj kêkêñ totêntac wapômgenj nanj. ⁸ Anôtô kêtôm gebe êkêñ moasinj samob ênam amac auc, gebe atap nêñ gêñ êôc amac tónja sa ñapanj ma atap sa êlêlêc e atôm gebe anjgôm kôm ñajam samob, ⁹ kêtôm teto gêc gebe

“Enj kêpalip nê gêñ gêdêñ lau ñalêlôm sawa.

Ênê binjgêdêñ oc ênêc endenj tónjenj.”

¹⁰ Ñac tanj kêkêñ ñawê gêdêñ ñackêpalip-ñawêwaga to kêkêñ mo gebe enj êninj nanj, oc êkêñ ñawê êndêñ amac amboac tonaj ma êkêñ êtu taêsam e amacnêñ binjgêdêñ ñajanô êtu kapôênj.

¹¹ Enj êkêñ amac atu lau tolêlôm gêñ samobña e atôm gebe akêñ gêñ totêmtac wapômgenj. Ma aêac anam amac sa e lau sênam danje Anôtô êtu nêñ moasinj tonanña. ¹² Amac ajam

kôm kêpi sakinj tonaj, tec gêjam Anôtônê lau sêpô lêna taunhagen sa atom, êkêli lau taësam sênam danje Anôtô. ¹³ Sakinj tonaj êwaka amac sa ma êkêli lau sêlambinj Anôtô êtu tanjem wamu to asôm Kilisinê njawae njajam lasênja ma êtu têtac wapôm gêbinj amac tøj têmij êsêac to njagêdô samobnja. ¹⁴ Êsêacnêj mec, tanj tetenj kêtû amacnja nanj, gêwa sa gebe sêjam awenj su amac kêtû moasinj kapôêjanô, tanj Anôtô kékêj gêdêj amac nannja. ¹⁵ Danje êndêj Anôtô êtu moasinj njanô, tanj kékêj gêdêj aëac njomagen nannja. Aëac tatôm gebe dawa moasinj tau sa tomalagenj atom.

10

Paulu kêkac binj su tau

¹ Aê, Paulu, tauc jalêj bi nj amac êtu Kilisinê njalêlôm njajam to malônja. Lau sêsôm binj kêpi aê gebe aê embe jamoa jawinj amac, oc jambu tauc, mago embe jamoa jaêc, oc jasôm binj njajanja. ² Aê jatenj amac gebe Angôm aê jasôm binj njajanja êndêj amac êndêj tanj jamoa jawinj amac nanj atom. Aê taëc gêjam kêtû tøj gebe jasôm binj njajanja amboac tonaj êndêj lau njagêdô, tanj taêj gêjam gebe aëac asêlêj asa lêj njamalacnja. ³ Binjanô, aëac njamalac, tec asa ma lêj, mago ajac sinj nj lêj njamalacnja atom. ⁴ Aëacma sinj njalaukasap njam kêsêp nom atom, Anôtônê laukasap tau njajanja kêtôm gebe anac sinj ma ansenj njacjonêj tunjôm njajanja su. Aëac ansenj njamalacnêj kauc keso, ⁵ to nêj binj tetoc taun saña, tanj gêsanj aëac auc e tajala Anôtô sapu nanj su. Ma êkônij binj samob, tanj taêj gêjam nanj, tøj e êsô Kilisinê binj njalabu. ⁶ Aëac amasanj taunj su gebe êndêj tanj amac anac dabinj tanjem wamu su acgom, go aëac amêtôc tanjêj pêc samob.

⁷ Matem êndij gêj, tanj gêc lanjônêjnja nanj. Nac tenj embe êlic tau amboac Kilisinê njac, nanj taê ênam ênêc taunja êwinj gebe aëac atu Kilisinê lau amboac tonaj atôm enj. ⁸ Aê embe jalanem tauc êlêlêc su êtu njacjai, tanj Apômtau kékêj gêdêj aëac nannja, oc majoc atom. Eo kékêj njacjai amboa amac saña, kékêj njacjai ansenj amac sunja atom. ⁹ Taêm ênam gebe aê gabe jatakê amac njac njoc papia nec atom. ¹⁰ Lau njagêdô sêsôm gebe “Ênê papia tec njajanja to njatêkwa. Mago enj tau embe êmoa êwinj aëac, go talic enj nac palê-palê ma ênê binj amboac njanô masi.” ¹¹ Njac tanj kêsôm binj tonaj nanj, taê ênam binj tonac acgom gebe Aëac tanj amoa jaêc ma ato ma papia njajanja nanj, oc anjôm binj, tanj ato kêsêp papia nanj, njanô êsa êndêj tanj wacamao awinj amac.

¹² Aëac abe akianj taunj e naanam tamij lau ma anam dôj taunj êpi êsêac, tanj taunj sêwaka taunj sa nanj, nêj njagêdô atom. Êsêac tonaj têtû taunj nêj dôj to sêjam dôj taunj kêpi taunj e nêj kauc kêlênsôj. ¹³ Aëac tonec abe alanem taunj êlêlêc su atom. Anôtô tau kékêj dôj gebe anam dôj-ma kôm. Aëac adaguc dôj tonaj tec wacao lasê amac. ¹⁴ Amac amoa madij njalêlôm, tec gêdêj tanj adêj amac awac to Kilisinê njawae njajamgen nanj, aka lêlêc madij tonaj atom. ¹⁵ Aëac alanem taunj kêtû lau tenj nêj kolenjnja atom. Mago aëac akêj matenj gebe amacnêj akêj gêwinj esewec ma akêj aëacma kôm êlainj tau njanô anja amacnêj e êtôm madij, tanj Anôtô kékêj nanj. ¹⁶ Go asôm njawae lasê e aka lêlêc amac naakêj êsêp lau samuc nêj gamêj ma alanem taunj êtu kôm, tanj lau tenj sêjam su anja nêj tunjêlôm nanj atom. ¹⁷ “Njac tenj embe êlanem tau, go êlanem tau êtu Apômtaunagenj.” ¹⁸ Njac tanj kêwaka tau sa nanj, enj kolenjwaga njanô atom. Njac tanj Apômtau kêwaka enj sa nanjenj, tec enj kolenjwaga njanô.

11

Paulu to aposolo dansarj

¹ Anj njoc binj meloc njagac acgommanj. Aê kajalagac gebe amac oc anj. ² Aê gajam lêmunj amac kêtôm Anôtô gêjam lêmunj gebe amac atôm awêtakinj njajam tenj, tanj kêsij enj kêtû njac tagenja nanj, tec gabe jawê amac andêj enj ana. Njac tau Kilisi. ³ Mago aê taëc dani amac gebe nêj njalêlôm, tanj kêsap Kilisi tøj njajêngenj nanj, oc êtu sec ma awi enj sinj atôm Ewa, tanj moac kêsau enj njac binj dansanj tokauc nanj. ⁴ Gebe njac tenj embe wacênam mêtê êpi Jesu tenj, tanj aëac ajam mêtê kêpi atom, me embe akôc njalau tenj sa, tanj akôc sa anja aëacma atom, me embe njawae njajam tenj, tanj aëac akêj gêdêj amac nanj atom, oc anj anac njawagenj.

⁵ Aê kasaê tauc gebe “aposolosêga” tonaj lau tokauc sêlêlêc aê su nec atom. ⁶ Moae kasôm binj amboac kwapuc, mago njoc kauc amboac kwapucnêj atom. Binj tonaj aëac awa sa gêdêj amac gêc awêgenj njac binj to lêj tokainjtokainj.

⁷ Aê gabu tauc gebe jatoc amac sa ma kasôm Anôtônê njawae njajam lasê kakôc njacêlêj gêj su atom, tec gagôm sec me. ⁸ Gôlôac dabunj njagêdô sêjam ôli aê gebe janam sakinj amac. Aê galic amboac kajanggo gêj anja êsêacnêj. ⁹ Gêdêj tanj gamoa gawinj amac tokapô lêna njêngenj nanj, aê kaêlênsôj amac ma katerj gêj anja amacnêj njac tenj nê atom. Lasitêwai tanj sêmêj anja Makedonia nanj, sêjam njoc kêpô lêna sa. Aê gajob tauc ma oc jajob tauc njapep gebe jakêj wapac tenj êndêj amac atomanô. ¹⁰ Kilisinê binjnanô gêjam aê auc, tec jasôm êtu tøj gebe njoc

waec tonaj nawae êmbacnê anja Akaia ñagamêñ samob atomanô. ¹¹ Aê kasôm binj tau kêtü asagenña. Kasôm gebe têtac gêwiñ amac atom me. Anôtô kêjala gebe têtac gêwiñ amacgac.

¹² Gêñ tarj gagôm gamoa narj, oc jawi sirj atom, gebe jakô êsêac, tarj sebe tetoc tarj sa ma sêsôm gebe sêjam kôm têtôm aêac narj, waenj auc. ¹³ Lau tônê ñai êsêac aposolo dansarj. Êsêac kolenwaga dansarj, tarj sêjam Kilisinê aposolo lanjôn narj. ¹⁴ Binj tonarj êtakê amac atommarj, gebe Sadarj tarj gêjam anjela ñawêña lanjô. ¹⁵ Tec ênê sakinwaga embe sênam sakinwaga binjgêdêñña lanjôn, oc alic amboac gêñ kainj tenj atom. Êtu ñamu êsêac têtac ñagêjô sa êtôm nêñ kôm, tarj sêjam narj.

Paulu gêôc ñandarj taêsam kêtü enj aposoloña

¹⁶ Aê jasôm ñoc binj êtiam gebe alic aê amboac ñac meloc atom. Mago embe alic aê amboac ñac meloc, narj alicmarj, tagenj alôc sa gebe jalanem tauc ñagac agcom. ¹⁷ Binj tec jasôm nec Apômtaunê binj atom. Aê jasôm binj lanemña tonec amboac ñac meloc tenj. ¹⁸ Lau taêsam sêlanem tarj kêtü binj ñamalacña, tec gabe jalanem tauc êtu tonarjña êwiñmarj. ¹⁹ Amac taôm lau tokaucgac, mago anjô lau meloc nêñ binj ajac ñawaegenj. ²⁰ ñac tenj embe êkônijn amac atu ênê sakinwaga, me êniñ amacnêm mo ñaômagenj, me êkôc amacnêm gêñ, me etoc tau sa, me êtac amac lanjômanô auc, oc alic ñajam. ²¹ Aê jasôm tomajocgenj gebe aêacma ñajarña masi, tec agôm gêñ amboac tonarj atom.

Mago ñac tenj embe êkianj tau sa gêñ tenjña, go jakianj tauc sa amboac tonanjenj. Galoc kasôm binj amboac ñac meloc kêtiam. ²² Êsêac Ebolaiwaga me. Aê amboac tonarj. Êsêac Israelwaga me. Aê amboac tonarj. Êsêac Abrahamnê wakuc me. Aê amboac tonarj. ²³ Êsêac Kilisinê sakinwaga me. Aê jasôm ñagêbôcñagenj gebe Aê gajam sakinj Kilisi kêlêlêc êsêac su. Aê gajam kolenj kêlêlêc êsêac. Aê gêñgôn kapoacwalô kêtü dim taêsam, si aê kêlêlêc e kêdabinj gebe jamac êndu. ²⁴ Judawaga si aê kêtü dim lemenj tenj kakôc sêm 39 kêtômgenj. ²⁵ Si aê ña sêm kêtü dim têlêac kêtiam, ma gêdêñ ñasawa tenj gadam kapoac gwêc geleñña samuc tenj ma gêbêcauc samuc tenj. ²⁶ Aê kasêlêñ gajac laoc gamêñ todim-todim, galom bu secsec, ma kêjanjowaga to aê tauc ñoc lau ma lau samuc dêdib aê ñawaô sebe sênac aê êndu. Aê gêñgôn malac to gamoa gamêñ sawa ma kapoac gwêc to gangônj gawijn lasitêwai dansarj ma gamoa jageo ñanô. ²⁷ Aê gajam kolenj e tekoc gêbac ma gêbêc taêsam gaêc bêc atom. Mo to bu gêjô aê ma kêpô lêna tauc gêñ taniñña samucgenj ma malo gêjam aê ma ñoc ñakwê masi. ²⁸ Aê gabe jasa binj ñagêdô sa êwiñ atom, tagenj tonec gebe kêtôm bêcgenj kêpô sim tauc kêtü gôlôac dabunj samobña, tec kêkônijn aê tônj ñanôgenj. ²⁹ ñac tenj embe êtu palê, go aê jatu panj atom me. Sec ñalip embe ênac ñac tenj, go aê têtac ñandarj êsa atom me.

³⁰ Lau embe sêkac aê gebe jalanem tauc, go jalanem tauc êtu ñoc palêpalêñagenj. ³¹ Apômtau Jesu Tama Anôtô, tarj aêac têlanem enj endenj tônjenj narj, tec kêjala gebe kasau atom. ³² Gêdêñ tarj aê gamoa Damasku narj, kinj Areta nê gôlinjwaga kêsôm gebe sêlai Damasku ñakatam auc sebe sêkôc aê tônj. ³³ Mago sêkêñ aê kasêp sêm, tarj sêwa kêtôm talu tenj narj, ma sêlêwanj aê kasa katam saunj tenj kasêp tunjôm ñamagêña gamêñ, tec gaêc êsêac lemenj su.

12

Paulu katu kainj tenj kêsa to Anôtô geoc binj lasê gêdêñ enj ñamijn

¹ Binj tonec gêc awê gebe lanem tau ñanô masi. Mago talanem tarjmarj. Galoc jawa binj katuc kainj tenj kêsa to Apômtau geoc binj lasê gêdêñ aêña sa. ² Aê kajala ñac tenj Kilisi gêbinj enj tônj ma kêsunj enj sa kêpi undambêc ñadenj kêtü têlêacña narj gêja. Binj tonarj kêsa ñajala 14 su. ñac tau toôligenj gêja me gêwi ôli sirj, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. ³⁻⁴ Aê kajala gebe Anôtô kêsunj ñac tau tonarj sa kêpi paradis. ñac tau toôligenj gêja me gêwi ôli sirj, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. Anga ônê enj gêñô binj, tarj ñamalac awenj sêsôm têtôm atom to sêjac jao gebe sêsôm atom narj. ⁵ Aê gabe jalanem ñac tonarj, gabe jalanem tauc atom. Embe jalanem tauc, oc jalanem tauc êtu ñoc palêpalêña. ⁶ Aê embe taêc ênam gebe jalanem tauc, oc jangôm tauc jatu meloc atom, oc jasôm binjñanôgenj. Mago aê gabe janam tauc tônj gebe ñac tenj êlic aê ñajam êlêlêc su atom. Gêñ tarj enj gêlic aê gagôm to binj, tarj enj gêñô aê kasôm nanjenj êwaka aê sa.

⁷ Anôtô geoc binj kainj tenj ñanô lasê gêdêñ aê, mago enj gebe aê jatoc tauc sa atom, tec kêkêñ gêmac tonandarj kainj tenj gêdêñ aê, aê galic gêmac tau kêtôm Sadarjñê anjela tenj, tarj kêtuc aê gebe jatoc tauc sa atom. ⁸ Aê katenj Apômtau kêtü dim têlêac kêtü gêmac tarjña gebe êkôc su anja aê. ⁹ Mago enj kêsôm gêdêñ aê gebe “Aôm kôtap ñoc moasinj sêñac, tec kôpô lêna gêñ tenj kêtiam atom, gebe ñoc ñaclai ênac dabijn tau anja lau palê-palê nêñ.” Amboac tonarj aê jalanem tauc ñoc palê-palêña janac ñawaegenj gebe Kilisinê ñaclai êkwa aê auc. ¹⁰ Amboac tonarj oc jalic ñajam gebe jamoa topalê-palêgenj ma lau sêñgôm aê sec to japô lêna tauc ma sêjanda aê to janjônj naeo êtu Kilisinja. Êndêñ tarj jamoa topalê-palêgenj narj, jamoa tonjclaigenj.

Paulu kêpô sim tau kêtü lau Korintiña

¹¹ Aê katu ñac meloc sugac. Amac akatu aê tec katu gêñ meloc. Kôm awaka aê saña gêjac amac ñawaegac. Aê ñac ñaðma, mago aposolo towae tonañ ñai sêlêlêc aê su atom. ¹² Aê gamoa gawin amac ma gaôc gêñwapac totêtac kêpa sugen e gagôm gêñsêga, tanj kêwaka aposolo sa nanj. Aê gagôm gêñsêga to gêñtalô ma gêñ tonjaclai. ¹³ Gôlôac dabun ñagêdô têtac gêñ ondoc sa, tanj amac atap sa atom. Gêñ tagen tonec tec atap sa atom gebe aê tauc kalênsôñ amac ma katenj gêñ tenj anja amacnê atom. Asuc ñoc geo tonañ ôkwimanj.

¹⁴ Galoc kamasanj tauc gebe jandêñ amac jawac êtu dim têtêacña. Ma aê gabe jakôc gêñ tenj anja amacnê atom. Aê gabe jatap amacnê gêñ sa atom, aê gabe jatap amac taôm sa. Ñapalê sênac awa sa êtu tenerji to tamenjña atom, tenerji to tamenji sênac sa êtu ñapalêña. ¹⁵ Aê têtac gêwinj ñanô gebe jakêñ ñoc gêñ samob to jaim tauc su êtu janam amac saña. Ma aê embe têtac êwinj amac êlêlêc su, go amacnê ñagêjô tonec gebe têtac êwinj aê ñagecgenj me.

¹⁶ Binj tau tonec gêc awê, aê katenj gêñ e kakêñ wapac amac atom. Tagen lau ñagêdô sêsôm gebe oc gagôm gêñlêlôm amac ma kasau amac e gajam amac ôkwi. ¹⁷ Amboac ondoc. Aê kasakinj lau dêdêñ amac sêwac nanj kasakinj nêñ tenj gebe êwê amac aucña me. ¹⁸ Aê katenj Titi gebe êwac ma kasakinj lasinj tenj gebe êwinj enj. Tec Titi oc gêwê amac auc me. Aêagêc asa ma lêñ toma ñalêlôm tagenj atom me. Aêagêc apuc ñac tagenj wanja atom me.

¹⁹ Amac abe aêac awa tauñ sa êndêñ amac enderj töngeñ me. Masigoc. Kilisi gêbinj aêac tönj ma aêac asôm binj akô Anôtô lanjônê. O lauace, genj samob tonañ aêac agôm gebe amboa amac saña. ²⁰ Aê gaê go tauc gebe moae êndêñ tanj wacjao lasê amac nanj, jatap amac sa atôm aê taêc gêjamña nec atom. Ma moae amac atap aê sa jatôm amac taêm gêjamña nanj, atom amboac tonanjenj. Aê katêc gebe moae jatap kisa to binj lêmunña ma têtac ñandanj, binj saic-saic to binj gêga ma binjalom, atoc taôm sa ma lêñ wauc-waucgenjña sa. ²¹ Aê gaê go tauc gebe aê embe jandêñ amac jawac êtiam, go ñoc Anôtô oc moae êkôninj aê ma amac alic, ma jatanj api taêsam, tanj sêgôm sec wanêcgenj su, mago sêjam tauñ ôkwi anja gêñ môp to mockainjña ma materj dangucña, tanj sêgôm nanj atom.

13

Paulu gêlêñ binj lau kêtü ñamu ma gêjac mata nê papia

¹ Galoc gabe jandêñ amac jawac êtu dim têtêacña. “Ñac luagêc me têtêac sêwa binj tenj sa acgom, go ñanô êsa.” ² Gêdêñ tanj gamoa gawin amac kêtü dim luagêcña nanj, kasôm binj gêdêñ lau, tanj gêmunjenj sêgôm sec to gêdêñ lau ñagêdô samob gebe Embe jawac êtiam, oc taêc walô amac atom. Galoc gamoa jaêc amac, tec jasôm binj tonanjenj êtiam. ³ Amac abe Kilisi êwa tau sa ñanôgenj gebe aê gajam enj awa. Enj gêmoa gêwinj amac amboac ñac palê-palê atom, gêmoa gêwinj amac tonjaclaijenj. ⁴ Binjñanô, enj ñac palê-palê, tec sêjac enj kêpi kakesotau. Mago Anôtônê ñaclai kêkêñ enj gêmoa mata jali. Enj gêbinj aêac tönj awê kainj ênê palê-palê, mago Anôtônê ñaclai êkêñ aêac amoa materj jali awinj enj gebe anam amac sa.

⁵ Ansaê taôm acgom. Amac akêñ gêwinj ñanô me masi. Taêm ênam taômmanj. Amac ajala gebe Kilisi Jesu gêmoa gêwinj amac me masi. Embe ajala atom, go atap saê ñanô sa atom. ⁶ Aê taêc kêka gebe amac ajala aêac gebe atap saê ñanô sagac. ⁷ Aêac atenj Anôtô gebe amac anjôm sec tenj atom. Aêac atenj binj tonañ kêtü awaka tauñ sa êndêñ amac alic gebe aêac lau ñanjêñ nec atom, atenj gebe amac anjôm gêñ ñajamgenj. Embe alic aêac amboac lau, tanj têtac saê ñanô sa atom nanj, oc êtôm, mago oc êlênsôñ aêac atom. ⁸ Aêac tec atôm gebe akôninj binjñanô tönj atom, aêac atoc binjñanô sagenj. ⁹ Embe aêac lau palê-palê ma amac lau ñajanja, oc aêac alic totêntac ñajamgenj. Aêac atenj ma mec kêtü binj tau tonecña gebe Anôtô êkêñ amac atu lau ñajanja samucgenj. ¹⁰ Aê gamoa jaêc ma kato binj tonec kêtü ñam tonecña gebe êndêñ tanj jaô lasê amac nanj, jansaic binj amac atom. Apômtau kêkêñ ñaclai tau gêdêñ aê, mago kêkêñ kêtü enserj amac sunja atom, kêkêñ kêtü êmboa amac sanjagenj.

¹¹ O lasitêwaac, anjgôñ ñajamôñ. Anac dabinj taôm ñapep. Alêñ binj taôm. Nêñ ñalêlôm êpi tagenj ma amoa tobijnmalôgenj. Ma Anôtô, tanj kêtü têtac gêwinj to binjalô ñamôkê nanj, wacêwinj amac.

¹² Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê. Anôtônê lau samob awenj gêjac amac.

¹³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj to Anôtônê têtac gêwinj ma Ñalau Dabunj êmbinj amac tönj êwinj amac samob.

Pauluné papia gédêj lau GALATA

Apômtau Jesu nê Njawae Njam kêlainj tau e sêsôm lasê lalau samuc, tanj nêj nam kêsêp Juda atom sêhō to sêkōc sa sêjac jawaegej sêwiñ-sêwiñ nanj, binj tonec kêlênsōj gôlōac buña gebe lau tenj têtū lau buña njanō atom aê sejop Mosenê Binjsu sêwiñ aegom. Paulu taê gêjam gebe aê sêsō Binjsu njalabu nê gejae êsêac njawae atom. Masianō. Enj gebe dambinj tauñ tonj tamij Kilisi nee takêj gêwiñ taugenj kêtū njanombanjanō gebe Anôtō gêlic njamalac samob gédêj kêtū sêkêj gewijnagenj. Tagenj lau njagêdō jasêdō lasê gôlōac Galatianja, nanj sêōc Paulunê binj tonanj auc ma sêsôm njajanja gebe Lau sejop Mosenê Binjsu êwiñ acgom, go Anôtō êlic êsêac têtū lau gédêj. Galatia tonanj Romnêj gamêj tenj gêc Asia Saunj.

Paulunê papia gédêj lau Galata nec njac tau keto gebe lau, tanj sêkêj tanjenj mêtê geo tonanj e seo sic nanj, sêkac tauñ ôkwi dëndêj gôlōac buña nêj sêkêj gewijn to nêj lêj njanêj nanj. Paulu gêjac m nê papia gêwa tau sa gebe Jesu Kilisi nê aposolo tenj enj ma gêwê kainj gaê tau, tec gêjam talanj tau gédêj lau, tanj seboc enj aposolo njanō atom nanj. Paulu gesenj esêae ma kêsôm njajanja gebe njamalac sêsunj sakinj aposoloña gelom enj atom, kekōc anja Anôtônê. Ma Anôtō kêsakinj enj gédêj lau samuc gebe ênam mêtê êsêac êlêlic lau Judawaga su. Go gelom binj tenj gebe sêkêj gêwiñ taugenj kêpō lau ôkwi têtū lau gédêj. Gocgo kêwaka binj tonec sa gêc môkêlatu 5 to 6 gebe takêj gêwiñ Kilisiña kêkac lau buña têtac gêwiñ tauñ, tec gêbinj êsêac tōj jasêjam tauñ sa to sêmoasinj tauñ topalêgenj.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-10
2. Paulu gêwa tau sa gebe enj aposolo njanō tenj 1:11-2:21
3. Njawae Njam Anôtônê moasinj 3:1-4:31
4. Kilisi kêgaboac lau buña su sêmoa nêj lêtêgenj, tec sêmansanj binjsu sênac njawaegej 5:1-6:10
5. Paulu gêjac mata papia tau 6:11-18

Paulu gêjac m nê papia

¹ Aê aposolo Paulu njoc binj tonec. Aê katu aposolo anja njamalacnêj atom, ma njamalac tenj kêjalinj aê sa atom. Jesu Kilisi agêc Tama Anôtō, tanj gêju enj anja njacmatênêj sa nanj, tec kêkêj aê. ² Aê to lasitêwai samob, tanj semoa sêwiñ aê nanj, ma binj êndêj gôlōac dabunj Galatjana nanj.

³ Tamenj Anôtō agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjmalō êndêj amac êwac.

⁴ Kilisi tau kêkêj tau kêtū aêacnêj secnja ma kêjanjo aêac anja nom sec tonec su kêtom Tamenj Anôtō nê binj. ⁵ Njawasi êndêj enj tenjenj ma tenjenj. Binjnanō.

Njawae njam tagenj tec gêc

⁶ Aê kêtakê, gebe amac akac taôm su sebenj anja njac, tanj kêkêj Kilisine moasinj kêkaiem amac nanj, ma asunj taôm adêj njawae njam tauña tenj aja. ⁷ Tagenj njawae njam tenj gêc atom, mago lau njagêdō tec sêlênsōj amac ma sebe sênam Kilisinê njawae njam ôkwi. ⁸ Anjō acgom, aêac me anjela undambêja tenj embe êsôm njawae njam tenj lasê êndêj amac eso njawae njam, tanj aêac asôm lasê sugac nanj, Anôtō oc êpuc boa enj. ⁹ Njoc binj, tê kasôm su nê, galoc jasôm njakônijnja êtiam gebe Njac tenj embe êsôm njawae njam tenj lasê eso njawae njam, tanj akōc anja aêacma nanj, Anôtō oc êpuc boa enj.

¹⁰ Galoc alic amboac ondoc. Alic aê gabe njamalac sêhō njoc binj njam me Anôtō êhō njoc binj njam. Me abe aê gagôm gênjêlôm gebe njamalac sêlic aê njamnja me. Embe janjôm êtu njamalac sêlic aê njamnja, oc jatu Kilisinê sakinjwaga atom.

Paulu kêtū aposolo njaminj

¹¹ Lasitêwaac, aê jawa sa êndêj amac gebe Njawae njam, tanj kasôm lasê gédêj amac nanj, nam kêsêp njamalacnja atom. ¹² Aê kakōc anja njamalac tenj nê atom, ma njamalac tenj kédōj aê atom, Jesu Kilisi tau geoc binj tau lasê gédêj aê.

¹³ Njoc lêj gêmunnja, tanj kasa gawinj lau Juda nanj, amac anjō njawaegec gebe kêjanda Anôtônê gôlōac ma gasenj êsêac njawad. ¹⁴ Aê gajob Judanêj mêtê kalêlic lau Juda taêsam, tanj ma jala kêtôm tau nanj su, ma kamasanj njoc lau njanō nêj njagôlinj langwa toôlic palê kainj tenj.

¹⁵ Mago Anôtō gêlic njam, tec kêjalinj aê sa gédêj tanj tinoc kêkōc aê atomgenj nanj, ma kêkêj nê moasinj mênjêkalem aê kwananjenj. ¹⁶ Ma enj geoc nê Latu lasê gédêj aê gebe jasôm ênê njawae njam lasê êndêj lau samuc, tec aê katu kênac njam gédêj njamalac tenj atom, ¹⁷ ma kapi Jerusalem gaja gebe jalic lau, tanj têtū aposolo sêmunj aê nanj atom. Aê gaja Arabia e gamu gaja Damasku kêtiam.

¹⁸ Gamoa e jala t  l  ac g  jaŋa, go kapi Jerusalem gaja gabe jalic Kepa, tec gaŋg  ŋ gawin enj b  c 15. ¹⁹ Mago galic aposolo   ag  d   n  ŋ tenj atoman  . Ap  mtau lasi Jakobo taugenj tec galic enj. ²⁰ Binj tec kato g  d  ŋ amac nec, kasau atom, kato kak   An  t   laŋ  n  m  ŋa. ²¹ Go gaja Suria to Kilikia   agam  ŋ. ²² G  l  ac dabunj Judaiaŋa, taŋ Kilisi g  binj   s  ac t  ŋ nanj, s  lic a   laŋ  can   atom. ²³ Binj tagenj tonec tec s  ŋ     wae gebe “Nac taŋ g  mungeŋ k  janda a  ac nanj, tec galoc k  s  m   wae   jam las   k  pi binj tak  ŋ g  wiŋŋa, taŋ g  mungeŋ gesenj su nanj.” ²⁴ Ma sêlambinj An  t   k  tu a  ŋa.

2

Paulu to aposolo   ag  d   n  ŋ binj

¹ Gamoa e jala 14 g  jaŋa su acgom, go a  ag  c Barnaba api Jerusalem aja k  tiam ma ak  c Titi g  wiŋ a  ag  c. ² An  t   geoc binj tau las   g  d  ŋ a  , tec gaja. Ma   wae   wae   jam, taŋ gajam m  t   lau samuc nanj, sa g  d  ŋ laumata amoa ma tauŋŋa, gebe k  m, taŋ gajam su to gajam gamoa nanj, janam   a  magenj atom. ³ Ma   s  ac s  kac a  ac k  tu asa   ac Helen Titi, taŋ g  moa g  wiŋ a  ac nanjŋa atom. ⁴ Lasit  wai dansanj   ag  d   sebe s  sa enj.   s  ac s  s  li a  ac popoc su m  ŋs  wiŋ sebe s  ndib a  ac, taŋ Kilisi Jesu k  gaboaac a  ac su anjga binjsuan   nanj. Ma   s  ac sebe s  k  niŋ a  ac t  ŋ as   binjsuan     labu   tiam. ⁵ Mago a  ac atu pal   to as     s  ac   labu   gac atom,   am gebe   wae   jam   abinjŋan     n  c amacŋa.

⁶ Lau   ag  d   s  moa, taŋ s  lic   s  ac amboaac laumata nanj. Oc t  tu laumata   nan   me masi, binj tonanj k  k  ŋ wapac a   atom, gebe An  t   k  puc lau tenj   am atom, g  lic samob t  t  m tauŋgeŋ. Laumata tonanj s  k  ŋ   ag  liŋ wakuc tenj g  d  ŋ a   atom. ⁷ Masian  .   s  ac s  jala k  tu t  ŋ, gebe An  t   k  k  ŋ k  m jas  m   wae   jam las     nd  ŋ lau samucŋa g  d  ŋ a   k  t  m k  k  ŋ k  m g  d  ŋ Petere gebe   s  m las     nd  ŋ Juda, ⁸ gebe An  t  , taŋ k  puc Petere t  ŋ k  tu Judan  ŋ aposolo nanj, tec k  puc a   t  ŋ g  wiŋ katu lau samuc n  ŋ aposolo. ⁹ Jakobo ag  c Kepa ma Joanj, taŋ s  sam   s  ac gebe g  l  ac d  bu      aal   nanj, s  jala moasinj, taŋ An  t   k  k  ŋ g  d  ŋ a  , tec s  kam a  ag  c Barnaba lemenj k  tu ambinj tauŋ t  ŋŋa, ma amasanj binj k  pi tagenj gebe a  ac ak  ŋ m  t     nd  ŋ lau samuc, ma   s  ac s  k  ŋ   nd  ŋ Juda. ¹⁰ Tagenj sêmasanj binj tonec g  wiŋ gebe a  ac ta  ŋ   nam lau   lal  m sawa anjga   s  acn  ŋ. A   tec ta  c g  jam binj tonanj ma gajam k  tu   oc k  m gajac   waegeŋ.

Paulu gec binj Kepa anjga Antiokia

¹¹ G  d  ŋ taŋ Kepa g  o las   Antiokia nanj, a  ag  c asenj tauŋ e kas  m k  pi enj t  b  la gebe G  g  m keso. ¹² Jakobon   lau jas  o las   atomgeŋ, ma enj geŋ g  ŋ g  ŋg  ŋ g  wiŋ lau samuc. Mago g  d  ŋ taŋ   s  ac s  o las   su nanj, enj k  gaminj tau jag  moa n   tauŋa gebe k  t  c lau bunja, taŋ s  sap l  ŋ s  sa launja t  ŋ nanj. ¹³ Juda bunja   ag  d   s  sa l  ŋdansanj s  wiŋ enj e s   Bamaba   kwi jakêsa l  ŋdansanj tau g  wiŋ amboaac tonanjenj. ¹⁴ A   galic lau sa amboaac   ac, taŋ k  k  ŋ g  d  ŋ a  , tec kas  m g  d  ŋ K  pa,   s  ac samob s  ŋ  , gebe “A  m Juda, tagenj k  sa Judan  ŋ l  ŋ atom, g  moa amboaac   ac samuc tenj. Mago amboaac ondoc tec k  kac lau samuc gebe s  sa Judan  ŋ l  ŋ.”

An  t   g  jam Juda to lau samuc k  si k  tu s  k  ŋ g  wiŋŋa

¹⁵ Teneŋji s  k  c a  ac Judagenj, a  ac lau sec anjga lau samuc n  ŋ atom. ¹⁶ Mago a  ac tajala gebe   amalac tenj embe   nam k  m, taŋ binjsu k  jatu nanj,   nan     sa, oc   t  m gebe   mansanj tau e An  t     lic enj   ac g  d  ŋ atom, enj   k  ŋ   wiŋ Jesu Kilisi acgom. Amboaac tonanj a  ac tak  ŋ g  wiŋ Kilisi Jesu gebe An  t     mansanj a  acn  ŋ binj to   lic a  ac tatu lau g  d  ŋ   tu tak  ŋ g  wiŋ Kilisiŋa,   tu tajam k  m, taŋ binjsu k  jatu nanj,   nan   k  saŋa nec atom. An  t     mansanj   amalacn  ŋ binj to   lic   s  ac t  tu lau g  d  ŋ   tu   amalac s  jam k  m, taŋ binjsu k  jatu nanj   nan   k  saŋa nec atoman  . ¹⁷ Mago a  ac embe ta  ŋ   ka gebe An  t     mansanj n  ŋ binj to   lic a  ac tatu lau g  d  ŋ   tu Kilisiŋa, go tat  m lau sec. Embe amboaac tonanj, oc Kilisi   tu sec   sakinjwaga me. Masigoc. ¹⁸ A   embe jakw   g  ŋ, taŋ gaseŋ su nanj   tiam, go jawa tauac sa amboaac   ac, taŋ k  g  li binjsu nanj. ¹⁹ Binjsu g  jac a     ndu, tec jaw   kainj binjsu   tiam atom, gebe jamoa janam sakinj An  t  geŋ. S  jac a   kapi kakesotau gawinj Kilisi. ²⁰ Gamoa matoc jali nec   am k  s  p a   tauc atom. Kilisi g  moa mata jali m  ŋg  jam   oc   lal  m auc. A   galoc tec gamoa matoc jali gamoa nom nec,   am k  s  p kak  ŋ g  wiŋ An  t  n   Latu, taŋ t  tac g  wiŋ a   to k  k  ŋ tau k  tu a  ŋa nanj. ²¹ A   k  tiŋ An  t  n   moasinj su atom. Binjsu embe   t  m gebe   mansanj   amalacn  ŋ binj e An  t     lic   s  ac t  tu lau g  d  ŋ, oc Kilisi g  mac   ndu   a  magenj.*

3

Binjsu to tak  ŋ g  wiŋ   abinj

* 2:21: Kepa k  tu Peteren     a   tenj. Asam Joanj 1:42.

¹ O amac Galatawaga, amac lau kauc gëbôc. Aê gawa Jesu Kilisi sa gêdêñ amac e kêtôm amac taôm alic enj geñkaleñ kakesotau. Ma asa gëwê amacnêm kauc ôkwi. ² Aê gabe janô binj tagenj tonec anğa amacnêm gebe Nalau Dêbuñ gêdêñ amac gëwac nec ñam kêsêp amac ajam kôm, tanj binjsu kêjatu nanj, e ñanô kësâ me anj ñawae ñajam e akêñ gëwiñgeñ. ³ Amac kauc gëbôc amboac tonanj me. Amac ajam m nêm lêñ toÑalau Dabuñgeñ ma galoc abe anac dabinj ña taôm nêm ôlimwalô me. ⁴ Amac atap moasinj tonanj ñai sa ñaômageñ me. Moae amboac tonanj nec. ⁵ Anôtô tanj kêkêñ Nalau gêdêñ amac to gëgôm gëñsêga kapôêñ anğa amacnêm nanj, oc gëgôm kêtû amac ajam kôm, tanj binjsu kêjatu nanj, e ñanô kësana me kêtû anj ñawae ñajam e akêñ gëwiñña.

⁶ Binj tonanj kêtôm teto gëc gebe “Abraham kêkêñ gëwiñ Anôtô, tec gëlic enj ñac gêdêñ.” ⁷ Amboac tonanj ajala acgom gebe lau, tanj sêkêñ gëwiñ nanj, têtû Abrahamnê latui ñanô. ⁸ Binj tanj teto gëc nanj, gëwa sa kwananjen gebe Anôtô êmansanj lau samuc nêñ binj e êlic êsêac têtû lau gêdêñ êtu sêkêñ êwiñña, tec ñawae ñajam gêdêñ Abraham kwananjen gebe “Gôlôac nomña samob têtap mec ñamoasin sa êtu aômña.” ⁹ Amboac tonanj lau, tanj sêkêñ gëwiñ nanj, têtap mec ñamoasin sa sêwiñ Abraham, tanj kêkêñ gëwiñgeñ nanj.

¹⁰ Samob tanj taêñ kêka kôm, tanj binjsu kêjatu nanj, binjsu oc êpuc boa êsêac gebe teto gëc gebe “Binjsu êpuc boa lau pebenj, nanj sêñgôm binj, tanj teto gëc binjsu ñabuku nanj, samob ñanô êsa tomalagenj atom.” ¹¹ Binj tonec gëc awê gebe binjsu kêtôm gebe êmansanj ñamalacnêñ binj e Anôtô êlic êsêac têtû lau gêdêñ nec atom, gebe teto gëc gebe “Ñac tanj Anôtô kêmasanj ênê binj e gëlic enj kêtû ñac gêdêñ nanj, êñgôm mata jali êtu kêkêñ gëwiñña.” ¹² Mago binjsu gëc kêtû takêñ êwiñña atom, gëc kêtû danjgôm ñanô êsanja amboac teto gëc gebe “Ñac tenj embe êmansanj binjsu tomalagenj, nanjo êñgôm mata jali.”

¹³ Binjsu kêpuc boa aêac, mago Kilisi kêsî aêac su. Enj kêkêñ tau kêsô binj kêpuc boanja ñalabu gêjô aêac su kêtôm teto gëc gebe “Binjsu kêpuc boa lau samob, tanj serkaleñ ka nanj.”

¹⁴ Anôtô gëgôm gëñ tonanj ma kêkêñ Kilisi Jesu gebe mec ñamoasin, tanj Anôtô gëjac mata gêdêñ Abraham nanj, elom lau samuc gebe aêac takôc Nalau, tanj Anôtô gëjac mata nanj, sa êtu takêñ gëwiñña.

Binjsu to binj, tanj Anôtô gëjac mata nanj

¹⁵ Lasitêwaac, aê gabe janam dôñ ñoc binj êpi ñamalacnêñ mêtê acgom. Ñac tenj embe êmansanj nê awalênsêm êtu tanj su, go Ñac tenj êtôm gebe ensenj su me ênac têtû nê binj tenj atom. ¹⁶ Ma Anôtô gëjac mata binj gêdêñ Abraham agêc nê wakuc. Enj kêsom gebe “Aôm to nêm wakuc” nec atom. Embe êsôm amboac tonanj, go êwa ña gebe ênê wakuc taêsam. Mago kêsôm gebe “Agêc nêm wakuc,” tec gëwa ña gebe ênê wakuc tagenj. Ênê wakuc tau Kilisi. ¹⁷ Aê gabe jasôm binj amboac tonec gebe Anôtô kêmasanj awalênsêm kwananjen e jala 430 gëjana acgom, go kêkêñ binjsu kêdaguc. Mago binjsu tau êtôm gebe ensenj awalênsêm su to ênam binj, tanj Anôtô gëjac mata nanj, ôkwi atom. ¹⁸ Gêñlênsêm tanj Anôtô gebe êkêñ nanj, embe ñam êsêp binjsu, go binj, tanj Anôtô gëjac mata nanj, ñanô masi. Mago Abraham kêtap moasinj tonanj sa kêtû Anôtô gëjac mata gëñ tau gêdêñ enja.

¹⁹ Ma binjsu tau ñam amboac ondoc. Binjsu tau ñam gebe ñamalac sêñgêlisêñgêli sêmoa e Abrahamnê wakuc, tanj Anôtô gëjac mata binj kêpi enj nanj, mênêsa acgom. Anjela sêkêñ binjsu tau kêsêp sêlinwaga tenj lêma. ²⁰ Sêlinwaganê kôm gëjac ñac tagenj ñawae atom. Mago Anôtô enj ñac tagenj.

Binjsu ñakôm

²¹ Ma binjsu tonanj oc ensenj binj, tanj Anôtô gëjac mata nanj su me. Masianô. Binjsu tenj embe ênêc, tanj êtôm gebe êkêñ aêac danjgôm matenj jali nanj, go binjsu tonanj oc êtôm gebe êmansanj aêacnêñ binj e Anôtô êlic aêac tatu lau gêdêñ amboac tonanj. ²² Mago Anôtômê binj gëwa sa gebe sec kêkônijnj gëñ samob tônj, gebe lau, tanj sêkêñ gëwiñ Jesu Kilisi nanjenj, têtap moasinj, tanj Anôtô gëjac mata nanj sa.

²³ Gêdêñ tanj binj takêñ gëwiñña mênkêsâ atomgeñ nanj, binjsu tau kégaminj aêac danjgôm kapoacwalô, gebe êkônijnj aêac tônj e êndêñ têm Anôtô eoc binj takêñ gëwiñña lasê acgom. ²⁴ Amboac tonanj binjsu kêtû aêacnêñ ajomwaga, tanj gëwê aêac dêdêñ Kilisi taja, gebe Anôtô êmansanj aêacnêñ binj e êlic aêac tatu lau gêdêñ êtu aêac takêñ gëwiñña. ²⁵ Galoc binj takêñ gëwiñña mênkêsâ, tec aêac tasô jaomwaga ñalabu kêtiam atom.

²⁶ Amac samob atu Anôtô latui kêtû akêñ gëwiñ Kilisi Jesuñ. ²⁷ Amac samob, tanj alinj sanju su nanj, Kilisi gëbinj amac tônj taminj enj, tec asô Kilisi kêtû nêm ñakwêgac. ²⁸ Talic lau ñagêdô amboac Juda ma ñagêdô amboac lau samuc atom. Talic ñagêdô amboac gëñômâ ma ñagêdô amboac lau sêmoa nêñ lêtêgeñña atom. Talic ñagêdô amboac ñacwaga ma ñagêdô amboac lauo atom. Amac samob, tanj Kilisi Jesu gëbinj amac tônj nanj, atu ñanô tagenj. ²⁹ Embe Kilisinê gëñ amac, oc atu Abrahamnê wakuc ma awê kainj gëñlênsêm êtôm Anôtô gëjac mata.

4

¹ Aê jasôm êpi biñ teñ êwiñ acgom gebe Ñac-gêwê-kain-gêñlênsêm-waga kêtû tamanê gêñ samob ñatau. Mago ñac tau embe ñapalê saun, nanjo enj êtôm sakinwaga. ² Lau ñagêdô oc sênam enj awa to sejop ênê gêñ e êndêñ noc, tañ tama ketoc kékô kwanangenj nanj. ³ Aêac amboac tonanj. Gêdêñ tañ aêac ñapalêgeñ nanj, aêac tjam sakin tasô nom tonec ñagêñlêlôm ñalabu. ⁴ Mago gêdêñ tañ ñanoc tau nêñkêsa nanj, Anôtô kêsakin Latu, awê teñ kékôc enj, ma kêsô biñsu ñalabu. ⁵ Enj kêsô biñsu ñalabu gebe êsi aêac lau, tañ tamoa biñsu ñalabu nanj, su e tatu Anôtôné latui.

⁶ Amac atu Anôtôné latuigac, tec enj kêsakin Latunê Ñalau kêsêp aêacnêñ ñalêlôm ma Ñalau tau gêmôc gebe “Tamoc, o Tamoc.” ⁷ Amboac tonanj aôm sakinwaga kêtiam atom, aôm latu. Embe latu aôm, go Anôtô êkêñ aôm ôwê kainj gêñlênsêm amboac tonanj.

Paulu kêpô sim tau kêtû lau Galataña

⁸ Gêmungeñ amac ajam kauc Anôtô, tec ajam sakinj gêdêñ anôtôi, tañ nêñ ñanô masi nanj. ⁹ Galoc tonec amac ajala Anôtôgac, moae jasôm amboac tonec gebe Anôtô tau kêjala amacgac, ma amboac ondoc, tec abe akac taôm su amu andêñ nom ñagêñlêlôm palê-palê to ñanô masi ana êtiam, ma abe anac m sakinj tau êtiam. ¹⁰ Amac atoc bêc to ajôñ ma om to jala sagoc. ¹¹ Aê gaê go to kêpô lêna kêtû amacña gebe moae oc gajam kolenj kêpi amac ñaômagenj.

¹² O lasitêwaac, aê jaterj amac gebe atôm aêmanj amboac aê katôm amac. Amac atu kasec aê atom. ¹³ Amac ajalagac, gêdêñ tañ kasôm ñawae ñajam lasê gêdêñ amac kêtû ñamata nanj, kasôm kêtû gêmac kékô aê tônia. ¹⁴ Aê ôlic togêmac kêlênsôñ amac to matem panja gêjac aê ma alic aê amboac gêñ sec atom. Amac akôc aê sa amboac Anôtôné anjela teñ ma amboac Kilisi Jesu tau. ¹⁵ Ijoc amacmêñ, nêñ têmtac wapi gêmunja nanj gêc ondoc. Aê galic, tec jasôm lasê to jawa sa êndêñ amac gebe amac embe alic êtôm, oc akip matemlakôp sa ma akêñ êndêñ aê. ¹⁶ Ma galoc amboac ondoc. Aê kasôm biññanô gêdêñ amac nec katû nêñ ñacjo me.

¹⁷ Êsêac lau tonanj sêgôm gêñlêlôm amac nanj ñajam atom. Êsêac sebe sêkac amac su anja aê gebe atoc êsêac taungeñ sa. ¹⁸ Anjôm gêñlêlôm gêñ ñajam ñapanj ma anjôm êndêñ noc aê jamoa jawiñ amacñagenj nec atom. ¹⁹ O ñoc ñapalêac, ñandanj kêtuj aê kêtiam amboac awê ñapalê kêtuj enj e Kilisi êtu anô anja amacnêñ ñalêlôm acgom. ²⁰ Ojae, aê gabe jamoa jawiñ amac galocgeñ. Aê gabe jasôm biñ êndêñ amac janam aoc ôkwi-ôkwi. Aê kapô lêna tauc ñanô kêtû amacña.

Hagar agêc Sara têtû ñadônj

²¹ Amac tañ abe amoa biñsu ñalabu nanj, asôm êndêñ aê acgom, amac anô biñsu atom me. ²² Teto gêc gebe Abrahamnê latuagêc tec sêmoa, teñ anja sakinwagaonê ma teñ anja ñatauonê. ²³ Ñac tañ sakinwaga kékôc nanj, ñam kêsêp ñamalacña. Ma ñac, tañ ñatau kékôc nanj, ñam kêsêp Anôtôné biñ, tañ gêjac mata nanja. ²⁴ Biñ tonanj kêtû biñgôlinj gebe awê luagêc têtôm poac luagêc. Teñ kêkanônj lôc Sinai, tec ñawakuc tau têtû gêñôma, ²⁵ gebe ñaê Hagar tonanj sêsam kêpi lau Arabia nêñ lôc Sinai ma kêkanônj Jerusalem galocña, gebe Jerusalem galocña to ñagôlac têtû gêñôma sêmoa. ²⁶ Mago Jerusalem ôña tau, tañ kêtû tau nê ñatau gêmôa nê taunja nanj, kêtû aêac samob tenenji, ²⁷ gebe teto gêc gebe “Aôm awê kapoac, tañ kôkôc ñapalê atom nanj, têmtac ñajam êsa, ma aôm awê, tañ ñapalê kêtuj aôm atom nanj, ônam lasê toôndugeñ, gebe awê sawa nê ñapalê taêsam kêlêlêc awê tonjac nê su.”

²⁸ O lasitêwaac, Anôtôné biñ, tañ gêjac mata nanj, kêkêñ amac atu ñapalê atôm Isak. ²⁹ Gêmungeñ ñac, tañ nê ñam kêsêp ñamalacña nanj, kêjanda ñac, tañ Ñalau gêjac mata biñ kêpi enj nanj, ma galoc amboac tonangenj. ³⁰ Mago biñ, tañ teto gêc nanj, kêsôm asagenj. Kêsôm gebe “Ômasuc sakinwagaogêc latu sêc sêna, gebe sakinwagaonê latu êwê kainj gêñlênsêm êwiñ ñatauonê latu atom.” ³¹ Lasitêwaac, amboac tonanj sakinwagaonê ñapalê aêac atom, ñatauonê ñapalê aêac.

5

Kilisi kêgaboac aêac su, tec tajop nêñ lêñ ñapep

¹ Kilisi kêgaboac aêac su gebe tamoa nêñ lêtêgeñ. Amboac tonanj akô ñajana gebe sênam amac ôkwi nasêkônij amac atu sakinwaga êtiam atom. ² Alic acgom, aê Paulu jasôm êndêñ amac gebe Amac embe asôm gebe sêsa amac, go Kilisi ênam amac sa atom. ³ Ñamalac samob, tañ sêsôm gebe sêsa êsêac nanj, jawa sa êtiam êndêñ êsêac gebe êsêac sêngôm biñsu samucgeñ ñanô êsa tomalagenjmanj. ⁴ Amac embe taêm ênam gebe biñsu êmansanj nêñ biñ e Anôtô êlic amac atu lau gêdêñ nanj, oc andim taôm êngic anja Kilisinê e akac taôm su anja moasiñ tau. ⁵ Aêac takêñ materj gebe Anôtô êmansanj nêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ. Aêac daônj biñ

tonañ tamoã gebe Ñalau Dabun kêkêñ aêac takêñ gêwin. ⁶ Kilisi Jesu embe êmbin aêac tøj, oc sêsa aêac me sêsa aêac atom, tonañ ñanô masi. Ñanô tagen tonec gebe takêñ gêwin êkac aêac têtac êwin ñanôña.

⁷ Gêmungeñ amac asêlêñ nêñ lêñ ñajamgeñ amoa e asa kêkô amac auc, tec tañem wamu binñanô kêtiã atom. ⁸ Anôtô tañ kêkalem amac nan, kêkô amac auc atom. ⁹ Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgeñ auc e êsun. ¹⁰ Apômtau gêbin aêac tøj, tec taêc kêka amac, gebe nêñ ñalêlôm oc ênam tau ôkwi atom. Ma ñac, tañ kêlênsônñ amac nan, oc êndac nê ñagêjô. Ñac tau aê gajam kauc en, mago en oc êwê sa atom. ¹¹ O lasitêwaac, embe janam mêtê êpi sêsa launã, oc sêjanda aê êtu asageñña. Embe jasôm ñoc bin amboac tonañ, oc kakesotau ñawae êlênsônñ lau teñ atom. ¹² Ojae, lau tañ sêli amac sa nan, sêsa ôlingêdô samucgeñ sumañ.

¹³ O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac gebe amoa nêñ lêtêgeñ. Tagen amac amoa nêñ lêtêgeñ êtu têtac ñakalac ñamôkê atom, amac anam sakin taôm êtu têtac gêwin ñanôñageñ. ¹⁴ Gebe ñalô tagen kêkatonñ binñsu samob sa gebe “Têtac êwin lau wachañ aôm amboac têtac gêwin taôm.” ¹⁵ Embe êñac to asac taôm, nan alic taômgeñ gebe êndanğonñ taôm su atom.

Ñalauñ ñanô to têtac ñakalac nê ñanô

¹⁶ Aê jasôm bin teñ êwin acgom gebe Asêlêñ toÑalaugeñ ma anğôm têtac ñakalac êkac amacña ñanô êsa atom. ¹⁷ Aêac tajala gebe Têtac ñakalac gedec Ñalau ma Ñalau gedec têtac ñakalac. Gêñ tauagêc sêkêñ kisa gêdêñ taun, tec amac atôm gebe anğôm gêñ, tañ abe êngômña nan, ñanô êsa atom. ¹⁸ Ma ñalau embe êwê amac, oc amoa binñsu ñalabu atom.

¹⁹ Têtac ñakalac nê ñanô tau tonec ñai tec gêc awêgeñ gebe Bin mockainjo to mockainña, lêñ môpña, wauc-wauctêna, ²⁰ sakin gwamña, ben, kisa, sêsôm taun, sêjam lêmun taun, têtac ñandan, sêdc taun auc, sêwa taun kêkôc, sêkac taun su, ²¹ têtac sec, sênôm gêñ anaboa, señ lasam ñawaô to gêñ ñagêdô amboac tonañ. Bin tonañ ñai jasôm ñakôninña êndêñ amac amboac kasôm kwanangeñ su gebe Lau tañ sêgôm gêñ amboac tonañ nan, sêwê kain Anôtônê gamêñ atom.

²² Ma ñalau tau nê ñanô tonec gebe Têtac gêwin, têtac ñajam, binmalô daê bin tøj, ñalêlôm malô, gabêjam, tamoã ñanêñ, ²³ malô-malô, tatu mêtê taun ñapep. Binñsu ênac jao gêñ amboac tonañña teñ gêc atom. ²⁴ Samob tê têtô Kilisi Jesu nê gêñ nan, sêjac têtac ñakalac to ñalêlôm kêkac-kêkac êsêacñ kêpi kakesotau gêja su. ²⁵ Ñalau embe êkêñ aêac tamoã maten jali, nan tasa nêñ lêñ toÑalaugeñman. ²⁶ Damboa taun êtu waenña atom to tatan pêle taun atom ma têtac sec êndêñ taun atom. *

6

Daoc gêñwapac tanam taun sagen

¹ O lasitêwaac, ñamalac teñ embe êngêli binñsu, nan amac lau tonalau anam en sa ña nêñ ñalêlôm malô. Ma alic taôm gebe lêtôm êtap amac sa êwin atom. ² Aôc gêñwapac anam taôm sagen, go anğôm Kilisinê binñsu ñanô êsa. ³ Ñac teñ embe êkian tau gebe en ñac towae, mago en ñac ñaôma, oc ênsau tau. ⁴ Lau samob sênsaê nêñ kolen êndêñ-êndêngeñ sêlic acgom. Embe ñajam, go êtu êsêac taun waen. Êsêac sênam døj nêñ kolen êpi lau ñagêdô nêñ atom. ⁵ Samob oc sêdc taun nêñ gêñwapac êndêñ-êndêngeñ.

⁶ Ñac tañ gêñô mêtê nan, ênac sam gêñ ñajam samob êndêñ mêtê ñakêdônwaga êwê kain êwin.

⁷ Akêli taôm êtu awê Anôtô aucña atom, gebe gêñ, tañ ñamalac êsê nan, tec êkôc ñanô. ⁸ Ñac teñ embe êsê gêñ êsêp têtac ñakalac, oc ñanô têtac ñakalacña ensen en su. Ñac teñ embe êsê gêñ êsêp Ñalau, oc ñanô Ñalauña êkêñ en êngôn mata jali tengeñ. ⁹ Aêac tanam nêñ kolen ñajam tokam-tokam atom. Aêac embe tekweñ êmbac atom, go tatap nêñ ñanô sa êndêñ ñanoc. ¹⁰ Nêñ ñasawa tamoasinñ ñamalacña tec gêc. Amboac tonañ tamoasinñ lau samob, mago tamoasinñ gôlôac, tañ sêkêñ gewin Kilisi gebin aêac tøj nan, êlêlê su.

Paulu gêjac mata nê bn ma gêjac binñsu to gêjam mec gôlôac

¹¹ Alic ñatalô kapôêñ-kapôêñ tonec tauc lemoc kato gêdêñ amac. ¹² Êsêac samob, tañ sebe lau tetoc êsêac sa êtu gêñ nomñanña nan, sêkac amac gebe alôc ma sêsa amac. Êsêac taêñ gêjam bin tagen tonec gebe lau sêjanda êsêac êtu Kilisinê kakesotaunña atom. ¹³ Mago lau, tañ sêsa êsêac nan, taun sejop binñsu atom. Êsêac sebe sêsa amac e tetoc taun sa êtu amacña gebe asô sakin ôlinña tonañ ñalabu. ¹⁴ Mago aê, aê jatoc tauc sa êtu gêñ tenña atom, êtu aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê kakesotaunageñ. Kêtu kakesotaunã aê galic nom amboac gêñ matê, ma lau nomña sêlic aê amboac gêñ matê. ¹⁵ Sêsa launã me sêmoa samucgeñña tonañ ñanô atom. Ñanô tagen tonec gebe Anôtô êkêñ aêac tatu gêñ wakuc acgom. ¹⁶ Binmalô to Anôtônê

* 5:26: Alic Kor 1.5:6

taê walô êndêñ êsêac samob, tarñ sêsa nêñ lêñ sêndanɣuc ñagôlinɣ tonarñ narñ, to êndêñ Anôtônê lau Israel êwiñ.

¹⁷ Alênsôñ aê êtiam atom, gebe Jesunê bêlêm ñamala gêc aê ôlicgac.

¹⁸ O lasitêwaac, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ êwiñ amacnêñ ñalau. Biññanô.

Paulunê papia gêdêj lau EPESE

Paulunê papia gêdêj lau Epese nec ñac tau keto gebe êwaka binj, tê Anotôtô taê gêjam gebe êngômña nê, sa ênêc awegen gebe “Êndên ñanocgej ma embij gêj samob anje undambê to nom tøj, go êkêj Kilisi êtu ñamôké” (1:10). Go keto kêtú tonecña gewij gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêj lêj samob sêwaka binj kapôên tonaj ñam sa, ec sêkêj gewij Jesu Kilisi êmbij ñamalac pebenj tonj têtú gêj ñanô tagenj.

Paulu gêôj papia tau ñatêna sa gec ñasêbu ñamatarja keto kêpi Tamenji Anôtô kêjalij nê lau sa têtú ñanô tagenj ñalêj. Eñ kêsuc êsêacnêj binj ôkwi ma kêgaboac êsêac su anja nêj sec kêtú Latu Jesu Kilisinja, tec kêkêj Nalau Dabuj kêtú moasinj kapôên tonaj ñakamaclauj gebe géjac êsêac ñawae binjñanôgenj. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêj lêj samob amboac lau, tanj sejgom Kilisi gébij êsêac tøjgac êtu anô êpi tauj nêj sêmbij tauj tøj tonanôgenja. Kilisi gébij Anôtônê lau tøj têtú gólôac dabuj tagenj nec, Paulu gêwa sa to gé dôj kêpi binj tonec ñai gebe gé dôj gólôac dabuj kêpi ôli tenj, tanj Kilisi kêtú ñamôké nanj, me kêpi andu tenj, tanj Kilisi kêtú ñaalê kêclêsurja nanj, me kêpi awê tenj, tanj Kilisi kêtú ênê akwenj nanj. Paulu keto papia tau keto binj géjam dani ma enj taê géjam Anôtônê moasinj, tanj mênjkêtu anô kêpi Kilisi nanjac. Ênê ñalêlôm kêkac enj todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp ñasawa géwij-gêwij. Enj keto binj samob kepenj Kilisi têtac géwij ñamalacña to kêkêj tau kêtú da géjô ñamalac surja ma kêsuc ñamalacneñ sec ôkwiña to taê labu ma kêmoasinj ñamalacña to nê ñalêlôm ñawê ma nê lêj selecña.

Nadênanj

1. Paulu géjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gólôac Dabuj 1:3–3:21
3. Lêj wakuc géjac lau, tanj Kilisi gébij êsêac tøj nanj ñawae 4:1–6:20
4. Paulu géjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa géjac lau Epese

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô kêkalem aê nanj, ñoc binj êndêj Anôtônê lau, tanj sêkêj géwij Kilisi Jesu sêjgôj Epese nanj. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjalô êndêj amac êwac.

Moasinj tanj tatap sa kêtú Kilisinja

³ Awenj géôc aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tanj kêkêj Kilisi ma géjam mec aêac ña mec ñalêlômña tokainj-tokainj, tanj ñam kêsêp undambê nanj. ⁴ Anôtô kêkêj nom atomgenj, ma kêjalij aêac sa tatu ênê gêj kêtú Kilisinja e tatu lau dabuj to ñanjêj tamoa enj lanjônem. Anôtô têtac géwij aêac, ⁵ tec taê géjam kêtú tøj gebe êkêj Jesu Kilisi êwê aêac dandêj enj tana natatu ênê latui. Binj tonaj enj têtac géwij gebe êngôm ñanô êsa. ⁶ Lambinj êndêj Anôtô gebe kêkêj latu, tanj têtac géwij enj nanj, mênjkêtu moasinj ñawasi tau gêdêj aêac.

⁷ Kilisi tau kêgaboac aêac su ña nê dec ma kêsuc tagêli binjsu ñabinj ôkwi. Binj tonaj gêwa ênê moasinj kapôênanô sa. ⁸ Anôtô kêsêwa moasinj tonaj mênjkêpi aêac. Enj ñac tokauc to kêjala binj, tanj gec lêlômgenj nanj, ⁹ tec gêwa nê binj ñalêlômña sa gêdêj aêac ma gebe êngôm binj tanj taê géjam kêtú tøj nanj, ñanô êsa gêdêj tanj kêkêj Kilisi. ¹⁰ Anôtô ênac dabij nê binj, tanj kêmasanj nanj, êndêj ñanocgeñ ma êmbij gêj samob anja undambê to nom tøj, go êkêj Kilisi êtu ñamôké.

¹¹ ñac tau kêkêj aêac awê kainj gêjñlênsê m kêtôm Anôtô kêmasanj kwanangenj ma gêgôm binj, tanj taê géjam kêtú tøj nanj, ñanô kêsá. ¹² Aêac tanj akênj matenj Kilisi kwanangenj nanj, alambinj Anôtônê ñawasi.

¹³ Ma amacnê m binj amboac tonangenj. Enj kêkêj amac anj binjñanô ñamêtê, ñawae ñajam kêpi lêj Anôtô ênam amac kêsinja e akênj géwij Kilisi, ma Anôtô kêkêj Nalau Dabuj, tanj géjac mata nanj, kêtú ñabelo atu ênê gêjña. ¹⁴ Nalau Dabuj tau kêtú aêacnêj gêjñlênsê m ñakamaclauj, gebe ênam aêac kêsá tatu ênê gêj ma talambinj ênê ñawasi.

Paulunê mec

¹⁵ Aê ganj amac akênj géwij Apômtau Jesu to têtac géwij Anôtônê lau samob ñawae, ¹⁶ tec gajam danje Anôtô kêtú amacña gedenj tøjgenj ma taêc géjam amac kêsêp ñoc mec ñalêlôm, ¹⁷ ma katenj aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê Anôtô, aêac Tamenji enj, tanj kêtú ñawasi ñatau nanj, gebe enj êkêj Nalau ênsuj kauc mêtêña to eoc binj lasêña êndêj amac e ajala Anôtô ñanôgenj. ¹⁸ Aê katenj gebe Anôtô êpô nê m ñalêlôm ñawê êsa e ajala ênê kalem, tanj akênj matem nanj, to ajala moasinj ñawasi tolêlôm-tolêlôm, tanj géjac mata gadêj nê lau nanj, ¹⁹ to ajala ênê ñaclai kapôênj kêlêlêc, tanj géjam kôm gêmoea aêac takêj-géwijwaga ñalêlôm nanj. Ñaclai ñajanja kapôênj

tonanjen²⁰ gêjam kôm gédêj tanj Anôtô gêju Kilisi gêdi sa anja nacamtênêj ma ketoc enj gêngôj ênê anôja anja undambê.²¹ Kilisi gêngôj tónê ma gêjam gôlij apômtai to nclai ma nactêkwa to ntaui. Enj kêlêlêc naê towae samob, tanj tetoc sa anja nom tonec to ònêja nanj su.²² Anôtô kêkêj gêj samob kêsô Kilisi akainj nlabu ma kêkêj enj kêtû gôlôac dabuj namôkê gebe ênam gôlij gêj samob.²³ Gôlôac dabuj tau tonanj kêtû Kilisi ôli, ma enj, tanj gêbinj gêj samob tôj nanj, gêjam ôli tau auc samucjen.

2

Anôtô gêju aêac sa tamoa maten jali

¹ Amac agêli binjsu to nêmc sec gégôm amac atu matê su.² Gêmunjen agôm nêmc gêj amboac tonec, asêlêj kêtôm nom tonec nagoiij to asô natau, tanj gêjam gôlij nclai sec umbonj nlabunja to nclau, tanj gêjam kôm kêpi lau tanjenpêc gédêj Anôtônê binj nanj nlabu.³ Gêmunjen aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêj lêj kêtôm têtac njakalac kékac aêacnja. Aêac dagôm gêj, tanj ôlij to njalêlôm kékac aêacnja nanj, njanô kêsa, tec Anôtô têtac njandanj gédêj aêac kêtôm têtac njandanj gédêj êsêac njagêdô.

⁴ Mago Anôtô taê walô aêac njanôjen ma têtac gêwinj aêac kêlêlêc,⁵ tec kêkêj aêac, tanj tatu mêtê kêtû tagêli binjsunja nanj, tamoa maten jali dawinj Kilisi. Anôtônê moasinj gêjam amac kêsi.⁶ Ma enj gêju aêac sa dawinj Kilisi Jesu to ketoc aêac dangôj gamêj undambêja dawinj enj.⁷ Anôtô gégôm gêj tonanj gebe êtôc nê moasinj tolêlôm-tolêlôm êndêj lau êndêj têtac samob, tanj oc mênêsa nanj. Moasinj tau gêwa tau sa gédêj tanj Anôtô têtac gêwinj aêac ma kêkêj Kilisi Jesu gêmêj nanj.⁸ Gebe Anôtô kêmoasinj amac, tec gêjam amac sa kêtû akêj gêwinja. Taôm agôm atom, Anôtô tau kêkêj njamagenj.⁹ Njamalac tenj nê kolej gêjam enj sa atom, gebe tenj etoc tau sa atom.¹⁰ Anôtô tau nê kolej njanô aêac. Enj gêwinj Kilisi Jesu ma kêkêj aêac gebe tanam kolej njajam, tanj enj kêmasanj kwananjen nanj, gebe tasa nêj lêj tapen njanô tonanjenj.

Anôtô gêbinj aêac têtac tatu gôlôac dabuj tagen

¹¹ Amboac tonanj taêm ênam gebe gêmunjen tenemi sêkôc amac amboac tentenjatui, ma lau Juda, tanj sêsa êsêac njalêmen nanj, tec sêsam amac gebe lau samuc.¹² Gédêj njasawa tonanj amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnêj lau njagêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kainj poac njamoasinj, tanj Anôtô gêjac mata gédêj nê lau nanj atom. Amac amoa nom tonec akêj matem gêj tenj atom to ajam kauc Anôtô.¹³ Mago galoc awinj Kilisi Jesu ma amac, tanj gêmunjen amoa jaêc nanj, atu gasuc amêj kêtû Kilisi gêmac êndunja.

¹⁴ Kilisi tau kêtû aêacnêj binjmalô njamôkê. Enj gêbinj aêac Juda to lau samuc têtac tapi tagen to gesenj kisa, tanj kêtû balanj gêj aêac gêngic nanj, su nj tau ôli.¹⁵ Enj gesenj binjsu njajatu to njagôlij su gebe êkêj tonj luagêc têtû tonj wakuc tagen êmoa enj tau njalêlôm, tec kêkêj binjmalô.¹⁶ Enj gêmac êndu anja kakesotau, tec gesenj kisa su jagêbinj lulugen têtac têtû ôli tagen ma gê wama gédêj Anôtô.¹⁷ Amboac tonanj Kilisi gêmêj ma gêjam mêtê kêpi binjmalô tau njanjawae njajam gédêj amac, tanj amoa jaêc Anôtô to êsêac, tanj têtû gasuc enj nanj¹⁸ gebe njac tau tonanj kêkêj Njalau tagen gêwê aêac samob dêdêj Tama taja.

¹⁹ Amboac tonanj amac atôm lau jaba to lau njamagêja kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launêj njagêdô to atu Anôtônê gôlôac awinj.²⁰ Enj kékêwê amac sa atu andu akô nombanj aposolo to propete njad. Ma Kilisi Jesu tau kêtû andu tau njalê kêclêsunja.²¹ Njac tonanj gedêj andu tau têtac ma êngôm êtu kapôêj e êtu Apômtaunê lôm dabuj,²² ma kêsunj amac sa awinj atu Anôtônê andu. tanj nê Njalau gêjam auc nanj.

3

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

¹ Kêtû tonanja aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê njac kapoacwalônja kêtû amac lau samucnja nec, katej mec gédêj Anôtô.² Amac anôgac gebe njac moasinj Anôtô kêkêj sakinj gédêj aê kêtû êmoasinj amacnja.³ Anôtô geoc nê binj, tanj gêc lêlômgenj nanj, lasê gédêj aê kêtôm binj, tanj kato dambêjenj gêc njamatanja nanj.⁴ Amac embe asam binj tau, oc ajala njoc kauc kêsa kêpi Kilisinê binj, tanj gêc lêlômgenj nanj.⁵ Gédêj têtac gêmunja njamalac sêjala binj, tanj gêc lêlômgenj nanj atom. Mago galoc Anôtô kêkêj nê Njalau geoc binj tau lasê gédêj nê aposolo dabuj to propete.⁶ Binj tanj gêc lêlômgenj nanj, tau tonec gebe Lau samuc sêhông njawae njajam, tec gégôm êsêac sêwê kainj Anôtônê gêjnênsêm to têtû Kilisinê ôli njagêjnêlôm ma têtac binj, tanj Anôtô gêjac mata kêtû Kilisi Jesunja nanj, njanjanô sa sêwinj.

⁷ Anôtô taê walô aê, tec kêkêj aê katu njawae njajam tonanj njasakinjwaga. Nclai njatau enj, tec kêkêj kôm tonanj gédêj aê.⁸ Anôtônê lau samob nêj njac njasec aê, mago njac moasinj ketoc aê sa gebe jasôm njawae njajam lasê êpi njac tolêlôm Kilisinê awa tenjenja êndêj lau samuc⁹ to jawa Anôtônê lêj êngôm nê binj njalêlômja njanô êsanja sa êndêj lau samob. Gédêj andanjenjanô Anôtô, tanj kêkêj gêj samob nanj, kêsinj binj tonanj gêc lêlômgenj,

¹⁰ gebe galoc gôlôac dabuj sêwa Anôtônê kauc mêtêrja tolêlôm-tolêlôm sa êndêrj apômtau to rjalai undambêrja. ¹¹ Anôtô kêsâ lêrj tonarj, tec gêgôm binj, tarj taê gêjam kêtû tônj gêdêrj andanrjanô narj, rjanô kêsâ kêpi aêacnêrj Apômtau Kilisi Jesu tau. ¹² Aêac tasêrj erj tônj to takêrj êwirj erj, ma tatêc taruj atom, ôlij andarj Anôtô to tasa erj rjagala totêntac êpa sugerj. ¹³ Amboac tonarj aê katenj gebe rjoc gêrjwapac, tarj gaôc kêtû amacrja narj, êlêc amac sa atom. Rjoc gêrjwapac tau êngôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwirj aêacrja

¹⁴ Kêtû tonarjja aê kêpônj ocduc gêdêrj aêacnêrj Apômtau Jesu Kilisi Tama, ¹⁵ tarj nê rjaê kêpi gôlôac undambê to nomrja samob kêtômgerj narj. ¹⁶ Aê katenj Anôtô gebe êkêrj rjalai êndêrj amac êtôm ênê rjawasi kapôêrj ma êkêrj nê Rjalau êruc nêrj rjalêlôm tônj rjajarja êsa. ¹⁷ Amac akêrj gêwirj Kilisi tec êkêrj nêrj rjalêlôm êtû ênê andu ma têtmtac êwirj rjanô rjawakac enselerj naendêrj amac tarj. ¹⁸ Go amac to Anôtônê lau samob nêrj kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwirj aêacrja kesewec kêtû tapa to kêtû baliñ ma kêpi gêja to kêsêp gêja ¹⁹ ma ajala Kilisinê têtac gêwirj tonarj, tarj kêlêlêc kauc samob rjêrgerj su narj, gebe Anôtô tau ênam auc samucgerj.

²⁰ Ma rjac tau tonarj, tec oc êngôm gêrj samob, tarj aêac taterj to taêrj gêjam narj, rjanô êsa êlêlêc rjêrgerj su êtôm rjalai, tarj gêjam kôm gêmoa nêrj rjalêlôm narj, ²¹ gôlôac dabuj to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê rjawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têt to têt rjêrgerj êna. Binrjanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tagerj

¹ Amboac tonarj aê, tec garjgônj kapoacwalô kêtû Apômtaurja nec, jalêrj binj amac gebe asa nêrj lêrj êtôm Anôtônê kalem, tarj kêtap amac sa narj. ² Ambu taôm to amoa tonêrj rjalêlôm malôgerj, aê binj tôngerj ma asip taôm sa totêmtac êwirjgerj. ³ Ôlim palê gebe Rjalau êkêrj binjalô êmbin amac tônj atu gêrj tagerj. ⁴ Ôlim tagerj to Rjalau tagerj êtôm Anôtô kêkalem amac ma akêrj matem nêrj rjanô kalom rja tagerj. ⁵ Apômtau tagerj ma binj takêrj gêwirj rja tagerj to busangtu tagerj. ⁶ Rjamarlac samob Tamerj Anôtô tagerj, tarj kêtû gêrj samob rjatau ma gêjam kôm kêpi gêrj samob narj, gêjam gêrj samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasinj sa gêdêrj-gêdêrjgerj kêtôm Kilisi tau gêjam dôrj ma gêjac sam gêdêrj aêac. ⁸ Kêtôm binj tec gêc gebe.

“Erj kêpi lôlôc gêja

ma kêkôc lau kapoacwalôrja sêwirj erj,
ma gêjac sam gêrj rjajam rjadomagerj gêdêrj lau.”

⁹ Rjalô tonec gebe “Erj kapi lôlôc gêja” narj rjam amboac ondod. Rjam tau tonec gebe kêsêp nom rjalêlôm rjakêlêndinj gêja gêmurj. ¹⁰ Rjac tau, tarj kêsêp gêja narj, rjac tau tonarj kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêrj samob auc. ¹¹ Rjac tau tonanrjgerj tec kêkêrj lau rjagêdô têtû aposolo ma rjagêdô têtû propete to rjagêdô têtû jaerjwaga ma rjagêdô têtû lausakinj to kêdônjwaga. ¹² Kilisi kêkêrj lau amboac tonarj gebe ênac dabirj Anôtônê lau sênam sakinj rjaper gebe sêmboa erj ôli sa ¹³ e takêrj gêwirj êmbin aêac samob tônj tapi tagerj to tajala Anôtônê Latu êtû tônj ma têtôp tatu lau kapôêrj e tatôm Kilisi tau nê dôrj. ¹⁴ Ma tatôm rjapalê dedec êtiam atom gebe laudansanrjêrj mêtê êtêlinj to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêlinj to gêbam warj nec atom. Lau amboac tonarj têtim to sêsau rjamarlac. ¹⁵ Aêac amboac tarj. Aêac tasôm binrjanô êndêrj taruj totêntac êwirjgerj ma têtôp tatu kapôêrj e nêrj lêrj samob esewec tatôm Kilisi, tarj kêtû rjamôkê narj. ¹⁶ Rjac tau tonec tec gêbinj ôli rjagêrjêlêlôm samob tônj kêpi tagerj to kêkêrj rjaduc gêdinj kêsô tau ma rjakalôc gederj ôli rjagêrjêlêlôm tônj. Ôli rjagêrjêlêlôm gêdêrj-gêdêrjgerj embe ênam kôm, tarj gêjac gêrj tau rjawae narj, oc ôli êtôp to êmboa tau sa ma têtac gêwirj êmbin rjanô tau tônj.

Kilisi kêkêrj aêac tasa lêrj wakuc

¹⁷ Amboac tonarj aê jasôm rjoc binj tonec êndêrj amac toaoc gêjac Apômtaurgerj gebe Asa nêrj lêrj atôm lau samuc, tarj taêrj gêjam binj rjadôma-rjadôma elême narj atom. ¹⁸ Rjakesec gêjam êsêacnêrj kauc auc. Êsêacnêrj kauc masi to nêrj rjalêlôm rjadani, tec kêbalarj êsêac auc gêdêrj sêngônj materj jali, tarj rjam kêsêp Anôtônê narj. ¹⁹ Êsêac sêgôm gêrj waucwaucgerj ma sêgôm gêrj môp-môp samob gêjam auc, sêgôm kêtû materj katu awarja tomajerj gêbacgerj.

²⁰ Binj amboac tonarj têtônj gêdêrj amac kêtû Kilisinja atom. ²¹ Amac arjô rjawae tau to têtônj mêtê tau gêdêrj amacgac kêtôm binrjanô, tarj gêc Jesu tauarja narj. ²² Amboac tonarj awi nêrj rjamarlac lanrjwa, nêrj rjalêlôm geo, tarj kêsâ lêrj gêmurj rja narj sinj. Têtac rjakalac kêsau gêôc rjamarlac lanrjwa e geserj tau su gêjarja. ²³ Amacr nêrj rjalêlôm to binj, tarj taêrj gêjam narj, êtû wakuc samucgerj. ²⁴ Ma asô rjamarlac wakuc, tarj Anôtô kêkêrj kêtôm tau nê katu narj sa. Erj êwaka tau sa rja lêrj gêdêrj to dabuj binrjanôrja.

²⁵ Amboac tonarj awi binransarj sinj ma asôm binrjanô êndêrj taôm êndêrjêndêrjgerj, gebe aêac tatu ôli tagerj rjagêrjêlêlôm. ²⁶ Embe têtmtac rjandarj, narj arjôm tarjêrj sec atom ma aê

têmtac njanđarj tōj e oc naêsêp nec atom. ²⁷ Alinj taôm gebe Sadanj êngōj amac njasawa atom. ²⁸ Njac gengej ênam gengej gêj êtiam atom, tau lêma ênam kolenj acgom, gebe êkôc nê kolenj njanô ma ênac sam enderj lau, tanj sêpô lêna taujja nanjej. ²⁹ Binj agwa-agwa êsa awemsuj atom, asôm binj njajamgej, tanj êpuc lau-sêpô-lênawaga tōj to êmoasij lau, tanj sêjô binj tau nanj. ³⁰ Ma anjôm Anôtônê Njalau Dabuj nê njalêlôm njawapac êsa atom, gebe ej kêtuj njabelo Anôtônê amac amac enderj nê becja. ³¹ Binjalom samob to binj keso-keso ma têmtac njanđarj to ali awem sa ma binj alôb-alôb to binj sesec tonanj njai samob nanj, awi sij. ³² Amoasij taôm to taêm walô taôm ma asuc nêmb binj ôkwi êndêj-êndêjgej, anjôm êtôm Anôtônê kêsuc amacnêmb binj ôkwi kêtuj Kilisija.

5

¹ Amac atu Anôtônê njapalê, tanj ej têtac gêwij nanj, tec atêkuj engej. ² Ma asêlêj totêmtac êwijgej amboac Kilisi gêwij aêac to kêkêj tau kêtuj aêacja kêtuj moasij to da gêdêj Anôtônê njamalu njajam.

³ Asôm gêj mockainjo to mockainja ma gej mōp-mōp samob to binj matem katu awanja êsêp nêmb binjalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec binj amboac tonanj njai. ⁴ Andec binj sesec ma binj meloc-meloc to binj agwa-agwa kêtôm amac asôm atomja amboac tonanjgej, anam danjegej êjô. ⁵ Binj tonec amac ajalagac gebe Mockainjo to mockainj tenj me mōp njatau tenj me njac mata katuboa tenj, tanj talic ej kêtôm njac gêjam sakij anôtônê jabanja tenj nanj, nêj tenj oc êwê kainj gêjnlênsêmb anja Kilisi agêc Anôtônê nêj gamêj atom.

Tasêlêj tamoa njawê njalêlôm

⁶ Lau tenj têtim amac nja binj njadmanjâma atom, gebe kêtuj binj amboac tonanja Anôtônê têtac njanđarj kêtap tanjejpêcwaga sa. ⁷ Awê kainj êsêacnêj binj atom. ⁸ Binjanjô, gêmujgej amac amoa tokesec, mago galoc amoa tonjawê gebe atu Anôtônê gêngac, tec asa nêmb lêj atôm njapalê njawêja, ⁹ gebe njawê njanô tonec moasij totau-totau ma binjgêdêj to binjanjô. ¹⁰ Ansaê gêj, tanj Apômtau gêlic njajam nanj. ¹¹ Njakesec njakolej, tanj njanô masi nanj, anam awij atom, akij sa ênêc awêgej acgom, ¹² gebe gêj, tanj êsêac sêgôm kelecgej nanj, embe tasôm ênêc awêgej, oc majerj. ¹³ Gêj samob, tanj takip sa e njawê êpô nanj, oc ênêc awê. ¹⁴ Ma gêj samob, tanj gêc awê nanj njawê. Tec binj gêc gebe “Aôm tanj gôêc bêc nanj, matam êlac ma ôndi sa anja njacmatêndêj, go Kilisi êpô aôm.”

¹⁵ Amboac tonanj ajop taôm êtuj nêmb lêj samobnja njapep. Asêlêj atôm lau meloc atom, asêlêj atôm lau tokauc mêtêjagenj. ¹⁶ Ajainj têm ênanja njadmagej atom, gebe têm tonec sec. ¹⁷ Amboac tonanj atu meloc atom, mago nêmb kauc êsa binj, tanj Apômtau taê gêjam gebe êngômja nanj.

¹⁸ Anôm wain e êjanij amac atom, gebe gêj tonanj oc êjanij amac. Njalau Dabuj ênam amac auc acgom ¹⁹ e pesalem to wê dabuj ma wê njajam-njajam êtuj nêmb binjalôm. Apuc wê dabuj sa to aôc Apômtau sa nja pesalem anja nêmb njalêlôm. ²⁰ Anam danje êndêj Tamenji Anôtônê enderj tōjgej êtuj gêj samobnja anam aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi lanjô.

Binj lauo to njača

²¹ Asô taôm njalabu êtuj atêc Kilisija.

²² Lauo sêsô nêj njaci njalabu êtôm sêsô Apômtau njalabu, ²³ gebe njac kêtuj awênê mōkêapac kêtôm Kilisi kêtuj gôlôac dabuj mōkêapac, ma kêtuj gôlôac dabuj, tanj kêtuj ej ôli nanj nê kêsawaga. ²⁴ Tec lauo sêsô nêj njaci njalabu êtuj gêj samobnja, têtôm tanj gôlôac dabuj sêsô Kilisi njalabu nanj.

²⁵ Amac njacwaga têmtac êwij nêmb lauo atôm Kilisi têtac gêwij gôlôac dabuj ma kêkêj tau kêtuj êsêacja. ²⁶ Ej kêkêj nê mêtê ma kêsagu êsêac nja bu têtuj selecja e têtuj Anôtônê gêj, ²⁷ gebe ênac dabij gôlôac dabuj e njawasi lanjwagej ma ênac ej mataanô njajam. Ej gebe êlic gôlôac dabuj njatêmui to mêlij-mêlij ma gêj njagêdô amboac tonanj njai êpi ej atom, gebe êlic ej êtuj dabuj to lanjônêmb sawagej. ²⁸ Amboac tonanj êsêac njacwaga têtac êwij nêj lauo êtôm têtac gêwij tanj ôlij. Njac tanj têtac gêwij nê awê nanj, têtac gêwij tau. ²⁹ Njac tenj kêkêj kisa gêdêj tau ôli atomanô. Ej gêlôm to kêtuj mêtê tau ôli njapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêj gôlôac dabuj, ³⁰ gebe aêac tatu ênê ôli njagêjnlêlôm. ³¹ “Kêtuj binj tonanja njamalac êwi têna agêc tama sij ma êsap nê awê tōj, ma êsêagêc têtuj ôli tagenj.” ³² Binj tonec njam kêsêp lêlômsêga ma aê gawa sa kêkanôj Kilisi to gôlôac dabuj. ³³ Mago kêkanôj amac gêwij. Njacwaga samob têtac êwij nêj lauo amboac têtac gêwij tanj, ma lauo samob tetoc nêj njaci sa.

6

Binj kêpi njapalê to tenenji ma tamenji

¹ Njapaléac, tanjem wamu éndênj tenemi to tamemi étu Apômtauŋa, gebe biŋ tonec jagêdênj.
² “Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kékênj biŋsu tonaj ma gêjac mata biŋ teŋ gêwiŋ kétu
 ŋamata gebe ³ “Óŋgôm gebe ômoa ŋajam to ômoa matam jali ec ŋêŋgeŋ aŋga nom.”

⁴ Tamenjac, atu kasec nêŋ njapalé e aŋgôm êsêac têntac ŋandaj ésa atom. Anam jaom êsêac
 ma amêtôc to alênj biŋ êsêac ŋa Apômtaunê biŋgeŋ.

Biŋ kêpi sakinwaga to nêŋ ŋataui

⁵ Amac sakinwaga, tanjem wamu éndênj nêŋ ŋataui nomŋa. Atêc êsêac to anam go taôm
 tonêŋ ŋalêlôm ŋajêŋ étôm ajam sakinj Kilisi. ⁶ Anac ŋamalac materjanô auc ŋa tanjem wamu
 étu sêlic amac ŋajamŋa nec atom, aŋgôm atôm Kilisinê sakinwaga ma amansarj Anôtônê
 biŋ étu tôŋ tonêŋ ŋalêlôm samucgeŋ. ⁷ Anam sakinj topalêgeŋ ma aŋgôm étôm ajam sakinj
 ŋamalac atom, aŋgôm étôm ajam sakinj Apômtau. ⁸ Taêm ênam, lau samob, sakinwaga to êsêac,
 tanj sêmoa nêŋ létêgeŋ nan, embe sênam koleŋ ŋajam, oc Apômtau êkêŋ ŋagêjô ŋajam éndênj
 êsêac étôm taugenj.

⁹ Ma amac ŋataui, amoasiŋ nêŋ sakinwaga amboac tonanŋeŋ. Awi biŋ saic-saic siŋ. Taêm
 ênam gebe êsêac to amac nêŋ ŋatau gêŋgôŋ undambê. Eŋ kêpuc lau ŋam atom, gêlic samob
 kêtôm taugenj.

Anôtônê laukasap

¹⁰ Ŋoc biŋ ŋagêdô tec gêc gebe Apômtau êpuc amac tôŋ ma nê ŋaclai ênam amac auc akô
 ŋajaŋa. ¹¹ Akôc Anôtônê laukasap sa tomalageŋ e akô ŋajaŋa ma aku Sadaŋnê Iêŋdansarj
 samob tulu, ¹² gebe aêac tajac siŋ gédêŋ ŋamalac nomŋa atom, tajac siŋ gédêŋ apômtau
 to ŋaclai ma nom ŋakesec tonec ŋatau to ŋalau sec, tanj sêmoa undambê nan. ¹³ Tec akôc Anôtônê
 laukasap sa tomalageŋmanj, go atôm gebe akô ŋajaŋa éndênj bêc sec tau e aku ŋacjo samob
 tulu akôgeŋ.

¹⁴ Amboac tonaj akôgeŋ. Ajandiŋ biŋŋanô ênêc dambêmpalê to anôŋ biŋgêdêŋ étu nêŋ
 maluku. ¹⁵ Asô biŋmalô ŋajawae ŋajam étu atapa ma anam anac ŋawaageŋ. ¹⁶ Akêŋ gêwiŋ étu
 nêŋ lautuc. Aja sa enderj tôŋgeŋ, gebe asi ŋac sec nê sôb toja samob êndu. ¹⁷ Akuc moasiŋ
 Anôtô gêjam amac kêsija étu nêŋ kululuj siŋŋa to aôc Anôtônê mêtê étu siŋ, tanj ŋalau kékêŋ
 nan.

¹⁸ Gêŋ samob tonaj aŋgôm tomeceŋ ma aterj Anôtô gebe ênam amac sa. Aterj mec étôm
 têm samob étôm ŋalau êwê amacŋa. Kétu tonanŋa anam jali to aŋgôm atu dôbgeŋ ma aterj
 étu Anôtônê lau samobŋa. ¹⁹ Ma aterj étu aêŋa êwiŋ gebe Anôtô êkêŋ mêtê éndênj aê éndênj
 noc jasôm biŋŋa e jawa ŋawae ŋajam ŋabiŋ kêsêp lêlômŋa sa totêtac êpa sugenj. ²⁰ Kétu ŋawae
 ŋajam tonanŋa aê katu ŋacjaerj ganjôŋ kapoacwalô. Tec aterj gebe jasôm biŋ, tanj gêjac aê
 ŋawae nan, lasê totêtac êpa sugenj.

Paulu gêjac mata nê biŋ

²¹ Lasinj ŋajam Tukiki, tanj gêjam sakinj Apômtau ŋajêŋgeŋ nan, ênac aê gamoa to gagôm
 ŋoc gêŋ samob ŋaminj éndênj amac gebe ajala. ²² Aê jasakiŋ ŋac tau éndênj amac êwac gebe
 ênac miŋ aêacma biŋ samob éndênj amac ma ênam malô amacnêŋ ŋalêlôm.

²³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ biŋmalô ma têntac gêwiŋ to takêŋ gêwiŋ ŋanô
 tau éndênj lasitêwai êwac. ²⁴ Moasiŋ éndênj êsêac samob, tanj têntac gêwiŋ aêacnêŋ Apômtau
 Jesu Kilisi tengeŋ ma tengeŋ.

Pauluné papia gédênj lau PILIPI

Pauluné papia gédênj lau Pilipi nec ñac tau keto gêjac Gôlôac ñamataña, tañ enj kêwaka sa anja masanj Airopa nanj ñawae. Malac Pilipi géc Makedonia, tañ lau Rom sêjanjo su kêtú nêj gamênj nanj. Apostolo gêngônj kapoacwaló, tec keto papia toney. Enj gêmoa toné ñalélóm ñawapacgenj gédênj ñasawa tonanj gebe kómwaga ñagédó sêsóm sêóc êné binj auc ma métê dansanj kêpi sa anja gôlôac Pilipiña, tec kékênj wapac enj gêwinj. Mago binj têtac ñajam to têtac épa sunja gêjam papia tau auc, ñam kêsêp Paulu kékênj gêwinj Jesu Kilisi tonjanógenja.

Paulu keto papia tau ñamanó toney gebe énam danje lau bunja anja Plllpl êtu gênj, têsêsakin gédênj enj nêga. Êsêac sêpuc enj tónj gédênj têm, tañ enj gêngônj jageo nanja. Enj gêlic gênj gwalêkinj kélénsónj enj tau to êsêac gêwinj amboac tañ, tec keto binj êpuc êsêac têtac tónja to awa enjenj êsêacña ma ôlinj andanj Anótónja kêsêp papia toney gêwinj-gêwinj. Go gêjam nenenj êsêac gebe sêmboa to tetoc taunj sa atommanj, sêkênj taunj sêsó Kilisi ñalabu tosêmbu taunjenj. Enj gêónj binj toney sa gédênj êsêac taênj énam étiam gebe sêsa nêj lénj têtóm Kilisi gêbinj êsêac tónjac né, ac taunj sêwê kainj kêtú sêmasanj Judanênj binjsu totanem wamugenj ma sêjop êsêacnênj om to gênj ñagólinja atom. Anótónê moasinj gédênj êsêac tec sêgóm. Ma moasinj tau gelom êsêac kêtú nêj sêkênj gêwinjñagenj. Gocgo keto têtac wapi to binjaló, tañ Anótó gêsuj ñamoganj gédênj lau, tañ Kilisi gêbinj êsêac tónj nanj, ñawae gédênj êsêac amboac tonanjenj.

Lau bunja sêkênj êwinj to sêsa nêj lénj totêtac wapigenj ma totêtac épa sugenj ma sêngóm to sêóc nêj genj sênsinj sugenja ñabinj gêjam sêga anja papia toney ñalélóm. Paulu tau têtac gêwinj gôlôac Pilipiña ñanógenj nanj kêtú awé anja papia tau gêwinj.

Nadénañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau nê binj ñagédó 1:12-26
3. Dambinj taunj tónj taminj Kilisiña 1:27-2:18
4. Paulu gêwa Timote agéc Epaproditi nêj kóm ñam sa 2:19-30
5. Paulu gêjam ja lau bunja gebe sejob taunj êndênj ñacjo, tañ sêmoa démôênja to gênj gédib êsêac géc lélómña nanj 3:1-4:9
6. Paulu to né lau Pilipiña 4:10-20
7. Paulu gêjac mata papia tau 4:21-23

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinwagaagéc Paulu agéc Timote ma binj êndênj Anótónê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbinj êsêac tónj sêngónj Pilipi nanj, ma êndênj gejobwaga to sakinwaga êwinj. ² Tamenj Anótó agéc Apómtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjaló êndênj amac êwac.

Paulu katenj mec kêtú lau Pilipiña

³ Aê gajam danje ñoc Anótó kêtóm têm samob, tañ taêc gêjam amac nanj. ⁴ Kêtóm têm samob, tañ katenj ñoc mec kêtú amac samobña nanj, katenj totêtac ñajamgenj, ⁵ gebe ñawae ñajam gêó lasé amac wakucgenj, tec ajam ñakolenj awinj aê amoa e mênggédênj galoc. ⁶ Aê kajala kêtú tónj gebe Anótó, tañ gêjac m kolenj ñajam tau anja nêj ñalélóm nanj, oc ênac dabinj kolenj tau êndênj Kilisi Jesu nê béc. ⁷ Aê taêc gêjam amac géc ñoc ñalélóm ñapanj, tec gagóm jagédênjenj gebe taêc gêjam binj tonanj kêpi amac samob. Ñam gebe gédênj tañ gêngônj kapoacwaló to gédênj tañ gamoa awé ma gajam ñawae ñajam kési to kapuc métê tónj nanj, amac awé kainj moasinj, tañ Anótó kékênj gédênj aê nanj awinj. ⁸ Aê gajam aoc su amac samob ñam kêsêp Kilisi Jesu nê taé waló aêacña. Anótó kējala gebe kasóm binjanó.

⁹ Aê katenj ñoc mec tecenec gebe Nêm têtac gêwinj ñanó esewec ñapanj ma ajala gênj to awa gênj samob êkóc e ñapep, ¹⁰ ec ajala gênj ñajam tau ma amoa tonêm ñalélóm ñakênkênj ma tolanómnêm sawagenj e êndênj Kilisinê béc. ¹¹ Ma binjgédênj ñanánó, tañ Jesu Kilisi taugenj êkênj nanj, énam amac auc gebe Anótónê ñawasi to wae ésa.

Kilisi kêtú aêac danjónj matenj jali ñamókê

¹² O lasitêwac, aê gabe jakênj ñawae êndênj amac anj gebe binj, tañ kêtap aê sa nanj, kêmoasinj ñawae ñajam ñanógenj. ¹³ Sinwaga tañ sejob gólinwaganê andu nanj, to lau ñagédó samob sêjalagac, gebe aê gêngónj kapoacwaló kêtú Kilisiña. ¹⁴ Ma ñoc kapoacwaló kékênj lasitêwai taêsam, tañ Apómtau gêbinj êsêac tónj nanj, sêkênj gêwinj ñajana kêsa, tec têtêc tau ñ atom ma sêsóm Anótónê métê lasé totêtac kêpa sugenj.

¹⁵ Lau ñagédó sêwa Kilisi sa kêtú têtac sec to têtac ñandanja, mago ñagédó tec sêjam métê tonênj ñalélóm ñajamgenj. ¹⁶ Lau tau tonanj sêgóm kêtú têtac gêwinja. Êsêac sêjala gebe Anótó kékênj aê gebe janam ñawae ñajam kési. ¹⁷ Lau ñagédó ónê sêsóm Kilisi lasé tonênj

nalêlôm makengey atom, sêgôm kêtü tauy waenya ma sebe sêkêy gênywapac êkôniny aê êwiny ñoc kapoacwalôgey.

¹⁸ Bin tonay kélênsôy aê atom. Aê têtac ñajam gebe sêsôm Kilisi lasê ñalêy tokainy-tokainy. Lau ñagêdô sêsau sêbanac bin, ma ñagêdô sêsôm tobinyanôgey. ¹⁹ Ma aê oc têtac ñajam ñapany gebe aê kajala amac atey nêy mec kêtü aêña amoa, ma Jesu Kilisi nê Ñalau ênam aê sa, tec gênywapac tonec oc êtu moasin êndêy aê. ²⁰ Aê taêc kêka to kakêy matoc ñanôgey, gebe gêy tenj êngôm aê majoc êsa atom. Aê jamoa matoc jali me jamac êndü, mago jangôm Kilisinê wae êsa ña tauc ôlic totêtac êpa sugen. Gêmungey gagôm, ma galoc amboac tonanjen. ²¹ Kilisi kêtü ñoc gêngôn matoc jali ñam, ma embe jamac êndü, oc gêmac tau êtu ñoc moasin. ²² Embe jamoa matoc jali anga nom êtu jatap kolen ñanô ñagêdô sanja, nanj oc japô lêna gebe jajalinj ondóc sa. ²³ Bin luagêc tonec kélênsôy aê ñanô. Aê têtac gêwiny gabe jamac tauc lêtêy jamoa jawiny Kilisi, tonec tec galic ñajam kélêlêc. ²⁴ Mago kêtü amacña tec gabe jangôy nom tonec. ²⁵ Ñoc ñalêlôm kêsaê, tec kajala gebe jamoa jawiny amac samob ma janam amac sa êtu nêy akêy gêwiny gebe atôp ma akêy êwiny totêmtac ñajamgen. ²⁶ Aê embe jamu jandêy amac jawac tenj êtiyam, oc êngôm amac awem êóc Kilisi Jesu ñanô-ñanô êtu aêña.

²⁷ Bin tagenj tonec tec gêc gebe Asa nêy lêy ñapap atôm Kilisinê ñawae ñajam, ec embe jawac, nanj jalic me embe jamoa jaêc, go janô ñawae gebe akô ñajanya totêmtac tagen ma anac sinj apuc taôm tôy êtu akêy gêwiny ñawae ñajamña. ²⁸ Atêc nêy ñacjonêy gêy tenj atomanô. Bin tonay êwa sa êndêy nêy ñacjo gebe oc sênanja, ma êwa sa êndêy amac gebe oc aku êsêac tulu, gebe Anôtô ênam amac kêsi. ²⁹ Anôtô kêmoasin amac kêtü Kilisinja ña lêy luagêc, tenj gebe akêy gêwiny enj, ma tenj gebe aóc wapac kêtü enja gêwiny amboac tonanjen. ³⁰ Ma sinj, tanj gêmunja alic aê gajac ma galoc anô ñawae gebe gajac gamoa nanj, amac taôm anac amboac tonanjen.

2

Lau bunja sêkôniny tauy têtôm Kilisi kêkôniny tau

¹ Amac asaê gebe Kilisi kêpuc amac tôy me masi. Ênê têtac gêwiny amac gêjam malô amac me masi. Nalau dabuy gêbinj amac tôy me masi. Amac taêm walô to têtac gêwiny taôm me masi. ² Embe amboac tonay, go anac dabiny aê têtac ñajam êsa samucgen ma angôm amboac tonec gebe taêm ênam gêy tagenj to têtac êwiny tagenj êmbiny amac tonj amoa tonêy ñalêlôm tagenj ma apenj binj tagenj. ³ Angôm gêy tenj êtu amboa taôm nêy awa to waemgenja atom. Ambu taôm to atoc lau ñagêdô sa sêlêlêc amac taôm acgom. ⁴ Taêm ênam amac taôm nêy ñengey atom, taêm ênam lau ñagêdô nêy êwiny. ⁵ Amacnêy ñalêlôm êtôm Kilisi Jesu nê acgommanj.

⁶ Enj tec katu kêtôm Anôtô, mago taê gêjam gebe inj katu tonay tôy atom, ⁷ kêkac tau su anja nê ñawasi ma gêjam sakiny katu kêtôm ñamalac to gêgôm gêy samob kêtôm ñamalac sêgôm. ⁸ Enj kêkôniny tau ma tanja wamu ñapanj e gêmac êndü anja kakesotau. ⁹ Kêtü bin tonanña Anôtô ketoc enj sa ñanô ma gê ñaê, tanj kélêlêc ñaê samob su nanj, kêpi enj, ¹⁰ gebe ñaê Jesu tonec oc êkêy êsêac peben, tanj sêmoa undambê to sêmoa nom ma sêmoa nom ñalêlôm nanj, sêpônj aenjud, ¹¹ ma imbelenj samob sêsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtü Apômtau gebe Tama Anôtônê wae êsa.

Tatu nom ñaja

¹² O ñoc lauace, gédêy tanj gamoa gawiny amac nanj, tanjem wamu ñapanj. Ma galoc gamoa jaêc tec angôm anac ñawae êtôm tonêgenj. Atêc to anam go taôm gebe anac dabiny nêy lêy Anôtô ênam amac kêsinja, ¹³ gebe Anôtô tau gêjam kôm gêmoa nêy ñalêlôm ma kêkac amac gebe angôm ênê binj ñanô êsa e ênac mataanô ñajam.

¹⁴ Angôm nêy gêy samob tobiny diñiny atom ma taêm ênam naêsa-naêsa atom, ¹⁵ gebe asa nêy lêy lanômên sawa tonêy ñalêlôm ñakêy kênj atu Anôtônê ñapalê mansanj, amoa lau sec to geo ñalêlôm. Apô êsêac atôm utitalata sêpô gamênj. ¹⁶ Andêy mêtê mata jali tôy. Embe angôm amboac tonay, go awaka aê waec sa êndêy Kilisinê bêc e êwa aê sa gebe kasa ñoc lêy to gajam ñoc kolenj kêjainj tauc ñadma atom.

¹⁷ Embe sêkêy aê jatu da êtu amac akêy gêwiny, nanj oc têtac ñajam ma jatu samuc jawiny amac samob. ¹⁸ Amboac tonay amac têtac ñajam ma atu samuc awiny aêgenj.

Timote agêc Epaproditi nêy binj

¹⁹ Aê taêc kêka gebe Apômtau Jesu êlôc ma jakinj Timote sebenj êndêy amac êwac, gebe janô amac waem êpuc aê tôy acgom. ²⁰ Aê katap ñac tenj sa, tanj taê gêjam binj kêtôm aê to kêpô sim tau kêtü amacña amboac ñac tonec nanj atom. ²¹ Êsêac ñagêdô samob taênj gêjam Jesu Kilisi nê binj atom, taênj gêjam tauy nêy binjenj. ²² Amac ajala gebe enj kêwaka tau sênjac, gêjam sakiny ñawae ñajam gêwiny aê kêtôm latu gêwiny tama. ²³ Aê kakêy matoc gebe jakêy ñac

tonaŋ êndêŋ amac êwac ŋagaôŋen, tagen gabe jansaê ŋoc binj e êtu katô acgom. ²⁴ Aê taêc kêka Apômtaugen gebe jandêŋ amac jawac seben amboac tonanŋen.

²⁵ Aê taêc gêjam binj tenj kêtû tôŋ gêwiŋ gebe jakêŋ aêac lasiŋ Epaproditi, taŋ amac asakiŋ enj gebe mênênam aê sa naŋ, êmu êndêŋ amac êwac. Enj gêjam kôm to gêjac siŋ gêwiŋ aê ŋapep. ²⁶ Ênê ŋalêlôm kêkac enj kêtû amacŋa ma gêmoa jageo ŋanô gebe amac aŋô ênê gêmac ŋawaegac. ²⁷ Binjŋanô, gêmac kapôêŋ gêgôm enj e kêsa paŋ sêawa, mago Anôtô taê walô enj ma taê walô enj taugen atom, taê walô aê gêwiŋ, gebe êsalê gêŋwapac ŋagêdô êpi aê êwiŋ atom. ²⁸ Amboac tonanj kêkacŋen gebe jakêŋ enj wacamac alic enj, ec têtmac ŋajam êsa êtiam, ma ŋagêŋwapac êlêwanj aê saunjen. ²⁹ Amboac tonanj akôc enj sa totêtmac ŋajamŋen. Atôc lau amboac tonanj sa êtu Apômtau gêbiŋ amac tôŋŋa, ³⁰ gebe enj kêsa paŋ sêawa kêtû Kilisiŋê kolenjja ma gêjam sakiŋ aê gim tau su gebe ênac dabiŋ sakiŋ, taŋ amac ajac m naŋ.

3

Binjgêdêŋ ŋanô

¹ O ŋoc lasitêwaac, aêŋoc binj ŋagêdô tonec gebe Apômtau êŋgôm amac têtmac ŋajam êsa. Aê ôl ic ŋakam gebe jato binj tonan êtiam-êtiam nec atom. Binj tonanŋen oc êpuc amac tôŋ amoa ŋajam.

² Ajop taôm êndêŋ kolenjwaga sec. Ajop taôm êndêŋ êsêac, taŋ sêgôm mêtê sêsa lau wauc-waucŋenja naŋ. Ajop taôm êndêŋ êsêac, êsêac kêam. ³ Aêac tec sêsa aêac ŋanô. Anôtônê ŋalau kêkac aêac, tec tajaŋ sakiŋ Anôtô ma aêac waen ŋam kêsêp Kilisi Jesu. Aêac taêŋ kêka gêŋ ôliŋja tenj atom. ⁴ Aê oc jatôm gebe taêc êka gêŋ ôliŋja amboac tonan. Tenj embe taê ênam gebe taê êka gêŋ ôliŋja, naŋ aê oc jaŋgôm êlêlêc su. ⁵ Aê tonec sêsa aê gêdêŋ ŋabêc kêtû 8ŋa. Aê ŋac Israelija tenj aŋga Benjaminnê gôlôac. Aê Ebolainêŋ Ebolai tenj, ma kamasan biŋsu katôm Parisai sêmasan. ⁶ Aê kêlênsôŋ gôlôac dabuŋ gajac ŋawaegen. Aê kasa bi ŋsu ŋalêŋ tolaŋôcnê sawagen e sêlic aê amboac ŋac gêdêŋ. ⁷ Gêŋ samob tonanj galic amboac gêŋ ŋanô, mago galoc galic gebe gêŋ ŋaôma kêtû Kilisiŋa. ⁸ Binjŋanô, aê galic gêŋ samob tonanj ŋai amboac gêŋ ŋaôma, tagenj tonec tec galic kêtû gêŋ ŋanô kêlêlêc su. Gêŋ ŋanô tau gebe kajala ŋoc Apômtau Kilisi Jesu kêtû tôŋ. Kêtû ŋac tonecŋa tec gawi gêŋ samob tonanj ŋai siŋ ma galic kêtôm lêndêm gebe jakôc Kilisi sa êtu gêŋ ŋanô, ⁹ ma aê jatu ênê gêŋ. Aê gawê kaiŋ tauc ŋoc binjgêdêŋ, taŋ ŋam kêsêp taŋoc wamu biŋsunja naŋ, kêtiam atom. Galoc aê gawê kaiŋ binjgêdêŋ, taŋ ŋam kêsêp takêŋ gêwiŋ Kilisiŋa naŋ, biogêdêŋ taŋ gêmên aŋga Anôtônê naŋ, ŋam kêsêp takêŋ gêwiŋ. ¹⁰ Binj tagenj tonec aê gabe jatap sa gebe jajala Kilisi to ŋaclai, taŋ gêŋ enj sa naŋ, êtu tôŋ, ma jaêc ênê ŋandanj jawiŋ e jatôm enj, taŋ gêmac êndu naŋ, ¹¹ ec moae jatap jandi aŋga ŋacmatênêŋ sa jawiŋ.

Talêti tapeŋ ŋanô lau

¹² Aê kakôc ŋanô tau su atom tagenj, ma gajac dabiŋ tauc gêbacnê atom tagenj. Gocgo kapuc gedên tôŋŋen tec gamoa, gabe jakôc ŋanô tau tôŋ, gebe Kilisi kêkôc aê tôŋgac. ¹³ O lasitêwaac, aê kêsaê gebe kakôc ŋanô tau tôŋ atom tagenj. Binj tagenj tonec tec jasôm gebe Binj lanjwa naŋ jaliŋ siŋ ma japuc gwêc êtu gêŋ, taŋ gêc aêŋoc nêŋŋa naŋŋen, gebe najakôc. ¹⁴ Aê kêlêti kapeŋ ŋabelo gebe jatap ŋanô sa. ŋanô tau Anôtônê kalem ôŋa, taŋ kêkêŋ Kilisi Jesu kêkalem aê naŋ.

¹⁵ Aêac taŋ tatu kwalam lanjwa su naŋ, samob taêŋ ênam binj amboac tonanj acgom. Ma embe taêm ênam binj tenj eso, naŋ Anôtô oc êwa sa êndêŋ amac. ¹⁶ Tagenj tasa nêŋ lêŋ tandanjuc ŋagôliŋ, taŋ gêwê aêac ŋapanj e mênjgêdêŋ tonec naŋ.

¹⁷ O lasitêwaac, atêku aêmanj ma asala êsêac, taŋ sêpuc aêac wa enj naŋ. ¹⁸ Aê kasôm gêdêŋ amac kêtû dim taêsam sugac ma galoc jasôm tomatoc-sulugen gebe Êsêacnêŋ taêsam sêmoa, taŋ nêŋ lêŋ kêwaka êsêac sa gebe êsêac têtû Kilisiŋê kakesotau ŋaŋaŋjo. ¹⁹ Êsêacnêŋ lêŋtêpôê gebe sênaŋja. Têntacwalô kêtû nêŋ anôtô ma êsêac tetoc tau ŋ sa kêpi gêŋ, taŋ kêtôm gebe êŋgôm êsêac majerj êsa. Êsêac taêŋ gêjam gêŋ nomŋaŋen. ²⁰ Aêacnêŋ malacmôkê ŋanô tê gêc undambê. Tec daôŋ tamoa gebe kêsiwaga Apômtau Jesu Kilisi aŋga tônê êmên. ²¹ Enj oc êpô aêac ôliŋ ŋaôma lanjwa ôkwi tatôm enj tau nê ôli ŋawasi. Enj êŋgôm gêŋ tonanj ŋanô êsa ŋa ŋaclai, taŋ kêtôm gebe êkêŋ gêŋ samob êsô enj ŋalabu naŋ.

4

¹ O ŋoc lasitêwaac, aê têtac gêwiŋ to gajam aoc su amac, gebe amac tec agôm aê têtac ŋajam ma atu aêŋoc gêlôŋ. O lauace, amboac tonanj akô ŋajanja, gebe Apômtau gêbiŋ amac tôŋgac.

Paulu gêlêŋ binj lau

² Aê jalêŋ binj awêlagêc Ewodia agêc Suntuku gebe sêmoa têtac tagenj êtu Apômtauŋa. ³ Ma aê gabe jatenj aôm, ŋoc ŋac, taŋ gôjam kôm ŋanjêŋŋen gôwiŋ aê naŋ, gebe ônam awêlagêc tonanj

sa, gebe êsêagêc sêjam kôm ñawae ñajamña sêwiñ aê têtôm Klemen to lau-sêjam-kôm-sêwiñ-aêwaga ñagêdo, nan nêñ ñaê gêc buku materñ jaliña.

⁴ Têmtac ñajam ñapan gebe Apômtau gêbiñ amac tônia, ma jasôm êtiam gebe Têmtac ñajam. ⁵ Anğôm nêñ gêñ totêmtac wapôm êwa amac sa êndên ñamalac samob. Apômtau kédabiñgac. ⁶ Apô sim taôm atom. Gêñ ten embe êngôm amac, nan aten to atan êndên Anôtô todaygegen. ⁷ Ma Anôtônê biñmalô, tan ñam kêlêlêc kauc to kauc nomña samob su nan, ênsób nêñ ñalêlôm to biñ, tan taêm gêjam nan, samob sa êkanônñ Kilisi Jesu.

⁸ O lasitêwaac, aê jasôm biñ ten êwiñ acgom gebe Biññanô to biñ mansañ ma biñ gêdên to biñ ñawa ma biñ tanô ñajamña to biñ ñapep ma biñ ñañên to piñ wae ñajamña ten, biñ samob tonañ ñai taêm ênam êtu tônia amac. ⁹ Biñ tan kadônia to kakên gêdên amac ma biñ, tan anjô to alic aê gagôm nan, anğôm amboac tonañ. Ma biñmalô ñatau Anôtô oc êwiñ amac.

Paulu gêjam dangge kêtû sêkên geñ sêjam en saña

¹⁰ Apômtau kêkên aê têtac ñajam kêsâ samucgen gebe amac amoa ec ñêngeñ e galoc ôlim palê kêsâ kêtiam gebe anam aê sa. Amac abe anam aê sa, mago ñalên masi. ¹¹ Aê kasôm biñ tonañ kêtû kapô lêna gêñña atom. Aê kadônia tauc gebe geñ ñagec-ñagec, tan jatap sa nan, kêtôm aê. ¹² Aê kajala tapô lêna gêñña. Aê kajala dangônñ moasu ñaônia. Aê kajala gêñ samob tonañ kêtû tônia tomalagen. Ñasawa ten aê gaen gêñ e gêoc aê tônia, ma ñasawa ten mo gêjô aê. Ñasawa ten aê katap ñoc gêñ taêsam sa, ma ñasawa ten kapô lêna gêñ. ¹³ Aê katôm gêñ samob tonañ ñai kêtû Kilisi, tan kêpuc aê tônia nanña.

¹⁴ Ma amac agôm ñajam gebe aoc ñoc gêñwapac awiñ. ¹⁵ Amac lau Pilipi taôm ajalagêc gebe gêdên tan gawa ñawae ñajam sa kêtû ñamata ma gawi Makedonia sin nan, gôlôac dabuñ ten sêpuc aê tônia ma aêac akên gêñ ten gêjô tau atom, amac taômgen. ¹⁶ Gêdên tan gamoa Tesaloniki nan, amac ajam aê sa ma asakiñ gêñ kêtû dim luagêc. ¹⁷ Aê taêc kêka gebe akên gêñ êndên aêña nec atom, masi, aê taêc kêka amac gebe anam ñanô êlêlêc su e êmoasiñ amac. ¹⁸ Gêñ samob, tan akên nan, kêtap aê sa su ma gêñ tau kêlêlêc aê su. Gêñ tan Epaproditi kêkôc anja amacnêñ gêmên nan, mênkêlêlêc aêgen. Gêñ tonañ kêtôm ñamalu ñajam to da mansañ, tan Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajamanô nan. ¹⁹ Ñoc Anôtô, tan kêkên Kilisi Jesu gêbiñ amac tônia nan, kêtû gêñ tolêlôm-tolêlôm ñatau tonawasi. En oc êkên gêñ, tan apô lêna nan, êlêlêc êmacgeñ. ²⁰ Nawasi êndên aêac Tamenji Anôtô totêm-totêm. Biññanô.

Paulu gêjac mata nê biñ

²¹ Aê aoc gêjac Anôtônê lau samob, tan Kilisi Jesu gêbiñ aêac tônia nan. Lasitêwai tan sêmoa sêwiñ aê nan, awen gêjac amac. ²² Anôtônê lau samob awen gêjac amac, ma êsêac, tan anja kaisaranê andurja nan, taên gêjam amac ñanô.

²³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ êwiñ amacnêñ ñalau.

Pauluné papia gédêh lau KOLOSOS

Pauluné papia gédêh lau Koloso nec nac tau keto géjac gôlôac buña anja Koloso nawae. Malac Asia Saunja tonan géc Epese ngamêh oc kêpiña. Paulu tau kékawa gôlôac tonan sa atom. Gédêh tan gêngôh Romnêh gémêh Asia namalacsêga Epese tau nan, en kékêh kômwaga jasêjam mêtê lau malac-malac, tec késae gebe kôm ênam jaom gôlôac Kolosona géjac en nawae géwin. Paulu gêh gawae gebe lau-mêtêgeowaga anja Judanêh jasêo lasê gôlôac tau. Lau tonan sêgaluh Helennêh mêtê jaba ngagêdô to binj anelara kêsêp taulêlôm. Ac sêpinjkap lau gebe awen êoc "njaclai to apômtau" tônê sêwin. Sêsau sebe lau ten sêjala Anôtô njanêh atom ma sêwê kainj en géjam êsêac kési njamoinj njanô atom, sêkêh êwin mêtê geo tonan acgom. Go sêsôm tenj géwin, sêsôm sêkacgej gebe sêsô êsêacnêh ngagôlinj amboac sêsa namalacnja nalabu ma sejop nêh jao samob amboac sênam dabuh bôc to gêh taniñja toê toê ma gêh ngagêdô taêsam êwin e tomalagen.

Paulu tec keto papia tonec kékawa lau buña nêh Mêtê njanô sagen gebe êkônij mêtê geo tonan naj tôn. Binj tan en keto gédêh êsêac géja nan, namatu tonec gebe Jesu Kilisi kêtôm gebe ênam namalac pebenj kési tonanôgej. Lau ten embe sêkêh êwin binj jaba to sejop namêtê kainj ten, oc sêkac tauj su anja Kilisinê. Anôtô kékêh undambê to nom njan sêjala Anôtô njanêh atom ma sêwê kainj en géjam êsêac kési njamoinj njanô atom, sêkêh êwin mêtê geo tonan acgom. Go sêsôm tenj géwin, sêsôm sêkacgej gebe sêsô êsêacnêh ngagôlinj amboac sêsa namalacnja nalabu ma sejop nêh jao samob amboac sênam dabuh bôc to gêh taniñja toê toê ma gêh ngagêdô taêsam êwin e tomalagen.

Paulu kékêh Tukiki kékôc papia tonec gédêh lau Kolosona géja. En kêsakinj nac gêhômna njaê Onesimi géwin enj gêmu gédêh nê njatau Pilemon géja, tanj kêtû gôlôac Kolosona nêh nac buña tenj.

Nadênanj

1. Paulu géjac m papia tau 1:1-8
2. Kilisi tau to nê sakinj nam 1:9–2:19
3. Lêh wakuc géjac Kilisinê lau nawae 2:20–4:6
4. Paulu géjac mata nê papia 4:7-18

Paulu awa géjac lau Koloso

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô kékalem aê nanj, agêc lasic Timote ² ma binj êndêh Anôtôné lau to ma lasitêwai, tanj sêkêh géwinj Kilisi sêngôh Koloso nanj. Tamenj Anôtô nê moasinj to binjmalô êndêh amac êwac.

Paulu géjam danje Anôtô

³ Aêac aten ma mec gédêh aêacnêh Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô ma ajam danje kêtû amacnja njanj. ⁴ Aêac anjô amac akêh géwinj Kilisi Jesu to têtmac géwinj Anôtôné lau samob nawae. ⁵ Amac akêh géwinj to têtmac géwinj nam kêsêp gêh, tanj akêh matem gêc undambê nanj. Anôtô kêmasanj gêh tau kêtû amacnja. Gêh tanj amac akêh matem nanj, nawae tec anjô su gédêh tanj binjnanô géô lasê amac. Binjnanô tau nawae najam. ⁶ Nawae najam gédêh amac géwac ma géjam njanô to kesewec anja amacnêh kêtôm gégôm e géjam nom samucgej auc, géjac m gédêh bêc, tanj amac anjô to ajala Anôtôné moasinj tobijnjanôgej nanj. ⁷ Aêacnêh kolenwaga Epapra, tanj têtmac géwinj en nanj, kédôh binj tonanj gédêh amac. Nac tau kêtû Kilisinê sakinjwaga njanêh géjô aêac su. ⁸ Enj géjac minj gédêh aêac gebe Nalau Dabuh kékêh amac akêh nêh têtmac géwinj gelom tau njanô.

⁹ Kêtû tonannja gédêh bêc, tanj aêac anjô binj tonanj kêpi amac nanj, aêac ajac m to aten ma mec kêtû amacnja gedeh tîngge. Aêac aten Anôtô gebe amac ajala ênê binj êtu tîng e ênam amac auc ma ênê Nalau êkêh kauc mêtêhna to kauc êkip nam sanja samob êndêh amac. ¹⁰ Go atôm gebe asa nêh lêh e êwa amac sa gebe Apômtaunê lau amac, ma enj êlic ênac mataanô najam. Anam kolen najam tokainj-tokainj e atap njanô sa ma nêh kauc ajala Anôtônja esewec anja amacnêh. ¹¹ Njaclai tanj nam kêsêp ênê najanja tonjawasi nanj, êpuc amac tîng gebe aôc gêhwapac totêtmac êpê sugerj ma êôh njanêhgej. ¹² Ma anam danje totêtmac najamgej êndêh Tamenj, tanj géjac dabij amac su gebe awê kainj Anôtôné launêh gêhngêh anja gamêh nawêhna awinj. ¹³ Enj géjam aêac sa anja njaclai njakesecnja ma ketoc aêac dangôh ênê Latu, tanj têtac géwinj en nanj, nê gamêh. ¹⁴ Nac tau tonanj kégaboac aêac su ma kêsuc aêacnêh sec ôkwi.

Binj kêpi Kilisi to nê kolen

¹⁵ Nac tonanj géjam Anôtô, tanj talic enj atom nanj lanjô. Enj kêtû gêh samob, tanj Anôtô kékêh nanj njanacsêga, ¹⁶ gebe Anôtô kékêh gêh samob, tanj gêc undambê to nom nanj, nja engej, gêh tanj matenjanô talic to gêh, tanj talic sapu nanj, amboac gôlinj to apômtau ma nasêga to njaclai.

Anôtô kékêñ gêñ samob ña engeñ ma kêtú enña. ¹⁷ Gêñ samob tonañ ñai masigen, enj taugen gêmóa gêmúñ ma gêbin gêñ samob tónj kèpi tagen. ¹⁸ Enj kêtú òli ñamòkéapac. Ma enj òli tau gólòac dabuñ. Enj kêtú gêñ samob ñam. Enj kêtú lau, tañ sèndi sa anña ñacmatênêñ nan, nêñ ñacséga, gebe enj tau étú gêñ samob ñañamata. ¹⁹ Amboac tonañ Anôtô gèlic ñajam gebe nê ñanò énam Latu auc samucgen. ²⁰ Anôtô kékêñ enj gè wama gêñ samob gédêñ tau. Enj kékêñ Latu kékêc nê dec sinj anña kakesotau, tec kékêñ binmalò gédêñ gêñ samob, tañ sémóa nom to undambê nan.

²¹ Amac tec gémungeñ amoa jaêc Anôtô. Ma binj, tañ taêm gèjam to ñakolen sec, tañ ajam nan, gégóm amac atu ênê ñacjo. ²² Mago galoc Kilisi gémac êndu, tec gè wama amac gédêñ Anôtô. Enj gebe émansañ amac atu dabuñ ma akò Anôtô lañónêm tolañómnmè sawa ma tobijn masigen. ²³ Tec akêñ éwiñ to apuc taôm tónj akò ñajanja. Gêñ tenj êkac amac su anña ñawae ñajam, tañ anjò to akêñ matem amoa nan atom. Sèjam mêtê ñamalac samob, tañ sémóa umbonj ñalatu nan, ma aê, Paulu tauc, tec katu ñawae ñajam tau ñasakinwaga.

Paulu gèjam sakinj gólòac dabuñ

²⁴ Ma galoc gaòc ñoc gèñwapac totétac ñajamgeñ kêtú amacña. Nñandanj ñagédò, tañ kètap Kilisi sa atom, gacgen gèc nan, janac dabi ñ èpi tauc òlic, jajò Kilisi su étú enj òliña. Ma enj òli tau gólòac dabuñ. ²⁵ Aê katu gólòac dabuñ nêñ sakinwaga ma Anôtô kékêñ kóm tonec gédêñ aê gebe jawa ênê binj sa tomalagen êndêñ amac. ²⁶ Gédêñ andanjen binj tau tonañ kèsinj tau gédêñ ñamalac samob gèc lèlómgenj. Mago galoc kêtú awé gédêñ Anôtôné lau. ²⁷ Anôtô gebe éwa sa êndêñ nê lau gebe binj tonawasi tolèlóm-tolèlóm, tañ kèsinj tau gèc lèlómgenj nan, jakètu awé gédêñ lau samuc. Binj ñalèlómña tau tonec gebe Kilisi gémóa gèwiñ amac, tec akêñ matem ênê ñawasi. ²⁸ Amboac tonañ aêac asóm mêtê lasé ma alèñ binj ñamalac samob to adòñ kauc mêtêña gédêñ ñamalac samob, gebe anac dabinj ñamalac samob sèkò Anôtô lañónêm ma Kilisi èmbijn èsèac tónj, ²⁹ tec gajam kolenj to gajac sinj kètóm Kilisinê ñaclai, tañ gèjam kóm ñajanja anña ñoc ñalèlóm nan.

2

¹ Aê gabe amac ajala kolenj kapòêñ, tañ gajam kêtú amac to lau Laodikea ma èsèac samob, tañ sèlic aê lañòc atom nanña acgom. ² Aê gajam kolenj tonañ gebe nêñ ñalèlóm étú malò e tètac éwiñ ñanò èmbijn èsèac tónj ma tètac kauc êkip ñam sanja sa tomalagenj. Go sèjala Anôtôné binj ñalèlómña. Binj ñalèlómña tonañ Kilisi tau. ³ Kauc mêtêña to binj taênj gèjam ña tolèlóm-tolèlóm samob kèsinj tau gèc Kilisinja.

⁴ Binj tonañ kasóm gebe lau tenj sènsau sèòc amac ña binj ñalési atom. ⁵ Òlic tec gamoa jaêc amac, mago ñoc ñalau nan gainj amac tónjgenj ma tètac ñajam gebe galic amac amasanj nêmm gèñ samob ñapep to akêñ gèwiñ Kilisi ñajanja.

Tasa nêñ lèñ tasap Kilisi tóngeñ

⁶ Amac akòc Apòmtau Kilisi Jesu sa su, tec asa nêmm lèñ ambi ñ taôm tónj tamijn engeñ. ⁷ Nêmm ñawakac èsèp enj to amboa taôm sa akò enj ñaò ma akêñ éwiñ ñajanja ésa étóm tédòñ amacgac, ma anam danje êndêñ Anôtô énam amac auc.

⁸ Alic taôm gebe sèlò amac tónj ña kauc ñamalacña to binjdanjanj ñaòma e atóm lau kapoacwalónja nec atom. Binj keso tonañ ñam kèsèp Kilisi atom, gelom-gelom anña ñamalacnêñgenj gèmnêñ, ñam kèsèp ñaclai nomña. ⁹ Gebe Kilisi tonañ Anôtô ñanò tau gèjam enj òli auc samucgen. ¹⁰ Nac tau tonañ tec kêtú apòmtau to ñaclai samob nêñ ñamòké ma gèbinj amac tónj e matem jali gèjam amac auc.

¹¹ Ma amac, tañ enj gèbinj amac tónj nan, sèsa amac ña lemenj atom. Kilisi kèsa amac tec akwalec òlim nomña su. ¹² Gédêñ tañ alijn busanju nan, sèsunj amac awiñ Kilisi. Ma gédêñ tañ alijn busanju nan, adi sa awiñ Kilisi amboac tonañ. Njam gebe amac akêñ gèwiñ Anôtôné ñaclai, tañ gèñu enj sa anña ñacmatênêñ nan. ¹³ Ma amac tec agèli binjsu to asa lèñ lau samucña gégóm amac atu mêtê nec. Mago Anôtô gèñu amac matem jali kèsa awiñ Kilisi. Enj kèsuc aèacnêñ binj, tañ tagèli binjsunja nan, samob òkwi. ¹⁴ Enj gesenj papia, tañ teto ñagòlinj sèkic aèacnêñ binjña kèsèp nan, su ma kejonj jagéjac kèpi kakesotau. ¹⁵ Anña kakesotau Kilisi kèku apòmtau to ñaclai tulu ma kètóc èsèac gédêñ lau samob sèlic ma kètê wé sinj kèpi nê ñacjo.

¹⁶ Amboac tonañ lau tenj sémètòc amac étú gèñ anij to anómña me étú alic om ñagédò me ajòñ èsò ñaom me sabat atom. ¹⁷ Gèñ tonañ ñai tétu ñanò, tañ mènjesanja nanj ñadòñdòñ, ma ñanò tau Kilisi. ¹⁸ Lau ñagédò sémóa, tañ sèsau sèbu taunj ñanò to sèjam sakinj anjela. Èsèac tetoc taunj sa kêtú katunj kainj tenj kèsa ma sèlic gèñ ñakatuña. Nêñ kauc nomña kékianj èsèac sa ñaòmagenj. Akò ñajanja gebe lau amboac tonañ sèku amac tulu atom. ¹⁹ Èsèac sèsap Kilisi, tañ kêtú mòkéapac nanj, tónj atom. Kilisi tau gèlóm tau òli to kékêñ ñaduc to ñawalò gedênj òli ñagèñlèlóm tónj e kesewec to kètóp kètóm Anôtô tau gèsunj ñaclai.

Kilisi gèbinj aèac tónj tec tamoa matem jali

²⁰ Anɔlac amac êndu awiŋ Kilisi, tec kêgaboac amac su anɔa ŋaɔlai nomŋa. Amboac ondoc tec asa lêŋ nomŋa to asô ŋagôliŋ tonec ŋalabu gebe ²¹ “Ôkôc gêŋ tonec atom. Ônsaê gêŋ tônê atom. Ômoasac gêŋ tonec atom.” ²² Ŋagôliŋ tonanŋ ŋamalac sêmasanŋ to têdônŋ ma kêkanônŋ gêŋ ênêc tenŋen atomŋa. Embe tanam kôm gêŋ tau su, oc êmbacnê. ²³ Êsêac sêjam sakinŋ anɔla to sêbu tauŋ ma sêkôninŋ tauŋ ôlinŋ. Ŋagôliŋ tonanŋ kêtôm gebe ênac lau matenjanô auc e sênam kauc sebe binŋ tokauc. Mago gêŋ samob tonanŋ ŋai kêtôm gebe êkôninŋ têtac ŋakalac tônŋ atom.

3

¹ Anôtô gêŋu amac sa awiŋ Kilisi. Amboac tonanŋ ansom ŋanô tau, tanŋ gêc ôŋa, gêc gamêŋ, tanŋ Kilisi gêŋgônŋ Anôtônê anônŋa nanŋen. ² Taêm ênam gêŋ ôŋa, taêm ênam gêŋ nomŋa atom, ³ gebe amac amac êndugac, ma nêŋ anɔgônŋ matem jali ŋam jagêwiŋ Kilisi ma kêsinŋ tau gêc Anôtônŋen. ⁴ Aêac danŋônŋ matem jali ŋam Kilisi. Êndêŋ noc Kilisi eoc tau lasêŋa, oc êŋgôm amac aoc taôm lasê lasê enŋ tonjawasi amboac tonanŋen.

Lêŋ lanɔwa to wakuc

⁵ Amboac tonanŋ anseŋ nom ŋagêŋlêlôm, tanŋ gêc nêŋ ŋalêlôm nanŋ su. Gêŋlêlôm tau tonec gebe Gêŋ mockainŋ to mockainŋa, gêŋ môŋŋa, têtac ŋakalac, matem katuboa ma têtac ŋaminŋ, tanŋ kêtû sakinŋ anôtôi jabaŋa nanŋ. ⁶ Kêtû gêŋ tonanŋa Anôtônê têtac ŋandanŋ oc êtap tanŋŋpêcwaga sa. ⁷ Gêŋ tonanŋ ŋai gêmunŋen amac asa kêtû nêŋ lêŋ e kêkôm amac auc.

⁸ Mago galoc awi gêŋ samob tonec sinŋ gebe Têtac ŋandanŋ, têtac kêbôli auc, têtac sec, ma binŋ alôb-alôb to binŋ môŋŋa êsa awemsunŋ atom. ⁹ Ansau binŋdansanŋ êndêŋ taôm atom, gebe amac akwalec ŋamalac lanɔwa, nêŋ ŋalêlôm lanɔwa tau to ŋagêŋlêlôm samob su, ¹⁰ ma asô ŋamalac wakuc sa sugac. Ŋamalac wakuc tau Anôtô kêkêŋ enŋ. Ma Anôtô gêjam kôm kêpi enŋ ŋapanŋ gebe êtu wakuc e êtôm enŋ tau ma êjala enŋ ŋanôŋen. ¹¹ Tatu wakuc amboac tonanŋ, tec tajanŋ kauc Helen to Juda ma lau-lau-sêsa-êsêacwaga to lau samuc, ma lau lanŋônŋ matac to lau gamêŋ bôm ma gêŋôma to lau, tanŋ sêmoa nêŋ lêtêŋen nanŋ. Kilisi kêtû ŋamalac samob nêŋ ŋam ma gêbinŋ aêac samob tônŋ tapi tagenŋ.

¹² Anôtô têtac gêwiŋ to kêjalinŋ amac sa, tec atu ênê lau. Amboac tonanŋ êkwa taôm auc ŋa taêm walô lau, têtac wapi, ambu taôm, ŋalêlôm malô ma êônŋ ŋanŋenŋen. ¹³ Asip taôm sa, ma lau tenŋ nêŋ binŋ embe ênêc, nanŋ sêsuc ôkwi êndêŋ tauŋ. Asuc nêŋ binŋ ôkwi êndêŋ taôm êtôm Apômtau kêsuc amacnêŋ binŋ ôkwi. ¹⁴ Ma têtac gêwiŋ ŋanô ênsôb gêŋ tonanŋ sa ma êmbinŋ samob tônŋ e ŋapep sawa. ¹⁵ Ma Kilisinê binŋmalô ênam gôlinŋ amacnêŋ ŋalêlôm. Anôtô kêkalem amac gebe êmbinŋ amac tônŋ ŋa binŋmalô tonanŋ e atu Kilisinê ôli tagenŋ. Ma anam danŋe enŋ ŋapanŋ. ¹⁶ Kilisinê binŋ ênam nêŋ ŋalêlôm auc samucŋen. Andônŋ taôm to alêŋ binŋ taôm tokauc ma tomêtêŋen. Anam pesalem to wê dabunŋ ma wê ŋajam-ŋajam. Apuc wê sa to anam danŋe Anôtô anɔa nêŋ ŋalêlôm. ¹⁷ Gêŋ samob, tanŋ asôm to anɔgôm nanŋ, anɔgôm anam Apômtau Jesu lanŋô, anam danŋe êndêŋ Tama Anôtô êtu enŋa.

Lêŋ wakuc êtu gôioacnêŋ gôlinŋ

¹⁸ Amac lauo, asô amacnêŋ ŋaci ŋalabu gebe lêŋ tonanŋ Apômtau gêlic kêtôm.

¹⁹ Amac ŋacwaga, têtac êwiŋ nêŋ lauogenŋ, ma atu kasec êsêac atom.

²⁰ Amac ŋapalê, tanŋem wamu êndêŋ tenemi to tamemi êtu gêŋ samobŋa, gebe gêŋ tonanŋ ŋai Apômtau gêlic gêjac mataanô ŋajam.

²¹ Tamenŋiac, alênsônŋ nêŋ ŋapalê e sênac kapoac tauŋ atom.

²² Amac sakinŋwaga, tanŋem wamu amacnêŋ ŋataui nomŋa êtu gêŋ samobŋa. Anac ŋamalac matenjanô auc ŋa tanŋem wamu êtu sêlic amac ŋajamŋa nec atom, anam sakinŋ tonêŋ ŋalêlôm makenŋen êtu atêc Apômtauŋa. ²³ Gêŋ samob, tanŋ anɔgôm nanŋ, anɔgôm tonêŋ ŋalêlôm samucŋen ma anɔgôm êtôm ajam sakinŋ gêdêŋ ŋamalac atom, anɔgôm êtôm ajam sakinŋ gêdêŋ Apômtau, ²⁴ Amac ajalagac gebe oc atap nêŋ gêŋlênsêŋ sa êtu ŋagêjô anɔa Apômtaunê. Taêm ênam gebe ajam sakinŋ gêdêŋ Apômtau Kilisi. ²⁵ Ŋac tanŋ gêgôm geo nanŋ, oc êtap nê geo ŋagêjô sa. Anôtô kêpuc lau tenŋ ŋam atom, gêlic samob kêtôm taugenŋ.

4

¹ Amac ŋataui, amoasinŋ nêŋ sakinŋwaga ŋapep ma êndêŋenŋen. Taêm ênam gebe amacnêŋ Ŋatau gêŋgônŋ undambê amboac tonanŋen.

Paulu gêlêŋ binŋ lau

² Atenŋ mec ansinŋ sugenŋ ma anam jali todanŋegeŋen. ³ Ma atenŋ mec êtu aêacŋa êwiŋ gebe Anôtô êlêc katam su êndêŋ aêac gebe asôm Kilisinê binŋ ŋalêlômŋa lasê, gebe kêtû binŋ tonanŋa aê ganŋônŋ kapoacwalô. ⁴ Atenŋ gebe jawa binŋ tau sa ênêc awêŋen êtôm kôm, tanŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aê nanŋ.

⁵ Asa nêmlêj tokauc mêtêjêndêj lau, taj sêkêj gêwîj atom nanj. Ajajîj têmlêj ênanja ñaômagenj atom. ⁶ Amacnêmlêj bîngalôm samob êmoasîj lau to êkêlî êsêac. Ma ajala lêj ajô lau samob nêj bîjja e ñapep.

Paulu awa gêjac nê lau

⁷ Lasîjî ñajam Tukiki, taj gêjam sakinj Apômtau ñanêngenj to gêjam kôm gêwîj aê nanj, wacênac minj ñoc bîj samob êndêj amac. ⁸ Aê jasakinj ñac tau êndêj amac êwac gebe ênac minj aêacma bîj samob êndêj amac, ma ênam malô amacnêmlêj ñalêlôm. ⁹ Lasîjî ñanêj to ñajam Onesimî, taj anja amacnêmlêj nanj, oc êwîj enj. Êsêagêc sênac minj bîj samob, taj gêc tonec nanj, êndêj amac.

¹⁰ Aristarka taj gêjgôj kapoacwalô gêwîj aê nanj, awa gêjac amac, ma Barnaba gwadê Marka awa gêjac amac amboac tonanj. Ñac tau embe êô lasê amac, go akôc enj sa êtôm ñagôlîj, taj kasakinj gêdêj amac gêwac nanj. ¹¹ Ma Jesu, taj sêsam enj gebe Justu nanj, awa gêjac amac amboac tonanj. Lau teceneggenj anja Judawaganêj tec sêjam kôm Anôtônê gamêjja sêwîj aê, êsêac sêjac aê têtac tîj ñanôgenj.

¹² Epapra awa gêjac amac amboac tonanj. Enj anja amacnêmlêj ma kêtû Kilisi Jesu nê sakinjwaga. Enj ketenj mec gêjac ñawaegenj kêtû amacnja, gebe Anôtô ênac dabîj amac akô ñajanja amboac ñacgenj, ma êkêj nê bîj ênam amac auc samucgenj. ¹³ Aê tauc galic tec jasôm gebe enj gêjam kôm gim tau su kêtû amac to lau Laodikea ma Hirapoliña. ¹⁴ Dokta ñajam Luka agêc Dema awenj gêjac amac.

¹⁵ Amac awem ênac lasitêwai Laodikeanja ma Numba to gôlôac dabunj, taj sêjgôj awê tau nê andu nanj. ¹⁶ Amac embe asam papia tonec su, go akêj êndêj gôlôac dabunj Laodikeanja nasêsam amboac tonanj. Ma ñoc papia, taj gêdêj Laodikea nanj, amac asam awîj. ¹⁷ Ma asôm êndêj Arkipi gebe "Taêmlêj sakinj, taj kôkôc anja Apômtaunê nanj, ma ônac dabîj e ñapep."

¹⁸ Aê, Paulu, tauc; lemoc kato bîj aoc gêj0ac amacna tonec. Taêmlêj aêñoc kapoacwalô. Anôtônê moasîj êndêj amac.

Pauluné papia namatanja gédêj lau TESALONIKI

Tesaloniki nec Romnêh gamêh Makedonia namalacsega. Paulu gêwi Pilipi sin su acgom, go jakéwaka gôlôac ten sa anja malac tônê. Gémoa saunger ma Juda sêjam lémun en, nam gebe lau nageôd taésam anja lau samuc nêh, tan nêh nhalêlôm kêwiñ lau Juda nêh mêtê su nan, sêbuc dêmôêh êsêac jasêh Njawae Najam anja Pauluné. Bin tonan gêli Juda sa e sêjanda Paulu ma gêwi Tesaloniki sin jagelom Berea. Malôgeñ Paulu jagêhngôn Korint acgom, go nê njac-gêjam-kôm-gêwiñ-enwaga Timote kédaguc en jakêdôn gôlôac Tesalonikiña nêh bin gédêh en.

Pauluné papia namatanja gédêh lau Tesaloniki nec njac tau keto gebe ênac to êpuc lau bunja tônêña têntac tôh. En gêjam danje Anôtô kêtú gêhê êsêac sêkêh gêwiñ mêtê to têntac g wiñ tauñ njawae nanja. Go gêwa nê lêh, tan en kêsê gédêh tan gémoa gêwiñ êsêsc nan, sa kêtiam gebe taêh ênamgeñ. Gocgo géjô bin, tan sêjam kênac gédêh en kêpi Kilisi êmu êmêhña nan. Nac bunja ten embe êmac êndu êndêh Killisi êmu êmêh ñ atomgeñ, en oc êwê kain êngôn mata jali, tê Kilisi mênêwaka sa êndêh têm namunja tônê nê, me masi. Ma êndêh ondóc Kilisi êmu êmêh êtiam. Sêsun nêh kênac amboac tonan gédêh Paulu gêja, tec keto nagejô gebe sêkêh materñ Kilisi êmu êmêhña ma sênam nêh kôm êtôm bêcgeñña nanêhgeñ sêh en sêmoaman.

Nadênanj

1. Paulu géjac m papia tau 1:1
2. Paulu géjam danje to éwa géôc Anôtô 1:2–3:13
3. Paulu gélêh bin gebe sêsa lêh bunja sênac njawae e sênac dabij 4:1-12
4. Bin Kilisi êmu êmêhña 4:13–5:11
5. Paulu gélêh bin kêtú namu 5:12-22
6. Paulu géjac mata papia tau 5:23-28

Paulu awa géjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma bin êndêh gôlôac dabun Tesaloniki. tan Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbin aêac tôh nan. Moasin to binmalô êndêh amac éwac.

Lau Tesaloniki nêh lêh to nêh sêkêh gêwiñ

² Aêac ajam danje Anôtô kêtú amac samobña geden tóngen ma taêh gêjam amac kêsêp ma mec nhalêlôm njapan. ³ Aêac akô aêacnêh Anôtô to Tamenj lanônêm ma taêh gêjam amacnêm akêh gêwiñ njakom to têtac gêwiñ njakoleñ ma akêh matem aêacnêh Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugen. ⁴ O lasitewaac, aêac ajala gebe Anôtô têtac gêwiñ amac to kêjalij amac sa atu ênê gêh. ⁵ Gebe aêac asôm njawae gédêh amac nja awensungerñ atom, ajam tonjaclai ma toNalau Dêbungerñ ma ajam mêtê toma nhalêlôm samucgeñ. Amac taôm ajala aêacma lêh, tan asa gédêh amoa awiñ amac nan. Aêac asa lêh tonan kêtú anam amac saña. ⁶ Amac atêku aêac to Apômtau. Amac amoa gêhwapac gwalêkin nhalêlôm, mago Nalau Dabun kêpuc amac tôh, tec akôc mêtê sa totêtac njamgen. ⁷ Amac agôm amboac tonan tec atu nadônjon gédêh lau sêkêh-gêwiñwaga samob njaga Makedonia to Akaia, ⁸ tec Anôtônê mêtê kêtanj gelom-gelom anja amacnêm gêja Makedonia to Akaia tagenñ atom, masi. Amac akêh gêwiñ Anôtô njawae géô lasê gamêh samob, tec aêacma kôm anam mêtêña ten gêc kêtiam atom. ⁹ Lau tau tonan sêjac min amac akôc aêac saña njawae gédêh tan aêac atu njaclen amac nan, to sêjac min amac abuc dêmôêm gwam ma akac taôm ôkwi adêh Anôtô, abe anam sakin Anôtô mata jali tonanogên nan, ¹⁰ ma êsêac sêjac min gebe amac êôh Anôtônê Latu anja undambê êmu êmêhña. Anôtô gêhu en sa anja njacmatênêh ma Jesu tau oc ênam aêac sa êndêh Anôtônê têtac njandan, tan mênêsa nan.

2

Pauluné kom, nan géjam anja Tesaloniki

¹ O lasitêwaac, amac taôm ajalagac gebe aêac adêh amac awac nadoa atom. ² Amac ajala gebe aêac aôc njandan to sêgôm aêac sec anja Pilipi gémun su acgom, go aô lasê amac. Mago aêacnêh Anôtô kêkêh aêac têtac kêpa su, tec atêc njacjo atom, asôm Anôtônê njawae njam lasêgeñ gédêh amac. ³ Aêac alêh bin amac asôm bin keso me asôm bin toma nhalêlôm natêmui me asau aôc amac nec atom. ⁴ Mago Anôtô kêsaê aêac su, tec kêkêh njawae njam gédêh aêac gebe asôm lasê. Aêac ajam kôm tau kêtú namalac sêlic aêac njam nja nec atom, ajam gebe Anôtô, tan kêsaê ma nhalêlôm nan, taugenñ êlic njam. ⁵ Amac ajalagac gebe aêac asôm bin nhalêsi gédêh amac atom ma asaban materñ katu nja bin banac auc atom. Anôtô kêjala gebe bin tonan binjanô. ⁶ Aêac asôm waen namalacña anja amacnêm to lau nageôd nêh atom. ⁷ Aêac tan atu Kilisinê aposolo nan, oc atôm gebe ajatu amac e atoc aêac sa. Mago gédêh tan

aéac amoa awiñ amac nanj, amoa toténtac malógenj atóm jaomwagao tenj, tanj kêmoasiñ gólóac nasec-jasec nanj. ⁸ Amboac tonanj ma njalélóm kékac aéac gebe akênj Anótónê njawae njajam endenj amac awê kaiñ awiñ. Mago tonanjenj atom. Aéac téntac gêwiñ amac njanógenj e abe amac êndu étu amacnja. ⁹ O lasitéwaac, amac oc taém gêjam ma koleñ, tanj ajam e tekwenj gêbac nanj. Gédêñ tanj ajam mêtê Anótónê njawae njajam gédêñ amac nanj, aéac ajam kóm lemenja kêtóm bêc to gelenjenj gebe amac aim tekwenj su étu aéacnja atom.

¹⁰ Amac alic ma Anótó gêlic amboac tonanj gebe biñ, tanj aéac asóm nanj biñjanó. Aéac asa ma lêñ awiñ amac lau-akênj-gêwiñwaga amboac Anótónê lau gédêñ tolanógnêm sawagenj. ¹¹ Amac alicgac gebe aéac amoasiñ amac gédêñ-gédêñgenj amboac tama tenj kêmoasiñ latuio to nac. ¹² Aéac alênj biñ to ajam maló amac ma êkêli amac gebe asélêñj étóm Anótó élic njajam. Enj kékalem amac asó êné gamêñj to awê kai ñ êné njawasi.

¹³ Kétu biñ tonecña aéac ajam danje Anótó njapanj gêwiñ gebe amac akóc Anótónê biñ, tanj anjò anja aéacma nanj, sa amboac njamalacnêñ biñ atom, akóc sa amboac Anótónê biñjanó tau. Ma biñ tau tonanj tec gêjam kóm anja amac akênj-gêwiñwaga nêñ njalélóm. ¹⁴ O lasitéwaac, amac atéku Anótónê gólóac Judaianja, tanj Kilisi Jesu gêbiñj êséac tóñ nanj. Gêñwapac tanj êséac séóc anja Judanêñ nanj, amac taóm nêñ lau ségóm gédêñ amac amboac tonanjenj. ¹⁵ Lau Juda séjac Apómtau Jesu to propete êndu ma séjanda aéac. Anótó gêlic êséac géjac mataanó njajam atom. Êséac sékêñj kisa gédêñ njamalac samob. ¹⁶ Êséac sebe sékó aéac auc gebe asóm mêtê, tanj ênam lau samuc sa nanj atom. Amboac tonanj tec ségóm nêñj sec séboa sasa njapanj sémoa e gêjam séga. Mago Anótónê tétac njandanj kêtap êséac sa sugac.

Paulu gêjam awa su gólóac gebe élic êséac

¹⁷ O lasitéwaac, êséac sékac aéac su amoa jaéc amac njasawa dambêgenj. Aéac alic amac lanjóm atom, mago ma njalélóm gêmóa gêwiñ amac ma kékac aéac njanó-njanó gebe alic lanjóm étiam. ¹⁸ Kétu tonanja aéac abe andêñ amac awac. Aê, Paulu, gabe jangóm njanó ésa kétu dim luagéc su. Mago Sadanj gébóc aéac auc. ¹⁹ Êndêñj noc aéacnêñ Apómtau Jesu êmu êmêñja nanj, asa lau oc tétu aéac akênj matenj to téntac njajam ma waenj njagêlónj njamókê. Lau tenj atom, amac taómgenj. ²⁰ Biñjanó, ma waenj to téntac njajam njam amac taómgenj.

3

¹ Kétu tonanja aéac atóm gebe aóñj têm alic amacnja kêtiam atom, tec asóm kétu tóñj gebe aêlagéc anjónj Aten ² ma asakinj lasinj Timote, tanj gêjam Anótónê kóm gêwiñ aéac ma kêsóm Kilisinê njawae njajam lasê gêmóa nanj, êndêñ amac éwac. Aéac asakinj enj gebe épuc amac tóñj to ênam amacnêñ akênj gêwiñ sa, ³ gebe gêñwapac tonanj njai ênam amacnêñ tenj ókwi atom. Taóm alicgac gebe gêñwapac tonanj gêjac aéac njawae tec gêmóa. ⁴ Gédêñ tanj aéac amoa awiñ amac nanj, asóm gédêñ amac kwananjenj gebe aéac oc dandac gêñwapac. Galoc amac alic gebe gêñj tau njanó kêsagac. ⁵ Kétu tonanja aê katóm gebe jaóñj têm jalic amacnja étiam atom, tec kasakinj Timote gebe janjó amac akênj gêwiñ njawae. Oc moae létómtêna kélétom amac e gesenj aéacma koleñ njanó su me.

⁶ Galoc Timote gému gédêñj aéac gêmêñj ma kêsóm amac akênj gêwiñj to têmeñtac gêwiñj njawae njajam gédêñj aéac. Enj gêjac miñj gebe taém gêjam aéac totêmeñtac gêwiñgenj njapanj e nêñ njalélóm kékac amac abe alic aéacnja amboac aéacma njalélóm kékac aéac abe alic amacnja. ⁷ O lasitéwaac, amac akênj gêwiñj njanó njawae mênjgêjam maló aéac kétu amacnja ma kêpuc aéac, tec amoa jageo to aóc gêñwapac nec tóñj. ⁸ Amac embe akó njajana awiñ Apómtau, oc émoasiñ aéac amoa njajam. ⁹ Amac agóm aéac téntac njajam samucgenj akó aéacnêñ Anótó lanjónêm, tec aéac oc atóm gebe anam danje Anótó étu amacnja naétóm me masi. ¹⁰ Aéac atenj enj toma njalélóm samucgenj kêtóm bêc to gelenjenj gebe alic lanjóm étiam ma apuc amacnêñ akênj gêwiñj tóñj e njajana ésa.

¹¹ Aéac Tamenj Anótó agéc nêñj Apómtau Jesu tau sênam aéacma intêna aó lasê amacnja. ¹² Apómtau êkênj amac têmeñtac gêwiñj taóm to têmeñtac gêwiñj njamalac samobnja esewec ênam amac auc étóm aéac tauñj téntac gêwiñj amac njanó. ¹³ Apómtau tau épuc amacnêñ njalélóm tóñj e amoa tolanógnêm sawagenj ma atu débu ñ akó aéac Tamenj Anótó lanjónêm êndêñj noc aéacnêñ Apómtau Jesu êmu êmêñja nanj êné lau dabunj samob oc séwiñj enj.

4

Tasa nêñj lêñj ênac Anótó mataanó njajam

¹ O lasitéwaac, aéac adónj amac gebe asa nêñ lêñj e ênac Anótó mataanó njajam tec agóm amoa. Ma galoc atenj to alêñj biñ amac, tanj Apómtau Jesu gêbiñj amac tóñj nanj, gebe asa lêñj tonanj anac njawaegenj e anac dabinj. ² Gólinj tanj aéac akênj gédêñj amac ajam Apómtau Jesu lanjó nanj ajalagac. ³ Anótónê biñ tonec étu tóñj gebe asa nêñ lêñj atóm êné lau ma êngamiñj taóm êndêñj gêñ mockaiño to mockaiñja. ⁴ Ma amac samob ajala nêñ lêñj awê to njacña, tec asa Anótónê launêñj lêñj tau njapet to êndêñgenj. ⁵ Asa nêñ lêñj totêmeñtac njakalacboa atóm lau

samuc, tanj sêjam kauc Anôtôd nanj atom. ⁶ Ansau aôc taôm ma ambôli lasitêwainêj gêj auc atom. Aêac asôm to awa sa kwananjenj gédêj amac gebe Apômtau oc êkêj njagêjô êtu binj samob tonanj njaija. ⁷ Anôtô kékalem aêac gebe tasa lêj môtija atom, enj gebe aêac tasa lêj dabunjenj. ⁸ Namalac tenj embe tanjapêc êndêj binj tonanj, nanj enj tanjapêc êndêj namalac tenj atom, enj tanjapêc êndêj Anôtôd, tanj kékêj nê Njalau Dabunj kêsêp amacnêj njalêlôm nanj.

⁹ Binj têtmtac êwij lasitêwainja tonanj aêac oc ato êndêj amac atom, gebe Anôtôd tau kédôj amac tec têtmtac gêwij taôm amoa. ¹⁰ Taôm agôm kêtû tôj kêpi lasitêwai samob, tanj sêngôj Makedonia nanj su. O lasitêwaac, tonec tec aêac alêj binj amac gebe angôm anac njawaegenj. ¹¹ Atu kêka-kêka gebe asa nêj lêj njanjenjenj to ajop taôm nêj njênjenj ma amac taôm lemêj njakolenj êlôm amac êtôm ajatu amac kwananjenj su. ¹² Asa lêj amboac tonanj, go lau-sêkêj-gêwij-atomwaga sêlic njajam ma amac oc apô lêna taôm êtu gêj tenja atom.

Apômtau êmu êmêj

¹³ O lasitêwaac, aêac abe akô lau, tanj sêc bêc sêc nanj, nêj njam auc êndêj amac atom, gebe moae nêj njalêlôm njawapac atôm lau, tanj sêkêj maten njanô tenj atom nanj. ¹⁴ Aêac takêj gêwij gebe Jesu gêmac êndu ma gêdi sa. Amboac tonanj lau, tec sêc bêc sêc nec, Anôtôd oc êkêj Jesu tau êwê êsêac.

¹⁵ Binj tonanj aêac awa sa gédêj amac adaguc Apômtau tau nê binj tenj gebe Êndêj noc Apômtau êmu êmêjja aêac, tec tamoa maten jali nec, tamunj êsêac, tanj sêc bêc sêc nanj atom. ¹⁶ Êndêj tonanj Apômtau tau oc êpô awa, go nê njelanêj kasêga awa êsa ma Anôtôdê dauc êtanj, go Njatau êsêp anja undambê êmêj. Ma êsêac, tanj sêkêj gêwij Kilisi ma sêmac êndu su nanj, oc sêndi sa têtû njamata. ¹⁷ Go aêac, tec tamoa maten jali nec, tao êsunj aêac sa dawinj êsêac tapuc Apômtau tontôn natasa njasawa ôja e tamoa dawinj Apômtau tenjenj ma tenjenj. ¹⁸ Anam malô taôm nj binj tonanj ma apuc taôm tôn êndêjêndêjenj.

5

Tamansa tanj gebe takôc Apômtau sa

¹ O lasitêwaac, aê jato binj têt to nocja êndêj amac êtu agenja. ² Taôm ajalagac gebe Apômtaunê bêc oc mênêô lasê êtôm genjenjêna êmêj êndêj êmbêc. ³ Êndêj tanj namalac sêôm gebe “Galoc binjalô gêc ma oc tamoa njajam” nanj, gênsêga tau êtap êsêac sa gaôjenj amboac awê njapalê kêtunj enj, ma sêc su sêngôm naeo. ⁴ O lasitêwaac, angôj tokesec atom, gebe bêc tau êtap amac sa êtôm genjenjêna atom, ⁵ gebe amac pebenj atu njawê latui to gelejja latui. Aêac tatu gêbêcauc to njakesec njagêj atom. ⁶ Amboac tonanj aêac tanêc nêj bêc tatôm lau njagêdô atom, tanam jali tokac njawagenj agcom. ⁷ Lau, tanj sêc bêc nanj, sêc bêc gédêj gêbêc. Ma êsêac, tanj sênom bu e kêjanj êsêac nanj, sêgôm nêj gêj gédêj gêbêc. ⁸ Ma aêac, tec anja gelejja nec, tamoa tonêj kauc njawagenj agcom. Tanôj takêj gêwij to têtmtac gêwij njamaluku ma takuc takêj maten moasinj Anôtô ênam aêac kêsija njakululuj ki, ⁹ gebe Anôtô kékêj aêac kêtû nê têtac njandanj ensenj aêac surja atom. Enj kékêj aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi kêtû ênam aêac kêsî danjôj maten jalinja. ¹⁰ Njac tau tonanj gêmac êndu kêtû aêacnja gebe aêac tamoa maten jali me tamac êndu, mago oc danjôj maten jali dawinjenjenj. ¹¹ Amboac tonanj amoasinj taôm to amboa taôm sa amboac agôm amoa.

Paulu gêjac mata nê papia

¹² O lasitêwaac, aêac atenj amac gebe ajala êsêac, tanj sêjam kolenj anja amacnêj to sêjam gôlinj amac ma sêmêtdc amac kêtû Apômtauja. ¹³ Atôc êsêac sa to têtmtac êwij êsêac êtu nêj kolenja. Amoa tobijnjalôjenj awinj taôm.

¹⁴ O lasitêwaac, aêac alêj binj amac gebe amêtdc wauc-wauctêna ma aê binj malô sa êndêj lau njalêlôm njatutuc. Anam lau palê-palê sa ma aê samob nêj binj tôj. ¹⁵ Alic taôm gebe akêj sec êjô sec atom, amoasinj taôm to njamalac samob anac njawaegenj.

¹⁶ Têtmtac njajam njapanj. ¹⁷ Atenj mec ênêc awemgenj. ¹⁸ Anam danje êtu gêj samobnja, gebe Anôtô, tanj kékêj Kilisi Jesu gédêj amac nanj, gebe nêj njalêlôm amboac tonanj. ¹⁹ Akônij Njalau Dabunj atom. ²⁰ Matempaaja ênac binj, tanj Njalau Nabunj geoc lasê nanj atom. ²¹ Ansaê gêj samob ma ajalinj njanô sa. ²² Anjgaminj taôm êndêj sec tokainj-tokainj samob.

²³ Binjalô njam Anôtôd tau ênac dabinj amac atu dabunj ênam aucgenj, ma êmansanj nêj njalau to nêj njalêlôm ma ôlim amoa tolanjôm nêj sawagenj e aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêj. ²⁴ Njac tau, tanj kékalem amac nanj, enj tjac njanêj, oc ênac dabinj e êmbacnêj.

²⁵ O lasitêwaac, atenj mec êtu aêacnja.

²⁶ Amac awem ênac lasitêwai samob ajô aêac su ma aê moalêc taôm to akôc taôm sa atôm Anôtôdê launêj mêtê.

²⁷ Aê aoc gêjac Apômtau gebe asam papia tonec lasê êndêj lasitêwai samoo sêjô.

²⁸ Aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êndêj amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêj lau TESALONIKI

Noc Kilisi êmu êmêñña kêlênsôñ gôlôac anğa Tesaloniki e lau ñagêdô sêñô keso ñapan. Amboac tonaj Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêj lau Tesaloniki nec ñac tau keto gesen binj, nañ gêôñ sa anğa gôlôac tau sebe Apômtau êmu êmêñ ñanoc kêdabingac. Paulu gesen binj tonaj ma gêwa sa gebe Kilisi êmu êmêñ atom, “Ñac alôb-alôb secsêga”, tañ êkêñ kisa êndêñ Kilisi ñawaô nañ, mênêpôa lasê ma êkac ñamalac sêñgôm sec to gêñ alôb-alôb ênam sêga acgom.

Lau sêsam papia tauña sêôc kisa to ñandanj, tec aposolo gêlêñ binj êsêac gebe sêkêñ êwiñ ñañêñ sênsinj sugen to sênam nêñ kôm sênac ñawaegenj, ec lemen ñakolenj êlôm êsêac amboac sêlic Paulu to nê kômwaga sêgôm-sêgôm nañ, ma sêmoasinj lau sêñgôm gêñ ñajamña enden töngeñ.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Paulu awa gêôc to awa gêjac Anôtô kêtü gôlôac tauña 1:3-12
3. Binj Kilisi êmu êmêñña 2:1-17
4. Paulu gêlêñ binj êsêac gebe sêsa nêñ lêñ têtôm lau buña 3:1-15
5. Paulu gêjac mata nê papia 3:16-18

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma binj êndêñ gôlôac dabuj Tesaloniki, tañ Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbinj aêac tönj nañ. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to binjmalô êndêñ amac êwac.

Kilisi êmu êmêñ ma êmêtôc ñamalac

³ O lasitêwaac, aêacma ñalêlôm kêkac aêac tec ajam danje gêdêñ Anôtô kêtü amacña ñapan, gebe amacnêñ akêñ gêwiñ kesewec kêlêlêc, ma akêñ têmtac gêwiñ gelom tau gêdêñ-gêdêñgeñ gêjam amac auc. ⁴ Agôm amboac tonaj, tec aêac alanem tauñ kêtü amacña gêdêñ Anôtônê gôlôac ñagêdô. Êsêac sêjanda amac to aôc gêñwapac, mago aôc totêmtac kêpa sugen ma akêñ gêwiñ ñajamña.

⁵ Binj tonaj gêwa Anôtônê mêtôc sa gebe jagêdêñ. Amac aôc gêñwapac kêtü Anôtônê gamêñña ma Anôtô kêmasanj amac e atôm gebe awê kainj gamêñ tau. ⁶ Ma Anôtô oc êngôm gêñ naêndêñ. Eñ êkêñ lau, tañ sêkêñ gêñwapac gêdêñ amac aôc nañ, tauñ sêôc gêñwapac êjô. ⁷ Ma eñ oc êlêwanj gêñwapac, tañ aôc amoa nañ, su anğa amac to aêac amboac tonanjenj. Eñ êngôm gêñ tau êndêñ noc Apômtau Jesu eoc tau lasêña anğa undambê to nê anjla ñaclai. ⁸ Eñ eoc tau lasê tojawaô ma êkêñ ñagêjô êndêñ êsêac, tañ sêjam kauc Anôtô to tañerjêc aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñawae ñajam nañ. ⁹ Êsêacnêñ ñagêjô gebe sêôc ñandanj sênanajña, tañ ênêc enden töngeñ. Ac sêmoa jaêc Apômtau lañônêñ to nê ñaclai ñajawasi. ¹⁰ Êndêñ bêc Apômtau Jesu êmêñña nañ, Anôtônê lau oc tetoc eñ sa to lau samob, tañ sêkêñ gêwiñ aêacma binj, tañ ajac jaenj amac nañ.

¹¹ Aêac taêñ gêjam binj tonaj, tec atenj mec kêtü amacña ñapanj. Aêac atenj aêacnêñ Anôtô gebe êmansanj amac e atom gebe andançuc ênê kalem. Aêac atenj Anôtô gebe nê ñaclai ênam kôm êpi amac e êngôm gêñ ñajam, tañ abe anğôm nañ anô êsa to ênac dabinj akêñ gêwiñ ñakolenj. ¹² Embe amboac tonaj, go amac atoc aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaê sa, ma eñ etoc amac sa. Aêacnêñ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj êngôm gêñ tau ñanô êsa.

2

Ñac gesen biñsuña nê binj

¹ O lasitêwaac, aêac abe asôm binj êpi aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêñ to ênac aêac sa tapi tagen dawinj enña, tec atenj amac gebe. ² Lau sênam amacnêñ kauc ôkwi-ôkwi sebeñ to sêlênsôñ amac atom. Êsêac oc sêsôm gebe Apômtaunê bêc gêmêñ sugac. Êsêac oc sêngôlinj binj êpi ñalau, tañ geoc binj tau lasê me êpi ñac tenj, tañ kêsôm binj tau me êpi papia, tañ sêsôm gebe aêac ato nañ. ³ Alic taôm gebe lau tenj sêñgôm gêñlêlôm gebe sênsau sêôc amac atomanô. Bêc tau oc êmêñ atomgeñ e ñamalac sêkac tauñ su anğa Anôtônê êmuñ ma ñac gesen biñsuña eoc tau lasê su acgom. Ñac tau tonaj oc ênanja samucgeñ. ⁴ Eñ oc êkêñ kisa êndêñ Anôtô to nê sakinj samob. Ma eñ oc etoc tau sa ma êngônj Anôtônê lôm dabuj to êtôc tau êndêñ lau gebe eñ Anôtô.

⁵ Binj tonaj kasôm gêdêñ amac gêdêñ tañ gamoa gawinj amac nañ. Amac oc taêm gêjam binj tau me masi. ⁶ Ma amac ajala gêj, tañ kêkô eñ auc gebe êmêñ galoc atom nañ. Eñ eoc tau lasê êndêñ noc, tañ Anôtô êkêñ nanjenj. ⁷ Ñaclai tañ gesen biñsu su nañ, gêjam kôm

gêmoa, tagen kêsinj tau géc lêlômgenj. Êsinj tau e sêkôc ñac, taj kêkô gêj tau auc nanj, su aqcom. ⁸ Go ñac gesenj biñsuña eoc tau lasê. Ma Apômtau Jesu oc ênac enj êndu ña nê awajaô. Ma Apômtau embe êmêj tonjawêgenj, go ñawê tau enserj enj su amboac tonanj. ⁹ Ñac gesenj biñsuña oc êmêj toSadarnê ñajana ma êngôm gêj ñaclainja tokainj-tokainj ma gêjtalô to gêjsêga dansañja. ¹⁰ Ma enj êns u êôc êsêac, taj sênanja nanj, ña dansanj tokainj-tokainj. Êsêac oc sênanja gebe têtac gêwinj biñjanôña géc êsêacnja atom. Embe têtac êwinj biñjanô, oc Anôtô ênam êsêac kêsi. ¹¹ Kêtu tonanjña Anôtô êkêj ñaclai dansañja êôc êsêac gebe sêkêj êwinj biñdansanj, ¹² gebe êsêac samob, taj sêkêj gêwinj biñjanô atom ma têtac gêwinj biñ geo ñawaô nanj, Anôtô êmêtôc êsêac e sênanja.

Anôtô kêjalij aêac sa gebe danjônj materjali

¹³ O lasitêwaac, Apômtau têtac gêwinj amac tec aêacma ñalêlôm kêkac aêac e ajam danje Anôtô kêtu amacnja ñapanj, gebe Anôtô kêjalij amac sa gédêj andanjenj ma Ñalau Dabuj kêkêj amac atu Anôtôñê lau e akêj gêwinj biñjanô tau, tec Anôtô gêjam amac kêsi. ¹⁴ Anôtô kêkêj aêac asôm ñawae ñajam, taj kêkalem amac nanj, gebe amac akôc aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê ñawasi sa. ¹⁵ O lasitêwaac, amboac tonanj akô ñajana ma amansanj mêtê, taj aêac adôn gédêj amac nanj. Biñ ñagêdô asôm ña awenjenj ma ñagêdô ato kêsêp papia.

¹⁶ Aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi agêc Tamenj Anôtô tau, taj têtac gêwinj aêac to kêmoasinj aêac tamoa tenjenj totêntac malôgenj ma takêj materj nanô ñajam ôña tau nanj, ¹⁷ ênam malô nêma ñalêlôm to êpuc amac tônj gebe anjôm gêj samob to asôm biñ samob ñajamgenj.

3

Atenj mec êtu aêacnja

¹ O lasitêwaac, jasôm tenj êwinj gebe atenj mec êtu aêacnja gebe Apômtaunê biñ êlêti ênam gamênj auc êna e ñamalac tetoc mêtê sa amboac amac agôm. ² Ma atenj gebe Anôtô ênam aêac sa anja lau sec to alôb-alôb nêj gebe lau taêsam sêmoa, taj sêkêj gêwinj ñawae ñajam atom.

³ Mago Apômtau enj ñac ñajêj. Enj oc êpuc amac tônj ma ejop amac êtu ñac sec tauña. ⁴ Apômtau kêkêj aêac akêj gêwinj gebe biñ, taj asôm gédêj amac nanj, amac amansanj su ma oc amansanj. ⁵ Apômtau tau ênam gôlij amacnêma ñalêlôm gebe têtac êwinj Anôtô ma aôc gêjwapac totêmtac êpa sugenj atôm Kilisi tau.

Aêac samob tanam kôm tanac ñawaegenj

⁶ O lasitêwaac, aêac ajac biñsu amac ajam aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi lanjô, gebe anjaminj taôm êndêj lasitêwai, taj sêsa nêj lêj salanj to sêbu biñsu, taj aêac akêj gédêj êsêac nanj. ⁷ Taôm ajalagac gebe atêku aêac, ec ñajam, gebe gédêj taj aêac amoa awinj amac nanj, asa ma lêj salêj atom. ⁸ Aêac aenj amacnêma ñac tenj nê mo tenj ñaôma atom. Aêac ajam ma kolenj e tekwenj gêbac kêtôm bêc to gelenjenj, gebe amacnêma tenj im têkwa su ñaômagenj êtu aêacnja atom. ⁹ Aêac atôm gebe ajatu gêj taninjña anja amacnêma, mago agôm atom, abe akêj ñadôñdônj êndêj amac gebe atêku aêacnja. ¹⁰ Gédêj taj aêac amoa awinj amac nanj, asôm biñ tonec gédêj amac su gebe “Ñac tenj embe endec kôm, nanj êninj gêj atom.” ¹¹ Aêac ato biñ tonanj gebe anjô ñawae gebe nêma lau ñagêdô sêsa nêj lêj salêj. Êsêac sêjam kôm atom, sêgôm gêj sêbôcgenj. ¹² Aêac anac biñsu lau amboac tonanj to alêj biñ êsêac êtu Apômtau Jesu Kilisinja gebe sênam nêj kôm êtu katô, ec sêninj tauj nêj ñêjgenj.

¹³ O lasitêwaac, ôlim ñakam êsa êtu anjôm gêj ñajaminja atom. ¹⁴ Ñac tenj embe taña wamu aêacma biñ, taj ato kêsêp papia tonec nanj atom, nanj taêm ênam ênê biñ ma êngaminj taôm êndêj enj gebe maja tau. ¹⁵ Mago alic enj amboac nêma ñacjo atom, anêc biñsu enj amboac lasimi tenj.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁶ Ma biñmalô Ñatau tau êkêj biñmalô êndêj amac êtôm têm samob ñalêj tokainj-tokainj. Apômtau êwinj amac samob.

¹⁷ Aê, Paulu tauc, lemoc kato biñ aoc gêjac amacnja tonec. Ñoc papia tonec taujala. Aê kato amboac tonecgenj. ¹⁸ Aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êndêj amac samob êwac.

Paulunê papia n̄amatan̄a gêdên TIMOTE

Timote tau nec en̄ nac buña matac ten̄ anga Asia Saun̄. Têna Judao ma tama Helen. En̄ gêwin̄ Paulu ma kêpuc en̄ êdn̄ kêtũ kom mêtên̄a samob jakêsap en̄ tdn̄ n̄an̄ngos.

Paulunê papia n̄amatan̄a gêdên Timote nec gêc tau keto kêwaka bin̄ natêna télêac sa. (1) Paulu gêjam la Timote gebe ejop tau êndên̄ mêtêgeo, tan̄ gêdn̄ sa anga gôlôac buña tau n̄alêlom gêwin̄ nan̄. Mêtêgeo tonan̄ n̄ai n̄am kêsêp lau n̄agêdô sêgalun̄ kauc jaba anga lau Juda to lau samuc nêñ kêsêp taulêlôm. Lau seboc lau ten̄ sên̄am tauñ kêsi sêngôm naêtôm atom, sêjala gên̄, tê n̄am kêsin̄ tau gêc lêlôm en̄ nê, êwin̄ acgom. Ac tec sêsôm lau sên̄am dabun̄ gên̄ tanin̄n̄a n̄agêdô ma sêjac jao lauo to nac sên̄am tauñn̄a atom. (2) Go Paulu keto bin̄ tanam jaom gôlôacn̄a ma om n̄asakin̄ n̄agolin̄ n̄agêdô gêwin̄. En̄ gêwa kômwaga gôlôacn̄a nêñ n̄alêlôm to nêñ gam sa. (3) Gocgo gêlên̄ bin̄ Timote gebe ênac dabun̄ tau êtu Jesu Kilisi nê sakin̄waga mansar n̄ajam ten̄. Ma gêwa ênê kôm, tan̄ gêjac en̄ n̄awae gebe ênam êndên̄ lau buña n̄agêdô êndên̄-êndên̄geñ nan̄, n̄am sa amboac tan̄.

Nadênan̄

1. Paulu gêjac m̄ papia tau 1:1-2
2. Gôlôac dabun̄ tau to gakolegwaga nêñ kôm n̄agolin̄ 1:3-3:16
3. Timote tau nê kôm to n̄agolin̄ 4:1-6:21

Paulu gêjac m̄ nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tec aêacnêñ kêsiwaga Anôtô agêc Kilisi Jesu, tan̄ takên̄ maten̄ en̄ tamoa nan̄, kêjatu aê, ² tec kato n̄oc papia tonec gêdên̄ aôm, Timote. Aôm kôtu aê latuc kêtũ kôkên̄ gêwin̄n̄a. Tamen̄ Anôtô agêc aêacnêñ Apôm̄tau Kilisi Jesu nêñ moasin̄ to taên̄ walô ma bin̄malô êndên̄ aôm êwac.

Ojop taôm êndên̄ mêtê geo

³ Gêdên̄ tan̄ aê gaja Makedonia nan̄, kasakin̄ aôm gebe òngôn̄ Epese ma ôsôm êndên̄ lau n̄agêdô gebe sên̄am mêtê ten̄ eo atom. ⁴ Ôsôm êndên̄ êsêac gebe sêwi min̄ lan̄gwa n̄aôma-n̄aôma to nêñ aben̄ji to dêbun̄ji nêñ n̄aê n̄adênan̄ sêpuc tauñ n̄amñ̄a sin̄. Bin̄ tonan̄ oc angôm bin̄ êlênsôn̄ elémê ma anam lau ten̄ sa êtu sêkên̄ awin̄ Anô tdn̄a atom. ⁵ N̄agolin̄ tan̄ aôm kôkên̄ gêdên̄ êsêac nan̄, n̄amanô tau tonec gebe têtac êwin̄ n̄anô, tan̄ n̄am kêsêp n̄alêlôm n̄awa to n̄alêlôm n̄an̄jên̄ ma akên̄ êwin̄ n̄akên̄kên̄ n̄ajam tonêm n̄alêlôm maken̄geñ. ⁶ Lau n̄agêdô sêwi lên̄ tonan̄ sin̄ ma sêlênsôn̄ tauñ sêsôm bin̄ agwa-agwa n̄aôma. ⁷ Êsêac seboc têdn̄ Anôtônê bin̄su, mago sêjam kauc bin̄, tan̄ sêsôm to bin̄galôm, tan̄ sêjam sêmoa nan̄ n̄am.

⁸ Aêac tec tajala gebe Anôtônê bin̄suanô embe tamansan̄ n̄apen̄, oc gên̄ n̄ajam samucgeñ. ⁹ Aêac tajala tonec gêwin̄ gebe sêmasan̄ bin̄su kêtũ lau gêdên̄n̄a atom. Bin̄su tau mên̄kêsa kêtũ lau, tan̄ sêgôm gên̄ wauc-waucgeñ to tan̄en̄pêc ma dedec Anôtô to sêgôm sec, sêlic gên̄ ten̄ kêtũ nêñ gên̄ dabun̄ atom, sêsôm bin̄ alôb-alôb n̄awaô, sêjac tenen̄ji to tamen̄ji ma n̄amalac êndũ nan̄n̄a. ¹⁰ Bin̄su tonan̄ mên̄kêsa kêtũ lau mockain̄jo to mockain̄n̄a ma n̄acwaga, tan̄ sêkwalec tauñn̄a, ma kêtũ êsêac, tan̄ têtulu n̄amalac têtũ gên̄ôman̄a to lau dansar ma êsêac, tan̄ têtôc lemen̄, mago sêsau nan̄n̄a, ma kêtũ êsêac, tan̄ sêgôm gên̄ n̄agêdô samob, tan̄ gesen̄ mêtê n̄ajam sun̄a nan̄. ¹¹ Bin̄ tonan̄ gêc n̄awae n̄ajam, tan̄ Anôtô kêkên̄ gêdên̄ aê gebe jasôm lasên̄a. N̄awae n̄ajam tonec gêwa Anôtô, tan̄ awen̄ gêôc en̄ nan̄, nê n̄awasi sa.

Paulu gêjam dan̄ge Anôtô kêtũ taê walô en̄n̄a

¹² Aê gêjam dan̄ge aêacnêñ Apôm̄tau Kilisi Jesu, tan̄ kêpuc aê tdn̄ ma gêlic aê katôm gebe janam sakin̄ en̄ nan̄, tec kêkên̄ kôm gêdên̄ aê. ¹³ Gêmun̄geñ tec aê kasôm bin̄ alôb-alôb kêpi Jesu ma kêjanda en̄ to kalêsu gôlôac dabun̄. Mago Anôtô taê walô aê, gebe kakên̄ gêwin̄ mêtê atom tagen̄ ma gajam kauc gên̄, tan̄ gagôm nan̄. ¹⁴ Aêacnêñ Apôm̄tau kêsêwa nê moasin̄ kêpi aê ma kêkên̄ aê kakên̄ gêwin̄ to têtac gêwin̄ n̄anô, tan̄ n̄awakac kêsêp Kilisi Jesu tau nan̄. ¹⁵ Bin̄ tonec tec n̄anô, n̄amalac samob sêkên̄ êwin̄ acgomman̄, gebe Kilisi Jesu gêmên̄ nom gebe ênam lau sec kêsi. Ma aê tec katu lau sec tau nêñ n̄ac n̄amata. ¹⁶ Kêtũ bin̄ tonan̄n̄a Anôtô taê walô aê gebe Kilisi Jesu êwa nê lên̄ ê n̄amalacnêñ bin̄ tdn̄n̄a sa êpi aê êtu n̄amata e jatu lau, tan̄ oc sêkên̄ êwi n̄ en̄ ma sêngôn̄ maten̄ jali ten̄geñ nan̄, nêñ n̄adôn̄dn̄. ¹⁷ Anôtô taugen̄ kêtũ têm samob n̄akin̄. En̄ gêmoa ten̄geñ ma n̄amalac ten̄ mataanô gêlic en̄ atom. En̄ taugen̄ kêtũ Anôtô. Lanem to n̄awasi êndên̄ en̄ êtôm têm totên̄geñ. Bin̄n̄anô.

¹⁸ Latucenec Timote, aê kakên̄ n̄agolin̄ tonan̄ gêdên̄ aôm gebe ojop. Bin̄ tonan̄ seoc lasê kêpi aôm gebe êpuc aôm tdn̄ ma ônac sin̄ n̄ajam. ¹⁹ Ôkên̄ êwin̄ tonêm n̄alêlôm n̄an̄ngen̄. Lau n̄agêdô sêwê bin̄ tonan̄ auc ma sêkên̄ gêwin̄ atom, tec têtũ lau gêbac. ²⁰ Lau tau nêñ n̄agêdô

tonec Humenai agêc Alesandere. Aê kakêñ êsêagêc sêsêp Sadan lêma gebe êndôn êsêagêc e sêsôm binj alôb-alôb êtiam atom.

2

Bij tateñ mecña

¹ Amboac tonan aê jalêñ binj amac gebe angôm gêñ tonec êtu ñamatageñ acgom gebe aten nêñ gêñ êndêñ Anôtô to aten mec ma taêm ênam nêñ lau êsap nêñ mec ñalêlôm to anam danje êtu ñamalac samobña. ² Aten mec êtu kinj to gôlinwaga samobña, gebe tamoa nêñ ñajam to danğonj tomalô, ma danğom nêñ gêñ tasa Anôtôñê lêñ to tamansan gêñ samob ñapep. ³ Binj tonan gêjac aêacnêñ kêsiwaga Anôtô mataano ñajam ma gêlic jagêdêñ. ⁴ Ñac tau tonan gebe ênam ñamalac samob kêsi ma gebe êkêñ êsêac sêjala binjñanô tau, ⁵ gebe Anôtô tageñ tec gêmoa, ma sêlinwaga tageñ tec gêmoa Anôtô to ñamalac ñasawa. Sêlinwaga tau ñamalac Kilisi Jesu, ⁶ tanj kêkêñ tau gêjac da lau pebenj. Binj tonan gêwa sa gêdêñ ñanoc gebe Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi. ⁷ Anôtô kêkêñ aê katu ñacjaenj to aposolo ma lau samuc nêñ kêdônjwaga gebe jasôm lêñ takêñ gêwiñña to binjñanô tau lasê êndêñ êsêac. Aê kasôm binjñanô, kasau atom.

⁸ Aê gabe ñacwaga teteñ mec êtôm gamêñ samobgeñ. Êsêac embe sêlam lemenj dabuj, go têtac ñandanj to têtac lulu atom.

⁹ Ma binj tonec êpi lauo amboac tonanğenj, gebe sêmansanj tauñ ñapep ma majenj tauñ êtu gêñ secña ma sênam gêlônj tauñ tokaucgenj. Êsêac sêmac poac ma sêkôc gold to kêkôm ma sêsô ñakwê toñaôli kapôên-kapôên atom. ¹⁰ Êsêac sênam gêlônj tauñ ña kôm ñajamgenj, tec êwa êsêac sa gebe têtôm lauo, tanj têtêc Anôtô nanj. ¹¹ Lauo sênam tauñ tönğenj to sêkônij tauñ, go sêñô binj e êtu tanj êsêac. ¹² Aê jalôc gebe lauo têndônj lau to têtû ñacwaganêñ ñatauo nec atom. Êsêac sêmoa sênam tauñ tönğenj. ¹³ Anôtô kêkêñ Adam kêtû ñamata acgom, go kêkêñ Ewa kêdaguc. ¹⁴ Ma Adam kêkêñ gêwiñ binjansanj atom, awê tec kêkêñ gêwiñ e kêgêli binjsu. ¹⁵ Lauo embe sêsap sêkêñ gêwiñ to têtac gêwiñ tön ma sêsa nêñ lêñ sênam dabuj tauñ tokaucgenj ma embe sêkôc ñapalê, go Anôtô ênam êsêac kêsi.

3

Gôlôac dabuj nêñ laumata nêñ ñagôlinj

¹ Binj tonec binj ñanô gebe ñac tenj embe taê êka gebe êtu gôlôac dabuj ñagejobwaga, nanj nê ñalêlôm êkac enj êtu kôm ñajam tenjña. ² Gejobwaga tonan talic enj ñac mansanj samucgenj, ênam awê tageñ ma êmoa tokauc ñawagenj. Enj êsa nê lêñ tokauc ma katôgenj. Enj êngôm ja lau samob ma enj êtôm gebe êndônj lauja. ³ Ênôm gêñ anaboa atom to lêma ênac sinj ñawaô atom. Enj ñac malô to ñac wama. Enj têtac gaminj atom. ⁴ Enj ênam gôlinj tau nê gôlôac ñapep e nê ñapalêo to ñac tetoc enj sa totanjenj wamugenj. ⁵ Ñac tenj embe ênam gôlinj tau nê gôlôac êtôm atom, oc ejop Anôtôñê gôlôac amboac ondocgenj. ⁶ Akêñ ñac, tanj kêtû ñac buña dambêgenj nanj, êtu gejobwaga atom, gebe enj oc etoc tau sa e mêtôc, tanj kêtap Sadanj sa nanj, êpi enj amboac tonan. ⁷ Akêñ ñac, tanj lau sêmoa jaêc gôlôacña sêsôm enj wae ñajam nanjenj, gebe sêmbu enj atom to Sadanjnê lip ênac enj atom.

Sakinwaga gôlôac dabujña nêñ ñagôlinj

⁸ Sakinjwaga gôlôac dabujña amboac tonan. Êsêac lau wapac, imbelenj pap atom, sênôm wain anaboa atom ma sêwê launêñ gêñ auc atom. ⁹ Binjñanô tanj êsêac sêkêñ gêwiñ nanj, sêkam tön ña nêñ ñalêlôm ñawa. ¹⁰ Ansaê lau tonan êmunj acgom. Embe alic êsêac têtôm, go sênam sakinj gôlôac. ¹¹ Êsêacnêñ lauo amboac tonanğenj. Êsêac lauo wapac, sênga binj atom, sêmoa tokauc ñawagenj ma sêngôm nêñ gêñ samob ñanğenjenj. ¹² Sakinjwaga gôlôac dabujña sênam awê tageñ-tageñ ma sênam gôlinj nêñ ñapalêo to ñac ma nêñ gôlôac ñapep. ¹³ Êsêac tanj sêjam sakinj nêñ gôlôac ñapep nanj, oc nêñ sakinj etoc êsêac sa ma sêkêñ êwiñ Kilisi Jesu totêtac êpa sugenj.

Anôtôñê mêtê ñabinj ñalêlômña

¹⁴ Binj tonan kato gêdêñ aôm ma taêc kêka gebe jandêñ aôm jawac sebenj. ¹⁵ Mago gêñ tenj embe ênam aê tönj, go papia tonec êwa binj sa êndêñ aôm e ôjala lêñ ômoa Anôtôñê andunja ñam. Anôtôñê andu tau Anôtô mata jali nê gôlôac, tanj kêtû binjñanô ñaalê to ñasenjenj. ¹⁶ Binjñanôgoc, Anôtôñê mêtê, tanj kêsinj tau kêsêp lêlômgenj nanj kapôênjanô.

Enj geoc tau lasê kêtû ñamalac.

Ñalau Dabuj gêwa enj sa gebe enj ñac gêdêñ.

Anjela sêlic enj.

Sêjam ênê mêtê gêdêñ lau samuc.

Lau nomña sêkêñ gêwiñ enj.

Anôtô kêsip enj sa tonjawasigenj.

4

Bij kēpi kédōhwaga dansaj

¹ Njalau Dabuj gēwa sa kwananjen e gēc awēgen gebe êndēn tēm njanuŋa lau njaġédō oc sēkac tauŋ su anġa sēkēn gēwiŋ njanōŋa nasēsap njalau dansanŋa tōŋ to sēkōc njalau sec nēn mētē sa. ² Njalau sec tonan sējam njamalac dansaj lanōŋ, tan sēsau lau. Êsēacnēn njalêlōm kêtōm ja kēpac gēn kētu matē. ³ Êsēac tonan sējac jao gebe njacwaga sēnam awē atom ma lauo sēnam njac atom. Ma êsēac sēkac njamalac gebe sēngamiŋ tauŋ êndēn gēn taniŋŋa njaġédō. Mago Anôtō kēkēn gēn taniŋŋa tonan gebe aēac lau takēn gēwiŋ to tajala binjanōŋa takōc sa todanġegen. ⁴ Gēn totau-totau samob, tan Anôtō kēkēn nan, tau njam. Amboac tonan takōc gēn tonan njai samob sa todanġegen ma dambu ten atom, ⁵ gebe Anôtōnē bin to mec gēgōm gēn tau kētu dabunġac.

Kilisi Jesu nē sakinwaga njam

⁶ Aōm embe ōwa bin tonan sa êndēn lasitēwai, oc ōtu Kilisi Jesu nē sakinwaga njam, gebe takēn gēwiŋ nabin to mētē njam, tan kōdaguc nan, kētu nēm mo gēlōm aōmŋa. ⁷ Mago miŋ alōb-alōb to lauo njanō nēn bin ole nan ōmasuc. Ōsa Anôtōnē lēn ōnsaē-ōnsaē e êtu tōŋ aōm. ⁸ Embe tansaē gebe tatu mētē ōlingen, oc ênam aēac sa njanō atom. Mago embe tasa Anôtōnē lēn, oc ênam aēac sa êtu gēn samobŋa. Anôtō gējac mata gebe ênam aēac sa êndēn tēm tamoa maten jali anġa nomŋa to êndēn tēm dangōŋ maten jali anġa ōnēŋa amboac tonanġen. ⁹ Bin tonan njanō to gēdēn kêtōm gebe njamalac samob sēkōc sanġa. ¹⁰ Kētu mētē tonanŋa aēac tajam koleŋ tosinġen gebe aēac takēn maten Anôtō mata jali, tan kētu njamalac samob nēn kēsiwaga, mago kētu aēac lau-takēn-gēwiŋwaga nēn kētu njamata.

¹¹ Ōjatu bin tonan ma ōndōŋ lau gebe sēmansanġ. ¹² Lau ten lanōŋ elo aōm êtu aōm njac matanġa atom. Aōmnēm bin to nēm lēn ma tēmtac gēwiŋ to kōkēn gēwiŋ njanō ma nēm njalêlōm nja wa êtu njadōŋdōŋ êndēn lau-sēkēn-gēwiŋwaga. ¹³ Ōsam mētē lasē to ōiēŋ bin gōlōac ma ōndōŋ lau tau ōmoa e tauc jawac acgom. ¹⁴ Ōim Anôtōnē moasiŋ, tan gēc njalêlōm nan, su atom. Moasiŋ tau gelom aōm gēdēn tan seoc Anôtōnē bin lasē gēdēn aōm ma gōlōac dabun nēn laumata sēu lemenġesac aōm nan. ¹⁵ Bin tonan taēm ênam ma bin tonan ênam gōliŋ nēm lēn, gebe lau samob sēlic aōmnēm kōm esewec. ¹⁶ Ōjop taōm to mētē, tan kōdōŋ gōmoa nan njapec. Ōsap tōŋŋen. Ōŋgōm tonan, ec ênam aōm taōm to êsēac, tan sēŋō aōmnēm bin nan sa.

5

Timote ênam sakin to ejop nē lau njapec

¹ Ōnsaic bin njamalacanō ten atom, ōlēn bin en amboac tamam. Ma lau wakuc nan ōlic êsēac amboac lasimi. ² Lauo njanō nan ōlēn bin êsēac amboac tēnami, ma lauo wakuc amboac latōmio tonēm njalêlōm nja wagenġ.

³ Awētuc embe awētuc njanōŋen, nanġo otoc êsēac sa. ⁴ Ma awētuc ten embe nē gōlōac to dēbui sēmoa, nan sēnam en sa êjō moasiŋ tan tenenġi to tamenġi sēkēn gēdēn êsēac nan. Sēngōm amboac tonanġ. En aēac Anôtō mataaŋō njam. ⁵ Ma embe awētuc njanō, tan taugen êmoa nan, oc êkēn mata Anôtōŋen ma êsap mec tōŋ ma eten Anôtō êtōm êmbēc to elenġen. ⁶ Ma awētuc ten embe êsa nē lēn taē ênam tau ōligen, nan talic en mata jali, mago gēmac êndugac. ⁷ Ōnac binŋu êsēac gebe sēmoa tobīŋ masigenġ. ⁸ Njac ten embe ejop tau nē lau to êmoasiŋ tau nē lasitēwai atom, oc ensen bin takēn gēwiŋŋa su. En êtu njac sec êlêlēc lau-sēkēn-gēwiŋ-atomwaga su.

⁹ Oto awētuc ten nē njaē êsēp awētucnēn njaēmōkē palin-palinġen atom. Awētuc tan nē jala kētu 60 su ma gējam njac tagen nanġen nē njaē êsēp. ¹⁰ Enē wae gējam kōm njananġa ênēc amboac tonanġen. En embe êlōm nē gōlōac njapec, êŋgōm ja lau, êkwasiŋ Anôtōnē lau ênkainġ, ênam lau sēŋgōŋ jageonġa sa to êruc gēn njam samob njan, nanġo nē njaē êsēp njaēmōkē.

¹¹ Oto awētuc wakuc nēn njaē êsēp njaēmōkē atom, gebe êsēac oc taēŋ ênam bin njaŋa ma ōliŋ nja kam êsa êndēn Kilisi. ¹² Lauo tonan njai oc sēsap nēn bin, tan sēmoatiŋ kētu njamata nan, tulu e sēmoa tobīŋġen. ¹³ Lauo amboac tonan tēdōŋ tauŋ gebe sēnam ojom ma sēnac laoc launēn andugenġ. Ma sējam ojomġen atom, awenŋsuŋ nja kasop-kasop ma sēlēnsōŋ lau njaġédō nēn bin to sēsōm bin, tan tētōm atom gebe sēsōm nan. ¹⁴ Amboac tonan aē gabe awētuc wakuc sēnam njac êtiam, ec sēkōc nja palē ma sēmansanġ nēn andu njapec. Sēngōm amboac tonan, gebe njaġo êmbu aēac êtu lēn keso tenġa atom. ¹⁵ Awētuc tau njaġédō tec sēkac tauŋ su ma sēsap Sadan tōŋġac. ¹⁶ Awētuc njaġédō embe sēŋgōŋ sēwiŋ nēn awē kēkēn gēwiŋŋa ten, go awē tau ênam êsēac sa, gebe êkēn wapac êndēn gōlōac atom. Go gōlōac dabun tētōm gebe sēnam awētuc sawaanō sa.

¹⁷ Atōc gōlōacnēn laumata, tan sējam jaom nēn gōlōac njapec nan, sa êlêlēcmanġ. Aē kasōm bin kēpi êsēac, tan sējam mētē to tēdōŋ lau sim tauŋ suġen nan. ¹⁸ Amac ajala gebe teto gēc

gebe “Ôkic bulimakao, tañ kêka mopolom gêmoa nañ, awasun auc atom.” Ma binj tenj gêc gêwinj gebe “Kolenj waganê kôm njaôli gêjac enj nja waegoc.”¹⁹ Binj tenj embe êpi laumata tenj, nañ ôkênj tanjam sebenj atom. Nac luagêc me têléac sêwa sa êtôm tau acgom, go ôkênj êwinj.²⁰ Lau tañ sêngôm sec nañ, ômêtôc êsêac anja lau samob lanjôjnêm gebe lau nja gêdô sêlic ma têtêc tauj.²¹ Aê kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu to anjela, tañ Anôtô kêjalinj êsêac sa nañ, lanjôjnêm ma aoc gêjac aôm gebe Ojop nja gôlinj tonanj nja pep. Ômoasinj nja c tenj êlêléc nja c tenj su atom to taêm labu nêm nja c ôlim andanj taômja atom.²² Ôkênj lêmam ênsac nja c tenj gebe ônam mec enj êtu sakinj tenja sebenj atom. Ma ôwê lau nja gêdô nêj sec nja kainj ôwinj atom. Ojop taôm nêm nja lêlôm gebe nja wagenj.

²³ Ônôm bu njaômagenj atom, ônôm wain nja gec êwinj êtu nêm têmtacwalô to gêmac gêgôm aôm elêmnja.

²⁴ Lau nja gêdô nêj sec kêtû awê sebenj ma sec tau kêsêlênj gêmunj têm sêmêtôc êsêacnja. Mago nja gêdô nêj sec oc êtu awê êndanjucgenj.²⁵ Ma kolenj nja jam kêtû awê amboac tonanj enj. Ma nja gêdô embe êtu awê sebenj atom, oc êsinj tau êtôm atom.

6

¹ Sakinj waga samob tetoc nêj nja tauj sa nja pepgenj, gebe bi nja alôb-alôb êpi Anôtônê nja ê to mêtê atom.² Sakinj waga tañ nêj nja tauj sêkênj gêwinj nañ, taênj êpa êsêac su gebe êsêacnênj lasitêwai nec atom. Masi. Êsêac sênam sakinj sênac nja waegenj gebe nêj sakinj oc êmoasinj lau sêkênj gêwinj nañ, tañ Anôtô têtac gêwinj êsêac nañ.

Mêtê geo to awa njanô

Binj tonac ôndôj to ôlênj binj gôlôac.³ Nja c tenj embe êndônj mêtê tenj eso mêtê tonanj ma êsap aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi nê binj nja jam to Anôtônê lêj tônj atom,⁴ nañ oc etoc tau sa njaômagenj ma êjala binj tenj atom. Lau amboac tonanj nêj nja lêlôm kêkac êsêac keso, tec awenjsunj gêôc ka tauj to sêsôm binj kalom nja waô. Binj tonanj kêtû têtac sec to kisa ma binj alôb-alôb to sêga binj sec nja môkê.⁵ Lau tonanj sêjam binj galôm nja waô, mago nêj kauc kêlênsônj ma sêkac tauj su anja binj nanô tau e seboc Anôtônê lêj kêtû intêna têtac awa sarja tenj.

⁶ Binj nanô, lau embe sêsap Anôtônê lêj tônj to sêlic gênj, tañ gêc êsêacnja gebe kêtôm, nañ têtac awa njanô tau sa su.⁷ Aêac tamênj nom tolemej sawagenj ma oc dawî nom sinj tolemej sawagenj amboac tonanj.⁸ Embe tatap nêj mo to nêj nja kwê sa naêtôm aêac, nañ kêtôm.⁹ Lau tañ taênj kêka gebe têtû lau tolêlôm nañ, sêsêp lêtôm nja lelom ma têtac nja kalac meloc tokainj-tokainj, tañ ensenj êsêac su nañ, nja lakô êkô êsêac. Gênj amboac tonanj nja c oc êmbam nja malac e sêmbac sênanja.¹⁰ Têtac gêwinj awa kêtû sec samob nja wakac. Lau nja gêdô matenj katû gênj tonanj, tec sêjac jaê sêkênj gêwinj ma têtac nêj kamoc to njananj nja lêlômja taêsam sa.

Paulu kêpac Timote tônj

¹¹ Anôtônê nja c aôm ôêc gênj tonanj nja c samob su. Ôndanjuc binj gêdênj ma ôsa Anôtônê lêj to ôkênj êwinj mêtê ma têmtac êwinj lau to ôc gênj wapac totêmtac êpa sugenj ma ômoa tonêm nja lêlôm malôgenj.¹² Ônac sinj nja jam êtu takênj gêwinj nañ ma ôkam ôngônj matam jali tenjenja tônj. Gêdênj tañ kôsôm kôkênj gêwinj lasê lau taêsam sêjô nañ, Anôtô kêkalem aôm gebe ôngônj matam jali.¹³ Aê kakô Anôtô, tañ kêkênj gênj samob sêmoa matenj jali nañ, agêc Kilisi Jesu, tañ kêsôm binj nanô lasê gêdênj Ponti Pilata nañ, lanjôjnêm ma jajatu aôm gebe¹⁴ Ômansanj binjsu nja pep sawa ômoa e aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasê.¹⁵ Êndênj njanoc acgom, go Njata tagenj, kinj nêj Kinj to apômtaunênj Apômtau, tañ awenj gêôc enj nañ, êngôm gênj tonanj njanô êsa.¹⁶ Enj taugenj êmac êndu atom, êmoa tenjenj. Enj gêmoa nja wê, tañ nja malac tenj êsa nja gala atom nañ nja lêlôm. Nja malac tenj gêlic enj su atom ma tenj kêtôm gebe oc êlic enja atom. Ênê wae êsa to ênê nja jana ênêc tenjenj. Binj nanô.

¹⁷ Ôjatu lau tolêlôm awa nom tonecnja gebe tetoc tauj sa atom. Êsêac sêkênj matenj awa nomnja nja ôma atom, sêkênj matenj Anôtô, tañ kêkênj gênj samob e kêlêsuc aêacgenj gebe êngôm aêac têtac nja jam êsa.¹⁸ Ôjatu êsêac gebe sêmoasinj lau to têtû lau tolêlôm kolenj nja jamja. Êsêac sêmoa totêmtac wapômgenj to sênac sam nêj awa êndênj lau sêwê kainj sêwinj.¹⁹ Sêngôm amboac tonanj, go sênac nêj awa sa êtu têm, tañ oc mênjêsa nañ, nja môkê nja jam gebe têtac sêngônj matenj jali njanô sa.

²⁰ O Timote, ojop gênj samob, tañ kêsêp aôm lêmam su nañ. Ondec binj alôb-alôb nja ôma to binj sêôc tauj aucnja, tañ sêsam gebe “Binj tokauc,” mago sêsau tauj, binj tau binj tokauc atom.²¹ Lau nja gêdô sêkôc binj tokauc tonanj sa, mago seso binj takênj gêwinj nañ.

Moasinj êndênj amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ

TIMOTE

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ Timote nec ñac tau keto gebe êpuc në kêpuctôñwaga matac tau tôñ êtu mêtê ñakoleñña. Binj êpuc tau tôñ ñañêñña gêjam paplê tonec auc. Paulu gêlêñ binj to kêkêli Timote gebe êwa Jesu Kilisi sa êsap enj tôñ ñañêñgenj ma etoc ñawae ñajam to Binjênsêm Langwa ñabinj ñanô sa ñapanj amboac tanj. Timote gêóc ñandanj to lau sêli taunj saboa gêdêñ enj, mago êngôm në kôm kêdôñwaga to jaenjawaganja êkô ñajanja endenj tôñgenj.

Paulu gêjac binjsu enj kêkacgenj gebe ênac jaê “binjalôm ñaôma to kaucgêbôc” gebe kêmoasinj lau tenj atomanô, gêgôm lau, tanj sêkêñ tanjen binj amboac tonanj sêbac taunj sugenj.

Paulu gêwa tau to në lêñ ma në koleñ sa gêdêñ Timote gebe enj taê ênam ma êkêñ êtu ñadôñdôñ êndêñ tau. Aposolo gêóc ñandanj to kisa, mago kêkêñ gêwiñgenj. Enj gê binj tôñgenj to têtac gêwiñ laugenj ma kêpuc tau tôñgenj, tec gebe Timote êpuc enj wêña.

Nad ênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Awa gêóc Anôtô ma gêlêñ binj Timote 1:3–2:13
3. Timotenê gôliñ kêtü mêtêgeowaganja 2:14–4:5
4. Paulu tau në binj 4:6-18
5. Paulu gêjac mata në papia 4:19-22

Paulu gêjac m në papia

¹ Kilisi Jesu në aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô taê gêjam kêtü tôñ gebe jatu aposolo. Enj gêjac mata gebe Kilisi Jesu êkêñ aêac dangôñ matenj jali, tec kêsakinj aê gebe jasôm binj tonanj lasê.

² Aêñoc papia tonec êndêñ latuc Timote, tanj ñoc têtac gêwiñ aôm nanj. Tamenj Anôtô agêc aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nëñ moasinj ma taêñ walô to binjalô êndêñ aôm êwac.

Paulu gêjam dangê Anôtô to kêpuc Timote tôñ

³ Aê gajam dangê Anôtô ma gajam sakinj enj tonoc ñalêlôm ñawa kêtôm ñoc lau ñanô sêgôm, ma taêc gêjam aôm kêsêp ñoc meclêlôm kêtôm bêc to gelenjenj ñapanj. ⁴ Aê taêc gêjam aôm matamsulu ma gajam aoc su gabe jalic aôm e têtac ñajam êsa samucgenj. ⁵ Aê taêc gêjam aôm gebe kôkenj gêwiñ ñanô kêtôm dêbômo Lois agêc tênam Ainike êsêagêc sêkêñ gêwiñ amboac tonanj. Ma aê kajala gebe aôm kôkêñ gêwiñ kôtôm êsêagêc. ⁶ Kêtü binj tonanña aê gabe aôm taêm ênam Anôtônê moasinj, tanj kêsêp nëm ñalêlôm. Moasinj tau aôm gôwê kainj kêtü kakêñ lemoc gêsac aômña. Ôngôm nëm moasinj tonanj elom lasê êtôm jamêñ. ⁷ Aôm kôjala gebe Anôtô kêkêñ ñalau tatêc taunña gêdêñ aêac atom. Enj kêkêñ ñalau ñaclai to têtac gêwiñ taunña ma tatu mêtê taunña gêdêñ aêac.

⁸ Amboac tonanj ôwa aêacnêñ Apômtaunê mêtê sa tomajam êmbacgenj ma majam êtu ênê ñac kapoacwalôña aê atom amboac tonanjenj. Anôtô ñaclai êpuc aôm tôñ ma ôc ñawae ñajam ñagêñwapac ôwiñ. ⁹ Anôtô gêjam aêac kêsî to kêkalem aêac gebe tatu ênê lau. Enj kêkalem aêac kêtü aêacnêñ koleñña atom, masianô, kêkalem aêac kêtü enj tau në binj, tanj taê gêjam kwananjenj nanña to kêtü êmoasinj aêacña. Gêdêñ andanjenanô enj kêmoasi ñ aêac kêtü Kilisi Jesunja. ¹⁰ Ma galoc aêacnêñ kêsîwaga Kilisi Jesu mêngeô lasê, tec geoc në moasinj tau lasê gêdêñ aêac. Enj gesenj gêmacanô su ma në ñawae ñajam geoc dangôñ matenj jali tenjenña lasê.

¹¹ Anôtô kêkêñ aê gebe jatu binj tonanj ñajawaganja to ñaaposolo ma ñakêdôñwaga. ¹² Kêtü binj tonanj ñainja tec gaôc gêñwapac tonec, mago majoc atom. Aê kajala ñac, tanj kakêñ gêwiñ enj nanj, ma galic kêtü tôñ gebe enj kêtôm gebe ejop gêñ, tanj kêkêñ kêsêp aê lemoc nanj, e êndêñ bêc ônê. ¹³ Binj ñajam, tanj gôñô anga aêñoc nanj, êtu ñadôñdôñ. Ôndanjuc binj tau toôkê êwiñ ma totêmtac êwiñ, tanj ñam kêsêp Kilisi-Jesu nanjenj. ¹⁴ Ojop gêñ ñajam samob, tanj kêsêp aôm lêmam sugac nanj. Ma ñalau Dabun, tanj gêñgôñ nëñ ñalêlôm nanj, êpuc aôm tôñ êtu kôm tonanña.

¹⁵ Aôm gôñô sugac gebe lau Asianja samob sêkac taunj su anga aêñoc e Pugele agêc Hermogene sêwiñ êsêac amboac tonanjenj. ¹⁶ Apômtau taê walô Onesiporonê gôlôac gebe ñac tau kêmoasinj aê kêtü dim taêsam ma maja kêtü aêñoc kapoacwalôña atom. ¹⁷ Enj mêngeô lasê Rom e gacgenj gesom aê ñapanj e kêtap aê sa. ¹⁸ Apômtau êkêñ enj êtap Apômtaunê taê walô sa êndêñ bêc ônê. Aôm taôm kôjalagac gebe enj gêjam sakinj aê ñanô anga Epese amboac tonanj. * tau kêpi gamêñ tanj sêsam tenj gebe Asia saunj.

2

Kilisi Jesu në sirwaga ñajam

* 1:18: Ñaê Asia kêkanônñ masanm kapôhên Asia atom. Ñaê

¹ Ma aôm latucenec, moasinj tanj nam kêsêp Kilisi Jesu nanj, êkêj aôm ôkô najanja. ² Ôkêj binj, tanj aôm gôjô aê kasôm lasê gêdêj lau taêsam sêjô nanj, êndêj lau-njanjêwaga. Lau tonanj oc têtôm gebe sêndôj êndêj lau njagêdô amboac tonanjen.

³ Aôm kôtu Kilisi Jesu nê sinjwaga najam, tec ôc gêjwawac ôwiñ sinjwaga njagêdô. ⁴ Nac tanj kêtû sinjwaga nanj, ênam nê kôm njagêdô êwiñ atom, gebe sinj njatau êlic enj najam. ⁵ Nac tenj embe êniñ kwanjwaninoc êwiñ lau njagêdô ma êlêti êtu njamata, mago eso njagôlinj, oc êkôc njasunsuj atom, êlêti êtôm njagôlinj acgom. ⁶ Nac tanj gim tau su kêtû kôm moña nanj, nac tonanjen êniñ kôm njanô êtu njamata. ⁷ Taêm ênam njoc binj, tanj kasôm nanj, gebe Apômtau êkêj aômnmê kauc êsa êpi binj samob.

⁸ Taêm ênam Jesu Kilisi, tanj gêdi sa anja nacmatênêj. Enj anja Dawidnê njawê kêtôm njawae najam, tanj gawa sa nanj. ⁹ Kêtû binj tonanja aê gaôc gêjwawac e sêsê aê tôj katôm nac sec. Mago sêsô Anôtônê mêtê tôj gêwiñ atom. ¹⁰ Kêtû binj tonanja aê gaôc gêjwawac totêtac kêpa sugenj kêtû lau, tanj Anôtô kêjalij êsêac sa nanja, gebe êsêac têtap moasinj Anôtô ênam êsêac kêsiña to njawasi tenjenja, tanj nam kêsêp Kilisi Jesu nanj, sa amboac tonanjen. ¹¹ Binj tonec tec njanô gebe

“Aêac embe tamac êndu dawin enj, go dangôj materj jali dawin enj amboac tonanj.

Embe dansa enj auc, oc ênsê aêac auc amboac tonanjen.

Embe dansa enj auc, oc ênsê aêac auc amboac tonanjen.

¹³ Embe takêj êwiñ enj atom, mago enj oc êmoa najêj, gebe enj ensenj tau nê binj êngôm êtôm atom.”

Binj kêpi kolejwaga njanô

¹⁴ Binj tonanj ôsôm êndêj lau gebe taêj ênam. Ma ôwa sa êndêj êsêac tonanjogej ôkô Anôtô lanjônem gebe sêpa tauj êtu mêtê njabinj tokainjtokainja atom. Lêj amboac tonanj njamoasinj tenj gêc atom, oc êlênsôj lau-sêjô-bij-tauwaga. ¹⁵ Ôlim palê ma ôwaka taôm sa êndêj Anôtô amboac aôm kwalam lanjwa tenj. Ôwa taôm sa amboac kolejwaga, tanj maja kêtû nê kolejja atom ma kêdôj Anôtônê binj-njanô jagêdêjenj nanj. ¹⁶ Ônac jaê binjalôm njadma to alôb-alôb. Binjalôm tonanj oc êwê lau e sendec Anôtô samucenj. ¹⁷ Êsêacnêj binj kêtôm kamoc sec, tanj todec-todec ma gelom-gelom nanj. Lau tonanj nêj nac luagêc tonec Humenai agêc Pilete. ¹⁸ Êsêagêc seso binjanô sugac. Agêc sêsôm sebe dêdi sa sugac, tec sesenj lau njagêdô nêj sêkêj gêwiñ su. ¹⁹ Mago Anôtônê alê najanja tec kêkô ma sepenj binj tonec kêsêp gêja gebe “Apômtau kêjala nê lau,” ma njalô tenj tonec gêwiñ gebe “Samob tanj sêsam Apômtaunê njê lasê nanj, sêkac tauj su anja binj geo.”

²⁰ Anja andu kapôêj njalêlôm aêac tatap laclu gold to silbergenj sa atom, laclu njagêdô sêmasanj njaka to nomku amboac tonanj. Laclu njagêdô kêtû gêj najamja, njagêdô gêjac gêj njadmanjadma njawae. ²¹ Nac tenj embe êngaminj tau êndêj lau tonanj naj e êtu selec, oc êtôm laclu dabuj, tanj gêjac gêj najam njawae nanj, ma andu njatau oc êlic enj êtôm gebe ênam kôm najam samob njapep. ²² Ôêc gêj njakalac, tanj kêlêtôm lau matac nanj su. Ôtu kêka-kêka binj gêdêj to ôkêj êwiñ ma têtac êwiñ to binjalô ôwiñ lau, tanj awenj gêjac Apômtau tonjalêlôm njawagenj gebe êpuc êsêac tôj nanj. ²³ Ômasuc binjalôm meloc to kauc gêbôc. Aôm kôjalagac gebe binj tonanj oc êtu kisa njamôkê. ²⁴ Apômtaunê sakinjwaga êtôm gebe êtu kisa njamôkê atom. Enj têtac malô êndêj lau samob ma êndôj êsêac njapep to êôc launêj sec totêtac êpa sugenj. ²⁵ Enj êmêtôc lau-sesenj-binjwaga tonê njalêlôm malôjenj. Moae Anôtô êkêj êsêac sênam tauj ôkwi e sêjala binjanô tau. ²⁶ Go nêj nac njawa êsa êtiame ma sêkac Sadañnê lakô, tanj kêkô êsêac e sêsô ênê binj njalabu nanj su.

3

Binj kêpi têm njamuja

¹ Taêm ênam binj tonec acgom gebe Êndêj têm njamuja gêjwawac sec oc mêjêsa. ² Êndêj tonanj njamalac oc têtac êwiñ lau njagêdô atom, sêmoasinj tauj ôlinjenj to materj katu awa. Êsêac sêngôm lanemboa to tetoc tauj sa njawaô. Êsêac sêsôm binj alôb-alôb to tanjenpêc êndêj tenerj to tamenj. Êsêac sênam danje moasinj tenj atom to sendec mêtê njalêj. ³ Êsêac têtû kasec lau to taêj walô êsêac atom. Êsêac sêjga binj to sêngôm eso tonjaclaigenj. Êsêac lanjônsiboa to têtac endec gêj najam. ⁴ Êsêac seoc nêj lau lasê êndêj njaco, sêngôm nêj gêj sêkacgenj e sêngôm gêj njagêdô palinj. Êsêac sêmbao tauj to têtac êwiñ lêj têtac njakalacnja êlêlêc têtac êwiñ Anôtônê su. ⁵ Êsêac oc sêkwê tauj auc nj Anôtônê mêtê, ma tagenj sênsa mêtê njanjaclai auc. Ônac jaê lau samob tonanj naj. ⁶ Lau tonanj nêj njagêdô oc sêpi andu nasêlêtôm lauo tobij, tanj njakalac tokainj-tokainj kêkac êsêacnja nanj. ⁷ Lauo tonanj sebe sêjô binj wakuc-wakuc njapanj, mago nêj kauc êsa êpi binjanô tau atom. ⁸ Lau tonanj sêjac jao tauj gêdêj binjanô tau amboac Jane agêc Jambre sêjac jao tauj gêdêj Mose. Njamalac tonanj nêj kauc kêtû sec

ma sêkêrj gêwiñ kwalec. ⁹ Mago lau tau sêsa nêrj lêrj tonarj baliñgerj atom, gebe nêrj meloc êtu awê êndêrj lau samob êtôm binj, taj kêtap Jane agêc Jambre sa narj.

Daôc gêrjwapac tasêp mêtê tînggerj

¹⁰ Mago aôm kôdaguc mêtê, taj kadônj gêdêrj lau narj, to rjoc lêrj. Aôm koperj lêtjtpôê tagen gôwiñ aê to kodaguc rjoc kakêrj gêwiñ. Aôm gônj rjajêrjgerj to têtmtac gêwiñ lau kôtôm aê ma gôc gêrjwapac totêtmtac kêpa sugen gôwiñ. ¹¹ Aôm gôlic lau sêjanda aê to gaôc gêrjwapac, taj kêtap aê sa arjga Antiokia to Ikonium ma Lustra narj. Lau tônê sêlêsu aê rjanôgerj. Mago Apômtau gêjam aê sa arjga gêrj samob tonarj rjagoc. ¹² Lau samob, taj sebe sêsa nêrj lêrj mansarjgerj to Kilisi Jesugerj narj, oc sêjanda êsêac ma têtap rjandarj sa. ¹³ Lau sec to dansarjtêna oc sêsa nêrj lêrj geo e ênam sêga. Êsêac oc sênsau lau rjagêdô to sênsau tauñ êwiñ. ¹⁴ Mago aôm ôsap binj, taj têdônj gêdêrj aôm e kôkêrj gêwiñ rjajarja narj tônj, gebe aôm kôjala lau, taj têtû nêrj kêdônjwaga narjagac. ¹⁵ Ma aôm kôjala gebe aôm rjapalêgerj ma gônjô mêtê dabuj, taj teto gêc narj. Mêtê tonarj kêtôm gebe êkêrj kauc êndêrj aôm e ôkêrj êwiñ Kilisi Jesu ma ôtap moasinj Anôtô ênam aôm kêsijnja sa. ¹⁶ Mêtê samob, taj teto gêc narj, Anôtônê rjalau gêsuj gêdêrj rjamalac, tec kêtôm gebe êndônj binjranô êndêrj aêac ma êmbu aêacnêrj sec to êmêtôc aêac ma êwê aêac tasa lêrj gêdêrj. ¹⁷ Mêtê gêjam kôm tonarj kêpi rjamalac gebe rjac, taj kêsap Anôtô tônj narj, ênac dabuj tau e êtôm gebe ênam kôm rjajam samob topalêgerj. * Lanjwa atom, mago Judawaga sêjac miñgerj kêpi êsêagêc. Êsêagêc têtû Paraonê mectomanjwaga, taj sêjac sinj gêdêrj Mose.

4

¹ Aê kajatu aôm kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu, taj oc êmêtôc lau maten jali to rjacmatê ma eoc tau to nê gôliñ lasê narj, lanjônjêm gebe ² Ônam mêtê lau topalêgerj êtôm têm samob, êsêac sêkêrj tanenj me sêkêrj tanenj atom. Ômbu êsêacnêrj sec to wec binj êsêac ma ôlêrj binj êsêac to ôndônj mêtê êndêrj êsêac ôrj rjajêrjgerj. ³ Aê galic gebe noc oc mênjêsa ma lau oc sêkôc mêtê rjajam sa atom. Êsêac tauñ oc sêmboia nêrj kêdônjwaga sa êtôm tauñ nêrj têtac rjakalac. Kêdônjwaga tonarj oc sêndônj binj êtôm êsêac têtac êwiñ gebe sêrjônja. ⁴ Lau tônê oc sênam tanenjsuj ôkwi eo gala arjga binjranô ma sêkêrj tanenj sêboacogerj. ⁵ Amboac tonarj aôm ôngôm nêrj gêrj samob tonêm kauc rjawagerj. Ôc gêrjwapac. Ônam kôm jajerjwagarja to ônac dabuj nêrj sakinj.

⁶ Aê katu da tec gamoa ma rjoc noc jamac êndurja kêdabingac. ⁷ Aê gajac sinj rjajam tau e gêbacnê. Aê kêlêti e gaô lasê rjoc lêtjtpôê rjabelo ma kêkam kakêrj gêwiñ tônj. ⁸ Galoc sêmasarj sunsuj binjgêdêrjja tec kêsaa aê gêc, ma Apômtau, mêtôcwaga gêdêrj tau, oc êkêrj sunsuj tau êndêrj aê êndêrj bêc ônê. Mago aê taucgerj oc jatap sa atom, êkêrj êndêrj êsêac, taj têtac gêwiñ enj eoc tau lasêrja narj, samob sêkuc sêwiñ amboac tonanjerj.

Paulu tau nê binj rjagêdô

⁹ Ônsaic taôm ôndêrj aê ômôêrj sebeñ ¹⁰ gebe Dema têtac gêwiñ gêrj nomrja e gêwi aê sinj ma gêc gêja Tesaloniki, ma Kreske gêja Galata, ma Titi gêja Dalmatia. ¹¹ Luka taugerj tec gêmooa gêwiñ aê. Ôkôc Marka agêc awiñ taôm amêrj. Enj kêtôm gebe ênam aê sa êtu sakinjja. ¹² Tukiki tec kasakinj enj gêja Epese su. ¹³ Embe ômôêrj, narj ôkôc rjoc rjakwê baliñ, taj gawi sinj gêc Karpanê andu arjga Troas narj. Ojorj buku amboac tonarj ma ôliñ bôc rjaoêic, taj kato rjoc binj kêsêp narj, sinj atom.

¹⁴ Rjac-kêpac-kiwaga Alesandere kêtû kasec aê elêmê. Apômtau êkêrj rjagêjô êndêrj enj êtôm gêrj, taj enj gêgôm narj. ¹⁵ Ojop taôm êndêrj enj êwiñ, gebe enj geserj aêacnêrj binj rjawaô.

¹⁶ Gêdêrj taj rjawa tauc sa gêdêrj gôliñwaga kêtû rjamata narj, rjac tenj kêpuc aê tônj atom, samob sêwi aê si rjagac. Aê katenj Anôtô gebe êkêrj rjagêjô endêrj êsêac atom. ¹⁷ Mago Apômtau gêmooa gêwiñ aê ma kêpuc aê tônj, tec gajam mêtê tomalagerj lau samuc samob sêrjô. Ma Apômtau gêjam aê sa gêdêrj lewe awasuj. ¹⁸ Apômtau tau oc ênam aê sa êndêrj rjamalacnêrj sec samob ma ênam aê kêsî janjônj ênê gamêrj undambêrja. Rjawasi êndêrj enj tenjerj ma tenjerj. Binjranô.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁹ Ôsôm êndêrj Priska agêc Akwila ma Onesiporonê gôloac gebe aoc gêjac êsêac. ²⁰ Erasta gacgerj gêngônj Korinti ma Tropim kêtap gêmooa sa, tec gawi enj sinj gêc Milete. ²¹ Ônsaic taômgerj ômôêrj gebe ôsêp komô rjalêlôm atom. Aibulu agêc Pude ma Lini agêc Klaudia ma lasitêwai samob awenj gêjac aôm. ²² Apômtau êwiñ aômnmêrj rjalau. Moasinj êndêrj amac êwac.

* 3:17: Rjac luagêc tonarj nêrj miñ kêsêp Binjênsêm

Paulunê papia gédêj TITI

Titi tonaj tēna kékôc enj ñac samuc. Enj gējô Mêtê anja Paulunê, tec gējam tau ôkwi ma gēlin sanju, go kētu ênê kômwaga tenj, tanj gēwinj enj to kēpuc enj tōj kētu kôm mêtēna kēsap enj tonj ñajēn.

Paulunê papia gédêj Titi nec enj kēsakinj gédj nê kēpuctōjwaga matac gēja Krete. Paulu gēwi enj sinj gējgōj nuc tonaj gebe ênac dabinj kolenj ñagédô-gédô samob, tanj agêc sējam e gēbacnê atom tagen nanj.

Papia tonec kēwaka binj ñatēna kapôêj tēléac sa. (1) Paulu gēoj binj sa gédêj Titi kepej ênê kauc lasê kēpi lau Krete tau gebe tanjēpêc ma dansantēna to ojomtēna ma lasamtēna êsêac, tec gebe Titi êjalinj êsêac tauj nēj lau mansanj ñagédô sa tētu iaumata, ec sejoj to sēnam gōlinj êsêac sēngôm naêtômgenj. (2) Paulu gēsuj gōlinj ñagédô gedenj Titi gebe êndōj lau tokainj-tokainj anja gôlôac buja ñalêlôm amboac lau ñanô to lauo ñanô (tanj enj gebe tauj tēndōj lauo matacmanj nanj), ma lau matac to sakinjwaga. (3) Gocgo Paulu gēlēj binj Titi kētu lēj lau buja sêsa-sêsa nanj. Enj kékac êsêac sê wama taujña ma sēwinj tauj sēmoa tonēj ñalêlôm malôgenj ma tolanjōnanô ñakēnkenjenj ñapanj. Enj ênac jao tēntac sec to binjalom ma sēwa tauj ekôcña gebe lau buja dendec binj sec tonaj ñajña.

Ñadēnanj

1. Paulu gējac m papia tonec 1:1-4
2. Gôlôac ñakolenjwaga 1:5-16
3. Gōlinj gédêj lauo ñanô to ñac ma lau matac 2:1-15
4. Paulu gēlēj binj to gējam ja lau buja 3:1-11
5. Paulu gēiac mata nê papia 3:12-15

Paulu gējac m nê binj

¹ Anôtônê sakinjwaga ma Jesu Kilisi nê aposolo aê, Paulu. Anôtô kēsakinj aê gebe japuc lausêkēj-gēwinjwaga, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa nanj, tōj to jawê êsêac sējala binjñanô, tanj ñam kēsêp Anôtônê mêtê nanj, ² ma sêkēj matenj dangōj matenj jali tenjenj, tanj Anôtô gējac mata gédêj andanjenj nanj gēj samob masigenj. Enj kēsau atom, ³ go gédêj ñanoc tau Anôtô geoc nê binj lasê ma kékēj aê kasôm ñawae ñajam lasê kêtôm aêacnēj kēsawaga Anôtô kêjatu aê nanj.

⁴ Aêjoc binj êndēj latuc ñanô, Titi, tanj aêagêc takēj gēwinj-ñanô tagen nanj.

Tamenj Anôtô agêc aêacnēj kēsawaga Kilisi Jesu nēj moasinj to binjmalô êndēj aôm êwac.

Tiinê kôm, tanj gējam gēmoa nuc Krete nanj

⁵ Aê gawi aôm sinj gōjgōj Krete gebe ônac dabinj kôm ñagédô, tanj gacgenj gēcña nanj, e êmbacnê acgom. Ôkēj laumata sēngōj êtôm malacgenj amboac kasakinj aôm. ⁶ Ñac lanjônēm sawa, tanj gējam awê tagen ma nê ñapalêo to ñac sêkēj gēwinj ñapep to nēj waenj wauc-wauctēna to tanjēpêcña tenj gêc atom nanj, ñac amboac tonaj êtu lômômôkê. ⁷ Aôm kōjala gebe gejobwaga kētu Anôtônê gēj ñasakinjwaga, tec êmoa lanjônēm sawagenj. Enj etoc tau sa atom, ñac têtac ñandanjboea atom, ênôm gēj anaboa atom, lêma ênac si ñ jawad atom ma êwê launēj gēj auchoa atom. ⁸ Enj êngôm ja lau, ñac têtac êwinj binj ñajamña, êsa nê lēj tokaucgenj, ñac gédêj, ñac dabuj ma ñac ñalêlôm ñawa êtu mêtê tau ñapep. ⁹ Enj êkam mêtê ñanô tau tōj êtôm tanj tédōj enj nanj, e tau êtôm gebe êlēj binj lau ña mêtê solop ma êmêtôc êsêac, tanj sebe sensenj mêtê tau su nanj.

¹⁰ Lau tanjēpêcña gwalêkinj tec sēmoa. Êsêac sêsôm binj agwa-agwa ma sēsau sêoc lauboa. Lau tanj sêsa êsêac tētu Judawaga nanj, tec sêgôm gēj tonaj sējac ñawaegenj. ¹¹ Tanac lau amboac tonaj awejñuj aucmanj, gebe tédōj binj, tanj kêtôm gebe tēndōj atomña nanj, e sējam gôlôac andu ñagédôña ôkwi samucgenj. Sêgôm kētu ñam tagenj tonecña gebe têtap awa sanja.

¹² Lau Krete tau nēj ñac tenj, tanj kētu êsêacnēj propete tenj nanj, kêsôm gebe “Lau Krete êsêac dansantēna to bôclai ma ojomtēna, tanj senj lasamboa nanj, sêgôm ñapanj sēmoa.” ¹³ Ênê binj tonaj binjñanô. Amboac tonaj ômêtôc êsêac ñajanja gebe gēmac, tanj kêtap nēj sêkēj gēwinj sa nanj, ñajam êsa êtiam, ¹⁴ ma sêsap Judanēj sêboaco to ñamalac, tanj sêcac tauj su anja binjñanô nanj, nēj binju tōj êtiam atom. ¹⁵ Lau tonēj ñalêlôm selec sêsaê gēj samob gebe selec. Mago êsêac tonēj ñalêlôm ñatēmui ma sêkēj gēwinj atom nanj nēj gēj selec tenj gêc atom, nēj kauc to nēj ñalêlôm ñatēmui kêtôm taugenj. ¹⁶ Ac awejñuj sêsôm lasê gebe sējala Anôtô, mago sêgôm nēj gēj sêsa enj auchoa. Gēj secsêga êsêac, tanjēpêcboea, ma sêgôm gēj ñajam tenj ñapep atômanô.

2

Tandôh mêtê njamgej

¹ Mago aôm ôsôm binj êtôm mêtê njam. ² Ôsôm êndênj lau njanô gebe sêmoa tokauc njawengej. Êsêac lau wapac to sêsa nêj lêj tokauc. Êsêac sêkêj êwiñ tonênj njalêlôm njamgej ma têtac êwiñ tauj napep to sêôc gêjwapac totêntac êpa sugerj. ³ Ôsôm bi nê êndênj lauo njanô amboac tonanj. Êsêac sêsa nêj lêj amboac lauo, tanj sêjam sakinj gêj dabunj nanj. Êsêac sênga binj atom to sênôm wain anaboa atom. Êsêac têtû kêdôjwagao binj njamnja, ⁴ gebe sêndôj lauo wakuc têtac êwiñ nêj njaci to nêj gôlôc nasec-nasec. ⁵ Êsêac sêsa nêj lêj tokauc to sêmoa tonênj njalêlôm selesc. Êsêac sejoj kôm andulêlômnya napep to tanjenj wamu êndênj nêj njaci. Êsêac sêngôm gêj samob tonanj naj gebe lau tenj sêsôm binj alôb-alôb êpi Anôtônê binj atom.

⁶ Ôlênj binj lau matac gebe sêsa nêj lêj tokauc amboac tonanjgej. ⁷ Aôm taôm ôsa nêj lêj samob e ôngôm nêj gêj njam ôtu njadôj êndênj êsêac. Ô njdôj mêtê njawa êndênj êsêac njapepgej, ôngôm wapacgej. ⁸ Ôsôm binj njam to solopgej e aêacnêj sojo-sojo têtôm gebe sêsôm binj sec êpi aêac atom, sêmoa tomajengej.

⁹ Ôsôm êndênj sakinjwaga gebe tanjenj wamu êndênj nêj njataui êtu gêj samobnja e nêj njataui sêlic njam. Sakinjwaga sêjô nêj njataunêj binj atom. ¹⁰ Êsêac sênam gejengej gêj tenj atom, sêngôm nêj gêj samob njanjêj to njamgej, gebe êsêacnêj lêj samob êtu aêacnêj kêsiwaga Anôtô nê mêtê njagêlôj.

¹¹ Gebe Anôtô geoc nê moasinj ênam njamalac peberj kêsiña lasê. ¹² Moasinj tonanj kêdôj aêac gebe takac tauj su anja lêj dandec Anôtônja to anja gêj njakalac nomnja. Kêdôj aêac gebe tasa nbj lêj anja nom tonec tokaucgej amboac lau gêdêj to mansanj, ¹³ ma aêac daôj bêc êjam, tanj takêj materj nanj, gebe Anôtô kapôêj agêc aêacnêj kêsiwaga Jesu Kilisi nêj njawasi mêngeoc tau lasê êndênj bêc tônê. ¹⁴ Nac tau kêkêj tau kêtû aêacnja gebe êngamboac aêac su anja nêj geo samob ma enj kêsagu aêac tatu selesc ma tatu ênê lau, tec tanam kolenj njam tatu dôbgej. ¹⁵ Ôsôm binj tonanj ma ôlênj binj to ômêtôc lau tonjaclaigenj. Nac tenj matapanja ênac aôm atom.

3

Lau buja nêj lêj

¹ Ôjatu nêj lau gebe sêsô gôlinjwaga to njac lai njalabu ma tanjenj wamu êndênj êsêac to sêmansanj tauj gebe sênam kolenj njam samob. ² Êsêac sêmbu lau tenj atom. Êsêac lau wama to lau wapôm ma sêmoa sêwiñ lau samob tonênj njalêlôm malôgej. ³ Aôm kôjala gebe gêmunjenj aêac tauj tamoa tokauc gêbôc ma tanjenjêc e dao sic. Aêac tajam sakinj têtac njakalac tokainj-tokainj, tanj kêkêli ôlinjenj nanj. Aêac tamoa togeo ma totêntac secgej. Lau têtac gedec aêac ma aêac têtac gedec lau. ⁴ Tagenj gêdêj tanj aêacnêj kêsiwaga Anôtô geoc nê têtac wapi to têtac gêwiñ njamalacnja lasê nanj, ⁵ enj gêjam aêac kêsi, kêtû kolenj gêdêj, tanj aêac tajam têdaguc Anôtônê binjsu nanjja atom, kêtû enj taê walô aêacnjagej. Enj kêsagu aêac tec kêkôc aêac kêtiam ma Njalau Dabunj kêkêj aêac tatu wakuc. ⁶ Anôtô kêkêj aêacnêj kêsiwaga Jesu Kilisi mênkêsêwa Njalau Dabunj kêpi aêac, ⁷ gebe Anôtô êmansanj aêacnêj binj e êlic aêac tatu lau gêdêj êtu moasinj tonanjja ma aêac tawê kainj dangôj materj jali tenjenj, tanj takêj materj nanj. ⁸ Binj tonanj tec njanô.

Aê gabe aôm ôwa sa njajanjagej gebe êsêac, tanj sêkêj gêwiñ Anôtô nanj, sênam nêj kolenj njam topalêgej. Gêj tonanj njam, oc êmoasinj njamalac. ⁹ Ônac jaê êsêacnêj binjalôm meloc to nêj abenji nêj njê njê nadênanj sêpuc tauj njamja ma kisa to sinj, tanj sêjac kêtû binjsunja nanj. Binj tonanj naj njanô nasi ma ênam aêac sa atom. ¹⁰ Nac tanj êkac gôlôc êkôc nanj, ôlênj binj enj êtu dim tagenj me luagêc. Embe êkêj tanja atom, go ondec enj êmoanja. ¹¹ Aôm kôjala gebe njac amboac tonanj kêsa lêj keso to gêgôm sec. Ênê lêj kêmêtôc enjac.

Paulu gêjac mata nê binj

¹² Embe jasakiñ Arema me Tukiki êndênj aôm êwac, nanj ôkac taômgej ôndênj aê ômôênj Nikopolî. Aê taêc gêjam kêtû tônj gebe jamoa tônê êndênj komô. ¹³ Ôkênj binjsutau Sêna agêc Apolo sêndi sêmunj aôm ma alic gebe gêj êjô êsêagêc anja intêna atom. ¹⁴ Ma ôndôj aêacnêj lau e sêjala gebe sênam kolenj njam ma sênam lau sêpô lêna taujja sa. Sêngôm amboac tonanj, go sêsa nêj lêj tonjanômêgej atom.

¹⁵ Lau samob, tanj sêmoa sêwiñ aê nanj, awenj gêjac aôm. Ôsôm êndênj êsêac, tanj takêj gêwiñ gêbinj aêac tônj ma têtac gêwiñ tauj nanj, gebe aoc gêjac êsêac.

Moasinj êndênj amac samob êwac.

Paulunê papia gédêh PILEMON

Pilemon tonan gôlôac Kolosorja nêh ñac towae terj erj. Onesiminê ñatau erj. Kolerwaga gêhômâ tonan gêbôm anja nê ñataunê. Gédêh ñasawa terj erj jagêô lasê gédêh Paulu, tanj gêngôh kapoacwalô nanj. Onesimi gêhômê mêtê gêwijn e géjam tau ôkwi ma gèlinj sanju.

“Paulunê papia gédêh Pilemon” nec erj ketej ñac tau gebe taê walô nê kolerwaga anja gêhômânêh, tanj Paulu kêsakinj erj gêmu gédêh nê ñatau gèja kêtiam. Erj gebe Pilemon êkôc nê sakinjwaga sa amboac gêhômagenj atom, êkôc erj sa êtôm lasi bunja terj, tanj erj kêsuc ênê binj ôkwigac nanj.

Nadênanj

1. Paulu géjac m nê papia 1-3
2. Paulu kèlanem Pilemon 4-7
3. Paulu géjam nenenj kêtû Onesimiña 8-22
4. Paulu géjac mata papia tau 23-25

Paulu géjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña aê, Paulu, agêc Timote ma binj êndêh aêacma ñac Pilemon, tanj géjam kôm gêwijn aêac nanj, ² agêc lasinjio Apia ma Arkipi, tanj géjac sinj gêwijn aêac gêmoa nanj, ma êndêh gôlôac dabunj, tanj sêngôh nêmandu nanj.

³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêh moasinj to binjmalô êndêh amac êwac.

Pilemonnê têtac gêwijn to kékêh gêwijn ñabinj

⁴ Aê taêc géjam aôm kêsêp ñoc mec ñalêlôm ma gajam danje ñoc Anôtô ñapanj, ⁵ gebe ganô ñawae gebe aôm têtac gêwijn to kékêh gêwijn Apômtau Jesu to têtac gêwijn Anôtônê lau samob. ⁶ Aê katej mec gebe takêh gêwijn êmbinj aêac tôh e êkêh aôm ôjala gèh ñajam samob, tanj tatap sa anja Kilisinê nanj. ⁷ O lasiceneç, aôm têtac gêwijn lau gégôm aê têtac ñajam kêsâ ñanô to gégôm aê gamoa totêtac malôgej. Aôm kôlau Anôtônê launêh ñalêlôm tekwerj saki kêsâ.

Paulu kêmasanj Onesiminê binj

⁸ Amboac tonan aê katôm gebe jajatu kôm, tanj géjac aôm ñawae gebe ôngômña nanj, êndêh aôm totêtac êpa sugenj êtu Kilisiña. ⁹ Mago gabe janngôm atom. Aê, Paulu, tanj katû ñac lanjwa sugac ma galoc katû Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña gêwijn nanj, kajatu aôm atom, katej aôm kêtû têtac gêwijn tauñña. ¹⁰ Aê tec katej aôm kêtû ñoc latuc Onesimiña. Aê ganngôh kapoacwalô ma kadôh mêtê gédêh erj e kékêh gêwijn, tec galic erj kêtôm ñoc latuc, tanj kêka erj lasê nanj. ¹¹ Gêmungej erj géjam kôm géjam aôm sa atom, mago galoc tec kêtôm gebe ênam aêagêc lulugenj sa.

¹² Aê jasakainj erj tonoc ñalêlôm samucgej êndêh aôm êmu êwac. ¹³ Aê gabe jakôc erj tôh gebe ênam sakinj aê, tanj gêngôh kapoacwalô kêtû ñawae ñajamña nanj, êjô aôm su. ¹⁴ Mago taêc géjam terj gebe janngôm atom, aôm taôm ôlôc acgom. Aê gabe jakac aôm gebe ôngôm gèh ñajamña nec atom. Taôm nêh ñalêlôm êkac aôm acgom, go êtôm.

¹⁵ Onesimi gêmoa jaêc aôm ñasawa dambê tonan, oc moae ñam gebe êmoa êwijn aôm endenj tôngej. ¹⁶ Erj êmoa êwijn aôm amboac gêhômagenj êtiam atom, masi, êlêlêc gêhômâ su. Têtac êwijn erj amboac lasim. Aê galic erj amboac tauc lasic erj amboac tonan, ma aôm têtac êwijn erj amboac lasim êlêlêc aê su gebe erj kêtû aôm nêh gôlôacnêh terj to kêtû aôm lasim kêtû Apômtauña.

¹⁷ Amboac tonan embe ôlic aê amboac nêh ñac, nanj ôkôc erj sa êtôm ôkôc aê tauc sa. ¹⁸ Embe erj êngôm aôm nêh gèh terj êtu sec, me ênac aôm nêh têtac erj atom, nanj ôkêh aê jawê kainj têtac tau jajô erj su. ¹⁹ Aê, Paulu, tauc lemoc kato binj tonec gebe “Aê oc janac ênê têtac.” Aê gabe jasôm binj ñoc têtac gêc aômña nec atom. Têtac tau aôm taôm. ²⁰ O lasic, binjanô, ômoasinj aê ñagêc êtu Apômtauña to ôlau ñoc ñalêlôm êtu Kilisiña acgom.

²¹ Aê taêc kêka gebe aôm oc tanjam wamu binj, tec kato gédêh aôm nec, ma kajalagac gebe aôm oc ôngôm êlêlêc aêñoc binj tonan su. ²² Ma jasôm terj êwijn gebe Ômansanj aêñoc balêm terj kwanangej gebe aê kakêh matoc gebe Anôtô êkêh aê jamu jandêh amac jawac êtu nêh mecña.

Paulu awa géjac lau ñamuña

²³ Epapra tanj gêngôh kapoacwalô gêwijn aê kêtû Kilisi Jesuña nanj, awa géjac aôm. ²⁴ Ma Marka agêc Aristarka ma Dema agêc Luka, tec sêjam kôm sêwijn aê nec, awenj géjac amac amboac tonangej.

²⁵ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êwijn amac.

JAKOBONĒ papia

Jakobonē papia nec ņac tau gėjac lau buņa nēj kôm to nēj lēj ņagôlinj gwalêkinj sa. Eņ keto binj tau gėjac gôlôac tapaŋgej ņawae kêtôm eņ awa gėjac Anôtônē lau, taņ sēngj ņ kēsik sigenj anġa nom ņagamēj samob naņ. ņac-ketowaga gebe epeņj lau buņa nēj kauc lasē ēpi nēj ņalêlôm to nēj lēj, taņ gėjac êsêac ņawae naņ, tec kêwaka nē ņagôlinj sa keto ņalô totautotau gėjam dani ma keto biņġôlinj to ņadôņdôj gēwiņ-gēwiņ e ņam gēc awē ņajam. Lau buņa nēj ņagôlinj tonaj kēkwa binj tonec ņai gebe lau tolêlôm to lau ņalêlôm sawa ma lêtôm to lēj mansanj ma tatu kasec to takēj ēwiņj ma danġôm ņanô êsanġa to tajop imbelej ma mêtê tokauc to biņkalom ma teņbelej aēgej to dambu tauņġa ma tatoc tauņ sa to daē binj tōj ma tapuc tauņ tōņġa to taten mec.

Jakobo keto papia tonec kēkac lau buņa ņajanġeņ gebe dangôm Mêtê ņanô êsa, ec dawa nēj takēj gēwiņj sa ņa nēj lēj to nēj kolej ênêc awē êndēj lau sêlic ēpi materjanô.

Nadēnaņ

1. Gėjac m nē papia 1:1
2. Takēj gēwiņj to tajala biņġa 1:2-8
3. Lau ņalêlôm sawa to lau tolêlôm 1:9-11
4. Saē to lêtôm 1:12-18
5. Taņġ mêtê ma gacgeņ danġôm ņanô êsa 1:19-27
6. Tapuc lau ņam atom 2:1-13
7. Takēj gēwiņj gėjac ņakolej ņawae 2:14-26
8. Tajop imbelej ņapeņġa 3:1-18
9. Tajop tauņ êndēj materjanô katu gēj nomņġa 4:1-5:6
10. ņagôlinj toē-toē ņagêdô 5:7-20

Jakobo awa gėjac lau

¹ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nēj sakinwaga aē, Jakobo, aoc gėjac gôlôac 12, taņ sēngônj kēsik-kēsigenj anġa nom ņagamēj samob naņ.

Biņ kēpi takēj gēwiņj to tajala biņġa

² O ņoc lasitēwaac, lêtôm tokainġtokainġ embe êtap amac sa, go alic amboac gēj tēmtac ņajam ņa teņ. ³ Amac ajalagac gebe gēj, taņ kêsaē amacnēm akēj gēwiņj naņ, gēgôm amac aoc gējwapac totēmtac kêpa sugenġ. ⁴ Aoc gējwapac totēmtac kêpa sugenġ tau ênam ņanô amboac tonec gebe ênac dabij amac e atu kwalam lanġwa ma apô lēna gēj teņ atom, ⁵ mago amacnēm teņ embe êpô lēna kauc mêtēna, naņ eteņ êndēj Anôtô ma êkēj êndēj eņ, gebe Anôtô kēkēj gēj gêdēj lau samob totêtac wapômgeņ ma kēgamiņ teņ atom. ⁶ Mago ņac tau eteņ toêkēj ēwiņgeņ, eteņ totêtac lulu atom, gebe ņac-têtac-luluwaga kêtôm gwêc ņadembom, taņ mu gēli sa e ņakotoņ-kotoņ kêsa naņ. ⁷ ņac amboac tonaj taē êka gebe êkôc gēj teņ anġa Apômtaunē atom. ⁸ Eņ ņac ņalêlôm-gēja-luwaga ma kêsa nē lēj samob lulusawa.

Lau ņalêlôm sawa to lau tolêlôm

⁹ Lasimi ņalêlôm sawa êlanem tau gebe Anôtô ketoc eņ sa. ¹⁰ Ma ņac tolêlôm êlanem tau êtu Anôtô kēkônij eņġa, gebe eņ oc ênanġa êtôm gēgwanġ ņaola. ¹¹ Oc kēpi tonġandġeņ ma kēsêgô gēgwanġ e ņaola kēsêlô ma talic ņakatu masi. ņac tolêlôm amboac tonaj. Eņ ênanġa anġa nē kôm ņaluņgeņ.

Saē to lêtôm

¹² Aē aoc êoc ņac, taņ gêoc saē totêtac kêpa sugenġ. Eņ êwaka tau sa su acgom, go êkôc êņġônġ mata jali ņasunsuņ, taņ Anôtô gėjac mata gêdēj lau-têmtac-gēwiņ-eņwaga naņ. ¹³ ņac teņ embe lêtôm êtap eņ sa, naņ êsôm gebe “Lêtôm tonec anġa Anôtônē” nec atom. Sec kêtôm gebe êlêtôm Anôtô atom. Ma Anôtô tau kêlêtôm ņamalac teņ atom. ¹⁴ Lêtôm ņam kēsêp ņamalac tau nē têtac kalac, taņ kēkac to kêlêtôm eņ naņ. ¹⁵ Têtac kalac embe taē, go êsu ņalatu sec. Sec tau embe ênac dabij tau su, go êsu ņalatu gēmacanô.

¹⁶ O ņoc lasitēwaace, êkêli taôm atom. ¹⁷ Gēj ņajam samob, taņ sêkēj gêdēj amac to gēj ņanô samob, taņ atap sa naņ, gēmēņ anġa lôlôc. Gēj tau kēsêp gēmēņ anġa ņawē ņataunē. Eņ gėjam tau ôkwi atom ma eņ gėjam kanuc atom amboac tonaj. ¹⁸ Eņ taē gėjam kêtû tōj, tec kēkēj nē biņġanô kêka aêac lasē gebe tatu gēj samob, taņ eņ kēkēj naņ ņanġamata.

Taņġ mêtê to danġôm ņanô êsa

¹⁹ O ņoc lasitēwaace, taēm ênam biņ tonec gebe ņamalac samob sēņô biņ ņagaôgeņ acgom, ma sêsôm biņ malô-malôgeņ to têtac ņandanġ sebeņ-sebeņ atom amboac tonaj, ²⁰ gebe ņamalacnēj têtac ņandanġ gėjam Anôtônē biņġêdēj sa atom. ²¹ Amboac tonaj akac ņatēmui

to sec totau-totau su ma akòc mêtê, tañ Anôtô kêsê kêsêp amacnê m jalêlôm nanj sa. Mêtê tonanj kêtôm gebe ênam amac katôm kêsî, tec akòc sa tonê m jalêlôm malôgerj.

²² Embe anjò mêtê ñaômagerj, oc ansau taôm, anjôm mêtê tau ñanò êsa acgom. ²³ Ñac tenj embe êñj mêtê ñaômagerj ma ênjôm ñanò êsa atom, nanj êtôm ñac, tañ kêsala lanjôanò kêsêp tasalakatu nanj. ²⁴ Enj kêsala tau su, go gec gêja ma kêlinj lanjôanò ñakatu sinj sebenj. ²⁵ Mago ñac, tañ êtuc kêniñj êsêp biñsu ñanò tau, tañ kêgaboac aêac su nanj, ma êsò ñalabu êmoa to êñj biñj e êlinj sinj êtiam atom, ênjôm ñanò êsa nanj, Anôtô oc ênam mec ênê kôm samob.

²⁶ Ñac tenj embe taê ênam gebe ênam sakinj Anôtô, mago ênam gôlinj imbêla atom, oc ênsau tau ma nê sakinj Anôtôña êtu gêj ñaôma. ²⁷ Sakinj ñawa to mansanj, tañ Tamenji Anôtô gêlic gêjac mataanò ñajam nanj tonec gebe tanac mosêbu to awêtuc, tañ sêmoa jageo nanj, kêsî to tanjamij tauñj êndêj geñj ñatêmui nomnja.

2

Tapuc lau ñam atom

¹ O ñoc lasitêwaac, amac akêñj gêwiñj aêacnêñj ñawasi Ñatau Jesu Kilisi, tec apuc lau ñam atom, alic samob têtôm tauñgerj. ² Ñac tenj togêlônj gold ma tonjakwê ñawasi embe naêsò nê m akac sana êna, ma ñac ñalêlôm sawa tenj tonjakwê kômña embe êsò êna amboac tonanj, ³ ma amac matem êndinj ñac tonjakwê ñawasi e asôm gebe Ôngônj lêpônj ñajam tonec,” ma asôm êndêñj ñac ñalêlôm sawa gebe “Naòkò ònê” me “mênjônjônj masac êsi ockainja,” ⁴ embe anjôm amboac tonanj, oc awa lau êkòc atom me. Ma atu mêtôcwaga, tañ taêñj gêjam biñj keso nanj atom me.

⁵ O ñoc lasitêwaace, anjò acgom. Anôtô kêjalij êsêac, tañ lau nomnja sêlic amboac lau ñalêlôm sawa nanj sa, gebe têtû lau tolêlôm sêkêñj gêwiñja ma sêwê kainj gamêñj, tañ enj gêjac mata gêdêñj lau-têntac-gêwiñj-erjwaga nanj. ⁶ Ma amac abu ñac ñalêlôm sawa. Asa lau sêkônij amac. Asa lau sê amac jaakò mêtôcwaga lanjônêmña. Lau tolêlôm goc. ⁷ Lau tonanj sêsôm biñj alôb-alôb kêpi ñaê ñajam, tañ Anôtô kêkêñj gêdêñj amac nanj.

⁸ Amac embe anjôm biñsu, tañ aêacnêñj Kinj kêkêñj gêdêñj aêac kêtôm teto gêc nanj, ñanò êsa, go ñajam. Biñsu tau tonec gebe “Têmtac êwiñj lau wacbanj aôm amboac têtmtac gêwiñj taôm.”

⁹ Mago amac embe apuc lau ñam, go anjôm sec ma biñsu êmêtôc amac amboac lau-sêgêli-biñsuwaga. ¹⁰ Ñac tañ kêmasanj biñsu samob, mago kêgêli tagenjenj nanj, kêtôm gêgôm samob popoc. ¹¹ Ñac tañ kêsôm gebe “Ôngôm gêj mockainjo to mockainja atom” nanj, kêsôm tenj gêwiñj gebe “Ônac ñamalac êndu atom.” Ma aôm embe ôngôm mockainj atom, mago embe ônac ñamalac êndu, nanj kôgêli biñsugac. ¹² Amboac tonanj asôm nê m biñj to anjôm nê m gêñj atôm lau, tañ Anôtô oc êmêtôc êsêac êndarjuc biñsu, tañ kêgaboac êsêac su nanj. ¹³ Ma êndêñj mêtôc tonanj Anôtô taê walò êsêac, tañ taêñj walò lau atom nanj atomanò. Mago ñac, tañ taê walò lau nanj, oc êtêc mêtôc tonanj atom.

Takêñj êwiñj to ñakoleñj ñabinj

¹⁴ O ñoc lasitêwaac, ñac tenj embe ôsôm gebe “Aê kakêñj gawinj,” mago enj ñac koleñj atom, oc ênam enj sa amboac ondoc. Ênê kêkêñj gêwiñj oc ênam enj kêsî me masi. ¹⁵ Embe lasimi me lasimio tenj nêñj ñakwê masi me sêpò lêna mo kêtôm bêcgenja ¹⁶ ma amacnê m tenj embe êsôm êndêñj êsêac gebe “Ana tobiñmalôgerj, asò nê m ñakwê sa êjandanj amac to anij nê m gêñj,” mago akêñj gêñj êôc êsêac ôlinj tônia tenj êndêñj êsêac atom, oc ênam êsêac sa amboac ondoc. ¹⁷ Biñj takêñj gêwiñja amboac tonanj. Embe takêñj êwiñj, mago tanam ñakoleñj êwiñj atom, oc takêñj gêwiñj tau êtu gêñj mêtê ñaôma.

¹⁸ Ma ñac tenj embe êsôm gebe “Aôm kôkêñj gêwiñj ma aê gajam koleñj,” go jasôm gebe “Ôtôc nê m kôkêñj gêwiñj, tañ ñakoleñj masi nanj, êndêñj aê, go aê jatôc ñoc koleñj, tañ êwaka ñoc kakêñj gêwiñj sa nanj, êndêñj aôm.” ¹⁹ Aôm kôkêñj gêwiñj gebe Anôtô tagenj tec gêmoa me. Ñajam. Mago ñalau sec sêkêñj gêwiñj biñj tonanj amboac tonanj ma têtêc tauñj ñanò. ²⁰ O melocma, aôm gobe takêñj gêwiñj, tañ ñakoleñj masi nanj, gêñj ñanômêgoc. Aôm gobe aê jawa biñj tau ñam sa êndêñj aôm me. ²¹ Aêac abenji Abraham amboac ondoc. Gêdêñj tañ enj kêkêñj latu Isak kêtû da gêsac altar ñaô nanj, Anôtô gêlic enj ñac gêdêñj kêtû ênê koleñj tonanj. ²² Kec, aôm gôlicgac gebe enj kêkêñj gêwiñj ma gêjam ñakoleñj ulu kêtômgenj, tec sêjam tauñj sa, tec nê koleñj gêjac dabij nê kêkêñj gêwiñj su. ²³ Ma biñj, tañ teto gêc nanj, kêtû anò gebe “Abraham kêkêñj gêwiñj Anôtô, tec Anôtô gêlic enj ñac gêdêñj” ma sêsam enj gebe Anôtôñê ñac. ²⁴ Kec, amac alicgac gebe ñamalac êtu ñac gêdêñj êtu nê koleñja, êtu enj kêkêñj gêwiñja tagenj nec atom. ²⁵ Mockainjo Rahab kêtôm tonanj. Enj kêkôc kelejwaga sa ma kêkêñj êsêac sêsa intêna tenj sêja. Tec Anôtô gêlic enj awê gêdêñj kêtû ênê koleñja. ²⁶ Aêac ôlinj embe ñalau masi, oc êtu mêtê. Ma aêacnêñj takêñj gêwiñj embe ñakoleñj masi, oc êtu mêtê amboac tonanj.

3

Biñj kêpi imbelej

¹ O ñoc lasitêwaac, amacnê m taêsam têtü kêdôn waga atomman. Alic acgom, aêac kêdôn waga oc atap mêtôc ñajana sa êlêlêc lau ñagêdô nêj mêtôc su. ² Aêac samob dagôm keso elê mê. Tenj embe êsôm binj tenj eso atom, nanj enj ñac kwalam lanjwa tenjgoc ma êtôm gebe ênam gôlinj nê ôli samucgenj ñapep amboac tonanj. ³ Aêac embe takêj gôlinj êsêp hos awensuj gebe tarnej wamu aêac, go tanam gôlinj bôc tau ôlinj samucgenj êwinj. ⁴ Alic wanj acgom. Gêj tau kapôêjanô ma mutêna gêjgônj lac ñajana sec, mago ñagôlinj saun ec tenj gêjam gôlinj wanj tau kêtôm ñac gôlinj na taê gêjam. ⁵ Aêac imbelenj amboac tonanj. Ôlinj ñagêj lêlôm saun tenj, mago kêlanem tau gêj kapôêjja.

Alic acgom, ja ñamôsi saun tenj kêtôm gebe êkêj ja êninj oba kapôêj tenj. ⁶ Imbelenj kêtôm ja amboac tonanj, genj geo gêjam imbelenj auc samucgenj. Imbelenj tau ôlinj ñagêj lêlôm tenj, tanj gêgôm ôlinj samucgenj ñatêmui kêsa nanj. Lamboam ñakêlêndinj tau ñaja kêpoa anja imbelenj, tec imbelenj ñaja genj gêj samob, tanj Anôtô kêkêj nanj, ma gesenj ñalêj su gêwinj. ⁷ Ñamalac têtôm gebe senjenj gêj matenj jalinj tokainj-tokainj nanj sêgôm su. Bôc salenja to moc ma gêj kêgalabnja to i têtü malô e têtü gêj masinj. ⁸ Mago ñamalac tenj kêtôm gebe êngôm imbêla êtu gêj masinj atomanô. Genj sec tau oleb-olebboa to ñamalac tamac êndunja gêjam auc. ⁹ Aêac talambinj Apômtau to Tamenj ña imbelenj ma tapuc boa ñamalac, tanj Anôtô kêkêj kêtôm enj tau katu nanj, ña imbelenj tagenj tonanj amboac tonanj. ¹⁰ Binj lambinjja to binj tapuc boanja kêsa awensuj tagenj. O lasitêwaac, binj amboac tonanj êsa atomanô. ¹¹ Bu ñaluc to ñamakic kêpulu kêpi bumata tagenj me. ¹² O ñoc lasitêwaac, jambô oc ênam ainj me, ma wain oc ênam jambô me. Ma gwêc oc ênam tau ôkwi êtu bu atom amboac tonanj.

Kauc undambêja

¹³ Asa ñac tokauc ma ñac mêtêja gêmoa gêwinj amac. Enj êwaka tau sa ña nê lêj ñajam to nê kolenj, tanj gêjam tokauc mêtêja ma tonê ñalêlôm malôgenj nanj. ¹⁴ Mago amac embe anam lêmuj lau ñawaô to asac lau ênêc lêlômgenj, nanj atoc taôm sa ma ansau binjansaj e ansej binjanô tau su atom. ¹⁵ Kauc tonanj kêsêp anja undambê gêmêj atom, kêsa anja nom to genj nomja ma ñalau sec nêj. ¹⁶ Lau tanj sêjam lêmuj tauj to sêsac tauj nanj, oc semoa naeo ma sêngôm sec tokainj-tokainj. ¹⁷ Mago kauc mêtêja, tanj lau sêkoc anja ôña nanj, êngôm nêj ñalêlôm ñawa êsa êtu ñamata. Go sê wama tauj ñagaôgenj, têtü lau malô, tarnej wamu, taêj walô lau ênam êsêac auc ma sênam ñanô ñajam. Êsêac têtac lulu atom ma sêka nêj binj auc atom. ¹⁸ Ñawê tanj lau-sê-wamawaga sêsê tobinjmalôgenj nanj, ênam ñanô binjedenj.

4

Tajop tauj êndêj lêj nomja

¹ Amac akêj kisa gêdêj taôm to ajac taôm nanj ñam kêsêp asagenj. Kêsêp gêj têtac ñakalacnja, tanj gêjac sinj anja ôlim ñagêj lêlôm nanjgoc. ² Amac matem katu gêj, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac taôm to akêj kisa gêdêj taôm. Amac akôc gêj atom, gebe atenj mec atom. ³ Amac atenj mec, mago akôc ñanô atom nec ñam kêsêp amac atenj mec kesonja gebe atenj gêj, tanj abe êjainj êpi gêj têtac ñakalacnja. ⁴ Mockainj ñatêna amac. Lau tanj sê sêlêb gêdêj nom nanj, têtü Anôtônê ñajoc. Amac ajala binj tonanj me masi. Tenj embe ê sêlêb êndêj nom, oc êtu Anôtônê ñajoc. ⁵ Me binj, tanj teto gêc gebe “Ñalau tanj gêjgônj aêacnêj ñalêlôm nanj, gêjam lêmuj to gêgôm mocsac ñanô,” amac abe teto binj tonanj ñaômagenj me. ⁶ Ma moasinj, tanj Anôtô kêkêj nanj, kapôêj kêlêlêc. Amboac tonanj tec teto gêc gebe “Anôtô kêkôninj lau, tanj tetoc tauj sa nanj, ma kêkêj moasinj gêdêj lau, tanj sêbu tauj nanj.”

⁷ Amboac tonanj asô Anôtô ñalabu. Apuc taôm tônj êndêj Sadanj, go êwi amac sinj ma êc su. ⁸ Atu gasuc Anôtô, go êtu gasuc amac. Amac lau sec, akwasinj lememe êtu selec. Ma amac lau-têtac-luluwaga, amansarj nê m ñalêlôm ñawa êsa. ⁹ A jala taôm gebe anjônj jageo ma nê m ñalêlôm ñawapac to atanj. Amacnê m ômac ênam tau ôkwi êtu tanjboia ma têtac ñajam êtu têtac ñawapac. ¹⁰ Ambu taôm êndêj Apômtau, go etoc amac sa.

Amêtôc nê m lasitêwai atom

¹¹ O lasitêwaac, anja binj êpi taôm atom. Ñac tanj ênga binj êpi lasi me êmêtôc lasi nanj, êtôm gêga binj kêpi binjsu to kêmêtôc binjsu. Aôm embe ômêtôc binjsu, go ôtu ñac-kêmasanj binjsuwaga atom, ôtu binjsu ñamêtôcwaga. ¹² Ñac tagenj kêtü ñac-kêkêj-binjsuwaga to mêtôcwaga. Enj kêtôm gebe ênam kêsi me ensej su. Mago aôm asa, tec kômêtôc ñac wachanj aômja.

Atôc taôm sa atom

¹³ Ao, amac lau, tanj asôm gebe “Galoc me elenj aêac oc tana malac tônê me ônê nadanjônj jala samuc tenj ma tatulu gêj e ñamone êlêsuc aêacgenj.” ¹⁴ Amac ajam kauc gêj, tanj oc êngôm amac êndêj elenj nanj. Amac oc amoa matem jali me masi. Amac atôm bu ñawajaô, tanj talic dambêgenj ma gê su. ¹⁵ Asôm binj amboac tonec êjô binj tônê su gebe “Apômtau embe êlôc, go

aêac tamoa materj jali ma tanam kôm tonec me tônê.”¹⁶ Mago galoc alanem taôm to atoc taôm sa. Lanem tokainj-tokainj amboac tonanj samob sec.¹⁷ Nac tanj kêjala êngôm gêj njajamja, mago êngôm atom, oc êngôm sec.

5

Lau tolêlôm taêj ênam taurj

¹ Ajôc, amac lau tolêlôm, atanj to apuc tanjiboa sa êtu gêjwapac, tanj wackêdabinj amac nanja.
² Amacnêm awa kêtû manê to bulesenj gej nêm njakwê e lasê-lasêgenj. ³ Da gênôm amacnêm gold to silber. Ma njada tau tonanj oc êkic amacnêm binj e ênij amac ôlim su êtôm ja gej gêj. Amac ajac awa to awa sa gêdêj bêc njamuja tonec. ⁴ Alic acgom, amac agaminj lau, tanj sêjam amacnêm kôm nanj, nêj njali, tec njali tau gêmôc to lau-sejon-kôm-njano-sawaga nêj tanj jakêsô sinjwaga undambêja nêj Apômtau tanjasuj. ⁵ Amac amoasinj taôm toôlim kêpigenj amoa nom. Amac anjenj nêm njalêlôm e njadambê kêsa ma kêtôm gebe sênguj amac êndêj njanoc. ⁶ Amac amêtôc njac gêdêj to ajac enj êndu ma enj gêjam tau njagêjô gêdêj amac atom.

Tapuc taurj tôj to tatenj mec

⁷ O lasitêwaac, amboac tonanj apuc taôm tôjmanj ma êdêj Apômtau e mênêô lasê. Alic kôm njatau acgom, enj kêsaê gebe kôm ênam njanô njajam ma kêpuc tau tôj to gêôj kom gebe ênac êndêj njanoc. ⁸ Amac apuc taôm tôj amboac tonanj enj ma aôj anac senenj nêm njalêlôm gebe noc Apômtau mênêô lasêja kêdabinj. ⁹ O lasitêwaac, anac kapoac taôm e atap mêtôc sa atom. Alicgac me, mêtôcwaga tec mênjêkô katamdêmô. ¹⁰ O lasitêwaac, aôc njandanj to apuc taôm tôj enj apuc propete, tanj sêsôm binj sêjam Apômtau lanjô nanj wanenj. ¹¹ Alic acgom, aêac awenj gêôc êsêac, nanj sêôc gêjwapac totêntac kêpa sugenj nanj. Amac anjô Job gêôc njandanj totêntac kêpa sugenj njawae, ma ajala Apômtau gêjac dabinj enj njalêngac. Binjanô, Apômtau enj taê walô to taê labu njatau.

¹² O lasitêwaac, binj tonec ajop êtu njamata gebe atôc lememe atom. Atôc lememe êpi undambê to nom me gêj njagêdô tenj atomanô. Amac embe asôm gebe “Aec,” nanj aêc tonanj kêtôm. Me embe asôm gebe “Masi,” nanj masi tonanj kêtôm amboac tonanj enj. Anjôm amboac tonanj, ec mêtôc êtap amac sa atom.

¹³ Amacnêm njac tenj embe gêjwapac êtap enj sa, nanj etenj mec. Ma tenj embe têtac njajam, nanj ênam wê dêburj. ¹⁴ Amacnêm tenj embe gêmec êngôm enj, nanj êkêj binj gôlôac dabuj nêj laumata. Êsêac tetenj mec êpi enj to sênij oso enj nj niptêkwi sênam Apômtau lanjô. ¹⁵ Mec tonanj embe tetenj tosêkêj êwinjenj, go ênam njac gêmec tau sa. Ma Apômtau oc êsunj enj sa êngôj êtiam, ma njac tau nê sec embe ênêc, oc Apômtau êsuc sec tau ôkwi. ¹⁶ Amboac tonanj aoc nêm sec lasê êndêj taôm ma atenj mec êjô tau êtu taômja gebe ôlim njajam êsa. Nac gêdêj nê mec gêjam njanô tonjaclai. ¹⁷ Elia enj njamalac kêtôm aêac. Enj ketenj mec gebe kom ênac atom, tec kom gêjac atom kêtôm jala têlêac ma ajôj 6. ¹⁸ Go ketenj mec kêtiam ma undambê kêkêj kom e nom gêjam njanô njajam.

¹⁹ O lasitêwaac, amacnêm tenj embe eo anja lêj binjanôja ma tenj embe ênam enj ôkwi êmu êmêj, ²⁰ go ajala gebe njac, tanj gêjam njac sec ôkwi anja ênê lêj keso nanj, oc ênam ênê katu kêsi anja gêmecanô tau ma êngênduc sec taêsam auc.

PETERENÊ papia ñamatanja

Peterenê papia ñamatanja nec gêjac lau bunja ñawae, tanj enj kêsam êsac gebe Lau jaba, tanj “Anôtô kêjalinj êsêac sa” nanj. Lau tau sêngônj kêsi-kêsigenj anja Asia Sauj ñagamênj gêmu kêsêpnja (ñanodoña). Ac sêngôo salinj-salinj sêsêp lau samuc ñalêlôm. Keto papia tonec gebe ênac sêsamwaga têtac tönj gebe lau sêjanda to sêlêsua êsêac kêtü nênj sêkênj gêwiñ Anôtôña. Kêtü tonanña ñac-ketowaga gêônj Jesu Kilisi nê ñawae ñajam sa gêdênj êsêac gebe taênj ênam to sêkênj matenj enj, tanj gêmac êndu to gêdi sa ma gêjac mata gebe êmu êmênj êtiam nanj. Êsêac tec sêsô nênj ñandanj ñalabu ma sêôc sêpuc taunj tönjgeñ gebe sêkênj gêwiñ Anôtô tonanôgeñ ñasaê tenj tonanj. Ac taênj ênam êtu tönj gebe êndênj bêc Jesu Kilisi eoc tau lasênja, oc têtap nênj ñagêjô ñawasi sa.

Ketowaga êjam danj lau tau gebe sêôc gêñwapac totêtac êpa sugenj ma kêkêli êsêac sêsa nênj lêñ têtôm lau, tanj têtü Kilisinê gêñgac nanj.

Nadênanj

1. Gêjac m papia tau 1:1-2
2. Taêm ênam Anôtô gêjam kêsi ñamoasinj 1:3-12
3. Gêlêñ binj gebe tamoa todabuñgeñ 1:13-2:10
4. Daôc ñandanj tapuc Kilisi wagamanj 2:11-4:19
5. Tanam nênj sakinj todambu taunjenj 5:1-11
6. Gêjac mata nê papia 5:12-14

Petere awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê aposolo aê, Petere, ñoc binj êndênj lau jaba, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa sêngônj kêsi-kêsigenj anja Pontu to Galatia ma Kapadokia to Asia ma Bitunia nanj. ² Tamenj Anôtô taê gêjam kwananjenj, tec kêjalinj amac sa ma kêkêñ ñalau Dabuñ gêwê amac asa lau Dabuñ nênj lêñ ma tanjem wamu Jesu Kilisi to alinj ênê dec e atu selec. Moasinj to binjalô êndênj amac êwac e ênam amac auc.

Binj takênj matenja

³ Talambinj aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tanj taê walô aêac gêjam sêga. Enj gêñu Jesu Kilisi anja ñacmatênênj sa, tec kêkôc aêac tatu wakuc ma takênj matenj enj endenj tönjgeñ. ⁴ Enj gêgôm gêñ tonanj gebe tawê kainj gêñlênsêm tenjenja to ñawasi, nanj ê su atom. Anôtô kêmasanj gêñlênsêm tau tonanj gêc undambê kwananjenj kêtü amacnja. ⁵ Anôtôñê ñaclai gejob amac gebe akênj êwiñ e atap moasinj ênam amac kêsiña sa, tanj enj kêmasanj kwananjenj gebe êtu awê êndênj têm ñamuña nanj. ⁶ Êndênj tônê oc atu samuc. Galoc tecenec oc moae gêñ amboac tonec ênac amac ñawae gebe lêtôm tokainjtokainj êkênj wapac amac têlagenj acgom ⁷ e Anôtô ênsaê amacnêm akênj gêwiñ tau gebe ñanô. ñamalac sêsaê gold, tanj kêtôm gebe oc ênanja nanj, ña ja. Ma amacnêm akênj gêwiñ, tanj kêlêlêc gold tonanj su nanj, oc êtap saê sa amboac tonanj, gebe êwaka tau sa gebe gêñ ñanô tenj. Ma êndênj tanj Jesu Kilisi eoc tau lasê nanj, amac atap lambinj to ñawasi to waem sa. ⁸ ñac tau tonanj amac alic enj atom, mago têtmtac gêwiñ enj. Amac matemanô kêpi enj galoc atom, mago akênj gêwiñgeñ e atu samuc enj totêtmtac ñajam ma totêtmtac wapigerenj nanj. ñamalac sêwa binj tonanj ña jakêtôm atom. ⁹ Amac atu samuc gebe atap nêñ akênj gêwiñ ñanjanô sa. ñanô tau moasinj ênam katôm kêsiña.

¹⁰ Moasinj tau tonanj propete sêsôm to sêkip ñam sa ma seoc moasinj ênam amac kêsiña, tanj amac atap sa nanj lasê. ¹¹ Kilisinê ñalau, tanj gêmoa êsêacnêñ ñalêlôm nanj, geoc lasê gebe Kilisi êôc ñandanj e acugom, go êmoa tonawasisenj. Êsêac seoc sêkip binj tonanj ñanoc sa gebe êmênj êndênj ondoc ma êmênj amboac ondoc. ¹² Anôtô geoc lasê gêdênj propete tonanj gebe binj tonanj ênam êsêac taunj sa atom, ênam amac sa. Lau tanj sêsôm ñawae ñajam gêdênj amac sêsôm bi ñj, tanj propete sêwa sa nanj, lasê gêdênj amac. Ma ñalau Dabuñ, tanj Anôtô kêsakinj anja undambê gêmênj nanj, kêpuc êsêac tönj. ñawae tonanj anjela taunj têtü kêka-kêka ñanô gebe sêjala sêwiñ.

Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêñ dabuñ

¹³ Amboac tonanj amansanj nêñ kauc ñajanja êsa ma nêñ ñalêlôm tekweñ sakigerenj, ec akênj matem moasinj, tanj Jesu Kilisi eoc tau lasê ma êkênj êndênj amac nanj. ¹⁴ Atôm Anôtôñê ñapalê tanjem wamuña, ma têtmtac ñakalac, tanj kêkac amac gêdênj tanj nêñ kauc kêsa atomgenj nanj, ênam gôlinj amac êtiam atom. ¹⁵ Atôm ñac dabuñ tau, tanj kêkalem amac nanj, ma asêlêñ to asa nêñ lêñ samob atôm lau dabuñgeñ, ¹⁶ gebe teto binj gec gebe “Amac atu lêu dabuñ, gebe aê tauc dabuñ.”

¹⁷ Amac embe awem ênac Anôtô, tanj êmêtôc ñamalac êndênj-êndênjenj atôm nêñ kolenjenj ma êpuc openj ñac tenj atom nanj, ma embe asam enj gebe Tamemi, go asa nêñ lêñ toatêc

enġenj êtôm tēm amoa gamênj jaba tonecġa. ¹⁸ Amac alicgac gebe awa, taġj ê su amboac gold to silber naġ, kêsî amac su anġa lênj sec, taġj gelom amac anġa abeminênj naġ, ma mênj amoa nêm lêtêġen nec atom. ¹⁹ Kilisinê dec kêtû awa njanô tau, tec kêsî amac su. Eġ kêtôm domba nġabinmê to nġajamanô teġ, ²⁰ Anôtô kêjalij eġ sa gêdênj taġj kêkênj undambê to nom atomġen naġ, tec kêkênj eġ mênjkêtu awê gêdênj tēm nġamurja tonec kêtû amacġa. ²¹ Eġ kêkênj amac akênj gêwiġ Anôtô, taġj gêġu eġ sa anġa nġacmatênenj ma kêkênj nġawasi gêdênj eġ naġ. Amboac tonanġ amac akênj gêwiġ to akênj matem aġen Anôtôġen.

²² Amac taġjem wamu biġnjanô, tec gêġôm amac katôm nġawa kêsâ ma gêġôm amac têtmtac gêwiġ lasitêwai nġanôġen. Amboac tonanġ akênj têtmtac gêwiġ elom tau tonêm nġalêlôm samucġen. ²³ Amac atu wakuc nġam kêsêp nġawê, taġj ênaġa naġ atom, kêsêp nġawê, taġj ênêc nġapaġ. Nġawê tau Anôtônê biġj mata jali, taġj ênêc teġġen naġ, ²⁴ gebe

“Nġamalac samob têtôm gêġwaj,
ma nênj nġawasi samob kêtôm gêġwaj nġaola.
Gêġwaj kêmêlij,
ma nġaola kêsêlô.

²⁵ Mago Apômtaunê biġj oc ênêc teġġen.”

Ma biġj tau tonanġ nġawae nġajam, naġ sêsôm gêdênj amac.

2

Poc mata jali to lau dabuġ

¹ Amboac tonanġ akwalec nêm biġj sec totau-totau to biġjdansaj samob ma aġam biġj auc to têtmtac sec ma biġj gêġa samob su. ² Atôm nġapalê dedec, taġj têtaj su naġ, ma ataġj su nġanô mêtê nġawa tau, gebe atôp atu kapôênj e atap moasiġ ênam amac kêsija sa. ³ Amac asaê sugac gebe Apômtau eġ nġajam. ⁴ Amac andênj poc mata jali, Apômtau tau, ana. Nġamalac têtij eġ siġ su, mago Anôtô kêjalij eġ sa ma gêlic eġ amboac poc awamata nġanô teġ. ⁵ Ma Anôtô êkwê amac sa amboac poc mateġj jali atu Nġalau Dabuġ nê andu to atu dabuġwaga dabuġ, gebe akênj da nġalêlômġa, taġj ênac Anôtô mataanô nġajam êtu Jesu Kilisiġa, ⁶ êtôm teto ġêc gebe

“Alic aġgom, aê kajalij poc awamata nġanô teġ sa kêtû poc kêclêsuġa
ma kasuġ kêkô Sion.

Nġac taġj kêkênj gawiġ eġ naġ, oc ênaġa atom.”

⁷ Poc tau tonanġ kêtû amac akênj-gêwiġ-waga nêm awamata nġanô. Mago êndênj êsêac, taġj sêkênj

gêwiġ atom naġ,
“poc taġj lau-sêkwêwaga sêbaliġ siġ naġ,
kêtû poc kêcġsuġa,”

⁸ ma

“kêtû poc sêndij eġkaiġ êpiġa
to poc têna êġġôm lau têtmtac êmbôli aucġa.”

Êsêac taġj sêkênj gêwiġ Anôtônê biġj atom naġ, dêdij eġkaiġ kêpi poc kêtôm Anôtô kêmasaġj nġabiġj kwananġenġ.

⁹ Mago amac atu ġôlôac, taġj Anôtô kêjalij sa naġ. Amac atu kiġnê dabuġwaga to lau dabuġ m teġ. Amac atu Anôtônê lau solop, tec asôm Nġac, taġj kêkalem amac anġa nġakesec adênj ênê nġawê kaiġ teġ aja naġ, nê ġêġtalô nġawae lasê. ¹⁰ ġêmuġġenġ atu Anôtônê lau atom, mago galoc atu ênê lau. ġêmuġġenġ amac atap Anôtônê taê walô sa atom, mago galoc eġ taê walô amac.

Tasa lênj êtôm Anôtônê sakiġwaga

¹¹ O lauace, aê jalênj biġj amac, taġj amoa amboac lau waba to lau jaba naġ, êġġamiġ taôm êndênj têtmtac nġakalac, taġj ġêġac siġ gebe enseġ katôm su naġ. ¹² Asa nêm lênj amoa lau samuc nġalêlôm tolanġôm nêm sawaġenġ. Go êsêac, taġj sêġġôlij biġj êpi amac gebe aġôm secġa naġ, sêsala amacnêm koleġ nġajam ma sêlambiġ Anôtô êndênj bôc eġ êô lasêġa.

¹³ Asô nġamalacnênj nġaġôlij samob nġalabu êtu Apômtauġa. Asô kiġ, taġj kêtû nġatau nġamataġa naġ nġalabu, ¹⁴ to asô ġôlijwaga, taġj eġ kêsakiġ êsêac gebe sêkênj nġaġêġô êndênj lau, taġj sêġôm sec to sêlambiġ lau, taġj sêġam kôm nġajam naġ, nġalabu amboac tonanġenġ. ¹⁵ Gebe Anôtô taê ġêġam biġj amboac tonec gebe amac anam kôm nġajam gebe êmbaob lau meloc, taġj sêġam kauc biġj naġ, aweġ auc. ¹⁶ Asa lênj tau amboac lau, taġj Kilisi kêġaboac Êsêac su naġ. Mago kêġaboac amac su nġamoasiġ êtu sec nġasabaġj atom. Atu Anôtônê sakiġwaga. ¹⁷ Atôc lau samob sa ma têtmtac ôwiġ ġôlôac, taġj têtû nêm lasitêwai naġ. Atêc Anôtô ma atoc kiġ sa.

Kilisi ġêôc nġandanġ êtu nġadôġdôġj êndênj aêac

¹⁸ Amac sakiġwaga asô nêm nġataui nġalabu to atoc êsêac sa. Asô nġataui nġajam to wapôm tauġġenġ nġalabu atom, asô nġataui keso nġalabu êwiġ. ¹⁹ Nġac teġ embe nê nġalêlôm êsap Anôtô tôġ ma êôc wapac êtu biġj tagenġ tonanġa, naġ Anôtô oc ênam mec eġ. ²⁰ Embe têtap amac to aôc wapac êtu aġôm secġa, naġ oc êkênj amac waem amboac ondoc. Mago embe sêkênj

ñandan êndên amac to aóc wapac êtu agôm ñajamña, nanjo Anôtô ênam mec amac. ²¹ Kêtu bin tonanña tec Anôtô kêkalem amac, gebe Kilisi gêoc ñandan kêtú amacña. Enj kêtú ñadôñdôñ gédên amac gebe apuc enj waña. ²² Enj gégôm sec tenj atom ma têtap binñansañ tenj sa kêsa enj awasunj atom. ²³ Êsêac sêbu enj, ma enj gêbu êsêac ñagêjô atom. Sêkên enj gêoc ñandan, mago enj kékôtên lêma gédên êsêac atom. Enj gêlin nê binj samob su gédên ñac, tanj êmêtôc binj ñañênña nanjenj gêja. ²⁴ Aêacnênj sec kêpi enj tau ôli ma enj kékôc sec tau sa kêpi ka gêja, gebe tatu mêtê êndên sec, ma maten jali êsa êndên binjgédên. Ênê sêm ñamala gégôm amac ñajam kêsa. ²⁵ Gêmunjenj amac amoa amboac domba sêbôm, mago galoc Anôtô gêjam amac ôkwi adênj ñacgejob, tanj gejob amac katôm nanj aja.

3

Lauo to ñac nêñ binj

¹ Amac lauo asô nêñ ñaci ñalabu amboac tonanjenj. Ñacwaga ñagêdô embe sêkênj êwinj Anôtôné binj atom, go lauo sêsôm binj tenj atom, nêñ lênjenj êngom ñacwaga sênam tauñ ôkwi, ² gebe ñacwaga sêlic amac asa nêñ lênj gédênj to atêc Anôtôgenj, ec sêndanjuc. ³ Anam gêlônj taôm ña gênj dêmôêña amboac môkêmlauj ñapoactalô tokainjtokainj ma anônj gold ñawasi to asô ñakwê ñajam-ñajam nec atom. ⁴ Anam gêlônj taôm ña gênj ñalêlômña, tanj ê su atom nanj. Gênj tau tonec gebe amoa tonêñ ñalêlôm malô to ñañênj gebe gênj tonanj ñai Anôtô gêlic amboac awamata ñanô. ⁵ Andanjenj lauo dabunj, tanj sêkênj matenj Anôtô nanj, sêjam gêlônj tauñ ña awamata tonanj, ma sêsô nêñ ñaci ñalabu ñapep. ⁶ Sara kêtôm tonanj. Enj tanja warnu Abraham ma kêsam enj gebe Ñoc apômtau. Amac embe anjgôm gênj ñajam to atêc gênj tenj atom, go atu Sara latuio.

⁷ Amac ñacwaga amboac tonanj. Awinj nêñ lauo tokaucgenj, gebe êsêac ôlinjalô kêtôm amac atom. Atoc êsêac sagenj gebe êsêac sêwê kainj moasinj danjgônj matenj jalinja amboac tonanj. Anjgôm genj tau gebe gênj tenj êkô amacnêñ mec auc atom.

Daóc ñandanj êtu binjgédênña

⁸ Aê jakatonj ñoc binj sa amboac tonec gebe Amac samob nêñ binj elom tau ñajam. Aóc gênjwapac awinj taôm, têmtac êwinj lasitêwai to atoc taôm sa atom, êkôninj taômgenj. ⁹ Akênj sec êjô sec atom ma binj alôb-alôb êjô binj alôb-alôb atom, akênj mecgenj êjô. Taêm ênam gebe Anôtô kêkalem amac gebe awê kainj mec êtu nêñ gênj lênsêm.

Gebe teto gêc gebe

¹⁰ “Ñac tanj têtac gêwinj gebe êmoa mata jali ma gebe êmoa ñajamgenj nanj, ejop imbêla êndênj binj sec to gêdôolic êndênj binjñansañ.

¹¹ Enj ênac jaê sec to ênjgôm gênj ñajam. Enj ensom binjmalô ma êndanjuc e naê tôñ, ¹² gebe Apômtau mata kêsap lau gédênj ma kékênj tanja nêñ mec.

Mago Apômtau lanj gelo lau, tanj sêgôm sec nanj.”

¹³ Embe anjgôm ñajam atu dôbgenj, ma asa oc ênjgôm amac atu sec. ¹⁴ Embe aóc gênjwapac êtu adaguc binj gédênña, go aê aoc êôc amac. Ñamalacnênj binj êtakê to êlênsônj amac atom. ¹⁵ Atôc Kilisi sa anja nêñ ñalêlôm ma akênj enj êtu nêñ Apômtau. Amansañ taôm ñapanj e lau tenj embe tetenj amac gebe awa binj, tanj akênj matem gêc nêñ ñalêlôm nanj sa, nanjo gaôgenj asôm lasê êndênj êsêac. ¹⁶ Anjgôm totêmtac malô ma ajop taômgenj, gebe nêñ ñalêlôm ñajam, ec ênjgôm êsêac, tanj sêgôlinj binj kêpi amac to sêbu amac, tanj asa Kilisinê lênj ñajam nanj majenj. ¹⁷ Anôtô embe taê ênam gebe aóc ñandanj êtu agôm ñajamña nanj, oc ñajam êlêlêc aóc ñandanj êtu agôm secña su. ¹⁸ Kilisi amboac tonanj. Enj gêmac êndu kêtú dim tagenj kêtú aêacnênj secña. Ñac gédênj gêjô aêac lau gédênjmê su, gebe êwê aêac dandêñ Anôtô tana. Êsêac sêjac enj ôligenj êndu, mago Ñalau kékênj enj mata jali kêsa. ¹⁹ Ma toÑalaujenj gêja gêjam mêtê ñalau, tanj sênjgônj kapoacwalô nanj. ²⁰ Gédênj andanjenj êsêac sêkênj gêwinj Anôtôné binj atom. Anôtô kêsaê êsêac to gê êsêacnênj binj tôñ gédênj tanj Noa gêsô wanj gêmoa nanj. Wanj tonanj gêjam lau 8genj sa selom bu kêsunj ñatêna. ²¹ Bu tonanj kêtú busanju, tanj galoc gêjam amac kêsi nanj ñadôñdôñ. Busanju tau êkwasiñ ñatêmui ôlinjña su atom, mago êtu môêc endenj Anôtô gebe êmansañ ñalêlôm ñawa êsa êtu Jesu Kilisi gêdi saña. ²² Enj kêpi undambê gêja jagênjgônj Anôtôné anônja, ma anjela to ñaclai ma ñactêkwa sêsô enj ñalabu.

4

Tanam tauñ ôkwi ma tasa lênj wakuc

¹ Kilisi gêôc nandan kêpi tau ôli. Amboac tonaj amansaj taôm e nê m nâlêlôm êtôm ênê acgom, gebe nac, taj gêôc nandan kêpi tau ôli nan, sec kêlêwanj enj. ² Tec namalacnêj têtac njakalac ênam gôlinj amac êndêj têm amoa nomnja êtiam atom, Anôtônê binjgenj ênam gôlinj amac. ³ Gêdêj têm, taj gêjanja su nan, amac agôm lau samuc nêj binj kêtû tônj, tec kêtôm gac. Amac asa nê m lêj mockainjo to mockainja ma amoa totêmtac njakalac. Gêj kêjanij amac ma aenj lasam to anôm anaboa anjôj awinj taôm to ajam sakinj gêdêj gwam asen Anôtônê binjsu su. ⁴ Ma galoc asêlêj awinj lau samuc ma asa nêj lêj wauc-waucgenja kêtiam atom, tec sêlic sec ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi amac. ⁵ Mago êsêac oc sêwa nêj binj sa êndêj nac, taj kêmasarj tau su gebe êmêtôc maten jali to njacmatê nêj binj nan. ⁶ Kêtû binj amboac tonanja enj kêsôm njawae njam lasê gêdêj njacmatê gebe êsêac têtac mêtôc sa kêtôm njamalac têtac sa, mago njalau sêmoa maten jali kêtôm Anôtô gêmooa mata jali.

⁷ Gêj samob njatêku êsunja njanoc kêdabinj gac. Amboac tonaj taêm ênam taôm ma aterj nê m mec totokwem sakigenj. ⁸ Tonec tec tasôm êtu njamata gebe akêj têtac gêwinj elom tau njanôgenj gebe têtac gêwinj êngêduc sec samob auc. ⁹ Anjôm ja lau atu môsi atom. ¹⁰ Anam sakinj taôm êndêj-êndêjgenj êtôm moasinj, taj akôc nan, ma atu Anôtônê moasinj tokainj-tokainj njagejobwaga njajam. ¹¹ Nac tenj embe ênam mêtê, nanj êsôm êtôm Anôtônê binjgenj. Tenj embe ênam sakinj, nanj ênam êtôm njac lai, taj Anôtô kêkêj gêdêj enj nanj. Anjôm gêj samob tonaj gebe Anôtônê njawasi êsa êtu Jesu Kilisinja. Njawasi to njajaja êndêj enj tenjgenj ma tenjgenj. Binjnanô.

Daôc nandanj tatôm Kilisine lau

¹² O lauace, alic nandanj, taj kêlêtôm amac gêmooa nan, amboac gêj kainj tenj, taj kêtac amac sa nanj atom. ¹³ Têtac njajam êsa gebe awê kainj Kilisinê nandanj awinj. Ma êndêj noc enj eoc nê njawasi lasênja nan, amac oc atu samuc totêmtac njajamgenj. ¹⁴ Embe sêmbu amac êtu Kilisinê njênja, oc aoc êôc amac, gebe Anôtônê Njalau njawasi wacêpi amac. ¹⁵ Amacnê m tenj êôc nandanj amboac nac, taj gêjac njamalac êndu me gêjam genjgenj gêj me gêgôm sec me kêgabec launêj kôm palinj-palinjgenj nanj atom. ¹⁶ Mago amac embe aôc nandanj atôm Kilisinê lau, nanj majem atom. Alambinj Anôtô gebe kêkêj amac awê kainj nêj tonaj.

¹⁷ Noc kêdabinj gebe Anôtô êmêtôc binj ênac m anja enj tau nê gôlôac. Embe êngôm êndêj aêac amboac tonaj, ma êsêac, taj tenjgenj gêdêj Anôtônê njawae njam nanj, oc êngôm êsêac amboac ondocgenj.

¹⁸ “Anôtô embe ênam lau gêdêj kêsî, oc njalêj njawapac, ma lau geo to lau sec oc amboac ondoc.”

¹⁹ Amboac taj êsêac, taj sêôc nandanj kêtôm Anôtô taê gêjam nanj, sêsa nêj lêj njajam to sêsakinj katu nj êndêj nac nanjêj, taj kêkêj gêj samob nanj.

5

Tajop Anôtônê domba

¹ Aê jalêj binj laumata, taj sêmoa amac njalêlôm nanj. Aê laumata tenj katôm amac ma galic Kilisi gêôc nandanj ma oc jawê kainj njawasi, taj mênjêtu awê êtu njamu nanj. ² Ajop Anôtônê domba njatonj, taj kêkêj gêdêj amac nanj, ma ajop êtu sêkac amacnja atom. Taôm anjôm anac njawae êtôm Anôtônê binj. Anjôm êtu awa geonja atom, anjôm êtu nê m sakinj topalêjgenja. ³ Ajop êsêac, taj sêsêp amac lemem nanj amboac gôlinjwaga, taj sêkônij nêj gôlôac nanj atom. Atu njadôndôj njajam êndêj nê m domba njatonj. ⁴ Ma gejobsêga tau embe êô lasê, go amac akôc njawasi njasunsuj, taj ênanja atom nanj.

⁵ Amac lau wakuc amboac tonaj. Asô lau njanô njalabu. Amac samob akônij taôm to anam sakinj taôm êndêj-êndêjgenj, êtôm teto gêc gebe “Anôtô êkô lau, taj tetoc tauj sa nanj auc, ma êkêj moasinj êndêj êsêac, taj sêkônij tauj nanj.”

⁶ Amboac tonaj akônij taôm asô Anôtônê lêma njajaja njalabugenj, ec etoc amac sa êndêj njanoc. ⁷ Gêjwapac samob, taj kêkônij amac nanj, apô êpi enj êna, gebe enj gejob amac. ⁸ Tekwem saki ma anam jaligenj, gebe amacnê m njacjo Sadanj kêsêlêj kêtanj-kêtanj amboac lewe ma gesom nê gêj gebe êndanjôj. ⁹ Anjaminj taôm êndêj enj ma akêj êwinj njajaja. Ma ajala gebe amacnê m lasitêwai, taj sêmoa nom njagamêj samob nanj, sêôc nandanj tau tonaj têtôm amac. ¹⁰ Moasinj samob njatau Anôtô, taj gêbinj amac to Kilisi tônj nanj, kêkalem amac gebe akôc ênê njawasi tenjgenja. Oc akôc nandanj têlajenj ma enj tau mênjênac dabinj amac to êpac amac tônj, ma êkêj njac lai êndêj amac to ênsuj amac sa akô njajaja. ¹¹ Njajaja êndêj enj endenj tônjgenj. Binjnanô.

Petere gêjac mata nê binj

¹² Aê kato papia dambê tonaj gêdêj amac ma lasic Silwana, taj galic enj amboac nac nanjêj nanj, gêjam aê sa. Aê galêj binj to gawa sa gêdêj amac gebe Anôtônê moasinj njanô tau tonec. Akô njajaja akô moasinj tau njalêlôm. ¹³ Gôlôac dabuj anja Babel, taj Anôtô kêjalinj

êsêac sa sêwiŋ naŋ, aweŋ gêjac amac, ma latuc Marka amboac tonanŋeŋ. ¹⁴Aê moalêc taôm to akôc taôm sa totêmtac êwiŋgeŋ.

Bijmalô êndêŋ amac samob, taŋ Kilisi gêbiŋ amac tôŋ naŋ êwac.

PETERENĒ papia kĕtu luagĕcna

Peterenĕ papia kĕtu luagĕcna nec gĕjac lau buņa ņamatana ņagĕdō tapaōngej ņawae. Lau-mĕtĕ-geowaga jasĕsĕli-sĕsĕli gōlōac Asia Saunņa, tec Petere keto papia tonec gebe ĕmbōc ĕsĕac auc, ec nĕj mĕtĕ ōlij ņakalacna ĕlainj tau amboac secgej. Lau buņa sĕnac jao tauj ĕndĕj lĕtōm amboac tonaj ņalĕj tonec gebe sĕnac dabij nĕj kauc e sĕjala Anōtō agĕc Apōmtau Jesu Kilisi ĕpi ņanōgej, tec Petere gebe ĕsĕac sĕkĕj tanĕj ĕndĕj lau, tanj tauj materjanō sĕlic Jesu ma tauj tanĕjsuŋ sĕjō eŋ kĕsōm biŋ to kĕdōj ĕsĕac nanj, sĕnac ņawaegej. Petere gesenj lau, tanj sĕsōm sebe Kilisi ĕmu ĕmĕj ĕtiam atom nanj, ņajanagej. Kilisi gĕmu gĕmĕj su atom tagej nec ņam kĕsĕp Anōtō gĕ biŋ tōngej “gebe lau tenj sĕnana atom, gebe samob sĕkac tauj su anĝa nĕj sec acgommanj.”

Nadĕnanj

1. Petere gĕjac m papia tau 1:1-2
2. Anōtōnĕ kalem gĕdĕj lau buņa 1:3-21
3. Mĕtĕ-geowaga tĕdōj mĕtĕ dansaŋ 2:1-22
4. Kilisi ĕmu ĕmĕj ĕtu ņamuņa 3:1-18

Petere awa gĕjac lau

¹ Jesu Kilisi nĕ sakinwaga to aposolo aĕ, Simon Petere, ņoc biŋ ĕndĕj amac, tanj aĕacnĕj Anōtō agĕc kĕsiwaga Jesu Kilisi nĕj biŋgĕdĕj kĕkĕj amac akĕj gĕwiŋ ņanō atōm aĕac. ² Ajala Anōtō agĕc aĕacnĕj Apōmtau Jesu ĕtu tōj e moasinj to biŋmalō ĕnam sĕga anĝa amacna.

Anōtō kĕkalem aĕac to kĕjalij aĕac sa

³ Anōtōnĕ ņaclai kĕkĕj gĕj samob, tanj kĕpuc aĕac tōj tamoa materj jali to tasa Anōtōnĕ lĕj nanj, gĕdĕj aĕacgac. Kĕkĕj gĕj tau kĕtu tajala ņac, tanj kĕkalem aĕac tawĕ kainj ĕnĕ ņawasi to lĕj ņanĕj nanj. ⁴ Eŋ gĕgōm amboac tonaj, tec gĕjac mata gĕj ņanō mataĕjam to kapōĕj-kapōĕj gĕdĕj aĕac. Eŋ gĕjac mata gĕj tonaj gebe amac awĕ kainj ņanō anĝa Anōtō tau nĕ ma awĕ nom tonec ņanĝalai sa. ņaclai ensenj amac suņa tonaj ņam kĕsĕp ņamalacnĕj tĕntac ņakalacna. ⁵ Amboac tonaj ōlim palĕgej gebe nĕm akĕj gĕwiŋ ĕnam ņanō lĕj ņanĕj. Lĕj ņanĕj ĕkĕj kauc ajala gĕj. ⁶ Kauc ajala gĕj ĕkĕj amac atu mĕtĕ taōm ņapep. Atu mĕtĕ taōm ņapep ĕkĕj amac aōc gĕjwapac totĕmtac ĕpa sugenj. Aōc gĕjwapac totĕmtac kĕpa sugenj ĕkĕj amac asa Anōtōnĕ lĕj. ⁷ Asa Anōtōnĕ lĕj ĕkĕj amac tĕmtac ĕwiŋ lasitĕwai. Tĕmtac gĕwiŋ lasitĕwai ĕkĕj amac tĕmtac ĕwiŋ ņanō tau. ⁸ Gĕj ņanō tau tonaj embe ĕnĕc amacna e ĕnam amac auc, go ĕkĕli amac, ec ōlim palĕ ĕsa to anam ņanō ajala aĕacnĕj Apōmtau Jesu Kilisi. ⁹ Ma ņac, nanj ĕtap gĕj tau tonaj sa atom, eŋ mataanō kĕtu wao, tec gelic gĕj gĕja baliŋ atom ma kĕliŋ Anōtō kĕkwasiŋ ĕnĕ sec lanĝwa su gĕjana nanj siŋ.

¹⁰ O lasitĕwaa, Anōtō kĕkalem amac to kĕjalij amac sa, tec ōlim palĕgej gebe awaka Anōtōnĕ moasinj tau sa. Embe anĝōm amboac tonaj, go ambenj anaŋa atomanō, ¹¹ ma Anōtō ĕkĕj amac asō aĕacnĕj Apōmtau to kĕsiwaga Jesu Kilisi nĕ gamĕj tenĝenja ana.

¹² Amac ajala biŋnanō, ma biŋnanō tau gĕjam amac auc akō ņajana, mago gabe jaōj biŋ tau sa anĝa amacnĕm ņalĕlōm gebe taĕm ĕnam ņapanj. ¹³ Jaōj biŋ tau sa anĝa amacnĕm nec gĕjac aĕ ņawae ĕtōm ņoc tĕm jamoa bec tonec ņalĕlōm. ¹⁴ Aĕ kajalagac gebe saunĝenj, go sĕmbuc ņoc bec tonec sa ĕtōm aĕacnĕj Apōmtau Jesu Kilisi tau geoc lasĕ gĕdĕj aĕ. ¹⁵ Amboac tonaj tec jawaka ņalĕj tenj sa e ĕndĕj tĕm jawi nom tonec siŋ su nanj, biŋ tonaj ņai ĕōj sa anĝa nĕm ņalĕlōm ņapanj.

Kilisinĕ ņawasi, tanj propete seoc lasĕ nanj

¹⁶ Gĕdĕj tanj asōm aĕacnĕj Apōmtau Jesu Kilisi nĕ ņaclai to ĕmu ĕmĕj ņawae lasĕ gĕdĕj amac nanj, aĕac ajac sĕboaco, tanj ņamalac sĕga tokaucgej nanj atom. Aĕac tauj materjanō alic ĕnĕ ņawasi towae, tec asōm lasĕ. ¹⁷ Aĕac alic gebe eŋ Tama Anōtō kĕkĕj wae to ņawasi gĕdĕj eŋ ma ņawasi ņatau awa amboac tonec gĕdĕj eŋ gebe “Aĕjoc Latuc, tanj tĕtac gĕwiŋ eŋ ma galic eŋ ņajam nanj tonec.” ¹⁸ Awa tecenanj aĕac anĝ kĕsap anĝa undambĕ gĕmĕj gĕdĕj tanj amoa lōc dabuŋ awiŋ eŋ nanj.

¹⁹ Amboac tonaj aĕac akĕj gĕwiŋ propetenĕj biŋ kĕlĕlĕc. Ma amac embe akōc biŋ tau sa, oc ņajam amboac tonaj, gebe biŋ tau kĕtōm dawenj kĕpō gamĕj ņakesec e ĕu bōj acgom, go utitĕna mĕjĕpi anĝa nĕm ņalĕlōm. ²⁰ Ajala biŋ tonec ĕtu ņamata acgom, gebe ņac tenj kĕtōm gebe ĕwa propetenĕj biŋ, tanj teto gĕc nanj, sa ņa tau nĕ kauc atom, ²¹ gebe ņamalac tenj nĕ ņalĕlōm kĕkac eŋ tec geoc biŋ tenj lasĕ nec atom. ņalau Dabuŋ gĕoc ņamalac, go sĕsōm biŋ lasĕ kĕtōm Anōtō gĕsuŋ.

2

Propete dansañ

¹ Gêmungeñ propete dansañ dèdi anja lau Israel ñalélôm. Ma kédôñwaga dansañ oc mênşésa anja amac ñalélôm amboac tonañ. Êsêac oc sêndôñ mêtê geo, tanj enserj ñamalac su nanj, ma sênsa Ntatau, tanj gêjam ôli êsêac su nanj auc. Êsêac sêkic tauñ nêj biñ ma sênanja seberj. ² Ma lau taêsam sêsap êsêacnêj lêñ kéli ôlinj ñakalacñja tônj, ma kêtú tonañña lau sêsôm biñ alôb-alôb êpi biññanô ñalêj. ³ Êsêac materj katu gêñ ñawaô, tec têtulu amacnêm awa ña nêj biñdansañ. Êsêacnêj mêtôcwaga mata gêdinj êsêac ñapep wanêcgeñ ma nêj ñac enserj êsêac sunja gêjac tuluc atom.

⁴ Anôtô taê labu anjela, tanj sêgôm sec nanj atom. Enj kêtinj êsêac sêsêp lamboam ñagêsunjbôm ñakesec sêja ma gêsô êsêac tônj sêmoa e êndênj bêc mêtôcñja. ⁵ Enj taê labu nom langwa atom, kêkêñ bu kêsuj ñatêna gesenj nom ñalau, tanj sêwi Anôtô sinj nanj su. Noa tanj kêsôm biñgêdêñ lasê to nê lau 7 taungeñ tec Anôtô gêjam jaom êsêac. ⁶ Ma Anôtô kêmêtôc malac Sodom to Gomora gebe sênanja, tec kêkêñ ja geñ êsêac su sêjanja. Enj kêkêñ dôñ tonanj gebe êkêñ puc lau, tanj oc sêwi Anôtô sinj êtu ñamu nanj. ⁷ Enj gêjam ñac gêdêñ Lot kési. Lot tau gêmôa tonê ñalélôm ñawapacgeñ kêtú lau alôb-alôb tonanj nêj lêñ mockaiñña. ⁸ Ñac gêdêñ tonanj gêñgônj êsêac ñalélôm ma gêlic to gêñô nêj biñ geo kêtôm bêc to bêc ma gejoñ ênê ñalélôm gêdêñ e gêmôa jageo. ⁹ Apômtau kêjala ênam lau-sêkêñ-gêwiñwaga kési anja létôm ñalêñ ma kêjala êkôninj lau sec tônj e têtap ñagêjô sa êndênj bêc mêtôcñja ñalêñ amboac tonañgeñ. ¹⁰ Ñagêjô tonanj êtap êsêac, tanj têtac ñakalac kêkac êsêac e sêsa lêñ môñña ma sêli biñ sa kêpi Apômtaunê gôlinj nanj, sa êlêlêc su.

Êsêac lau ñaclai sec to tetoc tauñ sa ma têtêc lau ñawasi ôña atom, sêsôm biñ alôb-alôb kêpi êsêac gêwiñ. ¹¹ Anjela tonanj nêj ñajanja to ñaclai kêlêlêc lau tonanj nêj su, mago anjela sêpuc boa êsêac to sêkêñ êsêac têtap Apômtaunê mêtôc sa atom. ¹² Lau tonanj nêj kauc masi têtôm bôc, tanj têna kêsú gebe ñamalac sêlô êsêac tônj to sêñgunj êsêac êndu. Lau tonanj sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gêñ, tanj sêjam kauc nanj. Êsêac oc sênanja têtôm bôc tau. ¹³ Êsêac têtap ñandanja sa êjô nêj geo, tanj sêgôm gêdêñ lau nanj. Êsêac sêjam kauc gebe sêniñ lasam to sêndôm anaboa êndênj ocsalô êtu têtac ñagam ñam. Êsêac gêñ ñatêmui to gêñ sec. Embe sêniñ gêñ sêñgônj sêwiñ amac, go sêñgôm nêj sec sênac ñawaegenj. ¹⁴ Êsêac materj danjucbo ma sêgôm sec gedenj tôngeñ. Êsêac sêwa lip lau palê-palê ma têtônj nêj ñalélôm e sêjala lêñ materj katu gêñña kêtú tônj. Anôtô kêpuc boa êsêac sugac. ¹⁵ Êsêac sêwi lêñ ñañêñ sinj ma sêô sic sêsa Bosoro latu Balam, tanj têtac gêwiñ nê geo ñaôli nanj, nê lêñ. ¹⁶ Balêñ kêsa lêñ tonanj e Anôtô kêmêtôc enj kêtú nê kesonja. Bôc wabanja awamê kêsôm biñ lasê gêjam ñamalac awa e kêkô propetenê lêñ meloc auc.

¹⁷ Lau tonanj ñai têtôm bumata, tanj kêpa nanj, me têtôm tao, tanj mu gêbuc ma kêdaba su nanj. Anôtô kêmasanj gêsunjbôm ñakesec kêtú êsêacñja. ¹⁸ Êsêac sêsôm biñ lanem-lanem to biñ agwa-agwa ma sêwa nêj lêñ kéli ôlinj ñakalacñja kêtú lip, gebe ênac lau, tanj sêkac tauñ su ñasawa dambêgenj anja lau, tanj sêsa lêñ keso nanj. ¹⁹ Lau-sêwalipwaga sêjac mata lêñ sêñgamboac ñamalac su sêmoa nêj Iétégeñña, mago êsêac tauñ têtú ñaclai enserj ñamalac sunja ñasakinjwaga, gebe gêñ, tanj kêku ñamalac tulu nanj, ñamalac têtú gêñ tau ñasakinjwaga. ²⁰ Lau tenj embe sêkac tauñ su anja nom ñagêñ môñña êtu sêjala aêacnêj Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisiña, mago gêñ tau embe êlênsônj êsêac êtiã e êku êsêac tulu, oc têtú sec êlêtêc gêmunñja su. ²¹ Ijoc êsêacmêñ, sêjala biñgêdêñ ñalêñ atommanj. Amboac ondoc sêjala su, mago sêjam dêmôênj biñsu dabunj, tanj sêkêñ gêdêñ êsêac nanj kêtiam. ²² Biñgôlinj tonec ñanô kêsa kêpi êsêac gebe “Kêam senj gêñ, tanj sêluc sinj nanj kêtiam.”

Ma tenj gebe

“Bôcanô tanj gêlinj bu su nanj, jagêjac wandob kêtiam.”

3

Apômtau êmu êmêñ biññanôgenj

¹ O lauace, papia tonec kêtú papia kêtú luagêcñja, tanj kato gêdêñ amac nanj. Aê kato papia luagêc tau gebe jaônj biñ ñawa samob sa anja nêñ ñalélôm gebe taêm ênam. ² Aê gabe jaônj biñ, tanj propete dabunj sêsôm wanêcgeñ su to Apômtau to kêsiwaga nê biñsu, tanj amacnêm aposolo sêsôm nanj, sa anja nêñ ñalélôm gebe taêm ênam êtiã. ³ Ajala biñ tonec êtu ñamata acgom, gebe êndênj têm nanj mênşésa lau ñagêdô, tanj sêsa nêñ lêñ êtôm ôlinj ñakalac kêkac êsêac nanj, oc mênşêô lasê ma sêsu amac susu ⁴ ma sêsêm gebe “Enj gêjac mata gebe êmu êmêñ me. Ma galoc gêmôa ondoc. Aêac abenji sêmac sêja-sêja ma gêñ samob gêc amboac gêc gêdêñ tanj Anôtô kêkêñ undambê to nom nanj, e mênşgêdêñ galoc.” ⁵ Êsêac tanj gebe amboac tonanj nanj, sêlinj biñ tonec sinj gebe andaogenjanô Anôtô kêsôm biñ tec kêkêñ undambê to nom. Nom tau

kêsa anġa bu ma bu gêjam nom sa. ⁶ Ma bu tau tonaj tec kêsurj njetêna e gesen nom lanġwa bu gêja. ⁷ Mago Anôtô nê binj gêjam jaom undambê to nom galocja gêmoa e ja enserj su. Undambê to nom oc sênaġa atom, sênc e êndêj bêc Anôtô êmêtôc nġamalac to enserj lau sec surja.

⁸ O lauace, alinj binj tagen tonec sinj atom gebe Apômtau gêlic bêc tagen kêtôm jala 1,000 ma jala 1,000 kêtôm bêc tagen. ⁹ Apômtau gêgôm nê binj, taj gêjac mata naġ, njanô kêsa kêlinj tau sinj-sinj amboac lau nġagêdô taêj gêjam naġ atom. Eġ kêlinj tau sinj-sinj atom, gê amacnê m binj tôj gebe eġ gedec gebe lau tenj sênaġa atom. Eġ gebe lau samob sênam tauġ ôkwi.

¹⁰ Apômtaunê bêc oc êmêj êtôm genġertêna ma undambê oc ênaġa tonakicsêa kainj tenj. Ma ja êniġ gêj umbonġa e êsêlô ma nom to gêj nom-nġa samob malenġmê. ¹¹ Gêj samob tonaj oc êsêlô amboac tonaj, tec amac oc amoa amboac ondoc. Asa nê m lêj atôm Anôtônê lau to anam sakinj enġen. ¹² Asa lêj amboac tonaj ma aon Anôtônê bêc ma anġôm gêj lêlôm gebe êô lasê sebenġmaj. Endêj tônê ja êniġ undambê e êsêlô ma ja êpac gêj undambêna e êwê ênaġa. ¹³ Mago Anôtô gêjac mata binj kêpi undambê wakuc to nom wakuc, taj binġêdêj ênam auc, ma aêac tec daonj tamoa.

¹⁴ O lauace, amac aonj gêj amboac tonaj, tec amansaj taôm toolim palêġen gebe akô Anôtô lanġônê m tolanġomnê m sawa to nê m nġalêlôm nġawagenj ma amoa tobinj malôġen. ¹⁵ Ma alic aêacnêj Apômtau gê binj tôġna tau kêtû ênê moasiġ ênam aêac kêsiġa nġamôkê, kêtôm tewenġi Paulu, taj têtac gêwijn eġ njanô naġ, keto gêdêj amac kêtôm kauc mêtêna, taj Anôtô kêkêj gêdêj eġ. ¹⁶ Eġ keto binj amboac tonaj kêsêp nê papia samob. Binj nġagêdô, taj keto ġec nê papia nġalêlôm naġ, nġawapac ma lau kauc ġêbôc to palê-palê sêwa binj tau sa kesogenj kêtôm sêwa binj nġagêdô, taj teto ġec naġ, sa kesogenj amboac tonaj. Êsêac sêgôm gêj tonaj, tec sêkic tauġ nêj binj.

¹⁷ O lauace, amac ajala binj tonaj kwananġen, tec ajop taôm gebe lau alôb-alôb nêj binġansaj êwê amac ao sic e êkac amac su anġa nê m nġamôkê nġaġa nec atom. ¹⁸ Aêacnêj Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê moasiġ to nê kauc mêtêna esewec anġa amacnê m, Nġawasi êndêj eġ galoc e naêndêj bêc tenġenġa. Binġjanô.

JOANJNĒ papia ņamataņa

“JoanĵnĒ papia ņamataņa” nec ņac tau keto kĕtu ņam kapōēņ luagĕcņa. Teņ gebe ĕkĕli lausĕsamwaga gebe sĕmbiņ taun tōņ tamiņ Anōtō agĕc Latu Jesu Kilisi, go teņ gebe ĕnam la ĕsĕac gebe sejoj taun ĕndĕņ mĕtĕ-geowaga. Embe tĕndaņguc ĕsĕacnĕņ mĕtĕ geo, oc ĕkac ĕsĕac su aņga Anōtō agĕc Kilisi nĕņ. Mĕtĕ keso ņam kĕsĕp lau, taņ seboac tamoa nom nec sec, tec tĕdōņ gebe Anōtōnĕ Latu Jesu mĕņkĕtu ņamalac ņanō atom. Kedōņwaga dansari tonari sĕsōm gebe ņamalac sĕmoa nom nec, kĕtu sec ņamanō tau. Takōniņ nĕņ dabe tamoa materi jaliņa tōņ acgom, go amboac tajiņ taun kĕsigac. Go lau tonari tĕdōņ biņ keso amboac tec gĕwiņ seboac Anōtō ĕnam lau kĕsiņa gĕjac lĕņ mansari to tĕntac ĕwiņ taunņa ņawae atom.

Joan tec gesen biņ keso tonari ņai ma gĕwa Jesu kĕtu ņamalac ņanō ņabiņ sa gĕc awĕgeņ, go kĕwaka biņ tonec sa gĕc awĕ gĕwiņ gebe lau samob, taņ sĕkĕņ gĕwiņ Jesu to tĕntac gĕwiņ Anōtō nar, tĕntac ĕwiņ elom tau amboac tonariņ.

Nadĕnar

1. Joan gĕjac m papia tau 1:1-4
2. ņawĕ to ņakesec 1:5-2:29
3. Anōtōnĕ ņapalĕ to Sadaņne ņapalĕ 3:1-24
4. Biņņanō to biņdansari 4:1-6
5. Tĕntac ĕwiņ lauņa gĕjac samob ņawae 4:7-21
6. Takĕņ gĕwiņ ņanō kĕku gĕņ nomņa samob tulu 5:1-21

Biņ taņ kĕtu danĝōņ matiņ jali ņaņamōkĕ

¹ Aĕac ato gĕdĕņ amac kĕpi biņ, taņ kĕtu danĝōņ materi jali ņaņamōkĕ nar. Biņ tau tonari gĕmoa gĕdĕņ Anōtō kĕkĕņ undambĕ to nom atomgeņ. Aĕac aņō biņ tau to alic ņa materiņanō. Aĕac asala to ma lemeņ amosac biņ tau. ² Materi jali ņaņamōkĕ geoc tau lasĕ, tec aĕac alic to awa sa ma asōm lasĕ gĕdĕņ amac. Materi jali ņaņamōkĕ teņgeņņa tau gĕmoa gĕwiņ Tama ma geoc tau lasĕ gĕdĕņ aĕac. ³ Biņ taņ alic to aņō nar, aĕac asōm lasĕ gĕdĕņ amac amboac tonariņ, gebe ĕmbiņ aĕac tōņ tapi tagen dawin Tameņi agĕc Latu Jesu Kilisi. ⁴ Aĕac ato biņ tonari gebe tĕntac ņajam ĕnac dabiņ tau.

Anōtō eņ ņawĕ

⁵ ņawae taņ aĕac aņō aņga ĕnĕ ma asōm lasĕ gĕdĕņ amac nar, biņ tau tonec gebe Anōtō eņ ņawĕ, ma ņakesec teņ gĕc eņņa atomanō. ⁶ Aĕac embe tasōm gebe aĕac to eņ dabiņ taun tōņ tapi tagen, mago embe tasa lĕņ ņakesecņa, oc tansau biņdansari ma danĝōm biņņanō tau ņanō ĕsa atom. ⁷ Aĕac embe tasa lĕņ ņawĕņa amboac eņ tau gĕmoa ņawĕ ņalĕlōm, go aĕac taun dambiņ taun tōņ ma Anōtōnĕ Latu Jesu nĕ dec ĕkwasiņ aĕacnĕņ sec samob su tatu selec. ⁸ Aĕac embe tasōm gebe nĕņ sec masi, oc tansau taun ma biņņanō ĕnĕc aĕacnĕņ ņalĕlōm atom. ⁹ Ma embe daoc nĕņ sec lasĕ, oc ņac ņaņĕņ to gĕdĕņ tau ĕsuc aĕacnĕņ sec ōkwi ma ĕkwasiņ aĕacnĕņ biņ geo samob su tatu selec. ¹⁰ Aĕac embe tasōm gebe dagōm sec atom, oc takĕņ Anōtō ĕtu dansariņĕna, ma ĕnĕ biņ ĕnĕc aĕacnĕņ ņalĕlōm atom.

2

Kilisi kĕtu aĕacnĕņ gĕjamsawaga

¹ O ņoc gĕņac, aĕ kato biņ tonec gĕdĕņ amac gebe aņgōm sec atom. Mago ņac teņ embe ĕņgōm sec, go ņac gĕdĕņ Jesu Kilisi tau ĕtu aĕacnĕņ ĕnam-awerņwaga ĕndĕņ Tama. ² ņac tau kĕkĕņ taun kĕtu da kĕtu aĕacnĕņ secņa. Mago kĕtu aĕac taungeņ nĕņ secņa atom, kĕtu lau nomņa samob nĕņ secņa. ³ Aĕac embe tamansari Anōtōnĕ biņsu, go ĕwa aĕac sa gebe tajala eņgac. ⁴ Teņ embe ĕsōm gebe “Aĕ kajala eņgac,” mago ĕmansari ĕnĕ biņsu atom, nar eņ dansariņĕna, ma biņņanō gĕc ĕnĕ ņalĕlōm atom. ⁵ ņac taņ kĕmasari Anōtōnĕ biņ nar, gĕjac dabiņ nĕ tĕtac gĕwiņ eņņa tonariņgeņ. ⁶ Biņ tonari gĕwa aĕac sa gebe Anōtō gĕbiņ aĕac tōņ. ņac taņ kĕsōm gebe “Anōtō gĕbiņ aĕ tōņ” nar, ĕsa nĕ lĕņ ĕtōm Kilisiņĕ lĕņ.

Biņsu wakuc

⁷ O lauace, aĕ kato biņsu wakuc teņ gĕdĕņ amac atom, biņsu laņgwa, taņ akōc gĕdĕņ gĕmungeņ. Biņ taņ aņō su nar, biņsu laņgwa tau tonari. ⁸ Mago aĕ kato biņsu wakuc teņ, taņ ņanō kĕsa kĕpi Kilisi to amac nar, gebe ņakesec gĕ su ma ņawĕ tau mĕņkĕpoa lasĕgac. ⁹ ņac taņ kĕsōm gebe “Aĕ gamoa ņawĕ ņalĕlōm” mago tĕtac gedec nĕ lasitĕwai nar gĕmoa ņakesec ņalĕlōm e mĕņgĕdĕņ galoc. ¹⁰ ņac taņ tĕtac gĕwiņ nĕ lasitĕwai nar, gĕmoa ņawĕ ņalĕlōm ma nĕ biņ ĕwa lakō lauņa teņ gĕc ĕnĕ ņalĕlōm atom. ¹¹ Mago ņac, taņ tĕtac gedec nĕ lasitĕwai nar, gĕmoa ņakesec ņalĕlōm ma kĕsa lĕņ ņakesecņa. Eņ gĕjam kauc gamĕņ, taņ gebe ĕna nar, gebe ņakesec gĕgōm eņ matapeac kĕsa.

¹² O ñoc gêñac, aê tec kato gêdêñ amac nec, ñam gebe nêñ sec gêñajagac kêtú Jesunê ñaêña. ¹³ O tamenjac, aê kato gêdêñ amac, ñam gebe ajala eñ, tañ gêmooa gedêñ Anôtô kêkêñ undambê to nom atomgenñ nan. O lau matakac, aê kato gêdêñ amac, ñam gebe aku ñac sec tau tulu su. ¹⁴ O ñapalêac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe ajala Tamemi su. O tamenjac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe ajala eñ, tañ gêmooa gêdêñ Anôtô kêkêñ undambê to nom atomgenñ nan. O lau matakac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe atu lau ñajanagac ma Anôtônê biñ gêc amacnêñ ñalêlôm, tec aku ñac sec tau tulu su.

¹⁵ Têmtac êwiñ nom to gêñ nomña samob atom. Tenj embe têtac êwiñ nom, nan oc têtac êwiñ Tama atom. ¹⁶ Gêñ nomña samob, ôliñ ñakalac to materñ kalac ma gêñ tetoc tauñ sana nan anja Tamenjinê atom, anja nomñagenñ. ¹⁷ Nom to ñagêñlêlôm ñakalac oc êñaña, ma ñac tañ êmansañ Anôtônê biñ nan, oc êmoa endenñ tôngeñ.

Kilisinê ñacjosêga

¹⁸ O ñapalêac, têñ ñamuña mênkêsa su. Amac anô gebe Kilisinê ñacjosêga oc êmêñ, ma galoc Kilisinê ñacjosêga taêsam sêmooa. Biñ tonañ gêwa sa gêdêñ aêac gebe têñ ñamuña mênkêsa su. ¹⁹ Lau tonañ sêsa anja aêacnêñ, mago têtú aêacnêñ ñagêdô ñanô atom. Embe aêacnêñ ñagêdô ñanô êsêac, oc semooa sêwiñ aêac sêmooa. Mago sêwi aêac siñ tec gêwa sa gebe êsêac samob têtú aêacnêñ ñagêdô ñanô atom.

²⁰ Mago ñac dabuñ genñ oso amac, tec ajala biññanô tau. ²¹ Aê kato gêdêñ amac kêtú asagenja. Kato gebe amac ajala biññanô atom me. Masigoc. Kato gebe ajala biññanô tau su ma ajala gebe biñdansañ tenj kêsa anja biññanôña atom. ²² Dansañtêna tau asa. Ñac tañ gêsa Jesu auc gebe eñ Kilisi atom. Ma Ñac tañ gêsa Tama agêc Latu auc nan, eñ Kilisinê ñacjosêga tau. ²³ Lau samob, tañ sêsa Latu auc nan, sêwê kainñ Tama atom. Ma samob, tañ sêsôm Latu lasê nan, sêwê kainñ Tama sêwiñ. ²⁴ Biñ tañ gemungeñ anô nan, ênêc nêñ ñalêlôm. Biñ tañ gemungeñ anô nan, embe ênêc nêñ ñalêlôm, go Tama agêc Latu oc sêmbiñ amac tôn. ²⁵ Ma biñ tau, tañ gêjac mata gêdêñ aêac nan, tonec gebe dangôn materñ jali tengeñ.

²⁶ Aê kato biñ tonañ gêdêñ amac kêpi êsêac, tañ sebe sêwê amac ajô nan. ²⁷ Amboac tonañ apô lêna ñac êndôn amacña tenj atom. Ñalau Dabuñ kêdôn amac gêñ samobña gêmooa. Ma biñ tau tonañ biñdansañ atom, biññanô. Amboac tonañ asap Kilisi tôn êtôm biñ, tañ Ñalau kêdôn amac nan.

²⁸ O ñoc gêñac, galoc tonec asap eñ tôn, ec ñac tau embe eoc tau lasê, nan tamooa totêntac êpa sugenñ ma êñgôm aêac majenñ êsa êndêñ noc êmu êmêñña atom. ²⁹ Embe nêñ kauc êsa gebe eñ ñac gêdêñ, go ajala gebe lau samob, tañ sêgôm biñgêdêñ nan, têtú Anôtônê ñapalê.

3

Aêac tatu Anôtônê ñapalê

¹ Alic acgom, Tamenji têtac gêwiñ aêac kainñ tenj ñanô, tec kêsam aêac gebe Anôtônê ñapalê. Ma aêac tatu ênê ñapalê biñanôgoc. Lau nomña tec sêjam kauc aêac, gebe sêjala eñ atom. ² O lauace, galoc tatu Anôtônê ñapalêgac. Mago êtu ñamu aêac oc tamooa amboac ondocgeñ. Biñ tonañ geoc tau lasê gêdêñ aêac atom tagenñ. Biñ tonec tec tajalagac gebe Kilisi embe eoc tau lasê, go tatôm eñ tau, gebe aêac talic eñ lanôanô. ³ Ma lau samob, tañ sêkêñ materñ eñ nan, sêmansañ tauñ têtú selec, têtôm eñ tau kêtú selec.

⁴ Lau samob, tañ sêgôm sec nan, sesenñ Anôtônê biñsu. Sec tau ñam gebe dansenñ Anôtônê biñsu. ⁵ Amac ajalagac gebe Kilisi geoc tau lasê gebe êkôc sec su. Ma sec tenj gêc eñña atom. ⁶ Lau samob, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tôn nan, sêgôm sec atom. Lau samob, tañ sêgôm sec nan, sêlic eñ atom to sêjala eñ atom.

⁷ O ñoc gêñac, ajôp taôm gebe tenj êwê amac ajô atom. Ñac tañ gêgôm gêñ gêdêñ nan, eñ ñac gêdêñ, kêtôm Kilisi tau eñ ñac gêdêñ. ⁸ Ñac tañ gêgôm sec nan, eñ anja Sadañê, gebe Sadañ tau gêjac m sec gêdêñ andanjenñ ñapan e galoc. Anôtônê Latu geoc tau lasê gebe ensenñ Sadañê kôm su.

⁹ Ñac tañ kêtú Anôtônê ñapalê nan, gêgôm sec atom, gebe Anôtônê ñaclai kêsêp ênê ñalêlôm. Eñ kêtôm gebe êñgôm sec atom, gebe kêtú Anôtônê ñapalê. ¹⁰ Biñ tonec gêwa Anôtônê ñapalê to Sadañê ñapan sa gebe Lau samob, tañ sêgôm gêñ gêdêñ atom to têtac gêwiñ lasitêwai atom nan, Anôtônê ñapalê êsêac atom.

Biñ takêñ têtac êwiñ elom tauñña

¹¹ Jaenñ tañ amac anô gêdêñ andanjenñ nan, gebe takêñ têtac gêwiñ elom tau. ¹² Aêac tatôm Kain atommanñ. Eñ anja ñac sec nê, tec gêjac lasi êndu. Gêjac eñ êndu ñam amboac ondoc. Ñam tonec gebe êna lêñ sec, ma lasinê lêñ gêdêñ. ¹³ O lasitêwaac, lau nomña embe têtac endec amac, nan atakê atom. ¹⁴ Aêac têtac gawinñ lasitêwai, tec gêwa ea gêdêñ aêac gebe dawî gêmacanô siñ ma talom dangôn materñ jaliña. Ñac tañ têtac gêwiñ atom nan, gacgeñ gêmooa gêwiñ gêmacanô. ¹⁵ Ñac tañ têtac gedec lasitêwai nan, kêtú ñac-gêjac-ñamalacênduwaga. Amac ajalagac gebe ñacgêjac-ñamalac-ênduwaga oc êwê kainñ êñgôn mata jali tengeñña atom.

¹⁶ Kilisi kékêñ tau gêjo aêac su, tec gêwa têntac gêwiñ ñam sa gêdêñ aêac. Amboac tonañ aêac takêñ tauñ tajô lasitêwai tanac ñawaegen amboac tonañ. ¹⁷ Ñac ten embe nê awa nomña ênêc ma êlic nê lasitêwai sêpô lêna tauñ, mago nê ñalêlôm ñadani êndêñ êsêac, nan têtac êwiñ Anôtôña ênêc ênê ñalêlôm amboac ondocgen. ¹⁸ O ñoc gêñac, aêac têtac êwiñ ña binj to ña awensun ñadma atom têtac êwiñ ñanôgen to ñakolen êwiñ acgom.

Takô Anôtô lañônêm totêntac êpa suger

¹⁹ Binj tonec êwa sa êndêñ aêac gebe aêac anga binjanôña, ma takô Anôtônê lañônêm tonêñ ñalêlôm malô. ²⁰ Nêñ ñalêlôm embe êmêtôc aêac, go tajala gebe Anôtô en ñac kapôên kêlêlêc aêacnêñ ñalêlôm su ma kêjala gêñ samob. ²¹ O lauace, aêacnêñ ñalêlôm embe êmêtôc aêac atom, nan takô Anôtô lañônêm totêntac êpa suger. ²² Ma embe tatenj gêñ tenj, oc takôc ñanô su anga ênê, gebe aêac tamasanj ênê binjsu ma dagôm gêñ, tanj géjac enj mataanô ñajam nanj. ²³ Ma ênê binjsu tau tonec gebe takêñ êwiñ ênê Latu Jesu Kilisi nê ñaê ma takêñ têtac gêwiñ elom tau êtôm binjsu, tanj kékêñ gêdêñ aêac nanj. ²⁴ Ñac tanj kêmasanj ênê binjsu nanj, Anôtô gêbinj ñac tau tônj gêmoa gêwiñ enj. Anôtô kékêñ Ñalau gêdêñ aêac, tec gêwa sa gebe Anôtô gêbinj aêac tônj.

4

Anôtônê Ñalau ma Kilisinê ñacjosêganê ñalau

¹ O lauace, propete dansanj taêsam mênjsêsa dêdêñ ñamalac, tec akêñ êwiñ ñalau samob atom. Ansaê ñalau acgom e ajala oc anga Anôtônê me masi. ² Amac ajala Anôtônê Ñalau êndêñ binj tonec gebe Ñalau tanj êsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtú ñamalac nanj, enj anga Anôtônê. ³ Ma ñalau, tanj êsôm binj tonañ lasê êpi Jesu atom nanj, anga Anôtônê atom. Enj Kilisinê ñacjosêganê ñalau. Amac anjô su gebe oc êmêñ ma galoc gêmoa nom sugac.

⁴ O ñoc gêñac, amac anga Anôtônê, tec aku ñacjo tulu su, gebe Ñalau tanj gêmoa gêwiñ amac nanj, ñajana kêlêlêc ñalau, tanj gêmoa gêwiñ lau nomña nanj su. ⁵ Êsêac anga nom. Kêtu tonañña êsêac sêsôm binj nomña ma lau nomña sêkêñ tanjenj êsêac. ⁶ Aêac anga Anôtônê. Ñac tanj kêjala Anôtô nanj, kékêñ tanja aêac. Ñac tanj anga Anôtônê atom nanj, kékêñ tanja aêac atom. Binj tonañ gêwa Ñalau binjanôña to ñalau dansanjña sa gêdêñ aêac.

Têntac gêwiñ ñamôkê Anôtô tau

⁷ O lauace, takêñ têtac gêwiñ elom tau gebe têtac gêwiñ anga Anôtônê. Lau samob, tanj têtac gêwiñ nanj, têtú Anôtônê ñapalê ma sêjala Anôtô kêtú tônj. ⁸ Ñac tanj têtac gêwiñ gêc enjña atom nanj, géjam kauc Anôtô, gebe Anôtô kêtú têtac gêwiñ ñamôkê. ⁹ Anôtô geoc nê têtac gêwiñ lasê kêpi binj tecenec gebe enj kêsakinj nê Latu tagenj gêmêñ nom gebe dangônj materj jali êtu enjña. ¹⁰ Têtac gêwiñ ñam kêsêp aêac têtac gêwiñ Anôtôña nec atom, kêsêp Anôtô têtac gêwiñ aêacña ma kêsakinj Latu mênkêkêñ tau kêtú da kêtú aêacnêñ secña.

¹¹ O lauace, Anôtô embe têtac êwiñ aêac kainj tenj amboac tonañ, go aêac takêñ têtac gêwiñ elom tau tanac ñawaegenj amboac tonañgenjmanj. ¹² Ñamalac tenj gélic Anôtô atomanô. Aêac embe takêñ têtac gêwiñ elom tau, go Anôtô êmbinj aêac tônj ma nê têtac gêwiñ ênac dabinj tau ênêc aêacnêñ ñalêlôm.

¹³ Enj kékêñ Ñalau gêdêñ aêac anga tau nê Ñalau, tec gêwa aêac sa gebe tamoa dawinj Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiñ aêac. ¹⁴ Ma aêac alic to awa sa gebe Tama kêsakinj Latu gebe êtu nom ñakêsiwaga. ¹⁵ Ñac tenj embe êsôm lasê gebe Jesu enj Anôtônê Latu, go Anôtô êmoa êwiñ enj ma enj êmoa êwiñ Anôtô. ¹⁶ Ma aêac tajala to takêñ gêwiñ gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac ñanô.

Anôtô enj têtac gêwiñ ñamôkê. Ma ñac tanj gêmoa totêntac gêwiñgenj nanj, gêmoa gêwiñ Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiñ enj. ¹⁷ Aêac tec tamoa nom tatôm Kilisi gêmoa nom. Aêac embe taênj ênam bêc mêtôcna totêntac êpa suger, go êwa sa gebe têtac gêwiñ géjac dabinj tau anga nêñ ñalêlôm. ¹⁸ Aêac embe têtac êwiñ ñanô, go tatêc tauñ atom. Têtac gêwiñ ñanô kêtinj tatêc tauñña su. Tatêc tauñ ñam gebe taênj géjam sec ñagêjó. ¹⁹ Aêac têtac êwiñmanj gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac kêtú ñamata su. ²⁰ Ñac tenj embe êsôm gebe "Aê têtac gêwiñ Anôtô," mago enj embe têtac endec lasitêwai nanj enj dansanjtêna. Gebe ñac tenj embe têtac êwiñ lasitêwai, tanj gélic êsêac nanj atom, oc êtôm gebe têtac êwiñ Anôtô, tanj galic enj atom nanj, amboac ondoc. ²¹ Binjsu tanj takôc anga ênê nanj tonec gebe Ñac tanj têtac gêwiñ Anôtô nanj, têtac êwiñ lasitêwai amboac tonañgenj.

5

Takêñ gêwiñ go taku nom ñajac lai tulu

¹ Lau samob, tanj sêkêñ gêwiñ gebe Jesu enj Kilisi nanj, têtú Anôtônê ñapalê. Ma samob, tanj têtac gêwiñ tama nanj, têtac gêwiñ latu amboac tonañgenj. ² Aêac embe têtac êwiñ Anôtô to tamasanj ênê binjsu, oc êwa aêac sa gebe têtac gêwiñ ênê latui amboac tonañgenj. ³ Têtac êwiñ Anôtô tau tonec gebe tamasanj ênê binjsu. Ma ênê binjsu tau ñawapac atom.

⁴ Lau samob, tañ têtù Anôtônê ñapalê nan, sêku nom tulu. Ma aêacnêñ takêñ gêwiñ kêtù taku nom tulu ñamôkê. ⁵ Asa tec oc êku nom tulu. Ñac tagen, tañ kêkêñ gêwiñ gebe Jesu en Anôtônê Latu.

Anôtô gêwa Latu sa

⁶ Jesu Kilisi en gêmêñ ña bu to dec. En gêmêñ tobugen atom, gêmêñ tobu ma dec gêwiñ. Ma Ñalau tau gêwa biñ tonan sa gebe biññanô, gebe Ñalau en biññanô tau. ⁷ Amboac tonan sêwa-biññanô-sawaga têlêac tonec, ⁸ Ñalau ma bu to dec. Ma êsêac têlêac tau tagen. ⁹ Aêac embe takêñ êwiñ biñ, tañ ñamalac sêwa sa nan, go takêñ êwiñ biñ, tañ Anôtô gêwa sa tonanô kêlêlêc su nan, amboac tonanjen. Biñ tañ Anôtô gêwa sa nan tonec gebe gêwa nê Latu sa. ¹⁰ Ñac tañ kêkêñ gêwiñ Anôtônê Latu nan, gêwê kain biñ, tê Anôtô gêwa sa nê. Ñac tañ kêkêñ gêwiñ Anôtô atom nan, kêkêñ Anôtô kêtù dansantêna, gebe en kêkêñ gêwiñ biñ, tañ Anôtô gêwa sa kêpi tau nê Latu nan atom. ¹¹ Ma biñ, tañ Anôtô gêwa sa nan, tonec gebe Anôtô kêkêñ aêac danğôn maten jali tenjen. Ma danğôn maten jali tonan ñam kêsêp ênê Latu. ¹² Ñac tañ gêwê kain Anôtônê Latu nan, gêwê kain êngôn mata jali. Ma ñac, tañ gêwê kain Latu atom nan, gêwê kain êngôn mata jali atom amboac tonanjen.

Biñ danğôn maten jali tenjenña

¹³ Aê kato biñ tonan gêdêñ amac, tañ akêñ gêwiñ Anôtônê Latunê ñaê nan, gebe ajala amac awê kain anğôn matem jali tenjen. ¹⁴ Aêac embe taten gên êtôm ênê biñ, oc êkêñ taña aêac, tec dandêñ en tana totêntac êpa sugen. ¹⁵ Aêac embe tajala gebe êkêñ taña biñ, tañ taten nan, go tajala gebe takôc gên, tañ taten nan, anğa ênê su.

¹⁶ Ñac ten embe êlic lasi êngôm sec, tañ kêtôm gebe ensen en su ênaña atom, nan eten Anôtô, go êkêñ en êngôn mata jali. Biñ tonan kêkanôn lau, tañ sêgôm sec, tañ kêtôm gebe ensen êsêac su sênaña atom nan. Mago sec ten gêc, tañ kêtôm gebe ensen ñamalac su sênaña. Aê jasôm gebe aten mec êtu sec tonanña atom. ¹⁷ Biñ geo samob tonan sec. Mago sec ñagêdô kêtôm gebe ensen ñamalac su sênaña atom.

¹⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtônê ñapalê samob sêgôm sec atom, Anôtônê Latu tau gejob êsêac, gebe Sadan tau êmoasac êsêac atom.

¹⁹ Aêac tajalagac gebe aêac anğa Anôtônê ma nom samucgen kêsô Sadan ñalabu.

²⁰ Ma aêac tajalagac gebe Anôtônê Latu gêmêñ, tec kêkêñ kauc gêdêñ aêac gebe tajala Anôtô ñanô. Ma tamoa dawin Anôtô ñanô tau gebe dawin ênê Latu Jesu Kilisi. Ñac tonan Anôtô ñanô ma danğôn maten jali tenjen ñam en. ²¹ O ñôc gêñac, ajop taôm êndêñ anôtôi jaba.

JOAN 2 NĒ papia kĕtu luagĕcŋa

Joanĕ papia kĕtu luagĕcŋa nec ŋaketowaga kĕsam tau gebe “Laumata’, taŋ keto biŋ tau gĕdĕŋ “Ŋatauo to nĕ gŏlŏac”, taŋ eŋ tĕtĕc gĕwiŋ ěsĕac ŋanŏ naŋ. Joan keto amboac tonĕŋ oc moae kĕlĕwiŋ gŏlŏac teŋ to lau buŋa. Eŋ gĕlĕŋ biŋ lau tau kĕtu tĕntac ěwiŋ elom tauŋa ma gĕjam la ěsĕac gebe sejoj tauŋ ěndĕŋ mĕtĕ-geowaga tonĕŋ biŋ, tec keto papia dambĕ tonec.

Nadĕnaŋ

1. Joan gĕjac m papia tau 1-3
2. Tĕntac ěwiŋ tauŋŋa kĕlĕlĕc samob su 4-6
3. Tajop tauŋ ěndĕŋ mĕtĕ geo 7-11
4. Joan gĕjac mata nĕ papia 12-13

Joan awa gĕjac lau

¹ Gŏlŏac dabuŋ nĕŋ laumata aĕ jato biŋ tonec ěndĕŋ aŏm ŋatauo, taŋ Anŏtŏ kĕjaliŋ aŏm sa naŋ, to ěndĕŋ nĕm gŏlŏac, taŋ aĕ tĕtac gĕwiŋ ěsĕac ŋanŏ naŋ. Mago aĕ taucgeŋ tĕtac gĕwiŋ ěsĕac atom, lau samob, taŋ sĕjala biŋŋanŏ naŋ, tĕntac gĕwiŋ ěsĕac amboac tonan ² kĕtu biŋŋanŏ, taŋ gĕc aĕacnĕŋ ŋalĕlŏm galoc ma oc ěnĕc enden tŏŋgeŋ naŋŋa.

³ Tama Anŏtŏ agĕc Tamanĕ Latu Jesu Kilisi sĕkĕŋ moasiŋ to taĕŋ walŏ ma biŋmalŏ ěndĕŋ aĕac, tamoa tobiŋŋanŏ ma totĕntac gĕwiŋgeŋ.

Biŋ tĕntac gĕwiŋ to biŋŋanŏŋa

⁴ Aĕ katap nĕm gŏlŏac ŋagĕdŏ sa sĕsa nĕŋ lĕŋ tobiŋŋanŏgeŋ, kĕtŏm biŋsu, taŋ takŏc anŋa Tameninĕ, tec aĕ tĕtac ŋajam ŋanŏ. ⁵ O ŋatauo, galoc jateŋ aŏm gebe takĕŋ tĕntac gĕwiŋ elom tau. Biŋ tonan aĕ kato gĕdĕŋ aŏm amboac biŋsu wakuc teŋ atom, kato kĕtŏm biŋsu, taŋ takŏc gĕdĕŋ andanŋeŋ naŋ. ⁶ Tĕntac gĕwiŋ tau tonec gebe tasa nĕŋ lĕŋ tĕndanŋuc Anŏtŏnĕ biŋsu. Biŋsu tau tonec gebe tasa nĕŋ lĕŋ totĕntac ěwiŋgeŋ. Biŋ tau amac anŏ gĕdĕŋ andanŋeŋ su.

⁷ Lau taĕsam mĕŋsĕsa tĕtŏm nom ŋagamĕŋgeŋ, taŋ sebe sĕnsau amac. ěsĕac sĕsa Jesu Kilisi kĕtu ŋamalac auc. Ŋac tonan eŋ dansanŋĕna ma Kilisinĕ ŋacjosĕga. ⁸ Ajop taŏm ŋapep gebe kŏm, taŋ aĕac aŋam naŋ, ŋanŏ ěnaŋa atom, atap ŋaŏli sa samucgeŋ. ⁹ Lau samob, taŋ sĕŏc lĕlĕc Kilisinĕ mĕtĕ ma sĕmoa ŋalĕlŏm atom naŋ, sĕwĕ kaiŋ Anŏtŏ atom. Ŋac taŋ gĕmoa mĕtĕ ŋalĕlŏm naŋgeŋ, tec gĕwĕ kaiŋ Tama agĕc Latu. ¹⁰ Ŋac teŋ embe wacĕŏ lasĕ ěndĕŋ amac tomĕtĕ tonecgeŋ atom, naŋ aĕ moalĕc eŋ ma akŏc eŋ sa ěŋgŏŋ nĕm andu atom. ¹¹ Ŋac taŋ gĕ moalĕc ŋac amboac tonan naŋ, gĕjam kŏm sec tau gĕwiŋ eŋ.

Joan gĕjac mata nĕ biŋ

¹² Biŋ taĕsam gĕc, naŋ gabe jatoŋa. Mago aĕ gabe jato biŋ tau ŋa busa ěsĕp papia atom. Aĕ taĕc kĕka gebe tauc jandĕŋ amac jawac ma lanŏŋanŏ ěpi tageŋ to tasŏm biŋ tajŏ tauŋ awen, ec tĕntac ŋajam samucgeŋ.

¹³ Lasimo taŋ Anŏtŏ kĕjaliŋ eŋ sa naŋ, nĕ gŏlŏac awen gĕjac aŏm.

JOANNĒ papia kĕtu tĕlĕacŋa

Joanĕ papia kĕtu tĕlĕacŋa nec Gŏlŏacnĕŋ “laumata” Joan tau keto gĕdĕŋ gŏlŏac ŋagejowwaga ten ŋaĕ Gai. Joan kĕlambin Gai gebe gĕgŏm ja lau buŋa ŋagĕdŏ to kĕpuc ĕsĕac tŏŋ ŋaŋĕŋ nan, ma gĕjam la lau sejop tauŋ ĕndĕŋ ŋac ten nĕ ŋaĕ Diotrepe.

Nadĕnanŋ

1. Gĕjac m papia tau 1-4
2. Kĕlambin Gai 5-8
3. Gĕbu Diotrepe 9-10
4. Gĕwa Demetri sa gebe ŋac mansanŋ 11-12
5. Gĕjac mata papia tau 13-15

Joan awa gĕjac lau

¹ Gŏlŏac dabuŋ nĕŋ laumata aĕ jato bin tonec ĕndĕŋ ŋoc ŋac Gai, tan tĕtac gĕwiŋ en ŋanŏ nan.

² O ŋoc ŋac, aĕ katen mec gebe ŏmoa ŋajam toŏlim samucgeŋ etŏm katŏm gĕmoa ŋajam. ³ Lasitĕwai ŋagĕdŏ mĕŋsĕŏ lasĕ ma sĕjac min gebe kŏsap binŋanŏ tŏŋ gŏmoa, kĕtŏm gĕmuŋgeŋ kŏsa nĕm lĕŋ tobinŋanŏgeŋ nan, tec gĕgŏm aĕ tĕtac ŋajam kĕsa ŋanŏgeŋ. ⁴ Aĕ embe janŏ ŋoc ŋapalĕ sĕsa nĕŋ lĕŋ tobinŋanŏgeŋ ŋawae, oc ĕŋgŏm aĕ tĕtac ŋajam ĕlĕlĕc ŋawae ŋagĕdŏ ŋatĕtac ŋajam su.

Joan kĕlambin Gai

⁵ O ŋoc ŋac, aŏm gŏjam kŏm kŏkŏc lasitĕwai sanŋa ŋaŋĕngeŋ ma kŏkŏc lasitĕwai lanŏŋ matac sa amboac tonan. ⁶ ĕsĕac sĕjac min aŏm tĕmtac gĕwiŋ ĕsĕac ŋawae gĕdĕŋ gŏlŏac dabuŋ tonec. Aŏm embe ŏnam ĕsĕac sa ma ŏkĕŋ ĕsĕac sĕsa nĕŋ lĕŋ, oc ŏŋgŏm ŋajam ma ĕnac Anŏtŏ mataanŏ. ⁷ ĕsĕac sĕsĕlĕŋ lĕŋ tonan kĕtu Anŏtŏnĕ ŋaĕŋa ma oc sĕkŏc gĕŋ ĕnam ĕsĕac sanŋa ten anŋa lau samuc nĕŋ atom. ⁸ Amboac tonan tec gĕjac aĕac ŋawae gebe tapuc lau amboac tonan tŏŋ gebe tatu binŋanŏ ŋakoleŋwaga dawin ĕsĕac.

Diotrepe agĕc Demetri nĕŋ bin

⁹ Aĕ kato papia ten gĕdĕŋ gŏlŏac dabuŋ, mago Diotrepe, tan gebe ĕtu ĕsĕacnĕŋ ŋamata nan, kĕsŏ aĕ ŋalabu atom. ¹⁰ Amboac tonan embe jawac, oc jakip bin, tan en gĕgŏm nan sa, gebe en kĕsau binŋansanŋ to kĕgŏlin bin sec kĕpi aĕac. Mago tonangeŋ atom. Gĕgŏm tonec gĕwiŋ gebe kĕkŏc lasitĕwai sa atom to kĕkŏ lau, tan sebe sĕkŏc ĕsĕac sa nan, auc ma ketin ĕsĕac su anŋa gŏlŏac dabuŋ nĕŋ.

¹¹ O ŋoc ŋac, ŏtĕku lĕŋ sec atom, ŏtĕku lĕŋ ŋajamgeŋ. Ŋac tan gĕgŏm gĕŋ ŋajam nan, anŋa Anŏtŏnĕ. Ŋac tan gĕgŏm gĕŋ sec nan, gĕlic Anŏtŏ atom. ¹² Lau samob sĕwa Demetri sa gebe en ŋac ŋajam. Binŋanŏ tau gĕwa en sa amboac tonan. Ma aĕac awa en sa awin ma aŏm kŏjala gebe aĕacma bin tonan binŋanŏ.

Joan gĕjac mata nĕ bin

¹³ Bin taĕsam gĕc, tan gabe jato ĕndĕŋ aŏm. Mago aĕ gabe jato ŋa kĕlĕpĕ ma busa ĕndĕŋ aŏm atom. ¹⁴ Aĕ taĕc kĕka gebe jalic aŏm sebeŋ ma lanŏŋanŏ ĕpi tagen to tasŏm bin tajŏ tauŋ aweŋ.

¹⁵ Binmalŏ ĕndĕŋ aŏm. Nĕm lau ŏlim andan taŏmŋa awen gĕjac aŏm. Ősŏm ĕndĕŋ ŋoc lau ŏlin andan tauŋŋa gebe aoc gĕjac ĕsĕac gĕdĕŋ-gĕdĕŋgeŋ.

JUDANĒ papia

Judanē papia nec ņac tau keto gebe ênam la lau êndên mêtê-geowaga, taŋ sêsam tauŋ gebe lau-sêkêŋ-gêwiŋŋa êsêac naŋ. Biŋ tec teto gêc papia dambê tonec nec, kêtôm taŋ teto gêc Peterenê Papia kêtû luagêcŋa naŋ. ņac-ketowaga kêkêli nê lau-sêsamwaga gebe “Anac siŋ êtu biŋ takêŋ gêwiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ nê lau kêtû dim tagenŋen ma kêtôm naŋŋa awiŋmaŋ.”

Nadênaŋ

1. Gêjac m papia tau 1-2
2. Kêdôŋwaga dansaŋ nêŋ ņam ma nêŋ biŋ têtôŋŋa to ņagêjô êtap êsêac saŋa 3-16
3. Gêlêŋ biŋ lau gebe sêsap sêkêŋ êwiŋ tôn ņaŋêŋgeŋ 17-23
4. Gêjac mata ņa mec lambiŋŋa 24-25

Juda awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakiŋwaga ma Jakobo lasi aê, Juda, ņoc biŋ êndên êsêac, taŋ Anôtô kêkalem êsêac naŋ. Tamenŋ Anôtô têtac gêwiŋ êsêac to Jesu Kilisi gêjam jaom êsêac gêmoa.

² Anôtônê taê walô to biŋmalô ma têtac gêwiŋ ênam sêga aŋga amacnêŋ.

Anôtô êmêtôc kêdôŋwaga dansaŋ

³ O lauace, aê taêc gêjam kêtû tôn gebe jato êndên amac ma jawa Anôtônê moasiŋ ênam aêac kêsiŋa, taŋ gêjac aêac samob ņawae naŋ ņam sa. Ma galoc ņoc ņalêlôm kêkac aê gebe jato êndên amac ma jalêŋ bi ņa amac gebe anac siŋ êtu biŋ takêŋ gêwiŋŋa, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ nê lau kêtû dim tagenŋa naŋ êwiŋ. ⁴ ņamalac ņagêdô sêsap aêac ņalêlôm kelecgeŋ. Êsêac dedec Anôtô ma sêjam aêacnêŋ Anôtônê moasiŋ ôkwi e kêtû ôliŋ ņakalac ņagêŋ ma sêsa ņatau tagen, aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi auc. Mêtôc taŋ êsêac têtac sa naŋ, teto ņabiŋ gêc wanêcgeŋ su.

⁵ Aê gabe jaôŋ biŋ, taŋ amac ajala samob su naŋ, sa aŋga nêŋ ņalêlôm gebe taêm ênam êtiam acgom. Apômtau gêjam lau Israel kêsi aŋga gamêŋ Aiguptuŋa, mago sêkêŋ gêwiŋ atom, tec kêtû ņamu gesen êsêac su. ⁶ Taêm ênam aŋela ņagêdô, taŋ sejoŋ tauŋ nêŋ gôliŋ atom ma sêwi nêŋ maleŋ siŋ naŋ. Anôtô gêsô êsêac tôn ņa kapoacwalô tengeŋŋa sêmoa gêsunbôm ņalabu gebe tau êmêtôc êsêac êndên bêc kapôêŋ. ⁷ Taêm ênam Sodom to Gomora to malac, taŋ gêc ņagala naŋ. Êsêac sêsa lêŋ têtôm aŋela tonan. Êsêac sêgôm gêŋ mockaiŋŋa kaiŋ ten to maten danŋuc tauŋboa. ņagêjô taŋ kêtac êsêac sa naŋ, êkêŋ puc aêac gebe êsêac sêsa ja tengeŋŋa.

⁸ Lau-mêtê-geowaga tau sêjala biŋ tonan, mago sêgôm biŋ, taŋ sêc mê kêpi naŋ, ņanô kêsa ma sêjac môp tauŋ. Êsêac sesen Apômtaunê gôliŋ su to sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi lau ņawasi ôŋa. ⁹ Aŋelasêga Mikael gêgôm amboac tonan atom. Gêdêŋ taŋ êsêagêc Sadaŋ sêsôm tauŋ to sêjô biŋ kêtû Mosenê ņawêlêlaŋŋa naŋ, eŋ kêtêc tau ma kêmêtôc Sadaŋ ņa biŋ alôb-alôb atom, eŋ kêsôm biŋ tagen tonec gebe “Apômtau êmêtôc aôm.” ¹⁰ Ma lau tonec sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi gêŋ, taŋ sêjam kauc ņam naŋ. Ma gêŋ nomŋa, taŋ sêjala kêtû taŋ kêtôm bôc kaucmê sêjala naŋ, tec gêŋ tau tonanŋen gesen êsêac su. ¹¹ Ojae êsêacmêŋ, gebe sêsa Kainnê lêŋ ma têdaguc Balamnê keso kêtû têtac awa saŋa to sêli biŋ sa têtôm Kora, tec sêjaŋa. ¹² Amac embe aniiŋ moasiŋ awiŋ taôm ma êsêac embe sêniŋ sêwiŋ tomajen êmbacgeŋ, go têtôm ņatêmui, taŋ jakêsap moasiŋ tôn naŋ. Êsêac sen gêŋ taêŋ gêjam tauŋgeŋ. Êsêac têtôm tao, taŋ mu gêbuc ma kêdaba, mago kêkêŋ kom atom naŋ. Êsêac têtôm ka, taŋ ņalauŋ kêsêlô, mago gêjam ņanô gêdêŋ ņatêŋ atom naŋ. Têtôm ka, taŋ kêtû masê su ma kêku sa tomôkêgeŋ. ¹³ Êsêac têtôm gwêc kêjauiŋ, ma gêŋ taŋ sêgôm tomajen gêbacgeŋ naŋ, mêŋkêsa kêtôm gwêc ņaôpic. Êsêac têtôm utitalata, taŋ sêselêŋ seo-seogeŋ naŋ. Anôtô kêmasaŋ ņagêsunbôm ņakesec tengeŋŋa kêtû êsêacnêŋ gamêŋ sêmoaŋa.

¹⁴ Enok taŋ kêtû Adamnê wakucnêŋ ņadênaŋ ņaŋac kêtû 7ŋa naŋ, geoc biŋ Iasê kêpi êsêac wanêcgeŋ su gebe “Alic acgom, Apômtau gêmêŋ to nê aŋela 1,000 to 1,000, ¹⁵ gebe êmêtôc lau samob ma êkêŋ ņagêjô êndên laudedec-Anôtôwaga êjô êsêacnêŋ koleŋ geo samob, taŋ sêgôm naŋ, to êjô lau sec, taŋ dedec Anôtô naŋ, nêŋ biŋ sec ņajaŋa kaiŋ ten samob, taŋ sêsôm kêpi eŋ naŋ.” ¹⁶ Êsêac sêoc gêdô to sêbu Anôtônê gôliŋ. Êsêac sêsa nêŋ lêŋ têtac ņakalacŋa to awen ola sec ma awenŋunŋeŋ geno-geno biŋ gebe têtac moasiŋ sa aŋga launêŋ.

Juda gêjac biŋsu nê lau

¹⁷ O lauace, taêm ênam biŋ, taŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê aposolo sêsôm kwananŋen naŋmaŋ. ¹⁸ Êsêac sêsôm gêdêŋ amac gebe “Êndên têm ņamuŋa lau-sêsu-susuwaga oc mêŋsêsa, taŋ sêsa nêŋ lêŋ sêndanŋuc tauŋ nêŋ têtac ņakalac secŋa naŋ.” ¹⁹ Êsêac sêwa gôlôac êkôc-êkôc ma taêŋ ênam gêŋ nomŋageŋ to sêwê kaiŋ ņalau Dabuŋ atom. ²⁰ O lauace, amboa taôm samaŋ, akô biŋ takêŋ gêwiŋŋa dabuŋanô tau ņaô. ņalau Dabuŋ êpuc amac tôn ma atenŋ mec.

²¹ Amoa Anôtônê têtac gêwiñ ñalêlôm ma aôñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê taê walô êkêñ amac anğôñ matem jalî tenğeñ.

²² Taêm walô êsêac, tañ sêmoa tonêñ ñalêlôm gêja lulu nañ. ²³ Anam lau ñagêdô kêsi ma ajañgo Êsêac su anğa ja, ma taêm walô lau ñagêdô toatêc taômğeñ. Andec nêñ ñakwê, tañ sec ôliñña gêgôm ñatêmui kêsa nañ.

Mec lambiñña

²⁴ Êndêñ ñac, tañ kêtôm gebe ejop amac gebe amberñ anarña atom ma etoc amac naakô ênê ñawasi ñanêmña tolanğomnêm sawa ma totêmtac ñajamğeñ nañ, ²⁵ êndêñ Anôtô tagerñ, tañ kêtû aêacnêñ kêsiwaga kêtû nêñ Apômtau Jesu Kilisirña nañ, ñawasi to wae kinñña ma ñajarña to ñaclai. Eñ gêmoea amboac tonañ gêdêñ andanğeñanô ma galoc ma oc êmoa enderñ tønğeñ. Biññanô.

BIN KILISI GEOC LASĒ GĒDĒJ JOANŅA

Bin Kilisi Geoc Lasē Gēdēj JoanŅa nec ņac tau keto gēdēj ņasawa teŅ, taŅ lau sējanda to sēlēsu lau buŅa kētu nēj sēkēj gēwiŅ Jesu Kilisi gebe Apōmtau eŅŅa. Joan keto papia tonec ņamanō tau nec gebe ēkēli lau tōnē sēkēj materŅ Anōtō to taēj ēka eŅ totētac ēpa sugēj ma gebe ēpiŅkap ēsēac gebe sēsap eŅ tōj ņaŅēŅeŅŅa ētōm tēm, taŅ sēoc wapac to ņandanŅ naŅŅa sēsinsj sugēj.

Anōtō geoc nom ņatēm ēsu ņawēc totau-totau lasē gedēg Joan, tec keto gējam buku tonec ņamakenŅ kapōdēj auc. Gēgōm eŅ kētu kaiŅ teŅ kēsa, tec gēlic gēj ņakatu kēpi ņadōjōdōjgeŅj ma gējō bin ņalēwiŅgeŅ, naŅ lau buŅa tēm tōnēŅa sējala ņam gēc awē gēdēj ēsēac taunŅeŅ, mago kēsinsj tau gēc lēlōmgeŅ gēdēj lau samuc. ņacsakiŅ teŅ embe ēnam mētē aēac, oc ēndēnaŅ bin ņapep. EŅ ēkēj ņasēbu samob sēsō ņalōtēna tagēj ņalabu, naŅ eŅ ēsam lasē ēsēp ņasawa, ec ēwē aēac ēndēj tajala binŅa. Joan keto buku tonec ņabinŅ totau-totau kēsō ņalōtēna ņalabu gēdēj-gēdējgeŅj kētōm tōnēgeŅ, tec kēdēnaŅ gēj, tē katu gēlic to gējō-gējō nē, kēsinsj tau gēc awē ņajam. Lau sēpuc bin tonanŅ ņai ņam ma sēwa sa naŅ, nēj kauc keso-keso tau. Mago buku tau ņagalōtēnasēga tonec gēc awēgeŅ gebe Êtu ņamu Anōtō oc ēkēj Apōmtau Jesu Kilisi mēŅēku nē ņacjo pebeŅ tulu tomalageŅ ma SadanŅ tau ēwiŅ amboac tonanŅeŅ. Ēkēj ēsēac sēsō eŅ ņaŅbu su, goργο ēkēj moasinŅ ēndēj nē lau sēsēp eŅ tōj ņaŅēŅŅa naējō gebe ēkēj ēsēac sēwē kaiŅ undambē wakuc to nom wakuc ņawasi sēwiŅ eŅ.

ņadēnaŅ

1. Joan gējac m papia tonec 1:1-8
2. Joan katu kaiŅ teŅ kēsa gēlic gēj ņakatu ņamataŅa ma bin gēdēj gōlōac 7Ņa 1:9-3:22
3. Papia tonapeŅ 7Ņa 4:1-8:1
4. Dauc 7Ņa 8:2-11:19
5. LēŅuckēm to bōclai luagēc ņabinŅ 12:1-13:18
6. Katu gēlic gēj ņakatu ņagēdō 14:1-15:8
7. Anōtō tētac ņandanŅ ņalac 16:1-21
8. Babilon kēku sa ma sēku Bōc tau tulunŅa to propete dansanŅ ma SadanŅ tau 17:1-20:10
9. Anōtō ēmētōc bin ētu ņamu 20:11-15
10. Undambē wakuc to Nom wakuc ma Jerusalem wakuc 21:1-22:5
11. Joan gējac mata buku tonec 22:6-21

Joan gējac m nē bin ma awa gējac nē lau

¹ Bin tonec ņai Jesu Kilisi geoc lasē. Anōtō tau kēkēj bin tonec gēdēj eŅ gebe eŅ ētōc bin, taŅ kēdabinŅ gebe mēŅēsa naŅ, ēndēj nē sakinŅwaga samob. Tec kēsakinŅ nē aŅela geoc bin tau lasē gēdēj ēnē sakinŅwaga aē, Joan. ² Aē, Joan, galic gēj samob tonec, tec kasōm Anōtōnē bin to Jesu Kilisi nē binŅanō tau lasē. ³ Aē aoc ēoc ņac, taŅ ēsam bin tonec lasē to ēsēac, taŅ sējō bin Kilisi geoc lasēŅa ma sēmansanŅ binŅ samob, taŅ kato gēc papia tonec naŅ, gebe ņanoc kēdabinŅ.

⁴ Aē, Joan, ņoc bin ēndēj gōlōac dabuŅ 7, taŅ sēmoa gamēj AsianŅa. MoasinŅ to binmalō ēndēj amac aŅga ņac, taŅ gēmoa gēdēj andanŅeŅ ma gēmoa galoc ma oc ēmēj naŅ nē, ma aŅga ņalau 7, taŅ sēmoa ēnē lēpōj kinŅŅa ņanēmŅa naŅ nēj, ⁵ to aŅga Jesu Kilisi nē. EŅ ņac-gēwa-binŅ-sa-ŅaŅēj-waga ma kētu ņacmatē sēndi sa nēj ņamēc to gējam gōliŅ kinŅ nomŅa.

EŅ tētac gēwiŅ aēac ma kēgaboac aēac su aŅga nēj sec ņa tau nē dec. ⁶ EŅ kēkēj aēac tau Tama Anōtō nē gamēj to dabuŅwaga. ņawasi to ņajaŅa ēndēj eŅ teŅgeŅ ma teŅgeŅ. BinŅanō.

⁷ Alic acgom, eŅ oc ēmēj totaogeŅ.

Lau samob oe sēlic eŅ.

Ma ēsēac, taŅ sēguŅ eŅ ōli lasē naŅ, oc sēlic eŅ sēwiŅ.

Lau to-m-to-m aŅga nom tētaŅ ēpi eŅ.

Aec, bin tau amboac tōnē.

BinŅanō.

⁸ Apōmtau Anōtō, ņaniniŅ ņatau, taŅ gēmoa gēdēj andanŅeŅ ma gēmoa galoc ma oc ēmēj naŅ, kēsōm gebe “Aē ņac ņamata to ņamu.”

Joan gēlic Kilisi

⁹ Amac tewemi aē, Joan. Jesu gēbinŅ aēac tōj, tec gawē kaiŅ nēm gējwapac to Anōtōnē gamēj ma gaōc gējwapac totētac kēpa sugēj gawiŅ amac. Ēsēac sēkēj aē ganŅōn nuc, taŅ sēsam gebe Patmos naŅ, kētu kasōm Anōtōnē bin lasē to gawa Jesu saŅa. ¹⁰ Gēdēj Apōmtaunē om ņalau gējam aē auc, tec ganŅō awa kapōdēj teŅ amboac dauc kētaŅ aŅga aē dēmōcmuŅa.

11 Njawa tau kêsôm gebe “Gêh tanj ôlic nanj, oto êsêp buku tenj ma ôsakinj êndêh gôlôac dabunj 7 tonec, Epese, Smurna, Pergamon, Tuatira, Sardes, Piladelpia ma Laodikea êna.”

12 Go kakac tauc ôkwi gabe jalic awa, tanj kêsôm binj gêdêh aê nanj. Kakac tauc ôkwi e galic jakainj gold 7. 13 Ma njac tenj amboac njamalac latunji tenj gêmoa jakainj tonanj njasawa. Enj kêsô njakwê baliñ e jagêdêh agêbi ma kêjandinj ômbinjak gold gêsac bôdagi. 14 Njac tau môkêapac to môkêlaurj sêpôma amboac katerj sêpsêp ma amboac tao kwalam, ma mataanô amboac jawaô, 15 ma akainj amboac ki jonjorj, tanj sêpac e njamondec-mondec kêsa nanj, ma nê awa amboac bu kapôênkapôên njakicsêa. 16 Njac tau lêma anôhja kêkam utitalata 7, ma sinj tenj sêuc njamata makenj-makenj kêsa enj awasunj, ma enj lanjôanô amboac oc njawê tonjaclai.

17 Aê galic enj e gau tauc jatomatêgenj gaêc enj akainjja, go kêkêh lêma anôhja gêsac aê ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aê njac njamata to njamu. 18 Aê matoc jali. Aê gamac êndu su, mago aôm gôlicgac, aê matoc jali gamoa tenjenj ma tenjenj, ma kakôc gêmacanô to lamboam njaki. 19 Amboac tonanj oto gêh, tanj gôlic nanj, sa acgom. Oto gêh, tanj galoc gêc nanj, to gêh tanj mênjêsa êtu njamu nanj, amboac tonanjenj. 20 Utitalata 7, tanj gêc lemoc anôhja nanj, to jakainj gold 7 njabinj, tanj gêc lêlômgenj nanj, njam tau tonec. Utitalata 7 tonanj têtû gôlôac dabunj 7 nêh anjela, ma jakainj 7 tonanj têtû gôlôac dabunj 7 tau. * saunj. Alic Tim II. 1:15

2

Binj gêdêh gôlôac Epeseña

1 “Oto binj tonec êndêh gôlôac dabunj Epeseña nêh anjela.

“Njac tanj lêma anôhja kêkam utitalata 7 ma kêsêlêh gêmoa jakainj gold 7 njasawa nanj, kêsôm binj tonec gebe 2 Aê kajala nêh kolerj to gôim taôm su ma gôc gêhwapac totêmtac kêpa sugenj. Aê kajala gebe aôm godec lau sec gebe sêmoa sêwiñ aôm atom. Aôm kôsaê êsêac, tanj sê taunj gebe aposolo, mago êsêac aposolo atom nanj, e kôjala êsêac gebe dansantêna. 3 Aôm gôc gêhwapac, tanj kêtap aôm sa kêtû njoc njâêhja nanj, totêmtac kêpa sugenj, ma têkwam gêbac atom. 4 Tagenj nêh binj tenj tec gêc. Aôm gôwi nêh têtmtac gêwiñ njamatanja sinj. 5 Amboac tonanj taêm ênam gêh, tanj gôwi sinj su nanj, e ônam taôm ôkwi ma ônam kôm, tanj gôjam gêdêh njamatanja nanj êtiam. Embe ônam taôm ôkwi atom, oc jandêh aôm jawac ma jatinj nêh jakainj su anja njamala. 6 Mago tonec tec gôgôm jagêdêh gebe têtmtac gedec Nikolainê launêh kôm, tanj aê têtac gedec amboac tonanjenj nanj. 7 Njac tanj nê tanjasunj gêc nanj, ênjô binj, tec Njalau kêsôm gêdêh gôlôac dabunj nec, gebe Tenj embe êku njacjo tulu, oc jakêh enj êniñ ka danjôh matenj jalinja, tanj kêkô Anôtônê paradîs nanj njanô.

Binj gêdêh gôlôac Smurnaña

8 “Ma oto binj tonec êndêh gôlôac dabunj Smurnaña nêh anjela.

“Njac njamata to njamu, tanj gêmac êndu e mata jali kêsa nanj, kêsôm binj tonec gebe. 9 Aê kajala gebe gôhngôh jageo to njâlêlôm sawa. Mago aôm njac tolêlômogoc. Aê kajala êsêac, tanj sê taunj gebe Juda nanj, sêsôm binj alôb-alôb kêpi aôm. Mago êsêac Juda atom, êsêac anja Sadanjnê lôm. 10 Ôtêc njandanj, tanj oc ôc nanj atom. Gôlicgac me, Sadanj oc êkêh amacnêh njagêdô sêsêp kapoacwalô, gebe ênsaê amac ma oc anjôh naeo êtôm bêc 10. Ôc njanjenjenj e ômac êndu, go jakêh danjôh matenj jali njasunsunj êndêh aôm. 11 Njac tanj nê tanjasunj gêc nanj, ênjô binj, tec Njalau kêsôm gêdêh gôlôac dêbu nj nec, gebe Tenj embe êku njacjo tulu, oc gêmacanô kêtû luagêcña êkêh njandanj êndêh enj atom.

Binj gêdêh gôlôac Pergamonja

12 “Ma oto binj tonec êndêh gôlôac dabunj Pergamonja nêh anjela.

“Njac tanj gêoc sinj tenj sêuc njamata makenj-makenj nanj kasôm binj tonec. 13 Aê kajala gamêh, tanj gôhngôh nanj, Sadanjnê lêpôh kêkô tônê. Mago aôm kôkam aêhjac njâê tôh ma gôsa kôkêh gêwiñ aêhja auc atom. Gêdêh tanj sêjac njoc njac-gêwa-binj-sa-njanjêwaga Antipas êndu anja amacnêh gamêh, tanj Sadanj gêhngôh nanj, aôm gôsa aê auc atom amboac tonanjenj. 14 Tagenj nêh binj njagêdô tec gêc. Lau njagêdô sêkam Balamnê mêtê tôh sêmoa Pergamon sêwiñ aôm. Balam tonanj kêdôh Balak gebe êwa lakô lau Israel, gebe sêniñ da gwamja to sêngôm mockainj. 15 Lau njagêdô sêkam Nikolainê launêh mêtê tôh sêmoa sêwiñ aôm amboac tonanjenj. 16 Amboac tonanj ônam taôm ôkwi. Embe masi, oc jandêh aôm jawac sebenj ma janac êsêac nj sinj, tanj kêsa aocsunj nanj. 17 Njac tanj nê tanjasunj gêc nanj, ênjô bi nj, tec Njalau kêsôm gêdêh gôlôac dabunj nec, gebe Tenj embe êku njacjo tulu, oc jakêh mana, tanj kêsinj tau gêc nanj, ma jakêh poc sêpsêp tenj êndêh enj êwiñ. Aê kato njâê wakuc tenj kêsêp poc tau, njac tenj kêjala atom, njac-kêkôcpoc-waga taugenj kêjala.

Binj gêdêh gôlôac Tuatiraña

18 “Ma oto binj tonec êndêh gôlôac dabunj Tuatiraña nêh anjela.

* 1:20: Njâê Asia kêkanôh gamêh, tanj sêsam tenj gebe Asia

“Anôtônê Latu, tañ mataanô kêtôm jawaô ma akainj amboac ki jonjon nanj, kêsôm binj tonec. ¹⁹ Aê kajala nê m kolenj to têmtac gêwiñ ma kôkêñ gêwiñ ma gôjam sakinj to gôc gêñwapac totêmtac kêpa sugen. Aê kajala gebe galoc gôjam kolenj kapôêñ kêlêlêc gêmunja su. ²⁰ Tagenj nê m binj tej tec gêc. Aôm gôlôc gêdêñ Jesebel, tañ gé tau gebe propeteo tej ma kêdôn to kêlênsôn ñoc sakinjwaga gebe sêngôm mockainj to sêniñ da gwamja. ²¹ Aê kakêñ ñasawa gêdêñ enj gebe ênam tau ôkwi, mago gedec, enj gebe ênam tau ôkwi anja nê lêñ mockainjoja atom. ²² Ôlic acgom, aê oc jambalinj enj sinj ênsac nê mê togêmacgenj, ma êsêac, tañ sêgôm mockainj gêdêñ enj nanj, embe sênam tauñ ôkwi anja gêñ, tañ sêgôm sêwiñ enj nanj atom, oc jambalinj êsêac sinj sêmoa naeo ñanô. ²³ Ma aê jansenj ênê latuio to ñac samob su sênanja, go gôlôac dabuj samob sêjala gebe aê ñac, tañ kabêlê m ñamalacnêñ ñalêlôm e gabi lêtêñ, ma jakêñ ñagêjô êndêñ amac êndêñ-êndêñenj êjô nê m kôm, tañ ajam. ²⁴ Mago amac lau Tuatiranja ñagêdô akôc mêtê sec tonanj sa atom ma akip binj, tañ sêsam gebe ‘Sadanjê binj ñalômja’ nanj, sa atom. Tec jasôm êndêñ amac gebe Aê oc jau gêñwapac tej ênsac amac êwiñ atom. ²⁵ Mago gêñ, tañ akôc kêtû nê m gêñ su nanj, amêngôm ñajanagenj e aê jawac. ²⁶ Tej embe êku ñacjo tulu ma ênam ñoc kôm e ênac dabi ñ, oc jakêñ ñaclai êndêñ enj gebe êtu lau samuc nêñ ñatau ²⁷ ma ênam gôlinj êsêac ña tôcki to elo êsêac popoc llnsim-linsimgenj amboac kunom. ²⁸ ñaclai amboac tonanj aê kakôc anja Tamocnê, ma jakêñ utitêna elenjataña êndêñ enj. ²⁹ ñac tañ nê tanjasuj gêc nanj, êñjô binj, tec ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuj nec.

3

Biô gêdêñ gôlôac Sardesja

¹ “Ma oto binj tonec êndêñ gôlôac dabuj Sardesja nêñ anjela. “Ñac tañ kêkôc Anôtônê ñalau 7 ma utitalata 7 nanj, kêsôm binj tonec gebe Aê kajala nê m kolenj ma waem gêc gebe gômoa matam jali, mago kôtu matê. ² Matam êlêc ma ôruc gêñ ñagêdô, tañ gebe ênac êndugenj nanj tônj, gebe aê galic aôm gôjam dabuj nê m kolenj ñapep kêtôm ênac Anôtô mataanô ñajamja atom. ³ Amboac tonanj taêm ênam binj, tañ gôjô to kôkôc su nanj, ma ômansanj e ônam taôm ôkwi. Embe matam êlac atom, oc jawac amboac genjenjêna, ma aôm oc ônam kauc noc jandêñ aôm jawacña. ⁴ Mago aôm nê m lau luagêcgenj tec sêngôn Sardes, tañ sêgôm nêñ ñakwê ñatêmui kêsa atom. Lau tonanj tec galic êsêac têtôm gebe oc sêselêñ tonjakwê kwalam sêwiñ aê. ⁵ Tej embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ enj êsô ñakwê kwalam sa ma jansenj ênê ñaê su anja buku matenj jalinja atom ma jasôm ênê ñaê lasê êndêñ Tamoc to nê anjela. ⁶ ñac tañ nê tanjasuj gêc nanj, êñjô binj, tec ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuj nec.

Binj gedêñ gôlôac Piladelpianja

⁷ “Ma oto binj tonec êndêñ gôlôac dabuj Piladelpianja nêñ anjela. “Ñac dabuj to ñac binjanôña, tañ kêkôc Dawidnê ki katamja nanj, embe êlai su, oc tej êlai auc êtôm atom, ma embe êlai auc, oc tej êlai su êtôm atom, ñac tau tonanj kêsôm binj tonec gebe ⁸ Aê kajala nê m kolenj. Ôlic acgom, aê galêc katam tej su gêdêñ aôm, tec kêkô, ma tej kêtôm gebe ênsanj aucña atomanô. Aê kajala gebe nê m ñaclai ñagêc gêc, mago kômasanj ñoc binj to gôsa aêñoc ñaê auc atom. ⁹ Ôlic acgom, oc jakêñ êsêac anja Sadanjê lôm, tañ sê tauñ gebe êsêac Juda, mago êsêac Juda atom, sêsau tauñ nanj, sêndêñ aôm sêwac sêpôn aenjdac sêncê aôm amkainja, ec sêjala gebe aê têtac gêwiñ aôm. ¹⁰ Aê janngôm binj tonanj gebe aôm kômasanj ñoc binj to gôc gêñwapac totêmtac kêpa sugen. Amboac tonanj aê oc jajop aôm êndêñ noc lêtômja, tañ oc mênêsa anja nom ñagamênj samob gebe ênsaê lau samob, tañ sêngôn nom nanj, gebe lêtôm tau êtap aôm sa êwiñ atom. ¹¹ Aê oc jawac sebenj. Gêñ tañ kôkôc kêtû nê m gêñ su nanj, ômêngôm ñajanagenj gebe ñac tej êjanjo nê m sunsuj su atom. ¹² Tej embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ enj êtu alê êkô ñoc Anôtônê lôm dabuj. Enj oc êwi lôm dabuj sinj êsa êna atomanô. Ma aê jato ñoc Anôtônê ñaê to ñoc Anôtônê malac Jerusalem wakuc ñaê ênsac enj. ñoc Anôtô oc êkêñ malac tau êsêp anja undambê êmênj. Ma jato tauc ñoc ñaê wakuc ênsac enj êwiñ. ¹³ ñac tañ nê tanjasuj gêc nanj, êñjô binj, tec ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuj nec.

Binj gêdêñ gôlôac Laodikeanja

¹⁴ “Ma oto binj tonec êndêñ gôlôac dabuj Laodikeanja nêñ anjela. “Binjanô ñatau tau, tañ gêwa binj sa ñanjêñ to binjanôgenj, gêñ tañ Anôtô kêkêñ nanj, samob ñamôkê nanj, kêsôm binj tonec gebe ¹⁵ Aê kajala nê m kolenj ma kajala gebe aôm ñaluc atom me ñandanj atom. Ojae, jalic aôm ñaluc me ñandanj acgommanj. ¹⁶ Mago aôm ñaluc atom ma ñandanj atom, aôm ñakola-kola, amboac tonanj aê gabe jakasôp aôm sinj anja aocsuj. ¹⁷ Aôm

kôsôm gebe Aê ñac toawa ma ñoc waba taêsam, tec kapô lêna gên tej atom. Mago aôm gôjam kauc taôm. Aôm gômoa jageo ñanô ma lau embe sêlic, oc taêj walô aôm. Aôm ñac ñalêlôm sawa ma matampec to gômoa ôlim ñaômagen. ¹⁸ Amboac tonaj aê gabe jawa lêj tej sa êndêj aôm acgom. Ônam ôli gold, taj sêpac ña ja e ñawasi kêsa nanj, êndêj aê gebe ôtu ñac tolêlôm. Onam ôli ñakwê kwalam gebe ênsaj aôm gebe majam êsa êtu ôlim ñaômaja atom, ma ônam ôli ñalêsi gebe ôniñ oso matamanô e ôlic gamêj ñajêj êsa. ¹⁹ Aê embe têtac êwiñ lau tej, oc jamêtôc to jakôninj êsêac. Amboac tonaj ôpônj taôm topalêger e ônam taôm ôkwi. ²⁰ Alic acgom, aê tec kakô katamdêmôê ma kamadi kakô. Tej embe êjô aê aoc ma êlêc katam su, oc jasô jandêj enj jana ma janinj gên jawin enj ma enj êniñ gên êwiñ aê. ²¹ Tej embe êku ñacjo tulu, oc jakêj enj êngônj ñoc lêpônj êwiñ aê, amboac aê kaku ñacjo tulu ma gangônj Tamocnê lêpônj gawin enj. ²² Ñac taj nê tanjasuj gêc nanj, ênjô binj, tec Ñalau kêsôm gédêj gôlôac dabuj nec.”

4

Sakin dabuj undambêja

¹ Tonaj su acgom, go galic ñakatu tej. Aê galic undambê ñakatom tej gêja ma awa ñamataja, taj kêsôm binj gédêj aê ma ganj amboac dauc kêtaj nanj, kêsôm gebe “Ôpi ômôên, aê gabe jatôc binj, taj oc mênêsa êtu ñamu nanj, êndêj aôm.” ² Ma sep tagen katuc kainj tej kêsa e galic lêpônj kinja tej kékô undambê ma ñac tej gêngônj lêpônj tau. ³ Ma ñac, taj gêngônj lêpônj kinja nanj, lanjôanô ñawasi amboac jabo ma bomsamuc amboac môêc. Ma kasômbuc kêgi lêpônj auc ma galic amboac kalacwaô. ⁴ Go lêpônj 24 kêgi lêpônj kinja tau auc, ma laumata 24 sêngônj lêpônj tau ñaô. Êsêac sêsô ñakwê kwalam-kwalam to sêkuc sunsunj gold. ⁵ Ma ôsic kêkac to awenj kêsa ma wapap gêjac kêsa anja lêpônj kinja tau. Ma dawen 7 gelom kékô lêpônj tau ñanêmja. Dawen tau Anôtônê Ñalau 7. ⁶ Ma gwêc tej kêpoac lêpônj tau ñanêmja. Gwêc tau ñakêñkêñ lanjwagenj amboac glas.

Ma anja gamêj ñaluj tau bôc aclê sêkô sêgi lêpônj kinja auc. Êsêac matenjanô taêsam gêjam ôlinj nêmja to muja auc samucgen. ⁷ Bôc ñamataja kêtôm lewe. Go ônanj kêtû luagêcña nanj, kêtôm bulimakao kapoac. Ma ônanj kêtû têlêacña nanj, lanjôanô kêtôm ñamalac. Ma ônanj kêtû aclêña nanj, kêtôm momboanj gêlôb. ⁸ Ma bôc aclê tonaj nêj ñamagê 6 kêtôm êsêacgen. Ma matenjanô gêjam ôlinj dêmôêja to lêlômja auc. Êsêac sêsôm binj tonec kêtôm bêc to gelen sêlêwanj atom gebe

“Apômtau Anôtô, ñaninij Ñatau, enj ñac dabuj, dabuj, dabuj.
Enj gêmoa gédêj andanjen ma gêmoa galoc ma oc êmêj.”

⁹ Ma gédêj taj bôc tau sêkêj ñawasi to wae ma dange gédêj ñac tau, taj gêngônj lêpônj kinja ma oc êmoa mata jali tenjen ma tenjen nanj, ¹⁰ êsêac laumata 24 tonaj sêu tauj gédêj ñac, taj gêngônj lêpônj nanj, to tetenj mec gédêj ñac, taj gêngônj lêpônj nanj, to tetenj mec gédêj ñac, taj êmoa mata jali tenjen ma tenjen, ma tetoc nêj sunsunj gêc lêpônj ñanêmja ma sêsôm gebe ¹¹ “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôtômogoc gebe ôkôc ñawasi ma waem to ñaclai, gebe aôm kôkêj gêj samob ma aôm nêj binj kékêj gêj samob mênj kêsa to ñanô kêsa tec sêmoa.” * têtac ñandanj gédêj nêj ñatauja nec atom. Êsêac tetoc nêj Apômtau sa ña lêj amboac tonaj.

5

Buku ma domba ñabinj

¹ Aê galic buku tej kêsêp ñac, taj gêngônj lêpônj nanj, nê lêma anôja. Teto binj kêsêp lêlômja to dêmôêja, go sêkic tônj ma sêkêj penj 7 kêpi ñaomata. ² Go galic anjela ñaclai tej kêsôm binj kêkac awa sagen gebe “Asa kêtôm gebe êkac penj su ma êkac buku tau sa.” ³ Ñac tej anja undambê me anja nom me anja nom ñalêlôm kêtôm gebe êkac buku sa ma êsam atom. ⁴ Ma aê kêtaj ñanô gebe têtac ñac tej sa kêtôm gebe êkac buku sa ma êsamja nec atom. ⁵ Go laumata tau nêj tej kêsôm gédêj aê gebe “Ôtaj atom. Ôlic acgom, lewe anja Judanê gôlôac, Dawidnê wakuc tej, kêku ñacjo tulu. Ñac tonaj tec êkac penj 7 su ma êkac buku tau sa.”

⁶ Go galic domba tej kékô lêpônj kinja to bôc aclê ma laumata 24 ñalêlôm. Domba tau ñalanj amboac sêbuc su. Nê jabo 7 to mataanô 7. Mataanô 7 tau Anôtônê Ñalau 7, taj kêsakinj sêjam nom samucgen auc. ⁷ Tec domba tau jakêkôc buku su anja ñac, taj gêngônj lêpônj kinja ñaô nanj, nê lêma anôja. ⁸ Gédêj taj enj kékôc buku su nanj, bôc aclê to laumata 24 sêu tauj sêc domba lanjônêmja. Êsêac sêkôc gêj wêja kêtômgenj ma sêkôc laclu gold. Gêjmalu taj kêsêp laclu nanj, Anôtônê launêj mec. ⁹ Ma êsêac sêpuc wê wakuc tej sa gebe “Aôm kôtôm gebe ôkôc buku ma okac ñapenj su, gebe sêbuc aôm ma nêj dec gêjam ôli ñamalac

* 4:11: Laumata 24 sêkac nêj sunsunj su gêc nom kêtû

tomôkê-tomôkê ma awenj tenj-awenj tenj ma to-m-to-m ma totonj-totonj têtû Anôtônê lau.

¹⁰ Aôm kôkêj êsêac têtû Anôtônê gamêj to dabunwaga, gebe sênam sakinj aêacnêj Anôtô ma sênam gôlinj anja nom.”

¹¹ Go galic to ganj anjela taêsam awenj. Anjela tau sêgi lêpônj kinja to bôc ma laumata auc ma nêj namba 1,000 to 1,000 ma 10,000 to 10,000. ¹² Êsêac sêsôm nja awenj kapôênj gebe

“Domba tanj sêbuc nanj, kêtôm gebe êkôc njaclai to gêj tolêlôm-tolêlôm ma kauc mêtêja to njajanja ma wae to njawasi ma lambinj.”

¹³ Ma ganj gêj samob, tanj Anôtô kêkêj nanj, anja undambê to nom ma anja nom njalelôm to gwêc ma gej samob, tanj sêjam aucgenj nanj sêsôm gebe

“Lambinj to wae ma njawasi to njajanja enderj njac, tanj gêngônj lêpônj kinja nanj, agêc Domba tenjenj ma tenjenj.”

¹⁴ Go bôc aclê tau tonanj sêlôc gebe “Binjanô.” Ma êsêac laumata sêu taunj jasêc ma tetenj mec. * taênj ênam gebe lau tenj sêsam papia tau sewinj atom, go sêkic papia tôj nja gam me o tenj ma sêsap njamatata tôj kêpi tagenj nja katêkwi, go sêpenj nêj njatalô êwa êsêac sanja kêsêp katêkwi tau. Katêkwi tonjatalô tau sêsam gebe penj. Njac tanj papia gêjac enj njawae nanj, êkac penj tau su acgom, go êtôm gebe êsam papia tau. tau. Kat kwl to atalô tau Jam gebe pe ac tanj papla gêjac enj njawae nanj, êkac pe tau 8 U aC 9 Om, go êtôm gebe Njam papla tau.

6

Binj penja

¹ Go galic Domba kêkac buku njapenj 7 njamatanja su. Ma ganj bôc aclê nêj tenj kêsôm awa amboac wapap gêjac gebe “Omôênj.” ² Ma gaôc matocanô sa ma galic hos kwalam-kwalam tenj. Njac tanj gêngônj hos njaô nanj, kêmêgôm talam ma sêkênj sunsunj gêdêj enj kêkuc. Ma njac tau kêsa gêja kêtôm njac-kêku-njacio-tuluwaga, ma enj oc êku njacio tulu.

³ Go Domba kêkac njapenj kêtû luagêcnja su. Ma ganj bôc kêtû luagêcnja kêsôm gebe “Ômôênj.” ⁴ Ma hos kokoc tenj kêsa gêmêj. Ma njac, tanj gêngônj hos njaô nanj, kêtû njatau gebe êkôc binjalô su anja nom ma êkênj njamalac sensenj taunj, tec sêkênj sinj kapôênj tenj gêdêj enj.

⁵ Go Domba kêkac njapenj kêtû têtêactja su. Ma ganj bôc kêtû têtêactja kêsôm gebe “Omôênj.” Ma gaôc matocanô sa e galic hos jejec tenj. Ma njac, tanj gêngônj hos njaô nanj, kêkôc dôj tanam dôj gêj njawapactja kêsêp lêma. ⁶ Ma ganj awa tenj kêsa bôc aclê njasawa gebe “Kôm bêc tagenj nja njaôli kêtôm gebe tanam ôli padi kap luagêc. Kôm bêc tagenj nja njaôli kêtôm gebe tanam ôli labi kap 6genj. Mago ônjgôm njalêsi to wain êtu sec atom.”

⁷ Go Domba kêkac njapenj kêtû aclênja su. Ma ganj bôc kêtû aclênja nê awa gebe “Ômôênj.”

⁸ Tec gaôc matocanô sa e galic hos bobob tenj. Ma njac, tanj gêngônj hos gaô nanj, nê njaê gebe Gêmacanô. Ma lau lamboamja têtadaguc enj. Ma sêwa lau nomnja kêkôc gêja tonj aclê, ma Gêmacanô to nê lau têtap njac lai sa gebe sensenj tonj aclê tonanj njatenj su nja sinj to nja tôbôm ma nja gêmac tokainj-tokainj to nja bôclai nomnja.

⁹ Go Domba kêkac njapenj kêtû lemenj tenja su. Ma aê galic lau, tanj sêjac êsêac êndû kêtû sêsôm Anôtônê binj lasê to sêwa binj tau sa njapênja nanj, nêj katunj sêmoa altar njalabu. ¹⁰ Ma êsêac sêmôêc nja awenj kapôênj gebe “O njatau dabunj to binjanônja, êndêj ondoc go ômêtôc binj ma ôkêj aêacma dec njagêjô êndêj lau nomnja.” ¹¹ Tec sêkêj njakwê kwalam-kwalam gêdêj êsêac kêtômgenj ma sêsôm gêdêj êsêac gebe sêlêwanj taunj saunjenj êwinj e njacio sênac lau, tanj sêjam kôm sêwinj êsêac to nêj lasitêwai êndû nasêwinj êsêac, go Anôtô êmêtôc lau nomnja.

¹² Ma aê galic Domba kêkac njapenj kêtû 6nja su ma ôjô gêjam kapôênjanô e oc kêtû jec amboac talu njasaô-saô ma ajôj samuc amboac dec. ¹³ Utitalata umbonja sêpôp sêsêp nom amboac wa tomatac-tomatac sêsêlô êndêj tanj mu êsêlêj kapôênj nanj. ¹⁴ Ma umbonj gêlêc tau amboac sêlêc lacgenj ma lôc to nuc samob sêkêj malerj sinj. ¹⁵ Go kinj nomnja to lau towae ma sinj waganêj kapitai to lau tolêlôm ma njajanja to gêjôma ma êsêac, tanj sêmoa nêj lêtêgenj nanj, êsêac samob sêsinj taunj sêsêp gêsunj to poclabu anja lôc. ¹⁶ Ma sêsôm gêdêj lôc to poc kapôênj gebe “Aku taôm sa mênjanjênduc aêac auc gebe njac, tanj gêngônj lêpônj kinja nanj, agêc Domba, tanj têtac njandanj nanj, sêlic aêac sapu.” ¹⁷ Gebe agêcnêj bêc kapôênj têtac njandanja mênkêsa, ma asa kêtôm gebe êpuc tau tôj êkô.”

7

Sepen njatalô kêpi Israelnej lau 144,000

¹ Tonanj su, go galic anjela aclê sêkô nom njakêclêsu aclê ma sêmêgôm nom njamu aclê tôj, gebe mu tenj êsêlêj naêpi nom ma gwêc to ka tenj atom. ² Go galic anjela tenj anja oc njam kêpi gêmêj, nanj kêkôc Anôtô mata jali nê penj sepen njatalônja ma gêmôêc nja awa kapôênj

* 5:14: Lau njanô embe teto papia êndêj njac tenj ma embe

gêdêj anjela aclê, tañ têtap ñaclai sêngôm nom to gwêc êtu secña sa nanj gebe ³ “Anğôm nom to gwêc ma ka êtu sec atomgenj e aêac apenj ñatalô êpi aêacnêj Anôtônê sakinjwaganêj tenbelej su acgom.” ⁴ Go ganjô sêsa lau, tañ sepej ñatalô kêpi êsêac nanj, nêj namba sa kêtôm 144,000. Sepej ñatalô kêpi Israel latuinêj gôlôac samob kêtômgenj.

⁵ Anğa Judanê gôlôac sepej ñatalô kêpi lau 12,000,

anğa Rubennê gôlôac 12,000,

anğa Gadnê gôlôac 12,000,

⁶ anğa Asernê gôlôac 12,000,

anğa Naptalinê gôlôac 12,000,

anğa Manasenê gôlôac 12,000,

⁷ anğa Simeonnê gôlôac 12,000,

anğa Lewinê gôlôac 12,000,

anğa Isakamê gôlôac 12,000,

⁸ anğa Sebulonnê gôlôac 12,000,

anğa Josepnê gôlôac 12,000,

ma anğa Benjaminnê gôlôac 12,000.

Lau nomja totonj-totonj sêjam sakinj Anôtô

⁹ Tonañ su, go galic lau taêsam ñasec, ñac tenj kêtôm gebe êsa êsêac saña atomanô. Êsêac anğa lau totonj-totonj samob nêj to lau tomôkê-tomôkê ma lau to-m-to-m samob to lau awenj tenj-awenj tenj. Êsêac sêkô lêpôj kinja to Domba lanjônemja sêsô ñakwê kwalam-kwalam ma sêôc tômtôm ñalauj. ¹⁰ Ma sêmodêc ña awenj kapôêj gebe “Moasinj ênam aêac kêsijnj gêmêj anğa Anôtô, tañ gêngôj lêpôj kinja nanj, agêc Domba nêj.” ¹¹ Ma anjela samob, tañ sêkô sêgi lêpôj kinja to laumata ma bôc aclê auc nanj, sêu tauj têtap labôcgenj sêc lêpôj kinja ñanemja ma teterj mec gêdêj Anôtô ¹² ma sêsôm gebe “Binjanô, lambinj to ñawasi ma kauc mêtêja to danje ma wae to ñaclai ma ñajajja êndêj aêacnêj Anôtô tenjenj. Binjanô.”

¹³ Go laumata tenj kêtû kênac aê gebe “Êsêac tañ sêsô ñakwê kwalam-kwalam nanj, asa lau ma sêmêj anğa ondoc.” ¹⁴ Ma aê kasôm gebe “Ñoc apômtau, aôm kôjalagac.” Tec enj kêsôm gêdêj aê gebe “Gêjwapac kêkônijnj êsêac ñanô, tec sêmêj ma sêkwasiñ nêj ñakwê kêsêp Dombanê dec, tec ñakwê tau kêtû sêp.

¹⁵ Sêgôm amboac tonanj, tec sêkô Anôtônê lêpôj kinja ñanemja ma sêjam sakinj enj kêtôm bêc to gelenj sêmoa ênê lôm dabunj.

Ma ñac, tañ gêjgonj lêpôj kinja ñaô nanj,

mêjêtu nêj bec.

¹⁶ Mo to bu oc êjô êsêac êtiam atom.

Ma oc to gêj ñandanj tenj oc êtunj êsêac êtiam atom,

¹⁷ gebe Domba, tañ kêkô lêpôj ñalunjenj nanj, oc ejop êsêac

ma oc êwê êsêac sêndêj bumata mata jali sêna.

Ma Anôtô oc êmbunj êsêac matenjsulu samob anğa matenjsi su.”

8

Ñapej kêtû 7ña

¹ Domba kêkac ñapej kêtû 7ña su, go undambê ñagamêj ñajêj kêsa kêtôm ockatu ñasawa ñamakenj. ² Go galic anjela 7, tañ sêkô Anôtô lanjônemja nanj, sêkôc dauc 7.

³ Ma anjela tenj gêmêj kêkô kêsî altarnja. Enj kêkôc laclu gold gêjmalunja tenj. Ma sêkêj gêjmalu taêsam gêdêj enj gebe êkêj êtu da ênsac altar gold, tañ kêkô lêpôj kinja ñanemja nanj, êwiñ Anôtônê lau samob nêj mec. ⁴ Ma gêjmalu ñajadaunj gêôj sa anğa anjela, tañ kêkô Anôtô lanjônemja nanj lêma, kêpi gêwiñ Anôtônê launêj mec gêja. ⁵ Go anjela kêkôc laclu gêjmalunja jakêkêj ja anğa altar kêsêp e mênjêc ma kêbaliñ kêsêp nom gêja. Su, go wapap gêjac to gamêj ñakicsêa kêsa ma ôsic kêkac to ôjô gêjam.

Dauc kêtanj

⁶ Ma anjela 7, tañ sêkôc dauc 7 nanj, sêmasanj tauj gebe sênac êtanj.

⁷ Anjela ñamatanja gêjac dauc kêtanj ma kompoc to ja ma dec kêgalunj gêwiñ tau kêsêp nom gêja. Sêwa nom samuc kêkôc gêja ñamakenj têlêac ma sêwa ka kêkôc gêja tonj têlêac amboac tonanjenj. Tec ja genj nom ñamakenj tenj to ka ñatonj tenj su ma gêgwanj matac-matac samob tomalagenj.

⁸ Go anjela kêtû luagêcña gêjac dauc kêtanj ma gêj amboac ja genj lôc kapôêj tenj gêu tau kêsêp gwêc gêja. Gwêc tau sêwa kêkôc gêja têlêac ma ñatenj kêtû dec. ⁹ Ma sêwa gêj matenj jali,

tañ sêsê awerj sêmoa gwêc nañ, to wañ, tañ sêpoac gwêc nañ, kêkôc gêja tonj têtêac ma gêj maten jali nêñ tonj teñ to wañ natonj teñ sêjaña.

¹⁰ Go anjela kêtû têtêacña gêjac dauc kêtanj. Ma utitalata kapôênj teñ kêpôp anja umbonj kêtôm dawenj nawaô. Ma sêwa bu samob kêkôc gêja têtêac, tec jakêsêp natenj to kêsêp bumata gêwinj. ¹¹ Ma utitalata tau njaê gebe Namakic. Ma bu têtêac tau natenj namakic kêsa. Ma namalac taêsam sênôm bu namakic tau, tec sêmac êndu.

¹² Go anjela kêtû aclêña gêjac dauc kêtanj. Ma sêwa oc kêkôc gêja namakenj têtêac ma sêwa ajônj kêkôc gêja namakenj têtêac to sêwa utitalata kêkôc gêja tonj têtêac. Ma oc namakenj teñ to ajônj namakenj teñ ma utitalata natonj teñ gêjam kanuc. Ma têtôm oc to ajônj ma utitalata kêpô nomnja kêtû dambê kêtôm tonangenj.

¹³ Go galic to ganô momboanj teñ gêlôb gêmoo umbonj njalabu ma gêmôêc nja awa kapôênj gebe “Ojae, ojae, ojae, lau tañ sêngônj nom nanjmênj. Anjela têtêac tec sêmoa. Nêñ dauc embe êtanj, oc êsêacmênj sêngônj naeo njanôgoc.”

9

¹ Go anjela kêtû lemenj teñja gêjac dauc kêtanj. Ma galic utitalata teñ kêpôp anja umbonj kêsêp nom gêja, ma sêkênj ki gamênj njakêlêndinj secña gêdêñ enj. ² Ma enj kêlai gamênj njakêlêndinj njakam su ma jadauj kêpi anja gêsuj tau tonanj kêtôm ja geñ oba njatêac mênjgêjam oc to gamênj auc e njakesec kêsa. ³ Ma wagô sêsa anja jadauj njalêlôm mênjsêjam nom auc, ma nêñ njac lai kêtôm alidêbu nomnja nêñ. ⁴ Ma binj gêdêñ êsêac gebe sêngôm gêgwanj nomnja to gêñ njalauj matac-matac ma ka sec atom, têtû kasec namalac, tañ sepenj Anôtônê njatalô kêpi êsêac teñbelej atom nanjenj. ⁵ Mago wagô tau têtôm gebe sênac namalac êndu atom, sêlôc gebe sêlênsu êsêacgenj êtôm ajônj lemenj teñ. Sêlênsu êsêac nja njandanj êtôm alidêbu ênjac lau njandanj. ⁶ Êndênj njasawa tonanj namalac sêngôm gêñlêlôm gebe sêmac ênduña, mago sêngôm elêmê. Êsêac oc sênam awerj su gebe sêmac êndu, mago gêmac oc êc êsêac sugenj.

⁷ Wagô tau njalanô amboac hos, tañ sêmasanj kêtû sinjja nañ. Êsêac sêkuc gêñ amboac sunsuñ gold, ma êsêac lanônanô amboac namalac lanônanô. ⁸ Êsêac môkênjauñ baliñ amboac lauonênj ma lunjluñ amboac lewenênj. ⁹ Talic êsêac bônjdagi amboac maluku ki gêsanj auc, ma nêñ magênj njakicsêa amboac kareta, tañ hos taêsam sê ma sêlêti kêtû sinjja nañ. ¹⁰ Ma nêñ lênjuc tokêm amboac alidêbunênj, ma nêñ njac lai gêc njalênjuc tau njalêlôm, gebe têtû kasec njamalac êtôm ajô lemenj teñ. ¹¹ Anjela gamênj njakêlêndinj secña kêtû nêñ kinj, nê njaê nja Ebolai awerj gebe Abadon, ma nja aêac awerj gebe njac-gesenj-gênj-njamob-suwaga.

¹² Ojae namatanja mênjgêja su. Ojae luagêc gacgenj gêc, oc mênjêsa êtu njamu.

¹³ Go anjela kêtû 6nja gêjac dauc kêtanj. Ma aê ganô awa teñ kêsa anja jabo aclê, *tañ gêsac altar gold, tañ kêkô Anôtô lanônêmña nañ njakêclêsu. ¹⁴ Awa tau kêsôm gêdêñ anjela kêtû 6nja, tañ kêkôc dauc nañ, gebe “Ôngamboac anjela aclê, tañ sêkô êsêac tônj sêmoa bu kapôênj Euprat nañ su.” ¹⁵ Ma enj kêgaboac anjela aclê tonanj su. Anjela tau sêmasanj tauñ kêpi jala tonanj njaajônj to njabêc ma njacokatu su gebe sêwa namalac samob êkôc êna tonj têtêac ma sênac namalacnênj tonj têtêac tau natenj êndu. ¹⁶ Ma aê ganô sêsa sinjwaga, tañ sêngônj hos njad nañ, nêñ namba sa, ma namba tau 200 million. ¹⁷ Ma katuc kaiñ teñ kêsa e galic hos to lau, tañ sêngônj njad nañ. Êsêacnênj maluku kokoc kêtôm ja to majanj-majanj ma jonjonj. Ma hos tau môkênjapac amboac lewenênj, ma ja to jadauj ma talao kêsa êsêac awerjsuj. ¹⁸ Gêñwapac têtêac tonec ja to jadauj ma talao, tañ kêsa êsêac awerjsuj nañ, gesenj namalac, tañ sêwa kêkôc gêja tonj têtêac nañ, natenj su. ¹⁹ Hos tau nêñ njac lai njam kêsêp êsêac awerjsuj to nêñ lênjuc. Nêñ lênjuc tomôkênjapac amboac moac. Ma môkênjapac tau tonanj têtû kasec namalac.

²⁰ Ma namalac njagêdô, tañ gêñwapac tonanj gesenj êsêac su atom nañ, sêjam tauñ ôkwi anja nêñ kôm, tañ lemenj sêgôm nañ atom. Êsêac tetenj mec gêdêñ njalau sec sêwi sinj atom ma tetenj mec gêdêñ gwam, tañ sêmasanj nja gold to silber ma ki to poc ma ka, ma têtôm gebe sêlic gamênj to sêñô binj ma sêselêñj atom nañ. ²¹ Ma êsêac sêjam tauñ ôkwi anja nêñ lêñ sêjac namalac êndu to nêñ sôlônj toê-toê ma nêñ lêñ mockainjo to mockainjja ma nêñ binj geñgenjja atom. * jabo kapôênj aclê ma sêkênj jabo njakatu tau kêkô altar njakêclêsu aclê. ma êkênj jabo akatu tau k k altar akacñu acñ.

10

Anjela to buku saurj

¹ Go galic anjela njajanja teñ anja undambê kêsêp gêmênj. Enj kêkôm tau auc nja tao, ma kasômbuc teñ gêsac enj môkêapac, ma lanônanô amboac oc ma akaiñ amboac alê ja. ² Buku saurj teñ kêkac tau sa kwananjenj kêsêp enj lêma. Ma ketoc akaiñ anônja kêkô gwêc ma gasêña kêkô bau. ³ Go enj gêmôêc nja awa kapôênj amboac lewe kêtanj. Enj gêmôêc su, go wapap 7 sêjac

* 9:21: Lau Juda sêmasanj nêñ njagêlônj teñ. Êsêac sêsap

ma sêsôm binj. ⁴ Wapap 7 sêsôm binj su, ma gabe jato binj tau. Mago ganô awa tenj kêsâ anja undambê gêmênj gebe “Binj tanj wapap 7 sêsôm nanj, ênêc aômnganjen, oto sa atom.” ⁵ Go anjela, tanj galic enj kékô gwêc to bau nanj,

gêôc lêma anônja sa kêpi undambê gêja,

⁶ ma kêtôc lêma kêpi njac mata jalinja, tanj gêmôa tenjenj ma tenjenj.

Njac tanj kékênj undambê to njagênj samob ma nom to njagênj samob ma gwêc to njagênj samob. Ma anjela kêsôm gebe “Têm oc êmbacnê. ⁷ Êndênj tanj anjela kêtû 7nja ênac dauc êtanj nanj, Anôtô oc ênac dabinj nê binj njalêlômnja, amboac kêsôm njawae njajam tau lasê gêdênj propete, tanj têtû ênê sakinjwaga nanj.”

⁸ Ma awa, tanj ganô kêsâ anja undambê gêmênj nanj, kêsôm binj gêdênj aê kêtiam gebe “Ôna ma ôkôc buku, tê kékac tau sa kwanangenj kêsêp anjela, tanj kékô gwêc to bau nanj, lêma nê su.” ⁹ Tec aê gadênj anjela tau gaja ma kasôm gêdênj enj gebe “Ôkênj buku saunj tonanj êndênj aê.” Ma enj kêsôm gêdênj aê gebe “Ôkôc wacôninj. Buku tau oc êngôm nênj njatêtacsêga njamakic êsa. Mago awamsunj oc ênsaê njakana amboac lêp.” ¹⁰ Ma kakôc buku saunj tau su anja anjela lêma ma mênngaenj e kêsâê njakana amboac lêp gêc aocsunj. Aê kadanjgônj su, go njoc njatêtacsêga njamakic kêsâ. ¹¹ Ma sêsôm gêdênj aê gebe “Oc binj lasê êtiammanj êpi lau to-m-to-m to lau totonj-totonj ma lau awenj tenj-awenj tenj ma kinj tokinj.”

11

Sêwa-binj-sa-njanenjwaga luagêc

¹ Go sêkênj ôpic tenj kêtôm tôc tanam dônj gênjgê gêdênj aê ma sêsôm gêdênj aê gebe “Ôndi naônâm dônj Anôtôônê lôm dabunj to altar ma êsêac, tanj teterj mec sêmôa lôm dabunj njalêlôm nanj. ² Mago ondec malaclunj lôm dabunj njamagênja ênêcnja, ônam dônj atom. gebe sêkênj gêdênj lau samuc sêwê kainj ma êsêac oc sêka malac dabunj popoc êtôm ajônj 42. ³ Ma aê oc jakênj njoc sêwa-binj-sa-njanenjwaga luagêc. Êsêagêc sêsô talu sa ma seoc binj lasê êtôm bêc 1,260.” ⁴ Njac ulu tonanj têtôm katêkênj luagêc mê jakainj luagêc, tanj sêkô nom Njatau lanjônênj nanj. ⁵ Ma tenj embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, go ja êsa êsêagêc awenjsunj e naêninj agêcnênj njacjo su. Tenj embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, nanj sensej enj su ja ja êtôm tónênj. ⁶ Njalai gêdênj êsêagêc gebe sêmbôc umbonj auc e kom tenj ênac êndênj bêc êsêagêc seoc binj lasênja atom. Ma njalai gêdênj êsêagêc gebe sênâm bu ôkwi êtu dec. Ma êsêagêc oc sêlênsu nom nj gênjwapac tokainj-tokainj êtôm tanj taênj gêjam nanj.

⁷ Êndênj tanj sênac dabinj nênj kôm sêwa binj sanja nanj, bôc tau oc êpi anja njakêlêndinj sec mênjênac sinj êndênj êsêagêc e êku êsêagêc tulu ma ênac êsêagêc êndu. ⁸ Ma êsêagêcnênj njawêlêlanj oc ênêc malacsêga njaintêna. Êsêac sêlêwinj malac tau gebe Sodom to Aiguptu. Anja malac tonanj êsêac sêjac êsêagêcnênj Apômntau kakesotau. ⁹ Ma lau anja lau to-m-to-m ma lau tomôkê-tomôkê to lau awenj tenj-awenj tenj ma lau totonj-totonj sêlic êsêagêcnênj njawêlêlanj ênêc êtôm bêc têlêac ma njasêku ma sênac jao gebe sênsunj atom. ¹⁰ Ma lau nomnja oc têtû samuc êsêagêc sêmac êndunja ma têntac njajam, tec sêkênj gênj njajam-njajam njadmagenj êndênj taunj, gebe propete luagêc tonanj sêlêsu lau nomnja. ¹¹ Bêc têlêac ma njasêku gêjanja, go Njalau mata jalinja anja Anôtôônê kêsêp êsêagêcnênj njalêlôm gêja, tec agêc dêdi sêkô, ma êsêac, tanj sêlic êsêagêc nanj, têtêc taunj njanô. ¹² Ma njacagêc tau sênjô awa kapôênj kêsâ anja undambê ma kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Api tonec amênj.” Go tao tenj kêsunj êsêagêc sa sêpi undambê sêja ma agêcnênj I acjo sêlic êsêagêc sêpi sêja. ¹³ Ma gêdênj njasawa tonanj ôjô gêjam kapôênj e malac tonanj njandu samob embe tawa êkôc êna tonj 10, nanj njatenj gêjanja. Ma ôjô tau gesenj lau 7,000 su. Ma lau njagêdô têtêc taunj, tec tetoc Anôtô undambênja sa.

¹⁴ Ojae kêtû luagêcnja tec mênjgêja su. Ma ojae kêtû têlêacnja oc mênjêsa.

Dauc kêtû 7nja

¹⁵ Go anjela kêtû 7nja gêjac dauc kêtanj. Ma awenj kapôênj kêsâ anja undambê gebe “Aêacnênj Apômntau agêc nê Kilisi têtû nom njagamênj Njatau,

ma enj oc ênam gôlinj êmôa tenjenj ma tenjenj.”

¹⁶ Go laumata 24, tanj sêngônj nênj lêpônj sêmôa Anôtô lanjônênj nanj, sêu taunj têtap labôcgenj sêc ma teterj mec gêdênj Anôtô gebe

¹⁷ “O Apômntau Anôtô, njaninj Njatau, tanj gômôa gêdênj andanjenj ma galoc gômôa nanj, aêac anam danje aôm gebe kôwaka nênj njalai kapôênj sa ma gôjam gôlinj gômôa.

¹⁸ Lau samuc têntac njandanj kêsâ,

mago aôm têmtac njandanj kêsâ amboac tonanjenj.

Noc ômêtôc njacmatênja

to ôkênj njagêjô njajam êndênj propete, tanj têtû nênj sakinjwaga

to êndênj nênj lau ma êndênj êsêac lau saunj to kapôênj,

tanj têtêc aôm nênj njawêlêlanj, mênjgêdô lasê.

Noc onsenj êsêac, tanj sesenj nom nanj, tau tonec.”

¹⁹Ma Anôtônê lôm dabunj anga undambê ñakatam gêlêc su e Anôtônê poac ñakatapa, tanj kêkô ênê lôm dabunj nanj, kêtû awê. Go ôsic kêkac to gamênj ñakicsêa kêsa ma wapap gêjac to ôjô gêjam ma kompoc gêjac kapôênj.

12

Awê ma lêjuckê m nêj binj

¹Ma gêjtalô kapôênj tenj anga undambê mênjkêsa gebe awê tenj kêsô oc kêtû nê ñakwê ma kêkô ajônj ñaô ma kêkuc utitalata 12 kêtû sunsunj. ²Awê tau taê ma ñapalê kêtunj enj gebe êkôc, tec gêngônj jageo ma kêwakic.

³Go gêjtalô tenj anga undambê mênjkêsa. Lêjuckê m bomsamuc kapôênj tenj tomôkéapac 7 ma ñajabo 10 kêkuc sunsunj 7. ⁴Ma nê lêjuc gêbam utitalata umbonjja tonj têtêac tonanj ñatenj pinpanj, ma kêpalip kêsêp nom gêja. Go lêjuckê m jakêkô awê, tanj gebe êkôc ñapalê nanj lanjônê m. Enj kêkô ma kêsaê gebe awê êkôc ñapalê su acgom, go enj êndanjônj ñapalê tau su. ⁵Awê tau kêkôc ñapalê ñac. Ñapalê tau tonanj oc ênam gôlinj lau samuc samob ña tôcki. Go gêj tenj kêjanjgo ñapalê su gêdênj Anôtô to nê lêpônj gêja. ⁶Ma awê tau kêsa gamênj sawa gêja. Anôtô tau kêmasanj gamênj ñasawa tenj kêtû enjja gebe sêlôm enj anjga tônê êtôm bêc 1,260.

⁷Go sinj kêsa anjga undambê. Mikael to nê anjela sêjac sinj gêdênj lêjuckê m. Ma lêjuckê m to nê anjela sêjac sinj gêdênj êsêac, ⁸mago sêku êsêac tulu atom, tec lêjuckê m to nê anjela nênj ñasawa tenj gêc undambê kêti am atom. ⁹Êsêac têtinj lêjuckê m kapôênj, moac lanjgwa tau, tanj sêsam enj gebe ñackêlênsônj-binjwaga me Sada nj nanj su. Ñac tau kêsau nom ñagamênj samob. Êsêac têtinj enj to nê anjela su sêsêp nom sêja. ¹⁰Go ganjô awa kapôênj anga undambê kêsa gebe “Galoc moasinj to ñajanja ma gôlinj kinjja gêmu gêdênj aêacnênj Anôtô gêja.

Ma ênê Kilisinê ñaclai kêsa, gebe têtinj ñac, tanj kêkô Anôtô lanjônê m ma kêgôlinj binj kêpi aêacnênj lasitêwai nanj su. Enj kêgôlinj binj kêpi êsêac kêtôm bêc to gelenjenj.

¹¹Ma êsêac sêku enj tulu ña Dombanê dec to ña nênj binj, tanj sêwa sa nanj.

Êsêac têtac gêwinj gebe sêmoa matenj jali atom, tec sêmac êndu.

¹²Amboac tonanj undambê to amac, tanj anjgônj undambê nanj, têtac ñajam êsa.

Ojae, nom to gwêcmênj,

Sada nj kêsêp gêdênj amac gêwac totêtac ñandanj kapôênj, gebe enj kêjala su gebe nê têt kêtû dambêgac.”

¹³Gêdênj tonanj lêjuckê m kêjala gebe têtinj enj su kêsêp nom gêja, tec kêjanda awê, tanj kêkôc ñapalê ñac nanj. ¹⁴Ma sêkênj momboanj kapôênj ñamagê luagêc gêdênj awê tau, gebe êiôp êna nê mala, tanj gêc gamênj sawa nanj. Êsêac oc sêlôm enj anjga tônê êtôm jala têtêac ma ajônj 6, gebe êmoa jaêc moac. ¹⁵Tec moac gêluc bu kapôênj kêsa awasunj kêdaguc awê tau gêja, gebe êc enj su. ¹⁶Mago nom gêjam awê tau sa ma gêja awasunj e kêdanjgac bu, tanj lêjuckê m gêluc kêsa awasunj nanj su. ¹⁷Tec lêjuckê m têtac ñandanj gêdênj awê tau ma gêja gebe ênac sinj êndênj ênê wakuc ñagêdô, tanj sêmasanj Anôtônê binjsu to sêwa Jesunê mêtê sa nanj. ¹⁸Ma lêjuckê m kêkô ambêô.

13

Bôc luagêc nêj binj

¹Go galic bôc tenj kêpi anjga gwêc gêmênj. Bôc tau nê jabo 10 ma môkéapac 7. Ma sunsunj 10 gêsac nê jabo ñaô ma teto ñaê alôb-alôb gêsac môkéapac. ²Ma bôc tau, tanj galic nanj, ñalanjô amboac pusip salejja kapôênj ma akainj amboac iwanê ma awasunj amboac lewe awasunj. Ma lêjuckê m kêkênj nê ñajanja to nê lêpônj ma nê ñaclai kapôênj gêdênj enj. ³Ma sêlic bôc tau nê môkéapac tau ñatenj kêtôm sêjac êndu, mago ñakamoc sec tau gêmô. Tec lau nomnja samob sê taênj ma têtadag bôc tau. ⁴Ma êsêac tetenj mec gêdênj lêjuckê m gebe kêkênj ñaclai gêdênj bôc, go tetenj mec gêdênj bôc tau ma sêsôm gebe “Asa kêtôm bôc tonanj ma asa kêtôm gebe ênac sinj êndênj enj.”

⁵Ma Anôtô gêlôc gebe bôc etoc tau sa ña awasunj kapôênj to êsôm binj alôb-alôb, ma kêkênj ñaclai gêdênj enj gebe êngôm gênj tau êtôm ajônj 42. ⁶Bôc tau gêja awasunj ma kêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô to kêpi ênê ñaê to ênê andu ma kêpi êsêac, tanj sêngônj undambê. ⁷Ma Anôtô gêlôc gebe enj ênac sinj êndênj Anôtônê lau e êku êsêac tulu. Ma kêkênj ñaclai gêdênj enj gebe êtu lau tomôkê-tomôkê to lau to-m-to-m ma lau awenj tenj-awenj tenj to lau totonj-totonj samob nênj ñatau. ⁸Ma lau nomnja samob oc tetenj mec êndênj bôc tau. Mago gêdênj tanj Anôtô kêkênj undambê to nom atomgenj nanj, lau tonanj nênj ñaê kêsêp Domba, tanj sêjac êndu nanj, nê buku mata jalinja atom.

⁹ Nac tenj në tanjasunj embe ênêc, nanj, ênjômanj.

¹⁰ Embe ênac nac tenj njawae gebe êngônj kapoacwalô, oc êsêp kapoacwalô êna.

Ma embe ênac nac tenj njawae gebe sênac enj na sinj êndu, oc sênac enj êndu.

Amboac tonanj Anôtônê lau sêoc gêjwapac totêntac êpa sugenj ma sêkênj êwiinj.

¹¹ Go galic bôc tauja tenj kêpi anja nom njalêlôm gêmênj. Bôc tonanj në jabo luagêc kêtôm dombanê, mago kêsau binj kêtôm lênjuckê. ¹² Ma gêjam kôm nja bôc njamatanja në njacjai gêmoa bôc tau lanjônêmj. Ma kêkac nom to êsêac, tanj sêngônj nom nanj, gebe tetenj mec êndênj bôc njamatanja tonjakamoc sec, tanj gêmô su nanj. ¹³ Ma enj gêgôm gêjtalô kapôênj-kapôênj. Enj kêkênj ja kêsêp anja undambê gêmênj nom mênj-njamalac samob sêlic. ¹⁴ Bôc tau kêsau gêoc lau nomnja samob nja gêjtalô, tanj Anôtô gêlôc gebe êngôm êmoa bôc njamata njalanjônêmj nanj. Ma bôc tau kêsôm gêdênj lau nomnja gebe sêmansanj bôc, tanj kêtap sinj njakamoc sa, mago gêmoa mata jali nanj, në njakatu tenj. ¹⁵ Ma Anôtô gêlôc, tec bôc tau gêju awajaô mata jali kêsêp bôc njakatu gebe bôc njakatu êsôm binj ma ensenj êsêac, tanj tetenj mec êndênj njakatu atom nanj su. ¹⁶ Ma bôc tau kêkac njamalac samob, lau sau nj to kapôênj ma lau tolêlôm to lau njalêlôm sawa ma lau, tanj sêmoa nênj létêgej nanj, to gêjôma gebe sepej njatalô tenj ênêc lemenj anônja me tenjbelej. ¹⁷ Nac tenj embe êtap njatalô tonanj sa atom, oc êtôm gebe ênam ôli gêj me êkênj gênj êndênj lau sênam ôli atom. Njatalô tonanj bôc tau në njê me njê tau njanamba. ¹⁸ Amboac tonanj lau tokauc mêtênja taênj ênam binj tau acgom. Nac tokauc êkip bôcnê namba njam saman, gebe namba tau njamalac tenj në. Ma namba tau 666.

14

Lau 144,000 nêj wê

¹ Go gaoc matocanô sa ma galic Domba tau kêkô lôc Sion ma lau 144,000, tanj teto êsêagêc Tama nênj njê kêpi êsêac tenjbelej nanj, sêkô sêwiinj enj. ² Ma ganjô awa tenj kêsa anja undambê kêtôm bu taêsam njakicsêa ma kêtôm wapap gêjac kapôêjanô. Ma ganjô awa tau amboac lau wênja sêjac nênj gêj wênja kêtanj. ³ Lau tau sêjam wê wakuc tenj sêkô lêpônj kinja to bôc aclê ma laumata lanjônêmj. Nac tenj kêtôm gebe ênjô wê tonanj e êtu tôj enj atom, lau 144,000 taujnenj, tanj Domba gêjam ôli êsêac su anja nom nanj, tec sêjam. ⁴ Lau tonanj njai têtû sec gêdênj lauo atom, sêmoa tonênj njalêlôm njawasigenj. Êsêac tédaguc Domba sêsa intêna samob, tanj enj kêsa nanj. Domba gêjam ôli êsêac su anja njamalacnênj e têtû Anôtô agêc Domba nênj gêj njanô njamêc. ⁵ Binjansanj tenj kêsa êsêac awenjsunj atomanô, gebe êsêacnênj keso masi.

Ajela têlêac nêj binj

⁶ Go galic ajela tenj gêlôb gêmoa undambê njalêlôm. Enj kêkôc njawae njam tenjenj tenj gebe êsôm lasê êndênj lau, tanj sêngônj nom nanj, ma êndênj lau totôj-totôj samob to lau tomôkê-tomôkê ma lau awenj tenj-awenj tenj to lau to-m-to-m. ⁷ Enj kêsôm nja awa kapôênj gebe “Atêc Anôtô to atoc enj taujenj sa, gebe ênê mêtôc njanoc mênjkêsa. Atenj mec êndênj njac, tanj kêkênj undambê to nom ma gwêc to bumata nanj.”

⁸ Ma ajela tenj kédaguc mênjkêtu luagêc ma kêsôm gebe “Sêku Babel kapôênj tulu, sêku tulugac, Babel tau kêkênj në wain têtac njakalacnja gêdênj lau samuc sênom.”

⁹ Go ajela tenj kédaguc êsêagêc mênjkêtu têlêac. Enj kêsôm nja awa kapôênj gebe “Tenj embe etenj mec êndênj bôc to êndênj në njakatu ma êkôc njatalô ênêc têbêla me lêma, ¹⁰ nanj oc ênom wain Anôtônê têtac njandanja, tanj kêkêc kêsêp në têtac njandanj njalacu, kêgalunj gêwiinj tenj atom. Ma sêlênsu njac tau nja ja to talao anja ajela dabunj to Domba lanjônêmj. ¹¹ Ja tanj êlênsu êsêac nanj, njajadanj oc êpi endenj tøjnenj. Êsêac tanj tetenj mec gêdênj bôc to gêdênj ênê njakatu ma sêkôc ênê njê njatalô sa nanj, oc sêniinj awenj atom êtôm bêc to elenjenj.”

¹² Amboac tonanj Anôtônê lau, tanj sêmasanj Anôtônê binjsu to sêkênj gêwiinj Jesu nanj, sêoc gêjwapac totêntac êpa sugenj.

¹³ Go ganjô awa tenj kêsa anja undambê gebe “Oto gebe Aê aoc êoc lau, tanj Apômtau gêbinj êsêac tøj ma sêmac êndu galoc ma êndênj bêc njamuja samobgenj.” Nalau Dabunj kêsôm gebe “Binjanô, êsêac oc sêwi nênj kolenj sinj ma sêniinj awenj gebe nênj kolenj njanô kédaguc êsêac.”

Têm sejoj kôm njanô sanja

¹⁴ Go gaoc matocanô sa ma galic tao sêpsêp tenj ma njac tenj amboac njamalacnê latu gêngônj tao tonanj njê. Enj kêkuc sunsunj gold ma lêma kêmêgôm bôjanj jalô njamata tenj. ¹⁵ Ma ajela tauja tenj kêsa anjalôm dabunj mênjgêmoêc nja awa kapôênj gêdênj njac, tanj gêngônj tao njê nanj, gebe “Ôsakinj nêmj bôjanj jalô naônêc kôm njanô sa gebe noc tajonj kôm njanô sanja mênjkêsa ma gêj nomnja kêtu lêwê su.” ¹⁶ Tec njac, tanj gêngônj tao njê nanj, gêjac bôjanj jalô kêsêp nom ma gêjac nom njakôm njanô sa.

¹⁷ Go anjela tauᵑa tenj kesa anja lôm dêbuᵑ, taᵑ kékô undambê nanj, gêmêᵑ ma gêôc bôjan jalô ᵑamata tenj amboac tonanᵑ.

¹⁸ Go anjela tauᵑa tenj kesa anja altar gêmêᵑ gêwiᵑ, nanj kêtû ja ᵑatau ma gêmôêc ᵑa awa kapôêᵑ gêdêᵑ ᵑac tobôjan jalô ᵑamata tonanᵑ gebe “Ôsakinᵑ nêᵑ bôjan jalô ᵑamata êna ma oᵑon ᵑanô anja nom ᵑakôm wainᵑa sa, gebe wain ᵑanô kêtû lêwê su.” ¹⁹ Go anjela gêjac nê bôjan jalô kêsêᵑ nom ma keᵑon wain ᵑanô anja nom sa jakêbaliᵑ ᵑanô tau kêsêᵑ sêpip wain ᵑamala kapôêᵑ. ᵑamala tau tonanᵑ Anôtônê têtac ᵑandanᵑ. ²⁰ Êsêac sêpip wain ᵑanô sêmoa malac ᵑamagê e dec kesa sêpip wain ᵑamala tau. Dec tau kêsunᵑ kêtôm gebe ênôm hos auc e êndêᵑ ᵑagôliᵑ ma keselenᵑ gêja kêtôm 300 kilometer.

15

Anjela togerᵑwapac ᵑamuᵑa tau

¹ Go galic gêᵑtalô-kapôêᵑ kaiᵑ tenj gêc undambê. Anjela 7 sêkôc gêᵑwapac ᵑamuᵑa 7 tau. Anôtônê têtac ᵑandanᵑ oc ênac dabiᵑ tau êpi gêᵑwapac tonec.

² Ma galic gêᵑ amboac gwêc, nanj kêtôm glas sêgaluᵑ gêwiᵑ ja. Ma galic lau, taᵑ sêku bôc to nê ᵑakatu ma nê ᵑaê ᵑanamba tulu nanj, sêkôc Anôtônê geᵑ wêᵑa sêkô gwêc glas tau ᵑatali.

³ Êsêac sêjam Anôtônê sakinᵑwaga Mose nê wê ma Dombanê wê gebe

“O Apômtau Anôtô, ᵑaniniᵑ ᵑatau,

aômᵑnêᵑ kôm kapôêᵑ to kaiᵑ tenj.

O lau totonᵑ-totonᵑ samob nêᵑ kiᵑ,

aômᵑnêᵑ lêᵑ samob jagêdêᵑ to biᵑᵑanô.

⁴ O Apômtau, asa oc êtêc aôm atom,

ma asa oc etoc aômᵑnêᵑ ᵑaê sa atom.

Gebe aôm taômgeᵑ dabuᵑ.

Lau totonᵑ-totonᵑ samob mêtetenᵑ mec êndêᵑ aôm,

gebe nêᵑ iêᵑ kômêtôc biᵑ jagêdêᵑᵑa kêtû awê sugac.”

⁵ Tonanᵑ su, go galic lômbec undambêᵑa, taᵑ kêtû Anôtô gêmoa gêwiᵑ nê lau ᵑabelo nanj, ᵑakataᵑ gêlêc tau su. ⁶ Ma anjela 7, taᵑ sêkôc gêᵑwapac 7 nanj, sêsa anja lôm dêbuᵑ sêmêᵑ. Êsêacnêᵑ ᵑakwê ᵑawasi e ᵑaeb ᵑaôma ma sêjandiᵑ ômbiᵑkap gold gêsac bôᵑdagi. ⁷ Go bôc aclê nêᵑ tenj kékêᵑ laclu gold 7 gêdêᵑ anjela 7 ma Anôtô mata jali tengeᵑ ma tengeᵑᵑa nê têtac ᵑandanᵑ kêsêᵑ laclu tau e mêᵑgêc. ⁸ Ma Anôtônê ᵑawasi to nê ᵑaclai ᵑajadauᵑ gêjam lôm dabuᵑ ᵑalêlôm auc ma ᵑac tenj kêtôm gebe êsô lôm dabuᵑ êna atomanô e anjela 7 nêᵑ gêᵑwapac mêtêᵑnac pep acgom.

16

Anôtônê têtac ᵑandanᵑ ᵑalacu 7

¹ Ma ganô awa kapôêᵑ kesa anja lôm dabuᵑ ma kêsôm gêdêᵑ anjela 7 tonanᵑ gebe “Ana akêc Anôtônê têtac ᵑandanᵑ ᵑalacu 7 êsêᵑ nom êna.”

² Go anjela ᵑamata jakêkêc nê laclu kêsêᵑ nom gêja. Ma lau, taᵑ sêkôc bôcnê ᵑatalô sa to tetenᵑ mec gêdêᵑ ênê ᵑakatu nanj, têtac gwatêlê sec to ᵑandanᵑ sa.

³ Go anjela kêtû luagêcᵑa kékêc nê laclu kêsêᵑ gwêc gêja e kêtû dec. Ma dec tau amboac ᵑacmatê ᵑadec. Ma gêᵑ matenᵑ jali samob, taᵑ sêmoa gwêc nanj, sêmac endu.

⁴ Go anjela kêtû têtêacᵑa kékêc nê laclu kêsêᵑ bu to bumata samob gêja e kêtû dec. ⁵ Ma aê ganô bu tau ᵑaajela kêsôm gebe

“O ᵑac dabuᵑ tau, taᵑ galoc gômoa to andanᵑeᵑ gômoa nanj,

aôm ᵑac gêdêᵑ, tec kômêtôc biᵑ ᵑalêᵑ amboac tonanᵑ.

⁶ Êsêac sêkêc Anôtônê lau to propete nêᵑ dec siᵑ,

ma galoc kôkêᵑ dec gêdêᵑ êsêac sênôm.

ᵑagêᵑ to nanj jakêtom êsêacnêᵑ keso solop.”

⁷ Ma ganô awa kesa anja altar gebe

“Biᵑᵑanô, Apômtau Anôtô, ᵑaniniᵑ ᵑatau,

aômᵑnêᵑ mêtôc tau biᵑᵑanô to jagêdêᵑgoc.”

⁸ Go anjela kêtû aclêᵑa kékêc nê laclu kêsêᵑ oc e kékêᵑ oc ᵑaja kapôêᵑ kêpac ᵑamalac. ⁹ ᵑandanᵑ kapôêᵑ tau kêpac ᵑamalac, e sêsôm biᵑ alôb-alôb kêpi Anôtônê ᵑaê, gebe ênê ᵑaclai kêtû gêᵑwapac tonanᵑ ᵑamôkê, tec sêjam tauᵑ ôkwi ma tetoc eᵑ sa atom.

¹⁰ Go anjela kêtû lemenᵑ tenᵑᵑa kékêc nê laclu kêsêᵑ bôc tau nê lêpôᵑ. Ma bôcnê gamêᵑ samob ᵑakesec kesa. Ma ᵑandanᵑ gêgôm ᵑamalac e sêᵑac imbelenᵑ. ¹¹ Ma sêsôm biᵑ alôb-alôb kêpi Anôtô undambêᵑa kêtû nêᵑ ᵑandanᵑ to gwatêlêᵑa. Mago sêjam tauᵑ ôkwi sêwi nêᵑ lêᵑ lanᵑwa siᵑ atom.

¹² Go anjela kētu 6ña kékéc nè laclu kêsép bu kapôêr Euprat e bu tau kêpa. Gêgôm tonaj gebe êmansanj kinj anja oc ñamña nën intêna. ¹³ Ma aê galic ñalau ñatêmui têtêac amboac ôpoac sêsa anja lènjuckêm agéc bôc ma propete dansanj awensuj sêmêj. ¹⁴ Êsêac ñalau sec, tanj sêgôm gêntalô nanj, nën ñalau. Êsêac dêdêr kinj, tanj sêngôj têtôm nom ñagamêj samobgen nanj sêja, gebe sejoj êsêac sa ma sênac sinj êndêj ñaninij Ñatau Anôtô nè béc kapôêj.

¹⁵ “Alic acgom, aê oc jawac amboac ñacgenj. Aê aoc êoc êsêac, tanj sêjam jali ma sêso nën ñakwê banjen nanj, gebe sêsêlêj toôlinj ñadma e lau sêlic êsêac ôlinj ñagêj majenja atom.” ¹⁶ Go ñalau sec sêkac kinj sa sêpi tagerj anja gamêj, nanj sêsam ña Ebolai awenj gebe Harmagedon.

¹⁷ Go anjela kētu 7ña kékéc nè laclu kêsép ñalaulau. Ma awa kapôêr kêsa anja lèpôj kinja, tanj kékô lôm dabun nanj, gebe “Gêjac dabinj sugac.” ¹⁸ Ma ôsic kékac to gamêj ñakicsêa kêsa ma wapap gêjac to ôjô gêjam secanô. Ôjô secanô amboac tonaj gêjam gêdêj têm ñamalac sêngôj nomja tenj atomanô. ¹⁹ Malacsêga tau kékac tau kékôc gêja ñapopoc têtêac, ma lau samuc nën malac sêku sa. Ma Anôtô taê gêjam malac Babel kapôêj, tec kékêj wain laclu tenj gêdêj enj gênôm. Wain tau ênê têtac ñandanj kapôêj. ²⁰ Go nuc samob sêc su ma lôc samob malenmê. ²¹ Ma kompoc ñamatu kapôêj-ka-pôêj, tenj ñawapac kêtôm padi talu tenj gêjac anja undambê kêsép mênkêpi ñamalac e ñamalac sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô kētu kompoc tau ñagêjwapacña, gebe gêjwapac tonaj kapôêjanô sec.

17

Awê mockainjo agéc bôc tau

¹ Ma anjela 7, tanj sêkôc laclu 7 nanj, nën tenj kêsa mênkêsôm gêdêj aê gebe “Ômôêj, aê jatôc mockainjo towac, tanj gêngôj bu kapôêj ñatali nanj, nè mêtôc êndêj aôm. ² Kinj nomja sêgôm gêj mockainja gêdêj enj, ma lau tanj sêngôj nom nanj, sênôm ênê wain mockainja e kêjanj êsêac.”

³ Go katuc kainj tenj kêsa e ñac tau gêôc aê kasa gamêj sawa tenj gaja. Ma galic awê tenj gêngôj bôc bomsamuc tenj ñaô, ma teto ñaê alôb-alôb gêjam enj ôli auc. Ma bôc tau môkêapac 7 to nè jabo 10. ⁴ Awê tau kêsô ñakwê asôsamuc to bomsamuc ma gêjam gêlôj tau ña gold ma pocawa to kékôm. Lêma kékôc laclu gold, tanj awê tau nè mockainj ñagêj môp to ñatêmui kêsép e mêngec. ⁵ Ma teto ñaê tenj géc enj têtela, nanj ñam kêsép lèlôm gebe “Babel kapôêj, nom ñamockainjo samob to gêj môpja samob ñatêna.” ⁶ Ma galic awê tau gênôm Anôtônê lau to lau, tanj sêwa Jesu sa nanj, nën dec e kêjanj enj.

Gêdêj tanj galic enj nanj, gaê taêc enj ñanô. ⁷ Mago anjela kêsôm gêdêj aê gebe “Gôê taêm kētu asagenja. Aê oc jawa awê to bôc tomôkêapac 7 ma nè jabo 10, tanj kêbalanj awê tau nanj, nën ñam kêsép lèlômja sa êndêj aôm. ⁸ Bôc tanj gôlic nanj, gêmoa gêdêj gêmunjenj e galoc malamê, ma malôjenj acgom, go êpi anja gêsujbôm êmêj e ênanja. Lau tanj sêngôj nom nanj, oc sêlic bôc tau, tanj gêmunjenj gêmoa e galoc malamê ma oc mêngeô lasê étiam nanj, ma sê taêj. Mago gêdêj tanj Anôtô kékêj undambê to nom atomgenj nanj, lau tanj sê taêj nanj, nën ñaê kêsép buku mata jalinja atom.

⁹ “Amboac tonaj lau tokauc mêtêja taêj ênam binj tau acgom. Môkêapac 7 têtôm lôc 7, tanj awê gêngôj ñaô, nanj. Môkêapac tau têtôm kinj 7 amboac tonaj. ¹⁰ Kinj lemenj tenj sêjanja su. Tenj tec gêmoa. Ma tenj gêmêj atom tagenj. Enj embe êmêj, oc êmoa ñasawa dambêjenj. ¹¹ Ma bôc tau, tanj gêmunjenj gêmoa ma galoc malamê nanj, kētu kinj 8ña. Enj anja êsêac 7 nën, mago oc ênanja.

¹² “Ma jabo 10, tanj gôlic nanj, têtôm kinj 10, tanj sêkôc nën gôlinj kinja sa atom tagenj. Mago êsêac oc sêkôc ñaclai kinja sa êtôm ockatu ñasawa tagenjenj sêwinj bôc tau. ¹³ Êsêacnêj binj kêpi tagenj ma sêkêj nën ñajana to ñaclai gêdêj bôc tau. ¹⁴ Êsêac oc sênac sinj êndêj Domba, mago Domba tau oc êku êsêac tulu, gebe enj kētu apômtaunêj Apômtau to kinjênj Kinj. Ma lau, tanj enj kêkalem to kêjalinj êsêac sa ma têtadag enj ñajênjenj nanj, sênac sinj sêwinj enj.”

¹⁵ Go anjela kêsôm gêdêj aê gebe “Bu tanj gôlic mockainjo gêngôj ñatali nanj, kêtôm lau to-m-to-m to lau tomôkê-tomôkê ma lau totonj-tonoj to lau awenj tenj-awenj tenj. ¹⁶ Ma jabo 10, tanj gôlic nanj, to bôc tau, nanj têtac gedec mockainjo. Êsêac sêjanjo ênê gêj samob su e êmoa ôli ñaômagenj êmoa nè tauja, ma sêninj ênê ñamêsôm to sêkêj ja êninj enj su. ¹⁷ Binj tonaj êsa gebe Anôtô kékêj kêsép êsêacnêj ñalèlôm gebe sêngôm ênê binj êtu anô, tec kékêj êsêacnêj ñalèlôm kêpi tagenj ma sêwi nën gôlinj kinja sinj gêdêj bôc tau ênêc e Anôtônê binj ñanô êsa acgom.

¹⁸ “Ma awê, tanj gôlic nanj, kêtôm malacsêga, tanj gêjam gôlinj kinj nomja samob.”

18

Babel kêku sa

¹ Tonaŋ su, go galic aŋela tauŋa teŋ aŋga undambê kêsêp gêmêŋ, eŋ toŋaclai kapôêŋ, ma nê ŋawasi kêpô nom. ² Eŋ gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gebe “Sêku Babel kapôêŋ tulu, sêku tulugac, Babel kêtû ŋalau sec nêŋ malac sêŋgôŋŋa ma kêtû ŋalau ŋatêmui to moc sec, taŋ ŋamalac dedec naŋ ŋagêsun, ³ gebe lau samuc samob sênôm ênê wain mockaiŋoŋa to kiŋ nomŋa sêgôm mockaiŋ gêdêŋ eŋ ma eŋ mata katu gêŋboa, tec gêjam ôli gêŋ gêdêŋ lau-têtuii-gaŋwaga nomŋa ŋawaô e êsêac têtû lau toêlôm.”

⁴ Go gaŋô awa teŋ kêsâ aŋga undambê gebe “O ŋoc lauac, awi malac tonan siŋ asa amêŋ, gebe awê kaiŋ ênê sec awiŋ atom, ma atap ênê gêŋwapac sa awiŋ atom.

⁵ Eŋ gêgôm sec jagêboa-jagêboa ma ŋatêpôê kêpi e jagêjam undambê tôŋ, ma Anôtô taê gêjam ênê lêŋ keso tonan gêmoa.

⁶ Aŋgôm êndêŋ eŋ êtôm eŋ gêgôm gêdêŋ amac. Akêŋ ênê kôm sec ŋagêjô êndêŋ eŋ êtu dim luagêc.

Eŋ kêjalij gêŋ anômŋa toŋaclai kêsêp laclu teŋ, tec amac ajalij gêŋ toŋaclai êsêp laclu teŋ êtu dim luagêc.

⁷ Eŋ ketoc tau sa ma kêmoasiŋ tau ŋasec, tec akêŋ ŋagêjô ŋandanj to gêŋwapac ŋadôŋ êtôm ênê gêŋ tonan. Eŋ kêsôm gêdêŋ tau gêc nê ŋalêlômgen gebe Aê awêtuc atom, aê gaŋgôŋ kwinnê lêpôŋ ma gêŋwapac teŋ oc êtap aê sa atom.

⁸ Kêtû tonanŋa gêŋ ŋandanj tonec ŋai êpi eŋ êndêŋ bêc tagenj gebe gêmacanô to gêŋwapac ma tóbôm to ja êniŋ eŋ gebe ênê mêtôcwaga, Apômtau Anôtô, eŋ ŋac ŋajaŋa.”

⁹ Kiŋ nomŋa, taŋ sêgôm mockaiŋ gêdêŋ eŋ to sêmoasiŋ tauŋ ŋasec sêwiŋ eŋ naŋ, êndêŋ bêc sêlic ja êniŋ gamêŋ ŋajadauŋ naŋ, oc sênam awenj su to têtaj taŋjiboa ŋanô êtu eŋŋa. ¹⁰ Êsêac oc sêkô jaêcgenj gebe têtêc tauŋ êtu ênê andanŋa ma sêsôm gebe “Ojae, ojae, aôm malacsêga Babelma, aôm malac ŋajaŋa,

mago sêmêtôc aôm gêdêŋ ockatu ŋasawa tagenjenj.”

¹¹ Ma lau-têtulu-gêŋwaga nomŋa sêpuc taŋjiboa sa ma têtaj kêpi eŋ gebe lau teŋ oc sênam ôli êsêacnêŋ waba êtiam atom. ¹² Waba tau tonec gold to silber ma pocawa to kêkôm ma obo sêpsêp to asôsamuc ma ŋawasi to bomsamuc, ka ŋamalu tokaiŋ-tokaiŋ ma andu ŋagêŋlêlôm, taŋ sêmasan ŋa bôc ŋajabo to ŋa ka ŋajam-ŋajam ma ŋa ki kokoc to jejec ma ŋa poc ŋawasi, ¹³ ma môsê to katêkwi ma gêŋmalu to salij ma gêŋmalu jadauŋŋa, ma wain to niptêkwi ma polom to jaŋgom ma bulimakao to domba ma hos to kareta ma gêŋôma to ŋamalacnêŋ katuŋ.

¹⁴ Ma lau-têtulu-gêŋwaga sêsôm gebe “ŋanô taŋ gôgôm mocsac naŋ, kêtaiŋ tau su aŋga aômênem.

Ma moasiŋ nomŋa to gêlôŋ samob gêwi aôm siŋ gêjaŋa, ma oc ôtap gêŋ tonan ŋai ŋatenj sa êtiam atomanô.”

¹⁵ Lau-têtulu-gêŋwaga taŋ têtû lau tolêlôm kêtû eŋŋa naŋ, sêkô jaêcgenj gebe têtêc tauŋ kêtû ênê ŋandanŋa ma sêpuc taŋjiboa sa ma têtaj gebe

¹⁶ “Ojae, ojae, malacsêga tauma. Eŋ kêsô ŋakwê kwalam-kwalam to asôsamuc ma bomsamuc ma gêjam gêlôŋ tau ŋa gold to pocawa ma kêkôm.

¹⁷ Mago gen tolêlôm-tolêlôm tau gêjaŋa gêdêŋ ockatu ŋasawa tagenjenj.”

Ma kapitai wanŋa samob ma lau, taŋ sêjam ôli wanj gebe sêna gamêŋ tenjamêŋ teŋ naŋ, ma lau wanŋa to êsêac samob, taŋ sêjam kôm gwêcŋa naŋ, sêkô jaêcgenj. ¹⁸ Êsêac sêlic ja gen malac tau ŋajadauŋ, tec têtaj ma sêsôm gebe “Asa malac teŋ kêtôm malacsêga tônê.”

¹⁹ Êsêac segaiŋ kekop mênșêpalip kêpi môkêŋapac ma sêpuc taŋjiboa sa ma têtaj to sêmôêc gebe “Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Ênê gêŋ tolêlôm-tolêlôm gêgôm lau samob, taŋ nêŋ wanj kêpoac gwêc naŋ, têtû lau tolêlôm. Mago gêjaŋa gêdêŋ ockatu ŋasawa tagenjenj.

²⁰ O undambê to Anôtônê lau ma aposolo to propete, têtmtac ŋajam êsa êtu malac tônêŋa, gebe Anôtô kêmêtôc malac tau gêjô sec,

tañ gêgôm gédên amac nanj sugac.”

²¹ Go aŋela ŋajaŋa teñ gêoc poctêmui kapôêŋanôtêna teñ sa ma gêu kêsêp gwêc gêja ma kêsôm gebe

“Sêu malacsêga Babel gôdub tagenj amboac tonanj ma têtap malac tau sa êtiam atomanô.

²² Ma sênac gêj wêja to onj

ma sêju gasuc to sênac dauc êtanj aŋga nêŋ malacluj êtiam atom.

Ma têtap lau lemenj mêtêja tokainj-tokainj samob sa sêmoa aôm ŋalêlôm êtiam atom.

²³ Lamp ŋawê teñ êpô aôm êtiam atom,

ma sêjô awêlagêc ŋac sênam tauj ŋaonda aŋga aôm nêŋ êtiam atom.

Binj tonanj êtap aôm sa gebe aôm nêŋ lau-têtulu-gêjwaga têtû nom ŋatau kapôêŋanô.

Ma kôsau lau samuc nomja samob ŋa nêŋ binj beŋja.”

²⁴ Ma têtap propete ma Anôtônê lau to lau samob, tañ sêjac êndu aŋga nom nanj, nêj dec sa aŋga malac tau.

19

¹ Tonanj su, go ganjô ŋaôndu kapôêj aŋga undambê amboac lau taêsam awerj, sêsôm gebe “Haleluja.

Aêacnêj Anôtô kêtû moasinj ênam aêac kêsija

ma ŋawasi to ŋajaŋa ŋatau.

² Ênê mêtôc samob binjjanô to gédênj,

gebe enj kêmêtôc mockainjô kapôêj gêjô nê sakinjwaganêj dec,

tañ awê tau kêkêc sinj nanj.”

³ Go êsêac sêsôm kêtiam gebe

“Haleluja.

Malacsêga tau ŋajadaunj êpi êna enderj tôngej.” ⁴ Go laumata 24 to bôc aclê tau sêu tauj jasêc ma teterj mec gédênj Anôtô, tañ gêjgôj lêpôj kinja nanj, gebe

“Binjjanô. Haleluja.”

Dombanê moasinj awêja

⁵ Ma awa teñ kêsâ aŋga lêpôj kinja gebe

“Amac samob, tañ atu Anôtônê sakinjwaga,

ma amac, tañ atêc enj, samob, lau saunj to kapôêj,

alambinj aêacnêj Anôtô.”

⁶ Go ganjô ŋaôndu amboac lau taêsam awerj ma amboac bu taêsam ŋakicsêa to amboac wapap gêjac kapôêŋanô gebe

“Haleluja.

Gebe Apômtau aêacnêj Anôtô, ŋanininj ŋatau,

kêkôc gôlinj kinja sa.

⁷ Têntac ŋajam to tatu samuc

ma danjôm ênê ŋawasi êsa,

gebe Domba ênam awê sa ŋanoc mênkêsâ

ma ênê awê tau kêmasanj tau sugac.

⁸ Sêkêj ŋakwê sêpsêp tonjwasi enj kêsô.

ŋakwê tau Anôtônê launêj lêj gédênj.”

⁹ Go aŋela kêsôm gédênj aê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc êsêac, tañ kalem gédênj êsêac gebe nasêninj moasinj Domba ênam awê sanja sêwinj nanj.” Ma kêsôm gédênj aê gebe “Anôtônê binjjanô tau tonanj.” ¹⁰ Aê gau tauc gaêc enj akainja gebe jatenj mec êndênj enj. Mago enj

kêsôm gédênj aê gebe “Ondecgenj, aê katu sakinjwaga gawinj aôm to nêŋ lasitêwai, tañ sêwa Jesu sa nanj. Aôm oterj mec êndênj Anôtô taugenj.” Lau tañ sêwa Jesu sa nanj, sêwê kainj ŋalau seoc binj lasêja.

Ŋac tañ gêjgôj hos kwalam-kwalam ŋaô

¹¹ Go galic undambê gêja ma hos kwalam-kwalam teñ kêsâ gêmêj. Ma ŋac, tañ gêjgôj ŋaô nanj, sêsam enj gebe Ŋac ŋanêj to Binjjanô. Enj kêmêtôc binj to gêjac sinj jagêdênj. ¹² Enj mataanô amboac jawaô ma kêkuc sunsunj taêsam. Ma teto ŋaê teñ gêc enj ôli, tañ ŋac teñ kêjala atom,

enj taugenj. ¹³ Enj kêsô ŋakwê teñ sêsac tônj kêsêp dec, ma sêsam ŋac tau gebe “Anôtônê Binj tau.” ¹⁴ Go sinjwaga undambêja sêsô ŋakwê sêpsêp tonjwasi sêjgôj hos kwalam-kwalam ŋaô têtadag enj. ¹⁵ Ma sinj ŋamata teñ kêsâ enj awasunj gebe ênac lau samuc ŋa sinj tau. Ma enj oc ênam gôlinj êsêac ŋa tôcki ma êka wain ŋanô popoc êsêp Anôtô ŋanininj ŋatau nê sêpip wain ŋamala. Ŋamala tau Anôtônê têtac ŋandanj kapôêj tau. ¹⁶ Ma teto ŋaê tonec gêc ênê ŋakwê to enj akainj gebe “Kinjêj Kinj ma apômtaunêj Apômtau.”

¹⁷ Go galic anjela tenj kêkô oc ñalêlôm. Enj gêmôêc ña awa kapôêñ gêdêñ moc samob, tanj sêlôp sêmoa umboñ ñalabou gebe “Akac sa amêñ êtu Anôtônê moasinj kapôêñña. ¹⁸ Amêñ gebe aninj kinj to kapitaisêga ma lau siñsêlêc nêñ ñamêsôm, ma aninj hos to lau, tanj sêñgônj hos ñaô nanj, nêñ ñamêsôm to lau, tanj sêmoa nêñ lêtêgeñ ma gêñôma to lau saunj ma kapôêñ samob nêñ ñamêsôm êtômgeñ.” ¹⁹ Go galic bôc tau ma kinj nomña to nêñ siñwaga sêkac sa gebe sênac siñ êndêñ ñac, gêñ gêñgônj hos ñaô nanj, to nê siñwaga. ²⁰ Ma êsêac sêsô bôc agêc propete dansañ tônj. Propete dansañ tau gêgôm gêñtalô gêmoa bôc lanjônêñ ma kêsau êsêac, tanj sêkôc bôcnê ñatalô to tetenj mec gêdêñ ênê ñakatu nanj, ña gêñtalô tonanj. Sêsô bôc agêc propete dansañ tônj ma sêbalinj êsêagêc tomatenj jaligenj sêsêp jagêjactonj, tanj geñ talao nanj sêja. ²¹ Ma siñ, tanj kêsã ñac gêñgônj hos ñaôña awasunj nanj, gêjêc lau ñagêdô samob êndu, ma moc samob senj lau tonanj nê ñamêsôm e gaôc êsêac tônj. *

20

Jala 1,000 ñabinj

¹ Go galic anjela tenj kêsêp anja undambê gêmêñ nanj kêkôc gêsunjbôm ñaki ma kapoacwalô kapôêñ tenj kêsêp lêma. ² Enj kêkôc lêñuckêñ, moac lanjwa tau tônj. Enj ñac-kêlênsônj-binjwaga Sadanj tau. Anjela gêsô enj tônj gebe ênêc e jala 1,000 êmbacnê acgom. ³ Go kêbalinj enj kêsêp gêsunjbôm gêja ma kêlai ñakatom auc, go kêpac katêkwi gêwê kêsêp ñakatom ñasawa gebe ênsau lau samuc êtiam atom e jala 1,000 êmbacnê acgom. Têm tonanj êmbacnê, go sêñgamboac enj su ñasawa ec saunjgeñ.

⁴ Go galic lêpônj taêsam ma lau sêñgônj ñaô. Ma Anôtô kêkêñ kôm mêtôcña gêdêñ êsêac. Go galic ñamalac, tanj sêjac êsêac êndu kêtû sêwa Jesu sa to sêsôm Anôtônê binj lasêña nanj, nêñ katunj. Êsêac tetenj mec gêdêñ bôc to gêdêñ ênê ñakatu atom ma sêkôc bôcnê ñatalô sa gêc êsêac tenjbelenj to lemenj atom. Katunj tau matenj jali kêsã to sêjam gôlinj sêwiñ Kilisi têtôm kinj kêtôm jala 1,000. ⁵ Ñacmatê dêdi sa ñamata tau tonec. Ñacmatê ñagêdô matenj jali kêsã atom tagenj e jala 1,000 êmbacnê acgom. ⁶ Aê aoc êôc lau dabunj, tanj sêndi sa êtu ñamata nanj. Gêmacanô kêtû luagêcña ñañaclai kêkôninj êsêac tônj atom. Êsêac têtû Anôtô agêc Kilisi nêñ dabunjwaga ma sênam gôlinj sêwiñ Kilisi têtôm kinj êtôm jala 1,000 tau.

Sêku Sadanj tulu

⁷ Endêñ tanj jala 1,000 êmbacnê nanj, oc sêñgamboac Sadanj su anja nê kapoacwalô. ⁸ Ma êsa êna gebe ênsau lau samuc, Gog to Magog, tanj sêjam nom auc e gêdêñ ñakêclêsu aclê nanj, ma ênac êsêac sa gebe sênac siñ. Lau tau têtôm ganjac gwêcña, ⁹ ma êsêac sêsêlêñ sêjam nom aucgeñ ma sêwa Anôtônê launêñ gamêñ sêñgônjña to malac, tanj Anôtô têtac gêwiñ nanj, auc e ja kêsêp anja undambê jagenj êsêac su. ¹⁰ Go Anôtô kêbalinj Sadanj, tanj kêsau êsêac nanj, kêsêp jagêjactonj totalao, tanj gêmunja sêbalinj bôc tau agêc propete dansañ sêsêp sêja nanj gêja. Ma ñandanj oc êlakoc êsêac êtôm bêc to elenj tenjenj ma tenjenj.

Metôc kapôêñ mênkêsã

¹¹ Go galic lêpônj kinja kwalam-kwalam kapôêñ tenj to ñac, tanj gêñgônj ñaô nanj. Ma nom to undambê kêtainj tau su anja ñac tau nê lanjônêñña, jagêjanja kêsêp sawa gêja e malamê. ¹² Ma galic ñacmatê kapôêñ to saunj samob jasêkô lêpônj kinja tau ñanêñña ma sêkac buku ñagêdô sa. Ma sêkac buku tenj sa, nanj buku mata jalinja tau. Ma sêmêtôc ñacmatê nêñ binj kêtôm nêñ kolenj, tanj teto ñabinj gêc buku tonanj ñai su. ¹³ Gwêc kêkêñ ñacmatê, tanj sêc ñalêlôm nanj, ma gêmacanô to lamboam sêkêñ ñacmatê, tanj sêc lamboam ñalêlôm nanj, ma sêmêtôc êsêac gêdêñ-gêdêñgeñ kêtôm gêñ, tanj sêgôm nanj. ¹⁴ Go sêbalinj gêmacanô to lamboam sêsêp jagêjactonj sêja. Jagêjactonj tau gêmacanô kêtû luagêcña. ¹⁵ Ma embe têtap ñac tenj nê ñaê sa ênêc buku mata jalinja tau atom, nanj sêmbalinj enj êsêp jagêjactonj êna. * Mago kêtû ñamu lau sêsam ñaê luagêc kêpi lau samuc nêñ tonj kapôêñ, tanj sêkêñ kisa gêdêñ Anôtô to nê lau.

21

Undambê to nom wakuc

¹ Go galic undambê wakuc to nom wakuc, gebe undambê ñamatarja to nom ñamatarja nanj gêjanja su ma gwêc malamê amboac tonanj. ² Ma galic malac dabunj Jerusalem wakuc, tanj Anôtô kêkêñ kêsêp anja undambê gêmêñ nanj, ñagêlônj amboac awê, tanj sêjam gêlônj enj gebe ênam ñac. ³ Ma ganjô awa kapôêñ tenj kêsã anja lêpônj kinja gebe “Ôlic acgom, Anôtônê andu kêkô gêwiñ ñamalac. Enj oc êñgônj êwiñ êsêac ma êsêac oc têtû ênê lau, ma Anôtô tau oc êmoa êwiñ êsêac. ⁴ Ma enj oc êmbunj matenjsulu samob anja matenjsasi su ma gêmacanô oc ênêc

* 19:21: Ñam gebe alambinj Apômtau.

* 20:15: Gêdêñ andangenj Gog kêtû kinj anja gamêñ Magog.

étiam atom ma gêjwapac to tanjiboa ma njandanj oc ênêc étiam atom, gebe gêj njamatanja samob gêjanagac.”

⁵Ma njac, tanj gêngôj lêpôj kinjja nanj, kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê oc janjôm gêj samob êtu wakuc.” Ma enj kêsôm gebe “Oto gebe Binj tonec binj njajêj to binjnanô.” ⁶Ma kêsôm gédêj aê gebe “Nanô kêsagac. Aê njac njamata to njamu. Aê katu njam to njatêpôê. Aê jakêj bu anja bumata mata jali êndêj lau, tanj bu gêjô êsêac nanj, sênôm njadmagenj. ⁷Njac tanj êku njacjo tulu nanj, êwê kainj gêj tonanj njai êtu ênê gêjlênsêm, ma aê jatu ênê Anôtô ma enj êtu aê latuc. ⁸Ma lau matenj golec to sêkêj gêwijn atom, ma lau tosec to séjac njamalac êndu, ma mockainj to mockainj ma laubenj to gwam njasakinjwaga ma dansanjtêna samob, oc sêwê kainj njagêjactoj, tanj ja to talao gelom nanj. Gêmacanô kêtû luagêcja tau tonanj.”

Jerusalem wakuc

⁹Go anjela 7 tolaclu 7, tanj gêjwapac njamuja 7 kêsêp e menjêc nanj, nêj tenj gêmêj ma kêsôm gédêj aê gebe “Ômôen, aê jatôc awê, tanj Domba gebe ênam nanj, êndêj aôm.” ¹⁰Tec aênoc katuc kainj tenj kêsê e enj gêoc aê kapi lôc baliñ kapôen tenj gaja, go enj kêtôc malac dabunj Jerusalem, tanj Anôtô kêkêj kêsêp anja undambê gêmêj nanj, gédêj aê. ¹¹Gêmêj toAnôtôné njawasigenj. Malac tau njawê amboac pocawa, amboac pocawa jaspa njadisc amboac glas. ¹²Malac tau njatunbôm kapôen ma baliñ tonjasagêdô 12. Ma anjela 12 sêkô sacgêdô tonanj njad gédêj-gédêjgenj. Ma teto Israel latuinêj gôlôacmôkê 12 nêj njê kêpi sacgêdô tau. ¹³Sacgêdô têlêac gêc oc kêpija, têlêac gêc musanjgu-mnja, têlêac gêc mula-mnja ma têlêac gêc oc kêsêpja. ¹⁴Ma poc 12 kêtû malac njatunbôm tau njanombanj, ma Dombanê aposolo 12 nêj njê 12 gêc poc tau.

¹⁵Anjela tanj kêsôm binj gédêj aê nanj, kêkôc dôj gold tenj gebe ênam dôj malac tau ma njasagêdô to tunbôm. ¹⁶Malac tau njalêsijnja to njatakôcja baliñ kêtôm taugenj. Anjela gêjam dôj malac tau kêtôm dôj 12,000, njalêsijnja to njatakôcja ma njabaliñ kêpi lôlôcja kêtôm taugenj. ¹⁷Enj gêjam dôj malac njatunbôm amboac tonanjenj. Ma tunbôm tau baliñ kêtôm dôj 144 kêtôm njamalacnêj dôj, tanj anjela kêkôc nanj. ¹⁸Tunbôm tau êsêac sêboa njê pocawa jaspanagenj, ma malac tau sêkwê njê goldanô e njakêjkêj langwagenj kêtôm glas. ¹⁹Êsêac sêjam gêlôj malac njatunbôm njanombanj njê pocawa tokainjtokainj. Nombanj njamatanja jaspa, ma kêtû luagêcja sapir, ma kêtû têlêacja agat, kêtû aclêja emeral, ²⁰kêtû lemenj tenjja sardonj, kêtû 6nja konelian, kêtû 7nja krisolit, kêtû 8nja beril, kêtû 9nja topa, kêtû 10nja krisopra, kêtû 11nja hiasint ma kêtû 12nja ameti. ²¹Ma sêkêj kêkôm tagenj-tagenj kêtû sacgêdô 12 njakatam. Ma malac njaintêna tau goldanô njakêjkêj kêtôm glas e njawa langwagenj.

²²Ma galic lôm dabunj tenj kêkô malac tau atom, gebe Apômtau Anôtô njaninij Njatau agêc Domba têtû njalôm dabunj. ²³Ma malac tau kêpô lêna oc to ajônj gebe êpônja nec atom, gebe Anôtôné njawasi kêpô malac tau ma Domba kêtû njalamp. ²⁴Lau totonj-totonj oc sêsêlêj sêmoa njawê tonanj njalêlôm. Ma kinj nomnja oc sejonj nêj waba tonjwasi sêsô malac tau sêna. ²⁵Êsêac sêsanj njakatam auc atomanô, njawê oc ênêc njapanj, elenj to êmbêc oc naêsa gamêj tonanj atom. ²⁶Ma êsêac oc sejonj lau totonj-totonj nêj waba to awa toawê sêsô malac tau sêna. ²⁷Gêj njatêmui tenj oc êsô malac tonanj êna atom, ma njac sec to dansanjtêna tenj êsô êna atom amboac tonanjenj. Lau tanj teto nêj njê kêsêp Dombanê buku mata jaliña nanjenj, sêsô sêna. * njawasi kainj tenj ma njatalô tokainj-tokainj. Njagêdô kokoc, njagêdô matac-matac to majanj-majanj. Binj pocawaanja gêwa njê gebe njawasl oc ênam Jerusalem wakuc auc samucgenj. Malac njagêjêlêlôm tanj ênêc awê to gêj, tanj êsinj tau nanj njawasigenj.

22

¹Go anjela kêtôc bu tenj gédêj aê, njakêjkêj kêtôm pocawa. Bu tau bu mata jaliña kêsê anja Anôtô agêc Domba nêj lêpôj kinjja. ²Bu tau keselenj kêsêp malacluñ njaluñgenj ma ka mata jaliña kêkô bu njatali makenj-makenj. Ka tau gêjam njanô kêtû dim 12 kêtôm jalagenj, gêjam kêtôm ajônjenj. Ma ka tau njalaunj gêgôm lau samuc ôlinj njajam kêsê. ³Ma gêj, tanj Anôtô kêpuc boa nanj, oc tatap njatenj sa anja malac tonanj atom.

Anôtô agêc Domba nêj lêpôj kinjja oc êkô malac tau, ma ênê sakinjwaga oc sênam sakinj enj. ⁴Êsêac oc sêlic enj lanjônô ma ênê njê ênsac êsêac tenbelenj. ⁵Elenj to êmbêc oc êsa étiam atom, ma êsêac oc sêpô lêna lamp njawê to oc atomanô, gebe Apômtau Anôtô tau oc êpô êsêac ma êsêac sênam gôlinj lau têtôm kinj sêmoa tenjenj ma tenjenj.

Jesu oc êmu êmêj

⁶Go anjela tenj kêsôm gédêj aê gebe “Binj tonec binj njajêj to binjnanô. Ma Apômtau Anôtô, tanj kêkêj nê Njalau gédêj propete nanj, kêsakinj nê anjela gebe êtôc binj, tanj oc mênjêsa sebenj

* 21:27: Njê 12 tonanj têtû pocawa 12 njê. Pocawa tau

nan, êndêrj ênê sakinwaga.” ⁷ Jesu kêsôm gebe “Ôrjô acgom, aê oc jawac sebenj. Aê aoc êôc êsêac, tanj sêmansanj binj, tec Anôtô gêôc lasê gêc buku tonec nec.”

⁸ Aê Joanj, aê njac, tanj ganjô to galic gêrj tonanj njai. Ganjô to galic gêrj tau su acgom, go gau tauc gaêc anjela, tanj kêtôc gêrj samob gêdêrj aê nanj, akainjja gabe jatej mec êndêrj enj. ⁹ Mago enj kêsôm gêdêrj aê gebe “Ondecgej, aê katu sakinwaga gawinj aôm to propete, tanj têtû nêmlasitêwai nanj, ma êsêac, tanj sêmasanj buku tonec njabinj nanj. Otenj mec êndêrj Anôtô taugenj.”

¹⁰ Ma enj kêsôm gêdêrj aê gebe “Ôngaminj binj, tanj Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nanj, to ôsinj ôkwi atom, gebe noc gêrj samob tonec njanô êsanja kêdabingac. ¹¹ Njac tanj gêgôm sec nanj, êngôm nê sec êmoa. Njac tanj gêgôm gêrj môrjja nanj, êngôm nê gêrj môrjja êmoa. Njac gêdêrj êngôm gêrj êndêngenj êmoa. Ma njac dabujj êsa nê lêrj ênam dabujj tauja êmoa.”

¹² Jesu kêsôm gebe “Ôrjô acgom, aê oc jawac sebenj ma tonjoc njagêjôgenj jawac, gebe jakêrj êndêrj lau samob êndêrj-êndêngenj êtôm nêrj lêrj. ¹³ Aê njac njamata to njamu, aê njam to njamôkê ma gajac m ma oc janac dabujj.”

¹⁴ Aê aoc êôc êsêac, tanj sêkwasi njêrj njakwê nanj, ec êsêac têtôm gebe sêwê kainj ka njanô sêngônj matenj jalinja ma oc sêso malac tau njasacgêdô sêna. ¹⁵ Lau amboac tonec oc sêmoa malac njamagê, kêam to laubenj ma mockainj to mockainj ma lau, tanj sêjac njamalac êndu to gwam njasakinwaga ma êsêac, tanj têtac gêwi nj binjdansanj to sêgôm njanô kêsa nanj.

¹⁶ “Aê, Jesu, kasakinj njoc anjela gêdêrj amac gebe êwa binj tonanj sa êndêrj gôlôac dabujj. Aê katu Dawidnê njawakac ma nê wakuc. Aê katu utitêna gelenjmatanja njawasi tau.”

¹⁷ Njalau agêc awê, tanj gebe ênam njac nanj, sêsôm gebe “Ômôênj.” Lau samob, tanj sêrjô binj tonanj nanj, sêsôm sêwi nj gebe “Ômoênj.” Lau tanj bu gêjô êsêac nanj sêmênjmanj, ma samob, tanj sebe sêkôc nanj, sêkôc bu mata jalinja taumanj, sêkôc njadmagenj.

¹⁸ Aê jasôm binj tonec êtu tônj êndêrj lau samob, nanj sêrjô binj, tanj Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nanj gebe Tenj embe ênac têku binj tenj naêwi nj, oc Anôtô ênac têku gêrjwapac, tanj teto njawae gêc buku tonec nanj, êpi enj naêwi nj amboac tonanj enj. ¹⁹ Ma tenj embe êkôc binj, tanj Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nanj, njatej su, oc Anôtô êkôc ênê kanjanô mata jalinja to ênê mala anja malac dabujj, tanj teto njabinj gêc buku tonec nanj, su amboac tonanj enj.

²⁰ Njac tanj gêwa binj samob tonanj sa nanj, kêsôm gebe “Binjnanô, aê oc jawac sebenj.” Binjnanô, Apômtau Jesu ômôênj.

²¹ Apômtau Jesu nê moasi nj êndêrj lau samob.

Ŋaê To Ŋalô Ŋam

A

Agat Pocawa Ŋawasi Ŋajam tenj. Kwalam-kwalam to majan-majan gêga tau (Geoc 21:19).

Ajôŋ, Israelnêŋ Takac Kalender

Alabaster Poc amboac jonjon ma palêpalê, tec sêsap kêtû kekec to suc Ŋajam-Ŋajam, tanj sêkêŋ Ŋaola kêsêp.

Alej Aleq Lau sêmac katunj, tanj lau lanjwa gêmunjja seboac mênjsêlêsu Ŋamalac. Têtu kasec lau ma sêgôm bôc to kêam sêbôm sêsêp salenj sêja. Takac Ŋalau Sec.

Aloe Ka tenj Ŋatêkwi Ŋamalu Ŋajam. Lau lanjwa sêkôc kêtû nêŋ gêŋ malu ma kêtû bu gêmacŋja gêwiŋj.

Altar Lau Juda sêkêŋ bulimakao to gêŋ kêtû da gêdêŋ Anôtô. Sêkêŋ gêsac altar ma sêkêŋ ja genj. Êsêac sêsap poc kapôêŋgenj kêtû altar Ŋamêtê tenj amboac tonec gebe sêsap Ŋakêclêsu aclê e Ŋakatu amboac bulimakao Ŋajabo kêkô altar Ŋakêclêsu aclê tonanj Ŋaô (Geoc 9:13). Jabo aclê tonanj kêtû Anôtônê Ŋalai kapôêŋ Ŋadôndôŋ. Anôtô kêtû lau gêbac, tanj sêlêti jasêkam jabo tau Ŋatenj tôŋ, gebe sênac êsêac êndu atom nanj, nêŋ lamu.

Amen Ŋalô Ebolai awenjja nec tanam ôkwi gebe Gêŋ tau amboac tonanj me Ŋanô êsa amboac tônêmanj. Go Ŋam tenj gebe Binj Ŋanôgenj. Êtôm tonanjoc, Magobe. Geoc 3:14 sê Kilisinê Ŋaê gebe Amen kêtôm Binjŋanô (Ŋatau).

Ametist Takac Pocawa.

Anao Takac Aneŋjo, Binj Aneŋjoŋja.

Aneŋjo, Binj Anellionj Lau Israel nêŋ mêtê lanjwa tenj amboac tonec gebe Ŋac tenj embe nê gôlôac masi, êsêagêc awê (kapoac) semasanj binj gêdêŋ tauŋ ma Ŋac tau gêjam agêcnêŋ sakinjwagao tenj kêtû nê awênê anao. Ŋam gebe anao tonanj êkôc Ŋapalê êjô ênê awê su. Anao kêsam Ŋac tonanj gebe Ŋatau ma lau sêsam enj gebe ênê akwenj. Enj gêwê kainj Ŋac tau nê waba to gêŋ ma ênê gêŋlênsêm gêjac awê tau nê Ŋapalê Ŋawae gêwiŋj (Gen 25:6; 35:22).

Anôtô Latui Takac Lau Undambêŋja, Anjela, Bôc.

Anôtô N. Malê gêwa Ŋaê Anôtô sa gebe Ŋam oc kêsêp Wapômtau Anôtô. Lau lanjwa sêsôm gebe kêkêŋ gêŋ samob to gedêŋ tôŋ ma kêmoasinj Ŋamalac Ŋajam kêlêlêc. Jabêŋ sêlinj nêŋ anôtô tonanj sinj e Ŋawae kêtû gwasa su, tec tetoc enj sa kwalec. Gêŋjsêga amboac ôjô me gwêctêna me mutêna embe êŋgôm êsêac acgom, go taêŋ gêjam enj ma sêkêŋ da gêdêŋ enj. Tetoc bôc to gêŋ gêc ambêô ma sêkêŋ kêpi wanj Ŋasac tenj sêuc su dedec gêdam gêja. Seboac anôtô kêtainj tau su jagêmoa gwêcm Ŋagêdimbob Ŋalêlômgenj, tanj kêlinj Ŋamalac ma gêŋ enj kêkêŋ nanj, samob sinj su. Sêlinj enj sinj amboac tonanj, tec tetoc nêŋ mimi to abenj katunj sa gêjô anôtô su. Binjsu sêô lasê acgom, go sêpuc minj lanjwa tonanj Ŋam e sê Ŋaê tau kêpi Anôtô mata jali, tanj kêkêŋ undambê to nom binjŋanôgenj nanj. Enj kêlinj tau sinj jagêmoa jaêc atom, taê gêjam nê gêŋ ma gejob to gêjam jaem gêmoa Ŋapanj. Anôtô mata jali gêwa tau sa gebe enj Ŋalau. Aêac tec tanam sakinj êndêŋ enj tatoc gêŋ Ŋagêdô Ŋakatu sa êjô enj su atom. Gwam to gêŋ Ŋakatu, tanj Ŋamalac sêkêŋ kêtû nêŋ anôtôi jaba nanj, enj gêjac jao gêc Binjsu Ŋamatatja.

Enj kêjalinj lau Israel sa jageoc tau lasê to kêsôm binj gêdêŋ êsêac kêsa propete to lau awenj. Enj gêwê êsêac ma gêgôm gêŋjsêga e sêjala enj kêpi Ŋanôgenj. Enj kêkêŋ Binjsu to Ŋagôlinj ma kêmoatinj poac gêdêŋ êsêac. Kêtû Ŋamu go geoc tau lasê kêpi Latu Jesu Kilisi, tanj tau kêtû Ŋamalac mênjsêmoa nom nanj. Jesu Enj Anôtô tau (Joan 14:9). Anôtô aêacnêŋ Kêsiwaga Enj. Aêac tec tatêc to têtac êwiŋ ma ôlinj andanj tamenj undambêŋja Anôtô. Binjlênsêm Ŋanjwa to Wakuc gêwa enj sa amboac tonanj, tec tapuc enj Ŋam tasam Bibolo tanac Ŋawaegenj.

Anôtô Têlétagenj Ŋaê Têlétagenj Ŋam gebe Têlêac kêtôm Tagenj. Binj tonanj kêlêlêŋ aêacnêŋ kauc gebe gêŋ Ŋanô têlêac têtôm gêŋ tagenj atom. Embe tapuc Ŋaê tau Ŋam, oc tapô lêna gebe gêc lêlômjsêga. Aêac tatap Ŋaê tonanj sa anja Bibolo tau solop atom. Kêwaka Anôtô sa gebe tagenj tê gêmoa, go tonec gêwiŋ gebe Kilisi ma Ŋalau Dabunj têtôm Anôtô tau (Joan 1:1; 4:24). Bibolo tec gêwa Anôtônê Ŋalanjô têlêac sa gêdêŋ aêac gebe Anôtô Tama agêc Latu ma Ŋalau Dabunj. Ŋam kêsêp gêŋ, tanj Anôtô gêgôm anja Gôlôac Ŋalêlôm nanj. Tama Anôtô kêkêŋ gêŋ samob. Enj kêkêŋ to têtac gêwiŋ Ŋamalac, tec gêlôm to gêjam jaom ma kêmoasinj aêac kêtôm tamenj Ŋanô enj. Enj kêkêŋ Latu mênjsêjam aêac kêsi (Joan 1:14), ma kêkêŋ Ŋalau Dêbunj kêpuc aêac tôŋ (Rom 8:26). Ŋalau Dabunj tonanj Apômtau Jesu nê (Kor 11.3:17) ma Tama Anôtô nê amboac tonanjgenj (Joan 4:24). Anôtô geoc tau lasê kêpi Ŋalanjô têlêac tonanj tetô gêc Bibolo Ŋabuku. Enj kêkôninj tau amboac tonanj, ec tajala enj Ŋanêŋj. Ŋalanjô têlêac, mago Anôtô tauanô tagenj. Têtac gêwiŋ Ŋamôkê enj (Joan 1.4:8). Enj

gebe aëac têtac êwiŋ tauŋ e tatôm eŋ tau katu. Têtac gêwiŋ tauŋ tonaj ocgo êmbin aëac tøj êtôm gêbiŋ Tama agêc Latu ma Ŋalau Dabuŋ tau tøj nanj (Kol 3:14).

Anótônê Gamêŋ, Anótônê Gôlinj Kiŋŋa. Anótô kêtú nom samuc ŋagôlinjsêga to ŋakiŋ. Anótônê Gamêŋ to Ŋagôlinj tonaj kêtú anô aŋga nom gédêŋ Jesu mêngêmoa nanj. Eŋ gêjam mêtê lau gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi. Anótônê Gamêŋ kédabiŋgac” (Mat 4:17; Mar 1:15). Biŋ Anótônê Gamêŋŋa gêjam Ŋawae Ŋajam ma Biŋgôlinj to gêŋtalô samob auc.

Jesu gêmêŋ gebe enseŋ Sadaŋŋê kôm su (Joan 1.3:8) ma êwaka Anótônê Gamêŋ sa (Mat 12:28; Luk 11:20). Gôlinj tau êtu anô amboac ondod. Ŋalêŋ tonec gebe Tanjô mêtê ma takêŋ êwiŋ Jesu to êsuc sec ôkwi ma dawí ŋatau langwa siŋ to dawíŋ Jesu êtu nêŋ ŋatau wakuc ma têngaŋuc eŋ to tasêp eŋ tøj. Tajaliŋ Jesu sa êtu nêŋ Apômtau nec kêtôm tasô Anótônê Gamêŋ/Gôlinj ŋalabu. Tanam tauŋ ôkwi su, tec nêŋ gêŋ ŋagédô samob ênam tau ôkwi amboac tonanŋeŋ. Nêŋ ŋalêlôm kêtú wakuc, tec nêŋ lêŋ êtu wakuc êndaŋguc. Tauŋ nêŋ tekweŋ saki êŋgôm atom. Lau teŋ tauŋ sêjam tauŋ kési atom. Eŋ kêgaboac aëac su, tec têtac gêwiŋ lau kêtú nêŋ ŋagôlinj wakuc e tamoa dawíŋ tauŋ ŋajam.

Aëac tawê kaiŋ Anótônê Gamêŋ kêtú nêŋ koleŋŋa me nêŋ lêŋ mansaŋŋa atom. Ŋacmoasiŋ Anótô gêsunj gédêŋ aëac kêtú takêŋ gêwiŋ Kilisiŋa. Kêmoasiŋ aëac ŋajam kêlêlêc su, tec taŋgamiŋ ênê moasiŋ ênêc aëacŋa atom, takêŋ ŋawae elom lau gamêŋ dambê to baliŋŋa êwiŋ. Aëac tec tatenj kêsêp Mec Tameŋmai gebe “Mêŋôtu Apômtau ôtôm gamêŋŋeŋ”, gebe sêwiŋ aëac tatu Gôlôac Dabuŋ tagen. Anótô gêjac m gamêŋ tau aŋga nom nec ma kêlaiŋ nê gôlinj gêmoa e êndêŋ nom ŋatêŋ ênac pep acgom, go ênac dabiŋ êndêŋ êkêŋ samob êtu wakuc. Gêmac to ŋandaŋ ma gêŋwapac to tapô lèna gêŋŋa ma daŋgôŋ jageo to siŋ ma gêŋ keso Anótônê Gamêŋ oc êmbacnê aŋga nom wakuc (Geoc 21:4).-Gamêŋ Undambêŋa to Anótônê Gamêŋ kêkwa tau. Ŋaê lulu ŋam tagenj gebe Undambê to Nom ŋatau Anótô. Gamêŋ tau êtu anô ŋalêŋ to ŋagêbôm ma ŋakoleŋ, taŋ gêjac ŋamalac ŋawae nanj, Biŋgôlinj kêwaka sa.

Takac Môkêlatu to Ŋamadiŋ Ŋanamba gebe Anótônê Gamêŋ, Biŋgôlinj Anótônê Gamêŋŋa, Undambê.

Aŋela Anótônê ŋalau sakiŋŋa êsêac, tec sêsô eŋ ŋalabu ma sêgôm ênê biŋ ŋanô kêsa kêtôm eŋ kêsakiŋ êsêac, tec tasam êsêac gebe Anótônê lau jaenŋa gêwiŋ. Ŋaê Anótônê me Apômtaunê aŋela elêêŋ kepeŋ Apômtau tau geoc tau lasê mênkêsôm biŋ gédêŋ ŋamalac. Aŋela nê Anótônê lau sakiŋŋa têtôm propete to lau, taŋ sêsôm Anótônê wae lasê (Geoc 19:10; 22:9). Ac têtôm Kilisi atom (Eb 1:4ŋg), tec tatoc êsêac sa amboac eŋ atom. Aŋela ŋakatu, tê lau teto-teto nê, kêtôm êsêac ôlinj ŋalauŋa atomanô. Aëac taêŋ ênam aŋela tau amboac siŋsêlêc toŋaclai kaiŋteŋ. (Takac MŊN) Ŋalau undambêŋa tonaj sêwiŋ Anótô sêmoa. Sêgi ênê lêpôŋ kiŋŋa auc ma awenj gêôc eŋ.

Takac Bôc, Lau Undambêŋa, MŊN gebe Aŋela.

Aposolo Ŋaê Aposolo tonaj kêpi lau 12, taŋ Jesu kêjaliŋ êsêac sa jatêdaguc eŋ to sêpuc eŋ tøj nanŋeŋ. Go sê kêpi Paulu to Gôlôac Dabuŋ ŋakoleŋwaga ŋagédô gêwiŋ gêc Biŋlênsêŋ Wakuc amboac tonaj. Ŋaê tau ŋam gebe jaenwaga me lau sêsakiŋ êsêacŋa. Anótô kêsakiŋ êsêac to nê lausakiŋ samob gebe sêsôm ênê Gamêŋ ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau sêŋô, ec sêkêŋ êwiŋ eŋ ma ênam êsêac kési.

Areo Pagu Ŋaê tonaj ŋam (a) Aresnê Iôcmatu gêc Griknêŋ malacsêga Aten, (b) Kaunsil. Laumata malac tauŋa sêkac tauŋ sa-sa aŋga lôc tau, tec ŋaê tau sêsam kêpi kaunsil tonaj gêwiŋ. Sêkac tauŋ sa aŋga lôc tonaj kêtiam atom, mago ŋaê Areo Pagu kêsap tøj tec gêc (Apos 17:19-34; Kor I.1:22ŋgg).

Artemis Lau gêmunj andanŋeŋŋa tetoc anótô teŋ tonaj sa sêgôm kêtú nêŋ lauo sêkôc gôlôac têtú taêsamŋa. Ŋaê tau ŋam kêsêp Griknêŋ awenj. Lau Rom sêsam ŋa tauŋ awenj gebe Diana. Kêtú tonanŋa sêsam anótô jaba tonaj nê ŋaê sêgalunŋeŋ. Lau Asia Sauŋŋa tetoc Artemis (Diana) sa sêjac ŋawaeŋeŋ (Apos 19:23-40).

Asera Anótô jaba teŋ. Lau Kanaan tetoc sa ma sêkalem eŋ kêtú nêŋ lauo sêkôc ŋapalê taêsamŋa. Aseranê akweŋ Bal. Lau Israel sêku Kanaan tulu jasêŋgôŋ gamêŋ tau kêtú têlê, tec taêsam tetoc anótô jaba tonaj sa sêwiŋ. Sêsê ka kêkô lôc ma sêsap gwam (alê) kêtú ŋagêbôm kêkô lôm dabuŋ ŋalêlôm gêwiŋ, tec sêgôm Anótô têtac ŋandaŋ kasa.

Asia Aŋga Bibolo ŋaê Asia kêkwa masaŋŋm kapôêŋ, taŋ gamêŋ Saina to India gêc nanj, gêwiŋ atom; kêpi gamêŋ, taŋ aëac tasam Asia Sauŋ nanŋeŋ (Tim II.1:15; Geoc 1:4).

Astarte Anótô tonaj gêjam jaom lauo sêkôc ŋapalê taêsamŋa, ma siŋ to siŋwaga gêwiŋ. Ŋasakiŋ gêjac gêŋ ôlinj ŋakalacŋa ŋawae. Lau Asia Sauŋŋa to gamêŋ ŋagêdôŋa tetoc eŋ sa gêjam auc gédêŋ têm langwa tônê.

Bal Lau Kanaan tetoc Bal sa kētu nêɲ anôtô jaba. Sêgôm gebe êkêɲ nêɲ gôlôêc tētu taêsam. Sêsam Asera gebe Balnê awê. Lau Israêl jasêɲgônɲ gamêɲ Kanaan tētu têlê acgom, go tetoc anôtôi jaba luagêc tonanɲ sa sêwiɲ.

Bal Poacɲa Lau Sikem sê ɲaê tonanɲ kêpi nêɲ Bal ma tetoc eɲ sa kētu nêɲ anôtô jaba (Gôl 8:33).

Bec Anôtô Gêɲgônɲ ɲaê tenɲ gebe Bec Anôtô Gêwa Tau Saɲa. Mose to nê lau sêsuɲ becsêga tau sa. Lau Israêl sêlic nêɲ om aɲga Lômbec ɲalêlôm e Salomo kêkwê lôm dabuɲ sa acgom. Lômbec ɲaê tenɲ gebe Anôtôné Bec me Bec Lanôɲanô Êndêɲ Tauɲɲa (me takac tauɲ saɲa). Takac gebe Lômbec, Ombec.

Bec Sêmasanɲ Tauɲɲa Woke ɲabêc 5 ɲakêtuɲa, tanɲ Judao to ɲac sêmasanɲ tauɲ ma sêjac dabɲɲ ɲagêɲ samob gebe sêlic nêɲ om Sabat (Mat 27:62; Mar 15:42; Luk 23:54). Gêmuɲ omsêga samob gêwiɲ amboac tonanɲgenɲ.

Belsebul Sadaɲnê ɲaê tenɲ, nanɲ gêwa eɲ sa gebe ɲalau sec samob nêɲ ɲatau eɲ.

Benɲ, Biɲ Benɲa Anôtô gêjac jao biɲ benɲa to sêpuc kapoacɲa gêdêɲ lau Israêl, mago lau tau sêwi sinɲ samucɲenɲ atom, ɲagêdô sêgôm (Gen 30:14, 37ɲg). Anôtô gêlic gêɲ tau kêtôm sakinɲ gêdêɲ anôtôi jaba to gwam (Sam 1.15:23). Lau tanɲ têtêc benɲ to ɲalau sec nanɲ, sêkêɲ gêwiɲ Anôtô kwalec, tec sêbu eɲ gebe gêjam jaom êsêac gêdêɲ sec to gêɲ ɲaclai samob jakêtôm atom. Aɲga Biɲlênsêɲ Wakuc lau-mec-geowaga sêkêɲ kisa gêdêɲ aposolo (Apos 19:14-18). Sêjac jao benɲ to gwam ɲasakinɲ aɲga Biɲlênsêɲ Wakuc gêwiɲ (Gal 5:10, 20ɲg; Geoc 21:8). Laimôkê Anôtô taugenɲ kêtôm gebe ênam nê lau kêsi êndêɲ gêɲ tonanɲ ɲai samob.

Beril Pocawa matac-matac me juju.

Bibolo Propete to lau teto nêɲ buku gêdêɲ-gêdêɲgenɲ gêdêɲ gêmuɲ andanɲenɲ. ɲasawa ɲamuɲa tenɲ lau tenɲ sejoɲ sa kētu Biɲlênsêɲ Lanɲwa ɲabuku, tanɲ teto biɲ Anôtô geoc tau lasê to kêsôm biɲ gêdêɲ ɲamalac nanɲ ɲaminɲ. Aɲga Biɲlênsêɲ Wakuc sêsam buku lanɲwa tonanɲ ɲai sebe Biɲ teto gêc (English gebe Scriptures). Go aposolo to lau teto Jesunê kolenɲ ɲaminɲ gêc ɲawae ɲajam ma teto papia gêdêɲ Gôlôac buɲa to lau gêdêɲ-gêdêɲgenɲ, e kētu ɲamu sejoɲ sa kētu Biɲlênsêɲ Wakuc. ɲasawa tenɲ kêtiam lau tenɲ sêsi Biɲlênsêɲ Lanɲwa to Wakuc ɲabuku samob kêpi tagenɲ kētu buku kapôêɲ samuc tagenɲ ɲaê Bibolo. ɲaê tonanɲ ɲam kêsêɲ lau Griɲ awenɲ. Êsêac sêsam buku gebe biblia gebe buku taêsam, buku toêtoê, buku toluɲ.

Biɲ Tajac Matanɲa Tanac mata biɲ tenɲ tasôm êtu tônɲ toawenɲ ênac Anôtô êwiɲgenɲ. Embe biɲ dansanɲ me danɲôm ɲanô êsa atom, oc takalem eɲ ênac aêac ɲagêjô (Sam 1.1:11; Pes 50:14; 116:14; Apos 18:18; 21:24).

Biɲgôlin Anôtôné Gameɲɲa Apômtau Jesu kêwaka biɲɲanô undambêɲa ɲagêdô ɲam sa gê dôɲ kêpi ɲamalacnêɲ genɲ gêc awêgenɲa gebe êwa launêɲ kauc êsa êpi Anôtôné Gamêɲ. Eɲ gêjam mêtê lau kêsôm biɲgôlin gêdêɲ êsêac gêjac ɲawaeɲenɲ (Mat 13). Takac MNɲ gebe Biɲgôlinɲ.

Biɲsu ɲagôlinɲ Juda tauɲ sêsam Biɲlênsêɲ Lanɲwa ɲabuku ɲamatanɲa lemenɲtenɲ gebe “Biɲsu” me “Mosenê Buku” me “Mosenê Biɲsu ɲabuku”. Lau ɲagêdô sê ɲaê Biɲsu tonanɲ kêkwa Biɲlênsêɲ Lanɲwa samucɲenɲ ma ɲabuku samob tapaônɲgenɲ gêwiɲ.

Biɲsu ɲakêdônɲwaga Êsêacnêɲ ɲaê tenɲ gebe Biɲsutau. Êsêac sêpuc Biɲlênsêɲ Lanɲwa ɲabuku (Mosenê buku 5) ɲam ma sêwa sa gêdêɲ lau. Sêgôm gêdêɲ Gôlôac Buɲa sêwaka Biɲlênsêɲ Wakuc sa su. Takac Biɲsutau, Rabi.

Biɲsutau Êsêac tētu biɲsu ɲakêdônɲwaga to mêtôcwaga kêpi tagenɲ. Lau tau dabuɲwaga atom. Juda sêsam êsêac Rabi (Mêtêmôkê) gêwiɲ. Ac sêwa biɲsu ɲam sa ma tauɲ sêjac têku biɲsu ma sejoɲ lêɲ ɲagôlinɲ ɲagêdô sa jagêwiɲ biɲsu tau e lau ɲaôma sejoɲ jageo. Takac Mêtêmôkê, Biɲsu ɲakêdônɲwaga.

Bôc Bôc aclê sêkô sêgi lêpônɲ kinɲa auc (Geoc 4:6). Bôc tonanɲ bôc malacɲa me saleɲɲa nê atom. ɲalau undambêɲa. Tanam ɲalô Griɲ awenɲa ôkwi amboac tonec gebe Gêɲsêga matenɲ jali, me gêɲsêga tomagê. Êsêac sêwa Anôtôné ɲaclai to nê ɲawasi sa gebe jasêkô Lôlôc ɲatau dabuɲanô tau ɲalanɲônêɲ. Esek 1:5-13, 10; Geoc 4:6-9 gêwa gêɲ matenɲ jali tonanɲ sa. Lau ɲagêdô taêɲ gêjam gebe tasam êsêacnêɲ ɲaê tenɲ gebe Kerubim. Takac Anôtô Latui, Lau Undambêɲa.

Bôjanɲ Jalô Gêɲ tau bôjanɲ tenɲ, nanɲ gêmôê e talic amboac talec ɲajalô. Sêkam gêdêɲ ɲaka ma sêsap padi to gêɲ.

D

Da ɲamalac sêjala tau ɲ gebe taêɲ gêjam geo ma sêsôm geo to sêgôm geo. Samob sêsa nêɲ lêɲ seso Anôtôné biɲ, tec tauɲ taêɲ gêjam gebe sêkêɲ nêɲ gêɲ ɲajam tenɲ êtu da êndêɲ Anôtô gebe êɲgôm eɲ têtac êtu lêsi êndêɲ êsêac. Sebe da êkwa nêɲ sec auc êndêɲ Anôtô, tec sêkêɲ.

Lau Israel sêkêŋ da tonec ŋai gebe Daja ma dadanġe to da êpuc ôlinj tôŋŋa ma dawama to datôp. Apômtau Jesu Kilisi kêkêŋ tau kêtû da gêjô ŋamalac pebeŋ nêŋ sec su, tec binj danġa tonanġ gêjac lau buŋa ŋawae atom. Nêŋ ŋalêlôm to nêŋ kauc ma ôlinjwalô samucgeŋ êndêŋ Apômtau êtu aêacnêŋ da danġe êndêŋ eŋ êjô ênê moasinġ samob su. Anôtô gebe aêac dansunġ tauŋ tatu da êndêŋ enġeŋ. Da tonanġ tec gêjac eŋ mataanô ŋajam. Takac Kanom, Takis.

Dabuŋwaga (a) Lau malac teŋ embe taêŋ ênam sebe sêŋgôm nêŋ gêŋ towae teŋ amboac sê balôm me seno sam, ac sêjalinj lau ŋagêdô sa têtû dabuŋwaga. Kôm tonec gêjac dabuŋwaga tonanġ ŋawae gebe sênam dabuŋ gêŋ ŋagêdô. Êsêac seŋ to sênom gêŋ palinj-palinjgeŋ atom. Sejop dabuŋ ŋapep. Embe sejop kwalec, sammôkê oc sêjainġ tauŋ ŋaôma. Bôc ŋagêdô oc sêmac êndu. Lau beŋ to mectomanġ sejop nêŋ dabuŋ gwalêkinġ gebe sêŋgôm nêŋ beŋ ŋawanic êsa.

(b) Ŋaê dabuŋwaga tonec ŋam teŋ samucgeŋ. Anôtônê lausakinġ têm Binlênsêm Lanġwaja. Lau ôlinġ mansanġeŋ têtû lau Israel nêŋ dabuŋwaga. Kôm tonec ŋai gêjac êsêac ŋawae gebe Sêmoa Anôtô lanônêm ma sêpalip bôc danġa ŋadec kêpi altar gêja to sêkêŋ daja anġa altar dajanġa ma sejop lôm dabuŋ ŋagêŋlêlôm samob (Luk 1:5, 8ŋgg). Ŋacdabuŋsêga kêtû êsêacnêŋ kasêga, taŋ kêtôm Omsêga Wamageŋ kêsô gamêŋ dabuŋanô tau gêja jakêpalip dec kêpi Anôtônê katapa ŋagadê gebe êôŋ Anôtônê poac sa ŋakôninġa êtiame, tec gêgôm kêtôm jalageŋ. Dabuŋwaga to nêŋ da samob kêtû Kilisi to nê da ŋanô tau ŋadôndôŋ. Aêac takêŋ da teŋ amboac tônê gêdêŋ Anôtô kêtiam atom.

Dabuŋwaga anġa Lewinêŋ Dabuŋwaga teŋ anġa Lewinêŋ gôlôac. Sakinj dabuŋwagaŋa gêjac Lewinê wakuc samob ŋawae, mago gêdêŋ ŋasawa ŋamuŋa teŋ êsêac samob tomalageŋ têtû dabuŋwaga atom. Takac Lewi.

Dabuŋ, Tanam dabuŋ mo to gêŋ Tanam dabuŋ gêŋ nec aêac lau Niuginiŋa tajam kauc ŋamêtê atom. Lau lanġwa sêjam dabuŋ gêŋ sêgôm sêjac ŋawaegeŋ. Sê balôm me seno sam, tec sêkêŋ lau ŋagêdô têtû dabuŋwaga sêjam dabuŋ gêŋgeŋ sêmoa e om tau êmbacnê. Takac Dabuŋwaga (a). Lau Israel sêjam dabuŋ mo to gêŋ gêdêŋ gêŋwapac kêtap êsêac sa (Sam 11:11ŋg; 12:22ŋg; Joel 2:12). Gêdêŋ taŋ gêŋ teŋ gêgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa nanġ (Sam 1.31:13). Kêtû sêmansaŋ tauŋŋa Eks 34:28, Omsêga Wama Apos 28:9. Gêdêŋ taŋ sêjam tauŋ ôkwi gêdêŋ Anôtô nanġ (Jona 3:7ŋgg). Jesu tau gêjam dabuŋ mo kêsêp ŋasawa gêwiŋ (Mat 4:2; Luk 4:2). Eŋ gebe lau buŋa sêŋgôm amboac tonanġeŋ (Mat 9:14ŋg; Apos 13:2ŋg; 14:23).

Daja Da ŋagêdô sêkêŋ bôc ŋatê to gêŋ ŋagêdôgeŋ kêpi altar ja geŋ su. Ma daja tonec ŋamêtê teŋ. Sêbuc bulimakao me domba me noninj teŋ jasêpalip ŋadec kêpi altar e su acgom, go sêu ŋanô samucgeŋ gêsac altar ma ja geŋ gêbacnê, kêtôm sêkêŋ nêŋ ŋanô samucgeŋ gêdêŋ Apômtau gêjô nêŋ sec su.

Dawidnê Malac (a) Anġa Binlênsêm Lanġwa malac Jerusalem solop, taŋ kinġ Dawid kêjanġo su anġa Jebusitnêŋ gêdêŋ amboac jala 1000 B.C. (gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nom) ma kêwaka sa kêtû tau to nê lau nêŋ malacsêga. (b) Anġa Binlênsêm Wakuc malac Betlehem, taŋ têna kêkôc eŋ ma ŋapalêgeŋ gêmooa tonanġ. Go malac tau tonanġ Jesu têna kêkôc eŋ.

Denari Embe daê dôŋ mone têm tônêŋa êpi aêacnêŋ mone galocŋa oc tapô lêna gebe keso tau ŋanôgeŋ. Denari teŋ kêtû kômwanêŋ ŋaôli oc samuc tageŋŋa (Mat 20:2). (Mat 18:28; Mar 6:37; Joaŋ 12:5).

Domba Kêmoasinġ lau Israel ŋajamanô. Seŋ ŋamêsôm to sênom ŋasu ma sêwa ŋaôlilu balinġ kêtû obo to sêsi obo kêtû nêŋ ŋakwê ma sêkêŋ domba tau ŋagêdô têtû da gêdêŋ Anôtô gêdêŋ sêjam nêŋ wê to sêlic nêŋ om anġa lôm dabuŋ Jerusalemŋa. Ŋackêsagu Joaŋ kêsam Jesu gebe “Anôtônê Domba” (Joaŋ 1:29,36). Ŋam amboac tonec gebe (a) Anôtô kêkêŋ Jesu gêmêŋ nom gebe sênac eŋ êtu da êjô ŋamalac pebeŋ nêŋ sec su. (b) Domba nec bôc matamalô teŋ, tec sêlic amboac gêŋ mansaŋ ŋajam (Pet I.1:19). (c) Joaŋ kêsôm lau Aramai awenġ, taŋ ŋaê tageŋ kêkwa domba ma sakinġwaga (ŋackolenġ) gêwiŋ (Jes 53). (d) Aposolo Joaŋ kêsam Jesu gebe “Domba Pasaŋa Wakuc” (Joaŋ 19:36; Kor I.5:7; Pet I.1:18ŋg). (e) Geoclasê gêwa Domba sa gebe kêku gêŋ samob tullu e gêjam gôlinġ gêwiŋ Anôtô (Geoc 5:12; 7:10; 19:5ŋgg; 21:27; 22:1,3).

E

Epikuri Lau tokauc nêŋ tonġ teŋ. Ac sê tauŋ kêpi Epikur, lau Grikin nêŋ ŋac tokauc ma towae teŋ (+270 B.C.). Têdônġ nêŋ kauc amboac tonec gebe Tamooa têtac wapigeŋŋa oc êkôninj ŋandanġ samob tônġ. Sêkêŋ gêwiŋ binġ agwa-agwa ŋagêdô gêwiŋ. Sêmoasinġ ôlinġ ŋapepgeŋ gebe seboc gêŋ ŋanô tau tonanġ (Apos 17:18). Takac Stoiki.

Epod Ŋalô Ebolai awenġa teŋ. Gêŋ tau obo ŋagêdô teŋ, nanġ ŋacdabuŋsêga gênomġ gêsac magi-m-agêc. Obo tau ŋaatali teŋ gêc, nanġ Ŋirim to Tumim kêsêp ŋalêlôm ma gêsac eŋ

bôdagi. Nagêlôñ pocawa 12, nan teto Israelnêñ gôlôacmôkê 12 nêñ ñaê kêpi. Nalô tau ñam ñagêdô oc gêc, mago gêc awê ñapep atom. Takac Urim to Tumim.

G

Gamêñ Dabuñanô Tau Israelnêñ Lômbec to Lôm Dabuñ ñabalêm ñalêlômsêga. Poac ñakatapa kêkô Apômtaunê balêm tonan, tan geoc tau lasê gêmoa nan. ñacdabuñsêga kêsô balêm tau kêtû dim tagen kêtôm jalagen gêdêñ Omsêga Wama nan. Takac Lôm Dabuñ, Omsêga Wama, Poac ñakatapa.

Gamêñ Ñakêlêndiñ Secñ Nalau sec nêñ gamêñ kapoacwalôña. Êsêac sêdñ Anôtô êmêtôc êsêac êndêñ Bêc Ñamuñja tec sêñgôn. Embe taêñ ênam gebe sêwi gamêñ tau sin, oc sêñgôm elê mê. Takac Gêsunbôm, Lamboam.

Gamêrl Undambêña Takac Anôtônê Gamêñ, MNÑ.

Garnet Pocawa kokoc ten.

Gêjobwaga Anga Binjênsêm Langwa ñaê tonec kêpi laumata gamêñ me lau-m me malac tenña. Anga Binjênsêm Wakuc ñaê tau kêpi lau kain têlêac gebe (a) Anğa Njawaê Njam ñaê tau gêjac Judanêñ laumata kapôêñ, tan têtôn Anôtônê bin gêdêñ nêñ lau nan ñawae. Ac ñagêdô têtû kasêga jasêwiñ kaunsil (Sanhedrin). (b) Anga Aposolo 11-21 to anğa aposolonêñ papia ñaê tonan kêpi gôlôac buña ñagejobwaga, tan sêjam jaom gôlôac dabuñ nêñ kolen to nêñ lêñ. (c) Anga Geoclasê ñaê kasêga me laumata kêpi lau 24, tê sêñgôn sêgi Anôtônê lêpôn kinña auc nê. Lau tau oc sêjam Anôtônê lau lanôn. Takac Kaunsil.

Gêmêc Njwê Matai 13:31 to 17:20 sêpuc gêmêc ñawê gêjô ka mastet ñawê. Ka lulugen ñawê saunânô kêtôm tau, amboac dauñ ñawê.

Gêñmalu Lau Israel sêkôc ka ten ñatêkwi kêtû nêñ gêñmalu ma nêñ medisn gêwiñ. Ac sen oso lau sêmac êndu nêñ ñawêlêlan ña gêñmalu tokain-tokain amboac tonan (Mar 16:1; Luk 23:56; Joan 19:40). Takac Katêkwi.

Gêsunbôm Takac Lamboam ñakêlêndiñ Sec.

Gog Gêmuñ andanğenjanô Gog kêtû kin gêñgôn gamêñ Magog. En kêtû lau Israel nêñ ñacjo anğa lau samuc nêñ ñadôndôn (Geoc 20:8).

Grik (a) Lau Grik tau (Joan 12:20). (b) lau tau nêñ gamêñ, tan gêc Gwêc Nalun gêdêñ ñanodona (malasêga Aten, Korint, Pilipi). (c) lau Juda tê tenenji sêkôc êsêac anğa gamêñ jaba ma sêsôm Grik awen kêtû tôñ êsêac nê (Apos 6:1; 9:29; 11:20; 18:4; 20:21; Rom 1:14; Kor I.1:22). (d) ñaê Grik kêpi lau samuc gêwiñ (Rom 1:16; 2:9; 3:9; Kor I.1:23; 12:13; Gal 3:28).

Gwêc Koc Ebolai sêsam sebe Gwêc Sin gebe gwêc, tan sin to ôpic kêkô gêjam auc nan. Ñaê Gwêc Koc kêpi (a) gamêñ nan andanğen bugêjacton to nom lêplêp gêjam auc, tê gêc Gwêc Koc to Gwêc Nalun ñasawa nê. Gamêñ tan lau Israel sêwi Aiguptu sin ma jasêô lasê nan (Eks 14). (b) Njasic tan malac Suez gêc nan. (c) Njasic tan malac Agaba gêc nan, ma (d) Gwêc Koc tau.

H

Haleluja Alanem Anôtô, Aweñ êoc Anôtô.

Hermes Lau Grik nêñ anôtô jaba ten, tan kêtû êsêacnêñ anôtôi nêñ ñacjaen nan (Apos 14:12). Takac Sois.

J

Jala Takac Kalender.

Jala Kêtu 7ña Kêtôm jala kêtû 7ña lau Israel sêsê gêñ kêsêp nêñ kôm atom. Sebe nom êlêwan tau acgom tec sêgôm. Sebe nêñ nom êkêñ om. Êsêacnêñ tîp êndêñ lau ten embe ênêc, ac sêwi sin gêdêñ jala tau. Takac Jala-Lau-Sêsi-Aweñ-Suñja, ma Om Jala kêtû 7ña.

Jala Wakuc Lau Israel sêjac nêñ kôm ñanô samob sa su acgom, go sêlic nêñ Jala Wakuc kêtôm lau Kanaan sêgôm kwananğen kêsêp nêñ komô nan (Eks 34:22). Go kin Jojakim kêtêñ ñanoc wakuc gêmuñ Omsêga Pasa (Eks 12:2; Lew 23:5), mago sêsap noc langwa tôn gêwiñ napan (Lew 23:4). Kêtû ñamu ac sêwaka ñanoc ñamataña sa kêtiam. Takac Kalender.

Jala Wakuc Njaom (Om Jala Wakucña) Lau Israel sêlic om tonan to Ombec kêpi tagen kêsêp komô gêdêñ têm sêjac nêñ kôm ñanô sa gêbacnê su nanña. Ac taêñ gêjam noc sêjac kawî lôm dabuñ ñamataña (Esra 3:6) ma Anôtô kêmoatiñ poac gêdêñ lau tau kêtû wakuc nanña. Sêlêwan nêñ kôm samob gêdêñ oc tonan ma sêkêñ da gêdêñ Apômtau (Lew 23:23ngg). (Mago tasam Gal 4:10 to Kol 2:16ng ma taêñ ênam.) Israel tauñ sêsam om tonan gebe Rosh Hashanah.

Jala-Lau-Sêsi-Aweñ-Suñja Kêtôm jala 50-50 geñ lau Israel sejom om tonan. Sêkêñ waba, nan lau ten sêjô nêñ tîp atom ma gelom êsêac nan, samob gêmu gêdêñ ñatau kêtiam. Go Juda, nan têtû nêñ lau ten nêñ sakinwaga (gêñôma) nan, ñataui sêwi sin sêmu dêdêñ nêñ

gólôacmôké sêja kêtiam. Ma sêsê gêŋ kêsêp nêŋ nom gêdêŋ jala tonaj atom, dedec géc gebe êlêwanj tau ma êkêŋ om amboac tonaj. Takac Om Jala Kêtu 7ŋa.

Jane agéc Jambre Parao kêkalem nê mectomanj to lau mêtê, taj sêgôm gêŋtalô kêtôm Mose agéc Aron nan, ŋamiŋ géc Eksodus 7:11 to 22 ma ŋaê tej gêwiŋ atom. Paulu keto mectomanjwaga luagéc nêŋ ŋaê géc Tim II. 3:8 gebe Jane agéc Jambre. Aêac tatap ŋaê tau sa anja Binjênsêm Lanjwa atom. Têdôŋ gec awenjenj gelom-gelom mêŋPaulu gêŋô ma keto.

Jao Jao gwalêkiŋ gêdêŋ lau Juda sejoj e kékêŋ wapac êsêac. Jao tau ŋam gebe êmbalanj lau samuc nêŋ mêtê geo auc gebe naelom lau Israel atom. Jao amboac tonaj masi anja Binjênsêm Wakuc. “Têmtac êwiŋ lau wachanj aôm amboac têtmac gêwiŋ taôm” géjam gôliŋ lau buŋa kêtû nêŋ lêŋ samobŋa (Joan 15:12; Gal 5:14). Biŋsu tagenj tonaj kêkatoŋ jatu to jao samob sa. Embe tajop, oc tamoasiŋ tauŋ kwalec tej atomanô. Takac Sabat.

Jaspa Pocawa tej. Ŋagêdô matacmatac, ŋagêdô ŋawa kêtôm glas. Takac Pocawa.

Jist Binjênsêm Wakuc awen Jabêmŋa ŋamatarja sêpuc golej gêjô jist su. Lau sêpsêp sêpac polom ŋamêtê amboac tonec gebe Sêgalunj jist to polom matac ma bu sêgamunj e jist géjam polom auc ma kêsû ŋ acgom, go sêpac. Embe tasa polom tej ŋa bôjanj ma tasala ŋasêbu, oc talic ŋalasê-lasê géjam auc. Ŋalasê ŋam kêsêp jist gégôm polom kêsunj, tec taenj ŋajam. Jist kêsêli polom popoc e kêsunj nê, kêtû Gamêŋ Undambêŋa ŋadôndôŋ tej (Mat 13:33). Go Jesu géjam dôŋ Parisai to Sadukai ma Herodo nêŋ mêtê kêpi jist gêwiŋ. Embe tajop tauŋ atom mêtê geo oc ênam aêacnêŋ ŋalêlôm samucjenj auc amboac jist géjam polom matac auc nanj amboac tonaj. (Mat 13:33; 16:6ŋgg; Mar 8:15; Luk 12:1). Takac Parisai, MNŊ.

K

Kalender Lau oc kêpiŋa gêmunjŋa sêmasanj nêŋ Kalender kêtôm utitalata ŋalêŋjenj. Lau Israel sêjac nêŋ jala gêŋgic kêtôm sêlic ajôŋ kêsô, tec têtap ŋabêc 354genj sa, kêtôm ajôŋ 12 solop, mago ajôŋ tagenj ŋabêc 29. Go ajôŋ samob ŋawoke aclê-aclê kêtômgenj, ma woke tej ŋabêc 7. Êsêacnêŋ têm kapôên luagéc gebe Ockêsa to komô. Ajôŋ tau tonec gebe (1) Nisan (Abib) kêtôm March/April, (2) Ijar kêtôm April/Mai, (3) Siwan kêtôm Mai/Juni, (4) Tamus kêtôm Juni/Juli, (5) Ab kêtôm Juli/August, (6) Elul kêtôm August/September, (7) Tisri kêtôm September/Oktôber, (8) Bul (Mardewan) kêtôm Oktober/Nowember, (9) Kislew kêtôm Nowember/ Desember, (10) Tebet kêtôm Desember/Januar, (11) Sebat kêtôm Januar/ Februar, (12) Adar kêtôm Februar/ March. Takac Ajôŋj tau ŋaê.

Kalsedoni Pocawa tej.

Kamelian Pocawa tej.

Kanom Aêac lau buŋa tanjamiŋ nêŋ waba êmoasiŋ aêac tauŋjenj atom, tanam Gólôac Dabunj to ŋakoleŋwaga ma Kôm Mêtêŋa (Misionŋa) ma lau ŋalêlôm sawa to sêŋgôŋj jageoŋa saman. Kôm tonaj géjac aêac ŋawaegoc. Kêtu tonanŋa tauŋ takêŋ binj amboac tec êtu nêŋ ŋagôliŋ ŋajam tej gebe Êtôm omgenj takêŋ nêŋ mone êsêp kanom gebe tapuc kôm tonaj ŋai tôŋ dawinj. (Apos 24:17; Kor I.16:1ŋgg; Kor II.8-9; Rom 15:25ŋg) Takac Da, Takis.

Kapoac Lau lanjwa gêmunjŋa sêpuc kapoac ŋam gebe têtap ŋacgenjenj tej nê ŋaê sa. Griik andanjenjŋa sêgôm gebe nêŋ anôtoi jaba seoc binj lasê êndêŋ êsêac sêjala katôŋa. Lau Niuginiŋa sêpuc kapoac sêgôm amboac tonec gebe Tetoc kapoac tej jagéc nom ŋadêmôê gêmu kêpi, go tetoc kapoac tej ŋatêpôê jakêkô, taj géc nan, ŋadêmôêtêkwa ŋaô. Sêsaê sêmoa ma sêsam launêŋ ŋaê lasê-lasê. Sêgôm e kapoac ŋaôŋa embe êkô ŋapanj êsa, go ŋaê tê kêsa awenj nê, geoc genjenj tana lasê gêdêŋ êsêac ma sêjac enj ŋagêjô. Têtap lau geo sa ŋa mêtê tonaj keso samucjenj. Ŋam géc awê (Joan 19:24).

Kasêga Takac Gejobwaga, Laumata.

Katapa Takac Poac Ŋakatapa.

Katêkwi Israel sêkôc ka gamêŋj jabaŋa tej (Arabianja) ŋatêkwi kêtû nêŋ Gêŋmalu. Lau Mêtê anja oc ŋam sêkêŋ gêdêŋ ŋapalê Jesu (Mat 2:11). Katêkwi tonaj ŋapopoc kêsêp laclu (kuki) ma sêkêc ja genj, go ŋajadawj tonjamalu jagêjam andu popoc. Lau sêlic kêtû tetenj mec gêdêŋ Anôto ŋadôndôŋ. Takac Gêŋmalu.

Kaunsil Lau Juda nêŋ laumata sêkac tauŋ sa kêtû sêmasanj launêŋ binjŋa. Laumata 70 sêŋgôŋj Kaunsil tau, taj ŋagôliŋ géc ŋacdabuŋsêganja. (Mat 26:59; Apos 5:41; 17:34).

Kawi Omsêga Kawiŋa Lau Juda taenj géjam nêŋ siŋsêlêc towae Judas Makabeus kêku lau Siria tulu ma géjac kawi altar lôm dabunj Jerusalemja ma têtunj lampe gelom kêtiam nanj gêdêŋ jala 165 B.C. Êsêac sêjac m om tau gêdêŋ ajôŋ Kislew ŋabêc 25 (amboac Desember 10) ma sêlic om tau kêtôm oc samuc 8. Juda tauŋ sêsam om tonaj sebe Hanuka.

- Կէփա** Նաէ Կէփա մե ղաէ Բետերե ղամ տաղեյ ղեբե Բոս. Լաւ Արամաւ սէսամ բոս ղեբե Կէփա լաւ Գրիկ սէսամ ղեբե Բետերե. Ափոսոլ Տիմոն կէսամ Եսունէ ղամ լասէ, տե գէ ղաէ Բոս կէփի եյ Մատ 16:18. (Յոան 1:42).
- Կիլիսի** Նաէ Կիլիսի լաւ Գրիկ սէսամ կէփի Ափոմտաւ Եսու ղէյծ ենէ ղաէ Եբոլաւ աւեղնա “Մեսիա” սու. Նաէ լաւաղեյ ղամ ղեբե “Տեյ օսօ եյ”. Տէ ղաէ Կիլիսի կէփի եյ նէ ղամ ղեբե Անօտօ տաւ կէլալիյ եյ սա տօ կէկալեմ մա կէսակիյ եյ կէտաւ Կէսիւաղա տօ Ափոմտաւ. Կաւալ Տալիյ օսօ.
- Կիսլեւ** Իսրաէլնէյ Կալենդեր ղաայօղի կէտաւ 9րդ. Այօղի տաւ կէտօմ ղասաւա աւոբոս Նուեմբեր 15 ե ղաղէճէյ Դեցեմբեր 15. Կաւալ Կալենդեր.

L

- Լալա Տեկօղ Գեղնա** (Մատ 3:12). Կաւալ Տիս Կէտիյ Գեղնա.
- Լամբօ** (ա) Գաւնէյ տալ լաւ սէմակ ենձաւ նալ, նէյ կաւալ սէմօալա. Լաւ Գրիկ սէսամ սեբե Կաճե. Էսէակ տօ լաւ ղաղէճօ տաէսամ տաէյ ղէյլամ ղեբե Գաւնէյ տաւ ղէկ նոմ ղալէլօմ (Դաւիթ 32:22). Լաւ տեյ աղա Լամբօս սէսա սէմա սէմէյ նոմ նաէտօմ աւոմանօ. Տէսաէ Անօտօ ղէմօա ղաէն էսէակ (Բես 6:5; 30:9). Լաւ ղէճէյ կաւալ սէսաէ Անօտօ ղեբե ենամ էսէակ կէսի աղա Գաւնէյ տաւ (Բես 49:15), ղեբե եյ կէտաւ Լամբօս ղաւա. (բ) Լամբօս տօղաճալ մե Լամբօս Նաէլենիյ Տե Գրիկ սէսամ սեբե Գեհեննա. Նաէ լաւաղէ տօղի ղէկ Բիլլենսէմ Կաւալ (Մար 9:43, 45, 47). Ափոմտաւ Եսու կէսէփ Լամբօս ղէյլա ղամ ղեբե ղէմակ ենձաւ Բիլլ ղանօղեյ, մաղօ Կալա Անօտօ ղէյլա եյ սա աղա ղաւաւաւենէյ, տե մա ղալի կէսա մա ղէճի սա կէտիամ. (Րօմ 10:7; Բետ 1:4-6; Գեոկ 1:18).
- Լամբօս Նաէլենիյ Տե** Գէլա լաւ սէմակ ենձաւ տապօղեյ կաւալ ղաւաւաւ ատօմ. Լաւ տէ Անօտօ էմէտօս էսէակ ե էկիկ նէյ Բիլլ էտա տօղի սա նէյ ղէյլա ղէյլա ղէկ էտա տէլէ ղեբե նէյ Տե տօ ղեո ղաղէճօ տօղի (Մար 9:43, 45, 47). Մէտօս Նաւալա տաւ տօղի. (Յոան 5:29; Բետ Ի.3:7).
- Լաւ Տաւալ** Անօտօ կէլալիյ լաւ Իսրաէլ սա տէտա ենէ լաւ, մա լաւ, տալ եյ ղեճեկ էսէակ սէմօալա նալ, աւ սէսամ սեբե լաւ տաւալ (Կոս 1:4:5). Անօտօ կէմօալիյ նէ բօս ղէճէյ էսէակ ատօմ, ղէճէյ լաւ Իսրաէլեյ. Էսէակնէյ ղաղէճօղեյ օղօ նասէւիլ Անօտօնէ լաւ. Եսու Կիլիսի կէկէս նէ ղեկ սիլ աղա կաւեսօտաւ կէտաւ ղաւաւալ Բեբեղա սա աւղօմ, տե ղալիլ տեյ (Կոլ 1:19րդ). Բալալ կէսէլօ սա, տե Գեղ յաւա Գրիկ մա լաւ տաւալ ղէյլա ղէկ ղէմօճէյա աւոբոս ղէմալիյա կէտիամ ատօմ. Տէկէյ ղէւիլ Կիլիսի ղէկիլ տաւօղի, տե տէտա Անօտօնէ լաւալ (Կոլ 1:21րդ). Կաւալ Գրիկ.
- Լաւ Տե Կաւալ Կոլա**
- Լաւ Անձաւալ** լաւ նալ սէսէփ Անօտօ տօ ղաւաւալ ղասաւա. Լաւ Իսրաէլ ղէմալիյա տաէյ ղէյլա ալա ղէյլա Անօտօ աւս աւոբոս կիլ նոմա տեյ նէ լաւ կաթօղեյ ղէյլա եյ աւս սէկօ, սէյակ նէյ կօղեյ ղալիլ ղէճէյ եյ մա սէօղի եյ ղեբե էսակիլ էսէակ էտա կօմ Կաւալալ (Յօբ 1:6; 2:1). Անօտօ Կոլալ (Գեոկ 6:2,4) ղամ օս կէսէփ ղալաւ աւոբոս տօղի. Կաւալ Ալալ, Բօս.
- Լաւալ** Լաւ տօ ղաւ ղաղէճօ սէսօմ մեկ կէփի լաւ ղեբե ղէճակ ղէյլաւալ աւոբոս ղէմակ տօ ղէյլա էնղօմ էսէակ ե սէյլօղի նաօա մա եւսէյ էսէակ սա սէնալա. Լաւ աւոբոս տօղի սէմօա Իսրաէլ սէւիլ. Լաւ նալ սէկէյ ղէւիլ Անօտօ կաւալալ տաէյ կէկա նէյ սօլօղի տօ ղէյլա ղեբե ենամ էսէակ սա. Բիբօլօ ղէկ լաւ տաւ աւոբոս սէյլա ղալիլ ղէճէյ անօտօի ղալա, տե ղէյլակ ղալ ղալալա (Գալ 5:10; Գեոկ 21:8). Էսէակ լաւ Բալա տակէյ ղէւիլ տօ Օլիլ աճալ Լաւմօկէ Անօտօ, տե տաէյ կէկա տօ ղաէ լաւաւ եյ տալեյ ե տաէկ ղէյլա տօղի.
- Լաւաւա** (Գօլիլաղա) Կաւալ Գեյլաւալ.
- Լեյլոն** Լաւ Րօմ նէյ ղիւաղա տօլ կաթօղեյ տեյ աւոբոս լաւ 6,000. Նալօ տաւ ղամ տեյ ղեբե տաէսամ ղաւակ (Մար 5:9; Լուկ 8:30).
- Լեմեյ** Քալիսալ տօ լաւ սէկաւիլ լեմեյ կէտաւ ղաէմալիլալ ատօմ, աւ սեյլօ նէյ ղաղօլիլ տե սէյլօմ. յաւաղա ղէկ ղէյլա ղաղէճօ ղեբե սեկե մա ղաղէճօ ղեբե ղաէմալիլ. Էմբե սէմօասակ ղէյլա տեյ, նալ նէյ ղիւսա ղէւա սա ղեբե ղաէմալիլ, ղօ ղաէմալիլ տաւ օս էլօմ էսէակ մա էնղօմ էսէակ տէտա Տե. Տէլօմ նէյ ղալէլօմ ղաէմալիլ կէսա, տե սէկաւիլ լեմեյ կէտաւ ղաճօճօղի ղեբե ղաէմալիլ ղէւիլ էսէակ սիլ տէտա սեկե կէտիամալ. Լեմեյ կէփի ղէյլա Գաւալէկիլ, տե սէ ղօ տալա մա սէկաւիլ լեմեյ տօճիմ-տօճիմ. Եսու տօ նէ ղաւսեյլօմիլ սէլօմ ատօմ, տե սէսօմ ղալիլ (Մատ 15:2; Մար 7:2; Լուկ 11:38). Կաւալ Տե, Տեկ.
- Լէյլուկէմ** Նաէ տօղի ղէկ լաւ ղէմալիլալ նէյ տեոակօղեյ. Տէւա Լէյլուկէմ տաւ սա ղեբե աւոբոս ղալ կաթօղիլ տեյ. ղաղէճօ սէսամ սեբե մօակ (մե ղաւա). Տաճալնէ ղաէ տեյ տօղի (Գեոկ 12:3 —13:4; 20:2,3). Անօտօ կէկա Լէյլուկէմ տաւ (Գեոկ 20:21; 20:7-10).
- Լեւի**, (ա) Նակ տեյ աղա Լեւիլնէյ (Լուկ 10:32; Ափոս 4:36). (բ) Նակ տեյ նալ կէպակ ղաւալաղա տօ կէտա նէյ սակիլ լօմ ղաւալալ.
- Լեւիատ** Բօսլալ Գաւալ տօ Բալա տեյ, ղաւաւա կէտա Գաւալա սա. Լաւ ղաղէճօ տաէյ ղէյլա կէսէփ ղաւա. (Բես 74:14).
- Լօմբեկ** Լաւ Իսրաէլ սէմօա Լօկ Տիսալ սէմօալեյ մա Անօտօ կէսակիլ Մօսէ ղեբե նաէսօմ լասէ էնձէյ էսէակ ղեբե “Լաւ տաւ սէնսալ աէյլակ Բեկ օբօ ղաւալ տեյ սա ղեբե նալաղօղիլ ղալիլ էսէակ. “Էսէակ տեկ սէմասալ Անօտօնէ լօմ տօ ղաղէյլէլօմ ե սէյակ ղալիլ տօմալալեյ. Տա ղօ տօ

jagĕsac lŏmbec ŋaŏ ma Apŏmtaunĕ ŋawasi gĕjam gamĕŋ tau auc, taŋ sĕjala gebe Anŏtŏ mĕŋgĕŋgŏŋ gĕwiŋ nĕ lau. Takac Eks 33. Takac Bec, Ombec, Omsĕga Lŏmbec.

Lŏmmŏkĕ Gŏlŏac ŋagejobwaga, taŋ sĕjam jaom lŏm dabuŋ to ŋagĕŋlĕlŏm. Takac Gejobwaga, Kasĕga, Laumata.

M

Magiŋ Kĕsu Gam ŋagĕmac teŋ gĕgŏm lau magiŋ kĕsu e lemeŋ to/me eŋkaiŋ kĕtu goloŋ sĕkŏc gĕŋ me sĕsĕlĕŋ jageo. Ŋagĕdŏ tĕtu puliŋ. (Mat 11:5; 18:8; Luk 14:13; Apos 3:2).

Mana Gĕŋ naŋ Anŏtŏ gĕlŏm lau Israel ma seŋ gĕdĕŋ sĕŏ-sĕŏ sĕmoa gamĕŋ sawa naŋ. Ŋaĕ Mana tanam ŏkwi gebe “Asageŋ.” Sĕsam amboac tonae gebe gĕŋ tau ŋam kĕsiŋ tau gĕdĕŋ lau.

Mectomaŋ Ŋaĕ tonae kĕpi lau, taŋ sĕgŏm nĕŋ mectomaŋ naŋ, gebe sĕkŏc beŋ sa aŋga lau gĕmac nĕŋ ŏliŋ.

Mesia Ŋaĕ Ebolai awerŋa tonae ŋam gebe “Ŋac taŋ seŋ oso eŋ naŋ.” Tanam ŏkwi ŋa Griuk awerŋ gebe “Kilisi”. Ŋaĕ tau kĕpi Kĕsiwaga, taŋ lau Israel nĕŋ propete laŋgwa seoc eŋ lasĕ kĕtŏm Anŏtŏ gĕjac mata eŋ gĕdĕŋ nĕ lau. Takac Kilisi.

Mĕtemŏkĕ Kĕdŏŋwaga Mĕtĕŋa me ŋac gĕjam mĕtĕ lauŋa, me ŋac kĕpuac Mĕtĕ ŋamŋa. (Mat 23:8; 26:25; Mar 9:5; Joaŋ 1:38) Takac Rabi.

Moac Laŋgwa Ŋaĕ tonae kĕpi Lĕŋuckĕm me Sadaŋnĕ ŋadŏndŏŋ teŋ (Geoc 12:3-17; 20:2-3).

Moasiŋ Dabuŋ Apŏmtau Jesu Kĕwaka Moasiŋ Dabuŋ sa gĕjŏ Judaneŋ Pasa su. Eŋ kĕsam polom to wain gebe eŋ tau nĕ ŋamĕsŏm to dec. Biŋlĕnsĕm Laŋgwa ŋapoac kĕpi domba daŋa ŋadec. Biŋlĕnsĕm Wakuc ŋapoac nec kĕpi eŋ tau nĕ dec dĕbuŋ, taŋ eŋ kĕkĕc siŋ aŋga kakesota gebe ĕsuc sec ŏkwi. Lau buŋa tec seŋ Moasiŋ Dabuŋ totaĕŋ gĕjam eŋ gebe kĕtu poac wakuc ŋasĕliŋwaga. Moasiŋ Dabuŋ nec ŋaĕ teŋ gebe Tapŏ Polom Ēkŏcŋa (Apos 2:42). Moasiŋ Dabuŋ gĕbiŋ aĕac lau buŋa tŏŋ tamiŋ Apŏmtau to tamiŋ tauŋ gĕdĕŋ-gĕdĕŋgeŋ tatu Gŏlŏac Dabuŋ tageŋ. Takac Pasa, Sĕliŋwaga.

Moloko Lau Kanaan andangeŋna nĕŋ anŏtŏi jaba nĕŋ teŋ, taŋ sĕkĕŋ gŏlŏac saunċ tĕtu da gĕdĕŋ eŋ (Dait 12:31).

Mŏp, Tanac Mŏp Tauŋ Takac Ŋatĕmui, Sec, Selec.

N

Naŋeŋ Mecŋa Judawaga sĕmasaŋ bŏc naŏlic kĕtu ŏmbiŋkap toatali ŋasec-ŋasec ma sebec. Teto biŋsu ŋagĕdŏ amboac Dait 6:4-9 gelom papia saunċ ma sĕkĕŋ kĕsĕp atali tau gĕja. Go gĕdĕŋ teteŋ mec ŋanoc ac sebec kĕtŏm naŋeŋeŋ ma atali toŋalŏ dabuŋ naŋ gĕsac teŋbeleŋ. Ac sĕka ŏmbiŋkap tonae teŋ amboac joc gĕc lemeŋ gĕwiŋ. (Mat 23:5).

Niptĕkwi Takac Taniŋ Oso.

Nisan Israelnĕŋ Kalender ŋaajŏŋ ŋamataŋa. Ajŏŋ tau ŋaĕ teŋ gebe Abib. Kĕkwa ŋasawa teŋ amboac March 15 e jagĕdĕŋ April 15. Takac Kalender.

Noc Sĕjam Dabuŋ Moŋa (Apos 27:9) Noc tonae Ŋamsĕga Wama, naŋ sĕlic gĕdĕŋ Oktober 1 (Ticri 10). Ajŏŋ tonae lau Juda nĕŋ komŏ kĕdabiŋgac, tec sĕlac nĕŋ waŋ tageŋ-tageŋ kĕtu gwĕc secŋa. Go gĕdĕŋ komŏ tau, Nowember 15 e March 15, sĕwi siŋ samucgeŋ, sĕlac waŋ teŋ atom e gamĕŋ ŋajam ĕsa acgom. Takac Kalender, Omsĕga Wama.

Ŋ

Ŋabelo (Ŋatalŏ) Takac Pen

Ŋacdabuŋsĕga Eŋ kĕtu lau Juda nĕŋ dabuŋwaga nĕŋ laumata. Kaunsiŋ ŋagŏliŋ gĕc eŋŋa. Kĕtu dim tageŋ kĕtŏm jalageŋ eŋ kĕsŏ Gamĕŋ dabuŋaŏ tau aŋga lŏm dĕbuŋ gĕja gĕdĕŋ Omsĕga Wama jakĕkĕŋ da gĕdĕŋ Anŏtŏ kĕtu eŋ tau to lau Israel samob nĕŋ secŋa. Eŋ gĕsuŋ da kĕtŏm bĕcgeŋŋa gĕdĕŋ Anŏtŏ. Aŋga Biŋlĕnsĕm Wakuc ŋacdabuŋsĕga tĕlĕac tonec nĕŋ aĕ gĕc gebe Anas agĕc Kaiapas ma Ananias. Kilisi gĕmĕŋ tec poac laŋgwa ŋasakiŋ samob tonae gĕjac pep. (Papia gĕdĕŋ lau Ebolai.) Takac Kaunsiŋ, Omsĕga Wama.

Ŋacseŋomi Ŋaĕ tonec kĕpi lau naŋ tĕdaguc to sĕwiŋ ŋac teŋ gebe ĕndŏŋ biŋ wakuc ĕndĕŋ ĕsĕaŋ sĕŋŏ to sĕjala. Aŋga Biŋlĕnsĕm Wakuc sĕ ŋaĕ tonae kĕpi lau, naŋ tĕdaguc ŋackĕsagu Joaŋ to onae sĕkĕŋ gĕwiŋ Jesu naŋ, go kĕpi lau 12, taŋ Jesu tau kĕjaliŋ ĕsĕac sa ma tĕdaguc eŋ baŋ-baŋgeŋ naŋ.

Ŋalau Dabuŋ Takac Anŏtŏ Tĕlĕtageŋ.

Ŋalau Sec Lau Israel tĕtĕc gebe toŋaclai ma tĕtŏm gebe tĕtu kasec ŋamalacŋa. Sĕlic Ŋalau Sec amboac Sadaŋnĕ lau jaeŋ to nĕ sakiŋwaga. Takac Aleŋ, Belsebul, Sadaŋ (MŊN).

Ŋalĕsŏ Lau Israel sĕsi ŋalĕsŏ geŋkaleŋ ŋakwĕ ŋalĕsu aclĕ ŋam gebe lau sĕlic ma ĕkĕŋ puc ĕsĕac gebe taĕŋ ĕnam Apŏmtaunĕ biŋsu ma sĕmansaŋ. (Mat 23:5)

Ŋatekwi Ka to gĕŋ ŋatekwi sĕkŏc kĕtu gĕŋmaluŋa.

Natêmui Judawaga seboç gêñ dêmôêña ñagêdô kêtôm gebe êñgôm êsêacnêñ ñalêlôm ñatêmui êsa, tec señ gêñ ñagêdô palin-palingen atom. Sejor ñajao sêgôm kêtôm Mosenê Binsuja ñapepgeñ. (Apos 10:14ñg; 11:8ñg; Eb 9:13) Takac Mop, Selec, Sec.

O

Om Takac Sabat.

Om Ajôn Kêsôña (Ajôn kêsêp gwêc gêja) Lau Israel sêlic bêc, tañ ajôn gêc tón su ma ñagelen kêtü nêñ om teñ taunja. Ñam gebe êsêacnêñ ajôn wakuc teñ mênkêsa ñanoc tonan, tec tetoc sa kêtôm om Sabat, tañ sêlêwan kôm ma sêkac taun sa anja lôm dabun ma seno moasinj jaseñ sêwiñ taun. (Kin II.4:23; Jes 1:13ñg; Am 8:5; Sam I.20:18-24)

Om Jala Kêtu 7ña Lau Juda nêñ om kainteñ, tañ sêsê gêñ kêsêp nom gêdêñ jala tonan atom, gebe nom êlêwan tau ma nêñ kôm êkêñ om amboac tonanjen. Takac Jala Kêtu 7ña, Jala-Lau-Sêsê-Aweñ-Suñja.

Om Jala Wakucña Takac Jala Wakuc.

Om Polom Njalucña Lau Israel sêlic om tonan gêdêñ Omsêga Pasa, tañ señ polom ñaluc kêtôm bêc 7 (Nisan 15-22 kêtôm April woke ñamataña). Tapac polom ñamêtê amboac tonec gebe takêñ jist êsêp polom matak ñalêlôm ma tañgaluñ e êsêli popoc ma êsuñ. Polom ñaluc tonan ñamêtê teñ. Sêkêñ jist to gwêc kêsêp atom. Sêgôm gebe lau Israel taêñ ênan Anôtô gêjam êsêac kêsî anja nêñ ñacjo Aiguptu nêñ lemeñ nan. (Eks 12:14-20; Mat 13:33)

Ombec Takac Omsêga Lômbec.

Omsêga Lômbec Lau Israel sêlic omsêga tonan taêñ gêjam gêñ tonec ñai gêdêñ om tau gebe (a) Anôtô gêjam abeñi sa ña mana to bu ma kêmbico gêdêñ tañ sêjam bêbêcgeñ sêô sêmoa gamêñ sawa nan. Kêtu tonanña lau tau sêkaja kalatu to gêñ jasêjam kêtü nêñ bec to ñagadê kêkô nêñ têclabu to malacluñ ma nêñ andu ñasasacô gêwiñ. (b) Sêgi malac Jeriko auc e sêôc ñatunbôm popoc. (c) Sêjac nêñ kôm ñanô (mopolom to kanjanô ma niptêkwi to wain) sa kêpi andu gêja. Taêñ gêjam biñ tonan ñai, tec sêkêñ om tau kêtü nêñ om têtac ñajamña kapôêñ teñ, tañ sêôc tómtôm to bamlauñ ma sêjam Pesalem kêtü nêñ wê to sêkêñ kôm ñanô kêtü da gêdêñ Anôtô ma sêñô mêtê kêsêp om tau ñasawa kêtôm bêc 7 tonan ñapan. Gêdêñ om tau ñabêc ñamuña dabunwaga teñ jakêkati bu anja Siloa mênkêsêwa kêpi altar dajaña gêja gêdêñ lau samob sêkac sa sêlic toôlinj kêpigen. Lau Israel sêlic nêñ om towae tonan kêtôm jalagen gêdêñ ajôn Tisri (Oktober. Apômtau Jesu gêlic Ombec nan sêpuc ñaminj gêc Joan 7. Lau Juda sêsam ña taun awen gebe Sukot. Aêac tasam gebe Ombec.

Omsêga Pasa Takac Pasa.

Omsêga Sêjac Kôm Njanô Sanja Naê teñ gebe Señ Kôm Njanô Lasêña. Lau Israel sêsuñ nêñ kôm ñanô ñamêc gêdêñ Anôtô kêtü nêñ da danje gêdêñ eñ. (Eks 34:22) Sêlêwan kôm ma sêmoa totêntac wapigen. Sêlic Omsêga Pasa su ma semoa e ñabêc 50 kêtôm woke 7 x 7 gêjaña acgom, go sêlic om tau, tec sêsam ñaê teñ gebe Pentekost. Takac Pentekost.

Omsêga Wama Om tonec lau Israel nêñ Omsêga kapôêñanô tau, tañ ñacdabuñsêga kêkêñ da gêdêñ Anôtô gêjô lau Israel nêñ sec samob su (Lew 16). Lau pebeñ sêjam dêbuñ mo to kôm gêdêñ om tonan. Sêlic om tau gêdêñ nêñ ajôn Tisri ñabêc 10 (amboac Oktober 1). Ac sêsam ña taun awen gebe Yom Kippur. Takac Noc Sêjam Dabuñ Moña.

Oniks Pocawa teñ.

Osiana Lambin êndêñ Anôtô, talanem Apômtau. Namanô gebe Ônam saman. Go sêjam ôkwi kêtü nêñ lasê, nan sêmôêc gêdêñ taun têtac wapigen. (Mat 21:15; Mar 11:9).

Oso Takac Taniñ Oso.

P

Paradis Undambê tau ñaê teñ tonec (Luk 23:43; Kor II.12:3).

Parisai Judanêñ lau ton teñ, tañ sêmoa gêdêñ Apômtau Jesu nê têm nan. Ac sêwaka taun sa gebe lau gêdêñ sêlêtêc ñagêdô samob su gebe sêmasañ Mosenê Binsu to taun nêñ ñagôlinj, tê sêjac têku binsu tau nê, samob tomalagen.

Pasa, Omsêga Pasa Lau Israel nêñ Omsêga teñ, tañ sêlic gêdêñ ajôn Nisan ñabêc 14 (amboac April 1). Anôtô kêkac nê lau su anja Aiguptu, tec kêsôm sêlic om tau gebe taêñ ênan eñ gêjam êsêac kêsî êsêp om tonan êtôm jalagen (Eks 3:18; 5:3; 7:16). Naê Pasa tau ñam gebe Anôtô gêôc lêlêc Israelnêñ andu, tañ sêsê domba Pasa ñadec kêpi katam ñakagêbôc gêja nan (Eks 12:23-27). Lau Juda sêsam om tau ña taun awen gebe Pesach. Takac Moasinj Dabuñ.

Pentekost Naê Pentekost ñam gebe ñabêc kêtü 50. Sêsam amboac tonan gebe ñabêc 50 geñ Omsêga Pasa to Pentekost tau gêñgic. Sêjac nêñ mo to gêñ sa kêpi nêñ andu gêja su, tec sêlic om tau, tañ sêjam danje gêdêñ ñacmoasinj Anôtô.

Penj, Penj Sepej Natalōŋa Embe tato papia êndêŋ taun, jac tato nêŋ ŋaĒ ênêc ŋalabuŋa, gebe êwa ŋac-ketowaga sa êndêŋ ŋac, nan papia tau gêjac eŋ ŋawae nan. Lau langwa oc ŋamŋa sêmasan nêŋ gêbôm tenj kêtû nêŋ penj, tec sepej natalō kêpi nêŋ papia jagêwiŋ (Kin I.21:8). Penj namanō tau tonan. Binj nan sepej penj kêpi ŋasaban gêja nan, kêsij tau gêdêŋ lau samob gebe lau tenj sêkac ŋapej atom, ŋatau taugen êkac ma êsam binj tau (Dait 32:34). Kêtû tonanŋa sêkic ŋasaban ŋa lêkôŋ tōŋ acgom, go sêsap ŋaomata ŋa katêkwi tōŋ tamiŋ saban tau ma sepej ŋataunê gêbôm (ŋaĒ me ŋabelo me natalō) kêsêp katêkwi gêja (Geoc 5:1).

Poac Lau tenj embe sêmansan binj tenj e nêŋ ŋalêlôm to awenj êpi tagen ma sêlôc êtu tōŋ sebe sêŋgômŋa nan jac tasam dabe sêmoatiŋ nêŋ poac gêdêŋ taun. Ŋam gebe ac sêŋgôm nêŋ gêŋ amboac sênac sinj me sêwiŋ taun, tec taêŋ êka gebe sêmoasiŋ taun ŋajamgenj. Poac amboac tonan Anôtō kêmoatiŋ gêdêŋ ŋac gêdêŋ Noa (Gen 9:8-17), ma gêdêŋ Abraham (Gen 17:1-8). Anja Binjênsêm Langwa Anôtō kêmoatiŋ nê poac gêjac lau Israel ŋawae amboac gêgôm gêdêŋ tenj Mose gêwê êsêac gêmoa nan (Eks 24:4-8).

Poac Ŋakatapa Anôtônê Katapa Sêkôc katapa ŋaōma ma sêmasan nê atom. Sêbuŋ ka e ŋatip acgom, go sêkwa ŋa gold auc gêc lêlômŋa to dêmôêŋa. Ŋaakaiŋ aclê kêtôm lewe ŋaakaiŋ. Anjela ŋakatu luagêc gêŋgôŋ ŋabaob gold ŋaō. Sêmasan anjela sepej têniŋgenj sêŋgôŋ laŋōŋanō gêdêŋ taun ma sêkac magê keso tau. Ŋamakeŋŋa kêpi e ŋatêpôê gêdiŋ kêsō tau ma ŋamakeŋŋa kêsêp e ŋatêpôê gêdiŋ tau tamiŋ katapa ŋabaob. Sêmasan ŋakatu luagêc ŋa goldgenj. Riŋ aclê gêc makeŋ-makeŋ gêdêŋ ŋatakôcagêc kêtû ta ŋamala. Ta tau sêkwa ŋa gold auc gêwiŋ. Tetoc tapele poc, tan Anôtō kepeŋ Binjsu Lemenjlu kêpi nan, kêsêp katapa, tan sêkêŋ kêkô Gamêŋ dêbuŋanō tau (Dait 10:1-5) anja Lômbeç ŋalêlôm nan. Apômtaunê Katapa tonan kêtû eŋ gêmoa nê lau ŋaluŋgenjŋa ŋadôndôŋ (Nam 10:35; Sam I.4:7; Kin I.8:11), tec lau Juda sêbalaŋ gêwiŋ êsêac gêdêŋ tanj sêjac sinj gêdêŋ nêŋ ŋacjo nan (Nam 10:33-36). Lau ŋaōma tenj sêsa ŋagala atom. Ŋagadê toanjela ŋakatu nan sêsam sebe Anôtō Gê Wama Ŋabaob. Go ŋaĒ tenj gebe Poac Ŋawanj.

Pocawa Sêuc to sêbuŋ pocawa ŋawasi kêsâ e ŋaōsic-ŋaōsic tokaiŋ-tokaiŋ. Lau langwa to wakuc sêgêlôŋ taun ŋa pocawa tokaiŋ-tokaiŋ. Ŋawasi kêsap poc tau tōŋ, tec tetoc sa kêtû gêŋ êjam to ŋaniniŋ ma ênêc tenjgenjŋa ŋadôndôŋ gêwiŋ. Pocawa tau ŋagêdô ŋaĒ tonec gebe Jaspa, Sapir, Agat, Emeal, Sardoni, Kalsedoni, Kanelian, Krisolit, Beril, Topa, Krisopra, Hiasint, Ametist. (Geoc 21:19-21).

Polom Ŋaluc Polom tonan sêpac sêkêŋ gwêc to jist kêsêp polom matac gêwiŋ atom. Juda sêpac ma senj gêdêŋ tanj taêŋ gêjam abenjinêŋ bêc dêdi anja Aiguptu nanŋa. Bêc Polom Ŋalucŋa kêtû lau Israel nêŋ Om Pasa ŋabêc ŋamataŋa. Takac Om Polom Ŋalucŋa, Pasa.

Propete Awê me ŋac tenj, nan kêsôm jaen anja Anôtônê lasê. Jaen tau gêjac lau Binjênsêm Langwanja ŋawae. Anja Binjênsêm Wakuc propete seoc binj lasê gêdêŋ Gôlôac Buŋa ŋamataŋa. Sêsam ŋackêsagu Joan gebe propete gêwiŋ. Propete ŋagêdô teto nêŋ binj kêsêp buku, tec gelom aêac, ŋagêdô amboac Natan ma Elia to Elisa teto nêŋ binj sa atom.

Pulij Takac Magiŋ Kêsû.

R

Rabi Ŋalô Ebolai awenjŋa tonec ŋam gebe “Aêŋoc Kêdôŋwaga” “Mêtêmôkê”. Lau sêsam Apômtau Jesu amboac tonan (Mat 23:8; 26:25; Mar 9:5; Joan 1:38). Takac Binjsutau.

S

Sabat Lau Juda sêsam woke ŋabêc kêtû 7ŋa sebe Sabat. Ac sêkêŋ kêtû nêŋ om kêtôm Anôtō kêsôm gêc Binjsu kêtû têlêacŋa. Sejoj om tau sêjac m gêdêŋ kôm kêtû lemenjtenj oc kêsêpŋa e jagêdêŋ kôm ŋanō tê oc kêsêp nan. Êsêac sêlêwanj kôm samob ma sêkêŋ om ŋapej e mêngêdêŋ têm galocŋa ŋapanj. Sêjac jao kôm tonan ŋai gebe têtulu gêŋ atom (Jes 58:13) ma têtunj ja elom atom to sejoj ka atom ma sêpac to seno gêŋ atom ma sêwi nêŋ andu ma sêsêlêŋ sêna ŋasawa baliŋ ec tenj atom (Eks 16:29) to sêna kôm ma sêkôc ŋanō sa atom (Eks 34:21). Lêŋ Sabatŋa nan ŋasawa dambê ec tenj amboac taka nom êtu dim 1,000genj ma tamu tana. Jesu gesenj binj amboac tonan. Alic Mat 12:8,12; Mar 2:27; Joan 9:16. Aposolo sêwaka Apômtaunê Bêc ŋamataŋa sa kêtû Gôlôac Buŋa nêŋ om. Alic Apos 20:7; Kor I.16:2; Kol 2:16; Geoc 1:10. Om Sabat to ŋajao gêjac lau buŋa ŋawae atom. Anôtō eŋ ŋatau tec tanam sakiŋ êndêŋ eŋ toŋalauŋenj (Joan 4:24).

Sadanj Binjênsêm Langwa gêwa Sadanj sa gebe Anôtō Latui (anjela) nêŋ tenj. Sadanj kêkac tau su anja Anôtônê ma kêkêŋ kisa gêdêŋ eŋ (Juda 6). Eŋ kêtîm lau gebe sêli awenj sa êndêŋ Anôtō. Eŋ kepeŋ tokauc gêjam anjela ŋawêŋa laŋôŋ (Kor II.11:14). Eŋ gêdiç lau buŋa (Pet I.5:8). Eŋ kêgôliŋ binj ŋawaō (Job 2:1; Geoc 12:10). Kilisi kêku eŋ tulu su (Joan I.3:8; Geoc 20:10).

Sadukai Lau Juda nêŋ lau tonj tenj sêmoa gêdêŋ têm Binjênsêm Wakucŋa. Lau tau ŋagêdô samob dabunjwaga. Êsêac tetoc Mosenê Buku Lemenjtenj (Pentatoik) nan sa ma sêlic

Binjlénsêm Lanġwa nhabuku nġagêdô amboac ġġac êsêac nġawae atom. Êsêac sêkêġ ġġewiġ binj to sêġôm nêġ ġġêġ nġagêdô keso, tanj Parisai sêkêġ ġġewiġ to sêġôm nanj (Apos 23:8).

Samaria Naê tonanj kêpi gamêġ, tanj ġġc Judaia to Galilaia nġasawa nanj. Lau Asiria sêku malac Samaria tulu ma sejon nġalau jasêġġôġ gamêġ kapoacwalôġa (ġala 722 B.C.). Lau nġapopoc to lau jaba sêġalunj taunġ sêġġôġ gamêġ Samarianġa, tec êsêacnêġ wakuc to Judanêġ binj kêlêġa tau gedun tōġġenġ. Sêġac jao lau Samarianġa gebe sêlic om anġa lôm dabunġ Jerusalemanġa atom, tec sêwaka taunġ nêġ gamêġ dabunġ tenj sa ġġc lôc Garisim. Apômtau Jesu ġġejam mêtê êsêac ġġewiġ. Takac Samaria, lau Samarianġa anġa MNġ.

Sapir Pocawa majan-majan nġaôli kapôêġ tenj.

Sec, Dangôm Taunġ Tatu Sec Mosenê Binju to Nġagôlinġ ġġewa bôc ma kôm nġagêdô sa gebe sec, tec nġajao ġġêdêġ lau Israel gebe sêniġ to sêmoasac ma sênam kôm amboac tonanj atom. Lau embe sejon nġagôlinġ tonanj atom, ac sêlic êsêac sêġôm taunġ têtü sec ma têtôm gebe sêlic om sêwiġ atom. Lau amboac tonanj têtü ġasuc gamêġ dêbunġ atom ma aweġ ġġêc Anôtô jasêwiġ ġôlôac atom. Sêlic om sêwiġ atom. Sejon nġagôlinġ nġagêdô e têtü selec kêtiam acgom. Takac Lemenġ, Selec.

Selec Judawaga seboc ġġêġ dêmôêġa nġagêdô kêtôm gebe êġġôm êsêacnêġ nġalêlôm nġatêmui êsa, tec sejon nġagôlinġ ġwalêkinġ gebe sêwê kainj binj atom. Senj bôc to ġġêġ palin-palinġenġ atom. Sêmoasac ġġêġ nġagêdô amboac nġawêlêlanġ atom. Sêġam kôm tenj ġġêdêġ Sabat to om nġagêdô atom. Embe sêġġêli nġagôlinġ, tanj oc lau sêlic êsêac amboac sêġôm taunġ têtü seġġac. Lau amboac tonanj sêlic om sêwiġ ġôlôac êtiam atom. Sejon nġagôlinġ tomalagenġ ma sênam dabunġ ġġêġ e têtü selec êtiam acgom. Ac taêġ ġġejam kêsêp ġġêġ, tanj Mosenê binju ġġewa sa gebe selec nanġenġ. (Apos 10:15; 11:9; Eb 9:13) Takac Lemenġ, Nġatêmui, Sec.

Seliġwaga Lau malac luagêc embe sêkêġ kisa êndêġ taunġ e nġac tenj ê wama êsêac, lau lanġwa sêsam enj sebe Seliġwaga. Nġac tau kêkêġ seliġ lau, nanj sebe sênac taunġ, tec sêwi nêġ binj kisanġa sinj. Kilisi kêtü nġamalacnêġ seliġwaga to wamawaga gebe enj gesenġ sec su ġġêdêġ tanj kêkêġ nê dec sinj kêtü samobġa nanj, tec ġġê wama nġamalac ġġêdêġ Anôtô ma ġġêbin aêac tōġ tamijnġ. (Kor II.5:18ġ; Gal 3:19ġ; Ep 2:16; Tim I.2:5; Eb 8:6; 9:15; 12:24) Takac Wama, Wamawaga.

Sêmansanġ Tauġġa Takac Bêc Sêmansanġ Tauġġa.

Siac Têtġġ ġġêġġa Lau Israel sejon nêġ kôm nġanô amboac polom sa sêġôm amboac tonec gebe Seboc polom amboac padi nġanô anġa nġakainj su ma têtü ġġc nom tapa-tapa to nġajanaġ, go sêwê bulimakao sêselêġġ sêġi-sêġi e polom nġanô gedec nġapa. Go sêkôc sapac ma sêġac ġġêġ tau sa kêpi tagenġ ma dedec ġġc e ġġêdêġ mu kêsêlêġ nġajam, ġocġo sêkôc siac jatêtiġ polom sêkô sêkanôġ mu, tec ġġêġu nġapa ġakêsêp nġasawa tenj ma nġanô ġacġenġ ġġc. Sejon nġanô kêpi nêġ andu ġġêġ nġanôġa ġġêġa ma sêkêġ nġapaôma ja ġenġ su. Ma kêtôm bêcġen sêsêwa nġanô tau nġagêdô kêsêp poc tapa luagêc nġasawa, tanj sêlai nġaôġa e kêlêsim kêtü polom matac ma sêpac kêtü polom. Takac Polom, Jist.

Simbal ġġêġ wêġa tenj. Sêmansanġ wapap kuku luagêc, nanj sêkôc tōġ nġa lemenġ ġġêdêġ nġagabinġ ma dedonġ kêpi tau e nġakisêa ec kapôêġ. Sêġac nêġ onġ to ġġêġ wêġa e simbal kêsêp nġasawa ġġewiġ ma sêġô kêmoasinġ tanġenġsunġ nġajam. Sêġac ġġêdêġ sêlic nêġ om sêġġôġ lôm dabunġ nġalêlôm ġġewiġ.

Sion ġġemunġenġ nġaê tonanj kêpi kinġ Dawid taugenġ nê malac, tanj ênê lausinġ sêku lau Jebusit tulu ma sêġanġo su anġa êsêacnêġ nanġenġ. Go nġasawa nġamuġa tenj sêsam nġaê Sion kêpi lôc, tanj lôm dabunġ kêkô nanġ ġġewiġ (Sam II.5:7). ġocġo sêsam kêpi malac Jerusalem to nġalau amboac tonanj (Pes 48:13; Am 6:1). Nġaê tau nġam tenj gebe Anôtônê malac (Pes 48:1ġ; Jer 31:6) ma lôc dabunġ (Pes 2:6) to gamêġ, tanj Anôtô ġġejam ġôlinġ ġġêġġôġ nanj (Pes 9:11). Nġaê tau kêtü Israelnêġ kêsġiwaganêġ nġadôndôġ (Pes 2:3ġ). Anôtô ġocġ tau lasê anġa lôc tau ma ġġejam mec nê lau (Pes 128:5; 134:3). Anġa Binjlênsêm Wakuc nġaê Sion kêtü lau, tê Anôtô ġġejam êsêac kêsġi nê, nêġ malacmôkê (Eb 12:22) ma têm nġamuġa nġadôndôġ (Geoc 14:1).

Sois (Zeus) agêc Hermes Sois tonanj lau Grikinġ nêġ anôtôġi nêġ nġatau. Rom sêsam seber Jupiter. Go Hermes kêtü Soisnê nġacġenġ. Rom sêsam sebe Merkur (Apos 14:12).

Sôlônġ Sôlônġ nġajao nġajanaġ ġġc Bibolo (Geoc 9:21). Takac Benj, Mectomanġ.

Stoiki Lau tokauc nêġ tonj tenj. Nġaê tau nġam kêsêp Stoa kêtü lôm towae tenj anġa malacsêġa Aten, tanj sêkac taunġ sa ma têtônġ nêġ binj ġġêdêġ lau sêġô (Apos 17:21). Stoiki têtônġ binj amboac tonec gebe Embe tatu lau mansanġ tasa nêġ lêġ tatu mêtê taunġenġ, go ġġêġwapac embe êndac aêac, oc êlênsônġ aêacnêġ kauc nġanô-nġanô atom, talic amboac ġġêġ Iêlê ma tamoa nêġ malôġenġ (Apos 17:18). Takac Epikuri.

Sunsunġ Laumata 24 (Geoc 4:10) sêkuc sunsunġ kêtü waenġ nġajamġa. Êsêac sêkac sunsunġ su ġacġê nom nê sêġôm kêtü têtac nġandanġa atom. Tetoc Apômtau sagenġ tec sêġôm. Nġalô dabunġ tonec ġġewa sunsunġ nġam sa gebe Kor I.9:12; Tim II.2:5; 4:8; Jak 1:12; Pet I.5:4; Geoc 2:10, 3:11; 4:10.

T

Takis Lau Israel s  k  n takis g  d  n g  linwaga taugen atom, s  k  n takis l  m dabunja g  win (Mat 17:24ng). N  g  lin tenj tonec g  c gebe N  c tenj n   waba to g  n lemenlu embe   n  c, nanj   k  n n  tagen   nd  n An  t  . N  g  lin tau n  m gebe s  jam   li dabunwaga to lau Lewi ma l  m dabun n  g  n l  l  m n   mone to g  n tonan. N  c tenj embe   k  n n   k  m n  n   me g  n tenj   nd  n lau s  nam   lin n   mone 100, n  tau   k  n 10   s  p kanom   na (Gen 14:20; Sam I.8:15; Luk 18:12). N  g  lin tonan g  jac lau bunja n  wae atom, mago n  g  d   ta  sam tau n   n  n n  l  l  m k  kac   s  ac ma s  k  n n  n da k  t  m n  m  t   n  jaman   tonan, ma n  g  d   s  g  m s  l  l  c tonan su. S  jam danje Ap  mtau tec s  g  m. Takac Da, Kanom.

Talu Lau Israel langwa s  si obo asanjanj k  tu n  n talu. G  nwapac embe   tap   s  ac sa, go ac s  s   talu obo n  gonen tonan k  tu n  n n  kw   s  bu taun n   ma t  tan n  n tanjiboa s  ng  n waom  k   (Gen 37:34; Jona 3:5).

Tanij Oso S  k  c nipt  kwi k  pi n  c tenj m  k  apac gebe s  jalinj enj sa me sakinj tenj gelom enj. Lau Israel senj oso n  n kinj g  d  n noc, tanj s  sunj sakinj g  linwaganja jagelom enj nanj.   s  ac tec s  sam n  n kinj gebe N  c senj oso enj n  . N  e Kilisi (Grik awen) to Mesia (Ebolai awen) n  m gebe Senj oso enj, tec g  wa Jesunê sakinj sa gebe g  jam n  malac k  si anja sec to g  mac k  t  m An  t   k  k  n enj k  tu K  siwaga to Ap  mtau.-Lau Israel s  k  c n  n n  clen sa n  l  n tonec gebe senj oso   s  ac m  k  n n  pac to enkainj (Luk 7:46). Lau bunja senj oso n  n g  mac (Jak 5:14).

Tasa N  pal   Lau Israel s  sa n  n n  pal   utinj   lic. S  g  m k  t  m poac, tanj An  t   k  moatinj g  d  n   s  ac gebe s  sa n  pal   samob   tu n  n g  b  m tenj. Lauo s  k  c n  pal   ma s  moa e n  b  c 8 g  janja su, go s  sa, tec t  tu Ap  mtaun   gêngac. S  sa n  pal   n   k  tu busanjo n  d  nd  n g  win Takac M  N  ).

T  l  tagen N  m gebe T  l  c mago tagen. Takac An  t   T  l  tagen.

Telonj to Lau Sec Anja N  wae N  jam n  e tonan kepenj lau, tanj laumata s  jac jao l  m dabunj g  d  n   s  ac gebe s  lic om s  winj atom nanj. N  m gebe lau tau tetoc n  g  linj n  g  d   sa kwalec, amboac senj g  n n  g  d   palinj-palinjenj me s  ka lau samuc n  n t  c me s  sa n  n l  n salanj. Judawaga mansanj tec s  bu lau amboac tonan. Jesu lanj   n   n  k  n k  n g  d  n   s  ac, tec lau n  g  d   s  lic enj sec k  tu tonan n   (Mar 2:15-17; Luk 7:34; 15:1-2). Enj k  gaminj M  t   g  d  n   s  ac atom.

T  c G  lin n   Ka damb   tenj, nanj sepenj n  tal   n  jam-n  jam k  s  p nanj. Kinj s  k  c k  tu n  n g  b  m. G  wa   s  ac sa gebe lau tonjaclai.

Topas Pocawa jonjon tenj.

Tumim Takac Urim.

U

Undamb  , Gam  n Undamb   n   Takac M  N  , An  t  n   Gam  n.

Urim to Tumim G  n amboac poc saun luag  c, t   s  wa n  m sa g  c aw   n  p  p atom n  . Israeln  n dabunwagagenj s  n  n g  n tau g  c atali saun tenj n  l  l  m. Ac s  k  c gebe eoc g  n An  t   gebe   s  ac me n  n lau s  ng  m n   n   las     nd  n   s  ac s  jala kat  genj (Dait 33:8; Nam 27:21; Sam I.28:6).

W

Wama Takac Oms  ga Wama.

Wamawaga Takac S  linwaga. (Tasuc Sec   kwi-M  N  ).

Y

Ysop Ka tenj amboac   pic. S  sac n  laka t  n k  s  p bu me dec ma s  palip k  pi altar to g  n (Eks 12:22).   pic tanj tasam n  wae g  c Joan 19:29 nanj, ysop tenj n  kainj.